Digitized by Google

I.C.6.

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

1.C.6

Digitized by Google

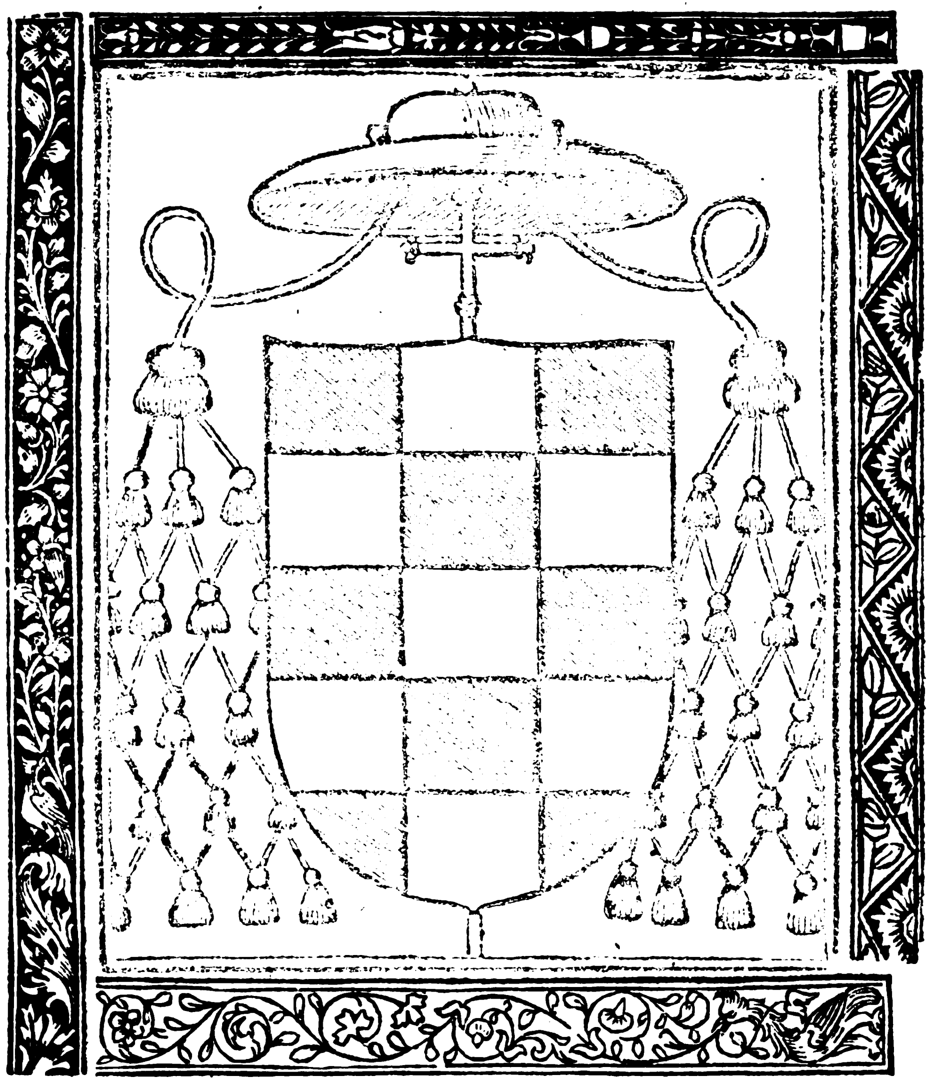
Digitized by Google

Digitized by Google

ÖNB
+Z119507708
Digitized by Google

Digitized by Google

Haec tibi pentadecas tetragonon reſpicit illud
Hoſpitium petri & pauli ter quinqʒ dierum.
Namqʒ inſtrumentũ vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua ſignatur. ter quinqʒ receptat vtrumqʒ.

Vocabularium hebraicum atqʒ chaldaicũ totius veteris teſtamenti cũ alijs tractatibus prout infra in prefatione continetur in academia complutenſi nouiter impreſſum.

BIBLIOTHECA PALAT.
VINDOBONENSIS

Digitized by Google

Ad lectoꝛem.

Um his qui diuine legis integram cognitionē ac
in ea chriſtum qui vera ſapientia eſt pio mentis affectu conquirūt: ꝙ
plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origi-
ne ſacra eloquia ſpiritu ſancto dictante conſcripta ſunt: vt omnes fer-
me eccleſiaſtici tractatores in quāplurimis locis aperte teſtantur. Ideo
poſtꝙ iubēte Illuſtriſſimo ac Reuerēdiſſimo in xp̄o patre & dn̄o Dn̄o
Fratre Franciſco Ximenez de Ciſneros ſacroſancte Roman̄. eccleſie
TT. Sancte Balbine Preſbytero Cardinali Hiſpanie nūcupato ſancteqꝫ
Toletan̄. eccleſie Archiepiſcopo Hiſpaniarū primate ac regnorum Ca
ſtelle Archicancellario in cōmunem chriſtiane reipublice vtilitatem
dedimus nouum teſtamentum Greco Latinoqꝫ ſermone impreſſum: adiecto inſuper quam vtiliſ
ſimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur: daturi quā primū vetus inſtrumentū
(quod iam nūc in prelo eſt) Hebraica chaldaica Grecaqꝫ lingua cū ſingulis latinis interpretatio
nibus excuſſum. En premitimus vobis veluti pro deguſtamento & preludio operis copioſiſſimū
Hebreorū Chaldeorumqꝫ vocabulorū dictionarium. Opus profecto ſacrarū litteratum ſtudioſis
ſupraꝙ dici poſſit vtiliſſimū ſummo labore elucubratum nec minori etiam ſtudio & ſedulitate
correctum. In quo non modo ſimplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam de
riuatiuarum totius veteris iſtrumēti ſeriatim continentur: ſed (quod omniū operoſiſſimū fuit)
quot locis in eodem veteri teſtamento vna queqꝫ dictio ꝓpter lingue illius fecunditatem multi-
plicet ſignificata adiectis ꝙplurimis concordantiis continuo ſubiungitur. Aſſignata cuiqꝫ lo-
co propria ſignificatione qua ibidem vſus eſt latinus interpres. Ceterum cum magna pars recon
ditorum vtriuſqꝫ teſtamenti myſteriorum in etymologia propriorum nominū ſiue hominum
ſiue rerum quarumuis abſtruſa lateat: non paruamqꝫ vim & adiutorium prebeat ad ſoluenda enig
mata & figuratas locutiones ſcripturarum: adiectus eſt ſecundo loco tractatus de nominum pro-
priorum interpretatione: que per vtrumqꝫ teſtamētum tam Hebraico ꝙ̃ Chaldaico ac etiam Gre-
co ſermone paſſim diſperſa legūtur: vt facile ex ipſa nominum ab eterno preuiſa impoſitione oēs
docibiles dei valeāt non occidentem litteram ſed ipſum myſtici abditiqꝫ ſenſus nucleum quē ſpi-
ritus ſanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie ſpeculari: littere velamine ablato
Appoſita deinde eſt legendorum Hebraicorum characterum ars & inſtructio: vna cum ipſa He-
bree lingue grammatica ex ſummis ipſorum autoribus accuratiſſime collecta atqꝫ eo ordine
digeſta: vt nullibi (aut certe in ꝙ̃pauciſſimis) preceptoris opera deſiderari poſſe videatur. Et quo
niā in hebreo chaldeoqꝫ idiomate difficiles cognitu ſunt primitiue dictionum origines ad ipſorū
deriuatiuorum notitiam perquam neceſſarie: opere precium etiam viſum eſt precepta nonnul
la hac de re adiungere: quibus noſſe ſtudioſus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum ge
nus accidentale ab ipſis appellatur) maneat thema ipſum ſiue pura dictionis origo in dictiona
rio requirēda. Quāuis autem in ipſa veteris teſtamēti impreſſione (que nunc in manibus eſt)
poſitiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate ſint: multum
tamen tum ad lingue abſolutam cognitionem tum ad ſtudioſorum curioſitatem facere viſum eſt
ſi ex arte id & non ſolo vſu cognoſceretur. Poſtremum tandem voluminis locum obtinet aliud di
ctionarium latini abecedarii ordine digeſtum: quod omnia veteris teſtamenti latina vocabula ci
tatis prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: ſed verſa
vice latina hebraice poſſis enunciare. Que omnia lector ſtudioſe beniuolo gratoqꝫ animo ſuſcipi
to: & ad diuine ſapientie cognitionem referto. Ita enim fiet: vt bonorum laborum glorioſus ſit
fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum relique humane ſapientie lectiones a celeſtium
literarum nectare ſuperentur. vale.

Digitized by Google

Incipit vocabularium He-

braicum totius veteris teſtamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc ſecundum ordinē Alphabeti hebraici.

אב Pater. אב Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vl fide. Geñ. 17. Eriſq; pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego ſum vbi eſt honor meus. Pa. p au-tore vl in-uetore. Signat ēt autorē vel inuētorē alicui⁹ miniſterii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit paī habitātium in tētoriis atq; paſtorum Pr doctri-ne r morū. Et in eodē. Ipſe fuit paī canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis ſequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus iſrael & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo eſtis & deſideria patris veſtri vultis facere. Pa. p pri-cipe vl dño. Ponitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & ſi rem grandem dixiſſet tibi propheta facere debueras. Pa. fidei. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide eſt Abrae qui eſt pater omnium noſtrum. Et recipit aliquando in fine iod quando poſt ſe regit genitiuum & dicitur. אבי אבי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber. Eſa. 9. Pater futuri ſeculi. & in plurali declinatur ſicut nomina feminina & dicitur. אבות אבות. Aboth. ideſt patres. Exo. 20. Reddes Patres. iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres ſuccēdūt ignem. Et componitur cum pronominibus hoc modo. אבי אבי Abi. i. pater Pr. meus meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chal אבא daica dicitur. אבא Abba ſiue. אבהתי Abahathi. i. pater ſiue Pater ſiue pr meus. pater meus. Da. 2. Tibi deus patrū noſtrorum confiteor. אבהתי Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: ſiue tibi deus Pa. meus pater mi confiteor. אביך Abicha. i. pater tuus. Eſa. 43. Pa אביך ter tuus primus peccauit. אביו Abiu. i. pater ſuus aut pater Pr tuus. eius vel ipſius. Geñ. 37. Increpauit eum pater ſuus. אבינו אביו Abinu. i. pater noſter. Nu. 27. Pater noſter mortuus eſt in Pr ſuus. deſerto. אביכם Abichem. i. pater veſter. Geñ. 45. Et tollite אבינו inde patrem veſtrū. אביהם Abihem. ideſt pater eorum. Pr noſter Geñ. 43. Igitur iſrael pater eorum dixit ad eos. & quādo אביכם refertur ad feminam hoc modo. אביך Abich. ideſt pater tu Pr. veſter us fe. ge. Ruth. 2. Et q̄ reliqueris parētes tuos. Pro quo in אביהם hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam. Pr eorum. אביך אביה Abiha. Pater ſu⁹ vel eius aut ipſius. f. femine. Iudi. 1. Pr tuus. Monuit vir ſu⁹ vt peteret a patre ſuo agrū. אביכן Abichen אביה ideſt pater veſter fe. ge. Geñ. 31. Sed & pater veſter circum Pr ſuus. uenit me. אביהן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū re אביכן uertiſſent ad raguel patrē ſuū. & in nu. plu. hoc mō. אבותי Pr. veſter Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conſpectu אביהן ambulauerūt patres mei. אבותיך Abothécha. i. patres tui. Pr earum Pſal. 44. Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii. אבותיו Abo אבותי thau. i. patres eius vel patres ſui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant Pres mei patres ei⁹. אבותינו Abothénu. i. patres noſtri. Pſal. 43. pa אבותיך tres noſtri narrauerūt nobis. אבותיכם Abóthechem. i. pa Pres tui. tres veſtri. Hiere. 2. Quid īuenerūt in me patres veſtri ini אבותיו quitatis. אבותם Abotham vel אבותיהם Abóthehem. i. pa Pres eius tres eorū vel patres ſui. Iob. 15. Et non abſcondunt patres אבותינו ſuos. & quando refertur ad feminā vel ad feminas hoc mō Pa. noſtri אבותיך Abothaich. Patres tui. f. alicuius femine. אבותיה A אבותיכם bothécha. patres ſui vel eius. f. femie. אבותיכן Abothechen Pa. veſtri ideſt patres veſtri. fe. ge. אבותן Abothan vel אבותיהן Abó אבותם thehen. i. patres earū. vnde notandum q̄ pronomina pri Pa. eorū אבותיך Patres tui אבותיה

me perſone. vt ego. meus. nos. noſter. tam in numero ſingulari q̄ in plurali ſunt cōmunia maſculo & femine modo ſint in compoſitione vt. אבי Abi vel אבינו Abinu. i. pater meus vel pater noſter: vel per ſe poſita vt אני Ani vel אנו ánu. i. egó vel nos. Et mō pdicto cōponuntur oīa pronomina cū noībus appellatiuis vt. אדני Adoni. i. dñs meus. אדנך Adonécha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noībus appellatiuis. de quibus dicetur in ſequētibus.

אבב Abab. virēs: aut virgultum: ſeu lignum vireſcēs: aut אבב Virens. noue fruges adhuc vireſcētes. Exo. 9. Eo quod linū eſſet virens: & inde mēſis nouarum frugum dicitur. אביב אביב Abib. Exo. 13. Hodie egredimini menſe nouarum frugū. Noue fruges. & in eodem. 23. Tempore menſis nouorū. f. fructuū. Deu. 16. obſerua menſem nouarū frugū: & verni primum tpis. Verni tps vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimū beth quod duplicatur: & ſcribitur p ſimplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues ī ultima ſyllaba. Iob 8. Cum adhuc ſit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum Flos. adhuc ſit in viriditate ſua. Pro quo ī hebreo eſt. אבו Ibbo. Vireſcens Significat etiā amena virgulta ſeu ligna virentia atq; fru אבו ctifera: pro quo btūs Hieronymus poma tranſtulit. vt Cā Poma. ti. 6. Deſcendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium. Pro quo ī hebreo eſt. אבי Ibbe. Et etiam ſpica cū no אבי uis frugibus tritici ſeu hordei vocatur אביב Abib. Leui. 2. אביב De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Spica vi.

אבד Abad. Perire. diſperire. diſperdere. perdere. Pſal. 1. אבד Et iter impiorum peribit. Heſter. 4. Et dom⁹ patris Perire. tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus ſum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Eſa. 57. Iuſtus periit & nō eſt qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi q̄ omnino diſpere Diſperire as. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoīes Perdere. ergo ſimiliter pdes! Pſal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אבדה Abeda. Leui. 6. אבדה Siue rem perditā īueneris. Inde. אבדון Abaddon. i. pditio Res pdita ſiue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non eſt ope אבדון rimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors Perditio. dixerunt auribus noſtris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dño. Apo. 9. Et habebant ſuper ſe regem angelum abyſſi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

אבה Aba. velle deſiderare. acquieſcere. Deut. 27. Et non אבה voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. Velle. Fili mi ſi te lactauerint peccatores ne acquieſcas eis. vbi in Acquieſcere fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אביונה Abiiona. i. deſideriū. voluptas. Pro quo אביונה beatus hieronymus tranſtulit capparis. Eccl. 12. Et diſſipa Deſideriū bitur capparis. Et inde dicitur. אביון Ebion. ideſt pauper Capparis inops. Pſal. 70. Ego vero egenus & paup ſum. Et dicitur אביון ebion eo quod ſp deſiderat res neceſſarias quibus caret. Pauper. & inde dicitur. אבה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues deſiderii. i. deſide אבה rantes ire ad portum. Poteſt tamen deriuari a dictione ſu Poma prapoſita. אבי Ibe. que ſignificat poma. Canti. 6. Vt vide Deſideriū rem poma conuallium. אבי Poma.

אבוי Aboi. Miſeria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro אבוי quo hebrei legunt. Cui miſeria vel cui ve: quod eſt Ve. interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem poteſt interpretari. patri ve: ſicut eſt in littera noſtra. אב. Ab. enim patrē ſignificat. & אוי oi. ve ſiue heu interpreta Heu. tur. licet in cōpoſitiōe pdatur ibi vna littera. f. aleph. & in lingua chaldaica etiā ſine illa littera ſignificat ve vel heu.

אבח Abach. cōturbatio. pauor. fremit⁹ ſtridor. diſtrictio אבח gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

Digitized by Google

אֶבְחַת Cõturbatio.

אֶבְחַת Ebchath. Ezech.21. In omnibus portis eorũ dedi cõturbationem gladii. Et ſolum inuenitur in loco predicto. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat omnia alia ſupradicta.

אֲבַטִּחַ Pepones Cucumeres.

אֲבַטִּחַ Abtiach. Pepo. Nume.11. In mẽtem nobis veniũt cucumeres & pepones. Et ſolũ inuenitur in numero plurali.ſ.אֲבַטִּיחִים Abatichim.

אֲבַטִּיחִים אָבַךְ Cõuoluere

אָבַךְ Abach. Implicare cõuoluere. Eſa.9. Et cõuoluentur in ſuperbia fumi. Et ſolũ inuenitur in p̄dicto loco. Et dicunt aliqui hebrei quod ſignificat eleuare: vnde in predicto loco ipſi legunt. Et eleuabuntur in ſuperbia fumi.

אָבַל Lugere.

אָבַל Abal. Lugere. Exo.33. Audiens ppl̃s ſermonẽ hunc peſſimũ luxit. 1. Reg.15. Lugebat ſamuel ſaul. Et in eo.16. Vſq̨quo tu luges ſaul. Iob.14. Et aĩa eius in ſemetipſo lugebit. Oſee.10. Quia luxit ſup eũ populus eius. Et inde dicitur. אָבֵל Abel.i.lugẽs.p̄s.34. Quaſi lugẽs & cõtriſtatus ſic humiliabar. Eſa.61. Et ponerẽ cõſolationẽ lugentibus Sion. Et ĩde dicitur· אֵבֶל Ebel.i.luctus. Eccl̃.7. Melius eſt ire ad domũ luctus ꝗ̃ ad domũ cõuiuii. Et Amos.5. Vocabũt agricolã ad luctũ. Item. אֲבָל Abal. Sed. ꝓfecto. vtiq̨. Geñ.17. Sed etiã Sara vxor tua pariet tibi filium. Et in eo.42. Merito hec patimur quia peccauimus ĩ fratrẽ noſtrũ. pro quo hebrei legũt profecto ſiue vtiq̨ hoc patimur quia peccauimus in fratrẽ noſtrũ. Itẽ. אוּבָל Vbal. Riuus ſeu fluuius. Sed beatus Hieronymus trãſtulit portã. Dañ.8. Vidi autem in viſione eſſe me ſuper portam vlai. pro quo Symmachus tranſtulit ſuper paludem vlai. Et dicunt aliqui hebrei quod in loco predicto vbal eſt nomen proprium fluuii: et vlai nomen fontis vnde oritur.

אָבֵל Lugens. אֵבֶל Luctus. אֲבָל Sed. Profecto. אוּבָל Porta. Palus.

אֶבֶן Lapis.

אֶבֶן Eben. lapis. & eſt generis feminini. vt Geñ.29. Et os eius grãdi lapide claudebatur: vnde ibi illud adiectiuũ grãdi eſt gñis feminini quod denotat lapidem eſſe gñis feminini. Et ĩ lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine & dicitur. אַבְנָא Abna. Dañ.2. Lapis autẽ qui percuſſerat ſtatuam &c. Et in plurali. אֲבָנִים Abanim.i.lapides. Ioſue.10. Et dñs miſit ſup eos lapides magnos: vbi ſub voce maſculina eſt generis feminini: quia illud adiectiuũ magnos: in hebreo eſt generis feminini: quod denotat lapides eſſe generis feminini: vt dictũ fuit in ſuperiori tractatu: qui de grammatica hebraica tractat. Et aliqñ in nũero plurali ꝑdit vltimũ mem.ſ. qñ iungitur cũ alia dictione vel qñ regit poſt ſe genitiuũ: & dicitur. אַבְנֵי Abne. Exo.28. Sumeſq̨ duos lapides onychinos. Zach.9. Et lapides ſancti eleuabũtur ſup terrã eius. Pro quo in hebreo eſt: & lapides ſanctitatis &c. quia dictum fuit in ſupiori tractatu ꝙ nõia pluralis numeri in im deſinẽtia in ſtatu regiminis amittũt mem vltimũ. Et inde אָבְנַיִם Obnaím.i. ſedes ſeu ſella vbi pariens ſedet tempore partus: vel vbi figulus ſedet laborando. Exo.1. Et tp̄s partus aduenerit pro quo he.le. & videbitis in ſella.ſ. pariẽtis· Hiere.18. Et ip̄e faciebat opus ſup rotã. vbi pro rota eſt dictio obnaím. & profertur in nũero pl̃ali: & caret ſingl̃ari.

אַבְנָא Lapis. אֲבָנִים Lapides. אַבְנֵי Lapides. אָבְנַיִם Sedes. Sella parientis. Rota

אַבְנֵט Baltheus. Zona

אַבְנֵט Abnet. baltheus ſacerdotalis. zona. Exo.29. Cingeſq̨ baltheo Aarõ. Leuit.16. Accingetur zona linea. Et in plurali. אַבְנֵטִים Abnetim.i. balthei.

אַבְנֵטִים

אָבַס אָבוּס Saginatũ. Altilia. Pingues.

אָבַס Abas. ĩpinguare. ĩcraſſari. ſaginare. ĩde. אָבוּס Abus.i. ſaginatũ. Prouer.15. Melius eſt vocari ad olera cũ charitate ꝗ̃ ad vitulũ ſaginatũ cũ odio: & in plurali. Abuſim.i. ſaginati ſiue impinguati. 3. Reg.4. Et auiũ altiliũ. pro quo hebrei legũt. Et auiũ pinguiũ. Et inde dicitur. אֵבוּס Ebus.i. preſepe: eo quod ibi impinguantur aĩalia. Eſa.1. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſuum: & aſinus preſepe domini ſui. & in plurali, אֵבוּסִים Ebuſim. id eſt preſepia.

אֵבוּס Preſepe.

אֲבַעְבֻּעַ Veſice.

אֲבַעְבֻּעַ Abaabua. veſica vel inflatio. Exo.9. Erunt in hominibus & iumẽtis vlcera & veſice: & ſolũ inuenitur in numero plurali.ſ. אֲבַעְבֻּעֹת Abaabuoth.

אֲבַעְבֻּעֹת

אָבָק Puluis. אַבְקַת Puluis. אָבַק Luctari.

אָבָק Abac. puluis. Nañ.1. Et nebule puluis pedũ eius. Et qñ regit poſt ſe genitiuũ recipit in fine thau: & dicitur. אַבְקַת Abcath. Cãti.3. Et vniuerſi pulueris pigmentarii: et inde deriuatur verbũ. אָבַק Abac·i. luctatus eſt. Geñ.32. Et ecce vir luctabatur cum eo vſq̨ mane: eo ꝙ luctatores frequenti pedum motu puluerem excitent.

אָבַר אַבִּיר Potens. Deus. אַבִּירִים Potẽtes. Angeli. Tauri.

אָבַר Abar. ꝓualere. ĩde. אַבִּיר Abbir.i. valid⁹ vl̃ potẽs aut robuſt⁹ Geñ.49. Per man⁹ potẽtis Iacob. 1. Reg.22. Potẽtiſſimus paſtorũ Saul: & aliqñ accipitur pro deo. p̄s.132. Votũ vouit deo iacob: & in eodẽ. Tabernaculũ deo iacob. Et ĩ pl̃ali. אַבִּירִים Abbirim.i. potẽtes: & aliqñ accipitur pro angelis. p̄s.78. Panẽ angelorũ manducauit hõ. & etiã accipitur pro tauris: eo quod ſunt fortiſſima aĩalia. p̄s.21. Tauri pingues obſederũt me. Et. p̄s.49. Nũquid mãducabo carnes taurorũ. Itẽ אָבַר Abar. plumeſcere. Iob.39. Nũquid ꝑ ſapiẽtiã tuã plumeſcit accipiter. Inde אֵבֶר Eber.i. ala vel pẽna. p̄s.54. Quis dabit mihi pẽnas ſicut colũbe. Inde deriuatur אֶבְרָה Ebra. q̃ dictio partẽ ſignificat circa poſteriora volucrũ: vt. p̄s.67. Et poſteriora dorſi eius in pallore auri: et etiam ſignificat alam vel pennã Iob.39. Penna ſtruthiõis ſimilis eſt pennis erodii. Ponitur etiam pro membro: vt Ezech.17. Longo membrorum ductu.

אָבַר Plumeſcere. אֵבֶר Penna. אֶבְרָה Poſteriora. Ala. Penna. Mẽbrum.

אָגַד אֲגֻדָּה Faſciculus אֲגֻדּוֹת Faſciculi.

אָגַד Agad. faſciculus: manipulus: colligatio: & ſcribitur cũ he ĩ fine: & dicitur. אֲגֻדָּה Agudda.i. faſciculus. Exo.12 Accipietiſq̨ faſciculũ hyſſopi. Amos·.9. Et faſciculũ ſuũ ſuper terrã fundauit. Et in plurali. אֲגֻדּוֹת Aguddoth.i. faſciculi. Eſaie.58. Solue faſciculos deprimentes.

אֱגוֹז Nux.

אֱגוֹז Egoz. nux. Canti.6. Deſcendi in ortum nucum. & ſolum inuenitur in predicto loco.

אֶגֶל Stille. אֶגְלַיִם

אֶגֶל Egel: gutta: ſtilla: & inuenitur tãtũ in numero plurali. Iob.38. vel qs genuit ſtillas roris. Inde. אֶגְלַיִם Eglaím nomẽ proprium loci. Eſa.15. Vſq̨ ad agalim vlulatus eius.

אֲגַם Stagnum. אֲגַמִּים Paludes. Stagna. אַגְמוֹן Circulus. Deprauãs

אֲגַם Agã. Pelagus: palus: lacus: ſtagnũ. p̄s.106. Poſuit deſertũ in ſtagnũ aquarũ: & Eſa.35. Et que erat arida in ſtagnũ. Et in plurali. אֲגַמִּים Agãmim.i. ſtagna vel paludes. Exo.7. Et riuos & paludes. Eſa.42. Et ſtagna arefaciã. Inde. אַגְמוֹן Agmõ.i. hamus vel circulus. Iob.40. Nũquid pones circulũ in naribus eius: & Eſa.58. Nũquid contorquere quaſi circulũ caput ſuũ: & Eſa.9. Vbi dicitur incuruãtem & deprauantẽ: pro eo quod in trãſlatione noſtra eſt deprauãtem in hebreo eſt Agmõ. Sed hebrei dicũt ꝙ ſignificat iuncũ in ſupradicto loco. Significat etiã lebetẽ ſiue caldariam Iob.41. Sicut ole ſuccenſe atq̨ feruentis pro quo hebrei legunt ſicut ole ſuccenſe atq̨ caldarie vel lebetis.

Feruens. Lebes vel chaldaria.

אַגָּן Crater. אַגָּנוֹת Crateres.

אַגָּן Agan. Crater. Cãti.7. Vmbilicus tuus crater tornatilis & in plurali. אַגָּנוֹת Aganoth.i. Cratere. Exo.24. Tulit itaq̨ moyſes dimidiã partẽ ſanguinis & miſit in Crateras.

אֲגַף Agmen.

אֲגַף Agaph. exercitus ſiue agmẽ Eze.17. Cũ vniuerſo agmine ſuo gladio cadent: & in eodem.39. Et cades tu et omnia agmina tua.

אָגַר Colligere. Cõgrega. אִגֶּרֶת Epiſtola. אִגְּרָא אִגַּרְתָּא Epiſtola. אִגְּרוֹת Epiſtole. אֲגֹרַת Nũmus.

אָגַר Agar. cõgregare: colligere Deut̃.28. Et vinũ nõ bibes nec colliges: & Prouer.6. cõgregat ĩ meſſe quod comedat. ĩde. אִגֶּרֶת Igéret.i. epl̃a. eo quod ĩ ea colligũtur mlt̃a verba Nee.6. Et epl̃am hẽbat ĩ mãu ſua: & ĩ ligua chaldaica dicitur. אִגְּרָא Igera: ſiue. אִגַּרְתָּא Igartha. Eſd.4. Scripſerũt epiſtolã vnã. Et in eo. Hoc ẽ exẽplar epl̃e. & in pl̃ali. אִגְּרוֹת Igeroth.i. epl̃e. 2. Parali.30. Scripſitq̨ epl̃as ad ephraim & manaſſem: & inde. אֲגֹרַת Agorath.i. pecunia ſiue nũmus. vt. 1. Reg.2. Et offerat nũmum argenteum & tortam panis.

אֲגַרְטָל Phiale. Peluis.

אֲגַרְטָל Agartal. phiala. & inuenitur tm̃ in numero pl̃ali. Eſdre.1. Phiale argẽtee triginta. Sed hebrei dicũt quod ſignificat peluim in quo manus lauantur.

Digitized by Google

אדב Tabeſcere

אדב Adab.cōtriſtari.tabeſcere.merore cōſumi.1.Re.2.Et tabeſcat aīa tua.& ſolū inuenitur in loco predicto.

אדין Tunc.

אדין Edāin.In lingua chaldaica eſt aduerbiū tpis & ſignificat tūc Dañ.2. Tūc danieli myſteriū p viſionē noctis reuelatū eſt: & in eo.Tūc arioch feſtinus itroduxit danielē. ſcribitur etiā cū beth in principio & dicitur.באדין Bedāin. vt in eo.Tunc daniel requiſiuit de lege atq̃ ſententia.

באדין Tunc.

אדם Flaueſcere Rubrū eſſe Rubicundus. Ruffus. Rubicundus. מאדם Ignitus. Ruffus vel rubricatus. מאדמים Rubricati. אדמדם Ruffum. Subruffa. אדם Sardius. אדמה Terra. Humus. אדם Homo. Humanus. Adam.

אדם Addā.rubere ſiue rubicūdū eē:aut flaueſcere.Proue.23.Ne ītuearis vinū qñ flaueſcit Eſa.1. Et ſi fuerīt rubra quaſi vermiculus.Thren.4.Rubicundiores ebore antiquo.p quo hebrei legunt.Rubuerūt ſiue rubicūdiores fuerūt pluſq̃ ebur ātiquū.& ide.אדום Adom.i.ruffus vel rubicūd9 Gen.25.Da mihi de coctiōe hac ruffa:& Nu.19.vt adducāt ad te vaccā ruffam Cāti.5.Dilectus me9 cādidus & rubicūd9.& ide.מאדם Meoddā.i.ruffus ſiue rubricat9 Naū.2. Clypeus fortiū ei9 ignitus.pro quo heb.le.Clypeus fortiū ei9 ruff9 ſiue rubricat9:& i plu.מאדמים Meoddamim.Exo.25. Et pelles arietum rubricatas. Et aliqñ geminātur due vltime littere:& dicitur. אדמדם Adāddā.i. ruffū vel rubeū Leui.13.Si alba vel ruffa macula fuerit .& recipit i fine tau: quod denotat nomē eſſe femininū:in eo.ca.vbi dicitur.Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit ſiue ſubruffa.Inde. אדם Odē.quod ē lapis pcioſus rubei coloris : quod noſtra trāſlatio ſardiū trāſtulit Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius.& Eze.28. Oīs lapis pcioſus operimētū tuum ſardius topatius : & ide.אדמה Adama.i.terra ruffa aut humo. Gen.6.Cūq̃ cepiſſent hoīes multiplicari ſup terrā:& i eo.2.Produxitq̃ dñs deus de humo oē lignū.& inde dicitur. אדם Adam.i.hō aut hūanus.vel terrenus Gen.1.Faciamus hoiem ad imaginē & ſiſītudinē noſtrā.& in eo.8.Sēſus eñ et cogitatio hūani cordis: & aliqñ accipitur p primo hoīe: vt Gen.2. Erāt aūt vterq̃ nudus Adā & vxor eius.& aliqñ ponitur pro hoīe in vniuerſali ſiue pro humana natura:vt Nu.3.Ab homine vſq̃ ad pecus . & ps.115. Omnis homo mendax:& caret numero plurali.

אדן Dñs. Dñator. אדנים Dñi. אדני Dñs. Dñi. אדני

אדון Adon.dñs.dñator.Gen.18.Et dñs me9 vetuſt9 eſt.ps.113.A facie dñi mota ē terra.Eſa.3.Ecce dñator dñs exercituū:& in eo.Mittet dñator deus exercituū in pinguib9 eius tenuitatē:& in plu.אדנים Adonim.i.dñi vel dñatores. et qñ regit poſt ſe genitiuū amittit vltimā litterā.ſ.mem:& dicitur אדני Adone.i.dñi.& vtroq̃ modo dicitur de deo.ſ. in nu. plu. De primo Malac.1. vbi dicitur Et ſi dñs ego ſū: vbi ē timor me9 . pro quo in hebreo eſt dñi noīatiui caſus plu.nu.ſ.& ſi dñi ego ſum:vbi ē timor meus.De.2.ps.135. vbi dicitur.Cōfitemini dño dñorū.pro quo in heb.eſt.Cōfitemini dñis dñorū. In aliis vero locis pro dño ponitur. אדני Adonāi:quod interptatur dñi mei i plu.& hoc qñ ſcribitur eiſdē litteris quibus pnunciatur.ſ.aleph.daleth.nun. iod.Sed nomē dñi Tetragrāmaton.pro quo btūs Hieronymus cōiter trāſtulit dñm: i heb.ſcribitur cum quattuor litteris.ſ.iod.he.vau.he.& ſignificat eſſe vel eſſentiā aut gñatione.Itē.אדן Aden.baſis.fulcimētū:& in plu.אדנים vel אדני Adanim vel adane.i.baſes Exo.26. Baſes argēteas: & i eo. 36.Cū quadragīta baſibus argēteis. & Iob.38. Super quo baſes eius ſolidate ſunt.

אדן Baſis. אדנים אדני Baſes.

אדר Extollere. נאדר נאדרי Magnificari. אדיר Admirabile. Fortis. Magnus.

אדר Adar.magnificare.extollere. fortificare.Eſa.42.Et magnificaret legē & extolleret. Et inde verbū paſſiuum. נאדרי vel נאדר Needari.Exo.15.Dextera tua dñe magnificata ē i fortitudie:& ide.אדיר Addir.admirabilis .fortis.magn9.magnific9.excellēs.ps.8.Dñe dñs noſter q̃ admirabile ē nomē tuū.Iudicū.5.In phiala fortiū obtulit butyrū.Eſa.33.Nec trieris magna trāſgredietur:& Eze.17.Et erit i cedrū magnā.& aliqñ ſcribitur ſine Iod i medio.& cū than i fine.& dicitur.אדרת Addareth.& ſignificat grāde in gñe femi.vt Eze.17.Vt ſit in vineā grādem.Significat etiā magnificētiā:vt Zach.11.Qm̄ vaſtata ē magnificētia eorū. Inde.אדרת Addereth.i.palliū. Gen.25.In morē pellis hiſpidus.pro quo he.le.in morem pallii hiſpidi vel hirſuti.Et Ioſue.7.vidi inter ſpolia palliū coccineū.&.4.Reg.2. Tuliſq̃ helias palliū ſuū & inuoluit illud. Significat etiā genus veſtimēti quo reges vel magnifici virj vtebātur. Ione.3.Et ſurrexit de ſolio ſuo & abiecit veſtimentū ſuū a ſe. Itē.אדר Adar.nomē duodecimi mēſis: ſecūdū cōputationē hebreorū. Eſter.9. Igitur duodecimi mēſis quē adar vocari iā diximꝰ.Itē.אדר Idar ſiue.אדרא idera.i.ligua chaldaica ſignificat areā.Dañ.2.Et reducta ſunt quaſi in fauillā eſtiue aree.

אדרת Grandis. Magnificentia. אדרת Pellis. Pallium. Veſtimētū אדר Adar. אדר אדרא Area.

אדרגזריא Duces.

אדרגזריא Adargazraia. in lingua chaldaica ſignificat duces ſiue magiſtratus Dañ.3. Duces & tyrānos & prefectos.et ſolum inuenitur in numero plurali.

אדרזדא Diligēter.

אדרזדא Adrazda.in lingua chaldaica eſt aduerbium exhortandi.i.diligenter Eſdre.7.tribuantur diligenter in domo dei celi.

אדרכן Solidus. Numus. אדרכנים Solidi. Numi.

אדרכן Adarcō.gen9 pōderis vł monete quod noſtra trāſlatio ſolidū trāſtulit.Eſdre.8.Crateras aureas viginti : q̄ habebāt ſolidos millenos.& ſolū inuenitur in nu.plu. ſcilicet.אדרכנים Adarconim.i.ſolidi : vt in predicto loco.

אהה A.interiectio. Heu.

אהה Aha. Interiectio eſt dolētis.Hiere.1.A.a.a.dñe deus ecce neſcio loqui.Ioel.1.A.a.a.diei.& i heb.eſt vna dictio tm̄ q̄ ſonat aha: & ē cōpoſita ex tribus litteris.ſ.Aleph. he.he. & aliqñ ponitur pro heu.vt Ezech.9. Heu.heu.heu. dñe deus.vbi ſimiliter in heb.eſt vna dictio tm̄.ſ.aha.

אהב Amare. Diligere. אוהב Diligens. אוהבים אוהבי Diligētes. Amores vł dilectiões. אהוב Dilectus. אהובה Dilecta. אהבה Amor. Dilectio. Charitas. Dilecta. נאהב Amabilis.

אהב Ahab.amare.diligere. Gen.25. Iſaac amabat eſau eo quod de venatiōibus illius veſceretur: & Rebeca diligebat Iacob.& in eo.37.Iſrael aūt diligebat Ioſeph.et ide. אוהב Oheb.i.diligēs ſiue amās.Eſa.61. Quia ego dñs diligens iudiciū . & in plu.אוהבים Ohabim.vel אוהבי Ohabe .i.diligētes ſiue amātes vel amores.ps.118. Pax multa diligētibus legē tuam.& Prouer.8.Ego diligētes me diligo:& in eo.7.Et fruamur cupitis amplexibus. p quo heb.legūt. Et letemur ſiue exultemus amoribus ſiue dilectionibus. Inde.אהוב Ahub.i.dilectus ſiue amicus. & in gñe femi.אהובה Ahuba.i.amica vel dilecta. Oſee.3. Dilige mulierē dilectā ab amico. & inde.אהבה Ahaba.i.dilectio.amor.charitas.2. Reg.1.Et amabilis ſup amorē mulierū.Et Cāti.8.Fortis vt mors dilectio. & in eo. Aque multe nō poterūt extinguere charitatē.Significat etiā dilectā.Cāti.2.Ne ſuſcitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde.נאהב Neehab.i.dilectus ſiue amabilis.2.Re.1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אהי Ubi. Ero.

אהי Ehi.vbi. Oſee.13. Vbi eſt rex tuus.& ſolū in hoc loco ponitur p vbi.in aliis vero locis eſt verbū ſubſtātiuū futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo היה Haia. quod ſignificat fuit.Interpretatur aūt ero.vt in capl'o preallegato vbi dicitur. Ero mors tua o mors:morſus tuus ero inferne.

אהל Habitare. Tēdere tētorium. Tentorium ponere. יאהל אהל Tabernaculum.

אהל Ahal. Tētoriū ſiue tabernaculū. tēdere ſplendere.ſiue lucere. Gen.13.Et habitauit i ſodomis.p quo i hebreo ē:& tetēdit tabernaculū ſiue tētoriū i ſodomis.& i eo. Mouēs igitur Abraam tabernaculū ſuū venit & habitauit iuxta cōuallē mābre.pro quo in heb.eſt.Et tetendit Abraā tabernaculū ſuū & venit & habitauit iuxta cōuallē mābre. Et vtrūq̃ eſt verū.nā mouebat tabernaculū ſuū ab vno loco & tēdebat illud in alio loco p ſuas māſiones:donec venit ad habitādū in cōuallē mābre. Et inuenitur etiā predicta dictio ſine Aleph.Eſa.13:vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs.vbi ponitur.יהל Pro.יאהל Iahel pro Iaahel. & ide. אהל Ohel.i.tabernaculū vel tētoriū. Gen.18. Apparuit dñs abrae ſedēti in hoſtio tabernaculi. & i eo. Feſtinauit Abraā

Digitized by Google

Tentoriũ. in tabernaculũ ad ſarã.& in eo.31.In mõte galaad fixit ten⸗
אהלים toriũ ſuũ.Et in plu.אהלים Ohalim.i.tabernacula vel tento
Taberna⸗cula. ria.Geñ.25.Habitabat ĩ tabernaculis.& aliqñ ponitur pro
Splẽdere. ſplẽdere.vt Iob.25.Ecce luna etiã nõ ſplẽdet.ꝑ quo aliqui
Extẽdere. heb.le.Ecce luna etiã nõ extẽdit ſiue expãdit.ſ.lumẽ ſuũ in
modũ tẽtorii.iuxta illud Eſa.13.Stelle celi & ſplendor earũ
nõ expãdent lumẽ ſuũ.Et cõmuniter pro ſplẽdere ſcribitur
אהלות ſine aleph.de quo vide iſra in dictiõe.הלל Halal.Itẽ אהלות
Ahaloth.aloe.vt Cañ.4.Myrrha & aloe cũ oib9 primis vn
Aloe guẽtis.ps.44.Myrrha & gutta & Caſia.vbi pro gutta po⸗
Gutta. nitur eadẽ dictio.ſ.ahaloth.i.aloe.Alii dicunt genus eẽ aro
matis quod medici ſandalũ vocãt.& aliqñ ſcribitur cũ Iod
et mem in fine:& dicitur אהלים Ahalim ĩ eodẽ ſignificato.
אהלים Proue.7.Aſpſi cubile meũ myrrha & aloe.Et nu.24.vt ta
Aloe. bernacula q̃ fixit dñs.pro quo heb.le.vt aloe quã plantauit
Taberna⸗cula. dñs.Sed ẽt põt ſignificare tabernacl'a ſicut ẽ ĩ noſtra trãſla⸗
tione.vt ſupra dictũ eſt.& licet ibi ponatur verbũ plãtauit:
põt tñ cõuenire cũ tabernaculis.quia eſt equiuocũ & ſigni⸗
ficat etiam figere.vt Dañ.11.vbi dicitur.Figet tabernaculũ
ſuum apedno inter duo maria.

או O.vel.aut.ſiue.ſi.Exo.21.Qui percuſſerit ſeruũ vel an
cillã.& in eo.Si autẽ vna die vel duobus ſuperuixerit.&
Vel. in eo.Si percuſſerit quiſpiã oculum ſerui ſui aut ancille.Et
Aut. Leui.1.De turturibus & pullis colũbe.pro quo in hebreo le
gitur.De turturibus vel de pullis colũbe.& in eo.5.Offerat
duos turtures vel duos pullos colũbarũ.& in eo.12.Cũq; cõ
Siue. pleti fuerint dies purgationis ſue pro filio ſiue pro filia.Itẽ
Si. ponitur pro ſi.vt.1.Reg.20.Si quid forte reſponderit tibi
Et. pater tuus dure.ponitur etiam.pro &.vt Leui.4.Et poſtea
intellexerit pctm̃ ſuũ.& aliqui hebrei legũt ſi poſtea intelle
xerit.Et in eo.& cognouerit peccatum ſuum.Prouer.30.
Gallus ſuccinctus lumbos ſuos et aries.

אוב Ob.Phyton.demõ.vel ars phytonica.vt Leui.20.Vir
ſiue mulier in quib9 phytonicus vel diuinatiõis fuerit
Phytoni⸗cus. ſpũs.& Eſa.29.Et erit quaſi phytonis de terra vox tua.& ĩ
Phyton. plu.אבת Oboth.i.phytones Deut.18 Nec phytões cõſula⸗
אבת tis.& Eſa.8.Et cũ dixerit ad vos q̃rite a phytonib9.Signifi
Phytões. cat etiã in nũero plu.vtres ſiue lagũculas.Iob.32.En vẽter
Lagũcule. me9 q̃ſi muſtũ abſq; ſpiraclo:quod lagũclas nouas dirũpit.

אוד Vd.Torris.Titio.vt Zach.3.Nũquid nõ iſte torris eſt
erutus de igne.cuius plurale אודים Vdim,ponitur Eſa.
Torris. 7.vbi dicitur.Cor tuũ ne formidet a duabus caudis titionũ
אודים fumigãtiũ iſtorum.אודות Odoth.propter.cauſa.ſ.alicuius
Titiones. vel gratia alicuius:vt Nu.12.Propter vxorẽ eius.Ethiopiſ⸗
אודות ſam.& Ioſue.14.Noſti qd locut9 eſt dñs ad Moyſen hoiem
Propter dei de me & te.Pro quo hebrei legunt ꝑpter me et te.vel
De. cauſa mei & cauſa tui:aut gratia mei & gratia tui:ſiue ſuper
Propter cauſa mea & ſup cauſa tua.& hoc vltimũ eſt magis propriũ
quia cõmuniter preponitur dictio על Al.i.ſup.Sicut Geñ.
26.Annunciantes ei de puteo quẽ foderant.Pro quo in he⸗
Cauſa. breo eſt.Annunciantes ei ſuper cauſa putei quẽ foderant.

אוה Iua.Deſiderare.Cõcupiſcere.Deu.5.Nõ cõcupiſces
Cõcupiſce⸗re. domũ proximi tui.& Eſa.26.Aia mea deſiderauit te
in nocte.Sed in hebreo illud deſiderauit eſt prime pſone.
Deſidera⸗re. Et tũc illud aia mea erit ablatiui caſus.i.in aia mea deſidera
אוה ui te in nocte.& inde אוה Aua.i.deſideriũ.Deut.12.Si autẽ
Deſideriũ. comedere volueris & te eſus carnium delectauerit occide et
comede.pro quo in hebreo eſt verũtamen in omni deſide⸗
rio aie tue occides & comedes carnes.Sed trãſlator noſter
אות trãſtulit ſeſum.vbi ponitur אות Auath ꝑ אוה Aua.quia noĩa
in he deſinẽtia qñ poſt ſe regũt gtĩ mutãt illud he in thau
תאוה Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio.ſ.
Deſideriũ. תאוה Thaaua.i.deſideriũ.ps.112.Deſiderium peccatorũ pe

ribit.& Prouer.13.Deſiderium ſi cõpleatur delectat animã.
& inde מאוי Maauaie per additionẽ mem ĩ principio.i.de מאוי
ſideria.vt.ps.139.Ne tradas me dñe a deſiderio meo pecca⸗ Deſideria.
tori.pro quo Beatus hieronymus in pſal.iuxta hebraicam
veritatẽ tranſtulit.ne des dñe deſideria impii.Et inde ꝑ ad
ditionem littere nun in principio נאוה Naaua.i.deſiderabi נאוה
lis vel placens:aut decens vel ſpecioſum aut pulchrũ.Cãti. Formoſa.
1.Nigra ſum ſed formoſa filie ieruſalem.& in eo.Pulchre Pulchrũ.
ſunt gene tue ſicut turturis.et Prouer.17.Non decet ſtultũ Decens.
verba compoſita.et in eo.19.Nõ decent ſtultum delicie.et
in eo.26.Sic indecens eſt ſtulto gloria.et Eſa.52.Quã pul⸗
chri ſuper mõtes pedes annunciãtis et predicantis pacem.

אוח Oach.Gen9 beſtie mõſtruoſe vel ſerpẽtis.pro quo אוח
dracones trãſtulit Beatus Hieronymus.Eſa.13.et re
plebuntur domus eorum draconibus.et ſolum inuenitur Dracones.
in numero plurali in loco predicto.

אוי Oi.ve.heu.Nume.21.Ve tibi moab.et Eſa.6.Ve mihi אוי
quia tacui. Ve.

אויל ſiue אויל Euil.ſtultus.Iob.5.virũ ſtultũ ĩterficit iracũ אול
dia.Oſee.9.Scitote iſrael ſtultum prophetã.et in plu⸗ אויל
rali.אוילים Euilim.Prouer.1.Sapientiam atq; doctrinam Stultus.
ſtulti deſpiciunt.Inde אולת Iueleth.i.ſtulta inſipiens ſi⸗ אוילים
ue ſtulticia.Prouer.14.Sapiens mulier edificat domũ ſuã. Stulti.
inſipiens ſtructam quoq; manibus deſtruit.& in eo.Impa⸗ אולת
tiẽs opabitur ſtultitiã.Itẽ אולי Vlai.ſi forte.forte.forſitan.ſi. Inſipiẽs.
Geñ.18.Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate.Ioſue.9. Stultitia.
Forte in terra que nobis ſorte debetur habitatis.Significat אולי
etiam niſi.vt Nume.22.Et niſi aſina declinaſſet de via.De Si.
verbo autem אולם vel אולם Vlam.vel vlam dicetur infra in Forte.
dictione אלם Alam. Niſi.
אולם

און On.fortitudo.virtus.dolor.luctus.triſtis.murmurans.
Iob.18.Arctabuntur greſſus virtutis ei9.& in eodẽ.4. און
Virtus illi9 ĩ vmbilico vẽtris ei9.& Oſee.12.Et ĩ fortitudine Virtus.
ſua directus eſt cũ angelo.et Geñ.59.Et principium dolo⸗ Fortitudo.
ris mei.Pro quo hebrei legũt principiũ fortitudinis mee. Dolor.
Iob.20.Et manus illius reddet ei dolorẽ ſuum.et in eo.21. Fortitudo.
Deus ſeruabit filiis ſuis dolorẽ patris.Deut.26.Nõ comedi Dolor.
ex eis in luctu meo.Threñ.3.Quid murmurauit homo vi⸗ Luctus.
uens.Et quaſi hec oĩa beatus Hieronymus voluit cõplecti Murmu⸗rare.
in hoc verbo מתאוננים Mithonenim.pro quo murmur do מתאוננים
lentium pre labore traduxit Nu.11.vbi dicitur.Interea or⸗ Murmur.
tũ eſt murmur ppl'i quaſi dolentiũ pre labore.Pro quo he⸗
brei legũt.Et fuit ppl's quaſi murmurãtes vel quaſi dolẽtes
pre labore.& in plu.אונים Onim.i.fortitudines.ſiue dolo⸗ אונים
res.aut fortes vel dolẽtes.& beatus Hieronymus traduxit
ſollicitos.Prouer.11.Expectatio ſollicitorũ peribit.ide און Solliciti.
Auen.i.iniquitas.iniuſtitia.vanitas.dolor.idolũ.vt.ps.35. און
Verba oris eius iniquitas & dolus.& in eo.Iniquitatem me Iniquitas
ditatus eſt in cubili ſuo.& ps.9.Sub lingua eius labor & do
lor.& ps.89.Et amplius eorum labor & dolor.Nume.23. Dolor.
Non eſt idolum in Iacob.et Oſee.12.Inueni idolum mihi. Idolum.

אוץ Os.iſtãter hortari.cogere.feſtinare.ãguſtiari.ſiue tur אוץ
bari.Geñ.19.Cogebãt eum angeli dicẽtes:ſurge tolle Cogere.
vxorẽ tuã.et Exo.5.Prefecti quoq; operũ inſtabãt.i.feſtinã Inſtare.
ter cogebãt.vbi ponitur אצים Aſim.ioſue.10.Et nõ feſtina⸗ אצים
uit occũbere ſpatiũ vnius diei.Prouer.19.Qui feſtinus eſt Feſtinare.
pedibus.offendet.ioſue.17.Quia anguſta eſt tibi poſſeſſio Anguſtare
montis ephraim.Hiere.17.Et ego non ſum turbatus te pa⸗ ſiue arcta⸗re turbari.
ſtorem ſequens.& Eſa.22.vbi dicitur.Nolite incumbere vt Incũbere.
conſolemini me.Pro eo quod in littera noſtra eſt incumbe⸗
re:in hebreo eſt ſimilis dictio ſicut ſupra.

אור Or.illũinare.lucere.Geñ.1.Et illũinẽt terrã.Exo.14. אור
Et illuminãs nocte.ps.12.Illũina oculos meos.et.ps. Illuminare

Digitized by Google

17.Q̄m tu illuminas lucernā meā.et.p̄s.67. Illuminet vul
tum suū sup nos.et.p̄s.139.Et nox illuminatio mea in deli=
ciis meis.Pro quo in psalterio beati Hieronymi quod ime=
diate trāstulit de hebreo sic habetur.Nox quoq; luxerit co=
Lucere. rā me Iob.41.Post cū lucebit semita.& p̄s.96.Alluxerunt
fulgura eius orbi. Esa.60. Surge illuminare ierusalē. Inde
אור nomē אור Or.i.lux.vel lumē aut illuminatio.Gen̄.1.Dixit=
Lux. q; deus fiat lux:& facta est lux.& in eo.Appellauitq; lucem
Lumen. diē.Iob.22.Et in viis tuis splēdebit lumen.et.p̄s.35.In lu=
Illuminatio. mine tuo videbimus lumē. & p̄s.26. Dn̄s illuminatio mea
אורה et salus mea.Inuenitur etiā אורה Ora cū he in fine.Hester
Lux. 8.Iudeis aūt noua lux oriri visa est.& i plu. אורים Orim.i.
אורים Lumiaria. lumina seu luminaria.p̄s.139.Qui fecit luminaria magna.
אור Ponitur etiā אור Or.p sole.vt Iob.31.Si vidi solē cū fulge=
Sol. ret et lunā incedentē clare. & aliqn̄ recipit mem in princi=
מאור pio:et dicitur מאור Maor.i.luminare.Gen̄.1. Luminare ma
Luminare ius vt pesset diei:et luminare minus vt preesset nocti. & in
מאורת plurali מאורת Meoroth.i.luminaria.In eodem. Fiant lu=
luminaria minaria in firmamēto celi.et in eo.Fecitq; deus duo lumi=
מאיר naria magna.inde מאיר Meir siue מאירת Meirath.i.illūinās
מאירת p̄s.18. Preceptū dn̄i lucidū illuminās oculos.& Inde. נאור
illuminās Naor.p additionē nun in principio.i.illuminans siue illu=
נאור illuminās minatus.p̄s.75. Illuminās tu mirabiliter a mōtib; eternis.
אור et dicūt hebrei q; etiam supradicta dictio אור Or.significat
pluuiā & fulgur.nā vbi legitur in trāslatiōe nostra. Iob.37
Lumen. Frumentū desiderat nubes:et nubes spargit lumē suū. ipi le
Pluuia. gūt.Et nubes spargit pluuiā suā. & i eo.37. Vbi dicitur. Et
Fulgur. lumē illius sup terminos terre:ipi legūt.et fulgur illius sup
אורות terminos terre.Itē אורות Oroth.herbe virides:et forte vi=
sum aspectu cōfortātes & illuminātes. A superiori dictione
Herbe. deriuatū.4.Reg.4. Et egressus est vnus i agrū vt collige=
אור ret herbas.Itē אור Or siue אור Vr.i.ignis.Iob.41.Sternuta
אור tiōe ei; splēdet ignis.& Esa.31.Cui; ignis est in sion.Vnde
Ignis. illud quod habetur.Gen̄.15.Ego dn̄s q eduxi te de vr Chal
Ur. deorū.Aliqui hebrei dicūt q; in eodē loco vr est:nomē cōe
et q; significat ignem. & legūt sic.Ego dn̄s qui eduxi te de
igne chaldeorū.Dicūt eñ q; Abraā nolens adorare ignem
quē chaldei adorabāt fuit missus in ignē & inde virtute di=
אורים uina liberatus. et in plu. אורים Vrim. pro quo beatus Hie
ronymus trāstulit doctrinā.Exo.28. Pones in rationale iu
Doctrina. dicii doctrinā & veritatē.& Leui.8.In quo erat doctrina et
veritas.Deut.33.Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto
Doctrine. tuo.Esa.24.In doctrinis glorificate dn̄m.Sed qn̄ loquitur
de vestibus sacerdotalibus:dicūt aliqui hebrei q; ibi p vrim
intelligitur nomē dn̄i tetragrāmatō inclusum in rationali.
מאורת Alii fatētur se nescire quid significet.Itē מאורת Meurath.p
Cauerna. additionē mem in principio.i.foramē siue cauerna.in qua
sunt serpentes. Esa.11. Et in cauerna reguli qui ablactatus
fuerit manum suam mittet.
אות אות Oth.signū.Gen̄.4. Posuit dn̄s signū in ca in.Exo.3.
Signum. Hoc habebis signū q; miserim te.& in eo.4.Si nō au
אותת dierint sermonē signi prioris: credēt verbo signi sequētis.
Signa. Et deut.13.Et predixerit signū atq; portentū.et in plurali.
את אתא אותת Ototh.i.signa.Exo.4.Fecit signa corā ppl'o.et nu.
Signum. 2. Singuli p turmas signa atq; vexilla castra metabūtur fi=
אתיא lii Israel.& p̄s.134.Misit signa et pdigia in medio egypti.
אתין Et i lingua chaldaica dicitur את Ath.siue אתא Atha.et i plu.
Signa. אתיא Athaia.siue אתין Athin. Dan̄.3. Signa & mirabilia fe
אות cit apud me deus.Et in eo.6. Faciens signa & mirabilia.Et
Littera. etiam vtuntur hoc nomine אות Oth.pro littera.et in plura
אותיות li. אותיות Othioth.id est littere.
Littere. אז Az.tūc.Exo.15.Tūc cecinit moyses.Iosue.1. Tunc diri
Tunc. אז ges viā tuā.p̄s.92.Parata sedes tua ex tūc.& qn̄q; scribi

tur cū Iod in fine & dicitur אזי Azai.p̄s.124. Forte viuos אזי
deglutissent nos:& in eo. Forsitan aqua absorbuisset nos. Forte.
et in eo.Forsitā pertrāsisset aīa nostra.Pro quo hebrei legūt Forsitan.
Tunc siue vtiq; viuos deglutissent nos. Tūc siue vtiq; aqua Tunc.
absorbuisset nos. Tunc siue vtiq; pertransisset aīa nostra.
אזב Ezob.hyssopus genus herbe.Exo.12.Fasciculūq; hys אזב
sopi tingite i sanguine. et Leui.14. Et lignū cedrinū Hyssopus.
vermiculūq; & hyssopū.&.3.Reg.4. Vsq; ad hyssopū que
egreditur de pariete. p̄s.50. Asperges me dn̄e hyssopo &
mundabor. & scribitur cum littera vau in secunda syllaba.
אזדא Azda.in lingua chaldaica significat ābulare siue re אזדא
cedere. Dan̄.2. Et sermo recessit a me.Et in eodem. Recedere.
Scitis q; recesserit a me sermo.
אזל Azal.abire.ābulare.recedere. deficere. Iob.4. Quo= אזל
mō si recedāt aque de mari.Prouer.20. Et cū recesse= Recedere.
rit gl'iatur.1. Reg.9. Panis deficit in sitarciis nostris. Deut. Deficere.
32. Videbitq; q; infirmata sit manus. quod hebrei sic expo Infirmari
nūt. Videbit quod recessit siue defecit robur vel potestas.nā
p man; aliqn̄ itelligitur robur vel potestas.est etiā nomē la
pidis sic nūcupati.1.Reg.20.Et sedebis iuxta lapidē cui no
mē est Ezel.et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod Ezel.
erat signū eūtibus siue iter agentibus quā viam caperent.
אזן Ozen.auris.Exo.21. Perforabisq; aurē ei; subula. & i אזן
eo.29.Et pones sup extremū auricule dextre. Iob.12. Auris
Auris verba diiudicat.& i plu. אזנים Oznaim.i.aures.p̄s. Auricula. אזנים
113. Aures hn̄t & nō audiēt. & Deut.23. Ponitur p balthco Aures.
vbi dicitur.Gerēs paxillū i baltheo.Hebrei tn̄ i hoc loco ar Baltheus.
ma iterptātur.Inde verbū tertie cōiugatiōis האזין Heezin.i. Arma. האזין
audiuit.auscultauit.aurib; pcepit.Deut.33.Audite celi q̄ lo
quor.& p̄s.5.Verba mea auribus pcipe dn̄e.&.p̄s.16.Auri= Audire.
bus pcipe orōnē meā. & Esa.1.Et aurib; pcipe terra.& ide Auribus p cipere.
verbū אזין Azin.i.audiui.Iob.32. Audiui prudētiā vestrā. אזין
et aliqn̄ scribitur sine aleph.Prouer.17. Malus obedit ligue Audiui
iniq̄ vbi ponitur מזין Mezin p מאזין Maazin. ide מאזנים מזין
Moznaim.i.statere in numero plu. Leui.19. statera iusta & Obedire. מאזנים
equa sint pōdera.Iob.31. Appēdat me i statera iusta.& p̄s. Statera.
61.In stateris vt decipiāt de vanitate i idipm.& solū inueni
tur i p'rali nūero apud hebreos. Inde verbū אזן Izen.i.pō= אזן
derauit siue exq̄siuit.Eccl's.12.et enarrauit q̄ feccrat & iuesti Enarrare.
gās cōposuit parabolas multas. Pro quo heb.le. Pōderauit Pōderare
siue exquisiuit:et iuestigauit cōposuitq; parabolas multas.
אזק Azac.Catena siue compes.& solum inuenitur in nu= אזק
plu.Hiere.40. Qn̄ tulit eū vinctū catenis in medio Catena.
oim. & in eo. Ecce solui te hodie de catenis q̄ sunt in mani=
bus tuis.iuenitur etiā sine Aleph.p̄s.149.Ad alligādos re=
ges eorū in cōpedibus.& Naū.3.optimates eius cōfixi sunt Cōpedes. בזיקים
in cōpedibus. Vbi ponitur בזיקים p באזיקים Baaziquim. באזיקים
אזר Azar.cingere.accingere.precingere.1.Reg.2.Et in= אזר
firmi accincti sunt robore. Iob.28. Accinge sicut vir Accingere
lumbos tuos.& Esa.8.Accingite vos & vincemini.& in eo.
45.Accinxi te & non cognouisti me.p̄s.17. Et precinxisti precingere
me virtute ad bellū. Et.p̄s.92. Indutus est dn̄s fortitudine
& precinxit se.Inde אזור Ezor.i.cingulū vel cinctorium.vt אזור
Esa.5.Non soluetur cingulū lūborū eius.& in eo.11.Et erit Cingulum
iustitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.
אח Ach.Frater siue germanus.Gen̄.24. Habebat aūt Re= אח
beca fratrē noīe laban. & i eo.27. Venit germanus tu; Frater.
frauduleter & accepit bn̄dictionē tuā.& in eo. Ecce esau fra
ter tuus minatur vt occidat te.& in eo.42. Adducite fratrē
vestrū.& qn̄ post se regit genitiuū vel qn̄ cōponitur cū pro אחי
noībus tūc recipit i fine Ioth. & dicitur. אחי Achi.vt Gen̄.
14.fratris eschol & fratris Aner.& i eo.42.Adducite fratrē Frater.
vestrū.& in plu. אחים Achim.i.fratres.Gen̄.13.Fratres eñ אחים Fratres.

Digitized by Google

ſumus.& ps.132. Ecce ꝙ bonū & quā iucūdū habitare fra
tres in vnū.& qn̄ poſt ſe regit genitiuū vel qn̄ cōiūgitur cū
pronoībus tūc amittit mem. vt i precedēti tractatu grāmati
אחות ce dictum eſt.& in gn̄e feminino אחות Achoth.i.ſoror.Gen̄.
Soror. 4.ſoror vero Tubalcain Noema.& in eo.12. Dic ergo obſe
cro te quod ſoror mea ſis.& i eo. Quā ob cauſam dixiſti eē
אחיות ſororē tuā. & in plu. אחיות Achioth.i.ſorores.1. Paralip.2.
Sorores. Quorū ſorores fuerūt ſaruia & abigail.inde. אחוה Achua.i.
אחוה fraternitas vel germanitas. Zach.11. Vt diſſolueret germa
Germanitas. nitatē inter Iudā & Iſrael.Et etiā qn̄ duo ſūt ſīles ponitur ſu
אח pradicta dictio.ſ. אח Ach. pro altero iporū. & i gn̄e femini
Alter. no אחות Achoth.p altera. Exo.26.Quib⁹ tabula alteri ta
אחות bule cōnectatur.& in eo.25.vbi dicitur . Reſpiciātq; ſe mu
Altera. tuo.pro q' i hebreo eſt reſpiciantq; alter ad alterū. Item אח
אח Ach. Pyra.focus.beatus hieronymus trāſtulit arulā.Hiere.
Arula. 36.Et poſita erat arula corā eo plena prunis.& in eo. & pro
אח iecit in ignē qui erat ſup arulā.Itē אח Ach.heu. Interiectio
Heu. dolētis.Eze.6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū do
האח mus iſrael. & recipit he i principio. & dicitur. האח Heach.i.
Euge. Euge.ps.39.q dicūt mihi euge. euge.& ps.34. Euge euge
אח vidit oculus noſter. Ponitur etiā ſupra dicta dictio אח Ach.
Pro. pro אחד Echad.i.vnum.Eze.18.Et fecerit vnum de iſtis.
אחד אחד Echad.vnus ſiue vnū.vt Gen̄.1.Et factū eſt veſpere &
mane dies vn⁹.Deut.6.Dn̄s de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ eſt.Prou̅.
Unus. Unum. 1.Marſupiū vnū ſit oīm nr̄m.Eccl's.9.Qui i vno peccauerit
multa bona perdet. Et in genere feminino אחת Achath.i.
אחת vna. Altera.Quedā.Semel.Deut.21.Si habuerit hō vxores
duas:vnam dilectam & alterā odioſam.4.Regū.4.Mulier
Una altera quedam. aūt quedā de vxorib⁹ pphetarū. Et aliqn̄ ponitur pro vno
i gn̄e neutro .vt Gen̄.11.Erat aūt terra labii vnius. Iob.39.
Unum. Vnū locut⁹ ſum quod vtinā nō dixiſſem. Significat etiā ſe
mel. Leuit.16.Et oretis pro filiis iſrael & pro cūctis pctīs eo
Semel. rū ſemel in anno.3.Reg.10.Semel p tres annos ibat in thar
ſis.&.4. Reg.4. Deambulabat in domo ſemel huc atq; il
luc.& in eo.6. Et obſeruauit ſe ibi nō ſemel neq; bis. ps.61.
Semel locutus eſt deus. Et aliqn̄ preponitur ei beth.& dici
באחת tur באחת Beachath.i.ſemel vel in vno. Nu.10. Si ſemel clā
Semel. gueris.Iob.33.ſemel loquitur de⁹.Prouer.28.Qui pueſſis
graditur viis cōcidet ſemel.Tn̄ cōiter ſignificat i vna ſiue in
אחדים vno in gn̄e neutro. & in plu. אחדים Achadim.i.vni. Eze.
37.& erunt in vnione in manu tua. pro quo He.le. Et erūt
vni ſiue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis.vt
Pauci. Gen̄.29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitu
התאחדי dine.& inde verbū התאחדי Hithachadi.p quo Beatus hie
Exacuere. ronymus tranſtulit Exacuere. Eze.21. Exacuere valde ad
חדד dextrā & ad ſiniſtrā.de quo vide ifra in dictiōe חדד chadad.
אחה אחה Achu. Pratū locus virens ſiue carectū. Et ſcribitur cū
vau in fine loco he. Gen̄.41.Et paſcebat in locis palu
Locus paluſtris. ſtribus.Iob.8.Aut creſcere carectum ſine aqua. & dicūt ali
Carectum. q hebrei ꝙ ide deriuatur אח Ach.i.frater de quo vide ſupra.
אחז אחז Achaz. Apprehēdere.tenere.obtinere.Poſſidere.Ad
Apprehendere. herere.Exo.4.Et apphēdes caudā eius.ps.47. Tre
Tenere. mor apprehēdit eos.Gen̄.25.Plantā fratris tenebat manu.
Obtinere. Exo.15.Dolores obtinuerūt habitatores philiſtiim.Iob.26.
Anticipare. Qui tenet vultū ſolii ſui.ps.76.Anticipauerūt vigilias ocl'i
Herere. mei.p quo.he.le. Apphēdiſti ſiue tenuiſti vigilias oculorū
Operire. meorū.3.Re.6.Vt nō hereret muris tēpli.& i eo.ponitur p
Capere. opire:vbi dicitur.Et oppuit domū lignis cedrinis.Signifi
Poſſidere. cat etiā capere vel poſſidere.vt Cāt.2. capite nobis vulpes
אחזה paruas. Gen̄.34. Negociamini & poſſidete eā. Inde אחזה
Poſſeſſio. Achuza.i.poſſeſſio vel apphēſio. Gen̄.23. Date mihi ius
ſepulchri.p quo he.le.Date mihi poſſeſſionē ſiue apprehē
ſionē ſepl'chri.& Leui.25.reuertetur hō ad poſſeſſionē ſuā

אחלי Achale vel אחלי Achalai .i.vtinā aduerbiū deprecā אחלין אחלי
di.4.Re.5.vtinā fuiſſet dn̄s me⁹ ad pphetā. ps.118.
vtinā dirigātur vie mee ad cuſtodiēdas iuſtificatiōes tuas. Utinam.
אחלמה Achlama.amethiſt⁹ lapis pcioſ⁹.exo.28.liguri⁹ אחלמה
achates & ametiſt⁹. & alii dicūt ꝙ ſignt chryſtalū Ametiſtus Chriſtalus
אחר Achar. Differre. Tardare. Morā facere.Gen̄.34.Nec אחר
diſtulit adoleſcēs quin ſtatim quod petebatur exple Differre.
ret.Deut.23.Cū votū voueris dn̄o deo tuo nō tardabis red Tardare.
dere.ps.69. Dn̄e ne moreris. Eccl's.5. Si qd vouiſti deo:ne Morari.
moreris reddere.Et aliqn̄ ſcribitur cū Iod loco aleph.vt.2.
Reg.20.Et morat⁹ ē extra placitū.ide אחר Achar vel אחרי אחר
Achare.i.poſt.poſtea.poſtq;.Gen̄.22.Que poſtq; geſta ſūt אחרי
& in eo.30.Noli reſpicere poſt tergū.& in eo.35. Et ſemini Poſtq;.
tuo poſt te.Nu.12.Poſtea reuocabitur. Oſee.11. poſt deum Poſt.
ambulabūt.& ide אחור Achor.i.poſteriora ſiue retro aut re Poſtea. אחור
troſum vel tergū.ps.77.Percuſſit inimicos ſuos i poſteriora. Poſteri⁹.
Gen̄.49.Cadat aſceſor.ei⁹ retro.ps.9.In cōuertēdo inimi Retro.
cos meos retrorſū.ps.34.Cōuertātur retrorſū & reuereātur Retrorſum.
ps.43. Nō receſſit retro cor nr̄m. ps.138 . Nouiſſia & ātiq Nouiſſima
tu formaſti me.p q' he.le. Retro & añ formaſti me. Eze.2.
Qui erat ſcript⁹ itus & foris.p quo he.le.Qui erat ſcriptus Foris.
intus & retro.i.in pte poſteriori.quod eſt idē cū lr̄a nr̄a.& i
de אחרי Achore.i.poſteriora. Exo.33. Videbis poſteriora אחרי
mea. & inde אחרון Acharon.i.nouiſſim⁹ vel poſterior aut Poſteriora.
poſtrem⁹.Prouer.31.Et ridebit i die nouiſſimo.Eſa. 9. No אחרון
uiſſimo aggrauata eſt via maris.& in plu. אחרונים Acharo Nouiſſim⁹
nim.i.nouiſſimi poſtremi vel vltimi. Gen̄.33. Liā vero & אחרנים
filios ei⁹ i ſecūdo loco. p quo he.le. Liā vero & filios ei⁹ po
ſtremos ſiue poſteriores.& in eo.Rachel aūt & ioſeph i no Poſtremi
uiſſimo.p q' i hebreo ē nouiſſimi vel vltimi. Iob.18.in die Nouiſſimi
ei⁹ ſtupebūt nouiſſimi.et inde אחרנה Acharona.i.nouiſſi אחרנה
me aduerbiū.Nu.2.Et nouiſſimi pficiſcētur.p q' in hebreo Nouiſſime
hētur. Et nouiſſime pficiſcētur.ide אחרנית Achoranith.i. אחרנית
retrorſū vel poſteri⁹.vt Gen̄.9.Et incedētes retrorſū opue Retrorſum
rūt verēda pr̄is ſui.3.Reg.18.Et tu cōuertiſti cor eorū iterū Iterum.
p quo he.le.Et tu cōuertiſti cor eorū retrorſū.i.in tpe pteri
to. Quod eſt idē ſenſus cū lr̄a nr̄a.Inde אחרית Acharith.i. אחרית
nouiſſimū vltimū ſiue poſterius aut poſtremū vel finis. vt
Gen̄.49.Vt annūciē q' vētura ſunt vobis i nouiſſimis die Nouiſſimū
bus.Deut.32. Vtinā ſaperēt & itelligerēt ac nouiſſima pui
derēt.Eccl's.7.Meli⁹ eſt finis orōnis :ꝙ principiū.Et quia
pmiū ſeqtur laborē. ideo etiā ponitur p pmio vl' mercede. Finis.
Prouer.24. Quam cum inueneris habebis in nouiſſimis
ſpē.p quo he.le. Quā cū īueneris habebis premiū vel mer Spes.
cedē.& Hiere.29.vt dem vobis finē et patiētiā. p quo he. Premium
le. Vt dem vobis pmiū ſiue mercedē vl' ſpē.Itē אחר Acher. אחר
Alius vel alter.Nu.14. Qui plenus alio ſpū ſecutus eſt me Alius.
Iob.31.Serā et alius comedet.et.ps.108.Et epiſcopatū eius
accipiat alter. et Eſa.28. In loq'la eſſi.labii et lingua altera Alter.
loqtur ad populū iſtū. Et i lingua chaldaica ſcribitur cū nū
in fine et dicitur אחרן Acharan.Dan̄.2.Nec repietur quiſq; אחרן
qui indicet illum.pro quo hebrei legunt.Et alius nō eſt qui Alius.
indicet illū.et in plu. אחרים Acherim.i.alii vel alteri. Exo. אחרים
20. Non habebis deos alienos coram me.i.alios.
אחשדרפנים Achaſdarpenim.principes vel ſatrape qui אחשדרפ
vident faciē regis. Eſter.3. Ad oēs ſatrapas Satrape.
regis.et in eo.8.Ad principes puratoreſq; et iudices.Eſd. Principes.
8.Satrapis qui erāt in cōſpectu regis et ducib⁹. Et i lingua
chaldaica dicitur אחשדרפניא Achaſdarpenaia.Dan̄.3.Mi אחשדרפ
ſit ad congregandos ſatrapas.Et ſolū inuenitur in nu.plu. Satrape.
אחשתרנים Achaſteranim veredarii.vt Eſter.8.egreſſi אחשתר
ꝙ ſūt veredarii celeres.et ſolū inuenitur i nu. Veredarii.
plu.i loco pdicto.et dicūt hebrei ꝙ ſigīat mulas.ex equa et

Digitized by Google

onagris manſuefactis genitas: que ſunt velociſſime curſu.

אַחַת Una. אֲחַת Ponere Reponere.

אַחַת Achath. vna ſiue vnū aut ſemel. de quo vide ſup̄ in di ctiōe. אֶחָד Echad cū daled in fine. Itē אֲחַת Achet. in lingua chaldayca ſignāt ponere vl̄ reponere. Eſdre. 5. Et pone ea in tēplo quod eſt in ieruſalē. et in eo. 6. Qui erant repoſita i babylone. Et in eo. Que et poſita ſint in tēplo dei.

אַט Demiſſo capite. Paulatī.

אַט At. leniter. paulatim. 3. Re. 21. Et ambulauit demiſſo capite. Pro quo hebrei legūt. Et ambulauit paulatī ſiue pedetētim. Et illud quod hētur Oſee. 11. Et declinaui ad eū vt veſceretur. vbi p̄ eo quod in lr̄a noſtra eſt declinaui in hebreo hētur ſupradicta dictio. ſ. אַט At. vt dicetur īfra ī verbo. נָטָה Nata. a quo deriuatur. et recipit ī pricipio lamed & dicitur לְאַט Leat. i. paulatī. leniter. ſuauiter. 2. Re. 18. Seruate mihi puerū abſalō. pro quo hebi. legūt. lenit̄ mihi de puero abſalō. ſed tranſlator trāſtulit ſenſū. et Iob. 15. Sed verba tua praua hoc p̄hibēt. Pro quo hebrei legūt. & loq̄tur ſuauiter tecū. et ēt recipit ī fine iod et dicitur. לְאִטִּי Leiti. Geñ. 33 Et ſequar paulatī veſtigia eius. Itē אִטִּים Itim. malefici. vel diuini: & ſolū inuenitur in numero plurali. Eſa. 19. Interrogabunt ſimulāchra ſua & diuinos ſuos.

לְאַט Leniter. Praua Suauiter. לְאִטִּי Paulatī. אִטִּים Diuini.

אָטָד Rhamnꝰ. Atad.

אָטָד Atad. Tribulus. vel ſpina. Pro q̄ in noſtra trāſlatiōe hētur rhamnū. Ps. 58. Priuſq̄ꝫ intelligerēt ſpine vr̄e rhamnū. eſt etiā nomē p̄priū. Geñ. 50. Et venerūt ad areā atad. quod male in aliq̄bus codicibus hētur acad pro atad.

אָטַם Obturare.

אָטַם Atam. claudere. obturare. Ps. 57. Sicut aſpidis ſurdi et obturātis aurē ſuā. et Prouer. 21. Qui obturat aurē ſuā ne audiat pauperē. Eſa. 33. Qui obturat aurē ſuā ne audiat ſanguinē. Inde. אָטוּם Atum. i. clauſum. ſiue obturatū. et in plurali אֲטוּמִים Atumim. vel אֲטוּמוֹת Atumoth. in gn̄e fe. i. clauſi. vl̄ clauſe. ſiue obturate. Ezech. 40. Et feneſtras obliq̄s. Pro quo hebrei legūt. Ft feneſtras clauſas ſiue obturatas: nō q̄d oīno eſſent clauſe: ſed quod erāt magis clauſe a parte exteriori: ſicut fit cōiter in feneſtris eccleſiarū. ſicut exponūt hebrei. Vnde trāſlatio nr̄a recte trāſtulit obliq̄s.

אָטוּם Obturatū. אֲטוּמִים אֲטוּמוֹת Oblique Claudere vl̄ obturare.

אֵטֻן Tapetes Funes.

אֵטֻן Etun. Tapetes. Proue. 7. Lectulū meū ſtraui tapetibꝰ pictis ex egypto. & ſolū iuenitur ī loco p̄dicto. et ſcribitur cū vau & pūcto ſurec in ſecūda ſyllaba. & dicūt hebrei q̄d ſignāt funes q̄a in lingua ſyra cōiter ponitur p̄ funibꝰ.

אָטַר Urgere. Claudere. Coronare.

אָטַר Atar. claudere. ſiue obturare. p̄s. 69. Et ne vrgeat ſup̄ me puteꝰ os ſuū. i. Ne obturet vl̄ claudat ſup̄ me puteus os ſuū. Et btūs hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē trāſtulit. Et ne coronet ſup̄ me puteꝰ os ſuū. quod etiā pōt ſtare: mutādo litterā aleph in ain. & fortaſſe etiā cū littera aleph pōt ſignificare corōare: ſicut multe alie dictiones hebraice. q̄ quāuis ſcribātur diuerſis lr̄is: idē ſignificāt: et maxime qn̄ habēt aliquā ſimilitudinē in p̄latione. ſicut ſunt aleph & ain: que ambe pronūciātur in gutture ſecūdū hebreos. Inde. אִטֵּר Iter. ſiniſter. q̄ vtitur manu ſiniſtra pro dextra. & ſecūdum beatū hieronymū dicitur ille qui vtraq̄ꝫ manu pro dextera vtitur. vt Iudi. 3. Qui vtraq̄ꝫ manu pro dextera vtebatur. & ī eo. 20. Ita ſiniſtra vt dextera p̄liātes.

אִטֵּר Siniſter. Qui vtraq̄ꝫ manu p̄ dextera vtit̄.

אֵי Ubi. Quid. Quis. Nullum.

אֵי E. Vbi. quis. vel quid. aut vnde. & eſt dictio īterrogatiua vel dubitatiua. Geñ. 4. Vbi eſt abel frater tuus. Eccl̄s. 11 Neſcis q̄d magis oriatur. & Eſa. 50. Quis eſt hic liber repudii matris vr̄e. 1. Reg. 30. Cuius es tu vl̄ vnde. & ponitur etiā p̄ nō vel nullū. Prouer. 31. Quia nullū ſecretū ē vbi regnat ebrietas. Inde deriuatur nomē p̄priū. אִי־כָבוֹד Iccabod q̄d interp̄tatur: vbi gloria, vl̄ nō eſt glr̄ia. 1. Reg. 4. Et vocauit puerū ichabod dicēs: trāſlata eſt gloria dn̄i de iſrael. Et in hebreo nō eſt illud dn̄i. debet tn̄ ſubintelligi. & recipit in fine he. & dr̄. אַיֵּה Aie. i. vbi. de quo īfra in ſuo loco dicetur. Itē. אִי I. i. ve. interiectio dolētis. vt Eccl̄s. 10. Ve tibi terra cuiꝰ rex eſt puer. & in eodē. 4. Ve ſoli: qui cū ceciderit non habēt ſubleuantē ſe. vbi pōitur. אִילוֹ Ilo: cōpoſitū ab אִי I. i. ve. & לוֹ Lo. i. ei. Itē אִי I. inſula. Eſa. 20. Et dicet habitator inſule huiꝰ. et Iob. 22. Saluabitur innocēs. Pro q̄ he. legūt Saluabit inſulā inocēs. & alii dicūt q̄d pōitur ibi. אִי I. pro אִישׁ Is. per appoſitionē lr̄e ſin. & ſic legūt. ſaluabitur vir innocens. q̄d eſt idē cū lr̄a nr̄a. & in plurali אִיִּים Iim. i. inſule. Ps. 71. Reges tarſis & inſule munera offerent. et Ps. 96. Letentur inſule multe. Ezech. 26. Et turbabūtur inſule in mare. & qn̄ poſt ſe regit gtm̄ ſcribitur ſine mē. vt Geñ. 10. Ab hiis diuiſe ſunt inſule gentiū. & Hiere. 2. Tranſite ad inſulas cetim. īde nomē quorūdā aīalium mōſtroſorū cōiter in deſertis vel inſulis repertorū: q̄ dicūtur אִיִּים Iim. pro quo btūs hieronymus tranſtulit vlulas. Eſa. 13. Et rn̄debūt vlule in edibus eius. & etiā trāſtulit alibi onocētauros. Eſa. 34. Et occurrent demonia onocentauris

אַיֵּה Ubi. אִי Ue. אִילוֹ Ueci אִי Inſula. אִיִּים Inſule. אִיִּים Ulule. Onocentauri.

אָיַב Aiab. Inimicare. inimicū eſſe. Exo. 23. Inimicꝰ ero inimicis tuis. Inde אוֹיֵב Oieb. i. inimicus. 1. Reg. 18. Et factus ē ſaul inimicus dauid. et Ps. 8. Vt deſtruas inimicum & vltorē. et ī gn̄e. fe. ſcribitur cū tau ī fine. vt Mich. 7. Ne leteris inimica mea. Et in p̄lali אוֹיְבִים óibim. vel אוֹיְבֵי óibe. Leuit. 26. Cadent inimici vr̄i gladio. & Ps. 17. Et inimicos meos dediſti mihi dorſū. Treñ. 1. Et facti ſunt ei inimici. Inde אֵיבָה Eba. i. inimicitia. Geñ. 3. Inimicitias ponā īter te & mulierē. et Eze. 25. Et īplētes inimicitias veteres.

אָיַב Inimicāe. אוֹיֵב Inimicus. Inimica. אוֹיְבִים אוֹיְבֵי Inimici. אֵיבָה Inimicitia.

אֵיד Ed. Afflictio. interitus. pernicies. calamitas. Ps. 17. Preuenerunt me in die afflictionis mee. & Prouer. 1. Ego quoq̄ꝫ in interitu veſtro ridebo. & in eodē. Et interitꝰ quaſi tēpeſtas ingruerit. Itē אֵד Ed vapor. ſiue nubes. pro quo tranſlatio noſtra fontē trāſtulit. Geñ. 2. Sed fons aſcēdebat de terra. Sed hebrei vaporē vel nubē interp̄tantur. et Iob. 36. Vbi dicitur: & infundit imbres ad īſtar gurgitū: pro eo quod in lr̄a nr̄a ē gurgitū. in hebreo eſt eadē dictio.

אֵיד Afflictio. Interitus. אֵד Fons. Vapor vel nubes. Gurges.

אַיֵּה Aieh. Vbi. aut q̄lis. ſiue q̄les. Geñ. 18. Vbi ē ſara vxor tua. Iudi. 8. Quales fuerunt viri q̄s occidiſtis Itē. אַיָּה Aiah. vultur. Leui. 11. Miluū ac vulturem iuxta genus ſuū.

אַיֵּה Ubi. Qualis. אַיָּה Uultur.

אֵיךְ Ech. quomodo. vt Geñ. 39. Quō ergo poſſū hoc malū facere. Exo. 6. Quō audiet me pharao. & Oſee. 11. Quomodo dabo te ephraim. & recipit ī fine he. Et dicitur אֵיכָה Echa. i. quomodo. vt Exo. 2. Quō palā factū eſt verbum hoc. et Eſa. 1. Quō facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Threñ. 1. Quō ſedet ſola ciuitas plēa pp̄lo. Et aliqn̄ pōitur pro vbi. vt Canti. 1. Vbi paſcas vbi cubes in meridie. & aliqn̄ ſcribitur per caph duplicatū. Et dicitur אֵיכָכָה Echácha. vt Canti. 5. Spoliaui me tunica mea: quō induar illa. laui pedes meos: quō inquinabo illos. et Eſter. 8. Quomodo enim potero ſuſtinere necē et interfectionē populi mei.

אֵיךְ Quomō. אֵיכָה Quō. Ubi. אֵיכָכָה Quō.

אֱיָל Eial. fortitudo. robur. ſiue valitudo. vel poteſtas. Ps. 21. Tu aūt dn̄e ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defēſionē meā conſpice. pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Tu aūt dn̄e ne longe fias fortitudo mea in auxiliū meū feſtina. et Ps. 87. Factus ſum ſicut hō ſine adiutorio. Pro q̄ btūs hieronymꝰ in eodē pſalterio trāſtulit. Factus ſum ſicut hō inualidus. i. ſine fortitudine vl̄ valitudine. & aliqn̄ ſcribitur ſine iod: et pōitur lamed ī pricipio & dicitur. לְאֵל Leel. i. valitudo ſiue fortitudo. vt Geñ. 31. E tnunc quidem valet manus mea. Deut. 28. Et nō ſit fortitudo in manu tua. Et inde. אֵל El. i. fortis. potēs. robuſtꝰ. Eze. 17. Sed & fortes terre tollet. & in eo. 31. Tradidi eū in manꝰ fortiſſimi gētiū. & ēt ſcribitur ſine iod: et ſignāt deū ſiue fortiſſimū. vt Geñ. 14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. & in eo. 33. Inuocauit ſup̄ illud fortiſſimū deū iſral̄. vbi pōitur p̄ fortiſſimo. Et de hoc dicetur īfra in dictiōe אֵל El. Item. אַיִל A'il ſiue אֵיל El. aries. Geñ. 22. Viditq̄ꝫ poſt ter

אֱיָל Fortitudo. לְאֵל Ualere. Fortitudo. אֵל Fortis. Fortiſſimꝰ. אֵיל אַיִל

Aries. gum arietē.Exo.29.Arietem aūt cōſecrationis tolles.Et in
אֵלִים p̄ſali.אֵלִים Elim.i.arietes.Exo.25. Et pelles arietū rubrica
Arietes. tas.Et in eodē.29.Et arietes duos imaculatos.Pſ.113.Mon
אֵיל tes exultauerūt ſicut arietes.Itē.אֵיל El.cāpeſtria.ſiue vallis
Cāpeſtria. Geñ.14. Vſq̄ ad cāpeſtria pharan. Accipitur etiā pro li-
Frons edificii. mine ſiue frōte edificii.Ezech.40.Et ad frontē atrii porte
אֵלִים vndiq̄ per circuitū.Et in plurali.אֵלִים Elim.i. frontes edi-
ficii.vt in eodē.Et mēſura vna frontiū ex vtraq̄ parte.& in
Frontes. eodē.Et fecit frontes p ſexaginta cubitos.Et aliqñ in ſupra
dicto loco ſcribitur ſine iod in medio:tam in ſingulari q̄ in
אַיָּל plurali.Itē.אַיָּל Aial.ceruus.Pſ.41.Sicut ceruus deſiderat
Ceruus. ad fontes aquarū.Eſa.35. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus.
אַיָּלָה אַיֶּלֶת Et in gñe fe.dicitur.אַיָּלָה Aiala.vel.אַיֶּלֶת Aieleth.i.cerua.
Cerua. Geñ.49.Neptalim ceru⁹ emiſſus.qđ in hebreo legitur in
gñe fe.ſcilicet cerua emiſſa. Prouer.5. Cerua chariſſima &
אַיָּלִים gratiſſim⁹ hinnulus.Et in plurali. אַיָּלִים Aialim.i.cerui.
Cerui. Canti.2.Similis eſt dilectus meus capree hinnuloq̄ ceruo-
אַיָּלוֹת rum.Et in plurali femīo. אַיָּלוֹת Aialoth .i. cerue.Iob.39.
Cerue. Et parturiētes ceruas obſeruaſti.& ſub gñe maſculino intel
ligitur femininū:et ecōtrario: tā in ſingulari q̄ in plurali.

אָיֹם אָיֹם Aiom.horribilis: vel terribilis.Abach.1.Horribilis
Horribilis et terribilis eſt.cui⁹ femininū eſt. אֲיֻמָּה Aiūma.Ca-
אֲיֻמָּה Terribilis ti.6.Terribilis vt caſtrorū acies ordinata.Inde אֵימָה Ema.
אֵימָה ideſt terror . ſiue horror.aut timor. vel formido.aut indi-
Horror. gnatio.Geñ.15.Et horror magnus & tenebroſus iuaſit eū.
Formido. Exo.15.Irruat ſup eos formido.Pſ.54.Et timor mortis ce
Timor. cidit ſup me.Prouer.16.Indignatio regis nuncii mortis.Et
Indignatio אֵימִים in plurali. אֵימִים Emim.i.terribiles.ſiue horribiles.vel for
midabiles.ſiue furores.aut portēta.Iob.20.Vadēt & veniēt
Horribiles ſup eum horribiles.Pſ.87. Exaltatus aūt humiliat⁹ ſum &
Terrores. cōturbatus.Pro quo hebrei legunt.Portaui terrores tuos &
cōturbatus ſum.Vnde beatus hieronymus i pſalterio iuxta
Furor. hebraicā veritatē trāſtulit. Portaui furorē tuū & cōturbatus
Portēta. ſum.et Hiere.50.Terra ſculptiliū eſt & in portētis glorian
tur:et inde quidā populi qui erant qſi gigantes appellātur
אֵימִים אֵימִים Emim.Deut.2. Emim primi fuerūt habitatores ei⁹
populus magnus & validus vt de enachim ſtirpe quaſi gi-
gantes crederētur:& eſſent ſimiles filiorū enachim:deniq̄
moabite appellabāt eos emim.et dicūtur ſic a trore:qm ſūt
אֵימְתָנִי timendi & horribiles viſu.Et inde.אֵימְתָנִי Emthani. quod
Mirabilis in ligua chaldaica ſignificat terribilē vel admirabilē. Dañ.
7.Et ecce beſtia quarta terribilis atq̄ mirabilis.

אַיִן אַיִן En.Non.ſiue nihil.Geñ.28.Non eſt hic aliud niſi do
Non. mus dei. Leui.26.Et nō erit qui exterreat.1. Reg.2.
Non eſt ſanctus vt eſt dñs: et nō eſt fortis ſicut deus noſter.
Nihil. אַיִן 2.Paral.2.Nihil erat in arca niſi due tabule.Dicitur etiā אַיִן
Nihil. áin .i.nihil .vel nihilū .ſiue non. Eſa.40.Ecce vos eſtis ex
Non. nihilo.et Oſee.13.Et ſaluator nō eſt p̄ter me. et recipit mē
מֵאַיִן in principio.Et dicitur.מֵאַיִן Meáin.i.non.nec. Hiere.30.
Nec. Ve quia magna dies illa:nec eſt ſimilis eius.et ēt hec dictio
מֵאַיִן מֵאַיִן Meain eſt aduerbiū interrogatiuū loci: & ſignificat
Unde. vnde.vt Geñ.29.Fratres vñ eſtis.et Pſ.120. Vnde veniet
auxiliū mihi.et etiā cōponitur cū littera chaph in pricipio
כְּאַיִן et dicitur. כְּאַיִן Cheáin.i.quaſi.pene. tanq̄ nihilū.vel qua
Pene. Tanq̄ nihilum. ſi non. Pſ.73. Pene effuſi ſunt greſſus mei. et. Pſ.38. Et
ſubſtātia mea tanq̄ nihilū ante te.

אֵיפָה אֵיפָה Epha. genus menſure. quod in noſtra trāſlatione
Ephi. dicitur. ephi. Exo.16. Gomor aūt decima pars eſt
ephi. Ruth.2.Inuenit ordei quaſi ephi menſuram. & aliqñ
Modius ponitur pro modio. Leui.19.Iuſtus modius equuſq̄ ſexta-
ri⁹.& ſcribitur aliqñ ſine iod. Leui.5.Offeret pro pctō ſuo
ſimile partē ephi decimā.Et qñ poſt ſe regit genitiuū tunc
mutat he vltimū in tau:ſicut alia noīa feminina in he deſi-
nentia.vt.1. Reg.17.Accipe fribus tuis ephi polēte. Item.
אֵיפֹה Epho.vbi.vel quādo.Geñ.37. Vbi paſcant greges. אֵיפֹה
Ruth.2.Vbi hodie collegiſti.et Iob.38. Vbi eras quando Ubi.
ponebā fundamēta terre. Et aliqñ ponitur pro qñ.vt Iob.
4. Aut qñ recti deleti ſunt.ſcribitur etiā cum uau in fine Quādo.
loco he.vt Iob.17.Vbi eſt ergo nūc preſtolatio mea.vbi po
nitur. אֵיפוֹ Epho pro eo quod in littera noſtra eſt nunc. אֵיפוֹ
Inuenitur etiā. אֵיפוֹא Epho.cum vau et aleph in fine.& in Nunc. אֵיפוֹא
terptatur.vbi:ſiue nūc: vel hic aduerbiū loci.vt Geñ.27.
Quis igitur ille ē: q captā venationē attulit mihi. Pro quo Igitur.
hebrei legūt.Quis nūc ille ē qui captā venationē attulit mi Nunc.
hi.Et aliqui hebrei dicūt q̄ etiam in loco predicto ponitur
pro vbi. et legūt ſic. Quis vbi ille eſt.Et dicūt q̄ deficit ibi Ubi.
cōiunctio qdā : ac ſi diceret. Quis et vbi ille eſt.ſicut Abac.
3.Vbi nos habemus ſol & luna ſteterūt in habitaculo ſuo.p
quo in hebreo habetur. Sol luna ſteterūt in habitaculo ſuo.
vbi ſimiliter deficit illa cōiunctio.et Geñ.27.ubi dicitur.Et
tibi poſt hac fili mi ultra qd faciam : pro eo quod in littera Poſt hac.
noſtra eſt poſt hac in hebreo habetur predicta dictio.

אִישׁ Is.vir.homo. maritus.quilibet.quicūq̄.vnuſquiſq̄. אִישׁ
quiſq̄.alter.Geñ.2.Hec vocabitur virago:qa de viro Uir.
ſumpta eſt.Et in eodē.30. Etiā hac vice mecū erit maritus Maritus
meus.et Exo.11.Poſtulet vir ab amico ſuo.& in eodē. Fuit-
q̄ moyſes vir magnus valde in terra egypti. Leui.17.Ho- Hō q̄libet.
mo quilibet de domo iſrael ſi occiderit bouē aut ouē. Et in
eodē.Homo quilibet de domo iſrael & de aduenis qui pere
grinātur inter vos.& in eo.Homo quicūq̄ de filiis iſrael & Hō q̄cunq̄
de aduenis qui peregrinātur apud vos.et in eodē.19.Vnuſ Unuſquiſq̄
quiſq̄ patrē ſuū & matrē timeat.et in eodē.25.Reuertatur
homo ad poſſeſſionē ſuam & vnuſquiſq̄ rediet ad familiā
priſtinā. Ponitur etiā pro altero.vt Exo.21. Si rixati fue-
rint viri:& percuſſerit alter proximū ſuum.Et in eodē.25. Alter.
Vbi nos habemus reſpiciātq̄ ſe mutuo verſis uultibus : in
hebreo habetur.Et aſpectus eorū quiſq̄ ad fratē ſuū:ſiue al
ter ad frēm ſuū:aut alter ad alterū.qa ſicut ſupra dictū ē hec
dictio frater aliqñ ponitur in ſcriptura p alter de duobus
qñ ſunt ſiles. Accipitur etiā אִישׁ Is.p viro forti et magno אִישׁ
ſiue nobili vel pricipali .vt.1. Reg.26. Nūquid nō vir tu es. Uir ſcilicet nobilis.
ideſt nobilis et precipuus vl' priceps. Vnde ſubditur.& quis
alius ſimilis tui in iſrael.Et.3.Reg.2.Confortare et eſto uir
fortis.vbi in hebreo nō ē illud fortis:ſed ſubintelligitur ſub Uir fortis.
nomine viri.Et aliquādo pōitur pro nomine ſpeciei. quod
ſub nomine hominis ſiue viri intelligitur etiam femina.vt
Exo.21.Qui percuſſerit hominem volens occidere morte Homo.
moriatur.& pſ.1.Beatus vir qui non abiit in cōſilio impio
rum.Vbi ſub hoc nomine.אִישׁ Is. Intelligitur tam maſcu- אִישׁ
lus quā femina.& etiā accipitur pro maſculo cuiuſcūq̄ ſpe-
ciei. Vt.Geñ.7.Ex omnibus animātibus mūdis ſeptena et
ſeptena maſculū & feminā: de animantibus vero imūdis maſculus.
duo maſculū & feminā.vbi pro maſculo habetur.אִישׁ Is:et
pro femīa.אִשָּׁה Iſa.et in plurali אִישִׁים Iſim.i.viri.Prouer. אִישִׁים
8.O uiri ad vos clamito. et Eſa.53. Deſpectū et nouiſſimū Uiri.
virorum.Et in genere feminino ſcribitur ſine iod & cū he
in fine et dicitur.אִשָּׁה Iſa.ideſt mulier. Virago.vxor.femi- אִשָּׁה
na.vnaquēq̄.qlibet. Geñ.2.Et edificauit domin⁹ deus co- Mulier.
ſtam quam tulerat de adā in mulierē. et in eodē.Hec voca- Uirago.
bitur virago:quia de viro ſumpta eſt.et in eodem.4. Adā
vero cognouit vxorem ſuam.et in eodem.7. Ex omnibus
animantibus mundis ſeptena maſculum et feminam : de Uxor. Femina.
animantibus vero immundis duo maſculum et feminam.
Exo.27. Pro eo quod nos habemus quinq̄ cortinas ſibi
iungentur mutuo:in hebreo habetur quinq̄ cortine erunt
iuncte vnaquēq̄ ad ſororem ſuā.i. vnaquēq̄ ad alteram. vnaquēq̄.

Digitized by Google

Sed trāſlator tranſtulit ſenſum. Scribitur etiā cū tau in fi-
אשת ne loco he. & dicitur. אשת Eſeth. ideſt mulier. ſiue vxor.
Mulier. Vxor. vt Prouer. vltimo. Mulierē forte quis inueniet. et Exo. 18.
Tulit ſephoram vxorem moyſi. Et in plurari. אשת Iſoth.
אשת mulieres. ideſt mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola
& ooliba. mulieres nefarias. & pōitur cōmuniter pro mu-
נשים lieribus. נשים Naſim quod nomē deriuatur ab. אנוש Enos
mulieres. אנוש de quo infra in ſuo loco dicetur. Item אישון Iſon. obſcurū
אישון vel tenebroſum. ſiue pupilla. ſ. oculi. Prouer. 7. in noctis te
Tenebre. nebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius
in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo
quod cōmuniter eſt nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; me
pupilla. ſ. oculi. am vt pupillā oculi tui. ps. 17. Cuſtodi me vt pupillā oculi.
איח איח Ith. ſiue איתי ithai. in ligua chaldaica ſignat eē. Dañ.
איתי 2. Non eſt homo ſuper terrā qui ſermonē tuū rex poſ
Eſſe. ſit implere. Et ī eodē. Quorū nō ē cū hominib9 cōuerſatio
איתן איתן Ethan. Fortis. robuſtus. durus. ſiue aſperū. & ſaxoſū
Fortis. Geñ. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robu
Robuſtum ſtū quidē ē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdiſſet Moy
ſes manū ſuā contra mare: reuerſū eſt primo diluculo ad
priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuerſū eſt primo dilu-
Fortitudo. culo ad fortitudinē ſuam ſiue ad vigorē ſuū. & ps. 73. Tu
ſiccaſti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus inter
pretationē nominis ſequens in pſalterio iuxtā hebraicam
Fortia. veritatē trāſtulit. Tu ſiccaſti flumia fortia. & Deut. 21. poni
tur pro aſpero & ſaxoſo. vbi dicitur & ducent eam ad val-
Aſpa atq; ſaxoſa. lem aſperā atq; ſaxoſam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oīa oſſa
Marceſcere. illius marceſcere facit: pro eo quod ī littera noſtra eſt mar
ceſcere facit: in hebreo habetur ſupradicta dictio. ſ. ethan
pro quo hebrei legūt fortiter ſiue fortis ſcilicet dolor. & in
איתנים plurali איתנים Ethanim ideſt fortes vel robuſti. vt Mich.
Fortia. 6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamen
optimates ta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel pricipibus. vt
Iob. 12. Et optimates ſupplātat. ponitur quoq; pro nomi
Ethanim. ne proprio. 3. Reg. 8. cōuenitq; ad Regem ſalomonem vni
uerſus iſrael mēſe ethanim. Vbi vitio ſcriptorū ponitur in
tranſlatione noſtra. Bethanim. p ethanim.
אך אך Ach. Tantūmodo. ſolūmō. Duntaxat. ſed. ſaltē. verū-
tātūmodo. tñ. et. quidē. vere. certe. autē. adhuc. forſitā. Nu. 12. Nū
Dūtaxat. Verūtamē tūmodo per moyſem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat
Etiam. vt intra velum nō ingrediatur. Eſa. 43. Verūtamen ſerui-
re me feciſti ī peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte pecca
Quidem. tum mihi etiā hac vice. Geñ. 29. Os quidē meū es & caro
Vere. mea. 1. Reg. 25. Vere fruſtra ſeruaui omia: que huius erant
Autem. Adhuc. in deſerto. Exo. 21. ſi autem vno die vel duobus ſuperuixe
Forſitam. rit. Geñ. 18. Si loquar adhuc ſemel. ps. 138. Et dixi forſitā
Quam. tenebre conculcabūt me. ſignificat etiā. quā. vt. ps. 72. quā
bonus iſrael deus. & aliquando ponitur cauſa ornatus ora-
tionis ſicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo
aliquando omittitur a tranſlatore. vt Leuit. 23. Vbi dicitur
decimo die menſis huius ſeptimi: dies expiationis erit. vbi
אך premittitur ſupradicta dictio ſcilicet. אך Ach. que omitti
tur a tranſlatore. et ſimiliter in aliis locis.
אכל אכל Achal. Comedere. deuorare. conſumere. comburere.
Comedere Geñ. 37. Fera peſſima comedit eum. Exo. 34. Panē
non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē
veſtrū in ſaturitate. Et in eodē. Et comedetis vetuſtiſſima
veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78.
Deuorare. Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos ſicut ſtipu-
lam. & Leuit. 9. Et ecce egreſſus ignis a dño deuorauit ho-
locauſtū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā ſicut eſcam pa
Cōſumere. nis. Significat ēt cōſumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis
cōſumēs eſt. & Iudi. 6. Aſcenditq; ignis de petra: & carnes

azymoſq; panes cōſumpſit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc
illum cōſumit gladius. Item ſignificat cōburere. vt Exo. 3. Cōburere.
Et videbat q rubus arderet: et nō cōbureretur. Et ide. אֹכֶל אכל
ochel. i. victus. ſiue cibus. vel eſca. Geñ. 42. Vt emamus vi-
ctui neceſſaria. Et in eodē. Sed ſerui tui venerūt vt emerēt Victus.
cibos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū Cibus. Eſca.
eſcarū. Et inde. אכילה Achila. i. comeſtio. vel cibus. 3. Reg. אכילה
19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta die- Cibus.
bus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et
dicitur. מאכל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte מאכל
exiit cibus. Et etiā ſcribitur cū tau in fine. & dicitur. מאכלת Cibus.
Maacholeth. i. cibus. Eſa. 9. Et erit in cōbuſtionem & cibū מאכלת
ignis. Et inde. מאכלת Maacheleth. i. gladius. vel culter. Cibus. מאכלת
Geñ. 22. Et arripuit gladiū vt īmolaret filiū ſuū. & in plali. Gladii.
מאכלות Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro den מאכלות
tibus gladios habēt: & cōmandit molaribus ſuis. Pro quo
hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent:
et cultros pro molaribus. Cultri.
אכן Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. itaq;. Exo. 2. Quō אכן
palā factū eſt verbū iſtud. p quo hebrei legūt: ſiquidē quomodo. Siquidē.
ſiue certe palā factū eſt verbū. Ps. 82. Vos autē ſicut hoīes Autem.
moriemini. Eſa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño. Ergo.
אכף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Ani- אכף
ma laborantis laborat ſibi: quia cōpulit ad illud os Cōpellere.
ſuū. Et ſolū īuenitur in loco predicto. & Iob. 33. Et eloquē- Eloquētia
tia mea non ſit tibi grauis. vbi pro eo q in littera noſtra eſt
eloquētia mea in hebreo habetur אכפי Achpi. Et dicunt אכפי
hebrei q ibi ponitur per additionē aleph in principio pro
כפי Chapi. i. manus mea. Et legūt ſic. Et manus mea non כפי
ſit tibi grauis. Sed ſi dictio ſupradicta diuidatur in. אך ach. אך
quod ſignificat. certe. aut quidē. ſicut ſupradictū eſt: & פי
pi. quod ſignificat os meū: tunc erit talis littera. ſ. et quidē
os meū nō ſit tibi graue. quod ē idē ſenſus cū littera noſtra.
אכר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agrico- אכר
lam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā Agricola.
ad luctū. & ī plurali. אכרים Icarim. i. agricole. Hiere. 14. אכרים
Cōfuſi ſūt agricole. et in eo. 51. Agricole & minātes greges Agricole.
אל Al. Non. neq;. ne. nequaquā. noli. ſiue nolite. Exo. 12. אל
Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cō- Non
motionē pedē tuū: neq; dormiet qui cuſtodit te. Prouer. 3.
Noli prohibere benefacere eum qui poteſt. Et in eodē. 23. Neq; Noli.
Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; eſt rex qui reſi
ſtat ei. Canti. 1. Nolite me cōſiderare q fuſca ſim. Hiere. 51. Nolite.
Non tendat qui tendit arcum ſuū. Oſee. 4. Ne derelinquat Ne
ſaltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne aſcenderitis in
bethauē: neq; iurauerītis viuit dñs. Vbi pro eo q in littera
noſtra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur ſupradicta
dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dici
tur in quē irruiſti hodie. i. cōtra quē irruiſti hodie. & ſubdi In.
tur cōtra meridiē ceni. Itē. אל El. deus. ſiue fortis. vt Geñ. Contra. אל
14. Erat enī ſacerdos dei altiſſimi. et in eodē. Benedictus Deus.
abram deo excelſo: qui creauit celum & terrā. et benedictus
deus excelſus. Et in eodē. 17. Ego ſum deus oīpotens. & in
eodē. 33. Inuocauit ſup illud fortiſſimū deū iſrael. Vbi po- Fortiſſim' אל
nitur. אל El. pro fortiſſimo. & Ioſue. 22. Fortiſſime deus iſ-
rael ipſe nouit. Ps. 42. Sitiuit aīa mea ad deū fontem viuū.
Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aīa mea ad deū fortem Fortis.
viuū. et etiā. lxx. traduxerūt iſchyron. i. fortem. vnde vitio
ſcriptorū fuit poſitum ibi fontē pro fortem. et in plurali.
אלים Elim. i. fortes vel dii. vt. Exo. 15. Quis ſilis tui in for אלים
tibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū ſiue pro idolis. vt Fortes. Idola.
Eſa. 1. Cōfundātur ab idolis qb9 ſacrificauerūt. et in eo. 57. Dii.
Qui cōſolamini in diis. Vide ēt ſupra ī dictōe. איל El. cū iod איל

Digitized by Google

אֵל in medio dictiõis. Item. אֶל El. cum apice ſegol ſignificat. ad. apud. in. ſup. cum. per. cõtra. de. a. vł ab. Geñ. 2. Et adduxit eam ad adam. Et in eodē. 4. Dixit caim ad abel fratrem ſuum. Et in eodē. Reſpexit dñs ad abel & ad munera eius. Exo. 6. Locutuſq̃ ē dñs ad moyſen. Itē ponitur pro apud Geñ. 12. Et laudauerunt illā apud pharaonē. Et in eod. 37. Accuſauitq̃ fratres ſuos apud patrem. Ponitur etiā pro. in. vt. Geñ. 23. Sepeliuit Abraam vxorē ſuam in ſpelūca agri duplici. & in eodē. 27. Madianite vēdiderūt eū in egypto. Exo. 29. In qua pones teſtimonium quod dabo tibi. Significat etiā. ſup. vt. 2. Re. 2. regēq̃ cõſtituit ſup galaad & ſup geſuri & ſuper iezrael. Itē ſignificat. cū. vt. Geñ. 49. Sepelite me cū patribꝰ meis. Itē ſigñat. per. vel. contra. 3. Reg. 18. Siquidē cherubim expādebāt alas ſuper locum arce. Eccł. 1. Et gyrat ꝑ meridiē. 1. Reg. 27. Cõtra meridiē iude & cõtra meridiē ieramiel & cõtra meridiē ceni. 2. Re. 5. Si aſcendā cõtra philiſteos. Itē põitur ꝑ. de. ſiue ꝑ. a. vel. ab. vt Geñ. 20. Dixitq̃ abraā de ſara vxore ſua ſoror mea ē. Et in eodē. 41. Et oēs prouincie veniebāt in egyptū: vt emerent eſcas. Pro quo in hebreo habetur. vt emerēt eſcas a ioſeph. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipſorū quattuor. et aliqñ ponitur pro articulo: ad denotandū ꝙ dictio ſequēs eſt datiui caſus vł accuſatiui. Geñ. 3. Mulieri quoq̃ dixit. vbi ꝑmittitur ſupradicta dictio. el. Et in eo. Vocauit dñs deus adam. vbi ēt ponitur in hebreo. el. ad denotandū ꝙ adā eſt accuſatiui caſus. et aliqñ ſcribitur cū iod ĩ fine: & dicitur. אֱלֵי Ele. ideſt. in. aut ſecus. Iob. 3. Gaudētq̃ vehemēter cū inuenerit ſepulchrū. Pro quo hebrei legūt. Qui letabātur ĩ exultatione: gaudēt cū inuenerint ſepulchrū. Et in eodē. 29. Radix mea apta ē ſecus aq̄s. Ponitur ēt aliqñ. אֵל El. pro. אֵלֶּה éle. .i. iſti vel ii. aut hec. Geñ. 19. Dūmodo viris iſtis nihil mali faciatis. et in eodē. 16. Daboq̃ poſteris tuis vniuerſas regiones has. & eſt oīs generis & cuiuſcūq̃ caſus: qa noīa hebraica ſunt indeclinabilia. Cõponitur ēt cū ꝓnoībus hoc modo אֵלַי Elái. i. ad me. אֵלֶיךָ Elécha. i. ad te. אֵלָיו Eláu. i. ad eum. אֵלֵינוּ Elénu. i. ad nos. אֲלֵיכֶם Alechem. i. ad vos. אֲלֵיהֶם Alehem. i. ad eos. & qñ refertur ad feminam hoc modo. אֵלַיִךְ Ela'ich. i. ad te. אֵלֶיהָ Elécha. i. ad eā. אֲלֵיכֶן Alechen. i. ad vos. אֲלֵיהֶן Alehen. i. ad eas. prima ꝑſona tam in ſingulari q̃ꝫ in plurali eſt ſicut in maſculino.

אֲלַל Alal. in lingua chaldaica ſignificat lamētari. eiulare. plangere. vlulare. Et inde. אַלְלַי Alelái. i. ve. iteriectio dolētis vel eiulātis. Iob. 10. Si ĩpius fuero ve mihi. Michee. 7. Ve mihi qa factus ſum ſicut qui colligit in autūno. & aliquādo ſcribitur cū ſimplici lamed. Ioel. 1. Plange q̄ſi virgo accincta ſacco. vbi põitur. אֱלִי Eli. quod ē verbū ſecūde pſone ĩperatiui modi gñis femini. Itē. אֱלִיל Elil. i. idolū. nihil ſiue inane aut vanū. Eſa. 10. Quō inuenit manꝰ mea regna idoli. Iob. 13. Et cultores peruerſorū dogmatū. Pro quo hebrei legūt: medici idoli omnes vos: ſiue medici vel cultores inanitatis vel nihilitatis oēs vos. nā põt deriuari a ſupradicta dictiõe. אַל Al. que ſignificat nõ ſiue nihil. & in plurali אֱלִילִים Elilim. i. idola vel demões. Leui. 19. Nolite cõuerti ad idola. ꝑs. 95. Oēs dii gentiū demonia. Eſa. 2. Et idola penitꝰ cõterētur. Ponitur etiā. אֱלִיל Elil. pro fraudulētia. Hiere. 14. Et diuinationē fraudulentam & ſeductionē cordis ſui prophetant vobis.

אֶלְגָּבִישׁ Elgabis. grādo. Ezech. 13. Et dabo lapides ꝑgrādes. pro quo hebrei legūt. Et dabo lapides grādinis. Et in eo. Et ĩber inundans in furore meo erit & lapides grādes. Et in eo. 38. Et imbre vehemēti & lapidibus immēſis. vbi ponitur pro immēſis elgabis. nā ſignificat grādinē qñ lapides grandinis ſunt magni & in magna quātitate. Et de hoc vide infra in dictione. גָּבִשׁ Gabas.

אֵלֶּה E'le. iſti. iſte. iſta. ſiue hi. he. hec. Geñ. 2. Iſte ſunt generationes celi & terre. Et in eo. 9. Iſti ſunt filii noe et ab iis diſſeminatū eſt omne genus hoīm ſup vniuerſam terrā. Et in eodē. 36. He aūt ſunt gñationes eſau: & hec noīa filiorū eius. Et in eo. Hi duces filiorū eſau. Exo. 1. Hec ſunt noīa filiorū iſrael. Et eſt oīs gñis & oīs caſus. vt ſupra dictū ē. & in lĩgua chaldaica dicitur. אִלֵּין Ilen vł. אִלֵּךְ ilech. Dañ. 2. Et cõteret oīa hec. Et in eo. 3. Viri iſti contēpſerūt te rex.

אָלָה Ala. Iurare. maledicē. ĩprecari. vt Iudi. 7. Et ſup qbꝰ me audiēte iuraueras. Iob. 31. Vt expeterē maledicēs aīam eius. Inde. אָלָה Ala. i. iuramētū aut maledictio ſiue execratio. Geñ. 26. Sit iuramentū inter nos. Eze. 16. Sicut deſpexiſti iuramētū. Ps. 9. Cuius maledictione os plenū eſt. Ps. 78. Et de execratione & mendacio annūciabūtur. Eſa. 24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אָלוֹת Aloth. Deut. 29. Iuxta maledictiões q̄ in libro legis huius ac federis cõtinētur. Et in eodē. 30. Oēs aūt maledictiones has cõuertet ſuper inimicos tuos. Et inde. תַּאֲלָה Thaala. i. labor. fatigatio. Threñ. 3. Dabis eis ſcutū cordis laborē tuū. Item. אֱלוֹהַּ Elóha. deus. Iob. 3. Non req̄rat eū deus deſup. Et in eo. 4. Nūquid homo dei cõparatione iuſtificabitur. Abac. 3. Deus ab auſtro veniet. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָהּ Ela vel אֱלָהָא elaha. Dañ. 2. Vt q̄rerent miſecordiā a facie dei celi. Et ĩ eodē. Tibi deo patrū meorū cõfiteor. Et ſcribitur pluralł. אֱלֹהִים Elohim. i. deus. Geñ. 1. In prĩcipio creauit deus celū & terrā. ꝑs. 7. Deus iudex iuſtꝰ. et qñ poſt ſe regit gtīñ amittit mē: ſicut cetera noīa pł̄alia ĩ im deſinētia & dicit אֱלֹהֵי Elohe. Exo. 3. Deꝰ hebreorū miſit me ad vos. Deut. 10. Ipſe ē deus deorū. Et vt ait btūs hieronymꝰ ĩ epła ad marcellā: eſt cõis numeri: quod et vnus deus vocatur & plures. Deut. 4. Neq̃ eſt alia natio tā grādis: q̄ habeat deos apropinquātes ſibi. 1. Reg. 28. Deos vidi aſcendētes de terra. Et in eo. 4. Quis nos ſaluabit de manu deorū ſublimiū iſtorū. Et in lingua chaldaica dicitur. אֱלָהַיָּא Eláhaia ſiue אֱלָהִין Elahin. i. dii. Hiere. 10. Dii qui celos & terrā nõ fecerunt. Dañ. 2. Exceptis diis quorū nõ eſt cum hoībus cõuerſatio. Accipitur ēt pro diis gentiū: qui dicūtur dii ſecundū opinionē eorū a q̄bus colūtur. Geñ. 25. Abiicite deos alienos qui in medio veſtri ſunt. Ps. 95. Oēs dii gentiū demonia. Oſee. 3. Et ipī reſpiciūt ad deos alienos. Accipitur etiā pro angelis ſiue pro hoībus ſanctis vel potētibus ſeu principibus vel iudicibus: qui dicūtur dii participatiue. Geñ. 6. Vidētes filii dei filias hominū ꝙ eſſent pulchre: acceperūt ſibi vxores ex oībus quas elegerāt. Quod exponūt hebrei de filiis potentiū & principū. 2. Regū. 7. A facie populi tui quē redemiſti tibi ex egypto gentē & deū eius. i. principē eius. Ps. 8. Minuiſti eū paulominꝰ ab angelis. Ps. 96. Adorate eū oēs angeli eius. Ps. 137. In cõſpectu angelorū pſallam tibi. Ps. 81. Ego dixi dii eſtis. Exo. 21. offerat eum dñs diis. Et in eo. 22. Diis nõ detrahes. Item. אֵלָה Ela. terebinthus vel quercus. Geñ. 35. At ille infodit eos ſubter terebinthū que eſt poſt vrbē ſichē. Ioſ. 24. Et tulit lapidē pergrādem: poſuitq̃ eum ſubter quercum que erat in ſanctuario dñi. Iudi. 6. Venit angelus dei & ſedit ſub quercum. Eſa. 1. Cum fueritis velut quercus defluētibus foliis.

אִלּוּ Ilu. Si. quāuis. Eſter. 7. Atq̃ vtinā in ſeruos & famulas venderemur eſſet tolerabile malū & gemēs tacerem. Pro quo hebrei legūt. Atq̃ ſi in ſeruos et famulas vēderemur tacerē. Eccł. 6. Etiā ſi duobus millibus annis vixerit. Itē. אֲלוּ Alu. in lingua chaldaica ē aduerbiū demõſtratiuū. i. ecce ſiue. en. Dañ. 2. Et ecce q̄ſi ſtatua vna.

אָלַח Alach. fetere. corruptū ſiue inutilem eſſe. Et inde

verbũ paſſiuũ prime cõiugationis quod recipit nũ in pri
נאלח cipio & dicitur.נאלח.Neelach. Iob.15.quanto magis. abo
Inutilis. minabilis & inutilis hõ.& p̃s.13.omẽs declinauerũt ſimul
אלי inutiles facti ſũt.p̃s.52.vbi eadẽ Verba habentur.
Forte. אלי vlay.ſi forte.forte.forſitam. De quo vide ſupra in di
אולי ctiõe.אולי vlay cũ littera vau ĩ pria ſyllaba.itẽ. אלי
אלה Eli.i. plãge .de quo vide ſupra.in dictiõe.אלל Alal.
אליה אליה alya.cauda. vt leuit.3.adipẽ & caudã totã cũ renib9
Cauda. אליל אליל Elil.idolũ.ſiue demõ.de q̃ vide ſup̃.i dictiõe אלל alal
Idolum. אלם אלם Alã.facere mãipulos vl̃.manipłos ligare.vt Ge.37.
Manipulos ligare. Putabã nos manipłos ligare ĩ agro.Inde אלמה Alũ
אלמה ma.i.manipulus.Geñ.37.& Quaſi conſurgere manipulũ
Manipulus. meũ & ſtare.& in plurali.אלמים Alũmim. Secundũ termi
nationẽ maſculinorũ vl̃ אלמות Alumoth.ſecundũ termina
אלמים tionẽ femininorũ:eodẽ libro et cap.vbi ſup̃.Itẽ.אלם alam
אלם obmuteſcere mutũ ẽẽ.p̃s.30.muta fiant labia doloſa. & p̃s
Mutũ eſſe 38.Obmutui & humiliat9 ſũ.& ĩ eodẽ. obmutui et nõ ape
Obmuteſcere. rui os meũ.Eſa.53.Et quaſi agn9 corã tõdente ſe obmute
ſcit.& inde.אלם Ilem.ſiue.אלם Elem.i.mutus.ſiue muta.vt
אלם Geñ.4.Quis fabricat9 ẽ mutũ.p̃s.37.Sicut mut9 nõ ape=
Mutus. אלם riẽs os ſuũ.& ĩ titulo pſalmi.55.vbi dicitur In finẽ.p̃ popu
Mutus. lo.qui a ſãctis lõge factus ẽ:in tituli inſcriptiõe ipĩ dauid.p̃
quo beatus Hieronimus in pſalterio iuxta hebraicã veri=
Muta. tatẽ trãſtulit.victori p̃ colũba muta : eo quod p̃cul abierit
אלמים dauid humilis & ſimplex.& in plurali . אלמים Ilemim.i.
Muti. muti.Eſa.56.canes muti nõ valẽtes latrare vidẽtes vana.
אלם Itẽ אלם vlam.ſiue אולם vlam.vere.vtiq̃.ſed.alioqui verũta
אולם mẽ.Numeri.14.viuo ego & implebitur gl̃ia dñi vniuerſa
Vtiq̃. Sed. terra.vbi premittitur in hebreo dictio vlã.ſ.vere ſiue vtiq̃
viuo ego.Iob.1.ſed extẽde manũ tuã: & tãge cũcta q̃ poſſi.
Alioquin. det.et ĩ eodẽ.2.alioquĩ mitte manũ tuã et tãge os eius& car
Utinam. nẽ .et in eodẽ.11.Atq̃ vtinã deus loqueretur tecũ.et in eo=
dem.13.Prius vos oſtẽdẽs fabricatores mẽdacii.p̃ quo he.
Vtiq̃. le.Et vere ſiue vtiq̃ vos fabricatores mẽdacii.p̃s.58.Si ve
אלם re vtiq̃ iuſticiã loq̃mini.vbi põitur.אלם Elem pro.אלם V
אלם lam.Signat ẽt אלם Vlam.ſiue אולם Vlam porticũ ſiue veſti
אולם bulum. 3.Reg.6.Et porticus erat ante templũ viginti cubi
Porticus. Veſtibulũ. torũ.&.p̃s.52.Et firmamentũ in plagis eorũ.pro quo bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tran=
ſtulit.& firma ſint veſtibula eorũ.Ezech.40.& mẽſus ẽ ve
ſtibulũ porte octo cubitorũ.& in eodẽ veſtibulũ aũt porte
אלמים erat intrinſec9.et in plurali אלמים elamim.ſecũdũ termina
אלמות tionẽ maſculinorũ. ſiue אלמות elamoth.Secundũ termina
Veſtibula. tionẽ femininorũ vt in eo.40 .ſil̃r aũt erãt & ĩ veſtibulis fe
neſtre p̃ gyrum.et in eo.& veſtibula in circuitu Item.אלמן
אלמן Alman .viduus ſiue viduatus vt.Hiere.51.Non fuit vidua
Viduatus. tus iſrael & iuda a dño deo ſuo.& in.gene.feme.אלמנה Al
אלמנה mana.i.vidua.vt Geñ.38.eſto vidua in domo patris tui.&
Vidua. Eſa.i. Defendite viduã.et in plurali.אלמנות Almanoth.p̃s.
אלמנות 65.patris orphanorũ et iudicis viduarũ.Thren .5. matres
Vidue noſtre q̃ſi vidue.et ide.אלמן Almon .i.viduitas vt.Eſa.47.
אלמן Viduitas. Et venient tibi hec duo ſubito in die vna ſterilitas et vidui
אלמנות tas.et hoc idẽ ſignt. אלמנות Almenuth.vt Geñ.38.quę de=
Viduitas. poſitis viduitatis veſtibus aſſũpſit theriſtrum. Eſa.54. Et
opprobrii viduitatis tue nõ recordaberis amplius. & inde=
domus ſiue palatia iam deſtructa dicuntur metaphorice
אלמנות Edes ſcilz deſtructe. אלמנות Almanoth.vt Eſa.13.& reſpõdebũt vlule ĩ edibus
eorum.Itẽ.אלמני Almoni.i.ille cui9 nomen tacetur in ſcri
אלמני ptura:et deriuatur a ſupradicta dictiõe אלם Alam q̃ ſignifi
Ille. cat obmuteſcere.Ruth.4.declina pauliſp̃.et ſede hic vocãs
eũ noĩe ſuo.&.4.Reg.6. in loco illo et illo ponam9 iſidias
אלן אלון Elon.ſiue.אלון Alon quercus. Gene.35. Et ſepul=
אלון ta ẽ ad radices bethel ſubter quercũ & appellauit no=
men loci illius quercus fletus.& in plurali.אלונים Alonim אלונים
ſiue.אלוני Alone.vt Amos.2.et fortis ipſe quaſi quercus.& אלוני
zacha.11. Vlulate quercus baſan.ſignificat etiã cõuallẽ ſiue Quercus.
locũ in quo ſunt multe quercus & alie arbores.vt Geñ.12.
Et vſq̃ ad cõuallẽ illuſtrẽ.& in eodẽ.18.Appuit aũt ei dñs Cõuallis.
in cõualle mãbre.Itẽ. אילן Ilan.ſiue אילנא ilana.in lingua אילן
chaldaica ſignificat arborẽ.Dañ.4. Et ecce arbor ĩ medio אילנא
terre.Et in eodem. Succidite arborem.
אלף Elef.mille.vt Geñ.20.Ecce dedi mille argẽteos fratri אלף
tuo.Nu.31.Mille viri de ſingulis tribubus eligantur. Mille.
Canti. 4 . Mille clypei pendẽt ex ea. Et in eo.8.Mille tui
pacifici.& ĩ plurali.אלפים Alaphim.ſiue אלפי Alphe .i.mil אלפים
lia ſiue milleni.vt Exo.34. Qui cuſtodis miſericordiã in אלפי
millia.& Dan.7. Millia milliũ miniſtrabãt ei:et cum regit Millia.
poſt ſe gtm̃.dicitur. אלפי Alphe. vt Iob.1.Fuit poſſeſſio
eius ſeptẽ millia ouiũ:& tria millia camelorũ. ponitur etiã
ſingulare pro plurali: videlicet q̃ñ precedit alius numerus
minor.dũmodo excedat numerũ denariũ.vt Exo.12.ſexcẽ
ta fere millia peditũ.& Nu.25.Et occiſi ſunt viginti q̃ttuor
millia.vbi in hebreo ponitur mille in ſingulari p̃ millia in
plurali.Accipitur etiã pro familia in q̃ eſt hoĩm multitu do
vt Iudi.6. Ecce familia mea minima eſt in manaſſe.& pro Familia.
duob9 millibus tm̃ dicitur אלפים Alphaim.vt Eſdre.2.Filii אלפים
feros duo millia.et in eodẽ.Fili beguay duo millia q̃nq̃gin Duo millia
ta ſex.& inde. מאליפות Maliphoth.i.ea q̃ in millibus multi מאליפות
plicata ſunt.vt.p̃s.143. Oues eorũ fetoſe.pro quo btũs Hie Fetoſe.
ronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit.pe=
cora noſtra in millib9. Itẽ.אלף Alaph . docere ſiue diſcere In millib9. אלף
Iob.18 .docuit iniquitatẽ tuã os tuũ. Et in eodẽ.33. Tace & Docere.
docebo te ſapientiã.Proue.22.Ne forte diſcas ſemitas eius. Diſcere.
et aliq̃ñ ſcribitur ſine aleph.vt Iob.35. Qui docet nos ſup
iumẽta terre.vbi põitur. מלפנו Malephẽnu.pro מאלפנו ma מלפנו
alephẽnu. & inde. אלוף Alluf.i.dux:ſiue doctus.aut doctor Pro מאלפנו
vl̃ magiſter. Geñ.36.Dux themã.Dux omar.Dux ſephua. אלוף
Ps.54.Dux meus & notus meus. pro quo hebrei legũt:do Dux.
ctor vel magiſter meus & notus me9.Prouer.2.Que reliq̃t Magiſter.
ducẽ pubertatis ſue.et in eodẽ.16.Et verboſus ſeparat prin Princeps
cipes.i. duces. Ponitur ẽt pro federatis.vt in eodẽ.17.Qui Federati.
autẽ altero ſermõe repetit ſeparat federatos. Et inde agnus
qui precedit gregẽ: & eſt dux aliorũ.dicitur. אלוף Aluph. אלוף
pro quo btũs Hieronymus traduxit mãſuetũ. Hiere.11. Et Manſuetus
ego quaſi agnus mãſuetus qui portatur ad victimã. ſignifi
cat ẽt bouẽ vel taurũ aut armentũ.et inuenitur tm̃ in nũero
plurali.ſ. אלופי Aluphe. ſiue. אלפים Alaphim.vt Ps. 143. אלופי
Boues eorũ craſſe.& Eſa.30.Et tauri tui & pulli aſinorũ q̃ אלפים
operãtur terrã.Deu.7. Oleo & armẽtis gregib9 ouiũ tuarũ Boues.
et in eodẽ.28.Greges armẽtorũ tuorũ & caule ouiũ tuarũ. Tauri. Armẽta.
אלץ Alas.moleſtare ſiue anguſtiare.vt Iudicũ.16.Cumq̃ אלץ
moleſta eſſet ei : & per multos dies iugiter adhereret Moleſtare
ſpaciũ ad quietẽ nõ tribuẽs.pro quo hebrei legũt:cũq̃ mo
leſta eſſet ei verbis ſuis per ſingulos dies:& anguſtiaſſet eũ.
et ſolum inuenitur in predicto loco.
אלקום Alcũ.verbũ cõpoſitũ eſt.ab . אל. Al.quod ſignifi= אלקום
cat neq̃ ſiue nõ.& קום Cũ.quod ſignificat cõſur= nõ reſiſtẽs
gere ſiue reſiſtere.Prouer.30.Neq̃ ẽ rex qui reſiſtat ei.pro
quo heb.legũt:et rex nõ cõſurget cũ eo : ſiue nõ reſiſtet ei.
q̃ ẽ idẽ cũ littã noſtra.põt ẽt legi ſic.ſ.& rex cui nẽo reſiſtet:
אם Im.ſi:ſiue.nũ:nũquid.cum: vl̃ quãdo.Geñ.4.Si bene אם
egeris recipies.& Exo.1.Si maſculus fuerit interficite Si.
eum : ſi femina reſeruate.Thren.3. Quia ſi abiecit & miſe=
rebitur.ponitur etiam pro ſiue vt Exo.19.Siue iumentum
fuerit ſiue homo non viuet.Eccł.12.Siue bonũ ſiue malum Siue.
ſit. Item ponitur pro.an.vt Geñ.24. Vtrum proſperum

Digitized by Google

Sin. ſter ſinum feciſſet deus an non.Exo.17.Eſt ne deus in nobis
an non.& quando cōponitur cum iſta littera. ה ha et dici
האם tur.האם.Haim tūc ſignificat num ſiue nūquid.vt Nume.
Num. 17.Num vſq̧ ad internicionē delendi ſum9.&.Iob.6.Ecce
Ecce Nunquid. non eſt auxiliū mihi in me.pro quo hebrei legunt nūquid
non eſt auxilium meū in me.ponitur etiā pro cum vel quā
Cum. do.vt Nu.36. Cum iubileus.i. quinquageſimus ann9 adue
nerit.& qn̄ iungitur cū iuramēto tūc ponitur pro negatiōe
Si. vt.p̄s.88.Semel iuraui in ſcō meo ſi dauid mentiar.i.ꝙ nō
mētiar. &.p̄s.95.Vt iuraui in ira mea:ſi ītroibūt in requiē
meam.et p̄s.131.Sicut iurauit dn̄o votū vouit deo iacob: ſi
introiero in tabernaculū domus mee.Et cum cōponitur cū
ואם hac ſyllaba ו ve. & dicitur . ואם Veim . tunc ſignificat et
Et ſi. Quod ſi. ſi.quod ſi . ſin autē.ſi aūt.Exo.20.quod ſi dixerit ſeruus di
Si autē. ligo dn̄m meū.& in eodē.Si autē filio ſuo deſponderit eā.
Sinautem Nu.16.Sin autem nouā rem fecerit dn̄s.et cum preponitur
כי אם ei dictio. כי ci.et dicitur.כי אם Ci im tunc ambe dictiōes ali
Niſi. quando ſignificāt niſi vel ſed.vt.Gen̄.32.Non dimittam te
Sed. niſi benedixeris mihi.& p̄s.1.Sed in lege dn̄i volūtas eius.
עד et quando premittitur ei dictio. עד Ad.que ſignificat vſq̧:
Donec. tūc ambe dictiones ſignificāt quoadvſq̧ ſiue donec.vt Ge
ne.24.Non comedā : donec loquar ſermones meos .habet
etiā alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupra
אם dictos.Item.אם. Em.Mater.vt Gen̄.3.Mater cunctorū vi
Mater. uentiū.&.Exo.20.honora patrem tuū & matrem tuā.poni
tur etiā pro biuio vel capite viarum.vt Eze.21.Stetit enim
Biuiū. rex babylonis in biuio in capite duarū viarū. accipitur etiā
pro familia vel populo.vt.2.Regū.20.Et tu vis ſubuertere
אמות ciuitatem: & euertere matrem in iſrael.& in plurali. אמות
Matres imoth.i.matres.vt Thren.2.Matribus ſuis dixerūt. Dici
אמת tur etiā.אמות. Vmmoth. Secundū terminationē femīnorū.
אמים ſiue.אמים Vmmim. ſecūdū terminationē maſculinorū &
Tribus. Populi ſignificat tribus aut gentes vel populos.vt Gen̄.25. Duo
decim principes tribuū ſuarū.&. Ps.116. Laudate eū oēs
אמה populi.Et in ligua chaldaica dicitur.אמה Vmma.Dan̄.3.Et
Tribus oīs populus & trib9 et lingua.& in plurali. אמיא Vmmaia.
אמיא vt in eodē.vobis dicitur populis tribub9 & linguis.et inde
Tribus אמה dicūt aliqui ꝙ deriuatur.אמה.Amma.i.cubitus de quo vide
Cubitus. in dictione ſequenti.
אמה אמה Ama.famula:vel ancilla: aut cubitus. Gen̄. 21.eiice
Ancilla Famula ancillā hanc & filiū eius. non enim heres erit filius
ancille.Exo. 2 . Miſit vnam e famulabus ſuis.& in plurali.
אמהות אמהות Amahoth . vt Gen. 20 . Sanauit deus abimelech
Ancille. et vxorem ancillaſq̧ eius.Et Naū.3.Et ancille eius gemen
tes.ſignificat etiā predicta dictio cubitū.Gen̄.6. Et in cubi
Cubitus. to cōſumabis ſūmitatē eius.Exo.26.Et cubitus ex vna par
te pēdebit.Hiere.51.pedalis preciſiōis tue.pro quo hebrei
אמות legunt.cubitus.i.mēſura auaricie tue ſiue preciſſionis tue .
Cubiti. Et in plurali.אמות Ammoth.Deu.3.Nouē cubitos habens
אמתים duo cubiti longitudinis.et in numero duali.אמתים Amathaim.i.duo
cubiti.Exo.25.Longitudo habebat duos & ſemis cubitos.
אמין et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אמין Ammin.i.cu
Cubiti. biti.Dan̄.3.Latitudine cubitorū ſex.
אמל אמל Amal. Deficere.infirmū ſiue imbecillem eſſe.Eze.
Imbecille ſeu infirmū eſſe. 16.In quo mūdabo cor tuū . pro quo hebrei legūt.
ꝙ imbecille ſiue infirmū factū eſt cor tuum . Tamen ſi illa
littera aleph:que ponitur in principio illius dictiōis eſt pri
me perſone futuri tēporis & non eſt de ſubſtantia dictionis
אמלל Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde. אמלל
Infirmari vmlal . per duplicē lamed.i.infirmus ſiue imbecillis factus
eſt:aut defecit:vel deſertum eſt.vt.1.Regū.2.Et que multos
Imbecill'. habebat filios infirmata eſt.et Neemie.4.quid iudei faciūt
imbecilles. Et.Pſ.6.Miſerere mei domine quoniam infir

mus ſum.Eſa . 24.Infirmata eſt vitis.Et in eodem. Et in
firmata eſt altitudo populi terre.Hiere.15.infirmata ē:que
peperit ſeptem.Eſa . 16. Quoniā ſuburbana eſebon deſer Deſerti et
ta ſunt.Et ſcribitur aliqn̄ cū vau.in prima ſyllaba.
אמן Aman .Credere. fidelem eſſe. ſtabilē eſſe .permane אמן
re.Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur Credere.
האמין Heemin.quod eſt verbum tertie coniugationis.Et האמין
Exo.4.Non credent mihi.Et in eo.Vt credāt inquit quod Credere.
apparuerit tibi dn̄s.Et in eo.Si non crediderint inquit tibi
Et in eo.Credent verba ſigni ſequētis. et in eodem.14.Et
crediderūt dn̄o.p̄s.26. Credo videre bona dn̄i.Et. p̄s.115.
Credidi propter qđ locutus ſum.p̄s.77.Nec fideles habiti Fidelē et
ſunt in teſtamēto eius.Significat etiā ſtabilem eſſe.aut per Stabilē eē
manere.vt Iob.4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles.et
Eſa.7.Si nō credideritis non permanebitis. vbi ſiſis dictio
ponitur pro ꝑmanebitis ſicut pro credideritis. inde. אמונה אמונה
Emuna.i.fides.credulitas.veritas:ſtabilitas.indeficiens.4. Fides.
Reg.12.Sed in fide tractabant eam. p̄s.32.Et omnia opera
eius in fide.Eſa.11.Et fides cinctoriū renum eius.Et oſee.2
Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate.vt p̄s.
35.Et veritas tua vſq̧ ad nubes. p̄s.118. Et in veritate tua Veritas.
humiliaſti me.Et in eodē.omnia mādata tua veritas.Signi
ficat etiā ſtabilitatē vel firmitatē.vt. Exo.17.Et factū eſt vt
manus illius non laſſarētur.i.non deficeret:ſed eſſent ſtabi
les pro quo in hebreo eſt.Et fuerūt manus eius veritas ſiue Stabilitas
ſtabilitas.Et idē ſignificat.אמן Omen.et in plurali.אמונים אמן
Emunim.i.veritates.ſiue fideles aut veraces. p̄s.11.Quoni אמונים
am diminute ſunt veritates a filiis hominum.& inde. נאמן Veritates.
neeman.i.fidelis.verax.ſtabilis:indeficiens.Nu.12.Qui in נאמן
omni domo mea fidelis ē.1.Reg.2.Et ſuſcitabo mihi ſacer
dotem fidelē.2.Reg.7. Et fidelis erit dom9 tua et regnum Fidelis.
tuū vſq̧ in eternū.3.Reg.11.Et ſuſcitabo tibi domū fidelē.
Iob.12.Mutans labiū veraciū. Eſa.33.Aque eius fideles.i.
ſtabiles ſiue indeficiētes. Hiere.15.Facta eſt mihi quaſi mē Verax. Stabilis indeficiēs.
dacium aquarū infideliū.pro quo in hebreo eſt. Aquarum
que nō ſunt fideles.i.que nō ſunt ſtabiles.Et in lingua chal
daica dicitur. מהימן Meheman.i.fidelis.Daniel.2.Et fidelis מהימן
interpretatio eius. Et inde. אמן Emun. i.fides ſiue credu Fidelis.
litas.Deut.32.Et infideles filii.pro quo in hebreo eſt filii in אמן
quibus non eſt fides:ſiue credulitas :aut veritas. Et inde. Fides.
אמן Amen.quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut.27. אמן
Et reſpōdebit omnis populus amen.& in eodē. & dicet oīs
populus amen.et Eſa.65. Benedicetur in deo amen. Et in Amen.
hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interꝑtatur aūt
amen.vere ſiue fideliter.aut fides.ſiue veritas.vnde Apoca
lypſis.3.dicitur.Hec dicit amē teſtis fidelis & ver9.et inde.
אמנם Omnam. Siue. אמנם Vmnam .i.vere . vtiq̧. Gen. אמנם
18. Num vere paritura ſum anus.Et idem ſignificat. אמנה אמנם
omna.vt Gen̄.20. Alias autem & vere ſoror mea eſt.Item. Vere
אמן Omen.i.Alumnus.nutrici9 vel nutrix.vt Nu.11.Sicut אמנה
portare ſolet nutrix infantulū. Eſter.2. Qui fuit nutricius Vere
filie fratris ſui ediſſe.Eſa . 49.Et erunt reges nutricii tui. אמן
Item. אמן Amman.Artifex. ſiue opifex.Canti.6. Que fa Nutrix. Nutricius
bricata ſunt manu artificis. Item. אמון Amon.i.multitudo אמן
quaſi . המון Hamon. Hiere.52.Et ceteros de multitudine Artifex.
trāſtulit nabuzardan princeps militie. אמון
אמץ Amas . Preualere . ſuperare . firmare. vel robora Multitudo.
re.confortare. Roboratū vel robuſtum eſſe.ſiue vi אמץ
riliter agere. Gen̄.25.Populuſq̧ populū ſuperabit . Deut.
2.Et offirmauerat cor illi9.i.cōfortauerat ſiue roborauerat Superare Offirmare
cor illius.Iob.4.Et genua trementia confortaſti. p̄s.26.Et Cōfortare
confortetur cor tuū & ſuſtine dn̄m.Et. p̄s.141.Quia cōfor
tati ſunt ſup me. Ruth.2. videns ergo noemi ꝙ obſtinato

Digitized by Google

ruth animo decreuiſſet ſecum pergere. pro quo hebrei le-
gunt. Et vidit ꝙ ipſa confortabatur ad eundum ſecum. 3.
Reg.12. Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum. Pro
quo hebrei legunt. porro rex roboam confortatus eſt vt a-
ſcenderet currum. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſen-
Firmare. ſum in locis predictis. Prouer.8. Quando ethera firmabat
ſurſum. & Zach.12. Confortentur mihi habitatores ieruſa
Roborare. lem in domino deo ſuo. Iob.16. Roborarē vos in ore meo
Robuſtum eſſe. Ioſ.1. Et eſto robuſtus valde. & in eodem. & viriliter age. in
אמיץ de אמיץ Amis. ideſt fortis vel robuſtus. Iob.9. Sapiens cor
Fortis. de & fortis robore. Amos.2. Robuſtus corde inter fortes
Robuſtus. nudus fugiet in die illa. Et aliquando ſcribitur cum littera
מאמץ mem in principio & dicitur. מאמץ Meames. vt Prou.24.
מאמצי Et vir doctus robuſtus & validus. cuius plurale מאמצי Ma
Robuſti. amaſſe. ponitur. Iob.36. vbi dicitur. Et omnes robuſtos
אמוץ fortitudine. & inde אמוץ Amus. ideſt fortis. vt Zach.6. In
Fortis. quadriga quarta equi varii & fortes. & dicunt hebrei ꝙ in
hoc loco ſignificat ſubruffos vel rubicundos. Alii vero di
cunt ꝙ in predicto loco accipitur pro equis qui ſunt colo
ris cineris.

אמר אָמַר Amar. dicere. loqui. precipere. cogitare. eligere: ſiue
Dicere. exaltare. Gen.1. Dixitq; deus fiat lux. Et in eo. Dixit
quoq; fiat firmamentum. Et in eo.4. Dixitq; cayn ad abel
fratrē ſuum. Ps.148. Quia ipſe dixit & facta ſunt. Exo.5.
לאמר Hec dicit dominus deus. & inde. לאמר Lemor. ideſt ad di
Dicens. cendum: pro quo in tranſlatione noſtra communiter po
nitur dicens. vt Exo.40. Locutuſq; eſt dominus ad moy-
ſen dicens. pro quo hebrei legunt. Locutuſq; eſt dominus
Ad dicendū ad moyſen ad dicendum ſcilicet: filiis iſrael vel aliis. Nam
illud lamed quod ponitur in principio dictionis commu
niter ponitur pro ad: quando preponitur gerundio vel in
finitiuo vt לעשות Laaſoth. ad faciendum. לאסר Leeſor. ad
alligandum. vt. Ps.149. Ad faciēdam vindictam in natio
nibus. & in eodem ad alligandos reges eorum in compe
לאמר dibus. ponitur etiam לאמר Lemor pro verbo inperſonali
Dicitur. ideſt dicitur. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vulgo
dicitur. Hiere.3. Vulgo dicitur. ſi dimiſerit vir vxorem ſu
am. Et aliquādo ſcribitur ſine aleph. vt.2.Reg.19. Et amaſ
ſe dicite. vbi ponitur. תמרו Thomru. pro תאמרו Thomru.
Et. ps.136. Quia dicitis in cogitatione. pro quo beatus hie
Contradicere. ronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia contra-
dicent tibi ſcelerate: quod magis conſonat cum hebreo. v-
bi ponitur ימרוך iomrúcha pro יאמרוך iomrúcha. & inde
אמר אמר ómer ſiue אמרת Imrath. ideſt verbum vel eloquiū.
Verbum. Eloquium. vt Ps.18. Non ſunt verba neq; ſermones. & Ps.147. Qui
אמרים emittit eloquium ſuum terre. & in plurali. אמרים Amarim
אמרות ſiue אמרי imre. aut אמרות Amaroth. ideſt verba ſiue elo-
Verba. Eloquia. quia. Iob.6. Et in ventum verba profertis. Et ps.11. Eloqa
domini eloquia caſta. Prouer.1. Ad intelligendum verba
אמר prudentie. Et ēt ſupradicta dictio אמר Amar. ponitur pro
Precipere. ꝑcipere. vt Gen.3. Cur precepit vobis deus vt non comede
retis ex oī ligno paradiſi. & Eſter.6. Iuſſitq; ſibi afferri hi
ſtorias. & Iob.9. Qui ꝑcipit ſoli & nō oritur. Et in eo.37.
מאמר Precipit niui vt deſcendat in terrā. & inde מאמר Maamar.
Verbum. ideſt verbū ſiue preceptū. vt Eſter.2. Quidquid enī ille ꝑ
cipiebat obſeruabat eſter: Pro quo in hebreo habetur. ver
אמר bū ſiue ꝑceptū mardochei faciebat Eſter. Itē אמר Amar. ſi
Putare. gnificat cogitare vel putare: ꝙ eſt dicere in corde. vt. Iudi.
15. putaui ꝙ odiſſes eā. Et i eo.20. putauerūt ſolito more ce
dere.4.Reg.5. Putabā ꝙ egrederetur ad me.2.Reg.21. mi
ſus eſt pcutere dauid. pro quo he. le. dixit. ſ. in corde ſuo ſi
Cogitare. ue cogitauit percutere dauid. & Eccles.2. Dixi ergo in cor
Eligere. de meo. Itē ponitur pro exaltare ſiue eligere. vt Deut.26.

Dn̄m elegiſti hodie. Et in eo. eū dominus elegit te hodie:
vbi ponitur האמיר Heemir: quod eſt verbum tertie coniu האמיר
gationis. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat exaltare. Et inde il-
le ramus qui eſt in ſummitate arboris dicitur אמיר Amir אמיר
vt Eſa.17. Et ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarū Arbor.
in ſummitate arboris. pro quo he le. in ſūmitate rami. ſ. illi
us qui eſt in ſūmitate arboris. Et in eo. ponitur pro ſegete.
vbi dicitur: ſicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie
filiorum iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.
ramum ſiue virgultum. de quo vide etiam infra in dictio Ramus.
ne חרש Charas. Item ponitur pro ſuperbire. vt Eſa.61. Et Seges.
in gloria eorum ſuperbietis vbi ponitur תתימרו thithia- תתימרו
māru ſine aleph: ſicut in aliquibus locis ſupradictis. Itē
אמר Imar in lingua chaldaica ſignificat arietem ſiue hedū אמר
Eſdre.6. Et hedos in holocauſta. Aries.

אמש émes. heri. nocte preterita. Gen.19. Ecce dormiui אמש
heri cum patre meo. Et in eodem.31. Sed deus pa- Heri.
tris tui heri dixit mihi. Et in eodem. Reſpexit dominus &
arguit te heri. Et accipitur ibi heri pro nocte preterita. nā
premittitur in textu. Viditq; in ſomnis dicentem ſibi do-
minum. Pro quo in hebreo habetur: & venit de9 ad laban
ſyrum in ſomno noctis.

אמת Emeth. veritas. verus. Gen.47. Et facias mihi miſe אמת
ricordiam & veritatem.3.Reg.10. Verus eſt ſermo Veritas.
quem audiui in terra mea. Ioſ.2. Detis mihi verum ſignū. Verus.
4.Reg.20. Fiat tantum pax & veritas in diebus meis. Ps.
18. Iudicia domini vera. Ps.84. Veritas de terra orta eſt.

אמתחת Amthach. ſaccus. vt Gen.44. Imple ſaccos eo אמתחת
rum frumēto quantum poſſunt capere: & pone Saccus.
pecuniam ſingulorum in ſummitate ſacci.

אן An. quo. aduerbium īterrogandi loci vel temporis. vt. אן
1.Reg.10. Quo abiſti. & Iob.8. Vſq; quo loqueris talia. Quo.

אנא Anna. Aduerbium obſecrandi vel rogandi. Pro quo אנא
beatus Hieronymus tranſtulit obſecro. vt Gen.50.
Obſecro vt obliuiſcaris ſcelerum fratrū tuorum. & Ps.117. Obſecro. O.
O domine ſaluum me fac: o domine bene proſperare. Pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtu-
lit. O domine ſalua obſecro. obſecro domine proſperare
obſecro. & aliquādo ſcribitur. אנה Anna cum he in fine lo אנה
co aleph. vt. Ps.115. O domine libera animam meam. & in O.
eo. O domine quia ego ſeruus tuus. vbi beatus Hierony-
mus etiam tranſtulit obſecro: ſicut in ſupradicta dictione. Obſecro.
& Exo.32. Obſecro peccauit populus iſte pctm̄ maximū.

אנא Ana. in lingua chaldaica eſt pronomen prime perſo אנא
ne & ſignificat ego. Dan.4. Ego Nabuchodonoſor Ego.
quietus eram in domo mea.

אנבא Inba. In lingua chaldaica ſignāt fructū. Dan.4. Et אנבא
fructus eius nimis. Et in eo. Et diſpgite fruct9 eius. Fructus.

אנה Ana. quo. aduerbium interrogandi loci vel tpis. huc אנה
& illuc. quoq;. vt Ps.12. Vſq; quo domine obliuiſceris Quo.
mei in finē: vſq; quo auertis faciē tuam a me. Et in eo. Vſq;
quo exaltabitur inimicus meus ſuper me. & Ps.138. Quo
ibo a ſpiritu tuo: & quo a facie tua fugiā. & Canti.5. Quo
abiit dilectus tuus. & qn̄ duplicatur ſupradicta dictio: ſigni
ficat. huc. & illuc. ſiue quoq;. vt.3.Reg.2. Et nō egredieris Huc illuc.
inde huc atq; illuc. Et in eo. Quacunq; die egreſſus fueris
huc & illuc ſcito te eſſe moriturū. &.4.Reg.5. Nō abiit ſer
uus tuus quoq;. eſt ēt aduerbium obſecrandi vel rogandi vt Quoq;.
ſupra dictū eſt. Item אנה Ana. lugere. contriſtari ſiue meſtū אנה
eſſe. vt Eſa.3. Et merebunt atq; lugebunt porte eius. Et in Lugere. Merere.
eodem.19. Et merebunt piſcatores. Et inde. תאניה Tha תאניה
aniia & אניה Aniia. ideſt luctus & meror: ſiue triſtitia. vt אניה
Thren.2. Et repleuit in filia Iuda humiliatum & hu- Humiliatū

Digitized by Google

Luctus meror. miliatam. Pro quo he.le. & repleuit ſiue multiplicauit in fi
lia iuda luctum & merorem vel triſtitiã. Item אנה ina. for
אנה tuitu vel caſualiter accidit: ſiue occaſionem queſiuit. vt E
Caſu accidere. xo.21. Qui autem non eſt inſidiatus: ſed deus illum tradi
Occaſionẽ querere. dit in manus eius. 4. Reg. 5. Animaduertite & videte ꝙ oc
caſiões querit aduerſum me. Et inde תאנה thoana. ideſt oc
תאנה caſio. vt Iudi.14. Et quereret occaſiones cõtra philiſtiim.
Occaſio. Hiere.2. in deſiderio anime ſue glutiuit ventũ amoris ſui:
nullus auertet eam. pro quo hebrei legunt in deſiderio aĩe
ſue glutiuit ventum occaſionis ſue: quis auertet eam: ſiue
occaſiõem eius quis auertet. Nomina enim hebraica ſunt
אנה indeclinabilia: vt ſupra dictum eſt. Item אנה Ana in lingua
Ego. chaldaica ſignificat. ego. vt Dañ.5. Porro ego audiui de te
ꝙ poſſis obſcura interpretari.

אנון אנון Inun. in lingua chaldaica eſt pronomen tertie per
Illi. ſone pluralis numeri. ideſt illi. ſiue. ipſi. Dañ.2. In
diebus autem regnorum illorum.

אנח אנח Anach. Suſpirare. ingemiſcere. vt Exo.2. et īgemi
Ingemiſcere. ſcentes filii iſrael propter opera vociferati ſunt. &
Prouer.29. Cum impii ſumpſerit principatum: gemet po
pulus. & Eſa.24. Ingemuerunt omnes qui letabantur cor
Gemere. de. Thren.1. Sacerdotes eius gemẽtes. & in eodẽ audierũt
quia ingemiſco ego. Ezech.21. Ingemiſce in contritione
אנחה lumborum. Ioelis.1. Quid ingemuit animal. & ide אנחה
Anacha. ideſt gemitus: vel ſuſpirium. Iob.3. Anteꝗ come
Suſpiriũ. dam ſuſpiro. pro quo in hebreo habetur. Ante cibum me
um ſuſpiriũ meũ venit. Sed beatus Hieronymus tranſtulit
Gemitus. ſenſum. & Ps.6. Laboraui in gemitu meo. & Eſa.35. fugiet
אנחות dolor & gemitus. & in plurali. אנחות Anachoth. vt Thren
Gemitus. 1. Multi enim gemitus mei.

אנחנו אנחנו Anachnu. Nos. vt Ps.19. Nos autem ſurrexi
Nos. mus & erecti ſumus. & aliquando ſcribitur ſine
נחנו aleph. et dicitur. נחנו Nachnu. vt Thren.3. Nos iniꝗ egi
Nos. mus et ad iracundiam prouocauimus.

אני אני Ani. ego. vt Geñ.15. Ego dominus qui eduxi te de vr
Ego. chaldeorum. & in plurali אנו ãnu ſiue אנחנו Anach
אנחנו nu. ideſt nos vt ſupra dictũ eſt. & hec tria pronomina. ſ. ego
Nos tu. ille. variantur in hebreo per omnes caſus. alia vero no
mina ſunt indeclinabilia & inuariabilia. Sed vtuntur qui
buſdam articulis ad denotandum caſus. vt dictum fuit in p̄
cedenti tractatu de gramatica hebraica: vbi poſite ſunt va
riationes pronominum per omnes caſus tã in ſingulari ꝙ̃
אני in plurali. Item אני Oni. nauis. vt Eſa.33. Non tranſibit ſu
Nauis. per eum nauis remigum. Ponitur etiã pro claſſe vt.3. Reg.
Claſſis. 9. Claſſẽ quoꝗ fecit rex Salomon. Scribitur etiam cum he
אניה in fine. & dicitur אניה Onia. vt Ione.1. Et inuenit nauem
Nauis. euntem in tharſis. & in plurali. אניות Onioth. i. Naues. Ps.
אניות 103. Illic naues ptrãſibunt. & Eſa.23. vlulate naues maris.

Naues. אנך Anach. litum. i. linitũ. ſiue trulla cementarii qua lini
אנך unt parietes. Amos.7. Et ecce dñs ſtans ſupermurum
Litum. litum & in manu eius trullam cementarii. vbi pro trulla ce
mentarii ponitur in hebreo eadem dictio que ponitur pro
Trulla cementarii. lito. Et in eo. Quid tu vides amos & dixi trullam cementa
rii. Et in eodẽ. Ecce ponam trullam in medio populi mei
iſrael. Et ſolum inuenitur in locis predictis. Et dicunt he
brei ꝙ ſignificat lapidem plumbeum vel ſtãneum quo ce
mentarii vtuntur ne edificium ſit tortuoſum: quia in lin
Stannum gua punica vel arabica ſtannum dicitur אנך Anach. & ſic
legunt. Ecce dominus ſtans ſuper murum ſtanneum: ideſt
edificatum cum tali inſtrumento: & in manu eius ſtannum
ideſt lapidem ſtanneum. & ſic in ſequentibus.

אנכי אנכי Anochi. ego. vt Geñ.15. Ego ꝑtector tuus. & Exo.
Ego. 20. Ego ſum dominus deus tuus.

אנס Anas. cogere. compellere. vim facere: difficile ſiue אנס
impoſſibile eſſe. Eſter.1. Nec erat qui nolentes coge Cogere.
ret ad bibendum. & in lingua chaldaica ſignificat difficile
ſiue impoſſibile eſſe. Dañ.4. Et omne ſacramentum nõ eſt Impoſſibile eſſe.
impoſſibile tibi. & aliqui hebrei legunt. non eſt occultum
ſiue coopertum tibi.

אנף Anaph. indignari. ſiue iratum eſſe. vt Deut.1. Cum אנף
mihi quoꝗ iratus deus propter vos dixerit. & Ps.2. Iraſci.
Nequando iraſcatur dominus. inde אנפה Anapha. Nomẽ אנפה
auis in lege prohibite. Pro quo beatus Hieronymus tran
ſtulit charadrion. vt Leuit.11. Erodionem & charadriõ iux Charadriũ
ta gen⁹ ſuũ. & aliq hebrei dicũt ꝙ ſigñat qddã gen⁹ milui.

אנק Anac. ingemiſcere. dolere. mugire. vel clamare pre אנק
dolore. Ezech.8. Super frontes virorum gementiũ Gemere.
& dolentium. Et in eo.24. Ingemiſce tacens. Hiere.51. Et Ingemiſcere.
in omni terra eius mugiet vulneratus. & inde אנקה Enca: Mugire.
ſiue אנקת Encath. ideſt gemitus. Ps.101. Vt audiret gemi אנקה
tus compeditorum. Inde אנקה Anaca ſignificat quoddam Gemitus.
animal: pro quo beatus Hieronymus tranſtulit mygale. Le אנקה
uit.11. Mygale chameleon & ſtellio. Et aliqui hebrei dicũt Mygale.
ꝙ ſignificat quoddam genus reptilium quod ſemper ge
mit vel clamat: dictum a verbo ſupradicto.

אנש Anas. deſperare. dolere. infirmari. vt.2. Reg.12. אנש
Percuſſitꝗ dominus paruulum quem peperit vxor Deſperare
vrie dauid & deſperatus eſt. & Ps.68. Improperium expe
ctauit cor meum & miſeria. pro quo beatus Hieronymus Miſeria.
in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Opprobrio contritum
eſt cor meum & deſperatus ſum. Et inde אנוש Anus. ideſt אנוש
violentus. grauatus. inſcrutabilis. inſanabilis. deſperatus. Violentus
vt Iob.34. Violenta ſagitta mea abſꝗ vllo peccato. & Eſa. Grauiter.
17. Et dolebit grauiter. Hiere.17. Prauum eſt cor hominis Miſerabilis.
& inſcrutabile. Et in eo.30. Inſanabilis eſt fractura tua. & Inſanabilis.
in eodem inſanabilis eſt dolor tuus. Et in genere femini אנושה
no אנושה Anuſa. Mich.1. Quia deſperata eſt plaga eius. Deſperata
Item אנוש Enos. homo. vt quidam volunt a ſuperiori di אנוש
ctione deriuatum eo ꝙ in preſenti vita ſemper eſt in miſeri Homo.
is & doloribus. Ps.102. Homo ſicut fenũ dies eius. & Eſa.
51. Quis es tu vt timeas ab homine mortali. & Hiere.17.
Et diem hominis nõ deſideraui. Sed hebrei in hoc loco le
gunt אנוש Anus: ſicut ſupra: & ſic legunt. & diem deſpera אנוש
tionis vel infirmitatis vel doloris nõ deſideraui: ſcilicet cõ deſperatio
tra ſuos aduerſarios & perſecutores: quia non appetebat
vindictam. poteſt etiam ſupradicta dictio אנוש Enos. deri
uari a verbo נשה Naſa que ſignificat obliuionem: & addi
tur aleph in prĩcipio huius dictionis Enos ſicut in multis
nominibus deriuatiuis. Et idem dicit euſebius in libro de
preparatione euangelica. Et allegat illud pſi. 8. Vbi dici
tur. Quid eſt homo quod memor es eius. vbi pro homine
ponitur enos. q.d. quid eſt iſte oblitus ſiue obliuioſus ꝙ me
mor es eius. Eſt ẽt nomẽ propriũ enos filii ſeth. vt habetur Enos.
Geñ.5. &.1. Paralip.1. Et in plu. אנשים Anaſim. i. hoĩes. אנשים
aut viri. vt Geñ.18. Apparuerũt ei tres viri ſtãtes prope eũ. Viri.
Et in eo.19. Viri ciuitatis vallauerũt domũ illius. 1. Re.25.
Hoĩes iſti boni ſatis fuerũt nobis. & Iob.4. Quãdo ſolet ſo Homines.
por occupare hoĩes. & ponitur אנוש Enos in ſingulari pro אנוש
plurali. vt Ps.9. Vt ſciant gentes quoniam homines ſunt. Homines.
Et in lingua chaldaica dicitur אנש. ſiue אנשא Enaſa. ideſt אנש
homo ſiue homines. Dañ.2. Non eſt homo ſuper terram Homo.
qui ſermonem tuum rex poſſit interpretari. Et in eodem. אנשא
In quibus habitant filii hominum. Et in genere femini Homines.
no amittit aleph. & dicitur נשים Naſim. i. mulieres: ſiue v נשים
xores. vt Exo.1. Non ſunt hebree ſicut egyptie mulieres. & mulieres.
Deut.17. Nõ hẽbit vxores plurimas. & Eſa.3. Et mulieres

Digitized by Google

dominate ſunt eis.

אַנְתְּ Tu.
אַנְתְּ Anthe. in lingua chaldaica eſt pronomen ſecunde perſone.ideſt tu. Dan.2. Tu rex cogitare cepiſti in ſtratu tuo.

אֲסָם Cellaria.
אָסָם Aſam.celariū:ſiue horreum. & inuenitur tantum in numero plurali. Deut.28. Emittet dominus benedictionem ſuper cellaria tua.& Prouer.3. & implebūtur horrea tua ſaturitate.

אָסוֹן quicꝗ̄mali Periculū. Mors.
אָסוֹן Aſon .Periculū ſiue mors. Gen̄.42. Ne forte in itinere quicꝗ̄ patiatur mali. pro quo he.le. Ne forte in itinere accidat ei periculum ſiue mors. Et in eo.44. Si tuleritis & iſtum & aliquid ei in via contigerit.ideſt aliquid periculi vel infortunii ei cōtigerit. Exo.21. Si autem mors fuerit ſubſecuta: reddet animam pro anima.

אָסַף Cōgregar. Colligere.
אָסַף Aſaph.congregare.colligere.contrahere.retrahere. reuocare. auferre. diſperdere. Gen̄.49. Congregamini & audite filii iacob.& Nu.11. Congrega mihi ſeptuaginta viros. Et in eodem congregās ſeptuaginta viros de ſenioribus iſrael. Hiere.10. Congrega de terra confuſionem tuam. Mich.2. Congregatione congregabo iacob totum te. Item ſignificat colligere. vt Gen̄.49. Collegit pedes ſuos ſuper lectum. Nu.19. Colliget autem vir mūdus cineres vacce. Et in eo.20. Pergat inquit aaron ad populos ſuos. Pro quo hebrei legunt.colligatur Aaron ad populos ſuos. Et in eo.& Aaron colligetur & morietur ibi. Et in eo.31. Et ſic colligeris ad populum tuum. Iudi.19. Nulluſꝗ̄ ſub tectum ſuum nos vult recipere. vbi ponitur in hebreo colligere pro recipere. 4. Reg.22. Idcirco colligam te ad patres tuos: & colligeris ad ſepulchrum tuum in pace. & Eſa.10. Sicut colliguntur oua que derelicta ſunt. Et in eo.57. Viri miſericordie colliguntur: a facie enim malitie collectus eſt iuſtus. & inde feſtū tabernaculorum vocatur

אָסִיף Tēpusquo fructus colliguntur.
אָסִיף Aſiph. A colligendo eo ꝙ in eo tempore colligebantur fructus & reponebantur in horreis. Exo.23. Solēnitatē quoꝗ̄ in exitu anni quando congregaueris omnes fruges tuas de agro. Et inde אָסָף oſeph ſiue אֲסִיפָה Aſipha . ideſt collectio. & in plurali. אֲסֻפּוֹת Aſuphoth . ſiue אֲסֻפִּים Aſuphim. ideſt collectiones vel congregationes. Et accipitur etiam pro concilio quod eſt collectio vel congregatio plurimorum. vt. 1. Paralip.26. In qua parte domus erat ſeniorum concilium. Et in eo. Vbi erat concilium bini & bini. Eccl's.12. Que per magiſtrorum concilium data ſunt a paſtore vno. Et inde illa pars exercitus que nouiſſime proficiſcebatur in caſtris dicitur מְאַסֵּף Meaſeph .i. recolligens. quia recolligebat omnes qui diſperſi erant & errauerant per viam. Nu.10. Nouiſſimi caſtrorum omnium profecti ſunt filii dā. pro quo he.le. Et profectum eſt vexillum caſtrorum tribus dā recolligens omnia caſtra. & Ioſ.6. Reliquum vulgus arcam ſequebatur. pro quo he.le. & recolligens. & aliqn̄ duplicantur due vltime littere principales. & dicitur אֲסַפְסֻף Aſaphſuph. ideſt vulgus promiſcuū quod ſe miſcuerat & recollegerat cum populo iſrael qn̄ egreſſi ſunt de egypto. vt Nu.11. Vulg⁹ quipe promiſcuum quod aſcenderat cum eis flagrauit deſiderio. Item אָסַף Aſaph. ſignificat contrahere vel retrahere. vt. 1. Reg.14. Contrahe manum tuam. &. 2. Reg.10. Cōtraxit omnem iſraelem & tranſiuit iordanem. Ioelis.2. Et ſtelle retraxerunt ſplendorē ſuū. Itē ponitur pro reuocare. vt Nu.11. Reuerſuſꝗ̄ eſt moyſes & maiores natu iſrael in caſtra. pro quo he.le. Collectus ſiue reuocatuſꝗ̄ eſt moyſes. Et in eo.12. Separetur ſeptē diebus extra caſtra & poſtea reuocabitur. Et in eo. Donec reuocata ē maria. Significat ēt curare vel ſanare hoīem leproſum eo quod leproſus habitat extra ciuitatē. 4. Reg. 5. Profecto curaſſet eū a lepra quā habet. Et i eo. Quia iſte miſit ad me vt curē hoīem a lepra ſua. Et in eo. Et curaret me. Itē ponitur pro auferre: quod eſt idem quod retrahere vt Gen̄.30. Abſtulit de⁹ opprobriū meū.i. retraxit. et Iob. 27. Diues cū dormierit nihil ſecū auferet. Pſ.103. Auferes ſpm̄ eorū & deficiēt. & Eſa.16. Et auferetur letitia & exultatio de carmelo. Signat ēt perire vel diſperdere: aut cōſumere. vt Iudi.18. Et ipſe cū omni domo tua pereas. 1. Reg.15. Diſcedite ab amalech ne forte inuoluā te cū eo. pro quo hebrei legūt. Ne forte diſperdā te cū eo. Hiere.8. vbi nos legimus congregans congregabo eos. hebrei legūt diſperdēs diſperdam eos. ſiue cōſumens conſumā eos. Et ſilr̄. Sopho. 1. vbi dicitur cōgregās congregabo oīa. pro quo he.le. conſumēs conſumā oīa. Et ſic infra eo. cap. vbi dicitur congregans hominem & pecus. Congregans volatilia celi.

Curare. Auferre. Perire. Diſperdere. Cōgregare.

אָסְפַּרְנָא Diligēter. Studioſe.
אָסְפַּרְנָא Aſparna. in lingua chaldaica ſignat diligēter ſiue feſtināter aut ſtudioſe. Eſdre.5. Et opus hoc diligenter ſtruatur. Et in eo.6. Studioſe ſumptus dentur viris illis. Et in eo. Diligenter executi ſunt.

אָסַר Ligare. Vincire. Cōſtrīgere. Obligare. Iungere. Incipere prelium.
אָסַר Aſar. vincire. ligare. cōſtringere. obligare Gen̄.42. Frater veſter vnus ligetur in carcere. Et in eo. Et ligans illis preſentibus. Iudi.16. Vinxit eum latētibus apud ſe inſidiis. Et in eodē ſaltē indica mihi quo ligari debeas, Et in eo. Quibus rurſum dalila vinxit eū. 4. Reg.13. Vinxitꝗ̄ eum pharao nechao in rebla. Signat ēt cōſtringere ſiue obligare. vt Nu.30. Aut ſe cōſtrinxerit iuramento. Et ī eo. Et iuramentū quo obligauit aīam ſuā. Itē ſignat iungere currum vel quadrigā aut plauſtrum. ꝙ eſt idem quod ligare. vt Gen̄.47. Iuncto ioſeph curru aſcendit obuiā pr̄i. & Exo.14. Iūxit ergo currū & oēm populū ſuū aſſumpſit ſecum. &. 1. Reg.6. Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum iungite in plauſtro. Et quia currus & quadrige ligabantur ad preliandum: ideo aliquando ſignificat diſponere prelium: aut incipere prelium. vt. 3. Reg. 20. Et ait quis incipiet preliari. & inde אָסִיר Aſir. ſiue אָסוּר Aſur. ideſt vinctus vel ligatus. vt Iudi.15. Non te occidemus ſed vinctum tradem⁹. Hiere. 40. Quando tulit eum victum catenis in medio omnium. Et in plurali. אֲסוּרִים Aſurim. ſiue אֲסִירִים Aſirim. vt Gen̄.39. Tradiditꝗ̄ ioſeph in carcere vbi vincti regis cuſtodiebantur. Et in eo. Qui tradidit in manu illius vniuerſos vinctos qui in cuſtodia erant. Pſ. 67. Qui educit vinctos in fortitudine. Eſa.14. Vinctis ei⁹ nō aperuit carcerem. Zach.9. Tu quoꝗ̄ in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu in quo non eſt aqua. Significat etiam אֱסוּרִים Aſurim. ſiue אֱסוּרֵי Aſure ligaturas ſiue vincula. vt Iudi.15. Ita vincula quibus ligatus erat diſſipata ſunt & ſoluta. Eccl's.7. Vincula ſunt manus eius. Et quandoꝗ̄ deponit aleph. Eccl's.4. Quod de carcere catenīſꝗ̄ interdum quis egrediatur ad regnum. vbi ponitur הַסּוּרִים Haſurim pro הָאֲסוּרִים Haaſurim. inuenitur etiam אֲסוּרוֹת Aſuroth. in feminina terminatione. vt. 2. Reg.3. Manus tue ligate non ſunt. Et inde מֹסֵרוֹת Moſeroth. ideſt ligature ſiue vincula. vt Iob.39. Et vincula eius abſoluit. Pſ.106. Et vincula eorum dirupit. & Pſ.105. Dirupiſti vincula mea. Et inde carcer dicitur בֵּית הָאֲסוּרִים Beth haaſurim. ideſt domus vinctorum. vt Iudic.16. Et clauſum in carcere molere fecerunt. Et in eo. qui adductus de carcere ludebat ante eos. Et inde אֱסָר Eſar. ideſt vinculum. ſiue edictū aut conſtitutio. Dan̄.6. Locuti ſunt regi ſuper edicto.

אָסִיר אָסוּר Vinctus. אֲסוּרִים אֲסִירִים Vincti. אֱסוּרִים Vincula. Carcer. הַסּוּרִים הָאֲסוּרִים אֲסוּרוֹת Ligature. מֹסֵרוֹת Vincula. Carcer. אֱסָר Edictū.

אָע אָעָא Lignum.
אָע Aa ſiue אָעָא Aaa. in lingua chaldaica ſignificat lignū. Eſdre.5. Et ligna ponantur in parietibus.

אַף Quoꝗ̄.
אַף Aph. etiam. quoꝗ̄. attamen. etenim. quantomagis. ira. naris. Leuit.26. Ego quoꝗ̄ hec faciā vobis. Et in

Digitized by Google

Tamen. eodem. Attamen etiã cum eſſent in terra hoſtili nõ penit⁹
Etenim. abieci eos. Ps.96. Etenim correxit orbẽ terre: qui nõ cõmo
Quãto magis. uebitur. Iob.4. Quantomagis hi qui habitant domos lu-
הַאַף teas. Et qñ preponitur ei lrã he & dicitur. הַאַף Haaph. tunc
Nunquid. eſt aduerbiũ interrogandi: vel dubitandi. pro quo in tran-
ſlatione nrã ponitur nunquid. vt Gen͂.18. Nũquid perdes
iuſtũ cũ impio. Sed hebrei legunt: nunquid ẽt perdes iuſtũ
cũ impio: & qñ iũgitur ei hec dictio. כִּי chi. & dicitur אַף כִּי
Aph chi. tunc ſignificat. itaq̃. ſiue quantomagis. vt Gen͂.3.
Cur. Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno pa
Itaq. radiſi. Pro quo aliqui hebrei legũt. Itaq̃ precepit vobis de
us vt non comederetis ex omni ligno paradiſi. Tranſlatio
chaldaica trãſtulit vere. & queſitiue. q.d. Es ne verũ quod
precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno pa-
radiſi. Sed cõmuniter ſignificat quãtomagis. vt.3. Reg.8.
Quãto magis. Quãtomagis dom⁹ hec quã edificaui tibi. & Iob.25. Quã
tomagis homo putredo & filius hominis vermis. Et in eo.
Quantum 9. Quantus ergo ſum ego vt reſpondeam ei. Pro quo he-
brei legunt. Quantomagis vt ego reſpondeam ei. Prouer.
11. Si iuſtus in terra recipit: quantomagis impius & pecca-
אַף tor. Item אַף Aph. ideſt ira vel furor. Iob.36. Simulatores
Ira. & callidi prouocant iram dei. Ps.6. Domine ne in furore
Furor. tuo arguas me. & Ps.77. Et ira dei aſcendit ſuper eos. Ps.
94. Quia iuraui in ira mea ſi introibũt in requiem meã.
& Ps.137. Et ſuper iram inimicorum meorum extendiſti
manum tuã. Significat etiã faciem ſiue vultum: vt Gen͂.2.
Facies. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vite. Et in eo.3. In
Vultus. ſudore vultus tui veſceris pane tuo. & in lingua chaldaica
ſcribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dan͂.2. Et cecidit in
faciem ſuam. Significat etiam nares: vel naſum. vt Ps.114.
Nares. Nares habent & non odorabunt. Canti.7. Naſus tuus ſicut
Naſus. turris libani. Eſa.2. Quieſcite vos ab homine cuius ſpirit⁹
אַפַּיִם in naribus eius eſt. & in plurali. אַפַּיִם Apaim. i. furores:
Furores. vel nares: aut facies. Et cũ premittitur ei dictio אֶרֶךְ erech.
ideſt longus: & dicitur אֶרֶךְ אַפַּיִם erech apaym. interpreta
Lõganimis tur longanimis. i. tardus ad iram. vt Ps.102. Longanimis
& multũ miſericors. Et aliqñ interpretatur patiẽs: vt Exo.
Patiens. 34. Patiens & multe miſerationis ac verax. Et econtrario
qñ premittitur ei קְצַר ceſar. i. curtus: vel breuis: & dicitur
קְצַר אַפַּיִם Ceſar apaim. tunc ſignificat iracundũ. i. breuis
vel facilis ad iram. Prouer.14. Impatiens operabitur ſtul-
Impatiẽs אַפַּיִם titiam. & etiam dictio אַפַּיִם Apaim ponitur pro triſti vel
Triſtis. triſtitia. vt.1. Reg.1. Anne aũt dedit vnam partem triſtis.
אָפַף אָפַף Aphaph. circũdare. vt Ps.17. circũdederũt me funes
Circũdare mortis. & Ps.39. Qm̃ circumdederunt me mala: quo-
rum non eſt numerus.
אָפַד אָפַד Aphad. cõſtrigere. aſtrigere. cigere. Exo.29. Qđ cõ
cõſtringere ſtringes baltheo. & Leuit.8. Quod aſtringens cingu
aſtringere. lo aptauit rationali. & inde dicitur אֵפוֹד Ephod. i. ſuperhu-
אֵפוֹד merale. eo quod cõſtringebatur cũ rationali. vt Exo.28. fa
Super humerale. cies aũt ſuperhumerale. Et in eo. Et ſtringatur rationale a-
nulis ſuis cũ anulis ſuphumeralis vita hyacithina vt mane
at iunctura fabricata: & a ſe inuicem rationale & ſuphume-
rale nequeant ſeparari. Et aliqñ ponitur in tranſlatiõe nrã.
Baltheus. pro baltheo: vel cingulo. vt Leuit.8. In locis ſupradictis.
Cingulum Significat ẽt veſtimentũ ſiue ornamentũ quoddã ſic nomi
Ephod. natũ. vt.2. Reg.6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo
אֲפֻדָּה Et recipit in fine. he vel thau. & dicitur אֲפֻדָּה aphuda. ſiue
אֲפֻדַּת אֲפֻדַּת aphudath. vt Exo.28. Ipſa quoq̃ textura & cũcta o-
Textura. peris varietas erat ex auro. & Eſa.30. Et veſtimẽtũ cõflati-
Veſtimẽtũ lis auri tui. vbi ponitur ꝓ veſtimẽto. & ĩde deriuatur אַפַּדְנוֹ
אַפַּדְנוֹ Apadno. Dan͂.11. Et figet tabernaculũ ſuũ apedno ĩter duo
Apedno. maria. pro quo in hebreo eſt. Et figet tabernacula apedno

inter duo maria. Et dicunt hebrei quod apedno ſignificat
ornamentum ſuum. & ſic ipſi legunt: & figet tabernacula ornamẽti.
ornamenti ſui inter duo maria.
אָפָה Apha. coq̃re. vt Gen͂.19. Et coxit azyma: & comede אָפָה
runt. Exo.12. Coxeruntq̃ farinã quã dudũ de egyp- Coquere.
to cõſperſam tulerant. Exo.16. Coquite q̃ coquẽda ſunt.
& cõiter accipitur pro coctione panis. Et inde אֹפֶה ophe. i. אֹפֶה
panificus ſiue piſtor. vt Gen͂.40. Pincerna regis egypti &
piſtor. & in plurali. אֹפִים ophim. In eodem. Videns piſto- Piſtor.
rum magiſter ꝙ prudenter ſomniũ diſſoluiſſet. Hiere.37. אֹפִים
Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto. Pro q̃ Piſtores.
he. le. Et daretur ei torta quottidie panis de vico piſtorũ. &
in ge. fe. אֹפוֹת ophoth. 1. Re.8. Filias quoq̃ veſtras faciet ſi- אֹפוֹת
bi vnguentarias & focarias & panificas. Et inde מַאֲפֶה Ma- Panifice.
aphe. i. coctura: ſiue coctũ. vt Leuit.2. Cum aũt obtuleris ſa מַאֲפֶה
crificiũ coctũ in clibano. & aliqñ ſcribitur ſine aleph & cũ Coctum.
tau in principio & nũ in fine. vt Leuit.6. Offeret aũt eã ca-
lidam. & ſequitur in hebreo. Coctã oblationẽ minutatim
diuiſam. vbi ponitur. תֻּפִינֵי thũphine. in numero plu. quia תֻּפִינֵי
ſecundum hebreos duplici coctione coquebatur. Itẽ אֵפֹה אֵפֹה
Epho ſiue אֵפוֹא Epho. i. vbi. de quo vide ſupra in dictiõe. Vbi.
אֵיפֹה Epho cum iod in medio dictionis.
אֹפֶל Ophel. tenebroſũ: ſiue caliginoſum. caligo. tenebre: אֹפֶל
aut ſerotinũ. Iob.3. Nocte illã tenebroſus turbo poſſideat. Tenebroſ turbo.
Et ĩ eo.23. Nec faciẽ meã operuit caligo. et Amos.5. Et caligo
& nõ ſplendor in ea. & qa caligo eſt cã timoris vel horroris Caligo.
ideo ponitur pro horrore: vt Iob.10. vbi dicitur. Sed ſempi Horror.
tern⁹ horror ĩhabitat. & recipit in fine. he. & dicitur. אֲפֵלָה אֲפֵלָה
Aphela. Prouer.7. In noctis tenebris & caligine. & Ioelis. Caligo.
2. Dies tenebrarũ & caliginis. Et quandoq̃ recipit mem in
principio. & dicitur. מַאְפֵּל Maaphel. vt Ioſue.24. Et poſu מַאְפֵּל
it tenebras inter vos & egyptios. Significat etiam ſerotinũ Tenebre.
eo quod diu ocultatur ſub terra & ẽ in tenebris. Exo.9. Tri Serotinũ.
ticum & far non ſunt leſa: quia ſerotina erant. vbi ponitur
אֲפִילֹת Aphiloth. & Hiere.2. Nunquid ſolitudo factus ſum אֲפִילֹת
iſraeli aut terra ſerotina. vbi ponitur מַאְפֵּלְיָה Maaphelia. Serotina.
tamen hebrei primam ſignificationem ſequentes legunt. מַאְפֵּלְיָה
aut terra tenebroſa vel caliginoſa.
אֹפַן Ophan. ſiue אוֹפַן ophan. rota. Exo.14. Et ſubuertit ro אֹפַן
tas currũ. Et in hebreo eſt in numero ſingulari. ſ. ſub Rota.
uertit rotã currũ. Sed in hebreo aliqñ põitur ſingulare ꝓ
plurali & ecõuerſo. Eſa.28. nec rota plauſtri ſup cyminũ cir
cuibit. Ezech.1. Apparuit rota vna ſup terrã. Et in eo. qua
ſi ſit rota ĩ medio rote. Et in eo.10. Et rotas iſtas vocauit vo
lubiles audiẽte me. pro q̃ in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ
in auribꝰ meis. i. audiẽte me. & in plu. אוֹפַנִּים ophanim. i. ro אוֹפַנִּים
te. vt in eo.1. Et aſpectus rotarũ et opus earũ. Et in eo. Spũs Rote.
enĩ vite erat in rotis. Sigñat ẽt tp̃s opportunũ vel congru-
um ad aliqđ loquẽdũ vel operãdũ. vt Prou.25. Mala aurea
in lectis argenteis: q loqtur verbũ in tp̃e ſuo. vbi ꝓ eo quod Opportu-
in lrã nrã eſt in tp̃e ſuo in hebreo ponitur. אָפְנָיו Ophnau. num.
Et in iſta ſignificatione ſolum inuenitur in loco predicto. אָפְנָיו
אָפֵס Aphes. deficere. finiri: conſumari. complere. Gen͂. אָפֵס
47. Quare morimur corã te deficiente pecunia. Et Deficere.
in eo. Si preciũ nõ habetis. Pro quo in hebreo eſt. Si defe-
cit argentũ vel pecunia. Eſa.16. Finitus eſt puluis. Pſal.76. Finiri.
aut in finẽ miſericordiã ſuã abſcindet. Pro q̃ btũs Hierony
mus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. ergo
ne compleuit vſq̃ in finem miſericordiam eius. & inde. Cõplere.
אֶפֶס ẽphes. ideſt defectus. terminus. finis. nihilum. non. אֶפֶס
ſed. veruntamen. Prouer.26. Cum defecerint ligna extin- Defectus.
guetur ignis. Eſa.5. Agrum agro copulatis vſq̃ ad termi- Terminus
num loci. Amos.6. Et reſpondebit finis eſt. Et in plurali. Fin i.

Digitized by Google

אפסי Termini. Fines. אפס Nihilum. Non. Abſq3 vlla Cauſa. Sed. Caue ne. Verũtamẽ.

אפסי Aphſe. ideſt termini vel fines. vt. Ps. 2. Et poſſeſſionẽ tuam terminos terre. Et p̃s. 66. Et metuant eum omnes fines terre. Item אפס éphes. ideſt non ſiue nihilum. vt Eſa. 40. Quaſi nihilum & inane reputate ſunt ei. Et in eodẽ. 45. Quoniam abſq3 me non eſt deus. & in eo. & nõ eſt deus abſq3 me. & in eo. 47. Et non eſt preter me alius. Et in eo. 52. Ecce accola veniet qui non erat mecum. et in eo. Et aſſur abſq3 vlla cauſa calũniatus eſt eum. pro quo hebrei legunt. Et aſſur pro nihilo calũniatus eſt eum: quod eſt idem ſenſus. Item ſignificat. ſed. verũtamen. caue ne. vt Nu. 13. Sed cultores fortiſſimos habet. Et in eo. 22. Caue ne aliud quam precepero tibi loquaris. 3. Reg. 12. Verũtamen quia blaſphemare feciſti inimicos nomen domini. Et quia vt ſupra dictum eſt: ſignificat terminum vel finem alicuius rei: Et talus eſt terminus vel finis corporis humani: inde dicitur. אפסים Aphſáim. ideſt tali. vt Ezech. 47. Et traduxit me per aquam vſq3 ad talos.

אפע Id q͛d non eſt. אפעה Vipera.

אפע Apaa. Nihil ſiue id quod nõ eſt. vt Eſa. 41. Ecce vos eſtis ex nihilo: & opus veſtrum ex eo quod non eſt. et ſolum inuenitur in predicto loco. Et cum ſcribitur cum littera he in fine & dicitur. אפעה Epheh. tunc ſignificat viperam. vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua. et Eſa. 30. Vipera & regulus volans.

אפק Continere Cohibere. neceſſitate compelli. Cõfortari. Diſſimulare. אפיק Torrens. אפיקים Torrẽtes. Riui. Fontes. Rupes. Fortes. Fiſtule.

אפק Aphac. continere ſe. vel cohibere. Confortari. Gen̄. 43. Rurſumq3 lota facie egreſſus continuit ſe. Et in eo. 45. Nõ ſe poterat vltra cohibere ioſeph. & Eſa. 63. Multitudo viſcerum tuorum & miſerationum tuarũ ſuper me continuerunt ſe. Et in eodẽ. 64. Nunquid ſuper iis continebis te domine. 1. Reg. 13. Neceſſitate compulſus obtuli holocauſtum domino. pro quo hebrei legunt. Et confortatus ſum & obtuli holocauſtum domino. Eſter. 5. Et diſſimulata ira reuerſus in domum ſuam. Inde. אפיק Aphic. i. fortis decurſus. fluctus. torrens. riuus. fons. Iob. 6. ſicut torrens qui raptim tranſit in conuallibus. & in plura. אפיקים Aphicim. Ps. 125. Sicut torrens in auſtro. quod in hebreo legitur in plurali ſcilicet ſicut torrẽtes vel riuuli in auſtro. et Eſa. 8. Et aſcendet ſuper omnes riuos eius. & Ezech. 35. Atq3 in torrentibus interfecti gladio cadent. Ioel. 3. Et ſup omnes riuos iuda ibunt aque. Item ponitur pro fontibus. Ps. 17. Et apparuerũt fontes aquarum. Et p̃s. 41. Sicut ceruus deſiderat ad fontes aquarum. Item ponitur pro rupibus. ut Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus. Et in eo. 31. Et in vniuerſis rupib⁹ terre. Tamẽ hebrei in hiis duobus locis pro rupibus legũt rupturis terre: vbi torrentes vel riui decurrunt. Accipitur etiam pro fortibus. vt Iob. 12. vbi nos habemus & eos qui oppreſſi ſunt releuat: ibi hebrei legũt: & cingulũ fortiũ diſſoluit. Item ponitur pro fiſtulis eris vel ferri: eo quod ſunt fortiſſime. Iob. 4. Oſſa eius velut fiſtule eris.

אפר Cinis. Puluis. אפר Velamen. אפריון Ferculum. אופיר

אפר Epher. cinis. fauilla. vt Gen̄. 18. Cũ ſim puluis & cinis Ps. 101. Quia cinerem tanq̃ panem manducabã. Iob 42. Et ago penitentiã in fauilla & cinere. Ponitur ẽt pro puluere. vt. 3. Re. 20. Et mutauit aſperſione pulueris os & oculos ſuos. & in eo. At ille ſtatim abſterſit puluerem de facie ſua. Sed in iſtis duobus locis predictis pro puluere in hebreo habetur. אפר Apher. & dicũt hebrei quod ſignat velamen ſiue tegumẽtũ. Et ſic legunt. Et mutauit ſe velamine ſiue tegumẽto ſup oculos ſuos. Et i eo. At ille abſtulit velamen ſiue tegumentum ab oculis ſuis. Et ſecundum hebreos inde deriuatur. אפריון Apirion. i. tabernaculum vel lectica cortinis velata. Pro quo in nr̃a trãſlatione ponitur ferculũ. Canti. 3. Ferculũ fecit ſibi rex Salomon de lignis libani. Item. אופיר Ophir. filius fuit Iectan. vt habetur Gen̄. 10. Is ſortitus eſt terram ditiſſimã in india vbi multum aurũ inuenitur & ab eo illa terra nomen accepit: et vocata eſt. אופיר Ophir. vt. 3. Reg. 9. Qui cũ veniſſent in ophir ſumptum inde aurum quadringentorũ viginti talẽtorũ detulerũt ad regẽ ſalomonẽ. Iob. 28. Nõ comparabitur tinctis indie coloribus. ubi pro india ponitur ophir. Et ẽt ponitur p̄ auro obrizo. vt Eſa. 13. Precioſior erit vir auro & homo mundo obrizo. Et Iob. 22. Et pro ſilice torrentes aureos.

Ophir. Indie. Obrizũ. Aurum.

אפתום Apethos. in lingua chaldaica ſignificat preceptũ ſiue ſtatutũ. Eſd. 4. Et vſq3 ad reges hec noxa p̄ueniet. pro quo he. le. Et precepto vel ſtatutis regũ nocet. & ſolum inuenitur in predicto loco.

אפתום Preceptũ Statutum.

אץ As. inſtanter hortari. cogere. feſtinare. De quo vide ſupra in dictione און Os.

אץ Cogere.

אצבע Eſbaa. digitus. de quo vide infra in dictione צבע Sebaa.

אצבע Digitus.

אצל Aſal. Reſeruare. vl̃ ſeparare. auferre. dimittere. Gen̄. 27. Nunquid nõ reſeruaſti & mihi bñdictionẽ. Nu. 11. Et auferam de ſpiritu tuo tradãq3 eis. Et in eo. Auferẽs de ſpiritu qui erat in moyſe: & dans ſeptuagĩta viris. Eccl̃s. 2. Et oĩa que deſiderauerũt oculi mei nõ negaui eis. Pro q͛ hebrei legunt. Et oĩa que deſiderauerũt oculi mei non ſeparaui vel nõ abſtuli ab eis. Ezech. 42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra. vbi pro eo quod in lr̃a nr̃a eſt eminebant in hebreo habetur. נאצל Neeſal. quod eſt verbũ paſſiuũ prime cõiugatiõis. Pro quo he. le. p̄pterea ſeparabatur vel ſeparatũ erat de inferioribus. Et inde אצילה Aſila. i. diſtantia ſiue ſpatiũ. vt Ezech. 41. Sex cubitorũ ſpacio. Et inde. אצילי Aſile. i. ſeparati. vel lõginqui: aut qui p̄cul receſſerũt. Exo. 24. Nec ſup eos q procul receſſerãt de filiis iſrael miſit manũ ſuã. et Eſa. 41. Et a longinquis eius vocaui te. Tamen hebrei dicũt q͛ in iſtis duobus locis predictis ponitur pro pricipibus vel magnatib⁹: eo q͛d ſunt diuiſi & ſeparati a reliquo vulgo. Itẽ אצל éſel. i. Prope. iuxta. apud. Gen̄. 39. Et ille recuſabat ſtuprũ. Pro q͛ in hebreo ſic habetur. Et non exaudiebat eã: vt concũberet iuxta eã vel apud eã: et vt eſſet cũ ea. ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſũ. & Leuit. 6. Et pones iuxta altare. et Ezech. 40. Et limẽ porte iuxta veſtibulũ porte intrinſecus calamo. vno inde אצילות Aſiloth. i. cubiti. Hiere. 38. Sub cubito manuũ tuarum. Pro quo in hebreo eſt ſub cubitis manuum tuarũ. Ezech. 13. Ve qui cõſuunt puluillos ſub omni cubito manus. Et etiam in hoc loco in hebreo eſt in nu. plu. ſ. ſub oĩbus cubitis manus. Nam hec dictio אצילות Aſiloth non inuenitur in hebreo in numero ſingulari in iſto ſignificato. Et dicũt hebrei q͛ ſignãt partẽ brachii ab humero vſq3 ad cubitũ. Nã alias cubit⁹ אמה Amma dicitur.

אצל Reſeruare Auferre. Negare. Eminere. נאצל Separare. אצילה Spacium. אצילי qui procul receſſerunt Lõginqui. אצל Iuxta. אצילות Cubiti.

אצר Aſar. recondere. reponere. theſaurizare. vt. 4. Reg. 20. Auferẽtur oĩa que ſunt in domo tua: & que condiderũt p̄res tui. et Eſa. 23. Nõ condentur neq3 reponẽtur. & Amos. 3. Theſaurizãtes iniquitates & rapinas in edib⁹ ſuis. Et inde. אוצר Oſar. i. theſaurus vel cellariũ. vt Deut. 28. Aperiet tibi dominus theſaurum ſuum optimũ cellũ. & Nee. 10. ad gazophylaciũ in domo theſauri. & Hiere. 38 Ingreſſus eſt domũ regis que erat ſub cellario. & in plurali אוצרות Oſroth. ſecundũ terminationẽ femininorũ. i. theſauri: vel cellaria: aut celle. vt Ps. 134. Qui producit vẽtos de theſauris ſuis. et. 1. Paralip. 27. Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

אצר Condere. Theſaurizare. אוצר Theſaurus Celarium. אוצרות Theſauri. Celle.

אקו Aco. Genus aĩalis ſilueſtris. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tragelaphum. vt Deut. 14. Bubalũ. tragelaphum. pygargum. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q͛ ſignificat hircum ſilueſtrem.

אקו Tragelaphus.

Digitized by Google

ארר maledicere

ארר Arar.maledicere.execrare.Gen̄.5.In terra cui maledixit dn̄s.&in eo.27 Qui maledixerit tibi ſit ille maledict⁹.Iob.3.Qui maledicūt diei.Et aliqn̄ ſcribitur cū ſimplici res.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pplo.et in eodē. Et maledictus in quē maledicta cōgeſſeris.et Iudi.5.Maledicite terre meroz.Malach.2.Et maledicā benedictionib⁹ veſtris:et maledicā illis. Et inde ארור Arur.i.maledictus. vt Gen.3.Maledictus eris inter oīa animātia. Et in eo.49. Maledictus furor eorū quia pertinax.Hiere.17.Maledict⁹ homo qui cōfidit in hoīe.et in plurali ארורים Arurim.ſiue מאררים Mearerim.i.maledicti ſiue maledicētes. vt Nu.5. Ingredietur aque maledicte in ventrem tuū. et.1.Reg.26. Maledicti ſunt in cōſpectu dn̄i.Et inde מארה Meera.i.maledictio.pro q̄ trāslatio nr̄a egeſtatē ſiue penuriā traduxit. vt Prouer.3.Egeſtas a dn̄o in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti eſtis. Significat ēt ſupradicta dictio cū ſimplici res Colligere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione ארה Ara.

[Margin: ארור Maledict⁹ · ארורים מאררים Maledicti · מארה · Egeſtas · Penuria · Colligere]

אראלם Erelam.videntes.Eſa.33.Ecce vidētes clamabūt foras.hebrei tamē dicūt q̄d אראלם Erelam eſt nomen cuiuſdam hierarchie angelorum . et ſic legunt. Ecce angeli eorum clamabunt foras . Beatus vero hieronymus in ſuis explanationibus ſup hoc loco ſic ait. Verbū hebraicū arelā p̄ quo aquila ſymmachus & theodotio interpretati ſunt apparebo eis:extremā ſyllabam diuidētes & legētes Are lam: hebrei ſignificare āgelos arbitrātur:& eſſe prophetiā:poſt vocationē gentiū & diuitias eccleſie de ſubuerſiōe templi quod flebāt angeli nequaq̄ intus habitātes ſed exeuntes foras.hec hieronymus.

[Margin: אראלם Vidētes.]

ארב Arab.inſidiari.Deut.19.Siquis aūt odio habens proximū inſidiatus fuerit vite eius. Ps.10.Inſidiatur in abſcōdito quaſi leo in ſpelūca ſua.Prouer.1. Si dixerint veni nobiſcū inſidiemur ſanguini.Et in eodē.12.Verba ipſorum inſidiātur ſanguini.Et ſcribitur aliquādo ſine aleph. vt.1.Reg.15.Vbi dicitur. Et tetendit inſidias in torrente. Vbi ponitur וירב Vaiareb.pro ויארב Vaiaareb. inde ארב Oreb.i.inſidians.ſiue inſidie.Ioſ.8.Pone inſidias vrbi.Et in eodē.Conſurgetis de inſidiis & vaſtabitis ciuitatē.& recipit in fine mem.& dicitur מארב Maarab. Ps.10.Sedet in inſidiis cū diuitibus.& inde ארב āreb.i.latibulū vnde proſpicientes inſidiātur.Iob.37.Ingredietur beſtia latibulum ſuū. et inde ארבות Aruboth.i.catarate ſiue feneſtre ex quibus aliqn̄ inſidiatur.Gen̄.7.Et catarate celi apte ſunt.Eſa. 60. Et quaſi colūbe ad feneſtras ſuas.Accipitur etiā pro fumario quod eſt foramē ſiue feneſtra quedā.vt Oſee.13.Et ſicut fum⁹ de fumario.vbi pōitur ארבה Arubba in nūero ſingulari.Itē ארבות Arubboth.ponitur pro alliſione.Eſa. 25.Et humiliabit gloriā eius cū alliſione manuū eius. Tamen hebrei primā ſignificationē ſequētes legūt.Et hūiliabit gloriā eius cū inſidiis manuū eius.Itē ארבה Arbbe.locuſta.Exo.10. Ecce ego inducā cras locuſtam in fines tuos. Et in eodē. Ventus vrens leuauit locuſtas.

[Margin: ארב Inſidiari. · וירב Pro. ויארב · ארב Inſidie · מארב Inſidie. · ארב Latibulū. · ארבות Catarace. Feneſtre. Fumariū. · ארבה · ארבות Alliſio. Inſidie · ארבה Locuſta.]

ארבע Arbaa.ſiue ארבעה Arbaa.quattuor.vt Gen̄.2.Qui inde diuiditur in q̄ttuor capita. Prouer.30. Quattuor ſunt minima terre.Eſa.11.A quattuor plagis terre.

[Margin: ארבע ארבעה Quattuor.]

ארג Arag.texere.plectere.Exo.35.Et texant oīa.Iudi.16 Si īquit ſeptem crines capitis cū licio plexueris.Eſa. 59.Et telas aranee texuerunt.& inde ארג E'reg.ſiue áreg.i.tela.ſiue textura.Iudi.16.Extraxit clauū cū crinibus et licio.pro quo hebrei legūt.Extraxit clauū cū tela & licio. Iob.7.Dies mei velocius tranſierūt q̄ a texente tela ſuccidītur.Et inde. ארג Oreg.i.textor ſiue texens. Eſa.38.Preſciſſa eſt velut a texēte vita mea.Et in p̄lali ארגים órguim. 1.Reg.17.Haſtile aūt haſte eius erat quaſi liciatoriū texentium. Eſa.19.Et texentes ſubtilia. & in genere feminino. ארגות Orgoth . 4. Reg. 23 . Pro quibus mulieres texebant quaſi domūculas luci.

[Margin: ארג Texere. Plectere. ארג ארג Tela. ארג Texens ארגים · Texentes ארגות]

ארגון Argueuan in lingua chaldaica ſignificat purpurā. Dan̄.5.Purpura veſtietur.

[Margin: ארגון Purpura.]

ארגז Argaz. Arcula.i.arca paruula.vel capſella.1. Reg.6. Ponetis capſellam ad latus eius.

[Margin: ארגז Arca vel capſella.]

ארגמן Argaman.purpura ſiue purpureū. Exo.25. Hyacinthum & purpuram coccūq̄ bis tinctum. Canti. 3.Accenſum purpureum.

[Margin: ארגמן Purpura. purpureū.]

ארה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cāti.5. Meſui myrrhā meā cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legūt.Decerpſi vel collegi myrrhā meā.Ps.79. Vindemiāt eam omnes qui pretergrediūtur viam.pro quo hebrei legūt.colligūt vel decerpunt.ponitur etiā pro maledicere.vt Nu.22.Veni igitur & maledic poplo qui fortior me eſt. Et de hoc vide ſupra in dictione ארר Arar.& inde. ארי Ari ſiue אריה Arie.i.leo.de q̄ vide infra poſt dictionē ארח Arach.vide ēt ibi de dictiōe אריאל Ariel.et inde ארות Vruoth.i.pſepia.3.Reg.4.Et hēbat ſalomō q̄draginta millia preſepia equorū.2.Paral.32.Et preſepia oīm iumētorū.

[Margin: ארה Metere. Decerpere Colligere. vidēmiare. maledicere. · ארי Leo. אריה Leo. אריאל ארות Preſepia.]

ארו Aru.in lingua chaldaica ſignificat ecce: ſiue en. Dan̄. 7.Et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno.Et in eodē.Et ecce beſtia quarta terribilis.

[Margin: ארו Ecce.]

ארז E'rez.cedrus.vt.3. Reg.4. Et diſputauit ſup lignis a cedro que eſt in libano vſq̄ ad hyſſopū que egreditur de pariete. Ps.91.Sicut cedrus libani multiplicabitur. Et in plurali ארזים Arazim.vt Ps.148.Lingna fructifera et oēs cedri.Scribitur etiā cū puncto ſurech in ſecūda ſyllaba:et dicitur ארזים Aruzim.Ezech.27.Cedros quoq̄ habebant in negociationibus tuis.Et inde ארזה Arza.quod ſecundū hebreos ſignificat cōtignationē domorū ex lignis cedrinis factā.Soph.2.Vbi nos habemus qm̄ attenuabo robur eius.hebrei legūt.Quoniā cōtignatio nudata eſt: ſiue diſſipata eſt.poteſt etiā deriuari a verbo רזה Raza.quod ſignificat attenuare ſicut eſt in littera noſtra.Et tūc illa littera aleph que ponitur in principio dictonis erit prime perſone futuri indicatiui.

[Margin: ארז Cedrus. · ארזים Cedri. · ארזים Cedri. · ארזה Attenuare cōtignatio]

ארח Arach.itinerare.ire.gradiri.vt Iob.34. Qui graditur cū operātib⁹ iniquitatē.inde ארח órach.i.ſemita via.iter.cōſuetudo.Gen̄.49.Ceraſtes in ſemita.Iob.16. Et ſemitā p quā nō reuertar.Ps.26 Et dirige me ī ſemitā rectā. Ps.138.Semitā meā & funiculū meū inueſtigaſti.Proue.2. Qui derelinquūt iter rectū.Et in eodē.15. Doctrina mala deſerentiū viam Et in eodē. Via iuſtorū abſq̄ offendiculo. Acipitur etiā pro cōſuetudine. Gen̄.18. Deſierant ſare fieri muliebria.pro quo in hebreo eſt. deſierat ſare fieri conſuetudo mulierum. Et in plurali ארחות Orchoth.i.ſemite. vie.calles.Iudi.5.Quieuerūt ſemite & qui ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuios.& inde ארח Oreach ideſt viator.vt Hiere.15.Et quaſi viator declinās ad manēdum.Et in plurali ארחים orchim.vt in eo.9. Quis dabit me in ſolitudine diuerſorium viatorum . Et inde ארחת Orchath.i.comitatus viatorū. Gen̄.37. Viderunt iſmaelitas viatores venire de galaad. Et inde ארוחה Arucha.ideſt annona ſiue viaticum vel cibarium quod datur per ſingulos dies.vt.4.Reg.vltimo. Annonam quoq̄ conſtituit ei ſine intermiſſione : que dabatur ei a rege per ſingulos dies.Hiere.vltimo . Et cibaria eius cibaria perpetua dabātur ei a rege babylonis ſtatuta p ſingulos dies.Prouer.15.Melius eſt vocari ad olera cum charitate: q̄ ad vitulum ſaginatum cum odio.Pro quo hebrei legūt.melius eſt cibariū ſi-

[Margin: ארח Gradiri. ארח Semita Iter. Via. Cōſuetudo ארחות Semite. Calles. ארח Viator. ארחים Viatores. ארחת Viatores ארוחה Annona. Cibaria.]

Digitized by Google

ue viaticum oleris cum charitate: q̄ vitulum ſaginatum cū odio. Sed idem eſt ſenſus cum littera noſtra.

ארי ארי Ari. Leo. Nu. 23. Et quaſi leo erigetur. 1. Reg. 17. Et Leo. veniebat leo & vrſus & tollebat arietē. Et in eo. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. & aliquando ſcribitur cum littera he in fine & dicitur אריה Arieh. ideſt leo אריה Leo. Gen̄. 1. Accubuiſti vt leo. Ps. 7. Nequando rapiat vt leo animam meam. Ps. 21. Salua me ex ore leonis. Amos. 3. Nunquid rugiet leo in ſaltu. Eſt etiam nomen propriū loci. 4. Reg. 15. Iuxta argob & iuxta ariph. debet legi. iuxta argob & iuxta arieh. & in plurali אריות Araioth. ſecundum termi אריות Leones. nationem femininorum. vt. 3. Reg. 10. Et duo leones iuxta manus ſingulas. Inuenitur etiā אריים Araiim ſecundum אריים Leunculi. terminationem maſculinorum. vt in eo. 10. Vbi dicitur leū culi ſtantes. & in lingua chaldaica dicitur אריא Aria. ideſt. אריא Leo. leo & in plurali אריותא Ariauatha. i. leones. Dan̄. 6. Mitte אריותא Leones. tur in lacum leonum. inde אריאל Ariel. ideſt fortis. magnꝰ אריאל Leones. aut robuſtus quaſi leo. 2. Reg. 23. Ipſe percuſſit duos leones moab. quod hebrei exponunt duos fortiſſimos moab. vel ſecundum tranſlationem chaldaicam: duos magnos & pri cipes moab. & componitur ab ארי Ari. ideſt leo: & אל El quod ſignificat fortem. accipitur etiam אריאל Ariel pro al אריאל pro altari. tari holocauſti. vt Ezech. 43. Et ab ariel vſq; ad ſurſum cor nua quattuor: & ariel duodecim cubitorum in lōgitudine. Scribitur etiam ſine iod & cum he in principio & dicitur הראל ה_ראל Haarel. vt in eo. cap. 43. vbi dicitur. Ipſe autem ariel quattuor cubitorum. accipitur etiam ariel pro ciuitate ieruſalem in qua erat altare holocauſti. Eſa. 29. Ve ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. De dictione autē אראלם אראלם Erelam vide ſupra poſt dictionem ארר Arar.

ארך ארך Arach. prolongare. in longum differre. longū face Prolōgar re. ſiue longum eſſe. Gen̄. 26. Cūq; pertranſiſſent dies plurimi. pro quo hebrei legunt. Cūq; prolongaren tur ſibi ibi dies. Deut. 6. vt prolongentur dies tui. Et in eo. Longiores eſſe. 22. Et longo viuas tempore. 2. Paralipo. 5. Quia paululū longiores erant. Prouer. 28. Qui autem oderit auariciam Lōgū face. In longuꝫ differre. longi fient dies eius. Eſa. 54. Longos fac funiculos tuos. Ezech. 12. In longum differentur dies. Et in eo. 31. Et ele uati ſunt rami eius. Pro quo hebrei legunt. Et prolongati ſunt rami eius. & inde ארך orech. ideſt longitudo dilatatio. ארך Lōgitudo. Gen̄. 6. Trecentorum cubitorū erit longitudo arce. & Exo. 25. Duos cubitos & dimidiū tenebit longitudo eius. Deut. 30. Ipſe eſt enim vita tua & longitudo dierū tuorū. Ezech. Dilatatio. 17. Longo membrorum ductu. Et in eo. 31. In dilatatione ארוך Longus. arbuſtorum ſuorum. & inde ארוך Aruch. ideſt lōgus. & in ארוכה Longa. genere ſeminino ארוכה Arucha. ideſt longa ſiue longior. vt Iob. 11. Longior terra mēſura eius. & inde ארכה Archa. ארכה Tēpus lōgum. Quod in lingua chaldaica ſignificat temporis longitudinem. Dan̄. 7. Et tempora vite conſtituta eſſent eis. Accipi ארוכה Sanitas. tur etiam ארוכה Arucha pro medicina vel ſanitate poſt lon gum tempus acquiſita. vt Eſa. 58. Et ſanitas tua citius orie tur. Dan̄. 4. Forſitan ignoſcet deus delictis tuis. pro quo he brei legunt. forſitan erit ſanitas ſeu medicina delicto tuo. Cicatrix. In aliis vero locis beatus Hieronymus tranſtulit cicatricē. 2. Paralipo. 24. Et obducebatur parietum cicatrix. Nee. 4 Quod obducta eſſet cicatrix muri ieruſalē. Hiere. 8. Quare igitur non eſt obducta cicatrix filie populi mei. Et in eo. אריך 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et inde אריך Arich. quod in lingua chaldaica ſignificat ſanum vel conueniens Eſdre. 4. Et leſionē regis videre nefas ducimus. Pro quo Sanum. hebrei legunt. Et damnum ſiue leſionem regis non eſt ſa ארכבה nū nobis videre: ſiue nō ē cōueniēs nobis videre. ארכבה Arcubba. in lingua chaldaica ſignificat genu.

Dan̄. 5. Et genua eius ad ſe inuicem collidebantur. Genua.

ארם Aram. ſyria. vel ſyrus. 2. Reg. 8. Facta ē ſyria ſerui ארם Siria. ens dauid. Et in eo. 10. Conduxerunt mercede ſyrū Sirus. roob. Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur ארמי Ara ארמי mi. ideſt ſyrus. Deut. 26. Syrus perſequebatur patrem me Sirus. um. & in genere femenino ארמיה Aramia. ideſt mulier de ארמיה ſiria. & inde ארמית Aramith. ideſt ſiriace. Dan̄. 2. Reſpon ארמית derunt chaldei regi ſiriace. Eſdre. 4. Epiſtola autem accu Siriace. ſationis ſcripta erat ſiriace & legebatur ſermone ſiro. Item ארמון ארמון Armon. palatium. domus magna. 3. Reg. 16. Ingreſ Palatiuꝫ ſus eſt palacium & ſuccendit ſe cum domo regia. Prou. 28. Et iudicia quaſi vectes vrbium. pro quo hebrei legunt. Et Urbs. iudicia quaſi vectis palatii. Eſa. 25. Domum alienorum vt Domus. non ſit. & in plurali ארמנות Armenoth. i. palatia. domus. ארמנות edes. Eſa. 23. Suffoderunt domos eius. Hiere. 49. Et deuo Domus. rabit menia benadab. pro quo hebrei legunt. Et deuorabit Menia. palatia benadab. Amos. 1. Et deuorabit edes eius. Et in eo Palatia. dē. 2. Et deuorabit edes ieruſalē Scribitur ēt cū littera he in Edes. principio & in fine. & dicitur הרמנה Harmona. Amos. 4. הרמנה Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei q̄ eſt nomē ap pellatiuum et q̄ ſignificat palatium ſiue domum magnam Palatiuꝫ. ſicut ſupra armon cum aleph in principio.

ארון Aron. arca. Exo. 25. Arcam de lignis ſetim compin ארון gite. Deut. 10. Facieſq; arcam ligneam. accipitur etiā Arca. pro loculo in quo mortuus reponitur. vt Gen̄. 50. Repoſitꝰ Loculus. eſt in loculo in egypto. Item ארן ōren. genus arboris quod ארן tranſlatio noſtra pinum nominat. Eſa. 44. Plantauit pi Pinus. num quam pluuia nutriuit.

ארנבת Arnebeth. lepus. vt Leui. 40. Lepus quoq;: nā ארנבת & ipſe ruminat. Lepus.

ארע Araa. ſiue ארעא araa. In ligua chaldaica ſignificat ארע terram. Hiere. 10. Pereant de terra & ab iis que ſub ארעא celo ſunt. Significat etiam inferius ſeu minus. Dan̄. 2. et Terra. minus te argenteum. ideſt inferius te. & inde ארעית ar Inferiꝰ ith. ideſt pauimentum. Dan̄. 6. Et nō peruenerunt vſq; ad ארעית pauimentum laci. Pauimentum.

ארץ ēres. Terra. patria. regio. Gen̄. 1. In principio crea ארץ uit deus celum & terram. Et in eo. Terra autem erat Terra. inanis & vacua. Et in eo. 12. Et veni in terram quam mon ſtrauero tibi. Iob. 28. Terra de qua oriebatur panis. Ps. 26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere. 22. Terra terra terra: audi verbum domini. Accipitur etiam ꝑ patria vel regione. Gen̄. 30. Dimitte me: vt reuertar in pa Patria. triam meam. Leuit. 18. Iuxta morem regionis chanaan ad Regio. quam ego introducturus ſum vos non agetis. Et in plurali ארצות araſoth. ideſt terre vel regiones. vt Gen̄. 26. Tibi enī ארצות & ſemini tuo dabo vniuerſas regiones has. Ps. 104. Et de Regiones dit illis regiones gentium. Ps. 114. Placebo domino in re gione viuorum. pro quo in hebreo habetur. Deambulabo coram domino in terris viuentium ſiue in regionibus vi Terre. uorum. & ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iux ta hebraicam veritatem. ſcilicet deambulabo coram domi no in terris viuorum.

ארקא Arca. in lingua chaldaica ſignificat terrā. Hiere. ארקא 10. Dii qui celum & terram non fecerunt. & ſolum Terra. inuenitur in predicto loco.

ארש aras. deſpondere. deſponſare. Deut. 20. Quis eſt ארש homo qui deſponſauit vxorem & non accepit eā. Deſponſare. Oſee. 2. Et deſponſabo te mihi in ſempiternum. & deſpō ſabo te mihi in iuſtitia & iudicio & in miſericordia & in miſeratiōibus & deſpōſabo te mihi in fide. & inde ארשה ארשה O raſa. ſiue מארשה Meoraſa. ideſt deſponſata. vt Exo. 22. מארשה Si ſeduxerit quis virginem nondum deſponſatā. Deut. 22. Deſpōſata

Digitized by Google

Si puellam virginem deſponderit vir. pro quo hebrei legunt. Si puella virgo fuerit deſponſata viro. Item. ארשת Areſeth. eloquiū. ſermo. pro quo tranſlatio noſtra voluntatem tranſtulit. Ps.20. Et volūtate labiorū eius nō fraudaſti eum. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

(ארשת Voluntas.)

אש Es. ignis. Geñ.22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo.12. Edent carnes nocte illa aſſas igni. Et in eodē.19. Eo quod deſcendit ſup eum dñs in igne. Nu.11. Et abſorptus eſt ignis. Deut.4. Quia dñs deus tuus ignis cōſumens eſt. Ps.17. Et ignis a facie eius exarſit. Ps.38. In meditatione mea exardeſcit ignis. Ps.65. Tranſiuimus per ignē & aquā. Michee.6. Adhuc ignis in domo impii. Et licet in ſupradicto loco quidā legūt. איש Is.i.vir. Tamē ad hoc quod ſignificaret virū debebat ſcribi cū iod in medio dictionis. & in lingua chaldaica ſcribitur aliqñ cum aleph in fine. Dañ.7. Et traditū eſſet ad cōburendū igni. & inde. אשה Iſe.i.oblatio vel ſacrificiū quod in igne offerebatur. Leuit.1. Adolebitq; ea ſacerdos ſup altare in holocauſtū & ſuauē odorem dño. Pro quo he. legūt. Adolebitq; ſacerdos oīa ſup altare in holocauſtū & oblationē vel ſacrificiū odoris ſuauiſſimi dño. et ſic infra vbi ſimilia verba habetur. Et eodē.3. Et offerent de hoſtia pacificorum in oblationē dño. Et in eodē. Adolebūtq; ea ſup altare ī holocauſtū lignis igne ſuppoſito in oblationē ſuauiſſimi odoris domino.

(אש Ignis. איש Vir. אשה Oblatio.)

אשש Aſas. Confundere. erubeſcere. Eſa.46. Memētote iſtud & cōfundemini. Tamē hebrei dicūt qđ ſignificat cōfortare ſiue fundare. vnde in ſupradicto loco ipſi legunt. Memētote hoc & cōfortamini ſiue fundamini. & inde אשישי Aſiſe.i. fundamēta. Eſa.16. His qui letātur ſup murum cocti lateris loquimini plagas ſuas. Pro quo hebrei legunt. Fundamētis muri cocti lateris. Et dicūt hebrei q; per fundamēta intelligūtur viri fortes atq; primarii ſup quib9 fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q hebraice dicitur chareſeth.i.murus fictilis. & ſic tranſtulit beatus hieronymus Hiere.48. vbi dicitur. Et cor meū ad viros muri fictilis dabit ſonitū tibiarū. & inde אשיא Vſaia quod in lingua chaldaica ſignificat parietes ſiue fundamēta. Eſd.4. Et parietes cōponentes. Et in eodē.6. Et ponant fundamēta ſupportātia. Itē אשישי Aſiſe.i.vinacia. Oſee.3. Et diligūt vinacia vuarū. Sed hebrei dicunt q; ſignificat dolia ſiue lagenas aut cyphos. & ſic legunt. Et diligunt dolia ſiue lagenas vuarū.i.vini. & inuenitur in feminina terminatione. אשישות Aſiſoth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit flores. Canti.2. Fulcite me floribus. & in nūero ſingulari אשישה Aſiſa. Pro quo tranſlatio noſtra traduxit Similā frixā oleo.2.Reg.6. Et ſimilā frixam oleo.1.Paral.16. Et frixam oleo ſimilā. Sed etiā in his locis hebrei legūt: et lagenam ſiue cypum.ſ.plenum vini.

(אשש Cōfundere. Cōfortare. Fundare. אשישי q letantur. Fūdamēta. אשיא Parietes. Fūdamēta. אשישי Vinacia. Lagene. אשישות Flores. אשישה Simila frixa oleo. Lagena.)

אשד E'ſed. Effuſio. ſiue decurſus.ſ.aquarū. aut radix mōtis: vbi aque pluuiales cōfluūt. Nu.21. Scopuliq; torrentiū inclinati ſunt: vt requieſcerent in arnō. Pro quo hebrei legunt. Effuſio ſiue decurſus torrētium inclinatus eſt vt requieſceret in arnon. et in plurali אשדות Aſdoth. Deut.4. vſq; ad radices montis phaſga.

(אשד Scopulus. Effuſio. אשדות Radices.)

אשה Iſa. Mulier. virago. vxor. vnaqueq;. De quo vide ſupra in dictione איש Is.i.vir. a quo deriuatur. Item אשה Iſe.i.oblatio ſiue ſacrificiū quod offerebatur in igne ſuper altare. De quo vide ſupra in dictione אש Es.

(אשה Mulier. אשה Oblatio.)

אשיה Aſiia. fundamētum & ſolū inuenitur in nūero plurali. vt Hiere.50. vbi dicitur. Ceciderūt fundamēta eius. vbi pro fundamentis ponitur אשיות Aſioth. ſecundum terminationē pluralem femininorum.

(אשיה Fūdamēta. אשיות)

אשך A'ſech. Teſticulus. Leuit.21. Vbi ponitur in nr̄a tranſlatione hernioſus. Pro quo hebrei legunt. Compreſſus vel attritus teſticulo. & ſolū inuenitur in predicto loco.

(אשך Teſticulus.)

אשכר Eſcar. Munus. ſiue donum. De quo vide infra in dictione שכר Sacar.

(אשכר Munus.)

אשל E'ſel. Arbor. & eſt nomē generale ad omnē arborē. Pro quo beatus hieronymus nemus tranſtulit. Geñ.21. Abraā vero plantauit nemus.1.Reg.31. Et tulerūt oſſa eorum & ſepelierunt in nemore iabes.

(אשל Nemus.)

אשם Aſam. delinquere. peccare. errare. perire. diſperire. Leuit.4. vt faciat quicq; de iis que lege dñi prohibētur: atq; delinquat. Et in eodē.5. Subiacebit delicto. Et in eodē. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodem.6. Pro ſingulis que faciēdo peccauit. Hiere.2. Omnes qui deuorant eum delinquēt. Et in eodē.50. Et hoſtes eorū dixerunt non peccauimus. Significat etiā quādo aliquis cōuincitur delicto: & quando cognoſcit peccatū ſuum & agit penitentiā. Leuit.5. Oblitaq; poſtea intellexerit delictū ſuū: agat penitentiā pro peccato. Et in eodē.6. Conuicta delicto reddet omnia que per fraudē voluit obtinere. Zach.11. Occidebant & non dolebāt.i.non penitebat eos: quia non reputabāt hoc peccatū. Significat etiā perire vel diſperire. aut interire. vt Ezech.6. Et diſſipabūtur & interibunt are veſtre. Oſee.14. Pereat ſamaria: qm̄ ad iracūdiam prouocauit deū ſuū. Ioel.1. Sed & greges pecorum diſperierūt. Ps.5. Iudica illos deus. Pro quo hebrei legūt. Diſperde illos deus. & inde אשם Aſam. ſiue אשמה Aſma.i.peccatū. delictum. error. vt Leuit.6. Iuxta eſtimationē menſuraq; delicti. Et in eodē.4. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit delinquere faciens populū. Pro quo in hebreo habetur. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit pro delicto populi ſiue pro peccato populi. Et in eodē.5. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodē.6. Pro peccato aūt ſuo offeret arietem immaculatū. Eſa.53. Si poſuerit pro peccato animam ſuam. Accipitur etiā pro victima ſiue hoſtia que offerebatur pro delicto vel peccato. Leuit.7. Hec eſt lex hoſtie pro delicto. Et in eodē. Mactabitur & victima pro delicto. Accipitur etiam pro mulcta vel pena que imponitur alicui pro aliquo delicto vel peccato.

(אשם Delinq̄re. Peccare. Delictū cognoſcere. Cōuinci de licto. Dolere. Perire. Interire. Diſperire. אשם אשמה Delictū. Error. peccatū. Hoſtia pro delicto. Mulcta vł pena.)

אשמן Aſman. Locus immundus. vel deſſolatus. Pro quo tranſlatio noſtra habet caliginoſum. Eſa.59. Impegimus meridie quaſi in tenebris: in caliginoſis quaſi mortui. & ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

(אשמן Caliginoſum.)

אשף Aſaph. magus. Dañ.2. Verbum huiuſcemodi ſciſcitatur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in plurali. אשפים Aſapim. vt in eodē. Precepit aūt rex vt cōuocarentur harioli & magi & malefici & chaldei. Item אשפה Aſpa. pharetra. Iob.39. Super ipſum ſonabit pharetra. Eſa.49. In pharetra ſua abſcondit me. Threñ.3. Miſit in renibus meis filios pharetre ſue. Item אשפות Aſpoth. ſtercus ſiue ſterquiliniū. Ps.112. De ſtercore erigens pauperem. Nee.3. vſq; ad portā ſterquilinii edificauit melchias. & ſcribitur in plu. אשפתות Aſpathoth. Threñ.4. Amplexati ſūt ſtercora.

(אשף Magus. אשפים Magi. אשפה Pharetra. אשפות Stercus. ſterqliniū. אשפתות Stercora.)

אשר Aſar. Beatificare. beatū facere. beatum dicere. ſiue beatū predicare. beatum eſſe. Iob.29. Auris audiēs beatificabat me. Eſa.9. Et erunt qui beatificant populum iſtum ſeducentes. Ps.40. Et beatum faciet eum in terra. Geñ.30. Beatā quippe me dicent omnes mulieres. Eſa.30. Qui beatū te dicunt: ipſi te decipiunt. Canti.6. Et beatiſſimam predicauerunt eam. Et inde אשר Oſer.i.beatitudo. Geñ.30. Dixitq; lia: hoc ꝑ beatitudine mea. & inde אשרי Aſre.i.beatus. ſiue beati. aut beata. nam ſcribitur pluraliter et eſt oīs numeri & oīs generis. Iob.5. Beatus homo qui corripitur a dño. Ps.1. Beatus vir qui non abiit in conſilio

(אשר Btificare. Btm facere btm dicere btū p̄dicare. אשר Btitudo. אשרי Beatus.)

Digitized by Google

impiorũ.Ps.32. Beata gens cuius eſt dñs deus eius. Eccl's.
Beata. 10.Beata terra cuius rex nobilis.3.Reg.10.Beati viri tui &
Beati. beati ſerui tui.Ps.83. Beati qui habitant in domo tua dñe.
Ps.118.Beati imaculati in via.ſcribitur etiã cum littera mẽ
מְאֻשָּׁר in pricipio & dicitur מְאֻשָּׁר Meuſar.Prouer.3.Et qui tenue
Beatus rit eam beatus.Item אִשֵּׁר Iſer.ambulare.dirigere.ſubueni
אִשֵּׁר re.Prouer.9.Et ambulate per vias prudẽtie. Et in eodẽ.4.
Ambulare Nec placeat malorũ via.Pro quo hebrei legunt. Nec ambu
les:ſiue ne gradiaris in via malorũ.Ps.16. Proiicientes me
nunc circũdederũt me.Pro quo btũs hieronymus in pſalte
Incedere rio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit.Incedẽtes aduerſum
Dirigere nos nunc circũdederũt nos.ſignificat etiã dirigere vel ſub-
ſubuenire. uenire.Prouer.23.Et dirige in via animũ tuum.Eſa.1.Sub
אֲשׁוּרֵי uenite oppreſſo iudicate pupillo.Inde אֲשׁוּרֵי Aſure.i.greſ
Greſſus. ſus aut veſtigia.Ps.16.Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.
Ps.36. Non ſupplantabũtur greſſus eius. & aliqñ ponitur
אֲשֻׁר אֲשֻׁר Aſur in ſingulari ſine vau in medio:& ſignificat greſ
Veſtigia. ſus vel veſtigia aut ſemitã.Iob.23.Veſtigia eius ſecutus eſt
pes meus. Et in eodẽ.31.Si declinauit greſſus meus de via.
אֲשֶׁר Itẽ אֲשֶׁר Aſer.dictio eſt relatiua oĩs generis & vtriuſq; nu-
meri.i.quis.vel qui.que.quod.qui.que. & eſt ĩdeclinabilis
Que. ſicut alia noĩa hebraica.Gẽn.1. Diuiſitq; aquas q̃ erant ſub
firmamẽto ab iis que erant ſup firmamentũ.Et in eodem.
Cuius. Cuius ſemen in ſemetipſo ſit.& in eodẽ.3.Mulier quã dedi
Quam. ſti mihi.Nu.13.Hec ſunt noĩa virorũ quos miſit moyſes.Po
Quos. nitur ẽt pro cõiunctione q;.quia. qm̃.eo q;.vt.3.Reg.15.Eo
Eo q;. q; feciſſet dauid rectũ in oculis dñi. Ps.118. Quia eloquia
Quia. tua non cuſtodierũt. Itẽ ſignificat vt:vel immo.Ruth.3.Et
Vt. prouidebo vt bene ſit tibi.1.Reg.15.Et ait ſaul ad ſamuelẽ:
Immo. immo audiui verbũ dñi. Itẽ ſignificat.ſi.Leui.4.Si pecca-
Si. uerit princeps.Deut.11. Si obedieritis mãdatis dñi dei vr̃i.
Habet etiã alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad
אֲשֵׁרָה ſupradicta.Itẽ אֲשֵׁרָה Aſera.lucus. Deut.16.Non plantabis
Lucus. tibi lucũ & omnẽ arborẽ iuxta altare dñi dei tui.3.Reg.15.
אֲשֵׁרִים Et in luco ei9 quẽ cõſecrauerat.Et in pl'ali אֲשֵׁרִים Aſerim.
Luci. ſecundũ formã maſculinorũ. Exo.34. Lucoſq; ſuccide.3.
Reg.14.Edificauerũt enim & ipſi aras & ſtatuas et lucos.
אֲשׁוּרִים Et inde dr̃ אֲשׁוּרִים Aſurim.Pro quo btũs hieronym9 trãſ-
pretoriola. ſtulit pretoriola que ſunt cellule parue in naui ex lignis fa-
cte.Ezech.27.Pretoriola de inſulis italie.& per additionẽ
תְּאַשּׁוּר tau in principio dr̃ תְּאַשּׁוּר Theaſur.quod ſignificat quodã
genus arboris.quod noſtra tranſlatio buxũ nominat. Eſa.
Buxus. 41.Ponã in deſerto abietẽ & vlmũ et buxum ſimul.
אֵת אֵת Eth.Articulus eſt obliquorũ caſuũ.& preponitur per
Articulus ſone patienti.& cõiter ponitur ad denotandum accuſa
accuſatiui. tiuũ caſum. Gẽn.1.In principio creauit deus celũ & terrã.
Vbi ante celũ p̃ponitur predictus articulus אֵת Eth.et ſimi
liter ante terrã.& ſic infra. Et fecit deus firmamentũ. Et in
eodẽ.Fecitq; deus duo luminaria magna. & in eo. Et crea-
uit de9 hominẽ.Et in eodẽ.44.Iam vrbem exierãt.Et in
pluribus aliis locis ſacre ſcripture.quia vt ſepe dictũ eſt no-
mina hebraica ſunt indeclinabilia.& ideo habent aliquos
articulos per cõpoſitionẽ vel per appoſitionẽ:qui denotãt
caſus nominũ:qui õmittũtur in nr̃a trãſlatione:eo q̃d' noĩa
declinantur per caſus.& aliqñ in hebreo cognoſcitur caſus
nominũ ex cõtextu orationis ſine aliquo articulo. Gẽn.5.
In die qua creauit deus hominẽ. Vbi nullus articulus pre-
ponitur huic dictoni hominẽ que hebraice dicitur Adam.
אֵת Et aliqñ ſupradictus articulns אֵת Et.Preponitur noĩatiuo.
Articulus Gẽn.49.Et omnipotens benedicet tibi. Vbi huic nomini
noĩatiui. oĩpotens preponitur predictus articulus. et. 1. Reg.17. Et
veniebat leo vel vrſus & tollebat arietẽ.4.Reg.6.Caderet
ferrũ ſecuris in aquã.& in eo.9.Sedentes in curribus ſeque

bamur achab patrẽ huius.Nee.9.Reges noſtri non fecerũt
legem tuã.Hiere.35. Preualuerunt ſermones ionadab filii
rechab. Ezech.43. Filii hoĩs locus ſolii mei & locus veſti-
giorũ pedum meorũ.Et in eodẽ.39.Qui ſepeliãt & requi
rant eos qui remanſerãt.Pro quo in hebreo habetur. Sepe
lientes tranſeuntes eos qui remanſerant.vbi huic dictioni
tranſeũtes preponitur p̃dictus articulus.& ſimiliter oĩbus
noĩatiuis predictis.et aliqñ ponitur ad denotandũ datiuũ Articulus
caſum.vt Leui.13.Oſtendeturq; ſacerdoti.Iob.26.Quem datiui.
docere voluiſti.Pro quo in hebreo habetur.Cui annũciaſti
ſermones ſiue verba.& aliq̃ndo ponitur predicta dictio אֶת אֶת
Eth.pro ad.vt Iudi.19.Et nũc vadim9 ad domũ dei.1.Reg.
30.Accedens autẽ dauid ad populũ ſalutauit eos .Itẽ poni Ad.
tur pro de.vl' a.vt Ioſue.22.Et a noſtro cõſortio ne receda A.
tis. Hiere.15. Et adducã inimicos tuos de terra quã neſcis. De.
Ponitur etiã pro cum.Gẽn.25. Potuit coire quiſpiã de po- Cum
pulo cum vxore tua.Et in eodẽ.37. Paſcebat gregem cum
fratribus ſuis.et in eo.Et erat cũ filiis bale & zelphe.Exo.1.
Qui ingreſſi ſunt in egyptũ cum iacob.Ps.77.Et non eſt
creditus cum deo ſpũs eius.Itẽ ponitur pro cõtra.Gẽn.14. Contra.
Inierunt bellũ cõtra bara regem ſodomorũ: & cõtra berſa
regem gomorre.& cõponitur cum pronoĩbus hoc modo.
אֹתִי Othi.ideſt me.אֹתְךָ óthcha ſiue אֹתָךְ Othach.ideſt
te.vt Gẽn.12. Et interficient me & te reſeruabunt.אֹתוֹ אֹתִי
Otho.i.eum vel ipſum aut illũ.אֹתָנוּ Othánu.i.nos accuſa Me.
tiui caſus. אֶתְכֶם Ethchem.i.vos.accuſatiui caſus.אֶתְכֶן Eth-
chen.i.vos fe.gñis.אֹתָם Otham.i.eos. aut ſemetipſos. vt
Ezech.34. Ve paſtorib9 iſrael qui paſcebant ſeipſos.אֹתָנָה
Othána ſiue אֶתְהֶן Ethhen.i.eas.& aliqñ ſcribitur cum vau
in prima & pũcto olem & dicitur אוֹתְהֶן Othhen.vt Ezech.
23.Et cõfodiãtur gladiis eorũ. pro quo in hebreo habetur
Et cõfodient eas gladiis eorũ. Et ſimiliter cõponitur cum
pronominibus: quando ponitur pro cum.hoc modo.אִתִּי אִתִּי
Ithi.i.mecũ. & aliqñ eſt aduerbiũ hortandi. Pro quo btũs Mecum.
hironymus tranſtulit veni.Canti.4.Veni de libano ſpon- Veni
ſa mea:veni de libano.אִתְּךָ Ithecha ſiue אִתָּךְ Ithach.i.tecũ
אִתּוֹ Itho.i.ſecũ aut cum eo.אִתָּהּ Itha.i.cũ ea.אִתָּנוּ Ithánu
ideſt nobiſcum.אִתְּכֶם Ithechem.i.vobiſcũ.אִתְּכֶן Ithechen.
ideſt.vobiſcum.fe.gene. אִתָּם Itham.cum eis vel cum illis
aut cum ipſis.אִתָּן Ithan.cum eis vel cum illis.fe.ge.Itẽ אַתְּ
Ath.i.tu.fe.ge.& aliquãdo ponitur pro maſculo.vt Nu.11.
vbi dicitur. Sin autẽ aliter tibi videtur. Pro quo hebrei le-
gunt.Si autẽ ſic tu facies mihi.Deut.5.Cuncta que dixerit
deus noſter tibi:loqueris ad nos.Pro quo in hebreo eſt. Tu
loqueris ad nos.Ezech.28.Tu cherub extentus & p̃tegens
In aliis vero locis ſcribitur cum he in fine. & dicitur אַתָּה אַתָּה
Atha.i.tu.Gẽn.3.Et tu inſidiaberis calcaneo eius. Et in eo. Tu.
4.Et tu dñaberis illius. Exo.19. Tu enim teſtificatus es &
iuſſiſti dicens.& in eodẽ. Aſcendeſq; tu & aaron tecũ.Sed
quãdo refertur ad feminã:ſemp ſcribitur ſine he.et in pl'ali
אַתֶּם Athem.i.vos.vt Gẽn.43. Vos autẽ eritis innoxii. Et אַתֶּם
in eodẽ. Vos aũt abite liberi ad patrem veſtrũ.& qñ refer- Vos.
tur ad feminas ſcribitur cũ littera nũ in fine.et dicitur אַתֶּן אַתֶּן
Athen.i.vos.fe.ge. Et aliqñ additur he in fine. & dicitur Vos
אַתֵּנָה Athéna.vt Gẽn.31.Et ipſe noſtis q; totis viribu meis אַתֵּנָה
ſeruierim patri veſtro.pro quo in hebreo eſt.Et vos noſtis. Vos.
Et in lingua chaldaica ſcribitur cum nun in fine etiã ſi re-
feratur ad maſculos.et dicitur אַתּוּן Athun.i. vos. Dañ.2. אַתּוּן
Quod tẽpus redimitis.pro quo hebrei legũt.Quod tẽpus Vos.
vos redimitis.Item אֵת Eth.i.ligo inſtrumentũ quo terrã אֵת
fodimus.vt.1.Reg.3.Vt acueret vnuſquiſq; vomerẽ ſuũ & Ligo.
ligonẽ. Et in plurali אִתִּים Ithim.i.ligones.vt.1. Reg.13. אִתִּים
Retuſe itaq; erant acies vomerũ et ligonum. & aliqñ bea- Ligones.

Digitized by Google

tus hieronym⁹ tranſtulit vomeres ſiue aratra. Eſa. 2. Et cõ-
Vomeres. Aratra. flabunt gladios ſuos in vomeres. Ioel. 3. Concidite aratra veſtra in gladios.

אתה Venire. אָתָה Atha. Venire. accedere. Iob. 37. Ab aquilone aurum venit. Eſa. 21. Venit mane & nox. Deut. 33. Et cũ eo ſanctorũ millia. Pro quo hebrei legũt. Et venit de millibus ſanctorũ. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. Mich. 7. In die illa vſq; ad te veniet. Et aliqñdo ſcribitur ſine he in fine. vt Eſa. 41. Et veniet ab ortu ſolis. Et quãdoq; mutatur he finalis in iod. vt Iob. 3. Quia timor quẽ timebã venit mihi. et Eſa. 21. Conuertimini & venite. Et in eodẽ. 41. Appro-
Accedere. pinquauerũt & acceſſerũt. Et in eo. 56. Omnes beſtie agri venite ad deuorandũ & in eodẽ. Venite ſumamus vinum. Inuenitur etiã ſine aleph in principio: & ponitur in fine loco he finalis. Deut. 33. Qui venit cum principibus populi. Et aliqñ ponitur he in pricipio loco aleph. Eſa. 21. Occur
Afferre rentes ſitienti afferte aquã. Hiere. 12. Properate ad deuorã-
אותיות dum. pro quo hebrei legũt. Venite ad deuorãdum ſiue ad comedendũ. & inde אותיות Othiioth. i. ea que vetura ſunt.
Ventura. Eſa. 41. Annũciate que ventura ſunt in futurũ. Et in eodẽ. 45. Ventura interrogate me.

אתון Aſina. אָתוֹן Athon. Aſina. vt Nu. 22. Et ſtrata aſina profectus eſt. Et in eodẽ. Cũq; vidiſſet aſina ſtantẽ angelũ. Et in eo. Et aperuit dñs os aſine. ſcribitur etiã cum littera vau in ſe-
אתנות cunda ſyllaba in eodẽ capl'o. & in plurali אתנות Athonoth.
Aſine. ideſt aſine. vt Geñ. 32. Aſinas viginti & pullos earũ. Iudi. 5. Qui aſcenditis ſup nitentes aſinos. Pro quo in hebreo habetur. Qui aſcenditis ſup nitẽtes aſinas. 1. Reg. 9. Perie-
איתן rant autẽ aſine cis patris ſaul. Item איתן Ethan. fortis vel ro
Fortis. buſt⁹ aut aſperũ vel ſaxoſum. De quo vide ſupra in dictiõe איתן Eth. quia cõiter ſcribitur cum littera iod in medio di-
אתון ctionis. Itẽ אתון Athun ſiue אתונא Athuna. In lingua chal
אתונא daica ſignificat fornacẽ ſiue furnũ. Dañ. 3. Eadẽ hora mitte
Fornax tur in fornacẽ ignis ardentis. Et in eo. Miſſi ſunt in mediũ fornacis ignis ardentis. Et in eodẽ. Fornax autem ſuccen-ſa erat nimis.

אתר Excutere Locus. אֲתַר Athar. In lingua chaldaica ſignificat excutere. Dañ. 4. Excutite folia eius. Significat etiã locũ. vt ſupra in eodẽ. 2. Nulluſq; locus inuẽtus eſt eis. Eſd. 6. Et referatur in templũ ieruſalẽ in locum ſuum.

De incipiẽtibus a littera. ב. Beth.

בּ בְּ Be. In. cum. quãdo. ad. per. contra. Sed hec littera be nũq̃ reperitur ſola per ſe ſicut nec vlla alia littera hebraica reperitur ſola ſed in cõpoſitione cum noĩe vel pronomine aut cum verbo ſiue participio vel gerũdiis. & ponitur pro
In. Cum. in. aut cum vel cõtra. vt Geñ. 1. In principio creauit deus celum & terrã. Et in eodẽ. 33. Et proſequerer te cum gaudio et cum canticis & cũ tympanis & cum citharis. Ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatẽ ſion. Oſee. 6. Cum cõuertero captiuitatẽ populi mei. Item ponitur pro quando. Geñ. 2.
Quando. Quãdo creati ſunt. Et in eodẽ. 16. Qñ peperit ei Agar iſmaelem. Et in eodẽ. 25. Quãdo nati ſunt paruuli. & in eo. 41. Quãdo ſtetit in conſpectu regis. Item ponitur pro ad.
Ad. Geñ. 1. Faciamus hoĩem ad imaginẽ & ſimilitudinẽ nr̃am. Et in eodẽ. Et creauit deus hominẽ ad imaginẽ & ſimilitudinem ſuã: ad imaginẽ dei creauit illum. Et in eodẽ. 5. Ad ſimilitudinẽ dei fecit illum. Item ponitur pro per. Geñ. 21.
Per Iura ergo per dñm ne noceas mihi. Et in eodẽ. 22. Per me metipſum iuraui dicit dñs. Et in eodẽ. 28. Angelos quoq; dei aſcendẽtes & deſcendẽtes per eam. Ps. 65. Tranſiuim⁹
Contra per ignem & aquã. Ponitur etiã pro cõtra. Geñ. 16. manus eius contra oẽs & manus omniũ cõtra eum. Exo. 14. Dñs enim pugnat pro eis cõtra nos. Nu. 12. Locutaq; eſt maria et aaron contra moyſen. Deut. 2. Ne moueamini cõtra eos. Et in eodẽ. 5. Ne loquaris contra proximũ tuũ falſum teſtimoniũ. Iob. 22. Et erit oĩpotens contra hoſtes tuos. & cõ-
בי In me. ponitur cum pronoĩbus ſic. בי Bi. i. in me. בך Becha ſiue Bach. i. in te. בו Bo. in illo aut in eo vel in ipſo. בה Ba. in illa vl in ea aut in ipa. בנו Bãnu. in nobis. בכם Bachem. i. vobis בכן Bachen. in vobis. fe. ge. בם Bam ſiue בהם Bahem. in illis aut in eis vel in ipſis. בהן Bahen in eis vel in ipſis: aut in illis. feminini generis.

בבת Pupilla בת Pupilla. בָּבַת Babath. Pupilla. ſ. oculi. Zach. 2. Qui autem tetigerit vos tangit pupillam oculi ſui. Inuenitur etiã cum ſimplici beth. et dicitur בת Bath. i. pupilla. Threñ. 2. Ne taceat pupilla oculi tui.

בא Venire. בָּא Ba. venire. ingredi. De quo vide infra in dictione בוא Bo cum vau in medio: quia ab eo deriuatur.

באר Explanare בֵּאֵר Baar. Explanare. declarare. elucidare. Deut. 1. cepit moyſes explanare legẽ. Et in eodẽ. 27. Et ſcribes ſup lapides oĩa verba legis huius plane & lucide. Abac. 2. Scri-
באר Puteus. be viſum & explana eũ ſup tabulas. Item באר Beer. Puteus Geñ. 21. Quoniã ego fodi puteũ iſtum. Et in eodẽ. 26. Et reperierũt aquã viuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperierunt puteũ aquarũ viuentiũ. Et in eo. Fodit aliũ pu-
בארות Putei. teum. Et in plurali בארות Beeroth. i. putei. Geñ. 14. Vallis aũt ſilueſtris habebat puteos multos bituminis. et in eodẽ. 26. Omnes puteos quos foderãt ſerui Abraam.

באש Fetere. בָּאַשׁ Baas. Fetere. computreſcere. fedare. confundere. odioſum eſſe. triſtari. diſplicere. Exo. 5. Quoniã fetere feciſtis odorem noſtrũ corã pharaone. Et in eodẽ. 7.
putreſcere Computreſcere. Et putreſcet aqua. Et in eodẽ. Cõputruitq; fluuius. & in eo. 16. Et ſcatere cepit vermibus atq; cõputruit. Ps. 37. Putruerunt & corrupte ſunt cicatrices mee. Eccl's. 10. Muſce morientes perdunt ſuauitatẽ vnguenti. Pro quo hebrei legunt. Muſce morientes fetere faciũt. Significat etiã odioſum eſſe
Odioſũ eẽ ſiue fedare vel confundere. Geñ. 34. Odioſum feciſtis me chananeis. 1. Reg. 27. Multa mala operatus eſt cõtra populum ſuũ iſrael. Pro quo hebrei legũt. Odioſus factus eſt cũ populo ſuo iſrael. 2. Reg. 10. Videntes aũt filii Amon q̃ iniuriam feciſſent dauid. pro quo hebrei legũt. Videntes aũt filii amon q̃ odioſi ſiue fetidi eſſent dauid. Et in eodẽ. 16.
Fedare Vt cum audierit oĩs iſrael q̃ fedaueris patrẽ tuũ. & Prouer.
Cõfundere 13. Impius autẽ confundit. Et in lingua chadaica ſignificat
Cõtriſtari cõtriſtari ſiue diſplicere. Dañ. 6. Satis cõtriſtat⁹ eſt. & inde.
באש Fetor. באש Beos. i. fetor vel putredo. Eſa. 34. Et de cadaueribus eorũ aſcendet fetor. Ioel. 2. Et aſcendet fetor ei⁹. Amos. 4.
באשה Vua fetida Et aſcendere feci putredinẽ caſtrorũ vrorũ. Et inde באשה Baſa. i. vua fetida & peſſimi ſaporis que vocatur labruſca.
Spina. Iob. 31. Et pro ordeo ſpina. pro quo hebrei legunt. Et pro
באשים Labruſce. ordeo labruſca. cuius plurale באשים Beuſim habetur Eſa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruſcas.

בג Direptio Cibus. בַּג Bag. Cibus. eſca. Ezech. 25. Et tradam te in direptionẽ gentiũ. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibũ vel in eſcam gentibus. Nam ſupra dixerat ipſi comedẽt fruges tuas: & ipſi bibent lac tuũ. & preponitur ei פת Path. Quod
פתבג Cibi. ſignificat panẽ vel cibũ. & dicitur פתבג Pathbag. Pro quo beatus hieronym⁹ aliqñ tranſtulit cibos. vt Dañ. 1. Et cõſtituit eis rex annonã per ſingulos dies de cibis ſuis. Et in eo. Ne pollueretur de menſa regis. i. de cibis regis. Et in eodẽ.
Panis. Qui veſcuntur cibo regio. & aliqñ tranſtulit panẽ. vt in eodem. 11. Et comedẽtes panẽ cum eo cõterent eum.

בגד Preuaricari. בָּגַד Bagad. Preuaricari. aſpernere. contẽnere. ſpernere. deſpicere. Eſa. 24. Preuaricantes preuaricati ſunt.

Digitized by Google

Hiere.12.Bene eſt oibus qui preuaricantur & iniq̃ agunt.
Spernere. Oſee.5. In dño preuaricati ſunt. Significat etiã ſpernere
Contẽnere aut contẽnere vel deſpicere.Exo.21.Si ſpreuerit eam. Eſa.
33.Et qui ſpernis:nõne tu ſperneris.& in eodẽ.Cum fatiga
tus deſieris contẽnere cõtemneris. Hiere.3. Quomodo ſi
contẽnat mulier amatorẽ ſuũ:ſic contẽpſit me domꝰ iſrael.
Threñ.1.Oẽs amici eius ſpreuerũt eam.Malach.2.Quare
ergo deſpicit vnuſquiſq̃ veſtrũ fratrem ſuũ.et in eodẽ. Et
Deſpicere. בגד vxorem adoleſcentie tue noli deſpicere.& inde בגד Bẽged
בגד ſiue בגד Bãged.i.preuaricatio vel contemptio. Eſa.24.Et
Preuaricatio preuaricationẽ trãſgreſſorũ.& in plurali בגדות Bogdoth.
בגדות ideſt preuaricatiões.& inde בוגד Boged.i.preuaricator.vel
בוגד qui ſpernit.Eſa.21.Qui incredulus eſt infideliter agit. pro
Incredulꝰ quo hebrei legũt. Qui ſpernit p̃uaricator eſt:ſiue qui pre
Infidelis. uaricator eſt ſpernit.& in eodẽ.33.Et qui ſpernis : nõne tu
Preuaricator qui ſpernit ſperneris.et in plurali בוגדים Bogdim.i.preuaricatores vel
בוגדים transgreſſores. Eſa.24.Et preuaricationẽ transgreſſorum
Trangreſſores. preuaricati ſunt.Hiere.9. Quia oẽs adulteri ſunt & cetus
preuaricatorũ.& in gñe fe.בגדה Bagoda ſiue בוגדה Bogeda
Preuaricatores. vt Hiere.3. Et vidit preuaricatrix ſoror eius iuda. et in eo.
Et non timuit preuaricatrix iuda ſoror eius. Itẽ בגד Bẽged
בגדה בוגדה Pãnus.veſtis.ſiue veſtimentũ.vt Geñ.28. Et dederit mihi
panem ad veſcendũ et veſtimentũ ad induendũ.Exo.28.
preuaricatrix. Facieſq̃ veſtem ſanctã aaron fratri tuo.Ps.101.Et oẽs ſicut
בגד veſtimentũ veteraſcent.Eſa.64.Et quaſi pãnus mẽſtruate
Veſtimẽtũ. Pãnus. vniuerſe iuſtitie noſtre.Et in plurali בגדים Begadim.i.pã
בגדים ni vel veſtimenta. Leui.12.Lauabit veſtimẽta ſua. Itẽ בגד
Veſtimẽta. בגד In felicitate aut venit felicitas. De quo vide iſra in dictione
Felicitate. gad:quia eſt dictio compoſita.
בגלל בגלל Biglal.Propter.ob gratiã. Geñ.12.Et viuet aïa mea
ob gratiam tui. Deut.15. Vt benedicat tibi dñs deus
Ob gratiam. Ut. Propter. tuus in omni tẽpore. Pro quo hebrei legũt. Quia propter
hanc rem benedicet tibi dñs deus tuus in omni ope tuo.
בד בד Bad.linũ.vel lineus.diuinus vel diuinator:aut mẽdax.
veſtis. ramus.pondus. Leui.16. Tunica linea veſtietur
Linum. femina libꝰ lineis verenda celabit: accigetur zona linea ci
darim lineã imponat capiti.Significat etiã diuinũ vel diui
natorem.& ſolũ inuenitur בדים Badim in nũero plurali.
בדים Diuini. Eſa.44.Signa diuinorũ irrita facit Hiere.50.Gladius ad
diuinos eius qui ſtulti erunt:et quia iſti cõmuniter mentiũ
tur ideo ſecundũ hebreos etiã ſignificat mẽdaces ſiue men
dacia.Iob.11. Vbi nos habemus:tibi ſoli tacebũt homines?
Soli. Mẽdacia. hebrei legũt.Mendacia tua tacebũt hoĩes? Et in eodẽ.41.
Potentes Non parcã ei verbis potentibus.pro quo ipſi legũt.Non ta
cebo mendacia eius.Vide etiã de hoc iſra in dictione בדא
bada.Significat etiã vectes ſiue fortitudinẽ.Exo.25.Facies
Vectes. q̃ vectes de lignis ſetim. Eſa.16. Et indignatio eiꝰ pluſq̃
Fortitudo fortitudo eius.Accipitur etiã pro membris vel brachiis eo
quod ſunt quaſi vectes & in illis eſt fortitudo.Iob.18.Deuo
Brachia. ret pulchritudinẽ eius: & cõſumat brachia eiꝰ primogẽita
Pulchritudo. mors.& etiã pro pulchritudine habetur ibi eadẽ dictio. Po
Profũdiſſimum. nitur etiã pro profundo.vt in eodẽ.17. In profundiſſimũ
infernũ deſcendant oĩa mea.Sed etiã in hoc loco hebrei le
gunt.Membra ſiue brachia.ſ.mea in iſernũ deſcendãt. Itẽ
accipitur pro ramis arboris eo q̃d ſunt ſicut mẽbra in ho
mine.vt Ezech.19.Et egreſſus ignis de virga ramorũ eiꝰ.
Rami. et in eodẽ.17.Et fructificauit in palmites.ſignificat etiã בד
בד Bad.equalitatẽ ponderũ vel menſurarũ.ſ.qñ de diuerſis re
Eq̃le põdꝰ bus tantũ accipitur de vno q̃tum de alio.vt Exo.30. Equa
lis ponderis erunt oĩa. Pro quo in hebreo habetur.Bad cũ
bad erunt.i.tantũ cum tanto erunt : quaſi dicat tantum de
vno quantum de alio.
בדד בדד Badad.ſolus.ſolitarius.Et eſt oĩs generis & vtriuſq̃
numeri.Leui.13.Solus habitabit extra caſtra. Deut.32.Do Solus.
minus ſolus dux eius fuit.et in eodẽ.33.Habitabit iſrael cõ
fidenter & ſolus.Eſa.27. Ciuitas eni munita deſolata erit. Deſolata
ideſt ſola vel ſolitaria.Hiere.49.Soli habitabũt. Threñ.1. Soli.
Quomodo ſedet ſola ciuitas.Et in eo.3. Sedebit ſolitarius Sola. Solitariꝰ.
et tacebit.& aliq̃ndo ſcribitur cum vau in prima ſyllaba.et
dicitur בודד Boded.i.ſolitarius. Ps.101. Sicut paſer ſolita בודד
rius in tecto. Oſee.8.Onager ſolitarius ſibi ephraim.& re Solitariꝰ. לבדד
cipit articulum lamed in principio.& dr̃ לבדד Lebadad.i.
ſolus.ſolitarie.ſingulariter.et eſt oĩs generis & vtriuſq̃ nu Solus. Singulr.
meri.vt Nu.23.Populus ſolus habitabit.Ps.4.Quoniã tu Soli.
domine ſingulariter. Mich.7. Habitantes ſolos in ſaltu.
Et aliq̃n ſcribitur cum ſimplici daled.& dicitur לבד Lebad לבד
ideſt ſolꝰ.ſeorſum.ſingulariter.Zach.12.Et plangẽt terre: Seorſum.
familie & familie ſeorſum : familie domus dauid ſeorſum:
et mulieres eorũ ſeorſum.Et cõponitur cum p̃nominibus
hoc modo.לבדי Lebadi.ſolus ego. Deut.1.Non poſſum ſo לבדי
lus ſuſtinere vos.לבדך Lebadẽcha. ſolus tu.Exo.18.Solus Solus ego
illud non poteris ſuſtinere. לבדו Lebado. ſolus ille. Geñ.
32.Manſit ſolus.& in noſtra trãſlatione amittũtur iſte per
ſone.ſ.ego.tu.ille.quia ſubintelligũtur ex verbis appoſitis
לבדה Lebada.ſola illa.לבדנו Lebadẽnu.ſoli nos לבדכם Le
badechem.ſoli vos.לבדכן Lebadechen.ſole vos.feme.ge.
לבדם Lebadam.ſoli illi.לבדן Lebadan.ſole ille.Item לבד לבד
Lebad.i.preter.excepto.abſq̃. Deut.18.Excepto eo q̃d in Excepto. Abſq̃.
vrbe ſua ex paterna eis ſucceſſione debetur. 3. Re.5.Abſq̃
prepoſitis qui p̃erant ſingulis operibus.& etiã preponitur
ei lr̃a mem.& dicitur מלבד Milebad.i.abſq̃. excepto. pre מלבד
ter.Geñ.46.Abſq̃ vxoribꝰ filiorũ eiꝰ. Leui.23.Exceptis Abſq̃.
ſabbatis dñi.Deut.4.Non eſt alius preter eum. Excepto. Preter.
בדא Bada.Fingere.mẽtiri.3.Reg.12.Quintadecima die בדא
menſis octaui quem finxerat de corde ſuo.Nee.6.De Fingere.
corde enim tuo tu cõponis hec.i.tu fingis hec mendacia.
Et dicunt aliqui q̃ ab hac dictione deriuatur. בדים Badim.
quod in ſupradicta dictione diximꝰ ſignificare diuinato
res ſeu mendaces. diuinatores
בדל Badal.Diuidere.ſeparare.Geñ.1.Diuiſit lucem a tene בדל
bris.& in eodem. Et diuidat aquas ab aquis. Exo.26. Diuidere
Quo & ſanctuariũ & ſanctuaria ſanctuarii diuidẽtur. Nu.
16.Nunquid parũ vobis eſt q̃ ſeparauit vos deus.& in eo. Separe
Separamini de medio cõgregationis huius.Deut.10.Eo tẽ
pore ſeparauit dñs tribum leui.Eſd.6. Et oẽs qui ſe ſepa
rauerant a coinquinatione gentiũ terre.Et in eodẽ.9.Non
eſt ſeparatꝰ populus iſrael.Et in eodẽ.10. Separamini a po
pulis terre. Eſa.56. Et non dicat filius aduene qui adheret
domino dicens:ſeparatione diuidet me dñs a populo ſuo.
Item בדל Bedal.cartilago.ſiue extremum auris. Amos.3. בדל
Quomodo ſi eruat paſtor duo crura aut extremũ auricule Extremũ auricule.
Item בדיל Bedil.ſtannũ.Nu.31.Et ſtannũ & plumbũ.Eſa. בדיל
1.Auferam omne ſtannũ tuũ.Ezech.27.Argento ferro ſtã Stannũ.
no plumboq̃ repleuerũt nundinas tuas . Zach.4.Et vide
bunt lapidẽ ſtãneũ in manu zorobabel.
בדלח Bedólach. bdeliũ.quod ſecundũ aliquos eſt genus בדלח
lapidis precioſi.Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliũ & lapis Bdeliũ.
onychinus. et Nu.11.Erat autẽ man quaſi ſemen coriandri
coloris bdelii.
בדק Badach.inſtaurare.vel reparare ruinam vel fiſſuras בדק
domorum.2.Paral.34. Vt inſtaurarent templũ & in Inſtaurare.
firma queq̃ ſarcirent. In lingua vero chaldaica ſignificat
ſcrutari vel rimari:aut iueſtigare.Inde בדק Bedec.i. rima Scrutari
vel ſciſſura:ſiue illud quod venit ad reſtaurandũ:vel indi בדק
get reſtauratiõe.vt.4.Reg.12.Et inſtaurarẽt ſartatecta do ſartatecta
mus ſiquid neceſſariũ viderint inſtauratione. Ezech.27. inſtauratio.

Digitized by Google

Senes biblii & prudentes eius habuerũt nautas ad miniſterium varie ſupellectilis tue. pro quo hebrei legũt. Senes giblii & prudẽtes eius fuerũt in te: cõfortantes vel reparãtes rimam vel ſciſſuram tuã.i.reſtaurãtes quicquid indiget reſtauratione.

ſciſſura vel rima.

בדר Diſpgere

בדר Badar. In lingua chaldaica ſignificat diſpergere vel diſſeminare.vt Dañ.4.Diſpergite fructus eius.

בה In ea.

בה Ba.in illa.vel in ea.aut in ipſa.ſiue in qua.Et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniũtur per ſe.vt dictũ eſt ſupra in principio huius littere Beth.

בהה Vacuũ. בהו Nihil. Deſolatio.

בהו Bóhu.vacuum.ſiue vacuitas.aut nihil. Geñ.1.Terra autẽ erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur.תהו Thóhu.et pro vacua ponitur בהו Bóhu.cum vau in fine loco he.& habẽtur eedẽ dictiões.Hiere.4 vbi dicitur.Aſpexi terram & ecce vacua erat & nihil.vbi pro vacua ponitur. תהו Thóhu.& pro nihil ponitur.בהו Bóhu.et Eſa.34. Vbi nos habemus & extendetur ſup eam menſura vt redigatur ad nihilũ & perpendiculũ in deſolatione:in hebreo habetur & extendetur ſup eam menſura thóhu & lapides bóhu. vbi tranſlatio nr̃a pro thóhu tranſtulit nihilũ.& pro bóhu deſolationẽ.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ thóhu ſit res omni forma carens.vt eſt materia prima. Et bóhu aptitudo habendi:ſiue deſiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

בהט ſmaragd⁹

בהט Bahat.genus lapidis.pro quo btũs hieronymus ſmaragdum tranſtulit.Eſter.1.Super pauimentũ ſmaragdino et pario ſtratũ lapide.& ſolũ ĩuenitur in ꝓdicto loco.

בהל Cõturbari Cõturbare Turbare. Feſtinare. Cito pgere Acceleraf. Feſtinari pterrere. ptimeſcere Temere loqui. בהלה נבהלה Velociter. Feſtinatio cõturbatio התבהלה Feſtinatio

בהל Bahal.Turbare.conturbare.feſtinare.accelerare.terrere.timere.temere loqui.vel temere feſtinare. Exo. 15.Tunc cõturbati ſunt principes edom.1.Reg.28.Cõturturbatus enĩ erat valde.Iob.4. Tetigit te & cõturbatus es. Et in eodẽ.23. Et omnipotens cõturbauit me.et Ps.2. Et in furore ſuo cõturbabit eos.et Ps.6. Et aĩa mea turbata eſt valde. & in eodẽ. Erubeſcant & cõturbẽtur vehemẽter oẽs inimici mei.et. Ps.29.Et factus ſum cõturbatus.et Ps.82. Et in ira tua turbabis eos.Significat etiã feſtinare vel accelerare.vt.2.Paparaľ.25 Ad quã me deus feſtinato ire precepit.Eſter.6.Et cito eum ad conuiuiũ quod regina parauerat pergere cõpulerũt.Et in eodẽ.8. Egreſſi ſunt veredarii celeres.Prouer.20.Hereditas ad quã feſtinatur in pricipio Et in eodẽ.28.Qui feſtinat ditari & aliis inuidet.Eccľs.7. Ne ſis velox ad iraſcendũ.& in eodẽ.8.Ne feſtines recedere a facie eius. Item ſignificat terrere.vel pertimeſcere.aut temere loqui.Geñ.45.Et non poterãt reſpondere fratres nimio terrore perterriti.Iob.21.Et ego quãdo recordatus fuero pertimeſco.Eccľs.5. Ne temere quid loquaris.et ide בהלה Behala ſiue נבהלה Nibhala.i.feſtinatio.velociter.conturbatio.terror.Leui.26.Viſitabo vos velociter.& Ps.77. Et anni eorũ in feſtinatione.Soph.1.Quia cõſummationẽ cum feſtinatione faciet cunctis habitantibus terrã.Eſa.65. Nec generabũt in conturbatione.et in lingua chaldaica dr̃ התבהלה Hithbehala.i.feſtinatio ſiue feſtinanter. Dañ.2. Tunc arioth feſtinus introduxit danielẽ.Pro quo hebrei legunt. Tunc arioth cum feſtinatione introduxit danielem. Et in eodẽ.3. Surrexit prope.i.feſtinãter. Eſd.4. Et abierunt feſtini.pro quo hebrei legũt.Et abierũt cũ feſtinatiõe.

בהם In illis

בהם Bahem.in illis. vel in eis.aut in ipſis.et eſt dictio cõpoſita vt dictum eſt ſupra.

בהמה Animal Beſtia. Iumentũ Pecus.

בהמה Behema.animal. beſtia.iumentũ.pecus. Deut.14. Hoc eſt animal quod comedere debetis.Nee.2.Niſi aĩal cui ſedebam.Prouer.30. Leo fortiſſimus beſtiarum. Exo.19.Siue iumentũ fuerit ſiue homo nõ viuet. Nu.3.Ab homine vſq ad pecus mei ſunt.Et quãdo poſt ſe regit genitiuũ:vel quãdo cõponitur cum pronominib⁹: tunc mutať he in tau.ſicut & alia noĩa hebraica in he deſinẽtia.vt Nu. 3.Et pecora leuitarũ pro pecoribus eorũ.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. Et pecus leuitarũ pro pecore eorũ. Et in plurali בהמות Behemoth.Deut.32.Dentes beſtiarũ immitã in eos.Iob.12.Interroga iumẽta & docebũt te. Et in eodẽ.Qui docet nos ſuper iumẽta terre. Eſa.30. Onus iumentorũ auſtri.Ps.8. Inſuper & pecora campi. Ioeľ.2. Nolite timere aĩalia regionis.Abac.2.Et vaſtitas animaliũ deterrebit eos. Accipitur etiã pro noĩe proprio quod ponitur pro demone.vt Iob.40. Ecce behemoth quẽ feci tecũ fenum quaſi bos comedet. Tamẽ hebrei qui occidentẽ litteram ſequũtur dicunt:ꝙ in hoc loco accipitur pro quodã animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

בהמות Beſtie. Iumẽta Pecora Aĩalia. behemoth

בהן Pollex בהנות ſũmitates Pollices.

בהן Bóhen.pollex.Leuit.14.Et ſuper pollicẽ manus eius ac pedis dexteri.& in plurali בהנות Behonoth.i.pollices.Iudi.1.Quẽ perſecuti cõprehenderũt ceſis ſũmitatibus manuũ eius ac pedum.Pro quo hebrei legũt.Quem perſecuti cõprehenderũt:et abſciderunt pollices manuũ eius ac pedum.et in eodẽ.Septuaginta reges ceſis manuũ ac pedũ ſummitatib⁹.pro quo hebrei legũt. ceſis pollicibus mauũ ac pedum.ſed idem eſt ſenſus.

בהק Macla coloris candidi.

בהק Bóhac.macula in cute coloris candidi. Leui.13. Sciat non eſſe lepram:ſed maculam coloris candidi & hominem mundum.

בהר Candor בהרת Qſi lucens. lucis cãdor Candor בהיר Lucidũ.

בהר Bahar.candor.albedo.inde בהרת Bahereth.i.macula candida vel quaſi lucens. Leuit.13. Aut quaſi lucens quippiã.i.plaga lepre.& in eodẽ. Sin autẽ lucis candor fuerit in cute.& in eodẽ. Sin aũt in ſuo loco candor ſteterit. et in eodẽ. Vir ſiue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem.Si deprehenderit ſubobſcurũ alborem lucere in cute.Et inde בהיר Bahir.i.lucidũ vel candidũ ſicut eſt nix. Iob.37. Subito aer cogetur in nubes. ꝓ quo hebrei legũt Lucidũ vel candidũ eſt in nubibus.

בו In illo.

בו Bo. In illo.vel in eo.aut in ipſo.et eſt dictio cõpoſita cuius partes nõ inueniũtur per ſe.vt ſupradictũ eſt.

בוא Venire. Ingredi. Introire Afferre Adducere. Offerre. Deferre. Introducere

בוא Bo.venire.ingredi.intrare. introducere. itromittere afferre. adducere. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me.et in eodẽ.19.Venerũt duo angeli ſodomã.& in eo. 24.Veni ergo hodie ad fontem aque.& in eodẽ.27.Venit german⁹ tuus fraudulẽter.et Exo.22.Maxime ſi cõductũ venerat pro mercede operis ſui.et in eodẽ.20.Veniã ad te et benedicã tibi.1.Reg.4.Venit deus in caſtra.Ps.35.Non veniet mihi pes ſuperbie.Abac.2. Quia veniens veniet & non tardabit.Significat etiã ingredi: vel introire. Geñ.6. Et ingredieris arcam tu & filii tui.et in eodẽ.7.Ingredere tu & oĩs domus tua in arcam.Et in eodẽ.34. Ingreſſi ſunt vrbem cõfidenter.& in eo.38. Et accepta vxore ingreſſus eſt ad eam.et Ps.5.Introibo in domũ tuam.et Ps.17.Et clamor meus in cõſpectu eius introibit in aures ei⁹. Ps.62.Introibũt in inferiora terre. Ps.78. Introeat in cõſpectu tuo gemitus cõpeditorũ.Ps.99.Introite portas eius in confeſſione.et Eſa.2.Introibũt in ſpelũcas petrarũ.et ſepe ſcribitur ſine vau in medio:vt in aliquibus locis predictis.& aliquãdo loco vau ponitur iod.ſ.quãdo eſt verbũ tertie coniugationis:et tunc ſignificat afferre: vel introducere.aut adducere :vel offerre.Geñ.27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodẽ.33.Suſcipe benedictionẽ quã attuli tibi.& in eo. 42.Adducite fratrẽ veſtrũ.et in eodẽ. Obtulerũ ei munera et in eodẽ.Et deferte viro munera. & in eo.Introduc viros domũ.& in eodẽ.Introducti ſumus vt deuoluat in nos calũniã.Exo.35.Omnis multitudo filiorũ iſrael obtulit mente

Digitized by Google

promptiſſima. Et in eodem.36. Plus offert populus q̃ neceſſarium eſt. Leui.2.ac deferet ad filios aaron ſacerdotis.
Inferre. Et in eo.4. Et adducet illũ ad hoſtiũ tabernaculi: & i eo.in feret ſacerdos qui vnctus eſt de ſanguine eius. Deut.12. Et offeretis in loco illo holocauſta. Eſa.1. Nõ offeratis vltra ſa
Intromittere. crificiũ fruſtra. Ezech.37. Ecce ego intromittã in vos ſpm̃
Eſa.41. Et adducet magiſtratus quaſi lutũ. Et in eodẽ.49. Et afferent filios tuos in vlnis. & Hiere.39. Vt adduceretur in babylonẽ. Ezech.8. Et adduxit me in hieruſalẽ. Accipitur etiã pro introitu ſolis ſub orizonte qđ in nr̃a tranſla tione dicitur occidere vel occũbere. Gen̄.15. Cũq; ſol occũ
Occidere. beret. Eccl's.1. Et oritur ſol & occidit. Eſa.60. Nõ occidet vl
בוא tra ſol tuus. Et inde בוא Bo. ſiue בא Bo. ſine vau in medio di
בא ctiõis.i. Ingreſſus ſiue introitus.1. Reg.16. Pacificus ne eſt
Ingreſſus Introitus ingreſſus tuus. Et ſic.3. Reg.2. Vbi eadẽ verba habentur. Ps.120. Dn̄s cuſtodiat introitũ tuum & exitum tuum. Pro quo in hebreo habetur. Dn̄s cuſtodiat exitũ tuum & introitũ tuum. Et aliqñ prepõitur ei littera lamed: & dicitur
לבא לבא
Introitus Lebo. vt Iudi.3. vſq; ad introitum emath. Amos.6. Ab introitu emath vſq; ad torrentem deſerti. Qñq; etiã preponitur ei littera mem. & dicitur
מבוא מבוא Mebo.i. ingreſſus vel in
Introitus Occaſus. troitus: aut occaſus.ſ. ſolis. vt Iudi.1. Oſtende nobis introitũ ciuitatis. Ezech.26. Quaſi per introitum vrbis diſſipate. Ps.103. Sol cognouit occaſum ſuum. Ps.112. A ſolis ortu vſq; ad occaſum. Et aliqñ ſcribitur cum he in fine: et dicitur
ביאה ביאה Bia.i. Introit⁹. Ezech.8. Et ecce ab aquilõe por
Introitus te altaris idolum zeli in ipſo introitu. & etiã ſcribitur cum
באכה caph & he in fine & dicitur באכה Boacha.i. ingreſſus vel introitus. aut veniens. vel ingrediens. ſiue pergẽs. Gen̄.10. Facti ſunt termini Chanaan venientibus a ſidone gerarã
Ingrediẽs Pergens. Introiẽs. vſq; gazã donec ingrediaris ſodomã. & in eodem. Et facta eſt habitatio eorũ de meſſa pergẽtibus vſq; ſephar. & in eodem.25. Que reſpicit egyptum introeuntibus aſſyrios. Et
תבואה inde תבואה Thebua.i. fructus. fruges. prouentus vel redi
Fructus. Fruges. tus: eo q̃ veniũt per ſingulos annos. Leuit.25. Colligeſq; fructus eius. Et in eodem tp̄s em̃ frugum vẽdet tibi. Nu.18. Et reputabitur vobis quaſi de area & de torculari dederitis primitias. Pro quo hebrei legunt. Et reputabitur leuitis q̃ſi fructus aree & quaſi fructus torcularis. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Deut.22. Et que naſcuntur ex vinea pariter ſanctificentur.i. fruct⁹ vinee. & Eccl's.5. Et qui amat diuitias fructum nõ capiet ex eis.4. Reg.8. Reſtitue ei oĩa
Redditus. que ſua ſunt: & vniuerſos reditus agrorum.
בוב בוב Bub. Concauũ. vacuũ. inane. vanum. Et ſcribitur per
נבוב additionem nun in principio. & dicitur נבוב Nebub.
Inane. Cõcauum Vanus. vt Ezo.27. Non ſolidum ſed inane & cõcauum intrinſec⁹ facies illud. Hiere.52. Et intrinſec⁹ caua erat.i. cõcaua. Iob.11. Vir vanus in ſuperbiam erigitur.
בוז בוז Buz. ſiue בוז Boz. Contemnere. deſpicere. depredari.
בוז diripere. Prouer.23. Quia deſpicient doctrinã eloquii
Cõtẽnere. Deſpicere Predari. Diripere. tui. Et in eodẽ. Ne contẽnas cũ ſenuerit mater tua. Cãti.8. Quaſi nihilum deſpicient eũ. Pro quo in hebreo habetur. Deſpectione deſpicient eum. Eſa.24. Et depredatione pre dabitur. & in eodem.10. Vt auferat ſpolia & diripiat predã
בוז Item בוז Buz. põitur pro nomine. & ſignificat contẽptum
Cõtẽptus Deſpectio ſiue deſpectum. Iob.12. Lampas cõtempta apud cogitatiões diuitum. & in eodẽ.31. Et deſpectio propinquorum terruit me. Ps.30. In ſuperbia & in abuſione. Pro quo heb. legunt. In ſuperbia & in deſpectione. & aliqñ ſcribitur ſine vau in medio: & etiam qñq; duplicatur vltima littera zain & multa alia deriuantur ab eo: de quo vide infra in dictiõe.
בזז Bazaz. & in dictione בזה Baza.
בוך בוך Buch. Cõfuſum ſiue deuiũ eſſe. oberrare. Coarctari. flere. Ingemere. & ſcribitur per additionem nun in principio. & dicitur נבוך Nabuch. Exo.14. Coarctati ſunt in ter נבוך
ra.i. confuſi vel oberrantes ſunt in terra. Heſter.3. Et cun Coarctare
ctis iudeis qui in vrbe erant flentib⁹. Pro quo hebrei legũt. Flere.
Et ciuitas ſuſa flebat ſiue confuſa erat. & Ioel.1. Mugierũt Mugire.
greges armenti. Et aliqñ ſcribitur ſine vau in medio dictionis. & inde מבוכה Mebucha. Pro quo trãſlatio noſtra habet מבוכה
fletum. Eſa.22. Dies enim interfectionis & conculcationis Fletus.
& fletus dn̄o deo exercituum in valle viſionis.

בול Bul. Germẽ. Herba. Truncus.ſ. ligneus. Iob.40. Huic בול
montes herbas ferunt. Eſa.44. Ante truncũ ligni ꝓ Herba.
cidam. ſignificat enim quidquid terra producit: modo ſint Truncus.
herbe: modo arbores vel ligna. vnde proprie interpretatur
germẽ. & ſcribitur aliquando cum Iod in principio & dici Germen.
tur יבול Iebul.i. Germẽ. ſiue fructus. Leuit.26. Et terra gig יבול
net germẽ ſuum. Ps.66. Terra dedit fructum ſuum. Abac. Germen.
2. Et non erit germen in vineis. Et etiã de hoc vide infra in Fructus.
dictiõe יבל Iabal. Et qñ ſcribitur cum littera mem in prin
cipio & dicitur מבול Mabul: tunc ſignificat diluuium. Gen̄. מבול
6. Ecce ego adducam aquas diluuii ſuper terram. Et in eo Diluuium
dem.7. Propter aquas diluuii. Et quia menſis octobris abũ
dat imbribus: ideo appellatur in hebreo. בול Bul.3. Reg.6. בול
Et in anno vndecimo menſe bul ipſe eſt menſis octauus ꝑ Bul.
fecta eſt domus.

בון Bun. Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictio בון
ne. בין Bin.

בוס Bus. cõculcare. calcare. diripere. Ps.59. Et ipſe ad nihi בוס
lũ deducet tribulãtes nos. Pro quo btũs Hieronym⁹ in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ipſe con Cõculcare
culcabit hoſtes noſtros. Prouer.27. Anima ſaturata calca
bit fauum. Et eſa.14. Et in montibus meis conculcem eũ. Calcare.
Zach.10. Et erunt quaſi conculcantes lutum. Et aliquãdo
duplicatur vltima littera ſamach. Eſa.63. Hoſtes noſtri cõ
culcauerunt ſanctificationem tuam. & Hiere.12. Conculca
uerunt partem meam. Ezech.16. & vidi te conculcatam in
ſanguine tuo. & inde מבוסה Mebuſa. ideſt conculcatio. ſiue מבוסה
conculcata. Eſa.18. Ad gentem expectantem & conculca Cõculcata.
tam. Et in eodem.22. Dies enim interfectionis & concul cõculcatio
cationis & fletus domino deo exercituum in valle viſiõis.
Et inde מובס Mubas. ideſt conculcatum. Pro quo trãſlatio מובס
noſtra habet putridum. Eſa.14. Quaſi cadauer putridum Putridus
non habebis conſortium cum eis in ſepultura. Et aliquãdo
ſcribitur cum thau in principio & dicitur תבוסה Thebuſa.i. תבוסה
Conculcatio vel cõtemptio.2. Paralip.22. voluntatis quip
pe fuit dei aduerſus ochoziã. Pro quo hebrei legunt. A deo
em̃ fuit cõculcatio vel comtemptio ochozie. Nã Iehu cõptẽ cõculcatio
ſit eum & iuſſit iis qui ſequebantur eum vt percuterent Cõtẽptio
etiam ipſum ochoziam: quamuis erat rex Iuda. vt habe
tur.4. Regum.9. Et aliquando ſcribitur cum littera ſin lo
co ſamach & ſignificat diripere. Amos.5. Idcirco pro eo Diripere.
quod diripiebatis pauperem & predam electam tollebatis בושסכם
ab eo. vbi ponitur בושסכם Boſaſchẽ pro בוסםכם Boſaſchẽ: בוססכם
Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod ei⁹ pri בשס
mitiuum eſt בשס Baſas. de quo infra in ſuo loco dicetur.

בוץ Bus. linum vel byſſus. aut ſericum. Heſter.1. ſuſtenta בוץ
ta funibus byſſinis atq; purpureis. Et in eodem.8. Et Byſſus.
amictus ſerico pallio. In lingua vero ſyra communiter po Sericum.
nitur pro lino.

בוק Boc. diſſipare. deuaſtare. euacuare. diſrumpere. Eſa. בוק
24. Diſſipatione diſſipabitur terra. Hiere.9. Et diſſi Diſſipari.
pabo cõſiliũ Iuda & Hieruſalem. Naũ.2. Diſſipata eſt & ſciſ Diſſipare.
ſa & dilacerata. Vbi ꝓ diſſipata põitur בוקה Buca. & ꝓ ſciſ בוקה
ſa põitur מבוקה Mebuca: qđ a ſupradicta dictione deriuatur מבוקה

Digitized by Google

per additionem mem in principio. et aliquando gemi natur vltima littera coph. et dicitur. בוקק Bochec. vt Eſa. 24. ecce dominus diſſipabit terram. et de hoc vide infra in dictione בקק Bacac. et aliquando ſcribitur ſine vau in medio et cum littera nun in principio que denotat verbum paſſiuum prime coniugationis. Eſa. 19. et diſrumpetur ſpiritus egypti in viſceribus eius.

(Margin: בוקק Diſſipare. Diſrūpere)

בור Bor. ciſterna. lacus. carcer. Geñ. 37. Miſerunt eum in ciſternam veterem. Et in eodem. Extrahētes eum de ciſterna vendiderunt eum iſmaelitis. Exo. 21. Si quis aperuerit & foderit ciſternam. & Ps. 27. aſſimilabor deſcendentibus in lacum. Ps. 39. Et eduxit me de lacu miſerie. Eſa. 38. Non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam. Et in eodem. 51. Et ad cauernam laci de qua preciſi eſtis. Thren. 2. Inuocaui nomen tuum domine de lacu nouiſſimo. Item ponitur pro carcere eo ꝙ eſt ſimilis ciſterne vel lacui. Geñ. 41. Protinus ad regis imperium eductum de carcere ioſeph totonderunt. & in plurali בורת Boroth. vt Deut. 6. Ciſternas quas non fodiſti. & Hiere. 2. Et foderunt ſibi ciſternas diſſipatas.

(Margin: בור Ciſterna. Lacus. Carcer. בורת Ciſterne.)

בוש Bos. Erubeſcere. confundere. tardare ſiue moram facere. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubeſcerent. & 4. Reg. 2. Coegerunt eum donec acquieſceret. Pro quo hebrei legunt. Coegerunt eum donec erubeſceret. ſiue donec moram faceret. Ps. 22. In te ſperauerunt & non ſunt confuſi. Ps. 30. Erubeſcant impii & deducantur in infernum. Ps. 69. Confundantur & reuereantur qui querunt animam meam. Ps. 70. Cum confuſi fuerint & reueriti qui querunt animam meam. Eſa. 23. Erubeſce ſidon. Et aliquando ſcribitur ſine vau in medio dictionis: vel loco eiꝰ ponitur iod ſcilicet quando eſt verbum tertie coniugationis. 2. Reg. 19. Confudiſti hodie vultum omnium ſeruorum tuorum. Eſdre. 8. Erubui enim petere a rege pedites & equites. Et in eodem. 9. Confundor & erubeſco leuare faciem meam ad te. Ps. 13. Conſilium inopis confudiſtis. Ps. 43. Et odientes nos confudiſti. Ps. 52. Cōfuſi ſunt quoniam deus ſpreuit eos. pro quo hebrei legunt. Confudiſti. ſiue confundere feciſti. ſcilicet illos. Hiere. 48. Quoniam vaſtata eſt & confuſa. & in eodem. confuſa eſt fortis & tremuit. & inde מביש Mebis. ideſt confuſionem faciens: ſiue ignominioſus. Prouer. 19. Qui affligit patrem & fugat matrem ignominioſus erit & infelix. Et in genere feminino. מבישה Mebiſa. Prouer. 10. Et putredo in oſſibus eius que confuſione res dignas gerit. ideſt que confuſionem facit. Et inde בושה Buſa. ideſt confuſio. verecundia. obprobriū. vt. Ps. 88. Perfudiſti eum confuſione. Et idem ſignificat בשת Boſeth. 1. Reg. 20. In confuſionem tuam & in confuſionem ignominioſe matris tue. & Ps. 130. Inimicos eius induam confuſione. Hiere. 3. Confuſio comedit laborem patrum noſtrorum ab adoleſcentia noſtra. vbi ſecundum hebreos confuſio accipitur pro idolo. Et quandoꝗ recipit nun in ſecunda ſyllaba. & dicitur בשנה Boſna. ideſt confuſio. verecundia. Oſee. 10. Confuſio ephraim capiet. Inde מבושי Mebuſe: quod ſignificat membra verenda. Deut. 25 Et aprehenderit verenda eius. Et quandoꝗ duplicatur littera ſin: & ſignificat erubeſcere ſiue morari aut moram facere. Geñ. 2. Erat autem vterꝗ nudus adam ſcilicet & vxor eius: et non erubeſcebant. Exo. 32. Videns populus ꝙ moram faceret moyſes. Iudic. 5. Cur moratur regredi currus eius.

(Margin: בוש erubeſcere. Moram facere. Cōfūdere. מביש Ignominioſus. מבישה Cōfuſionē faciēs. בושה Confuſio. בשת Confuſio. בשנה Confuſio. מבושי Verenda. Erubeſcer. Moram facere. Morari.)

בז Baz. contemnere. deſpicere. depredari. De quo vide in dictione ſequenti & infra in dictione בזה baza.

בזז Bazaz. depredari. ſiue depopulari. predari. diripere. Nume. 31. Quidquid habere potuerunt depopulati ſunt Deut. 2. Abſꝗ iumentis que in partem venere predantium Ioſue. 8. Iumenta autem & predam ciuitatis diuiſerunt ſibi filii iſrael. Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem & predam ciuitatis depredati ſunt ſibi filii iſrael. Hiere. 30. Cunctoſꝗ predatores tuos dabo in predam. Et in eodem. 50. Gladius ad theſauros eius qui diripientur. Ezech. 39. Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt. Et aliquando ſcribitur cum ſimplici zain. Eſa. 8. Feſtina predari. Et in eodem. 10. Et pupillos diriperent. & in eodem. 11. Simul predabuntur filios orientis Soph. 2. Reliquie populi mei diripient eos. Et de hoc vide ſupra in dictione. בוז Boz. & inde בז Baz. ſiue בזה Biza. ideſt preda. depredatio. direptio. Nu. 14. Paruulos veſtros de quibus dixiſtis quod prede hoſtibus forent. Heſter. 9. Predas de ſuſtantiis eorum agere noluerunt Eſa. 10. Vt auferat ſpolia & diripiat predā.

(Margin: בזז Depopulari. Predari. Depredari. Diripere. Predari. בז בזה Preda. Spolia)

בזא Baza. Diripere ſiue diſſipare. Eſa. 18. Diripuerūt flumina terram eius.

(Margin: בזא Diripere.)

בזה Baza. contemnere. deſpicere. ſpernere. paruipendere. detrahere. Vilipendere. diripere ſiue depredari. Nu. 15. Verbum enim domini contempſit. 1. Reg. 2. Qui autem contemnunt me erunt ignobiles. 2. Reg. 12. Quare cōtempſiſti verbū domini. Ps. 16. Ad nihilum deductus ē in conſpectu eius malignus. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Deſpicitur oculis eius improbus. Prouer. 1. Sapientiam atꝗ doctrinam ſtulti deſpiciūt. Eſa. 37. Deſpexit te & ſubſannauit virgo filia ſion. Ps. 21. Quoniam non ſpreuit nec deſpexit deprecationem pauperum. Eſter. 1. Paruipendent imperia maritorum. Scribitur etiam aliquando בז Baz. ſine he in fine. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipſe ſe in futurum obligat. & Zach. 4. Quis enim deſpexit dies paruos. & in eode. נבזה Nibze. ideſt contemptus ſiue deſpectus. ps. 118. A doleſcentulus ſum ego & contemptus. Eſa. 53. Deſiderauimus eum deſpectum & nouiſſimum virorum. & in plurali נבזים Nibzim. Malach. 2. Propter quod & ego dedi vos contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in principio. Et dicitur. נמבזה Nemibza. ideſt deſpectum aut vile 1. Reg. 15. Quidquid autem vile fuit & reprobum demoliti ſunt. Et inde בזוי Bazui. ideſt contemptus vel direptus. Eſa. 42. Ipſe autem populus direptus & vaſtatus. & in genere feminino בזויה Bezuia. Eccl'ſ. 9. Sapientia pauperis contempta eſt. & inde בוז Buz. ideſt contemptio vel deſpectio. vt Iob. 31. Et deſpectio propinquorum terruit me. & de hoc vide ſupra in dictione בוז Buz. & inde בזיון Bizaion ideſt contemptio ſiue deſpectio. Eſter. 1. Vnde regis iuſta eſt indignatio. Pro quo in hebreo eſt. & iuxta abundantiam contemptionis vel deſpectionis: et indignatio. ſcilicet eſt. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum e ſenſu non verbum ex verbo: ſicut et in pluribus aliis locis ſacre ſcripture: et maxime in libro Heſter.

(Margin: בזה Cōtēpnere. Deſpicere. Spernere. Paruipēdere. בז Detrahere. Deſpicere. נבזה Cōtēptus. Deſpectꝰ. נבזים Cōtēptibiles. נמבזה Vile. בזוי Direptus. בזויה Contēpta. בוז Deſpectio. בזיון Cōtēptio. Deſpectio.)

בזק Bazac. Fulgur. corruſcatio. Ezech. 1. et animalia ibant et reuertebantur in ſimilitudinem fulguris corruſcantis. eſt etiam nomen propriū loci. Iudic. 1. et inuenerunt Adonibezech. in bezech. 1. Reg. 2. et recenſuit eos in bezech

(Margin: בזק Fulgur.)

בזר Bazar. Diuidere. diſpergere. diſſipare. Ps. 67. Diſſipa gentes que bella volunt. pro quo hebrei legunt. diſperge ſiue diuide gentes que bella volunt. Dañ. 11. et diuitias eorum diſſipabit.

(Margin: בזר Diſſipare. Diſpgere.)

בחל Bachal. variare. inſtabilem eſſe. Zach. 11. Siquidem et anima eorum variauit in me. et ſolum inuenitur in predicto loco. et dicunt hebrei ꝙ ſignificat abominari vel abhorrere.

(Margin: בחל Variare.)

Digitized by Google

בָּחַן Probare. בחן Bachan. Probare. tentare. Iob. 7. Et ſubito probas il-
lum. Et in eodem. 23. Probauit me quaſi aurum. Et in
eodem. 34. Auris enim verba probat. & in eodem. Pater
mi probetur iob vſqꝫ in finem. Ps. 16. Probaſti cor meum
& viſitaſti nocte. & Ps. 25. Proba me domine & tenta me.
Ps. 80. Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere. 20
Tu autem domine exercituum probator iuſti. Ezech. 21.
Plaude ſuper femur quia probatum eſt. & Zach. 13. Et pro
Tentare. babo eos ſicut probatur aurum. Malach. 3. Et tentauerunt
בֹּחַן deum: & ſalui facti ſunt. & inde. בֹּחַן Bóchan. ideſt proba-
tus: ſiue probatio. aut probamentum. Eſa. 28. Ecce ego po
probatum nam in ſion lapidem precioſum probatum. Et inde בָּחוֹן
בָּחוֹן Bachon. ideſt fortis. ſiue robuſtus: aut probatus: vel proba
Probator tor. Hiere. 6. Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo
Fortis. hebrei legunt fortem vel robuſtū dedi te in populo meo.
Et vtrumqꝫ poteſt ſignificare: nam eius plurale ponitur
pro robuſtis. Eſa. 23. Vbi dicitur in captiuitatē traduxerūt
Robuſti. robuſtos eius. & inde בַּחַן Báchan: quod ſecundum hebre-
בַּחַן os ſignificat etiam arcem ſiue turrim fortiſſimam & excel
ſam. Eſa. 32. tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas
Arx. Pro quo hebrei legunt. Munitio & arx facte ſunt in ſpelū-
cas: ſiue per ſpeluncas. de quo beatus Hieronymus ſuper
hoc loco ſic ait. Pro tenebris & palpatione in hebraico di-
citur ófel & báchan: quas hebrei duas turres eſſe in ieruſa
lem arbitrantur excelſas atqꝫ firmiſſimas: que his appel-
lantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre
ſiue nubilum: eo quod vſqꝫ ad nubes erigeret caput: alte-
ra probamentum & firmitas: ſiue vt ſymmachus vertit in-
quiſitio: eo quod in contemplando culmine eiꝰ oculi falle
rentur. Hec hieronymus.

בָּחַר Eligere. בחר Bachar. Eligere. Geñ. 13. Elegit ſibi loth omnem re-
gionem circa iordanem. Exo. 17. Elige viros: & pu-
gna contra amalech. Deut. 30. Elige ergo vitam vt & tu
viuas. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. 1. Reg. 16. Non ele-
git dominus ex iſtis. Et in eodem. 20. Nunquid ignoro ꝙ
diligis filium iſai. Pro quo hebrei legunt. Nūquid ignoro
ꝙ eligis filium iſai. &. 3. Reg. 18. Eligite vobis bouem vnū
Iob. 34. Iudicium eligatur nobis. Ps. 64. Beatus quem e-
legiſti & aſſumpſiſti. Ps. 118. Viam veritatis elegi. Eſa. 7.
vt ſciat reprobare malum & eligere bonum. Et in eodem.
48. Elegi te in camino paupertatis. Hiere. 8. Et eligēt ma
gis mortem quam vitam. Zach. 2. Et eliget adhuc ieruſa-
בָּחוּר lem. Et in eodem. 3. Qui eligit ieruſalem. & inde בָּחוּר Ba
Electus. chur. ideſt electus. ſiue iuuenis. 1. Reg. 9. Erat autem ei fili-
Iuuenis. us vocabulo ſaul electus & bonus. Eccſ. 11. Letare ergo iu
uenis in adoleſcentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in
בַּחוּרִים plurali בַּחוּרִים Bachurim. ideſt electi. vel iuuenes. Iudi. 14
Iuuenes. Sic enim iuuenes facere conſueuerant. Ps. 77. Et electos
iſrael impediuit. Et in eodem. Iuuenes eorum comedit i-
Electi. gnis. Eſa. 23. Non enutriui iuuenes. ſcribitur etiam cum
iod in ſecunda ſyllaba tam in ſingulari quam in plurali &
בְּחִיר dicitur בְּחִיר Bechir. ideſt electus. 2. Reg. 21. In gabaa ſaul
Electus. quondam electi domini. Et in plurali בְּחִירִים Bechirim. ſi
בְּחִירִים ue בְּחִירֵי Bechire. ideſt electi. Ps. 88. Diſpoſui teſtamen-
בְּחִירֵי tum electis meis. Ps. 104. Filii Iacob electi eius. vnde ibi e
Electi. lecti eſt nominatiui caſus pluralis numeri. Et refertur ad fi
נִבְחַר lios. ſcribitur etiam cum nun in principio & dicitur נִבְחַר
Electus. Nibchar. ideſt electus. prouer. 10. Argentum electum lin-
gua iuſti. & quandoqꝫ ponitur mem in principio & dici-
מִבְחַר tur מִבְחַר Mibchar. i. electio. & ponitur pro electis. Geñ.
Electi. 23. In electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum tuum. pro
quo hebrei legunt. in electione ſepulchrorum noſtrorum.
Exo. 15. Et electi principes eius ſubmerſi ſunt in mari ru-
bro. Ezech. 22. Et ſuccident electas cedros tuas. & inde
בְּחֻרוֹת Bachruth. ideſt tempus iuuētutis quod eſt electum בְּחֻרוֹת
tempus. Eccſ. 11. Et in bono ſit cor tuum in diebus iu- Dies iuuē
uentutis tue. tutis.

בטא Bata. proferre. pronunciare. promittere. Leuit. 5. A בָּטָא
nima que iurauerit & protulerit labiis ſuis. Et in eo- Proferre.
dem. Et idipſum iuramento & ſermone firmauerit. Pro
quo hebrei legunt. Ad omne quod pronunciauerit vel p- pronūciar.
tulerit homo cum iuramento. & inde מִבְטָא Mibta. ideſt. מִבְטָא
prolatio: vel pronunciatio. Nu. 30. Et ſemel de ore eius ver
bum egrediens. Pro quo hebrei legunt. & prolationem ſi- Prolatio.
ue pronunciationem labiorum eius. Pronūcia

בטה Bata. proferre. pronunciare. promittere. ſicut in di- tio.
ctione ſupradicta: que etiam ſcribitur cum littera he בָּטָה
in fine. Prouer. 12. Eſt qui promittit & quaſi Gladio pungi Promitte
tur. Quod etiam poteſt legi ſic ſcilicet Eſt qui profert vel re.
qui pronunciat & quaſi gladio pungit. Proferre.

בטח Batach. ſperare. confidere. fiduciam vel confidenti- Pnūciare.
am habere. fiducialiter agere. ſecurum eſſe. 4. Reg. בָּטַח
18. In quo confiſus es vt audeas rebellare. & in eodem. An Confidere
ſperas in baculo arundineo. Iob. 6. Confuſi ſunt quia ſpe- Sperare.
rauit. Et in eodem. 4. Et habet confidentiam ꝙ influat ior
danis in os eius. Ps. 21. In te ſperauerunt patres noſtri: ſpe Confiden
rauerunt & liberaſti eos. Ps. 24. Deus meus in te confido tiā habere
non erubeſcam. Ps. 25. In ipſo ſperauit cor meum. & Ps.
31. Sperantem autem in domino miſericordia circūdabit.
Ps. 48. Qui confidunt in virtute ſua. p̄s. 117. Quam confi
dere in homine. & in eodem. Quam ſperare in principi
bus. Eſa. 12. Fiducialiter agam & non timebo. Et in eodem Fiduciali
26. Quia in te ſperauimus. Et in eodem. Speraſtis in do- ter agere.
mino in ſeculis eternis. Hiere. 12. Cum autem in terra pa-
cis ſecurus fueris. Et in eodem. 17. Maledictus vir qui con Securū eē
fidit in homine. Et in eodem. 28. Et tu confidere feciſti po
pulum iſtum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cō
iugationis. & ſic Eſa. 36. Vbi dicitur. nec conturbet vos e-
zechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei le-
gunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde.
בֶּטַח Bétach. ſiue בִּטְחָה Bitcha. ideſt ſpes. confidentia. fidu- בֶּטַח
cia. ſecuritas. p̄s. 4. In ſpe conſtituiſti me. p̄s. 15. Inſuper & בִּטְחָה
caro mea requieſcet in ſpe. Eſa. 30. In ſilentio & in ſpe erit Spes.
fortitudo veſtra. & in eodem. 32. & cultus iuſtitie ſilentium
& ſecuritas vſqꝫ in ſempiternum. Soph. 2. Hec eſt ciuitas Securitas
glorioſa habitans in confidentia. ponitur etiam aduerbia- Cōfidētia.
liter. vt Geñ. 34. Ingreſſi ſunt vrbem confidenter. & ali- Cōfidēter.
quando recipit lamed in principio & dicitur לָבֶטַח Labé- לָבֶטַח
tach. ideſt fiducialiter. confidenter. ſecure. prouer. 3. Tunc Fiducialr.
ambulabis fiducialiter in via tua. Ezech. 38. Habitanteſqꝫ
ſecure. & aliquando ſcribitur cum littera nun in fine. & di-
citur. בִּטָּחוֹן Bitachon. 4. Reg. 18. Que eſt iſta fiducia qua בִּטָּחוֹן
niteris. & aliquando recipit mem in principio & dicitur Fiducia.
מִבְטָח Mibtach. ideſt fiducia. ſpes. confidentia. Iob. 8. Et ſi מִבְטָח
cut telam aranearum fiducia eius. p̄s. 21. Spes mea ab vberi Fiducia.
bus matris mee. prouer. 21. Detraxitqꝫ robur fiducie eius. Spes.
& inde בַּטֻּחוֹת Batuchoth. pro quo beatus hieronymus trā- בַּטֻּחוֹת
ſtulit audacter. Iob. 12. & audacter prouocant deum. pro Audacter.
quo hebrei legunt. & ſecuritates vel confidentie prouocan Confidētie
tibus deum. ſcilicet abundant.

בטל Batal. vacare. ſiue ceſſare. ocioſum eſſe. prohibere. בָּטַל
Eccſ. 12. Et ocioſe erūt molentes in minuto numero Ocioſum
Eſdre. 4. prohibeatis viros illos: vt vltra non edificent. & eſſe.
in eodem. & prohibuerunt eos in brachio & robore. & in Prohibe
eodem. Tunc intermiſſum eſt opus domus domini. ideſt re.
tunc ceſſauit.

Digitized by Google

בֶּטֶן Uterus. Venter. בָּטְנִים Terebinth'.

בֶּטֶן Beten vterus.venter.Gen̄.25.Due gentes ſunt in vtero tuo.3.Reg.7.Iuxta menſuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula. dicitur autem venter columne pars media ſiue pars craſſior ipſius colūne.Ps.21.In te ꝓiectus ſum ex vtero.Prouer.13.Venter autem impiorum inſaturabilis.cuius plurale בָּטְנִים Botnin. nō inuenitur in hoc ſignificato ſed pro fructu arboris pini: ſecūdum hebreos.Sed btūs Hieronymus traduxit terebinthi fructus.Gen̄.43.Stactes & terebinthi & amigdalarum.

בִּיב בּוּב

בִּיב Bib.concauum.vanum·inane.vacuum. De quo vide ſupra in dictione בּוּב Bub.

בֵּיהּ In ea.

בֵּיהּ Be·in ligua chaldaica ſignificat in eo.vel i ipſo.Dan̄.4.Et eſca vniuerſorum in ea.et in hebreo eſt maſculini generis.

בִּין Intelligere. Docere. Cogitare.

בִּין Bin.intelligere.cogitare.aſpicere.intueri.Iob.23. Et intelligam quid loquitur mihi.Ps.5.Intellige clamorem meū.Ps.49.Intelligite hec qui obliuiſcimini deum.Ps.81.Neſcierunt nec intellexerunt.Ps.93.Intelligite inſipientes in populo.Prouer.2.Tunc intelliges timorē domini.Et in eodem.8.Intelligite paruuli aſtutiam. & in eodem.14.Sapientia callidi eſt intelligere viam ſuam.Et in eodem.24.Qui inſpector eſt cordis ipſe intelligit. Eſa.28.Et quem intelligere faciet auditum.Dan̄.9. Ego daniel intellexi in libris.Et in eodem.11.Et docti in populo docebunt plurimos.i.intelligere facient plurimos. Et in eodem.12.Et ego audiui & non intellexi.Et aliquando ſcribitur ſine iod in medio dictionis.vt Ps.138.intellexiſti cogitationem meā delonge.Iob.13.Audiuit auris mea & intellexit ſingula. Dan̄.8. Fac intelligere iſtam viſionem. Et in eodem.11.Et cogitabit aduerſus eos qui dereliquerunt teſtamentum ſanctum.Et quando eſt verbum tertie coniugationis recipit.he.in principio.ſcilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo.& dicitur.הֵבִין Hebin.et in preſenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֵבִין Mebin.et aliquando mutat iod.in vau.ſcilicet quādo eſt verbum quarte cōiugationis vel in voce paſſiua prime coniugationis.Et tunc ſignificat intelligere: ſiue docere:conſiderare:reſpicere.Eſa.10.Et in ſapientia mea intellexi.Hiere.30.In nouiſſimo dierū intelligetis ea.Deut.32. Circunduxit eum & docuit.3.Reg.3.Quem diligentius intuens clara luce.Iob.11. Et videns iniquitatem nonne conſiderat. Et in eodem.37. Sta & conſidera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina.i.intelligētia ſiue intellectus.prudentia.ſapientia.Deut.4.Hec eſt veſtra ſapientia et intellectus coram populis.Iob.20.Et ſpiritus intelligentie mee reſpondebit mihi.Et in eodem.38.Aut quis dedit gallo intelligētiam.Eſa.11.Spiritus ſapientie & intellectus.Prouer.4.Et attendite vt ſciatis prudentiam.& inde נָבוֹן Nabon. ſiue מֵבִין Mebin.ideſt intelligens ſiue prudens.Deut.4.En populus ſapiens & intelligens gens magna hec.Prouer.1.Et intelligens gubernacula poſſidebit. Et in eodem.8. Recti ſunt intelligentibus.Et in eodem·14. In corde prudentis requieſcit ſapientia.Et inde תְּבוּנָה Thebuna.i.intelligentia.ſiue intellectus.aut prudentia.Iob.12.Ipſe habet conſilium & intelligētiam.Ps.135.Qui fecit celos in intellectu. Iob.12.Et in multo tempore prudentia.Prouer.2.Prudentia ſaluabit te.Et in eodem.24. Et in prudentia roborabitur.ponitur etiam pro ſapientia.vt.Ps.146.Et ſapientie eius non eſt numerus.Item בֵּין Ben.inter.intra.intermedium.Gen̄.1.Diuiſitq; aquas que erāt ſub firmamento ab iis que erant ſuper firmamentum.Pro quo hebrei legunt.Diuiſitq; inter aquas que erant ſub firmamento & inter aquas que erant ſuper firmamentum.& in eodem.13.Facta eſt rixa iter paſtores Abraā & Loth. Exo.14.Qui ē inter magdalum et mare.Leuit.10.vt habeatis ſcientiam diſcernēdi inter ſanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps.103.Inter medium montium pertranſibunt aque. inuenitur etiam בֵּינוֹת Benoth.i.inter.Ezech.10.Et imple manum tuā prunis ignis que ſunt inter cherubim.Inde בֵּינַיִם Benaim.ideſt Intermedius Pro quo tranſlatio noſtra habet Spuriū.1.Reg.17.Et egreſſus eſt vir ſpurius de caſtris philiſtinorum.pro quo hebrei legunt.Et egreſſus eſt vir intermedius de caſtris philiſtinorum.eo ꝙ ſtabat inter duas acies.Item בֵּן Ben.ſine iod in medio ſignificat filium.de quo vide infra in dictione בָּנָה Bana.

Intueri. Cōſiderat. בִּינָה Sapiētia. Intellect'. Intelligētia. Prudētia. נָבוֹן מֵבִין Intelligēs. Prudens. תְּבוּנָה Intelligentia. Intellect'. Prudētia. Sapiētia. בֵּין Inter. Iter mediū. בֵּינוֹת Inter. בֵּינַיִם Spurius. Intermedius. בֵּן

בֵּיצִים Beſim.ſiue בֵּיצֵי Beſe.oua.Deu.22.Et matrem pullis vel ouis deſuper incumbantem.Iob.39.Derelinqt in terra oua ſua.Eſa.10.Sicut colligūtur oua q̄ derelicta ſunt.& in eodem.59.Oua aſpi dum ruperunt.& eius ſingulare בֵּיצָה Beſa. non inuenitur in ſacra ſcriptura:ſed ī aliis libris hebraicis īuenitur ꝓ ouo.

בֵּיצִים בֵּיצֵי Oua. בֵּיצָה

בֵּיר Bair.ciſterna.Hiere.6.Sicut frigidam facit ciſterna aquā ſuā.Item בִּירָה Bira.habitatio.palatiū.1.Parali.29.Neq; enim homini preparatur habitatio ſed deo.ſignificat etiā ciuitatem vel vrbē.ſcilicet regiam. Eſter.1.Suſa ciuitas regni eius exordiū fuit.Et in eodē.2.Erat vir Iudeus ī ſuſis ciuitate. Et in ligua chaldaica dicitur בִּירְתָא Birtha.i.caſtrum. Eſdre.6.Et inuentum eſt in echbathanis ꝙ eſt caſtrum in medena prouīcia.& in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. ideſt palatia ſiue domus magna.ſiue caſtella.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit domos ad inſtar turrium.2.Paralip.17.Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium. Et in eodem.27.In ſaltibus caſtella & turres.

בֵּיר Ciſterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. בִּירְתָא Caſtrum. בִּירָנִיּוֹת Domus. Caſtella.

בַּיִת Baith.ſiue בֵּית Beth.Domus.Gen̄.19.Declinate in domum pueri veſtri. Et in eodem. viri ciuitatis vallauerunt domum illius.Exo.13.in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo ſeruitutis. Nu.22.Si dederit mihi balach plenam domum ſuam argenti & auri.Deut.6. Et meditaberis ſedens in domo tua.Et in eodem.25.Et vocabitur nomē eius in iſrael domus diſcalciati. Significat ēt gentem vel familiam.vt domus iſrael. domus iuda.domus dauid. Accipitur etiam pro nido auium vel pro habitaculo animalium. Ps.83. Etenim paſſer inuenit ſibi domum. Ps.103.Erodii domus dux eſt eorum.Item ſignificat int9. intrinſecus.inter.Exo.25. Et deaurabis eam auro mundiſſimo intus & foris.3·Reg.7.Quorum poſteriora vniuerſa intrinſecus latitabāt.Iob.8.Et inter lapides cōmorabitur. Itē accipitur ꝓ carcere.Eſa.14.vinctis eius nō aperuit carcerem.Accipitur etiam pro loco vel pro ſpacio quod continet aliquā rē:vel appropriato alicui rei:quod dicitur domus eius.3.Reg.18.Fecitq; aqueductum quaſi per duas aratiunculas in circuitu altaris.Pro quo in hebreo habetur.fecitq; aqueductum quaſi domus duorum ſatorum ſementis in circuitu.i.quaſi ſpacium vel locum in quo poterant ſeminari duo ſata ſementis.et ſic dicitur Bethacarem quod interpretatur domus vinee. ideſt locus vinearum.& ſic de reliquis.et in plurali בָּתִּים Bathim. ſiue בָּתֵּי Bathe.i.edes. domus.Exo.1.Et edificauit illis domos.Leuit.25. Edes leuitarum que in vrbibus ſunt ſemper poſſunt redimi. Prouer.1.replebimus domos noſtras ſpoliis. Inuenitur etiam pro ediculis ſiue domunculis.4.Reg.23. Deſtruxit quoq; ediculas efeminatorū que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quaſi domunculas luci. Significat etiā ornamentū quoddā muliebre.pro quo beat9 Hieronymus trāſtulit olfactoria.Eſa.3.Et olfactoria & ānulos et in-

בַּיִת בֵּית Domus. Domus auium. Intus. Intrinſecus. Inter. Carcer. Spacium. בָּתִּים בָּתֵּי Dom'. Edes. Edicule. domūcule. olfactoria.

Digitized by Google

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בָּתֵּי הַנֶּפֶשׁ Bathe hanephes quod interpretatur domus anime. Et dicunt hebrei quod ſunt quedam ornamenta que pendebant in pectore vel ſupra cor ſicut ſunt olfactoria & ſimilia. Item בִּיתָן Bithan. Nemus. vel ſilua. Eſter. 1. In veſtibulo horti & nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuerſus eſſet de horto nemoribus conſito. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat palatium vel domus facta in horto uel nemore ad ſolatium uel refrigerium. Item בִּית Bith. in lingua chaldaica ſignificat dormire. ſiue manere. Dan. 6. Et dormiuit incenatus.

בְּךָ Becha. in te. et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniuntur per ſe. ſicut ſupra dictum eſt.

בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 83. Diſpoſuit in valle lachrymarum in loco quē poſuit. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Tranſeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat quoddam gen⁹ arboris cuius plurale eſt בְּכָאִים Bechaim. Pro quo piros trāſtulit Beatus Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerſo pirorū Et in eodē. Et cum audieris ſonitum gradientis in cacumine pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie iſrael ſuper ſaul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mittentes ſemina ſua. Hiere. 13. In abſcōdito plorabit anima mea. Et in eodē. 31. Rachel plorans filios ſuos. Thren. 1. Plorans plorabit in nocte. Oſee. 12. Fleuit & rogauit eum. et qñqꝫ ſcribitur ſine he in fine. Gen. 21. Leuauit vocem ſuam & fleuit. Et in eodem. Cumqꝫ eiulatu magno fleret. Et in eodē. 50. Ruit ſuper faciē patris flens. Ps. 136. Illic ſedimus et fleuimus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8. Plangentes adonidem. Et inde בְּכִי Bechi. i. fletus. ploratus planctus. profundū. Gen. 45. Eleuauitqꝫ vocem ſuam cum fletu. Eſa. 15. Aſcendit domus dibon ad excelſa in planctū. Hier. 31. Quieſcat vox tua a ploratu. ſignificat etiam fluct⁹ ſiue profundum. ſ. aquarum ad ſimilitudinem lachrymarū abundantium. Iob. 28. Profunda quoqꝫ fluuiorum ſcrutatus eſt. Et aliquando ſcribitur cum littera nun in principio et dicitur נִבְכֵי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingreſſus es profundum maris. Inde בּוֹכִיָּה Bochia. i. flebilis. ſiue plorans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i. fletus. Gen. 35. Vocatūqꝫ eſt nomē loci illius quercus flet⁹.

בָּכֶם Bachem. in vobis. ſiue in vos. et eſt dictio compoſita cuius partes non inueniuntur per ſe: vt dictum eſt ſupra. et quando refertur ad feminas ſcribitur cum littera nū in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכַר Bachar. primogenitum facere. ſiue primogenitū cōſtituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo ſanctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogenitum quod domino cōſtitutū eſt nemo ſanctificet. Deut. 21. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27 Per ſingulos mēſes afferet primitiua. et inde. בְּכוֹר Bechor. i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Gen. 25. Primogenitus iſmahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitqꝫ her primogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita ſua. Et in eodem. 48. Qui maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus iſrael. Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88. Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efraim primogenitus me⁹ eſt. 3. Reg. 16. In abyram primitiuo ſuo fundauit eam. et in ge. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel maior. Gen. 19. Dixitqꝫ maior ad minorem. Et in plurali בְּכֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Gen. 4 Abel quoqꝫ obtulit de primogenitis gregis ſui. & quando poſt ſe regit genitiuum dicitur בְּכוֹרֵי Bechore. Eſa. 14. Et paſcentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Bechora. i. primogenitura vel primogenita. ſ. ius primogeniture Gen. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legitur in ſingulari. ſ. primogenitura vel ius primogeniture. & inde בִּכּוּרִים Bichurim. ſiue בִּכּוּרֵי Bichure. primitie vel primitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in domum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. Oſee. 9. Quaſi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces ficus deſiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro temporaneo. Eſa. 28. Quaſi temporaneum ante maturitatem autumni. cuius plurale בִּכּוּרִים Bichurim. ponitur pro groſſis. Nau. 3. Sicut ficus cū groſſis ſuis. inde מַבְכִּירָה Mabchira. i. Mulier qñ prio parit. pro q̄ puerperā tranſtulit beatus Hieronymus. Hiere. 4. Anguſtie ſicut puerpere. Et inde בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā gen⁹ animalis magni & velociſſimi curſu. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit curſorem. Hiere. 2. Curſor leuis explicans vias ſuas. cuius plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios tranſtulit. Eſa. 60. Dromedarii madian et epha.

בַּל Bal. ne. non. neqꝫ. Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. et in eodem. Quoniam adextris eſt mihi ne commouear. Ps. 103 Terminū poſuiſti quem non trāſgredientur: neqꝫ conuertentur operire terram. Prouer. 23. Et mens eius non eſt tecum. Et in eodem. Vulnerauerunt me ſed nō dolui. Traxerūt me & ego nō ſenſi. & recipit in fine. iod. & dicitur בְּלִי Beli. i. non. abſqꝫ. ſine. 2. Reg. 1. Clipeus ſaul quaſi non eſſet vnctus oleo. Ps. 71. Donec auferatur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō ſit luna. Ps. 58. Sine iniquitate cucurri. Eſa. 14. Subiicietem in furore gentes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiicietem in furore gentes perſecutione abſqꝫ ceſſacione. i. inceſſabili. Et in eodē. 38. Tu autem eruiſti animam meam vt non periret. Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibeli. i. non. ſine. abſqꝫ. eo ꝙ non. Exo. 14. Forſitan non erant ſepulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo ꝙ non haberet predam. Thren. 1. Eo ꝙ non ſunt qui veniant ad ſolemnitatem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בִּבְלִי Bibli. i. ne. non. abſqꝫ. Deut. 19. Qui percuſſerit proximū ſuum neſciens. Et aliquādo ſcribitur cū lamed in principio. et dicitur לִבְלִי Libli. Eſa. 5. Et aperuit os ſuum abſqꝫ vllo termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione עַל Al. que ſignificat aſcenſionem et dicitur בְּלִיַּעַל Belial. i. non. aſcendens. poteſt etiam componi cum dictione עֹל Ol. quod ſignificat iugū: & interpretari abſqꝫ iugo. Et ſic interpretatur aliquando in tranſlatione noſtra. Iudi. 19. Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. abſqꝫ iugo. Et aliquando tranſlator pro belial poſuit iniquum. Ps. 40. Verbum iniquum cōſtituerunt aduerſum me. Quandoqꝫ etiā interpretatus eſt diabolum ſiue diabolicum. 3. Reg. 21. Et adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt viri diabolici dixerunt contra eum teſtimonium. Ponitur et בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Nau. 1. Mente ptractans p̄uaricationē. cōponitur et predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione לוֹ Lo. que ſignificat ei. vel eius. aut ſibi. velſui & dr̄ בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō ſui. aut nō illi⁹. Iob. 18. Habitent in tabernaculo illi⁹ ſocii ei⁹ qui nō eſt. & in eo. 42.

Digitized by Google

Nō ſuum. בְּלִימָה Nihil. בַּל Cor.

Agrum non ſuum demetūt. Componitur ēt cū dictiōe מָה Ma que ſigñt quid: ſiue aliqd. & dicitur בְּלִימָה belima: qđ ſignificat nō aliquid. i. nihil. Iob. 26. Et appendit terrā ſup nihilo. Item בַּל bal in lingua chaldaica ſigñat cor. Dañ. 6. Et pro daniele poſuit cor vt liberaret eum.

בָּלַל Cōfundeř. Cōmiſceř. נָבְלָה בְּלִיל Pabulum iumētorū.

בָּלַל Balal. confundere. miſcere. cōmiſcere. Geñ. 11. Quia ibi confuſum eſt labium vniuerſe terre. Pro quo heb. le. qa ibi confudit dñs ſiue cōmiſcuit dñs labiū vniuerſe terre. Oſee. 7. Ephraim in populis ipſe cōmiſcebatur. Et aliqñ ſcribitur cum ſimplici lamed. Geñ. 11. Et cōfundamus ibi linguā eorū. vbi ponitur נָבְלָה Nábla. & inde. בְּלִיל Belil. i. pabulū iumentorum ex diuerſis mixtū. Eſa. 30. Conmixtum migma comedent: ſicut in area ventilatū eſt. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante preſepe plenū ſteterit. pro q̄ he. le. Aut mugiet bos ſuper pabulū ſuū. i. exiſtens ſup pabulum ſuum. & inde verbum יָבַל Iabal. i. pabulū prebuit. Iudi. 19. Et pabulū aſinis prebuit. inde בְּלוּלָה Belula. i. cōmixtū vel cōmixta. pro quo Beatus hieronymus tranſtulit cōſperſam. Leuit. 2. Simile cōſperſe oleo & abſq; fermēto. & in plu. בְּלוּלֹת Beluloth. Nu. 6. Qui cōſperſi ſūt oleo. & inde תְּבַלּוּל Thebalul. quod ſignificat maculā in pupilla oculi: quā albuginē nominat trāſlatio noſtra. Leuit. 21. Si albuginem hñs in oculo. a confuſione pupille dictū. & īde. תֶּבֶל Thébel. i. confuſio. ſcelus. Leuit. 20. Vterq; moriatur quia ſcelus operati ſunt. Eſa. 10. Et furor meus ſuper ſcelus eorū. & ſcribitur cum accentu in prima ſyllaba. nā ſi accentus ponatur in ſecunda ſyllaba tūc ſigñat mundū vel orbē 1. Reg. 2. Et poſuit ſuper eos orbē. Iob. 18. Et de orbe trāſferet eū. Ps. 23. Orbis terrarū & qui habitant in eo. Et de hoc vide infra in littera thau.

יָבַל Pabulum prebere. בְּלוּלָה Cōſperſa. בְּלוּלֹת Conſperſe. תְּבַלּוּל Albugo. תֶּבֶל Scelus. Orbis.

בָּלַג Balag. confortari. refrigerari. ſubridere. Ps. 38. Remitte mihi vt refrigerer. Iob. 11. Commuto faciem meam & dolore torqueor. pro quo hebrei legunt. Commutabo faciem meam & refrigerabor ſiue confortabor. Et quia lachryme ſunt refrigerium dolorem patiēti: ideo ponitur etiam pro plangere. Iob. 10. Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum. ſed ēt in hoc loco hebrei legūt. dimitte me vt conforter vel refrigerer paululum. Amos. 5. Qui ſubridet vaſtitatem ſup robuſtum. & inde מַבְלִיגִיתִי Mabligithi. Pro quo in noſtra tranſlatione ponitur dolor meus. Hiere. 8. Dolor meus ſuper dolorem. Hebrei tamē dicunt q; ſignificat refrigerium meum ſiue confortationem meam.

בָּלַג Refrigerař. Dolore torqueri. Plangere. Cōfortari. Subrideř. מַבְלִיגִי. Dolor me⁹

בָּלָה Bala ſeneſcere. inueterare. vetuſtate cōſumi. atterere ſiue contere. vetuſtum facere Geñ. 18. Poſtq̄ conſenui & dominus meus vetulus eſt: voluptati operam dabo. Nee. 9. Veſtimenta eorū non inueterauerunt. Ps. 31. Quoniam tacui inueterauerunt oſſa mea. Ps. 48. Et auxilium eorum inueteraſcet. Ps. 101. Et omnes ſicut veſtimentum veteraſcent. Eſa. 65. Et opera manuum eorum inueterabunt electi mei. Deut. 8. Veſtimentum tuum quo operiebaris nunquam vetuſtate defecit. Et in eodem. 29. Non ſunt attrita veſtimenta veſtra neq; calciamenta pedum veſtrorum vetuſtate conſumpta ſunt. Ioſ. 9. Trita ſunt & pene cōſumpta. 1. Paralip. 17. Neq; filii iniquitatis atterent eum. Dañ. 7. Et ſanctos excelſos conteret. Thren. 3. vetuſtam fecit carnem meam & pellem meam. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita eſt in adulteriis. & īde בָּלֹת Baloth. i. vetuſtas. ſiue ſenect⁹. Ps. 91. Et ſenectus mea in miſericordia vberi. & inde בָּלִים Balim. ideſt veteres. Ioſue. 9. ſaccos veteres aſinis imponentes. Et in genere feminino בָּלוֹת Baloth. vt in eodem. Et inde בְּלוֹיֵי Beloie. ideſt vetera ſiue antiqua. Hiere. 38. Tulit inde veteres pānos & antiqua que putruerant. Et in eodem. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito manuum tuarum. & inde בַּלָּהָה Balaha. i. terror. turbatio. Eſa. 17. In tempore veſpere & ecce turbatio. & in plurali. בַּלָּהוֹת Balahoth. ideſt conturbationes vel formidines. Iob. 10. Vndiq; terrebunt eum formidines. Ponitur etiam pro interitu. vt in eodem. & calcet ſuper eū quaſi rex interitus. Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26. In nihilum redigam te. Et in eodem. 28. Nihil factus es & non eris in perpetuum.

בָּלָה Seneſcere. Inueteraſ. Vetuſtate deficere. Atterere. Vetuſtate conſumi. Cōterere. Vetuſtum facere. בָּלֹת Senectus. בָּלִים Veteres. בָּלוֹת בְּלוֹיֵי Antiqua. Veteres. בַּלָּהָה Turbatio. formidines. Interitus. Nihilum.

בְּלוֹ Belo. in lingua chaldaica ſignificat vectigal quod datur pro vnoquoq; capite. Eſdre. 4. Tributum quoq; & vectigal & annuos redditus non dabunt.

בְּלוֹ Vectigal.

בְּלִיַּעַל Belial. interpretatur non aſcendens: ſiue abſq; iugo. aut iniquus: vel diabolicus. De quo vide ſupra in dictione בַּל Bal. quia eſt dictio compoſita vt ibidem dictum eſt.

בְּלִיַּעַל

בַּלָּט Balat. paulatim. Abſcondite. clam. ruth. 3. Et venit abſcondite. 1. Reg. 18. loquimini ad dauid clam.

בַּלָּט Abſcōdite Clam.

בָּלַם Balam. conſtringere. coarctare. refrenare. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum conſtringe. Pro quo hebrei legunt in camo & freno maxillas eius ſiue os eius ad conſtringendum ſiue ad refrenādū. vbi ponitur לִבְלוֹם Liblom. Et ſolum inuenitur in predicto loco. De dictione autem בְּלִימָה Belima. ideſt nihil. vide ſupra in dictiōe. בַּל Bal vnde deriuatur.

בָּלַם Cōſtringeř. לִבְלוֹם בְּלִימָה Nihil.

בָּלַס Balas cum ſamach in fine. ideſt vellicare. ſiue excutere Amos. 7. Sed armentarius ego ſum vellicans ſycomoros. & ſolum inuenitur in hoc loco.

בָּלַס Vellicare.

בָּלַע Balaa. deuorare. abſorbere. glutire. deſtruere. precipitare. Geñ. 41. Deuorantes omnem priorum pulchritudinem. Exo. 7. Sed deuorauit virga Aaron virgas eorū. Et in eodem. 15. Deuorauit eos terra. Nu. 16. Et aperiens terra os ſuū deglutiat eos. Et in eo. Deuorauit eos cum tabernaculis ſuis. Deut. 11. Quos aperto ore ſuo terra abſorbuit. 2. Reg. 17. Ne forte abſorbeatur rex. Iob. 7. nec dimittis me vt glutiam ſaliuam meam. Et in eodem. 8. Si abſorbuerit eum de loco ſuo. & in eo. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eodem. 37. Etiam ſi locutus fuerit homo deuorabitur. Ps. 34. Ne dicant deuorauimus eum. & Ps. 68. Ne abſorbeat me profundum. & Ps. 106. Et omnis ſapientia eorum deuorata eſt. & Ps. 123. Forte viuos deglutiſſent nos. Prouer. 1. Deglutiamus eum ſicut infernus viuentem. Et in eodem. 19. Et os impiorum deuorat iniquitatem. Eſa. 28. Abſorpti ſunt a vino. Et in eodē. 49. Fugabuntur qui abſorbebant te. Hiere. 51. Abſorbuit me quaſi draco. Et in eodem. Et eiiciam quod abſorbuerat de ore eius. Abac. 1. Et taces deuorante impio iuſtiorem ſe. Significat etiā precipitare ſiue diſſipare vel diruere. 2. Reg. 20. Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem. Non precipito nec demolior. Iob. 10. Et ſic repente precipitas me. Ps. 54. Precipita domine diuide linguas eorum Eccl's. 10. Et labia inſipientis precipitabunt eum. Eſa. 9. Et qui beatificantur precipitati. Et in eodem. 19. Et conſilium eius precepitabo. Et in eodem. 25. Precipitabit mortem in ſempiternum. Thren. 2. Precipitauit dominus & non pepercit. Eſa. 13. Et viam greſſuum tuorum diſſipant. Significat etiam diruere. Nu. 4. Alii nulla curioſitate videant que ſunt in ſanctuario priuſquam inuoluantur. pro quo hebrei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quando diruitur ſanctuarium. i. quando ea que ſunt in ſanctuario auferūtur de loco ſuo vbi ſunt ſita & inuoluūtur ad portandū ea quādo caſtra mouebāt. vnde idem eſt ſenſus cum littera noſtra. Inde בֶּלַע Bálaa. i. Precipitatio. ſiue deuora-

בָּלַע Deuorare. Deglutire. Abſorbeř. Glutire. Precipitare. Diſſipare. Diruere. בֶּלַע

Digitized by Google

Pcipitatio. tio vel diſſipatio. Ps.51. Dilexiſti oīa verba pcipitationis.
בלעדי בלעדי Biladai. Excepto. abſq;. preter. niſi. Gen.14. Exce
Excepto. ptis his que comederunt iuuenes. Et aliqñ vltimū
Abſq;. iod nō eſt de ſubſtantia dictionis ſed denotat pronomē pri
me perſone. vt in eodē.41 Abſq; me deus reſpōdebit pro
ſpera pharaoni. Et cōponitur cū pronominibus ſic. בלעדי
Biladai. i. Abſq; me: vt ſupra. בלעדיך Biladecha. i. abſq; te.
מבלעדי Gen.41. Et abſq; tuo imperio non mouebit quiſq; manū
aut pedem. Et recipit in principio mē. & dicitur מבלעדי
Preter. Mibalade. i. abſq;. preter. Ioſ.22. Preter altare dñi dei nři.
Ps.17. Quis deus preter dominum.

בלק בלק Balac. Nudare. ſiue dilacerare. Deſtruere. Eſa.24.
Nudare. Ecce dñs diſſipabit terrā & nudabit eam. Nau.2. Diſ
dilacerare. ſipata eſt & ſciſſa & dilacerata. vbi ponitur מבלקה Mebu
מבלקה dilacerata laca pro dilacerata.

בלתי בלתי Bilthi. Niſi. preter. ne. non. Nu.11. Nihil aliud reſpi
Niſi. ciunt oculi nři niſi man. et in eodē.32. Preter caleb
Preter. filiū iephone. Et aliqñ vltimū iod non eſt de ſubſtantia di
ctionis ſed denotat pronomē prime perſone. Oſee.13. Et
ſaluator non eſt preter me. Et aliqñ ſignificat ne vel nō.1.
Non. Reg.20. Cogitabat enī quod nō eſſet mūdus. Iob.14. Do
nec atteratur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legūt.
Donec nō celi. i. donec non ſint celi nō euigilabūt. Poteſt
etiā deriuari a dictione ſupra poſita. בלה Bala: que ſignifi
Ne. cat atterere ſicut eſt in noſtra tranſlatione. Eſa.10. Ne incur
ueritis ſub vinculo. & in eodē.14. Cedentem populos in
indignatione plaga inſanabili. pro quo hebrei legūt. Pla
מבלתי ga nō ceſſante. Et recipit in principio mē. & dicitur מבלתי
Non. Mibilthi. i. non: ſiue eo quod nō. Nu.14. Et dicāt non po
terat introducere populū in terrā. & qñq; recipit in prin
לבלתי cipio lamed. Et dicitur לבלתי Lebilthi. i. vt non. nec. ne.
Vt non. Deut.4. Et iurauit vt nō tranſirē iordanē nec ingrederer
Nec. terrā optimā. et in eodē.17. Nec eleuetur cor ei⁹ in ſupbia
ſup fratres ſuos neq; declinet in partē dexterā vel ſiniſtrā.

בם בם Bam. in eis. vel in illis. aut in ipſis. Et ē dictio cōpoſita
In eis. cuius partes non inueniūtur per ſe: vt dictū eſt ſupra
in principio huius littere beth. Et quādo refertur ad femi
nas ſcribitur cum nun in fine loco mem.

במה במה Bama. excelſum. altitudo. 1. Reg. 9. Sacrificiū eſt ho
Excelſum. die populo in excelſo. 3. Reg. 3. Illud quippe erat ex
celſum maximum. Eſa. 2. Quia excelſus reputatus eſt ipſe
במות Et in pl'ali במות Bamoth. i. excelſa ſiue altitudines. Deut.
Excelſa. 32. Et cōſtituit eum ſuper excelſa terre. 3. Reg. 15. Excelſa
autē non abſtulit. Ps.17. Et ſuper excelſa ſtatuēs me. Eſa.
Altitudines 14. Aſcendā ſuper altitudines nubiū. ponitur etiā pro col
Colla. lo eo q; eſt pars excelſa in homine. Deut. 33. Et tu eorum
colla calcabis.

במו במו Bemo. in. per. Iob.37. Ingredietur beſtia latibulum
In. ſuū. pro quo hebrei legūt. Et ingredietur beſtia in la
tibulū vel in inſidiis. Eſa.43. Cum ambulaueris in ignem
non combureris.

בן בן Ban. in eis. et refertur ad feminas. vt dictū eſt ſupra. Itē
בן בן Ben. filius. de quo vide infra in dictione ſequēti.

בנה בנה Bana. edificare. extruere. conſtruere. Gen.4. Et edifica
Edificare. uit ciuitatem. Nu.23. Edifica mihi ſeptē aras. Deut.
20. Quis eſt homo qui edificauit domū nouam: & non de
dicauit eam. Ioſ.8. Tunc edificauit ioſue altare dño deo.3.
Reg.8. Edificans edificaui domū habitaculū tuū. Ps.101.
Extruere. Quia edificauit dñs ſion. Eccl's.9. Extruxitq; munitiones
per girū. Hiere.30. Et edificabitur ciuitas in excelſo ſuo.
Et aliquando ſcribitur ſine he finali. Gen.2. Edificauit do
minus deus coſtam quā tulerat de adam in mulierē. Et in
eodē. Edificauit autē noe altare dño. Exo.1. Edificauerūt
q; vrbes tabernaculorū pharaoni. Iob.3. Et qui edificant
ſibi ſolitudines. Nu.33. Imponētes vocabula vrbibus quas
extruxerat. Deut.20. Et extrue machinas donec capias ci
uitatem. Ezech.27. Abietibus de ſanir extruxerunt te. Et
inde בנין Binian. i. edificiū. ſtructura. Ezech.40. Et mē בנין
ſus eſt latitudinē edificii calamo vno. Et idē ſignificat בניה Edificium
Binia. cum he in fine loco nū. vt in eodē.41. Et quod ſepa בניה
ratum erat edificium & parietes eius longitudinis centum
cubitorum. Significat etiam ſupradicta dictio בנה Bana.
filios habere vel filios ſuſcipere. Gen.16. Si forte ſaltē ex Filios ſuſcipere.
illa ſuſcipiam filios. inde dicitur בן Ben. i. filius quia eſt qua בן
ſi edificium parentū eius. Poteſt etiā deriuari a dictione ſu
pradicta בין Bin. quod ſignificat itelligere. vt ſupra dictum Filius.
eſt. et ideo Hiere.49. vbi nos hēmus. Periit cōſiliū a filiis.
Aliqui hebrei legūt. Periit cōſiliū ab intelligētib⁹: et ſic trā
ſtulerūt lxx. qa ē equiuocū ad vtrūq;. & accipitur multipli
citer. ſ. p filio naturali. Gen.5. Et genuit filios & filias. et in
eodem.18. Et habebit filium ſara vxor tua. & in eodē.45.
Ioſeph filius tuus viuit. Accipitur etiā pro filiis filiorū vel Filius pro nepote.
pro quocūq; deſcendēte ab alio: qui dicitur filius eius. vt fi
lii iſrael. filii Iuda. filii Leui. Nu.16. Audite filii leui. Et nō Filius pro ſucceſſore.
ſolum pro filiis filiorū ſed etiā pro filiis filiarum. Gen.31. Filii pro filiis filiarū.
Filie mee & filii. Pro quo hebrei legūt. Filie filie mee: & fi
lii filii mei. ſ. ſunt: qui vtiq; erant filii filiarū ſuarū. Accipi
cipitur etiā pro filio adoptiuo. Exo.4. Filius meus primo Filius adoptiuus.
genitus iſrael. et ſupra in eodē.2. Quem illa adoptauit in
locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiū.
Accipitur etiā pro diſcipulo vel pro quocūq; qui ſequitur Filius pro diſcipulo
doctrinā alterius: qui dicitur filius eius. 4. Reg.2. Videntes
autē filii prophetarū qui erant in hiericho. vnde magiſter
vel dñs aut princeps pater appellatur in ſcriptura. vt dictū
eſt ſupra in principio huius voluminis. Et etiā cuiuſcunq;
opera facit eius filius dicitur. Deut.3. Omnes viri robuſti,
pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis .1. Reg .2.
Porro filii heli filii belial. 3. Reg.21. Et eductis duobus vi
ris filiis diaboli fecerunt eos ſedere cōtra eum. Ps.88. Et fi
lius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde ſaluator in
euāgelio ioānis.8 ait. Si filii abrae eſtis: opera abrae facite.
Et etiā quando aliquis eſt dignus aliqua re vel aliqua pena Dignus.
dicitur filius illius rei. Deut.25. Si autē eum qui peccauit di
gnum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autē
qui peccauit filius fuerit flagellationis. i. dignus plagis ſi
cut eſt in littera noſtra. 2. Reg.12. Viuit dñs quia filius mor
tis eſt vir qui fecit hoc. Et etiā qñdo aliquis habet aptitudi
nem ad aliquā rem aut ex ea producitur dicitur filius eius.
Iob.41. Non fugabit eum vir ſagittarius. Pro quo in he
breo habetur. Non fugabit eū filius arcus. Eſa.5. Vinea fa
cta eſt dilecto meo in cornu filio olei. i. in angulo terre pin
guiſſime apto oliuis. ſicut exponūt hebrei. Et in eodē.21.
Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur.
Et filius aree mee. & dicitur filius aree granū frumenti: eo
quod producitur in ea. Thren.3. Miſit in renibus meis fi
lios pharetre ſue. vbi per filios pharetre itelligūtur ſagitte
Et etiā viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis ſiue po
puli dicūtur filii eius. vt Gen.21. Preſentibus filiis populi
mei. Eſa.11. Simul predabūtur filios orientis. Hiere.2. Filii
memphis & taphnis. Thren.4. Filii ſion inclyti. ſignificat
etiā etatē vel durationē. Exo.12. Agnus abſq; macula ma
ſculus anniculus. Pro quo hebrei legūt. Agnus abſq; macu
la maſculus filius vnius anni. i. etatis vnius anni. Et.1. Reg. Etas.
13. Filius vnius anni erat ſaul cum regnare cepiſſet. Accipi
tur etiā pro paruo animali cuiuſcūq; ſpeciei qui adhuc ſe
quitur matrē. Gen.18. Et tulit inde vitulū. pro quo in he

Digitized by Google

Filius. breo habetur filius vacce. & ſimiliter vbicunqꝫ nos habe-
mus vitulū de armento: in hebreo habetur vitul⁹ filius vac
ce. Et ſic pullus colūbe in hebreo dicitur filius colūbe. & in
בָּנִים plurali בָּנִים Banim ſiue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis
בְּנֵי ſupradictis. Et in genere feminino ſcribitur irregulariter.
Filia Nam cū deberet dici בְּנַת Benath: dicitur בַּת Bath: & defi-
בְּנַת cit littera nun que eſt littera ſubſtantialis. & ſignificat filiā.
בַּת Geñ. 30. Peperit filiā nomine dinam. Exo. 2. Deſcendebat
Filia filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Ps. 136. Filia baby-
lonis miſera. Threñ. 2. In tabernaculo filie ſion. et in eodē.
Et cōſolabor te virgo filia ſion. Et accipitur quaſi eiſdem
modis quibus. בֵּן ben: vt ſupra. Itē ſignificat pupillā vt di-
בָּנוֹת ctum eſt ſupra in dictione בָּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת
Banoth ſcribitur regulariter cum littera nun. Et ſignificat
Filie. filias. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. & in eodē. 49. Filie
diſcurrētes ſup murū. Canti. 1. Nigra ſum ſed formoſa filie
ieruſalē. Et etiā accipitur pro villis vel viculis aut ſuburba-
Viculus nis quia ſunt quaſi filie ciuitatis. Iudi. 1. Manaſſes quoqꝫ
תַּבְנִית non deleuit bethſan & chanath cū viculis ſuis. Inde תַּבְנִית
Thabnith. i. ſimilitudo. exemplar. deſcriptio. Exo. 25. Iux
Similitudo. ta ſimilitudinē tabernaculi quod oſtendā tibi. Et in eodē.
Exemplar. Inſpice & fac ſecundū exemplar quod tibi in monte mon-
ſtratū eſt. 4. Reg. 16. Et ſimilitudinē iuxta omne opus eius
Deſcriptio 1. Paral. 28. Dedit autē dauid ſalomoni filio ſuo deſcriptio
nem porticus templi. Et in eodē. Vt ex ipſo fieret ſimilitu-
do quadrige cherubin. & in eodē. Vt intelligerē vniuerſa
opera exēplaris. de dictione אֲבָנִים obnaim vide ſupra in
dictione אֶבֶן eben.

בָּנוּ בָּנוּ Banu. in nobis. & eſt dictio cōpoſita cuius partes non
In nobis. inueniūtur per ſe vt dictum eſt ſupra.

בָּסַס בָּסַס Baſas. conculcare. calcare. De quo vide ſupra in di-
Cōculcare. ctione בּוּס Bus.

בֹּסֶר בֹּסֶר Boſer. vua acerba. ſiue botrus immaturus. Iob. 15.
Botr⁹ im- Ledetur quaſi vinea in flore botrus eius. Hiere. 31. Pa
maturus tres comederūt vuam acerbam: & dentes filiorū obſtupue
vua acerba runt. et in eodē. Omnis homo qui comederit vuā acerbam
obſtupeſcēt dentes eius. Accipitur etiā pro quolibet fructu
immaturū. immaturo. Eſa. 18. Et immatura perfectio germinabit.

בָּעָה בָּעָה Baa. Querere. requirere. inueſtigare. petere. feruere.
Querere Eſa. 21. Si queritis querite cōuertimini venite. & in
eodē. 30. Et requiſita in muro excelſo. Dañ. 6. Vt oīs qui pe
Petere. tierit aliquā petitionē. Et aliqñ ſcribitur cum aleph in fine.
vt in eo. Qui rogaret quicqꝫ de diis. et in eo. Orat obſecra
Rogare tione ſua. i. rogat vł petit petionē ſuā. Significat ēt feruere.
Eſa. 64. Sicut exuſtio ignis tabeſcerēt: aque arderēt igni.
Pro quo hebrei legūt. Sicut exuſtio ignis tabeſcerent: aque
Feruere. feruerent igni. & īde deriuatur. אֲבַעְבֻּעֹת Abaabuoth. qđ ſi-
אֲבַעְבֻּעֹת gnificat puſtulas ſiue veſicas que fiunt ex feruore vel cale
Veſice. factione ſanguinis. Exo. 9. Erunt enim in hominibus & iu
mentis vlcera & veſice.

בָּעַט בָּעַט Baat. recalcitrare. calce abiicere. Deut. 32. Incraſſatus
recalcitraſ eſt dilectus & recalcitrauit. 1. Reg. 2. Quare calce abie
Calce abi ciſtis victimam meam. Et tranſlatiue ponitur pro cōtem-
icere. nere aut vilipendere.

בָּעַל בָּעַל Baal. poſſidere. dominari. in poteſtatē habere. ſubiu-
gare. maritū eſſe. ł. haberē vxorē. ſiue rem cū muliere
Poſſidere habere. Eſa. 26. Dñe deus noſter poſſederūt nos dñi abſqꝫ
Dñari. te: et in eo. 54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere.
31. Et ego dominat⁹ ſum eorū. Significat etiā maritū eē ſi
ne vxorē habere: eo ꝙ vir eſt quaſi dñs vxoris & poſſidet
Vxoē hře. eam. Deut. 24. Si acceperit homo vxorē & habuerit eam.
et Malach. 2. Et habuit filiam dei alieni. Accipitur etiā pro
dormire cū vxore. Deut. 21. Et poſtea intrabis ad eam: dor
mieſqꝫ cum illa. Ponitur etiā pro inhabitare terrā que erat Dormire
deſerta: eo ꝙ redigitur in poteſtatē habitantiū: & poſſide- cum vxore.
tur ab illis ſicut vxor a viro. Eſa. 62. Et terra tua inhabitata Inhabita-
Et in eodē. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Baal. i. re terram.
dominus. poſſeſſor. ſiue poſſidens. vel habens. aut vir. ſiue בַּעַל
maritus. Exo. 21. Dñs quoqꝫ bouis innocēs erit. & in eodē. Dñs.
Bos lapidibus obruetur: & dominū eius occidēt. & in eo.
Reddet dñs ciſterne preciū iumentorū. Eſa. 16. Dñi gentiū
exciderūt flagella eius. Ponitur ēt ꝓ habēte vxore vel pro
marito. Exo. 21. Si habens vxorē & vxor egredietur ſimul. Vxoē hñs
Et in eodē. Subiacebit damno quantū maritus mulieris ex Maritus
petierit. Geñ. 20. Habet enim virū. Pro quo hebrei legūt. Vir.
Et ipſa eſt maritata marito. vbi ponitur בְּעֻלַת Beulath. pro בְּעֻלַת
maritata. Deut. 22. Si dormierit vir cū vxore alterius. Pro maritū hñs
quo hebrei legūt. Si dormierit vir cū vxore maritata mari
to. Ponitur etiā pro habente vel poſſidēte quancūqꝫ rem.
Geñ. 37. Ecce ſomniator venit. pro quo hebrei legūt. Ecce
habens ſomnia venit. Et in eodem. 49. Inuiderunt ei ha- Habens.
bentes iacula. Eſa. 41. Habens roſtra ſerrantia. Significat
etiā principem vel magiſtrū: eo ꝙ habet dominiū vel ſcien
tiam. Leuit. 21. Sed nec in principe populi ſui cōtaminabi- Princeps
tur. Eccľs. 12. Que per magiſtrorū conciliū data ſunt a pa- Magiſter
ſtore vno. eſt etiā בַּעַל Baal. nomen idoli qui erat quaſi do בַּעַל
minus eis a quibus collebatur.

בְּלִיל בַּעֲלִיל Baalil. Separatū. Ps. 11. Argentū igne examinatū בַּעֲלִיל
probatū terre. Pro quo beatus hieronymus in pſal-
terio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit. Argentū proba-
tum ſeparatū a terra. Et dicunt aliqui hebrei quod deriua- Separatū.
tur a ſupradicta dictōe בַּעַל Baal. que ſignificat dominiū: eo
quod argentum puriſſimū habet dñium ſup alias res terre
ſtres. Iuxta illud Eccľs. 10. Pecunie obediunt omnia. vbi in
hebreo argentum ponitur pro pecunia. Argentū

בָּעַר Baar. Ardere. comburere. ſuccendere. ledere. depaſci. בָּעַר
auferre. ferre. ſeparare. inſipientē fieri Exo. 3. Et vide Ardere
bat ꝙ rubus arderet. & in eodē. Quare non cōburatur ru- Cōburere.
bus. et in eodē. 35. Non ſuccendetis ignē. Leui. 6. Quē nu- Succēdere
triet ſacerdos ſubiiciens ligna. Pro quo hebrei legūt. Et ſuc
cendet ſup illud ſacerdos ligna. Nu. 11. Vocauitqꝫ nomē lo
ci illius incenſio: eo ꝙ ſuccenſus fuiſſet contra eos ignis do
mini. Deut. 4. Qui ardebat vſqꝫ ad celum. Et in eodem. 5.
Et montē ardere vidiſtis. Iudi. 15. Sicut ſolent ad ardorem
ignis ligna conſumi. pro quo hebrei legūt. Sicut ligna que
ſuccenſa ſunt igni. Et in eodē. Quibus ſuccenſis & cōpor-
tate iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt. Cōcremaſ.
Ps. 17. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Ps. 82. Sicut ignis qui
cōburit ſiluam. Eſa. 1. Et ſuccendetur vtrūqꝫ ſimul. et in eo.
10. Et ſuccēdetur & deuorabitur ſpina eius & vepres in die
vna. & in eodē. 40. Et liban⁹ nō ſufficiet ad ſuccendendū.
Et in eodē. 43. Et flamma non ardebit in te. Hiere. 4. Et
ſuccēdatur & nō ſit q extinguat. & in eo. 7. Patres ſuccēdūt
ignem. et in eodē. 30. Et factus eſt in corde meo quaſi ignis
eſtuans. & in eodē. 36. Et poſita erat arula coram eo plena Eſtuare
prunis. pro quo hebrei legūt. Et arula erat coram eo ſuccē-
ſa. i. plena prunis: ſicut eſt in littera noſtra. Threñ. 2. Succē-
dit in iacob quaſi ignis. Ezech. 39. Et ſuccendēt & combu
rent arma. Naū. 2. Et ſuccendam vſqꝫ ad fumū quadrigas
tuas. Malach. 4. Ecce enim dies veniet ſuccenſa. Inde בְּעֵרָה בְּעֵרָה
Beera ſiue תַּבְעֵרָה Thabeera. i. incendiū. ſiue incenſio. Exo. תַּבְעֵרָה
22. Reddet damnū qui ignē ſuccenderit. pro quo hebrei le
gunt. Reddet. ſ. dānum qui incendit incendiū. Nu. 11. Voca Incendiū.
uitqꝫ nomen loci illius incenſio. Et inde בַּעַר Baer. i. Ardor Incenſio
ſuccenſio. focus. Eſa. 4. In ſpiritu iudicii & ſpiritu ardoris Ardor
Et in eodē. 44. Et facta eſt hominibus in focū. Significat בַּעַר

Digitized by Google

Ledere. etiam ledere.vel depaſci.aut demetere. Exo.22. Si leſerit
quiſpiā agrū vel vineā.Et in eo. Et dimiſerit iumentū ſuū
Depaſci vt depaſcatur aliena. Eſa.3.Vos autē depaſti eſtis vineā.3.
Demetere. Reg. 16. Ecce ego demetam poſteriora baaſa & poſteriora
domus eius. et in eodē.21. Et demetā poſteriora tua. Item
Auferre. ſignificat auferre: vel ſeparare. Deut.13.Auferes malū de
medio tui.& in eodē.17.Auferes malū de iſrael. et in eodē
22.Et auferes malum de medio tui. & in eodē.26. Attuli
quod ſanctificatū eſt de domo mea. Pro quo hebrei legūt.
Separare. Abſtuli vel ſeparaui.ſ.a cōmunibus vſibus. et in eodē.Nec
ſeparaui ea in qualibet immūditia. Iudi.20. Vt auferatur
malū. Et qa qñ aliquis eligitur ſeparatur de medio aliorū
בָּעַר ideo pōitur בָּעַר Baer.pro electione vel ꝑ electo.Nu.24.Et
Electus. fueris electus de ſtirpe cain.Ponitur etiam pro oſtenſione.
Oſtenſio Eſa.6.Et cōuertetur & erit in oſtenſionē. Tamē aliqui he-
brei legūt in hoc loco.Et erit in ſeparationē vel in ablatio
nem.Alii ſic.Et erit in paſtum: ſequētes predictas ſignifi-
cationes.Significat etiā inſanire: ſiue inſipientē vel ſtultū
inſipiētē et eſſe. Hiere.10. Pariter inſipientes & ſtulti probātur.& in
Stultus. eodē. Stultus factus eſt oīs homo a ſcientia ſua. Et inde
נִבְעָרָה נִבְעָרָה Nibara.i.inſipiens.Eſa.19. Dederunt conſiliū inſi-
Inſipiens. piens.Et idē ſignificat בַּעַר Báar.Ps.91.Vir inſipiens non
בַּעַר cognoſcet.Et in plurali בְּעָרִים Boarim.i.inſipiētes.Ps.93.
Inſipiens. Intelligite inſipiētes in populo.Ezech.21. Dabo te in ma-
בְּעָרִים nus hominū iſipientiū.et inde בְּעִיר Beir.i.Iumentū.Geñ.
Inſipiētes 45.Onerantes iumēta veſtra ite in terrā chanaā.Exo.22.
בְּעִיר
Iumētum. Et dimiſerit iumentū ſuū.Nu.20.Vt et nos & noſtra iumē
ta moriamur.& in eodē.Ita vt ꝑplus biberet & iumēta.

בָּעַת בָּעַת Baath.Conturbare vel exagitare.obſtupeſcere.terre
re.1.Reg.16.Et exagitabat eum ſpiritus neqꝫ. Et in
Exagitare. eodē.Ecce ſpiritus dñi malus exagitat te.Heſter.7.Quod
obſtupeſcē ille audiēs illico obſtupuit.Eſa.21.Emarcuit cor meū tene
ſtupefacer. bre ſtupefecerūt me.Et idē בְּעָתָה Beatha.i. Terror.ſiue for
בְּעָתָה mido.Hiere.8. Tēpus medele & ecce formido.Et in plali.
Formido בִּעוּתֵי Biuthe.Iob.6. Terrores dei militant contra me.Ps.
בִּעוּתֵי 78.Terrores tui conturbauerunt me.
Terrores

בֹּץ בֹּץ Bos.cenum.vel lutū.Hiere.38.Demerſerūt te in ceno
et in lubrico pedes tuos.vbi ponitur lubricū pro luto.
Cenum. Et aliquādo ſcribitur cum he in fine vt in ſequēti dictione.

בִּצָּה בִּצָּה Biſa.Humor.cenū.Iob.8.Nunquid virere poteſt ſcir
pus abſqꝫ humore. et in eodē.40 In locis humētibꝰ.
Humor Cenum pro quo hebrei legūt.In ceno vel in loco cenoſo.cuius plu
rale ſcribitur cū aleph loco he:et ſignat loca cenoſa vel hu-
mida. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit littora: eo ꝙ
Littora. plerūqꝫ ſunt cenoſa vel humida.Ezech.47. In littoribus
autē eius et in paluſtribus non ſanabūtur.

בָּצָל בָּצָל Baſel.cepe. Nu.11. Porriqꝫ & cepe & allia. Et ſolū in-
uenitur in numero plurali in predicto loco.
Cepe.

בָּצַע בָּצַע Baſaa.prodeſſe.ſiue lucrari.auariciā ſequi.auare rape
re.auaricie ſtudere.cōcupiſcere. ſuccindere.complere
Prodeſſe. perficere.Geñ.37.Quid prodeſt ſi occiderimus fratrē no-
ſtrum.Iob.22.Aut qd ei prodeſt ſi imaculata fuerit via tua.
auare rape et in eodē.27. Que eſt enim ſpes hypocrite ſi auare rapiat.
Prouer.1.Sic ſemite oīs auari. Pro quo in hebreo habetur.
Auariciā ſequi. Sic ſemite oīs ſectantis auariciā. vel omnis cōcupiſcentis
cupiditatem.Prouer.15.Conturbat domū ſuā qui ſectatur
auariciam.Hiere.6.Omnes ſectantur auariciā. Ezech.22.
Et auare proximos tuos calūniabaris. Et in eodē.Ad per-
dendas aīas auare ſectando lucra.Significat etiā ſuccindere
Succidere aut vulnerare. Iob.6. Soluat manū ſuam & ſuccidat me.
Eſa.38.Dum adhuc ordirer ſuccidit me.Ioel.2. Sed & per
feneſtras cadent: & non demoliētur.i.non ſcindentur vel
Vulnerare non vulnerabūtur.Amos.9.Auaricia enim in capite oīm.
Pro quo hebrei legūt. Et vulnerabit eos in capite oēs ſiue
in capite omniū.Poteſt etiā legi ſic.ſ. et auaricia eorum in
capite omniū.quod eſt idē ſenſus cum littera noſtra. Item
ſignificat cōplere vł iplere aut ꝑficere.Eſa.10.Et erit cū im Implere.
pleuerit dñs cuncta opera ſua in monte ſion.Threñ.2.Cō- Cōplere
pleuit ſermonē ſuū.Zach.4.Et manus eius ꝑficient eam. Perficere
Inde.בֶּצַע Béſaa ſiue בֶּצַע Báſaa.i.Auaricia.lucrum.cupidi בֶּצַע
tas.rapina.preciſſio.Exo.18. Et qui oderint auariciā.Iudi. בֶּצַע
5.Et tamē nihil tulere predantes.Pro quo in hebreo habe- Auaricia.
tur.Rapinam argenti ſiue lucrum argenti non acceperūt. Lucrum.
Ps.118. Inclina cor meū deus in teſtimonia tua & non in
auariciā.Prouer.28. Qui odit auariciā longe fiēt dies eiꝰ.
Eſa.56.Vnuſquiſqꝫ ad auariciā ſuam.& in eodem.57.Pro-
pter iniquitatē auaricie eius iratus ſum. Mich.4. Et inter
ficies dño rapinas eorum. Hiere. 51. Venit finis tuus pe- Rapina
dalis preciſſionis tue. Preciſſio.

בָּצַק Baſac. Subtritū eſſe: ſiue attritū eſſe. Deut.8.Et pes בָּצַק
tuus non eſt ſubtritus.Nee.9.Pedeſqꝫ eorū non ſunt ſubtritū eē
attriti.Et inde בָּצֵק Baſec.i.maſſa vel paſta eo ꝙ fit teren- בָּצֵק
do manibus vel pedibus.Exo.12.Tulit igitur populus con Maſſa.
ſperſam farinā.i.maſſam ex aqua & farina confectā. & in
eodem. Coxerūtqꝫ farinam quā dudū de egypto conſper-
ſam tulerant. Oſee.7.Quieuit paululum ciuitas a cōmix-
tione fermenti. Fermentū

בָּצַר Baſar.deeſſe ſiue deſiſtere.ꝓhibere.auferre vīdemia בָּצַר
re.munire. Geñ.11.Nec deſiſtēt a cogitationibꝰ ſuis Deſiſtere
donec eas ope cōpleāt. Iob.42.Et nulla te latet cogitatio.
Pro quo hebrei legūt. Et non prohibetur vel non aufer-
tur a te cogitatio.Ps.75.Qui aufert ſpiritū principum.Et Auferre.
inde בַּצֹּרֶת Baſóreth.i.Tempus prohibitionis pluuie. pro בַּצֹּרֶת
quo beatus Hieronymus tranſtulit ſiccitatē.Here.17.Et in Siccitas
tpe ſiccitatis nō erit ſolicitū.Et idē ſignat בַּצָּרוֹת Baſaroth בַּצָּרוֹת
in plurali.vt in eodē.14.Quod factū eſt verbū dñi ad hie- Siccitas
remiā de ſermonibus ſiccitatis.Significat etiā vindemiare
vel vuas colligere.Leuit.25.Et vuas primitiarū tuarū non Vuas colli
colliges quaſi vindemiā. Deut.24. Si vīdemiaueris vineā gere.
tuam.Iudi.9. Vaſtantes vineas vuaſqꝫ calcantes. Pro quo Vīdemiaſ.
hebrei legunt.Et vindemiauerūt vineas ſuas:& calcauerūt
ſcilicet vuas. Et inde בֹּצֵר Boſer.i. vindemiator. Hiere.6. בֹּצֵר
Conuerte manū tuam quaſi vindemiator ad cartallū.Et in vīdemiator
plurali בֹּצְרִים Bóſrim. vt in eodem.49. Si vindemiato- בֹּצְרִים
res veniſſent ſuper te:non reliquiſſent tibi racemū.& inde Vindemia
בָּצִיר Baſir.i.vindemia.Leui.26.Apprehēdet meſſium tri tores
tura vindemiam: & vindemia occupabit ſementē.Iudi.8. בָּצִיר
Melior eſt racemus ephraim vindemia abiezer. Itē ſigni- Vindemia
ficat munire.Eſa.22.Et deſtruxiſtis domos ad muniēdum Munire.
murū.Hiere.51.Si firmauerit in excelſo robur ſuū.i.mu-
nierit.et inde בָּצִיר Baſir.i.munitio vel munitus.Zach.11. בָּצִיר
Succiſſus eſt ſaltus munitus.et aliquādo ſcribitur cū mem Munitus.
in principio & dicitur מִבְצָר Mibſar.i.munitio vł munita. מִבְצָר
Hiere.8. Cōuenite & igrediamur ciuitatē munitā.Abach. Munita.
1.Ipſe ſuper oēm munitionē ridebit. Et in plurali מִבְצָרִים Munitio
Mibſarim ſiue מִבְצָרוֹת Mibſaroth.i.munitiones. Threñ. מִבְצָרִים
2.Deſtruxit in furore ſuo munitiones virginis iuda. Dañ. מִבְצָרוֹת
11.Et capiet vrbes munitiſſimas.Et aliqñ ſcribitur cum lr̄a Munitōes
nū in fine.& dicitur בִּצָּרוֹן Biſaron. Zach.11.Cōuertimini בִּצָּרוֹן
ad munitionē vincti ſpei.Et inde בְּצוּרָה Beſura.i.munita Munitio
vel murata.Eſa.27.Ciuitas enī munita deſolata erit.Et in בְּצוּרָה
plurali בְּצֻרוֹת Beſuroth.Nu.13.Et vrbes fortes atqꝫ mura- Munita.
tas.2.Reg.20.Ne forte inueniat ciuitates munitas & effu- בְּצֻרוֹת
giat nos. Significat ēt ea que ſunt difficilia intellectu.Pro Muratas.
quo beatus hieronymꝰ tranſtulit firma. Hiere.33.Et annū Firma.
ciabo tibi grandia & firma que neſcis.Et inde בָּצֵר Baſer.i. בָּצֵר

Digitized by Google

ſilex:qui eſt lapis durꝰ & firmiſſimus.Iob.22. Dabit pro
Silice terra ſilicem:& pro ſilice torrentes auri.Hebrei tamē dicūt
quod in predicto loco ſignat aurū:eo ꝙ difficile habetur.
בָּקַק בקק Bacac.vaſtare. diſſipare.demoliri.diſrūpere.euacua
Diſſipare. re.Eſa.24.Ecce dñs diſſipabit terram.Oſee.10.Vi-
Euacuare. tis frōdoſa iſrael.Pro quo hebrei legūt. Vitis euacuata.i.in
fructuoſa iſrael.& idē ſignat frōdoſa.i.īfructuoſa:qa humo
rem quē debuerat in vuas tranſmutare: mutauit in foliorū
Vaſtare et frondiū multitudinē.Naū.2. Quia vaſtatores diſſipaue
runt eum.Et aliqn̄do ſcribitur cum ſimplici coph. Eſa.19.
Diſrūpere Et diſrūpetur ſpiritus egypti in viſceribꝰ eius. et in eo.14.
Diſſipatione diſſipabitur terra.Hiere.9.Et diſſipabo cōſi-
Demoliri. lium iuda & ieruſalem. & in eodē.51.Et demolientur terrā
eius.Et de hoc vide ſupra in dictione בוק Buc.
בַּקְבּוּק בקבוק Bacbuc.vas teſteū cuius os eſt anguſtū. Et a ſono
nomen accepit:quia cum mergitur in aqua:vel cū
ex eo aqua effunditur facit talem ſonū. Pro quo beatus hie
Lagūcula. ronymus lagunculā traduxit. Hiere.19.Vade & accipe la-
gunculā figuli teſteam.& in eodē.Et conteres lagūculā.
בָּקַע בקע Bacaa.rumpere.irrūpere.erūpere.interrūpere.diſrū
pere.diuidere:vł ſcindere.diſſecare. aperire.euellere.
Rumpere. Geñ.7.Rupti ſunt oēs fontes abyſſi magne.Ioſ.9.Vtres vi
ni nouos īpleuimus:nunc aūt rupti ſunt. Eſa.34.Et circū-
fodit & fouit ī vmbra eiꝰ.Pro quo hebrei legūt.Et rumpit
& fouit in vmbra eiꝰ.et in eodē.59.Oua aſpidū ruperunt.
Irrūpere 2.Reg.23.Irruperūt ergo tres fortes caſtra philiſtinorum.
4.Reg.3.Tulit ſecū ſeptingentos viros educentes gladios
vt irrūperent ad regem edon.Iob.26. Vt non erūpat pa-
Erūpere. riter deorſum.Prouer.3.Sapientia illius eruperunt abyſſi.
Eſa.58. Tunc erūpet quaſi mane lumē tuū. & in eodē.59.
Et quod confotū eſt erūpet in regulū.Ezech.13.Et erūpere
faciam ſpiritū tempeſtatū.4.Reg.25. Et interrupta eſt ci-
uitas.2.Paral.32.Et obſedit ciuitates munitas volens eas
capere.Pro quo hebrei legūt.Et obſedit ciuitates munitas
Interrūpe vt interrūperet eas ſibi.i.vt vi armorū caperet eas ſibi. Ps.
77.Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit
Dirūpere petrā in heremo. Nu.16. Dirupta eſt terra ſub pedibus eo-
rum.3.Reg.1.Et inſonuit terra a clamore eorū.pro quo he-
brei legūt.Et diſrupta eſt terra a clamore eorū.i.tam forti-
ter clamabāt ꝙ videbatur ac ſi terra diſrūperetur. Iob.32.
Quod lagūculas nouas diſrumpit. Ps.73.Tu dirupiſti fon
tes & torrentes. Eſa.64.Vtinam diſrumperes celos. Item
ponitur pro ſcindere vel dilacerare aut diſſipare. Ps.140.
Sicut craſſitudo terre erupta eſt ſuper terrā.Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē trāſtulit
Scindere. Sicut agricola cū ſcindit terrā. Eſa.35. Quia ſciſſe ſunt in
deſerto aque.et in eo.63.Qui ſcindit aquas ante eos. Oſee
13.Beſtia agri ſcidet eos.Mich.1.Et valles ſcidētur. Abach.
3.Fluuios ſcindes terre.Zach.14.Et ſcindetur mons oliua
rum ex media parte ſui. Item ſignificat aperire vel diſſe-
Aperire. Diſſecare care. Iudi.15.Aperuit itaq; dñs molarē dentem in maxilla
aſini.Hiere.39. Aperta eſt ciuitas.Amos.1. Eo ꝙ diſſecue-
Auellere rint pregnātes galaad.Item pōitur pro auellere.Eſa.7. Et
auellamus eū ad nos.Itē ponitur pro dilacerare vel diſſipa
dilacerare. re.Hiere.29. Et dilacerabis oēm humerū eorū. Ezech.30.
Diſſipare. Et alexandria erit diſſipata.Et īde מְבוּקָּעָה Mebucaa.i.ſciſ-
מְבוּקָּעָה ſa vel interrupta aut diſſipata.Ezech.26.Quaſi per introi
Diſſipata. tū vrbis diſſipate. Et in plali מְבוּקָּעִים Mebucaim.i.ſciſſi.
מְבוּקָּעִים Ioſ.9.Et vtres vinarios ſciſſos atq; conſutos.& inde בְּקִעִים
Sciſſi. Bechiim.i.Sciſſure vł ſciſſiōes.Eſa.22.Et ſciſſuras ciuitatis
בְּקִעִים Sciſſure dauid videbitis.Amos.6.Et percutiet domū maiorē ruinis
בִּקְעָה et domū minorē ſciſſionibus. Et inde בִּקְעָה Bicaa.i.cāpus
vel planicies aut vallis que eſt inter duos montes & diuidit

inter eos. Geñ.11. Inuenerunt campum in terra ſenaar.et Campus.
Deut.8.In cuius campis & montibus erūpunt fluuiorum
abyſſi.Eſa.4.Erunt praua in directa & aſpera in vias pla-
nas.Pro quo hebrei legūt.Erunt praua in directa & aſpera Planicies
in campū ſiue in planiciē aut in vallē.Et inde בֶּקַע Bechaa. בֶּקַע
ideſt dimidiū ſiue particula cuiuſdā ponderis ſecundū he-
breos.Pro quo in noſtra tranſlatione habetur duos ſiclos.
Geñ.24.Protulit vir inaures aureas appendētes ſiclos du duo ſicli
os.pro quo hebrei legūt.Protulit vir inaurem aureā appē
dens dimidiū ponderis.Exo.38.Oblatū eſt autē ab iis qui Dimidium
tranſierunt ad numerū. pro quo hebrei legunt. Dimidius
ſiclus per ſingula capita.
בִּקֵּר Bicher.querere.viſitare.recenſere. Leuit.13.Sin aūt בִּקֵּר
poſt emundationē rurſus creuerit macula in cute:nō Querere Viſitare
queret amplius.Ps.26.Et viſitem templū eius.4.Reg.16.
Altare vero ereū erit paratū ad voluntatē meam. pro quo
hebrei legūt. Altare vero ereū erit mihi ad viſitandū ſiue
ad querendū.Eſd.4.Vt recēſeas ī libris hiſtoriarū. Ezech. Recenſere.
34.Et viſitabo eos ſicut viſitat paſtor gregē ſuū. ponitur
etiā pro eligere.vt Leuit.27.Non eligetur nec bonum nec Eligere
malū.Inde בֹּקֶר Bócher.i.mane ſiue matutinū.dictū fortaſ בֹּקֶר
ſe a querendo.nam mane incipimus res querere aut viſita
re.Geñ.1.Et factum eſt veſpere & mane dies vnꝰ. Exo.14. Mane.
Iamq; aduenerat vigilia matutina.Iob.38.Cum me lauda
rēt ſimul aſtra matutina.Et in plali בְּקָרִים Becharim. Eſa. בְּקָרִים
33.Eſto brachiū noſtrū in mane. Threñ.3. Noui diluculo. Mane.
Et inde בִּקֹּרֶת Bicóreth.i.vapulatio:vel vapulata.Leui.19. בִּקֹּרֶת
Vapulabūt ambo.pro q̄ hebrei legūt.Verberata erit: ſiue Vapulatio
vapulatio erit.i.vapulauit ipſa:ſiue vapulabūt ambo ſicut
eſt in littera nr̄a.Et deriuatur a p̄dicta dictiōe בִּקֵּר Bicher
ideſt.viſitauit:eo ꝙ punitio delicti eſt viſitatio. Iuxta illud
pſalmi.88.Viſitabo in virga iniquitates eorū & in verbe-
ribus peccata eorū.Itē בָּקָר Bacar.i.vacca ſiue bos.Geñ.12. בָּקָר
Fuerūtq; ei oues & boues.& in eodē.21.Tulit itaq; abraam Bos.
oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo ſin
gulare pro plurali:quia eſt nomē ſpeciei.et in eodē. 18.Et
tulit inde vitulū tenerrimū.p quo in hebreo legitur. Et tu
lit inde filium vacce tenerrimū.i.vitulū paruū qui adhuc
ſequitur matrē.et eſt idem ſenſus cū littera nr̄a.& ſimiliter
in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vacce: in tranſla-
tione noſtra ponitur vitulus: ſiue vitulus de armēto. nam
ponitur etiā pro armento. Geñ.18. Ipſe vero ad armentū
cucurrit.Exo.10.Cum ouibus & armentis.Deut.32. Buty-
rum de armento. Oſee.5. In gregibus ſuis & in armentis Armentū.
ſuis vadēt ad querendū dñm. Et pluralr̄ declinatur בְּקָרִים בְּקָרִים
Becarim.ſecundū terminationē maſculinorū.pro quo bea Bubali
tus hieronymus tranſtulit bubalos.Amos.6. Aut arari po בֹּקֵר
teſt in bubalis.Et inde בֹּקֵר Bocher.i.armētarius.Amos.7. armētariꝰ.
Sed armentarius ego ſum.
בִּקֵּשׁ Biches.Querere.requirere.petere.deprecari.roga- בִּקֵּשׁ
re.Geñ.37.Fratres meos quero.Exo.2.Et querebat Querere
occidere moyſen. & in eodē.4. Mortui enim ſunt oēs qui
querebāt animā tuam.1.Reg.10.Queſierūt ergo eum.et in
eodē.13.Queſiuit ſibi dñs virum iuxta cor ſuū. & in eodē.
20.Et requirat dñs de manu inimicorū dauid. & in eodē. Requirere
23.Si quis queſierit animā meā:queret & animā tuā.Eſter.
2.Queſitūq; eſt & inuentū.Ps.4. Et queritis mendacium.
Ps.26.Vnam petii a dño hanc requirā. Canti.5. Queſiui
et non inueni illum.Ezech.3.Sanguinē eius de manu tua
requirā.Malach.2.Et legem requirent ex ore eius. Signifi
cat etiā petere vel deprecari.Eſd.8.Et peteremus ab eo viā Petere. Deprecari
rectam.Eſter.4.Et deprecaretur eum pro populo ſuo. Et Rogare.
in eodē.7. Vt rogaret heſter reginā pro anima ſua.Dañ.2.

Digitized by Google

Et rogauit eunuchorū prepoſitū ne contaminaretur. Et in
בַּקָּשָׁה de בַּקָּשָׁה Bacaſa.i.petitio ſiue depcatio.vt Heſter.5.Que
Petitio eſt petitio tua heſter regina.
בַּר בַּר Bar.Filius.frumētum.electus.purus.vel mūdus. Dan.
7.Et ecce cum nubibus celi quaſi filius hominis venie
Filius. bat Et inde Bariona interpretatur filius colūbe:& barto-
lomeus filius ptolomei.ſignificat etiā frumentū vel triticū
Frumentū Geñ.41. Et omē frumētum ſub pharaonis poteſtate cōda-
Triticū. tur.& in eodē.Tantaq; fuit abūdantia tritici vt arene maris
coequaretur. et in eodē.45. Et totidē aſinas triticū in iti-
nere paneſq; portantes.Ps.71.Erit firmamentū in terra in
ſummis montiū. Pro quo in hebreo habetur.Erit fragmē
tum ſiue particula frumēti vel tritici in terra in capite mō-
בְּרִי tium.Et aliquādo additur littera iod in fine: & dicitur בְּרִי
Frumentū Beri. Iob.37.Frumentū deſiderat nubes.Ponitur etiā pro
Paſtus pabulo vel paſtu.Iob.39.Et pergūt ad paſtum.Item ſigni-
Electum. ficat electum.Prouer.31. Quid electe mi: quid electe vteri
mei:quid electe votorū meorū. Canti.6. Pulchra vt luna
electa vt ſol. Significat etiā purum vel mundū ſiue lucidū.
Mundus. Iob.11.Et mundus ſum in cōſpectu tuo.Ps.2.Apprehendi
te diſciplinā.Pro quo beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta
Pure. hebraicā veritatē tranſtulit:adorate pure. Ps.18. Preceptū
Lucidum domini lucidū. Ps.23. Innocens manibus & mūdo corde.
Ps.72.Quā bonus iſrael deus iis qui recto ſunt corde.pro
quo hebrei legūt. Quam bonus iſrael deus iis qui mundo
ſunt corde. Prouer.14. Vbi non ſunt boues preſepe vacuū
eſt.pro quo hebrei legūt. Vbi non ſunt boues preſepe mū-
dum eſt. ſed ponitur ibi mundū pro vacuo ſicut eſt in litte
בֹּר ra noſtra.Et inde בֹּר Bor.i.puritas ſiue purū.Ps.17.Et ſe-
Puritas cundū puritatē manuū mearū. Eſa.1.Et excoquā ad purū
Purum. ſcoriā tuā. Vide etiā de hoc in ſequēti dictione בָּרַר Barar.
et in dictione בָּרָה Bara.quia ſecundū he. ab eis deriuatur.
בָּרַר בָּרַר Barar.Eligere.mūdare.probare.vel examinare. Ps.
17.Et cum electo electus eris. Dan.11.Vt conflētur &
Eligere. eligantur & dealbētur.& in eo.12.Eligentur & dealbabun
tur & quaſi ignis probabūtur multi. Et aliquādo ſcribitur
cum ſimplici res.1. Reg.17. Eligite ex vobis virū. Ezech.
20.Eligam ex vobis trāſgreſſores & ipios. Significat etiā
Mundare. mūdare vel purgare. Eſa.52. Mūdamini q fertis vaſa dñi.
Purgare. Hiere.4.Non ad vētilandū & nō ad purgādū. Et in eo.51.
Acuite ſagittas. pro quo hebrei legūt. mūdate ſagittas.&
eſt idem ſenſus. nam cū ſagitta acuitur mūdatur a rubigi-
ne.Item ſignificat probare vel examinare. Eccſ.3. Vt pro
Probare baret eos deus & oſtenderet ſimiles eſſe beſtiis. & in eodē.
8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curioſe intellige-
Examinare. rem. pro quo hebrei legūt. Omnia hec tractaui in corde
בָּרוּר meo & vt probarē vel examinarē oīa hec. Inde בָּרוּר Barur
Purus. ideſt purus ſiue electus.Iob.33.Scientiā labia mea puram
בְּרוּרִים loquētur.Eſa.41.Poſuit me quaſi ſagittam electā.Et in plu
Electi. rali בְּרוּרִים Berurim.i.electi vel mūdi.1. Paral.16.Et poſt
בַּר eum heman & idithum & reliquos electos.Et inde בַּר Bar
Electus ideſt electus.purus.mundus. & in ge.fe. בָּרָה Bara.de quo
בָּרָה vide ſupra in dictione precedenti. Et inde בֹּרִית Borith.i.
בֹּרִית herba qua panni mundātur. Hiere.2.Si laueris te nitro &
Herba bo. multiplicaueris tibi herbā borith.Et dicūt aliqui hebrei ꝙ
ſignificat ſaponē quo panni dealbātur.nam in hebreo nō
eſt illud herbam:ſed ſic:& multiplicaueris tibi borith.
בָּרָא בָּרָא Bara. Creare. fingere.ſuccindere. excidere.eligere.
Creare. impinguare.Geñ.1.In principio creauit deus celum
et terram.Et in eodē.2. Iſte ſunt generatiōes celi & terre
quando creati ſunt.et in eodē.5.In die qua creauit deus ho
minem.Ps.50.Cor mundū crea in me deus. Ps.101.Popu
lus qui creabitur laudabit dñm.Ps.148. Ipſe mandauit &
creata ſunt.Eſa.4.Et creabit dñs ſuper omnē locū montis
ſion.& in eodē.54.Ecce ego creaui fabrū ſufflantē in igne
Et in eodē.57.Creaui fructū labiorū. Et inde בּוֹרֵא Bore בּוֹרֵא
ideſt creans vel creator.Eſa.42.Creans celos & extendens Creans
eos.& in eodem.43.Creans te iacob. et in eodem.45. Et
creans tenebras:faciens pacem & creans malum.Eccſ.12.
Memento creatoris tui.Et inde בְּרִיאָה Beria.ideſt crea- Creator
tura vel res nouiter creata. Nu.16.Sin autē nouam rem fe- בְּרִיאָה Noua res.
cerit dominus. Significat etiā eligere ſicut precedens di-
ctio.Ezech.21. Et manu capiens cōiecturam in capite vie
ciuitatis coniiciet.pro quo hebrei legūt. Et manu eligens
ſiue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget.nam pro Eligere
eo quod in littera nr̃a eſt manu:in hebreo habetur יָד Iad.
que dictio licet cōmuniter ſignificet manū tamē ī hebreo
aliquādo ponitur pro loco: vt iſra dicetur. Item בָּרָא Bara בָּרָא
ideſt ſuccindere vel excindere. Ioſ.17. Aſcende in ſiluā &
ſuccide tibi ſpatia. Et in eodē. Succides tibi atq; purga- Succidere
bis ad habitandū ſpatia.Ezech.23.Et cōfodiantur gladiis
eorum.i.ſuccidātur gladiis eorum. Significat etiā impin-
guare.vel incraſſari.aut comedere.vel cibū capere.1. Reg.
2.Vt comederent primitias oīs ſacrificii iſrael populi mei.
Pro quo hebrei legūt. Vt impinguaremini primitiis oīs Ipinguare
iſrael populi mei.2.Reg.2.Et nec comedit cum eis cibum. Comedere
vide etiā de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא בָּרִיא
Bari.i. pinguis vel craſſus. Iudi.3. Erat aūt eglon craſſus Craſſus
nimis. Et aliqñdo ſcribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה בְּרִיאָה
Beria.i.craſſum.vel pingue.aut electum.Ezech.34.Et qđ Craſſum.
craſſum erat occidebatis. Abach.1.Et cibus ei⁹ electus. Scri Electus
bitur etiā cum he loco aleph. Et dicitur בְּרִיָּה Biria.Ezech. בְּרִיָּה
34.Ecce ego ipſe iudicabo inter pecus pingue & macilen- Pingue.
tum. Et in plurali בְּרִיאִים Beriim.i.craſſi.vel pingues.3. בְּרִיאִים
Reg.4.Et decem boues pingues.Et in ge.fe. בְּרִיאוֹת Be- Pingues.
rioth.i.craſſe vel plene.Geñ.41. De quo aſcendebāt ſeptē בְּרִיאוֹת
boues pulchre & craſſe nimis.et in eodē.Septē ſpice pullu- Craſſe.
labant in calamo vno plene ac formoſe. Itē בָּרָא Barra.in בָּרָא
lingua chaldaica ſignificat agrū ſiue foris aut foras. Dan. Ager.
2.Filii hominū & beſtie agri.
בַּרְבֻּרִים Barburim. quodā genus auium.3. Reg.4.Ex- בַּרְבֻּרִים
cepta venatione ceruorū caprearū atq; bubalo
rum:et auium altiliū.vbi ponitur barburim abuſiue.i.auiū Aues.
pinguiū vel ſaginatarū. Et ſolum inuenitur in numero
plurali in predicto loco.
בָּרָד Barad.grādo.Exo.9.Ecce pluam cras hac ipſa hora בָּרָד
grandinē multam nimis.& in eodē.Vt fiat grando in Grando
vniuerſa terra egypti.Eſa.32. Grando autē in deſcenſione
ſaltus:ſupple erit.Inde בְּרֻדִּים Berudim.i.reſperſi punctis בְּרֻדִּים
ſeu maculis variis ad ſimilitudinē grandinis.Geñ.31.Vari-
os & maculoſos & diuerſorū colorum. & in eodē. Varios Maculoſi.
maculoſos atq; reſperſos.vbi ponitur pro reſperſis. Zach. Reſperſi.
6.Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur
pro variis. Varii.
בָּרָה Bara.cibare.vel cibū capere.aut comedere.veſci.prā בָּרָה
dere.eligere.2.Reg.3.Cumq; veniſſet vniuerſa mul
titudo cibum capere cum dauid. & in eodē.13. Veniat oro Cibū cape
thamar ſoror mea:vt det mihi cibum.& in eodē.Et cibum
paratum capiam de manu eius.Et in eodē. Vt veſcar de ma Veſci
nu tua.Et aliqñ ſcribitur cum aleph in fine loco he. De quo
vide ſupra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiā eligere.1.
Reg.17.Eligite ex vobis virū. De quo vide ſupra in dictio Eligere
ne בָּרַר Barar. Inde בִּרְיָה Biria.i.cibus vel pulmentum.2. בִּרְיָה pulmentū.
Reg.13.Vt faciat pulmentū.& in eodē.Et fac ei pulmentū. Cibum.
Et in eodē. Infer cibum in conclaui.& inde בְּרִי Beri.i.fru- בְּרִי
mentū.vt ſupra in dictione בַּר bar dictum eſt.Et inde בָּרוֹת בָּרוֹת

Digitized by Google

ברות Eſca. Baroth.ſiue ברות Baruth.i.eſca vel cibus. Ps.67. Et dede runt in eſcam meā fel. Threñ.4. Facti ſunt cibus earum. Et a ſupradicta dictiōe ברה bara.poteſt deriuari illud quod ha
כברת ארץ betur Geñ.35.ſ. כברת ארץ Chibrath.eres.i.cum dat cibū terra: ſiue quādo gignit terra: hoc eſt in vere. Et ideo beat⁹ hieronymus optime traduxit vernum tempus. vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrā que ducit ephratā. & in eodē.38. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tēpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod eſt idē quod vernū tēpus. Vide etiā de hoc īfra in dictione כבר Cabir. Quia ſecūdū aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: eſt littera ſubſtātialis hui⁹ dictionis.
כברת Spaciū tre. כברת Chibrath.et dicūt quod ſignificat certū ſpaciū terre vt puta vnum milliare.et ſic legunt. Eratq; ſpaciū terre ad introitum ephrata.et ſimiliter.4. Reg.5. Abiit ergo ab eo ſpaciū terre. Sed prima opinio eſt magis propria: quia nō habet ſimile vnde כברת Chibrath ſignificet ſpaciū.de di
ברית ctione aūt ברית Berith.que ſignificat pactū vel fedus.vide infra in dictione ברות Beroth.

ברזל Ferrum. Ferreus. ברזל Barzel.ferrum ſiue ferreus. Geñ.4. In cuncta opera eris ac ferri. Deut.3. Mōſtratatur lectus ei⁹ferreus.2. Reg.23. Armabitur ferro & ligno.4. Reg.6. Accidit autē vt cum vn⁹ materiam ſuccidiſſet caderet ferrum ſecuris in aquam. Ps.104. Ferrum pertranſiit animam eius. Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

ברח Fugere. ברח Barach. Fugere.effugere.fugare. Geñ.31. Noluitq; iacob cōfiteri ſocero ſuo quod fugeret.1. Reg.19. Et aufugit atq; ſaluatus eſt.& in eodē.20. Fugit autem dauid de naioth. Ps.138. Et quo a facie tua fugiam. Dañ.10. Et fugerunt in abſconditum. Oſee.12. Et fugit iacob in regionē ſyrie. Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharſis. Et q̄ndo eſt verbum tertie cōiugationis ſignificat fugare.1. Paral.8.
Fugare. Hi fugauerūt habitatores geth. & in eodē.12. Et omnes fugauerūt qui morabātur in vallibus. Nee.13. Quem fugaui a me. Iob.41. Non fugauit eum vir ſagittarius. Prouer.19
מברח Profugus. Qui affligit patrē & fugat matrē. Et inde מברח Mibrach. ideſt profugus. Ezech.17. Et oēs profugi eius cum vniuerſo agmine ſuo. Significat etiam moueri ſiue peruenire de vno loco in alium.ſ.quādo ille motus eſt feſtinus & violen
Peruēire. Feſtināter abire. tus. Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vſq; ad angulū perueniret. Nu.24. Reuertere in locū tuū.pro quo hebrei legūt. Fuge ſiue feſtināter
בריח abi in locū tuū. Inde בריח Beriach.i.vectis eo q; mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliū.
Vectis. Exo.36. Fecit q̄q; vectē aliū. Iob.38. Et poſui vectē & oſtia Prou.18. Et iudicia quaſi vectis vrbiū. Et in plu. בריחם Be
בריחם בריחי Vectes. richim.ſiue בריחי Beriche. Exo.25. Facies quoq; vectes de lignis ſetim. Ps.106. Quia contriuit portas ereas & vectes ferreos confregit. Eſa.15. Vectes eius vſq; ad ſegor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuerſos. Tamē hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legūt profugos aut fugitiuos ſiue mobiles. Eſt enim equiuocū vt dictū eſt: et poteſt etiā ſignificare profugos ſiue mobiles. & eodem modo. Eſa.37. vbi dicitur. In die illa viſitabit dñs in gladio ſuo duro & grandi & forti ſuper leuiathan ſerpentem
Profugus vectē: poteſt etiā legi. Sup leuiathan ſerpentē profugū ſiue mobilē.& hebrei legūt. Sup leuiathan ſerpentē claudentē ſiue clauſum: eo q; vectis ē inſtrumētū quo oſtia claudūtur.

ברך Bñdicere. ברך Barach.benedicere: ſalutare.gratias agere.genufle ctere. Geñ.1. Benedixitq; illis deus. Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi. Et in eo. atq; in te benedicētur vniuerſe cognationes terre.et in eo.14. Et dominus in cunctis benedixerat ei. Et in eo.22. Et benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terre. Et in eo.27. Vt benedicat tibi anima mea. Et in eo.49. Benedixitq; ſingulis benedictionibus propriis. Exo.12. Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23. Et tu econtrario benedicis ei. Et in eo. Ad benedicendum adductus ſum. Deut.33. Benedic domine fortitudini eius. Ioſ.24. Sed econtrario per illum benedixit vobis. 1. Reg.9. Quia ipſe benedicet hoſtie. Iob.1. Operibus manuum eius benedixiſti. Ps.102. Benedic anima mea domino. Et in eo. Benedicite domino omnes angeli ei⁹. Ps.117 Benediximus vobis de domo domini. Ps.131. Viduam ei⁹ benedicens benedicam. Eſa.65. Qui benedictus eſt ſuper terram: benedicetur in deo Amen. Et in eo.66. Qui recordatur thuris: quaſi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphraſim pro maledicere vel blaſphemare.3. Bñdicere p maledicere.
Reg.21. Benedixit naboth deum et regem. Iob.1. Ne forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde ſuo. Ponitur etiā pro ſalutare vel gratias agere.1. Reg.13. Et egreſ Salutare. Grās agere.
ſus eſt ſaul vt ſalutaret eum.2. Reg.8. Et gratias ageret eo q; expugnaſſet adadezer.4. Reg.4. Si occurrerit tibi vir non ſalutes eum. Item ſignificat genu flectere. Geñ.24. cū Genu flectere.
feciſſet camelos accumbere.ideſt genu flectere. Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent. vbi ponitur אברך Ab אברך
rech per additionem aleph in principio.2. Paralip.6. Flexis genibus corā vniuerſa multitudine iſrael. Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos. Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos. Et ſic tranſtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve. Inde ברוך Ba ברוך
ruch.ideſt benedictus. Geñ.24. Ingredere benedicte domini. Nu.24. Qui benedixerit tibi erit ipſe benedictus. Bñdictus.
Deut.28. Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro. Ps.134. Benedictus dominus ex ſion. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio et dicitur. מבורך Mebo מבורך
rach.ideſt benedictus. Iob.1. Sit nomen domini benedictū Bñs.
Et in genere feminino. ברוכה Berucha.ſiue מבורכת Mebo ברוכה מבורכת
recheth.ideſt benedicta.1. Reg.25. Et benedicta tu q̄ prohibuiſti me hodie ne irem in ſanguinem. Deut.33. De bene Benedicta
dictione domini terra eius. Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius. Et in plurali ברוכים Beruchim.2. ברוכים Benedicti.
Reg.2. Benedicti vos a domino. Et inde ברכה Beracha.i. ברכה
benedictio. Geñ.27. Et accepit benedictionem tuam. Et in Bñdictio.
eodem. Nunquid non reſeruaſti ait et mihi benedictionē.
Et in plurali ברכות Berachoth.vt Geñ.49. Benedictioni ברכות
bus celi deſuper: benedictionibus abyſſi iacentis deorſum: Bñdictiōes
benedictionibus vberū et vulue: benedictiones patris tui confortate ſunt benedictionibus patrum eius. Accipitur ēt benedictio pro munere vel dono. Geñ.33. Suſcipe benedictionem quam attuli tibi.4. Reg.5. Obſecro itaq; vt accipias benedictionem a ſeruo tuo. Ponitur etiam pro conuētione vel pacto. Eſa.36. Facite mecum benedictionem & egredimini ad me. Inde ברך Berech. ideſt. genu. Eſa.45. ברך
Mihi curuabitur omne genu. Et in plurali. ברכים Bircaim Genu. ברכים
ſiue ברכי birche.ideſt genua. Geñ.50. Filii quoq; machir ברכי
filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Deut.28. In genibus & in ſuris. Iob.4. Et genua trementia confortaſti. Itē. Genua.
ברכה Berecha.ſignificat piſcinā ſiue ſtagnum.3. Reg.22. ברכה
Lauerūt currum eius in piſcina ſamarie.4. Reg.18. Et ſteterunt iuxta aqueductum piſcine ſuperioris. Eſa.22. Con Piſcina.
gregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in plurali. ברכות Be ברכות
rechoth. Eccſ.2. Et extruxi mihi piſcinas aquarum. Can Piſcine.
ti.7. Oculi tui ſicut piſcine in eſebon.

ברם Precioſus. ברם Berom.precioſum. Ezech.27. Gazarūq; p̄cioſarū. et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei q; ſignificat quoddā genus veſtimēti pre

Digitized by Google

בְּרַם cloſiſſimi. Item בְּרַם Beram in lingua chaldaica ſignificat
Veruntamē Sed. ſed ſiue verūtamen.vt Dañ.2. Sed eſt deus in celo.& in eo-
dem.4. Veruntamē germen radicū eius in terra ſinite.

בָּרַק Fulgurare בָּרַק Barac. Fulgurare.coruſcare.ſplendere. Ps.143. Ful-
gura coruſcationē & diſſipabis eos. Iob.20. Et fulgu-
rans in amaritudine ſua. Abach.3. In ſplendore fulgurātis
בָּרָק haſte tue. Inde בָּרָק Barac.i.fulgur.coruſcatio.2.Reg.22.
Fulgur Fulgur & conſumpſit eos. Et in plurali בְּרָקִים Beracim.i.
בְּרָקִים fulgura.Ps.96. Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps.134.
Fulgura בָּרֶקֶת Fulgura in pluuiam fecit. Et inde בָּרֶקֶת Bareceth: quod ſi-
gnificat quendā lapidem precioſum ſplendidum. Pro quo
beatus hieronym⁹ tranſtulit ſmaragdū. Exo.28. In primo
ſmaragd⁹ verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus. Exo.28.
Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

בַּרְקָן בַּרְקָן Barcon.tribulus.genus ſpine. Iudi.8. Et cōterā car-
Tribulus. nes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti.& in eodē.
Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos.
Et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרוֹשׁ בְּרוֹשׁ Beros. genus arboris. pro quo beatus hieronymus
Abies. abietē tranſtulit. Eſa.55. Pro ſaliūcula aſcēdet abies.
Et in eodē.6. Abies & buxus & pinus ſimul. Zach.11. Vlula
בְּרוֹשִׁים abies quia cecidit cedrus. Et in plurali בְּרוֹשִׁים Beroſim.i.
Abietes. Abietes. Eſa.14. Abietes quoq; letati ſunt ſup te. Ponitur
etiā pro agitatoribus curruū: eo ꝙ talibus ligūis vtebātur
agitatores in curribus. Naū.2. Et agitatores cōſopiti ſunt. Poteſt etiā
per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi
principes & magnates. Et ita tranſtulit chaldaicus inter-
pres in loco predicto. Alii vero dicūt ꝙ in eo loco per abie-
tes intelliguntur lancee ſiue alia arma miſſilia: eo ꝙ plerūq;
fiebant ex tali ligno.

בְּרֹת בְּרוֹת Beroth. cupreſſus. genus arboris. Canti.1. Ligna do-
Cupreſſus morum noſtrarū cedrina: laquearia noſtra cupreſſi-
na. Et ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.
בְּרִית Item בְּרִית Berith.i.pactū vel fedus. Geñ.9. Et ſtatuam pa-
Pactum Fedus. ctum meū vobiſcū.& in eodē.17. Ponā pactum meū tecū.
Exo.23. Non inibis cum eis fedus. Deut.29. Hec ſunt ver-
ba federis. Eſa.28. Percuſſimus fedus cum morte. Et dicūt
aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara:
que ſignificat ſuccindere: eo ꝙ antiquitus illi qui facie-
bant pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diui-
debant illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſio-
nes. Hiere.34. vbi dicitur. Et non obſeruauerūt verba fe-
deris quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulū quē con-
ſciderunt in duas partes & tranſierūt inter diuiſiones eius
principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacer-
dotes & omnis populus terre qui tranſierunt inter diuiſio-
nes vituli. Et ideo in ſacra ſcriptura plerūq; fedus vel pactū
iungitur cum verbo percutere vel ferire. Ioſ.24. Percuſſit
ioſue in die illa fedus. 1.Reg.11. In hoc feriā vobiſcū fedus.
et Hiere.31. Ecce dies venīēt dicit domin⁹ & feriam domui
iſrael & domui iuda fedus nouum.

בּוֹשׁ בֹּשׁ Bos. confundi. erubeſcere. De quo vide ſupra in dicti-
one בּוֹשׁ Bos. cum vau in medio dictionis.

בֹּשֵׁשׁ בָּשַׁשׁ Baſas. Morā facere. tardare. erubeſcere. de quo vide
ſupra in dictione בּוֹשׁ Bos.

בָּשַׁל בִּשֵּׁל Baſal. Maturare. coquere. decoquere. aſſare. Geñ.
matureſcere 40. Et poſt flores vuas matureſcere. Ioel.3. Mittite
falces quoniā maturuit meſſis. Significat etiam coquere.
Coquere Exo.12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum
aqua.& in eodē.16. Et que coquenda ſunt coquite. Leui.6.
Vas autē fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu.6. Et ar-
mum coctū arietis. Deut.16. Et coques & comedes in loco
quē elegerit dñs. 3.Reg.19. Et in aratro boū coxit carnes.

Ezech.24. Et diſcocta ſunt oſſa illius. Et in eodē.46. Iſte
eſt locus vbi coquēt ſacerdotes pro peccato & pro delicto
et vbi coquēt ſacrificiū. Ponitur etiā pro aſſare. vt.2.Paral. Aſſare.
35. Et aſſauerūt phaſe ſuper ignem.& inde מְבַשְּׁלוֹת Meba- מְבַשְּׁלוֹת
ſeloth.i.coquine. pro quo in tranſlatione nr̄a habetur culi-
ne. Ezech.46. Et culine fabricate erant ſubter porticus. Culine.

בֹּשֶׂם Boſſem. aroma ſiue aromaticū: vel ſuauis odor. Can- בֹּשֶׂם
ti.5. Meſſui myrrham meā cum aromate. Eſa.3. Et Aromatū. ſuauis odor
erit pro ſuaui odore fetor. Et hoc idē ſignificat בֶּשֶׂם Beſem בֶּשֶׂם
Exo.35. Et cinamomi mediū.i.ducentos & quinquaginta
ſiclos: calami ſimiliter. pro quo hebrei legūt. Et cinamomi cinamomū
aromatici medium.i.ducentos quinquaginta ſiclos: & cala-
mi aromatici ſimilr̄. Et in plurali בְּשָׂמִים Beſamim. Exo. בְּשָׂמִים
25. Aromata in vnguentū & thymiamata boni odoris. Et Aromata
in eodē.30. Sume tibi aromata

בָּשַׁס Baſas. Diripere. conculcare. Amos.5. Pro eo quod בָּשַׁס
diripiebatis pauperē. Et de hoc vide ſupra in dictio- Diripere
ne בּוּס Bos cum littera ſamach in fine.

בָּשַׂר Baſar. Nunciare. annunciare. bonum nuncium por- בָּשַׂר
tare. euangelizare. 2.Regum.18. Curram & nuncia- Nūciare.
bo regi. et in eodem. Non eris nuncius in hac die: ſed nun-
ciabis in alia: hodie nolo te nunciare. Et in eodem. Bo- Bonū nū
num apporto nuncium. Eſa.60. Et laudes domini annun- cium portare
ciantes. Hiere.20. Qui annunciauit patri meo dicens: annūciare.
natus eſt tibi puer maſculus. Et inde מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt מְבַשֵּׂר
Annuncians: vel euangelizans: ſiue qui annunciat vel qui
euangelizat. Eſa.52. Quam pulchri ſuper mōtes pedes an-
nunciantis & predicantis pacem annunciantis bonū. Et annūciās
in ge.fe. מְבַשֶּׂרֶת Mebaſereth.i.que annunciat vel que euā- מְבַשֶּׂרֶת
gelizat. Eſa.40. Super montem excelſum aſcende tu qui
euāgelizas ſion. quod in hebreo legitur in ge.fe. ſcilicet tu
que euangelizas ſion. Et in eodem qui euangelizas ieruſa- euāgelizās
lem. pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cu-
ius plurale מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps.67. Domin⁹ מְבַשְּׂרוֹת
dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Et inde Euangelizantes.
בְּשׂוֹרָה Beſora.i.nuncius ſiue annūciatio: vel euangeliza- בְּשׂוֹרָה
tio.2.Reg.18. Non eris boni nuncii baiulus. Accipitur eti- Nūcius
am pro premio vel mercede quod datur pro bono nūcio
relato.2.Reg.4. Cui oportebat me mercedem dare pro Merces.
nuncio. Item בָּשָׂר Baſar. caro. ſiue carneus. Geñ.2. Et caro בָּשָׂר
de carne mea. Et in eodem.6. Nō permanebit ſpiritus me- Caro.
us in homine in eternū quia caro eſt. Et in eodem. Excep-
to ꝙ carnē cū ſanguine non comedetis. Exo.30. Caro ho-
minis non vngetur ex eo. Iob.10. Nunquid oculi carnei ti- Carneus
bi ſunt. Ps.15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa.
17. Et ponit carnē brachium ſuū. Et accipitur caro aliquan-
do pro cōſanguinitate. Geñ.29. Os meum es & caro mea. Caro
Et in eodem.37. Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa.58. Et
carnem tuā ne deſpexeris. 2. Reg.5. Os tuum & caro tua
ſumus. Accipitur ēt pro omni animato. Geñ.6. Finis vni-
uerſe carnis venit ad me. Et in eodem vt interficiam omnē
carnē in qua eſt ſpiritus vite. Ps.135. Qui dat eſcam omni
carni. Et aliqñ accipitur pro ſolo homie. Ps.64. Ad te om-
nis caro veniet. Eſa.40. & videbit omnis caro pariter qđ
os domini locutum eſt.& in eodem.66. Veniet omnis caro
vt adoret coram facie mea dicit dñs.& in lingua chaldaica
ſcribitur aliqñ cū aleph in fine & dicitur בִּשְׂרָא Biſra. Dañ. בִּשְׂרָא
2. Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio. vbi poni- Caro pro hoībus.
tur caro pro hominibus.& inde בְּשׂוּר Beſur. ideſt incarna- בְּשׂוּר
tio. Oſee.9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero incarnatio
ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex בְּשׂוּרִי
eis: vbi ponitur בְּשׂוּרִי Beſuri cū littera ſin. Ad hoc enim ꝙ
ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cū littera ſamach.

Digitized by Google

Vnde.lxx.Interpretes ita tranſtulerunt.Sed & ve eis caro mea ex eis.vt refert beatus Hieronymus ſuper hoc loco. Et dicit ve eis: quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remã ſerunt in infidelitate ſecuta fuit eis miſeria & infelicitas. Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis noſtre tranſlationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בת Bath.bathus.genus menſure liquidorũ.3.Reg.7. Duo milia bathos capiebat. Ezech.45. Statera iuſta: & ephi iuſtum: & bathus iuſtus erit vobis.& in eodem.vt capiat decimam partem chori bathus: & decimam partẽ chori ephi & in plurali בַּתִּים Bathim.vt in eodem.quia decẽ bathi implent chorum. Item בַּת Bath.ideſt filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth.i.filie.de quo vide ſupra in dictione בָּנָה Bana.
(marg.: בַּתִּים Bathi. בַּת בָּנוֹת)

בָּתָה Valles. בתה Batha.vaſtitas vel deſertum.Eſa.5.Et ponam eam deſertam.& in plurali בָּתוֹת Bathoth.Pro quo beat⁹ Hieronymus trãſtulit valles.Eſa.7. Et veniẽt & requieſcẽt oẽs in torrentibus vallium.

בְּתֻל בְּתוּלָה Virgo. בתל Bethul.virgo.incorruptus. tamẽ nõ inuenitur in ſcriptura niſi בְּתוּלָה Bethula in.ge.fe.i.virgo incorrupta Geñ.24. virgoq̃ pulcherrima incognita viro. Deut.32. Iuuenem ſimul ac virginem.Eſa.37.Virgo filia ſyon.Hiere.31.Reuertere virgo iſrael.& in plurali בְּתוּלֹת Bethuloth. ideſt virgines.Eſa.23.Nec ad incrementum perduxi virgines.& Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre. Et inde בְּתוּלִים Bethulim ſiue בְּתוּלֵי Bethule.i.virginitas.vel ſigna virginitatis.Deut.22.Non inueni filiam tuam virginem.Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginitatem.& in codẽ.Et ecce hec ſunt ſigna uirginitatis filie mee Iudi.11.Et plãgam virginitatem meam cũ ſodalibus meis. & ſem per inuenitur in numero plurali ſecundum terminationem maſculinorum.& caret ſingulari.
(marg.: בְּתוּלֹת Virgines. בְּתוּלִים בְּתוּלֵי Virginitas)

בָּתַק Trucidare. בתק Bathac. Perfodere.trucidare.Ezech.16.et trucidabũt te gladiis ſuis.& ſolum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בתר Bathar. diuidere. partiri. Geñ.15. Qui tollẽs vniuerſa hec diuiſit ea per mediũ.& in eodem. Aues aũt non diuiſit.Inde בֶּתֶר Bather.ſiue בֶּתֶר Bether.i.diuiſio ſiue ptitio aut pars.vt Geñ.15.Et vtraſq̃ partes contra ſe altrinſecus poſuit.& in eodem. Tranſiẽs inter diuiſiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali.et Hiere.34. Et tranſierunt inter diuiſiones eius.Et in codẽ qui tranſierunt inter diuiſiones vituli.põitur etiã בֶּתֶר Bather pro nomine proprio.Canti.2.Similis eſto dilecte mi capree hinnuloq̃ ceruorum ſuper montes bether. Vbi vicio ſcriptorũ ponitur ibi in noſtra tranſlatione Bethel pro Bether. Nã debet ſcribi cum littera.t.& non cum.l. Et interpretatur diuiſio ſiue partitio.Item בָּתַר Bathar in lingua chaldaica ſignificat poſt vel poſtea.Dañ.2.Et poſt te cõſurget regnum aliud.
(marg.: בֶּתֶר בֶּתֶר Pars. Diuiſio. בְּתָרִים בֶּתֶר Bether. בָּתַר Poſt.)

De incipiẽtibus a littera. ג Gimal.

גַּג Tectum. Solarium. גג Gag.tectũ vel ſolarium. Deut.22. Facies murum tecti p circuitũ.Ioſ.2.Ipſa vero fecit aſcendere viros in ſolariũ domus ſue.1.Reg.9.Et locut⁹ eſt cũ ſaule in ſolario.Ps.101. Sicut paſſer ſolitarius in tecto. Et in plurali גַּגּוֹת Gagoth.i. tecta vel ſolaria.Ps.128.Fiant ſicut fenum tectorũ. Eſa.22. Quia aſcendiſti & tu omnis in tecta.
(marg.: גַּגּוֹת Tecta.)

גָּאָה Magnificari. גאה Gaa.magnificari.exaltari vel eleuari. creſcere. ſuperbire. Aut in ſuperbiã eleuari.Exo.15. Cantem⁹ dño: glorioſe enim magnificatus eſt.Pro quo hebrei legũt.Magnifice enim magnificatus eſt: ſiue magnificatione magnificatus eſt: aut exaltatione exaltat⁹ eſt.vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao Gaa.ſignificat etiã creſcere Iob.8.Nunquid poteſt yirere ſcirpus ſine humore. Ezech.47. Quĩ intumuerant aque profundi torrentis.i.creuerant aque profundi torrẽtis.Item ſignificat ſuperbire vel in ſuperbiã eleuari.Iob.8 Et propter ſuperbiam quaſi leena capies me. Et inde גֵּאֶה Gee.i.ſuperb⁹.elatus.arrogans. Iob.40.Et reſpiciẽs oẽm arrogantem humilia eum.& in eodem.Reſpice cunctos ſuperbos & humilia eos.Eſa.2.Quia dies domini exercituũ ſuper omnem arrogantem & excelſum.& aliquando ſcribitur ſine he in fine.Eſa.16.Superbus eſt valde.& in plurali. גֵּאִים Geim.Prouer.15.Domum ſuperborũ demolietur dominus.& idem ſignificat גְּאֵיוֹנִים Geeionim.Ps.122. Opprobrium abundantibus & deſpectio ſuperbis.& inde גָּאוֹן Gaon.i.Superbia.arrogantia.altitudo.Prouer.16.Contritionem precedet ſuperbia.Eſa.13.Et quieſcere faciam ſuperbiam infidelium.& in eodem.16.Et arrogantia eius & indignatio ei⁹ pluſquã fortitudo eius.Hiere.12.Quid facies in ſupbia iordanis. et Oſee.7.Et humiliabitur ſupbia iſrl in facie eius.Amos.6. Deteſtor ego ſupbiã iacob.Zach.11. Vox rugitus leonum:quia vaſtata eſt ſuperbia iordanis.i. altitudo iordanis.Et ſic eſt in chaldaica tranſlatione.ſ. altitudo iordanis.Ponitur etiam pro gl̃ia vel maieſtate. Exo. 15.Et in multitudine glorie tue depoſuiſti oẽs aduerſarios tuos.Eſa.2.A facie timoris domini & a gloria maieſtatis eius.Inde גַּאֲוָה Gaaua.i.ſuperbia.arrogantia.elatio.Ps.30. In ſuperbia & abuſione.Ps.35.Non veniat mihi pes ſuperbie.Eſa.30. Et arrogantiam fortium humiliabo.ponitur etiã pro corpore.Iob.41.Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia.De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando ſcribitur ſine vau. Et dicitur גֵּאָה Gea. Prouer.8. Arrogantiam & ſuperbiam & viam prauam & os bilingue deteſtor. & inde גֵּאוּת Geuth.i.ſuperbia.Ps.6.Os eorum locutũ eſt ſuperbiam.Accipitur etiã pro excellentia vel gloria. Ps.92. Dominus regnauit decorem indutus eſt.pro quo btũs Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Dominus regnauit: gloria indutus eſt.
(marg.: גָּאֹה גָּאָה Creſcere. Supbire. גֵּאֶה Arrogans. Superb⁹. גֵּאִים Superbi. גְּאֵיוֹנִים גָּאוֹן Superbia. Arrogãtia. Altitudo. Gloria. Maieſtas. גַּאֲוָה Superbia. Arrogãtia. Corpus. גֵּאָה Arrogãtia. גֵּאוּת Superbia. Gloria.)

גָּאַל Redimere. גאל Gaal.Redimere.emere.inquinare.Exo.6.Ac redimã in brachio excelſo.Et in eodem.15.Dux fuiſti in miſericordia tua pplo quem redemiſti.Ps.71.Ex vſuris & iniquitate redimet animas eorum. Eſa.43. Noli timere quia redemi te.& in eodem.48. Dicite redemit dominus ſeruũ ſuum iacob. & in eodem.63.Ipſe redemit eos.Oſee.13.De morte redimã eos.Significat etiam emere vel redimere iure propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel ſi ipſemet redimat quod vendiderat. Leuit.25. Põt redimere quod ille vendiderat.Et in eodem.Si non redemerit.Et in eodem.Qui voluerit ex fratribus ei⁹ redimet eũ. & in eodem.Sin aũt ipſe potuerit redimet ſe. Ruth.3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta eſt: ſi aũt noluerit ego te abſq̃ vlla dubitatione ſuſcipiã. pro quo hebrei legunt.Si redemerit te:bene:redimat:& ſi non redemerit:ego te redimã.Sed btũs Hieronym⁹ trãſtulit ſenſum Et in eodem.4.At ille reſpondit ego agrum emã.Et in eodem.Cedo iuri propinquitatis.Pro quo hebrei legunt.Nõ poſſum redimere ſiue non poſſum emere. Et in eodem.tu vero vtere priuilegio quo me libẽter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt.Tu vero redime tibi redemptiõe mea: quia non poſſum redimere. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum in locis predictis. Et inde גְּאֻלָּה Geulã. i. redẽptio aut facultas vel licentia redimendi.Leuit.25.Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem.Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus.& inde גֹּאֵל Goel ideſt redemptor.Iob.19.Scio enim q̃ redemptor meus viuit.Ps.18.Domine adiutor meus & redẽptor me⁹
(marg.: Redimere. Emere. גְּאֻלָּה Redẽptio. Licẽtia redimendi. גֹּאֵל)

Digitized by Google

Eſa.41.Et redemptor tuus ſanctus iſrael. Et in eodem.59: Et venerit ſiō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo ꝙ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt ſupradictum eſt. Leuit.25.Propinquus ei⁹ pōt redimere.& in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth. 4.Cūqꝫ vidiſſet propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal.ꝑ antiphraſin pro inquinare vel coinquinare.aut cōtaminare.vel polluere.aut fedare. ſiue obſcurare. Eſa.63.Et oīa veſtimenta mea inquinaui. Thren. 4.Polluti ſūt ſanguine. Dañ.1.Propoſuit aūt daniel in corde ſuo vt non pollueretur de menſa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepoſitum ne contaminaretur. Malach.1.Offertis ſuper menſam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluim⁹ te. Soph.3.Ve prouocatrix & redēpta.pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata ſiue fedata vel deturpata. Poteſt etiam ſignificare redēptā ſicut eſt in littera noſtra. Significat etiam obſcurare vel deturpare. Iob.3.Obſcurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eiicere vel ſeparare aliquem tanquā pollutum & immundum. Eſdre.2. Et eiecti ſunt a ſacerdotio. & ſimiliter. Nee.8.vbi eadem verba habentur.

Propinqu⁹ Proxim⁹.i. inquinare Polluere. Cōtamiare obſcurare. Eiicere.

גַּב Gab.altitudo.eminentia.dorſum.ſupercilium. ſtatura. Ps.128.Supra dorſum meum fabricauerunt peccatores Leuit.14.Radet capillos capitis barbamqꝫ & ſupercilia. Ezech.1.Statura quoqꝫ erat rotis.& in eodem.Et totū corpus oculis plenum.pro quo hebrei legunt. Et dorſa corū oculis plena. Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem.43.Hec quoqꝫ erat foſſa altaris.pro quo hebrei legunt, Et hec erat altitudo ſiue ſtatura altaris. Poteſt etiā deriuari a ſequenti dictione גֵּבֶא Gébe.quod ſignificat ciſternam vel foſſam: ſicut eſt in littera noſtra. Item ponitur pro lupanari.eo quod meretrices ſtabant in loco eminēti: vt viderentur a tranſeuntibus. Ezech.16.Edificaſti tibi lupanar.& in eodem.Et deſtruent lupanar tuum.ponitur ēt גֵּבִים Gebim in plurali pro ciſternis vel foſſis.de quo vide infra in dictione גּוֹב Gob.& inde גִּבֵּן Giben. per additionē nun in fine.quod ſecūdum hebreos ſignificat excelſum vel eminentem. Ps.67.Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Mons excelſus &c.de quo vide infra in dictione גִּבֵּן Giben.quia ſecundum aliquos hebreos illa littera nun eſt de ſubſtantia dictionis.

גַּב Dorſum ſupercilīū. Statura. Lupanar. גֵּבִים גִּבֵּן Excelſus.

גֵּבֶא Gébe.ciſterna.vel palus. Eſa.30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de ciſterna ſiue de palude. Cuius plurale ponitur pro paluſtribus. Ezech.47.In littoribus aūt eius & in paluſtribus non ſanabuntur.

גֵּבֶא ciſterna vel palus. Paluſtres

גָּבַהּ Gaba.exaltari. ſublimē eſſe. eleuatū eſſe ſiue eleuari. ſuperbire. Iob.11.Excelſior celo eſt: & quid facies. Ps. 112.Qui in altis habitat. Ps.130. Domine non eſt exaltatū cor meum nec elati ſunt oculi mei. Prouer.16. Et ante ruinam exaltabitur ſpirit⁹.& in eodem.17.Qui exaltat oſtiū ſuum querit ruinam. Eſa.3. Pro eo quod eleuate ſunt filie ſion. & in eodem.5.Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio.& in eodē.52.Et ſublimis erit valde.& in eodē.55 Sicut exaltantur celi a terra: ſic exaltate ſūt vie mee a viis veſtris. Ezech.16.Et eleuate ſunt & fecerunt abominatiōes & in eodem.19.Et exaltata eſt ſtatura eius. & in eodem.31. Propterea eleuata eſt altitudo eius.vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie.1. Si exaltatus fueris vt aquila.& inde גֹּבַהּ Góba.ſiue גַּבְהוּת Gabhuth.i.altitudo.ſublimitas.exaltatio.eleuatio ſiue elatio.1.Reg.16.Non reſpicias vultum eius: neqꝫ altitudinem ſtature eius. Ps.102.Secundum altitudinem celi a terra. Eſa.2. Incuruabitur om̄is ſublimitas hominū. & in eodē.7. Siue in excelſum ſupra. vbi ponitur הַגְבֵּהַּ Hagbéha.& inde גָּבֹהַּ Gabóha. vel גְּבֹהָה Geboha.i.excelſus.ſublimis.eleuatus. 1.Reg.2.Nolite multiplicare loqui ſublimia gloriantes.pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui ſublime ſublime. Eccl's.5. Quia excelſo excelſior eſt alius.& Eſa.2. Et ſuper omnem turrē excelſam.& in plurali גְּבֹהִים Gebohim. Eccl's.5. Et ſuper hos quoqꝫ eminentiores ſunt alii. Item גֵּבַהּ Geba.i.elatus. ſuperbus.arrogās. Ps.100.Superbo oculo & inſaciabili corde. Prouer.16.Abominatio domini omnis arrogans.

גָּבַהּ Excelſiorē eſſe. Exaltari. Eleuari. Sublimē eſſe. גָּבָא Exaltari. גֹּבַהּ גַּבְהוּת Altitudo. ſublimitas הַגְבֵּהַּ גָּבֹהַּ גְּבֹהָה Sublime. Excelſus. Excelſior Excelſa גְּבֹהִים Eminentiores. גֵּבַהּ Superb⁹. Arrogans

גִּבֵּחַ Gibéah.recaluaſter.depilatus. Leuit.13. Et ſi a fronte ceciderint pili recaluaſter & mundus eſt. & inde גַּבַּחַת Gabácbath.i.recaluatio.depilatio.vt in eodem. Si autem in caluitio ſiue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut veſtimenti.vt in eodem. Eo quod infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totum lepra.pro quo hebrei legunt. Corroſio enim eſt in caluitio ſuo vel in recaluatione ſua.& dicunt hebrei quod caluitium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath eſt a parte poſteriori.& גַּבַּחַת Gabáchath.i.recaluatio eſt a ꝑte anteriori.& idem videtur inuere textus cum dicit.& ſi a fronte ceciderint pili: recaluaſter & mundus eſt.

גִּבֵּחַ Recaluaſter. גַּבַּחַת recaluatio

גָּבַל Gabal. terminare.limitare.i.terminum vel limitē ponere. Exo.19. Cōſtitueſqꝫ terminos populo per circuitum.& in eodem. Tu enim teſtificatus es & iuſſiſti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut.19. Non aſſumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ioſ.18. Qui eſt terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha.9. Emath quoqꝫ in terminis eius.ſ.erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoqꝫ terminabitur ſiue limitabitur in ea.& inde גְּבוּל Gebul.i.termin⁹ vel confinium. Nu.21. Arnon terminus eſt Moab.& Ioſ.1. Erit terminus veſter. Ps. 103.Terminum poſuiſti: quem non tranſgredientur. Et in plurali. גְּבוּלוֹת Gebuloth.ſiue גְּבוּלֵי Gebule. Iob.24. Alii terminos tranſferūt. Ps.73.Tu feciſti omnes terminos terre. Eſa.60. Vaſtitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe. Ps.147. Qui poſuit fines tuos pacem. Eſa.28. Et milium & viciam in finibus ſuis.ubi ponitur in hebreo ſingulare ꝑ plurali. Ezech. 43.In ſummitate montis omnes fines eius. & in eodē. Et definitio eius vſqꝫ ad labium eius.& in eodem.ca.ponitur in tranſlatione noſtra pro corona que fit ad decorem in ſūmitate alicuius vaſis & eſt definitio vel terminus ipſius vaſis.vbi dicitur. Et corona in circuitu eius dimidii cubiti.& in eodem. Et ſuper coronam in circuitu. Significat etiā qñ terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe ſunt ſimiles. Exo.28 Facies in rationali catenas ſibi inuicem coherentes.vbi ponitur גַּבְלוּת Gabluth.pro eo quod in littera noſtra eſt ſibi inuicem coherentes.

גָּבַל Terminos conſtituere Terminos ponere. Termiare. גְּבוּל Terminus גְּבוּלוֹת גְּבוּלֵי Finis. Definitio. Corona. Sibi inuicem coherentes. גַּבְלוּת

גִּבֵּן Giben. Eleuatus.excelſus. Et ſignificat etiam Gibboſum: eo quod gibbus eſt eleuatio vel tumor in dorſo. Leuit.21.Si fracto pede: ſi manu: ſi gibbus: ſi lippus.& ſcribitur in plurali cum duplici nun.& dicitur גַּבְנֻנִּים Gabnunim. Ps.67.Mons coagulatus: mons pinguis.pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons baſam. Vnde beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē ſic traduxit. Mons excelſus: mons baſam. Alii vero interpretantur. Mons gibboſus a predicta dictione גִּבֵּן Guiben: que ſignificat gibboſum. Poteſt etiam ſignificare coagulatum Sicut.lxx. tranſtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina.i.caſeus

גִּבֵּן Gibbus גַּבְנֻנִּים Coagulat⁹ eleuatio. Excelſus.

Digitized by Google

quaſi t coagulatione lactis.Iob.10.Et ſicut caſeum me coa=
gulaſti.
גבע גבע Gebaa.collis.Zach.14.De colle remon ad auſtrũ ieru
Collis. ſalem.& aliquando ſcribitur cum he in fine: & dicitur
גבעה גבעה Gibaa.Hiere.2.In omni enim colle ſublimi.Et in eo
Collis. dem.16.Et venabuntur eos de omni monte & de omni col
le.& in eodem.50.De monte in collem tranſierunt.& quã
do poſt ſe regit genitiuum ſcribitur cũ tau in fine loco he.
גבעת & dicitur גבעת Gibaath.Ioſ.5.Et circuncidit filios iſrael in
גבעות colle preputiorum.& in plurali גבעות Gebaoth. ſiue גבעות
גבעות Giboth.i.colles:Geñ.49.Donec veniret deſiderium col=
Colles. lium eternorum.Nu.23.De collibus cõſiderabo eũ. Deut.
33.Et de pomis collium eternorum.Ps.64. Et exultatiõe
colles accingentur.eſt etiam nomen proprium loci:eo qđ
Gabaa. erat ſitus in colle.Iudi.19.Sed tranſibo vſq; gabaa.Eſa.10.
גביע Gabaa ſedes noſtra.Inde גביע Gabiaa.i.calix.vel ſcyphus.
Scyphus. Geñ.44.Scyphum aũt meum argenteum & preciũ quod
גבעים dedit tritici pone i ore ſacci iunioris.& in plurali גבעים Ge
Scyphi biim. Exo.25.Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per cala
מגבעת mos ſingulos.& inde מגבעת Migbaath.i. pileus vel tiara.
Tiara Exo.29.Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem.& ſo
lum inuenitur in numero plurali.

גבעל גבעל Gibood. Folliculus lini.Exo.9.Et linum iam follicu
Folliculus los germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.
גבר גבר Gabar.preualere.cõfortari: vel confirmare.roborare
vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare
preualere. Geñ.7.Et aque preualuerunt nimis ſuper terrã.& in eodẽ.
Cõfortari. 49.Benedictiones pr̃is tui confortate ſunt.1.Reg.2.Quia
fortior eẽ. non in fortitudine ſua roborabitur vir.2.Reg.1. Aquilis
velociores leonibus fortiores.ſ.ſunt.Iob.15.Et contra om
Roborari. nipotentem roboratus eſt.Et in eodem.21.Subleuati ſunt
Violẽtũ eẽ confortatiq; diuitiis.& in eodem.36.Quia violẽti fuerũt.
Ps.11.Linguam noſtram magnificauimus.pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtu=
lit.Linguam noſtram roboremus.Ps.64. Verba iniquo=
Corrobora ri. rum preualuerunt ſuper nos.Ps.102.Corroborauit miſeri
cordiam ſuã ſuper timentes ſe. Eccſ.10.Multo labore exa
Superare. cuetur. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur.
Poteſt etiam legi ſic.ſ.& viribus preualebit.quod eſt idem
Cõfirmare ſenſus cum littera noſtra.Dañ.9.Cõfirmabit autem pactũ
Cõfortare. multis.Zach.10.Et confortabo domum Iuda & domũ Io=
גבורה ſeph.& in eodem.Cõfortabo eos in domino.& inde גבורה
Gebura.i.robur.potentia.virtus.Iudi.8.Iuxta etatem ro=
Robur. bur eſt viri.2.Paralip.10.In manu tua eſt fortitudo & potẽ
Potentia. tia.Ps.64.Accinctus potentia. Ps.79. Excita potentiam
גבורתא tuam & veni.& in lingua chaldaica dicitur גבורתא Gebur
Fortitudo. tha.Dañ.2.Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt.& in plu
גברות rali גברות Geburoth.i.potentie. vel potentatus. aut virtu=
Potẽtat9. tes.vel fortitudines.Ps.19. In potentatibus ſalus dextere
Potentie. eius.Ps.70.Introibo in potentias domini.Ps.88.Si aũt in
potentatibus octoginta anni.Ps.105.Quis loquetur potẽ=
Virtutes tias domini.Ps.150.Laudate eum in virtutibus eius.Et in=
גבור de גבור Gibor.i.potens.robuſtus.fortis. Geñ.10.Ipſe cepit
Potens eſſe potens in terra.& in eodem. Et erat robuſtus venator
Robuſtus coram domino.Ruth.2.Homo potens & magnarum opũ
Fortis. Ps.23.Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio.
Eſa.3.Fortem & virum bellatorem.& in eodem.49.Nun=
גבורים quid tolletur a forti preda.& in pl̃ali גבורים Giborim.i.po
Fortes. tentes:vel fortes:aut robuſti.Canti.3.En lectulum ſalomo=
nis ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael.& in eodem
Potentes Omnis armatura fortium.Eſa.5. Ve qui potentes eſtis ad
גביר bibendum vinum.& inde גביר Gebir.i. Dñs vel dominator
Dominus aut ſuperior.Geñ.27.En dñm tuũ illum conſtitui.& in ge

nere feminino גבירה Gebira ſiue גברת Gebereth.Geñ.16.De גבירה
ſpexit dominam ſuam.& Eſa.47.In ſempiternũ ero dña. Domina.
Hiere.13.Dic regi & dominatrici.& inde גבר Geber. ſiue Dñatrix.
גבר Gebar.i.vir.ſiue homo.eo quod habet poteſtatem vel גבר
dominium ſupra mulierem.Deut.22.Nõ induetur mulier
veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea.Iob.3. Viro cuius Vir.
abſcondita eſt via.& in eodem.34.Quis eſt vir vt eſt Iob.
& in eodem.38.Accinge ſicut vir lumbos tuos.Ps.17.Et
cum viro innocente innocens eris.Ps.88. Quis eſt homo Homo.
qui viuet:& non videbit mortem.Prouer.30. Viam viri in
adoleſcentia.Hiere.17.Maledictus homo qui cõfidit in ho
mine.& in eodem.Benedictus vir qui confidit in domino.
& in eodem.22.Virum qui in diebus ſuis non proſperabi=
tur.& in eodem.31.Femina circundabit virum. Threñ.3.
Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum
eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua.Dañ.8.
Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri.& in plurali
גברים Gebarim.Exo.10.Ite tantum viri. & in eodem. 12. גברים
ſexcenta fere millia peditum virorum.& in ligua chaldaica Viri.
dicitur גוברין Gubrin ſiue גובריא Gubraia.Dañ.3. Sũt er= גוברין
go viri iudei.& in eodem viri iſti contempſerunt te. Poni= Viri.
tur etiã גבר Geber.pro ſingulis.Ioel.2.Singuli in calle ſuo גבר
ambulabunt.Item גבר Gaber.i.gallus gallinaceus.Eſa.22. Singuli גבר
Sicut aſportatur gallus gallinaceus. Gallus.
גביש Gabis.eminens:ſiue grande.Iob.28.Excelſa & emi= gallinace9
nentia non cõmemorabũtur.vbi pro excelſa & emi גביש
nentia in hebreo habetur ראמות Ramoth & גביש Gabis. Et Eminens
dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi:ſic dicti propter
ſuam excellentiam.Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta in
terpretatur.Prouer.24.Excelſa ſtulto ſapiẽtia. Vbi pro ex
celſa põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra
dicto loco.Põitur etiam pro ſerico.Ezech.27. Vbi dicitur. Sericum.
Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo.Sed
dictio גביש Gabis ſolum inueĩtur in ſupradicto loco:& ab
eo componitur אלגביש Elgabis.pro quo beatus Hierony= אלגביש
mus tranſtulit Pergrandes.ſiue grandes. Ezech.13. Et da=
bo lapides pergrandes.Et in eodem.38.Et imbre vehemẽ pgrandes.
ti & lapidibus immenſis.vbi pro immenſis põitur elgabis. Immenſe.
Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat grandinem qñ.ſ.lapides grã=
dinis ſunt magni & in magna quantitate.Nã dictio אל El
cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt
ſupra in dictione אל El dictum eſt.
גד Gad.felicitas.fortuna. coriandrum. Geñ.30. Dixit feli= גד
citer.& idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro ꝙ in hebreo
habetur.In felicitate:ſiue venit felicitas:& vocauit nomen Felicitas
eius gad.Et.lxx.tranſtulerunt:in fortuna.Poteſt etiam de=
riuari a ſequenti dictione גדד Gadad que ſignificat expedi
tionem ſiue accinctum vel procinctum.vnde beat9 Hiero=
nymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco
ſic ait.vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dr̃ ἐυτύχηκα
quod poteſt euent9 dici.in hebreo habetur בגד Bagad.Qđ
aquila interpretatur venit accinctio.Nos autem dicere poſ
ſumus in procinctu.Ba.enim poteſt prepoſitionem ſonare
in:& venit.Gad euentus:ergo ſiue procinctus quod gad di Procinct9
citur Zelphe filius gad vocatus eſt.hec Hieronymus.poni
tur etiam גד Gad.p fortuna.Eſa.65.Qui ponitis fortune Fortuna.
menſam:& libatis ſuper eam.Et dicunt aliqui hebrei.quod
in predicto loco accipitur גד Gad pro ſtella iouis: eo quod
iupiter in lingua arabica ſic vocetur.Alii vero dicunt quod
ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum.De quo vide in
fra in ſequenti dictione גדד Gadad.Item גד Gad.ſignificat גד
coriandrũ.Nu.11.Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. coriandrũ
גדד Gadad.accingere ſe ad prelium.Expedire ſe:copulare גדד

Digitized by Google

vel colligere exercitum.Incidere vel concidere.aut dilace
Accingere rare.Geñ.49.Gad accinctus preliabitur ante eum.& ipſe
Gad preliū accingetur retrorſum.Hiere.5.Et in domum meretricis
Luxuriari luxuriabantur.pro quo hebrei legunt.Et in domo meretri
Colligere cis colligebantur ſiue copulabantur.ſ.tanquam exercitus.
vel copulare Michee.5.Nunc vaſtaberis filia latronis. Pro quo hebrei
Vaſtare legunt.Nunc accingeris.ſ.ad prelium filia latronis vel fi-
Concidere lia accincti.Poteſt etiam interpretari Nunc concideris ſiue
incideris.& aliquando ſcribitur cū ſimplici daleth.Abac.
2.Vt aſcēdam ad populum accinctum noſtrum.Ps.93.Ca
ptabunt in animam iuſti.Pro quo beatus Hieronymus in
Copulare. pſalterio iuxta hebraicā veri.tranſtulit copulabuntur ad-
uerſus animam iuſti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac di-
ctione deriuatur גָּד Gad.quod ſupra diximꝰ ſignificare cer
גְּדוּד tam copulationē vel conſtellationem ſtellarum.Inde גְּדוּד
Gedud.i.accinctus vel expeditus.ſ.ad prelium:vel latro ſi
ue latrūculus:aut turma vel exercitus.2.Reg.22. In te enī
Accinctus curram accinctus.Ps.17.Qm̄ in te eripiar a tentatiōe.pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ve-
ritatem tranſtulit.In te enim curram accinctus. Nam eadē
verba ponuntur in hebreo in hoc loco ſicut ſupra.2.Reg.
Latro. Hiere.18.Adduces enim ſuper eos latronē repente. Oſee.
Latrūculꝰ 7.Spolians latrūculus foris. Significat etiam turmam vel
exercitum.1.Paralip.12.Suſcepit ergo eos dauid & conſti-
Turma. tuit principes turme.Iob.29. Cūq; ſederem quaſi rex cir-
Exercitus. cundāte exercitu.& in plurali.גְּדוּדִים Gedudim ſiue גְּדוּדֵי
גְּדוּדִים Gedude.i.latrones vel latrunculi.aut turme vel exercitus.
Latrones. 2.Reg.4.Duo viri principes latronum erant filio ſaul.4.
Latrūculi. Reg.4.Immiſitq; ei dominus latrunculos chaldeorum &
latrunculos ſyrie & latrunculos moab & latrunculos filio
rum amon.& in eodem.6.Et vltra non venerunt latrones
ſyrie in terram iſrael.Iob.19.Simul venerunt latrones eiꝰ
גָּדַד Item גָּדַד Gadad.ſignificat ſcindere vel incidere.aut conci
Incidere dere ſiue dilacerare.Deut.14.Non vos incidetis nec facie-
tis caluitium.3.Reg.18.Incidebant ſe cultris & lanceolis.
Hiere.16.Non ſe incident. & in eodem.41. Raſi barba &
ſciſſis veſtibus & ſquallentes.pro quo hebrei legunt. Raſi
barba & ſciſſis veſtibus & inciſi.ſ.vngulis quod fiebat in ſi
gnum luctus & triſtitie.& in eodem.47.Vſquequo conci-
Concidere deris.& in eodem.48. Et in cunctis manibus colligatio.
Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus inciſiones.
Poteſt etiam ſignificare colligationes.ſicut dictum eſt ſu-
pra.ponitur etiam pro geniminibus vel pro frugibus. Ps.
Genimina 64.Riuos eius inebria multiplica genimina eius.pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit. Sulcos eius inebria multi-
Fruges. plica fruges eius.Tamen hebrei dicunt quod ſignificat ri-
uulos qui fiunt quando agricola ſcindit terrā cum aratro:
& ex vtraq; parte ſulci fiunt.

גְּדַבְרַיָּא גְּדַבְרַיָּא Gedabraia.in lingua chaldaica ſignificat tyran-
Tyranni. nos ſiue magnates.Dañ.3.Duces & tyrannos.

גָּדָה גָּדָה Gada.ripa.littus.& ſolum inuēitur גְּדוֹת Gedoth in nu
Ripa. mero plurali.Ioſ.3.Iordanis autem ripas aluei ſui tē-
pore meſſis impleuerat.Eſa.8.Et fluet ſuper vniuerſas ri-
pas eius.

גְּדִי גְּדִי Gedi.hedus.Geñ.38.Et miſit hedum de capris. Exo.
Hedus. 24.Non coques hedum in lacte matris ſue.Eſa.11.Par
גְּדָיִים dus cum hedo accubabunt.& in plurali גְּדָיִים Gedaiim.ſi-
Hedi. ue גְּדָיֵי Gedaie.Geñ.27.Affer mihi duos hedos.Cāti.1.Et
paſce hedos tuos.

גָּדַל גָּדַל Gadal.ſiue גִּדֵּל Gidel. Magnificare ſiue magnificari.
grandem vel magnū fieri.creſcere. exaltare.enutrire.
Geñ.41.Vno tantum regni ſolio precedam te.pro quo in
hebreo habetur.Tantūmodo ſolium magnificabo ſiue ex- Magnificare.
altabo ſupra te.Nu.14. Magnificetur ergo fortitudo do- Magnificari.
mini.Ioſ.4. In die illo magnificauit dñs Ioſue.1. Reg.
26.Sicut magnificata eſt anima tua hodie in oculis meis:
ſic magnificetur aīa mea in oculis domini.2.Reg.7. Idcir
co magnificatus es domine deus.& in eodem.Et magnifi
cetur nomen tuum in ſempiternum.3.Reg.10. Magnifica
tus eſt rex ſalomon ſuper omnes reges terre.Iob.7.Quid
eſt homo quia magnificas eum.Ps.17.Magnificans ſalu-
tes regis eius.Ps.33.Magnificate dominum mecū.Ps.40.
Magnificauit ſuper me ſupplantationem.Ps.103.Domine
deus meus magnificatus es vehementer.Ps.137. Quoniā
magnificaſti ſuper omne nomen ſanctum tuum. Eccl's.2.
Magnificaui opera mea. Eſa.42.Et magnificaret legem
& extolleret.Ezech.16.Et grandis effecta es.& in eodē.38 Grandē
Et magnificabor & ſanctificabor. Dañ.11.Et eleuabitur & fieri.
magnificabitur aduerſus omnē deum. & in eodem. Quia
aduerſus vniuerſa conſurget.pro quo hebrei legūt. Quia
aduerſus vniuerſa magnificabitur.Abdic.1.Et non magni
ficabis os tuum in die anguſtie. Ponitur etiam pro exalta-
re.Ioſ.3.Hodie incipiam exaltare te.Heſter.3.Poſt hec rex Exaltare.
aſuerus exaltauit amā.Eſa.10.Aut exaltabitur ſerra contra
eum a quo trahitur.Item ſignificat creſcere. Geñ.21. Cre- Creſcere.
uit puer & ablactatus eſt. & in eodem.25. Quibus adultis.
pro quo in hebreo habetur.Creuerūt pueri.& in eodē.26.
Ibat proficiens atq; ſuccreſcens donec magnus vehemen- Magnum
ter effectus eſt.1.Reg.2.Puer aūt ſamuel ꝓficiebat atq; cre- fieri.
ſcebat.2.Reg.5.Et ingrediebatur proficiēs atq; ſuccreſcēs
Eſdre.9.Delicta noſtra creuerūt vſq; ad celū.Iob.31.Quia
ab infantia creuit mecum miſeratio.Ione.4.Neq; feciſti vt
creſceret.Item ſignificat nutrire ſiue enutrire.Eſa.1.Filios Enutrire
enutriui & exaltaui.& in eodem.23.Non enutriui iuuenes.
& in eodem.49. Plantauit pinum:quā pluuia nutriuit.Et
in eodem.40.Et iſtos quis enutriuit.Ezech.31. Aque nu- Nutrire
trierunt eū.& in eodē.44.Neq; comā nutrient. Dañ.1.Vt
enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu regis.& in
de גֹּדֶל Godel.i.magnitudo.ſiue magnificētia.Exo.15. In גֹּדֶל
magnitudine brachii tui fiant immobiles quaſi lapis. Eſa. Magnitudo.
9.In ſuperbia & magnitudine cordis.Ezech.31.Eratq; pul
cherrimus in magnitudine ſua.Scribitur etiam cum he in גְּדוּלָּה
fine & dicitur גְּדוּלָּה Gedula.Ps.144.Et magnitudinis eiꝰ Magnitudo.
non eſt finis.& in eodem.Et magnitudinē tuam narrabūt.
& inde גָּדוֹל Gadol.i.magnus.ſiue magnificus: qualitate ſi גָּדוֹל
ue quantitate.Exo.11.Fuitq; moyſes vir magnus valde.1. magnus.
Reg.25.Et homo ille magnus nimis.4.Reg.20. Fleuitq; magnum
ezechias fletu magno.Ps.75.In iſrael magnū nomen eiꝰ.
Eſa.12.Quia magnus in medio tui ſanctus iſrael.Hiere.10.
Magnus tu & magnum nomen tuum.Thren.2.Magna eſt
velut mare contritio tua. Malach.4. Anteq; veniat dies
dñi magnꝰ.Et in.g.f.גְּדוֹלָה Gedola.4.Reg.4.Erat ibi mu גְּדוֹלָה
lier magna.Et in plurali גְּדוֹלִים Gedolim.i.Magni.2.Re. magna.
7.Iuxta nomen magnorum qui ſūt ſuper terram. Ps.135. גְּדוֹלִים
Qui fecit luminaria magna.& in eodem. Qui percuſſit re magni.
ges magnos.& in.g.f. גְּדוֹלוֹת Gedolod.i.magne: ſiue ma- גְּדוֹלוֹת
gna in.g.n.Hebrei enim non habent genus.n.Sed pro eo magne.
aliquando vtuntur maſculino vt ſupra: & aliquando fe. vt
Iob.5.Fecit magna & inſcrutabilia.Ps.130.Neq; ambula- magna.
ui in magnis:neq; in mirabilibꝰ ſuper me.Ps.135. Qui fe
cit mirabilia magna ſolus.& inde מִגְדָּל Migdal.ſiue מִגְדּוֹל מִגְדָּל
Migdol.i.turris.Geñ.11.Faciamꝰ nobis ciuitatem & turrē. Turris.
& in eodem.Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Pro
uer.17.Turris fortiſſima nomen domini. Canti.4. Sicut

turris dauid collũ tuũ. Eſa. 5. Et edificauit turrim in medio
eius. Hiere. 31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ana-
nehel. Ezech. 29. A turre ſyene vſq; ad terminos ethiopie
מגדלים & in plurali מגדלים Migdalim. ſecũdum terminationem
מגדלות maſculinorum. ſiue מגדלות Migdaloth. ſecundum termi-
nationem femininorum. 2. Paralip. 26. Et edificauit ozias
Turres turres in ieruſalem. Canti. 8. Et vbera mea ſicut turris. pro
quo in hebreo habetur. Et vbera mea ſicut turres. Eſa. 30.
Cum ceciderit turres. Ezech. 27. Et pigmei qui erãt in tur-
גדילים ribus tuis. Inde גדילים Gedilim. i. fimbrie veſtium aut
Funiculi funiculi in fimbriis veſtiũ. Deut. 22. Funiculos in fimbriis
facies per quattuor angulos pallii tui.
גדע גדע Gadaa. ſuccindere. proſcindere. abſcindere. confringe
Succidere re. Deut. 7. Lucos ſuccidite: & ſculptilia comburite.
1. Reg. 2. Et precidam brachium tuum. Eſa. 9. Sycomoros
ſucciderunt. Et in eodem. 10. Et excelſi ſtatura ſucciden-
abſcindere tur. Hiere. 48. Abſciſſum eſt cornu moab. Significat etiã
confringere. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorum cõfrin-
cõfringere gam. Eſa. 14. Corruiſti in terra. pro quo hebrei legunt. Cõ
fractus es in terra. & in eodem. 22. Et frangetur & cadet.
Threñ. 2. Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael.
גדף גדף Gideph. blaſphemare. opprobrare. vilipendere. cõtem
Blaſphemare nere. 4. Reg. 19. Quibus blaſphemauerũt pueri regis
aſſyriorum me. & in eodem. Cui exprobraſti & quem blaſ
phemaſti. Nu. 15. Quoniam aduerſus dominum rebellis
fuit. Pro quo hebrei legunt. Quoniam dominum ipſe con
גדוף tempſit vel blaſphemauit. Et inde גדוף Giduph. i. blaſphe-
גדופים mia vl' opprobrium. Et in plurali גדופים Giduphim. ſiue
Blaſphemie גדופי Giduphe. Eſa. 43. Dedi ad internicionẽ iacob & iſrl'
in blaſphemias. & in eodem. 51. Et blaſphemias eorum ne
metuatis. Sopho. 2. Audiui opprobrium moab & blaſphe-
mias filiorum amon.
גדר גדר Gadar. ſepire. circunſepire. ſepem edificare. circũedi-
Circunſepire. ficare. concludere. Iob. 19. Semitam meam circunſe-
pſit. Oſee. 2. Et ſepiam eam maceria. Eſa. 58. Et vocabe-
Sepire. ris edificator ſepium. Threñ. 3. Circũedificauit aduerſum
Circũedificare. me: & in eodem. Concluſit vias meas lapidibus quadris.
Cõcludere & inde גדר Geder. ſiue גדר Gader. i. ſepes. maceria. mu-
גדר rus. peribolus. Nu. 22. Stetit angelus domini in anguſtiis
duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. pro quo
hebrei legunt. Stetit angelus domini in ſemita vinearum
Sepes. Sepes hinc & ſepes inde. & beatus Hieronymus tranſtulit
ſenſum. Eccl's. 10. Qui diſſipat ſepem: mordebit eum colu-
Maceria ber. Prouer. 14. Et maceria lapidum deſtructa erat. Eſa. 5.
Murus Auferam ſepem eius. Ezech. 13. Neq; oppoſuiſtis vos mu-
Peribol9 rum pro domo iſrael. & in eodem. 42. Et peribolus exte-
rior. & in eodem. In latitudine periboli atrii. Ponitur etiã
גדרת in eodẽ capitulo גדרת Gedereth. p veſtibulo. vbi dicitur.
Veſtibulũ. Que via erat ante veſtibulum ſeparatum per viam orien-
talem ingredientibus. & etiam in hoc loco hebrei legunt.
גדרה Murum ſiue peribolum. Inuenitur etiam גדרה Gedera. cũ
Sepes. he in fine. i. ſepes. 1. Paralip. 4. Habitantes in plantationi-
bus & in ſepibus apud regem. & ponitur ibi in hebreo ſin
גדרות gulare pro plurali. Et in plurali גדרות Gederoth. ſecundũ
גדרים terminationem femininorum. ſiue גדרים Gederim. ſecun
Macerie dum terminationem maſculinorũ. Ps. 79. Vt quid deſtru-
Sepes. xiſti macerias eius. Ps. 88. Deſtruxiſti oẽs ſepes ei9. Mich.
7. Dies vt edificentur macerie tue. Naũ. 3. que conſident in
גדרות ſepibus in die frigoris. & inde גדרות Gidroth. i. caule ouiũ
Caule. eo q ſunt circunſepte. Nu. 32. Caulas ouiũ fabricabimus.
גדיש גדיש Gadis. aceruus. aut fruges coaceruate: ſiue cõgeries.
Aceruus Exo. 22. Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas & cõpre-

henderit aceruos frugum. Iudi. 15. Et comportate iam fru Fruges
ges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate ſunt. Iob. 21. Et Cõgeries.
ſuper congerie mortuorum vigilabit. & in hebreo non ha-
betur illud mortuorum. debet tamen ſubintelligi.
גה Ge. hic. Ezech. 47. Hic eſt terminus in quo poſſidebi- גה
tis terram. & ſolum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis
locis ſcribitur זה Ze cum littera Zain. Hic.
גהה Gaha. ſoluere. ceſſare. Oſee. 5. Nec ſoluere poterit a גהה
vobis vinculum. hebrei vero dicunt quod ſignificat Soluere.
medicari vel ſanare. vnde in predicto loco ipſi legũt. Et nõ
ſanabit a vobis infirmitatem vel dolorem. In tranſlatione Sanare
chaldaica habetur. Nec ceſſare faciet a vobis flagellũ. Et ſo Ceſſare.
lum inuenitur in predicto loco. & Prouer. 17. vbi dicitur.
Animus gaudens etatem floridam facit. pro quo hebrei le Etas florida.
gũt. Cor gaudẽs bñfacit ſanitatẽ. i. ſanitatẽ bonã facit. vbi Sanitas
pro ſanitate ponitur גהה Geha: a predicta dictiõe deriuatũ. גהה
גהר Gahar. proſterni pronus in terra. Incumbere. 3. Reg. גהר
18. Et pronus in terra poſuit faciem ſuam inter genua Proſterni
ſua. 4. Reg. 4. Et incubuit ſuper eum. & ſolum inuenitur Incũbere.
in locis predictis.
גו Geu. corpus. tergum ſiue dorſum. Eſa. 50. Corpus meũ גו
dedi percutientibus. & in eodem. 51. Et poſuiſti vt terra
corpus tuum. Ponitur etiam pro tergo vl' dorſo. 3. Reg. 14. Corpus
Me autem proieciſti poſt tergum tuum. Nee. 9. Et proiece Tergum
runt legem tuam poſt terga ſua. Prouer. 10. Et virga in dor Dorſum.
ſo eius qui indiget corde. Eſa. 38. Quia proieciſti poſt ter-
gum tuum omnia peccata mea. Ezech. 23. Et proieciſti me
poſt tergum tuum. & ſcribitur aliquando cum aleph in me
dio. vt Iob. 41. Corpus illius quaſi ſcuta fuſilia. & aliquan-
do ſcribitur cum Iod & he in fine. & dicitur גויה Geuia. ſiue
גוית Geuiath. i. corpus. & in plurali גויות Geuioth. De quo
vide infra in dictione גוה Geua. Item גו Geu. ſignificat int9
ſeu medium. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõual-
lem: eo quod eſt in medio duorum montium. Iob. 30. Qui
de conuallibus iſta rapientes. pro quo hebrei legunt. De in Conuallis
tus vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua
vero chaldaica גו Go. ſignificat intus vel medium. Dañ. 3. גו
Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. pro quo Intus.
hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis Mediũ
ignis ardentis. & in eodem. Ceciderunt in medio camini
ignis ardentis. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine. vt
in eodem. Nõne tres viros miſimus in medio ignis. Item
גוה Geua. cum he in fine. ponitur pro vagina. Iob. 30. Edu גוה
ctus & egrediens de vagina ſua. Sed etiam in hoc loco he- Vagina
brei legunt eductus & egrediens de interiori ſiue de intus
aut de medio ſcilicet vagine.
גוב Gob ſiue גובי Gobai. locuſta. Amos. 7. Et ecce fictor lo- גוב
cuſte. Naũ. 3. Et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarum. & Locuſta
in lingua chaldaica locuſta dicitur גובא Goba cum aleph in גובא
fine. Itẽ גוב Gob. fouea. ſiue foſſa. & in plurali גבים Gebim. גוב
4. Reg. 3. Facite alueum torrentis huius foſſas: Eſa. 33. Ve- גבים
lut cum foſſe plene fuerint de eo. Hiere. 14. Venerunt ad Foſſe.
hauriendum non inuenerũt aquam. pro quo hebrei legũt.
Venerunt ad foueas ſiue ad ciſternas: non inuenerunt aquã Fouee.
Nam in lingua chaldaica ciſterna vel lacus dicitur גובא Gu גובא
ba. vt Dañ. 6. mittetur in lacum leonũ. vide etiam de hoc ſu Lacus.
pra in dictione גב Gab. Ponitur etiam גבים Gebim. pro la- גבים
quearibus que fiunt in tectis domorum: in quibus fiunt foſ Laquearia
ſe parue. 3. Reg. 6. Texit quoq; domũ laquearib9 cedrinis.
גוד God. accingere ſe ad prelium. expedire ſe. ſcindere. גוד
aut dilacerare. De quo vide ſupra in dictione גדד
Gadad.

Digitized by Google

גוה גוה Geua. Altitudo. Exaltatio. elatio. ſuperbia. Iob. 22.
Gloria. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi poni-
tur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 33. Et li-
Superbia beret eum de ſuperbia. Hiere. 13. In abſcondito plorabit a-
nima mea a facie ſuperbie. Ponitur etiam pro vagina. De
גויה quo vide ſupra in dictione גו Geu. & inde גויה Geuiia. ideſt
Cadauer. corpus. ſiue ſtatura. aut cadauer. Naum. 3. Neqꝫ eſt finis ca
dauerum. Et quando poſt ſe regit genitiuum vel quando
componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimũ
Corpus. in thau. Geñ. 47. Quod abſqꝫ corporibus & terra nihil ha
beamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod abſqꝫ corpore
noſtro & terra noſtra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in o
re leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen
apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indica
re quod mel de corpore leonis aſſumpſerat. 1. Reg. 31. Et tu
lerunt cadauer ſaul & cadauer filiorum eius de muro beth
ſan. Dañ. 10. Et corpus eius quaſi chryſolithus. vide etiã de
גויות hoc ſupra in dictiõe גו Geu. & in plurali. גויות Geuiioth. Ps.
Ruine. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo he
Corpora vel cadauera. brei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora ſi
ue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Po
teſt etiam deriuari a dictione גיא Ge: que ſignificat val-
lem. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã
Valles. veritatem tranſtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles
גוה Item גוה Geua. ideſt vagina. de quo vide ſupra in dictio-
Vagina. ne גו Geu.
גוז גוז Goz. volare. tondere. extrahere. tranſire. Nu. 11. Ventus
autem egrediens a domino arreptas trans mare cotur-
nices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egreſſus eſt
Volare. a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et ton-
Tondere. ſo capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione
גזז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector me-
Extrahere us. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es ex-
tractor ſiue eductor meus. Ps. 89. Quoniam ſuperuenit
manſuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus
Tranſire. in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoni
am tranſiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis
ſupradictis ſcribitur ſine vau in medio dictiõis. De quo vi
de infra in dictione. גזז Gazaz.
גוח גוח Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiſcere. Ps.
Extrahere. 21. Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre. Iob. 38
Erumpere Influere. Quando erumpebat quaſi de vulua procedens. Et in eo-
dem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur
יגיח Iagiach. Quod eſt verbum tertie coniugationis. Pro
Ventilare. quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os eius.
Ezech. 32. Et vẽtilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo
hebrei legunt. Extrahebas ſiue erumpebas in fluminibus
tuis. Poteſt etiam deriuari a dictione נגח Nagach. que ſigni
ficat cornu percutere ſiue cornu ventilare. De quo infra in
ſuo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiſcere. Michee.
4. Dole & ſatage filia ſion. Pro quo hebrei legunt. Dole &
Ingemiſcere. ingemiſce filia ſiõ: ab eo fortaſſe quod etiam educit lachry
mas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius
גיחון paradiſi qui dicitur גיחון Gion. eo ꝙ educitur ad irrigan-
dum hortum & terram qua fluit. Et ſecundum hebreos
ipſe eſt nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram e
gypti qua fluit.
גוי גוי גוי Goi. Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem
Gens. cui ſeruituri ſunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Fa-
ciamqꝫ te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Nun
gentem ignorantem & iuſtam interficies. Exo. 19. Eritis
mihi regnum ſacerdotale & gens ſancta. Deut. 4. Que eſt
alia gens ſic inclyta. Et in eodem. Nec eſt alia natio tã grã Natio.
dis. Ps. 104. Et tranſierunt de gente in gentem. Ps. 105.
Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim a-
ſcendit in terra mea. Soph. 2. Et reſidui gentis mee poſſi- גוים
debunt illos. Et in plurali. גוים Goim. ideſt gentes vel na- Gentes.
tiones. Geñ. 17. Eriſqꝫ pater multarum gentium. Et in eo-
dem. 25. Due gentes ſunt in vtero tuo. Deut. 15. Et domi- Nationes
naberis nationibus plurimis. Eſa. 5. Et eleuabit ſignum in
nationibus procul. Oſee. 8. Nunc factus eſt in nationibus
quaſi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede
conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Iohel. 1. Vt
dominentur eis nationes.
גול גול Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גיל
גיל Guil. quia cõmũiter ſcribitur cum iod in medio Exultare.
dictionis.
גוע Gauaa. conſumi. aut etate conſumi. deficere. obire. mo גוע
ri. interire. Geñ. 6. Et vniuerſa que ſub terra ſunt con- Conſumi.
ſumentur. Et in eodem. 7. Conſumptaqꝫ eſt omnis caro.
Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus eſt in ſenectute bo- Deficere.
na. Et in eodem. Deficienſqꝫ mortuus eſt. Et in eo. 35.
Conſumptuſqꝫ etate mortuus eſt. Et in eodem. 49. Col- Etate conſumi.
legit pedes ſuos ſuper lectum & obiit. Nume. 27. Ecce con Obire.
ſumpti ſumus omnes. Et in eodem. Num vſqꝫ ad interni- Delere.
cionem cuncti delendi ſumus. pro quo hebrei legunt. num
vſqꝫ ad internicionem conſumendi ſumus. Et in eodem.
20. Vtinam periiſſemus iter fratres noſtros. Ioſ. 22. Atqꝫ Perire
vtinam ſolus periiſſet in ſcelere ſuo. Iob. 34. deficiet oĩs
caro ſimul. Et inde גוע Gouéa. ideſt deficiens vel labo- גוע
rans in extremis. Ps. 87. Pauper ſum ego & in laboribus Laborans
a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et erumnoſus ſum Erũnoſus.
a iuuentute mea.
גוף Guph. Corpus: ſiue cadauer. Et additur ei littera tau גוף
in fine. & dicitur גופת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tule גופת
runt cadauera ſaul & filiorum eius. Et aliquando ſcribi- Cadauer.
tur ſine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit veſtem. Exo. 21. Cum quali veſte intrauerit: cum Veſtis.
tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ etiam in hoc loco
ſignificat corpus. Et legunt ſic. Si cum corpore ſuo intra- Corpus.
uerit: cum corpore ſuo exeat. ideſt ſi ſolus abſqꝫ vxore &
liberis intrauerit: ſolus exeat. Iuxta illud Geñ. 47. Abſqꝫ
corporibus & terra nihil habeamus. In tranſlatiõe autem
chaldaica ſic habetur. Si ſolus intrauerit: ſolus exeat. Vn-
de ſequitur ſi habens vxorem: & vxor egredietur ſimul.
ſcilicet cum eo.
גור Gur. Peregrinari. habitare. aduenam eſſe. Incolere גור
ſiue incolam eſſe. timere. expaueſcere. vereri. congre
gare. colligere. Geñ. 12. Deſcenditqꝫ Abram in egyp-
tum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingreſſus eſt Peregrinari.
inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingreſſus eſt
ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea
Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus.
Exo. 12. Quod ſi quis peregrinorum in veſtram voluerit
tranſire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et ſi pere-
grinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrina
ri voluit vbicunqꝫ ſibi cõmodum reperiſſet. Ruth. 1. vt pe
regrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregri
nare vbicunqꝫ repereris. Iob. 28. Diuiſit torrentem a po-
pulo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus
Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Eſa. 15. Habitare.
Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis po-
terit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit

Digitized by Google

habitare de nobis cum ardoribus ſempiternis. Et in eodē.
54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo he-
brei legunt: ecce habitans habitabit ſiue ecce peregrinans
peregrinabitur vel accola erit abſq; me. ideſt qui erat abſ-
q; me: & beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum: poteſt eti-
am legi ſic: ecce congregans congregabitur abſq; me. ideſt
Incolere. abſq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius ho
minis. Et aliquando ſcribitur ſine vau in medio dictionis.
Aduenam eſſe. Geñ. 21. Et terre in qua verſatus es aduena. Et in eodem.
Peregrinari. 32. Apud laban peregrinatus ſum. Exo. 12. Eadem lex e-
rit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit.
Accolā eē. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. ac
cola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia īcolatus me
us prolongatus eſt. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia
peregrinatus ſum in moſoch. Et ſecundum hebreos mo-
ſoch eſt nomen cuiuſdam prouincie. Vt habetur. Ezech.
38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā ma-
gog principem capitis moſoch & tubal. Tamen poteſt ſi-
gnificare protrahere vel prolongare ſicut eſt in littera no-
Habitare. ſtra: vt infra in ſuo loco dicetur. Eſa. 11. Et habitabit lupus
cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus ad-
iūgetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur
ſiue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Poteſt etiam le
gi ſic: qui congregatur aduerſum te: irruet vel cadet in te.
Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne vi
duam apud quam ego vt cumq; ſuſtētor afflixiſti. Pro quo
hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregri-
nor vel habito afflixiſti. Poteſt etiam deriuari a dictione
גָרָה Gara. que ſignificat ruminare: vt infra dicetur. & ſic e-
rit idem ſenſus cum littera noſtra. Scribitur etiam ſine vau
& cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Ruere. ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quie-
גֵּר ſcet. & de hoc vide infra in dictione גָרַר Garar. inde גֵּר ger
ideſt peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proſelytus.
Peregrinus. Geñ. 15. Scito prenoſcens ꝙ peregrinum futurum ſit ſe-
men tuum. Et in eodem. 23. Aduena ſum & peregrinus a
Aduena. pud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem.
22. Aduenam non contriſtabis. Et in eodem. 23. Peregri
no moleſtus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non manſit
Incola. Ps. 38. Quoniam aduena ego ſum apud te. Ps. 118. Incola
ego ſum in terra. Significat etiam proſelytum. 1. Paralipo.
Proſelyt⁹ 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proſelyti. Ezech.
14. Quia hō hō de domo iſrael & de proſelytis. Et in plu
גֵּרִים rali גֵּרִים Gerim. Leuit. 19. Fuiſtis enim & vos aduene in
Aduene. terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei
Inquilini eſtis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee ſicut alie
num habuerunt me. Ps. 145. Dominus cuſtodit aduenas.
& Eſa. 5. Et deſerta in vbertatem verſa aduene comedent.
גָּרַת Et in genere feminino גָּרַת Garath. Pro quo beatus Hiero
Hoſpita. nymus hoſpitam tranſtulit. Exo. 3. Sed poſtulabit mulier
מָגוּר a vicina ſua & ab hoſpita ſua. Et inde מָגוּר Megur: ſiue.
מְגוּרֵי מְגוּרֵי Megure. ideſt peregrinatio vel peregrinationes. ſi
Peregrinatio. ne habitatio: aut habitacula. Geñ. 47. Dies peregrinatio
nis vite mee centum triginta annorum ſunt parui & mali
& non peruenerunt vſq; ad dies patrum meorum: quibus
Habitacla peregrinati ſunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitacu
גּוּר lis eorum. Item גּוּר Gur. ideſt timere. pauere. vereri. Deut.
1. Nec accipietis cuiuſquam perſonam. Pro quo in hebreo
Timere. habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed
propter iram inimicorum diſtuli. Pro quo hebrei legunt.
Niſi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt ꝙ dictio
אָגוּר Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictio
ne ſupra poſita אָגַר Agar. que ſignificat colligere. Et legūt
ſic. Niſi ira inimicorum collecta vel aucta: ſcilicet fuiſſet. Colligere.
Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugi Vereri.
te ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis
a facie gladii. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habita Colere.
tores ſamarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen ti
muerunt habitatores ſamarie: poteſt etiam legi ſic. Vaccas
bethauen incoluerunt habitatores ſamarie. Et aliquando
ſcribitur ſine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te om
nes afflictiones egypti quas timuiſti. Iob. 9. Verebar om
nia opera mea. & inde מָגוֹר Magor. ideſt timor. pauor. ter מָגוֹר
ror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Pauor.
Et in eodem. 20. Non phaſſur vocauit dominus nomen tu
um: ſed pauorem vndiq;. Et in eodem. Ecce ego dabo te
in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus Terror.
Et aliquando ſcribitur cum littera he in fine vel tau. & dici
tur מְגוֹרָה Megora. ſiue מְגוֹרַת Megorath. ideſt timor ſiue מְגוֹרָה
illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet Quod timetur.
ſuper eum. Eſa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde
מְגוּרֵי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. thren. מְגוּרֵי
2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio tra diti
ſunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores ſi Terrores.
ue timores gladii fuerunt cum populo meo. Poteſt etiam
deriuari a dictione מָגַר Mager. quod in lingua chaldaica ſi
gnificat tradere ſicut eſt in littera noſtra. Item גּוּר Gur. i. cō גּוּר
gregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abſcondent. Pro quo bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tran
ſtulit. Congregabuntur abſcondite. Ps. 58. Irruerūt in me Cōgregare
fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem pſalterio trā
ſtulit. Congregantur aduerſus me fortiſſimi. Ps. 139. Tota
die conſtituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die
congregabant prelia: ſiue congregati ſunt in preliis. vnde
beatus Hieronymus in eodem pſalterio tranſtulit. Tota
die verſati ſunt in preliis. Abach. 1. Traxit illud in ſagena Trahere.
ſua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud
in ſagena ſua. Et aliquādo ſcribitur cum duplici res. Oſee.
7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei
legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel col-
ligebantur. poteſt etiam deriuari a dictione. גָּרָה Gara: que
ſignificat ruminare: ſicut eſt in littera noſtra. Inde מְגוּרָה מְגוּרָה
Megura. ideſt Horreum vbi fruges congregantur vel re-
colliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam ſemen in germine eſt
Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam ſemen in horreo eſt Horreum.
Et in plurali. מַמְּגוּרוֹת Mameguroth: cum duplici mem in מַמְּגוּרוֹת
principio. Ioel. 1. Demolita ſunt horrea. Item גּוּר Gur. ideſt Horrea.
catulus. Geñ. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catu- גּוּר
lus leonis. Et in plurali גּוּרִים Gurim: ſiue גּוּרֵי Gure. thrē. Catulus.
4. Lactauerunt catulos ſuos. Naum. 2. Leo cepit ſufficien- גּוּרִים Catuli.
ter catulis ſuis.

גּוּשׁ Gus. gleba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hie גּוּשׁ Sordes.
ronymus ſordes tranſtulit. Iob. 7. Induta eſt ca
ro mea putredine & ſordibus pulueris. Et ſolum inuenitur
in predicto loco.

גָּז Gaz. tranſire. volare. tondere. De quo vide ſupra in di- גָּז Tranſire.
ctione. גּוּז Goz. & etiam in dictione ſequenti.

גָּזַז Gazaz. Tondere. Geñ. 31. Eo tempore ierat laban ad גָּזַז
tondendas oues ſuas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tondere- Tondere
tur grex eius. Et in eodem. Audiui ꝙ tonderent paſtores
tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum eſt autem poſt tempus
biennii vt tonderentur oues abſalon. Et in eodem. Ecce ton
dentur oues ſerui tui. Et aliquando ſcribitur cum ſimplici
zain. Geñ. 38. Nunciatumq; eſt thamar ꝙ ſocer illius a-

ſcenderet in thamna ad tondendas oues. Iob.1. Et tonſo ca-
pite. Pro quo in hebreo habetur. Et totondit caput ſuum.
Hiere.7. Tonde capillum tuum & proiice. & Mich.1. De-
caluare & tondere ſuper filios delitiarum tuarum. Naum.
1. Si perfecti fuerint & ita plures: ſic quoq; attondentur.
גזז Et inde גזז Gozez. ideſt tondens: vel tonſor. Geñ.38. A-
Tonſor. ſcendebat ad tonſores ouium ſuarum. 1. Reg. 25. Carnes
pecorum que occidi tonſoribus meis. Eſa. 53. Et quaſi a-
Tondens. gnus coram tondente ſe. & inde גזי Gize. i. tonſiões. Amos
גזי 7. Et ecce ſerotinus poſt tonſionem regis. Et dicuntur
Tonſio. ibi tonſiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur
pro animalibus regis nutriendis. Sicut exponit Nicola-
גזה us de lyra ſuper hoc loco. Et inde גזה Guiza. ſiue גז Guez.
גז ideſt vellus. Iudi.6. Si ros in ſolo vellere fuerit. Et in eo-
Vellus. dem. Expreſſo vellere concham rore impleuit. Et in eo-
dem. Oro vt ſolum vellus ſiccum ſit. Ps.71. Aſcendet ſi-
cut pluuia in vellus. Et quando regit poſt ſe genitiuũ ſcri-
גזת bitur cum tau in fine. & dicitur. גזת Guizath. Iudi.6. Po-
Vellus. nam hoc vellus lane in area. & inde גזית Gazith. ideſt ra-
גזית ſum: aut leuigatum. vel politum. 1. Paralipo.22. Ad ceden
Politum. dos lapides & poliendos. Thren.3. Concluſit vias meas la
Lapides q̃drati. pidibus quadratis. vbi pro lapidibus quadratis in hebreo
eſt גזית Gazith: eo ꝙ lapides quadrati ceduntur & po-
liuntur.

גזבר גזבר Gizbar. theſaurarius: vel cuſtos arce publice. 1. Eſ-
Cuſtos arce publice dre.7. Omnibus cuſtodibus arce publice. Et ſu-
pra in eodem ponitur in noſtra tranſlatione pro nomine
Gazabar. proprio. Vbi dicitur ꝑ manum mithridatis filii gazabar.
Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod eſt nomen ap-
pellatiuum: et quod ſignificat theſaurarium vel cuſto-
dem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii.
Sed: ſic ꝑ manum mithridatis gazabar: ideſt theſaurarii.

גזל גזל Gazal. predari. vi auferre. aut vi extorquere. Rapere
violenter aliquid ſubtrahere. depredari. Geñ.21. Et
increpauit abimelech propter puteum aque quem vi ab-
Vi auferre ſtulerant ſerui eius. Et in eodem.31. Timui ne violenter au
ferres filias tuas a me. Leuit.6. Vel vi aliquid extorſerit.
Vi extorquere. 2. Reg.23. vi extorſit haſtam de manu egyptii. Deut.28.
Rapere. Aſinus tuus rapiatur coram te. Ps.68. Que non rapui tũc
exſoluebam. Prouer.4. Et non capitur ſomnus ab eis ni
ſi ſupplantauerint. Pro quo hebrei legunt. Et rapitur ſom
Subtrahere. nus ab eis niſi ſupplantauerint. Et in eodem.28. Qui ſub-
trahit aliquid a patre & a matre. ideſt qui violenter ſubtra-
Per vim rapere. hit. Ezech.18. Per vim nihil rapuerit. & inde גזל Gezel.
גזל ſiue. גזלה Gezela. ideſt rapina vel preda. vt Leuit.6. Red
גזלה det omnia que per fraudem voluit obtinere. Pro quo he-
Rapina. brei legunt. Reddet rapinam quam rapuit. aut calumniam
quam calumniatus eſt: aut depoſitum quod fidei eius cre-
ditum fuerat: vel rem perditam quam inuenit. Sed beatus
Hieronymus tranſtulit ſenſum: & paucis verbis compre
hendit omnia ſupradicta. Ps.61. Et rapinam nolite concu
piſcere. Et quando regit poſt ſe genitiuum: tunc ſcribitur
גזלת cum tau in fine. & dicitur. גזלת Gezelath. Eſa.3. Et rapi
Rapina. na pauperis in domo veſtra. Et in plurali גזלות Gezeloth.
גזלות Ezech.28. Rapientem rapinas. Item. גוזל Gozal. pullus.
גוזל Et accipitur pro pullo columbe. Pro quo Beatus Hierony
Pullus columbe. mus tranſtulit columbam. Geñ.15. Turturem quoq; & co
Columba. lumbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis.
Pulli. Deut.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſu-
os ſuper eos volitans.

גזם גזם Gazam. Eruca. Ioel.1. Reſiduum eruce comedit locu
Eruca. ſta. Et ſolum inuenitu n predicto loco.

גזע גזע Gezaa. Truncus. radix. Iob.14. Et in puluere emortu
Truncus. us fuerit truncus illius. Eſaie.11. Egredietur virga de ra Radix.
dice ieſſe. Et in eodem.40. Nec radicato in terra trũco eo
rum. vbi ponitur pro trunco.

גזר Gazar. diuidere. ſcindere. abſcindere. decernere. di גזר
ſponere. ſtatuere. ordinare. 3. Reg.3. Diuidite inquit Diuidere.
infantem viuum in duas partes. Ps.135. Qui diuiſit mare
rubrum in diuiſiones. 4. Reg.6. Cumq; veniſſent ad ior Scindere.
danem cedebant ligna. Ps.87. Et ipſi de manu tua repulſi
ſunt. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebra
icam veritatem tranſtulit. Et ipſi de manu tua abſciſſi ſunt.
& Eſa.53. Quia abſciſſus eſt de terra viuentium. Abach.3. Abſcidere
Abſcindetur de ouili pecus. Thren.3. dixi perii. Pro quo
hebrei legunt. dixi abſciſſus ſum. Et inde גזרה Gezera. ſiue גזרה
גזרה Gizra. i. diuiſum vel ſeparatum. aut diuiſio: vel ſepara גזרה
tio. Leuit.16. Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates
eorum in terram ſolitariam. ideſt in terram ſeparatam vel
diuiſam extra hominum habitationem. Ezech.41. Et Separatũ
quod ſeparatum erat edificium & parietes eius longitudi
nis centum cubitorum. & in plurali גזרים Gezarim. Geñ. גזרים
15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones. Et inde Diuiſiões
מגזרות Magzeroth. Pro quo beatus hieronymus tranſtu מגזרות
lit cultros. 2. Reg.12. diuiſitq; cultris. Hebrei tamen dicũt Cultri.
ꝙ ſignificat ſerras quibus ligni ſcinduntur. Item גזר Ga Serre.
zar. Significat decernere vel ſtatuere: ſiue diſponere. Iob. גזר
22. Et decernes rem & veniet tibi. Heſter.2. Et que paſſu decernere.
ra eſſet. Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum ſiue or
dinatũ fuerat ſuper eã. Aut & quod ſtatutum fuerat ſuper
eam. Ponitur etiam pro declinare. Eſa.9. Et declinabit ad Declinare
dexteram & eſuriet. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.
Et decernet ſiue ordinabit ad dexteram & eſuriet. ideſt de
cernet vel determinabit declinare ad dexteram & eſuriet
Et inde גזרין Gazrin ſiue. גזריא Gazraia: quod in lingua גזרין
chaldaica ſignificat aruſpices ſiue hariolos. Dañ.2. Arioli Aruſpices
magi & aruſpices. Et in eodem.4. Tunc ingrediebãtur ha
rioli magi chaldei & aruſpices. Et inde. גזרה Gizra. ideſt גזרה
diſpoſitio. ſententia: pro ꝗ noſtra tranſlatio pulchritudinẽ
tranſtulit. Thren.4. Vbi dicitur. Saphyro pulchriores Pulchritudo.
Quod poteſt interpretari ſic. Saphyrus diſpoſitio eorum.
Poteſt etiam ſignificare abſciſſionem: vt ſupra dictum eſt.
Vnde hebrei in hoc loco legunt. Saphyrus abſciſio eorũ. Abſciſſio.
ideſt nitidi & lucidi ac ſi eſſent abſciſſi ex ſaphyro. Et in lin Sentẽtia.
gua chaldaica ſignificat ſententiam. Dañ.4. in ſententia vi
gilum decretum eſt.

גחל Gáchal. carbo. pruna. 2. Reg.22. Grando & carbones גחל
ignis. Et in eodem. Carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Ps. Carbo.
119. Cum carbonibus deſſolatorum. Ps.139. Cadent ſuper
eos carbones. Prouer.25. Prunas enim congregabis ſu Pruna.
per caput eius. Et in eodem.26. Sicut carbones ad prunas.
Eſa.44. Et coxi ſuper carbones eius panes. Et in numero גחלת
ſingulari ſcribitur cum tau in fine et dicitur. גחלת Gaché Carbo.
leth. Eſa.47. Non ſunt carbones quibus caleſiant. Quod
in hebreo legitur in numero ſingulari. ſcilicet non eſt pru
na. Ponitur etiam pro ſcintilla. 2. Reg.14. Et querunt ex
tinguere ſcintillam meam. Scintilla.

גחון Gachon. Pectus. Geñ.3. Super pectus tuum gradieris. גחן
Leuit.11. Quidquid ſuper pectus graditur. Pectus.

גיא Gai. ſiue גיא Ge. vallis. Nu.21. Ramoth vallis eſt in re גיא
gione moab. Deut.3. Manſimuſq; in valle. Eſa.28. Vallis.
Qui erant ſuper verticem vallis pinguiſſime. Et in eo-
dem.40. Omnis vallis exaltabitur. Inuenitur etiam in ge
nere feminino. Zach.14. Prerupto grandi valle. pro quo
hebrei legunt. vallis magna valde. Et aliqñ ſcribitur ſi
ne aleph. vt Ioſ.8. Ad ſeptẽtrionalẽ vrbis plagã. Inter quã

Digitized by Google

Vallis. גאיות גאות Valles. & eos vallis erat media. Et in plurali. גאיות Gueaioth. ſiue גאות Gueoth. Ezech.6. Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus. Vbi littera iod ponitur pro littera aleph. Et in eodem.35. In vallibus tuis atq; in torrentibus tuis interfecti gladio cadent. Vbi littera iod anteponitur littere aleph.

גיד Neruus. גיד Guid. neruus. Gen̄.32. Quam ob cauſam nō comedūt neruum filii iſrael: quia emarcuit in femore iacob vſq; in preſentem diem: eo ꝙ tetigerit neruum femoris eius. Eſa.48. Et neru⁹ ferreus ceruix tua. Et in plurali. גידים Guidim. Siue גידי guide. Iob.10. Oſſibus & neruis cōpegiſti me. Et in eodem.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt. Ezech.37. Et dabo ſuper vos neruos. (גידים גידי Nerui.)

גיל Exultare. גיל Guil. exultare. letari. coetaneus: ſiue coeuus. Ps.2. Et exultate ei cum tremore. Ps.12. Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero. Ps.149. Et filii ſion exultent in rege ſuo. Prouer.23. Exultat gaudio pater iuſti. Eſa.9. Sicut exultant victores capta preda. Oſee.10. Et editui eius ſup eum exultauerūt. Abac.3. Exultabo i deo ieſu meo. Zach.9. Exulta ſatis filia ſion. Et aliquando ſcribitur ſine iod in medio. vt Ps.12. Exultabit cor meum in ſalutari tuo. & ps.15. Et exultabit lingua mea. Pro quo in hebreo eſt. & exultabit gloria mea. Eſa.65. Et exultabo in ieruſalem. & inde

גילה Exultatio. גילה Guila. ideſt exultatio. Eſa.65. Ecce ego creo ieruſalē exultatione. Et aliquando ſcribitur ſine he: & dicitur. גיל Guil. ideſt exultatio. Iob.3. Gaudentq; vehementer cum inuenerint ſepulchrum. Pro quo hebrei legunt. Qui letabantur in exultatione gaudent cum inuenerint ſepulchrū. Oſee.9. Noli letari iſrael: noli exultare ſicut populi. Pro quo hebrei legunt. Noli letari iſrael ad exultationem ſicut populi. Et aliquando ſcribitur cum tau in fine. Et dicitur (גיל Exultatio.)

גילת Letabūda. גילת Guilath. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit letabunda. Eſa.35. Et exultabit letabunda & laudans. Item גיל Guil. coetaneus. coeuus. eo quod iſti letantur ad inuicem. Dan̄.1. Pre ceteris adoleſcentibus coeuis veſtris. (גיל Coeuus.)

גיף Claudere. Oppilare. גיף Guiph. Claudere. oppilare. Nee.7. Cumq; adhuc aſſiſterent clauſe porte ſunt & oppilate. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et in lingua chaldaica plerunq; ſignificat claudere ſcilicet portas.

גיר Cinis. גיר Guir. Cinis. Eſa.27. Cum poſuerit omnes lapides altaris ſicut lapides cineris. & ſolum inuenitur in predicto loco. & Dan̄.5. Vbi dicitur in ſuperficie parietis aule regie. vbi pro ſuperficie ponitur גירא Guira cum aleph in fine. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat calcem ſiue gypſum quo parietes leuigantur. (Superficies גירא Gypſum.)

גל Tumulus. Aceruus. גל Gal. Aceruus. tumulus. vt Gen̄.31. Fecerunt tumulum comederuntq; ſuper eum. Et in eodem. Quem vocauit labam tumulum teſtis & iacob aceruum teſtimonii. Et in eodem. Tumulus iſte teſtis erit. 2.Reg.18. Et comportauerunt ſuper eum aceruum lapidum. & in plurali גלים Galim. ideſt aceruí. Oſee.12. Nam & altaria eorū quaſi aceruí. Ponitur etiam גל Gal. pro horto. vt Canti.4. Hortus concluſus fons ſignatus. Tamen hebrei dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat fontem. Et in plurali. גולות Guloth. ideſt fontes. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit irriguum. Ioſ.15. Dedit itaq; ei caleb irriguum ſuperius & irriguum inferius. Iudi.1. Vbi eadem verba habentur. Vide etiam de hoc in dictione ſequenti. (גלים Aceruí. גל Hortus. גולות Irriguum.)

גלל deuoluere. Amouere. גלל Galal. deuoluere. voluere. inuoluere. amouere. rotare. Auferre. Gen̄.29. Quibus congregatis deuoluerent lapidem. & in eodem. Et amoueamus lapidem de ore putei. Et in eodem.43. Vt deuoluat in nos calumniam. 2.Re.20. Amaſſa autem conſperſus ſanguine iacebat in media via. Pro quo hebrei legunt. Amaſſa autem inuoluebatur ſanguine. Eſa.9. Et veſtimentum mixtum ſanguine. ideſt inuolutum ſanguine. Et aliquando ſcribitur cum ſimplici lamed. Gen̄.29. Et amouit lapidem quo puteus claudebatur. Ioſ.15. Hodie abſtuli opprobrium egypti a vobis. Et in eodem.10. Voluite ſaxa ingentia ad os ſpelunce. Ps.21. Sperauit in domino eripiat eum. pro quo hebrei legunt. Deuoluit ad dominum eripiat eum: & poteſt ſubintelligi ſpem ſuam. Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam varitatem tranſtulit. Confugit ad dominum ſaluet eum. Ps.36. Reuela domino viam tuā. Pro quo hebrei legunt. Volue ſuper dominum viam tuam. Poteſt etiam deriuari a dictione גלה Gala: que ſignificat reuelare vel detegere: vt infra in ſuo loco dicetur. Eſa.34. Complicabūtur ſicut liber celi. Pro quo hebrei legunt. Voluentur ſiue inuoluentur ſicut liber celi. Nam antiquitus libri voluebātur ſicut rotuli: vt infra dicetur. Et aliquando duplicantur due prime littere. Iob.30. Et ad meas miſerias deuoluti ſunt. Hiere.51. Et euellam te de petris. Pro quo hebrei legunt. Et deuoluam te de petris. ſiue rotare te faciam de petris vel de rupibus. Et inde גלגל Galgal. i. rota. ſiue volubilis. Ps.76. Vox tonitrui tui in rota. Ps.82. Deus meus pone illos vt rota. Eccſ.12. Et confringatur rota ſuper ciſterna. Eſa.5. Et rote eius quaſi impetus tempeſtatis. Et in eodem.28. Nec rota plauſtri ſuper cyminum circumibit. Ezech.1. Rotas vocauit volubiles. Quod in hebreo legitur in numero ſingulari: ſcilicet rotam vocauit volubilem. Eſt etiam גלגל Guilgal nomen proprium loci. Ioſ.5. Vocatumq; eſt nomen loci illius galgala. Et in eodem manſeruntq; filii iſrael in galgalis. Inde גלגלת Gulgóleth. ideſt caput aut caluaria: eo ꝙ eſt rotundum. Exo.16. Gomor per ſingula capita. 1.Paralipo.10. Et corpus eius affixerunt in templo dagon. Pro quo hebrei legunt. Caput ſiue caluariam eius affixerunt in templo dagon. Nam.1.Reg.31. Dicitur ꝙ corpus eius ſuſpenderunt in muro Bethſan: Philiſtiim enim amputauerunt caput ſaul. vt habetur.1.Paralip.10. et corpus affixerunt in muro Bethſam: & caput ſiue caluariam in templo dagon. Et inde caluarie locus dicitur golgotha. Matthei.27. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha: qđ eſt caluarie loc⁹. Et ide גלילים Guelilim ſiue. גלילי Guelile. ideſt circuli. eo ꝙ ſunt rotundi. Eſter.1. Qui eburneis circulis inſerti erant. In alio vero loco beatus Hieronymus tranſtulit tornatiles. Canti.5. Manus eius tornatiles. Et inde מגלה Meguila. ideſt volumen. libellus. Quia antiquitus ſolebāt libros voluere & nō cōpaginare. Zach.5. Et ecce volumen volans. Et in eodem. Ego video volumen volans. & inde גלל Gelal. ideſt fimus. ſtercus. vt Ezech.4. Et ſtercore quod egreditur de homine opperies illud. Et in eodem. Ecce dedi tibi fimum boum pro ſtercoribus humanis. Soph.1. Et corpora eorum ſicut ſtercora. vbi ponitur גלל גללים Gelalim in numero plurali. accipitur etiam Guelal. pro marmore. eo ꝙ eſt rotundum. vt Eſdre.1. Qui edificatur lapide impolito. Pro quo hebrei legunt. Qui edificatur lapide marmoreo. Et inde גלול Guillul. ideſt abominatio vel ſordes. & accipitur pro idolo: ſic dictum a ſtercore & fetore. vt Deut.29. Vidiſtis abominationes & ſordes. ideſt idola eorum. Ezech.16. Et ſuper idola abominationum tuarum. Et in eodem.18. Et oculos ſuos non leuauerit ad idola domus iſrael. Ponitur etiam pro inmundítiis. Vt in eodem.14. Poſuerunt inmundítias ſuas in cordibus ſuis. Et in eo. Qui poſuerit īmundítias ſuas in corde ſuo. & inde גל Gal. i. aceru⁹. Iob.8. Sup acerū petrarū radices ei⁹ dēſabūtur. & de hoc vide i dictiōe pcedēti. Accipitur

(Margin, right column: Inuoluere. Auferre. Voluere. Cōfugere. Cōplicare. deuoluere. Rotare. גלגל Rota. Volubilis. גלגל Galgala. גלגלת Caput. Caluaria. Golgotha. גלילים Circuli. Tornatiles. מגלה Volumen. גלל Stercus. Fimus. גללים גלל Marmor. גלול Abominatio. Idolum. Immunditie. גל Aceruus.)

Digitized by Google

Fons. etiam pro fonte. Et in plurali. גלות Guloth. ideſt fontes
גלות vel irriguum, De quo vide ſupra in dictione precedenti.
גלי Inde גלי Gale. ideſt fluctus. dictũ a circulis qui in aqua fiũt
Fluctus. Ps. 64. Sonum fluctuum eius. Ps. 88. Motum autem flu-
ctuum eius tu mitigas. Ione. 2. Omnes gurgites tui & flu-
גולה ctus tui ſuper me tranſierũt. Et inde גולה Gula: quod ſigni
ficat vas rotundum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Lampas. lampadem. Zach. 4. Et lampas eius ſuper caput eius. Et in
eodem. Vna a dextris lampadis & vna a ſiniſtris eius. Scri-
וולת bitur etiam cum thau in fine & dicitur גלת Gulath. Pro q̃
beatus hieronymus tranſtulit vittam: eo ꝙ circumuoluitur
Vitta. capiti vel alii membro. Eccſ. 12. Et recurrat vitta aurea.
Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a ſupradicta dictione
גולות גל Gal que ſignificat fontẽ. & in plurali גולות Guloth. Pro
quo beatus hieronymus tranſtulit funiculos. 1. Paralip. 7.
Et funiculos capitellorum ſuper capitella columnarum. Et
Funiculi. in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant ſuper
capita columnarum. Erant enim funiculi erei circumuoluti
גליל capitibus columnarum. Et inde גליל Galil. ideſt terminus.
גלילות vel confinium. Et in plurali גלילות Gueliloth. ideſt termi-
ni vel confinia ſecundum hebreos. Pro quo beatus hiero-
nymus tranſtulit tumulos: eo ꝙ in terminis vel confinibus
fiunt acerui vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos.
Tumuli. vt Ioſ. 22. Cumq; veniſſent ad tumulos iordanis. Et in eo-
dem. Super iordanis tumulos contra filios iſrael. Ezech.
47. Aque iſte que egrediuntur ad tumulos ſabuli orienta-
גלילה lis: vbi ponitur גלילה Gelila cum littera he in fine. Poteſt e
tiam deriuari a dictione גל Gal que ſignificat aceruum vel
גליל tumulum. Ponitur etiam גליל Galil ſiue גלילות Gueliloth
גלילות pro galilea. vt Ioſ. 13. Omnis videlicet galilea philiſtiim. v
Galilea. bi pro galilea ponitur גלילות Gueliloth. Eſa. 9. Viam ma-
ris trans iordanem galilea gentium. vbi ponitur גליל Ga-
lil. Sed in locis ſupradictis hebrei legunt terminos vel ter-
בגלל minum: aut confinium vel confinia. Inde בגלל Biglal. i.
Ob gratiã propter. ob gratiam. Geñ. 12. Et viuet anima mea ob grati
am tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dominus deus tuus in
Propter. omni tempore. Pro quo hebrei legunt. Quia propter hãc
rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo.
גלב גלב Galab. tonſor. Et ſolum inuenitur in numero plurali.
vt Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentem pil
los. Pro quo hebrei legunt. Sume tibi gladium acutum no-
Tonſores. uaculam tonſorum: ideſt acutum ſicut nouacula tonſorum.
גלד גלד Geled. cutis. Iob. 16. Saccum cõſui ſuper cutem meam
Cutis. Et ſolum inuenitur in predicto loco.
גלה גלה Gala. reuelare. diſcooperire. nudare. detegere. Tranſ-
migrare. migrare. captiuare. transferre. Exo. 20. Non a
Reuelare. ſcendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitu-
do tua. Leuit. 18. Omnis homo ad proximam ſanguinis
ſui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodem.
Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non
Diſcoope- diſcooperies. Et in eodem. Turpitudinem vxoris patris
ire. tui non diſcooperies. Ruth. 3. Diſcooperies pallium quo o
peritur. Et in eodem. & diſcooperto a pedibus eius pallio
ſe proiecit. Et in eodem. Quod audire te volui. Pro quo he
brei legunt. Et ego dixi reuelabo aurem tuam. 1. Reg. 9. do
minus autem reuelauerat auriculam ſamuelis. 2. Reg. 6. diſ
cooperiens ſe ante ancillas ſeruorum ſuorum. Iob. 12. qui
reuelat profunda de tenebris. Et in eodem. 20. Reuelabũt
celi iniquitatem eius. Ps. 118. Reuela oculos meos. Prouer.
11. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. Et in eodem.
16. Reuela domino opera tua. Et in eodem. 19. Niſi ea dixe
ris que verſantur in corde ſuo. Pro quo hebrei legunt. Ni-
Detegere. ſi cum reuelatur vel detegitur cor ſuum. Et eſt idem ſenſus

cum littera noſtra. Et in eodem. 25. Secretum extraneo nõ
reueles. Eſa. 22. Et reuelabitur operimentum inde. Et in
eodem. Et reuelata eſt in auribus meis vox domini exerci-
tuum. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Et
in eodem. 37. Reuela crura tranſi flumina. Et in eodem.
Et reuelabitur ignominia tua. Et in eodem. 57. Quia iux
ta me diſcooperuiſti. Hiere. 11. Tibi enim reuelaui cauſam
meam. Et in eodem. 49. Reuelaui abſcondita eius. Ezech.
13. Et reuelabo fundamentum eius. Amos. 3. Niſi reuelaue
rit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Et in eodem.
5. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium. Ponitur etiam pro
aperire: quod eſt diſcooperire. vt Leuit. 22. Ipſaq; aperue- Aperire.
rit fontem ſanguinis ſui. Nu. 22. Protinus aperuit domin9
oculos balaam. Et in eodem. 24. Et ſic aperiuntur oculi e-
ius. Iob. 20. Apertum erit germen domus illius. Et in eo-
dem. 33. Tunc aperuit aures virorum. Prouer. 27. Aperta
ſunt prata. Item ponitur pro nudare: quod eſt detegere. vt
Geñ. 9. Et nudatus iacuit in tabernaculo ſuo. 2. Reg. 6. Et Nudare.
nudatus eſt quaſi nudetur vnus de ſcurris. Ezech. 16. Et nu
dabo ignominiam tuam coram eis. Ponitur etiam pro ap- Apparere
parere. 1. Reg. 14. Cumq; apparuerimus eis. ſed hebrei in
hoc loco legunt. Cumq; diſcooperti vel detecti fuerimus
eis. Et inde גלוי Galui. i. diſcoopertum: vel apertũ: aut no גלוי
tum. vt Eſter. 3. Vt omnes prouĩcie ſcirent. Pro quo hebrei
legunt. Vt in omni prouincia daretur edictum diſcooper- Diſcooper
tum vel notum omnibus populis. Hiere. 32. Et ſigna forin tum.
ſecus. ideſt diſcooperta & nota. Et aliquando ſcribitur ſine Nota.
he. vt in aliquibus locis ſupradictis. & inde גליון Gilaion. גליון
ideſt volumen. liber. Eo quod in eo reuelantur ea que igno
ramus & neſcimus. Eſa. 8. Sume tibi librum grandem. Et Liber.
inde. גליונים Gilionim. ideſt ſpecula: eo ꝙ in eis ap- גליונים
parent ſeu reuelantur ea que eis opponuntur. Eſa. 3. Et
ſpecula & ſindones & vittas & theriſtra. Et ſolum inueni- Specula.
tur in numero plurali & in predicto loco. Item. גלה Ga- גלה
la. ſignificat tranſmigrare. migrare. captiuare. transferre.
Eſa. 5. Propterea captiuus ductus eſt populus meus. Et in Captiuare
eodem. 49. Ego ſterilis & non pariens tranſmigrata & ca Tranſmi-
ptiua. Hiere. 13. Tranſlata eſt omnis iuda tranſmigratione grare.
perfecta. Thren. 1. Migrauit iuda propter afflictionem. Et Migrare.
in eodem. 4. Non addet vltra vt tranſmigret te. Ezech. 12.
Et tranſmigrabis per diem coram eis: tranſmigrabis au-
tem de loco tuo. Oſee. 10. In gloria eius quia migrauit ab
eo. Amos. 6. Nunc migrabunt in capite tranſmigrantium.
Et in eodem. 7. Et iſrael captiuus migrabit de terra ſua. Et
ſupra in eodem. 5. Et galgala captiua ducetur. Naum. 2.
Et miles captiuus adductus eſt. Item ponitur pro transfer- Trãſferre.
re. 1. Reg. 4. Tranſlata eſt gloria domini de iſrael. 2. Reg.
15. Et egreſſus es de loco tuo. Pro quo hebrei legunt. Et
tranſlatus ſiue tranſmigratus es de loco tuo. 4. Reg. 16.
Et tranſtulit habitatores eius. Et in eodem. 17. Et tranſtu-
lit Iſrael in aſſyrios. 1. Paralipo. 5. Et tranſtulit ruben &
Gad & dimidiam tribum Manaſſe. Eſter. 2. Qui tranſla-
tus fuerat de ieruſalem. Et in eodem. Nabuchodonoſor rex
Babylonis tranſtulerat. Eſa. 38. Generatio mea ablata eſt &
conuoluta eſt a me. Pro quo hebrei legunt. Generatio mea
ablata eſt & tranſlata eſt a me. Hiere. 29. Et ad omnem
populum quem traduxerat Nabuchodonoſor de ieruſalẽ.
Et in eodem. 39. Et ſuperfluos vulgi qui remanſerant trã-
ſtulit Nabuzardan magiſter militum. Amos. 1. Et transfe-
retur populus Syrie. Et in eodem. Eo ꝙ tranſtulerit capti-
uitatem perfectam. Item ponitur pro auferre. Ioſ. 5. Ho- Auferre.
die abſtuli opprobrium egypti a vobis. Ps. 118. Aufer a
me opprobrium & contemptum. Et inde גולה Gola גולה

Digitized by Google

גלות ſiue גלת Galuth.i.Tranſmigratio.Captiuitas. Eſa.45. Et captiuitatem meam dimittet.Hiere.28.Et omnem trāſmigrationē iude.Et in eodē.29.Et ad reliquias ſeniorū tranſmigrationis.Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filiorū iſrael.& in eodē.Et tranſmigratio hieruſalem que in boſphoro eſt.Et in lingua chaldaica ſcribitur cū aleph in fine.& dicitur גלותא Galutha.Dan̄.2.Inueni hominē de filiis tranſmigrationis Iudee.

captiuitas *Tranſmigratio.* *Tranſmigratio.*

גלח Galach. Radere. Tondere.Leuit.13.Radetur hō abſq̧ loco macule.Nu.6.Quod radet ilico in eadē die.& in eodem.Tunc radetur Nazareus ad oſtiū tabernaculi. Et in eodē.Poſtq̧ Raſum fuerit caput eius. Deut.21. Que radet ceſariē.Iudi.16. Si raſum fuerit caput meū. Et in eodem. raſit ſeptem crines eius.Eſa.7. In die illa radet dn̄s in nouacula conducta.Hiere.41.Raſi Barba & ſciſſis veſtibus. Ezech.44.Et caput ſuum non radent.

Radere.

גלם Galam.Inuoluere.4.Reg.2.Tulitq̧ Helias pallium ſuum:& inuoluit illud.Et inde גלומי Gelome.i.inuolutiones:aut panni ſiue veſtes inuolute.Ezech.27.Inuolucris hyacinthi & polymitorū.Pōitur etiā גולם Golem pro re imperfecta vel informi.Ps.138.Imperfectum meum viderunt oculi tui.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Informē adhuc me viderunt oculi tui.

Inuoluere. גלומי *Inuolucris* גלם *Impfectū.*

גלמד Galmud.Solitarius.Solus.Sterilis.vt Iob.3.Sit nox illa ſolitaria.Et in eodē.15. Congregatio eīn hypocrite ſterilis.Et in eodem.30.Egeſtate & fame ſteriles.Eſa.49.Ego ſterilis & non pariens.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt.Non pariens.in hebreo ponitur גלמודה Galmuda in genere feminino.

Solitaria. *Sterilis.* *Nō pariēs* גלמודה

גלע Galaa.cōmiſcere.Miſcere.Prouer.20.Omnes aūt ſtulti cōmiſcentur cōtumeliis.Pro quo Hebrei legūt. Oīs aūt ſtultus cōmiſcet ſe ſiue cōmiſcetur.ſ.Cōtumeliis vel cōtentionibus.Nā ſupra immediate dixerat.Honor eſt homini qui ſeparat ſe a cōtētionib⁹.Et ponitur ibi יתגלע ithgalaa:quod eſt verbum quarte cōiugationis.Ponitur etiā idē verbum ſupra in eodē.17.vbi dicitur. Et anteq̄ calūniam patiatur iudiciū deſerit. Pro quo hebrei legunt. Et anteq̄ cōmiſceatur iurgium ſiue iudicium deſiſte vel deſere. Et in eodē.18.In omni tēpore erit exprobrabilis.Pro quo hebrei legunt. In omni tempore ſiue in omni re cōmiſcetur. ſcilicet contentionibus.ſ.Contumeliis.Et ſolum inuenitur in predictis locis.

Cōmiſcere יתגלע *Cōmiſcere*

גלש Galas.Aſcendere. Apparere.Canti.4. Capilli tui ſicut greges caprarum:que aſcenderunt de monte Galaad.Et in eodē.6.Capilli tui ſicut greges caprarum: que apparuerunt de Galaad.Et ſolum inuenitur in his duobus locis.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat Manicare.i. Mane ſurgere.Quia idem ſignificat in lingua Arabica vel Punica.In lingua vero chaldaica ſignificat Tondere vel Depilare.Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt. Que attonſe ſunt de monte galaad.

Aſcēdere. *Apparere* *Tondere.*

גם Gam. etiā. quoq̧.et.q̧.Etenim.equidem.namq̧. ſed. Sed et.Gen̄.27.Benedic etiam & mihi pater mi .Et in eodem.Mihi quoq̧ obſecro vt benedicas.Et in eo.29.Dedit etiam iſtum mihi . & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee . Exo.7 . Et fecerunt etiam ipſi per incantatiōes egyptiacas.Nu.4.Tole ſūmam etiam filiorum gerſon.Et in eodem.16.Vt vobis etiam ſacerdotiū vendicetis.Deut.1.Mihi quoq̧ iratus deus propter vos.Et in eodem.3.Tradidit dominus deus noſter in manibus noſtris etiam og regem baſam.Et in eodem. 23 . Etiam poſt decimam generationem.Ruth.1.Etiam ſi poſſem hac nocte concipere.Et in eodem.2. De veſtris quoq̧ manipulis proiicite de induſtria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2. Reg.11.Mane hic etiam hodie.Et in eodem.& mortuus eſt etiam vrias Etheus.4.Reg.2. Vbi eſt deus helie etiā nūc. Eſter.5. Etiam cras cum rege pranſurus ſum.Prouer.14. Etiam proximo ſuo pauper odioſus eſt . Eſa.14 . Abietes quoq̧ letate ſunt ſuper te.Et in eodem.23 . Ibi quoq̧ non erit requies tibi.Et in eodē.28.Hi quoq̧ pre vino neſcierunt.Thren.4.Ad te quoq̧ perueniet calix.Hiere.48.Et erit in deriſum etiam ipſe.Oſee.5 . Ruet etiam iudas cum eo.Zach.9.& relinquetur etiam ipſe deo noſtro . Ponitur etiam.Pro.et.vel q̧.vt Gen̄.27.Et erit benedictus.& in eodem.Comeditq̧ precium noſtrum.& in eodē.44.Et nos & apud quē iuuentus eſt cyphus.& in eodem.50.Habuitq̧ in comitatu currus & equites.& in eodē. Veneruntq̧ ad eū fratres ſui.Exo.12.Et vos & filii iſrl̄.Hiere.22.Et in domo mea inueni malum eorum.Et in eodem.33. Et pactū meū irritū eſſe poterit &c.Item pōitur pro etenim vel pro equidem.Ps.18.Etenim ſeruus tu⁹ cuſtodit ea.ps.24. Etenim vniuerſi qui ſuſtinent te non confundentur.p̄s.82.Etenim aſſur venit cū eis.Ps.83.Etenim paſſer inuenit ſibi domū. & in eodem.Etenim benedictionem dabit legiſlator. Ps. 118.Etenim ſederunt principes aduerſum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc man⁹ tua deducet me.Eſa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur.Hiere.33. Equidem & ſemen iacob & dauid ſerui mei. Ponitur etiam גם pro Nam et:ſiue pro nāq̧ vt.1.Reg.17.Nam & leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus.Ps.22. Nam & ſi ambulauero in medio vmbre mortis.Ps.118. Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt. Hiere.23. Propheta namq̧ & ſacerdos polluti ſunt.Item ponitur pro ſed.Gen̄.13.Sed & loth qui erat cū Abraam.Exo.12.Sed & vulgus p̄miſcuum. Thren̄.3. Sed & cum clamauero.Habet etiam alios modos loquendi: qui poſſunt reduci ad ſupradictos.Et aliquando ponitur cauſa ornatus orationis.Sicut apud latinos alique dictiones encliticę.Et ideo aliquando omittitur in noſtra tranſlatione. Gen̄.27.Cur vtroq̧ orbabor filio.Pro quo hebrei legunt. Cur ēt vtroq̧ orbabor filio.Exo.12. Surgite:egredimini a populo meo vos & filii iſrael..Pro quo hebrei legunt. Surgite:egredimini a populo meo etiam vos etiam filii iſrael. Et in eodem.Oues veſtras & armēta aſſumite. Pro quo hebrei legunt.Etiā oues vr̄as & armenta aſſumite.& in eodē. Et abeuntes benedicite mihi.Pro quo hebrei legunt.Et abeuntes benedicite etiam mihi.Prouer.14.Riſus dolore miſcetur.Pro quo hebrei legunt.Etiam in riſu dolet cor.Et ſimiliter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in noſtra trāſlatione. Scribitur etiam cum ſin in principio. Gen̄.6. Quia caro eſt.Pro quo hebrei legunt.In eo quod etiam caro eſt. vbi etiam preponitur beth prepoſitio.Poteſt etiam deriuari a dictione שגה ſaga que ſignificat errare ſiue ignorare. & tunc erit talis littera.ſ.in errore ſuo ſiue in ignorātia ſua caro eſt.i.quia carnalis eſt ideo ignorat vel errat.

Etiam *Quoq̧.* *Et.* *q̧.* *Etenim.* *Equidem* גם *Nam et* *Namq̧.* *Sed.*

גמא Gama.Bibere.Ingurgitare.forbere.vt Gen̄.24.Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe.Pro quo hebrei legūt.Da mihi bibere obſecro pauxillum aque: ſiue fac me ingurgitare vel ſorbere pauxillum aque.Et Iob.36.Ferueſ & fremens ſorbet terram.Item גומא Gome.Scirpus. Papyrus.Iuncus.Exo.2.Sumpſit fiſcelam ſcirpeam.Iob.8. Nūquid virere poteſt ſcirp⁹ abſq̧ humore.Eſa.18. Et in vaſis papyri ſuper aquas.& in eodē.35.viror calami & Iunci.

Bibere. *Ingurgitare.* *Sorbere.* גומא *Scirpus.* *Papyrus* *Iuncus.*

גמד Gomed.Menſura palme manus.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignifi-

Menſura. *Palme.*

Digitized by Google

גמדים cat cubitum.Et inde גמדים Gamadim.Pro quo beat⁹ hie
ronymus tranſtulit pygmeos :|qui ſunt homines breuiſſi
Pygmei. me ſtature.Ezech.27.Sed & pygmei q erãt in turrib⁹ tuis
גמה גמה Gama.aſpectus.ſimilitudo.& ſcribitur cũ mẽ in prin
cipio & mutatur he vltimum in tau ratione adiũcti.
מגמת & dicitur מגמת Megamath.Abach.1.facies eorum ventus
Facies. Aſpectus. vrens.Pro quo hebrei legunt.Aſpectus vel ſimilitudo fa
cierum eorum ventus vrens:ſiue ventus orientalis.Et ſo
lum inuenitur in predicto loco.Et dicũt aliqui hebrei ꝙ ſi
Aduerſum gnificat aduerſum vel contra.Et legunt ſic.Ex aduerſo
facierum eorum ventus vrens.In tranſlatione chaldaica
ſic habetur.Ex aduerſo facierum eorum ſimiles ſunt ven
to orientali:Qui eſt ventus calidus & vrens.

גמל גמל Gamal.retribuere.reddere.largiri.ablactare.Geñ.
Reddere. 50.Et reddat nobis omne malum quod fecimus.pro
quo hebrei legunt.Et reddat nobis omne malum quod
retribuimus ei:vel quod reddidimus ei.Ps.12.Cãtabo do
Retribuet. mino qui bona retribuit mihi.Ps.17.Retribuet mihi do
minus ſcd̃m iuſtitiam meã.Ps.102.Neq; ſecũdũ iniquita
tes noſtras retribuit nobis.Ps.114.Quia dominus bene
fecit tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he
braicam veritatẽ tranſtulit.Quia dñs reddidit tibi.Ps.136
Retributiõem tuã quam retribuiſti nobis.Eſa.3.Qm̃ red
dita ſunt eis mala.Et in eo.63.Sup omnibus que reddidit
Largiri nobis dñs.Et in eo.Et ſuper multitudinem bonorũ dom⁹
גמול iſrael:que largitus eſt eis.&ĩde גמול Guemul.i.retributio
viciſſitudo.vicẽ.vltio.vt.Ps.130.Ita retributio in anima
retributio. mea.Eſa.3.Retributio enim manuum ſuarum fiet ei.Et in
Viciſſim do. eodem.59.Et viciſſitudinẽ inimicis ſuis.Et in eodem.In
Vltio. ſulis vicem reddet.Ioel.3.Nunquid vltionem vos redde
tis mihi.Et aliquando ſcribitur cum he in fine:& dicitur
גמולה גמולה Gemula.vt.2.Reg.19.Non indigeo hac viciſſitudi
viciſſitudo ne.Scribitur etiam aliquando cum tau in principio:& di
תגמול citur תגמול Tagmul.ideſt retributio.Ps.115.Pro omnibus
retributio. que retribuit mihi.Pro quo hebrei legunt.Omnes retri
Ablactare butiones eius ſuper me.Significat etiam ablactare.Geñ.
21.Creuit igitur puer & ablactatus eſt:fecitq; abraam gran
de conuiuium in die ablactationis eius.1.Reg.1.Non va
dam donec ablactetur infans.Et in eodem.Et mane donec
גמול ablactes eum.Et in eodem.Et adduxit eum ſecum poſtq̃
Ablactat⁹ ablactauerat.Et inde גמול Gamul.ideſt ablactatus.Ps.130.
ſicut ablactatus eſt ſuper matrem ſuam.Eſa.11.Et in cauer
na reguli qui ablactatus fuerit manum ſuam mittet.Et in
eodem.28.ablactatos a lacte auulſos ab vberibus.ſignifi
cat etiam quando fructus qui ſunt quaſi lac incipiunt indu
deformari rari & recipere propriam formam.Nume.27.In amyg
dalas deformati ſunt.Pro quo hebrei legunt.Et ablacta
Perfectio uit amygdalas.Eſa.18.Et immatura perfectio germinabit
Pro quo hebrei legunt.Et vua acerba ablactata.ideſt perfe
גמל cte deformata erit germinatio eius.Item גמל Gamal.i.
Camelus. camelus:& eſt promiſcui generis.vt Leuit.11.Sicut came
lus.Deut.14.Camelum leporem & chirogrillum.Eſa.21.
גמלים Aſcenſorem aſini & aſcenſorem cameli.& in plurali גמלים
Cameli Gemalim.ſiue גמלי Gemale.ideſt cameli.Geñ.12.Et aſine
& cameli.Et in codẽ.Tulitq; decem camelos de grege do
mini ſui.Et in eodem.32.Camelos fetas cum paruulis ſuis
triginta.Et in eodem.37.Et camelos eorum portantes a
romata.

גמץ גומץ Gumas.fouea.Eccſs.10.Qui fodit foueam:incidet in
Fouea. eam.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et ſcribitur
גמר cum vau in prima ſyllaba loco vocalis.

גמר Gamar.deficere.finire.perficere.conſumari.ſiue con
Cõſumari. ſumare.Ps.7.Conſumetur nequitia peccatorum.Ps.11.
Saluum me fac domine quoniam defecit ſanctus.Ps.76.A Deficere.
generatione in generationem.Pro quo in hebreo habe
tur.Conſumauit ſiue conſumatum eſt verbum a genera
tione in generationem.Vnde beatus hieronymus in pſal
terio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit.conſumabitur ver
bum de generatione in generationem.Ps.56.Deum qui
benefecit mihi.pro quo hebrei legunt.Deum perficientem Perficere
ſuper me.Ps.137.Dominus retribuet pro me.Pro quo he
brei legunt.Dominus conſumabit ſiue perficiet pro me.
ſcilicet opera que non poſſum facere.Vnde beatus hiero
nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem ſic tranſtu
lit:dñs operabitur pro me.Et inde גמיר guemir.quod in גמיר
lingua chaldaica ſignificat doctiſſimum ſiue perfectiſſimũ
Eſdre.7.vbi dicitur.Eſdre ſcribe doctiſſimo ſalutem. doctiſſim⁹

גן Gan.hortus.paradiſus.Geñ.2.Plantauerat autem domi
nus deus paradiſum voluptatis.Et in eodem.Lignum e גן paradiſus.
tiam vite in medio paradiſi.Canti.4.Hortus concluſus ſo Hortus
ror mea ſponſa.Et in eodem.5.Veni in hortũ meũ.Et in
eo.6.Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum.& ſcribitur
aliqñ cũ he in fine in.ge.fe.Et dicitur גנה Gãna:vt Eſa.61. גנה
Et ſicut hortus germen ſuum germinat.Et qñ regit poſt Hortus.
ſe genitiuum mutat he vltimum in tau:& dicitur גנת Guin גנת
nath.Canti.6.Deſcendi in hortum nucum.& in plu. גנים גנים
Gannim ſecundum formam maſculinorum:ſiue גנות Gan גנות
noth ſecundum formam femininorum.Nu.24.vt horti Horti.
iuxta fluuios irrigui.Canti.4.fons hortorũ.Eſa.1.Erube
ſcetis ſup hortos quos elegeratis.Hiere.29.plãtare hortos

גנן Ganan.protegere.Eſa.31.Protegens & liberans.Et ali גנן
qñ ſcribitur cũ ſimplici nũ.Vt in eo.Sic proteget dñs. protegere.
exercituum ieruſalẽ.Et in eo.37.Et protegam ciuitatẽ iſtã
vt ſaluem eam.Oſee.11.Protegam te iſrael.& inde מגן Ma מגן
gen.ideſt protector ſiue protegens.aut ſcutum vel clype
us.Geñ.15.Ego dñs protector tuus.Ps.17.Protector ẽ om protector.
nium ſperantium in ſe.Oſee.4.Dilexerunt afferre igno
miniam protectores eius.Significat etiam ſcutum vel cly
peum aut peltam:eo quod protegit.vt deut.33.Scutum au Scutus.
xilii tui.2.Reg.1.Quia ibi abiectus eſt clypeus fortium.Et Clypeus.
in eodem.Clypeus ſaul quaſi non eſſet vnctus oleo.Et ĩ eo
22.Scutũ meũ & cornu ſalutis mee.3.Reg.10.trecẽteq; mi
ne auri vnã peltã veſtiebãt.Eſa.21.Surgite prĩcipes arripi Pelta.
te clypeũ.Naũ.2.Clypeus fortiũ eius ignit⁹.Et aliqñ ſcribi
tur cũ thau in fine.& dr̃ מגנת Meginath.vt Thren.3.dabis מגנת
eis ſcutũ cordis.& in plu.מגנים Maguinim:ſcd̃m formam Scutum.
maſculinorũ.ſiue מגנות maguinoth.ſcd̃m formã feminino מגנים
rũ.vt.3.Reg.10.Et trecẽtas peltas ex auro ꝓbato.2.Parali. Pelte.
12.& clypeos aureos q̃s fecerat ſalomõ.Et in eo.26.Prepa Clypei.
rauit quoq; eis Ozias.i.cuncto exercitui clypeos & haſtas
Et in eodem.23.Deditq; ioiada ſacerdos centurionibus
lanceas clypeoſq; & peltas.

גנב Ganab.furari.Geñ.32.Et rachel furata ẽ idola prĩs ſui. גנב
Et in eo.Noluitq; iacob cõfiteri ſocero ſuo ꝙ fugeret. Furari.
Pro quo he.le.Et furatus eſt iacob cor laban ſyri:eo q̃d nõ
nũciauit ei qa fugiẽs ipſe.Et in eo.Nec indicare mihi.Pro
quo he.le.Et furatus es cor meũ & nõ indicaſti mihi.i.ocul
taſti vel abſcõdiſti a me.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.
Et in eo.Cur furatus es deos meos.Et in eo.Quidquid fur
tim peribat:a me exigebas.Et in eo.40.Quia furtĩ ſubla
tus ſum de terra hebreorũ.Exo.20.Nõ furtũ facies.Et ĩ eo.
21.Qui furatus fuerit hoĩem:& vendiderit eũ.Et in eo.22.
Et ab eo qui ſuſcepat furto ablata fuerint.Et in eo.q̃d ſi fur
to ablatũ fuerit:reſtituet damnũ.2.Re.15.& ſolicitabat cor
da virorũ iſrael.pro quo he.le.Et furabatur abſalon corda
virorum iſrael.Et in eodem.19.Et declinauit populus in

Digitized by Google

die illa ingredi ciuitatem:quomodo declinare ſolet popu
lus verſus efugiens de prelio.Pro quo hebrei legunt.Et fu
ratus eſt ſe populus in die illa ad ingrediendum in ciuita
tem.ideſt abſcondite vel furtiue ingreſſus eſt populus ciui
tatem.Iob.4.Porro ad me dictum eſt verbum abſcondi
tum & quaſi furtiue.Hiere.23.Qui furantur verba mea
גנב & inde.גַּנָּב Ganab.ideſt fur.Exo.22.Si inuenitur fur du
Fur. plum reddet.Iob.24.Per noctem vero erit quaſi fur.Ps.
גנבים 49.Si videbas furem currebas cum eo.Et in plurali.גַּנָּבִים
Fures. Ganabim.ideſt fures.Abdie.1.Si fures introiſſent ad te.&
גנבה inde גְּנֵבָה Geneba.ideſt furtum.Exo.22.Si non habuerit
Furtum. quod pro furto reddat:ipſe venundabitur.Et in eodem.Si
inuentum fuerit apud eum quod furatum eſt.Pro quo he
brei legunt.Si inuentum fuerit in manu eius furtum.
גנה גַּנָּה Gana.hortus.de quo vide ſupra in dictione גַּן Gan.
Hortus. גנז Ganaz.theſaurus.ſiue gaza:vel locus vbi reponitur au
גנז rum vel argentum ſeu veſtes precioſe.Eſter.3.Et decē
millia talentorum appendam arcariis gaze tue.Ezech.
27.Gazarumq; precioſarum.Vbi pro gaza ſiue gazis po
Gaza. גנזי nitur in hebreo.גִּנְזֵי Ginze in numero plurali:nam caret
numero ſingulari.
גנזך גַּנְזַךְ Ganzach.cellarium.repoſitorium.vt.1.Paralip.28.
Cellarium Deſcriptionem templi & porticus & cellariorum.Et
ſolum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.
געה גָּעָה Gaa.Mugire.Iob.6.Aut mugiet bos cum ante preſe
Mugire. pe plenum ſteterit.
געל גָּעַל Gaal.abiicere.abominari.reſpuere.aborrere.Leuit.
Abiicere. abominari 26.Et nō abiiciet vos anima mea.Et in eodem.Abo
minabitur vos anima mea.2.Reg.1.Quia ibi abiectus eſt
Abortire. clypeus fortium.Iob.21.Bos eorum concepit & non abor
גועל tiuit.& inde.גֹּעַל Goal.ideſt abiectio.Ezech.16.In abie
Abiectio. ctione anime tue.
גער גָּעַר Gaar.Increpare.Gen.37.Et increpauit eum pater ſu
Increpar. us.Ps.9.Increpaſti gentes:periit impius.Ps.67.In
crepa feras arundinis.Ps.105.Et increpuit mare rubrum:
& exſiccatum eſt.Ps.118.Increpaſti ſuperbos.Eſa.17.Et
increpabit eum & fugiet procul.Et in eodem.54.Vt non
iraſcar tibi & non increpem te.Naum.1.Increpans mare:
& exſiccans illud.Zach.3.Increpet dominus in te ſathan.
Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachium.Pro quo
hebrei legūt.Ecce ego increpabo vobis ſiue ꝓ vobis ſemē
tem ſiue brachium.Et in eodem.3.Et increpabo pro vo
גערה bis deuorantem.Et inde.גְּעָרָה Geara.ideſt increpatio ſi
Increpatio ue redargutio.Ps.103.Ab increpatione tua fugient.Pro
uer.13.Qui autem illuſor eſt non audit cum arguitur.pro
quo hebrei legunt.Et illuſor non audit increpationem ſi
Redargutio. ue redargutionem.Et aliquando ſcribitur cum mem in
מגערת principio & tau in fine.& dicitur.מִגְעֶרֶת Migeereth.Deut.
Increpatio 28.Et increpationem in omnia opera tua.
געש גָּעַשׁ Gaas.commouere.turbare.intumeſcere.impetum fa
Cōmouere cere.2.Reg.22.Commota eſt & contremuit terra.&
cōquaſſar. in eodem.Et conquaſſata quoniam iratus eſt eis.Pro quo
hebrei legunt.Et commota ſunt.Et ſic habetur.Ps.17.vbi
eadem verba ponuntur in hebreo.Iob.34.Et in media
Turbare. nocte turbabuntur.Hiere.25.Et bibent & turbabuntur.
Intumeſce re. Et in eodem.46.Et veluti fluuiorum intumeſcunt gurgi
tes eius.Et in eodem.Et velut flumina mouebuntur flu
ctus eius.
גף גַּף Gaph.arx.pinnaculum.ala ſiue penna.vt Prouer.9.Vt
Arx. Veſtis. vocaret ad arcem.Ponitur etiam pro veſte.vt Exo.21.
Cum quali veſte intrauerit:cum tali exeat.de quo vide ſu
pra in dictiōe גוף Guph.Scribitur etiam cum aleph in pri
cipio.Et ſignificat exercitum ſiue agmen.De quo vide ſu
pra in dictione אֲגַף Agaph.Item.גַּף gaph.in lingua chal גף
daica ſignat alam ſiue pennam.Dan.7.Et alas hēbat aqle. Ala.
גֶּפֶן Gephen.vitis.vt Gen.40.Videbam coram me vitem גפן
Iudi.9.Et locuta ſunt ligna ad vitem.4.Reg.4.Et in Vitis.
uenit quaſi vitem ſilueſtrem.Ps.127.Vxor tua ſicut vitis
abundans in lateribus domus tue.Oſee.10.Vitis frondo
ſa iſrael.Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione pro
vinea.vt Gen.49.Ligans ad vineam pullum ſuum.Nu. Vinea.
6.Quidquid ex vinea eſſe poteſt.Deut.32.De vinea ſodo
morum vinea eorum.Iob.15.Ledetur quaſi vinea in pri
mo flore.Ps.79.Vineam de egypto tranſtuliſti.Et in plu
rali גְּפָנִים Gephanim.Canti.2.Vinee florentes dederunt גפנים
odorem ſuum.Abach.2.Et non erit germen in vineis.Et Vinee.
in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem ſiue vites.
Et aliquando ponitur in hebreo ſingulare pro plurali.vt
Eſa.7.Omnis locus vbi fuerint mille vites.& Hiere.8.nō
eſt vua in vitibus.Pro quo in hebreo habetur.Non ſunt
vue in vite.
גֹּפֶר Gofer.Leuigatum:ſeu bituminatum.Gen.6.Fac tibi גפר
arcam de lignis leuigatis.Et ſolum inuenitur in pre Leuigatū.
dicto loco:& dicunt hebrei ꝙ ſignificat quodam genus li
gni leuiſſimi ſic nominati.vnde ipſi legunt.Fac tibi arcā
de lignis gopher.& ſunt qui dicunt ꝙ ſignat quadratū.A Gopher.
lii vero dicūt ꝙ ſignat quodam genus cedri.btūs vero hie
ronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc lo
co ſic ait:ꝓ quadratis lignis:bituminatis legim⁹ in hebreo.
גָּפְרִית Gophrith.ſulphur.Gen.19.Igitur dominus pluit גפרית
ſuper ſodomam & gomoram ſulphur & ignem. Sulphur.
Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.
גָּרַר Garar.ſerrare.diſſecare.ruere.& inde מְגֵרָה Megera. גרר
i.ſerra.3.Reg.7.Tam itrinſecus quam extrinſec⁹ ſer מגרה
rati erant.Pro quo he.le.Serrati erant ſerra intrinſecus & Serrare. Ruere.
extrinſecus.Hiere.30.Procella ruens in capite impiorum
quieſcet.Hebrei tn̄ dicunt ꝙ etiam in hoc loco ſignat ſer
rare vel diſſecare.Et legūt ſic:procella diſſecans vel detrū Diſſecare.
cans in capite impiorū quieſcet.Alii vero dicunt ꝙ deriua
tur a ſupradicta dictione גור Gur.Que ſignat habitare vel
peregrinari.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro ſu
ſtentari.3.Reg.17.Etiam ne viduam apud quam ego vt
cūq; ſuſtentor afflixiſti.de quo vide ſupra in dictione גור Suſtētari.
Gur.& aliqn̄ ſcribitur cū ſimplici res.Prouer.21.Rapine i
piorum detrahent eos.Pro quo he.le.Rapina impiorum Detrahere Diſſecare.
diſſecabit eos.Poteſt etiam deriuari a dictione נגר Nagar.
que ſignificat detrahere vel defluere.vt infra dicetur.
גָּרָב Garab.ſcabies.Deut.28.ſcabie quoq; & prurigie:ita גרב
vt curari nequeas.& in lingua chaldaica ſignificat v Scabies.
trem vel lagenam.
גַּרְגַּר Gargar.granum.Pro quo beatus hieronymus tran גרגר
ſtulit oliuam.Eſa.17.Duarum vel trium oliuarum Granum. Oliua.
in ſūmitate rami.Et ſolū inuenitur in ꝑdicto loco:& ī nu.
plu.Itē גַּרְגְּרָה Garguera.guttur.collū.Prou.1.Et torques גרגרה
collo tuo.Et ī eo.3.Circūda eas gutturi tuo.& ſcribitur in Collum.
hebreo plr̄:qa caret ſinglari.Et aliqn̄ ſcribitur cū ſimplici
gimel & ſimplici res & additur littera nun in fine.& dici
tur גָּרוֹן Garon.i.guttur.Ps.13.Sepulchrū patēs guttur eo גרון
rū.Ps.113.Non clamabūt in gutture ſuo.Ps.149.Exalta Guttur.
tiōes dei in gutture eorum.Eſa.58.Clama ne ceſſes.Pro ꝙ
he.le.Clama in gutture ſiue cum gutture ne ceſſes.
גָּרַד Garad.radere.ſcalpere.Iob.2.Qui teſta ſaniem rade גרד
bat.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Radere
גָּרָה Gara.incitare.irritare.ꝓuocare.inire bellū.litē mo גרה
uere.Deut.2.videte ergo diligēter ne moueami cōtra Irritare. Inire prelium.
eos.i.ne irritetis ſiue ne ꝓuocetis eos ad bellū.et ī eo.ne ic

Digitized by Google

mouerí ad prelium. Prouocař תִּגְרַת

as aduerſus eos prelium. Et in eodem. Nec moucaris ad prelium. 4. Reg. 14. Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum. Hiere. 50. Quoniam dominum prouocaſti. Et inde. תִּגְרַת Thigrath. ideſt prouocatio ſiue irritatio vel contentio. Ps. 38. a fortitudine manus tue ego defeci. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit a contentione manus tue conſumatus ſum. Item גֵּרָה Guera. ideſt ruminare. Leuit. 11. Omne quod habet diuiſam vngulam & ruminat. Et in eodem Et ſus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Item. גֵּרָה Guera. obolus. genus ponderis ſeu genus monete. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. Et ſecundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גָּרוֹן Garon. ideſt guttur. de quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר Gargar.

Contentio. גֵּרָה Ruminař. גֵּרָה Obolus.

גָּרַז Excidere. גַּרְזֶן Securis.

גרז Garaz. excidere. Ps. 30. Proiectus ſum a facie oculorū tuorum. Pro quo hebrei legunt. Exciſus ſum a facie oculorum tuorum. & inde גַּרְזֶן Garzen. ideſt ſecuris. Deut. 19. Et in ſuciſſione lignorum ſecuris fugerit manū. Eſa. 10. Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſecat in ea

גּוֹרָל Sors. גּוֹרָלוֹת Sortes.

גורל Goral. ſors. Nu. 33. Singuli vt ſors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Ioſ. 15. Sors filiorum iude. Ps. 21. Et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Prouer. 1. Sortem mitte nobiſcum. Et in plurali. גּוֹרָלוֹת Goraloth. ideſt ſortes. Leuit. 16. Mittenſq ſuper vtrunq ſortem. Pro quo hebrei legunt. Et mittat ſacerdos ſuper duos hircos ſortes. Ione. 1. Et miſerunt ſortes.

גֶּרֶם Cartilago. Oſſa. Durities. Fortis. גָּרַם Cōfrigere.

גרם Garem. cartilago. os: aut fortis: vel durus: ſiue oſſeus vt Iob. 40. Cartilago illius quaſi lamine ferree. Prouer. 17. Spiritus triſtis exſiccat oſſa. Et in eodem. 25. Et ligua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro duritia. Daň. 6. Et omnia oſſa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro forti. Geň. 49. Iſacar aſinus fortis. Itē. גָּרַם Garam. cōfrigere. Nu. 24. Oſſaq eorum confringet. Ezech. 23. Et fragmenta eius deuorabis. Pro quo hebrei legunt. & teſtas eius confringes. ſcilicet dentibus. Soph. 3. Iudices eius lupi veſpere non relinquebant in mane. pro quo hebrei legunt. Iudices eius lupi veſpere non confringebāt ſcilicet oſſa in mane. Quaſi dicat: in veſpere confringebāt oſſa & deuorabant ea: & nihil in mane relinquebant. Item גֶּרֶם Gerem. ideſt gradus quo aſcenditur: aut tribunal. 4. Reg. 9. Poſuerunt ſub pedibus eius in ſimilitudinē tribunalis

Tribunal. גֹּרֶן Area. גֳּרָנוֹת Aree. גָּרוֹן Guttur.

גרן Goren. area. Geň. 50. Venerunt ad aream achad. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. Eſa. 21. Et filia aree mee. Et in plurali גֳּרָנוֹת Goranoth. vt Oſee. 9. Super omnes areas tritici. Ioeř. 2. Implebuntur aree frumēto. Item גָּרוֹן Daron. ideſt guttur. De quo vide ſupra in dictione גַּרְגַּר gargar.

גָּרַס Confrigeř. Cōcupiſcere. גֶּרֶשׂ Cōfrigere. Fractum. גָּרַע Minuere.

גרס Garas. confringere. frangere. Thren. 3. Et confregit ad numerum dentes meos. Ps. 118. Concupiuit anima mea deſiderare. Pro quo hebrei legunt. Confracta ſiue contrita eſt anima mea deſiderio. Et aliquando ſcribitur cum ſin littera in fine loco ſamach. & dicitur גֶּרֶשׂ Geres ideſt confractum vel contuſum. Leui. 2. Et confringes in modum farris. Et in eodem. Partem farris fracti & olei.

גרע Garaa. diminuere. auferre. prohibere. confringere. Exo. 5. Nec minuetur quicquam ex opere veſtro. Nu. 11. Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre. Pro quo hebrei legunt. Quare minuimur. ideſt inferiores ſumus: vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem. 3. De noſtra hereditate minuetur. Et in eodem. Confundatur fortium diſtributio: & aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat. Pro quo hebrei legunt. Addatur hereditas earum hereditati tribus qui bus fuerint vxores: & de noſtra hereditate minuetur. Deut. 4. Non addetis ad verbum: nec auferetis ex eo. Iob. 15. Et tuliſti preces coram deo. ideſt abſtuliſti vel diminuiſti. Et in eodem. Et inferior te erit eius ſapientia. Pro quo hebrei legunt. Et diminuta eſt apud te ſapientia: ſiue ablata eſt a te ſapientia. Et in eodem. 36. Non auferet a iuſto oculos ſuos. Et in eodem. qui aufert ſtillas pluuie. Ezech. 16. Et auferam iuſtificationem tuam. Significat etiam cōfringere vel cōcidere. vt Ezech. 5. Ego quoq confringam: & non parcet oculus meus. Eſa. 15. Omnis barba radetur. ideſt concidetur. Hiere. 48. Omnis barba raſa erit. & inde מִגְרָעוֹת Migraoth. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit trabes: eo quod exciduntur vt. 3. Reg. 6. Trabes autem poſuit in domo per circuitum forinſecus: vt non hererent muris templi. Hebrei tamen dicunt ꝙ muri templi erant minus craſſi a parte ſuperiori: & ꝙ tabulata a parte poſteriori ſuſtentabantur in muro eo ꝙ erat craſſior a parte inferiori: ita ꝙ trabes non ingrediebantur in muro ſed capita earum a parte poſteriori erant inixa muro: & illud muri quod erat diminutum in craſſitudine a parte ſuperiori dicitur מִגְרָעוֹת Migraoth ſecundum hebreos.

Auferre. Cōfrigere. Concidere. מִגְרָעוֹת Trabes.

גרף Garaph. trahere. vt Iudi. 5. Torrens ciſſon traxit cadauera eorum. Item. אֶגְרוֹף Egroph per additionem aleph in principio ſignificat pugnum. vt Exo. 21. Et percuſſerit alter proximum ſuum lapide vel pugno. Eſa. 58. Et percutitis pugno impie. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֶגְרָפוֹת Megrephoth: et ſignificat ſtercus ſiue glebas. Ioeř. 1. Computruerunt iumēta ſub ſtercore ſuo. Pro quo aliqui hebrei legunt ſic. Computruerunt diſſeminata ſub glebis ſuis: ſcilicet ne pullularent. Nam vtroq modo poteſt legi vt infra dicetur in dictione. פרד Parad.

גָּרַף Trahere. אֶגְרוֹף Pugnus. מֶגְרָפוֹת Stercus. Glebe.

גרש Garas. eiicere. abiicere. expellere. cōmouere. vt Geň. 3. Eiecitq adam. Et in eodem. 4. Ecce eiicis me hodie a facie terre. Et in eodem. 21. Eiice ancillam hanc et filium eius. Exo. 2. Et eiecerunt eas. Et in eodem. 6. Et in manu robuſta eiiciet eos de terra ſua. Et in eodem. 11. Poſt hec dimittet vos et exire compellet. Et in eodem. 12. Cogentibus exire egyptiis. Pro quo hebrei legunt. Quia eiecti ſiue expulſi ſunt de egypto. Et in eodem. 23. Qui fugabūt eueum et cananeum. ideſt qui expellent vel eiicient eueum et cananeum. Et in eodem. Non eiiciam eos a facie tua anno vno. Et in eodem. Paulatim expellam eos de conſpectu tuo. Et in eodem. 34. Ego ipſe eiiciam ante faciem tuam amorreum & cananeum. Nu. 22. Si quomodo poſſim percutere & eiicere eum de terra mea. 1. Reg. 26. Qui eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps. 77. Et eiecit a facie eorum gentes. Ezech. 31. Iuxta impietatem eius eieci eum. Ioň. 2. Et ego dixi abiectus ſum a cōſpectu oculorum tuorum. Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare. vt Eſa. 57. Impii autem quaſi mare feruens. ideſt commotum vel fluctuans. Et in eodem. Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Pro quo hebrei legunt. Et commouent aque eius cenum & lutum: ſiue conculcationem et lutum. Et inde mulier repudiata que eiecta eſt a viro ſuo dicitur גְּרוּשָׁה Guerusa. vt Leuit. 21. Neq eam que repudiata eſt a marito. Ezech. 44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores. Et īde גְּרֻשׁוֹת Guerusoth Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cōfinia. Ezech. 45 Separate confinia veſtra a populo meo. Hebrei tamen dicunt ꝙ in hoc loco ſignificat tributa que pricipes eiiciebāt ſeu imponebant ſuper populum. & inde מִגְרָשׁ Migreſe ſiue מִגְרָשׁוֹת Migreſoth. i. ſuburbana. Leuit. 25. Suburbana

גָּרַשׁ Eiicere. Exire compellere. Expellere. Abiicere. Fluctuare. cōmouere. גְּרוּשָׁה repudiata. גְּרֻשׁוֹת confinia. מִגְרָשׁ Suburbana.

autem eorum non veneant.Nu.35.Et ſuburbana ſint pecoribus ac iumentis.Ioſ.14.Et ſuburbana ſint ad alenda pecora.Et in eodem.21.& ſuburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro claſſibus.Ezech.27.A ſonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur claſſes. Item.

גֶּרֶשׁ Fructus. גֶּרֶשׁ

גֶּרֶשׁ Gueres.i.maturitas ſeu fructificatio:ſic dictũ ab excidẽdo ſeu expellendo fructum ex arboribus. Deut.33.De pomis fructuũ ſolis ac lune.Item גֶּרֶשׁ Gueres cum ceboleth in littera ſin ſignificat confractum ſiue contuſſum. De quo vide ſupra in dictione גרס Garas.

גָּשַׁשׁ Palpare. Attrectare.

גָּשַׁשׁ Gaſas.palpare.attrectare.vt Eſa.59.Palpauimꝰ quaſi ceci parietem:& quaſi abſq; oculis attrectauimus. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

גָּשַׁם Pluere. מַגְשִׁימִים גֶּשֶׁם Pluuia. Imber. Hyems. Corpus.

גָּשַׁם Gaſam.pluere.vt Hiere.14.Nunquid ſunt in ſculptilibꝰ gentium qui pluant. Vbi ponitur מַגְשִׁימִים magſimim. Quod eſt participium plurale tertie coniugatiõis. ideſt facientes pluere.Inde גֶּשֶׁם Geſem.ideſt pluuia.imber Leuit.26.Dabo vobis pluuias temporibus ſuis.Iob.37.& Imbri fortitudinis ſue.Ps.67.Pluuiam voluntariam ſegregabis deus.Prou.25.Ventus aquilo diſſipat pluuiã. Eccſ.12.Et reuertantur nubes poſt pluuiam.Eſa.44.Plantauit pinum quam pluuia nutriuit.Et in eodem.55.Quomodo deſcendit imber & nix de celo.& aliquando ponitur in noſtra tranſlatione pro hyeme:eo quod in eo abundant pluuie.Iob.37.Qui precipit niui vt deſcẽdat in terram & hiemis pluuiis.In lingua vero chaldaica ſignificat corpus. vt Dañ.3.Et nihil poteſtatis habuiſſet ignis in corpibus eorũ

גַּת Torcular. גִּתּוֹת torcularia. גִּתִּית torcularia.

גַּת Gath.torcular.Iudi.6.Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari.Eſa.63. Et veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari.& in plurali גִּתּוֹת Guithoth.Nee.13.In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in ſabbato.Et aliquando ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba.Et dicitur גִּתִּית Guithith.vt in titulo pſalmi octaui.vbi dicitur in finem pro torcularibus pſalmus dauid.hebrei tamen dicunt ꝙ ille pſalmus & ſimiliter alii habent talem titulum eo quod dauid compoſuerit illos cum eſſet in geth ciuitate philiſtinorum:que interpretatur torcular. Alii vero dicunt ꝙ גִּתִּית Guithith.eſt nomen cuiuſdam muſici inſtrumenti quod fuit inuentum in geth:in quo cantabatur ille pſalmus.

De incipientibus a littera. ד Daled.

דַּד דַּדֵּי Vbera. Mamme.

דַּד Dad.Mammilla.mamma.vber. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. דַּדֵּי Dade.Prouer.5.Vbera eius inebrient te omni tempore.Ezech.23.Et fracte ſunt mamme pubertatis earum.Et in eodem.Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius.Canti.1.Quia meliora ſũt vbera tua vino. Poteſt etiam ſignificare dilectiones ſiue amores:vt infra dicetur in dictione דוד Dod.

דָּא Hec.

דָּא Da.in lingua chaldaica ſignificat hec ſiue hoc.Dañ.4 Nonne hec eſt babylon ciuitas magna. Et in codẽ.7. diuerſe inter ſe.pro quo hebrei legũt.diuerſe hec ab hac.

דָּאַב Languere. Infirmari. Dolere.

דָּאַב Daab.dolere.languere. Infirmari.eſurire.Ps.87. Oculi mei languerunt pre inopia.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Oculus meus infirmatus eſt ab afflictione. Hiere.31.Et vltra non eſurient.pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt.Et aliquando ſcribitur ſine aleph.Leui.26.Et conſumat animas veſtras.vbi ponitur מְדִיבוֹת Madiboth.pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth:quod eſt verbum tertie coniugationis.Pro quo hebrei legunt.Dolere facientes ſiue infirmare

facientes animam.Et inde דְּאָבָה Deaba. ideſt dolor. infirmitas.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit egeſtatem ſiue eſurientem.Iob.41.Et faciem eius ꝓcedet egeſtas. Hiere.31.Et animam eſurientem ſaturaui. Et aliquando ſcribitur cum nun in fine & dicitur דְּאָבוֹן Daabon.Deut.28. Et animam conſumptam merore. Pro quo hebrei legunt.Et infirmitatem ſiue langorem vel merorem anime.

דְּאָבָה Egeſtas. Eſuriens. דְּאָבוֹן Meror.

דָּאַג Daag.ſolicitũ eſſe.formidare. timere.1.Reg.9. Et ſolicitus ſit pro nobis.Ps.37.Et cogitabo pro peccato meo.Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ſolicitus ero pro peccato meo.Eſa.57.Pro quo ſolicita timuiſti.Hiere.17.Et in tempore ſiccitatis non erit ſolicitum.Et in eodem.38.Solicitꝰ ſum propter iudeos qui tranſfugerunt ad chaldeos. Et in eodem.43.Et fames pro qua ſoliciti eſtis adherebit vobis. Et inde דְּאָגָה Deaga.ideſt ſolicitudo vel timor.Pro quo in tranſlatione noſtra ponitur cogitatio.Ioſ.22. Et non magis ea cogitatione & tractatu diceremus.Item.דָּג Dag.i.piſcis.vt Nee.13.Inferentes piſces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

דָּאַג Solicitum eſſe. Timere. דְּאָגָה Solicitudo. Cogitatio. דָּג Piſcis.

דָּאָה Daa. volare.deut.28.In ſimilitudine aquile volãtis. Pro quo hebrei legunt.Sicut volat aquila. Et aliquãdo ſcribitur cum aleph in fine loco he.Ps.17. Et volauit ſuper pennas ventorum.& inde דָּאָה Daa: quod eſt nomen auis inmunde:ſic dicta a magnitudine volatus. Quam noſtra tranſlatio yxon nominauit.Deut.14.yxon & vulturẽ ac Miluum.

דָּאָה Volare. דָּאָה Yxon.

דִּיב Dib.fimus.ſtercus.& componitur cum dictione ionim que ſignificat columbas.& dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. ideſt ſtercus columbarum.4.Reg.6.Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum quinq; argenteis. & ſolum inuenitur in predicto loco.

דִּיב דִּבְיוֹנִים Stercus. columbarũ

דָּבַב Dabab.denunciare.facere loqui.diffamare. Canti.7. Labiiſq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt:faciens loqui labia vetera ſiue antiqua. & inde דִּבָּה Dibba.ideſt fama vel infamia.aut detractio ſeu vituperatio.Geñ.37. Accuſauitq; fratres apud patrem crimĩe peſſimo.Pro quo hebrei legunt.Et adduxit ioſeph famam eorum malam ad patrem ſuum.Nu.13. Detraxeruntq; terre quam aſpexerant.Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aſpexerant. Prouer.25.Et exprobare non ceſſes. Pro quo hebrei legunt.Et infamia tua non reuertetur: ideſt non ceſſabit. Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro vituperatione vel pro contumelia.Ps.30.Quoniam audiui vituperationem multorum.Prouer.10.Qui profert contumeliam inſipiẽs eſt.Hiere.20.Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

דָּבַב Ruminare. Facies loqui. דִּבָּה Fama. Infamia. Vitupatio. Cõtumelia.

דָּבָא Daba.ſenectus.Deut.33.Sicut dies iuuentutis tue:ita & ſenectus tua.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat fortitudinem.

דָּבָא Senectus.

דְּבַח Dabach.in lingua chaldaica ſignificat immolare vel ſacrificare.1.Eſdre.6.In loco vbi immolant hoſtias.& inde דְּבַח Debach ſiue דִּבְחָא Dibcha.ideſt hoſtia vel ſacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha ideſt altare. vt.1.Eſd.7. & offerte ea ſuper altare templi dei veſtri.

דְּבַח Immolare. דְּבַח Hoſtia. מַדְבְּחָא Altare.

דְּבֵלָה Debela.carica. ſiue palatha. ideſt maſſa deficis.1. Regum.30.Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam ſed & fragmen maſſe caricarum. Eſa.38. Et iuſſit eſaias vt tollerent maſſam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim.1.Regum.25. Et ducentas maſſas caricarum. Et.1.Paralipo.12. Afferebant panes in

דְּבֵלָה Maſſa de ficis. דְּבֵלִים Maſſe caricarum.

Digitized by Google

a inis & camelis & mulis & bobus ad veſcendum & farinā
Palatha. & palathas.

דָּבַק דבק Dabac. adherere. conglutinare. agglutinare. compin
gere. attingere. apprehēdere. comprehendere. ſequi
Adherere. Sociare. Geñ. 2. Et adherebit vxori ſue. Et in eodem. 34.
Sichem filii mei adheſit anima filie veſtre. Deut. 4. Vos
autem qui adheretis domino deo veſtro. Et in eodem. 10.
Ipſi adherebis. Et in eodem. 13. Et non adherebit de illo a-
nathemate quicquam in manu tua. Et in eodem. 30. Et illi
adhereas. Ioſ. 22. Adhereatiſqꝫ ei & ſeruiatis. 2. Reg. 20.
viri autem iuda adheſerunt regi ſuo. 4. Reg. 3. Veruntamē
in peccatis Hieroboā filii nabath qui peccare fecit iſrael
adheſit. Iob. 29. Et lingua eorum gutturi ſuo adherebat. &
in eodem. 41. Vna alteri adherebit. Et in eodem. Membra
Coherere. carnium eius coherentia ſibi. Ps. 21. Et lingua mea adheſit
faucibus meis. Ps. 118. Adheſit pauimēto anima mea. Et in
eodem. Adheſi teſtimoniis tuis domine. Prouer. 18. Ma-
gis amicus erit quam frater. Pro quo hebrei legunt. Magis
adheret quam frater. Hiere. 13. Sicut adheret lumbare ad
lumbos viri. Et in eodem. 42. & fames qua ſoliciti eſtis ad
herebit vobis. Ezech. 3. Et linguam tuam adherere faciam
palato tuo. Et in eodem. 29. Et piſces tui ſquamis tuis ad-
herebunt. Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare
Cōglutinare. Geñ. 34. & conglutinata eſt anima eius cum ea. Ps. 43. cō-
Agglutinare. glutinatus eſt in terra venter noſter. Hiere. 13. Sic aggluti-
naui mihi omnem domum iſrael. Ezech. 29. & agglutina-
bo piſces fluminum tuorum ſquamis tuis. Ponitur etiam
Cōpigere. pro compingere. Iob. 34. & glebe compingebantur. Sig-
nificat etiam attingere vel contingere. aut apprehendere
Apphēdere vel comprehendere. Geñ. 19. Ne forte apprehēdat me ma
Comphendere. lum. Et in eodem. 31. & comprehendit eum in monte ga-
laad. 2. Parali. 3. Alam cherub alterius contingebat. Signi
Cōtingere Perſequi. ficat etiam ſequi vel perſequi. Iudi. 20. & cum vltra tendē
rent perſecuti ſunt eos. 1. Reg. 31. Irrueruntqꝫ philiſtiim in
ſaul & in filios eius. ideſt perſecuti ſunt eos. 1. Paralipo. 10.
Cumqꝫ appropinquaſſent philiſtei perſequentes ſaul & fi
דֶּבֶק lios eius. Inde דֶּבֶק debec. ideſt glutinum ſiue coniunctio
Glutinum aut iunctura. Eſa. 41. Dicens glutino bonum eſt. & in plu
דְּבָקִים rali דְּבָקִים debacim. 3. Reg. 22. & percuſſit regem iſrael in
ter pulmonem & ſtomachum. Pro quo hebrei legunt. & ꝑ
Iuncture. cuſſit regem iſrael inter iuncturas & loricam. Et per iunctu
ras intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis ſibi inuicem
iunctis.

דִּבֵּר דבר Diber. loqui. dicere. ſermocinari. īterficere. ſubiicere
Loqui. Geñ. 17. Cumqꝫ finitus eſſet ſermo loquētis cum eo.
Et in eodem. 18. Quia ſemel cepi loqui ad dominum meū.
Et in eodem. Ne queſo indigneris domine mi ſi loquar. &
in eodem. 24. Qui locutus eſt mihi & iurauit mihi dicēs.
Et in eodem. 31. Caue ne quicquam aſpere loquaris cōtra
iacob. Et in eodem. 37. Nec poterant ei quicquam pacifice
loqui. Et in eodem. 42. Locutus eſt nobis dominus terre.
Exo. 4. Et ipſe loquetur pro te. Et in eodem. 13. Locutuſqꝫ
eſt dominus ad moyſen. Et in eodem. 19. Moyſes loqueba-
tur. Et in eodem. 20. Loquere tu nobis & audiemus. Nu.
7. Audiebat vocem loquentis ad ſe. Et in eodem. 12. Locu
ta eſt maria & Aaron contra Moyſen. Et in eodem. Vel per
ſomnium loquar ad illum. Et in eodem. Ore enim ad os al
loquor ei. Et in eodem. 21. Locutuſqꝫ contra dominum &
Moyſen ait. Et in eodem. 27. Iuſtam rem poſtulant filie ſal
phaad. Pro quo hebrei legunt. Iuſte ſiue recte loquuntur fi
lie ſalphaad. Deut. 31. Et loquar audientibus eis. 1. Reg. 1.
Porro anna loquebatur in corde ſuo. Et in eodem. 19. Lo
cutus eſt ergo ionathas de dauid bona. 2. Reg. 23. Spiritus
domini locutus eſt per me. & 4. Reg. 2. Cumqꝫ pergerent
& incendentes ſermocinarentur. Nee. 13. Ex media parte Sermocinare.
loquebantur azotice. & neſciebant loqui iudaice. Iob. 7. lo
quar in tribulatione ſpiritus mei. Et in eodem. 33. Loqua-
tur lingua mea in faucibus meis. Ps. 2. Tunc loquetur ad e-
os in ira ſua. Ps. 14. Qui loquitur veritatem in corde ſuo.
Ps. 27. Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo. Ps. 30.
Que loquuntur aduerſus iuſtum iniquitatem. Ps. 49. Se-
dens aduerſus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86. Glorioſa Dicere.
dicta ſunt de te. Ps. 88. Tunc locutus es in viſione ſanctis tu
is. Prouer. 23. Et cor tuum loquetur peruerſa. Et in eodem
25. Qui loquitur verbum in tempore ſuo. Eccſ. 1. Locu-
tus ſum in corde meo. Et in eodem. 7. Sed & cunctis ſer-
monibus que dicuntur ne accommodes cor tuum. Canti. 8
In die quando alloquenda eſt. Eſa. 8. Loquimini verbum
& non fiet. Hiere. 9. Docuerunt linguas ſuas loqui menda
cia. Ezech. 2. Et loqueris verba mea ad eos. Dañ. 10. Cum-
qꝫ loqueretur mecum conualui. Oſee. 2. Et loquar ad cor
eius. Et in eodem. 10. Loquimini verba viſionis inutilis.
Et in eodem. 12. & locutus ſum ſuper prophetas. Zach. 2.
Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. Ma-
lach. 3. Quid locuti ſumus contra te. Vbi ponitur verbum
paſſiuum prime coniugationis: quod ſcribitur cum littera
nun in principio. Et in eodem. Tunc locuti ſunt timentes
dominum vnuſquiſqꝫ cum proximo ſuo. & inde דָּבָר Da- דָּבָר
bar. ſiue דְּבַר Debar. i. verbum. ſermo. eloquium. Res vel ali דְּבַר
quid. cauſa. negocium. tractatus. ordo. reſponſum. Iudi.
3. Verbum ſecretum habeo ad te. o rex. 1. Reg. 17. Nūquid Verbum.
non verbum eſt. 2. Reg. 1. Quod eſt verbum quod factum
eſt. 3. Reg. 17. Et verbum dei in ore tuo verum eſt. Iob. 4.
Porro ad me dictum eſt verbum ꝓbſcōditum. Ps. 32. Quia
rectum eſt verbum domini. Ps. 44. Eructauit cor meum
verbum bonum. Ps. 106. Miſit verbum ſuum & ſanauit e-
os. Ps. 118. Verbum tuum permanet in celo. Prouer. 14. in
nocens credit omni verbo. Eſa. 2. Verbum quod vidit eſai-
as filius Amos. Hiere. 29. Et ſuſcitabo ſuper vos verbum
meum bonum. Ezech. 1. Factum eſt verbum domini ad e-
zechielem. Item ponitur pro ſermone. Geñ. 24. A deo e-
greſſus eſt ſermo. Exo. 33. Audiens populus ſermonē hūc Sermo.
peſſimum. Deut. 30. Sed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo
& in corde tuo. 1. Reg. 3. Et ſermo domini erat precioſus.
3. Reg. 10. Non fuit ſermo qui regem poſſit latere. 2. Para-
lipo. 9. Firmetur ſermo tuus quem locutus es. Iob. 26. Et
cum vix paruam ſtillam ſermōis eius audierimus. Ps. 147
Velociter currit ſermo eius. Prouer. 12. Et ſermone bono
letificabitur. Et in eodem. 25. Gloria dei eſt zelare verbū:
& gloria regum inueſtigare ſermonem. Hiere. 18. Nec ſer
mo a propheta. Et in eodem. 44. Cuius ſermo complea
tur. Item ponitur pro re: vel pro aliquo. Geñ. 37. Pater ve
ro rem tacitus conſiderabat. Exo. 9. vt nil omnino pereat Res.
ex his que pertinent ad filios iſrael. Pro quo hebrei legunt
Et non morietur ſiue nō peribit ex oībus que pertinēt ad Quicquā.
filios iſrael quicquam ſiue aliquid aut res. Nu. 23. Et quod Quodcūqꝫ
cumqꝫ imperauerit loquar tibi. Pro quo hebrei legunt. &
quodcumqꝫ ſiue rem quam oſtenderit mihi loquar tibi. De
ute. 23. & nihil in eis appareat feditatis. Pro quo hebrei le
gunt. & non appareat in te turpis res aut feditatis aliquid.
Iudi. 18. Nullo eis penitus reſiſtente. Pro quo hebrei legūt
Et non reſiſtente re ſiue aliquo in terra. Et in eodem. In Aliquod.
quo nullius rei eſt penuria. 2. Reg. 11. Non te frangat iſta Res.
res. Et in eodem. 17. Et ſic res latuit. 4. Regum. 5. & ſi
rem grādē dixiſſet tibi ꝓpheta facere debueras. Ps. 63. In
tenderūt arcum ſuum rem amaram. Eccleſiaſtes. 8. Neqꝫ Opus.

Digitized by Google

permaneas in opere malo.Pro quo hebrei legūt.Neq per
maneas in re mala ſiue in aliquo malo.& in eodē. Qui cu-
ſtodit preceptum:non experietur quicquā mali.i.aliquid
mali.Eſa.39.Nō fuit res quam nō oſtenderim eis in theſau
דְּבָרִים ris meis.Et in plurali דְּבָרִים Debarim .i. verba. Sermões
Sermões. Verba. res.Gen̄.11.Erat aūt terra labii vnius & ſermonum corūdē
Deut.4.Ne obliuiſcaris verborum que viderunt oculi tui.
Et in eodem vocem verborum eius audiſtis.3. Reg.8. Et
ſint ſermones mei iſti &c.Ps.18.Non ſunt loquele neq ſer
mones.Ps.118.Cōfirma me in verbis tuis. Ezech.1.Cun-
Res. דִּבְרֵי cte res difficiles.Et qn̄ poſt ſe regit genitiuū dicitur דִּבְרֵי
Verba. Dibre.Ps.35.Verba oris eius iniquitas & dol9. Pōitur etiā
דָּבָר דָּבָר Dabar pro cauſa.Ioſ.5.Hec aūt cauſa eſt ſecunde circū
Cauſa. ciſionis.3.Reg.11.Et hec eſt cauſa rebellionis aduerſus eū.
Negociū. Item ponitur pro negocio vel tractatu.Exo.18. Vltra vires
tuas eſt negocium.Ioſ.22.Et non magis ea cogitatiōe atq
Tractatus Ordo. tractatu.Item ponitur pro ordine.Eſa.5. Et paſcētur agni
iuxta ordinem ſuum.Ps.109.Secundū ordinem melchiſe-
דִּבְרָתִי dech.Vbi pōitur דִּבְרָתִי Dibrathi cū Tau & Iod in fine: ra
tione genitiui ſequentis.Significat etiam eloquiū ſiue re-
Sponſio. Reſponſū ſponſum vel ſponſionem.Exo.8.Pro ſponſione ranarum
quam condixerat pharaoni.Hiere.5.Et reſponſum nō eſt
in eis.Oſee.1.Principium loquendi dn̄o in oſee. Pro quo
hebrei legunt.Principiū eloquii ſiue ſermonis dn̄i in oſee
Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur
מִדְבָּר מִדְבָּר Midbar .i.eloquium.Canti.4.Et eloquium tuū dul
Eloquium ce.Et aliquādo huic dictiōi דָּבָר Debar ſiue דִּבְרַת Dibrath
preponitur dictio עַל Al.& dicitur עַל דָּבָר Al debar ſiue
עַל דִּבְרַת Al dibrath.Et tunc ambe dictiones ſignificāt pro
pter:quia: vel gratia alicuius rei:aut ſuper aliquod:vl̄ p ali
Propter. Quia. quo.vt Gen̄.43. Propter pecuniam quam retulimus pri9
in ſaccis noſtris.Deut.24.Quia noluerunt vobis occurre
re in pane & aqua.Eccl̄s.3.Dixi in corde meo de filiis ho-
Propter. minum.i.propter filios hominum.Et in eodem.8.Et pre-
cepta iuramenti dei. Pro quo hebrei legunt.Et propter iu-
ramentum dei:ſiue & ſuper verbum iuramenti dei.Dan̄.2.
Ut. Sed vt interpretatio regi manifeſta fieret.Inde דְּבִיר Debir
דְּבִיר i.Oraculum:ſiue domus interior que dicebatur Sancta ſan
ctorum:eo quod ex eo dabantur reſponſa & verba diuina.
3.Reg.6.Per circuitum templi & oraculi.& in eodē.Oracu
Oraculum lum aūt in medio domus in interiori parte fecerat.Et in eo
dem.8.Et intulerunt ſacerdotes arcam federis domini in
locum ſuum in oraculum templi.Beatus hieronymus ſup
epiſtolam ad Epheſios ſic ait.Interiora corporis noſtri in
nouum vocabulum tranſeant : dicanturq debir: quod nos
oraculum ſiue reſponſum poſſumus appellare.& vt contē
tioſius verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere
דִּבֵּר poſſumus.Item דִּבֵּר Daber.i.interfecit ſiue ſubiecit.2.Pa-
Interficere Subiicere ralip.22.Surrexit & interfecit oēm ſtirpem regiam dom9
Ioram.Ps.46.Subiecit populos nobis.Sed beatus Hiero-
nymus in pſalterio iuxta hebraicā veri. tranſtulit in hoc lo
Cōgregare דֶּבֶר co.Congregauit populos ſubtus nos.& inde דֶּבֶר Deber ſi-
דָּבֶר ue דָּבֶר Daber.i.mors peſtis ſiue peſtilētia.vt Exo.5.Ne for
Peſtis. te occurrat nobis peſtis aut gladius. Et in eodem.9. Peſtis
valde grauis.& in eodem.Et percutiam te & populū tuum
peſte.Ps.90.A negocio perambulāte in tenebris. Pro quo
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatem
Mors. trāſtulit.A peſte in tenebris ambulāte.Oſee.13. Ero mors
מִדְבָּר tua o mors.Et inde מִדְבָּר Mydbar.i. deſertum. Solitudo:
eo quod eſt locus contrarius vite humane.Gen̄.21.Habita-
Deſertum. uit in deſerto Pharā.Exo.4. Vt ſeruiat mihi in deſerto. Et
in eodē.14. Cōcluſit eos deſertū. & in eodē.19.In die hac
Solitudo. venerunt in ſolitudinem Sin. Deut.1. In ſolitudine cam-

peſtri.Ps.54.Et manſi in ſolitudine.Ps.101.Similis factus דְּבוֹרָה
ſum pelicano ſolitudis.Inde דְּבוֹרָה Debora.i.apis. Eſa.7. Apis.
Et api que eſt in terra aſſur.Et in plurali דְּבוֹרִים Deborim דְּבוֹרִים
ideſt apes.Deut.1.Sicut ſolent apes perſequi. Iudi.14. Et Apes.
ecce examen apū in ore leonis erat.Ps.117.Circundederūt דֹּבֶר
me ſicut apes.Item דֹּבֶר Dabar.i.caula.ſ. ouium. Mich.2. Caula.
Quaſi pecus in medio caularum.Vbi ponitur הַדָּבְרוֹ Hada הַדָּבְרוֹ
bro cum he in principio & cum vau in fine.Et dicūt hebrei
q ſignificat cōſuetudinem ſiue ductum.eo quod in lingua דְּבַר
chaldaica דְּבַר Dabar ſignificat ducere vel minare. Inde Ducere.
דֹּבְרוֹת Dobroth id eſt ducte:in gn̄e feminino.Pro quo btūs דֹּבְרוֹת
Hieronymus tranſtulit rates.3.Reg.5. Et ego componam Rates.
eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas.Mel.Gen̄.43.Modicū reſine & mellis. Exo. דְּבַשׁ
13.Vt daret tibi terrā fluentē lacte & melle. Iudi.14. Mel.
Quid dulcius melle.1.Reg.14.Omnis quippe terre vulg9
venit in ſaltum in quo erat mel.2.Paralip.39.Mellis quoq
& omnium que gignit humus decimas obtulerūt. Et dicūt
hebrei q etiam accipitur p melle dactylorum: qui in terra
illa ſunt valde melliflui. Item דַּבֶּשֶׁת Dabeſeth. Gibbus.ſ. דַּבֶּשֶׁת
camellorum.Eſa.30.Et ſuper gibbum camellorum theſau Gibbus.
ros ſuos. Piſcis.

דָּג Dag.Piſcis.De quo vide in dictione ſequenti. דָּג

דָּגָה Daga.creſcere.multiplicari.piſcari. Gen̄.48. Et cre- דָּגָה
ſcant in multitudinem ſuper terrā.Hiere.16.Ecce ego Creſcere.
mittā piſcatores multos dicit dn̄s & piſcabuntur eos. Inde Piſcari.
דָּגָה Daga.i.piſcis.Exo.7.Piſces quoq q ſunt in fluuio mo דָּגָה
rientur.& in eodem.Et piſces qui erant in flumine mortui Piſces.
ſunt.Nu.11.Recordamur piſciū quos comedebamus in egy
pto.Et quando poſt ſe regit genitiuum mutat he vltimum
in Tau. Gen̄.1. Et preſit piſcibus maris.& in eodem.Et do-
minamini piſcib9 maris.Ezech.29.Et agglutinabo piſces
fluminum tuorum.Et in predictis locis in hebreo ponitur
ſingulare pro plurali.dicitur etiam דָּג Dag.ſine he in fine. דָּג
vt Ione.2.Et preparauit dn̄s piſcem grandē.Scribitur etiā Piſcis.
דָּאג Dag.cum aleph in medio dictionis.Nee.13.Afferentes דָּאג
piſces & om̄ia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim.i.piſces. דָּגִים
Eccl̄s.9.Sed ſicut piſces capiuntur hamo. Et qn̄ poſt ſe re- Piſces.
git genitiuū amittit mem & dicitur דְּגֵי Dege.Gen̄.9. Oēs דְּגֵי
piſces maris manui veſtre traditi ſunt. Ps.8. Volucres celi Piſces.
& piſces maris.& inde דַּיָּג Dayag ſiue דַּוָּג Dauag per appo דַּיָּג
ſitionē Iod vel Vau in medio dictionis.i.piſcator. Eſa.19. Piſcator.
Et merebunt piſcatores. Ezech.47. Et ſtabunt ſuper illa דַּוָּג
piſcatores.

דֶּגֶל Degel. Vexillum.aut ſignum exercitus:ſiue quodlibet דֶּגֶל
inſigne.Nu.2.Singuli per turmas ſigna atq vexilla & Signum.
domos cognationum ſuarum caſtrametabuntur.Et in eo.
In caſtris filiorum ruben ad meridianam plagam erit prin
ceps eliſur filius ſedeur.pro quo hebrei legunt. Vexillum Vexillum.
vel ſignum caſtrorum ruben ad meridianam plagam per
turmas ſuas & princeps filiorum ruben eliſur filius ſedeur.
Et inde דָּגוּל Dagul ideſt inſigne vel ſignatum . Pro quo דָּגוּל
Beatus Hieronymus tranſtulit electum . Canti . 5. Di- Electus.
lectus meus candidus & rubicundus : electus ex millibus.
Et inde verbum נִדְגֹּל Nidgol. Pro quo in noſtra tranſla- נִדְגֹּל
tione habetur magnificabimur.Ps.19. Et in nomine dei Magnifi-
noſtri magnificabimur.Sed beatus hieronymus in pſalte- cari.
rio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit:& in nomine dei
noſtri ducemus choros.Poteſt etiam legi ſic. Et in nomīe Ducere
dei noſtri ducemus vexilla vel ſigna : aut ſignati vel inſi- choros.
gnes erimus . Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth.pro quo beatus נִדְגָּלוֹת
hieronymus trāſtulit caſtrorū acies ordinate.ſ.p ſigna atq Acies ordi
vexilla . Canti. 6 . Terribilis vt caſtrorum acies ordinata. nate.

Digitized by Google

דָּגָן Frumentū

דָּגָן Dagan.Frumentum.Gen̄.27.frumento & vino ſtabiliuit eum.Deut.11.Vt colligatis frumētum & vinum & oleū.2.Paralip.32.Apothecas quoq; frumēti vini & olei.

דָּגַר Fouere

דָּגַר Dagar.fouere.incumbare ſicut aues ſolent ſuper oua incubare.Eſa.34.Et circumfodit & fouit in vmbra eius.Hiere.17.Perdix fouit que non peperit.

דָּדָה Tacere. Cogitare. Migrare. Mouere

דָּדָה Dada.tacere.recogitare. Ps.41. Quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domū dei. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit .Quia veniam ad vmbraculum tacebo vſq; ad domum dei.Eſa.38.Recogitabo tibi omnes annos meos.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat ambulare paulatim ſiue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad.que ſignificat mouere aut migrare.vt Eſa.10.Migrauit medemena.Et in eodem.Et nō fuit qui moueret pennam.Et ſic exponūt illud pſalmi.41. ſcilicet mouebor ſiue ambulabo cum eis vſq; ad domum dei.Et illud Eſa.38.Exponunt ſic ſcilicet cōmouebo oēs annos meos.ideſt reuoluam eos in cogitatiōe mea in amaritudine anime mee.

דְּהַב Aurum מַדְהֵבָה Tributū

דְּהַב Dahab.In lingua chaldaica ſignificat aurum vt Dan̄.2.Caput ex auro optimo.Et in eodem.Es argentū & aurum.Et inde מַדְהֵבָה Madheba per additionem mem in principio.ideſt aurum tributarium.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit tributum.Eſa.14. Quomodo ceſſauit exactor:quieuit tributum.

דָּהַם נִדְהָם Cōturbat⁹

דָּהַם Daham .ſtupefacere. conturbare. Et inde participiū paſſiuum נִדְהָם Nidham.Hiere. 14 . Quare futurus es ſicut vir vagus.pro quo he.le. ſicut vir ſtupefactus ſiue conturbatus.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

דָּהַר Fremere דַּהֲרוֹת Impetus. Fremitus. תִּדְהָר Ulmus.

דָּהַר Dahar.fremere.Naum.3. Vox impetus rote & equi frementis.Et inde דַּהֲרוֹת Daharoth. ideſt fremitus. vel impetus.Iudi.5.Fugientibus impetu & per preceps ruentibus fortiſſimis hoſtium . Pro quo hebrei legunt. Ab impetu ſiue a fremitu fortium eius.Item תִּדְהָר Thidhar.ꝑ additionē tau in principio:ſignificat quoddam genus arboris.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vlmum. Eſa. 41.Ponam in deſerto abietem & vlmum & buxum ſimul. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat quandam ſpeciē cedri.

דוֹב דֹב Urſus.

דּוֹב Dob.vrſus.1.Reg.17.Et veniebat leo vel vrſus & tollebat arietem.Prouer.28.Leo rugiens & vrſus eſuriens. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. vt.1.Reg.17. Leonem & vrſum interfeci ego ſeruus tuus. Eſa.11. Vitulus & vrſus paſcentur. Thren̄.3. Vrſus inſidians factus eſt mihi. Et in plurali דֻּבִּים Dubim.i. vrſi.4. Reg.2.Et egreſſi ſunt duo vrſi de ſaltu.

דֻּבִּים Urſi.

דָּוַג דּוּגָה piſcatoriū

דּוּג Dauag.piſcator.De quo vide ſupra in dictione דָּגָה Daga.Et inde דּוּגָה Duga.i.inſtrumētum piſcatoriū ſecundum hebreos quo piſces coquūtur. Amos. 4 .Et reliquas veſtras in ollis piſcatoriis. Et aquila in lebetibus piſciculorum tranſtulit.vt ait beatus hieronym⁹ in ſuis explanationibus ſuper predicto loco.

דּוֹד Dilectus. Patruus. Patruelis

דּוֹד Dod. Dilectus.patruus.aut patruelis.vber. māma.ſeu mamilla.caldariū.cophinus.calathus.Canti.1.Faſciculus myrrhe dilectus meus mihi.Et in eodē.2.Dilectus me⁹ mihi & ego illi.& in eodē.5.Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto.Et in eodē.8.Innixa ſuper dilectum ſuū. Itē ponitur pro patruo. Hiere.32.Et venit ad me ananehel filius ſellū patrui mei. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio. Leui. 10.Vocatis autē moyſes miſahele & eliſſaphan filiis oziel patrui aaron.Et in eodē.25.Qui noluerit ex fratribus ſuis redimet eum aut patruus. Ponitur etiā pro patrueli. Eſa. 4.Canticum patruelis mei vinee ſue. Hiere.32. Ecce ananehel filius ſellū patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem. In oculis ananchel patruelis mei.Ponitur etiā pro vbere. vel māma.Prouer.7.Veni inebriemur vberibus.Scribitur etiam pro vberibus vel pro māmis ſine vau in medio dictionis.vt Cāti.1. Quia meliora ſunt vbera tua vino.& in eodem.Memores vberū tuorum ſuper vinū.et in eodē.4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſponſa. et in eodē. Pulchriora ſunt vbera tua vino.Et in eodē.7.Ibi dabo tibi vbera mea.hebrei tamē in predictis locis ꝓ vberib⁹ vel mamis legunt dilectiones ſiue amores:quia eiſdē litteris vtrū ꝙ ſcribitur.vt Ezech..16. Et tēpus tuū tempus amantium. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt amantiū:in hebreo eſt דֹּדִים Dodim ſine vau:ſicut in locis ſupradictis.vide etiā de hoc ſupra in dictione דַּד Dad. Item דּוּד Dud.i.caldarium. 1.Reg.2.Et mittebat eam in lebetem vel in caldariū.Ponitur etiā pro cophino.Ps.80.Manus eius in cophino ſeruierunt.Item ponitur pro calatho. Hiere.24.Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in eodē. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim.4. Reg.10.Et poſuerūt capita corū in cophinis. Et aliquando ſcribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione ſequenti.

Uber. Māme. Amātes. דדים דוד Caldariū. Cophinus Calathus. דודים Cophini.

דּוּדָאִים Dudaim.mandragore.Gen̄.30.Reperit mādragoras quas matri lie dedit.et.Canti.7.Mandragore dederunt odorem ſuū.et ſolum inuenitur in numero plurali. et qn̄ poſt ſe regit genitiuū amittit mē: & dicitur דּוּדָאֵי Dudae.vt Gen̄.30. Da mihi partem de mandragoris filii tui.Ponitur etiā pro cophinis vel calathis.vt Hiere. 24.Et ecce duo calathi pleni ficis.

דּוּדָאִים mādragoſ. דּוּדָאֵי Cophini.

דָּוָה Daua.merens.dolēs.mēſtruata.Thren̄.1.Tota die merore confectam.Et in eodē.5.Propterea meſtum factū eſt in dolore cor noſtrū.Et aliquādo ſcribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דַּוַּי Dauai.i.dolor. Infirmitas.meror.aut merens Ps.40.Dn̄s opem ferat illi ſuper lectū doloris eius.Thren.1.Et cor meum merens. Ponitur etiā דְּוֵי Deue pro anguſtia.Iob.6.Nunc pre anguſtia cibi mei ſunt Et aliquādo ſcribitur cū mem in principio.Et dicitur מַדְוֶה Madue.Deut.7.Auferet dn̄s a te omnē languorem & infirmitates egypti peſſimas.Ponitur etiā מַדְוֵי Madue pro veſtimētis.vt.2. Reg.10.Et precidit veſtes eorum medias.de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua.i.menſtruū ſiue menſtruata.Leui.12.Iuxta dies ſeparationis mēſtrui.Et in eodē.15.Et que menſtruis tēporibus ſeparatur. Eſa.30.Et diſperges ea ſicut immūditiam menſtruate.

דָּוָה Merore cō fecta. Meſtū eſſe in dolore. דְּוַי Dolor Merens. Anguſtia מַדְוֶה Infirmitatē מַדְוֵי Ueſtes. דָּוָה Menſtruū Mēſtruata

דּוּחַ Doach.ipellere.expellere.euertere.eiicere.lauare.Ps. 34.Et angelus dn̄i coarctās eos.Pro ꝗ beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Et angelus dn̄i impellat.Ps.35.Expulſi ſūt nec potuerūt ſtare. Hiere.27. Vt eiiciā vos & pereatis.. Et aliquādo ſcribitur ſine vau in medio.de quo vide infra in dictione דָּחָה Dacha.Itē ſignificat lauare.ſ.quādo eſt verbū tertie coniugationis:et tunc mutatur littera vau in iod.vt Eſa.4.Et ſanguinē ieruſalem lauerit de medio eius.2. Paral.4. Vt lauarent in eis omnia que in holocauſtis oblaturi erant.Pro quo hebrei legunt Ad lauandū in eis:omnia que in holocauſtū oblaturi erant lauabant in eis.Ezech.40.Ibi lauabāt holocauſtū.

דּוּחַ Impellere Expellere. Eiicere. Lauare

דּוּךְ Doch.terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha.i. Mortariū: eo quod in eo teritur.vt Nu.11. Frangebat mola ſiue terebat in mortario.Et inde דַּךְ Dach.i.pauper.egenus.humilis.contritus.Ps.9. Et factus eſt dominus refugiū pauperi Ps.73. Ne auertatur humilis factus confuſus. Vide etiam de hoc ifra in dictione דַּךְ Dach.& in dictione דָּכָה Dacha.

דּוּךְ מְדוֹכָה Mortariū. דַּךְ Pauper Humilis

דּוּם Dom.Tacere.ſilere.quieſcere.expectare.vt Ps.61. Veruntamē deo ſubiecta eſto anima mea. Pro quo beat⁹

Digitized by Google

Tacere. Silere. Quieſce. Expectate. דוּמָה Infernus. דוּמִיָּה Silentium.

Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Verũtamē deo tace anima mea. Amos.5.Ideo prudens in tempore illo tacebit.Et aliquando ſcribitur ſine vau.vt Leuit.10.Qđ audiēs tacuit aarō.Hiere.47.Et refrigerare & ſile.Threñ.2.Nec taceat pupilla oculi tui.& in eodem.3.Sedebit ſolitarius & tacebit.ſignificat ēt quieſcere.ſiue expectare.Ioſ.10.Sol cōtra gabaon ne mouearis.pro quo hebrei legunt.Sol contra gabaon quieſce vel expecta.i.ſta ne mouearis. Et in eodem. Et ſtetit ſol & luna.i. quieuit.1. Reg.14. Manete donec veniamus ad vos.i.quieſcite vel expectate. Vide ēt infra in dictione דָּמָם Damam.& in dictiōe דָּמָה Dama.Inde דוּמָה Duma.i.ſilentium. Pro quo in noſtra tranſlatione ponitur infernus.Ps.93.Paulominus habitaſſet in inferno anima mea.Et inde דוּמִיָּה Dumia.i.ſilētium.Ps.61. Nōne deo ſubiecta erit anima mea.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Attamen ad deum ſilebit anima mea. Ps.64. Te decet hymnus de⁹ in ſyon. Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit. Tibi ſilentium laus deus in ſyon.

דון דין Certare. Iudicare. Eſſe iudicium. Iudicare. Iudicio cō tendere. נָדוֹן Certare. דִּין Iudicium Cauſa. דַּיָּן Iudex. מָדוֹן Rixa. Lis. Iurgium. מָדוֹן Excelſus.

דון Dun.iudicare.iudicium eſſe.iudicio contēdere.certare.litigare.Geñ.6.Non permanebit ſpũs meus in homine in eternum.Pro quo hebrei legunt.Non certabit ſiue non litigabit ſpiritus meus in homine in eternum.Alii vero legunt ſic.Non iudicabit ſpũs meus in hoīe in eternum. Vñ beatus Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſup predicto loco ſic ait.In hebreo ſcriptum eſt: Non iudicabit ſpiritus meus homines iſtos in ſempiternum:qm̃ caro ſunt. hoc eſt:quia fragilis eſt in homine conditio nō eos ad eternos ſeruabo cruciatus:ſed hic illis reſtituam quod merentur.Ergo non ſeueritatem vt in noſtris codicibus legitur: ſed clementiam dei ſonat:dum peccator hic pro ſuo ſcelere viſitatur.hec Hieronymus.Alii vero dicunt ꝙ poteſt deriuari a dictione נָדָן Méden que ſignificat vaginā: quaſi eſſet ſpiritus in homine ſicut gladius in vagina.& legũt ſic. Nō vaginabitur ſpiritus me⁹ in homine.i.non manebit vel ꝑmanebit.Concordat cum hoc burgenſis in additionibus ſuper hoc loco.Iob.19.Et ſcitote eſſe iudicium.& aliquādo ſcribitur ſine vau in medio.Geñ.15.Veruntamen gentem cui ſeruituri ſunt ego iudicabo.Et in eodem.30.Iudicauit mihi dominus.Hiere.5.Cauſam vidue non iudicauerunt Et in eodem.22.Iudicauit cauſam pauperis & egeni in bonum ſuum.Et aliquando ſcribitur cum Iod in medio loco vau.Geñ.49.Dan iudicabit populum ſuum.Deut.32. Iudicabit dominus populum ſuum.Iob.35. Iudicare coram illo.Ps.71.Iudicabit populum tuum in iuſtitia.Ps.109.Iudicabit in nationibus.Eccſ.6.Et non poſſit contra iuſtiorem ſe iudicio contendere.Eſa.3.Stat ad iudicandos populos.& aliquando ſcribitur cum nun in principio & dicitur נָדוֹן Madon:& ſignificat certare vel litigare. vt.2.Reg.19. Omniſq; populus certabat in cunctis tribubus iſrael.Inde דִּין Din.i.iudicium ſiue cauſa.ſ.que agitur in iudicio. Iudi.5.Et ſedetis ſupra in iudicio. Iob.36. Cauſa tua quaſi impii iudicata eſt:cauſam iudiciumq; recipies. Hiere.5. Cauſam vidue non iudicauerunt.& in eodē.22.Iudicauit cauſam pauperis & inde דַּיָּן Daiam.i.iudex.Ps.67. Patris orphanorum & iudicis viduarum.& inde מָדוֹן Madon.i.contentio.Lis.Rixa.Iurgium.Diſcordia.vt Prouer.15.Vir iracundus prouocat rixam. Et in eodem. 16. Homo peruerſus ſuſcitat litem.Et in eodem.17.Qui dimittit aquam caput eſt iurgiorum.Quod in hebreo legitur in numero ſingulari ſcilicet caput eſt iurgii.Et in eodem.22.Eiice deriſorem & exibit cum eo iurgium.2.Reg.21. Quartum bellũ fuit in geth:in quo vir fuit excelſus.& ponitur ibi מָדוֹן Madon pro excelſo.Pro quo aliqui hebrei legũt.litigioſus vel rixoſus.i.bellicoſus.Poteſt etiam deriuari a dictione מִדָּה Midda que ſignificat mēſuram.vt ſit ſenſus.In quo vir fuit menſure ſiue menſuratus.i.excelſus.Et in plurali ſcribitur ſine vau & dicitur מְדָנִים Medanim.vt prouer.6.Qui ſeminat inter fratres diſcordias.& in eodem. 10. Odium ſuſcitat rixas.& aliquando ſcribitur cum Iod loco vau & dicitur מִדְיָנִים Midianim. vt prouer.18.Contradictiones cōprimit ſors. Et in eodem.21.Melius eſt ſedere in angulo domatis ꝙ̃ cum muliere litigioſa. pro quo hebrei legũt quā cum muliere litigiorum vel litium.Et in eodem.Quam cũ muliere rixoſa.Pro quo hebrei legunt.Quam cum muliere rixarum vel litium. Et in eodem.27. Tecta perſtillātia in die frigoris & litigioſa mulier comparantur.Ponitur ēt pro iudiciis.vt prouer.18.Et iudicia quaſi vectes vrbium. Sed etiam in hoc loco hebrei legũt.Et iurgia ſiue lites. Itē מְדִינָה Medina.i.prouincia. de quo vide infra in dictione מָדָן Medin.

Menſura. מְדָנִים Diſcordie. Rixe. מִדְיָנִים cōtradictiones. Lites. Iudicia. מְדִינָה Prouincia.

דוץ precedere. Letari.

דוץ Dus.Precedere.vt Iob.41.Et faciē eius preceſſit egeſtas.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat letari ſiue gaudere:quia in lingua chaldaica ſignificat gaudium vel letitiam.& legunt ſic.Et corā eo letabitur meror:ſiue ante ipſum gaudebit dolor. Tamē ſi littera daleth mutetur in littera res:que eſt quaſi eiuſdem figure:tunc ſignificat precurrere ſiue precedere. Sicut eſt in littera noſtra.

דוק Nihil.

דוק Doc.Nihil.vt Eſa.40.Qui extēdit velut nihili celos. De quo vide infra in dictione דָּקַק Dacac.

דור Habitare. מָדוֹר Habitatio. דוֹר Generatio. דוֹרִים דוֹרוֹת Generatiões. דור Strues. מְדוּרָה Pyra.

דור Dur.Habitare.durare.vt.Ps.83.Magis ꝙ̃ habitare in tabernaculis peccatorum.& in lingua chaldaica aliqñ ſcribitur cum aleph in medio loco vau.vt Dañ.2. Et oĩa in quibus habitant filii hominũ.& inde מָדוֹר Mador.i.habitatio.Dañ.2.Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio.ideſt habitatio.& in eodem.4. Et cum beſtiis feris erit habitatio tua.& inde דוֹר Dor.i.generatio.Etas.i.temp⁹ habitationis vel durationis hominis.vt Geñ.15. Generatiōe aũt quarta reuertentur huc.Deut.23.Tertia aũt generatiōe intrabunt in eccleſiam domini.& in eodem.32.Generatio enĩ peruerſa eſt.Ps.13.Qm̃ dominus in generatione iuſta eſt.Eccſ.1.Generatio preteriit & generatio aduenit. Eſa.38.Generatio mea ablata eſt.& in eodem.53.Generationē eius quis enarrabit.& in plurali דוֹרִים Dorim. Secundum formam maſculinorum ſiue דוֹרוֹת Doroth ſecūdum formā femininorum.vt Ps.71.Et ante lunam in generatiōe & generationem.Pro quo hebrei legunt. Et ante lunam in generatione generationum.Eſa.41.Vocans generatiōes ab exordio.Item דור Dur.i.ſtrues.ſ.lignorum.vt Ezech.24. Compone quoq; ſtruem oſſium ſub ea.& inde מְדוּרָה Medura.i.pyra.focus.vt in eodem. Ve ciuitati ſanguinum: cuius ego grandem faciam pyram. Eſa.30.Nutrimenta eius ignis & ligna multa.pro quo hebrei legunt. focus ſiue Pyra eius ignis & lingua multa.

דוש Conterere Triturare. Terere.

דוש Dus.triturare.terere.cōterere Iob.39.Aut beſtia agri conterat.Eſa.25.Et triturabitur moab ſub eo ſicut teruntur palee in plauſtro.Et in eodem.28.Non enim in ſerris triturabitur gith. Et in eodem. Verum nō in perpetuũ triturans triturabit illum.Et in eodem.41. Triturabis mōtes & cōminues.& oſee.10. Ephraim vitula docta diligere trituram.Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens triturare. Amos.2.Eo quod triturauerunt plauſtris ferreis galaad. Mich.4. Surge tritura filia ſion. Et aliqñ ſcribitur ſine vau.vt Iudi.8.Cōteram carnes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti.Et aliquando ſcribitur cum littera

Digitized by Google

Iod in medio loco vau. vt Deut. 25. Non ligabis os bouis
דִּישׁ tritur antis. & inde דִּישׁ Dais. i. tritura. vt Leuit. 26. Et ap-
preh endet meſſium tritura vindemiam. & aliquando ſcri-
Tritura bitur cum mem in principio. vt Eſa. 21. Tritura mea & filia
דִּישׁוֹן aree mee. Item דִּישׁוֹן Diſon. nomen eſt cuiuſdam animalis.
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Pygargum. Deut.
Pygarg⁹ 14. Bubalum. tragelaphum. pygargum.

דָּחָה דחה Dacha. Impellere. expellere. eiicere. euertere. ſupplā-
tare. decipere. preuaricari facere. Ps. 117. Qui cogita-
ſupplātare uerunt ſupplantare greſſus meos. Prouer. 14. In malitia
Expellere. Impellere ſua expelletur impius. Hiere. 23. Impellētur & corruēt in
ea. & in eodem. 29. De cunctis locis ad que expuli vos. Et
Eiicere in eodem. Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos. Et aliqñ
ſcribitur cum vau in medio. de quo vide ſupra in dictione
דּוּחַ Doach. Item ſignificat abſtrahere vel auertere. ſiue fa-
Abſtrahere cere alios preuaricari. vt Deut. 13. Quia voluit te abſtrahe-
Auertere re a domino deo tuo. & in eodem. Et auerterunt habitato-
res vrbis ſue atq; dixerunt. & ponitur ibi verbum tertie cō-
iugationis quod ſcribitur cum he in principio & Iod in ſe-
Preuaricari facere cunda ſyllaba. 2. Paralip. 21. Et preuaricari fecit iudam. i.
auertit a cultura dei. vide etiam de hoc infra in dictiōe נָדַח
דְּחִי Nadach. & inde דְּחִי Dechi. i. lapſus. Ps. 55. Et pedes meos
Lapſus a lapſu. & ſimiliter. Ps. 104. Vbi eadem verba habentur. &
דְּחוּיָה inde דְּחוּיָה Dechuia. i. delapſa. ſiue depulſa. Ps. 61. Tāq; pa-
Depulſa. rieti inclinato & macerie depulſe. & inde נִדָּחִים Nidachim
נִדָּחִים .i. eiecti ſiue profugi. vt Ps. 149. Diſpſiones iſrael cōgrega-
Eiecti. bit. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
Profugi cam veritatem tranſtulit. eiectos iſrael congregabit. Eſa. 11
Et congregabit profugos iſrael. & in eodē. 16. Habitabunt
in te profugi mei moab. & etiam de hoc vide infra in dictio-
מִדְחֶה ne נָדַח Nadach. & inde מִדְחֶה Midche per additionē mem
Ruina. in principio. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ruinā
vt prouer. 26. Os lubricum operabitur ruinam.

דְּחַל דחל Dachal. in lingua chaldaica ſignificat terrere ſiue ti-
mere. Dañ. 4. Somnium vidi & perterruit me. Et in-
perterrere. דְּחִיל de דְּחִיל Dechil. i. terribilis. Dañ. 2. Intuit⁹ ei⁹ erat terribilis
Terribilis דַּחֲוָן Dachauan cibus ſiue cena. Dañ. 6. Cibiq; non ſunt al-
Cibus lati coram eo. hebrei tamen dicunt quod ſignificat in-
ſtrumentum muſicum: ſeu tibiam.

דֹּחַן דחן Dochan: milium. vt Ezech. 4. Et tu ſume tibi frumen-
Milium. tum & hordeum & fabam & lentem & milium. & ſolū
inuenitur in predicto loco.

דָּחַף דחף Dachaph. feſtinare. perterritum accelerare. vt. 2. Para-
lip. 26. Sed & ipſe perterritus accelerauit egredi. He-
perterrit⁹ accelerare. ſter. 3. Feſtinabant curſores qui miſſi erant. & in eodem. 6.
Feſtinare. Et aman feſtinauit ire in domum ſuam.

דָּחַק דחק Dachac. Coarctare. Anguſtiare. Opprimere. Ioel. 2.
Coarctare Vnuſquiſq; fratrem ſuum non coarctabit. & Iudi. 2.
Vaſtare Et liberabat eos de cede vaſtantium. pro quo hebrei legūt.
Tribulare Anguſtiare A facie tribulantium & anguſtiantium vel coarctantiū eos

דַּי די Ddai. ſiue דַּי De. Sufficientia. abundantia. ſatis. vt Exo.
36. Plus offert populus q̄ neceſſarium eſt. Pro quo he-
Sufficiētia Abūdātia. brei legunt. Plus offert populus q̄ ſufficientia vel abundā-
tia eſt operis. i. plus q̄ ſufficit operi. & in eodem. Eo quod
oblata ſufficerent & abundarent. Leuit. 5. Sin aūt non po-
tuerit offerre pecus. pro quo hebrei legunt. Si non inuene-
rit manus eius ſufficientiam pecudis. i. ſi non potuerit ha-
bere precium ſufficiens pro emptione pecudis. & in eodē.
25. Et ipſe precium ad redimēdum potuerit inuenire. pro
quo hebrei legunt. Et inuenerit quantum ſufficit pro redē-
ptione ſua. & in eodem. Quod ſi non inuenerit manus ei⁹
vt reddat precium. pro quo hebrei legunt. Quod ſi non in-
uenerit manus eius ſufficientiam vt reddat ei. Deut. 15. Et
dabis mutuum quo eū indigere proſpexeris. Pro quo he-
brei legunt. Mutuans mutuabis ei iuxta ſufficientiam que
ei deficit. 2. Paralip. 30. Quia ſacerdotes qui poſſent ſuffi-
cere ſanctificati non fuerūt. vbi preponitur lamed & mem
& dicitur לְמִדַּי Lemiddai. i. ad ſufficientiam. Heſter. 1. Vñ לְמִדַּי
regis iuſta eſt indignatio. Pro quo hebrei legunt. Et iuxta Sufficiētia.
ſufficientiam vel abundantiam contemptionis vel deſpe-
ctionis: & indignatio. ſ. eſt. ſed beatus Hieronymus in locis
predictis tranſtulit ſenſum. & prouer. 25. Mel inueniſti cō-
mede quod ſufficit tibi. & in eodē. 27. Sufficiat tibi lac ca- Sufficere.
prarum in cibos tuos. Eſa. 40. Et libanus non ſufficiet ad
ſuccendendum: & animalia eius non ſufficient ad holocau-
ſta. i. non erunt ſatis. Hiere. 29. Rapuiſſent quod ſufficeret
ſibi. Nañ. 2. Leo cepit ſufficienter catulis ſuis. ſignificat ēt Sufficiēter.
דֵּי Dde. Tranſitus vel tranſmigratio ex vno tēpore in aliud דֵּי
vel ex vno loco in alium. Et tūc cōiter ſcribitur cum littera
mem in principio. & dicitur מִדֵּי Midde. Eſa. 66. Et erit mē- מִדֵּי
ſis ex menſe & ſabbatum ex ſabbato. i. per ſingulos mēſes
& per ſingula ſabbata. ponitur etiā pro a principio. 1. Reg. A principio
18. A principio aūt egreſſionis eorum. Ponitur etiam pro Frequenter
frequenter. 4. Reg. 4. Cūq; frequenter inde tranſiret. i. ſta-
tutis temporibus. & aliquando hec dictio דֵּי Dde. eſt ſylla-
bica adiectio que ponitur cauſa ornatus oratiōis. vel ad de-
notandum multitudinem vel magnitudinem rei cui pre-
ponitur. & ſcribitur aliquando cum beth vl' caph aut mem
in principio & dicitur בְּדֵי Bede. ſiue כְּדֵי Chede. aut מִדֵּי בְּדֵי
Midde. & aliquando omittitur in noſtra tranſlatione. vt. 3. כְּדֵי
Reg. 14. Cūq; ingrederetur rex in domum domini porta- מִדֵּי
bant ea. vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדֵּי Mid-
de. Iob. 39. Vbi audierit buccinam dicit vah. pro quo in he-
breo habetur בְּדֵי Bede buccine dicit vah. i. in abūdantiam
vel multitudinem buccinarum dicit vah. & Hiere. 51. Et la-
bores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt.
Pro quo in hebreo habetur. Et laborabunt populi in דֵּי De
nihilum: & gentes in דֵּי De ignis laborabūt. Itē כְּדֵי Che- כְּדֵי
de. ponitur pro inſtar. vt Iudi. 6. Et in inſtar locuſtarū vni- Inſtar
uerſa complebāt. Item מִדֵּי Midde ponitur pro dum ſiue ꝑ מִדֵּי
ex quo. vt Hiere. 31. Quia ex quo locutus ſum de eo adhuc Ex quo
recordabor eius. Itē דִּי Di. in lingua chaldaica eſt ꝓnomen
relatiuum & eſt omnis generis & vtriuſq; numeri. Hiere. דִּי
10. Dii qui celum & terram non fecerūt. Dañ. 4. Nōne hec
eſt bablyon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem Qui Quā
5. Quos volebat interficiebat: & quos volebat percutiebat Quos
quos volebat exaltabat: & quos volebat humiliabat. & ali-
quando ſignificat q; coniunctionem. Dañ. 2. Certe noui q; Q;
tempus redimitis ſcientes q; receſſerit a me ſermo. & aliqñ
preponitur ei littera caph & dicitur כְּדִי Gede. & tūc in eadē כְּדִי
lingua chaldaica ſignificat quādo. Dañ. 5. Quando autem Quādo
eleuatum eſt cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio
הָא He: & tunc ambe dictiones ſignificant ſicut vel queād-
modum. vt Dañ. 2. Sicuti ferrum miſceri teſte non poteſt. Sicut.
Eſt etiam דִּי Di. articulus genitiui caſus. Dañ. 2. Ab arioch דִּי
principe militie regis. & in eodem. Sit nomen domini be-
nedictum. Et quando preponitur dictio עַד Ad. tunc ambe
dictiones ſignificant donec: ſiue quoaduſq;. Dañ. 2. Donec Donec.
tempus tranſeat. & in eodem. 4. Donec ſcias q; dominatur
excelſus.

דַּיָּג Daiag. piſcator. De q̄ vide ſupra in dictione דּוּג Dog. דַּיָּג

דַּיָּה Daia. miluus. Deut. 14. Vulturem ac miluum iuxta ge- דַּיָּה
nus ſuum. & in plurali דַּיּוֹת Daioth. vt Eſa. 34. illic cō- Miluus.
gregati ſunt milui alter ad alterum. & habet terminationē דַּיּוֹת
femininam in hebreo tam in ſingulari q̄ in plurali. Et eſt Milui.
promiſcui generis.

Digitized by Google

דיו Atramentũ

דְּיוֹ Deio. Atramentum. Hier. 36. Et ego ſcribebã in volu-
mine atramento.

דין Hic.

דִּין Den in lingua chaldaica eſt pronomen demonſtratiuũ
ideſt hic ſiue iſte: & in genere feminino vel neutro ſcri
bitur cum aleph vel he in fine: vt infra dicetur in dictione
דְּנָא Dena.

דיק Munitio.

דָּיֵק Daiec. propugnaculum ſiue munitio. vt. 4. Reg. 25.
Et extruxerunt in circuitu eius munitiões. Ezech. 4.
Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

דך Ille iſte

דָּךְ Dach. in lingua chaldaica eſt pronomen demõſtratiuũ
tertie perſone: & eſt omnis generis. Eſdre. 4. Quia ſi ci
uitas illa edificata fuerit. & in eodem. qm̃ vrbs illa vrbs re
bellis. & in eodem. 6. Sinite templum illud fieri.

דכא conſumere Conterere Atterere cõminuere cõfringere Humiliare

דָּכָא Dacha. conſumere. conterere. confringere. humilia-
re. vt Iob. 4. Conſumentur velut a tinea. & in eodẽ.
5. Et contererẽtur in porta: & non erit qui eruat. Et in eodẽ.
6. Et qui cepit ipſe me conterat. Et in eodem. 19. Et atteri-
tis me ſermonibus. Et in eodem. 22. Et lacertos pupillorũ
cõminuiſti. pro quo hebrei legunt. Et brachia pupillorum
conterebantur vel cõfringebantur. Et in eodem. 34. Et in
troducet noctem & conterentur. Ps. 71. Et humiliabit calũ
niatorem. Ps. 142. Humiliauit in terra vitam meam. Eſa.
53. Attritus eſt propter ſcelera noſtra. Et in eodem. Et dñs
voluit conterere eum in infirmitate. Thren. 3. vt contere-
ret ſub pedibus eius omnes vinctos terre. Ponitur etiã pro
Mundare.
mundare. vt Hiere. 44. Non ſunt mundati vſqꝫ ad diem
דכא
hanc. & inde דַּכָּא Dacha. i. contritio ſiue contritus vel attri
tus aut humilitas vel humilis. Deut. 23. Non intrabit eunu
Attritus
chus attritis vel amputatis teſticulis. Ps. 89. Ne auertas ho
minem in humilitatem. Pro quo beatus Hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit conuertẽs
Contritio. Humilis.
homines vſqꝫ ad cõtritionem. Eſa. 57. In excelſo & in ſan-
דכאי
cto habitans & cum contrito & humili ſpiritu. & in plura-
Humiles
li דַּכְּאֵי Dachee. i. cõtriti vel humiles. Ps. 33. Et humiles ſpi
ritu ſaluabit. & ſcribitur aliquãdo cum vau in fine. ut Pro-
uer. 26. Lingua fallax odit veritatẽ. Pro quo hebrei legũt.
Lingua fallax ſiue lingua mendacii odit humilitatem: ſi-
ue conterentem ſe. i. corripientem ſe. Scribitur etiam cum
he in fine vt in dictione ſequenti.

דכה Humiliare

דָּכָה Dacha. conterere. humiliare. ſicut dictio ſupradicta.
Ps. 9. In laqueo ſuo humiliabit eum. Ps. 43. Qm̃ hu
humiliaſti nos in loco afflictionis. Ps. 50. Et exultabũt oſ-
ſa humiliata. pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit. Vt exultent oſſa que con-
cõfringere Conterere
fregiſti. & in eodem. Cor contritum & humiliatum de⁹ nõ
deſpicies. Ps. 88. Tu humiliaſti ſicut vulneratum ſuperbũ
דך דוכי
& inde דַּךְ Dach. i. pauper egenus. De quo vide ſupra in di
ctione דּוֹךְ Doch. & inde דּוֹכִי Dochi. i. fluctus. eo quod con
Fluctus
terunt vel confringunt ſe inuicem. Ps. 92. Eleuauerunt flu
mina fluctus ſuos.

דכן Illa. Ille.

דִּכֵּן Dicen. In lingua chaldaica eſt pronomen demonſtra
tiuum. i. illa ſiue ille. Dan̄. 2. Statua illa magna. & in eo
dem. 7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

דוכפת Upupa

דּוּכִיפַת Duchiphath. nomen auis inmũde. Pro quo beat⁹
Hieronymus traduxit Vpupã. vt Leuit. 11. Vpupã
quoqꝫ & veſpertilionem.

דכר דוכרן Memoria.

דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica ſignificat recordari ſiue
mẽorari. & inde דּוּכְרָן Duchran. ſiue דּוּכְרָנָא Duchra
na. i. memoria ſiue commemoratio aut memoriale. Eſdre.
6. Taliſqꝫ ſcriptus erat in ea cõmentarius. Pro quo hebrei
legunt. Et ſic erat ſcriptum in eã memoria ſiue memoriale
דוכרניא
& in plurali דּוּכְרָנַיָּא Duchranaia. & põitur pro hiſtoriis vl̄
Hiſtorie
cõmentariis que ſunt memorie priſcorũ tẽporũ. Eſdre. 4.
vt recenſeas in libris hiſtoriarum. Et in eodem. Et inueni-
cõmẽtariis
es ſcriptum in commẽtariis. Item דְּכַר Dechar. in lingua
דכר
chaldaica ſignificat maſculũ ſiue agnũ. Eſdre. 7. Et agnos
Agnus.
& hedos in holocauſtum.

דל

דַּל Dal. Pauper. egen⁹. De quo vide infra in dictiõe ſequẽti

דלל Attenuare

דָּלַל Dalal. attenuare. pauperẽ eſſe. Eſa. 29. Attenuabũtur
& ſiccabuntur riui fluminum. & aliquando ſcribitur
cum ſimplici lamed. vt. 2. Reg. 13. Quare ſic attenuaris ma
cie fili regis. Iob. 28. Quos oblitus eſt pes egẽtis hominis
& inuios. pro quo hebrei legunt. Quos oblitus eſt pes: atte
nuati ſunt ab homine. i. diminuti & cõmoti ſunt. Ps. 114.
Humiliatus ſum & liberauit me. pro quo beatus Hierony-
mus in pſalterio iuxtã hebraicam veritatem tranſtulit. At-
tenuatus ſum & me ſaluauit. Eſa. 17. Attenuabitur gloria
Iacob. & in eodem. 38. Attenuati ſunt oculi mei ſuſpiciẽtes
in excelſum. Sed dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco de
riuatur a dictione דָּלָה Dala Que ſignificat eleuare. & le-
דל
gunt eleuati ſunt oculi mei &c. Inde דַּל Dal. i. attenuatus.
Pauper
macilentus. pauper. egenus. vt Leuit. 14. Quod ſi paup eſt
& non poteſt manus eius inuenire que dicta ſunt. Ps. 40.
Beatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem. Ps. 140:
Egenus.
Et oſtium circumſtantie labiis meis. pro quo hebrei legũt.
Serua ſuper pauperem labia mea. & beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. Serua pau
pertatẽ labiorum meorum. poteſt etiam deriuari a dictiõe
דֶּלֶת Deleth que ſignificat oſtium vt infra dicetur. & in plu
דלים
rali דַּלִּים Dalim. 2. Reg. 3. Dom⁹ autẽ ſaul decreſcens quot
tidie. Pro quo hebrei legunt. Domus autem ſaul euntes &
attenuati. i. quottidie attenuabãtur. i. decreſcebant. Hiere.
Attenuati pauperes
59. Et de plebe pauperum qui nihil penitus habebãt dimi
דלות
ſit nabuzardã. & in plurali feminino דַּלּוֹת Daloth. vt Geñ.
Macilente
41. In tantum deformes & macilente vt nunqꝫ tales in ter-
דלה
ra egypti viderim. & inde דַּלָּה Dala. i. macies. tenuitas. pau
pertas: Eſa. 38. Dũ adhuc ordirer ſuccidit me. Pro quo he
Macies.
brei legunt. De macie vel de tenuitate ſuccidit me. i. infirmi
tate ſuccidit me. Et quando poſt ſe regit genitiuum mutat
דלת
he in tau. & dicitur. דַּלַּת Dalath. i. paupertas vt. 4. Reg. 25
Paupertas.
Et de pauperib⁹ terre reliquit vinitores & agricolas. quod
in hebreo legitur collectiue. ſ. de paupertate terre. i. de con
דלות
gregatione pauperũ. & in plurali dicitur דַּלּוֹת Daloth. Hie
pauperes.
re. 62. De pauperibus autem populi & de reliquo vulgo. &
in eodem. De pauperibus vero terre reliquit nabuzardan.
דלת
vbi ponitur paupertas pro pauperibus. Ponitur etiã דַּלַּת
Dalath. pro ceſarie vel coma. vt Canti. 7. Et come capitis
Coma.
tui ſicut purpura regis. vide ẽt infra in dictiõe דָּלָה Dala.

דלג Salere. Tranſilire

דָּלַג Dalag. tranſilire. ſaltare. vt Canti. 2. Ecce iſte venit ſa-
liens in montibus. Eſa. 35. Tũc ſaliet ſicut ceruus clau-
dus. Soph. 1. Et viſitabo ſuper omnem qui arrogãter ingre
ditur ſuper limen. Pro quo hebrei legunt. Et viſitabo ſup
omnem tranſilientem vel ſalientem ſuper limen. In trãſla-
tione chaldaica ſic habetur. Et viſitabo ſup oẽm qui ambu
lat in ritu philiſtinorũ. Nã ſacerdotes philiſtinorũ nõ calca
bãt limẽ tẽpli Dagon: ſed trãſiliebãt illd. vt hẽtur. 1. Reg. 5.

דלה Haurire.

דָּלָה Dala. Haurire. Exhaurire. Sufferre. Eleuare. Exo. 2.
Que venerant ad hauriendam aquam. & in eodẽ. In
ſuper & hauſit aquam nobiſcum. Prouer. 20. Sed homo ſa-
דלי
piens exhauriet illud. Inde דְּלִי Dali. ſiue דְּלִי Deli. i. ſitula
Situla.
qua aqua exhauritur. Nu. 24. Fluet aqua de ſitula eius. &
Eſa. 40. Ecce gentes quaſi ſtilla ſitule. Item דָּלָה Dala. i. ele
uare. ſufferre. Ps. 29. Exaltabo te domine quoniam ſuſce-
piſti me. Pro quo hebrei legunt. Exaltabo te domine quo-
eleuare ſufferre.
niam eleuaſti me vel ſuſtuliſti me. Prouer. 26. Quomõ pul-
chras fruſtra habet claudus tibias: ſic indecẽs eſt in ore ſtul-

Digitized by Google

torum. Poteſt etiam legi ſic. Eleuate .i. tollite crura a clau
do: quia nihil proſūt quãuis ſint pulchra: & ſic exponunt
aliqui hebrei. Vnde idem eſt ſenſus cum littera noſtra. Eſa.
Eleuare
38. Attenuati ſunt oculi mei ſuſpicientes in excelſum. pro
quo hebrei legunt. Eleuati ſunt oculi mei in excelſum ſiue
ad excelſum. Poteſt etiã interpretari. Attenuati ſunt: ſicut
eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione דלל Da
דָּלִיּוֹת
lal. & inde דליות Dalioth .i. rami ſiue propagines. Eo qđ
ſunt excelſe vel eleuate. Hiere. 11. Et combuſta ſunt fruteta
Rami.
eius. pro ꝗ hebrei legunt. Et cõfracti ſunt rami eiꝰ. Ezech.
Palmites
17. Reſpicientibus ramis eius ad eam. & in eodem. Et pal
mites ſuos extendit ad eam. Et in eodem. Sub vmbra fron
dium eius nidificabunt. pro quo hebrei legunt. In vmbra
ramorum eius habitabunt.

דָּלַח
Cõturbare
דלח Dalach. turbare. conturbare .ſ. aquas pedibus cõculcã
Turbare
do. vt Ezech. 32. Et conturbabas aquas pedibus tuis.
Et in eodem. Et non turbabit eas pes hominis vltra: neq̄
vngula iumentorum turbabit eas.

דָּלַף
דלף Daleph. ſtillare. vt Iob. 16. Ad deum ſtillat oculꝰ meꝰ.
Stillare.
Eccl's. 10. Et in infirmitate manuū perſtillabit domꝰ.
Ps. 118. Dormitauit aĩa mea pre tedio. pro quo beatus Hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit.
Plorare.
Diſtillauit anima mea pre ſtultitia. & ſecũdū hebreos poni
tur ibi diſtillare ꝓ lacrimare vel plorare: iuxta illud Hiere.
13. In abſcondito plorabit anima mea a facie ſuperbie. & in
דֶּלֶף
de דלף Deleph .i. ſtilla pluuie ſiue ſtillicidium. Prouer. 27.
Tecta perſtillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt.
Stilla ſtillicidiū.
Stilla ſiue ſtillicidiū continuum vel aſſiduū in die frigoris.

דָּלַק
דלק Dalac. incendere. ſuccendere. ardere. perſequi. vt. Ps.
Ardere
7. Sagittas ſuas ardẽtibus effecit. Ps. 9. Dum ſuperbit
Incendere
impius: incenditur pauper. Prouer. 26. Sic labia tumentia
Tumere.
cum peſſimo corde ſociata. Pro quo hebrei legũt. Sic labia
Eſtuare
ardentia ſiue perſequentia & cor peſſimum. Eſa. 5. Vt vino
ſuccendere
eſtuetis. pro quo hebrei legunt. Vinū incendit eos. Ezech.
24. Congere oſſa: que igne ſuccendam. Abdie. 1. Et ſuccē
דַּלֶּקֶת
dentur in eis & deuorabunt eos. Inde דלקת Dalecheth .i.
ardor.
incendium ſiue ardor. Deut. 28. Percutiet te dominus ege
ſtate: febre: frigore: & ardore. Significat etiam perſequi. vt
Geñ. 31. Et ob quod peccatum meum ſic exarſiſti poſt me.
pro quo hebrei legunt. Et quod eſt peccatum meum: quia
Perſequi.
perſecutus es poſt me. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera no
ſtra: quia eſt equiuocum vt ſupra dictum eſt. 1. Reg. 17.
Et reuertẽtes filii iſrael poſtq̄ perſecuti ſunt philiſteos in
uaſerunt caſtra eorum. Threñ. 4. Super montes perſecuti
ſunt nos.

דֶּלֶת
דלת Deleth. oſtium. ianua. Geñ. 19. Ac poſt tergū acclau
oſtium
dens oſtiū. Exo. 21. Et applicabitur ad oſtiū. 3. Reg.
6. Et vtrūq̄ oſtium duplex erat. 4. Reg. 12. Aperuitq̄ fora
men deſuper. pro quo hebrei legunt. Aperuitq̄ foramē in
Ianua.
oſtio eius ſiue in ianua eius. Prouer. 16. Sicut oſtium verti
tur in cardine ſuo. Eſa. 57. Et poſt oſtium & retro poſtem
poſuiſti memoriale tuum. Et aliquando ſcribitur ſine tau.
דַּל
& dicitur דל Dal. vt. Ps. 140. Et oſtium circunſtantie labiis
oſtium
meis. & de hoc vide ſupra in dictione דלל Dalal. & in plu
דַּלְתוֹת
rali דלתות Dalthoth. ſiue דלתי Dalthe. aut דלתים Delathã
im .i. oſtia. porte. value. ianue. Ioſ. 6. Et in nouiſſimo libero
Porte.
rum ponat portas eius. 3. Reg. 6. Et in ingreſſu oraculi fe
Oſtiola. Oſtia.
cit duo oſtiola de lignis oliuarum. & in eodē. Et duo oſtia
de lignis abiegnis. & in eodem. 7. Per cardines oſtiorū do
mus interioris ſancti ſanctorum & oſtiorum domus tẽpli
ex auro erant. 2. Paralip. 3. Et poſtes & parietes & oſtia.
Value.
Nee. 6. Valuas non poſueram in portis. & in eodem. 7. Et
poſui valuas. & in eodem: Cũq̄ adhuc aſſiſteret clauſe por
e ſunt. Iob. 40. Portas vultus eiꝰ quis aperiet. Eſa. 45. Ape
Ianue.
riam coram eo ianuas.

דָּם
דם Dam. ſanguis. cruor. homicidiū. vt Geñ. 9. Excepto ꝙ
Sanguis.
carnem cū ſanguine non comedetis: ſanguinē enĩ aĩarū
veſtrarum requiram. & in eodem. Quicunq̄ effuderit hu
manum ſanguinem: fundetur ſanguis illius. Exo. 7. Et ſit
Cruor.
cruor in omni terra egypti. & in eodem. 12. Et ſument de
ſanguine: ac ponent ſuper vtrūq̄ poſtem. Leuit. 17. Sãgui
nis reus erit: quaſi ſi ſanguinem fuderit. Deut. 32. De cruo
re occiſorum & de captiuitate. Ioſ. 2. Reus ſibi erit: ſanguis
ipſius erit in caput eius. & in eodem. Cunctorum autē ſan
guis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput no
ſtrum. 2. Reg. 1. ſanguis tuus ſit ſuper caput tuum. & in eo
dem. 23. Num ſanguinem hominum iſtorum qui profecti
ſunt & animarum periculum bibam. Iob. 16. Terra ne ope
rias ſanguinem meum. Ps. 57. Manus ſuas lauabit in ſan
guine peccatoris. Ps. 71. Et honorabile nomen eorum co
ram illo. pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta he
braicam veritatem tranſtulit. Et precioſus erit ſanguis eo
rum coram oculis eius. Ezech. 19. Mater tua quaſi vinea in
ſanguine tuo. Sed in hoc loco dicunt hebrei ꝙ deriuatur a
dictione דמה Dama infra poſita que ſignificat aſſimilare.
Et ſic ipſi legunt. Mater tua quaſi vitis in ſimilitudine tua.
Noxa.
Accipitur etiam pro pena vel noxa effuſionis ſanguinis.
דָּמִים
Nu. 35. Abſq̄ noxa erit qui eū occiderit. & in plurali דמים
Damim. ſiue דמי Deme .i. ſanguines. vt Geñ. 4. Vox ſãgui
nis fratris tui clamat ad me de terra. pro quo hebrei legũt.
Sãguines
Vox ſanguinum fratris tui clamantiū ad me de terra. Sed
chaldaicus interpres tranſtulit etiam ſingulariter: ſicut eſt
in littera noſtra. 2. Reg. 3. Mundus ego ſum & regnū meū
vſq̄ in ſempiternum a ſanguine abner. quod etiam in he
breo legitur pluraliter .ſ. a ſanguinibus abner. Eſa. 1. Ma
nus enim veſtre ſanguine plene ſunt. Pro quo hebrei legũt
Manus enim veſtre ſanguinibus plene ſunt. Oſee. 1. Et ſan
guis ſanguinem tetigit. Pro quo hebrei legunt. Et ſangui
nes in ſanguines tetigerunt. & in eodem. 12. Et ſanguis eiꝰ
ſuper eum veniet. quod etiam in hebreo legitur in plurali.
Zach. 9. Et auferam ſanguinem eius de ore eius. Pro quo
hebrei legunt. Et auferam ſanguines eius de ore eius. Et
ſic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali. in no
ſtra tranſlatione transfertur ſingulariter: exceptis aliquibꝰ
locis: aut quando ſignificat penam capitalem vel penã ef
fuſiõis ſanguinis. Ps. 50. Libera me de ſanguinibus deꝰ.
Ps. 54. Viri ſanguinū & doloſi non dimidiabūt dies ſuos.
Ps. 105. Et interfecta eſt terra in ſanguinibus. & aliquando
ponitur pro homicidio vel pro reatu ſanguinis. vt Exo. 22
Reus ſanguinis.
Non erit reus ſanguinis. pro quo hebrei legunt. Nõ erunt
ei ſanguines .i. non imputabitur ei pena effuſionis ſangui
homicidiū
nis. & in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei
legunt. Sanguines ei. ideſt pena homicidii imputabitur ei
Deut. 19. Ne ſis ſanguinis reus. Accipitur etiam pro pericu
lo mortis: vel ſanguinis effuſione. vt Deut. 22. Facies mu
rum tecti per circuitū: ne effundatur ſanguis in domo tua.
Pro ꝗ he. le. Facies murum tecti: & nõ ponas ſanguines in
domo tua .i. non ponas periculū effuſiõis ſanguinis in do
דָּם
Sãguis .ſ. vue.
mo tua. Ponitur etiam דם Dam ꝓ vino rubro ſanguinei co
loris. vt Deut. 32. Et ſanguinē vue vt biberet meraciſſimū.

דָּמַם
דמם Damam. ſilere. tacere. conterere. quieſcere. immobi
Tacere.
lē eſſe. expectare. vt Eſa. 47. Sede tacens & intra in
tenebras filia chaldeorum. & Threñ. 3. Bonum eſt preſtola
ri cum ſilentio ſalutare domini. pro quo hebrei legunt. Bõ
Silere.
nū eſt preſtolari & ſilere ad ſalutare domini. Abach. 2. Ve
qui dicit ligno expergiſcere: ſurge lapidi tacenti. & aliqñ

Digitized by Google

ſcribitur cum ſimplici mem.vt.1.Reg.2. Et impii in tene-
cõticeſcere bris conticeſcent.Iob.29.Et intenti tacebant ad conſilium
meum.Ps.30.Erubeſcant impii & deducantur in infernũ.
Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Confundantur impii taceant in infer
no.Eſa.15.Quia nocte vaſtata eſt Ar moab conticuit..Hie
Silere. re.8.Et ſileamus ibi quia dominus deus noſter ſilere nos
fecit.& in eodem.25.Et conticuerunt arua pacis. & in eo-
dem.51. Nolite tacere ſuper iniquitatem eius Threñ.2.
Cõticuerunt ſenes filie ſion.& in eodem.3.Sedebit ſolita-
rius & tacebit.Amos.5.Ideo prudens in tempore illo tace
bit.Significat etiam quieſcere vel immobilem eſſe aut ex-
Immobilẽ eſſe. pectare.vt Exo.15.Fiãt immobiles quaſi lapis. Ioſ.10. Sol
contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol
Quieſcere contra gabaon quieſce vel expecta.i.eſto immobilis. Et in
Stare. Manere. eodem.Et ſtetit ſol & luna.i.quieuit.1.Reg.14. Manete do
nec veniamus ad vos.i.quieſcite vel expectate. Iob.30.In-
teriora mea efferbuerunt abſq; vlla requie.Pro quo hebrei
legunt.Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt.vi-
de etiam de hoc ſupra in dictione דום Dom. & infra in di-
דְּמָמָה ctione ſequenti.& inde דְּמָמָה Demama.i.ſilentium.trãqui
litas.quies.vt.Ps.106.Et ſtatuit procellam eius in auram.
pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Statuet turbinem in tranquillitatem.
Trãqllitas. ideſt in ſilentium vel quietem.Ponitur etiam pro aura. vt
Aura. 3.Reg.19.Et poſt ignem ſybilus aure tenuis.

דָּמָה Dama.aſſimilare.ſimilẽ eẽ.adeqre.tacere.exiſtimare
דָּמָה cogitare.putare.opprimere.excidere.vaſtare. conſu
Similẽ eẽ. mere.Ps.48.Et ſimilis factus eſt illis.Ps.101.Similis fact9
ſum pellicano ſolitudinis.Ps.143. Homo vanitati ſimilis
factus eſt.Canti.2.Similis eſt dilectus meus capree hinnu-
Aſſimilare loq; ceruorum.& in eodem.5.Aſſimilaui te amica mea.&
in eodem.7.Statura tua aſſimilata eſt palme.Eſa.14 Simi
lis ero altiſſimi.& in eodem.40.Cui ergo ſimilem feciſtis
deum.& in eodem.Et cui aſſimilaſtis me.Hiere.6.Specio
ſe & delicate aſſimilaui te filia ſion. Threñ.2. Vel cui aſſi-
milabo te filia ieruſalem.Ezech.31.Cui ſimilis factus es in
Adequare magnitudine tua.& in eodem.Abietes non adequauerunt
ſummitatem eius.& in eodem.Omne lignum in paradiſo
dei non eſt aſſimilatum illi.& in eodem.32.Leoni gẽtium
aſſimilatus es.Oſee.12.Et in manu prophetarum aſſimi-
דְּמוּת latus ſum. & inde דְּמוּת Demuth.i.ſimilitudo. exemplar
Similitudo imago.Geñ.1.Faciamus hominem ad imaginem & ſimili
tudinem noſtrã.Ezech.1.Et in medio eius ſimilitudo quat
tuor animalium.& in eodem.Similitudo aũt vultus eorũ.
& in eodem.Et ſimilitudo animalium & aſpectus eorum.
Exemplar. Põitur etiam pro exẽplari.vt.4.Reg.16. Miſit rex achaz
Imago ad vriam exemplar eius.Itẽ ponitur pro imagine. vt Eſa.
40.Et quam imaginem ponitis ei.& aliquando ſcribitur
ſine tau.vt Ezech.19.Mater tua qſi vinea in ſanguine tuo.
Pro quo aliqui hebrei legunt.Mater tua quaſi vitis in ſimi
litudine tua.Sed magis proprie ſignificat ſanguinem ſicut
eſt in littera noſtra:vt dictum eſt ſupra in dictiõe דָּם Dam.
דִּמְיוֹן & inde דִּמְיוֹן Dimion.i.ſimilitudo.vt.Ps.16.Suſcepert me
Similitudo ſicut leo paratus ad predam.pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Similitu
do eius quaſi leonis deſiderantis predam.Significat etiam
Tacere. ſupradicta dictio דָּמָה Dama.tacere.aut ſilere. vt Eſa.6.Ve
mihi quia tacui. Threñ.3.Oculus meus afflictus eſt:nec ta
cuit.Item ſignificat eſtimare ſiue exiſtimare aut cogitare
vel putare:aut arbitrari.vt.Ps.47.Suſcepimus deus miſe-
ricordiam tuam in medio templi tui.Pro quo beatus Hie-
Eſtimare ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu-
lit.Eſtimauimus deus miſericordiam tuam in medio tem-
pli tui.Ps.49.Exiſtimaſti inique q; ero tui ſimilis. Eſter.
4.Ne putes q; animam tuam tantum liberes. Eſa.10. Ipſe Putare.
autem non ſic arbitrabitur.i.cogitabit. & in eodem.14. Arbitrari.
Iurauit dominus exercituũ dicẽs:ſi non vt putaui ita erit.
Significat etiam opprimere aut excidere ſiue deuaſtare aut
conſumere.2.Reg.21. Virum qui attriuit nos & oppreſſit opprimere
iniq;.Oſee.4.Nocte tacere feci matrem tuam.Pro quo he
brei legunt.Nocte oppreſſi ſiue deuaſtaui aut excidi matrẽ Deuaſtare
tuam.Poteſt etiam ſignificare tacere feci: ſicut ſupra dictũ
eſt.&.lxx.ſequẽtes primum ſignificatum tranſtulerũt.No-
cti aſſimilaui matrem tuam.& in eodem.10. Tranſire fecit Tranſire
ſamaria regem ſuum.pro quo hebrei legũt. Deuaſtauit vel
conſumpſit aut excidit ſamaria regem ſuum.& in eodẽ.11.
Sicut mane tranſiit:pertranſit rex iſrael.Pro quo hebrei le
gunt.Mane exciſſus ſiue conſumptus eſt rex iſrael. Abdie. Cõſumere.
1.Quomodo conticuiſſes.Pro quo hebrei legũt. Quomõ
exciſſus vel conſumptus es.Soph.1.Conticuit omnis popu
lus chanaã.Hiere.17.Cõticuit aſcalon.Quod hebrei expo
nunt.Exciſſus eſt ſiue conſumptus vel deuaſtatus eſt. Põt Excidere
etiam ſignificare conticeſcere:vt ſupra dictum eſt.& inde
דֳּמִי Demi.i.exciſſio.ſiue conſumptio.vt Eſa.38.Ego dixi דֳּמִי
in dimidio dierum meorum.pro quo hebrei legũt.Ego di
xi in exciſſione vel in conſumptione dierum meorum.Et Exciſſio
ſecundum hoc ſignificatum exponunt aliqui hebrei aliqua
que ſupra in dictione דָּמַם Damam dixim9 ſignificare ta-
cere vel ſilere.vt.Ps.30.Erubeſcant impii & deducantur in
infernum.Hiere.9.Et ſileamus ibi quia dominus deus no
ſter ſilere nos fecit.& in eodem.25.Et conticuerũt arua pa Silere.
cis.vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt q; ſignificat Conticere
excidere vel opprimere:aut conſumere.Sed poteſt ſignifi
care tacere aut ſilere vel conticiſcere:ſicut ſupra dictum eſt
quia poſſunt deriuari a dictione ſupradicta דום Dom. ſiue
a dictione damam.De quo vide in predictis dictionib9. In
de דֳּמִי Domi.i.ſilentium.vt Eſa.62.Et ne detis ſilentiũ ei. דֳּמִי
Ps.82.Deus quis ſimilis erit tibi.pro quo beatus Hierony Silentium
mus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit. De9
non ſilentium tibi.Et propter predictam equiuocationem
poteſt etiam interpretari.Deus non ſimilis tibi.i.nullus eſt
ſimilis tibi.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דּוּמִיָּה דּוּמִיָּה.
Dumia.vt.Ps.21.Et nocte non ad inſipientiam mihi. Pro
quo beatus Hieronymus tranſtulit.Et nocte nec eſt ſilentiũ Silentium
mihi.Ps.38.Obmutui & humiliatus ſum: & ſilui a bonis.
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Obmutui & ſilẽtio
tacui de bono.Et de hoc vide ſupra in dictione דום Dom.

דֹּמֶן Domen.ſtercus ſiue ſterquilinium. vt.Ps.82. Facti ſũt דֹּמֶן
ſtercus terre.Hiere.9.In ſterquilinium ſuper faciẽ ter- Stercus
re erũt.& in eodem.Et cadet morticinium hominis quaſi ſterqliniũ.
ſtercus ſuper faciem regiõis.& inde מַדְמֵנָה Madmena per מַדְמֵנָה
additionem mem in principio & he in fine.i. ſterquiliniũ
ſecundum hebreos.Sed beatus Hieronymus trãſtulit plau
ſtrum.Eſa.25. Sicut teruntur palee in plauſtro. Ponitur Plauſtrũ.
etiam מַדְמֵן Madmen pro ſilentio vel ſilente ſicut dictio מַדְמֵן
ſupradicta. Hiere.48. Ergo ſilens conticeſces. vbi pro eo Silens
quod in littera noſtra eſt ſilens: in hebreo ponitur מַדְמֵן
Madmen.& dicunt aliqui hebrei q; eſt nomen proprium
cuiuſdam loci regionis moab.Et interpretatur ſtercus ſiue
ſterquilinium.

דָּמַע Damaa.lachrimare ſiue lachrimas fundere. plorare. דָּמַע
vt Hiere.13.Plorans plorabit & deducet oculus meus Plorare
lachrimã. & inde דִּמְעָה Dimaa.i.lachrima. vt in loco pre- דִּמְעָה
dicto.&.4.Reg.20. Vidi lachrimam tuam. Eſa.25. Aufe- Lachrima
ret dominus deus lachrimã.& Threñ.1. Et lachrime eius

Digitized by Google

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in ſingulari.ſ. & lachrima eius in maxillis eius. & ſic in aliquibus aliis locis vbi in tranſlatione noſtra legitur pluraliter. in hebreo legitur ſingulariter. & in plurali dicitur דִּמְעוֹת Demaoth.i. lachrime. vt Threñ.2. Defecerũt pre lachrimis oculi mei. Significat etiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem.ſ. vini vel olei. ſecũdũ hebreos. vt Exo.22. Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nõ tardabis offerre. Hebrei legũt. Plenitudinem tuam.ſ.frugum: & liquorem tuũ.ſ.vini vel olei: non tardabis.ſ.offerre. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

(margin: דִּמְעוֹת Lachrime; דִּמְעָה Liquor.)

דַּמֶּשֶׂק Dameſec. nomẽ proprium viri vel loci. vt Geñ.15. Et filius procuratoris domus mee: iſte damaſc⁹ elie zer. 4.Reg.8. Venit quoq; eliſeus in damaſcũ. Eſa.7. Caput ſyrie damaſcus. Amos.3. In plaga lectuli & in damaſci grabato. Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei ꝙ eſt nomen cõmune: & ꝙ ſignificat angulum. & ſic ipſi legunt. In plaga lectuli & in angulo grabati. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione מֶשֶׁק Meſech. que ſignificat gubernare: ſiue ſuſtentare. vt ſit ſenſus. In plaga lectuli & in ſuſtentaculo grabati.

(margin: דַּמֶּשֶׂק Damaſcus; Angulus.; Suſtẽtaculum.)

דְּנָא Dena, ſiue דְּנָה in lingua chaldaica eſt ꝓnomẽ demõſtratiuum generis feminini vel neutri. Dañ.2. Vt que rerent mĩam a facie dei celi ſuper ſacramento iſto. & in eodem. ſacramentum hoc reuelatum eſt mihi. & in eodem. hoc eſt ſomniũ. Et quandoq; preponitur ei littera caph. & dicitur כִּדְנָה.i. ſic aut huiuſcemodi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. Dañ.2. Verbum huiuſcemodi non ſciſcitatur.

(margin: דְּנָא Iſte. Hoc.; כִּדְנָה Sic. Huiuſcemodi.)

דּוֹנַג Donag. cera. vt. Ps.67. Sicut fluit cera a facie ignis. Ps. 96. Mõtes ſicut cera fluxerunt a facie domini. Michee .1. Sicut cera a facie ignis.

(margin: דּוֹנַג Cera)

דָּעַךְ Daach. extinguere. conterere. conſumere. vt Iob. 21. Quotiẽs lucerna impiorũ extinguetur. Ps.117. Exarſerunt ſicut ignis in ſpinis. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. Extincti ſunt quaſi ignis ſpinarum. Prouer.20. Extinguetur lumen eius in mediis tenebris. Significat etiam conterere vel cõſumere. ut Iob.6. Et vt incaluerint ſoluentur de loco ſuo.i. con terentur vel conſumẽtur. Eſa.43. & cõtriti ſunt quaſi linũ.

(margin: דָּעַךְ Extinguere.; Conterere Cõſumere.)

דֹּפִי Dophi. opprobrium. Scandalũ vt. Ps.49. Et aduerſus filium matris tue ponebas ſcandalum. & ſolum inueni tur in predicto loco. Beatus vero Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit opprobrium.

(margin: דֹּפִי Scandalũ opprobriũ)

דָּפַק Daphac. pulſare. impellere. vt Iudi.19. Et circũdãtes domũ ſenis fores pulſare ceperũt. Cãti.5. Vox dilecti mei pulſantis. Geñ.37. Quas ſi plus in ambulando fecero laborare morientur vno die. Pro quo hebrei legunt. Et ſi impellerent eas vno die morientur omnes oues.i. ſi eas fecero ambulare plus ſolito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

(margin: דָּפַק Pulſare; Impellere)

דַּק Dac. ſiue דָּקַק. cõminuere. cõterere. attenuare. Et ſemper ſcribitur cum ſimplici coph. vt Exo.30. Cũq; in te nuiſſimum puluerem vniuerſa cõtuderis. Pro quo hebrei legunt. Et contũdes ea & cõminues. & in eodem.32. Et cõtriuit vſq; ad puluerem. pro quo hebrei legunt. Et contriuit donec cõminutum eſt. Deut.9. Omnino quoq; in puluerem redigens.i. in puluerẽ cõminuens.2.Reg.22. Quaſi lutum platearum cõminuam eos. & illud quod habetur pſalmo.17. Et quaſi lutum platearum delebo eos. Ibi enĩ ſcribitur אֲרִיקֵם Aricem per res & non per daleth.4.Reg. 23. Combuſit & cõminuit in puluerem.2.Paralip.34. Lucos etiam & ſculptilia ſuccidit atq; cõminuit. Et in eodem Lucos & ſculptilia contriuit in fruſta. Pro quo hebrei legunt. Lucos & ſculptilia contriuit ad comminuẽdum.i. in minutiſſimas partes. Eſa.28. Neq; in vngulis ſuis comminuet eum. & in eodem.41. Triturabis gentes & cõminues. Michee.4. Et cõminues populos multos. & inde דַּק Dac. ideſt minutum ſiue cõminutum aut tenue vt Exo.16. Apparuit in ſolitudine minutum & quaſi pilo tuſſum. Accipitur etiam pro minutiſſimo vel tenuiſſimo puluere. vt Eſa.29. Et erit ſicut puluis tenuis multitudo ventilantiũ te. & in eodem.40. Ecce inſule quaſi puluis exiguus. & ſcribitur aliquãdo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit.16. Et hauriens manu compoſitum thymiama in incenſum. Pro quo hebrei legũt. Et plenis pugnis ſiue pugilis ſuis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis.3.Reg.19. Et poſt ignẽ ſybilus aure tenuis. & in plurali דַּקּוֹת Dacoth. vt Geñ. 41. Confecteq; macie. Pro quo hebrei legũt. Et tenues carne. & in eodem. Alie quoq; totidem ſpice tenues. Item דַּק Dac.i. lippus ſecundum beatũ Hieronymum. vt Leuit.21. Si gibbus ſi lippus. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat eũ qui habet tenuẽ pellẽ vel telã ſuper pupillã oculi. & inde דֹּק Doc. pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit nihilum. Eſa.40. Qui extendit velut nihili celos. & et in hoc loco hebrei dicũt ꝙ ſignificat cortinã vel telã tenuẽ. & legũt ſic. Qui extẽdit velut cortinã vel telam celos.

(margin: דַּק דָּקַק; cõminuere; Conterere; cõminuere; דַּק Minutum; Puluis tenuis.; דַּקָּה; Cõminuti; דַּקּוֹת Tenues; דַּק Lippus; דֹּק Nihilum)

דָּקַר Dacar. perfodere. transfigere. cõfigere. vt Nu.25. Et perfodit ambos ſimul: virum.ſ. & mulierem. Iudi.10 Qui iuſſa perficiens interfecit eum. pro quo hebrei legũt. Et transfixit eum & mortu⁹ eſt.1.Reg.31. Euagina gladiũ tuũ & percute me. pro quo he.le. Euagina gladiũ tuum & transfige me vel confige me. Eſa.13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. pro quo hebrei legũt Transfigetur vel pfodietur.ſ. gladiis. Zach.12. Aſpicient ad me quem cõfixerunt. & in eodẽ.13. Et cõfigent eũ pater eius & mater eius & inde מְדֻקָּרִים Meducarim.i. transfixi vel cõfixi.ſ. gladiis pro quo btũs Hieronymus trãſtulit vulneratos. Hiere.37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati. & inde מַדְקְרוֹת Madceroth.i. confixiones vel cõpunctiones. Prouer.12. Eſt qui promittit & quaſi gladio pungitur. pro quo hebrei legunt Eſt qui promittit vel qui profert quaſi compunctiões vel perfoſſiones gladii.

(margin: דָּקַר perfodere; Trãſfigere percutere.; Occidere.; מְדֻקָּרִים Tranſfixi Vulnerati; מַדְקְרוֹת; Pungere Compunctiones.)

דַּר Dar. nomen cuiuſdam lapidis precioſi. vt Eſter.1. Sup pauimentum ſmaragdino & pario ſtratũ lapide diſpoſiti erant. & dicunt hebrei ꝙ ſignificat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod ſignificat meridiem.

(margin: דַּר Lapis parius.)

דְּרוֹר Deror. libertas. remiſſio. electio. turtur. vt Leuit.25. Et vocabis remiſſionem cunctis habitatoribus terre tue.i. libertatem. Hiere.34. Predicans vt dimitteret vnuſquiſq; ſeruum ſuum. pro quo hebrei legunt. Predicans eis remiſſionem vel libertatem: vt dimitteret vnuſquiſq; ſeruum ſuum. & in eodẽ. Vt predicaretis libertatẽ vnuſquiſq; ad amicũ ſuũ. & in eodẽ. Ecce ego predico libertatẽ ait dominus. & ſcribitur cum vau in ſecũda ſyllaba. Significat et דְּרוֹר Deror purum vel electũ. vt Exo.30. Sume tibi aromata prima myrrhe electe.i. eius que libere tranſit per manus mercatorũ. Eſt etiã nomẽ cuiuſdã auis. pro quo in nr̃a trãſlatione ponitur turtur. vt. Ps.83. Etenĩ paſſer inuenit ſibi domum & turtur nidum. & beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve. poſuit genus pro ſpecie & tranſtulit auem. Et ſimiliter Prouer.26. Sicut auis ad alta tranſuolans & paſſer quolibet vadens. vbi ponitur pro paſſere. Et dicũt aliqui ꝙ ſignificat hirundinẽ: eo quod libere nidificat apud homines in quacũq; domo abſq; vllo timore.

(margin: דְּרוֹר Remiſſio; Libertas; Electum.; Turtur.; Paſſer)

דֵּרָאוֹן Deraon. abomiatio. opprobriũ. vt Eſa.66. Et erũt vſq; ad ſacietatem viſiõis omñi carni. Pro quo hebrei legũt

(margin: דֵּרָאוֹן)

Digitized by Google

opprobriū Erūt in opprobriū: ſiue in abominationem omni carni. Poteſt etiā ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. vt ſit dictio compoſita a דֵּי De. quod ſignificat abūdantiam vel ſacietatē aut ſatis: & רָאוֹן Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod ſignificat videre. & licet dictio דֵּי De. ſcribatur cum littera Iod ad hoc quod ſignificet abundantiā vel ſacietatem: tamen in cōpoſitione poteſt omitti illa littera: ſicut in aliis dictionibus compoſitis in quibus deficiunt vel ſuperfluunt alique littere & maxime quando ſunt littere vocales: ſicut eſt Iod. & tranſlatio chaldaica concordat cum littera noſtra. in qua ſic habetur. Donec dicant iuſti ſatis vidimus. ponitur etiam predicta dictio דֵּרָאוֹן Deraon. Dan. 12 vbi dicitur. Alii in opprobrium vt videant ſemper. i. vt ſatis videant. Pro quo hebrei legunt. Alii in opprobrium in abominationem ſemper. poteſt etiam legi ſic. In ſacietatē vel in abundantiam viſionis ſemper. Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

דֵּרָאוֹן Satis videre. abominatio

דָּרְבָן Darban. ſtimulus. vt. 1. Reg. 13. vſq; ad ſtimulum corrigendum. & in plurali דָּרְבֹנוֹת Darbonoth. vt eccl. 12. Verba ſapientium ſicut ſtimuli.

Stimulus. Stimuli.

דָּרַג Darag. maceria. ſepes. & ſcribitur cum mem in principio & cū he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega. vt Cāt. 2. In cauernis macerie. & in plali מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſepes. Ezech. 38. Et cadent ſepes & omnis murus. Sed in ſuis explanationibus ſuper loco predicto dicit ꝙ ſignificat munitiōes. & in lingua chaldaica דָּרַג Darag ſignificat gradum vel locū eminentē.

Maceria. Sepes. Gradus

דַּרְדַּר Dardar. tribulus. vt Gen. 3. Et ſpinas & tribulos germinabit tibi. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali.

Tribulus.

דָּרַךְ Darach. calcare. conculcare. ambulare. incedere. ire. viam facere. dirigere. tēdere. extendere. ſ. arcum. vt Deut. 1. Et ipſi dabo terrā quam calcauit. & in eodē. 11. Oīs locus quē calcauerit pes veſter: veſter erit. & in eodē. 33. Et tu eorū colla calcabis. Ioſ. 1. Oēm locū quē calcauerit veſtigiū pedis veſtri. Iudi. 5. Cōculca aīa mea robuſtos. & in eodem. 20. Ceciderunt atq; proſtrati ſunt ad orientalē plagā vrbis gabaa. pro quo hebrei legūt. Calcauerūt ſiue conculcauerunt eū vſq; cōtra gabaa. Iob. 22. Nūquid ſemitam ſeculorū cuſtodire cupis: quā calcauerunt viri iniqui. i. ꝑ quā ambulauerunt viri iniqui. & in eodē. 28. Non calcauerunt eā filii inſtitorum. Ps. 90. Sup aſpidem & baſiliſcū ambulabis. Eſa. 11. Ita vt tranſeant per eū calciati. i. vt ambulent vel incedant per eū. & in eo. 59. Oīs qui calcat in eis ignorat pacem. i. oīs qui ambulat vel incedit in eis. Michee. 1. Et calcabit ſuper excelſa terre. Significat etiā calcare vuas vel oliuas in torculari. vt Iudi. 9. Vaſtātes vineas vuaſq; calcantes. Nee. 13. Calcantes torcularia in ſabbato. Eſa. 63. Et veſtimenta tua ſicut calcantis in torculari. & in eodem. Torcular calcaui ſolus. Hiere. 25. Celeuma quaſi calcantiū cōcinetur. Threñ. 1. Torcular calcauit domin⁹. Michee. 6. Tu calcabis oliuas. Item ſignificat viam facere ſiue viam preparare. vt Abach. 3. Viam feciſti equis tuis in mari. Poteſt etiam legi ſic. Calcaſti in mari equis tuis. Ponitur etiam ꝓ triturare. vt Hiere. 51. Filia babylonis tempus triture eius. Significat ēt dirigere vel incedere. Ps. 24. Diriget māſuetos in iudicio. & in eodem. Dirige me in veritate tua. Ponitur etiam pro oriri. vt Nu. 24. Orietur ſtella ex iacob. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Incedet ſiue ambulauit ſtella ex iacob. Inde דָּרַךְ Darech. ſiue דֶּרֶךְ Derech. i. via. Iter. conſuetudo. Mos. vt Gen. 6. Omnis quippe caro corruperat viam ſuam. Et in eodem. 19. Et mane proficiſcemini in viam veſtram. & in eodem. Et cuſtodierit me in via ꝑ quā ambulo. Exo. 4. Cūq; eſſent in itinere in diuerſorio. & in eodem. 18. Viam per quam ingredi debeant. Nu. 21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris. & in eodem. Via regia gradiemur. Ioſ. 23. En ego hodie ingredior per viam vniuerſe terre. Iudi. 17. Cūq; veniſſet in mōtem ephraim iter faciens. 1. Reg. 12. Et docebo vos viam rectam & bonā 3. Reg. 13. Nec reuerteris per viam qua veniſti. & in eodē. Abiit ergo per aliam viam & non eſt reuerſus per iter quo venerat. Iob. 17. Et tenebit iuſtus viam ſuā. Ps. 1. Q̄m nouit dominus viam iuſtorum & iter impiorum peribit. Ps. 2. Neq̄n iraſcatur dn̄s & pereatis de via iuſta. Eſa. 10. Et baculum ſuum leuabit ſuper te in via egypti. & in eodē. 40. Parate via dn̄o. Ponitur ēt pro more vel conſuetudine: vt Gen. 19. Et nullus virorum remanſit qui poſſit ingredi ad nos iuxta morē vniuerſe terre. & in eodem. 31. Quia iuxta conſuetudinem feminarum nunc accidit mihi. & etiam ponitur aliq̄n in nr̄a tranſlatiōe via: pro more vel cōſuetudīe Et in plurali דְּרָכִים Derachim. i. vie. vt Hiere. 6. State ſup vias & videte. & q̄n poſt ſe regit genitiuum vel q̄ſi cōponitur cū pronominib⁹ āmittit litterā mem. vt Leuit. 26. De ſerteq; fiēt vie veſtre. 2. Parali. 13. Reliq̄ aūt ſermonū abie viarūq; & operū eius. Ps. 24. Vias tuas dn̄e demonſtra mihi. Ps. 118. Vias meas annunciaui. Ps. 137. Et cantēt in viis dn̄i. Prouer. 10. Qui aūt deprauat vias ſuas manifeſtus erit & in eodem. 28. Qui peruerſis graditur viis concidet ſemel. & in eodē. 31. Et diuitias tuas ad delēdos reges. Pro q̄ hebrei legūt. Et vias tuas ad delēdos reges. Eſa. 58. Et glorificaueris eū dū non facis vias tuas. vbi ponitur ibi vias ꝓ negociis vel operibus. Inde מִדְרָךְ Midrach. i. quātum pōt calcare vnius pedis veſtigiū: vt Deut. 2. Neq; eīm dabo vobis de terra eorum quātū pōt vnius pedis calcare veſtigiū Item דָּרַךְ Darach. tendere. ſ. arcū vel ſagittas. vt. Ps. 7. Arcum ſuum tetendit. Ps. 10. Q̄m ecce peccatores intenderūt arcū. Ps. 36. Et intenderunt arcum ſuum. Ps. 63. Intēderūt arcū rem amarā. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Intenderūt ſagittam ſuā verbū amariſſimum. Eſa. 5. Omnes arcus eius extenti. & in eodē. 21. A facie arcus extenti. Hiere. 9. Et extenderunt linguā ſuā quaſi arcum mendacii. & in eo. 51. Nō tēdat qui tēdit arcū ſuum. Thren. 2. Tetendit arcum ſuum quaſi inimicus.

Calcare. Cōculcare. Ambulare. Calcare vuas. Viā facere. Triturare. Dirigere. Oriri. Incedere. דֶּרֶךְ Via. Iter. Mos. cōſuetudo. דְּרָכִים Vie. מִדְרָךְ Quātū poteſt calcare vni⁹ pedis veſtigium. דָּרַךְ Tendere. Extendere.

דַּרְכְּמוֹן Darchemon. drachma. ſolidus. vt Eſdre. 2. Auri ſolidos q̄draginta millia & mille. Nee. 7. Auri drachmas viginti millia. & ſolum inuenitur in numero plurali.

Solidus. drachma.

דָּרוֹם Darom. meridies. ſiue auſtrū. vt Deut. 33. Mare & meridiem poſſidebit.

Meridies.

דְּרָע Daraa. in lingua chaldaica ſignificat brachiū. Dan. 2. Pectus & brachia de argento. & ſcribitur etiam cum aleph in principio. & dicitur אֶדְרָע Edraa. Eſdre. 4. Et prohibuerunt eos in brachio & robore.

Brachium. אֶדְרָע Brachium

דָּרַשׁ Daras. querere. cōſulere. exquirere. req̄rere. vt Gen. 9. Sanguinem eīm animarū veſtrarū requirā. & in eodem. Et de manu fratris eius requirā animā hoīs. & in eo. 42. Sanguis eius exquiritur. Leuit. 10. Cū q̄reret moyſes exuſtū reperit. Deut. 4. Si tñ toto corde q̄ſieris eū. & in eo. 13. Quere ſolicite & diligēter rei veritate perſpecta. Eſdre. 10. Vt quererent rē. vbi ponitur דָּרִישׁ Darios ꝓ דְּרשׁ Deros. & Ps. 9. Queretur peccatū illi⁹ & non inuenietur. Ps. 13. Aut requirens deū. Ps. 21. Laudate dn̄m qui requirunt eum. Ps. 33. Exquiſiui dn̄m & exaudiuit me. Ps. 108. Et eiiciantur de habitationibus ſuis. pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Et querātur in parietinis ſuis. Ps. 110. Exquiſita in omnes volūtates ei⁹ Ps. 118. In toto corde meo exquiſiui te. Eſa. 31. Et dn̄m nō

Requirere Exquirere Querere

Digitized by Google

exquiſierūt.& in eo.55. Querite dn̄m dū iueniri pōt.& in eodē.58.Me etenim de die in diem querunt.& in eodē.62 Tu aūt vocaberis queſita ciuitas.& in eodem.65. Queſierunt me qui antea non interrogabant. Ponitur ēt pro conſulere vel interrogare. vt Gen̄.25. Perrexitq̧ rebeca vt cōſuleret dominū. Ezech.14. Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me.& in eodem.20. Venerunt de ſenioribus iſrael vt interrogarent dn̄m.& in eo. Nunquid ad interrogandū me vos veniſtis.& in voce paſſiua ſignificat reſpōdere ad interrogata. vt in eodē.14. Nunquid interrogatus reſpōdebo eis.& in eo.20. Viuo ego quia non reſpondebo vobis.& inde מִדְרָשׁ Midras.i.liber in quo ſcribuntur res geſte: eo quod in eo requiruntur res geſte ſeu preterita. vt 2.Paralip.13. Reliqua aūt ſermonū abie viariiq̧ & operum eius ſcripta ſunt diligentiſſime in libro addo prophete.

Conſulere interrogaſ — *Reſpōdere* — מדרש *Liber.*

דָּשָׁא Daſa.germinare.pululare.Herbā facere. vt Gen̄.1. Germinet terra herbam viretem. Ioel.2. Quia germinauerunt ſpecioſa deſerti. Inde דֶּשֶׁא Deſe.i. herba. dū eſt tenera & recēs orta. Gen̄.1. vt ſupra.& in eodem. Et protulit terra herbam virentem. Deut.32. Quaſi imber ſuper herbam. Hiere.50. Qm̄ effuſi eſtis ſicut vituli ſuper herbā.

דשא Germiare. דשא Herba

דָּשַׁן Daſan. impinguare.incraſſari. Pinguē eſſe. cinerem colligere. vel a cinere mundare. Deut.31. Cūq̧ comederint & ſaturati craſſiq̧ fuerint. Ps.19. Et holocauſtū tuū pingue fiat. Ps.22. Impīguaſti in oleo caput meū. Prouer.11. Anima que benedicit impinguabitur.& in eodē.13. Aīa aūt operantiū impinguabitur.& in eo.15. Fama bona impinguat oſſa.& in eo.28. Qui vero ſperat in dn̄o ſaluabitur. pro quo hebrei legunt. Qui vero ſperat in dn̄o impinguabitur. Eſa.34. Incraſſatus eſt adipe.& in eo. Et humus eorum adipe pinguium. Pro quo hebrei legunt. Et humus eorum adipe impinguabitur.& inde דָּשֵׁן Daſen.i.pinguis vel craſſus. vt Eſa.30. Eritq̧ vberrimus & pinguis. & in plurali דְּשֵׁנִים Deſenim ſiue דִּשְׁנֵי Diſne. Ps.21. Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terre. Ps.91. Vberes & bene patiētes erunt. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Pingues & frondētes erūt. & inde דֶּשֶׁן Deſen. vel דָּשֶׁן Daſen. cū accentu in prima ſyllaba.i.pinguedo.craſſitudo. vt Iudi.9. Nūquid poſſum deſerere pinguedinem meā. Ps.66. Sicut adipe & pinguedie repleatur anima mea. Eſa.55. Et delectabitur in craſſitudine aīa veſtra. Hiere.31. Et inebriabo aīam ſacerdotum pinguedine. Item דֶּשֶׁן Deſen ſiue דָּשֶׁן Daſen.i.cinis. vt Leuit.1. In quo cineres effundi ſolent. pro quo hebrei legūt. In locum cineris.& in hebreo caret nūero plurali. & in eodē.6 Tolletq̧ cineres quos vorans ignis exuſſit. 3. Reg.13. Et effūdetur cinis q in eo eſt. & inde verbū דִּשֵּׁן Daſen.i.cineres colligere. vel a cinere mundare. vt Exo.27. Facieſq̧ in vſus eius lebetes ad ſuſcipiendos cineres. Nu.4. Sed & altare mundabūt cinere.& inde illud pſalmi.20. Et holocauſtum tuū pinguefiat: exponūt aliqui hebrei. Et holocauſtū tuū incineretur.i. in cinerē redigetur ſup altare holocauſtū.

Incraſſari impiguare — דשן *Pinguis.* דשנים *Pingues.* — דשן *pinguedo. Craſſitudo* — דשן *Cinis.* — דשן *Cinerē ſuſcipere. A cinere mundare*

דָּת Dath. edictū.lex.ritus.conſtitutio.ſn̄ia. Eſdre.8. Dederūtq̧ edicta regis ſatrapis qui erant de cōſpectu regis. Eſter.1. Scientium leges ac iura maiorum.& in eodē.& ſcribantur iuxta legem perſarum atq̧ medorū.& in eodem.3. Nouis vtens legibus.& in eodem. Inſuper & regis ſcita cōtemnens. Pro quo hebrei legunt. Et leges ſiue edicta regis non ipſi faciunt.i.cōtemnūt.& in eodē. Statimq̧ edictū pependit in ſuſis.& in eodē.4. Et tunc ingrediar ad regē contra legem faciens. Dan̄.2. Vna eſt de vobis ſn̄ia.& aliqn̄ ſcribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Et egreſſa ſn̄ia ſapientes interficiebantur. Ponitur ēt pro tributo quod datur regibus vl̄ principibus per ſingulos annos. vt Eſdre.6. vt de arca regis.i. de tributis que dantur de regiōe trās flumen.

דת Edictum Lex. — *Sentētia* — *Tributum.*

דִּתְאָה Ditha in lingua chaldaica ſignificat herbā ſiue fenum. Dan̄.4. Et cum feris pars eiꝰ in herba terre.

דתאה Herba.

דְּתָבְרַיָּא Dethabraia. in lingua chaldaica ſignificat optimates ſiue magnates.& ſolum inuenitur in nūero plurali. Dan̄.3. Duces & tyrāni & optimates.

דתבריא optimates

De incipientibus a littera.ה. He.

הַ Ha. Iſta particula הַ Ha. Nunq̄ reperitur ſola per ſe ſicut neq̧ vlla alia littera hebraica. Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis. Et qn̄ preponitur: tunc cōmuniter eſt quaſi articulus demōſtratiuus ſicut in greco. ὁ. ἡ. τό. qui ſunt articuli maſculini & feminini & neutrius ſicut in noſtro vulgari dicitur. El. la. los. las. Et ſic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais.i.vir cū predicto articulo El. ſ. vir ſpecialis de quo habemus aliquam cognitionem: vel de quo facta eſt aliqua mentio.& ideo nunq̄ apponitur nomini proprio quia eſt notus per ſe & non indiget tali articulo. nec etiam predictus articulus apponitur nomini qn̄ illud nomē iungitur cū p̄nomine deriuatiuo.ſ. Meus. tuus ſuus. noſter. veſter. Niſi in paucis admodū locis: vt Ioſ.7. Et abſcondi in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאָהֳלִי Haaholi. Et quātum memoria teneo ſolum inuenitur in predicto loco. In aliis vero locis ſemper apponitur nomini quod non habet poſt ſe p̄nomen adiunctum. vt Gen̄.42. Locutus eſt nobis dn̄s terre dura. pro quo in hebreo habetur. Locutus eſt nobis vir dominus terre dura. vbi preponitur predicta particula הַ Ha huic dictioni vir. Exo.11. Fuitq̧ moyſes vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur. Etem̄ vir moyſes magnus valde.ſ.fuit הָאִשָּׁה Haiſa.i.mulier cum predicto articulo. la. vt Gen̄.3. Mulier quā dediſti mihi ſociā. הָאֲנָשִׁים Haanaſim. ideſt viri. cum predicto articulo los. vt Gen̄.34. Irati ſunt valde. pro quo in hebreo habetur. Irati ſūt viri valde. Exo.35. Viri cum mulieribus prebuerūt. הַנָּשִׁים Hanaſim.i.mulieres cum predicto articulo. las. vt in eodem.15. Egreſſeq̧ ſunt oēs mulieres poſt eam.& predictus articulꝰ הַ Ha preponitur omnibus caſibꝰ & generibꝰ & nūeris. Nomiātiuo vt הָאָרֶץ הָיְתָה Haares haitha.i.terra erat. vt Gen̄.1. Terra aūt erat inanis & vacua. genitiuo vt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamaim.i.cōgregationem aquarum. vt in eodem. Cōgregationeſq̧ aquarū vocauit maria: Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haadam.i.homini. vt in eodē.2.. Precepitq̧ ei dicens. Pro quo in hebreo habetur. Precepitq̧ dn̄s deꝰ homini ſiue ipſi, adedicens. Accuſatiuo ut אֵת הַשָּׁמַיִם Eth haſamaim.i.celos. vt in eodem.1. In principio creauit deus celum & terrā. Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazinu haſamaim.i. audite celi. vt Deut.32. Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי Baiom haſemini.i.in die octauo. vt Leuit.9. Facto aūt octauo die.& aliqn̄ ponitur pro hoc articulo vocādi.o. vt הַמֶּלֶךְ Hamelech.i.o.rex. vt Iudi.3. Verbū ſecretū habeo ad te. o rex הַשַּׂר Haſar.i.o princeps. vt.4 Reg.9. Verbum mihi ad te o princeps.& in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanaar.i.o adoleſcens. vt.1.Reg.17. De qua progenie es. o adoleſcēs הָרֹאֶה Harbe.i.o videns. vt.2.Reg.15. O vides reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim.i.o ſacerdotes. vt Malach.1. O ſacerdotes qui deſpicitis nomen meum. Et ſecūdū hebreos nunq̄ preponitur nomini proprio predictus articulus: niſi tn̄ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini adē tamē preponitur ei prout eſt no

ה — *Articuls demōſtratiuꝰ* — *Articulus nomiatiui Articulus genitiui. Articulus datiui. Articulus accuſatiui. Articulus vocatiui. Articulus ablatiui. Articulus vocandi.*

Digitized by Google

mẽ appellatiuum & ſignificat hominem. Significat ẽt q̃ſi
Ille. ꝓnomẽ demõſtratiuũ. vt הָאִישׁ Hais.i. ille vir. vt. 2. Reg. 12
Tu es ille vir qui feciſti hãc rem. vbi pro eo quod in lr̃a no-
ſtra eſt ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haiſa.i. illa
mulier. vt. 1. Reg. 1. Ego ſum illa mulier que ſteti coram te
hic הָרְחָבָה Archaba.i. illa latiſſima. Hiere. 51. Murus baby-
lonis ille altiſſimus. debet legi latiſſimus. & in hebreo mu
rus eſt generis feminini. & aliq̃n ſignificat emphaſim.i. ni
miam quandã expreſſionem vel excellentiam. Sicut apud
latinos. Alexander ille magnus. Sic apud hebreos. dicitur.
הָאֱלֹהִים Haelohim ſiue הָאֵל Hael.i. ille deꝰ qui eſt ſup̃ oẽs
deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i. ille magnꝰ. הַגִּבּוֹר Hagibor.i. ille po
tens. הַנּוֹרָא Hanora.i. ille terribilis, vt Deut. 10. Deꝰ magnꝰ
& potens & terribilis. vbi omibus his dictionibus preponi
tur predictus articulus הָ Ha. vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cũ
predicto articulo. vt Eſa. 7. Ecce uirgo cõcipiet & pariet fi-
lium. Apponitur etiam hec littera הַ cum apice patha no-
mini uel pronomini aut uerbo. Et eſt articulꝰ interrogãdi
nel dubitandi: & ſignificat nunquid uel nun. vt Geñ. 4. Nũ
Nunquid. Nun. quid cuſtos fratris mei ego ſum. & in eodem. 18. Nun vere
paritura ſum. & in eodem. 20. Nun gentem ignorantem &
iuſtam interficies. & in eodem. 27. Nun vnã tm̃ benedictio
nem habes. & in eodẽ. 34. Nunquid vt ſcorto abuti debue
re ſorore noſtra. & in eodẽ. 37. Nunquid rex noſter eris. Et
in eodem. 41. Nun inuenire poterimꝰ talem uirũ. & Exo.
2. Nun occidere me uis. Nu. 11. Nunquid ego concepi oẽm
hanc multitudinem. & in eodem. 16. Nun parum uobis eſt.
Iob. 4. Nunquid homo dei cõparatione iuſtificabitur. Et
ſic in aliis q̃ꝫ plurimis locis. Item ponitur pro forſitan. vt
Forſitan. Exo. 14. Forſitã non erãt ſepulchra in egypto. Iob. 11. For-
ſitan veſtigia dei cõprehendes. Item ſignificat vtrũ. Geñ.
Utrum. 24. Vtrum proſperum iter ſuum feciſſet deus. & in eodem
27. Vtrum tu ſis filius meus eſau. & in eo. 37. Vide vtrũ tu
nica filii tui ſit. & in eodem. 42. Vtrum falſa an vera ſint.
Exo. 16. Vt tentem eũ vtrum ambulet in lege mea. Nu. 11.
Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleatur.
& in eo. 13. Vtrũ fortis ſit an infirmus. ponitur etiam in pre
An. dicto loco pro An. & in eodẽ. 16. An & oculos noſtros vis
eruere. & 1. Reg. 21. An deſũt nobis furioſi. Iob. 40. An ex
trahere poteris leuiatan hamo. Item ponitur pro hac par-
Si. ticula. Si. interrogatiue vel dubitatiue. vt Geñ. 8. Vt vide-
ret ſi iam ceſſaſſent aque. & in eo. 43. Si pater viueret: ſi ha
beremus fratrem. & Exo. 4. Vt videam ſi adhuc viuãt. Ps.
13. Vt videat ſi eſt intelligens. Ps. 57. Si vere vtiq̃ꝫ iuſtitiam
loquimini. Item ponitur pro. Ne. Interrogatiue uel dubi-
Ne. tatiue aut admiratiue. vt. 3. Reg. 13. Tu ne es vir dei qui ve-
niſti de iuda. & in eo. 17. Etiam ne viduã apud quam ego
vtcũq̃ꝫ ſuſtentor afflixiſti. & in eodem. 18. Tu ne es ille qui
Ecce. cõturbas iſrael. Item ponitur pro ecce. vt Iob. 26. Ecce gi-
gantes gemũt ſub aquis. Et q̃n apponitur verbo vel parti-
Qui. cipio aliquãdo ponitur pro nõie relatiuo. ſ. qui. que. quod.
vt Geñ. 2. Ipſe eſt qui circuit oẽm terrã euilaꝫ. & in eodẽ.
24. Quis eſt ille homo qui venit per agrum. Ioſ. 10. Et ait
ad principes qui ſecũ ierant. vbi ponitur הֶהָלְכוּ Hehalchu.
ideſt qui ierant vel qui ambulauerant. & Eſdre. 10. Omnes
viri qui duxerũt vxores alienigenas. Eſter. 1. Qui regna-
uit ab india vſq̃ꝫ ad ethiopiam. Habet fortaſſe & alios mo-
dos ſignificãdi: qui poſſunt reduci ad ſupradictos. De quo
vide in ſuperiori tractatu grãmatice.

הַהּ Ve. הָהּ Hah. interiectio eſt dolentis. pro quo beatus Hierony-
mus tranſtulit. Ve. vt Ezech. 30. Vlulate ve diei. & ali-
quãdo ſcribitur cũ aleph in prĩcipio. & dicitur אֲהָהּ Ahah.
De quo vide ſupra in littera aleph.

הֵא He. ecce. vt Geñ. 47. Accipite ſemina & ſerite agros. הֵא
Pro quo hebrei legunt. Ecce vobis ſemen & ſerite ter- Ecce.
rã. & Ezech. 16. Quapropter & ego vias tuas in capite tuo
dedi. pro quo hebrei legunt. Et etiam ego ecce viam tuam
in capite. ſ. tuo dedi. הַבְהַב

הַבְהַב Habhab. offerre. vt Oſee. 8. Hoſtias offerent. & ſo-
lum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui he- Offerre
brei ꝙ deriuatur a dictione יָהַב Iahab. que ſignificat addu
cere vel afferre ſiue offerre. Alii vero dicũt ꝙ ſignificat cõ
cremare ſiue aſſare. quia idem ſignificat in lingua chaldai
ca & arabica.

הָבָה Haba. aduerbium eſt exhortandi vel inuitandi. ſ. eia. הָבָה
age. agite. beatꝰ Hieronymꝰ tranſtulit venite. Geñ. 11 Venite.
Venite faciamꝰ lateres. De q̃ vide ĩfra in dictiõe יָהַב Iahab.
הָבַל Habal. euaneſcere. ſiue vanũ eſſe. Aut vane agere: vel הָבַל
vane loqui. vt. 4. Reg. 17. Secutiq̃ꝫ ſũt vanitates & va- Vane agere
ne egerũt. Iob. 27. Et quid ſine cauſa vana loquimini. Hie Vana loq.
re. 2. Et ambulauerunt poſt vanitatem & vani facti ſunt. & Vanum eſſe
inde הֶבֶל He'bel ſiue הָבֶל Hábel.i. vanitas aut vanum. & in הֶבֶל
plurali הֲבָלִים Habalim.i. vanitates aut vana. vt Ecclꝰs. 1. Va הֲבָלִים
nitas vanitatum dicit ecclꝰs: vanitas vanitatũ & oĩa vanitas. Vanitas.
& in eo. Vidi cũcta que fiunt ſub ſole & ecce vniuerſa vani- Vanitates
tas. & in eodẽ. 2. Et eſt quicq̃ꝫ tam vanũ. & in eo. Adoleſcẽ
tia & voluptas vana ſunt. Deut. 32. Irritauerũt me in vani- Vanum
tatibus ſuis. Hiere. 10. Vana ſunt & opus riſu dignũ. Põitur
etiam pro idolis vel pro ſculptilibus. vt in eodem. 14. Nũ- Sculptilia
quid ſunt in ſculptilibus gentium qui pluat.

הָבֶן Háben. genꝰ eboris. Sed quia eſt dictio obſcura & inu- הָבֶן
ſitata. ideo btũs Hieronymꝰ poſuit in trãſlatiõe ipſum Hebenini
hebraicũ. vt Ezech. 27. Dẽtes eburneos & hebeninos. vbi הָבְנִים
ponitur in hebreo הָבְנִים Habnim. in nũero plurali. & ſolũ
inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigni
ficat quoddã genus ligni pulcherrimi.

הֹבֵר Hober. augur. aſtrologus. vt Eſa. 47. Stent & ſaluent הֹבֵר
te augures celi qui contemplantur ſydera. lxx. vero Augures.
ſic tranſtulerunt. Stent & ſaluam te faciant aſtrologi celi. & Aſtrologi.
ſolum inuenitur in nũero plurali & in predicto loco.

הָגָה Haga. meditari. loqui. clamare. ſonos ſeu verba profer הָגָה
re. rugire. gemere. amouere. auferre. vt Iob. 27. Neq̃ꝫ Meditari.
lingua mea meditabitur mendacium. Ps. 1. Et in lege eius
meditabitur die ac nocte. Ps. 2. Et populi meditati ſunt ina
nia. Ps. 62. In matutinis meditabor in te. Ps. 70. Sed & lin-
gua mea tota die meditabitur iuſtitiam tuam.i. loquetur.
Ps. 76. Et meditabor in oĩbus operibꝰ tuis. Eſa. 33. Cor tuũ
meditabitur timorẽ. & in eo. 37. Meditatꝰ eſt in ſpiritu ſuo
duro per diẽ eſtus. Sed dicunt hebrei ꝙ in predicto loco ſi-
gnificat amouere vel auferre. & ſic legunt. Amouit ſiue ab- Amouere.
ſtulit in ſpiritu ſuo duro. & in eodẽ. 59. Concepimꝰ & locu Loqui
ti ſumus de corde verba mendacii. ponitur ẽt pro clamare. Clamare
vt. Ps. 113. Nõ clamabũt in gutture ſuo. & btũs Hieronymꝰ Sonare
in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Nõ ſonabunt in gutture
ſuo. Eſa. 8. Qui ſtridẽt in incantationibus ſuis. pro quo he-
brei legunt. Qui garriũt & clamãt vel ſonant aut loquũtur
Item ſignificat rugire vel gemere. vt Eſa. 31. Quomõ ſi ru- Rugire
giat leo & catulus leonis ſup̃ predam ſuã. & in eo. 59. Et q̃ſi Gemere
columbe meditantes gememus. & ſupra in eodẽ. 38. Medi
tabor vt colũba.i. gemã vel rugiam vt colũba. Inde הֶגֶה He הֶגֶה
ge.i. ſonus. ſermo. locutio. gemitꝰ. vt Iob. 37. Et ſonum de Sonus
ore eius procedẽtẽ. & Ps. 59. Sicut aranea meditabuntur.
Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtu
lit. Quaſi ſermonẽ loquẽs. ponitur etiã pro gemitu. pro q̃
beatꝰ Hieronymus tranſtulit carmẽ. ſ. lugubre vel triſte. vt Carmen.
Ezech. 2. Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen

Digitized by Google

Rugitus. Meditatio הגות. Meditatio הגיון. Meditatio. Canticum הגה. Amouere. Auferre.

& ve.& aliqñ ſcribitur cum duplici gnimal.& ſignificat clamorem vel rugitum aut meditationem.vt.Ps.5. Intellige clamorem meum.& beatus Hieronymus tranſtulit.Intellige rugitum meum.Ps.38.In meditatione mea exardeſcet ignis.& aliqñ ſcribitur cum tau in fine & dicitur הגות Haguth.vt.Ps.48.Et meditatio cordis mei prudentia. Inde הגיון Higaion.i.meditatio.vt.Ps.9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.pro quo hebrei legũt. In operibus manuum ſuarum corruit impius meditatio ſemper.ſiue meditatione ſemper.Ps.18.Et meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.Ponitur etiam pro cantico.vt.Ps.91.Cum cãtico in cithara.Item הגה Haga.amouere.auferre.2.Reg.20.Amoto ergo illo de via tranſibat oĩs vir.& Prouer.25.Aufer rubiginem de argento.& in eodẽ. Aufer impietatem de vultu regis.

הגן Separatũ. הגנה. Canere.

הגן Hagan.ſeparatũ.vt Ezech.42.Que via erat añ veſtibulũ ſeparatum per viam orĩetalẽ ingredientibus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſeparatum in hebreo habetur הגנה Hagina.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat rectum ſiue directum. Tamẽ ſi illa particula ה Ha eſſet articularis ſicut ſupra in principio huius littere dictum eſt.Tunc dictio גנה Gina ſignificat hortum ſiue pomerium.& tunc poterit eſſe talis littera.ſ.que via erat ante veſtibulum ſiue ante peribolum horti ſiue pomerii per viam orientalem ingrediẽtibus. Alii vero dicũt ꝙ predicta dictio deriuatur a dictione נגן Nagan.que ſignificat canere vel pſallere.& legũt.Que via erat ante peribolum vel clauſuram organizationis vel cantici.i. vbi leuite canebant laudes deo.& huius opinionis eſt Nicolaus de lyra cui concordat tranſlatio chaldaica.

הד Gloria.

הד Hed.laus.ſiue gloria.vt Ezech.7. Prope eſt dies occiſionis & non glorie montium.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſonitum ſiue clamorem aut reſonantiam.Et ꝙ deriuatur a ſequenti dictione que ſignificat ſonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione הוד Hod.que ſignificat laudem vel gloriam.ſicut eſt in littera noſtra. De quo infra dicetur.

הידד Vox calcãtium. Clamor. Celeuma.

הידד Hedad.ſonitus.ſtrepitus.clamor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vocem calcãtium.Eſa.16.Vox calcantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abſtuli.i. clamorem vel ſtrepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quaſi calcantium concinetur.& in eodem.48.Nequaꝗ̃ calcator vue ſolitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et ſuper te celeuma cantabitur.in quibus locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.

הדברי optimates.

הדברי Hadabre ſiue הדבריא Hadabraia in lingua chaldaica ſignificat optimates ſiue principes. & ſolum inuenitur in numero plurali. Dañ.3.& ait optimatibꝰ ſuis.

הדה Mittere.

הדה Hada.extendere.mitere.ſ.manũ.vt Eſa.11.Et in cauernam reguli qui ablactatus fuerit manũ ſuam mittet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

הדך Conterere.

הדך Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco ſuo.& ſolũ inuenitur iu predicto loco.

הדם Scabellũ. הדם Scindere. הדמין Fruſta.

הדם Hadom.ſcabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.Eſa.66. Terra autem ſcabellum pedum meorum.Item הדם Hadem.in lingua chaldaica ſignificat ſcidere:aut in fruſta ſecare & inde הדמין Hadamin.i.fruſtra ſeu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in fruſta concidemini.& in eodem.3.Diſpereat:& domus eius vaſtetur.pro quo hebrei legunt.In fruſta concidatur.

הדס Myrtus. הדסים Myrteta.

הדס Hadas.myrtus.vt Nee.8.Frõdes myrti & ramos palmarum.Eſa.41. Dabo in ſolitudine cedrum & ſpinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica creſcet myrtus. & in plurali הדסים Hadaſim. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipſe ſtabat inter myrteta que erant in profundo.

הדף Impellere. Expellere. ſubuertere. Impigere.

הדף Hadaph.impellere.expellere. ſubuertere. vt Nu.35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt deleret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et inſidias impiorũ ſubuertet.Eſa.22.Et expellam te de ſtatione.Hiere.46.Non ſtetit:quoniam dominus ſubuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingebatis.i.expellebatis vel impellebatis.

הדר Honorare. Gloriari. Glorificar. הדר Pulcher. Pulchritudo. Decor. Dignitas. הדרי Splẽdores. Montes. הדור Formoſus. הדורים Glorioſi. הדר Reuertere.

הדר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Leuit.19.Et honora perſonã ſenis. Prouer. 25. Ne glorioſus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege ſeu ne glorificeris·Threñ.4.Faciem ſenum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies ſenum non ſunt honorate. vel non ſunt decorate. Dañ.5.Deum qui habet flatum tuũ in manu ſua non glorificaſti.Exo.23.Et pauperis non miſeraris in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis ſiue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.& inde הדר Hadar ſiue הדר Heder.i.pulcher ſiue decorus:aut pulchritudo vꝉ decor.vt Leuit.23. Sumetiſq; vobis die priõ fructꝰ arboris pulcherrime.Ps.95.Confeſſio & pulchritudo in conſpectu eius.Ps. 103.Cõfeſſionem & decorem induiſti. Dañ.11. Et indignꝰ decore regio.Ps.144.Magnificentia glorie ſanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ tranſtulit decorẽ glorie magnitudis tue & verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ ſcribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Adorate dñm in atrio ſancto eius.pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trãſtulit.Adorate dominum in decore ſanctuarii.2.Paralip.20. Vt laudarent eũ in turmis ſuis. pro quo hebrei legunt.Et laudarent decorẽ ſanctuarii ſiue decorem ſanctum aut in decore ſanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudie populi dignitas regis.i.gloria ſiue decor regis.& in plurali הדרי Hadre.pro quo in noſtra tranſlatione habetur ſplẽdores.Ps.109.In ſplendoribus ſanctorum.Sed beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem pro הדרי Hadre.legit הררי Harere cum duplici res.i.montes.vbi ſic tranſtulit.In montibus ſanctis.Et hec varietas cõtigit propter ſimilitudinem res & daleth: que ſunt quaſi vnius figure.& fortaſſe in libris antiquis erat ſcriptũ הררי Harere cũ duplici res. Inde הדור Hadur.i.decorus glorioſus ſiue formoſus.vt Eſa.63. Iſte formoſꝰ in ſtola ſua.& in pꝉali הדורים Hadurim.vt in eodem.45.Et glorioſos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat anfractus:ſiue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & ſic legunt.Et diſtorta.i.ea que non ſunt recta rectificabo ſiue anfractus vel abrupta.ſ. viarum equabo.Item הדר Hadar in lingua chaldaica ſignificat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremq; perueni.pro quo hebrei legunt.Et ad honorem regni reuerſus ſum ſiue reductꝰ ſum.

הו

הו Ho.ve.Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris ſunt dicetur ve.ve.& ſolũ inuenitur in pdicto loco.

הוא Ipſe.

הוא Hu.pronomen eſt tertie perſone aut verbum ſubſtantiuum.ſ.ipſe vel ipſum.ille vel illud.iſte vel iſtud.is vꝉ id. eſt vel fuit.Geñ.1.Ipſe eſt qui circuit omnem terram eui

Digitized by Google

Ipſum. Ille. Iſte. lath. & in eodem. Ipſum eſt nomen eius. Et in eodē. 18. Ipſe vero ſtabat iuxta eos. & in eo. 27. Quis igitur ille eſt qui dudū captam venationem attulit mihi. Exo. 6. Iſte eſt aarō & moyſes. & in eo. Iſte eſt moyſes & aaron. Eſter. 7. Quis eſt iſte & cuius potentie. Et accipitur etiam in genere neutro: quia hebrei non habent genꝰ neutrum: ſed pro eo vtūtur cōiter genere maſculino & aliquando feminino. Scribitur etiam היא Hi cum vau in medio dictionis. & cum puncto hiric in genere feminino. ſ. ipſa. illa. iſta. vt Geñ. 3. Mulier quam dediſti mihi ſociam dedit mihi de ligno. pro quo in hebreo habetur. Ipſa dedit mihi de ligno. & in eodem. Ipſa conteret caput tuum. Sed in predicto loco in codicibꝰ hebreorum ſcribitur הוא Hu cum puncto ſurec: quod interpretatur ipſe vel ipſum & refertur ad ſemen: De quo ſupra dixerat: inimicitias ponam inter te & mulierem & ſemen tuum & ſemen illius. Vtroqꝫ tñ mō legi poteſt: quia eiſdē litteris vtrūqꝫ ſcribitur in hebreo ſcilicet ipſum & ipſa. Et in eodem. 17. Delebitur anima illa de populo ſuo. & in eodem. 24. Ipſa eſt mulier quam preparauit dominꝰ filio domini mei. & ſic in aliis locis ponitur היא Hi. cum vau in medio dictionis in genere feminino. Item ponitur הוא Hu. ꝓ hoc nomine relatiuo quis vel qui. vt Geñ. 14. Qui habitabat in ſodomis. & in eodē. Qui habitabat in conualle mābre. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo Sum es fui. vt Geñ. 20. Quia propheta eſt. & in eodem. In omni loco ad quem ingrediemur dices ꝙ frater tuꝰ ſim. Deut. 32. Videte ꝙ ego ſim ſolus. Vide etiam de hoc infra in dictione הוה Haua.

(Margin: הוא Ipſa היא Illa הוא Qui.)

הוד Hod. gloria. laus. confeſſio. honor. decor ſiue ſpecies. Nu. 17. Et dabis ei precepta cunctis videntibus & partē glorie tue. 2. Paralip. 29. Et tibi laus. ſ. eſt. & Iob. 39. Gloria narium eius terror. Ps. 103. Confeſſionem & decorē induiſti. Ps. 148. Confeſſio eius ſuper celum & terrā. Hiere. 22. Ve domine: ve inclyte. Pro quo hebrei legunt. Ve domine ſiue ve domino & ve glorie eius. Dañ. 11. Et non tribuetur ei honor regius. Oſee. 14. Et erit quaſi oliua gloria eius. Zach. 10. Quaſi equum gloria eius in bello. Significat etiam decorem ſiue ſpeciē. 1. Paralip. 7. Soror autem eius regina peperit virum decorū. Dañ. 10. Et ſpecies mea immutata eſt in me.

(Margin: הוד Gloria. Confeſſio. Honor. Decorus. Species.)

הוה Haua. verbum eſt ſubſtantiuū. ſ. ſum es fui. vt Geñ. 27. Eſto dominus fratrum tuorū. Eſdre. 4. Nam & reges fortiſſimi fuerunt in ieruſalem. Nee. 8. Et leuare te velis ſuper eos in regē. Pro quo hebrei legunt. Et tu es ſup eos rex ſiue & tu velis eſſe ſuper eos rex. Eccſ. 2. Quid enim ꝓderit homini de vniuerſo labore ſuo. pro q̄ he. le. quid eñ eſt homini de vniuerſo labore ſuo. Et aliquando ſcribitur cum aleph in fine. vt in eodem. 11. In quocūqꝫ loco ceciderit ibi erit. & Iob. 37. Qui precipit niui vt deſcendat in terrā. Pro quo hebrei legunt. Qui precipit niui eſſe in terra. i. vt deſcendat in terram ſicut eſt in littera noſtra. Dañ. 2. Tu rex videbas. Pro quo hebrei legunt. Tu rex videns eras. & aliquando ſcribitur cum lamed in principio & aleph in fine loco he. Dañ. 2. Sit nomen domini benedictum in ſecula. vide etiam de hoc infra in dictione היה Haia. Item הוה Houa ſiue הוה Haua aut הות Hauath. i. calamitas. vanitas. inſidie. iniquitas. peruerſitas. vt Iob. 6. Et calamitas quam patior. Eſa. 47. Irruet ſuper te calamitas quam non poteris expiare. Ponitur etiam pro vanitate. Ps. 51. Et preualuit in vanitate ſua. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Confortatus eſt in inſidiis ſuis. Prouer. 10. Inſidias impiorum ſubuertet. Michee. 7. Et magnꝰ locutus eſt deſiderium anime ſue. Pro quo hebrei legūt. Et magnus locutus eſt iniquitatem vel peruerſitatem anime ſue. Sed mutando he primum in aleph: tunc poteſt ſignificare deſiderium. & in plurali. הוות Hauoth. Ps. 37. Et qui inquirebant mala mihi locuti ſunt vanitates. ſed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit inſidias. Ponitur etiam pro iniuſtitia. vt. Ps. 51. Iniuſtitiā cogitauit lingua tua. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit in predicto pſalterio. Inſidias cogitat lingua tua. Ps. 54. Et labor in medio eius & iniuſtitia. Pro quo beatus Hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Inſidie in vitalibus eius. Ponitur etiā pro iniquitate. vt. Ps. 56. Donec tranſeat iniquitas. Sed etiam in hoc loco beatus Hieronymꝰ in predicto pſalterio tranſtulit. Donec tranſeant inſidie. Et dicūt aliqui hebrei ꝙ ab hac dictione deriuatur verbum תהותתו Thehothethu. Pro quo. lxx. trāſtulerunt irruitis. vt. Ps. 61. Quouſqꝫ irruitis in hominem. Pro quo beatus Hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Vſquequo inſidiamini contra virum.

(Margin: Eſſe. הוה Calamitas. Vanitas. Inſidie. Iniquitas. הוות Vanitates. Iniuſtitia. Irruere. Inſidiari.)

הוי Hoi. ve. interiectio dolentis. ſiue o. quod eſt aduerbium vocatiui caſus. vt Eſa. 1. Ve genti peccatrici. & in eodem 5. Ve qui coniungitis domum domui. & in eodem. Ve qui trahitis peccatum in funiculis vanitatis. & in eodē. Ve qui dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve qui ſapientes eſtis in oculis veſtris. & in eodem. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum. & in eodem. 10. Ve qui cōdunt leges iniquas. & in eodem. Ve aſſur virga furoris mei & Hiere. 22. Non plangent eum ve frater & ve ſoror: non concrepabunt ei ve domine & ve inclyte. & in eodem. 47. O mucro domini vſquequo non quieſces. & Zach. 2. O. O fugite de terra aquilonis. & in eodē. 2. O ſion fuge. Eſa. 55. Omnes ſitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei legunt. O omnes ſitientes venite ad aquas. & aliquando ſcribitur ſine Iod. & dicitur הו Ho de quo ſupra dictum eſt.

(Margin: הוי Ve. O.)

הון Hon. diuitie: ſiue multitudo aut abundātia diuitiarum. ſubſtantia. ſufficientia. ſatis. vt. Ps. 118. Sicut in omnibꝰ diuitiis. Prouer. 11. Non proderunt diuitie in die vltionis. Et in eodem. 13. Et quaſi pauper cum in multis diuitiis ſit. Et in eodem. 19. Diuitie addunt amicos plurimos. Ponitur etiam pro ſubſtantia. vt Prouer. 1. Omnem precioſam ſubſtantiam reperiemus. & in eodem. 3. Honora dominum de tua ſubſtantia. Et in eodem. 6. Omnem ſubſtantiam domꝰ ſue tradet. Et in eodem. 10. Subſtantia diuitis vrbs fortitudinis eius. Et in eodem. 13. Subſtantia feſtinata minuetur. Et in eodem. 24. Vniuerſa ſubſtantia precioſa & pulcherrima. Significat etiam ſatis vel ſufficientia. vt Prouer. 30. Et quartum ꝙ nunquam dicit ſufficit. Et in eodem. Ignis vero nunq̄ dicit ſufficit. Ponitur etiam pro precio. vt. Ps. 43 Vendidiſti populum tuum ſine precio. id eſt ſine ſubſtantia vel ſine diuitiis.

(Margin: הון Diuitie. Subſtātia. Sufficiētia. Precium.)

הזה Haza. dormitare ſecundum hebreos. & inde הזים Hozim. id eſt dormitantes. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. videntes vana. quaſi חזים Chozim cum littera cheth. Eſa. 56. Videntes vana dormientes & amantes ſomnia. & ſolum inuenitur in predicto loco.

(Margin: הזה הזים Vana.)

הי Hi. ve. Interiectio dolentis. vt Ezech. 2. Et ſcripte erant in eo lamentationes & carmen & ve. & ſolū inuenitur in predicto loco.

(Margin: הי Ve.)

היא Hi. pronomen eſt tertie perſone generis feminini. i. ipſa. illa. iſta. ea. eadē. vt Geñ. 20. Et ipſa ait frater meus eſt. Iudi. 4. Que iudicabat populum. Et in eo. Et ſedebat ſub palma que nomine illius vocabatur. Pro quo he

(Margin: היא Ipſa.)

Digitized by Google

Ipſa. הִיא brei legunt. Et ipſa ſedebat ſub palma debbora. Threñ. 1. Habitauit inter gentes pro q̃ in he. hr̃ ipſa habitauit inter gẽtes. Et aliquando ſcribitur cũ vau in medio dictiõis ſicut ſupra dictum eſt in dictione הוא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo ſubſtantiuo ſum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicaſti mihi q̃ vxor tua eſſet. Et in eodem. 20. Dixitq̧ de ſara vxore ſua ſoror mea eſt. Ps. 118. Quia in eternum mihi eſt. (Eſſe.)

הָיָה Eſſe. הָיָה Haia eſſe. verbum ſubſtantiuum. egrotare. euaneſcere. vt Geñ. 6. Noe vir iuſtus atq̧ perfectus fuit in generationibus ſuis. Et in eodem. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra: & erat robuſtus venator coram domino. Et in eodẽ. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego ſum qui ſum. & in eodem. Qui eſt miſit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit ſuper agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominum. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio ſaul. Et i eo. 7. Ego ero ei in patrẽ & ipſe erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vſq̧ ad annum primum cyri regis. Et aliquando ſcribitur ſine he finali. vt in aliquibus locis ſupradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror noſtra creſcas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur. Soror noſtra tu ſis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiõe: & a ſupradicto verbo הוה Haua. deriuatur nomen domini tetragrammaton quod ſcribitur quattuor litteris. ſcilicet. Iod. he. vau. he. & ſignificat eſſe vel eſſentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerunt dominum: & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אֲדֹנָי Adonai. ideſt dominus. de quo vide ſupra in dictione אָדוֹן Adon. Et aliquando predicta dictio

Fieri. הָיָה Haia. põitur p̃ hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta eſt lux. Et in eodem. Fiat firmamentũ in medio aquarum. Et in eodem. Et factum eſt ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum eſt in diebus vnius iudicis. Threñ. 3. quis eſt iſte qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum eſt verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Et in voce paſſiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta eſt aliquando huiuſcemodi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta eſt. Prouer. 13. Deſiderium ſi compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Deſiderium factum. ideſt completum delectat animam. Significat etiam infirmari ſiue languere: quando ſcribitur cum nun in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item ſignificat euaneſcere ſiue perire. pro quo beatus hieronymus tranſtulit fugit. vt Dañ. 2. Et ſomnus eius fugit ab eo. (Languere Euaneſcer)

הֵיךְ quomodo. הֵיךְ Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 13. Quomodo poſſum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit ſeruus domini mei loqui cum domino meo.

הִים Côturbare Tumultuari. הִים Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea & cõturbatus ſum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando ſcribitur ſine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non eſt de ſubſtantia dictionis: ſed eſt pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata (Interficer) eſt omnis ciuitas ſuper eis. Siue tumultuata eſt omnis ciuitas ſuper eis. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Vide etiam de hoc infra in dictione הָמַם Hamam. & in dictione הָמָה Hama. Et inde מְהוּמָה Mehuma. ideſt perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione ſiue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in ſingulis vrbibus. (מְהוּמָה Perturbatio. Pauor)

הִין Velle. paratũ eſ. הִין Hin. Velle. paratum eſſe. vt Deut. 1. Cumq̧ inſtructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluiſtis aſcendere in montem: ſiue parati fuiſtis aſcendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei q̧ deriuatur a dictione הֵן Hen: que ſignificat ecce. Item.

הִין Hin genus menſure. הִין Hin. Menſura erat liquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

הֵיכָל Templum. Palatium. הֵיכָל Hechal. Templum. palatium. & communiter ſcribitur cum iod in prima ſyllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Dominus in templo ſancto ſuo. Ps. 143. Circum ornate vt ſimilitudo templi. & Eſa. 6. Et ea que ſub ipſo erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini eſt. Et ſecundum hebreos ponitur ibi templum ter eo quod in tres partes erat diuiſum. ſcilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat menſa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum ſiue ſanctum ſanctorum. Dañ. 1. Et qui poſſent ſtare in palatio regis. Amos. 8. Et ſtridebunt cardines templi. Et in plurali. הֵיכָלִים Hechalim: ſiue הֵיכְלֵי Hechle. ſecundum terminationem nominum maſculinorum ſiue. הֵיכָלוֹת Hechaloth. Secundum terminationem femininorum. vt. Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. ideſt a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. ideſt in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Eſa. 13. Et ſyrene in delubris voluptatis. Oſee. 8. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui & edificauit delubra. (הֵיכָלִים Domus. Templa. Palatia. Edes. Delubra.)

הָכַר opprimer. הָכַר Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubeſcitis opprimentes me. Et aliqui hebrei dicunt q̧ ſignificat impudenter agere. ſiue ingratum eſſe. Quia in lingua Arabica ſignificat impudentiam. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et non erubeſcitis impudenter agitis contra me: ſiue ingrati eſtis mihi. Et inde הַכָּרַת Hacarath. ideſt impudentia ſiue ingratitudo. Eſa. 3. Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum reſpondebit eis. Vnde ſubditur. Et peccatum ſuum quaſi ſodoma predicauerunt: & non abſconderunt. Poteſt etiam deriuari a verbo נָכַר Nacar. Quod ſignificat cognoſcere vel agnoſcere. ſicut eſt in littera noſtra. (Impudenter agere. igratũ eſ. הַכָּרַת Agnitio Impudentia.)

הָלַל Laudare. הָלַל Halal. Laudare. gloriari. letari. ſplendeſcere. fulgere Inſanire. conturbare. iniq̧ agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum ſuum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen ſanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini ſiue gloriamini in nomine ſancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

Digitized by Google

deum iſrael voce magna.ps.9.Quoniam laudatur pecca-
tor in deſideriis anime ſue .ps . 21. In medio Eccleſie
laudabo te.Ps.62.Et labiis exultationis laudabit os me-
um.Et in eodem. Laudabuntur omnes qui iurant in eo.
Ps.101.Et qui laudabant me aduerſum me iurabant. Sed
beatus hieronymus aliam ſignificationem ſequens in pſal
terio iuxta hebraicam ve. tranſtulit.Exultantes per me iu-
rabant.Ps.118.Septies in die laudem dixi tibi. pro lauda-
ui te.Et in eodē. Viuet anima mea:& laudabit te.Ps.134.
Laudate nomen domini laudate ſerui domini. Ps.145.
Lauda anima mea dominum.Ps.148.Laudate dominum
de celis.Ps.150.Omnis ſpiritus laudet dominū. Prouer.
27.Laudet te alienus & non os tuum.Et in eodem.31.Mu
lier timens deum ipſa laudabitur.Et in eodem. Laudent e
am in portis opera eius.Canti.6. Regine & concubine &
laudauerunt eam.Eſa.38.Neq; mors laudabit te, Et in eo-
dem.45.In domino iuſtificabitur & laudabitur omne ſe-
מהלל men iſrael.Et inde מהלל Mehulal .ſiue מהלל Mahalal.
Laudabilis ideſt laudabilis:ſiue laus: vel laudatio.vt.1.Reg.22. Lauda
bilem inuocabo dominum.Prouer.27.Sic probatur ho-
mo ore laudantis.Pro quo hebrei legunt . Et homo iuxta
laudem ſuam ſiue iuxta laudationem ſuam.Sed beatus hie
Laus. תהלה ronymus tranſtulit ſenſum. Et inde תהלה Thchila.ſiue
תהלת Thehilath.ideſt laus . ſiue laudatio aut laudabilis.
Laudatio. vt in titulo pſalmi.44. Vbi dicitur laudatio ipſi dauid, &
in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum.
Laudabilis Hiere.49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabi
תהלות lem.Et in plurali. תהלות Thehiloth.vt.Ps.21.Tu autem
in ſancto habitas laus iſrael. Pro quo hebrei legunt. Et tu
Laudes. ſanctus habitator ſiue habitās laudes iſrael ſiue laudatiōes
iſrael.Beatus vero hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
cam veritatem tranſtulit.Et tu habitator ſancte laus iſrael.
Et ponitur ibi ſingulare pro plurali.& Eſa. 60 .Et laudes
הלולים domini annunciantes.Scribitur etiam pluraliter. הלולים
Hilulim . ideſt laudationes . Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit laudabiles.vt Leuit.19.Quarto autem anno om
laudabiles nis fructus eorum ſanctificabitur laudabilis domino.& in
הללויה Aleluia. de הללויה Aleluia.ideſt laudate dominum. & eſt dictio
compoſita ab הללו Halelu . ꝙ ſignificat laudate vt ſu-
laudate dominum. pra.& יה Ia: quod eſt vnum de nominibus dei: & ponitur
pro domino.vt Ps.146.Laudate dominum quoniam bo
nus eſt pſalmus. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt Lau
הלל date dñm:in hebreo habetur הללויה Haleluia. Itē הלל Ha
lal ſignificat gloriari vel letari. ſcilicet quando eſt verbum
Gloriari. quarte coniugationis.vt.Ps.48. Et in multitudine diui-
tiarum ſuarum gloriantur.Ps.51. Quid gloriaris in mali-
tia:qui potens es in iniquitate. Ps. 96. Et qui gloriantur
in ſimulachris ſuis.Ps.105.Et gloriemur in laude tua.Pro
uer.20.Et cum receſſerit gloriabitur.Et in eodem. 27.Ne
glorieris in craſtinum.Hiere. 9.Non glorietur ſapiens in
ſapientia ſua:& non glorietur fortis in fortitudine ſua:&
non glorietur diues in diuitiis ſuis: ſed in hoc glorietur
qui gloriatur.Ponitur etiam pro letari. vt Eſa. 41. Et in
Letari. הלולים ſancto iſrael letaberis.Et inde הלולים Hilulim .Pro quo
Chori cantantium. beatus Hieronymus tranſtulit choros cātantium . vt Iudi.
9.Et factis cantantium choris ingreſſi ſunt fanum dei ſui.
הלל Item הלל Halal.ideſt ſplendere.fulgere .lucere. Iob.29.
Splendere Fulgere. Quando ſplendebat lucerna eius ſuper caput meum.Et in
eodem.31.Si vidi ſolem cum fulgeret.Et in eodem.41.ſter
nutatio eius ſplendor ignis.Eſa.13.Quoniam ſtelle celi &
ſplendor earum non expandent lumen ſuum , vide etiam
הילל de hoc ſupra in dictione אהל Ahal.& inde הילל Helel.

ideſt lucifer.vt Eſa.14. Quomodo cecidiſti de celo lucifer Lucifer הלל
qui mane oriebaris.Significat etiam הלל Halal Inſanire: Inſanire.
vt.1.Reg.21.Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo
hebrei legunt.Et inſaniebat inter manus eorum. Hiere. Cōturbare
25.Et bibent & turbabuntur & inſanient. Ponitur etiam
pro conturbare.vt Eccl's. 7 . Calumnia conturbat ſapien-
tem. Et Naū . 2. In itineribus conturbati ſunt. Item poni-
tur pro iniq; agere.Ps.74.Dixi iniquis nolite iniq; age- Iniq; agere.
re.Et inde הוללים Holelim.ideſt ſtulti ſiue iniqui.Ps.5.nec הוללים
permanebunt iniuſti ante oculos tuos.Pro quo beatus hie
ronymus tranſtulit.Non ſtabunt iniqui in conſpectu ocu- Iniqui
lorum tuorum.Ps.72.Quia zelaui ſuper iniquos . Et in-
de מהולל Meholal.ideſt ſtultus . ſiue iniquus . pro quo be מהולל
atus hieronymus tranſtulit.Errorem.Eccl's.2.Riſum repu Error.
taui errorem.& inde הוללות Holeluth.ideſt inſania vel ſtul הוללות
titia ſecundum hebreos.Sed beatus hieronymus tranſtu-
lit.errorem.Eccl's.1.Erroreſq; & ſtultitiam . Et in eodem. Stultitia.
7.Et vt cognoſcerem impietatem & errorem impruden- Error.
tium.& in eodem.10.Et nouiſſimum oris illius error peſſi
mus.Et ſupra in eodem. 9. tranſtulit contemptum. vbi di
citur. Vnde & corda filiorum hominum implentur mali- Contēpt9.
cia & contemptu in vita ſua . Et inde תהלה Tahola . Pro תהלה
quo beatus hieronymus tranſtulit prauitatem.vt Iob . 4 . Prauitas
Et in angelis ſuis reperit prauitatem.
הלא Halo.Nonne.nunquid non: vtiq;.ecce. Geñ.20.Nō Nonne. הלא
ne ipſe dixit mihi ſoror mea eſt.Et in eodem . Nōne Nonne.
pro rachel ſeruiui tibi.Exo.4.Nonne ego dominus. Iudi. Nunquid nō
9.Nunquid non eſt ipſe filius ierobaal. Prouer. 8 . Nun-
quid non ſapientia clamitat. Et aliquando ſcribitur cum
vau & aleph in fine.vt Geñ. 4. Nonne ſi bene egeris reci-
pies.Et in eodem.31.Nonne quaſi alienas reputauit nos .
Et in eodem. 42.Nunquid non dixi vobis nolite peccare
in puerum.Et aliquando ponitur pro vtiq; ſiue pro ecce.
vt Exo.4.Aaron frater tuus leuites ſcio ꝙ eloquens ſit. Vtiq;.
Pro quo hebrei legunt. Vtiq; ſiue ecce Aaron frater tuus le
uites. Deut.4. Qui eſt in rabath filiorum amon, pro quo Ecce.
hebrei legunt. Vtiq; eſt ſiue ecce eſt in rabath filiorum A-
mon.Ioſ.1.Ecce precipio tibi confortare & eſto robuſtus.
Et.1.Reg.10.Ecce vnxit te dominus ſuper hereditatem ſu
am in principem.Et in eodem.23.Nonne ecce dauid lati-
tat apud nos. Vbi ponitur pro nonne & ecce. Ruth.2.Au-
di filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum. Vbi in
hebreo premittitur ſupradicta dictio.ſcilicet vtiq; ſiue ec-
ce audi filia . 1 . Reg. 13 . Ego enim ſum qui precipio vo-
bis. Vbi ſimiliter in hebreo premittitur ſupra dicta di-
ctio הלא Halo. Vide etiam de hoc infra in dictione .
לוא Lo.
הלאה Hala . Vltra . trans . illuc.Deinceps.vt.1.Reg.10. הלאה
Cumq; abieris inde & vltra tranſieris . Et in eo- Vltra.
dem.20.Ecce ſagitte vltra te ſunt.Et in eodem. Ecce ſagit-
ta ibi eſt:porro vltra te.Amos. 5. Et migrare vos faciam Trans.
trans damaſcum.Ponitur etiam pro illuc.vt Geñ.19. Rece
de illuc.Nu.16.Et ignem huc illucq; diſpergat. Vbi poni- Illuc.
tur pro huc & illuc.Item ſignificat deinceps. vt Leuit.22.
Die autem octauo et deinceps offerri poterunt.1. Reg. 18. Deinceps.
A die illa et deinceps.Et inde deriuatur נהלאה Nahalaa. נהלאה
ideſt remota vel eiecta aut repulſa. Et eſt participium paſ-
ſiuum in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus tranſtulit.
Eam que laborauerat.vt Mich.4. Et eam que laboraue- Ea que laborauerat.
rat in gentem robuſtam. Lxx. vero tranſtulerunt . Et repul Repulſa.
ſam.Poteſt etiam deriuari a dictione.לאה Laa.Que ſigni-
ficat laborare.ſicut beatus hieronymus tranſtulit.

Digitized by Google

הָלָה הָלָה Hala. Iniq; ſiue praue agere. & inde תְּהֹלָה Tahola. i.
Iniquè agere. תְּהֹלָה Prauitas. Iob. 4. Et in angelis ſuis reperit prauitatē.
De quo vide ſupra in dictione הָלַל Halal.
Prauitas. הָלַךְ הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procede
re. Diſcurrere. tranſire. Geñ. 3. Et cum audiſſent vo
Deābulare. cem domini dei deambulantis in paradiſo. Et in eo=
Ambulare. dem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum
deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram
me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occurſum tuum. Pro
quo hebrei legunt. Et ecce ipſe ambulat in occurſum tuum
Et in eodem. 48. Deus in cuius conſpectu ambulauerunt
patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Do
minus enim deus tuus ambulat in medio caſtrorum tuorū.
Ire. Ioſ. 10. Et ait ad principes exercitus qui ſecum ierant. Et
הָלְכוּא ponitur ibi הָלְכוּא Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re.
21. Et ambulauit demiſſo capite. Iob. 23. Si ad orientem ie
ro nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homies
indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faci=
Incedere. unt ambulare abſq; indumento. Et in eodem. 30. Merens
Abire. incedebam ſine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cō
Gradiri. ſilio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur ſine macula. ideſt
qui graditur vel ambulat ſine macula. Ps. 25. Et compla=
cui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in pſalte=
rio iuxta he. ve. tranſtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps.
37. Tota die contriſtatus ingrediebar. Pro quo beatus hie=
Incedere. ronymus tranſtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42.
Quare contriſtatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambula=
uimus in conſenſu. Ps. 84. Iuſtitia ante eum ambulabit.
Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege do=
mini. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabili=
bus ſuper me. Prouer. 6. Aut ambulare ſuper prunas. Et
in eodem. 7. Abiit via longiſſima. Et in eodem. 8. In viis
Ire. iuſtitie ambulabo. Et in eo. 13. qui cum ſapientibus gradi=
tur. Abach. 2. In luce ſagittarum tuarum ibunt. Ponitur e=
Diſcurrere. tiam pro diſcurrere vel procedere aut tranſire. vt Exo. 9.
Procedere Ac diſcurrentia fulgura ſuper terram. Iob. 41. De ore eius
Tranſire. lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum tranſiuit in
terra: ſed beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tran
ſtulit & līgua eorum deambulauit in terra. Item ponitur
Uenire. pro venire. quod eſt etiam ambulare. vt Nu. 22. Cur non
ſtatim veniſti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite
& nolite ſtare. Et in voce paſſiua prime coniugationis po
nitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat abla=
tus ſum. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he
הֲלִיכָה braicam veritatem tranſtulit. quaſi vmbra cum declinatur
adductus ſum. Et inde הֲלִיכָה Halicha. ideſt deambulatio.
Iter. vel locus ſuper quo ambulant. Pro quo beatus hieronymꝰ
tranſtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus ſuis. quod
הֲלִיכוֹת in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet in deambulatione ſu
a ſiue in itinere ſuo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob
Itinera. Semite 6. Conſiderate ſemitas theman itinera ſaba. Prouer. 31.
Conſiderauit ſemitas domus ſue. Abach. 3. Ab itineribus
הֲלִיכֵי eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכֵי Haliche pro pedi=
Pedes bus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & in=
הֵלֶךְ de הֵלֶךְ Helech. ideſt viator ſiue peregrinus. vt. 2. Reg. 12.
peregrinꝰ. Cum autem peregrinus quidam veniſſet ad diuitem. Et
מַהֲלָךְ inde מַהֲלָךְ Mahalach. ideſt iter. vt Nee. 2. Vſq; ad quod tē
Iter. pus erit iter tuum. Ione. 3. Et niniue erat ciuitas magna
מַהֲלְכִים itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire
ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלְכִים Mahale
ambulātes chim. ideſt itinera. ſiue deambulatoria. vel ambulantes. vt
Deambu= Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de iis qui nunc hic aſſi=
latoria. ſtunt. Quod etiam poteſt legi ſic. Et dabo tibi deambula=
toria inter aſſiſtentes hos. Scribitur etiam aliquando cum
thau in pricipio & in genere feminino: et dicitur תַּהֲלֻכוֹת תַּהֲלֻכוֹת
Thahaluchoth. Nee. 12. Et ierunt ad dexteram ſuper mu= deambula
rum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria ſiue deam toria.
bulantes ad dexteram ſuper murum. & inde הֲלָךְ Halach. הֲלָךְ
quod ſignificat reditum ſiue tributum q̄ accipitur a via=
toribus. Eſdre. 4. Tributum & vectigal & annuos redi= Percutere.
tus non dabunt. Et in eodem. Tributum quoq; & vectigal
& reditus accipiebant.
הָלַם הָלַם Halam. percutere. q̄ſſare. concutere. excidere. vt Iu הָלַם
di. 5. Vngule equorum ceciderunt. ideſt percuſſerūt
Poteſt etiam legi ſic. Vngule equorum percuſſe ſiue q̄ſſa=
te ſunt. & ſubditur ratio fugientibus impetu & per preceps
ruentibus. Et in eodem. Et percuſſit ſiſaram. Ps. 73. In ſe
curi & aſcia deiecerunt eam. ideſt exciderunt eam. Eſa. 16.
Domini gentium exciderunt flagella eius. id eſt propagi= Excidere.
nes eius vel ramos eius. Eſa. 28. Errantes a vino. Pro quo
hebrei legunt. Percuſſi ſiue conq̄ſſati a vino. Ponitur eti=
am pro cudere quod eſt idem quod percutere vel q̄ſſare.
vt Eſa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo Cudere
eum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. הַלְמוּת
ideſt malleus. vt Iudi. 5. Siniſtram ſuam miſit ad clauum:
& dexteram ſuam ad fabrorum malleum. Et in plurali ſcri Malleus.
bitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלֻמוֹת Mahalu= מַהֲלֻמוֹת
moth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes ſtultorum cor= Mallei.
poribus. Et inde יַהֲלֹם Iahalom per additionem iod in pri יַהֲלֹם
cipio: quod ſignificat quendam lapidem precioſum. Pro
quo Beatus Hieronymus tranſtulit hyaſpidem. Exo. 28.
In ſecundo carbūculus: ſapphyrus & hyaſpis. & Ezech. Hyaſpis
28. Sardius topazius & hyaſpis. Hebrei tamen dicunt q̄ ſi
gnificat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit adamas.
alias gēmas duriſſimas. Item הֲלֹם Halom. ideſt huc: illuc. הֲלֹם
vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam Huc.
venturus eſſet illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucq; diffugiens. Et Illuc.
in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxi
ſti me huc uſq;. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Hic.
Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebrai=
cam veritatem tranſtulit. Propterea conuertetur popu=
lus eius huc.
הֵם הֵם Hem. Pronomen eſt tertie perſone pluralis numeri.
ſcilicet ipſi. iſti. illi. hi. vt Geñ. 14. Iſti accipient par Iſti.
tes ſuas. Exo. 6. Hi ſunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. Hi.
94. Semper hi errant corde: & iſti non cognouerunt vias
meas. Et in genere feminino ſcribitur cum littera nun in
fine. De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in
genere maſculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis do= הֵמָּה
nec creſcant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hēma. vt
Geñ. 6. Iſti ſunt potentes a ſeculo. ponitur etiam pro ver= Illi.
bo ſubſtantiuo. vt Geñ. 48. Et reſpondit: filii mei ſunt. Cā Eſſe.
ti. 6. Sexaginta ſunt regine. Et aliquando duplicatur he &
mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex ſonitu
eorum. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ex populo: in
hebreo habetur מֵהֶמְהֶם Mehemehem. Quod poteſt inter
pretari. Ex eis. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro filiis fi
liorum. Cui concordat tranſlatio chaldaica. Poteſt etiam
deriuari a dictione הָמָה Hama. Que ſignificat tumultum
aut multitudinem. ideſt populum. vt ſit ſenſus. Non ex eis
nec ex tumultu eorum: nec ex ſonitu eorum. & in lingua
chaldaica ſcribitur aliquando cum vau in medio & dicitur
הוּם Hom. ideſt hi ſiue illi aut ipſi. Hiere. 10. Sic ergo dice הוּם
tis eis. dicitur etiam הִמּוֹ Himo. ſiue הִמּוֹן Himon. Dañ. הִמּוֹ
2. Et comminuit eos. Eſdre. 4. Et habitare eos fecit in ciui hi.
tatibus ſamarie.

Digitized by Google

המם Hamam. conterere. conſumere. interficere, occidere. pterrere. cõturbare. tumultuari. perſonari. Eſa. 28 Nec vexabit eum rota plauſtri. Pro quo hebrei legunt. Nec conteret Rota plauſtri. Et licet in predicto loco pro eo quod in littera noſtra eſt neque: in hebreo non ponatur negatio: ſed vau littera cum puncto ſeua: quod eſt coniunctio: tamen cum precedenti negatione valet pro neque. vt infra dicetur in principio littere vau. Et Hiere. 51. Deuorauit me nabuchodonoſor Rex Babylonis. Pro quo hebrei legunt: contriuit ſiue conſumpſit me nabuchodonoſor rex babylonis. Et aliquando ſcribitur cũ ſimplici mem. vt Exo. 14. Et interfecit exercitum eorum. Et in eodem. 23. Et occidam omnem populum ad quẽ ingredieris. Eſter. 9. Vt occideret illos atq; deleret. Ioſ. 10. & conturbauit eos dominus a facie iſrael. Iudi. 4. Perterruit ꝗ; dominus ſiſaram. 1. Reg. 7. Et exterruit eos. 2. Reg. 22. Fulgura & conſumpſit eos. Ps. 17. Fulgura multiplicauit. & conturbauit eos. vide etiam de hoc ſupra in dictione הים Him: & infra in dictione ſequenti.

(Margin: המם — conterere. — Deuorare. Cõſumere. — Interficere. Occidere. — Perterrere. — Cõſumere. Cõturbare)

המה Hama. tumultuari. ſonare. conturbare. rugire. 1. Re. 4. Et perſonuit terra. 3. Reg. 1. Quid ſibi vult clamor ciuitatis tumultuantis. Et in eodem. Et inſonuit ciuitas. Prouer. 20. Luxurioſa res vinum & tumultuoſa ebrietas. Ps. 45. ſonuerũt & turbate ſunt aque eorum. Ps. 82. Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt. Eſa. 16. Super hoc venter meus ad moab quaſi cithara ſonabit. Et in eodem. 17. Et multitudo maris ſonantis. Pro quo hebrei legunt. Vt ſonitus maris ſonabunt. Hiere. 6. Vox eius quaſi mare ſonabit Et in eodem. 31. Qui conturbat mare & ſonant fluctus eiꝰ. Et in eodem. 48. Cor meum ad moab quaſi tibia eris ſonabit. Et in eodem. 51. & ſonabunt fluctus eorum quaſi aque multe. Ponitur etiam pro conturbare. vt Ps. 45. Conturbate ſunt gentes. Ps. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea: & conturbatus ſum. Ps. 76. Memor fui dei & delectatus ſum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Recordans dei conturbabar. Hiere. 31. Idcirco conturbata ſunt viſcera mea ſuper eum. Ezech. 7. Quaſi columbe in conuallibus omnes trepidi. ideſt conturbati. Ponitur etiam pro latrare. Ps. 58. Et famem patientur vt canes. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et latrẽt vt canes. Ponitur etiam pro rugire. vt Eſa. 51. Et rugiemus ꝗ̃ſi vrſi omnes. vide etiam ſupra in dictione הים Him. & inde המיה Homia. ideſt tumultuoſa vel ſonans: aut conturbata. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit frequens. vt Eſa. 22. Vrbs frequens ciuitas exultans. & inde הֶמְיָה Hemia. i. ſonitus. Eſa. 17. Concidit cadauer tuũ. Pro quo hebrei legunt. Sonitus organorum tuorum. ſcilicet detractus eſt ad inferos. ſed propter equiuocationem dictionum poteſt etiam legi ſicut beatus hieronymus tranſtulit. Inde המון Hamon. ideſt tumultus. ſonitꝰ. multitudo. populus. diuitie. 1. Reg. 4. Quis eſt hic ſonitus tumultus huius. Et in eodem 14. Tumultus magnus exortus eſt. Hiere. 46. Ecce ego viſitabo ſuper tumultum alexandrie. Amos. 5. Aufer a me tumultum carminum tuorum. Ezech. 17. Nec ex ſonitu eorum. ſignificat etiam multitudinem ſiue populum. vt Geñ 17. Quia pater multarum gentium conſtitui te. 3. Reg. 18. Quia ſonus multe pluuie eſt. Et. 4. Reg. 7. Quia ipſi tantum ſunt in vniuerſa multitudine iſrael. 2. Paralip. 20. Venit contra te multitudo magna. Et in eodem. Nolite timere neq; paueatis hanc multitudinem. Eſa. 13. Vox multitudinis in montibus. Et in eodem. 16. Et auferetur gloria moab ſuper omni populo multo. Et in eodem. 17. Ve multitudini populorum multorum. Hiere. 3. Vere mendaces erãt colles & multitudo montium. Ezech. 32. Fili hominis cane carmen lugubre ſuper multitudinem egypti. Et in eodem. Deiiciam multitudinem tuam. Et in eodem. Et attraxerunt eam & omnes populos eius. Et in eodem. 39. Et vocabitur vallis multitudinis gog. & ſcribitur in plurali המונים Hamonim. ideſt populi. Ioel. 3. Populi populi in valle conciſionis. Et inde dicitur המונה Hamona. nomen proprium ciuitatis in qua ſepelienda erat multitudo Gog vt Ezech. 39. Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrã. Ponitur ẽt המון Hamon. pro diuitiis: vel pro multitudine diuitiarum. Ps. 36. Melius eſt modicum iuſto ſuper diuitias peccatorum multas. Eccls. 5. Qui amat diuitias. Ponitur etiam pro angelo. Eſa. 33. A voce angeli fugerunt populi. Sed beatus hieronymus in explanationibus Eſaie ſuper predicto loco ſic ait. A voce enim angeli quem ſymmachus ita vt in hebreo ſcriptum eſt tranſtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi. Inuenitur etiam אמון Amon cum aleph in principio loco he: & ſignificat populum vel multitudinẽ. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine tranſtulit Nabuzardan princeps militie.

(Margin: המה — Perſonare. Tumultuari. — Sonare. — cõturbare. — Latrare. — Rugire. — המיה — Frequens — הֶמְיָה Sonitus. — המון Tumultus — Sonitus. — multitudo — Populi. — המונים Populi. — המונה Hamona. — Diuitie. — Angelus. — אמון multitudo)

המלה Hamula. loquela. vociferatio. ſonitus. Hiere. 11. Ad vocem loquele grandis exarſit ignis in ea. Ezech. 1. Quaſi ſonus erat multitudinis vt ſonus caſtrorum. Pro quo hebrei legunt. ſonus ſiue vox vociferationis vel loquele vt ſonus caſtrorum. ſcilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei ꝗ; littera he que ponitur in principio non eſt de ſubſtantia dictionis: ſed eſt littera articularis: vt ſupra in principio huius littere dictum eſt. & dicunt ꝗ; idem ſignificat quod מלה Milla. ideſt verbum vel ſermo aut loquela. ſicut infra dicetur.

(Margin: המלה Loquela. ſonus. — מלה)

המן Haman. multiplicari. aut ſuperare: ſcilicet multitudine. Ezech. 5. Quia ſuperaſtis gentes que in circuitu veſtri ſunt. Et inde dicunt aliqui ꝗ; deriuatur המון Hamon ideſt multitudo. Populus. tumultus. ſonitus. de quo vide ſupra in dictione המה Hama.

(Margin: המן ſuperare. — המון multitudo)

המס Hamas. Tabeſcere. contabeſcere. Eſa. 64. Sicut exuſtio ignis tabeſcerent. Hebrei tamen dicunt ꝗ; ſignificat areſacere. Vnde in predicto loco ipſi legunt. ſicut exuſtio ignis areſacti. ſcilicet ſunt: vel eſſent. Nam ponitur ibi המסים Hamaſim in numero plurali. Alii vero dicunt ꝗ; deriuatur a dictione מסס Maſas. que ſignificat tabeſcere. vt Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Sicut tabeſcit cera a facie ignis.

(Margin: המס Tabeſcere — Areſacere — המסים)

המר Hamar. fouea. Et ſcribitur cum mem in principio: & in numero plurali. ſcilicet מהמרות Mahamoroth. vt Ps. 139. In miſeriis non ſubſiſtent. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit in foueas vt non reſurgant. & ſolum inuenitur in predicto loco.

(Margin: המר מהמרות Miſerie. — Fouee.)

הן Hen. Ecce. en. Aduerbium demonſtratiuum. vt Geñ. 3. Ecce adam quaſi vnus ex nobis factus eſt. Et in eodem. 4. Ecce eiicies me hodie a facie terre. Et in eodem. 11. Ecce vnus eſt populus. Et in eodem. 30. Gratum habeo quod petis. Pro quo hebrei legunt. Ecce ſiue en iam eſſet ſecundum verbum tuum. Deut. 10. En domini dei tui celum eſt. Iob. 33. Ecce & me ſicut & te fecit deus. Et in eodem. quia querelas in me reperit. Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas ſiue occaſiones in me reperit. Et in eodem. Hoc eſt ergo in ꝗ̃ non es iuſtificatꝰ. Et in eo. Ecce hec oĩa operatus eſt deus. Ps. 50. Ecce .n. in iniquitatibꝰ cõceptꝰ ſũ. et ĩ eo.

(Margin: הן Ecce. — En.)

Digitized by Google

הן Ecce enim veritatem dilexiſti. Ponitur etiam הן Hen. pro ſi
Si vt Exo. 8. quod ſi mactauerimus ea que colūt egyptii corā
eis lapidibus nos obruent. Iob. 13. Etiā ſi occiderit me in ip
ſo ſperabo. Hiere. 2. Et videte ſi factū eſt huiuſcemodi. Itē.
הן Hen. pronomen eſt tertie perſone pluralis numeri femi
nini generis. Nu. 27. Et ei in hereditatem ſuccedant. Pro
quo hebrei legunt. Et tranſire facies hereditatē patris earū
Ipſe. ad eas vel ad ipſas. Et aliquando accipitur in genere maſcu
lino. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec creſcant. De q̈
vide ſupra in dictione הם Hem.
הנה Hine. ecce. en. ſicut dictio precedens. vt Geñ. 1. Ecce
Ecce. dedi vobis omnem herbam. Et in eodem. 12. Ecce cō
iūx tua. Et in eo. 18. Ecce in tabernaculo eſt. & in eo. 22. Ec
En. ce inquit ignis & ligna. Et in eo. 24. En rebeca coram te
eſt. Et in eo. 28. Et ero cuſtos tuus quocunq̈ perrexeris.
הנני Pro quo he. le. Ecce ego tecum & cuſtodiam te vbicunq̈ p
rexeris. Et cōponitur cū pronominibus hoc modo. ſ. הנני
Ecce ego. Hinéni. i. ecce ego. Geñ. 6. Ecce ego adducā diluuii aquas
ſuper terram. Eſa. 65. Dixi ecce ego ecce ego. הנך Hinecha
ſiue הנך Hinach. ideſt ecce tu. vt Geñ. 16. Ecce ait concepi
ſti. Pro quo he. le. Ecce ait tu concepiſti. Deut. 31. Ecce tu
dormies cum patribus tuis. הנו Hino. i. ecce ille: ſiue ecce ip
ſe. vt Iob. 2. Ecce in manu tua eſt. Pro quo he. le. Ecce ille i
manu tua. ſ. eſt. הננו Hinénu. ideſt ecce nos. vt Geñ. 14. En
omnes nos ſerui ſumus domini mei. Ioſ. 9. Nunc autem in
manu tua ſumus. Pro quo hebrei legunt. Nunc autem ecce
nos in manu tua. ſ. ſumus. 2. Reg. 5. Ecce nos os tuum & ca
ro tua ſumus. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. הנכם Hine
chem. ideſt ecce vos. הנם Hinam ideſt ecce illi. Et quan
do componitur cum pronomine prime perſone vel tertie
aut per ſe poſitum ponitur aliquando pro hoc verbo ad
Adſum. ſum ſiue paratus ſum. aut preſto ſum. vt Geñ. 22. At ille reſ
pondit adſum. Et in eodem. Quid vis fili. Pro quo hebrei
legunt. Ecce ego fili mi ſiue adſum fili mi. Et in eodē. 27.
Audio: quis es tu fili mi. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego
ſiue adſum: quis es tu fili mi. Et in eodem. 37. Quo reſpon
Preſto ſū. dente preſto ſum ait. Nu. 14. Parati ſumus aſcendere ad lo
Parati ſumus. cum. 1. Reg. 12. Preſto eſt rex veſter quem elegiſtis. 3. Reg.
Preſto eſt 1. Adeſt nathan propheta. Eſa. 58. Primus ad ſion dicet ec
Adſunt. ce adſum. Pro quo hebrei legunt. Primus ad ſion ecce ad
הנה ſunt. ideſt dicet ad ſion: ecce adſunt filii tui. Item הנה Hena
ideſt huc. modo. aduerbium loci vel preſentis temporis. &
Huc. vtroq̈ modo ponitur. Geñ. 15. Vbi dicitur generatione au
preſens tēp⁹ tem quarta reuertentur huc: necdum enim complete ſunt
iniquitates amorreorum vſq̈ ad preſens tempus. Et in eo
dem. 44. Et huc vſq̈ non comparet. Et in eodem. 45. Et
adducite eum ad me. Pro quo hebrei legunt. Et adducite
patrem meum huc. 2. Reg. 5. Non ingredieris huc. Hiere.
הנה 50. Huc facies eorum veniēt. Item הנה Hena. Pronomen ē
tertie perſone pluralis numeri feminini generis. vt Exo. 1. Ip
Ipſe. ſe enim obſtetricandi habent ſcientiam. Nu. 31. Nonne iſte
Iſte. ſunt que deceperunt filios iſrael. Accipitur etiā in genere
Ipſi. maſculino. 2. Reg. 4. Ingreſſi ſunt autem domū. Pro quo
hebrei legunt. Et ipſi ingreſſi ſunt domū. Accipitur etiam
pro verbo ſubſtantiuo. Geñ. 6. Videntes autem filii dei fi
Eſſe. lias hominum q̈ eſſent pulchre.
הס Has. ſilere. tacere. Amos. 6. tace & nō recorderis nomi
Tacere. nis dñi. Soph. 1. Silete a facie dñi dei. Zach. 2. Sileat om
Silere. nis caro a facie dñi. Nu. 13. Inter hec caleb compeſcēs mur
mur populi qui oriebatur contra moyſen ait. Pro quo he
brei legunt. Et ſilere fecit caleb populum ad Moyſen vel
pro moyſe. ideſt propter murmur qui oriebatur contra eū
הפך Hapach. vertere: ſiue verti. reuerti. conuertere. con
uerti. Euertere vel euerti. Subuertere: aut aduerſari. Per
uertere. mutare. Deut. 23. Vertitq̈ maledictionem eius Vertere.
in benedictionem. 3. Reg. 22. Verte manum tuam & eiice
me de exercitu. Prouer. 12. Verte impios & non erunt. Iu
di. 20. Quod cum cernerēt filii iſrael in ipſo certamine po
ſiti. Pro quo hebrei legunt. Et verſus eſt vir iſrael in certa Verti.
mine. & in eodem. Verſa facie fortiſſime reſiſtebant. 1. Re.
4. Irruerant enim in ea dolores ſubiti. Pro quo hebrei le
gunt. Verſi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerſe
vel diſſolute ſunt compages eius in ea. Nam eadem verba
ponuntur. Dañ. 10. vbi dicitur. Dñe mi in viſione tua diſſo
lute ſunt compages mee. Eſter. 9. Verſa vice ſuperiores iu
dei eſſe ceperunt. Iob. 30. redactus ſum in nihilū. i. verſus
ſum in nihilum. Et in eodem. 41. in ſtipulam verſi ſunt ei
lapides funde. Prouer. 12. verte impios et non erunt. Thrē.
5. hereditas noſtra verſa eſt ad alienos. Itē ſignificat reuer
ti. vt. 1. Reg. 25. reuerſi ſunt itaq̈ pueri dauid per viam ſuā. Reuerti.
4. Reg. 5. Quando reuerſus eſt homo de curru ſuo. 2. Pa
ralip. 9. que reuerſa abiit in terrā ſuā. Ioſ. 8. preſertim cum
ii qui ſimulauerunt fugā et tendebāt ad ſolitudinē contra
perſequentes fortiſſime reſtitiſſent. Pro quo hebrei legunt
Et populus qui fugerat ad deſertum reuerſus eſt contra p
ſequentem ideſt contra populum perſequentem. Oſee. 7.
Ephraim factus eſt ſubcineritius panis qui non reuerſatur.
Item ſignificat conuertere ſiue conuerti. Ps. 77. Conuer Cōuertere.
tit in ſanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuerſi Conuerti.
ſunt in die belli. Ps. 104. Conuertit cor eorum vt odirēt po
pulum eius. Iob. 38. Reſtituetur quaſi lutum ſignaculum.
Pro quo hebrei legunt: conuertetur ſiue vertetur vt lutum
ſignaculum. Eſa. 34. Et conuertentur torrentes eius in pi
cem. Threñ. 3. Et conuertit manum ſuam tota die. Oſee. 11.
Conuerſum eſt in me cor meum. Ioel. 2. Sol conuertetur in
tenebras. Item ſignificat euertere vel aduerſari. 2. Reg. 10.
Et exploraret ciuitatem & euerteret eam. 1. Paralipo. 19. vt Euertere.
explorent & inueſtigent & ſcrutentur terram. pro quo he
brei legunt. Vt ſcrutentur & euertant & explorent terram.
Iob. 19. Et quem maxime diligebam aduerſatus eſt mihi. Aduerſari.
Item ſignificat ſubuertere. Geñ. 19. Vt non ſubuertam vr Subuertere
bem pro qua locutus es. Et in eodem. Et ſubuertit ciuitates
has. Iob. 9. Quos ſubuertit in furore ſuo. & in eodem. 28.
Subuertit a radicibus montes. Thren. 4. Que ſubuerſa eſt
in momento. & inde הפכה Haphecha. ideſt ſubuerſio. Geñ. הפכה
19. Et liberauit lot de ſubuerſione vrbium. & aliquādo ſcri Subuerſio
bitur cum mem in principio. vt Deut. 29. In exemplū ſub
uerſionis ſodome & gomorre. Itē ponitur pro peruertere
Hiere. 23. Et peruertiſtis verba dei viuentis. Et inde הפך Peruertere
Haphech. ideſt peruerſio ſiue peruerſum. Eſa. 29. Peruerſa הפך
eſt hec veſtra cogitatio. Et aliquando ſcribitur pluraliter. Peruerſū.
& cum tau in principio & dicitur תהפכות Thahpuchoth. תהפכות
Deut. 32. Generatio enim peruerſa eſt. Pro quo hebrei le Peruerſa.
gunt. Generatio enim peruerſionum vel auerſionū eſt. Pro
uer. 2. Ab homine qui peruerſa loquitur. Et in eodem. Et
exultant in rebus peſſimis. Pro quo hebrei legunt. Et exul
tant in ſubuerſionibus peſſimis. Et in eodem. 23. Et cor tu
um loquetur peruerſa. Et aliquando duplicantur littera pe
& littera caf. & dicitur הפכפך Haphachpach. Prouer. 21. הפכפך
Peruerſa viri via aliena eſt a deo. & inde מהפכת Mahapé Peruerſa.
cheth. Quod ponitur pro neruo carceris quo malefacto מהפכת
res vel qui peruerſe agunt vinciuntur. Hiere. 29. Vt mittas
eum in neruum & in carcerem. Significat etiam predicta di Neruus.
ctio voluere. Iudi. 7. Videbatur mihi quaſi ſubcineritius Voluere.
panis ex ordeo volui & in caſtra madian deſcendere. Iob.
37. Et nubes ſpagūt lumē ſuū: que luſtrāt cuncta per circui

Digitized by Google

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipſe ſiue & ipſum in circui
tu voluitur. Et in eodem. 38. Reſtituetur vt lutum ſignacu
lum. Pro quo hebrei legunt: voluetur ſiue reuoluetur vt lu
tum ſignaculum. Item ſignificat mutari. ideſt ab alio in a
Mutari. liud verti vel conuerti. vt Exo. 14. Mutatumq́ eſt cor pha
raonis & ſeruorum eius ſuper populum. Leuit. 13. Et pi
los in album mutatos. Iob. 30. Mutatus es mihi in crude
lem. Hiere. 13. Si mutare poterit ethiops pellem ſuã. Dañ.
הֵפֶךְ 10. Et ſpecies mea imutata eſt in me. & ide הֵפֶךְ hephech. i.
contra. econuerſo. econtrario. contrarium. vel contra conſuetudi
nem. vt Ezech. 16. Et factum eſt in te contra conſuetudinē
contrariũ. mulierum. Et in eodem. Et factum eſt in te contrarium. in
מִתְהַפֶּכֶת de מִתְהַפֶּכֶת Mithapećheth. ideſt verſatilis. Geñ. 3. Et flame
Verſatilis. um gladium atq́ verſatilem.

הֹצֶן הֹצֶן Hoſen. inſtructio. ſcilicet belli vel exercitus. Ezech.
Inſtruct9. 23. Et venient ſuper te inſtructi curru et rota. et ſolum
inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſigni
ficat quoddam inſtrumentum bellicum: vel quoddam ge
nus vehiculi quo in bellis vtebantur.

הַר הַר Har. mons. Geñ. 10. Vſq́ ſephar montem orientalem.
Mons. Exo. 3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Se
cundum exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt.
Ps. 3. Et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Ps. 10. Tranſ
migra in montem ſicut paſſer. Ps. 14. Quis requieſcet in
monte ſancto tuo. Ps. 23. Quis aſcendet in montem domi
ni. Et aliquando ſcribitur cũ he in fine. vt Geñ. 14. Et qui
remanſerant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In
montem ſaluum te fac. Et in eodem. Nec poſſum in mon
te ſaluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vt
in. ſicut מִצְרַיְמָה Miſraima. ideſt ad egyptum: vel in egyp
הָרִים tum. & in plurali. הָרִים Harim. ideſt montes. Geñ. 7. Op
Montes. pertiq́ ſunt omnes montes excelſi. Iob. 28. Subuertit a ra
dice montes. Ps. 71. Suſcipiant montes pacem populo. Et
aliquando duplicatur littera res. vt in ſequenti dictione.

הָרָר הָרָר Harar. mons. Geñ. 14. In montibus ſeir: vſq́ ad cam
Mons. peſtria. Pro quo hebrei legunt. In monte ſuo ſeir vſ
q́ ad campeſtria. Ps. 28. Preſtitiſti decori meo virtutem.
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Preſtitiſti monti meo fortitudinem.
הַרְרֵי Et in plurali הַרְרֵי Harere. Deut. 8. Et de montibus eris me
Montes. talla fodiuntur. Ps. 35. Iuſtitia tua ſicut montes dei. Ps. 49
Iumenta in montibus & boues. Ps. 85. Fundamenta eius
הֲרָרִי in montibus ſanctis. Et inde הֲרָרִי Harari. ideſt montanus.
mõtanus. Hiere. 17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt.
Montanus in agro. Nam dicitur montanus ex multa con
ſuetudine ſacrificandi in monte vel in agro.

הָרַג הָרַג Harag. occidere. interficere. Geñ. 4. conſurrexit cain
Interficef aduerſus fratrem ſuum abel & interfecit eum: & in eo
dem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eo
dem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam
Occidere. occidi virum in vulnus meum. Exo. 2. Nũ occidere me vis
ſicut occidiſti heri egyptium. Et in eodem. 4. Ecce ego in
terficiam filium tuum primogenitũ. Et in eodem. 11. Ob
ſecro vt interficias me. Et in eodem. 25. Occidat vnuſquiſ
q́ proximos ſuos: qui initiati ſunt beelphegor. 2. Reg. 3. I
gitur ioab & abiſai frater eius interfecerunt abner. Iob. 5.
Virum ſtultum interficit iracundia. Et in eodem. 20. Occi
Mortifica det eum lingua vipere. Ps. 44. Quoniam propter te mor
re. tificamur tota die. ideſt occidimur. Ps. 77. Et occidit pi
gues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant
eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Pro
uer. 1. Auerſio paruulorum interficit eos. Eccſ. 3. tempus
occidendi & tempus ſanandi. Eſa. 22. Et ecce gaudium &
letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech. 26. Fi
lie quoq́ eius que ſunt in agro gladio interficientur. & in
de הֲרֻגִים Harugin. ſiue הֲרֻגֵי Haruge. ideſt interfecti vel oc הֲרֻגִים
ciſi Prouer. 7. Et fortiſſimi quiq́ ĩterfecti ſunt ab ea. Hie Interfecti
re. 18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in he
breo habetur. Et viri earum erũt interfecti morte. Ezech.
37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Et inde הֲרֵגָה Harega. הֲרֵגָה
ideſt occiſio vel interfectio. Hiere. 12. Sanctifica eos in diē
occiſionis. Et in eodem. 19. Non vocabitur amplius locus Occiſio.
iſte thophet & vallis filii ennon: ſed vallis occiſiõis. Zach.
11. Paſce pecora occiſionis. Et aliquando ſcribitur ſine he
in fine: & dicitur הֶרֶג Hereg. vt Eſter. 9. Percuſſerunt iu הֶרֶג
dei inimicos ſuos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo
hebrei legunt. Percuſſerunt iudei inimicos ſuos percuſſio
ne gladii & occiſione & perditione. Eſa. 27. Aut ſicut occi Occiſio
dit interfectos eius ſic occiſus eſt. pro quo hebrei legũt: aut
ſicut occiſio interfectorum eius ſic occiſus eſt. Et in eodem.
30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. interfectio
Ezech. 26. Cũ occiſi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei
legunt. In occidendo occiſionem in medio tui. Sed beat9
hieronymus tranſtulit ſenſum.

הָרָה הָרָה Hara. concipere. vt Geñ. 4. Que concepit & peperit הָרָה
cain. Et in eodem. 16. At illa concepiſſe ſe videns de concipere.
ſpexit dominam ſuam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur
coitum mulier concepit. Nume. 11. Nunquid ego concepi
omnem hanc multitudinem. Iudi. 13. Sed concipies & pa
ries filium. Iob. 3. Et nox in qua dictum eſt conceptus ē ho
mo. Eſa. 8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Conci
pietis ardorem. Et in eodem. 26. Concepimus & quaſi par
turiuimus. Et in eodem. 59. Conceperũt dolorem & pepe
runt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti ſu
mus de corde verba mendacii. Oſee. 1. Et concepit & pepe
rit filium. Significat etiam gignere. vt. 1. Paralip. 4. Genu Gignere.
itq́ mariam & ſamai & ieſba. inde הָרָה Hara. ideſt p̄gnãs. הָרָה
vel concipiens aut conceptus. vt Geñ. 16. Ecce concepiſti.
Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnãs. Et in eodem. 38. Pregnãs.
Et videtur vterus illius intumeſcere. Pro quo hebrei le
gunt. Et ecce illa pregnãs. Et in eodem. De viro cuius hec
ſunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec ſũt
ego pregnans. Exo. 21. Et percuſſerit quis mulierem pre
gnantem. Hiere. 30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in conceptus
plurali הָרוֹת Haroth. ideſt pregnantes. 4. Reg. 8. Et paruu הָרוֹת
los eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. pregnãtes
Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod
diſſecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרוֹן Heron. ideſt הֵרוֹן
conceptio vel cõceptus. vt Geñ. 3. Multiplicabo erumnas
tuas & conceptus tuos. & aliquando ſcribitur cum iod & conceptus
dicitur הֵרָיוֹן Heraion. ideſt conceptus. Ruth. 4. Et dedit il הֵרָיוֹן
li dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit
illi dominus conceptum. Oſee. 9. Gloria eorum a partu & conceptus
ab vtero & a conceptu. & inde הֹרִים Horim. ſiue הֹרֵי Hore הֹרִים
ideſt progenitores vel patres. vt Geñ. 49. Confortate ſũt
benedictionibus patrum eius. Patres.

הַרְהַר הַרְהַר Harhar. in lingua chaldaica ſignificat cogitationē הַרְהַר
& ſolum inuenitur in nũero plurali. ſcilicet הַרְהֹרִין הַרְהֹרִין
Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in ſtratu meo. cogitatiões

הָרַס הָרַס Haras. deſtruere. diſſipare. conterere. deponere. ter הָרַס
minos tranſcendere. Exo. 23. Sed deſtrues eos. Iudi. Deſtruere
6. Et deſtrues aram baal. Iob. 12. Si deſtruxerit: nemo eſt
qui edificet. Ps. 10. Quoniam quem perfeciſti deſtruxerũt
Prouer. 14. Inſipiens ſtructam quoq́ manibus deſtruet. &
in eo. 24. & maceria lapidum eius deſtructa erat. Eſa. 49
Deſtruẽtes te & diſſipantes a te exibunt. Thren. 2. Deſtru

Digitized by Google

xit in furore ſuo munitiones virginis iuda . Ponitur etiam
Diſſipare. pro diſſipare.Hiere.1.Et diſſipes & edifices & plantes . Et
in eodem.31.Et diſſiparem & diſperderem & affligerem.
Ezech.36.Quia ego dominus edificaui diſſipata . Et ſu
pra in eodem ponitur pro ſuffoſis:vbi dicitur. Et deſtitute
Suffodere atq; ſuffoſe munite ſederunt.Ioel.1.Diſſipate ſunt apothe
ce quoniam confuſum eſt triticum.Item ponitur pro de-
Deponere ponere vel conterere.Exo.15.Depoſuiſti aduerſarios tuos
Conterere Ps.67.Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum . ſigni
Tráſcẽdere. ficat etiam tranſcendere terminum.Exo.19.Ne forte velit
tranſcendere terminos ad videndum dominum . Et in eo-
dem . Sacerdotes autem & populus non tranſeant termi-
הֶרֶס nos.Inde.הֶרֶס Heres.ideſt deſtructio vel diſſipatio.Eſa.19
Ciuitas ſolis vocabitur vna.Pro quo hebrei legunt . Ciui-
Deſtructio tas deſtructionis vel diſſipationis vocabitur vna . Sed ſi p̄-
dicta dictio.הֶרֶס Heres ſcribatur cum cheth:que eſt quaſi e
iuſdem figure cum littera he:tunc ſignificat ſolem vel te-
ſtam aut teſteum.Et fortaſſe in bibliis hebraicis antiquis e
rat ſcriptum חֶרֶס cheres cum littera cheth :ſicut beat⁹ hie-
ronymus tranſtulit.Nam in ſuis explanationibus ſup hoc
loco ſic ait.חֶרֶס cheres enim verbum ambiguum eſt: & te-
Teſta. ſta dicitur & ſol:eo q; vtrunq; areat & ſiccum ſit.Hec hiero
nymus.in tranſlatione autem chaldaica ſic habetur. Ciui-
הריסות tas ſolis que deſtruenda eſt vocabitur vna.Et inde הריסות
Hariſuth.ideſt deſtructio ſiue ea que corruerant:aut ruina.
Ruina. vt Eſa.49.Et terra ruine tue.Amos . 9 . Et ea que corrue-
rant reſtaurabo.

הָתַת Hathath.inſidiari.irruere.Ps.61.Quouſq; irruitis in
התת hominem.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Et di
Irruere. cunt aliqui hebrei q; deriuatur a ſupradicta dictione הוּת ha
ua. De quo vide in predicta dictione.

הָתַל Hathal.circumuenire.fallere. mentiri.illudere . Gen͂.
התל 31.Sed & pater veſter circumuenit me.Exo.8 . Verũ
circũuenire tamen noli vltra fallere.Iudi.16.Per tres vices mentitus es
Fallere. Mentiri. mihi.3.Reg.18.Illudebat eis helias.Iob.13.Aut decipietur
Illudere. vt homo veſtris fraudulentiis.pro quo hebrei legunt. Aut
Decipere. ſicut illuditur homini illudetis ei.vel ſic :aut ſicut mentimi
ni homini mentiti eſtis ei.Hiere.9.Et vir in fratrem ſuum
הותל deridebit.ideſt illudet. Et inde הוּתַל Huthal. ideſt dece
ptum ſiue illuſum.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.
Inſipiens inſipientem.vt Eſa.44.cor inſipiens adorabit illud.Et in
התלים de הֲתֻלִּים Hathulim.ideſt mendaces :ſiue illudentes aut il
Mẽdaces. luſores.Iob.17:Non peccaui.pro quo hebrei legunt.Si nõ
mendaces mecum.Et idem dicit Burgen͂.in ſuis additioni
מהתלות bus ſuper predicto loco.Et inde מַהֲתַלּוֹת Mahathaloth .pro
Errores. quo beatus hieronymus tranſtulit errores.vt Eſa.30. Vide
te nobis errores.

De incipientibus a littera. ו Vau.

Vau littera nunquam reperitur ſola per ſe:ſicut nec vlla a-
lia littera hebraica:vt dictum eſt in precedentibus.Sed ap-
ponitur nomini & verbo & aliis partibus orationis:et tunc
communiter ponitur pro coniunctione ſcilicet.&.q; . quo
q;.autem.at.atq;.vero.ac.igitur.ſed.cumq;.aut . vt Gen͂.1.
Et In principio creauit deus celum & terram.& in eodẽ.Ter-
ra autem erat inanis & vacua.& in eodem . Et tenebre erãt
ſuper faciẽ abyſſi: & ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas
Et in eodem.Et fecit deus firmamentum.Et in eodem.4.
Aut. Fuit autem Abel paſtor ouium & cain agricola . Et in eo-
q;. dem.Iratuſq; eſt cain vehementer. Et in eodem . Dixitq;
Quoq;. dominus ad eum.Et in eodem.5 . Vixit quoq; ſeth . Et in
eodem.6.Oſtium autem arce pones in latere.Et in eodem
9.Vixit autem noe.Et in eodem.15.Turturem quoq; & co
lumbam.Et in eodem.24.At illa cito tollens pallium. E- At.
xo.2.At ille vbi eſt inquit.Et in eodem . 14 . In curribus
atq; equitibus.Et in eodem.16.Atq; computruit . Iob . 1. Atq;.
Simplex & rectus ac recedens a malo.Ps.1 . Et in lege eius Ac.
meditabitur die ac nocte. Ponitur etiã in noſtra tranſlatio
ne aliis modis quãplurimis. Nam aliquando ponitur pro
vero.vt Prouer.2.Impii vero de terra pdentur.Et in eodẽ. Vero.
10.filius vero ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Eccl's.1.terra ve
ro in eternũ ſtat. Ponitur etiã pro igitur: ſiue pro ergo. vt
Gen͂.2.formauit igitur dominus hominem.Et in eodẽ.Tu Igitur. Ergo.
lit ergo dominus deus hominẽ. Et in eodẽ. Igitur perfecti
ſunt celi & terra. Et in eodem.3. Vidit igitur mulier. Et in
eodem.12.Nunc igitur ecce coniũx tua.Et in eodem.16.I-
gitur ſarai vxor abraam nõ genuerat.Exo.1.Bene ergo fe
cit deus obſtetricibus.Et in eodem .Precepit ergo pharao
omni populo.Item ponitur pro ſed.vt Gen͂.2.Sed fons a- Sed.
ſcendebat de terra.& in eodem.31.Sed deus patris tui dixit
mihi.Exo.3.Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. Ps. 6. Sed
tu domine vſquequo.Canti.1.Nigra ſum ſed formoſa. Itẽ
ponitur pro cumq;.vt Gen͂.3.cumq; agnouiſſent ſe eſſe nu Cumq;.
dos.Et in eodem. 4.cumq; eſſent in agro.Exo.2.cumq; iã
celare non poſſet.Deut.4. cumq; queſieris ibi dominum
deum tuum.Iob.2.cumq; eleuaſſent procul oculos . Et in
eodem.29. cumq; ſederem quaſi rex circũdante exercitu.
Item ponitur pro aut.ſiue pro vel.vt Gen͂.31.Aut ſi tu pre Aut.
terieris malum mihi cogitans.Et in eodem.41. Abſq; tuo
imperio non mouebit quiſq; manum aut pedem. Exo.21.
Qui percuſſerit patrem ſuum aut matrem. Et in eodem.
Qui maledixerit patri ſuo aut matri. Leuit.17.Quod ſi nõ
lauerit veſtimenta ſua vel corpus.Et in eodem.22. Sin autẽ Vel.
vidua vel repudiata. Et in eodẽ.25.vel qui ex his nati fue-
rint.Iob.38. Aut theſauros grandinis aſpexiſti. Ps.8. Aut
filius hominis quoniam viſitas eũ. Ps. 14. Aut quis requi
eſcet in monte ſancto tuo. Item ponitur pro etiam. Gen͂.1.
Dixit etiam deus producant aque. Et in eodẽ.2. Lignum Etiam.
etiam vite in medio paradiſi.Et in eodem.28. Vouit etiam
votum dicens. Hiere.5. Si etiam viuit dominus dixerint.
Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq; . vt. Gen͂.20.
Habet enim virum. Et in eodẽ.24 . Habitabat enim in ter Enim.
ra auſtrali.Exo. 19. Nam profecti de raphidim.1. Reg. 4. Nam.
Egreſſus eſt naq; iſrael.Canti.2.Nam vinea noſtra floruit. Nanq;
Abach.1.Equites nãq; eius de longe venient. Ponitur etiã
pro itaq;. Gen͂.11. Tulit itaq; thare abrã filium ſuum. Exo. Itaq;.
1. Poſuit itaq; eis magiſtros operum. Et in eodem.14. Ti-
muit itaq; populus dominum. Deut.11.Ama itaq; domi-
num deum tuum. Item ponitur pro ſiquidẽ.vt.1. Reg.28. Siquidem
Siquidem philiſtiim pugnant aduerſum me.4. Reg.7.Si
quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea
aut interim vel preterea. vt. Gen͂.35.Interea locutus eſt do Interea
minus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem Interim.
terrã premebat. Exo.1. Surrexit interea rex nouus ſuper
Egyptum. Et in eodem.38.Fuerũt pretera centum talenta Preterea.
argenti.2. Paralip.34. Oſſa preterea ſacerdotum combu-
ſit.Ponitur etiam pro quãdo vel pro vnde. vt.Gen͂.11.Sem
erat centum annorum quando genuit Arphaxath.Et in eo Quando.
dem.13.Vnde facta rixa inter paſtores gregum.Et in eodẽ. Unde.
26.Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum preceden
ti negatione ponitur pro Neq;.vt. Exo.20. Non facies ti-
bi ſculptile neq; omnem ſimilitudinem . Et in eodem . Neq;.
Nec eorum que ſunt in aquis ſub terra.Deut.18. Neq; in-
cantor : neq; phythones conſulat. Nume.23. Neq; filius

Digitized by Google

hominis vt mutetur. Eſa.28. Neq̧ vexabit eum rota plauſtri. Thren.3. Non enī humiliauit ex corde ſuo & abiecit filios hominum. ideſt neq̧ abiecit filios hominum. Ezech. 13. Neq̧ oppoſuiſtis murum pro domo iſrael. Habet fortaſſe in noſtra tranſlatione alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta. Hebrei tamen in omnibus locis ſupradictis dicunt quod ponitur pro coniunctione. Et aliquando ponitur vau littera vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Gen̄. 22. Die autem tertio eleuatis oculis vidit locum procul. Pro quo in hebreo habetur. In die tertio & leuauit abraam oculos ſuos & vidit locum procul. Et in eodem. 36. Et hi filii ſebeon Aya & anna. Pro quo in hebreo habetur. Et hi filii ſebeon & aya & anna. Et ſimiliter ponitur in principio librorum: vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Exo.1. Hec ſunt nomina filiorum iſrael. Pro quo in hebreo habetur. Et hec ſunt nomina filiorum iſrael. Iudi.1. poſt mortem ioſue conſuluerunt filii iſrael dominum. Pro quo hebrei legunt. Et factum eſt poſt mortem ioſue & conſuluerunt filii iſrael dominum. Ruth. 1. In diebus vnius iudicis quando iudices preerant. pro q̄ hebrei legunt. Et factum eſt in diebus quando iudicabant iudices. 1. Reg.1. Fuit vir vnus de ramathaim. pro quo hebrei legunt. Et fuit vir vnus de ramathaim. Eſdre.1. In anno primo cyri regis perſarum. Pro quo hebrei legunt. Et in anno primo cyri regis perſarum. Eſter.1. In diebus aſueri. Pro quo in hebreo habetur. Et factum eſt in diebus aſueri. Et aliquando ponitur in noſtra tranſlatione in principiis librorum. vt Leuit.1. Vocauit autem moyſen. Nu.1. Locutusq̧ eſt dominus ad Moyſen. Ezech.1. Et factum eſt in triceſſimo anno. Item littera vau prepoſita verbo preteriti temporis facit ipſum temporis futuri: & econuerſo. vt Gen̄.27. Tempuſq̧ veniet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. Et in eodem. Eritq̧ ſemen tuum q̄ſi puluis terre & dilataberis ad orientem & occidentem. Et in eodem. Et benedicentur in te & in ſemine tuo. Item facit de preterito futurum. vt in eodem. Cumq̧ veniſſet ad quendam locum. Et in eodem. Tulitq̧ de lapidibus que iacebant. Pro quo hebrei legunt. Et tulit de lapidibus loci. Et in eo. Viditq̧ in ſomnis ſcalam. Et de hoc plenius in arte gr̄amatica dictum eſt.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt vau. & ſunt due tantum & aliqua nomina propria: ſunt autem que ſequuntur.

ו״ו וו Vau. Paxillus. ſiue clauus: cuius caput eſt curuum inſtar littere vau. Et ſolum inuenitur in numero plurali. Pro q̄ beatus hieronymus tranſtulit capita. Exo.26. Quarum capita aurea & baſes enee. Et in eodem. 27. Et capita earum cum celaturis ſuis argentea. Et dicunt hebrei ꝙ erant quidam paxilli vel claui affixi in capitibus colūnarum ex quibus pendebant cortine et velamina. *capita.*

והב וָהֵב Vaheb. facere. vt Nu.21. Sicut fecit in mari rubro ſic faciet in torrentibus Arnon. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt fecit: in hebreo ponitur ſupradicta dictio. ſcilicet וָהֵב Vaheb. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei ꝙ eſt nomen proprium loci ſic dicti propter aliquā cauſam ignotam apud illos. Vnde in hebreo de verbo ad verbum ſic legitur. ſcilicet: ad vaheb in rubrum et ad torrētes Arnon. ideſt venerunt ad locum qui dicitur vaheb. et inde in mare rubrum et ad torrentes Arnon. ſcilicet venerunt. vnde in ſequentibus dicitur profectiq̧ ſunt de ſolitudine in mathana: de mathana in nahaliel: de nahaliel in bamoth. ſcilicet venerunt. Et in hebreo non habetur illud profectiq̧ ſunt. Sed ſubintelligitur. Et licet in aliis locis ſacre ſcripture vbi ponuntur manſiones filiorum iſrael nō inueniatur locus dictus וָהֵב Vaheb. non repugnat ſupradictis: ſicut nec inuenitur locus dictus mathana neq̧ nahaliel niſi tantum in predicto loco: vbi dicitur quod profecti ſunt de ſolitudine in mathana: et de mathana in nahaliel. Alii vero dicunt ꝙ predicta dictio וָהֵב Vaheb deriuatur a dictione יְהָב Iehab. Que ſignificat molem vel onus. vt. ps.54. Iacta ſuper dominum curam tuam. Pro quo ipſi legunt. Iacta ſuper dominum onus tuum ſiue mollem tuam. Vnde ī predicto loco legunt ſic. A mole in mare rubrū vſq̧ ad torrentes arnon. Et ſecundum beatum Hieronymum ſupradicta dictio יְהָב Iehab ſignificat charitatem. Nam in ſupradicto pſalmo iuxta he. ve. ſic tranſtulit. ſcilicet. Proiice ſuper dominum charitatem tuam. Et in lingua chaldaica ſignificat dare vel tradere aut afferre. De quo vide infra in dictione יְהָב Iahab. ſunt etiam aliqua nomina propria a littera vau incipientia. Sicut eſt וָפְסִי vapſi. vt Nu.13. De tribu nephthalim naabi filium vapſi. Et ſimiliter וַשְׁתִּי Vaſthi. Eſter 1. Vaſthi quoq̧ regina fecit conuiuium feminarum. *facere.*

De incipientibus a littera. ז zain.

זְאֵב זאב Zeeb. Lupus. vt gen̄. 49. Beniamin lupus rapax. Eſa.11. Et habitabit lupus cum agno. Et in plu. זְאֵבִים Zeebim ſiue זְאֵבֵי Zeebe. ideſt lupi. Ezech. 22. Quaſi lupi capientes predā. Abach.1. Et velociores lupis veſpertinis. *זְאֵב Lupus. זְאֵבִים Lupi.*

זאת זֹאת Zoth. Iſta. vel hec. De quo vide infra in dictione זֶה Ze. *זאת Iſta.*

זבב זְבֻב zebub. muſca. vt Eſa.7. ſybilabit dn̄s muſce q̄ ē ī extremo flūinū egypti. & ī plu. זְבוּבִים zebubi. ſiue זְבוּבֵי zebube. Eccl̄s.10. muſce moriētes ꝑdūt ſuauitatē vnguēti *זְבֻב Muſca. זְבוּבִים Muſce.*

זבד זָבַד Zabad. dotare. vt Gen̄.30. Dotauit me deꝰ dote bona. et idē זֶבֶד Zebed. i. dos. ſiue dotatio. vt in ꝑdicto loco. *זָבַד Dotare. זֶבֶד*

זבח זָבַח zabach. imolare. ſacrificare. occidere. mactare vt Gen̄. 31. Immolatiſq̧ victimis in mōte. pro quo in hebreo habetur. Et immolauit iacob victimā in mōte. Exo. 5. Et ſacrificemus dn̄o deo nr̄o. Et ī eo. Ite et ſacrificate deo vr̄o in terra hac. Et in eo. 8. et dimittā ppl̄m vt ſacrificent dn̄o. Et in eodem. abominationes enim egyptiorū imolabimꝰ Et in eo. Qđ ſi mactauerimus ea q̄ colūt egyptii. Et in eo. 22. Qui immolat diis occidetur. Et in eo. 23. Nō imolabis ſup fermēto ſanguinē victime mee. Leuit.17. Et nequaq̄ vltra imolabūt hoſtias ſuas demonibus. Nu.22. Cumq̧ occidiſſet balac boues & oues miſit ad balaā. Deut.16. Immolabiſq̧ phaſe dn̄o deo tuo. Et in eo. qđ imolatū ē veſpe. pro quo. he. le. qđ imolabis veſpe. Et in eo. 33. Ibi imolabunt victimas iuſtitie. 1. Reg.1. vt adoraret & ſacrificaret dn̄o. Et in eo. Et imolauit elcana. Et ī eo. 15. vt imolet dn̄o deo tuo in galgalis. 3. Reg.8. mactauitq̧ ſalomon hoſtias pacificas q̄s imolauit dn̄o. Et in eo. 13. Et imolabit ſup te ſacerdotes excelſorū. & in eo. 19. Tulit par boū & mactauit illud. 1. Paralip.29. Immolauerūtq̧ victimas dn̄o. 2. Paralip.7. Rex aūt & oīs ppl̄s imolabāt victimas. Et in eo. Mactauit igitur rex ſalomō hoſtias boū. Et in eo. 28. quos ego placabo hoſtiis. pro quo he. le. Eis ſacrificabo ſiue imolabo. & in eo. 33 Cūctis idolis quos manaſes fuerat fabricatus imolauit. ps. 4. Sacrificate ſacrificiū iuſtitie. Ps.26. Et imolabo in tabernaculo eius hoſtiā vociferationis. ps.49. Immola deo ſacrificiū laudis. Ps.115. tibi ſacrificabo hoſtiā laudis. Eſa.65. qui imolāt ī hortis. & in eo. 66. qui mactat pecꝰ q̄ſi q excerebret canē. Oſee.4. Sup capita mōtiū ſacrificabāt. & idē זֶבַח zebach. i. victima. hoſtia. ſacrificiū. Exo.12. dicetis eis victima trāſitus dn̄i eſt. Leuit.3. Si hoſtia pacificorū fuerit eius *זָבַח Immolare Sacrificar Mactare. Occidere. זֶבַח Victima. Hoſtia.*

Sacrificiũ oblatio.Ps.39.ſacrificiũ & oblationẽ noluiſti.& in plurali
זְבָחִים זְבָחִים Zebachim.ſiue זִבְחֵי Zibche.Exo.24. Immolaue
Victime. runtq̧ victimas pacificas dño.Deut.33.Ibi ĩmolabũt victi
זְבָחוֹת mas iuſtitie.1.Reg.15.Nũquid vult deus holocauſta & vi
Sacrificia ctimas.Et aliq̃ñ ſcribitur in plu.זְבָחוֹת Zebachoth ſecũdũ
formã noĩm femininorũ.vt Oſee.4. Et cõfundẽtur a ſa
מִזְבֵּחַ crificiis ſuis.& inde מִזְבֵּחַ Mizbeach.ſiue מִזְבַּח Mizbach .i.
Altare vbi ſacrificia vel hoſtia offerũtur.Geñ.8.Edificauit
Altare. aũt noe altare dño.Exo.20.Altare de terra facietis mihi.&
in eo.21.Ab altari meo euelles eũ vt moriatur. Accipitur
ẽt pro altari incenſi.vt Exo.30.Facies quoq̧ altare ad ado
מִזְבְּחוֹת lendũ thymiama.& in plu.מִזְבְּחוֹת Mizbechoth.vt Ps.83.
Altaria. Altaria tua dñe virtutũ.Oſee.10.ſecũdũ multitudinem fru
ctus ſui multiplicauit altaria.

זָבַל זָבַל Zabal.cohabitare.vt Geñ.30.Etiã hac vice mecũ erit
Cohabitare vir meus.Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabita
זְבֻל bit mihi vir meus.Et inde זְבֻל Zebul.i.habitaculum.vt.3.
Habitaculum. Reg.8.Edificans edificaui domũ et habitaculũ tuũ. Abach
3.Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo.

זְבַן זְבַן Zabã.in lingua chaldaica ſignificat.Emere.ſeu vẽdere
Emere. Dañ.2.Quod tempus redimitis.ideſt emitis.

זַג זַג Zag.Folliculus vuarũ.Nu.6.Ab vua paſſa vſq̧ ad acinũ
acinus nõ comedet.Pro quo he.le.Ab acinis vſq̧ ad folliculum
folliculus .ſ.vue nõ comedet.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

זֶה זֶה Ze.Pronomen eſt demonſtratiuũ vel relatiuũ.i.iſte.hic
ipſe.ille.qui vel quod.iã.Et eſt oĩs caſus & vtriuſq̧ nu
Iſte. meri & generis maſculini vel neutri.vt Geñ.5. Iſte conſo
Hoc. labitur nos.Et in eo.11.Ceperuntq̧ hoc facere.Et in eo.31.
Sicq̧ per viginti annos in domo tua ſeruiui.ꝓ quo he.le.
Iſti. Iſti mihi viginti anni in domo tua.ſ.trãſacti ſunt.ſiue iſte
mihi vigeſſimus annus in domo tua.ſ.tranſactus eſt. Et in
eo.41.Nun inuenire poterimus talẽ virũ qui ſpũ dei ple
Hic. nus ſit.Pro quo he.le.Nun inuenire poterimus ſicut hic.ſ.
eſt:virũ qui ſpiritu dei plenus ſit.Exo.32.Moyſi ei huic vi
ro qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid accide
rit.Et in eo.Egreſſuſq̧ eſt hic vitulus.Et in eo.33.Et verbũ
Iſtud. iſtud quod locutus es faciã.Deut.3. Montem iſtũ egregiũ
& libanum.Ioſ.2.Innoxii erimus a iuramento hoc.1.Reg.
Ille. 14.Et occidite ſuper iſtud.2.Reg.11. Et nunc hũc & nunc
illũ conſumit gladius. vbi ponitur etiã pro illo.3.Reg.19.
Et ecce angelus dñi tetigit eũ .pro quo he.le. Et ecce ange
lus dñi iſte tetigit eũ: ſiue qui tetigit eũ.Ps.23.quis eſt iſte
rex glorie.Ps.47.Qm̃ hic eſt deus deus noſter in eternũ.
Ps.55.Ecce cognoui quia deus meus es. ꝓ quo beatus hie
ronymus in pſalterio iuxta he .ve.tranſtulit. Hoc ſcio quia
deus meus es.Ps.67. Sinai a facie dei iſrael .pro quo he.le.
Iſte ſiue ille ſinai a facie dei iſrael .ſ. motus eſt vel diſtillauit
Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Et
ſinai a facie dei iſrael. Eccl's.7.Bonum eſt te ſuſtẽtare iſtũ:
ſed ab illo ne ſubtrahas manũ tuã : vbi ponitur pro iſto &
Hec. pro illo. Et in eo.8.Oĩa hec tractaui in corde meo.Canti.2
Ipſe Ecce iſte venit ſaliens in mõtibus.Et ĩ eo.En ipſe ſtat poſt
parietẽ nr̃m.Eſa.25.Iſte dñs ſuſtinuimus eũ.Zach. 1. Iſte
iã ſeptuageſimus annus eſt.ponitur ẽt pro iam.2.Reg.14.
Iam. Quaſi mulier iam plurimo tpe lugens mortuũ.zach.7. Si
cut feci iã multis annis.Et aliq̃ñ ponitur relatiue. Iob.19.
Qui. Et quẽ maxime diligebã aduerſatus eſt mihi.Ps.73.mons
ſion in quo habitaſti.Ps.103.In locũ quẽ fundaſti eis. Et in
eo.Draco iſte quẽ formaſti ad illudendũ ei. Vbi ponitur ꝓ
demõſtratiuo & relatiuo ſimul.Prouer.23.Audi patrem tu
um qui genuit te.Ponitur etiam pro aduerbio hac. vt Nu.
13.Aſcendite per meridianam plagam.pro quo hebrei le
Hac. gunt.Aſcendite hac in meridiem ſiue per meridiem .Scri

bitur ẽt cum beth in principio & dicitur בָּזֶה Baze & ſigni בָּזֶה
ficat.hic.ideſt in hoc loco.vt Exo.24.Expectate hic donec Hic.
reuertamur ad vos. Apponitur etiã ei mem in principio et
dicitur מִזֶּה Mize.i.ab hoc vel ab iſto aut ab ipſo. Et aliquã מִזֶּה
do ponitur aduerbialiter & ſignat hinc vel iſtinc. ſ. ab hac
vel ab iſta parte vel de iſto loco. Geñ.42. Non egrediemi
ni hinc.Exo.17.Suſtentabant manus eius ex vtraq̧ parte. hinc.
Pro quo he.le. Suſtentabant manus eius hinc vnus & hinc
vnus .i. vnus ex vtraq̧ parte. Exo.33. Vade aſcende de lo
co iſto. Scribitur etiã זֹה zo cum puncto holẽ & tũc eſt ge זֹה
neris feminini vel neutri.Eccl's.2.Et gaudio dixi quid fru
ſtra deciperis.Pro quo he.le. Et letitie.ſ.dixi quid ipſa fa Ipſa
cit.Et in eo.5.Hoc eſt donũ dei.Et in eo.7. Cuncta tẽtaui Hoc.
in ſapiẽtia.Pro quo he.le.Omnia hec tẽtaui in ſapientia.
Et aliq̃ñ ſcribitur cum vau loco he & puncto holem & dici
tur זוֹ Zo.vt Eccl's.5.Miſerabilis prorſus infirmitas . Pro זוֹ
quo hebrei legunt.Etiam hec mala infirmitas .ſ. eſt. Oſee. Hec.
7.Iſta ſubſannatio eorum in terra egypti . Et aliq̃ñ ſcribi Iſta.
tur cum pũcto ſurech & dicitur זוּ Zu.Ps.11.Cuſtodies nos זוּ
a generatiõe hac in eternũ.Ps.61.Duo hec audiui.Eſa.42. hec.
nõne dñs ipſe cui peccauimus. & in eo. 43. Populum iſtũ Ipſe.
formaui mihi.Abach.1.Hec eſt fortitudo eius deo ſuo. Et Iſte.
aliquando ponitur relatiue.vt Exo.15.Populo quem rede
miſti.Ps.9.In conſiliis quibus cogitant.Ps.16.A facie im Qui.
piorum qui me afflixerunt .Et aliquando ſcribitur pro re
latiuo & demonſtratiuo ſimul . Ps.9 . In laqueo iſto quem
abſconderunt . Ps.31. Intellectum tibi dabo et inſtruam te hec que
in via hac qua gradieris .Ps.67. Cõfirma hoc deus quod o
peratus es in nobis. Ps.131.Et teſtimonia mea hec que do
cebo eos .Ps.141.In via hac qua ambulabam.Scribitur eti
am cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. זֹאת
& communiter eſt generis feminini. Leuit .6 . Hec eſt lex hec.
holocauſti.Deut.33.Hec eſt benedictio.4.Reg.8. Domine
mi rex hec eſt mulier & hic eſt filius eius.Ps. 131. Hec eſt re
quies mea in ſeculum ſeculi . Et aliquando ponitur in no
ſtra tranſlatione in genere neutro: quia hebrei non habẽt
genus neutrum:ſed pro eo aliquãdo vtuntur maſculino &
aliquando feminino.Geñ.42. Iam nunc experimentum
veſtri capiam.Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimi
ni.ideſt experimentum veſtri capiam.4.Reg.5 . Sic & ſic hoc.
locuta eſt puella.Pro quo hebrei legunt.vt hoc & vt hoc lo
cuta eſt puella.ideſt taliter & taliter: vel ſic et ſic.ſicut eſt i lit
tera noſtra. Iob.22.Hoc ſcio a principio.Et in eo.33.Hoc ẽ
ergo in quo nõ eſt iuſtificatus.Et in eo.34. Audi quod di Quod.
citur.Et in eo.35.Nunquid equa videtur tibi tua cogitatio
Pro quo hebrei legunt. Nunquid hoc cogitaſti in iudicio.
Ps.26.In hoc ego ſperabo.

זָהָב זָהָב Zahab aurũ.Geñ.2.vbi naſcitur aurum: & aurum ter
re illius optimum. Exo.25. Et deaurabis eã auro mũ aurum.
diſſimo. Iob.23.Probauit me quaſi aurum quod per ignẽ
tranſit.Et in eodem.37.Ab aquilone aurum venit.Sed in
predicto loco dicunt hebrei ꝙ accipitur aurũ ꝓ puritate vl
ſerenitate aeris ad ſimilitudinem auri puriſſimi .& etiã di
cunt ꝙ accipitur tranſlatiue pro oleo mundiſſimo & puriſ
ſimo.vt Zach.4.In quibus ſunt ſuffuſoria ex auro .pro ꝙ
ipſi legunt. Infundentia ex ſe aurum. ideſt oleum purum Oleum.
& mundiſſimum & aurei coloris.

זָהַם זָהַם Zahã. Inquinare. abomiabile facere. Iob.33. abomiabi
lis ei fit in vita panis.& ſolũ ĩuenitur in pdicto loco. abomabile fieri.
זָהַר זָהַר Zahar.oſtẽdere.monere.admõere.puidere. poſtẽdere
anũciare.cauere.obſeruare.Exo.18.oſtẽdaſq̧ pplo ceri Oſtendere
monias & ritus colendi.4.Reg.6.Et preoccupauit eũ.Pro Admonere
ꝙ he.le.Et admonuit eũ ſiue obſeruauit eũ.Eccl's. 4. q ne

Digitized by Google

ſcit preuidere in poſterū.Et in eo.12.His amplius fili mi ne requiras.pro quo he.le.His amplius fili mi caue:ſiue admonitus ſis:aut preuide.Ezech.3. Et annunciabis eis ex me. ideſt admonebis.Et in eo.Si dicēte me ad impiū morte morieris nō ānūciaberis.& in eo.Vt auertatur a via ſua mala. Pro quo he.le.vt caueat impius a via ſua mala.Et in eo. qa nō annūciaſti ei.Et in eo.Si aūt tu ānunciaberis iuſto.Et i eo.Viuēs viuet quia annunciaſti ei.Pro quo he.le.Viuēs viuet qa admonitus eſt:vel quia obſeruauit ſe.& in eo.33. Et cecinerit buccina:& annūciauerit populo.Et in eo.Et non obſeruauerit ſe.Et in eo.Sonū buccine audiuit & nō ſe obſeruauit.Et in eo.vt ſe cuſtodiat ipius a via ſua mala.ſignāt ēt fulgere.ſ.ſplēdere.vt Daň.12.Et qui docti fuerint fulgebunt ſicut ſplēdor firmamēti.& inde זֹהַר Zohar.ideſt ſplēdor.vt in pdicto loco.& Ezech.8. Quaſi aſpect⁹ ſplēdoris & viſio electi.

זו Zo.ſiue זו Zu.Pronomen eſt demonſtratiuum vel relatiuū aut vtrūq ſimul.De quo vide ſupra in dictiōe זה Ze.

זוב Zob.fluere.Manare.fluxum ſanguinis vel ſeminis pati.vt Leuit.15.Mulier que patitur multis diebus fluxū ſanguinis.Et in eo.Vel que poſt mēſtruū ſanguinē fluere non ceſſat.Ps.77.qm̄ percuſſit petrā & fluxerunt aque. Eſa.48.Et ſcidit petrā & fluxerunt aque. Accipitur etiā זוב Zob.pro ipſo fluxu.& aliqñ ſcribitur ſine vau.vt Hiere.49.Fluxit vallis tua.ſ.ſanguine īterfectorū.ſicut exponūt hebrei.& inde זב Zab.i.fluēs vel manās: ſiue ille qui patitur fluxū.vt Leui.15.Vir q patitur fluxū ſeminis.& i ge.fe. זָבָה zaba ſiue זָבַת zabath.vt in eo.& Exo.3.In terrā q̄ fluit lacte & melle.& in eo.13.Vt daret tibi terrā fluētem lacte & melle.Nu.16.que lacte & melle manabat. Deut.6. Terrā lacte & melle manātē.Ponitur ēt זוב zob pro extabeſcere.vt Threñ.4.qm̄ iſti extabuerūt conſumpti a ſterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt ꝙ ſignificat fluere.& legūt ſic.qm̄ ex iſtis fluebant confoſſi vel perfoſſi.

זוד Zud.ſuperbire.ſuperbe agere.temere operari.& ſcribitur ſine vau.Exo.18.Eo quod ſupbe egerint contra eos.Hiere.50.Quia cōtra dñm erecta eſt.pro quo he.le. Quia cōtra dñm ſuperbiuit vel ſupbe egit.& aliqñ ſcribitur cū iod in medio loco vau.vt Exo.25.Si quis p īduſtriā occiderit fratrē ſuū vel p inſidias.pro quo he.le.& cū ſupbierit vel cū temere egerit vir cōtra fratrē ſuū vt occidat eū p inſidias.Nee.9.Cognouiſti eni quia ſupbe egerāt cōtra eos.Et in eo.Ipſi vero & pr̄es nr̄i ſupbe egerūt.Et inde זד Zed.i.ſupbus.vt Prouer.21.Supbus & arrogās vocatur indoctus.& in plu.זֵדִים Zedim.Ps.18.Et ab alieis parce ſeruo tuo.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.A ſupbis quoq libera ſeruū tuū.Ps.118. Increpaſti ſupbos.& in eo.Superbi iniq agebant vſquequaq. Ps.139.Abſcōderūt ſupbi laqueū mihi.& inde זָדוֹן zadon i.ſupbia ſiue ſupbus.Prouer.11.Vbi fuerit ſupbia: ibi erit contumelia.Et in eo.21.Qui in ira operatur ſuperbiā.Hiere.50.Ecce ego ad te ſuperbe.Et in eo. Et cadet ſupbus & corruet.& in plu.זֵדוֹנִים Zedonim.Ps.123. Forſitā ptrāſiſſet aia nr̄a aquā ītolerabilē.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.forſitan tranſiſſent ſuper animam noſtram aque ſuperbe.

זוה Zaua.angulus.& inuenitur tm̄ in numero plu.ſ. זָוִיּוֹת Zauioth.i.anguli.vt Ps.143.Filie noſtre cōpoſite.pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. filie nr̄e quaſi anguli ornati.Zach.9.Et quaſi cornua altaris.i.quaſi anguli altaris.īde מְזָוִים Mezauim.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.Promptuaria.Ps.143.Promptuaria eorū plena.& etiam in hoc loco he.le.anguli nr̄i pleni.

זוז Zuz.limen.poſtis.ſ.porte.& ſcribitur cū mē in principio & he i fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza.vt Exo.12. Ac ponēt ſup vtrūq poſtē.Et in eo.21.Et applicabitur ad oſtium & poſtes.Deut.6.Scribeſq ea in limine & oſtiis dom⁹ tue.Ezech.43.Fabricati ſunt limen eorū iuxta limē meū.

זלל Zul.vilipendere.ſpnere.& ſcribitur ſine vau.Eſa.46 qui confertis aurū de ſacco.pro quo he.le.qui paruipēditis ſiue vilipenditis aurū de ſacco.ſ.ad fabricandū idola producebant aurum de ſacco paruipendentes illud a c ſi eſſet alia res parui valoris.Er aliqñ ſcribitur cū iod loco vau vt threñ.1.Oēs qui glorificabant eam ſpreuerunt eam.Et inde זלל Zolel cū duplici lamed.i.vile:Hiere.15.Et ſi ſeparaueris pcioſū a vili.& de hoc vide īfra in dictiōe זלל Zolel

זון Zun.in lingua chaldaica ſignāt veſci vel nutriri.Dañ.4 Et ex ea veſcebatur oīs caro.& inde.מָזוֹן Mazon.i.eſca ſiue nutrimentū.Geñ.45.Et totidem aſinas triticū in itinere paneſq portantes.Pro quo he.le. Et totidem aſinas portantes triticū & panes & pulmentū ſiue eſcā.Dañ.4.& eſca vniuerſorum in ea.Et aliqñ ſcribitur ſine vau & dr̄ זן Zan.Ps.143.Eructantia ex hoc in illud.Pro quo hebrei legunt.Eructantia de nutrimēto in nutrimentū: ſiue de pulmento in pulmentum.& in lingua chaldaica ſignificat genus vel ſpeciem.vt Dañ.3.Et vniuerſi generis muſicorū. Vnde in ſupradicto loco aliqui hebrei legunt.Eructantia ſiue educentes de genere in genus.et ſimiliter.2.Paralipo. 16.Vbi dicitur poſueruntq eum in lectulum ſuū plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo.זְנִים Zenim.pro quo aliqui hebrei legunt.Plenum aromatibus et vnguentorum ſpeciebus vel generibus.i.plenum diuerſis generibus vnguentorum.poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in lr̄a nr̄a. De quo vide infra in dictione זנה zaua.Dicunt etiam hebrei ꝙ a predicta dictione poteſt deriuari זונה zona:quod ponitur pro meretrice.vt Ioſ.2.Vbi dicitur ingreſſi ſunt domum mulieris meretricis.et ꝙ poteſt etiam ſignificare hoſpitatricē vel cauponā:que ſolet eſcas vendere.Cui cōcordat tranſlatio chaldaica.et ſimilr Ioel.3.Vbi dicitur.Et poſuerunt puerum in proſtibulo.vbi pro proſtibulo ponitur predicta dictio.ſcilicet זונה zona.Alii interpretantur ſic.ſ. Et poſuerunt ſiue tradiderunt puerum in cauponam.ideſt vendiderunt eum p nutrimēto vel eſca vñ ſequitur. et puellā vēdiderūt p uino ut biberēt.vide ēt de hoc infra in dictiōe זנה zana. Itē זן Zen.i.arma ſiue baltheū.et ſcribitur cū aleph i pricipio et dr̄ אזן Azen.Deut.23.Gerēs paxillū in baltheo. inde זנות zonoth.pro quo beatus hieronymus tranſtulit Habenas. ut.3.Reg.22.Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini.

זוע Zua.mouere.cōmouere.cōtremiſcere.Eccſ.12. qñ cōmouebūtur cuſtodes dom⁹.Eſter.5.et nō ſolū nō aſſurrexiſſe ſibi ſed neq motū quidē de loco.p q he.le. Et non ſurrexit et nō mouit ſe p eo.Dañ.6.cōtremiſcāt et paueāt deū danielis:et aliqñ duplicātur pria et ultia lr̄a.ut Abach. 2.Et ſuſcitabuntur cōmouentes te.i.uexātes te.et īde זועה zeuaa.pro quo beatus hieronymus tranſtulit uexationē. ut Eſa.28.ſola uexatio intellectum dabit auditui.

זור Zur.exprimere.pmere.cōculcare.circūligare.exhorreſcere.alienare.extraneū fieri.Iudi.6.expſſo uellere cōcham rore ipleuit.Iob.39.Pes cōculcet ea.Eſa.59. Et qđ cōfotū ē erūpet i regulū.p quo he.le. Et qđ cōculcatū uel fractū fuerit erūpet in regulū.pōitur ēt p circūligare.Eſa. 1.nō ē circūligata nec curata medicamine. Sed et in hoc loco hebrei legūt.nō ē expſſa.ſ.a ſanie uł putredie q̄ medici ſolēt exprimere ut mult⁹ mūdificetur.et īde מזור mazor.i. cōculcatio ſiue cōfractio:aut īfirmitas ſcđm hebꝛos.p q bꝛs

hieronymus tranſtulit vinculum: ſiue alligandū. Hiere. 30
Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō eſt tibi. Oſee. 5
Et vidit ephraim languorē ſuū: & iudas vinculū ſuū. Et in
eo. Nec ſoluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in
noſtra tranſlatione pro inſidiis. vt Abdie. 1. Ponent inſidi
as ſubter te. Ponitur etiam pro exhorreſcere aut alienare
vt Iob. 19. Halitum meū exhorruit vxor mea. Ps. 57. alie
nati ſunt pctōres a vulua. ps. 68. Extraneus factꝰ ſū fratri-
bus meis. Ps. 67. Non ſunt fraudati a deſiderio ſuo. Pro qꝫ
he. le. Nō ſunt alienati. i. nō receſſerūt a deſiderio ſuo. Eſa.
1. Abalienati ſunt retrorſum. Ezech. 14. Quia receſſerūt
a me in cūctis idolis ſuis. i. quia alienati ſunt a me. Et ī eo.
Si alienatus fuerit a me. & inde זרא Zara cū aleph in fine.
i. alienatio: & ponitur ꝓ nauſea. vt Nu. 11. Donec exeat per
nares vr̃as & vertatur in nauſeā. & inde זר Zar. i. alienꝰ vł
extraneus. Leuit. 10. Offerētes corā dn̄o ignē alienū. Nu.
3. Quiſquis alienus acceſſerit morietur. Prouer. 11. qui fi-
dē facit pro extraneo. & in plu. זרים Zarim. i. extranei vel
alieni. Prouer. 5. Ne forte impleantur extranei viribus tu-
is. Eſa. 1. Regionē veſtrā corā vobis alieni comedūt. Et in
eo. Sicut in vaſtitate hoſtili. pro quo he. le. Sicut ſubuerſio
alienorū. ponitur ēt זרים Zarim pro erūpētibus vel ꝓ vē-
tilatoribus. Hiere. 18. Aut euelli poſſunt aque erūpētes fri
gide. Et in eo. 51. Et mittā in babylonē ventilatores & ven
tilabūt eū: & de hoc vide infra in dictione זרה Zara. Item
זורר Zorer cū duplici res ſignat oſcitare. vt. 4. Reg. 4. Et
oſcitauit puer ſepties. Hebrei tn̄ legūt. & ſternutauit puer
ſepties. quia in lingua chaldaica ſignificat ſternutare.

זחח Zachach. ſeparare. leuare. & ſcribitur cum ſimplici
cheth. Exo. 28. Et a ſe iuicē rōnale & ſuphumerale ne
queant ſeparari. & ſolū inuenitur in predicto loco.

זחל Zachal. incuruari. expaueſcere. ſerpere. reptare. Iob.
23. Iccirco demiſſo capite veritus ſum vobis indicare
meam ſentētiam. Pro quo he. le. Iccirco incuruatus ſum ſi
ue expaui & timui indicare meam ſcientiam vobis. Sigīat
ēt reptare vel ſerpere. Deut. 32. Cū furore trahentiū ſuper
terrā atqꝫ ſerpētiū. mich. 7. velut reptilia terre. & īde זחלת
Zocheleth. Nomen propriū cuiuſdam lapidis. 3. Reg. 1. Iu
xta lapidem zoeleth.

זיו Ziu. Nomē mēſis: qui apud nos dicitur aprilis. 3. Reg.
6. In anno quarto menſe zio ipſe eſt menſis ſecundus re
gni ſalomōis. & ī ligua chaldaica ſignat ſplēdorē vel ame-
nitatē. vnde ſcd̄m hebreos ſic dr̄ ab apparitione florum. I-
tem זיו ziu. in lingua chaldaica ſignat ſtaturā ſiue aſpectū.
Dan̄. 2. Statura ſublimis. Et in eo. 3. Et aſpectus faciei eius
mutatus eſt.

זיז Ziz Omnimodū: ſiue vniuerſitas. Eſa. 66. Et delitiis af
fluatis ab oīmoda gloria eius. Ps. 49. Et pulchritudo
agri mecum eſt. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iu
xta he. ve. tranſtulit. Et vniuerſitas agri mecū eſt. Ps. 79.
Et ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Pro quo beatus hie-
ronymus tranſtulit. Et oēs beſtie agri depaſte ſunt. & dicūt
aliqui hebrei qꝫ predicta dictio זיז Ziz eſt genus ad omnia
animalia fera & agreſtia. Alii vero dicunt qꝫ eſt nomen be
ſtie fere ignote ſic dicte. & ſolum inuenitur in locis ꝑdictis

זיק Zic. flama. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ.
זיקות Zicoth ſcd̄m formā femininorū. Eſa. 50. Ecce
oēs vos accendentes ignem accincti flamis: ambulate in lu
mine ignis veſtri & in flamis quas ſuccendiſtis. Inuenitur
etiam זיקים Zicim ſcd̄m formā pluralē maſculinorū & po
nitur pro compedibus. Ps. 149. Ad alligandos reges eorū
in cōpedibus. Naū. 3. Optimates eius cōfixi ſunt in com-
pedibus. Ponitur ēt ꝓ lanceis. vt Prouer. 26. Qui mittit ſa

Alligādū. Vinculus. Inſidie. exhorreſcere. Alienare. Extraneus fieri. Recedere. זרא Nauſea זר Alienus. Extraneus זרים Extranei. Alieni. זרים Erūpētes. vētilatores זורר Oſcitare. ſternutare. זחח Separare זחל Demiſſo capite. Incuruari expaueſcere Serpere. Reptile זחלת Zoeleth זיו Zio. זיו Statura. Aſpectus. זיז oīmodum Vniuerſitas. Omnes. זיק זיקות Flame. זיקים Cōpedes.

gittas & lanceas in mortem.

זית Zaith. ſiue זית Zeth. oliua ſiue oliuetum. Gen̄. 8. Por
tans ramū oliue virentibus foliis. Exo. 23. Ita facies in
vinea & in oliueto tuo. Hiere. 11. Oliuam vberē pulchrā. &
in plu. זתים Zethim. Ps. 127. Filii tui ſicut nouelle oliuarū

זכך Zachach. Purificare. Mūdare. Siue mūdū vel cādidū
fieri. & ſcribitur cū ſimplici chaph. Iob. 9. Et fulſerint
velut mundiſſime manus mee. Pro quo he. le. Et munda-
uerim ſiue purificauerim in mūditia manus meas. Et ī eo.
15. Et celi non ſunt mūdi in conſpectu eius. Thren. 4. can-
didiores nazarei eius niue. & inde זך Zach. i. purus ſeu mū
dus aut lucidus. Leuit. 24. Vt afferant tibi oleum de oliuis
puriſſimū. Iob. 8. Si mundus & rectus inceſſeris. Et in eo.
33. Mundus ſum ego & abſqꝫ delicto. & in genere femini-
no זכה Zaca. i. mūda. Exo. 30. Galbanū boni odoris & thus
luciduſſimū. Pro quo in hebreo habetur luciduſſima: quia
thus apud hebreos eſt generis feminini. Iob. 16. Cum ha-
berem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. &
oratio mea munda. ſ. eſt. Vide etiā de hoc in dictione ſequē
ti. & inde. זכוכית. Zechochith. i. vitrum: eo quod eſt mun-
dum & lucidum. Iob. 28. Non adequabitur ei aurum vel vi
trum. & dicunt hebrei qꝫ ponitur ibi pro vitro cryſtallino.
quod eſt puriſſimum et precioſiſſimum.

זכה zaca. immaculatū eſſe. mundare. ſeu mūdū apparere
iuſtificare. corrigere. Iob. 15. Quid eſt homo vt imma
culatus ſit. Pro quo he. le. Quid eſt homo vt mundus ſit ſi-
ue vt mundus appareat. Et in eo. 25. Aut apparere mūdus
natus de muliere. Ps. 72. Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor me
um. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve.
tranſtulit. Ergo fruſtra mūdaui cor meum. Eſa. 1. Lauami-
ni: mūdi ſtote. Ps. 118. In quo corrigit adoleſcentior viam
ſuam. Ponitur etiam pro vincere. Ps. 50. Et vincas cum iu-
dicaris. Poteſt etiam legi ſic. ſcilicet: et mundes vł corrigas
cū iudicaueris. Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et in-
de זכו zachu. ſiue זכות zechuth. quod in lingua chaldaica
ſignat iuſtitiā vel mūditiā. Dan̄. 6. quia corā eo iuſtitia inue
ta eſt in me.

זכר zachar. recordari. meminiſſe. memorari. Gen̄. 8. recor
datus aūt eſt dn̄s noe. Et in eo. 9. Et recordabor fede-
ris mei. Et in eo. 40. Memento mei cū bn̄ tibi fuerit. Et in
eo. Vt ſuggeras pharaōi. ꝓ qꝫ. he. le. & memeris mei apud
pharaonē. & in eo. Et tn̄ ſuccedētibus ꝓſperis ꝑpoſitꝰ pin
cernarū oblitus eſt interptis ſui. pro qꝫ in hebreo hr̄. & nō ē
recordatꝰ ꝑpoſitus pincernarū ipſius ioſeph & oblitus ē e-
ius. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Exo. 20.
Memēto vt diē ſabbati ſctifices. Et in eo. In oī loco in quo
memoria fuerit noīs mei. ꝓ qꝫ. he. le. i oī loco ī qꝫ recordari
vel memorari fecero nomē meū. & in eo. 23. Et ꝑ nomē ex
terorū deorū nō iurabitis. ꝓ qꝫ. he. le. & noīs extorū deorū
nō recordabimini. Siue nomē exterorū deorū nō noiabi-
tis. Nu. 10. Et erit recordatio vr̄i corā dn̄o deo vr̄o. Et ī eo.
11. Recordamur piſciū qs comedebamꝰ in egypto gratis.
Deut. 16. vt memineris diei egreſſiōis tue de egypto. Et in
eo. Et recordaberis qm̄ ſeruꝰ fueris in egypto. & ī eo. 25.
Memēto qd fecerit tibi amalech. 1. Re. 25. Et recordaberis
ancille tue. 4. Re. 9. memini qn̄ ego & tu ſedētes in curru
ſeqbamur achab. Et in eo. 20. Memēto queſo quō ambu-
lauerim corā te. Eſter. 9. Iſti ſunt dies quos nulla vnqꝫ dele
bit obliuio. ꝓ qꝫ. he. le. Et iſti dies mēorati. ſ. erūt. Iob. 4. re
cordare qs vnqꝫ inoces piit. ps. 18. Memor ſit oīs ſacrificii
tui. ps. 41. Hec recordatus ſum. Ps. 77. Et recordatus ē qa
caro ſunt. Ps. 113. Dominus memor fuit noſtri. Ps. 136. Si
non meminero tui. Et in titulo Ps. 137. Vbi dicitur. Pſal-

Lancee. זית Oliua. Oliuetum זתים Oliue. זכך Fulgere. Mūdare. Mundū eē cādidū eē. זך puriſſimū. Mundus. זכה Luciduſſimum. Munda. זכוכית Vitrum זכה Immaculatum eſſe. Mundum apparere. Iuſtificare. Mūdū eē. corrigere. Vincere. זכו Iuſtitia. זכר Recordari meminiſſe memorari.

Digitized by Google

mus dauid in rememorationem ſabbati. Pro quo hebrei legunt. Pſalmus dauid ad commemorandum ſiue ad recordandum. Canti. 1. Memores vberum tuorum ſuper vinum Eſa. 43. Ne memineritis priorum. Et in eodẽ. 62. Qui reminiſcimini domini: ne taceatis. Et in eodem. 66. Qui recordatur thuris quaſi qui benedicat idolo. Hiere. 13. cum recordati fuerint filii ſui ararum ſuarum. Thren. 3. Memoria memor ero. Et in eodem. 5. Recordare domine quid acciderit nobis. Ezech. 3. Et non erunt in memoria iuſtitie eius quas fecit. Et in eodem. 18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus eſt non recordabor. Et in eodem. Omnes iuſtitie eius quas fecerat non recordabuntur. Et in eodem. 21. Ipſe autem recordabitur iniquitatis ad capiendũ. Et in eodem. Pro eo quod recordati eſtis manu capiemini Ione. 2. Domini recordatus ſum. Ponitur etiam pro nominare. 1. Reg. 4. Cumq́ꝫ ille nominaſſet arcam dei. & inde

Reminiſci

Nolare

זֵכֶר זֵכֶר Zecher. ideſt memoria. recordatio. commemoratio. Exo. 17. Delebo enim memoriam amalech. Ps. 9. Periit memoria eorum. Ps. 29. Et confitemini memorie ſanctitatis eius. Ps. 110. Memoriam fecit mirabilium ſuorum. Oſee. 14. Memorabile eius ſicut vinum libani. & aliquando ſcribitur cum nun in fine & dicitur זִכָּרוֹן zicharon ſiue זִכְרֹן zichron. i. memoria. recordatio. monumentum. memoriale. Exo. 39. In monumentum filiorum iſrael. Nu. 10. Vt ſint vobis in recordationem dei veſtri. Eccl's. 1. Non eſt priorum memoria. Eſa. 57. Et poſt oſtium & retro poſtem poſuiſti memoriale tuum. & in plurali. זִכְרוֹנוֹת zichronoth. & ponitur pro hiſtoriis vel annalibus: eo quod in eis commemorantur preterita. Eſter. 6. Iuſſitq́ꝫ ſibi afferri hiſtorias & annales priorum temporum. inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת mazchereth. cum mem in principio. ideſt commemorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inueſtigans. Nu. 5. Et oblatio inueſtigans adulterium. inde אַזְכָּרָה Azchara. ideſt commemoratio vel memoriale aut monumentum. Leuit. 2. Et ponet memoriale ſuper altare Et in eodem. Qui cum obtulerit ea: tollet memoriale de ſacrificio. Et in eodem. De qua adolebit ſacerdos in memoriam muneris. Et in eodem. 24. Vt ſit panis in monumentum oblationis domini. & dicunt hebrei q̄ ſignificat ſuffumigationem vel odorationem. & dicunt quod predicta dictio זָכַר Zachar eſt equiuoca & q̄ etiam ſignificat ſuffumigare vel odorari. nam Eſa. 66. vbi nos legimus: qui recordatur thuris. Ipſi legunt. Qui odoratur vel qui ſuffumigat thus. & ſimiliter in aliquibus locis predictis. Item זָכָר Zachar. maſculus. Gen̄. 1. Maſculum & feminam fecit eos. Exo. 12. Agnus abſq́ꝫ macula maſculus anniculus. Leuit. 12. Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculum. & in plurali זְכָרִים Zecharim. ideſt maſculi. Exo. 13. Quidquid habueris maſculini ſexus. Pro q̄ in hebreo habetur. Quoſcũq́ꝫ habueris maſculos. & inde זְכוּר Zechur. ideſt maſculinũ Exo. 23. Ter in anno apparebit omne maſculinum tuum coram domio. & inde verbum. תִּזָּכֵר Thizachar. ideſt ſi fuerit maſculus: vel ſi fuerit generis maſculini. Exo. 34. omne quod aperit vuluam generis maſculini meum erit. ideſt ſi fuerit maſculus.

Memoria. זִכָּרוֹן monumẽtũ recordatio. Memoria memoriale. זִכְרוֹנוֹת Annales. מַזְכֶּרֶת inueſtigãs. אַזְכָּרָה memoriale. Memoria Monumẽtum. Suffumigare. זָכָר Maſculus. זְכָרִים maſculi. זְכוּר maſculinũ. תִּזָּכֵר Si fuerit maſculus.

זֵל Zel. Vilipendere. contemnere. De quo vide ſupra in dictione זוּל Zul.

זוֹלֵל Zolel. vorator: ſiue commeſſationibus vacans. vilis. deſpectus. Deut. 21. comeſſationibus vacat & luxurie atq́ꝫ conuiuiis. Ponitur etiam pro vili. Hiere. 15. Si ſeparaueris precioſum a vili. Thren. 1. Vide domine & conſidera quoniam facta ſum vilis. & inde זֻלּוּת Zuluth. ideſt viliſſimum: aut conteptus. Ps. 11. Cum exaltati fuerint nouiſſimi filiorum hominum. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum homium. & in hebreo ponitur ibi ſingulare pro plu.

זֵל Vilipẽdere. זוֹלֵל Commeſſationibus vacans. Vile. זֻלּוּת Viliſſimi.

זַלֵג Zaleg. fuſcinula. tridens. & ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַזְלֵג Mazleg. vt. 1. Reg. 2. Et habebat fuſcinulam tridentem. & in plu. מִזְלָגוֹת Mizlagoth. Exo. 27. Et forcipes atq́ꝫ fuſcinulas. 1. Parali. 28. Ad fuſcinulas quoq́ꝫ & phialas.

זַלֵג Fuſcinula. מִזְלָגוֹת Fuſcinule.

זַלְזַל Zalzal. propago. ramuſculus. Eſa. 18. Preſcindẽtur ramuſculi. & ſolũ iuenitur in nu. plu. & ĩ p̄dicto loco.

זַלְזַל ramuſculi.

זַלְעָף Zalaaph. horror. procella. tempeſtas. Ps. 118. Defectio tenuit me pro peccatoribus. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtuli. Horror tenuit me ab impiis. & ĩ plurali. זַלְעָפוֹת Zilaaphoth. Ps. 10. Spiritus procellarum pars calicis eorum.

זַלְעָף Horror. זַלְעָפוֹת Procelle.

זוּלַת Zulath. abſq́ꝫ. preter. Excepto. 4. Reg. 24. Exceptis pauperibus populi terre. Scribitur etiam cum iod in fine: & dicitur זוּלָתִי Zulathi. Deut. 1. Preter caleph filium iephone. & aliquando illa littera iod ponitur pro pronomine prime perſone. Oſee. 13. Deum abſq́ꝫ me neſcies.

זוּלַת Excepto. זוּלָתִי Preter Abſq́ꝫ.

זָמַם Zamam. cogitare. Deut. 19. Sicut fratri ſuo facere cogitauit. Ps. 30. Vt acciperent animã meã conſiliati ſũt ideſt cogitauerunt. Thren. 3. Fecit dñs que cogitauit. Ps. 139. Cogitauerũt cõtra me: ne derelinquas me. Sed hebrei in predicto loco dicunt q̄ eſt nomen & legunt ſic. Cogitationem eius ne educas. ideſt ne educas eam in actu. vñ beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Scelera eius ne effundantur. Hiere. 51. Quia cogitauit dominus & fecit. & aliqñ ſcribitur cũ ſimplici mẽ. vt Gen̄. 11. Ne deſiſtẽt a cogitationibus ſuis: donec eas opere compleant. pro quo hebrei le. Et nunc nõ ꝓhibebitur ab eis quodcunq́ꝫ cogitauerint ad faciendũ. Ps. 16. Et non eſt inuenta in me iniquitas: vt nõ loquatur os meũ opera hoĩum. Pro quo he. le. nõ inueniſti: quod cogitaui non tranſiſſet os meum vel nõ trãſire os meum. & hic eſt finis verſus in hebreo. & ſequitur alius verſus. in opera hoĩum. Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit ſic. Et nõ inueniſti cogitationes meas non tranſire os meum. Hiere. 4. Cogitaui & non penitebit me. & inde זִמָּה Zima ſiue זִמַּת Zimath. i. cogitatio. Prouer. 24. Cogitatio ſtulti peccatum. ſignificat etiã malã cogitationem vel peccatum ex propoſito: aut piaculum ſiue ſcelus vel nefas. Leuit. 19. Ne contaminetur terra: & impleatur piaculo. Et in eodem. 20. Qui ſupra vxorem filiã duxerit matrem eius: ſcelus operatus eſt. & in eodem. Nec permanebit tantum nefas in medio veſtri. Ezech. 16. Et nõ fecit iuxta ſcelera tua in omnibus abominationibus tuis. Et in eodem. Scelus tuum & ignominiã tuã tu portaſti. Et in eodem. 22. Scelus operati ſunt in medio tui. Et in eo. 23. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefarias. Et in eodem. Et auferam ſcelus de terra. Oſee. 6. Quia ſcelus operati ſunt. & in plurali. זִמּוֹת Zimoth. ideſt cogitationes vel ſcelera. Iob. 17. Cogitationes mee diſſipate ſunt. Eſa. 32. Ipſe vero cogitationes concinnabit ad perdẽdos mites. & aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima. ideſt cogitatio vel conſilium. vt p̄s. 138. Quia dicitis in cogitatione. Prouer. 2. Conſilium cuſtodiet te. & in eo. 3. Cuſtodi legem meã atq́ꝫ conſiliũ. Et in eo. 5. Vt cuſtodias cogitationes. Hiere. 11. Quid eſt q̄ dilectus meus in domo mea facit ſcelera multa. Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimatha cum tau & he in fine. & põitur ibi in hebreo ſingulare ꝓ pluri: nã pluri dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer. 14. Et vir verſutus odioſus eſt. Pro quo he. le. & vir cogitationum vel ſcelerum odioſus eſt.

זָמַם Cogitare. זִמָּה Cogitatio Piaculũ. Scelus. Nefas. זִמּוֹת Cogitationes. מְזִמָּה Cogitatio Conſilium. Scelus. מְזִמָּתָה מְזִמּוֹת Scelera.

Digitized by Google

זמן Tempus

זמן Zeman.tempus.Nee.2.Et conſtitui ei tẽpus.& Eccl's.
3.Omnia tempus habent.& Dañ.2.vt tempus dare-
tur ei.& in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum aleph
in fine.vt in eodem.3.Statim vt audierũt.pro quo hebrei
legunt.Eodẽ tempore vt audierũt.&c.& in plu.זמנין Zim
nin.ſiue זמניא Zimnaia.i.tempora.Dañ.2.Et ipſe mu-
tat tempora.& in eodẽ.6.Et tribus temporibus in die fle-
ctebat genua.Item זמן Zamen.in lingua chaldaica ſignifi
cat componere vel preparare.Dañ.2.ꝙ interpretationem
quoqꝫ fallacem & deceptiõe plenam compoſueritis.& inde
מזמנים Mezumanim ſecũdum terminationem pluralem
maſculinorum.ſiue מזמנות Mezumanoth ſecũdum termi
nationem femininorum.i.tempora ſtatuta aut conſtituta
vel determinata.Nee.10.Per tempora a temporibus anni
ad annum.pro quo hebrei legunt.Per tempora ſtatuta vel
determinata de anno in annum.& in eodem.13.In tempo
ribus conſtitutis & in primitiis.

(Margin: זמניא Tempora. זמן Cõponere. מזמנים מזמנות Tpa ſtatuta)

זמר Pſallere

זמר Zamar.pſallere.cantare.ſecare.putare.ſ.vites.Iudi.5
Pſallam domĩo deo iſrael.Ps.46.Pſallite regi noſtro
pſallite.& in eodem.Pſallite ſapienter.Ps.137.In conſpe-
ctu angelorũ pſallã tibi.Ps.146.Quoniam bon⁹ eſt pſal-
mus deo noſtro.Pro quo hebrei legunt.Quoniam bonũ
eſt pſallere vel cantare deo noſtro.& inde מזמור Mizmor
.i.pſalmus vel canticũ.vt in titulis pſalmorũ.Ps.3.Pſalmus
dauid cũ fugeret a facie abſalom.& ſic de reliquis.& inde
זמיר Zamir.i.cantus.ſ.auium circa ver.vel putatio.ſ.arbo
rum.Canti.2.Tempus putatiõis aduenit.Quod alii inter-
pretantur.Tempus cantus aduenit.& in plurali.זמירות Ze
miroth.i.cantica vel carmina.Iob.35.Qui dedit carmina
in nocte.Ps.118.Cantabiles mihi erant iuſtificationes tue.
& inde.זמרה Zimra ſiue זמרת Zimrath.i.laus ſiue canti
cum.Exo.15.Fortitudo mea & laus mea dominus.Ps.117.
Vbi eadem verba habentur.& in vtroqꝫ loco deficit iod lit
tera in fine: que ponitur pro hoc pronoĩe mea:tamẽ ſub
intelligitur.Eſa.51.Gratiarum actio & vox laudis.Põitur
etiam pro canticis.Amos.5.Et cantica lyre tue non audiã.
& inde זמרא Zemara.qđ in linga chaldaica ſignat muſi
cam ſiue canticũ.Dañ.3.Et vniuerſi gen̄is muſicorum.&
inde זמריא Zemaraia.i.cantores.Eſdre.7.Cantoribus &
ianitoribus.Significat etiam זמרה Zimra optimum:eo qđ
eſt laudabile.Geñ.43.Sumite de optimis terre frugib⁹.&
inde מזמרות Mezameroth.Quod ſignificat quedã inſtru
menta muſica ſecũdum hebreos.pro quo beatus Hierony
mus trãſtulit pſalteria.Hier.52.Pſalteria & phialas & mor
tariola.in alio vero loco traduxit Fuſcinulas.vt.3.Reg.7.
Et forcipes aureos & hydrias & fuſcinulas.4.Reg.12.Et
fuſcinule & turibula.Item זמר Zamar.i.ſecare vel putare.
Leuit.25.Sex annis putabis vineam tuam.& in eodem.Et
vineam tuam non putabis.Eſa.5.Non putabitur & nõ fo
dietur.& inde זמיר Zamir.i.putatio.Canti.2.Tempus pu
tationis aduenit.Poteſt etiam interpretari tempus cantici
aduenit.Signat ẽt palmitẽ vel ꝓpaginẽ:eo ꝙ putatur & ſci
ditur ex arbore.Eſa.25.Propaginem fortium marceſcere
faciet.& inde זמורה Zemora.i.palmes.propago.ram⁹.ger
mẽ.vitis.Nu.13.Abſciderunt palmitẽ cũ vua ſua.Eze.8.Et
ecce applicant ramũ ad nares ſuas.& in ꝑdicto loco dicunt
hebrei ꝙ ſignificat fetorem vel malum odorem.ponitur ẽt
pro vite vel germine.Eze.15.Quomodo fiet de ligno vitis
Eſa.17.Et germen alienum ſeminabis.& in plurali זמורים
Zemorim.i.propagines.Naũ.2.Et propagines eius corru
perunt & inde מזמרות Mazmeroth.i.falces ſiue ligones.
Eſa.2.Et cõflabũt gladios ſuos in vomeres:& lanceas ſuas
in falces.& in eodem.18.Et preſcindentur ramuſculi eius
falcibus.Ioel.3.Concidite aratra veſtra in gladios:& ligo-
nes in lanceas.E ſolum inuenitur in numero plurali.Item
זמר Zámer.nomen cuiuſdam animalis:pro quo beat⁹ Hie
ronymus tranſtulit Camelopardalum.Deut.14.Orygem
& camelopardalum.

(Margin: Cantare. מזמור Pſalmus. זמיר Putatio. זמירות Carmina Cãtabilis. זמרה Laus. זמרא Muſica. זמריא Cantores. זמרה Optimum Cantica. מזמרות Pſalteria. Fuſcinule. זמר Putare. זמיר Putatio. זמורה Palmes Ramus. זמורים propagies. מזמרות Falces. Ligones. זמר Camelo pardalus.)

זנב Cauda.

זנב Zanab.cauda.Exo.4.Et apprehẽde caudam eius.De
ut.28.Conſtituet te dominus in caput & non in cau-
dam.Eſa.9.Et diſperdet dominus ab iſrael caput & caudã
& in eodem.Et propheta docens mendacium ipſe eſt cau-
da.& in plurali זנבות Zenaboth.Iudi.15.Et falces ligauit
in medio.pro quo hebrei legũt.Et poſuit falcem in medio
duarum caudarum.Eſa.7.Et cor tuum ne formidet a dua-
bus caudis titionum fumigantium iſtorum.& inde זנב Zi-
neb.i.caudam abſcidit vel extremos percuſſit aut cecidit.
Deut.25.Et extremos agminis tui qui laſſi reſidebant ce-
ciderit.Ioſ.10.Et extremos quoqꝫ fugientium cedite.

(Margin: זנבות Caude. זנב Cedere extremos)

זן Zan.ſiue זן Zen.eſca.nutrimentum.ſpecies ſiue genus
De quo vide ſupra in dictione זון Zun.

זנה Fornicari.

זנה Zana.fornicari.luxuriari.Geñ.38.Fornicata eſt tamar
nurus tua.Leuit.19.Ne proſtituas filiã tuam.Pro quo
hebrei legunt.Non contaminabis ſiue non violabis filiam
tuam:vt facias eam fornicari.i.ne exponas eam fornicatio
ni.& in eodem.20.Vt fornicaretur cum moloch.& in eodẽ
Et fornicata fuerit cum eis.& in eodem.Sacerdotis filia ſi
deprehenſa fuerit in ſtupro.i.ſi fornicata fuerit.Deut.31.
Populus iſte conſurgens fornicabitur poſt deos alienos.
Iudi.19.Que reliquit eũ.pro qꝫ hebrei legunt.Et fornicata
eſt ab eo concubina eius.2.Paralip.21.Et fornicari fecit ha
bitatores ieruſalem.Ps.72.Perdidiſti omnem qui fornica-
tur abs te.Eſa.23.Et fornicabitur cum vniuerſis regnis ter
re.Hiere.3.Tu autem fornicata es cum amatoribus multis
Ezech.6.Quia contriui cor eorum fornicans & oculos eo
rum fornicantes.Oſee.1.Quia fornicans fornicabitur ter-
ra a domino.& in eodem.2.Quia fornicata eſt mater eorũ
& in eodem.3.Non fornicaberis & non eris viro.& in eodẽ
4.Fornicati ſunt & non ceſſauerunt.& in eodem.Fornica-
tione fornicati ſunt.& in eodem.5.Quia nunc fornicatus
eſt ephraym & ide זונה Zona.i.meretrix.fornicaria.Geñ.
38.Suſpicatus eſt eſſe meretricem.Leuit.21.Sordidã & me
retricem non accipiant.Ioſ.2.Ingreſſi ſunt domum mulie
ris meretricis.& dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ſi-
gnificat hoſpitatricem vel cauponam.De quo vide ſupra
in dictione זון Zun.Iudi.11.Fili⁹ mulieris meretricis.Pro
uer.7.Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio.2.Pa
ralip.16.Poſuerunt eum ſuper lectulum plenum aromati-
bus & vnguentis meretriciis.vbi ponitur זנים Zenim.De
quo vide ſupra in dictione זון Zun.Eſa.1.Quomodo facta
eſt meretrix ciuitas fidelis.& in plurali זונות Zonoth.i.mere
trices.3.Reg.3.Tunc venerunt due mulieres meretrices.po
nitur etiam זונות Zonoth pro habenis.De quo vide ſupra in
dictione זון Zun.& inde זנות Zenuth.i.fornicatio.Nu.14.
Et portabunt fornicationem veſtram.Oſee.4.Fornicatio
& vinum & ebrietas auferunt cor.& aliquando ſcribitur cũ
littera tau in principio & dicitur תזנות Thaznuth.Ezech.
16.Et expoſuiſti fornicationem tuam omĩ tranſeunti.& in
eodem.Et multiplicaſti fornicationem tuam in terra cha-
naã.& in eodem.23.Inſuper & fornicationes ſuas quas ha
buerat in egypto non dereliquit.Et aliquando duplicatur
littera nun in nũero plurali & dicitur זנונים Zenunim ſiue
זנוני Zenune.Oſee.1.Sume tibi vxorẽ fornicationũ & fac
filios fornicationum.& in eodem.2.Auferat fornicationes
ſuas a facie ſua.Naũ.3.Propter multitudinẽ fornicationũ
meretricis.

(Margin: זונה Meretrix. זונות meretrices. זנות fornicatio. תזנות fornicatio. זנונים fornicationes.)

Digitized by Google

זָנַח Abiicere. Repellere. Polluere.

זנח Zanach.abiicere.repellere.deficere.i.parali.11.Eoꝙ abieciſſet eos ieroboā & poſteri eiꝰ.& in eodē.29.Cūctamqꝫ tēpli ſupellectilē quā polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quā abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit altare ſuum.& in eodem.3.Et repulſa eſt anima mea.& in eodem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiā pro deficere.Eſa.19.Et deficient flumina vbi additur littera aleph ante litterā Zain.

זָנַק Fluere. Saltare.

זנק Zanac.fluere.Deut.33.Dan catulus leonis fluet largiter de baſan.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſaltare:quia in lingua ſyra idem ſignificat.& in hebreo non habetur largiter:ſed ſic.Fluet de baſan ſiue ſaltabit de baſan.

זֵיעַ Sudor.

זיע Ziaa.ſudor. De quo vide infra in dictione יָזַע Iazaa.

זַעֲוָה Diſperſio. Cōmotio.

זעוה Zaaua.diſperſio ſiue cōmotio.Deut.28.Vt diſpergaris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in diſperſionem vel in cōmotionē p omīa regna terre

זָעַךְ Breuiare. Amputare.

זעך Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſcindere ſiue amputare.vnde ipſi legūt.Dies mei conſciſſi ſunt ſiue amputati ſunt.

זָעַם Deteſtari. Iraſci. Indignari.

זעם Zaam.deteſtari.iraſci. indignari. Nu.23.Propera & deteſtare iſrael.& in eodem.Qua ratiōe deteſter quē dominus non deteſtatur.Ps.7.Nunquid iraſcetur per ſingulos dies.& Prouer.24.Et deteſtabūtur eos tribꝰ. Dañ.11.Et indignabitur contra teſtamentum ſanctuarii.Zach.1 Vſqꝫquo tu non miſereberis ieruſalem & vrbiū iuda quibꝰ iratus es.& inde זַעַם Záam.i.ira.furor.indignatio. deteſtatio.Ps.68.Effunde ſuper eos iram tuam.Oſee.7.Cadēt in gladio pricipes eorū a furore ligue ſue. & inde זָעוּם Zeum ideſt deteſtandus ſiue ille cui aliquis iraſcitur. Prouer.22. Cui iratus eſt dominus incidet in eam.& in genere feminino זְעוּמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit plenam ire.Michee.6.Et menſura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.irati vel deteſtabiles. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit triſtem. Prouer.25. Et facies triſtis linguam detrahentem.& in hebreo ſcribitur pluraliter Quia facies eſt in hebreo pluralis nūeri & gñis maſculini.

(margin: זַעַם Ira. Furor. זָעוּם Deteſtād⁹ זְעוּמָה Plene ire נִזְעָמִים Irati deteſtabiles Triſtis.)

זָעַף Iraſci Minari Feruere. זַעַף Ira. Feruor. זָעֵף זְעֵפִים Triſtes. Macilēti

זעף Zaaph. iraſci. ira feruere. Minari.2. Paralip.26. Iratuſqꝫ ozias tenens manu thuribulum.& in eodem.Minabatur ſacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum feruet animo ſuo.& inde זַעַף Záaph.i.ira feruor. Michee.7. Iram domini portabo.Ione.1.Et ſtetit mare a feruore ſuo. & inde זָעֵף Zaeph.i.furibundus.3.Reg.20.Furibundus venit in ſamariam.& in plurali זְעֵפִים Zoaphim.i. furibundi vel triſtes.Geñ.40.Ad quos cum introiſſet ioſeph mane& vidiſſet eos triſtes.Ponitur etiā pro macilētis. Dañ.1. Qui ſi viderit vultus vr̄os macilētiores pre ceteris adoleſcētibꝰ.

זָעַק Clamare Vociferari Inuocare.

זעק Zaac.Clamare.vociferari.vocare.conuocare. congregare.accerſere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominū tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans. 2. Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nee.9.Cōuerſiqꝫ ſunt & clamauerunt ad te.Iob.35.Propter multitudinem calūniatorum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & ſalui facti ſūt. Eſa.15.Clamauit eſebon & eleale. & in eodem.57. Cunqꝫ clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili hominis.Oſee.7.Et non clamauerunt ad me in corde ſuo.Ponitur etiam pro vociferari.Exo.2.Et ingemiſcētes filii iſrael propter opera vociferati ſunt.Ioſ.8.At illi vociferantes pariter & ſe mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens.Item ponitur pro vocare ſiue inuocare. Oſee 8. Me inuocabunt deus meus.Zach.6.Et vocauit me & locutus eſt ad me. Significat etiam accerſere vel congregare aut conuocare ſiue conclamare.Iudi.4.Qui accerſitis zabulon & neptalim aſcendit.& in eodem.18.Cōclamātes ſecuti ſunt. pro quo hebrei legunt. Congregati ſiue collecti ſunt.& in eodem.Quid tibi vis cur clamas.pro quo hebrei legunt.Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris domꝰ tue.2.Reg.20.Conuoca mihi oēs viros iuda. & in eodem. Abiit ergo amaſa vt conuocaret iudam.& inde זְעָקָה Zaaca ſiue זַעֲקַת Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Geñ.18.Clamor ſodomorum & gomorreorū multiplicatus eſt.Nee.9 Clamorēqꝫ eorum audiſti.Iob.16.Neqꝫ inueniat in te locū latendi clamor meus.Eſa.15.Qm̄ circūdedit clamor terminum Moab.Hiere.50.Et clamor inter gētes auditus eſt.

(margin: Accerſere. cōclamare cōgregare Cōuocare. זְעָקָה Clamor)

זְעֵר Paululū. Modicum מִזְעָר Paucus

זער Zeer.paululū.parū.modicū.Iob.36.Suſtine me paululum & indicabo tibi.Eſa.28.Modicum ibi: modicū ibi.& ſcribitur cū mem in pricipio & dicitur מִזְעָר Mizaar. Eſa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.& relinquetur homo paucus.& ponitur ibi ſingulare pro plurali.& in eodem.29. Nōne adhuc in modico & in breui conuertetur libanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

זפת Zépheth.ſiue זֶפֶת Zápheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eā bitumine & pice.Eſa.34. Et cōuertentur torrētes eiꝰ in picem & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare. Cōflare Diſtillare. זִקִּים Cōpedes

זקק Zacac.purgare.cōflare.colare.diſtillare.Ps.11.Purgatum ſeptuplum.Eſa.25.Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt.Feces colate ſeu purificate.Malach.3.Et colabit eos quaſi aurum & quaſi argentum.& aliquando ſcribitur cum ſimplici coph.Iob.28. Et auro locus eſt in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres inſtar gurgitum.pro quo hebrei legunt. Et diſtillabunt imbres. Item זִקִּים Zicim.i.compedes.Pa.149.Ad alligandos reges eorum in cōpedibus.De quo vide ſupra in dictione זִיק Zic.

זָקֵן Seneſcere זָקֵן Senex. Senior זְקֵנִים Senes. זֹקֶן Senectus זִקְנָה Senecta זְקֻנִים Senectus זָקָן Barba. Mentum.

זקן Zacan.ſeneſcere.Geñ.18.Nū vere paritura ſum anus. Pro quo hebrei legūt.Nū vere paritura ſum cum ego ſenuerim.& in eodē.27. Senuit aūt iſaac. Ioſ.13. Senuiſti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem ſenui & incanui.Iob. 14.Si ſenuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum ſenuerit nō recedet ab ea.& inde זָקֵן Zachen.ſiue זָקֵן Zecā ideſt ſenex aut ſenior.Geñ.19.A puero vſqꝫ ad ſenem. & in eodem.24.Erat aūt abraā ſenex.& in eodē.Dixitqꝫ ad ſeruum ſeniorem domus ſue. Leuit.19. Et honora perſonam ſenis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim ſiue זִקְנֵי Zicne. Geñ. 18.Erant autē ambo ſenes.Exo.24. Et ſeptuaginta ſenes ex iſrael.& inde זֹקֶן Zóchen.i.ſenectus.vt Geñ.48. Oculi enim iſrael caligabant pre nimia ſenectute.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זִקְנָה Zicna.i.ſenecta vel ſenectus. Ps.70.Ne proiicias me in tempore ſenectutis.& in eodem Et vſqꝫ ad ſenectam & ſenium deꝰ ne derelinquas me. Eſa. 46.Et vſqꝫ ad ſenectam ego ipſe.Declinatur etiam pluraliter.& dicitur זְקֻנִים Zecunim.i.ſenectus. Geñ.21. Et peperit filium in ſenectute ſua.& in eodem.38.Eo quod in ſenectute genuiſſet eum.pro quo hebrei legunt.Quia filius ſenectutis fuit ſibi.Itē זָקָן Zacan ſiue זָקָן Zecan.ideſt barba ſiue mentū.Leuit.13.Vir ſiue mulier in cuius capite vł barba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et apprehendebā mentū eorum & ſuffocabam interficiebāqꝫ eos.2. Reg.10. Raſitqꝫ dimidiam partem barbe eorum.& in eodē.Manete in hierico donec creſcat barba veſtra.& in eodē.20. Et tenuit manu dextera mentum amaſſe.Ps.132.Quod deſcēdit in barbam barbam Aaron.Eſa.7.Et pilos pedum & barbā vniverſam.Hiere.41.Raſi barba & ſciſſis veſtibus.

זָקַף Erigere

זקף Zacaph.leuare.erigere.Ps.144.Et erigit omnes eliſos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

זר Zar.extraneus.alienus.De quo vide ſupra in dictione.

זֻר Circulus

זוּר Zur. Item זֵר Zer. circulus ſiue corona. De quo vide infra in dictione. זָרָה Zara.

זָרַר Oſcitare

זרר Zarar. oſcitare. 4. Reg. 4. Et oſcitauit puer ſepties. Hebrei tamen dicũt ꝙ ſignificat ſternutare. De quo vide ſupra in dictione זוּר Zur.

זָרַב Diſſipare.

זרב Zarab. Diſſipare. Iob. 6. Tempore quo fuerint diſſipati peribunt. & ſolum inuenitur in predicto loco.

זָרָה Spargere diſpergere

זרה Zara. ſpargere. diſpergere. ventilare. circundare. alienare. exhorrere. Exo. 32. Quem ſparſit in aquã. Nu. 16. Ignem huc illucꝗ diſpergat. Iob. 18. Aſpergatur in tabernaculo eius ſulfur. Prouer. 1. Fruſtra eñ iacitur rete ante oculos pẽnatorum. i. fruſtra ſpargitur vel extenditur. Hiere. 31. Qui diſperſit iſrael cõgregabit eum. & in eodem 49. Diſpergam eos in omnem ventũ. Ezech. 5. Tertiã vero aliam diſperges in ventum. & in eodem. Tertiam vero partem tuam in omnem ventum diſpergam. & in eodẽ. 6. Et diſpergã oſſa veſtra circa aras veſtras. Malach. 2. Et diſpgam ſuper vultum veſtrũ ſtercus ſolẽnitatum veſtrarũ.

Ventilare

Significat etiam ventilare. Ruth. 3. Et hac nocte areã hordei ventilat. Hiere. 4. Non ad ventilandũ & non ad purgandũ & in eodẽ. 49. Et ventilabo eos in õnis vẽtos iſtos. & in eodem. 51. Et mittã in babylonem ventilatores & ventilabũt eam. vbi ponitur etiã זֵרִים Zarim ꝓ vẽtilatoribꝰ. Ezech. 5 Et ventilabo vniuerſas reliquias tuas. & in eodẽ. 22. Et vẽtilabo te in terras. & in eodẽ. 29. Et ventilabo eos in terras. Zach. 1. Hec ſunt cornua que ventilauerunt iudam per ſingulos viros. & inde מִזְרֶה Mizre. i. ventilabrum. Eſa. 30. Sicut in area vẽtilatum eſt. Pro quo hebrei legunt. Quod vẽtilatũ eſt cũ pala & cũ ventilabro. Hiere. 15. Et diſpergam eos vẽtilabro in portis terre. & inde מְזָרִים Mezarim. qđ ſecũdũ hebreos ſignificat ventos ventilãtes a parte ſeptẽtrionali qui ſunt frigidiſſimi. pro quo beatus Hieronymꝰ trãſtulit arcturũ. Iob. 37. Ab interioribus egredietur tẽpeſtas & ab arcturo frigus.

(margin: זֵרִים Ventilatores; מִזְרֶה Ventilabrũ; מְזָרִים Arcturus.)

זָרָה Accingere

Item זָרָה Zara. i. circunligare. circundare. 2. Reg. 22. Accinxiſti me fortitudine ad preliũ. Ps. 138. Semitã meã & funiculum meum inueſtigaſti. pro quo hebrei legunt. Semitã meã & accubationem meam circundediſti vel circunligaſti. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ primã ſignificationem ſequens ita trãſtulit. Semitam meã & accubationẽ meã euentilaſti.

(margin: Circũdare)

זֵר Corona Labium.

Inde זֵר Zer. pro quo btũs Hieronymus tranſtulit coronã ſiue labium quod fiebat per circuitũ arce vel menſe aut altaris thymiamatis. Exo. 25. Facieſꝗ ſupra coronam aureã per circuitũ. & in eodẽ. Facieſꝗ illi labium aureum per circuitum. & in eodem. Et ſuper illam alteram coronã aureolam. & in eodem. 30. Facieſꝗ ei coronã aureolam per gyrũ & duos anulos aureos ſub corona.

זָרָה Alienare

Item זָרָה Zara. i. alienare ſiue alienatũ eẽ. exhorrere. De quo vide ſupra in dictione זוּר Zur.

זָרָא Nauſea

& inde זָרָא Zara cũ aleph in fine loco he. ideſt alienatio vel horror. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit nauſeam. vt Nu. 11. Donec exeat per nares veſtras & vertatur in nauſeã. & inde dicũt aliqui ꝙ deriuatur מַמְזֵר Mamzer. quod ſignificat adulterinũ. i. natus de adulterio vel de ſcorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

(margin: מַמְזֵר De ſcorto natus.)

זַרְזִיף Stillare. Irrorare

זרזיף Zarziph. ſtillare. irrorare. Ps. 71. Sicut ſtillicidia ſtillãtia ſuper terram. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt ſtillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ ſic tranſtulit. vt ſtille irrorantes terram. & ſolum inuenitur in predicto loco.

זַרְזִיר Gallus ſuccinctus.

זרזיר Zarzir. nomen eſt cuiuſdã animalis. pro quo beatꝰ Hieronymus tranſtulit Gallus ſuccinctus. Prouer. 30. Gallus ſuccinctus lumbos ſuos & aries. & ſolum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat canem leporarium qui eſt precinctus lumbos & velociſſimꝰ ac fortis. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat leopardum qui etiã eſt gracilis circa lumbos & fortiſſimus. & põt deriuari a dictione זָרַז Zaraz. que in lingua chaldaica ſignificat accingere vel precingere.

(margin: זָרַז Accingere)

זָרַח Oriri. Exoriri

זרח Zarach. oriri. vt Geñ. 19. Sol egreſſus eſt ſuper terrã. pro quo hebrei legunt. Sol ortus eſt ſuper terrã. Iob. 9. Qui precipit ſoli & non oritur. Ps. 111. Exortum eſt in tenebris lumẽ rectis corde. Eccſ. 1. Et oritur ſol & occidit. 2. Paralip. 26. Statimꝗ orta eſt lepra in fronte eius. Eſa. 58. Et orietur in tenebris lux tua. & in eodem. 60. Et gloria domini ſuper te orta eſt. & in eodem. Super te autem orietur dominus. & in eodem. Et reges in ſplendore ortus tui. Malach. 4. Et orietur vobis timentibus nomen meũ ſol iuſtitie. & inde locus vbi oritur ſol dicitur מִזְרָח Mizrach. i. ortꝰ ſiue oriẽs. Ps. 102. Quantum diſtat ortus ab occaſu. Ps. 112. A ſolis ortu vſꝗ ad occaſum. Eſa. 43. Ab oriente adducam ſemen tuum. & in eodem. 46. Vocans ab oriente iuſtũ & inde אֶזְרָח Ezrach. i. indigena quaſi inde ortus. Exo. 13. Tam de aduenis ꝗ̃ de indigenis terre. & in eodem. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 19. Sed ſit quaſi indigena inter vos aduena qui habitauerit in vobis. Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus arboris: quam cedrũ nominat tranſlatio noſtra. Ps. 36 Vidi impium ſuper exaltatum & eleuatum ſicut cedrus libani. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat quandã arborem que ſemper eſt viridis & recens quaſi ſit in ortu ſuo: quam aliqui putant eſſe laurum. vnde legunt ſic. Vidi impium robuſtum & fortem quaſi laurum virentem. Sed beatus Hieronymus primã ſignificationem ſequẽs in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ ſic tranſtulit. Vidi impium robuſtũ & fortiſſimũ ſicut indigenam virentem. Eſt etiam אֶזְרָחִי Ezrachi cognomẽ cuiuſdã viri: fortaſſe eo quod erat orientalis. vt in titulo pſalmi. 88. vbi dicitur. Intellectꝰ ethã ezraites.

(margin: מִזְרָח Ortus. Oriens; אֶזְרָח Indigena.; אֶזְרָח Cedrus; Laurus; אֶזְרָחִי Ezraites)

זֶרֶם Impetus. Turbo. Tẽpeſtas. Imber.

זרם Zérem. impetus. tempeſtas. turbo. ſ. aquarum. imber gurges. fluxus. Eſa. 28. Sicut impetus grãdinis turbo conſurgens: ſicut impetus aquarum multarum. & in eodem 25. Quaſi turbo impellens parietem. & in eodem. 32. Erit vir ſicut qui abſconditur a vento & celat ſe a tempeſtate. ponitur etiam pro imbre. Iob. 24. Quos imbres mõtium rigant. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat riuos vel fluctus qui impetuoſe deſcendunt de montibus. & legunt ſic: a fluctibus montium ſiue a riuis montium humectabuntur. Itẽ ponitur pro gurgite. Abach. 3. Gurges aquarum tranſiit. Scribitur etiam cũ tau in fine & dicitur זִרְמַת Zirma in genere feminino. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fluxum. vt Ezech. 23. Sicut fluxus equorũ fluxus eorum. & inde verbum זָרַם Zarom. i. impetuoſe fluere: ſiue impetuoſe percutere. Ps. 76. Multitudo ſonitus aquarũ vocem dederũt nubes. Pro quo beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Excuſſerũt aq̃s nubila. i. impetuoſe fluxerũt aque de nubibꝰ. Ps. 87. Que pro nihilo habentur eorum anni erunt. pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem tranſtulit. Percutiente te eos vt ſomnium erunt.

(margin: Gurges זִרְמַת; Fluxus זָרַם; impetuoſe fluere. percutere.)

זָרַע Serere Seminare

זרע Zaraa. ſeminare. ſerere. Geñ. 26. Seuit autem iſaac in terra illa. Exo. 23. Sex annis ſeminabis terram tuã. Leuit. 19. Agrum tuum non ſeres diuerſo ſemine. & in eo. 25. Non ſeretis neꝗ metetis ſponte in agro naſcẽtia. & in eodem. Seretiſꝗ anno octauo. Deut. 22. Non ſeres vineam tuam altero ſemine. & in eodẽ. 29. Ita ut non ſeratur. Iudi. 6. Cũꝗ ſeuiſſet iſrael. Iob. 4. Seminant dolores & metunt

Digitized by Google

eos.& & in eodē.31.Seram & ali⁹ comedat.Ps.106.Et ſemi
nauerunt agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui ſemi
nant in lachrimis in exultatione metent.Eccſ.11.Mane ſe
mina ſemen tuum.Eſa.17.Et germen alienū ſeminabis.&
in eodē.32.Beati qui ſemiatis ſuper oēs aquas.& in eo. 40
Et quidem neq; plantato neq; ſato:quod in hebreo legitur
pluraliter.ſ.neq; plantati ſunt neq; ſati ſunt..& in eodē.55
Et dat ſemē ſerenti. Hiere.4.Et nolite ſerere inter ſpinas.
& in eodem.12.Seminauerunt triticū & ſpinas meſſuerūt.
Ezech.36.Et arabimini & accipietis ſemētem.pro quo in
hebreo habetur.& ſeminabimini.Oſee.2.Et ſeminabo eā
mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mu
Semen ſuſcipere.
lier ſi ſuſcepto ſemie peperit maſculum.pro quo hebrei le
gunt.Mulier ſi ſeminificauerit.i.ſi fecit ſemē & generauit
& peperit maſculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos.
Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & ſeminabitur
ſemine.i.faciet liberos.ſicut eſt in littera noſtra.& inde זרע
זרע
Zoreaa ſiue מזריע Mazriaa.i.ſeminificans:vel ſemē faciēs
aut ſemen afferens.Gen.1.Germinet terra herbā virentē
Faciens ſemen.
& facientē ſemen.vbi ponitur מזריע זרע Mazriaa zeraa.
Pro quo hebrei legunt.Seminificantem ſemen.& in eodē
Afferens ſemen.
Et protulit terra herbam virentem & facientem ſemen. &
in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem ſe
זרוע
men.& inde. זרוע Zaruaa.i.ſeminabile vel ſeminatum.
Leuit.11.Si ceciderit ſuper ſementem.pro quo hebrei le
Seminabile
gunt Si ceciderit ſuper omnē ſementem ſeminabilem vel
ſeminatā. Ps.96.Lux orta eſt iuſto.pro quo in hebreo ha
betur.Lux ſemiata eſt iuſto.Sed ſi ſcribatur cum lra cheth
in fine.tunc interpretatur orta eſt. Sed in bibliis hebraicis
זרוע
reperitur זרוע Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur ſe
זרע
minata eſt. et inde זרע Zéraa ſiue זרע Zára a .i.ſemen vl ſe
Semen
mentis.Gen.1.Cuius ſemen in ſemetipſo ſit. & in eodem.
3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & ſemen tuū &
ſemen illius.Et in eodem.8.Cunctis diebus terre ſementis
et meſſis.Et in eodē.13.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in
eodem.15.Scito prenoſcēs q peregrinū futurum ſit ſemē
tuū.Leuit.11.Si ceciderit ſuper ſementē non polluet eam.
Nu.11.Erat aūt man quaſi ſemen coriandri.Et in eodē.24
Et ſemen illius erit ſuper aquas multas. Deut.4. Et elegit
ſemen eorum poſt eos.1.Reg.1.Dederiſq; ſerue tue ſexum
virilem.pro quo hebrei legunt.Dederiſq; ſerue tue ſemen
virorum.i.ſemen virile.Eſa.17.Et mane ſemen tuum flore
bit.Dicitur enim ſemen tā de frumento q̄ de herbis vel plā
tis & etiā de hominib⁹.ſicut dicitur fructus arboris & fru
מזרע
ctus ventris.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio
Sementis
& dicitur מזרע Mizraa.Eſa.19.Et omnis ſemētis irrigua
זרעים
ſiccabitur.& in plurali זרעים Zeraim.1.Reg.8. Sed et ſege
tes veſtras et vinearū reddit⁹ addecimabit.pro quo hebrei
Semina.
legunt. Semina veſtra et vineas veſtras addecimabit. Eſa.
61.Et ſicut hortus germen ſuum germiat.pro quo hebrei
זרעים
legunt.Et ſicut hortus ſemina ſua germinat.& inde זרעים
Zeroim.i.legumina.Dan.1.Et dentur nobis legumina ad
Legumina.
ueſcendum . Scribitur etiam cum littera nun & dicitur
זרענים
זרע
זרענים Zeronim.i.legumina.Itē זרע Zeróa.i.brachiū
Brachium
ſiue armus.Exo.6.Ac redimā vos in brachio extēto. & in
eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant immobiles q̄ſi
lapis.Iob.26.Et ſuſtentas brachium eius qui nō eſt fortis.
Et in eodē.40.Et ſi habes brachium ſicut deus.Ps.135. In
manu potenti & brachio extento. Eſa.33.Eſto brachiū nō
ſtrum in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū
ſanctum ſuum.& in eodem.53.Et brachium domini cui re
uelatum eſt.Malach.2.Ecce ego proiiciam vobis brachiū.
Sed in predicto loco hebrei habent זרע Zéraa.i.ſemen. vt

ſupra.Vnde ipſi legunt ſic.ſ.Ecce ego increpabo vobis ſe
men vel ſementem.Et aliquādo additur aleph in principio
& dicitur אזרע Ezróaa.i.brachium. Iob.31. Et brachium אזרע
meū cū ſuis oſſibus confringatur. Hiere.32.Et in manu ro Brachium
buſta & in brachio extento .Significat etiam זרע Zeróaa. זרע
Armū.Nu.6.Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt ſa Armus.
cerdoti armū ac ventriculum.& in plurali זרעים Zeroim זרעים
ſiue זרעי Zeroe ſecūdum terminationem maſculinorum
aut זרעות Zerooth ſecundū termiatione femininorū. Gen. זרעות
49.Et diſſoluta ſunt vincula brachiorū eius.Deut.33.Sub Brachia
ter brachia ſempiterna.Ps.17.Et poſuiſti vt arcum ereum
brachia mea.Ps.36.Q̄m brachia pctōrū cōteretur.Eſa.51.
Et brachia mea populos iudicabunt.Dan.11.Et brachia au
ſtri non ſuſtinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis ex
pugnabuntur a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo ſtabūt.

זרק Zarac.ſpargere.aſpergere.diſpergere.fundere.effun זרק
dere.Exo.9.Et ſpargat illud moyſes in celum.Nu.19.
Quia aqua expiationis non eſt aſperſus.& in eodē.Et non Spargere Aſpergere
eſt aqua luſtrationis aſperſus.2.Paralip.34.Et ſuper cumu
los corū qui eis immolare conſueuerant fragmenta diſper Diſpergere
ſit.ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo. 24. Partē Fundere
aūt reſiduā fudit ſuper altare.Leuit.1.Fundentes per altaris
circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent ſup
altare.Ezech.36.Et effundam ſuper vos aquam mundam. Effundere.
Oſee.7.Sed & cani effuſi ſunt in eo.& inde מזרק Mizrac.i. מזרק
phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant ſanguinem vel
aquam ad aſpergendum.Nu.7.Phiala argentea habens ſe
ptuaginta ſiclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem ſe Phiala
ptuaginta ſiclos.& in plurali מזרקים Mizracim ſiue מזרקי מזרקים
Mizrece ſcd̄m termiatione maſculinorū aut מזרקות Miz Phiale
racoth .ſecūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phia
le argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola &
thuribula ex auro puriſſimo.1.Paralip.28. Fuſcinulas q;
& phialas.Hiere.52. Et pſalteria & phialas & mortariola.
Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quaſi phiale
coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus inter
pretatus eſt Amulas.3. Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes & thuribula.
ſcutras. & amulas.& ſimiliter infra i eodē. Ponitur etiā pro
thuribulis.4.Reg.12.Fuſcinule & thuribula & tube. זרת

זרת Zéreth.palmus:aut menſura palmi.vt Exo.28.Men Menſura
ſuram palmi babebit tam in longitudine q̄ in latitu palmi.
dine.Eſa.40.Et celos palmo ponderauit.

De incipientibus a littera.ח.Cheth.

חח
חח Chach ſiue חוח choach.armillea.circulus.ſpina.compes.
ſiue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt ar Armilla.
millas & inaures. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi ſingulare
pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei⁹. Circulus
Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū
in naribus tuis.Eſa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duo
bus locis predictis ſcribitur cum iod in fine.i. circulū meū.
Et dicunt hebrei q in trib⁹ locis predictis ſignificat hamū
Ponitur etiā pro Carduo vel ſpina.2.Paralip.25. Carduus Carduus
qui eſt in libano.Prouer.26.Quō ſi ſpina naſcatur in ma Spina
nu temulenti .vbi ponitur pro ſpina חוח Choach cū vau in חוח
medio dictionis.Poteſt etiā legi ſic.Quomō ſi armilla aſcē
dat in manu temulenti.& in plurali חחים Chochim.Cāti.2 חחים
Sicut lilium inter ſpinas.ponitur etiam pro catenis vel cō
pedibus:eo q ſunt in figura rotunda ſicut circuli. vt.2.Pa Spine.
ralip.33.Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum
in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in Catene
terram egypti.vbi pro catenis ponitur חחים Chachim. & חחים

Digitized by Google

renum. in eodem. 29. Beatus Hieronymus tranſtulit frenum. vbi
dicitur & ponam frenum in maxillis tuis. vbi pro freno po
nitur in hebreo חחים Chachim. in plurali.
חבב Diligere. חבב Chabab. diligere. Deut. 32. Dilexit populos. & inde
חב Sinus. חב Chub. pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit ſinũ.
Iob. 31. Et zelaui in ſinu meo iniquitatem meam. Poteſt ẽt
deriuari a dictione ſequenti.
חבא Abſcõdere. חבא Chaba. abſcondere. celare. latere. Gen̄. 3. Et abſcõdit
ſe adam & vxor eius. & in eodem. Et timui eo quod
nudus eſſem & abſcondi me. & in eodem. 31. Cur ignoran
te me fugere voluiſti. Pro quo hebrei legunt. Cur abſcon-
ditus es vt fugeres. Ioſ. 6. Abſcondit em̄ nuncios quos dire
xeramus. & in eodem. Eo quod abſconderit nuncios quos
miſerat. Et in eodẽ. 10. Fugerant enim quinq̧ reges & ſe ab
Latere. ſcõderant in ſpelunca. & in eodẽ. Latentes in ſpelũca vrbis
maceda. 1. Reg. 10. Ecce abſconditus eſt domi. & in eodem.
13. Abſconderunt ſe in ſpeluncis. & in eodẽ. 14. En hebrei
egrediuntur de cauernis in quibus abſconditi fuerant. & in
eodem. Qui ſe abſconderant in monte ephrain. 3. Reg. 18.
Tulit ille centũ prophetas & abſcondit eos. 4. Reg. 6. Que
abſcondit filium ſuum. 2. Paralip. 18. Quãdo ingreſſus fue
ris cubiculum de cubilo vt abſcõdaris. Iob. 5. A flagello lin
gue abſconderis. & in eodẽ. 24. Et oppreſſerũt pariter mã
ſuetos terre. pro quo hebrei legunt. Pariter abſcõditi ſunt
manſueti terre. Eſa. 42. Et in domibus carcerum abſcõdi-
ti ſunt. Ponitur etiam pro indurari. Iob. 38. vbi dicitur. In
Indurari ſimilitudinem lapidis aque durantur. i. indurantur. Et etiã
in predicto loco hebrei legunt abſconduntur: quia quando
aque indurantur in lapidem: iam non ibi apparent aque:
Protegere ſed abſconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere.
Eſa. 49. In vmbra manus ſue protexit me. i. abſcondit me
vel celauit me. Scribitur etiam ſine aleph vel cum he in fi-
ne loco aleph. De quo vide infra in dictione ſequenti. & in-
מחבא Latibulũ de מחבא Machabe. i. latibulum. Eſa. 32. Et erit vir ſicut qui
abſconditur a vento. Pro quo hebrei legunt. Et erit vir ſi-
cut latibulum venti. i. locus vbi abſconditur a vento. & in
מחבאים Latibula plurali מחבאים Machaboim. i. latibula. 1. Reg. 23. Conſide
rate & videte om̄ia latibula in quibus abſconditur. Vide ẽt
de hoc in dictione ſequenti.
חבה Latere. חבה Chaba. abſcõdere. celare. latere: ſicut dictio precedẽs.
Ioſ. 2. Ibiq̧ latitate tribus diebus. 3. Reg. 22. Quando
ingrederis cubiculum intra cubiculũ vt abſcondaris. Eſa.
Abſcõdere Celare. 26. Abſcondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et
חביון celari nõ poterit. & inde חביון Chebion. i. abſcõſio. Abach.
Abſconſio 3. Ibi abſcondita eſt fortitudo eius. pro quo hebrei legunt.
מחבת Et ibi abſconſio fortitudinis eius. ſ. eſt. & inde מחבת Macha
Craticula. bath. i. craticula ſiue ſartago. Leuit. 2. Si autem de craticu-
la fuerit ſacrificium. Ponitur etiam pro ſartagine. vt in eo-
Sartago dem. 6. Que in ſartagine oleo conſperſa frigetur. Ezech. 4
Et tu ſume tibi ſartaginem ferream.
חבט חבט Chabath. excutere. purgare. Deut. 24. Si fruges colle
geris oliuarum. pro quo hebrei legunt. Quando ex-
Excutere. cuſſeris oliuas tuas. quod eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.
Nam oliue virga excutiuntur & poſtea fructus colligũtur.
Iudi. 6. Cũq̧ gedeon filius eius excuteret atq̧ purgaret fru
menta. Ruth. 2. Virga cedens & excutiens. Eſa. 28. Sed in
virga excutietur git. & in eodem. 27. Excutiet dominus ab
alueo fluminis.
חבל חבל Chabal. pignorare vel pignus accipere. aut pign⁹ au
ferre. corrũpere. cõputreſcere. fedare. diſſipare. demo
liri. diſperdere. parturire. dolere. nocere. obligare. Exo. 22
Pign⁹ accipere. Si pignus a proximo tuo acceperis. Deut. 24. Nõ accipies
loco pignoris inferiorem & ſuperiorem molam: quia ani-
mam ſuam appoſuit tibi. pro quo hebrei legunt. Null⁹ pi-
gnorabit. i. nullus accipiet loco pignoris inferiorem & ſu- Pignorar
periorem molam: quia animam ipſe pignorat. Quod ex-
ponens tranſlatio chaldaica ita tranſtulit. Quia cum eis ſit
nutrimentum ad ſuſtentationem anime. & in eodem. Neq̧
auferes pignoris loco vidue veſtimentum. Iob. 22. Abſtu- Auferre pignus.
liſti enim pignus fratrum tuorum. & in eodem. 24. Abſtu
lerunt pro pignore bouẽ vidue. & in eodem. Et vulgus pau
perum ſpoliauerunt. Pro quo hebrei legunt. Et ſuper pau-
perem acceperunt pignus ſiue abſtulerunt pign⁹. Prouer.
20. Et pro extranea aufer pignus ab eo. Ezech. 18. Pignus Pign⁹ retinere.
non retinuerit. pro quo hebrei legunt. Pignus non pigno-
rabit. & inde חבל Chabol ſiue חבלה Chabola. i. pignus vel חבל
res pignorata. vt in eodem. 18. Pignus debitori reddiderit Pignus
& in eodem. Pignus non reddentem. & in eodem. 33. Et pi
gnus reſtituerit ille impius. Amos. 2. Et ſuper veſtimentis
pignoratis accubuerunt. Item חבל Chabal. i. corrumpere חבל
vel computreſcere fedare. Nee. 1. Peccauimus: vanitate ſedu
cti ſumus. Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiõe
corrupti ſumus tibi. ſiue feditate fedati ſumus tibi. Eſa. 10. Corrũpere
Et computreſcet iugum a facie olei. Mich. 2. Propter im̄ũ-
ditiam eius corrumpetur putredine peſſima. vbi ponitur Computreſcere.
verbum & nomen ab eo deriuatum. Item ſignificat diſſipa
re vel demoliri aut diſperdere. Eccl'. 4. Et diſſipet cuncta Diſſipare.
opera manuum tuarum. Canti. 2. Capite nobis vulpes: que Demoliri.
demoliuntur vineas. Eſa. 13. Vt diſperdat omnem terram.
& in eodem. 54. Ego creaui interfectorem ad diſperdẽdũ. Diſpdere.
Iob. 34. Quia ergo ego locutus ſum ad deum: te quoq̧ nõ
prohibebo. Pro quo hebrei legunt. Quia ad deum dicitur
peperci non diſſipabo vel non diſperdam. i. ſolus deus põt
dicere peperci non diſſipabo. vel ad deũ pertinet dicere pe
perci non diſſipabo vel non diſperdam. Item ponitur pro
parturire. Ps. 7. Ecce parturit iniuſtitiam & concepit dolo
rem. Canti. 8. ibi corrupta eſt mater tua: ibi violata eſt ge-
nitrix tua. pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater parturiuit
tua. Ibi p̄turiuit geñtrix tua. Sed in hoc loco trãſlator noſter
ſecutus eſt aliã ſignificationem ſupra poſitam. & inde חבל חבל
Chebel. i. partus ſiue dolor. Eſa. 66. Anteq̃ veniret partus Partus.
eius. & in plurali חבלים Chabalim ſiue חבלי Cheble. i. do- חבלים
lores. Iob. 21. Dolores diuidet furoris ſui. & in eodem. 39. Dolores.
Et rugitus emittunt. vbi ponitur rugitus pro doloribus. ſ.
parturientium. Ps. 17. Dolores inferi circundederunt me
Eſa. 13. Torſiões & dolores tenebũt. Oſee. 13. Dolores par-
turientis venient ei. & inde חבל Chabal ſiue חבולה Chabu חבל Corruptio
la. i. corruptio vel delictum. Dan̄. 3. Et nihil corruptionis Delictum.
in eis eſt. & in eodem. 6. Et coram te rex delictum non feci.
Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere
Dan̄. 6. Et non nocuerũt mihi. Item חבל Chabal. i. obliga- חבל
re. irretire. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipſe ſe in fu- Obligare.
turũ obligat & inde חבל Chebel. i. funis vl' funicul⁹. Deut. חבל
32. Iacob funicul⁹ hereditatis eius. Ioſ. 2. Demiſit ergo eos Funiculus
per funem de feneſtra. Zach. 2. Et in manu eius funiculus Funis.
meſſorum. & in plurali חבלים Chabalim ſiue חבלי Cheble חבלים
ideſt funes. 2. Reg. 22. Funes inferni circundederunt me. 3. Funes.
Reg. 20. Ponamus itaq̧ ſaccos in lumbis noſtris & funicu-
los in capitibus noſtris. Iob. 36. Et vinciantur funibus pau-
pertatis. Ps. 15. Funes ceciderunt mihi in preclaris. Ps. 118.
Funes peccatorum circũplexi ſunt me. Eſa. 33. Et om̄es fu-
niculi eius non rumpentur. Ezech. 27. Que obuolute &
aſtricte erant funibus. Oſee. 11. In funiculis adã trahã eos.
Zach. 11. Et alteram vocaui funiculos. vbi pro funiculis po
nitur חבלים Chóblim. & poteſt etiam legi. corrumpentes חבלים
ſiue diſſipantes. Et quia terra ſiue poſſeſſio metitur cũ fu-

Digitized by Google

niculo ſicut dicitur Amos.7.Et humus tua funiculo metie
חֶבֶל tur. Ideo põitur etiam חֶבֶל Chebel.pro hereditate vel poſ
Regio. ſeſſione aut regione. Deut.3.Tradidi medie tribui manaſſe
omnem regionem argob vſq; ad terminos geſuri. Ioſ.17.
Poſſeſſio. Cur dediſti mihi terram in poſſeſſionem & ſortis & funicu
li vnius. Ezech.47.Quia ioſeph duplicem funiculum ha
חֶבֶל bet.i.duplicem poſſeſſionem vel hereditatem. Accipitur
Pedica etiam חֶבֶל Chebel.pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fu
חִבֵּל ne.Iob.18. Abſcondita eſt in terra pedica eius.& inde חִבֵּל
Chibel.i.malus nauis.eo quod in eo ligantur omnes funi
Malus nauis. culi nauis.Prouer.23.Et quaſi ſopitus gubernator amiſſo
clauo.pro quo hebrei legunt.Et quaſi dormiens in capite
חֹבֵל mali.ſ.nauis.& inde חֹבֵל Chobel.i.nauta vł gubernator na
Gubernator. uis.Ione.1.Et acceſſit ad eũ gubernator & dixit ei. Ezech.
27. Sapientes tui tyre facti ſunt gubernatores tui. & in eo
dem.Et vniuerſi gubernatores maris in terra ſtabunt.& in
תַּחְבֻּלוֹת de תַּחְבֻּלוֹת Thachbuloth.i.gubernacula.Prouer.1.Et intel
Gubernacula. ligens gubernacula poſſidebit.Et in eodem.20. Et guber
Diſpoſitio naculis tractanda ſunt bella. & in eodem.24. ponitur pro
diſpoſitione.vbi dicitur.Quia cum diſpoſitione initur bel
lum.Hebrei tamen dicũt ꝙ in predictis locis accipitur pro
conſiliis uel aſtutiis aut verſutiis.Sicut ſupra in eodem.12.
Conſilia. Vbi dicitur & conſilia impiorum fraudulẽtia: vbi ponitur
pro conſiliis.& eadem dictio ponitur in noſtra tranſlatiõe
Gubernãs pro gubernante.vt Iob.37.Vbicũq; eas voluntas gubernã
tis duxerit.Pro quo hebrei legunt.In conſiliis ſuis.i.in vo
חֶבֶל luntate ſua.Item חֶבֶל Chebel.i.cuneus.congregatio.grex.
Grex Cuneus vt.1.Reg.10.Obuium habebis gregem prophetarũ. Et in
eodem.Et ecce cuneus prophetarum .& ab hoc ſignificato
חֲבָלִים dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim.
quam ſupra diximus ſignificare funiculos. Ps.108. Funes
peccatorum circũplexi ſunt me.pro quo ipſi legunt.Cater
Cunei. ue ſiue cunei peccatorum.Et ſimiliter Zach.11.Vbi dicitur
& alteram vocaui funiculos.

חֲבַצֶּלֶת חֲבַצֶּלֶת Chabaſeleth.flos vel lilium.Canti.2.Ego flos cã
Flos Lilium. pi.Eſa.35.Et florebit quaſi lilium. & ſolum inue
nitur in predictis locis.

חָבַק חָבַק Chabac.amplexari. complecti. Gẽ.29. Cõplexuſq;
& in oſcula ruens.& in eodem.33.Amplexatus eſt eũ
Complecti amplexari. 4.Reg.4.Habebis in vtero filium.Pro quo hebrei legunt
Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habẽtes velamẽ
amplexantur lapides.Prouer.24.Glorificaberis cum eam
fueris amplexatus.Eccls.3.Tempus amplexandi & tempꝰ
longe fieri ab amplexibus.ubi ponitur verbum & nomen
Cõplicare. ab eo deriuatum. & in eodem.4. ponitur pro complicare
vbi dicitur.Stultus complicat manus ſuas.Canti.2.Et dex
tera illius amplexabitur me.Threñ.4.Amplexati ſũt ſter
חִבֻּק cora.& inde חִבֻּק Chibuc.i.amplexus ſiue amplexatio vel
Ãplexatio. complicatio.Prouer.24.Pauxillũ manus conſeres vt qui
eſcas.Pro quo hebrei legunt.Pauxillum amplexationis vł
complicationis manuum.ſ.erit tibi vt quieſcas.

חָבַר חָבַר Chabar.iungere.coniungere.congregare.colligere.
ſociare.copulare. amicitiã vł fedus inire.participare.
incantare.i.incantationes facere.Gẽ.14.Omnes hi cõue
nerunt in vallem ſilueſtrem.i.coniũcti vel cõgregati ſunt.
Cõiungere Iungere. Exo.26.Quinq; cortine ſibi iũgẽtur mutuo:& alie quinq;
nexu ſimili coherebunt.i. coniungentur. & in eodem. Ex
quibus quinq; iunges ſeorſum.& in eodem.28.Duas oras
iunctas habebit in vtroq; latere.& in eodem.Et in vnũ red
dent.Pro quo hebrei legunt.Et iungatur.ſ.in vnum. & in
eodem.36.Coniunxitq; cortinas quinq; alteram alteri.Et
מַחְבֶּרֶת in eodem.Quorum quinq; iũxit ſeorſum.Et inde dicitur
מַחְבֶּרֶת Machbereth ſiue חֹבֶרֶת Chobareth.i.illa ora cortine
in qua ponebãtur circuli vel anſe ad cõiungẽdas cortinas.
vt in p̄dicto loco. Iob.16.Cõſolarer & ego vos ſermonibꝰ.
Pro quo hebrei legunt. Coniungerẽ ſiue copularem ſuper
vos ſermones.i.cõponerẽ ſermones conſolatorios ad con
ſolandum vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi ſedes iniqui Adherere.
tatis.ideſt nunquid iungetur tibi ſedes iniquitatis. Ezech.
1.Iunctęq; erant penne eorum alterius ad alterum.& in eo.
Due penne ſingulorum iungebantur.Significat etiã ami
citias vel fedus inire aut confederari vel participare.1.Para
lip.20. Poſt hec iniuit amicitias ioſaphath rex iuda cum Amicitias inire.
ochozia rege iſrael.& in eodem.Et particeps fuit vt face
ret naues.& in eodem. Quia habuiſti fedus cum ochozia. Federari.
Dañ.11.Et poſt finem annorum federabuntur.& in eodem
Et poſt amicitias cum eo faciet dolum.ideſt poſtꝗ̄ iniuit
amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius par Participaſ.
ticipatio eius in idipſum.& inde חָבֵר Chaber.i. particeps. חָבֵר
ſocius.ſodalis.Ps.118.Particeps ego ſum omnium timen Particepſ
tium te.Prouer.28. Particeps homicide eſt. & in plurali.
חֲבֵרִים Chaberim ſiue חַבְרֵי Chabre.i.participes vł ſocii aut חֲבֵרִים
ſodales.Iudi.20.Quaſi homo vnus eadem mente vnoq; cõ
ſilio.pro quo hebrei legunt. Quaſi homo vnus participes Participes Socii.
ſiue ſocii.i.conformes in vnum.Iob.40.Cõcidant eũ ami
ci.i.ſocii vel participes.Canti.1.Ne vagari incipiã poſt gre
ges ſodalium tuorum.Eſa.1.Principes tui infideles:ſocii fu Sodales.
rum.Ezech.37.Et ſcribe ſup illud iude & filiis iſrael ſociis
eius.& in eodem.Et cuncte domus iſrael ſociorũq; eius.Po
nitur etiam חַבּוּר Chabur pro participe.vt Oſee.4. Parti חַבּוּר
ceps idolorum ephraim.Põitur etiam in genere feminino Particeps.
Malach.2.Et hec particeps tua. & inde חֶבְרָה Chebra ſiue חֶבְרָה
חֶבֶר Cheber.i.ſocietas .congregatio.participatio.Iob.34.
Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo he
brei legunt.Qui graditur in participationem vel ſocietatẽ Societas.
cum operantibus iniquitatem. Oſee.6.Participes ſacerdo
tum.pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio Cõgregatio
ſacerdotũ.& inde מְחַבְּרוֹת Mechaberoth.i.iuncture ſiue co מְחַבְּרוֹת
miſſure.1.Paralip.22.Ferrum quoq; plurimum ad clauos
ianuarum & ad cõmiſſuras atq; iuncturas.2. Paralip.24. Iuncture.
Et ligna ad cõmiſſuras edificii & ad cõtignationem domo Cõmiſſure.
rum.Item חָבַר Chabar ſignificat incantare ſiue incantatio חָבַר
nes facere.Eo quod fit cum amicitia & pacto vł participatio
ne demonum.vel cum congregatione ſerpentum.Deut.18
Ne ſit maleficus neq; incantator. Pro ꝙ hebrei legũt.Neq;
maleficus neq; incantans incantationem.ſiue neq; qui in Incantare
cantat incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab
eo deriuatum.Ps.57.Et venefici incantãtis ſapienter. Pro
quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ve
ritatem tranſtulit.Neq; incantatoris incantationes callidas Incãtator.
Eſa.47.Et propter duriciam incantatorum tuorum.Pro
uer.21.Quam cum muliere litigioſa & in domo communi
Pro quo hebrei legunt.Quam cum muliere litigioſa & in
domo incantationis.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera no
ſtra:nam poteſt ſignificare participationem vel ſocietatem חַבּוּרָה
aut congregationem: ſicut ſupra dictũ eſt.Inde חַבּוּרָה Cha
bura.i.liuor.tumor carnis.eo quod in tali percuſſione con
gregatur & congelatur ſanguis.Exo.21.Liuorem pro liuo Liuor.
re.Eſa.1.Vulnus & liuor & plaga tumens.& in eodem.55.
Et liuore eius ſanati ſumus.& in plurali חַבּוּרֹת Chaburoth חַבּוּרֹת
Prouer.20.Liuor vulneris abſtergit mala.quod in hebrea
legitur pluraliter.ſ.liuores vulneris.Ponitur etiam pro ci Liuores.
catricibus.Ps.37.Putruerũt & corrupte ſunt cicatrices mee Cicatrices
Et q̄nq; geminantur beth & res. & dicitur חֲבַרְבֻּרָה Cha חֲבַרְבֻּרָה
barbura.ideſt macula ſiue varietas.vt Hiere.13.Aut pardus Varietas
varietates ſuas.

Digitized by Google

חבש חבש Chabas.vincire.ligare.alligare.circunligare. circun
uoluere.ſanare.curare.ſternere.ſ.iumētum. Exo.29.
Alligare Et impones ei mitras.pro quo hebrei legunt. Et alligabis
Circūligare vel circunligabis eis mitras.Nam mitra circūligabatur ca-
piti cum vitta byſſina.Ps.146.Et alligat cōtritiones eorū
Eſa.30.In die qua alligauerit dominus vulnus populi ſui.
Ezech.24.Corona tua circunligata ſit tibi. & in eodē.30.
Obuoluere Et ecce non eſt obuolutum vt reſtitueretur ei ſanitas.Et in
eodem.Et faſciretur linteolis.i.obuolueretur.Et in eodem
34.Quod cōfractum eſt non alligaſtis.& in eodē.& quod
confractum fuerat alligabo.Ione.2.Pelagus operuit caput
meum.pro quo hebrei legunt.Pelagus circūligatū eſt vel
obuolutū eſt capiti meo. Ponitur etiam in noſtra trāſlatio-
ne pro ſcrutari.vt iob.28.Profunda quoq; fluuiorum ſcru
Scrutari tatus eſt.Item ponitur pro demergere.vt in eodem.40.Et
Demergere facies eorum demerge in foueam.Sed etiam in predictis lo
cis hebrei dicunt φ ſignificat ligare vel comprimere.Item
ſignificat mederi.vel ſanare.aut curare.eo quod medici li-
gant & circunuoluūt vulnera.Iob.5.Quia ipſe vulnerat &
Mederi medetur.& in eodem.34.Nunquid qui non amat iudiciū
Sanare ſanari poteſt.Eſa.1.Neq; curata medicamine.& in eodem.
חבש 61.Vt mederer contritis corde.& inde חבש Chobes.pro q̄
beatus Hieronymus tranſtulit medicum.Eſa.3.Reſponde-
Medicus. bit in die illa dicens nō ſum medicus.Hebrei tamen in pre
dicto loco interpretantur vinculatorem.i.ille qui compre-
hendit malefactores & mittit eos in vincula. Item ſignifi-
cat ſternere.ſ.iumentum.quod eſt idem quod ligare. Geñ.
Sternere 22.Et ſtrauit aſinum ſuum.Nu.22.Et ſtrata aſina profect⁹
eſt.2.Reg.16.Et cum duobus aſinis qui onerati erant ducē
tis panibus.pro quo hebrei legunt.Et cum duobus aſinis
ſtratis & oneratis ducentis panibus.& in eodem.19.Dixitq;
ei ego famulus tuus vt ſterneret mihi aſinū.3.Reg.13. Ster
nite mihi aſinum.

חבת חבת Chabath.ſartago.craticula.1.Paralip.9.Prefectus erat
Sartago eorū q̄ in ſartagine frigebantur.Scribitur ēt cū mem
מחבת in principio & dicitur מחבת Machabath. De quo vide ſu
pra in dictione חבה Chpba.

חג חג Chag. Feſtum.ſolemnitas.De quo vide infra in dictione
ſequenti.

חגג חגג Chagag.feſtum celebrare.ſacrificare.circundare.gira-
re.cōmouere.turbare.Ps.41.In voce exultatiōis & cō
feſſionis ſonus epulantis.pro quo beatus Hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.In voce lau-
Feſtum celebrare. dis & confeſſionis multitudinis feſta celebrantis.& cōmu-
niter ſcribitur cum ſimplici guimal.Leuit.23.Celebrabitis
ferias domini ſeptem dieb⁹.& in eodem.Celebrabitiſq; ſo-
lēnitatem eius.& in eodem.Et menſe ſeptimo feſta celebra
bitis.Naum.1.Celebra iuda feſtiuitates tuas. Zach.14.Ce-
lebrent feſtiuitatem tabernaculorum.ponitur etiam pro ſa
Sacrificare crificare.ſ.ſacrificia que in ſolēnitatibus ſolebant offerri.
Exo.5.Dimitte populum meum vt ſacrificet mihi in deſer
חג to.& inde חג Chag.i.feſtum.feſtiuitas.ſolēnitas.ferie.Exo.
Solēnitas 10.Eſt enim ſolēnitas dei noſtri.& in eodem.32.Cras ſolē-
nitas domini eſt.Leuit.23.Solēnitas azymorū domini eſt.
Ferie. Dies feſt⁹. & in eodem.Erunt ferie tabernaculorum ſeptem diebus.
Deut.16.Et celebrabitis diem feſtū hebdomadarum. & in
חגים plurali חגים Chagim ſiue חגי Chage.vt Eſa.29.Solēnitates
Solēnitates Feſtiuitates euolute ſunt.Ezech.45. In ſolemnitatibus & in calendis.
Amos.5.Odi proieci feſtiuitates veſtras. Accipitur etiam
חג חג Chag.pro ſacrificio aut pecude vel animali quod offere
batur in ſolēnitate.Exo.23.Neq; remanebit adeps ſolēni-
tatis mee vſq; mane.i.adeps animalis quod offertur in ſo-
lēnitate.Ps.117.Conſtituite diem ſolemnem in condenſis.
Pro quo hebrei legūt.Ligate ſacrificium.ſ.ſolēne vel pec⁹ Pecus.
quod offertur in ſolēnitate in condenſis.Malach.2.Et diſ-
pergam ſuper vultū veſtrū ſtercus ſolēnitatū veſtrarū.ideſt
ſtercus aialiū que offerebātur in ſolemnitatib⁹:ſicut expo-
nūt hebrei.Significat etiā pdicta dictio חג Chag girare vel
circūdare.Iob.26.Terminū circundedit aquis.& de hoc vi Circūdare
de infra in dictione חוג Chug.Et quia in ſolēnitate fit com
motio & tumultus ppli:ideo ponitur etiā pro turbare. Ps. Turbare
106.Turbati ſunt & moti ſunt ſicut ebri⁹.& inde deriuatur
ſequens dictio.

חגא Chaga.turbatio.pauor.Eſa.19.Et erit terra iuda egy- חגא
pto in pauorem. Pauor

חגב Chagab.quoddā genus locuſte.vt Leuit.11.Atq; locu חגב
ſta:ſingula ſecūdū genus ſuū.Eccl's.12. Et impingua- Locuſta
bitur locuſta.& in plurali חגבים Chagabim.Nu.13.Quib⁹ חגבים
comparati quaſi locuſte videbamur. Locuſte

חגה Chaga.foramen.ſciſſura.& ſcribitur cum vau loco he חגה
& inuenitur tm̄ in nūero plurali.ſ.חגוי Chague. vt Cā חגוי
ti.2.Colūba mea in foraminibus petre. Abdie.1. Habitātē Foramina
in ſciſſuris petrarum.

חגר Chagar.cingere.accingere.circunligare.contrahere. חגר
Exo.12.Renes veſtros accingetis.& in eodem.29. Ac
cingeſq; eos baltheo. Leuit.16. Accingetur zona linea.3. Accingere
Reg.20.Accingerunt ſaccis lumbos ſuos.Ps.44.Accinge
re gladio tuo ſuper femur tuum.Ps.64.Et exultatione col
les accingentur.Ps.75.Et reliquie cogitationis diē feſtum
agent tibi.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.Reliquiis ire accingeris.Prouer.31.Accin
xit fortitudine lumbos ſuos.Ezech.7.Accingent ſe ciliciis
Ponitur ēt pro cōtrahere.2.Reg.22.Et cōtrahentur in an- Cōtrahere
guſtiis ſuis.& inde חגור Chagur ſiue חגר Choger.i.accinct⁹ חגור
ſiue accingens.2.Reg.6.Porro dauid erat accinctus ephod Accinctus
lineo.& in eodem.21.Et accinct⁹ erat enſe nouo.3.Reg. 20
Ne glorietur accinctus eq; vt diſcinct⁹.& in gñe feminino
חגרת Chagarath.i.accincta.vt Ioel.1.Quaſi virgo accīcta חגרת
ſacco.& inde חגר Chagor.i.cingulū vel cinctoriū. balthe⁹. Accincta חגר
zona.Prouer.31.Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur Cingulum
etiā in genere feminino.& dicitur חגורה Chagora.3.Reg.2 חגורה
Et poſuit cruorem belli in baltheo ſuo.4.Reg.3.Conuoca Baltheus.
uerunt oēs qui accīcti erāt baltheo.Eſa.3.Et pro zona fu Zona
niculus.& aliqñ additur mem in principio.vt in eodem.3.
Et pro faſcia pectorali cilicium. Pro quo hebrei legunt.Et
pro faſcia cinctoriū vel cingulum ſacci.& in plali חגרת Cha חגרת
goroth.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit perizoma
ta.vt Geñ.3.Et fecerunt ſibi perizomata. Perizomata

חד Chad.in lingua chaldaica ſignificat vnū.Dañ.2.Et ecce חד
quaſi ſtatuā vnā.& in ſermone chaldaico eſt gñis maſcu
lini.& in gñe feminino ſcribitur cū aleph vel he in fine.& Unus.
dicitur חדא Chada ſiue חדה Chada.Dañ.2.Vna eſt de vo- חדא
bis ſententia.Eſdre.4.Scripſerunt epiſtolam vnam. Una.

חדד Chadad.acuere.velocē eſſe.& cōiter ſcribitur cū ſim- חדד
plici daleth.Prouer.27.Ferrū ferro acuitur:& homo Acuere
acuit faciē amici ſui.Ezech.21.Gladius exacutus eſt & lima
tus.& in eodem. Vt cedat victimas exacut⁹ eſt.Scribitur ēt
cum littera aleph ante cheth.vt Ezech. 21.Exacuere valde Exacuere
ad dexteram & ad ſiniſtram.Significat etiam velocem eſſe.
Abach.1.Et velociores lupis veſpertinis.Sed etiam in hoc Velocē eē.
loco hebrei legunt.& acutiores ſunt lupis veſpertinis.i.ha-
bent dentes acutiores ad deuorandū:φ lupi in veſpere. &
inde חדה Chadda.i.acuta.vt Eſa.49.Et poſuit os meū q̄ſi חדה
gladium acutum.& in hebreo ponitur in genere feminino Acuta.
quia gladi⁹ in hebreo ē feminini gñis.& inde חדודי Chad חדודי
dude.Pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit.Radios:eo qd̄

Digitized by Google

tendunt ad acuitatem.Iob.41.Sub ipſo erunt radii ſolis.

חָדָה Letari. Letificare. Vnire.

חָדָה Chada.letari.gaudere.letificare.vnire.Exo.18. Letatuſq; eſt iethro ſuper omnibus bonis.Ps.20.Letificabis eum in gaudio.Significat etiam vnire vel conuenire.vt Gen̄.49.Et in cetu illorū nō ſit gloria mea.pro quo he.le. Et in cetu illorum nō vniatur vel nō cōueniat gloria mea. Iob.3.Non computetur in diebus anni..pro quo hebrei legunt.Non vniatur in diebus anni vel non ſit vnus ex diebus anni.Nam in lingua chaldaica ſignificat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יָחַד Iachad.& inde חֶדְוָה Chedua.i.gaudiū.vt.1.Paralip.16.Fortitudo & gaudiū in loco eiꝰ.Nee.8.Gaudiū em̄ dn̄i erit fortitudo vr̄a.Itē חַדָּה Chadda.in lingua chaldaica ſignificat pectus.Dan̄.2.Pectꝰ autem & brachia de argento.

חֶדְוָה Gaudium. חַדָּה Pectus.

חָדַל Ceſſare Deſinere Recedere Deeſſe Deſerere Quieſcere

חָדַל Chadal.ceſſare.deſinere.dereliquere.deſerere.dimittere.recedere.quieſcere.Gen̄.2.Et ceſſauerunt edificare ciuitatem.& in eodem.41.Et copia menſuram excederet.pro quo hebrei legunt. Vſquequo deſiit numerari: qm̄ non erat nūerus.Sed btūs Hieronymꝰ tranſtulit ſenſū Exo.9.Et ceſſauerunt tonitrua.& in eodē.Et ceſſabunt tonitrua.& in eodē.14.Recede a nobis vt ſeruiamꝰ egyptiis Deut.15.Non deerunt pauperes in terra. Iudi.5. Ceſſauerunt fortes in iſrael & quieuerunt.& in eo. Nunquid poſſū deſerere pinguedinem meam.& in eodē. Nūquid poſſum deſerere dulcedinē meā.1.Reg.12.Abſit autē a me hoc peccatum in dn̄o vt ceſſem orare pro vobis. Iob.3. Ibi impii ceſſauerūt a tumultu.Ps.38.Vt ſciam quid deſit mihi.Prouer.19.Non ceſſes audire fili doctrinā.ſignificat etiam quieſcere qn̄ ponitur pro ceſſare vel deſinere.Iudi.15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē:& tunc quieſcam.Iob.14 Vt quieſcat donec optata veniant. Eſa.1. Quieſcite agere peruerſe.& in eodem.2.Quieſcite ergo ab homine.& in eodem.24.Quieuit ſonitus letantium.Ezech.2.Si forte audiant & quieſcāt.& in eo.3.Qui audit audiat:& qui quieſcit quieſcat.Amos.7.Dn̄e deus quieſce obſecro.Zach.11.Et ſi non quieſcite.& inde חֶדֶל Chadel.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit quietem.Eſa.38.Non aſpiciam hominē vltra & habitatorem quietis.& inde חָדֵל Chadal.pro qꝫ beatus Hieronymus tranſtulit nouiſſimum .i.deſpectum vel derelictum.Eſa.53.Deſpectum & nouiſſimum virorum.

חֶדֶל Quies. חָדֵל Nouiſſim?

חֵדֶק Spina. Paliurus.

חֵדֶק Chadech.ſpine genus.vt Prouer.15.Iter pigrorū qſi ſepes ſpinarum.In alio vero loco beatꝰ Hieronymus tranſtulit.Paliurum.Mich.7.Qui optimus in eis eſt quaſi paliurus.

חֶדֶר Cubiculū.

חֶדֶר Cheder.cubiculum ſiue locus interior:aut penetrale. Exo.8.Et ingredientur domū tuā & in cubiculum lectuli tui.3.Reg.20.Ingreſſus eſt ciuitatem in cubiculū qđ erat intra cubiculum.& in eodem.22.Quando ingredieris in cubiculum intra cubiculum vt abſcondaris Canti.3.Et in cubiculum genitricis mee.& aliquādo ſcribitur cum he in fine.vt Gen̄.43.Et introiēs cubiculum fleuit.Iudi.15. Cū cubiculū eius ſolito vellet intrare.& in plurali חֲדָרִים Chadarim ſiue חַדְרֵי Chedre.i.cubicula vel cellaria.Eſa.26.Vade popule meꝰ intra in cubicula tua.Prouer.24.In doctrina replebuntur cellaria.Ponitur etiā pro partibus interioribus vel pro penetralibus.vt Deut.32.Et intus pauor.pro qꝫ hebrei legunt.Et de interioribus pauor.ſ.erit.Iob.9.Et interiora auſtri.& dicūt aliqui ꝙ ſunt ſtelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum.& quia non videntur ab hominibus exiſtentibus in parte ſeptentrionali dicuntur interiora auſtri.& in eodem.37.Ab interioribus egredietur tempeſtas.Prouer.7.Penetrantes interiora mortis.& in eodem.18.Et ipſa perueniunt vſq; ad interiora mortis. Ponitur etiam pro abſcondito.vt Ezech.8.Et vnuſquiſq; in abſcondito cubilis ſui.& inde verbum חֹדֶרֶת Chodereth.ideſt in cubiculum vel in abſconditum ingredi facies.ſ. propter timorem vel terrorē.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit obſtupeſcere faciet.vt Ezech.21.Hic eſt gladius occiſionis magne qui obſtupeſcere eos faciet.

חֲדָרִים Cubicula. Cellaria. Interiora.

Abſcōdit חֹדֶרֶת Obſtupeſcere faciet

חָדַשׁ Innouare Renouare Inſtaurare

חָדַשׁ Chadas.innouare.renouare.inſtaurare.1. Reg.11. Et innouemus ibi regnū.Ps.50.Et ſpm̄ rectū innoua in viſceribus meis.Ps.103.Et renouabis faciem terre.Iob.10. Inſtauras teſtes tuos contra me.Eſa.61.Et inſtaurabunt ciuitates deſertas.& inde חָדָשׁ Chadas ſiue חֲדָשָׁה Chadaſa.ideſt nouus:noua:nouum.vt Exo.1.Surrexit iterea rex nouus ſuper egyptū.Leuit.23.Et ſic offeretis ſacrificiū nouū dn̄o.& in eo.26.Et vetera nouis ſupuenientibꝰ proiicietis. Deut.20.Quis eſt hō qui edificauit domū nouā.& in eodē 24.Cū acceperit hō nuper vxorē.pro quo he.le.Cum acceperit hō vxorē nouā.2.Reg.21.Et accinctus erat enſe nouo & in hebreo non habetur enſe: ſed ſubintelligitur. Eccl's.1. Nihil nouū ſub ſole.& in plurali חֲדָשִׁים Chadaſim.i.noui ſiue noua.Deut.32.Noui recenteſq; venerunt. Iudi.5. Noua bella elegit deus.Canti.7.Noua & vetera dilecte mi ſeruaui tibi.Threñ.3.Noui diluculo mlta eſt fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chodes.i.menſis.& dicitur ſic propter nouā lunam que fit in principio cuiuſlibet mēſis apud hebreos:quia hebrei cōputant annum per menſes lunares.Gen̄.8. Requieuitq; arca menſe ſeptimo decima ſeptima die mēſis ſuper montes armenie.Exo.12.Menſis iſte vobis principiū menſium.Leuit.16.Menſe aūt ſeptimo decima die menſis.Nu.11.Sed vſq; ad menſem dierū.Eſa.66.Et erit menſis ex menſe.Oſee.5.Nunc deuorabit eos menſis cum partibus ſuis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodaſim.i.menſes.Gen̄.38.Poſt tres menſes nunciauerunt iude.Iob.14.Numerus menſiū eius apud te eſt.Eſa.47.Et ſupputabāt menſes. Accipitur etiā חֹדֶשׁ Chodes.pro prima die menſis.i.pro calendis.1.Reg. 20.Ecce calende ſunt craſtino.& in eo.Cras calēde ſunt. & in eodē.Et venerunt calende.4.Reg.4.Hodie nō ſunt calende.Ezech.45.In ſolēnitatibus & in calēdis.vbi pōitur חֳדָשִׁים Chodaſim in plurali.Et in eo.46.Et adorabit populus terre ad oſtiū porte illius in ſabbatis & in calendis coram dn̄o.Ponitur ēt in noſtra tranſlatiōe pro menſtruo:eo qđ accidit mulieribus in quolibet menſe.Hiere.2.In menſtruis eius inueniēt eam.Sed etiā in hoc loco hebrei legūt. In menſe ſuo inuenient eam.

חָדָשׁ Nouus Nouum. Noua. חֲדָשִׁים Noui. חֹדֶשׁ Menſis. חֳדָשִׁים Menſes. חֹדֶשׁ kalende. חֳדָשִׁים menſtruus.

חֲדַת Chadath.in lingua chaldaica ſignificat innouare ſiue nouum.Eſdre.6.Et ordines de lignis nouis.

חֲדַת Nouum.

חוֹב Chob.Debitum ſiue debitor.vt Ezech.18. Pignus debitori reddiderit.& inde verbū חִיֵּב Chiieb.i. cōdenare.Dan̄.1.Condemnabitis caput meū regi.

חוב Debitor. חיב Cōdēnare.

חוּג Chog.circūdare.gyrare.vt Iob.26.Terminū circundedit aquis. & inde חוּג Chug.i. circulus.gyrus. circinus. Prouer.8.Quādo certa lege & gyro vallabat abyſſos. Eſa. 40.Et ſedet ſuper gyrū terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob.22.Et circa cardines celi perambulat.& aliqn̄ additur mem in principio:& dicitur מְחוּגָה Mechuga.pro qꝫ beatus Hieronymꝰ trāſtulit circinū.vt Eſa.44. Et in circino tornabit illud.

חוג Circūdare. חוג Gyrus. Cardo. מְחוּגָה Circinus.

חוּד Chud.enigma vel problema proponere.vt ſi latine poſſet dici enigmatizare vel problematizare.Iudi.18.Proponam vobis problema.& in eo.Propone problema tuum Ezech.17.Fili hominis propone enigma.& inde חִידָה Chida.i.problema vel enigma.vt in locis predictis.& in plurali חִידוֹת Chidoth.Nu.12.Palā & nō per enigmata deum videt.3.Reg.10.Venit tentare eū in enigmatibus. Prouer.1.

חוד problema proponere. חִידָה חִידוֹת Enigmata.

Digitized by Google

Verba ſapientum & enigmata eorum. Abach.2. Nunquid non omnes iſti ſuper eum parabolam ſument & loquelam enigmatū eius.& inde אחידן Achidan: q̄d in lingua chaldaica ſignificat ſecreta enigmata. Dañ.5. Interp̄tatio ſomniorum & oſtenſio ſecretorum.

אחידן

חוה Oſtendere Indicare אחוה

חוה Chaua.annunciare.oſtendere.indicare.Iob.15.Oſtẽdam tibi audi me.& in eodem.32. Oſtendā vobis etiā ego meā ſapientiā.& in eo.Et oſtendā ſcientiā meā.& in eodē.36.Suſtine me paululū & indicabo tibi.& in lĩgua chaldaica ſcribitur aliq̄ñ cum aleph in fine loco he.Dañ.2.Et interp̄tationē eius indicabimus.& inde אחוה Achaua: p̄ additionem aleph in principio.i.indicatio ſiue annunciatio. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit enigmata. Iob.13. Et enigmata mea percipite aurib⁹ veſtris. Pro quo hebrei legunt.Et annunciationem meā vel indicationem meam in auribus veſtris.ſ.percipite. Inde חות Chauoth.i.oppida aut ville ſiue vici. Nu.32.Et occupauit vicos eius. & in eodem.Quos appellauit auothiair.i.villas iair.

Enigmata חות Vici. Ville.

חוז מחוז Portus.

חוז Choz.prouincia.regio.portus.& additur mem in principio.& dicitur מחוז Machoz. Ps.106. Et deduxit eos in portū voluntatis eorū.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.

חוח Abdita חוח

חוח Chauach.locus abditus ſubterraneus.& ſolum inuenitur in numero plurali.1.Reg.13.Et abſconderunt ſe in ſpeluncis & in abditis.Item חוח Choach.i.ſpina.De quo vide ſupra in dictione חח Chach.

חוט Filum Funicul⁹. Vitta. Parietes cōponere

חוט Chut.filū.funiculus.Geñ.14.A filo ſubtegminis vſq; ad corrigiam caligę non accipiam.Eccſ.4.Et funiculus triplex difficile rumpitur.Ponitur etiā pro vitta.Cāti.4.Sicut vitta coccinea labia tua. Item חוט Chut in lingua chaldaica ſignificat parietes componere vel inuicem coniungere ſicut vnus pannus cum alio coniungitur filo. Eſdre.4.Et parietes componentes.& inde in lingua chaldaica ſarcinator dicitur חיט Chaiat.

חיל חול Contremiſcere. Infirmari Dolere. obſtetricaſ Parturire obſtetricaſ Dolere. Parere Dolere.

חול Chul.dolere.parturire.cruciari. contremiſcere. obſtetricare. Infirmare ſiue infirmatum eſſe.vulnerare. Expectare.cōquieſcere.reſidere.morari.venire.formare.creare.tripudiare ſiue choros ducere.& aliq̄ñ ſcribitur ſine vau in medio.& q̄nq; mutat vau in iod.ſ.q̄ñ eſt verbū tertie cōiugationis.Quinq; etiam ſcribitur cū duplici lamed in fine. ſcilicet q̄ñ eſt verbū quarte cōiugationis: vt patebit in locis ſequentibus.Deut.2.Et in more parturientiū cōtremiſcāt. Iob.9.Cūctis diebus ſuis impius ſuperbit.pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus ſuis impi⁹ dolet ſiue infirmatur aut cruciatur.& in eo.26.Ecce gigantes gemūt ſub aquis.i.dolent vel cruciantur.Ponitur etiā in eodem pro obſtetricare vbi dicitur.Obſtetricāte manu ei⁹ eductus eſt coluber tortuoſus.& in eo.39.Parturientes ceruas obſeruaſti. Ps.9.Inquinate ſunt vie illius in omni tempore.Pro quo btūs Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit.Parturiunt vie eius in omi tpe.i.doloribus vel cruciatibus plene ſunt.Ps.29.Vox dñi preparantis ceruas. pro quo beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Vox dñi obſtetricans ceruas.Eſa.13.Quaſi parturientes dolebunt. & in eo.23.Non parturiui & non peperi. & in eo. Dolebūt cum audierint de tyro.& in eo.26.Dolens clamat in doloribus ſuis.& in eo.Et quaſi parturiuim⁹.& in eo.45.Et matri quid parturis.& in eo.51.Et ad ſaram que peperit vos.i. dolores partus ſuſtinuit.& in eo.54.Hinni que non pariebas.& in eo.66.Anteq̄ parturiret peperit.& in eo.Nūquid parturiet terra in die vna.& in eo.Quia parturiuit & peperit ſion filios ſuos.Hiere.4.Vocem eñi quaſi parturientis audiui.& in eo.Vētrē meū doleo.& in eo.5.Percuſſiſti eos & non doluerunt.& in eodē.Et a facie mea non dolebitis.

Ezech.30.Quaſi parturiens dolebit.Mich.4.Dole & ſatage filia ſion.Ponitur etiam pro cruciari.vt Ioel.2. A facie eius cruciabuntur populi.Item ponitur pro cōmouere ſiue contremiſcere vel cōturbare.Ps.28.Vox dñi cōcutiẽtis deſertū: & cōmouebit dñs deſertum cades.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Vox dñi parturire faciens deſertum: parturire faciens dñs deſertum cades.Poteſt etiam legi ſic. Vox dñi cōtremiſcere faciens deſertū: cōtremiſcere faciens dñs deſertum cades.Ps.96.Vidit & commota eſt terra. Sed btūs Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve.trāſtulit.vidit & cōtremuit terra.Ps.113.A facie dñi mota eſt terra.Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. A facie dñi contremiſcit terra. Hiere.51.Cōmouebitur terra & conturbabitur.Item ponitur pro infirmari.vt Mich.1.Quia infirmata eſt in bonum Eccſ.5.Eſt & alia infirmitas peſſima.De quo vide infra in dictione חלה Chala.Ponitur etiā pro vulnerare.1. Reg.21. Et vulneratus eſt vehementer a ſagittariis.Eſa.51.Vulneraſti draconem.& in eo.53.Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt propter iniquitates nr̄as. Inde חיל Chil.i.dolor. Ps.47.Ibi dolor vt parturientis.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חילה Chila.i.dolor.vt Iob.6.Et affligens me dolore.& aliquando duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חלחל Chalchal.i.doluit ſiue conſternatus eſt dolore.vt. Eſter.4.Q̄d audiens cōſternata eſt.& inde חלחלה Chalchala.i.dolor.anguſtia.ut Eſa.21.Propterea impleti ſunt lumbi mei dolore. Ezech.30.Et erit pauor in ethiopia.& in eo. Et erit pauor in eis.vbi ponitur pro pauore.Ponitur etiā pro defectione. Naum.2.Et defectio in cunctis renibus.Sed in predictis locis hebrei interpretantur dolorem.Ponitur etiam predicta dictio חול Chul.pro diſſipare.Prouer.25.Vent⁹ aquilo diſſipat pluuias.vide etiā infra in dictione חלל Chalal.& in dictione חלה Chala. Significat etiā expectare vel preſtolari. vt Geñ.8.Expectatis aūt vltra ſeptem diebus.Iudi.3.Expectantes diu donec erubeſceret.Iob.35.Iudicare coram illo & expecta eum.Ps.36.Subditus eſto dño & ora eum.pro q̄ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit. Tace dño & expecta eum.Threñ.3.Bonū eſt preſtolari cū ſilētio ſalutare dñi. Vide etiā de hoc infra in dictione יחל Iachal.Ponitur etiā pro permanere.Iob.20.Et propterea nihil permanebit de bonis eius.Item ſignificat conquieſcere ſiue morari aut venire vel reſidere.vt.2.Reg.3.Et veniat ſuper caput Ioab.Hiere.23.Et tempeſtas erūpens ſuper capita impiorum veniet.vbi etiā ponitur pro erumpēs. & in eodem.30.In capite impiorum cōquieſcet.Oſee.8. Et quieſcent pauliſper ab onere regis & principum. Ponitur etiā in noſtra tranſlatione pro incipere.vt Threñ.4.Et non ceperunt in ea manus.Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & non metate ſunt ſiue non quieuerūt aut non morate ſūt in ea manus vel loca: quia in momento & abſq; mora ſubuerſa fuit ſodoma.Oſee.11.Cepit gladius in ciuitatibus ei⁹ vbi etiā hebrei legunt.Reſedit ſiue moratus eſt aut quieuit gladius in ciuitatibus eius.Significat etiam creare vel formare.vt Deut.32.Et oblitus es dei creatoris tui.Ps.89. Et formaretur terra & orbis.Prouer.8.Ante oīes colles ego parturiebar.Pro quo hebrei legunt. Ante oēs colles formata vel creata ſum.Pōt etiā ſignificare ſicut eſt in littera nr̄a: vt ſupra dictum eſt.Ponitur etiā pro cōcipere. Ps.50. Ecce eñi in iniquitatibus conceptus ſum.Prouer.8. Adhuc non erant abyſſi & ego concepta eram.Ponitur etiam pro determinare.vt Prouer.26.Iudicium determinat cauſas. Sed ēt in hoc loco hebrei dicūt q̄ ſignificat formare vel creare.& legunt ſic.Magnus ſiue princeps creat vel format oīa: aut

Cruciari. Cōmouere Infirmari Vulnerare חיל Dolor. חילה Dolor. חלחל Cōſternari חלחלה Dolor. Pauor Defectio חול Diſſipare. Expectare. preſtolari. permaneſ. Venire. Cōqeſcere. Incipere. Reſidere Creare. Formare Cōcipere determinaſ.

Digitized by Google

ſuſtentat omnia. Nam pro eo qđ in predicto loco eſt iudi-
ciũ in hebreo habetur רַב Rab: qđ ſi ſcribatur cũ pũcto hi-
ric & legatur רִיב Rib: tũc ſignificat iudicium: ſicut eſt in lit-
חול tera noſtra. ſignificat etiam חול Chol. tripudiare ſiue Cho-
Ducere choros. ros ducere. Iudi. 21. Cũqꝫ videritis filias ſilo adducendos
מָחוֹל choros ex more ꝓcedere. & in eo. De his que ducebãt cho-
Chorus ros. & inde מָחוֹל Machol ſiue מְחֹלָה Mechola. i. chorus. vt
Ps. 149. Laudent nomen eius in choro. Canti. 7. Quid vi-
debitis in ſunamite niſi choros caſtrorũ. Quod in hebreo
legitur in numero ſingulari. ſ. quid videbitis in ſunamite
מְחֹלוֹת quaſi chorum caſtrorum. Hiere. 51. Tũc letabitur virgo in
choro. & in plurali מְחֹלוֹת Mecholoth. Exo. 50. Egreſſeqꝫ
Chori ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & choris. &
חול in eodem. 32. Vidit vitulũ & choros. Item חול Chol. i. are-
Arena. na. Deut. 33. Et theſauros abſconditos arenarum. Ps. 138.
Et ſuper arenã multiplicabuntur. Oſee. 1. Et erit numerus
filiorum iſrael quaſi arena maris. Põitur etiam pro palma
Palma arbore. Iob. 29. Et ſicut palma multiplicabo dies. Sed etiã
in hoc loco hebrei legunt. Et ſicut arena multiplicabo dies
Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomen cuiuſdam
חול auis ſic nominate: que eſt longiſſime vite. Item חול Chol.
Profanũ. ideſt profanũ. laicũ. pollutum. contaminatum. De quo vi-
de infra in dictione חָלַל Chalal.

חום חוּם Chum. fuluum, ruffum. fuſcum. Geñ. 30. Et quodcũqꝫ
Fuluum. fuluum & maculoſum variumqꝫ fuerit. & in eodẽ. Et
omnia que non fuerit varia & maculoſa & fulua. Ponitur ẽt
pro nigro. vt in eo. Cũctum aũt gregem vnicolorem. i. al-
Niger. bi & nigri velleris tradidit in manu filiorũ ſuorũ. pro quo
hebrei legunt. Omnẽ in quo erat album: & oẽm nigrum in
arietibus tradidit in manibus filiorũ ſuorũ. & etiã in locis
חום predictis pro fuluo hebrei legũt nigrum. Item חום Chom
Calor. . i. calor ſiue calidꝰ. De qͦ vide infra in dictiõe חָמַם Chamã.

חוס חוּס Chus. parcere. miſereri. vt Geñ. 45. Neqꝫ dimittatis
quicq̃ꝫ de ſupellectili veſtra. pro quo he. le. Et oculus
Parcere veſter non parcat ſiue non miſereatur ſuper ſupellectilia
veſtra: ſiue ſuper vaſa veſtra. Deut. 13. Neqꝫ parcat ei oculꝰ
tuus. 1. Reg. 24. Sed pepercit tibi oculus meus. Ps. 71. Par-
cet pauperi & inopi. Eſa. 13. Super filios non parcet oculus
eorum. Hiere. 13. Non parcam & nõ cõcedam. Vbi ponitur
Miſereri pro concedere. pro quo he. le. Non parcã neqꝫ miſertus ero
Flecti. ſiue non miſertus ero & non parcã. & in eo. 21. Et nõ flecte-
tur neqꝫ parcet neqꝫ miſerebitur. Vbi ponitur pro flecti.
ſcilicet miſericordia. pro quo he. le. Non parcet ſuper eos
neqꝫ parcet neqꝫ miſertus erit. Ezech. 7. Et non parcet ocu-
lus meus ſuper te. & in eo. 16. Nõ pepercit ſuper te oculꝰ. &
in eodẽ. 20. Et pepercit oculus meus ſuper eos vt non inter-
ficerem eos. & in eo. 24. Neqꝫ parcã neqꝫ placabor. Ioel. 2
Parce dñe populo tuo. Ione. 4. Tu doles ſuper hederã. i. tu
miſertus es ſiue pepercisti ſuper hederam. & in eo. Et ego
non parcam ſuper niniue. & aliquando ſcribitur ſine vau.
vt in aliquibus locis predictis.

חוף חוּף Choph. portus. littus maris. De quo vide infra in dictio-
Portus ne חָפַף Chaphah.

חוץ חוּץ Chus. foris. foras. forinſecus. extra. extrinſecus. preter
excepto. vicus: ſiue callis: aut platea. & quandoqꝫ appo-
nitur ei littera beth: ſiue littera mem: aut lamet: & dicitur
בַּחוּץ Bachus ſiue מִחוּץ Michus. aut לַחוּץ lachus. Geñ. 6. Et
Extrinſecꝰ bitumine linies eam tam intrinſecus q̃ꝫ extrinſecꝰ. & in eo-
Extra dem. 19. Eduxerunt eum & poſuerũt extra ciuitatẽ. & in eo-
Foris. dem. 24. Cur foris ſtas. Exo. 25. Et deaurabis eã auro puriſ-
ſimo intꝰ & foris. Deut. 24. Sed ſtabis foris. & in eo. 32. Fo-
ris vaſtabit eos gladius. Prouer. 1. Sapientia foris predicat.
Ezech. 41. Et vſqꝫ ad domũ interiorem & forinſecus. & ali-
quando ſcribitur cũ he in fine. & dr̃ חוּצָה Chúſa. vt Geñ. 15 חוּצָה
Eduxitqꝫ eum foras. & in eo. 24. Qui feſtinus egreſſus eſt Foras.
ad hominẽ vbi erat fons. pro quo he. le. Et cucurrit labã ad
hominẽ foras ad fontẽ. Prouer. 5. Deriuentur fontes tui fo-
ras. Ezech. 40. Et ad latus exteriꝰ quod aſcendit ad oſtium Exterius
porte. Significat etiã preter. ſiue excepto. vt Eccl̃s. 2. Quis
ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Pro quo he. le. Quis
deuorabit ſiue quis mãducabit: & quis deliciis affluet pre- Preter
ter me. i. pluſq̃ꝫ ego. Vide etiã de hoc in dictione חוּשׁ Chus
cum ſin in fine. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie pa- Excepto.
nis excepto pulmẽto. Hebrei tñ in predicto loco legũt ſic.
vt daretur ei torta quottidie panis de vico ſiue de calle pani-
ficũ vł piſtorũ. Nã ponitur ẽt pro calle vel platea. vt. 3. Reg.
20. Fac tibi plateas in damaſco. Iob. 5. Et irrigat aquis vni- Platea
uerſa. pro quo he. le. Et mittit aquas ſuper faciẽ platearum
vel calliũ. Eſa. 51. Et quaſi via tranſeuntibꝰ. pro quo he. le. Callis
Et quaſi callis tranſeuntibꝰ. Hiere. 5. Circuite vias ierusalẽ.
Pro quo he. le. Circuite calles ſiue plateas ieruſalem. & in eo-
dem. 7. Et in plateis ieruſalẽ. & inde חִיצוֹן Chiſon. i. extrinſe- חִיצוֹן
cus. forinſecus. exterior vł exterius. 3. Reg. 6. Quaſi promi-
nentes de pariete & egredientes. & ſequitur in hebreo. In-
trinſecus & extrinſecus. & in eo. Sed & pauimentum domꝰ Extrinſecꝰ
texit auro intrinſecus & extrinſecus. Ezech. 41. Intrinſecꝰ
& forinſecus ad menſuram. Scribitur etiã cum he in fine & Forinſecꝰ.
dicitur חִיצוֹנָה Chiſona. vt in eodem. 42. Et eduxit me ad חִיצוֹנָה
atrium exterius. & in eodem. Et contra pauimentum ſtratũ
lapide atrii exterioris. & in eodem. 44. Cũqꝫ egredientur Exterius
ad atrium exterius.

חוֹק Choc. preceptum. legitimũ. inſtitutio. ſtatutũ. conſue- חוק
tudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חָוַר Chauar. erubeſcere. Eſa. 29. Neqꝫ modo vultus eiꝰ eru- חָוַר
beſcent. Item חוּר Chur. ſignificat colorem aereum. vt Erubeſcere.
Eſter. 1. Et pendebãt ex om̃i parte tentoria aerei coloris & חוּר
carbaſini. & in eo. 8. Fulgebat veſtibꝰ regiis hyacinthinis vi- Aereus color.
delicet & aereis. hebrei tñ dicunt ꝙ ſignificat album. Nã in
lingua chaldaica חִיוָּר Chiuar ſignificat album vel candidũ Candidũ
Dañ. 7. Veſtimentum eius cãdidum quaſi nix. & inde חֹרִי חִיוָּר
Chori. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit farinam. eo Albus. חֹרִי
quod eſt alba. Geñ. 40. Quod tria caniſtra farine haberem Farina
ſuper caput meũ. Item חוֹר Chur. foramen. ſpelunca. cauer- חוֹר
na. 4. Reg. 12. Aperuitqꝫ foramen deſup. Canti. 5. Dilectus Foramen.
meus miſit manũ ſuam per foramẽ. Eſa. 11. Et delectabitur
infans ab vbere ſuper foramen aſpidis. & in plurali חוֹרִים חוֹרִים
Chorim ſiue חוֹרֵי Chore. pro quo beatus Hieronymꝰ trãſtu-
lit cauernas ſiue ſpeluncas. 1. Reg. 13. En hebrei egrediun-
tur de cauernis. Iob. 30. Et in cauernis terre vel ſup glareã. Cauerne
Naũ. 2. Et impleuit preda ſpeluncas ſuas. Eſa. 19. Et texen- Spelunce
tes ſubtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia. eo quod
ſunt plena foraminibus. põitur ẽt pro ſtercore. vt Eſa. 36. Stercora.
Vt comedant ſtercora ſua. & inde מַחֲרָאוֹת Mochraoth. i. la- מַחֲרָאוֹת
trine. 4. Reg. 10. Et fecerunt pro ea latrinas. Sed in margie Latrine
habetur מוֹצָאוֹת Moſaoth. quod interpretatur egreſſiones
. Itẽ חוֹר Chor. i. optimus ſeu nobilis aut liber vel ingenuus חוֹרִים.
& inuenitur tm̃ in nũero pl̃ali. ſ. חוֹרִים Chorim ſiue חוֹרֵי optimates
Chore. vt Nee. 5. Et increpaui optimates & magiſtratus. & Nobiles.
in eo. 13. Et obiurgaui optimates iuda. Eſa. 34. Nobiles eiꝰ
non erunt ibi. Hiere. 27. Et oẽs optimates iuda & ieruſalẽ.
& inde חוֹרִין Chorin. i. nobilitas ſiue libertas. Eccl̃s. 10. Bea- חוֹרִין
ta terra cuius rex nobilis eſt. pro quo he. le. Beata terra cuiꝰ
rex filius nobilitatis vel libertatis. ſ. eſt & eſt modꝰ loquẽdi Nobilitas
hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוּשׁ Chus. feſtinare. delectari ſiue deliciis affluere. Ps. 37. חוּשׁ
Intende in adiutorium meum. Pro quo beatus Hiero-

Digitized by Google

Feſtinare. nymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. Feſtina in auxiliū
meū.Ps.69.Dn̄e ad adiuuādū me feſtina.& aliqñ ſcribitur
ſine vau.vt Deut.32.Et adeſſe feſtināt tpa. Iob.31. Et feſti-
nauit in dolo pes meus. Eſa.8. Feſtina predari. Abach.1.
Quaſi aquila feſtinans ad comedendū.& aliqñ ſcribitur cū
iod loco vau.ſ.qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis.Ps.54. Ex-
pectabā eū qui ſaluū me fecit. pro quo beatus Hieronymꝰ
in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Feſtinabo vt ſaluer.Eſa.5.
Cito venire. Et cito veniat opus eius.& in eo.28.Qui crediderit nō fe-
ſtinet.& in eo.60.Subito faciā illud.pro quo he.le.Feſtina-
חוּשִׁים re faciā illud.i.feſtināter vel cito faciam illud.& inde חוּשִׁים
Chuſim.i.feſtini uel feſtinātes.pro quo beatus Hieronymꝰ
Accincti. trāſtulit accinctos.vt Nu.32.Nos aūt ipi armati & accincti
חִישׁ pergemus ad preliū.& inde חִישׁ Chis.i.cito ſiue feſtināter
Cito Ps.89.Qm̄ ſupuenit māſuetudo.pro ꝙ btūs Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Qm̄ tranſiuimꝰ cito.Po
חוּשׁ nitur etiā ſupradicta dictio חוּשׁ Chus pro delectari vel deli
Delicijs affluere. ciis affluere.vt Eccl'ſ.2.Quis ita deuorabit & deliciis afflu-
Senſus. et vt ego.Hebrei vero ſeſum vocāt חוּשׁ Chus.videlicet ſen
ſū viſꝰ ſiue auditus aut odoratꝰ vel guſtꝰ ſeu tactus.& ſic in
predicto loco aliqui hebrei legunt.Quis deuorabit:aut qs
ſentiet.i.quis ſenſibus fructur vt ego,i.pluſq̄ ego.

חָזִיז חָזִיז Chaziz.fulgur.Iob.38.Et viam ſonantis tonitrui.pro
Fulgur quo hebrei legūt. Et uiam fulguris ſonantis:nam poſt
חֲזִיזִים fulgur ſequitur tonitruū ſonans.& dicunt aliqui hebrei ꝙ
Nubes. etiā ſignificat nubem.& in plurali חֲזִיזִים Chazizim. pro ꝙ
beatus Hieronymus tranſtulit nubes.Zach.10.Et dominꝰ
faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis.Alii dicunt ꝙ de-
riuatur a ſequenti dictione que ſignificat videre. vnde.lxx.
in predicto loco ꝑ nubibꝰ iterp̄tati ſūt fātaſias.i.appitiōes.

חָזָה חָזָה Chaza. videre.aſpicere.reſpicere.ſpeculari.cōtēplari
Videre. Exo.24.Viderūtq̄ deū & comederūt & biberūt. Iob.
15.Quod vidi narrabo tibi.& in eo.19.Et in carne mea vi-
debo deū ſaluatorem meū.quē viſurus ſum ego ipe.& in eo
dem.27.Ecce vos oēs noſtis.pro quo he. le. Ecce vos oēs
vidiſtis.& eſt idem ſenſus cum lr̄a noſtra. Nam ponitur ibi
videre pro intelligere vel noſſe.Sicut in aliis locis.& in eo.
36. Oēs hoīes vident eū.Ps.26.Vt videā voluntatem dn̄i.
Ps.45.Vacate & videte opera dn̄i.Ps.57.Letabitur iuſtus
cum viderit vindictam.Eſa.1.Quam vidit ſuper iudam &
ieruſalē.& in eo.2.Verbum quod vidit eſaias filiꝰ amos.&
in eo.26. Dn̄e exaltetur manꝰ tua vt nō videāt:videāt & cō
fundantur.& in eo.29.Et principes veſtros qui vident vi-
Cōtēplari. ſiones operiet.& in eo.47.Qui cōtemplabātur ſydera &
Aſpicere ſupputabant menſes.Mich.4.Et aſpiciat in ſion oculꝰ no
חֹזֶה ſter.& inde חֹזֶה Choze.i.videns.vt.1. Paralip.25. Oēs iſti
Videns filii heman videntis regis in ſermonibus dei.& in eodē.29
Atq̄ in volumine gath vidētis.2.Paralip.12. Scripta ſunt
in libris ſemeie prophete & addo videntis.& accipitur pro
propheta.vt.1.Reg.9.Qui ꝓpheta dicitur hodie olim voca
חֹזֶה batur videns.Ponitur etiā חֹזֶה Choze.pro pacto.vt Eſa.28
Pactum Et cum inferno fecimꝰ pactum.& in eo.Et pactum veſtrum
cum inferno nō ſtabit.Sed hebrei etiā in predicto loco in-
terpretantur videntem ſiue ſpeculā aut ſpeculatorē.& inde
חָזוֹן חָזוֹן Chazon ſiue חֶזְיוֹן Chezion.cū iod in medio aut חִזָּיוֹן
חֶזְיוֹן Chizaiō.i.viſio.vt.1.Re.3.Nō erat viſio manifeſta. Iob.20
חִזָּיוֹן Et tranſiet ſicut viſio nocturna.Eſa.1.Viſio eſaie filii amos.
Viſio & in eo.22.Onus vallis viſionis.& in eo.29.Et erit ſicut ſō
חֶזְיוֹנוֹת niū viſionis nocturne.& in plurali חֶזְיוֹנוֹת Chezionoth.i.vi
Viſiones ſiones.vt Iob.4.In horrore viſionis nocturne. Qđ in he-
breo legitur in plurali.ſ.in horroribus viſionū noctis. & in
מַחֲזֶה eo.7.Et ꝑ viſiones horrore cōcuties.& inde מַחֲזֶה Macha-
ze.per additionē mem in principio.i.viſio.vt Gen̄.15.Fa-
ctus eſt ſermo dn̄i ad abram ꝑ viſionē dicēs.Nu.22.Qui vi Viſio
ſionē oīpotētis videt.vbi ponitur verbū & nomē ab eo de-
riuatū.2.Reg.7.Et e regione ſe reſpiciētes.pro quo in he-
breo habetur.viſio ad viſionē vel cōtra viſionē.Et beatus
Hieronymus tranſtulit ſenſum. & aliqñ ſcribitur cum tau
in fine.& dicitur חָזוּת Chazuth.i.viſio.vt.2.Paralip.9. In חָזוּת
viſione quoq̄ addo videntis. Eſa.21.Viſio dura monſtrata Viſio
eſt mihi.& in eo.29.Et erit uobis viſio omniū.& in lingua
chaldaica dicitur חֶזְוָא Chezua. Dan̄.2.Tunc danieli myſte חֶזְוָא
rium per viſionē noctis reuelatū eſt.Ponitur etiā חָזוּת Cha Viſio
zuth pro inſigni.Dan̄.8.Porro hircus habebat cornu inſi חָזוּת
gne inter oculos ſuos.& in eo.Et orta ſunt quattuor cornua Inſigne
ſubter illud. pro ꝙ he.le.& orta ſunt inſignia quattuor ſub-
ter illud.i.quattuor cornua grādia que poterant videri a lō
ge.Significat etiā aſpectū.Dan̄.4.Et aſpectꝰ illiꝰ erat vſq̄ Aſpectus.
ad terminos vniuerſe terre.Pōitur etiā predicta dictio חָזָה חָזָה
Chaza pro cōmorari vel apprehendere.vt Iob.8. Et inter Cōmorari.
lapides cōmorantur.& in eo.23. Nō apprehendā eū. & lr̄a Apphēder
aleph que ponitur in predicto loco in principio dictiōis eſt
prime pſone futuri tpis.& in fine deficit lr̄a he ſicut in aliis
locis predictis. Itē חָזֶה Chaze.i.pectꝰ.vt Exo.29.Sumeſq̄ חָזֶה
pectuſculū de ariete.& in eo.Sanctificabiſq̄ pectuſculū con Pectus.
ſecratum.& in plurali חָזוֹת Chazoth.i.pectora.vt Leuit.9. חָזוֹת
Poſuerūt ſup pectora.& in eo.Pectora eorum & armos dex Pectora
teros ſeparauit.

חָזַק חָזַק Chaſac.confortare ſiue confortari.corroborare.inua-
leſcere.preualere.vim inferre.inſtaurare.conſolidare.
indurare ſiue indurari.apprehendere.tenere.retinere.obti
nere.continere.Gen̄.41.Nā & illos oppreſſerat fames.pro Cōfortare.
quo hebrei legūt.& cōfortata eſt ſiue inualuit fames in ter-
ra egypti.& in eo.Et malū inopie temperarēt.pro quo he.
le.Et cōfortata eſt ſiue inualuit fames in vniuerſa terra. &
in eo.48.Qui confortatus ſedit in lectulo. pro quo he.le.
& cōfortatus eſt iſrael & ſedit in lectulo.Exo.12.Vrgebātq̄
egyptii populū iſrael de terra exire velociter. pro quo he-
brei legunt.Et inuaeſcebat.i.vim faciebat egyptus ſuper
populū ut velociter emitterent eos de terra.Exo.19.Et ſo- Inualeſcere.
nitus buccine paulatim creſcebat in maius & prolixius ten
debatur.pro quo he.le.Et ſonitus tube ibat & confortaba-
tur ſiue inualeſcebat nimis.Nu.13.Confortamini & afferte Cōfortari.
nobis de fructibus terre.Deut.3.Precipe ioſue & corrobora Corroborare.
eum.& in eo.31.Viriliter agite & cōfortamini.& in eo.Con
fortare & eſto robuſtus. Iudi.1. Poſtq̄ aūt confortatus eſt
iſrael fecit eos tributarios.1. Reg. 4. Confortamini.&.2.
Reg.3.Dauid proficiens & ſemp ſe ipo robuſtior. & in eo.
10.Si preualuerit aduerſum me ſyri.& in eo. Si autem filii Preualere
amon preualuerint aduerſum te.& in eo.Eſto vir fortis &
pugnemus pro populo nr̄o.pro quo he.le. Cōfortare & cō
fortemur pro populo nr̄o.& in eo.11. Conforta bellatores
tuos.& in eo.24.Obtinuit ſermo regis verba ioab.i. ma-
gis preualuit ſermo regis.& ſimilis dictio ponitur.1.Para-
lip.21.vbi dicitur.Sed ſermo regis magis ꝑualuit.4. Reg.
14.Cūq̄ obtinuiſſet regnū.pro quo he. le. Cūq̄ corrobo-
ratum eſſet regnū in manu eius.& in eodē.Et preualuit fa-
mes in ciuitate.2.Paralip.21.Cumq̄ ſe confirmaſſet.i.cor- Cōfirmare
roboraſſet vel confortaſſet.& in eo.26.Propter crebras vi
ctorias.pro quo he.le.Qm̄ cōfortatus uel corroboratus eſt Corroborari.
vſq̄ ad ſummum.& in eo.Eo qđ auxiliaretur ei dn̄s & cor-
roboraſſet illum.& in eo.28.Et nullo reſiſtēte vaſtauit.pro
quo he.le.Et non confortauit vl' nō corroborauit eū. Nee.
6.Quā ob cauſam magis cōfortaui manus meas.Ps.31.Vi- Viriliter
riliter agite.Ps.146.Qm̄ cōfortauit ſeras portarū tuarum agere.
Eſa.28.Ne forte conſtringantur vincula veſtra.pro quo he

Cōfortare.
brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vin-
cula veſtra. & in eo. 35. Confortate manus diſſolutas. & in
eodē. 41. Et fratri ſuo dicet confortare. & in eo. Conforta-
uit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et conforta-
uit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuiſti. Ezech. 3. Man⁹
enī dn̄i erat mecū confortans me. & in eo. 30. Et recepto ro
bore poſſit tenere gladium. pro quo he. le. Vt roboraretur
ſiue vt inualeſceret: vt poſſit tenere gladiū. Oſee. 7. Cōfor
taui brachia eorū. Malach. 3. Inualuerunt ſup me verba ve-
ſtra. Significat etiā inſtaurare. ſiue conſolidare. vt. 4. Reg.
Inſtaurare.
12. Et inſtaurarent ſartatecta dom⁹. & in eo. Non inſtaura-
uerunt ſacerdotes ſartatecta templi. & in eo. Quare ſartate
cta nō inſtauratis. & in eodē. Ita ut impleretur inſtauratio
dom⁹ dn̄i. & in eo. Ad muniendā domū. i. ad inſtaurandā
domū. Ponitur etiā pro edificare. vt Nee. 3. Et iuxta eū edi
Edificare.
ficauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edifica-
uerunt tecueni. & in eo. Et portam veterem edificauerunt.
Cōſolidar.
Ponitur etiā pro conſolidare. Eſa. 54. Et clauos tuos con-
ſolida. Item ſignificat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo
Indurare.
cor eius. & in eo. 7. Induratūq; eſt cor pharaonis. & in eo.
9. Indurauitq; dn̄s cor pharaonis. & in eo. 14. Et indura-
bo cor ei⁹ & perſequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor
egyptiorū. Hiere. 5. Indurauerunt facies ſuas ſupra petrā.
Significat etiam apprehendere ſiue tenere vel retinere. vt
Apprehendere.
Gen̄. 19. Apprehenderūt manus ei⁹. & in eo. 21. Et tene ma
Tenere.
num illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod ſi
Retinere.
adhuc renuis & reties eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domū
ſaul. pro quo hebrei legūt. Abner tenebat domū ſaul. i. ſu-
ſtentabat eam. Quod eſt idē cū littera noſtra. 3. Reg. 2. Et
apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in
ſimplicitate tua. pro quo he. le. Adhuc tu apprehendis ſiue
retines ſimplicitatem tuā. Ps. 34. Apprehende arma & ſcu
tum. Iob. 26. Qui apprehēdit aures canis. Eſa. 41. In quo
Capere.
apprehendi te ab extremis terre. Ponitur etiā pro capere
vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metre-
חזק
tas. & inde חזק Chozec. i. fortitudo. robur. vis. Eſa. 8. Sicut
Fortitudo
in manu forti erudiuit me. pro q̄ he. le. In fortitudine ma-
nus erudiuit me. Amos. 6. In fortitudine noſtra aſſumpſi-
mus nobis cornua. Scribitur etiā cum he in fine. vt. 1. Reg.
Vis.
2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roborat⁹ eēt
eleuatum eſt cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine
Robur.
ſua ſiue in robore ſuo eleuatum eſt cor eius. Ps. 17. Diligam
חזק
te dn̄e fortitudo mea. & inde חזק Chazac. i. fortis vel robu
Fortis.
ſtus. vt Nu. 13. Vtrū fortis ſit an infirmus. & in eo. Quia for
tior nobis eſt. 3. Reg. 19. Et ſp̄us grandis & fortis. Prouer.
23. Propiqu⁹ enī illorū fortis. Eſa. 28. Ecce fortis & valid⁹.
Fortitudo
Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutē ſuā. Ponitur ēt ꝓ
חזקה
fortitudine. vt Eſa. 40. Ecce dn̄s deus in fortitudie veniet.
& in gn̄e feminino חזקה Chazaca. i. fortis. vel robuſta ſeu
Valida.
valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis niſi ꝑ
Robuſta.
manū validā. Exo. 6. Per manū enī fortē dimittet eos & in
manu robuſta eiiciet eos de terra ſua.
חזיר
Sus
Aper.
חזיר Chazir. ſus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et ſus qui cum
vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit
eam aper de ſilua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus
ſuis. ideſt in naribus porci. Eſa. 65. Qui comedunt carnem
ſuillam.

חטא
Peccare.
חטא Chata. peccare. errare. expiare. aſpergere. mundare
ſiue purgare. vt Gen̄. 20. Et ideo cuſtodiui te ne pecca
res in me. & in eo. 39. Quō ergo poſſum hoc malum facere
& peccare in deū meū. & in eo. 40. Accidit vt peccarēt duo
eunuchi. & in eo. 43. Ero peccati reus in te om̄i tpe. Pro q̄
in hebreo habetur. Peccabo tibi om̄i tpe. Exo. 5. Et iniuſte
agitur cōtra populū tuū. Pro quo he. le. Et peccat pp̄ls tu⁹.
ſiue & peccatū populi tui. ſ. eſt: iniuſte nos affligendo. Et in
eodē. 9. Peccaui etiam nunc. & in eo. 23. Ne forte peccare te
faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiā.
& in eo. Si peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauimus quia lo
cuti ſumus cōtra dn̄m & te. Ioſ. 7. Peccauit iſrael. 1. Reg. 14
Quod populus peccaſſet dn̄o. & in eo. Et nō peccabitis do-
mino comedentes cum ſanguine. 3. Reg. 14. Qui peccauit
& peccare fecit iſrael. & in eo. In peccatis ſuis que peccaue-
runt. & in eo. 16. Et peccare feciſti populū meū. & in eodē.
Et peccatū eius quo fecit peccare iſrael. & in eo. 21. Et pecca
re feciſti iſrael. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatū ma-
ximū. & in eo. 21. Et peccare fecit etiā iudā. Iob. 1. In om̄ib⁹
his non peccauit Iob labiis ſuis. & in eo. 7. Peccaui quid fa
ciam tibi. & in eo. 24. Vſq; ad inferos peccatum illius. pro
quo hebrei legunt. Vſq; ad inferos peccauerunt. Poteſt etiā
legi ſicut eſt in littera noſtra. Nā eiſdē litteris vtrūq; ſcribi-
tur. Ps. 4. Iraſcimini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauimus
cum patribus noſtris. Prouer. 8. Qui aūt in me peccauerit
ledet animā ſuā. Eccl's. 5. Ne dederis os tuum vt peccare fa-
cias animā tuā. Eſa. 29. Qui peccare facitis homies in ver-
bo. Thren̄. 5. Patres noſtri peccauerunt. Abach. 2. Et pecca
uit anima tua. aliqn̄ ſcribitur ſine aleph. vt. 4. Reg. 13. Ve-
rūtn̄ nō receſſerunt a peccatis ierobōa qui peccare fecit iſrl'
Significat etiā deuiare. vel errare. vt Iudi. 20. Et ſic fundis
lapides ad certum iaciētes vt capillum quoq; poſſent per
cutere. pro quo he. le. Fundis lapides iaciētes ad capillū &
nō errabant. i. non deuiabant in alteram partem. Itē ſigni- Deuiare.
ficat dānū ſoluere ſiue dānū reddere. vt Gen̄. 31. Ego dānū Dānū reddere.
omne reddebā. ſ. quaſi ſim peccati reus. Inde חוטא Chote. חוטא
ideſt peccans ſiue peccator. vt Prouer. 11. Quāto magis im Peccator
pius & peccator. & Eccl's. 9. Et qui in vno peccauerit multa
bona perdet. pro quo he. le. Et peccator vnus facit perdere
bona multa. poteſt etiā legi ſic. & peccās in uno perdet bo- Peccans.
na multa. & in p'ali חטאים Chataim. i. peccatores. vt Gen̄. חטאים
13. Et viri ſodomite erant peſſimi & peccatores corā dn̄o. 3. Peccatores.
Reg. 1. Erimus ego & filius meus peccatores. i. quaſi peccati
rei. & inde חטא. i. peccatū. vt Eſa. 53. Et ipſe peccata multo חטא
rum tulit. pro quo in hebreo habetur. & ipe peccatū multo Peccatū.
rum tulit. ſ. in nūero ſingulari. & Thren̄. 1. peccatū peccauit
ieruſalem. Oſee. 12. Nō inuenient mihi iniquitatē quā pec-
caui. & cōiter ſcribitur cū he vel tau in fine. & dicitur חטאה חטאה
Chataa ſiue חטאת Chatath. i. peccatū. vt Gen̄. 4. Statim in
foribus peccatū tuū aderit. & in eo. 18. Et peccatum eorum Peccatum
aggrauatum eſt nimis. & in eodem. 20. Quia induxiſti ſu
per me & ſuper regnum meū peccatū grande. Exo. 32. Vt
induceres ſuper eū peccatū maximū. & in eo. Vos peccaſtis
peccatū maximū. & in eo. Aut dimitte eis hanc noxam. i. Noxa.
hoc peccatū. & in eo. 34. Qui aufers iniquitatem & ſcelera
atq; peccata. & in hebreo legitur ſingulariter. ſ. & ſcel⁹ atq;
peccatū. Leuit. 4. Et poſtea intellexerit peccatum ſuū. Eſa.
5. Et quaſi vinculū plauſtri pctī. & in plurali חטאות Cha- חטאות
taoth ſecūdū terminationē femininorū ſiue חטאים Cha- חטאים
taim. ſecundum terminationem maſculinorum. vt Iob. 13.
Reſpōde mihi quantas habeo iniquitates & peccata. Eccl's. Peccata.
10. Quia curatio ceſſare faciet peccata maxima. Significat
etiā predicta dictio חטא Chata. expiare. ſ. a peccato vel im- חטא
mūditia: ſiue mundare vel purgare aut luſtrare. vt Leuit. 8.
Quo expiato & ſanctificato. pro quo hebrei legunt. Et ex- Expiare.
piauit altare & ſanctificauit eum. & in eodem. 9. Et expia-
to altari fecit holocauſtum. Nu. 9. Expiatuſq; die ſeptimo
lauauit ſe & veſtimēta ſua. & in eo. Si quis hoc ritu nō fuerit
expiat⁹. & in eo. 31. Et aliquid in vteſilia ꝑparatu de capra-

Digitized by Google

rium pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ēt in eo.
Luſtrare. pro luſtrare vel ſanctificare.vbi dr̄.Luſtrabitur die tertio &
Sctificare ſeptimo.& in eo.Aqua expiatiōis ſanctificabitur. Ponitur
Aſpergere ēt pro aſpergere.vt Nu.19.Aſpergetur ex hac aqua die ter
tio & ſeptimo.Et in eo.Si die tertio aſperſus nō fuerit. Et ī
Purgare. eo.Et aſperſus hac cōmixione nō fuerit.Ps. 50. Aſperges
חִטֵּאת me dñe hyſſopo & mūdabor.Pōitur ēt ꝓ purgare vt Iob.
Luſtratio. 41.Et territi purgabūtur.& inde חַטָּאת Chatath.i.luſtratio
ſiue expiatio.vt.Nu.8.Aſpergātur aqua luſtratiōis. ſigñat
חַטָּאת ēt חַטָּאת Chatath hoſtiā vel ſacrificiū quod offertur ad ex-
Hoſtia pro piandū peccatū.vt Exo.29.Eo quod ꝓ peccato fit. Leuit.
peccato. 6.Iſta eſt lex hoſtie pro peccato.Et in eo.In loco vbi offer
tur holocauſtū imolabitur.Pro quo he.le. In loco vbi imo
latur holocauſtū imolabitur hoſtia pro peccato. Et in eodē
Hoſtia enim que offertur ꝓ peccato cuius ſanguis infertur
מְחַטֵּא in tabernaculum. & inde מְחַטֵּא Mechate.ideſt. ille qui of-
offerēs ho fert hoſtiam pro peccato. vt in eo. Sacerdos qui offert co-
ſtiā ꝓ pcō medet eam.

חָטַב חָטַב Chatab.ſecare.ſcindere.ſuccindere. excidere. Deut.
Scindere. 29.Exceptis lignorū ſciſſoribꝰ.Ezech.39. Et nō por
Succidere tabunt ligna de regionibus nec ſuccident de ſaltibus. Inde
חֲטֻבוֹת חֲטֻבוֹת Chatuboth.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit.
Tapetes Tapetes.vt Prouer.7.Straui tapetibus pictis ex egypto.&
מְחֻטָּבוֹת inde מְחֻטָּבוֹת Mechutaboth.i.ornate.vt ps. 143. Filie eorū
compoſite circūornate vt ſimilitudo templi.Pro quo btūs
Ornati. hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.filie noſtre
quaſi anguli ornati ad ſimilitudinem templi.

חִטָּה
Triticum. חִטָּה Chita.triticum.frumentū.vt Exo.9.Triticum autem
Frumētū. & far nō ſunt leſa.Ps.80.Cibauit eos ex adipe frumē-
חִטִּים ti.Eſa.28.Et ponet triticū per ordinē.Ioel.1. Vlulauerūt vi
nitores ſuper frumētō.declinatur ēt plr̄ & dicitur.חִטִּים chi
tim.i.frumentū.ſiue triticū.Iudi.6.Cumqꝫ gedeō filius e-
Frumētū. ius excuteret atqꝫ purgaret frumētū.Ps.147. Adipe fru-
menti ſatiat te. Canti.7. Venter tuus ſicut aceruus tritici.
Hiere.12.Seminauerunt triticum.

חָטַם
Infrenare חָטַם Chatam.obturare. Pro quo beatus hieronymus trā-
ſtulit. Infrenare. Eſa.48.Et laude mea infrenabo te.
חֹטֶם & ſolum inuenitur in p̄dicto loco. Et dicunt aliqui hebrei
ꝙ deriuatur a חֹטֶם Chótem.quod in ligua chaldaica ſigni-
Naſus. ficat naſū vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna ea-
dē dictione ſignificantur.ſ.אַף aph: vt ſupra dictū eſt.ſilr̄ in
predicto loco dicunt ꝙ ſignificat cōtinere furorē & legūt
ſic: & laude mea.i.ꝓpter laudē meam cōtinebo ſiue refre-
nabo furorem meum tibi.

חָטַף חָטַף Chataph.rapere.vt Iudi.21.Et rapite ex eis ſinguli v
Rapere. xores ſingulas.Ps.9.Inſidiatur vt rapiat pauperem:
rapere pauperem dum attrahit eum.

חֹטֶר חֹטֶר Chóter.virga.vt Prouer.14.In ore ſtulti virga ſup-
Virga. bie.Eſa.11.Egredietur virga de radice ieſſe.

חַי חַי Chai.viuere.vt Geñ.5.Et factū eſt omne tēpus quod vi
Viuere. xit adā.Et in eo.11.Porro arphaxath trigita quinqꝫ an-
nos vixit.& de hoc vide infra in dictione חָיָה Chaia.

חַיִּים חַיִּים Chaiim ſiue חַיֵּי chaie.vite. & caret numero ſingl̄.
Vite De quo vide infra in dictione חָיָה Chaia.

חִיֵּב חִיֵּב Chiieb.condēnare.Dañ.1.Condēnabitis caput meum
Cōdēnare. regi.De quo vide ſupra in dictione חוֹב Chob.

חָיָה חָיָה Chaia. viuere.viuificare.ſuſcitare.ad vitā reſeruare.
vitam concedere. ſanare. edificare. extruere. ſiue
inſtaurare.& aliqñ ſcribitur ſine he in fine vt in aliquibus
Viuere. locis ſequentibus.Geñ.5.vixit aūt adā centū triginta an-
nis.Et in eo.Vixit quoqꝫ ſeth.Et in eo.6. Vt poſſint viue-
re.Et in eo.12.Et viuet aīa mea ob gratiā tui. Et in eo.17.
Vtinā iſmael viuat corā te.Et ī eo.19.Et viuet anima mea.
Et in eo.20.Et orabit pro te & viues.Et in eo.27.Viues in
gladio.Et in eo.47.Et vixit in ea decē & ſeptem annis.E-
xo.1.Si femina reſeruate.Pro quo he.le.Et ſi femina fuerit
& viuat.Leuit.18.Que faciens hō viuet in eis. Nu.14.Io-
ſue autem filius nun & chaleb filius iephōe vixerūt.Deut.
5.vt viuatis & bene ſit vobis.Et in eo.8.Non in ſolo pane
viuit homo.Et in eo.30.Et viuas atqꝫ multiplicet te. 1. Re.
10.Viuat rex.4.Reg.1.vtrū viuere queam de infirmitate
mea hac.Et in eo.4.Tu aūt & filii tui viuite de reliquo.i.vi
tam ſuſtentate.Iob.14.Putas ne mortuus homo rurſum vi
uat.Et in eo.21.Quare impii viuunt.Ps.17. Viuit dñs &
benedictus deus meus.Ps.21.Et viuent corda eorū in ſecu
lū.Et in eo.Et anima mea illi viuet.Ps.117. Nō moriar ſed
viuam.Eccl̄s.6. Et vixerit multos annos. Eſa.26. Viuent
mortui tui.Et in eo.38.Dñe ſi ſic viuitur. Hiere.27.Et ſer
uite ei & populo eius & viuetis.Threñ.4.In vmbra ſua vi
uemus in gentibus.Ezech.13.Et viuificarēt aīas que non
viuūt.& qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis:tūc ſignificat viui
ficare ſiue viuere facere.ſuſcitare:ſiue ad vitā reſeruare. aut
vitā concedere:vel viuere ꝑmittere.vt Geñ.47 Salus nr̄a ī
manu tua eſt.Pro quo he.le.viuificaſti nos.Exo.2. Malefi-
cos nō patiaris viuere.pro quo he.le. Maleficam non viui Viuificare
ficabis.i.nō permittas eā viuere.Nu.22.Et illa viueret.pro
quo he.le.Et illā viuificarē.i.viuere permitterē.Et in eodē Ad vitam reſeruare.
31.Cur feminas reſeruaſtis.pro quo he.le. Cur feminas vi Viuere ꝑ-
uificaſtis.i.ad vitā reſeruaſtis.Ioſ.2. Vt ſaluetis patrē meū mittere.
ac matrē.Pro quo he.le.vt viuificetis.ideſt ad vitā reſerue- concedere vitam.
tis:ſiue viuere permittatis.Et in eodem.14. Conceſſit au-
tem dominus mihi vitam.Iudi.21.Et date ſunt eis vxores
de filiabus iabeſ galaad.Pro quo in hebreo habetur.& date
ſunt eis vxores quas viuificauerant.ideſt ad vitam reſerua-
uerant.1.Reg.2.Dominus mortificat & viuificat.4. Reg.
8.Cumqꝫ ille narraſſet regi quomodo mortuū ſuſcitaſſet. Suſcitare.
Et in eo.Hic eſt filius meus quē ſuſcitauit heliſeus. Nee.9.
Et tu viuificans omnia hec.Ps.40.Dominus conſeruet eū Viuificare
& viuificet eum.Ps.84.Deus tu conuerſus viuificabis nos
Eſa.57.Vt viuificet ſpiritum humilium. Ezech.13. Viuifi
cabant animas earum. Abach.3.In medio annorum viui-
fica illud.Ponitur etiam pro ſaluare.ideſt ad vitam reſerua Saluare.
re.vt Geñ.7.Vt ſaluetur ſemen ſuper faciem vniuerſe ter-
re.Item ponitur pro alere.vt Ps.32.Et alat eos in fame.itē Alere.
ſignificat ſanare.vt Ioſ.5.Donec ſanarentur.Eſa.38.Et ca Sanare.
taplaſmaretur ſuper vulnus & ſanaretur.Item ponitur pro
extruere vel edificare.vt.1.paralipo.11.Ioab autem reliqua
vrbis extruxit.Nee.4. Nunquid edificare poterunt lapi- Extruere
des de aceruis pulueris.& inde חַי chai.ideſt viuus ſiue vi- Edificare.
uens.Iob.12.In cuius manu anima omnis viuentis.p̄s.85. חַי
Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Eſa.38. Viuens.
viuens viuens ipſe confitebitur tibi.Leuit.13. Quando ve Viuus.
ro caro viuens in eo apparuerit.p̄s.57. Sicut viuentes ſic
in ira abſorbet eos.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto lo
co ſignificat crudum.vt.1.Reg.2.vbi dicitur. Non accipiā crudum.
carnem coctam ſed crudam.vbi pro cruda ponitur חַי chai. חַי
ponitur etiam pro forti vel fortiſſimo.vt.2.Reg.28.Bana
ias filius ioiade viri fortiſſimi.1.Reg.25. Et ſic dicetis:ſit Fortiſſimꝰ
fratribus meis & tibi pax.pro quo hebrei legunt. Et ſic di
cetis viuo.ideſt magno vel forti viro & tibi pax & domui
tue pax.& pro viuo in hebreo eſt לֶחָי Lechai: quod ſi lega
tur לְאָחַי Leechai.tunc ſignificat fratribus meis. Sicut eſt ī
littera noſtra. Eſt etiam חַי Chai aduerbium iurandi. Aduerbiū iurandi.
vt Nume.14.viuo ego & implebitur gloria domini vni-
uerſa terra.Ruth.3.Ego te ſuſcipiam viuit dñs.1. Reg.25.
viuit dñs & viuit aīa tua.& aliqñ ſcribitur cum puncto cere

Digitized by Google

in prima ſyllaba & dicitur חי Che.vt Gen̄.42.Per ſalutem
pharaonis nō egredimini hīc.i.p vitā pharaonis.4.Reg.
חיים 4.Et viuit anima tua nō dimittā te.& in plu.חיים Chaiim
Viui. i.viui ſiue viuentes.vt Pſ.114.Placebo dn̄o in regione vi
uorū.Pſ.123.Forte viuos deglutiſſent nos.Pſ.55.Deſcen
dant in infernum viuētes.Prouer.1.Deglutiamus eū ſicut
infernus viuētē & integrū.Quod in hebreo legitur plr̄.ſ.
deglutiamus eos ſicut infernus viuētes & integros. Canti.
Viuentes. 4.Puteus aquarū viuentiū.Ezech.32.Qui dederunt for
midinē ſuā in terra viuentiū.& in lingua chaldaica dicitur
חייא חייא Chaiaia.Dan̄.2.nō in ſapiētia q̄ eſt in me pluſq̄ in cū
Viuentes. ctis viuētibus.Itē חיים Chaiim: ſiue חיי Chaie.i.vita.& in
חיים hebreo declinatur plr̄.vt Gen̄.2.Lignū ēt vite in medio pa
Vita. radiſi.Et in eo.23.Vixit aūt ſara centū viginti ſeptem an
nis.pro quo he.le.Et fuerunt vite ſare centū viginti ſeptē
anni.Deut.30.ipſe enim eſt vita tua.Iob.10. Vitā & miſeri
cordiā tribuiſti mihi.pſ.7.Et cōculcet i terra vitā meā. pſ.
33.Quis eſt homo qui vult vitā. Eccſ.6. Vt pgat illuc vbi
חיה eſt vita:& in ge.fe.חיה Chaia.i.viua ſiue viuens. Gen̄.1. Et
Viuens. oēm aīam viuentē.Et in eo.2.Et factus ē homo in aīam vi
חיות uentem.Et in plu.חיות Chaioth.ideſt viue ſiue viuentes.
Viuentes. חיה Ponitur ēt חיה Chaia pro vita.vt Gen̄.18. Veniam ad te tē
Vita pore iſto vita comite.Et.4.Reg.4. Si vita comes fuerit.
Sed hebrei in predictis locis legūt.Quaſi hora viua.i.ſicut
in iſta hora vel in iſto tempore quo viuitis. Sed beatus hie
ronymus trāſtulit ſenſū.Iob.33.Abominabilis ei fit in vi
ta panis.Hebrei tn̄ dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro
anima viuētē.Et legunt ſic.Et abominatur anima eius pa
nem.Et in eo.Appropinquauit corruptioni anima eius &
vita illius mortiferis.Et in eo.Sed viuens lucem videret.
Pro quo he.le.Et vita eius ſiue anima eius in luce videret.
Eſa.57.Vitā manus tue inueniſti.Ezech.7.Et adhuc in vi
מחיה uentibus vita eorū.& inde מחיה Michia.i. viuificatio ſiue
id quod ad vitā pertinet:aut id quod ad victū eſt neceſſari
um.Gen̄.45.Pro ſalute enim vr̄a miſit me dn̄s.p quo he.
viuificatio le.Pro viuificatione.i.pro ſuſtentatione vite miſit me dn̄s.
Leuit.13.Ipſa quoq̄ caro viua apparuerit. Pro quo he.le.
Ad vitam & viuificatio carnis viue apparuerit.Iudi.6. Nihil oīno ad
pertinēs. vitam pertinēs relinquebant.Et in eo.17. Et que ad victū
Ad victū ſunt neceſſaria.Inde nomen propriū חוה Chaua dicitur.
neceſſari eo quod ſit mater oīum viuentiū.Gen̄.3.Et vocauit Adam
um.
חוה nomē vxoris ſue euā:eo q̄d eſſet mater cunctorū viuētiū.i
Eua. qua dictione mutatur iod in vau:ſicut in aliis locis.Itē חיה
חיה Chaia.i.animal.beſtia.ſiue fera.vt Gen̄.1.Et beſtias terre ſe
Beſtia. cundū ſpecies ſuas.Et in eo.Et fecit deus beſtias terre. Et i
eo.Vt ſint nobis in eſcam & cunctis animantibus terre. Et
in hebreo in predictis locis ponitur ſingulare pro plurali.
Animal. Et in eo.7.Ipſi & omne animal ſecūdū genus ſuum. Et in
Fera. eo.37.Fera peſſima comedit eū.Leuit.11.Hec ſunt anima
lia que comedere debetis.& in hebreo legitur ſingl̄r.ſ.hoc
eſt aīal.Et in eo.17.Siue venatiōe aut aucupio ceperit ferā
vel auē.Deut.14.Hoc eſt aīal q̄d comedere debetis.Pſ.73.
Ne tradas beſtiis aīas confitentes tibi.Quod in hebreo le
gitur ſingl̄r.ſ.ne tradas beſtie.Ezech.10. Ipſum eſt animal
quod viderā iuxta fluuiū Chobar.in lingua chaldaica dici
חיוה tur חיוה Cheua.Dan̄.2.Et beſtias agri.Et i eo.4.Subter eā
Beſtia. habitabant animalia & beſtie.& in plu.חיות Chaioth.vt pſ
Animal. 13. Aīalia puſilla cū magnis. Ezech.1.Et in medio eius ſi
חיות militudo quattuor aīaliū.Et in eo.Et aīalia ibāt & reuerte
animalia. bantur.Accipitur ēt pro obſtetricibus.vt Exo.1.Ipſe enim
obſtetrices obſtetricādi habēt ſcientiā.Pro quo he.le. Obſtetrices eni
ſunt.Alii vero legunt.Q̄m beſtie ſunt.i.nō indigēt obſte
חיה trice ſicut beſtie.Itē חיה Chaia.ponitur pro cetu vel cōgre

gatione populi.Pro quo btūs hieronymus trāſtulit ſtatio
nē ſiue caſtra.vt.2.Reg.23.Cōgregati ſūt philiſtiim in ſta
tione.Et in eo.Caſtra aūt philiſtinorū erāt poſita in valle gi Statio.
gantū.& ſcd̄m hoc ſignificatū.pſ.67. vbi nos legimus a Caſtra.
nimalia tua habitabūt in ea:aliqui hebrei legūt. Cetus ſiue Cetus.
caſtra tua habitabūt in ea.Et in eo.increpa feras arundinis
Pro quo ipſi legunt increpa cetum ſiue caſtra arundinis.
חיל Chel.ſiue חיל chāil.exercitus.fortitudo.robur.virtus. חיל
ſubſtātia.diuitie.ātemurale.3.Re.20.cōgregauit oēm
exercitū ſuū.Et in eo.Et inſtaura numerū militū qui ceci Exercitus.
derūt de tuis.pro quo he.le.& tu cōſtitue tibi exercitū ſicut
exercit⁹ qui cecidit de te.4.Reg.18.Miſit aūt rex aſſyrio
rum Tartan cū manu valida.pro q̄ he.le. Cū exercitu gra
ui.& in eo.25.Venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe
& oīs exercitus eius in hierl̄m.Et in eo. Et perſecutus eſt e
xercitus chaldeorū regē.2.Paralip.14.Habuit āt in exerci
tu ſuo portantiū ſcuta.Et in eo.Egreſſus eſt cōtra eos zara
ethiops cū exercitu ſuo decies cētena millia. Eſt.1.Fortiſſi
mis perſarū & medorū.Pro quo he.le.Exercitui perſarū &
medorū.Eſa.36.cū manu valida.pro quo he.le.cū exercitu
graui.Hiere.32.& tūc exercitus regis babylonis obſidebat
hierl̄m.Et in eo.37.Igitur exercitus pharaonis egreſſus ē
de egypto.Ezech.37.Exercitus grandis nimis valde.& in
eo.38.cetus magnus & exercitus vehemens. Significat ēt
virtutē ſiue fortitudinē vel robur.Gen̄.37. Q̄d ſi noſti in
eis eſſe viros induſtrios.pro quo he.le. viros fortitudinis Fortitudo
vel virtutis.Exo.18.prouide aūt de oī plebe viros ſapiētes
& timētes deū.pro quo he.le.prouide aūt de omni plebe vi
ros fortitudinis vel virtutis & timētes deū.Et in eo. Et ele
ctis viris ſtrenuis.i.viris fortitudinis vel virtutis.Nu. 24.
iſrael vero fortiter aget.Ruth.4. Vt ſit exemplū virtutis in Robur.
ephrata.1.Reg.2.Et infirmi accincti ſunt robore.pſ.17.Et Virtus.
precinxiſti me virtute ad bellū.pſ.32.in abūdantia aūt vir
tutis ſue nō ſaluabitur.pſ.47.ponite corda veſtra in virtu
te eius.pſ.58.Diſperge illos i virtute tua.pſ.59. In deo fa
ciemus virtutē.pſ.83.ibunt de virtute in virtutē. pſ.117.
Dextera dn̄i fecit virtutē.pſ.121.fiat pax in virtute tua.pro
uer.31.Mulierē forte quis inueniet.Eſa.8.Auferetur forti Fortis.
tudo damaſci.Et in eo.60.Fortitudo gentium veniet tibi. Fortitudo
Hiere.17.Fortitudinē tuā & theſauros tuos in direptionē
dabo.Ioel.2.Ficus & vinea dederunt virtutē ſuā. Mich.4.
Et fortitudinem eorum dn̄o vniuerſe terre.Soph.1. Et erit
fortitudo eorū in direptionē.& aliq̄n ſcribitur ſine iod in
medio.vt Abdie.1.Et tranſmigratio exercitus huius filio
rum iſrael.Pſ.9.Et cadet cum dominatus fuerit pauperū.
vbi pro eo q̄d in lr̄a nr̄a eſt pauperū:in hebreo eſt חלכאים חלכאים
chelcaim:& ſecūdum hebreos eſt dictio compoſita & ſigni
ficat exercitū oppreſſorū vel cōgregationē humiliū. De q̄
vide infra in dictione חלך chelech.& i plu. חילים chaialim חילים
ideſt exercitus pluralis numeri.vt Eccſ.10. Multo labore
exacuetur.pro quo he.le.Et exercitus ſuperabitur.quaſi di Exercitus.
cat nō.pōt etiā legi ſic.& fortitudinibus ſiue viribus ſupe
rabit.Hiere.40.Iohannā aūt filius caree.& oēs principes
exercitus.Quod in hebreo legitur plr̄.ſ. Et oēs principes
exercituū.Et in eo.41.Et oēs pricipes bellatorū.i. exerci
tuū.Itē חיל chāil.i.ſubſtātia vel diuitie.vt Gen̄.34. Paruu חיל
los quoq̄ eorū & vxores duxerūt captiuas.pro quo he.le.
Et omnem ſubſtantiam eorum & omnes paruulos eorū & Subſtātia
vxores eorū captiuauerūt & depredati ſunt.Deut.8. Ne di
xeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec
mihi omnia preſtiterunt.Pro quo hebrei legunt. Ne dixe
ris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerūt
mihi ſubſtantiam hanc ſiue diuitias has. Et in eodem.Sed

Digitized by Google

recordeteris dñi dei tui ꝙ ipſe tibi vires ꝓbuerit. & ſequitur
in hebreo vt faceres.i.vt adquireres ſubſtãtiã ſiue diuitias
Diuitie. Iob.20.Diuitias quas deuorauit euomet.Et in eo.21.Sub-
leuati ſunt confortatiꝗ diuitiis.Ps.48. Et relinquent alie
nis diuitias ſuas.Ps.61.Diuitie ſi affluerint nolite cor ap-
ponere.Prouer.31.Ne dederis mulieribus ſubſtantiã tuam
Subſtãcia חיל Et in eo.Multe filie cõgregauerũt diuitias.Eſa.30.Portan-
tes ſup humeros iumẽtorũ diuitias ſuas.Signãt ẽt חֵיל chel
antemurale. Treñ.2.Luxitꝗ antemurale . ponitur etiam
antemurale. חיל chel ꝓ agro.vt.3.Reg.21.Canes comedent iezabel in a
gro iezrael.Hebrei tñ dicũt ꝙ in predicto loco ſignãt foſſa
tũ quod fit in circuitu muri ciuitatis: ſiue locũ vel ſpaciũ
agger. quod eſt inter murũ & antemurale. Ponitur ẽt pro obſidio
Obſidio. ne.2.Reg.20.Et obſeſſa eſt vrbs.ꝓ quo he.le.& ſtetit in ob
חִיל ſidiõe.Itẽ חִיל Chil.i.dolor.De q̃ vide ſuꝑ ĩ dictiõe חוֹל chol.
חין Deꝑcatio. חִין Chin.deprecatio.vt Iob.41. Et ad deꝑcãdũ cõpoſitis.
& dicũt aliqui hebrei ꝙ ſignãt firmitatẽ ſiue validitatẽ.
& legũt ſic.& firmitate ſeu validitate cõpoſitiõis ſue. Alii
vero dicũt ꝙ deriuatur a dictiõe חָנַן Chanan . per interpo-
ſitionẽ iod ſicut in aliis locis ſolet fieri: & ꝙ ſignificat grati
am.vt infra dicetur.& legunt ſic.& gr̃a compoſitionis ſue.
חַיִץ Paries. חַיִץ Chis.paries ſiue murus.vt Ezech.13.Et ipe edificabat
parietẽ.& ſolum inuenitur in predicto loco.
חֵיק Sinus. חֵיק Chec.Sinus.vt Exo.4.Mitte manũ tuã in ſinũ tuum.
Et in eo.Retrahe ait manũ tuã in ſinũ tuũ.Nu.11.Por-
ta eos in ſinu tuo.Deut.28.Et vxori que cubat in ſinu ſuo.
2.Reg.12.In ſinu illius dormiens.Iob.19. Repoſita ẽ ſpes
mea in ſinu meo.Ps.34.Et oratio mea in ſinu meo con-
uertebatur.Prouer.5.Et foueris in ſinu alterius.Et in eo.16
Sortes mittũtur in ſinu.Et in eo.21.Et donũ in ſinu indi-
gnationẽ maximã.Eccl's.7.Quia ira in ſinu ſtulti requie-
ſcit.Eſa.40.Et ĩ ſinu ſuo leuabit.Et ĩ eo.65. Et remetiar o
pus eorũ primũ in ſinu eorũ.Mich.7.Ab ea que dormit ĩ
Medietas ſinu tuo.Ponitur ẽt pro medietate alicuius rei : ſicut ſinus ẽ
in medio hoĩs.vt.3.Reg.22.Fluebat aũt ſanguis plage in ſi
nu currus.Quod hebrei exponũt ĩ mediũ currus . Ezech.
43.Et de ſinu terre vſꝗ ad crepidinẽ nouiſſimũ.Et in eo.
Et ſinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi ſecundum he
breos ſinus accipitur pro medietate ſeu concauitate.
חֵךְ Guttur. Palatum חֵךְ Chech.palatũ.guttur.vt Iob.34.Et guttur eſcas guſtu
diiudicat.Canti.2.Et fructus eius dulcis gutturi meo.
Et in eo.5.Guttur illius ſuauiſſimũ.& in eo.7. Guttur tuũ
ſicut vinũ optimũ.Threñ.4. Adheſit lingua lactentis ad
palatũ ſuũ.& Ezech.3.Et linguã tuã adherere faciã palato
tuo.Oſee.8.In gutture tuo ſit tuba.& inde חַכָּה Chaca.per
additionẽ he in fine.i.hamus.De q̃ vide ĩ dictiõe ſequẽti.
חָכָה Expectare חָכָה Chaca.expectare.preſtolari.vt Iob.3. Qui expectant
mortẽ & nõ venit.& in eo.32.Igitur heliu expectauit
iob loquẽtẽ.Eſa.8.Expectabo dñm qui abſcõdit faciẽ ſuã
a domo iacob.Et in eo.30.Propterea expectat dñs vt miſe
reatur veſtri.Et in eo.Beati oẽs q expectãt eũ . Dañ.12.bea
tus qui expectat & perueniet vſꝗ ad dies mille trecẽtos tri
חַכָּה ginta quinꝗ. Abach.2.Si morã fecerit expecta eũ.Itẽ חַכָּה
Chaca.i.hamus.vt Iob.40. An extrahere poteris leuiatan
Hamus. hamo.Eſa.19.Et lugebunt omnes mittentes in flumẽ ha-
mum.Abach.1.Totum in hamo ſubleuauit.
חַכְלִל Pulchrũ. חַכְלִל Chachlil.pulchrum.vt Geñ.49.Pulchriores ſunt o
culi eius vino.i.colore illuſtriores vt exponunt aliq.
& ſolum inuenitur in predicto loco.Et dicũt aliqui hebrei
ꝙ ſignificat rubicundum ſiue rubeum . Vnde ipſi legunt.
Rubicũdũ Rubuerũt oculi ei⁹ a vino.ſiue rubicũdiores oculi ei⁹ vĩo.
חָכַם חָכַם Chacham.ſapere.ſapientem eſſe.Sapĩetiam ſiue pru
dentiã docere.Sapiẽtie operã dare . Sapienter agere.

vt Deut.32. Vtinam ſaperent & intelligerent.3.Reg.4. Et Sapere. Sapientẽ eſſe.
erat ſapientior cunctis hominibus.Ps.104. Et ſenes eius
prudentiam docuit.Prouer.8.Audite diſciplinam & eſto-
te ſapientes.Et in eodem.9.Si ſapiens fueris tibimetipſi e-
ris.Pro quo hebrei legunt.Si ſapiens fueris tibi met ſapi-
ens eris.vel ſic.Si ſapias ſapias tibi ipſi.Et ĩ eo.19. Vt ſis ſa
piens in nouiſſimis tuis.Et in eo.23.Fili mi ſi ſapiens fue
rit animus tuus.Et in eodem.27.Stude ſapientie fili mi &
letifica cor meum.Pro quo hebrei legunt. Sapuit ſiue ſapi
ens fuit filius meus & letificatum eſt cor meum . Eccl's . 2.
Quid mihi prodeſt ꝙ maiorẽ ſapientie dedi operam . pro
quo hebrei legunt.Et ad quid ſapui ego amplius. Et in eo-
dem.7.Neꝗ plus ſapias quam neceſſe eſt.Zach.9. Aſſum-
pſerunt ſibi quippe ſapientiam valde. ꝓ quo hebrei legũt.
Quia ſapuit ſiue ſapiens fuit valde.Significat etiam ſapiẽ-
ter vel callide agere.vt Exo.1. Venite ſapienter opprima- Sapiẽter agere.
mus eum.Ps.57.Et venefici incantantis ſapienter. & inde
חָכְמָה Chochma.ideſt ſapientia.vt Exo.31.Et impleui eum חָכְמָה
ſpiritu dei ſapientia & intelligentia.Deut.4. Hec eſt enim Sapiẽtia.
ſapientia veſtra & intellectus.3.Reg.2.facies ergo iuxta ſa
pientiam tuam.Et in eo.3. Videntes ſapientiam dei eſſe in
eo.Et in eo.4.Dedit quoꝗ deus ſapiẽtiam ſalomoni.Iob.
11.Vt oſtenderet tibi ſecreta ſapientie.Prouer.1. Sapientiã
atꝗ doctrinam ſtulti deſpiciunt.Et in eo.8. Ego ſapientia
habito in conſilio.& in lingua chaldaica dr̃. חָכְמְתָא Choch חָכְמְתָא
metha.Dañ.2.quia ſapientia & fortitudo eius ſunt.& ĩ plu Sapiẽtia.
rali חָכְמוֹת Chochmoth.Ps.49.Os meum loquetur ſapien חָכְמוֹת
tiam.Pro quo hebrei legunt.Os meum loquetur ſapiẽtias Sapientie
Et ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.
ve.Prouer.24.Excelſa aũt ſtulto ſapientia. Qđ in hebreo
legitur pluraliter.ſ.excelſe ſtulto ſapientie.tamẽ in hebreo
aliquando ponitur plurale pro ſingulari . vt ſupra in eo.1.
Sapientia foris predicat.Et in eo.9.Sapientia edificauit ſi
bi domum.Quod in hebreo legitur ſic.Sapientie edifica-
uit ſibi domum.Quod exponunt hebrei ſic.ideſt vnaque-
ꝗ ſapientia edificauit ſibi domum.& inde חָכָם Chacham. חָכָם
ideſt ſapiens.vt Geñ.41.Prouideat rex virum ſapientem Sapiens.
& induſtrium.Iob.15.Nunquid ſapiens reſpondebit qua-
ſi inventum loquẽs.Ps.106.Quis ſapiens & cuſtodiet hec.
Prouer.1.Audiens ſapiens ſapientior erit.Eccl's. 2. Sapien
tis oculi in capite eius.Eſa.3.Et ſapientem de architectis .&
in eo.31.Ipſe autem ſapiens adduxit malum . & in plurali.
חֲכָמִים Chachamim ſiue חַכְמֵי Chachme.i.ſapiẽtes.vt Deut. חֲכָמִים
1.Date e vobis viros ſapientes.Iob.5.Qui apprehendit ſa- ſapientes.
pientes in aſtutia eorum.Ps.48.Cum viderit ſapiẽtes mo
rientes.Prouer.3.Gloriam ſapientes poſſidebunt. Eccl's.7
Cor ſapientiũ vbi eſt triſtitia.Eſa.5. Ve qui ſapientes eſtis
in oculis veſtris.& ĩ ligua chaldaica dicitur חַכִּים Chachim חַכִּים
i.ſapiẽs.Et ĩ plu.חַכִּימַיָּא Chachimaia ſiue חַכִּימִין Chachi- חַכִּימַיָּא
min.Dañ.2.Sapientes interficiebantur.Et in eo. Dat ſapiẽ ſapientes.
tiam ſapiẽtibus.& in genere feminino חֲכָמָה Chachama .vt חֲכָמָה
2.Reg.14.Et tulit inde mulierẽ ſapientẽ.Et in plu. חֲכָמוֹת ſapiens.
Chachmoth.vt Iudi.5.Vna ſapiẽtior ceteris vxorib⁹ eius חֲכָמוֹת
hec ſocrui verba rñdit.pro quo he.le.Sapientes dñe vel do
minatores eius rñdebãt ei: & ẽt ipſa rñdebat ſibi . Tñ aliqñ
in heb.põitur plr̃e ꝓ ſingulari.vt Prouer.14. ſapiẽs mulier
edificat domũ ſuã.Pro q̃ in hebreo hr̃.Sapiẽtes mulieres e
dificat domũ ſuã.Quod heb.exponũt.i. vnaqueꝗ mulier
ſapiẽs edificat domũ ſuã.ide תַּחְכְּמֹנִי Thachchemõi.i . ſapi תַּחְכְּמֹנִי
ens.vt.2.Reg.23.Dauid ſedens in cathedra ſapientiſſim⁹. ſapientiſſimus.
חַל Chal.placenta.torta.collirida:& ſcribitur cũ he vel tau ĩ חַל
fine & dr̃.חַלָּה ſiue חַלַּת chalath.vt Nu.15.ſeꝑabitis pri- חַלָּת
mitias dño de cibis veſtris.Pro quo he.le. Separabitis pri-

Placenta Collirida. חלות mitias domino de paſta vel maſſa veſtra tortam vel placē-
tam ſeparabitis. 2. Reg. 6. Singulis colliridam panis vnam
& in plurali חלות Chaloth. Pro quo beatus hieronymus trā-
ſtulit panes ſiue colliridas. vt Leuit. 7. Si pro gratiarum a-
ctione oblatio fuerit offeret panes abſqꝫ fermento. Et in eo-
Panes. colliride. dem. Et colliridas olei admixtione conſperſas.
חלל חלל Chalal. Vulnerare. Interficere. occidere. infirmari. diſ-
ſipare. irritum facere. Profanare. contaminare. pollue-
re. violare. communem facere. incipere. tibia canere. Ps.
108. Et cor meum conturbatum eſt intra me. Pro quo bea-
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Cor me-
Vulnerari um vulneratum eſt intrinſecus. Eſa. 14. Et tu vulneratus
es ſicut & nos. Et in eodem. 51. Vulneraſti draconem. Et in
eodem. 53. Ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates
Occidere. noſtras. Ezech. 28. Cum ſis homo & non deus in manu oc-
cidentium te. vide etiam de hoc ſupra in dictione חול Chul
חלל & inde חלל Chalal. ideſt occiſus. vulneratus. Interfectus.
Occiſus. vt Nu. 19. Si quis in agro tetigerit cadauer occiſi hominis.
Et in eodem. 31. Omnis qui occiderit hominem vel occi-
ſum tetigerit. Deut. 21. Hominis cadauer occiſi. Et in eodē
32. De cruore occiſorum & de captiuitate. Quod in hebreo
legitur ſingulariter. ſcilicet de cruore occiſi. Ps. 88. Tu hu-
miliaſti ſicut vulneratum ſuperbum. Hiere. 51. Et in omni
Vulneratꝰ terra eius mugiet vulneratus. Threñ. 2. Cum deficerēt qua-
ſi vulneratus in plateis ciuitatis. Ezech. 26. A ſonitu ruine
Interfectꝰ tue & gemitu interfectorum tuorum. Quod in hebreo legi-
tur ſingulariter. ſcilicet a gemitu interfecti. Et in eo. 28. Et
morieris in interitu occiſorum. Pro quo hebrei legunt. &
morieris in interitu ſiue in morte occiſi. Et in eodem. Et
corruent interfecti in medio eius. Pro quo hebrei legunt.
& corruet interfectus ſiue vulneratus in medio eius. Sed in
hebreo aliquando ponitur ſingulare pro plurali: & econ-
חללים uerſo: ſicut ſupra dictum eſt. & in plurali חללים Chalalim
Vulnerati Interfecti ſiue חללי Chalele. vt. 1. Reg. 17. Cecideruntqꝫ vulnerati de
philiſtiim in via ſarim. Et in eodem. 31. Et ceciderunt inter-
fecti in monte gelboe. 1. Paralip. 5. Vulnerati multi corrue-
runt. Iob. 24. Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Si-
cut vulnerati dormientes in ſepulchro. Prouer. 7. Multos
enim vulneratos eiecit. Hiere. 9. Et plorabo die ac nocte
interfectos filie populi mei. Et in eo. 14. Si egreſſus fuero
Occiſi. ad agros ecce occiſi gladio. Threñ. 4. Meliꝰ fuit occiſis gla-
dio ꝙ interfectis fame. Ezech. 21. Super colla vulneratorū.
חלות & inde חלות Chaloth. ideſt vulneratio ſiue infirmitas. vt ps
infirmitas 76. Et dixi nunc cepi. pro quo hebrei legunt. Et dixi infir-
mitas mea eſt. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta
ībecillitas hebraicam veritatem tranſtulit. Et dixi imbecillitas mea ē
חלל Ponitur etiā חלל Chalal pro diſſipare. Prouer. 25. Vētus
Diſſipare. Irritū fa-cere. aquilo diſſipat pluuias. Item ponitur pro irritum facere.
vt Nu. 30. Non faciet irritum verbum ſuum. Significat eti-
am profanare ſiue violare aut contaminare vel polluere. 1.
Violare. Profanaꝛ Paralipo. 5. Sed cum violaſſet torum patris ſui. Nee. 13. Et
profanaſtis diem ſabbati. Ps. 54. Contaminauerunt teſta-
mentum eius. Ps. 88. Si iuſtitias meas profanauerint. Et in
eodem. Profanaſti in terra ſanctuarium eius. Eſa. 23. Vt de-
traheret ſuperbiam omnis glorie. Pro quo he. le. vt viola-
ret vel contaminaret ſuperbiam omnis glorie. Et in eo. 43
cōtaminaꝛ Et contaminaui pricipes ſanctos. & in eo. 48. Propter me
Blaſphe-mare. propter me faciam vt nō blaſphemer. vbi ponitur pro blaſ-
phemare. Ezech. 7. Et violabūt arcanū meū. Et in eo. Et cō-
taminabunt illud. Et in eo. Et poſſidebūt ſanctuaria eorū.
pro quo he. le. & violabūtur ſanctuaria eorū. & in eo. 22. Et
poſſidebo te in cōſpectu gētiū. pro quo he. le. & violatꝰ fue-
ram in te in cōſpectu gentiū. pōt etiā deriuari a dictiōe נחל
Nachal que ſignat poſſidere ſicut eſt in lr̄a nr̄a. & in eo. 13.
Et violabāt me ad populū meū. Et in eo. 20. Et feci pp no-
mē meū vt nō violaretur corā gētibus. Et in eo. Ne violare-
tur corā gentibus quibus eieci eos. Et in eo. 25. Super ſan-
ctuariū meū quia pollutū eſt. & in eo. 28. Et polluent deco- Polluere
rem tuū. Et in eo. Et eieci te de mōte ſctō dei. Pro quo he.
le. & profanaui ſiue cōtaminaui te de mōte ſancto dei. i. tan-
ꝙ profanū & cōtaminatū eieci. Et in eo. Polluiſti ſanctifica-
tionē tuā. Et in eo. 36. Et polluerūt nomē ſanctū meū. Et in
eo. Et ſanctificabo nomē meū magnū quod pollutū eſt in-
ter gentes. Et in eo. 39. Et nō polluā nomē ſanctū meū am-
plius. Amos. 2. Vt violarent nomē ſanctū meū. Malach. 1.
Et vos polluiſtis illud. Et in eo. Quia cōtaminauit iudas
Item ſignificat communem facere. vt Deut. 20. Quis ē ho-
mo qui plantauit vineā & necdū fecit eā eſſe cōem: & quod
ſequitur de qua veſci omnibus liceat: non eſt in hebreo: ſed
eſt expoſitio tranſlatoris. Et in eo. Et alius homo eius fun-
gatur officio. Pro quo he. le. Et alius hō faciat eā eſſe cōem.
Et inde חלל Chalal. i. profanus vel cōtaminatus. vt Ezech. חלל
21. Tu aūt profane impie dux iſrael. & in gn̄e feminino Profanuſ
חללה Chalala. i. cōtaminata vel polluta. Pro quo beatus hie- חללה
ronymus tranſtulit vile ꝓſtibulū. vt Leuit. 21. Scortū & vi-
le proſtibulū nō ducēt vxorē. & in eo. viduā āt & repudiatā Vile proſtibulum.
& ſordidā. Vbi ponitur pro ſordida. & inde חול Chol. i. lai- Sordida.
cus. cōe. pollutū: vꝉ ꝓfanū. vt. 1. Reg. 21. Nō habeo laicos pa- חול
nes ad manū ſed tm̄ panē ſanctū. Et ī eo. Porro via hec pol- Laicus.
luta ē. Ezech. 22. Inter ſanctū & ꝓfanū nō habuerūt diſtāti- Pollutus profanus
am. & in eo. 44. Et populū meū docebūt quid ſit inter ſā-
ctū & pollutū. & inde חלילה Chalila. i. abſit. ſ. tanꝙ pollutū חלילה
& ꝓfanū. Geñ. 18. Abſit a te vt rē hāc facias. & in eo. 45. ab- Abſit.
ſit a me vt ſic agā. Ioſ. 22. abſit a nobis hoc ſcelus. 1. Reg. 12
Abſit aūt a me hoc pctm̄ in dño. Iob. 27. Abſit a me vt iu-
ſtos vos eſſe iudicē. Itē ſupradicta dictio חלל Chalal poni-
tur pro expectare. vt Iob. 35. Iudicare corā illo: & expecta Expectare
eū. De quo vide ſupra in dictiōe חול Chul. ſignificat etiam
incipere. & tūc eſt verbū tertie cōiugatiōis qđ ſcribitur cū
he in pricipio & cū ſimplici lamed. vt in aliquibus locis pre-
dictis. vt Geñ. 4. Iſte cepit īuocare nomē dñi. ꝓ quo he. le.
Tūc ceptū eſt ſiue inceptū eſt ad inuocādū nomē dñi. Ali- Incipere.
qui vero hebrei primā ſignationē ſequētes legūt ſic. Tunc
profanatū eſt ad inuocādū nomē dñi. i. attribuere nomen
dei idolis. qa tūc ceperūt idolatrare. & in eo. 9. Cepitqꝫ noe
vir agricola exercere terrā. Nu. 16. Et plaga deſeuit. Pro ꝗ
he. le. Et plaga incepit. Et in eo. Quā iā vaſtabat incendiū.
pro quo he. le. Et ecce inceperat plaga in pplo. Deut. 2. In-
cipe poſſidere. Et in eo. Hodie incipiā mittere terrorē atqꝫ
formidinē tuā. Ioſ. 3. Hodie incipiā exaltare te. Iudi. 20. &
inſtātius perſequebātur ceſis de exercitu eorū triginta vi-
ris: vt viderūt quaſi colūnā fumi de ciuitate cōſcēdere. pro
quo he. le. Et beniamin cepit ꝑcutere vulneratos de viris iſ-
rael quaſi triginta viros quia dixerūt vtiqꝫ ꝑcuſſus eſt ante
nos ſicut ī bello prio: & eleuatio. ſ. ignis vel fumi incepit cō-
ſcēdere de ciuitate colūna fumi. ſ. aſcēdebat. ſed btūs hie. trā-
ſtulit ſenſū. 1. Reg. 3. & oculi eiꝰ caligauerāt. ꝓ ꝗ he. le. & o-
culi eius ceperūt caligare. & in eo. Incipiā & cōplebo. Et in
eo. 22. Nū hodie īcepi ꝓ eo cōſulere dn̄m. Hiere. 25. Ego
īcipio affligere. & īde תחלה Thechila. i. pricipiū ſiue initiū. תחלה
vt Geñ. 43. Iā ante deſcēdimus vt emeremus eſcas. Pro ꝗ
he. le. Deſcēdētes deſcēdimus in pricipio vt emeremꝰ eſcas Pricipiū.
Prou. 9. pricipiū ſapiē timor dñi. Itē חליל chalil. ſignat ꝗd- חליל
dā iſtrm̄ muſicū: vt. 1. Reg. 10. Et añ eos pſalteriū & tympa- Tibia.
nū & tibiā. Eſa. 30. Et letitia cordis ſicut qui ꝑgit cū tibia. & חלילים
in pl. חלילים Chalilim. 3. Reg. 1. canētiū tibiis & letātiū. vbi Tibie.

ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.Hiere.48.Cor me
um ad moab quaſi tibia eris reſonabit.qđ in hebreo legi⸗
tur plr.ſ.cor meū ad moab quaſi tibie reſonabit. Et in eo.
חוללים Dabit ſonitū tibiarū.Et inde חוללים Cholelim.i. canentes
tibiis vel choris.Ps.86.Sicut letantiū oīum nr̄m habitatio
Canentes tibiis. eſt in te.Pro quo he.le. Et cantores quaſi canentes tibiis vl'
choris oēs fontes mei in te.vñ beatus hieronymus in pſal⸗
terio iuxta he.ve.tranſtulit.Et cantores quaſi in choris om
nes fontes mei in te.Scribitur etiā cū mem in principio &
מחוללים dr̄ מחוללים Mecholelim.vt.3.Reg.1.Canētiū tibiis & letā⸗
מחוללות tiū:vt dictū eſt ſupra.& in gñe feminino מחוללות Mecho⸗
Ducēs choros. leloth.i.canentes choris vel tibiis ſiue ducentes choros . vt
Iudi.21.De iis que ducebāt choros.& inde מחול Machol.i.
מחול chorus.De quo vide ſupra in dictione חול Chol.& quia ti⸗
מחלות bia eſt inſtrumentū cōcauū. Inde dicitur מחלות Mechiloth
quod ſignat cōcauitates.ſ.terre.pro quo btūs hieronymus
traſtulit voragines.Eſa.2.Et introibunt in ſpeluncas petra
Voragines. rum & in voragines terre.Et inde חלון Chalon.i. feneſtra.
חלון vt Geñ.8.Aperiens noe feneſtram arce quam fecerat . Et
Feneſtra. in eo.26.proſpiciēs abimelech rex paleſtinorū p feneſtrā.
חלונים Iudi.5.Per feneſtrā reſpiciens.Et in plr̄i.חלונים Chalonim
ſiue חלוני Chalone.ſecūdū terminationē maſculinorū:aut
חלונות חלונות Chalonoth ſcđm terminationē femininorū. vt . 3.
Feneſtre. Reg.6.Fecitq; in tēplo feneſtras obliquas.Canti.2. Reſpi⸗
ciens p feneſtras.Hiere. 9.Quia aſcendit mors p feneſtras
nr̄as.Ezech.40.Et feneſtras obliquas in thalamis. Reperi
חלוני tur ēt חלוני Chalonai in numero plu. pro חלונים Chalo⸗
חלונים nim.vt Hiere.22.Et aperit ſibi feneſtras.
Feneſtre. חלא Chala.rubigo.Ezech.24.Olle cuius rubigo in ea ē
חלא & rubigo eius nō exiuit ex ea.Et i eo.& cōſumatur ru
Rubigo. bigo eius.& in eo.Et nō exiuit ex ea nimia rubigo eius ne
q; per ignem.

חלב חלב Chalab.ſiue חלב Chéleb.lac.adeps.vt Geñ. 18 . Tulit
Lac. quoq; butyrum & lac.Et in eo.49.Et dentes eius la⸗
cte cādidiores.Exo.13.Vt daret tibi terrā fluentem lacte &
melle.Et in eo.23 . Non coques hedum in lacte matris ſue
Deut.32. & lac de ouibus . Eſa . 55 . Emite abſq; argen⸗
to & abſq; vlla cōmutatione vinū & lac.Ezech.25. Ipſi bi⸗
חלב bēt lac tuū.Itē חלב chéleb.i.adeps.vt Exo.29. Sumes & a⸗
Adeps. dipem totū.Leuit.3.Nec ſanguinē nec adipem oīno come
detis.Et in eo.7.Adipē ouis & bouis & capre nō comede⸗
tis.Et in eo.Adipē cadaueris morticini.ps.16.Adipē ſuum
cōcluſerūt.Ps.118.coagulatū eſt ſicut lac cor eorū . pro quo
btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Incraſ
ſatū eſt velut adeps cor eorū.Tamē eiſdē lr̄is vtrūq; ſcribi⸗
חלבים tur.ſ.lac & adeps.& in plu.חלבים chalabim ſiue חלבי Chel⸗
Adipes. be.i.adipes.vt Leuit.8.Poſuit ſup adipes.3.Reg.8.Et adi⸗
pem pacificorū.quod in he.legitur plr.ſ. Et adipes pacifi⸗
corū.ponitur ēt pro pingui vel p pinguedine. vt Geñ.4.
Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis ſui & de adipi⸗
Pinguedo. bus eorū.i.de pinguibus.Leuit.3.Et qđqđ pinguedinis eſt
intrinſecus.Et in eo.Et pinguedinē que operit vētrē . Itē
ſignat optimū vl' electū ſiue medullā cuiuſcūq; rei.vt Geñ.
Medulla. Optimum. 45.vt comedatis medullā terre.Nu.18.Oēm medullā olei
& vini & frumēti.Et in eo.Optima & electa erunt cūcta . &
in eo.Si preclata & meliora queq; obtuleritis ex decimis.
חלבון Deut.32.Et hircos cū medulla tritici.& inde חלבון Chelbō
Pingue. i.pingue.vt Ezech.27.In vino pingui in lanis coloris op⸗
חלבנה timi.Itē חלבנה Chelbena.i.galbanū.vt Exo.30.Sume tibi
Galbanū. aromata ſtacten & onychem & galbanum boni odoris.

חלד חלד Chéled.orbis:ſiue vita:vel tēpus vite. Ps.38.Et ſubſtā
tia mea tanq̄ nihilū ante te.Pro quo btūs hieronym⁹
Vita. in pſalterio iuxta he.ve.traſtulit.Et vita mea quaſi non ſit
in cōſpectu tuo.Ps.48.Auribus pcipite oēs qui habitatis Orbis.
orbē.In aliis vero locis varie traſtulit btūs hieronym⁹.nā
aliqñ traſtulit pfundū.vt.Ps.16.A paucis de terra.pro quo
btūs hieronymus in pđicto pſalterio traſtulit.Qui mortui
ſunt in pfūdo.Ps.58.Memorare que mea ſubſtātia eſt.pro Profūdū.
quo in pđicto pſalterio traduxit.Memēto mei de profūdo.
Itē traduxit veſperā.vt Iob.11.Et quaſi meridianus fulgor
conſurget tibi ad veſperā.Hebrei tñ in oībus locis pđictis Veſpera.
dicunt q ſignat orbē ſiue tēpus determinatum vite huma⸗ Temp⁹ vite humane
ne. Item חלד Chóled.ideſt muſtela.vt Leuit.11. De iis que חלד
mouentur in terra muſtela & mus. Muſtela.

חלה חלה Chala.egrotare.languere.infirmari.dolere.orare.ro⸗
garc.vt Geñ.48.Nunciatū eſt ioſeph q egrotaret pa Egrotare.
ter ſu⁹.Iudi.16.Infirmus ero vt ceteri hoīes.1.Reg.22.nō Infirmari. Dolere.
eſt qui doleat vicē meā.2.Reg.13.Ita vt ppter amorē illius
egrotaret.& in eo.cuba ſuper lectū & langorē ſimula . Pro
quo he.le.Et egrotare.i.langorē ſimula.ſicut eſt in lr̄a nr̄a.
Et in eo.Et quaſi egrotare cepit.3.Reg.14 . In tpe illo e⸗
grotauit Abia.Et in eo.Vt cōſulat te pro filio ſuo qui egro
tat.Et in eo.In tēpore ſenectutis ſue doluit pedes.4. Reg.
1.cecidit q; ochozias per cancellos cenaculi ſui quod habe
bat in ſamaria & egrotauit.2.Paralip.16.Egrotauit autem
Aſa āno triceſſimo nono regni ſui. & in pđicto loco ſcribi
tur cū aleph in fine loco he.Prouer.23.Verberauerunt me
ſed nō dolui.Canti.2.Quia amore lāgueo . Eſa. 14.Et tu
vulneratus es ſicut & nos.Pro quo he. le . Et tu infirmatus
es ſicut & nos.poteſt ēt ſignare ſicut eſt in lr̄a nr̄a . De quo
vide ſupra in dictione חול Chul.& in dictiōe חלל Chalal.
& in eo.39.Audierat ei q egrotaſſet & conualuiſſet.Et in
eo.53.Et dñs voluit conterere eū in infirmitate. vbi poni⸗
tur החלי Hecheli:qđ eſt verbū tertie cōiugatiōis. i. īfirma
re fecit. et Hiere.5.Percuſſiſti eos & nō doluerūt.Et in eo.
12.Hereditatē acceperūt & non eis profuit . pro quo he.le.
Infirmati ſunt & nō eis profuit.& ponitur ibi verbū paſſi⸗ Infirmari
uū prime cōiugatiōis:qđ ſcribitur cū littera nun in princi⸗
pio.& poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. De
quo vide īfra in dictiōe נחל Nachal.Dañ.8.& ego daniel lā
gui & egrotaui p dies . vbi ſilr ſcribitur cū nun in pricipio
Amos.6.Et nihil patiebātur ſup cōtritionē ioſeph . vbi ēt
ponitur ibi verbū paſſiuū prime cōiugatiōis.i. nō ſunt in⸗
firmati vl' nō doluerūt ſup cōtritionē ioſeph. Mich.1.qa in
firmata eſt in bonū q̄ hītat in amaritudinibus.& in eo.6.&
ego ergo cepi pcutere te.pro q he.le.Et ego quoq; feci te ī
firmari pcutiēs te.Poteſt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a . De quo
vide ſupra in dictiōe חלל Chalal.& inde חלה Chole . ſiue חלה
חלה Chola.i.egrot⁹ ſiue infirmus aut infirma:vel infirmi⸗ Egrotus.
tas.Nec.2.cū te egrotū nō videam.Eccſ.5.Eſt & alia infir infirmitas
mitas peſſima.Ezech.34.Et qđ egrotū ē nō ſanaſtis.Et in
eo.& qđ īfirmū fuerat cōſolidabo. Et aliqñ ſcribitur cū nun
in pricipio & dr̄ נחלה nachla.vt Eſa.17.ablata eſt meſis in נחלה
die hereditatis.pq he.le.In die īfirmitatis.pōt ēt ſignare ſi infirmitas
cut eſt in lr̄a nr̄a.Nā eiſdē lr̄is vtrūq; ſcribitur in he.Ezech.
34.Quod infirmū eſt nō cōſolidaſtis.& i eo . Et cornibus
vr̄is vētilabatis oīa īfirma. In aliis vero locis p נחלה nachla
btūs Hie.traſtulit peſſimā.vt Hiere.10.peſſima plaga mea. Peſſima.
Et in eo.14.cōtrita ē virgo filia ppl̄i mei plaga peſſima ve
hemēter.& inde חלי choli.i.īfirmitas:ſiue lāgor.vt Deut.7 חלי
Auferet dñs a te oēm lāgorē.3.Reg.17.Et erat lāgor fortiſ
ſimus.4.Reg.1. Vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. Langor. infirmitas
2.Paralip.16.Et neq; in infirmitate ſua q̄ſiuit dñm . Eſa. 1.
Oē caput lāguidū.& in eo.53.vere lāgores nr̄os ipſe tulit. הלאים
Scribitur ēt חלאים cholaim in plr̄i. cū lr̄a aleph loco iod .vt Infirmitates.
Deut.28.infirmitates peſſimas & pſeuerātes.ſcribitur etiā

Digitized by Google

cum mem in principio & cũ he in fine.& dr̃ מחלה Machala.ſiue מחלה machale.i.infirmitas ſiue langor. vt Exo.15. cunctũ langorẽ quem poſui in egypto nõ inducam ſup te. 2.Paralip.21.Tu aũt egrotabis peſſimo langore vteri.Prouer.18.Spũs viri ſuſtentat imbecillitatẽ ſuã.Pro quo he.le. Spũs viri ſuſtentat infirmitatẽ ſuã vel lãgorẽ ſuũ.& in plu. מחלוים Machaluim.vt.2.Paralip.24.Et abeuntes dimiſerunt eũ in langoribus magnis.Scribitur etiã cũ tau in principio & cũ littera aleph loco iod.& dr̃ תחלאים Thachaluim ſiue תחלואי Thachalue.vt Deut.29.Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dñs.Et etiã pro eo qđ in lr̃a nr̃a eſt afflixerit in hebreo ẽ ſupra dicta dictio. ſcilicet חלה Chila.i.infirmare fecit.2.Paralip.21.Mortuuſq; eſt in infirmitate peſſima.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.in infirmitatibus peſſimis: vbi ponitur תחלואים Thachaluim.Ps.102.Qui ſanat oẽs infirmitates tuas.Hiere.14.Si ĩtroiero in ciuitatẽ:ecce attenuati fame.Pro quo he.le.Ecce infirmi vel lãguidi fame.Et in eodem.16.Mortibus egrotationum morientur.Itẽ חלה Chala.i.orare.rogare.Deprecari.vt Exo.32. Moyſes autẽ orabat dñm deum ſuũ.1.Reg.13.Et faciẽ dñi nõ placaui.i.nõ oraui ſiue nõ rogaui.3.Reg.13.Deprecare faciẽ dñi dei tui.Et in eo.Orauit vir dei faciẽ dñi.Eſa.57.Propterea non rogaſti. Item. חלה chala.i.torta vel placenta aut collirida. De quo vide ſupra in dictione חול chul.Item חלי chòli.i.monile:ſeu margarita.Prouer.25. Inauris aurea & margarita fulgens.& recipit in fine he vel tau. vt Oſee.2. Et ornabatur inaure ſua & monili ſuo.Et in plurali mutat iod in aleph vt canti. 7.Iuncture femorum tuorum ſicut monilia.

[Margin: מחלה Langor. infirmitas מחלוים Langores תחלאים Infirmitates. Egrotationes. חלה Orare. Deprecari Rogare. חלה Torta. Placēta. חלי margarita Monile.]

חלחל Chalchal.Dolere.infirmari.cõtriſtari.& ĩde חלחלה Chalchala.i.dolor ſiue anguſtia.De quo vide ſupra in dictione חול chul.

[Margin: חלחל חלחלה Infirmari.]

חלט Chalat.rapere.vt.3.Reg.20.Rapuerunt verbũ ex ore eius.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

[Margin: חלט Rapere.]

חלך Chélech.Paup.& ſcribitur cũ he ĩ fine & dr̃ חלכה chélcha.vt Ps.9.Oculi eius in pauperẽ reſpiciũt.Et in eo. Tibi derelictus eſt pauper.& in plu.ſcribitur cũ aleph loco he & dr̃ חלכאים chelchaim.vt ĩ eo.Et cadet cũ dñatus fuerit pauperũ.Hebrei tñ dicũt q; in predicto loco eſt dictio compoſita & q; ſignificat cetum vel congregationẽ dolentiũ vel oppreſſorũ.De quo vide ſupra in dictiõe חיל cháil.

[Margin: חלך חלכה Pauper. חלכאים Paupes.]

חלם Chalam.ſomniare.ſanare.confortare.roborare. vt Geñ.28.Viditq; in ſomnis ſcalam ſtantem ſuper terra.Pro quo he.le.& ſomniauit & ecce ſcala ſtabat in terra. & ſic in ſequentibus vbi tranſlatio nr̃a habet vidit ſomnium ſiue vidit in ſomnis:Hebrei legunt.ſomniauit ſomniũ. Et in eo.Accidit quoq; vt viſũ ſomniũ referret fratribus ſuis.Pro quo he.le.& ſõniauit ioſeph ſomniũ & narrauit eũ fratribus ſuis.Et in eo.Audite ſomniũ quod vidi.Et in eo. Aliud quoq; vidi ſomniũ.Et ĩ eo. Quid ſibi vult hoc ſomniũ quod vidiſti.Et in eo.40. Videruntq; ambo ſomniũ. Et in eo.41.Poſt duos annos vidit pharao ſomnium.Et in eodem.vna nocte vterq; vidimus ſomniũ.Et in eodẽ.vidi ſomnia:nec eſt qui ediſerat.Et in eodem.42. Recordatuſq; ſomniorum que aliquando viderat.Deut.13.Aut qui ſõniũ vidiſſe ſe dicat.Et in eo.Propheta autem ille aut fictor ſomniorum interficietur.pro quo he.le. Propheta aũt ille aut ſomnians ſomniũ illud.Eſa.29. Sicut ſomniat eſuriẽs & comedit.Hiere.23.Dicentes ſomniaui ſomniaui. Et in eodem.29.Neq; attendatis ad ſomnia veſtra que vos ſõniatis.Ioel.2.Senes veſtri ſomnia ſomniabunt.& inde חלום Chalom.i.ſomniũ.vt Geñ.31.Dixitq; angelus domini ad me in ſomnis.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.in ſomnio.Et in eo.viditq; in ſomnis dicentem ſibi dominũ. Pro quo in hebreo habetur.Et venit deus ad labam ſyrum in ſomno noctis.Et in eodem.37.Audite ſomnium meũ. Nu.10.vel per ſomnium loquar ad illum.Et in plu. חלמות Chalomoth.vt Geñ.37.Ecce ſomniator venit.Pro quo hebrei legunt.Ecce vir ſomniorum venit.Et in eodẽ. Et tũc apparebit quid illi proſint ſomnia ſua. Eccl̃s.5. Vbi ſunt multa ſomnia plurime ſunt vanitates.Et in lingua chaldaica dicitur חלם Chélem.ſiue חלמא Chelma.Dañ.2. Dic ſõniũ ſeruis tuis.Et in eo.4.Somniũ vidi & perterruit me. Et in plu.חלמין Chelmin.ſiue חלמיא Chelmaia.Vt in eo. 5.Et interp̃tatio ſomniorum: & oſtenſio ſecretorum.Itẽ חלם Chalam.ideſt ſanare ſiue cõfortare aut roborare. augmentare.vt Iob.39. Separantur filii earum & pergunt in paſcua.Pro quo hebrei legunt.Roborantur ſiue confortantur filii earum & pergunt in paſcua.ideſt creſcunt & augentur.Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Nam poſtq; roborantur & creſcunt ſeparantur a matribus & pergunt in paſcua.Eſa.38.Corripies me & viuificabis me.pro quo hebrei legunt.Sanabis me ſiue confortabis me & viuificabis me. Item חלמות Chalamuth.ideſt vitellum oui: ſecundum hebreos.Iob.6.Aut poteſt aliquis guſtare quod guſtatum affert mortem.Pro quo hebrei legunt.Aut eſt ſapor vel guſtus in albugine vitelli.Et ſolum inuenitur in predicto loco.& ſi diuidatur predicta dictio poteſt interpretari ſicut ẽ in littera noſtra.Nam חלה Chala poteſt ſignificare venire ſiue afferre.Vt dictum eſt ſupra in dictiõe חול Chul.& מות Muth mortem ſignificat.vt infra dicetur.Item אחלמה Achlàma.Lapis precioſus quem tranſlatio noſtra amethiſtũ vocat.De quo vide ſupra in littera aleph. Quia ſecundum aliquos hebreos littera aleph eſt littera ſubſtantialis huiꝰ dictionis.ſecundum alios vero eſt addita & ideo deriuatur a ſupradicta dictione חלם Chalam.

[Margin: חלם Sõniare. חלום Somnũ. חלמות Somnia. חלם Somniũ. חלמין ſomnia. חלם Separare Roborare Corripere Sanare. חלמות Vitelluſ אחלמה Amethiſt.]

חלמיש Chalamis.ſilex.ſaxum.Petra duriſſima.vt Deut.8 Qui eduxit riuos de petra duriſſima. vbi ponitur pro duriſſima:quaſi diceret de petra ſilice.Siue de petra ſaxo.ideſt de petra ſilicea vel ſaxoſa. Et ĩ eodem.32.Oleumq; de ſaxo duriſſimo: vbi ponitur pro ſaxo.Iob.28. Ad ſilicem extendit manum ſuam.Eſa.50.Ideo poſui faciẽ meam vt petram duriſſimã.vbi ponitur pro petra duriſſima.

[Margin: חלמיש Duriſſima .ſ.petra. ſaxum. ſilex.]

חלון Challon.feneſtra.vt Hiere.22.Qui apit ſibi feneſtras. De quo vide ſupra in dictione חלל Chalal.

[Margin: חלון Feneſtra.]

חלף Chalaph.Tranſire.pertranſire.abiicere.mutare. perforare.Secare.conterere.1.Reg.10.Cumq; abieris inde & vltra tranſieris.Iob.9.Si abierit non intelligam eũ. Et in eo.Pertranſierunt quaſi naues poma portantes. Ps. 89.Mane ſicut herba tranſeat.Et in eo.Mane floreat & trãſeat.Canti.2.Imber abiit & receſſit.Eſa.21.Sicut turbines ab auſtro veniunt.Pro quo hebrei legũt. Sicut turbines ab auſtro pertranſeunt.ſiue ad tranſeundum.Et inde חלף chaloph.ideſt tranſitus.Prouer.31.Et cauſis omnium filiorum qui pertranſeunt.pro quo hebrei legunt.Omnium filiorũ tranſitus.Et dicunt hebrei q; accipitur pro preſenti ſeculo qui tranſit & eſt in continua mutatiõe. Item חלף Chalaph ideſt mutare:ſiue permutare:aut immutare. vt Geñ.31.Et mutauit mercedem meam decem vicibus.Et in eo. Immutaſti quoq; mercedem meam decem vicibus.Et in eo. 35. Ac mutate veſtimenta veſtra.Et in eodẽ.41.Ac veſte mutata obtulerunt ei.pro quo hebrei legunt. Et mutauit veſtimenta ſua & venit ad pharaonem.Leuit.27. Sanctum erit & mutari nõ poterit.Ps.101.Et ſicut opertorium mutabis eos & mutabuntur.Eſa.9.Sed cedros immutabimus.Et in eodem.24. Quia tranſgreſſi ſunt leges mutauerunt ius.

[Margin: חלף Tranſire. Abire. Pertrãſir. חלף Tranſitus חלף Mutare. Immutare]

Digitized by Google

Et in eo.40.Qui ſperāt in dño mutabūt fortitudinē.Po-
nitur ēt pro inſtaurare vel renouare.vt Iob.14. Si preciſū
Innouare. fuerit & rurſum vireſcet·Pro quo he. le. Si preciſū fuerit
Inſtaurare rurſum innouabitur ſiue inſtaurabitur.Et in eo.29. Et ar-
חֲלִיפָה ĉus meus in manu mea inſtaurabitur.& inde חֲלִיפָה Chali
pha.i.immutatio ſiue innouatio:aut īſtauratio.vt Iob.14.
immutatio חֲלִיפוֹת Donec veniat īmutatio mea.Et in plu.חֲלִיפוֹת Chaliphoth
Iob.10.Et pene militant in me.Pro quo he. le. Mutatiões
cōmutatio & militia mecū.ps.54.Nō enim eſt illis cōmutatio. Quod
in hebreo legitur plr.ſ.Nō enim ſunt illis cōmutationes ſi-
ue immutatiões.ponitur ēt חֲלִיפוֹת caliphoth pro veſtibus
mutatoriis vel optimis.vt Iudi.14.Dabo vobis trigīta ſin
dones & totidē tunicas.pro quo he.le.Dabo vobis trigin-
Veſtes mutatorie. ta ſindones & totidem mutatorias veſtes.Et in eo . vos da-
bitis mihi triginta ſindones & eiuſdē numeri tunicas . Et ī
eo.& ablatas veſtes dedit iis qui problema ſoluerant. pro q̄
he.le.Et abſtulit veſtimenta eorū & dedit mutatoria.ſ.veſti
menta iis qui problema ſoluerant.4.Reg.5.Et decē muta
toria veſtimētorū.Et in eo.Da eis talentū argenti & veſtes
mutatorias duplices.Accipitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro
viris qui viciſſim mutabantur per ſingula tempora . vt. 3.
Reg.5.Mittebatq̧ eos in libanū decē millia per menſes ſin
gulos viciſſim.i.qui per ſingulos menſes mutabantur . Et
חֵלֶף inde חֵלֶף chéleph.i.pro.ſic dictum a cōmutatione vnius ꝑ
Pro. altero vt Nu.18.Quia preciū eſt pro miniſterio quo ſerui
חָלַף tis.ſignāt ēt predicta dictio חָלַף chalaph.perforare.ſiue cō
terere:aut percutere:vel incidere.vt Iudi.5. Et tempus va
Perforare. lide perforans.Iob.20.Et irruet in arcū ereū . pro quo he.
Conterere le.perforabit eum ſiue cōteret eū arcus ereus.Eſa.2. Et ido
la penitus contererentur.ponitur etiam pro ſuſtinere.vt Iob
Suſtinere 11.Si ſuſtinuerit omnia & in vnū coaceruauerit. Sed etiam
in hoc loco hebrei dicunt ꝙ ſignāt conterere vel incidere.
Conterere Et legunt ſic.Si cōtriuerit & concluſerit & coaceruauerit.
מַחֲלָף poteſt etiā legi ſic.Si immutauerit.Et idē מַחֲלָף Machalaph
i.culter:ab incidēdo vel perforando dictus.& ſolum inueni
מַחֲלָפוֹת tur in numero plu.ſ.מַחֲלָפוֹת Machalaphoth.vt Eſdre.1.cul
Cultri. tri viginti nouē.& inde מַחְלְפוֹת Machlephoth. i . cincinni
מַחְלְפוֹת ſiue crines capitis.fortaſſe a mutatione dicti eo quod mu-
Crines. tantur in tempore ſenectutis.vt Iudi.16. Si ſeptē crines ca-
pitis mei licio plexueris.

חָלַץ חָלַץ Chalas.Eruere.extrahere.auferre.tollere .deponere.
Eruere. nudare.eripere.liberare.armare.expedire.vt Leuit.
14. iubebit erui lapides in quibus lepra eſt.Deut.25.Tol-
Auferre. let calciamentū de pede eius. Oſee.5.Ablatus eſt ab eis.itē
Nudare. ponitur pro nudare.Threñ.4.Sed & lamie nudauerūt mā
mam.itē ſignificat eripere ſiue liberare.vt ps.6. Conuerte
Eripere. re dñe eripe animā meā.ps.7.Decidam merito ab inimi-
Liberare. cis meis inanis.pro quo he.le. Et liberaui inimicos meos
in vanū ſiue in vacuū.Beatus hieronymus in pſalterio iux
ta he.ve.tranſtulit.Et dimiſi hoſtes meos vacuos.ps.17.ſal
uū me fecit qm̄ voluit me.i.eripuit vel liberauit me.ps.107
vt liberentur dilecti tui.ps.139.Eripe me dñe ab homine
malo.Prouer.2.Iuſtus de anguſtia liberatus eſt.Eſa.58.&
oſſa tua liberabit.Hebrei tñ dicunt ꝙ in predicto loco ſi-
gnificat impinguare ſiue quietum eſſe. Vnde in ꝑdicto lo-
Impinguare. co ipſi legunt.Et oſſa tua impinguabit ſiue quieſcere faci-
חָלַץ et.Itē חָלַץ Chalas. Armare ſiue expedire. vt Nu.31.Arma
Armare. te inquit ex vobis viros ad pugnā.Et in eo.32.Nos autem
Expedire ipſi armati & accincti ꝑgemus ad preliū.Et in eo.Expedi-
חָלוּץ ti ꝑgite corā dño ad pugnā.& inde חָלוּץ Chalus.i.expedi-
Armatus. tus ſiue armatus.vt in eo.Et oīs vir bellator armatus ior-
Expeditus danē tranſeat.Et in eo.oēs expediti ꝑgamus ad bellū. & ī
hebreo legitur ſinglr.ſ.oīs expeditus corā dño ad bellū .ſ.

ꝑget.& in plu.חֲלוּצִים chaluſim.ſiue חֲלוּצֵי chaluſe.i.arma חֲלוּצִים
ti ſiue expediti.Nu.31.Duodecim millia expeditorū . & in Expediti
eo.Ipſi armati ꝑgemus corā dño ī terrā canaā.& īde.חֲלִיצָה armati.
chaliſa.i.armatura.vt.2.Reg.2.Et tolle tibi ſpolia eius . ꝑ חֲלִיצָה
quo he.le.Et tolle tibi armaturā eius.Poteſt ēt ſignificare armatura
ſicut eſt in lr̄a nr̄a.Nā ſupra diximus ꝙ predicta dictio ſi-
gnificat nudare ſiue auferre.Poteſt etiam legi ſic.Et tolle ti
bi veſtimēta eius.Nā in plr̄ ponitur pro veſtimentis ſiue ꝑ
veſtibus mutatoriis.vt Iudi.14.Quorū ablatas veſtes de-
dit his qui problema ſoluerāt.ſcribitur etiā cū mē in prin-
cipio & dr̄ מַחֲלָצוֹת Machalaſoth.vt Eſa.3.Et mutatoria & מַחֲלָצוֹת
palliola & linteamina.Zach.3.Et induite mutatoriis.i.ve mutatoria
ſtibus mutatoriis.Item חָלַץ Chalas.i.lūbus. & ſolū inueni חָלַץ
tur in numero plu.ſ.חֲלָצַיִם Chalaſáim. vt Geñ.35.Et re- חֲלָצַיִם
ges de lumbis tuis egredientur.Et Iob.38. Accinge ſicut Lumbi.
vir lumbos tuos.Eſa.32.Accingite lumbos veſtros.

חָלַק Chalac.diuidere.diſtribuere.partiri.mollificare.leni חָלַק
re. dilabi. blandiri. adulari.doloſe agere. Geñ.14. Diuidere.
Et diuiſis ſociis irruit ſuper eos nocte.& in eo.49. Diuidā
eos in iacob.& in eo.Et veſpere diuidet ſpolia.Exo.15.per
ſequar & cōprehendā:diuidā ſpolia.Deut.4. Que creauit
dñs deus tuus in miniſteriū cūctis gentibus .pro quo he.
le.Que diuiſit ſiue diſtribuit dñs deus tuus cunctis genti-
bus.Ioſ.13.Et nūc diuide terrā in poſſeſſionē nouē tribu-
bus.Et in eo.18.Qui necdū acceperāt poſſeſſiones ſuas .
Pro quo he.le.Qui necdū diuiſerant poſſeſſiones ſuas .&
in eo.Diuidite vobis terrā in ſeptem partes . Et in eo.19.
Partitiq̧ ſunt terram.Et in eo.22. Diuidite hoſtiū predā. Partiri.
2.Reg.6.Et partitus eſt vniuerſe multitudini iſrael . Et in
eo.19.Tu & ſiba diuidite poſſeſſionē.1.Paralip.16 . Et diui
ſit vniuerſis per ſingulos viros.Et in eo.23. Et diſtribuit e Diſtribuere
os dauid.Et in eo.24.Et diuiſit eos dauid & ſadoch . Et in
eo.Diuiſit aūt eis:hoc eſt filiis eleazar.Iob.38. Per quam
viam ſpargitur lux.Pro quo hebrei legunt . Per quam vi-
am diuiditur ſiue diſtribuitur lux.Ps. 59 . Partibor ſichi-
mam.Prouer.17.Et inter fratres hereditatem diuidet.Eſa.
33.Tunc diuidentur ſpolia predarū multarū.Hiere . 37. vt
diuideret ibi poſſeſſionem in conſpectu ciuium. Hebrei ta
men in predicto loco aliam ſignificationem ſequentes le-
gunt ſic. Vt dilaberetur inde in medio populi. ſiue per me
dium populi.Et in hebreo non habetur hereditatem : ſed
poteſt ſubintelligi : ſicut eſt in littera noſtra.Oſee.10 .Diui
ſum eſt cor eorum. Amos.7.Et humus tua funiculo metie
tur.Pro quo hebrei legunt.Funiculo diuidetur vel diſtri-
buetur:ſcilicet inimicis tuis.& eſt idem ſenſus. Nam ꝑ mē-
ſuram funiculi diuidenda erat.Mich.3. Qui regiones no-
ſtras diuidat.Item ponitur pro ſpoliari.eo quod ſpolia di-
uidūtur inter bellatores.vt.2.Paralip.28.Igitur achaz ſpo Spoliare.
liata domo domini & domo regum ac principum dedit re
gi aſſyriorum . & inde חֵלֶק Chelec. ſiue חֶלְקָה Chelca.aut חֵלֶק
חֲלֻקָּה Chaluca.i.diuiſio.pars.portio.partitio.vt Geñ.14 חֲלֻקָּה
Et ꝑtibus virorū q venerūt mecū.Quod in he. legitur ſin Pars.
gulariter.ſ.& parte virorū qui venerūt mecū. Nu.18. Nec
habebitis partē īter eos: ego pars & hereditas tua.Deut.33
Qđ in parte ſua doctor eēt repoſitus.Ps.118. Portio mea Portio.
dñe dixi.Threñ.3.Pars mea dñs. Amos.4. Pars vna com
pluta eſt:& pars altera ſuper quā nō pluit:aruit. Et in eo.Et
comedit ſimul ꝑtē.Accipitur ēt חֵלֶק chélec.ſiue חֶלְקָה chel חֵלֶק
ca ꝑ agro vel poſſeſſione.eo qđ diuiditur inter heredes.vt
Ruth.2.accidit āt vt ager ille hēret dñm noīe booz.2.Reg.
14.Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo . Succēderūt Ager
ergo ſerui abſalom ſegetem igni.Pro quo he.le. Succēde
rūt ergo ſerui abſalom agrū ſiue poſſeſſionē.& in eo. Qua

Digitized by Google

re ſuccenderunt ſerui tui ſegetem meā igni.i.partē agri in
quo erat ſeges.4.Reg.11.Iezabel quoq; comedēt canes ī
חֲלָקִים agro iezrael.& in plu.חֲלָקִים Chalacim.i. partes ſiue diui-
Partes. ſiōes.vt Ioſ.18.Luſtrātes eā in ſeptē partes diuiſerūt. Scri-
מַחֲלֹקֶת bitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr̄ מַחֲלֹקֶת
מַחְלְקוֹת Machalóceth.i.diuiſio ſiue pars.& in plu. מַחְלְקוֹת Mach-
Partes. lecoth. vt Ioſ.12.Singulis partes ſuas tam in mōtanis q̄ ī
Diuiſiōes. planis atq; campeſtribus.2.Paralip.26. Diuiſiōes aūt ianī
torū.& in eo.35.In diuiſionibus ſingulorū ſicut p̄cepit da
uid.Accipitur ēt pro vice ſiue pro turma: que erat ꝑs ho-
minū deputata in miniſteriū regis vel tēpli.vt.1.Paralipo.
Vices. 23.Et diſtribuit eos dauid per vices filiorū leui.Et ī eo.27
Qui miniſtrabant Regi iuxta turmas ſuas.Et in eo.Prime
Turma turme in primo menſe ieſboam preerat. Et in eo.Secundi
Turme. menſis habebat turmā dudi ahoites. 2.Paralip.23. Nō di-
miſerat abire turmas que ſibi per ſingulas hebdomadas
ſuccedere conſueuerant.Et in eo.35.Per familias turmaſq;
חָלַק leuiticas.Itē חָלַק Chalac.i.Mollificare. lenire. blandiri. a
dulari.blande vel ficte loqui. doloſe agere. p̄s.54. Diuiſi
Lenificar. ſunt ab ira vultus eius.Pro quo he.le.Lenificauerūt magis
q̄ butyrū os ſuū. Vnde btūs hieronymus in pſalterio iux-
ta he.ve.tranſtulit. Nitidius butyro os eius. Prouerb.2.Et
Mollificar ab extranea que mollit ſermones ſuos. Et in eo.5.Et niti-
dius oleo guttur eius.i.lenius ſiue blandius oleo guttur e-
ius.ſ.eſt.Et in eo.28.Magis q̄ ille qui per lingue blandi-
Blādiri mēta decipit.Pro quo he.le.Magis q̄ ille qui blanditur ſi-
Adulari. ue adulatur lingua.Et in eo.29.Qui blādis fictiſq; ſermo
Blande fi nibus loquitur amico ſuo.Ps.5. Linguis ſuis doloſe age-
ctecq; lo- bant.Ps.35.Qm̄ doloſe egit in cōſpectu eius.Et inde חָלָק
qui. Chalac.i.lenis ſiue blādus.vt Gen̄.27.Et ego lenis.Ioſ.11.
Doloſe a- Et partē montis que aſcēdit ſeir.Pro quo he.le. A monte
gere. חָלָק leni qui aſcendit ſeir. & ſcd̄m hebreos dicitur lenis: eo qđ
Lenis. in eo nō erāt arbores neq; aliquid aſperū.Poteſt ēt legi ſic.
A monte diuiſo.& ſic eſt in tranſlatione chaldaica.Ezech.
12.Neq; diuinatio ambigua in medio filiorū iſrael. ꝓ quo
he.le.Neq; diuinatio lenis ſiue mollis.i.adulatoria & dece-
חֵלֶק ptoria.& inde חֵלֶק Chélec.ſiue חֶלְקַת Chelcath. i. blāditie
ſiue lenitas.vt Gen̄.27.Et colli nuda ꝓtexit.Pro quo he.le.
Lenitas. Et ſuper lenitatē colli ſui. Et ſecundū primā ſignationem
pōt ēt legi ſic.ſ.& ſup partē colli ſui.i.ſup illā partē que eſt
Blandus. nuda.& eſt idem ſenſus cū lr̄a noſtra.Prouer.6.A blanda li
gua extranee.Et in eo.7.In blanditiis labiorum protraxit
חֲלָקוֹת illū.& in plu.חֲלָקוֹת Chalacoth.vt Eſa.30. Loquimini no-
Blanditie bis placentia.i.blanditias vel adulatiōes.Ponitur ēt חֲלָקוֹת
חֲלָקוֹת Chalacoth.pro doloſis vel pro dolis vel frauduléter.vt.p̄s.
Doloſa. 11.Labia doloſa in corde & corde locuti ſunt. Et in eo.Diſ-
Doli. perdat dn̄s vniuerſa labia doloſa.Ps.72.Verūtn̄ ꝓpter do
los poſuiſti eos.Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.Verūtamē in lubrico poſuiſti eos.Dan̄.11.
Fraudulē- Et impii in teſtamentū ſimulabūt fraudulenter.ponitur ēt
ter. חָלָק Chalac.pro lubrico.Prouer.26.Et os lubricū opatur
חָלָק ruinas.Et aliqn̄ duplicatur littera lamed & lr̄a coph.& dici-
Lubricū. tur.חֲלַקְלַק Chalaclac.Et reperitur tm̄ plr̄.ſ. חֲלַקְלַקּוֹת cha
חֲלַקְלַק laclacoth.vt Ps.34.Fiant vie illorū tenebre & lubricū.Hie
חֲלַקְלַקּוֹת re.23.Via eorū erit quaſi lubricū in tenebris. Itē חַלּוּק cha-
luc.accipitur ꝓ lapide leni.Pro quo btūs hieronymus trā
Lubricum ſtulit limpidiſſimum:ſicut ſunt lapides torrentis. vt.1.Re.
חַלּוּק 17.Et elegit ſibi quiq; limpidiſſimos lapides. & ſcd̄m hāc
Limpidiſſi ſignificationem.Eſa.57.Vbi nos legimus in partibus tor
mus la- rētis pars tua.hebrei legūt.in lapidibus torrētis pars tua.
pis. חָלַשׁ חָלַשׁ Chalas.debilitare.infirmari.vulnerare.Exo.17. Fu-
Debilitar gauitq; ioſue amalech.pro quo he.le. Et debilitauit
ſiue vulnerauit ioſue amalech. Iob.14. Homo vero cum

mortuus fuerit & vulneratus.Eſa.14. Corruiſti in terrā q Vulnerare
vulnerabas gentes.& inde חַלָּשׁ Chalas.i. debilis vel infir- חַלָּשׁ
mus.vt Ioel.3.Infirmus dicet quia ego fortis ſum. & inde Infirmus.
חֲלוּשָׁה Chaluſa.i.debilitas.Pro q̄ btūs hieronym9 trāſtulit חֲלוּשָׁה
fugā. vt Exo.32. Neq; vociferatio cōpellētiū ad fugā. Fuga.
חַם Cham.calefieri.De quo vide in dictione ſequenti. חַם
חָמַם Chamā.calefieri.calefacere.incaleſcere.& aliqn̄ ſcribi חָמַם
tur cū ſimplici mē.vt Exo.16.Cūq; incaluiſſet ſol liq̄ Incaleſce
fiebat.1.Re.11.Cras erit vobis ſalus cum īcaluerit ſol.3.Re. re.
1.Cumq; operiretur veſtibus nō calefiebat. Et in eo.Et ca- Calefieri.
lefaciat dn̄m noſtrū regē.4.Reg.4.Et calefacta ē caro pue
ri.Iob.6.Cū incaluerint ſoluētur de loco ſuo. Et in eo.31.
Et de velleribus ouiū mearū calefactus eſt. Et in eo.39. Tu
forſitā in puluere calefacies ea.Ps.38.Cōcaluit cor meū in
tra me.Eccl̄s.4.Si dormierint duo fouebūtur mutuo.i.ca- Fouere.
lefient mutuo.Et in eo.Vnus quō calefiet.Eſa.44. Sūpſit
ex eis & calefactus eſt.Et in eo.Et calefactus eſt & dixit vah:
calefactus ſum: vidi focū.Et in eo.47.Nō ſunt prune qui
bus calefiant.& ꝓ eo qđ in littera noſtra ē q̄bus calefiāt in
hebreo eſt לְחַמָּם lachmā.i.ad calefaciēdū ſe.& eadem dictio לְחַמָּם
pōitur Iob.30. Vbi dr̄ & radix iuniperorū erat cibus eorū.
vbi ꝓ eo qđ in littera nr̄a eſt erat cibus eorū in hebreo po-
nitur p̄dicta dictio.vnde hebrei legūt.Et radix iuniperorū
ad calefaciēdū ſe.poteſt ēt deriuari a dictiōe לֶחֶם Léchem.
que ſignat panē vel cibū ſicut eſt in littera noſtra.Eſa.57.
Qui cōſolamini in diis.Pro quo he.le.Qui calefacti eſtis ī
diis ſiue in idolis.i.in lignis ex q̄bus idola fiunt.Et ponitur
ibi verbū paſſiuū prime cōiugationis: quod ſcribitur cū
littera nū in principio.Poteſt etiā deriuari a dictione נִחַם
Nacham que ſignat cōſolari ſicut eſt in lr̄a nr̄a. Oſee.7.
Oēs calefacti ſunt quaſi clibanū.Aggei.1.operuiſtis vos &
nō eſtis calefacti. Vide ēt de hoc infra in dictiōe יָחַם Iachā.
Et inde חוֹם Chom.ideſt calor.eſtus.feruor: vt Gen̄. 8.Fri- חוֹם
gus,& eſtus.Et in eodem.18.In ipſo feruore diei. Nee.7. Eſtus.
Vſq; ad calorem ſolis.Iob.24.Ad nimium calorem tran- Feruor.
ſiet ab aquis niuium.Hiere.51.In calore eorum ponam po Calor.
tus eorum.Et inde.חַם Cham.i.calidus.vt Ioſ.9.Calidos aſ חַם
ſumpſimus panes.1.Reg.21.Vt ponerentur panes calidi. Calidus.
Iob.37.Nonne veſtimenta tua calida ſunt.Et inde חַמָּה chā חַמָּה
ma.ideſt ſol.eo quod calefacit.Canti.6. Electa vt ſol. Eſa. Sol.
24.Et confundetur ſol.Et in eodem.30.Et erit lux lune ſi-
cut lux ſolis.Ponitur etiam חַמָּה Chāma pro calore. vt Ps. חַמָּה
18.Nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius. Et dicunt aliqui Calor.
hebrei q̄ inde deriuatur חוּם Chum:de quo ſupra diximus
ſignificare nigrum ſiue ruffum.
חֶמְאָה Chema. Butyrum. & ſcribitur in ſingulari cum he חֶמְאָה
vel tau in fine & dicitur חֶמְאָה Chema ſiue חֶמְאַת Che חֶמְאָה
math.vt Gen̄.18.Tulit quoq; butyrum & lac.Deut.32. Bu- Butyrum.
tyrum de armento & lac de ouibus.Iudi.5. In phiala for-
tium obtulit butyrum.Eſa.7. Butyrum & mel comedet.
Scribitur etiam aliquando ſine aleph.vt Iob.29.Quando
lauabam pedes meos butyro.vbi ponitur חֵמָה Chema pro
חֶמְאָה Chema.& pluraliter declinatur ſicut nomina femini
na.vt Ps.54.Diuiſi ſunt ab ira vultus eius.Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tran
ſtulit.Nitidius butyro os eius.Hebrei vero legunt plurali-
ter.ſcilicet lenificauerunt pluſquam butyrū os eius.De quo
dictum eſt ſupra in dictione חָלַק chalac.
חָמַד Chamad. Concupiſcere. Deſiderare. vt Exo.20. חָמַד
Non concupiſces domum proximi tui. Et in eodem Cōcupiſce
Nec deſiderabis vxorem eius. Et in eodem.34. Nul- re.
lus inſidiabitur terre tue. Pro quo hebrei legunt. Nullus Deſiderar
concupiſcet vel deſiderabit terram tuam. Deutero.

Digitized by Google

7.Nõ cõcupiſces argentũ & aurũ de quibus facta ſunt.Ioſ.
7.Et cõcupiſcẽs abſtuli & abſcõdi.Prouer.12.Deſideriũ i-
pii monumentũ eſt peſſimorũ.Pro quo he.le.Deſiderat ſi
ue cõcupiſcit impius venari peſſimos.Poteſt ẽt legi ſicut ẽ
in lr̃a nr̃a:ſicut infra dicetur in dictiõe מָצַד Maſad.Canti.2
חֶמֶד In vmbra illius quẽ deſiderauerã ſedi.& ĩde חֶמֶד Chémed
ſiue חֶמְדָּה Chemda.i.cõcupiſcẽtia.cupido.deſiderium ſiue
Deſiderabilis. deſiderabile.Ps.105.Pro nihilo habuerũt terrã deſiderabi
lem.Eſa.32.Plangite ſuper regione deſiderabili.Hiere.12
Dederũt portionẽ meã deſiderabilẽ in deſertũ.Dañ.11.Et
Cõcupiſcẽtia. erit in cõcupiſcẽtia feminarũ.Ezech.23.Iuuenes cupidi-
Cupido. nis vniuerſos.Oſee.13.Ipſe deripiet theſaurum omnis va
ſis deſiderabilis.Zach.7.Et poſuerũt terrã deſiderabilẽ in
deſertum.Ponitur ẽt pro deſiderato.vt Aggei.2.Et veniet
חָמֻד deſideratus cunctis gentibus.& inde חָמֻד Chamud.i.deſi-
Deſiderabile. derabile.& in plu.חֲמֻדִים Chamudim:ſiue חֲמֻדוֹת Chamu-
doth.i.deſiderabiles vel deſiderabilia.vt Ps.38.Et tabeſce-
חֲמֻדִים re feciſti ſicut araneam animã eius.Pro quo beatus Hiero-
nymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et poſuiſti quaſi
Deſiderabilia. tineã deſiderabilia eius.& in hebreo ſcribitur in predicto
loco ſingulariter.ſ.deſiderabile eius.Eſa.44.Et amantiſſi
ma eorũ nõ ꝓderũt eis.i.deſiderabilia eorũ.Dañ.9.Quia
Deſideria. vir deſideriorũ es.Et in eo.10.Et panẽ deſiderabilẽ nõ co-
medi.Ponitur ẽt ꝓ optimo vel valde bono.vt Geñ.27.Et
Valde bonum. veſtibus eſau valde bonis quas apud ſe habebat domi.1.
Optima. Reg.9.Et cuius erunt optima queq; iſrael.Scribitur etiam
מַחְמָד cum mem in principio & dicitur מַחְמָד Machmad.& in plu
מַחְמַדִּים rali מַחְמַדִּים Machmadim ſiue מַחֲמַדֵּי Machamade Canti.5.
Deſiderabilis. Et totus deſiderabilis.et Ezech.24.Ecce ego tollo a te de
ſiderabile oculorũ tuorũ.& Oſee.9.Deſiderabile argentũ
Deſiderabilia. eorũ.Threñ.1.Omnium deſiderabilium ſuorum que ha-
buerat.Et in eo.Manum ſuam miſit hoſtis ad omnia deſi-
derabilia ſua.Et in eo.Dederunt precioſa queq; pro cibo.
i.deſiderabilia queq;.Ioel.3.Et deſiderabilia mea pulcher
rima intuliſtis in delubra veſtra.ſcribitur ẽt cum nũ in pri-
נֶחְמָד cipio & dicitur נֶחְמָד Nechmad.i.deſiderabile.Geñ.3.Aſ-
Deſiderabile. pectuq; delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile ad intel
ligendũ ſiue intellectui.Prouer.21.Theſaurus deſiderabi-
נֶחְמָדִים lis & oleum in tabernaculo iuſti.Et in plu.נֶחְמָדִים Neche
Deſiderabilia. madim.ps.18.Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem pre-
cioſum multum.

חָמָה חָמָה Chama.ſocer.ſocrus.murus.vt Geñ.38.Nunciatũ eſt
Socer. thamar q ſocer illius aſcenderet in thãnath.Et in eo.
Miſit ad ſocerũ ſuũ.Reperitur ẽt fe.ge.pro ſocru.vt Ruth.
Socrus. 1.Orpha oſculata eſt ſocrum ſuã.Mich.7.Nurus cõtra ſo-
חוֹמָה crum ſuam.Item חוֹמָה Choma.i.murus.Ioſ.2.Domꝰ enim
Murus. eius herebat muro.1.Reg.25.Pro muro erant nobis.2.Re.
11.Quare acceſſiſtis ad murũ.Canti.8.Si murus eſt edifice
mus ſuper eum propugnacula argentea.Et in eo.Ego mu
חוֹמוֹת rus.Et in plu.חוֹמוֹת Chomoth.i.muri.vt Deut.28.Et deſtru
Muri. antur muri tui firmi atq; ſublimes.& Canti.5.tulerũt palli
um meũ cuſtodes murorũ.Eſa.49.Muri tui coram oculis
meis ſemper.Et in eo.60.Et edificabũt filii peregrinorum
muros tuos.Et in eo.Et occupabit ſalus muros tuos.Inue
חוֹמֹתַיִם nitur ẽt חוֹמֹתַיִם Chomotháim ꝓ duobus muris:ſicut & alia
Duo muri nomina in aim deſinẽtia que cõiter ſignificãt dualẽ nume
חַמָּה rũ.vt Eſa.22.Et lacũ feciſtis inter duos muros.Itẽ חַמָּה cha
Sol. ma.i.ſol ſiue calor.De quo vide ſupra in dictione חָמַם Cha
חֵמָה mam.Item חֵמָה Chema.i.furor.ira.De quo vide infra in di
Ira. ctione יָחַם Iacham.Item חֵמָה chema.i.butyrum.vt Iob.29
חֵמָה Quando lauabam pedes meos butyro.De quo vide ſupra
Butyrum. in dictione חֶמְאָ Chema cum aleph.Quia cõmuniter ſcri-
bitur cũ littera aleph excepto in loco predicto.

חֹמֶט Chómet.Genus ſerpentis vel animalis ĩmundi.pro חֹמֶט
quo beatus hieronymus tranſtulit lacertam.vt Leuit.
11.Lacerta & talpa omnia hec immunda ſunt. Lacerta.

חָמַל Chamal.miſereri.parcere.indulgere.Exo.2.Cernẽſ- חָמַל
q; paruulũ vagientẽ miſerta eius ait.Deut.13.Vt miſe Miſereri.
rearis & occultes eũ.2.Reg.12.parcens ille ſumere de oui- Parcere.
bus & bobus ſuis.Et in eo.Eo quod fecerit verbum iſtud &
nõ pepercit.Et in eo.21.pepercitq; rex miphiboſeth filio
ſaul.Hiere.13.Nõ parcã & nõ concedã.Et in eo.15.Quis e-
nim miſerebitur tui hierl̃m.Et in eo.21.Nõ parcet neq; mi
ſerebitur.Et in eo.50.Nõ parcatis iaculis.Et in eo.51.No-
lite parcere iuuenibus eius.Ezech.16.Vt faceret tibi vnum
ex his miſertus tui.Malach.3.Et parcam eis ſicut parcit vir
filio ſuo.Et ĩde חֶמְלָה Chemla.i.miſeratio ſiue mĩa.vt Geñ. חֶמְלָה
19.Eo qđ parceret dñs illi.ꝓ quo he.le.In miſeratiõe dñi Miſeratio
ſup eũ.Ponitur ẽt ꝓ indulgẽtia.vt Eſa.63.In dilectiõe ſua Indulgentia.
& indulgentia ſua ipſe redemit eos.Scribitur etiã cũ mem
in principio & dicitur מַחְמָל Machmal.vt Ezech.24.Et ſu מַחְמָל
per quo pauet aĩa veſtra.pro quo he.le.Et ſuper miſeratio-
nem ſiue indulgentiam anime veſtre.ideſt ſuper illud cui
anima veſtra miſeretur & indulget.

חַמָּן Chaman.Simulachrũ.& ſolũ inuenitur ĩ numero plu חַמָּן
rali.vt Leuit.26.Et ſimulachra veſtra confringam.2. Simulachra.
Paralip.34.Et ſimulachra que ſuppoſita fuerant demoliti
ſunt.Et dicũt aliqui hebrei q deriuatur a ſupradicta dictio
ne חַמָּה Chama.que ſignificat ſolem & q erant ſimulachra
ſiue imagines ſolis.Ponitur etiam pro delubris.vt Ezech. Delubra.
6.Et conterentur delubra veſtra.

חָמַס Chamas.Iniq; vel iniuſte agere.Iniq; opprimere.le חָמַס
dere.Diſſipare.contẽnere.polluere.Geñ.16.Iniq; a- Iniq; agere
gis cõtra me.Iob.21.Et ſententias cõtra me iniquas.ꝓ quo
he.le.Et cogitationibus contra me iniq; vel iniuſte agitis. Iniuſte agere.
ſ.cogitãdo de me mala.Ezech.22.Neq; opprimatis iniq;. Opprimere iniq;.
Itẽ ponitur pro ledere vel diſſipare.vt Iob.15.Ledetur q̃- Ledere.
ſi vinea in primo flore.Prouer.8.Qui aũt in me peccaue-
rit ledet animã ſuã.Threñ.2.Et diſſipauit quaſi hortũ tẽto- Diſſipare.
riũ ſuũ.Ponitur ẽt ꝓ contẽnere.vt Ezech.22.Sacerdotes e Cõtẽnere.
ius cõtempſerũt legẽ meã.Itẽ ponitur pro polluere.Hiere. Polluere.
13.Pollute ſunt plante tue.Et inde חָמָס Chamas.i.Iniqui- חָמָס
tas.iniuſtitia.iniuria.oppreſſio.Geñ.6.Et repleta eſt ini- Iniquitas
quitate.2.Reg.22.De iniquitate liberabis me.Ps.71.Ex v
ſuris & iniquitate redimet animas eorum.Ponitur etiam ꝓ
mendaci.vt Deut.19.ſi ſteterit teſtis mendax contra homi Mendax.
nem.ideſt teſtis iniquitatis.& in plurali.חֲמָסִים Chamaſim חֲמָסִים
Ps.139.Ab hominibus iniquis eripe me.Et inde תַּחְמָס tha Iniqui.
chmas.Quod ſignificat quodam genus auis ĩmunde:quã תַּחְמָס
tranſlatio noſtra noctuam vocat.vt Leuit.11.Struthionem
& noctuam & larum. Noctua.

חָמֵץ Chames.fermentare.vt Exo.12.Tulit igitur populus חָמֵץ
conſperſam farinã anteq̃ fermentaretur.Et in eodẽ. Fermẽtari.
Neq; enim poterat fermentari.Leuit.6.ideo nõ fermẽtabi
tur.Oſee.7.Donec fermentaretur totum.& inde חָמֵץ Cha חָמֵץ
mes.i.fermentũ.ſiue fermẽtatũ.vt Exo.12.Quicunq; come
derit fermentum peribit anima illa ex iſrael.Et in eo.23. Fermẽtũ.
Non immolabis ſuper fermento ſanguinem victime mee.
Leuit.2.Omnis oblatio que offertur domino abſq; fer-
mento fiet.Leuit.7.Panes quoq; fermentatos.Amos.4. Fermentatus.
Et ſacrificare de fermentato laudem.ideſt ſacrificiũ laudis.
Scribitur etiã cũ littera mem in principio & cũ tau in fine
& dicitur מַחְמֶצֶת Machméſeth.vt Exo.12.Qui comederit מַחְמֶצֶת
fermentatum peribit anima eius.Et in eodem.Omne fer- Fermẽtatũ
mentatũ nõ comedetis.Et inde חֹמֶץ Chómes.i.acetum.vt חֹמֶץ
Nume.6.Acetum ex vino & ex qualibet alia potione. Acetum.

Digitized by Google

חמץ Ps.68.Et in ſiti mea potauerũt me aceto.& ĩde verbũ חמץ
Chames.i.exacerbari ſiue cõtrahi.vt Ps.72. Quia inflam
Contrahi. matũ eſt cor meũ.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio
חמץ iuxta he.ve.trãſtulit quia contractũ eſt cor meũ . Item חמץ
Chomes.i.nocens ſiue iniquus.vt Ps.70. De manu contra
Iniquus. legem agentis & iniqui.pro quo btũs hieronymus in pſal
Nocens. terio iuxta he.ve.tranſtulit.De manu iniqui & nocentis.&
חמוץ inde חמוץ Chamos.i.oppreſſus . Eſa.1.Subuenite oppreſ
Oppreſſ. חמיץ ſo.Itẽ חמיץ Chamis.i.pabulũ.Pro q̃ btũs hieronymus trã
Migma. ſtulit.Migma.vt Eſa.30.Cõmixtum migma comedent.he
brei tamen dicunt ꝙ in p̄dicto loco ſignat granũ frumẽti
חמוץ purum & mundũ.Itẽ חמוץ Chamus.i.tinctus.Eſa.63.quis
Tinctus. eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſra.

חמק Chamac.Diuertere.declinare.vt Canti.5.At ille de
Declinare clinauerat.Hiere.31.Vſquequo delicijs diſſolueris fi
lia vaga.Pro quo he.le. Vſquequo diuertes ſiue declinabis
חמוקי .ſ.a via recta filia vaga:ſiue filia aduerſatrix. & inde חמוקי
Chamuce . Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iunctu
ras.vt Canti.7.Iuncture femorum tuorum ſicut monilia.

Iuncture. חמר Chamar.Turbare.intumeſcere.vt Ps.45 . Sonuerũt
Turbare. & turbate ſunt aque eorũ.pro quo beatus hieronym⁹
intumeſcere. in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Sonantibus & intume
ſcentibus gurgitibus eius.Et aliq̃ñ duplicatur lr̃a mem &
חמרמר lr̃a res & dicitur חמרמר Chomarmar.vt Iob.16 .Facies mea
intumeſcere. intumuit a fletu . Thren.1.Conturbatus eſt venter meus .
Item חמר Chemar.bitumẽ.vt Geñ.11.Habuerunt late
חמר res pro ſaxis & bitumen pro cemento.Et in eo.14 . val
Cõturbare Bitumen. lis aũt ſilueſtris habebat puteos multos bituminis . Inde
verbum bituminare . Exo.2.Et liniuit eã bitumine ac pi
חמר ce.vbi ponitur nomen & verbũ ab eo deriuatum.ſ. bitumi
nauit eam bitumine ac pice. Item חמר Chómer.i. lutum ſi
ue cementũ ex calce & arena cõmixtũ:ſiue aceruus : aut co
Lutum rus.vt Exo.1. Operibus duris luti & lateris. Iob.10.Memẽ
to queſo ꝙ ſicut lutũ feceris me. Et in eo.38. Reſtituetur vt
lutũ ſignaculũ.Eſa.64.Nos vero lutũ:& fictor noſter tu .
Abach.3.In luto aquarũ multarũ.Poteſt etiam legi . Coa
ceruationẽ ſiue cõgregationẽ aquarũ multarũ . Iuxta illud
Ps.32.Cõgregans quaſi in vtre aquas maris . Ponitur etiã
Cementũ pro cemento.vt Geñ.11.Et bitumen pro cemento . Signat
Agger. et aggerẽ ſiue acceruũ.vt Exo.8.Congregauerũt eas in in
חמר mẽſos aggeres.Item חמר Chómer.corus genus menſure.
vt Eſa.5.Et triginta modij ſementis facient modios tres.
Corus. Pro quo he.le.Corus ſementis faciet ephi. Et eſt idem ſen
ſus.Nam corus cõtinet triginta modios:& ephi eſt decima
pars cori.vt Ezech.45. Vt capiat decimã partẽ cori batus
& decimã partẽ cori ephi. Oſee.3.Quindecim argenteis &
חמור coro hordei.Item חמור Chamor.i.aſinus.vt Geñ.22.Stra
Aſinus. uit aſinũ ſuũ.Et in eo.49. Iſachar aſinus fortis . Deut . 28.
Aſinus tuus rapiatur coram te. Iudi.15. In maxilla aſini in
mãdibula pulli aſinarũ deleui eos: & percuſſi mille viros .
Pro quo aliqui hebrei legũt ſic. in maxilla aſini coacerua
tio aceruorũ.ſ.percuſſa eſt de philiſteis.ſequitur. In maxil
la aſini percuſſi mille viros. Quia vt dictũ eſt aſinus & acer
uus eiſdem litteris ſcribitur in hebreo . De quo vide Bur
genſ.in additionibus ſuper predicto loco.1. Reg.16 .Tulit
itaq; Iſai aſinũ plenũ panibus.Et ĩ hebreo nõ habetur ple
num ſed ſic.Tulit itaq; iſai aſinũ panũ.i.onuſtũ ſiue plenũ
panibus ſicut eſt in littera nr̃a.4.Reg.6.Caput aſini octo
חמרים ginta argenteis venderetur.& in plu . חמרים Chamorim .
Aſini. i.aſini.vt Geñ.12. Fuerũtq; ei oues & boues & aſini .Et in
יחמור de dicunt hebrei ꝙ deriuatur יחמור Iachmur.Pro quo bea
Bubalus. tus hieronymus trãſtulit bubalũ.Deut.14. Ceruũ & capre
am & bubalum.Hebrei dicunt ꝙ ſignificat quoddã genus

ceruorũ.Item חמר Chémer.vel חמר Chamar.i.vinum ſiue חמר Vinum.
merũ.vt Deut.32.Et ſanguinem vue biberent meraciſſi
mum.Ps.74.Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi
plenũ.Eſa.27.In die illa vinea meri cantabitur ei.Et in li Merum.
gua chaldaica ſcribitur aliq̃ñ cum aleph in fine & dr̃ חמרא חמרא
Chamra.Dañ.5.precepit ergo iam temulentus.ꝓ q̃ he.le. Vinum
Precepit in guſtu vel ſapore vini.& in eo . Bibebant vinũ.

חמש Chames.quinq;.vt Eſa . 43. Ita vt quinq; partibus חמש
excederet.Et in eodẽ.45.Adhuc enim quinq; anni Quinq;.
reſidui ſunt.1.Reg.25.Et quinq; arietes coctos.Eſa.19.Erũt
quinq; ciuitates in terra egypti.Et in genere maſculio ſcri
bitur cũ he in fine & dicitur חמשה Chamiſſa .contra mo
rem aliorũ nominũ.Geñ.14.Quattuor reges contra quin
q;.Et in eo.47.Extremos quoq; fratrum ſuorũ quinq; vi
ros conſtituit.Et ſimiliter alia nomina numeralia a tribus
vſq; ad decem ſeruant predictũ ordinem: ꝙ in genere ma
ſculino aſſumunt he in fine.vt infra in ſuis locis dicetur.in
de verbum חמש Chimes.i.quintam partem tulit.Siue quĩ חמש
tam partem impoſuit.ac ſi diceremus quintauit :ſicut a de Quintare. Quintam partem tollere.
cem dicitur decimauit.vt Geñ.41.Et quintã partẽ fructuũ
cõgreget in horrea.Pro quo he.le.Et quintet terrã egypti.
Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.Inde חמישי Chamiſi .i.quitus. חמישי
vt Geñ.1.Et factũ eſt veſpere & mane dies quintus . & inde Quintus.
חמש Chómes ſiue חמישית Chamiſith.i.quinta .ſ. pars . vt חמש
Geñ.47.Quintam partem regi dabitis.Et in eo . In vni quinta ps
uerſa terra egypti regibus quinta pars ſoluitur. Leuit.5.&
quintã partẽ ponet.Et in eo.Et quintã deſuper partẽ dño
cui damnũ intulerat. Nu.5.Quintãq; deſuper ei in quem
peccauerit . Accipitur etiam חמישית Chamiſith ꝓ quĩquã חמישית
gulato.i.pro re quinq; angulorũ.3.Reg.6. Poſteſq; angu
lorũ quinq;.i.quin quãgulati. Sicut in eo.dicitur quadran Quinquãgulati.
gulati.Et inde חמשים Chamiſſim.ideſt quĩquaginta. Geñ. חמשים
18.Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate . Et inde quin Quinquaginta.
quagenarius dicitur שר חמשים Sar chamiſim . ideſt prin
ceps quinquaginta.vt Exo.18.Et cõſtitue ex eis tribunos
& centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in Quinquagenarij.
hebreo legitur. Principes milliũ & principes cẽtum & pri
cipes quinquaginta & principes decem : ſcilicet virorum.
Et inde חמש Chómes.Pro quo beatus hieronymus tran חמש
ſtulit inguen.2.Reg.2.Percuſſit ergo eum abner auerſa ha
ſta in inguine.Et in eo.3.Et percuſſit eum ibi in inguine Inguen.
& mortuus eſt.Et in eo.4 . Et percuſſerunt eum in ingui
ne.Et vt dicit nicolaus de lyra eſt locus in corpore humano
poſt quintam coſtam vbi pendent membra vitalia.Et quia
arma bellica ſunt fabricata cum coſtis & iuncturis ferreis
ad ſimilitudinem humani corporis & protegunt hominẽ
vſq; poſt inguen: inde dicitur חמשים Chamuſim .i .arma חמשים
ti.vel quia homines armati procedebant ordinatim quin
queni ad bellum.Exo.13.Et armati aſcenderunt filij iſrael
de terra egypti.Et Ioſ.1. Vos ãt trãſite armati añ fr̃es ur̃os. Armati.

חמת Chemath.ſiue חמת Chémeth.Lagena . hydria . vter. חמת
Geñ.21.Et tollẽs panem & vtrem aque impoſuit ſca Vter
pule eius.& in eo.Cũq; cõſumpta eẽt aqua in vtre. Oſee.7
Ceperũt principes furere a vino.Pro q̃ he.le.Ceperũt pricĩ Lagena.
pes lagenã ſiue vtrẽ vini:vel de vino.põt ẽt ſignare irã ſi
ue furorẽ ſicut eſt in lr̃a nr̃a.vt Iob.21.Et de furore oĩpotẽ Furor.
tis bibet. De quo vide infra in dictiõe יחם Iacham . Poni
tur ẽt pro felle. Deut.32.fel draconũ vinũ eorũ. Abach . 2. Fel.
Ve qui potũ dat amico ſuo mittẽs fel ſuũ. Sed ẽt in predicto
loco hebrei dicũt q̃d ſignat hydriam ſiue vtrem.

חן Chen.Gratia.De quo vide in dictione ſequenti. חן

חנן Chanan.miſereri.gratificari. donare.ſ.per gratiã .deꝓ חנן
cari.orare.Geñ.43.Deus inquit miſereatur tui fili mi. Miſereri.

Digitized by Google

Exo.33.Et miſerebor cui voluero. Pro quo in hebreo ha-
betur. Et miſerebor cui miſerebor:ſiue cui miſertus ſum.
Vnde in epiſtola beati pauli ad Romanos.cap̄.9. Sic habe
tur.Moyſi enim dicit miſerebor cui miſertus ſum. & ſcribi
tur in predictis locis ꝑ ſimplicē nun:ſicut & in aliq̄bus aliis
ſequētibus. Iudi.21.Miſeremini eorū. Iob.19.miſeremini
mei miſeremī mei ſaltē vos amici mei. Ps.6.Miſerere mei
deꝰ q̄m̄ infirmꝰ ſum. Ps.25. Audiuit dn̄s & miſertus ē mei.
Ps.30.miſerere mei dn̄e q̄m̄ tribulor. p̄s.36. Iuſtus aūt mi
ſeretur & tribuit. Ps.66.Deus miſereatur nr̄i. Ps.76. Aut
obliuiſcetur miſereri deus. Ps.101. Quia tempus miſeren-
di eius. Prouer.14.Qui aūt miſeretur pauperi beatus. Et
in eo.19.Feneratur aūt dn̄o qui miſeretur paupis. Eſa.26.
Miſereatur impio & nō diſcet iuſtitiā.Et in eo.30. Propte-
rea expectat dn̄s vt miſereatur tui.Et in eo. Miſerans miſe
rebitur tui.Et in eo.33.Dn̄e miſerere mei. Amos.5.Si for-
te miſereatur dn̄s deus exercituū. Malach.1.Et nunc depre
camini vultum dei vt miſereatur noſtri. Sign̄at ēt donare
Donare. vt Gen̄.33.Quos donauit deus ſeruo tuo.Et in eo. Et quā
donauit mihi deus tribuens oīa. Ps.118.Et de lege tua mi-
ſerere mei.Pro quo btūs hieronymus ī pſalterio iuxta he.
ve.tranſtulit.Et legem tuā dona mihi. Et quādo eſt verbū
quarte coniugationis tunc ſign̄at deprecari ſiue orare.aut
quaſi per gratiā vel miſericordiam petere.vt Gen̄.42.Cū
Deprecari ꝙ deprecaretur nos.Deut.3.Deprecatuſqꝫ ſum dn̄m. Iob.
Orare. 19.Ore proprio deprecabar illū.Et in eo. Et orabam fili-
os vteri mei.Et q̄a ille qui orat vl̄ deprecatur ſubmiſſe loq-
Submiſſe tur:ideo ponitur in nr̄a tranſlatione ꝓ ſubmiſſe loqui.Pro
loqui. uer.26.Quādo ſubmiſerit vocem ſuā nec crederis ei. Itē
Ingemiſce ponitur ꝓ ingemiſcere.vt Hiere.23. Quomodo cōgemui
re. ſti cū veniſſent tibi dolores. Sed etiā in predicto loco he-
brei legunt.Quō deprecata es cū veniſſent tibi dolores.vl̄
ſic.Quā gratiā ſiue quā miſericordiā habuiſti cū veniſſent
חֵן tibi dolores.Inde חֵן Chen.i.gr̄a Gen̄.18.Si iueni gratiā in
Gratia. oculis tuis ne tranſeas ſeruū tuum.Et in eo.39. Et dedit ei
gratiā in conſpectu principis carceris.Exo.3.Daboqꝫ gra-
tiam populo huic.Et in eo.12.Dn̄s autem dedit gratiā po
pulo corā egyptiis.Et aliq̄n̄ ſcribitur cū littera iod ī medio
& dr̄ חין Chin.De quo ſupra dictū eſt in ſuo loco.& inde
חֲנִינָה חֲנִינָה Chanina.i.miſericordia ſiue gratia. Pro quo beatus
Requies. hieronymus tranſtulit requiē.Hiere.16.Qui nō dabūt vo
תְּחִנָּה bis requiē.& inde תְּחִנָּה Thechina.i.clementia.mīa.gratia.
deprecatio ſiue obſecratio.aut preces. vt Ioſ.11. Et non me
Clemētia. rerentur vllam clementiam.3.Reg.8. Reſpice ad orationē
Preces. ſerui tui et ad preces eius.Et in eodem. Et exaudies in celo
orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi
deprecatio tui aperti ad deprecationem ſerui tui & populi tui. Hiere.
38. Proſtrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur
תַּחֲנוּנִים etiam pluraliter תַּחֲנוּנִים Thachanunim ſiue תַּחֲנוּנֵי Tha-
chanune.ſecundum formam nominum maſculinorum. vt
deprecatio Ps.27. Quoniam exaudiuit vocē deprecationis mee. Ps.
Obſecra- 129.Fiant aures tue intendentes in vocē deprecatiōis mee.
tiones. Prouer.18.Cum obſecrationibus loquitur pauper. Hiere.
Mīa. 31.Et in miſericordia reducam eos.Zach.12. Spiritum gra
Preces. tie & precum.Reperitur etiam תַּחֲנוּנוֹת Thachanunoth. ſe
תַּחֲנוּנוֹת cundū formā noīum femininorū. vt Ps.85. Et intende uo-
חִנָּם ci deprecationis mee. Inde חִנָּם Chinam.i.gratis ſiue gra-
Gratis. tuito aut fruſtra: ſupuacue.Gen̄.29.Nun quia frater meus
es gratis ſeruies mihi.Exo.21.Egredietur gratis abſqꝫ pe-
cunia.Nu.11.Recordamur piſciū quos comedebamus in e
Supuacue gypto gratis. Ps.34.Quoniam gratis abſconderunt mihi
interitum laquei ſui.Et in eo.Superuacue exprobrauerūt a
Fruſtra. nimam meam.Prouer.1.Fruſtra ei iacitur rete ante oculos

pēnatorū. Malach.1.Et nō incēdat altare meum gratuito. Gratuito.
חָנָה Chana.caſtrametari.caſtra ponere. manere. expugna חָנָה
re.obſidere.circūdare.ſcilicet caſtris obſidentiū. Exo. caſtrame-
13.Caſtrametati ſunt in etham.Et in eo.14. Reuerſi caſtra tari.
metentur eregione phiairoth. Et in eo.in conſpectu eius
caſtra ponetis ſuper mare.Et in eo.15. Et caſtrametati ſūt Caſtra ponere.
iuxta aquas.Et in eo.9.Caſtrametati ſunt in eodem loco.
Et in eo. Ibiqꝫ iſrael fixit tentoria.Pro quo hebrei legunt.
Et manſit ibi iſrael. Iudi.11.Et caſtrametatus eſt trans Ar- Manere.
non.Et in eo.19.Mane apud me etiam hodie.Pro quo he.
le.Manete obſecro:ecce dies manendi vel quieſcēdi. ſ. eſt.
eo quod iam tendebat ad occaſum.vt ſupra in eodem dici-
tur.1.Reg.4.Et caſtrametatus eſt iuxta lapidem adiutorii.
Et in eo.Porro philiſtiim venerūt in aphec.Pro quo he.le.
Et philiſtiim manſerūt ſiue caſtrametati ſunt in aphec. Et
in eo.13.Et aſcendentes caſtrametati ſunt in machmas.Et
in eo.17.Caſtrametati ſunt inter ſochoth & azecha. Poni-
tur etiam pro obſidere vel expugnare aut circūdare. ſ. ca-
ſtris obſidentium.2.Reg.12.Et obſide ciuitatem & cape eā Obſidere.
3.Reg.16.Porro exercitus obſidebat gebbeton.2.Paralip.
32.Et obſedit ciuitates munitas volens eas capere. Ps.26.
Si conſiſtant aduerſum me caſtra.ideſt ſi obſederint vel ca-
ſtrametati fuerint aduerſum me Eſa.29.Ve ariel ariel ciui-
tas quā expugnauit dauid.& poteſt etiā legi. Ciuitas in qua Expugnare
manſit vel in qua habitauit dauid. Et in eodē. Et circunda circundare.
bo te quaſi ſpheram Zach.8. Et circundabo domum me-
am ex iis que militant mihi. Et inde תַּחֲנוֹת Thachanoth. תַּחֲנוֹת
ideſt manſio ſiue caſtrametatio.4.Reg.6. In loco illo & il- caſtrameta
lo ponamus inſidias.Pro quo hebrei legunt.In loco illo & tio.
illo manſio mea:ſcilicet erit ad inſidiandum. Et inde מַחֲנֶה מַחֲנֶה
Machane.ideſt caſtrametatio.Siue caſtra.aut turma.circun
uallatio.Et eſt vtriuſqꝫ generis tam in ſingulari quā in plu-
rali.vt Gen̄.32.Caſtra dei ſunt hec.Et in eodem. Si venerit caſtra.
eſau ad vnam turmam & percuſſerit eam:alia turma que re Turma.
liqua eſt ſaluabitur.Et in eodem.Ipſe vero manſit nocte il-
la in caſtris. Nu.2. In caſtris filiorum ruben ad meridia-
nam plagam.Deut.23.Dominus enim deus tuus ambulat
in medio caſtrorum tuorum. Et in plurali מַחֲנִים Macha- מַחֲנִים
nim:ſiue מַחֲנַיִם Machanaim ſecundum formam maſculi-
norum:aut מַחֲנוֹת Machanoth ſecundum formam femini- מַחֲנוֹת
nerum.ideſt turme.caſtra.agmina.vt Gen̄.32. Et appella-
uit nomen loci illius Mahanaim.ideſt caſtra. Et in eodem. Caſtra.
Et diuiſit populum in duas turmas.Et in eodem.Et nunc Turme.
cum duabus turmis regredior.Nu.10. Quando mouenda
ſunt caſtra. Et in eodem.13.Vrbes quales:murate an abſqꝫ
muris.pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus ha-
bitant:ſi in caſtris an in munitionibus. & eſt ſenſus ſicut in
littera noſtra.1.Reg.17. Congregantes autem philiſtiim
agmina ſua.Et in eodem.29.Congregata ſunt ergo phili- Agmina.
ſtiim vniuerſa agmina.Canti.6.Quid videbitis in ſunami
te niſi choros caſtrorū.Et inde חֲנֻיוֹת Chanuioth.ideſt mā- חֲנֻיוֹת
ſiones parue.ſiue habitacula ad pernoctandum ſecundum
hebreos.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ergaſtu-
lum.Hiere.37.Itaqꝫ ingreſſus eſt Hieremias in domū la-
ci.& in ergaſtulum. Et inde חֲנִית Chanith. ideſt lancea ſi- Ergaſtulū
ue haſta.vt.1.Reg.17.Haſtile autem haſte eius erat quaſi li חֲנִית
ciatorium texentium.Et in eodem. Ipſum autem ferrum Haſta.
haſte eius. Et in eodem.18.Tenebat autem ſaul lanceam.
Et in eodem.19. Niſuſqꝫ eſt ſaul configere dauid lan- Lancea.
cea.1.Reg.22.Haſtam manu tenens. Et in eodem.26.
Ecce haſta regis.2.Reg.23. Ipſe eſt qui leuauit ha-
ſtam ſuam. Et in plurali. חֲנִיתִים Chanithim ſecun- חֲנִיתִים
dum formam maſculinorum: ſiue חֲנִיתוֹת Chanithoth חֲנִיתוֹת

Digitized by Google

ſecundum formam femininorum.vt.2.Paralipo.23.Dedit
Lanceę. q ioiada ſacerdos centurionibus lanceas clipeoſq. Eſa.2.
Et lanceas ſuas in falces.
חנט חנט Chanat.condire.ſ.aromatibus :ſicut in corporibus
mortuorũ fieri ſolet vt ſeruentur a putrefactione.pro
ducere.proferre.vt Geñ.50.Precepitq; ſeruis ſuis medicis
Condire. vt aromatibus condirent patrem ſuum . Et in eo. Quibus
iuſſa complentibus.Pro quo hebrei legunt.Et condierunt
medici iſraelem.Et in eodem . Iſte quippe mos erat cada-
uerum conditorum.Et in eo.Et conditus aromatibus repo
חנט ſitus eſt in loculo.Itē חנט Chanat.i. producere.proferre.ſ.
quando arbor profert primos fructus:vel qñ ficus profert
Proferre. groſſos ſuos.Canti.2.Ficus protulit groſſos ſuos. Et inde
חטה dicunt aliqui q deriuatur חטה Chita.i.triticum vel frumē-
Triticum. tum:eo qđ in lingua chaldaica dicitur חנטין Chintin.vt Eſ
חנטין dre.6. Frumentum ſal vinum & oleum.Et de hoc vide ſu-
Frumētū. pra in dictione חטה Chita.
חנך חנך Chanach.Initiare.dedicare.erudire.ĩbuere.ſ. primis
rudimentis.Deut.20. Quis eſt homo qui edificauit
Dedicare. domum & non dedicauit eam.Et in eo.Et alius dedicet eā.
3.Reg.8.Dedicauerunt templũ dñi rex & filii iſrael. Inde
חנכה חנכה Chanucha.i.dedicatio.vt Nu.7. Hec in dedicatione
Dedicatio altaris oblata ſunt.Et in titulo.ps.30.Pſalmus cantici in de
חנך dicatione domus.Item חנך Chanach.erudire.ſiue imbue-
re.ſcilicet primis elementis vel a primis moribus . vt Pro-
uer.22.Prouerbium eſt:adoleſcens iuxta viā ſuā: etiam ſi ſe
Erudire. nuerit nõ recedet ab ea.pro quo hebrei legunt. Erudi ſiue
Imbuere. imbue adoleſcentem iuxta viam ſuam : etiam ſi ſenuerit
חניכים non recedet ab ea.Et inde חניכים Chanichim.ideſt eruditi
ſiue imbuti legibus domus. Pro quo beatus Hieronymus
Expediti. tranſtulit expeditos.vt Geñ.14.Numerauit expeditos ver
naculos ſuos.
חנם חנם Chinam.Gratis ſiue gratuito.ſuperuacue.fruſtra . De
Gratis. quo vide ſupra in dictione חנן Chanan.
חנמל חנמל Chanamal.pruina.Ps.77.Et moros eorũ in pruina
Pruina ſed btũs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtu
ſtulit frigus.Hebrei tamen dicunt q ſignificat ſpeciē grā-
dinis.Et ſolum inuenitur in predicto loco.
חנף חנף Chanaph.polluere.maculare.ſimlare.hypocritā eſſe.
Polluere. ſeducere.Accipere perſonam.Nu.35.Ne polluatis ter
ram habitationis veſtre.Et in eo. Que inſontium ꝯruore
Maculare maculatur.Ps.105.Et interfecta eſt terra in ſanguinibus .p
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trāſtulit.
Et polluta eſt terra in ſanguinibus.Et ēt in trāſlatione nr̃a
fortaſſe debet legi infecta p īterfecta.Eſa.24.Et terra īter-
fecta ē ab hītatoribus ſuis.vbi ſilr p interfecta debet legi in
fecta.i.polluta ſiue vitiata aut cōtaminata.Hiere.3. Nunqd
nõ polluta & cōtaminata erit terra illa.& in eo. Et polluiſti
terrā in fornicatiõibus tuis.Et in eo.23. Propheta nāq; &
ſimulare. ſacerdos polluti ſunt.Dañ.11.& ipſi in teſtm̃ ſimulabũt frau
חנפה dulēter.& inde חנפה Chanupha.i.pollutio vel cōtamiatio
Pollutio. Hiere.23.A pphetis hiłm egreſſa eſt pollutio ſup oēm ter
חנף rā.Et inde חנף Chaneph.i.hypocrita.ſimulator. fallax . vt
Hypocrita Iob.8.Spes hypocrite peribit.& in eo.13. Non ei veniet in
cõſpectu eius oīs hypocrita.Et in eo.15.Cõgregatio ei hy-
pocrite ſterilis.Et in eo.20.& gaudiũ hypocrite ad inſtar
ſimulator. pũcti.Et in eo.34.qui regnare facit hoiem hypocritam pp
pctā populi.Et in eo.36.Simulatores & callidi puocāt iram
dei.Ps.34.tētauerũt me ſubſānauerũt me.Pro q btũs hie
ſimulatio. ronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.In ſimulatione
verborũ fictorũ.& in he.legitur in pli.ſ.in ſimulatorib9 vł
ſimulatiõibus.Eſa.9.Quia oīs hypocrita eſt & nequā. Et
Fallax. in eo.10.Ad gentē fallacē mittā eum.Et in eo.33. Poſſedit

timor hypocritas.Et inde חנף Choneph.i. hypocriſis vel חנף
ſimulatio.vt Eſa.32. Vt perficiat ſimulationem. ſimulatio.
חנק Chanac.ſtrangulare.necare.laqueo ſuffocare. 2.Reg. חנק
17.Diſpoſita domo ſua ſuſpēdio īteriit.i.laqueo ſe ſuf laqueo ſuf
focauit.Iob.7. Quam ob rem elegit ſuſpendium anima focare vel ſuſpendere
mea.Naum.2.Et necauit leonibus ſuis. Necare.
חסד Cheſed.miſericordia.beneficiũ.gratia.Geñ. 21. Hāc חסד
miam facies mecũ.& in eo.Iuxta miam quā feci tibi Miſericor
facies mihi.Et in eo.47.Et facies mihi miam & veritatē. dia.
Exo.15.Dux fuiſti in miſericordia populo quē redemiſti.
Et in eo.34.Faciens miſericordiā in millia.Deut.7.Cuſto
diens pactũ & miam.2.Reg.16.Hec eſt inquit gratia tua ad Gratia.
amicũ tuum.Iob.6.Qui tollit ab amico miam.Ps.25.qm̃
mia tua ante oculos meos eſt.Ps.88.Miſericordias dñi in
eternũ cantabo.& in eo.qm̃ dixiſti in eternũ mia edificabi
tur.Prouer.3.Miſericordia & veritas non te deſerant. E-
ſa.16.Et preparabitur in mia ſolium.Et in eo. 57. Et viri
mie colliguntur.Ione.2.Miſericordiam ſuā derelinquũt. Beneficiū.
i.nõ recordātur beneficiorum tanq̃ ingrati. Et inde חסיד חסיד
Chaſid.i.miſericors.ſanctus.benignus.benefaciens.ſiue q
eſt in ſtatu gratie.Ps.4.Qm̃ mirificauit dñs ſanctũ ſuum. ſanctus.
Ps.11.quoniā defecit ſanctus.Ps.15. Non dabis ſanctũ tuũ
videre corruptionē.Et inde verbũ חסד Chaſad.i.ſanctum חסד
vel miſericordem eſſe.Ps.17.Cum ſancto ſanctus eris.vbi ſanctū eſſe.
ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.Item חסד cha חסד
ſad.ponitur per antiphraſin pro improperare ſiue inſulta-
re.vt Prouer.25.Ne forte inſultet te qui audierit. Et inde Inſultare.
חסד Cheſed.ideſt improperium ſiue nefas.vel res nefaria חסד
vt.Leuit.20.Nefariam rem operati ſunt.Item חסידה Cha nefaria res
ſida.Nomen auis eſt inmunde . Pro quo beatus hierony- חסידה
mus tranſtulit porphyrionem.Leuit.11. Onocrotalum & Porphyri
porphyrionem.Hebrei tamen dicunt q ſignat ciconiam. on.
חסה Chaſa.confidere.fiduciam habere.ſperare . protege- חסה
re.Tutari.Deut.32. Vbi ſunt dii eorum: in quib9 ha Fiduciam
bebant fiduciam.Ps.5.Et letentur omnes qui ſperant in te habere.
Ps.16.Qui ſaluos facis ſperantes in te.Ps.30.In te dñe ſpe
raui.Ps.35.In tegmine alarum tuarum ſperabunt. Ps.56. ſperare
Quoniam in te confidit anima mea.Et in eodem. Et ī vm confidere.
bra alarum tuarum ſperabo.Ps.63.Letabitur iuſtus in do
mino:& ſperabit in eo.Prouer.14.Sperat autem iuſtus in
morte ſua.Eſa.14. Et in ipſo ſperabunt pauperes populi
eius.Naum.1.Et ſciens ſperantes in ſe. Soph.3. Et ſpera-
bunt in nomine domini.Item ſignificat protegere vel tu-
tari.vt Iudi.9.Venite & ſub vmbra mea requieſcite.i. pte- Protegere
cti & ſecuri eſtote.Ps.60.Protegar in velamento alarũ tua-
rũ.ps.90.Et ſub pennis eius ſpabis.i.ptegeris.& ide חסות חסות
Chaſuth.i.fiducia.Protectio.vt Eſa.30. Et fiducia vmbre Fiducia.
egypti in ignominiā.Et inde מחסה Machſe.i.ſpes.fiducia. מחסה
Protectio.ps.45.Deus nr̃ refugiũ & virtus.pro quo beat9
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Deus nr̃a
ſpes & fortitudo.Ps.61.Deus adiutor noſter in eternũ. pro Spes.
quo beatus Hieronymus tranſtulit.Deus ſpes noſtra ſem-
per.ps.70.Et tu adiutor fortis.pro quo beatus Hierony-
mus tranſtulit.Et tu ſpes mea fortiſſime.ps. 90. Dicet do-
mino ſuſceptor meus es tu.pro quo beatus hierōymus trā-
ſtulit.Dicēs dño ſpes mea.Et in eo.qm̃ tu dñe ſpes mea .ps
103.Petra refugium herinaciis.i.ptectio ſiue tutamen he- Refugium
rinaciis.Eſa.25.Spes a turbie: vmbraculum ab eſtu.Et in
eo.28.quia poſuimus mendacium ſpes noſtra.
חסל Chaſal.deuorare deuaſtare.Deu.28.qm̃ locuſte deuo חסל
rabũt oīa.& ide חסיל Chaſil.i.bruch9.gen9 locuſte.ſi Deuorare
ue rubigo a deuorādo vł deuaſtādo dictũ.vt Eſa.33.ſic col חסיל
ligitur bruch9.Iohel.1.reſiduum bruchi comedet rubigo. Bruchus.

Digitized by Google

חָסַם Ligare חסם Chaſam.claudere ſiue ligare.ſ.os.vt Deut.25.Non li⸗
gabis os bouis terentis. Ezech.39. Que obſtupeſce⸗
re faciet pretereuntes.Pro quo hebrei legunt.Que claude⸗
re faciet pretereuntes.ſ.ora vel nares propter magnitudi⸗
nem fetoris cadauerum mortuorum.Sicut exponunt he⸗
מַחְסוֹם brei.& inde מַחְסוֹם Machſom.i.illud quo ai[illegible]ũ ora claudũ
tur.Pro quo tranſlatio noſtra habet cuſtodiã.vt.Ps.38.Po⸗
Cuſtodia ſui ori meo cuſtodiã.Beatus hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit ſilentium.

חֹסֶן חֹסֶן Chóſen.fortitudo.potentia.diuitie.opes.vt Prouer.15
Domus iuſti plurima eſt fortitudo.Dañ.4. In robore
Fortitudo fortitudinis mee.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine.
חִסְנָא & dicitur חִסְנָא Chiſna.Dañ.2.Et regnum & fortitudinẽ
& imperium & gloriam dedit tibi.Accipitur etiam pro di⸗
Diuitie uitiis vel ſubſtantia aut opibus.Eſa.33.Diuitie ſalutis ſapiẽ⸗
tia & ſcientia.Hiere.20.Et dabo vniuerſam ſubſtantiam ci
Subſtãtia Opes. uitatis huius.Ezech.22.Opes & precium acceperunt.& in
חָסַן de verbũ.חָסַן Chaſan.i.theſaurizare.reponere.Eſa.23.Nõ
Reponere condentur nec reponẽtur.& inde חָסֹן Chaſon.i. fortis ſiue
חָסֹן potẽs.Eſa.1.Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe & op⁹
vrm q̃ſi ſcintilla.pro quo hebrei le.Et erit fortis in ſtuppã
Fortis & opus ſuum q̃ſi ſcintilla.Amos.2.Et fortis ipſe quaſi quer
Potens. cus.& aliq̃n ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba. & dicitur
חָסִין חָסִין Chaſin.vt.Ps.88.Quis ſimilis tui potens es dñe.Item
Potens. חֲסַן Chaſan in lingua chaldaica ſignificat obtinere vel poſ
חֲסַן ſidere aut hereditare.Dañ.7.Et obtinebit regnum vſq; in
Obtinere. ſeculum.Et in eo.Et regnũ obtinebũt ſancti.i. poſſidebũt.

חֲסַף חֲסַף Chaſaph ſiue חַסְפָּא Chaſpa.in lĩgua chaldaica ſignifi⸗
cat fictile ſiue teſtam.Dañ.2. Quedã aũt fictilis. & in
Fictilis Teſta. eodẽ.Tunc contrita ſunt pariter ferrum:teſta.

חֲסַפְּס חֲסַפְּס Chaſphas. minutum ſiue contuſſum.& additur lr̃a
מְחֻסְפָּס mem in prĩcipio & dicitur מְחֻסְפָּס Mechuſpas.Pro
q̃ btũs Hieronym⁹ tranſtulit.Quaſi pilo contuſſũ.Exo.16
pilo cõtuſſum. Apparuit in ſolitudine minutum & quaſi pilo cõtuſſum.&
ſolum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ
ſignificat rotundũ.In tranſlatione chaldaica habetur qua⸗
ſi decorticatum.

חָסַר חָסַר Chaſar.deeſſe.deficere.indigere.diminui.vt Geñ.8.
Minui. Et ceperunt minui poſt centum quinquaginta dies.
Deficere Et in eodem.At vero aque ibant & decreſcebant.i. deficie⸗
bant vel minuebantur.& in eodem.18.Quod ſi min⁹ quin
quaginta iuſtis quinq; fuerint.Pro quo hebrei legũt.Si for
te deficiãt de quinquaginta iuſtis quinq;. Exo.16. Nec qui
minus parauerat reperit minus.Pro quo hebrei legũt. Nec
qui minus parauerat diminuit.ſ.menſurã gomor.& eſt ſen
Deeſſe. ſus ſicut in littera noſtra.Deut.2.Et nihil tibi defuit.& in eo
dem.8.Et rerum omniũ abundantia perflueris. Pro q̃ he.
le.Nihil indigebis in ea.Et in eodem.15.Et dabis mutuum
Indigere quo eum indigere perſpexeris. 1.Reg.21. An deſũt nobis
furioſi.3.Reg.17. Nec lecyth⁹ olei minuetur. & in eodẽ. Et
lecyth⁹ olei non eſt imminut⁹. Nee.9.Nihil eis defuit.Ps.8
Et minuiſti eum paulomin⁹ ab angelis.Ps.22.Et nihil mi
hi deerit.Prouer.10.Et virga in dorſo eius qui indiget cor
de.& in eodem.12.Quam glorioſus & indigens pane.& in
eodem.28.Dux indigens prudentia multos opprimit.& in
eodem.31.Et ſpoliis non indigebit.Eccl's.4. Et fraudo ani
mam meam a bonis.i.diminuo bona anime mee.& in eo⸗
dem.6.Et nihil deeſt anime ſue.Canti.7. Nunq̃ indigeris
poculis. Eſa.23.Et potum ſitienti auferat.Pro quo hebrei
legunt.Potum ſitiẽti diminuat ſiue indigere faciat. Hiere.
חָסֵר 44.Indiguimus omnibus.& inde חָסֵר Chaſer ſiue חֶסֶר
Cheſer.i.defectus.egeſtas.indigentia.vt Prouer. 10. Indo⸗
Egeſtas cti autem in cordis egeſtate morientur..& in eodem.28.Et
ignorat ꝙ egeſtas ſupueniet ei.& inde חֹסֶר Chóſer.i.penu חֹסֶר
ria.egeſtas.indigẽtia.defectus.Deut.28.Propter rerũ oĩm Penuria.
penuriã.Iob.30.Egeſtate & fame ſteriles.Amos.4.Et indi Egeſtas Indigẽtia
gentiã panis in oĩbus locis veſtris.& inde חֶסְרוֹן Cheſron חֶסְרוֹן
ideſt defectus ſiue diminutio.aut indigentia. Eccl's.1. Stul⸗
torum infinitus eſt numerus.Pro quo hebrei legunt.Et de Defectus.
fectus nõ poteſt numerari.Poteſt etiam legi ſic. Et deficiẽs
vel indigens.ſ.corde & intellectu non poteſt numerari. Et
tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. & ponitur ibi in he⸗
breo ſingulare pro plurali.ſicut in pluribus aliis locis. Et
inde מַחְסוֹר Machſor.i.defectus ſiue indigẽtia.aut penuria.
Iudi.18.In quo nullius rei eſt penuria.& in eodem.19.Nul מַחְסוֹר
la re indigemus niſi hoſpitio.Pro quo hebrei legunt.Nul⸗ Penuria.
lius rei eſt indigentia.& in eodem.Et prebebo omnia que
neceſſaria ſunt.Pro quo hebrei legunt.Omnis indigentia Indigẽtia
tua ſuper me.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer.
28.Qui dat pauperi non indigebit.i.non erit ei indigẽtia
vel egeſtas.

חַף Chaph.mundus ſiue immaculatus. De quo vide in di⸗ חַף
ctione ſequenti.Quia inde deriuatur ſecũdũ hebreos.

חָפַף Chaphaph.occultare.velare.protegere.btũs Hierony חָפַף
m⁹ trãſtulit:q̃ſi in thalamo morari.Deut.33.Quaſi in In thala⸗
thalamo tota die morabitur.Pro quo he.le.Protegens ſup mo morari
eum tota die.Inde חוּפָּה Chupa.i.thalamus.eo quod eſt co⸗ protegere.
opertus & velatus.Ps.18.Et ipſe tanq̃ ſponſus procedẽs de חוּפָּה
thalamo ſuo.Ioel.2.Egrediatur ſpõſus de cubiculo ſuo. & Thalam⁹.
ſponſa de thalamo ſuo. & inde חוֹף Choph.i.portus vel lit חוֹף
tus.aut ſtatio nauium:eo quod occultat & protegit naues. Littus.
Geñ.49.Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Statio na uium.
Et in ſtatione nauium.Hiere.47.Et aduerſus maritimas Maritima
eius regiões.Pro quo he.le.Et aduerſus portum maris. Et Portus
inde חַף Chaph.i.mundus ſiue immaculatus.vt Iob.33.Im חַף
maculatus & non eſt iniquitas in me. Immacu⸗ latus.

חָפָא Chapha.irritare.De quo vide in dictione ſequenti. חָפָא

חָפָה Chapha.operire.tegere.velare.vt.2.paralip.3.Domũ חָפָה
quoq; maiorẽ texit tabulis ligneis abiegnis. & in co⸗ Tegere
dem.Texit domum & trabes eius & poſtes.& in eodem.Ce Operire
nacula quoq; texit auro.Eſter.6.Lugens & operto capite. Cooperire
& in eodem.7.Et ſtatim operuerũt faciem eius.Ps.67. Pẽ
ne columbe deargentate.Pro quo in hebreo legitur.Coop
te argento.Hiere.14. Operuerunt capita ſua.Itẽ חָפָא Cha חָפָא
pha.cum aleph in fine.i.irritare ſiue detrahere.ſ.occulte.vt Irritare.
4.Reg.17.Et irritauerunt filii iſrael verbis non rectis do⸗
minum deum ſuum.

חָפַז Chaphaz.feſtinare ſiue feſtinãter abire.formidare.ex⸗ חָפַז
pauеſcere.mirari.admirari.ſtupeſcere.ſtrigere.2.Reg.
4.Cũq; feſtinaret vt fugeret cecidit.4.Reg.8. Que proie Feſtinare.
cerant ſyri dum turbarentur.i.dum feſtinarent vt fugerẽt. Feſtinãter
1.Reg.23.Porro dauid deſpabat ſe poſſe euadere.pro q̃ he. fugere.
le.Et dauid feſtinabat ire a facie ſaul.Poteſt etiam legi ſic.&
dauid formidabat ad eũdum a facie ſaul.i.formidabat poſ⸗
ſe abire a facie ſaul.quod eſt idẽ ſenſus cũ littera noſtra. Itẽ
ſignificat formidare ſiue expaueſcere.Deut. 20. Nolite ce⸗ Formidare
dere neq; formidetis.Ps.103.A voce tonitrui tui formida⸗
bunt. Itẽ ſignificat mirari.ſiue admirari.aut ſtupeſcere:vel
exceſſum mentis.vt Iob.40.Ecce abſorbebit flumẽ & nõ
mirabitur.Ps.30.Ego dixi in exceſſu mentis mee. Ps.34. Mirari
Cõturbati ſunt cõmoti ſunt.pro quo beatus Hieronymus Exceſſ⁹ mẽ tis.
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Cõturbati ſunt admira⸗
ti ſunt.Ps.115.Ego dixi in exceſſu meo.& beatus Hierony
mus in predicto pſalterio trãſtulit.Ego dixi in ſtupore meo
& inde חִפָּזוֹן Chiphazon.i.feſtinatio aut pauor.vel admira חִפָּזוֹן
tio ſiue exceſſus.ſ.mentis.vt Exo.12.Et comedetis eum fe⸗

Digitized by Google

Feſtinatio ſtinanter.Pro quo hebrei legunt.Comedetis cum in feſti⸗
Pauor natione.Deut.16.In pauore egreſſus eſt de egypto.Pōitur
Tumultus etiā pro tumultu. vt Eſa.52.Q̄m nō in tumultu exibitis
חֹפֶן חֹפֶן Chóphen.Interior pars manus : que vola dicitur ſiue
pugnus vel pugillus.& ſolum inuenitur in nūero plu⸗
Manus rali.Exo.9.Tollite plenas manus cineris de camio. Leuit.
16.Et hauriens manu cōpoſitum thymiama. Pro quo he⸗
brei legunt. Et plenis manibus ſiue pugillis thymiamate.
Pugillus Eccl's.4.Melior eſt pugillus cū requie:ꝙ plena vtraqꝫ ma
nus cum labore.

חָפֵץ חָפֵץ Chaphes.velle.placere.voluntatem aut complacētiā
habere.ſiue dilectionē vel amorem habere. Geñ.34.
Amabat enim puellam valde.pro quo he.le.Quia volebat
Voluntatē habere. aut voluntatem ſiue cōplacentiā habebat in filia iacob.Nu.
14.Si propicius fuerit dñs.pro quo he.le.Si voluntatē ha⸗
buerit dñs.aut ſi vult dñs.Deut.21.Si aūt poſtea nō ſederit
animo tuo.pro quo he.le.Et ſi non habueris voluntatē vel
cōplacentiā in ea.& in eo.25.Sin aūt noluerit accipere vxo
Velle. rem fratris ſui.i.ſi non voluerit.Iudi.13. Si dñs nos vellet
occidere.1.Reg.15. Nunquid vult dñs holocauſta & victi⸗
mas.Ps.146.Non in fortitudine equi volūtatem habebit.
Canti.8.Donec ipſa velit. Ezech.18. Nunquid voluntatis
mee eſt mors impii.i.nunquid voluntatem habeo in mor⸗
te impii. & in eo.Quia nolo mortē morientis.pro quo he.
le.Quia non habeo voluntatē in morte morietis:ſiue quia
non volo mortem morientis.& in eodem.33.Viuo ego di⸗
cit dominus nolo mortem impii.i.non volo. Ponitur etiā
Stringere pro ſtringere.vt Iob.40.Strinxit caudam ſuam quaſi ce⸗
חֵפֶץ drus.& inde חֵפֶץ Chéphes.i.voluntas.complacentia.bene⸗
Voluntas. placitum.Ps.1.Sed in lege domini volūtas eius. Ps.110.Ex
quiſita in omnes voluntates eius.Eſa.58.In die ieiunii ve
ſtri inuenitur voluntas veſtra.& in eo.Facere voluntatē tuā
in die ſancto meo.& in eo.Et non inuenitur voluntas tua.
Ponitur etiam in numero plurali.pro rebꝰ precioſis.i.pro
iis que deſiderantur.vt Prouer.3.Et omnia que deſideran⸗
tur huic non valent comparari.

חָפַר חָפַר Chaphar.fodere.explorare.contemplari. conſidera⸗
re.ſcrutari.confundere ſiue cōfundi.erubeſcere.Geñ.
Fodere 21.Q̄m ego fodi puteū iſtum. & in eo.26. Om̄s puteos q̄s
foderant ſerui patri illius.& in eo.Fodit alios puteos:quos
foderant ſerui patris ſui abraā.& in eo.Foderūtqꝫ in torrē
tem.& in eo.Profectus inde fodit alium puteū.Nu.21. Pu⸗
teus quem foderunt principes.Iob.12.Et defoſſus ſecurus
dormies.Quod ſic exponitur ab hebreis.ſ.dormies ſecurꝰ
quaſi terra eſſet defoſſa in circuitu tuo.Sicut fit in arce vel
fortalicio ne inimici poſſint accedere ad murum.Eccl's.10
Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere.13. Et fodi & tuli
lumbare.Item ſignificat explorare vel conſiderare aut con
Explorare. templari ſeu ſcrutari.Ioſ.2.Vt explorarent terram.& in eo
Cōſiderare. dem.Et omnē terram conſiderare venerunt.Iob.3. Quaſi
Scrutari effodientes theſaurum.pro quo he.le.Et ſcrutantur eam.ſ.
Cōtēplari. mortem magis ꝙ theſauros.& in eodē.39.Inde contēpla⸗
tur eſcam.Significat etiam confundere vel erubeſcere. Ps.
Cōfundere 33.Et facies veſtre non confundentur.Prouer.13. Impius
autem confudit & cōfudetur.& in eodē. 19. Ignominioſus
Erubeſcere. erit & infelix.pro quo he.le.Confundere faciens & erube⸗
ſcere faciens.Eſa.1.Erubeſcetis ſuper hortis quos elegera⸗
tis.& in eo.24.Erubeſcet luna & confundetur ſol.& in eo⸗
Pudere. dem.33.Confuſus eſt libanus.& in eo.54.Non em̄ te pude
חָפַשׁ bit.i.non erubeſces.Hiere.15.Confuſa eſt & erubuit.
Libertate donare. חָפַשׁ Chaphas.liberum eē.liberare.i.libertate donare. Le
uit.19.Nec libertate donata.& in eodē.Quia nō fuit
חָפְשִׁי libera.& inde חָפְשִׁי Chopſi.i.liber vel liberatus.Exo.21.In
ſeptimo egredietur liber gratis.Deut.15.In ſeptimo anno Liber
dimittes eum liberum.& in eo.Et quem libertate donaue⸗
ris:nequaqꝫ vacuum abire patieris.Iob.3.Et ſeruus liber a
domino ſuo.& in eo.39.Quis dimiſit onagrū liberum.Ps.
87.Inter mortuos liber.& in pl'ali חָפְשִׁים Chopſim. Hie⸗ חָפְשִׁים
re.34.Vt dimitteret vnuſquiſqꝫ ſeruum ſuum & ancillam Liberi
ſuam liberos.& inde חֹפֶשׁ Chóphes.i.libertas. Ezech. 27. חֹפֶשׁ
In tapetibus ad ſedendum.pro quo hebrei legunt.In pan⸗
nis ſiue in veſtibus libertatis ad ſedendū ſiue ad equitandū Libertas
ideſt pannis ſiue tapetibus quibus liberi vtuntur.ſicut ex⸗
ponunt hebrei.& inde חָפְשִׁית Chopſith.pro q̄ beatus Hie חָפְשִׁית
ronymus tranſtulit ſeparatam.vt.2,Paralip.26. Et habita⸗
uit in domo ſeparata plenus lepra.i.libera ab aliorum ho⸗ Separata.
minum habitatione.

חָפַשׂ Chaphas cū apice ceboleth.ſcrutari. inueſtigare.mu חָפַשׂ
tare.Geñ.44.Quos ſcrutatꝰ incipiens a maiori vſqꝫ Scrutari
ad minimū.1.Reg.23.Scrutabor eū ī cūctis millibus iuda.
Ps.63.Scrutati ſunt iniquitates :defecerunt ſcrutantes ſcru
tinium.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ps.
76.Et ſcopebā ſpm̄ meū.pro quo hebrei legunt.Et ſcruta⸗
batur ſpiritus meus ſiue inueſtigabat vel inueſtigabatur.
Prouer.2.Et ſicut theſauros effoderis illam.i.ſcrutatus fue⸗
ris vel inueſtigaueris illam.& in eodē.20.Que inueſtigat Inueſtigare
omnia ſecreta ventris.Threñ.3. Scrutemur vias noſtras.
Amos.9.Inde ſcrutans auferam eos.Soph.1.In tēpore illo
ſcrutabor ieruſalem in lucernis.Abdie.1.Quomodo ſcru⸗
tati ſunt eſau.vbi pōitur in hebreo verbū paſſiuum prime
coniugationis quod ſcribitur cū nun in principio. Item ſi⸗
gnificat mutare.ſ.habitum vel vultū.vt.1.Reg.28.Mutauit Mutare.
ergo ſaul habitum ſuum.3.Reg.20. Et mutauit aſperſione
pulueris os & oculos ſuos. & in eodem.22. Sume arma tua
& ingredere prelium. pro quo he.le. Muta.ſ.habitum &
ingredere prelium.& in eodem. Porro rex iſrael mutauit
habitum ſuum.Iob.30.In multitudine eorum cōſumitur
ueſtimentum meū.pro quo hebrei legunt.In multitudine
fortitudinis.ſ. dolorum mutatur veſtimentum meum. Et
eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 28. Regnantibus
impiis ruine hominū.pro quo hebrei legunt. Cum ſurre⸗
xerint impii mutatur homo.vel ſecūdum aliam ſignifica⸗
tionem ſcrutatur ſiue inueſtigatur homo.

חֵץ Ches.Sagitta.De quo vide in dictione ſequenti . quia חֵץ
inde deriuatur.

חָצַץ Chaſas.diuidere.dimidiare. vt Iob.21. Et numerus חָצַץ
menſium eius dimidietur.Item חָצָץ Chaſas.i.ſagit⸗ Dimidiare.
ta.iaculum.Ps.76.Etenim ſagitte tue tranſeunt.& cōmuni חָצָץ
ter ſcribitur cū ſimplici ſade.& dicitur חֵץ Ches.vt.4.Reg. חֵץ
19.Nec mittet in eum ſagittam.Hiere.9. Sagitta vulnerās Sagitta.
lingua eorū.& in eo.50. Non parcatis iaculis.quod in he⸗ Iaculum
breo legitur ſingulariter.ſ.iaculo vel ſagitte.Scribitur etiā
cum iod in fine & dicitur חֵצִי Cheſi.vt.1.Reg.20.Iecit aliā חֵצִי
ſagittam trās puerum.& in eo. Ecce ibi eſt ſagitta.4.Reg.
9.Et egreſſa eſt ſagitta per cor eius.& in plurali חִצִּים Chi⸗ חִצִּים
ſim ſiue חִצֵּי Chiſe.vt Deut.32.Sagittas meas complebo in Sagitte
eis.1.Reg.20.Et ego tres ſagittas mittam iuxta eū. Ps.19.
Sagitte potētis acute.& ide מְחַצְצִין Mechaſes ſiue חֹצֵץ Cho חֹצֵץ
ſes.i.balliſtarius ſiue ſagittarius aut phalanx vel turma ar⸗
matorum & curruum.Iudi.5.Vbi coliſi ſunt currus. Pro q̄ balliſtariꝰ.
hebrei legunt. A voce ſagittariorum uel balliſtariorū.Pro Turma
uer.30.Et egredietur vniuerſa per turmas ſuas.Item חָצָץ חָצָץ
Chaſas.i.calculus ſiue lapillus.Prouer.20.Et poſtea imple
bitur os eius calculo.Ponitur etiam tranſlatiue pro nume⸗ Calculus
ratione vel numero.vt Threñ.3.Confregit ad numerū dē Numerus.
tes meos.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Cōfre⸗

git calculo ſiue in modum arene dentes meos.

חָצַב **Fodere** חצב Chaſab. fodere. ſcindere. ſecare. percutere. excidere. ſculpere. dolare. Deut. 6. Ciſternas quas non fodiſti. Pro quo in hebreo habetur. Ciſternas defoſſas ſiue exciſas quas non fodiſti ſiue nõ excidiſti. & in eodem. 8. Et de mõ- **Scindere.** tibus eius eris metalla fodiuntur. 2. Paralip. 2. Et octoginta millia qui cederent lapides de mõtibus. Ps. 28. Vox domi- ni intercidentis flamã ignis. i. excidentis. Et beatus Hiero- nymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Vox domini di- **Excidere** uidens flãmã ignis. Prouer. 9. Excidit colũnas eiꝰ ſeptem. Eſa. 5. Torcular extruxit in ea. pro quo he. le. Torcular exci dit ſiue effodit in ea. & in eodẽ. 10. Nunquid gloriabitur ſe- **Secare** curis contra eum qui ſecat in ea. & in eodem. 15. Attendite ad petram vnde exciſi eſtis. & in eodem. 22. Quia excidiſti tibi hic ſepulchrũ: excidiſti in excelſo memoriale. Põitur **Percutere. Sculpere.** etiam pro percutere. Eſa. 51. Nunquid non tu percuſſiſti ſu perbum. Item ſignificat ſculpere ſiue dolare. vt Iob. 19 Vel **Dolare** certe ſculpãtur in ſilice. Oſee. 6. Propter hoc dolaui in pro- מַחְצֵב phetis. & inde מַחְצֵב Machſeb. i. lapicidium. ſ. locus vnde la **Lapidicia** pides exciduntur. vt. 4. Reg. 22. Vt emantur ligna & lapi- des de lapidicinis.

חָצָה **Diuidere** חצה Chaſa. diuidere. Partiri. dimidiare. ſeparare. Geñ. 33. Diuiſitq; filios lie & rachel. Exo. 21. Vendent bouem viuum & diuidẽt precium. & in eo. Cadauer aũt mortui in ter ſe diſpartient. i. diuident. Nu. 31. Diuideſq; ex equo pre- dam. & in eodem. Ex media parte filiorũ iſrael quã ſepara- **Separare** uerat. Iudi. 7. Diuiſitq; trecẽtos viros in tres ptes. 4. Reg. 2. Et diuiſe ſunt huc atq; illuc. Iob. 40. Diuident illum ne- **Dimidiare** gociatores. Ps. 54. Non dimidiabunt dies ſuos. Eſa. 30. Ve lut torrens inundans uſq; ad mediũ colli. Pro quo hebrei legunt. Vſq; ad collum dimidiabit. & eſt ſenſus ſicut in lit- חֲצִי tera noſtra. Dañ. 11. Et diuidetur in quattuor vẽtos celi. Et **Medium** inde חֲצִי Chaſi ſiue חֵצִי Cheſi. i. dimidium. ſemis. ſiue me- dia pars. vt Exo. 12. Factum eſt autem in noctis medio. Et in eodẽ. 25. Cuius longitudo habebat duos & ſemis cubi- **Semis. Dimidium** tos. & in eodem. Latitudo cubitum & dimidium. & in eodẽ Altitudo cubitum ſimiliter ac ſemiſſem. 3. Reg. 3. Et date חֲצוֹת dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde **Media.** חֲצוֹת Chaſoth. i. dimidium. Exo. 11. Media nocte ĩgrediar מַחֲצִית in egyptum. Ps. 118. Media nocte ſurgebam ad confitendũ tibi. Scribitur etiam cũ mem in principio & dicitur מַחֲצִית **Dimidium Media ps** Machaſith ſiue מֶחֱצָה Mecheſa. i. dimidiũ ſiue dimidia ps. vt Exo. 30. Dimidium ſicli iuxta menſuram templi. & in eo dem. Media pars ſicli offeretur dño. Leuit. 6. Medium eiꝰ mane & medium eius veſpere. Nu. 31. Ex media quoq; par- te filiorum iſrael accipies. & in eodem. Dataq; eſt media ps his qui in prelio fuerant.

חֵצֶן **Sinus. Vlna.** חצן Chiſen ſiue חֹצֶן Choſen. ſinus. vlna. Nee. 5. Inſup ex- cuſſi ſinum meũ. Ps. 128. Et ſinum ſuum qui manipu los colliget. Eſa. 49. Et afferent filios tuos in vlnis. Et ali- qui hebrei dicunt ꝙ ſignificat brachium.

חֲצַף מַחְצְפָא **Vrgens** חצף Chaſaph. in lingua chaldaica ſignificat vrgere ſiue te mere agere ſeu ĩpudẽter agere. & inde מַחְצְפָא Mach ſepha. i. vrgens ſiue temeraria vel impudens. Dañ. 3. Et iuſ ſio regis vrgebat. Ponitur etiã pro crudeli. vt in eodẽ. 2. Et **Crudelis** tam crudelis ſentẽtia a facie regis eſſet egreſſa. Et etiam in predicto loco hebrei legunt. Impudẽs ſiue temeraria ſñia.

חָצַר **Clangere. Canere tuba.** חצר Chaſar. clangere. vel canere. ſ. tuba. & ſcribitur cũ du- plici ſade. vt. 1. Paralip. 15. Sacerdotes clangebant tu- bis. 2. Paralip. 5. Et cũ eis cẽtumviginti canẽtes tubis. & in eodem. 7. Porro ſacerdotes canebãt tubis ante eos. & in eo dem. 29. Hi qui tenebant tubas erãt in officio ſuo. pro quo hebrei legunt. Et tube clangebant: ſiue vt ita dicã: tibicina- bant. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. & in de חֲצֹצְרָה Chaſoſra. i. tuba. vt Oſee. 5. Clangite buccina in חֲצֹצְרָה **Tuba** gabaa tuba in rama. & in plurali חֲצֹצְרֹת Chaſoſroth. i. tube חֲצֹצְרֹת vt Nu. 10. Fac tibi duas tubas argenteas. & in eodem. 31. Et **Tube** tubas ad clangendum tradidit ei. Ps. 97. In tubis ductilibꝰ. חָצֵר Item חָצֵר Chaſer. Atrium. veſtibulũ. villa. & reperitur ge- neris cõis tam in ſingulari ꝙ in plurali. Exo. 27. Facies & **Atrium.** atrium tabernaculi. & in eodẽ. In latitudine uero atrii. & in eodem. 40. Circundabiſq; atrium tẽtoriis. 2. Reg. 17. Qui **Veſtibulũ.** habebat puteum in veſtibulo ſuo. 3. Reg. 6. Edificauit atriũ interius. & in eodem. 7. Et atrium maius rotundũ. 2. Para- lip. 7. Sanctificans quoq; ſalomon mediũ atrii. Eſter. 1. In veſtibulo horti & nemoris. & in eodem. 6. Amã quoq; exte rius atrium domus regie intrauerat. Hiere. 26. Sta in atrio domus domini. & in eodem. 36. In veſtibulo ſuperiori in introitu porte noue. & in eodem. 37. Et manſit ieremias in veſtibulo carceris. Ezech. 10. Et atrium repletum eſt ſplen- dore glorie domini. & in eodem. 40. Vſq; ad frontem atrii interioris. & in eodem. Et porta atrii interioris. & in eodẽ. Et introduxit me in atrium interius. & in eodem. Et veſti- bulum eius ad atrium exteriꝰ. Et in eodem. 46. Porta atrii interioris que reſpicit ad orientem. & aliquãdo ſcribitur cũ he in fine. Hiere. 36. Et ingreſſi ſunt ad regem in atriũ. & in plurali חֲצֵרִים Chaſerim ſiue חֲצֵרוֹת Chaſeroth. i. atria. חֲצֵרִים vt. Ps. 85. Concupiſcit & deficit anima mea in atria dñi. & **Atria.** in eodem. Quia melior eſt dies vna in atriis tuis. Ps. 99. Et atria eius in hymnis. Eſa. 1. Vt ambuletis in atriis meis. Po nitur etiam pro villa vel oppido tam in ſingulari ꝙ in plu **Oppidum** rali. Geñ. 25. Per caſtella & oppida eorum. Exo. 8. Et mor- tue ſunt rane de domibus & de villis. Leuit. 25. Sin autem in villa fuerit domus que muros non habet. Nu. 34. Vnde **Villa.** egredientur confinia ad villam nomine Addar. Ioſ. 15. Ci- uitates & ville earum. Eſa. 24. In domibꝰ habitabit cedar. pro quo hebrei legũt. In villis ſiue in oppidis habitabit ce- dar. & inde חָצִיר Chaſir. i. herba. fenum. 3. Reg. 18. Si forte חָצִיר poſſimus inuenire herbam. Iob. 8. Et ante omnes herbas **Herba.** areſcit. & in eodem. 40. Fenum quaſi bos comedet. ps. 103. Producens fenum iumentis. Ps. 129. Fiãt ſicut fenum tecto **Fenum** rum. Eſa. 15. Quia aruit herba. & in eodem. 37. Et herba tectorum que exaruit. Et in eodem. 40. Omnis caro fenũ. & in eodem. 34. Et germinabunt inter herbas. Ponitur ẽt pro paſcuis. ſiue pro virore. vt Eſa. 34. Et erit cubile draco nũ & paſcua ſtruthionũ. & in eodẽ. 35. Viror calami & iun- **Paſcua. Viror.** ci. Significat etiam porrũ. vt Nu. 11. Porriq; & cepe & allia. **Porrum**

חק Choc. lex. legitimum. preceptum. ritus. De quo vide in dictione ſequenti. חֹק **Lex**

חקק Chacac. decernere. ſtatuere. precipere. leges condere. חָקַק deſcribere. depingere. exprimere. exarare. Prouer. 8. **Leges cõ- dere.** Et legum conditores iuſta decernunt. Eſa. 10. Ve qui cõdũt leges iniquas. vbi etiam pro legibus põitur חִקְקֵי Chicece. חִקְקֵי ac ſi diceret. ve qui decernunt decreta iniqua ſiue ve qui ſta tuunt ſtatuta iniqua. Eſa. 22. Diligenter in petra tabernacu lum tibi. Pro quo hebrei legunt. Deſcribens vel exarans in petra tabernaculum ſuum. Ezech. 23. Imagines chaldeorũ expreſſas coloribus. & aliqñ ſcribitur cum ſimplici coph. **Exprimere Exarare.** vt Iob. 4. Vt exarentur in libro ſtilo ferreo. Prouer. 8. Qñ certa lege & gyro vallabat abyſſos. & in eodem. Quãdo ap pendebat fundamenta terre. pro quo hebrei legunt. Quan do ſtatuebat vel decernebat ſiue deſcribebat aut certa lege vallabat fundamenta terre. Eſa. 30. Et in libro diligẽter exa ra illud. Ezech. 4. Et deſcribes in eo ciuitatem ieruſalem. Et **Deſcribere.** inde מְחֻקָּק Mechucac. i. illud quod decernitur vel ſtatuitur. מְחֻקָּק pro quo btũs Hieronymus tranſtulit iudicia. vt Prouer. 31.

Digitized by Google

מחקק Ne forte bibant & obliuiſcātur iudiciorū. & inde מחקק Me
Dator legis. chochec. i. legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt
Legiſlator Nu. 21. In datore legis & in baculis ſuis. Eſa. 33. Domin⁹ le-
Legifer gifer noſter. Ponitur etiā pro doctore. vt Deut. 33. Q̄d in
Doctor. parte ſua doctor eſſet repoſitus. Item ponitur pro duce vel
Dux. principe. vt Gen̄. 49. Nō auferetur ſceptrū de iuda & dux
Princeps de femore eius. Iudi. 5. De machir principes deſcenderūt.
Scribitur etiam ſine mem in principio. vt in eodē. Cor meū
חקקי diligit principes iſrael. & inde חקקי Chicheche. i. leges ſiue
Leges ſtatuta. vt Eſa. 10. Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecūdū
hebreos ſignificat etiā cogitationes. vt Iudi. 5. Vbi nos legi
Cogitationes. mus magnanimorū reperta eſt cōtētio. Pro quo ipſi legūt.
חק Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis. & inde
חקה חק Choc ſiue חקה Chuca vł חקת Chucath. i. lex. legitimū.
preceptū. rit⁹. cultus. ius. cerimonia. ſtatutum. cōſuetudo.
terminus. & eſt cōmunis generis tam in ſingulari q̄ in plu
Lex. rali. Gen̄. 47. Et factum eſt quaſi in legem. Exo. 12. Et cele
brabitis eam domino in generationibus veſtris cultu ſem-
Ritus piterno. i. lege vł ritu ſempiterno. & in eodem. Et cuſtodie
tis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in
eodē. Cuſtodi verbum iſtud legitimū tibi & filiis tuis. & in
Religio eodem. Hec eſt religio phaſe. i. lex ſiue ritus phaſe. & in eo
Cultus. dem. 13. Cuſtodies huiuſcemōi cultum ſtatuto tēpore. & in
Ius. eodē. 28. Legitimū ſempiternū erit Aaron & filiis eius. &
Legitimū. in eodē. 29. Cedētq̄ in partē Aaron & filiorū eius iure per
petuo. & in eo. 30. Legitimū ſempiternū erit ipſi & ſemini
eius. Leuit. 6. Legitimum ſempiternū erit in generationi-
bus ueſtris. & in eodē. 7. Et dedi aaron & filiis eius lege per
petua. & in eodē. 10. Quod datū eſt tibi & filiis tuis de obla-
tionibus dn̄i. Pro quo hebrei legunt. Quia legitimum ſiue
ſtatutum eſt tibi & filiis tuis. & in eodē. 16 Eritq̄ hoc vobis
Preceptū. legitimum ſempiternū. & in eodē. 18. Nec in legitimis eo-
rum ambuletis. & in eodē. Et precepta mea ſeruabitis. & in
eo. 26. Si in preceptis meis ambulaueritis. Nu. 9. Preceptū
idem erit apud vos tam aduene q̄ indigene. & in eodē. 19.
Cerimōia. Hec eſt religio victime. pro quo hebrei legunt. Hoc eſt legi
timum legis ſiue hec eſt cerimonia legis. 1. Reg. 30. Et factū
Conſtitutū eſt hoc ex die illa & deinceps cōſtitutū & prefinitum. Ps. 2.
Preceptū. Predicans preceptum eius. Ps. 93. Qui fingis laborē in pre
cepto. Ps. 118. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. pro quo
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Ad
cuſtodienda precepta tua. & in eodē. Iuſtificationes tuas cu
ſtodiam. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta
Ius. tua cuſtodiā. Ps. 148. Preceptū poſuit & nō preteribit. Eſa.
Rata 24. Mutauerunt ius. Hiere. 32. Et accepi librum poſſeſſio-
nis ſignatū & ſtipulationes & rata. vbi ponitur pro rata. i.
ſtatuta vel determinata. & in eo. 33. Et leges celo & terre nō
poſui. Ezech. 20. Ergo & ego dedi eis precepta nō bona: &
in eodem. 36. Sacrificium dn̄o legitimum iuge atq̄ perpe
tuum. & ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich. 7. Longe
fiet lex. Soph. 2. Priuſq̄ pariat viſio. pro quo in hebreo ha
betur. Priuſq̄ pariat lex ſiue preceptum aut ius. & in littera
Iuſſio noſtra debet legi. Priuſq̄ pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bi-
bliis noſtris antiquis. vnde beatus Hieronymus exponens
predictū locū ſic ait. Anteq̄ preceptū ſequatur effectus. Si-
gnificat etiā illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a na
tura aut ex conſuetudine. vt in aliquibus locis predictis &
Statutum Gen̄. 47. Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis pre
bebantur. Prouer. 30. Tantūmodo victui meo tribue neceſ-
ſaria. i. cibaria ſtatuta ex natura. & in eodē. 31. Deditq̄ pre-
dam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis. i. ſtatuta cibaria
Ponitur etiā pro termino. vt Iob. 14. Cōſtituiſti terminos
Terminus eius qui preteriri non poterunt. & in eodē. 26. Terminum
circundedit aquis. & in eodem. 38. Circundedi illud termi-
nis meis. Eſa. 5. Et aperuit abſq̄ vllo termino. Item poni-
tur pro tempore. i. pro tempore ſtatuto. vt Iob. 14. Et cōſti
tuas mihi tempus in quo recorderis mei. Ponitur etiā p̄ vo
luntate. vt Iob. 23. Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Voluntas.
Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Cum expleuerit termi
num meum ſiue ius vel legem meam. Item ponitur pro ſi-
nu. vt in eodem. 23. Et in ſinu meo abſcondi verba oris ei⁹. Sinus.
Vbi p̄ ſinu pōitur in hebreo חק Chuc p̄ חיק Chec. חק

חקה Chaca. depingere. deſcribere. ſculpere. conſiderare. vt חקה
Ezech. 23. Cūq̄ vidiſſet viros depictos in pariete. & Depīgere.
inde מחקה Mechuche. i. ſculptū ſiue depictū. pro quo btūs מחקה
Hieronymus tranſtulit. Regulam. vt. 3. Reg. 6. Opere qua- Sculptum
dro ad regulam. Ponitur etiam pro conſiderare. vt Iob. 13. Regula. Cōſiderare
Et veſtigia pedum meorum conſideraſti. Sed etiā in predi
cto loco hebrei legunt. Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiā
de hoc in dictione precedenti.

חקר Chacar. querere. inueſtigare. ſcrutari. explorare. con-
ſiderare. ſupputare. probare. Deut. 13. Quere ſollicite חקר
& diligenter. Iudi. 18. Vt explorarent terram & diligenter Querere. Explorare.
inſpicerent. i. diligenter inueſtigarent vel conſiderarent. & Inueſtigare.
in eodem. Dixerūtq̄ eis ite & cōſiderate terram. 1. Reg. 20.
Si inueſtigauero ſententiam patris mei. 1. Paralip. 19. Vt in
ueſtigent & ſcrutētur terram tuā. 2. Paralip. 4. Ita vt igno
rarent pondus eris. Pro quo hebrei legunt. Non poterat in
ueſtigari pōdus eris. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Iob. 5.
Vt inueſtigauim⁹ ita eſt. & in eo. 28. Et enarrauit & prepara
uit & inueſtigauit. & in eodem. 29. Et cauſam quam neſcie-
bam diligētiſſime inueſtigabam. Ps. 43. Nōne deus requi-
ret iſta. Prouer. 18. Et venit amicus eius & inueſtigauit eum Requirere
& in eoē. 25. Gloria regū inueſtigare ſermonē. & in eo. 28
Et pauper prudens ſcrutabitur eū. Eccl̄s. 12. Et inueſtigans Scrutari.
compoſuit parabolas multas. Threñ. 3. Et queramus & re-
uertamur ad dominū. Ponitur etiam pro ſupputare. vt Hie
re. 46. Succiderūt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari
non poteſt. Significat etiam probare. vt. Ps. 138. Dn̄e pro- Supputare
baſti me. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. Probare.
tranſtulit. Dn̄e inueſtigaſti me. & in eodem. Proba me de⁹
& ſcito cor meū. & etiā beatus Hieronym⁹ in hoc loco trāſ
tulit. Scrutare me deus & cognoſce cor meum. & inde חקר
Checher. i. inueſtigatio vł ſcrutatio. vt. Ps. 144. Et magni חקר
tudinis eius non eſt finis. Pro quo beatus Hieronymus in
pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Et magnitudinis eius nō eſt
inuentio. i. non eſt inueſtigatio vł ſcrutatio. Prouer. 25. Ce-
lum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile. pro Inueſtigatio.
quo hebrei legunt. Et cordis regum non eſt ſcrutatio. i. nō
eſt eius ſcrutari ſupradicta. Poteſt etiam legi ſicut eſt in litte
ra noſtra. & in eodem. Sicut qui mel multum comedit non
eſt ei bonum: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a
gloria. Eſa. 40. Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius. Ponitur
etiam pro veſtigiis. vt Iob. 11. Forſitan veſtigia dei compre Veſtigia.
hendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem
vel ſcrutationem dei comprehendes.

חרר Charar. arere. exſiccari. ſuccēdi. eſtuare. iraſci: ſiue ira חרר
ſuccendi. Et cōmuniter ſcribitur per ſimplicem res.
vt Iob. 30. Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in Arere
predicto loco cū he in fine. & aliqn̄ ſcribitur cū nun in prin
cipio. ſ. quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiōis.
vt. Ps. 68. Rauce facte ſunt fauces mee. pro quo he. le. Aruit
ſiue exiccatum eſt guttur meū. Vnde beat⁹ Hieronymus in Exſiccare.
pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Exaſperatū eſt guttur meū. Exaſperare.
Ps. 101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt. i. exſiccata ſūt.
Hiere. 6. Defecit ſufflatorium in igne. i. combuſtū vel ſuc-

Digitized by Google

Succēdere cenſum eſt.Ezech.15.Et medietas eius redacta eſt in fauil-
lam.pro quo hebrei legunt.Et medietas eius exſiccata eſt
ſiue exaruit vl ſuccēſa eſt.& in eo.Quāto magis cum illud
ignis deuorauerit & conſumpſerit.i.ſuccenderit.Pōitur ēt
Tabeſcere **Liqueſieri** pro tabeſcere vel liqueſieri.vt Ezech.24.Et oſſa tabeſcent
& in eodē. Vt incaleſcat & liqueſiat es eius.Sed etiā in predi
ctis locis hebrei dicūt ꝙ ſignificat exſiccare vel ſuccēdere.
Inſanire Itē ponitur ꝑ inſanire.vt Eſa.24.Ideoqꝫ inſaniēt cultores
eius.Et etiā in predicto loco hebrei legunt.Areſcent vl ſuc
cendentur habitatores eius.Poteſt etiā legi ſicut eſt in litte
ra noſtra.Nā ſignificat etiā furere vel iraſci quod eſt idē qđ
חֲרֵרִים inſanire.De quo vide infra in dictione חָרָה Chara.& inde
Siccitas חֲרֵרִים Charerim.i.ſiccitas.vt Hiere.17.Sed habitabit in
ſiccitate in deſerto.& ſcribitur pluraliter in hebreo in pre-
dicto loco:& nunqꝫ reperitur in numero ſingulari.duplica
חַרְחַר tur ēt aliqñ littera cheth & dr̄ חַרְחַר Charchar.i.incēdit vel
Succēdere. ſuccendit.vt Prouer.26.Sic homo iracundus ſuſcitat rixas
חַרְחֻר ideſt ſuccendit vel incendit rixas.& inde חַרְחֻר Charchur.
Ardor. ideſt morbus ardens ſiue ardor. Deut.28. Ardore & eſtu
& aere corrupto.

חָרַב חָרַב Charab.arere. exſiccare. vaſtare. deſolare. deſtruere.
diſſipare.deſertum facere.ſiue deſertum eſſe. Gen̄.8.
Primo menſe prima die mēſis iminute ſunt aque. Pro quo
hebrei legunt.Exſiccate ſunt aque.& in eo. Vidit ꝙ exſicca-
Exſiccare ta eſſet ſuperficies terre.Iudi.16.Si ſeptem neruiceis funi-
Areſcere bus necdū ſiccis.Iob.14.Et fluuiꝰ vacuefactus areſcat.Pro
quo hebrei legunt.Et fluuiꝰ exſiccetur & areſcat.Eſa.19.Et
Deſolare **Siccare** fluuius deſolabitur.i.areſcet atqꝫ ſiccabitur.& in eo.37.Et
ſiccaui veſtigio pedis mei omnes riuos aggerum.& in eo.
44.Qui dico profundo deſolare.Pro quo hebrei legunt.
Qui dico ꝓfunditati.ſ.maris vel fluminis areſcere vel exſic
care.Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra:quia eſt equi-
uocū ad vtrūqꝫ.& in eodē.51.Numquid nō tu ſiccaſti mare.
Deſertū facere. Hiere.51.Et deſertum faciam mare eius.i. exſiccabo mare
eius. Oſee.13. Et deſolabit fontē eius.i.exſiccabit. Naū.1.
Et oīa flumina ad deſertum deducens. Pro quo hebrei le-
חָרָבָה gunt.Et oīa flumina exſiccans ſiue arefaciens.& inde חָרָבָה
Charaba.i.ſiccū aridū ſiue arida.vt Gen̄.7.Et cūcta in qui
bus ſpiraculū vite eſt in terra mortua ſunt.Pro quo hebrei
legunt.Et cuncta in quibus ſpiraculū vite eſt in arida mor-
Siccum. **Arida.** tua ſunt.Exo.14.Et vertit mare in ſiccum. Leuit.7. Siue
oleo conſperſa ſiue arida fuerit.Prouer.17.Melior eſt bu-
cella ſicca cum gaudio.Eze.30.Et faciā alueos fluminū ari-
חֹרֶב dos.& inde חֹרֶב Chóreb.i.ſiccitas.calor.eſtus.vt Iudi.6.Et
in omni terra ſiccitas.& in eodem.Oro vt ſolum vellus ſic
Siccitas **Eſtus.** cum ſit.& in eodem.Et fuit ſiccitas in ſolo vellere. Eſa.25.
Vmbraculū ab eſtu.& in eo.Sicut eſtus in ſiti.& in codē.Et
quaſi calore ſub nube torrente.Hiere.5. Siccitas ſuper aqs
eius. Aggei.1.Et vocaui ſiccitatē ſuper terram.Scribitur ēt
חֶרֶב cum puncto cegol in prima ſyllaba & dicitur חֶרֶב Chéreb.
Eſtus. ideſt eſtus.vt Deut.28.Ardore & eſtu. Scribitur etiam cū
חַרְבֹן nun & dicitur חַרְבֹן Charbon.i.ſiccitas vel eſtas.Ps.31. Dū
Eſtas. confringitur ſpina.pro quo beatus Hieronymus in pſalte
חָרַב rio iuxta he.ve.tranſtulit.Cum exarſerit eſtas. Itē חָרַב Cha
rab.Deuaſtare.deſolare.deſtruere.diſſipare.deſertum eſſe.
Iudi.16.Qui deleuit terram noſtrā.i.deuaſtauit vel deſola-
Deuaſtare **Deſertū eē** **Deſolare** **Deſertū facere.** **Deſtruere.** **Vaſtare** uit.Nee.2.Ciuitas domus ſepulchrorū patrū meorum de-
ſerta eſt.Eſa.34.A generatione in generationem deſolabi
tur.& in eodē.37.Deſertas fecerunt reges aſſyriorū terras
& regiones earum.& in eodem.49.Deſtruentes te & diſſi
pantes a te exibunt.& in eodem.60.Et gētes ſolitudine va
ſtabuntur.Hiere.2.Et porte eius deſolamini vehementer.
& in eodē.26.Et vrbs iſta deſolabitur. & in eodem.33. In

loco iſto quem vos dicitis eſſe deſertum.& in eodē.50. Diſ **Diſſipare.**
ſipa & interfice quos poſt eos ſunt.& in eo. Diſſipate vni-
uerſos fortes eius.Ezech.6. Vrbes deſerte erunt.& in eodē
Et diſſipabuntur & interibunt are veſtre.& in eodem.26.
Implebor :deſerta eſt.& in eodem.Cum dedero te vrbē de
ſolatā.Soph.3.Deſertas feci vias veſtras.Aggei.1.quia do-
mus mea deſerta eſt.& inde חֹרֶב Chóreb.i. deſtructio ſiue חֹרֶב
deſtructum vel deſertū. ſolitudo.vt Eſa.61.Et inſtaurabūt
ciuitates deſertas.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
ciuitates deſtructionis.i.ciuitates deſtructas vel deſertas ſi **Deſtructio**
cut eſt in littera noſtra. Eze.29. Et erit terra egypti in de-
ſertum & in ſolitudinem.Soph.2.Et coruus in ſuperlimi- **Solitudo.**
nari. Pro quo hebrei legunt.Et deſtructio in ſuperlimina-
ri.Sed ſi ſcribatur cum aym in prima tūc ſignificat coruū.
& in plurali חֳרָבוֹת Charboth ſiue חֲרָבוֹת Charaboth.i. de- חֲרָבוֹת
ſtructiones aut deſtructa vel deſerta. vt Eſa. 48. Non ſitie-
runt in deſerto.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.in de- **Deſerta.**
ſertis.vel ſecundū primā ſignificationem in ſiccitatibus. &
in eodē.61.Et edificabunt deſerta a ſeculo.Ezech.13. Qua
ſi vulpes in deſerto.pro quo he.le.In deſertis. & in eo.36.
Torrentibus vallibuſqꝫ & deſertis parietinis.& in eo.Et in
ſtauraucro ruinoſa.pro quo he.le.Et edificabuntur deſerta
& in eo.Et ciuitates deſerte & deſtitute.Ps.108.Et eiiciātur **Ruinoſa.**
de habitationibus ſuis.pro quo beatꝰ Hieronymus in pſal
terio iuxta hebraicā veritatē trāſtulit. Et exquirātur in pa- **Parietine**
rietinis ſuis.Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur
מַחֳרָבוֹת Machoraboth ſiue נֶחֱרָבוֹת Necheraboth.vt Ezech. מַחֳרָבוֹת
29.Et ciuitates eius in medio vrbium ſubuerſarum.vbi po
nitur pro ſubuerſis.& in eodem.30.Et vrbes eius in medio **Subuerſe.**
ciuitatum deſertarum erunt.& inde חֶרֶב Chāreb ſiue חֶרֶב **Deſerte** חֶרֶב
Chéreb.i.gladius.enſis.culter.mucro.& ſecundū hebreos
eſt genus ad omnia ferramenta acuta quibus ſcindimus.
Gen̄.3.Et flāmeum gladium atqꝫ verſatilem. & in eo. 27. **Gladius.**
Viues in gladio.& in eo.48.Quam tuli de manu amorrei
in gladio & arcu meo. Exo.5. Ne accidat nobis peſtis aut
gladius.& in eodem.20.Si enim leuaueris cultrū tuum ſup
cum polluetur. Leuit.26.Et gladius non tranſibit termīos **Culter.**
veſtros.Nu.22.Cernens aſina angelum ſtantem in via eua
ginato gladio. Deut.33.Scutum auxilii tui & gladius glorie
tue.Iudi.3.Qui fecit ſibi gladium ancipitem.& in eo.Et tu
lit ſicam de dextero femore ſuo.ideſt & tulit gladium.& in **Sica.**
eodem.7.Gladius domini & gedeonis.1.Reg.13.Non eſt in
uentus enſis & lancea in manu totius populi.2. Reg.2. Nū **Enſis.**
vſqꝫ ad internitionem tuus mucro deſeuiet. Iob.41.Cum **Mucro**
apprehenderit eum gladius non ſubſiſtet. Ps.36.Gladium
eorum intret in cor ipſorum.Ps.43.Necqꝫ enī in gladio ſuo
poſſederunt terram.Eſa.27.In die illa viſitauit dominus
in gladio ſuo.Hiere.4.Et ecce peruenit gladius vſqꝫ ad ani
mam.& in eodem.33.Et ad munitiones & ad gladium.& in
eodem.47.Vſquequo cōcideris o mucro dñi.Ezech.5.Su
me tibi gladium acutum radentē pilos.& in eo. 21. Mucro
euagina te.& in plurali חֲרָבוֹת Charboth ſiue חֲרָבוֹת Chara חֲרָבוֹת
both.vt Ioſ.5.Fac tibi cultros lapideos.3. Reg. 18. Incide- **Cultri.**
bant ſe iuxta ritum ſuum in cultris & lanceolis.Eſa.2.Et cō
flabunt gladios ſuos in vomeres.Ponitur etiam pro inſtru- **Gladij.**
mentis ferreis acutis quibus muri deſtruuntur.Pro q̄ btūs **Armatura**
Hieronymus tranſtulit Armaturā.vt Ezech.26. Et turres חָרַב
tuas deſtruet in armatura ſua.& inde verbum חָרַב Charab. **Pugnare.**
Quod ſignificat pugnare.ſiue trucidare.vt.4. Reg.3. Pu-
gnauerunt reges contra ſe & ceſi ſunt mutuo.

חָרַג חָרַג Charag.contrahere.conſtringere.vt.2.Reg.22.Et cō
trahentur in anguſtiis ſuis.& ſolum inuenitur in predi **Cōtrahere**
cto loco.& in lingua chaldaica ſignificat timorem. **Timor.**

Digitized by Google

חַרְגֹל חרגל Chargol.ſpecies volatilis quattuor habēs pedes.pro
quo beatus Hieronymus tranſtulit. ophimachū. vt
Ophimachus. Leuit.11.Atacus atq; ophimachus.& ſolū inuenitur in pre
dicto loco.& dicunt aliqui hebrei ꝙ eſt genus locuſte.

חָרַד חרד Charad.pauere.formidare. timere. expaueſcere. ob-
ſtupeſcere.admirari.terrere. tremere.cōmoueri.vt Gen̄.
Expaueſcere. 17.Expauit iſaac ſtupore vehementi.vbi ponitur verbum
& nomen ab eo deriuatum.Iudi.7.Qui formidoloſus & ti
Pauere. midus eſt.& in eodē. Turbato omni exercitu.pro quo he
brei legūt.Et omnē exercitum pauere fecit: ſiue exterruit.
1.Reg.4.Erat aūt cor eius pauens ꝓ arca domini.& in eo.
Terrere 13.Et omīs populus perterritus eſt qui ſequebatur eum.&
Obſtupeſcere. in eodē.14.Sed & omīs populus ſtationis qui ierat ad pre
liandū obſtupuit.& in eodem.16.Et admirati ſūt ſeniores
Admirari. ciuitatis.2.Reg.17.Percutiam eū: cūq; fugerit omnis po-
pulus qui cum eo eſt percutiam regem deſolatum.pro quo
hebrei legunt.Terrebo eum & omnem populū qui cum eo
eſt: & percutiam regem ſolū.3.Reg.1. Territi ſunt ergo &
ſurrexerunt.Iob.11.Et non erit qui exterreat.& in eo.37.
Timere Super hoc expauit cor meū.Eſa.29.Et ſtupebunt & time-
bunt a facie cōmotionis manus dn̄i.& in eodem.66.Audi-
Tremere. te verbum domini qui tremitis ad verbum eius.Ezech.30
Egredientur nuncii a facie mea ad conterendā ethiopiam.
Pro quo hebrei legunt.Ad terrendam ſiue ad exterrendā
ethiopiam: vel vt contremiſcere faciant ethiopiam:ſiue vt
expaueſcere faciant ethiopiam.& in eo.32. Et obſtupeſcēt
Formidare. reges ſinguli pro anima ſua.Oſee.11.Et formidabunt filii
maris. & in eodē pōitur pro auolare.vbi dicitur.Auolabūt
quaſi auis ex egypto.Pro quo hebrei legunt.Mouebuntur
Cōmoueri ſiue cōmouebūtur q̄ſi auis ex egypto.i.velociter cōmoue-
buntur pre timore vel terrore. Ponitur etiā pro laborare vl'
miniſtrare:quod eſt motus quidam.vt.4.Reg.4. Ecce ſe-
Miniſtrare dule in omnibus miniſtraſti nobis.pro quo hebrei legunt.
Ecce laboraſti pro nobis omnē laborem iſtū. Siue ecce mi-
niſtraſti pro nobis omē miniſterium iſtud. vbi pōitur ver-
חֲרָדָה bum & nomen ab eo deriuatum.& inde חֲרָדָה Charada.i.
ſtupor.tremor.terror.timor.vt Gen̄.27. Stupore vehemē
Stupor ti & vltra ꝙ credi poteſt admirans ait.Ezech.26.Et induē
tur ſtupore.vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in nu
חֲרָדוֹת mero plurali.Ponitur etiam in noſtra tranſlatione pro mi
raculo quod eſt res ſtupenda.1.Reg.14.Et factum eſt mira
Miraculū culum in caſtris.& in eodem.Et factum eſt quaſi miraculū
a deo.Prouer.29.Qui timet hominem cito corruet.pro q̄
Timor hebrei legunt.Timor ſiue tremor hominis dabit ruinam.
& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

חָרָה חרה Chara.iraſci.indignari.furore ſuccēdi.emulari.Gen̄.
Iraſci. 4.Quare iratus es.Exo.32.Cur domine iraſcitur fu-
ror tuus contra populū tuum. Deut.11.Iratuſq; dn̄s claudat
celum.& in eodē. 31. Et iraſcetur furor meus contra eum.
2.Reg.22.Qm̄ iratus eſt eis.& in eodem.24.Et addidit fu
ror domini iraſci contra iſrael.4.Reg.22. Iratus eſt furor
eius contra iudam.Iob.32.Porro aduerſum amicos ei9 in-
Indignari dignatus eſt.Ps.123.Cum iraſceretur furor eorum in nos.
Ione.4.Putas ne bene iraſceris tu.Zach. 10. Super paſto-
res iratus eſt furor meus. Scribitur etiā ſine he. vt Gen̄. 4.
Iratuſq; eſt cain vehementer.Exo.32.Iratuſq; valde proie
cit de manu tabulas.Nu.12.Iratuſq; contra eos abiit. Scri-
bitur etiam cum nun in principio.ſ.q̄n eſt verbum paſſiuū
prime coniugationis.Pro quo beatus Hieronymus trāſtu
lit pugnare.vt Canti.1.Filii matris mee pugnauerunt con
Pugnare tra me.Eſa.41.Omnes qui pugnant aduerſum te. Vide ēt
חֳרִי de hoc ſupra in dictiōe חָרַר Charar.Inde חֳרִי Chori.i. ira.
vt Exo.11.Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo he-
brei legunt.Et exiuit a pharaone cum ira furoris.Deut.30 Ira.
Que eſt hec ira furoris ei9 immenſa.& inde חָרוֹן Charon.ira. חָרוֹן
furor. vt Exo.15. Miſiſti iram tuam. & in eo.32. Quieſcat Ira.
ira tua & eſto placabilis.4.Reg.22.Verūtamen nō eſt auer
ſus domin9 ab ira furoris ſui magni.Ps.2.Et in furore ſuo Furor
conturbabit eos.Ps.84.Auertiſti ab ira indignationis tue.
Ponitur etiam חָרָה Chara pro emulari.vt Ps.36.Noli emu חָרָה
lari in malignātibus.& in eo.Noli emulari in eo qui ꝓſpe- Emulari.
ratur in via ſua.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicā veritatem tranſtulit Contendere. & inde verbū הֶחֱרָה
tertie coniugationis.ſ.הֶחֱרָה Hechera.Pro quo beatus Hie- In monte.
ronymus tranſtulit.In monte.Nee.3.Poſt eū in monte edi
ficauit Baruch filius Zachai. Quod poteſt legi ſic.ſ.poſt
eum emulatus.ideſt imitatus edificauit Baruch filius Za-
chai.vel ſecūdū primā ſignificationē irat9.quia fortaſſe in-
uitus edificauit: tamen ſi pro littera cheth ſcribatur cū lit-
tera he:que eſt quaſi eiuſdem figure:vt dicatur הֶהָרָה Haha-
ra tunc ſignificat in monte ſicut eſt in littera noſtra.

חָרוּז Charuz.monile.torques.& ſolum inuenitur in nūero חָרוּז
plurali.ſ.חֲרוּזִים Charuzim vt Canti.1.Collum tuum Monile
ſicut monilia.& ſecundum aliquos hebreos ſcribitur etiam חֲרוּזִים
cum aleph in principio loco cheth.Ezech.27. Vbi nos le-
gimus cedros quoq; habebāt in negociationibus tuis.pro
quo ipſi legunt.Monilia ſiue torques habebāt in negocia-
tionibus tuis.Sed melius in tranſlatione noſtra.De quo vi-
de ſupra in dictione אֶרֶז erez.

חַרְחַר Charchar.ſuccendere.ſiue incitare.ſ.rixas vl' iurgia חַרְחַר
De quo vide ſupra in dictione חָרַר Charar.

חֶרֶט Cheret.ſtilus:ſiue opus fuſorium. Eſa.8. Et ſcribe in חֶרֶט
eo ſtilo hominis. Exo.32.Formauitq; opere fuſorio.
Sed etiam in hoc loco hebrei legunt.& formauit eum ſtilo. Stilus.
ſcilicet ferreo.& inde חֲרִיטִים Charitim.Pro quo beat9 Hie חֲרִיטִים
ronymus tranſtulit Acus.ſ.ornamētū muliebre.Eſa.3.Lin Acus.
teamina & acus.Ponitur etiam pro marſupiis vel ſaccis. vt
4.Reg.5.Ligauitq; duo talenta argenti in duobus ſaccis. Sacci

חַרְטֹם Chartom.hariolus.incantator. maleficus. vt Dan̄. חַרְטֹם
2.Ab omni hariolo & mago.& in plurali חַרְטֻמִּים Hariolus. חַרְטֻמִּים
Chartumim .i.incantatores ſiue harioli aut malefici. Exo.
7.Fecerunt etiam ipſi per incantatiōes egyptiacas.& in eo Incantationes
dem.Feceruntq; ſimiliter malefici egyptiorum.& in eodē. Malefici
8.Fecerunt aūt & malefici per incantationes ſuas ſimiliter.
& in eodem.Et dixerunt malefici ad pharaonem digit9 dei
eſt.Dan̄.2.Precepit aūt rex vt conuocarentur harioli.Poni Harioli
tur etiam pro coniectoribus.vt Gen̄.41.Miſit ad omnes cō Cōiectores
iectores egypti.

חָרַךְ Charach.inuenire.Prouer.12.Non inueniet fraudulē חָרַךְ
tus lucrū.& ſolū inuenitur in predicto loco.& dicūt he Inuenire.
brei ꝙ ſignificat inurere vl' adurere ſiue aſſare.vnde in pre
dicto loco ipſi legunt.Non inuret ſiue non aſſabit fraudulē Inurere
tus venationem ſuam.Quod ſic exponitur ab hebreis:qua
ſi dicat.Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter pe-
ribit nec fraudulentus fruetur eo.Alii vero dicunt ꝙ ſignifi
cat ſtigmatizare ſiue ſignare.i.ſigna vel ſtigmata in rebus
propriis ponere:vt inter alienas poſſint cognoſci vel inue-
niri.& in lingua chaldaica ſignificat adurere.Dan̄.3.Et ca- Adurere
pillus capitis eorum non eſſet aduſtus.Item חֲרַכִּים Chara חֲרַכִּים
chim.cancelli.Canti.2.Proſpiciens per cancellos. & ſolum Cancelli.
inuenitur in numero plurali in predicto loco.

חָרוּל Charul.ſentis.vrtica.ſpina. Iob.30. Et eſſe ſub ſenti- חָרוּל
bus delicias computabant.Prouer.14. Et ecce totum Sentis.
repleuerant vrtice.Soph.2.Siccitas ſpinarū & aceruū ſalis. Vrtica

חָרַם Charam.delere.deſtruere.deſolare.occidere. anathe- Spine
matizare.deuouere. cōſecrare. Nu.21. Delebo vrbes חָרַם

Digitized by Google

eius. Eſdre.10. Auferetur vniuerſa ſubſtantia eius. Pro q̃
Deſtruere. hebrei legunt. Deſtruetur vniuerſa ſubſtantia eius: ſiue oc
Deſolare cidentur vniuerſa pecora eius. Eſa.11. Et deſolabit dñs lin
guam maris egypti. Item ſignificat occidere ſiue interfice
re. vt Exo.22. Qui immolat diis occidetur. Nu.21. Quem
Occidere. ille interfecit ſubuerſis vrbibus eius. Ioſ.6. Et interfecerũt
Interficere. omnia que erant in ea. & in eodẽ.10. Regemq; illius inter
fecit. & in eodẽ. Sed omne quod ſpirare poterat interfecit.
Hiere.50. Diſſipa & interfice. & in eodẽ. Et interficite eã.
Item ſignificat anathematizare. vt Ioſ.6. Vos aũt cauete
ne de his que precepta ſũt quippiam cõtingatis & ſitis pre
uaricationis rei: & omnia caſtra iſrael ſub peccato ſint. pro
quo hebrei legunt. Vos aũt cauete ab anathemate ne ana
Anathematizare thematizemini: & accipiatis de anathemate: & ponatis ca
ſtra iſrael in anathemate. Sed beatus Hieronymus tranſtu
lit ſenſum. Ponitur etiã pro conſecrare vel deuouere aliqd
Cõſecrare. dño: ne quis eo fruatur q̃ſi ſit anathema. Leuit.27. Et poſ
ſeſſio conſecrata ad ius pertinet ſacerdotum. & in eo. Omẽ
quod domino conſecratur ſiue homo fuerit ſiue animal.
& in eo. Quidquid ſemel fuerit conſecratum ſanctum ſan
חֵרֶם ctorum eſt domino. & inde חֵרֶם Cherem. i. cõſecratio. ana
thema: occiſio. interfectio. rete. ſiue ſagena. vt Leuit. 27.
Cõſecratio Et omnis conſecratio que offertur ab homine nõ redime
tur. pro quo he. le. Et omnis conſecratio que cõſecratur vł
Deuouere deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo
deriuatum. Nu.15. Omne quod ex voto reddiderint filii
iſrael tuum erit. Pro quo he. le. Omnis conſecratio. i. omẽ
Anathema. quod deuouetur in iſrael. ſ. domino: tuum erit. & cõmuni
ter ponitur pro anathemate. Deut.7. Ne fias anathema ſi
cut & illud eſt. & in eodem. Quia anathema eſt. & in eo.13.
Et non adherebit de illo anathemate quicq; in manu tua.
& Ioſ.6. Sitq; ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerũtq; de
anathemate. & in eo. Quia pollut⁹ eſt anathemate. Zach.
14. Et anathema non erit amplius. Malach.4. Et percutiã
terram anathemate. ſcribitur etiã cum he in fine. vt Nu.21
Et vocauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item po
nitur pro morte vel interfectiõe. vt.3.Reg.20. Quia dimi
Mors ſiſti virum dignum morte de manu tua. Eſa.14. Et ſup po
Interfectio. pulum interfectionis mee ad iudicium. Mich.7. Vir fratrẽ
ſuum ad mortem venatur. Significat etiam rete vel ſagena
quibus aues vel piſces capiuntur. vt Eccſ.7. Que laqueus
Sagena venatorũ eſt & ſagena cor eius. Ezech.26. Siccatio ſagena
rum erit in medio maris. Abach.1. Traxit illud in ſagena
חָרוּם ſua. & in eodem. Propterea immolabit ſagene ſue. Itẽ חָרוּם
Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. ſ. qui habet
naſum grandiorem vel minorem quam homines commu
niter hñt. vt Leuit.21. Si vel puo vel grãdi vel torto naſo.

חֶרְמֵשׁ חֶרְמֵשׁ Chermes. falx. Deut.23. Falce autem non metes.
Falx & ſolum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס חֶרֶס Cheres. ſol. vt Iob.9. Qui precipit ſoli & nõ oritur.
Sol. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Char
חַרְסָה ſa. vt Iudi.14. Die ſeptimo ante ſolis occubitum. & inde
Sol. חַרְסִית חַרְסִית Charſith. i. orientalis ſecundũ hebreos. vt Hiere.19
Iuxta introitũ porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta
Orientalis. introitum porte orientalis. Poteſt etiam deriuari a dictione
חֶרֶשׂ Chares. Que ſignificat teſtam ſiue fictile: quia ſecundũ
hebreos frequenter ponitur littera ſin cum apice cibbo
leth pro littera ſamach. vnde beatus Hieronymus in expla
Teſta. nationibus ſuper Eſaiam capto.19. ſic ait. Chẽres eñ ver
חֶרֶס bũ ambiguum eſt & teſta dicitur & ſol. eo qđ vtrũq; areat
Prurigo & ſiccum ſit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cahres. i. pruri
go. Deut.28. Scabie quoq; & prurigine.

חָרַף חָרַף Charaph. exprobrare. improperare. blaſphemare. cõ
uiciari. ignominiam facere. reprehendere. morti uel diſcri
mini ſe offerre. hyemare. Iudi.8. Super quibus exprobra Exprobrare
ſtis mihi dicentes.1.Reg.17. Ego exprobraui agminibus
iſrael hodie. & in eo. ad exprobrãdũ eñ iſrael aſcẽdit. & in
eodem. Quis eſt enim hic philiſteus incircumciſus qui ex
probrauit aciem dei viuentis.2.Reg.22. Et blaſphemauit Blaſphemare
iſrael. & in eo.23. Quando exprobrauerunt philiſtiim.4.
Reg.19. Cui exprobraſti & quem blaſphemaſti. Ps.41. Ex
probrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. Ps.54.
Quõ ſi inimicus me⁹ maledixiſſet mihi. pro quo btũs Hie
ronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Non eñ inimi
cus exprobrauit mihi. Ps.68. Et opprobria exprobrãtium
tibi ceciderunt ſuper me. Ps.73. Vſq; quo deus impropera
bit inimicus. Ps.118. Et rñdebo exprobrãtib⁹ mihi verbũ. Improperare
Prover.27. Vt poſſim exprobrãti reſpõdere ſermonem. &
inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. improperiũ. ignominia חֶרְפָּה
vt Geñ.30. Abſtulit de⁹ opprobrium meũ.1.Reg.17. Et tu Opprobrium.
lerit opprobriũ de iſrael.2.Reg.13. Ego eñ ferre non pote
ro opprobriũ meũ. Ps.21. Opprobriũ hoĩm & abiectio ple
bis. Ps.68. Improperium expectauit cor meũ. Eſa.4. Au Improperiũ Ignominia.
fer opprobrium noſtrũ. & in eo.20. Ad ignominiam egy
pti. & in plurali חֶרְפוֹת Cherphoth ſiue חֲרָפוֹת Charaphoth חֲרָפוֹת
Ps.68. Et opprobria exprobrantiũ tibi. Dañ.12. Alii in op
probriũ vt videant ſemp. Quod in hebreo legitur pluraliter
ſcilicet in opprobria. Significat ẽt reprehẽdere. vt Iob.27
Neq; eñ reprehẽdit me cor meũ. Et ſecũdũ hebreos ſigni Reprehendere.
ficat etiã deſponſare. vt Leuit.19. Pro eo qđ nos habemus
Que ſit ancilla etiã nobilis. hebrei legunt. Que ſit ancilla
deſponſata viro. Sed nõ habet ſimile vnde ſignificet deſpõ Deſpõſare
ſare. Significat ẽt offerre ſe diſcrimini vel morti. vt Iudi.5.
Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas ſuas morti. Offerre ſe morti.
Item חָרַף Charaph. i. hyemare. vt Eſa.18. Et oẽs beſtie ter חָרַף
re ſuper illũ hyemabunt. & inde חֹרֶף Choreph. i. hyems. vt Hyemare חֹרֶף
Geñ.8. Eſtas & hyems. Amos.3. Et percutiã domũ hyema
lem cũ domo eſtiua. Zach.14. In eſtate & hyeme erũt. Item Hyems
ponitur pro frigore. vt Prouer.20. Propter frig⁹ piger ara Frigus
re noluit. Ponitur etiã pro iuuẽtute vel adoleſcẽtia. vt Iob. Adoleſcentia.
29. Sicut fui in diebus adoleſcentie mee.

חָרַץ Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. pre חָרַץ
ſcindere. decidere. Exo.11. Apud oẽs aũt filios iſrael Mutire
non mutiet canis. Ioſ.10. Nullus contra filios iſrael mutire
auſus eſt. & aliqui hebrei exponũt pro mutire. ſ. mouere lin
guam & exacuere. Itẽ ſignificat inire preliũ. vel ſecũdũ he Inire prelium.
breos exacuere ſe ad preliũ. vt.2.Reg.5. Tũc inibis preliũ.
Itẽ ponitur pro decernere. vt.3.Reg.20. Hoc eſt iudicium Decernere
tuũ quod ipſe decreuiſti. & inde נֶחֱרָצָה Necheraſa. i. conci נֶחֱרָצָה
ſa vel deciſa. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Abbre
uiationẽ. Eſa.10. Conſumationẽ enim & abbreuiationem Abbreuiatio.
dñs deus exercituũ faciet. & in eo.28. Conſumationẽ enim
& abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt conſu
mationẽ deciſam uel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. pre Deciſa. חָרוּץ
ciſio vel conciſio aut abbreuiatio. Iob.14. Breues dies ho
minis ſunt. Eſa.10. Conſumatio abbreuiata. i. deciſa vel de Abbreuiatio.
finita. Ioel.3. Populi in valle cõciſiõis. & in eo. Quia iuxta Conciſio
eſt dies dñi in valle cõciſionis. Significat etiã חָרוּץ Charus חָרוּץ
ſecũdũ hebreos hominẽ rectũ & iuſtum vel diligentẽ cui⁹
opera ſunt deciſa & definita ratiõe & intellectu. Pro qđ btũs
Hieronymus trãſtulit forte vel robuſtũ. vt Prouer.10. Ma Fortis.
nus aũt fortium diuitias parat. & in eo.12. Manus fortium
dominabitur. & in eo.21. Cogitatiões robuſti ſemp in abũ Robuſtus
dantiã. Ponitur etiã pro diligente vel ſollicito. Itẽ חָרוּץ Cha Sollicitus
rus. ſignificat inſtrumentũ quo frumentum trituratur ſiue
excutitur: eo quod eſt acutum & ſcindit fruges. vt Eſa.28.

Digitized by Google

Non em̄ in ſerris triturabitur git.vbi ponitur pro ſerris.&
in eo.41.Ego poſui te quaſi plauſtrum triturans.vbi poni
tur pro trituratē.& in plurali חֲרֻצוֹת Charuſoth.i.plauſtra
quibus trituratur. vt Amos.1.Eo q̄d triturauerunt in plau
ſtris ferreis galaad.& inde חֲרִיצֵי Chariſe. Pro quo beatus
Hieronymus tranſtulit Carpēta.vt.2.Reg.13. Et circūegit
ſuper eos ferrata carpenta.ſ.ſcindētia.&.1.Paralip.20. Et fe
cit ſuper eos tribula & trahas & ferrata carpēta tranſire.Po
nitur etiam חֲרִיצֵי Chariſe pro caſeis vł pro formelis caſei.
vt.1.Reg.17.Et decem formelas caſei has deferes. pro quo
hebrei legunt.Decē caſeos lactis hos deferes.ponitur ēt חָרוּץ
Charus pro habēte cicatricē.vt Leuit.22.Si cicatricem ha=
bens ſi papulas.Item חָרוּץ Charus.i.menia ſiue murus:eo
quod in parte ſupiori tendunt ad acuitatē.Dan̄.9.Edifica=
bitur platea & muri.Item חָרוּץ Charus.i.aurū.vt Iob.41.
Sternet ſibi aurū quaſi lutum.Ps.76. Et poſteriora dorſi
eius in pallore auri.Prouer.3.Melior eſt acquiſitio eius ne
gociatione auri.& in eo.8.Doctrinā magis q̄ aurum eligi
te.& in eo.Melior eſt fructus eius auro & lapide precioſo.
& in eo.12.Et ſubſtantia hominis erit auri preciū.Zach.9
Et aurū vt lutū platearū.Itē חֲרַץ Charas in lingua chaldai
ca ſignificat lumbū vel renes.Dan̄.15.Et compages renum
eius ſoluebantur.

חַרְצֹב Charſub. nodus ſiue colligatio. & ſolum inuenitur
in nūero plurali.ſ.חַרְצֻבּוֹת Charſuboth.vt Eſa.58.
Diſſolue colligationes impietatis.Ps.72.Quia non eſt re
ſpectus morti eorū.pro quo he.le.Quia nō ſūt colligatio=
nes ſiue vincula morti eorū.Beatus Hieronymus in pſal=
terio iuxta he.ve.tranſtulit.Quia nō cogitauerūt de mor=
te ſua.i. nō ſunt eis colligantia & innodatiōes morti eorū.

חַרְצָן Charſan.acinus.i.granulū vue. & ſolū inuenitur in
numero plurali.vt Nu.6.Ab vua paſſa vſq̄ ad aci=
num.pro quo hebrei.le.Ab acinis vſq̄ ad folliculū.ſ.vue.

חָרַק Charac.fremere.frendere.ſtridere.ſ.dentib⁹.vt Iob.
16.Infremuit cōtra me dentibus ſuis.Ps.34. Frēdue
runt ſuper me dentibus ſuis.Ps.36.Et ſtridebit ſup eū den
tibus ſuis.Ps.111.Dentibus ſuis fremet & tabeſcet.Thren̄.2
Et fremuerunt dentibus.

חָרַשׁ Charas.ſilere.tacere.diſſimulare ſe audire.obſurde=
ſcere.tacitū cogitare.arare. Gen̄.34.Siluit donec ve
nirent.Nu.30.Et tacuerit voti rea erit.& in eo.Qua die au
dierit vir & nō cōtradixerit:voti rea erit.Pro q̄ he.le.Qua
die audierit vir & tacuerit:voti rea erit. & eſt idē ſenſus cū
littera noſtra.& in eo.Si audierit vir & tacuerit. & in eodē.
Q̄d ſi audiens vir tacuerit.Iudi.16.Et ibi tota nocte cū ſi=
lentio preſtolabantur.pro quo.he le.Et ſiluerūt ibi tota no
cte.1.Reg.7. Ne ceſſes p̄ nobis clamare ad dn̄m deū nr̄m.
ideſt ne ſileas a clamore.Nee.5.Et ſiluerunt nec inuenerūt
quid reſponderent.Iob.11.Tibi ſoli tacebūt hoīes.& in eo.
41.Non parcam ei.Pro quo he.le. Non tacebo mendacia
eius.Ps.27.De⁹ me⁹ ne ſileas a me.Ps.34.Vidiſti dn̄e:ne
ſileas.Ps.38.Ne ſileas q̄m aduena ego ſum apud te.Ps.49
De⁹ noſter nō ſilebit.Eſa.41. Taceant ad me īſule.& in eo.
42. Silui patiens fui.Soph.3.Silebit in dilectiōe ſua.Item
ſignificat diſſimulare ſe audire:vel obſurdeſcere.vt.1.Reg.
10.Ille aūt diſſimulauit ſe audire.Mich.7.Et aures eorum
ſurde erūt.& inde חֵרֵשׁ Cheres.i.ſurdus.Exo.4. Aut quis
fabricatus eſt mutū & ſurdū.Leuit.19.Non maledices ſur=
do.Ps.37.Ego aūt tanq̄ ſurdus non audiebā.Ps.57.Sicut
aſpidis ſurde.Eſa.29.Et audient in die illa ſurdi verba le=
gis.& in eo.35.Et aures ſurdorum patebunt. & in eo. 42.
Surdi audite.& inde חֶרֶשׁ Chéres.i.tacite ſiue clam.pro q̄
beatus Hieronymus tranſtulit in abſcondito. Ioſ.2. Miſit
igitur Ioſue fili⁹ nun de ſethim duos viros exploratores in
abſcondito.Item חָרַשׁ Charas.i.tacite cogitare: vel tacite
cōtemplari.vt Gen̄.24.Ipſe aūt cōtemplabatur eam taci=
te.1.Reg.23.Quia prepararet ei ſaul clā malū.i.tacite cogi=
taret.Iob.4.Quin potius vidi eos qui operantur iniquita
tem.pro quo he.le.Quin potius vidi cogitantes iniquita=
tem.Prouer.3.Ne moliaris amico tuo malū.pro quo he.le.
Ne cogites contra amicū tuū malū.& in eo.6. Cor machi=
nās cogitationes peſſimas.i.cogitans.& in eo. 12. Dol⁹ in
corde cogitantiū mala.& inde חָרָשׁ Charas ſiue חֹרֵשׁ Cho
res.i.faber.artifex.opifex.ſiue induſtrius. vt Gen̄.4. Qui
fuit malleator & faber.1.Reg.13.Porro faber ferrarius nō in
ueniebatur in om̄i terra iſrael.2.Reg.5. Artifices lignorū
artificeſq̄ lapidum.3.Reg.7.Artificem erarium & plenū
ſapientie.4.Reg.24.Et omnē artificē & incluſorem.1.Pa
ralip.4.Genuit ioab patrē vallis artificū:ibi quippe artifi
ces erant.Eſa.44.Fabri em̄ ſunt ex hoībus.& in eo.Faber
ferrarius lima operatus eſt.& in eo.Artifex lignarius extē
dit normā.Hiere.29.Et faber & incluſor.Ezech.21.Fabri=
cantiū interitū.Ponitur ēt pro ſculptore. Exo. 28. Opere
ſculptoris & celatura gēmarii.Item pōitur pro architecto.
Eſa.3.Et ſapientem de architectis & prudētē eloquii myſti
ci.& inde חֲרֹשֶׁת Charóſeth.i.artificium ſiue fabrefactio.vt
Exo.31.Marmore & gēmis & diuerſitate lignorū.pro quo
hebrei legūt.Et in artificio lapidis & in artificio ſiue fabri=
catione lignorū.Eſt etiā חֲרֹשֶׁת Charóſeth nomē proprium
loci.vt Iudi.4.Ipſe aūt habitabat in charoſeth gentiū. Itē
חָרַשׁ Charas.i.arare.vt Deut.22.Nō arabis in boue ſimul
& aſino.Iudi.14.Si non araſſetis in vitula mea.Ps.128.Su
pra dorſum meū fabricauerūt pctōres.pro quo beat⁹ Hie=
ronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Sup ceruicem
meā arauerūt arantes.Hiere.26.Sion quaſi ager arabitur.
Ezech.17.Exaratū ſuper latitudinē cordis eorū.Amos.6.
Aut arari poteſt bubalis.& inde חָרִישׁ Charis.i.aratio ſiue
tēpus arandi.Gen̄.45.Quibus nec arari poterit nec meti.
Pro quo he.le.In quib⁹ nec erit aratio nec meſſis.Exo.34
Die ſeptimo ceſſabis arare & metere.pro quo he.le. Die ſe=
ptimo ceſſabis ſiue quieſces:in aratiōe & in meſſe quieſces
1.Reg.8.Et aratores agrorū ſuorū.pro quo he.le.Et ad arā
dū arationē ſuā.& inde מַחֲרֶשֶׁת Macharéſeth.i.vomer ſiue
aratrū.vt.1.Reg.13.Vt acueret vnuſquiſq̄ vomerē ſuum &
ligonē & ſecurim & tridentē & ſarculū. vbi ponitur etiam
pro ſarculo.& in eodē.Retuſe erant acies vomerū. & inde
חֲרִישִׁית Chariſith.i.vehemēs aut validus ventus: ſecūdum
hebreos:qualis ſolet accidere in tēpore arandi. Pro q̄ beat⁹
Hieronymus tranſtulit vrentē.Ione.4.Vēto calido & vrē
ti.Item חֹרֶשׁ Chóres.virgultū denſis frondibus. Ezech.31
Et frondibus nemoroſis.Ponitur etiā in tranſlatiōe noſtra
pro aratro ſecundū aliam ſignificationē ſupradictam. Eſa.
17.Sicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum
iſrael.Sed etiam in predicto loco hebrei legūt. Virgultū &
ramū.vt dictū eſt ſupra in dictiōe אָמַר Amar:Inde חֹרְשָׁה
Chorſa.i.ſiluane.mus. ſalt⁹.vt.1.Reg.23.Porro dauid erat
in deſerto ziph in ſilua.& in eo.Et abiit ad dauid in ſiluā.
& in eodē.Manſitq̄ dauid in ſilua.& in eo. Ecce dauid lati
tat apd̄ nos ī locis tutiſſimis ſilue.& in plurali חֳרָשִׁים Cha=
raſim.2.Paralip.27.Et ī ſaltibus caſtella & turres. Itē חֶרֶשׂ
Chéres.cum apice ceboleth in littera ſin.i.teſta.teſteus.ficti
lis.vt Leuit.6.Vas aūt fictile in quo cocta eſt confringetur.
Iob.2. Qui teſta ſaniem radebat. Ps.21. Aruit tanq̄ teſta
virtus mea.Eſa.16.Ad murū cocti lateris.vbi ponitur p̄ co
cto latere.& in eo.30.Et non inuenietur de fragmentis ei⁹
teſta.& in eo.45.Teſta de ſamiis terre.Pro quo he.le.Teſta

Marginalia (left): Serra. — Triturans — חֲרֻצוֹת — Plauſtra. — חֲרִיצֵי — Carpenta. — חֲרִיצֵי — Formele. — חָרוּץ — Cicatricē. habēs — חָרוּץ — Murus — חָרוּץ — Aurum — חֲרַץ — Renes. — חַרְצֹב — חַרְצֻבּוֹת — Colligationes — חַרְצָן — Acinus — חָרַק — Fremere — Frendere. — Stridere — חָרַשׁ — Silere — Tacere. — Silere. — Diſſimulare ſe audire — חֵרֵשׁ — Surdus — חֶרֶשׁ

Marginalia (right): In abſcondito. — חָרַשׁ — Tacite cōtemplari — Tacite cogitare — Moliri. — Machiari — Cogitare. — חָרָשׁ — Faber Artifex — Fabricator. — Sculptor. — Architectus. — חֲרֹשֶׁת — Artificiū — Charoſeth — חָרַשׁ — Arare — Exarare. — חָרִישׁ — Aratio. — מַחֲרֶשֶׁת — Vomer. — Sarculus — חֲרִישִׁית — Vēt⁹ vrēs. — חֹרֶשׁ — Virgultū cū frōdib⁹ — Aratrum. — חֹרְשָׁה — Silua — חֳרָשִׁים — Saltus. — חֶרֶשׂ — Fictile — Teſta. — Coct⁹ later

de teſtis terre.& eſt idē ſenſus.Nā de inſula ſamo afferebantur vaſa teſtea que vaſa ſamia appellabantur. Threñ. 4. Quomō reputati ſunt in vaſa teſtea. Ezech.23. Et fragmēta eius deuorabis.pro quo he.le.Et teſtas eius.i.fragmenta

חָרֶשׂ teſte eius confringes.ſ.dētibus.Item חֶרֶשׂ Chares.i.ſol. vt

Sol. Iob.41.Sub ipſo erunt radii ſolis.De quo vide ſupra in dictione חֶרֶס Chāres cum ſamach in fine. & ſolum in predicto loco ſcribitur cū ſin in fine loco ſamach.

חָרַת חרת Charuth.ſculpere.vt Exo.32.Scriptura quoq; dei erat ſculpta in tabulis.

Sculpere. חָשׁ חוש Chas.feſtinare. De quo vide ſupra in dictione חוּשׁ Chus.

חָשַׁשׁ חשש Chaſas.calor ſiue ardor.Eſa.5.Et calor flāme exurit.& in eo.33.Concipietis ardorem & parietis ſtipulā.Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat quiſquilias.

Calor. Ardor

חָשַׁב חשב Chaſab.cogitare.exiſtimare.putare.reputare.eſtimare.in precio habere.numerare.vel cōputare.aut ſuppputare.Geñ.50.Vos cogitaſtis de me malum. & in eodem.

Cogitare. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legūt. Sed deus cogitauit illud in bonum.2. Reg. 41. Quare cogitaſti huiuſcemodi rem.Ps.34 .Cogitantes mihi mala. & in eodem.Loquentes dolos cogitabant.Ps.39.Domin⁹ ſollicitus eſt mei.i.cogitauit pro me.Ps.40.Aduerſum me cogitabant mala mihi. Ps.72. Exiſtimabā vt cognoſcerē hoc.

Exiſtimare Ps.76.Cogitaui dies antiq̄s. Ps.118. Cogitaui vias meas. Prouer.16.Qui attōitis oclis cogitat mala.& i eo.24.Qui cogitat mala facere.Ezech.11.Hi ſunt viri qui cogitant iniquitatē. Threñ.2.Cogitauit dñs diſſipare murū filie ſion. Oſee.7.Et in me cogitauerunt malitiam. Amos.6. Sicut

Putare dauid putauerunt ſe habere vaſa cantici.Mich.2.Ve qui cogitatis inutile.& in eodē.Ecce ego cogito ſuper familiam iſtā.Naum.1.Quid cogitatis contra dominū.& in eodem. Ex te em̄ exiuit cogitans cōtra dñm.Ione.1.Et nauis periclitabatur conteri.pro quo he.le.Et nauis putabatur conteri ſiue cogitabat conteri.i.viri nauis cogitabant nauem cōteri.Malach.3.Timentib⁹ dñm & cogitantibus nomē eius. Itē ſignificat reputare ſiue extimare.aut in precio habere.

Reputare. Geñ.15.Et reputatum eſt ei ad iuſtitiā.& in eodē.31. Nōne quaſi alienas reputauit nos.Nu.18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorū.& in eo.Et reputabitur vobis q̄ſi de area & de torculari.& in eo.23.Et inter gentes nō reputabitur.Deut.2.Terra gigantū reputata eſt.1. Reg.1. Eſtima

Eſtimare uit ergo eā heli temulentā.3.Reg.10.Non erat argētū neq; alicuius precii putabatur in diebus ſalomonis.2.Paralip.9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob. 18. Quare reputati ſumus vt iumenta.& in eo.41. Eſtimauit abyſſum quaſi ſeneſcentem. Ps.43.Eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis.Prouer.17.Stultus ſi tacuerit ſapiens reputabitur.Eſa.2.Qm̄ excelſus reputatus eſt ipſe.& in eo. 13. Qui argentum non querant.i.non eſtiment: vl̄ pro nihilo reputent illud.& in eo.29. Et chermel in ſaltum reputabitur.& in eo.33.Non reputabit homines.& in co. 53. Vnde nec reputauimus eum.& in eodē. Et nos putauimus eum quaſi leproſum.Threñ.4.Quomō reputati ſunt in vaſa teſtea.Item ſignificat numerare ſiue ſupputare vel computare.vt Leuit.25.Cōputabuntur fructus ex eo tp̄e quo vendi

Computare Supputare Numerare dit.& in eo. Supputatis dūtaxat annis a tp̄e vēditionis ſue. & in eo.Ponet ratiōnē cū eo iuxta annorū numerum.i. numerabit vel ſupputabit cū eo.4.Reg.12.Et nō fiebat ratio iis hominibus qui accipiebāt pecuniā.i.non numerabatur vel non ſupputabatur eis.& ſequitur ſed in fide tractabant

Imputare eam.& in eo.22.Verūtñ nō ſupputetur eis argentū.Ps.31.

מַחְשָׁבָה Beatus vir cui non imputauit dñs peccatū.& inde מַחְשָׁבָה Machaſaba ſiue מַחְשֶׁבֶת Machaſebeth.i.cogitatio:ſiue exiſtimatio.Geñ.6.Et cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad

Cogitatio malū.Hiere.18.Et cogito contra vos cogitationē. Ezech. 38.Et cogitabis cogitationē peſſimā.& in plurali מַחְשָׁבוֹת מַחְשָׁבוֹת Machaſaboth.i.cogitationes.vt Exo.31.Ad excogitandū quidquid fabre fieri poteſt.Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum.& in eo.35.Ad excogitan

Cogitationes. dum cogitationes & faciendum. Iob.5. Qui diſſipat cogitationes malignorū.Ps.39. Et cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.Ps.55.Aduerſum me oēs cogitatiōes eorū.Eſa.55.Non em̄ cogitationes mee cogitationes veſtre.Hiere.11.Quia cogitauerunt ſuper me cogitatiōes.& in eo.18.Venite & cogitemus cōtra ieremiā cogitationes.

חשֵׁב & inde חשֵׁב Choſeb. i.polymitari⁹ ſiue op⁹ polymitariū vl̄ plumariū.eo q̄d fit multa cogitatiōe & induſtria. Exo.26.

Opus plumarium. Opere plumario facies.& in eo.28.Opere polymito.& in eo.35.Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii.

Opus polymitarii. חֵשֶׁב & inde חֵשֶׁב Ceſeb.i.ipſa cōtextura ingenioſa & ſubtilis.vt in eo.28.Ipſa quoq; textura & cūcta operis varietas. Scribitur etiam cū mem in principi o.& dicitur מַחְשֶׁבֶת Machaſebeth.i.illud quod ſubtiliter excogitatur vel adinuenitur.

מַחְשֶׁבֶת Quidquid adinuenitur vt in eodē.35.Quidquid fabre adinueniri pōt. Inde חֶשְׁבּוֹן

חֶשְׁבּוֹן Cheſbon.i.cogitatio.ratio.numeratio.cōputatio.Eccls.7. Et quererem ſapientiā & ratiōnē.& in eo.9.Quia nec op⁹

Ratio. nec ratio nec ſapientia nec ſcientia erunt apud inferos.& in

חִשְּׁבֹנוֹת plurali חִשְּׁבֹנוֹת Chiſebonoth.Pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit machinas ſiue queſtiones .vt.2.Paralip.26.Et fe

Machine. Queſtiões cit in ieruſalē generis machinas.Eccls.7.Et ipſe ſe infinitis miſcuerit queſtionibus.

חָשָׁה חשה Chaſa.tacere.ſilere.negligere.4.Reg.2. Et ego nouiſ:ſilete. Nee.8.Leuite ſilentiū faciebant in omni po

Silere. pulo.i.ſilere faciebant omnē populū.Ps.27. Ne qñ taceas a me.Ps.106.Et ſiluerunt fluctus eius.Eccls.3.Tempus ta

Tacere. cendi & tempus loquendi.Eſa.42.Tacui ſemp.& in eodē. 58.Nec cogitaſti in corde tuo quia ego tacens.& in eo.62. Propter ſion non tacebo.Ponitur etiam pro negligere.vt

Negligere Iudi.18.Nolite negligere nolite ceſſare.3.Reg. 22. Et negligimus tollere eam de manu regis ſyrie.

חֲשַׁח חשח Chaſach.in lingua chaldaica ſignificat oportere vel opus eſſe aut neceſſe eſſe. Dañ.3. Non oportet nos

Oportere. Neceſſe eē Opus eſſe de hac re reſpōdere tibi.Eſdre.4.Q̄d ſi neceſſe fuerit vitulos & agnos.& in eo.7.Sed & cetera quibus opus fuerit.

חָשַׁךְ חשך Chaſach.obſcurare.cōtenebrare.denigrare.Geñ.10 Operuerūtq; vniuerſam ſuperficiē terre vaſtātes oīa.

Obſcurare. Pro quo he.le. Operuerūtq; vniuerſam ſuperficiē terre & obſcurata vel contenebrata eſt terra.Iob.38.Quis eſt iſte inuoluens ſentētias ſermōibus impitis.pro quo he.le. Quis eſt iſte obſcurans cōſiliū ſermonibus abſq; ſciētia.& eſt idē ſenſus cum lr̄a noſtra. Ps.68. Obſcurētur oculi eorum ne videant.Ps.73.Quoniā repleti ſunt qui obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum.Ps.104.Miſit tenebras & obſcurauit.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & ſimiliter.Ps.138.Quia tenebre non obſcurabuntur a te.Eccls.12.Anteq̄ tenebreſcāt ſol & luna & ſtelle.Eſa.5. Et lux

Tenebreſcere. Obtenebrare. obtenebrata eſt in caligine eius.& in eo.13. Obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo.Hiere.13.Date domino deo veſtro gloriā anteq̄ contenebreſcat.Threñ.5.Ideo cōtenebrati ſūt oculi noſtri.Amos.8.Tenebreſcere faciam terram in die luminis.Significat etiam denigrare. vt in eodē. 4. Denigrata

Denigrare. Nigreſcere. eſt ſup carbones facies eorum.Ezech.30.Et in taphnis nigreſcet dies.Sed in predicto loco in hebreo ſcribitur חָשַׂךְ

חָשַׂךְ Chaſach cum ceboleth in littera ſin.Quod ſignificat vitare ſiue prohibere aut ceſſare vt infra dicetur:vnde in predi

Digitized by Google

חשך cto loco hebrei legũt. & in taphnis ceſſabit dies. inde חשך
Choſech.i.obſcuritas ſiue tenebre.& in hebreo legitur ſin
Tenebre gulariter.ſ.tenebra.vt Gen̄.1.Et tenebre erant ſuper faciẽ
abyſſi.& in eo.Et diuiſit lucem a tenebris. Iob.3. Dies illa
vertatur in tenebras.Ps.17.Dn̄e deus meus illumina tene
bras meas.Ps.27.Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa.5.
Ponentes tenebras lucem:& lucem tenebras. Ioel.2. Dies
tenebrarum & caliginis.& aliqñ ſcribitur cum he vel aleph
חשוכא in fine & dicitur חשכה Chaſecha ſiue חשוכא Chaſocha. vt
Tenebre. Gen̄.15.Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum.|Ps.
17.Tenebroſa aqua in nubibus aeris.Ps.138.Sicut tenebre
eius ita & lumen eius.Dan̄.2.Nouit in tenebris conſtituta.
מחשך & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מחשך Ma
Tenebre. chſach.vt Eſa.29.Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps.87. Et
notos meos a miſeria.Pro quo he.le.Noti mei contenebra
Contenebratio tio.i.non video eos ac ſi eſſent in tenebris.Et beatus Hiero
nymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. No
tos meos abſtuliſti.Q̃d etiã poteſt legi: ſi ſcribatur cũ pũ
חשכים cto ceboleth in littera ſin:vt infra dicetur.& pluraliter decli
מחשכים natur חשכים Chaſechim ſiue מחשכים Machaſachim.i. ob
Tenebre. ſcuritates ſiue tenebre.vt Eſa.50.Qui ambulat in tenebris
& non eſt lumen ei.Thren̄.3.In tenebris collocauit me.

חשך חשך Chaſach.cum apice ceboleth in littera ſin.vitare.eui
tare.prohibere.retinere.reſeruare.cuſtodire.ſ.a pec
cato vel a malo.ceſſare facere.ſiue ceſſare.Gen̄.20.Et ideo
Cuſtodire. Prohibere cuſtodiui te ne peccares in me.i.prohibui ſiue retinui te ne
peccares in me.Et in eo.22.Et non pepercisti filio tuo vni
genito propter me.Pro quo hebrei legunt. Non prohibui
ſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me. & in eo.
39.Nec quicq̃ eſt quod non in mea ſit poteſtate.pro quo
hebrei legunt.Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nõ re
tinuit a me quicq̃.1.Reg.25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a
malo.i.ꝓhibuit,vel retinuit a malo.Eſdre.9. Liberaſti nos
de iniquitate noſtra.Pro quo he.le.prohibuiſti nos.Iob.30
Et faciem meã cõſpuere non verentur.pro quo he.le. Et a
Euitare facie mea non euitauerunt conſpuere.& eſt idem ſenſus cũ
littera noſtra.& in eo.38.Que preparaui in tempꝰ hoſtis.
Reſeruare Pro quo he.le.Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis
ſiue ad tempus tribulationis.Ps.18.Et ab alienis parce ſer
uo tuo.Pro quo hebrei legunt.A ſuperbis quoq; prohibe
ſeruum tuum.Vnde beatus Hieronymꝰ in pſalterio iuxta
hebraicam veritatẽ tranſtulit.A ſuperbis quoq; libera ſer
uum tuum.Prouer.10.Qui aũt moderatur labia ſua prudẽ
tiſſimus eſt.i.qui prohibet vel retinet labia ſua.Item ſigni
ficat ceſſare.vt Iob.16.Non quieſcet dolor meus.i.non ceſ
Ceſſare ſabit.& ſupra in eodem.Et mouerem labia mea quaſi par
cens vobis.pro quo hebrei legunt.Et motus labiorũ meo
rum ceſſaret ſiue quieſceret.Prouer.21. Qui aũt iuſtus eſt
tribuet & non ceſſabit.Eſa.14.Subiicientem in furore gẽ
tes crudeliter.Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in fu
rore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione.
& in eodem.58.Clama ne ceſſes.

חשל חשל Chaſal.debilitare.laſſare.domare.Deut.25.Et extre
Laſſare Domare mos agminis tui,qui laſſi reſidebãt. Et in lĩgua chal
daica ponitur pro domare.vt Dan̄.2.Quomodo ferrũ cõ
minuit & domat oĩa.Sed etiã in predicto loco hebrei dicũt
ꝙ ſignificat debilitare vel conterere.

חשמל חשמל Chaſmal.electrũ.Ezech.1.Et de medio eius quaſi
Electrum. ſpecies electri.& in eo.Et vidi quaſi ſpeciem electri
חשמלה Scribitur et cũ he in fine & dicitur חשמלה Chaſmala. vt in
eo.8.Quaſi aſpectꝰ ſplẽdoris & viſio electri.Et dicũt aliqui
hebrei ꝙ ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus
Hieronymus in ſuis explanationibus dicit ꝙ ſignificat ele
ctrum:& quod eſt argento auroq; precioſius.

חשמן Chaſman.legatus.vt.Ps.67.Venient legati ex egy חשמן
pto.& ſolum inuenitur in numero plurali in predi Legatus.
cto loco.

חשן Choſen. pectorale ſiue rationale.i.ornamentũ ſacer חשן
dotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & Rationale
cor ſuum.Exo.25.Ad ornandum ephod & rationale. & in
eo.28.Rationale quoq; iudicii facies.& in eodẽ.Portabitq;
Aaron noĩa filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pectꝰ ſuũ.

חשף Chaſaph.diſcoopire.nudare. reuelaꝛ. haurire.exhau חשף
rire.Ps.28.Et reuelauit cõdenſa.Eſa.20. Diſcooper Reuelare
tis na tibꝰ ad ignominiam egypti.& in eo.47.Diſcooperi Diſcoopir
humerum tuum.& in eo.52.Parauit dñs brachium ſanctũ Parare.
ſuum.pro quo he.le. Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs bra
chium ſanctum ſuũ.Hiere.13.Vnde & ego nudaui femora Nudare
tua.Ezech.4.Et brachium tuum erit extentũ.pro quo he.
le.Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde
מחשף Machſoph.i.nudatio ſiue diſcoopertio.pro quo bea מחשף
tus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Gen̄.30. In his que Spoliatus
ſpoliata.i.nudata fuerãt candor apparuit. Significat etiam
haurire.vt Eſa.30.Aut hauriatur parum aque de fouea.Ag Haurire.
gei.2.Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquagĩ
ta lagenas.pro quo he.le.Et ĩtraretis ad torcular ad exhau
riendũ quinquaginta lagenas.Inde חשיפי Chaſiphe.i.par חשיפי
ui greges.vt.3.Reg.20. Quaſi duo parui greges caprarũ. Parui greges.

חשק Chaſac. adherere.concupiſcere.diligere.Amore iũ חשק
ctum eſſe.vt Gen̄.34.Sichem filii mei adheſit anima Adherere.
filie veſtre.Deut.7.Non quia cunctas gentes numero vin
cebatis iunctus eſt vobis dñs.i.adheſit vobis.Eſa.38.Tu au Iunctũ eſſe
tem eruiſti animam meam vt nõ periret.pro quo.he.le.Tu
autem dilexiſti ſiue deſideraſti animã meam.i.tu autem ad Diligere
heſiſti anime mee vt non periret.& inde חשק Cheſec.i. il חשק
lud quod optatur vel deſideratur.vt.3.Reg.9.Et oĩe quod
optauerat & voluerat facere.Itẽ ſignificat veſtire ſiue coope Id optat.
rire aliquid laminis ſiue celaturis aureis vel argenteis:eo
quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei
cui apponitur.vt Exo.27.Omnes colũne atrii veſtite erant Veſtire.
argenteis laminis.& in eodem.38.Sed & ipſas colũnas atrii
veſtiuit argento.Et inde חשוק Chaſuc.i.illa celatura argẽ חשוק
tea:qua columna veſtiebatur.vt in eodem.27.Capita cum
celaturis ſuis habebunt argentea.& in eodẽ.38.Capita co Celatura.
lumnarum & tota operis celatura argẽtea.Item חשוק Cha חשוק
ſuc.i.radius rotarum.eo quod eſt infixus & iunctus rote.3.
Reg.16.Et axes & radii earum. Radius

חשר Chaſar.cribrare.2.Reg.22.Cribrans aquas de nubi חשר
bus.Hebrei tñ dicunt ꝙ ſignificat dẽſitatem ſiue col Cribrare
ligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum. vbi po Denſitas
nitur חשרת Cheſrath cum tau in fine.Significat etiam ex חשרת
tremã circũferẽtiam rotarum:quã tranſlatio noſtra canthũ
vocat.vt.3.Reg.7.Et axes earũ & radii & canthi. Canthus

אחשתרנים Achaſtheranim.veredarii. De q̃ vide ſupra ĩ אחשתרן
littera aleph. Veredarii.

חתת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. חתת
perterrere:ſiue perterritum eſſe. Superare:vel ſupa
tum eſſe.deficere.confringere:ſiue confractum eſſe. Et cõ
muniter ſcribitur cum ſimplici tau.vt Deut.31. Noli time
re:neq; paueas.Ioſ.1.Noli metuere & noli timere.2. Para Pauere.
lip.20.Nolite timere nec paueatis.Iob.7.Terrebis me per Timere
ſomnia.& ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in Terrere
eo.31.Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo.32.
Extimuerunt nec reſponderunt.& in eo.41. Qui factꝰ eſt Extimeſcere.
vt nullum timeat.Ps.17.Et cõponens quaſi arcum ereum Timere
brachia mea.pro quo he.le.Et cõfractꝰ eſt vel ſuperatus eſt Cõfringere.

Digitized by Google

arcus ereus brachiis meis.Et ſimiliter.2.Reg.22. Vbi eadē verba habentur.Poteſt etiā deriuari a dictiōe נחת Nachath & eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. De quo infra in ſuo loco dicetur.Prouer.17.Plus proficit correctio apud prudentē

Frangere. quā centum plage apud ſtultum.Pro quo he.le. Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentē.Eſa.7.De

Cōfrigere. ſinet ephraim eſſe populus.pro quo he.le. Cōfractus erit ephraim a pplo:ſiue deficiet ephraim a populo.i.ne ſit populus.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& i eo.9.Et ſceptrū exactoris ei9 ſupaſti ſicut in die madian.& in eo.30. A vo

Superare Pauere. Deficere. ce dn̄i paucbit Aſur.& in eo.31.Et paucbunt fugiētes principes eius. & in eo.51.Et iuſtitia mea non deficiet.Hiere.1.

Formidar Ne formides a facie eorū:ne forte timere te faciam vultum eorū.& in eo.17. Paueant ipſi & nō paueā ego.& in eo.30. Ne paueas iſrael.& in eo.46.Vidi ipſos pauidos & terga vertentes.& in eo.49.Et pauere faciam elam coram inimicis ſuis. Vbi ſcribitur cū duplici tau.& in eo.50. Vinctus

Superari. eſt Marodach.i.confractus vel ſuperat9 eſt.& in eo. Superata ſunt idola eorum.& in eo.Gladius ad fortes ei9 qui time

Emarceſcere. bunt.i.ſuperabuntur.& in eo.51.Et emarcuit arcus eorum idest confractus vel ſuperatus eſt arcus eorum. Abdie.1. Et

Timere. timebunt fortes tui a meridie.Abach.2.Et vaſtitas anima

Deterrere lium deterrebit eos.Malach.2.Et a facie nominis mei pauebat.Ponitur etiam pro deſcendere.vt Iob.21.Et in pun

Deſcēdere cto ad infernum deſcendūt.De quo vide infra in dictione

חתת נחת Nachath.& inde חתת Chathath ſiue חתית Chithith.i.

Terror. timor.pauor.terror.formido.vt Gen̄.35.Terror dei inuaſit oēs per circuitū ciuitates.Ezech.32.Qui dederant quōdam formidinē ſuā in terra viuentium.& in eo. Qui poſue

Formido. runt terrorē ſuū in terra viuentiū.& in eo.Qui deducti ſūt

Pauor. cum interfectis pauentes.pro quo he.le. In pauore ſuo.Po

חתת nitur etiā חתת Chathath.pro plaga.vt Iob.6.Et modo vi

Plaga. dentes plagam meā timetis. & inde מחתה Mechitha.i.

מחתה Pauor. Contritio. pauor ſiue contritio vel cōfractio.vt Prouer.10.Pauor pauperum egeſtas eorum.& in eo.Et pauor his qui operantur

חתחתים iniquitatē.& in eo.18 Os ſtulti cōtritio eius.& inde חתחתים

Formidantes. Chathchathim.per geminationē cheth & tau.i.formidantes. vt Eccl's.12.Excelſa q̄ꝫ timebūt & formidabūt in via.

חתה חתה Chatha.fouere.ſ.ignē:ſiue cōgregare aut portare. vt

Fouere ignem. Prouer.6.Nunquid pōt hō abſcondere ignē in ſinu ſuo.i.fouere vel portare ignē in ſinu ſuo.& in eo.25. Pru

Prunas cōgregare. nas em̄ congregabis ſuper caput eius.Eſa.30. Et non inuenietur de fragmentis ei9 teſta:in qua portetur ignicul9 de

Portare. Proficer. incendio.Ponitur etiam pro ꝓficere.vt Prouer.17.Pl9 proficit correctio apud prudentē.Item ponitur pro euellere.vt

Euellere. Ps.51.Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis ſcribitur ſine he in fine & pōt deriuari a dictione חתת Chathath.que ſignificat cōfringere. vt ſupra dictū eſt.vel a dictione מחה Macha.De quo infra di

מחתה cetur.& inde מחתה Machtha.i.vas in quo ſubſtentatur vel portatur ignis.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit thu

Thuribulum. ribulū.vt Exo.10.Arreptiſq́ꝫ nadab & Abiu thuribulis impoſuerūt ignem.& in eo.16.Aſſumptoq́ꝫ thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu:16.Tollite vnuſquiſq́ꝫ thuribula ſua.& in eo.Tolle thuribulū & hauſto igni de altari. Significat ēt vas vbi ea que emuncta erant extinguebātur. Exo.25.Et vbi ea que emuncta ſunt extinguntur.

חתך חתך Chathach. incidere. precidere. determinare. ſtatuere.beatus Hieronymus tranſtulit abbreuiare.vt Dan̄.

Abbreuiare. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſunt ſuper populū tuū & ſuper vrbē ſanctā tuā.Hebrei tn̄ legūt. Preciſe vel determīate ſunt.& ſolum inuenitur in predicto loco. Hebrei

Incidere. tn̄ cōmuniter vtuntur hoc verbo ꝓ incidere. vel precidere:aut ſecare. Secare.

חתל Chathal.inuoluere.circunligare.faſciare.ſ.pannis vel linteolis.vt Iob.38.Et caligine illud quaſi pannis infantie obuoluerē.Ezech.16.Nec inuoluta pannis. & in eo. 30.Vt ligaretur pannis & faſciaretur linteolis. חתל Obuoluer. Inuoluer. Faſciare.

חתם Chatham.ſignare.ſigillare.ligare.ſub ſignaculo claudere.ratificare.obfirmare.Deut.32.Et ſignata in theſauris meis.3.Reg.21.Et ſignauit eas anulo eius.Nee.9.Et Et ſignant principes noſtri.& in eo.10.Signatores aūt fuerunt.Eſter.3.Et littere ſignate ipſius anulo miſſe ſunt.Iob. 9.Et ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo.& in eo.14.Signaſti quaſi in ſacculo delicta mea.& in eo.24.Perfodit in tenebris domos: ſicut in die cōdixerat ſibi.i.ſicut in die ſignauerat.Nā fures in die conſiderant & ſignāt locum per quē in nocte perfodiāt domū.& in eo.37.In manu oīm hoīm ſignat.Canti.4.Hortus cōcluſus fons ſignatus. Eſa.8. Signa legem in diſcipulis meis.Hiere.32.Scripſi in libro & ſignaui.& in eo.Et accepi librū poſſeſſionis ſignatū.Dan̄. 12.Et ſigna librū.Item ponitur pro inſtruere vel erudire. vt Iob.33.Et erudiens eos inſtruit diſciplina. Pro quo he. le.Et in diſciplia eorū ſignat:ſiue & in vinculis eorū ſignat vel claudit.Ponitur ēt pro creſcere.i.qn̄ humor creſcit & coagulatur:in tantum ꝙ claudit meat9 p quos fluit. Leuit. 50.Cūq́ꝫ per ſingula momēta adheſerit carni eius atq́ꝫ creuerit fedus humor.Inde חתם Chotham.i.ſigillū vel ſignaculū:aut anulus.vt Iob.38.Reſtituetur vt lutū ſignaculum. Canti.8.Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuū.Ezech.28. Tu ſignaculum ſimilitudinis.Ponitur ēt pro anulo in quo eſt ſigillum.vt Gen̄.38.Anulum tuū & armillā & baculum quē manu tenes.3.Reg.21.Et ſignauit eas anulo ei9.& Hiere.22.Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea.Ponitur etiam pro ſquamis que ſunt cōpacte & coniuncte inuicem.vt Iob.41.Cōpactum ſquamis ſe prementib9.Pro quo he.le. Clauſum ſignaculo ſtricto.Et beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. חתם Signare. Sub ſignaculo claudere. Inſtruere Claudere. חתם Signaculum. Anulus.

חתן Chathan.nubere.conubia iungere.coniugio aſſociari.affinitatem contrahere.generum fieri.Deut.7.Nec ſociabis cum eis coniugia.Ioſ.23.Et cū eis miſcere cōnubia atq́ꝫ amicitias copulare.1.Reg.18. In duobus gener meus eris hodie.et in eo.Nūc ergo eſto gener regis.& in eo. Nū parum videtur vobis generum eſſe regis.& in eo. Vt fieret gener regis.i.vt cōtraheret affinitatē cum rege.& inde חתן Chothen.i.ſocer.affinis:cognatus.vt Exo.3. Moyſes autē paſcebat oues iethro ſoceri ſui.& in eo.18. Venit ergo iethro cognat9 moyſi.& in eo.Qui egreſſus in occurſum cognati ſui.Nu.10.Dixitq́ꝫ moyſes obab filio Raguel madianite cognato ſuo.Iudi.19.Cui rurſum locutus eſt ſocer. Reperitur ēt in gn̄e feminino pro ſocru.Deut.27.Maledictus qui dormit cum ſocru ſua..Inde חתן Chathan.i.gener.ſpōſus.Gen̄.19.Habes hic quēpiā tuorum generum. & in eo. Locutus eſt ad generos ſuos. Iudi.15. Samſon gener thannatei.1.Reg.18. Vt fiam gener regis.Ponitur ēt pro ſpōſo. Exo.4.Spōſus ſanguinum tu mihi es.Ps.18.Et ipſe tanq̄ ſponſus ꝓcedens de thalamo ſuo.Eſa.61.Tanq̄ ſponſum decoratum corona.& in eo.62.Et gaudebit ſponſus ſuper ſponſam.Hiere.6.Vocem ſponſi & vocem ſponſe. Ioel.2. Egrediatur ſponſus de cubiculo ſuo.& inde חתן Chathun. .i.nuptie ſiue deſponſatio.Cāti.3.In die deſpōſatiōis illi9. חתן Coniugia ſociare. Cōnubia copulare Generum fieri. Affinitatē cōtraher. חתן Socer. Cognatus חתן Gener. Sponſus. חתן Deſponſatio.

חתף Chathoph.rapere.feſtinare.ſiue aliquid repente agere.Iob.9.Si repente interroget quis reſpondebit ei. & inde חתף Chetheph.i.raptor.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit latronem. vt Prouer.23. Inſidiatur in via quaſi latro. חתף Repente agere. חתף Latro

Digitized by Google

חתר חתר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24.
Perfodere Perfodit in tenebris domos. Ezech. 8. Et dixit ad me
Fodere. fili hominis fode parietem. & in eo. 12. Perfode tibi parietē
מַחְתֶּרֶת & in eodē. Et veſpere perfodi mihi parietē. & inde מַחְתֶּרֶת
Machthéreth .i. foſſio ſiue foſſa quā fures faciunt in pa-
riete ad furandū. Exo. 22. Si effringens fur domū ſiue ſuf-
Foſſio. fodiens fuerit inuent⁹. pro quo he. le. Si in foſſiōe aut in foſ
Foſſa. ſa inuentus fuerit fur. Hiere. 2. Non in foſſis inueni eos. Po
חָתַר nitur etiā predicta dictio חָתַר Chathar ꝑ deſcēdere. Amos.
Deſcēdere 9. Si deſcenderint vſq; ad infernum. Sed etiam in predicto
loco hebrei legunt. Si effoderint in inferno ſiue in fouea.
ſ. vt abſcondant ſe. Item ponitur tranſlatiue pro remigare
Remigare vt Ione. 1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridā.

De incipientibus a littera. ט Tet.

טָאטָא טאטא Tata. ſcopare. vt Eſa. 14. Et ſcopabo eam in ſcopa.
Scopare. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. &
ſolum inuenitur in predicto loco.
טְאֵב טאב Taab. in lingua chaldaica ſignificat placere: ſiue bo-
num videri. Dañ. 6. Tunc vehementer gauiſus eſt ſu-
Placere. per eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multū placuit ſu-
per eo.
טָבַח טבח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ. 43. Occi
Occidere. de victimas & inſtrue conuiuiū. Exo. 22. Si quis fura
Immolare tus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut. 28. Bos tuus
immoletur coram te. i. occidatur. 1. Reg. 25. Et carnes pecō
rum que occidi tonſoribus meis. Prouer. 9. Immolauit vi-
ctimas ſuas. Hiere. 11. Et ego q̄ſi agnus māſuetus qui porta
Percutere tur ad uictimā. i. q portatur ad occidēdū. Threñ. 2. Percuſ-
טֶבַח ſiſti nec miſert⁹ es. i. occidiſti. Inde טֶבַח Tébach ſiue טִבְחָה
Uictima. Tibcha. i. occiſio. aut victima. vt Geñ. 37. Occide victimas.
Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum. ſicut etiā in
Occiſio. aliquib⁹ locis ſupradictis. Ps. 43. Eſtimati ſum⁹ ſicut oues
occiſionis. Eſa. 53. Sicut ouis ad occiſionem ducetur. & ali
מַטְבֵּחַ quādo ſcribitur cū mem in principio & dicitur מַטְבֵּחַ Mat-
Occiſio. béach. vt Eſa. 14. Preparate filios ei⁹ occiſioni. & inde טַבָּח
טַבָּח Tabach. i. occiſor. carnifex. coquus. eo quod occidit anima
Coquus. lia & aues ad coquendū. vt. 1. Reg. 9. Dixitq; ſamuel coquo.
& in eo. Leuauit aūt coquus armum & poſuit ante ſaul. &
טַבָּחִים in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus
tranſtulit milites ſiue exercitum aut militiam. eo quod oc-
Milites cidunt homines in bello. Geñ. 38. Putiphari eunucho pha-
Exercitus. raoni magiſtro militum. & in eodem. 39. Princeps exerci-
Militia. tus ſui. Hiere. 52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt
beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis queſtionibus
ſuper Geneſim. lxx. interpretes principem coquorum trāſ
tulerunt pro magiſtro vel principe exercitus. & in lingua
chaldaica dicitur טַבָּחַיָּא Tabachaia. Dañ. 2. Ab ariocho prin
טַבָּחוֹת cipe militie regis. & in genere feminino טַבָּחוֹת Tabachoth
Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit focarias. i. coquas
vt. 1. Reg. 8. Filias quoq; veſtras faciet ſibi vnguentarias
Focarie. & focarias.
טָבַל טבל Tabal. tingere. intigere. baptizare. Geñ. 37. Et in ſan
Tingere. guine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo. 12. Tin-
gite in ſanguine qui eſt in limine. Leuit. 4. Cūq; intinxe-
Intingere rit digitum in ſanguine. & in eo. 14. Tinget in ſanguine
paſſeris. Deut. 33. Et tingit in oleo pedē ſuum. Ioſ. 3. Et pe-
dibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum paſ
ſiuum: quod ſcribitur cum nun in principio. Ruth. 2. Et in-
tinge bucellam tuam in aceto. 1. Reg. 14. Et intinxit in fa-
uum mellis. 4. Reg. 5. Deſcendit & lauit ſepties in iordane
Baptizare ideſt baptizatus eſt ſepties. Iob. 9. Tamen ſordibus intin-
ges me. Ezech. 23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.
טבע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defige טָבַע
re. infigere. Exo. 15. Submerſi ſunt in mari rubro. Submergere.
Iob. 28. Sup quo baſes eius ſolidate ſunt. i. infixe ſunt. Ps.
9. Infixe ſunt gentes in interitu quē fecerūt. Ps. 68. Infixus Infigere.
ſum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nō in-
figar. Hiere. 38. Deſcenditq; hieremias in cenū. i. infixus
vel demerſus eſt in cenū. Et in eo. Demerſerūt in ceno & in Demergere
lubrico pedes tuos. Treñ. 2. Defixe ſunt in terra porte eius. Defigere
& inde טַבַּעַת Tabáath. i. anul⁹: eo qđ infigitur digito. Geñ. טַבַּעַת
41. Tulitq; anulū de manu ſua. Exo. 28. Facies & duos anu. Anulus.
los aureos. Nume. 31. Anulos & dextralia ac murenulas.
ponitur etiā pro circulo qui eſt q̄ſi anulus. Exo. 25. Et quat
tuor circulos aureos quos pones ꝑ quattuor arce angulos.
Et in eo. Duo circuli ſint in latere vno & duo in altero. vtū- Circulus
tur etiā hebrei hac dictiōe טֶבַע Tébaa pro natura: cū de na טֶבַע
tura loquūtur. ſed nō reperitur in veteri teſtamēto. Natura
טבר Tabur. vmbilicus. & trāſlatiue dicitur de medio ter- טַבּוּר
re: ſicut vmbilicus eſt in medio ventris. Iudi. 9. Ecce Umbilicus
populus de vmbilico terre deſcendit. Ezech. 38. Habitator
vmbilici terre. Quod btūs hieronym⁹ in ſuis explanatio
nib⁹ exponit. in medio terre.
טבת Tebeth. Nomen proprium menſis: quem nos decem טֵבֵת
brē vocam⁹. Eſter. 2. Mēſe decīo q vocatur tebeth. Tebeth
טהר Tihar. mundare. purificare ſiue purificari. purgare. טָהַר
mundum eſſe. Geñ. 35. Et mundamini ac mutate ve- Mundare.
ſtimenta veſtra. Leuit. 12. Et mūdabitur pro fluuio ſangui
nis ſui. & in eodē. Et ſic munda bitur. & in eodem. 13. Mun-
dabit eam quia ſcabies eſt. & in eodem. Lauabitq; homo ve
ſtimenta ſua & mundus erit. & in eodē. Quomodo munda Mūdū eē
ri debeat vel contaminari. & in eo. 14. Precipiet ei qui pu-
rificatur vt offerat duos paſſeres. & in eo. Aſperget illum Purificari
qui mundandus eſt vt iure purgetur. & in eo. Ponet ſuper
extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodē.
15. Lotis veſtibus & toto corpore in aquis viuentibus erit
mūd⁹. & in eo. 16. In hac enim die expiatio erit veſtri atq;
mūdatio: corā dño mūdabimini. Et in eo. 22. Et occubue-
rit ſol tunc mūdatus veſcetur. Nu. 8. Purificabis eos iuxta
hūc ritū. & in eo. Cūq; lauerit veſtimēta ſua & mūdati fue-
rit. Ioſ. 22. Et vſq; in p̄ſentē diē hui⁹ ſceleris in vobis ꝑma
net. Pro quo he. le. De quo nō ſumus mūdati vſq; in diem
hanc. 4. Reg. 5. Recipiet ſanitatē caro tua atq; mūdaberis.
Et in eo. Lauer in eis & mūder. Nee. 12. Et mūdati ſunt ſa-
cerdotes & leuite & mūdauerūt populū. Iob. 4. Aut facto-
ri ſuo purior erit vir. Et in eo. 37. Et vētus tranſiens fuga-
uit eas. i. mūdauit & purificauit aerē a nubibus. Ps. 50. Et
a peccato meo munda me. Eſa. 66. Qui ſanctificatur & mū
dos ſe putant in hortis. Hiere. 13. Non mūdaberis poſt me.
Ezech. 22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt.
Tu es terra non munda: ſiue non purificata. & in eodē. 39.
Vt mundent terram. Malach. 3. Et ſedebit conflans & emū
dans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde Purgare.
טָהוֹר Tahor in genere maſculino: ſiue טְהֹרָה theora in gñe טָהוֹר
feminino. i. mundus ſiue munda: aut purus vel pura. Geñ. Mundus
7. Ex omnibus animantibus mūdis tolles ſeptem & ſeptē.
Exo. 25. Deaurabis eam auro mundiſſimo. Leuit. 13. Cal- Mundiſſimus.
uus & mundus eſt. & in eo. 24. Super candelabrum mun-
diſſimum. & in eodem. Super menſam puriſſimam. Nu. 9.
Si quis aūt mundus eſt. & in eodē. 19. In loco puriſſimo. 1. Puriſſima
Reg. 20. Ne forte non eſſet mundus nec purificatus. Ps. 50
Cor mundum crea in me deus. & inde טָהֳרָה Tahora. ſiue
tahorath. i. purificatio ſiue purgatio vl' mundatio. Leuit. 12 טָהֳרָה
Trigita trib⁹ dieb⁹ manebit in ſanguine purificatiōis ſue. Purificatio.

Digitized by Google

Mundicia Et in eo.13.Et redditus mūditie iterū lepra creuerit.Et in
eo.14.Offeretq; ea die octauo purificationis ſue.Et in eo.
Emūdatio qui habere nō poteſt oīa in emūdationē ſuā.ps.88. Deſtru
xiſti eum ab emūdatiōe.Ezech.44.Et poſtq̄ fuerit emū
טהר datus.pro quo he.le.Et poſt emūdationē ſuā.Inde טֹהַר tó
har.i.puritas vel mūditia.beatus hieronymus trāſtulit ſere
Serenum. nitatem vel ſerenū.Exo.24.Et quaſi celū cum ſerenū eſt.
טוב טוב Tob.bonū vel pulchrū eſſe.bene agere.Nu.24.quam
Pulchrū eſſe. pulchra ſunt tabernacula tua.Canti.4.Pulchriora ſūt
vbera tua vino.& qn̄ eſt verbū tertie cōiugatiōis tūc ſcribi
tur cū iod in medio loco vau & ſignificat benefacere.vt.2.
Bñfacere. Paralip.6.Bene equidem feciſti huiuſcemodi habere vo
luntatem.De quo vide ēt infra in dictiōe יָטַב Iatab.& ide
טוב טוב Tob.i.bonus.optimus.pulcher.decorus.beneplacens.
Bonus. bonū:ſiue bonitas.vt Gen.1.Et vidit lucem ꝙ eſſet bona.
& in he.eſt gn̄is maſculini.& in eo.& vidit deus ꝙ eſſet bo
nū.& in eo.Vidit deus cūcta que fecerat & erāt valde bona.
& in eo.2.Et lignū ſcientie boni & mali.& in eo.3.Q̄d bo
nū eſſet lignū ad veſcēdū.& in eo.Vidit requiē ꝙ eēt bona
Optimus. Nu.10.Quidquid optimū fuerit ex opibus.Ps.37.Q̄m ſe
quebar bonitatē.ps.72.Quā bonus deus iſrael.Ps.110.In
tellectus bonus oībus facientibus eū.Eccſ.7.Qui placet
deo effugiet illā.i.qui bonus eſt corā deo.& in eo.8.Erit
bonum timentibus deum.Et in eo.Nō ſit bonum impio.
Mich.7.Qui optimus eſt in eis quaſi paliurus.Et aliqñ
טוב ſcribitur cū ſurec:& dr̄ טוּב Tub.vt Gen.24.Ex oībus bo
Bonum. nis eius portans ſecū.Et i eo.45.& ego dabo vobis oīa bo
na egypti.Et in eo.quia oēs opes egypti veſtre erunt.pro
quo he.le.quia oē bonū egypti vobis erit.Exo.33.Ego oſt
dam oē bonū tibi.Ps.30.quā magna multitudo dulcedinis
tue dñe.pro quo btūs Hieronymus in pſalterio iuxta he.
Bonitas. ve.tranſtulit.quā multa eſt bonitas tua.Ps.144.Memori
am abūdantie ſuauitatis tue eructabūt.pro quo btūs Hie
ronymus tranſtulit.memoriā multe bonitatis tue loquen
tur.Eſa.33.Et ſuper multitudinē bonorū domus iſrael.po
טוב nitur etiā טוב Tob.pro pulchro vel decoro aut elegāte vel
Elegans. hilari.vt Exo.2.Et vidēs eū elegātē abſcōdit eū.1.Reg.9.
Decorus. Electus & bonus.i.electus & decorus vel elegās.vnde ſeq
tur ab humero & ſurſum eminebat ſuper oēm populū.po
Hilaris nitur ēt pro hilari.Eſter.1.Cū rex eſſet hilarior.& in plura
טובים טובים Tobim.i.boni.3.Reg.2.Quia interfecit duos viros
Boni. iuſtos melioreſq; ſe.Ps.124.Benefac dñe bonis.Eccſ.4.
Melius eſt duos eſſe ſimul.i.meliores ſunt duo ſimul.Et in
eo.11.Et ſi vtrūq; ſimul melius erit.pro quo he.le.& ſi am
bo ſimul bona erūt.Hiere.44.& ſaturati ſumus panibus
& bene nobis erit.pro quo he.le.& erimus boni.i.felices &
diuites:ſicut ipſi exponunt.& in lingua chaldaica ſcribitur
טב ſine vau & dr̄ טָב Tab.Dañ.2.& caput ex auro optimo.& in
Optimum ge.fe.ſcribitur cum he in fine & dr̄ טוֹבָה Toba.Exo.18.Le
טובה tatuſq; eſt iethro ſup oībus bonis:quod in hebreo legitur
ſingulariter.ſ.ſuper omne bonū.Et ponitur ibi in hebreo
Bonum. femininū pro neutro:quia hebrei nō habēt genus neutrū:
ſed pro eo aliqñ vtuntur gn̄e maſculino:& aliquando femi
Bona nino.Nu.13.Ipſa terra bona aut mala.& in eo.Valde bona
eſt.Ps.15.Quoniam bonorum meorum non eges.ꝑ quo
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit:bo
nū mihi non eſt ſine te.Eccſ.7.In die bona fruere bonis.
טובת Et in plu.feminino טובת Thobot.i.bōe vel pulchre.vt Gen.
6.Videntes filii dei filias hominū ꝙ eſſent pulchre.Et in
Pulchre. eodem.44.Septem ſpice pullulabant in culmine vno ple
ne ac formoſe.Et in eodem.Septem boues pulchre & ſep
טוה טוָה tem ſpice plene.
Nere. Taua.nere.filare.Exo.35.Sed & mulieres docte que ve
nerant.Debet legi que neuerant.ideſt filauerant.Et in eo
dem.Et pilos caprarum.pro quo hebrei legunt.Et omnes
mulieres quibus eleuatum eſt cor in ſapientia filauerūt ſeu Filare.
neuerūt capras.ideſt pilos caprarum.Et inde מַטְוֶה Matue מטוה
ideſt filatum.vt ſupra in eodem.Dederunt hyacinthum &
purpurā.pro quo he.le.obtulerūt filatum hyacinthum &
purpuram.
טוח Toach.linire.oblinire.complanare.Exo.15.Puluis ela טוח
tus & alia terra lita.Et communiter ſcribitur ſine vau Linire.
vt ſupra in eodem.Et luto alio lini domū.Et in eodē.Poſt
q̄ denuo lita fuerit.Eſa.44.Obliti enim ſunt ne videant
oculi eorum.ſ.luto vel cemēto vt nō videāt.Ezech.13.Illi
autem liniebant eum luto abſq; paleis.Et i eodem.Dic ad
eos qui linunt abſq; temperamēto.Et in eo.Et deſtruā pa
rietem quem liniſtis.Et in eo.Et nō ſunt qui liniunt eum.
Et inde טִיחַ Tiach.ideſt litura.vt in eo.Vbi eſt litura quā טיח
liniſtis.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū.Po Litura.
nitur etiam pro deaurare quod eſt quaſi linire.vt.1.Para
lip.29.Ad deaurandos parietes templi.Et inde טֻחוֹת Tu Deaurare.
choth.i.occulta vel abſcōdita:ac ſi eſſent lita ne quis ea poſ טחות
ſit videre.Ps.50.Incerta & occulta ſapientie tue manifeſta
ſti mihi.pro quo hebrei legunt.In abſconditis & in occul Abſcōdita
to ſapientiam manifeſtaſti mihi.Beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Abſcondi
tum & arcanum ſapientie tue manifeſtaſti mihi.Ponitur e
tiam pro viſceribus hominis.eo quod ſunt occulta.Iob.38
Quis poſuit in viſceribus hominis ſapientiam. Viſcera.
טור Tur.Ordo.verſus.progreſſio.ſ.linearis.Paries.mōs. טור
Exo.28.poneſq; in eo quattuor ordines lapidum.Et ī Ordo.
eodem.In primo verſu erit lapis ſardius.Et in eodem. Verſus.
In ſecundo.ſ.verſu carbunculus & ſapphyrus.3.Reg.6.
Edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum poli
torum et vno ordine lignorum cedri.Et in eodem.7.Et
quattor deambulatoria inter columnas cedrinas.pro quo
hebrei legunt.Super quattuor ordines colūnarū cedrina
rum.Et in eodem.Vnus autem ordo habebat colūnas qui
decim.Significat etiam parietem.vt Ezech.46.Et paries Paries.
per circuitū ambiens.Et inde טִירָה Tira.Pro quo beat⁹ hie טירה
ronymus tranſtulit propugnacula.Canti.8.Si murus eſt Propugna
edificemus ſuper eum propugnacula argentea.De quo vi cula.
de infra in dictione טיר Tir.Item טור Thur.ſiue טוּרָא Thu טור
ra:in lingua chaldaica ſignificat montem.Dañ.2.donec ab
ciſſus eſt de monte lapis.Et i eodem factus eſt mōs magn⁹. Mons.
טוש Tus.Properare.feſtinare.Beatus hieronymus trāſtu טוש
lit.Volare.Iob.9.Sicut aquila volans. Volare.
טְוָת Teuath.in lingua chaldaica ſignificat incenatum ſiue טות
ieiunū.Dañ.6.Et dormiuit incenatus. Ieiunus. Incenat⁹.
טַח Tach.linere.De quo vide ſupra in dictione טוח Thó טח
ach. Linire.
טָחָה Tacha.iacere.ſ.arcu.Gen.21.Quantū poteſt arcus ia טחה
cere.Et ſolum inuenitur in predicto loco:vbi pōitur Iacere ar
מטחוי Metachaue.cū mē in principio & vau loco he.Et ſe cu.
cūdū aliquos hebreos eſt participium ſecunde coniugatio מטחוי
nis.ſcdm alios vero ē nomē p̄le pro iactibus ſiue ictibus.
טָחַן Tachan.molere.frangere.ſ.mola.cōminuere.contere טחן
re.abuti.Exo.32.& cōtriuit vſq; ad puluerē.Nu.11.frā Conterere.
gebat mola.Deut.9.Et ī fruſtra cōminuēs.Iudi.16.& clau Frangere.
ſū i carcere molere fecerūt.Eſa.3.& facies pauperū cōmoli Cōminuere.
tis.Et in eo.47.Tolle molam & mole farinā.Accipitur ēt Molere.
tranſlatiue ꝑ actu coitus.vt Iob.31.Scortū alterius ſit vxor Scortū eſt
mea.pro quo in hebreo habetur.Molat ſiue tundat alteri
vxor mea.Quod exponunt aliqui hebrei ſic.quaſi di
cat ſeruiat alteri vxor mea:ſicut olim ſeruos & ancillas

Digitized by Google

molere faciebant.ſicut ēt modo faciūt ſarraceni. Thren̄.5.
Abuti. adoleſcentibus impudice abuſi ſunt. Quod in hebreo legi⸗
tur ſic.ſ.adoleſcētes ad molendū deducebāt.i. molere facie
טַחֲנָה bant.Inde טַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccſ.12.In humilita⸗
Mola. te vocis molētis.|Et in plurali טֹחֲנוֹת Tochanoth. vt in eo.
טֹחֲנוֹת Et ocioſe erunt molentes.
Molentes טְחֹר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur: quā infirmi⸗
טְחֹר tatē tranſlatio nr̄a circūloquēdo exprimit. Deut.28.
Ficus infir⸗ mitas ani. Percutiat te dn̄s vlcere egypti & partē corpis per quā ſter⸗
cora digerūtur.1.Reg.5.Et cōputreſcebāt ꝓminētes exta⸗
les corū.Et in eo.Et percutiebantur in ſecretiori parte na⸗
Anus. tiū.Et in eo.6.Quinqꝫ anos aureos facietis.Vbi ponitur ꝓ
anis.Et in eo.Facietiſqꝫ ſimilitudinē anorū vr̄orū. Et ſolū
inuenitur in numero plu.ſ.טְחֹרִים Techorim ſiue טְחֹרֵי Te
chore.Et in predictis locis in textu ponitur עֳפָלִים Apolim
pro טְחֹרִים Techorim.& in margine ponitur techorim:qđ
hebrei legūt.Reperitur etiā in textu techorim.vt.1. Reg.6.
Hi ſunt aūt ani aurei q̄s rediderūt philiſtiim ꝓ delicto ſuo.
טֹטָף טֹטָף Totaph.ſcđm hebreos eſt ornamētū quod frōtibꝰ ſu
is imponūt:vt recordentur preceptorū dei.& ſolū in
טֹטָפוֹת uenitur in numero plu.ſ.טֹטָפֹת Totaphoth.pro quo trāſla⸗
Mouebūt. tio nr̄a tranſtulit mouebuntur.Deut.6.Erūtqꝫ & mouebun
tur inter oculos tuos.Et ſolū inuenitur in p̄dicto loco. Sed
in lingua chaldaica ſign̄at ornamentum frōtis vel brachii
Nam.2.Reg.1.Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in ca⸗
pite eius & armillam de brachio illius: ibi in tranſlatione
טֹטֶפֶת chaldaica ponitur טֹטֶפֶת Totepheth.pro armilla.
Armilla. טִיט Tit.lutum.cenū.vt Ps.17.Vt lutū platearū delebo eos
טִיט Ps.39.Eduxit me de lacu miſerie & de luto fecis. Ps.
Lutum. 68.Eripe me de luto vt nō infigar.Eſa.57.Et redūdāt flu⸗
ctus eius in cōculcationē & lutū.Abach.2. Vſqꝫquo aggra⸗
uat cōtra ſe denſū lutū. Vbi ponitur עַבְטִיט Abtit:que ē di⸗
ctio compoſita a עָב Ab quod ſignificat denſum & טִיט Tit
quod ſignificat lutum.
טִיל טִיל Til.mittere.immittere.proiicere. eiicere. abiicere. vt
Mittere. Ione.1.Dn̄s miſit ventū magnū in mari. Et in eo. Et
miſerūt vaſa que erant in naui in mare.Et in eo.Tollite me
& mittite in mare.Et in eo.Et tulerūt Ionā & miſerunt in
mare.Scribitur ēt ſine iod in medio.vt.1.Reg.20.Et arripu
Proiicere it ſaul lanceā vt percuteret eū.pro quo he.le.Et proiecit ſa⸗
p̄cipitare. ul lanceā.Iob.40. Et videntibus cūctis precipitabitur.i.ꝓ
iicietur. Prouer.16. Sortes mittuntur in ſinu.Hiere.16. Et
Eiicere. eiiciam vos de terra hac.Et in eo.22.Quare abiecti ſūt ip⸗
Abiicere. ſe & ſemē eius.& aliqn̄ duplicatur lr̄a tet & lr̄a lamed:& dr̄
טַלְטֵל טַלְטֵל Taltel.i.proiicere ſiue aſportare.Eſa.22. Ecce dn̄s
Aſportare aſportari te faciet ſicut aſportatur gallus galinaceus.
טִינָא טִינָא Tina. in lingua chaldaica ſignificat lutum. Dan̄. 2.
Lutum. & ferrum mixtum teſte & luto.
טִיר טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium. Et ſcribitur in
Habitatio fine cum he vel tau.vt Ps.68.Fiat habitatio eorū de⸗
Propu⸗ gnacula. ſerta.Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Canti.8. Edifi
cemus ſuper eū ꝓpugnacula argentea.Pro quo he.le. Ha⸗
טִירוֹת bitationē ſiue palatiū argenteū.Et in plu.טִירוֹת Tiroth.ꝓ
quo btūs hieronymus tranſtulit oppida.Gen̄.25. Per ca⸗
Oppida. ſtella & oppida corū.Ponitur ēt ꝓ porticu.vt Ezech. 46.
Porticus Et colūne fabricate erāt ſubter porticus per gyrū. Itē poni
Caule. tur ꝓ caulis.ſ.ouiū.vt Ezech.25.Et collocabūt caulas ſuas
in te.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ predicta dictio deriuatur a
ſupradicta dictione טוּר Tur.Que ſign̄at parietem ſiue or⸗
dinē lapidū vel lignorū:quibus domus vel habitatio fit.
טַל טַל Tal.ros.vt Gen̄.27.Det tibi deus de rore celi. Et in eo.
Ros. In pinguedine terre & i rore celi deſup.Exo.16.Mane
q̄ꝗ ros iacuit ꝑ circuitū caſtrorū. Deut.32. Fluat vt ros elo
quium meum.Iob.38.Quis genuit ſtillas roris.Ps.132.Si
cut ros hermon qui deſcendit ſuper montē ſion. Canti.5.
Quia caput meum plenum eſt rore.Eſa.26. quia ros lucis
ros tuus.Zach.8.Et celi dabunt rorē ſuum.
טְלַל Talal.tegere.operire vt.Nee.3.Ipſe edificauit eā & te טְלַל
xit. In lingua chaldaica ſignificat vmbrā ſiue obum⸗ Tegere.
brare.vel operire.vt Gen̄.19.quia ingreſſi ſunt ſub vmbra Vmbra.
culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr̄ צֵל Sel.in trā
ſlatione chaldaica ponitur טְלָל Telal.Dan̄.4. Subter eam טְלָל
habitantes beſtie agri.i.obūbrate vel tecte erāt ſub ea.Et ſe Habitare.
cundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo ſupra טַל
dictum eſt in dictione precedenti. Ros.
טָלֻא Talu.maculoſū.i.diuerſi & varii coloris: aut cōſutū טָלֻא
ex fragmētis diuerſorū colorū:vl̄ qn̄ vetera nouis re
ſarciuntur.vt Gen̄.30.Et ſepara cunctas oues varias & ſpar Maculoſi
ſo vellere.i.maculoſo vellere.Et in eo.quodcūqꝫ ruffum &
maculoſum variūqꝫ fuerit tam in ouibus q̄ꝫ in capris erit
merces mea.Et in eo.Et oīa que nō fuerint varia & macu
loſa & fulua.Et in eo.Et ſeparauit in die illa capras & oues
& hircos & arietes varios & maculoſos.ſignificat ēt conſu⸗
tū ex variis fragmētis vel pitaciis ſiue ex pannis diuerſorū
colorū.vt Ioſ.9. Calciamētaqꝫ perantiqua:que ad indiciū Pitaciis.
vetuſtatis pitaciis conſuta erant.Ezech.16. Feciſti tibi ex⸗ conſuta.
celſa hinc inde cōſuta.i.cooperta ex pannis diuerſorum co Conſutum
lorum conſutis.
טָלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7.Tulit aūt ſamuel agnū lactā⸗ טָלֶה
tem vnum.Eſa.65.Lupus & agnus paſcentur ſimul. Agnus.
& in plurali mutat he in aleph.& dicitur טְלָאִים Telaim.i. טְלָאִים
agni.vt.1.Reg.15.Et recenſuit eos quaſi agnos.Eſa.40.In Agni.
brachio ſuo congregabit agnos.
טַלְטֵל Taltal.aſportare.proiicere.De quo vide ſupra in di טַלְטֵל
ctione טִיל Til. Aſportare
טָמֵא Tama.ſiue טָמֵא Time.polluere.contaminare.Inqui טָמֵא
nare.Immundum vel pollutum eſſe.ſordeſcere.pro
fanare.Gen̄.34.Quod cum audiſſet iacob.Pro quo he.le. Contami⸗
Et iacob audiuit quod contaminauit ſiue profanauit dinā nare.
filiam ſuā.Et in eo.Seuientes ob ſtuprum ſororis.Pro quo
he.le.quia contaminauit vel poluit aut profanauit dinam
ſororem ſuā.ſ.ſichem profanauit eam.Leuit.11. Et erit im⸗ Immūdū
mundus vſqꝫ ad veſperam.Et in eodem.Et ſuper quod ce⸗ eſſe
ciderit quicq̄ꝫ de morticinis eorū polluetur. Et in eodem. Polluere
Et oē liquens quod bibitur de vniuerſo vaſe īmundū erit.
Et in eo.Ne polluatis animas vr̄as in oī reptili. Et in eo.12
Et immūda erit ſeptē diebꝰ.Et in eo.Sin aūt feminā pepe
rit:immūda erit duabus hebdomadis.Et in eodē.13.Et ad
arbitriū eius ſeparabitur.pro quo he.le. Et videbit eum ſa
cerdos & contaminabit eum.ideſt pollutū iudicabit:ſiue in
mundítie cōdemnabit eū.& eſt idem ſenſus cū lr̄a nr̄a. Et
in eo.Et immūditie cōdēnabitur. & in eo. Contaminabit
itaqꝫ eum ſacerdos.Et in eo. Tunc ſacerdotis iudicio pol⸗
luetur & inter immūdos reputabitur.Et in eo.13.Condem
nabit eū haud dubie lepre:que orta ē in caluicio.ꝓ quo he.
le.Contaminās cōtaminabit eū ſacerdos:quia ī capite ſuo
lepra ſua.ſ.eſt.Et in eo.Quomodo mūdari debeat vel cōta
minari.Et in eo.15.Omne ſtratū in quo dormierit īmūdū
erit.Et in eo.Et ipſe lotus aqua immūdus erit vſqꝫ ad veſ⸗
perā.Et in eo.18.Ne polluamini in oībus his q̄bus cōtami
nate ſunt vniuerſe gentes.Et in eo.Et q̄bus polluta ē terra
Et in eo.21.Ne cōtaminetur ſacerdos in morte ciuium ſuo
rum.Et in eodem.Sed nec in principe populi ſui contami
nabitur.Nu.5.Ne contaminent ea cum habitauerim vobiſ
cum.Et in eodem.Que vel polluta eſt vel falſa ſuſpicione
appetitur.Et in eodem.Sin autem declinaſti a viro tuo at

Digitized by Google

q̄ polluta es.Et in eo.Si polluta eſt & cōtempto viro adulterii rea.Et in eo.6.Qm̄ polluta ē ſanctificatio eius. Deut.24.quia polluta eſt.4.Reg.23. Contaminauit quoq̄ thopheth.Et in eo.polluit rex & cōtriuit ſtatuas. Ezech.4.Ecce anima mea nō eſt polluta.Et in eo. 23. Polluerunt ſanctuariū meū.Oſee.5.Contaminatus eſt iſrael. Et aliquādo ſcribitur ſine aleph.De quo vide in dictione ſequenti. Et inde טָמֵא Tame.i.pollutus.cōtaminatus.immūdus.ſordidus.Leuit.11.Chirogryllus qui ruminat vngulamq̄ nō diuidit immūdus eſt.Et in eo.vt differentias noueritis mūdi & immūdi.& in eo.13.Contaminatū ac ſordidū ſe clamabit.Eſa.6.Quia vir pollutus labiis ego ſum & in medio populi polluta labia habentis ego habito.Ezech.4.Sic comedēt filii iſrael panem ſuū pollutū inter gentes.& in plurali.

טמא — Immūdus. Cōtaminatus. Sordidus. Pollutus.

טְמֵאִים Temeim.Leuit.11.Et omnia hec immūda ſunt vobis.Nu.9.Ecce aūt quidā immūdi ſuper anima hoīs. Et in eo.Immūdi ſumus ſup anima hominis. & in gn̄e feminino טְמֵאָה Temea.i.polluta aut contaminata vel ſordida.vt Leuit.15.Immūda erit quaſi ſit in tpe mēſtruo.Et in eodē.27.Animal immūdū quod immolari dn̄o nō poteſt.Et in eo.Qd̄ ſi immūdū eſt animal.Et ponitur ibi in hebreo in genere feminino:quia aial in hebreo eſt generis feminini. Ioſ.22.Qd̄ ſi putatis immūdā eſſe terrā poſſeſſionis veſtre.Ezech.22.Sordida nobilis.Pro quo he.le.Sordida nominis.Et inde טֻמְאָה Tuma.i.immūditia.pollutio. Leuit.5.Et ſi tetigerit quicq̄ de immūditia hominis iuxta omnem impuritatē qua pollui ſolet.Et in eo.15.Quādiu ſub iacet huic paſſioni.i.huic immūditie.Iudi.13. Nulloq̄ veſcatur immūdo.Et ponitur ibi in hebreo immūditia p̄ immūdo.Ezech.22.Immūditiā menſtruate humiliauerunt in te.Et in plu.טֻמְאוֹת Tumoth.i.immūditie vel ſordes.Leuit.16.Et expiet ſanctuariū ab immūditiis filiorū iſrael.& in eo.In medio fortiū habitatiōis eorū.Debet legi ſordiū.

טמאים — Immūdi. טמאה — Immūda. Sordida. טמאה — Immūditia. Immūdū. טמאות — Immūditie. Sordes.

טָמָה Tama.Immūdū eſſe.ſordeſcere.contaminare.polluere.Et ſcribitur ſine he.Leuit.11.Ne tāgatis quicq̄ eorum ne immundi ſitis.Iob.18.Et ſorduimus coram te. Et eſt idem cum dictione precedenti.

טמה — Immūdū eē. Sordeſcer.

טָמַן Taman.abſcōdere.celare.cooperire.vt Gen̄.35. At ille infodit eas ſub terebinthū.i. abſcōdit eas ſub terebinthū. Exo.2. Percuſſūq̄ egyptiū abſcōdit in ſabulo.4 Reg.7.Et abierūt & abſcōderūt.Iob.18. Abſcōdita eſt in terra pedica eius.Et in eo.31.Et celaui in ſinu meo iniquitatē meā.Et in eo.40.Abſcōde eos in puluere ſimul.Ps.139.Abſcōderunt ſuperbi laqueū mihi.Prouer.19.Abſcōdit piger manū ſuā ſub aſcela.Hiere.13.& abſcōde ibi illud in foramine petre.Et in eo.Et abii & abſcondi illud in euphratem.Et in eo.Et tuli lumbare de loco vbi aſcōderā illud.Et in eo.43.Et abſcōdes eos in crypta.& inde טָמוּן Tamun.i.abſcōſio ſiue locus abſcōditus aut latibulū.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foueā.Iob.40. Et facies eorū demerge in foueā.& inde מַטְמוֹן Matmon.i. abſcōſio vel abſcōditū.pro quo btūs hieronymus trāſtulit theſaurum: eo qd̄ abſcōditur.vt Gen̄.43.Deus patris veſtri dedit vobis theſauros in ſaccis veſtris.Iob.3. quaſi effodiētes theſaurum.Hiere.41.Habemus theſauros in agro.

טמן — Abſcōder. Celare. טמון — Fouea. מטמון — Theſaur⁹.

טֶנֶא Tēne.cartallum.caniſtrū.Deut.26.Et pones in cartallo.& in eo.Suſcipienſq̄ ſacerdos cartallū de manu tua Ponitur etiam pro horreo.vt in eodem.28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

טנא — Cartall⁹. Horreum.

טָנַף Tanaph.inquinare.Canti.5.Laui pedes meos quō inquinabo illos.& ſolum inuenitur in predicto loco.

טנף — Inquinar.

טָעָה Taaa.errare.vt Hiere.13.Errare fecerūt populū meū. Et eſt idē cū verbo תָּעָה Thaa.cū tau in principio. De quo infra dicetur in littera tau.

טעה — Errare.

טָעַם Taā.guſtare.guſtu diiudicare.māducare.1.Reg.14. Guſtās guſtaui ī ſūmitate virge que erat ī manu mea paululū mellis.2.Reg.3.ſi an̄ occaſū ſolis guſtauero panē. Iob.6.Aut pōt aliquis guſtare qd̄ guſtatū affert mortem. Et in eo.12.Et fauces comedētis ſaporē.Pro q̄ he.le.& fauces ſiue guttur eſcā guſtat ſibi.i.guſtu diiudicat.Et ī eo. 34 Et guttur eſcas guſtu diiudicat.Ps.33.Guſtate & videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s.Prouer.31.Guſtauit & vidit qm̄ bona eſt negociatio eius.Ione.3.Hoīes & iumenta & boues & pecora nō guſtent quicq̄.Ponitur ēt p̄ comedere vel manducare. vt.1.Reg.14.Et nō māducauit vniuerſus populus panē.& inde טַעַם Táam.i.guſtus.ſapor.Exo.16.Guſtuſq̄ eius quaſi ſimile cū melle.Nu.11.Saporis quaſi panis oleati.Dan̄.5. Precepit ergo iam temulētus.pro quo he.le. precepit ī guſtu vel ſapore vini.Et ē ſenſus ſicut ī lr̄a nr̄a.& inde מַטְעַמִּים Mataamim.i.fercula.cibi.eſce.pulmētū.& ſolū inuenitur ī nu.plu.vt Gen̄.27.Fac mihi inde pulmentū. Et in eo. Et fac cibos vt comedā.Et in eo.Vt faciā ex eis eſcas patri tuo. Et in eo.Coctoſq̄ de venatione cibos intulit pr̄i.prouerb.23.Et ne deſideres cibos eius.Item טַעַם Táam. i.eloquiū. doctrina.diſciplina.ratio.ſententia.ſtatutum.1.Reg.25.& benedictū eloquiū tuū.Iob.12.Et doctrinā ſenū auferens. Ps.118.Bonitatē & diſciplinā & ſcientiā doce me.Et in titulo pſalmi.33.vbi dr̄.pſalmus dauid cū mutauit vultum ſuū corā abimelech.pro quo he.le.cū mutauit eloquiū ſuū ſiue rationē ſuā corā abimelech.Prouer.26.Sapientior ſibi ſtultus videtur ſeptē viris loquētibus ſententias.Ione.3. Et dixit in niniue ex ore regis & principū.i.ex ſententia vel ſtatuto aut decreto regis.Et in lingua chaldaica dr̄ טְעֵם Teem Dan̄.2.Et a me preceptū eſt.Et in eo.Nunc aūt audite ſententiam.Pro quo he.le.Nūc aūt ponite decretū ſiue ſententiā.Et in eo.5.Quis dedit vobis cōſiliū vt domū hanc edificaretis.i.quis dedit vobis preceptū vel decretū aut edictū vt domū hanc edificaretis.Et in eo. Cyrus. rex babylonis poſuit edictū vt domus dei edificaretur.Et in eo.Vtrū nā a cyro rege iuſſum fuerit.Et in eo.6.Tunc darius rex p̄cepit.i.poſuit edictum vel decretum.& in eo. cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur.Et in eo.a me ergo poſitum eſt decretū.Et in eo.7.Ego artaxerxes rex ſtatui atq̄ decreui. Et in eo.ponitur pro ritu:vbi dicitur omne qd̄ ad ritū dei celi pertinet.Dan̄.2.Tunc daniel requiſiuit de lege atq̄ ſententia:vbi pōitur p̄ ſentētia.ſcribitur ēt chaldaice cū aleph in fine.& dr̄ טַעְמָא Taama.vt Dan̄.6.vt ſatrape illis redderēt rationē.Eſdre.4.Donec ſi forte a me iuſſum fuerit. Et in eo.5.Donec res ad dariū referretur.i.donec ratio huius rei ad darium referretur.

טעם — Guſtare. Guſtu diiudicare. Māducare. טעם — Guſtus. Sapor. מטעמים — Pulmētū. Eſce. Cibi. טעם — Eloquium. Doctrina. Diſciplina. Sententia. טעם — Preceptū. ſententia. Conſilium. Edictum. Iuſſum. Decretum. Ritus. טעמא — Ratio. Iuſſum.

טָעַן Taan.onerare.īterficere vulnerare. vt Gen̄. 45.onerantes iumenta ite in terram chanaam. Eſa. 14.cum his qui interfecti ſunt gladio.

טען — Onerare.

טַף Taph. puerorū vel īfantiū cōgregatio aut familia.& ponitur cōiter p̄ puulis vel liberis. vt Gen̄ 34. paruulos q̄q̄ eorū & vxores duxerūt captiuas.& in eo.43.ne moriamur nos & puuli nr̄i.Et in eo.45.ad ſubuectionē puulorū ſuorū ac cōiugū. & ī eo.47. p̄bens cibaria ſingulis. p̄ quo he.le.iuxta puulos vel iuxta familiā ſingulorū.& in eo .Et in cibū familiis & liberis veſtris. & ī eo.50.abſq̄ puulis & gregib⁹.Nu.31.quidqd eſt gn̄is maſculini ēt in paruulis.& in eo.Puellas aūt & oēs feminas virgines reſeruate.

טף — Paruuli. Familia.

טָפַף Taphaph.Garrire.plaudere.applaudere.Eſa.3.Et nutibus oculorum ibant & plaudebant.& ſecundum hebreos inde deriuatur טַף Taph .i.familia vel paruuli. De q̄ dictum eſt in dictione precedenti.

טפף — Plaudere. טף — Familia.

Digitized by Google

טֹפַח Mensura quattuor digitorum. Mensura palmi.

טֹפַח Tóphach.ſiue טֶפַח Téphach.Menſura quattuor digitorū:ſiue palmus.Exo.25.Altā quattuor digitis.& ī eo.37.Coronā aureā interraſilem quattuor digitorum.3.Reg.7.Craſſitudo aūt luteris triū vnciarū erat.pro q̄ he.le.Et craſſitudo eius menſure quattuor digitorū ſiue menſure palmi erat.Et eadem verba habentur in hebreo.2.paralip.4.Vbi dr̄:porro vaſtitas eius hēbat mēſurā palmi.& fortaſſe eadē eſt menſura.ſ.triū vnciarū & palmi.Ezech.40.Calamus mēſure ſex cubitorū & palmo.Et in eo.Et labia eorū palmi vnius.Et in eo.43.Qui hēbat cubitū & palmū.Et ſcd̄m hebreos in locis p̄dictis palmus accipitur pro menſura manus nō digitis expanſis ſed iunctis.& inde טִפֻּחַ Tipúach.i.ad mēſurā palme.& ſolū inuenitur ī nu.plu.vt Threñ.2.Paruulos ad mēſurā palme.& inde טְפָחוֹת Tephachoth ſcd̄m terminationē femininorū.i.mēſurabiles.vt Ps.38.Ecce mēſurabiles poſuiſti dies meos.i.ad mēſurā palme:que eſt breuis mēſura:quaſi dicat breues.ponitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth p̄ ſūmitate parietis.eo q̄d erat in ſūmitate quaſi mēſura palmi in craſſitudie vel ſpiſſitudine.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamēto vſq; ad ſūmitatē parietū.Et inde verbū טִפַּח Tipach.i.mēſurare augmentare.educare.vt Eſa.48.Et dextera mea mēſa eſt celos.Threñ.2.Quos educaui & nutriui.Et inde מִטְפַּחַת Mitpácha.i.palliū.Ruth.3.Expāde inquit palliū tuū quo operiris.& in plu.מִטְפָּחוֹת Mitpachoth.Pro quo btūs hiero.trāſtulit.Linteamia.vt Eſa.3.& linteamia & acus & ſpecla.

Palmus. | טִפֻּחַ Menſura palme. | טְפָחוֹת Mēſurabiles. | טְפָחוֹת | Sūmitas. | טִפַּח Mēſurare Educare. | מִטְפַּחַת Pallium. | מִטְפָּחוֹת Linteamina.

טָפַל Taphal.applicare.iungere.cōponere.curare.p̄s.118.Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſupborū.pro q̄ btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Applicauerūt mihi mendaciū ſuperbi.Iob.13.Prius vos oſtendens fabricatores mendacii.i.cōpoſitores vel applicatores mēdacii.Ponitur ēt pro ſanare vel curare.eo q̄d fit applicādo frigida calidis & ecōtrario.Iob.14.Sed curaſti iniquitatē meā.

טָפַל Multiplicare. Applicar. Curare.

טִפְסָר Tipſar.nomē propriū ſcd̄m nr̄am trāſlationē.Hiere.51.Numerate cōtra eā tapſar.Hebrei tn̄ dicūt q̄ ſignat ducē vel principē.& ſic ipſi legūt.Numerate ſiue cōſtituite cōtra eā ducē vel principē.ſ.exercitus.in alio vero loco btūs hieronymus trāſtulit paruulos.Naū.3.Et paruuli tui quaſi locuſte locuſtarū.Sed etiā ī p̄dicto loco hebrei legunt.Et principes vel duces tui quaſi locuſte locuſtarum.Et ſolum inuenitur in locis predictis.

טִפְסָר Tapſar. Dux.

טִפְרָא Taphra ī ligua chaldaica ſignt̄ vngulā.Et ſolū inuēitur ī nu.plu.Dañ.4.Et vngues eius vt vngues auiū.

טִפְרָא Vngula.

טָפַשׁ Taphas.Incraſſare.hebetare.Ps.118.Coagulatū ē ſicut lac cor eorū.pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit incraſſatum eſt velut adeps cor eorum.& ſolū inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldaica ſignificat inſanire vel inſipientem eſſe.

טָפַשׁ Incraſſari. Inſanire.

טָרַד Tarad.ſtillare.perſtillare.eiicere ſiue exulare.Proue.27.tecta perſtillātia in die frigoris.& ſolū inuenitur in p̄dicto loco.Hebrei tn̄ dicūt q̄ ſignat cōtinuare ſiue cōtinuo laborare.vnde in predicto loco ipſi legunt.Stillicidium cōtinuū vel aſſiduū in die frigoris.vnde hoīem quaſi cōtinuo laborantē ipſi vocāt טָרֻד Tarud.& laborem aſſiduū vocāt טִרְדָה Tirda.& in lingua chaldaica ſignat p̄dicta dictio eiicere ſiue abiicere vel exulare.Dañ.4.Eiicient te ab hominibus.Et in eodem.Et ex hominibus abiectus ē.

טָרַד Perſtillar. | טָרֻד טִרְדָה Eiicere. Abiicere.

טָרָה Tara.contabeſcere.putreſcere.Inde טְרִיָּה Ieriia.i.putridū.tabefactū.Iudi.15.Mandibulā aſini que iacebat arripiēs.i.que tabeſcebat humiditate terre.Eſa.1.vulnus & liuor & plaga tumens.i.plaga tabeſcens.& ſolum inuenitur in predictis locis.

טָרָה Tabeſcere. | טְרִיָּה Tumens.

טָרַח Tarach.deſiderare.Scd̄m nr̄am trāſlationē.vt Iob.37.Frumētū deſiderat nubes.Hebrei tn̄ dicūt q̄ ſignificat laborare.vn̄ in p̄dicto loco ipſi legunt.frumētum facit laborare nubē.& ide טֹרַח Tórach.labor.fatigatio.beatus hieronymus trāſtulit negociū ſiue moleſtiā.Deut.1.negocia vr̄a & pōdus & iurgia.Eſa.1.fc̄tā ſunt mihi moleſta.

טָרַח Deſiderar. Laborare. | טֹרַח Negociū. Moleſtia.

טֶרֶם Térem.anteq̄.priuſq̄.necdū.nondū.Geñ.2.anteq̄ oriretur in terra.Et in eo.19.prius aūt q̄ irēt cubitū Et in eo.24.Nec dū intra ſe verba cōpleuerat.Exo.9.Noui aūt q̄ & tu & ſerui tui necdū timeatis deū.Et in codē.10.Nōne vides q̄ perierit egyptus.i.nōdū vides q̄ perierit egyptus.1.Reg.3.Anteq̄ extingueretur.& in eo.Porro ſamuel nec dū ſciebat dn̄m.Ps.118.Priuſq̄ humiliarer ego deliqui.Eſa.65.Eritq; anteq̄ clamēt ego exaudiā.Et aliqn̄ ſcribitur cū beth in principio & dr̄ בְּטֶרֶם Betérem.i.anteq̄.priuſq̄.Iudi.14.Die ſeptimo ante ſolis occubitū.i.anteq̄ ſol occūberet.1.Reg.2.Etiā anteq̄ adolerēt adipē.Ps.57.priuſq̄ intelligerēt ſpine vr̄e.Eſa.66.Anteq̄ parturiret peperit.Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִטֶּרֶם Mitérem.vt aggei.2.Anteq̄ poneretur lapis ſuper lapidem in templo domini.

טֶרֶם Anteq̄ Priuſq̄. Necdum. Nondum. | בְּטֶרֶם anteq̄. | Priuſq̄. | מִטֶּרֶם anteq̄.

טָרַף Taraph.rapere.laniare.capere.enutrire.ſiue victum tribuere.Geñ.49.Beniamin lupus rapax.pro q̄ he.le.Beniamin lupus rapiet.i.quaſi lupus rapiet.Et ſupra in eo.37.Beſtia deuorauit ioſeph.pro quo he.le.Rapina raptus eſt ioſeph.Exo.22.Si comeſtū a beſtia.i.ſi captū vel raptū fuerit a beſtia.Deut.33.Cepitq; brachiū & verticem.Ps.8.Ne forte rapiat vt leo aīam meā.p̄s.21.Sicut leo rapiens & rugiens.Ps.103.Catuli leonū rugientes vt rapiant.Hiere.5.Qui egreſſus fuerit ex eis capietur.Ezech.19.Et didicit p̄dā capere.Et in eo.22.quaſi lupi rapiētes predā:vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Oſee.5.Ego capiā & vadā.& ī eo.6.quia ipſe cepit & ſanauit nos.Amos 1.Et tenuerit vltra furorē ſuū.p̄ quo he.le.Et ceperit vel rapuerit vltra furore ſuo.& ide טְרֵפָה Terepha.i.captū vel occiſū.aut laniatū.ſ.a beſtia:aut rapina:vel p̄da.vt Geñ.31.Nec captū a beſtia oſtendi tibi.Exo.22.Deferat ad eū q̄d occiſum eſt.Leuit.22.Morticiniū & captū a beſtia nō comedēt.Ezech.44.Omne morticinū & captū a beſtiis de auibus & de pecorib9 nō comedēt ſacerdotes.Scribitur ēt ſine he & dr̄ טֶרֶף Téreph.ſiue טָרֶף Tareph.vt Geñ.49.Ad predā fili mi aſcendiſti.Nu.23.Donec deuoret predā.p̄s.75.Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis.p̄ quo he.le.A mōtibus prede vel rapine.vnde btūs hiero.in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.a mōtibus captiuitatis.Ezech.19.Et didicit predā capere.Itē טָרַף Taraph.i.enutrire.victū tribuere.vt Prouer.30.tribue tn̄ victui meo neceſſaria & inde טֶרֶף Téreph.i.victū.cibus.eſca.vt.p̄s.110.Eſcā dedit timētib9 ſe.Malach.3.Et ſit cib9 in domo mea.Prouer.31.Deditq; predā domeſticis ſuis.p̄ quo he.le.Deditq; cibū ſiue victū domeſticis ſuis.vn̄ ſeqtur.& cibaria āciliis ſuis.Pōt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a.Quia ē equiuocū vt dictū ē.Itē טָרָף Taraph.Palmes ſiue ram9.aut foliū.ſ.raptū ex arbore a prio ſignato deriuatū.Geñ.7.portās ramū oliue virētibus foliis in ore ſuo.Ezech.17.Et ſiccabit oēs palmites germinis eius.Et ēt in lingua chaldaica ſignat folium.

טָרַף Rapere. | Capere. | טְרֵפָה Captum. Occiſum. | טֶרֶף טָרֶף preda. | Captiuitas | טָרַף | טֶרֶף Nutrire. Eſca Cibus. Victus. | טָרָף Ramus. Palmes. Folium.

De incipientibus a littera. י Iod.

יָאַב Iaab.Deſiderare.Ps.118.Quia mandata tua deſideraui.& ſolum inuenitur in predicto loco.

יָאַב Deſiderar.

יָאַל Iaal.velle.acquieſcere.incipere.capere.iurare.adiurare.Stulte agere:ſiue ſtultum eſſe.Iudi.17.Acquieuit & manſit apud hominem.Et in eodem.19.Queſo te vt

יָאַל Acquieſcere.

Digitized by Google

hodie hic maneas.pro quo hebrei legunt. Acquieſce obſe
cro & mane.4.Reg.5.Melius eſt vt accipias duo talenta.
Velle. pro quo hebrei legũt.Si vis accipe duo talenta. ſiue acquie
ſce & accipe duo talenta.Et in eodem.6. Veni ergo & tu cũ
ſeruis tuis.pro quo hebrei legunt. Volle ſiue acquieſce ob-
ſecro & vade cum ſeruis tuis.Ponitur etiam pro incipere.
Incipere. vt Gen.18. Quia ſemel cepi: loquar ad dominum meum.
Deut.1.Cepitq; moyſes explanare legem.1.Reg.17. Cepit
tentare ſi armatus poſſet incedere.Iob.6. Et qui cepit ipſe
me conterat.Et in eodem. Veruntamen quod cepiſtis ex-
plete.Oſee.5.Quoniã cepit abire poſt ſordes. Hebrei ta-
men in omnibus locis predictis interpretantur velle ſiue
acquieſcere.Et aliquando ſcribitur ſine iod in principio.
Iurare. vt in aliquibus locis predictis. Item ponitur pro iurare ſi-
Adiurare. ue adiurare.vt Exo.2.Iurauit ergo moyſes q; habitaret cũ
eo.1.Reg.14. Adiurauit autem ſaul populum dicens.Itẽ
ſignificat ſtulte agere ſiue ſtultũ eſſe. & tunc eſt verbũ paſ
ſiuum prime coniugationis:quod ſcribitur cum nũ in pri
Stulte agere. cipio.vt Nu.12.Ne imponas nobis hoc peccatũ quod ſtul-
te comiſimus.Eſa.19. Stulti facti ſunt principes taneos.
Stultũ fieri. Hiere.50.Gladius ad diuinos eius qui ſtulti erunt.
Stultũ eſſe. יאר יאר Ieor.riuus.fluuius.flumen. Amnis. Gen.41.Puta-
bat ſe ſtare ſuper fluuium.Et in eodem.Et paſcebã-
Fluuius. Amnis. tur in ipſa amnis ripa.Exo.2.In carecto ripe fluminis. &
Flumen. in eodem.7.Et ſtabis in occurſum eius ſuper ripam flumi
nis.Et in eodem. Et ſuper fluuios eorum & riuos & palu-
des.Et in eo.Et piſces qui erant in flumine mortui ſunt:
computruitq; fluuius.Et in eo.8.Et ebulliet fluuius ranas.
Riuus. Eſa.19.Attenuabuntur & ſiccabuntur riui aggerum.Et in
eodem.Nudabitur alueus riui a fonte ſuo. Et in eodem.Et
omnis ſementis irrigua ſiccabitur. Vbi ponitur pro irri-
gua.Ezech.29.Et dicis meus eſt fluuius.Amos.8. Et eii-
cietur & defluet quaſi riuus egypti.Scribitur etiã ſine iod.
vt in eo.Et aſcendet quaſi fluuius vniuerſus. & ſolum in p̃
dicto loco ſcribitur ſine iod.& communiter accipitur pro
nilo fluuio egypti. Ponitur ẽt pro flumine tigri. vt Dañ.
12.Vnus hinc ſuper ripam fluminis & alius inde ex altera
ripa fluminis.
יאש יאש Iaas.Deſperare.renunciare. Spem vel curam alicu-
Deſperare ius rei a corde amouere.ceſſare.vt.1.Reg.27.Et de-
Renũciare ſperet ſaul ceſſetq; me querere.Eccl's.2.Renũciauitq; cor
meum vltra laborare ſub ſole.Et qñ eſt verbũ paſſiuũ pri
me coniugationis tunc ſcribitur ſine iod & cũ nun in prin
נואש cipio & dicitur נואש Noas:& eſt cuiuſcunq; perſone & v-
Deſperare triuſq; numeri:& profertur in voce actiua. vt Hiere.2. Et
dixiſti deſperaui.Et in eo.18.Qui dixerunt deſperauimus
Iob.6.Et in ventũ verba profertis.vbi pro eo quod in lit-
tera noſtra eſt profertis in hebreo habetur ſupra dicta di-
ctio נואש Noas. ideſt amouetis ea verba a corde veſtro: &
Ceſſare. ſine cogitatione & meditatione profertis ea iuentum.Eſa.
57.nec dixiſti quieſcam.ideſt ceſſabo.
יאת יאת Iaath.conuenire.acquieſcere.federari. vt Gen.34.
Federari. Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ẽ q̃d
differt tantum bonum.pro quo hebrei legunt. Sed in
Conuenire. hoc acquieſcent ſiue conuenient nobiſcum viri:vt habitẽt
nobiſcum vt ſimus vnus populus. Sed beatus hieronym9
Acquieſcere. tranſtulit ſenſum.Et in eo.Tantũ in hoc acquieſcamus &
habitantes ſimul.4.Reg.12. Prohibitiq; ſunt ſacerdotes
vltra accipere pecuniã a populo.Pro quo he.le. Et acquie-
uerũt ſacerdotes vt nõ acciperet pecuniã a populo.Hiere.
10.Tuũ eſt enim decus.i.tibi cõuenit decus ſiue regnum.
יבב יבב Iabab.eiulare.vlulare.vt Iudi.5. Per feneſtrã reſpici-
Eiulare. ens vlulabat mater eius.& ſolum inuenitur in predicto
loco.& in lingua chaldaica communiter ſignificat vlulare Clangere.
vel clangere.ſ.tuba.
יבל Iabal.deducere.Adducere.afferre.aſportare.Ps.59.qs יבל
deducet me in ciuitatem munitam.Ps.75.Qui in cir Deducere.
cuitu eius affertis munera.Eſa.18.Deferetur munus domi afferre.
no exercituum.Et in eodem.23.Ducent eam pedes illius. Deferre.
Eſd.5.& aſportare fecit ea in templum babylonis. Et inde aſportare.
יובל Iubal.ideſt riuus ſiue deductio aquarum:aut humor. יובל
.ſ.aquarũ.Hiere.17.Quod ad humorẽ mittit radices ſu- Humor.
as.p̃ quo he.le.q̃d iuxta riuũ mittit radices ſuas.Et in plu. Riuus. יבלי
יבלי Ible.Eſa.30.Riui currentiũ aquarũ. Et inde יבול Ie- Riui.
bul.ideſt germen.vt Leuit.26.Et terra gignet germẽ ſuũ יבול
Iob.20.Apertũ erit germen domus illius.Abach.3.Et nõ
erit germen in vineis. Et de hoc vide ſupra in dictiõe בול Germen.
Bul.Item יובל Iobel.i.buccina ſiue ſonitus buccine.ſ.cor- יובל
nee:qua vtebãtur in iubileo. vt Exo.19. Cum ceperit clã-
gere buccina tunc aſcendãt in montem.Ioſ.6.Tollent ſep- Buccina.
tem buccinas quarum vſus eſt in iubileo. Pro quo in he-
breo habetur.Tollent ſeptem buccinas iubileas.i. quarum
vſus eſt in iubileo:ſicut eſt in littera noſtra. Et in eo. Cum-
q; inſonuerit vox tube longior atq; conciſior. Et in eodẽ.
Et ſeptem alii ſacerdotes tollant ſeptem iubileorum buc-
cinas.Et inde quinquageſſimus annus vocatur יובל Iobel.
Quia in eo perſonabant buccinis. vt habetur Leuit.25. v-
bi dicitur. & clanges buccina.Et in eo.Ipſe eſt enim iubile Iubileus.
us.Et in eo. Anno iubilei redient oẽs ad poſſeſſiones ſuas.
Et in eo.Et redimi non poterit etiam in iubileo. Itẽ יַבֶּלֶת יבלת
Iabeleth.Macula animalis. pro quo beatus hieronymus
trãſtulit papulas.Leuit.22.Si cicatricem habes:ſi papulas. Papule.
יבם Iabam.Vxorẽ frĩs defuncti in cõiugẽ accipere.ſiue il- יבם
li aſſociari.Gen.38.Et ſociare illi vt ſuſcites ſemẽ fra- Sociare.
tri tuo.Deut.25.Sed accipiet eã frater eius & ſuſcitabit ſe- Vxorẽ fratris in cõiugiũ accipere.
mẽ frĩs ſui.Et in eo.Nõ vult frater viri mei ſuſcitare ſemẽ
fratris ſui in iſrael:nec me in cõiugiũ ſumere. Et inde fra-
ter mariti dicitur יבם Iabam.vt in eo.Sed accipiet eã frater יבם
eius.Et in eo.Nõ vult frater viri mei ſuſcitare ſemẽ fratris Frater mariti.
ſui.Et vxor fratris dr̃ יְבָמָה Iebama.ſiue יְבֵמֶת Iabemeth.vt יבמה
in eo.Perget mulier ad portam ciuitatis.i.perget vxor frĩs
ad portã ciuitatis.Et ĩ eo. Accedet mulier ad eũ corã ſen io Vxor fris.
ribus.Et ẽt vxor frĩs mariti dr̃ יְבָמָה Iebama.vt Ruth.1. En
reuerſa eſt cognata tua ad populum ſuum. vbi ponitur p̃
cognata: que erat vxor fratris mariti ſui.
יבש Iabas. ſiccare.exſiccare.arere. exareſcere.cõfũdere.ſi יבש
ue cõfundi.vt Gen.8.Donec ſiccarentur aque ſup ter Siccare.
rã.& in eo.Et vigeſima die mẽſis areſacta ẽ terra.Ioſ.2.Au Areſcere.
diuim9 ei q; ſiccauerit dñs aquas maris.& in eo.5.Q̃d ſic-
caſſet dñs fluẽta iordãis.3.Reg.17.Poſt dies aũt aliquãtos
ſiccatus eſt torrẽs.Iob.12.Si cõtinuerit aquas oĩa ſiccabun
tur.ps.21.Aruit tanq̃ teſta virt9 mea.Prouer.17.Spũs tri- Areſcere.
ſtis exſiccat oſſa.Eſa.19.Et fluuius deſolabitur atq; ſiccabi Exſiccare.
tur.Ezech.17.Cumq; tetigerit eam ventus vrens ſiccabi-
tur:& ĩ areis germinis ſui areſcet.Et in eo.Et ſiccaui lignũ
viride.& in eo.37.Aruerũt oſſa nr̃a.Oſee.13.Et ſiccauit ve
nas eius.Ioel.1.Oĩa ligna agri aruerũt.Et in eo.Qm̃ exſic יבש
cati ſunt fontes aquarũ.Amos.4.Et ps altera ſup quã non
pluit aruit.Naũ.1.increpãs mare & exſiccãs illud.& ĩde יבש Aridus.
Iabes.i.aridus.ſiccus.vt Ioſ.9.Panes quoq; quos portabãt Siccus. יבשים
ad viaticũ duri erãt.p̃ q̃ he.le.Et oĩs panis ſui viatici arid9
ſiue ſiccus erat. & in eodem.Nunc autem ſicci facti ſunt.& Sicci.
ĩ plu.יבשים Iebeſim.Nu.6.vuas recẽtes ſiccaſq; nõ comẽ יבשה
dẽt.Et in genere feminino ſcribitur יבשה Iebeſa. vt in eo. Arida.
11.aĩa nr̃a arida ẽ.& ĩ plu.יבשות Iebeſoth.vt Ezech.37. Sic יבשות
caq; vehemẽter.& inde יַבָּשָׁה Iabaſa. ſiue יַבֶּשֶׁת Iabeſeth. יבשה יבשת

Digitized by Google

arida. Sicca. יַבֶּשְׁתָּא arida. יָבַשׁ Confundere

ideſt arida.vel terra habitabilis .vt Geñ.1. Et appareat arida.Ps.65.Qui conuertit mare in aridã.Ps.94. Et ſiccam manus eius firmauerunt.Eſa.44.Et fluenta ſuper aridã. & in lingua chaldaica dicitur יַבֶּשְׁתָּא Iabeſtha. Dañ.2.non eſt homo ſuper terra qui ſermonẽ tuũ poſſit implere. pro quo hebrei legunt.Non eſt homo ſuper arida . Itẽ יָבַשׁ Iabas.ideſt cõfundere.ſiue cõfundi.aut erubeſcere.vt.2.Reg.19.Confudiſti hodie vultũ omniũ ſeruorũ tuorũ . Eſa.29. Nõ modo confundetur iacob.Et in eodem.30.Oẽs cõfuſi ſunt.& ſolum in predicto loco ſcribitur cum aleph & iod ĩ medio dictionis.Hiere.8.Confuſi ſunt ſapientes . Ioel.1. Confuſum eſt vinum & elanguit oleũ.Et in eo . Cõfuſi ſũt agricole.Et in eo.Quia confuſum eſt gaudium a filiis hominũ.Zach.10.Et confundentur omnia profunda fluminis.Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationẽ legũt.Et exſiccabuntur oĩa ꝓfunda fluminũ.

יָגֵב ager יֹגֵב agricola.

יָגֵב Iageb.ager.vt Hier.39.Et dedit eis vineas & ciſternas in die illa.Pro quo hebrei legunt. Et dedit eis vineas & agros in die illa.Et ſolum inuenitur in numero plurali. Poteſt etiam deriuari a dictione גֶּבֶא Gebe.Inde יֹגֵב Iogeb ideſt agricola.vt.4.Reg.25.Et de pauperibus terre reliqt vinitores & agricolas.Hier.52.Reliquit priceps militie vinitores & agricolas.

יָגָה affligere. Humiliare abiicere. Cõtriſtare

יָגָה Iaga.affligere.humiliare.contriſtare.abiicere. Iob.19 Viſquequo affligitis animam meam.Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt . ideſt qui te afflixerunt.Threñ.3.Et abiecit filios hoium. Et in eo.Quia ſi abiecit & miſerebitur:vbi ponitur הֹגָה Hoga.cũ he ĩ pricipio.Et ſupra in eo.1.Quia dñs locutus eſt ſuper eã. Pro quo hebrei legunt.Quia dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam.Poteſt etiam deriuari a dictione הָגָה Haga que ſignificat loqui ſicut eſt in littera noſtra . vt dictum eſt ſupra in littera he.Et in eodem.vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt.Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs.Et inde יָגוֹן Iagon.ideſt dolor.triſtitia. vt Ps.30.Quoniam defecit in dolore vita mea.Eſa.35.Fugiet dolor & gemitꝰ. Hiere.45.Quoniã addidit dominꝰ dolorem dolori meo Et inde תּוּגָה Thuga. ideſt triſtitia ſiue meſtitia.Prouer.10. Filius autem ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Et in eo . 14.Et extrema gaudii luctus occupat.ideſt triſtitia : & inde נוּגוֹת Nugoth ſecundum terminationem pluralem femininorũ ideſt contriſtate ſiue dolentes.Pro quo beatus hieronymꝰ tranſtulit.ſquallide. Threñ.1.Virgines eius ſquallide . Et inde נוּגֵי Nuge.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nugas.Soph.3.Nugas que a lege receſſerant congregabo.De quo btũs hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.Id quod diximꝰ nugas ſciamus in hebreo ipſum latinum eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt in hebreo erat poſitum :vt noſſe poſſimus linguam hebraicam omnium linguarum eſſe matricẽ . hec Hieronymus .

יָגוֹן Dolor. תּוּגָה Meſtitia. נוּגוֹת Luctus. ſquallide. נוּגֵי Nuge.

יָגַע Laborare. Deficere. יְגִיעַ Labor. יָגֵעַ Labore. confectus יְגֵעִים Feſſi Difficiles.

יָגַע Iagaa.laborare.deficere.ſcilicet pre labore. Ioſ.7. quare omnis populus fruſtra vexabitur.pro quo hebrei legunt.Non facias laborare ibi omnem populum. Ps.6.Laboraui in gemitu meo.Ps.68.Laboraui clamans. Iob.20. Luet que fecit omnia . ꝓ quo hebrei legunt.Reddet quod laborauit.ideſt in quibus laborauerat.Prouer.23 . Noli laborare vt diteris.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit.Et in eo.43.Nec laboraſti in me iſrael.Et in eo. Nec laborem tibi prebui in thure.ideſt nec laborare te feci . Et in eo . Prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis . Et in eo.65. Nõ laborabunt fruſtra.Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum.Pro quo hebrei legunt.Et laborabunt populi in nihilum.Malach.2.Laborare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris.Et in eodem.In quo eum fecimus laborare .ponitur etiam pro deficere.ſcilicet pre labore.vt.2. Reg . 23. Donec deficeret manus eius. Et inde יְגִיעַ Iegiaa . ideſt labor.fatigatio.Geñ.31.Afflictionem meam & laborem manuum mearum.Deut.28.Et omnes labores tuos comedet populus quem ignoras.Ps.127 .Labores manuum tuarũ quia manducabis.Eſa.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Et in eodem.55.Et laborem veſtrum non in ſaturitate.Oſee.12 .Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem.& inde יָגֵעַ Iageaa.ideſt laborioſus ſiue labore confectus.aut feſſus labore.Deut.25 Quando tu eras fame & labore confectus·& in plurali יְגֵעִים Iegeim ſiue יְגִיעֵי Iegie.Iob.3.Et ibi requieuerunt feſſi robore.Eccl's.1. Cũcte res difficiles.ideſt laborioſe.

יָגֹר Timere. Vereri. Formidas. יָגָר Tumulus.

יָגֹר Iagar.timere.formidare.vereri. Deut.28 . Afflictiões egypti quas timuiſti.Iob.3.Et quod verebar accidit mihi.Et in eodem.9.Verebar omnia opera mea.Ps.118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicatꝰ ſum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãſtulit.Auerte opprobrium meum quod reueritus ſum.Hiere.22.Et in manu quorum tu formidas faciem.Item יְגַר Iegar.Aceruus.tumulus.Geñ.31.Quem vocauit laban tumulum teſtis·

יָד Manus. Poteſtas.

יָד Iad.Manus.poteſtas.fortitudo.virtus . conſilium . Percuſſio ſiue plaga.locus.Geñ.8.Extenditꝗ manum ſuã. Et in eodem.16.Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum.Et in eodem.19 . Apprehenderunt manum eius & manum vxoris.Et in eodem.24 . Pone manũ tuam ſuper femur meum.Et in eodem. 38 . Vnus protulit manum.Et in eodem.33.De manu mea require illum . Exo.4.Mitte manum tuam in ſinu tuo.Et in eodem. 9 .Ecce manus dñi erit ſuper agros.Et in eodem.13.ĩ manu forti eduxit te dominus de egypto.Et in eodem.14.Et manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos . ideſt virtutem ſeu potentiam.Et in eodem.23 . Non iunges manũ tuam vt pro impio dicas falſum teſtimonium . Et in eodẽ. 29.Poſtꝗ̃ initiaueris manus eorum.Nu.11.Nunquid manus domini inualida eſt.Deut.3.Magnitudinem tuam manumꝗ fortiſſimam.iudi. 2.Manus domini ſuper eos erat. Et in eodem.3.Qui vtraꝗ manu pro dextera vtebatur . 1. Reg.5.Aggrauata eſt manus domini ſuper azotios .Et in eodem.Fiebat manus domini per ſingulas ciuitates . Et in eodem.Grauiſſima valde manus domini dei.Ps.20. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.Ps.31 . Grauata ẽ ſuper me manus tua.Canti.5.Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen.Eſa.5.Et extendit manum ſuam ſuper eum.Et in eodem.8.in forti manu erudiuit me.Et in eodẽ 25.in alliſione manuum eius.& eſt communis generis.vt Ezech.2.Et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber.pro quo ĩ hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen libri.Nam iungitur cũ adiectiuo miſſa ꝙ eſt generis feminini & cum relatiuo quo ꝙ eſt generis maſculini.& ſimiliter in aliis locis . Ponitur etiam pro poteſtate vel fortitudine ſicut in aliquibus locis predictis. & Geñ.41.& omne frumentum ſub pharaonis poteſtate condatur.Nam illud quod eſt in poteſtate alicuius dicitur eſſe in manu eius.Geñ.24.Ex omnibus bonis eius portans ſecum.Pro quo hebrei legunt . Omnia bona domini ſui in manu ſua.ideſt portans ſecum in poteſtate ſua . Nu. 21.Et tulit omnem terram que dictionis illius fuerat . Pro quo hebrei legunt.Et tulit omnem terram de manu illius. ideſt de poteſtate illius.Et in eodem.31.Et tubas ad clangẽdum tradidit ei.pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangẽ

Digitized by Google

dū in manu ei⁹.i.in poteſtate ei⁹.Et in eo.Numerū pugna
torū quos habuim⁹ ſub manu nr̄a.i. poteſtate noſtra . Ioſ.
8.Et nō potuerūt vltra huc illucq̄ fugere. Pro quo hebrei
legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non
fuit in eis poteſtas ſeu virtus. 2. Regū.8.vt dominaretur ſu
per fluuium euphratem . Pro quo hebrei legūt. vt conuer
teret manum ſuam.i.poteſtatem ſuam ſuper fluuiū euphra
tem . Ps . 88. ponam in mari manum eius.i. poteſtatem
eius.ps. 94. In manu eius ſunt omnes fines terre.prouer.
18 . Mors & vita in manibus lingue.i.in poteſtate lingue.
Et ēt qn̄ aliquis ſubditur alteri:dicitur in ſcriptura dare ei
manum.i.eſſe ſub eius poteſtate.vt Leuit.25 .Si attenuat⁹
fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legūt.
Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum ſu=
am tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt
manum ſuam & ſubiecti fuerunt regi ſalomoni.4.Reg.10
Si eſt inquit da mihi manum : qui dedit ei manum ſuam .
Threñ.5.Egypto dedimus manū . Ponitur etiam pro con
ſilio vel diſpoſitione.2.Reg.14.Nunquid manus ioab te=
Conſilium cum eſt.i.conſiliū vel diſpoſitio ioab.Eſdre.3.Vt laudaret
Diſpoſitio dn̄m per manus dauid regis iſrael.i.ex diſpoſitione vel p̄=
cepto dauid.Ponitur etiam pro plaga; vel percuſſione . vt
Plaga. in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et man⁹ plage mee
aggrauata eſt ſuper gemitū meum.1.Paralip.21 . vertatur
obſecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte con
tra eum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he
braicam veritatem tranſtulit. Manus mea nocte extendi=
tur.ideſt plaga mea nocte extēditur.Hiere .15. A facie ma
nus tue ſolus ſedebam.ideſt a facie plage vel percuſſionis
Locus. tue.ponitur etiā pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordi
nes ſuos proficiſcētur.Deut.23.Habebis locū extra caſtra.
Iudi.11.vel in cunctis ciuitatibus ſupra iordanem.pro quo
Ager. he.le.vel in cunctis ciuitatibus que ſunt iuxta loca arnon.
2.Reg.14.Scitis agrum ioab ad agrū meū.vbi ponitur ꝓ
agro.Et in eo.18.Et appellatur manus abſalon vſq̄ in hāc
diē:quod hebrei exponunt . Et appellatur locus Abſalon
vſq̄ in hanc diem.Geñ.34.terra in poteſtate vr̄a eſt . pro
quo hebrei legunt.terra ſpacioſa manibus eſt coram vobis
i.ſpacioſa locis.Ps.103 . Hoc mare magnum & ſpacioſum
manibus.ideſt ſpacioſum locis. Iob.1. Et aſine paſcebātur
iuxta eos.pro quo hebrei legūt.Iuxta loca eorum. Hiere.
6.Et paſcet vnuſquiſq̄ eos qui ſub manu ſua ſunt.pro quo
hebrei legunt.Et paſcet vnuſquiſq̄ locū ſuum. Poteſt etiā
intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Et ī eo.57. Dilexiſti ſtra
tū eorum manu aperta.Pro quo hebrei legūt.Dilexiſti ſtra
tum eorum: locum vidiſti.Poteſt etiam legi manum vidi
ſti.& tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra .Ponitur etiam
pro cauſa.vt Hiere.41. Quos percuſſit propter godoliā;.
pro quo in hebreo legitur Quos percuſſit in manu godo
Cauſa. lie.i.cauſa godolie ſiue propter godoliam : ſicut eſt in litte
Fornix. ra noſtra.ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu tri
umphali.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicem triūphalem.
Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1 . Et facta ē ſuper
prophetia eū ibi manus dn̄i.i.prophetia dn̄i.Et in eo.37. Facta eſt ſu
per me manus dn̄i.Ponitur ēt pro parte.vt Geñ.43.Ita vt
Pars. quinq̄ partibus excederet . Et in eo. 47 . Quattuor reli=
quas.ſ.partes permitto vobis in ſementē.2.Reg.19 . Decē
partibus maior ego ſum apud regē.vbi pro partibus poni
tur יָדוֹת Iadoth.ſecundū terminationē pluralē feminino
rū.Et cōiter ſcribitur in plu.ſcd̄m terminationē maſculino
יָדַיִם rū.ſ. יָדַיִם Iadaím.ſiue יְדֵי Iede.vt Geñ.27.Et manus ſūt
Manus. eſau.Exo.17.Manus moyſi erāt graues.& ī eo.32. cōſecra
ſtis man⁹ vr̄as hodie dn̄o.Eſa.45.Et opus tuū abſq̄ mani

bus eſt.i.abſq̄ firmitate & duratiōe.& in lingua chaldaica
ſcribitur aliqn̄ cū aleph in fine & dicitur יְדָא Ieda.i. man⁹ יְדָא
Dañ.5.Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribentis . & in Manus.
plurali יְדַיִן Iadáin.Dañ.2.Donec abſciſſus eſt lapis de mō יְדַיִן
te ſine manibus.Ponitur ēt יָדַי Iadai pro יָדַיִם Iadáim. vt
Ezech. 13. ve qui conſuunt puluillos ſub oī cubitu manuū.
Item ponitur יָדוֹת Iadoth pro manibus ſedis que erant יָדוֹת
ad ſimilitudinē manus hominis.vt.3. Reg.10.Due manus Manus ſe
hinc atq̄ inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant iux= dis.
ta manus. Item ponitur pro axibus currus.vt in eodem.Et
axes earum & radii & canthi.Et in eodem ponitur pro cela Axes.
turis vel ſculpturis in quibus erant figure manus :vbi dici
tur habens celaturas variaſq̄ ſculpturas ex ſemetipſa.Poni Celature.
tur etiam pro incaſtraturis tabularū . vel pro angulis.Exo.
26.In lateribus tabule due incaſtrature.Et ī eo.vt bine ba= Icaſtratur.
ſes ſingulis tabulis per duos angulos ſubiiciantur. Anguli.
יָדַד Iadad.Proiicere.deiicere.mittere . & ſcribitur cū ſim= יָדַד
plici daleth.vt threñ.3.Et poſuerūt lapidē ſuper me. Ponere.
pro quo hebrei le.& proiecerūt lapidem in me.Hiere.50. Proiicere
Omnes qui tenditis arcū debellate eā.pro quo he.le. Oēs
qui tenditis arcū iacite ad eā.ſ.iacula vel ſagittas.vnde ſub
ditur.nō parcatis iaculis.& Abdie. 1.& ſuper ieruſalē mitte Mittere.
bāt ſortē.Zach.1.vt deiiciāt cornua gentiū.Itē יְדִיד Iedid Deiicere.
i.dilectus . amantiſſimus.Deut.33. Amantiſſimus domini יְדִיד
habitabit confidenter.Ps .83. Quam dilecta tabernacula amātiſſim⁹
tua.Hiere.11.Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea fecit Dilecta.
ſcelera multa.& inde יְדִידוּת Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. Dilectus.
12.Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum e= יְדִידוּת
ius.Pro quo hebrei legunt.Dedi dilectionem anime mee. Dilectio.
ideſt dilectam anime mee.
יָדָה Iada.laudare.confiteri.iacere.deiicere.vt Geñ.49.Iu יָדָה
da te laudabūt frēs tui.Leuit.5.Agat penitentiā ꝓ pec Laudare.
cato ſuo.pro quo he.le.Et cōfiteatur illud in q̄ peccauit.& Confiteri.
in eo.16.Confiteatur oēs iniquitates filiorū iſrael. & in eo.
26.Donec confiteātur iniqtates ſuas & maiorū ſuorū. Nu.
5.Et cōfitebuntur peccatū ſuū.3.Reg.8.Cōfitētes nomini
tuo.Nee.1.Et cōfiteor ꝓ peccatis filiorū iſrael.Iob.4. Et e
go cōfitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua.ps.6.In infer=
no aūt qs cōfitebitur tibi.Ps. 9.Confitebor tibi dn̄e in toto
corde meo.ps.27.Et ex volūtate mea cōfitebor ei.ps.44
ꝓpterea populi cōfitebūtur tibi.ps.48.cōfitebitur tibi cū
bn̄feceris ei.ps.53.& cōfitebor noī tuo qm̄ bonū eſt.ps.66
Cōfiteātur tibi populi deus:cōfiteātur tibi populi omnes.
Et in aliqbus locis p̄dictis cōfiteri accipitur pro laudare vel
grās agere.vt īfra dicetur in fine hui⁹ dictiōis. Prouer. 28.
qui aūt cōfeſſus fuerit & reliqrit ea miam cōſequetur . Eſa.
38.quia nō īfernus cōfitebitur tibi.& inde הֻיְּדוֹת Huiedoth הֻיְּדוֹת
ſiue יְהוּדָה Iehuda.i.laus vel confeſſio.pro quo beatus hie
ronymus trāſtulit ad laudādū:vel hymnos. Nee.11.ad laudā Adlaudan
dū & ad cōfitendū in orōne.& in eo.12.& ſup hymnos ipī dū.
& frēs eorū.& inde תּוֹדָה thoda.i.cōfeſſio.laus . ſiue grārū Hymni.
actio.Ioſ.7.Da gloriā dn̄o deo iſrael & cōfitere . pro q̄ he. תּוֹדָה
le.& da ei cōfeſſionē.Eſdre.10.& nūc date cōfeſſionē dn̄o Confeſio.
deo.Ps. 94.preocupemus faciē eius in cōfeſſiōe.ps.99.In
troite portas eius in confeſſione.ponitur etiam pro laude.
ps. 49.Immola deo ſacrificiū laudis. Amos.4.ſacrificare Laus.
de fermēto laudem. Item ponitur pro gratiarum actione .
Leuit.22.Si immolaueritis hoſtiā pro gratiarū actiōe dn̄o Gratiaruz
Eſa. 51 . Gratiarum actio & vox laudis.ponitur etiam תּוֹדָה actio.
thoda .pro choro laudātium ſiue gratias referētiū. vt Nee. תּוֹדָה
.12.Et ſtatui duos choros laudantium. Et in eodem.Et cho Chor⁹ lau
rus ſecundus gratias referentium . Inde deriuatur יְהוּדָה dantium.
Iuda.qd̄ interpretatur laudatio ſiue confeſſio.vt Geñ.29. יְהוּדָה

Digitized by Google

Et ait modo cōfitebor dn̄o.& ob hoc vocauit eū iudam.vn̄
beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſup p̄dicto
loco ſic ait. Iuda cōfeſſio dr̄ a cōfeſſione:ita cōfeſſoris no=
men eſt dictū.verūtamē hic cōfeſſio ꝓ gratiarū actiōe aut
pro laude accipitur. vt frequēter in pſalmis & in euange=
lio :confiteor tibi dn̄e celi & terre.i.gratias ago tibi ſiue
glorifico te.hec Hieronym9.Accipitur ēt pro iudea ſiue ꝓ
Iudea. יהוד terra iudee.Ps.75.Notus in iudea deus.Hiere.14. Luxit
iudea & porte eius.Et in lingua chaldaica dicitur יהוד Ie=
Iudea. hud.Dan̄.2.Inueni hominē de filiis tranſmigrationis iu=
יהודי dee.Et inde יהודי Iehudi.i.iudeus.vt Zach.8.Et apprehē
Iudeus. dent fimbriā viri iudei.& in plu.יהודים Iehudim.Nee.4.
יהודים Quid iudei faciūt imbecilles.Eſter.3.Iudeis noua lux ori=
Iudei. ri viſa eſt.& inde יהודית Iehudith.i. iudaica lingua ſiue iu
Lingua iu daica. daice.2.Paralipo.32.Inſuper & clamore magno lingua iu
Iudaice. daica cōtra populū qui ſedebat in muris ieruſalē perſona=
bat.Nee.13.Neſciebāt loqui iudaice.Eſa.36.Non loquaris
nobis iudaice.Et quia principalis tribus & regalis erat tri
bus iuda:ideo gens & terra & etiā lingua ab eo nomē acce=
מתיהד pit.& inde מתיהד Mithiahet.i.ille qui imitatur ritū & reli
Qui imita tur ritum. gionē iudeorū.vt Eſter.8.Vt plures alterius gentis & ſecte
iudeorū. ידה eorū religioni & cerimoniis iungerentur.Itē ידה Iada .i.
Proiicere Proiicere.ſiue deiicere.aut mittere . De quo vide ſupra in
ידע dictione ידד Iadad.

ידע Iadaa.ſcire.noſſe.cognoſcere.māifeſtare.ſentire.miſe
Scire. reri.conterere.ſiue confringere.Gen̄.3 . Scientes bo=
Cognoſcere nū & malū.Et in eo.Cunq̄ cognouiſſent ſe eſſe nudos.Et
in eo.22.Nunc cognoui ꝙ timeas deū.Et in eo.31.Ignora
bat ꝙ rachel furata eſſet idola.Pro quo he.le.Et nō ſciebat
iacob ꝙ rachel furata eſſet ea.ſ.idola . Et ſic in ſequentib9
vbicūq̄ ponitur ignorare vel neſcire in hebreo ſunt due
dictiones.ſ.nō ſcire.Et in eo.48.Scio fili mi ſcio . Exo. 2.
Stante procul ſorore eius & conſiderante aduentū rei.pro
quo hebrei legunt.Et ſtetit ſoror eius procul:vt ſciret quid
fieret de eo.Et eſt idem ſenſus cū littera noſtra.Et in eo.5.
neſcio dn̄m.Et in eo.7.Et ſcient egyptii quia ego ſum do
minus.Et in eo.33.noui te ex nomine.Et in eo.vt ſciam te.
Et in eo.In quo enim ſcire poterimus ego & populus tu=
us.Deut.4.Vt ſcires qm̄ dn̄s ipſe eſt deus . Et in eo . Scito
ergo hodie & cogitato in corde tuo.Et in eo.Scio cōtētio=
nē tuā.1.Reg.3.Porro ſamuel necdū ſciebat dn̄m.Et in eo.
Noſſe. 17.noui ſuperbiā tuā.Et in eo.21.nā & pueris meis condi=
xi in illū & illū locū.Pro quo he.le.Et pueros ſcire feci illū
& illū locū.Et in eo.22.Donec ſciam quid faciat mihi de=
us.2.Reg.5.Et cognouit dauid qm̄ confirmaſſet eū dn̄s re
gem.Iob.9.Qui transfert montes & neſcierunt. Et in eo.
19.Scio ꝙ redemptor meus viuit.& in eo.Scitote eſſe iudi
ciū.& in eo.38.Et oſtendiſti aurore locū ſuū . Pro quo he.
le.Scire feciſti aurorā locū ſuū.Et in eo.42.Scio quia om=
nia potes.Ps.9.vt ſciāt gētes qm̄ hoīes ſunt.Ps.34.Veniat
ei laqueus quē ignorat.Ps.50.Et occulta ſapiētie tue mani
feſtati mihi.Ps.40.In hoc cognoui qm̄ voluiſti me.Ps.73
Et nō cognouerūt ſicut in exitu ſuper ſumū.pro quo btūs
Māifeſtare hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Manifeſta.ſ.
erant in introitu deſuper.p̄s.137.Et alta a lōge cognoſcit.
Et ī eo.138 Tu cognouiſti ſeſſionē meā & reſurrectionē me
Inoteſcere. am.p̄s.143.Quid eſt homo quia īnotuiſti ei.pro quo bea
Agnoſcere. tus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Quid
eſt homo quia agnoſcis eum.prouer.12.nouit iuſtus iumē
torum ſuorum animas.Canti.6.neſciui: anima mea cōtur
bauit me.Eſa.7.vt ſciat reprobare malum & eligere bonū.
Et in eode m.19.Et cognoſcent egyptii dn̄m.Et in eo.50.
vt ſciam ſuſtentare eum qui laſſus eſt verbo . Et in eo=
dem.53.Et ſcientem infirmitatem.Et in eodem.58. Et ſci
re vias meas volūt.Hiere.2.Scito & vide.& in eo.9.In hoc
glorietur qui gloriatur:ſcire & noſſe me.Et in eo.31. Poſt=
q̄ oſtendiſti mihi percuſſi femur meum . pro quo hebrei
legunt.Et poſtquam notus factus ſum.ſcilicet mihi :percuſ
ſi femur meum. Ezech.2.et ſcient quia propheta fuerit in
medio eorum. Oſee.2. & ſcies quia ego dn̄s. & in eodem.
13.ego cognoui te in deſerto.Zach.14.& erit dies vna que
nota eſt domino.& aliquando ſcribitur ſine iod. vt in ali=
quibus locis predictis.Et quando eſt verbum paſſiuum pri
me coniugationis:tunc in preterito indicatiui ſcribitur cū
nun & vau in principio loco iod:& dicitur נודע nodaaa.vt נודע
Exo.6.& nomen meum adonai non indicaui eis.pro quo
hebrei legunt.& nomine meo adonai non ſum factus no
tus eis:ſiue non ſum cognitus eis.Deut.21 . & ignorabitur cognoſci.
cedis reus.ideſt non eſt cognitus.Iudi.16.& non eſt cogni
tum in quo eſſet fortitudo eius.1.Reg.22.& audiuit ſaul ꝙ
apparuiſſet dauid.ideſt ꝙ eſſet notus vel manifeſtus . Ps. Eſſe noti.
75.Notus in iudea deus.Eſa.19.Et cognoſcetur dominus
ab egypto.Et quando eſt verbum tertie coniugationis tūc
ſcribitur cum he & vau in principio.vt Exo.33. Et non in
dicas mihi quem miſſurus ſis mecum . pro quo hebrei le=
gunt.Et nō facis me ſcire quem miſſurus ſis mecum. ideſt
non manifeſtaſti mihi vel non indicaſti mihi : ſicut eſt in
littera noſtra.Leuit.4.Et poſtea intellexerit peccatum ſu
um.pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit pecca
tum ſuū. Et in eo.Et cognouerit peccatum ſuum.pro quo
hebrei legunt.Et cognitum fuerit ſiue notum fuerit pecca
tum.Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.p̄s.24 . Et teſta
mentum ipſius vt manifeſtetur illis.pro quo hebrei legūt.
vt ſcire faceret illos.p̄s.89. Sic notum fac.p̄s.97 . notum
fecit dominus ſalutare ſuum.p̄s.104.Annunciate inter gē
tes opera eius.ideſt nota facite inter gentes opera eius.E=
zech.16.notas fac ieruſalem abominationes ſuas. Et quan Notū face re.
do eſt verbum quarte coniugationis ſcribitur cum he &
tau in principio.vt Gen̄.45.Et nullus intereſſet alienus a
gnitioni mutue.ideſt quando agnitus ſiue notus factus eſt
a fratribus.Nu.12.In viſione apparebo ei.pro quo hebrei
legunt.In viſione notus factus ero ei.Significat etiam ſu=
pradicta dictio ידע Iadaa.cognoſcere carnaliter. vt Gen̄. ידע
4. Adam vero cognouit vxorem ſuam . Et in eodem . Et cognoſcere carnaliter
cognouit cain vxorem ſuam . Et in eodem. 38 . Attamen
vltra non cognouit eam.Nu.31. Et mulieres que nouerūt
viros in coitu.Et in eodem . Et omnes feminas virgines
reſeruate.Pro quo hebrei legunt . Et omnes paruulas fe=
minas que non nouerunt virum in coitu :reſeruate. 3 .Re
gum.1.Et rex non cognouit eam.Ponitur etiam pro ſenti
re.vt Gen̄.19.Et ille non ſenſit.& in eodem.& nec quidem Sentire.
tunc ſenſit.Prouer.23.Traxerunt me & ego non ſenſi.po=
nitur etiam pro liberare.vt Exo.2 . Et reſpexit dominus
filios iſrael & liberauit eos . poteſt etiam reduci ad pri= Liberare.
mum ſignificatum . Nam ſcire dei eſt miſereri vel libera=
re.Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi.
8.Et contriuit cum eis atq̄ comminuit viros ſochoth . Et Conterere Cōminuere
ſecundum hanc ſignificationem exponunt aliqui hebrei
illud quod habetur.Prouerb.10.Qui autem deprauat vi=
as ſuas manifeſtus erit.Pro quo ipſi legunt.Qui autem de
prauat vias ſuas conteretur vel comminuetur. Et in eodē.
14.Et indoctos quoq̄ erudiet.pro quo ipſi legunt. Et in=
ter ſtultos ſiue indoctos conteretur . Poteſt etiam legi ſic.
Et inter indoctos notus ſiue manifeſtus erit. Et tunc erit
idem ſenſus cum littera noſtra. Ezech. 19 . Didicit vidu=
as facere.Pro quo ipſi legunt.Et confregit vel contriuit vi

Digitized by Google

duas eius. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Inde
דֵּעָה דֵּעָה Deaa. ideſt ſcientia vel cognitio. Et eſt communis
Scientia. generis. vt Ps. 72. Et ſi eſt ſcientia in excelſo. Eſaie.
11. Quia repleta eſt terra ſcientia domini. Hiere. 3. Et pa-
ſcent vos ſcientia & doctrina. Et aliqñ ſcribitur ſine he. vt
Iob. 36. Repetam ſcientiam meam a principio. & commu-
דַּעַת niter ſcribitur cũ tau in fine & dr̃ דַּעַת Daath. vt Geñ. 2. Li
ſcientia. gnũq; ſcientie boni & mali. Exo. 31. Et impleui eũ ſpiritu
dei: ſapientia & intelligentia & ſcientia. Iob. 33. Scientiam
labia mea purã loquentur. & in eo. 38. Quis eſt iſte inuol-
uẽs ſententias ſermonibus imperitis. pro quo hebrei legũt
Quis eſt iſte qui obſcurat. i. celat conſilium ſermõibus abſ-
q; ſcientia. & in eo. 42. Quis eſt iſte qui celat conſiliũ abſ-
q; ſcientia. Ps. 18. Et nox nocti indicat ſcientiam. Ps. 138.
Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me. Prouer. 1. Adoleſcen-
ti ſcientia & intellectus. Et in eo. 2. Et ſcientia anime tue
Doctrina. placuerit. Et in eo. 8. Doctrinam magis q̃ aurum eligite.
Vbi ponitur pro doctrina. Dañ. 12. Et multiplex erit ſcien
דֵּעוֹת tia. & in plu. דֵּעוֹת Deooth ſecundum terminationem femi
ninorum ſiue דֵּעִים Deim ſcd̃m terminationem maſculino
Scientie. rũ. vt. 1. Reg. 2. Quia deus ſcientiarũ dñs eſt. Iob. 36. Et p-
fecta ſcientia probabitur tibi. pro quo hebrei legunt. Et p-
fecte ſcientie tecũ. ſ. ſunt. Et in eo. Magnas & perfectas ſci-
מַדָּע entias. Inde מַדָּע Madaa. ideſt ſcientia vel diſciplia. vt Dañ.
Diſciplina ſcientia. 1. Et doctos diſciplina. & in eo. pueris autem his dedit de-
Cogitatio. us ſcientiam. Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccl's. 10.
מַנְדְּעָא In cogitatione tua regi nõ detrahas. & inde מַנְדְּעָא Man
ſcientia. dea: q in lingua chaldaica ſignificat ſcientiam. Dañ. 2. Et
מוֹדָע ſcientiam intelligentibus diſciplinam. & inde מוֹדָע Modaa
Cõſanguineus. ideſt notus ſiue cõſanguineus. propinquus. vt Ruth. 2. erat
propiqu9. autem viro abimelech conſanguineus. Et in eo. 3. Propin-
Amica. quus noſter eſt. Ponitur etiam p amico. vt puer. 7. Et pru
מְיֻדָּע dentiam voca amicam tuam. & inde מְיֻדָּע Meiudaa. ideſt,
Notus. notus. vt. 4. Reg. 10. Et notos & ſacerdotes. Iob. 19. Et qui
me nouerant obliti ſunt mei. Ps. 54. Dux meus & notus
מַדּוּעַ meus. Et ſecundum aliquos inde deriuatur מַדּוּעַ Madũaa.
Cur. Que eſt dictio interrogatiua. ideſt. quare. cur. vt Num. 16.
Cur eleuamini ſuper populum domini. De quo vide infra
יִדְּעֹנִי in littera mem. Inde יִדְּעֹנִי Ideoni. i. diuinus ſiue hariol9.
Hariolus. Diuinus. aut magus. vt Leuit. 19. Neq; ab hariolis aliquid ſciſcitemi
ni. Deut. 18. Neq; phytones conſulat neq; diuinos. Eſa. 8.
Querite a phytonibus & diuinis: qui ſtridunt incantationi
bus ſuis.

יְהַב יְהַב Iahab. dare. afferre. tradere. Eſdre. 5. Tradidit eos ĩ ma
Tradere. nus nabuchodonoſor regis aſſyriorum. Dañ. 2. Dat ſa
Dare. pientiam ſapientibus. Et in eo. Imperium & gloriã dedit
tibi. Et in eodem. Et munera multa & magna dedit ei. Et
in predictis locis ſcribitur in lingua chaldaica cum iod in
prĩcipio. In hebreo vero ſcribitur ſine iod Geñ. 30. Da mi
hi liberos. Ruth. 3. Expande inquit pallium tuum. pro quo
Afferre hebrei legunt. Da ſiue affer pallium tuum. Ps. 28. Afferte
domino filii dei: afferte domino filios arietum: afferte do
mino gloriam & honorem. Prouer. 30. Dicentes affer affer
Oſee. 4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores ei9.
הָבָה & inde הָבָה Haba. Quod eſt aduerbiũ exhortandi vel inui
tandi ad aliquid operandum. ideſt eia. age. agite. Beatus
Venite hieronymus tranſtulit. venite. Geñ. 11. Venite faciamus la-
teres. Et in eo. Venite igitur deſcendamus & confundam9
ibi linguã eorũ. Exo. 1. venite ſapienter opprimamus eum
Scribitur etiam ſingulariter. pro quo btũs hieronym9 trã
Dimittere ſtulit. Dimitte. vt Geñ. 38. Ingrediensq; ad eã ait: dimitte
יְהָב me. Item יְהָב Iehab. i. cura. vt Ps. 54. Iacta ſuper dominũ
Cura. Onus. curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tu-
um. Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri charitas.
tatem tranſtulit. Proiice ſuper dominum charitatem tuã.
Et ſecundum hanc ſignificationem deriuatur a dictione
אַהֲבָה Ahaba: que ſignificat charitatem vel dilectionem.

יְהָךְ Iehach: in lingua chaldaica ſignificat referre. ſiue ire. a Referre.
ut ambulare. Eſd. 5. vt res ad dariũ referatur. & in eo. יְהָךְ
6. Et referantur in templũ in hieruſalẽ. & in eo. 7. Cuicun
q; placuerit in regno meo de populo iſrael & de ſacerdoti-
bus eius & leuitis ire in ieruſalem tecum: vadat. Ire.

יַהֲלֹם Iahalom. hyaſpis lapis precioſus. vt Exo. 28. In ſe- יַהֲלֹם
cundo carbunculus ſaphyrus & hyaſpis. hebrei tñ di Hyaſpis.
cũt q ſignãt adamãtẽ. De quo vide ſupra ĩ dictiõe הֲלֹם halõ

יָהִיר Iahir. Arrogans. temerarius. ſuperbus. Prouer. 21. ſup
bus & arrogans vocatur indoctus. Abach. 2. Sic erit vir יָהִיר
ſuperbus: & non decorabitur. ſuperbus.

יוֹם Iom. Dies. tempus. & accipitur aliquando pro die arti יוֹם
ficiali. i. pro tempore quo ſol lucet ſuper noſtrũ horizõ Dies.
tem. vt Geñ. 1. & appellauit lucem diem: & tenebras noctẽ.
& in eo. 8. & nox & dies non requieſcent. i. non ceſſabunt.
Et in eodem. 31. Die noctuq; eſtu vrgebar & gelu. Nu. 11.
Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cõ
gregauit coturnicũ multitudinẽ. & ſimiliter in pluribus a-
liis locis. Accipitur ẽt aliquando pro die naturali viginti-
quattuor horarũ. vt Geñ. 1. & factum eſt veſpere & mane di
es vnus. & ſimiliter in ſequentibus in eo. capi. Exo. 2. Me-
mento vt diem ſabbati ſanctifices. Leuit. 23. Dies primus ce
leberrimus. 4. Reg. 7. Hec enim dies boni nũcii eſt. Ps. 60
vt reddã vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur litte-
ra mem & dicitur יוֹמָם Iomam. vt Exo. 13. Per diem in colũ יוֹמָם
na nubis: & per noctẽ in colũna ignis. Et in eo. Nunq̃ de- Dies.
fuit colũna nubis per diẽ. Iob. 5. Per diem incurrunt tene
bras. Ps. 1. & in lege eius meditabitur die ac nocte. Ps. 12. do
lorem in corde meo per diẽ. Ps. 21. Clamabo per diẽ & nõ
exaudies. p̃s. 41. in die mandauit dominus miam ſuam. &
in plu. יָמִים Iamim ſiue יְמֵי Ieme. vt Geñ. 29. Et videban- יָמִים
tur illi pauci dies. & in eo. 41. poſt duos ãnos vidit pharao
ſomniũ. pro quo he. le. poſt duos annos dierũ. i. poſt duos Dies.
annos cõpletos: ſicut exponũt hebrei. & ĩ eo. 47. quot ſũt
dies annorũ vite tue. Et in eo. dies peregrinatiõis vite mee
Leuit. 15. Et immũdus erit ſeptẽ diebus. Et in eo. Mulier q̃
patitur multis diebus. Nu. 11. Sed vſq; ad menſem dierum.
Deut. 6. Vt prolõgentur dies tui. Iob. 38. Nunquid poſt or
tũ tuũ precepiſti diluculo. pro quo heb. legunt. Nunquid a
diebus tuis precepiſti diluculo. ideſt a die qua ortus es. ſcri
bitur etiam in plurali יוֹמַיִם Iomaim. triſyllabum. & accipi יוֹמַיִם
tur pro duobus diebus tantum ſiue pro biduo. vt Exo. 21. Dies duo biduu3
Si autem vno die vel duobus ſuperuixerit. Num. 9. Si vero
biduo aut vno menſe. Et in eodem. 11. Non vno die vel duo
bus. Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. ſecundum terminatio- יְמוֹת
tionem pluralem femininorum. vt Deut. 32. Memento di- Dies
erum antiquorum. Ps. 89. Pro diebus quibus nos humilia
ſti. Et aliquando ſcribitur cum nun in fine loco mem. vt
Dañ. 12. Et ſtabis in ſorte tua in fine dierum. ponitur etiã.
יָמִים Iamim pro anno: ſecundum hebreos. ſcilicet quando יָמִים
ponitur abſolute ſine determinatione numeri. Leuit. 25. Annus
Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur an-
nus. Et ſubditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. i-
deſt vno anno erit redemptio eius. Geñ. 24. Maneat puel
la ſaltem decem dies apud nos. pro quo hebrei legunt. Ma
neat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei q
per dies intelligitur annus: & per decem intelliguntur de-
cem menſes. vt ſit ſenſus. Maneat puella apud nos annum
aut decem menſes. Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera

Digitized by Google

noſtra.& eſt magis congruum. Exo. 13. Cuſtodies huiuſce modi cultũ ſtatuto tẽpore a diebus in dies. i. ab anno in annum. Nu. 9. Aut vno menſe vel longiori tempore. vbi pro
יָמִים longiori tempore ponitur יָמִים Iamim. & dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno. 1. Reg. 1. Et aſcẽdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus. pro quo in hebreo habetur. Et aſcendebat vir ille de ciuitate ſua a diebus in dies. Qđ
Annus. hebrei exponunt de anno in annũ: et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eo. 27. Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorũ quattuor menſiũ. Pro quo he. le. Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorum dies & quattuor menſes. & p dies intelligitur annus ſecundũ hebreos. Poteſt etiam intelligi ꝙ habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menſes. Tamen infra: capitulo. 29. Dixit rex achis de dauid: & eſt apud me multis diebus vel annis. Et poteſt exponi ſic. Quod in ipſis diebus quibus habitauit apud eũ probauit eũ eſſe fideliſſimũ ac ſi habitaſſet apud eũ multis annis. ponitur etiam pro tempore: tam in ſingulari ꝙ̃ in plu. Geñ.
Tempus. 30. Egreſſus aũt ruben tempore meſſis triticee. Exo. 32. In die vltionis viſitabo & hoc peccatũ eorũ. i. tpe vltionis. Leuit. 15. Quaſi ſit in tpe menſtruo. Nu. 3. Ex quo percuſſi primogenitos in terra egypti. Pro quo hebrei legunt. In die. i. in tempore quo percuſſi primogenitos in terra egypti. Deut. 31. Et iraſcetur furor meus cõtra eos in die illo. i. in tempore illo. 1. Paralip. 11. Et interfecit leonẽ in media ciſterna in tpe niuis. Scribitur ẽt cũ he vel caph in prin
הַיּוֹם cipio & dicitur הַיּוֹם Haiom ſiue כַּיּוֹם Chaiom. i. hodie ſiue
Hodie. tẽpus preſens. vt Geñ. 21. Et ego nõ audiui pter hodie. Et in eo. 22. Vnde vſq͂ hodie dicitur. Et in eo. 25. Vende mihi primogenita tua. Pro quo he. le. Vende mihi hodie primogenita tua. Et in eo. Iura ergo mihi. Pro quo hebrei legunt. Iura mihi hodie. Exo. 13. Hodie egredimini. 1. Reg. 9. Hodie enim venit in ciuitatẽ. ps. 2. Ego hodie genui te. Ps. 94. Hodie ſi vocem eius audieritis. Et aliqñ ſcribitur
כְּהַיּוֹם cũ caph & he in principio. & dr̃ כְּהַיּוֹם Chehaiom. i. hodie
Quadam die. ſiue quadam die. vt Geñ. 39. Accidit aũt quadã die vt itraret ioſeph domũ. 1. Reg. 2. Incẽdatur primũ iuxta morem
Hodie. hodie adeps. Et in eo. 9. Hodie enim inuenietis eũ. Et qñ
יוֹם predicta dictio duplicatur & dicitur יוֹם יוֹם Iom iom tunc
יוֹם ſigñat per ſingulos dies. ſiue de die in diẽ. aut quottidie. vt
p ſingulos dies. Geñ. 39. Huiuſcemodi verbis per ſingulos dies loquebatur. Eſa. 58. Me etenim de die in diem querunt. Et in lĩgua
יוֹמָא chaldaica dr̃ יוֹמָא Ioma. i. dies. & i pl̃. יוֹמַיָּא Iomaia ſiue יוֹמִין
יוֹמַיָּא Iomin. i. dies uel tempora. Dañ. 2. que ventura ſunt in no
יוֹמִין uiſſimis temporibus. Et in eodem. 4. igitur poſt finem
Tempora. Dies. dierum.

יוֹן יוֹן Ion. colũba. Et declinatur in ſingulari cũ he in fine ſicut noĩa feminina: & accipitur tam pro maſculo ꝙ̃ pro fe
Columba. Columbe. mina. & in plu. יוֹנִים Ionim. ſecundũ terminationẽ maſculinorũ. vt Geñ. 8. Emiſit quoq͂ colũbam. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum. Ps. 67. Penne columbe deargentate. Canti. 1. Oculi tui colũbarum. Et in eodem. 2. Colũba mea in foraminibus petre. Et in eo. 5. Oculi ei9 ſicut colũbe ſuper riuulos aquarũ. Et in eo. 6. Vna eſt colũba mea. Eſa. 59. Quaſi colũbe meditãtes gememus. Et in eo. 60. Et quaſi colũbe ad feneſtras ſuas. Hiere. 25. A facie ire colũbe. Et in eo. 50. A facie gladii colũbe. Et in duobus locis predictis poteſt legi pro colũba deuaſtantis vel de populantis. De quo vide infra in dictione יָנָה Iana. Ezech. 7.
יָוֵן Quaſi columbe conualliũ. Item יָוֵן Iauan. cenum ſiue li
Cenum. Limus. mus. Ps. 40. Et de luto fecis. Pro quo btũs hieronymus ĩ pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. & de luto ceni. Ps. 68. Infi
xus ſum in limo profundi. Item יָוָן Iauan. i. grecia. Eſa. 66. יָוָן
In italiam & greciã ad inſulas longe. Zach. 9. Et ſuſcitabo Grecia.
filios tuos ſion ſup filios tuos Grecia. Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſup Geneſim. Iauã Significat populos grecos qui iones appellantur: vnde & mare ionium dicitur. hec Hieronymus.

יָזַם Iazam. cogitare. vt Geñ. 11. Nec deſiſtent a cogitationi bus ſuis. Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabi יָזַם
tur ſiue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt Cogitare.
facere. Et de hoc vide ſupra in dictione זָמַם Zamam.

יָזַן Iazan. armare. & inde מְיֻזָּנִים Meiuzanim. ideſt arma יָזַן
ti ſecundum hebreos. Beatus Hieronymus tranſtulit A מְיֻזָּנִים
matores. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii fa Amatores
cti ſunt. & dicunt aliqui ꝙ deriuatur a זוּן Zon quod ſignifi
cat nutrire quaſi diceret: equi ſaginati. זוּן

יָזַע Iazaa. Sudor. Ezech. 44. Et non accingetur in ſudo
re. Scribitur etiam ſine iod in principio & dicitur זֵעָה יָזַע
Ziaa cum he in fine. & quando poſt ſe regit genitiuum mu Sudor. זֵעָה
tat he in tau & dicitur זֵעַת Zeaath. Geñ. 3. In ſudore vultus זֵעַת
tui veſceris pane tuo. Sudor.

יָחַד Iachad. vnire. vnicum facere. vt Ps. 85. Letetur cor יָחַד
meum vt timeat nomen tuum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Vnicum facor meum vt timeat nomen tuum. & aliquan Vnicũ facere.
do ſcribitur ſine iod. vt Geñ. 49. Et in cetu eorum non ſit gloria mea. Pro quo hebrei legunt. Et in cetu eorum non vniatur. ideſt non conueniat gloria mea. Et de hoc vide ſu
pra in dictione חָדָה Chada. & inde יָחִיד Iachid. ideſt vni יָחִיד
cus. vnigenitus. vt Geñ. 22. Tolle filium tuum vnigenitũ. Vnigenit9
Ps. 24. Quia vnicus & pauper ſum ego. Prouer. 4. Tenel Vnicus.
lus & vnigenitus coram matre mea. Hiere. 6. Luctum vni
geniti fac tibi. Et in genere feminino יְחִידָה Iechida. vt Iu יְחִידָה
di. 11. Occurrit ei vnigẽita filia ſua. Ps. 21. Et de manu canis Vnigenita
vnicam meam. ps. 34. A leonibus vnicam meam. Et inde Vnica.
יַחַד Iachad. ideſt ſimul. in vnum. pariter. Iob. 19. Simul ve יַחַד
nerunt latrones eius. Et in eodem. 38. Cum me laudarent Simul.
ſimul aſtra matutina. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 48. Simul in vnum diues & pauper. Et aliquan In vnum.
do ſcribitur cũ vau in fine & dicitur. יַחְדָּו Iachdau. vt Geñ.
13. Vt habitarent ſimul. Et in eodem. Et nequibant habita יַחְדָּו
re communiter. ideſt pariter. Et in eodem. 22. Cumq͂ duo Simul. Pariter.
pergerent ſimul. Deut. 22. Non arabis in boue ſimul & aſino. Et in eodem. 25. Quando habitauerint fratres ſimul. Ps. 47. Conuenerunt in vnum. Ps. 54. Qui ſimul mecũ In vnum.
dulces capiebas cibos. Hiere. 31. Iuuenes & ſenes ſimul. & aliquando ſcribitur cum iod & vau in fine. vt Hiere. 46. Et ambo pariter conciderunt. Et in eodem. Verſi ſunt & fugerunt ſimul. Et in eodem. 49. Sacerdotes eius & principes eius ſimul.

יָחַל Iachal. Expectare. ſperare. preſtolari. Geñ. 8. Expecta יָחַל
uit nihilominus ſeptem diebus aliis. Iob. 14. Cunctis Expectare.
diebus quibus nunc milito: expecto. Et in eo. 29. Expectabant me ſicut pluuiam. ps. 32. Quemadmodum ſperaui Sperare.
mus in te. Ps. 118. In quo mihi ſpem dediſti. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quem me ſperare feciſti. Ps. 130. Speret iſrael in domino. Ezech. 13. Et perſeuerauerunt confirmare ſermonẽ. Pro quo hebrei legunt. Et ſperauerunt confirmare ſermo
nem. & Michee. 5. Et non preſtolabitur filios hominum. preſtolari.
Et in voce paſſiua prime coniugationis ſcribitur cum nun & vau in principio loco iod. Ezech. 19. Que cum vidiſſet quoniam infirmata eſt & periit expectatio eius. Pro quo hebrei legunt. Et vidit quod cum expectaretur:

Digitized by Google

periit expectatio eius. ideſt cum eſſet in expectatione: periit expectatio eius. Poteſt etiam deriuari a dictione ſupra dicta חָלָה Chala. que ſignat infirmari: ſicut eſt in lra nra. & qn̄ eſt verbū tertie cōiugatiōis: tunc ſcribitur cū he & vau ī principio loco iod. vt Iob. 32. Expectaui enim ſermões veſtros. Et in eo. Qm̄ igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps. 129. Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit aīa mea ī dn̄o. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Suſtinuit anima mea & verbū eius expectaui. & in prima perſona futuri temporis dicitur אֹחִילָה Ochila. pro quo btūs hieronymus tranſtulit Aggrediar. vt. 2. Reg. 18. Non ſicut tu vis: ſed aggrediar eū coram te. Hebrei tamen legunt. Nō ſic expectabo corā te. i. nō expectabo vt tu percutias eū. ſed ego ipſe aggrediar eū corā te. in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere. 4. Vētrē meū doleo. De quo vide ſupra in dictione חיל Chul. Quia poteſt etiam deriuari ab eadē dictione. & inde תוֹחֶלֶת Thocheleth. i. expectatio ſiue ſpes. vt Iob. 40. Ecce ſpes ei9 fruſtrabitur. Prouer. 13. Spes que differtur affligit animam.

אֹחִילָה Aggrediar

תּוֹחֶלֶת Spes.

יָחַם Calefieri. Concipere.

יחם Iacham. calefacere. calefieri. cōcipere. vt Eccſs. 2. vn9 quō calefiet. & ponitur tranſlatiue ꝑ concipere. Geñ. 30. Et in cōſpectu earū conciperent. Et in eo. Factumqꝫ eſt vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas. Et in eodē Igitur qn̄ primo tpe aſcendebantur oues. i. concipiebant. Et in eo. Vt in earū cōtemplatione cōciperēt. beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aūt loco vbi ſcriptū eſt: vt cōciperent in virgis: in hebreo habetur. Leiahamena. vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non poſſum. Leiachamena enim ꝓprie dicitur extremus in coitu calor quo corpus oē cōcutitur & patranti voluptati vicinus eſt finis. Hec hieronymus. Ps. 50. Et in peccatis concepit me mater mea. Eſa. 57. Qui cōſolamini in diis. ꝑ quo he. le. Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis. Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra. Nam poteſt deriuari a dictione נחם Nacham. que ſignificat conſolari: ſicut infra dicetur. vide ēt de hoc ſupra in dictione חָמַם Chamam. Inde חֵמָה chema. ſiue חֲמַת Chamath. i. ira. furor. indignatio. vt Deut. 29 Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore. Eſter. 7. Et regis ira quieuit. Iob. 6. Quarū indignatio ebibit ſpūm meum. Et in eo. 21. Et de furore oīpotētis bibet. Ps. 6. Neqꝫ in ira tua corripias me. Ps. 36. Et derelinque furorem. p̄s. 57. furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis. p̄s. 75. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia ira hominis confitebitur tibi: reliquiis ire accingeris. p̄s. 89. Et in furore tuo turbati ſunt. Prouer. 16. Indignatio regis nūcii mortis. Eſa. 27. Indignatio nō eſt mihi. Et in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine loco he. Dañ. 3. tunc nabuchodonoſor ī furore & ira. Ponitur ēt חֵמַת Chamath pro felle vel pro veneno. vt Deut. 32. Fel draconum vinum eorum. Ps. 139. Venenum aſpidum ſub labiis eorū. Abach. 2. Mittens fel ſuū. De quo vide etiā ſupra in dictione חֵמַת Chamath. Ponitur ēt חֶמְאָה Chema pro butyro vt Iob. 29 quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dictione חֶמְא Chema cum aleph in fine.

Calefacere

נָחַם

חֵמָה Ira. indignato Furor.

Furor. חֵמַת Fel. Venenum

חֶמָה Butyrum.

יַחְמוּר Bubalus.

יחמור Iachmur. bubalus. Deut. 14. Ceruum & capream & bubalum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat quoddā genus ceruorum.

יָחַשׂ Cognatio.

יחש Iachas. Genealogia. proſapia. cognatio. aut dinumerare. vel deſcribere. ſ. per cognationes & genealogias vt. 1. Paralipo. 4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtributio. Pro quo hebrei legunt. Hec eſt habitatio eorum & cognationes vel genealogie eorum. Et in eo. 5. Et non eſt ille reputatus in primogenitum. ideſt non eſt deſcriptus in primogenitum ſecundum genealogiam ſuam. Et in eodē. 9. Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt. Et in eodem. Et deſcripti in villis propriis. 2. Paralip. 12. Et diligenter expoſita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre. 2. Hi queſierunt ſcripturam genealogie ſue. Et in eodem. 8. Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorum. Nee. 7. Vt recenſerem eos. ideſt deſcriberem ſecundum ſuas genealogias. Et in eodem. Et inueni librum cenſus eorum. i. deſcriptionis genealogie eorum.

Deſcribere per genealogias.

Dinumerare. ſ. per cognationes.

Genealogia.

יָחֵף Diſcalciatus.

יחף Iacheph. Diſcalciatus. vt Eſa. 20. Vadens nudus & diſcalciatus. Et in eodem. Nudam & diſcalciatam. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. ideſt ne ſit diſcalciatus.

יָחַר Morari.

יחר Iachar. morari. moram facere. 2. Reg. 20. Et moratus eſt extra placitum quod ei conſtituerat rex. De quo vide ſupra in dictione אָחַר Achar

יָטַב Bene eſſe. Bene vti. Bn̄ facere.

יטב Iatab. bonū eſſe. benefacere. placere. exhilarare. perſeuerare. cōponere. ornare. & iungitur cū quacūqꝫ actione que bene vel perfecte ſit acta. Geñ. 12. Vt bene ſit mihi pro te. Et in eodem. Abraam vero bene vſi ſunt propter illam. Exo. 1. Bene ergo fecit deus obſtetricibus. Leuit. 5. vt vel male quid faceret vel bene. Deut. 5. Bene omnia ſunt locuti. Et in eodem. 8. Et ad extremum miſertus eſt tui. i. bene fecit tibi. Et in eodem. 12. Vt ſit bene tibi & filiis tuis poſt te. Iob. 24. Et vidue bene non fecit. Ps. 32. Beneplacite ei in vociferatione. p̄s. 35. Noluit intelligere vt bene ageret. Ps. 48. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Ps. 124. Bene fac domine bonis. Prouer. 30. Tria ſūt que bene gradiuntur & quartum incedit feliciter. Pro quo hebrei legūt. Et quattuor bene incedentes. Eſa. 1. Diſcite benefacere. & in eodem. 23. Bene cane: frequenta canticum. Et in eodem 41. Bene quoqꝫ an male ſi poteſtis facite. Hiere. 1. Bene viſti. Et in eodem. 2. Quid niteris bonam oſtendere viam tuam. Et in eodem. 4. Bene autem facere neſcierunt. Et in eodem. 7. Bonas facite vias veſtras. Et in eodē. Quoniā ſi bene direxeritis vias veſtras. Et in eodem. vt bene ſit vobis. Et in eodem. 10. Quia nec male poſſunt facere nec bene. Et in eodem. 13. Et vos poteſtis bene facere. Et in eodē. 32. Non deſinam eis bene facere. Ezech. 36. Boniſqꝫ donabo maioribus quam habuiſtis ab initio. Mich. 2. Nonne verba mea bona ſunt. Item ſignificat placere. vt Geñ. 34. Placuit oblatio eorum. Et in eodem. 41. Placuit pharaoni conſilium. Leuit. 10. Aut placere domino ī cerimoniis mēte lugubri. Et in eodem. Quod cum audiſſet moyſes recepit ſatiſſactionē. Pro quo hebrei legunt. Et audiuit moyſes & placuit in oculis eius. Ioſ. 22. Placuitqꝫ ſermo cūctis audientibus. 1. Reg. 29. Sed ſatrapis non places. 2. Reg. 3. Et placuerunt eis cūcta que fecit rex. Nee. 2. Et ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam. Eſter. 2. Placuit ſermo regi. Et in eodem. Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu illius. Ps. 68. Et placebit domio ſuper vitulum nouellum. Item ſignificat exhilarare ſiue letari. vt Iudi. 19. Paritérqꝫ letemur. Et in eodem. Et duc letum diem. pro quo hebrei legunt. Et exhilara cor tuum. Et in eodem. Illis epulantibus & poſt laborem itineris reficientibus corpora. pro quo hebrei legunt. Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regū. 13. Cum temulentus fuerit amnon vino. Pro quo hebrei legunt. Cum hilaris fuerit amnon vino. Eſter. 1. Itaqꝫ die ſeptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero. Item ponitur pro perſeuerare. 1. Reg. 20 Si autem perſeuerauerit patris mei malitia. Mich. 7.

Bn̄ placere Bn̄ agere.

Bene dirigere.

Bonū eē.

Placere

Letari. Exhilarare

Digitized by Google

Malum manuum ſuarum dicunt bonū. Pro quo he. le. Super malū manuū ſuarū ad perſeuerandū. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput ſuum. vide etiam ſupra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Heteb. i. bene. perfecte: aut beneplacitum. omnino. valide. Deut. 9. omnino quoq; in puluerem redigens. Et in eodem. 13. Quere ſolicite & diligenter. ideſt bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene iraſceris tu. Et in eo. Bene iraſcor ego vſq; ad mortem. ideſt omnino ſiue multū iraſcor vſq; ad mortem. Et inde מֵיטַב Metab. i. optimū. Exo. 22. Quidquid optimū habuerit in agro ſuo vel in vinea.

Cōponere. Ornare. הֵיטֵב Omnino. Ualide. Bene. מֵיטַב Optimum

יַיִן Uinum

יַיִן Iain: ſiue יֵין Ien. vinum. vt Geñ. 9. Bibenſq; vinum inebriatus eſt. Et in eodem. 49. Lauabit in vino ſtolā ſuā. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinū ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinū eorum. Et in eo. Et bibebāt vinū libaminū. Ps. 59. Potaſti nos vino cōpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Canti. 1. Quia meliora ſunt vbera tua vino. Et i eo. 8. Dabo tibi poculū ex vino cōdito. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. Et in eodem. 25. Sume calicē vini furoris. Thren. 2. Vbi eſt triticum & vinum. Oſee. 14. Memoriale eius ſicut vinum libani.

יָכַח Increpare Arguere. corripere. Diiudicare preparare. Arguere. נֹכַח contra. תּוֹכֵחָה increpatio correptio.

יָכַח Iachach. Increpare. arguere. corripere. reprehendere. preparare. Geñ. 21. Et increpauit abimelech ꝓpter puteum aque. Et in eodem. 31. Reſpexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus ſit qui poſſit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non eſt qui vtrunq; valeat arguere. & in eo. 13. Verūtamen vias meas in conſpectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis eum qui non eſt equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timēs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoq; per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in ſacrificiis tuis arguam te. ps. 140. Et increpabit me. Prouer. 3. Quē diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere deriſorem ne oderit te: argue ſapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat peſtilens eū qui ſe corripit. Et in eo. 19. Si aūt corripueris ſapientē intelliget ſapientiam. Et in eo. 28. Qui corripit hominē gratiam poſtea inueniet. Hiere. 2. Et auerſio tua increpabit te Mich. 6. Et cum iſrael diiudicabitur. i. arguet eū. Signāt ēt preparare. vt Geñ. 24. Ipſa eſt quam preparaſti ſeruo tuo iſaac. & in eo. Ipſa eſt mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. ſ. qñ eſt verbū paſſiuū prime coniugationis. vt Geñ. 20. Memento te deprehenſā. Pro quo he. le. Et corripiaris ſiue eſto increpata vel reprehenſa. vnde ī littera noſtra fortaſſe debet legi. memento te eſſe reprehenſam. Eſa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel diſputemus. & ſecundū hebreos inde deriuatur נֹכַח Nochach. ideſt contra. e regione Iob. 23. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכֵחָה Tochecha ſiue תּוֹכַחַת Tochachath. i. Increpatio. correptio. aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuiſti hominem. ps. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexiſtis. Et in eodem. & via vite increpatio diſcipline. Et in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior eſt manifeſta correptio: ꝙ amor abſconditus. Oſee. 5. In die correptionis in tribubus iſrael.

יָכֹל Poſſe. Preualere. Ualere. מִיכַל Guſtatum. Riu' vadū

יָכֹל Iachol. poſſe. valere. ꝓualere. Geñ. 19. Nec poſſum in monte ſaluari. & in eo. Quia non potero facere quicꝗ. & in eodem. 32. Qui cum videret ꝙ eum ſuperare non poſſet. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple ſaccos eorum frumento quātum poſſunt capere. & in eodem. 45. Non ſe poterat vltra cohibere ioſeph. Exo. 2. Cumq; iam celare nō poſſet. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris ſuſtentare. Et in eodem. 40. Nec poterat moyſes ingredi tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phaſe. Iob. 4. Sed conceptum ſermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. ps. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduerſus eum. Ps. 39. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Eſa. 47. Quam non poteris expiare. Hiere. 3. Et feciſti mala & potuiſti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos. Inde מִיכַל Michal. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Guſtatum. 2. Reg. 17. Tranſierunt feſtinanter guſtata paululum aqua. ac ſi diceret מַאֲכָל Maachal. cum aleph loco iod quod ſignificat cibum vel deguſtationem. vt ſupra dictū eſt in dictione. אָכַל Achal. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat riuum ſiue vadū aque. vnde in predicto loco ipſi legūt. Tranſierunt riuū ſiue vadum aque. In tranſlatione chaldaica habetur. Tranſierunt iordanem.

יָכַת concidere. cōminuere

יָכַת Iacath. concidere. comminuere. Nu. 14. percutiens eos atq; concidens. Deut. 9. Et in fruſtra comminuēs. & de hoc vide infra in dictione כָּתַת Chathath.

יָלַל Ululare. Iniq; agere. יְלָלָה Ululatus. יְלֵל Uaſta ſolitudo.

יָלַל Ialal. vlulare. exclamare. ſ. pre dolore vel anguſtia. Eſa. 13. Vlulate quia prope eſt dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas. & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus deſcendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniq; agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. ſcilicet illos quos iniq; opprimunt. Et in eodē. 65. & pre contritione ſpiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabūt omnes habitatores terre. Oſee. 7. Sed vlulabant in cubilibus ſuis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus baſan. Reperitur etiam quandoq; ſine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaq; partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulādum. ideſt imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לָלַת Lalath pro לְיַלֶּלֶת Leielalath. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione ſequēti que ſignificat parere. & ꝙ ibi deficit littera daleth: ac ſi diceret לָלֶדֶת Laledeth. i. vicina partui. Sicut eſt in littera nr̄a. Inde יְלָלָה Ielala. ideſt vlulatus ſiue clamor. vt. Eſa. 15. Vſq; ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vſq; ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piſcium: & vlulatus a ſecunda. Zach. 11. Vox vlulatus paſtorum. Scribitur etiam ſine he & dicitur יְלֵל Ielel. & ponitur pro vaſtitate ſolitudinis. vbi auditur ventus quaſi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaſte ſolitudinis.

יָלַד Parere. Parturire.

יָלַד Ialad. parere. pturire. naſci. gignere. generare. vt Geñ. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepiſti & paries filium. & in eodem. 26. Iamq; tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Poſt quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obſtetricabitis hebreas. ideſt quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

Digitized by Google

Leuit.12.Mulier ſi ſuſcepto ſemie peperit maſculum.& in
eodem.Si feminā peperit.1.Reg.2.Donec ſterilis peperit
ſeptē.Iob.15.Et cōcepit dolorem & peperit iniquitatem.
Eſa.23.Non parturiui & non peperi.& in eodem.26.Et pe
perimus ſpiritū ſalutis.& in eo.54.Lauda ſterilis que non
paris.& in eodem.59.Conceperunt laborem & pepererunt
iniquitatem.& in eo.66.Anteq̃ parturiret peperit.& in eo
dem . Aut parietur gens ſimul. & in eodem. Quia par-
turiuit & peperit ſion filios ſuos. Hiere.15. Infirmata eſt
que peperit ſeptē.Soph.2.Priuſq̃ pariat viſio. Item ſigni-
Naſci. ficat naſci.ſ.quando eſt verbum paſſiuum. Geñ. 40. Dies
tertius natalicius pharaonis erat.i.dies in quo natus eſt. &
in eo.46.Filii aūt ioſeph qui nati ſūt in terra egypti. & in
eo.48.Duo ergo filii tui qui nati ſunt tibi.& in eodem. 50
Filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Exo.1. Quidqd
maſculini ſexus natum fuerit.Ioſ.5.Populus aūt qui natus
eſt in deſerto.Iudi.13.Quid debemus facere de puero qui
naſciturus eſt.2.Reg.5.Natiq̃ ſunt dauid & alii filii & filie
& in eodē.Et hec nomina eorum qui nati ſunt in ieruſalem
& in eodē.21.Et erat de origīe harapha.Pro quo he.le.qui
natus erat de harapha.& in eodē. Hi quatuor nati ſunt de
harapha.1.Paralip.3.Porro in ieruſalem nati ſunt ei filii.
Iob.3.Pereat dies in qua natus ſum.& in eo.5.Homo na-
ſcitur ad laborem.& in eo.11.Se liberum natum putat.& in
eodem.15.Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Po-
pulo qui naſcetur.Ps.89.Priuſq̃ montes fierent. Pro quo
beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē
tranſtulit.Anteq̃ mōtes naſcerētur.Eccl's.3. Tempus naſcē
di & tēpus moriēdi.Eſa.9.Paruulus natꝰ eſt nobis.Ezech.
16.Et quādo nata es in die ortus tui.Item ſignificat gigne
Gignere. re ſiue generare.ſ.quando eſt verbum tertie coniugatiōis.
vt Geñ.5.Et genuit filiū ad imaginē & ſimilitudinē ſuā.&
in eodē.Poſtq̃ genuit ſeth.& in eo.Et genuit enos.& in eo
dem.Genuitq̃ filios & filias.& in eo.10.Porro chus genuit
nēbrod. & in eodem. 48. Reliquos autem quos genueris
poſt eos tui erunt.Leuit.18.Que domi vel foris genita eſt.
& Deut.32.Deum qui te genuit dereliquiſti.Iob.28. Quis
genuit ſtillas roris.& in eo.Et gelu de celo quis genuit.Ps.
2.Ego hodie genui te.Prouer.23.Audi patrem tuum qui
genuit te.& in eodem.Qui ſapiētem genuit.Eſa.45. Ve
Generare. qui dicit patri quid generas.& in eo.66.Nunquid ego qui
alios parere facio ipſe non pariā.i.nō generabo.& in eo.Si
ego qui generationem ceteris tribuo.i.qui alios generare
facio.Hiere.16.Sup filios & filias q generantur in loco iſto.
Ezech.18.Quod ſi genuerit filium.Oſee.5.Filios alienos
genuerunt.& in eo.9.Quod ſi genuerint: interficiam amā
tiſſima vteri eorum.Ponitur etiā pro numerare uel recen-
Recenſere ſere per generationes vel cognationes.Nu.1. Recenſentes
p gñatiōes eos per cognationes & domos & familias. Inde יולדה Io-
יולדה leda ſiue יולדת Iole'deth.i.pariens ſiue parturiens. vt Le-
Parturiēs uit.12.Hec eſt lex parturientis.Ps.47.Ibi dolores vt partu
Pariens. rientis.Hiere.31.Pregnans & pariens ſimul. Oſee.13. Do-
ילוד lores parturientis venient ei.& inde ילוד Ielud.i.natus vl
Natus. genitus.vt Iob.14.Homo natus de muliere.& in eodē.25.
Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam p
Infans parulo vel infante.vt.3.Reg.3.Date illi infantem viuum.
לדה & inde לדה Leda.i.partus.vt.4.Reg.19.Et vires non ha-
bet parturiens.pro quo hebrei legunt.Et vis ſiue virtus nō
Partus. eſt ad partum.Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Oſee.
מילדת 9.A partu & ab vtero & a conceptu.& inde מילדת Meiale'
Obſtetrix. deth.i.obſtetrix. vt Geñ.38.In qua obſtetrix ligauit cocci
תולדה num.Exo.1.Dixit aūt rex egypti obſtetricibus hebreorum.
Generatio & inde תולדה Tholada.i.generatio.& ſolum reperitur in

numero plurali.ſ.תולדת Tho'ldoth.i.generatiōes. vt Geñ. תולדת
2.Iſte ſunt generationes celi & terre.& in eodem. Hic eſt li Gñationes
ber generationis Adā.& in eodē.6.He ſunt generationes
Noe.& in eo.25.He ſunt generationes Iſmael.& in eo.36.
Et he ſunt generationes eius.Et quia in predicto loco non
numerantur generationes ipſius Iacob: ſed ea que ei acci-
derunt: ideo dicunt hebrei ꝙ aliquando ponitur predicta
dictio pro rebus que accidunt.Quaſi ea tēpus pariat iuxta
illud Prouer.27.Ne glorieris in craſtinum ignorans quid
ſuperuentura pariet dies.Scribitur etiā cum mem in prin-
cipio loco tau.& dicitur מולדות Moldoth.vt Ezech.16. Ra מולדת
dix tua & generatio tua de terra chanaā.& inde מולדה Mo Gñationes
lada ſiue מולדת Moladath.i. natiuitas. vt Geñ. 24. Et de מולדה
terra natiuitatis mee.& in eodē.52.Reuertere in terrā nati Natiuitas
uitatis tue.Ponitur etiā pro cognatione.vt in eo.12. Egre-
dere de terra tua & de cognatione tua.& inde ולד Valad.i. Cognatio.
generatio.ut Geñ.11.Erat aūt ſarai ſterilis nec habebat fi- ולד
lios.Pro quo hebrei legunt.Non erat ei generatio. & inde Filius.
יליד Ielid.i.natus vel genitus.& iungitur cum dictiōe בית Generatio
Baith: que ſignificat domū.i.natus vel genitus domi. Pro יליד
quo beatus Hieronymus tranſtulit vernaculū. vt Geñ.14.
Numerauit expeditos vernaculos ſuos.& in eodē.17.Tam
vernaculus q̃ emptitius circumcidetur. & in eodē. Tulitq̃ Vernaculꝰ
Abraam iſrael filium ſuum & vernaculos domus ſue. & in
eodē.Tam vernaculi q̃ emptitii & alienigene. & inde ילד ילד
Ieled.i.puer.infans.paruus.Geñ.21.Abiecit puerū ſubter
vnā arborē.& in eo.Non videbo morientē puerum.& in eo. Puer
37.Puer non cōparet.Exo.2.Cernēſq̃ in ea paruulū.& in Paruulus
eo.Que nutrire poſſit infantulū.& in eodē.Et nutriuit pue Infantulꝰ
rum.2.Reg.6.Igitur Michol filie ſaul non eſt natus filius. Filius.
3.Reg.3.Diuidite infantem viuum.Eſa.9. Paruulus natus Infans
eſt nobis.& in plurali ילדים Ieladim ſiue ילדי Ialde.Geñ. ילדים
33.Diuiſitq̃ filios Lie & rachel.& in eodē.Et poſuit vtrāq̃ Filii
ancillā & liberos earum in principio: Liā vero & filios eius Liberi
in ſecūdo loco.& in eodē.Paruuli ſunt quos donauit mihi
deus.Exo.21.Et abortiuum quidē fecerit. Pro quo hebrei Paruuli
legunt.Et egreſſi fuerint paruuli eius.i.fetus eius. & eſt ſen
ſus ſicut in littera noſtra.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerūt
& in eodē.8.Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Poni Pueri.
tur etiam pro fetibus.vt Iob.39.Incuruantur ad fetum.Itē
ponitur pro pullis.vt in eo.38.Quando pulli eius clamant Fetus.
ad deū.& in genere feminino ילדה Ialda.vt Geñ.34. Ac- Pulli.
cipe inquit mihi puellā hanc.& inde ילדות Ialduth.i.ado- ילדה
leſcentia ſiue pueritia.vt Eccl's.11.Letare iuuenis in adole- Puella
ſcentia tua.& in eodē.12.Adoleſcentia enim & voluptas va ילדות
na ſunt. Adoleſcen tia.

ילך Ialach.ire.abire.vadere.ambulare.recedere. pergere. ילך
gradi.egredi.venire.deducere. decurrere. vt Geñ.12.
Egreſſꝰ eſt itaq̃ abraam ſicut preceperat ei dominꝰ.i.abiit Abire
& in eodē.Et iuit cū eo loth.& in eo.30.Egreſſus autem ru Ire.
bē tpe meſſis triticee.& in eo.36.Et abiit in alteram regio Egredi.
nem.Exo.2.Egreſſꝰ eſt poſt hec vir de domo leui.& in eo
dem.4.Abiit moyſes & reuerſus eſt ad iethro ſocerū ſuū.
& in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos.& in eodē. Vadere
Qui perrexit obuiam ei.& in eodem.15. Ambulaueruntq̃ Pergere.
tribus diebus per ſolitudinē.& in eo.34.Obſecro vt gra- Ambulare
diaris nobiſcum.Nu.10.Veni nobiſcum vt benefaciamus Gradi.
tibi.& in eodem.Non vadam tecum.& in eodē.16.Pergēs Venire.
cito ad populum.Deut.31.Abiit itaq̃ moyſes.1.Reg.2. Et
abiit Elcana in ramatha. Eſa.57.Et abiit vagus in via cor-
dis ſui.Hiere.7.Et abierunt in voluptatibus.Threñ.1. Et
abierunt abſq̃ fortitudine.Oſee.11.Poſt dominum ambu-
labunt.Mich.1.Vadam ſpoliatus & nudus.& aliquādo ſcri

Digitized by Google

Egredi. bitur ſine Iod. vt Gen̄. 12. Egredere de terra tua. Exo. 4.
Vadere Vade in pace. & in eodem. Vade & reuertere in egyptum.
Venire. & in eodem. Vade in occurſum moyſi. Nu. 23. Veni mecū
in alterum locum. Iudi. 19. Veni obſecro & declinemus ad
Peruenire vrbem iebuſeorum. & in eodē. Et cum illuc peruenero ma-
nebimus in ea. 2. Paralip. 25. Veni videamus nos mutuo.
Ambulare Eccl's. 2. Vadam & affluā deliciis. Eſa. 2. Et ambulabimꝰ in
ſemitis eius. Eſt etiā verbū exhortandi. vt Gen̄. 37. Melius
Venite. eſt vt venundetur iſmaelitis. pro quo hebrei legunt. Veni-
te & venūdemus eū iſmaelitis. Eſa. 1. Venite & arguite me
dicit dn̄s. & in eodem. 2. Venite & ambulemꝰ in lumine dei
noſtri. Hiere. 18. Venite & cogitemus cōtra hieremiā. & in
eodem. Venite & percutiamus eū in lingua. & qn̄ eſt verbū
tertie coniugationis: tūc ponitur pro adducere vel deduce-
Ducere re aut portare. Exo. 1. Accipe puerum iſtū. i. porta vel duc
puerum iſtum. & in eodem. 14. Et abſtulit illud dominus
flante vento vehementi. pro quo hebrei. le. Et duxit domi-
Deducere. nus mare. Eſa. 42. Et deducā cecos in viam. Thren̄. 3. Me
Adducere minauit & adduxit. Ponitur etiā pro decurrere vel fluere.
Fluere. vt Ezech. 21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel. 3. Et col-
les fluent lacte: & per oēs riuos iuda ibunt aque. i. fluent.

יַלֶּפֶת יַלֶּף ילף, Ialaph. ſcabies ſiue impetigo. & additur tau in fine. &
Scabies dicitur יַלֶּפֶת Ialepeth. vt Leuit. 21. Si iugē ſcabiē ſi im-
petiginem in corpore.

יֶלֶק ילק, Ielec. bruchus. genꝰ locuſte. vt Hiere. 51. Qm̄ replebo
Bruchus. te hominibus q̄ſi brucho. & in eodem. Adducite equū
quaſi bruchū aculeatum. Naum. 3. Bruchus expanſus eſt &
aduolauit.

יָם ים, Iam. mare. vt Gen̄. 1. Et dominamini piſcibus maris. &
Mare in eodem. 14. Que nūc eſt mare ſalis. Exo. 14. Ingreſ-
ſi ſunt filii iſrael per mediū maris. Deut. 11. Vſqꝫ ad mare oc-
cidentale. Iob. 7. Nunquid mare ſum ego. & in eodem. 28
Et mare loquitur non eſt mecum. Ps. 113. Mare vidit & fu-
git. Eſa. 11. Sicut aque maris operientes. Hiere. 5. Qui po-
ſui arenam terminū mari. & in eo. 51. Et deſertum faciā ma-
re eius. Accipitur etiā pro quacunqꝫ cōgregatione aqua-
rum: & etiam pro vaſe grandi in quo aque congregaban-
tur. vt. 3. Reg. 7. Fecit quoqꝫ mare fuſile. & in eo. Mare autē
poſuit ad dexterā partem templi. 4. Reg. 16. Et mare depo-
יַמִּים ſuit de bobus ereis. & in eo. 25. Et mare eneū. & in plurali
Maria. יַמִּים Iamim. i. maria. vt Gen̄. 1. Congregationeſqꝫ aquarū
vocauit maria. Ps. 23. Quia ip̄e ſuper maria fundauit eum.
Et quia mare noſtrum mediterraneum eſt in parte occidē-
tali reſpectu terre promiſſionis vl' reſpectu ieruſalem: ideo
יָם ponitur יָם Iam pro occidente vel parte occidētali. vt Gen̄.
Occidens 13. Ad aquilonem & meridiem ad orientē & occidentem.
& in eo. 28. Et dilataberis ad orientem & occidētem. Exo.
26. Ad occidentalē vero plagam tabernaculi facies ſex ta-
bulas. Nu. 3. Hi poſt tabernaculum metabuntur ad occidē-
tem. Deut. 33. Mare & meridiem poſſidebit. i. occidentē &
meridiem. Ps. 106. A ſolis ortu & occaſu ab aquilone & ma-
ri. Beatus hieronymus ſuper predicto pſalmo ſic ait. Vide-
tur quidem quattuor dixiſſe climata: orietem & occidentē
meridiē & boreā. hoc eſt quattuor climata mundi. Sed non
ita pſalmꝰ cōtinet. Hic em̄ habet A ſolis ortu & occaſu: ecce
duo climata: ab aquilone: hoc eſt a ſeptētrione: ecce tria cli-
mata: & mari: mare vtiqꝫ in occidente eſt. Ergo videte qm̄
occidētem bis nominauit: & meridiem nec ſemel. Et infra
vbicunqꝫ mare auditis ſecundū climata ſemp intelligitur
occidens. a ſitu em̄ ieruſalem mare hoc magnū quod dici-
יֵמִים tur in occidente eſt. hec Hieronymus. Inde יֵמִים Iemim.
Aque ca- pro quo beatus Hieronymus tranſtulit aquas calidas. Gen̄.
lide. 36. Iſte eſt ana qui inuenit aquas calidas in ſolitudine. He-
brei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ponitur pro mulis Muli.
ex equa & aſino generatis. Vnde beatꝰ Hieronymus in he-
braicis queſtionibus ſuper predicto loco ſic ait. Multa & va-
ria apud hebreos de hoc capitulo diſputātur: apud grecos
quippe & noſtros ſuper hoc ſilentiū eſt. Alii putant iamim
maria appellata. Iiſdem em̄ litteris ſcribitur maria quibus
& nunc hic ſermo deſcriptus eſt. Et volunt illum dum pa-
ſcit aſinos patris ſui in deſerto aquarum congregationes re-
periſſe. Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncu-
pentur.: quod. ſ. ſtagnum repererit: cuius rei inuētio in ere-
mo difficilis eſt. Nōnulli putant aquas calidas iuxta punice
lingue viciniam que hebree cōterminis eſt hoc vocabulo ſi-
gnari. Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admiſſos eſſe
ad aſinas: & ipſum per iſtiuſmodi reperiſſe concubitum vt
velociſſimi ex his aſini naſcerentur qui vocantur iemim.
Pleriqꝫ putant ꝙ equarum greges ab aſinis in deſerto ipſe
fecerit primus aſcendi: vt mulorum inde noua contra natu-
ram animalia naſcerentur. hec Hieronymus.

ימין, Iamin. dextera. aut dexter. Auſter ſiue auſtral': aut meri- יָמִין
dies. & ſcribitur cum iod in ſecunda ſyllaba. Gen̄. 13. Si
tu dexteram elegeris. & in eodem. 24. Vt vadam ad dexte- Dextera.
ram ſiue ad ſiniſtram. & in eodē. 48. Et poſuit ephraim ad
dexteram ſuam. & in eo. Qui extendēs manū dexteram po-
ſuit ſuper caput ephraim. & in eodem. Vidēs aūt ioſeph ꝙ
poſuiſſet dexteram manū ſuper caput ephraim. Exo. 15.
Dextera tua dn̄e magnificata eſt. & in eo. 29. Armūqꝫ dex- Dexter.
trum. Nu. 20. Neqꝫ ad dexterā neqꝫ ad ſiniſtram declinabi-
mus. Iudi. 13. In dextro femore. 1. Reg. 11. Vt eruam omniū
veſtrū oculos dextros. Iob. 40. Qd' ſaluare te poſſit dexte-
ra tua. Ps. 15. Qm̄ a dextris eſt mihi. Pro q' hebrei. le. Qm̄
in dextera mea eſt. & in eo. Delectatiōes in dextera tua. Ps.
25. Et dextera eorū repleta eſt muneribus. Ps. 44. Aſtitit
regina a dextris tuis. Pro quo he. le. Aſtitit regina ad dexte-
ram tuam. Ps. 143. Et dextera eorum dextera iniquitatis.
Prouer. 27. Et oleū dextere ſue euacuat. Eſa. 41. Suſcepi te
dextera iuſti mei. Hiere. 22. Si fuerit ieconias filiꝰ Ioachin
regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech. 1. Et facies
leonis a dextris ip̄orum quattuor. Abach. 2. Circundabit te
calix dextere dn̄i. Zach. 2. Oculus eius dexter tenebreſcēs
obſcurabitur. & eſt in hebreo cōmunis generis. Scribitur ēt
יְמָנִי Iemani cum iod in fine. i. dexter in genere maſculio. יְמָנִי
vt. 3. Reg. 7. Cūqꝫ ſtatueret colūnā dexteram. Et in hebreo Dexter.
ſcribitur ibi in genere maſculino: quia colūna in hebreo eſt
generis maſculini. & in genere feminino dicitur יְמָנִית Ie- יְמָנִית
manith cum tau in fine. vt Exo. 29. Sup extremū dextere Dextera.
auricule Aaron. Leuit. 14. Super extremū dextere auricu-
le qui mundādus eſt. Et inde verbū dexterare. ſi latine poſ-
ſet dici. i. declinare ad dexterā ſiue tenere dexteram aut vti Ad dexte-
dextera. Gen̄. 13. Si ad ſiniſtrā ieris ego dexteram tenebo. rā declīare
1. Paralip. 12. Et vtraqꝫ manu fundis ſaxa iacietes. Pro quo Dexteram tenere
hebrei legūt. Vtentes dextera & ſiniſtra in lapidibus. & eſt Dextera vti.
ſenſus ſicut in littera noſtra. Ezech. 21. Exacuere valde ad
dexteram ſiue ad ſiniſtram. Scribitur etiam cum aleph lo-
co iod. vt Eſa. 30. Et nō declietis neqꝫ ad dexteram neqꝫ ad Ad dexte-
ad ſiniſtrā. Et inde beniamin interpretatur filius dextere. rā declīare
Gen̄. 35. Pater uero appellauit eū beniamin. i. filius dexte-
re. & inde יְמִינִי Iemini. i. vir de tribu beniamin. Eſter. 2. De Beniamin filius dex-
ſtirpe iemini. & debet ſcribi cum littera. i. & non cum lr̄a. g. tere. יְמִינִי
ſicut cōmuniter ſcribitur in noſtris codicibus. Ponitur etiā
יָמִין Iamin. pro auſtro: eo quod quando homo reſpicit ad Vir de ſtir
orientem habet ad dexterā auſtrum ſiue meridiem. vt. Ps. pe bēiami. יָמִין
88. Aquilonem & mare tu creaſti. pro quo he. le. Aquilonē Mare.
& meridiē ſiue auſtrum tu creaſti. Et beatus Hieronymus Meridies

Dextrū.i. auſter. in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Aquilonē &
dextrum tu creaſti. Scribitur etiam cum tau in principio &
תימן dicitur תימן Themā.i.auſter ſiue meridies. Exo. 26. Qua-
Meridies. Auſter. rum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Au-
ſtrum. Iob. 9. Et interiora auſtri. & in eodem. 39. Expādet
ימין alas ſuas ad auſtrum. Abach. 3. Deus ab auſtro veniet. Poni-
tur etiam ימין Iamin. pro diebꝰ. ſicut ימים Iamim cū mem
Dies. in fine. vt Dan̄. 12. Et ſtabis in ſorte tua in fine dierum.

ימר ימר Iamar. ſuperbire. Eſa. 61. Et in gloria eorum ſuperbie-
Superbire tis. Tamen aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictiōe
אמר Amir. De qua ſupra dictum eſt in littera aleph: & qđ
ſignificat exaltare. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Et in
Exaltare gloria eorum exaltabimini. in tranſlatione chaldaica habe
Deliciis affluere. tur. & in gloria eorum deliciabimini. i. deliciis affluetis.

ינה ינה Iana. contriſtare. affligere. decipere. depopulari. ſpo-
Cōtriſtare liare. Exo. 22. Aduenam non contriſtabis. Leuit. 25.
Qn̄ vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cōtriſtes
Decipere. Affligere. fratrem tuum. i. ne decipias eum. & in eodem. Nolite affli-
gere cōtribules veſtros. Hiere. 22. & pupillū & viduā nolite
cōtriſtare. Ezech. 18. Et hoīem non contriſtauerit. & in eo
dem. Egenum & pauperem contriſtantem rapientem rapi
nas. & in eodem. 22. Pupillum & viduam contriſtauerunt
Depopulari. apud te. Ponitur ēt pro depopulari vel deuaſtare. vt Ezech.
45. Et non depopulabuntur vltra principes populū meū.
& in eodem. 46. Et nō accipiet princeps de hereditate po-
puli per violentiam & de poſſeſſione eorū. pro quo hebrei
legunt. Et nō accipiet princeps de hereditate populi vt de
Hoſtes populetur vel ſpoliet eos de poſſeſſione ſua. & eſt idem ſen
ſus cum littera noſtra. Eſa. 49. Et cibabo hoſtes tuos carni
bus ſuis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo ſpoliantes te vel
יונה decipientes te carnibus ſuis. Et inde poteſt deriuari dictio
Columba. יונה Iona. i. affligens vel deuaſtans aut depopulans. Hiere.
Affligens vel depopulans. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire
affligentis vel depopulantis. Poteſt etiam ſignificare colū
bam ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictiōe
יון Ion. Et ſimiliter in eodem. 50. A facie gladii columbe.
Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi
pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem
aut depopulantem. Sed magis communiter ſignificat colū
bam ſicut eſt in littera noſtra.

ינח ינח Iamach. ponere. reponere. dimittere. relinquere. requi-
Ponere eſcere facere. Gen. 2. Et poſuit eum in paradiſum volu
ptatis. & in eodem. 39. In argumentum ergo fidei ſue retē-
tum pallium oſtendit marito reuertenti domum. Pro quo
Reponere hebrei legūt. Et repoſuit pallium eius iuxta ſe donec reuer-
teretur maritus eius ſiue dn̄s eius in domū ſuam. Exo. 16.
Quidquid aūt reliquum fuerit reponite vſq; in mane. & in
eodem. Et repone coram dn̄o. & in eodem. Poſuitq; illud
Aaron in tabernaculo reſeruandum. Nu. 17. Quas cum po
ſuiſſet Moyſes coram domino. Deut. 14. Et repones intra
ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet ea in gazophylacio. &
in eodem. Vt reponāt benedictionem domui tue. Zach. 5.
Et ponetur ibi ſuper baſim ſuam. Significat etiam dimitte
Dimittere Derelinquere. re vel derelinquere. vt Exo. 32. Dimitte me vt iraſcatur fu-
ror meus contra eos. Nu. 32. In ſolitudine populum de-
relinquat. 1. Paralip. 16. Non dimiſit quēq; calūniari eos.
Item ſignificat requieſcere. vt Prouer. 29. Erudi filiū tuū
& refrigerabit te. i. requieſcere te faciet. Eſa. 14. Et requie-
Requieſcere ſcere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi do-
minus de labore tuo. Thren̄. 5. Laſſis non dabatur requies.
Ezech. 37. Et requieſcere vos faciam. & de hoc vide etiam
נחת infra in dictione נוח Noach. & inde נחת Nachath. i. requies
Requies vt Iob. 17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem. 36. Re
quies autem menſe tue erit plena pinguedine. Eccl's. 4. Me-
lius eſt pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba ſapien-
Silentiū tiū audiuntur in ſilentio. i. in requie. & inde מנח Munach.
מנח ideſt locus dimiſſus uel ſeparatus. Ezech. 41. Et erat inte-
Interior domus. rior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et
Locus dimiſſus. locꝰ dimiſſus vł ſeparatꝰ in lateribꝰ domꝰ. & in eo. Et oſtiū
lateris ad oratione. Pro quo hebrei legunt. Et oſtium late-
Oratio. ris ad locum dimiſſum. & in eodem. Et latitudinem loci ad
orationem quinq; cubitorum.

ינק ינק Ianac. ſuggere. lactare. nutrire. ſ. lacte. Gen. 21. Qđ ſar
Lactare Nutrire. ra lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire poſſit infan-
tulum. i. lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut. 32.
Suggere. Vt ſuggeret mel de petra. & in eodem. Inundationem ma
ris quaſi lac ſuggent. 1. Reg. 1. Et lactauit filium ſuū. 3. Reg.
3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aſpidum ſugget.
Eſa. 60. Et ſugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum
מנקת lactaberis. & inde מנקת Meneceth. i. nutrix. vt Gen. 24. Di
Nutrix. miſerunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mor
יונק tua eſt debbora nutrix rebece. Inde יונק Ionec. i. ſuggēs ſi-
Infantulꝰ Lactans ue lactans aut infans ab vbere. vt Nu. 11. Sicut portare ſolet
nutrix infantulum. Deut. 32. Lactantem cum homine ſene
Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudē. Cāti.
Suggens. Infans ab vbere. 8. Suggentem vbera matris mee. Eſa. 11. Et delectabitur in
fans ab vbere. Significat etiam יונק Ionec ramum: ſiue vir
יונק gultum. eo quod ſuggit humorem a radice arboris: ſicut in
fans ab vbere. Iob. 15. Ramum eius areſaciet flāma. Eſa. 53
Ramus Virgultū. Et aſcendet ſicut virgultum coram eo. Oſee. 14. Ibunt ra-
mi eius.

יסד יסד Iaſad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Conſti-
Fundare tuere. Exo. 9. A die qua fundata eſt. Ioſ. 6. In primoge
Fundamēta iacere. nito ſuo fundamenta illius iaciat. 3. Reg. 16. In abiram pri-
mitiuo ſuo fundauit eam. 2. Paralip. 3. Et hec ſunt fūdamē-
ta que iecit ſalomon vt edificaret domū dei. 2. Paralip. 31.
Menſe tertio ceperunt aceruorū iacere fundamenta. Eſdre.
3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fū
dato igitur a cementariis templo domini. & in eodem. Eo
quod fundatum eſſet templum domini. & in eodem. Qui
viderant templum prius cum fundatum eſſet. Ps. 23. Quia
ipſe ſuper maria fundauit eū. Ps. 101. Initio tu domine ter-
ram fundaſti. Ps. 103. Fūdauit terram ſuper ſtabilitatē ſuā.
& in eodem. In locum quem fundaſti eis. Eſa. 28. Ecce ego
mittam in fundamētis ſion lapidem. pro quo hebrei legūt.
Ecce ego fundatus in ſion lapis. & in eo. 44. Et tēplo fun-
daberis. & in eodem. 54. Et fundabo te ſaphyris. Abach. 1.
Vt corriperes fundaſti eū. Zach. 4. Manus zorobabel fun
dauerunt domum iſtam. & in eodem. 8. In die qua fundata
eſt domus domini. Ponitur etiam pro ſtatuere vel cōſtitue-
Cōſtituere re. vt. 1. Paralip. 9. Quos conſtituerunt dauid & ſamuel.
Statuere. Eſter. 1. Sed ſicut rex ſtatuerat. Item ponitur pro perficere.
Perficere vt Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem.
Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium &
lactentium fundaſti fortitudinem. Item ſignificat conueni
Cōuenire. re. vt. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 30. Dū
יסוד conuenirent ſimul aduerſum me. & inde יסוד Ieſod ſiue
יסוד Ieſud. i. fundamētum. vt Iob. 4. Qui terrenum habēt
Fūdamētū fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius ſubuertit funda-
mentum eorum. Ps. 86. Fundamenta eius in montibus ſan
ctis. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. fundamentū eiꝰ
in mōtibus ſāctitatis. & btūs Hieronymꝰ in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit fundamentum eius in mon
tibus ſanctuarii. Ps. 136. Exinanite vſq; ad fundamentum.
Prouer. 10. Iuſtus autem quaſi fundamentum ſempiternū.
Ponitur etiam pro baſi vel fundo alicuius rei. vt Leuit. 4.

Digitized by Google

Baſis Omnem autem reliquum ſanguinem fundet in baſim alta
ris.& in eodem.Iuxta baſim altaris holocauſtorum. Poni
Principiũ tur etiam pro principio qđ eſt quaſi fundamẽtum. Eſdre.
7.Quia in primo die menſis primi cepit aſcendere de ba
bylonia.Pro quo he.le.Fuit fundamentum ſiue principiũ
aſcenſionis de babylonia.Scribitur etiam aliq̃ñ cum mem
מוּסָד in principio & dicitur מוּסָד Muſad.i.fundamentũ:ſiue fun
Fũdamẽtũ datum.vt.3.Reg.7.Serrati erant a fundamento vſq; ad ſũ
mitatem.Eſa.28.In fundamento fundatum .vbi duplica
tur predicta dictio.& in eodem.30. Et erit tranſitus virge
מוּסְדֵי fundat⁹.& in plurali מוּסְדֵי Moſde ſiue מוֹסְדוֹת Moſdoth
מוֹסְדוֹת ideſt fundamenta.vt Deut.32.Et montiũ fundamenta cõ
Fũdamẽta buret.Ps.17.Et fundamenta montiũ conturbata ſunt. Pro
uer.8.Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51.
Et lapidem in fundamentis.Ezech.41.Per circuitum fun
data latera.

יָסַךְ יסך Iaſach.vngere.linire. Exo.30. Caro hominis non vn
Vngere getur ex eo. Vide ẽt de hoc infra in dictione סוּךְ Such.
יָסַף יסף Iaſaph.addere.adiicere. augere. ceſſare. Geñ.8. Que
non eſt reuerſa vltra.pro quo he.le.Et non addidit re
Addere uerti vltra ad eum.& in eodẽ.30.Et vocauit nomen illi⁹ io
ſeph dicens.Addat mihi dominus filium alterum.Vnde io
ſeph additamentum vel augmẽtum interpretatur.& in eo.
38. Attamen vltra non cognouit eã.Pro quo hebrei legũt.
Et nõ addidit vltra cognoſcere eam.Exo.1. Et ſi ingruerit
contra nos bellum addatur inimicis noſtris.Leuit.27. Ad
det quintam partem earum.Nu.36.Sequetur poſſeſſio ſua
& trãſlata ad aliam tribum de noſtra hereditate minuetur.
Pro quo he.le.Et minuetur poſſeſſio earum de poſſeſſio
ne patrum noſtrorum & addetur ad poſſeſſionem tribus
cui fuerint.ſ.nupte.& in eodem .Confundatur ſortium di
ſtributio:& aliorum poſſeſſio ad alios tranſeat.Pro quo he.
le.Et addatur poſſeſſio earum ad poſſeſſionem tribus cui
fuerint:&de poſſeſſione tribus patrum noſtrorum minue
tur poſſeſſio earum.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſen
ſum.Deut.4.Non addetis ad verbum quod ego precipio
vobis.& in eo.5.Nihil addẽs amplius.Sed in predicto loco
Ceſſare aliqui hebrei legunt.Et non ceſſabit.ſ.vox.Sed magis com
muniter ſignificat addere ſicut eſt in littera noſtra.& in eo.
Si eñ audierimus vltra vocem domini.pro quo hebrei le
gunt.Si addiderim⁹ audire vocem domini.2.Reg.24. Et
addidit furor domini iraſci contra iſrael.3.Reg. 10. Maior
eſt ſapientia & opera tua q̃ rumor quem audiui.Pro q̃ he.
le.Addidiſti ſuper rumorem vel ſuper famã.& eſt ſenſus ſi
cut in littera noſtra.Iob.29.Addidit quoq; iob.& in eo.39
Vltra non addam.& in eo.40.Nec vltra addas loqui. Pro
uer.11.Alii diuidunt propria & ditiores fiunt .i. adduntur
eis diuitie.Eccſs.3.Non poſſumus eis quicq; addere.Eſa.7.
Adiicere Et adiecit domin⁹ loqui ad Achaz.& in eo.8.Et adiecit do
minus loqui ad me.& in eodem.26. Indulſiſti gẽti domĩe:
Indulgeſ. indulſiſti genti.pro quo he.legunt.Addidiſti genti dñe:ad
didiſti genti.& in eodem.29.Ecce ego addam ut admira
tionem faciam populo huic.& in eo.38.Ecce ego adiiciam
ſuper dies tuos quindecim annos.& in eo.47.Quia vltra
non vocaberis mollis & tenera.Pro quo he.le.Quia nõ ad
des vt vocent te mollem & teneram.& in eo.Quia non vo
caberis vltra dña regnorum.Oſee.1.Quia non addam vl
tra miſereri domui iſrael.& in eo. Non addam vt diligam
Ceſſare eos.Significat etiã ceſſare.vt Nu.11.Prophetauerũt nec vl
tra ceſſauerunt.Et aliquando ſcribitur cum aleph loco iod.
vt Exo.5.Nequaq̃ dabitis vltra paleas populo.Pro quo he
brei legũt. Nequaq̃ addatis dare paleas populo.1.Reg.18
Et ſaul magis cepit timere dauid.Pro quo he.le. Et adiecit
ſaul timere a facie dauid.& inde נוֹסָפוֹת Noſapoth.i. addi נוֹסָפוֹת
tamenta.Eſa.15.Ponã enim ſuper dibon additamenta. Additamẽta.
יסר Iaſar.erudire.caſtigare.corripere.ligare. vincire. Le יָסַר
uit.26.Addam correptiões veſtras ſeptuplum. Pro q̃
hebrei legũt.Addam corripere ſiue caſtigare vos ſeptuplũ Corripere.
& in eodẽ.Quod ſi nec ſic volueritis recipere diſciplinam.
ideſt ſi eruditi vel caſtigati non fueritis.& in eodem.Et cor
ripiam vos ſeptem plagis. Deut.4. De celo te fecit audire
uocem ſuam vt doceret te.i.erudiret te.& in eodẽ.8. Quia Docere
ſicut erudit filium ſuum homo:ſic dominus deus tuus eru Erudire
dit te.Iob.39.Nunquid qui contendit cũ deo tam facile cõ
quieſcet.pro quo he.le.Nunquid qui contendit cũ deo eru
diet ſiue corripiet aut corripietur.Ps.2.Erudimini qui iu
dicatis terram.Ps.93.Beatus homo quem tu erudieris dñe.
Ps.117.Caſtigans caſtigauit me dominus. Prouer.9. Qui Caſtigare.
erudit deriſorem.& in eo.Erudi filium tuum. & in eo. 29.
Seruus verbis erudiri nõ poteſt.Eſa.8.In forti manu erudi
uit me.& in eodem.28.Et erudiet illum in iudicio. Hiere.
6.Erudire ieruſalem.& in eo.30.Et caſtigabo te in iudicio.
& in eo.31.Caſtigaſti me domine & eruditus ſum.Hiere.23
Et diſcẽt oẽs mulieres.i.erudiẽtur vel caſtigabũtur.Oſee.
7.Et ego erudiui.& in eo.Cedam eos ſecundum auditionẽ
cetus eorum.i.erudiam ſiue caſtigabo vel corripiam eos.&
in eo.10.Iuxta deſiderium meũ corripiã eos. & inde מוּסָר מוּסָר
Muſar.i.eruditio.correptio ſiue increpatio. diſciplina. do
ctrina.Iob.5.Increpationẽ domini ne reprobres.& in eo. Increpatio.
20.Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo.33. Et eru
diens eos inſtruit diſciplina.Prouer.1.Ad ſciendam ſapiẽ Doctrina
tiam & diſciplinã.& in eo. Ad ſuſcipiendam eruditionem. Diſciplia. Eruditio
& in eo.3.Diſciplinã domini fili mi ne abiicias.Eſa.53.Di
ſciplina pacis noſtre ſuper eum.Hiere.10. Doctrina vanita
tis eorum lignum eſt.Significat etiam vinculum vel colli
gationem.vt Iob.36.Et vincula eius abſoluit.Ps.2. Diſrũ Vinculum
pamus vincula eorum.Ps.115.Dirupiſti vincula mea. Hie
re.5.Et vincula eius ruperũt.& in eo.30.Et vincula tua dif
rũpam.Ponitur etiam pro baltheo.ut Iob.12.Balthcum re Baltheus.
gum diſſoluit.
יעד Iaad .cõuenire.ſtatuere.conſtituere.deſpondere.deſpõ יָעַד
ſare.teſtificari.pactum vel fedus facere. ſuſtinere.Exo.
21.Cui non reddita fuerit.pro quo hebrei legunt.Quã nõ Deſpõſare
deſponſauit ſiue cui non deſpondit.& in eo. Si autem filio
ſuo deſpõderit eam.& in eo.25.Inde precipiam & loquar Deſpõdere
ad te.Pro quo hebrei legunt. Et cõueniam tecũ illic & lo Cõuenire
quar tecum:ſiue & conſtitutus ero tibi illic & loquar tecum
& in eo.In quo loco apparebo tibi.i.conueniam ad loquen
dum tecum.Amos.3.Nunquid ambulabũt duo pariter:ni
ſi conuenerit eis.Pro quo hebrei legunt. Niſi cõuenerint.
Item ponitur pro congregari:qđ eſt in vnum conuenire.
vt.Ps.47.Qm̃ ecce reges terre congregati ſunt. Item po Cõgregare
nitur pro conſtituere.Ioſ.20.He ciuitates cõſtitute ſunt cũ
ctis filiis iſrael. 2. Reg.20. Et moratus eſt extra placitũ qđ Cõſtituere.
ei cõſtituerat rex.Hiere.24.Poſiti ante templum dñi.i.cõ
ſtituti.Ezech.21.Quocunq; faciei tue eſt appetit⁹.pro quo
hebrei legunt.Quocunq; facies tua conſtituta eſt.& eſt ſen
ſus ſicut in littera noſtra.Item ſignificat federari ſiue fedus
vel pactum percutere.vt Nee.6.Et percutiamus fedus pari Percutere fedus.
ter.& in eo.Tractem⁹ nobiſcum in domo dei.i.federemur Federari
ſiue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam p
teſtificari.vt Iob.9.Nemo audet pro me teſtimonium dice Teſtificari
re.Item põitur pro ſuſtinere.vt Hiere.49.Et quis ſuſtine Suſtinere
bit me.Inde מוֹעֵד Moeed.i.tempus ſtatutum vel conſtitu מוֹעֵד
tum: ſiue placitum aut terminus. teſtimonium. fedus. pa
ctum.ſolemnitas.feſtum.Geñ.1.Et ſint in ſigna & tempora Tempus

Digitized by Google

Statutum tempus Exo.13.Cuſtodies huiuſcemodi cultum ſtatuto tempore.
Nu.9.Et faciant filii iſrael phaſe in tempore ſuo.& in eodē
16.Qui tempore concilii per nomina vocabātur. Deut.31.
Poſt ſeptē annos anno remiſſionis.Pro quo hebrei legūt.
Statuto tempore anni remiſſionis.2.Reg.20. Et moratus
Placitum eſt extra placitū quod ei conſtituerat rex.Et licet in bibliis
noſtris modernis habeatur.Et morat⁹ eſt extra palaciū.Tñ
in bibliis noſtris antiquis habetur.Et moratus eſt extra pla
Tēpus cōſtitutum. citum.i.extra tempus vel terminū quod ei cōſtituerat rex.
& in eodem.24.A mane vſq; ad temp⁹ conſtitutum.Iob.
30.Vbi conſtituta eſt domus omni viuenti.Ps.74.Cum ac
cepero tempus:ego iuſtitias iudicabo. Hiere.8. Miluus in
celo cognouit tempus ſuum.Item ponitur pro teſtimonio
vel teſtamento.vt Exo.40.Eriges tabernaculum teſtimo-
Teſtioniū. nii.Leuit.1.Et locutus eſt ei dñs de tabernaculo teſtimonii.
Teſtamētū Eſa.14.Et ſedebo in monte teſtamēti.Ponitur etiam pro
federe. Exo.40. Nec poterat moyſes ingredi tectum fe-
Fedus. deris.& in eodem. Ingreſſuſq; moyſes & Aaron dimiſſa
multitudine in tabernaculum federis.Ponitur etiam ꝑ tē-
plo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat.
vt Threñ.2.Demolit⁹ eſt tabernaculum ſuū.Ps.73.Et glo-
Taberna culum riati ſunt qui oderunt te in medio ſolēnitatis tue. Pro quo
hebrei legunt. In medio templi tui. Beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicā veritatem tranſtulit. In medio
Pactum pacti tui.& in eodem.Quieſcere faciamus oēs dies feſtos
dei in terra.Pro quo hebrei legunt. Incenderunt oīa taber
nacula dei in terra.Sed btūs Hieronym⁹ in pſalterio iuxta
he.ve.tranſtulit.Incenderunt omnes ſolēnitates dei in ter-
ra.Significat etiā ſolēnitatem ſiue feſtum:in quo multitu-
do hominum conueniebat ad templum ſiue ad tabernacu-
lum. vt Leuit.23.He ſunt ferie dñi.i.ſolēnitates dñi. Nu.
Solēnitas Dies feſt⁹ 10.Dies feſtos & Kalendas.2.Paralip.30. Et comederunt ſe
ptem diebus ſolēnitatis.Eſa.1.Et ſolēnitates veſtras odiuit
anima mea.Threñ.1.Eo quod non ſint qui veniant ad ſolē
tatem.& in eodem.2.Obliuioni tradidit dominus in ſyon
ſolēnitatem & ſabbatum.Ezech.45.In vniuerſis ſolēnita-
tibus iſrael.& in eodem.46.Et in nūdinis & in ſolēnitati-
מועדים bus.vbi ponitur מועדים Moaadim.ſecundum terminatio
nem pluralem maſculinorum.& ſic in aliquibus locis pre-
מועדות Dies feſti. dictis. Reperitur etiā מועדות Moaadoth.ſecundum termi-
nationem pluralem femininorum.2.Paralip.8.In Kalēdis
מועד Agmen & in feſtis diebus.Pōitur ēt מועד Moeed pro agmine:in q̄
multi homines conueniunt.vt Eſa.14.Et non eſt qui effu-
עדה giat agmen eius.Inde עדה Eeda ſiue עדת Aadath.i.cetus.
ſiue congregatio.Multitudo.ſ.hominū.Eccleſia.Exodi.12
Cetus. Loquimini ad vniuerſum cetum filiorum iſrael. Leuit.8.
Et congregabis omnem cetum iſrael.& in eodem.19. Lo-
Mltitudo. quere ad omnem cetum filiorum iſrael. Nu.1.Cū omi mul-
titudine.& in eodem.10.Quibus conuocare poſſis multi-
Congregatio. dinem.& in eodem.16.Sufficiat vobis ꝙ omnis multitudo
ſanctorum eſt.Iob.15.Congregatio enim hypocrite ſteri-
lis.Ps.67.Congregatio taurorum in vaccis populorū.Ps.
73.Memor eſto congregationis tue.Ps.110.In conſilio iu-
ſtorum & congregatione.Accipitur etiam pro cōgregatio
ne vel multitudine mēbrorum.pro quo beat⁹ Hieronym⁹
tranſtulit Artus.Iob.16.Et in nihilū redacti ſunt omnes ar
Artus Examen. tus mei.Accipitur etiam pro congregatione vel multitudi
ne apum.Iudi.14.Et ecce examē apum in ore leonis erat.
vbi ponitur pro examine.
יעה יעה Iaa.afferre.amouere.ſubuertere. Eſa.28. Et ſubuertet
Subuertere. grando ſpem mendacii.& inde יעים Iaim.i.inſtrumē-
ta quibus accipiebant prunas ſeu carbones de altari holo-
יעים cauſti.vel quibus voluebantur carnes que cremabantur ſu-

per altare.Et ſolum inuenitur in numero plurali. Pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit forcipes.Exo.27.Et forci- Forcipes.
pes atq; fuſcinulas.& in eo.38.Et in vſus eius preparauit
ex ere vaſa diuerſa lebetes & forcipes.Pōitur etiam pro tri-
dentibus.Nu.4.Fuſcinulas ac tridentes vncinos & haſtilia. Tridentes
Itē ponitur ꝑ ſcutris.3.Reg.7.Fecit ergo hyram lebetes & Scutra
ſcutra. Ponitur ēt pro creagris.2. Paralip.4. Fecit hyram
lebetes & creagras.& in eo.Et lebetes & creagras. & phia- Creagre.
las.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat coclearia.
יעז Iaaz.impudens.& ſcribitur cum nun & vau in princi- יעז
pio & dicitur נועז Noaaz.Eſa.33.Populū imprudētem
non videbis.pro quo in bibliis noſtris antiquis habetur.Po Impudēs.
pulum impudentem non videbis.i.procacē & abſq; verecū
dia.& aliquādo ſcribitur ſine nun.& dicitur עז Aaz. Deut.
28.Gentem procaciſſimam.Dañ.8.Conſurget rex impu- Procaciſſima.
dens facie.& de hoc vide infra in dictione עזז Aazaz.& ali Impudēs.
qui hebrei dicunt ꝙ predicta dictio נועז Noaaz ſignificat נועז
barbarum:per mutationem nun in lamed ſicut לועז Loecz
quod ſignificat barbarum.vt.Ps.113. Domus iacob de po-
pulo barbaro. Barbarus
יעט Iaat.inuoluere.induere.operire.Eſa.59. Opertus eſt יעט
quaſi pallio zeli.& in eodem.61.Et indumento iuſti- Operire Inuoluere
tie circundedit me.i.induit ſiue inuoluit me.& de hoc vide יעט
infra in dictione עטה Aata.Item יעט Iaat in lingua chal-
daica ſignificat conſiliū inire ſiue conſulere. Dañ.6.Conſi Conſilium inire
lium inierunt omnes principes.& inde עיטא Etha.i.con- עיטא
ſilium ſiue decretum.pro quo beatus Hieronymus tranſtu
lit legem. Dañ.2.Requiſiuit de lege atq; ſententia. & inde Lex.
יעט Iaat.i.cōſiliarius.Eſdre.7.A facie enim regis & ſeptē יעט
conſiliariorum eius miſſus es. Cōſiliari⁹.
יעל Iaal.prodeſſe.1.Reg.12.Que non proſunt vobis.Iob. יעל
21.Et quid nobis prodeſt ſi orauerimus eum. & in eo. Prodeſſe.
35.Quid tibi proderit ſi ego peccauero.Eſa.30.Qui eis ꝑ
deſſe non potuit.Hiere.2.Populus vero meus mutauit glo
riam ſuam in idolum.pro quo hebrei legunt.Popul⁹ vero
meus mutauit gloriam ſuam in id quod non prodeſt.& eſt
idem ſenſus.Nam idolum nihil prodeſt:immo multum no
cet.& in eodem.16.Que eis non profuit.& in eo. 23. Qui
nihil profuerūt populo huic. Abach.2.Quid prodeſt ſcul-
ptile quia ſculpſit illud ſculptor ſuus.Ponitur etiā pro pre-
ualere.vt Iob.30.Inſidiati ſunt mihi & preualuerunt.Item Preualere
יעל Iaal.i.caprea.gen⁹ cerui:ſecundū hebreos.Beatus Hie יעל
ronymus trāſtulit ibicem.1.Reg.24. Etiā ſuper abrupti-
ſimas petras q̄ ſolis ibicibus peruie ſunt.Iob.39.Nunquid
noſti temp⁹ part⁹ ibicum in petris.& ſcribitur in gñe femi Ibices.
nino cū he vl' tau in fine.& dr̄ יעלה Iaala.Pro quo btūs Hie יעלה
ronymus trāſtulit Hinnulum.Prouer.5.Cerua chariſſima
& gratiſſimus hinnulus. Hinnulus
יען Iaan.quia.eo quod.propterea.vt Geñ.22.Quia feciſti יען
hanc rem.Leuit.26.Eo quod abiecerint iudicia mea. Quia Quod.
vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis:propter vehemē
tiam cōminationis quaſi diceret.Eo quod & eo qd' abiece-
rint:ſiue propterea & propterea.Eſa.61.Eo quod vnxerit
me dominus.Ezech.5.Quia ſuperaſtis gentes que in cir-
cuitu veſtro ſunt.& in eodem.12.Vt non videat oculo ter-
ram.Item יענה Iaana.i.ſtruthio:auis immunda. Leuit.11. יענה
Struthionem & noctuam.& prepōitur ei in hebreo dictio Struthio.
בת Bath.que ſignificat filiam.i.filia ſtruthionis.vt in predi
cto loco.& Iob.30.Et ſocius ſtruthionū.pro quo hebrei le-
gunt.Et ſocius filiarum ſtruthionis.Eſa.13. Et habitabunt
ibi ſtruthiones.pro quo hebrei legunt. Et habitabunt ibi יענים
filie ſtruthiōis.Declinatur etiam pluraliter יענים Ieenim Struthiones.
vt Threñ.4.Quaſi ſtruthiones in deſerto.

Digitized by Google

יָעֵף יעף Iaaph. Deficere. laſſari. laſſatū eſſe: vel defatigatum
Deficere. eſſe. Eſa. 40. Non deficiet nec laborabit. Et in eodē.
Deficient pueri & laborabunt. Et in eo. Ibunt & non defi-
cient. Hiere. 51. Et labores populorū ad nihilū & gentium
in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt po-
puli in nihilū: & gentes in ignem deficient ſiue fatigabun
יָעֵף tur. Abach. 2. Et gentes in vacuum deficient. Et inde יָעֵף
Iaeph. i. laſſus ſiue fatigatus aut defeſſus. 2. Reg. 16. Vinū
Defeſſus autē vt bibat ſi quis defecerit in via. Pro quo hebrei legūt.
Laſſus. Et vinū vt bibat defeſſus ſiue fatigatus in deſerto. Eſa. 40
Qui dat laſſo virtutē. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ a predicta
dictiōe יָעֵף Iaaph deriuatur illud Dan̄. 9. Ecce vir gabriel
quem videram in viſione a principio cito volans tetigit
me. Vbi pro eo quod in lr̄a nr̄a eſt cito volans: in hebreo
מוּעָף habetur מוּעָף Muaaph. Pro quo ipſi legūt fatigatus fatiga-
tione. ſed melius deriuatur a dictiōe עוּף oph: que ſign̄at vo
Volare. lare. et tūc erit littera volās volatu. i. cito volans ſicut eſt in
תּוֹעָפָה littera nr̄a. & inde תּוֹעָפָה Toaapha. i. fortitudo. coaceruatio
Fortitudo. altitudo. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. תּוֹעָפוֹת
תּוֹעָפוֹת Toaaphoth. Nu. 23. Cui⁹ fortitudo ſimilis eſt rhinocerotis.
Iob. 22. Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei le-
gūt. Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi. ſ. erūt
Altitudīes Ps. 94. Et altitudines montiū ipſius ſunt.

יָעַץ Iaas. Conſiliari. conſiliū inire. cōſilium dare. cogitare
יָעַץ excogitare. decernere. ſtatuere. Nu. 24. Verūtn̄ pgēs
ad ppl̄m meū dabo tibi cōſiliū. 3. Reg. 12. Iniit cōſiliū rex
Cōſiliū da-re. roboā cū ſeniorib⁹. Et in eo. Quod datis cōſiliū. 1. Parali.
Conſilium 13. Iniit autē conſilium dauid cum tribunis. 2. Paralip. 30.
inire. Inito ergo conſilio regis & principū. Nee. 6. Et ineamus
conſilium pariter. Iob. 26. Cui dediſti conſiliū. Ps. 16. Be-
nedicam dominū qui tribuit mihi intellectū. Pro quo bea-
tus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Benedicam
dominū qui dedit mihi conſiliū. Eſa. 7. Eo quod conſiliū
inierit contra te ſyria. Et in eodē. 8. Inite cōſilium & diſſi-
pabitur. Et in eodē. 40. Cum quo iniit conſiliū. Et in eo.
45. Conſiliamini ſimul. Naū. 1. Mente pertractans preua-
ricationē. Pro quo hebrei legūt. Conſiliās preuaricationē:
ſiue conſiliarius belial. i. peruerſus vel abſq; iugo. Ponitur
etiā pro cogitare. vt Ps. 31. firmabo ſuper ſe oculum meū.
pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicā ve
Cogitare. ritatem tranſtulit. Cogitabo de te oculo meo. Ps. 82. Et co
gitauerunt aduerſus ſanctos tuos. Eſa. 14. Hoc conſilium
quod cogitaui ſuper omnē terrā. Et in eodē. 23. Quis co-
gitauit ſuper tyrum. Et in eo. Dn̄s exercituū cogitauit hoc
יוֹעֵץ Et inde יוֹעֵץ Ioees. i. conſiliarius. 2. Reg. 15. Achitophel cō
Cōſiliari⁹. ſiliarium regis. 2. Paralip. 25. Nunquid conſiliarius regis
es. Iob. 12. Adducit conſiliarios in ſtultū finem. Eſa. 3. Et
ſapientem conſiliariū de architectis. Et in eodē. 9. Admi-
עֵצָה rabilis conſiliarius deus fortis. Et inde עֵצָה Eeſa ſiue עֲצַת
Conſilium Aaſath. i. Cōſilium ſiue cogitatio. vt Iob. 12. Ipſe habet cō
ſilium & intelligentiā. Et in eodē. 21. Conſilium impiorū
longe ſit a me. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in conſilio im
piorum. Et in eodē. 19. Et omne conſilium tuū confirmet.
עֵצוֹת Et in plurali עֵצוֹת Eeſoth. Deut. 32. Gens abſq; cōſilio eſt.
Conſilia. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. abſq; cōſiliis. Eſa. 25.
Cogitatōes Cogitationes antiquas fideles. Scribitur etiā cum mem in
מֹעֵצוֹת principio. & dicitur. מֹעֵצוֹת Moaaſoth. i. conſilia ſiue cogi-
Adinuētio-nes. tationes: aut adinuentiones. Ps. 5. Decidant a cogitationi-
bus ſuis. Ps. 80. Ibūt in adinuētionib⁹ ſuis. Prouer. 1. ſuiſq;
Voluptates conſiliis ſaturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt
Hiere. 7. Sed abierunt in voluptatibus ſuis.

יַעַר יער Iaar. ſilua. ſaltus. nemus. fauus. ſ. mellis. Deut. 19. In ſil
Silua. uam ad ligna cedenda. 1. Reg. 14. Omne vulgus venit
ad ſaltum in quo erat mel. Ps. 79. Exterminauit eam aper Saltus.
de ſilua. Ps. 131. Inuenimus eam in campis ſilue. Canti. 2. Si
cut malus inter ligna ſilue. Eſa. 29. Et chermel in ſaltum re
putabitur. Ezech. 15. Quomō lignum vitis inter ligna ſil-
uarum: quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. inter ligna
ſilue. & in plurali יְעָרִים Ieraarim. ſecundum terminationē יְעָרִים
maſculinorum: ſiue יְעָרוֹת Ieaaroth. ſecundū terminationē יְעָרוֹת
femininorum. vt. Ps. 28. Et reuelauit condenſa. Pro q̄ bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et reue
lans ſaltus. Ezech. 34. Et ſecuri dormiēt in ſaltibus. Signi- Saltus.
ficat etiā fauum. ſ. mellis. 1. Reg. 14. Extenditq; ſummitatē
virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Cā
ti. 5. Comedi fauum meum cum melle meo. Fauus.

יָפָה Iapha. decorare. pulchrum vel decorum eſſe. Canti. 7 יָפָה
Quā pulchri ſunt greſſus tui. & in eodem. Quam pul Pulchrū eſſe.
chra eſt & decora. Ezech. 16. Et decora facta eſt vehemen- Decorū eē.
ter nimis. & in eo. 31. Erat pulcherrimus in magnitudine
ſua. & aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter
excellentiam pulchritudinis. Ps. 44. Specioſus forma pre
filiis hominum. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Decore pulchrior eſt fi Decorare.
liis hominum. Hiere. 10. Argento & auro decorauit illud.
Inde יֹפִי Iophi. i. pulchritudo. ſpecies. decor. vt Ps. 49. Ex יֹפִי
ſion ſpecies decoris eius. Prouer. 31. Et vana eſt pulchritu- Decor.
do. Zach. 9. Quid eſt pulchrum eius. i. quid eſt pulchritu- Pulchritudo
do eius. & inde יָפֶה Iaphe ſiue יָפָה Iapha aut יְפַת Iephath. יָפֶה
ideſt pulcher: ſiue pulchra. aut decorus vel decora. Gen̄. 12. יָפָה
Noui ꝙ pulchra ſis mulier. & in eo. 39. Erat aūt ioſeph pul Pulchra
chra facie & decorus aſpectu. Canti. 1. Pulcher es dilecte mi Pulcher
& decor⁹. & in eodē. Ecce tu pulchra es amica mea. Ezech. Decorus.
31. Pulcher ramis & frōdibus nemoroſus. & in eo. Qm̄ ſpe Specioſus
cioſum feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe.
& dicitur יְפֵהפִיָּה Iephephiia. Pro quo beatus Hieronymus יְפֵהפִיָּה
tranſtulit elegantem atq; formoſam. Hiere. 46. Vitula ele- Elegans.
gans atq; formoſa egyptus. Formoſa

יָפַח Iaphach. loqui. apparere. Ps. 26. Quoniam inſurrexe- יָפַח
rūt in me teſtes iniqui: & mentita eſt iniquitas ſibi. pro
quo hebrei legunt. Quoniam inſurrexerunt in me teſtes
iniqui & loquens mendacium. Beatus Hieronym⁹ in pſal- Loqui.
terio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Et apertum mēda
dacium. Prouer. 14. Profert aūt mendacium teſtis doloſus.
& in eodem. 19. Qui loquitur mendacium non effugiet.
Hiere. 4. Vox filie ſyon inter morientes. Pro quo hebrei le
gunt. Vox filie ſyon conqueritur. i. conquerendo loquitur. Conqueri.
Abach. 2. Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur
etiam pro fiducialiter agere. Ps. 12. Fiducialiter agā in eo. Apparere. Fiducialr agere.
Item ponitur pro dominari. Ps. 9. Omniū inimicorū ſuo
rum dominabitur. Hebrei tamen dicūt ꝙ in predicto loco Dominari
ſignificat illaqueare: ſiue irretire. De quo vide infra in di-
ctione פּוּחַ Puach.

יָפַע Iaphaa. apparere. illuſtrare. clarificare. Deut. 33. Appa
ruit de monte pharan. Iob. 1. Et non illuſtretur lumīe. יָפַע
Ponitur etiam pro adiuuare. vt in eodem. 10. Et conſilium Apparere. Illuſtrare.
impiorum adiuues. Item ponitur per antiphraſim pro ob Adiuuare.
ſcurare vel contenebreſcere. vt in eodem. Sed ſempitern⁹
horror inhabitat. Pro quo hebrei legūt. Et obſcuratur vel
contenebreſcit ſicut tenebre. Poteſt etiam legi ſic. Et appa- Obſcurare
ret ſicut tenebre vel ſicut obſcuritas. Inde יִפְעָה Iphaath. i. il יִפְעָה
luſtratio aut decor. Ezech. 28. Et polluent decorem tuum. Decor.

יָפֶת Iapheth. portentum: ſiue oſtentum. ſignū. prodigium
& ſcribitur cum mem & vau in principio loco iod. & יָפֶת
dicitur מוֹפֵת Mopheth. Exo. 7. Cum dixerit vobis pharao מוֹפֵת
oſtendite nobis ſignum. Ps. 7. Tanq; prodigium fact⁹ ſum Prodigiū

multis.Eſa.8.Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi domi
Portentū nus in ſignum & in portentum.& in eodē.20.Signū & por
tentum erit ſuper egyptum. Ezech.12. Quia in portentū
מופתים dedi te.& in eodē.Ego portentūveſtrū.& in pluraliמופתים
Oſtenta. Mopthim.Exo.4.Vide oīa oſtēta que poſui in manu tua.
& in eodem.Et multiplicem ſigna & oſtenta mea. Deut.6.
Prodigia Portenta. Fecitq; ſigna & prodigia.& in eo.29. Signa illa portēta q;
ingentia.

יצא יצא Iaſa.egredi.exire.procedere.educere.ꝓducere. Gen.
2.Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis.& in eo
Egredi. dem.15.Qui egredietur de vtero tuo.& in eo.27.Et egreſ
ſo iacob foras.Exo.11. Media nocte egrediar in egyptum.
&in eodē.Poſt hec egrediemur:& exiuit a pharaone.Nu.1.
Exire. Omniū virorū fortiū ex iſrael.Pro quo he.le. Oium egre
dientiū in exercitu.i.omiū qui ſunt talis etatis qui poſſint
ad bella procedere.& in eo.Oēs qui poterant ad bella pro
Procedere cedere recenſiti ſunt.i.qui poterāt ad bella egredi. & in eo.
11.Donec exeat per nares veſtras. Deut.14. Qui naſcūtur
in terra.i.qui egrediūtur de terra.& in eo.20. Si exieris ad
bellum contra hoſtes tuos.& in eo.24.Nō procedet ad bel
lū.Iudi.21.Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth.
2.Vt cum puellis ſuis exeas ad metendū.1.Reg.8. Et egre
dietur ante nos.& in eo.22.Maneat oro pater meus & ma
ter mea vobiſcum.Pro quo he.le. Egrediatur ſiue exeat pa
ter meus & mater mea vobiſcū.i. egrediatur de loco ſuo &
maneat vobiſcū.2.Reg.11.Eo tempore quo ſolent reges ad
bella procedere.Ps.18.Tanq̄ ſponſus procedens de thala
mo ſuo.Eſa.11.Egredietur virga de radice ieſſe. Hiere.2.
Nam & ab iſta egredieris.& in eo.48. Quia florens egre
dietur.Ezech.46.Per eandem viam exeat. Oſee.6. Et iu
dicia tua quaſi lux egredientur. Amos.5.Vrbs de qua egre
diebantur mille. Abach.3.Egredietur diabolus ante pedes
eius.& in eo .Egreſſus es in ſalutem populi tui.& aliqñ ſcri
bitur ſine aleph.vt Deut.28.Que egrediuntur de medio fe
minū eius.Iob.1.Nud9 egreſſus ſum de vtero matris mee.
Scribitur etiā aliqñ ſine iod.vt Gen.8.Egredere de arca.&
in eo.27.Et egredere foras. Nu.12. Egredimini a populo
in eo. Eſa.30.Egredere dices ei.Et qñ eſt verbum tertie cō
iugationis tunc ſignificat educere.vt Gen.8. Et educ tecū.
Educere. & in eo.15. Et eduxit eū foras. & in eodē .19. Educā eas ad
vos.& i eo.38. Que cū duceretur ad penā.i.cū educeretur.
Exo.3. Vt educas populum meum filios iſrael de terra egy
pti.& in eo.Ego dñs qui educā vos de ergaſtulo egyptiorū
& in eo.18.Et q eduxiſſet dñs iſrael de egypto.Deut.4.Et
eduxit de fornace ferrea. Et in eo.8. Qui eduxit riuos de
petra duriſſima.Iob.10. Quare de vulua eduxiſti me. Ps.
17.Et eduxit me in latitudinem.Ps.103. Vt educas panem
de terra.Ps.141.Educ de cuſtodia aīam meā.Eſa.40. Qui
educit in numero militiā eorū.& in eodem.42.In veritate
educet iudiciū.Item ſignificat producere.vt Gen.1.Produ
Producere cat terram animā viuentē.& in eo.38.Producite eam vt cō
buratur. Iob.12.Et abſcōdita ꝓduxit in lucē. Ps.134.Qui
producit ventos de theſauris ſuis.Ponitur etiā pro impēde
Impēdere Diſtribuere re vel diſtribuere.vt.4.Reg.12.Qui impēdebant eam in fa
bris lignorū.& in eo.15.Indixitq; manahen argentū ſup
iſrael.i.diſtribuit vt vnuſquiſq; ſolueret certam quantitatē.
מוצא Inde מוצא Moſa.i.exitus ſiue egreſſus aut progreſſus vel
proceſſus.Nu.33.Quas deſcripſit moyſes iuxta caſtrorum
loca que dñi iuſſione mutabant.pro quo he.le.Et deſcripſit
Exitus. moyſes exitus ſiue progreſſus eorū.et.3. Reg.4.Et educe
bantur equi ſalomoni de egypto.Pro quo hebrei legūt. Et
egreſſus ſiue exitus equorum ſalomonis de egypto.ſ. erat.
Ps.64.Exitus matutini & veſpere delectabis.i.delectare fa
cies.Ps.106.Et exitus aquarum in ſiti.Eſa.58.Et ſicut fons Fons.
aquarum.i. ſicut exitus aquarū.Mich.5. Et egreſus eius ab Egreſſus.
initio.Ponitur etiā מוצא Moſa. pro oriēte.i. pro loco exit9
ſolis.vt. Ps.74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scri Oriens
bitur ēt cū tau inprīcipio loco mem.& in nūero plurali dici
tur תוצאות Thoſaoth.vt Nu.34.Et peruenient ad meridiē תוצאות
vſq; ad cadeſbarne.pro quo he.le.Et erunt exitus ei9 a me
ridie vſq; ad cadeſbarne.& in eodē.Et ad vltimū ſalſiſſimo
claudentur mari.pro quo hebrei legunt. Et erunt exit9 ei9 Exitus.
mare ſalis.Ps.67.Et dñi dñi exitus mortis.& inde צאצאי צאצאי
Seeſae : ſiue צאצאים Seeſaim.i. germē.eo quod produci
tur vel egreditur a terra.Eſa.44. Orbis & omne germen Germen.
eius.Significat etiam progeniem aut ſtirpem vel filios.vt
2.Paralip.32.Filii qui egreſſi fuerāt de vtero ei9. Iob.5.Et Filii
progenies tua quaſi herba terre.Et in eodem.35.Et proge Proles.
nies mea erradicetur.Eſa.8.Et ſtirps vteri tui vt lapilli ei9. Stirps.
Et in eodem.22.Et vaſorū diuerſa genera. Pro quo hebrei
legunt. Filios & filias.in tranſlatiōe chaldaica habetur filios
& filiorum filios. Et inde צואה Soah ſiue צאת Seath.i. fi צואה
mus ſiue ſtercus. aut ſordes. eo quod educitur foras. Deut.
23.Et egeſta humo operies .i. ſtercus humo operies . pro Egeſta.
uer.30.Et tamen non eſt lota a ſordibus.Eſa.4.Si abluerit
dñs ſordes filiarum ſion . Et in eodem.28 . Omnes enim Sordes.
menſe replete ſunt vomitu ſordiūq;.Ezech.4. Et ſtercore Stercus.
quod egreditur de homie operies illud.Et ide צואים Soim. צואים
ſordidi.vt Zach.3.Erat indutus veſtibus ſordidis.Et in eo. Sordidi.
Auferte veſtimēta ſordida ab eo.& inde צאנן Saanan.i.exi צאנן
tus.vt Mich.1.Non eſt egreſſa que habitat in exitu. Hebrei Exitus.
tamen dicunt q eſt nomen proprium loci. Sed non reperi
tur niſi tantum in hoc loco.

יצב Iaſab. ſtare. ſtatuere .Conſtituere. Erigere.verificare. יצב
Exo.2. Stante procul ſorore eius. Pro quo hebrei.le. Stare.
Et ſtetit ſoror eius procul.& in eodē.14.State & videte ma
gnalia domini.& in eodē.15.Stetit vnda fluens.& in eo. 19
Et ſteterunt ad radices montis.Nu.22.Stetitq; angelus do
mini in via.& in eodē.Cernens aſina angelum ſtantem in Cōſtituere.
via.Deut.32.Conſtituit terminos populorum.Ps.2.Aſtite Aſtare.
runt reges terre. Ps.73.Tu feciſti oēs termios terre. Pro q Statuere.
hebrei legunt.Tu ſtatuiſti ſiue conſtituiſti omnes termīos
terre.Eſa.3.Stat ad iudiciū dñs.Threñ.2. Firmauit dexte
ram ſuam quaſi hoſtis.pro quo hebrei legunt.Stat dextera
eius quaſi hoſtis.& in eodē.Et poſuit me quaſi ſignū ad ſa
gittam.i.ſtatuit me. Zach.11.Et id quod ſtat non enutriet.
Ponitur etiā pro erigere.vt Gen.35. Erexitq; iacob titulū Erigere.
ſuper ſepulchrū eius.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicē triū
phalem.Item ponitur pro corrigere.1.Reg.12.Vſq; ad ſti Corrigere.
mulum corrigendum.Inde מצב Maſab ſiue מוצב Muſab.i. מצב
ſtatio. 1.Reg.14. Veni & tranſeamus ad ſtationem philiſti Statio.
norum.& in eodem.Per quos nitebatur ionathas tranſire
ad ſtationem philiſtinorum.& in eodem.Sed & omnis po
pulus ſtationis eorum.Eſa.22.Et expellā te de ſtatione tua.
& in eodē.29.Et faciam cōtra te aggerem.pro quo hebrei Agger.
legunt.Et obſidebo contra te ſtatione.ſ.militantiū.vbi po
nitur מוצב Muſab cum pūcto ſurech in prima ſyllaba. Scri מוצב
bitur etiā cum he in fine & dicitur מצבה Maſeba.vt Zach.9 מצבה
Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro
quo hebrei legunt.Et circundabo domū meam ſiue caſtra
metabor circa domum meam ſtatione.ſ.militantiū mihi.& Statio.
inde הוצב Huſab.Pro q btūs Hieronymus trāſtulit militē. הוצב
Nañ.2.Et miles captiuus adductus eſt.Hebrei tamē dicunt
q in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā ſe
quitur in eodem.Et ancille eius minabantur. Ponitur etiā
מצבה Maſeba pro titulo vel ſtatua.Gen.28.Et erexit in titu מצבה

Digitized by Google

Titulus lum.& in eodem.Et lapis iſte quem erexi in titulū.& in eo.
35.Erexitq; iacob titulum ſuper ſepulchrum eius.hic eſt ti
tulus monumenti Rachel.Exo.23.Et cōfringes ſtatuas eo=
Statua. rum.Deut.7.Et confringite ſtatuas.& in eo.16.Neq; facies
tibi atq; conſtitues ſtatuam.4.Reg.13.Tulit enim ſtatuas
baal:quas fecerat pater eius.& in eo.10.Et protulerunt ſta=
tuam de fano Baal.Ezech.26.Et ſtatue tue nobiles in terrā
corruent.Scribitur etiam cum nun in principio.& dicitur
נְצִיב נציב Neſib.i.ſtatua ſiue ſtatio.vt Gen̄.19.Que verſa eſt in
Statua. ſtatuam ſalis.De quo vide infra in dictione נצב Naſab. Itē
יצב Verificare יְצַב Iaſab in ligua chaldaica ſignificat verificare.i.veritatē
inquirere aut veritatē diſcere.Dan̄.7.Poſt hec volui diligē
ter diſcere de beſtia q̄rta.Proq; he.le.poſt hec volui verifi=
יציב יציבא care.i.veritatē diſcere de beſtia quarta.& inde יציב Iaſib.
Certe. ſiue יציבא Iaſiba.i.veritas ſiue verum aut vere vel certe.
Dan̄.2.Certe noui q; tempus redimitis.Pro quo hebrei le=
Verum. Vere. gunt.In veritate noui.& in eodem. Et verum eſt ſomniū.
& in eo.3.Qui reſpondentes regi dixerunt vere rex.

יצג יצג Iaſag.ponere.reponere.remanere.retinere.detinere.
Ponere. ſtatuere.Gen̄.30.Poſuitq; eas in canalibus.& in eodē.
33.Oro te vt de populo qui mecum eſt ſaltem ſocii rema=
Retinere. neāt vie tue.Pro quo hebrei legūt. Oro vt retinere faciam
tecum de populo qui mecum eſt.Et eſt ſenſus ſicut in litte=
ra noſtra.Exo.10.Oues tm̄ veſtre & armenta remaneant.i.
Remanere retineantur vel reponātur.Iudi.6.Ponā hoc vellus lane in
area.Iob.17.Poſuit me quaſi in prouerbium vulgi.Hiere.
Statuere. 51.Reddidit me quaſi vas iane.i.poſuit vl ſtatuit me.Oſee.
Conſtituere 2.Et ſtatuam eā ſecundū diē natiuitatis ſue.Amos.5.Et cō
ſtituite in porta iudiciū.& aliqui hebrei dicunt q; predicta
dictio deriuatur a dictiōe נצג Naſag.cū n un in principio.

יצע יצע Iaſaa.ſternere.extēdere.Eſter.4.Sacco & cinere mul=
Sternere. tis pro ſtratu vtentibus.Iob.17.Et in tenebris ſtraui
lectulum meum.Ps.138 Si deſcendero in infernū:ades.pro
quo hebrei legunt.Si ſtrauero in infernum.ſ. lectulum vel
ſtratum meum.Eſa.14.Subter te ſternetur tinea.& in eodē
יצוע 58.Et ſaccum & cinerē ſternere.& inde יצוע Ieſuaa.i. ſtra=
Stratum. tum.Gen̄.49.Et maculaſti ſtratum meum.Ps.62.Sic me=
mor fui tui ſuper ſtratum meum.Ps.131.Si aſcendero in le=
ctum ſtrati mei.Scribitur etiā cum mem in principio.& di=
מצע citur מצע Maſaa.Eſa.28.Coanguſtatum eſt enim ſtratum.
Stratum יציע Inde יציע Iaſiaa.Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit ta
Tabulatū. bulatum.i.ſtratum tabularum in circuitu templi.3.Reg.6.
Et edificauit ſuper parietem templi tabulata per gyrum.&
in eodem.Tabulatum quod ſubter erat quinq; cubitos ha=
bebat latitudinis.& in eodem.Et edificauit tabulatū ſuper
omnem domum.

יצק יצק Iaſac.fundere.effundere.infundere. conflare. fluere.
Fundere. ſtringere.Gen̄.28.Fundens oleum deſuper.Exo.25.
Et quattuor circulos aureos.Pro quo hebrei legunt.Et fun
des ei quattuor circulos aureos.i.opere fuſorio facies.& in
eodem.37.Fudit & quattuor circulos aureos.Leuit.2.Fun
detq; ſuper eam oleum.3.Reg.7.Erant fuſiles & ſtabant ſu=
per duodecim boues.& in eodem.In campeſtri regiōe ior=
danis fudit ea rex.& in eodem.18.Et fundite ſuper holocau
ſtum.4.Reg.3.Qui fundebat aquam ſuper manus helie.&
in eodem.4.Et mitte inde in omnia vaſa.i.infunde inde in
Infundere. omnia vaſa.& in eodem.Et illa infundebat.& in eodem.In
fuderunt ergo ſociis vt comederent.& in eodem. Infunde
turbe vt comedant. & Iob.22.Et fluuius ſubuertit fun=
Effundere. damentum eorum.Pro quo hebrei legunt.Et fluuius effu=
ſus eſt in fundamentum eorum.& in eodem.28.Et lapis ſo
lutus calore in es vertitur.Pro quo hebrei legunt. Et lapis
funditur ſiue infunditur in es.Et eſt ſenſus ſicut in lr̄a no=
ſtra.& in eodem.29.Et petra fundebat mihi riuos olei.&
in eodem.38.Quādo fundabatur puluis in terra. Pro quo
hebrei legunt.Quando fundebatur puluis in terra.Ps.44
Diffuſa eſt gratia in labiis tuis. Eſa.44.Effundam enim Diffūdere.
aquā ſup ſitientē .& in eo. Effundam ſpiritum meum ſup
ſemē tuum.Zach.4.Et ſeptem infuſoria lucernis que erāt
ſuper caput eius.Item pōitur pro cōflare vel fluere.vt Exo.
37.Conflans quattuor anulos aureos.& in eodē.38. Qui= Conflare.
bus conflate ſunt baſes ſanctuarii.3.Reg.22. Fluebat autē Fluere.
ſanguis plage in ſinu currus.Itē ponitur pro ſtringere vel
indurari.Iob.14.Cor eius indurabitur quaſi lapis.& in eo. Indurari.
Et ſtringetur quaſi malleatoris incus.Pōitur etiam pro de= Stringere Proiicere
ponere vel proiicere.vt Ioſ.7.Proiecerūtq; ante dominū Deponere
2.Reg.15.Et depoſuerunt arcam dei.& inde מוצק Muſac.i. מוצק
fuſile vel fuſus.2.Paralip.4.Mare aūt fuſile.Iob.37.Qua= Fuſile.
ſi ere fuſi ſunt.Poteſt etiam legi quaſi ere indurati vel cōſtri
cti.i.ſolidi ſunt ſiue ſtabiles ſunt.Nam pōitur etiam pro ſta
bili.vt in eodem.11.Et eris ſtabilis & non timebis.Ponitur Stabilis.
etiam pro terra que eſt ſtabilis.vt in eodem.38.Quādo fun Terra.
dabatur puluis in terra.& inde מצוקי Meſuce.Pro quo bea מצוקי
tus Hieronym9 tranſtulit cardines.vt.1.Reg.2.Domini enī Cardines.
ſunt cardines terre.& inde צקון Sacun.Pro quo beatus Hie צקון
ronymus tranſtulit tribulatio.Eſa.26.In tribulatione mur= Tribulatio
muris doctrina tua eis.Poteſt etiā deriuari a dictione צוק
Soc.De quo vide infra in littera ſadic.

יצר Iaſar.formare.fingere.plaſmare. creare . coanguſta= יצר
re.arctare.Gen̄.2.Formauit igitur dominus deus ho= Formare.
minem.& in eodem. Formatis igitur dominus deus de hu
mo cunctis animantibus terre.pro quo hebrei legūt.Et for
mauit dominus deus de humo oīa animalia terre.Exo.32.
Et formauit opere fuſorio.Ps.32.Qui finxit ſigillatim cor Fingere.
da eorū.Ps.73.Eſtatem & ver tu plaſmaſti.Ps.93.Aut qui Plaſmare
finxit oculum non cōſiderat.& in eodem.Qui fingis labo=
rem in precepto.Ps.94.Et ſiccam manus ei9 formauerūt.
Ps.103.Draco iſte quem formaſti.Ps.138. Tu formaſti me.
& in eodem.Dies formabuntur & nemo in eis. Eſa.27. Et
qui formauit eum non parcet ei.& in eodem.37. Ex dieb9
antiquis plaſmaui illud.& in eodem.47..Formaui eum &
feci eum.& in eodem.43.Ante me non eſt formatus deus.
& in eodem.Populum iſtum formaui mihi.& in eodē.44
Et formans te ab vtero.& in eodem.Quis formauit deum.
& in eodem.Et in malleis formauit illud.& in eodem.For=
maui te:ſeruus meus es tu.& in eodem.45. Vt habitaretur
formauit eū.Hiere.1.Priuſq; te formarē in vtero noui te.&
in eodē.18.Ecce ego fingo contra vos malum.Zach.12.Et
fingens ſpūm hominis.& inde יוצר Ioſer.i.formator ſiue יוצר
plaſmator aut plaſtes.vel figulus ſeu fictor.Ps.2.Et tāq; vas Figulus.
figuli confringes eos.Eſa.29.Et figmentū dicat fictori ſuo Fictor.
non intelligis.& in eodem.41.Et velut plaſtes conculcans Plaſtes.
humum.& in eodem.44.Plaſtes idoli nihil ſunt.& in eo.
45.Nunquid dicit lutum figulo ſuo quid facis.& in eodē.
Hec dicit dominus ſanctus iſrael & plaſtes eius. Hiere.18.
Deſcende in domum figuli.& in eodem.Sicut lutum in ma
nu figuli.& in eodem.19.Accipe laguncualam figuli teſteā.
Amos.7.Et ecce fictor locuſte.Abach.2.Quia ſculpſit illd
fictor ſuus.& in eodem.Quia ſperauit in figmēto fictor ei9
Ponitur etiam pro ſtatuario.Zach.11.Proiice illud ad ſta=
tuarium.& in eodem.Et proieci illos in domo domini ad
ſtatuarium.Poteſt etiam in predicto loco legi figulum.Scri
bitur etiam ſine iod.& dicitur צר Sur.Eſa.44.Et forma= צר
tor quem ego non nouerim.Hebrei tamen in predicto lo= Formator.
co legunt fortem. De quo vide infra in dictione צור Sur. יצורי
Inde יצרי Ieſure.i.membra.Iob.17.Et membra mea in Membra

Digitized by Google

[יצר] nihilum redacta ſunt. Inde יצר Ieſer.i.figmentū. Plaſma
[Figmētū] matio. formatio. Ps.102. Quia ipſe cognouit figmentum
noſtrum. Eſa.29. Et figmentum dicat fictori ſuo. Ponitur
[Senſus et cogitatio] etiā pro ſenſu vel cogitatione. vt Geñ.6. Et cūcta cogitatio
cordis intenta eſſet ad malum. & in eodem.8. Senſus enim
& cogitatio humani cordis in malum prona ſunt.1.Paralip.
28. Et vniuerſas mentium cogitationes intelligit. Eſa.26.
[Vet⁹ error] Vetus error abiit. Pro quo hebrei le. Cogitatio.ſ.bona fir-
mata eſt ſiue confirmata eſt. & ſecundū hebreos predicta di
[יצר] ctio יצר Ieſer. ſignificat appetitum vel deſiderium homis
ad bonum vel ad malum. vnde in predicto loco poterit eſſe
[Appetitus] ſenſus ſicut in littera noſtra. Item יצר Iaſar.i.arctare ſiue
[יצר] coanguſtare. Iudi.2. Et vehementer afflicti ſunt. pro quo
hebrei legunt. Et arctati ſiue anguſtati ſunt valde. & Iob.
[Arctare.] 18. Arctabuntur greſſus virtutis eius. & in eodem.29. Cū
ſaciatus fuerit arctabitur. Prouer.4. Non arctabuntur greſ
[Anguſtari] ſus tui. Eſa.49. Nunc anguſta erunt pre habitatoribus. Itē
[Perterritum eſſe] ſignificat perterritū eſſe ſiue anguſtiari vel cōtriſtari. Geñ.
32. Timuit iacob valde & perterritus diuiſit populū.1.Reg.
[Cōtriſtari.] 30. Et cōtriſtatus eſt dauid valde. Pro quo hebrei legūt. Et
coarctatus ſiue anguſtiatus eſt dauid valde.2.Reg.13. Et de
periret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et anguſtia-
[מצר] tus eſt amnon valde. & inde מצר Meſar.i.anguſtia vl' tribu
[Tribulatio.] latio. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum. & in plu
[מצרים] rali מצרים Meſarim. Threñ.1. Apprehēderūt eam inter an
[Anguſtie] guſtias. vide etiam de hoc infra in dictione צרה Sara.
[יצת] יצת Iaſath. ſuccendere. comburere. incendere. exurere.2.
Reg.14. Et ſuccendite eum igni. & in eodem. Succen
[Succēdere.] derunt ergo ſerui Abſalon ſegetem igni. & in eodē. Qua-
re ſuccenderunt ſerui tui ſegetem meam.4.Reg.22. Ma-
gna enim ira dei ſuccenſa eſt contra nos. & in eodem. Et in
[Incēdere] cendetur indignatio mea in hoc loco. Eſa.9. Et ſuccende-
tur in denſitate ſaltus. & in eodem.27. Succendam eam pa-
riter. & in eodem.33. Spine congregate igni comburētur.
[Cōburere. Exurere] Hiere.2. Ciuitates eius exuſte ſunt. & in eodem.10. Q̄m in
cenſa ſunt eo quod non ſit vir pertrāſiens. & in eodem. Et
exuta ſit quaſi deſertum. & in eodem.51. Incēſa ſunt taber-
nacula eius. Threñ.4. Et ſuccendit ignem in ſion. Ezech.
20. Ecce ego ſuccendam in te ignem.
[יקב] יקב Ieceb. torcular. Deut.16. Quando collegeris de area &
[Torcular] de torculari.4.Reg.6. Vnde te poſſū ſaluare: de area
vel de torculari. Eſa.5. Et torcular extruxit in ea. Oſee.9.
Area & torcular non paſcet eos.
[יקד] יקד Iacad. ardere. exardere. incendere. Leuit.6. Ignis in
eodem altari erit. Pro quo hebrei legunt. Et ignis alta
[Incēdere] ris incendetur ſiue ardebit in eo vel in ipſo. & in eo. Ignis
[Ardere] autem in altari ſemper ardebit. Deut.32. Et ardebit vſq3 ad
inferni nouiſſima. Eſa.10. Succēſa ardebit quaſi combuſtio
[יקוד] ignis. & in eodem.65. Ignis ardens tota die. & inde יקוד
[Incendiū.] Iecod.i.incendiū ſiue combuſtio. Eſa.30. In qua portetur
[מוקד] ignis de incendio. & inde מוקד Moced.i.incendiū ſiue cre-
miū. Leuit.6. Cremabitur in altari tota nocte. Pro quo he-
[Incēdium Cremium.] brei legunt. Super incendium vel cremium eius ſuper alta
ri tota nocte. Ps.101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt.
[יקהה] יקהה Iiceha. expectatio. Et ſcribitur cum tau in fine ratione
[יקהת] genitiui ſequētis. & dicitur יקהת Iicehath. vt Geñ.49
[Expectatio] Et ipſe erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ
ſignificat auſcultationem vel obedientiam. Vnde in predi-
[Auſcultatio.] cto loco ipſi legunt. Et ipſi erit auſcultatio vel obedientia
populorum. idest ipſi obedient populi. Et ſic eſt in tranſla-
tione chaldaica. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat congregatio
nem. Scribitur etiam ſine iod. Pro quo beatus Hieronym⁹
[Partus] tranſtulit partum. Prouer.30. Et qui deſpicit partum ma-
tris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui deſpi
cit obedientiam matris.
יקע Iacaa. affigere. ſuſpendere.ſ.in patibulo. crucifigere. [יקע]
Nu.25. Et ſuſpende eos contra ſolem in patibulis.1. [Suſpendere.]
Reg.21. Vt crucifigamus eos domino. & in eodē. Qui cru-
cifixerunt eos in monte coram domino. & in eodē. Et colli [Crucifigere.]
gentes oſſa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc in [Affigere.]
fra in dictione תקע Thacaa. Et ſecundum aliquos hebreos
a ſupradicta dictiōe deriuatur dictio תקע Thecaa. Pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit. emarcuit. Geñ.32. Et ſtatim [תקע]
emarcuit. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignifi- [Emarceſcere.]
cat ſeparare vel diſlocare. Vnde in predicto loco ipſi legūt.
Et ſeparata eſt ſiue diſlocata eſt coxa femoris iacob.i.receſ- [Separare]
ſit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro re-
cedere. Hiere.6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a
te. Sed de hoc vide infra in dictione קעע Caaa cum dupli- [Recedere.]
ci aym. Quia inde deriuatur ſecundum aliquos hebreos.
יקף Iacaph. circundare. circuire. in rotundum tōdere. in [יקף]
orbem tranſire. Ioſ.6. Circuite vrbem cuncti bellato- [Circuire.]
res ſemel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis
vrbem cuncti bellatores: circuire vrbem ſemel per diem. Ps
16. Inimici mei animam meam circundederunt. Ps.21. Cō [Circūdare]
cilium malignantium obſedit me. Pro quo beatus Hiero-
nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Concilium peſſimorum vallauit me.i.circundedit me. Eſa. [Vallare.]
15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ.3.
Et circundedit me felle & labore. Leuit.19. Ne in rotūdum [In rotundum atondere.]
attondebitis comam. Iob.1. Cūq3 in orbem tranſiſſent dies
conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נקף Nacaph. [In orbem tranſire.]
יקץ Iacas. euigilare. expergiſcere. ſuſcitari. Geñ.9. Euigi
lans autem Noe de ſomno. & in eodem.28. Cūq3 eui- [יקץ]
gilaſſet iacob de ſomno. & in eodem.41. Expergefact⁹ pha [Euigilare. Expergiſcere.]
rao rurſum dormiuit. & in eodem. Euigilans pharao poſt
quietem. Ioel.1. Expergiſcimini ebrii & flete. Abach.2. Et
ſuſcitabuntur lacerantes te. & in eodem. Ve qui dicit ligno [Suſcitare.]
expergiſcere.
יקר Iacar. honoratum vel honorabilem eſſe. precioſum [יקר]
eſſe. ſiue in precio eſſe. Appreciari.1.Reg.18. Et ce-
lebre factum eſt nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. [Honoratū eſſe.]
Et honoratum eſt nomen eius nimis. & in eodem.26. Eo
quod precioſa fuerit aīa mea in oculis tuis hodie.4.Reg.5. [Precioſū eſſe.]
Noli deſpicere animam meam & animam ſeruorum tuorū
qui mecum ſunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel
precioſa ſit anima mea & anima ſeruorum tuorum qui me
cum ſunt in oculis tuis. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.
Ps.35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuā
deus. Pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebrai
cam veritatem trāſtulit. Quā precioſa eſt miſericordia tua
deus. Ps.36. Vt honorificati fuerit & exaltati. Ps.71. Et ho- [Honorificare.]
norabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hiero-
nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Et precioſus erit ſanguis eorum coram oculis eius. Ps.138.
Mihi autem nimis honorati ſunt amici tui deus. Eſa.13. Pre
cioſior erit vir auro. & in eodem.43. Ex quo honorabilis [Honorabilem eſſe.]
factus es in oculis meis. Ponitur ēt pro appreciari. vt Zach.
11. Decorum precium quo appreciatus ſum ab eis. Item po [Appreciari. Subtrahere]
nitur pro ſubtrahere. Prouer.25. Subtrahe pedē tuū de do-
mo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Pre
cioſum. idest rarum fac pedem tuū de domo proximi tui:
quia omne rarum precioſum. Et eſt idem ſenſus cum lit- [יקר]
tera noſtra. Et inde nomē adiectiuum יקר Iacar. ſiue יקר [יקר]
Iecar. idest precioſus honorabilis.1.Reg.3. Et ſermo dñi
erat precioſus in diebus illis. Iob.28. Omne precioſum vi- [Precioſ⁹.]

Digitized by Google

dit oculus eius.Ps.15.Precioſa in conſpectu domini mors
ſanctorum eius.Eccl's.10. Precioſior eſt ſapientia paruaq;
gloria ad tempus ſtultitia. Ponitur etiam pro honore aut
magnitudine vel gloria.Eſter.1. Ac magnitudinem atq; ia
Magnitudo. Honor. ctātiā potētie ſue.& in eo.Et cuncte vxores tam maiorū q̄
minorum deferant maritis ſuis honorem.Ps.44.Filie re
gum in honore tuo.Ps.48. Et hō cum in honore eſſet nō
intellexit.& in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum
יְקָרָא aleph ī fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Dan̄.2.Et gloriā dedit
Gloria. tibi.& aliquādo ſcribitur ſine iod.vt Prouer.17.Et precio
ſi ſpiritus vir eruditus.& aliquando ſcribitur cum duplici
iod.ſcilicet in principio & in medio & dicitur יַקִּיר Iacir.
יַקִּיר i.honorabilis.Hiere.31.Si fili⁹ honorabilis mihi ephraim.
Honorabilis. Significat etiam difficilem vel grauem.Dan̄.2. Sermo em̄
Grauis. quem tu queris rex grauis eſt.ideſt difficilis eſt. Ponitur ēt
יָקַר יָקַר Yacar.pro claro vel lucido.vt Iob.31.Et lunam incedē
Clare. tem clare. Item ponitur pro precio.vt.Ps.48. Et precium
Precium. redemptionis anime eorum. Zach.11. Decorum precium
quo appreciatus ſum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo
יְקָרִים deriuatū.& in plurali יְקָרִים Iecarim.vt Thren̄.4. Filii ſiō
Honorabiles. inclyti.i.honorabiles vel precioſi. Et in genere feminino
ſcribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara ſiue
יְקָרָה יְקָרַת יְקָרַת Iecarath.Prouer.3.Precioſior eſt cunctis opib⁹.Eſa.
28.Lapidem probatum angularem precioſum. Et in he
Precioſa. breo ſcribitur in genere feminino ſcilicet precioſam: quia
lapis in hebreo eſt generis feminini.& in plurali feminino
יְקָרוֹת יְקָרוֹת Iecaroth.3.Reg.5.Vt tollerent lapides grandes: lapi
Precioſe. des precioſos.Pōitur etiam iecaroth pro frigore.vt Zach.
Frigus. 14.Non erit lux: ſed frigus & gelu.Hebrei tamen dicunt q̄
in predicto loco ſignificat claritatem ſicut ſupra dictum eſt
Vnde in predicto loco ipſi legunt. Non erit lux clara & den
Clara. ſa.ideſt obſcura: quaſi dicat.Nō erit lux multum clara neq;
multum obſcura ſed media.ſicut in eodem ſequitur.Et erit
dies vna que nota eſt domino: non dies neq; nox. Poteſt
etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que ſignificat frigidi
tatem: ſicut eſt in littera noſtra.

יָקַשׁ יָקַשׁ Iacas.offendere.illaqueare.irretire. ſcandalizare. of
fendiculum ſiue ſcandalum ponere.aut laqueum ſiue
retia ponere: ſcilicet more venatorum aut aucupum. Deut.
Offendere 7.Neq; aſſumes ex eis quicq; ne offendas. & in eodem.12.
Illaqueare. Caue ne imiteris eas.Pro quo hebrei legunt.Caue ne illa
queatus ſis vel ne irretitus ſis poſt eas.ſiue ne offendas poſt
eas. Ps.123. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo
Venari. venantium.Ps.140.Cuſtodi me de laqueo quem ſtatuerūt
mihi. ideſt quem more venatorum poſuerunt mihi. Pro
Illaqueari. uer.6.Illaqueatus es verbis oris tui.Eſa.8.Et cadent & cō
Irretire. terentur & irretientur. Hiere.59. Illaqueaui te & capta es.
מוֹקֵשׁ Inde מוֹקֵשׁ Moces.i.ſcandalum offendiculum. Laqueus.
Scandalū Ruina.Exo.10. Vſq; quo patiemur hoc ſcandalum.& in eo.
23. Certe erit in ſcandalum tibi. Leuit.19. Nec coram ceco
Offendiculum. pones offendiculum.Ponitur etiam pro ruina.Eſa.8.Et in
laqueum & in ruinam habitantibus hieruſalem.& in plura
Ruina. מוֹקְשׁוֹת li מוֹקְשׁוֹת Mocſoth. ſecundum terminationem feminino
Scādala. rum.Ps.140.Et a ſcandalis operantium iniquitatem. Scri
מוֹקְשִׁים bitur etiam מוֹקְשִׁים Mocſim ſecūdum terminationem plu
Scādala. ralem maſculinorum.Ps.139.Scandalum poſuerunt mihi.
Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet ſcandala poſue
יָקוּשׁ runt mihi.Ponitur etiam pro ſudibus.vt Iob.40.Et in ſu
Sudes. dibus perforabis nares eius. & inde יָקוּשׁ Iacus. Pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit Aucupem.Prouer.5.Et qua
Auceps. ſi auis de inſidiis aucupis.Hiere.5.Inſidiantes quaſi aucu
Ruina. pes laqueos.Ponitur etiam pro ruina. Oſee.9. Laque⁹ rui
יְקֻשִׁים ne factus eſt.& inde יְקֻשִׁים Iucaſim.i.capti laqueo vel re

ti. Eccl's.9.Et aues laqueo comprehenduntur: ſic capiūtur Capti.
homines in tempore malo.

יָרֵא Iare.timere.extimeſcere.Gen̄.3.Timui eo q̄d nudus יָרֵא
eſſem.& in eodem.18.Negauit ſara dicens non riſi: ti Timere.
more perterrita.Pro quo hebrei legunt.Quia timuit. & in
eodem.19.Timuerat enim manere in ſegor.& in eodē.32.
Quia valde eum timeo.Exo.1. Timuerunt autem obſtetri
ces deum.& in eodem.2.Timuit moyſes & dixit. & in eo
dem.34.Timuerūt prope accedere.Leuit.19. Vnuſquiſq;
patrem & matrem timeat.Nu.14.Neq; timeatis populum
terre.Deut.4.Et diſcant timere me omni tempore.& in eo
dem.20.Non timebis eos.& in eodem.25. Et non timue
ris deum. Ioſ.9.Timuimus igitur valde. & in eodem. 24.
Timete dominum.1.Reg.18.Et ſaul magis cepit timere da
uid.Iob.6.Et videntes plagam meam timetis.Ps.21.Qui
timetis dominum laudate eum. Ps.33. Timete dominum
omnes ſancti eius.Ps.111.Beatus vir qui timet dominum.
& in eodem.Confirmatum eſt cor eius non commouebi
tur.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebrai
cam veritatem tranſtulit.Firmatum eſt cor eius non time
bit.Ps.127.Beati omnes qui timēt dominum.Prouer.24
Time dominum fili mi & regem.& in eodem.31.Mulier ti
mens deum ipſa laudabitur.Eſa.59.Et timebunt qui ab oc
cidente ſunt nomen domini. Oſee.10.Non em̄ timem⁹ do
minum.Et quando eſt verbum tertie coniugationis tunc ſi
gnificat terrere.ideſt timere facere. vt Nee.6. Omnes em̄
hi terrebant nos.& in eo.Et tobias mittebat epiſtolas vt ter Terrere.
reret me. 2. Reg.14. Nunc igitur veni vt loquar ad domi
num meum regem preſente populo.pro quo hebrei legūt.
Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meū regem ver
bum hoc quia terruit me populus. Poteſt etiam deriuari a
dictione רָאָה Raa: que ſignificat videre. & tunc erit talis
littera ſcilicet videbit enim me populus. ideſt vidente po
pulo: quod eſt idem cum lr̄a noſtra. Et inde verbū paſſiuū
תִּוָּרֵא thiuare: q̄d pōitur Ps.129. vbi dicitur. Quia apud te תִּוָּרֵא
propiciatio eſt & propter legem tuam. pro quo hebrei le
gunt. Quia apud te propiciatio eſt vt timearis. vnde bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē trāſ
tulit.Quia tecum propiciatio: cum terribilis ſis. Sed ſi pro
תִּוָּרֵא Thiuare.legatur תּוֹרָה Thora.mutata aleph vltima in
he.tunc ſignificat legem.Sicut.Lxx. tranſtulerunt. Inde
יִרְאָה Ira ſiue יִרְאַת Irath.ideſt timor. vt Iob.28. Timor Timor.
domini ipſa eſt ſapientia.Ps.2.Seruite domino in timore.
Ps.18.Timor domini ſanctus permanet in ſeculum ſeculi.
Ps.54.Timor & tremor venerunt ſuper me.Ps.110.Initiū
ſapientie timor domini.Prouer.1. Timor domini princi
pium ſapientie.& inde מוֹרָא Mora.ideſt timor.terror. pa
uor.terribilis.Gen̄.9.Et terror veſter ac tremor ſit ſup cun Terror.
cta animalia.Deut.34.Magnaq; mirabilia que fecit moy
ſes coram vniuerſo iſrael.quod in hebreo legitur ſingulari
ter: ſcilicet magnūq; mirabile ſiue terribile quod fecit moy
ſes.tamen in hebreo aliquando ponitur ſingulare pro plu
rali & econuerſo.Ps.75.Terribili & ei qui aufert ſpm̄ prin
cipum.Eſa.8.Et timorem eius ne timeatis.& in eodē. Ipſe Terribilis
eſt pauor veſter.Malach.1.vbi eſt timor meus.Et in plurali Timor. Pauor.
מוֹרָאִים Moraim.ideſt terribilia ſiue horribilia: vel horri מוֹרָאִים
biles. Deut.4. Per pugnam & robuſtam manum exten
tūq; brachium: & horribiles viſiones. Pro quo he.le. Per Horribiles viſiones.
pugnā ſiue in pugna & in manu robuſta.& ī brachio exten
to & in terribilibus vel horribilibus magnis. Scribitur ēt Terribilia
cum he in fine loco aleph.Ps.9. Pone domine legiſlatorē
ſuper eos.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam ve.trāſtulit.Pone domine terrorē eis.Tn̄ ſi pro

Digitized by Google

מוֹרָה Mora legatur מוֹרֶה More: tunc ſignificat preceptorē
נוֹרָא vel legiſlatorem ſicut Lxx. tranſtulerunt. Inde נוֹרָא Nora
Terribilis ideſt timendus ſiue terribilis. Geñ.28. Quā terribilis eſt in
quit loc9 iſte. Exo.15. Terribilis atꝗ laudabilis. Ps.75. Ter
ribilis apud reges terre. Ps.110. Sanctum & terribile nomē
eius. Eſa.18. Ad populum terribilem poſt quem nō eſt ali9
נוֹרָאָה & in gñe feminino נוֹרָאָה Noraa. vt Eſa.21. De terra hor-
Terribilis ribili. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco accipitur ꝓ
longinqua. Eo quod ſolent homines in terra peregrina &
longinqua timere: cum neſciant eorum mores & conſuetu
נוֹרָאוֹת dines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps.64. Mi
Terribilia rabile in equitate. Pro quo hebrei legunt. Terribilia in iu-
ſtitia. Et beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Terribilis in iuſtitia. Ps.105. Terribi-
lia in mari rubro. Ps.144. Et virtutem terribilium tuorū
dicent. Ponitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps.
Terribilis 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.
יָרַד יָרַד Iarad. deſcēdere. hūiliari. deducere. detrahere. deflue
Deſcēdere re. deponere. Geñ.11. Deſcendit autem dominus vt vi
deret ciuitatem. & in eodem.12. Deſcenditꝗ Abrā in egy-
ptum. & in eodem.18. Deſcendam & videbo. & in eodem.
43. Iam ante deſcendimus vt emeremus eſcas. & in eodē.
45. Deſcende ad me ne moreris. Exo.15. Deſcenderūt in
profundum quaſi lapis. & in eodem.19. Eo quod deſcendiſ
ſet dominus ſuper eum. Nu.11. Vt deſcendam & loquar ti-
bi. Iudi.11. Dimitte me vt duobus menſibus circūeā mon-
tes. Pro quo hebrei legunt. Dimitte me duobus menſibus
vt vadam & deſcendam ſuper montes. & dicunt aliqui he-
brei ꝙ in predicto loco ponitur per antiphraſim deſcendā
pro aſcendam. Alii vero dicunt ꝙ ideo dicitur deſcendam:
eo quod domus eius erat in maſpha qui eſt locus eminen-
tior aliis montibus circuniacētib9. & in eodem.19. Et dies
mutabatur in noctem. pro quo hebrei legunt. Et dies deſcē
derat valde. i. deſcenderat vel declinauerat ad veſperam. &
eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 1. Reg.23. Ephod ſecum ha
bens deſcenderat. & in eodem. Deſcendit ad petram & ver
ſabatur in deſerto maon. & in eodem.26. Aut in prelium
deſcendens perierit. & in eodē.29. Non deſcendat nobiſcū
in prelium. Ps.29. Saluaſti me a deſcendentibus in lacum.
& in eodem. Dum deſcendo in corruptionem. & Ps.45.
Deſcendant in infernum viuentes. Prouer.30. Quis aſcen
dit in celum atꝗ deſcendit. Eſa.30. Qui deſcenditis in egy
ptum. & in eodem.50. Deſcendet in fletum. & in eodem.63
Quaſi animal in campo deſcendens. & in eodem.64. Vti
nam dirumperes celos & deſcenderes. Significat etiam hu
miliare vel ſubiicere. vt Deut.20. Donec capias ciuitatem
que contra te dimicat. pro quo hebrei legunt. Donec deſcē
Subiicere dat. i. ſubiiciatur. ſ. ciuitas. & in eodem. 28. Et deſtruantur
muri tui firmiſſimi atꝗ ſublimes. i. ſubiiciantur vel humi-
lientur. Item ſignificat deducere. i. deorſum ducere. vt Hie
Deducere. re.9. Et deducant oculi noſtri lachrimas. Threñ.1. Et ocul9
meus deducens aquas. & aliquando ſcribitur ſine iod vt in
aliquibus locis predictis. & quando eſt verbum tertie con-
iugationis tunc ſignificat. Deponere vel defluere aut detra
here ſeu deducere. Deſcendere facere: ſiue deorſum ponere
aut deorſum fluere: ſeu deorſum trahere. vt Geñ.24. Que
Deponere. feſtinans depoſuit hydriā de humero. & in eodē.43. Sed et
aliud attulimus argentum. i. deduxim9. & in eodem. 45.
Adducere. Et adducite eum ad me. Exo.33. Iam nūc depone ornamē
tum tuum. Nu.1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo.
4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem.
10. Depoſitumꝗ eſt tabernaculum. 1. Reg.21. Defluebant ſa
Defluere. liue eius in barbam. Ps.54. Deduces eos in puteum interi

tus. Ps.77. Et deduxit tāꝗ flumina aquas. Eſa.10. Et detra Detrahere
xi quaſi potens in ſublime reſidentes. & in eodem.14. Ve-
runtamen ad infernum detraheris. Threñ.2. Deduc quaſi
torrentem lachrimas. Ezech.32. Et detrahe eam ipſam &
filias gentium. Ponitur etiam pro cōtriſtari. vt. Ps.54. Cō Cōtriſtari
triſtatus ſum in exercitatione mea. Et aliqui hebrei dicunt
ꝙ in predicto loco ſignificat cōqueri. Ponitur ēt pro operi
re. vt.3. Reg.6. Et operuit tā cherubim ꝗ̄ palmas auro. He Operire.
brei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat expandere
vel extendere. Quia idē ſignificat in lingua chaldaica. Vn-
de in predicto loco ipſi legunt. Et extendit ſuper cherubim Extēdere
& ſuper palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. deſcenſus. vt מוֹרָד
Ioſ.10. Et eſſent in deſcenſu bethoron. Hiere.48. In deſcē
ſu horonaim. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinās Decenſus. מוֹרָד
vt.3. Reg.7. Quaſi lora ex ore dependentia. Dependēs
יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. ſagittare. mittere. inmi יָרָה
tere. docere. oſtendere. Exo.15. Currus pharaonis &
exercitum eius proiecit in mare. & in eodem.19. Aut cōfo-
dietur iaculis. Pro quo hebrei legunt. Aut iaculatione iacu Proiicere Iaculari.
labitur. i. proiicientur in eum iacula. & eſt idem ſenſus cum
littera noſtra. Ioſ.18. Vt coram domino deo veſtro mittam
vobis ſortem. 1. Reg.20. Et ego tres ſagittas mittam iuxta Mittere.
eum. & in eodem. Iecit aliam ſagittam trans puerum. & in Iacere.
eodem. Venit itaꝗ puer ad locum iaculi quod miſerat iona
thas. & in eodem.21. Et conſecuti ſunt eum viri ſagittarii. i.
mittētes ſagittas. 2. Reg.11. Ex muro tela mittūtur. 4. Reg.
13. Iace ſagittam: & iecit. 2. Paralip.35. Ibiꝗ vulnerat9 a ſa
gittariis. pro quo hebrei legunt. Et iecerunt mittentes. ſ. ia
cula in regem Ioſiam. Ps.63. Et exaltabitur de9: ſagitte par
uulorum facte ſunt plage eorum. pro quo beatus Hierony
mus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Sa- Sagittare
gittabit ergo eos deus iaculo repentino inferētur plage eo
rum. Poteſt etiam legi ſicut Lxx. tranſtulerūt: quia eiſdē lit
teris vtrūꝗ poteſt ſcribi in hebreo: mutatis tamē punctis.
Eſa.37. Non iaciet ibi ſagittam. & aliquando ſcribitur cum
aleph loco he. vt.2. Reg.11. Et direxerunt iacula ſagittarii.
ideſt iecerunt ſiue miſerunt iacula. 2. Paralip.26. Vt mitte-
rent ſagittas & ſaxa grandia. Scribitur etiam aliquādo ſine
he & ſine aleph. vt Nu.21. Iugum ipſorū diſperiit ab eſe-
bon. Pro quo hebrei legunt. Proiiciem9 eos: periit eſebon.
ideſt proiiciemus eos & pugnabimus contra eſebon. Poteſt
etiam deriuari a dictione נִיר Nir: que in lingua chaldaica
ſignificat iugum. ſicut eſt in littera noſtra. Item יָרָה Iara. i. יָרָה
oſtendere ſiue docere. vt Exo.15. Qui oſtendit ei lignum. Oſtendere
& in eodem.35. Dedit in corde eius. Pro quo hebrei legūt.
Et ad oſtendendum vel ad docendum dedit in corde eius. Docere.
ideſt vt poſſint alios docere. 4. Reg.12. Quibus docuit eū
ioiada ſacerdos. Iob.6. Docete me & ego tacebo. & in eodē
27. Docebo vos per manum dei. Ps.118. Legem pone mi-
hi domine viam iuſtificationum tuarum. Pro quo beatus
Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſ
tulit. Oſtende mihi domine viam preceptorum tuorum.
Prouer.4. Et docebat me atꝗ dicebat. Eſa.2. Et docebit
nos vias ſuas. & in eodem.28. Quem docebit ſcientiam. &
in eodem. Deus ſuus docebit illum. Ponitur etiam pro eri-
gere. vt Geñ.31. En tumulus hic & lapis quem erexi. Item Erigere.
ponitur pro comparare. vt Iob.30. Comparatus ſum luto. Comparare
ideſt oſtēdit me eē lutū: ſicut exponūt hebrei. & inde מוֹרֶה מוֹרֶה
More. i. docēs ſiue oñdēs vel legiſlator. Iob.36. Null9 ſimi-
lis ei in legiſlatorib9. Ps.83. Etenī bñdictionē dabit legiſla Legiſlator
tor. Pro ꝗ btūs hieronym9 in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit
Bñdictiōe quoꝗ amicietur doctor. Prouer.5. Neꝗ audiui Doctor.
vocem docentium me. Eſa.30. Et erunt oculi tui videntes Docens.

Digitized by Google

preceptorem tuū. Ioel. 2. Qui dedit vobis doctorem iuſtitie. Ponitur ēt מוֹרֶה More pro illuſtri. vt Gen̄. 11. Vſq; ad cōuallem illuſtrē. Hebrei tñ dicūt ꝙ in predicto loco eſt nomē ꝓpriū loci. & ſimilr. Deut. 11. Vbi dicitur. que eſt iuxta vallē tēdentē & intrātē ꝓcul. pro q̄ he. le. Que eſt iuxta vallem מוֹרֶה More. i. oſtendens. Ponitur etiā pro excelſo. Iudi. 7. Ad ſeptentrionalē plagam collis excelſi. & inde תּוֹרָה Thora. i. lex. doctrina. vt Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono. & in eodē. 24. Daboq; tibi tabulas lapideas & legem atq; mandata. Deut. 27. Et ſcribes ſuper lapides oīa verba legis. Eſa. 2. De ſion exibit lex. & qñ poſt ſe regit genitiuum mutat he vltimū in tau. vt Exo. 13. Vt lex eius ſemp ſit in ore tuo. Leuit. 6. Hec eſt lex hoſtie pro peccato. 2. Reg. 7 Iſta em̄ eſt lex Adam dñe deus. Ps. 1. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur. & in plurali תּוֹרֹת Thoroth. i. leges. vt Gen̄. 26. Legeſq; ſeruauerit. Leuit. 26. Hec ſunt mandata atq; precepta & leges. Item יוֹרֶה Iore. i. pluuia tēporanea ſiue matutina. Deut. 11. Dabit pluuiam terre tue temporaneā. Hiere. 5. Metuam⁹ deū qui dat nobis pluuiam tēporaneam. Ioel. 2. Et deſcendere faciet ad nos imbrem matutinū & ſerotinum. Ponitur etiā יוֹרֶה Iore ꝓ inebriare vel irrigare. Prouer. 11. Et qui inebriat ipē quoq; inebriabitur. Vide etiā de hoc infra in dictione רָוָה Raua. & ēt dictio מוֹרֶה More de qua ſupra dictum eſt ꝙ ſignificat doctorem vel preceptorem: in aliquib⁹ locis predictis hebrei interpretantur imbrem vel pluuiam. ſ. temporaneam.

מוֹרָה Illuſtris. מוֹרָה Excelſum. תּוֹרָה Lex. תּוֹרֹת Leges. יוֹרֶה Tpanea. Imber matutinus. יוֹרֶה Inebriare. מוֹרֶה

ירח Iarēach. Luna. Menſis. Iob. 25. Ecce luna etiam non ſplēdet. Ps. 8. Lunā & ſtellas que tu fundaſti. Ps. 71. Et ante lunā in generatione & generationem. Ps. 103. Fecit lunam in tempore. Eſa. 13. Et luna non ſplendebit in lumine ſuo. & in eodē. 66. Et luna tua non minuetur. Declinatur ēt pluraliter יְרָחִים Ierachim: quaſi ſint plures. eo qđ in quolibet menſe luna innouatur. Deut. 33. De pomis fructuum ſolis ac lune. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. lunarum. & in lingua chaldaica ſcribitur cum nun in fine loco mem. Dan. 4. Poſt finem mēſium duodecim. Ponitur etiam pro menſe tam in ſingulari q̄ in plurali. eo quod apud hebreos cōputabantur menſes lunares. Exo. 2. Abſcondit eum tribus menſibus. 3. Reg. 6. Anno quarto fundata eſt dom⁹ domini in menſe Zio. & in eo. in mēſe Bul. Iob. 29. Quis mihi tribuat vt ſim iuxta menſes priſtinos.

יָרֵחַ Luna. יְרָחִים Lune. Menſis. Menſes.

ירט Iarat. peruertere. declinare. Nu. 22. Quia peruerſa eſt via tua: mihiq; cōtraria. Iob. 16. Et manibus impiorū me tradidit. i. me declinauit ſiue vertit.

יָרַט Peruertere. Declinare.

ירך Iērech ſiue יָרֵךְ Iarech. femur. haſtile. lat⁹. Gen̄. 24. Pone manū tuā ſubter femur meū. & in eo. 32. Tetigit neruum femoris eius. & in eodem. Qui emarcuit in femore iacob. Ezech. 24. Et omnē partem bonā & femur & armū. & in plurali יְרֵכַיִם Ierechaim. Exo. 28. A renibus vſq; ad femora. Pōitur etiā pro pede vel haſtili cādelabri vnde procedunt calami. vt Exo. 25. Haſtile eius & calamos. Item ponitur pro latere vel plaga aut regione. vt Leuit. 1. Ad latus altaris quod reſpicit ad aquilonem. Scribitur etiā cum tau in fine: quod denotat genus femininū. vt Gen̄. 49. Pertingens uſq; ad ſidonē. Pro quo hebrei legunt. Et latus eius ſiue regio vel plaga eius vſq; ad ſidonem. Exo. 26. Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies ſex tabulas. Eſa. 14. Et ſedebo in mōte teſtamenti in laterib⁹ aquilonis. Ponitur etiam pro angulo. vt Exo. 26. Et rurſum alias duas q̄ in angulis erigantur.

יָרֵךְ Femur. יְרֵכַיִם Femora. Haſtile. Latus. Plaga. Angulus.

ירע Iaraa. diſplicere. dure vel aſpere accipere. callide agere. malignari. affligere. vexare. inuidere. 1. Reg. 8. Diſplicuitq; ſermo in oculis ſamuelis. & in eo. 18. Et diſplicuit in oculis ei⁹ iſte ſermo. 1. Paralip. 21. Diſplicuit aūt deo qđ iuſſum erat. Gen̄. 21. Dure accepit hoc Abraā. Pro quo he. le. Et diſplicuit verbum ſiue res nimis in oculis Abraam. & in eodē. Non tibi videatur aſperū. pro quo hebrei legūt. Non diſpliceat in oculis tuis. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & in eodē. 38. Eo quod rem deteſtabilē fecerat. Deut. 15 Neq; ages quippiam callide in eius neceſſitatibus ſubleuādis. Pro quo hebrei legunt. Neq; diſpliceat in oculis tuis cū dederis ei. i. nec durum vel aſperum tibi videatur. Ponitur etiam pro affligere ſiue vexare. 2. Reg. 20. Nunc magis afflicturus eſt nos ſiba filius Bocri. Iob. 20. Affligetur qui relictus eſt in tabernaculo ſuo. Ps. 105. Et vexatus eſt moyſes propter eos. Item ponitur pro inuidere. Deut. 28. Inuidebit fratri ſuo. & in eodem. Inuidebit viro ſuo. i. callide vl' maligne aget contra eum. Ponitur etiā pro vlulare. vt Eſa. 15. Super hoc expediti Moab vlulabunt: anima eius vlulabit ſibi. Vide etiā de hoc infra in dictiōe רוּעַ Roa. Itē יְרִיעָה Ieriaa. cortina. ſagum. Exo. 26. Decem cortinas de byſſo retorta. & in eodem. Longitudo cortine vnius habebit viginti octo cubitos. & in eodem. Facies & ſaga cilicina vndecim & in eodem. Longitudo ſagi vnius habebit triginta cubitos. Et quia cortine ſolebant fieri quandoq; ex pellib⁹: ideo noſtra tranſlatio aliquando traduxit pellem pro cortina. vt 2. Reg. 7. Et arca dei poſita ſit in medio pelliū. i. in medio cortinarum ex pellibus. Ps. 103. Extendens celum ſicut pellem. Canti. 1. Sicut pelles ſalomonis.

יָרַע Diſplicere. Dure accipere. Aſperum videri. Affligere. Vexari. Inuidere. Vlulare. יְרִיעָה Cortina. Sagum. Pellis.

ירק Iarac. expuere. cōſpuer. Leuit. 15. Si ſaliuā huiuſcemodi homo iecerit ſuper eum qui mundus eſt. Nu. 12. Si pater eius expuiſſet in faciem ei⁹. Deut. 25. Expuetq; in faciem eius. & aliquando ſcribitur ſine iod. vt Iob. 30. Et faciem meam conſpuere non verentur. Eſa. 50. Faciem meā non abſcondi ab increpantib⁹ & cōſpuentibus in me. & inde רוֹק Roc. i. ſaliua. ſputum. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam ſaliuam meam. Item יֶרֶק Ierec aut יָרוֹק Iaroc. i. herba fenum. virens. olus. Gen̄. 1. Vt habeant ad veſcendum. Pro quo hebrei legunt. Oīs viridis herba ſiue omne olus herbe ad veſcendum. ſ. ſit. & in eodem. 9. Quaſi olera virentia tradidi vobis omnia. Deut. 11. Vbi iacto ſemine in hortorum morē aque ducuntur irrigue. Pro quo hebrei legūt. Vbi ſeminabis ſemen tuum & irrigabis pede tuo ſicut hortū oleris. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. 4. Reg. 19. Et virens herba tectorum. Iob. 39. Et virentia queq; ꝑquirit. & inde יְרַקְרַק Ieracrac. i. viride ſiue pallidum. aut viror vel pallor. vt Leuit. 13. Si alba vel ruffa macula fuerit infecta. Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel ruffa macula fuerit. & in eodem. 14. Quaſi valliculas pallore ſiue rubore deformes. Ps. 67. Et poſteriora dorſi eius in pallore auri. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et poſteriora eius in virore auri. & inde יֵרָקוֹן Ieracon. i. pallor. & ponitur pro rubigine vel aurugine. vt Deut. 28. Ardore & eſtu & aere corrupto ac rubigine Hiere. 30. Et conuerſe ſunt vniuerſe facies in auruginem. Amos. 4. Percuſſi vos vento vrente & aurugine. & ſimiliter aggei. 2. vbi eadem verba habentur.

יָרַק Saliuā iacere. Expuere. Conſpuere. רוֹק Saliua. יָרָק Viridis. Olus. יְרַקְרַק Virens. Pallidum. Pallor. Viror. יֵרָקוֹן Rubigo. Aurugo.

ירש Iaras. poſſidere. hereditare. acquirere. heredem eſſe. exterminare. diſperdere. expellere. delere. cōſumere. vaſtare. depauperare. Gen̄. 15. Et ecce vernaculus meus heres me⁹ erit. ideſt hereditabit me. & in eodem. Nō erit hic heres tuus: ſed qui egredietur de vtero tuo ipſum habebis heredem. Pro quo hebrei legunt. Ipſe hereditabit te. & in eodē. 21. Non em̄ erit heres filius ancille. Nu. 13. Aſcendamus & poſſideamus terram. & in eo. 14. Et ſemen ei⁹ poſſidebit eā. Deut. 4. Et ingrediēs poſſideas terrā. & in eo. 12.

יָרַשׁ Hereditaſ. Heredē eē.

Digitized by Google

Gentes ad quas ingredieris poſſidendas. Et in eo. Et poſſe
Poſſidere. deris eas atq; habitaueris in terra earū. & in eo. 18. Gentes
iſte quarū tu poſſidebis terrā. Et in eo. 19. Et poſſederis
eam habitaueriſq; in vrbibus eius. & in eo. Quam dn̄s de
us tuus daturus eſt tibi in poſeſſionē. Et in eo. 26. Quam
dn̄s deus tuus tibi daturus eſt poſſidendam & obtinueris
eam. i. poſſederis. Et in eo. 33. Mare & meridiem poſſide-
bit. Ioſ. 1. Ad poſſidendam terram quam dn̄s deus noſter
daturus eſt nobis. Et in eo. 13. Que necdum ſorte diuiſa
eſt. pro quo he. le. Que necdū poſeſſa ē. Iudi. 11. Et tu vis
poſſidere terrā eius. Et ī eo. Nōne ea que poſſedit chamos
deus tuus tibi iure debentur: que aūt dn̄s deus noſter vi-
ctor obtinuit in noſtrā cedēt poſſeſſionē. pro quo he. le. nō
ne quod poſſidere te fecit chamos deus tuus illud poſſide-
bis: & oē quod poſſidere fecit ſiue oēs quos eiecit vel expu
lit dominus deus noſter a facie noſtra illud poſſidebimus
Eſdre. 9: Et heredes habeatis filios veſtros. 1. Paralip. 28.
Vt poſſideatis terram bonam. Ps. 36. Iuſti autem heredita
Hereditaſ būt terrā. Et in eo. Manſueti autem hereditabunt terram.
Eſa. 65. Et hereditabūt eā electi mei. Hiere. 49. Cur igitur
hereditate poſſedit Melchom gad. Et ī eo. Et poſſidebit iſ
rael poſſeſſores ſuos. Oſee. 9. vrtica hereditabit eos. Ab-
die. 1. Et hereditabunt hi qui ad auſtrum ſunt mōtē Eſau.
Et in eo. Et poſſidebit domus iacob eos qui ſe poſſederāt.
i. poſſeſſores ſuos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo de
riuatū. Et in eodem. Et poſſidebunt regionem ephraim.
Zach. 9. Ecce dn̄s poſſidebit eā. Et aliqn̄ ſcribitur ſine iod
vt in aliquibus locis predictis. Deut. 2. Incipe poſſidere. 3.
יורש Reg. 21. Surge poſſide vineā Naboth. Inde יורש Iores. i.
Heres. heres. poſſeſſor. vt Hiere. 49. An heres non eſt ei. Mich. 1
יְרֵשָׁה Adhuc heredē adducā tibi. & inde יְרֵשָׁה Ireſa. ſiue יְרֻשָּׁה
Ieruſa. i. hereditas. poſſeſſio. Nu. 24. Et erit idumea poſ-
Poſſeſſio. ſeſſio eius. Et ī eo. Hereditas ſeir cedet inimicis ſuis. Deut.
2. Quia in poſſeſſionē eſau dedi mōtē ſeir. & in eo. Quia
Hereditas filiis loth tradidi eam in poſſeſſionem. Ps. 60. Dediſti here
מורש ditatem timentibus nomen tuum. & aliquando ſcribitur
cum mem in principio & dicitur מורש Moras. ideſt poſſeſ
Poſſeſſio. ſio. vt Eſa. 14. Ponam eam in poſſeſſionem ericii. Et inde
מרשה מורשה Moraſa. ſiue מורשת moreſeth. i. hereditas. poſſeſſio
Hereditas Deut. 33. Hereditatem multitudinis Iacob. Mich. 1. Propte
rea dabit emiſſarios ſuper hereditatem geth. ſignificat eti
am predicta dictio יָרַשׁ Iaras. exterminare. ſiue diſperde-
re vel delere. aut expellere. vel conſumere. ſiue vaſtare. Et
tunc communiter eſt verbum tertie coniugatiōis. Exo. 15.
Diſperdere. Interficiet eos manus mea. i. diſpdet vel exterminabit eos
manus mea. & in eo. 34. Cum enim tulero gentes a facie
tua. i. cū exterminauero vel expulero gētes a facie tua. Nu.
Cōſumere. 14. Feriam igitur eos peſtilentia atq; conſumā. Et in eo.
33. Diſperdite cunctos habitatores terre illius. Et in eodē.
Sin autem nolueritis interficere habitatores terre. i. exter-
Extermina re. minare vel conſumere. Deut. 2. quibus expulſis atq; dele-
Expellere. tis. & in eo. Et fecit illos habitare pro eis. pro quo hebrei le
Delere. gunt. Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis. Et in eo.
7. quomodo potero delere eas. Et in eo. 9. qui cōterat eos
& deleat atq; diſperdat velociter. Et in eodem. Sed quia il-
le egerunt impie introeunte te delete ſunt. Et in eodē. 28.
Vaſtare Et fruges terre tue rubigo conſumet. Ioſ. 8. Et vaſtabitis
ciuitatem. Iudi. 1. Nec potuit delere habitatores vallis ben
iamin. Et in eo. qui deleuit ex ea tres filios enach. Iob. 13.
& conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee. Ponitur ēt
Extrahere pro extrahere. vt in eo. 20. De vētre eius extrahet eas de-
Torquere us. Ponitur etiam pro torquere. vt in eodem. 17. Torquen
tes cor meum. Item ſignificat depauperare vel pauperē

facere. Gen̄. 45. Ne & tu pereas & omnis domus tua. Pro
quo he. le. Ne depaupereris tu et omnis dom⁹ tua. i. ne pau Depaupe-
pertate vel inopia pereas. 1. Reg. 2. Dominus pauperē fa- rare.
cit & ditat. Iudi. 14. An idcirco vocaſtis nos ad nuptias vt Expoliaſ.
expoliaretis nos. pro quo hebrei legunt. vt depauperaretis
nos. ideſt vt faceretis nos pauperes. Alii vero ſecundū pri-
mam ſignificationem legūt ſic ſcilicet vt hereditaretis nos
ideſt vt quaſi iure hereditario expoliaretis nos. Prouer. 30
Aut paupertate compulſus furer. pro quo hebrei legūt. ne
depauperer & furer. Inde רָשׁ Ras. i. pauper. p̄s. 81. & humi רָשׁ
lem & pauperem iuſtificate. De quo vide infra in dictione Pauper.
ריש רוש Ros. Inde תירוש Thiros. ideſt vinum. Gen̄. 27. Frumē תירוש
to & vino ſtabiliui eum. Deut. 7. Frumento tuo atq; vinde Vinum
mie. Pro quo hebrei legunt. frumento tuo & vino tuo. & ī
eodem. 11. vt colligatis frumentum & vinum & oleū. Oſee.
2. & hec neſciuit quia ego dedi ei frumentum & vinū. Po-
nitur etiam pro grano vue de quo vinū exprimitur. Eſa.
65. Quomodo ſi inueniatur granum in botro. Granum.

ישׁ, Ies eſt. verbū ſuſtantiuum tertie perſone. De quo vide יֵשׁ
infra in dictione יָשָׁה Iaſa.

ישׁשׁ, Iaſes. ſiue יָשִׁישׁ Iaſis. ſenex. antiquus. longeuus. de
crepitus. 2. Paralip. 36. Non eſt miſertus adoleſcen- יָשִׁשׁ
tis & virginis & ſenis nec decrepiti quidem. vbi ponitur p̄ Decrepit⁹
decrepito. Iob. 11. Et ſenes & antiqui ſunt in nobis. Quod Antiquus
in hebreo legitur in numero ſingulari. Et in plu. יְשִׁישִׁים. יְשִׁישִׁים
vt in eo. 12. In antiquis eſt ſapientia. Et in eo. 32. Iunior ſū Antiqui.
tempore: vos autem antiquiores. Et poteſt deriuari a pre-
dicta dictione יֵשׁ Ies que ſignificat eſt. eo quod diu eſt: &
longe durat.

ישׁב, Iaſab. Habitare. ſedere. manere. ſtare. expectare. mo- יָשַׁב
rari. collocare. ducere. Gen̄. 4. Et habitauit profugus Habitare.
in terra. Et in eodem. 13. Et nequibant habitare communi
ter. Et in eo. Abram habitauit in terra canaam: loth vero
moratus eſt in oppidis que erant circa iordanē. Et in eodē Morari.
19. Timuerat enim habitare in ſegor. Et in eo. 25. Iacob
aūt vir ſimplex habitabat in tabernaculis. Et in eo. 35. Et
aſcende bethel & habita ibi. Et in eo. 45. Et habitabis ī ter
ra geſen. Leuit. 23. Et habitabis in vmbraculis ſeptem die
bus. Nu. 13. Amalech habitat in meridie. Et in eo. Canane-
us vero moratur iuxta mare. Deut. 12. Et habitabitis in ter
ra. Et in eo. 25. Quando habitauerit fratres ſimul. 2. Reg.
5. Reuertere & habita cū rege. p̄s. 21. Tu autem in ſancto
habitas. Ps. 83. Beati qui habitant in domo tua domine.
Ps. 122. qui habitas in celis. Ps. 131. Hic habitabo quoniam
elegi eam. Ps. 139. Habitabunt recti cum vultu tuo. Eſa. 5.
Nunquid habitabitis vos ſoli in medio terre. Et in eo. 13.
Non habitabitur vſq; in finem. Et in eo. 44. Qui dico ie
ruſalem habitaberis. Hiere. 17. In terra ſalſuginis & inha-
bitabili. pro quo he. le. in terra ſalſuginis que non habita-
tur. Et in eo. 22. vrbes inhabitabuntur. Et in eo. 42. Non Inhabitaſ
habitabimus in terra iſta. Thren. 1. Habitauit inter gētes.
Ezech. 26. Quomodo periſti que habitas in mari. Et ī eo.
Sicut ciuitates que non habitantur. Et aliquando ſcribitur
ſine iod vt in aliquibus locis predictis. Significat etiam ſe
dere. vt Gen̄. 21. Seditq; e regione procul. Et in eo. 31. Ab- Sedere.
ſcondit idola ſubter ſtramenta cameli & ſedit deſuper. Et
in eodem. 43. Sederunt coram eo. Et in eo. 49. Sedit in
forti arcus eius. Exo. 2. Et ſedit iuxta puteum. Exo. 16. quā
do ſedebamus ſuper ollas carnium. Leuit. 15. Et vbicunq;
ſederit. Nu. 32. Et vos hic ſedebitis. Deut. 1. Sediſtis ergo in
cadeſbarne multo tempore. 1. Reg. 4. Heli ſedebat ſuper
ſellam. Et in eo. 20. Et ego ex more ſedere ſoleo iuxta re-
gem. Et in eodem. & ſedebis iuxta lapidem cui nomen eſt

Azel.Et in eo. Et ſedit rex ad comedendũ panem. p̄s.1.&
in cathedra peſtilentie nõ ſedit.p̄s.28 . Et ſedebit dñs rex
ineternũ.p̄s.109.Sede a dextris meis.p̄s.131. Sedebunt ſu-
per ſedem tuã. Eſa.14.Et ſedebo in mõte teſtamẽti. Itẽ ſi-
Manere. gnificat manere.vel quieſcere.vt Geñ.19.Et manſit ĩ mõ-
te.Et in eo.Et manſit in ſpelunca.Leuit. 12. Sed manebit
triginta tribus diebus.Et in eo.25.Omnis qui de genere
eſt iſrael manebit in tabernaculis.Nu.20.Et manſit popu-
lus in cades.Ioſ.5.Manſerunt in eodem caſtrorũ loco .1.
Reg.1.Et maneat ibi iugiter.Ruth.2. Et nec ad momentũ
quidẽ domũ reuerſa eſt.Pro quo he . le. Modicum quidem
Quieſcere manet vel quieſcit in domo.vel ſic. Hec habitatio eius in
domo modica eſt.Eſa.30.Supbia tantũ eſt quieſce. Hiere.
42.Si quieſcẽtes manſeritis in terra hac.Itẽ ſignificat ex-
Expectare pectare vel preſtolari aut morari.Exo.24 . Expectate hic
preſtolari. Morari. donec reuertamur ad vos.Iudi.6 .Ego preſtolabor aduen-
tũ tuum.2.Reg.19.Cum moraretur ĩ caſtris.Eſter.2 . mar-
הוֹשִׁיב docheus morabatur ad ianuã regis.Et inde verbũ tertie cõ-
iugationis הוֹשִׁיב Hoſib:quod ſignificat Habitare facere.
Habitare facere. ſedere facere:aut collocare.Geñ.47 . In optimo loco fac
eos habitare.Et in eo.Ioſeph vero patri & fratribus dedit
poſſeſſionem in egypto.pro quo he.le.Et habitare fecit io-
ſeph patrẽ ſuũ & fratres ſuos & dedit eis poſſeſſionem in
Sedere facere. terra egypti.3.Reg.21. Et ſedere facite nabot inter pri-
mos populi.Et in eo.Et ſubmittite duos viros filios Belial
pro quo he.le.Et ſedere facite duos viros filios Belial. Et ĩ
eo.Et ſedere fecerũt Nabot inter primos populi. Ps.67.
Collocare Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo .Ps.112.vt
collocet eũ cũ principibus.Et in eo.Qui habitare facit ſte-
rilem in domo.Hiere.32.Et reducam eos ad locum iſtum
& habitare eos faciam confidenter.Ezech .25 . Et colloca-
bunt caulas ſuas in te.Item ponitur pro ducere.ſ.vxorem.
Ducere. Eſdre.10.Qui duxerunt vxores alienigenas.i. habitare e-
as fecerunt ſecum.Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt
vxores alienigenas.Nee.13.Sed & in diebus illis vidi iude-
os ducentes vxores.Ponitur etiam pro reducere.2.Reg.15
Reducere. Si reduxerit me dominus.Pro quo hebrei legunt .ſi redu-
יוֹשֵׁב cens reduxerit me dominus.Inde. יוֹשֵׁב Ioſeb.ideſt habita-
tor ſiue habitans.vel ſedens.Geñ.25.Iacob autem vir ſim-
Habitans. plex habitans in tabernaculis.Exo. 15 . Dolores obtinue-
Habitator. runt habitatores philiſtiim.Et in eo . obriguerunt omnes
habitatores canaan.Ps.16.Sicut catulus leonis habitans in
Sedens. abditis.p̄s.106.ſedentes in tenebris & in vmbra mortis. E-
ſa.6.Vidi dominũ ſedentem ſuper ſoliũ. Et in eo.10. Noli
שֶׁבֶת timere popule meus habitator ſion.& inde שֶׁבֶת ſebeth .i.
habitatio vel ſeſſio:aut ſedes:vel cathedra.vt.2.Reg.23.da-
Sedens. uid ſedens in cathedra ſapientiſſimus.Et ſupra in eo.Com-
burentur vſq; ad nihilum.pro quo hebrei legunt. Combu-
Habitatio. rentur in habitatione vel in ſeſſione.ideſt in loco vbi ſunt.
Poteſt etiam deriuari a dictione שֶׁבֶת ſabath que ſignificat
Ceſſare. ceſſare vel deſinere.quaſi dicat.vſquequo ceſſent vel deſi-
nant eſſe.& erit ſenſus ſicut in littera noſtra.p̄s.138.Tu co-
Seſſio. gnouiſti ſeſſionem meam.Hiere.9.Habitatio tua in me-
ſolium. dio idoli.Threñ.3.Seſſionem eorũ & reſurrectionẽ eorũ vi-
מוֹשָׁב de.Amos.6.Et appropiquatis ſolio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב
Moſab.i.habitatio.ſeſſio.cathedra.ſedes.Leuit.25.Qui vẽ-
diderit domum intra vrbis muros.pro quo he.le.Qui vẽ-
Habitatio. diderit domum habitationis intra vrbem muratam.4.Re-
gũ.2.Ecce habitatio vrbis huius optima eſt.p̄s.131 . Elegit
eã in habitationẽ ſibi.Ponitur ẽt p̲ ſede vel cathedra aut
Seſſio. ſeſſiõe.1.Reg.zo.Requiretur enĩ ſeſſio tua.& in eo. Cumq;
Chatedra. ſediſſet rex ſup cathedrã ſuã.p̄s.1.Et in cathedra peſtilẽtie
Cognatio. nõ ſedit.ponitur ẽt p̲ cognatiõe.1.Reg.9 . oĩs vero cogna-
tio dom⁹ ſibe ſeruiebat mephiboſeth.pro quo he.le.oĩs ha-
bitatio dom⁹ ſibe.i.oẽs qui habitabãt in domo eius. Et in
plu.מוֹשְׁבוֹת Moſboth.Exo.12.In cũctis habitaculis veſtris מוֹשְׁבוֹת
edetis azyma.Et inde נוֹשֶׁבֶת Noſebeth.i.habitabilis in ge- Habitacula.
nere feminino.vt Exo.16.Donec venirent in terrã habita- נוֹשֶׁבֶת
bilem.& inde תּוֹשָׁב Thoſab.i. inquilinus ſiue colonus . vt habitabilis
Leuit. 22.Inquilinus ſacerdotis & mercenarius nõ veſce- תּוֹשָׁב
tur ex eis.Et in eo.25.ſed quaſi mercenarius & colon⁹ erit Inquilin⁹ Colonus.
tecũ.Ponitur ẽt pro peregrino vel aduena.vt Geñ.23. Ad-
uena ſum & peregrinus apud vos.Exo.12. Aduena & mer- peregrin⁹. Aduena.
cenarius non comedet ex eo.Et in eo.25.Et ſuſceperis eũ
quaſi aduenam & peregrinum.

יֶשְׁה Iaſa.Eſt.erat.eſſet.fuiſſet.ſiue illud quod eſt .eſt enim יֶשְׁה
verbũ ſubſtantiuum tertie pſone. & ſcribitur ſine he
& dicitur יֵשׁ Ies.Exo.17.Eſt ne deus in nobis an non: Nu. יֵשׁ
9.Quotquot diebus fuiſſet nubes ſup tabernaculũ . p̲ quo Eſt. Erat.
he.le.Et erat.i.eueniebat qđ erat diebus numeri ſup taber-
naculũ.Et in eo.Et ſi fuiſſet nubes a veſpere vſq; mane.4. Fuiſſet.
Reg.10.Nũquid eſt cor tuũ rectũ.Et in eo . Et ait Ionadab
eſt.Iob.16.vtinã eſſet aĩa veſtra pro aĩa mea.p̄s.7. ſi eſt ini- Eſſet.
quitas in manibus meis.Prouer.11 . Alii diuidunt propria
& ditiores fiunt.pro quo he.le.Eſt qui diſperſit vel qui di-
uidit & additur amplius.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.
Et in eo.14.Eſt via que videtur hoĩ recta . & qñ cõponitur
cũ pronominibus tũc eſt ſecũde vel tertie perſone. vt Geñ.
24.ſi direxiſti viã meã.pro quo hebrei legunt.ſi es tu diri-
gens viam meam.Et in eo.ſi facitis miſericordiam & veri-
tatem cum domino meo.pro quo he.le.ſi eſtis vos facien-
tes miſericordiam & veritatem cũ dño meo . Deut. 29.ſed
cunctis preſentibus & abſentibus.pro quo he. le . ſed cum
eo qui eſt hic nobiſcum ſtãte hodie corã dño deo noſtro &
cũ eo qui non eſt nobiſcum hodie.ſed beatus hieronymus
trãſtulit ſenſum.ſignificat ẽt יֵשׁ Ies illud quod eſt ſiue ali-
quid.vt Prouer.8. Vt ditem diligẽtes me.pro quo he.le.vt
hereditare faciam vel poſſidere faciam diligentes me eſt.
i.illud quod eſt ſiue aliquid.& inde תּוּשִׁיָּה Thũſiia. i . illud Illud qđ ẽ תּוּשִׁיָּה
quod eſt.Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſapientiam vel legẽ
aut fortitudinẽ.Eo quod p̲prie dicũtur eſſe & exiſtere.Bea-
tus vero hieronymus varie tranſtulit.Nã aliqñ traduxit ſa-
pientiã vel prudẽtiã.vt Iob.12. Apud ipſum eſt fortitudo Sapientia Prudẽtia.
& ſapientia.Et in eo.26.Et prudentiã tuã oſtẽdiſti pluri-
mam.In alio vero loco traduxit ſalutem.Prouer.2. Cuſto- ſalus.
diet rectorum ſalutem.Mich.6.Et ſalus erit omnibus timẽ-
tibus nomen eius.item tranſtulit equitatem vel iuſtitiam .
vt Prouer.8.Meum eſt conſilium & equitas.Eſa.28.Et ma- Equitas.
gnificaret iuſtitiam.Item tranſtulit legem.vt Iob.11.Et qđ Iuſtitia.
multiplex ſit lex eius.Prouer.3.Cuſtodi legem meam atq; Lex.
conſilium.Item ponitur pro neceſſariis.ideſt cognatis vel Neceſſarii.
amicis.vt Iob.6. Neceſſarii quoq; mei receſſerunt a me.
Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum ſingula-
ris numeri ſcilicet receſſit a me.vnde hebrei legunt .Et ſa-
pientia vel prudentia receſſit a me.ſignificat etiam illđ qđ
ſapienter vel prudenter excogitatur.Iob.5.Ne poſſint im-
plere manus eius quod ceperant.pro quo in hebreo habe- qđ ceperãt
tur.Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּה Thũſiia.ideſt illud qđ
excogitauerant.Alii vero legunt.Et non facient manus ei⁹
efficaciam.Item ponitur pro tempore.Prouer.18 . In om- Efficacia. Tempus.
ni tempore erit exprobrabilis.Item põitur pro valide.Iob
30.Et quaſi ſuper ventum ponẽs eliſiſti me valide. Valide.

יָשַׁח Iaſach.humiliare.incuruare.Eſa.2 . Et incuruauit ſe יָשַׁח
homo.Et in eodem.Et humiliabitur altitudo virorũ. Incuruare. Humiliare
Eſa.51.Qui dixerunt anime tue incuruare vt tranſeamus.
Et inde nomen יֶשַׁח iaſach . ideſt incuruatio . humiliatio. יֶשַׁח

Digitized by Google

Hūiliatio. שׁחת Michee.6.Et humiliatio tua in medio tui.& inde שַׁחַת Sa-
chath.ideſt fouea.Ps.93.Donec fodiatur peccatori fouea.
Fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוּחַ Sóach. & in dictione
שַׁחַת Sachath.

ישׁט יָשַׁט Iaſat.Extendere.tendere.porrigere. Eſter. 4. Niſi
Tēdere. Extendere forte rex auream virgam ad eum tetenderit.Et in eo
dem.5.Et extendit contra eam virgam auream.

ישׁם יָשַׁם Iaſam.deſolare.In ſolitudinē redigere. diſſipare.de
moliri.vt Gen.47.Ne pereunte cultore redigatur
In ſolitu= terra in ſolitudinem.Nu.21.Laſſi peruenerunt in iophe.
dinē redi Pro quo hebrei legunt. Et deſſolauimus eos vſq; nophe
gere. Deſſolare. Poteſt etiam legi ſic. Et femine ſiue mulieres vſq; nophe.
ideſt laſſi quaſi mulieres venerunt vſq; nophe. Et eſt idem
cum littera noſtra. Nam dictio hebraica נָשִׁים Naſim que
ibi ponitur poteſt eſſe verbum prime perſone pluralis nu
meri a ſupradicta dictione deriuatum. & poteſt etiam eſſe
nomen quod communiter ſignificat mulieres. Hiere. 49.
Diſſipare. Et niſi diſſipauerint eum eis habitacula eorum. Ezech.6.
Demoliri. Et excelſa demolientur & diſſipabuntur.& in eo.12.vt de=
ſoletur terra a multitudine ſua.& in eo.19. Et deſolata eſt
terra & plenitudo eius.& de hoc vide infra in dictione שָׁמַם
ישׁימון ſamam. Inde יְשִׁימוֹן Ieſimon.i.ſolitudo.deſertum. Deut.
Solitudo. 32.In loco horroris & vaſte ſolitudinis. p̄s.67.Cum per=
Deſertum. tranſieris in deſerto.Ps.106.Errauerunt in ſolitudine in
deſerta via.

ישׁן יָשַׁן Iaſan.dormire.dormitare.ſoporatum eſſe.quieſcere.
Dormire. requieſcere. Inueterare.vetus eſſe. Gen̄. 41. Rurſū dor
miuit & vidit alterū ſomniū.Iudi.16.Dormire eū fecit ſu=
per genua ſua.Iob.13.Et ſomno meo requieſcerem .p̄s.3.
Soporatū eſſe. Ego dormiui & ſoporatus ſum . p̄s.43.Quare obdormis
Ps.77.Et excitatus eſt tanq̄ dormiens dn̄s. Ps.120.Ecce
non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit iſrael. Prouer.
4.Non enim dormient niſi cum malefecerint. Eccl's. 5.
Saturitas diuitis non ſinit eum dormire.Canti.5.Ego dor
mio & cor meū vigilat.Hiere.51.Et dormiēt ſomniū ſem
piternū.Ezech.34.Securi dormient in ſaltibus. Ponitur
Requieſcere et p̄ quieſcere vel requieſcere.vt.Ps.4.In pace in idipſum
שׁנה dormiam & requieſcam.Inde שֵׁנָה Sena.ſiue שְׁנַת Senath.
ideſt ſomnus.dormitio.ſopor.vt Gen̄.28.Cumq; euigilaſ
Somnus. ſet iacob de ſomno.Ps.75. Dormierunt ſomnum ſuum.
Ps.131.Si dedero ſomnū oculis meis.Prouer. 20.Noli di=
ligere ſomnum.Eccl's.5.Dulcis eſt ſomnus operātis. Hie=
re.51.Et dormient ſomnum ſempiternum.Dan̄.2.Et ſom
nus eius fugit ab eo.Et aliq̄n ſcribitur cū aleph in fine lo
co he.vt p̄s.126.Cum dederit dilectis ſuis ſomnum. Item
ישׁן יָשָׁן Iaſan.i.vetus ſiue vetuſtum.Leuit.25.Et comedetis ve
Uetus. teres fruges.Et in eodem.Donec noua naſcantur edetis ve
tera.Et in eo.26.Et vetera nouis ſupuenientibus proiicie
נושׁן tis.Scribitur ēt cū nū in principio & dicitur נוֹשָׁן Noſan.vt
Uetuſtiſſi= in eo.Comedetis vetuſtiſſima veterum.Et in genere femi
mum. נושׁנת nino נוֹשֶׁנֶת Noſeneth cum tau in fine. vt Leuit. 13. Lepra
vetuſtiſſia. vetuſtiſſima iudicabitur.& inde verbum paſſiuum נוֹשַׁן No
נושׁן ſan.ideſt inueteratum eſſe ſiue antiquū eē.Deut.4. Et mo
Inuetera= tati fueritis in terra.pro quo hebrei legunt. Et inueterati
tum eſſe. fueritis ſiue antiqui facti fueritis in terra.

ישׁע יָשַׁע Iaſaa.ſaluare.ſaluum facere.liberare.eruere.Exo.14
Liberare. Liberauitq; dominus in die illo iſrael.Nu.10. Vt erua
Eruere. mini de manibus inimicorum veſtrorum.Deut.33. Popu=
Saluare. le qui ſaluabitur in domino.1.Reg.10. Qui ſolus ſaluauit
vos de vniuerſis malis.Et in eodem.14. Quia non eſt do=
mino difficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Et in eo.
25.Et ſaluauit manū tuā tibi.4.Re.6.ſalua me dn̄e mi rex
qui ait nō te ſaluet dn̄s: vnde te poſſū ſaluare.p̄s.17. Qm̄

ſaluū fecit dn̄s xp̄m ſuū.p̄s.21.Salua me ex ore leonis. Ps. Saluū fa
27.Saluū fac populū tuū.Ps.32. Non ſaluatur rex per ml'= cere.
tam virtutem.Ps.67.Deus noſter deus ſaluos faciendi. Ps.
79.Et oſtēde faciē tuā & ſalui erimus. Ps.105.Saluos fac
nos dn̄e deus noſter.Ps.117.o dn̄e ſaluum me fac. pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Ob
ſecro dn̄e:ſalua obſecro.& ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָּא הושׁיעה
Hoſiaana.Pro quo oſana canit Eccl'ia.& ſūt in hebreo due נא
dictiones.ſ.הוֹשִׁיעָה Hoſiaa. Quod ē verbū imperatiui mo Oſana.
di.i.ſalua vel ſaluū fac.& נָא Na. Quod eſt dictio deprecati Salua ob
ua.i.obſecro.Ps.137.Et ſaluū me fecit dextera tua. Eſa.45 ſecro.
Iſrael ſaluatus eſt in dn̄o ſalute eterna.Et in eo.49.Et fili=
os tuos ego ſaluabo.Hiere.23.In diebus illis ſaluabitur Iu
da.Et ī eo.31.ſalua dn̄e populū tuū. Oſee.1. Et ſaluabo eos
in dn̄o deo ſuo:& non ſaluabo eos in arcu & gladio. & ide ישׁע
יֵשַׁע Ieſaa.i. Salus.ſaluatio.ſalutare.2.Reg.23. Cuncta eīm Salus.
ſalus mea & omnis voluntas.p̄s.17.Et cornu ſalutis mee.
p̄s.26.Dn̄s illuminatio mea & ſalus mea.p̄s.50.Redde mi
hi letitiam ſalutaris tui.p̄s.84.Et ſalutare tuum da nobis. Salutare.
Eſa.61.Quia induit me veſtimētis ſalutis. Abach.3. Egreſ
ſus es in ſalutem populi tui:in ſalutē cū xp̄o tuo. Scribitur
ēt cū vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Ieſuaa. vt ישׁועה
p̄s.3.Dn̄i eſt ſalus.p̄s.32.Fallax equus ad ſalutē.p̄s. 117. Et Salus.
factus es mihi in ſalutē. Abach. 3. Quadrige tue ſaluatio. Saluatio.
Scribitur ēt cū tau in fine loco he.vt Gen̄. 49. Salutare tu Salutare.
um expecto dn̄e.Ps.54. Dic anime mee ſalus tua ego ſū.
Eſa.52.Et videbūt oēs fines terre ſalutare dei nr̄i.& in plu
rali.יְשׁוּעוֹת Ieſuooth.vt.p̄s.27.Et ꝓtector ſaluationū xp̄i ישׁועות
ſui eſt.Et aliq̄n ſcribitur cū tau in principio loco iod & di= ſaluatiōes
citur.תְּשׁוּעָה Theſuaa.vt.2.Reg.23.Fecitq; dn̄s ſalutē ma= תשׁועה
gnā.p̄s.36.Salus aūt iuſtorū a dn̄o.p̄s.59. Et vana ſal9 ho ſalus.
minis.p̄s.143.Qui das ſalutem regibus.prouer.11. Salus
aūt vbi multa cōſilia.& in eo.21.dn̄s aūt ſalutē tribuit. Et a
liq̄n ſcribitur cum mem in principio.vt Ezech.16. & aqua
non es lota in ſalutem.& inde מוֹשִׁיעַ Moſiaa.ideſt ſaluator: מושׁיע
vel ſaluās.vt Iudi.3.Qui ſuſcitauit eis ſaluatorem. Eſa.19. ſaluator.
Et mittet eis ſaluatorē & ꝓpugnatorē.Et in eo.43. & ſal=
uator nō eſt abſq; me.Et in eo.63.& factus eſt eis ſaluator.
Et in plurali. מוֹשִׁיעִים Moſiim. Nee.9. dediſti eis ſalua= מושׁיעים
tores. Et inde deriuatur ſacratiſſimum nomen ieſus. ſaluatores
Quod hebraice dicitur יְהוֹשֻׁעַ Iehoſūaa. Zach. 3. Et o= יהושׁע
ſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum. Et Ieſus
in eodem. Quia ecce lapis quem dedi coram ieſu.& inter=
pretatur ſaluator. Matthei.1. Et vocabis nomen eius ieſū:
ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum. ſaluator.

יָשְׁפֵה Iaſpe.hyaſpis. lapis precioſus ſecundum hebreos. ישׁפה
Vnde ab hebreo habuit originem. Sed Beatus hie= Iaſpis.
ronymus tranſtulit Beryllus. Exo. 28. In quarto chry
ſolithus onychinus beryllus. Ezech.28. Chryſolithus & o Berillus.
nix & beryllus.

יָשַׁר Iaſar. placere. Rectum eſſe.dirigere. in directum ישׁר
ire. Nume.23. Si forte placeat deo: vt inde male= Placere.
dicas eis. Iudi.14. Quia placuit oculis meis. Et in eo=
dem.Deſcenditq; & locutus eſt mulieri que placuerat o=
culis eius.1.Regum.18.Placuit ſermo in oculis Dauid. 3.
Regum.9.Et non placuerunt ei.1.Paralipo.12. placuerat
enim ſermo omni populo. 2.Paralipo.32. Et auertit eas
ſubter ad occidentem vrbis Dauid. Pro quo hebrei le=
gunt. Et direxit eas. Hiere.18. Sicut placuerat in oculis
eius vt faceret.& in eodem.27.Et dedi eam ei qui placuit
in oculis meis.Item ſignificat rectum eſſe vel in directum
ire.vt.1.Regum.6. Ibant autem in directum vacce. Ps. Idirectum
32. Quia rectum eſt verbum domini. Item ſignificat ire.

Digitized by Google

Dirigere. dirigere.Ps.5.Dirige in conſpectu tuo viam meã. p̄s. 118.
Propterea ad oĩa mandata tua dirigebar.Prouer.3.Et ipſe
diriget greſſus tuos.Et in eo.Et palpebre tue precedãt greſ
ſus tuos.prõ quo he.le.Et palpebre tue dirigant cõtra te vł
ante te aut corã te.Et in eo.9.Et pergentes in itinere ſuo.ꝑ
quo he.le.Et dirigentes itinera ſua.Eſa.40. Rectas facite
Rectũ facere. in ſolitudine ſemitas dei noſtri.Ponitur ẽt pro humiliare.
Humiliare vt in eo.45.Et glorioſos terre humiliabo.Hebrei tamẽ in
predicto loco legunt.Et diſtorta vel aſpera rectificabo. i.
יָשָׁר recta faciam ea.Inde יָשָׁר Iaſar.i.rectus:ſiue rectitudo .aut
Rectum. equitas.Iudi.21.Vnuſquiſq; quod ſibi rectum videbatur
Rectus hoc faciebat.Iob.1.erat vir ille ſimplex & rectus. Et in eo.
Equitas. 23.Proponat equitatem contra me.p̄s.10. Equitatem vi-
Recta. dit vultus eius.Ps.24.Dulcis & rectus dñs.Prouer.29.A-
יְשָׁרִים. bominatur eos qui in via recta ſunt.& in plu. יְשָׁרִים Ieſa-
Recti. rim.vt.p̄s.18.Iuſtitie dñi recte.p̄s.32.Rectos decet collau-
Recte. datio.Ps.48.Et dominabũtur eorum iuſti in matutino.i.
יֹשֶׁר dñabuntur eorũ recti.Oſee.14.Quia recte vie dñi. Inde
Equitas. יֹשֶׁר Ioſer.i.rectitudo ſiue equitas.Deut.9.Neq; enim pro
pter iuſtitias tuas & equitatem cordis tui.Iob.32. Simpli-
ci corde meo ſermones mei.pro quo he.le. Rectitudine ſi-
ue equitate cordis mei ſermones mei. Prouer.2. Qui reli
quunt iter rectũ.pro quo he.le. Qui relinquunt itinera re
Rectitudo ctitudinis.Et in eo.4.Ducã te per ſemitam equitatis. Et a
מִישׁוֹר liquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מִישׁוֹר
Equitas. Miſor.p̄s.44.Virga equitatis virga regni tui.Eſa. 40. &
Directum erũt praua in directa.Malach.2.In pace & equitate ambu-
מֵישָׁרִים lauit.& in plu.מֵישָׁרִים Meſarim.Ps.16. Oculi tui videant
Equitates equitates.Prouer.1.Iuſtitiam & iudiciũ & equitates. Poni-
Recti. tur ẽt ꝑ rectis.Canti.1.Recti diligunt te.Ponitur ẽt מֵישָׁרִים
Meſarim in noſtra tranſlatione pro blando.Prouer.23.In
Blande. greditur blande.Quod hebrei exponunt ſuaue vel cõpla-
cens.Et ponitur ibi in hebreo plurale pro ſingulari .poteſt
ẽt legi ſic.vadit ſiue ingreditur recte vel directe. Canti.7.
Sicut vinũ optimũ dignũ dilecto meo ad potandum.pro
Suauiter. quo he.le.Sicut vinũ optimũ vadit ſiue ingreditur ad dile
ctũ meum ſuauitater vel in cõplacentiã.vel ſic.vadit ſiue i-
יְשֻׁרוּן greditur dilecto meo recte vel directe.vbi ſimiliter põitur
Directus. מֵישָׁרִים Meſarim.in plurali pro ſingulari.Inde יְשֻׁרוּן Ie-
Rectiſſim⁹ ſurun .i.rectus vł directus:aut rectiſſimus.Deut.32. Incraſ
ſatus eſt dilectus.Debet legi directus.Et in eodem.33. Erit
apud rectiſſimũ rex.Et in eodem.Non eſt alius vt deus re
מֵיוּשָׁר ctiſſimi.& inde מֵיוּשָׁר Meiuſar.pro quo btũs hieronymus
Ope q̃dro trãſtulit opere quadro. 3.Reg.6.Opere quadro ad regu-
Extenſum. lã.Hebrei dicũt ꝙ ſignãt extenſum vel cõplanatũ.
יַת Articulus accuſatiui caſus. יַת Iath.in lingua chaldaica eſt articulus accuſatiui caſus.ſi
cut in hebreo hec dictio אֶת Eth.de qua ſupra dictum ẽ
in littera aleph.Et eodem modo componitur cum prono-
minibus ſicut dictum eſt in predicta dictione אֶת Eth.

יְתֵב Sedere Habitare. יְתֵב Iatheb.in lingua chaldaica ſignificat ſedere vel habita
re.Dañ.7.Et antiquus dierum ſedit.Eſdre.4. Et habi
tare eos fecit in ciuitatibus ſamarie.

יָתֵד Paxillus. Clauus. יָתֵד Iathed.paxillus.clauus.Deut.23. Gerens paxillum in
baltheo.Iudi.4.Tulit itaq; iael vxor Aber clauũ taber
naculi.Et in eo.5.Manũ ſuam miſit ad clauum.Et in eodẽ.
16. Et clauum his circumligatum terre fixeris.Et in eodẽ.
Extraxit clauum cum crinibus & licio.Eſa.22.Et figam il
lum paxillum in loco fideli.Et in eodem.Auferetur paxil-
lus qui fixus fuerat.Zach.10.Ex ipſo angulus & ex ipſo pa
יְתֵדוֹת xillus.Et in plurali.יְתֵדוֹת Iethedoth.Exo.27. Tam paxil-
Paxilli. los eius quam atrii.

יָתוֹם Pupillus Orphan⁹. יָתוֹם Iathom.Pupillus.orphanus.Exo.22. Vidue & pupil
lo non nocebitis.p̄s.9.Orphano tu eris adiutor.Et in
plu.יְתוֹמִים Iethomim.p̄s.67.Patris orphanorũ & iudicis יְתוֹמִים
viduarũ.Threñ.5.Pupilli facti ſumus abſq; patribus. Orphani.

יָתַר Iathar.remanere.relinqui.relinquere. ſupereſſe. ex- יָתַר
cellere.excellens eſſe.Exuperare.Geñ.32. Traductiſ-
q; omnibus que ad ſe pertinebant remanſit ſolus. Exo.10. Remanere
Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando dimi
ſerat.ideſt reliquerat.Et in eodem.Nihilq; omnino virens Relinquere Dimittere
relictum eſt in lignis.Et in eodem.16.Nullus relinquat ex
eo in mane.Et in eodem.Sed dimiſerunt quidam ex eis vſ
q; mane.Et in eodem.29.Quod ſi remanſerit de carnibus
conſecratis.Et in eodem. Combures reliquias igni. ideſt
quod remanſit vel relictum eſt.Leuit.2.Quod autem reli-
quum fuerit.Et in eodem.7.Si quid in craſtinum remanſe
rit.Ioſ.11.Et non reliquit vllum de ſtirpe Enachim.3.Reg.
18.Ego remanſi propheta domini ſolus.p̄s.78. Poſſide fi
lios mortificatorum.Pro quo beatus hieronymus in pſal-
terio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Relinque filios
interitus.Prouer.2.Et ſimplices permanebunt in ea.ideſt Permanere.
remanebunt in ea.Eſa.1.Relinquetur filia ſion vt vmbracu
lum in vinea.Et in eodem.Niſi dominus exercituum reli-
quiſſet nobis ſemen.ſignificat etiam excellere.vel ſupera-
re.vt Geñ.49.Effuſus es ſicut aqua:non creſcas.ideſt non Creſcere.
excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur Excellere.
vt primogenito ſuper fratres tuos.Prouer.12. Qui negli-
git damnum propter amicum iuſtus eſt .Pro quo hebrei le
gũt.Excellit ſiue exuperat proximũ ſuũ ſiue amicũ ſuũ iu
ſtus.ideſt excellentior eſt iuſtus alio quocũq;. & inde נוֹתָר נוֹתָר
Nothar.ſiue מוֹתָר Mothar.ideſt illud quod relinquitur vł
remanet.vt.4.Reg.4.Tu autem & filii tui viuite de reli- Reliquum.
quo.Inde יֶתֶר Iether.ſiue יוֹתֵר Iother.Plus.magis. ampli- יֶתֶר
us.reliquum.reſiduum.Geñ.49.Prior in donis & maior
in imperio.ideſt plus in donis & magis in imperio.Ps.30. Plus.
Et retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.ideſt retri- Abũdãter
buet magis vel amplius.Eccľs.7.Et magis prodeſt viden- Magis
tibus ſolem.Et ĩ eo.12.His ãplius fili mi ne requiras. Eſa.
56.Et erit ſicut hodie ſic & cras & multo amplius.Ponitur Amplius.
etiam pro reliquo vel reliquiis aut reſiduo. Leuit.14. qđ
autem reliquum eſt olei.1.Reg.15.reliqua vero occidimus
Ps.16.Et dimiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis. Ioeľ.1. Reliqua.
Reſiduum eruce comedit locuſta & reſiduum locuſte co- Reliquie. Reſiduum
medit Bruchus.& inde יִתְרָה Ithra.i.Excellẽtia.plus: ſiue יִתְרָה
magnitudo.vt Eſa.15.Secundum magnitudinẽ operis & Magnitudo.
viſitatio eorum.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur
יִתְרַת Ithrath.Hiere. 48. Quia plus fecit quam potuit:id יִתְרַת
circo perierũt.Et in hebreo nõ eſt quã potuit.debet tamen Plus.
ſubintelligi.& inde יוֹתֵר Iother.ideſt amplius.magis.exce
lentia.Eccľs.1.Quid habet amplius homo de vniuerſo la- Amplius.
bore ſuo.Et in eodem.2.Et nihil permanet ſub ſole. ideſt
nihil eſt amplius ſub ſole.Et in eodem. Et vidi ꝙ tantum
precederet ſapientia ſtultitiam quantum differt lux a tene
bris.pro quo hebrei legunt.Et vidi quod eſt excellentia ſa Excellẽtia
pientie ab ſtultitia:ſicut eſt excellentia lucis a tenebris. Et
in eodem.3.Quid habet amplius homo.Ponitur etiã pro
inſuper. Vt in eodem.5.Et inſuper vniuerſe terre rex im-
perat ſeruienti. Scribitur etiam cum mem in principio &
dicitur מוֹתָר Mothar.vt in eodem. Et nihil habet homo iu מוֹתָר
mento amplius.Item יֶתֶר Iether.funiculus. Neruus.ideſt Amplius.
corda arcus.p̄s.11.Parauerunt ſagittam ſuam in pharetra. יֶתֶר
Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit.Poſuerunt ſagittã ſuã ſup neruũ.Iob. Neruus.
4.Qui aũt reliqui fuerint auferẽtur ex eis. pro quo he. le.
Vtiq; auferetur ſiue mouebitur funiculus eorũ in eis vel cũ Funiculus
eis.Et ſecundum hebreos per funiculũ intelligitur hic liga

Digitized by Google

tura vel firmitas.poteſt deriuari a primo ſignificato & le
gi ſic.ſ. Auferentur ſiue mouebūtur reliquie eorū in eis vł
cum eis.Quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra.vel ſecun
dum aliud ſignificatum ſic. Auferetur excellentia eorum
Pharetra cum eis.Et in eo.30.Pharetram enim ſuam aperuit. Pro
Corda. quo hebrei legunt.funiculum meum ſiue cordam meā diſ
יְתָרִים ſoluit vel aperuit.& in plurali יְתָרִים Ietharim.vt Iudi.16.
Funes. Si ſeptem neruiceis funibus.Et in eodem. Attulerūtq; ad
eam ſatrape philiſtinorum ſeptem funes. Scribitur etiam
מֵיתָרִים cum mem in pricipio & dicitur מֵיתָרִים Metharim.vt Nu.
Funes. 3.Funes tabernaculi & omnia vtenſilia eius.& in eo.& pa
יֹתֶרֶת xilli cum funibus.Item יֹתֶרֶת Iotheretħ.ideſt tela vel reti
Reticulū. culum quod pendet ex iecore.Leuit.3.& reticulum iecoris
cum renunculis. & in eodem. & vtrumq; renunculum cū
adipe qui eſt iuxta ilia reticulumq; iecoris. Ponitur etiam
Aruina. pro aruina.vt in eodem.& aruinam iecoris cum renuncu
Adeps. lis.Item ponitur pro adipe.vt in eodem.4.& adipem ieco
ris cum renunculis.

De incipientibus a littera.כ.Caph.

Iſta littera.כ. Caph nunq̄ reperitur ſola per ſe ſicut neq;
vlla alia littera hebraica: ſed apponitur nomini vel verbo
& aliquibus aliis partibus orationis & tunc ſignificat. qua
ſi.ſicut.tanq̄.quemadmodum.cum.quando.iuxta.ſecun
dum.Gen̄.3.ecce adam quaſi vnus ex nobis. & i eo.10.qua
Quaſi. ſi nebrod robuſtus venator coram domino. & in eo.19.vi
ſus eſt eis quaſi ludens loqui.& in eo.33. Quaſi viderē vul
Sicut. tum dei.& i eodem.38.Ne ipſe moreretur ſicut fratres ei⁹.
& in eodem.48.Sicut ruben & ſymeon.Exo.15. Que de
uorauit eos ſicut ſtipulam.Deut.1.Sicut ſtellas celi. Ps.1.&
Tāquam. erit tanq̄ lignū.& in eo. Tanquam puluis quem proiicit
ventus.ps.2. Tanq̄ vas figuli.Ps.17.qui pfecit pedes me
os tanquam ceruorum.ps.18.& ipſe tanquam ſponſus.
Quemad Ps.36.quemadmodum fumus deficiant.ps.41. quemad
modum. modum deſiderat ceruus ad fōtes aquarum.ps.77. quem
admodum patres eorum.Item ſignificat cum vel quando.
vt Exo.9.Cum egreſſus fuero de vrbe.Deut.17. Poſtquā
Cum. autem ſederit in ſolio regni ſui.Pro quo he.le.Et erit qn̄ ſe
Quando. derit in ſolio regni ſui. Eſter.1.Qn̄ ſedit in ſolio regni ſui.
Oſee.7.Cum ſanare vellem iſrael.Item ponitur pro iux
Iuxta. ta vel ſecundum.vt Gen̄.21. Iuxta miſericordiam quā feci
tibi.Et in eo.43.Primogenitus iuxta primogenita ſua:&
Secūdum. minimus iuxta etatem ſuam.Exo.25. Secundum exēplar
quod tibi in mōte monſtratū eſt.ps.7.Iudica me dn̄e ſecū
dū iuſtitiā meā & ſcd̄m innocentiā meā. Ps.61. Quoniam
tu reddes vnicuiq; iuxta opa ſua.Habet fortaſſe & alios mo
dos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta.

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantia
lis eſt.כ.Caph.

כָּאַב כָּאַב Caab.Dolere.Iob.14.Attamen caro eius dum viuet
Dolere. dolebit.Inde.כְּאֵב Coeb.ideſt dolens.Ps.68.Ego ſum
כֹּאֵב pauper & dolens.Et in plurali כֹּאֲבִים Coabim. Gen̄. 34.
Dolens. Quando grauiſſimus vulnerum dolor eſt. Pro quo he
כֹּאֲבִים brei legunt.Cum eſſent dolentes. Et inde verbum tertie
Dolentes. coniugationis quod ſignificat dolere facere vel dolo
Dolorem rem inferre.Hiere.28. Et ſpina dolorem inferens. Poni
inferre. tur ēt pro vulnerare vel contriſtare. vt Iob.5. Quia ipſe
Vulnerare vulnerat & medetur.Ezech.13.Quem ego non contriſta
Contriſtaī ui.Item ponitur tranſlatiue pro lapidare vel lapidibus per
cutere.p quo btūs hieronymus trāſtulit operire.ſ. lapidi
Lapidare. bus.4.Reg.3.Et oēm agrū egregiū operietis lapidib⁹. &
כְּאֵב inde כְּאֵב Ceeb.i.dolor.Iob.2. Videbant enim dolorem ēē
Dolor. vehemētē.Eſa.65.Et vos clamabitis pre dolore cordis.ſcri
bitur ēt cū mē in principio & dr̄ מַכְאוֹב Machob.Exo.3.Et מַכְאוֹב
ſciēs dolorem eius.Eccl's.1.Qui addit ſcientiam addit do Dolor.
lorem.Et in eo.2. Cuncti dies eius doloribus & erumnis
pleni ſunt.Eſa.53.Virum dolorum.Et i eo.Et dolores no
ſtros ipſe portauit.Thren̄.1.Si eſt dolor ſicut dolor meus.
Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb.pro compaſſione vel miſeratio כְּאֵב
ne.vt Iob.31.Quoniā ab infantia creuit mecū miſeratio. Miſeratio
כָּאָה Caa.conterere.merere facere.percutere.Ps.108. Et כָּאָה
cōpunctum corde mortificare.ideſt contritum corde Conterere.
Prouer.18.Spiritum vero ad iraſcendum facilē quis pote
rit ſuſtinere.pro quo hebrei legunt.Et ſpiritum merentē
vel triſtem aut cōtritū quis poterit ſuſtinere.Ezech.13.pro
eo quod merere feciſtis cor iuſti.Dan̄.11. Et venient ſuper Merere.
eum trieres romane & percutietur.ideſt conteretur. Et di Percutere
cunt aliqui hebrei q̄ a predicta dictione deriuatur חֶלְכָּאִים חֶלְכָּאִים
Chelcaim.& q̄ eſt dictio compoſita & ſignificat exercitū
vel cōgregationē oppreſſorū vel merentiū.pro quo tran
ſlatio noſtra pauperes traduxit.ps.9. Et cadet cum dn̄atus Pauperes
fuerit pauperū. De quo vide ſupra in dictiōe חֵלֶךְ Chélech.
כּוֹכָב Cochab.Stella.ſidus.Nu.24. Orietur ſtella ex iacob כּוֹכָב
Amos.5.Sidus dei veſtri.Et in plu.כּוֹכָבִים Cochabim. Stella.
Gen̄.1.& ſtellas.Et in eo.15.Et numera ſtellas ſi potes.ps. Sidus.
8.Lunam & ſtellas que tu fundaſti.Eſa.47. Augures celi כּוֹכָבִים
qui contemplantur ſidera. Abdie.1.Si inter ſidera poſue Sidera.
ris nidum tuum.Et quando poſt ſe regit genitiuum ſcribi
tur ſine mem & dr̄ כּוֹכְבֵי Cochbe.Gen̄.26.ſicut ſtellas celi. כּוֹכְבֵי
כָּכָה Cacha. ſic.ita.Exo.12.Sic autē comedetis illum. De q̄ כָּכָה
vide infra in dictione כֹּה Co. Sic.
כָּבַד Cabad.Grauare.aggrauare.premere.opprimere. mł כָּבַד
tiplicare.Grauē vel ponderoſum eſſe.Honorare. glo
rificare.honoratū ſiue glorioſum eſſe.Gen̄.18. Et pecca
tū eorum aggrauatū eſt nimis.Et in eo.43. Fames omnē aggrauare
terram vehementer premebat.Pro quo hebrei legunt. Et Premere.
fames graueſcebat in terra.Et in eodem.48. Oculi enim
iſrael caligabant pre nimia ſenectute. Pro quo hebrei le
gunt.Oculi enim iſrael grauati erant pre ſenectute. Exo. Grauare.
5.Opprimantur operibus.ideſt aggrauentur. Et in eo Opprimere.
dem.7.Ingrauatum eſt cor pharaonis.Et in eodem.8.In Ingrauaī.
grauauit cor ſuum:& non audiuit eos.Et in eodem. Et in
grauatum eſt cor pharaonis.Et in eodem.10.Ego enim in
duraui cor eius.ideſt aggrauaui.1.Regū.5. Aggrauata eſt Aggrauaī
autem manus domini ſuper azotios.Et in eodem. Et gra
uiſſima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt.
Et grauabatur valde manus dei ibi.Et in eodem.6.Quare
aggrauatis corda veſtra ſicut aggrauauit egyptus & pha
rao.Et in eodem.31.Totū pondus prelii verſum eſt in ſa
ul.pro quo hebrei legunt.& ingrauatum eſt prelium in ſa
ul ſiue contra ſaul.2.Reg.13.Et grauemus te.Et in eodem.
14.quia grauabat eū ceſaries.3.Reg.12. Pater tuus aggra
uauit iugū noſtrum.2.Paralip.25.Et idcirco erigitur cor
tuum in ſuperbiam.pro quo hebrei legunt.Et erexit te cor
tuum ad aggrauandum:ſcilicet prelium.Ps.37.ſicut onus
graue grauate ſunt ſuper me.Eſa.6.Et aures eius aggraua.
Ponitur etiam pro multiplicare.vt Naum.3. Congregare multiplicaī.
ergo vt bruchus:multiplicare vt locuſta.& inde כָּבֵד Cabed כָּבֵד
ſiue כֹּבֵד Cōbed.aut כֶּבֶד Cebed.ideſt grauis ponderoſus. כֹּבֵד
multus ſiue multiplicat⁹.magn⁹ ſiue vehemēs.vel pminēs
Gen̄.12. preualuerat enim fames in terra.pro quo he. le.
Grauis enī erat fames in terra. Exo.4.impeditioris & tar Grauis.
dioris lingue ſum.pro quo he.le.quia grauis oris & grauis
ligue ego ſū.& eſt ſēſus ſicut in lr̄a noſtra.& in eo.9. peſtis
valde grauis.Et in eodem.17. Manus autem moyſi erant
graues. Ps.37.Sicut onus graue. prouer.27. Graue eſt Graue.

Digitized by Google

ſaxum & oneroſa arena.Eſa.1.Populo graui iniquitate. &
in eodem.21.A facie grauis prelii.Naum.3. Et grauis rui-
ne.Hebrei tamen in predicto loco legunt.Et multitudo ca
Magnus dauceris.Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed.pro multo vel ma
gno aut vehementi vel prominenti.vt Geñ.49.Plãctu ma
gno atq; vehementi.Et in eodem . Planctus magnus eſt i-
ſte egyptiis.Exo.10.Et ſederunt in cũctis finibus egyptio
Multum. rum innumerabiles.ideſt multe.Et in eodem.18. Vltra vi
res tuas eſt negocium.ideſt multo magis quam vires tue.
multitudo Nu.20. Statimq; egreſſus eſt obuius cum infinita multi-
tudine.3.Reg.3.Populum tuum hunc multum.Eſa.32.Et
prominẽs. vmbra petre prominenti.Ponitur etiã pro diuite. vt Geñ.
Diues. 13.Erat autem Abraam diues valde.ideſt auctus & multi-
plicatus in bonis.Sed beatus hieronymus in hebraicis que
ſtionibus ſuper predicto loco ſic ait . Quomodo potuerit
exiẽs de egypto eſſe diues valde.Quod ſoluitur hebraica
veritate in qua ſcribitur.Abraam grauis vehementer:hoc
Grauis ẽ כָּבֵד מְאֹד Cabed meod:egypti pondere grauabatur:& li-
cet videantur eſſe diuitie pecoris auri & argenti : tamen ſi
egyptie ſunt viro ſancto graues ſũt.Hec hieronymus.&in
כְּבֵדוּת de כְּבֵדוּת Cebeduth.ideſt grauitas ſiue ponderoſitas.Bea-
tus hieronymus tranſtulit Profundum.Exo.14. Fereban
Profũdũ. turq; in profundum.Pro quo hebrei legũt .& deduxit eos
Grauitas. in grauitate.i.grauiter & ponderoſe. Significat etiam ſu-
כָּבֵד pradicta dictio כָּבֵד Cabad.honorare ſiue glorificare.Exo.
Glorificar Honorare 14.Et glorificabor in pharaonem.Et in eodem.20.Hono
ra patrem tuum & matrem.Leuit.10.Et in conſpectu om-
nis populi glorificabor.Nu.22.Paratum habeo honorare
te.Et in eodem.An quia mercedem aduentui tuo reddere
nequeo.Pro quo hebrei legunt.An quia non poſſum ho-
norare te.Et in eodem.24.Decreueram quidem magnifi
ce honorare te.Iudi.13.Vt ſi ſermo tuus fuerit expletus ho
noremus te.1.Reg.2.Quicunque honorauerit me glorifi
cabo eum.Et in eodem.15.Honora me coram ſenioribus.
Iob.14.Siue nobiles fuerint filii eius . ideſt ſiue honorati
vel glorificati fuerint.Ps.14.Timentes autem dominum
glorificat.Ps.49.Sacrificiũ laudis honorificabit me. Pro-
Honorifi care. uer.12.Quam glorioſus & indigens pane.pro quo hebrei
legunt.Quam glorificans vel honorans ſe & indigens pa
ne.Et in eodem.13.Qui autem aquieſcit arguenti glorifi-
cabitur.Et in eodem.27.Et cuſtos domini ſui glorificabi-
tur.Eſa.24.In doctrinis glorificate dominum.Et in eodẽ
26.Nunquid glorificatus es.Et in eodem.58 . Et ſanctum
domini glorioſum & glorificaueris eum.Vbi ponitur ver
bum & nomen ab eo deriuatum.Et in eodem.66 .propter
nomẽ meum glorificetur dominus.Hiere.30.Et glorifica
bo eos & non attenuabuntur.Hebrei tamen in predicto lo
co ſecundum aliam ſignificationem legunt. Et multiplica
bo eos & non minuentur.Ezech.27 . Et glorificata es ni-
כָּבוֹד mis in corde maris.Inde כָּבוֹד Cabod.ideſt gloria. honor.
Gloria. Geñ.45.Et nunciate patri meo vniuerſam gloriam meã.
Exo.16.Et ecce gloria domini apparuit in nube.Nu.24.
Honor. Sed dominus priuauit te honore.Ioſ.7. Et da gloriam do
mino deo iſrael.1.Reg.4.Tranſlata eſt gloria de iſrael.p̄s.
4.Filii hominum vſquequo graui corde:vt quid diligitis
vanitatẽ.pro quo hebrei legunt.Filii viri vſquequo gloria
mea pro ignominia diligitis vanitatem.vnde beatus hie-
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam ueritatem ſic trãſtu
lit.Filii viri vſquequo inclyti mei ignominioſe diligitis va
nitatem.p̄s.7.Et gloriam meam in puluerem deducat.p̄s
15.Et exultauit lingua mea:pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit , Et exulta-
uit gloria mea.p̄s.28.Et in templo eius omnes dicent glo
riam.p̄s.29.vt cantet tibi gloria mea.p̄s.72.Et cum gloria
ſuſcepiſti me.Prouer.20.Honor eſt homini qui ſeparat ſe
a contentionibus.Et in eodem.25.Gloria dei celare verbũ
& gloria regum inueſtigare ſermonem . Eſa. 14 . vniuerſi
dormierunt in gloria.Et in eo.16.Auferetur gloria moab.
Et in eodem.40.Et reuelabitur gloria domini. Malach.1.
vbi eſt honor meus.& inde כְּבוּדָּה Cebuda . ideſt glorioſa כְּבוּדָּה
vel honorabilis. precioſum.p̄s.44.Omnis gloria eius fi Gloria.
lie regis.Ezech.23.Et ſediſti in lecto pulcherrimo.i. hono Honorabi lis.
rabili.Et in hebreo eſt generis feminini.ponitur etiam pro Precioſũ
precioſo.Iudi.18.Et omne quod erat precioſum . Et inde
נִכְבָּד Nicbad.ideſt honorabilis. inclyt9.nobilis.glorioſus נִכְבָּד
Geñ.34.Et erat inclytus in omni domo patris ſui.2 .Reg. Inclytus.
6.Quam glorioſus fuit hodie rex iſrael.& in plu. נִכְבָּדִים Glorioſus
Nichbadim . Nu.22.plures & nobiliores quã ante miſerat נִכְבָּדִים
p̄s.149.Et nobiles eorum in manicis ferreis.Et in genere Nobiles.
feminino נִכְבָּדוֹת Nicbadoth.p̄s.86.Glorioſa dicta ſunt de נִכְבָּדוֹת
te.Et in hebreo eſt generis feminini pluralis numeri.ideſt Glorioſa.
res glorioſe dicte ſunt de te.Item כָּבֵד Cabed . ideſt iecur. כָּבֵד
Leuit.1.Et omnia que adherent iecori. Et in eodem.3 .Et Iecur.
reticulum iecoris.Prouer.7.Donec tranſfigat ſagitta iecur
eius.Ezech.21.Extra conſuluit.pro quo hebrei legunt.vi-
dit in iecore.Threñ.2.Effuſum eſt in terra iecur meum.

כָּבָה Caba.extinguere.vt Leuit.6.Ignis autem in altari ſẽ כָּבָה
per ardebit.pro quo hebrei legunt.& ignis in altari ar Extinguere.
debit & non extinguetur.& in eodem.Et nunquam defici-
et in altari.ideſt nunquam extinguetur.1.Reg.3.Nec pote
rat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2 . Reg.
14.Et querunt extinguere ſcintillam meam. Et in eodem
21.Ne extinguas lucernam iſrael.2.paralip.29. Et extinxe
runt lucernas.Canti.8.Aque multe non poterunt extin-
guere charitatem.Eſa.42.Et lignum fumigans non exti-
guet.Et in eodem.44 . Contriti ſunt ſicut linum & ex-
tincti ſunt.

כֶּבֶל Chebel.compes.vinculum.p̄s.104.Humiliauerũt in כֶּבֶל
compedibus pedem eius.p̄s.149 . Et nobiles eorum Compes.
in manicis ferreis.ideſt in vinculis vel compedibus ferreis Vinculum
& inde כָּבוּל Cabul.pro quo tranſlatio noſtra poſuit ipſũ כָּבוּל
hebraicum.3.Reg.9.Et appellauit eas terram cabul. ideſt Sterilis
ſterilem & incultam: ſicut exponunt hebrei . Alii vero di Inculta.
cunt q; ſignificat arenoſam ſiue lutoſam in qua pedes am-
bulantium comprehendantur & figãtur quaſi eſſent in cõ-
pedibus & uinculis.

כָּבַס Cabas.Lauare.abluere.Geñ.49.Lauit in vino ſtolã כָּבַס
ſuam.Exo.19.Lauentque veſtimenta ſua.Leuit.11.la- Lauare.
uabitq; veſtimenta ſua.Et in eodem.13.Lauabitq; hõ veſti
menta ſua & mundus erit.& in eodem.Et lauabunt id in q
lepra eſt.Et in eodem.poſtquam veſtis eſt lota.Nu.8. & la
uerint veſtimenta ſua.& in eodem.31.Et lauabitis veſtimẽ-
ta veſtra.p̄s.50.Amplius laua me ab iniquitate mea . Hie-
re.2.Si laueris te nitro.& in eodem.4 . Laua a malicia cor
tuum.& inde כּוֹבֵס Cobes.ideſt lauans aut fullo.Eſa.7 . In כּוֹבֵס
via agri fullonis.Scribitur etiam cum mem in principio & Fullo.
dicitur מְכַבֵּס Mechabes.vt Malach.3. Quaſi ignis cõflans מְכַבֵּס
& quaſi herba fullonum.

כּוֹבַע Cobaa.Galea.armatura capitis.1.Regũ.17. Et poſuit כּוֹבַע
galeam eream ſuper caput eius.Eſa.59.Et galea ſalu- Galea.
tis in capite eius.Ezech.27.Clypeum & galeam ſuſpen-
derunt in te.& in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere.46.Et ſta כּוֹבָעִים
te in galeis. Galee.

כַּבִּיר Cabir.Multiplex.magnus.multus.grandis.fortis. po כַּבִּיר
tens.Iob.8.Et ſpiritus multiplex ſermones oris tui. Multiplex
Et in eodem.15.Multo vetuſtiores quam patres tui. Et in multus.

Digitized by Google

Potens. eodem.Deus potentes non abiicit:cũ & ipſe ſit potens.Eſa.
16.Paruus & modicus neq̃q̃ multus.Scribitur etiam ali-
quando cũ aleph in medio.Eſa.10.Et detraxi quaſi potens
in ſublime reſidentes.Pro quo hebrei le.Et detraxi multi-
tudinẽ habitãtiũ.Poteſt ẽt legi ſicut eſt in littera noſtra. De
כבירים quo vide ſupra in dictione אביר Abir.& in plurali כבירים
Cabirim.Iob.34.Cõteret multos & innũerabiles.Eſa.17.
Multi. Sicut ſonitus aquarũ multarũ ſonabunt· & aliq̃n ſcribitur
Multe. מכביר cum mem.& dicitur מכביר Machbir.i.multitudo ſiue multi.
Multi. Iob.30.Et dat eſcas multis mortaliũ.& inde verbum tertie
Multiplicare. coniugationis qđ ſignificat magnificare ſeu multiplicare.
כביר vt Iob.36.Et abſq; ſciẽtia verba multiplicat.Item כביר Ca
bir.i.pellis.1.Reg.19.Et pellem piloſam caprarũ poſuit ad
Pellis. כברה caput eius.& inde כברה Cebara.i.cribrum.eo quod cõmu-
Cribrum. מכבר niter fit ex pelle.Amos.9.Sicut concutitur triticum in cri-
bro.& inde מכבר Michbar.Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trãſ-
Craticula. מכבר tulit craticulã.Exo.27.Craticulaq; in modũ retis eneam.
& in eo.38.Craticulaq; eius in modũ retis fecit eneam.&
Stragulũ. inde מכבר Machber.i.ſtragulũ:ſeu veſtis denſa:aut tegmẽ
כברת 4.Reg.8.Et tulit ſtragulum & infudit aquã. & inde כברת
Chibrath.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vernum
Vernũ tps tempus ſiue electum temp⁹.Geñ.35.Venitq; verno tpe ad
terram que ducit ephratam.4.Reg.5.Abiit ergo ab eo ele
Electũ tps. cto tpe.Et de hoc vide ſupra in dictione ברה Bara. Itẽ כבר
Cebar.i.iam.Eccl's.1.Iam preceſſit in ſeculis. & in eodẽ.2.
Vt ſequi poſſit regem factorem ſuũ.Pro quo hebrei le. Vt
Iam. ſequi poſſit regem qui iam fecerunt eũ.& in eodẽ. Et futu-
ra tpa obliuione cuncta pariter operiẽt.Pro quo hebrei le.
Eo quod iam diebus võturis ſiue futuris oĩa obliterabũtur
& in eo.3.Quod factũ eſt ipſm permanet.Pro quo hebrei le
gunt.Quod fuit iam eſt.& in eo.4.Et laudaui magis mor-
tuos quam viuentes.Pro quo hebrei legũt. Et laudaui mor
tuos qui iam mortui ſunt magis q̃ viuentes.& in eodem.6.
Iam vocatum eſt nomen eius.& in eo.9.Simul perierũt.i.
iam perierunt.& in eodẽ.Quia deo placent opera tua. pro
quo hebrei legunt.Quia iam deo placent opera tua.
כבש כבש Cabas. Subiicere. Subigere. in ſeruitutem redige-
re.Subiugare. Opprimere. Geñ.1.Et replete terram
Subiicere & ſubiicite eã.Nu.22.Cũ fuerit terra vobis ſubiecta.2.Reg.
Subigere. 8.De vniuerſis gentib⁹ quas ſubegerat.Nee.5. Et ecce nos
Subiugare ſubiugamus filios noſtros & filias in ſeruitutem.& in eodẽ.
Et de filiabus noſtris ſunt famule.i.ſunt ſubiecte. Eſter. 7.
Opprimere Etiam reginam vult opprimere me preſente.Hiere.34.Et
ſubiugauerunt in famulos & in famulas.Zach.9. Et ſubi-
iicient lapidibus funde.Ponitur ẽt pro deponere. vt Mich.
Deponere 7.Deponet iniquitates noſtras.
כבש כבש Cẽbes cũ pũcto cẽbolet in littera ſin.i. agnus.Leuit.
Agnus. 4.Si aũt de pecoribus obtulerit.Pro quo hebrei le-
gunt.Si aũt agnũ obtulerit. Nu.7.Agnum vnũ anniculũ
in holocauſtũ.Eſa.11.Et habitabit lup⁹ cum agno.& in plu
כבשים rali כבשים Cebaſim.i.agni.Exo.29.Agnos anniculos per
Agni. ſingulos dies iugiter.Nu.7.Agnos anniculos per ſingulos
כבשה quoq;.& in genere feminino כבשה Cabſa.i.agna ſiue ouis.
Ouis. Nu.6. Et ouem anniculã immaculatã pro peccato.2. Reg.
כבשות 12.Pauper aũt nihil habebat omnino preter ouẽ vnã par-
כבשות uulã.& in plurali כבשות Chibſoth ſiue כבשות Chebaſoth.
Agne. Geñ.21.Et ſtatuit abraã ſeptem agnas gregis.& in eodem
Quid ſibi volunt ſeptem agne iſte.
כד כד Cad.hydria.lagena.Geñ.24.Habens hydriam in ſcapu
la ſua.3.Reg.17.Hydria farine non deficiet.Eccl's.12.Et
Hydria. conteratur hydria ſuper fontem.& in plurali כדים Cadim.
כדים Iudi.7.Et dedit tubas in manibus eorum lagenaſq; vacuas
Lagene. ac lãpades ĩ medio lagenarũ.& ĩ eo.Et hydrias cõfregerũt.
Hydrie.

כידוד Cidod.ſcintilla.teda.Iob.41.Sicut tede ignis accenſe. כדד
& ſecundum hebreos inde deriuatur כד Cad.i.hydria Teda.
vel lagena.De quo dictum eſt ſupra in dictione precedenti. כד
כדב Chadab in lingua chaldaica ſignificat mentiri ſeu falle כדב
re.& inde כדבא Chidba.i.mendaciũ ſeu mẽdax aut fal- Mentiri.
lax.Dañ.2. Quod interpretationem quoq; fallacem & de- כדבא
ceptione plenam compoſueritis. Fallax.
כדכד Cadchod lapis precioſ⁹.Quẽ trãſlatio nr̃a hyaſpidẽ כדכד
vocat.Eſa.54.Et ponã hyaſpidẽ propugnacula tua. Hyaſpis.
In alio vero loco trãſlator poſuit ipſum nomen hebraicũ.
Ezech.27.Et ſericũ & codchod ꝓpoſuerũt in mercato tuo.
כדור Cadur.pila.ſphera.Eſa.22.Quaſi pilã mittet te in ter כדור
ram.vbi deficit littera caph ſimilitudinis que ponitur Pila.
pro quaſi:propter euphoniam ne littera caph geminetur.
& in eodẽ.29.Et circũdabo te quaſi ſphera in circuitu tuo. Sphera.
Ponitur etiam כידור Chidor pro prelio·vt Iob.15.Sicut re כידור
gem qui paratur ad prelĩu:eo quod in prelio globus militũ Prelium.
circundabat regem quaſi ſphera.
כה Co.ſic.ita.hic.illic.huc.illuc.hinc.illinc. Geñ.15. Sic erit כה
ſemen tuũ.& in eo.32.Sic loquimini domino meo eſau. Sic.
& in eodem.Hec dicit frater tuus iacob.Pro quo hebrei le-
gunt.Sic dicit frater tuus iacob.Exo.3.Sic dices filiis iſrael.
Nu.16.Sic benedicetis filiis iſrael.& in eodẽ.32.Nõne ita fe Ita.
cerunt patres veſtri.1.Reg.3.Hec faciat tibi deus & hec ad-
dat.pro quo hebrei legũt.Sic faciat tibi deus & ſic addat.Et
vbicũq; in prophetis legimus:hec dicit dñs. Hebrei legũt.
ſic dicit dominus.& aliquando duplicatur littera caph.& di ככה
citur ככה Cacha.vt Exo.12. Sic aũt comedetis illũ. & in eo. Sic.
29. Omnia que precepi tibi facies ſuper Aarõ & filiis ei⁹.
Pro quo hebrei legũt. Et facies Aaron & filiis eius ſic: iux
ta oĩa que precepi tibi. Nu.11.Sin aũt aliter tibi videtur.
Pro quo he.le.Et ſi ſic tu facies mihi.Eſter.6.Sic honorabi
tur quecũq; rex voluerit honorare.Eccl's.11. Sic neſcis opa
dei.Canti.5.Quia ſic adiuraſti nos. Eſt etiam predicta di-
ctio כה Co.aduerbium loci.i.hic.huc. illuc. hinc. illinc. vel כה
temporis.vt Geñ.22.Ego & puer illuc vſq; properantes.& Illuc.
in eodem.31.Pone hic coram fratribus meis. Exo.2. Cũq; Hic.
circumſpexiſſet huc atq; illuc.Nu.11.Quantum vno die con Huc. Illuc.
fici poteſt ex omni parte caſtrorũ.pro quo hebrei le.Quaſi Hinc.
via vnius diei hinc:& quaſi via vnius diei illinc in circuitu
caſtrorũ.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.3.Reg.18. Cũq;
ſe verteret huc atq; illuc.Significat etiam tempus preſens. Preſens
vt Exo.7.Et vſq; ad preſens audire noluiſti. tempus.
כהה Caha.caligare.obſcurare.obſcurari.corripere. contri כהה
ſtare.debilitari:aut infirmari.Geñ.27. Et caligauerũt Caligare.
oculi eius.Deut.34.Non caligauit oculus eius.1.Reg.3.Et
oculi eius caligauerant.Iob.17.Caligauit ab indignatione
oculus meus.Naũ.3.Non eſt obſcura cõtritio tua. Zach.11. Obſcurari
Et oculus eius dexter tenebreſcens obſcurabitur. Signifi-
cat etiam corripere vel cõtriſtare aut infirmari.1.Reg.3.Et
non corripuerit eos.Eſa.42.Non erit triſtis nec turbulen- Corripere.
tus.i.non cõtriſtabitur.Ezech.21.Et infirmabitur oĩs ſpi Cõtriſtare.
ritus.& inde כהה Cheha.i.obſcurum vł tenebroſum.vt Le Infirmari
uit.13.Si obſcurior fuerit lepra & non creuerit.& in eodem כהה
Et cicatrix ſubobſcura.& in eo.Et ipſa lepre ſpecies fuerit Obſcurus.
ſubobſcura.& in eodẽ.Si deprehenderit ſubobſcurum albo
rem lucere in cute.Ponitur ẽt pro fumigante.Eſa.42. Et li Subobſcura.
nũ fumigans nõ extinguet. Quod alii obſcurũ & tenebro- Fumigãs.
ſum trãſtulerũt.vt ait btũs Hieronym⁹ in explanationibus
ſup predicto loco. Põitur etiam ꝓ merore vel triſtitia.Eſa. Meror.
61.Pallium laudis pro ſpiritu meroris.
כהל Cahel.in lingua chaldaica ſignificat poſſe ſiue valere. כהל
Dañ.2.Vere potes mihi indicare ſomnium.& in eo.5 Poſſe.

Digitized by Google

Non poterunt nec ſcripturam legere.

כהן כהן Cahan.miniſtrare.ſ.in ſacris. ſacerdotio fungi. ſacer=
dotē ordinari.Exo.28.vt ſacerdotio fungatur mihi.&
Sacerdotio fungi. in eodē.In quibus ſanctificatus miniſtret mihi.& in eo. Sā
Miniſtrar' ctificabiſq; illos vt ſacerdotio fungantur mihi. & in eo.35.
Vt fungātur officio ſuo in ſacris.Nu.13.Cōſecratis manib9
vt ſacerdotio fungerētur.& in eo.Functiq; ſunt ſacerdotio
eleazar & ithamar.Pōitur ēt pro decorare.vt Eſa.61.Tāq̄
Decorare. ſponſum decoratū corona.i.tanq̄ ſpōſus qui more ſacerdo
tis decoratur corona atq; aliis veſtibus ꝓcioſis atq; pulcher
כהן rimis: ſicut exponūt hebrei.& inde כהן Cohen.i.ſacerdos.
Sacerdos miniſter.vel ille qui preeſt ſacris.Gen̄.14.Erat autē ſacer=
dos dei altiſſimi.& in eo.41.Deditq; ei vxorē Aſenez filiā
putipharis ſacerdotis heliopoleos.Exo.2.Erāt aūt ſacer=
doti madian ſeptē filie.Leuit.4.Si ſacerdos peccauerit. Et
in eo.6.Veſtietur tunica ſacerdos.& in eo.13.Adducetur ad
Aron ſacerdotē.Deut.17.Nolens obedire ſacerdotis impe
rio.Ps.109.Tu es ſacerdos in eternū.Hiere.52. Saraiam ſa
כהנים cerdotē primū & ſophoniā ſacerdotē ſecūdū. & in plurali
Sacerdotes. כהנים Cohanim. Gen̄.47.Preter terrā ſacerdotum que a
rege tradita fuerat eis.Leuit.21.Loquere ad ſacerdotes fi
lios Aaron.2.Reg.8. Sadoc & abiathar erant ſacerdotes.
4.Reg.10.Et notos & ſacerdotes.Iob.12.Qui ducit ſacer=
dotes inglorios.Oſee.6.Particeps ſacerdotū.Accipitur ēt
pro magno vl' pricipali.vt.2.Reg.8.Filii aūt dauid ſacerdo
Principales. tes erant.i.primi & principales ad manū regis. vt habetur
1.Paralip.18.vbi dr̄.Porro filii dauid primi ad manum re
Primus. gis.2.Reg.20.Hira aūt hiraites erat ſacerdos dauid.i.pri
mus & principalis in domo regia.ſicut exponunt hebrei.
כהנה Quia nō erat de gn̄e ſacerdotali.& inde כהנה Cehuna.i.ſa
Sacerdotium. cerdotiū.Nu.16.Vt vobis etiā ſacerdotiū vendicetis. & in
eo.25.Et erit tā ipi & ſemini ei9 pactū ſacerdotii ſēpiternū.

כוא כוא Chaua.in ligua chaldaica ſignāt feneſtrā.& in pl'ali כוין
כוין Chauin.Dan̄.6.Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo.

Feneſtre. כוה Caua.cōburere.exurere.Prouer.6.Vt nō plāte combu
כוה rantur eius.Eſa.43.Cū ambulaueris in igne nō cōbu=
Cōburere. reris.& inde כויה Ceuiia.i.cōbuſtio vel aduſtio. vt Exo.21
כויה Pedē pro pede aduſtionē pro aduſtione.Scribitur etiam cū
Aduſtio. mem in pricipio.& dicitur מכוה Michua.i.cōbuſtio.Leuit.
מכוה 13.Caro aūt & cutis quā ignis exuſſerit. Pro quo he.le. Ca
Cruſtio. ro aūt in cuius cute fuerit exuſtio ignis.& in eo.Plaga com
Cōbuſtio. buſtionis eſt.& in eo.Quia cicatrix eſt combuſture.

כוח כוח Coach.fortitudo.virtus.robur. & cōiter ſcribitur ſine
Fortitudo. vau.Gen̄.49.Tu fortitudo mea & principium doloris
mei.Exo.15.Dextera tua dn̄e magnificata eſt in fortitudie.
Deut.8.Fortitudo mea & robur manus mee.Iob.3.Ibi re=
Robur. quieuerūt feſſi robore.& in eo.9.Sapiēs corde eſt & fortis
robore.& in eo.26.In fortitudine ei9 repēte maria cōgre=
Virtus. gata ſunt.& in eo.30. Quorū virt9 manuū mihi erat ꝓ ni
hilo.Ps.22.Aruit tāq̄ teſta virtus mea.Ps.28. Vox dn̄i in
virtute.Ps.37. Dereliquit me virt9 mea.Ponitur ēt ꝓ fru
Fructus. mēto vl' fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre.Iob.31
כח Si fruct9 eius comedi abſq; pecunia.Itē כח Coach.i.aīal im=
Chameleō mundum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.Chame
leon.Leuit.11.Chameleon & ſtellio & lacerta.

כול כול Col.capere.cōtinere.poſſe.ferre.ſuſtiere.ſuſtētare.nu=
trire.paſcere. & cōmuniter ſcribitur cū iod in medio lo
Capere. co vau.3.Reg.7.Duo milia batos capiebat.& in eo.8. Qm̄
altare eneū qđ erat corā dn̄o min9 erat & capere nō poterat
holocauſtum.2.Paralip.4.Capiebatq; tria millia metretas.
Continere Hiere.2. Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas q̄ cōtinere non
valēt aquas.Ezech.21.Vt interficias & fulgeas.Pro quo he.
le. Vt capias ſiue cōtineas.i.vt ſis capaciſſim9 interfectiōis
& fulgeas: ſic enim exponitur ab hebreis. Et ſimilis dictio
habetur infra in eodē.23.vbi dicitur:Que eſt capaciſſima
ebrietate.Significat ēt ſuſtinere vel ſuſtentare.vt Hiere.6. Suſtinere.
Laboraui ſuſtinēs.Ioel.2.Quis ſuſtinebit eū. Itē ponitur
pro appēdere.vt Eſa.40.Quis appēdit trib9 digitis molē Appēdere
terre.Pōt ēt legi ſuſtinuit trib9 digitis.Alii vero legunt &
mēſus eſt.& ſcribitur in predicto loco cū caph & lamed tm̄.
Et aliqñ duplicātur predicte due lr̄e & dr̄ כלכל Chilchel.i. כלכל
cape.ſuſtinere.ſuſtētare.diſpēſare. paſcere. alere. enutrire.
2.Paralip.6.Si celū & celi celorū te nō capiunt. Prouer.18. Capere
Spūs viri ſuſtentat imbecillitatē ſuam. Hiere.20.Ferre nō Suſtētare.
ſuſtinēs.Malach.3.Et quis poterit cogitare diē aduēt9 ei9. Suſtinere
Pro quo he.le.Et quis ſuſtinebit diem aduentus ei9. Signi
ficat etiā paſcere vel alere aut enutrire. Gen̄.45. Ibiq; te
paſcā.& in eo.47.Et alebat eos omneq; domū patris ſui. Paſcere
2.Reg.19.Prebuit alimenta regi cū moraretur in caſtris.3. Alere.
Reg.18.Et pauit eos pane & aqua.& in eo.20.Et filii iſrael
recenſiti ſunt & acceptis cibariis ꝓfecti. Zach.11. Et qđ ſtat Accipere cibaris
nō enutriet.Significat etiā diſponere vel diſpenſare.Ps.111 Enutrire
Diſponet ſermones ſuos in iudicio..Et btūs Hieronymus Diſponere.
in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Diſpenſabit.verba ſua in
iudicio.& ſecūdū aliquos hebreos inde deriuatur כילי Chi Diſpēſare. כילי
lai.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fraudulentum. Fraudulētus.
De quo vide infra in dictione כיל Chil.

כון Chun. parare.prepare.dirigere.formare.firmare. cōfir כון
mare.ſtabilire.Gen̄.43.Et inſtrue conuiuiū.i. para vel Parare.
prepara conuiuiū.& in eo. Illi vero parabāt munera. Exo.
23.In locū quem preparaui tibi.Nu.23.Et para totidē vi
tulos.1.Reg.7.Preparate corda veſtra dn̄o.& in eo.13.Iam Preparare
nūc preparaſſet dn̄s regnū tuū.2.Paralip.12. Nō prepauit
cor ſuū.& in eo.27.Eo quod direxiſſet vias ſuas.& in eo. Dirigere.
29.Et ecce expoſita ſunt oīa corā altari dn̄i.pro quo he.le.
Et preparauimus:& ecce oīa corā altari dn̄i. & in eo.31.Vt
prepararent oīa horrea in domo dn̄i.& in eo.35. Et prepa
rate vos ꝑ domos & cognatiōes veſtras. & in eo. Prepara=
tūq; eſt miniſteriū.& in eo.Sibi aūt & ſacerdotibus poſtea
parauerūt.Eſdre.7.Parauit cor ſuū vt inueſtigaret legem.
Iob.39.Quis preparauit coruo eſcā. Ps.7. Et in eo para=
uit vaſa mortis.Ps.67.Paraſti in dulcedie tua paupi deus.
Ps.101.Et ſemen eorū in ſeculū dirigetur.Ps.102.Dn̄s in ce
lo parauit ſedē ſuā.Ps.118.Vtinā dirigantur vie mee.& in
eo.Greſſ9 meos dirige ſecūdū eloquiū tuū.Ps.140.Diriga
tur oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. Ps.146. Et
parat terre pluuiā.Prouer.19.Parata ſunt deriſoribus iudi=
cia.Eſa.14.Preparate filios eius occiſiōi.& in eo.16.Et pre
parabitur in mīa ſoliū.& in eo.30. A rege preparata.pro q̄
he.le.Etiā regi preparatur.Hiere.24.Poſiti ante templum
dn̄i.i.parati vel preparati.Ezech.28.In die qua cōditus es
preparata ſunt.& in eo.38.Prepara & inſtrue te & oēm mul
titudinē tuā.vbi ponitur ēt pro inſtruere.Itē pōitur pro va
lere.vt Iudi.12.Eādem lrām ſpicā exprimere nō valēs.pro Valere.
quo he.le.Et nō valebat loqui ſic.i.nō poterat dicere ſebo
let.vel ſic.Et nō dirigebatur vel nō inſtruebatur ad loquen
dum.i.nō recte loquebatur ſicut ei dicebatur. Significat ēt
formare.vt Iob.31.Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā Formare.
in predicto loco hebrei legūt.Et parauit nos in vulua vn9.
Significat etiā firmare vel cōfirmare.aut ſtabilire vel robo
rare.vt.1.Reg.20.Nō ſtabilieris tu neq; regnū tuū.2. Reg. Stabilire.
5.Qm̄ confirmaſſet eū dn̄s regem.& in eo.7. Et firmabo Cōfirmare Firmare.
regnū eius.3.Reg.2.Et firmatū eſt regnum eius nimis. Et
in eo.3.Cōfirmatū eſt igitur regnū in manu ſalomōis. Pro
uer.4.Et oēs vie tue ſtabilientur.Ezech.4.Et obfirmabis Obfirmar'
faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliqñ cū duplici nun.ſ. quādo

Digitized by Google

eſt verbum quarte cōiugationis.vt Exo.15.Sanctuariū tuū
dn̄e firmauerūt manus tue. Iob.8.Et diligenter inueſtiga
patrū memoriā.Pro quo he.le.Et prepara ſiue dirige.ſ.te
ad inueſtigationē patrū.Ps.7.Et dirigens iuſtum.Ps.9.Pa
rauit in iudicio thronū ſuū.Ps.10.Parauerunt ſagittas ſuas
in pharetra.Ps.23.Et ſup flumina prepauit eū.Ps.36.A do
mino greſſus hominis dirigentur.Ps.89.Et opa manuum
Roborare. noſtrarum dirige.Prouer.24. Et prudētia roborabitur.i.
ſtabilietur vel cōfirmabitur.Eſa.51.Et parauerat ad perdē
dum.& in eodem.62. Donec ſtabiliat & donec ponat ieru=
נָכוֹן ſalē laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachō.i.rectū ſiue certum
Firmitas aut preparatum vel firmum.Gen̄.41. Firmitatis indicium
Firmum eſt.Pro quo he.le.Quia firmū vel certū eſt verbum. Exo.
Rectum 8.Non poteſt ita fieri.Pro quo hebrei legunt.Non eſt rectū
Paratus. ita fieri. Et in eodem.34.Eſto paratus mane.Deut.17. Et
verum eſſe reperies. Pro quo hebrei legūt. Et ecce veritas:
Certum paratum vel certum verbū .ſ.eſt.i. Reg.23. Et reuertimini
ad me ad rem certam.Et in eodem.26.Et didicit quod illuc
veniſſet certiſſime. Nee.8. Mittite partes eis qui non pre=
parauerant.i.qui non habēt paratum vel preparatū.Ps.50.
Paratum Et ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.Ps.56. Para
tum cor meum deus paratum cor meum. Ps.92.Parata ſe=
Preparatus des tua ex tūc. Oſee.6.Quaſi diluculū preparatus eſt egreſ
נְכוֹנָה ſus ei9.Scribitur etiā cū he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona.
Veritas Ps.5.Quoniam non eſt in ore eorum veritas. Pro quo bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Nō eſt
Rectum em̄ in ore eorū rectū. Inde כֵּן Cen aduerbium .i. recte.Sic.
כֵּן Ita.ſimiliter.pariter.Nu.27.Iuſtam rem poſtulant filie Sal
Recte. phaad. Pro quo he .le. Recte ſiue rectum filie Salphaad lo
quuntur.& in eo.36.Recte trib9 filiorū Ioſeph locuta eſt.
4.Reg.7.Non recte facimus.Eccſ.8.Et laudantur in ciui
tate quaſi iuſtorū operū.pro quo he.le.Et laudantur in ci=
uitate quaſi recte operentur.Hiere.8. Nemo quod bonum
כֵּנִים eſt loquitur.i.quod rectū eſt.& in plurali כֵּנִים Cenim.i.re=
Recti. cti.Beatus hieronymus tranſtulit Pacifici.Gen̄.42.Pacifi
Pacifici ci venimus.& in eo. ſi pacifici eſtis. Eſt etiā כֵּן Chen aduer
כֵּן bium ſimilitudinis .i. ita. ſic. ſimiliter. ſicut. Gen̄.1. Et fa=
Ita. ctum eſt ita.& in eo.25.Si ſic mihi futurū erat.& in eodem.
Sic. 43.Si ſic neceſſe eſt.Exo.1.Tanto magis multiplicabantur
& creſcebant.Pro quo he.le.Sic multiplicabantur & ſic cre=
Sicut ſcebant.& in eo.7.Feceruntq; moyſes & Aaron ſicut pre=
Similiter. ceperat dn̄s.& in eo.Feceruntq; ſimiliter malefici.& in eo.
10.Sic dn̄s ſit vobiſcum.Iudi.21.Alias aūt non repererunt
quas ſimili modo traderent.pro quo he.le.Et non inuene=
runt eis ſic vel ſimiliter.i.non inuenerūt certum numerum
mulierū ſecūdū numerū virorū.2.Reg.18.Non ſicut tu vis.
Pariter. 3.Reg.7.Et in iūcturis ſimiliter deſuper.& in eo.Pariterq;
habebat vnū cubitū & dimidiū.Eſter.7.Vt hec auderet fa
cere.i.vt ſic auderet facere. Ps.1.Nō ſic ipii. Eſa.33. Sic erit
malus tuus vt dilatare ſignū non queas.& in eo.51.Et habi
tatores eius ſicut hec interibūt.pro quo he.le.Sic interibūt
vel ſimiliter interibunt.Hiere.23.Et fortitudo eorum diſſi
milis.Pro quo he.le.Et fortitudo eorū nō ſic: vel nō ſimili
ter.Oſee.11.Sic abierunt a facie eorū. Et aliqn̄ preponitur
לָכֵן ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachē.i. Propterea ſiue ideo.
Idcirco.vt Gen̄.4.Nequaq̄ ita fiet ſed omis qui occiderit
Ideo: cain ſeptuplū punietur.Pro quo he.le.Ideo ſiue propterea
omnis qui occiderit cain. Et in eo .30. Dormiat tecum hac
Propter. nocte.Pro quo he.le. Propterea ſiue ideo dormiat tecū hac
Idcirco nocte.Iob.20.Idcirco cogitationes mee varie ſuccedunt ſi
bi.& in eodem.32.Ideo dicam audite me. & in eodem.37.
Ideo timebunt eum viri.Eſa.5.Propterea captiuus duct9
eſt populus meus.& in eodem.Propterea dilatauit infern9

animam ſuam.& in eodem.29.Propterea hec dicit domi=
nus ad domum iacob.Soph.2.Propterea viuo ego dicit do
minus.Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בָּכֵן Be= בָּכֵן
chen.Pro quo beatus Hieronym9 tranſtulit Tunc.vt Eſter.
4.Et tunc ingrediar ad regem.Eccſ.8.Vidi impios ſepul Tunc.
tos.pro quo hebrei legunt.Et tūc ſiue & interdum vidi im
pios ſepultos.Et aliqn̄ prepōitur ei dictio עַל Al.& dr̄ עַל־כֵּן
Al cen.i.propterea.ideo.idcirco.quā ob rem. Gen̄.2.Quā עַל־כֵּן
obrē relinquat homo patrē ſuū & matrē.& in eo.11. Idcir= Quāobrē.
co vocatum eſt nomen loci illius babel.& in eodem.16.Pro Idcirco
pterea appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eo= Propter
dem.18.Idcirco enim declinaſtis ad ſeruum veſtrum. & in
eodem.29.Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eo=
dē.38. Quia nō tradidi eam ſela filio meo. Pro quo he.le.
Quia propterea nō tradidi eā ſela filio meo.i.propterea fe
cit hoc ſcel9 quia nō tradidi eā ſella filio meo.Ps.1. Ideo nō Ideo.
reſurgūt ipii in iudicio.Ps.41. Propterea mēor ero tui de
terra iordanis.Eccſ.8.Abſq; timore vllo filii hoīm perpe
trant mala.Pro quo hebrei legunt Propterea cor filiorum
hominum impletur in eis ad faciendum mala.i.impletur
malicia & nequitia.Cāti.1. Ideo adoleſcētule dilexerūt te.
Abach.1.Propter hoc laccrata ē lex.& ī eo.Propterea egre
ditur iudiciū puerſū.Et a p̄dicta dictiōe deriuatur מָכוֹן Ma= מָכוֹן
chon.i.firmitas.baſis. habitatio.ſedes.Exo.15.Firmiſſimo firmiſſimo
habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam
cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona.3.Reg.7. Et fecit מְכוֹנָה
decem baſes eneas quattuor cubitorum longitudinis baſes Baſis.
ſingulas.& in eodem. Et ipſum opus baſiū interraſile erat
& in eodem.In ſummitate autem baſis erat quedam rotun
ditas.Zach.5.Et ponatur ibi ſuper baſim ſuam. Dicitur ēt
כֵּן Can.i.baſis.Exo.30.Facies & labium eneum cū baſi ſua. כֵּן
& in eodem.31.Et omnia vaſa eorum labium cum baſi ſua. Baſis.
Ponitur etiam pro ſede vel gradu.vt Gen̄.40. Et reſtituet
te in gradum priſtinum.Scribitur etiam cum he in fine & Gradus.
dicitur כַּנָּה Cana.Ps.79.Et perfice eam quā plantauit dex כַּנָּה
tera tua.Pro quo hebrei legunt. Et baſim vel ſedem quam
plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in pſal=
terio iuxta he.ve.tranſtulit.Et radicem quam plātauit dex Radix.
tera tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i.ſedes ſiue habitatio.Pro תְּכוּנָה
quo beatus Hieronymus tranſtulit ſolium. Iob.23.Et ve= Solium.
niam vſq; ad ſoliū eius.Item כַּוָּן Cauan .i.torta ſiue placen כַּוָּן
ta.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.כַּוָּנִים Cauanim. כַּוָּנִים
Hiere.7.Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Placente
Nunquid ſine viris noſtris fecimus ei placentas. Item כִּיּוּן כִּיּוּן
Chiun.i.imago.Amos.5.Et imaginem idolorum veſtro= Imago
rum.Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat idolum ſaturni.
Eo quod ſaturnus in lingua arabica ſic nominatur.

כּוֹס Cos.calix.ſcyph9. Gen̄.40.Tuli ergo vuas & expreſſi כּוֹס
in calicem.& in eodem.Et tradidi poculum pharaoni. Calix.
Pro quo hebrei legunt.Et tradidi calicem in manu pharao
nis.Ps.10.Pars calicis eorū.Ps.22.Et calix meus inebriās.
Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem ſa=
lutaris accipiā.Hiere.25.Sume calicē vini furoris. Thren̄.
4.Ad te quoq; perueniet calix.& in plurali כּוֹסוֹת Coſoth. כּוֹסוֹת
Hiere.35.Scyphos plenos vino & calices.Item כּוֹס Cos.no Scyphi.
men eſt auis.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit bubo כּוֹס
nem.Leuit.11.Et accipitrem iuxta genus ſuum : bubonem Bubo.
& mergulum.Ps.101.Factus ſum ſicut nycticorax in domi= Nicticorax
cilio.Pro quo beatus Hieronym9 in pſalterio iuxta he. ve.
tranſtulit.Factus ſum quaſi bubo ſolitudinum.

כּוּר Cur.fornax.caminus.Deut.4.Vos autem tulit domi= כּוּר
nus & eduxit de fornace ferrea egypti:vt hr̄et ppl̄m. Fornax
Prouer.27.Quomodo probatur in conflatorio argentū.

Caminus. & in fornace aurum.Eſa.48.Elegi te in camino pauperta
tis.Ezech.22.Et ferrum & plumbũ in medio fornacis. Et
כור in eo.Vt cõflatur argentũ in medio fornacis.Item כור Cor
Corus. ideſt Corus.Genus menſure.3.Reg.5.Viginti millia coros
מְכוּרָה tritici in cibum domui eiꝰ.Inde מְכוּרָה Mechora.Pro quo
beatus Hieronymus tranſtulit Radicem vel natiuitatem.
Radix Ezech.16.Radix tua & generatio tua de terra canaã.& in eo
dem.21.In terra natiuitatis tue iudicabo te.Hebrei vero di
cunt ꝙ ſignificat habitationẽ ſiue coloniam.

כוש כּוּשׁ Cus.propriũ nomẽ eſt filii Cham.Gen̄.10.Filii autem
Cus. cham cus & meſraim. Et ab eo dicta eſt ethiopia que
Ethiopia hebraice dicitur.Cus.vt Gen̄.2.Circuit oẽm terram ethio
כּוּשִׁי pie.Ps.67.Ethiopia preueniet manus eiꝰ deo.& inde כּוּשִׁי
Cuſi.i.ethiops.vt.2.Paralip.14.Et egreſſus eſt contra eos
Ethiops. zara ethiops.& in titulo.Ps.7.vbi dicitur.Sup verba ethio
pis filii gemini.& ſecũdũ hebreos vocatur ibi ſaul ethiops:
eo quod nõ potuit mutare cor ſuum ne odiret dauid: ſicut
nec ethiops poteſt mutare pellẽ ſuã.Hiere.13.Si mutare po
כּוּשִׁים teſt ethiops pellẽ ſuam.& in plurali כּוּשִׁים Cuſim.2.Para-
Ethiopes. lip.14.Exterruitqꝫ dñs ethiopes.& in eo.Fugeruntqꝫ ethio
כֻּשִׁיִּים pes.Scribitur etiã cũ duplici iod.& dicitur כֻּשִׁיִּים Cuſiim.
כֻּשִׁית vt Amos.9.Nunqd non vt filii ethiopũ vos eſtis mihi.& in
genere feminino כֻּשִׁית Chuſith.i.ethiopiſſa. Nu.12. Pro-
Ethiopiſſa pter vxorem eius ethiopiſſam.Et dicũt hebrei ꝙ ethiopes
& madianite & iſmaelite idẽ ſunt.& ideo vxor moyſi dici-
tur in predicto loco ethiopiſſa quãuis eſſet madianitis.

כָּזָב כזב Cazab.mentiri.fruſtrari.fallere.deficere. Nu.23. Non
Mentiri eſt deus quaſi homo vt mẽtiatur.4.Reg.4.Noli men-
Fruſtrari. tiri ancille tue.Iob.24.Quis me põt arguere eſſe mẽtitũ.
& in eo.40.Ecce ſpes eius fruſtrabitur eũ.Ps.77.Et in lin
gua ſua mẽtiti ſunt ei.Ps.88. Si dauid mẽtiar. Ps.115. Oĩs
homo mendax.Prouer.14.Teſtis fidelis nõ mentietur. Et
Deficere. in eo.30.Et arguat te & inueniaris mendax.Significat etiã
deficere vel ceſſare.Eſa.58.Et ſicut fons aquarũ cuius non
deficiũt aque.Gen̄.38.Quo nato parere vltra ceſſauit.He-
brei tñ dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomẽ proprium loci.
& legunt ſic.Et erat in chezib qñ peperit eũ.Beatꝰ Hierony
mus in libro de hebraicis queſtiõibꝰ ſuper predicto loco ſic
ait.Verbũ hebraicũ hic ꝓ loci vocabulo poſitũ eſt:qꝺ aqui
la pro re tranſtulit dicẽs.Et vocauit nomẽ eius ſela:& factũ
eſt vt mentiretur in partu poſtq̃ genuit eũ. Poſtq̃ eñ ge-
nuit ſela ſtetit partus eius:chezib ergo non nomen loci ſed
mendaciũ dicitur.vñ & in alio loco ſcriptum eſt.mentietur
opus oliue.i.fructũ oliua nõ faciet.hec Hieronymꝰ.& inde
כָּזָב כָּזָב Cazab.i.mendaciũ.Ps.4. Et queritis mendaciũ. Pro-
Mendaciũ uer.30.Vanitatem & verbũ mendacii longe fac a me. & in
כְּזָבִים plurali כְּזָבִים Cezabim.Iudi.16.Et falſum locutus es.pro q̃
Mendacia hebrei legunt.Et locutus es mihi mendacia.Prouer.14.Et
profert mendacia verſipellis.Oſee.7.Et ipſi locuti ſunt cõ
tra me mẽdacia. Scribitur ẽt aliqñ cũ aleph in pricipio. &
אַכְזָב dicitur אַכְזָב Achzab ſiue אַכְזִיב Achzib.Hiere.15.Facta es
אַכְזִיב mihi quaſi mendaciũ aquarũ infideliũ.Mich.1.Domꝰ mẽ-
Mendatia dacii in deceptionẽ regibus iſrael.Hebrei tamen in predi-
cto loco legũt.Domos Achzib in deceptionẽ ſiue in mẽda
ciũ regibꝰ iſrael.Eſt eñ achzib nomẽ proprium loci.De q̃
habetur.Ioſ.15.vbi dicitur & ceila & achzib & mareſa.Sed
tranſlatio noſtra poſuit interpretationem pro nomine.

כָּזָר כזר Chazar. crudelis.Et additur ei littera aleph ĩ pricipio.
אַכְזָר & dicitur אַכְזָר Achzar.Iob.30.Mutatꝰ eſt mihi in cru
Crudelis delẽ.& in eo.41.Non quaſi crudelis ſuſcitabo eũ. Et aliqñ
אַכְזָרִי ſcribitur cum iod in fine & dicitur אַכְזָרִי Achzari. Pro-
uer.12.Viſcera aũt impiorum crudelia. Hiere.6. Crudelis
eſt & non miſerebitur.& in eodem.30.Percuſſi te caſtigatio
ne crudeli.& in eodem.50.Crudeles ſũt & immiſericordes
& ide אַכְזְרִיּוּת Achzariiuth.i.crudelitas.vt Prouer.17.Ira אַכְזְרִיּוּת
non habet miſericordiam.Pro quo hebrei legunt.Crudeli Crudelitas
tas ire.Poteſt etiam legi ſic.Crudelitatem ira.ſ. habet.& eſt
ſenſus ſicut in littera noſtra.

כֹּחַ Cóach.fortitudo.virtꝰ.robur.potẽtia.poteſtas.De q̃ vi כֹּחַ
de ſupra in dictiõe כּוֹחַ Chóaa cũ vau in medio dictiõis.

כָּחַד Cachad.celare.abſcondere.occultare.latere.negare.de כָּחַד
lere.deſtruere.deſolare.percutere.Gen̄.47.Non cela Celare.
mus domino noſtro.1.Reg.3. Oro te ne celaueris me. Et
in eo.Hec faciat tibi deus:& hec addat ſi abſconderis a me. Abſcõdere
& in eo. Et nõ abſcõdit ab eo.2. Reg.18. Nequaq̃ hoc re-
gẽ latere potuiſſet.Iob.15.Sapiẽtes cõfitentur & nõ abſcõ- Latere
dũt a pr̄ibꝰ eorũ.& in eo.20.Abſcõdit illud ſub lingua ſua. Occultare
Ps.138.Nõ ẽ occultatũ os meũ a te.Sign̄at ẽt negare.Iob.6
Nec cõtradicã ſermonibꝰ ſancti.i.nõ negabo ſermões ſãcti. Negare
Significat ẽt deſtruere vl' delere. aut deſolare ſeu ſuccidere
vel percutere.Exo.23.Quos ego cõteram.i. deſtruam vel Conterere
diſperdam.Iob.4.Aut quãdo recti deleti ſunt.& in eo.15. Diſperdere. Delere.
Habitabit in ciuitatibꝰ deſolatis.& in eo.22.Nõne ſucciſſa Deſolare
eſt erectio eorũ.2.Paralip.32. Et percuſſit omnem virum Succidere
robuſtum & bellatorem. Percutere

כָּחַל Cachal.Linire. Circunlinire. Ezech.23. Circunliniſti כָּחַל
ſtibio oculos tuos. Circũlinire

כָּחַשׁ Cachas.negare.mentiri. deficere. Gen̄.18. Negauit כָּחַשׁ
ſara.Leuit.6.Negauerit ꝓximo ſuo depoſitũ. Deut. Negare
33.Negabunt té inimici tui.Ioſ.24.Ne forte negare veli-
tis & mentiri domino deo veſtro.2.Reg.22.Filii alieni reſi
ſtent mihi.Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur Mentiri.
mihi ſiue negabunt mihi.Ps.17.Filii alieni mẽtiti ſunt mi
hi.Ps.65.Mentiẽtur tibi inimici tui.Eſa.59.Peccare & mẽ
tiri contra dominũ.Oſee.4.Maledictũ & mendaciũ & ho
micidium.Pro quo hebrei legunt.Maledicere & mentiri ſi
ue negare: & interficere.& in eodem.9. Et vinũ mentietur
eis.i.deficiet.Abach.3.Mentietur opus oliue. Zach.13. Et Deficere.
nec operientur pallio ſaccino vt metiantur.Ponitur etiam Mutari
pro immutari.Ps.108.Et caro mea mutata eſt propter oleũ
Hebrei tñ dicũt ꝙ in p̄dicto loco ſignificat marceſcere vel
extenuari.Vnde ipſi legũt.Et caro mea marceſcit ſiue exte Marceſcere
nuatur a pinguedine ſiue ab oleo.Iob.16.Vbi nos legimꝰ.
Et ſuſcitatur falſiloquus aduerſus faciẽ meã cõtradicẽs mi-
hi.Ipſi legũt.Et ſuſcitatur in me macies mea ſiue tenuitas
mea in faciẽ meã teſtificatur. Vnde premittitur. ruge mee
teſtimonium dicũt contra me. Poteſt etiã intelligi ſicut eſt
in littera noſtra.Inde כַּחַשׁ Cáchas.i.negatio mendaciũ ſi- כַּחַשׁ
ue mendax.Ps.58.Et de execratione & mendacio annũcia Mendaciũ
bũtur.Eſa.30.Filii mẽdaces filii nolẽtes audire legem dei.
Oſee.7.In malicia ſua letificauerunt regẽ & mẽdaciis ſuis
principes.& in eo.10.Comediſtis fructũ mendacii.& in eo
dem.11.Circũdedit me ephraim in negociatione. Debet le
gi in negatione vel in mendacio. Negatio.

כִּי Chi.Quia.qñ.ꝙ.enim.quidẽ.cũ.qñ.ſi.Gen̄.2.Quia in כִּי
ipſo ceſſauerat ab oñi opere ſuo.& in eo.4.Qñ occidi Quia.
virũ in vulnꝰ meũ.& in eo.5.Quia tulit eũ dñs. & in eo.11. Quoniam
Quia ibi cõfuſũ eſt labiũ vniuerſe terre. & in eo.20. Quia
propheta eſt.& in eo.21.Quia in iſaac vocabitur tibi ſemẽ.
& in eo.26.Qñ potẽtior nobis factꝰ es.& in eo.32. Qñ ſi
cõtra deũ fortis fuiſti.Exo.8.Qñ nõ eſt ſicut dñs deꝰ nr̄.&
in eo.23.Quia nõ dimittet cũ peccaueris.Ps.1. Qñ nouit
dñs viã iuſtorũ.p̄s.17.Quia cuſtodiui vias dñi.p̄s.23.Quia
ipſe ſup maria fundauit eũ.Dan̄.9. Quia receſſimus a te.
& aliqñ ſign̄at qꝺ vl' quidẽ.Gen̄.1.Et vidit deꝰ lucẽ ꝙ eẽt ꝙ ꝙ
bona.& in eo.12.Quare nõ indicaſti mihi ꝙ vox tua eſſet.

Digitized by Google

Et in eo.15.Qđ poſſeſſurus ſum eã. Exo.23. Quod ſi audieris vocẽ eius.& in eo. Quod tibi certe erit in ſcãdalum. Iob.9.Vere ſcio ꝙ ita ſit.& in eo.40. Quod influat iordanis in os eius.Itẽ ponitur pro enim vel quidẽ.Geñ.2. Non
Enim. enim pluerat dñs deus.& in eo.8.Aque enim erãt ſup vniuerſam terrã.& in eo.16.Dixit em̃ pfecto hic vidi. Exo.10. Eſt em̃ ſolẽnitas dñi dei noſtri.& in eo.14.Dñs em̃ pugnat pro eis.Et in eo.16. Ignorabãt enim quid eẽt.& in eo.34. Populus em̃ dure ceruicis eſt.Nu.15.Verbũ em̃ dñi cõtẽpſit.1.Reg.21.Et quidem ſi de mulieribus agitur.Iob.14.
Quidem Tu quidẽ greſſus meos dinumeraſti.Threñ.3.Nõ em̃ humiliauit ex corde ſuo.Itẽ ſignificat cũ vel qñ.Geñ.4.Cũ
Cum. operatus fueris eam.& in eo.30.Qñ placiti tps aduenerit.
Quando Exo.7.Cũ dixerit vobis pharao oñdite ſigna.Deut.6.Cũ interrogauerit te filius tuus.& in eo.7.Cũ vero introduxerit te dñs deus tuus in terrã.& in eo.12.Qñ dilatauerit dñs deus tuus terminos tuos.& in eodẽ.13.Qñ audieris vocem dñi dei tui.Ioſ.17.Cũ ſubuerteris cananeũ.Prouer.23 Qñ ſederis vt comedas cũ principe.& in eo.26.Qñ ſubmiſerit vocem ſuã.Ponitur ẽt pro ſi.Exo.1.Si ingruerit cõ
Si. tra nos bellũ.& in eo.23.Si ſerujeris diis eorũ.Deut.4.Si genueris filios ac nepotes.Ps.12.Qui tribulãt me exultabunt ſi motus fuero.Ps.22.Nã & ſi ambulauero in medio vmbre mortis.Prouer.23.Si em̃ percuſſeris eũ virga non morietur.Item ponitur pro vt.Geñ.38.Quid dabis mihi
Ut. vt fruaris cõcubitu meo.Iudi.8.Vt dem⁹ exercitui tuo pa
Qui. nes.Ponitur ẽt aliqñ relatiue.vt.Geñ.48.Qui maior natu erat.Iob.41.Nõ quaſi crudelis ſuſcitabo eũ.pro quo hebrei le.Nõ ẽ crudelis qui ſuſcitet eũ.Põitur ẽt pro ſed.Ioſ.
Sed. 17.Sed tranſibis ad mõtẽ.Ponitur ẽt pro quãuis.vt in eo. Quẽ dicis ferreos habere curr⁹ & eſſe fortiſſimũ.Pro quo
Quãuis. he.le.Quãuis curr⁹ ferreos habeat & quãuis ſit fortiſſim⁹. Et qñ pponitur dictiõi אם Im.& dicitur כי אם Ci im.tũc ambe dictiones ſignificãt niſi.Sed.quia ſi.Qđ ſi.Geñ.32.
Niſi. Niſi benedixeris mihi.Deut.16.Sed in loco quem elegerit
Sed. domin⁹.Ps.1.Sed tanꝗ ventus quẽ proiicit vẽtus.Eſa.59. Sed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos & deũ veſtrum. Hiere.37.Sed & ſi percuſſeritis omnẽ exercitũ chaldeorũ.
Quia ſi 1.Reg.14.Quia ſi ſuper ionathã filium meũ factũ eſt.Hiere.Si laueris te nitro.pro quo he.le.Quia ſi laueris te nitro.i.quãuis laueris te nitro.Threñ.3.Quia ſi abiecit:& miſerebitur.& aliquãdo preponitur ei lr̃a he.& dicitur הכי Hachi.& eſt dictio dubitatiua.i.num quia.nũquid.vt Geñ.29
Num Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi.2.Reg.9.Putas ne eſt aliquis q remãſerit de nomo ſaul.i.nũquid eſt ali
Nunquid. quis.Iob.6.Nunquid dixi afferte mihi.Reperitur ẽt affirmatiue pro iuſte ſiue vtiqꝫ.Geñ.27.Iuſte vocatũ eſt nomẽ
Iuſte. eius iacob.2.Reg.23.Et inter tres nobilior.Pro quo he.le.
Utiqꝫ. Et de tribus vtiqꝫ nobilior.

כיד כִּיד Chid.interitus.interfectio.Iob.21.Videbunt oculi ei⁹
כידון interfectionẽ ſuã.& inde כידון Chidõ.i.clype⁹.ſcutũ.ha
Infectio. ſta ſiue lancea:1.Reg.7.Et clypeus ereus tegebat humeros
Clypeus Scutum. eius.Iob.39.Vibrabit haſta & clypeus.Hiere.50.Arcũ & ſcutũ apprehẽdãt.Significat ẽt lãceã ſiue haſtã.vt Iob.41.
Haſta. Et deridebit vibrãtẽ haſtã.Ioſ.8.Leua clypeũ qui in manu
Lancea. tua eſt.Pro quo he.le.Extende lanceã ſiue haſtã que in manu tua eſt.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica.ſ.haſtam. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

כיל כִּיל Chil.fraudulentus.& additur in fine lr̃a iod.& dr̃ כילי
Fraudulẽtus. Chilai.Eſa.32.Nec fraudulẽtus vocabitur maior.& in eodem.Fraudulenti vaſa peſſima.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat auarum ſiue parcum.

כים כִּים Cim.nomẽ ſtelle vel cõſtellationis ſtellarum.& additur he in fine.& dicitur כימה Cima.pro quo beat⁹ Hieronymus trãſtulit Hyadas:ſiue pliadas.Iob.9.Qui fecit arcturũ & oriona & hyadas & interiora auſtri.& in eo.38.Nũquid
Hyades cõiungere valebis micãtes ſtellas pliadas.In alio vero loco
Pliades Arcturus traduxit arcturũ.Amos.5.Facientẽ arcturũ & orionẽ & cõuertẽtem in mane tenebras.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſunt ſeptem ſtelle in fine ſigni arietis.

כיס כִּיס Cis.marſupiũ.ſaccul⁹.Deut.25.Nõ habebis in ſacculo tuo diuerſa pondera.Et pro põdere ponitur in hebreo
Sacculus lapis.Prouer.1.Marſupiũ vnũ ſit oium noſtrũ.& in eo.16.
Marſupiũ Et opera eius lapides ſeculi.Debet legi ſacculi.i.oĩa põdera ſacculi.Nã vt ſupra dictũ eſt in hebreo aliqñ ponitur lapis pro pondere.Eſa.46.Qui confertis aurum de ſacculo.

כיף כִּיף Ceph.petra.ſaxũ.rupes.Iob.30.In cauernis terre.vel ſup glareã.pro quo he.le.In cauernis terre & petrarũ.
Petra. Rupes. Cephas Hiere.4.Et aſcenderunt rupes.& inde in euãgelio cephas interpretatur petra.Iohãnis.1.Tu vocaberis cephas qđ interpretatur petrus.vnde petrus dicitur a petra.

כיור כִּיּוֹר Ciior.cõcha.ſiue labrũ.i.vas in quo erat aqua ad lauãdum.Exo.30.Facies & labrũ eneũ cum baſi ſua.Et in
Labrum. Cõcha. eo.38.Fecit & labrũ eneũ cum baſi ſua.2.Paralip.4.Fecit quoqꝫ cõchas decem.Põitur ẽt pro lebete.1.Reg.2.Et mit
Lebes tebat eam in lebetem.Significat ẽt כיור Ciior fornacẽ vel
כיור caminũ.Zach.12.Sicut caminũ ignis in lignis.& idẽ כירים
Caminus. כירים Ciraim.i.inſtrumẽtũ in quo ſuſtentãtur olle ad ignem poſite.Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trãſtulit.Chytropodes.Le
Chytropodes. uit.11.Sine clibani ſiue Chytropodes deſtruentur.

כָּכָה Cacha.Sic.Ita.De quo vide ſupra in dictiõe כה Co.

כִּכָּר Cicar.torta.maſſa.talentũ.De ꝗ vide infra poſt dictionem כר Char.
Talentum

כל כֹּל Col.omnis.totus.vniuerſus.& eſt communis generis & vtriuſqꝫ numeri.De quo vide in dictione ſequenti.

כלל כָּלַל Calal.cõplere.cõſumare.perficere.Ezech.27.Ipſi cõ
Complere pleuerũt pulchritudinẽ tuam.& inde כליל Celil.ſiue
כליל כָּלִיל Calil.i.totũ.cõſumatũ.pfectũ.itegrũ.Exo.28.Facies
Totum & tunicã ſuperhumeralis totã hyacithinã.1.Reg.7.Holocauſtũ integrũ dño.Threñ.2.Heccine eſt vrbs quã dicũt p
Integrũ. Perfectũ. fecti decoris.Ezech.15.Quia perfecta erat in decore meo. & in eo.18.Perfectus decore.Ponitur ẽt pro totali combu
Totalis cõ buſtio. ſtiõe aut pro holocauſto.Leuit.6.Et tota cremabitur in altari.& in eo.Oĩe em̃ ſacrificiũ ſacerdotum igne conſumetur.Deut.13.Et cum ipſa ciuitate ſuccẽdes:ita vt vniuerſa cõſumas.Iudi.20.Et flãmas in ſublime ferri.Pro quo he.le. Et ecce aſcẽdit totalis exuſtio ciuitatis vſqꝫ ad celũ.Põitur
Holocauſtum. etiã pro holocauſto.Ps.50.Tũc acceptabis ſacrificiũ iuſtitie oblationẽ & holocauſtũ.Itẽ כליל Calil.i.penitus.totali
כליל ter.Eſa.2.Et idola penitus cõterentur.& inde מכלל Mich
Penitus מכלל lol.i.veſtis varia ſeu multifariã.Ezech.23.Indutis veſte va
Ueſtis varia. ria.& in eo.27.Ipi negociatores tui multifariã.& idẽ מכלל Michlal.i.ſpecies pulchritudo oĩmoda.Ps.49.Ex ſion
מכלל Species ſpecies decoris ei⁹.Sed beatus Hieronym⁹ in pſalterio iu
כלול xta he.ve.trãſtulit.De ſiõ pfecto decore.& inde כלול Che
Deſpõſatio lul.pro quo btũs Hieronymus trãſtulit.Deſponſationem.
כלה Hiere.2.Et charitatẽ deſpõſationis tue.& inde כלה Cala.i. ſponſa ſiue nurus.Cãti.4.Quã pulchre ſunt mãme tue ſoror mea ſpõſa.Eſa.49.Et circũdabis tibi eos ſicut ſpõſa.Si
Sponſa Nurus. gnificat ẽt nurũ.vt Geñ.38.Neſciebat em̃ ꝙ nurus ſua eẽt.
1.Reg.4.Nur⁹ aũt ei⁹ vxor phinees.Ezech.22.Socer nurũ
כל ſuã polluit.Mich.7.Nurus cõtra ſocrũ ſuã.& idẽ כל Col.i. oĩs.totus.cũctus.vniuerſus.& eſt cõmunis gñis & vtriuſqꝫ
Cuncta Omnis nũeri.Geñ.1.Viditqꝫ deus cũcta que fecerat.& in eo.2.Ex omni ligno paradiſi comede.& in eodem.3.Et terram comedes,cunctis diebus vite tue.& in eodem.4.Omnis qui

Digitized by Google

Omnes. occiderit cain. & in eodem.24.Ex omnibus bonis eius por
tans ſecum.& in eodem.41.Omneſq́ prouincie veniebāt
Omnia. Omne. in egyptum.Exo.24.Omnia que locutus eſt dominus fa
Totum. ciemus.& in eodem.33.Ego oſtendam tibi omne bonum
meum.Leuit.2.Ac totum thus.Deut.6.Diliges dominum
deū tuum ex toto corde tuo.4.Reg.8.Et omnia bona da
maſci.i.ex oībus bonis damaſci. Eſter.5. Cum hec oīa ha
beam.Ps.1.Et oīa quecūq́ faciet proſperabūtur.Ps.13.Oēs
declinauerūt.Ps.118.Quoniā oīa ſeruiūt tibi.& in eo.Cla
maui in toto corde meo.Ps.150. Ois ſpūs laudet dñm.pro
uer.4.Et vniuerſe carnis ſanitas.& ī eo.10.Et vniuerſa de
Uniuerſa. licta operit charitas. & in eo. Vniuerſa propter ſemetipm
operatus eſt dñs.Hiere.1.Et vniuerſa que mandauero tibi
loqueris.Itē pōitur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit.
Quicq́. 3.Nec ſāguinem nec adipem oīno comedetis.i.nec quicq́
ſanguinis vel adipis comedetis.4.Reg.4.Non habeo an
cilla tua quicq́ in domo.Et aliquando ſignificat nullum ſi
ue nihil.ſ.cum precedenti negatione vel ſequenti.Exo.20
Nullum Non facies omne opus in eo.i.nullū opus facies in eo. Nu.
Nihil. 10.Nihil aliud reſpiciunt oculi noſtri niſi man.2.Reg.12.
Pauper autem nihil habebat omnino.& in lingua chaldai
כלא ca ſcribitur cū aleph in fine & dicitur כלא Cholla. Dañ.2.
Omnia. Quomodo ferrum cōminuit & domat omnia. & compo
nitur cum pronominibus hoc modo כלי Culli.i.totus ego
כלך Cullech.i.totus tu.כלו Cullo.i.totus ille ſiue omnis il
le.כלנו Cullanu.i.omēs nos. כלכם Culleche.i.omnes vos
כלם Cullam.i.omnes illi ſiue vniuerſi illi.Et aliquādo ſcri
bitur cum he & dicitur כלהם Culaham.i.omēs ipſi aut vni
uerſi illi.2.Reg.23.Quaſi ſpine euellentur vniuerſi.i.vni
uerſi illi.& in genere feminino mutat mem in nun.& dici
tur כלן Cullan.i.omnes ille.Scribitur etiam aliquādo cum
he in fine.& dr̄ כלנה Cullana. Geñ. 42. In me hec omia
mala reciderunt.& aliquando ſcribitur cum duplici he. Et
dicitur כלהנה Cullahana.3.Reg.7.Fuſura vna & menſura
ſculpturaq́ conſimili.pro quo hebrei legunt.Fuſura vna &
מכלות menſura vna & ſculptura vna omnibus illis.& Inde מכלות
Omnia. Mechloth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit omia.2.
Paralip.4. Omnia de auro puriſſimo facta ſunt. & aliqui
hebrei dicunt q́ ſignificat vaſa.De quo vide infra in dictio
ne כלה Cala.

כלא כלא Cala.prohibere.vetare.ceſſare.claudere.Geñ.8.Et p
Prohibere hibite ſunt pluuie de celo.Exo.36.Sicq́ ceſſatum eſt
a muneribus offerendis.Pro quo hebrei legunt. Et prohi
bit⁹ eſt popul⁹ ab oblatione.i.a muneribus offerendis.Nu.
11.Domine mi moyſes prohibe eos.Ps.39.Ecce labia mea
non prohibebo.& in eodem.Tu autem domine ne lōge fa
cias miſerationes tuas a me.Pro quo beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Tu domine non prohibe
bis miſericordias tuas a me.ps.87.Traditus ſum & nō egre
Claudere. diebar.Pro quo beatus Hieronymus trāſtulit. Clauſum &
non prodeuntem.Ps.118.Ab omni via mala prohibui pe
des meos.Hiere.32.Et hieremias propheta erat clauſus in
atrio carceris qui erat in domo regis iuda.Et ſequitur in he
breo. Clauſerat enim eum ſedechias rex iuda. Aggei.1.
propter hoc ſuper vos prohibiti ſunt celi ne daret rorem.
כלא & terra prohibita eſt ne daret germen ſuū.& inde כלא Ce
le ſiue כלוא Calu.i.clauſura ſiue carcer. Eſa.42. De domo
carceris ſedentes in tenebris.& in eodem. Et in domibus
Carcer. carcerum abſconditi ſunt.Hiere.37.Ipſe enim prepoſitus
erat ſup carcerē.& in eo.Quia miſiſtis me in domū carce
ris.& in eo.52.Et eduxit eū de domo carceris. & in eo. Et
מכלא mutauit veſtimēta carceris eius.& inde מכלא Michla.i.oui
Caula. le ſiue caula vbi pecora clauduntur.Ps.77.Et ſuſtulit eum
de gregibus ouiū.Pro quo hebrei.le.Et tulit eū de caulis ſi
ue de ouilibus ouium.Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.
vt Abach.3.Abſcindetur de ouili pecus.& inde כלאים Ci Ouile. כלאים
laim.i.mixtim:ſiue mixtio duarū ſpecierū vel diuerſarum
rerū.Leuit.19.Iumenta tua nō facies coire cū alterius ge
neris animantib⁹:agrum tuū non ſeres diuerſo ſemine: ve
ſtē q̄ ex duob⁹ texta eſt non indueris.Pro quo he.le.Iumē Mixtio.
tum tuū nō facies coire mixtione:agrū tuū non ſeres mix
tione.& veſtis mixtim.ſ.de lana & lino contexta nō aſcen
dat ſup te.Vbi in hebreo ter ponitur predicta dictio.Et bea
tus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

כלב Cheleb.canis.Exo.11.Apud oēs aūt filios iſrael non כלב
mutiet canis.Deut.23.Nec precium canis.1.Reg.17. Canis.
Nunquid ego canis ſum.& in plurali כלבים Chelabim.Ps. כלבים
21.Quoniā circūdederūt me canes. Eſa.56. Et canes muti Canes.
nō valētes latrare.Item כלוב Chelub.i.caniſtrū.Beatus Hie כלוב
ronymus trāſtulit vncinū.Amos.8.Et ecce vncinus pomo Caniſtri. Uncinus.
rū.Significat etiā locū ex virgultis cōtextū in quo aues ſer
uantur vel capiuntur.Pro quo beatus Hieronymus trāſtu Decipula.
lit decipulā.Hiere.5.Sicut decipula plena auib⁹.Eſt ēt כלב כלב
Caleb nomē propriū viri.Nu.13.De tribu iuda caleb filiū
Iephone.& inde כליבי Calibi.i.vir de gñe caleb.1.Reg. Caleb. כליבי
25.Erat aūt de gñe caleb. Uir de genere caleb.

כלה Cala.perficere.cōplere.cōſumare.finire.ceſſare.cōſu כלה
mere.delere.diſperdere.deficere.expectare: ſeu deſi
derare.prohibere.Geñ.2.Igitur perfecti ſunt celi & terra. Perficere
& in eo.Cōpleuitq́ deus die ſeptimo opus ſuū.& in eo.28 Cōplere.
Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint.& in eo.24
Cūq́ ille bibiſſet.pro quo he.le.Et cōpleuit dare ei potum
& in eo.Donec cūcti bibant.Pro quo he.le. Donec cōpleāt
vel perficiāt bibere.& in eo.41.Igitur trāſactis ſeptē vber
tatis annis. Pro quo he.le.Et cōpleti ſiue finiti ſunt ſeptem
vbertatis anni. Exo.5. Cōplete opus veſtrū. & in eo.39.
Perfectū eſt igitur omne op⁹ tabernaculi.Nu.7.In die quo
cōpleuit moyſes tabernaculū.Deut.26.Qñ cōpleueris deci
mā cūctarū frugū.1.Reg.20.Scito quia cōpleta eſt malitia
eius.3.Reg.8.Cūq́ cōpleſſet ſalomō orās.2.Paralip.7.Cō
pleuitq́ ſalomon domū dñi.Iob.36.Cōplebunt dies ſuos
in bono.Ps.71.Defecerūt hymni dauid filii ieſe.pro q̄ bea
tus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Cōple
te ſunt orationes dauid filii ieſe.Hiere.8.Finita eſt eſtas. & Finire.
in eo.43.Factū eſt aūt cū cōpleſſet hieremias loquens ad
populū.& in eo:44.Donec penit⁹ cōſumātur.Ezech.43
Eo q́ cōſumpſi eos in ira mea.Itē ſignificat ceſſare.Nu.27
Vt qeſcāt q̄rele eorū a me.i.vt ceſſēt vł finiātur.2.Reg.14. Ceſſare.
Ceſſauitq́ rex dauid pſequi abſalō.Itē ſignificat diſpdere
aut delere vel cōſumere.Exo.33.Ne forte diſpdā te in via. Diſpdere.
Nu.16.Vt eos repēte diſpdā.& in eo.25.Vt nō ipē delerem Delere.
filios iſrł.Iob.7.Et cōſūpti ſūt abſq́ vlla ſpe.Ps.73.De me Cōſumere.
dio ſinu tuo in finē.Pro q̄ btūs Hieronym⁹ in pſalterio iu
xta he.ve.trāſtulit.Ad mediū ſinū tuū cōſumēs.Ps.118.Pau
lomin⁹ cōſumauerūt me in terra.Eſa.10. Et conſumabitur
indignatio.& in eo.49.Fortitudinē meā cōſumpſi.Hiere.
14.Et ego cōſumā eos.& in eo.16.Et gladio & fame conſu
mētur.& in eo.49.Donec cōſumā eos.Malach.3.Et vos fi
lii iacob nō eſtis cōſumpti.& aliqñ ſcribitur cū aleph in fi
ne loco he.Dañ.9.Vt cōſumatur preuaricatio.Itē ſignifi
cat deficere.Deut.28.Et deficientib⁹ ad cōſpectū eorum to Deficere.
ta die.3.Reg.17.Hydria farine nō deficiet. Ps.68. Defece
runt oculi mei dum ſpero in deum meū. Ps.70. Cum defe
cerit virtus mea ne derelinquas me.Ps.118. Defecit in ſalu
tari tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in
eloquium tuum.Hiere.14.Defecerūt oculi eorū.Threñ.3.

Digitized by Google

Quia non defecerunt miſerationes eius. Item ſignificat
Expectare expectare vel deſiderare. Iob.31. Et oculos vidue expecta-
re feci. Ps.83. Concupiſcit & deficit aīa mea in atria dñi. ꝑ
Deſiderare. quo he.le. Concupiſcit & deſiderat anima mea ad atria do
mini ſiue in atria dñi. 2. Reg.14. Ceſſauitq; rex dauid per
ſequi abſalom. pro quo he.le. Et deſiderauit dauid egredi
ad Abſalom. Poteſt ēt intelligi ſicut eſt in littera noſtra. vt
ſupra dictū eſt. Item ſignificat prohibere ſiue claudere. vt
Prohibere Gen̄.23. Nulluſq; te ꝓhibere poterit. 1. Reg.6. Vituloſq; ea
Cōcludere. rum concluſerunt domi. i. ꝓhibuerunt exire. Et in eo.25.
Que ꝓhibuiſti me hodie ne irē ad ſanguinē. Et aliqñ ſcri-
bitur cū aleph loco he. vt. p̄s.118. Ab omni via mala ꝓhi-
bui pedes meos. & de hoc vide ſupra in dictione כָּלָא cala.
כָּלָה cum aleph in fine. & inde כָּלָה cala. i. conſumatio. Eſa. 10.
cōſumatio Cōſumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercitu
um faciet. Ezech.11. Conſumationē tu facis. Soph.1. Quia
cōſumationē cū abbreuiatione faciet. Ponitur ēt aduerbia
liter. i. cōſumate ſiue perfecte. vt Exo.11. Poſt hec dimittet
vos & exire compellet. pro quo he.le. Poſt hec dimittet vos
& cū dimiſerit cōſumate ſiue perfecte eiiciet vos hinc. & ē
ſenſus ſicut in lr̄a noſtra. & aliqñ ſcribitur cum tau in prin
תִּכְלָה cipio & dicitur תִּכְלָה Thichla. i. cōſumatio. p̄s.118. Omnis
cōſumatio cōſumatiōis vidi finem. ſcribitur ēt cū tau i fine & dicitur.
תַּכְלִית תַּכְלִית Thachlith. i. finis ſiue cōſumatio. vt Iob.28. Et vni
Finis. Perfectū. uerſorū finē ipē cōſiderat. Ps.138. pfecto odio oderā illos
כִּלָּיוֹן i. fine vel cōſumatiōe odii oderam illos. & inde כִּלָּיוֹן Cila-
cōſumatio ion. i. conſumatio. Eſa.10. Conſumatio abbreuiata inun-
כְּלִי dabit iuſtitiā. & inde כְּלִי Cheli. i. vas ſiue inſtrumētū. Ar-
Vas. ma. ornamentū. veſtis. Gen̄.24. Prolatiſq; vaſis argenteis
& aureis: ac veſtibus dedit ea rebece. Exo.22. Si quis comē
dauerit alicui pecuniā aut vaſa. Et in eo.25. Omne pōdus
candelabri cū vniuerſis vaſis ſuis habebit talentum auri.
Leuit.6. Vas fictile in quo cocta eſt confringetur: ꝙ ſi vas
eneū fuerit. Et in eo.15. Et vbicūq; ſederit. pro quo he.le.
ſella. Et oē vas in quo ſederit. i. oīs ſedis vel ſella aut inſtrumen-
tum in quo ſederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & i eo.
Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu.19. Et mittet aquas vi-
uas ſup eos in vas. & in eo.35. Si quis ferro percuſſerit. ꝑ q̄
Inſtrm. he.le. Si quis vaſe ferreo. i. inſtrumento ferreo percuſſerit.
Et in eo. Si ligno percuſſerit. Pro quo hebrei legunt. aut ſi
vaſe ligneo. i. inſtrumento ligneo percuſſerit. Deut.23. Fo
ras autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in va-
ſe tuo ne reponas. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſū.
Eſter.1. Et aliis atq; aliis vaſis cibi inferebantur. Ps.2. Et
tanq̄ vas figuli confringes eos. Eſa.22. Omne vas paruu
lum a vaſis craterarum vſq; ad omne vas muſicorū. i. īſtru
mentum muſicum. Et in eo.32. Fraudulenti vaſa peſſima
ſunt. & in eodem.54. Omne vas quod fictum eſt cōtra te.
Arma. Significat etiam arma. Gen̄.27. ſume arma tua. & i eodē.
49. Vaſa iniquitatis bellantia. i. arma iniquitatis. Pōitur
Veſtis. etiam pro veſte. vt Deut.22. Non inducetur mulier veſte vi
Monile. rili. Eſa.61. Et quaſi ſponſam ornatam monilibus ſuis. pro
quo hebrei legunt. Et quaſi ſponſam ornatam vaſis ſuis. i.
veſtimentis vel ornamentis ſuis. Et etiam inſtrumenta cu-
iuſcūq; rei dicūtur in hebreo vaſa eius. vt Ps.70. confite-
bor tibi in vaſis pſalterii. Eſa.13. Dominus & vaſa furoris
מִכְלוֹת eius. Zach.11. ſume tibi vaſa paſtoris ſtulti. & inde מִכְלוֹת
Michloth. i. vaſa ſecundum hebreos. 2. Paralip.4. Omnia
Vaſa. de auro puriſſimo facta ſunt. pro quo he.le. vaſa de auro.
poteſt etiam ſignare oīa ſicut eſt in littera noſtra. de quo vi
כְּלָיוֹת de ſupra in dictione כָּלַל Calal. & inde כְּלָיוֹת Celaioth. i. re
Renes. nes ſiue renūculi. Leuit.3. Et duos renes. & in eo. Et reticu
lū iecoris cū renūculis. Iob.10. repoſita ē hec ſpes mea in ſi

nu meo. pro quo he.le. Cōſumati ſiue pfecti ſunt renes mei
i ſinu meo. De quo vide Burgeñ. in additiōibus ſup p̄dicto
loco. p̄s.15. Increpuerūt me renes mei. Ps.25. Vre renes
meos & cor meū. p̄s.138. Quia tu poſſediſti renes meos.
Hiere.11. Qui ꝓbas renes & corda. & ſolū inuenitur in nu.
plu. Ponitur ēt ꝑ medulla. Deut.32. Cum medulla tritici. Medulla.
Et dicūt hebrei ꝙ ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in
figura aſſimilantur renibus. Item כַּלָּה Calla. i. ſpōſa. ſiue nu כַּלָּה
rus. De quo vide ſupra in dictione כָּלַל Calal. ſponſa.
כֶּלַח Calach. Seniū vel ſenecta. beatus hieronymus tranſtu כֶּלַח
lit. abūdātiā. ſ. dierū: qđ eſt idem qđ ſenecta. Iob.5. In Abūdātia
gredieris i abūdātia ſepulcrū. & i eo.30. Et vita ipā putabā
tur idigni. i. lōgiori vita. ꝑ quo he.le. ſup ipos piit ſenecta. ſenecta.
כִּלְכֵּל Cilcal. ſuſtinere. ſuſtentare. Enutrire. De quo vide כִּלְכֵּל
ſupra in dictione כּוּל Chol. ſuſtinere.
כָּלַם Calā. erubeſcere. reuereri. cōfundi. ſiue cōfūdere. mo כָּלַם
leſtare. Nu.12. Nōne debuerat ſaltē ſeptē diebus rubo Rubore
re ſuffundi. 1. Reg.20. Eo qđ confudiſſet eū pater ſuus. 2. ſuffundi.
Reg.10. Erāt enī viri cōfuſi turpiter. Iob.11. A nulo cōfuta Cōfundere
beris. i. cōfūderis. p̄s.39. Et reuereātur qui volūt mihi ma Confundi.
la. p̄s.73. Ne auertatur humilis factus confuſus. Hiere.3 no Reuereri.
luiſti erubeſcere. Et in eo.6. Et erubeſcere neſcierunt. & in Erubeſcere
eo.14. Cōfuſi ſunt & afflicti. pro quo he.le. Cōfuſi ſunt & e
rubuerūt. & in eo.31. Cōfuſus ſū & erubui. Ezech.36. Con
fundemini & erubeſcite. Itē ſignificat moleſtare. 1. Reg.25
Nunquā eis moleſti fuimus. & in eo. boni ſatis fuerunt no- Moleſtare
bis & nō moleſti. Iudi.18. Et nullo eis penitus reſiſtente. i.
nullo moleſtante. & idē כְּלִמָּה Celimma. i. verecūdia. cōfu כְּלִמָּה
ſio. opprobriū. p̄s.68. Operuit cōfuſio faciē meā. Prouer. Confuſio.
18. Stultū ſe eſſe demōſtrat & cōfuſione dignū. Hiere.20. Opprobri
Opprobrium ſempiternū. quod nulla obliuiōe delebitur. um.
Eſa.50. Faciem meā non abſcondi ab increpantibus. pro increpatio
quo he.le. Faciem meā nō abſcondi ab opprobriis vel cōfu
ſiōibus. vbi ponitur כְּלִמּוֹת Celimmoth in nūero plurali. כְּלִמּוֹת
כֵּלַף Celaph. Inſtrumentum dolatorium. Et ſolum inueni כֵּלַף
tur in numero plurali. ſ. כֵּלַפּוֹת Celaphoth. Ps.73. In כֵּלַפּוֹת
ſecuri & aſcia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in Aſcia.
pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. bipenni et do Dolatoria
latoriis deraſerunt.
כָּמַה Cama. Deſiderare. Cōcupiſcere. quādo. quod. ſiue quā
tum. Ps.62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo כָּמַה
beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicā veritatem Quā mul-
tranſtulit. Deſiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo. tipliciter. Deſiderare
aut quot. Ps.34. Dñe quādo reſpicies. Ps.118. Quot ſunt Quando.
dies ſerui tui. Iob.13. Reſpōde mihi quātas habeo iniquita Quot.
tes Zach.2. Et videam quanta ſit longitudo eius & quanta Quāte.
latitudo eius. Quanta.
כְּמוֹ Cemo. ſicut. tanq̄. Iob.19. Quare pſequimini me ſi- כְּמוֹ
cut deus. p̄s.28. Et comminuet eas tanq̄ vitulū libani. ſicut.
p̄s.57. ſicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuen- Tanq̄.
tes ſic in ira. p̄s.62. Sicut adipe & pinguedine repleatur
aīa mea. & cōponitur cū ꝓnominibus hoc modo כָּמוֹנִי Ca כָּמוֹנִי
mōni. i. ſicut ego. כָּמוֹךָ camocha. i. ſicut tu. 3. Reg.22. ſicut ſicut ego.
ego ſum ita & tu. pro quo he.le. ſicut ego ſicut tu. Eſa.38. ſi
cut ego hodie. כָּמוֹהוּ Camōhu. ſicut ille. Exo.9. qualis nō fu
it in egypto. ꝑ quo he.le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמוֹנוּ.
Camōnu. i. ſicut nos. Gen̄.34. Si volueritis eſſe ſimiles no
ſtri. i. ſicut nos. כְּמוֹכֶם Cemochem. ſicut vos. Iob.12. Et mi
hi eſt cor ſicut & vobis. כְּמוֹהֶם Cimohem ſicut illi.
כּוּמָז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus כּוּמָז
tranſtulit Murenulas. Nu.31. Dextralia ac murenulas. murenule.
כַּמֹּן Camon. cyminū. Eſa.28. Seret git & cyminū ſparget כַּמֹּן
Et i eo. Nec rota plauſtri ſuper cyminū circuibit. Item Cyminum

Digitized by Google

Theſaurus

מכמן Michmā.i.theſaurus abſconditus.Dañ.11. Et dominabitur theſaurorum auri & argenti.

Conditum

כמס Camus.reconditum ſiue abſconditū. Deut.32.Nõne hec cōdita ſūt apud me.& ſolū iuenitur ī pdicto loco.

Incaleſcere. Cōmoueri. Exurere. Cōturbare

כמר Camar.incaleſcere.exurere.cōmotum ſiue cōturbatū eſſe.Geñ.43.quia cōmota ſunt viſcera eius. Pro quo he.le.Quia incaluerūt miſeratiões eius:ſiue commote ſunt miſerationes eius.Threñ.5.Pellis nr̃a quaſi clibanus exuſta eſt.Oſee.11.Pariter cōturbata eſt penitudo mea.i.cōmota ē penitudo mea.Item כמר Camar.i.edituus ſiue miniſter templi vel altariū.Et ſolū inuenitur in nu.plu. ſ. כמרים Cemarim.Oſee.10.Et editui eius ſuper eū exultauerūt.Soph.1.Et noīa edituorū cū ſacerdotibus. Põitur ēt pro aruſpicibus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruſpices quos poſuerunt reges iuda.Item מכמר Michmar.i.rete aut retiaculū.ſiue illaqueatū.ps.140.Cadent in retiaculo eius peccatores. Eſa.51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete ſuū.Scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur מכמרת Michmóreth Eſa.19.& expandentes rete ſuper faciem aquarum.

Editui. Aruſpices. Retiaculū. Illaqueatus. Rete.

כן Cen.ſic.ita.De quo vide ſupra in dictione כון Cun.Item כנים Cinim.i.cinifes. Exo.8.Et ſint cinifes in vniuerſa terra egypti.Et ſolū iuenitur ī nu.plu.& in pdicto loco.Scribitur ēt ſine iod & dr̄ כנם Cinam.vt in eo.Et facti ſunt cinifes in hominibus & in iumentis.

Cinifes. Cinifes.

כנה Chana.Equare.aſſimilare. Iob.32.Et deū homini nō equabo.Eſa.44.Et ī noīe iſrael aſſimilabitur. hebrei tñ dicūt ꝙ ſignat cognominare.vnde in pdicto loco ipi legunt.Et in noīe iſrael cognominabitur.Et in eo.45.Aſſimilaui te & nō cognouiſti me.pro quo he.le. Cognominaui te & nō cognouiſti me.Ponitur ēt ꝓ ſubſiſtere. Iob.32. Neſcio eni quādiu ſubſiſtā.& ēt in predicto loco he.le.quia neſcio cognominare.poteſt ēt deriuari a dictiõe כון Cun: que ſignat firmare vel ſubſiſtere ſicut eſt in littera noſtra. vel a dictiõe כנה Cana que ſignat ſedē vel baſim aut radicē

Equare. Aſſimilare. Subſiſtere.

כנות Cenauath.in lingua chaldaica ſignat cōſiliū ſiue cōſiliatorē.Eſdre.4.Et reliqui qui erant in conſilio eorum.Et in eodem. Et reliqui cōſiliatores eorū.& dicūt hebrei ꝙ ſignificat cetum ſeu congregationem hominum.

Conſilium. Cōſiliator

כנימא Cenema.in lingua chaldaica ſignificat huiuſcemodi.ſiue taliter.aut hoc modo.Eſdre.4.Scripſerunt epiſtolam vnā de ieruſalem huiuſcemodi.Et in eodem. 5. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuſcemodi autē ſermonem reſponderunt nobis.

huiuſcemodi. Taliter.

כנס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip.22.Et precepit vt cōgregarentur omnes proſelyti. Eſter.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cōgregās ſicut in vtre aquas maris.ps.146.Diſperſiones iſrael congregabit.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argētū & aurū. Et in eo.3.Et tempus colligendi lapides.Eſa.28.Et palliū breue vtrūq operire non poteſt.pro quo hebrei legunt.Et pallium breue cum colligitur.ideſt cum colligitur ad operiendum vnum non poteſt alium operire.Vnde beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.Inde מכנסי Michneſe.ideſt femoralia ſeu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea. Leuit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et feminalia linea erunt in lumbis eorum. Et ſolum inuenitur in numero plurali.

Cōgregare. Coaceruare. Colligere. Femiualia.

כנע Canaa.Humiliare.conterere.erubeſcere. revereri. vt Iudi.3.Humiliatuſq eſt moab in die illo ſub manu iſrael.& in eo.4.Humiliauit ergo deus in die illo iabin regē Canaā. Iudi.8.Humiliatus eſt aūt madiā corā filiis iſrael. 3.Reg.21.Nõne vidiſti humiliatū Achab corā me:quia igitur humiliatus eſt.2.Paralip.33.Et quia humiliati ſunt auerſa eſt ab eis ira dñi.Et in eo.Et egit penitentiā valde corā deo.i.humiliatus eſt corā deo valde.Nee.9.Et humiliaſti corā eis habitatores terre.ps.106.Et humiliatum eſt in laboribus cor eorū.Itē ſignificat cōterere.Deut.9.Qui cōterat eos. ſignat ēt erubeſcere vel revereri.Leuit.26.Donec erubeſcat incircūciſa mens eorū.2.Paralip.33.Et non eſt reueritus faciē dñi ſicut reueritus eſt Manaſes pater eiꝰ Itē כנען Cenáan.nomē propriū viri.ſ.filii Cham.Geñ.10. Filii āt cham chus & Meſraim & phut & canaā.& ab eo dicta eſt terra canaā.Geñ.11.Vt irent in terrā canaā. ps.104. Tibi dabo terrā canaā.Et inde כנעני Cenaani.i.cananeus. vt Geñ.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. Et in eo.38.Filiam hominis cananei. ſignat ēt mercatorē vel negociatorē aut inſtitorem.vt Iob.40.Et diuident illū negociatores.Eſa.23.Inſtitores eius iclyti terre. Zach.14.Et nō erit mercator vltra in domo dñi. Vnde illud qd habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei legūt.Et cīgulū tradidit mercatori vl' negociatori. & Ezech.17.Et trāſportauit eā in terrā canaā. Quod hebrei exponunt in terra negociationis vel mercationis. vnde ſubditur in vrbe negociatorū poſuit eū.Oſee.12.Canaā in manu eius ſtatera doloſa.pro quo he.le.Mercator ſeu negociator in manu eius ſtatera doloſa.Vnde beatus hieronymus in ſuis explanatiõibus ſuper ꝓuerbia. capitulo vltimo ſic ait.Bene etenim nomine canaā qui gentiliū populū ꝑcreauit & interpretatur cōmutator cõuerſa ad fidem gentilitas deſignatur:que feliciſſima comutatiõe a vitiis ad virtutes: a diabolo tranſmigrauit ad xp̄m. Hec hieronymus. Inde כנעה Cinaa.i.mercatio ſeu negociatio.Hiere. 10. congrega de terra confuſionem tuam.pro quo he.le.congrega de terra negociationē tuā.i.ſubſtantiā tuā.Vnde beatus hieronymus ſuper pdicto loco ſic ait.precipitur ieruſalem vt qd quid habet foris ſubſtantie in vrbē munitiſſimā cōgreget: & lōge obſidioni paret alimēta:cōgrega inquit & de foris & de terra hoc eſt de agris ſubſtantiā tuā ſiue confuſionem. Quidquid enim habes cōfuſione dignū eſt.Hec hieronymus.Poteſt ēt ſignificare cōfuſionē vel erubeſcentiam: ſicut ſupra dictum eſt.

Humiliare. Conterere. Erubeſcere. Reuereri. canaam. cananeus. Negociator. Inſtitor. Mercator. negociatio

כנף Canaph.Ala.penna. Angulus. ora. ſ. veſtimenti. vt Exo.19.Quomodo portauerim vos ſuper alas aquilarum.Et in eo.25.Expandētes alas & operientes oraculū. Deut.4.vel auiū ſub celo volantiū.pro quo he.le. Omnis auis alate.i.habentis alas.Ruth.2.Sub cuius confugiſti alas.Iob.39.Penna ſtruthiõis ſimilis eſt pennis erodii.Eſa.10.& non fuit qui moueret pennā.& in plu. כנפים chenaphaim.ſiue כנפי chan phe.vt in aliquibus locis predictis:& Iob.39.Expandet alas ſuas ad auſtrū.Ps.77. Penne colūbe deargētate.ps.138.Si ſumpſero pennas meas diluculo. Prouer.1.Fruſtra aūt iacitur rete ante oculos pennatorū. Zach.5.Et ſpūs in alis earū:& habebāt alas milui.Malach.4.Et ſanitas in pennis eius.Et eſt in hebreo cõis generis. vt patet in locis predictis.Inde verbum כנף Canaph.i. auolare.Eſa.30.Et nō faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Item כנף canaph.i.angulus.aut ora veſtimēti.Nu.15.vt faciant ſibi fimbrias per angulos quattuor palliorū.Deut.22 Per quattuor angulos pallii tui.Aggei.2. In ora veſtimenti ſui.Põitur ēt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob 38.Et tenuiſti concutiens extrema terre.Eſa.11. A quattuor plagis terre.ideſt a quattuor angulis terre. Et in eodem 24.A finibus terre laudes audiuimus.Ponitur etiam pro templo.Dañ.9.Et erit in templo abominatio deſolatiõis.

Ala. Penna. Ale. Penne. Auolare. Angulus. Ora veſtimenti. Extremus. Plaga. Finis. Templum

כנר Cinor.cithara.Geñ.4.Ipſe fuit pater canentium in cithara & organo.Iob.30.Verſa eſt in luctum cithara

Cithara.

Digitized by Google

noſtra.p̄s.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exſurge
כִּנֹּרִים in pſalterio & cithara.& in plu. כִּנֹּרִים Chinorim ſecundū
כִּנֹּרוֹת terminationē maſculinorū.ſiue כִּנֹּרוֹת Chinoroth.ſcd̄m ter
Citharę. minationem femininorū.3.Reg.10.Et citharas lyraſq; can
toribus.p̄s.136.Suſpendimus organa noſtra.pro quo bea
tus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. ſuſpen
dimus citharas noſtras.Ezech.26.Et ſonitus cithararū tua
rū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Para-
lip.15.Cantores in organis muſicorum nablis videlicet &
Lyrę. lyris & cymbalis.

כְּנַשׁ Cōgregare. כְּנַשׁ Canas.in ligua chaldaica ſignificat cōgregare.Dañ.
3.miſit ad congregandos ſatrapas.

כֵּס כֵּס Ces.ſolium.ſedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא
Ciſe.

כָּסַס כָּסַס Caſas.numerare.ſupputare.Et ſcribitur cū ſimplici
ſamech.Exo.12.Iuxta numerū aīarum que ſufficere
poſſunt ad eſum agni.pro quo he.le.Iuxta numerum vel
Numerare. ſupputationē aīarū vniuſcuiuſq; iuxta eſum ſuum nume-
מֶכֶס rabitis ſup agnū.& inde מֶכֶס Mêches.i.ſupputatio.vel nu
meratio.pro quo btūs hieronymus tranſtulit partem.ſ.nu
Pars. meratā vel ſupputatā.Nu.31.Et ſeparabis partē dño. Et in
eo.E quibus in partē dñi ſupputate ſunt oues ſexcente. ſcri
מִכְסַת bitur etiam cū tau ī fine & dicitur. מִכְסַת Michſath.vt Exo.
Numerus. 12.Iuxta numerū aīarū q̄ ſufficere poſſint. Leuit.27.ſup
putabit ſacerdos iuxta annorū numerū vſq; ad iubileum.

כִּסֵּא Solium. Thronus. כִּסֵּא Ciſe. Soliū.ſedes.thronus.Geñ.41. vno tātū regni
ſolio p̄cedā te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui
ſedet in ſolio eius.2.Reg.3.Et eleuetur thronus dauid.1.Pa
ralip.29.Seditq; ſalomō in ſolio dñi. Iob.26. Qui tenet
Sedes. vultum ſolii ſui.Eſa.66. Celum ſedes mea eſt.Hiere.17.So
liū glorie altitudinis a principio.Et aliq̄ñ ſcribitur ſine a-
leph & dr̄ כֵּס Ces.vt Exo.17.Quia manus ſolius dñi.debet
legi ſolii dñi.pro quo he.le.Quia manus ſup ſoliū dñi vel
ſup thronū dñi.ſuple eſt.Et ſecundū aliquos hebreos ī duo
bus locis ſcribitur cū he in fine loco aleph.3.Reg.10. Qui
habebat ſex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat thro-
no.Et in eo.Et ſūmitas throni rotūda erat.Sed in libris he
braicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.ſicut
כִּסְאוֹת in ſupradictis.Et in plu. כִּסְאוֹת Chiſoth.Ps.121. Quia illic
Sedes. ſederūt ſedes in iudicio: ſedes ſup domū dauid. Item כֶּסֶא
כֶּסֶא Céſe.i.terminus ſiue dies conſtitutus vel inſignis. p̄s.80.
Dies inſi-gnis. In iſigni die ſolēnitatis noſtre.Scribitur ēt cū he in fine lo
co aleph.pro quo btūs hieronymus diē plene lune trāſtulit
Dies ple-ne lune Prouer.7.In die plene lune reuerſurus eſt.& eſt idem. Nā
apud hebreos dies inſignis phaſe & tabernaculorū erat in
plenilunio.

כִּסָּה Operire. כִּסָּה Ciſa. operire.coopire.celare.abſcōdere.tegere. Geñ.
7.Opertiq; ſunt oēs montes excelſi.Et in eo.25. At
illa tollens cito palliū ſuū operuit ſe.Et in eo.38. Operue-
rat enim vultū ne agnoſceretur.Exo.15.Abyſſi operuerūt
eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculū teſtimonii.
Nu.4.Inuoluentq; eo arcam teſtimonii.i. operient.Et in
eo.Cumq; inuoluerint Aaron et filii eius ſanctuarium.i.
operuerint.Et in eo.9.Operuit illud nubes.p̄s.31.Et iniu
Abſcōdere ſtitiā meā nō abſcondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mor
tis.Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.p̄s.142. Ad te con-
fugi.pro quo hebrei legunt.A te coopertus ſum.vnde bea
tus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem.
Protegere tranſtulit.A te protectus ſum.Prouer.10.Et vniuerſa deli-
cta operit charitas.Et in eo.12.Qui aūt diſſimulat iniuriā
Celare. callidus eſt.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniu-
riam callidus eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et ī eo.
Homo verſutus celat ſcientiā.Et in eo.26. Qui operit odi
um fraudulenter.Eccl̄s.6.Et obliuione delebitur nomen
eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius o-
perietur.Eſa.23.Et veſtiantur vſq; ad vetuſtatem.i. coope-
riantur.Et in eo.58.Cum videris nudū opi eum.Hiere.51
In multitudine fluctuū eius operta eſt.Ezech.16. Et opui-
ſti illas.Et in eo.18.Et nudū opuit veſtimēto.Et in eo.24
Vt poſſit operiri puluere.Et in eo.30. Et ipſam nubes ope
riet.Et in eo.31.Et operui eū abyſſo.Et in eo.32. Et operi
am cum extinctus fueris celos.Et in eo.ſolem nube tegam. Tegere
Et inde כְּסוּי Ceſui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& ope- כְּסוּי
rient rurſum velamine hyacīthinarū pelliū. Et in eo.Et ex Velamen.
tendet deſuper operimentū hyacīthinarū pelliū. ſcribitur Opimētū.
etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Ceſuth.Geñ.20. Hoc כְּסוּת
erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipſum eſt enim ſo Velamen.
lum quo operitur.Pro quo he.le.Ipſum eſt enim operimē Opimētū.
tum eius ſolum.Deut.22. Per quattuor angulos pallii tui Pallium.
quo operiris.ideſt operimenti tui quo operiris. Iob.24.
Quibus non eſt operimentum in frigore. Et in eo.26.Et
nullū eſt operimētū p̄ditioni.Eſa.50.Et ſaccum ponā ope
rimentum eorum.ſcribitur ēt cum mem in principio & di
citur מִכְסֶה Michſe.Exo.26.Facies & operimētum aliud te מִכְסֶה
cto de pellibus arietum rubricatis.& ſuper hoc rurſus aliud Opimētū.
operimentum.

כָּסַח כָּסַח Caſach.ſcindere. ſuccidere. dirumpere.Ps.79.ſuc-
cenſa igni & ſuffoſa.pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. ſuccenſa igni Dirūpere.
& dirupta.Eſa.5.Et facta ſunt morticinia eorum quaſi ſter
cora.pro quo he.le.Et facta ſunt morticina eorum ſucciſa
vel dirupta.Et in eo.33.ſpine congregate igni cōburētur. Succidere
Pro quo he.le.ſpine ſucciſſe vel ſciſſe igne comburentur

כָּסַל כָּסַל Caſal.inſanire.ſtultum vel inſipientem eſſe. ſtulte a-
gere.Hiere.10.Pariter inſipientes & fatui probabun- Inſipiētē
tur.Et inde כְּסִיל Ceſil.ideſt ſtultus.inſipiens. p̄s.48. Si- eſſe. כְּסִיל
mul inſipiens & ſtultus peribunt.Ps.91.Et ſtultus non in- Inſipiens
telligit hec.p̄s.95.Et ſtulti aliquando ſapite.Prouer.18.nō Stultus.
recipit ſtultus verba prudentie.Et in eo. Os ſtulti cōtritio
eius.Eccl̄s.2.ſtultus in tenebris ambulat.Et in eo.4. Stul-
tus complicat manus ſuas.Et inde כֶּסֶל Céſel.i. ſtultitia.in כֶּסֶל
ſipientia.vecordia.fiducia.ſpes.robur.fortitudo. Latus ſi-
ue ilia.Iob.8.Nō ei placebit vecordia ſua. p̄s.48. Hec via Vecordia.
illorum ſcandalum ipſis. Pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Hec via in-
ſipientie eorū.ſcribitur etiam cū he in fine & dicitur כִּסְלָה Inſipiētia
Chiſla.p̄s.84.Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo כִּסְלָה
beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē
trāſtulit. Vt nō conuertātur ad ſtultitiā.ſcribitur ēt cum tau Stultitia.
in fine & dicitur. כְּסִילוּת Ceſiluth.Prouer.29. Mulier ſtul כְּסִילוּת
ta & clamoſa.Item כֶּסֶל Céſel.i.fiducia.ſpes. p̄s.77. Et po כֶּסֶל
nant in deo ſpem ſuam.Ponitur etiam pro robore vel for- ſpes.
titudine.vt Iob.4. Vbi eſt timor tuus fortitudo & patien- Fortitudo
tia tua.Et in eodem.31.ſi putaui aurum robur meum.ſed ēt Robur.
in predictis locis hebrei legunt ſpem vel fiduciam. Item
כֶּסֶל Céſel.ideſt latus.Iob.15.Et de lateribus eius aruina de כֶּסֶל
pendet.Prouer.3.Dñs enim erit in latere tuo. & in plurali Latus.
כְּסָלִים Ceſalim.ideſt latera ſiue ilia. vt Leuit.3.cum adipe כְּסָלִים
quo teguntur ilia.Et in eo.Cum adipe qui eſt iuxta ilia.I- Ilia.
tem כְּסִיל Ceſil.i.ſydus celeſte. pro quo beatus hieronim⁹ כְּסִיל
tranſtulit oriona.vt Iob.9.Qui facit arcturum & oriona. Oriona.
Amos.5.Facientem arcturum & oriona.In alio vero loco
pro כְּסִיל Ceſil poſuit arcturum.Iob.38.Aut gyrum arctu כְּסִיל
ri poteris diſſipare.ſignificat.ēt ſplendorem.Eſa.13. Stelle
celi & ſplendor earum. Splendor.

כָּסַם כָּסַם Caſam.tondere.Ezech.44. ſed tondentes attondēt Tondere

Digitized by Google

כֻּסֶּמֶת capita ſua.Item כֻּסֶּמֶת Cuſémeth.i.far.genus frumẽti.Exo
Far. 9.Triticũ aũt & far nõ ſunt leſa.Declinatur etiã plr. כֻּסְּמִים
כֻּסְּמִים Cuſemim .pro quo beatus hieronymus tranſtulit viciam.
Vicia. Ezech.4.Milium & viciam.
כָּסַף כָּסַף Caſaph.cõcupiſcere.deſiderare.Geñ.31. Et deſiderio
Deſiderař erat tibi domus patris tui.pro quo he.le.Quia deſide
rio deſideraſti ad domũ patris tui.p̃s.16.Suſceperunt me ſi
cut leo paratus ad predã.ꝓ quo beatus hieronym⁹ in pſal
terio iuxta he.ve.tranſtulit.ſimilitudo eius quaſi leonis de
ſiderantis p̃dã.Ps.83.Cõcupiſcit & deficit anima mea in a
Concupi- tria dñi.Iob.14.operi manuũ tuarũ porriges dexteram.
ſcere. pro quo he.le.opi ſiue ad opus manuũ tuarũ concupiſces
נִכְסָף vel deſiderabis.Et ĩde נִכְסָף Nichſaph.i.deſiderabilis ſiue a
Amabilis. Deſidera- mabilis.Soph.2.Conuenite congregamini gens nõ ama
bilis. bilis.i.nõ deſiderabilis.& ĩde כֶּסֶף Céſeph.i.argẽtũ.pecũia.
כֶּסֶף Geñ.13.Erat aũt abram diues valde in poſſeſſiõe auri & ar
Argentuz. gẽti.Iob.3.Qui replent domos ſuas argẽto.p̃s.11.Argẽtũ
igne examinatũ.ponitur ẽt ꝓ nomine adiectiuo. ſ. pro ar-
gẽteo.vt Geñ.44.Cyphum meũ argẽteum.Exo.3. Vaſa
Argente⁹ argentea & aurea.Itẽ ponitur pro pecunia ſeu moneta :vt
Pecunia. Geñ.23.Pecunia digna tradat eã mihi.Exo.22.Si quis co-
mẽdauerit alicui pecuniã.Leuit.25. Pecuniã tuã nõ dabis
ei ad vſurã.Eccl's.10.pecunie obediũt oĩa.Inuenitur ẽt ĩ nu
mero plurali.Geñ.42.Et reponerẽt pecunias ſingulorum
כְּסַף in ſacculis.& in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Ceſaph.ſiue
כַּסְפָּא כַּסְפָּא Caſpa.i.argentũ.Dañ.2.pectus & brachia de argen
Argentuz to.Et in eo.Et argentum & aurum.
כֶּסֶת כֶּסֶת Ceſath.puluillus.Ezech.13. Ve qui conſuunt puluil-
Puluilluſ los ſub omni cubitu manus.Et in eodem.Ecce ego ad
puluillos veſtros.
כְּעַן כְּעַן Cean.in lingua chaldaica ſigñat nunc ſiue mõ. Dañ.
Nunc. 2.Et nunc oſtende mihi que rogaui te.Item כְּעֶנֶת Ceé-
כְּעֶנֶת neth : aduerbiũ eſt ſalutandi quod in epiſtolis ponebatur a
pud chaldeos ſicut apud latinos dicitur ſalutẽ aut pacẽ dice
In pace. re.Eſdre.4.Et reliquis regionibus trans flumẽ in pace.Et
Salutem in eo.Serui tui qui ſunt trãs flumẽ ſalutẽ dicunt.& in eo.7.
dicunt. Eſdre ſacerdoti & ſcribe legis dei celi doctiſſimo ſalutẽ. Et
כְּעֶת aliqñ ſcribitur ſine nun & dicitur כְּעֶת Ceeth.vt in eo.4.ſa
ſalutẽ dicẽſ lutem dicens & pacem.
כָּעַס כָּעַס Caas.iraſci.indignari.irritare.prouocare. ſ. ad iram.
Iraſci. 2.Paralipo.16.Iratuſq; eſt Aſſa aduerſus videntem.
Ps.111.Peccator videbit & iraſcetur.Et inde verbum ſecun
de vel tertie cõiugatiõis.qđ ſigñat iratũ facere.ſiue irritare
Irritare. vel prouocare.ſ.ad irã.Deut.31.Vt irritetis eũ in opa manu
um veſtrarũ.& in eo.32.Et in abominatiõibus ad iracun-
Ad iracun diam cõcitare. diã cõcitauerũt.& in eo.Et irritauerũt in vanitatibus ſuis.
Et in eo.Et in gẽte ſtulta irritabo eos.1. Reg.1. Affligebat
Ꝓuocare. quoq; eã emula eius.pro quo he.le.Et ꝓuocabat ſiue irrita
bat eã emula eius.Et in eo.Et ſic ꝓuocabat eã.i.ad iracũdi-
am cõcitabat.3.Reg.16.Vt me irritares. Et in eo. prouocã-
tes dñm deũ iſrael in peccatis eorũ.4.Reg.16.Feceruntq;
verba peſſima irritãtes dñm.Et in eo.21.Et irritaret eũ. &
in eo.23.Ad irritãdũ dñm.Ezech.32.Et irritabo cor popu
Irridere. lorũ multorũ.ponitur ẽt pro irridere.vt Nee.4. quia irri-
כַּעַס ſerũt edificãtes.i.ad irã prouocauerũt. & inde כַּעַס Cáas.i.
ira.furor.indignatio.irritatio.meror.Deut.31.ſed propter
Ira. Iracundia irã inimicorũ diſtuli.Iob.5.vere ſtultũ interficit iracũdia
Indigna Et in eo.17.Caligauit ad indignationẽ oculus meus.p̃s.6.
tio. Turbatus eſt a furore oculus meus.prouer.17. Ira p̃ris fili
Furor. Meror. us ſtultus.ponitur ẽt ꝓ merore vel triſtitia.vt.1.Reg.1. Ex
multitudine doloris & meroris mei locuta ſũ vſq; in p̃ſes.
ſcribitur ẽt cũ ſin & pũcto ceboleth in fine.vt Iob.6. Vtinã
appẽderẽtur pctã mea qb⁹ irã merui.& ĩ eo.10.& multipli

cas irã tuã aduerſũ me.põitur ẽt ꝓ cura.Eccl's.5.& in curis Cura.
multis.& ĩ erũna atq; triſtitia.& ĩ plu.כְּעָסִים ceaſim.4.Re. כְּעָסִים
23.propter irritatiões quibus ꝓuocauerat eũ manaſſes. Irritatiõeſ
כַּף Caph.pugillus.palma.ideſt vola manus. vel planta pe- כַּף
dis.aut phiala.De quo vide in dictione ſequenti. Palma.
כָּפַף Caphaph.curuare.incuruare.p̃s.56.icuruauerũt aĩam כָּפַף
meã.p̃s.144.Et erigit oẽs eliſos.i.oẽs curuos vel in- Incuruař.
curuatos.Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trã-
ſtulit.& erigit oẽs iacẽtes. ſcribitur ẽt cũ ſimplici pe. Eſa. Iacere.
58.Nũquid cõtorquere vt circulũ caput ſuũ.i. incuruare q̃ Cõtorqueř
ſi circulũ caput ſuũ.Mich.6.Curuabo genu deo excelſo.ꝓ
quo he.le.Curuabor deo excelſo.põt ẽt ſubintelligi genu: Curuare.
ſicut eſt in lr̃a nr̃a.Et inde כִּפָּה Cipa.pro quo btũs hierony כִּפָּה
mus tranſtulit incuruantẽ.Eſa.9.Incuruãtẽ & deprauantẽ. Incuruãs
Hebrei tñ dicũt ꝙ ſigñat ramũ vel virgultũ. eo qđ rami in
curuantur verſus terrã.vnde in p̃dicto loco ipi legũt. ramũ
& iuncũ.& dicũt ꝙ per ramũ & iũcũ ſignificãtur fortes & i- Ramus.
becilles.Iob.15.& manus eius areſcet.pro quo he.le. Et ra- Manus.
mus eius nõ vireſcẽs.põt ẽt ſigñare manũ ſicut eſt in lr̃a no
ſtra.vt infra dicetur.Et in plu.כַּפּוֹת Capoth.pro quo beat⁹ כַּפּוֹת
hieronymus trãſtulit ſpatulas.Leuit.23.ſpatulaſq; palma- Spatule.
rũ & ramos ligni.& inde כַּף Caph.i.pugillus. palma. inte כַּף
rior pars manus ſeu pedis.eo qđ eſt recurua a parte interio
ri:aut phiala.Exo.9.Extẽdã palmas meas ad dñm.Leuit. Palma.
9.Addẽs in ſacrificiũ libamẽta que pariter offeruntur. pro
quo he.le.Et obtulit munus ſeu oblationem & impleuit pu
gillũ ex ea.Iudi.8. Forſitan palme manuũ zebee & ſalma Pugillus
na in manu tua ſunt.3.Reg.7.quãtum pugillus cape poteſt
farine.2.Paralipo.6.Palmis in celum leuatis. Prouerb.31.
Palmas ſuas extendit ad pauperem.Eccleſiaſtes.4. Meli-
or eſt pugillus cum requie quam plena vtraq; manu. Poni
tur etiam pro manu.vt Exo.33.Et protegam dextera mea
donec tranſeam.Pro quo hebrei legunt. Et protegam ſu-
per te manu mea ſeu palma mea donec tranſeam. Et in eo- Manus.
dem.Tollamq; manum meam.Leuit.8. Tradenſq; omnia
Aaron & filiis eius.pro quo hebrei legunt. Et poſuit om-
nia ſuper manus Aaron & ſuper manus filiorum eius. Et
in eodem.Rurſumq; ſuſcepta de manibus eorum.3.Reg.8
Et manus expanderat ad celum. Iob.16.Abſq; iniquitate
manus mee.Et in eo.29.Et digitum ſupponebant ori ſuo.
Pro quo hebrei legunt.Et manum ſeu palmam ſuppone
bant ori ſuo.Prouerb.10.Egeſtatem operata eſt manus re
miſſa.Eſa.28.Statim vt manu tenuerit deuorabit illud. &
in eodem.69.ecce in manibus meis deſcripſi te.& in plura
li כַּפַּיִם Capáim.ſiue כַּפּוֹת Capoth.vt in aliquibus locis p̃di כַּפַּיִם
ctis & ẽt in ſequentibus.ponitur etiã pro planta pedis ſeu Palme
pro veſtigio.Deut.28.A planta pedis vſq; ad verticem tu Planta.
um.& in eodem.Non valebat nec pedis veſtigium figere.
Eſa.1.A planta pedis vſq; ad verticem.Et in eo.60. Et ado Veſtigiũ.
rabunt veſtigia pedũ tuorũ.3.Reg.18.Ecce nubecula par-
ua quaſi veſtigiũ hominis.Et ab eius ſimilitudine ponitur
ẽt ꝓ nube ſcđm he.Iob.36.In manibus abſcõdit lucẽ.pro
quo he.le.nubib⁹ abſcõdit lucẽ.Threñ.3.leuem⁹ corda nr̃a
cum manibus.pro quo he.le.leuemus corda noſtra ad nu- Nubes
bes.ideſt ſurſum.Significat etiam os concauum in quo fe
mur voluitur.Pro quo tranſlatio noſtra neruum tranſtu- Os femoriſ Neruus.
lit.Geñ.32.Tetigit neruum femoris eius.Et in eodem. Eo
qđ tetigerit neruũ femoris eius.Itẽ ſigñat phialã ſiue vas
cõcauũ.pro q̊ btũs hiero. trãſtulit mortariolũ.Nu.7. mor mortariolũ
tariolũ aureũ appẽdẽs decẽ ſiclos.& in plu.כַּפּוֹת.capoth. E כַּפּוֹת
xo.25.parabis & acetabula ac phialas. Nu.7. Mortariola phiale
aurea duodecim.2.paralip.24.Phiale quoq; & cetera va- mortariola
ſa.ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth pro peſulo oſtii.vt Canti.5. כַּפּוֹת

Digitized by Google

Peſulum oſtii mei aperui dilecto meo.
Peſulum. כפה כפה Capha .cōprimere.extinguere.Prouer.21. Mun⁹ ab
Extinguere ſconditum extinguit iram.
כפל כפל Caphal.duplicare.Exo.26.vt ſextū ſaxū in fronte te
Duplicare cti duplices.Ezech.21.Et duplicetur gladius ac tripli=
cetur.Et idē כפול Caphul.i.duplicatum ſiue duplex. Exo.
כפול 28.Quadrangulum erit & duplex. Et inde כֶפֶל Cephel. i.
Duplex. כפל duplicatio.Iob.41.Et in mediū oris eius quis intrabit. ꝑ
duplicatio quo he.le.In duplicatiōe freni ei⁹ quis ītrabit.& idē מכפלה
מכפלה Machpela.i.duplex ſiueduplicata.Gen.23.Vt det mihi ſpe
Duplex. luncam duplicē.Et in eo.Sepeliuit Abraā vxorē ſuā ī ſpe=
כפלים lunca duplici.& inde כפלים Ciphlaim.i.duplicia.Eſa.40
Suſcepit de manu dñi duplicia pro oībus pecatis ſuis.
Duplicia. כפן Caphā.colligere.recolligere.Ezech.17. Et ecce vinea
כפן iſta quaſi mittēs radices ad eā.pro ꝙ he.le. Et ecce vitis
Colligere. iſta collegit radices ſuas ad eā ſiue ſuper eā.i. recollegit ab
כפן aliis locis & miſit eas ad eam. Item כפן Chapham .i.fames
Fames. Sterilitas.Iob.5.In vaſtitate & fame ridebis.
כפס כפס Caphis.lignū qḋ eſt inter iūcturas edificiorū.Abach.
Lignum. 2.Et lignū quod inter iūcturas edificiorū ē rñdebit.
כפר כפר Caphar.placare.Expiare.propiciare.orare.rogare de
precari.auferre.delere.linire.bituminare.Gen.32.Di
Placare. Expiare. xit enim placabo illū muneribus.Exo.29.Per ſingulos di
es ad expiādū.Et in eo.Et ſit placabile ſacrificiū .pro quo
he.le.Quibus expiabitur ſiue placabitur.& in eo.Septem
propiciare diebus expiabis altare.& Leuit.14.Vt placet ꝑ eo dñm.&
in eo.23.Et propicietur vobis dñs deus veſter.Et in eo.30
Et placabit ſuper eo in generationibus veſtris. & in eo.Et
ꝓpicietur aīabus eorum.Nu.35. Nec aliter expiari poteſt.
Deut.21.Propicius eſto populo tuo iſrael.1.Reg.3.Idcirco
iuraui domui heli ꝙ non expietur iniquitas domus eius.
Prouer.16.Vir ſapiens placabit eam.Eſa.47.Quā nō po=
teris expiare.Itē ſignat orare aut rogare vel deprecari. vt
Deprecari Exo.30.Et deprecabitur Aaron ſup cornua eius.Et in eo.
32.Si quomodo quiuero eū deprecari pro peccato veſtro.
Rogare. Leuit.4.Rogabitq; pro eo & dimittetur ei. & in eo. 5.qui
rogabit pro eo offerens arietem. Et in eo . qui orabit ꝑ eo
Orare. quia neſciēs fecerit.Et in eo.12. Orabitq; pro ea ſacerdos.
Auferre. Item ſignat auferre vel delere.Deut.21.Et auferetur ab eis
Delere. reat⁹ ſanguinis.Eſa.28.Et delebitur fedus veſtrū cū mor
te.i.auferetur.Itē ſignat linire vel bituminare.Gen.6. &
Linire bitumine. bitumine linies intrinſecus & extrinſecus. Vbi pōitur ver
bum & nomen ab eo deriuatū.Et inde כפרת Caporeth .i.
Propiciatorium. ꝓpiciatoriū vel cooptoriū.Exo.25.facies & ꝓpiciatorium
כפר de auro puriſſimo.& idē כֹפֶר Copher.i.illud qḋ datur in ꝓ
Precium. piciatiōnē vel pciū.Exo.21.Quod ſi preciū fuerit ei impo
ſitū.Et in eo.30. Dabūt ſinguli preciū pro aīabus ſuis.Nu.
35.Non accipietis pciū ab eo qui reus eſt ſanguinis.Iob.33
Propiciatio. Inueni in quo ei propicier. Eſa.43.Dedi ꝓpiciationē tuā
Et inde כפרים Chipurim.i. propiciatiōes vel expiatiōes.
כפרים Exo.30.Suſceptamq; pecuniā que collata eſt a filiis iſrael.
Propiciationes. Pro quo he.le. Et ſuſcipies pecuniā ꝓpiciationū a filiis iſ
Expiationes rael.Leuit.23.Decimo die mēſis huius ſeptimi dies expia=
tionū erit.Et in eo.Quia dies propiciatiōis eſt:quod in he
כפר breo legitur in nu.plu.ſ.propiciationū.Item כפר Cephar.
Villa. i.villa.1.Reg.6.Ab vrbe murata vſq; ad villā. Et in plurali
כפרים כפרים Chepharim.Canti.7.Cōmoremur ī villis.Item כפר
Ville. Chephor.i.ſpecies aromatica.Beatus hieronymus tranſtu
כפר lit cyprum:quaſi ab hebreo deriuatum.Canti.1. Botrus cy
Cyprus. כפרים pri dilectus meus mihi.& in plu. כפרים Chepharim.vt ī eo
cypri. dem.4.Cypri cum nardo.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſigni
כפר ficat camphoram.Item כפר Chephor.i.pruina.Exo.16.In
Pruina. ſimilitudinem pruine ſuper terram.ps.146. Nebulam ſi=

cut cinerem ſpargit.pro quo beatus hieronymus in pſalte
rio iuxta he.ve .tranſtulit.Pruinā ſicut cinerē ſpargit . Itē
כפר Chephor ideſt peluis ſiue crater.Eſdre.8.Et crateras au כפר
reas viginti.Item כפיר Chephir.i.catulus leonis.Ps.16. Et Crater.
ſicut catulus leonis habitans in abditis.Eſa .31. Quomodo כפיר
ſi rugiat leo & catulus leonis.Amos.3.Nunquid dabit ca= Catulus leonis.
tulus leōis vocem ſuam . Et in plu. כפירים Chephirim.Ps. כפירים
103.Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam ꝑ Catuli.
leone. ps.33 . Diuites eguerunt & eſurierunt.pro quo bea=
tus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Leones Leones.
indiguerunt & eſurierūt.Ps.34.A leonibus vnicā meam
Ps.90.Et cōculcabis leonē & draconē.Prouer.28.Et iuſtus Leo.
quaſi leo cōfidēs.Ezech.19. Et eduxit vnum de leunculis
ſuis:leo factus eſt.Et in eo.32.Leoni gentiū aſſimilatus es.
Et in eo.38.Negociatores tharſis & oēs leones eius. quod
hebrei exponunt: omnes fortes vel principes eius. dicti a
ſimilitudine leōis.Ponitur ēt כפירים Chephirim pro vitu כפירים
lis.Nee.6. Veni & percutiamus fedus pariter in vitulis. nā Vituli.
antiquitus quando inibant fedus vel pactū diuidebant vi
tulum aut vitulos ſeu aliud quodcunq; animal & tranſibāt
inter diuiſiones eius.vt infra dicetur in dictione כרת Ca=
rath.Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco כפירים Che
phirim eſt nomen proprium loci.
כפש Chapas.cibare.Threñ.3.Cibauit me ciere. Et ſolū in כפש
uenitur in pdicto loco.Hebrei tñ dicūt ꝙ ſignat inuo cibare.
luere.vnde in pdicto loco ipi legunt. Inuoluit me cinere. Inuoluere.
כפת Capheth.in lingua chaldaica ſignificat ligare.vel vin כפת
cire. Dañ.3.vt ligatis pedibus ſidrach miſach & abde Ligare. Vincire
nago.Et in eo. Et ſtatim viri iſti vincti cū brachis ſuis. &
in eodem.Ceciderunt in medio ignis ardentis colligati.
כפתר Caphthor.Pomum . ſpherula. cardo ſcilicet ianue. כפתר
aut limen.Exo.25.Et ſpherulas ac lilia ex ipſo ꝓ= Spherula
cedentia.Et in eodem.Spheruleq; ſimul & lilia . Et in eo=
dem.Et ſpherule igitur & calami ex ipſo erunt. Accipitur
etiam pro cardine : eo quod eſt rotundus.Amos.9. Percu= cardo.
te cardinem.Item ponitur pro limine.Soph.2.In limini= Limen.
bus eius morabuntur.
כר Car.agnus.aries.miles.ſtramentum. Eſa.16 . Emitte כר
agnum domine dominatorem terre.Et in eodem.30. Agnus
paſcetur in poſſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe . Et in
plurali . כרים Carim.Deut.32.Cum adipe agnorum . Ps. כרים
36.Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint & e= Agni.
xaltati deficient.Pro quo hebrei legunt.Et inimici domi=
ni quaſi gloria arietum deficient.ideſt quaſi adeps vel pin
guedo arietum deficient: ſicut ipſi exponunt.ps.64 . In=
duti ſunt arietes ouium.Hiere.5.Deducā eos quaſi agnos
ad victimam. Ponitur etiam pro arietibus ferreis quibus Arietes.
deſtruebantur muri ciuitatis . Ezech . 4. Et dabis contra
eam caſtra & pones arietes in gyro. Et in eodem . 21. Vt po
nat arietes contra portas.Ponitur etiam pro militibus vel
pro legione militum.vt.4. Regum.11.Et aſſumens centu=
riones & milites.vbi pro militibus ponitur כרי cari . cum Milites.
iod in fine.& infra in eodem. Tulitq; centuriones & cere= כרי
ti & pheleti legiones.Pro quo hebrei legunt. Tulitq; cen=
turiones & milites & curſores. Item כר Car.ideſt ſtra= כר
mentū. Gen.31.Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli. ſtramentū.
ככר chicar.torta.maſſa.talētū.planicies.Exo.29. tortāq; ככר
panis vni⁹.1.Reg.2.& offerat nūmū argēteū & tortā Torta.
pāis.Hiere.37.& vt daretur ei torta cottidie pāis.ſignat ēt
talētū.vt Exo.25.habebit talētum auri puriſſimi.4. Reg. Talentum
5.Melius eſt vt accipias duo talenta.2.Paralip.36.Et con=
dēnabit terrā cētū talētis argēti & talēti auri. Zach.5. Et
ecce talētū plūbi portabatur.ſignat ēt regionem campeſ=

Digitized by Google

trem vel planiciem. Gen̄. 13. Vidit omnem regionem ior-
danis .i. omnem planiciem iordanis. Et in eo. Elegitq́ ſibi
Regio. loth regionem circa iordanem. Et in eo. 19. Nec ſtes in om
ni circa regione. 3. Reg. 7. In campeſtri regione iorda-
Cāpeſtris. nis fudit ea rex.

כַּרַר Carar .ſtramentū. ſeu reclinatoriū iumentorū. & ſcri
Stramētū. bitur cum ſimplici res. De quo vide ſupra in dictio-
ne כַּר Car.

כְּרוּב Cherub. Exo. 25. Cherub vnus ſit in latere vno & al
Cherub. ter in altero. ps. 17. Et aſcendit ſuper Cherubim & vo
lauit. Quod in hebreo legitur ſingulariter .ſ. Et aſcendit ſu
per cherub. Ezech. 10. Rota vna iuxta cherub vnum. Et in
כְּרֻבִים eodē. Facies vna facies cherub. & in plu. כְּרֻבִים Cherubim
Cherubim Gen̄. 3. Collocauit ante paradiſum voluptatis Cherubim.
Exo. 25. Duos cherubim aureos & ꝓductiles facies. & ī eo.
Et erūt cherubim expandentes alas. & in eodem. 26. ope
re plumario & pulchra varietate cōtextū. pro quo hebrei
legunt. opere plumario ſiue polymitario facies eum cheru
bim .i. figuris cherubim. Et ī eo. 36. Coccoq́ bis tincto ope
re vario. Pro quo hebrei legunt. Coccoq́ bis tincto cheru-
bim. 2. Reg. 6. Super quam inuocatum eſt nomen domini
exercituum ſedentis in cherubim. 3. Reg. 6. Et fecit in ora-
culo duos cherubim de lignis oliuarum. & in eo. 7. Leōes
& boues & cherubim. 2. Paralipo. 3. Et celauit cherubim in
parietibus. Ezech. 10. & intellexi quia cherubim eſſent. Et
ſcd̄m aliquos hebreos eſt genus ad oēm formam vel figu-
ram. & dicunt ꝙ cherubim qui erant in propiciatorio e-
rant in figura humana: & qui ponūtur in Ezechiele erant
in figura quattuor aīalium que in eodem continentur. Po-
nitur etiam pro principe vel magno. Ezech. 28. Tu che-
rub extenſus & protegens.

כַּרְבֵּל כַּרְבֵּל Carbal. Inuoluere. induere. vt. 1. Paralipo. 15. Porro
Induere dauid erat indutꝰ ſtola byſſina. Item כַּרְבֵּל Carbal in
כַּרְבְּלָא lingua chaldaica ſignificat calciamentum. Dan̄. 3. Vincti
Calciamē- cum brachis ſuis & thiaris & calciamētis & veſtibus miſſi
tum. ſūt in fornacē ignis. he. vero dicūt ꝙ ſignificat quoddam
genus veſtimenti.

כָּרָה כָּרָה Cara. fodere. perfodere. ſcindere. incidere. emere. pa
Fodere. rare. ſeu preparare. Gen̄. 50. In ſepulchro meo quod
fodi mihi. Exo. 21. Si quis aperuerit ciſternam & foderit.
ps. 7. Lacum aperuit & effodit eum. ps. 39. Aures autem
perfeciſti mihi. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Aures fodiſti mihi.
Ps. 93. Donec fodiatur peccatori fouea. Prouerb. 16. Vir in
ſipiens fodit malum. Et in eodem. 26. Qui fodit foueam
concidere. incidet in eam. Signat ēt cōcidere. Iob. 4. Concident eū
כֵּרֹת amici. & inde כֵּרֹת Ceroth. ideſt loca que exciduntur vel cir
cunfodiuntur pro ouibus vel pro paſtoribus ad quieſcen
Requies. dū. Soph. 2. & erit funiculus maris requies paſtorum. & in
מִכְרֶה de מִכְרֶה Michre. ideſt foſſio. excīſio. vt ſupra in eo. & aceruū
Excīſio. ſalis. pro quo hebrei legunt. & excīſio vel foſio ſalis. ideſt a
ceruus vnde ſal exciditur vel effoditur. ſignificat etiā pre-
dicta dictio parare. ſiue preparare. 4. Reg. 6. Appoſita eſt
eis ciborum magna preparatio. pro quo hebrei legunt. &
preparare fecit eis apparatū magnū. vbi ponitur verbum
Preparat & nomen ab eo deriuatum. Ponitur etiam pro ſubuertere.
Iob. 6. Et ſubuertere nitimini amicum veſtrum. Sed etiam
ſubuertere in predicto loco hebrei legunt. & preparatis contra amicū
veſtrum. ideſt paratis voſmetipſos contra amicum veſtrū.
Significat etiam emere ſiue conducere. Deut. 2. Aquā em-
ptam haurietis & bibetis. pro quo hebrei legunt. Et etiam
aquas emetis ab eis & bibetis. Oſee. 3. Et fodi eā mihi quin
Emere. decim argētēis. pro quo he. le. & emi ſiue cōduxi eā mihi

quindecim argenteis. poteſt etiā legi ſicut eſt in littera no-
ſtra. Vnde beatus hieronymus in ſuis explanationibus ſic
ait. fodit itaq́ eam ſibi. ideſt adulteram ſiue conduxit quin
decim argenteis. quando dicit fodi oſtendit vineam que a
domino plantata eſt: & in multis locis ſcripturarū ponitur
ſignificans populum iudeorum. Sin autem legerimus con
duxi. adultere precium non vt cum propheta dormiat ſed Cōducere.
vt contenta mercede ſua adulterare deſiſtat. Hec hierony-
mus. vnde illud quod habetur. Gen̄. 50. In ſepulchro meo
quod fodi mihi. Poteſt etiam legi. In ſepulchro meo quod
emi mihi. & inde מֶכֶר Mecher. i. emptio ſiue precium emp מֶכֶר
tionis. Nu. 20. Dabimus quod iuſtum eſt. pro quo hebrei
legunt. Dabo precium earum. Prouer. 31. procul & de vlti-
mis finibus precium eius. Precium.

כְּרַז Caraz in lingua chaldaica ſignificat preconizare ſiue כְּרַז
predicare. Dan̄. 5. Et predicatum eſt de eo ꝙ haberet Predicar
poteſtatem tertius in regno. & inde כָּרוֹזָא Caroza. i. preco. כָּרוֹזָא
vt in eodem. 3. & preco clamabat valenter. Preco.

כָּרַךְ Carach. inuoluere. induere. & idē תַּכְרִיךְ Thacrich. per כָּרַךְ
additionem tau in principio. ideſt pallium quo inuo- Inuoluer.
luitur. Eſter. 8. & amictus ſerico pallio atq́ purpureo. תַּכְרִיךְ

כַּרְכֹּב Carcob. arula. Exo. 27. Quos pones ſubter arulā al Pallium.
taris Et in eodem. 38. Et ſubter eam in altaris me- כַּרְכֹּב
dio arulam. & dicunt hebrei ꝙ ſignificat circuitum ſiue Arula.
ambitum. כַּרְכֹּם

כַּרְכֹּם Carcom. crocus. Canti. 4. Nardus & crocus. & ſolū Crocus.
inuenitur in predicto loco.

כִּרְכֵּר Charcar ſaltare. 2. Reg. 6. Dauid ſaltabat totis viribꝰ כִּרְכֵּר
ante dn̄m. inde כִּרְכָּרוֹת Chircaroth. pro quo beatus Saltare.
Hieronymus tranſtulit carrucas. Eſa. 66. & in mulis & in כִּרְכָּרוֹת
carrucis. Carruce.

כֶּרֶם Cherem. vinea. Gen̄. 9. Et plātauit vineam. Exo. 22. כֶּרֶם
Si leſerit quiſpiam agrum vel vineam. Iob. 24. Et vi
neam eius quem vi oppreſſerunt vindemiant. Canti. 1. Vi Vinea.
neam meam non cuſtodiui. Et in eo. 2. Nam vinea noſtra
floruit. Eſa. 1. Vt vmbraculum in vinea. Et in eo. 3. Vos enī
depaſti eſtis vineam meam. & in plurali כְּרָמִים Cheramim. כְּרָמִים
Nu. 22. Quibus vinee cingebantur. 1. Reg. 8. Et vineas & Vinee.
olíueta optima tollet. Canti. 1. Poſuerunt me cuſtodem in
vineis. Ponitur etiam ſingulare pro plurali. Iudi. 15. Vt vi
neas quoq́ & oliueta flamma cōſumeret. & inde כֹּרְמִים cor
mim. i. vinitores. Et ſolū inuenitur in numero plurali. 4. כֹּרְמִים
Reg. 25. Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agri
colas. Eſa. 4. Agricole & vinitores veſtri erunt. Vinitores.

כַּרְמֶל Carmel. frumentum nouum. ſeu ſpice adhuc vireſcē כַּרְמֶל
tes. 4. Reg. 4. Et frumētum nouum in pera ſua. In Frumētū
alio vero loco btūs hieronymus tranſtulit pultes ex ſegete. nouum.
Leuit. 24. Et pultes nō comedetis ex ſegete. eſt etiā כַּרְמֶל
Carmel nomē montis in quo erant vinee & ſegetes & alie Pultes.
arbores fructuoſe. 1. Reg. 25. Et poſſeſſio eius in carmelo.
3. Reg. 18. Et congregauit prophetas in monte carmeli. Carmelus
Eſa. 10. & gloria ſaltus eius & carmeli eius. Et in eo. 16. Et
auferetur letitia & exultatio de carmelo. Et in eodem. 29.
Conuertetur libanus in carmel & carmel in ſaltum reputa
bitur. Et in eodem. 35. Decor carmeli & ſaron. Hiere. 46.
Et ſicut carmelus in mare veniet. Item כַּרְמִיל Carmil ſigni כַּרְמִיל
ficat colorem coccineum. 2. Paralip. 2. Purpura coccino &
hyacintho. Et ī eo. In hyacintho & byſſo & coccino. Et ī eo Coccinus.
dem. 3. Fecit quoq́ velū ex hyacītho purpura cocco & byſ
ſo. Et ſecundum honc ſignificatum exponunt hebrei illud
Canti. 7. Caput tuū vt carmelū. i. vt coccinū. Nā ſequitur ī
eodem. Et come capitis tui ſicut purpura regis.

כָּרְסֵא Curſa. in lingua chaldaica ſignificat ſoliū ſiue thro כָּרְסֵא
ſolium

Digitized by Google

Thronus כָּרְסָוֹ Throni

num.Dañ.5.Depoſitus eſt de ſolio regni ſui.& in codē.7. Thronus eius flāme ignis.& in plurali כָּרְסָוָן Carſauan. vt in eodem. Donec throni poſiti ſunt.

כָּרְסַם Exterminare

כָּרְסַם Carſam.exterminare.Ps.79.Exterminauit eā aper de ſilua.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַע Accubare Curuare

כָּרַע Caraa.accubare.incuruari.curuare genua.genuflectere.Geñ.49. Accubuiſti vt leo & quaſi leena. Nu. 24.Accubās dormiuit vt leo.Iudi.7.Qui aūt curuatis genibus biberint.& in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat.pro quo he.le.Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendū.Iudi.11.Decepiſti me. Pro quo he.le.Incuruans incuruaſti me.i.humilians humiliaſti me.2. Reg.22. Incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me.3. Reg.8. Vtrūq; enim genu in terrā fixerat.i.incuruauerat.& in eo. 19.Quorum genua non ſunt incuruata ante baal.4. Reg. 1.Curuauit genua cōtra heliam. Iob.4.Et genua trementia cōfortaſti.Pro quo he.le.Genua incuruātia ſiue curuata cōfortaſti.& in eo.31.Et ſuper eam incuruentur alii.Ps.17. Et ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit.Incuruaſti reſiſtentes mihi ſub me.Ps.77.Et electos iſrael impediuit.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Et electos iſrael incuruauit.Eſa.10. Ne incuruemini ſub vinculo.&in eodē.45.Quia mihi curuabitur omne genu.& in eodem.65. Et oēs vos in cede corruetis.i.incuruabimini.& ide כְּרָעַיִם Ceraaim.i.genua vl' crura. Leuit.1. Inteſtinis & pedib9 lotis aqua.& in eo.Inteſtina vero & pedes lauabūt aqua.pro quo he.le.Inteſtina & genua ſiue crura.& in eodem.11.Sed habet longiora retro crura.Amos.2 Duo crura aut extremum auricule.

Incuruare

כְּרָעַיִם

Crura.

כַּרְפַּס Color carbaſinus

כַּרְפַּס Carpas.color carbaſinus.Eſter.1.Tentoria aerei coloris & carbaſini.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרֵשׂ Uenter.

כָּרֵשׂ Ceres.venter.Hiere.51.Repleuit ventrem ſuum teneritudine mea.& ſolum inuenitur in predicto loco.

כָּרַת

כָּרַת Carath.ſcindere.abſcindere.erradicare.diſpdere.perire.occidere.paciſci.ſiue inire pactū.pcutere ſiue ferire fedus.Leuit.20.Succidāq; eū de medio populi ſui. Et in codē.Succidāq; ipm & omnes qui conſenſerint ei. Nu. 13.Abſciderunt palmitē cū vua ſua.Deut.19.Et in ſucciſſione lignorū ſecuris effugerit manū.& in eo.20. Succide & extrue machinas.& in codē.23.Amputatis teſticulis & abſciſſo veretro.Iudi.6.Et nem9 quod circa arā eſt ſuccide.Et in eo.Super ſtruē lignorū que de nemore ſucciderís.& in eodē.Lucūq; ſucciſum.& in eo.Et ſuccidit nemus.1. Reg. 20.Nō auferes miſericordiam tuam.pro quo hebrei legūt. Nō abſcindes miſericordiā tuā.& in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid.i.qñ ſucciderit.4.Reg.19.Et ſuccidi ſublimes cedros eius.2.Paralip.2.Operariis qui ceſuri ſunt ligna.Eſa.14.Non aſcēdat qui ſuccidat nos.Hiere.46.Succiderunt ſaltum ei9.Ezech.16.Non eſt preciſſus vmbilicus tuus.Itē ſignificat diſperdere ſiue delere vel perire.aut interire.Geñ.17.Delebitur anima illa de populo ſuo.Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Abſcidetur ſiue ſuccidetur aīa illa.Exo.8.Vt abigantur rane a te & a domo tua.i.vt intereant vel ſuccidantur.& in eo.12.Quicūq; comederit fermentatū peribit aīa illa de iſrael.& in eo.31.Peribit anima illius de populo ſuo.Leuit.17.Et ſic peribit de medio populi ſui.& in eo.Interibit de populo ſuo.& in eodē.Et diſpdam eum de populo ſuo.Nu.15.Peribit de populo ſuo. Et in eodem.Idcirco delebitur & portabit iniquitatem ſuam. Deut.19.Cū diſperderit dominus deus tuus gentes.3.Reg. 14.Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem.i. diſpdā vel interficiam.& in eo.18.Et non penitus iumenta

Succidere

Abſcindere

Precidere.

Delere.

Perire

Interire. Diſpdere

pereant.Ps.36.Reliquie impiorum peribūt.Hiere.51.Dñe tu locutus es contra locum iſtum vt diſperderes eū. Ioel.1. Periit ſacrificium & libamen de domo dñi.& in eodē. Alimenta perierunt.Amos.1.Et diſperdā homines a facie terre.& in eo.Et diſperdā habitatores de campo idoli.Soph.3 Diſperdidi gentes.Ponitur etiā pro interficere vel occidere.Leuit.20.Et interficiā ipſum de medio populi ſui.& in eodem. Occidentur in cōſpectu populi ſui.& in eodem.Interficientur ambo de medio populi ſui.4.Reg.9.Et percutiā de domo Achab mingentē ad parietem.i. interficiā vel occidā.Ezech.25.Et interficiā īterfectores.Dañ.9. Et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur xpūs.& inde כְּרִיתוּת Cerithuth.i.abſciſio vel ſeparatio.& accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore ſeparabatur.Deut.24.Scribet libellum repudii.Eſa.50.Quis eſt hic libell9 repudii matris veſtre.Hiere.3.Et dediſſem ei libellū repudii.& ide כְּרֻתִים Cerethim.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit interfectores ſiue perditos.Ezech.25.Et interficiam interfectores Amos.2.Gens perditorum.& inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum:eo quod occidebant & trucidabant homines in bello.2.Reg.8.Banaias aūt filius Ioiade ſuper cerethi & phelethi.& in codem.15.Et legiones cerethi & phelethi.Significat etiam ſupradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum:eo quod antiquit9 qñ inibant fedus vel pactum occidebant vitulum ſiue aliud quodcunq; animal:& diuidebant illud & tranſibant inter diuiſiones eius:vt habetur Hiere.34.vbi dicitur.Et nō obſeruauerunt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes:& tranſierunt inter diuiſiones eius.Geñ.15.In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam.& in codem.22.Percuſſeruntq; ambo fedus.& in eodem.Et inierunt fedus in puteo iuramenti.Exo.23.Non inibis cum eis fedus.& in codem. 34.Ecce ego inibo pactū videntibus cunctis.Deut.5. De9 noſter pepigit nobiſcum fedus.1.Reg.11.Habeto nos federatos.Pro quo hebrei legunt. Percute nobiſcum fedus ſeu ini nobiſcum pactum.& in codem.In hoc feriam vobiſcū fedus.& in eodem.20.Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid.Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus:ſed ſubintelligitur.& in eodem.22.Maxime cum fili9 meus iunxerit fedus cum filio iſai.Pro quo hebrei legunt. Cum percuſſerit vel inierit filius meus cum filio iſai.ſ.fed9 vel pactum.Eſdre.10.Percutiamus fedus cum deo noſtro. Eſa.55.Feriam vobiſcum pactum ſempiternum. Oſee.10. Et ferietis fedus cum mendacio.& in lingua chaldaica ponitur pro horrere.Dañ.7. Horruit ſpiritus meus.

Interficere

Occidere. כְּרִיתוּת

Repudiū. כְּרֻתִים

Interfectores.

Perditi. כְּרֵתִי

Cerethi כָּרַת

Pangere ſ.fedus

Percutere

Inire.ſ.fedus.

Ferire.ſ.fedus.

Horrere.

כֶּשֶׂב

כֶּשֶׂב Cheſeb.agnus.Leuit.3.Si agnum obtulerit corā domino.& in eodem.22. Bos ouis & capra cum genita fuerit.Pro quo hebrei legunt.Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Ceſabim.vt Geñ.30. Diuiſitq; gregē iacob. Pro quo he.le.Diuiſitq; agnos iacob. Leuit.1. Quod ſi de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus.Pro quo he.le.Quod ſi de ouibus oblatio eius fuerit de agnis.& in genere feminino כִּשְׂבָּה Chiſba.ideſt agna.Leuit.5.Offerat de gregib9 agnam ſiue capram.

Agnus כְּשָׂבִים

Agni.

כִּשְׂבָּה

Agna כָּשָׂה

Dilatare

כָּשָׂה Caſa.dilatare.Deut.32.Incraſſatus impinguatus dilatatus.Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat cooperire:ſicut כָּסָה cū littera ſamech.Vnde in predicto loco ipſi legūt. Incraſſatus es:impinguatus es:cooperuiſti.ſ.cor tuum pinguedine:ne poſſis intelligere.

כָּשַׁל Corruere Offendere

כָּשַׁל Caſal.ruere.corruere.impigere. offendere.ſcandalizare.Labi.debilitari.īfirmari.Prouer.4. Neſciūt vbi corruāt.& in eodem.Et currens non habebis offendiculū.

Digitized by Google

Et in eodem.24.Et in ruina eius ne exultet cor tuũ.i.cum ruerit ne exultet cor tuũ.Eſa.3.Ruit em̃ ieruſalem & iudas concidit.& in eodem.8.Et offendent ex eis plurimi.& in eodẽ.31.Et corruet auxiliator.& in eodẽ.59.Impegimus meridie quaſi in tenebris.Et in eodem.Quia corruit in platea veritas.Hiere.18.Impingentes in viis ſuis & in ſemitis ſeculi.& in eodem.20.Qui perſequuntur me cadent.& in eodem.31.In via recta & non impingent in ea.& in eodem.46.Quia fortis impegit in fortem:& in eodem.Multiplicauit ruẽtes.Ezech.33.Et impietas impii non nocebit ei.Pro quo he.le.Non impinget ſiue non offendet in eam.Oſee.4.Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum.& in eodem.5.Et iſrael & Ephraim ruent in iniquitate ſua:ruet etiam iudas cũ eis.& in eodem.14.Quoniã corruiſti in iniquitate tua.Naũ.3.Et corruẽt in corporib⁹ſuis.Zach.12.Et erit qui offenderit in die illa ſicut dauid.Malach.2.Et ſcandalizaſtis plurimos in lege.Item ſignificat infirmari:vel ruere aut cadere in infirmitate.vt.1.Reg.2.Et infirmi accincti ſunt robore.Nee.4.Debilitata eſt fortitudo portantiũ.Ps.30.Infirmata eſt in paupertate virtus mea.Ps.104.Et non erat in tribubus eorum infirmus.Ps.106.Infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret.Eſa.40.Et iuuenes in infirmitate cadent.Threñ.1.Infirmata eſt virt⁹ mea Ponitur etiam pro vacillare.Iob.4.Vacillantem confirmauerunt ſermões tui.Inde מִכְשׁוֹל Michſol.i.offendiculum.ruina.ſcãdalum.Leuit.19.Nec corã ceco pones offẽdiculũ.1.Reg.25.Et in ſcrupulum cordis.ideſt in offendiculũ cordis.Eſa.8.Et in petra ſcãdali.& in eodem.37.Auferte offẽdiculum de via populi mei.Ezech.3.Ponam offendiculum coram eo.Scribitur etiam cum he in fine in genere feminino & dr̃ מַכְשֵׁלָה Machſela.Eſa.3.Et ruina autem hec ſub manu tua.& in pl̃ali מִכְשׁוֹלִים Michſolĩ ſiue מַכְשֵׁלוֹת Machſeloth.Ezech.21.Et multiplicat ruinas.Soph.1.Et ruine impiorum erunt.& inde כִּשָּׁלוֹן Chiſalon.i.ruina.vt Prouer.16.Et ante ruinam exaltabitur ſpiritus·Item כַּשִּׁיל Chaſil.ideſt ſecuris.Ps.73.In ſecuri & aſcia deiecerunt eam.

כָּשַׁף Caſaph.incantare.maleficiis vti.maleficũ eſſe.2.Paralip.33.Maleficis artibus inſeruiebat.& inde nomẽ כֶּשֶׁף Ciſeph.i.venefic⁹ſeu maleficus.Hiere.27.Nolite audire prophetas veſtros & diuinos & ſomniatores & augures & maleficos.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַשֵּׁף Mechaſeph.i.maleficus.Deut.18.Ne ſit maleficus.& ĩ plurali מְכַשְּׁפִים Mechaſephim.Dañ.2.Vt cõuocarẽtur harioli & magi & malefici.& in gñe feminino מְכַשֵּׁפָה Mechaſepha.Exo.22.Maleficos nõ patiaris viuere.Quod in hebreo ponitur in genere feminino & in numero ſingulari.ſ.maleficam.Et dicunt hebrei ꝙ ideo ponitur in predicto loco in genere feminino quia illud genus maleficii crebrius reperitur in femina q̃ꝫ in viro.& inde כְּשָׁפִים Cheſapim.i.maleficia ſeu veneficia.vt.4.Reg.9.Adhuc fornicationes iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent.Naũ.3.Propter multitudinẽ fornicationũ meretricis & ſpecioſe & grate & habẽtis maleficia.& in eo.Que vẽdidit gẽtes in fornicatiõib⁹ ſuis:& familias in maleficiis ſuis.

כָּשֵׁר Caſer.rectum.conueniens.cõgruum eſſe.Eſter.8.Et deprecatio mea non ei videtur eẽ cõtraria.Pro q̃ he.le.Et cõueniẽs ſeu cõgruẽs res erit corã rege:aut ſi rectũ erit corã rege.Sed btũs Hieronym⁹trãſtulit ſenſum.Eccl̃s.11.Neſcis quid magis oriatur.i.neſcis quid magis conueniat vel congruens ſit.& inde כִּשְׁרוֹן Chiſron.i.rectitudo.ſeu cõuenientia:Beatus hieronymus tranſtulit ſolicitudinem ſeu induſtriam.Eccl̃s.2.Nam cum alius laboret ſapientia & doctrina & ſolicitudine.& in eodem.4.Rurſum contemplat⁹ſum omnes labores hominum & induſtriam.& in eodẽ.5.Et quid ꝓdeſt poſſeſſori.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt prodeſt:in hebreo eſt predicta dictio.i.que conuenientia vel congruentia eſt poſſeſſori.Scribitur ẽt cum he in principio & dicitur הַכְשֵׁר Hechſer.Pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit induſtriam.Eccl̃s.10.Poſt induſtriam ſequetur ſapientia.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.Et abundans congruẽtia eſt ſapiẽtie.& inde כּוֹשָׁרוֹת Coſaroth.Pro quo tranſlatio noſtra traduxit fortitudinẽ.Ps.67.Qui eduxit vinctos in fortitudine.Pro quo aliqui hebrei legunt.In rectitudinibus ſeu in cõgruentiis.Alii vero dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat cathenas ſeu compedes.& inde כִּישׁוֹר Chiſor.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit fortia.Prouer.31·Manum ſuam miſit ad fortia.

כָּתַת Cathath.cõtũdere.cõterere.cõfringere.cõcidere.Leuit.22.Cõtritis vel tunſis vel ſectis.4.Re.18.Et cõfregit ſerpentem eneũ.Eſa.2.Et conflabũt gladios ſuos in vomeres.i.concident gladios ſuos.& in eodem.30.Sicut conteritur lagena contritione perualida.Zach.11.Et concident terram.& aliquando ſcribitur cum ſimplici tau·vt.Nu.14.Concidens eos vſqꝫ horma.Deut.9.Et in fruſtra cõminuẽs ideſt conterens vel confringens.Ps.88.Et cõcidam a facie ipſius inimicos eius.Eſa.24.Et calamitas opprimet portas.i.conteret vel confringet.Hiere.46.Et fortes eorũ ceſſos.pro quo hebrei legunt.Et fortes eorum cõcidentur ſeu conterentur.Ioel̃.3.Concidite aratra vr̃a in gladios.Mich.1.Et omnia ſculptilia eius concidentur.& inde מְכִתַּת Michthath.i.contritio ſeu cũfractio.Pro quo beatus Hieronym⁹ tranſtulit fragmenta.Eſa.30.Et non inuenietur de fragmẽtis ei⁹ teſta.& inde כָּתִית Cathith.i.cõtuſſũ.Exo.27.Vt afferant tibi oleum de arboribus oliuarum puriſſimum piloqꝫ contuſſum.Ponitur etiam pro lucido vel puriſſimo.vt Leuit.24.Vt offerant tibi oleum de oliuis puriſſimum ac lucidum.Nu.28.Que conſperſa ſit oleo puriſſimo.Inde מַכֹּת Macoth.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cibaria.2.Paralip.2.Dabo in cibaria tritici choros viginti millia.

כָּתַב Cethab.ſcribere.deſcribere.Exo.32.De libro tuo quẽ ſcripſiſti.& in eo.Et ſcribã ſuper eas verba que habuerunt tabule que fregiſti.Deut.24.Scribet libellum repudii.Ioſ.8.Et ſcripſit ſuper lapides Deuteronomium legis moyſi.& in eodem.24.Scripſit quoqꝫ oĩa verba hec in volumine legis.Eſter.3.Et ſcriptum eſt vt iuſſerat Aman.& in eodem·8.Scribite ergo iudeis ſicut vobis placet.Iob.13.Scribis enim contra me amaritudines.Ps.86.Dominus narrabit in ſcripturis populorum.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Domin⁹ narrabit ſcribens populos.Ps.138.Et in libro tuo oẽs ſcribentur·Eſa.4.Omnis qui ſcriptus eſt in vita.& in eodẽ.10 Et ſcribentes iniuſtitiam ſcripſerunt.& in eodem.Et puer ſcribet eos.Hiere.17.Et recedentes a te in terra ſcribentur.& in eodem.31.Et in corde eorum ſcribam eam.& in eodẽ.32.Et ſcripſi in libro & ſignaui.& in eodem.36.Tolle volumen libri & ſcribes in eo.Ezech.2.Et erat ſcriptus intus & foris.& ĩde כְּתָב Chethab.i.ſcriptura.Eſdre.1.Et etiam per ſcripturam dicens.& in eodem.2.Hi queſierunt ſcripturã genealogie ſue & non inuenerunt.Eſter.8.Iuxta linguas & litteras ſuas.ideſt iuxta linguam & ſcripturã ſuã.Ezech.13.Et in ſcriptura domus iſrael nõ ſcribentur.Ponitur etiã pro epiſtola.Eſter.3.Sũma epiſtolarum hec fuit.& in eodẽ Vt epiſtolis que regis nomine mittebantur.Scribitur etiã cũ mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab.vt Exo.32 Scriptura quoqꝫ dei erat.Pro quo hebrei legũt.Et ſcriptura:ſcriptura dei erat.2.Paralip.21.Allate ſũt autem ei lr̃e ab

Ruere. Impigere. Cadere. Scãdaliſare. Debilitari. Debilitare. Infirmari. Cadere in infirmitate. Vacillare. מִכְשׁוֹל offẽdiculũ. Scrupulũ. Scãdalũ. מַכְשֵׁלָה Ruina. מִכְשׁוֹלִים Ruine. כִּשָּׁלוֹן Ruina. כַּשִּׁיל Securis. כָּשַׁף Maleficiis vti. כֶּשֶׁף Maleficus. מְכַשֵּׁף מְכַשְּׁפִים Malefici. מְכַשֵּׁפָה Malefica. כְּשָׁפִים Veneficia. Maleficia. כָּשֵׁר Cõueniẽs. כִּשְׁרוֹן Solicitudo.

Induſtria. Prodeſſe. הַכְשֵׁר Induſtria. כּוֹשָׁרוֹת Fortitudo. כִּישׁוֹר Fortia. כָּתַת Conterere. Cõfringere. Cõcidere. Cõminuere. Concidere. Opprimere. מְכִתַּת Fragmẽta. כָּתִית Cõtuſſum. Puriſſimus. מַכֹּת Cibaria. כָּתַב Scribere. כְּתָב Scriptura. Epiſtola. מִכְתָּב Scriptura. Littere.

helia propheta .i. allata eſt ei ſcriptura ſeu epiſtola . & in·
[כְּתֹבֶת Figure.] de כְּתֹבֶת Chethóbeth.i.deſcriptio. Pro quo beat⁹ Hierony
mus tráſtulit figuras. Leuit.19.Nec figuras aliquas aut ſtig
mata facietis vobis.

[כֹּתֶל] כֹּתֶל Cóthel.paries.Canti.2.En ipſe ſtat poſt parietem no·
[Paries.] ſtrum. & in lingua chaldaica dr̃ כְּתַל Chethal. Dañ.5.
[כְּתַל] In ſuperficie parietis aule regis.& in pl̃ali כֻּתְלַיָּא Cuthlaia
[Paries.] Eſdre.5.Ligna ponantur in parietibus.

[כֻּתְלַיָּא Parietes.] כֶּתֶם Chéthem.aurum.obrizũ.corona.diadema.color.ma
[כֶּתֶם] cula.Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.25.
[Obrizum. Aurum] Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legũt.
Inauris aurea & monile auri ſiue obrizi. Cãti.5.Caput ei⁹
aurum optimũ.Ponitur etiã pro corona vl' diademate. Ps.
44.Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circun
[Diadema] data varietate.Pro quo beatus Hieronym⁹ in pſalterio iux
ta he.ve.tranſtulit.Stetit cõiũx in dextera tua in diademate
[Color] aureo.Ponitur etiam pro macula vel colore.Threñ.4.Mu
[נִכְתָּם] tatus eſt color optimus.Inde verbum paſſiuum נִכְתָּם Nich
[Maculatũ] tham.i.ſignatum ſeu maculatum. Hiere.2. Maculata es in
[מִכְתָּם] iniquitate tua corã me.& inde מִכְתָּם Michtham.i.inſignis
ſeu notatus. Pro quo tranſlatio noſtra tituli inſcriptionem
[Tituli in· ſcriptio.] traduxit. vt in titulo.Ps.15.vbi dicitur.Tituli iſcriptio pſal·
mus dauid.Poteſt etiã legi.coronatio ſeu deauratio ipſi da·
uid.Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tráſtu
lit.Humilis & ſimplicis dauid.ꝙ ſi diuidatur p̃dicta dictio
poteſt ſignificare humilem & ſimplicem ſicut beatus Hie·
ronymus tranſtulit.Et ſimiliter in titulis quinq; pſalmorũ.
ſcilicet a quinquageſimo quinto incluſiue vſq; ad ſexageſi·
mum excluſiue.

[כֻּתֹּן כֻּתֹּנֶת] כֻּתֹּן Chethon.tunica.& ſcribitur cum tau in fine : eo qđ eſt
generis feminini & dicitur כֻּתֹּנֶת Chethóneth.Geñ.37
Fecitq; ei tunicã polymitam.& in eodem. Nudauerũt eum
[Tunica.] tunica talari.& in eodem .Tulerunt aũt tunicam eius & in
ſanguinem hedi quem occiderant intinxerũt.Exo.39.Fe·
cerunt & tunicas byſſinas.quod in hebreo legitur ſingulari
ter.ſ.tunicam byſſinã.2.Reg.13.Que induta erat tunica ta·
[כָּתְנוֹת] lari.Cãti.5.Spoliaui me tunica mea.& in pl̃ali כָּתְנוֹת Coth·
[כֻּתֳּנוֹת] noth ſiue כֻּתֳּנוֹת Cuthonoth.Geñ.3.Fecit dominus Ade &
[Tunice.] vxori eius tunicas pelliceas.Exo.28.Porro filiis Aaron tu·
nicas lineas parabis.& in codẽ.29.Et indues tunicis lineis.
Leuit.10.Sicut iacebant veſtitos lineis tunicis.

[כָּתֵף כְּתֵף] כָּתֵף Catheph:ſiue כְּתֵף Chétheph.humerus.ſcapula.ora.ſ.
veſtimẽti.latus ſeu pars.Nu.7.Et onera propriis por·
[Humerus.] tant humeris.Deut.33.Et inter humeros illius requieſcet.
Iob.31.Humerus meus a iunctura ſua cadat.Eſa.11.Et vola
bunt in humeros philiſtiim.Ezech.12.In humeris porta·
beris.& in eodem.29.Omnis humerus depilatus.Zach.7
Auerterunt ſcapulam recedẽtes.Ponitur etiam pro hume·
rulis alicuius baſis.3.Reg.7.Et per quattuor partes quaſi
[Ora.] humeruli.& in eodem.Nã & humeruli illi quattuor. Item
ponitur pro ora veſtimentorum circa humeros. Exo. 28.
Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere ſummitatum.&
in eodem. Et in oris que e regione ſunt ſuperhumeralis.
[Latus.] Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno
[Pars.] deputabuntur.& in eodem. Et in latere altero erunt tento·
ria .et.3. Reg. 7. Quinq; ad dexteram partem templi &
quinq; ad ſiniſtram.& in eodẽ.Mare aũt poſuit in dexterã
partem.Ezech.40.Et pauimentum in fronte portarum.i.
in latere portarum.& in eodem.Et ad lat⁹ exterius qđ aſcẽ
dit ad oſtium porte.& in eodem.Per latera porte octo menſ
ſe erant.& in eodem.41.Et latera porte quiq; cubitis. & in
eodem. Et ſimilitudo palmarum hinc atq; inde in humeru
lis veſtibuli.i.in lateribus veſtibuli.

כָּתַר Cathar.circũdare.vallare.expectare.ſuſtinere. Iudi. [כָּתַר]
19.Atq; ita factũ eſt vt ex vtraq; parte ab hoſtibus ce·
derentur.Pro quo hebrei legunt.Circundederunt ſeu val· [Circũdare]
lauerunt Beniamin.Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſen
ſum.Ps.21.Tauri pingues obſederunt me. Pro quo beatus
Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Vallauerũt [Vallare]
me.Abach.1.Quia impius preualet aduerſus iuſtum. Pro
quo hebrei le.Quia impius circundat ſeu circũuenit iuſtũ.
ſcilicet vt preualeat aduerſus eũ.Significat etiam ſuſtinere
vel expectare.vt Iob.36.Suſtine me paululum.Prouer.14 [Suſtinere]
Et expectabunt aſtuti ſcientiam.& inde כֶּתֶר Céther.i.coro [Expectare]
na ſeu diadema.eo quod eſt rotunda.vt Eſter.2. Et poſuit [כֶּתֶר]
diadema regni in capite eius.& inde כֹּתֶרֶת Cotbéreth.i.co [Diadema]
ronula ſeu capitellũ.vt.3.Reg.7.Duo quoq; capitella fecit [כֹּתֶרֶת]
que ponerentur ſuper capita colũnarũ.& in codẽ. Quinq; [Capitellũ.]
cubitorũ altitudinis capitellũ vnũ: & quinq; cubitorum al·
titudinis capitellum alterũ.& in eodem. Septena verſuum
retiacula in capitello vno.

כָּתַשׁ Cathas.contũdere.conterere.Prouer.17.Si contũde [כָּתַשׁ]
ris ſtultũ in pila.& inde מַכְתֵּשׁ Machthes.i.pila in qua [Cõtũdere.]
contũditur: vt in loco p̃dicto.et Soph.1. Vlulate habitatores [מַכְתֵּשׁ]
pile.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto loco eſt nomen [Pila.]
proprium loci.Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 [Dẽs mola]
Aperuit itaq; dominus molarem dentem. [ris.]

De incipientibus a littera ל lamed

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pro· [Articulus]
nomini cõmuniter preponitur ad denotandũ datiuũ caſũ. [datiui caſ⁹]
Geñ.3. Deditq; viro ſuo. & in eo. Ade quoq; dixit.& in eo.
4.Dixitq; lamech vxorib⁹ſuis.& ſic לְדָוִד Ledauid.i.ipſi da
uid.לִשְׁלֹמֹה Liſlomo.i.ſalomoni. & de hoc plena eſt ſcri·
ptura.Et cõponitur cum pronominibus hoc modo לִי.i.mi [לִי]
hi.לְךָ Lecha.i.tibi.& in genere feminino לָךְ Lach.i. tibi.ſ. [Mihi.]
femine לוֹ Lo.i.ei.illi.ipſi.& ĩ gñe feminino לָהּ.i.ei.illi.ipſi.
ſcilicet femine לָנוּ Lanu.i.nobis לָכֶם Lachem.i.vobis & in
feminino לָכֶן Lachen.i.vobis.ſ.femis לָהֶם Lahem ſiue לָמוֹ
Lamo.i.illis.eis.ipſis:vel ipſi datiui caſus:ſingularis nũeri.
Et in gñe feminino לָהֶן Lahen.i.eis.illis.ipſis.ſ.feminis.Po
nitur etiam לָמוֹ Lamo.in ſingulari.Eſa.44.Et curuat⁹ eſt
ante illud.Pro quo hebrei legunt.Et adoraũit illũ.& in eo.
53.Propter ſcelus populi mei percuſſi eum.Et aliquãdo lit
tera lamed denotat genitiuum.vt Geñ.9.Sanguinem enĩ [Articulus]
animarũ veſtrarum requiram.& in eo.32.Cuius es: aut quo [genitiui ca]
vadis:aut cuius ſunt iſta que ſequeris. & in eo. Serui tui ia· [ſus.]
cob.Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur litte·
ra lamed. & in titulo. Ps.9.vbi dicitur.In finem pro occul
tis filii pſalmus dauid.Ps.67.Et dñi dei exit⁹ mortis.Cãti.
1.Cãticũ canticorũ ſalomonis.& in eo.8.Mille tui pacifici.
Abach.2.Et loquelã enigmatũ eius.Et aliqñ denotat accu· [Articulus]
ſatiuũ.vt Geñ.1.Appellauitq; lucẽ diem & tenebras noctẽ. [accuſatiui]
2.Reg.3.Igitur Ioab & Abiſai frater eius interfecerũt Ab·
ner.vbi huic nomini Abner preponitur littera lamed. Et [Articulus]
aliquando ponitur pro noĩatiuo.Ioſ.10.Nullus cõtra filios [nominatiui]
iſrael mutire auſus eſt. Pro quo hebrei legunt. Non muti·
uit contra filios iſrael vir lingua ſua.vbi huic dictioni vir
preponitur littera lamed.1. Paralip.3. Tertium Abſalom fi
liũ Maacha.Pro quo he.le.Tertius abſalom.ſ.fuit. Vbi huic
dictiõi abſalom preponitur littera lamed. Eſa.63. Quare
ergo rubrum eſt indumentum tuũ.vbi preponitur et huic
nomini indumentum.Ponitur etiam aliquando pro in vel [In.]
ad.vt Geñ.1. Et ſint in ſigna & tẽpora & dies & annos.& in
eodem.2.Et factus eſt homo in animam viuentẽ.& in eo.3

Digitized by Google

Ad — Et dixit dñs deus ad mulierē. Ps. 16. Sicut leo parat⁹ ad predam. & in eo. 17. Qui docet manus meas ad preliū. Hiere. 3. Ecce nos venim⁹ ad te. Oſee. 3. Et ipi reſpiciūt ad deos alienos. & ſimiliter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis. vt. Ps. 118. Media nocte ſurgebā ad cōfitendū tibi. Ps. 148. Ad faciendā vindictā in nationibus. & in eo. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Itē ponitur pro aduerſus. 2. Reg. 13. Fecerunt ergo pueri abſalom aduerſus amnō ſicut preceperat eis. Ponitur etiam pro de. vel ex. vt. 2. Reg. 15. Et egreſſus de loco tuo. Eſa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte: quis poterit habitare de nobis cum ardoribus ſempiternis. Ponitur etiā pro vt. Geñ. 1. Luminare maius vt preeſſet diei: & lumiare minus vt preeſſet nocti. & in eo. Vt lucerent ſuper terrā. Pōitur etiā pro iuxta vel ſecūdū. vt in eo. Faciens fructū iuxta genus ſuū. & in eo. Et faciētē ſemē iuxta gen⁹ ſuū. & in eo. Et hñs vnūquodq; ſemētē ſecūdū ſpeciē ſuā. & i eo. Et beſtias terre ſecūdū ſpecies ſuas. Nu. 1. Per cognatiōes & domos ſuas. i. ſcđm cognationes & domos ſuas. Habet fortaſſe & alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta.

(Margin: Aduerſus. De. Vt. Iuxta. Secūdum)

Sequuntur dictiones quarum prima littera ſubſtantialis eſt ל Lamed.

לא — Non. — לא Lo. non. nec. neq;. neq uaꝗ̄. nihil. De quo vide infra in dictione לוא Lo: cum vau in medio dictionis.

לאב — Solitudo. Siccitas — לאב Laab. ſolitudo. ſiccitas. & reperitur tantum in numero plurali & p additionem tau in principio dr̄ תלאבות Thaluboth. pro quo beatus Hieronymus ſolitudinē trāſtulit. Oſee. 13. Ego cognoui te in deſerto in terra ſolitudīs. & ſolum inuenitur in predicto loco. Et dicūt hebrei ꝙ ſignificat ſiccitatem vel ſitim. Quia in lingua arabica vel punica terra ſicca & arida hoc nomine appellatur.

לאה — Laborare. Affligi. Moleſte accipere. Deficere. Opprimere. Moleſtum eſſe. Deficere — לאה Laa. laborare. fatigari ſiue feſſum eſſe: affligi vel deficere. moleſte accipe. moleſtare. opprimere. Geñ. 19. Ita vt oſtiū inuenire non poſſint. Pro quo he. le. Et laborauerunt ſiue fatigati vel feſſi ſunt ad inueniendū oſtiū. Exo. 7. Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob. 4. Forſitā moleſte accipies. i. fatigaberis vel deficies. & in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defeciſti. & in eo. 16. Nunc aūt oppreſſit me dolor meus. i. fatigauit me: ſiue deficere me fecit. Eſa. 1. Laboraui ſuſtinens. & in eo. 7. Nunquid parum vobis eſt moleſtos eſſe hominibus: quia moleſti eſtis & deo meo. & in eo. 47. Defeciſti in multitudine cōſiliorum tuorum. Ezech. 24. Mlto labore ſudatū eſt. Mich. 6. Aut quid moleſtus fui tibi. Quod beatus Hieronymus in explanationibus expōit. Et quo labore te preſſi. & inde תלאה Thelaa. ideſt labor. fatigatio. Exo. 18. Vniuerſūq; laborē qui acciſſet eis in itinere. Nu. 20. Noſti oēm laborē qui apprehendit nos. Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מתלאה. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit de labore. ac ſi diceret מתלאה Mithelaa. Malach. 1. Ecce de labore.

(Margin: תלאה Labor. מתלאה)

לאט — Operire. בלאט Abſcōdite. לאט — לאט Laat. operire. velare. 2. Reg. 19. Porro rex operuit caput ſuū. & inde בלאט Balat. cū prepoſitione Beth in principio. i. occulte. Abſcōdite: ſiue in abſcondito. Iudi. 4. Et ingreſſa abſcondite. Scribitur ēt ſine aleph. De quo vide infra in dictione לוט Lot. Item לאט. i. paulatim. leniter. De quo vide ſupra in dictione אט At.

לאך מלאך — Angelus. Nuncii. — לאך Laach. Angelus. nūcius. & ſemp additur ei mem in principio & dr̄ מלאך Malach. vt Geñ. 16. Cunq; inueniſſet eā angel⁹ dñi. & in eo. 22. Et ecce angel⁹ dñi de celo clamauit. & in eo. 24. Ipſe mittet angelū ſuū corā te. & in eo. 32. Fuerūtq; ei obuiā angeli dñi. & in eo. Miſit aūt & nūcios ante ſe. & in eo. Reuerſiq; ſunt nūcii ad iacob. Exo. 32. Angelus meus p̄cedet te. Nu. 20. Miſit interea nūcios moyſes. & in eo. Miſeritq; angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo. 21. Miſit aūt iſrael nūcios. & i eo. 22. Miſit ergo nūcios ad Balaam. & in eo. Stetitq; angelus dñi in via. Iudi. 2. Aſcendit angelus dñi de galgalis. & in eo. Cūq; loqueretur angelus dñi. & in eo. 13. Angelus dñi pariter in flāma altaris aſcendit. Iob. 1. Nūcius venit ad iob qui diceret. & in eo. 33. Si fuerit pro eo angelus loquēs. 2. Paralip. 26. At illi ſubſannabāt nuncios dei. Ps. 34. Et angelus dñi coarctās eos. Prouer. 13. Nuncius impii cadet in malū. Naū. 2. Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū: vbi ponitur מלאככה Malachecha p מלאכיך Malachecha. & ide מלאכות Malachuth nunciatio ſiue legatio: Aggei. 1. Et dixit aggeus nunci⁹ domini de nūciis dñi. Pro quo he. le. Et dixit aggeus nūci⁹ domini in nunciatione ſiue in legatiōe dñi. & in pl'ali מלאכות Malachoth. i. nūciationes ſiue legationes. Trāſlatio noſtra traduxit predicationes. Ps. 73. Vt annūciē oēs predicatiōes tuas. & beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. vt enarrem oēs annūciationes tuas. Inde מלאכה Melacha. i. opus. res. ſubſtātia. ſeu diuitie. Geñ. 2. Cōpleuitq; de⁹ die ſeptimo opus ſuū. & in eo. Ab vniuerſo opere qđ patrauerat. & in eo. 39. Et operis quippiā abſq; arbitris faceret. Exo. 20. Oñe opus nō facietis in eo. & in eo. 36. Et qui ſpōte ſua obtulerant ſe ad faciendū opus. & in eo. Nec vir nec mulier quicꝗ̄ offerat vltra in opere ſāctuarii. 2. Paralip. 13 Et leuite ſint in ordine ſuo. pro quo he. le. in opere ſuo. Ponitur etiā pro re vel opulētia aut ſubſtātia. Exo. 22. Quod nō extenderit manū ſuā in rem proximi ſui. & in eo. 36. Eo quod oblata ſufficerent & ſuperabūdarēt. Pro quo hebrei legunt. Et opus ſiue opulentia erat ſufficiens ad omne op⁹ vt fieret illud: & ſuperabundans. Et ſecundum hebreos in predicto loco ponitur מלאכה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt. 1. Reg. 16. Quidquid ergo vile fuit & reprobum demoliti ſunt. Vbi ponitur pro eo qđ in littera noſtra eſt quidquid. Significat etiā iumenta ac pecudes. Geñ. 33. Et ego ſequar paulatim veſtigia eius ſicut videro paruulos meos poſſe. Pro quo hebrei legunt. Et ego ſequar paulatim veſtigia operis. ideſt armenti ac pecudis & veſtigia paruulorū. Et in pl'ali מלאכות Melachoth. i. opera. vt. 1. Paralip. 28. vt intelligerem vniuerſa opera exemplaris. Scribitur etiam מלכת Melécheth ſine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit reginam. quaſi מלכת Malcath. a nomine מלך Melech. i. a rege deriuatum. Hiere. 7. Vt faciant placētas regine celi. & in eodem. 44. Qđ ſi nos ſacrificamus regine celi. Pro quo hebrei legūt. operi celi. ideſt ſtellis ſeu ſideribus militie celi. Beatus Hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait. Regine celi quam lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes ſtellas intelligamus.

(Margin: מלאכות Nunciatio מלאכות Predicationes. Annunciationes. מלאכה Opus. Res. מלאכה Quidqd Pecus מלאכות Opera מלכת Regina Opus. Militia)

לאם — Populus Tribus Populi — לאם Leom. populus. gēs. vt Geñ. 25. Populuſq; populum ſuperauit. Eſa. 51. Et tribus mea me audite. & in plurali לאומים Leumim. vt Geñ. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Ps. 149. Increpationes in populis. Eſa. 34 Et populi attendite. & in eodem. 41. Et gentes mutent fortitudinem. & in eo. 49. Et attendite populi de longe.

לב — Cor — לב Leb. cor. mens. De quo vide in dictione ſequenti.

לבב — Cor. — לבב Lebab. cor. mens. intellectus. Exo. 14. Immutatumq; eſt cor pharaonis & ſeruorū eius ſuper populū. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor noſtrum. & in eodem. 4. Et ne excidat de corde tuo. & in codē. 6. Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua. Et in eodē. Eruntq; verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo. Iob. 9. Sapiens corde eſt. Et in eodem. 12. Et mihi eſt cor ſicut & vobis. Ps. 77. Et pauit eos in innocentia cordis ſui. Eſa. 30.

Digitized by Google

לְבָבוֹת Et letitia cordis ſicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבָבוֹת
Lebaboth. ſecũdũ terminationẽ femininorũ. 1. Paralip. 28
Corda. Oĩa enĩ corda ſcrutatur dñs. Reperitur etiã in gñe maſculino
Naũ. 2. Murmurantes in cordib⁹ ſuis. Scribitur ẽt cum ſim
plici Beth tam in ſingulari ꝙ in plurali. Exo. 7. Et ego in-
durabo cor ei⁹. Deut. 28. Dabit tibi dñs cor pauidũ. Iob. 7.
Aut quid appones erga eũ cor tuũ. Ps. 11. In corde & corde
locuti ſunt. i. duplici corde locuti ſunt. cuius oppoſitum ha
betur. 1. Paralip. 12. vbi dicitur. Venerũt in auxiliũ non cor
de duplici. Pro q̃ in hebreo hẽtur nõ corde & corde. Ps. 16.
Probaſti cor meum. Eccĺs. 10. Cor ſapientis in dextera ei⁹
& cor ſtulti in ſiniſtra illius. Reperitur etiã in genere femi-
nino cũ he vel tau in fine. Ezech. 16. In quo mundabo cor
לִבּוֹת tuũ. & in plurali לִבּוֹת Liboth. i. corda. Prouer. 21. Appen-
Corda. dit aũt corda dñs. Ps. 124. Bene fac dñe bonis & rectis cor-
de. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. & rectis in cordib⁹
ſuis. Ponitur etiam pro mente. Leuit. 26. Donec erubeſcat
Mens. incircũciſa mens eorum. Deut. 5. Quis det talem eos habe
re mentem. 3. Reg. 8. Hoc ipſum mẽte tractans. Prouer. 19.
Qui poſſeſſor eſt mentis diligit animã ſuã. & in eo. 23. Et
mens eius non eſt tecum. Eccĺs. 2. Nec per noctem mẽte re-
quieſcit. Et quia cor eſt in medio corporis: ideo ponitur ali
quando pro medio alicuius rei. Deut. 4. Qui ardebat vſqꝫ
ad celum. pro quo in hebreo habetur. Et mõs ardebat igni
Medium. vſqꝫ ad cor celi. Quod hebrei exponũt vſqꝫ ad mediũ celi.
2. Reg. 18. Cũqꝫ adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̃
hebrei legũt. Cũqꝫ adhuc viueret in corde quercus. i. in me
dio quercus. Ps. 48. Et transferentur montes in cor maris.
vnde in euãgelio. Matthei. 12. Sic erit filius hominis in cor
לִבֵּב de terre trib⁹ diebus. Inde verbũ לִבֵּב Libeb. i. cordificare.
ſi liceret latine dici. Iob. 12. Vir vanus in ſuperbia erigitur.
Cor recipe pro quo he. le. Vir vanus cordificatur. i. cor ſeu mentem re-
cipit & põt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Significat etiã
Cor vulnerare. vulnerare cor. Canti. 4. Vulneraſti cor meũ. pro quo he. le.
לְבִיב Cordificaſti me. Item לְבִיב Lebib. i. ſorbiciũcula. quod eſt
cibus liquidus ex aqua & farina confectus. & ſolum inueni-
לְבִיבוֹת tur in numero plurali. ſ. לְבִיבוֹת Lebiboth. 2. Reg. 13. Et fa-
Sorbiciuncule. ciat in oculis meis duas ſorbiciunculas. & in eo. Coxit ſorbi
ciunculas. & inde verbũ לִבֵּב Libeb. i. ſorbiciunculas facere
לִבֵּב ſiue liquefacere. vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in
Liq̃facere oculis meis ſorbiciunculas. & in eodẽ. Et liquefaciẽs in ocu
lis ei⁹. Vnde illud. Canti. 4. Vbi dicitur vulneraſti cor meũ
לַבַּת poteſt etiam legi liquefieri feciſti cor meũ. Inde לַבַּת La
Flãma. bath. i. flãma. Exo. 3. Apparuitqꝫ ei domin⁹ in flãma ignis.
לָבִא לָבִא Labi. Leo. Deut. 33. Quaſi leo requieuit. & ſcribitur
Leo. cũ littera iod ante aleph. & in gñe feminino לְבִיָּא Le
לְבִיָּא biia. Ezech. 19. Quare mater tua leena. Ponitur etiã
Leena. Labi pro leena. Gẽ. 49. Accubuiſti vt leo & quaſi leena.
לָבִיא Nu. 24. Et quaſi leena quã ſuſcitare nullus audebit. & in
Leena. plurali maſculino לְבָאִים Lebaim. Ps. 56. Anima mea in
לְבָאִים medio catulorũ leonum. & in gñe fe. לְבָאוֹת Lebaoth. Naũ.
Leones 2. Et necauit leenis ſuis.
לְבָאוֹת
Leene. לָבַט Labat. verberare. cedere. ſeu cedi. vapulare. Prouer.
לָבַט 10. Stultus ceditur labiis. & in eodẽ. Stultus labiis ver-
Cedere. Verberare berabitur. Oſee. 4. Et populus non intelligens vapulabit.
Uapulare. לָבַן Laban. dealbare. cãdidare. albũ ſiue cãdidũ eſſe. Ps. 50.
לָבַן Et ſuper niuem dealbabor. Eſa. 1. Quaſi nix dealbabũ
Dealbare. tur. Dañ. 11. Vt conflentur & eligantur & dealbẽtur vſqꝫ ad
Albũ eſſe. tempus prefinitum. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur
& quaſi igni probabuntur. Ioeĺ. 1. Albi facti ſunt rami ei⁹.
לָבָן Inde לָבָן Laban. i. albus vel cãdidus aut candor. vt Geñ. 30.
Candor In his que ſpoliata fuerant candor apparuit. & in eodẽ. 49
Et dentes lacte eius candidiores. Exo. 16. Quaſi ſemen co-

riandri album. Leuit. 13. Et pilos in album mutatos colorẽ. Albus.
& in eodem. Eo quod omnis in candore verba ſit. & in plu
rali לְבָנִים Lebem. i. albi. Zach. 6. Et in quadriga tertia equi לְבָנִים
albi. & in genere fe. לְבָנָה Lebana. ideſt alba. vt Leuit. 13. Et Albi.
in loco vlceris cicatrix alba apparuerit. & in eodem. Albã לְבָנָה
ſiue ruffam habuerit cicatricẽ. & in plurali feminino לְבָנוֹת Alba.
Lebanoth. vt in eodem. Vir ſiue mulier in cuius cute cãdor לְבָנוֹת
apparuerit. Pro quo hebrei legunt. Vir ſiue mulier quãdo Albe.
fuerint in cute carnis ſue macule albe. & inde לְבֵנָה Lebe-
na. ideſt later. eo quod dealbatur vel candidatur dum co- לְבֵנָה
quitur igni. Geñ. 11. Habueruntqꝫ lateres pro ſaxis. Quod
in hebreo legitur ſingulariter ſcilicet habuerunt laterem Later.
pro lapide. Ezech. 4. Sume tibi laterẽ. & in plurali לְבֵנִים
Lebenim. Exo. 5. Et lateres ſimiliter imperantur. & in eo- לְבֵנִים
dem. Et reddetis cõſuetum numerum laterum. & inde de-
riuatur verbum לָבַן Liben. i. lateres facere vel cõficere. vt Lateres
Geñ. 11. Venite faciamus lateres. vbi ponitur verbum & no לָבַן
men ab eo deriuatum: quaſi diceret laterificemus lateres.
Exo. 5. Nequaqꝫ dabitis vltra paleas populo ad conficien- Lateres facere
dos lateres. & inde מַלְבֵּן Malben. ideſt typus ſeu forma qua מַלְבֵּן
lateres formantur. 2. Reg. 12. Et traduxit in typo laterum. Typus laterum
Naũ. 3. Tene laterem. vbi ponitur pro latere. Ponitur etiam
pro muro latericio. Hiere. 43. Et abſcondes eos in crypta Murus
que eſt in muro latericio. & inde לִבְנָה Libna. ideſt genus Latericius
lapidis candidiſſimi. Exo. 24. Sub pedib⁹ eius quaſi opus לִבְנָה
lapidis ſaphyrini. & inde לְבָנָה Lebana. ideſt luna. eo quod Lapis.
eſt lucida & candida. Eſa. 24. Et erubeſcet luna & confun- לְבָנָה
detur ſol. & inde לִבְנֶה Libne. ideſt genus arboris que de- Luna.
tractis corticibus eſt multum alba. Pro quo beatus Hiero- לִבְנֶה
nymus tranſtulit Populum. Geñ. 30. Tollẽs ergo iacob vir-
gas populeas. Oſee. 4. Subtus quercũ populum & there-
bintum. & inde לְבוֹנָה Lebona. ideſt thus. eo quod eſt can- Populee. Populus.
didum. Exo. 30. Et thus lucidiſſimum. Leuit. 24. Et pones לְבוֹנָה
ſuper eos thus lucidiſſimum. Canti. 4. Vadam ad montem Thus.
myrrhe & collem thuris. & in eodẽ. Cũ vniuerſis lignis liba
ni. Pro quo hebrei legunt. Cum vniuerſis lignis thuris. i.
thuriferis. & inde לְבָנוֹן Lebanon. ideſt libanus. eo q̃ ſunt לְבָנוֹן
in eo ligna thurifera. Ps. 91. Sicut cedrus libani multiplica- Libanus
bitur. Canti. 3. De lignis libani. Eſa. 10. Et libanus cum ex-
celſis cadet. & in eodem. 29. Et erit libanus in chermel. Et
in eo. 35. Gloria libani data eſt ei. Item לָבֵן Laben Secũdũ לָבֵן
aliquos hebreos eſt nomen proprium hominis. Sed ſecun
dum tranſlationem noſtram & beatum Hieronymum il-
lud lamed quod ponitur in principio dictionis non eſt de
ſubſtantia dictionis ſed denotat datiuũ caſum vel genitiuũ.
vnde לָבֵן Laben idem eſt q̃ filio datiui caſus: vel filii geni Filii.
tiui caſus. vt in titulo. Ps. 9. In finem pro occultis filii pſal
mus dauid. Et beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve.
tranſtulit. Victori ſuper mortem filii pſalmus dauid.
לָבַשׁ Labas. induere. veſtire. Geñ. 3. Et induit eos. & in eo- לָבַשׁ
dem. 27. Veſtibus eſau valde bonis quas apud ſe ha- Induere
bebat domi induit eum. & in eodem. Pelliculas hedorum
circundedit manibus. Pro quo hebrei legunt. Pelliculaſqꝫ
hedorum induit ſiue veſtiuit ſuper manus eius. & in eodẽ.
28. Et dederit mihi panem ad veſcendum & veſtimentum
ad induendum. Exo. 29. Indues aaron veſtimentis ſuis. Et
in eodem. Et indues tunicis lineis. & in eodem. Septem die
bus vtetur illa qui pontifex pro eo fuerit. ideſt ſeptem die- Veſtire.
bus induetur ſiue veſtietur illa. Leuit. 16. Tunica linea ve-
ſtietur. Nu. 20. Induit eis eleazarum filium eius. 2. Reg. 22
Veſtiti cultu regio. & in eodem. Et induere veſtibus tuis.
Eſter. 6. Debet indui veſtib⁹ regiis. Iob. 29. Iuſtitia indu-
tus ſum & veſtiui me. Ps. 92. Indutus eſt dominus forti-

Digitized by Google

tudinē. Prouer. 31. Oēs domeſtici eius veſtiti ſunt duplici⸗
bus. Eſa. 61. Quia induit me veſtimento ſalutis. Ezech. 9.
Veſtitus erat lineis. & in eo. 23. Veſtitos hyacitho. & in eo.
Indutis veſte varia. Soph. 1. Et ſuper omnes qui induti ſūt
Operire. veſte peregrina. Aggei. 1. Operuiſtis vos & non eſtis cale⸗
facti. Zach. 3. Erat indutus veſtibus ſordidis. & in eo. Et in
לבוש dui te mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus. i. indumentum. ve⸗
Veſtis ſtis. veſtimētum. ſtola. Eſter. 6. Debet indui veſtib⁹ regiis.
& in eodem. Et ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Iob.
Indumētū 24. Nudos dimittūt homines indumēta tollentes. & in eo
dem. 41. Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur
מלבוש etiam cū mem in principio & dicitur מַלְבּוּשׁ Malbus. Eſa.
Indumētū 63. Et oīa indumenta mea inquinaui. Soph. 1. Qui induti
Veſtis. ſunt veſte peregrina. Et aliqñ ſcribitur cum tau in princi⸗
תלבשת pio & dicitur תִּלְבֹּשֶׁת Thilbōſeth. Eſa. 59. Indutus eſt veſti
Veſtimētū. mentis vltionis. Et ſequitur in hebreo indumento ſiue ve
ſtimento.

לגם Legom. prepoſito aleph in principio dicitur אַלְגֻּם Al
אלגם : gum & ſignificat gen⁹ ligni precioſi & ſolum inueni
אלגומים tur in numero plurali. ſ. אַלְגּוּמִּים Algumim. Pro quo beat⁹
Ligna thi⸗ Hieronymus tranſtulit ligna thina. 2. Paralip. 9. Serui hi⸗
na. ram & ſerui ſalomonis attulerunt aurum de ophir & ligna
thina. Reperitur etiam אַלְמֻגִּים Almugim per interpoſi⸗
tionem mem. De quo vide infra in dictione לֹמֶג Lemog.

לה La. ei. ipſi. illi. datiui caſus. Et aliqñ genitiui: ſingularis
Ei. ipſi. illi. numeri: gñis feminini. Et qñ refertur ad maſculum ſcri
bitur cum uau loco he vt infra dicetur. & in lingua chaldai
לה ca dicitur לֵהּ Le ſiue לֵיהּ Le. Dañ. 2. Quia ſapientia & for⸗
titudo eius ſunt. & in eo. Vt tempus daret ſibi. & in eodem.
Eius. Vt ſacrificarent ei.
Ei.

להה Laha. deficere. opprimere ſeu opprimi vel fatigari.
Gen. 47. Et oppreſſerat fames terram maxime egy⸗
Opprimere pti. Pro quo he. le. Et deficiebat vel fatigabatur terra egy⸗
Deficere. pti & canaā. ſ. fame. & ide מִתְלַהְלֵהַּ Mithlaleha per duplica
מתלהלה tionem lameth & he. pro quo beatus Hieronymus tranſtu
Noxius. lit Noxius eſt. Prouer. 26. Sicut noxi⁹ eſt qui mittit ſagittas
& lāceas in mortē. Et dicunt aliq hebrei ꝙ ſignificat inſanū
ſiue ſtultū. vnde in predicto loco ipſi legunt ſicut inſaniēs
qui mittit ſagittas & lanceas in mortē.

להב Lahab. flāma. fulgur. ſ. gladii: ſeu ferrum lācee vel gla
dii micantis. Iudi. 13. Cūq3 aſcenderet flāma. Eſa. 29.
Et flāma ignis deuorantis. Reperitur etiā in genere femini
להבה no cum he vel tau in fine & dicitur לֶהָבָה Lehaba ſiue לַהֶבֶת
להבת Lahebeth. Nu. 21. Flamma de oppido eſebon. Ps. 105. Flā⸗
Flāma. ma combuſſit impios. Eſa. 43. Et flāma non ardebit in te
Ezech. 20. Et non extinguetur flamma ſuccenſionis eius.
להבות & in plurali לְהָבוֹת Lahaboth. Ps. 28. Vox domini interci⸗
dentis flāmā ignis. quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. flam
Flāme. mas ignis. & Ps. 104. Ignem cōburentem in terra ipſorū.
Pro quo hebrei legunt. Ignem flāmarum in terra ipſorū.
Vnde beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtu
להבים lit. Ignem flāmantem in terra ipſorum. Reperitur ētiā לְהָבִים
Lehabim ſecundum terminationem pluralem maſculino⸗
להב rum. Eſa. 13. Facies cōbuſte vultus eorū. Significat etiā לַהַב
Lahab. fulgorem gladii ſeu ferrum gladii vel lancee mican
Ferrū gla⸗ tis ad modū flāmee pyramidis. Iudi. 3. Vt capulus ſeque⸗
dii. retur ferrum in vulnere. 1. Reg. 17. Ipſum autem ferrū ha⸗
ſte eius. Nañ. 3. Et micantis gladii.
Micans.

להג Lahag. meditatio. Eccl's. 12. Frequēſq3 meditatio car⸗
Meditatio nis afflictio eſt. & ſolum inuenitur in predicto loco.

להט Lahat. vrere. exurere. comburere. ſuccendere. inflam⸗
להט mare. Deut. 32. Et montium fundamenta comburet.
Cōburere. Ps. 56. In medio catulorum leonum dormiui cōturbatus.

Pro quo he. le. In medio catulorū leonū dormiui inflāman Inflāmare
tium. vñ beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſ⸗
tulit. In medio leonū dormiui ferocientiū. Ps. 82. Et ſicut Feroci eſ.
flāma cōburens mōtes. Ps. 103. Et miniſtros ſuos ignē vrē⸗
tem. Ps. 105. Flāma cōbuſſit impios. Eſa. 42. Et cōbuſſit eū Vrere.
in circuitu. Ioel. 1. Et flāma ſuccendit omnia ligna regiōis. Succēdere
& in eo. 2. Et poſt eū exurens flāma. Malach. 4. Et inflāma Inflāmare
bit eos ignis veniens. Inde לַהַט Lahat. i. flāma ſeu acies gla להט
dii reſplendentis. Geñ. 3. Et flāmeū gladiū atq3 verſatilem. Flāmeum.
vbi ponitur pro flāmeo. Significat etiam incātationes ſeu
veneficia. Exo. 7. Et fecerunt etiā ipſi per incātationes egy
ptiacas & arcana quedā ſimiliter. Scribitur etiā ſine he. vt in Incātatio
eo. Feceruntq3 ſimiliter malefici egyptiorū incantatiōibus nes.
ſuis. & in eo. 8. Fecerūt aūt & malefici per incātationes ſuas
ſimiliter. & ſecūdū aliquos hebreos deriuatur a ſupradicta
dictione לָאַט Laat cū aleph in medio: que ſignificat operi⸗
re aut velare vel abſcondere.

להם Laham. leniter loqui: aut ſimpliciter loqui. Prouer. 18 להם
Verba biliguis quaſi ſimplicia. pro quo he. le. Quaſi
leniter vel ſimpliciter loquentia. & ſolū inuenitur in predi⸗ Simplici⸗
cto loco. Itē לָהֶם Lahem. i. eis. illis. ipſis. & eſt gñis maſculi ter loqui.
ni. & qñ refertur ad feminas ſcribitur cum nun in fine. De להם
quo vide ſupra in dictione hem. Eis.

להן Lahen. in lingua chaldaica ſignificat. ideo. itaq3. exce להן
pto. ſed. Dañ. 2. Igitur ſomniū & interpretationem ei⁹
nūciate mihi. i. ideo ſomniū nūciate. & in eo. Somniū itaq3 Ideo.
nūciate mihi. & in eo. Exceptis diis. & in eodem. Sed vt in⸗ Itaq3.
terpretatio regi manifeſta fieret. Sed.

להק Lahac. cetus. Cuneus. cōgregatio. & ſcribitur cum tau להק
in fine eo quod eſt generis feminini: & dicitur לַהֲקַת להקת
Lahacath. 1. Reg. 19. Qui cū vidiſſet cuneum prophetarū. Cuneus.
ideſt cetū vel congregationē prophetarū. quaſi קְהִלַּת Cehi
lath. per tranſpoſitionem litterarum.

לו Lu. vtinā. ſi. forte. ne forte. fortaſſe. Geñ. 17. Vtinā iſma⸗ לו
el viuat corā te. & in eo. 30. Gratū habeo qđ petis. Pro q̄ Vtinam.
hebrei legūt. Vtinā cēt iuxta verbū tuū. & in eo. 50. Ne for Forte.
te memor ſit iniurie. Iudi. 8. Si ſeruaſſetis eos nō vos occi⸗ Si.
derē. Ezech. 14. Et ſi beſtias peſſimas induxero ſup terrā.
Et aliqñ ſcribitur cū aleph in fine. De quo vide in dictione
ſequēti. Itē לוֹ Lo. i. ei. illi. ipſi. datiui caſus ſingularis nūeri לו
vt dictum eſt in grāmatica in capitulo de pronomine. Ei. illi. ipſi.

לוא Lo. dictio ē negatiua. i. nō. ne. neq3. nequaq3. vt Ezech. לוא
16. Nō fuit aūt ſodoma ſoror tua audita in ore tuo. & in Non.
eo. 24. Nec fluēt lachrime tue. In aliis vero locis ſcribitur Nec.
לא Lo. ſine vau. vt Geñ. 2. Nō eñi pluerat dñs deus. & in eo לא
dem. De ligno aūt ſciētie boni & mali ne comedas. & in eo. Non.
3. Nequaq3 morte moriemini. Exo. 4. Neq3 audiet vocem Ne.
meā. & in eo. Nec audiuit eos. & in eo. 16. Neq3 vermis inuē Nequaq3.
tus eſt in eo. Exo. 23. Nō ſuſcipies vocē mēdacii. Deut. 26. Neq3.
Nō preteriui mādata tua nec ſum oblitus. 2. Reg. 13. Si non
vis venire. 4. Reg. 5. Dixitq3 Naamā vt vis. pro quo he. le.
Dixitq3 Naamā & nō. i. ſi nō vis accipere nō accipias. & eſt
ſenſus ſicut in lra noſtra. Iob. 7. Nequaq3 vltra iā viuā. Ps.
1. Beatus vir qui nō abiit in cōſilio impiorū & in via pecca⸗
torū nō ſtetit: & in cathedra peſtilentie nō ſedit. & in lingua לא
chaldaica dicitur לָא La. Hiere. 10. Dii qui celos & terram nō
fecerunt. Dañ. 2. Si ergo ſomnium non indicaueritis mihi Non.
Et quando preponitur ei littera vau que eſt coniunctio: tūc
ſignificat & non ſiue nec. aut neq3: vt in locis predictis. Et
aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. בלא
ideſt in non: ſiue abſq3: aut ſine. Deut. 32. Ipſi prouocaue⸗ In non.
runt me in eo qui non eſt deus. & in eodem. Et ego prouo⸗
cabo eos in eo qui non eſt populus. Iob. 8. Nunquid vire⸗

Digitized by Google

re poteſt ſcirpus abſq; humore. Ps.43. Vendidiſti populum tuum ſine precio. Ponitur etiam lo. pro nihilo. Iob. 27. Nihil ſecum affert. Ps.75. Et nihil inuenerunt viri diuitiarum. ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro nihil. Dan̄.4. In nihilum reputati ſunt. Et cōiter quādo iungitur cū dictione דָּבָר Dabar que ſignificat rem aut verbum tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo. ideſt non res aut non verbum. vt Deut.2. Et nihil eis defuit. Amos.6 Qui letamini in nihilum. Et aliquando ſcribitur cum he ī principio & dicitur הֲלֹא Halo. ideſt nonne. ſiue nūquid nun. nunquid non. vtiq; ecce. De quo vide ſupra in littera he. in dictione הֲלֹא Halo. Item לוּא Lu. ideſt vtinam. forſitan ſi forte. Eſa.48. Vtinam attendiſſes mandata mea. & in eo.64. Vtinam diſrumperes celos. Et communiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide in dictione precedenti.

Abſq;. Sine. Nihil. לָא Nihil. הֲלֹא Nonne. לוּא vtinam.

לֹג Log. Genus menſure. pro quo beatus hieronymus trāſtulit ſextarium. Leuit.14. Et olei ſextarium: duoſq; turtures.

לֹג Sextari᷒.

לָוָה Laua. commodare. mutuare. mutuo accipere. fenerari. copulare. adherere. adiungere. comitari. Deut.28. Et fenerabis gentibus multis: & ipſe a nullo fenus accipies ideſt mutuabis. Et in eodem. Ipſe fenerabit tibi & tu nō fenerabis ei. ideſt mutuabit. Nee.5. Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis. ps̄.36. Mutuabitur peccator & nō ſoluet. Prouer.19. Feneratur domino qui miſeretur pauperis Eſa.24. Sicut fenerator ſic is qui mutuū accipit. ſignificat etiam copulare vel adiungere. vt Gen̄.29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Eccſ.8. Et hoc ſolum ſecū afferet de labore ſuo. pro quo hebrei legunt. hoc ſolū copulabitur ei ſiue comitabitur eū. Eſa.14. Adiungetur aduena ad eos. Et in eodem.56. Qui adheret domino. Hiere.50. Venient & apponentur ad dominum. Dan̄.11. Et applicabuntur eis plurimi fraudulenter. Zach.2. Et applicabuntur gentes multe domino. & inde לִוְיַת Liuiath. ideſt copulatio vel augmentum. Prouer.1. Vt addatur gratia capiti tuo. pro quo hebrei legunt. Quia copulatio vel augmentum gratie ſūt capiti tuo. Et in eo.4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum. Et inde לוֹיוֹת Loioth. ideſt lora quibus animalia iunguntur. Et ſolum inuenitur in numero plurali.3.Reg.7. Et ſubter leones & boues quaſi lora ex ere dependentia. Et in eodem. vt non celata ſed appoſita per circuitum viderentur. pro quo hebrei legunt. Et lora per circuitum. ideſt quaſi loris adiuncta. & inde לִוְיָתָן Liuiathan. Nomen draconis ſic nominati propter eius magnitudinē Ps.73. Tu confregiſti capita draconis. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Tu confregiſti capita leuiathan. Ps.103. Draco iſte quem formaſti. pro quo beatus hiero. trāſtulit Leuiathan iſtū plaſmaſti. Iob.3. Qui parati ſunt ſuſcitare Leuiathan. Et ī eo.40. An extrahere poteris leuiathan hamo. Eſa.27. Super leuiathan ſerpentem vectem: & ſuper leuiathan ſerpētē tortuoſum.

לָוָה fenerare. Mutuare. Mutuum accipere. Copulare. Adiūgere. adherere. apponere. applicari. לִוְיַת Copulatio augmētū. לוֹיוֹת Lora. לִוְיָתָן Draco. Leuiatan

לוּז Luz. recedere. diſcedere. Prouer.3. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Et in eodem.4. Ne recedant ab oculis tuis. Et ſcribitur in predictis locis cum iod in medio: loco vau: quia eſt verbum tertie coniugationis. Inde לְזוּת lezuth. ideſt diceſſio vel detractio. Prouer.4. Et detrahētia labia ſint procul a te. pro quo hebrei legunt. Et detractio vel diceſſio labiorum ſit procul a te. ſiue peruerſitatem labiorum longe fac a te. Et inde נָלוֹז Naloz. pro quo beatus hieronymus tranſtulit infamem ſiue illuſorem. Prouerb.2. Et infames greſſus eorum. Et in eodem.3. Quia abominatio eſt domini omnis illuſor. ponitur etiam pro tumultu. Eſa.30. Et ſperaſtis in calumnia & in tumultu. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat recedentem. ſcilicet a via recta. Item לוּז Luz. Genus arboris. pro quo beatus hieronymus tranſtulit amygdalinum. Gen̄.30. Virgas populeas virides & amygdalinas. Et aliqui hebrei dicūt q̄ ſignificat auelanū.

לוּז Effluere. Recedere. לְזוּת Detractio. נָלוֹז Infamis. Illuſor. Tumultus. לוּז amygdal᷒

לוּחַ Luach. Tabula. Exo.32. Duas tabulas teſtimonii lapideas. Et in eodem.34. Precide ait tibi duas tabulas lapideas. Prouer.3. Et deſcribe in tabulis cordis tui. Canti.8 Compingamus illud tabulis cedrinis. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. tabula cedri. Eſa.30. Scribe ei ſuper buxum. Pro quo hebrei legunt. Scribe ei ſuper tabulam. Et poteſt intelligi ſuper tabulam buxeam. Hiere.17. Exaratum ſuper latitudinem cordis eorum. pro quo hebrei legunt ſuper tabulam cordis eorum. & ponitur ibi tabula p̄ latitudine. & in plurali לֻחוֹת Luchoth. vt in aliquibus locis predictis. & Abach.2. Et explana eū ſuper tabulas. reperitur etiam לֻחֹתַיִם Luchothaim: ſecundum terminationem dualem. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Tabulata maris. quaſi diceret לֻחֹת יָם Luchoth iam. Ezech.27. Abietibus de ſanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris. Inde לַח Lach. ideſt viride ſiue humidum. Gen̄.30. virgas populeas virides. Nu.6. vuas recentes ſiccaſq; non comedet. i. vuas virides ſeu humidas. Ezech.17. Et ſiccaui lignum viride. & inde לֵחָה Lecha: quod ſecundum hebreos ſignificat virorem ſeu reflorentiam. vt Deut.34. Nec dentes illius moti ſunt. pro quo ipſi legunt. Nec fugerat. ideſt nec defecerat viror ſeu reflorentia eius. ideſt color viuidus vultus eius: ſeu humidum radicale illius. poteſt etiam deriuari a dictione לְחִי Lecha. que ſignificat mandibulam ſeu maxillam: vt infra dicetur. & tunc erit ſenſus ſicut beatus hieronymus tranſtulit.

לוּחַ Tabula. לֻחוֹת Tabule. לֻחֹתַיִם Tabulata maris. לַח Humidum Viride. לֵחָה Viror. Humidum

לוּט Lot. Inuoluere. operire. colligare. 1.Reg.21. Eſt inuolutus pallio poſt Ephod. Eſa.25. Et precipitabit dominus in monte iſto faciem vinculi colligati. vbi pro vinculi colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis. nam ī hebreo dictio lot bis replicatur in hoc loco. quaſi diceret colligantis colligantis. Et aliquādo ſcribitur ſine vau.3. Reg.19. Operuit vultum ſuum pallio. Scribitur etiam cū aleph in medio loco vau. De quo vide ſupra in dictione לָאט laat Et inde בַּלָּט Balat cum prepoſitione beth. ideſt in occulto ſiue clam aut abſcondite vel oculte. vt Ruth.3. venit abſcondite & diſcooperto a pedibus eius pallio ſe proiecit.1.Reg.18. Loquimini ad dauid clam me dicentes. ſignificat etiam incantationes: que nobis ſunt abſcondite. De quo vide ſupra in dictione לָאט Laat. Item לֹט Lot: ſpecies aromatica pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtacten. Gen̄.37. Camelos eorum portantes aromata & reſinam & ſtacten.

לוּט Inuoluer. Operire. בַּלָּט Abſcōdite Clam. לֹט Stacte.

לוּל Lul. Cochlea. ideſt aſcenſus graduum columnam amplexantium in modum cochlee.3.Reg.6. Et p̄ cochleam aſcendebant in medium cenaculi. Item לוּלֵי lule cum iod in fine. ideſt ſi non. niſi. vt Gen̄.31. Niſi deus patris mei Abraam & timor iſaac affuiſſet mihi. Deut.32. Sed propter iram inimicorum diſtuli. pro quo hebrei legunt. Niſi iram inimicorum timuiſſem. Et eſt ſenſus ſicut ī littera noſtra. ps̄.123. Niſi quia dominus erat in nobis dicat nunc iſrael: niſi quia dominus erat in nobis. Eſa.1. Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen. Et aliquādo ſcribitur cum aleph in fine loco iod. vt Gen̄.43. Si non interceſſiſſet dilatio. Iudi.14. Si non araſſetis in vitula mea: non inueniſtis propoſitionem meam.1.reg.25. Niſi cito veniſſes in occurſum meū. Et ſecundum aliquos eſt dictio compoſita a לוּ Lu. quod ſignificat ſi & לֵי le vel לֹא Lo quod ſignificat non. Ponitur etiam aliquando in noſtra tranſlatione affirmatiue pro ſi vel vtiq; vt.2.reg.2. Si locutus fuiſſes mane

לוּל Cochlea. לוּלֵי Niſi. Si non. Si.

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt.
Niſi locutus fuiſes.ideſt niſi dixiſſes mane :ſurgant pueri.
Ps.26.Credo videre bona domini.vbi premittitur in he
breo predicta dictio לולי Lule.ideſt vtiq̄ credo.Pro quo
hebrei legunt.Niſi credidiſſem.
לין לון Lun.ſiue לון Lon.Manere.morari.commorari.pernoc
tare.murmurare.conqueri.Gen.19.Et manete ibi.Et
Manere. in eodem.Minime ſed in platea manebimus.Et in eodem
24.Eſt in domo patris tui locus ad manēdum.Et in eo
dem.32.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris.Nu.22.Ma
nete hic nocte.Ioſ.6.Et reuerſa in caſtra manſit ibi.Iudi.
19.Queſo te vt hodie hic maneas.Et in eodem.& apud ſe
fecit manere.Et in eo.ne in platea maneas.Ruth.1.Et vbi
Morari morata fueris & ego pariter morabor.Nee.13.quare mane
tis ex aduerſo muri.Iob.17.Et in amaritudinibus eorum
moratur oculus meus.Et in eo.24.nudos dimittunt homi
nes.Pro quo he.le.nudum faciunt manere.ſ.hoīem.Et eſt
ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.41.In collo eius mo
rabitur fortitudo.Ps.25.Anima eius in bōis demorabitur.
Ps.48.Et homo cū in honore eſſet nō intellexit.pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et
Cōmorari. homo in honore non commorabitur.Sed in fine eiuſdem
pſalmi ponitur non intellexit:nam ibi ponitur יבין Iabin
hic autem ילין Ialim.Ps.9.In protectiōe dei celi cōmora
bitur.prouerb.19.Et in plenitudine commorabitur.Eſa.
Habitare. 1.Iuſtitia habitauit in ea.i.manſit vel morata eſt in ea.Hie
re.4.Vſq̄ quo morabuntur in te cogitatiōes noxie.Zach.
5.Et commorabitur in medio domus & conſumet eam.
מלון & inde מלון Malon:ſiue מלון Melon.ideſt māſio: ſeu diuer
מלון ſorium.Gen.43.Cum veniſſemus ad diuerſorium.Exo.
Diuerſorium. 4.Cumq̄ eſſet in itinere in diuerſorio.Hiere.9.Quis da
bit me in ſolitudine diuerſorum viatorum.debet legi di
מלונה uerſorium viatorum.& inde מלונה Meluna cum he in fine
ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manen
Tugurium dum in nocte.Eſa.1.Et tugurium in cucumerario.In alio
Tabernaculū vnius noctis. vero loco Beatus hieronymus tranſtulit.Tabernaculū vni
us noctis.Eſa.24.Et auferetur quaſi tabernaculū vni9 no
לון ctis.Item לון Lon.ideſt murmurare.Exo.15.Et murmura
Murmurare. uit populus cōtra moyſen.Et in eo.16.Et murmurauit om
Muſitare. nis congregatio filiorum iſrael.Et in eo.Nos vero quid ſu
mus quia muſitaſtis contra nos.ideſt quia murmuraſtis.&
in eo.quibus murmurati eſtis contra eum.nu.14.Vſque
quo multitudo hec peſſima murmurat contra me.Et ī eo.
qui murmuraſtis contra me.Et in eo.qui reuerſi murmu
תלונה rare fecerūt cōtra eū oēm multitudinē.& inde תלונה The
luna.i.murmuratio ſeu murmur.querela.ſeu querimonia.
Murmur. Exo.16.Audiuit enim murmur veſtrum.Et in eo.Eo quod
Murmurationes. audierit murmuratiōes veſtras.Et in eo.Nec contra nos eſt
Querele. murmur veſtrū.Nu.14.querelas filiorū iſrael audiui.ideſt
murmurationes.Et in eo.17.Et cohibebo a me querimoni
Querimonie. as filiorum iſrael.ideſt murmurationes.Et in eo.Et quie
ſcant querele eorum a me.
לוע לוע Loaa.abſorbere.deglutire.deuorare.lambere.Abdie.
Abſorbere Deuorare 1.Et bibent & abſorbebunt.Prouer.20.Ruina eſt homi
ni deuorare ſancta.Et licet in aliquibus bibliis noſtris lega
tur deuotare.tamen in bibliis antiquis habetur deuorare.
ſicut in hebreo.Iob.6.Vnde & verba mea dolore ſunt ple
na.Pro quo hebrei legunt.Ideoq̄ verba mea abſorta ſunt.
Scribitur etiam cum littera ain in principio.vt Iob.39.pul
Lambere. li eius lambunt ſanguinē.vbi ponitur יעלעו Iaalu.pro ילעו
לועה Ielau: propter euphoniā.Inde לועה Loee.i.guttur.vt Pro
Guttur. uer.23.Et ſtatue cultrum in gutture tuo.
ליץ ליץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari.

Ps.118.Superbi inique agebant vſq̄quaq̄.pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Superbi de Deridere.
ridebant me nimis.Prouer.3.Ipſe deludit illuſores.Et in Deludere.
eo.14.Stultus illudet peccatū.Et in eo.19.Teſtis iniquus Illudere.
deridet iudiciū.Et in eo.29.Si autem illuſeris ſolus por
tabis.ſcribitur ēt cū duplici ſade.vt Eſa.28.Et nunc nolite
illudere.Inde לץ Les.i.illuſor.deriſor.irriſor.Prouer.9. לץ
Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriā facit.Et in eo.Noli Deriſor.
arguere deriſorem.Et in eo.13.Qui aūt illuſor eſt non au Illuſor
dit cum arguitur.Et in eo.19.Peſtilente flagellato ſtultus Peſtilēs.
ſapientior erit.pro quo hebrei legunt.Illuſorem percuti
es:& inſipiens aſtutior erit.Et in eodem.20.Luxurioſa res
vinū.pro quo he.le.Deriſoria res vinum.ideſt facit homi
nem illuſorem ſiue deriſorem.Et in eo.21.Superbus & ar
rogans vocatur indoctus.Pro quo hebrei legunt.Sup̄bus
& arrogans vocatur deriſor.Et in eo.22.Eiice deriſorem
& exibit cum eo iurgium.& in plu.לצים Leſim.Ps.1.Et in לצים
cathedra peſtilentie nō ſedit.pro quo beatus hieronymus
in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et in cathedra deriſorū Deriſores
non ſedit.Prouer.19.parata ſunt deriſoribus iudicia.Repe
ritur ēt לוצצים Loſeſim cū duplici ſade.Oſee.7.Extēdit לוצצים
manū ſuā cū illuſoribus.Et inde לצון Laſon.i.deluſio ſiue Illuſores. לצון
irriſio.vt Eſa.28.Audite verbū dn̄i viri illuſores.pro viri
illuſionis vel deriſionis.ſignificat etiam ſupradicta dictio. Illuſio.
Interpretari vel exponere verba alterius:aut loqui pro a
liquo.Et inde מליץ Melis.i.interpres:vel ille qui loquitur מליץ
pro alio.vt Gen.42.Eo quod per interpretem loqueretur Interpres
ad eos.Iob.16.Verboſi amici mei.pro quo hebrei legunt.
Interpretes mei amici mei.& vocat eos interpretes:eo q̄d
interpretabantur eius verba in malā partē.Et in eo.33.Si
fuerit pro eo angelus loquens.Eſa.43.Et interpretes tui Loquēs p alio.
preuaricati ſunt in me.ponitur etiam pro legatis qui expo
nunt verba eorū a quibus mittuntur.2.paralip.32.Attamē
in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad eū Legatus.
Et inde מליצה Meliſa.i.interpretatio.prouer.1.Animad מליצה
uertet parabolam & interpretationē eius.vide ēt de hoc in Interpretatio.
fra in dictione מלץ Malas.
לוש Lus.cōmiſcere.miſcere.ſ.farinam aqua:more piſto לוש
rum.conſpergere.Gen.18.Tria ſata ſimile commiſce Cōmiſcere
1.Reg.28.Tollenſq̄ farinam miſcuit eam.2.Reg.13.Que Miſcere.
tollens farinam cōmiſcuit.Hiere.7.Et mulieres conſper Cōſpergere
gunt adipem.pro quo he.le.Et mulieres conſpergunt ſiue
cōmiſcent maſſam.Oſee.7.A mixtione fermenti donec
fermentaretur totum.
לות Leuath.In lingua chaldaica ſignificat.Ad.ſiue a.Eſ לות
dre.4.Iudei qui aſcenderunt a te. Ad. A.
לז Laz.ille.iſte.Et eſt communis generis:& recipit in pri לז
cipio litteram he:que ponitur quaſi pro articulo:& dici הלז
tur הלז Halaz.Iudi.6.Pone ſupra petram illā.1.Reg.14.
Que eſt trans locum illum.4.Reg.4.Ecce ſunamitis illa. Ille. Illa.
Zach.2.Loquere ad puerum iſtum dicens.Scribitur etiā Iſte.
cū he in fine & dicitur הלזה Halaze.Gen.24.quis eſt iſte הלזה
homo qui venit per agrū.& aliqñ ſcribitur cū vau:& dici Iſte.
tur הלזו Halezu.Ezech.36.Terra illa inculta facta eſt velut הלזו
hortus voluptatis. Illa.
לזה Laza.detrahere.diſcedere.Prou.4.Et detrahētia la לזה
bia ſint p̄cul a te.Et aliqui hebrei dicūt q̄ deriuatur a Detrahere
ſupradicta dictione לוז Loz.De quo vide ſupra in eadem
dictione.
לחה Lecha.Maxilla.mandibula.genna.& ſcribitur cum לחי
iod in fine loco he.vt Iudi.15.Inuentamq̄ maxillam maxilla
ideſt mandibulam aſini.& in eodem.In maxilla aſini in
mandibula pulli aſinarum.& in eodem.Proiecit mandibu mādibula.

Digitized by Google

lam de manu. Ps.3. Quoniam tu percuſſiſti omnes aduerſā tes mihi ſine cauſa. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia percuſſiſti omnium inimicorum meorum maxillam. Threñ.1. & lachryme eius ī maxilla eius. Mich.5. In virga percutient maxillam iudicis iſrael. & in plu. לְחָיַיִם Lechaiaim ſiue לְחָיֵי Lechaie. Deut.18 Dabunt ſacerdoti armum & ventriculum. Pro quo hebrei legunt. Dabunt ſacerdoti armum & mandibulas ſeu maxillas & ventriculum. Canti.1. Pulchre ſunt gene tue. Eſa.30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Et in eo.15. Corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus. Ponitur ēt pro dentibus. Deut.34. Nec dentes illius moti ſunt. De quo vide ſupra in dictione לוּחַ Lūach.

לְחָיַיִם לְחָיֵי Mādibule Gene. Maxille. Dentes.

לָחַךְ Lachach. lingere. lābere. rodere. 3. Reg. 18. Et aquā que erat in aqueductu lambens. Ps.71. Et inimici eius terram lingent. Nu. 22. Ita delebit hic populus oēs qui in noſtris finibus commorantur: quomodo ſolet bos herbas vſq; ad radices carpere. pro quo he. le. Nunc lambet ſeu rodet hic populus omnia que in circuitu noſtro ſunt ſicut lābit ſeu rodit bos herbas agri. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לָחַךְ Lambere. Lingere. Delere. Rodere.

לָחַם Lacham. comedere. manducare. deuorare. debellare. pugnare. Deut.32. Et deuorabunt eos aues. p̄s.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Nec comedere in delitiis eorum. Prouer.4. Comedūt panem impietatis. & in eo. 9. Venite comedite panem meū. Et in eo.23. Quādo ſederis vt comedas cū principe. & in eo. Nec comedas cum homine inuido. & inde לֶחֶם Lechem. i. panis. cibus. eſca. pabulū. & eſt commune ad omnem cibum ſiue ad omne comeſtibile. ſed magis communiter ponitur in ſcriptura pro pane. Geñ.3. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Et in eo.14. Proferens panem & vinum. & in eo.18. Ponā q; bucellam panis. & ī eo.47. In toto enim orbe panis deerat. Et in eo.49. Aſſer pinguis panis eius. Exo.25. & pones ſup menſam panes ꝓpoſitionis. Leuit.20. Veſcetur tñ panibus qui offeruntur in ſanctuario. & ſecundū hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in ſanctuario. & in eo.21. Non offerat panem deo ſuo. Nu.14. Quia ſicut panem ita eos poſſumus deuorare. Et in eo.28. Oblationē meā & panes. pro quo he. le. Oblationē meā panē meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & veſpere. Deut.8. Nō in ſolo pane viuit homo. p̄s.103. Vt educas panē de terra. Prouer.9. Comedite panē meū. & in eo.22. In quo eſt panis mendacii. Eccl's.11. mitte panē tuū ſup tranſeūtes aquas. Eſa.3. & in domo mea nō eſt panis. Et in eo.58. Frange eſuriēti panē tuū. Hierc.11. mittamus lignū in panē eius. Ezech.18. Panē ſuū eſurienti dederit. Ponitur ēt panis ꝓ māna. Exo.16. Ecce ego pluā vobis panes de celo. & in eo. Iſte eſt panis quē dedit vobis dñs ad veſcēdum. Nee.9. Panē quoq; de celo dediſti eis. Ps.77. Panē angelorū manducauit homo. Accipitur ēt pro quocūq; cibo vel eſca aut pabulo. Geñ.47. Prebēs cibaria ſingulis. Leuit.3. in pabulū ignis & oblationis dñi. Et in eo. In alimoniā ignis & ſuauiſſimi odoris. & in eodem.22. Aletur cibis patris ſui Nu.21. ſuper cibo iſto leuiſſimo. 1. Reg. 4. maledictus vir qui comederit panem vſq; ad veſperam. Et accipitur ibi panis pro quocūq; cibo. Nam ionathas preuaricatus eſt: eo quod comedit modicū mellis. Ps.135. Qui dat eſcam omni carni. Ps.145. Dat eſcam eſurientibus. Ps.146. Qui dat iumentis eſcam ipſorum. Item ponitur pro conuiuio. Dañ.5. Fecit grande conuiuium. Ponitur etiam pro carne. Soph.1. Et corpora eorum ſicut ſtercora. Pro quo hebrei legunt. Et carnes eorum ſicut ſtercora. Iob.20. vbi nos legimus. pluet ſuper illum bellum ſuum. hebrei legunt. pluet ſuper illum in carne ſua. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Item לָחַם Lacham. ideſt pugnare. expugnare. debellare. dimicare. a ſuperiori ſignificato deriuatum. Eo quod bellum eſt comeſtio & conſumptio gladii ex vtraq; parte. Exo.1. Expugnatiſq; nobis egrediatur. Et in eodem.14. Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eodem. Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et in eodem.17. Venit autem amalech & pugnabat contra iſrael. Et in eodem. Et egreſſus pugna contra amalech. Deut.1. Aſcendamus & pugnabimus. Et in eodem. Nolite aſcendere nec pugnetis. Ioſ.10. Et pugnabat contra eam. Et in eodem. Et exercitu per gyrum diſpoſito oppugnabat eam Et in eodem. Et circundedit atq; expugnauit eam. Iudi.5. Et portas hoſtium ipſe ſubuertit. Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit ſiue expugnauit portas. ſcilicet inimicorum. Et in eodem. De celo dimicatum eſt contra eos. Et in eodem. Aduerſus ſyſaram pugnauerunt. Et in eodem.9. Qui pugnauit pro vobis. Et in eodem.11. Pugnabant filii Amon contra iſrael quibus acriter inſtantibus. Et in eodem. Aut docere poteſt q; iurgatus ſit contra iſrael: & pugnauerit contra eum. Ps.34. Expugna impugnantes me. p̄s 55. Tota die impugnans tribulauit me. Et in eodem. Multi bellantes aduerſum me. Ps.108. Et expugnauerunt me gratis. Eſa.63. Ipſe debellauit eos. & inde מִלְחָמָה milchama. ideſt bellum. pugna. Geñ.14. Inirent bellum contra balla regem ſodomorum. Exo.1. Si ingruerit contra nos bellum. Et in eodem.15. Dominus vir pugnator. pro quo hebrei legunt. Dominus vir pugne. Et in eo.17. Et bellum dei erit contra Amalech. Deut.21. Si egreſſus fueris ad pugnam. Iob.39. Procul odoratur bellum.

לֶחֶם Panis. Panis ꝓ carnibus. Panis ꝓ manna. Cibaria Pabulum Alimonia. Cibus. Eſca. Conuiuiū Corpus. — Caro לָחַם Expugnar. Pugnare. Oppugnare. Dimicare. Iurgari. Impugnare. Bellare. Debellare מִלְחָמָה Bellum. Pugna

לְחֵנָה Lechena. in lingua chaldaica ſignificat concubinam. Dañ.5. vxores & concubine illius. Et in eodē vxores tue & concubine tue vinum bibiſtis in eis.

לְחֵנָה Cōcubina.

לָחַץ Lachas. Arctare. coarctare. opprimere. affligere. atterere. tribulare. Exo.3. vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur. Et in eodem.22. Neq; affliges eum. Nume.22. Iungit ſe parieti: & attriuit ſedentis pedē. Pro quo hebrei legunt. Et arctauit ſe parieti: & arctauit ſiue attriuit pedem Balaam ad parietem. ideſt cum pariete. Iudi.1. Arctauitq; Amorreus filios dan in monte. Et in eodem.4. Et per viginti annos vehementer oppreſſerat eos. 1. Regum.10. Et de manu omnium regum qui affligebant vos. 4. Regum.6. Claudite oſtium & non ſinatis eum introire. Pro quo hebrei legunt. Coarctate eum in oſtio. Ps.105. Et tribulauerunt eos inimici eorum. Eſa.19. Clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis: quod in hebreo legitur in plurali: ſcilicet a facie tribulantium. Hiere. 30. & viſitabo ſuper omnes qui tribulant eos. & inde לַחַץ Lachas ideſt tribulatio: ſiue afflictio: aut oppreſſio: vel coarctatio. Exo.3. vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Eſa.30. & dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem. i. aquā afflictionis vel tribulationis.

לָחַץ Opprimere Affligere. Atterere. Arctare. Coarctare. Tribulare. לַחַץ Afflictio.

לָחַשׁ Lachas. muſitare. ſuſurrare. murmurare. incantare. 2. Reg.12. Cū ergo dauid vidiſſet ſeruos ſuos muſitātes. p̄s.55. Aduerſū me ſuſurrabāt oēs inimici mei. & inde לַחַשׁ Lachas. ideſt murmur. Eſa.26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt ſic. Ideſt in tribulatione conuertunt ſe ad ſecretā orationē. in alio vero loco pro לַחַשׁ Lachas beatus hieronymus trāſtulit. eloquū myſticum. Eſa.3. Et prudentem eloquii myſtici. ſignificat

לָחַשׁ Muſitare. לַחַשׁ Murmur. לַחַשׁ Eloquium myſticum.

Digitized by Google

etiam incantare. Ps. 57. que nō audit vocem incantantiū.
Murmurare. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. vocem murmurantium. Eccſ. 10. Si
Incātatio. mordeat ſerpens in ſilentio. Pro quo hebrei legunt. ſi mor
deat ſerpens abſq; incātatione. Poteſt etiam legi ſic. ſi mor
deat ſerpens abſq; murmure vel ſuſurratione. Quod eſt
הַלּוֹחֵשׁ idem ſenſus cū littera noſtra. Et inde dicūt hebrei ꝙ deri
uatur dictio הַלּוֹחֵשׁ Haloches. Nee. 3. Selum filius haloes.
ideſt filius cuiuſdam ſapientis exorziſte ſiue incantatoris.
ſicut exponūt hebrei. quia ponitur ibi he articularis in pri
cipio que non ſolet apponi nomini proprio niſi tantū ap
לְחָשִׁים pellatiuo: vt dictum eſt ſupra in principio littere he. Et in
de לְחָשִׁים Lechaſim: Genus ornamenti muliebris. ꝓ quo
Inaures. beatus hieronymus tranſtulit inaures. Et ſolū inuenitur i
לָט nu. plu. Eſa. 3. Inaures & annulos.
Clam. לָט Lat. clam ſiue abſcondite. De quo vide ſupra in dictio
ne לָאט Laat.
לְטָאָה Stellio. לְטָאָה Letaa. ſerpentis vel reptilis genus. Pro quo beatus
hieronymus tranſtulit. ſtellio. & ſcribitur cum he in
לָטַשׁ fine. Leuit. 11. Et ſtellio & lacerta & talpa.
Acuere. לָטַשׁ Latas. Acuere. polire. ſcilicet metallum. 1. Reg. 13. vt
acueret vnuſquiſq; vomerē ſuū. Iob. 16. Hoſtis me
us terribilibus oculis me intuitus eſt. pro quo hebrei legūt
Inimicus meus acuit oculos ſuos contra me. Et ē ſenſus ſi
לוֹטֵשׁ cut in littera noſtra. ps. 51. ſicut nouacula acuta feciſti do
Maleator. lum. & inde לוֹטֵשׁ Lotes. pro quo beatus hieronymus trā
ſtulit maleatorem. Geñ. 4. qui fuit maleator & faber in cū
לַיִל cta opera eris & ferri.
לֵיל לַיִל Lail. ſiue לֵיל lel. nox. Exo. 12. nox ē iſta obſeruabilis
Nox. dñi. Eſa. 16. Pone quaſi noctem vmbram tuam. Et in
לַיְלָה eo. 21. Cuſtos quid de nocte: cuſtos quid de nocte. & cōiter
Nox ſcribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laila. vt Geñ. 1. Et
tenebras appellauit noctem. Et in eo. Et luminare minus
vt preeſſet nocti. Et in eo. 32. Ipſe vero manſit nocte illa in
caſtris. Eſter. 6. Noctem illam rex duxit inſomnem. Iob. 3.
לֵילוֹת Et nox in qua dictū eſt conceptus eſt homo. ps. 16. Et viſi
Noctes. taſti nocte. & in plu. לֵילוֹת Leloth. ideſt noctes. Iob. 7. Et
לִילִית noctes laborioſas enumeraui mihi. Canti. 3. In lectulo meo
per noctes. & inde לִילִית Lilith. Nomen animalis claman
tis ſiue vlulantis per noctes: ſecundum hebreos: pro quo
Lamia. beatus hieronymus tranſtulit lamiam. Eſa. 34. Ibi cuba
לַיִשׁ uit lamia.
Tigris. לַיִשׁ Lais. leo. Iob. 4. Tigris periit eo quod non haberet
Leo. predam. pro quo he. le. Leo periit. Eſa. 30. Leena &
leo ex eis vipera.
לָכַד לָכַד Lachad. capere. apprehendere. cōprehendere. cōſtrin
Capere gere. Nu. 27. Cuius ceperunt viculos & poſſederunt
habitatores. Deut. 2. Et ſpoliis vrbiū quas cepimus. Ioſ. 7.
Et quācūq; tribū ſors inuenerit. pro quo he. le. Et quācūq;
Apphēdere tribū dñs apprehēderit. Et in eo. Quicūq; ille in hoc faci
nore fuerit apprehēſus. Et in eo. Et inuēta eſt tribus iuda.
Dephēdere Et in eo. Inuēta eſt familia zare. i. deprehenſa. Et in eo.
Inuenit Achan filiū carmi. pro quo he. le. Et deprehenſus
eſt Achan filius carmi. & in eo. 10. macedā quoq; cepit Io
ſue. Et in eo. Et cepit eam die altero. 1. Reg. 14. Et ſaul con
firmato regno ſuper iſrael. pro quo he. le. Et ſaul cepit ſiue
apprehendit regnū ſuper iſrael. 2. Reg. 5. Cepit autem da
uid arcē ſion. Et in eo. 12. Et expugnabat vrbem regiam. i.
nitebatur eā capere. Et in eo. Et capienda eſt vrbs aquarū.
Et in eo. Obſide ciuitatē & cape eā. Et in eo. Ne cū a me va
ſtata fuerit vrbs. i. cū a me capta fuerit. Iob. 5. apphēdit ſa
piētes in aſtutia eorū. Prouer. 5. Iniquitates ſue capiūt im
Tenere. piū. & in eo. 6. & captus ꝓpriis ſermonibus. Eſa. 44. Tene
bitur laqueo. i. capietur. Hiere. 5. Laqueos ponētes & pedi
cas ad capiēdos viros. Et in eo. 6. Vir enī cū muliere capie
tur. Treñ. 4. Xps dñs captus eſt in peccatis nr̄is. Abach.
1. Et capiet eā. Zach. 14. & capietur ciuitas. Ponitur ēt pro Conſtringere.
ſtringere vel cōſtringere. Iob. 38. Et facies abyſſi conſtrin לָכַד
gitur. Et in eo. 41. Et tenentes ſe nequaquā ſeparabūtur. nequaquā ſe.
pro quo he. le. Et conſtringuntur & nō ſeparātur. Inde לֶכֶד
Lached. i. captio. Prouer. 3. Et cuſtodiet pedē tuū ne capia Captio.
ris. Pro quo he. le. Et cuſtodiet pedem tuū a captione. i. ne מַלְכֹּד
capiaris. ſicut eſt in lr̄a nr̄a. & inde מַלְכֹּד Malcud. i. laque Decipula.
us ſiue decipula qua aues capiūtur. Iob. 18. Et decipula ei9
ſuper ſemitam. לָכֶם
לָכֶם Lachem. vobis. Et in lingua chaldaica dicitur לְכוֹן Le Vobis.
con. Dañ. 3. vobis dr̄ populis tribubus & linguis. לְכוֹן Vobis.
לְמֹג Lemog. Genus ligni precioſi. & ſcribitur cū aleph in לְמֹג
principio & dicitur אַלְמֹג Almug. & ſolū inueītur i nu אַלְמֹג
mero plu. ſ. אַלְמֻגִּים almugim. Pro quo beatus hieronym9 אַלְמֻגִּים
trāſtulit ligna thina. 3. Reg. 10. Attulit ex ophir ligna thina Thina.
multa nimis. & in eo. Fecitq; rex de lignis thinis fulcra
domus dñi & domus regie & citharas lyraſq; cantoribus.
Reperitur etiam אַלְגֻּם Algom. per tranſpoſitionē littera
rū. De quo vide ſupra in dictione לְגֹם Legom. לָמַד
לָמַד Lamad. Diſcere. docere. erudire. Deut. 4. vt diſcāt ti Diſcere
mere me oī tpe. Et in eo. 5. Diſcite ea & opere cōplete
Et in eo. 17. vt diſcat timere dñm deū ſuum. Et in eo. 31. vt
audientes diſcāt & timeāt dñm. Ps. 118. vt diſcā iuſtificatio
nes tuas. Eſa. 26. Et diſcet facere iuſtitiā. Hiere. 12. Si erudi
ti didicerint vias populi mei. Et in eo. 13. Cū didiceritis
malū. Ezech. 19. Et didicit predā capere. ſignāt ēt docere
vel erudire. ſ. quādo eſt verbū ſecūde coniugationis. Deut. Docere
4. Scitis ꝙ docuerim vos. & in eo. que ego doceo te. Et in
eo. 5. Que docebis eos vt faciāt ea in terra. Et ī eo. 6. vt do
cerem vos. Et in eo. 11. Docete filios vr̄os. Et in eo. 20. Ne
forte doceāt vos facere cūctas abominationes. 2. Reg. 22.
Docens manus meas ad preliū. ps. 33. Timorē dñi docebo
vos. ps. 50. Docebo iniquos vias tuas. Ps. 93. qui docet ho
minē ſcientiam. Et in eodem. Et de lege tua docueris eū.
Ps. 118. Doce me iuſtificationes tuas. Et in eodem. ſup om
nes docentes me intellexi. Eccſ. 12. Docuit populum. Can
ti. 3. & ad bella dctiſſimi. Hiere. 12. Sicut docuerunt popu
lum meum iurare in baal. & in eo. 31. Quaſi iuuenculus in
domitus. pro quo he. le. Quaſi vitulus nō doctus. i. indo לִמּוּד
mitus iugo. Oſee. 10. ephraim vitula docta. & inde לִמּוּד li Diſcipulus
mud. i. doctus ſiue diſcipulus. Eſa. 8. Signa legem in diſci
pulis meis. & in eo. 50. Dñs dedit mihi linguā eruditam
Pro quo he. le. Dñs dedit mihi linguā doctorū. Et in eodē. Doctus.
54. vniuerſos filios tuos doctos a dño. ſignāt ēt aſſuetum Cōſuetudinē habere.
vel conſuetū. Iudi. 3. & haberent conſuetudinē preliandi. aſſuetus
Hiere. 2. Onager aſſuetus in ſolitudine. & ſecūdū hebreos כִּלְמַד
ide deriuatur כִּלְמַד Chilmad. Ezech. 27. Aſur & chelmad
venditores tui. pro quo he. le. Aſur quaſi doctus vel aſſue
tus venditor tuus ſiue negociator tuus. Poteſt etiam eē no תַּלְמִיד
men propriū: ſicut eſt in littera noſtra. & inde תַּלְמִיד Thal Doctus.
mid per additionem tau in principio. ideſt diſcipulus. 1.
Paralipo. 25. Doctus pariter & indoctus. pro quo hebrei le Diſcipulus
gunt. Doctor. & diſcipulus. & inde מַלְמַד Malmad. ideſt vo מַלְמַד
mer. Iudi. 3. Qui percuſſit de philiſtiim ſexcentos viros Vomer.
vomere. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat ſtimulum bouis.
ideſt virgā longā in cuius ſūmitate eſt aculeus quo pun
guntur boues vt recte incedant: quaſi a docendo dictum eo
quod doceat ipſos boues. לָמָּה
לָמָּה Lama. quare. cur. vt quid. quamobrem. De quo vide
infra in dictione. מָה Ma.

Digitized by Google

[למו Ipsis] למו Lámo. illis ſiue ipſis: aut illi datiui caſus de quo vide in grammatica in capitulo de pronomine.

[לעב Subſānar] לעב Laab. ſubſannare. irridere. 2. Paralip. 36. At illi ſubſan nabant nuncios dei.

[לעג Irridere. Subſānar] לעג Laag. ſubſannare. deridere. irridere. 2. Parali. 30. Illis irridentibus & ſubſannātibus. Nee. 2. Et ſubſannauerunt nos & deſpexerūt. Et in eo. 4. Et motus nimis ſubſan nauit iudeos. Iob. 11. Et cum ceteros irriſeris a nullo confu taberis. p̄s. 2. Dominus ſubſānabit eos. p̄s. 34. Tentauerūt me: ſubſannauerūt me. & inde nomē [לעג Subſānatio.] לעג Láag. i. ſubſannatio vel irriſio. Iob. 34. Qui bibit ſubſannationem quaſi áquam. Ps. 43. ſubſannationē & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro. Oſee. 7. Hec eſt ſubſannatio eorum in terra egypti. Eſa. 28. In loquella enī labii. Pro quo hebrei legūt. In ſubſannatiōe labii. Alii vero legūt ſic: in balbutienti eī labio: quaſi a עלג Ileg. quod ſignificat balbū. vt Eſa. 32. Et [Balbus.] lingua balborū velociter loquetur. Et in eo. 33. populū alti ſermonis: ita vt non poſſis intelligere diſertitudinem lingue eius: in quo nulla eſt ſapientia. pro quo hebrei legunt. Populum profundi ſermonis: ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius: ſine ſapientia. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

[לעז Barbarus] לעז Loeez. barbarus. p̄s. 113. De populo barbaro. & ſolum inuenitur in predicto loco.

[לעט Comedere] לעט Laat. comedere. deuorare. Geñ. 25. Da mihi de coctione hac ruffa. vbi ponitur verbum tertie coniugationis. ideſt fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

[לען לענה amaritudo Abſinthiū] לען Láan. abſinthium. amaritudo. Et ſcribitur cum he in fine & dicitur לענה Laana. Deut. 29. Radix germinans fel & amaritudinem. Hiere. 9. Ecce ego cibabo populum iſtum abſinthio. Threñ. 3. Inebriauit me abſinthio. Et in eodem. Abſinthii & fellis. Amos. 5. Qui conuertitis in abſinthium iudicium.

[לפד Lampas. Fax.] לפד Lapid. lampas. fax. Geñ. 15. Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis. Iudi. 15. Et faces ligauit in medio. Iob. 12. Lampas contempta apud cogitationes diuitū Eſa. 62. vt lampas accendatur. Zach. 12. Et ſicut facē ignis [לפידים Lampades] in feno. Et in plu. לפידים Lapidim. Exo. zo. Cunctus autē populus videbat voces & lampades. Et inde deriuatur no- [לפידות] men לפידות Lapidoth. Iudi. 4. Erat autem debora ꝓphetes vxor lapidoth.

[לפת Apprehendere. Cōturbari] לפת Lapath. apprehēdere. complecti ſiue amplecti. cōturbari. Iudi. 16. Et apprehendens ambas colūnas. Ruth. 3. Expauit homo & conturbatus eſt: ſed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Expauit homo & amplexatus ē: in voce paſſiua.

[לצר Malaſar. Diſpēſator] לצר Leſar. Prepoſita mem littera cum apice ſegol ſignificat diſpenſatorem: ſecūdum hebreos. Dañ. 1. Et dixit daniel ad malaſar. pro quo hebrei legūt. Et dixit daniel ad diſpēſatorem ſiue ad prepoſitum. Et in eodem. Porro malaſar tollebat cibaria & vinum potus eorum. Poteſt etiā eē nomen proprium. ſicut eſt in littera noſtra.

[לקק Lambere.] לקק Lacac. lingere. lambere. Iudi. 7. Qui manu & lingua lambuerint aquas ſicut ſolent canes lambere. Et in eodem. Qui manu ad os proiiciente aquas lambuerant. Et in eodem. In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo [Lingere.] vos. 3. Reg. 21. In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth: lambent quoq ſanguinem tuum.

[לקח Sumere. Tollere.] לקח Lacach. accipere. ſumere. aſſumere. tollere. emere. Geñ. z. Quoniam de viro ſumpta eſt. Et in eodem. 5. Quia tulit eum deus. Et in eodem. 20. Propter mulierem quam tuliſti. Et in eodem. 24. qui tulit me de domo pr̄is mei. Et in eodem. 27. Primogenita mea ante tulit & nunc ſecundo ſurripuit benedictionē meam. ideſt tulit. Et in eodem. 31. Tulit iacob omnia que fuerunt patris noſtri. Et in eodem. Abſcondit idola ſubter ſtramenta cameli. Pro quo hebrei legunt. Tulit idola & poſuit ea in ſtramenta cameli. Exo. 9. Et grando & ignis mixta pariter ferebantur. pro quo hebrei legunt. Et grādo & ignis aſſumpta in [Aſſumere.] medio grandinis. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Nu. 16. Nec aſellum quidem vnquam acceperim ab eis. 1. Reg. [Accipere.] 4. Et arca dei capta eſt. Et in eodem. Eo quod capta eſſet ar [Capere.] ca dei. 4. Reg. 2. Si videris me quando tollar a te. p̄s. 14. & munera ſuper īnocentem nō accepit. p̄s. 67. Accepiſti dona in hoībus. Prouer. 24. Erue eos qui ducūtur ad mortē. Pro quo hebrei legunt. Erue aſſumptos ad mortem. Hiere. 23. qui aſſumunt linguas ſuas. Ezech. 33. Ille quidē in iniquitate ſua captus eſt. & aliquando ſcribitur ſine lamed ſcilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerūdiis. Geñ. 6. Tolle igitur tecum ex omnibus eſcis. Et in eodem. 15. ſume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo. 18. Sed afferam pauxillum aque. Pro quo hebrei legunt. Accipiatur obſecro pauxillum aque. Et in eodem. Ponāq buccellam panis. ideſt accipiam bucellam panis. Et in eo. 22. Tolle filium tuum. Et in eodem. 30. Parum ne tibi videtur ꝙ prerripueris maritū mihi: niſi etiam mandragoras filii mei tuleris. Et in eodem. 38. Habeat ſibi. ideſt accipiat ſibi pignus. Nu. 16. Tollat vnuſquiſq thuribula ſua. Ioſ. 9. ſuſce [Suſcipere] perunt igitur de cibariis eorum. Eſa. 8. Sume tibi librum grandem. 4. Reg. 12. Nollite ergo amplius accipere pecuniam. Et in eodem. Prohibitiq ſunt amplius ſacerdotes accipere pecuniam. Eſa. 23. Sume citharam & circue ciuitatem. Hiere. 5. Renuerunt accipere diſciplinam. Ezech. 17. Vt firmaret radicem ſuper aquas multas. Pro quo hebrei legunt. Tulit ſuper aquas multas. Oſee. 11. Portabam eos ī brachiis meis. Pro quo hebrei legūt. Accipere eos ſiue ferre eos in brachiis ſuis. Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed. vt Exo. 29. Tolle vitulum de armento. Ezech. 37. Et tolle lignum alterum. ſignificat etiam e- [Emere.] mere. Prouerb. 31. Conſiderauit agrum & emit eū. z. Reg. 4. Aſſumentes ſpicas tritici. Pro quo hebrei legunt. Quaſi emētes triticum. Eſa. 5z. Quoniam ablatus eſt populus meus gratis. pro quo hebrei legunt. Quoniam emptus eſt populus meus gratis. Item ſignificat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in noſtro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud ſiue iuit ad illum locū. ideſt accepit ſeipſum vel ſocios ſecum. Et per talem modū loquendi dicitur in hebreo. Exo. 4. Poſuit & teſtimoniū in arca. Pro quo in hebreo habetur. & accepit & poſuit teſtimonium in arca. Nu. 16. Ecce autem chore. Pro quo hebrei legunt. Et accepit chore. & ſequitur. & ſurrexerūt contra Moyſen. Iudi. 14. Dederunt ei ſodales triginta. ꝓ quo hebrei legunt. Et acceperunt ſodales triginta & fuerunt cū eo. z. Reg. 18. Porro Abſalom erexerat ſibi cum adhuc viueret titulum. Pro quo hebrei legūt. Et abſalom accepit & erexit ſibi in vita ſua titulum. Iob. 15. Quid te eleuat cor tuum. Pro quo hebrei legunt. Quid te accipit cor tuum. & inde מלקוח Malcóach. ideſt preda. ſiue illud quod de ſpo- [מלקוח] liis capitur. Nu. 31. Predam & vniuerſa que acceperant tam [Preda] ex hominibus quam ex iumentis. Et in eodem. Tollite ſūmam eorum que capta ſunt. Et in eodem. Diuideſq ex eo quo predam. Eſa. 49. Nunquid tolletur a robuſto preda. Et in eodem. Et quod ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. [Quod captū eſt.] ideſt quod captum fuerit a robuſto. Accipitur etiam מלקוח [Captum.] Malcóach pro faucibus. vt. Ps. 21. Et ligua mea adheſit fau [מלקוח]

מלקחים
Forcipes. emũctoria

cibus meis.& inde מלקחים Melcachaim.i.forcipes quibus accipimus prunas.& reperitur tantũ in hebreo in numero duali: quia ex duabus conſtat. Eſa.6. Quem forcipe tulerat de altari. Accipitur etiam pro emũctoriis lucernarũ. Exo. 25. Emũctoria quoq͡ & vbi ea que emuncta ſunt extingã tur. Inde מקח Micach.i. cupido: ſiue acceptio munerũ. 2. paralip.19. Nec cupido munerũ.& inde מקחה Mecacha.i.merces.ſiue res venalis. Et ſolũ inuenitur in nũero plu.ſ. מקחות Macachoth. Nee.10. Qui important venalia & omnia ad vſum.& inde לקח Lécach.ideſt doctrina ſiue aſſumptio doctrine vel legis. Deut.32. Cõcreſcat vt pluuia doctrina mea Prouer.1. Audiens ſapiens ſapientior erit.pro quo hebrei legunt. Audiet ſapiens & addet doctrinam. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eo.4. Donum bonum tribuã vobis.pro quo hebrei legunt. Doctrinam ſeu legem bonã tribui vobis. Eſa.29. Et muſitatores diſcent legem. Põitur etiam pro ſermonibus. Prouer.7. Irretiuit eum multis ſermonibus.

מקח Cupido. מקחה מקחות Venalia. לקח Doctrina. Lex. Sermões.

לקט Cõgregare. Colligere.

לקט Lacat.colligere.congregare. Geñ.47. E quibus omnẽ pecuniã cõgregauit. Exo.16. Colligat vnuſquiſq͡ ex eo quantũ ſufficit.& in eo. Et collegerũt alius plus: alius minus. Et in eo. Iuxta id quod edere poterant congregauerunt.& in eo. In die aũt ſexta collegerũt cibos duplices. Et in eo.& egreſſi ſunt de populo vt colligerent. Ruth.2. Vadam in agrũ & colligã ſpicas.& in eo.& que collegerat virga cedens. 4. Reg.4. Vt colligeret herbas agreſtes.& in eodẽ.& collegit ex ea coloquintidas agri. Iudi.11. Congregatiq͡ ſunt ad eum viri inopes. Eſa.27. Et vos congregabimini vnus & vnus filii iſrael.& inde לקט Léchet.i.collectio vł congregatio.ſiue remanẽtes ſpice que a pauperibus colliguntur. Leuit.9. Nec remanẽtes ſpicas colliges.& ĩde ילקוט Ialcut.i.pera paſtoralis in qua vaſa paſtoris colliguntur. 1. Reg.17. Et miſit eos in perã paſtoralẽ.

לקט Remanentes ſpice. ילקוט Pera paſtoralis.

לקש Léches. Pluuia vel imber ſerotinus. Amos.7. In principio germinantiũ ſerotini imbris. Et in eo. Et ecce ſerotinus poſt tonſionẽ regis.& aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מלקש malcos Deut.11. Dabit pluuiam terre veſtre temporaneã & ſerotinã. Oſee.6. Et veniet quaſi imber nobis tẽporaneus & ſerotinus. Zach.10. Petite a dño pluuiã ĩ tempore ſerotino.& inde verbũ. לקש Laches i.retardare. Beatus hieronymus tranſtulit videmiare. Iob.24. Et vineã eius quem vi oppreſſerunt vindemiant. Pro quo he.le. Et vineã impii retardãt.quaſi dicat.primo depdantur bonos & iuſtos: & poſtea ẽt iniuſtos & impios: quia nemini parcũt. Poteſt ẽt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

לקש Serotinus. מלקש לקש Vidᷓmiare. Retardare.

לשד Leſad.humidũ.ſeu recens: ſecũdũ hebreos: btũs hieronymus trãſtulit panẽ.ſ.recẽtẽ vel humidũ. Nu.11. Saporis quaſi panis oleati. Ps.31. Conuerſus ſum in erũna mea dũ confringitur ſpina. Pro quo he.le. Conuerſa eſt humiditas mea ĩ ſiccitate eſtatis.ſed ſi illud lamed qđ ponitur in principio dictionis nõ eſt de ſubſtãtia dictionis: ſed eſt prepoſitio ſicut & in aliis locis: tunc poteſt legi ſicut eſt in littera noſtra.ſ.in erũna mea.

לשד Panis. Humiditas

לשך Leſach.cenaculũ. Gazophylaciũ.camera.tricliniũ. 1. Reg.9. Introduxit eos in tricliniũ. Nee.10. Gazophylaciũ domus dei noſtri. Ezechiel.40. Et per ſingula gazophylacia oſtiũ. Et in eo. Porro gazophylaciũ qđ reſpicit viam aquilonis.& ĩ plu. לשכות Leſachoth.vt in eo.& ecce gazophylacia & pauimẽtũ.& in eo. triginta gazophylacia in circuitu pauimẽti. Et in eo. Gazophylacia cantorum in atrio interiori.

לשך Triclinũ. gazophylacium. לשכות gazophylacia.

לשם Leſem.lapis precioſus.quem tranſlatio noſtra ligurium appellat. Exo.28. In tertio ſcilicet verſu ligurius achates & amethiſtus.

לשם Ligurius.

לשון Laſon.lingua.loquella. Exo.4. Impeditioris & tardioris lingue ſum. Iudi.7. Qui manu & lingua lambuerint aquas. Iob.27. Nec lingua mea meditabitur mendaciũ. ps.11. Et linguã magniloquã. Ps.44. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribentis. Ponitur ẽt pro loqlla. vt Geñ.10. vnuſquiſq͡ ſcđm linguã ſuã. Deut.28. Gentẽ cuius linguã intelligere nõ poſſis. Eſter.1. Diuerſis linguis & litteris. ſignat etiã lapidẽ terminalẽ vel ſinũ maris vel fluminis.eo qđ eſt ad ſimilitudinẽ lingue.vt Iob.15. A ligua eius que reſpicit meridiẽ. Et in eo. A lingua maris. Eſa.11. Et deſolabit dñs linguã maris egypti.& in plu. לשנות Leſonoth.i.lingue.vt Zach.8. Ex omnibus linguis gentium.& in lingua chaldaica dr̃ לישן Liſan. Dañ.3. Vt omnis populus & tribus & lingua.& in plu. לישניא liſanaia. vt in eo. vobis dr̃ populis & tribubus & linguis.& inde verbũ לשן Laſen Quod ſignat detrahere.ſeu murmurare. vł accuſare vt Ps.100. Detrahẽtem ſecreto proximo ſuo hunc perſeqbar. Prouer.30. Ne accuſes ſeruum ad dñum ſuum.

לשון Lingua. Loquella. לשנות Lingue. לישן לישניא לשן Detrahere Acuſare.

לתח Lethach.prepoſito mem & addito he in fine vt dicatur מלתחה Melthacha: ſignificat veſtẽ ſeu veſtimẽtũ. 4. Reg.10. Dixitq͡ his qui preerãt ſuper veſtes. Et aliq hebrei dicunt ꝙ ſignificat locũ quo veſtes reponũtur.& ſolũ inuenitur in pdicto loco.

לתח מלתחה Veſtis.

לתך Léthech. Dimidia pars menſure cori.vt Oſee.3. Et dimidio coro ordei. Et ſolũ inuenitur in pdicto loco.

לתך Dimidius cori.

לתע Lethaa.pprepoſito mem & addito he in fine vt dicatur מלתעה Maltheaa: ſignificat molã dentium.& ſolũ inuenitur in numero plu. Ps.57. Molas leonũ cõfriget dñs. Et inde verbũ נתעו Nithau.quaſi נלתעו Nilthau per defectum lamed.i.cõtriti ſeu cõquaſſati ſunt.ſ.dentes.vt Iob.4. Et dentes catulorum leonum contriti ſunt.

לתע מלתעה mole נתעו Conteri

De incipientibus a littera מ Mem.

Iſta littera mem qñ preponitur alicui dictiõi ſignat. de.ex. e.a.vel ab.& aliqñ ſignificat comparatiuum precedentis dictionis. De quo vide infra in dictione מן Min.

מאד Meod.nimis.valde.vehemẽter. Geñ.1. Et erãt valde bona. Et in eo.15. Merces tua multa nimis. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. vbi ponitur bis pdicta dictio. Exo.1. Ac roborati nimis ĩpleuerũt terrã. ps. 118. Nõ me derelinquas vſquequaq͡.pro quo beatus hieronimus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit.vſq͡ nimis. Et ĩ eo. Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vſquequaq͡.i.vſq͡ nimis. Eſa.16. ſuperbus eſt valde.& in eo.64. Ne iraſcaris dñe ſatis.i.valde.ponitur ẽt p validitate ſeu fortitudine Deut.6. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua.vbi ponitur pro fortitudine.& põt poni pro mẽte q̃ eſt pars precioſa valde in homine.vnde in euãgelio põitur p mẽte. Mathei.22. Ait illi ieſus: diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mẽte tua.& ſilr Marci.12.ponitur pro mẽte & virtute.& Luce.10.ponitur pro anima & viribus.

מאד Valde. Nimis. vehemẽter Satis. Fortitudo. mens. anima.

מאה Mea. Centum. Geñ.33. Centum agnis. 2. Paralip.36. Et condemnauit terram centum talentis argenti.& aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מאת Meath Geñ.21. Cum eſſet annorum centum. Ponitur etiam aduerbialiter pro cẽties ſiue centuplum.vt Eccls.8. Peccator eo quod centies facit malum.& in plurali. מאות Meoth. Geñ. 5. Et facti ſunt dies Adam poſtquam genuit ſeth octingenti anni. Quod in hebreo legitur octocenti anni.ideſt octocentena annorum.& in eo. Anni nongenti triginta.

מאה Centum. מאת Centies. מאות

Digitized by Google

מאם מאומה Aliquid. Quicq̃. Aliq̃ res

מאם Meum.aliquid.quicq̃. quantūcūq̃.Et cōmuniter ſcribitur cum he in fine & dicitur מאומה Meuma.vt Nu. 22.Nunquid loqui potero aliquid.Deut.13. Et non adherebit de illo anathemate quicq̃ i manu tua.& in eodē.24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā.4.Reg.5.Et accipiam ab eo aliquid.Hiere.39.Nihilq̃ ei mali facies.i. non facies ei aliquid mali.Reperitur etiam מאום Mum monoſyllabum & ſine he.Iob.31. Etſi in manibus meis adheſit macula.Pro quo hebrei legunt.Et in manibus meis nō adheſit aliquid.ſ.mali.Poteſt etiā deriuari a dictiōe מום Mum ſine aleph:que ſignat maculam.vt infra in ſuo loco dicetur.

מאום Macula. Aliquid.

מאן Nolle. Reſiſtere Renuere.

מאן Maen.nolle.renuere.Geñ.37.Noluit conſolationem accipere.Exo.10. Sin aūt reſiſtis & non vis dimittere eum.& in eodē.22.Si pater virginis dare nolluerit.Nu.22 Noluit Balaā venire nobiſcū.Ps.76.Renuit conſolari anima mea.Hiere.5.Renuerunt accipere diſciplinam. & in eodem.Et noluerunt reuerti.Item מאן Man.in lingua chaldaica ſignificat vas.& in plurali מאניא Manaia ſiue מאני Mane. Dañ.5. Vt afferrent vaſa aurea & argentea. & in eo. Tunc allata ſunt vaſa aurea.

מאן Vas. מאניא Vaſa.

מאס Reprobare. Spernere. Abiicere Obterere. Proiicere

מאס Maas.reprobare.abiicere.proiicere.repellere.ſpernere.odire. aborrere. diſſoluere. Iob. 10. Et opprimas me opus manuum tuarum.Pro quo hebrei legūt.Et reprobes ſiue abiicias opus manuum tuarum.Ps.52. Quoniam deus ſpreuit eos.Ps.88.Tu vero repuliſti & detraxiſti. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.Tu aūt repuliſti & proieciſti.Ps.117.Lapidem quem reprobauerunt edificantes.Eſa.7.Vt ſciat reprobare malum & eligere bonum.& in eodem.30.Pro eo quod reprobaſtis verbum hoc.& in eodem.54.Et vxorem ab adoleſcentia abiectam.Hiere.2.Quoniam obtriuit dñs confidentiā tuā. Pro quo hebrei legunt.Quoniam abiecit ſiue odiuit dominus confidentiam tuam.& in eodem.6.Argentum reprobum vocate eos.& in eodem.14.Nunquid proiiciens abiecisti iudam.Threñ.5.Sed proiiciens repuliſti nos.Oſee.4. Quia tu ſcientiam repuliſti: repellam te.Amos.2.Eo quod abiecerunt legem domini.& in eodem.5.Odiui:proieci feſtiuitates veſtras.Ponitur etiā pro diſſoluere.vt.Ps.57.Ad nihilum deuenient tanq̃ aqua decurrens. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Diſſoluantur ſicut aque que fluunt.& de hoc vide infra in dictiōe מסס Maſas. Itē ponitur pro contrahere.Iob.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et abominabilis facta eſt.

Diſſoluere Cōtrahere

מאר Inficere Amaritudinē inferre

מאר Maar . inficere . dolorem vel amaritudinem inferre.Leuit.13.Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28. Et non erit vltra domui iſrael offendiculum amaritudinis. ideſt amaritudinem vel dolorem inferens.

מאת Centū.

מאת Meath.centum.ſiue centies.De quo vide ſupra in dictione מאה Mea.

מגד Poma Fruges.

מגד Meged. fruct⁹ ſeu pōs.ſ.optima & electa.fruges. Deut. 33. De pomis celi & rore.& in eodē. De pomis fructuū ſolis ac lune.& in eo.De pomis colliū eternorum. & in eo. Et de frugibus terre.Canti.4.Cū pomorū fructibus. & ſecundū hebreos ſignificat optimū vel electū cuiuſcunq̃ rei. Scribitur etiam cum nun in vltima ſyllaba & dicitur מגדן Migdan.& ſolum inuenitur in numero plu.ſ. מגדנות Migdanoth. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Dona ſeu munera aut penſationes.vt Geñ.24. Fratribus quoq̃ eius & matri dona obtulit.2.Paralip.21.Et penſationes cum ciuitatibus munitiſſimis.& in eodem.32.Et munera ezechie regi iuda.

מגדן מגדנות Dona Penſatiōes

מגל Falx.

מגל Magal.falx.Hiere.50.Et tenētem falcem in tempore meſſis.Ioel.3.Mittite falcem qm̄ maturauit meſſis.

מגן Protegere Tradere.

מגן Migen.protegere.claudere.tradere.Geñ.14.Quo p̄tegente: hoſtes in manibus tuis ſunt. Pro quo hebrei legunt. Qui tradidit hoſtes tuos in manibus tuis . Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Prouer.4.Corona inclyta proteget te. Oſee.11.Protegam te iſrael.Pro quo aliqui hebrei legunt.Tradam te iſrael.ſ.in manus inimicorū. Inde מגן Magen.i.ſcutum.protectio. De quo vide ſupra in dictione גנן Ganan.

מגר Diſſipare. Detrahere. Collidere. Tradere.

מגר Magar.deiicere.diſſipare.collidere.tradere.detrahere Eſdre.6.Diſſipet oīa regna & populū.Ps.88.Et thronum eius in terra detraxiſti.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit.Et ſedē ei⁹ in terrā colliſiſti.Ezech.21.Gladio traditi ſūt cū pp̄lo meo.

מד Tunica Veſtimētū Veſtis.

מד Mad.tunica.veſtis.ſeu veſtimentum.& ſcribitur cū vau in fine. Leuit.6. Veſtietur tunica ſacerdos.2. Reg. 20. Porro ioab veſtitus erat tunica ſtricta ad menſuram habit⁹ ſui.Ps.108. Et induit maledictionem ſicut veſtimētum. Et pluraliter declinatur in gñe maſculino & feminino.1.Reg. 4.Sciſſa veſte & cōſperſus puluere caput.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.ſciſſis veſtibus.Ps.133. Quod deſcēdit in orā veſtimēti ei⁹. Pro quo hebrei legūt. In orā veſtimētorū eius.Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione ſequenti.

מדד Metiri. Expādere.

מדד Madad.mēſurare.metiri.expandere. Deut.21.Et metietur a loco cadaueris.2.Reg.8.Et menſus eſt eos funiculo.& in eodem.Menſus eſt autē duos funiculos.3.Reg. 17.Et expādit ſe atq̃ menſus eſt ſuper puerum. Ps. 59. Et conuallē tabernaculorū metibor.Ezech.42.Et menſus eſt contra ventum aquilonis.& in eodem.43.Et metiantur fabricam.& aliquando ſcribitur cum ſimplici daleth.Exo.16 Et menſi ſunt ad menſuram gomor.Nu.35.Contra orientem duo millia erunt cubiti.Pro quo hebrei legunt.Et mēſurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubitorum.Eſa.65.Et remetiar opus eorum.Hiere.31.Si menſurari poterunt celi ſurſum. & in eodem.33. Sicut numerari non poſſunt ſtelle celi & metiri arene maris. Ezech.40 Et menſus eſt limen porte.& in eodem.47. Et menſus eſt mille cubitos.Oſee.1.Sicut arena maris que ſine menſura eſt.Pro quo hebrei legunt.Que non menſurabitur.Zach. 2.Vt metiar ieruſalem.& ide מדה Midda.i. mēſura.vt Iob. 11.Longior terra mēſura eius.& in eodem.28.Et aquas appendit in menſura.Zach.2.Et ecce funicul⁹ menſure in manu eius.Scribitur etiā cum duplici mem.Iob.38. Quis poſuit menſuram eius,& in plurali מדות Middoth. vt Ezech. 43.Iſte autem menſure altaris in cubito veriſſimo. Reperitur etiam מדי Midde ſecundum terminationem maſculinorum.vt Hiere.13.Hec eſt ſors tua parſq̃ menſure tue.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.mēſurarum tuarum. Dicitur etiam de homie procere ſtatuere.Nu.13.Populus quē aſpeximus procere ſtature eſt. Pro quo hebrei legunt. Et omnis populus quem aſpeximus in ea homines menſurarum ſunt.ſ.magnarum.1.Paralip.11.Et ipſe percuſſit virū egyptium cuius ſtatura erat quinq̃ cubitorum.Pro quo hebrei legunt.Et ipſe percuſſit virum egyptium virum menſure Dicitur etiā de reb⁹ inanimatis.vt. Hiere.22. Et edificabo mihi domū latā. p̄ q̄ he.le.Edificabo domū mēſurarū. Ponitur etiā מדה Midda.p̄ ſpatio vel dimēſione.vt Ioſ.3.Spacium cubitorum duo millia.Itē ponitur pro tributo.Eſdre. 4. Tributum quoq̃ & vectigal & reditus accipiebāt.Nee. 5.Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lingua chaldaica ſcribitur aliquando cum nun in medio & dr̄ מנדה Minda.vt in eodem. Tributū & vectigal & ānuos red

Remetiri. Mēſurare. מדה Menſura. מדות Menſure. מדי Statura. מדה Spacium. Tributum מנדה Tributum

Digitized by Google

מִדָּה ditus non dabant.Ponitur etiam מִדָּה Midda pro veſtimen
to.De quo vide in dictione precedenti.Ponitur etiam pre-
מָדַד dicta dictio מָדַד Madad pro expectare.vt Iob.7.Ruſſũ ex-
Expectare pectabo veſperam.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto lo
co ſignificat motum vel cõmotionem.De quo vide infra in
dictione נָדַד Nadad.

מְדִן מְדִינָה מְדִן Medin.prouincia. regio.Et ſcribitur cum he in fine &
dicitur מְדִינָה Medina.Eſter.1.Super centum viginti ſe
Prouīcia. ptem prouincias. & in eodem. Et miſit epiſtolas ad vniuer
ſas prouincias regni ſui.& in eodem.3. Vt omnes prouin-
cie ſcirẽt.Threñ.1.Princeps prouinciarum facta eſt ſub tri-
buto.Dañ.8.Cum eſſem in ſuſſis caſtro quod eſt in elam re
מִדִּין gione.Item מִדִּין Middin.nomen proprium loci ſecundum
hebreos.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.In iudicio
In iudicio Iudi.5.Et ſedetis ſupra in iudicio.Pro quo aliqui hebrei le
gunt.Et ſedetis ſupra medin.Et dicunt ꝙ eſt nomen ꝓpriũ
loci.De quo habetur.Ioſ.15.vbi dicitur. Betharaba medin
& ſacha.Poteſt etiam ſignificare iudicium ſicut eſt in litte-
ra noſtra.De quo vide ſupra in dictione דּוּן Dun.

מַדּוּעַ מַדֻּעַ Madúa.quare.cur.& cõmuniter ſcribitur cum vau in
ſecunda ſyllaba. Geñ.26. Quid veniſtis ad me.i.qua-
re veniſtis ad me.Et in eodem.40.Cur triſtior eſt hodie ſo
Quare. Cur. lito facies veſtra. Exo. 2. Cur.velocius veniſtis ſolito. Et
in eodẽ.3.Quare nõ comburatur rubus.Nu.16.Cur eleua-
mini ſuper populum domini.Eſa.5.An quod expectaui vt
faceret vuas. Pro quo hebrei legunt.Cur expectaui vt face-
ret vuas.

מַדְרֵגָה מַדְרֵגָה Madrega. maceria .ſepes. De quo vide ſupra in di
ctione דָּרַג Darag.

מָה מָה Ma.dictio eſt ĩterrogatiua vel dubitatiua.i.quid.quod.
qualis.quam.quantum.quando. quomodo. quare.cur.
Quid. Geñ.2.vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid
feciſti nobis & quid peccauimus in te. Et in eodem. 37. Et ĩ
terrogauit quid quereret.Et ĩ eodem.38. Quid dabis mihi
Exo.3. Quod eſt nomen eius:quid dicam eis. Et in eo .16.
Nos vero quid ſumus. Nu.16.quid eſt enim Aarom. Iudi.
18.Et qd egiſſent ciſcitãtibus reſpõderũt .2.Reg. 18. Quid
Quo. impedit ſi etiã ego currero.Eſa .40. Aut quam imaginem
ponitis ei. Zach.9. Quid enim bonũ eius & quid pulchrũ
eius.Ps.58.Memorare que mea ſuſtantia eſt. Item ſignifi-
Qualis. cat.qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit .1. Reg.
28. Qualis eſt forma eius. Canti.5. qualis eſt dilectus tuus
ex dilecto.Item ſignificat.Quam ſiue quantum.vt Nu.24
Quam. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps.8 . Quam admi
rabile eſt nomẽ tuum.Ps.30.Quam magna multitudo dul
cedinis tue. Ps.35. Quemadmodum multiplicaſti miſeri-
cordiã tuã deus.Pro quo hebrei legũt. Quam precioſa mi-
ſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua.
Ps .103 . Quam magnificata ſunt opera tua domine . Ps.
118 . Quam dulcia faucibus meis eloquia tua . Ps .132.
Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam
pulchre ſunt mãme tue. Item ſignificat. quãdo ſiue quo. vt
Iob.16.Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legũt.
Quando. Quo. quãdo recedet a me?quaſi dicat nũquam. Ps.4. Vſquequo
graui corde. Ps.78. Vſquequo domine iraſceris in finem.
Quomõ. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Geñ. 27. quomõ
Quare. inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare
Cur. diuiſa eſt propter te maceria. Iob.7. Cur non tollis pecca-
tum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeter
minatum : ſiue quodcunqꝫ . Iob .13 . Quodcunqꝫ mihi
quodcũqꝫ. mẽs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt.Et tranſeat ſuper me
aliquid ſine quodcunqꝫ . Sed beatus hieronymus tranſtu
לָמָּה lit ſenſum.& preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה Lá
ma.ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur.
Geñ.4.Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo. Quare.
12.Quare nõ ĩdicaſti mihi ꝙ vxor tua eſſet.Et ĩ eo.2.Quã Quamob
ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuã.& in eo .27. Cur vtroqꝫ cauſam.
orbabor filio.& in eodem.47.Cur ergo morimur te vidẽ-
te.Exo.5.Quare miſiſti me.Ioſ.7.Cur iaces pronꝰ in ter-
ra.1.Reg.1. Cur fles & quare non comedis & qñãobrem af- quãobrem
fligitur cor tuũ.Ps.10.Vt quid domine receſſiſti lõge.Ps.21 Vt quid.
Quare me dereliquiſti. Recipit etiã ſin in principio . Cãti.
1.Ne vagari incipiam.i.propter quid vagari incipiã .Et qñ
ſcribitur cũ caph in principio & dicitur כַּמָּה Cama. tunc eſt כַּמָּה
interrogatiuũ quãtitatis.Geñ.47. Quot ſunt dies annorũ Quot.
vite tue. Iob.13. Reſpõde mihi : quãtas habeo iniquitates. Quante.
Ps.118. Quot ſunt dies ſerui tui . Ponitur etiam pro multi
tudine.Zach.7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiã Multi.
quotiẽs.vt Iob.21.Quotiẽs lucerna impiorũ extinguetur. Quotiens

מָהַל Mahal.miſcere.permiſcere.Eſa.1.Vinũ tuũ mixtũ eſt מָהַל
aqua.Et ſolum inuenitur in predicto loco. Miſcere.

מַהְמַהּ Mahmah. tardare. morã facere. negligere. turbari מַהְמַהּ
obſtupeſcere.Geñ.43.Si non interceſſiſſet dilatio.
Pro quo hebrei legunt.Niſi tardaſſemus.Exo.12. Et nullã Tardare.
facere ſinentibus moram.Pro quo hebrei legunt. Et nõ po
tuerunt moram facere.2.Reg.15.Ego abſcondar in campe morã facere
ſtribus deſerti.Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam
in campeſtribus deſerti.Ps.118.Paratus ſum & nõ ſum tur-
batus.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he-
braicam veritatem tranſtulit.Feſtinaui & nõ neglexi.i.nõ Negligere
tardaui.Abach.2.Si moram fecerit expecta illum.Signifi-
cat etiam turbari vel obſtupeſcere.vt Iudi.3.Dum illi turba Turbari.
rentur effugit.Eſa.29.Obſtupeſcite & admiramini. Obſtupe-ſcere

מַהֵר Mahar.feſtinare.accelerare.cito facere.velociter ope- מַהֵר
rari.dotare.Geñ.18.Et feſtinauit Abraam in taberna- Feſtinare.
culum.& in eodem.Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui Accelerare.
feſtinauit & coxit illum.& in eodem.19. Feſtina & ſaluare
ibi.& in eodem.27.Quomodo inquit tã cito inuenire po-
tuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me.
Exo.12.Vrgebantqꝫ egyptii populum iſrael de terra exire Vrgere
velociter.1.Reg.13.Feſtina & veni.2.Paralip.28.Voca cito
micheam.Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam.i. cito
voca eum.Eſter.5.Vocate inquit Amã cito. & in eodem.6.
Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps .15. Po
ſtea accelerauerunt.Eſa.8.Velociter expolia.& in eodem. Cito venit
51.Cito veniet gradiens ad aperiendũ.& inde מַהֵר Maher. מַהֵר
ideſt cito.velociter.vt Exo.32.Receſſerũt cito de via. Deut. Cito.
9.Qui conterat eos & deleat atqꝫ diſperdat velociter.& ali- Velociter.
quando ſcribitur cũ he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. מְהֵרָה
16.Pergens cito ad populum.Eſa.5.Et ecce feſtinus veloci Cito.
ter veniet.& inde מָהִיר Mahir.ideſt feſtinus.velox.Ps.44 Feſtinus. מָהִיר
Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribẽtis.Pro quo he
brei legunt.Scribe velocis.Prouer.22.Vidiſti virum velo- Velox.
cem in opere.Eſa.16.Et velociter reddens quod iuſtum eſt
ideſt velox.Soph.1.Iuxta eſt & velox nimis. Scribitur etiã
cũ nun in principio & dicitur נִמְהָר Nimhar.Abach.1.Gẽ- נִמְהָר
tem amaram & velocem.Ponitur etiam pro inſipiente.vel Velox.
ſtulto.eo quod omnia precipitat.Iob.7.Et conſilium pra-
uorum diſſipat.Pro quo hebrei legunt. Et conſilium pra- Prauus.
uorum ſtultum ſiue inſipiens factum eſt. Eſa . 32. Et cor Inſipiens
ſtultorum intelliget ſcientiam.& in eodem.35.Dicite puſil Stultus.
lanimis cõfortamini .Pro quo hebrei legũt. Dicite inſipiẽ
tibus corde cõfortamini. Itẽ מָהַר Mahar.i.dotare. Exo.22. מָהַר
dotabit eam. & inde מֹהַר Móhar .i.dos . ſiue dotatio . Geñ Dotare.
34. Augete dotem & munera poſtulate . Exo .22. Iuxta מֹהַר
modum dotis quem virgines accipere conſueuerant. Dos.

מוג ‎מוּג Mog. fluere. defluere. tabeſcere. liquefieri. 1. Reg. 14. Et ecce multitudo proſtrata. Pro quo hebrei legūt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta eſt ſiue defluxerat. Ps. 64. In ſtillicidiis eius letabitur germinās. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Pluuiis irrigabis eā. i. liquefacies vł mollificabis eā pluuiis. Ps. 74 Liquefacta eſt terra & oēs qui habitant in ea. Ps. 106. Anima eorum in malis tabeſcit. Ezech. 21. Et corde tabeſcere. Amos. 9. Qui tāgit terram & tabeſcit. & in eodem. Et oēs colles culti erunt. Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liqueſcent ſeu defluent. ſ. abundantia. Ponitur etiam pro allidere. Iob. 30. Et quaſi ſuper ventum ponēs alliſiſti me valide. Eſa. 64. Et alliſiſti nos in manu iniquitatis noſtre.

Proſtrari. Defluere. Liquefacere. Tabeſcere. Allidere.

מוח ‎מוֹחַ Moach. medula. Iob. 21. Et medulis oſſa illius irrigantur. Scribitur etiam ſine uau. vt. Ps. 65. Holocauſta medulata offerām tibi. Eſa. 25. Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate. Eſa. 5. Et deſerta in vbertatem verſa aduene comedent.

Medula. Ubertas.

מוט ‎מוֹט Mot. moueri. cōmoueri. labi. ſeu nutare. infirmari. cadere. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu. Pro quo he. le. Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit ſeu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut. 32. Vt labatur pes eorum. Ps. 16. Vt nō cōmoueantur veſtigia mea. Ps. 54. Et non dabit in eternum fluctuationē iuſto. i. cōmotionem ſeu lapſum. Ps. 65. Et non dedit in cōmotionem pedes meos. Ps. 93. Si dicebā mot⁹ eſt pes me⁹. Ps. 120. Nō det in cōmotionem pedem tuum. Ps. 139. Cadent ſuper eos carbones. Prouer. 24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne ceſſes. Pro quo hebrei legūt. Et labētes ſeu cadentes ad occiſionem liberare ne ceſſes. & in eodē 25. Iuſtus cadens coram impio. Eſa. 24. Cōmotione commouebitur terra. & in eodem. 40. Quomodo ſtatuat ſimulachrum quod non moueatur. & in eodem. 41. Et confortauit eum clauis ꝙ non moueatur. & in eodem. 54. Et colles contremiſcent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur. & in eodem. Et fedus pacis mee non mouebitur. Ponitur etiam pro declinare. vt. Ps. 54. Quoniam declinauerunt in me iniquitatem. & de hoc vide infra in dictione מוט ‎נָטָה Nata. Item מוט Mot. bacul⁹ ſeu vectis aut pertica qua res ſuſpenſe vehuntur aut mouentur. ſeu virga. Nu. 4. Et inducent vectes. & in eodem. Inducentq; vectes. Pro quo hebrei legunt. Et ponant in vecte ſeu in pertica. ſ. ad portādum. & in eodem. 13. Quem portauerunt in vecte duo viri. Naū. 1. Et nunc conteram virgam eius de dorſo tuo. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מוטה ‎מוֹטָה Mota. i. iugū. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit catenam. Hiere. 28. Et tulit Ananias propheta catenā de collo hieremie propheʒte. Eſa. 58. Si abſtuleris de medio tui catenam. Ponitur etiā pro deprimente. vt in eodem. Soluere faſciculos deprimentes. & in plurali מוטות ‎מוֹטוֹת Mototh. 1. Paralip. 15. Nūeris ſuis in vectibus. Hiere. 27. Fac tibi vincula & catenas. & in eo. Catenas ligneas cōtriuiſti & facies ꝑ eis catēas ferreas. Ezech. 34. Cum contriuero catenas iugi eorum. Ponitur etiā pro extenſione. vt Eſa. 8. Et erit extenſio alarum eius implens latitudinem terre tue.

Nutare. Labi. Cōmoueri. Moueri. Cadere. Moueri. Declinare. Uectis. Uirga. Catena. Deprimēs. Uectes. Catene. Extenſio.

מוך ‎מוּךְ Much. depauperari. oppreſſum vł attenuatum eſſe. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus. & in eodem. Si paupertate compulſus. Vide etiam de hoc infra in dictione מכך ‎מָכַךְ Macach.

Attenuatū eſſe. Paupertate cōprimi.

מול ‎מוּל Mol. circūcidere. ſecare. ſcidere. cōcidere. Geñ. 17. Circumcidetur ex vobis omē maſculinū: & circūcidetis carnem preputii veſtri. & in eo. 21. Et circūcidit eū octauo die & in eodē. 34. Si aūt circūcidi nolueritis. Leuit. 12. Et die octauo circuncidetur infantulus. Deut. 10. Circuncidite igitur preputiū cordis veſtri. & in eo. 30. Circūcidet dñs deus tuus cor tuū. Ioſ. 5. Et circūcide ſecūdo filios iſrael. & in eo. Qui oēs circūciſi erāt. Hiere. 9. Et viſitabo ſup oēm qui in circūciſum habet preputiū. Pro quo he. le. Et viſitabo ſup oēm circūciſum in preputio. Et aliqñ duplicatur lr̄a lamed ſcilicet qñ eſt verbū quarte cōiugationis. Ps. 57. Intēdit arcum ſuū donec infirmetur. i. donec cōcidatur. Ps. 89. Veſpe decidat & areſcat. Pro quo beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Veſpe cōteretur. i. cōcidetur. Et qñ eſt verbū tertie cōiugatiōis ſcribitur cū iod in medio loco vau. Ps. 117. Et in noīe dñi quia vlt⁹ ſum in eos. Pro quo he. le. Quia concidā ſiue excidā eos. Itē מול Mul. i. cōtra. i. e regiōe. ante. verſus. Exo. 18. Eſto tu populo in his que ad deū ptinent. Pro quo he. le. Eſto tu populo ante deū. Nu. 8. Cōtra eam partē quā cādelabrū reſpicit. Deut. 1. Contra mare rubrū. 1. Reg. 18. Et declinauit paululū ad aliū. i. verſus aliū. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerſo pirorū. vbi ponitur ꝑ aduerſo. Et aliqñ ſcribitur cū aleph poſt vau. Nee. 12. Et chorus ſecundus gratias referentiū ibat ex aduerſo. i. e regione & ſecūdū aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio המולה ‎הֲמוּלָּה Hamula. i. loqlla. vociferatio. ſonitus. De quo vide ſupra in littera he.

Circūcidere. Cōcidere. Decidere. Conteri. Ulciſci. מול Ante. Contra. Uerſus. Aduerſus. המולה Loquella.

מום ‎מוּם Mum. macula. ſordes. Leuit. 21. Qui habuerit maculam de ſemine Aaron. Nu. 19. In qua nulla ſit macula. Deut. 32. Et non filii eius in ſordib⁹. Cāti. 4. Et macula nō eſt in te. & aliqñ ſcribitur cū aleph in medio & dicitur מאום Mum. vt Iob. 31. Et in manibus meis adheſit macula. Dañ. 1. In quibus nulla eſſet macula.

מום Macula. Sordes. מאום Macula.

מון ‎מוּן Mum. ſimilitudo. imago. figura. Et recipit tau in principio & he i fine & dr̄ תמונה ‎תְּמוּנָה Themuna. vt Exo. 20. Neq; oēm ſimilitudinē que eſt in celo deſup & que in terra deorſum. Nu. 12. Palā & nō ꝑ enigmata & figuras deū videt. Pro quo he. le. In viſiōe & nō per enigmata. ſ. loquor ei. Sequitur & figurā vel ſimilitudidē dñi cōtēplatur ſeu videt. Poteſt etiā legi ſic. In viſiōe & nō ꝑ enigmata & figurā dominū videt. quod eſt idē ſenſus cū lr̄a nr̄a. Deut. 4. Nō vidiſtis aliquā ſimilitudinē in die qua locutus eſt vobis dñs. Ps. 16. Saciabor cū apparuerit glīa tua. Pro quo he. le. Saciabor cū euigilauerit ſimilitudo tua ſiue figura tua. vnde beat⁹ Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Implebor cū vigilauero ſimilitudine tua. Quod etiam pōt legi ſecundum litteram hebraicam.

מון תמונה Similitudo. Figura.

מוץ ‎מוֹץ Mos. palea ſeu ſtipula: vel ſūmitas ſpice. & ſcribitur ſine vau. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāſtulit puluerem. Ps. 1. Sed tanq̄ puluis quē proiicit vēt⁹. Oſee. 13. Sicut puluis turbine raptus. Soph. 2. Quaſi puluerē trāſeūtē diē. Ponitur ēt ꝑ fauilla. Iob. 21. Et ſicut fauilla quā turbo diſpgit.

מוץ Puluis. Fauilla.

מור ‎מוֹר Mor. myrrha. Exo. 30. Sume tibi aromata prime myrrhe & electe. Eſter. 2. Vt ſex mēſibus oleo vngerentur myrthino. pro q̄ he. le. Oleo myrrhe. vñ in nr̄a trāſlatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps. 44. Myrrha & gutta & caſia. Cāti. 1. Faſcicul⁹ myrrhe dilect⁹ me⁹ mihi.

מור Myrrha.

מוש ‎מוּשׁ Mus. recedere. deeſſe. auferre. cōmouere. palpare. tāgere. Exo. 13. Nūq̄ defuit colūna nubis ꝑ diē. & i eo. 33. Miniſter ei⁹ ioſue fili⁹ nun puer nō recedebat de tabernaculo. Nu. 14. Nō receſſerūt de caſtris. Iob. 23. A mādatis labiorū ei⁹ nō receſſi. Prouer. 17. Nō recedet malū de domo ei⁹ Eſa. 54. Mōtes em̄ cōmouebūtur. & in eo. Mia aūt mea nō recedet a te. Mich. 2. Vñ nō auferetis colla vr̄a. Zach. 3. Et auferā iniqtatē terre illi⁹. Signat ēt palpare: ſiue tāgere vel

מוש Deeſſe. Recedere. Cōmoueri. Auferre.

Digitized by Google

Attrectare. Tangere. Palpare.

attrectare. Gen̄.27. Si attrectauerit me pater meꝰ. & in eo. Accede huc vt tangā te. Exo.1. Tam denſe vt palpari queāt. Iudi.16. Dimitte me vt tangam colūnas. Ps.114. Manꝰ habent & non palpabunt. Vide etiam de hoc infra in dictione מָשַׁשׁ Maſas.

מות Mori. Emori. Occidere. Interficer.

מוּת Muth. mori. & aliquando ſcribitur ſine vau: vt in aliquibus locis ſequentibus. Gen̄.2. In quacunqꝫ enī die comederis ex eo morte morieris. & in eodē.3. Ne forte moriamur. & in eodem. Nequaq̄ꝫ morte moriemini. & in eodē 11. Et mortuus eſt in aran. & in eodem.19. Ne forte apprehendat me malum & moriar. & in eodem. 47. Cur ergo morimur. Leuit.11. Si mortuū fuerit animal. 1. Reg.17. Videntes aūt philiſtiim ꝙ mortuus eſſet. & in eodem.25. Et emortuum eſt cor eius intrinſecus. 2. Reg.6. Vſqꝫ in diem mortis ſue. i. vſqꝫ in diem qua mortua eſt. & in eodē.12. Vt moreretur infans. & in eodem. Quod mortuus eſt paruulꝰ Eſa.6. In anno quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et morieris in interitu occiſorum. & inde verbum tranſitiuū tertie vel quarte cōiugatiōis. Quod ſignāt facere mori. i. interficere vel occidere. vt Exo.22. Occideritqꝫ virum aut mulierem. Deut.21. Et adiudicatus morti appenſus fuerit. Pro quo hebrei legunt. Et interfectus fuerit & appenderis eum in ligno. & in eodem.24. Non occidentur patres pro filiis. 1. Reg.14. Alios armiger eius interficiebat. & in eo. 17. Et ſuffocabā interficiebāqꝫ eos. 2. Reg.1. Ego interfeci xp̄m dn̄i. Ps.33. Mors peccatorum peſſima. Pro quo beatꝰ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Interficiet impium malicia. Prouer.19. Ad interfectionem aūt anime eius ne ponas animam tuam. Hiere.20. Quia non me interfecit a vulua.

מֵת Mortuus. מֵתִים מְתֵי Mortui.

& inde מֵת Meth. i. mortuus. Exo.12. Nec erat domus in qua non iaceret mortuꝰ. Leuit.21. Et ad omnem mortuū nō ingredietur omnino. Ps.30. Obliuiōi datus ſum tanq̄ꝫ mortuus a corde. Eccl's.9. Melior eſt canis viuus leone mortuo. & in plurali מֵתִים Methim ſiue מְתֵי Methe. i. mortui vel mortales. Exo.12. Omnes moriemur. pro quo hebrei legunt. Omēs nos mortui. ſ. erimus. Ps.87. Inter mortuos liber. & in eodem. Nunquid mortuis facies mirabilia. Ps.113. Non mortui laudabunt te dn̄e. Ps.142. Sicut mortuos ſeculi. Eſa.5. Et nobiles eius interierunt fame. Pro quo hebrei legunt. Et nobiles eius mortui fame. Et in eodem.22. Nec mortui in bello. & quando ſcribitur cū puncto ſeua in prima ſyllaba. Tunc ſignificat viros ſiue homines mortales. Iob.11. Tibi ſoli tacebūt homines. De quo vide infra in dictiōe מְתָה Matha.

Homines. מָוֶת Mors. מוֹתָה Mors. תְּמוּתָה Interitus. מוֹתֵי Mortes. מְמוֹתֵי Mortes. Interitus.

& inde מָוֶת Máueth. i. mors. Exo.10. Et auferat a me mortē iſtā. Prouer.18. Mors & vita in manibus lingue. Eſa.38. Nec mors laudabit te. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מוֹתָה Máutha. Ps.115. Precioſa in conſpectu domini mors ſanctorum eius. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha. Ps 78. Poſſide filios mortificatorum. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Relinque filios interitus. & declinatur pluraliter מוֹתֵי Mothe. Eſa.53. Et diuites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. pro mortibꝰ ſuis. Et pōitur ibi plurale ꝓ ſingulari. Ezech. 28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei legunt. Mortibus incircunciſorum morieris. Scribitur etiam cū duplici mem & dicitur מְמוֹתֵי Memothe. Hiere.16. Mortibus egrotationū morientur. Eccl's.28. Et morieris in interitu occiſorum. Pro quo hebrei legunt. Et morieris mortibus occiſorum.

מֶזֶג Poculum.

מֶזֶג Mázeg. poculum: ſeu commixtum poculum. Canti.7 Nunq̄ꝫ indigens poculo.

מְזָה Cōſumptio. Succēdere.

מְזָה Maza. aduſtio. ſ. famis. ſecundum hebreos. Sed beatus Hieronymus tranſtulit conſumptionem. Deut.32. Cōſumentur fame. & in lingua chaldaica ſignificat incendere ſiue ſuccēdere. Dan̄.3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. Fornax autem ſuccenſa erat nimis.

מֵזַח Zona. Cingulum. מְזִיחַ

מֵזַח Mézach. cīgulum. zona. Ps.108. Et zona qua ſemper precingitur. Eſa.23. Nō eſt cingulum vltra. Scribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba. & dicitur מְזִיחַ Meziach. Iob.12. Et eos qui oppreſſi ſunt releuat. Pro quo hebrei legunt. Et cingulum fortium diſſoluit.

מַזָּל Sidus.

מַזָּל Mazal. ſidus. ſeu ſignum celeſte. De quo vide infra in dictione נָזַל Nazal.

מָזֵר מַמְזֵר Māzer de ſcorto natꝰ. Separator. מַזָּרוֹת Lucifer. מְזָרִים Arcturus.

מָזֵר Mazer. prepoſita alia littera mem vt dicatur מַמְזֵר Māzer: ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto. Deut. 23. Non ingredietur māzer. hoc eſt de ſcorto natus in eccleſiam domini. & in hebreo nō habetur hoc eſt de ſcorto natus: ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparator. Zach.9. Et ſedebit ſeparator in azotho. & aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione זָר Zar: que ſignificat alienū ſiue extraneū Itē מַזָּרוֹת Mazaroth. i. lucifer ſiue aliud ſidus. Iob.38. Nūquid producis luciferum in tempore ſuo. Reperitur etiam מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralē maſculinorum. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturū. Iob.37. Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arcturo frigus. & de hoc vide ſupra in dictione זָרָה Zara.

מָחָא Plaudere. Percuter. Reſiſtere. Configere.

מָחָא Macha. plaudere. ſ. manu. De quo vide in dictione ſequenti: & in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu reſiſtere vel cōfigere. Dan̄.5. Quos volebat interficiebat & quos volebat percutiebat. Et in eodem.4. Et non eſt qui reſiſtat manui eius. Eſdre.6. Tollatur lignum de domo eiꝰ & erigatur & configatur in eo.

מָחָה Delere. Auferre. Plaudere. Peruenir. Percutere. מְחִי Aries.

מָחָה Macha. delere. radere. auferre. tergere. plaudere. pertingere ſeu peruenire. Gen̄.7. Et delebo omnem ſubſtantiam. & in eodem. Et deleta ſunt de terra. Exo.17. Delēs delebo memoriā amalec. Nu.5. Et delebit ea aquis amariſſimis. 4. Reg.21. Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolēt tabule: delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem eius. Nee.4. Et peccatum eorum coram facie tua non deleatur. & in eodem.13. Et ne deleas miſerationes meas. Ps. 68. Deleātur de libro viuentiū. Prouer.31. Et diuitias tuas ad delendos reges. Eſa.25. Et auferet dominus deus lachrimam. & in eodem.44. Deleui vt nubem iniquitates tuas. Ezech.6. Et delebuntur opera veſtra. Significat etiam tergere. Iob.30. Que comedit & tergens os ſuum. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. & tūc ſignificat plaudere. Ps.97. Flumina plaudēt manu. Eſa.55. Omnia ligna regionis plaudent manu. Ezech.25. Pro eo quod plauſiſti manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire. Nu.34. Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in lingua chaldaica ſignificat percutere. Dan̄.2. Et percutiebat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuam. & inde מְחִי Mehi. id eſt aries ferreus. ſeu tormentum quo muri percutiūtur. Ezech.26. Et arietes temperabit in muros tuos.

מָחַץ Percutere.

מָחַץ Machas. percutere. confringere. cōquaſſare. vulnerare. intingere. Nu.24. Et perforabunt ſagittis. Pro q̄ hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut.32. Percutiam & ſanabo. & in eodem.33. Percute dorſa inimicorū eius. Iudi.5. Et tempus valide perforans. Pro quo he. le. Et

Digitized by Google

percuſſit & perforauit tempus eius. Ps. 67. Veruntñ de⁹cō-
Cōfringet fringet capita inimicorū ſuorū. Ps. 109. Cōfregit in die ire
Cōcaſſare. ſue reges. & in eodem. Concaſſauit capita in terra multorū
מַחַץ & inde מַחַץ Machas. i. percuſſura. Eſa. 30. Et percuſſuram
Percuſſura. plage eius ſanabit. Ponitur etiam pro intingere. Ps. 67. Vt
Intingere intingatur pes tuus in ſanguine. Sed beatus Hieronymus
in pſalterio iuxta hebraicā ve. tranſtulit. Vt calcet pes tuus
Calcare in ſanguine.

מָחַק מָחַק Machac. abſcindere. afferre. Iudi. 5. Querens in capi-
Abſcidere te vulneri locum. pro quo hebrei legunt. Et abſcidit
ſiue abſtulit caput eius. & ſolū inuenitur in predicto loco.

מָחָר מָחָר Machar. cras. Gen̄. 30. Reſpondebitq́ʒ mihi cras iuſti-
Cras. tia mea. Exo. 9. Cras faciet dn̄s verbum iſtud. & in eo
dem. 17. Cras ego ſtabo in vertice collis. & non ſolum acci-
pitur pro craſtina die ſed etiā pro tēpore lōge futuro. Exo.
8. Cumq́ʒ interrogauerit filius tuus cras. Ioſ. 4. Et quando
interrogauerint vos filii veſtri cras. & in eodem. 22. Et ne-
quaq̄ʒ dicāt cras filii veſtri filiis noſtris. Prouer. 27. Ne glo-
rieris in craſtinū. & recipit lamed loco prepoſitionis in pri
לְמָחָר cipio & dicitur לְמָחָר Lemachar. i. in craſtinum. vt Exo. 8.
In craſtinum. Qui reſpondit cras. Pro quo hebrei legunt. Qui reſpōdit
in craſtinū. & aliquando ſcribitur cum tau in fine. & dicitur
מָחֳרָת מָחֳרָת Machorath. Exo. 9. Fecit ergo dn̄s verbum hoc alte-
Altera die ra die. i. die craſtina. Nu. 11. Toto die illo & nocte ac die alte
ro. & in eodem. 33. Altera die phaſe. i. die craſtino phaſe. 1.
Reg. 30. Et percuſſit eos dauid a veſpera vſq́ʒ ad veſperam
מְחִיר alterius diei. Item מְחִיר Mechir. i. precium ſeu cōmutatio.
Precium. Deut. 23. Nec preciū canis in domo domini dei tui. 2. Reg.
24. Sed emam precio a te. 4. Reg. 21. Argenti precio quā-
tum digna eſt. Ps. 43. Et non fuit multitudo in cōmutatio-
Cōmutatio nibus eorum.

מָטַט מָטַט Matat. moueri. nutare. labi. & ſcribitur cū ſimplici tet
Moueri. Ps. 16. Vt nō moueantur veſtigia mea. Et ſecūdū ali-
quos hebreos deriuatur a dictione מוט Mot. De qua ſupra
dictum eſt.

מְטָא מְטָא Mata. in lingua chaldaica ſignificat pertingere ſeu at
Contingere tingere vel aduenire. Dan̄. 4. Proceritas eius contin-
Pertigere gens celum. & in eodem. Cuius altitudo pertingit ad celū.
Aduenire. & in eodem. 7. Et terminus aduenit. i. attingit.
Attingere
מִטָּה מִטָּה Mita. lectus. lectul⁹. Gen̄. 48. Sedit in lectulo. & in eo
Lectulus. dem. 49. Et collegit pedes ſuos ſuper lectulum. Cāti.
מִטּוֹת 3. En lectulum ſalomōis. & in plurali מִטּוֹת Mitoth. Eſter. 1
Lectuli, Lectuli quoq́ʒ aurei & argētei. & de hoc vide infra in dictio
מַטֶּה ne נָטָה Nata. Item מַטֶּה Mate. virga. baculus. tribus. familia
Virga. vt Exo. 4. Virgam quoq́ʒ hanc ſume in manu tua. Eſa. 10.
Baculus Et baculus ipe eſt. Accipitur etiā pro tribu vel familia. Nu.
Tribus 1. De tribu ruben. & in eodem. 36. De tribu in tribum. Et in
מַטּוֹת plurali מַטּוֹת Matoth. Exo. 7. Sed deuorauit virga Aaron
Virge virgas eorum. Nu. 30. Et locutus eſt ad principes tribuum
Tribus filiorum iſrael. Item מַטָּה Mata. infra. inferius. De quo vi-
מַטָּה de infra in dictione נָטָה Nata.

מְטִיל מְטִיל Metil. fiſtula. Iob. 40. Oſſa eius velut fiſtule eris. He
Fiſtula brei vero dicunt q̄ ſignificat baculum. Vnde in predi
cto loco ipſi legunt. Oſſa eius velut baculus ferreus. & ſolū
inuenitur in predicto loco.

מָטָר מָטָר Matar. pluuia. imber. Exo. 9. Nec vltra ſtillāit pluuia
Pluuia. ſuper terram. Deut. 11. Dabit pluuiam terre veſtre. Et
Imber. in eodem. 28. Det dominus imbrem terre tue. & in eodem
32. Concreſcat vt pluuia doctrina mea. Zach. 10. Dn̄s faciet
niuem & pluuiā imbris. & declinatur pluraliter מִטְרוֹת Mit
מִטְרוֹת roth. Iob. 37. Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis ſue.
Pluuie Pro quo he. le. Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitu
dinis ſue. Et inde verbum tertie coniugationis. i. pluere fa-
cere. Gen̄. 2. Non enim pluerat dominus deus ſuper terrā.
ideſt non fecerat pluere. Exo. 16. Ecce ego pluam vobis pa Pluere
nē de celo. Ps. 10. Pluet ſuper peccatores laqueos. Eſa. 5. Et
nubibus mandabo ne pluant ſuper eam imbrem. Amos. 4
Et plui ſuper vnam ciuitatem & ſuper alteram ciuitatē non
plui. & in eodem. Pars vna compluta eſt. vbi ponitur verbū Cōpluta.
paſſiuum prime coniugationis.

מִי Mi. quis. qui. que. quid. quod. & eſt dictio interrogatiua מִי
Gen̄. 3. Quis indicauit tibi q̄ nudus eſſes. & in eodē. 21. Quis.
Quis auditurus crederet Abraam. & in eodem. 33. Que nā
ſunt iſte turme quas obuiam habui. Exo. 2. Quis cōſtituit Que.
te principem. & in eodem. 3. Quis ego ſum. & in eodem. 4
Quis fecit os hominis aut quis fabricatus eſt mutum & ſur-
dū. & in eo. 10. Qui nā ſunt qui ituri ſunt. Iudi. 9. Quis eſt Qui.
iſte abimelech & que eſt ſichem. & in eodem. 13. Quod eſt
nomen tuū. Ruth. 3. Et ait illi que es. 1. Reg. 25. Quis eſt da Quod.
uid & quis eſt filius iſai. Mich. 1. Quod ſcelus iacob: nonne
ſamaria. & que excelſa iude: nōne ieruſalem. Ponitur etiam
מִי pro aliquo. Iob. 5. Et ad aliquem ſanctorum conuertere. Aliquis.
Me. aque. De quo vide in dictione ſequenti מֵי

מַיִם Maim. aque. & ſolum inuenitur in numero plurali: & מַיִם
caret ſingulari. Gen̄. 1. Et ſpiritus domini ferebatur ſu
per aquas. & in eodem. Congregentur aque. Exo. 15. Et nō Aque
poterāt bibere aquas de marath. Iob. 14. Lapides excauāt
aque. Ps. 17. Aſſūpſit me de aquis multis. & in eo. 28. Dn̄s
ſuper aquas multas. & aliquādo ponitur in hebreo plurale
pro ſingulari. Ps. 17. Tenebroſa aqua in nubibus aeris. & ſi Aqua
militer vbicunq́ʒ in noſtra tranſlatione legitur aqua in ſin-
gulari: in hebreo ponitur in plurali. & qn̄ poſt ſe regit geni
tiuū: tunc ſcribitur ſine mem vltimo & dicitur מֵי Me. Gen̄. מֵי
7. Quando diluuii aque innundauerunt ſuper terram. Nu.
20. Hec eſt aqua contradictionis. Et quādoq́ʒ ſcribitur ſine
mem ēt ſi nō regat gt̄m poſt ſe. Nu. 5. Ipſe aūt tenebit aq̄s.
amariſſimas. & in eodem. Non te nocebunt aque iſte ama-
riſſime. Ps. 72. Et dies pleni inueniētur in eis.. pro quo he.
le. Et aque plene decurrent eis ſiue exprimētur eis: quod he
brei exponūt propter multitudinem lachrimarum que ab
oculis eorum decurrent. Tamen ſi pro מֵי me legatur מִי mi
tunc poteſt legi. Et quis plenus inuenietur in eis. Et ſic trāſ
tulit beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam ve-
ritatem. Vide etiam de hoc infra in dictione מָצָה Maſa. Eſa.
48. Et de aquis iuda exiſtis. Reperitur quoq́ʒ מַיִם Maim: ēt
ſi poſt ſe regat genitiuum. Eſa. 30. Et dabit tibi domin⁹ pa-
nem arctum & aquam breuem. Pro quo hebrei legūt. Panē
anguſtie & aquam tribulatiōis. Ezech. 47. Et traduxit me
per aquam vſq́ʒ ad genua. Pro quo hebrei legunt. Et tradu
xit me per aquas genuum. ideſt vſq́ʒ ad genua. ſicut eſt in
littera noſtra. Et aliquando ſcribitur cum duplici mem in
principio. & dicitur מֵימֵי Meme. vt Ioſ. 4. Reſpondebitis מֵימֵי
eis defecerunt aque iordanis ante arcam federis domini. Et Eque.
etiā quando componitur cū pronominibus duplicatur lr̄a
mem in principio: hoc modo. vt מֵימַי Memai. i. aque mee
1. Reg. 25. Tollā ergo panes meos & aquas meas. מֵימֶיךָ Me
mecha. i. aque tue. vt Nu. 20. Et ſi biberim⁹ aquas tuas nos
& pecora noſtra. מֵימָיו Memau. i. aque eius ſiue aque ſue.
vt in eodem. Et illa dabit aquas. Pro quo hebrei legunt. Et
dabit aquas ſuas. מֵימֵינוּ Memenu. i. aque noſtre. Thren̄. 5.
Aquam noſtrā pecunia bibim⁹ מֵימֵיכֶם Memechem. i. aque
veſtre מֵימֵיהֶם Memehem. ideſt aque eorum. ſiue aque ſue.
Exo. 7. Et omnes lacus aquarum. Pro quo hebrei legunt.
Et ſuper omnem congregationem aquarū ſuarum. & quā-
uis hec dictio מַיִם Maim ſiue מֵי Me. ſit pluralis numeri ta-
mē frequenter iūgitur cū verbo ſingularis nūeri. Leuit. 11.

Digitized by Google

Si fuſa fuerit ſuper eũ aqua.& in eodẽ.Si aũt quiſpiã aqua ſementem perfuderit.Pro quo hebrei legunt.Si data fuerit idest ſi fuſa fuerit aqua ſuper ſementem. Nu.19. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Pro quo hebrei legũt. Aqua luſtrationis non eſt aſperſa ſuper eum.& in eodem.24.Fluet aqua de ſitula eius.

מִין מִין Min.genus.ſpecies.Geñ.1.Faciens fructũ iuxta genus ſuum.& in eodem.Habens vnũquodq̧ ſemẽtẽ ſecũdũ ſpeciem ſuam.& in eo.Producat terra animã viuentem in genere ſuo.& in eo.Et beſtias terre ſecundum ſpecies ſuas. Reperitur etiam מִנִּים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cordas.Ps.150. Laudate eũ in chordis & organo.Pro quo hebrei legũt. In generibus vel ſpeciebus.ſ.muſicorum vel hymnorum.

Genus. Species. מִנִּים Chorde

מִיץ מִיץ Mis.premere.exprimere.emungere.prouocare.Prouer.30.Qui aũt fortiter premit vbera ad eliciendum lac.& in eodem.Et qui vehementer emungit elicit ſanguinem: & qui prouocat iras producit diſcordias. Vbi ter ponitur predicta dictio.& inde מֵץ Mes.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit puluerem.Eſa.16.Finitus eſt puluis. Pro quo hebrei legũt.Defecit preſſio ſiue ſuxio.& ſi legatur מוֹץ Mos: tunc ſignificat puluerem ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מוֹץ Mos.

Premere. Emũgere Prouocare מֵץ Pulueis Suxio.

מִיק מִיק Mic. diſſolui. corrũpi.interire. Ps.72. Cogitauerunt & locuti ſunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Diſſoluti ſunt ſeu corrupti ſunt & locuti ſunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מָקַק Macac.

Diſſolui.

מִיר מִיר Mir.mutare.cõmutare. Leuit.27.Sanctum erit & mutari non poteſt.Hiere.2.Si mutauit gens deos ſuos. & in eodẽ.Et populus meus mutauit gloriam ſuam. & inde תְּמוּרָה Themura.i.pmutatio vł cõmutatio ſiue illud ꝓ quo aliquod mutatur.Leuit.27.Si quis mutauerit: & quod mutatum eſt & pro quo mutatum eſt ſanctificabitur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Mutare. תְּמוּרָה Permutatio. Quod mutatum eſt.

מָכַךְ מָכַךְ Machach.humiliare.deprimere.depauperare.& ſcribitur cum ſimplici caph.Iob.24.Et humiliabuntur ſicut oĩa.Ps.105.Et humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis. Eccls.10.In pigritiis humiliabitur cõtignatio.Significat etiã depauperare ſiue pauperẽ eſſe.Leuit.25.Si attenuatus fuerit frater tuus.i.ſi pauper fuerit.& in eodẽ. Si paupertate cõpulſus vendiderit ſe tibi.& inde מָךְ Mach.i.pauper.Leuit. 27.Si pauper fuerit.

Humiliare Attenuari Paupertate compelli. מָךְ Pauper.

מַכָּה מַכָּה Maca.percuſſio ſeu plaga.De quo vide infra in dictione נָכָה Naca.

מָכַר מָכַר Machar.vendere.venũdare.tradere. Geñ.25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem.47. Vendentibus ſingulis poſſeſſiones ſuas. Exo.21.Si quis vendiderit filiam ſuam in famulã. Leuit.25.Quando vendes quippiam ciui tuo.Et in eodẽ. Quod reliquũ eſt reddet emptori. Pro quo hebrei legũt.Reddet ei cui vendidit.i.emptori.ſicut eſt in lr̃a nr̃a. Deut.28.Ibi venderis inimicis tuis.& in eodem.32. Deus ſuus vendidit eos.Iudi.3.Tradidit eos in manus cuſam reſataim. Pro quo he.le.Et vendidit eos in manu cuſam reſataim.& in eo.4.Et tradidit illos dñs in manu iabin. Pro q̃ he.le. Et vẽdidit eos dñs in manu iabin. Et idẽ verbũ paſſiuum prime vel quarte coniugationis.3. Reg.21. Eo quod venundatus ſis vt faceres malũ in conſpectu dñi.& in eodẽ. Qui venũdatus eſt vt faceret malum. Eſter.6. Traditi eñi ſumus ego & populus meus.Pro quo hebrei legunt.Venditi eñi ſumus.& in eodem.Atq̧ vtinam in ſeruos & famulos venderemur.Eſa.50.Ecce eñi in iniquitatibus veſtris venditi eſtis.Et inde מֶכֶר Mecher.i.vẽditio ſiue res venalis. vt

מָכַר Vendere. Tradere. מֶכֶר

Nee.13.Inferentes piſces & omnia venalia.Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְכָּר Mimcar.vt in eodem.Et manſerunt negociatores & vendentes vniuerſa venalia foris ieruſalem.Leuit.25.Quãdo vendes quippiã ciui tuo.i. quando aliquod venale vẽdideris. Ezech.17.Quia qui vẽdit ad id quod vendidit nõ reuerteretur.Ponitur etiã מִמְכָּר Mimcar.pro eo quod ex paterna ſucceſſione debetur alicui:quaſi ei vẽderetur.Nu.18.Excepto eo quod in vrbe ſua ex paterna ei ſucceſſiõe debetur. Inde מְכֵרָה Mechera.i. habitatio ſecundũ hebreos. Geñ.49. Symeon & leui fratres vaſa iniquitatis bellantia.Pro quo hebrei legũt.Symeon & leui fratres vaſa ſiue arma iniquitatis habitatio eorũ. Qđ exponens chaldaicus interpres ita tranſtulit.ſ.ſymeon & leui fratres viri fortes:in terra habitationis eorum opati ſunt fortitudinem.Poteſt etiã ſignificare arma vel gladiũ.Nam in lingua greca machera idem eſt quod gladi⁹. Et vt ait beatus Hieronymus in ſuis explanationib⁹ ſup Soph.capło.3 Ligua hebraica eſt matrix omniũ linguarũ. Vnde in predicto loco põt eſſe talis littera. Vaſa iniquitatis arma eorũ ſiue gladii eorum.Poteſt etiã ſignificare habitationem: ſicut מְכוֹרָה Mechora.cum vau. vt dictum eſt ſupra in dictione כּוּר Cur.

Venalis. מִמְכָּר Venale מְכֵרָה Bellantia. Gladius.

מָלַל מָלַל Malal.loqui.dicere.Geñ.21.Quis auditurus crederet q̃ Abraã q̧ ſarra lactaret filiũ. Pro quo hebrei le. Quis dixiſſet Abrae q̧ ſarra lactaret filiũ. Iob.8. Vſq̧quo loqueris talia.& in eodem.33.Scientiã labia mea puram loquentur.Ps.105.Quis loquetur potentias domini.Ponitur etiã pro annuere.q̧ eſt idem quod loqui.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit terere.Prouer.6.Annuit oculis: terit pede.pro quo hebrei legunt.Annuit pede.& inde מִלָּה Mila. ideſt verbum.ſermo.dictio.Iob.21.Audite queſo ſermões meos.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſermonẽ meũ.Ps.138.Quia non eſt ſermo in lingua mea.& in lingua chaldaica dicitur מִלְּתָא Miletha.vt Dañ.2.Sermo receſſit a me.& in plurali מִלִּים Milim.ideſt verba.ſermones. eloquia.Iob.6.Ad increpandum tantum eloquia concinnatis.Et in eodem.15. Arguis uerbis eum qui non eſt equalis tibi.& in eodem.16.Conſolarer & ego vos ſermonibus.Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem. vt in eodem.18.Vſq̧ ad quem finem verba iactabis. & in eodem.19.Et atteritis me ſermonibus.& in eodem.32.Plen⁹ ſum ſermonibus.Et aliqui hebrei dicunt q̧ inde deriuatur dictio הֲמֻלָּה Hamula.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit loquellam.Hiere.11.Ad vocem loquelle grandis exarſit ignis in ea.De quo vide ſupra in littera he.Inde מְלִילָה Melila.ideſt ſpica manibus fricata vel trita. Deut.23. Frangeſ ſpicas & manu conteres.

מָלַל Dicere. Loqui. Annuere. מִלָּה Sermo מִלְּתָא מִלִּים Sermões. Eloquia. מִלִּין Verba. Sermões הֲמֻלָּה Loquella מְלִילָה Spica

מָלֵא מָלֵא Male.implere.replere.adimplere.complere.plenum eſſe.initiare.conſecrare.Geñ.6.Repleta eſt terra iniquitate.Et in eodem. 23. Pecunia digniſſima tradat eam mihi.Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena ſiue pleniſſima aut completa tradat eam mihi.Et in eodem.24.Et impleuerat hydriam aqua. Et in eodem.29. Quia iam tempus impletum eſt.Pro quo hebrei legũt.Quia impleti ſunt dies mei.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eodẽ. Imple hebdomadam dierum.Exo.1.Ac roborati nimis impleuerunt terram.Et in eodẽ.15.Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt.Implebitur ex eis anima mea. & in eodem.31.Et impleui eum ſpiritu dei. Et in eodem. 40. Et gloria domini impleuit tabernaculum. Leuit.8. Vſq̧ ad diem quo implebitur tempus conſecrationis veſtre. Nu. 14.Qui plenus alio ſpiritu ſecutus eſt me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius ſpiritus in eo & impleuit ſiue

מָלֵא Replere Implere

Digitized by Google

compleuit poſt me. ideſt impleuit voluntatem meam. &
eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. Et ſimilis modus loquẽdi
habetur in eo.32. vbi dr̃. Iſti impleuerũt volũtatẽ meã. pro
quo he.le. Quia impleuerint poſt me. Deut.1. Quia ſecut⁹
eſt dominum. pro quo he.le. Quia impleuit poſt dominũ.
Plenũ eẽ. & in eo.33. Et plenus erit benedictionibus dñi. Iudi.6. con
cham rore impleuit. 1. Reg.19. Et ãnumerauit ea regi. pro
Complere. quo hebrei legunt. & compleuit ea regi. ideſt compleuit nu
merũ eorũ. 3. Reg.1. Complebo ſermones tuos. & in eo.7.
Et plenũ ſapientia & intelligẽtia. 4. Reg.9. porro hieu te-
tẽdit arcũ manu. pro quo he.le. Et hieu impleuit manũ ſuã
arcu. Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a noſtra. Eſter.1. Cũq; impleren
tur dies cõuiuii. Iob.15. Anteq̃ dies eius impleatur p̃ibit.
Vbi vnũ verbũ hebraicũ ponitur in nr̃a trãſlatione p̃ duo-
bus verbis. ſ. p̃implere & perire. & in eo.16. Saciati ſũt pe
nis meis. i. impleti ſunt. & in eo. 40. Nũquid implebis ſage
nas pelle eius. Hebrei vero in p̃dicto loco dicũt q̃ ſignãt cõ
Concidere cidere. vnde ipſi legũt. Nũquid cõcides cultris pellẽ eius. &
ſiſr. Naum.1. vbi dicitur. cõſumẽtur quaſi ſtipula ariditate
plena. pro quo hebrei legunt. Conſumentur quaſi ſtipula
arida conciſa. p̃s.80. Dilata os tuũ & implebo illud. Can-
ti.5. Caput meũ plenũ errore. & in eo. Et reſident iuxta flu
enta pleniſſima. vbi additur littera thau in fine dictionis.
Eſa.2. Quia repleti ſunt vt olim. i. repleti ſunt iniquitate &
nequitia. Et in eo.6. Et ea que ſub ipſo erant replebant tem
plum. & in eo.33. Impleuit ſion iudicio & iuſtitia. Et in eo
dem.65. Et libatis ſuper eã. pro quo he.le. Et impletis nu-
merũ libamento. Cuius expoſitionẽ vide infra in dictione
מְנָה Mana. Hiere.4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he.
le. Clamate implete & dicite. i. clamate plena voce. Et in eo
dem.12. Et clamauerũt poſt te plena voce. & in hebreo non
habetur voce: ſubintelligitur tñ. Et in eo.23. Nũquid nõ ce
lũ & terrã ego ipleo. & i eo. 51. Implete pharetras. Ezech.
9. & implete atria interfectis. Et in eo.25. Implebor: deſer
ta eſt. Zach.9. Repleui ephraim. Et in eo. & replebuntur vt
phiala. & aliquando ſcribitur ſine aleph. Iob.32. Plenus ſũ
ſermonibus. Ezech.28. Repleta ſunt interiora tua iniqui-
tate. Et aliqñ ſcribitur cum vau loco aleph. vt in eo.41. Ad
menſuram calami ſex cubitorũ ſpacio. pro quo he.le. Ple-
nũ vel impletũ calamũ ſeu plenitudo calami. Scribitur ẽt a
מְלֹא liqñ cũ he loco aleph. Iob.8. Donec impleatur riſu os tuũ.
& inde מְלֹא Melo. i. plenitudo. Geñ.48. Et ſemẽ illius cre-
ſcet in gẽtes. pro quo he.le. Et ſemen illius erit plenitudo
Plenitudo. gentiũ. p̃s.23. Dñi eſt terra & plenitudo eius. Ps.97. Mo-
ueatur mare & plenitudo eius. 1. Reg.28. Statimq; ſaul ceci
dit porrectus in terra. pro quo he.le. Et cecidit plenitudo
ſtature eius in terra. & eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. Po-
nitur ẽt pro plena. Eccl̃s.4. melior eſt pugillus cum requie
Plena q̃ plena vtraq; manus. Eſa.6. Plena eſt omnis terra gloria
multitudo eius. Ponitur ẽt pro multitudine. Eſa.31. Cum occurrerit ei
מִלּוֹא multitudo paſtorũ. & inde מִלּוֹא milo. nomen propriũ loci
Melo. vacui in ciuitate ieruſalẽ: quem edificiis repleuit ſalomõ. 3.
Reg.11. Tunc edificauit melo. & inde lapides precioſi que
מִלֻּאִים ponebantur in rationali & ſuperhumerali dicuntur lapi-
Impletiões des מִלֻּאִים miluim. eo quod implebant illum locum va-
cuum in quo includebantur. Exo.25. & lapides ad ornan-
dum ephod & rationale. Et in eodem. Poneſq; in eo quattu
or ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in
eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eo
dem. Incluſi auro erũt per ordines ſuos. pro quo he.le. In-
מַלֵּא cluſi auro erunt in impletionibus ſuis. Ponitur etiam pre-
Cõſecrare. dicta dictio מַלֵּא male. pro initiare vel conſecrare. vt Exo.
28. Et cunctorum conſecrabis manus. & in eo. Poſtq̃ ini-
tiaueris manus eorum. Et in eodem.29. Eo quod ſit aries Initiare.
conſecrationis. & in eodem. De ariete qui initiatus eſt. Et ĩ
eodem. Arietem autem conſecrationis tolles. Et in eodem.
Quod ſi remanſerit de carnibus conſecratis. Et in eodem.
Septem diebus conſecrabis manus eorũ. Et in eo.32. Con-
ſecraſtis manus veſtras hodie. Leuit.8. ſeptem enim dieb⁹
finitur conſecratio. Iudi.17. Impleuitq; vnius filiorũ ſuo-
rum manum & factus eſt ei ſacerdos. ideſt initiauit vel con
ſecrauit manum. 3. Regum.13. quicunq; volebat implebat
manũ ſuã & fiebat ſacerdos. & inde מְלֵאָה melea. ideſt plẽa. מְלֵאָה
& accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus eſt.
Eccl̃s.11. Et qua ratiõe compingantur oſſa in ventre p̃gnã-
tis. Accipitur ẽt מְלֵאָה melea. pro ſpica frumento plena. ſe- Pregnãs.
cundũ hebreos. pro quo beatus hieronymus tranſtulit De
cimas. Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis of- Decime.
ferre. pro quo he.le. plenitudinem tuam. ſ. frugum: & lachri
mã tuã. i. liquorem vini & olei non tardabis. ſ. offerre. Nu.
18. Tam de area q̃ de torcularibus. pro quo hebrei legunt.
Sicut frumentum de area & ſicut plenitudo torcularis. ſed Plenitudo.
beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

מַלְאָךְ Malach. nuncius. angelus. De quo vide ſupra in di מַלְאָךְ
ctione לְאַךְ Laach. Angelus.

מָלַח Malach. ſalire. ſale condire. liquefacere. Leuit.2. quid מָלַח
quid obtuleris ſacrificii ſale condias. Ezech.16. Et a- Sale con-
qua non es lota in ſalutem nec ſale condita. & inde מֶלַח me dire.
lach. i. ſal. Geñ.14. Que eſt mare ſalis. & in eodem.19. Ver מֶלַח
ſa eſt in ſtatuam ſalis. Deut.29. Sulphure & ſolis ardore cõ Sal.
burens. Debet legi & ſalis ardore. & inde מְלֵחָה Melecha. i. מְלֵחָה
ſalſugo. Iob.39. Et tabernacula eius in terra ſalſuginis. Ps. Salſugo.
106. Terram fructiferam in ſalſuginem. Hiere.17. In terra
ſalſuginis & inhabitabili. & inde מַלּוּחַ Maluach. ideſt her מַלּוּחַ
ba quedam que in terra ſalſuginis naſcitur: vel quia decliat
ad ſaporem ſalis. pro quo beatus hieronymus generaliter
tranſtulit herbas. Iob.30. & mandebant herbas. Item מָלַח Herbe.
Malach. i. liquefacere ſiue comminuere. vel deficere. Eſa.51 מָלַח
Quia celi ſicut fumus deficient. Et inde מְמֻלָּח Memulach. Deficere.
ideſt comminutũ. Exo.30. mixtũ diligenter & purum. Pro מְמֻלָּח
quo hebrei legũt. Cõminutũ & purũ. ſed in trãſlatiõe chal Cõminutũ
daica eſt ſicut in littera noſtra. & inde מְלָחִים Melachim. i. מְלָחִים
panni cõminuti & triti ex nimia vetuſtate. Hiere.38. & tulit
inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in Panni ve
eo. Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putrida ſub cubito teres
manuum tuarum. Item מַלָּח Malach. i. nauta ſeu guberna מַלָּח
tor nauis. Ezech.27. Omnes naues maris & naute earum. Nauta.
Ione.1. Et timuerunt naute.

מָלַט Malat. ſaluare. liberare. eripere. euadere. parcere. Geñ. מָלַט
19. ſalua animam tuam. Et in eodem. Sed in mõte ſal Saluare
uum te fac. Et in eo. Nec poſſum in mõte ſaluari. Et in eo.
Et ſaluabor in ea. 1. Reg.27. nõne melius eſt vt fugiã & ſa
luer in terra philiſtinorũ. Et in eo. Fugiã ergo manus eius.
ideſt euadam manus eius. 2. Reg.19. Qui ſaluã fecerunt a- Euadere
nimã tuã. 3. Reg.19. Quicunq; fugerit gladium Azael occi
det eum hieu: & quicũq; fugerit gladium hieu. i. qui euaſe
rit gladium. Iob.1. Et euaſi ego ſolus. & in eodem.19. Et de
relicta ſunt tantum modo labia circa dentes meos. pro quo
hebrei legunt. Et euaſi cum pelle dentium meorum. & bea
tus hieronymus tranſtulit ſenſum. Et in eodem.22. Saluabi
tur inocẽs. p̃s.106. Et eripuit eos de interinitionibus eorũ Eripere.
Eccl̃s.9. Et liberauit vrbem per ſapientiam ſuam. Ezech. Liberare.
17. Nunquid proſperabitur vel conſequetur ſalutem. Et in
eodem. Nunquid effugiet. ideſt euadet. Et in eodem.33. A
nimam ſuam ſaluabit. Amos.2. Et robuſtus non ſaluabit
animam ſuam. Et in eodem. Et velox pedibus non ſaluabi

Digitized by Google

מֶלֶט Crypta. Parere. Accēdere.

tur.& inde מֶלֶט Melet.ideſt crypta vbi homines abſcōdun tur vt liberentur.Hiere.43.Et abſcondes eos in crypta. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat fornacem calcis. Significat etiam predicta dictio parere.vt Eſa.66.Anteq̄ veniret partus eius peperit maſculum.Et ſupra in eo.34.Ibi habuit foueam ericius: & enutriuit catulos.pro quo he.le. Ibi nidificauit ericius:& peperit.Ponitur etiā pro incendere vel accendere.vt Iob.41.ſicut tede ignis accenſe.ſed etiam in predicto loco hebrei legunt.ſicut ſcintille ignis euadunt ſiue vadunt.

מָלַךְ Regnare. Regē conſtituere. מֶלֶךְ Rex. מַלְכָּא מְלָכִים Reges. מְלָכִין מַלְכִין מַלְכַיָּא Reges. מַלְכָּה Regina. מְלֶאכֶת מְלָכוֹת Regine. מְלוּכָה Regnum.i. מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת מַמְלְכוּת Regnum. מַלְכוּת Regnum. מַלְכוּ מַלְכוּתָא Regnum.

מָלַךְ Malach.regnare.conſulere.ſeu cogitare.Exo.15.Dominus regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera nobis.pro quo hebrei legunt.Regna ſuper nos.& in eodē. veni & impera ſuper nos.2.Reg.5. Et quadraginta annis regnauit:in Ebron regnauit ſuper iudam ſeptem annis & ſex menſibus:in ieruſalem autem regnauit triginta tribus annis.3.Reg.11.& regnabis ſuper omnia que deſiderat anima tua.4.Reg.8.Et octo annis regnauit in ieruſalem.Et ī eodem.11.Porro athalia regnauit ſuper terram.Eſter.1.qui regnauit ab india vſqꝫ ad ethiopiam.Eſa.32. Ecce in iuſtitia regnabit rex.Hiere.22.Nunquid regnabis. Et in eodē. 33.Et regnabit rex. Dañ.9. Qui regnauit ſuper regnum chaldeorum.& inde verbum tertie coniugationis.i. regnare facere ſiue regem conſtituere.vt.1.Reg.8.Et conſtitue ſuper eos regem.& in eodem.11. Et fecerunt ibi regem ſaul coram domino.Et in eodem.12.Et conſtitui ſuper vos regem.Hiere.37. Quē conſtituit regem nabuchodonoſor. & īde מֶלֶךְ melech.i.rex.Geñ.26.Abiit iſaac ad abimelech regem paleſtinorum.Et in eodem.36. Antequam haberēt regē filii iſrael.Exo.1.Et ſurrexit rex nouus ſuper egyptū p̄s.20.Domine in virtute tua letabitur rex.& in līgua chaldaica dicitur מַלְכָּא Malca.Dañ.2.rex in ſempiternum viue.& in plurali מְלָכִים melachim.i.reges.Geñ.14. & reges qui erant cum eo.Et in eo.quattuor reges aduerſus quinqꝫ p̄s.2.Aſtiterunt reges terre.reperitur etiā מְלָכִין melachin cum nun in fine loco mem.Prouer.31.Et vias tuas ad delēdos reges.Et in chaldeo commūiter dicitur מַלְכִין malchin ſiue מַלְכַיָּא malchaia.Dañ.2.tranſfert regna atqꝫ cōſtituit. pro quo hebrei legunt.auferēs reges & conſtituens reges. Et in eo.Tu rex regū es.ſcribitur etiam cum aleph in ſecunda ſyllaba quod alias nūcios ſiue āgelos ſignificat.2.Reg. 11. eo t̄pe quo ſolent reges ad bella procedere. & in genere feminino מַלְכָּה malca.i.regia.Eſter.1.vaſthi quoqꝫ regina fecit conuiuium.reperitur etiam cum aleph in ſecunda ſyllaba & cū thau in fine: & dr̄ מְלֶאכֶת Melechet.Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi. De quo vide ſupra in dictiōe לָאַךְ Laach.& ī plu.מְלָכוֹת melachoth.i.regie canti.6. ſexaginta ſunt regine.Et inde מְלוּכָה melucha. ideſt regnū vt.3.Reg.10.De ſermone autem regni non indicauit ei.& in eo.11.Et innouemus ibi regnum.ſcribitur etiam cū duplici mem in principio & dicitur מַמְלָכָה mamlacha. ſiue מַמְלֶכֶת mamlecheth.aut מַמְלְכוּת mamlechuth.i. regnum. vt Geñ.10.Fuit autem principiū regni eius Babylō.Exo. 19.& vos eritis michi in regnum ſacerdotale. Nu. 32. Regnū ſeon regis amorreorum.Deut.3.ciuitates regni og in Baſan.Threñ.2.Polluit regnum & pricipes eius.Scribitur etiam cum ſimplici mem & dicitur מַלְכוּת malchuth. ideſt regnū.vt Eſdre.4.& vſqꝫ ad regnum darii regis perſarum Et in eodem.In regno autem aſueri ipſe eſt artaxerxes. p̄s.102.Et regnū ipſius oībus dñabitur.Et in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּ Malchu.ſiue מַלְכוּתָא malchutha.Dañ.2. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. & in eodem.& poſt te conſurget regnum aliud.& in plurali.

מַמְלְכוֹת mamlachoth.i.regna.3.Reg.10.Non eſt factum tale opus in vniuerſis regnis.p̄s.67.regna terre cantate domino.& in lingua chaldaica dicitur מַלְכְוָתָא malcheuatha. Dañ.2.Comminuet autem & cōſumet vniuerſa regna hec Item מָלַךְ Malach.conſulere ſeu cogitare.Nee.5. Cogitauitqꝫ cor meum.& inde מְלַךְ malach.quod in lingua chaldaica ſignificat conſilium.Dañ.4.Conſilium meum placeat tibi.Item מֹלֶךְ molech.nomen idoli.Leuit.20. ſi quis dederit de ſemine ſuo idolo moloch.Amos.5.Et portaſtis tabernaculū moloch deo veſtro.Et beatus hieronymus in explanationibus ſuper predicto loco dicit ꝙ ponitur pro lucifero.

מַמְלְכוֹת Regna. מַלְכְוָתָא Regna. מָלַךְ Cogitare. מְלַךְ Cōſilium. מֹלֶךְ Idolū moloch.

מָלַץ Malas.dulcorare.ſeu dulcem eſſe.p̄s.118.Quā dulcia faucibus meis eloquia tua.Et ſecundum aliquos inde poteſt deriuari מֵלִיץ melis:quod ſignificat interpretem ſeu eloquentem.de quo vide ſupra in dictione לִיץ Los.

מָלַץ Dulcē eſſe. מֵלִיץ Interpres.

מָלַק Malac.ſcindere.ſecare.rumpere.Leuit.1. Et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco.Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſecare vel ſcindere cum vnguine. vnde in predicto loco ipſi legunt.& vnguine ſecabit caput eius. Et in eo.5.Retorquebit caput eius ad pēnulas ita vt collo adhereat & non penitus abrumpatur.pro quo he.le. Et ſcindet ſeu ſecabit caput eius verſus collum & non diuidat. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

מָלַק Rumpere. Secare. Retorquē

מִן Min.de. ex.e.a.vel ab.magis.plus.ſuper. ne.non. Geñ. 2.Sed fons aſcendebat de terra.Et in eodem. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodē. 3.Niſi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt ñon comederes comediſti.Et in eodem.29.Nam ex illo adaquabantur pecora.Ioſ.3.A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. 13.Erit enim puer nazareus dei ab infantia ſua.Ezech.39 A die illa & deinceps.Et aliquando ſcribitur cum lameth in principio.vt Exo.9.A die qua fundata eſt.Iob.36.Repetam ſcientiam meam a principio.Hiere.7.A ſeculo vſqꝫ in ſeculum.ſcribitur etiam cum iod in fine & dicitur מִנִּי mini ſiue לְמִנִּי Lemini.Iudi.5.Ex ephraim delebit eos.Et in eodem.De machir principes deſcenderunt. Iob. 20. Hoc ſcio a pricipio ex quo poſitus eſt homo ſuper terram.Eſa. 46.Qui portamini a meo vtero:qui geſtamini a mea vulua.pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui geſtamini a vulua.poteſt etiam legi ſicut eſt ī littera noſtra vt infra dicetur.Mich.7.Et vſqꝫ ad te veniet aſur & vſqꝫ ad ciuitates munitas.pro quo hebrei legunt.Et vſqꝫ ad te veniet ab aſur & ciuitates munitas:& a ciuitatibus munitis.& in compoſitione cū aliis dictionibus ſcribitur ſine nun cū ſola mem littera.vt Geñ.2.Quia in ipſo ceſſauerat ab omni opere ſuo.& ī eodem.Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientie boni & mali ne comedas. Et in eo. Hoc nunc os ex oſſibus meis & caro de carne mea.Et in eodem.quoniam de viro ſumpta eſt.& in eodem.5. Iſte conſolabitur nos ab operibus noſtris.Exo.9.Ab homine vſqꝫ ad iumentum.Et in eodem. Necdum timeatis dominum deum.pro quo hebrei legunt.Necdum timeatis a facie domini dei.Leuit.19.Coram cano capite conſurges.pro quo hebrei legunt. A facie cani conſurges.Deut.17. De numero fratrum tuorum.Et in eo.33.Dominus de ſion veniet. p̄s.8.Ex ore infantium & lactentium.p̄s.16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra.p̄s.112.Ex hoc nunc & vſqꝫ in ſeculum.Prouer.8. Antequam quicq̄ faceret a principio.& in eodem.Ab eterno ordinata ſum & ex antiquis.Ezech.44. que fuerit vidua a ſacerdote accipiant. Et aliquando ſignificat plus vel magis: aut magiſquā:aut eſt nota comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

מִן De. Ex. A. Ab. מִנִּי לְמִנִּי Ex. De. A.

Digitized by Google

Magiſquã fit comparatio.Geñ.20.Te ergo ipſum magiſquam hos af
fligemus.Iudi.5.Benedicta inter mulieres hiael.ideſt ma-
giſquam alias mulieres.Et in eodem.& benedicatur in ta-
bernaculo ſuo.pro quo hebrei legunt.pluſquam mulieres
Pluſquã. in tabernaculo benedicatur. Ruth.1.quia veſtra anguſtia
magis me premit.Pro quo hebrei legunt.quia amaritudo
eſt mihi magiſ quam vobis.Poteſtetiam legi ſic.quia ama
ritudo eſt mihi ex vobis.ideſt ex veſtra anguſtia. & tunc e
Super. rit idem ſenſus cum littera noſtra.p̄s.30.Super omnes ini-
Pre. micos meos factus ſum opprobrium.p̄s.44.Pre conſorti
bus tuis.ideſt magiſ quam conſortes tuos.p̄s.118.Sup om
Compara nes docentes me intellexi.& in eodem.Super ſenes intelle
tiuum. xi.Prouer.8.Melior eſt fructus meus auro & lapide precio
ſo:& genimina mea argento electo.Eccl's.7.Melius eſt no
Quam. men bonum quam vnguenta precioſa.Et in eo.9. Melius
eſt canis viuus leone mortuo.Ponitur etiam aliquando p
ne vel non.vt Geñ.31.Caue ne quicquam aſpere loquaris
Ne. cum iacob.pro quo hebrei legunt.Caue de loquendo cum
iacob.1.Reg.15.Abiecit te dominus ne ſis rex. Et in eodē.
25.Ita vt nemo poſſit ei loqui.3.Reg.15.Ne eſſet priceps
in ſacris priapi.Ps.82.Diſperdamus eos de gente.ideſt ne
ſit gens.Eſa.5.Ne pluant ſuper eam imbrem.Ezech.16.&
deſines fornicari.pro quo hebrei legunt.Et deſinere te fa-
ciam a meretrice.ideſt ne ſis meretrix.Deut.33. Et qui ode
מִן runt eum non conſurgunt:vbi ponitur מִן min pro non.&
Non ſic eſt etiam in tranſlatione chaldaica. põitur etiam aliquã
do pro in.vt Eſa.55.Non erit ibi amplius infans dierum.
Pro quo hebrei legunt.Non erit inibi amplius infans die-
In. rum.& ſimiliter.Deut.33.Dominus de ſina venit.Pro quo
ipſi legunt.Dominus in ſina venit.p̄s.67.A templo tuo
in ieruſalem tibi offerent reges munera.pro quo hebrei le
gunt.In templum tuum in ieruſalem.ideſt quod eſt in ie
ruſalem.Eſt etiam aliquando quaſi ſyllabica adiectio. Et
Syllabica adiectio. ideo omittitur in noſtra tranſlatione.Geñ.49. Aſer pin-
guis eſt panis eius.Vbi preponitur huic dictioni aſer. ſcili
cet de Aſer pinguis eſt panis eius.& in eodem.Deus patris
tui erit adiutor tuus.vbi pro eo quod in littera noſtra eſt de
us in hebreo habetur מֵאֵל Meel.quod ſignificat de deo.Le
uit.23.Altero die ſabbati.vbi preponitur huic dictioni al-
tero:ac ſi diceret.De altero die ſabbati.4.Reg.18.Et nõ pe
nitus iumenta intereant.vbi preponitur huic dictioni iu-
menta.Hiere.10.Non eſt ſimilis tui domine.pro quo in he
breo legitur.De non eſt ſimilis tui domine.Hiere.17.Et
ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens.vbi preponitur
huic dictioni paſtorem.Pro quo hebrei legunt. Et ego nõ
ſum turbatus de paſtore poſt te ſiue de paſcendo poſt te.
Aggei.2.Antequam poneretur lapis in templo domini.
Pro quo in hebreo legitur.De antequam poneretur lapis
in templo domini.& quando componitur predicta dictio
cum pronominibus tunc duplicatur littera mem hoc mo-
do.מִמֶּנִּי Miméni.ideſt a me.ſiue de me aut ex me.Ps.2.po
מִמֶּנִּי ſtula a me.Reperitur etiam aliquando cum ſimplici mem
a me. & dicitur מִנִּי mini.ſeu מֶנִּי Méni.ideſt a me.Iob.16. Si ta-
מִנִּי cuero non recedet a me.Et in eodem.21.Conſilium impio
מֶנִּי rum longe ſit a me.p̄s.64.verba iniquorum preualuerũt
ſuper nos.pro quo hebrei legunt.verba iniquorum preua
luerunt a me.ideſt pluſquam me vel ſuper me.Eſa.22.Re-
cedite a me amare flebo.& in eodem.30.vt faceretis conſi-
Ex me. lium & non ex me.Et in eodem.38.Et conuoluta eſt a me.
מִמְּךָ Mimecha.ideſt a te.Exo.8.vt abigantur rane a te מִמֶּנּוּ
miménu.i.ab eo.ſiue de eo aut a nobis.vt Geñ.2.In qua-
cunq; enim die comederis ex eo.Et in eodem.23.nulluſq;
te phibere poterit.p quo he.le.nullus ex nobis ſepulchrũ
ſuum prohibebit a te.Reperitur etiã מֶנְהוּ ménhu.ſiue מִנְהוּ
minéhu.Iob.4.Suſcepit auris mea venas ſuſurri eius.pro
quo hebrei legunt.Et ſuſcepit auris mea parum ex eo.Ps.
67.Ex inimicis ab ipſo.Et in genere feminino ſcribitur
cum he i fine:& dicitur מִמֶּנָּה miména.ideſt ab ea ſiue de ea
aut ex illa.vt Geñ.30.& habeam ex illa filios. reperitur ẽt
מִמֶּנּוּ miménu in genere feminino.Iudi.11.Non enim ha-
bebat alios liberos.pro quo in hebreo legitur. non erat ei
ex ea filius aut filia.ideſt preter eã.מִכֶּם michem:ſiue מִכֶּם
Mimechem.ideſt a vobis ſiue de vobis.מֵהֶם mehem.ideſt
ab eis ſiue de eis.Et aliquando ſcribitur cum littera nun &
dicitur מִנְהֶם minhem. Iob.11. Et effugium peribit ab eis.
Item מִן min.ſignificat quoddam genus inſtrumẽti muſici מִן
& reperitur in numero plurali.ſcilicet מִנִּים minim. p quo מִנִּים
beatus hieronymus trãſtulit chordas.Ps.150. Laudate eũ
in chordis & organo. Itẽ מַן man.in lingua chaldaica ſigni Chorda. מַן
ficat quis ſiue quicunq;.Dañ.3.Si quis autem non proſtra Quis.
tus adorauerit.Et in eodem.quis eſt deus qui eripiet vos
de manu mea.Item מָן man.ideſt mana cibus quo aliti ſũt man.
hebrei in deſerto.De quo vide in dictione ſequenti.

מָנָה Mana.numerare.conſtituere.decernere.parare.ſeu p̄ מָנָה
parare.Geñ.15.Sic erit ſemẽ tuum.pro quo hebrei le
gunt.Sic ſemen tuum numerabitur.2.Reg.24. vade nu- Numerare
mera iſrael & iudã.3.Reg.20.Inſtaura numerum militum
qui ceciderunt.Iob.7.Et noctes laborioſas enumeraui mi
hi.p̄s.89.Dinumerare dexteram tuam ſic notum fac. Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit
vt numerentur dies noſtri ſic oſtende.Eſa.65. Numerabo
vos in gladio.& inde מְנִי meni.ideſt numerus. vt ſupra in
eodem.Et libatis ſuper ea.pro quo in hebreo habetur.Et Meni.
impletis meni libamine.& dicunt aliqui hebrei q meni in Cõſtellatio
predicto loco ſignificat certam cõſtellationem ſeu certũ nu
merum ſtellarum quibus ſacrificabant.Alii vero dicunt q
ſignificat ſeptem planetas:vnde.lxx. interpretes vt refert
beatus hieronymus ſuper predicto loco ſic tranſtulerunt.
Et impletis demoni poculum.Alii vero dicũt q ſignificat Demon.
numerum.vnde ſequitur in textu numerabo vos gladio:
vbi alludit ſcriptura ad p̄dictã dictionẽ meni:more ſuo.Et
inde מָנֶה mana:quod ſignificat genus ponderis quod cõti מָנֶה
net certum numerum vnciarum.pro quo tranſlatio noſtra
ipſum nomen hebraicũ poſuit.Ezech.45.viginti ſicli &
viginti quinq; ſicli & quindecim ſicli mnam faciunt. & in mna.
plurali מָנִים manim.Eſdre.2.Argenti mnas quinq; millia מָנִים
Nee.7.Et argenti minas duo millia.& inde מֹנִים monim. mne
Pro quo btũs hiero.trãſtulit vices.Geñ.31.mutauit merce מֹנִים
dẽ meã decẽ vicibus.Item מָנָה mana.ideſt conſtituere ſiue Vices. מָנָה
preparare.1.Paralip.9.Et qui credita habebant vtenſilia
ſanctuarii.pro quo hebrei legunt.qui erant conſtituti ſup Cõſtituere
vaſa ſanctuari.Dañ.1.Et conſtituit eis annonam. & in eodẽ
qui conſtituit vobis cibum & potum. Et in eodem. Et di-
xit daniel ad malaſar quem conſtituit princeps eunuchorũ
Scribitur etiam ſine he.Ione.2.Et preparauit dominus pi Preparare
ſcem grandem.& in eodem.4.Et preparauit dominus de
us hederam.& in eodem.Et parauit deus vermem. & inde מָנָה
מָנָה mama.ideſt munus.pars.portio conſtituta ſeu debita.
Leuit.8.In partem ſuam ſicut preceperat dominus.p̄s.15. Pars.
Dominus pars hereditatis mee.Ps.62.pars vulpium erũt
Et in plurali מָנוֹת manoth.Eſter.2.Et traderet ei partes ſu- מָנוֹת
as.& in eodem.9.Et mittant ſibi mutuo partes epularum Partes.
& ciborum.& aliquando ſcribitur cum iod i fine & dicitur
מְנָיוֹת menaioth. ideſt partes ſeu munera. Nee.12. Dabãt מְנָיוֹת
partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum a- Partes
leph & dicitur מְנָאוֹת menaoth.vt ſupra in eodem.In deco מְנָאוֹת

Digitized by Google

munera מן

re gratiarum actione ſacerdotes & leuitas, pro quo hebrei legunt. Munera ſeu partes pro gratiarum actione ſacerdotibus & leuitis. & inde מן man. id eſt cibus quo hebrei in deſerto aliti ſunt: quaſi munere eis dato deſuper. Exo. 16. Appellauitq́ domus iſrael nomen eius man. Nee. 9. Et mana tuum non prohibuiſti ab ore eorum. Et ſecundum tranſlationem noſtram מן man interrogatis particula eſt: & ſignificat quid ſiue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מן הוא man hu. quod ſignificat quid eſt hoc. tamen in hebreo nõ habetur quod ſignificat quid eſt hoc: ſed ē expoſitio tranſlatoris: quia ſequitur in textu. Ignorabant enim quid eſſet. Ps. 60. miſericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi pro eo quod in littera noſtra eſt quis in hebreo habetur מן man. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter eſt dictio interrogatiua. vt dictum eſt in dictione precedenti.

man. mana. מן Quid. Quis.

מנחה munus. Oblatio Sacrificiũ

מנחה mincha. munus. oblatio. ſacrificium. Geñ. 43. Et deferte viro munera. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. & in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miſeruntq́ filii iſrael per illum munera. Ponitur etiam pro ſacrificio vel oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem ſacrificii dño. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino abſq́ fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne ſacrificium ſimile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne reſpicias ſacrificia eorum. 3. Reg. 18. Cumq́ iam tempus eſſet vt offerret holocauſtum. id eſt ſacrificium veſpertinum. Eſdre. 9. Et ego ſedebam triſtis vſq́ ad ſacrificium veſpertinũ. ps. 140 Eleuatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

מניכא Torques.

מניכא menicha. in lingua chaldaica ſignificat torquē. Dañ. 5. Et torquem auream habebit in collo.

מנע Priuare. Prohibere

מנע manaa. priuare. vetare. prohibere. deſinere. abſcondere. celare. Geñ. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui. Nu. 22. Ne cuncteris venire ad me. Pro quo hebrei legunt. Ne prohibearis ſiue ne deſinas venire ad me. Et in eo. Deus priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne venires in ſanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. id eſt non prohibebit vel non vetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur ab impiis lux ſua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur ſeu prohibebitur ab impiis lux eorum. ps. 20. & voluntate labiorum eius non fraudaſti eum. id eſt non priuaſti vel prohibuiſti. ps. 83. Non priuabit bonis eos qui ãbulant in innocentia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a ſemitis eorum. & in eodem. 3. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata veſtra prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flumina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei veſtri ſacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam ꝓhibitum eſt de domo dei veſtri ſacrificium. ponitur etiam pro celare vel abſcondere. Iob. 20. & celabit in gutture ſuo. Prouer. 11. Qui abſcondit frumentum maledicetur in populis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

Auferre. abſcondere Celare.

מנר Liciatoriũ מנרה

מנור Manor. Liciatorium. id eſt lignum quo tela circũuoluitur. 1. Reg. 17. Haſtile autem eius erat quaſi liciatorium texentium. Item מנרה Menora. id eſt candelabrum. De quo vide infra in dictione נור Nur.

מס Tributum

מס Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione ſequenti.

מסס Liqueface. Diſſolui pauore. ꝑtimeſcere.

מסס Maſas. Diſſoluere. liquefacere. tabefacere. terrere. Perterrere. ꝑtimeſcere. ſeu terrore vel pauore diſſolui. Exo. 16. Cumq́ incaluiſſet ſol: liquefiebat. Ioſ. 2. Et elanguit cor noſtrum. Pro quo hebrei legunt. Et diſſolutum eſt cor noſtrum. ſcilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuitq́ cor populi. id eſt pauore diſſolutum eſt. vel liquefactum eſt. vnde ſequitur & ad inſtar aque liquefactum ē. vbi vtrũq́ ſignificatum ponitur in tranſlatione noſtra pro vno verbo hebraico. Nam in hebreo ſic legitur. Et diſſolutum ſeu liquefactum eſt cor populi & fuit ſicut aqua. Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat diſſipata ſunt & ſoluta. id eſt diſſoluta. 2. Reg. 17. Et fortiſſimus quiſq́ cuius cor eſt quaſi leonis pauore ſoluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico ſuo miſericordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui diſſoluit ab amico ſuo miſericordiam. ps. 57. Ad nihilum deuenient tanquã aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Diſſoluantur ſicut aque que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferentur. id eſt que diſſoluitur vel liquefit. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Sicut teſtudo que liquefit vel diſſoluitur Vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicã veritatē tranſtulit. Sicut vermis tabefactus pertranſeant. Eſa. 64 Sicut exuſtio ignis tabeſcerent. Michee. 1. Et conſumentur montes ſub eo. Pro quo hebrei legunt. Et diſſoluentur vel tabeſcent montes ſub eo. vide etiam de hoc in dictione ſequenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimeſcere. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor noſtrum. Eſa. 10. Et erit terrore ꝓfugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quaſi diſſoluens ſigniferum: Nam quando ſignifer diſſoluitur tunc totus exercitus diſſoluitur & diſſipatur. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictione נסס Naſas. & inde מס Mas. id eſt tributum. cenſus. vectigal. inditio. Geñ. 49. Et erit tributis ſeruiens. Exo. 1. Prepoſuit itaq́ eis magiſtros operum. Pro quo hebrei legunt. Et prepoſuerunt eis principes cenſuum ſeu tributorum. 3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eodem. Et adoniram erat ſuper huiuſcemodi inditionem. Eſa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta eſt ſub tributo. & inde מסה Miſſa. id eſt oblatio. Que fit deo propter debitum munus perſonale. & ſcribitur cum thau in fine loco he ratione genitiui ſequentis. Deut. 16. Oblationem ſpontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam dicunt: nos chriſtiani in ſacrificio noſtro impoſitum retinuimus vt a nobis appelletur miſſa: cum hoc nomen nec grecum nec latinum eſſe videatur: ſed potius ab hebreis mutuatum.

Diſſipare. Solui. Pauore. ſolui. Diſſoluere Liquefieri Tabeſcere Terrere. מס Tributum Cenſus Inditio. Vectigal. מסה Oblatio.

מסה Diſſoluere. Liquefacere. Tabeſcere

מסה Maſa. diſſoluere. Liquefacere. tabefacere. ſicut dictio precedens. Ioſ. 14. Diſſoluerunt cor populi. Ps. 6. lachrymis meis ſtratum meum rigabo. ꝓ quo hebrei legũt Lachrymis meis ſtratum meum liquefaciam ſeu diſſoluã vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabeſcere feciſti ſicut aranea animam eius.

מסך miſcere. מסך mixtum. ממסך Libare מסך tentorium

מסך maſach. miſcere. libare. Ps. 101. Et poculum meum cum fletu miſcebam. Prouer. 9. miſcuit vinum ſuum. Et in eodem. Bibite vinum quod miſcui. Eſa. 5. Et viros fortes ad miſcendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Dominus miſcuit in medio eius ſpiritum vertiginis. Et inde מסך meſech. id eſt mixtum ſeu libamen. ps. 74. Plenus mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur ממסך mimſach. prouer. 23. Et ſtudent calicibus epotandis. Pro quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtionem. id eſt vinum mixtum. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eſa. 65. Qui ordinatis fortune menſam & libatis ſuper eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis numerum mixtione ſiue libamine. Vide etiam de hoc infra in dictione נסך Naſach. Item מסך maſach. id eſt coopertimentum ſeu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

Digitized by Google

in introitu tabernaculi. Eſa. zz. & reuelabitur operimentum iude. Ezech. z8. Omnis lapis precioſus opimētū tuū.

מָסַר Tradere.

מָסַר Maſar. tradere. delegare. Nu. 31. Dederūtqꝫ millenos de ſingulis tribubus. pro quo hebrei legunt. & traditi ſunt ſeu delegati ſunt de millibus iſrael mille per ſingulos tribus. Et in eo. Et preuaricari vos fecerunt in dominum. pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationē in dominum. & in lingua chaldaica communiter ſignificat tradere.

מָעַד Deficere. Labi Infirmari Vacillare

מָעַד maad. labi. vacillare. nutare. deficere. infirmari. 2. Regū. 22. Et non deficient tali mei. pro quo hebrei legunt. & non labantur tali mei. Ps. 17. Et non ſunt infirmata veſtigia mea. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit & non deficient tali mei. p̄s. 25. Et in domino ſperans non infirmabor. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. & in domino ſperans non deficiam. Ps. 36. non ſupplantabuntur greſſus eius. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. non deficient greſſus eius. i. nō vacillabunt ſeu non labentur. p̄s. 68. Et dorſum eorum ſemper incurua. Pro quo hebrei legunt. & lumbos eorum ſemper fac nutare ſeu vacillare. Prouer. 25. & pes lapſus. & inde

מוֹעֲדֵי Lubricationes.

מוֹעֲדֵי Moade. i. lubricationes ſeu lapſus. Iob. 12. Parata ad tempus ſtatutum. pro quo hebrei legunt. parata ad lubricationes ſeu lapſus pedis. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione יָעַד Iaad.

מֵעָה מֵעִים מְעֵי Venter. Vterus. Viſcera.

מֵעָה Meaa. viſcera. inteſtina. venter. vterus. Et ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet מֵעִים meáim. ſiue מְעֵי Mee. Nu. 5. Ingrediantur aque maledicte iſte in vētrē tuum. p̄s. 39. Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. In medio ventris mei. Ps. 70. De ventre matris mee tu es protector meus. Canti. 5. Venter eius eburneus. Eſa. 16. Venter meus ad moab quaſi cithara ſonabit. & in eo. 38. & ſtirps vteri tui vt lapilli eius. pro quo hebrei legūt Et ſtirps vteri tui ſicut vteri eius. ideſt ſicut ſtirps vteri ei9. Vbi bis ponitur eadem dictio. & dicunt hebrei ꝙ per ſtirpē vteri eius. ſcilicet maris: ſignificantur piſces. ſed in tranſlatiōe chaldaica eſt ſicut in littera nr̄a. & in eo. 36. Multitudo viſcerū tuorū & miſerationū tuarū ſuper me continuerūt ſe. Hiere. 4. ventrē meū doleo. & in eo. 31. Idcirco cōturbata ſunt viſcera mea ſuper eū. Threñ. 1. Venter meus cōturbatus eſt. Ione. 2. Et orauit ionas ad dominum deum ſuū de ventre piſcis.

מָעַט Minor eſſe. Minus parare. Minuere. Ad paucitatem redigere. Minorare Minuere.

מָעַט Maat. minuere. diminuere. minorare. ſeu minus facere. paruum ſeu minorem eſſe. decreſcere. Geñ. 32. minor ſum cūctis miſerationibus tuis. Exo. 16. nec qui minuſ parauerat reperit minus. & in eo. 30. pauper nil minuet. Leuit. 25. quanto minus temporis numeraueris: tanto minoris et emptio conſtabit. pro quo hebrei legunt. ſecundū paucitatē annorū minues emptionē eius. & in eo. z6. & ad paucitatem cuncta redigent. ideſt cuncta minuent. p̄s. 106. Et iumenta eorum non minorabit. Prouer. 13. ſubſtantia feſtinata diminuetur. Eccl̄s. 12. Et ocioſe erunt molētes in minuto numero. pro quo hebrei legunt. & ocioſe erūt molentes: quia imminute ſunt. Hiere. 10. Ne forte ad nihilū redigas me. pro quo hebrei legunt. ne forte minuas me. & in eodē. 30. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 29. & imminuam eos ne imperent gentibus. & inde מְעַט

מְעַט Pauxillū. Parum. Paucitas modica

Meaat. ideſt minus. parum. pauxillum. modicū. paucū. ſiue paucitas. Geñ. 18. Sed afferam pauxillum aque. Et in eodem. 24. Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe. Nu. 16. Nunquid parum vobis eſt ꝙ ſeparauerit vos deus iſrael. Iob. 10. Nunquid nō paucitas dierum meorum finietur breui. Ezech. 11. Et ero eis in ſanctificationem modicam. Et in plurali. מְעָטִים meatim. Ps. 108. fiant dies eius pauci. Eccl̄s. 4. Idcirco ſint ſermones tui pauci. & quando preponitur ei littera caph. tunc ſignificat parum ſiue pene. Geñ. 25. potuit coire quiſpiam de populo cum vxore tua. Pro quo hebrei legunt. Quaſi parum. ideſt pene coiſſet vnus de populo cum vxore tua. Ps. 72. mei autem pene moti ſūt pedes. Prouer. 5. Pene fui in omni malo.

מְעָטִים Pauci. Pene.

מָעַךְ Conterere Subigere Figere.

מָעַךְ maach. conterere. concaſſare. ſubigere. comprimere. figere. Leuit. 22. Omne animal quod vel contritis. Ezech. 24. Ibi ſubacta ſunt vbera earum. Pro quo hebrei legunt. Ibi confregerunt ſeu compreſſerunt vbera earum. ſignificat etiam figere. vt. 1. Regum. 26. Et haſtam fixam in terra.

מָעַל Preuaricari Preterire mandatū Trāſgredi Cōtēnere. מַעַל Tranſgreſſio. Preuaricatio. Repugnāſ veritati. מְעִיל Tunica Pallium. מְעִילִים Tunice.

מָעַל maal. preuaricari. tranſgredi. preterire. ſcilicet mādatum. contemnere. Leuit. 5. Anima ſi preuaricans ceri monias domini. Et in eodem. 6. Et contempto domino negauerit proximo ſuo depoſitum. pro quo he. le. Et preuaricatus fuerit preuaricationem in dominum. Ioſ. 7. Filii autem iſrael preuaricati ſunt mandatum. & in eo. 22. nōne Achan filius zare preteriit mandatum domini. prouer. 16. In iudicio non errabit os eius. ideſt non tranſgredietur vel non preteribit os eius. 2. Paralip. 28. Et contemptum habuiſſet dominum. & inde מַעַל máal. ideſt preuaricatio vel tranſgreſſio. Ioſ. 22. que eſt iſta tranſgreſſio. & in eodem. Si preuaricationis animo hoc altare conſtruximus. Ponitur etiam pro mendacio ſeu pro eo quod repugnat veritati. Iob. 21. Cum reſponſio veſtra repugnare oſtenſa ſit veritati. Item מְעִיל meil. ideſt tunica ſeu pallium. Exo. 28. Tunicam & lineam ſtrictam. Et in eodem. facies & tunicam ſuperhumeralis totam hiacinthinā. 1. Reg. 2. & tunicam paruam faciebat ei mater ſua. Eſdre. 9. Scidi pallium meum & tunicam. p̄s. 108. Et operiantur ſicut diploide. ideſt ſicut pallio. Et in plurali. מְעִילִים meilim. 2. Reg. 13. Huiuſcemodi enim filie regis virgines veſtibus vtebātur. ideſt tunicis huiuſcemodi.

מַעַן לְמַעַן Vt. Ideo. Propter.

מַעַן maan. prepoſita littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan: & ſignificat propter. propterea. propterquod. vt. ideo. idcirco. Geñ. 18. Vt adducat dominus propter Abraam omnia que locutus eſt ad eum. Exo. 16. Vt tentem eum. Leuit. 17. Ideo ſacerdoti offerre debent filii iſrael. Iob. 18. Nunquid propter te derelinquetur terra. Ps. 5. Propter inimicos meos. p̄s. 6. Et ſaluum me fac propter miſericordiam tuam. Ps. 129. Et propter legem tuam ſuſtinui te domine. Prouer. 16. vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus. Eſa. 38. Propter me & propter dauid ſeruum meū. Ezech. 36. Non propter vos ego faciam.

מַעַר מְעָרָה Spelūca. מְעָרוֹת Spelūce. מַעַר Similitudo.

מַעַר máar. ſpelunca. & recipit he in fine & dicitur מְעָרָה meaara. Geñ. 19. Et manſit in ſpelunca. Et ī eo. 23. vt det mihi ſpeluncam duplicem. 2. Reg. 23. Et venerunt tempore meſſis ad dauid in ſpeluncam odolam. Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth. Iudi. 6. Feceruntqꝫ ſibi antra & ſpelūcas. Eſa. 32. Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpeluncas. Itē מַעַר máar. ideſt incaſtratura ſiue ſculptura. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſimilitudinem. 3. Reg. 7. Quaſi in ſimilitudinem hominis ſtantis. vide etiam de hoc infra in dictione עָרָה Ara.

מַץ מַצָּה Azymum מַצּוֹת Azyma מַצָּה

מַץ Mas. azymum. litis. iurgium. & recipit he in fine quod denotat genus femininum: & dicitur מַצָּה maſa. Leuit. z. Simile conſperſe oleo & abſqꝫ fermento. ideſt azymum. Et in plu. מַצּוֹת Maſoth. ideſt azyma. Geñ. 19. Et coxit azyma & comederunt. Exo. 1z. Septē diebus azyma comedetis. Et in eo. 29. Et lagana azyma. Itē מַצָּה maſa

Digitized by Google

Cōtentio. מין
ideſt lis.ſeu contentio.Eſa.58.Ecce ad lites & contentiões
ieiunatis.& de hoc vide infra in dictione נַצָּה Naſa. Itē מין
Mos.ideſt puluis ſeu ſtipula.De quo vide ſupra in dictiōe
Puluis.
מוץ Mos.cum vau in medio dictionis.

מָצַץ Maſas.ſugere.mulgere.& ſcribitur cum ſimplici ſa-
dic.Eſa.66.vt mulgeatis & delitiis affluatis.vide eti-
am de hoc ſupra in dictione מִיץ Mis.
מָצַץ Mulgere.

מָצָא Maſa.inuenire.reperire.ſufficere.ſeu ſufficientiam
prebere.accidere.Geñ.19.Ita vt oſtium inuenire nō
poſſent.Et in eodem.26.Et repererunt aquam viuam .Et
in eodem.37.Inuenitq; eum vir.Et in eodem.38. Non in
ueni eam.Et in eodem.44.Deus inuenit iniquitatem ſer
uorum tuorum.Exo.22.Si inuentū fuerit apud eum. Et ī
eodem.33.Quia inueniſti gratiam coram me.Leuit. 25.ſi
nō inuenerit manus eius vt reddat precium. Ioſ.2.Querē
tes per omnem viam non repererūt eos.Iudi. 14.quod
ſi ſolueritis mihi intra ſeptem dies conuiuii . pro quo he
brei legunt.Si annunciaueritis mihi in ſeptem diebus con-
uiuii & inueneritis.ſ.eius ſolutionem.1.Reg.13.Et non eſt
inuentus enſis & lancea in manu totius populi. Et in eodē
20.vade & affer mihi ſagittas.pro quo hebrei legunt.vade
inueni ſagittas.2.Reg.18.Non eris boni nuncii baiulus . p
quo he.le.Et tibi non eſt annunciatio inuenta.i.non eſt ſuf
ficiens vel conueniens tibi iſta annūciatio.4.Reg.7. ſcele
ris arguemur.Pro quo hebrei legunt.Et inueniet nos ſce-
lus.Eſter.4.Congrega omnes iudeos quos in ſuſis repe-
reris.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore
oportuno . Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit.Pro hac orabit omnis mi-
ſericors ad te tempus inueniēs.Prouer.3.Et inuenies gra
tiam & diſciplinā bonā.& in eo.4.vita enim ſunt inueniē
tibus ea.Et in eo.8.Et equi inuenientibus ſcientiam.Et in
eo.Qui me inuenerit inueniet vitā.Eccl's.7 . Et inueni a-
mariorem morte mulierem.Eſa.13.Omnis qui inuentus
fuerit occidetur.Et in eo.55 . Querite dominum dum in
ueniri poteſt.Hiere.5.Quia inuenti ſunt in populo meo ī
pii.Et in eo.6.Et inuenietis requiē animabus veſtris.Et in
eodem.10.Et tribulabo eos ita vt inueniantur.ſcilicet ab ad
uerſariis.Hiere.31.Inuenit gratiam in deſerto.Significat
etiam ſufficere.Nu.11.Vt poſſit ſufficere ad cibum.Et ī eo.
Vt eos facient.Pro quo hebrei legūt.Vt ſufficiat eis.Deut.
32.Inuenit eum in terra deſerta.Pro quo hebrei legūt. ſuf
fecit ei in terra deſerta.ideſt ſufficientiam cibi & indumēti
ei prebuit.Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Poteſt etiam
legi ſicut eſt in littera noſtra.Ioſ.17.Nō poterimus ad mō
tana conſcendere.pro quo hebrei legunt.Non ſufficiet no
bis mons.Zach.10.Et non inuenietur eis locus. Pro quo
hebrei legunt.Et non ſufficiet eis.Poteſt etiam legi ſicut ē
in littera noſtra.Item ponitur pro accidere . Geñ .42 . Et
narrauerunt ei omnia que accidiſſent ſibi.Pro quo hebrei
legunt.Et narrauerunt ei omnia accidentia que accidiſſet
ſibi.Exo.19.Vniuerſūq; laborem qui accidiſſet eis in itine
re.Deut.31.Et inuenient eum omnia mala . ideſt accident
ei omnia mala.& inde verbum tertie coniugationis . ideſt
inuenire facere.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit.offer
re ſiue tradere aut reddere.Leuit.9.Obtulerūt ei filii ſui ſā
guinem eius.Et in eodem.Cum capite & membris ſingu-
lis obtulerunt.2.Reg.3.Et non tradidi te in manu dauid.
Iob.34.& iuxta vias ſingulorum reſtituet eis.ideſt reddet
Zach.11.Ecce ego tradam homines vnumquēq; in manu
proximi ſui.
מָצָא Inuenire. Reperire. Sufficere. Accidere. Offerre. Tradere. Reddere.

מָצַר Maſad.obſidere.Eſa.29.Et omnes qui militauerunt
& obſiderunt & vallauerunt eam.& inde מָצַר meſad
ideſt fortalicium.arx.munitio.preſidium.locus tutiſſimus
ſeu firmiſſimus:aut īaceſſibilis.refugiū.1.Paralip.11.Habi
tauit aūt dauid in arce.Et communiter ſcribitur cum he in
fine & dicitur מְצוּדָה meſuda.1.Reg.22.Cunctis diebus qui
bus dauid fuit in preſidio.Et in eodem.nolli manere in p̄-
ſidio.Et in eodem.24.Et dauid & viri eius aſcenderūt ad
tutiora loca.2.Reg.5.Cepit autem dauid arcem ſion.1.Pa-
ralip.11.Porro dauid cepit arcem ſion.Iob.39.Atq; inaceſ
ſis rupibus.p̄s.17.Dominus firmamentum meum & refu
gium meum.p̄s.30.Quoniam fortitudo mea & refugium
meum es tu.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iux-
ta hebraicam veritatem tranſtulit.Quia petra mea & mu-
nitio mea tu es.Et in plurali מְצֻדוֹת meſudoth. ſiue מְצָדוֹת
meſadoth.Iudi.6.Et munitiſſima ad repugnandum loca .
1.Reg.23.morabatur autem dauid in deſerto ī locis firmiſ-
ſimis.Et in eodem.In locis tutiſſimis ſilue.Ps.31.Et in do
mum refugii.Quod in hebreo legitur in plurali.ſcilicet in
domum munitionum.Eſa.33.monumenta ſaxorum ſubli
mitas eius.reperitur etiam מְצוֹדִים meſodim . ſecundū ter-
minationem maſculinorum.vt Eccl's.9.Struxitq; munitio
nes.Ponitur etiam pro laqueo venatorum ſeu hamo.Eccl's
7.Que laqueus venatorum eſt,& in eo .9 .Sicut piſces ca-
piuntur hamo.
מָצַר Obſidere. מְצָד Arx. מְצוּדָה Preſidiū Tut. locus Arx. Iaceſſibile Refugium Munitio. מְצֻדוֹת מְצָדוֹת Munitiſſima. Loca firmiſſima. Loca tutiſſima. Monumenta. מְצוֹדִים munitiōes Laqueus. Hamus.

מָצָה maſa.premere.exprimere.decurrere facere. Iudi.6.
Expreſſo vellere cōcham rore impleuit.p̄s.74 .verū
tamen fex eius non eſt exinanita:bibēt omnes peccatores
terre.Pro quo he.le.veruntamen feces eius exprimēt:bi-
bent omnes peccatores terre.ideſt potabunt vſq; ad fundū
calicis.vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
cam veritatem tranſtulit . veruntamen feces eius potabūt
bibentes omnes impii terre.Eſa.51. Bibiſti & potaſti vſq;
ad feces.vbi ponitur pro eo quod in littera noſtra eſt pota-
ſti vſq; ad feces.Cuius paſſiuum habetur.Leuit.1. vbi dici-
tur.Decurrere faciet ſanguinem ſup crepidinem altaris .p
quo hebrei legunt.Et exprimatur ſanguis eius ſuper parie
tem altaris.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum .& in
eodem.5.quidquid autem reliquum fuerit faciet diſtillare
ad fundamentum eius.ideſt faciet decurrere . Pro quo he-
brei legunt.Exprimatur ad fundamentum altaris. Ps.72.
Et dies pleni inuenientur in eis . pro quo hebrei legunt.&
aque plene exprimentur eis . quod hebrei exponunt pro
multitudine lachrymarum que diſtillabunt ſeu decurrent
ab oculis eorum.Sed ſi ſcribatur cum littera aleph tunc ſi-
gnificat inuenire.ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſu
pra in dictione מָצָא maſa.cum aleph in fine. & in dictione
מַיִם ma'im.
מָצָה Exprimere. Bibere Potare vſq; ad feces Decurrere facere. Diſtillare.

מֵצַח meſach.frons.Exo.28.Et erit ſuper thiaram immi-
nens fronti pontificis Eſa.48.Et frons tua erea . E-
zech.3.Et frontem tuam duriorem frontibus eorum.Et in
plurali מִצְחוֹת miſchoth.Ezech.9.Super frontes virorum
gemētium.Item מִצְחָה miſcha.ideſt ocrea.genus armature
1.Reg.17.& ocreas ereas habebat in cruribus.
מֵצַח Frons. מִצְחוֹת Frontes. מִצְחָה Ocrea.

מֵצַר meſar.tribulatio.anguſtia. ſiue locus anguſtus. Ps.
117.De tribulatione inuocaui dominum.Et in plura
li מְצָרִים meſarim:ſiue מְצָרֵי meſare.p̄s.115. Et pericula in
ferni inuenerunt me.ideſt tribulationes inferni.Et beatus
hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tran-
ſtulit.Et munitiones inferni inuenerunt me.Quod etiam
poteſt legi vt infra dicetur in dictione צור Sur . Threñ . 1 .
Omnes perſecutores eius apprehenderunt eam inter
anguſtias.
מֵצַר tribulatio. מְצָרִים מְצָרֵי Pericula. Munitiōes. anguſtie.

מַק mac . fetor . ſeu fauilla . De quo vide in dictione ſe-
quenti.
מַק

Digitized by Google

מקק Tabeſcere. Cōtabeſcere.

מקק Macac.tabeſcere.cōtabeſcere.vel iterire facere.& ſcribitur cū ſimplici coph.Leuit.26.Tabeſcent in iniquitatibus ſuis.Eſa.34.Et tabeſcet oīs militia celorū.Ezech.4.Et contabeſcat in iniquitatibus ſuis.& in eodem.33.Et in ipſis nos tabeſcim⁹.Zach.14.Tabeſcet caro vniuſcuiuſq̧ ſtantis ſuper pedes ſuos & oculi eius cōtabeſcēt in foraminibus ſuis:& lingua eorum cōtabeſcet in ore eorū.& inde מק Mac.i.putredo.fetor.Eſa.3.Pro ſuaui odore fetor.In alio vero loco beatus Hieronymus tranſtulit fauillā.vt in eodē 5.Sic radix eorum quaſi fauilla.

מק Fetor. Fauilla.

מקל מקל Virga. Baculus.

מקל Macel:ſiue מקל Macal.virga.baculus.Gen̄.30.Tolles ergo iacob virgas populeas.& in eodem.Oues intuerentur virgas.& in eodem.32.In baculo meo tranſiui iordanem.Hiere.1.Virgam vigilantem ego video.& in eodem.48.Baculus glorioſus.Ezech.38.Arcum & ſagittam & baculos manuū.Oſee.4.Et baculus eius annunciauit ei.

מקום Locus.

מקום Macom.locus.Exo.20.In omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.Et de hoc vide infra in dictione קום Cum.

מר Stilla. מר מר מרא Dominus.

מר Mar.ſtilla.amaritudo.myrrha.Eſa.40.Ecce gētes quaſi ſtilla ſitule.Significat etiam amaritudinem ſiue amarum.De quo vide in dictione ſequenti.Item מר mor.ideſt myrrha.De quo vide ſupra in dictione מור mor cum vau in medio dictionis.Item מר ſiue מרא mare in lingua chaldaica ſignificat dominum ſeu dominantem.Dan̄.2.Deus deorum eſt & dominus regum.Et in eodem.4.Domine mi ſomnium his qui te oderunt.

מרר amari eē. ad amaritudinem adducere. amaricare.

מרר Marar.amaricare.amarum eſſe.Ad amaritudinē perducere ſeu prouocare.exacerbare.rebellare.mutare ſeu immutare.Exo.1.Atq̧ ad amaritudinem perducebant vitam eorum.Et in eodem.15.Eo quod eſſent amare.1.Regum.30.Quia amara erat anima vniuſcuiuſq̧ viri.Ruth.1.Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens.Iob.27.Ad amaritudinem adduxit animam meam.Eſa.22.recedite a me amare flebo.pro quo hebrei legunt.dimittite me amaricabor i fletu ſiue amara ero in fletu.Et in eo.24.Amara erit potio bibentibus.Zach.11.Et plangent eū plā ctu quaſi ſuper vnigenitum.Pro quo hebrei legunt.& amaricare ſuper eum quaſi amaricare ſuper vnigenitum.ideſt amare plangent ſuper eum:ſicut amare plangitur ſuper vnigenitum.& inde מר Mar.ſiue מרה Mara.ideſt amaritudo ſiue amarus aut amara.Exo.15.Vocans eum mara.ideſt amaritudinē.Ruth.1.Quia veſtra anguſtia magis me premit.Pro quo hebrei legunt.quia amaritudo eſt mihi valde magis quā vobis.Poteſt etiam legi ſic.Quia amaritudo ē mihi valde ex vobis.ideſt ex veſtra anguſtia.Eſter.4.oſtēdens amaritudinem ſuam.Prouer.5.Nouiſſima autem illius amara quaſi abſinthium.Eſa.38.In amaritudine anime mee.Et in eodem.Ecce in pace amaritudo mea amariſſima.Hiere.2.quia malum & amarum eſt reliquiſſe te dominum deum tuum.Scribitur etiam מרא Mara cum aleph in fine loco he.Ruth.1.Sed vocate me mara.ideſt amaram.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur.מרת Morath.1.Reg.1.Cum eſſet amaro animo.Prouer.14.Cor quod nouit amaritudinem anime ſue.Et in plurali.מרורים Merorim.Thren̄.3.Repleuit me amaritudine.Quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet repleuit me amaritudinibus.Ponitur etiam מרורים Memorim ꝓ lactucis agreſtibus.Exo.12.& azymos panes cum lactucis agreſtibus.ſcribitur etiā מררת Meroroth.ſecundum terminationem pluralē femininorum.Deut.32.& botrus amariſſimus.quod in hebreo legitur in plu.f.botri amariſſimi.& eſt in he.ge.fe.Iob.13.Scribis enim contra me amaritudines.& inde מרירות Meriruth.ideſt amaritudo.Ezech.21.& in amaritudine ingemiſce.& inde תמרורים Thamrurim.ideſt amaritudines.Hiere.31.Vox in excelſo audita eſt lamentationis luctus & fletus.pro quo hebrei legunt.Vox in rama audita eſt lamē tationis fletus amaritudinum.ideſt amariſſimi.Et in eo.Pone tibi amaritudines.Oſee.12.Ad iracundiam prouocauit ephraim in amaritudinibus ſuis.Hebrei tamen dicunt ꝙ in locis predictis ſignificat ſtatuas ſiue titulos.& inde מרירי Meriri ſiue מרירי merire.ideſt amarus ſiue amari:a ut amaritudines.Deut.32.morſu amariſſimo.Iob.30.Et i uoluatur amaritudine.& inde ממר memer.cum duplici mem.ideſt amaritudo.pro quo beatus hieronymus tranſtulit.dolorem.Prouer.17.Et dolor matris que genuit eū.& in plu.ממרורים mamerorim.Iob.9.& implet me amaritudinibus.& inde מרורה merora.ideſt fel ſeu amaritudo.Iob.20.Fel aſpidum interius.& in eodem.Et fulgurans in amaritudine ſua.& in eodem.36.& effudit in terra viſcera mea.pro quo hebrei legunt.& effudit in terra fel meum.& inde verbum מרמר marmar cum duplici mem & res.pro quo beatus Hieronymus tranſtulit.eferatus eſt.Dan̄.9.& eferatus eſt in eum.Item מרר Marar.ideſt rebellare.ſeu exacerbare:aut prouocare.Exo.23.Nec contēnendum putes.Pro quo hebrei legunt.ne rebelles in eū.Ps.106.Quia exacerbauerunt eloquia dei.Ezech.20.Et irritauerūt me domus iſrael.Et in eodem.Et exacerbauerunt me filii.Dan̄.11.Et prouocatus rex auſtri egredietur & pugnabit aduerſus regem aquilonis.vide ēt de hoc infra in dictiōe מרה mara.ſignificat ēt mutare.vt Hiere.44.& odor eius non eſt mutatus.vide etiam de hoc infra in dictione מיר mir.

amarum. amaritudo. מרורים amaritudines. מרורים Lactuce agreſtes. מררת amariſſimi amaritudines. מרירות amaritudo. תמרורים amaritudines. מרירי מרירי Amariſſimus. ממר Dolor. ממרורים Amaritudines. מרורה Fel. Amaritudo. מרמר מרר Cōtemnere. Exacerbare. Irritare. Prouocare. Mutare.

מריא Aries. Pinguis. Ouis. Exaltatio.

מריא Meri.ouis ſeu aries pinguis vel ſaginatus.exaltatio ſeu eleuatio.3.Reg.1.Arietibus & vitulis & vniuerſis pinguibus.Eſa.1.Adipem pinguium & ſanguinem vitulorū.Et in eo.11.Vitulus & leo & ouis ſimul morabūtur.Amos.5.& vota pinguium veſtrorum non reſpiciam.ſignificat ēt exaltationē ſeu eleuationem.Iob.39.Cum tempus fuerit i altum alas erigit.pro quo hebrei legunt.Cum tempus fuerit in altum exaltatur ſeu eleuatur.

מרג Plauſtrū.

מרג Morag.plauſtrum quo fruges triturantur.2.Reg.24 Et plauſtrum & iuga boum in vſum lignorū.Eſa.41.Ecce poſui te quaſi plauſtrum triturans nouum.

מרד Recedere. Rebellare.

מרד Marad.rebellare.recedere.Gen̄.14.& tertiodecimo anno receſſerunt ab eo.Nu.14.Nolite rebelles eē cōtra dominum.Ioſ.22.Tantum vt a domino & a nr̄o cōſortio non recedatis.4.Reg.18.rebellauit quoq̧ cōtra regem aſſyriorū.Iob.24.Ipſi fuerunt rebelles lumini.Ezech.2 Ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me.& inde מרד Mered.i.receſſio.tranſgreſſio.preuaricatio.Ioſ.22.Si preuaricatiōis animo hoc altare conſtruximus.Thren̄.3.Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee.& in plurali מרודים merudim.Vt in eodem.1.Recordatus eſt ieruſalem dierum afflictionis ſue & preuaricationis ſue.quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet preuaricationū ſuarū ſeu rebellionum ſuarum.ſignificat etiam מרודים Merudim Abiectos ſeu egenos hoīes aut humiles.pro quo beat⁹ hieronymus tranſtulit vagos.Eſa.58.Et egenos vagoſq̧ induc in domum tuam.& ſecūdum iſtud ſignificatum exponunt hebrei illud.Thren̄.1.Dierum afflictionis ſue & ꝓuaricationis.ideſt egeſtatis ſeu humilitatis.Et in eodem.3.Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee.quod poteſt etiam legi.& egeſtatis mee.

מרד Preuaricatio. tranſgreſſio. מרודים Preuaricationes. מרודים Vagos. Egeſtas.

מרה

מרה Mara.rebellare.preuaricari.Inobedientem vel incredulum eſſe.exacerbare.ad iracundiam prouocare.Gen̄.26.Que ambe offenderant animum iſaac & rebecce.

Digitized by Google

Inobediẽtẽ eſſe. Icreduliſ eſſe. ideſt inobedientes & rebelles fuerunt. Nu. 20. Eo quod incredulus fuerit ori meo. Deut. 1. Sed increduli ad ſermonē domini dei veſtri. & in eodē. Sed aduerſantes imperio dñi ideſt rebellaſtis ſiue inobediſtis imperio dñi. & in eodem.
Rebellare 9. Sed ſemp fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi. 3. Reg. 13. Quia non obediens fuit ori domini. Ps. 5. Quoniā irritauerūt te. Pro q̃ btūs hieronymꝰ in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit.
Prouocaſ. Quoniā prouocauerunt te. Ps. 77. In iram excitauerunt excelſum in inaquoſo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. vt prouocarent excelſum in inuio. & in eodem.
Exacerbaſ. Quoties exacerbauerunt eum in deſerto. Ps. 104. Et non exacerbauit ſermones eius. Pro quo btūs hieronymꝰ in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et non fuerūt increduli verbis eius. Ps. 105. Quia exacerbauerunt ſpiritū eius. Iob 17. Et in amaritudinibus eorū moratur oculus meus. Pro quo hebrei legunt. Et in prouocatione ſeu irritatione eorū moratur oculus meus. Poteſt etiam ſignificare amaritudinem ſicut eſt in littera noſtra. de quo vide ſupra in dictiōe
ad iracundiam prouocare. מרר Marar. Hiere. 4. Quia me ad iracundiā prouocauit. Threñ. 1. Quia os eius ad iracundiam prouocaui. & in eodem. Quia amaritudine plena ſum. Pro quo hebrei legūt. Quia rebellans rebellaui ſiue prouocans prouocaui. ſ. ad iracundiam. Ezech. 5. Et contēpſit iudicia mea vt plus eſſet impia. i. preuaricata eſt iudicia mea. Poteſt etiam deriuari a ſupradicta dictione מרר Marar: que ſignificat rebellare vel contēnere ſicut eſt in lr̃a nr̃a. & in eodē. 3. Et ad iracundiam prouocauimus. Eſa. 3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius. & in eodem. 63. Ipſi autem ad iracundiā prouocauerunt & afflixerūt ſpiritū ſanctū eius. & inde
מרה מרה More ideſt rebellis. inobediens. prouocans. Beatus hieronymus tranſtulit proteruū ſeu contumacem. Deut. 21. Si genuerit
proteruus. homo filium contumacē & proteruum. Vbi ponitur pro proteruo. & in eodē. Filius noſter iſte proteruus eſt & con
Cōtumax. tumax. vbi ponitur pro contumace. Ps. 77. Generatio praua & exaſperans. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio
Exaſperās prouocās. iuxta he. ve. trāſtulit. Generatio declinans & prouocans. Ponitur etiā pro amaritudine. 4. Reg. 14. Vidit dominꝰ afflictionem iſrael amaram nimis. & inde
amaritudo מרי מרי Meri. ideſt rebellio. contentio. prouocatio. Deut. 31. Ego enim ſcio conten
Cōtentio. tionem tuam. Ezech. 2. Quia domus exaſperans eſt. Pro
Rebellio. quo hebrei legunt. Quia domus rebellionis eſt. & in eodē.
Exaſperās Iurgium. Et noli eſſe exaſperans: ſicut domus exaſperās eſt. Ponitur etiam pro iurgio. Prouer. 17. Semper iurgia querit malus. Item ponitur p amaritudine. Iob 23. Nunc quoq; in amaritudine eſt ſermo meus. & inde
מרתים מרתים Merathaim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit dominātes. Hiere. 50.
Dñantes. Super terram dominantiū aſcende. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat rebelliones ſeu rebellantes. Poteſt etiam deriuari a dictione מר Mar. Que in lingua chaldaca ſignificat
מורה dominum ſeu dominātem: vt ſupra dictum eſt. Item מורה Mora. i. nouacula. Iudi. 13. Cuius non tanget caput nouacu
Nouacula la. & in eodē. 16. Ferrum nunquā aſcendit ſuper caput meū ideſt nouacula ferrea.

מרח מרח Marach. Cataplaſmare. hoc eſt emplaſtrum ponere. Eſa. 38. Et cataplaſmarent ſuper vulnus. & inde מְרוֹח
Cataplaſmare. Meroach. i. compreſſus vel cataplaſmatus in teſticulis. Pro
מרוח quo beatus hieronymus tranſtulit hernioſum. Leuit. 21. Si
Hernioſus impetiginem in corpore vel hernioſus.

מרט מרט Marat. Depilare. decaluare. decapillare. euellere. ſ. capillos. limare: ſeu polire. leuigare. Leuit. 13. Vir de cu
Depilare. Euellere. capillos. ius capite capilli fluunt. i. cum depilatum fuerit caput. Et in eodem. Et ſi a fronte ceciderint pili. Eſd. 9. Et euulſi ca
Decaluaſ pillos capitis mei. Nee. 13. Et cecidi ex eis viros & decaluaui eos. Eſa. 18. Ad gentem conuulſam & dilaceratā. i. depi
Vellere. latam. Et in eodem. 50. Et genas meas vellentibus. Ezech. 29. Omnis humerus depilatus. Significat etiā limare vel polire aut leuigare. 3. Reg. 7. Omnia vaſa que fecit hiram regi ſalomoni de aurichalco erāt. Pro quo he. le. De ere polito ſiue limato. ſ. aurei coloris. quod eſt idē quod aurichalcus. Nam chalcos grece idem eſt quod es latine. Ezech. 21.
Limare. Leuigare. Gladius exacutus eſt & limatus. & in eodē. Et dedi eum ad leuigandum. & in eodem. Et iſte limatus eſt.

מרץ מרץ Maras. Detrahere. peruertere. ſ. verba alterius. moleſtare. Iob. 6. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis.
Detraheſ. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat fortificare: ſeu violentare.
Fortificaſ moleſtū eē. Vnde in predicto loco ipſi legunt. quā fortes ſeu fortificati ſunt ſermones recti. & in eodē. 16. Aut aliquid tibi moleſtū eſt ſi loquaris. Pro quo ipſi legunt. Aut quid fortificabit vel
Violētare. נמרץ violentabit te ſi reſponderis vel loq̃ris. & inde נמרץ Nimras. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit peſſimā. 3. Reg. 2. Qui maledixit mihi maledictione peſſima. pro quo he.
fortis. Peſſima. le. maledictione forti ſeu violenta. Mich. 2. Et corrumpetur putredine peſſima.

מרק מרק Marac. abſtergere. defricare. purgare. polire. limare.
Defricare Leuit. 6. Quod ſi vas eneū fuerit defricabitur. Hiere.
Polire. 46. Polite lanceas. & inde מרוק Maruc. i. terſum: ſeu mun
מרוק mūdiſſimū diſſimū. 2. Paralip. 4. Ex ere mundiſſimo. Significat etiā mundū muliebre ſiue id quod ad cultum vel ornatum mu
Cultꝰ muliebris. lierum pertinet. Eſter. 2. Expletis oībus que ad cultum muliebrē pertinebant. Scribitur etiam cum tau in principio
תמרוק Mūdꝰ muliebris. & dicitur תמרוק Tamruc. vt in eodē. Et accipiant mundum muliebrē. & in eodem. Quidquid poſtulaſſent ad ornatū pertinens accipiebant. Prouer. 20. Liuor vulneris abſter
abſtergeſ. מרק git mala. & inde מרק Marac. i. ius. ſ. carnium: eo ꝙ in eo car
Ius carnium. nes abſterguntur. Iudi. 6. Et ius carniū mittens in ollam. & in eodem. Et ius deſuper funde. Eſa. 65. Ius prophanum in vaſis eorum.

משש משש Maſas. Palpare. attrectare. tangere. Geñ. 27. Si at
attrectare Tangere. trectauerit me pater meus. & in eodē. Accede huc vt tangam te fili mi. & in eodē. 31. Scrutatuſq; omne tentorium &c. Pro quo hebrei legūt. Et attrectauit laban omne tentoriū. & in eodē. Et ſcrutatus es omnē ſupellectilē meā.
Palpaſ. Exo. 10. Tam denſe vt palpari queant. Iob. 12. Palpabunt quaſi in tenebris.

משה משה Maſa. Extrahere. educere. tollere. ſ. de aquis. Exo. 2.
ferre de aquis. Vocauitq; nomen eius moyſes dicens: quia de aqua tuli eum. vnde moyſes qui hebraice dicitur משה Moſe. in
Extrahere terpretatur extractus vel aſſumptus. ſ. de aquis. 3. Reg. 22. Extraxit me de aquis multis.

משי משי Meſi. veſtis ſerica ſubtiliter contexta. Pro quo beatus
Subtile. hieronymus tranſtulit ſubtile. Ezech. 16. Et indui te ſubtilibus.

משח משח Maſach. vngere. linire. pingere. Geñ. 31. Ego ſum
Vngere. Linire. deus bethel vbi vnxiſti lapidē. Exo. 29. Lagana quoq; azima oleo lita. & in eodē. Vt vngātur in ea & cōſecrentur manus eorum. & in eodē. 30. Et vnges ex eo tabernaculum teſtimonii. & in eodē. Aaron & filios eius vnges. Leuit. 7. Et lagana azyma vncta oleo. Nu. 19. Tibi tradidi & filiis tuis pro officio ſacerdotali. Pro quo hebrei legunt. pro vnctiōe. 1. Reg. 15. Me miſit dñs vt vngerē te in regem. & in eodem. 16. Surge & vnge eum. 2. Reg. 1. Quaſi nō eſſet vnctus oleo. & in eo. 5. Vnxeruntq; dauid in regem ſup iſrael. 3. Reg. 19. Vnges aſael regem ſuper ſyriam: & hieu filium namſi vnge regem ſuper iſrael. & in eodē. Eliſeū autē filiū ſaphat qui eſt de abel meula vnge prophetā pro te. Eſa. 21. Surgite principes arripite clypeū. Pro quo he. le. Surgite

Digitized by Google

Pingere principes vngite clypeum.ſignificat etiã pingere.Hiere.2
מָשִׁיחַ Pingitqꝫ ſinopide.Et inde מָשִׁיחַ Maſiach.i.vnct9.& grece
Unctus dicitur chriſtus.& accipitur pro rege vl' ſacerdote.eo quod
vngebãtur oleo ſancto.Leuit.4. Si ſacerdos qui vnctus eſt
Xpus. peccauerit.1.Reg.24.Ne faciam hanc rem dño meo xp̃o
dñi.Et in eodẽ.Quia xp̃us dñi eſt.2.Reg.1.Quare non ti-
muiſti mittere manũ tuam vt occideres chriſtum dñi. Ps.
2.Aduerſus dñm & aduerſus chriſtũ eius. Ps.104. Nolite
tangere chriſtos meos.Eſa.45.Hec dicit dñs xp̃o eiuscyro
מִמְשָׁח Scribitur etiã cum duplici mem.& dicitur מִמְשָׁח Mimſach.
מִשְׁחָה Ezech.28.Tu cherub extentus.Pro quo hebrei legunt.Tu
Unctio cherub vnct9.ſcilicet in regem.& inde מִשְׁחָה Miſcha.ideſt
מְשַׁח vnctio.Leuit.7.Hec eſt vnctio aaron & filiorũ ei9.Itẽ מְשַׁח
Meſach.in lingua chaldaica ſignificat oleum.Eſdre.6. Fru
Oleum. mentum ſal vinum & oleum.

מָשַׁךְ מָשַׁךְ Maſach.Trahere.attrahere.abſtrahere.extrahere.ad
ducere.tendere.protrahere ſeu prolongare. Geñ.37
Extrahere. Extrahentes eum de ciſterna vendiderunt eũ. Exo.12. Ite
Trahere. tollentes animal per familias veſtras.Pro quo hebrei legũt
Trahite & tollite vobis pecus.Deut.21.Que nõ traxit iugũ
Iudi.20.Ingreſſi ſunt ciuitatẽ & percuſſerũt eam.pro quo
Attrahere hebrei legũt.Attraxit ſiue duxit inſidians & percuſſit eam
ideſt populus inſidians attraxit ſiue duxit exercitũ contra
Ducere. ciuitatẽ & percuſſit eam.Iudi.4.Et duc exercitũ in montẽ
Adducere. tabor.& in eodẽ. Ego aũt adducam ad te in torrente ciſon
Siſaram.& in eodẽ.5.Qui exercitũ ducerent ad preliandũ.
Iob.21.Et poſt ſe omnes homĩes trahit.& in eo.40.An ex
trahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum
Abſtrahere in rete ſuo.Eccl's.2. Abſtrahere a vino carnem meã. Canti.
1.Trahe me poſt te curremus.Eſa.5.Ve qui trahitis iniqui
tatem.Hiere.31.Ideo attraxi te miſerãs. Ezech.32.Et attra
xerunt eam & oẽs populos eius. Oſee.11.In funiculis Adã
trahã eos.Significat etiã tẽdere arcum: eo quod attrahitur
Tẽdere arcũ. chorda eius.3.Reg.2. Vir quidã tetẽdit arcum.Item ſignifi
cat protrahere ſiue prolongare.Exo.19.Cum ceperit clan
protrahere. gere buccina.Pro quo hebrei legũt. Cũ protraxerit bucci-
nã.i.cum vox buccine fuerit lõgior atqꝫ cõciſior. Et ſimile
verbum põitur.Ioſ.6.vbi dicitur. Cum inſonuerit vox tu
be longior atqꝫ cõciſior. Nee.9. Et protraxiſti ſuper nos an
nos multos.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam
prolõgare. expectãtis.i.que prolongatur.Eſa.14.Et dies eius nõ elon-
Elongare. gabuntur.& in eodẽ.18.Ad gentẽ cõuulſam & dilaceratã.
Pro quo hebrei legunt.Ad gentem prolongatam & depi-
latam aut conuulſam.Ezech.12.Non prolongabitur vltra
מֶשֶׁךְ omnis ſermo meus.& inde מֶשֶׁךְ Meſech.i.attractio ſiue p̱-
longatio.Iob.28.Trahitur autem ſapiẽtia de occultis. Pro
Attractio quo hebrei legunt.Attractio aũt ſapientie de occultis. Ps.
125.Mittentes ſemina ſua. Pro quo hebrei legunt. Portãs
attractionem ſiue prolongationem ſementis.Beatus Hie-
ronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit portans florem
מֶשֶׁךְ ſementis.Eſt etiã מֶשֶׁךְ Meſech.nomen prouincie vel gẽtis
q̃ latine dicitur moſoch.a moſoch filio iapheth dicta. Geñ.
Moſoch. 10.Et moſoch & thiras.Ezech.38.Principem capitis mo-
ſoch & tubal.& ſecũdum hoc legũt hebrei illud.Ps.119. vbi
nos habem9.Heu mihi quia incolatus meus p̱longat9 eſt.
ipſi legunt.Heu mihi quia peregrinatus ſum in moſoch.&
מְשָׁכִים ſequitur Habitaui cum habitantibus cedar.& inde מְשָׁכִים
Moſchim.Pro quo btũs Hieronymus trãſtulit emiſſarios.
Emiſſarii. Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſũt mi
hi.Quod aliqui hebrei exponunt equi de moſoch.qui ſũt
equi robuſtiſſimi atqꝫ laſciui.

מָשַׁל מָשַׁל Maſal.Dominari.preeſſe.cõparare.parabolizare.i.
parabolam vel prouerbium cõponere vel aſſumere.
Geñ.1.Et preeſſent diei & nocti.& in eodẽ.4. Et tu dñabe- Preeſſe.
ris illius.& in eodem.37.Aut ſubiiciemur ditioni tue. Pro Dominari
quo hebrei legunt.Aut dominãs dñaberis noſtri.& in eodẽ
45.Et ipſe dñatur in om̃i terra egypti. Deut.15. Domina-
beris nationibus plurimis:& tui nemo dñabitur. Iudi.8.
Dominare tu noſtri.1.Paralip.29.Tu dñaris omnium. Ps.
65.Qui dñatur in virtute ſua.Ps.105.Dominati ſunt eorũ
qui oderunt eos.Eſa.40.Et brachiũ eius dñabitur.& in eo
dẽ.28.Qui dñamini ſuper populũ iſtum.Dañ.11.Nec ſecũ
dum potentiã illi9 qua dñatus eſt.Zach.6. Et dñabitur ſup
ſolio.& in eo.9.Et poteſtas eius a mari vſqꝫ ad mare. & ide מֹשֵׁל
מֹשֵׁל Moſel.i.dominãs ſeu princeps.Ps.104.Princeps po- Princeps
pulorũ & dimiſit eum. Eſa.52. Dominatores eius inique Dñator.
agunt.& inde הַמְשֵׁל Hamſel.i.dñari.verbum infinitiuum הַמְשֵׁל
tertie cõiugationis.Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit Poteſtas.
poteſtatẽ.Iob.25.Poteſtas & terror apud eũ.& inde מִמְשָׁל מִמְשָׁל
Mimſal.i.dominatio.Dañ.11. Et dñabitur ditione.i.domi Domiãtio
natione.Scribitur etiã cũ he vel tau in principio.& dicitur
מֶמְשָׁלָה Menſala ſiue מֶמְשֶׁלֶת Memſeleth.i.dñatio ſeu do- מֶמְשָׁלָה
minium.poteſtas.Geñ.1.Luminare maius vt preeſſet diei. מֶמְשֶׁלֶת
Pro quo hebrei legunt.Lumiare maius in dominiũ ſeu in Dominiũ.
poteſtatẽ diei.& in eodẽ.Et luminare minus vt preeſſet no
cti.i.in dominiũ noctis.Ps.135.Solem in poteſtatẽ diei.Ps Poteſtas.
144.Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Domiatio
Dañ.11.Multa eñ dñatio eius.& in plurali מֶמְשָׁלִים Mimi- מֶמְשָׁלִים
ſalim ſiue מֶמְשָׁלוֹת Memſaloth.1. Paralip.26. Semeie filio מֶמְשָׁלוֹת
eius nati ſunt filii prefecti familiarum ſuarum.Pro quo he.
le.In dñationes familiarum ſuarum.& eſt ſenſus ſicut in lit Dñatiões.
tera nr̃a.Ps.113.Iſrael poteſtas ei9.quod in hebreo legitur
pluraliter.ſ.poteſtates vel dñationes eius. Ps.135. Lunã & poteſtates.
ſtellas in poteſtatem noctis.Pro quo hebrei legũt.Lunã &
ſtellas in poteſtates noctis.Significat etiã predicta dictio cõ
parare ſiue aſſimilare vel parabolizare.i.parabolam vel p̱-
uerbiũ aſſumere vel dicere aut narrare.Nu.21. Idcirco di-
citur in prouerbio.Pro quo hebrei legũt. Idcirco dicebãt
prouerbiãtes.i.parabolas vel prouerbia dicentes .Iob.17. Prouerbi
Poſuit me quaſi prouerbium vulgi.& in eodẽ.30. Aſſimila um dicẽ.
tus ſum fauille & cineri.& in eodẽ.41.Non eſt poteſtas ſup Aſſimilaſ.
terram que ei cõparetur.Vbi vtrũqꝫ ſignificatũ cõplectitur Cõparare.
tranſlatio noſtra pro vna dictione hebraica.Ps.26.Et aſſi-
milabor deſcendẽtibus in lacũ.Ps.48.Comparatus eſt iu
mentis inſipiẽtibus.Ezech.16.Omnis qui dicit vulgo p̱- Prouerbi
uerbium:in te aſſumet iſtud dicens.& in eodẽ.17.Et narra um ſumeſ
parabolam domui Iſrael.& in eodẽ.18. Si erit vltra vobis Narraſ pa
parabola hec in prouerbium.& in eodẽ. Quid eſt ꝙ inter bolam.
vos parabolã vertitis in prouerbiũ.& in eo.20. Per para- Per parabo
bolas loquitur iſte.& inde מָשָׁל Maſal.i.prouerbiũ ſeu pa- las loqui
rabola.cõparatio.aſſimilatio. Nu.23. Et aſſumpta parabo מָשָׁל
la ait.Deut.28.Et eris perditus in prouerbiũ & in fabulã.1. prouerbiũ.
Reg.9. Vnde & exiuit prouerbiũ num & ſaul inter prophe
tas.Et in eodẽ.24.Sicut dicitur in prouerbio antiquo.3.
Reg.4.Locutus eſt quoqꝫ ſalomõ tria milia parabolas. p̃s. Parabola.
48.Inclinabo in parabolã aurem meã.Prouer.1.parabole
ſalomonis filii dauid.Et in eodẽ.Animaduertet parabolã.

מֶשֶׁק Meſec.Procuratio.gubernatio.ſiccitas.Geñ.15. Et מֶשֶׁק
filius p̱curatoris domus mee iſte damaſcus eliezer. procuratiõ
Ponitur etiã pro ſiccitate.& tunc ſcribitur cũ duplici mem: מִמְשַׁק
& dicitur מִמְשַׁק Mimſac. Soph.2. Siccitas ſpinarũ & acer- Siccitas.
uus ſalis.vide etiam de hoc infra in dictione שָׂקַק Sacac.

מֶתֶג Metheg.frenum.camus.2.Reg.8. Et tulit dauid fre- מֶתֶג
num tributi de manu filiſtiim.Ps.31.In camo & freno Frenum.
maxillas eorum conſtringe. Prouer.26. Flagellum equo
& camus aſino.Eſa.37.Et frenum in labiis tuis. Camus.

Digitized by Google

מתה מָתָה Matha.vir.homo.mortalis.& ſolum inuenitur in numero plali.ſ. מְתִים Methim ſiue מְתֵי Methe.Deut.2. [Viri.] Viris ac mulieribus ac paruulis.Iob.11.Tibi ſoli tacebūt homines. [Homines.] Ps.16.Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. Pro quo hebrei legunt.A viris manus tue domine a viris ſiue a mortalibus de mundo.vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. A viris manus tue dn̄e qui mortui ſunt in profundo.Eſa.3.Viri tui gladio cadent. Et quādo iungitur cum dictione מִסְפָּר Miſpar que ſignificat numerum.tunc ambe dictiones ſignificant paucos ſiue pauciſſimos ideſt viri qui facile poſſint numerari. Geñ.31. [Pauci.] Nos autem pauci ſumus. Deut.4.Et remanebitis pauci.& in eodem.33.Et ſit paruus in numero.

מתח מָתַח Mathach.extendere.expandere.Eſa.40.Et expādit [Expādere.] eos ſicut tabernaculū ad inhabitandū.& inde אַמְתַּחַת [אמתחת] Amthachath.i.ſaccus.Geñ.42.Apertoq; vnus ſacco vt daret iumento pabulum in diuerſorio.& in eodē.44.Pone [Saccus.] in ore ſacci iunioris. & in plurali אַמְתְּחוֹת [אמתחות] Amthachoth. vt in eodem. Imple ſaccos eorum frumento. [Sacci.]

מתי מָתַי Mathai. Quando.aduerbium interrogandi. Iob.7. [Quando.] Quando cōſurgam.Ps.40.Quādo morietur.Ps.41. Quando veniam & apparebo ante faciem dei.Ps.118.Quādo conſolaberis me.& in eodē.Quando facies de perſequētibus me iudicium.& recipit in principio littera lamed. & [למתי] dicitur לְמָתַי Lemathai.Exo.8.Conſtitue mihi quando [Quando.] deprecer pro te. & quando preponitur ei dictio עַד Aad. que ſignificat vſq;: tunc ambe dictiones ſignificant vſquequo [Vſquequo.] ſiue quouſq;.Ps.6.Et tu domine vſquequo.Ps.79.Quouſq; [Quouſq;.] iraſceris ſuper orationē ſerui tui.

מתם מְתֹם Methom. ſanitas.integritas. Ps.37. Non eſt ſanitas [Sanitas.] in carne mea. Eſa.1.A planta pedis vſq; ad verticem non eſt in eo ſanitas.

מתן מֹתֶן Mothen. Lumbus. & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. מָתְנַיִם [מתנים] Methenaim ſiue מָתְנֵי Mothne.i. lumbi. 2.Reg.20.Dependente vſq; ad ilia.Pro quo hebrei legunt [Lumbi.] vſq; ad lumbos.3.Reg.18.Accinctis lumbis currebat ante achab. Iob.40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer.30. Gallus ſuccinctus lūbos.& in eodē.31. Accingit fortitudine lumbos ſuos.Hiere.1.Tu ergo accinge lūbos tuos. Ezech. 9.Et atramentariū ſcriptoris habebat in lumbis ſuis.Poni [Renes.] tur etiam.pro renibus.Exo.12.Renes veſtros accingetis.& in eodē.28.A renibus vſq; ad femora.4.Reg.1. Zona pellicea accinctus renibus.

מתק מָתַק Mathac. Dulcorare.i.dulcem facere:ſiue dulcem eſſe [In dulcedinē verti.] aut in dulcedinem verti.Exo.15.In dulcedinē verſe [Dulcē eſſe] ſunt. Iob.20.Cum enim dulce fuerit in ore eius malū.& in eodem.21.Dulce fuit glareis cocyti.Pro quo hebrei legunt. Dulces fuerunt ei lapides torrētis.& in eodē.24. Dulcedo illius vermis. Pro quo he.le.Dulcis eſt illi vermis ſiue dulcis fuit vermi. vtroq; enim modo poteſt intelligi ſecundū litteram hebraicā.Ps.55.Qui ſimul mecū dulces capiebas [Dulcorauī.] cibos.Pro quo hebrei legūt. Qui ſimul dulcorauim⁹ ſecretum.vnde beatus hieronym⁹ in pſalterio iuxta he .ve . trāſtulit. Qui ſimul habuimus dulce ſecretum.Prouer.27.Et [מתק] bonis amici cōſiliis anima dulcoratur. & inde מֶתֶק Methec [Dulcedo.] ideſt dulcedo. Iudi.9.Quomodo poſſum deſerere dulcedinem meā.Prouer.16. Et qui dulcis eſt eloquio: maiora reperiet.Pro quo hebrei legūt. Et dulcedo labiorū addit doctrinam ſiue eruditionē.& in numero plurali ſcribitur cum [ממתקים] duplici mē & dicitur מַמְתַּקִּים Mamthachim. Canti.5. Guttur [Dulcedines.] illius ſuauiſſimum. Pro quo hebrei legūt. Guttur illius dulcedines.Et inde [מתוק] מָתוֹק Mathoc.i.dulcis. Iudi.14. Quid [Dulcis.] dulcius melle. Eccls.11.Dulce eſt lumen.Canti.2.Et fructus eius dulcis gutturi meo. Eſa.5.Ponentes amarū pro dulci & dulce in amarum.Ezech.3.Quaſi mel dulce.Et in plurali [מתוקים] מְתוּקִים Methuchim.Ps.18.Et dulciora ſuper mel & fauū.& [Dulcia.] in gn̄e feminino מְתוּקָה [מתוקה] Methuca. Eccls.5. Dulcis eſt ſomnus operanti.Et in hebreo ſōnus eſt generis feminini. [Dulcis.]

De incipientibus a littera. נ Nun.

נָא [נא] Na. Dictio eſt obſecrātis vel exhortātis.i.nunc.eia.obſecro. Geñ.50. Nos quoq; oramus vt ſeruo dei patri tuo [Nunc.] dimittas iniquitatē hanc.Pro quo hebrei legūt. Et nunc dimitte obſecro iniquitatē ſeruorū dei patris tui. Exo.11.Dices ergo omni plebi.Pro quo hebrei legūt. Loquere nunc [Obſecro.] ad aures populi. Nu.12.Obſecro dn̄e mi.& in eodē. Ne fiat hec quaſi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obſecro fiat quaſi mortua.& in eodem. Deus obſecro ſana eam. Ps.117. Saluū me fac. Pro quo btūs hieronymus in pſalterio iuxta [הושיעה נא] he.ve.tranſtulit.Salua obſecro.vbi ponitur הוֹשִׁיעָה נָּא Oſiana.Pro q̄ oſana canit eccleſia.i.ſalua obſecro:vel ſalua nūc. [Oſana.] eſt etiam quaſi ſyllabica adiectio:& ideo aliqn̄ omittitur in tranſlatione noſtra. Geñ.15. Suſpice celū. Pro quo hebrei legunt.Suſpice nunc celum. & in eodē.18.Si inueni gratiā in oculis tuis.Pro quo hebrei legūt. Si nunc inueni gratiā in oculis tuis.& in eodē. Deſcendam & videbo. pro quo hebrei legūt deſcendam nunc.Et in eodē.19. Educam eas ad vos.Pro quo he.le. Educam nunc eas ad vos. Canti.3.Surgam & circuibo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgā nunc:vel eia ſurgam & circuibo ciuitatē.Scribitur etiā cum [אנא] aleph in principio & dicitur אָנָּא āna.Geñ.50. Obſecro vt [Obſecro.] obliuiſcaris ſceleris fratrum tuorū.Ps.117.O dn̄e ſaluū me fac.De quo vide ſupra in littera aleph in ſuo loco. Item נָא [נא] Na.i.crudum.Exo.12.Non comedetis ex eo crudum quid. [Crudum.] Item נֹא [נא] No.nomen propriū loci.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit Alexandriā. cui cōcordat tranſlatio chaldaica. [Alexādria.] Ezech.30.Et faciam iudicia mea in alexandria.

נֹאד [נאד] Nod.vter.lagena.Ps.55.Poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo.Pro quo hebrei legūt.Pone lachrymā [Vter.] meā in vtre tuo ſiue in lagena tua.Ps.118.Quia factus ſum ſicut vter in pruina.Et aliquādo ſcribitur cum vau & aleph. [נאדות] Iudi.4.Que aperuit vtrem lactis.Et in plurali נֹאדוֹת Nodoth.Ioſ.9. Vtres vini ſciſſos.& in eodē. Vtres vini nouos [Vtres.] impleuimus.

נָאַם [נאם] Naam ſiue נְאֻם Neum.dicere.loqui.Ps.35.Dixit in- [Dicere.] iuſtus vt derelinquat in ſemetipſo. Ps.109. Dixit dn̄s domino meo.Eſa.37.Et ciuitatē hanc non ingredietur dicit dn̄s. [Dixit.] Hiere.4. Erit in die illa dicit dn̄s. & in eodem.23. Qui aſſumunt linguas ſuas & aiunt dicit. Vbi ſecundū beatū hieronymū ſubintelligitur dn̄s.Nam in hebreo nō habetur dn̄s.& ſecundū aliquos hebreos inde deriuatur נֶאֱמָנִים [נאמנים] Neemanim.i.prudētes ſiue eloquētes.Pro quo btūs hieronymus [Eloquētes. Veraces.] tranſtulit veraces:deriuatū ab אָמֵן Amen q̄d ſignificat vere ſiue fideliter. Iob.12.Cōmutans labium veraciū.

נָאַף [נאף] Naaph.mechari.adulterare.Exo.20.Nō mechaberis [Mechari. adulterare.] Leuit.20.Si mechatus quis fuerit cū vxore alterius & adulteriū perpetrauerit cum cōiuge ꝓximi ſui morte moriatur & mechus & adultera.vbi pōitur verbū & noīa ab eo deriuata.Iob.24.Oculus adulteri obſeruat caliginem.Hiere.7.Adulterari.iurare mēdaciter. Et in eodem. Et mechati ſunt in vxores amicorum ſuorum.Ezech.16. Quaſi mulier adultera que ſuper virum ſuū inducit alienos. Et inde נִאוּפִים [נאופים] Niuphim.i.adulteria. Ezech.23. Et dixi ei que attrita eſt in adulteriis. Reperitur etiā cū duplici pe. Oſee.2. [Adulteria.] Et adulteria ſua de medio vberum ſuorum.

Digitized by Google

נָאַץ Detrahere Blaſphemare. Irritare

נָאַץ Naas. Detrahere. blaſphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracūdiā ꝑducere. florere: ſeu pullulare Nu.14. Vſqueq̃ detrahet mihi ppl's iſte. & in eo. Ne quiſqȝ ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem.16. Scietis ꝙ blaſphemauerint dominū. 2. Reg.12. Veruntamen quia blaſphemare feciſti inimicos nomē domini. Ps. 106. Et conſilium altiſſimi irritauerunt. Prouer.1. Et detraxerunt vniuerſe correctioni mee. Et in eodem.5. Et increpationibus nō acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legūt Et increpationem blaſphemauit ſiue odiuit cor meum. Eſa.5. Et eloquium ſancti iſrael blaſphemauerūt. Et in eodem.52. Tota die nomen meū blaſphematur. Hiere.14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ. 2. Et in opprobrio & in indignatione furoris ſui. Pro quo hebrei legūt. Et opprobrauit in indignatione furoris ſui. Et inde נְאָצָה Niaſa. ideſt opprobrium ſeu blaſphemia. 4. Reg.19. Dies tribulationis & increpationis & blaſphemie dies iſte. Et in plurali נְאָצוֹת Niaſoth. Nec.9. Fecerunt blaſphemias grādes. Ezech.35. Audiui vniuerſas blaſphemias tuas. Item נָאַץ Naas. i. florere ſeu pullulare. Eccl's.12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione נוּץ nos.

Opprobrar. — נְאָצָה blaſphēia. — נְאָצוֹת blaſpheie. — נָאַץ Florere.

נָאַק Gemere. — נְאָקָה — נְאָקוֹת Gemitus.

נָאַק Naac. Gemere. exclamare. Iob.24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech.30. Et gement gemitibꝰ interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et inde נְאָקָה Naaca. ideſt gemitus. Exo.2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נְאָקוֹת Naacoth. vt Ezech. 30. vbi ſupra.

נֵאֵר Attenuare. Maledicere

נֵאֵר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledicere. Ps.88 Auertiſti teſtamentum ſerui tui. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Attenuaſti pactum ſerui tui. Threñ.2. Maledixit ſanctificationi ſue. Malach.3. Et in penuria vos maledicti eſtis.

נְבֻב

נְבֻב Nebub. vanum. inane. concauum. De quo vide ſupra in littera beth in dictione בוּב Bub.

נָבָא ꝓphetare.

נָבָא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu.11. Prophetauerūt nec vltra ceſſauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in caſtris. 1. Reg.10. Ipſoſqȝ prophetātes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodē. Quod eſſet cū prophetis & prophetaret. Et in eodem.18. Et prophetabat in medio domus ſue. Sed in tranſlatione chaldaica in predicto loco habetur. Et inſaniebat in medio domus. i. loquebatur ſeu garrulabatur ſicut inſanus. 3. Reg.18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo ſacrificium offerri ſolet. 1. Paralip.25. Sub manu aſaph prophetātis iuxta regem. Hiere.33. Prophetant in baal. & in eodem.28. Suſcitet dominus verba tua que prophetaſti. Et in eodem.32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem.37. Vbi ſunt prophete veſtri qui ꝓphetabant vobis. Ezech.3. Vaticinare ad prophetas iſrael. Et in eo.13. Que prophetant de corde ſuo. Et in eodem.37. Vaticinare de oſſibus iſtis. Et in eodem Et prophetaui ſicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad ſpiritum: vaticinare fili hoīs. Ioel.2. Et prophetabūt filii veſtri. & inde נָבִיא Nabi. i. ꝓpheta. Geñ.20. Quia ꝓpheta. eſt. Exo.7. Et aarō frater tuus erit propheta tuus. Deut.13. Si ſurrexerit ī medio tui ꝓphetes. & ī eo.34. Et nō ſurrexit vltra ꝓpheta. Et pl'ali נְבִיאִים Nebiim. i. ꝓphete. 1. Reg.19. Qui cum vidiſſet cuneū prophetarū. & in eo. Num & ſaul inter prophetas. Et in genere feminino נְבִיאָה Nebia. ideſt propheti ſſa. Exo.15. Sumpſit ergo maria ꝓphetiſſa ſoror aaron. Eſa.8. Et acceſſi ad prophetiſſam. Nee.6. Sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum qui terrebāt me. Quod in hebreo legitur in genere feminino. ſ. Sed & noadie prophetiſſe & ceterorum prophetarum.

Vaticinari. — נָבִיא Propheta — נְבִיאִים Prophete — נְבִיאָה ꝓphetiſſa.

נִבְזְבָּה Donum.

נִבְזְבָּה Nebizba. in lingua chaldaica ſignificat donum vel munus. Dañ.2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נָבַח Latrare.

נָבַח Nabach. Latrare. Eſa.56. Canes muti non valentes latrare. & ſolum inuenitur in predicto loco.

נָבַט Aſpicere. Reſpicere. Videre. Cōſiderar. Intueri. Attendere. מַבָּט Spes.

נָבַט Nabat. Aſpicere. attendere. videre. intueri. conſiderare. Eſa.5. Aſpiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legūt. Et aſpiciet in terram & ecce tenebre. Vbi ſecundum hebreos littera nun eſt de ſubſtantia dictionis & non denotat primam perſonā pluralem. Et cōmuniter ſcribitur ſine nun. Geñ.15. Suſpice celum. Et in eodem.19. Noli reſpicere poſt tergum. Exo.3. Non enim audebat reſpicere contra deum. Et in eodē.33. Reſpiciebantqȝ tergū moyſi. Nu.23. Non eſt idolum in Iacob. Pro quo hebrei legūt. Non aſpexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg.2. Et videbis emulum in templo. 2. Reg.16. Ne reſpicias vultum eius. Iob.6. Conſiderate ſemitas theman. Et in eodem.36. Vnuſquiſqȝ intuetur procul. Ps.9. Quoniā tu laborem & dolorem conſideras. Ps.90. Oculis tuis cōſiderabis. Ps.101 Dominus de celo in terrā aſpexit. Ps.103. Qui reſpicit terram & facit eam tremere. Ps.141. Conſiderabam ad dexteram. Eſa.42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodē. 51. Attendite ad petram vnde exciſi eſtis. Abach.1. Aſpicite in gentibus & videte. Et in eode. Et reſpicere ad iniquitatem non poteris. Et inde מַבָּט Mabat. i. aſpectus ſiue intuitus. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſpem. Eſa.20. Et confundantur ab ethiopia ſpe ſua. Et in eodem heccine erat ſpes noſtra. Zach.9. Quoniā confuſa eſt ſpes eius.

נָבַל Decidere. Defluere. Cadere. Stultū apparere. Stultū eē. Vilipēder. Cōtumeliā facere. נָבָל Stultus. Inſipiens — נְבָלִים Inſipiētes — נְבָלוֹת Stulte. — נְבָלָה fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia.

נָבַל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarceſcere. ſtultū eſſe. vilē eſſe. vilipendere: ſeu contumeliā facere. Exo. 18. Stulto labore conſumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: ſiue emarſceſcens emarceſces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg.22. Filii alieni defluxerunt. Ps.1. Et folium eius non defluet. Eſa.1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodē.24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodē. Defluxit orbis. & in eodem.28. Et flori decidenti. & in eodem.34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodē. 64. Cecidimus quaſi folium vniuerſi. Hiere.8. Et folium defluxit. Significat etiam ſtultum eſſe: ſiue ſtultum apparere. Prouer.30. Et qui ſtultus apparuerit poſtq̃ eleuatus eſt in ſublime. Pro quo hebrei legunt. Si ſtultus fueris ſiue ſi ſtultus apparueris in eleuando. ideſt poſtquā eleuatus es. Et ſequitur. ſi enim intellexiſſes. Item ſignificat vilipendere ſeu contumeliā facere. Deut.32. Et receſſit a deo ſalutari ſuo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit ſeu contempſit deum ſalutis ſue. Hiere.14. Neqȝ facias nobis contumeliā ſolii glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas ſeu neqȝ deſpicias ſoliū glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde נָבָל Nabal. ideſt vilis. ſtultus. inſipiens. Deut.32. Populе ſtulte & non ſapiens. 1. Reg.25. Super virum iſtum iniquū nabal: quoniā ſecundum nomen ſuum ſtultus eſt. Ps.13. Dixit inſipiens in corde ſuo non eſt deus. Eſa.32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt princeps. Et in plurali נְבָלִים Nebalim. 2. Reg.13. Et tu eris quaſi vnus de inſipientibus. Et in plurali feminino נְבָלוֹת Nebaloth. Iob.2. Quaſi vna de ſtultis mulieribus locuta es. Et inde נְבָלָה Nebala ideſt ſtultitia. fatuitas. nefas: ſiue feda res. Geñ.34. Eo quod fedam rem operatus eſſet. Ioſ.7: Et fecit nefas in iſrael. 1. Reg.25. Et ſit ſtultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere ſtultitiam hanc. Eſa.32. Stultus enim fatua loquetur. Oſee.2. Et nunc reuelabo ſtultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitudinem ideſt feditatem. Et inde נְבֵלָה Nebela. ideſt cadauer ſeu morticinium

נְבֵלָה

Leuit.7.Adipem cadaueris morticinii.& in eodē.22.Mor
morticiniū ticiniū & captum a beſtia.Deut.14.Quidquid morticiniū
Cadauer. eſt ne veſcamini ab eo.& in eo.21.Nō permanebit cadauer
Interfect⁹ eius in ligno.Ponitur etiam pro interfectis.Eſa.26.Interfe
cti mei conſurgent.Pro q̄ in hebreo legitur. Cadauer meū
נבל conſurgent.Item נָבֶל Nebel.i.lagena ſeu vter. vel lagūcu-
Lagena. Vter. la.1.Reg.10.Alius portans lagenam vini.& in eodem.25.
Et duos vtres vini.Eſa.30.Sicut conterit lagenam figuli.
Laguncula. Hiere.13.Omnis laguncula implebitur vino.& in eodem.
44.Et lagunculas eorū collident.Threñ.4.Quomō cō-
נבל putati ſunt in vaſa teſtea.i.in lagunculas teſteas. Item נֵבֶל
Nebel.ſeu נָבֶל Nabel.i.pſalteriū inſtrumentum muſicum
ſeu lyra.1.Reg.10.Et ante eos pſalterium & tympanum.Ps
Pſalteriū 32.In pſalterio decem chordarū pſallite ei.Ps.70.Nam &
ego cōfitebor tibi in vaſis pſalterii.Ps.91.In decachordo
נבלי pſalterio.Ps.150.Laudate eū in pſalterio & cithara.& inde
Concētus נִבְלֵי Nible.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cōcētū.
Iob.38.Et concentum celi quis dormire faciet.i.quis ceſſa
re faciet.& aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat imbres ſeu in
מבול nundationes.& inde מַבּוּל Mabul quaſi מַנְבּוּל Manbul .i.
Diluuium diluuium.De quo vide ſupra in dictione בוּל Bul.
נבע Redūdare. נבע Nabaa.effluere.redūdare.emanare.eructare.Prouer.
מבוע 18.Torrens redundās fons ſapientie.& inde מַבּוּעַ Ma
Fons. būaa.i.fons ſeu emanatio.Eccſ.12.Et cōteratur hydria ſu-
per fontē.Eſa.49.Et ad fontes aquarū portabit eos.Signi
ficat etiam eructare ſiue loqui aut ebulire vel ſcaturire.Ps.
Eructare. 18.Dies diei eructat verbum.Ps.118.Eructabunt labia mea
Loqui. hymnū.Ps.58.Ecce loquuntur in ore ſuo.Ps.77.Loquar
prepoſitiones ab initio.Eccſ.10.Muſce morientes perdūt
ſuauitatē vnguēti. Pro quo hebrei legunt.Muſce mortis fe
Ebulire. tere & ebulire ſiue ſcaturire faciunt oleū pigmentarii.Sed
beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Et ſecūdū aliquos
אבעבעת hebreos idē deriuatur אֲבַעְבֻּעֹת Abaabuoth.i.veſice ſeu am
pule.Exo.9.Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera
Veſice. & veſice turgentes.
נברשתא נברשתא Nebraſtha.in lingua chaldaica ſignificat cande
Cādelabrū. labrum.Dañ.5.Manus hominis ſcribentis con
tra candelabrum.
נגב נגב Negeb.meridies.auſter.Geñ.12.Et vltra progrediēs
Meridies ad meridiē.& in eodem.13.Reuerſuſq; eſt per iter quo
venerat a meridie.& in eodem.28.Et dilataberis ad orien-
tem & occidentem & ſeptentrionem & meridiem. Ioſ.17.
Auſter. Efrain ſit ab auſtro.1.Reg.27.Contra meridiem iude & cō
tra meridiē ierameel & cōtra meridiem ceni.Eſa.30.Onus
iumentorum auſtri.
נגד נגד Nagad.nunciare.annūciare. narrare.indicare.referre.
explanare.& cōiter ſcribitur ſine nun.Geñ.3.Quis enī
Indicare. indicauit tibi q̄ nudus eſſes.& in eo.9.Nunciauit fratrib⁹
Nunciare. ſuis.& in eodem.24.Cucurrit puella & nūciauit in domo
Annūciare matris ſue.& in eodem.49.Vt annunciem vobis que ven-
tura ſunt.Exo.19.Et annunciabis filiis iſrael.Deut.71. Et
hoc tibi nunciatū fuerit.& in eo.26.Profiteor hodie corā
dño.i.annūcio hodie corā dño.Ruth.2.Nunciata ſunt mihi
om̄ia que feceris ſocrui tue.& in eodē.Indicauitq; ei apud
quem eſſet operata.Iob.1.Et euaſi ego ſolus vt nūciarē tibi
Eſter.2.Necdū proderat Eſter patriā & populū ſuū.Pro q̄
hebrei legūt. Necdū idicauerat Eſter populū ſuū & natiui
tatem ſuam.Iob.26.Quē docere voluiſti. Pro quo hebrei
legūt.Cui annunciaſti ſeu indicaſti ſermones. Eccſ.10. Et
qui habent pennas annūciabūt ſniam.Hiere.20.Perſequi-
mini & perſequamur eum.Pro quo hebrei legunt.Annun-
ciate & denunciemus eum.ideſt dicamus cōtra eum falſum
teſtimonium.& in eodem.36.Nunciare debemus regi oēs

ſermones iſtos.& in eodem.Indica nobis quomodo ſcripſi
ſti.& in lingua chaldaica ſignificat trahere ſiue abſtrahere
ſeu prolongare.Dañ.7.Fluuius igneus egrediebatur a fa- Egredi.
cie eius.Pro quo hebrei legunt.Fluuius igneus attraheba-
tur a facie eius.& in tranſlatione chaldaica cōmuniter poni Attrahe.
tur pro hoc verbo מְשַׁךְ Maſaach.de quo ſupra dictum eſt in
littera mem.Item נֶגֶד Neged.ideſt coram.ante. in conſpe נגד
ctu.contra.e regione.ex aduerſo.Geñ.31.Necetur corā fra-
tribus noſtris.& in eodem.Pone hic coram fratribus meis. Coram.
1.Reg.19.Nunc corā dño eſt xp̄us eius.Ps.50.Et peccatum
meum contra me eſt ſemper.Ps.108.Fiant cōtra dominū Contra.
ſemper.Prouer.21.Non eſt cōſilium contra dominū.Eſa.
40.Omnes gentes quaſi non ſint:ſic ſunt coram eo.Et re-
cipit caph in principio & dicitur כְּנֶגֶד Cheneged. Geñ.2. כנגד
Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi.Pro quo hebrei legunt
Faciamus ei adiutorium quaſi coram eo ſiue quaſi ante eū.
quod ſic exponūt hebrei.quod ſtet corā eo vel quod ſit ſēp
in conſpectu eius ad obſequendū ei.Scribitur etiā cū lamed
in principio & dicitur לְנֶגֶד Leneged.Nu.22.Quia peruerſa
eſt via tua:mihiq; cōtraria.ideſt cōtra me.Ps.5.Nec perma לנגד
nebunt iniuſti ante oculos tuos.Ps.13.Non eſt timor dei an Contra. Ante.
te oculos eius.Ps.25.Quoniam miſericordia tua ante ocu-
los meos eſt.Scribitur etiam cum mem in principio & dici
tur מִנֶּגֶד Mineged.Geñ.21.Seditq; e regiōe procul.2.Reg. מנגד
18.Et tu ſtares ex aduerſo.Ps.37.Aduerſum me appropin E regione.
quauerunt & ſteterunt.Prouer.14. Vade cōtra virum ſtul- ex aduerſo
tum.& aliquando ſcribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה Aduerſū.
Negda.Ps.115.In conſpectu omnis populi eius.Item נָגִיד Contra. נגדה
Nagid.ideſt dux ſeu princeps.1.Reg.9.Et vnges eum du- In cōſpectu
cem ſuper populum meum iſrael.& in eodem.10. Ecce vn- נגיד
xit te dominus ſuper hereditatem ſuam in principem.2.Pa
ralip.32.Qui percuſſit omnem virum robuſtum & bellato Dux.
rem & principem.Prouer.28.Dux indigens prudētia mul Princeps
tos opprimet.Eſa.58.Ducem & preceptorem gentibus.Et
in plurali נְגִידִים Negidim.& ponitur pro rebus magnis & נגידים
precioſiſſimis.Prouer.8.Quoniam de rebus magnis locu res magne
ta ſum.
נגה Naga.ſplendere.fulgere.illuminare.Iob.18.Neq; ſplē
debit flāma ignis eius.& in eo.22.& in viis tuis ſplēde נגה
bit lumē.Ps.17.Dñs de⁹ me⁹ illumiāt tenebras meas.Eſa.
13.Et luna nō ſplendebit in lumine ſuo.& inde נֹגַהּ Noga Splendē. Illuminar
ideſt ſplendor.Ezech.1.Et ſplēdor in circuitu ei⁹.Abach. נגה
3.Splendor eius vt lux erit.& in lingua chaldaica ſcribitur Splendor
cum aleph in fine & dicitur נָגְהָא Nigha.Et ponitur pro au
rora.Dañ.6.Tunc rex primo diluculo cōſurgens. Pro quo נגהא
he.le.Tunc rex diluculo ſurrexit in aurora.& in pl̄ali נְגֹהוֹת
Negohoth.Eſa.59.Splendorē & in tenebris ambulamus. נגהות
Pro quo hebrei legunt.In ſplēdorib⁹ quaſi in tenebris am-
bulamus. ſplēdores.
נגח Nagach.cornu percutere.ſiue cornu petere.cornu im- נגח
pellere ſeu ventilare.Exo.21.Si bos cornu percuſſerit. Cornu percutere.
& in eodem.Si bos cornupeta fuerit.Deut.33.In ipſis ven-
tilabit gentes.Ps.43.In te inimicos noſtros ventilabimus Ventilare.
cornu.Ezech.34.In cornibus veſtris ventilabatis omnia
infirma.Dañ.8.Vidi arietem cornibus ventilantem. Poni
tur etiam pro preliari vel pugnare.vt in eodem.7.Pugna-
bant in mari magno.& in eodem.11.Et in tempore prefini Pugnare
to preliabitur aduerſus eum rex Auſtri. Preliari.
נגל Nagal mutato nun in mem.vt dicatur מַגָּל Magal.q̄ſi
מַנְגָּל Mangal.ſignificat falcem.vt Ioel.3.Mittite falcē נגל
De quo vide ſupra in dictione מַגָּל Magal. מגל
נגן Nagan.pſallere.canere.1.Reg.16.Querant hominem Falx.
ſcientem pſallere in cithara:vt qñ arripuerit te ſpiritus נגן

Digitized by Google

dei malus pſallat manu ſua.Et in eodē.Et percutiebat ma
nu ſua.Pro quo hebrei legūt. Et pſallebat manu ſua.4.Re
Canere.
gum.3.Cumq̧ caneret pſaltes.vbi ponitur verbum & no-
men ab eo deriuatum . ideſt cumpſalleret pſallens vel pſal
tes.Ps.67.Preuenerunt principes coniuncti pſallentibus.
Eſa.38.Et pſalmos noſtros cantabimus.vbi ponitur etiam
verbum & nomen ab eo deriuatum.ideſt pſalmos noſtros
נגינה
pſallemus.Et inde נְגִינָה Negina.ideſt pſalterium aut orga
num ſeu aliud inſtrumentum muſicum.vt in titulo.Ps.60.
Vbi dicitur in finem in hymnis pſalmus dauid. Pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Vi
Organum.
ctori ſuper organum pſalmus dauid.& in plurali נְגִינוֹת Ne
נגינות
ginoth.vt in titulo.Ps.4.Vbi dicitur in finem in carmini
Carmina.
bus pſalmus dauid.pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Pſalmi.
Victori in pſalmis.

נגע
נגע Nagaa.tangere.attingere.impellere.pertingere. per-
Tangere.
uenire.percutere.ſeu flagellare.Gen.3.Ne comedere-
mus & ne tangeremus illud.Et in eodem.20.Et non dimiſ
ſi te vt tangeres eam. & in eodem . Qui tetigerit homi-
nis huius vxorem.Et in eodem. Sicut & nos nihil tuorum
Attingere
attigimus.Exo.4. Tetigitq̧ pedes eius. Et in eodem.12.
Et aſpergite ex eo ſuperliminare.Pro quo hebrei legunt.
Et facite tangere ſuperliminare ac duos poſtes de ſanguie.
Et in eodem.19.Ne tangatis fines eius. Et in eodem.Ma-
nus non tanget eum.Leuit.5.Sin autem non potuerit of-
ferre pecus.Pro quo hebrei legunt.Sin autem non attige-
rit manus eius ſufficientiam pecudis: & eſt ſenſus ſicut in
littera noſtra.Ruth.2.Vt nemo moleſtus ſit tibi.p̄ quo he-
brei legunt.Vt nemo tangat te.1.Reg.10. Exercitus quo-
rum tetigerat deus corda.Iob.5.non tanget te malum. Et
in eo.6.Que prius nolebat tangere anima mea. p̄s.103.
Qui tangit mōtes & fumigant.Eſa.6.Et tetigit os meum.
Significat etiam pertingere.ſeu peruenire.1. Paralip.28.
Ita vt vſq̧ ad celum pertingeret veſtra crudelitas.Canti.2
Pertingere.
Tempus putationis aduenit.Eſa.16.Vſq̧ ad iazer peruene
aduenire.
runt.Item ſignificat flagellare ſeu plagare vel percutere.
Peruenire
Gen.12.flagellauit autem dominus pharaōem plagis ma-
Flagellare
gnis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum:ac ſi
diceret plagauit plagis magnis.Ioſ.8.Ioſue vero & omnis
iſrael ceſſerunt loco ſimulantes metum & fugientes. Pro
Plagare.
quo hebrei legunt.Et percuſſi ſunt ioſue & omnis iſrael an
Percutere.
te eos & fugerunt. ideſt ac ſi eſſent percuſſi fugerunt. 2.
Paralipo.27.Eo quod illico ſenſiſſet plagam domini.pro
quo hebrei legunt.Eo quod plagaſſet ſeu percuſſiſſet eum
dominus.Ps.72.Et cum hominibus non flagellabuntur.
Et in eodem. Et fui flagellatus tota die.Eſa.53. Et nos pu
tauimus eum quaſi leproſum.pro quo hebrei legunt. Et
nos putauimus eum plagatum.ideſt plagis percuſſum ſeu
נגע
flagellatum.Et inde נֶגַע négaa.ideſt plaga. ſeu percuſſio.
plaga.
Exo.11.Adhuc vna plaga tangam pharaonem. Leuit.13.
Plaga lepre ſi fuerit in homie.p̄s.37.aduerſum me appro-
pinquauerunt & ſteterūt.pro quo hebrei legūt ex aduerſo
plage mee ſteterunt.vnde beatus Hiero.in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem tranſtulit quaſi contra lepram meā
Lepra.
ſteterunt.Et in plurali נְגָעִים Negaim.Gen.12. Flagellauit
נגעים
autem dominus pharaonem plagis maximis.
plage.

נגף
נגף Nagaph.Percutere.ledere.vulnerare.impellere.impi
gere.Exo.12.percutiens egyptios.Et in eodem.Ingre
percutere.
di domos veſtras & ledere.ideſt percutere.Et in eodem.21
Ledere.
Et percuſſerit quis mulierem pregnantem. Et in eodem.
Vulnerare
Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit.Deut.28.Tra
dat te dominus corruentem ante inimicos tuos. pro quo
hebrei legunt.Det te dominus percuſſum ante inimicos
tuos.Iudi.20.putauerunt enim ſolito eos more cedere.i.p
cutere.pro quo hebrei legunt.Et dixerunt filii Beniamin
percuſſi ſunt ante nos.Et in eodem.Filii autem beniamin
cum ſe inferiores eſſe vidiſſent.pro quo hebrei legunt. Et
viderunt filii beniamin quoniam percuſſi eſſent.1. Regū.
26.Quia niſi dominus percuſſerit eum.2.Reg.10.Et quo
niam corruiſſent coram iſrael.ideſt percuſi eſſent. Et in eo
dem.12.percuſſitq̧ dominus paruulum.3.Reg.8.Si fuge-
rit populus tuus iſrael inimicos ſuos.pro quo hebrei legūt
Si percuſſus fuerit populus tuus iſrael ante inimicos ſuos.
2.Paralip.13.perterruit dominus hieroboam & omnem iſ
Perterrere
rael.pro quo hebrei legunt.Et percuſſit deus Ieroboam &
omnem iſrael.Et in eodem.17.Exterruitq̧ dominus ethi
Exterrere.
opes.ideſt percuſſit.Eſa.19.Et percutiet dominus egyptū
plaga :& ſanabit eam.ponitur etiam pro impingere ſeu of
Offendere.
fendere.p̄s.90.ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
Prouer.3.Et pes tuus non impinget.Hiere.13.Antequam
Impingere
offendant pedes veſtri ad montes caliginoſos. & inde נֶגֶף
נגף
negeph.ideſt percuſſio ſeu plaga.Exo.30. Et non erit pla
ga in eis : cum fuerint recenſiti.Nume.16. Et plaga deſe-
plaga.
uit.Et in eodem.quam iam vaſtabat incendium .pro quo
hebrei legūt. Et ecce inceperat plaga in populo.Scribitur
etiam cum mem in principio loco nun & cum he in fine &
dicitur מַגֵּפָה magepha.ideſt plaga ſeu mortalitas. vt in eo-
מגפה
dem.Et plaga ceſſauit.Et in eodem.poſtquam quieuit in-
plaga.
teritus.ideſt poſtquam quieuit plaga.Et in eodem.25.que
percuſſa eſt in die plage.Et in eodem.26.poſtquam noxio
rum ſanguis effuſus eſt.pro quo hebrei legunt. Et factum
eſt poſt plagam.Et in plurali מַגֵּפוֹת magephoth. Exo. 9.
מגפות
Mittam omnes plagas meas in cor tuum.
plage.

נגר
נגר nagar.defluere.decurrere.detrahere.2.Reg.14. Qua
ſi aque dilabimur ſuper terram.pro quo hebrei legūt.
Defluere.
Et quaſi aque que defluunt ſeu decurrunt ſuper terram.p̄s
74.Et inclinauit ex hoc in hoc.pro quo hebrei legunt. &
decurrere ſeu defluere fecit ex eo.vnde beatus hieronym⁹
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et propi
nauit ex eo.Thren.3.Oculus meus afflictus eſt.pro quo he
brei legunt. Oculus meus defluxit. ideſt effudit lachrimas
Decurrere
Mich.1.Sicut aque que decurrunt in preceps . ſignificat ēt
detrahere.vel tradere.Iob.20. Detrahentur in die furoris
Detrahere.
domini.p̄s.62.Tradentur in manus gladii.Prouer.21.Ra-
Tradere.
pina impiorū detrahet eos.Hiere.18.Et deduc eos in ma-
Deducere.
nu gladii.ideſt trade ſeu detrahe eos ī manu gladii.Ezech.
Cōcludere
35.Et concluſeris filios iſrael in manu gladii. Mich.1. Et
detraham in vallem lapides eius.Ponitur etiam pro exten
dere.p̄s.76.manibus meis nocte contra eum.pro quo bea
tus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.manus
Extendere
mea nocte extenditur.

נגש
נגש nagas.accedere.appropinquare. Gen.19. Recede il-
Accedere.
luc.pro quo hebrei legunt.Accede illuc.Et in eodem
27.Accede huc vt tangam te.Et in eodem .Acceſſit ille ad
patrem.Et in eodem.Accede ad me & da mihi oſculum.
Et in eodem.33.Donec appropinquaret frater eius. Et in
Appropinquare.
eodem.Et appropinquantes ancille & filii earum incurua
ti ſunt:acceſſit quoq̧ lia cum pueris ſuis.Et in eodem.44
Accedens autem propius iudas.Et in eodem.45. Accedi
te inquit ad me & cum acceſſiſſent.Exo.24.Soluſq̧ moy
ſes accedet ad dominum & illi non appropinquabunt. Et
in eodem.34.Timuerunt prope accedere.Et in eodem.ve
nerunt ad eum etiam omnes filii iſrael.pro quo hebrei le
gunt. Acceſſerunt ad eum.Deut.25.Accedet mulier ad eū.
Ruth.2.veni huc & comede panem.ideſt accede huc.2.Re
gum.1.Accede irrue in eum.Eſa.29. Eo quod appropin-

Digitized by Google

quauit populus iſte. Et in eo. 45. Accedite ſimul qui ſalua-
ti eſtis de gentibus. Et in eo. 49. Fac ſpaciū mihi vt habi-
tem. Pro quo hebrei legunt. Accede mihi vt habitem. ideſt
accede illuc vt facias mihi ſpacium. Et in eo. 65. Non appro-
pinques mihi. Amos. 9. Qui dicunt non appropinquabit
Et inde verbū tertie coniugationis. ideſt appropiquare fa-
Afferre. cere. applicare. ſiue afferre vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi
Offerre. inquit cibos. Et in eo. Quos cum oblatos comediſſet. Pro
quo hebrei legunt. Et obtulit ei & comedit. Exo. 20. Offe-
Applicare rat eum dominus diis: & applicabitur ad oſtium. 1. Reg. 15
Adducere. Adducite ad me Agag regem. ideſt afferte ſiue applicate
ad me. 2. Reg. 3. Et pedes tui non ſunt compedibus aggra-
uati. ideſt non fuerunt applicati compedibus.

נָגַשׂ נגשׂ Nagas. cum puncto cebolet in littera ſin. exigere. re-
Repetere. petere. affligere. anguſtiare. Deut. 25. Repetere nō po-
teris quia annus remiſſionis eſt. Et in eodem. A peregrino
Exigere. & aduena exiges. 4. Reg. 23. Et vnūquēq; iuxta vires ſuas
exegit tam argentū quam aurū. Eſa. 58. Et oēs debitores
Affligere. vr̄os repetiſtis. Ponitur ēt pro affligere. 1. Reg. 13. Afflictus
Corruere. enim erat populus. Item ponitur ꝓ corruere. Eſa. 3. Et cor-
ruet populus vir ad virum. ſed ēt in predicto loco hebrei le-
gunt. Et exiget populus ſiue anguſtiabit vel affliget. Poni-
tur etiam pro offerre. ſicut ſupra נָגַשׂ Nagas cū puncto ſe-
Offerre. bolet vt. Eſa. 53. Oblatus eſt quia ipſe voluit. & inde נֹגֵשׂ no-
נֹגֵשׂ ges. ideſt exactor. Exo. 5. Precepit ergo in die illa prefectis
Exactor. operum & exactoribus populi. & in eo. Igitur egreſſi pre-
fecti operū & exactores ad populū dixerūt. Eſa. 14. & ſubii-
ciēt exactores ſuos. Et in eo. Quomodo ceſſauit exactor.

נֵד נֵד Ned. acceruus. moles. Exo. 15. Stetit vnda fluens. ꝓ quo
acervus. hebrei legunt. Steterunt quaſi aceruus ſeu quaſi moles
moles. fluēta ſeu fluentes. ſ. aque. Ioſ. 3. In vna mole conſiſtent. Et
in eo. Et ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant. pro quo
he. le. Steterunt in aceruo vno ſiue in vna mole.

נָדַד נדד Nadad. mouere. cōmouere. ammouere. recedere. fuge-
Fugere. re. Geñ. 31. Fugiebatq; ſomnus ab oculis meis. i. āmo-
tus eſt vel receſſit. Eſter. 6. Noctem illam rex duxit inſom-
nem. ꝓ quo he. le. In nocte illa ammotus eſt vel receſſit ſō-
Recedere. nus regis. Iob. 15. Cum ſe mouerit ad querendum panem
Mouere. Et in eo. 20. Et tranſiet ſicut viſio nocturna. ideſt mouebi-
tur vel recedet ſicut viſio nocturna. Et in eo. 18. Et de orbe
ammouere. transferet eū. Pro q̄ he. le. Et de orbe āmouebit eū. Et ī eo.
42. Et mouerūt ſuper eū caput. p̄s. 30. Qui videbant me
foras fugerunt a me. p̄s. 67. Rex virtutum dilecti dilecti.
Pro quo he. le. Reges exercituū mouebūtur. Poteſt etiā de-
riuari a dictione דוד Dod. que ſignificat dilectū. vnde bea-
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Reges
exercituū federabuntur. Eſa. 10. & nō fuit qui moueret pē-
Migrare. nā. Et ī eo. Migrauit madmena. i. mota eſt vel receſſit mad-
Recedere. mena. Hiere. 50. Recedite de medio babylonis. Oſee. 7. ve
Reſilire ciſ qm̄ receſſerunt a me. Naum. 3. Reſiliet a te. Et in eo. Sol
נָדוּד ortus eſt & aduolauerunt. i. receſſerunt. Et inde נָדוּד nedud
i. motus ſeu commotio. p̄s. 54. Ecce elongaui fugiens. ꝓ
Motus quo he. le. Ecce elongabo motum. ideſt longe mouebor.
נְדוּדִים & in plu. נְדוּדִים Nedudim. pro quo beatus hieronymus
Dolores. tranſtulit dolores. Iob. 7. Et replebor doloribus vſq; ad te-
מִדַּת nebras. & inde מִדַּת Midath. quaſi מִנְדַּת Mindath. i. motus
ſeu cōmotio. Iob. 7. Et rurſum expectabo veſperam. Pro
Motus. quo he. le. Et motus ſeu cōmotio veſpere. Vide etiā de hoc
infra in dictione נוד Nud. & inde נִדָּה Nida. i. menſtruata.
נִדָּה. ſeu mēſtruū aut immūda. eo quod ꝓpter ſui imūdiciā erat
āmota vel ſeparata a viro & a templo. Leuit. 12. Iuxta dies
Menſtruata ſeparatiōis mēſtruate. & in eo. iuxta ritū fluxus menſtrui.
Menſtruus Et in eo. 15. Et que mēſtruis temporibus ſeparatur. Threñ.

1. facta eſt ieruſalem quaſi polluta menſtruis. Ezech. 18. Ad
mulierem menſtruatā nō acceſſerit. Ponitur ēt pro inmun-
da vel inmūdicia. 2. Paralip. 29. Et auferte omnē inmūdi- Immūdicia
ciā de ſanctuario. Eſdre. 9. Terra inmūda eſt iuxta inmūdi- Immūda.
ciā populorum ceterarū terrarū. Ezech. 7. Et aurum eorū
in ſterquiliniū erit. i. in immūdiciā erit. Ponitur ēt ꝓ aqua
qua immundi aſpergebantur. Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit aſperſionē vel expiationē aut luſtrationē. Nu. 19
vt ſit multitudini filiorum iſrael in cuſtodiā & in aquā aſp- Aſperſio.
ſionis. Et in eo. Qui aqua aſperſionis nō eſt aſperſus. Et in
eo. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Et in eo. Omnis
qui tetigerit aquas expiationis. Luſtratio.
Expiatio.

נָדַב נדב Nadab. voluntarie ſeu ſponte offerre. vltroneū offer-
re. ſeu liberalē eſſe. indulgere. ſponte promittere ſeu
polliceri. Exo. 25. Ab omni homine qui offert vltroneus ac- Ultroneū
cipietis eas. Et in eo. 35. obtulerūt mēte promptiſſima at- offerre.
q; deuota. Et in eo. Mente deuota obtulerūt. Iudi. 5. Qui Mente de-
ſponte obtuliſtis de iſrael animas veſtras. 1. Paralip. 29. Et uota offerre
ſi quis ſponte offert. & in eo. Polliciti ſunt itaq; principes. Sponte of-
Et in eo: & letatus eſt populus cū vota ſponte promitterent ferre.
Et ī eo. In ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec Polliceri.
.i. ſponte obtuli. & inde נְדָבָה Nedaba. i. ſpōtaneū vel illud Sponte pro-
quod volūtarie datur vel offertur. Exo. 35. Voluntaria dn̄o mittere.
dedicauerūt. Et in eo. 36. Mane vota populus offerebat. i. נְדָבָה
vota voluntaria offerebat. Ezech. 46. Cum aūt fecerit pri- Uolūtaria
ceps ſpontaneū. & in plu. נְדָבוֹת Nedaboth. p̄s. 67. Pluuiā Spōtanea
volūtariā ſegregabis deus. Quod in hebreo legitur plura- נְדָבוֹת
liter. Ps. 109. Tecū pricipiū in die virtutis tue. Pro quo bea- Uolūtarie
tus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Populi Spōtanei.
tui ſpontanei in die fortitudinis tue. Poteſt ēt legi ſic. Popu-
li tui principatus ſiue tecum principatus in die virtutis tue
vt infra dicetur. Ps. 118. Volūtaria oris mei beneplacita fac Uolūtaria
dn̄e. & inde נָדִיב Nadib. i. voluntarius. vltroneus. liberalis נָדִיב
Exo. 35. Omnis voluntarius & prono animo offerat. Poni- volūtarius
tur etiā pro principe vel duce. eo q̄d debet eſſe liberalis &
vltroneus. Eſa. 32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt
princeps. Et in eo. Princeps vero ea que digna ſunt pricipi Princeps
cogitabit & ipſe ſuper duces ſtabit. vbi pro ducibus pōitur Duces.
נְדִיבוֹת Nediboth. i. ea que digna ſunt duci vel principi. & ī נְדִיבוֹת
plu. maſculino. נְדִיבִים Nedibim. Ps. 46. Principes popu- נְדִיבִים
lorū congregati ſunt. p̄s. 112. vt collocet eum dn̄s cū prici- Pricipes
pibus cū principibus populi ſui. & in ge. fe. נְדִיבָה Nediba.
Ps. 50. Et ſpū principali confirma me. & in hebreo eſt ge. נְדִיבָה
fe. quia ſpūs qui in hebreo dr̄ רוּחַ Ruach aliqñ eſt gn̄is femi- pricipalis
nini aliqñ maſculini. Ponitur ēt נְדִיבָה Nediba pro deſide-
rio. Iob. 30. & abſtulit quaſi ventus deſideriū meū. & dicūt נְדִיבָה
aliqui hebrei q̄ in predicto loco accipitur pro anima que ē Deſideriū
pars principalior in homine.

נָדָה נדה Nada. abiicere. āmouere. ſeparare. Eſa. 66. Dixerūt fra- נָדָה
tres veſtri odientes vos & abiicentes. Amos. 6. qui ſe- abiicere.
parati eſtis in die malo. Item נֵדֶה Nede. i. merces. ſ. meretri- Separare
cis. Ezech. 6. Omnibus meretricibus dātur mercedes. ſcri- נֵדֶה
bitur ēt cū alio nū in fine & dr̄ נֵדֶן neden. De quo vide ifra Merces.
in ſuo loco. Item נִדָּה nida. ideſt menſtruata ſeu immunda. נֵדֶן
De quo vide ſupra in dictione נָדַד nadad.

נִדְבָּךְ נדבך nidbach. in lingua chaldaica ſignat ordinē. Eſd. 6. or- נִדְבָּךְ
dines de lapidib9 ipolitis tres: & ordo de lignis nouis. Ordo.

נָדַח נדח Nadach. aberrare. abiicere. eiicere. repellere. expelle- נָדַח
re. impellere. Deut. 13. Vt errare te faceret de via. Et Errare.
in eodē. Quia voluit te abſtrahere a dn̄o deo tuo. pro quo abſtrahere.
hebrei legunt. Quia voluit te facere aberrare a domino deo aberrare.
tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis ſue. ideſt
aberrare fecerunt. Et in eodem. 19. Et ſecuris fugerit manū

Digitized by Google

Errare. Expellere. Abiicere. Impellere. Recedere. Eiicere.

Pro quo hebrei legunt. Et aberrauerit ſiue impulſa fuerit manus eius ſecuri. & in eo.22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem. Et in eodem.30. ſi ad cardines celi fueris diſſipatus. ideſt fueris expulſus ſiue eiectus. 2. Regū 14. Ne penitus pereat qui abiectus eſt. Et in eo. & nō reuocat eiectum ſuum. Et in eo.15. Et impellat ſuper nos ruinā Iob.6. Neceſſarii quoq; mei receſſerunt a me. pro quo hebrei legunt. Et prudētia ſeu ſapientia receſſit a me. De quo vide ſupra in dictione יָשָׁה Iaſa. Ps.147. Diſperſiones iſrael cōgregabit. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Eiectos iſrael congregabit. Eſa.8. Et caligo perſequens. i. implens ſiue eiiciens. Et in eo.11. Et congregabit profugos iſrael. pro quo hebrei legunt. & congregabit eiectos ſiue expulſos iſrael. Et in eodem.13. & erit quaſi damula fugiens. i. aberrans ſiue eiecta Hiere.27. Vt eiiciam vos & pereatis. Threñ.2. viderūt aūt tibi aſſumptiones falſas & eiectiones. vide etiam de hoc ſupra in dictione דָּחָה Dacha.

נָדָן Vagina

נָדָן Nèden. vagina. 1. Paralip.21. Et conuertit gladiū ſuum in vaginam. Dañ.7. Ego daniel territus ſum in his. p quo hebrei legunt. Ego daniel in medio vagine. i. conſtrictus & afflictus ac ſi eſſē in medio vagine. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ inde deriuatur verbum יָדוֹן Iadon. pro quo beatus hieronymus tranſtulit permanebit. Geñ.6. Non permanebit ſpiritus meus in homine. Pro quo ipſi legūt. Non vaginabitur ſpiritus meus in homine. i. non permanebit ſicut gladius in vagina. De quo vide ſupra in dictiōe דּוּן dun

יָדוֹן Permanēr

נָדָן Merces.

Item נָדָן Nèden. i. donū meretricis. Ezech.16. Tu autem dediſti mercedes cunctis amatoribus tuis.

נָדַף Impellere. Proiicere

נָדַף Nadaph. impellere. repellere. proiicere. Iob.13. Cōtra folium quod vento rapitur. i. quod vēto impellitur vel proiicitur. & in eodem.32. Deus proiecit eum: non homo Ps.1. Sed tanquā puluis quē proiicit ventus. Ps.67. Sicut deficit fumus deficiant. Pro quo hebrei legunt. ſicut impellitur fumus impelles. ſcilicet eos. Eſa.41. ſicut ſtipulam vēto raptam. ideſt impulſam vel propulſatam.

נָדַר Vouere. Polliceri

נָדַר Nadar. vouere. polliceri. Geñ.28. Vouit etiā iacob votū dicēs. Nu.30. Si qs virorū votū dño vouerit. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri abſq; peccato eris. 2. Reg.15. Vouens enī vouit ſeruꝰ tuus. Ione.1. & vouerunt vota. & inde נֶדֶר Nèder. i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim. i. vota. vt in locis predictis.

נֶדֶר Votum. נְדָרִים

נָהָה Canere carmē lugubre. Cantare. Lamētari.

נָהָה Naha. Lamentari. plangere. canere. ſ. carmē lugubre. languere. Ezech.32. Cane carmen lugubrē ſuper multitudinem egypti. Mich.2. Et cantabitur canticū cū ſuauitate dicentiū: depopulatione vaſtati ſumus. pro quo he. le. Et lamentabitur lamentū lamentabile ſeu lugubre dicentium: depopulatione vaſtati ſumus. Et eſt idem ſenſus cū littera noſtra. nam cum dicitur cantabitur canticum intelligitur lugubre: ſicut ſupra Ezech.32. Significat etiam languere. Dañ.8. Et ego daniel lāgui. De quo vide ſupra in dictione הָיָה Haia. Ponitur etiam pro requieſcere. 1. Reg.7. & requieuit omnis domus iſrael poſt dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et planxerunt ſeu ingemuerunt omnis domus iſrael poſt dominum. ideſt cum plāctu & gemitu dominum queſierunt. Sed ſi ſcribatur cum littera cheth que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut he. tunc ſignificat requieſcere. ſicut eſt in littera noſtra. & inde נְהִי Nèhi. i. lamentum ſeu lamentatio aut planctus. Hiere.9. Super montes aſſumam fletum ac lamentum. Et in eodem. Quia vox lamentationis audita eſt de ſion. Et in eo. Docete filias veſtras lamentum. Et in eodem.30. vox in excelſo audita ē lamentationis. Ezech.27. Et aſſument ſuper te carmen lugubre & plangent. Amos.5. Eos qui ſciunt plangere. pro quo hebrei legunt. Eos qui ſciunt planctum ſeu lamentū. Scribitur etiam ſine iod & dicitur נֹהָה Nóha. Ezech.7. Et non erit requies in eis. Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis. ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios. ꝙ ſi ſcribatur cum littera cheth vt dicatur נֹחַ nōach. tunc ſignificat requiem ſicut eſt in littera noſtra.

Languere. Requieſcere. נְהִי Lamentū Lamētatio Carmē lugubre. נֹהָה Requies. Lamētatio

נָהַג Minare. Inducere. Minare. Deducere. Adducere.

נָהַג Nahag. Minare. ducere. adducere. cōſueſcere. aſſuefacere. Geñ.31. Tulitq; omnem ſubſtātiam ſuam & greges Pro quo hebrei legunt. Et minauit omnem gregem ſuum & ſubſtantiam ſuam. Et in eodem.31. Vt clam me abigeres filias meas. Pro quo hebrei legunt. Et furatus eſt cor meū & minaſti ſeu duxiſti filias meas. Exo.3. Cumq; minaſſet gregem. Et in eodem.10. Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa. 1. Reg.30. Tulit vniuerſos greges & armēta & minauit āte faciem ſuam. 2. Reg.6. Oza autem & Aio minabant plauſtrum. 4. Reg.4. Mina & propera. Et in eodem.9. Preceps enim graditur. Pro quo hebrei legūt. ſtulte enim minat. ſ. exercitū vel ſeipſum. Ps.79. Qui deducis velut ouē Ioſeph. Eſa.60. Et reges eorū adducātur. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Naum.2. Et ancille eius minabātur gementes. ſignificat etiam aſſuefacere. Eccſ.2. Et animum meum transferre ad ſapientiam. pro quo hebrei legunt. Et cor meum aſſuefacerem in ſapientia. & inde מִנְהָג Minhag. i. conſuetudo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inceſſum. 4. Reg.9. Eſt autem inceſſus quaſi īceſſus ie hu filii Namſi.

Aſſuefacer. מִנְהָג Inceſſus.

נָהַל Minare. Portare. Suſtētare.

נָהַל Nahal. minare. ducere. portare. ſuſtētare. Geñ.33. Et ego ſequar paulatim veſtigia eiꝰ. Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim veſtigia operis. ideſt veſtigia pecoris & paruulorum. Exo.15. Portaſti eum in fortitudine tua. Eſa.49. & ad fontes aquarum potabit eos. debet legi portabit. ſignificat etiam ſuſtentare. Geñ.47. Suſtētauitq; eos illo anno. Eſaie.51. Non eſt qui ſuſtentet eam. & inde נַהֲלֹלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foramina. Eſa.7. Et in omnibus frucetis & in vniuerſis foraminibus. Hebrei vero dicūt ꝙ ſignificat quoddam genus arboris humilis.

נַהֲלֹלִים Foramina

נָהַם Gemere. Fremere. Frendere.

נָהַם Naham. fremere. frendere. gemere. rugire. Prouer.5. Et gemas in nouiſſimis tuis. Et in eodem.19. Sicut fremitus leonis ira regis. ideſt fremit ſicut leo. Eſa.5. & frēdet & tenebit predam. Et in eodem. Et ſonabit ſuper eum in die illa ſicut ſonitus maris. Pro quo hebrei legunt. & fremet ſuper eum in die illa ſicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. ſ. נְהָמָה Nahama. ideſt fremitus ſiue gemitus. p̄s.35. rugiebā a gemitu cordis mei.

נְהָמָה Gemitus.

נָהַק Rugire

נָהַק Nahac. rugire. clamare. vociferari. Iob.6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam. Et in eo.30. Qui inter huiuſcemodi letabantur. pro quo hebrei legunt. Inter arbuſta clamabant ſeu rugiebant.

נָהַר Fluere. Affluere. Confluere

נָהַר Nahar. fluere. confluere. affluere. illuminare. illuſtrare Eſa.1. & fluent ad eum omnes gentes. Et in eodē.60. Tunc videbis & afflues. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et illuminaberis. Hiere.51. Et confluent ad bona domini. Et in eodem.51. Et non confluent ad eum vltra gentes. & inde. נָהָר nàhar. ideſt fluuius ſeu flumen. Geñ.2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Iob.22. Fluuius ſubuertit fundamentum eorum. p̄s.45. Fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei. Ps.79. Et vſq; ad flumen propagines eius. & in plurali. נְהָרִים neharim ſecūdum terminationem maſculinorum. Iob.20. non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes. Eſa.33. Locus fluuiorum ri

נָהָר Fluuius. Flumen. נְהָרִים Flumina. Fluuii.

ni latiſſimi. Abach.3. Nunquid in fluminibus iratus es do=
נְהָרוֹת mine. reperitur etiam נְהָרוֹת Neharoth .ſecūdū terminatio
nem femininorum. ps.23. Et ſuper flumina preparauit eā.
Flumina. Ps.88. Et in fluminibus dextera eius. Ps.136. Super flumi
נָהַר na babylonis. Eſa.19. Et deficient flumina. Item נָהַר nahar
Illuminaſ id eſt illuminare. ps.33. Reſpicite ad eum & illuminamini.
Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri
tatem primam ſignificationem ſequens tranſtulit. Reſpici
נְהָרָה te ad eum & confluite. & inde נְהָרָה Nehara. id eſt lumē. Iob
Lumen 3. Nec illuſtretur lumine. Dañ.2. & lux cum eo habitat. Et i
נְהִרוּ de נְהִרוּ Nehiru. id eſt ſcientia. Eo ꝙ eſt lumen intellectus: vt
Scientia. in eodem.5. Scientia & ſapientia inuente ſunt in eo. Et in=
מִנְהָרוֹת de מִנְהָרוֹת minharoth. id eſt ſubterranee ſpelunce vel an
tra. vbi ſunt feneſtre & fiſſure per quas lumen ingreditur.
Iudi.6. fecerūtꝙ ſibi antra & ſpeluncas in montibus.
Antra. נוּא No. irritum facere. ſubuertere. infringere. ſeu contra=
נא dicere verbis alicuius. prohibere. & ſcribitur cum iod
in medio: loco vau. Eo quod eſt verbum tertie coniugatio
nis. Nu.30. Si autem ſtatim vt audierit contradixerit pater
cōtradiceſ Et in eodem. Eo quod contradixerit pater. Et in eo.32. cur
ſubuerteſ. ſubuertitis mentes filiorum iſra el. Et aliqñ ſcribitur ſine a=
leph. vt ps.140. Oleum autem peccatoris nō impinguet
caput meum. pro quo hebrei legunt. Oleum autem primū
Prohibeſ ſeu principale non prohibebit vel non deſeret caput meū.
תְּנוּאָה & inde תְּנוּאָה Thenua. id eſt querela ſeu querimonia. Pro
Querimonia. quo beatus hieronymus tranſtulit vltionem. Nu.14. & ſcie
Vltio. tis vltionem meam. & in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth. Iob.33
תְּנוּאוֹת Quia querelas in me repetit. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſi
Querele. gnificat occaſiones. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat deſertio=
nes ſeu diſceſſiones.

נוּב נוּב Nub. germinare. fructificare. creſcere. ps.61. Diuitie ſi
Germiare. affluant. id eſt ſi creuerint vel germinauerint. ps.91. ad=
huc multiplicabuntur in ſenecta vberi. pro quo beatus hie
ronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Adhuc fructi=
Fructificare. ficabunt in ſenectute. Prouer.10. Os iuſti parturit ſapienti
am. pro quo hebrei legunt. Os iuſti fructificat ſeu germiat
ſapientiam. ſ. ad modum arboris que germinat fructus ſu=
נִיב os. Zach.9. Et vinum germinans virgines. & inde נִיב nib
id eſt fructus. Eſa.57. Creans fructum labiorum. Malach.1
Fructus. Et quod ſupponitur contemptibile eſt. pro quo hebrei le=
gunt. Et fructus eius contemptibilis eſt. Vnde beatus hie=
ronymus in explanationibus ſuper hoc loco ſic ait. fruct9
autem altaris ignis eſt: cibuſꝙ ignis hoſtie vel holocauſta.
תְּנוּבָה Et inde תְּנוּבָה Thenuba. id eſt fructus. & reperitur tantū in
numero plurali. Threñ.4. Quoniam iſti extabuerunt cōſū
Fructus. pti a ſterilitate terre. pro quo he. le. A fructibus terre. i. pp
defectū fructuū terre. & eſt idē ſenſus cum littera noſtra.

נוּד נוּד Nud. mouere. commouere. mobilē ſeu vagū eē. auffer
re. conſolari. Geñ.4. Habitauit profugus in terra. id eſt
Mobilē eē habitauit mobilis ſeu inſtabilis in terra. 2. Reg.23. Preuari
catores autem quaſi ſpine euellentur vniuerſi. id eſt moue
buntur ſiue auferentur. pro quo hebrei legunt. Quaſi ſpi
Auferre. na mota vel commota. Eſa.24. & auferetur quaſi taberna
Mouere culum vnius noctis. Hiere.18. Et mouebit caput ſuū. Et in
eo.50. Et moti ſunt & abierunt. Et in eodem. Recedite de
medio babylonis. Pro quo hebrei legunt. Mouemini de
medio babylonis. Oſee.7. Ephraim in populis ipſe com=
miſcebatur. pro quo hebrei legunt. mouebatur ſiue com=
Cōmouere mouebatur. Naum.3. Quis commouebit ſuper te caput.
Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus ſic
ait. In hebreo non habetur caput. Sed nos appoſuimus vt
Tranſmigrare. ſenſus manifeſtior fieret. Ponitur etiam pro tranſmigrare
vel tranſuolare. Ps.10. Tranſmigra in montē ſicut paſſer.

Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam
veritatem tranſtulit. Tranſuola in montem vt auis. Pro= Tranſuolare.
uer.26. Sicut auis ad alta tranſuolans, pro quo hebrei le=
gunt. ſicut auis ad mouendum. vide etiam de hoc ſupra in
dictione נָדַד Nadad. ſignificat etiam conſolari. eo quod il=
le qui conſolabatur alium mouebat caput ſuum ſignificās
compaſſionem. Iob.2. Vt pariter venientes viſitarent eū
& conſolarentur. Et in eodem.42. Et mouerunt ſuper eū Conſolari.
caput. & in hebreo non habetur caput: ſed ſic: et mouerunt
ſuper eum. id eſt conſolati ſunt eum. Hiere.16. Nec conſole
ris eos. Et in eodem.22. Nec lugeatis ſuper eum fletu. pro
quo hebrei legunt. Nec conſolemini ſuper eum. Et in eo=
dem.48. Conſolamini eum omnes qui eſtis in circuitu ei9
& inde נוּד Nud. id eſt motus ſeu commotio. ps.55. Vitam נוד
meam annunciaui tibi. pro quo hebrei legunt. Motum me Motus
um numeraſti. Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta he Secretiora.
braicam veritatem tranſtulit. Secretiora mea numeraſti. &
additur ei littera mem in principio & dicitur מָנוֹד Menod. מנוד
Ps.43. Commotionem capitis in populis. Scribitur etiam Cōmotio.
ſine vau in medio. & dicitur נָד Nad ſiue נֵד Ned. pro quo נד
beatus hieronymus tranſtulit profugum. id eſt inſtabilem. נד
Geñ.4. Vagus & profugus eris in terra. Eſa.17. Ablata eſt Profugus Ablata
meſſis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco Aceruus.
legunt. Aceruus ſeu cumulus meſſis in die infirmitatis.
Quod etiam poteſt legi ſecundum litteram hebraicam. de
quo vide ſupra in dictione נֵד Ned. ſcribitur etiam cum iod Inſtabilis
in medio loco vau. Iob.16. Et mouerē labia mea quaſi par
cens vobis. Pro quo hebrei legunt. Et motum labiorum
meorum non prohiberem. Ps.35. Et manus peccatorum
non moueat me. & inde נִידָה Nida. id eſt mota ſeu inſtabi=
lis. vt Threñ.1. Propterea inſtabilis facta eſt. Item נֹאד Nod נידה
cum aleph in medio loco vau. id eſt vter ſiue lagena. de quo נאד
vide ſupra in ſuo loco. Vter

נָוָה Naua. Glorificare. decorare. ſiue decorum vel pul= נוה
chrum eſſe. Exo.15. Ipſe eſt deus meus & glorificabo Glorificaſ
eum. Canti.1. Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Et in eo Pulchrū eſſe.
dem.4. Quam pulchre ſunt māme tue. Abach.2. Sic erit
vir ſuperbus & non decorabitur. & inde נָוָה Naua. id eſt de Decorare נוה
cora ſiue ſpecioſa. vt Hiere.6. Specioſe & delicate aſſimila Specioſ.
ui filiam ſion. & inde נָוֶה Naue. id eſt habitaculum ſeu taber נוה
naculum. pulchritudo. decus. ſpecies. Exo.15. Ad habitacu habitacul
lum ſanctum tuum. Iob.8. Et pacatum reddet habitaculū
iuſtitie tue. Et in eodem.18. Aſpergatur in tabernaculo ei9
ſulphur. Eſa.33. Oculi tui videbunt ieruſalem habitationē Habitatio.
opulentam. Hiere.23. Et conuertam eos ad rura ſua. id eſt Rus.
ad habitacula ſua. Ponitur etiam pro pulchritudine vel de
core. Iob.5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim. ps.67. Pulchritudo.
Et ſpeciei domus diuidere ſpolia. Eſa.27. Et ſpecioſa relin Species.
quetur & dimittetur quaſi deſertum. Et in eodem.32. & ſe= Specioſ.
debit populus meus in pulchritudine pacis. Hiere.31. Pul=
chritudo iuſtitie mons ſanctus. Et in eodem.49. Quaſi
leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudinem robu
ſtam. Significat etiam caulam paſtorum. Pro quo beatus
hieronymus tranſtulit paſcua. 2. Reg.7. Ego tuli te de paſ Paſcua.
cuis. Soph.2. Et erit funiculus maris requies paſtorū. id eſt Caula.
caula ſeu paſcua paſtorum. Et in plurali quandoꝙ ſcribitur
cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth. Ps.22. In loco paſ נאות
cue ibi me collocauit. p q̄ he. le. in habitaculis ſiue in paſ= Paſcua. Specioſa.
cuis herbe. aut in caulis herbe me collocabit. Hiere.9. Et Arua.
ſup ſpecioſa deſerti plāctū. & in eo.25. Et cōticuerunt arua
pacis. vbi pōitur p aruis. Iohel.1. Quia ignis comedit ſpe
cioſa deſerti. Et in eo.2. Quia germinauerunt ſpecioſa
deſerti.

Digitized by Google

נוח נוֹחַ noach. quieſcere. requieſcere. Geñ. 8. Requieuitq; arca
Requieſcere. menſe ſeptimo. Exo. 20. Et requieuit die ſeptio. Deut.
5. Vt requieſcat ſeruus & ancilla tua. 1. Reg. 25. Locuti ſunt
ad nabal omnia verba hec ex nomine dauid & ſiluerunt. i.
requieuerunt vel ceſſauerunt. ſ. loqui. 2. Reg. 7. Et opperie
mus eum. Pro quo hebrei legũt. Et requieſcemus ſuper eũ
. i. caſtrametabimur ſuper eum. Et in eo. 21. Et nõ dimiſit a
ues lacerare eos per diem. Pro quo hebrei legunt. & non di
miſit aues requieſcere ſuper eos per diem. ſ. ne eos lacera-
Quieſcere rent. Iob. 3. nonne ſilui: nonne quieui. Eſa. 10. Requieuit
ſyria ſuper ephraim. Et in eo. 11. Et requieſcet ſuper eũ ſpi
ritus domini. Et in eo. 57. Requieſcẽt in cubili ſuo. Abach.
3. Et requieſcam in die tribulationis. Et inde verbum ter
tie coniugationis. ideſt requieſcere facere ſiue requiem da
Req; dar. re aut refrigerare. ſeu reponere. Exo. 30. Et requiẽ dabo ti
Requieſce bi. Et in eodem. & requieſcere faciam te. Deut. 25. Cũ ergo
re facere. dñs deus tuus dederit tibi requiem. 2. Reg. 7. Et dñs dediſ
ſet ei requiẽ vndiq;. Ioſ. 21. Dataq; eſt ab eo pax in omnes
per circuitum nationes. Pro quo hebrei legunt. Requieſce
re fecit eos dñs per circuitum. Prouer. 29. Erudi filium tu
refrigerar. um & refrigerabit te. Ezech. 5. Et requieſcere faciam indi
gnationem meam in eis. Et ĩ eo. 16. Et requieſcet indigna
tio mea in te. Pro quo hebrei legunt. Et requieſcere faciam
indignationem meã in te. ſignat etiam reponere. Exo. 16.
Reponere Quidquid reliquũ fuerit reponite vſq; mane. Et in eo. 17
Sin autem paululum remiſiſſet ſuperabat amalech. ꝓ quo
hebrei legunt. & qñ reponebat manus ſuas ſupabat Ama-
lech. Ezech. 37. Et dimiſit me in medio campi. i. repoſuit
me. & in eo. 44. Et reponã benedictionem domui tue. Et
נַחַת inde נַחַת Náchath. i. requies. Eccſ. 4. Melior eſt pugillus
Requies. cum requie. Et in eo. 9. Verba ſapientum audiuntur in ſi-
Silentiũ. lentio. i. in requie vel in tranquillitate. & inde מָנוֹחַ manó
מָנוֹחַ ach. i. requies. Ruth. 3. Querã tibi requiem. ṗs. 114. Cõuer
Requies. tere anima mea in requiẽ tuã. ſcribitur etiam cũ he in fine
מְנוּחָה & dicitur. מְנוּחָה Menucha. Geñ. 49. Vidit requiem ꝙ eſſet
Requies. bona. Iudi. 21. Nec erat vlla requies morientiũ. Ps. 131. hec
requies mea in ſeculum ſeculi. Põitur etiam pro ſepulchro
ſepulchrũ qđ eſt locus requietiõis. Eſa. 11. Et erit ſepulchrũ eius glo-
rioſum. Itẽ ponitur ꝓ prophetia. Hiere. 51. ſaraias aũt erat
ꝓphetia. princeps ꝓphetie. & in plu. מְנוּחוֹת Menuchoth. i. requieti
מְנוּחוֹת ones. Eſa. 32. Et in requie opulenta. Quod in hebreo legi-
Requietiões tur pluraliter. ſ. in requietionibus opulentis. & inde הֲנָחָה
הֲנָחָה Hanacha. i. requies. Eſter. 2. Et dedit requiem vniuerſis ꝓ-
Requies. uinciis. & inde נִיחֹחַ Nichóach. i. ſuaue vel placens. Geñ. 8.
נִיחֹחַ Odoratuſq; eſt dñs odorem ſuauitatis. Leuit. 3. In oblatio
Suauitas ſuauiſſimũ nem ſuauiſſimi odoris domini. & in eo. 26. Nec recipiam
vltra odorem ſuauiſſimi. Nu. 28. Holocauſtum ſuauiſſimi
נִיחוֹחִין odoris atq; incenſi eſt dñi. & in plurali. נִיחוֹחִין Nichochin.
Incẽſum. Dañ. 2. Et hoſtias & incenſum precepit vt ſacrificarent ei.
Quod in hebreo legitur in plu. ſ. incenſa.

נוד נוד Nud. mouere. concutere. ṗs. 98. moueatur terra. & bea
Mouere. tus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ
Concutere tranſtulit. Concutiatur terra. Vide etiam de hoc ſupra in di
ctione מוט Mot.

נְוָלִי נולי Neuali. In lingua chaldaica ſignificat ſterquilinium:
ſecundum hebreos. Dañ. 2. Et domus veſtre publica-
ſterquiliniũ buntur. Pro quo hebrei legunt. Et domus veſtre in ſterqui
linium ponentur. Et in eo. 3. Et domus eius vaſtetur.

נום נום Num. dormire. dormitare. Ps. 75. Dormierunt ſom-
Dormire. num ſuum. Ps. 120. Neq; dormiet qui cuſtodit te. Et in
Dormitar. eodem. Ecce non dormitabit. Naum. 3. Dormitauerũt pa-
נוּמָה ſtores tui. & inde נוּמָה. Numa. ideſt dormitio ſeu dormita
Dormitatio. tio. Prouer. 23. Et veſtietur pannis dormitatio. Scribitur ẽt
cum thau in principio & dicitur תְּנוּמָה Thenuma. ṗs. 131. תְּנוּמָה
Et palpebris meis dormitationem. & in plurali תְּנוּמוֹת the dormitatio
numoth. Iob. 33. Et dormient in lectulo. pro quo hebrei le תְּנוּמוֹת
gunt. In dormitationibus in lectulo. Prouer. 24. Paululũ dormitatiões
dormitabis. Pro quo hebrei legunt. Paululũ dormitationũ

נוס Nus. fugere. cõfugere. Geñ. 14. Et qui remanſerant נוס
fugerunt ad montem. Et in eodem. 39. Qui relicto in Fugere.
manu eius pallio fugit. Exo. 4. Ita vt fugeret moyſes. Nu.
25. Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo
in vrbes ſuas reuerti poterunt. pro quo hebrei legunt. Et
non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii
ſui vſq; ad mortẽ pontificis. & beatus hieronymus trãſtu-
lit ſenſum. Deut. 34. Nec dentes illius moti ſunt. Pro quo
hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius. ideſt humi-
dum radicale non receſſerat: ſiue ſpecioſitas eius non mu-
tabatur propter ſenectutem. Poteſt etiam legi ſic. Nec efu-
gerat. ideſt nec mota fuit maxilla ſeu mandibula illius. Et
ponitur ibi maxilla pro dentibus: ſicut eſt in littera noſtra
vt dictum eſt ſupra in dictione לֵחָה Lecha. Ioſ. 8. Fugiemꝰ
& terga vertemus. Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus an
te eos. Et in eodem. 10. Cumq; fugerẽt filios iſrael. 2. Reg.
18. Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad
eos pertinebit. Eſa. 30. Sed ſuper equos fugiemus ideo fu-
gietis. Zach. 11. Et fugietis ad vallem montium. Et in eo. ſi
cut fugiſtis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictio
ne נָסַס Naſas. & inde verbũ tertie coniugationis. ideſt cõ-
fugere facere ſiue fugare. Exo. 9. fecit confugere ſeruos ſu- Cõfugere
os & iumenta in domos. Iudi. 6. Vt fugeret madian. Pro facere.
quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian. & inde מָנוֹס Fugere.
Manos. ideſt fuga. effugium. ſiue refugium. Iob. 10. Et ef- מָנוֹס
fugium peribit ab eis. Ps. 141. Periit fuga a me. Hiere. 16. Effugium. Fuga.
Et refugium meum in die tribulationis. Hiere. 46. Fuge Refugium
runt conciti. Pro quo hebrei legunt. fugam fugerũt. Scri-
bitur etiam cum he vel thau in fine. Leuit. 26. Et ita fugiẽt
quaſi gladiũ. Pro quo he. le. Et fugient fugam gladii.

נוֹעַ נוע Nóaa. Mouere. commouere. concutere. Nu. 32. Et cir- נוֹעַ
cũduxit eum per deſertum quadraginta annis. Pro quo Mouere.
hebrei legunt. Et moueri vel commoueri fecit eos per de-
ſertum quadraginta annis. Iob. 16. Mouerem & ego caput
meum. Ps. 21. Locuti ſunt labiis & mouerunt caput. ṗs. 58
Ipſi diſpergentur ad manducandum. Pro quo hebrei le-
gunt. Ipſi mouebuntur ad manducandum. Et beatus hie-
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu-
lit. Ipſi vagabuntur ad manducandum. Eſa. 7. Et commo Cõmoueri
tum eſt cor eius & cor populi eius ſicut mouentur ligna ſil
uarum. Et in eodem. 19. Et mouebũtur ſimulachra egypti
a facie eius. Et in eodem. 24. Agitatione agitabitur terra agitare.
ſicut ebrius. ideſt commotione commouebitur terra. Dañ.
10. Et erexit me ſuper genua mea. Pro quo hebrei legunt.
Et commouit me ſuper genua mea. ideſt commouendo ſi
ue agitando erexit. Amos. 4. Et venerunt due & tres ciui
tates ad vnam. Pro quo hebrei legunt. Et mouebuntur due
tres ciuitates ad vnam. Et in eodem. 9. Et concutiam in oĩ
bus gentibus domum iſrael: ſicut concutitur triticum. Na Cõcutere.
um. 3. Si concuſſe fuerint cadent in os comedentis. Et in-
de נָע Naa. ideſt mobilis. Pro quo beatus hieronymus tran נָע
ſtulit vagus. Geñ. 4. Vagus & profugus eris in terra. Et Vagus.
in eodem. Et ero vagus & profugus in terra. Et inde
מְנַעַנְעִים Menaaneim. ideſt inſtrumenta muſica enea a מְנַעַנְעִים
concutiendo vel mouendo dicta. Pro quo beatus hiero-
nymus tranſtulit ſiſtra. 2. Regum. 6. Et ſiſtris & cymbalis. Siſtra.
Et inde הֵנַע Henaa. Nomen proprium loci ſecundum הֵנַע
tranſlationem noſtram. 4. Regum. 18. Vbi eſt deus

Digitized by Google

ſepharuaim Ana & Aua.Hebrei tamen in predicto loco legunt ſic. vbi eſt deus ſepharuaim : mouit & diſperdidit. ſcilicet rex aſſyriorum omnes ſupradictos.

נוף Eleuare. Leuare. Aſpgere. Trahere. Agitare. Cribrare.

נוף Nuph.leuare.eleuare.mouere.hinc inde agitare.aſpergere.Exo.29.Et ſanctificabis eos eleuans coram domino.Et in eodem.Sanctificabiſq; illud eleuans coram domino.Et in eodem.Et armum quem de ariete ſeparaſti.pro quo hebrei legunt. Et armum qui eleuatus eſt & ſeparatus de ariete. Leuit.8. Qui poſtquam leuauerunt ea corã domino.Et in eodem.Tulit ergo pectuſculũ eleuans illud corã domino.Nu.6.Suſceptaq; rurſum ab eo eleuauit in conſpectu domini.Et in eodem.8.Cumq; leuati fuerint coram domino.Et in eodem.Et offeret Aaron leuitas mun' in conſpectu domini.pro quo hebrei legũt. Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conſpectu domini. Et in eodem. Eleuabitq; eos Aaron in conſpectu domini.4.Reg.5.Et tangeret manu ſua locum lepre.pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum ſuam ad locum.ſcilicet lepre. Ps.61. Pluuiam voluntariam ſegregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Pluuiam voluntariam eleuaſti deus.Hebrei tamen legunt. aſperſiſti deus.ſignificat etiam aſpergere.prouer.7.Aſperſi cubile meum myrrha & Aloe.põitur etiam pro trahere. Quod eſt hinc & ide mouere.vel eleuare.Eſa.10. Aut exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur.Et in eodem.Quomodo ſi eleuetur virga.Et in eodem.13. Leuate manum. Ponitur etiã pro agitare vel cribrare.Eſa.10.Agitabit manum ſuam ſuper montem filie ſion.Et in eodem.30. Ad pdendas gentes in nihilum.Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.Poteſt etiam legi ſic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis.Et inde תְנוּפָה Thenupha. ideſt eleuatio ſiue agitatio.Exo.29.Sanctificabiſq; pectuſculum conſecratum.pro quo hebrei legunt. Sanctificabiſq; pectuſculum eleuationis.Leuit.7.Pectuſculum eleuationis & armum ſeparationis. Et in eodem.10. Pectuſculum quoq; quod oblatum eſt.Pro quo hebrei legunt. Pectuſculum quoq; eleuationis ſeu agitationis.Eſa.19. A facie commotionis manus domini exercituum.Et in eodem.30. Et in bellis precipuis expugnabit eos.pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis ſeu agitationis vel commotionis expugnabit eos. Item נֹפֶת Nopheth.ideſt fauus.ps.18.Et dulciora ſuper mel & fauum.Prouer.24.Et fauum dulciſſimum gutturi meo.Canti.4.Fauus diſtillans labia tua. Itẽ נָפֶת Naphath.prouincia.regio.ſed tranſlatio noſtra poſuit pro nomĩe proprio.Ioſ.17.Tertia ps vrbis nopheth.3. Reg.4.benadab cuius omnis nephador.

(Margin: תְנוּפָה Eleuatio. agitatio. Cõmotio. נֹפֶת Fauus. נָפֶת Nopheth.)

נוץ Florere. Efflorere. נִצָּה Flos Germinat. נִצָּן נִצָּנִים Flores. נִיצֹץ Scintilla.

נוץ Nus.florere.Canti.7.Floruerunt mala punica. Et aliquando ſcribitur cum iod in medio loco vau.Ps.131.ſuper ipſum autem efflorebit ſanctificatio eius.Scribitur etiã cum aleph ĩ medio loco vau.Eccſ.12.Et florebit amygdalus.Et inde נִצָּה Niſa.ideſt flos.Geñ.40.& poſt flores vuas matureſcere.Iob.15.Et quaſi oliua proiiciens florem ſuũ. Ponitur etiam pro germinatione.Eſa.18. Et immatura pfectio germinabit.Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur נִצָּן Niſan.Canti.2.Flores apparuerunt in terra.vbi ponitur נִצָּנִים Niſanim.Et inde נִיצֹץ Noſes cum duplici ſade.ideſt ſcintilla.Ezech.1.Et ſcintille quaſi aſpectus eris.& aliquando ſcribitur cum iod in prima ſyllaba.vt Eſa.1.Et opus eius quaſi ſcintilla.

נור Lucerna.

נור Nur.lucerna.Et communiter ſcribitur ſine vau & dicitur נֵר Ner.Exo.27.Vt ardeat lucerna ſemper. 1.Reg. 3.Et non poterat videre lucernam dei.Iob.21.Quotiens lucerna impiorum extinguetur.Ps.17.Quia tu illuminas lucernam meam.ps.118.Lucerna pedibus meis verbũ tuũ ps.131.Paraui lucernam chriſto meo.Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur נִיר Nir.vt.3.Reg.11. Vt remaneat lucerna dauid ſeruo meo.Et ĩ plu.נֵרוֹת Neroth.Exo.25.facies & lucernas ſeptem.Nu.8.Cum poſueris ſeptem lucernas.Et inde מְנוֹרָה Menora ideſt candelabrum. Exo.25.facies & candelabrum ductile de auro puriſſimo.Et in eodẽ. 40.Candelabrum ſtabit cum lucernis ſuis. Item נִיר Nir. ideſt nouale.Prouer.13.Multi cibi ĩ noualibus patrũ.Oſee. 10.Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.ac ſi diceret.Nouiter arate vobis nouale. Item נִיר Nir.in lingua chaldaica ſignificat iugũ.& ſic tranſtulit beatus hieronymus.Nu.21. Vbi dicitur iugum ipſorum diſperiit.De quo vide ſupra in dictione יָרָה Iara. Itẽ נוּר Nur ſiue נוּרָא Nura.in lingua chaldaica ſignificat ignẽ Dañ.3.Mittetur in fornacem ignis.Et in eodem.7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

(Margin: ניר נרות Lucerne. מנורה Candelabrum. ניר Nouale. ניר Iugum. נור נורא Ignis.)

נוש Deſperare. Infirmari.

נוש Nus.deſperare.infirmari.ps.68.Improperium expectauit cor meum & miſeriam.Pro quo beatus hieroymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.opprobrio cõtritum eſt cor meum & deſperatus ſum. Hebrei tamen legunt.Et infirmatus ſum.De quo vide ſupra in dictione אֱנַשׁ Anas.

נזד Coquere. נזיד Pulmẽti Coctio.

נָזַד Nazad. coquere. ſcilicet pulmentum.vt Geñ.25.Coxit autem iacob pulmentum.& inde נָזִיד Nazid.ideſt pulmentũ ſeu coctio.vt in loco predicto &.4.Regũ. 4.Et concidit in ollam pulmẽti. Et in eodem.Cum guſtaſſet de coctione.Aggei.2.Panem aut pulmentum.

נזה Aſpergere.

נָזָה Naza.aſpergere.& ſcribitur ſine nun. Leuit. 4. Tincto digito aſperget ſepties contra velum. Leuit. 6. Si de ſanguine illius veſtis fuerit aſperſa.Et in eo. 8. Cumq; ſanctificans aſperſiſſet altare ſeptem vicibus.Nu.8. Aſpergantur aqua luſtrationis.Et in eodem.19. Ipſe quoq; qui aſpergit aquas lauabit veſtimenta ſua.Eſa.53. Iſte aſpget gentes multas.

נזל Fluere. Defluere. Erũpere. Pluere. Stillare. נוזלים Riui Imbres. Fluenta. מזל Sydus vel ſignum celeſte. מזלות Signa.

נָזַל Nazal.fluere.defluere.erumpere :pluere vel ſtillare. Nu.24. Fluent aque de ſitula eius. Deut.32.fluat vt roſ eloquium meum.Iob.36.Que de nubibus fluunt.ps.147 flauit ſpiritus eius & fluẽt aque.Canti.4.que fluunt impetu de libano.Et in eodem.Et fluent aromata illius.Eſa.64. A facie tua montes defluerẽt.Hiere.9. Et palpebre noſtre defluant aquis.Et in eodem.18.Erumpentes aque frigide. ideſt defluentes.Ponitur etiam pro pluere.Eſa.45.Et nubes pluant iuſtum.Et in eodem.46.Aquam de petra produxit eis.Pro quo hebrei legunt. Aquam de petra ſtillare fecit vel fluere fecit eis.& ide נוֹזְלִים Nozlim.ideſt riui ſeu fluenta.Ps.77.Et eduxit aquam de petra. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Et eduxit riuos de petra.Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent.ideſt fluenta.Prouer.5. Et fluenta putei tui.Eſa.44.Et fluenta ſuper aridam.Et ide מַזָּל Mazal.i. Sydus ſeu ſignum celeſte. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſcilicet מַזָּלוֹת Mazaloth.4.Regũ.23.ſoli & lune & duodecim ſignis.& ſecundum hebreos propter ſui influẽtiam circa terrena appellantur hoc nomine.

נזם Inauris. Circulus. נזמים Inaures.

נֶזֶם Nezem. Inauris ornamentum auris vel naris. Geñ. 24.Protulit vir inaures aureas. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet inaurem auream.Prouer.11.Circulus aureus in naribus ſuis.ideſt in naribus porci.& in plurali נְזָמִים Nezamim. Geñ.35.& inaures que erant in auribus eorum.Exo.32.Tollite inaures aureas de vxorum filiorumq; & filiarum veſtrarum auribus.Eſa.3.& gẽmas ĩ frõ

Digitized by Google

te pendentes. Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.
נזק נזק Nazac. in lingua chaldaica ſignificat nocere ſeu dam
nare: aut damnum inferre. Eſdre. 4. Et vſq; ad hec
Nocere. noxia perueniet. & in eodem. Et nocens regibus & ꝓuin-
cijs. Dan̄. 6. Et rex non ſuſtinebit moleſtiam. i. nocumētū.
נזק & inde נזק Nézec. i. Damnū. nocumentū. Eſter. 7. Nūc aūt
hoſtis noſter eſt cuius crudelitas redundat in regem. Pro ꝗ
hebrei legunt: Quia nihil hoſtis prodeſt in damno vel cū
Damnum damno regis.
נזר נזר Nazar. ſeparare. abſtinere. conſecrare. ſanctificare. Le-
uit. 22. Vt caueant ab his que conſecrata ſunt. Pro quo
Separare hebrei legunt. Et ſeparentur vel abſtineant ab his que con
Cōſecrare. ſecrata ſunt. Nu. 6. Et ſe voluerint domino conſecrare. & in
Abſtinere eodem. A vino & omni quod inebriare poteſt abſtinebunt
& in eodem. Cunctis diebus quibus ex voto domino con
ſecrantur. & in eodem. Omni tempore conſecrationis ſue.
Pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus quibus conſecratur
vel ſeparatur domino. & in eodem. Vſq; ad completum diē
quo domino conſecratur. & in eodem. Et conſecrabit do-
ſanctificar mino diem ſeparationis illius. Zach. 6. Vel ſanctificare me
debeo. Pro quo hebrei legūt. vel abſtinere aut ſeparare me
debeo. ſ. a cibo & potu. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera
Abaliēare noſtra. Ponitur etiam pro abalienare. Eſa. 1. Abalienati ſūt
retrorſum. Oſee. 9. Et abalienati ſunt in confuſione. i. ſepa
rati ſunt. Et de hoc vide ſupra in dictione זור Zur. & inde
נזיר נזיר Nazir. ideſt nazareus. conſecratus: vel ſanctificat9: aut
Nazareus ſeparatus. ſ. a vino & omni quod inebriare poteſt. Gen̄. 49
Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Nu. 6. Vir ſiue mu-
lier cū fecerint votū vt ſanctificentur. Pro ꝗ he. le. Cū fecerit
Cōſecrat9 votū nazarei. & i eo. Iſta eſt lex cōſecratiōis. ꝓ ꝗ he. le. Iſta
eſt lex nazarei. i. conſecrati vel ſepati. & in eo. Tunc radetur
nazareus ad oſtium tabernaculi. & in eodē. Et tradet in ma
נזר nus nazarei. Iudi. 13. Erit enim nazareus dei ab infantia ſua
Separatio & inde נזר Nézer. i. ſeparatio: vel ſanctificatio: aut corona
ſeu diadema. Nu. 6. Omni tempore ſeparationis ſue noua-
Cōſecratio cula non aſcendet ſuper caput eius. & in eodem. Quia con-
ſecratio dei ſuper caput eius. & in eodem. Omnibus dieb9
ſeparationis ſue ſanctus erit domino. & in eodē. Quoniam
Sāctifica polluta eſt ſanctificatio eius. Ps. 31. Super ip̄um autem efflo
tio. rebit ſanctificatio eius. Ponitur etiam pro coma vel capillis
eo quod nazareus nutriebat comā. vt Hiere. 7. Tonde capil
Capillus. lum tuum & proijce. Ponitur etiam pro eo quod ſeparatur
Primitie. a cōmuni vſu. Leuit. 25. Et vuas primitiarum tuarum non
colliges. Pro quo hebrei legunt. Et vuas ſeparationis tue. i.
quas tibi vt proprias ſeparaueras non vindemiabis: quia
נזר debebant eſſe omnibus cōmunes. Item נזר Nézer. i. coro-
na ſeu diadema. Exo. 39. Fecerunt & laminam ſancte vene-
rationis. Pro quo hebrei legunt. Et fecerunt laminam coro
Corona. nam ſanctitatis. Erat em̄ hec lamina circundata fronti pon
Diadema. tificis in modum corone. 2. Reg. 1. Et tuli diadema qđ erat
in capite eius. 4. Reg. 11. Et poſui ſuper eū diadema. & inde
מנזיר מנזיר Minezir. i. coronatus ſeu princeps. Pro quo btūs Hie
Cuſtodes. ronymus tranſtulit cuſtodem. Naū. 3. Cuſtodes tui quaſi lo
cuſte.
נחה נחה Nacha. minare. ducere. deducere. dirigere. reponere.
Ducere. collocare. Exo. 13. Non eos duxit domin9 per viā terre
philiſtiim. & in eodem. Vt dux eſſet itineris. & in eodē. 32.
Vade & duc populum quo locutus ſum tibi. Iob. 12. Et ſub-
uerſas in integrum reſtituet. Pro quo hebrei legunt. Expā-
dens vel diſpergens gentes & deducit eas. Sed beatus Hie-
Deducere. ronymus tranſtulit ſenſum. 1. Reg. 22. Et reliquit eos an-
te faciem regis moab. Pro quo hebrei legūt. Et deduxit eos
ante faciem regis moab. Iob. 38. Et veſperum ſuper fines
terre conſurgere facis. Pro quo hebrei legunt. Et ſydus ſeu
veſperum ſuper filios ſuos deduces: Ps. 22. Deduxit me ſu-
per ſemitas iuſtitie. Ps. 26. Et dirige me in ſemitam rectam Dirigere.
Ps. 76. Deduxiſti ſicut oues populum tuum. Ps. 77. Et in
intellectibus manuum ſuarum deduxit eos. Ps. 107. Quis
deducet me vſq; in idumeam. Prouer. 6. Cum ambulaueris
gradiatur tecum. Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaue-
ris minabit te: Prouer. 18. Et ante principes ſpacium ei fa- Minare.
ciet. Pro quo hebrei legunt. Et ante principes deducet eū.
Eſa. 58. Et requiem tibi dabit dominus ſemper. Pro quo
hebrei legūt. Et deducet ſeu minabit te dominus ſemp. Po
teſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra
in dictione נוח Nóach. Significat etiam reponere ſeu col-
locare. 4. Reg. 18. Et collocauit eos in Aila & in Abor. Sed
etiam in predicto loco hebrei legunt. Et duxit ſeu deduxit Collocare
eos. & ſecundum hebreos inde deriuatur מנחה Mincha. i.
mun9. vel donū. De quo vide ſupra in dictiōe מנח Menach. מנחה
נחל Nachal. hereditare. poſſidere. Exo. 32. Et poſſidebitis
eam ſemper. & in eodem. 34. Noſq; poſſideas. Leuit. נחל
25. Et hereditario iure tranſmittetis ad poſteros. Pro quo Poſſidere
hebrei legūt. Et hereditabitis eos filiis veſtris poſt vos. Nu. Hereditar.
32. Vſq; dum poſſideant filii iſrael hereditatem ſuam. & in
eodem. Nec quicꝗ queremus trans iordanem. Pro quo he
brei legunt. Quoniam non hereditabimus cū eis trās ior
danē. Nu. 23. Quā diuidetis vobis ſorte. Pro quo hebrei le
gunt. Et poſſidebitis terram ſorte: & in eodem. Per trib9 &
familias poſſeſſio diuidetur. i. poſſidebitis. & in eodē. Hec
ſunt nomina virorum qui cum Ioſue terram vobis diuidēt
Pro quo hebrei legunt. Hec ſunt noīa virorum qui heredi-
tare facient vos terram. ſ. diuidendo vnicuiq; hereditatem
ſuam. & in eodem. Vt diuiderent filiis iſrael terram chanaā
Deut. 21. Volueritq; ſubſtātiam inter filios ſuos diuidere.
Pro quo hebrei legunt. Et erit in die qua hereditare faciet
filios ſuos. ſ. diuidendo eis hereditatem. & in eodē. 32. Qn̄
diuidebat altiſſimus gentes. Pro quo he. le. Qn̄ hereditare
ſiue poſſidere faciebat altiſſim9 gētes. i. qn̄ diuidebat gētes
ꝑ terras vt vnaqueq; gens poſſideret terram ei cōceſſam a
deo. Ioſ. 1. Tu enim ſorte diuides populo huic terram. i. he-
reditare facies. & in eodē. 13. Hanc poſſeſſionē diuiſit moy
ſes in campeſtribus moab. & in eodem. 14. Hoc eſt qđ poſ-
ſederunt filii iſrael in terra chanaā quam dederunt eis. ideſt
poſſidere fecerunt eleazar ſacerdos & ioſue filius nun. Iob.
7. Sic & ego habui menſes vacuos. Pro quo hebrei legunt.
Sic poſſedi mihi menſes vanitatis. i. vanos & vacuos. Ps. 81
Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ezech. 22 Hereditar.
Et poſſidebo te in conſpectu gentium. Zach. 2. Et poſſide
bit dominus iudam partem ſuam. & inde נחלה Nachala. i. Poſſidere נחלה
hereditas. poſſeſſio. Leuit. 25. Reuertetur homo ad poſſeſ- Poſſeſſio
ſionem ſuam. Nu. 18. Ego pars & hereditas tua. Deut. 18. Hereditas
Dominus enim ipſe eſt hereditas eorum. & in eodem. 32.
Iacob funiculus hereditatis eius. Ps. 93. Hereditatem tuam
vexauerunt. Ps. 134. In poſſeſſionem ſibi. & in pl̄ali נחלות נחלות
Nachaloth. i. hereditates vel poſſeſſiones. Reperitur etiā
נחילות Nechiloth. vt in titulo. Ps. 5. vbi dicitur in finē pro Hereditates
ea que hereditatem conſequitur. Pro quo beatus Hierony- נחילות
mus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Vi- Hereditates.
ctori pro hereditatibus. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto
loco eſt nomē cuiuſdam inſtrumenti muſici ſic nominati.
Item נחל Náchal. i. torrens. riuus. fluuius vallis. Leuit. 23.
Et ſalices de torrēte. Nu. 13. Pergētes vſq; ad torrentē bo- נחל
tri. Ioſ. 13. Ab aroer que ſita eſt in ripa torrentis Arnon. 3. Torrens.
Reg. 7. Et ibi de torrente bibes. Iob. 28. Diuiſit torrentem
a populo peregrinante. Ps. 109. De torrente in via bibet.

Digitized by Google

Eſa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquādo ſcribi-
נְחְלָה tur cum he in fine & dicitur. נַחְלָה náchla.vt Nu.34. Vſq;
ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertranſiuit ani-
ma noſtra.Significat etiam vallem. Geñ. 23.Foderuntq;
Vallis. in torrente.ideſt in valle qua torrens defluit tempore plu-
uiali.Deut.2.Oppido quod in valle ſitū eſt. Et in eodem.
21.Ducentq; eam ad vallem aſperam atq; ſaxoſam.Ioel.3.
Et irrigabit torrentem ſpinarum. pro quo hebrei legunt.
Et irrigabit vallem ſetim.ideſt ſpinarum. Et in plurali
נְחָלִים נְחָלִים nechalim.ideſt torrentes ſeu valles.Nu.21.Sic faciet
Torrētes. in torrētibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemoroſe.
Valles. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob.20. Tor-
rentes mellis & butyri.Eccl's.1.Omnia flumina intrant in
flumina. נַחֲלַיִם marc.Reperitur etiam נַחֲלַיִם nachalaim.Ezech.47.quo
cunq; venerit torrens viuet. vbi ponitur נַחֲלַיִם Nachalá
im pro נַחַל náchal.ideſt dualis numerus pro ſingulari.

נָחַם נָחַם Nacham.conſolari.conſolationem accipere.penitere
consolari. penitudinem habere.penitentiam agere.Geñ.5.Iſte
conſolabitur nos ab operibus noſtris.& in eodem.24.Vt
dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret. Pro
quo hebrei legunt.& conſolatus eſt iſaac poſt mortem ma
tris ſue.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & in eo
dem.27.Minatur vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cō
ſolatur vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem
Cōſolatio- patris.pro quo hebrei legunt.vt conſolarentur eum. & in
nē accipe. eodem. Noluit conſolationem accipere. Ruth.2.Quod cō
ſolatus es me.2.Reg.13.eo quod conſolatus eſſet ſuper Am
non interitum.Iob.29. eram tamen merentium conſola
tor.Pro quo hebrei legunt.Sicut qui conſolatur lugentes
ſeu merentes.& in eodem.21.Quomodo conſolamini me
fruſtra.Ps.68.& qui conſolarentur & non inueni. ps̄. 76.
Renuit conſolari anima mea.ps̄.118.& conſolatus ſum. &
in eodem.fiat miſericordia tua vt conſoletur me.Eſa.1.heu
ego conſolabor ſuper hoſtibus meis.Et in eodem.40.con
ſolamini cōſolamini populе meus.Et in eodem.49. quia
conſolatus eſt dominus populum ſuum. & in eodem. 51.
Conſolabitur ergo dominus ſion.Et in eodem. Ego ipſe
conſolabor vos.Et in eodem.54.Tempeſtate conuulſa abſ
q; vlla conſolatione.ideſt que non eſt conſolata.Et in eodē
66.quomodo ſi cui mater blandiatur. pro quo hebrei le
gunt.ſicut vir quem mater ſua conſolatur. Et ſequitur.Ita
ego conſolabor vos:& in ieruſalem conſolabimini.Hiere.
31. Et nolentis conſolari ſuper eis. Ezech.5. Et requieſce
re faciam indignationem meam & conſolabor.& inde
נֹחַם נֹחַם Nócham.ideſt conſolatio.Oſee.13.Conſolatio abſcō
Cōſolatio. dita eſt ab oculis meis.& in plurali. נִחוּמִים nichumim.
נִחוּמִים ideſt conſolationes.Eſa.57.Et reddidi conſolationes ei &
cōſolatōes lugentibus eius.Zach.1.Verba conſolatoria. pro quo he-
נֶחָמָה brei legunt. verba conſolationum. & inde נֶחָמָה Necha
cōſolatio. ma.ideſt conſolatio.Iob.6.Et hec mihi ſit conſolatio. ps̄.
118.Hec conſolatio mea in humilitate mea. Scribitur eti-
תַּנְחוּם am cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum. &
תַּנְחוּמוֹת ſolum reperitur in numero plurali.ſcilicet תַּנְחוּמוֹת Than
תַּנְחוּמִים chumoth.ſiue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob.15. Nunquid
grande tibi eſt vt conſoletur te deus. pro quo hebrei le-
cōſolatiōes gunt.Nunquid parum tibi conſolationes dei. ſcilicet ſunt.
Et in eodem.21.Et agite penitentiam. pro quo hebrei le
gunt.Et ſit hoc conſolationes veſtre. ideſt hoc reputetur
vobis pro conſolationibus.Poteſt etiam legi ſicut eſt in lit
tera noſtra.vt infra dicetur.ps̄.93.Conſolationes tue leti
ficauerunt animam meam.Eſa.66.& repleamini ab vbere
conſolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: ſcili
cet conſolationum eius. Hiere.16. & non dabunt eis po
tum calicis ad conſolandum. pro quo hebrei legunt. Et
non dabunt eis calicem conſolationum. Item נִחַם Ni- נִחַם
cham.ideſt penitere.ſiue penitudinem habere. aut peni-
tentiam agere. Geñ.6. Penituit eum hominem feciſſe in Penitere.
terra. Et in eodem. Penitet enim me feciſſe eos.1. Re-
gum. 15. Penitet me quod conſtituerim Saul Regem
Et in eodem. Et dominū penitebat q; conſtituiſſet regem
Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neq; enim ho
mo eſt vt agat penitentiam. Iob.42. Et ago penitentiam Penitētiā
in fauilla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penite agere.
bit eum. Hiere.8. Nullus eſt qui agat penitentiam ſuper
peccato ſuo. Significat etiā placari ſeu miſereri.i.penitere
ſuper malum.Exo.32. Et eſto placabilis ſuper nequitiā po Placari.
puli tui.E in eodē. Placatuſq; eſt dominus ne faceret ma
lum.Deut.32. Et in ſeruis ſuis miſerebitur.Ps.105. Et pe- Miſereri.
nituit eum ſecundū multitudinem miſericordie ſue.Ione.
3.Et miſertus eſt ſuper maliciam.Et inde נִחוּם Nechum.i. נִחוּם
penitudo.Oſee.11.Pariter conturbata eſt penitudo mea. penitudo.
נַחְנוּ Náchnu.nos.pnomen eſt pluralis numeri prime per נַחְנוּ
ſone.Threñ.3.Nos iniq; egimus & ad iracūdiam pro Nos.
uocauimus.

נָחַץ Nachas. feſtinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo enī regis נָחַץ
vrgebat.Pro quo hebrei legūt. Quoniam erat ſermo Vrgere.
regis feſtinatus vel acceleratus. Et ſolum inuenitur in pre
dicto loco.

נַחַר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in נַחַר
eodem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde Naris.
נַחְרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trāſtulit fre נַחְרָה
mitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus eſt fremitus
equorum eius. Fremitus.

נָחַשׁ Nachas. experiri ſiue experimento diſcere. augu- נָחַשׁ
rari. auguria obſeruare. Geñ.30. Experimento Experimē-
didici quia benedixerit mihi deus propter te.Et in eodem. to diſcere
44.Ipſe eſt in quo bibit dominus meus & in quo augura- Augurari.
ri ſolet. Et in eodem. An ignoratis q; non ſit ſimilis mei in
augurandi ſcientia.Pro quo hebrei legunt. An ignoratis q;
augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir ſimilis
mei. Leuit.19. Nō augurabimini.nec obſeruabitis ſomnia Sōnia ob
atq; auguria.3.Reg.20. Quod acceperūt viri pro omine.i. ſeruare.
pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et augurati ſunt viri.
4.Reg.21. Et arioIatus eſt & obſeruauit auguria. Et inde
נַחַשׁ Náchas.i.augurium. Nu.23. Non eſt augurium in Ia- נַחַשׁ
cob. Et in eodem.24. Nequaq; abiit vt ante perrexerat:vt Augurium
augurium quereret.Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut ſerpēs נָחָשׁ
Geñ.3.Sed & ſerpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan ſerpens.
coluber in via. Exo.4. Que verſa eſt in colubrum.Nu.21. coluber.
fecit ergo moyſes ſerpentem eneū. Sed illud quod premit
titur fac tibi ſerpentem eneum. Pro ſerpente eneo ponitur
in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu
oris adurit.Deut.8. In qua erat ſerpens flatu adurens. Vbi
ponitur in hebreo נָחָשׁ Nachas שָׂרָף Saraph.i.ſerpens adu
rens.Iob.26. Obſtreticāte manus eius eductus eſt coluber
tortuoſus.Eſa.27. Super leuiathan ſerpētem vectem: & ſu
per leuiathan ſerpentem tortuoſum.Amos.9. Ibi mādabo
ſerpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachaſim. נְחָשִׁים
Nu.21.Serpentes igniτos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis ſerpentes.
ſerpentes regulos. Item נְחֹשֶׁת Nechóſeth ſiue נְחוּשָׁה Ne- נְחֹשֶׁת
chuſa.i.es ſiue ereum. aut eneum. Geñ.4. Faber in cuncta נְחוּשָׁה
opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in Es.
eodē.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum Ereum.
quod erat in domo domini confregerunt chaldei & tran-
ſtulerunt es omne in babylonem.1.Paralipo.18.Eris pluri-
mum de quo fecit Salomon mare eneum & columnas & Eneum.

Digitized by Google

vaſa enea. Iob.16. Nec caro mea enea eſt. Ezech.1. Quaſi aſ
pectus eris candētis. & in eodē.16. Quia effuſum eſt es tuū.
Et in eodem.22. Omnes iſti es & ſtagnum. ponitur etiam
pro aurichalco. quod eſt es fuſile coloris aurei.3. Reg.7.
Omnia vaſa que fecit hiram regi Salomoni in domo do-
aurichalcū נְחוּשְׁתָּן
mini de aurichalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָּן Nechuſthan. Trāſ
latio noſtra habet noheſtam: ideſt eneum ſiue ereum.4.
Reg.18. Confregitq́ꝫ ſerpentem eneum quem fecerat moy
ſes: vocauitq́ꝫ nomen eius noheſtam. & ſecundum hebreos
nun finalis eſt diminutiua. quaſi dicat. Enulus eſt. ideſt
נְחֻשֶׁת
parum eris eſt & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשֶׁת Ne-
chuſath. ideſt compes. eo ꝙ ſit ex ere. Threñ.3. Aggraua-
Compes.
uit compedes meos. Quod in hebreo legitur ſingulariter
נְחֻשְׁתַּיִם
ſcilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechu
Cōpedes.
ſtaim.2. Reg.4. Et pedes tui non ſunt compedibus aggra-
uati.

נָחַת Nachath. deſcendere. opprimere. cōfringere. occum-
נָחַת
Deſcēdere
bere. ſiue occumbere facere.4. Reg.6. Quia ibi ſyri
in inſidiis ſunt. Pro quo hebrei legunt. Quia ibi ſyri deſcē
dentes. ideſt caſtrametati ſunt in inſidiis in aliquo valle vel
profundo. Iob.21. Et in puncto ad infernum deſcendunt.
Ps.37. Quoniam ſagitte tue infixe ſunt mihi: & confirma
ſti ſuper me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quo-
niam ſagitte tue deſcenderunt in me: & deſcendit ſuper me
manus tua. Hiere.21. Qui dicitis quis percutiet nos. Pro
quo hebrei legunt. Quis deſcendet ſuper nos: vel quis op-
primet nos. Dañ.4. Et ecce vigil & ſanctus de celo deſcen-
Occūbere facere.
dit. Ioel.3. Ibi occumbere faciet dominus robuſtos tuos.
multiplicare
Ponitur etiā pro multiplicare. Ps.64. Multiplica genimi-
na eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Deſcen-
dat in ripas vel in valles eius: ſcilicet pluuia. Ponitur etiam
pro componere. ps̄.17. Et componens quaſi arcum ereum
brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et con
fract⁹ eſt arcus ereus brachiis meis. De quo vide ſupra in di
ctione חָתַת Cathath: quia inde poteſt deriuari. Et inde
נָחַת
נַחַת Nachath. ideſt deſcēſio. Iob.17. Putas ne ſaltem ibi erit
requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si ſimul in puluerem
Deſcenſio.
deſcenſio: ſcilicet mea erit. Poteſt etiam deriuari a dictione
נוֹחַ Noach que ſignificat requieſcere. & tunc erit ſenſus ſi-
cut in littera noſtra. Ponitur etiam pro terrore. Eſa.30. Et
Terror.
terrorem brachii ſui oſtendet.

נָטָה Nata. declinare. inclinare. auertere. tendere. extende-
נָטָה
Auertere.
re. Nu.22. Auertit ſe de itinere. ideſt declinauit de iti
Declinare
nere. Et in eodem. Et niſi declinaſſet aſina de via. Deut.16.
Nec in alteram partem declinent. Iudi.19. Donec increſcat
dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies.1. Reg.8.
Sed declinauerūt poſt auariciā.2. Reg.2. Et vade ad dexte
ram ſiue ad ſiniſtram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad
dexteram ſiue ad ſiniſtram.3. Reg.2. Quod Ioab declinaſ-
ſet poſt adomiam & poſt Salomonem non declinaſſet. Eſ-
Inclinare.
dre.7. Et in me inclinauit miſericordiam ſuam. Iob.21. Vi
am eius cuſtodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem.31.
Si declinauit greſſus meus de via. Ps.17. Et inclinauit ce-
los & deſcendit. Ps.61. Tanꝙ̄ parieti inclinato. Ps.72. Mei
autem pene moti ſunt pedes. Pro quo hebrei legunt. Mei
autem pene inclinati vel declinati ſunt pedes. Ps.85. Incli
na domine aurem tuam: et exaudi me. Ps.101. Dies mei
ſicut vmbra declinauerunt. Ps.118. Inclina cor meum
in teſtimonia tua. Et in eo. inclinaui cor meū ad faciendas
iuſtificatiōes tuas Ps.140. Ne declines cor meum in verba
malicie. Prouer.4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam.
Et in eodem. Ne declines ad dexteram neq́ꝫ ad ſiniſtram.

Eſa.30. Declinate a me ſemitam. Et in eodem.66. Ecce ego
declinabo ſuper eam quaſi fluuium pacem. Hiere.6. Quia
longiores facte ſunt vmbre veſperi. Pro quo hebrei legūt.
Quia inclinate ſunt vmbre veſperi. Et in eodē.15. Et quaſi
viator declinans ad manendum. Et frequenter ſcribitur ſi-
ne nun & etiam ſine he. vt in aliquibus locis predictis & in
ſequentibus. Oſee.11. Et declinaui ad eum vt veſceretur.
Vbi ponitur אַט At: & ſola littera tet eſt eſſentialis illius ver
bi. nam littera aleph īdicat primā perſonam futuri: & pro
pter vau coniunctionem precedentem fit de futuro prete-
ritum. vt dictum fuit in arte grāmatica. Significat etiam
נָטָה
נָטָה Nata Tendere ſiue extendere. Geñ.26. Extendit ta-
bernaculum ſuum. Et in eodem.33. Emitq́ꝫ partem agri in
Extendere
qua fixerat tabernaculū. Pro quo hebrei legunt. In qua ex-
tenderat tabernaculum ſuum. Exo.6. Ac redimam vos in
Extendere
brachio excelſo. debet legi in brachio extēto. Et in eodem.
14. Extende manum tuam ſuper mare. Et in eodem. Cum
q́ꝫ extendiſſet Moyſes manum. Nu.24. Vt valles nemoro
roſe. Pro quo hebrei legunt. vt valles extente ſeu inclinate.
4. Reg.21. Et extendam ſuper ieruſalem funiculum ſama-
rie. Iob.9. Qui extendit celos ſolus. Ps.103. Extendens ce-
los ſicut pellem. Prouer.1. Extendi manum meam. Eſa.3.
Et ambulauerunt extento collo. Amos.2. Et ſuper veſtimē
tis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & ſu-
per veſtimentis pignoratis extenderunt ſe ſiue inclinaue-
runt ſe: ideſt accubuerunt: ſicut eſt in littera nr̄a. Zach.1. Et
מִטָּה
perpendiculum extendetur ſuper Ieruſalem. Et inde מִטָּה
Mita. ideſt lect⁹. lectulus. reclinatorium. Geñ.47. Conuer
Lectulus.
ſus ad lectuli caput. Et in eodem.49. Collegit pedes ſuos
ſuper lectulum. Canti.3. En lectulum ſalomonis ſexaginta
fortes ambiunt. Ezech.23. Et ſediſti in lecto pulcherrimo.
Lectus.
מִטּוֹת
Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos.6. Qui dormitis in le
Lectuli.
ctis eburneis. Et inde מוּטֶּה Mute. ideſt declinatio ſeu auer
מוּטֶּה
ſio a via recta. Ezech.9. Et ciuitas repleta eſt auerſione. Et
Auerſio.
inde מַטֶּה Mate. ideſt virga ſeu baculus ſuper quo homo ali
מַטֶּה
quādo inclinatur: aut ſceptrum ſeu tribus. Exo.4. Verſaq́ꝫ
Virga.
eſt in virgam. Et in eodem. virgam quoq́ꝫ hanc ſume in
Baculus.
manu tua. Leuit.26. Poſtq̄ꝫ confregero baculum panis ve
ſtri. Nu.27. Germinabit virga eius. Ezech.7. Floruit vir-
ga. Et in eodem. Iniquitas ſurrexit in virgā impietatis. &
מַטּוֹת
in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu.27. Virgas duodecim. Et in
Virge.
eodem. Protulit ergo moyſes omnes virgas. Reperitur etiā
in genere maſculino. Abac.3. Maledixiſti ſceptris ei⁹. Item
Sceptrū.
מַטֶּה
מַטֶּה Mate. ideſt tribus ſeu familia. Nume.1. De tribu ruben
Tribus:
Et in eodem.31. Mille viri de ſingulis tribubus eligantur.
מַטּוֹת
& in plurali מַטּוֹת matoth. Nu.1. Hi nobiliſſimi principes
multitudinis per tribus & cognationes ſuas. et in eo.30. &
Tribus.
locutus eſt ad principes tribuum filiorum iſrael.

נָטַל Natal. Portare. leuare. iacere. proiicere.2. Regum.
נָטַל
24. Trium tibi datur optio: elige vnum. Pro quo he
brei legunt. Tria ego proiicio ſuper te: ſiue ego leuo ſuper
Proiicere
te: elige vnum. Eſa.40. Ecce inſule quaſi puluis exiguus.
Pro quo hebrei legunt. Quaſi puluis leuatur ſiue proiici-
Portare.
tur. ſcilicet vento. Et in eodem.63. Et portauit eos & eleua
Leuare.
uit cunctis diebus ſeculi. Threñ.3. Quia leuauit ſuper ſe.
Dañ.4. Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc
נֵטֶל
ſupra in dictione טִיל Til. Et inde נֵטֶל Netel. ideſt o-
Oneroſuꝫ
nus ſiue oneroſum. Prouerb.27. Graue eſt ſaxum & one-
נְטִילֵי
roſa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile. ideſt onerati. Soph.
1. Diſperierunt omnes qui inuoluti ſunt argento. pro quo
Onerati.
hebrei legunt. Qui onerati ſunt argento. ideſt qui portant
argentum.

נָטַע Plantare נָטַע Nataa. plātare. figere. defigere. ſtabilire. Geñ. 2. Plan-
tauerat autē dominus deus paradiſum. Et in eodē. 9.
Et plātauit vineā. Exo. 15. Et plantabis eos in monte here-
ditatis tue. Deut. 20. Quis eſt homo qui plātauit vineā. 2.
Reg. 7. Et plantabo eū & habitabo cū eo. Ps. 106. Et plan-
tauerunt vineas. Eccſ. 2. Plantaui vineas; feci hortos & po
maria: & cōſeui ea cuncti generis arboribꝰ. Pro quo hebrei
legūt. Et plātaui in eis lignū oīs fructꝰ. Et in eodē. 3. Tēpus
plātandi & tēpus euellendi quod plantatū eſt. Eſa. 40. Nec
plātatus nec ſatus. Et in eodē. 41. Adhuc plātabis vineas.
Et in eodem. 44. Plantauit pinum. Et in eodem. 65. Non
plantabunt & alius comedet. Hiere. 1. Et edifices & plantes.
Amos. 9. Et plātabo eos ſuper humū ſuam. Significat etiā
Defigere. Figere. figere. vel ſtabilire. Eccſ. 12. Et ſicut claui in altum defixi.
Eſa. 51. Vt plantes celos & fundes terram. i. vt figas vel ſta-
bilias celos. Dañ. 11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno
נֶטַע inter duo maria. Et inde נֶטַע Netaa ſiue נָטַע Nataa ideſt
נָטַע Plātatio. plantatio. Iob. 14. quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo
Germen. hebrei legunt. quaſi plantatio. Eſa. 5. Et viri iuda germen
eius delectabile. i. plantatio eius delectabilis. Et in plurali
נְטִיעִים נְטִיעִים Netiim. Ps. 143. Quorum filii ſicut nouelle plan-
plātatiōes. tationes. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelē
Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes
pulchras ſiue iocundas. Scribitur etiam cum mem in prin-
מַטָּע cipio loco nun & dicitur מַטָּע Nata. Eſa. 61. Plantatio domi
plantatio. Germen. ni ad glorificādum. Ezech. 34. Et ſuſcitabo eis germen no
minatum. i. plantationem nominatam. Mich. 1. Et ponam
Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea.
Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem
ſenſus cum littera noſtra.

נָטַף נָטַף Nataph. diſtillare. ſtillare. loqui. Iob. 29. Super illos
Stillare. Diſtillare. ſtillabat eloquium meum. Ps. 67. Etenim celi diſtilla
uerunt. Canti. 4. Fauus diſtillans labia tua ſponſa. Et in eo-
dem. 5. Manus mee ſtillauerūt myrrham. Ioel. 3. Stillabūt
montes dulcedinem. Amos. 7. Et non ſtillabis ſuper domū
idoli. Et in eodem. 9. Stillabunt mōtes dulcedinem. Mich.
2. Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem
ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophe-
prophetar tare. vt Ezech. 20. Et ſtilla ad africū. i. loquere vel prophe-
ta ad africum. Et in eodem. 21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Mich.
Loqui. 2. Ne loquamini loquētes. & ſequitur. nō ſtillabit ſup iſtos
vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde
נֶטֶף נֶטֶף Neteph. i. gutta ſeu ſtilla. & ſolum inuenitur in numero
Stille. plurali. Iob. 36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Na-
נָטָף taph. i. ſpecies aromatica q̄ ſtillat de ligno aromatico. Pro
Stacte. quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Exo. 30. Sume
נְטִיפוֹת tibi aromata & ſtactem. Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth. i. moni
lia ſeu ornamenta colli. Iudi. 8. Abſq ornamentis & moni-
Monilia. libus. Eſa. 3. Et monilia & armillas & mitras. Hebrei tamen
interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

נָטַר נָטַר Natar. cuſtodire. ſeruare. Canti. 1. Poſuerūt me cuſto-
Cuſtodire. dem vineis. Et in eodem. vineam meam non cuſtodi
ui. Significat etiam ſeruare inimiciciā in corde. Leuit. 19.
Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuo-
rum. Pro quo hebrei legunt. Non queras vltionem nec ſer-
Querere vltionem. ues. ſ. inimiciciam filiis populi tui. i. ciuibus tuis. In aliis ve
ro locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere. 3. Nun
Iraſci. quid iraſceris in perpetuum. Naū. 1. Et iraſcens ipſe inimi-
cis ſuis. & in lingua chaldaica cōmuniter ſignificat ſerua-
conſeruare re. vel conſeruare. Dañ. 7. Verba autem in corde meo con
מַטָּרָה ſeruaui. Et inde מַטָּרָה Matara. i. cuſtodia. Nee. 12. Et ſte-
cuſtodia. terunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo
malefactores cuſtodiuntur. Hiere. 38. Manſit vero Hiere- carcer.
mias in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara. מַטָּרָא
pro ſigno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud ob-
ſeruat. Iob. 16. Et poſuit me ſibi in ſignum. Threñ. 3. Et po
ſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcri- ſignum.
bitur cum aleph in fine loco he.

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere. נָטַשׁ
Geñ. 31. Non eſt paſſus vt oſcularer filios meos. Pro
quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt Relinqre.
oſcularer filios meos. Exo. 23. Anno autem ſeptimo di-
mittes eam: & requieſcere facies. Pro quo hebrei legūt. An Dimittere
no autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam. i. relin
ques eam quieſcere. Iudi. 6. Nunc autem derelinquit nos. 1.
Reg. 10. intermiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis.
i. dimiſſis aſinis. Et in eodem. 17. Derelinquens ergo vaſa.
Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in de-
ſerto. Ps. 23. Ne derelinquas me. Ps. 93. Quia non repellet Repellere.
dominus plebem ſuam. i. nō dimittet vel non derelinquet.
Prouer. 17. Et anteq̄ calūniam patiatur: iudicium deſeret.
Eſa. 2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem. 32. Deſerere. proiicere.
Domus enim dimiſſa eſt. Et in eodem. 33. Laxati ſunt funi Laxare.
culi tui. Hiere. 12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem.
23. Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech. 16. Pro-
pagines eius relicte ſunt. Et in eodem. 29. Et proiiciam te
in deſerto. Oſee. 12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro
quo hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur
vel dimittetur aut proiicietur. Amos. 5. Et proiecta eſt in
terram ſuam. & ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hie
re. 19. Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt. & dimiſſa Euellere.
eſt. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide
infra in dictione נָתַשׁ. Significat etiam extendere vel ten-
dere: ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu. 11. Et dimiſit in ca-
ſtra: itinere quantum vno die cōfici poteſt. Pro quo hebrei
legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi. 15. Caſtrametati ſunt Expandere.
in loco qui poſtea vocatus eſt lechi. i. diſperſi vel diffuſi
ſunt. 1. Reg. 30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuer
ſe terre. Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi Diſpergere.
erant ſuper faciem vniuerſe terre. 2. Reg. 5. Et diffuſi ſunt Diffundere
in valle Raphaim. Eſa. 21. A facie gladii imminentis. Pro
quo hebrei legunt. A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת נְטִישׁוֹת
Netiſoth. i. rami ſeu propagines arboris. eo quod extēdun
tur huc & illuc. Eſa. 18. Et que derelicta fuerint abſcinden
tur. Pro quo hebrei legunt. Et propagines ſeu ramos aufe- propagines
ret abſcindetq;. Hiere. 5. Auferet propagines eius. & in eo-
dem. 48. Propagines tue tranſierunt mare.

ניב Nib. fructus. Eſa. 57. Creans fructū labiorum. De quo ניב
vide ſupra in dictione נוב Nub. Fructus.

נין Nin. filius. progenies. ſtirps. poſteri. Geñ. 21. Nec noce נין
as mihi & poſteris meis ſtirpiq; mee. Vbi ponitur pro poſteri.
poſteris. Iob. 12. Nō erit ſemē eius neq; ꝓgenies in populo ſemen.
ſuo. vbi ponitur pro ſemine. i. pro filio. Ps. 73. Dixerunt in
corde ſuo cognatio eorum ſimul. Pro quo beatus hierony-
mus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dixerunt in cordi- cognatio.
bus ſuis poſteri eorum ſimul. Eſa. 14. Et germen & propa Germen.
ginem. Hebrei tamen dicunt q; ſolum ſignificat filium. vn
de in predicto loco ipſi legunt. filium & nepotem. & ſimili Filius.
ter. Geñ. 21. & Iob. 12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde
verbum paſſiuum ינון Inon ideſt filiabitur vel filiabatur: ſi ינון
latine poſſet dici: tranſlatio noſtra traduxit ꝑmanet. Ps. 71.
ante ſolem ꝑmanet nomē eius. pro quo in hebreo habetur. permanet.
Ante ſolē filiabitur nomen eius. i. filiꝰ noīabitur vel voca-
batur. Vide de hoc Burgeñ. In additionibꝰ ſuper predicto

Digitized by Google

pſalmo. & inde מָנוֹן Manon. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit cõtumacem. Prouer. 29. Qui delicate a puericia nutrit ſeruũ ſuum poſtea ſentiet eũ cõtumacem. i. non exiſtimauit ſe eſſe ſeruũ: ac ſi eſſet filius dñi ſui & heres. & ideo non ſeruiet libenter domino ſuo.

נִיק Nic. lactare. nutrire. ſ. lacte. Exo. 2. Accipe puerum iſtũ & nutri mihi. & in eodem. Suſcepit mulier & nutriuit puerum. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָנַק Ianac.

נִיר Ner. ſeu נִיר Nir. lucerna ſeu nouale. De quo vide ſupra in dictione נוּר Nur.

נֶכֶד Nèched. nepos. i. filius filii. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit ſtirpem ſeu progeniem vel propaginẽ. Geñ. 21. Et poſteris meis ſtirpiq́ʒ mee. Iob. 18. Non erit ſemẽ eius nec progenies in populo ſuo. Eſa. 14. Et germẽ & propaginem.

נָכָה Naca. percutere. cedere. ledere. Geñ. 19. Et eos q erãt foris percuſſerunt cecitate. Exo. 3. Et percutiã egyptũ in cũctis mirabilibus meis. & in eo. 5. En famuli tui flagellis cedimur. i. percutimur. & in eodem. 7. Ecce percutiam virga que in manu mea eſt aquas fluminis. Et in eodẽ. 8. & percute puluerem terre. Et in eodem. 9. Cũctamq́ʒ herbã agri percuſſit grando. Et in eo. linũ ergo & ordeum leſum eſt. & in eo. Triticũ autem & far non ſunt leſa. & communiter ſcribitur ſine nun vt in aliquibus locis pdictis. & Exo. 9. Et percutiam te & populũ tuũ. vbi ponitur אַךְ Ach. i. pcutiam. & ſola littera caph eſt eſſentialis in predicto verbo percutiam & deficiunt nun & he. nam littera aleph denotat primam perſonã ſingularis numeri futuri temporis. Et ſupra in eo. Et percuſſit grando in omni terra egypti. Vbi ſimiliter deficiunt littera nun & littera he. In aliis vero locis communiter ſcribitur ſine nun. Nu. 17. percutieſq́ʒ petrã. Deut. 13. Statimq́ʒ percuties habitatores vrbis illius. Et in eodem. 27. Maledictus qui clam percuſſerit proximum ſuum. 1. Reg. 17. Et ſuffocabam interficiebamq́ʒ eos. p quo hebrei legunt. Et percutiebam interficiebamq́ʒ eos. Et in eodem. 19. Percuſſit eos plaga magna. Et in eodem. Lãcea autem caſſo vulnere perlata eſt in parietẽ. pro quo hebrei legunt. Et percuſſit lancea in parietem. Et in eodem. 30. & percuſſerant ſicelech. i. vaſtauerant. 2. Reg. 11. Relinquite eum vt percuſſus intereat. Et in eodem. 24. Percuſſit autẽ cor dauid eum. 3. Reg. 20. percute me: at ille noluit eũ percutere. ps. 3. Quoniã tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi. ps. 101. Percuſſum eſt vt fenum & aruit cor meum. Eſa. 1. Super quo percutiam vos. pro quo hebrei legunt. Super quo percuſſi eſtis. Hiere. 18. percutiamus eũ lingua. Ezeh. 39. Et percutiam arcũ tuũ in manu ſiniſtra tua. Oſee. 6. percutiet & ſanabit. Zach. 9. Et percutiet in mari fortitudinẽ eius. Ponitur ẽt p occidere vel interficere. Nu. 25. qui occiſus eſt cũ madianitide. Et in eodem. que pariter interfecta eſt. ponitur etiã pro erũpere. Oſee. 14. Et erumpet radix eius vt libani. Scribitur ẽt cum aleph in fine loco he. Iob. 30. In terra penitus non parentes. pro quo hebrei legunt. percuſſi ſunt ſeu attriti ſunt de terra. & inde מַכָּה maca. i. pcuſſio. plaga. vulnus. Deut. 28. Inſuper & vniuerſos langores & plagas. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. vniuerſum langorem & plagam. Eſa. 1. Et plaga tumens. Hiere. 30. percuſſi te caſtigatione crudeli. ideſt percuſſione crudeli. & in plu. מַכּוֹת macoth. Deut. 28. Augebit dominus plagas tuas & plagas ſeminis tui. Zach. 13. que ſunt plage iſte. Reperitur etiam מַכִּים machim: ſecundum terminationem pluralem maſculinorum. 4. Reg. 9. propter vulnera quia percuſſerant eum ſyri. & inde נָכֶה neche. ideſt claudus. ſeu debilis pedibus. 2. Re. 9. Supereſt filius ionathe debilis pedibus. Et in plurali נְכִים nechim. ps. 35. Congregata ſunt ſuper me flagella. ideſt infirmitates pedum. pro quo hebrei legunt. Congregati ſunt ſuper me claudi ſeu claudicantes: Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים nechaim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit plagas. Eſa. 16. His qui letantur ſuper murum cocti lateris loquimini plagas ſuas. & inde נְכוֹ necho. ideſt claudus ſecundũ hebreos. 4. Reg. 23. Aſcendit pharao nechao rex egypti. p quo hebrei legunt. Aſcendit pharao claudus. poteſt etiam eſſe nomen proprium ſicut eſt in littera noſtra.

נֹכַח Nóchach. Coram. in conſpectu. contra. ideſt e regiõe pro. propter. rectum vel directum. Exo. 14. In conſpectu eius caſtra ponetis. & in eodem. 26. & contra menſam candelabrum. & in eodem. 40. poſuit & candelabrum in tabernaculo teſtimonii e regione menſe. Ezech. 46. ſed e regione illius egredietur. ſignificat etiam pro ſiue propter. Geñ. 25. Deprecatuſq́ʒ eſt iſaac dominum pro vxore ſua. i. propter vxorem ſuam. & inde נְכֹחָה nechocha. i. directio ſiue equitas aut rectum vel directum. Eſa. 57. Qui ambulat in directione ſua. & in eo. 59. & equitas non poteſt ingredi. Amos. 3. & neſcierunt facere rectum. & in plu. נְכֹחִים nechochim ſiue נְכֹחוֹת nechochoth. Prouer. 8. Recti ſunt itelligentibus. Eſa. 30. nolite aſpicere nobis que recta ſunt.

נָכַל Nachal. machinari. cogitare. excogitare. ſcilicet malũ vel dolum. doloſe agere. inſidiari. Geñ. 37. Antequã accederet ad eos cogitauerunt illum occidere. Nu. 25. quia & ipſi hoſtiliter egerunt contra vos & decepere inſidiis. p quo hebrei legunt. quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos in dolis ſeu in cogitationibus doloſis: quibus doloſe cogitauerunt contra vos: ſeu in machinationibus ſuis quibus machinati ſunt contra vos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 104. & dolum facerent in ſeruos ſuos Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Doloſe agerent contra ſeruos ſuos. & inde נֹכֵל nochel. ideſt doloſus ſeu dolum excogitans. Malach. 1. Maledictus doloſus.

נֶכֶס Nèches. Diuitie. ſubſtantia. ſupellex. & declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechaſim ſiue נִכְסֵי nichſe. Ioſ. 22. In multa ſubſtantia atq́ʒ diuitiis reuertimini in ſedes veſtras. Eſdre. 4. & de arca regis ideſt de tributis que dantur de regione trans flumen. ideſt de ſubſtantia regis.

נָכַר Nacar. Cognoſcere. agnoſcere. alienare ſe. ſiue extraneum ſe facere. diſſimulare. ſcilicet ſe eſſe qui eſt. Iob. 24. Nec cognouit tyrannum. Prouer. 20. Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer. ideſt cognoſcitur puer. Threñ. 4. Non ſũt cogniti in plateis. Et cõiter ſcribitur ſine nun. Geñ. 25. Et non cognouit eum. Et in eo. 31. ſcrutare quidquid tuorum apud me inueneris. Pro quo hebrei legunt. Cognoſce quidquid tuorum. Et in eodem. 38. Cognoſce cuius ſit anulus. Et in eodem. 42. Cum agnouiſſet eos. Deutero. 1. Nulla erit diſtantia perſonarum. pro quo hebrei legunt. Non cognoſcetis faciem in iudicio. ideſt non accipietis perſonam. vt Prouer. 18. Accipere perſonam in iudicio non eſt bonum. Pro quo in hebreo habetur. Cognoſcere faciẽ in iudicio non eſt bonum. Iudi. 18. & agnoſcentes vocem adoleſcentis leuite. Nee. 12. Et neſciebant loqui iudaice. Pro quo hebrei legunt. Et non cognoſcebant loqui iudaice. Iob. 4. Cuius non agnoſcebam vultum. Ps. 141. Et non erat qui cognoſceret me. Et inde מַכָּר Macar. i. cognitus ſeu notus. 4. Reg. 12. Accipiant illã ſacerdotes iuxta ordinem ſuũ. Pro quo he. le. Accipiãt ſacerdotes vnuſquiſq́ʒ a cognito ſuo ſiue a noto ſuo. Et i eo. Nolite ergo amplius accipere

pecuniam iuxta ordinem veſtrum. Pro quo hebrei legũt.
Notus A cognitis ſiue a notis veſtris.& inde הַכָּרָה Hacara.i.agni-
הַכָּרָה tio.Eſa.3.Agnitio vultus eorum reſpondebit eis. De quo
Agnitio. vide ſupra in dictione הָכַר Hachar.Item נָכַר Hachar.i.alie
נָכַר nare ſiue abalienare ſe.aut extraneum ſe facere:vl' diſſimu
lare eſſe qui eſt.Geñ.42.Cum agnouiſſet eos quaſi ad alie
nos durius loquebatur.Pro quo hebrei legunt. Et cogno-
Alienare uit eos & alienauit ſe ad eos.i.alienum ſe fecit eis.vel diſſi-
mulauit ſe eſſe qui erat.3. Reg.14. Cum ergo illa intraret
Diſſimula & diſſimularet ſe eſſe que erat.& in eodem. Quare aliam
re ſe eſſe q̃ te eſſe ſimulas.Iob.21.Et hec eadem illum intelligere co-
eſt. gnoſcetis.Pro quo hebrei legunt.Et ſigna eorum non ab
Simulare alienetis.i.non ſint vobis aliena vel non ignoretis.ſicut ex
ponit Burgeñ.in additionibus ſuper p̄dicto loco. Prouer.
26.In labiis ſuis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei le-
gunt.In labiis ſuis alienatur inimicus. Poteſt etiam ſecun
dum primam ſignificationē legi ſic.ſ.in labiis ſuis cogno-
Alienũ fa ſcitur inimicus.quod eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.Hie-
cere. re.19.Et alienum fecerunt locum iſtum. Ponitur etiã pro
Sup̄bire ſuperbire. Deut.32.Ne forte ſuperbirent hoſtes eorũ. Po-
nitur etiam pro tradere:vel concludere.vt.1.Reg.23.Et ait
Tradere. ſaul tradidit eũ dñs in man⁹ meas.& inde נֵכֶר Necher:ſiue
נֵכֶר נֵכָר Nechar.i.alienatio ſiue alienus vel alienigena: aut ex-
נֵכָר traneus ſeu peregrinus.Geñ.17. Et alienigene pariter cir-
Alienigẽa cunciſi ſunt.Exo.12.Omnis alienigena non comedet ex
Alienatio eo.Deut.31.Et fornicabit poſt deos alienos.Iob.31.Et alie
Alienus natio operantibus iniquitatem.Ps.17. Filii alieni mentiti
ſunt mihi.Ps.80.Neq̧ adorabis deum alienũ.& in abdia.
Peregri- In die peregrinationis eius.& inde נָכְרִי Nochri.i.alienus:
natio. ſiue extraneus aut peregrinus.Deut.17.Non poteris alte-
נָכְרִי rius gentis hominem regem facere.Pro quo hebrei legũt.
Extraneus Non poteris cõſtituere ſuper te virum extraneum ſiue alie
Peregri- num.Ps.68.Et peregrinus filiis matris mee. Soph.1. Sup
nus.
נָכְרִים omnes qui induti ſunt ueſte peregrina. & in plurali נָכְרִים
Alieni. Nochrim.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerũt. & in Abdia.
Extranei. Et extranei ingrediebantur portas eius.& in genere femi-
נָכְרִיָּה nino נָכְרִיָּה Nochria.vt Prouer.5.Et foueris in ſinu alteri⁹
Extranea Pro quo hebrei legunt.Et amplexaberis ſinum extranee:
Aliena. ſiue aliene.& in eodem.7.Et ab aliena que verba ſua dul-
peregrinũ cia facit.Eſa.28.Peregrinum eſt opus eius ab eo.& in plu-
נָכְרִיּוֹת rali נָכְרִיּוֹת Nochriioth.i.aliene ſiue extranee.Geñ.31.Nõ-
Aliene. ne quaſi alienas reputauit nos.

נְכֹת נְכֹת Nechoth.aromata.Geñ.37.Et camelos eorum portã
Aromata. tes aromata. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph
in medio. Eſa.39.Et oſtendit eis cellam aromatum.

נָלָה נָלָה Nala.conſumare.deeſſe.Eſa.33.Cum fatigatus deſie-
Deeſſe. ris cõtenere cõteneris.& inde מִנְלָה Minla.i.cõſuma-
מִנְלָה tio.ſecundum hebreos. Pro quo beatus Hieronym⁹ trãſtu
cõſumatio. lit radicem.Iob.15.Nec mittet in terram radicem ſuam.
Radix.

נָמַל נָמַל Namal.excidere.ſcindere.circuncidere.cõterere. atte
circũcidere. rere.Geñ.17.Et circuncidetis carnem preputii veſtri
& in eodem.Et alienigene pariter circunciſi ſunt. & in eo.
34.Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Si
cut ipſi circunciſi ſunt. Et communiter ſcribitur ſine nun.
Conterere Iob.14.Quaſi flos egreditur & conteritur. & in eodē. 18.
Atterere. Et ſurſum atteratur meſſis eius. & in eodem. 24. Et ſicut
ſummitates ſpicarum contereutur. Vide etiam de hoc ſu-
נְמָלָה pra in dictione מול Mol.Itē נְמָלָה Nemala.i.formica.Pro-
Formica. uer.6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Ne-
נְמָלִים malim.ſecundum terminationem pluralem maſculinorũ.
Formice. vt in eodem.30.Formice populus infirmus.

נָמֵר נָמֵר Namer.pardus.Hiere.5.Pardus vigilans ſuper ciuita
Pardus. tes eorum.& in eodem.13.Aut pardus varietates ſuas.
Oſee.13.Et ego ero eis ſicut leena & ſicut pard⁹ in via Aſſy
riorum.& in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach.1. Leuiores נְמֵרִים
pardis equi eorum. Pardi.

נַס Nas.In lingua chaldaica ſignificat iram vel furorem. נַס
Dañ.2.Rex in furore & ira magna. Furor.

נָסַס Naſas.leuare.exaltare.eleuare. ſignare. ideſt vexillũ נָסַס
aut ſignum leuare.fugere. confugere. Ps. 4. Signatũ Signari.
eſt ſup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beat⁹ Hierony- Leuare.
m⁹ in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Leua ſup nos lumē vultus
tui dñe.Eſa.59. Quē ſpũs dñi cogit.Pro q' he.le.Spiritus Leuare ſi
dñi leuauit ſeu eleuauit ſignũ ſeu vexillum in eo. Zach. 9. gnum.
Quia lapides ſancti eleuabuntur ſuper terram eius.Poni- Eleuare.
tur etiam pro fugere.Ps.59.Dediſti metuentibus te ſigni- Fugere.
ficationem vt fugiant a facie arcus.Sed etiam in predicto
loco hebrei legunt.Dediſti metuentibus te ſignum ſeu ve-
xillum vt ſignentur ante firmitatem ſeu veritatem. vel ſic.
vt eleuent ſignum ſeu vexillum coram veritate vel firmita
te.Eſa.10.Et erit terrore profugus.vide etiam de hoc ſupra
in dictione מָסַס Maſas. & in dictione נוס Nus.& inde נֵס נֵס
Nes.ideſt exaltatio ſeu eleuatio.Exo.17.Et vocauit nomē Exaltatio.
eius dominus exaltatio mea.Significat etiam ſignum ſeu
vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites con-
fugiunt.Nũ.21.Et pone eum pro ſigno. Eſa.11. Et leuabit Signum.
dominus ſignum in nationibus. & in eodem.30. Et quaſi
ſignum ſuper collem. & in eodem. 33. Vt leuare ſignum
non queas.

נָסַג Naſag.comprehendere.aſſumere vel tranſferre.ſ. ter נָסַג
minum.retrorſum conuerti.Mich.2. Non comprehē Comprehẽ
det confuſio.Deut.19. Non aſſumes & tranſferes termĩos dere.
proximi tui. Vbi vtrũq̧ ſignificatum comprehendit trãſla Aſſumere.ſ.
tio noſtra ſub uno verbo hebraico.ſcilicet aſſumes & trãſfe terminos.
res.& in eodem.27.Maledictus qui tranſfert terminos p̄ Trãſferre.ſ.
ximi ſui.ideſt comprehendi facit. ſicut exponunt hebrei. terminos.
Prouer.22.Ne tranſferas terminos antiquos.& in eodem.
23.Ne attingas terminos paruulorum. Pro quo hebrei le- Attingere
gunt. Ne attingas ſiue ne tranſferas terminos ſeculi. ideſt terminos
terminos antiquos:nam eadem verba ponũtur in hebreo
ſicut ſupra capl'o.22.Oſee.5.Quaſi aſſumentes terminũ.
Scribitur etiam cum ſin & puncto ceboleth loco ſamech.
Iob.24. Alii terminos tranſtulerunt. Significat etiam
auerti vel conuerti retrorſum.Deut.39.Auertantur retror auerti re
ſum & reuereantur.Ps.69.Auertantur retrorſum & reue- trorſum.
reantur qui volunt mihi mala. Eſa.42. Conuerſi ſunt re- Conuerti.
trorſum confundantur confuſione. & in eodem.59. Et retrorſum
auerſi ſumus ne iremus poſt tergum dei noſtri. vide etiam
de hoc infra in dictione סוג Sug.

נָסָה Naſa.Tentare.probare.aſſueſcere vel conſuetudinem נָסָה
habere. Geñ.22. Tentauit deus Abraam.Exo.16.Vt Tentare.
tentem eum vtrum ambulet in lege mea. & in eodem. 17.
Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim
probaret vos venit deus.Deut.6. Non tentabis dominum Probare.
deum tuum ſicut tentaſti in loco tentationis. Iob. 4.
Si ceperimus loqui tibi forſitan moleſte accipies. ideſt ſi
tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps.94. Vbi ten-
tauerunt me patres veſtri. Significat etiam aſſueſcere vel
conſuetudinem habere. 1. Reg.17. Non enim habebat Conſuetu
conſuetudinem. Et in eodem. Non poſſum ſic incedere dinē habere
quia non vſum habeo.Eccl's.2. Vadam & affluam deliciis: Aſſuefacere.
Pro quo hebrei legunt. Et aſſuefaciam te deliciis. Inde
מַסָּה Maſa. ideſt tentatio. Exo.17. Et vocauit nomen lo- מַסָּה
ci illius tētatio.Et in plurali מַסּוֹת Maſoth.vt Deut.29.Tē- Tētatio.
tationes magnas.Ponitur etiam מַסָּה Maſa.pro pena.Iob. מַסּוֹת
9.Et non de penis innocentium rideat.pro quo hebrei le- מַסָּה Pena.

Digitized by Google

Tentationes. gunt. In tentationem innocentiũ irridebit.
נסה נסח Naſach. Demoliri. auferre. ſiue euellere. vt Prouer. 15.
Demoliri. Domum ſuperborum demolietur dominus. Ponitur
Auferre. etiam pro auferre vel euellere. vt Deut. 28. Vt auferamini
Euellere. de terra. Ps. 51. Et emigrabit te de tabernaculo tuo. ꝑ quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et
euellet te de tabernaculo tuo. Prouer. 2. Et qui iniq; agunt
auferentur ab ea. Eſdre. 6. Tollatur lignum de domo eius.
ideſt euellatur. & inde מסח Maſach. i. deuaſtatio vel demo-
מסח litio: ſecundum hebreos. 4. Reg. 11. Et cuſtodietis domus
meſach. pro quo hebrei legunt. Et cuſtodietis excubias do
mus a demolitione ſiue a deuaſtatione. vel ſic. Et cuſtodie-
deuaſtatio tis cuſtodiam domus ruinoſe. Poteſt etiam eſſe nomẽ pro-
prium ſicut eſt in littera noſtra.
נסך Naſach. libare. fundere. miſcere. conflare. conſtituere
נסך ordinare. ordiri. Exo. 25. In quibus offerenda ſunt li
bamina. Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum eſt.
Libare. Et in eodem. 30. Nec libabitis. pro quo he. le. Et libamẽ nõ
libabitis ſuper illud. vbi ponitur verbum & nomen ab eo
deriuatum. Nu. 28. Et libabitis vini quartam partem hyn.
2. Reg. 23. Sed magis eam libauit domino. Eſa. 29. Quoni
Miſcere. am miſcuit vobis dominus ſpiritum ſoporis. Oſee. 9. Non
נסך libabunt domino vinum. & inde נסך Neſech. ideſt libamẽ
ſeu libatio. Nu. 28. Iuxta omnem ritum ſacrificii matutini
Libamẽtũ & libamentorum eius. Et in eodem. Et liba que rite fundũ
tur. Et in eo. Libamenta autem vini que per ſingulas fun-
denda ſunt victimas. Deut. 32. Bibebant vinum libaminũ
Libamen. ſuorum. Hiere. 32. Et libabant diis alienis libamina. Ioel.
1. Periit ſacrificiũ & libatio de domo dñi. Et in eo. 2. Sacri-
Libatio. ficiũ & libamen domino deo noſtro. & inde מסך Meſech.
מסך ſeu ממסך Mimſach. ideſt mixtum: ſeu libamen vel libatio.
ממסך Ps. 74. Quia calix in manu domini vini meri plenus mix
Mixtum. to. Eſa. 65. Et libatis ſuper eam. pro quo hebrei legunt. Et
impletis ipſum meni libatione ſeu mixtione. De quo vide
Libatio. ſupra in dictione מנה Mana. Item נסך Naſach. ideſt confla
נסך re. Eſa. 40. Nunquid ſculptile cõflabit faber. Et in eo. 44.
Et ſculptile conflauit ad nihil vtile. Hiere. 10. Quoniã fal-
Conflare. ſum eſt quod conflauit. Et inde נסך neſech. ideſt conflatile
נסך Eſa. 48. Et ſculptilia mea & conflatilia mandauerunt iſta.
Cõflatile. Simulachrum. Ponitur etiam pro ſimulachro. Eſa. 41. Et vetus & inane ſi
mulachra eorum. Dañ. 11. Inſuper & deos eorum & ſculpti
lia eorum. & inde מסכה Maſecha. ideſt conflatile: ſeu fuſile.
מסכה Exo. 32. Feceruntq; ſibi vitulum conflatilem. Et in eo. 34.
Cõflatile. Deos cõflatiles non facies tibi. Oſee. 13. Feceruntq; ſibi cõ
flatile de argento ſuo. Item נסך Naſach. ideſt conſtituere.
נסך ſeu ordinare. Ps. 2. Ego aũt conſtitutus ſum rex ab eo. Et
Conſtituere beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Ego
autem ordinaui regem meum. Prouer. 8. Ab eterno ordi-
Ordinare nata ſum. & inde נסיכים neſichim. ideſt principes ſeu recto
נסיכים res. & ſolum inuenitur ĩ nu. plu. Ps. 82. Et ſicut zebee & ſal-
Principes. mana omnes principes eorum. Significat etiam predicta
dictio ordiri. vt Eſa. 30. vt ordiremini telã & nõ per ſpũm
Ordiri. meum. & in eo. 25. Et telã quã orditus eſt ſup oẽs natiões.
& inde מסכה Maſecha. ſiue מסכת Maſacheth. i. tela ſeu liciũ
מסכה vt in duobus locis predictis. & Iudi. 16. Si inquit ſeptẽ cri
מסכת Licium. nes capitis mei cum licio plexueris. Et in eodem. Extraxit
clauum cũ crinibus & licio. Ponitur etiam pro pallio. Eſa.
Pallium. 28. Et pallium breue vtrũq; operire non poteſt.
נסע naſaa. Pergere. proficiſci. progredi. recedere. moueri
נסע Geñ. 12. Perrexitq; abraam vadens & vltra progredi-
Pergere. Progredi ens ad meridiẽ. Et in eo. 20. Profectus ĩde Abraã venit in
Proficiſci terram auſtralem. Et in eodem. 35. Gradiamur ſimul. Pro
Gradiri. quo hebrei legunt. Proficiſcamur & ambulemus. Et in eo-

dem. 46. Profectuſq; iſrael cum omnibus que habebat. E-
xo. 12. Profectiq; ſunt filii iſrael de ramaſes. Et in eodẽ. 13.
Viderunt egyptios poſt ſe. pro quo he. le. Et viderunt & ec
ce egyptus proficiſcebatur ſiue pergebat poſt ſe. & in eodẽ
14. Tollenſq; ſe angelus domini. i. mouit ſe ſiue ꝓfectus eſt
angelus dñi. Nu. 10. Quando mouẽda ſunt caſtra. Et in eo. Mouere.
Mouebũt caſtra primi qui ſunt ad orientalẽ plagã. & in eo.
Leuabunt tentoria qui ſunt ad meridiẽ. pro quo he. le. Mo
uebunt caſtra. Et in eo. Moueruntq; caſtra primi iuxta impe
riũ dñi. Et in eo. Profectiq; ſunt de monte dñi. Et in eodẽ.
Cumq; eleuaretur arca. ideſt cumq; moueretur arca. Et in
eo. 11. Ventus aũt egrediens a dño. i. pergens. Et in eo. 33.
Profecti igitur de rameſes. Et in eodem. Inde egreſſi vene
runt contra phiairoth. Eſdre. 8. Promouimus ergo a flumi Egredi.
ne Aua. 1. Profecti ſumus. Ponitur etiam pro auferre. vt Promouere.
Iob. 4. Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis. Eſa.
38. Generatio mea ablata eſt. Et inde verbũ tertie coniuga
tionis. i. proficiſci facere ſeu mouere facere. Beatus hiero-
nymus tranſtulit Tollere ſeu extrahere aut transferre. Exo.
15. Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro. ideſt profici- Tollere.
ſci fecit. Iudi. 16. Et apprehẽdit ambas porte fores. ideſt tu
lit ſeu extraxit. Et in eo. Extraxit clauũ cũ crinibus. 3. Reg. Extrahere.
5. Precepitq; rex vt tollerent lapides grandes. 4. Reg. 4.
Et cum plena fuerint tolles. Eccl's. 10. Qui transfert lapides Transferre.
& inde מסע Maſaa. ideſt profectio. Geñ. 13. Reuerſuſq; eſt מסע
per iter quo venerat. ideſt per profectiones quibus venerat Profectio
Deut. 10. Vade & precede populum. Pro quo hebrei legũt.
Vade in profectione ante populum. ideſt perge ante popu-
lum. & in plurali מסעי Maſee. Pro quo beatus hieronymus מסעי
tranſtulit Manſiones. nu. 33. He ſunt manſiones filiorum Manſiones
iſrael. Et in eodem. Quas deſcripſit moyſes iuxta caſtrorũ
loca que domini iuſſione mutabant. Põitur etiam מסע ma- מסע
ſaa pro armis bellicis. Iob. 41. nec haſta nec thorax. ꝑ quo
hebrei legunt. Haſta & arma & thorax. arma.
נסק naſac. Aſcendere. ſcandere. Ps. 138. Si aſcendero in ce נסק
lum tu illic es. Et inde verbum tertie coniugationis ꝙ aſcendere.
ſignificat aſcendere facere. ſiue eleuare vel educere de ali-
quo profundo. Dañ. 3. porro viros illos qui miſerant ſy-
drach miſach & abdenago. Pro quo hebrei legunt. Qui a
ſcẽdere fecerant. Et in eodem. 6. Et danielem precepit edu
ci de lacu. & in eodem. Eductuſq; eſt daniel de lacu. Educere.
נעל naal. Claudere. offirmare. ſcilicet clauſura vel ſera. cal-
ciare. Iudi. 3. Clauſis diligentiſſime oſtiis cenaculi & נעל
offirmatis ſera. Et in eodem. Viderunt clauſas fores cena-
culi. Canti. 4. Hortus concluſus ſoror mea ſponſa hortus Offirmare Claudere.
concluſus. ideſt clauſus. & inde מנעול manul. ideſt ſera ſeu Cõcludere
vectis quo oſtium clauditur. Nee. 3. Et ſtatuerunt valuas מנעול
eius & vectes. in alio vero loco. Beatus hieronymus tranſtu
lit Peſulum oſtii. Canti. 5. Peſulum oſtii mei aperui dile Vectis.
cto meo. Item נעל naal. ideſt calciare. 2. Paralipo. 28. Cum Peſulum. נעל
q; veſtiſſet eos & calciaſſent. Ezech. 16. & calciaui te hyacin
tho. & inde נעל naal. cum accentu in prima. ideſt calciamen Calciare. נעל
tum. Exo. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Deut. 25 Calciamẽtum.
Et tollet calciamentum de pede eius. Et in eodem. Et vo-
cabitur nomen eius in iſrael domus diſcalciati. Pro quo he
brei legunt. Domus diſcalciati calciamenti. ps. 59. In idu-
meam extendam calciamentum meum. Scribitur etiam
cum mem in principio & dicitur מנעל manal. Deut. 33. fer מנעל
rum & es calciamentum tuum. & in plurali נעלים nealim ſi calciamẽtũ נעלים
ue נעלים naalaim. Exo. 12. Et calciamenta habebitis in pe calciamẽta נעלים
dibus. Eſa. 5. nec rumpetur corrigia calciamenti eius. quod
in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet calciamentorum eius.
Et in eodem. 11. Ita vt tranſeant per eum calciati. pro quo

Digitized by Google

hebrei legunt. vt tranſeant per eum cũ calciamẽtis. Amos.
נַעֲלוֹת 2.Et pauperem pro calciamentis.Reperitur etiam נַעֲלוֹת
Naaloth.ſecundum terminationem pluralem femininorũ
Calciamẽta. Ioſ.9.Calciamentaqꝫ perantiqua que ad indicium vetuſta
tis pitatiis conſuta erant.

נָעַם נָעַם Naam.ſuaue vel iocundum eſſe:ſeu dulce vel amenũ
Decorũ eẽ eſſe.placere.decorum eſſe.2.Reg.1.frater mi ionatha
Iocũdũ eẽ decore nimis.Pro quo hebrei legũt.frater mi ionatha iocũ
dus vel ſuauis fuiſti mihi nimis. ſiue placuiſti mihi nimis
aut decorꝰ fuiſti mihi nimis.p̃s.140.Et audiãt verba mea
quoniam potuerunt.pro quo beatus hierõymus in pſ.iux
ta he.ve.tranſtulit.Et audient verba mea quoniam decora
Placere. ſunt.Prouer.2.Et ſcientia anime tue placuerit. Et in eo.9.
Et panis abſconditus ſuauior eſt.Et in eodem.24.Qui ar
guunt eum laudabuntur.Pro quo hebrei legunt.Et arguẽ⸗
נָעִים tibus ſuaue ſiue iocũdum eſt.& inde נָעִים naim.i. iocũdus.
Egregius. Iocũdus. ſuauis.decorus.egregius.2.Reg.23.Egregius pſaltes iſra⸗
Suaue. el.Ps.80.Pſalterium iocundum cum cithara.Ps.132. Ecce
ꝙ bonum & ꝙ iocundum.p̃s.134.Pſallite nomini eiꝰ quo
niam ſuaue eſt.Ps.146. Deo noſtro ſit iocunda decoraqꝫ
Pulchrus laudatio.Prouer.22.Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris
eam in ventre tuo.Et in eo.24. Vniuerſa ſubſtantia pre⸗
נְעִימִים cioſa atqꝫ pulcherrima.& in plu.נְעִימִים Neimim.2.Reg.1.
Decori. Saul & ionathas amabiles & decori valde. Iob.31. Comple
Iocundita tes bunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quo he
brei legunt.Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauita
נֹעַם tibus.Et inde נֹעַם Noam.ideſt iocunditas.vel ſuauitas. aut
decor.p̃s.90.Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos.
Pro quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.
Decor. Et ſit decor dñi dei noſtri ſuper nos.Prouer.16.Fauus me⸗
lis compoſita verba .pro quo he.le .Fauus melis verba io⸗
נְעִימוֹת cunditatis vel ſuauitatis.Et in plu.נְעִימוֹת Neimoth. p̃s.16.
Delectationes in dextera tua in eternum. pro quo beatus
Decores. hieronymus in predicto pſalterio trãſtulit.Decores in dex
tera tua eternos.Et aliquando ſcribitur cum mem in prin⸗
cipio.p̃s.140.& non cõmunicabo cum electis eorum. Pro
Delicie quo beatus hieronymus tranſtulit.Nec comedere in deli⸗
ciis eorum.ideſt in ſuauitatibus eorum.Scribitur etiam cũ
נַעֲמָן nun in fine & dicitur נַעֲמָן naaman.& in plu.נַעֲמָנִים naama
נַעֲמָנִים nim.Eſa.17.Propterea plantabis plantationem fidelem.
Iocũde Pro quo hebrei legunt.Propterea plantabis plantationes
iocundas vel ſuaues.

נַעַץ נַעַץ Naas.Genus arboris humilis.& ſcribitur cum dupli⸗
Saliũcula ci ſadich & dicitur נַעֲצוּץ naaſus.pro quo beatus hiero
נַעֲצוּץ nymus tranſtulit ſaliunculam.Eſa.55.pro ſaliuncula aſcẽ⸗
נַעֲצוּצִים det abies.Et in plu.נַעֲצוּצִים naaſuſim.pro quo beatus hie
Fruteta. ronymus tranſtulit fruteta. Eſa.7. Et vniuerſis frutetis
& in vniuerſis foraminibus.

נָעַר נָעַר Naar.excutere.cõcutere.expergiſci.ſiue conſurgere.
Exo.14.Et inuoluit eos dominus in mediis fluctibꝰ.
Excutere. pro quo hebrei legunt.& excuſſit dñs egyptios in medio
maris.Ps.135.Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in
mari rubro.Iudi.16.Egrediar ſicut ante feci & me excutiã.
Nee.5.Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi: ſic excutiet
deus omnem virum.Iob.38.Et excuſſiſti impios ex ea.Ps.
Concutere. 108.Et excuſſus ſum ſicut locuſta.Eſa.33.Et concuſſa ẽ ba
ſan & carmelus.Et in eo.Et excutit manꝰ ſuas ab omni mu
nere.Et in eodem.52.Excutere de puluere.Hiere.51. Ex⸗
cutient comas veluti catuli leonum.Significat etiam exp⸗
Cõſurgere giſci vel conſurgere.Zach.2.Quia conſurrexit de habita
נֹעַר culo ſancto ſuo.& inde נֹעַר nóar.ideſt excuſſio.ꝓ quo bea⸗
Tempeſtas tus hieronymus trãſtulit tempeſtatem.Iob.36. Morietur
נְעֹרֶת in tempeſtate anima eorum.& inde נְעֹרֶת neoreth.i.ſtuppa.

ſeu fauilla ſtuppe ꝙ excutitur ex lino.Iudi.16. Quomodo
ſi rũpat quis filum de ſtuppa. Eſa.1.Et erit fortitudo veſtra Stuppa.
vt fauilla ſtuppe.Itẽ נַעַר naar.i.puer.iuuẽis.adoleſcẽs.Geñ. Fauilla
37.Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in נַעַר
eo.Puer non comparet.Ruth.2. Dixitqꝫ booz iuueni qui Puer.
preerat meſſoribus.1.Reg.1.puer autem erat adhuc infan⸗ Iuuenis.
tulus.Prouer.1.Et adoleſcenti ſciẽtia & intellectus. Hiere. Adoleſcẽs
1.Quia puer ego ſum.Accipitur ẽt pro miniſtro vel famu⸗
lo.eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Miniſter.
Iudi.7.Deſcendat tecum phara puer tuus.ideſt miniſter vł Famulus.
famulus tuus.4.Reg.5.Dixitqꝫ giezi puer viri dei.i. mini
ſter eius.Ponitur etiam pro ignaro vel rudi. 2. Paralip.13.
Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam Rudis.
pro quocunqꝫ animali dum eſt in tenera etate.Zach.11. Di
ſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo he
brei legunt.puerum non queret.ideſt pecus tenerum non Pecus te
queret.Et in plurali נְעָרִים nearim. ideſt pueri. iuuenes.a⸗ nerum.
doleſcentes.2.Reg.2.Surgant pueri.3.Reg.20. per pediſe נְעָרִים
quos principum prouinciarum.pro quo hebrei legunt. ꝑ Pueri.
pueros principum prouinciarum.Et in eodem.Egreſſi ſũt
autem pueri principũ prouinciarum.Iob.29.Videbãt me
iuuenes & abſcondebantur.Ponitur etiam pro miniſtris. Iuuenes.
Nee.5.Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum. Et Miniſtri.
in genere feminino נַעֲרָה naara.Geñ.24.puella decora ni נַעֲרָה
mis.Ruth.2.Cuius eſt puella hec.3.Reg.1. Queramus do⸗ Puella.
mino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. Adoleſcẽtula.
נְעָרוֹת nearoth.Geñ.24.Igitur rebecca & puelle illius aſcẽ נְעָרוֹת
ſis camelis ſecute ſunt virum.Exo.2.Et puelle eius gradie Puelle.
bãtur per crepidinẽ aluei.Eſter.2.querãtur regi puelle vir
gines.& ĩde נְעוּרִים neurim.i.puericia.iuuẽtus.& declinatur נְעוּרִים
tantum pluraliter.p̃s.128.Sepe expugnauerunt me a iuuẽ Iuuentus.
tute mea.p̃s.127.Ita filii excuſſorum.pro quo beatus hie⸗
ronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Ita filii iuuentutis.
Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignifi⸗
cationem.Reperitur etiam נְעוּרוֹת neuroth. ſecundum ter⸗ נְעוּרוֹת
minationem pluralem femininorum.Hiere.32.Iugiter fa
cientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua. adoleſcẽtia

נָפַח naphach.inſuflare.inſpirare.exſuflare.ſpirare.ſuccen נָפַח
dere.affligere.Geñ.2.Et inſpirauit in faciem eius ſpi⸗ Inſpirare
raculũ vite.Eſa.54.Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in Suflare.
igne prunas.Ezech.22.Vt ſuccendã in ea ignẽ ad cõflandũ
ideſt ad ſuflandum.Et in eodem.37.Et inſufla ſuper inter Inſuflare.
fectos iſtos.Aggei.1.Et intuliſtis in domum & exſuflaui il Exſuflare.
lud.Malach.1.& exſuflatis illud.Hiere.15. Defecit anima
eius.ideſt ſpirauit.ponitur etiam pro ſuccendere. Iob.20. Spirare.
Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur.Et in eo.41.Si Succẽdere
cut olle ſuccenſe atqꝫ feruentis. Hiere. 1. Ollam ſuccen⸗
ſam ego video.& inde מַפּוּחַ mapúach.ideſt ſuflatorium מַפּוּחַ
quo ignis ſuccenditur.Hieremie.6.Defecit ſuflatorium in Suflatoriũ
igne. ponitur etiam predicta dictio pro affligere. Iob.
31.Et animam agricolarum eius afflixi.& ĩde מַפָּח mapach. Affligere.
ideſt dolor ſeu afflictio.pro quo beatus hieronymus tran⸗ מַפָּח
ſtulit abominationem.Iob.11.Et ſpes illorum abominatio abominatio
anime.

נֹפֶךְ Nópech.carbunculus lapis precioſus.Exo.28.In ſecũ נֹפֶךְ
do.ſcilicet verſu carbũculus & ſapphyrus & hyaſpis.E Carbũculꝰ
zech.28.Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

נָפַל Naphal.cadere.concidere.ruere.corruere.iacere.irrue נָפַל
re.inferiorem eſſe.tranſfugere.Geñ.4.Et cõcidit vul Concidere
tus eius.& in eo.Cur concidit facies tua. Et in eodem.15.
Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebro⸗ Irruere.
ſus inuaſit eum.ideſt cecidit ſuper eum.Et in eodem.17.ce Cadere.
cidit Abraam in faciem ſuam.Et in eodem.24.Deſcendit

Digitized by Google

de camelo.pro quo hebrei legunt.Cecidit de camelo.Et in
eodem.25.Coram cunctis fratribus ſuis obiit.ideſt cecidit.
Et aliqui hebrei exponunt ſic.ſcilicet cecidit ei poſſeſſio co
ram cunctis fratribus ſuis.Et in eodem.50.Quod cernens
Ruere. ioſeph ruit ſuper faciem patris.Leuit.26.Et corruent corã
Corruere. vobis.Et in eodem.Cadẽt inimici veſtri gladio.Nu.6.Ita
tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt.
Et dies priores cadant.ideſt cadant de numero vt nõ com-
putentur.Deut.22. Et ſis reus labẽte alio & in preceps ruẽ
Iacere. te.Ioſ.2.Etenim irruit in nos terror veſter.Iudi.7. Et oẽs
orientales populi iacebant in valle.2.Regũ.1.Sciebam enĩ
ꝙ viuere non poterat poſt ruinam. ideſt poſtq̃ cecidit.3.
Reg.8.Non cecidit nec vnus quidem ſermo.4.Reg.10.vi-
de ergo nunc quoniam non cecidit de ſermonibus domini
Concidere in terram.Nec.6.Et conciderent intra ſemetipſos.pro quo
Inferiorẽ hebrei legunt.Et ceciderunt valde in oculis ſuis.ideſt infe-
eſſe. riores ſibi ipſis videbantur ex quo non preualuerant ad-
uerſus hebreos.Et ſimile verbum habetur.Iob.12.Vbi di-
citur nec inferior veſtri ſum.ꝓ quo in hebreo legitur. Nec
cadens ego a vobis.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & in
Defluere. eodem.14.Mons cadens defluit.pro quo hebrei legunt.
Mons cadens cadet ſiue corruet.Ps.19.Ipſi obligati ſunt &
ceciderunt.Ps.36.Cum ceciderit non collidetur.Ps.144.
Alleuat dominus omnes qui corruunt.Eſa.9.Et cecidit in
iſrael.Et in eodem.14.Quomodo cecidiſti de celo lucifer
Et in eodem.21.Cecidit cecidit Babylon. Hiere.51. Et ca
dent interfecti in terra chaldeorum. Et in eodem. Subito
cecidit babylon.Ioel.2.Sed & per feneſtras cadent. Amos
8.Et cadent & non reſurgent.Et aliquando ſcribitur cum
duplici lamed. Ezech.28. Et corruent interfecti in medio
eorum.Significat etiam tranſfugere aut profugere.vel ad-
Tranſfugere iungere ſe aliis.1.Reg.29.Ex die qua tranſfugit ad me.4.
Reg.7.Venite ergo & tranſfugiamus ad caſtra ſyrie.1.Pa-
ralip.12.Periculo capitis noſtri reuertetur ad dominum ſu
um.ideſt tranſfugiet ad dominum ſuum.Et in eodem.trãſ
fugerunt ad eum de manaſſe.Hiere.21.Qui egreſſus fue-
Profugere rit & tranſfugerit ad chaldeos.Et in eodem.37. Ad chalde
os profugis.Et in eodem.52.Et de profugis qui tranſfuge
rant ad regem babylonis.Eſa.54.Aduena quondam tuus
Adiungi. adiungetur tibi.Inde verbum tertie coniugationis.ideſt ca
dere facere: ſeu proiicere: vel dimittere:ſiue ꝓſternere.Iu
Dimittere di.2.nõ diuiſerũt adinuentiões ſuas.i.nõ ꝓiecerũt.1. Reg.
3.Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra.pro quo he
Cadere fa brei legũt.Nõ cadere fecit:ſiue nõ proiecit ex oĩbus verbis
cere. eius.Iob.29.Et lux vultus mei non cadebat in terra.ꝓ quo
he.le.Et lucẽ vultus mei non faciebant cadere.ps.105.vt ꝓ
Proſternere ſterneret eos ĩ deſerto.i.cadere faceret.ſignãt ẽt ſortẽ ꝓiice
re.i.ſorte mittere vel ſorte diuidere.Ioſ.13.Veniat ergo in
partẽ hereditatis iſrael.pro quo he.le.Proiice eã in heredi-
Sorte diui tatẽ iſraeli.i.ſorte diuide eã.& in eo.23.Et nũc quia ſorte di
dere. uiſi.ps.77.Et ſorte diuiſit eis terrã in funiculo. Prouer.1.
Sortẽ mit Sortẽ mitte nobiſcũ.Ione.1.venite & mittamus ſortes. Et
tere. in eo.& miſerunt ſortes & cecidit ſors ſuper ionam. Et ĩde
verbũ quarte cõiugatiõis.i.proſternere ſe ſiue iacere.Deut.
9.Et procidi añ dñm ſicut prius quadraginta diebus.i.ia-
Proſterne cui ſiue proſtratus ſum ante dñm.Et in eo.Et iacui corã do
re ſe. mino quadraginta diebus & noctibus.Et in eo. Quib⁹ eũ
Iacere. ſuppliciter deprecabar.pro quo he.le.Quibus iacui ſiue q
bus proſtratus fui.Põitur ẽt ꝓ ſubiicere.Geñ.43.Et violẽ-
Subiicere. ter ſubiiciat ſeruituti & nos & aſinos noſtros. & inde מַפָּלָה
מַפָּלָה Mapala.i.ruina. Eſa.17. Et erit quaſi aceruus lapidum in
Ruina. ruina.Et in eo.23.poſuerunt eã in ruinã. & in eo.25. vrbẽ
fortẽ in ruinã.Ezech.3.Et in ruina eius habitabũt vniuer-
ſa volatilia celi.& inde מַפָּל Mapal.i.quiſquilie que cadũt מַפָּל
de frumento.Amos.8.Et quiſquilias frumenti vendamus quiſquilie.
& inde מַפֶּלֶת Mapóleth.ideſt cadauer.Iudi.14.Declinauit מַפֶּלֶת
vt videret cadauer leonis.& in numero plurali מַפְּלֵי Mapa Cadauer.
le.& ponitur pro membris.Iob.41. Membra carniũ eius מַפְּלֵי
coherentia ſibi.Et inde נֵפֶל nepel.ideſt abortiuus:eo quod Membra.
cadit ex vtero.Iob.3.Aut ſicut abortiuũ abſconditum non נֵפֶל
ſubſiſterẽ.Ps.57. Supercecidit ignis:non viderunt ſolem. Abortiuus
Pro quo btũs hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.qua
ſi abortiuum mulieris quod non vidit ſolem.Eccl's.6.pro-
nuncio ꝙ melior illo ſit abortiuus.& ĩde נְפִלִים nephilim. נְפִלִים
ideſt gigantes.eo quod propter ſui magnitudinem ceteri
humiliores videntur cadere ante eos.vel quia irruit timor
eorum ſuper alios.Geñ.6.Gigantes autem erant ſuper ter Gigantes.
ram in diebus illis.Nu.13.Ibi vidimus monſtra quedam fi-
liorum Enach.pro quo hebrei legunt.Ibi vidimus gigan
tes filios enach.

נָפַץ Napas.diſpergere.diſgregare.diſſeminare. diuidere. נָפַץ
allidere.collidere.conterere.confringere.Geñ.9.Et
ab his diſſeminatum eſt omne genus hoĩm ſuper vniuer- Diſſeminare.
ſam terram.pro quo hebrei legunt.& ab his diſperſa ẽ om-
nis terra.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.11. An- Diuidere.
teq̃ diuidamur in vniuerſas terras.& in eo. Inde diſperſit Diſpergere.
eos dominus ſuper faciem cunctarum regionum.Et in eo.
49.& diſpergam eos in iſrael.1.Reg.13.quia vidi ꝙ popu
lus dilaberetur a me.ideſt diſpergeretur a me.2. Reg.18.
fuit autem ibi prelium diſperſum ſuper faciẽ vniuerſe ter-
re.3.Reg.22.Vidi cunctum iſrael diſperſum in montibus
Hiere.9.Diſpergã eos in gentibus. & in eodem. & omnis
grex eorum diſperſus eſt.Eſa.33.Ab exaltatione tua diſper
ſe ſunt gentes.Hiere.13.Et diſpergã eos virum a fratre ſuo.
Ezech.20.& cõgregabo vos de terris in quibus diſpſi eſtis
Soph.3.ſupplices mei filii diſperſorum meorũ.hebrei tñ i
ꝑdicto loco dicũt ꝙ eſt nomẽ proprium & legunt ſic.Atha
rai filia phuſai.& interpretatis his nominibus eſt ſenſus ſi-
cut in littera noſtra.Significat etiam allidere. vel cõfringe
re.vt Iudi.7.Et hydrias confregiſſent. ps.2. Et tanq̃ vas Cõfringere.
figuli confringes eos.Ps.136.& allidet paruulos tuos ad pe Allidere.
trã.Eſa.27.ſicut lapides cineris alliſos.Hiere.4. & lagũcu
las eorũ collident.& in eodem.22.nunquid vas fictile atq̃ Collidere.
cõtritum vir iſte hieconias.& in eo.51.Collidis tu mihi va Conterere
ſa belli:& ego collidã in te gentes.& in eo.& collidam in te
equum & equitẽ eius.& inde נֶפֶץ nephes. i.alliſio.Eſa.30. נֶפֶץ
Allidet in turbine.pro quo he.le. Alliſio turbinis. & inde Alliſio.
מַפֵּץ Mapas.i.inſtrumentum ſiue vas quo aliquid conteri- מַפֵּץ
tur & diſſipatur.Ezech.9.& vniuſcuiuſq; vas interitus in Interitus.
manu eius.

נְפַק Naphac.in ligua chaldaica ſignificat egredi: ſiue edu נְפַק
cere. Dañ.2.& egreſſa ſententia ſapientes interficiebã Egredi.
tur.& in eo.qui egreſſus fuerat ad interficiendos ſapientes
babylonis.& ĩ eo.3.egredimini & venite:ſtatiq; egreſſi ſũt
& inde נִפְקַת napcath.ideſt ſumptus.expenſe. Eſdre.6. Sũ נִפְקַת
ptus autem de domo regis dabuntur.& in eodem. Studio Sumptus
ſe ſumptus dentur viris illis.

נֶפֶשׁ Nephes.Anima.Geñ.1. Producat terra animam vi נֶפֶשׁ
uentem.& in eodem.2.& factus eſt homo in animam
viuentem.& in eodem.19.Salua animam tuam.& in eodẽ. anima.
35.egrediente autem anima eius pre dolore.Exo.12. Peri
bit anima illa de iſrael.& in eodem.21. Reddet animã pro
anima.Leuit.5.Si peccauerit anima.Nu.15. Quod ſi ani-
ma vna neſciens peccauerit.Deut.6. & ex tota anima tua.
1.Regum.25.erit anima domini mei cuſtodita quaſi in fa
ſciculo viuentium apud dominum deum tuum:porro ini

micorum tuorum anima rotabitur.3.Reg.17. Reuertatur
obſecro anima pueri huius in viſcera eius. Et in eodem.19
Tolle animam meam.Iob.1. Cuncta que habet homo da-
bit pro anima ſua.Et in eodem.21.Et anima eius quodcun
ꝗ voluit hoc fecit.Ps.23.qui non accepit in vanum animā
ſuam.Ps.104. ferrum pertranſiuit anima eius.Ps.118.&
anima mea cognoſcet nimis.Prouer.27.Anima ſaciata cal
cabit fauum.& communiter eſt generis feminini:vt patet ī
aliquibus locis predictis.& aliquando reperitur in genere
maſculino.vt Geñ.46.Omnes anime quattuordecim.vbi
in hebreo illud quattuordecim eſt generis maſculini.& iun
gitur cū hoc nomīe aīe.& in eo.Anime due. Vbi pro eo qđ
in littera noſtra eſt due in hebreo eſt שְׁנַיִם Senaim. ꝙ eſt
generis maſculini.Nume.31.vnam animam ex quingētis
tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in
littera noſtra eſt vnam in hebreo eſt אֶחָד Echad. quod eſt
generis maſculini.& aliquando accipitur pro toto homine
ſeu pro corpore animato.vt in aliquibus locis predictis. &
Geñ.14.Da mihi animas.ideſt da mihi homines. Et in eo
Domo. dem.46.Omnes anime domus iacob que ingreſſe ſunt in
egyptum.Ponitur etiam pro ſemetipſo.Ps.104. vt erudi-
Semetipſ ret principes eius ſicut ſemetipſum. Deut.21. Dimittes eā
liberam.pro quo hebrei legunt.Dimittes eam anime ſue.
ideſt ſibiipſi:vt ſit in ſua libera poteſtate.Hiere.51. Iurauit
dominus exercituum per animam ſuam.ideſt per ſemetip
ſum.ſicut exponunt hebrei.Amos.6.Iurauit dominus de
us in anima ſua.ponitur etiam pro mortuo.ideſt pro mor-
Mortuus ticino anime humane.Nu.6. ſuper mortuum non ingre-
dietur.pro quo hebrei legūt.& ſuper omnes animas mor
tui ſeu morticini non ingredietur.& in eodem.quia pecca
uit ſuper mortuum.pro quo hebrei legunt.Quia peccauit
ſuper animam.ideſt ſuper morticinum anime humane. &
morticinū in eo.19.Omnis qui tetigerit humane anime morticinū.
Ponitur etiam pro deſiderio.Ps.26.Ne tradideris me in a
Halitus. nimas tribulantium me.ideſt in deſideria tribulantiū me.
נְפָשׁוֹת Ponitur etiam pro halitu.Iob.41.Halitus eius prunas ar-
dere facit.Et in plurali נְפָשׁוֹת nephaſoth.ſecundum termi-
anime. nationem femininorum.Ps.71. Et animas pauperum ſal-
uas faciet.Ezech.13.Vt interficerent animas que non mo-
נְפָשִׁים riuntur.Reperitur etiam נְפָשִׁים nephaſim ſecundum ter-
Anime. minationem maſculinorum. Vt in eodem.Et dimittam a-
nimas quas vos capitis animas ad volandum. & inde ver-
נָפֵשׁ bum נָפֵשׁ naphes: qđ ſignificat refrigerare.vel requieſcere
aut recreare.vel animari. ideſt animam ſumere. Exodi.
refrigerarī. 23.Et refrigeretur filius ancille tue & aduena.Et in eodem.
Septimo autem ab opere ceſſauit. pro quo hebrei legunt.
Requieſcere Septimo autem quieuit & requieuit. ſiue refrigeratus eſt.
Loquitur enim ſcriptura de deo more humāo: ſicut de ho
mine dicitur ꝙ refrigeratur & requieſcit perfecto opere.
Refocillarī Ponitur etiam pro refocillari.2.Regum.16. Et refocillati
ſunt ibi.

נֵץ נֵץ Nes. Accipiter. Leuit.11. Et accipitrem iuxta genus
accipiter. ſuum.

נָצַב נָצַב Naſab.Conſtituere.ſtatuere.erigere.ſtare.3. Regum.
Cōſtituere 22.Nec erat tunc conſtitutus rex in edom.Eſa.3. Stat
ad iudicium dominus. Threñ.2. firmauit dexteram ſuam
Statuere. quaſi hoſtis .ideſt ſtatuit dexteram ſuam ſiue ſtetit dexte-
ra ſua.Zach.11. Et quod ſtat nō enutriet. Et aliquando ſcri
Stare. bitur ſine nun.De quo vide ſupra in dictione יָצַב Iaſab.&
נְצִיב inde נְצִיב Neſib.ideſt ſtatua ſiue ſtatio.Geñ.19. Que ver-
Statua ſa eſt in ſtatuam ſalis.1.Paralipo.11. Et ſtatio philiſtino-
Statio. rum in bethleem.Significat etiam prepoſitum ſeu prefe-
prefectus ctum.3.Regum.4.Habebat autem ſalomon duodecim p̄-
fectos ſuper omnem iſrael.Et in eodem. Nutriebantꝗ eos
ſupradicti regis prefecti.Et inde מַצֵּבָה Maſeba. ideſt ſta מַצֵּבָה
tio ſiue ſtatua.vt Eſa.22.Et expellam te de ſtatione tua. po Statio.
nitur etiam pro titulo vel ſtatua.Geñ.35.Erexitꝗ iacob ti
tulum ſuper ſepulchrum eius:hic eſt titulus monumenti ra Titulus.
chel.Exo.23.& confringes ſtatuas eorum. vide etiam de Statua.
hoc ſupra in dictione יָצַב Iaſab.Ponitur etiam נְצָב Niſab נְצָב
pro capulo gladii.Iudi.3.Vt capulus ſequeretur ferrum in Capulus.
vulnere.Item נְצַב naſab.in lingua chaldaica ſignificat plā נְצַב
tare.& inde נִצְבֶּת niſcbeth.ideſt plantatio.Dañ.2.De plan Plantare.
tatione eris & ferri oriebatur. נִצְבֶּת

נָצָה Naſa.Iurgari.rixari.litigare.litem concitare.vaſtare. Plātatio.
florere.volare.Exo.2.Conſpexit duos hebreos rixā- נָצָה
tes.Et in eodem.21.Si rixati fuerint viri.Leuit.24.Iurga- Rixari.
tus eſt in caſtris cum viro iſraelita.Nume.26. qui ſurrexe- Iurgari.
runt contra moyſem & Aaron.pro quo hebrei legunt.qui
iurgati ſunt.Et in eodem.Quando aduerſus dominum re
bellauerunt.Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati ſunt
aduerſus dominum.Et in titulo.Ps.59.Vbi dicitur:cū ſuc
cendit meſopotamiam ſyrie.Pro quo beatus hieronymus
tranſtulit.Cum pugnauit aduerſus ſyriam meſopotamie. Pugnare
Et inde מַצָּה Maſa.ideſt rixa.contētio.iurgium.Prouer. מַצָּה
16.Qui meditatur diſcordias diligit rixas. Eſa.41. Viros Rixa.
rebelles tuos.Pro quo hebrei legunt.viri contentionis tue Contētio.
ſiue iurgii tui.ideſt iurgantes aduerſum te. Et in eodem.
58.Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis.Significat eti
am ſupradicta dictio:vaſtare.Hiere.4. Ciuitates tue vaſta- Vaſtare.
buntur.Eſa.37.In erradicatione collium compugnantiū.
Pro quo hebrei legunt.In erradicationem collium deuaſta
torum ſeu deſertorum.& ſecundum primam ſignificatio-
nem poteſt legi ſicut eſt in littera noſtra. ſignificat etiam
florere ſeu germinare.Canti.6. Si germinaſſent mala pu- Germinare.
nica.Et in eodem.7.Si floruerunt mala punica. Vide eti- Florere.
am de hoc ſupra in dictione נִין nus.ſignificat etiam vola-
re.vt Threñ.4.Iurgati quippe ſunt & commoti. pro quo
hebrei legunt. Volauerunt & commoti ſunt. Poteſt etiam Volare.
legi ſicut eſt in lr̃a nr̃a.Et aliqñ ſcribitur cum aleph in fine
loco he.vt Hiere.48.Date florem moab quia florens egre
dietur.pro quo he.le.Date alam ſeu pennam moab.quia vo
lans volabit.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Et
inde נוֹצָה noſa.ideſt pluma.Leuit.1. Veſiculam vero guttu נוֹצָה
ris & plumas proiiciet.Ezech.17.Plena plumis & varieta Pluma.
te.Et in eodem.Magnis alis multiſꝗ plumis.

נָצַח Naſach.Triumphare.ſuperare.vincere.ſeu victoriam נָצַח
obtinere.inſtare.ſolicitare.vrgere.Prefectum ſeu pre triūphare.
poſitum eſſe.1.Reg.15.Porro triumphator iſrael non par
cet tibi.1.Paralip.15.In citharis pro octaua canebant epi-
nicion.pro quo he. le. canebāt ad vincendum ſeu pro vi- Vincere.
ctoria.& eſt idem cum littera noſtra:nam epinicion grece
carmen triumphale ſignificat.& in titulo.Ps.4. vbi dici-
tur in finem in carminibus pſalmus dauid.pro quo beatus
hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit victori in canti
cis pſalmus dauid.& ſir̃r in aliis titulis pſalmorum.Dañ.6.
Igitur daniel ſupabat oēs principes.Malach.3. Victor in ſuperare.
pſalmis canentem.ſignificat ēt inſtare.vel vrgere. ſeu pre
poſitū vel prefectum eſſe.2.Paralip.2.Prepoſitoſꝗ eorum Prepoſitū
tria millia.ideſt illos qui inſtabant operibus. Et in eodem. eſſe.
Tria autem millia ſexcentos prepoſitos operum populi.Eſ Vrgere.
dre.3.Vt vrgerent opus domini.Et in eodem. Vt inſtarent Inſtare.
ſup eos q faciebāt opus.& inde נֵצַח neſach.i.fortitudo.vir- נֵצַח
tus.Eſa.63.Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur Virtus.
etiam pro ſanguine in quo eſt fortitudo & vita. Et in eo-
dem.Et aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea. ſanguis

Digitized by Google

ſignificat etiam eternum ſeu perpetuum. vt. Ps. 12. Vſque quo domine obliuiſceris mei in finem. ideſt in eternum. Ps. 48. Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et viuet vltra in ſempiternum. Eſa. 13. Non habitabitur vſq; in finem. ideſt vſq; in eternum. Hiere. 15. Quare factus eſt dolor meus perpetuus. Threñ. 3. Periit finis meus. pro quo ſecundum primam ſignificationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea. poteſt etiam legi ſic piit eternitas ſeu perpetuitas mea. Ponitur etiam pro ſeculo. Eſa. 64. In ſecula ſeculorum non erit tranſiens per eam. Et inde נִצַּחַת niſáchath. ideſt fortis ſeu perpetua. Beatus hieronym⁹ trãſtulit. contentioſam. Hiere. 8. Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem auerſione contentioſa.

Sẽpiternũ. Perpetu⁹. Finis. Seculum. נִצַּחַת Cõtentioſa

נָצַל Naſal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abſtrahere. ſpoliare. Geñ. 37. Volens eripere eũ de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberaſti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te cõfugerit. ideſt qui ad te euaſerit. Ioſ. 2. Et eruatis animas noſtras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum ſuorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos noſtros. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In ſex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. ps. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruiſti animam meam ex inferno inferiori. Eſa. 20. Vt liberarent nos a facie regis aſſyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixiſtis liberati ſumus. Ezech. 14. Ipſi iuſtitia ſua liberabunt animas ſuas. Amos. 4. Quaſi torris raptus ab incendio. ideſt liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iſte torris eſt erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Haſala. ideſt liberatio. Eſter. 4. Per aliam occaſionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio ſtabit iudeis de loco alio. Significat etiã aufferre vel ſpoliare. ſeu diripere. Geñ. 31. Tulitq; deus ſubſtantiã patris veſtri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris noſtri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et ſpoliabitis egyptum. Et in eo. et ſpoliauerũt egyptios. ideſt abſtulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Depoſuerunt ergo filii iſrael ornamentum ſuum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non poſſent.

Eripeſ. Liberare. Eruere. Euadere. הַצָּלָה Liberatio. Tollere. Spoliare. auferre. Depouere Diripere.

נָצַר Naſar. cuſtodire. ſeruare. vaſtare. Deut. 32. Et cuſtodiuit quaſi pupillam oculi. Et in eodem. 33. Et pactũ tuum ſeruauerunt. Ps. 24. Requirentibus teſtamentum eius. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. His qui cuſtodiunt pactum eius. ps. 33. Prohibe linguam tuam a malo. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Cuſtodi linguam tuam a malo. Ps. 118. Quia iuſtificationes tuas exquiſiui. pro quo beat⁹ hieronymus tranſtulit. Quia precepta tua cuſtodiui. ps. 140. Et oſtium circunſtantie labiis meis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer. 4. Cuſtodi illam quia illa eſt vita tua. Et in eo. 22. Oculi dñi cuſtodiunt ſcientiam. Et in eo. 27. Qui ſeruat ficum comedet fructus eius. Eſa. 27. Ego dominus qui ſeruo eam. Et in eodem. Nocte & die ſeruo eam. Naum. 2. Qui cuſtodiat obſidionem. Et aliquando ſcribitur ſine nun. vt Eſa. 8. Liga teſtimonium. Pro quo hebrei legunt. Serua teſtimonium. Poteſt etiam deriuari a dictione צָרַר ſarar. q̃ ſignificat ligare. ſicut eſt in littera noſtra. Et inde נֹצֵר noſer ideſt cuſtos. & in plurali נֹצְרִים Noſrim. 4. Reg. 18. A turre cuſtodum. Hiere. 4. Auditum eſt in ieruſalem cuſtodes venire de terra longinqua. Et in eodem. 31. Clamabunt cuſtodes in monte ephraim. Et inde נְצֻרוֹת Neſuroth. i. res obſeruate & occulte. Hiere. 33. Et annunciabo tibi grandia & firma que neſcis. pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grãdia & obſeruata vel occulta que neſcis. Et ĩde נְצוּרַת Neſurath. ideſt occulta. ſcilicet ad inſidiandum vel decipiẽdum. Prouer. 7. Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt. Et obſeruata vel occulta corde. Poteſt ẽt legi ſic. Et vaſtata ſeu deſerta corde. Nam predicta dictio etiam ſignificat vaſtare vel deſolare. Eſa. 1. Sicut ciuitas q̃ vaſtatur. Et inde נְצוּרִים Neſurim. ideſt loca deſerta: vel vaſtata. Beatus hieronymus tranſtulit delubra mortuorum. Eſa. 65. Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus. Eſa. 49. Et feces iſrael conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרֵי Neſure. ſicut alias שְׁמָרִים ſemarim ſignificat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod ſignificat cuſtodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et deſerta ſeu deuaſtata iſrael ad conuertẽdũ.

נָצַר Cuſtodire. ſeruare. נֹצֵר נֹצְרִים Cuſtodes. נְצֻרוֹת obſeruata. נְצוּרַת Occulta. Vaſtare. נְצוּרִים Delubra mortuorũ. Feces.

Item נֵצֶר neſer. flos. virgultũ. ſtirps. germẽ. Eſa. 11. Et flos de radice eius aſcendet. Et in eodem. 14. Tu autem reiect⁹ es de ſepulchro quaſi ſtirps inutilis. Et in eodem. 60. Germen plantationis mee.

נֵצֶר flos. Stirps. Germen.

נִקִּיק Nechic. cauerna. foramẽ. fiſſura. Eſa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abſconde illud ibi in foramine petre.

נִקִּיק cauerna. foramen.

נָקַב Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. ſeu blaſphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen deſuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in ſudibus perforabis nares eius. Eſa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In ſacculum pertuſſum. i. perforatum. & ĩde מַקֶּבֶת machébeth. ideſt malleus. Iudi. 4. Aſſumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Eſa. 51. Et ad cauernam laci vnde p̃ciſi eſtis. & in plurali מַקָּבוֹת macaboth. ideſt mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & ſecuris & omne ferramentum non ſunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet mallei & ſecuris. Eſa. 44. Et in malleis formauit illud. Et ĩde נְקֵבָה Necheba. ideſt femina. Geñ. 1. Maſculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 31. Cur feminas reſeruaſtis. Item נָקַב nacab. ideſt explanare. ſeu declarare aut nominare. Geñ. 30. Conſtitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara ſeu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyſes & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyſes & Aaron viros iſtos qui declarati ſeu explanati ſunt per nomina vel qui nominati ſunt per nomina. Eſa. 62. Quod os domini nominauit. Amos. 6. optimates capita populorum. ideſt nominati capita populorum. Significat etiam maledicere ſeu blaſphemare. Leuit. 24. Cumq; blaſphemaſſet nomen domini. Et in eodem. Et qui blaſphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius ſtatim. Prouerb. 21. Qui abſcondit frumẽtum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixiſti ſceptris eius.

נָקַב Perforaſ. מַקֶּבֶת Malleus Cauerna. מַקָּבוֹת Mallei. נְקֵבָה femina. נָקַב Declarare Nominare Blaſphemare. maledicẽ.

נִקּוּד Nycud. Punctum ſeu ſtigma: aut macula. ſcilicet diuerſi coloris. Canti. 1. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel ſtigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדּוֹת Necudoth. in numero plurali. & inde נָקֹד Nacud. ideſt animal album habens maculas nigras vel econuerſo. Geñ. 30. & ſepara cunctas oues varias. i. hñtes maculas varii coloris

נִקּוּד Punctum נְקֻדּוֹת Puncta. נָקֹד Vari⁹.

Digitized by Google

Et in eodem. Et quodcunq̧ fuluum & maculoſum varium
q̧ fuerit. Et in eodē, Et omnia que non fuerint varia & ma
נֹקֵד culoſa. & fulua. Et a talibus pecoribus dictus eſt נֹקֵד noced
ideſt paſtor. ſiue ille qui alit pecora. 4. Reg. 3. Porro meſa
Rex moab nutriebat pecora multa. Pro quo hebrei legunt
Paſtor Erat armentarius ſeu paſtor. & in plurali. נֹקְדִים Nocdim.
נֹקְדִים Amos. 1. verba amos qui fuit in paſtoralibus thecue. & in
paſtorales de נִקֻּדִים Necudim. i. panis mucidus ſeu putrefactus. Eo
נִקֻּדִים quod in eo ſunt quaſi macule vel puncta diuerſi coloris. p
Cōminuti. quo beatus hieronymus tranſtulit comminuti. Ioſ. 9. Pa
nes quoq̧ quos portabant ob viaticum duri erāt in fruſtra
comminuti. Et in eo. Nūc ſicci facti ſunt & ſiccitate nimia
נִקֻּדִים cōminuti. ponitur etiam נִקֻּדִים Necudim pro cruſtula pa
Cruſtula panis. nis. 3. Regū. 14. Tolle quoq̧ in manu tua decem panes &
cruſtulam.

נָקָה Mūdū eē. נָקָה Naca. mundum ſeu innocentem eſſe. mundare. parce
re. deſſolare ſeu exterminare. Geñ. 24. Non tenebe
ris iuramento. Pro quo hebrei legunt. Et mundus ſeu ino
cens eris a iuramento. Exo. 34. Nulluſq̧ apud te per ſe in
nocens eſt. Pro quo hebrei legunt. Et innocens non faciet
Innocentē innocentem vel non erit inocens. vel ſic. Et mundans non
eſſe. mundabit. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Poteſt etiam
legi ſic. Nec quaſi innocenti parcet. Et eadem verba habē
tur. Nu. 14. vbi dicitur. Nullūq̧ innoxiū derelinquens. &
Hiere. 46. Nec quaſi innocenti parcam tibi. Et ſupra in eo
dem. 30. vbi dicitur. Et non tibi videaris innoxius. Nu. 5.
Non te nocebunt aque iſte amariſſime. Pro quo hebrei le
gunt. Innocens ſeu innoxia eris ab aquis iſtis. Et in eodē.
Innoxium Erit innoxia & faciet liberos. Et in eodem. Maritus abſq̧
eſſe. Mūdare. culpa erit. ideſt innocens ſeu mundus erit a culpa. Ps. 18. ab
occultis meis munda me. Et in eodem. Et emundabor a de
licto maximo. Hiere. 49. Et tu quaſi innocens relinque
ris: non eris innocens. Ioel. 3. Et mundabo ſanguinem eo
rum quos non mundaueram. & aliquando ſcribitur cum a
leph loco he. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quaſi lana mun
נִקָּיוֹן da. & inde נִקָּיוֹן Nicaion. ideſt mundicia. innocentia. Ps. 25
Lauabo inter innocentes manus meas. Pro quo beatus hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu
Innocētia lit. Lauabo in innocentia manus meas. Oſee. 8. Vſq̧quo
non poteris emundari. pro quo hebrei legunt. Vſquequo
non poteris mundiciam. ſcilicet habere. Amos. 4. Dedi vo
Stupor Mundicia bis ſtuporem dentium. Pro quo hebrei legunt. Dedi vobis
mundiciam dentium. In quo ſignificatur magnitudo fa
mis. nam qui non comedunt mundos habent dentes. & in
נָקִי de נָקִי Nachi. i. mundus. innocens. innoxius. Geñ. 24. In
Innocēs. nocens eris a maledictione mea. Exo. 21. Dominus quoq̧
bouis innocens erit. Iob. 4. Quis vnquā innocens periit.
Ps. 14. Et munera ſuper innocentem non accepit. Ps. 23.
Innocens manibus & mundo corde. p̄s. 105. Et effuderunt
ſanguinē innocentem. & aliquando ſcribitur cum aleph in
fine. Ioel. 3. Et effuderint ſanguinem innocentem in terra
ſua. Ione. 1. Et ne des ſuper nos ſanguinem innocentem. &
נְקִיִּים in plurali. נְקִיִּים Nechiim. Geñ. 44. vos autem eritis inno
Innoxii. xii. Ioſ. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc quo adiuraſti
מְנַקִּיּוֹת nos. Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachiioth. Pro quo beatus hierony
Cyathi. mus tranſtulit cyathos. Exo. 25. Et cyathos in quibus offe
נָקָה renda ſunt libamina. Item נָקָה Naca. i. Deſolare. ſeu exter
Deſolare. minare. Eſa. 3. Et deſolata in terra ſedebit. Zach. 5. Quia
Exterminari omnis fur ſicut ibi ſcriptum eſt iudicabitur. pro quo he. le.
Iudicari. Exterminabitur ſiue deſolabitur. & in eo. Et omnis iurās
ex hoc ſimiliter iudicabitur.

נָקַם נָקַם Nacam. vindicare. vlciſci. Geñ. 4. Omnis qui occide
rit cain ſeptuplum punietur. pro quo hebrei legunt.
Septuplum vindicabitur. Et in eodem. ſeptuplum vltio da Vidicare.
bitur de cain. Exo. 21. Criminis reus erit. pro quo hebrei le
gunt. vindicta vindicabitur. Et in eodem. non ſubiacebit
pene. Pro quo hebrei legunt. non vindicabitur. Leuit. 19.
non queras vltionem. ideſt non vindices te. Et in eo. 26. &
inducā ſup vos gladiū vltorē federis. Nu. 31. Vlciſcere pri Vlciſci.
us filios iſrael. Ioſ. 10. Donec vlciſceretur ſe gens de inimi
cis ſuis. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē.
Et in eodem. 16. & vlciſcar me de hoſtibus meis. 1. Reg. 24.
& vlciſcatur me dominus ex te. 4. Reg. 9. & vlciſcar ſangui
nem ſeruorum meorum prophetarum. p̄s. 7. vt deſtruas
inimicum & vltorem. Eſa. 1. & vīdicabor de inimicis meis.
Hiere. 46. vt ſumat vindictam. & in eodem. 50. Quoniam
vltio domini eſt: vltionem accipite de eo. & in eodem. 51. &
vlciſcar vltionem tuam. Ezech. 25. & vindictam expetiuit
de eis. pro quo hebrei legunt. & vlti ſunt in eis. Naum. 1. de
us emulator & vlciſcens dominus: vlciſcens domin9 habēs
furorem. & inde נָקָם nacam. ideſt vindicta. vltio. vt in ali נָקָם
quibus locis predictis. & Deut. 32. & vindictam retribuet in Vindicta.
hoſtes eorū. ſcribitur etiam cū he vel thau in fine. p̄s. 149.
Ad faciendam vindictam in natiōib9. Hiere. 11. Videam vl
tionem tuam ex eis. & in plurali. נְקָמוֹת necamoth. p̄s. 93. Vltio
Deus vltionum dominus. נְקָמוֹת

נָקַף nacaph. ſcindere. excidere. excutere. circuire. Eſa. 10. Vltiones
& ſubuertentur condenſa ſaltus eius ferro. ideſt excidē נָקַף
tur ferro. & in eodem. 17. ſicut excuſſio olee. & in eo. 24. Excidere Excutere
Quomodo ſi pauce oliue que remanſerint excutiantur ex
olea. Significat etiam circuire ſiue euoluere. Iob. 1. Cumq̧
in orbem tranſiſſent dies conuiuii. ideſt cum circuirent vel Circuire.
cum euoluerentur aut cum in circuitu tranſiſſent. & in eo
dem. 19. & flagellis ſuis me cinxerit. ideſt circundederit. & Cingere.
in eodem. & rurſus circundabor pelle mea. Eſa. 29. Solēni circūdari
tates euolute ſunt. & inde נִקְפָּה nicpa. pro quo beatus hiero Euoluere.
nimus trāſtulit funiculum. Eſa. 3. & pro zona funiculus. He נִקְפָּה
brei tamen dicunt q̧ ſignificat exciſſionem. Exciſio.

נָקַר nacar. euellere. eruere. perforare. effodere. Nu. 16. An נָקַר
& oculos noſtros vis eruere. Iudi. 16. Statim eruerunt Eruere.
oculos eius. 1. Reg. 11. Vt eruam omnium veſtrum oculos
dexteros. Iob. 30. nocte os meū perforatur dolore. Prouer. Perforare.
30. Suffodiant eum corui de torrente. Eſa. 51. Et ad cauer
nam laci vnde exciſi eſtis. ideſt vnde effoſi eſtis. Et inde Excidere.
נִקְרַת nicrath. ideſt foramen vel ſciſſura. Exo. 33. Ponā te נִקְרַת
in foramine petre. Eſa. 2. & ingredientur ſciſſuras petrarū. Foramen. Sciſſura.

נָקַשׁ nacas. offendere. ſcandalizare. illaqueare. inſidiari. נָקַשׁ
cōprehendere. capere. collidere. Deut. 7. nec ſumas Offendere
ex eis tibi quicquam ne offendas. Et in eodem. 12. Caue ne
imiteris eos. pro quo hebrei legunt. ne offendas poſt eos
1. Reg. 28. Quare ergo inſidiaris anime mee vt interficiar. Inſidiari.
Ps. 37. Et vim faciebant qui querebant animam meam. p
quo hebrei legunt. & inſidiabantur vel ſcandalizabant ſeu
offendebant querentes animam meam. ideſt ſcandala ſeu Scandalizare.
offendicula ponebant. Vide etiam de hoc ſupra in dictione
יָקַשׁ Iacas. ſignificat etiam comprehendere. p̄s. 9. In ope Cōprehendere.
ribus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator. poteſt
etiam legi offendit peccator. ponitur etiam pro ſcrutari.
p̄s. 108. Scrutetur fenerator omnem ſubſtantiam eius. Si Scrutari.
gnificat etiam collidere. Dañ. 5. Et genua eius ad ſe inuicē Collidere.
collidebantur.

נֵרְדְּ nerde. nardus. ſpecies aromatica. vnde ab hebreo tra נֵרְדְּ
xit originem. Canti. 1. nardus mea dedit odorem ſu Nardus.
um. Et in eodem. 4. nardus & crocus. Et in plurali נְרָדִים נְרָדִים
neradim. vt in eodem. Ciperi cum nardo: quod in hebreo Nardi
legitur pluraliter. ſcilicet cum nardis.

Digitized by Google

נָשַׁשׁ נָשַׁשׁ **Obliuiſci.** Naſas. obliuiſci. & ſcribitur cum ſimplici ſin. Geñ. 41. Obliuiſci me fecit deus omniũ laborum meorum. & de hoc vide infra in dictione נָשָׂה Naſa.

נָשָׂא נָשָׂא Naſa. cum ſin & pũcto ceboleth. Leuare. eleuare. extollere. exaltare. portare. ſuſtinere. ſumere. ferre. iurare. nubere. parcere. dimittere. ſ. delictũ vel peccatum. indulgere.

Eleuare. Leuare. Geñ. 18. Cumq́ꝫ eleuaſſet oculos. Et in eodẽ. 21. Cumq́ꝫ eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legũt. Et eleuauit eſau vocem ſuam & fleuit. Et in eodem. 29. Profectus ergo iacob venit in terram orientalẽ. Pro quo hebrei legunt. Et eleuauit iacob pedes ſuos & abiit in terram orientalem. Et in eodem 40. Recordabitur pharao miniſterii tui. Pro quo hebrei legunt. Leuabit ſiue extollet pharao caput tuũ. Et in eodẽ. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarum & piſtorum principis. Pro quo hebrei legunt. Et leuauit ſiue extulit caput principis pincernarum & caput principis piſtorum in medio ſeruorum ſuorum. Sed beatus hieronymus trãſtulit ſenſum. Exo. 35. obtulerunt mente prõptiſſima atq́ꝫ deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit omnis vir quem eleuauit cor ſuũ. Nu. 16. Cur eleuamini ſuper populum dñi. Ruth. 1. Et eleuata voce flere ceperũt. 2. Reg.

Exaltare. 5. Et quoniã exaltaſſet regnum eius ſuper populum ſuum. Et in eodem. 20. Leuauit manũ ſuam cõtra regem. 3. Reg. 1. Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regnabo.

Subleuare. 4. Reg. 14. & ſubleuauit te cor tuũ. Iob. 41. Cum ſublatus fuerit timebũt angeli. i. cum ſubleuatus fuerit. Pro quo hebrei legũt. Ab eleuatione eius timebũt dii ſiue angeli vel fortes. p̄s. 23. Et eleuamini porte eternales. p̄s. 27. Dum

Extollere. extollo manus meas ad tẽplum ſanctum tuũ. p̄s. 88. Motũ autem fluctuũ eius tu mitigas. Pro quo hebrei legunt. Cũ eleuantur fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit eleuationes autem gurgitũ eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates tuas. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui. Eſa. 2. Et ſuper omnem arrogantem. Pro quo hebrei legunt. Et ſuper omnem eleuatũ. i. eleuantẽ ſe ſiue elatum. Et in eodẽ. Et ſuper omnes cedros libani ſublimes & erectas. i. exaltatas. & in eodẽ. 30. Et ſuper omnẽ collem eleuatum riui currentiũ aquarũ. Et in eodem. 37. Leua ergo orationẽ pro reliquiis. & in eodẽ. 40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodẽ. 42. Letetur deſertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent deſertũ & ciuitates eius. i. eleuẽt vocẽ in exultatiõe. Ezech. 1. Et cũ eleuarentur animalia de terra eleuabantur ſimul & rote. & in eodẽ. 10. Et cum eleuarent cherubim alas ſuas. & in eodẽ. 33. Et oculos veſtros leuatis ad immũdicias veſtras. Dañ. 11. Filii quoq́ꝫ preuaricatorũ populi tui extollẽtur. Significat etiã portare vel ſuſtinere. aut ſuſtẽtare. quod eſt idẽ

Portare. qđ onus leuare. Geñ. 13. Nec poterat eos capere terra. i. portare vel ſuſtinere. & in eodẽ. 37. Et camelos eorũ portantes aromata. Et in eodẽ. 44. Quantum poſſunt capere. i. quã-

Tollere. tum poſſunt ferre vel ſuſtinere. Et in eodẽ. 45. Et tollite inde patrẽ meum. Exo. 19. Quomodo portauerim vos ſup alas aquilarum. Et in eodem. 25. Ad ſubuehendam menſam. Pro quo hebrei legunt. Et portabitur in eis menſa. Et in eodem. 27. Erunt in vtroq́ꝫ latere altaris ad portandum.

Suſtinere. Suſtentare. Leuit. 22. Ne forte ſuſtineant iniquitatem delicti ſui. Deut. 24. Et ex eo ſuſtentat animam ſuam. 2. Reg. 17. Circundabit omnis iſrael ciuitati illi funes. Pro quo hebrei legunt. Portabunt ſeu tollent omnis iſrael ciuitatem illam funibus.

Deferre. 3. Reg. 10. Deferens inde aurum & argentum. i. portans. 2. Paralipo. 20. Iſta omnia portare nõ poſſent. Eſter. 2. Omnium oculis gratioſa & amabilis videbatur. Pro quo hebrei legunt. Et fuit eſter portans gratiam. i. habens gratiam in oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Iob. 21. Suſtinete me vt loquar. Eſa. 46.

Geſtare. Qui geſtamini a mea vulua. Hiere. 10. Portata tollentur quia incedere non valent. Et in eodem. 31. Quoniam ſuſtinui opprobrium adoleſcentie mee. Ezech. 17. Et erumpet in germen & faciet fructum. Pro quo hebrei legunt. Et portabit ramos ſeu frondes & faciet fructum. Et ſimilia verba

Portare. habentur in eodem. 27. Vbi dicitur. vt portet frondes & faciat fructum. Et in eodem. 18. Filius non portabit iniquitatem patris. Et in eodem. 23. Et peccata idolorum veſtrorũ

Afferre portabitis. Et in eodem. 36. Et fructum veſtrum afferatis. i. portetis. Oſee. 1. Sed obliuione obliuiſcar eorum. Pro quo hebrei legunt. Sed portans portabo eis. ſcilicet inimicos ſuos vt eos deſtruant. Sed ſi ſcribatur cum puncto ſeboleth in littera ſin: tunc ſignificat obliuiſci ſicut eſt in littera noſtra. In tranſlatione vero chaldaica ſic habetur. Si conuerſi fuerint parcẽs parcam eis. Quod etiam poteſt intelligi ſecundum litteram hebraicam: ſicut infra dicetur. Ioel. 2. Quia lignum attulit fructum ſuum. ideſt portauit. Et in eodem. Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Ponitur etiam

Adiuuare pro adiuuare. Eſd. 1. Adiuuent eum viri de loco ſuo. ideſt prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & liberos. Significat etiam ſumere vl' ſuſcipere aut tollere ſiue auferre.

Sumere. Auferre. Suſcipere. Tollere. Geñ. 27. Sume arma tua. Et in eodẽ. 4. Auferet pharao caput tuum. i. tollet. Exo. 23. Non ſuſcipies vocem mendacii. Et in eodem. 30. Quando tuleris ſũmam filiorum iſrael. Nu. 1. Nec pones ſũmam eorum cum filiis iſrael. ideſt nec tolles ſũmam eorum. Et in eodem. 4. Tolle ſũmam filiorum chaath. Et in eodem. 16. Nec aſelũ quidẽ vnquam

Accipere. Aſſumere. acceperim ab eis. Et in eodem. 23. Aſſumptaq́ꝫ parabola ſua dixit. & in eodem. 24. Et auferetur regnum illius. Poteſt etiam legi. Et exaltabitur: ſecundum primam ſignificationem. 2. Reg. 5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignficat comburere. vnde

Cõburere. ipſi legunt. Que combuſit Dauid & viri eius. & in eodem. 14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt. Et non tollit ſeu non aufert deus animam. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 4. Regum. 4. Tolle filium tuũ. Iob. 21. Tenẽt tympanum & citharam. i. tollũt vel ſumũt. Et in eodem. 32. Et poſt modicum tollat me factor meus. Ps. 14. & opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos. Ps. 23. Hic accipiet benedictionem a domino. Ps. 80. Sumite pſalmum & date tympanum. Hiere. 7. nec aſſumas pro eis orationem. Ezech. 9. Et aſſumant ſuper nos lamentum. Et in predicto loco ſcribitur ſine aleph. & ĩ eodẽ. 17. Vt euelleret eam radicitus. Pro quo hebrei legunt. vt tolleret eam a radicibus ſuis. Mich. 2. Et rapuerunt domos. ideſt violenter acceperunt. Significat etiam acceptionem perſonarũ quod in hebreo dicitur acceptio facierum. Geñ. 19. Ecce etiam in hoc ſuſcepi preces tuas. ꝑ quo hebrei legũt. Suſcepi faciem

Accipere ꝑſonam. tuam. Et in eodem. 32. Forſitan propiciabitur mihi. Pro quo hebrei legunt. forſitan accipiet faciem meã. Deut. 10. Qui perſonam non accipit. & in eodem. 28. Gentem proeaciſſimam que non deferat ſeni. pro quo hebrei legunt. Que non accipiat faciem ſenis. ideſt que nõ reuereatur vultum ſenis. 4. Regum. 3. Si non vultum ioſaphat Regis iude erubeſcerem. Pro quo hebrei legunt. Suſciperem. 2. Paralipo. 19. Non eſt apud dominum deum noſtrum iniquitas nec perſonarum acceptio. Iob. 34. Qui non accipit perſonam principum. Ps. 81. Et facies peccatorum ſumitis. Prouer. 6. Nec acquieſcet cuiuſq́ꝫ precibus. pro quo hebrei legunt. Nec accipiet faciem cuiuſcũq́ꝫ precii ſiue p̄cio.

Digitized by Google

Et in eodem.18. Accipere perſonam impii in iudicio non
eſt bonū. Malach.2.Et accepiſtis faciem in lege. Significat
Aſſumere nomē dñi .ſ. iuramēto. etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto ſumere. Exo.20.Non
aſſumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis.Deut.5.Nō
vſurpabis nomen dñi dei tui fruſtra.Pro quo hebrei legūt.
Non iurabis ſiue non aſſumes nomen dñi dei tui in vanū ſi
ue fruſtra·Eſa.3.Reſpondebit in die illa dicens nō ſum me-
Iurare. dicus.Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat
Accipere .ſ. vxorem. etiam nubere.i.vxorem accipere.Ruth.1.Et acceperūt vxo
res moabitidas.1.Paralipo.23.Acceperuntq̧ eas filii cis fra
tres earū.Nee.13.Et non acciperent de filiabus earum. Itē
ſignificat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel pecca-
tū dimittere.Geñ.4.Nōne ſi bene egeris recipies.Pro quo
aliqui hebrei legūt.Nōne ſi bene egeris indulgere.i.indul-
Indulgere gebitur tibi peccatum. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera
Dimittere. noſtra.Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos.&
in eodem.50.Obſecro vt obliuiſcaris ſceleris fratrum tuo-
rum.Pro quo hebrei legunt. Obſecro vt dimittas ſcelus fra
trum tuorū.Et in eodem. Nos quoq̧ oramus vt ſeruis dei
patris tui dimittas iniquitatem hanc.Exo.10.Sed nunc di-
Auferre .ſ. iniqtates mitte peccatum mihi.Et in eodem.34.Qui aufers iniqui-
Ignoſcere. tatē & ſcelera.Ioſ.24.Nec ignoſcet ſceleribus veſtris.Iob.
Remittere 7.Cur non tollis peccatum meū.Ps.31. Beati quorū remiſ
Cōtremiſcere. ſe ſunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiſcere. Naū.1.
Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto
loco legunt.Et arſit terra a facie eius. Sed ſecundū primā ſi
gnificationē poteſt legi.Et eleuata eſt terra a facie eius.i.ele
uata eſt de loco ſuo. quod eſt idē quod contremuit. Et inde
נָשִׂיא נָשִׂיא Naſi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Geñ.
Princeps 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi
tui nō maledicas.Leuit.4.Si peccauerit princeps.& in plu
נְשִׂיאִים rali נְשִׂיאִים Neſiim.i.principes.Geñ.25.Duodecim prin-
Principes. cipes tribuū ſuarum.Exo.35.Principes obtulerunt lapides
נְשִׂיאִים onychinos.Ponitur etiā נְשִׂיאִים Neſiim pro nubibus:eo
Nubes. qđ eleuantur in aere.p̄s.134.Producēs nubes ab extremis
terre. Prouer.25. Nubes & ventus :& pluuie non ſequen-
שְׂאֵת tes.Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde
שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio.Iob.30. Vt ſe mouerit turbabit vos.
Eleuatio. Pro quo hebrei legunt.Eleuatio eius turbabit vos.i.cum ſe
leuauerit turbabit vos.Ps.61. Veruntamen preciū meū co-
gitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de
eleuatione eius cogitauerunt repellere.Poteſt etiā ſignifica
re partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hierony-
Pars. mus in pſalterio iuxta hebraicā veritatē tranſtulit. Partem
שְׂאֵת enim eius cogitauerunt repellere.Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth
pro tumore vel eleuatione in cute ſeu puſtula: aut plaga vel
diuerſus color.Leuit.13.Homo in cuius cute ortus fuerit di
Diuerſus color. uerſus color ſeu puſtula.Vbi ponitur pro diuerſo colore.&
in eodē. Plaga cōbuſtionis eſt & idcirco mūdabitur.i.eleua
Eleuatio. tio ſiue tumor.Et inde שִׂיא Siia.i.eleuatio ſiue elatio.Pro
שִׂיא Superbia quo beatus hieronymus tranſtulit ſuperbiā·Iob.20.Si aſcē
מַשָּׂא derit vſq̧ ad celū ſuperbia eius.Et inde מַשָּׂא Maſa.i.eleua-
tio.Ezech.24.Et ſuper quos requieſcunt anime eorū. Pro
Eleuatio. quo hebrei legunt.Et eleuationē anime eorū.i. ad quos ele
uāt animas ſuas: ſicut dicitur Hiere.44.Ad quam ipſi ele
uant animas ſuas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur
etiā cum he vel thau in fine.Ps.140. Eleuatio manuū mea
rum ſacrificiū veſpertinū.Iudi.20. Vt aſcēdente in altū fu-
mo.Pro quo hebrei legunt.Vt aſcendere facerent eleuatio-
Columna nem fumi.i.quaſi colūnam fumi.Et in eodem. Quaſi colū-
nam fumi de ciuitate conſcendere.Ponitur etiam pro vexil
lo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et ſuper bethacarē
Vexillum. leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deri-

uatum. Significat etiam מַשָּׂא Maſa onus.a leuando vel por מַשָּׂא
tando dictum.Exo.23.Si videris aſinū odiētis te iacere ſub
onere.Nu.4.Iſta ſūt onera filiorū caath. Quod in hebreo Onus.
legitur ſingulariter.ſ.onus.Et in eodem.Et ſciēt ſinguli cui
debeant oneri mancipari.Ps.37. Sicut onus graue grauate
ſunt ſup me. Et aliquādo ſcribitur cū he in fine.Eſa.30. Et
graui onere. Accipitur etiam onus pro prophetia.Pro quo
vt ait beatus hieronymus.lxx.Aſſumptionem trāſtulerūt.
4.Reg.9.Et dominus onus hoc leuauit ſuper eum.Eſa.13.
Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē.Et in eodē. Prophetia.
19.Onus egypti.& in eodē.22.Onus vallis viſiōis.Hiere.
23. Qđ eſt onus dñi:& dices ad eos vos eſtis onus. Et quia
iniqui interpretabātur onus in malā partem : ideo dñs per
prophetam prohibet eos ne vltra prophetiam vocēt onus.
vt in eodem. Hec dicetis vnuſquiſq̧ ad proximū ſuū & ad
fratrem ſuum:quid reſpōdit dñs: & quid locutus eſt dñs.&
onus domini vltra nō memorabitur:quia onus erit vnicui-
q̧ ſermo ſuus:& peruertiſtis verba dei viuentis.Et ſecundū
hebreos vbicūq̧ in prophetis ponitur מַשָּׂא Maſa.i.onus.
ibi non proſpera ſed aduerſa prophetātur. Vnde beatus hie
ronymus in prologo ſuper Naū prophetam ſic ait. Aſſum
ptio quam.lxx.interpretes dicunt:apud hebreos Maſa po-
nitur.i.graue onus.eo quod eum aduerſus quem propheta
tur premat:nec ſinat leuare ceruicem. ſimulq̧ hoc attendē
dum:quod hec ipſa vel aſſumptio vel onus vel pōdus pro-
phete viſio ſit.Hec hieronymus.Ponitur etiam מַשָּׂא Maſa.
pro viſione prophetica.Prouer.30. Viſio quam locutus eſt Viſio
vir cum quo eſt deus.Et in eodem.31.Viſio qua erudiuit eū
mater ſua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico.
Pro quo btūs hieronymus trāſtulit melodiam.1. Paralipo. Melodia.
15.Et ad precinendam melodiam.Et in plurali נְשׂאוֹת Ne- נְשׂאוֹת
ſuoth ſiue מַשָּׂאוֹת Maſaoth.i.onera vel aſſumptiones.Eſa. מַשָּׂאוֹת
46.Onera veſtra graui pōdere vſq̧ ad laſſitudinē.Threñ. Onera.
2.Viderūt autē tibi aſſumptiones falſas & eiectiones.Signi aſſūptiōes
ficat etiam נָשָׂא Naſa.numera dare ſeu prebere.2.Reg.19. נָשָׂא
Aut munera nobis data ſūt.3.Reg.19.Hiram rege tyri pre Prebere munera.
bente ſalomoni ligna cedrina.Et inde מַשְׂאַת Maſath.i.mu Munera dare.
nus ſeu portio aut pars vel annona que datur alicui. Geñ. מַשְׂאַת
43.Sumptis partibus quas ab eo acceperant;maiorq̧ pars
venit Beniamin. 2. Reg.11. Secutuſq̧ eſt eum cibus re-
gius.ideſt portio ſeu annona regis.Hiere.40.Dedit quo- Pars.
q̧ ei magiſter militum cibaria & munuſcula. Ponitur etiā Annona. munuſcula
pro precio vel oblatione.2.Paralip.24.vt deferrent ſingu
li precium.i. oblationē quod conſtituit moyſes ſeruus dei. Precium.
ponitur etiam pro decimis.Ezech.20. & ibi queram pri-
mitias veſtras & initium decimarum veſtrarum. Scribitur
etiam ſine mem. vt Ezech.20. & in oblatione donorum Decime.
veſtrorum. Dona.

נָשָׁא Naſa.cum puncto ſeboleth in littera ſin.decipere.ſe- נָשָׁא
ducere. deſtruere. deſolare. Geñ.3. Serpens decepit Decipere.
me.p̄s.88.Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tran-
ſtulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam
infra in dictione נָשָׁה. Naſa. Eſa.36. Nec conturbet Cōturbare
vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo he-
brei legunt.Nec decipiat ſiue nec ſeducat vos ezechias.
Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepiſti populū
iſtum.Et in eodem.37. Nolite decipere animas veſtras.
Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei le
gunt.decepit te. ideſt ſeduxit te. Sed ſi ſcribatur cum pun-
cto cebolet in littera ſin:tunc ſignificat extollere ſicut eſt in
littera noſtra.Et in eodem. Omnes viri federis tui illuſe- Illudere.
runt tibi.ideſt deceperunt te.Et inde מַשָּׁאוֹן Maſaon.ideſt מַשָּׁאוֹן

Digitized by Google

Fraus. fraus vel deceptio. vt Prouer.26. Qui operit odium frau-
dulenter. Significat etiam deſtruere. ſiue deſolare aut de-
uaſtare. 4. Reg.19. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū.
Deſolatio. ideſt in deſtructionē vel in deſolationem. Eſa.10. E marcue-
Deſtruere. runt principes mempheos. Pro quo hebrei legunt. deſtru-
cti vel vaſtati ſunt principes mēpheos. Hiere.23. Propte-
rea ecce ego tollam vos portans. Pro quo hebrei legunt. Et
deſtruam vos deſtruens ſiue vaſtabo vos vaſtās. Poteſt etiā
legi ſic obliuiſcar vos obliuiſcens. Sed ſi ſcribatur cum pun
cto ceboleth in littera ſin tunc ſignificat portare ſeu tollere.
ſicut eſt in littera noſtra. Vt dictum eſt in dictione preceden
שְׁאֵת ti. Et inde שְׁאֵת Seeth. i. deſtructio ſeu vaſtatio. Threñ.3. For
mido & laqueus facta eſt nobis vaticinatio & contritio. Pro
deſtructio. quo hebrei legunt. Deſtructio & contritio ſeu vaſtatio & cō-
tritio. Et fortaſſe ī littera noſtra vicio ſcriptoris fuit poſita
מַשּׁוּאוֹת vaticinatio pro veſtatio. Et inde מַשּׁוּאוֹת Maſuoth. i. vaſta-
tiones ſeu deſtructiones. Beatus hieronymus trāſtulit inte-
ritū ſeu diſſipationem. p̄s..72. Deieciſti eos dum alleuarē-
tur. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebrai-
Interitus. cā ve. tranſtulit. Deieciſti eos ad interitū. Ps.74. Leua ma
nus tuas in ſuperbiam eorum. Pro quo hebrei legunt. Le-
ua ueſtigia tua ſeu plantas tuas. ſ. pedum ad deſtructiones ſi
Diſſipatio ue ad diſſipationes. Et beatus hieronymus in predicto pſal
terio tranſtulit. Sublimitas pedum tuorum diſſipata eſt.

נָשַׁב נָשַׁב Naſab. flare. ſufflare. abigere. Geñ.15. & abigebat ea-
abigere. abram. p̄s.146. Flauit ſpiritus eius & fluēt aque. Eſa.
Flare. Sufflare 49. Quia ſpūs dñi ſufflauit in eo.

נָשַׂג נָשַׂג Naſag. apprehendere. comprehendere. aſſequi. attin
gere. applicare. Geñ.44. Et perſequere uiros & ap-
apphēdere prehenſis dicito. Pro quo hebrei legunt. Perſequere viros
& apprehendes eos & dices ad eos. Et in eodem. Et appre-
henſis per ordinem locutus eſt. Et in eodem. 47. Et non
peruenerūt vſq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei
attingere. legunt. Et non attigerunt ſiue non apprehenderunt aut nō
ſunt aſſecuti dies patrum meorum. Leuit.25. Et ipſe pre-
cium ad redimendum potuerit inuenire. Pro quo hebrei le
gunt. Et attigerit ſiue aſſecuta fuerit manus eius & inuene-
rit quantū ſufficit ad redemptionem illius. Sed beatus hie-
ronymus tranſtulit ſenſum. & in eodem. Sin autem & ipſe
potuerit redimere ſe. Pro quo hebrei legūt: Aut attigerit ma
nus eius. i. attigerit preciū ad redimendū ſe. Deut.19. Et ap
prehendat eum ſi longior via fuerit. 1. Reg.30. Perſequar la
cōprehēdere trūculos hos & comprehēdā eos. Et in eodem. Perſequere
& abſq; dubio comprehendes. 2. Reg.15. Ne forte veniens
occupet nos. i. apprehēdat nos. Significat etiā applicare. 1.
applicare. Reg.14. Nulluſq; applicuit manū ad os ſuum. Et inde שִׂיג
שִׂיג Sig. pro quo beatus hieronymus tranſtulit diuerſorium. 3.
Reg.18. Forſitan loquitur aut in diuerſorio eſt. Hebrei ve-
diuerſoriū. ro dicunt ꝙ ſignificat apprehēſionē. i. forſitan eſt occupa
apphēſio. tus in apprehenſione inimicorū ſuorum.

נָשָׁה נָשָׁה Naſa. obliuiſci. mutuare. fenerare. mutuo accipere. de
Obliuiſci. bere: ſiue debitorem eſſe. Gñ.41. Obliuiſci me fecit
deus oīum laborum meorū. Deut.32. Deum qui te genuit
dereliquiſti. Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob.39. Pri-
uauit enim eā deus ſapientia. Pro quo he. le. Obliuiſci fecit
eam deus ſapientiā. Eſa.47. Nō obliuiſcaris me. Threñ.3.
נְשִׁיָּה Oblit⁹ ſum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Neſiia. i. obliuio. p̂s.87.
obliuio. Et iuſtitia tua in terra obliuionis. Significat etiā mutuare.
ſeu fenerare. vel debere. aut debitorē eſſe. vł exigere. Deut.
Debere. 16. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et
in eodem. 24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā
Cōmodare debet tibi. Nee.5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmo-
dauimus. & in eodem. Vſuras ne ſinguli a fratribus veſtris

exigitis. ſ. ſicut feneratores. Et in eodem. Quam exigere ſo Exigere.
lebatis ab eis. Iob.11. Et intelligeres ꝙ multo maiora exiga
ris ab eo ꝙ̄ meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt.
Et ſcires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. Debitores eſſe.
i. ſecundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet
exigere a te deus. Ps.54. veniet mors ſuper illos. Pro quo
hebrei legunt. Mutuet ſiue feneretur mors ſuper illos. p̄s. Feneraré.
88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo hebrei legunt.
Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Non decipiet
inimicus eum. Poteſt etiam deriuari a ſupradicta dictione
נָשָׁא Naſa cum aleph in fine que ſignificat ſeducere. vel de
cipere. vt dictum eſt ſupra. Eſa.24 Vt qui repetit: ſic qui de
bet. Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit ſic qui mutuo Mutuare.
accepit. Hiere.15. Nō fenerauit mihi quiſq;. & aliquādo ſcri
bitur cum aleph in fine loco he. 2. Paralipo.6. Et iurare cō-
tra eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debue-
rit ei iuramentum. i. ſi fuerit obligatus iurare ei. vide etiam
in dictione נָשָׁא Naſa cum aleph in fine. Et inde נֹשֶׁה No- נֹשֶׁה
ſe. i. fenerator. creditor. 4. Reg.4. Creditor venit vt tollat Creditor
duos filios meos ad ſeruiendum ſibi. Et in eodem. Vade vē
de oleū & redde creditori tuo. Ps.108. Scrutetur fenerator Fenerator
omnē ſubſtantiam eius. Eſa.50. Aut quis creditor meus cui מַשָּׁא
vendidi vos. Et inde מַשָּׁא Maſa ſiue מַשָּׁאת Maſath. i. debi- מַשָּׁאת
tum ſiue illud quod debetur. Deut.24. Rem aliquam quā Debitum.
debet tibi. Nee.5. vſuras ne ſinguli a fratribus veſtris exigi
tis. Pro quo hebrei legunt. Debitum ne vnuſquiſq; a fratre
ſuo exigitis. & in eodem. Non repetamus in cōmune iſtud
es alienū: concedam⁹ quod debetur nobis. Pro quo hebrei
legunt. Relinquamus nunc debitum iſtud. Et in plurali.
מַשָּׁאוֹת Maſaoth. Prouer.22. Et vades ſe offerunt pro debi מַשָּׁאוֹת
tis. ſignificat etiam predicta dictio emarceſcere vel debilita Debita.
re. Geñ.32. Quam ob cauſam non comedunt neruū filii
Iſrael qui emarcuit in femore iacob. & in eodem. Eo quod emarceſcere
tetigerit neruum femoris eius & obſtupuerit. i. emarcuerit obſtupeſcere.
vel debilitatum fuerit. Hiere.51. Deuoratum eſt robur eorū
& facti ſunt quaſi mulieres. i. debilitatum eſt robur eorū. Et Debilitari
inde נָשִׁים Naſim. ideſt mulieres ſiue vxores. vt ī predicto נָשִׁים
loco. & Exo.1. Non ſunt hebree ſicut egyptie mulieres. Le Mulieres.
uit.26. Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes.
Deut.17. Non habebit vxores plurimas. 1. Reg.1. Qui ha- Vxores.
buit vxores duas. & in numero ſingulari dicitur אִשָּׁה Iſa.
de quo vide ſupra in dictione אִישׁ.

נָשַׁךְ Naſach. Mordere. fenerare: ad vſuram commodare. נָשַׁךְ
fenus ſeu vſuram accipere. Nu.21. Quam obrē miſit
dñs in populum ignitos ſerpentes ad quorū plagas & mor
tes plurimorū. Pro quo hebrei legunt. Et miſit domin⁹ in
populū ſerpentes ignitos & momorderūt populū: & mor Mordere.
tuus eſt populus multus de iſrael. Et in eodem. Qui percuſ
ſus aſpexerit eum viuet. & in eo. Quē cū percuſſi aſpicerēt
ſanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat
ſerpēs aliquē & aſpiciebat ſerpentē eneū & ſanabatur. Pro-
uer.23 Et ī nouiſſimo mordebit & coluber. Eccſ.10. q diſſi
pat ſepem mordebit eū coluber. & in eodem. Si momorde-
rit ſerpēs. Hiere.7. & mordebūt vos ait dñs. Amos.9. Ibi
mādabo ſerpēti & mordebit eos. Mich.3. Qui mordēt dēti
bus ſuis. Abach.2. nunquid nō repente cōſurgent qui mor
deant te. Significat etiā fenerare ſiue vſurā vel fenus accipe
re. Deut.23. Nō fenerabis fratri tuo ad vſurā pecuniam nec Fenerare.
fruges nec quālibet aliam rem. Et ſequitur in hebreo: que
feneratur. ideſt que commodatur ad vſurā. Et in eo. fratri
autem tuo abſq; vſura. Et inde נֶשֶׁךְ Neſech. i. vſura. fenus. נֶשֶׁךְ
vt in predicto loco. & Exo.22. Nec vſuris opprimes. pro q Vſura.

Digitized by Google

hebrei legunt. Non pones ſuper eum vſuram. Pſ.14. Pecuniam ſuam non dedit ad vſuram. Item נִשְׁכָּה Niſca.i.gazophylaciū.camera. Theſaurus. Nee.3. Poſt eos edificauit moſolam filius barachie contra gazophylaciū ſuū. Et in eodem.13. Vt faceret ei theſaurum.i. gazophylaciū ſeu camerā. Et cōmuniter ſcribitur cū littera lamed & dicitur לִשְׁכָּה Liſcha. de quo dictū eſt ſupra in littera lamed. Et in plurali נִשְׁכוֹת Nezachoth. Nee.12. Recenſuerūt quoqȝ in die illa viros ſuper gazophylacia.

נִשְׁכָּה — Gozophylacium. Theſaur⁹. — נְשָׁכוֹת — Gozophylacia.

נָשַׁל Naſal. expellere. elicere. elabi: ſiue euelli. defluere. diſcalciare. Deut.7. Et deleuerit gētes multas coram te i. expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem.19. Ferrūqȝ elapſum de manubrio amicū eius percuſſerit. Et in eodem 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt. Quia euelletur. 4. Reg.16. Et eiecit iudeos de haila. Iob. 27. Et non liberet deus animā eius. Pro quo hebrei legūt. Quia euellet ſiue expellet vel eliciet deus animam eius. Significat etiam diſcalciare vel ſoluere.ſ. calciamentum. Exo. 3. Solue calciamētum de pedibus tuis. Ioſ.5. Solue inquit calciamentum tuum.

נָשַׁל — Expellere. Elabi. Defluere. Elicere. Euellere. Solue calciamentū.

נָשַׁם Naſam. ſpiraculū. ſpiramētū. halitus. flatus. ſpiritus. & ſcribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה Neſama. ſiue נִשְׁמַת Niſmath. Geſ.2. Et inſpirauit i faciem eius ſpiraculum vite. Et in eodem.7. Et cūcta in quibus ſpiraculum vite eſt in terra. Ioſ.10. Et omne quod ſpirare poterat interfecit. Pro quo he.le. omne ſpiraculū.i. omnē animā vel omne quod ſpirare poterat interfecit. 3.Reg.17. Et erat langor fortiſſimus ita vt non remaneret in eo halitus. Iob.26. Quē docere voluiſti: nōne eū qui fecit ſpiramentū Et in eodem.34. Spiritum illius & flatum ad ſe trahet. Et in eodem.37. Flante deo concreſcit gelu. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo periſſe. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei periſbunt. Ps.150. Omnis ſpiritus laudet dominū. & beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Omne quod ſpirat laudet dominum. Eſa.2. Cuius ſpiritus in naribus eius eſt. Et in eodem. 42. Dans flatum populo qui eſt ſuper eam. Daū.10. Sed & halitus meus intercluditur. Et inde תִּנְשֶׁמֶת Thinſameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit cignum. vt Leuit.11. Et cignum & onocrotalum & porphyrionē. eſt etiā genus reptilis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit talpam. vt in eodem. Et ſtellio & lacerta & talpa.

נָשַׁם נְשָׁמָה — Spiraculū. Halitus. Spiramētū. Flatus. Spiritus. Oē ſpirans. תִּנְשֶׁמֶת — Cignus. Talpa.

נָשַׁף Naſaph. flare. ſufflare. Exo.15. Flauit ſpiritus tuus & operuit eos mare. Eſa.40. Repente flauit in eos & aruerunt. Item נֶשֶׁף Neſeph.i. caligo. veſper. nox. obſcurum tenebre. 1.Reg.30. Et percuſſit eos Dauid a veſpera vſqȝ ad veſperam alterius diei. 4.Reg.7. Surrexerunt ergo veſperi vt venirent ad caſtra ſyrie. Iob.3. Obtenebrentur ſtelle caligine eius. & in eodem.7. Et replebor doloribus vſqȝ ad tenebras. Et in eodem.24. Oculus adulteri obſeruat caliginem. pſ.118. Preueni i maturitate & clamaui. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Surgebā adhuc in tenebris & clamabā. Prouer.7. Graditur in obſcuro. Eſa.5. Et potandum vſqȝ ad veſperam. Et in eodem.21. Babylō dilecta mea poſita eſt mihi in miraculum. Pro quo hebrei legūt. Nox ſiue nocte deſiderii mei vel dilectionis mee poſuit me in terrorem ſiue in ſtuporem vel in miraculum Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נֶשֶׁף Neſeph. vt in eodem.13. Super montem caliginoſum leuate ſignum. & premittitur onus babylonis. Hiere.13. Et anteqȝ offendant pedes veſtri ad montes caliginoſos. Et inde יַנְשׁוּף Ianſuph. nomen auis que nocte volitat: ſecundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit Ibin. Leuit. 11. Et mergulum & ibin. Eſa.34. Et ibis & coruus habitabunt in ea.

נָשַׁף — Flare. נֶשֶׁף — Ueſper. Caligo. Tenebre. Obſcurū. נֶשֶׁף — caliginoſus. יַנְשׁוּף — Ibis.

נָשַׁק Naſac. oſculari. deoſculari. obedire. adorare. adherere. armari. Geſ.27. Et da mihi oſculum fili mi. ideſt oſculare me. Et in eo.31. Et non es paſſus vt oſcularer filios meos. & in eo.29. Et adaquato grege oſculatus eſt eā. Et in eodē. Et in oſcula ruens. Pro quo hebrei legunt. Et oſculatus eſt eum. Et in eodem.33. Et oſculans fleuit. 2.Reg.19. Quaſi oſculās eum. 3.Reg.18. Oſculer oro patrem meum & matrem meam. Iob.31. Et oſculatus ſum manum meam ore meo. pſ.88. Iuſtitia & pax oſculate ſunt. Prouer.7. Apprehenſumqȝ deoſculatur iuuenem. Et in eodem.24. Labia deoſculabitur qui recta verba reſpondit. Canti.1. Oſculetur me oſculo oris ſui. Et inde נְשִׁיקוֹת Neſicoth.i. oſcula & ſolum inuenitur in numero plurali. Prouer.27. Meliora ſunt vulnera diligentis qȝ fraudulenta oſcula odientis. Canti.1. oſculo oris ſui. Quod in hebreo legitur pluraliter: ſcilicet oſculis oris ſui. Significat etiam adherere: more de oſculātiū. Ezech.3. Et vocē alarū animaliū percutientiū alterā ad alteram.i. adherētiū. pſ.2. Apprehēdite diſciplinā. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Adorate pure. poteſt etiam legi ſic. Adorate filium ſiue oſculamini filium. De quo vide ſupra in dictione בַּר Bar. Oſee.13. Vitulos adorant. Ponitur etiam pro obedire. Geſ.41. Et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt qȝ ſignificat regere vel gubernare. Item נֶשֶׁק Naſac.i. armari.1. Paralipo.12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati arcu. pſ.77. Filii ephraim intendētes & mittentes arcum. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes arcum. Et inde נֶשֶׁק Neſec.i. Arma ſiue armamentariū. Iob.20. Fugiet arma ferrea. Eſa.22. Armamentarium domus ſaltus. Ezech.39. Et ſuccendent & comburent arma. Ponitur etiam pro bello. pſ.139. Obumbraſti caput meū in die belli.

נָשַׁק — Oſculari. deoſculari. נְשִׁיקוֹת — Oſcula. Adherere. Adorare. Obedire. נָשַׁק — Armari. נֶשֶׁק — Arma. Armamentarium. Bellum.

נָשַׂק Naſac. cum puncto cebolet. incendere. ſuccendere. accendere. pſ.77. Et ignis ſuccenſus eſt in iacob. Eſa. 44. Et ſuccendit & coxit panes. Ezech.39. Et ſuccendent & comburent arma clypeum & haſtam.

נָשַׂק — Succēdere.

נֶשֶׁר Neſer. aquila. Deut.14. Aquilā & halietum. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos ſuos. Ps.102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer. 30. Viam aquile in celo. Ezech.17. Aquila grandis magnarum alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Neſarim. Exo.19. Quomodo portauerim vos ſuper alas aquilarum. Eſa.40. Aſſument pēnas ſicut aquile.

נֶשֶׁר — aquila. נְשָׁרִים — aquile.

נָשַׂר Naſar. cum puncto ceboleth in littera ſin. Serrare. & ſcribitur ſine nun.1. Paralipo.20. Fecit ſuper eos tribulos & trahas & ferrata carpenta tranſire. pro quo hebrei legunt. Et ſerrauit eos ſerra vel tribulis ferreis. Et inde מַשּׂוֹר Maſor. ideſt ſerra. Eſa.10. Aut exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur.

נָשַׂר — Serrare. מַשּׂוֹר — Serra.

נָשַׁת Naſath. Areſcere. emarceſcere. Eſa.19. & areſcet aqua de mari. & in eo.41. lingua eorū ſiti aruit. Hiere.51. deuoratū eſt robur eorum.i. emarcuit robur eorum. Vide etiam de hoc in dictione נָשָׁה Naſa. Et inde נִשְׁתְּוָן Niſtevan Pro quo beatus hieronymus tranſtulit accuſationē. Eſd. 4. Epiſtola autē accuſationis ſcripta erat ſyriace. E aliquādo ſcribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accuſationē quam miſiſtis ad nos.

נָשַׁת — areſcere. emarceſcere. נִשְׁתְּוָן — accuſatio.

נָתִיב Nethib. ſemita. via. iter. Iob.28. Semitam ignorabit auis. Ps.77. Viam fecit ſemite ire ſue. Ps.118. De

נָתִיב — Semita. Via.

Digitized by Google

duc me in ſemitam mãdatorum tuorum: quia ipſam volui.
Scribitur etiam cum he vel thau in fine ꝙ denotat genus
femininũ. Iob.30. Diſſipauerunt itinera mea. Quod in he-
Iter. breo legitur ſingulariter. ſ. iter meum. Prouer.12. Iter au-
Deuium. tem deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Eſa.
נתיבות 43. Et in aquis torrentibus ſemitam. Et in plurali נתיבות
Semite. Nethiboth. Prouer.1. Prohibe pedem tuũ a ſemitis eorum.
Et in eodem.8. In mediis ſemitis ſtans. Eſa..42. In ſemi-
tis quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

נתח נתח Nathach. dimẽbrare. i. concidere in mẽbra vel in fru-
ſta aut in partes. ſiue ſecare. vel concidere. Exo.29.
Secare. Ipſum quoqꝫ arietem ſecabis in fruſta. Leuit.1. Artus in
Concidere fruſta concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit
Dimẽbrar. ſeu concidet eũ per membra ſua ſeu per artus ſuos. Iudi.19.
Et cadauer vxoris cũ oſſibus ſuis in duodecim partes ac fru-
ſta concidens. Et in eodem.20. Quã arreptã in fruſta con-
נתח cidi. Et inde נתח Netach. i. membrũ. fruſtum. particula. vt
Membrũ. in locis predictis. & Leuit.1. Membra que ſunt ceſa de ſup
Fruſtum. ordinabis. Ezech.24. Cõgere fruſta eius in eam: omnem
partem bonam.

נתך נתך Nathah. ſtillare. fluere. mulgere. fundere. cõflare. Exo.
9. Nec vltra ſtillauit pluuia ſuper terrã. 2. Reg.21. Do-
Stillare. nec ſtillaret aqua de celo. 2. Paralipo.12. Et non ſtillabit fu-
ror meus ſuper ieruſalem. & in eodem.34. Magnus enim
furor domini ſtillauit ſuper nos. & in eodem. Idcirco ſtilla-
uit furor meus ſuper locũ iſtum. Iob.3. Et quaſi innũdan-
Fluere. tes aque ſic rugitus mei. Pro quo hebrei legũt. Et fluxerũt
quaſi aque rugitus mei. Et in eodem.10. Nõne ſicut lac mul-
Mulgere. ſiſti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me feciſti
Dañ.9. Et ſtillauit ſuper nos maledictio. Nañ.1. Et indigna-
Conflare. tio ei⁹ effuſa eſt vt ignis. Significat etiam conflare. 4. Reg.
33. Conflauerũt ſerui tui pecuniam. 2. Paralipo.34. Argen-
tum quod repertũ eſt in domo dñi conflauerunt. Hiere.7.
Ecce furor meus & indignatio conflatur ſuper locũ iſtum.
Et in eodẽ.42. Sicut cõflatus eſt furor meus & indignatio
mea ſuper habitatores ieruſalem: ſic cõflabitur indignatio
mea ſup vos. Ezech.22. ſuccendã in ea ignẽ ad cõflãdũ. &
in eodẽ. Et conflabo vos & congregabo vos. Et in eodem.
Et conflabimini in medio ei⁹ vt conflatur argẽtũ in medio
fornacis. & in eodẽ. Sic eritis in medio ei⁹. Pro quo hebrei
legunt. Sic conflabimini in medio eius.

נתן נתן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere
Dare. permittere: vel dimittere. Geñ.3. Mulier quam dediſti
mihi ſociam dedit mihi de ligno. & in eodẽ.12. Semini tuo
dabo terram hanc. & in eodem.15. Domine deus quid da-
Tradere. bis mihi. Et in eodem.23. Agrum trado tibi. Et in eodem
24. Fratribus quoqꝫ eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et
Largiri. in eodem.25. Largit⁹ eſt abraham munera. & in eodẽ.29.
Et hãc quoqꝫ dabo tibi. Et in eodẽ.38. Ne liberi fratris no-
mine naſcerentur. Pro quo hebrei legũt. vt non daret ſemẽ
fratri ſuo. & in eodem. Et non eũ accepiſſet maritum. Pro
quo hebrei legunt. E ipſa non eſſet ei tradita in vxorem. &
Proferre. eſt idem ſenſus cũ littera nr̃a. Et in eodẽ. Vnus protulit ma-
num. i. dedit manũ. Exo.5. Non do vobis paleas. Et in eo-
dem. Palee non dantur nobis. & in eodẽ.22. Si quis cõmen-
dauerit amico ſuo pecuniã aut vas in cuſtodiã. Pro quo he-
brei legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit.11. Si autẽ
quiſpiam aqua ſementẽ. perfuderit. Pro quo hebrei legũt.
Et ſi data fuerit aqua ſuper ſementẽ. Et in eodẽ.26. Dabo
vobis pluuias tẽporibus ſuis. & in eodẽ. Et trademini in ma-
nibus hoſtiũ. Nu.13. Dabiſqꝫ dono leuitas Aarõ & filiis eius
quibus traditi ſunt. Deut.10. Et dat ei victũ & veſtitũ. Iudi.
8. Vt demus exercitui tuo panes. & in eodẽ. Libetiſſime da-
bimus. 1. Reg.1. Anne autẽ dedit vnã partẽ triſtis. 3. Reg.3.
Quid vis vt dem tibi. & in eodẽ.4. Dedit quoqꝫ de⁹ ſapiẽ-
tiã ſalomoni. 4. Reg.19. Da mihi manũ: qui dedit ei manũ
ſuã. 1. Paralipo.29. Et cũcti filii dauid dederũt manũ & ſub-
iecti fuerunt ſalomoni. Iob.2. Oĩa q̃ habet homo dabit pro
aĩa ſua. ps.1. Quod fructũ ſuũ dabit in tẽpore ſuo. Ps.80. Su-
mite pſalmũ & date tympanũ. ps.135. Qui dat eſcã omni-
carni.. Eſa.35. Gloria libani data eſt ei. & ĩ eodẽ.37. Et dede-
runt deos earũ igni. Et in eodẽ.41. Dabit quaſi puluerem
gladiũ ſuũ. & in eodem. Et ieruſalẽ euãgeliſtã dabo. Hiere.
38.. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis
babylonis. Threñ.5. Egypto dedimus manũ. Et aliquãdo
ſcribitur ſine nũ in principio: vt in aliquib⁹ locis predictis.
& Geñ.14. Da mihi animas. & in eodẽ.24. & dedit ei oues
& boues. & in eodem.30. Da mihi vxores & liberos meos.
Et aliquãdo ſcribitur ſine nũ finali. vt in aliquib⁹ locis pre-
dictis. & Ioſ.6. Ecce dedi in man⁹ tuas hiericho. Ps.60. De-
diſti hereditatẽ timẽtibus nomen tuũ. Eſa.42. Dedi ſpũm
meũ ſuper eum. Scribitur etiam aliquando ſine nun tam
in principio q̃ in fine. & tunc duplicatur littera thau. Geñ.
29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut.28. Ne det
eis de carnibus filiorũ ſuorũ. Ioſ.2. Cũqꝫ tradiderit nobis
dñs terrã. Iudi.8. Cũ ergo tradiderit dñs zebee & ſalmana
in man⁹ meas. 2. Reg.22. Inimicos meos dediſti mihi dor-
ſum. Significat etiã ponere aut cõſtituere. vt Geñ.41. & pre- Preponere
poſitum eſſe ſcirent vniuerſe terre egypti. Exo.25. In qua Ponere.
pones teſtimoniũ. Nu.14. Conſtituamus nobis ducem. 3.
Reg.6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2. Paralip.25 Cõſtituere.
Nũquid conſiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Nun-
quid conſiliarium regi poſuerunt vel conſtituerunt te. Et
in eo.35. ponite arcã in ſanctuario tẽpli. ſignãt ẽt pmittere
vel dimittere. vt Geñ.20. Et non dimiſi vt tangeres eam. i. Dimittere
non permiſi. Et in eodem.31. & tamen non dimiſit eum de- permittere
us vt noceret mihi. Et inde מתן Mathã. i. donũ. munus. Geñ. מתן
34. Augete dotem & munera poſtulate. Prouerb.18. Do- Munus.
num hominis dilatat viã ei⁹. Scribitur etiã cũ he vel thau
in fine. vt Nu.18. Et tradidi donum domino vt ſeruiant in Donum.
tabernaculo eius. Deut.16. Sed offeret vnuſquiſqꝫ ſecundũ
quod habuerit. pro quo hebrei legunt. vnuſquiſqꝫ ſecũdũ
donũ manus ſue. Ponitur etiã pro robore. Eccſ.7. Et per-
det robur cordis eius. ſcribitur etiam ſine nun & cũ duplici
thau & dicitur מתת mathath. i. donũ. 3. Reg.13. & dabo tibi מתת
munera. Eccſ.5. Hoc donũ dei eſt. Et in plurali מתנות Ma- Munus.
thanoth. Ps.67. Accepiſti dona in hominibus. & in lingua Robur.
chaldaica dicitur מתנן Mathenan. Dañ.2. munera & donũ מתנות
& honorem multum accipietis. Et inde נתינים Nethinim Dona.
ideſt nathinei qui erant traditi in miniſterium templi. Eſ- מתנן
dre.2. Omnes nathinei & filii ſeruorum ſalomonis. & ĩ eo. Munera.
8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad mini- נתינים
ſteria leuitarum. Nathinei.

נתס Nathas. diſſipare. euertere. Iob.30. Diſſipauerũt itine- נתס
ra mea. Diſſipare.

נתע Nathaa. confringere. conterere. Iob.4. & dentes catu- נתע
lorum leonum contriti ſunt.

נתץ nathas. deſtruere. demoliri. diſſipare. cõfrigere. Exo. נתץ
34. aras eorũ deſtrue. Leuit.11. ſiue cliban⁹ ſiue chytro- Deſtruere
podes deſtruẽtur. Deut.7. Aras eorũ ſubuertite. i. deſtruite. ſubuertere
& in eo.12. diſſipate aras eorũ. Iudi.6. viderũt deſtructã arã Diſſipare.
baal. & in eodẽ. Quia deſtruxit arã baal. & in eo.8. Deſtruã
turrĩ hãc. 2. Paralip.33. iſtaurauit excelſa q̃ demolit⁹ fuerat
ezechias pr̃ ei⁹. Iob.19. deſtruxit me vndiqꝫ. ps.51. ptrea Demoliri.
de⁹ deſtruet te ĩ fine. ps.57. molas leonũ cõfriget dñs. Eſa. Cõfringer.
22. Et deſtruxiſtis domos. Hier.1. vt euellas & deſtruas. & ĩ

Digitized by Google

eodem.4.Et omnes vrbes eius deſtructe ſunt. Et in eo.33.
Et ad domos regis iuda que deſtructe ſunt.Ezech.16.Et de
molientur proſtibulum tuum.
נתק נָתַק Nathac.euellere. abſtrahere. rumpere.diſrũpere.diſ
ſoluere.diſſipare.Leuí.22.Omne animal quod vel cõ
tritis vel tunſis vel ſectis ablatiſq; teſticulis eſt. Vbi ponitur
pro ſectis.Pro quo hebrei legunt.ruptis ſeu euulſis.Ioſ.4.
Euellere. Et ſiccam humum calcare cepiſſent.Pro quo hebrei legũt.
Euulſe ſunt plante pedum ſacerdotum ad aridam.i.ad ſic
cam humũ. Sed btũs hieronymus tranſtulit ſenſum. Et in
eodem.8. Donec perſequentes ab vrbe longius protrahan
Protrahe. tur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe.
Et in eodem. Cumq; receſſiſſent a ciuitate.Pro quo hebrei
Abſtrahe. legũt.Et euulſerũt eos a ciuitate. Iudí.20.vt abſtraheret eos
de ciuitate. Et in eodem.16.Qui rupit vincula.& in eodem.
Rumpere. Qui ita rupit vincula quaſi fila telarum.& in eodẽ.20. Sed
Erumpere & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Iob.17.
Diſſipare. Cogitationes mee diſſipate ſunt. Ps.2. Dirumpamus vin
Dirumpe. cula eorum. Eccſ.4. Funiculus triplex difficile rumpitur.
Eſa.5.Nec rumpetur corrigia calciamenti eius.Hiere.2. A
ſeculo confregiſti iugũ meũ: rupiſti vincula mea . Pro quo
hebrei legũt Rupi vincula tua. Et in eodem.5.Et vincula
eius ruperunt. Et in eodem.10. Et omnes funiculi mei di
rupti ſunt.& in eodem.12.Congrega eos quaſi gregem ad
victimam.Pro quo hebrei legũt.Euelle eos. ſcilicet de loco
Euellere. ſuo.Et in eodem.22. Inde euellam eum. Ezech.17. Nõne
radices eius euellet. Naũ.1.Et vincula tua dirumpam.Poni
tur etiam pro conſumere.Hiere.6. Malicie eorum nõ ſunt
conſumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et
נתק mali ſeu malicie non ſunt conuulſi. Item נֶתֶק Nethec.i.ti
nea:ſeu plaga lepre corroſiue que naſcitur in capite vel in
Lepra capitis. barba. Leuit.13.Quia lepra capitis& barbe eſt.& in eodem.
Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et
Macula. in eodem. Si nõ creuerit macula. Et inde אַתִּיק Athic.ideſt
אתיק edificium quoddam in atrio tẽpli fundatum: ſeu muro tem
pli iunctum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit porti
Porticus. cum.vt Ezech.42. Vbi erat porticus iuncta porticui tripli
ci.Et in eodẽ. Quia ſupportabant porticus que ex illis emi
nebant.Et aliquando beatus hieronymus poſuit ipſum he
braicum.ſ.Ectheca. vt in eodẽ.41. Cõtra faciem eius quod
Ectheca. erat ſeparatũ ad dorſum ecthecas ex vtraq; pte.Et in eodẽ.
Ecthecas per circuitum per tres partes.
נתר נָתַר Nathar. ſaltare. ſoluere. diſſoluere. Leuit.11. Crura
Saltare. per que ſalit ſuper terram. Ps.145. Dominus ſoluit
Soluere. compeditos. Eſa.58. Solue faſciculos deprimentes. Abach.
Diſſolue. 3. Aſpexit & diſſoluit gentes. Item נֶתֶר Nether.i.Nitrum
נתר Nitrum. quo pãni mundantur. Hiere.2. Si laueris te nitro.
Deſtruere. נָתַשׁ Nathas.euellere.diſſipare.deſtruere. Deut.29. Et eie
נתש cit eos de terra ſua.i.euulſit eos.3. Reg.14. Et euellet
Euellere. iſrael de terra bõa.Ps.9.Et ciuitates eorũ deſtruxiſti.Hiere
Deſtruere 1. vt euellas & deſtruas.Et in eo.18.Aut euelli poſſunt aque
erumpentes frigide.Et in eodem.31.Et ſicut vigilaui ſuper
eos vt euellerem. Et in eodẽ. Non euelletur & non deſtrue
tur in perpetuum. Et in eodem.42. Plantabo & non euel
lam.Ezech.19. Et euulſa eſt in ira in terraq; piecta. Mich.
5. Et euellam lucos tuos de medio tui. Ponitur etiam pro
derelinquere ſicut נָטַשׁ Natas cum littera tet. De quo ſupra
Derelinquere. dictum eſt. Hiere.23. Et derelinquam vos & ciuitatem quã
dedi vobis.

De incipiẽtibus a littera. ס. ſamach.

סס סָס Sas.tinea.Eſa.51. Et ſicut lanã ſic deuorabit eos tinea.
Tinea. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

סְאָה Sea.genus eſt mẽſure aridorum.Pro quo beatus hie סאה
ronymus trãſtulit modium vel ſatum.4.Reg.7.Mo Modius.
dius ſimile vno ſtatere.& in eodem.Factuſq; eſt modius ſi
mile ſtatere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סְאָתַיִם Sa סאים
thaim.Gẽ.18. Accelera tria ſata ſimile.4. Reg.7. Et duo סאתים
modii ordei ſtatere vno. Duplicatur etiam aliquando litte Sata. Modii.
ra ſamach & littera aleph & dicitur סַאסְּאָה Saſea.i.du סאסאה
plex menſura. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit men Mẽſura cõ
ſura contra menſuram.Eſa.27.In menſura contra menſu tra mẽſurã
ram cum abiecta fuerit iudicabit eam. Predari.
סָאַן Saon.preliare.pugnare.predari. Eſa.9. Quia omnis סאן
violenta predatio cũ tumultu.Pro quo hebrei legunt.
Quia omnis bellãs vel pugnans pugnat cum tumultu: ſeu
omnis predans predatur cũ tumultu.quaſi dicat. Alia bella Pugnare.
fiunt cum tumultu:ſed hoc bellum fiet ſine tumultu & ſine
ſanguine ab angelo percutiente. Vt habetur infra Capſo.
37.Et predicta dictio ſolum inuenitur in predicto loco.
סָבַב Sabab.circuire.circundare. circunducere: vallare.gy סבב
rare.vertere.reuerti declinare.Gẽ.2.Ipſe eſt qui cir Circuire.
cuit omnem terram euilla. 1. Reg.7.Et ibat per ſingulos
annos circuiens Bethel & galgala.Deu.32. Circunduxit eũ Circũduce
& docuit. ps.54. Die ac nocte circundabit eam ſuper mu Circũdare
ros eius.ps.117. Omnes gentes circundederunt me. Et in
eodem.Circundantes circundederunt me.Eccſ.1. Et flecti
tur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt. & circuit ſeu gy
rat ad aquilonem.Hiere.31.Femina circundabit virum.Et
cõmuniter ſcribitur cũ ſimplici beth.Gẽ.19.Viri ciuitatis
vallauerunt domũ.& in eodem.37. Veſtroſq; manipulos a Vallare.
dorare.Pro quo hebrei legũt. Et ecce circundabãt eũ veſtri
manipuli & adorabãt manipulũ meũ.Exo.13. Sed circũdu
xit per viã deſerti. Nu.34. Qui circuibunt auſtralẽ plagã.
& in eodẽ.Ibitq; p gyrũ termin9 ab aſemona.1.Reg.5.Cir
cunducatur arca dei iſrael & circunduxerũt arcã. & in eo.Il
lis autẽ circunducẽtibus eã.& in eodẽ.Adduxerũt ad nos ar
cã dei iſrael.i.circũduxerunt ad nos.Iob.16.Circũdedit me
lãceis ſuis.Ps.47. Circũdate ſion. Eſa.23. Circue ciuitatẽ.
& in eodẽ.28.Nec rota plauſtri ſup cyminũ circuibit.Eze.
41. Et platea erat in rotũdũ aſcẽdẽs ſurſum p cochleã. Pro
quo he.le. Et lata erat & circũdabatur ſurſũ ſurſũ. Sed btũs
hieronym9 trãſtulit ſenſum.ſignificat etiã declinare ſeu ver
tere vl auertere aut reuertere ſiue cõuertere.Gẽ.42.Auer Auertere.
titq; ſe parumper & fleuit.ideſt declinauit ſe ab eis.Nu.32.
& nabo & baalmeõ verſiſq; noĩbus .1.Reg.17. Declinauit Vertere.
pauliſper ab eo.2.Regum.14.Vt verterem figuram ſermo Declinare
nis huius.& in eodẽ.Reuertatur in domum ſuam & faciem Reuertere
meam non videat.3.Regum.2.Sed tranſlatum eſt regnum
& factum eſt fratris mei.ideſt conuerſum eſt regnum. & in
eo.18.& tu conuertiſti cor eorum iterum.4. Reg.20.& cõ Conuerte
uertit faciem ſuam ad parietem.Eſdre.6.&conuerterat cor
regis aſſyriorum ad eos.Eccſ.2. Vnde ceſſaui renunciauit
q; cor meum.pro quo hebrei legunt. & conuerſus ſum vt
renunciaret cor meum.Hiere.6.& tranſibunt domus eo
rum ad alteros.ideſt conuertentur ad alteros.& in eodem.
21.Ecce ego conuertam vaſa belli que in manibus veſtris
ſunt.Ezech.1.Non reuertebantur cum incederent.Et inde
סָבִיב Sabib.ideſt circuitus.gyratio: ſiue in circuitu: vel in סביב
gyro.Exo.25.faciesq; illi labium aureum per circuitum.3. Per circuitũ
Regum.6.per circuitũ ſculpſit variis celaturis.ps.11. In cir
cuitu impii ambulant.ps.33.Immittit angelus domini in In circuitu
circuitu timentium eum.Ezech.1.Et ſplendor eius in cir
cuitu.& in eo.4.& pones arietes in gyro.& aliquando dup In gyro.
plicatur & dicitur סָבִיב סָבִיב Sabib ſabib.Eccſ.1.& i circui סביב סביב
tu pergit ſpũs.pro quo hebrei legunt.In circuitu in circui In circuitu

Digitized by Google

tu pergit ſpūs.Et in plurali declinatur tam maſculine ꝙ fe
minine.Maſculine.Ps.49.Et in circuitu eius tempeſtas va
lida.Quod in hebreo legitur pluraliter ſcilicet & in circui-
tis eius.Ps.75.Omnis qui in circuitu eius affertis mūera.
Hiere.49.Quia deuorauit gladius ea que per circuitum
tuum ſunt.Declinatur etiam feminine.Iob.22.Propterea
circundatus eſt laqueis.Pro quo hebrei legunt. Propterea
in circuitibus tuis laquei ſeu carbones.ſcilicet ſūt. Et in eo
dem.29.Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41.
Per gyrum dentium eius formido.Ps.17.In circuitu eius
Circuit tabernaculum eius.Eccl's.1.Et in circulos ſuos reuertitur.
סבב Scribitur etiam cum ſimplici beth & cum mem in princi-
Per circuitum. pio & dicitur מסב Meſab.3.Reg.6.Et omnes parietes tem
מסבות pli per circuitum.& in plurali מסבות meſiboth. Iob.34.
Per circuitum. Luſtrans cuncta per circuitum.& inde סבה Siba. ideſt cir-
סבה cuitio.tranſlatio noſtra tranſtulit auerſationem.3.Reg.12.
Quoniam auerſatus fuerat eum dominus.Et aliqui hebrei
dicunt ꝙ ſignificat cauſam.& legunt.Quoniam a domino
Cauſa. fuit cauſa.Poteſt etiam legi ſic.Quia a domino fuit circui-
tio.ideſt dominus circumuenit eum vt ſic reſponderet po-
pulo:vt ſuſcitaret verbum ſuum.ſcribitur etiam cum nun
נסבה in principio & dicitur נסבה Neſiba.2.Paralipo.10.vbi dici
Voluntas. מסב tur.Erat enim voluntas dei vt compleretur ſermo ei⁹.pro
Accubit⁹. quo he.le.a domino fuit circuitio vel cauſa.& inde מסב Me
ſeb.ideſt accubitus:vbi ſedent ad comedendū in conuiuio.
מסיב eo quod conuiue ſedebāt per gyrum ſiue in circuitum. Cā
ti.1.Cum eſſet rex in accubitu ſuo.& inde מסיב meſib.ideſt
conuiua.& ſolum inuenitur in numero plurali.Ps.139.ca-
Conuiue. put circuit⁹ eorum. pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.
ve.tranſtulit. Amaritudo conuiuarum meorum.

סבא סבא Saba. Inebriari.potare. ſcilicet exceſſiue.cōuiuiis va
Inebriari care.Eſa.56.Venite ſumamus vinum & impleamur
ebrietate.ideſt inebriemur ebrietate.Naum.1.ſic conuiuiū
eorū pariter potantium.pro quo hebrei legunt.Et in ebrie
סבא tate vel in conuiuio eorum inebriati.& inde סבא ſobe.ideſt
Potator. potator. ebrius. Deut.21. Comeſſationibus vacat & luxu-
riis atqꝫ conuiuiis.pro quo hebrei legunt. Comeſſator ē at
qꝫ potator. Prouer.23. Noli eſſe in conuiuiis potatorum.
Et in eodem.Quia vacantes potibus & dantes ſymbola cō
סבא ſumentur. Accipitur etiam סבא ſobe.pro vino vel conui-
Vinum. סבא uio.Eſa.1.Vinum tuum mixtum eſt aqua.Oſee. 4. ſepara
tum eſt conuiuium eorum. Item סבא ſaba. nomen eſt filii
Saba. chus nepotis noe.Gen.10.filii autem chus ſaba & euila & ſa
batha.Et ab eo nomen accepit terra ſaba. Que eſt prouīcia
in ethiopia.ps.71.Reges arabum & ſaba dona adducent.
Eſa.43.Dedi propiciationem tuā egyptū:ethiopiam & ſa
סבאים ba pro te.& inde dicuntur סבאים ſabaim.i.viri de ſaba. E-
ſa.23.Adducebantur & veniebant de deſerto. pro quo he.
Sabei. le.Adducebantur ſabei de deſerto.& in eo.45. Labor egy
pti & negociatio ethiopie & ſabaim. & qn̄ ſcribitur cū litte
ra ſin tunc deriuatur a שבא Saba filio rema. Gen. 10. filii
rema ſaba & dedan.& pōitur pro arabia.Ps.71. Reges ara
bum.Et in eodem.& viuet & dabitur ei de auro arabie. &
de hoc vide infra in littera ſin.

סבך סבך Sabach.irretire.pplexū eſſe.cōplecti. Iob.8.Sup ace
ruum petrarum radices eius denſabuntur. pro quo
complecti hebrei legunt.ſuper aceruum petrarum complectuntur ſi
ue irretiuntur.Naum.1.Quia ſicut ſpine ſe inuicem com-
סבך plectuntur.& inde סבך ſebach.ideſt vepres ſeu ramus con-
denſus vel irretitus: aut arbuſta ſecundum tranſlationem
chaldaicam.Gen.22.Viditqꝫ poſt tergum arietem inter ve
Vepres. pres herentem cornibus.Ponitur etiam pro ſilua vel ſaltu
Silua. Ps.73.Quaſi in ſilua lignorum ſecuribus. & beatus Hiero
nymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.In ſaltu lignorū
ſecures.Et in plurali סבכי ſibache.pro quo beatus hierony סבכי
mus tranſtulit Condenſa. Eſa.10.Et ſubuertentur conden- Condenſa.
ſa ſaltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio ani-
malium: eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum ſe ī
uicem complectētibus.Hiere.4. Aſcēdit leo de cubili ſuo. Cubile.
& aliqn̄ando ſcribitur cum ſin loco ſamach.2.Reg.18.Cū-
qꝫ ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam quercum. De
quo vide infra in littera ſin in dictione שבך ſebach.

סבל Sabal. portare. ſupportare. ſuſtinere. Nee.4. Debili- סבל
tata eſt fortitudo portantis.Eſdre.7.Et ponant funda Portare.
menta ſupportantia.Eſa.46.Ego portabo. Et in eodem. ſupportar.
53.Et dolores noſtros ipſe portauit.Thren.5.Et nos iniq-
tates eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari
vel incraſſari.eo quod pinguedo ē homini quaſi onus gra
ue.Ps.143.Boues eorum craſſe. Eccl's.12. Et impinguabi- Incraſſari
tur locuſta.Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locuſta. impinguari
Et dicunt ꝙ pro locuſta intelligitur dorſum. & inde סבל ſe סבל
bel.ſiue סבל Sabal.ideſt onus.3.Reg.5.Septuaginta millia סבל
eorum qui onera portabant. ps.80. Diuerti ab oneribus Onus.
dorſum eius.Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg.11.Conſti-
tuerat eum ſuper tributum domus ioſeph. Et in plurali. Tribut⁹.
סבלות Sibloth.ideſt onera.Exo.1.vt affligerēt eum oneri סבלות
bus.Ponitur etiam pro ergaſtulo. Vt in eodem.6.Et educā Onera. Ergaſtulū
vos de ergaſtulo egyptiorum.pro quo hebrei legunt. Edu
cam vos de ſubter oneribus egyptiorum.

סבר Sabar. In lingua chaldaica ſignificat putare.ſeu co- סבר
gitare. Dan.7.Et putabit ꝙ poſſit mutare tempora Cogitare.
& leges. Putare.

סגד Sagad.curuari.procidere.adorare.Eſa.44.fecit ſcul- סגד
ptile & curuatus eſt ante illud.Et in eodem. Curuatur Curuari.
ante illud & adorat.Et in eodem. Ante truncum ligni pro adorare.
cidam.Dan.2.Et danielem adorauit. Procidere.

סגלה Segula. peculium.ſeu peculiare.aut theſaurus. Exo. סגלה
19.Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut. Peculiū.
14.Vt ſis ei in populum peculiarem.1.Paralip.29. De pe- Peculiar
culio meo aurum & argentum do in templum dei mei.Ps.
134.Iſrael in poſſeſſionem ſibi.Pro quo beatus hierony-
mus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Iſrael in peculium
ſibi.Eccl's.2.Coaceruaui mihi argentum & aurum & ſuſtā
tias regum.1.Theſauros regum. Subſtātia

סגן Segan.princeps.ſeu magiſtratus. Et ſolum inuenitur סגן
in numero plurali.ſcilicet סגנים Seganim.Nee.2. Ma- סגנים
giſtratus autem neſciebant quo abiſſent.Et in eo.5.Et in- Magiſtrat⁹
crepaui optimates & magiſtratus.& in eodem. Iudei quo
qꝫ & magiſtratus.Eſa.41.Et adducet magiſtratus quaſi lu
tum.Ezech.23.principes & magiſtratus iuuenes cupidi- Principes
nis.& in lingua chaldaica dicitur סגניא Signaia. Dan.3. סגניא
Magiſtratus & iudices duces & tyrannos. Magiſtrat⁹

סגר Sagar.claudere.concludere.includere. tradere. Gen. סגר
7.Et incluſit eum dominus de foris. Et in eo.19.Clau Includere
ſeruntqꝫ oſtiū.Exo.14.Concluſit eos deſertū.Leuit.13.Re Claudere.
cludet eum ſacerdos ſeptem diebus.Et in eodem.14.Egre Recludere
dietur oſtiū domus & ſtatī claudet illā.Nu.12.Separetur ſe
ptē diebus extra caſtra.p quo he.le.recludatur ſeptē dieb⁹
extra caſtra.Nā extra caſtra erat quoddā tētoriū vbi leproſi
recludebātur.& in eo.Excluſa eſt itaqꝫ maria extra caſtra.
Ioſ.2.Cumqꝫ porta clauderetur in tenebris.Et in eo.6.hie
rico aūt clauſa erat atqꝫ munita.1.Reg.1. Dominus autē cō Cōcludere
cluſerat vuluā eius.Et in eo.23.Concluſuſqꝫ eſt introgreſſ⁹
vrbē.3.Reg.11.& coequauit voraginē ciuitatis dauid patris
ſui.pro quo he.le.Et clauſit rupturam ſeu diuiſionem vel
diruptionem ciuitatis dauid patris ſui.Ps.34.Et conclude

Digitized by Google

eos qui perſequūtur me. Eſa. 22. Et claudet & non erit qui aperiat. Et in eodem. 24. Clauſa eſt omnis dom⁹ nullo introeunte. Et in eodem. 26. Et claude oſtia tua ſuper te. Significat etiam tradere. ideſt concludere in manu vel in poteſtate alterius. Deut. 23. Non trades ſeruum domino ſuo qui ad te confugerit. 1. Regum. 23. Vt tradamus eum in manu regis. Et in eodem. Si tradent me viri ceile in manus eius. Et in eodem. Et dixit dominus tradent. Et in eo. 24. Quod tradiderit te dominus in manu mea. Et in eodem. 26. Concluſit deus inimicum tuum in manu tua. & inde

Tradere.

מַסְגֵּר Maſger. ideſt clauſura: vel carcer. Eſa. 24. Et claudentur ibi in carcere. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Et in eodem. 42. Vt educeres de concluſione vinctum. ideſt de clauſura ſiue de carcere. Et in plurali מַסְגְּרוֹת Miſgeroth. 2. Regum. 22. & contrahentur in anguſtiis ſuis ideſt in clauſuris. p̄s. 17. Et claudicauerunt a ſemitis ſuis. p quo btūs hiero. in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit. Et contrahentur in anguſtiis ſuis. & inde סֻגַר Sugar. ideſt carcer ſeu cauea: vbi vincti clauduntur. Ezech. 19. Et miſerunt eum in caueam. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat lignū perforatum quo pedes ſeu colla vinctorū conſtringūtur. & inde מִסְגֶּרֶת Miſgereth. ideſt illud quod conſtringit aliquam rem & eam continet in circuitu. Exo. 25. Et ipſi labio coronam interraſilem altam quattuor digitis & ſuper illam alterā coronam aureolam. pro quo hebrei legūt. Et facies ei clauſuram ad menſuram pugni. ideſt alta quattuor digitis in circuitu. & facies circulum ſeu labium ipſi clauſure in circuitu. & in plurali מִסְגְּרוֹת Miſgeroth. p quo beatus hieronymus tranſtulit Interaſile ſeu coronulas vel ſculpturas. 3. Regum. 7. Et ipſum opus baſium interraſile erat. Et in eodem. Et ſculpture inter iuncturas. Et in eodē. Variaſq; ſculpturas ex ſemetipſo. & in eodem. et inter coronulas et plectas. & in eodem. & media intercolūnia quadrata non rotunda. Vbi pro eo quod in littera noſtra eſt media intercolūnia in hebreo eſt מִסְגְּרוֹת Miſgeroth. Ponitur etiam pro angulis. Vt in eodem. & in angulis cherubim. & inde סְגוֹר Segor. ideſt illud quod eſt clauſum vel eſt interi⁹. Oſee. 13. & dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt סְגוֹר Segor ſiue סָגוּר Sagur pro auro puriſſimo. eo quod clauditur & cuſtoditur ſub firma cuſtodia. 3. Reg. 6. & operuit illud atq; veſtiuit auro puriſſimo. Pro quo hebrei legūt. Auro ſagur. Et in eo. 7. Et mortariola & thuribula de auro puriſſimo. Iob. 28. Non dabitur aurum obrizum pro ea. Vbi ponitur pro auro obrizo. & inde מַסְגֵּר maſger. i. incluſor. 4. Regum. 24. Et omnem artificem & incluſorem. Et in eodem. Et artifices & incluſores mille. Hiere. 29. Et principes iuda & ieruſalem & faber & incluſor. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat theſaurarium qui includit & ſeruat aurum & res precioſas. & inde סַגְרִיר Sagrir. ideſt impetuoſus imber: ſeu frigus exceſſiuum. eo quod recludit homines in domibus. Prouer. 27. Tecta perſtillantia in die frigoris.

Carcer. Concluſio. Clauſura. מַסְגְּרוֹת Anguſtie. Clauſure. סֻגַר Cauea. מִסְגֶּרֶת Corona. clauſura. מִסְגְּרוֹת Interraſile. Sculpture coronule. anguli. סְגוֹר Interiora. סְגוֹר סָגוּר puriſſimū. .ſ. aurum. aurum. obrizum. מַסְגֵּר Incluſor. סַגְרִיר Frigus

סַד Sad. lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur. pro quo tranſlatio noſtra neruū tranſtulit. Iob. 13. Poſuiſti in neruo pedem meum.

סַד Neruus.

סָדִין Sadin. ſindon. linteum. Prouer. 31. Sindonem fecit & vendidit. Et in plurali סְדִינִים Sedinim. vt Iudi. 14 Triginta ſindones & totidem tunicas. Eſa. 3. Et ſindones & vittas & teriſtra.

סָדִין Sindon. סְדִינִים ſindones.

סֵדֶר Seder. ordo. regula. Et ſolū inuenitur in numero plurali. Iob. 10. Et nullus ordo. pro quo hebrei legunt. & non ſūt ordines. & inde מִסְדְּרוֹנָה Miſderona. pro quo beatus hieronymus tranſtulit poſticum. Iudi. 3. Per poſticum egreſſus eſt. Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamech. De quo vide infra in littera ſin.

סֵדֶר Ordo. מִסְדְּרוֹנָה Poſticus.

סַהַר Sahar. Rotundum. pro quo beatus hieronymus tranſtulit tornatilem. Canti. 7. Vmbilicus tuus crater tornatilis. Item סֹהַר Sóar. i. carcer. ſeu lacus rotundus quo vincti claudūtur. Gen. 40. Miſit eos in carcerem. pro quo hebrei legunt. Miſit eos in domum carceris.

סַהַר Tornatilis. סֹהַר Carcer.

סוּג Sug. Auertere. auerti. conuerti. ſcilicet retrorſum. recedere. ſ. retro. 2. Regū. 1. Sagitta ionathe nuꝗ̄ rediit retrorſum. p̄s. 43. Non receſſit retro cor noſtrum. p̄s. 52. omnes declinauerunt. p̄s. 128. Et conuertantur retrorſum omnes qui oderunt ſion. Eſa. 59. Et conuerſum eſt retrorſum cor noſtrum. Soph. 1. Et qui auertuntur de poſt tergū domini. Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָסַג Naſag. & inde. סוּג Sug. ideſt recedens. vel declinans. Prouer. 14. Viis ſuis replebitur ſtultus. pro quo hebrei legunt. De viis ſuis replebitur recedens vel declinans corde. ideſt recedens vel declinans a via recta ſiue a recto iudicio rationis. & īde סוּגָה Suga. ideſt vallata vel circundata. Canti. 7. Vallatus liliis.

סוּג Retro recedere. Declinare Retrorſum conuerti. Auerti. סוּג Recedens סוּגָה Vallatus.

סוֹד Sod. ſecretum. arcanum. conſilium: ſeu conciliū. Iob. 29. Quādo ſecreto erat deus in tabernaculo meo. & ſecundum litteram hebraicam poteſt etiam legi ſic. Quando ſecretum dei in tabernaculo meo. ſcilicet erat. p̄s. 24. firmamentum eſt dominus timentibus eum. pro quo beat⁹ hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem trāſtulit. Secretum domini timentibus eum. Prouer. 25. Et ſecretū extraneo ne reueles. Amos. 3. Niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Ponitur etiam pro conſilio vel concilio. ſcilicet ſecreto. Iob. 15. Nunquid conſiliū dei audiſti. Ps. 82. Super populum tuum malignauerunt conſilium. p̄s. 88. Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum. Ps. 110. In conſilio iuſtorum & congregatione. Hiere. 6. & ſuper concilium iuuenum ſimul. & in eodem. 15. Non ſedi in concilio ludentium. Ezech. 13. In concilio populi mei non erunt. & inde verbum הוּסַד Huſad. ideſt conſiliatus eſt ſeu conſilio decreuit. 2. Paralip. 3. Et hec ſunt fundamenta que iecit ſalomon vt edificaret domū dei. pro quo hebrei legunt. Et hec ſunt que conſiliatus eſt ſalomon ſiue que cōſilio decreuit vt edificaret domum dei. Poteſt etiam deriuari a dictione יָסַד Iaſad: que ſignificat fundare: ſeu fundamenta iacere: ſicut eſt in littera noſtra. & inde deriuatur. סַד Sad. quod ſignificat lignum perforatum quo pedes vinctorum continentur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit neruum. Iob. 13. Poſuiſti in neruo pedem meum.

סוֹד Secretum. conſilium. concilium. הוּסַד conſiliari. סַד Neruus.

סָוֶה Saue. velamen. & ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַסְוֶה maſue. Exo. 34. Poſuit velamen ſup faciem ſuam.

סָוֶה מַסְוֶה Velamen.

סוּךְ Such. Vngere. purgare. ſcilicet ventrem. Deut. 28. & non vngeris oleo. Ruth. 3. Lauare igitur & vngere. 2. Regum. 12. Et lot⁹ vnctuſq; eſt. Ezech. 16. & vnxi te oleo. Dan. 10. Sed neq; vnguento vnctus ſum. & inde אָסוּךְ Aſuch ideſt laguncula olei ſeu lecythus. 4. Reg. 4. Non habeo ancilla tua quicquā in domo mea niſi parum olei quo vngar Pro quo hebrei legunt. Non habeo ancilla tua in domo niſi lagunculam ſeu lecythum olei. Poteſt etiam eſſe verbum prime perſone futuri temporis. ſicut eſt in littera noſtra. ſignificat etiam predicta dictio purgare ventrem. Iudi. 3. forſiāt purgat aluum in eſtiuo cenaculo. 1. Reg. 24. Ingreſſ⁹ eſt ſaul vt purgaret ventrem.

סוּךְ Vngere. אָסוּךְ Laguncula Purgare ventrem.

סוּס Sus. equus. hirūdo. Gen. 49. Mordens vngulas equi. Exo. 14. Et omnis equitatus pharaonis. Et in eodem. 15. Ingreſſus eſt enim currus pharaonis cum curribus & equitibus eius. pro quo hebrei legunt. Ingreſſus eſt equus

סוּס Equus. equitatus.

Digitized by Google

pharaonis.Pſ.31. Nolite fieri ſicut equus & mulus. Pſ.32.
fallax equus ad ſalutem.Reperitur etiam in genere feminī
סוּסָה no סוּסָה Suſa.Canti.1.Equitatui meo in curribus pharao-
Equitatus nis.Et in plurali.סוּסִים Suſim.Deut.17. Non multiplica-
סוּסִים bit ſibi equos.Pſ.19.Hi in curribus & hi in equis. Abach.
Equi. 3. Qui aſcendis ſuper equos tuos.Et in eodem. Viam feci-
ſti in mari equis tuis. ſignificat etiam quoddā genus auis.
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit pullum.ſ. hirundi-
hirundo. nis:ſiue hirundinē.Eſa.38. Sicut pullus hirundinis ſic cla-
mabo.Et aliquando mutat vau in iod.Hiere. 8. Turtur &
hirundo & ciconia.& aliqui hebrei interpretantur grus.

סוּף סוּף Soph.finire.conſumere.conſumi.deficere. deeſſe .cō-
plere.Eſter.9.Dies phurim ideſt ſortium obſeruētur
a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obliga-
ta eſt.Pro quo hebrei legunt.Et dies phurim ideſt ſortium
iſti non tranſeant a iudeis & memoria eorum nonᵎ deſinat
Finire. ſiue non finiatur a ſemine eorum.Pſ.72.Subito defecerūt
Deficere. Eſa.66.Simul conſumentur dicit dominus.Dañ.2. Com-
Cōſumere. minuet & conſumet vniuerſa regna.Hiere. 8. Congregās
Cōgregaſ. congregabo eos dicit dominus.pro quo hebrei legunt.cō
ſumens conſumam eos dicit dominus.poteſt etiam deriua-
ri a dictione אָסַף aſaph:que ſignificat congregare:ſicut eſt
in littera noſtra.& ſimiliter Soph.1.vbi dicitur.congrega-
bo omnia a facie terre dicit dominus.congregans hominē
& pecus:congregans volatilia celi & piſces maris.pro quo
hebrei legunt.Conſumam ſeu finiam omnia dicit domin⁹
conſumens hominem & pecus.De quo vide ſupra in dictio
ne אָסַף Aſaph.& infra in dictione סָפָה ſapha.Ponitur etiā
Complere pro complere.Dañ.4.ſermo completus ē ſuper Nabucho
סוֹף donoſor.Et inde סוֹף Soph.ideſt finis .terminus.ſummitas
Finis. Eccſ.7.In illa enim finis cunctorum admonetur. Et i eo-
dem.12.finem loquendi pariter omnes audiamus. Pōitur
Sũmitas. etiam pro ſũmitate.2.Paralipo.20.Et inuenietis illos in ſũ
סוּף mitate torrentis.Item סוּף Suph.ideſt iuncus ſeu papirus
aut carectus.Exo.2.Et expoſuit eum in carecto.Et in eodē
Carectus. Que cum vidiſſet fiſcellam in papirione.Eſa.19.Calamus
Papirio. & iuncus marceſcent.Significat etiam pelagus. Ione.2.Pe
Iuncus. lagus operuit caput meum. & ide dicitur. יַם סוּף Iamſuph
Pelagus. ideſt mare pelagoſum: quia eſt quaſi pelagus ingrediens
יַם סוּף a mari oceano & non habens exitum aliunde: vel quia in
ripa eius oriuntur iunci ſiue papiri.Tranſlatio noſtra tra-
Mare ru- duxit mare rubrum.eo quod habet arenas rubeas. Exo.15
brum. Tulit autem moyſes iſrael de mari rubro.Pſ.105.Et irrita-
uerunt aſcendentes mare rubrum.Et in eodem. Et increpa
סוּפָה uit mare rubrum.Et inde סוּפָה Supha.ideſt tempeſtas .tur
Turbo. bo.Iob.21.Et ſicut fauilla quam turbo diſpergit. Eſa.5.Et
Tēpeſtas. rote eius quaſi impetus tempeſtatis.Et in eodem.17.Et ſi-
cut turbo coram tempeſtate.Oſee.8.Ventum ſeminauerūt
& turbinem metent.Naum.1.Dominus in tēpeſtate & tur-
סוּפוֹת bine vie eius.Et in plurali סוּפוֹת ſuphoth.Eſa.21. Sicut tur
Turbines bines ab Africo veniunt.

סוּר סוּר Sur.Recedere.declinare.diuertere.ammouere.ſepara
Declinare re.auferre.Geñ.19.Declinate in domum pueri veſtri
Diuertere Et in eodem.Vt diuerterent ad eum.Exo.3. Vadam & vi-
debo viſionem hanc.pro quo hebrei legunt.Recedam ſiue
declinabo & videbo viſionem hanc.ideſt recedam de loco
in quo ſto:& vadam ad videndam viſionem hanc.Et in eo
dem.Cernens autem dominus ꝙ pergeret ad videndum.
recedere. Et in eodem.32. Receſſerunt cito de via.Nu.12.nubes quo
ꝙ receſſit que erat ſup tabernaculo. & i eo.14.Receſſit ab
eis omne preſidium.Et in eodem.16.Recedite a tabernacu
lis impiorum.Ruth.4.Declina pauliſper & ſede hic. pſ.13
Omnes declinauerunt.Pſ.36.Declina a malo & fac bonū.

Pſ.118.Declinate a me maligni.Hiere.17. Recedentes a te
in terra ſcribentur.Oſee.4.Separatum eſt conuiuium eo- Separari.
rum.Et in eodem.7.Et receſſerunt a me.Hebrei tamen in
predicto loco legunt.Preuaricati ſunt in me. nā in hebreo Preuari
non habetur a me ſed in me.Amos.6. Et auferetur factio cari.
laſciuientium.ideſt recedet.& aliquando ſcribitur cum ſin
loco ſamach. Oſee.9. Sed & ve eis cum receſſero ab eis.
Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur
incarnatio mea ex eis.De quo dictum eſt ſupra in dictione
בָּשָׂר Baſar.ſignificat etiam auferre vel ammouere. Geñ.
38.Que depoſitis viduitatis veſtibus. pro quo hebrei le-
gunt. Et abſtulit veſtes viduitatis ſue. Et in eo. 49. Non Auferre.
auferetur ſceptrum de iuda.Deut.7.Auferet dominus a te
omnem langorem. Vbi ponitur verbum tertie coniuga-
tionis.ideſt recedere faciet.2.Reg.5. Niſi abſtuleris cecos
& claudos.3.Regum.15.Inſuper & maacham matrem ſu-
am amouit ne eſſet princeps. Iob.27. Viuit deus qui ab-
ſtulit iudicium meum.Eſa.17. Ecce damaſcus deſinet eſſe
ciuitas.ideſt auferetur ne ſit ciuitas.Ezech.21.Aufer cyda-
rim:tolle coronam.Dañ.12.Cum ablatum fuerit iuge ſacri סוּרָה
ficium.& inde סוּרָה Sura.pro quo beatus hieronymus trā captiua
ſtulit captiuam.ideſt recedens vel ablata de terra ſua. Eſa.
59.Tranſmigrata & captiua.& inde סַר Sar.ideſt triſtis vel סַר
indignans:eo quod recedit a conſortio hominum.3. Regū
21.Venit ergo Achab in domum ſuam indignans.& i ge- Indignās
nere feminino סָרָה Sara.vt in eodem. Vnde anima tua cō- סָרָה
triſtata eſt.& aliquando ſcribitur ſupradictum verbum cū Cōtriſtata
duplici res & dicitur סָרַר Sarar.ideſt ſubuertere. peruer- סָרַר
tere.declinare.ſcilicet a via recta. Threñ. 3. Semitas meas
ſubuertit. Oſee.4.Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. ſubuertere Declinare
Vbi ponitur verbum & nomen ſeu participium ab eo deri
uatum.ac ſi diceret. Sicut vacca declinans declinauit iſrael.
Et inde סוֹרֵר Sorer.ideſt peruerſus.ſiue declinans a via re סוֹרֵר
cta:aut proteruus vel contumax.Deut.21. filium contuma contumax
cem & proteruum.vbi ponitur pro contumace. Et in eodē
filius noſter proteruus & contumax eſt.vbi ponitur pro ꝓ proteruus
teruo.Ponitur etiam pro incredulo.ideſt apoſtata.Eſa.65.
Ad populum incredulum. Oſee. 9. Omnes principes eius Incredul⁹
recedentes.ideſt declinantes a via recta. Zach.7.& auerte- recedētes.
runt ſcapulam recedentes.& inde סָרָה Sara.ideſt diſceſſio. סָרָה
preuaricatio.Deut.13.quia locutus eſt vt vos auerteret a do
mino deo veſtro.pro quo hebrei legunt. Quia locutus eſt
receſſionem vel preuaricationem contra dominum deum receſſio.
veſtrum.Et inde סוּרִי Sure. pro quo beatus hieronymus סוּרִי
tranſtulit prauum.Hiere.2. Quomodo ergo conuerſa es
mihi in prauum vinea aliena. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſi- Prauum.
gnificat palmites ſeu ramos.& legunt ſic. Quomodo ergo
conuerſa eſt mihi in palmites vinee aliene ſiue extranee. Palmites
Item סוּר Sur.nomen eſt cuiuſdam porte in templo ſalo- סוּר
monis exiſtentis.4.Regum.11.Tertia pars ſit in porta ſeir
Debet legi i porta ſur. Sur.

סוּת סוּת Suth.Pallium ſeu coopertorium.Geñ.49.& in ſan- Pallit.
guine vue pallium ſuum.Et ſolum inuenitur in pre-
dicto loco.

סָחַב סָחַב Sachab.Trahere.detrahere.deiicere. ſeu abiicere .pu-
treſcere.lacerare.2.Regum.17.Et trahemus eam i tor Trahere
rentem.Hiere.22.Putrefactus & proiectus extra portas ie- putreſcere
ruſalem.Et in eodem.49. Si non deiecerint eos paruuli Deiicere.
gregis.Ponitur etiam pro lacerare. Hiere. 15. Et canes ad
lacerandum.& inde סְחָבוֹת Sechaboth.ideſt panni lacerati lacerare.
& abiecti pre nimia vetuſtate.Hiere.38.Tulit inde veteres סְחָבוֹת
pānos.Et in eo.Pone veteres pannos & hec ſciſſa & putri- panni ue
da ſub cubito manuum tuarum. teres.

Digitized by Google

סָחָה Radere. סְחִי erradicatio

סחה Sacha. Radere. abradere. Ezech. 26. Et radam puluerem eius de ea. Et inde סְחִי Sechi. ideſt abraſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit erradicationem. Threñ. 3. Eradicationem & abiectionem poſuiſti nos.

סָחַף Abradere. inundare. Computreſcere.

סחף Sachaph. Abradere. inundare. computreſcere. Prouer. 28. Similis eſt imbri vehementi in quo paratur fames. Pro quo hebrei legunt. Imber abradens ſiue inundans & abſq; pane. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſũ Ponitur etiam pro computreſcere. Hiere. 46. Quare computruit fortis tuus.

סָחַר Circuire. סְחַרְחַר Cõturbari סֹחֵר

סחר Sachar. Circuire. circumuoluere. negociari. vt Hiere. 14. Propheta nãq; & ſacerdos abierunt in terram. Pro quo hebrei legũt. Propheta namq; & ſacerdos circuierunt in terram. ideſt huc atq; illuc abierunt non inuenientes requiem. Et aliquando duplicatur littera cheth & littera res & dicitur סְחַרְחַר Secharchar. p̄s. 37. Cor meum conturbatum eſt. Pro quo hebrei legunt. Cor meum circũuoluitur. ideſt fluctuat: & ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. & inde dicitur סֹחֵר Socher. ideſt mercator ſeu negociator: eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc. Geñ. 23. quadringentos ſiclos argẽti probate monete. pro quo hebrei legunt. Quadringentos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori vel negociatori. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo. 37. Et pretereuntibus madianitis negociatoribus. Eſa. 23. Cuius negociatores principes Ezech. 27. Carthaginẽſes negociatores tui. ꝓ quo hebrei legũt. Tharſis negociatrix tua. vbi põitur tharſis ꝓ carthagine. Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui. Et in eodem. Negociatores populorum ſybilauerunt ſuper te. & inde סַחַר Sechar. ſiue סְחוֹרָה Sechora. ideſt negociatio ſiue mercimonium. Prouer. 3. Melior eſt acquiſitio eius negociatione argenti. Pro quo hebrei legunt. Melior eſt negociatio eius negociatione argenti. Et in eodem. 31. Quia bona eſt negociatio eius. Eſa. 23. Et facta eſt negociatio gentium. Et in eodem. & erit negociatio eius & merces eius ſanctificate domino. Et in eodem. 45. Labor egypti & negociatio ethiopie. Ezech. 27. Et negociatio manus tue. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִסְחָר Miſchar. 3. Regum. 10. & negociatores vniuerſiq; ſcruta vendẽtes. Pro quo hebrei legunt. Et negociatio negociatorũ ſeu ſcruta vendentium. Sunt autem ſcruta res parui valoris. & inde verbum סָחַר Sachar. ideſt negociari. Geñ. 34. Terra in poteſtate veſtra eſt: exercete negociamini & poſſidete eam. Et in eodem. Negocientur in terra & exerceant eam. Et inde סֹחֵרָה Sochera. ideſt clypeus rotundus ſecundũ hebreos. Ps. 90. ſcuto circũdabit te veritas ei⁹. ꝓ quo he. le. ſcutũ & clypeus veritas ei⁹. & btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. Scutũ & ꝓtectio veritas eius. & inde סֹחֶרֶת ſochareth i. lapis p̄cioſus. ꝓ quo btũs hiero. trãſtulit. lapidẽ pariũ. Eſter. 1. Sup pauimẽtũ ſmaragdino & pario ſtratum lapide.

(Margin: mercator. negociator. סְחָר סְחוֹרָה negociatio. מִסְחָר negociatio. סָחַר negociari. סֹחֵרָה. Clypeus Protectio. סֹחֶרֶת Parius. lapis.)

סָחִישׁ Que ſponte naſcitur

סחיש Sachis. Renaſcentia que ex radicibus ſeminis oriuntur: ſeu que ſponte naſcuntur. 4. Reg. 19. In ſecũdo autem anno que ſponte naſcuntur.

סִיג Scoria. סִיגִים Rubigo. Scoria.

סיג Sig. Scoria. rubigo. Ezech. 22. Verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoriã. & declinatur pluraliter סִיגִים Sigim. Prouer. 25. Aufer rubiginem de argento. Et in eo. 26. quomodo ſi argẽto ſordido ornare velis vas fictile. i. argẽto rubiginoſo vel cũ ſcoria. Eſa. 1. Argentũ tuũ verſum eſt ĩ ſcoriã. Et in eodem. & excoquam ad purum ſcoriam tuam.

סִיר Olla.

סיר Sir. Lebes. olla. ſpina. Exo. 16. Quando ſedebamus ſuper ollas carnium. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet ſuper ollam carnium. 4. Regum. 4. Mors in olla. Eccſ. 7. Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. Ezech. 24. Pone ollam. Et in plurali סִירוֹת Siroth. Exo. 27. facieſq; in vſus ei⁹ lebetes. 2. Paralipo. 35. Pacificas vero hoſtias coxerunt in lebetibus. Amos. 4. Et reliquias veſtras in ollis feruentibus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et reliquias veſtras in ſagenis piſcium vel piſcatorum. De quo vide ſupra in dictione דּוֹג Dog. & in dictione דּוּגָה Daga. Item סִיר Sir ideſt ſpina. tribulus. & ſolum inuenitur in numero plurali ſcilicet סִירִים Sirim. Eccſ. 7. Sicut ſonit⁹ ſpinarum. Oſee. 2. Sepiam viam tuam ſpinis. Naum. 1. Sicut ſpine ſe inuicem complectuntur. Reperitur etiam סִירוֹת Siroth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Ps. 57. Priuſq̃ intelligerent ſpine veſtre rhamnum. Hebrei tamẽ primam ſignificationem ſequentes legunt ſic. Priuſq̃ intelligerent ideſt ſentirent olle veſtre rhamnum.

(Margin: סִירוֹת lebetes. סִיר Spina. סִירִים Spine. סִירוֹת)

סִית Perſuadere. Suadere. Incitare. Concitare. Decipere. deludere. Auertere. Seducere

סית Sith. ſuadere. perſuadere. incitare. decipere. ſeducere. auertere. Deut. 13. Si tibi voluerit perſuadere frater tuus. Ioſ. 15. Que ſuaſa eſt a viro ſuo. 1. Regum. 26. Si dominus incitauit te aduerſum me. 2. Regum. 24. Commouitq; dauid in eis. ideſt perſuaſit. 3. Regum. 21. Concitauit enim eum iezabel vxor ſua. 4. Regum. 18. Nolite audire ezechiam qui decipit vos. 2. Paralipo. 32. Num ezechias decepit vos. Et in eodem. Nec vana perſuaſione deludat. Iob. 1. Tu autem commoniſti me aduerſus eum. ideſt perſuaſiſti vel incitaſti me. Et in eodem. 36. Igitur ſaluabit te de ore anguſto. Pro quo hebrei legunt. Et etiam ſuaſit te de ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis. ideſt ſuaſit te ne incideres in os eius. vel ſic. Auertit te de ore anguſto. & eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem. Non te ergo ſuperet ira. ideſt ne incitet te. Hiere. 38. Seduxerunt te & preualuerunt aduerſum te. Ponitur etiam pro auertere. 2. Paralipo. 18. Atq; auertit eos ab illo. ideſt ſuaſit vel incitauit eos vt diuerterent ab eo.

סָכַךְ Tegere. Cõpinger. Proteger. Uelare. Cõcludere. Obũbrar. Operire. סוּךְ Tabernaculum. Tentoriũ. סַךְ סוּכָּה Umbraculum. סֻכּוֹת tabernacula. מָסָךְ tentorium Uelum. Protectio סוֹכֵךְ Umbraculum.

סכך Sachach. Cooperire. velare. tegere. protegere. vt Exo. 25. Tegant expandentes alas. Iob. 10. Oſſibus & neruis compegiſti me. Pro quo hebrei legunt. texiſti me ſeu protexiſti me. Ezech. 28. Tu cherub extentus & protegens. Et in eodem. Et perdidi te o cherub protegens. & cõmuniter ſcribitur cum ſimplici caph. Exo. 40. Dimitteſq; ante illam velum. Pro quo hebrei legunt. Velabis ſeu proteges arcam cum velo. 3. Regum. 8. Et protegebant cherubim arcam & vectes eius. Iob. 3. Et circundedit eum deus tenebris. Pro quo hebrei legunt. Et texit ſeu protexit deus pro eo. Et in eodem. 38. Quis concluſit oſtiis mare .i. qs velauit. & ĩ eo. 40. ꝓtegũt vmbre vmbrã ei⁹. p̄s. 90. ſcapulis ſuis obũbrabit tibi. i. ꝓteget te. Threñ. 3. opuiſti ĩ furore. & ĩ eo. oppoſuiſti nubẽ tibi. & aliqñ ſcribitur cũ ſin loco ſamach. Exo. 33. & ꝓtegã te dextera mea. & idẽ סוּךְ ſuch i. vmbraculũ. ſeu tabernaculũ vel tẽtoriũ. p̄s. 26. Qm̃ abſcõdit me in tabernaculo ſuo. Et aliqñ ſcribitur cũ ſin loco ſamach. Threñ. 2. & diſſipauit q̃ſi hortũ tẽtoriũ ſuũ. dr̃ ẽt סַךְ Sach. p̄s. 41. Qm̃ trãſibo vſq; ad locũ tabernaculi admirabilis. ſcribitur ẽt cũ he in fine & dr̃ סוּכָּה ſuca. Eſa. 4. Et tabernaculũ erit in vmbraculũ diei. & in plu. סֻכּוֹת Sucoth. Leuit. 23. Erũt ferie tabernaculorũ ſeptẽ diebus dñi. Et ĩ eo. & habitabitis in vmbraculis ſeptẽ diebus. & ĩ eo. manebit ĩ tabernaclis. & idẽ מָסָךְ maſach. i. tẽtoriũ: ſeu velũ aut ꝓtectio Exo. 26. facies & tẽtoriũ ĩ ĩtroitu tabernaclĩ. Nu. 4. & deponẽt velũ q̃d pẽdet añ fores. p̄s. 104. ſpãdit nubẽ ĩ ꝓtectiõe & inde סוֹכֵךְ ſochech. i. tentoriũ ſeu vmbraculũ ex corio & tabulis fabrefactũ quo expugnatores vrbiũ vtũtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum. 2. Velociter aſcendet muros eius: & preparabitur vmbraculum. Et

Digitized by Google

מוּסָךְ inde מוּסָךְ Muſach. 4. Reg. 16. Muſach quoq; ſabbati. & dicunt hebrei ꝙ erat tentoriũ quoddam in atrio tẽpli ſubter quod erant cuſtodes templi in ſabbatis.

סָכַל Stulte operari. Stulte agere. Infatuare. Stultũ facere. סֶכֶל Stulticia.

סָכַל Sachal. ſtulte agere, ſeu ſtulte operari. iſanire. infatuare. fatuum ſeu ſtultum eſſe. Geñ. 31. Stulte operatus es. 1. Regum. 13. Stulte egiſti: nec cuſtodiſti mandata domini. & in eo. 26. Apparet enĩ quod ſtulte egerim. 2. Reg. 15. Infatua queſo domine conſilium achitophel. Eſa. 44. Et ſcientiam eorum ſtultam faciens. & inde סֶכֶל Sechel. ideſt ſtulticia. fatuitas. vt Eccl'ſ. 10. Poſitum ſtultum in dignitate ſublimi. pro quo hebrei legunt. Poſitam ſtulticiã. Et ſi ſcribatur cum littera ſin loco ſamach poteſt legi ſic. Poſitũ intellectũ in dignitate ſublimi. & ſic legunt aliqui hebrei. nã aliquando ponitur ſin loco ſamach & econuerſo. vt dictum eſt in precedentibus: & vt infra dicetur. & inde סִכְלוּת Sichluth. ideſt ſtulticia. inſipientia. error. vt Eccl'ſ. 2. Trãſiui ad contemplandam ſcientiã erroreſq; & ſtulticiam. Et in eo. Et vidi ꝙ tantũ precederet ſapientia ſtulticiã quãtũ differt lux a tenebris. & in eo. 7. Errorem imprudentiũ. Et in eo. 10. precioſior eſt ſapientia parua ꝙ gloria ad tẽpus ſtulticia Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. vt ſupra in eo. 1. Vt ſcirem prudentiam atq; doctrinam erroreſq; atq; ſtulticiam. & inde סָכָל Sachal. ideſt ſtultus. fatuus. inſipiens. Eccl'ſ. 10. Sed & in via ſtultus ambulans cum ipſe inſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat. Hiere. 5. Audi populc ſtulte.

סִכְלוּת Stulticia. Error. סָכָל Stultus.

סָכַן Sachan. comparare. aſſimilare. aſſimilari. equalẽ ſeu cõparem eſſe. acquieſcere. intelligere. preuidere. conſueſcere. Iob. 15. Arguis verbis eum qui non eſt equalis tibi. Et in eodem. zz. Nunquid deo poteſt comparari homo. Et in eodem. 34. Non placebit vir deo etiam ſi cucurrerit cum eo. ideſt non comparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat prodeſſe ſeu conferre. Vnde ĩ predicto loco ipſi legunt. Quid prodeſt vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo. ſiue cum complacuerit cum deo. Et in eodem. 35. Non tibi placet quod rectum eſt: vel quid tibi ꝓderit ſi ego peccauero. pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit ſi ego peccauero Significat etiam acquieſcere. Iob. 22. Acquieſce igitur ei & habeto pacẽ. Item ſignificat intelligere ſeu preuidere. Iob. zz. etiam cũ perfecte fuerit ſcientie. pro quo hebrei legunt. etiam ſi intelligat in eis: ſiue ſuper eos intelligens. ſed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum. Ps. 138. Et omnes vias meas preuidiſti. Significat etiam conſueſcere. Nu. 22. Dic quid ſimile vnquam fecerim tibi. pro quo hebrei legunt. Nunquid conſueſcens conſueui vt facerem tibi talia. Significat etiam periclitari. pro quo beatus hieronymus tranſtulit vulnerare. Eccl'ſ. 10. Qui ſcindit ligna vulnerabitur ab eis. ꝓ quo hebrei legunt. periclitabitur ab eis. Vnde periculum ĩpi vocant סַכָּנָה Secana. & inde מִסְכֵּן Miſchen. ideſt pauper. egenus. Eccl'ſ. 4. Melior eſt puer pauper & ſapiens. Et in codẽ. 9. Inuentuſq; eſt in ea vir pauper & ſapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta eſt. & inde מִסְכֵּנוּת Miſchenuth. ideſt paupertas. penuria. Deut. 8. vbi abſq; vlla penuria comedes panem tuum. Item סוֹכֵן Sochen. i. cellariũ ſeu apotheca. Tabernaculum: ſiue cubicularius: vel theſaurarius. Eſa. 22. Ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo Et in genere feminino סֹכֶנֶת Socheneth. 3. Regum. 1. Et foueat eum dormiatq; in ſinu ſuo. pro quo hebrei legunt. Et ſit ei cubicularia: dormiatq; in ſinu ſuo. & inde מִסְכְּנוֹת Miſchenoth. ideſt apothece: ſeu tabernacula vel cellaria. Exo. 1. Edificauerunt vrbes tabernaculorum pharaoni. 2. paralipo. 32. Apothecas quoq; frumenti vini & olei. Ponitur etiam pro munitionibus. 2. Paralipo. 8. Et alias ciuitates munitiſſimas edificauit in emath. Et in eodem. Et omnes vrbes firmiſſimas que fuerunt ſalomonis. Et in eodem 16. Et vniuerſas vrbes neptalim muratas. Et in eodem. 17. Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium vrbeſq; muratas. Et inde מְסוּכָּן Meſucan. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit fortem. Eſa. 40. forte lignum & imputribile elegit artifex ſapiens.

סָכַן Equalẽ eſſe. Comparari. Prodeſſe. Placere. Acquieſcere. Preuidere. Cõſueſcere. Vulnerare. סַכָּנָה Periculũ. מִסְכֵּן Pauper. מִסְכֵּנוּת Penuria. סוֹכֵן Qui habitat in tabernaculo. סֹכֶנֶת Cubicularia. מִסְכְּנוֹת Tabernacula. Apothece. Munitiões. Murate. מְסוּכָּן Fortis.

סִכְסֵךְ Sichſach. Miſcere. concurrere facere. Eſa. 19. Et concurrere faciam egyptios aduerſus egyptios.

סִכְסֵךְ Concurrere facere.

סָכַר Sachar. claudere. obturare. concludere. tradere. Geñ. 8. Et clauſi ſunt fõtes abyſſi. p̃s. 62. Quia obſtructum eſt os loquentium iniqua. Eſa. 19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium. pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum. Et inde שֶׂכֶר Secher. cum ſin in principio loco ſamach. ideſt lacuna ſeu ſtagnum vbi aque clauduntur. Eſa. 19. Omnes qui faciebant lacunas ad capiendos piſces.

סָכַר Claudere. Obturare. Tradere. שֶׂכֶר lacuna.

סָכַת Sacath. Attendere. auſcultare. Deut. 27. Attẽde & audi iſrael. Item סִכּוּת ſicuth. nomen idoli ſecundum hebreos. Amos. 5. Et portaſtis tabernaculum moloch deo veſtro. Pro quo hebrei legunt. Et portaſtis ſicuth regem veſtrum ſeu regis veſtri aut moloch veſtri. ꝙ ſi pro סִכּוּת ſicuth ponatur סוּכַּת ſuchath. tunc ſignificat tentorium ſeu tabernaculum. ſicut eſt in littera noſtra: vt dictum eſt ſupra in dictione סָכַךְ ſachach.

סָכַת Attendere. סִכּוּת Tabernaculum.

סַל Sal. Caniſtrum. cartallus. Geñ. 40. Et in vno caniſtro quod erat excelſius. Et in plurali סַלִּים Salim. Vt in eodem. Et ego vidi ſomnium ꝙ tria caniſtra farine haberem ſuper caput meum. Et in eodem. Tria caniſtra tres adhuc dies ſunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סַלְסִיל Salſil. vt Hiere. 6. Quaſi vindemiator ad cartallum. vbi ponitur סַלְסִלּוֹת Salſiloth in numero plurali. ideſt cartalli ſeu caniſtra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictione deriuatur סֶלָה Sela: per additionem he in fine: & ſignificat ſemper. De quo vide in ſequenti dictione. quia ſecundũ alios inde deriuatur.

סַל Caniſtrum. סַלִּים Caniſtra. סַלְסִיל cartallus. סַלְסִלּוֹת caniſtra. סֶלָה

סָלַל Salal. Iter vel viam facere. viam preparare. Iter prebere. exaggerare. ideſt viã inequalem & aſperã ſternere lapidibus & lignis & eleuare humiliora & deprimere altiora vt ſit via plana. calcare. terere ſeu opprimere. Iob. 19. Et fecerunt ſibi viam per me. Ps. 67. Iter facite ei qui aſcẽdit ſuper occaſum. Eſa. 57. viam facite prebete iter. vbi eadem dictio bis ponitur. Et in eodem. z6. Planum facite iter Pro quo hebrei legunt. Exaggerate exaggerate iter. i. planum facite iter. ſicut eſt in littera noſtra. Ponitur etiam pro terere vel calcare. Hiere. 18. vt ambulent per eas itinere nõ trito. Et in eodem. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt. Calcate vel triturate eam ſicut aceruos. ſcilicet meſſis. poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. ponitur etiam pro opprimere. Iob. 30. oppreſſi quaſi fluctibus ſemitis ſuis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et iter fecerunt ſuper me ſemitis interitus ſui. Ponitur etiam pro retinere. Exo. 9. Adhuc retines populum meum. Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas populum meum. ideſt ſubiicis. Alii vero legunt ſic. Adhuc eleuaris contra populum meum. Nã ſecũdũ hebreos ẽt ſignãt eleuare. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. pro quo ipſi legunt. Eleua illam & exaltabit te. & in predicto loco duplicatur littera ſamach & littera lamed. & inde מְסִלָּה Meſſila ſiue מַסְלוּל maſlul. i. via trita ſeu ſtrata. aut ſemita. Nu. 20. Per tritam gradiemur viam. 2. Regum. 20. Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Eſa. 11. Et erit via reſiduo populi mei. Et in eodem. 35.

סָלַל Viã facere. Iter facere. prebere iter. exaggerare. Terere. Calcare. Opprimere. Retinere. Eleuare. מְסִלָּה מַסְלוּל Trita uia. Via.

Semita. מסלות

Et erit ibi ſemita. Et in plurali מְסִלּוֹת meſiloth. Iudi. 20. in illa quoq; fuga palantes in diuerſa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt in viis quinq; milliaviros. p̄s. 83. Aſcenſiones in corde ſuo Pro quo beatus hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Semite in corde ſuo. Eſa. 35. Diſſipate ſunt vie. Et in eodē. 49. Et ſemite mee exaltabuntur. Ponitur etiam pro gradibus. 2. Paralip. 9. Ex quibus fecit ſalomon gradus in domo domini. Et inde סוֹלְלָה Solela. ideſt agger ſeu munitio ex quib⁹ expugnantur ciuitates. 2. Reg. 20. Et circundederunt munitionibus ciuitatem. ideſt aggeribus ad expugnandam ciuitatem. Eſa. 37. Et non mittet in circuitu eius aggerem. Hiere. 6. Et fundite contra ieruſalem aggerem. & in plurali סוֹלְלוֹת Soleloth. Vt in eo. 32. Ecce munitiones extructe ſunt aduerſum ciuitatem. Et in eodem. 33. Que dextructe ſunt ad munitiones & ad gladium. & a predicta dictione deriuatur סֶלָה Séla. pro quo btūs hiero. tranſtulit ſp. Abach. 3. Deus ab auſtro veniet & ſanctus de monte pharan ſemper. & licet in aliquibus bibliis noſtris non habetur predictum aduerbium ſemper: tamen in bibliis noſtris antiquis habetur ſicut predictum eſt. Et in eodem. Iuramēta tribubus q; locutus es. vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Séla. ſcilicet que locutus eſt ſemper. Et in eodem. Denudaſti fundamentum eius vſq; ad collum. vbi ſimiliter in hebreo additur predicta dictio סֶלָה ſéla. ſcilicet vſq; ad collum ſemper. Et frequenter reperitur in pſalmis. vt. Ps. 4. Et queritis mendacium. pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Querentes mendacium ſemper. & in eo. Et compungimini. pro quo beatus hiero. tranſtulit. Et tacete ſemper. Ps. 7. & gloriam meam in puluerem deducat. p quo beatus hiero. tranſtulit. & gloriam meam in puluerem collocet ſemper. Ps. 9. In operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator. pro quo beatus hiero. tranſtulit. In opere manuum ſuarum corruit impius: meditatio ſemper Et ſimiliter in aliis pſalmis ponitur predicta dictio. p quo lxx. interpretes Diapſalma poſuerunt: vt ait beatus hieronymus in epiſtola ad marcellam. & nota q; predicta dictio non ponitur niſi in pſalmis & in cātico Abachuc ſupra allegato. Poteſt etiam ſignificare eleuationem vl' exaltationē. vt vbicunq; ponatur: ibi canens vel pſallens debet eleuare vocem & mentem ad deum. Vide etiam de hoc beatū hieronymum in predicta epiſtola ad marcellam de diapſalmate. & in explanatione pſalmi quarti. & Burgeñ. in additione tertia pſalmi. 83.

Semite. Gradus. סוללה Munitio. Agger. סוללות Munitiões. סלה Semper.

סלא Eſtimare. Conferre.

סלא Sala. eſtimare. equiparare. cōferre. Threñ. 3. & amicti auro primo. p quo he. le. Eſtimati ſiue equiparati auro. ſcribitur ēt cū he in fine loco aleph. Iob. 28. Nō cōferetur tinctis indie coloribus. ideſt non comparabitur.

סלד Affligere.

סלד Salad. Affligere. Iob. 6. Vt affligēs me dolore nō parcat. Et ſolum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q; ſignificat exurere.

סלה Spernere Auferre. Deiicere. סלה

סלה Sala. Deiicere. ſpernere. calcare. p̄s. 118. ſpreuiſti omnes diſcedentes a iudiciis tuis. Threñ. 1. Abſtulit oēs magnificos meos. pro quo hebrei legunt. Calcauit ſeu deiecit omnes magnificos meos. ſignificat etiam conferre. Iob. 28. Non conferetur tinctis indie coloribus. De quo vide ſupra in dictione סלא ſala cum aleph in fine. Item סֶלָה ſéla. ideſt ſemper. De quo vide ſupra in dictione סלל ſalal.

סלח Dimittere Ignoſcere propiciari

סלח Salach. parcere. propiciari. dimittere. ſcilicet peccatū. Leuit. 4. & dimittetur ei. Nu. 14. Dimitte obſecro peccatum populi huius. Et in eodem. Dimiſi iuxta verbū tuū. Deut. 29. Et dominus non ignoſcat ei. Ps. 24. Et propiciaberis peccato meo. Ps. 85. Quoniam tu domine ſuauis & mitis. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Tu enim es domine bonus & propiciabilis. i. bonus & parcens. & inde סְלִיחָה ſelicha. ideſt propiciatio. p̄s. 129. Quia apud te propiciatio eſt.

סליחה ppiciatio.

סלם Scala.

סלם Sulam. ſcala. Geñ. 28. Viditq; in ſomnis ſcalam ſtantem. & ſolum inuenitur in predicto loco.

סלון offendiculū. Tribulus. סלונים Subuerſores. Spine.

סלון ſilon. ſpina. tribulus. beatus hieronymus tranſtulit offendiculum. Ezech. 28. Et non erit vltra domui iſrael offendiculum amaritudinis. pro quo hebrei legunt. & nō erit vltra domui iſrael in tribulum amaritudinis. & in plu. סלונים ſalonim. Ezech. 2. Quoniam increduli & ſubuerſores ſunt tecum. pro quo hebrei legunt. Quoniam increduli & ſpine ſunt tecum. ideſt pungentes ſicut ſpine.

סלסל Arripere. Exaltare. סלסל

סלסל Salſal. Arripere. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. Hebrei tamen dicunt q; ſignificat exaltare. ſeu eleuare. vnde in predicto loco ipſi legunt. Exalta illam & exaltabit te. Item סלסל Salſil. i. caniſtrum. ſeu cartalus. De quo vide ſupra in dictione ſal.

סלע Petra. סלעים Petre. Firmamētum. Fortitudo.

סלע Sélaa. petra. rupes. Nu. 20. Loquimini ad petram coram eis. Et in eodem. 24. Si in petra poſueris nidum tuum. Et in plurali. סְלָעִים ſelaim. p̄s. 103. petra refugium erinaciis. pro quo beatus hieronymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem vel fortalicium ſupra firmam petram poſitum. p̄s. 17. Dominus firmamentum meum. 4. Regum. 14. & apprehendit petram in prelio. ideſt arcem ſupra petram poſitam. ponitur etiam pro fortitudine. Eſa. 31. Et fortitudo eius a terrore tranſibit. 2. Regū. 22. Dominus petra mea. ideſt fortitudo mea.

סלעם attachus

סלעם Salaam. Genus locuſte. pro quo btūs hiero. trāſtulit Attachum. Leuit. 11. Atthachus atq; ophimachus.

סלף Mutare. ſupplātare. סלף Supplātatio.

סלף Salaph. mutare. peruertere. ſ. verba recta & iuſta. ſupplantare. Deut. 16. Munera excecant oculos ſapiētiū & mutant verba iuſtorum. Prouer. 21. vt detrahat impios a malo. ideſt mutet ſeu reflectat. Ponitur etiam pro ſupplātare. Iob. 12. Et optimates ſupplantat. Prouer. 13. Impietas autem peccatorum ſupplātat. Et in eodem. 19. Stultitia hominis ſupplantat greſſus eius. & inde סֶלֶף ſéleph. i. ſupplātatio. peruerſio. mutatio. Prouer. 11. Et ſupplantatio impiorum vaſtabit illos. Et in eodem. 15. Qui autem immoderata eſt conteret ſpiritum. pro quo hebrei legunt. & peruerſitas vel ſupplantatio in ea: contritio in ſpiritu. ſ. eſt.

סלק aſcendere.

סלק Salac. In lingua chaldaica ſignificat aſcendere. Dañ. 2. Tu rex cogitare cepiſti i ſtratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Tu rex cogitationes tue ſuper ſtratū tuū aſcēderūt. Eſdre. 4. Iudei qui aſcenderunt a te ad nos.

סלת Simila.

סלת Sóleth. ſimila. Geñ. 18. Accelera tria ſata ſimile. Leuit. 2. Simila erit eius oblatio. & in eodem. Pugillum plenum ſimile.

סם aromata.

סם Sam. Aroma. ſeu aromaticum. & ſolum inuenitur in numero plurali. Exo. 30. Sume tibi aromata. Et in eodem. Galbanum boni odoris & thus. pro quo hebrei legūt Et galbanum aromatum. i. aromaticum & thus.

סמדר Florentes flores fructū pducere.

סמדר Semadar. vue immature. & proprie ſignificat quando vinee ſunt in flore vel quando flores fructum producunt. Canti. 2. & vinee florentes dederunt odorem ſuum & in eo. 7. Si flores fructum parturiunt. ideſt producunt.

סמך Imponere.

סמך Samach. Inniti. adiungere. imponere. ſ. manum ſuper aliquem. ſtabilire. confirmare. ſuſtentare. Exo. 29 Imponentq; Aaron & filii eius manus ſuper caput illius. Leuit. 8. Super cuius caput cum impoſuiſſent Aaron & filii eius manum. Nu. 8. Ponent filii iſrael manus ſuas ſuper eos. Et in eodem. Leuite quoq; ponent manus ſuas ſuper

Digitized by Google

capita boum. Et in eo.27. Et pone manū tuā ſup eū. Et in
eodem. Et impoſitis capiti eius manibus.Deut.34. Quia
Innixi. moyſes poſuit ſuper eū manus ſuas.Eſa.36. Cui ſi innixus
fuerit homo intrabit manū eius.Amos.5. Et innitatur ma
nu ſua ſuper parietem.Significat etiā ſtabilire vel conforta
re aut confirmare ſeu fulcire. Geñ.27.frumento & vino ſta
Stabilire. biliui eum.2. Paralipo.32. Confortatuſq; eſt populus hu-
Cōfirmare iuſcemodi verbis. p̄s.36. Confirmat autem iuſtos domi-
nus. p̄s.50. Et ſpiritu principali confirma me. p̄s. 70. A
te confirmatus ſum ex vtero. p̄s.87. Super me confirma-
tus eſt furor tuus.p̄s.110.Cōfirmata in ſeculū ſeculi.p̄s.111.
Confirmatū eſt cor eius.p̄s.144. Alleuat dn̄s omnnes qui
corruūt. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.
Suſtētare ve.tranſtulit.Suſtentat dn̄s omnes corruentes.Canti.2.ful-
Fulcire. cite me floribus.Eſa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei
legunt.Cogitatio.ſ.bona ſtabilita vel confirmata eſt.& bea
tus hieronym⁹ trāſtulit ſenſū. De quo vide ſupra in dictiōe
יָצַר Iaſar.Eſa.59. Et iuſtitia ei⁹ ipſa confirmauit eū. Et in
Auxiliari. eodem.63. Et indignatio mea auxilliata eſt mihi. Pro quo
hebrei legunt. Confirmauit ſeu ſtabiliuit me. Ezech. 24.
In qua confirmatus eſt rex babylonis aduerſus ierusalem.
Hebrei tamen in predicto loco legunt. In qua adiunctus eſt
סְמִיכָה rex babylonis ad ieruſalē. Et inde סְמִיכָה Semicha.i.palliū
eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi.4. Et oper-
Pallium. tus ab ea pallio.
סֶמֶל סֶמֶל Semel.ſimulachrū.imago.idolū.Deut.4.Ne forte de
cepti faciatis vobis ſculptam ſimilitudinem.Pro quo
hebrei legunt.Ne forte decepti faciatis vobis ſculptile ſimi
Simulachrū militudinē alicui⁹ ſimulachri vel idoli. Ezech.8. Vbi erat
Idolum. ſtatutum idolum zeli.Et in eodē.Et ecce ab aquilone porte
altaris idolum zeli in ipſo introitu.
סָמָן Saman.miliū. ſecundū tranſlationem noſtram:& ſcri
סָמָן bitur cū nū in principio & dicitur נִסְמָן Niſman.Eſa.
Milium. 28.Et hordeum & miliū & vicia in finibus eius. Hebrei ta-
נִסְמָן men dicunt ꝙ eſt verbum ſeu participiū. & ꝙ ſignificat ſi
gnatum vel notatum. & in predicto loco ipſi legunt & hor
Signatū. deum ſignatum vel notatum. Vnde ſignum ſeu notam ipſi
vocant סִימָן Siman.
סָמַר סָמַר Samar.horripilare.inhorreſcere. Iob.4. Inhorrue-
Inhorreſcere. runt pilli carnis mee. p̄s.118. Confige timore tuo car
nes meas.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Horripi-
Horripilat lauit a timore tuo caro mea.Hiere.51. Adducite equū qua-
ſi bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quaſi bruchū
סָמָר horripillatum.i.erectis crinibus.Item סָמָר Samar.i.clauus
מַסְמֵר Et additur ei mē in principio & dr̄ מַסְמֵר Maſmer & ſolū in
מַסְמְרִים uenitur in numero plurali.ſ.מַסְמְרִים Maſmeri vel מַסְמְרוֹת
מַסְמְרוֹת Maſmeroth.1.Paralipo.22.Ferrū quoq; plurimū ad clauos
ianuarū.2.Paralipo.3.Sed & clauos fecit aureos. Eſa.41.&
Claui. confortauit eū clauis vt non moueretur.Hiere.10.Clauis &
mallcis compegit. & aliquādo ſcribitur cū ſin loco ſámach
Vt Eccl's.12.Et quaſi claui in altum defixi.
סְנֶה Sene.rubus.Exo.3.Apparuit ei dn̄s in flāma ignis de
סְנֶה medio rubi.Et in eodem.Quare nō cōburatur rubus.
Rubus. Deut.33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde di
סִינַי citur mōs סִינַי Sinai.i.mōs rubi:ſic dictus a rubo ibi exiſtē
te in quo dominus apparuit.
סַנְוֵר סַנְוֵר Sanuar.cecitas.& declinatur tantū pluraliter.ſcilicet
סַנְוֵרִים סַנְוֵרִים Sanuerim.Geñ.19.Et eos qui foris erāt per-
Cecitas. cuſſerunt cecitate.4.Reg.6. Percute obſecro gentem hanc
cecitate.
סוּמְפֹּנְיָא סוּמְפֹּנְיָא Sumphonia. ſymphonia. inſtrumentum muſi-
ſymphōia cum.Dañ.3.Pſalterii & ſymphonie & vniuerſi ge
neris muſicorum.

סַנְסִן Sanſin.ſurculus ſeu ramus. Beatus hieronymus tran סַנְסִן
ſtulit fructus. Canti.7. Dixi aſcendam in palmam & Fructus.
apprehendam fructus eius.
סְנַפִּר Senapir.penula.ſ.piſcium.vt Leuit.11.Omne quod סְנַפִּר
habet penulas & ſquāmas.Et in eodē.Quicquid au Penula.
tem penulas & ſquāmas non habet.
סָעַד Saad.confortare.firmare. ſtabilire. fulcire. roborare. סָעַד
prandere. adiuuare . Geñ.18. Et confortetur cor ve-
ſtrum . Iudi.19. Et conforta ſtomachum tuum. & in eo- confortare
dem. Obſecro īquit vt pauxillum cibi capias & aſſumptis
viribus.Pro quo he.le. Conforta obſecro nunc cor tuū.p̄s.
17.& dextera tua ſuſcepit me.Pro quo btūs hieronymus in
pſal.iuxta he.ve. tranſtulit. Et dextera tua confortauit me.
Ps.103.Et panis cor hominis confirmet.i.cōfortet. p̄s.118. confirmat.
Adiuua me & ſaluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta
ſeu fulci me & ſaluus ero.Prouer.20. Et roboratur clemen- Fulcire.
tia thronus eius.Eſa.10. Vt cōfirmet illud & corroboret.Po Roborare.
nitur etiā pro prādere.quod eſt ſtomachū cōfortare.3.Reg. corroborat
15. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica ſi Prandere
gnificat adiuuare . Eſd. 5 . Prophete domini adiuuantes Adiuuare.
eos.Et inde מִסְעָד Maſaad.i.fulcimentū ſeu fulcrū.3.Reg. מִסְעָד
10.Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dn̄i. Fulcrum .
סֹעָה Soaa.cōmotio.tēpeſtas.p̄s.54. A puſillanimitate ſpi סֹעָה
ritus & tempeſtate.Pro quo beatus hiero.in pſalterio Tēpeſtas
iuxta he.ve.tranſtulit.A ſpiritu tēpeſtatis & turbinis. Vide
etiam de hoc ſupra in dictione נָסַע Naſaa.
סְעִף Saiph.palmes.Ramus.cacumen.ſūmitas.ſ.arboris.ca סְעִף
uerna. cogitatio. Eſa.17. In cacuminibus eius fructus cacumen.
ei⁹.i.in ramis ei⁹.& in eodē.27.Et cōſumet ſūmitates eius. Sūmitas .
i.cacumina eius.Ezech.31. Abietes non adequauerūt ſūmi
tatē eius.i.cacumina ei⁹.& in eodē. Et in ramis eius fecerūt Ramus.
nidos omnia volatilia celi.Ponitur etiā pro cacumine mō-
tiū ſeu petrarū.in quibus ſunt fiſſure cauernoſe:ſeu ſpelūce
Iudi.15. Et deſcendens habitauit in ſpelunca petre etham. Spelunca
Vbi ponitur pro ſpelunca.Eſa.2.Et ingredientur in ſciſſu-
ras petrarū & in cauernas ſaxorū.ubi ponitur pro cauernis. cauerna.
Et in eodē.57.Subter eminentes petras.i.ſubter cacumina Eminens .
petrarū.Significat etiā cogitationes.Iob.20.Idcirco cogi- cogitatiōes
tationes mee varie ſuccedunt ſibi. p̄s.118. Iniquos odio ha-
bui.Pro quo hebrei legunt.cogitationes.ſ.malignas odiui.
Et btūs hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Tumul-
tuoſos odiui. & aliqū ſcribitur cū ſin loco ſámach. vt Iob.
4.In horrore viſiōis nocturne.Pro quo hebrei legūt.In co
gitationibus a viſionibus nocturnis. Ponitur etiā pro par-
te.3.Reg.18. Vſq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui Pars.
hebrei legunt in duas cogitationes . Alii vero dicunt ꝙ in
predicto loco accipitur pro pedib⁹ qui ſunt in homine qua
ſi rami in arbore : quia homo eſt quaſi arbor euerſa. Item סָעַף
סָעַף Saaph.i.confringere.ſ.in partes minutas. Eſa.10. Cō confringet
fringet laguncula in terrore.
סָעַר Saar.cōturbare.tempeſtare.turbine moueri ſiue tur- סָעַר
bine rapi. irruere vt tēpeſtas.4. Reg.6. Conturbatū conturbat.
eſt cor regis ſyrie. Eſa.54. Paupercula tempeſtate conuul- Tēpeſtate.
ſa.ideſt tempeſtate cōmota. Oſee.13. Sicut puluis turbine cōmoueri
raptus ex area.i.turbine cōmotus. Ione.1. Mare ibat & in- Turbine cōmoueri
tumeſcebat.Abach.3. Venientibus vt turbo ad diſpergen- intumeſcet
dum me. Zach.7. Et diſperſi eos per omnes gentes. Pro Venire vt turbo
quo hebrei legunt. Et cōmoui eos per omnes gentes. Et a- Diſperget
liquando ſcribitur cum ſin loco ſámach . Iob.26. Et velut commouet
turbo rapiet eum de loco ſuo. p̄s.49. In circuitu eius tem- Tēpeſtas .
peſtas valida. p̄s.57. Sic in ira abſorbet eos. Pro quo bea-
tus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Quaſi ira Tēpeſtate.
tempeſtas rapiet eos . Hiere. 2 . Et porte eius deſolamini rapere.

Digitized by Google

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempeſtemini.i.
ſicut tempeſtas mouemini: deſolamini vehementer. Sed
ſi pro שַׂעֲרוּ Saaru legatur שְׂעָרָיו Searau. tūc ſignificat por-
tas eius: ſicut eſt in littera noſtra. Dañ. 9. Et quaſi tempe-
סָעַר ſtas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סָעַר Saar.
סְעָרָה ſiue סְעָרָה Seara.i. turbo. tempeſtas. 4. Reg. 2. Et aſcendit
turbo. helias per turbinē in celum. p̄s. 82. Ita perſequeris illos in
tempeſtas. tempeſtate tua. Hiere. 22. Ecce turbo dominice indignatio
nis egreditur & tempeſtas irrumpens. Ione. 1. Et facta eſt
tempeſtas magna in mari. Et in eodem. Quoniā propter
me tempeſtas hec. & aliquando ſcribitur cum ſin loco ſá-
Horror. mach. vt Iob. 18. Et primos inuadet horror. Pro quo he-
brei legunt. Et primos inuadet tempeſtas. Nañ. 1. Dominꝰ
סְעָרוֹת in tempeſtate & turbine via eius. Et in plurali סְעָרוֹת Seaa-
roth. Ezech. 13. Et ventum procelle diſſipantem. Quod
turbines procelle. in hebreo legitur pluraliter. ſ. ventus turbinum vł procella
rum. Zach. 9. Et vadet in turbine auſtri. Pro quo hebrei le
gunt in turbinibus auſtri.

סַף סַף Saph. peluis. hydria. limen. De quo vide in dictione ſe-
quenti.

סַפַּף סַפַּף Saphaph. peluis. crater. ſcyphꝰ. hydria. ſiue quodcūq̧
vas quo aqua vel vinum bibitur. limen. ſuperlimina-
סַף re. Et ſcribitur cum ſimplici pe & dicitur סַף Saph. Exo. 12.
Faſciculū myrrhe tingite ī ſanguine qui eſt in limine. Pro
peluis quo hebrei legunt. Tingite in ſanguine qui eſt in pelui ſeu
in cratere. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: vt in-
fra dicetur. 4. Reg. 25. Et tres ianitores. Pro quo hebrei le-
gunt. & tres cuſtodes vaſorum. Poteſt etiam legi ſic. & tres
cuſtodes liminis. Quod eſt idem quod ianitores. & ſimili-
Ianitores. ter. Eſter. 2. Duo eunuchi regis qui ianitores erāt. Pro quo
hebrei legunt. Duo eunuchi regis de cuſtodibus ſcyphi ſeu
calicis. ideſt de cuſtodibus vaſorum in quibus rex bibebat.
& ſic faciliter poterant inficere poculum regis & interfice-
re eum. Zach. 12. Ecce ego ponam ieruſalem ſuperlimina-
re crapule. Pro quo hebrei legūt. Calicem ſeu hydriam cra
pule. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Et in plura-
סִפִּים li סִפִּים Sipim. Hiere. 52. Et hydrias & thymiamateria
סִפּוֹת & vrceos. Reperitur etiam סִפּוֹת Sipoth. ſecundum ter-
Hydrie. minationē femininorū. 3. Reg. 7. Et hydrias & fuſcinulas
סַפּוֹת & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2.
tapetia. Reg. 17. Obtulerūt ei ſtratoria & tapetia & vaſa fictilia. Sed
etiā in p̄dicto loco ꝓ tapetibus hebrei legūt hydrias ſeu ſcy
סַף phos. Item סַף Saph. ideſt limē. ſiue ſuperliminare. 3. Reg.
Limen. 14. Cumq̧ illa ingrederetur limen domus. Ezech. 40. Et
menſus eſt limen porte calamo vno. Et in eodem. Et limen
porte iuxta veſtibulum porte. Et in eodem. 43. Qui fabri-
סִפִּים cati ſunt limen ſuum iuxta limen meum. Et in plurali סִפִּים
Cardines. Sipim. Eſa. 6. Et commota ſunt ſuperliminaria cardinum.
Liminaria Amos. 9. Percute cardinem & cōmouebuntur ſuperlimi-
סַפַּף naria. Et inde verbum סַפַּף Saphath.i. in limine eſſe. ſiue
abiectū eē. in limine habitare. Pro quo trāſlatio noſtra abiectum eſſe
traduxit. p̄s. 83. Elegi abiectum eſſe in domo dei mei.

סַפָּא סַפָּא Sapha. pabulum iumentorum ſeu fenum. & ſcribi-
מִסְפּוֹא tur cum mem in principio. & dicitur מִסְפּוֹא Miſpho
Geñ. 24. Palearum quoq̧ & feni plurimū eſt apud nos. Et
Fenum. pabulum in eodem. 43. Deditq̧ pabulum aſinis. Iudi. 19. Habentes
paleas & fenum in aſinorum pabulum.

סָפַד סָפַד Saphad. plangere. lamentari. 3. Reg. 14. Et plangent
plangere eum omnis iſrael. Eccl's. 3. Tempus plangendi & tem-
pus ſaltandi. Hiere. 16. Neq̧ vadas ad plangendum. Et in
eodem. Non plangentur & non ſepelientur. Et in eodem.
22. Non plangent eum ve fratrer. Ezech. 24. Non plāges
neq̧ plorabis. Zach. 6. Cum ieiunaueritis & planxeritis.
Et in eodem. 12. Et plangent eum planctu quaſi ſuper vni-
genitū. Et inde מִסְפֵּד Miſped.i. planctus. vt in p̄dicto loco. מִסְפֵּד

סָפָה Sapha. conſumere. perdere. perire. addere. congrega Planctus
re. Geñ. 18. Nūquid perdes iuſtum cū impio.i. conſu- סָפָה
mes. Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iuſti in ciuitate perdere
peribunt ſimul. Deut. 29. Vt abſumat ebria ſitientem. ideſt perire. Abſumere
conſumat. Poteſt etiam legi ſic. vt addatur ebria ſitienti
vel cum ſitiente. 1. Reg. 26. Aut in prelium deſcendens pe-
rierit. Et in eodem. 27. Aliquando incidam vno die in
manu ſaul. Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in
manu ſaul. ſiue per manum ſaul. p̄s. 39. Qui querunt ani-
mā meam vt auferant eam. ideſt vt perdant vel conſumant
eam. Eſa. 7. Et barbam vniuerſam. Pro quo hebrei legūt. Conſumere
Et etiam barbam conſumet. Hiere. 12. conſumptum eſt ani
mal. vide etiam de hoc ſupra in dictione סוף Soph. ſignifi-
cat etiam addere. vel augere. aut congregare. Nume. 32.
Vt augeretis furorem domini contra iſrael. Deut. 32. Con
gregabo ſuper eos mala. Prouer. 13. Et aliis congregantur Cōgregare
abſq̧ iudicio. Hebrei tamen in predicto loco ſecundum
primam ſignificationem legunt ſic. Et eſt qui conſumi-
tur vel periit abſq̧ iudicio. Eſa. 13. Et omnis qui ſuperue-
nerit cadet gladio.i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eo- Adiſſgere. Addere.
dem. 29. Additus eſt annus ad annū. Vide etiam de hoc ſu-
pra in dictione יָסַף Iaſaph.

סָפַח Sapach. iungere. adherere. recolligere. 1. Reg. 2. Di- סָפַח
catq̧ ei dimitte me ad vnam partem ſacerdotalem.i.
iunge me ſiue recollige me. Et in eodem. 26. Quia ciece- Iungere.
runt me hodie vt non habitem in hereditate domini.i. vt Habitare.
non adheream hereditati domini. Iob. 30. Et eſſe ſub ſenti- adherere.
bus delicias computabant. Pro quo hebrei legūt. Sub ſenti
bus iungebātur. Eſa. 14. Et adherebunt domui Iacob. mittere.
Abach. 1. Mittens fel ſuum.i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapa סַפַּחַת
chath.i. puſtula ſeu plaga lepre cuti adherēs. Leuit. 13. Ho
mo in cuiꝰ cute ortus fuerit diuerſus color ſeu puſtula. Scri puſtula.
bitur etiam cum mē in principio & dicitur מִסְפַּחַת Miſpa- מִסְפַּחַת
chath. vt in eodem. Mundabit eam quia ſcabies eſt. & in eo Scabies
dem. Iterum lepra creuerit. Et inde verbum שִׂפַּח Sipach שִׂפַּח
cum ſin in pricipio loco ſámach. ideſt puſtulis ſeu lepra aut
ſcabie inficere. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. De-
caluare. Eſa. 3. & decaluabit dominus verticem filiarū ſion. Decaluare
Et inde מִשְׂפָּח Miſpach. ideſt puſtula ſeu ſcabies. ſecundum מִשְׂפָּח
hebreos. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iniquitatē. puſtula.
Eſa. 5. Spectauit vt faceret iudiciū & ecce iniquitas. Poteſt Iniquitas
etiam legi ſecundum primam ſignificationem ſic. Et ecce
liga ſiue ligatio.i. conuenticulum ſeu coniuratio. Et inde
מִשְׂפָּחוֹת Miſpachoth. ideſt ceruicalia. Ezech. 13. & faciunt מִשְׂפָּחוֹת
ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis. & in eodem. Et dirum Ceruicalia
pam ceruicalia veſtra. Item סְפִיחַ Sephiach.i. illud quod re- סְפִיחַ
naſcitur de terra vel illud quod ſponte terra gignit. Leuit. Que ſpōte naſcitur.
25. Que ſponte gignit humus nō metes. Et in eodem. Nō
ſeretis atq̧ metetis ſponte in agro naſcentia. Iob. 14. Et
a lluuione paulatim terra conſumitur. pro quo hebrei
legunt. Et inundat renaſcentia pulueris terre.

סֵפֶל Sephel. Phiala. Concha. Iudi. 5. In phiala principū סֵפֶל
obtulit butyrum. Et in eo. 6. Concham rore impleuit phiala. Concha.

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut. 33. Quod in parte סָפַן
ſua doctor eſſet repoſitus. ideſt reconditus vel tectus in Recondere
ſepulchro. 3. Regum. 6. Texit quoq̧ domum laqueariis ce Tegere
drinis. Et in eodem. 7. Et tabulis cedrinis veſtiuit totam
cameram. ideſt texit. & inde סָפוּן ſaphun. ideſt laquearium סָפוּן
quod fit in tecto domus. 3. Reg. 6. Vſq̧ ad ſūmitatem parie- Laquearium.
tum & vſq̧ ad laquearia. Hiere. 22. Et facit laquearia
cedrina. Aggei. 1. vt habitetis in domibus laqueatis. Et ali-

Digitized by Google

abſconditi quando ſcribitur cum ſin loco ſamach.Deut.33.Et abſcon‑
סְפִינָה ditos theſauros arenarū.i.tectos theſauros. Et inde סְפִינָה
Sephina.ideſt nauis.Ione.1. Et ionas deſcendit ad interio‑
Nauis. ra nauis.

סָפַק סָפַק Saphac.plaudere.cōplodere. ſtringere.ſiue conſtrin‑
gere.percutere.ſufficere. vel ſufficere facere. Nu.24.
Cōplodere. Iratuſq; balac contra balaam cōploſis manibus ait. Hiere.
31.Et poſtq̄ oſtēdiſti mihi percuſſi femur meum. Pro quo
Plaudere hebrei legunt.Plauſi ſiue comploſi ſuper femur.ſ.manu.&
Allidere. in eodē.48. Et allidet manu moab in vomitu ſuo. Threñ.
manu. 2. Plauſerunt ſuper te manibus.Ezech.21.Idcirco plaudet
ſuper femur. Significat etiā percutere vel cōſtringere.Iob.
Percutere 34.Quaſi impios pcuſſerit eos in loco videntiū.& in eodē
Cōſtringere Inter nos interim conſtringatur.Et aliquando ſcribitur cū
Stringere ſin loco ſamach. Vt in eodem.27.Stringet ſuper eū manus
ſuas.i.plaudet manib⁹ ſuis.Significat etiā ſufficere.3. Reg.
Sufficere. 20. Si ſuffecerit puluis ſamarie pugillis omnis populi qui
ſequitur me.Eſa.2.Et pueris alienis adheſerūt. Pro quo he‑
brei legunt.Et pueris alienis ſufficere ſibi fecerunt.vel ſecū
dum primā ſignificationem poteſt legi ſic. & pueris alienis
applauſerunt. vide etiam de hoc infra in littera ſin in dictio
סֵפֶק ne שָׂפַק Saphac.Et inde סֵפֶק Sephec.i.concuſſio ſeu percuſ
ſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit oppreſſionem.
Iob.36. Nō te ergo ſuperet ira vt aliquē opprimas. Pro quo
hebrei legūt.Quia ira ne forte ſuperet te ſiue perſuadat ti
Oppreſſio. bi in oppreſſione.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

סָפַר סָפַר Saphar. Numerare. ſupputare.cenſere.narrare.nūcia
Numerare re.anunciare.referre.Geñ.15.Et numera ſtellas ſi po‑
tes.Leuit.15.Numerabit ſeptem dies purificatiōis ſue.& in
eodem.23.Numerabitis ergo ab altero die ſabbati. & in eo
dē.25. Numerabis quoq; tibi ſeptē hebdomadas. Nu.25.
Et noſſe numerum ſtirpis iſrael.Pro quo hebrei legunt.Et
numerare ſtirpē iſrael.2.Reg.24. Poſtq̄ numeratus eſt po
pulus.3. Reg.3. Qui enumerari & ſupputari non poteſt.2.
Paralipo.2.Numerauit igitur ſalomon omnes viros proſe
lythos ps.21.Numerauerūt omnia oſſa mea.ps.47.Narra
te in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in pſal.iux
ta he.ve.tranſtulit. Numerate turres eius. Significat etiam
Referre. narrare.ſiue referre vel nunciare. vt Geñ.40.Referte mihi
Narrare. quid uideritis. Exo.18. Narrauit moyſes cognato ſuo cun‑
cta que fecerat dñs pharaoni.Iudi.7.Narrabat aliquis ſom
niū proximo ſuo.Iob.28.Tunc vidit illam & enarrauit.Et
Enarrare. in eodem.37.Quis narrabit ei que loquor.& in eodem.38
Annūciare. Quis enarrabit celorū rationem.ps.55.Vitam meā annū
ciaui tibi. Sed beatus hieronymus primā ſignificationē ſe‑
quens in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Secretiora mea nume‑
raſti.ps.86.Dñs narrabit in ſcripturis populorum. ps.118.
pronūciare. In labiis meis pronūciaui omnia iudicia oris tui. Eſa.43.
Laudem meā narrabit.& in eodem.Narra ſi quid habes vt
iuſtificeris.& in eodem.52.Quia quibus non eſt narratum
סְפִירַת de eo videbūt.Et inde סְפִירַת Sephirath.i.narratio. ps.55.
Narratio. Sicut in narratione tua. Poteſt etiam legi ſic. Sicut in libro
tuo vel in ſcriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cū
מִסְפָּר mē in principio & dicitur מִסְפָּר Miſpar. Iudi.7. Cūq; au‑
diſſet Gedeon ſomniū.Pro quo hebrei legunt.Cumq; au‑
diſſet gedeon narrationem ſomnii.Significat etiam מִסְפָּר
Numerus. Miſpar numerationem ſeu numerum.Exo.33.Numerum
dierum tuorum implebo. Deut.33. Et ſit paruus in nume‑
ro.2.Paralipo.12. Nec erat numerus vulgi. Iob.25. Nun‑
quid eſt numerus militum eius. Eſa. 40. Qui educit in
סֻפָּר numero militiam eorum. Scribitur etiam ſine mem & dici
dinūeratio tur סֻפָּר Supar. 2. Paralipo. 12. Poſt dinumerationem
סוֹפֵר quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher.ideſt nu‑
merans ſeu ſcriba.Eſa.33.Vbi eſt litteratus: vbi verba legis litteratus.
ponderans: vbi doctor paruulorum.Pro quo hebrei legūt. Doctor
Vbi eſt numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres. Numerās
Poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Nam סוֹפֵר סוֹפֵר
Sopher etiam ſignificat ſcribam ſeu litteratum vel legis
doctorem. Vt.2.Reg.8.Saraias autem ſcriba. Eſd.6. Et ip‑ Scriba.
ſe ſcriba velox in lege moyſi. Hiere.37. Vt comprehende‑
rent Baruch ſcribam. Et in euangelio. Mathei.13. Omnis
ſcriba doctus in regno celorum. Vbi ſcriba accipitur pro
litterato vel doctore.Et ſimiliter pro eo quod in littera no‑
ſtra eſt paruulorum in hebreo eſt מִגְדָּלִים Migdalim.Quod
etiam poteſt ſignificare paruulos: vt dictum fuit ſupra in di
ctione גָּדַל Gadal.Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. ideſt סוֹפְרִים
ſcribe. Eſter.3. Vocatiq; ſunt ſcribe regis.Et inde סֵפֶר Sé‑ Scribe.
pher.ideſt liber.ſeu libellus quem ſcriba ſcribit.Geñ.5. Hic סֵפֶר
eſt liber generationis adam.Exo.17. Scribe hoc monumē liber.
tum in libro.Et in eodē.32.Aut ſi non facies: dele me de li
bro tuo. Nume.5. Scribetq; ſacerdos in libello. Deut.24. libellus.
Scribet libellum repudii. Ioſ.1. Non recedat volumen le‑ Volumen.
gis huius de ore tuo. Hiere.32. Et ſcripſi in libro & ſigna‑
ui. Et in eodem. Et dedi librum poſſeſſionis Baruch filio
nerie. Et in plurali סְפָרִים Sepharim. Dañ.9.Intellexi in סְפָרִים
libris numerum dierum.Ponitur etiam pro litteris vel epi‑ libri.
ſtola.4.Reg.5. Vade & mittam litteras ad regem iſrael.Et
in eodem.Cum acceperis epiſtolam hanc.Eſter.5. Et litte‑ littere.
re ſignate ipſius annulo miſſe ſūt.Eſa.29. Et dabitur liber Epiſtola.
neſcienti litteras.Et in eodem. Et reſpondebit.non ſcio lit
teras.ideſt neſcio ſcripturam legere.Et inde סְפֹרוֹת Sepho‑
roth. ideſt ſcripture ſeu litterature. ps. 70. Quoniam non סְפֹרוֹת
cognoui litteraturas. Item סַפִּיר Saphir. ideſt ſapphyrus litterature
lapis precioſus. Vnde ſapphyrus ab hebreo traxit originē. סַפִּיר
Exo.24.Quaſi opus lapidis ſapphyrini.Et in eodem.28.
In ſecūdo carbūculus ſapphyrus & hyaſpis.Threñ. 4.Sap ſapphyrus.
phyro pulchriores.Ezech.10.Et ecce in firmamēto quod
erat ſuper caput cherubim quaſi lapis ſapphyrus. Et in plu סַפִּירִים
rali סַפִּירִים Saphyrim.Eſa.54.Et fundabo te ſapphyris. Sapphyri

סְפָרַד סְפָרַד Sepharad. Nomen proprium loci vel Regionis.
Pro quo Beatus Hieronymus tranſtulit Boſpho‑ סְפָרַד
rum.vt in Abdia. Et tranſmigratio ieruſalem que in boſ‑
phoro eſt.Hebrei tamen dicunt quod ſignificat Hiſpani‑ Boſphor⁹
am. Et ſic ipſi appellant hiſpaniam ſepharad. Et ſic eſt in
tranſlatione chaldaica.ſcilicet hiſpania.

סָקַל סָקַל Sacal.lapidare. Exo.17. Adhuc modicum & lapida‑ סָקַל
bunt me.Et in eodem.19.Sed lapidibus opprime‑ lapidare.
tur.pro quo hebrei legunt.Sed lapidando lapidabitur. Et lapidibus
in eodem. 21. Lapidibus obruetur. ideſt lapidando lapida‑ opprimere
bitur. Deut.13. Lapidibus obrutus necabitur. 2. Regum.
16. Et mittens lapides aduerſus eum. ideſt lapidabat eum.
3.Regum.21.Et educite eum & lapidate.Et in eodem. La‑
pidatus eſt Nabal & mortuus eſt. Significat etiam lapides
colligere. Eſa.5.& lapides collegit ex ea.& in eo.62.planū lapides col
facite iter & eligite lapides.i.colligite ne offendant in eos ligere.
iter agentes.

סָרַר סָרַר Sarar.ſubuertere.peruertere.preuaricari.declinare. סָרַר
ſcilicet a via recta. Threñ.3. Semitas meas ſubuer
tit. Oſee. 4. Sicut vacca laſciuiens declinauit iſrael. De Subuerte‑
quo vide ſupra in dictione סוּר Sur. & inde סוֹרֵר Sorer.i. re
Peruerſus: pūaricator: aut declinans a via recta. Deut.21.Fi סוֹרֵר
lium contumacem & proteruum. ideſt filium peruerſum Cōtumax.
vel preuaricatorem.Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim. Oſee. Peruerſ⁹
9. Omnes principes eius recedentes. ponitur etiam pro סוֹרְרִים
incredulo vel infideli. Ps. 67. Similiter eos qui exaſpe‑ Recedētes
rant qui habitant in ſepulchris. Pro quo Beatus Hiero‑ ſ.a uia re‑
cta.

Digitized by Google

Increduli. nymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Increduli autem habitauerunt in ſiccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Eſa. 1. Principes tui infideles. & in eodem. 65. Ad populum incredulū. Hiere. 6. Omnes iſti principes declinantes.
Infideles. declinātes. ſ. a uia recta.

סַרְבָּל סַרְבַּל Sarbal. in lingua chaldaica ſignificat quoddam genus veſtimenti. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit Brachas. ideſt femoralia. Dañ. 3. Vinctos cum brachis ſuis. Sed infra in eodem ipſam dictionem chaldaicam ponit in tranſlatione. vbi dicitur. Et ſarbala eorum non fuiſſent immutata.
Brache. Sarbala.

סִרְיָה סִרְיָן סרה Sire. lorica. & ſcribitur cum iod loco he & nun in fine & dicitur סרין Sirian. Hiere. 51. Et non aſcendet loricatus. Pro quo hebrei legunt. Et non aſcendet in lorica ſua. & cōmuniter ſcribitur cum ſin loco ſamach. De quo vide infra in littera ſin.
Lorica.

סָרַח סרח Sarach. ſupereſſe. ſuperfluere. extendere. luxuriari. corrumpere. Exo. 36. Quod aūt ſuperfluerit in ſaxis que parantur tecto. Et in eodem. Id eſt vnum ſaxum quod amplius eſt: ex medietate eius cooperies tabernaculi poſteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate ſaxi quod amplius eſt extendes ſiue facies ſuperfluere ſuper tabernaculi poſteriora. & in eodem. Vtrūq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies ſuper vtrūq; latus. i. extendes ſuper vtrūq; latus. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorem. i. extenſam. Amos. 6. Et laſciuiſtis in ſtratis veſtris. Et in eodem. Auferetur factio laſciuientium. Et inde סרוחי Seruche. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit thiaras. Ezech. 23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סרח Sarach. i. corrumpere. corruptum eſſe: ſeu inutilem eſſe: aut fetere. Hiere. 49. Inutilis facta eſt ſapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta eſt ſiue fetuit ſapientia eorum.
Superfluere. Extendere. Laſciuire. סְרוּחֵי Thiare. סָרַח Inutile eſſe. Corrūpere.

סָרְכָא סָרְכַיָּא סרכא Archa. in lingua chaldaica ſignificat principem: & ſolū inuenitur in numero plurali. ſ. סָרְכַיָּא Sarchaia Dañ. 6. Super eos principes tres. & in eodem. Igitur daniel ſuperabat omnes principes.
Principes.

סֶרֶן סרן Saran. princeps. ſatrapa. axis. Et ſolū inuenitur in numero plurali. Iudi. 16. Veneruntq; ad eam principes philiſtinorum. Et in eodem. Et principes philiſtinorū conuenerunt in vnum. 1. Reg. 5. Congregauerunt omnes ſatrapas philiſtinorum. & in eodem. 29. Sed ſatrapis nō places. Ponitur etiam pro axibus currus. 3. Reg. 7. Et axes erei.
Princeps. Satrape. Axis.

סָרִיס סרס Saris. eunuchꝰ. ſeu priuatꝰ teſticulis. Eſter. 5. Sub manu egei eunuchi. Eſa. 56. Et nō dicat eunuchus ecce ego lignū aridū. Hiere. 38. Audiuit autē abdemelech ethiops vir eunuchus. Et ī plurali סָרִיסִים Sariſim. Geñ. 40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Eſter. 1. Septē eunuchis qui in conſpectu eius miniſtrabant. Et in eodem. 6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Eſa. 39. Et erūt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro miniſtro vel famulo quāuis nō ſit priuatus teſticulis. vt Geñ. 39. Emitq; eū putiphar eunuchus pharaonis. ideſt miniſter pharaonis: nam iſte habebat vxorē: vt patet in eodē capī̄o.
Eunuchus. סָרִיסִים Eunuchi. Miniſter.

סַרְעַף סרעף Saraph. arbuſtum. ramus. Ezech. 31. Et multiplicata ſunt arbuſta eius. Et ſolum inuenitur in predicto loco.
Arbuſtum.

סָרַף סרף Saraph. comburere. Amos. 6. Et tollet eum propinquus ſuus. & cōburet eum: vt efferat oſſa de domo. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat auūculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Et tollet eum patruus ſuus & auūculus ſuus vt efferat oſſa de domo. Ad hoc enim ꝙ ſignificaret combureret eū debebat ſcribi cum littera ſin loco ſamach. Sed frequēter ponitur ſamach pro ſin & ecōuerſo. vt in precedentibus dictum eſt.
Comburere. Auūculus.

סִרְפָּד סרפד Sirpad. vrtica ſeu ſpina. Eſa. 55. Pro vrtica creſcet myrtus. & ſolum inuenitur in predicto loco.
Vrtica.

סְתָו סתו Sethau. hyems. cāti. 2. Iam enim hyems trāſiit: imber abiit & receſſit. & ſolū inuenitur in predicto loco.
Hyems.

סָתַם סתם Satham. obturare. obſtruere. claudere. abſcondere. Geñ. 26. Omnes puteos quos foderant ſerui patris illius abraam illo tempore obſtruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obſtruxerant philiſtiim. 4. Reg. 3. Cūctoſq; fōtes aquarum obturabitis. 2. Paralipo. 32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodē. Et obturauerūt cunctos fontes. & in eodē. Ipſe eſt ezechias qui obturauit ſuperiorem fontem aquarū gion. Nee. 4. Et quod cepiſſent interrupta concludi. Et aliquādo ſcribitur cū ſin loco ſamach. Nu. 24. Dixit homo cuius obturatus eſt oculus. Threñ. 3. Excluſit orationē meā. Pro quo hebrei legunt. Clauſit orationem meā. i. clauſit ne ingrederetur in conſpectu eius. Et inde סָתוּם Sathum. i. clauſum ſeu abſconditum vel occultum: aut ſecretum ſiue arcanum. ps. 50. Incerta & occulta ſapientie tue manifeſtaſti mihi. Pro quo hebrei legunt. In abſcōdito & in occulto vel arcano ſapientiā vel ſapientie manifeſtaſti mihi. Vnde beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Abſcōditū & arcanū ſapiētie tue manifeſtaſti mihi. Ezech. 28. Omne ſecretum non eſt obſcōditū a te. Dañ. 12. Quia clauſi ſunt ſignatiq; ſermones vſq; ad prefinitum tempus.
Obſtruere. Obturare. Concludere. Claudere. סָתוּם Occultum. Arcanum. Secretum. clauſum.

סָתַר סתר Sathar. occultare. latere. abſcondere. ꝓtegere. vt Geñ. 4. Et a facie tua abſcondar. Deut. 7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut. 29. Abſcondita dño deo noſtro. i. peccata abſcondita vel occulta diuino iudicio reſeruātur puniēda. & in eodem. 32. abſcondam faciem meā ab eis. Iob 34. Ex quo abſconderit vultū quis eſt qui cōtempletur eū. ps. 18. Nec eſt qui ſe abſcōdat a calore eius. ps. 55. Nōne dauid abſconditus eſt apud nos. Prouer. 27. Melior eſt manifeſta correctio ꝙ amor abſcōditus. Eſa. 16. Abſconde fugiētes. & in eodem. 29. Et intellectus prudentium eius abſcondetur. & in eodem. Vt a dño abſcondatis cōſilium. & in eodem. 40. Abſcondita eſt via mea a dño. & in eodē. 45. Tu es deus abſcōditus. & in eodē. 49. In pharetra ſua abſcōdit me. & in eodem. 53. Et quaſi abſconditus vultus eius. Et in eodē. 59. Peccata veſtra abſconderunt faciem eius a vobis. Hiere. 36. Abſcōdit autē eos dñs. Significat etiā protegere. Vt. ps. 16. Sub vmbra alarū tuarū protege me. ps. 63. Protexiſti me a cōuentu malignantium. Eſa. 28. Et mēdacio protecti ſumus. Scribitur etiā cum ſin loco ſamach. vt. 1. Reg. 5. Et computreſcebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. i. quos habebāt in ano. Et inde סֵתֶר Sether. i. locus abſcōditus vel occultus. latibulū ſeu ꝓtectio vel refugiū. ps. 30. Abſcōdes eos ī abſcōdito faciei tue. vbi pōitur verbū & nomē ab eo deriuatum. ps. 31 Tu es refugiū meū. ps. 80. Audiui te in abſcondito tēpeſtatis. ps. 90. qui habitat ī adiutorio altiſſimi. ꝓ quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Qui habitat in abſcondito excelſi. Eſa. 16. Eſto latibulū eorū. & in eo. 28. Et protectionē aque inundabūt. Scribitur etiā cū he in fine & dī̄ סִתְרָה ſithra. Deut. 32. & in neceſſitate vos ꝓtegant. & aliquā ſcribitur cū mem in principio & dī̄ מִסְתָּר miſthar. ſiue מִסְתּוֹר Miſthor. vt. ps. 9. Inſidiatur ī abſcōdito quaſi leo in ſpelunca ſua. Eſa. 4. Et ſecuritatem & abſconſionem a turbine & a pluuia. & in plurali מִסְתָּרִים Miſtharim. ps. 9. ſedet in inſidiis cū diuitibus in occultis. Hiere. 23. Si occultabitur vir in abſcōditis & ego non videbo eū. & in ligua chaldaica
סָתַר Abſcondere. Latere. Protegere. Occultare. סֵתֶר Abſcōditus. Protectio. Latibulum. סִתְרָה מִסְתָּר מִסְתּוֹר Abſconſio. מִסְתָּרִים Occulta. Abſcondita.

Digitized by Google

מְסַתְּרָתָא Abſcondita. dicitur מְסַתְּרָתָא Meſatheratha. Dañ. 2. Et ipſe reuelat profunda & abſcondita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עָב ‏עָב Aab. ſpiſſum. groſſum. denſum. nubes. ſ. dēſa. ſeu caligi noſa. 3. Reg. 7. Et epiſtylia ſuper colūnas fecit. Pro quo hebrei legūt. Et groſſitudo ſiue ſpiſſitudo ſuper faciem ea rum. ſ. erat. Et in eodem. Groſſitudo autem luteris triū vnciarum erat. Hiere. 52. Porro groſſitudo eius quattuor digitorū erat. Ezech. 41. Et erant groſſiora ligna in veſtibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinē℞ parietum. i. ſecundum ſpiſſitudinem vel groſſitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עָבָה Aaba. ſignificat etiam nubem. Eſa. 14. Aſcēdam ſuper altitudinem nubiū. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet nubis. Et in eodem. 19. Ecce dñs aſcēdet ſuper nubē leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo. 19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Item ponitur pro imbre. Prouer. 16. Quaſi imber ſerotinus. i. quaſi nubes imbris ſerotini. Et in plurali עָבִים Aabim. Iudi. 5. Celiq℞ ac nubes ſtillauerūt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in dictioue עִיב Iib.

(Margin: Groſſitudo. Groſſius. Nubes. Caligo. Imber. Nubes. עָבִים Nubes.)

עָבַד ‏עָבַד Aabad. ſeruire. miniſtrare. operari. laborare. Gen. 14. Duodecim eni annis ſeruierunt chodorlaomor. Et in eodem. 15. Et ſubiicient eos ſeruituti. i. ſeruire facient eos. Et in eodem. 29. Gratis ſeruies mihi. & in eodem. Seruiā tibi pro rachel filia tua. Exo. 4. Dimitte filium meū vt ſeruiat mihi. Et in eodem. 21. Sex annis ſeruiet tibi. Nu. 18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo ſeruientibus. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruiet leui ipſe in miniſterio tabernaculi federis. i. tribus leui. Deu. 6. Deum tuū timebis & ipſi ſeruies. Iudi. 4. Ne ſeruiatis hebreis. 2. Reg. 21. Cui ego ſeruiturus ſum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo: ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut ſeruiui patri tuo: ita ero ante te. 3. Reg. 16. Et ſeruiuit baal & adorauit eum. Iob. 36. Si audierint & obſeruauerint. Pro quo hebrei legunt. Si audierint & ſeruierint. Et in eodem. 39. Nunquid volet rhinoceros ſeruire tibi. ps. 2. Seruite domino i timore. Eccſ. 5. Rex imperat ſeruienti. Eſa. 14. & a ſeruitute dura quā ante ſeruiuiſti. Et in eo. 19. Et colent eum hoſtiis atq℞ muneribus. Hiere. 27. Et ſeruient ei gentes multe. Et quādo in hebreo ſequitur pronomen cum iſta prepoſitione in: tunc ponitur ꝓ opprimere. Exo. 1. Omniq℞ famulatu quo terre operibꝰ premebantur. Leuit. 25. Non eum opprimes ſeruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare. aut facere. Gen. 3. Vt operaretur terram de qua ſumptus eſt. Et in eodem. 4. Cum operatus fueris eam. Leuit. 25. Vſq℞ ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrā ſcidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum: que non traxerit iugum. i. que non arauerit terram nec traxerit iugum. 2. Reg. 9. Operare igitur ei terram. Eſa. 19. Et confundentur qui operabantur linum. Hiere. 10. Dii qui celos & terram non fecerūt. Ponitur etiam pro arare: quod eſt idem quod terram operari. Ezech. 36. Et arabimini & accipietis ſemētem. Et inde verbum tertie cōiugationis. i. ſeruire facere. laborare facere. opprimere. Exo. 1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et ſeruire fecerūt egyptii filios iſrael in violentia ſeu violenter. 2. Paralipo. 34. Et fecit omnes qui reſidui fuerāt in iſrael ſeruire domino. Eſa. 43. Nō te ſeruire feci in oblatione. Hiere. 7. Et ſeruire faciam te inimicis tuis. Et inde עָבֵד Aabed. ſiue עֶבֶד Ebed. ideſt ſeruus. miniſter. famulus. Gen. 9. Seruus ſeruorum erit fratribus ſuis. Et in eo. 44. Manebo itaq℞ ſeruꝰ tuus pro puero. Et in eo. 41. Eiuſdē ducis militum famulus. Exo. 21. Si emeris ſeruum hebreum. Deut. 15. Vt requieſcat ſeruus tuus & ancilla tua. Iob. 7. Sicut ceruus deſiderat vmbrā. debet legi. Sicut ſeruus. Et ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. & in titulo. Ps. 17. Vbi dicitur in finem puero domini Dauid. ideſt ſeruo vel famulo domini. Et in plurali עֲבָדִים Aabadim. ideſt ſerui. Gen. 20. Vocauit ſeruos ſuos. & in codē. 47. Tui erimus eme nos in ſeruitutem regiam. Pro quo hebrei legunt. Eme nos & terram noſtram pro frumento: & erimus nos & terra uoſtra ſerui pharaonis. Deut. 6. Serui eramus pharaoni. ps. 122. Sicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum. Et inde עֲבוֹדָה Aaboda. ſiue עַבְדוּת Aabduth. ideſt ſeruitus. opus. miniſterium. Gen. 21. Pro opere quo ſeruiturus es mihi. Exo. 1. Atq℞ ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniq℞ famulatu. Nume. 4. Ingredientes ad miniſterium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus miniſterii & ad opus oneris. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. 2. Paralipo. 12. Vt ſciant diſtantiam ſeruitutis mee & ſeruitutis regni terrarum. Eſd. 9. Et in ſeruitute noſtra non dereliquit nos deus noſter. Eccſ. 9. & opera eorum in manu dei. Eſa. 28. Et operaretur opus ſuum. & in eodem. 32. Et cultus iuſtitie ſilentium. i. opus vel ſeruitus iuſtitie. Et in lingua chaldaica dicitur עֲבִידְתָא Abidtha. Dañ. 2. Et conſtituit ſuper opera babylonis ſidrach miſach & abdenago. Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob. 34. Nouit enim opera eorum. Et inde עֲבֻדָּה Abuda. i. familia operātium. Iob. 1. Et familia multa nimis.

(Margin: Seruire. Parere. Colere. Opprimere. Operari. Facere. Arare. Seruire facere. עָבֵד עֶבֶד Seruus. Famulus. Puer. עֲבָדִים Serui. עֲבוֹדָה עַבְדוּת Opus. Famulatꝰ miniſteriū. Seruitus. Cultus. עֲבִידְתָא Opus. עֲבֻדָּה Familia.)

עָבָה ‏עָבָה Aaba. impinguare. incraſſari. groſſum eſſe. dēſum ſiue ſpiſſum eſſe. Deut. 32. Incraſſatus impinguatus dilatatus. 3. Reg. 12. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et idē עֳבִי Oobi. ideſt craſſitudo ſeu craſſum aut pigue. 2. Paralipo. 4. In regione iordanis fudit ea rex in argiloſa terra. Pro quo hebrei legūt. In piguedine terre ſiue in craſſitudine terre: ideſt in pingui & dēſa terra ſicut eſt terra argilloſa. Iob. 15. Et pingui ceruice armatꝰ eſt. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבֶה Naabe vt. 3. Reg. 7. In campeſtri regione iordanis fudit ea rex in argiloſa terra. exponatur ſicut ſupra.

(Margin: עָבָה Impinguare. Groſſū eſſe. עֳבִי Craſſitudo. Pinguis. מַעֲבֶה Argiloſa.)

עָבַט ‏עָבַט Aabat. pignorare. pignus auferre. mutuare. declinare. Deut. 24. Non ingrediaris domū eius vt pignus auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עֲבֹט Aabot. ideſt pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia ſuper pignore mutuatur: ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut.. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perſpexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. ſignificat etiam declinare. Ioel. 2. Non declinabunt a ſemitis ſuis.

(Margin: עָבַט Pignus auferre. Pignorare. עֲבֹט Pignus.)

עַבְטִיט ‏עַבְטִיט Aabtit. dictio compoſita eſt: a עָב Aab. quod ſignificat denſum: & טִיט Tit. ꝙ ſignificat lutū. i. dēſum lutum. Abach. 2. Aggrauat contra ſe denſum lutum.

(Margin: עַבְטִיט Dēſū lutū.)

עָבַר ‏עָבַר Aabar. tranſire. preterire. progredi. tranſgredi. iraſci. differre. concipere vel impregnare. Gen. 15. Et lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo tranſiui iordanem iſtum. Et in eodem. 33. Et ipſe progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipſe tranſiuit ante eos ſiue progreſſus eſt ante eos & adorauit. Exo. 12. Et tranſibo per terram egypti nocte illa. Nume. 12. Obſecro vt liceat mihi tranſi-

(Margin: עָבַר Tranſire. Progredi.)

Digitized by Google

re per terram tuam. Deut.28. Vt tranſeas in federe domi-
ni dei tui. Ioſ.1. Tranſi iordanem iſtum. 2. Reg. 16. Cum
tranſiſſet dauid paululū montis verticem. & in eodem.17.
Tranſierunt feſtinanter. Iob.13. Quodcunqꝫ mihi mēs ſug-
gerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me quodcū-
qꝫ. Sed beatus hieronymus trāſtulit ſenſū. ps.16. Et non eſt
inuēta in me iniquitas vt nō loquatur os meū. Pro quo bea
tus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tran
ſtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non tranſire os
meū. ps.36. Et tranſiui & ecce non erat. ps.80. Manus eius
in cophino ſeruierūt. Pro quo beatus hieronymus in predi
dicto pſalterio tranſtulit. Manus eius a cophino receſſerūt
i. tranſierunt. Prouer.8. Ne tranſirent fines ſuos. Eſa.40.
Et a deo meo iudicium meum tranſibit. Hiere.2. Et dixiſti
non ſeruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixiſti non tran-
ſibo. Sed ſi ſcribatur cum littera daled que eſt quaſi eiuſ-
dem figure ſicut littera res: tunc ſignificat ſeruiā ſicut eſt in
littera noſtra. & in eodem.34. Et tranſierunt inter diuiſio-
Trāſgredi. nes eius. ſignificat etiā tranſgredi. Nu.14. Quare tranſgre
dimini verbum dn̄i. Deut.17. Vt tranſgrediantur pactum
illius. 2. Paralipo.24. Quare vos trāſgredimini preceptū
domini. ps.103. Terminū poſuiſti quem non tranſgredien
tur. Hiere.23. Et quaſi homo madidus a vino, pro quo he-
Trāſcēdere. brei legūt. Et quaſi homo quem trāſcendit vinū. Et eſt ſen
ſus ſicut in littera noſtra. Dicitur etiā tranſlatiue de mone-
ta currente. i. hinc inde trāſeunte per manus mercatorum.
Geñ.23. Quadringentos ſiclos argenti probate monete
publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigētos ſiclos ar-
genti tranſeuntis mercatori. Et inde verbū tertie coniuga-
Trāſferre. tionis. i. tranſire facere: traducere. trāſferre. Geñ.32. Tradu-
Traducere. ctis omnibus que ad ſe ptinebant. & in eodē.47. Et cūctos
populos eiꝰ a nouiſſimis terminis egypti. Pro quo hebrei
legunt. Et cunctos populos trāſire fecit ſiue trāſtulit ad ciui-
tates: a nouiſſimis terminis egypti. i. habitatores vniuſcu-
iuſqꝫ ciuitatis fecit tranſire ad aliam: vt nullus que ſua erant
poſſideret. Exo.36. Iuſſitqꝫ moyſes preconis voce cantari.
Pro quo hebrei legunt. Iuſſitqꝫ moyſes & tranſire fecerunt
vocem. i. preconem per caſtra. Leuit.25. Et clāges buccina
mēſe ſeptimo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire facies buc
cinā mēſe ſeptimo. Deut.18. Ne inueniatur in te qui luſtret
filiū aut filiā ſuam ducens per ignē. Pro quo hebrei legunt.
Non inueniatur in te tranſire faciens vel tranſferens filium
aut filiam ſuā per ignē. Ioſ.7. Quid voluiſti traducere po-
Trāſgredi facere. pulum iſtum iordanē. 1. Reg.2. Vt trangredi faciatis popu-
lum dn̄i. & in eodē.20. Iecit aliam ſagittā trans puerū. Pro
quo hebrei legunt. iecit ſagittā vt trāſire faceret eū. 2. Reg.
12. Et traduxit in typo laterū. i. tranſire fecit. & in eodem.
19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trāſierunt
vada vt traducerent domū regis. 2. Paralipo.15. Et abſtulit
Auferre. idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et tranſi
re fecit ſiue tranſtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem
33. Et trāſire fecit filios ſuos per ignem. Hiere.15. Et addu-
Adducere cam inimicos tuos de terra quā neſcis. i. transferā. Et inde
עֵבֶר עֵבֶר Eeber. i. trās. exaduerſo. ante. pars. Exo.25. Vt luceat
ex aduerſo. ex aduerſo. Eſa.9. Trans iordanē galilee. Ezech.9. Vnūqđ
Trans. Ante. qꝫ ante faciem ſuam gradiebatur. & preponitur ei littera
בְּעֵבֶר beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beeber. Deut.1. Hec ſunt verba que lo
cutus eſt moyſes trans iordanem. Ioſ.1. Quam tradidit vo-
Trans. bis moyſes trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et a
מֵעֵבֶר liquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur
Trans. מֵעֵבֶר Meeber. Ioſ.18. Que eſt trans flumen ethiopie. Poni
עֵבֶר tur etiam עֵבֶר Eeber. pro parte. 1. Reg.14. Separamini vos
Pars. in partem vnam: & ego cū ionatha filio meo ero in parte

altera. Eſa.43. vnuſquiſqꝫ in via ſua errauerunt. ideſt in
partem ſuam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarim. Hiere.49. עֲבָרִים
Ex omni confinio eorum adducam interitum ſuper eos. Confinia.
Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et in Partes.
de הַעֲבָרָה Haabara. i. tranſitus ſeu vadum fluminis. Vt.2. הַעֲבָרָה
Reg.19. Et irrumpentes iordanem tranſierunt vada. Scri- Vadum.
bitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲבָר Maabar מַעֲבָר
ſiue מַעֲבָרָה Maabara. Geñ.32. Tranſiuit vadum iaboc. Eſa. מַעֲבָרָה
10. Tranſierunt curſim. Pro quo hebrei legunt. Tranſierūt Tranſitus
vadum vel tranſitum aut tranſitu. Et in plurali מַעֲבָרוֹת מַעֲבָרוֹת
Maabaroth. Ioſ.2. Secuti ſunt eos per viā que ducit ad va- Vada.
da iordanis. Iudi.3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere.
51. Et vada preoccupata ſunt. Et inde עִבְרִי Iibri. ideſt he עִבְרִי
breus. Geñ.14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem. Hebreus.
41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Iibrim. ideſt עִבְרִים
hebrei. Exo.2. Conſpexit duos hebreos rixantes. Et in eo- Hebrei.
dem.3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur
etiā עֵבֶר Eeber in ſingulari pro hebreis. Nu.24. vaſta- עֵבֶר
bunt aſſyrios vaſtabuntqꝫ hebreos. & vocantur ſic eo quod Hebrei.
patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde
venit Abraam qui fuit dictus hebreus. quod interpretatur
tranſitor. Ioſ.24. Trans flumen habitauerunt patres veſtri
ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem veſtrum A-
braam de meſopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De
trans flumen. Et inde בַּעֲבוּר Baabur. ideſt idcirco. vt. pro. בַּעֲבוּר
propter. propterea. Exo.9. Idcirco autem poſui te. 2. Reg. Idcirco.
12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaſti. ps.104. Propter. Vt.
Vt cuſtodiāt iuſtificatiōes eius. ps.131. Propter dauid ſeruū Pro.
tuum. Amos.2. Et pauperem pro calciamentis. Mich.2.
Propter immūdiciam ſuam corrumpetur. Scribitur etiam
aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Le- לְבַעֲבוּר
baabur. Exo.20. Vt enim probaret vos venit deus. Item Vt
עָבַר Aabar. quando eſt verbum quarte coniugationis tunc עָבַר
ſignificat iraſci: ſiue differre. Deut.3. Iratuſqꝫ eſt dominus Iraſci.
mihi. ps.77. Audiuit dominus & ſpreuit. ideſt iratus eſt.
Et in eodem. Et hereditatem ſuam ſpreuit. Pro quo he-
brei legunt. Contra hereditatem ſuam iratus eſt. ps.88. Di Differre.
ſtuliſti chriſtum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit iratus es ad
uerſus chriſtum tuum. Prouer.14. Stultus tranſiuit &
confidit. Pro quo hebrei legunt. Et ſtultus iraſcitur & cōfi-
dit. Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera noſtra ſecundū primā
ſignificationem. & in eodem. 26. Sic qui tranſit & impa-
tiens. ideſt iraſcens commiſcetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה
עֶבְרָה Eebra. ideſt ira. indignatio. ps.77. Indignationem Indignatio
& iram & tribulationem. Prouer.2. Et virga ire ſue con- Ira.
ſumabitur. Eſa.10. Et contra Populum furoris mei manda- Furor.
bo illi. Et in eodem.16. Et indignatio eius pluſquam for-
titudo eius. Hiere.7. Reliquit generationem furoris ſui. Et
in plurali עֶבְרוֹת Eebroth. Iob.21. Ad diem furoris du- עֶבְרוֹת
cetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet ad diem
furorum vel indignationum. Et in eodem. 40. Diſperge Furores.
ſuperbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Diſper-
ge indignationes furoris tui. ps.7. Exaltare in finibus ini-
micorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in in-
dignationibus ſiue in furoribus hoſtium meorum. Vnde
Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam verita-
tem tranſtulit. Exaltare indignans ſuper hoſtes meos. Po-
teſt etiam legi ſic. Exaltare in partibus vel in finibus inimi עֵבֶר
corum. Nam עֵבֶר Eeber ſignificat partem vel cōfinium. vt עִבַּר
ſupra dictū eſt. Item עִבַּר Ibbar. i. concipere. Iob.21. Bos eo Concipere
rum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorū ipregnauit. Impregnaſ.
Item עָבוּר Aabur. i. fructū ſeu frumentum. aut fruges. Ioſ. עָבוּר

Digitized by Google

Fruges. 5.Et comederunt de frugibus terre. Et in eodem. Defecit-
mana poſtquam comederunt de frugibus terre. Et dicunt
hebrei ꝙ ſignificat frumẽtum anni tranſacti: a prima ſigni
עבר ficatiõe deriuatum. Item עבר Aabar.ideſt affigere.3. Reg.
Affigere. 6.Et affixit laminas clauis aureis. Et aliqui hebrei ſecũdũ
primam ſignificationem legunt. Et tranſire fecit laminas
aureas.ideſt tranſire fecit eas in pariete ab vno angulo pa
rietis in alterum.

עבש Computreſcere. עבש Aabas.Computreſcere.Ioel.1.Computruerunt iu-
menta in ſtercore ſuo. & ſolũ iuenitur in pdicto loco.

עבת Denſum. frondoſũ. עבת Aaboth.Denſum.frondoſum.coherens.vinculum.
Leuit.23.Et ramos ligni denſarum frõdium.Ezech.
6.Subter omnem quercum frondoſam.& in eodem.31.Et
Condenſa. dedit ſummitatem ſuam virentem atqꝫ condenſam. Et in
עבתים plurali עבתים Aabothim.ſecundum terminationem plu-
עבתות ralem maſculinorum ſiue עבתות Aabothoth.ſecundum ter
minationem pluralem femininorum. Ps.117. Conſtituite
Condenſa. diem ſolennem in condẽſis. Ezech.31. & inter condenſas
Condẽſe. frondes. frondes eleuatum eſt cacumen eius. Ponitur etiam pro fu-
niculis vel laqueis ſeu vinculis ſibi inuicem coherentibus
ad ſimilitudinem ramorum arboris condenſe ſe inuicem
complectentium. Exo.28. Duas catenulas auri puriſſimi
Coherẽtes ſibi inuicem coherentes. Iudi.16. Si ligatus fuero nouis fu
Funes. laqueus. nibus. ps.2. Et proiiciamus a nobis iugum ipſorum. Pro
quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et proiicia
Vinculum mus a nobis laqueos eorum. Eſa.2. Et quaſi vinculum plau
Vincula. ſtri peccatum. Oſee.11. In vinculis charitatis. & inde ver-
עבת bum עבת Aabath.ideſt intricare ſiue peruertere. ſecundũ
Cõturbaſ. hebreos. Beatus hieronymus tranſtulit conturbare. Mich.
7.Et conturbauerunt eam.

עגב Amare. Inſanire. עגב Aagab. Amare. ſcilicet mulierẽ. inſanire. ſcilicet pre
amore. Hiere.4. Contẽpſerũt te amatores tui. Ezech.
23.Et in omnibus in quos inſaniuit in immundiciis eorũ.
Et in eodem. Super quos inſaniuit libidine. & in eodem.
Pluſqꝫ illa inſaniuit libidine. Et in eodem. & inſaniuit in a
matores ſuos. & in eodem. Et inſaniuit ſuper eos concupi-
עגבים ſcentia oculorum. & inde עגבים Aagabim.ideſt canticũ dul
Canticum ce & ſuaue quod amatores inſani canunt. Ezech.33. Quia ĩ
muſicum canticum oris ſui vertunt illos. Et in eodem. Et es eis quaſi
ſuaue et dulce. carmen muſicum quod ſuaui dulciqꝫ ſono canitur. & inde
עוגב עוגב Vgab.ideſt organum. Geñ.4. Ipſe fuit pater canenti-
um in cithara & organo. Iob.30. Et organum meũ in vocẽ
Organum flentiũ. Ps.150. Laudate eum in chordis & organo.

עגה עגה Aaga. Detinere. retinere. Ruth.1. Si eos expectare veli
tis donec creſcant & annos pubertatis implcãt ante eri
tis vetule ꝙ̃ nubatis. Pro quo he. le. Num eos expectare vul
Detinere. tis donec creſcant: num pro eis detente vel retente eritis
vt non habeatis maritum. ideſt nunquid retẽte eritis in vi-
duitate vt non habeatis maritos donec illi creſcant. Et bea
tus hieronymus tranſtulit ſenſum. & ſolum inuenitur in p
dicto loco. & dicũt aliqui ꝙ eius primitiuum eſt עגן Aagan
cum nun in fine: loco he.

עגל Rotundũ. עגל Aagul. Rotundum. vitulus.3. Reg.7. Intercolumnia
quadrata non rotunda.2. Paralip.4. A labio vſqꝫ ad
מעגל labium rotundum per circuitum. & inde מעגל Maagal.i.
Tentoriũ. tentorium rotundum: ſeu locus caſtrorum qui foſſato cir-
מעגלה cundatur.1. Reg.26. Et ſaulem dormientem in tentorio.
Magala. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מעגלה maagala. vt
locus cir- in eodem.17. Et venit ad locum magala. ideſt ad locum foſ
cundatus. ſato circundatum in quo erant caſtra. ſignificat etiam מעגל
מעגל Maagal ſemitam ſiue iter. Ps.139. Iuxta iter ſcandalum po
Iter. Semita. ſuerunt mihi Prouer.2. Et omnem ſemitam bonam. & in
Callis. eodem.4. Dirige ſemitam pedibus tuis. Eſa.26. rectꝰ callis

iuſti ad ambulandum: & in plurali מעגלות Maagaloth. ſiue מעגלות
מעגלים Maagalim. Ps.16. Perfice greſſus meos in ſemitis מעגלים
tuis. Ps.22. Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie. Prouer.2. & Semite.
infames greſſus eorum. ideſt ſemite eorum. Et in eo. Et ad
inferos ſemite ipſius. & inde עגיל Aagil. ideſt ornamẽtum עגיל
rotundum vel circulus ex aure pendens. Beatus hierony-
mus tranſtulit dextralia. Num.31. annulus dextralia & mu Dextralia.
renulas. & in plu. עגילים Aagilim. Ezech.16. & circulos ĩ au עגילים
ribus tuis. Item עגל Eegel. ideſt vitulus. Exo.29. Tolle vitu Circuli. עגל
lum de armento. Et in eodem.32. Et fecit ex eis vitulũ con
flatilem. Ps.28. Et comminuet eas tanqꝫ vitulum. & in plu Vitulus.
rali עגלים Aagalim. Oſee.9. Vitulos adorant. & in genere עגלים
feminino עגלה Eegla. ſiue עגלת Aagalath. i. vitula. Geñ. Vituli.
15. Sume inquit tibi vaccam trienem. pro quo hebrei le- עגלה
gunt. vitulam trienem. Iudi.14. Si non araſſetis in vitula עגלת
mea. Oſee.10. Ephraim vitula docta. Et in plurali femini- Vacca.
no עגלות Aagaloth. Oſee.10. Vaccis bethauen coluerũt ha Vitula. עגלות
bitatores ſamarie. Et ide עגלה Aagala. ideſt currus ſeu plau Vacce.
ſtrum. ſic dictum a rotũditate rotarum.1. Reg.6. facite plau עגלה
ſtrum nouum vnum. Eſa.28. Nec rota plauſtri ſuper cymi- Plauſtrũ.
num circuibit. & in plurali עגלות Aagaloth. Geñ.45. Qui עגלות
bus dedit Ioſeph plauſtra ſecundum pharaonis imperiũ. Plauſtra.
Nu.7. Sex plauſtra tecta cum duodecim bobus.

עגם Aagam. compati. cõtriſtari. Iob.30. Compatiebatur עגם
anima mea pauperi. & ſolum inuenitur in pdicto loco Compati.
עגר Aagur. Nomẽ auis. Pro quo beatus Hieronymus trã עגר
ſtulit hirundinem. Eſa.38. Sicut pullus hirundinis ſic hirundo.
clamabo. In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere.8. tur
tur hirundo & ciconia. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat ciconia.
gruem.

עד Aad. Donec. vſqꝫ. vſqꝫ ad. vſqꝫ in. aduſqꝫ. vſquequo. ſiue עד
vſqꝫquaqꝫ. Dum. tanqꝫ. eternũ. ſiue in eternum. preda.
Et quando preponitur verbo tunc ſignificat donec. ſeu in
eternum. Sed quando preponitur nomini vel pronomini Donec.
tunc ſignificat vſqꝫ. Geñ.3. Donec reuertaris in terram. Et
in eodem.19. Donec ingrediaris illuc. Exo.15. Donec per-
tranſeat populus tuus domine. Leuit.11. Donec implean-
tur dies purificationis ſue. Nu.32. Donec introducamus
eos ad loca ſua. Deut.1. donec veniretis ad locũ iſtum. Et in
eodem.7. Donec deleas omnes atqꝫ diſperdas. Ioſ.2. Do-
nec reuerterentur qui fuerant perſecuti. Iudi.5. Donec eru
beſcerent.2. Regum.10. Donec creſcat barba veſtra. Iob.8.
donec impleatur riſu os tuũ. Ps.17. & nõ conuertar donec
deficiant. Ps.56. donec tranſeat iniquitas. Eſa.22. donec
moriamini. & in eodem.36. donec veniam & tollam vos.
& in eodem.62. donec ſtabiliat & donec ponat ieruſalem
laudem in terra. & additur ei aliquando dictio אשר Aſer.
ſiue dictio כי Chi. que eſt dictio relatiua. quaſi diceret. dõec
ꝙ. Geñ.50. donec veniat qui mittendus eſt. Nu.20. donec
tranſeamus terminos tuos. Ioſ.1. donec det requiem domi
nus. Canti.2. Donec aſpiret dies. Eſa.6. Donec deſolentur
ciuitates. Oſee.5. Donec deficiatis & queratis faciem meã.
Significat etiam vſqꝫ ſiue vſqꝫ ad. Geñ.7. Ab homine vſqꝫ Vſqꝫ ad.
ad pecus. & in eodem.11. Veneruntqꝫ vſqꝫ aram. Et in eo.
12. Pertranſiuit Abram terram vſqꝫ ad locum ſichem &
vſqꝫ ad conuallem illuſtrem. Exo.10. Vſqꝫ in preſentem di
em. Et in eodem.14. Vſqꝫ in ſempiternum. Nume.21. laſſi Vſqꝫ in. Vſqꝫ
peruenerunt in iophe & vſqꝫ medaba. pro quo hebrei le-
gunt. Vſqꝫ nophe & vſqꝫ medaba. Deut.1. Vſqꝫ ad cadeſbar
ne.1. Reg.18. Vſqꝫ ad gladium & arcum ſuum.4. Reg.9. ve
nit vſqꝫ ad eos. Iob.18. Vſqꝫ ad quẽ finẽ verba iactatis. Ps.
17. Dauid & ſemini eius vſqꝫ in ſeculum. Eſa.1. A plãta pe
dis vſqꝫ ad verticem. Significat etiam dũ ſiue adhuc. Iudi. Dum.

Digitized by Google

Adhuc. 3.Dū illi turbarentur effugit.Iob.1.Adhuc loquebatur ille
& ecce ali⁹ intrauit.Ione.4.Cū adhuc eſſem in terra mea.
ideſt dū eſſem in terra mea.& quandoq₃ preponitur dictio
ni מְהֵרָה mehera.que ſignificat velociter: vel dictioni מְאֹד
Meod:que ſignificat nimis.ideſt vſq₃ velociter.ſiue vſq₃ ni
mis:aut vſq₃quaq₃:licet in trāſlatiōe noſtra aliquādo omit-
titur dictio vſq₃.1.Reg.25.Erat enim ebrius nimis.ꝑ quo
Nimis. he.le.vſq₃ nimis.3.Reg.1.Erat autē puella pulchra nimis.
Velociter. Ps.147.Velociter currit ſermo eius.Ps.118.Non auferes
vſq₃quaq₃ Satis. de ore meo verbū veritatis vſq₃quaq₃.Eſa.64.Ne iraſcaris
domine ſatis.pro quo he.le.Ne iraſcaris domine vſq₃ ni-
mis.Significat etiam tam:ſiue quam.Geñ.7.Ab homie vſ
Tam. q₃ ad pecus tam reptile q̄₃ volucres celi.Significat etiā eter
Quam. nitatem ſeu in eternum vel in perpetuū aut iugiter.Exo.
15.Dominus regnabit in eternum & vltra.pro quo hebrei
In eternū. legunt.Dominus regnabit in ſeculum & in eternum.Iob.
20.Hoc ſcio a principio.pro quo hebrei legunt.Si hoc ſcis
Eternum. ab eterno.Ps.110.Cōfirmata in ſeculum ſeculi.pro quo bea
Iugiter. tus hieronymus in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.firmata iugi
ter in ſempiternum.Ps.111.Iuſtitia eius manet in ſeculum
ſeculi.ideſt in eternum.p̄s.148.Statuit ea in eternū.Eſa.
26.Speraſtis in domino in ſeculis eternis.& in eodem.57
Eternitas. excelſus & ſublimis habitans eternitatem.Vide ēt de hoc
infra in dictiōe עוֹד Ood.pōitur etiā pro tpe futuro.Soph.
3.Qua pp expecta me dicit dn̄s in die reſurrectionis mee
Futurum. in futurum.De quo vide infra in dictione עוֹד ood.& aliqn̄
ſcribitur cū iod in fine.Nu.23.Audi fili ſephor.ꝑ quo he.
le.Audi vſq₃ ad me.ideſt audi me fili ſephor.& in eo.24.
Et ad extremum etiā ipſi peribunt.pro quo hebrei legūt.
Et etiam ipſi vſq₃ ad perditionem.ſcilicet erūt.Et ē ſenſus
ſicut in littera noſtra.4.Reg.9.venit nuncius ad eos & nō
reuertitur.ideſt vſq₃ ad eos.Iob.4.Tetigit te & conturba
tus es.pro quo he.le.pertingit vſq₃ ad te & conturbatus es
Et in eo.32.Et donec putabam vos aliquid dicere conſide-
rabam.Mich.4.Vſq₃ ad te veniet.& quandoq₃ ſcribitur
עֲדֶן cū nū in fine & dicitur עֲדֶן Aaden.& ſignificat adhuc ſiue
vſq₃ adhuc.Eccl'ſ.4.Et feliciorem vtroq₃ iudicaui qui nec
vſq₃adhuc dum natus eſt.pro quo he.le.qui vſque adhuc non fuit.ſcri
עֲדֶנָה bitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna.1.Para
Adhuc. lip.12.Magna enim pars eorū adhuc ſequebatur domū ſa-
ul.Eccl'ſ.4.Et laudaui magis mortuos quā viuētes.ꝑ quo
he.le.Et laudaui mortuos qui iam mortui ſunt magis q̄₃ vi
uentes qui viuunt adhuc.Et qn̄ preponitur ei lr̄a beth & dr̄
בְּעַד בְּעַד Bead tūc ſignat pro.ꝓpter.per.ſup.Geñ.7.& incluſit
Pro. eum dn̄s de foris.pro quo he.le.Et clauſit dn̄s pro eo.Et in
Per. eodem.26.Proſpiciens abimelech rex philiſtinorum per
feneſtram.Exo.8.Rogate pro me.Leuit.16.Orabit ꝓ ſe
& pro domo ſua.4.Reg.1.Cecidítq₃ ochozias per cancel
los.4.Reg.4.Et claude oſtium tuum cum intrinſecus fue
ris tu & filii tui.Pro quo he.le.& claude oſtium tuum pro
Super. te & pro filiis tuis.ideſt ſuper te & ſuper filios tuos.Et ī eo.
& clauſit oſtiū ſuper ſe & ſuper filios ſuos.2.Paralip.20.Do
minus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde reqrūt
dn̄m.Pro quo he.le.Dn̄s bonus ꝓpiciabitur pro cunctis ſi-
ue per cunctos.p̄s.137.Dn̄s retribuet ꝓ me.Prouer.6.pre-
ciū enim ſcorti vix eſt vnius panis.pro quo he.le.Quia ꝓ
muliere meretrice vſq₃ ad tortā panis.& eſt ſenſus ſicut in
lr̄a nr̄a.Eſa.32.Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpelun-
cas.Hiere.11.In tpe afflictionis eorū.pro quo he.le.pro ma
lo vel ꝓ afflictiōe eorū.Ioel'.2.Sed & per feneſtras cadent.
& in eo.Per feneſtras intrabūt quaſi fur.Amos.9.& nō ve
niet ſuper nos malum.Scribitur ēt cū mem in principio &
מִבַּעַד dicitur.מִבַּעַד Mibáad.ideſt intrinſecus.Canti.4.Abſque

eo quod intrinſecus latet.Item עַד Aad.ideſt preda ſeu ſpo Intriſecus
lium.Geñ.49.mane comedet prędam.Eſa.33.Tunc diui- עַד
dentur ſpolia predarum multarum.De quo vide infra ī di- Preda.
ctione עוֹד Ood.Item עַד Eed.ideſt teſtis de quo vide infra Spolium.
in dictione עוֹד Ood.& inde עִדִּים Iidim.ideſt macule.ſcili עֵד
cet panni menſtruate.eo quod eſt teſtis ſue inmūdicie.Eſa. עִדִּים
64.& quaſi pannus menſtruate. mēſtruata.

עָדַד Aadad.Erigere.ſubleuare.ſuſcipere.ſuſtentare.Ps. עָדַד
19.Nos autem ſurreximus & erecti ſumus.Ps.145. Erigere.
Pupillum & viduam ſuſcipiet.Ps.146.Suſcipiens manſue Suſcipere
tos dominus.ideſt ſuſtentans. Suſtētare

עָדָה Aada.ornare.tranſire.auferre.ſiue ammittere.Ezech. עָדָה
16.& ornaui te ornamento.& in eodem.Et ornata es Ornare.
auro.Et in eodē.31.Adhuc ornaberis tympanis tuis.Oſee
2.Et ornabatur inaure ſua.& inde עֶדִי Eèdi.ideſt ornamē עֶדִי
tum.ſiue ornatus.Exo.33.Et nullus ex more inductus eſt
cultu ſuo.Pro quo he.le.Et nullus poſuit ornamentū ſuum ornamētū
ſuper ſe.& in eodem.Iam nunc depone ornatum tuum.Et ornatus.
in eodem.Depoſuerunt ergo filii iſrael ornatum ſuum a
monte oreb.Ezech.7.Et ornamentum monilium ſuorū
in ſuperbiam poſuerunt.vbi ponitur pro monili.& in eo. Monile.
16.Et perueniſti ad mundum muliebrem.pro quo hebrei Mundus muliebris.
legunt.Et veniſti cum ornamento ornamentorum.vbi po
nitur tam in ſingulari q̄₃ in plurali.Ponitur etiam pro ore Maxilla.
vel maxilla.p̄s.31.In chamo & freno maxillas eorum cōſtri
ge.p̄s.102.Qui replet in bonis deſiderium tuum.Pro quo
hebrei legunt.Qui replet in bonis os tuum.ſed beatus hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem ſecundū
primam ſignificationem tranſtulit.Qui replet in bonis or
namentum tuum.& inde עֵדוּת Eeduth.ideſt ornamentum. עֵדוּת
decus.ſecundum hebreos.4.Regum.11.Et poſuit ſuper eū
diadema & teſtimonium.pro quo hebrei legunt.Et poſuit teſtimōium
ſuper eum diadema et ornamētum:ſcilicet regium.ſed ma ornamentum.
gis proprie ſignificat teſtimonium.ſicut eſt in littera nr̄a.
De quo vide infra in dictione עוֹד ood.Et in titulo.Ps.79.
Vbi dicitur in finem pro his qui commutabuntur pſalm⁹
pro aſſyriis: teſtimonium Aſaph.vbi etiam hebrei pro te
ſtimonio legunt ornamentum ſeu decus.Item עָדָה Aada. עָדָה
ideſt tranſire vel aufferre.Iob.28.nec pertranſiuit per eā pertrāſire.
leena.& ſupra in eodem.25.Et luna etiam non ſplendet.
Pro quo hebrei legunt.Ecce aufert lunam & non ſplende- Auferre.
bit.ideſt aufert lumen lune.Poteſt etiam legi ſic.Ecce ad-
huc luna non ſplendebit.de quo vide ſupra in dictione עַד Ammittere
Aad.Prouer.25.& āmittit pallium in die frigoris.ideſt au- Trāſferre.
fert a ſe pallium.Dañ.2.Transfert regna atque conſtituit.
Et in eodem.7.Aliarum quoq₃ beſtiarum ablata eſſet po-
teſtas.Et in eodem.Poteſtas eorum que non auferetur.Itē
עֵדָה Ecda.ideſt cetus ſeu congregatio hominum.De quo עֵדָה
vide ſupra in dictione יָעַד Iaad. Cetus

עָדַן Aadan.deliciare.deliciis abundare.deliciis affluere.de עָדַן
lectari.voluptati operam dare.Nee.9.& abundauerūt Abūdare deliciis.
deliciis in bonitate tua magna.& inde עֶדֶן Eeden.ideſt vo עֶדֶן
luptas delicie.Geñ.2.Plantauerat autem dominus paradi-
ſum voluptatis a principio.& in eodem.Et fluuius egredie Voluptas.
batur de loco voluptatis.Ezech.31.& emulata ſunt eū om-
nia ligna voluptatis.Scribitur etiam cum he in fine & dici-
tur עֶדְנָה Eedna.Geñ.18.Poſtq̄₃ conſenui & dominus me- עֶדְנָה
us vetulus eſt voluptati operam dabo.& in plurali עֲדָנִים A Voluptas
adanim.2.Reg.1.Qui veſtiebat vos coccineis in deliciis. עֲדָנִים
Hiere.51.Repleuit ventrem ſuum teneritudine mea.ideſt Delicie.
deliciis meis.Scribitur etiam cum mem in principio & di-
citur מַעֲדַנִּים maadanim.Prouer.29.& dabit delicias ani- מַעֲדַנִּים
me tue.Reperitur etiam מַעֲדַנּוֹת maadanoth ſecundum ter מַעֲדַנּוֹת

Digitized by Google

minationē pluralem femininorū.1.Reg.15. Et oblatus eſt
ei Agag pinguiſſimus tremens. pro quo hebrei legunt. &
abiit ad eum Agag deliciis. i. delicatus ſiue cū delectatione
quia non timuit mortem: ſed habuit eā pro deliciis. Sicut
exponunt aliqui hebrei. alii vero dicunt ꝙ ſignificat vincu
la: & ꝙ deriuatur a dictione ענד Aanad: & legunt ſic. & abiit
Uincula.
ad eum. id eſt oblatus eſt ei Agag in vinculis. id eſt ligatus.
Et ſimiliter. Iob.38. Vbi nos legimus. Nunquid coniunge
re valebis micantes ſtellas pliadas. Pro quo ipſi legunt. Nū
Colligationes.
quid colligabis colligationes ſeu applicationes chima. Et
eſt chima nomen cuiuſdam conſtellationis ſtellarū: vt di
עדינה Delicata.
ctum eſt ſupra in littera chaph. & inde עדינה Aadina. id eſt
delicata ſeu tenera. Eſa.47. Audi hec delicata. Et in gene
עדינו teneriſſi.
re maſculino עדינו aadino.1.Reg.23. Ipſe eſt quaſi tenerri
עדן
mus ligni vermiculus. Item עדן Iidan. In lingua chaldaica
Tempus.
ſignificat tempus ſiue horā. Danī.2. Quod tempus redimi
tis. & in eo. Et ipſe mutat tempora & etates. & in eo.7. Vſ
ꝙ ad tempus & tempora & dimidium temporis.

עדף
עדף Aadaph. ſupereſſe. excedere. ſuperfluere. excedens vel
excreſcens eſſe. Exo.16. Nec qui plus collegit habuit
Excedere. Supereſ.
amplius. Pro quo hebrei legunt. & non exceſſit ſiue nō ſup
fluit illi qui plus collegit. Et in eo.26. Quod autē ſupſue
rit in ſaxis. id eſt vnum ſaxū quod amplius eſt. Nu.3. qui
excedunt numerū leuitarū. & in eo. Precium eorū qui ſup
Eſſe amplius
ſunt. & in eo. Pecuniam eorū qui fuerant amplius.

עדר
עדר Aadar. Deeſſe. deficere. priuare. auferre. Bellare. ſeu
expedire. fodere. ſeu putare. id eſt abſcindere.1. Regū.
Deeſſe.
30. Nec defuit quiſꝙ a paruo vſꝙ ad magnum.3. Reg.4.
Cum ingenti cura prebebant in tempore ſuo. pro quo he
brei legunt. Non deficiebant in aliqua re. ſiue in aliquo ver
bo. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eſa.34. vnū
ex eis nō defuit. & in eo.40. Necꝙ vnū reliquū fuit. i. necꝙ
vnū defuit. Et in eo.59. & facta eſt veritas in obliuiōe. Pro
Deficere.
quo hebrei legunt. Et facta eſt veritas priuata vel deficiens
id eſt non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare.
Expedire.
ſiue aciem inſtruere vel expedire.1. Paralipo.12. Expediti
ad pugnā corde perfecto. & ſupra in eo. In auxiliū non in
corde duplici. pro quo he. le. Ad bellandum ſeu ad inſtruen
עדר
dam aciem non in corde & corde. id eſt non corde duplici:
Fodere. Sarrire.
ſicut eſt ī littera noſtra. Item עדר Aadar. i. fodere ſeu ſarri
re. Eſa.5. Non putabitur & non fodietur. Et in eo. Et om
מעדר Sarculus
nes montes qui in ſarculo ſarrientur. & inde מעדר maee
עדר
der. id eſt ſarculus ſeu foſſoriū. vt in predicto loco. Item עדר
Grex
Eeder. id eſt grex. Ps.77. Et pduxit eos quaſi gregē in de
עדרים
ſerto. Canti.6. Sicut grex caprarū. & ī plu. עדרים Aadarim
עדרי
ſiue עדרי Eedre. Geñ.29. Tres quoꝙ greges ouiū. Et in eo
Greges.
dem. moſꝙ erat vt cunctis ouibus cōgregatis deuoluerent
lapidem. Pro quo hebrei legunt. & congregabantur illuc
omnes greges & deuoluebant lapidem. Ioel.1. Sed & gre
ges pecorum diſperierunt. Ponitur ēt pro caulis pecorū.2.
Caule.
Paralip.32. Et preſepia iumentorū caulaſꝙ pecoribus.

עדש
עדש Aadas. lens. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ.
עדשים
עדשים Aadaſim. id eſt lentes. Geñ.25. Accepto pane
Lentes.
& lentis edulio. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet
lentiū.2.Reg.23. Erat quippe ibi ager plenus lēte. Ezech.
4. Et tu ſume tibi frumētū & hordeū & fabam & lentem.

עוג
עוג Vug. coquere. ſcilicet panes ſubter prunas. vel operi
operire. Coquere.
re. Ezech.4. & ſtercore quod egreditur de homine o
עוגה
peries illud in oculis eorum. i. coques illud cooperiendo
ſtercore ſicut cooperiendo prunis. & inde עוגה Vuga. id eſt
torta ſeu panis ſub prunis vel cinere cocta. vt ſupra in eo
Subcinericius panis
dem. Et quaſi ſubcinericium hordeaceum comedes illud.
3. Regum.19. Et ecce ad caput ſuum ſubcinericius panis.

Oſee.7. Subcinericius panis qui non reuerſatur. Et in plu
עגות Subcinericii panes.
rali עגות Vugoth. Geñ.18. Et fac ſubcinericios panes. Scri
bitur etiam cum mem in principio & dicitur מעוג maog.3.
מעוג ſubcinericius panis.
Regum.17. Viuit dominus deus tuus quia non habeo pa
nem. Ponitur etiam מעוג maog pro ſubſānatione. Ps.34.
ſubſānauerunt me ſubſānatione. Et alii exponunt ſic. Sub
Panis.
ſānauerunt me pane. quaſi dicat. pro cibo eis dato ab aduer
מעוג ſubſānatio
ſariis meis.

עוד
עוד Aauad. Teſtificari. teſtimonium prebere. conteſtari.
predari. ſpoliare. Geñ.43. Denunciauit nobis vir ille
Deſtruiſ.
ſub atteſtatione iuſiurandi dicens. pro quo hebrei legunt.
Conteſtando conteſtatus eſt nos vir ille dicens. Exo.19. de
Cōteſtari.
ſcende & conteſtare populum. Et in eodem.21. Et conteſta
ti ſunt dominum eius. Deut.4. Teſtes inuoco hodie celum
& terram. id eſt teſtificor ſeu conteſtor celum & terram con
tra vos. & in eodem.30. Et inuocabo contra eos celum &
terram. id eſt conteſtabor.1. Regum.18. Conteſtare eos &
predic eis ius regis.3. Regum.21. Et falſum teſtimoniū di
cant. Pro quo hebrei legunt. Et teſtificent eum dicentes. i.
teſtificare. Teſtimonium dicere.
teſtimonium dicant contra eum. Nee.9. Conteſtatus es eos
vt reuerterentur. Et in eodem. Et conteſtatus es eos in ſpi
ritu tuo. Et in eodem. Que teſtificatus es eis. Ps.80. Audi
popule meus & conteſtabor te. Ps.94. Iſrael & teſtificabor
te. Eſa.8. & adhibui mihi teſtes fideles. Pro quo hebrei le
Adhibere teſtes.
gunt. Et teſtificatus ſum mihi. id eſt conteſtatus ſum mihi
teſtes fideles. id eſt teſtes adhibui mihi ſicut eſt in littera no
ſtra. Hiere.6. Cui loquar & ad quem conteſtabor. Et in eo
dem.32. Et ſcripſi in libro & ſignaui & adhibui teſtes. A
mos.3. Audite & conteſtamini in domo iacob. Malach.2.
Dominus teſtificatus eſt inter te & vxorem tuam. Ponitur
etiam pro comparare. vt Threñ.2. Cui comparabo te. Po
teſt etiam legi ſic. Quem teſtificabor in te. id eſt quos teſtes
adducā vt teſtificētur ſi talia aliquando aliquis paſſus ſit ſi
עד
cut tu. Vnde idem erit ſenſus cum littera noſtra. & inde עד
Teſtis.
Eed. id eſt teſtis. Geñ.31. Tumulus iſte teſtis erit. Leuit.5. Te
ſtiſꝙ fuerit. Deut.17. Nemo occidatur vno contra ſe dicen
te teſtimoniū. Pro quo hebrei legunt. Nemo occidatur in
ore vnius teſtis.1. Regum.12. Teſtis eſt dominus aduerſus
vos & teſtis xp̄us ei9. Ps.88. Et teſtis in celo fidelis. Hiere.
29. Ego ſum teſtis & iudex. Ponitur etiam p ro teſtimōio.
Geñ.31. Quem vocauit labam tumulum teſtis; & iacob a
Teſtimōiū
ceruum teſtimonii. Exo.20. Non loquaris contra proxi
mum tuum falſum teſtimonium. ſcribitur etiam cum he
עדה
in fine & dicitur עדה Eeda. Geñ.21. Vt ſint mihi in te
Teſtimōiū
ſtimonium. Et in eodem.31. Tumulus inquam iſte & la
עדים
pis erit in teſtimonium. & in plurali עדים Eedim. id eſt te
ſtes. Deut.17. In ore duorum vel trium teſtium. Iob.10. In
Teſtes.
ſtauras teſtes tuos contra me. Eſa.44. vos teſtes mei. & in
עדות
de עדות Eeduth. id eſt teſtimonium ſiue teſtamentum. vel
teſtificatio. Exo.16. Poſuitꝙ illud Aaron in tabernaculo
Teſtimōiū
reſeruandum. Pro quo hebrei legunt. poſuitꝙ illud Aarō
coram teſtimonio. id eſt coram arca teſtamenti vel teſtimo
nii. Et in eodem.25. In qua pones teſtimonium quod da
bo tibi. Et in eodem.38. Hec ſunt inſtrumenta tabernacu
li teſtimonii. Et in eodem.40. Poſuit & teſtimonium in ar
ca. Ps.77. Et ſuſcitauit teſtimonium in iacob. ps.92. Teſti
monia tua credibilia facta ſūt nimis. ps.118. Beati qui ſcru
tantur teſtimonia tua. ps.131. Et teſtimonia mea hec que
docebo eos. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur
תעודה
תעודה Theuda. Eſa.8. Liga teſtimonium. & in eodem. Ad
teſtimoniū
legē & ad teſtimoniū. Itē עוד Aauad. id eſt ſpoliare. ſeu pre
עוד
dari. tranſlatio noſtra traduxit circumplecti. Ps.118. Fu
circūplecti
nes peccatorū circūplexi ſunt me. & beatus hieronymus in

Digitized by Google

Implicare pſalterío iuxta he.ve.tranſtulit.Implicauerunt me. ꝑ quo
Depredari hebrei legunt.Depredati ſunt me.& inde עַד Aad.ideſt pre
עַד da.ſeu ſpolium.Geñ.49. Mane comedet predam.Eſa.33.
Preda. Spolia. Tunc diuidentur ſpolía predarum multarum.Soph.3.qua
propter expecta me dicit domin⁹ in die reſurrectiõis mee
in futurum. pro quo hebrei legunt. In die reſurrectionis
mee ad predam ſeu ad ſpolium.poteſt etiã legi ſic. ſ. in die
reſurrectionis mee in eternum.De quovide ſupra in dictío
עוֹד ne עַד Aad.Item עוֹד ood.ideſt adhuc.vltra.rurſus.ampli⁹.
Adhuc. Geñ.7.Adhuc enim & poſt dies ſeptem.Et in eo. 8. Cun-
ctis diebus terre.pro quo hebrei legunt.Adhuc cunctis die
bus terre.& in eo.45.adhuc pater meus viuit. Exo. 9.ad-
huc retines populum meũ.1.Reg.20.& ſi vixero facies mi
hi miſericordias domini.pro quo hebrei legunt.& non ſi
adhuc ego vixero & non facies mecũ miſericordias domi-
ni.Et eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. nam due negatiões
valent pro vna affirmatione.Eſter.6.Adhuc illis loquenti
bus venerũt eunuchi regis.Iob.1.Cumq; adhuc ille loque
retur venit alter.& in eo.2.Adhuc tu permanes in ſimplici
Donec. tate tua.Et in eo.27.Quia donec ſupereſt halitus ĩ me.p̃s.
83.In ſecula ſeculorum laudabũt te.Pro quo beatus hiero
nymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Adhuc laudabunt te
ſemper.p̃s.140.Quoniam adhuc & oratio mea ĩ benepla-
citis eorum.Eſa.5.Sed adhuc manus eius extenta. Oſee.
11.Iudas autem teſtis deſcendit cum deo.Proquo hebrei le
gunt.Iudas autem adhuc deſcendit cum deo. Poteſt etiam
legi ſic.Adhuc dominatus eſt cum deo.Amos.4.Cum ad-
huc tres menſes ſupereſſent. Significat etiam vltra.ſiue rur
Vltra. ſus aut amplius.Geñ.8.Nequaquam vltra maledicam ter-
re propter hominem.& in eodem.Non igitur vltra percũ
tiam omnem animam.Et in eodem. 9.& non erunt vltra a
que diluuii.Et in eodem.46.Et inter amplexus fleuit.pro
quo hebrei legunt.Et fleuit ſuper collum eius vltra ſiue am
Rurſum. plius.Exo.4.Dixitq; dominus rurſum mitte manum tu-
am in ſinum tuum.Et in eodem. 10. Caue ne vltra videas
Amplius. faciem meam.Ps.87.Quorum non eſt memor amplius.
& Prouer.31.Et doloris ſui nõ recordetur amplius.Eſa.62.
Non vocaberis vltra derelicta. Et communiter ſignificat
tempus infinitum vel indeterminatũ.Quandoq; vero ac-
cipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquib⁹
locis predictis:&.4.Reg.6.Et vltra non venerũt latrones
ſyrie in terram iſrael.ideſt poſt certum tempus.ſcribitur ẽt
בְּעוֹד cum beth vel mem in principio & dicitur בְּעוֹד Beod. ſiue
מֵעוֹד מֵעוֹד Meod.ideſt dum adhuc:ſiue cum adhuc.Geñ.25. Dũ
Dũ adhuc adhuc ipſe viueret.& in eo.40.Tres propagines tres ad-
huc dies ſunt:poſt quos recordabitur pharao miniſterii tui
Pro quo hebrei legunt.tres propagines tres dies ſunt: dũ
adhuc tres dies.ideſt in ſpacio trium dierum recordabitur
pharao miniſterii tui.Nu.22.Cui ſemper ſedere conſueui-
ſti vſq; in preſentem diem.pro quo hebrei legunt.Cui ſe-
dere conſueuiſti dum adhuc tu:vſq; in preſentem diem.i.
ex eo tempore quo cepiſti ſedere ſuper iumentum. Deut.
Adhuc. 31.Adhuc viuente me.2.Regum.12.Ecce cum paruulus ad
huc viueret.Et in eodem.Propter infantem cum adhuc vi-
ueret ieiunaui.Amos.4.Cum adhuc tres menſes ſupeſſet.
עַד & inde עַד Aad.ideſt eternum ſiue eternitas. De quo vide
Eternitas. ſupra in dictione עַד aad.

עָוָה עָוָה Aaua.Iniq; vel iniuſte agere.peccare.curuum eſſe. 2.
Reg.19.Ne reputes mihi domine mi iniquitatem: ne
memineris iniuriarum ſerui tui.pro quo hebrei legunt:ne
iniq; agere q; memineris ꝙ iniq; egerit ſeruus tuus. Eſter.1. Non ſo-
Ledere. lũ regẽ leſit regina vaſthi.Pro quo hebrei legunt.nõ cõtra
regem ſolũ peccauit ſeu iniq; egit vaſthi regina. Hiere. 9.
Vt iniq; agerent laborauerunt. Dañ. 9. Iniquitatem fec- Iniquita
mus impie egimus.Et quia illud quod iniquũ eſt non eſt re tẽ facere.
ctum & ſimiliter quod curuũ eſt non eſt rectum.ideo poni-
tur etiã pro curuari.Ps.38.Miſer factus ſum & curuat⁹ſum
vſq; in finem.Pro quo hebrei legunt.Curuatus ſum & hu- Curuari.
miliatus ſum vſq;quaq;.Et beatus hieronymus in pſal.iux
ta he.ve.tranſtulit.Afflictus ſum & incuruatus ſum. vide ẽt
de hoc infra in dictione עַוָּת Aauath. Ponitur etiam pro
affligere.Eſa.24.& affliget faciem eius.Sed etiam in pre- Affligere.
dicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius. Et in
de.עָוָה Aaua.ideſt iniquitas.Ezech.21.Iniquitatem iniqui
tatem iniquitatem ponam eam.vbi ponitur ter predicta di עָוָה
ctio.& inde עָוֹן aauon.ideſt iniquitas.peccatũ.Geñ. 4. ma- Iniquitas
ior eſt iniquitas mea quam vt veniam merear.Et in codẽ. עָוֹן Iniquitas
15.Necdum enim complete ſunt iniquitates amorreorũ.
Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet necdũ eni cõ-
pletum eſt peccatũ ſeu iniquitas amorrei.Et in eodẽ. 44. Peccati
Deus inuenit iniquitatem ſeruorum tuorum.Ps.50.Quo
niam iniquitatem meam ego cognoſco.p̃s.68.appone ini
quitatem ſuper iniquitatem eorum.& in plurali עֲוֹנוֹת aa- עֲוֹנוֹת
uonoth.Iob.13.Quantas habeo iniquitates.Et in eodem. Iniquitates
Et conſumere me vis peccatis adoleſcentie mee. Ps.129. Peccata.
Si iniquitates obſeruaueris domine.Prouer.5.Iniquitates
ſue capiunt impium.Reperitur etiam עֲוֹנִים aauonim ſecũ- עֲוֹנִים
dum terminationem pluralem maſculinorum.vt Eſa.64.
Et iniquitates noſtre quaſi ventus abſtulerunt nos.& in eo Iniquitates
dem.In manu iniquitatis noſtre. Quod in hebreo legitur
pluraliter.ſcilicet iniquitatum noſtrarum.Hiere.14.Si ini
quitates noſtre reſponderunt nobis.& inde עִוְעִים Iiuim. עִוְעִים
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit vertiginem. Eſa.19
Dominus miſcuit in medio eius ſpiritũ vertiginis. Poteſt Vertigo.
etiam legi.ſpiritum erroris vel iniquitatis.

עָוַל עָוַל aaual.Iniq; agere.Ps.70.& de manu contra legem a-
gentis & iniqui.pro quo beatus hieronymus in pſalte-
rio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. De manu iniqui
ideſt iniq; agentis & nocentis.Eſa.26. In terra ſanctorum Iniq; agere
iniq; geſſit.& inde עַוָּל aaual.ſiue עֲוִיל aauil. ideſt iniquus. עַוָּל
Iob.16.Concluſit me deus apud iniquum.& in eodem.29. עֲוִיל
Contercbam molas iniqui.Soph.3.Neſciuit autem iniqu⁹ Iniquus.
confuſionem.ideſt erubeſcentiam. & inde עָוֶל aauel. ideſt עָוֶל
iniquitas.Leuit.19. nolite facere iniquum aliquid in iudi- Iniquum.
cio in regula in pondere & in menſura.Ezech.28.In mul-
titudine iniquitatum tuarum in iniquitate negociationis Iniquitas
tue.Et in eodem.33.Confiſus in iuſtitia ſua fecerit iniqui-
tatem.& in eodem. In iniquitate ſua quam operatus eſt:in
ipſa morietur. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur
עַוְלָה aaula.2.Reg.7.nec addent filii iniquitatis vt affligãt עַוְלָה
eum.Iob.6.Reſpondete obſecro abſq; contentione. Pro Iniquitas
quo hebrei legunt.abſq; iniquitate.& in eodem.Et non in
uenietis in lingua mea iniquitatem.Et in eodem. Nũquid
deus indiget veſtro mendacio.Pro quo hebrei legunt.num
quid pro deo loquemini iniquitatem.Et eſt ſenſus ſicut in
littera noſtra.Et in eodem.34.Qui bibit ſubſannationem
quaſi aquam.pro quo hebrei legunt. Qui bibit quaſi a-
quam iniquitatem.p̃s.106. Et omnis iniquitas oppilauit
os ſuum.Ezech.28.Donec inuenta eſt iniquitas in te. po- Infructuo
nitur etiam pro infructuoſo.Iob.24. Et contereretur quaſi ſum.
lignum infructuoſum.Dicitur etiam עוֹלָה oola.Iob.5. Ini עוֹלָה
quitas autem contrahet os ſuum.& in plurali עוֹלֹת ooloth. Iniquitas.
p̃s.57.Etenim in corde iniquitates operamini.p̃s.63.ſcru עוֹלֹת
tati ſunt iniquitates. anteponitur ẽt littera lamed lr̃e vau Iniquitates.
& dr̃ עַלְוָה aalua.ideſt iniquitas.Oſee.10. Super filios ini- עַלְוָה Iniquitas.
quitatis.Item עוּל vul.infans paruulus.lactens.vt Eſa.49. עוּל

Digitized by Google

Infans. Nunquid obliuiſcitur mulier infantem ſuum. Et in eodem
עוילים 65. Non erit ibi amplius infans dierum. & in plurali עֲוִילִים
Aauilim. Iob. 19. Stulti quoq; deſpiciebant me. pro quo he
brei legunt. Paruuli quoq; deſpiciebant me. Poteſt etiā le-
Iniqui gi ſic ſecundum primam ſignificationē. ſcilicet iniqui quo
q; deſpiciebant me. Et in eodem. 21. Egrediūtur quaſi gre
Paruuli. עלות ges paruuli eorum. & in plurali feminino עֲלוֹת Aaloth .i. fe
Fete. te. ſeu lactantes. Geñ. 33. Oues & boues fetas mecū. 1. Reg.
6. Et duas vaccas fetas quibus non eſt impoſitum iugum.
Lactantes Et in eodem. Et tollentes duas vaccas que lactabāt vitulos
עולל Eſa. 40. fetas ipſe portabit. & inde עוֹלֵל Oolel. cum dupli-
ci lamed. ideſt infans. paruulus. lactens. 1. Regum. 15. In-
Paruulus terfice a viro vſq; ad mulierem & paruulum. & in plurali
עוללים עוֹלְלִים oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactētiū. Threñ.
Lactentes 1. Paruuli eius ducti ſunt in captiuitatem. vide etiā de hoc i-
Paruuli. עול fra in dictione עלל Aalal. Item עוֹל ool. ideſt iugum. De
עול quo vide infra in dictione עלל Aalal. Item עול Vul. in lin-
gua chaldaica ſignificat intrare ſeu ingredi vel introduce-
Ingredi. re. Dañ. 2. Daniel ingreſſus rogauit regem. & in eodē. poſt
Introduce hec daniel ingreſſus ad arioch. & in eodem. Introduc me
re. in conſpectu regis. & inde מַעֲלֵי Maale. ideſt occaſus ſolis. ſ.
מעלי quando ingreditur ſub noſtro hemiſperio. Dañ. 26. & vſq;
occaſus. ad occaſum ſolis laborabat.

עון עוֹן Oon. Habitaculum ſiue habitatio. vel templum. & ſcri-
מעון bitur cum mem in principio & dicitur מָעוֹן maoon. ſiue
מעון מְעוֹן Meoon. Deut. 26. Reſpice de ſanctuario tuo. pro quo
Habitacu hebrei legunt. De habitaculo ſancto tuo. 1. Reg. 2. Que pre
lum. Templum cepi vt offerrentur in templo. & in eodem. & videbis emu-
lum in templo. 2. Paralip. 30. peruenit oratio in habitaculū
ſanctum celi. Ps. 70. Eſto mihi in deum protectorem. Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit
Eſto mihi robuſtum habitaculum. Ps. 89. Domine refugi-
um factus es nobis. pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Domine habitaculum factus es nobis. Ps. 90. Altiſſimum
poſuiſti refugium tuum. pro quo beatus hieronymus tran-
ſtulit. Excelſum poſuiſti habitaculum tuum. Hiere. 10. Ha-
bitacula draconum. Naum. 2. Vbi eſt habitaculum leonū.
מעונה Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְעוֹנָה meoona.
Habitaculū. Deut. 33. Habitaculum eius furſum. Soph. 3. Et non peribit
מעונות habitaculum eius. & in plurali מְעוֹנוֹת Meoonoth. Naum.
2. Et cubile ſuum rapina. Quod in hebreo legitur plurali-
Habitacula. ter. ſcilicet habitacula ſua. ſiue cubilia ſua. Ponitur etiā pro
Antra. antris. Iob. 38. Quando cubant in antris. & inde מְעוֹנִים
מעונים Meoonim. ideſt habitatores. 1. Paralip. 4. Et percuſſerunt
Habitato res. tabernacula eorum & habitatores qui inuenti ſunt ibi. Itē
עונה עוֹנָה oona. ideſt tempus ſtatutum ſeu determinatum. Exo.
21. & veſtimenta & precium pudicitie non negabit. p quo
hebrei legunt. & veſtimentum eius & horam eius non mi-
Tempus. nuet. ideſt tempus determinatum vt reddat ei debitum qđ
עונן vir debet reddere vxori ſue. Item עוֹנֵן oonen. augurari. a-
riolari. veneficia exercere. ſomnia obſeruare. Deut. 18. aut
Ariolari. qui ariolos ſciſcitetur. 4. Regum. 21. & hariolatus eſt & ob
Augurari ſeruauit auguria. Eſa. 2. & augures habuerunt vt philiſtiim
Diuinare. Et in eodē. 57. Vos autem accedite huc filii auguratricis.
Hiere. 27. & augures & maleficos. Mich. 5. Et diuinatores
non erunt in te. ideſt malefici ſiue harioli. Significat etiam
obſeruare. obſeruare ſomnia. Leuit. 19. Nec obſeruabitis ſomnia. 2.
ſomnia. Paralip. 33. & obſeruauit ſomnia. & dicunt aliqui hebrei q;
deriuatur a predicta dictione עוֹנָה oona & quod ſignificat
obſeruare tempora vel horas: ſicut dicunt augures talis di-
es vel talis hora eſt bona ad tale opus incipiendum vel di-
mittendum. Alii vero dicunt q; deriuatur a dictione. עָנָן Aa
nan. de qua infra dicetur.

עוף Vuph. volare. aduolare. caligare. obſcurare. deficere. עוף
laſſare. Deut. 4. vel auium ſub celo volantium. Iob. 20 Volare.
Velut ſomnium aduolans non inuenietur. p̄s. 54. volabo Aduolare
& requieſcam. Ps. 89. Quoniam ſuperuenit manſuetudo
& corripiemur. pro quo beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quoniam tranſibi-
mus cito & aduolabimus. Ps. 90. A ſagitta volante in die.
Prouer. 23. ne erigas oculos tuos ad opes quas nō potes ha Erigere.
bere: quia faciēt ſibi pēnas quaſi aquile: & volabūt in celū.
vbi ponitur etiam pro erigere. Eſa. 6. Et volauit ad me vnꝰ
de ſeraphim. & in eodem. 60. Qui vt nubes volant. Et ali-
quando ſcribitur cum duplici pe. vt Geñ. 1. Et volatile ſup
terram. Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet ſuper
terram. Eſa. 6. Et duabus volabat. Ezech. 32. Cum volare
ceperit gladius meus ſuper faciem eorū. Oſee. 9. Ephraim
quaſi auis aduolabit. & aliquando ſcribitur ſine vau. Eſa. 11
Et volabunt in humeros philiſtiim. Zach. 5. Volumen vo
lans. & inde מְעוֹף Muaph. i. volitatio ſeu volās. Eſa. 8. Et מעוף
non poterit aduolare de anguſtia ſua. pro quo hebrei le-
gunt. Quia non eſt volans ſiue quia non eſt volitatio cui volans.
eſt anguſtia vel tribulatio. Et eſt ſenſus ſicut in littera no- Volitatio.
ſtra. Dañ. 9. Cito volans tetigit me. & inde עוֹף ooph. ideſt עוף
auis. volucris ſeu volatile. Geñ. 1. Et omne volatile ſecun- Volatile.
dum genus ſuum. Et in eodem. Aueſq; multiplicentur Auis.
ſuper terram. Et in eodem. 6. De volucribus iuxta genus Volucris.
ſuū. Leuit. 1. Siue de auibꝰ holocauſtum obtulerit. Iob. 12.
Et volatilia celi indicabunt tibi. Et in hebreo ponitur in
predictis locis in numero ſingulari: & ponitur ſingulare
pro plurali. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph. cali
gare. vel obſcurare: ſecundum hebreos. Beatus hieronymꝰ
tranſtulit oriri. Iob. 11. Orieris vt lucifer. pro quo hebrei oriri
legunt. Si obſcuraberis: vt aurora eris. Quod exponunt obſcurare
ſic. obſcurum quod in te eſt: erit lucidum ſicut lumen matu
tinum. & inde עֵיפָה Eepha. ideſt obſcurum vel nebuloſum עיפה
Iob. 11. Terram miſerie & tenebrarum. ideſt terram obſcu- Tenebroſū
ram vel caliginoſam ſicut tenebre. Amos. 4. faciens matu-
tinam nebulam. Scribitur etiam cum mem in principio & nebula.
dicitur מָעוּף mauph. Eſa. 8. Et ecce tribulatio & tenebre. & Tenebre. מעוף
inde עַפְעַף Aphaph. ideſt palpebra. & ſolum inuenitur in Palpebre
numero plurali. Iob. 16. Et palpebre mee caligauerunt. p̄s. עפעף
129. Et palpebris meis dormitationem. Hiere. 9. Et palpe-
bre noſtre defluant aquis. Ponitur etiam pro ortu. ſcilicet
aurore. Iob. 3. Expectet lucem & non videat: nec ortum ſur ortus
gentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph
deficere vel laſſare aut ſitire. & tunc ſcribitur ſine vau vel
cum iod in medio loco vau. Iudi. 4. Qui ſoporem morti
ſocians defecit & mortuus eſt. 2. Reg. 21. Deficiente autem Deficere
dauid. Ps. 63. In terra deſerta inuia & inaquoſa. Pro quo
beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam verita-
tem tranſtulit. In terra inuia & ſitiente ſine aqua. p̄s. 142. Sitire
ſicut terra ſine aqua tibi. Pro quo beatus hieronymus tran
ſtulit. Quaſi terra ſitiens ad te. Eſa. 29. Laſſus adhuc ſitit. laſſare
vbi vtrunq; ſignificatum complectitur noſtra tranſlatio.
ſcilicet laſſare & ſitire. & in eodem. 32. Et vmbra petre pro
minentis in terra deſerta. ideſt in terra ſitiente. Hiere. 4.
Quia defecit anima mea propter interfectos. vide eti-
am de hoc ſupra in dictione יָעַף Iaaph. & infra in dictio-
ne עָיֵף Aiaph.

עור Vur. Excitare. ſuſcitare. vigilare. expergiſci. ſurgere. ex עור
ſurgere. cōſurgere. ſuffodere. nudare. vel ſpoliare. exce
care. vt Iudi. 5. Surge ſurge debbora: ſurge ſurge & loquere Expergiſci
canticū. i. expgiſcere expgiſcere. Iob. 40. Nō q̄ſi crudelis ſuſcitare.
ſuſcitabo eum. Ps. 7. Et exſurge ad me in precepto quod Exſurgere.

Exſurgere. mandaſti.p̄s.43.Exſurge quare obdormis domie.p̄s.57.
Exſurge gloria mea:exſurge pſalterium & cithara.Canti.
Vigilare. 5.Ego dormio & cor meum vigilat. Hiere. 25. Et turbo
magnus egredietur a ſūmitatibus terre.pro quo hebrei le-
gunt.Et turbo magnus exſurget a ſūmitatibus terre. Et in
conſurget eodem.50.& reges multi conſurgent a finibus terre.Ioel.
3.Conſurgant & aſcendant gentes.Abach.z.ve qui dicit li
gno expergiſcere:ſurge lapidi tacenti.Zach.z. Quia con-
ſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.Et quando eſt verbū ter-
tie coniugatiōis tunc ſcribitur cum iod in medio loco vau.
Suſcitare. z.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpiritum cyri regis.per
ſarum.p̄s.34.Exſurge intende in iudicio meo.p̄s.77. &
non accendit omnem iram ſuam.pro quo hebrei legunt.
& non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram
ſuam.Eſa.41.Suſcitaui ab aquilone.vnde in aliquibus lo-
cis vbi in hebreo habetur עִיר Iir.quod ſignificat ciuitatē:
vt infra dicetur:aliqui hebrei legunt.ſuſcitare vel exſurge-
re.p̄s.7z.Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad ni-
hilum rediges.pro quo ipſi legunt.Dominus in excitādo
vel in conſurgendo imaginem ipſorum contemnes. vnde
premittitur velut ſomniū ſurgentis. Oſee.7.Quieuit pau
lulum ciuitas.pro quo hebrei legunt.quieuit paululum ex
citans.Mich.6.Vox domini ad ciuitatem clamat.pro quo
hebrei legunt. Vox domini ad excitandum vel ad conſur-
gendum clamat.Et aliquando ſcribitur cum duplici res.ſ.
עוֹרֵר quando eſt verbum quarte coniugationis. & dr̄ עוֹרֵר O-
Excitare. rer.p̄s.79.Excita potentiam tuam & veni.Iob.17.& inno
Suſcitare cens cōtra hypocritam ſuſcitatur. Et i eodem.31.Et exulta
ui cum inueniſſet eum malum.pro quo hebrei legunt. Et
ſuſcitatus ſum cum inueniſſet eum malum.Canti.2. Ne ſu
ſcitetis neq; vigilare faciatis dilectam.Eſa.10. & ſuſcitabit
ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat eti
leuare. ſci am vibrare ſeu leuare haſtam.1.Paralip.11. Ipſe leuauit ha
licet haſtā. Suffodere ſtam ſuam contra trecentos vulneratos. Item ſignificat ſuf
fodere.Eſa.23.Suffoderunt muros eius. Et quandoq; du-
plicatur littera áim. Eſa.15.Clamorem contritionis leua-
bunt.pro quo hebrei legunt.Clamorem contritionis ſuſci
tabunt. & aliquando duplicatur littera res & littera áin &
עַרְעַר dicitur עַרְעַר Aaraar.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſi
Suffodere mus ſuffoſſione ſuffodietur.Significat etiam עַרְעַר Aaraar.
Humilis. Humilem ſeu vacuum.Ps.101.Reſpexit in orationem hu-
milium.Pro quo beatus hieronymus in pſ.iuxta he.ve.trā
Vacuus. ſtulit.Reſpexit ad orationem vacui.Et aliqui hebrei ſecū-
dum primam ſignificationem legunt.Reſpexit ad oratio-
עֵר nem excitati vel excitantis.& inde עֵר Eer.ideſt excitans.p
quo beatus hieronymus tranſtulit magiſtrum.eo quod ex
Magiſter. citat mentem diſcipulorum.Malach.2.Magiſtrum & diſci
עִיר pulum de tabernaculo Iacob.& ide עִיר Iir.ideſt vigil.Dañ.
Vigil. 4.Vigil & ſanctus de celo deſcēdit.Et in plurali עִירִין Iirin.
עִירִין Vt in eodem.In ſententia vigilum decretum eſt. Item עוּר
Vigiles. vr.ideſt nudare.ſeu expoliare.Eſa.32.Exuite vos & confū
עוּר demini.pro quo hebrei legunt.Et nudamini.Abach.3. Su
Nudare. ſcitans ſuſcitabis arcum tuum.pro quo hebrei legunt. Nu-
מָעוֹר datione nudabis arcum tuum.& inde מָעוֹר Maor. ideſt nu-
Nuditas. ditas.Abach.2.vt aſpiciat nuditatem eius.Et inde עָר Aar.
עָר עִיר ſiue עִיר Iir.ideſt hoſtis ſiue aduerſarius:vel ille qui iſurgit
Emulus. contra alium.1.Regum.28.Et tranſierit ad emulum tuum.
hoſtis. pro quo hebrei legunt.& tranſierit ad hoſtem vel inimicū
tuum.Ps.138.Accipient in vanitate ciuitates tuas. p quo
beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve. tranſtulit. Eleuati
Aduerſari ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.14. Nec implebunt faciem
us. orbis ciuitatum.pro quo hebrei legunt. Nec implebunt fa
ciem orbis hoſtium vel inimicorum.Hiere.15. miſi ſuper

ciuitatem repente terrorem.pro quo hebrei legunt.miſi ſu
per eam repente hoſtem & terrores.poteſt etiam legi ſicut
eſt in littera noſtra.nam communiter ſignificat ciuitatē:vt
infra dicetur in dictione עִיר Iir.& in lingua chaldaica cō-
muniter ponitur pro hoſte.Dañ. 4. Et interpretatio eius עִוֵּר
hoſtib⁹ tuis ſit.Item עִוֵּר Aauar.ideſt cecare.excecare.Exo. Excecare.
23.non accipies munera que etiā excecant prudētes.Deut.
16.Quia munera excecant oculos ſapientum.2.Regū.25.
Et oculos eius effodit.pro quo hebrei legūt. Et oculos eze
chie excecauit.& inde עִוֵּר Iiuer.ideſt.cecus. Exo.4.viden עִוֵּר
tem aut cecum.Leuit.21.Si cec⁹ ſi claudus.Et in plu.עִוְרִים cecus.
Iiurim.2.Regū.3.niſi abſtuleris cecos & claudos.Eſa.42. עִוְרִים
Et deducam cecos in viam.& in genere feminino עִוֶּרֶת A- ceci.
uereth.vt Leuit.22.Si cecum fuerit ſi claudum. & in plura- עִוֶּרֶת
li feminino עִוְרוֹת Iiuroth.Eſa.42. vt aperiret oculos ce עִוְרוֹת
corum.Quod in hebreo legitur in genere feminino. & in
de עִוָּרוֹן Iiuaron.ideſt cecitas.Deut.28.Percutiat te domi- עִוָּרוֹן
nus amentia & cecitate.Zach.12.Et omnem equum popu cecitas.
lorum percutiam cecitate.Item עוֹר Oor.ideſt pellis.cutis. עוֹר
Geñ.3.Fecit quoq; dominus ade & vxori eius tunicas pel
liceas.pro quo hebrei legunt.Tunicas pellis.ideſt pelliceas Pellis
Leuit.4.Pellem vero & omnes carnes.Iob.2. Pellem pro
pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et in
eodem.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Et in plu. עוֹרוֹת cutis
Ooroth.Geñ.27.Pelliculaſq; hedorū circundedit manib⁹ עוֹרוֹת
Exo.26.fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietū Pellicule
Reperitur etiam in genere maſculino.Threñ.1. Pelles no Pelles
ſtre quaſi clibanus exuſte ſunt.Item עוּר vur.in lingua chal עוּר
daica ſignificat fauillā ſeu paleas minutiſſimas. Dañ. 2.&
redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree. Fauilla

עוּשׁ Vus.Congregare.cōuenire. Beatus hieronymus trā עוּשׁ
ſtulit.erumpere.Ioel.3.Erumpite & venite.pro q̄ he.
le.Congregamini & venite.& inde עָשׁ Aas.ideſt quedā col congregar
lectio ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo עָשׁ
beatus hieronymus tranſtulit arcturum.Iob. 9. Qui facit
arcturum & oriona.& aliqui hebrei dicunt. ꝙ ſignificat cō Arcturus
gregationem ſtellarum circa caudam arietis. Scribitur eti
am cum iod in medio & dicitur עַיִשׁ áis.pro quo beatus hie עַיִשׁ
ronymus tranſtulit veſperum.Iob.28.Et veſperum ſuper Veſperus
fines terre conſurgere facis.Pōitur etiam עָשׁ Aas pro tinea עָשׁ
Iob.4.Conſumētur velut a tinea. Tinea

עָוַת Aauath.iniq; agere.peccare. puertere. curuare. obli- עָוַת
quū eſſe.tempus conſtituere.Eſter.1.non ſolū regē le ledere.
ſit vaſthi ſed & omnes principes. pro quo hebrei legunt.
non contra regem ſolum iniq; egit ſeu peccauit vaſthi re- iniq; agere
gina.Ps.118.Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquita- Iniquita
tem fecerunt in me Eccſ.7.Quod nemo poſſit corrigere tem facere
quem ille deſpexerit.pro quo hebrei legunt. Quis poteſt
corrigere vel rectificare quod ille curuauit: vel obliquare
fecit aut peruertit.& in eodem.12. Et nutabunt viri fortiſ curuare.
ſimi.ideſt curuabuntur vel obliquabunt.Threñ.3.vt peruer
teret hominem in iudicio ſuo.& inde מְעֻוָּת meuuath. ideſt peruertere מְעֻוָּת
iniquum ſeu peruerſum vel curuum.Eccſ.1.peruerſi diffi peruerſus.
cile corriguntur. Pro quo hebrei legunt. Iniquum ſeu per
uerſum vel curuum non poteſt corrigi vel non poteſt recti
ficari.ideſt difficile corrigitur vel rectificatur.& inde עַוָּת A עַוָּת
uath.ideſt iniquitas.Threñ.3. vidiſti domine iniquitatem Iniquitas
illorum aduerſum me.Et inde נַעֲוַת naauath. ideſt iniqua נַעֲוַת
ſeu peruerſa.1.Regum.z.filius mulieris vltro virum rapiē
tis.Pro quo hebrei legunt.filius mulieris inique vel per- Peruerſa.
uerſe & rebellis.Item עוּת vuth.ideſt tempus cōſtituere:vel עוּת
tempus cōgruum eligere ad aliquid agendum: vel vt mul
to tempore duret.pro quo btūs hieronymus tranſtulit ſu-

Digitized by Google

Suſtētare ſtentare. Eſa. 50. Dominus dedit mihi linguam eruditam vt ſciam ſuſtentare eum qui laſſus eſt verbo. Pro quo he-Tēpus cō-ſtituere brei legunt. Vt ſciam tempus conſtituere laſſo: verbo. ideſt vt ſciam quo tempore erudire debeam laſſum verbo. Et in עת de עת Eth. i. Tempus ſiue hora. Gen̄. 24. Eo tempore quo Tempus. ſolent mulieres egredi. Et in eodem. 29. Nec eſt tempus vt recludantur ad caulas greges. Leuit. 26. Dabo vobis pluuias in tempore ſuo. Ioſ. 5. Eo tempore ait dominus ad ioHora ſue. 4. Reg. 4. In hac eadem hora. Ruth. 2. Quando hora veſcendi fuerit. ps. 118. Tempus faciendi domine. Eccſ. 3. Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus naſcendi & tempus moriendi. Et in eodem. 7. Ne moriaris in tempore non tuo. Et in eodem. 8. Tempus & reſponſionem cor ſapientis intelligit. & in eodem. 9. Neſcit homo finem ſuum. Pro quo hebrei legunt. Neſcit homo tempus ſuum. i. tempus determinatū vite ſue. Eſa. 14. Prope eſt vt veniat tempus eius. Ezech. 7. Venit tēpus appropinquauit dies. Et in עתים plurali עתים Iithim. i. Paralipo. 12. De filiis quoq; Iſſachar Tempora. qui nouerāt ſingula tempora. & in eodem. 29. Et temporū que tranſierunt ſub eo. Nee. 13. In temporibus conſtitutis & in primitiis. Eſter. 1. Interrogauit ſapientes qui ex more regio ſemper ei aderant. Pro quo hebrei legunt. Interroga Hore uit ſapiētes ſcientes horas vel tempora. Iob. 24. Ab omnipotente non ſunt abſcondita tempora. Eſa. 33. Et erit fides in temporibus ſuis. Ezech. 12. Et in tempora lōga iſte pro עתות phetat. Reperitur etiam עתות Iithoth. ſecundum terminationem femininorum. ps. 9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatiōe. & in eodem. Deſpicis in opportunitatib9 in tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iux Tempora. ta he. ve. tranſtulit. Deſpicis in temporibus anguſtie. ps. 30. In manu tua ſortes mee. Pro quo beatus hieronymus tran עתי ſtulit. In manu tua tēpora mea. Et inde עתי Iithi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit paratum. Leuit. 16. Emittet Paratus. illum per hominē paratum in deſerto. i. per hominē aſſuetum qui multis temporibus abiit in illum deſertū: ſicut ex עתה ponunt hebrei. Et inde עתה Aatha. aduerbium temporis. i. Nunc. nunc. modo. Gen̄. 3. Nunc ergo ne forte mittat manū ſuam Et in eodem. 22. Nunc cognoui φ timeas dominum. Et in eodem. 29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Modo. Nu. 24. Videbo eum ſed non modo. 3. Reg. 1. Ecce nunc Adonias regnat. ps. 12. Nunc exurgam dicit dn̄s. Eſa. 29. Non modo confundetur Iacob. Dan̄. 10. Nihil enim in me remanſit viriū. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non remanſit in me virtus

עז עז Eez. capra. Et eſt promiſcui generis. quia accipitur tam pro maſculo φ pro femina. Gen̄. 15. Sume inquit mihi Capra. vaccam trienē & capram trinā. Leuit. 3. Si capra fuerit eius עזים oblatio. Et ī purali עזים Iizim. Gen̄. 30. Et ſeparauit in die Capre. illa capras & oues. & in eodem. 32. Capras ducentas hircos viginti. Exo. 26. Facies & ſaga cilicina. ideſt ſaga de pil lis caprarum. 1. Reg. 25. Ouium tria millia & mille capre. עזאזל Et inde עזאזל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus tran-caper emiſ ſarius. ſtulit caprum emiſſarium. vt Leuit. 16. Et alterā capro emiſ ſario. Et eſt dictio cōpoſita ab עז Eez. i. caper. & אזל Aazal ideſt abiit. Et aliqui hebrei dicunt φ eſt nomen deſerti ad quod caper emittebatur & φ ab eo nomen acceperit. Alii vero dicunt φ deriuatur a dictione ſequenti: & φ ſignificat deſertum aſperum atq; ſaxoſum.

עזז עזז Aazaz. fortificare. roborare. confortare. preualere. impudentē ſeu procaciſſimū eſſe. Et cōmuniter ſcribi tur cum ſimplici zaim. Iudi. 6. Et oppreſſi ſunt valde ab eis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata eſt ſiue inualuit Fortificar. manus Madian contra iſrael. Et beatus hieronymus tran ſtulit ſenſum. ps. 51. Et preualuit in vanitate ſua. ps. 67. Preualere. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccſ. 7. Cōfirmar. Sapientia confortauit ſapientem. Eſa. 30. Expectantes au-Cōfortare. xilium in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legūt. Ad fortificandum ſe in fortitudine pharaonis. Significat etiam librare. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarū. Sed etiā in pre Librare. dicto loco hebrei legūt. Et fortificabat fontes abyſſi. Et in עז de עז Aaz. i. fortis. Eſa. 19. Et rex fortis dn̄abitur eorū. Et i Fortis. plurali עזים Aazim. ps. 58. Irruerunt in me fortes. Et inde עזים Fortes. עזוז Iizuz. ideſt fortis ſeu fortitudo. aut virtus. ps. 23. Do-עזוז minus fortis & potens. ps. 77. Et virtutes eius & mirabilia Fortis. Virtus. eius que fecit. ps. 134. Et virtutem terribilium tuorum dicent. Eſa. 42. Effudit ſuper eum indignationem furoris ſui & forte bellum. Et communiter ſcribitur cum ſimplici zain & dī עז Oz. ſiue עוז Vuz. vt Exo. 15. Fortitudo mea עוז & laus mea dn̄s. ps. 21. Dn̄s in virtute tua letabitur rex. ps. עז 27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dominus fortitudo mea & ſcutum meum. Et in eodem. Domi Fortitudo nus fortitudo plebis ſue. ps. 28. Dominus virtutem populo ſuo dabit. ps. 115. Laudate eum in firmamento virtutis eius. Ponitur etiam pro imperio. Gen̄. 49. Maior ī donis & maior in imperio. 1. Reg. 2. Et dabit imperium regi ſuo. Imperiū. מעוז Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מעוז Maoz Fortitudo Eſa. 17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in eodem. 23. Quia deuaſtata eſt fortitudo veſtra. & in eodem 30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confuſionē. Hiere. 16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiā cum nun poſt litteram zain. Eſa. 23. Vt contererat fortes eius. Ponitur etiam מעוז Maoz pro petra. Iudi. 6. Tolle מעוז carnes & azymos panes & pone ſupra petram illam. Et in Petra. de dicunt aliqui hebrei φ deriuatur עזאזל Aazazel. & φ עזאזל ſignificat deſertum: aſperum atq; ſaxoſum. De quo dictum eſt in dictione pcedenti. Item עז Aaz. ideſt impudens: ſeu עז procaciſſimus. Deut. 28. Gentem procaciſſimam. Scribitur Procaciſſima etiam cum nun in principio & dicitur נעז Noaz. Eſa. 33. Populum imprudentem non videbis. debet legi impuden נעז tē. Prouer. 7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עזניה Impudēs. Oznia. nomen auis imunde. Pro quo beatus hieronymus עזניה tranſtulit. Halietū. Leuit. 11. Gryphum & halietum. Halietus.

עזב עזב Aazab. relinquere. derelinquere. dimittere. adiuuare. ſubleuare. fortificare. Gen̄. 2. Quam ob rem relinquet Relinq̄re. homo patrem ſuum & matrem. & in eodem. 28. Nec dimit Dimittere tam te niſi compleuero vniuerſa que dixi. Exo. 9. Et dimiſit ſeruos ſuos & iumenta in agris. Nume. 10. Noli inquit nos relinquere. Ruth. 2. Quod reliqueris parentes tuos. 4. Reg. 2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam te. & in eo. 9. A die qua relinquit terram. Nee. 4. Nū dimittent eos gentes. & in eodem. 13. Quare dereliquimus domum dei. Iob. 10. Dimittam aduerſum me eloquium meum. & in eodem. 18. Nunquid propter te derelin quetur terra. ps. 9. Tibi derelictus eſt pauper. ps. 21. Quare Derelīq̄re me dereliquiſti. ps. 36. Et non vidi iuſtum derelictum. Eſa. 6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem. 7. Derelinquetur terra quam tu deteſtaris. & in eodem. 17. Derelicte ciuitates Aroer: gregibus erunt. Et in eodem. 32 Multitudo vrbis relicta eſt. & in eodem. 62. Non vocaberis vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel ſubleuare. Exo. 23. non pertranſibis: ſed ſubleuabis cum eo. Pro Subleuar. Adiuuare quo hebrei legunt. & deſieris adiuuare eum: adiuuando ad iuuabis cum eo: vel ſubleuando ſubleuabis cum eo. vel ſecundum primam ſignificationem poteſt legi ſic. Dimittens dimittes cum eo. ideſt dimittes odium quod habebas

Digitized by Google

in corde tuo cum eo. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Si-
gnificat etiam ſecundum hebreos fortificare vel roborare.
Nee.3. Et dimiſerunt ieruſalem vſqꝫ ad murum platee la-
tioris. ideſt extenderunt murum eius. vt exponit Nicolaus
Fortificat. de lyra. Pro quo hebrei legunt. Et fortificauerunt. ideſt mu-
nierunt ieruſalem vſqꝫ ad murum platee latioris. Hiere.
25. Dereliquit quaſi leo tabernaculum ſuum. Et in eo-
dem. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabi-
lem. Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortifica-
ta ciuitas laudabilis. Poteſt etiam legi ſic. Quomodo non
fuit derelicta ciuitas laudabilis. ideſt quomodo non fuit de-
עָזוּב relicta ab obſidione. Et inde עָזוּב Aazub. ideſt dimiſſus vel
Reſiduus. reſiduus. Deut.32. Clauſi quoqꝫ defecerunt: reſiduiqꝫ con-
ſumpti ſunt. Vbi pro clauſis ponitur עָצוּר Aaſur. quod ſi-
gnificat retentum. vel ſeruatum aut clauſum. & pro reſi-
duis ponitur עָזוּב Aazub. quod ſignificat dimiſſum vel
derelictum. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ per עָצוּר Aaſur in
telligitur ſubſtantia argenti & auri quam homo retinet &
claudit apud ſe. Et per עָזוּב Aazub intelligitur ſubſtantia
pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg. 14.
Vbi dicitur & ꝙ conſumpti eſſent vſqꝫ ad clauſos carceris
Extremus & extremos. Vbi pro clauſis carceris ponitur עָצוּר Aaſur.
עִזָּבוֹן & pro extremis ponitur עָזוּב Aazub. & inde עִזָּבוֹן Iize-
bon. ideſt mercatus ſiue nundine. Ezech.27. Propoſuerũt
Mercatus Nundine. in mercato tuo. & in eodem. Argento: ferro: ſtanno: plũbo-
qꝫ repleuerunt nundinas tuas.

עָזַק Sepire. עָזַק Aazac. ſepire. Eſa.5. Et ſepiuit eam & lapides colle-
git ex ea. Et ſolum inuenitur in predicto loco. Item
עִזְקָא עִזְקָא Iizca. ſiue עִזְקְתָא Iizchetha. in lingua chaldaica ſi
עִזְקְתָא gnificat annulum. Dañ.6. Quē obſignauit rex annulo ſuo
Annulus. & annulo optimatum eius.

עָזַר Auxiliari. Adiuuare עָזַר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Geñ.
49. Deus patris tui erit adiutor tuus. ideſt auxiliabi-
tur tibi. 1. Reg.7. Huc vſqꝫ auxiliatus ē nobis dominus. 3.
Reg.1. Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo.26. Ad-
iuuit eũ dominus contra philiſtiim. Et in eodem. Vt adiu
uarent regi contra inimicum. Et in eodem. Eo quod auxi-
liaretur ei dominus. Pro quo heberi legunt. Quia mirabili
ter adiutus eſt. Et in eodem.28. Dii regum ſyrie auxiliãtur
eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. ideſt auxiliabũtur mi-
hi. p̃s. 27. In ipſo ſperauit cor meum & adiutus ſum. Ps.
45. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Eſa. 41. Vnuſquiſ
qꝫ priximo ſuo auxiliabitur. Et in eodem. Confortaui te &
auxiliatus ſum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus au
xiliator meus erit. ideſt auxiliabitur mihi. Dañ. 11. Cum
qꝫ corruerint ſubleuabuntur auxilio paruo. ideſt adiu-
uabuntur. Et inde עוֹזֵר Oozer. ideſt auxiliator ſiue ad-
עוֹזֵר iutor. Eſa. 31. Et corruet auxiliator. Et inde עָזוּר Aazur.
auxiliator. ideſt adiutus ſiue ille cui preſtatur auxilium. Eſa.31. Et ca-
עָזוּר det cui preſtatur auxilium. Et inde עֵזֶר Eézer. ideſt adiu-
עֵזֶר torium ſiue auxilium. Geñ. 2. Faciamus ei adiuto-
Adiutoriũ torium ſimile ſibi. Deut.33. Et adiutor illius contra aduer-
ſarios eius erit. Pro quo hebrei legunt. Et adiutorium eius.
p̃s.123. Adiutorium noſtrum in nomine domini. Scribi-
tur etiam cum he in fine & dicitur עֶזְרָה Eezra. p̃s. 45.
עֶזְרָה auxilium. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri-
tatem tranſtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus eſt
validum. Iob. 6. Ecce non eſt auxilium mihi in me. Et
עֲזָרָה inde עֲזָרָה Aazara. ideſt atrium templi in quo implora-
bant auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus
Crepido. hieronymus tranſtulit crepidinem. Ezech.43. Et de ſinu
terre vſqꝫ ad crepidinē nouiſſimã. Et in eodem. Et a crepi-
dine minori vſqꝫ ad crepidinē maiorē. & in eodem. Et cre
pido quattuordecim cubitorum erat.

עֵט Eet. ſtilus. calamus. Iob. 19. Stilo ferreo & plumbi עֵט
lamina. Ps.44. Lingua mea calamus ſcribe velociter Stilus.
ſcribentis. Calamus.

עָטָה Aata. inuoluere. induere. operire. contexere. ami- עָטָה
cire. diuertere. vagari. Leuit.13. Os veſte contectum
Pro quo hebrei legunt. Et ſuper labia inuoluat vel coope- Inuoluet.
riat: Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Ps.83. Etenim bene-
dictionem dabit legis lator. Pro quo beatus hieronymus in
pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Benedi-
ctione quoqꝫ amicietur doctor. p̃s.103. Amictus lumine ſi- amicire.
cut veſtimento. p̃s.108. Fiat ei ſicut veſtimentum quo ope-
ritur. Et in eodem. Et operiantur ſicut diploide confuſio- Operire
ne ſua. Eſa.22. Et quaſi amictum ſubleuabit te. Pro quo he-
brei legunt. Et amiciēs amiciet te. ſiue inuoluens inuoluet
te. Hiere.43. Et amicietur terra egypti: ſicut amicitur pa-
ſtor pallio ſuo. Ezech.21. Amicti ad cedem. Et inde מַעֲטֶה מַעֲטֶה
Maate. ideſt pallium ſiue amictum. Eſa.61. Pallium laudis Pallium.
pro ſpiritu meroris. Significat etiam predicta dictio diuer-
tere ſeu vagari. 1. Reg.15. Sed verſus ad predam es. ideſt di-
uertiſti ad predam. Canti.1. Ne vagari incipiam poſt gre- Diuertere Vagari.
ges ſodalium tuorum. Et aliqui hebrei ſecundum primam
ſignificationem legunt. Ne ſim ſicut inuoluta vel cooperta
poſt greges vel ſuper greges ſodalium tuorum. Et Orige
nes ſuper cantica legit ſic. Ne quando fiam ſicut coopertus
ſuper greges ſodalium tuorum. Ponitur etiam pro auerſa-
ri. 1. Reg.25. Et auerſatus eſt eos. & aliqui hebrei dicunt ꝙ auerſari.
deriuatur a dictione עַיִט Aáit. de quo infra dicetur in עַיִט
ſuo loco.

עֲטַלֵּף Aataleph. veſpertilio. Leuit.11. Veſpertilionem & עֲטַלֵּף
vpupam. Et in plurali עֲטַלֵּפִים Aatalephim. Eſa. veſpertilio
2. Vt adoret talpas & veſpertiliones. עֲטַלֵּפִים veſpertiliões

עֲטִין Aatin. viſcera. ſecundum tranſlationem noſtram. Iob עֲטִין
21 Viſcera eius plena ſunt adipe. Hebrei tamen dicunt Viſcera.
ꝙ ſignificat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei le
gunt lacte: nam eiſdem litteris vtrunqꝫ ſcribitur in he-
breo.

עָטַף Aataph. deficere. anxiari. meſtum eſſe: cooperire. in עָטַף
uoluere ſeu occultare. ſerotinum ſeu poſteriorē eſſe.
p̃s.60. Anima eorum in ipſis defecit. p̃s.141. In deficien- Deficere.
do ex me ſpiritum meum. p̃s. 142. Et anxiatus eſt ſuper anxiari.
me ſpiritus me9. Et in titulo. p̃s.101. Vbi dicitur oratio pau
peris cum anxiaretur. Threñ.2. Cum deficeret paruulus &
lactens. Et in eodem. Cum deficerēt quaſi vulnerati. Et in
eodem. Qui fame pereunt in capite omnium compitorum
ideſt qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel in
uoluere. vt Iob.23. Si me vertam ad dexteram non videbo
illum. Pro quo he. le. Inuoluetur ſiue coopietur ad dexterã Inuoluet.
& nō videbo. quaſi dicat. ſi in pte dextera. i. in pte meridio
nali coopuerit vel occultauerit ſe non videbo eum. p̃s.72.
Operti ſunt iniquitate & impietate ſua. p̃s.64. Et valles a- Operire.
bundabunt frumento. Pro quo hebrei legunt. Operien-
tur frumēto. Eſa.57. Quia ſpiritus a facie mea egredietur.
Pro quo hebrei le. quia ſpiritus a facie mea inuoluetur vel Egredi.
cooperietur. Alii vero ſecundum primam ſignificationem
legunt. Quia ſpiritus a facie mea anxiatur. ideſt orat cum
anxia & gemitu. Inde מַעֲטָפוֹת Moatiphoth. ideſt pallio- מַעֲטָפוֹת
la. Eſa.3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עָטַף Palliola.
Aataph. ideſt ſerotinũ ſeu poſteriorem eſſe. Geñ.30. Quã עָטַף
do vero ſerotina admiſſura erat & conceptus extremus Serotinũ eſſe.

non ponebat eas. & in eodem factaq; ſunt ea que erant ſerotina laban:& que primi temporis iacob.

עטר Cingere i modū corone. Coronare. עָטַר Iiter.coronare.circuire.ſ.in modū corone.1.Reg.23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. ps.5. vt ſcuto bone voluntatis tue coronaſti eum.ps.8.Gloria & honore coronaſti eum.ps.64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronaſti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Voluetur annus in bonitate tua. ps. 102. Qui coronat te miſericordia & miſerationibus. Cāti.3. In diademate quo coronauit eum mater ſua. Et inde עֲטָרָה Aaatara. ideſt corona ſeu diadema. vt in pdicto loco.& Ps. 21. Poſuiſti in capite eius coronam de lapide precioſo. Prouer.4. Corona inclyta proteget te. Eſa.28. Pedibus conculcabitur corona ſuperbie. Ezech.1. Aufer cidarim: tolle coronam. Et in plurali עֲטָרוֹת Aataroth. Zach.6. Et facies coronas & pones in capite ieſu. Et inde מְעֻטָּרָה Maatira. ideſt coronata. Eſa.33. Quis cogitabit hoc ſuper tyrum quōdam coronatam. [margin: עטרה Corona. עטרות Corone. מעטירה]

עטש Sternutat. עָטַשׁ Aatas. ſternutare. Iob.41. Sternutatio eius ſplendor ignis.& ſolum inuenitur in predicto loco.

עי Aceruus. עִי Ii. aceruus.ſ. lapidum. de quo vide infra in dictione עִיָּה Aaia.

עיב Obtegere caligine. עִיב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ.2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עָב Aab ideſt nubes.caligo.3. Reg.18. Et ecce nubecula parua quaſi veſtigium hominis aſcendebat de mari. Prouer.6. Quaſi imber ſerotinus. ideſt ſicut nnbes ſerotini imbris. Eſa. 14. Aſcēdam ſuper altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet ſuper altitudinem nubis. Et in eodem.18. Sicut nubes roris in die meſſis. Et in eodem. 19. Ecce dominus aſcendet ſuper nubem leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nuc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali עָבִים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes ſtillauerūt aquis. Reperitur etiam עָבוֹת Aaboth.ſecundum terminationem femininorum.2. Reg.23. Mane abſq; nubibus rutilat. ps.76. Multitudo ſonitus aquarū. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Excuſſerunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inacceſſibilia ad ſimilitudinem nubium. Hiere.4. Ingreſſi ſunt ardua aſcenderunt rupes. [margin: עב Nubes. Caligo עבים Nubes עבות Nubes Nubila Ardua.]

עיה עִיָּה Aaia.aceruus.ſ.lapidum. ſiue deuaſtatio. Et ſcribitur ſine he.& dicitur עִי Ii. Michee.1. Et ponam ieruſalem quaſi aceruum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעִי Mei. vt Eſa.29. Et erit ſicut a ceruus lapidum in ruina. Ponitur etiam עִי Ii. pro deuaſtatione.vel conſumptione. Iob.30. Verūtamen non ad conſumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עִיִּים Iim. ps.78. Poſuerunt ieruſalem in pomorum cuſtodiam. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Poſuerunt ieruſalem in aceruos lapidum. Mich.3. Et ieruſalem quaſi aceruus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.quaſi acerui lapidum. [margin: עי Aceruus. מעי עי cōſumptio עיים acerui.]

עיז cōgregare confugere עָיַז Aaiaz.congregare.confugere.Exo.19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: ſecundum hebreos. Eſa.10. Migrauit medemena: habitores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Poteſt etiam legi congregamini: ſcilicet in arcem vel munitionem. Hiere.4. Confortamini nolite ſtare. Pro quo hebrei legūt. Congregamini vel confugite. ſcilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ieruſalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ieruſalem. Poteſt etiam deriuari a dictione עַז Aazaz que ſignificat confortare. vt ſupra dictum eſt.

עַיִט Aáit. auis. volucris. & ſolum inuenitur in numero ſingulari. Et ponitur aliquando ſingulare pro plurali. Geñ.15. Deſcenderunt volucres ſuper cadauera. Eſa. 18. Et relinquentur ſimul auibus montium. Et in eodem. Et eſtate perpetua erunt ſuper eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente iuſtum. Pro quo hebrei legunt. Vocans ab oriente auem. & ſic eſt in bibliis noſtris correctis.ſ. auem.& dicitur de cyro rege perſarū: qui dictus eſt auis propter eius velocitatem. Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi: nunquid auis tincta per totum. Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui q̃ deriuatur verbum עָט Aat.i.abigere ad ſimilitudinem auium.1. Reg.25. Et auerſatus eſt eos. Pro quo ipſi legūt. & abegit eos.ſiue inuectus eſt in eos. עיט Volucris. Auis. עט Abigere.

עָיִם Aaiam. fortitudo. Eſa.11. In fortitudine ſpiritus ſui.& ſolum inuenitur in predicto loco. עים Fortitudo

עַיִן Aáin. ſiue עֵין Een. oculus. aſpectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut.33. Habitabit iſrael confidenter & ſolus oculus iacob. Et in eodem.34. Non caligauit oculus eius. Iob.10. Ne oculus me videret. Prouer.30. Oculum qui ſubſānat patrem. Eſa.52. Oculo ad oculum videbunt. Zach.9. Quia dominus eſt oculus hominis. Ponitur etiam pro aſpectu vel ſuperficie. Exo.10. Que operiet ſuperficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aſpectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuerſam ſuperficiem terre. Leuit.13. Et ſiquidem lepra vltra creuerit nec tranſierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aſpectu ſuo ſteterit: nec creuerit plaga in cute. Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem priſtinam non reuerſam. ideſt colorem vel aſpectum plage priſtinum. Nume.11. Erat autem man quaſi ſemen coriandri coloris bdelii. Pro quo hebrei legunt. Et man quaſi ſemen coriandri albū.ſ.erat: & color eius ſicut color bdelii. Prouer.23. Cū ſplenduerit in vitro color eius. Ezech.1. Quaſi ſpecies electri. ideſt quaſi aſpectus electri.& in eodē. Et ſcintille quaſi aſpectus eris candentis. Et in eodē. Quaſi viſio lapidis ſapphyrini. ideſt q̄ſi aſpectus lapidis ſapphyrini. Et ī plurali עֵינַיִם Eenáim. ſiue עֵינֵי Eene. Geñ.3. q̃ bonum eſſet lignum ad veſcendū & pulchrum oculis.& in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu.10. Et eris ductor noſter. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Deut.11. Et inter oculos veſtros collocate.2. Paralipo.16. Oculi enim domini contemplantur vniuerſam terram. Iob.21. Videbunt oculi eius interfectionem ſuam. Ps.33. Oculi domini ſuper iuſtos. Eſa.3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius. Et in eodem.33. Regem in decore ſuo videbunt oculi tui. Ezech.6. Et oculi eorum fornicantes. Zach.3. Super lapidem vnum ſeptem oculi ſunt. & eſt tam generis maſculini quam feminini vt patet in locis predictis. Et inde verbum עִיֵּן Iien. ideſt intueri. aſpicere. ſiue oculos in aliquem iniicere.1. Reg.28. Non rectis igitur oculis ſaul aſpiciebat Dauid. Ponitur etiam עֵינַיִם Eenáim pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aſpicit quod iter capiat. Geñ.38. Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt. Sedit in porta oculorum ſiue in apertura oculorum. Et in eodem. Vbi eſt meretrix que ſedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עֵינַיִם Eenáim. Item עַיִן Aáin. ſiue עֵין Een. ideſt fons. Geñ.14. Et vene [margin: עין עין Oculus aſpectus Superficies Facies Color Species Viſio עינים עיני oculi עין aſpicere עינים Biuium עין עין]

Digitized by Google

runt vſq; ad fontem meſphat. Et in eodem.24. Ecce ego
Fons. ſto prope fontem aque. Iudi.15. Fōs inuocatis de maxilla.
עינות Et in plurali עינות Eenoth. Exo.16. Duodecim fōtes aqua
Fontes. rum & ſeptuaginta palme. Deut.8. Terra riuorum & fon-
tium. Prouer.8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiā
מעין cum mem in principio & dicitur מַעְיָן Maiian. Leuit.11. Fō
tes vero & ciſterne. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.
Fons. fontem & ciſternam. ps.113. Et rupem in fontem aquarum.
Prouer.25. Fons turbatus pede. Canti.4. Hortus conclu-
ſus fons ſignatus. & in eodem. Fons hortorū puteus aqua-
מעינות rum viuentiū. Et in plurali מַעְיָנוֹת Maianoth. Gen.7. Ru-
Fontes. ptiq; ſunt omnes fontes abyſſi magne. Prouer.8. Nec dum
מעינים fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מַעְיָנִים Maia
nim ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.
ps.103. Qui emittis fontes in cōuallibus. ps.86. Sicut letan
Fontes. tium omnium noſtrum habitatio eſt in te. Pro quo beatus
hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trāſtulit. Et cantores
quaſi in choris omnes fontes mei in te. Poteſt etiam legi ſe
cundum primam ſignificationem ſic. Omnes intuitus mei
in te.i. in te ſolum reſpiciunt oculi mētis mee. vel ſic omnia
viſcera mea in te. Nam in lingua chaldaica ſignificat viſce-
ra. Eſa.12. Haurietis aquas in gaudio de fontib9 ſaluatoris.

עיף עיף Aaiaph. deficere. laſſum eſſe. Eſa.40. Nō deficiet nec
Deficere. laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabūt.
Hiere.4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et
עיף inde עָיֵף Aaieph. ideſt laſſus ſeu deficiens. Deut.25. Quan
Labore cō do tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt
fectus. Et tu eras laſſus & laborans. Eſa.5. Non eſt deficiens nec la
Laſſus. borans. & in eodem.28. Hec eſt requies: reficite laſſum. Vi
Deficiens de etiam de hoc ſupra in dictione יָעֵף Iaaph. & in dictione
עוף Vuph.

עיק עיק Aaiac. ſtridere. Amos.2. Ecce ego ſtridebo ſubter vos
Stridere. ſicut ſtridet plauſtrum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſigni-
עקה ficat arctare. ſiue coanguſtiare. Et inde עָקָה Aaca.i. angu-
tribulatio ſtia vel tribulatio. Ps.54. A voce inimici & a tribulatiōe pec
מועקה catoris. Scribitur etiam cū mē in principio & dicitur מוּעָקָה
Muaca. Ps.65. Poſuiſti tribulationem in dorſo noſtro.

עיר עיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus.ſ. aſini. Gen.4. Et
Ciuitas. edificauit ciuitatem. & in eodem.11. Faciamus nobis
ciuitatem & turrem. Et in eodem.33. Tranſiuitq; in ſalem
Vrbs. vrbem ſichimorum. Deut.2. Oppidum quod in valle ſitum
Oppidū. eſt. Et in plurali cōmuniter ſcribitur ſine iod in medio & di
ערים citur עָרִים Aarim. Gen.41. Omnis etiam frugum abun-
Vrbes. dantia in ſingulis vrbibus recondita eſt. Exo.1. Edificaue-
runt vrbes tabernaculorū pharaoni. Nume.13. Vrbes qua-
oppida. les murate an abſq; muro. Deut.3. Abſq; oppidis innume-
ris que non habebant murum. & in eodem.4. Tunc ſepara
uit moyſes tres ciuitates. & quandoq; retinet iod in plurali
עירים & dicitur עֲיָרִים Aaiarim. Iudi.10. Principes triginta ciui-
Ciuitates. tatum. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates eis.ſ.
ערים erant. Ponitur etiam עָרִים Aarim. pro hoſtibus vel inimi-
Hoſtis. cis.1. Reg.28. Et tranſierit ad emulū tuum.i. ad hoſtem vel
inimicum tuum. Mich.5. Et conteram ciuitates tuas. Pro
quo hebrei legunt. Et cōteram hoſtes tuos. Poteſt etiam le-
gi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide ſupra in dictione
עיר עור Vur. Item עיר Iir. ſiue עַיִר Aair. ideſt pullus.ſ. aſini.
עיר Gen.49. Ligans ad vineam pullum ſuum. Iob.11. Pullum
Pullus. onagri ſe liberum natum putat. Zach.9. Et ſuper pullum fi
עירים lium aſine. Et in plurali עֲיָרִים Aaiarim. Iudi.10. Habens
Pulli. triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarum. & in
hebreo in predicto loco non habetur aſinarum: ſed ſic. Se-
dentes ſuper triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ intel

ligitur de pullis equorum. Item עיר Iir.i. vigil. De quo vi- עיר
de ſupra in dictione עור Vur. Vigil.

עיש Aais. ſidus. ſiue conſtelatio ſtellarū. Pro quo beatus עיש
hieronymus trāſtulit veſperum. Iob.38. Et veſperū Veſperus.
ſuper fines terre conſurgere facis. vide etiam de hoc ſupra
in dictione עש Vus.

עכבר Aachbar. mus. Leuit.11. Muſtela & mus.1. Reg.6. & עכבר
quinq; mures aureos. Mus.

עכביש Aacabis. aranea. Iob.8. Aranearum tela fiducia עכביש
eius. Eſa.59. Telas aranee texuerunt. Aranea.

עכס Eeches. monile: ſeu calciamentum.i. ornatum. Eſa.3. עכס
Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et Calciamē-
Et inde verbum עכס Aachas: quod ſignificat cum tali cal- tum.
ciamento in pedibus incedere. vel compoſito gradu ince- עכס
dere. Vt in eodem. & pedibus ſuis compoſito gradu ince- Cōpoſito
debant. Ponitur etiam עֶכֶס Eeches pro compede: ſecun- gradu i
dum hebreos. Prouer.7. Et quaſi agnus laſciuiens & igno- cedere.
rans & neſcit ꝙ ad vincula ſtultus trahatur. Pro quo hebrei עכס
legunt. Et ſicut compes ad correctionem ſtulti: ſeu ad vincu Compes.
lum ſtulti.

עכר Aachar. turbare. conturbare. Gen.33. Turbaſtis me. עכר
Ioſ.7. Quia turbaſti nos exturbet te dominus in hac Turbare
die. Iudi.11. Et ipſa decepta eſt. Pro quo hebrei legunt. Et
tu fuiſti in conturbantibus me.1. Reg.14. Turbauit pater
meus terrā.1. Paralipo.2. Qui turbauit iſrael. ps.38. Et do-
lor me9 renouatus eſt. Pro quo beatus hieronymus in pſal.
iuxta he.ve.trāſtulit. Et dolor meus cōturbatus eſt. Prouer. Cōturbare
15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

עכשוב Aachſub. aſpis. ſerpentis genus. ps.139. Venenum עכשוב
aſpidum ſub labiis eorum. Quod in hebreo legitur aſpis.
ſingulariter.ſ. Venenum aſpidis ſub labiis eorum.

על Aal. ſuper. ſupra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter על
aduerſus. aduerſum. contra. De quo vide infra in dictio- Super.
ne עלה aala. quia inde deriuatur.

על ool. iugum. De quo vide in dictione ſequenti. על

עלל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuaſtare. depre- עלל
dari. ſpoliare. illudere. abuti. operire ſiue inuoluere.
Exo.9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei
legunt. Quid fecerim vel quid operatus ſim in egypto.
Threñ.1. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei le- Facere.
gunt. quem fecit mihi ſiue quem operatus eſt mihi. Et i eo Vindemiar
dē. Et vindemia eos ſicut vindemiaſti me. Pro quo hebrei
legunt. Et fac eis ſicut feciſti mihi. ideſt deſtrue eos ſicut
deſtruxiſti me. Poteſt etiam ſignificare vindemiare ſicut eſt
in littera noſtra. vt infra dicetur. & inde עלילה aalila. ideſt עלילה
actus. opus. ſtudium. adinuentio. cogitatio. conſiliū. ps.65. Conſiliū
Terribilis in conſiliis ſuper filios hominum. pro quo bea
tus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Terri-
bile conſilium ſuper filios adam. ideſt opera eius ſunt terri
bilia. Hiere.32. Magnus conſilio & incomprehenſibilis co- Cogitat9.
gitatu. vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עלה Iila. Quod עלה
in lingua chaldaica ſignificat occaſionem. Dañ.6. Et quere occaſio.
bant occaſionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamq;
cauſam & ſuſpitionem reperire potuerunt. ideſt nullam oc
caſionem. Et in plurali עלילות aaliloth.1. Paralip.16. No- עלילות
tas facite in populis adinuentiones eius.i. opera eius. ps. Adinuētiōes
104. annunciate inter gentes ſtudia eius. ideſt opera eius. Studia.
Ezech.20. Nec ſecūdum ſcelera veſtra peſſima. Pro quo he. Scelera
le. ſecundum opera vr̃a corrupta. ſignificat et עלילות aali- opera עלילות
loth excuſationes. ſcilicet falſas. ſiue occaſiōes verborū. ps. Excuſatio
140. ad excuſandum excuſationes in peccatis. vbi poni- nes
tur verbum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero- Voluer. co gitatiōes

Digitized by Google

nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtu-
lit. Voluere cogitationes impias. ideſt cogitare cogitatio-
מעללי nes impias. Scribitur etiam cum mem in principio & dici-
Adinuentiones. tur מַעֲלְלֵי Maalele. ideſt opera ſeu adinuentiones: vel co-
gitationes. aut ſtudia. Ps. 27. Et ſecundum nequitiam adin
Opera. uentionum ipſorum. Ps. 76. Memor fui operum domini.
Cogitationes. Hiere. 25. Et a peſſimis cogitationibus veſtris. & in codē.
Studia. 26. Bonas facite vias veſtras & ſtudia veſtra. Significat
עלל etiam predicta dictio עָלַל Aalal. vindemiare. ſeu reliquias
Colligere racemos remanentes. ex vindemia remanentes colligere. Deut. 24. Non colliges
remanentes racemos: ſed cedent in vſus aduene populi ac
vidue. Hiere. 6. Vſqꝫ ad racemum colligēt quaſi in vinea re
liquias iſrael. Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vinde
Vindemiare. miabūt vel colligendo colligēt quaſi in vinea reliquiaſ iſra
עללות el. Threñ. 1. Q̄m vīdemiauit me. Et īde עֹלֵלוֹת Oolcloth. i.
racemi remanentes poſt vindemiam. Iudi. 8. Nonne me-
Racemus. lior eſt racemus ephraim vindemiis abiezer. Eſa. 17. Et re-
linquetur in eo ſicut racemus. & in eodem. 24. Et racemi:
cum fuerit finita vindemia. Hiere. 49. Si vindemiatores
veniſſent ſuper te nonne reliquiſſent racemos. Mich. 7.
עלל Velut qui colligit in autūno racemos vindemie. Item עָלַל
Aalal. ideſt ſpoliare. dep̄dari. deuaſtare. ſeu occidere. Iudi.
Occidere. 20. In illa quoqꝫ fuga palantes & in diuerſa tendentes occi-
derunt quinqꝫ millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occi
Deuaſtare. derunt eos ſiue deuaſtauerunt in viis vel in itineribus quin
qꝫ millia viros. Eſa. 3. Populum meum exactores ſui ſpolia
Spoliare. depredari. uerunt eum. Threñ. 3. Oculus meus depredatus eſt animā
Illudere. meam. Significat etiam illudere. Nume. 22. Quia illuſiſti
mihi. 1. Reg. 31. Et interficient me illudentes mihi. Hie-
re. 38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me.
Abuti. Significat etiam abuti. Iudi. 19. Qua cum tota nocte abuſi
Operire. eſſent. Itē ſignificat operire vel inuoluere. Iob. 16. Et ope-
rui cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuo-
lui ſiue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro
עולל fortitudine vel imperio. Item עוֹלֵל Oolel. ideſt paruulus
Paruulus. infans. Hiere. 6. Effunde ſuper paruulum foris. Threñ. 2.
Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in
עוללים plurali עוֹלְלִים Oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lacten
Infantes. tium perfeciſti laudem. Threñ. 4. Paruuli petierūt panem.
Paruuli. vide etiam de hoc ſupra in dictione עויל Vul. ſcribitur etiā
תעלולים cum thau in principio & dicitur תַּעֲלוּלִים Thaalulim.
Effeminati. Infantes. Eſa. 3. Et effeminatu dominabuntur eis. Pro quo hebrei le-
gunt. Et infantes ſeu parnuli dominabuntur eis. Poteſt etiā
ſignificare abutentes. vt dictum eſt ſupra. Ponitur etiam
תעלולים תַּעֲלוּלִים Thaalulim pro illuſionibus. Eſa. 66. Et ego eli-
Illuſiones. gam illuſiones eorum. Item עָלִיל Aalil. ideſt probatū ſe-
עליל cundum tranſlationem noſtram. ps. 11. Argentum igne exa
Probatū. minatum probatum terre. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignifi-
cat vas paruū fictile in quo argentum vel aurum purgatur
ſeu purificatur. De quo vide ſupra in dictione בַּעַל Baal.
quia ſecundum aliquos hebreos illud beth quod preponi-
tur predicte dictioni non eſt prepoſitio ſed eſt de ſubſtan-
על tia dictionis. Item עֹל Ol. i. iugum. Geñ. 27. Tempuſqꝫ ve
Iugum. niet cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis.
Nume. 19. Nec portauerit iugum. Deut. 28. Et ponet iugū
ferreum ſuper ceruicem tuam. 1. Reg. 6. quibus non eſt im-
poſitum iugum. 3. Reg. 12. Pater tuus duriſſimum iugum
impoſuit nobis.

עלג **עִלֵּג** Iileg. balbus. Eſa. 32. Et lingua balborum velociter lo
Balbus. quetur. & ſolum inuenitur in predicto loco.

עלה **עָלָה** Aala. aſcendere. leuare. eleuare. ducere. adducere. ob
ducere. creſcere. pullulare. oriri. offerre. Geñ. 2. Sed
fons aſcendebat de terra. Et in eodem. 17. Aſcendit deus Aſcendere
ab abraam. Et in eodem. 32. Iam enim aſcendit aurora. Et
in eodem. 35. Surge aſcende bethel. & in eodem. 46. Et
ego inde adducam te reuertentem. Pro quo hebrei legunt.
Et ego aſcendere te faciam vtiqꝫ aſcendendo: eo quod ter-
ra egypti erat humilior terra promiſſionis. Et in eodem.
49. Quia aſcendiſti cubile patris tui. Exo. 19. Moyſes au-
tem aſcendit in montem ad deum. Et in eodem. 24. Aſcen
de ad me in montē. Nume. 9. Cumqꝫ ablata fuiſſet nubes
que tabernaculum protegebat. ideſt cum eleuata fuiſſet. Et
in eodem. Et ſtatim diluculo tabernaculum reliquiſſet. Pro
quo hebrei legunt. Et eleuata eſſet nubes diluculo. & in eo- Eleuare.
dem. Et ſi poſt diem & noctē receſſiſſet. ideſt eleuata fuiſſet
& in eodem. 10. Vigeſſima die menſis eleuata eſt nubes de
tabernaculo federis. & in eodem. 16. Vt ſeparentur a taber-
culis chore. Pro quo hebrei legunt. Et aſcendant vel eleuē-
tur a tabernaculis chore. & in eodem. Cumqꝫ receſſiſſent a
tentoriis eorum. ideſt cum aſcendiſſent vel eleuati eſſent.
Deut. 1. Et tumentes ſuperbia aſcendiſtis in montem. Ioſ.
15. Aſcenditqꝫ terminus in bethagla. Iudi. 8. Reuertenteſ
qꝫ de bello ante ſolis ortum. Pro quo hebrei legunt. Ante
ſolis aſcenſum. ideſt antequam ſol aſcenderet ſuper ter-
ram. 1. Reg. 5. Aſcendebat vlulatus in celum. & in eodem.
9. Et aſcenderunt in ciuitatem. 4. Regum. 2. Cum leuare Leuare.
vellet dominus heliam per turbinem in celum. 2. Paralipo.
16. Et facies eum a me recedere. Pro quo hebrei legunt.
Et aſcendet a me. Iob. 20. Si aſcenderit vſqꝫ ad celum ſu-
perbia eius. Ps. 46. Aſcendit deus in iubilo. Ps. 67. Aſcen-
diſti in altum. Canti. 3. Que eſt iſta que aſcendit. Eſa. 2. Ve-
nite aſcendamus in montem domini. Hiere. 4. Aſcendit
leo de cubili ſuo. & in eodem. 46. Aſcendens operiam ter-
ram. Et in eodem. 47. Ecce aque aſcendent ab Aquilone.
& in eodem. 49. Quaſi leo aſcendet de ſuperbia iordanis.
Et in eodem. 51. Et non aſcendet loricatus. Ezech. 19. Et
eduxit vnum de leunculis ſuis. pro quo hebrei legunt. Et
aſcendit ſeu creuit vnus de leunculis ſuis. Et in eodem. 36.
Et aſcendiſtis ſuper labium lingue. Oſee. 1. Et aſcendent de
terra. Et inde verbum tertie coniugationis. ideſt aſcende-
re facere. ſeu ducere: aut educere vel adducere. ſcilicet de
inferioribus ad ſuperiora. ſiue eleuare. Exo. 32. Qui nos
eduxit de terra egypti. ideſt qui nos aſcendere fecit. Et in Educere.
eodem. Iſti ſunt dii tui iſrael qui te eduxerunt de terra egy
pti. Ioſ. 7. Et duxerunt eos ad vallem achor. Et ſecundum Ducere.
hebreos vallis Achor erat ſublimior valle in quo ipſi erant
vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel col
lis quo aſcenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor. 2.
Reg. 2. Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid. ideſt a-
ſcendere fecit eos: quia terra promiſſionis ad quam duxit
eos erat ſublimior. Et in eodem. 6. Vt adducerent arcam
dei. Et in eodem. Et adduxit arcam dei de domo obed edō Adducere
Et in eodem. Dauid & omnis domus iſrael ducebant
arcam. Hiere. 10. Eleuat nebulas ab extremitatibus terre. Eleuare.
ideſt aſcendere facit. Amos. 2. Ego ſum qui aſcendere vos Aſcendere
feci de terra egypti. Naum. 2. Et miles captiuus ductus eſt. facere.
Significat etiam obducere. Hiere. 8. Quare non eſt obdu Obducere
cta cicatrix filie populi mei. Et in eodem. 33. Ecce obdu-
cam eis cicatricem & ſanitatem. Hebrei tamen dicunt ꝙ
ſignificat ſanare vel curare. Et inde תְּעָלָה Thcala. ideſt תעלה
ſanitas ſeu medicamentum. vt in predicto loco. Et in eo- Sanitas. medicamē
dem. 46. Fruſtra multiplicas medicamina: ſanitas non
erit tibi. Significat etiam predicta dictio עָלָה Aala. cre- עלה
ſcere ſeu pullulare. quod eſt idem quod aſcendere. 3. Reg. Creſcere

Creſcere. 22.Cõmiſſum eſt ergo preliũ in die illa.Pro quo hebrei le-
gunt.Creuit ſeu augmẽtatum eſt prelium in die illa.Eſa.5.
Et aſcendent ſuper eam vepres & ſpine.i.creſcent ſeu pullu
labunt.& in eodem.32.Super humũ populi mei ſpine & ve
Oriri. pres aſcendent.i. creſcent ſiue orientur. Et in eodem.34.
ſuccreſcer. Orientur in domibus eius ſpine.Ezech.34.Et ſuccreſcere
faciam ſuper vos carnes.Et in eodem.Et carnes aſcenderũt
ideſt creuerunt. Et in eodem. Et ſuper torrentem orietur
in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumq́
Operire. operuiſſet ſuperficiem terre apparuit in ſolitudine quaſi
minutum. Pro quo aliqui hebrei ſecundum precedentem
ſignificationem legunt ſic.& creuit ros qui iacuerat: & ecce
ſuper faciem ſolitudinis minutum. ſignificat etiã predicta
dictio עָלָה Aala offerre vel afferre ſacrificium vel holo-
Offerre. cauſtũ: eo quod eleuabatur corã domino. Gen̄.8. Obtulit
holocauſta ſuper altare.Nume.22.Impoſuerunt ſimul vitu
lum & arietem ſuper aram.ideſt obtulerunt. Deut.12.Caue
ne offeras holocauſta tua in omni loco quem videris. Et in
eodem. Sed in loco quem elegerit domin⁹ in vna tribuum
tuarum offeres hoſtias. Iudi.6.Et taurum alterum impoſi-
Afferre. tum ſuper altere. ideſt oblatum.1. Reg.2. Quam afferebat
ſtatutis diebus.3.Reg.10. Et holocauſta que offerebat in do
mo domini.Et in eo.Mille hoſtias in holocauſtum obtulit
ſalomon.2.Paralipo.24.Et offerebantur holocauſta in do
עוֹלָה mo domini.Et inde עוֹלָה Oola. ideſt holocauſtum. hoſtia
Holocauſtum. Gen̄.12.Et offeres eum in holocauſtũ.Leuit.1. In holocau-
ſtum & ſuauẽ odorem domini. Nume.29. Abſq́ holocau
ſto ſempiterno. p̄s.19. Et holocauſtum tuum pingue fiat.
עֹלֹת p̄s.50.Sacrificium & holocauſtum. Eſa.61. Odio habens
Holocauſta. rapinam in holocauſtũ.Et in plurali עֹלֹת Ooloth. Gen̄.8.
Obtulit holocauſta ſuper altare.3. Reg.3. Mille hoſtias in
עֲלָוָן holocauſtum.Et in lingua chaldaica dicitur עֲלָוָן Aalauã.
Holocauſta. Eſd.6.Et hedos in holocauſtum. Et inde עֲלוֹת Aaloth. i.
עֲלוֹת vaſa quedam que erant in miniſterium holocauſtorum.2.
Vaſa. Paralipo.24. De qua facta ſunt vaſa templi in miniſterium
עֹלָה ad holocauſta.Ponitur etiam עֹלָה Oola pro cogitatione.
Cogitatio Ezech.20.Nec cogitatio mentis veſtre fiet.i.illud qđ aſcen
עֲלִיָּה dit in mente veſtra.Ponitur etiam עֲלִיָּה Aalia.pro holocau
Victima. ſto.ſeu victima.2.Paralipo.9.Et victimas quas immolabat
in domo domini.Hebrei tamen ſecundum primã ſignifica
tionem in predicto loco legunt.Et aſcenſum eius quo aſcen
עֲלִיָּה debat in domo domini. Et inde עֲלִיָּה Aalia.i.cubile.cenacu
Cenaculũ. lum.Iudi.3. Viderunt clauſas fores cenaculi. Et in eodem.
Forſitan purgat aluũ in eſtiuo cenaculo.4. Reg.4. Facia
mus ergo ei cenaculum paruum. Et in eodem. Et veniens
עֲלִיּוֹת diuertit in cenaculum.Dan̄.6.Et feneſtris apertis in cenacu
Cenacula. lo ſuo.Et in plurali עֲלִיּוֹת Aalioth.p̄s.103. Qui tegis aquis
מַעֲלֶה cenacula eius.Et inde מַעֲלֶה Maale.ſiue מַעֲלָה Maala.ideſt
מַעֲלָה aſcenſus. ſeu gradus quo aſcendunt. Nume.34. Per aſcen-
Aſcenſus. ſum ſcorpionum. Ioſ.10. Et perſecutus eſt eos per viam aſ-
cenſus bethoron.2. Paralip.33. Et ſepelierunt eum ſupra ſe
pulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et ſepelie
runt eum in aſcenſu ſepulchrorum filiorum dauid. Eſa.15.
Per aſcenſum enim luith flens aſcendet. Et in plurali.
מַעֲלוֹת מַעֲלוֹת Maaloth.Exo.20. Non aſcendes per gradus ad alta-
Gradus. re meum.Et in titulo.p̄s.119.Canticum graduũ. Et ſimili-
ter in pſalmis ſequentibus.Ezech.40. Et aſcendit per gra-
dus eius.Et in eodem.Et ſeptem graduũ erat aſcenſus eius.
Et in eodem.46. Gradus autem eius verſi erant ad orien-
Aſcẽſiões tem. Amos.9.Qui edificat in celo aſcenſiones ſuas. Signi-
ficat ẽt illud quod aſcendit in cor hominis.i.cogitatiões.vt
cogitatiões Ezech.11. Et cogitationes cordis veſtri ego noui. Ponitur
מַעֲלוֹת etiam מַעֲלוֹת Maaloth.pro horologio.vel lineis.eo quod ibi

erant quidam gradus per quorum vmbram deſignabantur
hore diei. Eſa.38.Ecce ego reuerti faciam vmbram linearũ Lineę
per quas deſcenderat in horologio achaz in ſole retroſum Horologiũ
decem lineis. Et in eodem. Et reuerſus eſt ſol decem lineis
per gradus quos deſcenderat,Et inde מַעֲלָה Máala.ideſt ſu- מַעֲלָה
pra .ſurſum.vel deinceps.Exo.30. A viginti annis & ſupra Supra.
Nume.1. Ab vno menſe & ſupra. Deut.28. Et eris ſemper
ſupra.Et in eodem. Aſcendet ſuper te eritq́ ſublimior.Pro
quo he.le.Aſcendet ſup te ſupra ſupra.1.Reg.9. Ab hume
ro & ſurſum eminebat ſupra omnem populum. Significat Surſum.
etiam deinceps.1.Reg.30.Et factũ eſt hoc ex illa die & dein Deinceps
ceps. Aggei.1. & nũc ponite corda veſtra a die hac & ſupra
.i. a die hac & deiceps.ſcribitur etiã cũ lamed in pricipio & לְמַעְלָה
dicitur לְמַעְלָה Lemáala.Eſa.7.Siue in excelſum ſupra.Et ĩ Supra.
eodem.37.Et faciet fructũ ſurſum. Ezech.1. A lumbis eius Surſum &
& deſuper. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio ſuper
& dicitur מִמַּעַל Mimáal.ſiue מִמַּעְלָה Mimáala.aut מִלְמַעְלָה מִמַּעַל
Milmáala. ideſt deſuper Gen̄.22. Poſuit eum in altare ſu- מִמַּעְלָה
per ſtruem lignorum. Et in eodem.49. Benedictionibus מִלְמַעְלָה
celi deſuper. Exo.20. Que eſt in celo deſuper. Ioſ.3. Que Deſuper.
autem deſup veniunt.3. Reg.7. Et mare ſuper eos deſuper
erat. Iob.3. Non requirat eum deus deſuper. Eſa.6. Sera-
phim ſtabant ſuper illud. Pro quo hebrei legũt. Seraphim
ſtabant deſuper ei. Ezech.1.Et facies & pẽne eorum exten-
te deſuper. Et in eodem. Et ſuper firmamentum quod erat
imminens capiti eorum. Et inde מֹעַל Móal. ideſt eleuatio. מֹעַל
Nee.8.Et reſpondit omnis populus amen eleuãtes manus
ſuas.i.cum eleuatione manuũ ſuarum. Et inde עֶלְיוֹן Elion Eleuatio. עֶלְיוֹן
ideſt excelſus.altiſſimus.ſuperior.p̄s.12.Et pſalam nomini Altiſſim⁹
domini altiſſimi.p̄s.46. Quoniam dominus excelſus ter- Excelſus.
ribilis.p̄s.90. Qui habitat in adiutorio altiſſimi. Eſa.14.
Similis ero altiſſimo. Et in lingua chaldaica dicitur עִלָּיָא עִלָּיָא
Ilaia.Dan̄.3. Serui dei excelſi egredimini & venite.poni- Excelſus.
tur etiam עֶלְיוֹן Eliõ pro exemplo.3.Reg.9. Et domus hec עֶלְיוֹן
erit in exemplum. Pro quo hebrei legunt. Et domus hec Exemplũ
erit excelſa.i.que erat excelſa.2. Paralipo.7. Et domus iſta
erit in prouerbium vniuerſis tranſeuntibus & dicent ſtupẽ
tes.Pro quo in hebreo habetur. Et domus iſta que erat ex-
celſa vniuerſo tranſeunti: ſuper eam ſtupebit & dicet.Et in
genere feminino עֶלְיוֹנָה Eeliona.Eſa.36. Et ſtetit in aque עֶלְיוֹנָה
ductu piſcine ſuperioris. Ezech.41. Et ſic de inferioribus Superior.
aſcendebatur ad ſuperiora & medium. Et inde עַל Aal.i.ſu עַל
per.ſupra. in.ad.cũ.apud. prope.iuxta.pro.propter. aduer
ſus.contra.Gen̄.1.Et ſpiritus dei ferebatur ſuper aquas. Et
in eodem.2. Non enim pluerat dominus ſuper terram. Et Super.
in eodem.3. Super pectus tuum gradieris. & in eodem 20.
Quia induxiſti ſuper me & ſuper populum meũ peccatũ.
Exo.1.Surrexit interea rex nouus ſuper egyptum.Et in eo
dem.20.Et offeretis ſuper eum holocauſta. Leuit.4.Et po
nes ſuper eos thus. Iob.38. Et veſperum ſuper fines terre
conſurgere facis.& in eodem.39.Super ipſũ ſonabit phare
tra.p̄s.2. Super ſiõ montẽ ſanctũ ei⁹.p̄s.39.Et ſtatuit ſupra Supra.
petrã pedes meos.p̄s.128.Supra dorſum meũ fabricauerũt
Peccatores.Eſa.1.ſuper quo pcutiã vos.& in eo.7.Quieuit
ſyria ſuper ephraim.Et in eodem.8.Et aſcendet ſuper om
nes riuos eius.Et in eodem.11.Et requieſcet ſuper eũ ſpiri
tus domini.Hiere.2. Sed in omnib⁹ que ſupra memoraui.
Oſee.7.Reuerſi ſunt vt eſſent abſq́ iugo. pro quo hebrei
legunt.Reuerſi ſunt:non ſupra.ideſt non tendunt ad ſupe-
riora.Et.lxx.tranſtulerunt.reuerſi ſunt in nihilum.ſed ſi p
עַל Aal legatur עֹל ool.tunc ſignificat iugum.ſicut eſt in lit
tera noſtra.vt dictum eſt ſupra in dictione עָלַל aalal.& ſimi
liter Oſee.11. Vbi nos legimus iugum autem imponetur

Digitized by Google

eis ſimul quod non auferetur.Hebrei legunt.& ad ſupra.i.
ad ſuperiora vocabit eum ſimul non eleuabitur.Poteſt eti-
am legi ſicut eſt in littera noſtra. Significat etiam in:ſiue ad
In. Gen.19.Salua animam tuam.pro quo hebrei legunt. Sal-
uare in anima tua: ſiue ſaluum te fac in anima tua. Et in eo
dem.27.Viues in gladio.Exo.28.Sculpes eos nominibus
filiorum iſrael.ideſt in nominibus.Et in eodem.29. Et po
Ad. ſita in caniſtro offeres.Ioſ.2.Et ecce mulier aſcēdit ad eos.
Et in eodem.Per viam que ducit ad vada iordanis.1. Reg.
1.Orauit ad dominū flens largiter. & i eo.2. Abiit elcha-
na in ramatha in domum ſuam.4.Regum.22. Dixit autē
elchias pontifex ad ſaphan ſcribam.Ps.47.Ipſe reget nos
in ſecula.Pro quo hebrei legūt.Ipſe reget nos vſq; ad mor
tem ſiue in morte:& beatus hieronymus in pſalterio iuxta
he. ve. tranſtulit. ipſe dux noſter ſuper mortem. De quo
vide infra in dictione עלם Alam.Eſa.29. Et dabitur liber
n eſcienti litteras.Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber
ad eum qui neſcit librum ſiue litteras.Et in eodem.38.cun
ctis diebus vite noſtre in domo domini.Hiere.23. Hec di-
cetis vnuſquiſq; ad proximum ſuum & ad fratrem ſuum.
Oſee.12.& locutus ſum ſuper prophetas. ideſt ad prophe-
tas. Significat etiam cum.iuxta.apud.ſecus.ante. Gen. 16.
Iuxta. Prope. Cumq; inueniſſet eam angelus domini iuxta fontem. Et i
eodem.18.Apparuerunt ei tres viri ſtantes prope eum. &
in eodem.Ipſe vero ſtabat iuxta eos.Et in eodem. 30.ſepa
ratis inter ſe gregibus.Pro quo hebrei legunt. & poſuit ſi-
bi greges ſeorſum & non poſuit eas cum ouibus laban ſi-
ue iuxta oues laban. Et in eodem.41.Quod autem vidiſ-
ti ſecundo ad eandem rem pertinens ſomnium. Pro quo
hebrei legunt.& iuxta ſecundationem vel iterationem ſom
nii.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Exo.14. repererunt
eos in caſtris ſuper mare.ideſt iuxta mare. & in eodem.35.
Cum. Viri cum mulieribus prebuerunt.& in eodem.40.Dimit-
teſq; ante illam velum. ideſt iuxta arcam. Nume.2. & cum
eis tribus filiorum manaſſe.1.Regum.20. fac ergo miſeri-
cordiam cum ſeruo tuo.2.Regum.2.& occurrerunt eis iux
ta piſcinam gabaon.Nee.3.& iuxta eum edificauerunt viri
hiericho & iuxta eos edificauit zachur.Ps.1.& erit tāquam
Secus. Poſt. lignum quod plantatū eſt ſecus decurſus aquarum.Canti.
1.Ne vagari incipiam poſt greges ſodalium tuorum.ideſt
iuxta greges vel cum gregibus.Ezech.1.iuxta fluuiū cho-
bar.& in eodem.In terra chaldeorum ſecus flumen chobar
Significat etiam.de.2.Reg.23.Dixit vir cui conſtitutū eſt
De. de chriſto dei iacob.Hebrei tamen ſecundum primam ſi-
gnificationem legunt ſic.Dixit vir qui conſtitutus eſt ſu-
pra:chriſtus dei iacob.ideſt qui conſtitutus eſt in ſtatu ſubli
miori.ſignificat etiam.pro.ſiue propter.Gen.26.Pro illo
Pro. quoq; rixati ſunt. Leuit.4. Offeret pro peccato ſuo. & in
eodem.Rogabitq; pro eo ſacerdos. Nume.15.& rogabit ſa
Propter. cerdos pro omni multitudine iſrael.ps.7.Et propter hanc
in altum regredere.Ps.9.Propter quid irritauit impius de
um.Ps.31.Pro hac orabit ad te omnis ſanctus.Ps.43. quia
propter te mortificamur tota die.Ps.44. Propter verita-
tem & manſuetudinem & iuſtitiam.Ps.68.Quia propter
te ſuſtinui opprobrium.Thren.5. Propterea meſtum fa-
ctum eſt cor noſtrum.Et in eodem.Propter montem ſion
quia diſperiit.Ione.4.Propter hoc preocupaui vt fugerē
in tharſis.Significat etiam aduerſus ſiue contra. Gen.4.
Aduerſus. Conſurrexit cain aduerſus fratrem ſuum Abel.Nu.16.Cū
q; ſtetiſſent aduerſus moyſen.ps.2.Aduerſus dominum &
Contra aduerſus chriſtum eius.Ps.14.& opprobrium non accepit
aduerſus proximum ſuum.ps.63.Et infirmate ſunt contra
eos lingue eorum.Eſa.7.Ad preliandum contra eam. Et

in eodem.9.ſimul ipſi contra iudam.& in eodem. 27. Ne
forte viſitetur contra eam.Habet fortaſſe & alios modos ſi
gnificandi qui poſſunt reduci ad ſupradicta. ſcribitur eti-
am cum iod in fine & dicitur עלי aale.Iob.29.Quando ſe- עלי
creto erat deus in tabernaculo meo.Ps.91. In decachordo In.
pſalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta cum.
dictio.Hiere.9.Dolor meus ſuper dolorem. & aliquando Super.
preponitur ei littera chaph & dicitur כעל Cheal.ideſt quaſi כעל
ſuper:vel ſicut ad.Eſa.59.ſicut ad vindictam quaſi retribu Sicut ad.
tionem.ideſt quaſi ſuper retributionem.Et in eodem. 63.
Et ſuper omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquan Et ſuper.
do preponitur ei littera mem & dicitur מעל meal.ideſt de- מעל
ſuper.Gen.1.Diuiſitq; aquas que erant ſub firmamento ab
aquis que erant ſuper firmamentum.Ezech.1.nam cum fie Super.
ret vox ſuper firmamentum. ſcribitur etiam cum duplici ממעל
mem in principio & dicitur ממעל Mimaal.ſiue ממעלה mi- ממעלה
maala.De quo ſupra dictū eſt.& inde עליה aaleha.i.armū. עליה
ſeu femur.1.Regum.9. Leuauit autem coquus armum & Armus.
poſuit ante ſaul.Pro quo hebrei legunt.Leuauit autem co
quus crus & femur eius.ſiue id quod erat ſuper illud.Item Femur.
עלה Aala.maculare vel profanare. ſuccidere vel ſuccen- עלה
dere.Gen.49.Et maculaſti ſtratum eius. pro quo hebrei Maculare
legunt. ſtratum meum maculatum ſeu profanatum eſt.
Iob.5.ſicut infertur aceruꝰ tritici in tempore ſuo.pro quo
hebrei legunt.Sicut ſuccidi tur aceruus:ſcilicet meſſis in tē Succidere
pore ſuo.Ps.101.Ne reuoces me in dimidio dierum meo- Reuocare.
rum.Pro quo hebrei legunt.Ne ſuccidas me vel ne conſu-
mas me in dimidio dierum meorum.Hiere.48. Ciuitates
illius ſuccenderunt.Et alii legunt ſucciderunt vel extermi- ſuccendere
nauerunt.Zach.14.Et apprehendet vir manum proximi
ſui.& ſequitur in hebreo.& ſuccidetur manus ſua ſuper ma
num proximi ſui.Poteſt etiam legi ſic. & aſcendet ſiue ele-
uabitur manus eius ſuper manum proximi ſui.& ide תעלה תעלה
Theala.ideſt aqueductus.3.Regum.18. Steterunt iuxta a- Adductus
queductum piſcine ſuperioris.Et in eodem.20. Et quomo
do fecerit piſcinam & aqueductum.Eſa.7.Ad extremum a
queductus piſcine ſuperioris.& inde עלי Eeli.ideſt pilum. עלי
Prouer.27.Si contuderis ſtultum in pila quaſi ptiſanas fe Pilum.
riente deſuper pilo.& dicūt aliqui hebrei q̄ ſignificat mor
tarium.Item עלה aale.ideſt folium.frons. ramus. vt Gen. עלה
8.Portans ramum oliue virentibus foliis in ore ſuo. Ps.1. ramus.
Et folium eius non defluet.& in plurali עלים aalim. ſiue Folium.
עלי aale.Gen.3.Et conſuerunt folia ficus. Nee. 8. Afferte עלים עלי
frondes oliue & frondes ligni pulcherrimi & frondes myr
ti & ramos palmarum.vbi ponitur pro frondibus & pro Folia.
ramis.Et ſimiliter.Eſa.17.Vbi dicitur.ne forte viſitetur cō Frondes.
tra eam.poteſt etiam legi.ne forte deficiant folia eius. & ſic
legunt aliqui hebrei.& Hiere.11.Vbi dicitur.Exarſit ignis
in ea.Pro quo ipſi legunt.Exarſit ignis in folia eius.
עלז Aalaz.exultare.letari.gaudere.gloriari.ſopiri.2. Re- עלז
gum.1.ne exultent filie incircunciſorū. Ps.67. exul- Exultare. gaudere.
tate in conſpectu eius.Ps.95. Gaudebunt campi & omnia
que in eis ſunt.Ps.149.Exultabunt ſancti i gloria.Hiere.
11.nunquid carnes ſancte auferent a te malitias tuas in qui- gloriari.
bus gloriatus es.& in eo.15. non ſedi in concilio ludenti-
um & gloriatus ſum.Soph.3.Letare & exulta in omni cor-
de.ſignificat etiam ſopiri vel conſopiri.Hiere.51.& inebria
bo eos vt ſopiantur.& inde עלז aalez.ideſt exultans.letus. Sopiri. עלז
glorians ſeu glorioſus.Eſa.5.Et populus eius & ſublimes
glorioſiq; eius.Et in eodem.13.Exultantes in gloria mea. glorioſus.
Et in eodem.24.Quieuit ſonitus letantium.Soph.3.quia Exultans. Letantes.
tūc auferam de medio tui magniloquos ſuperbie tue.ideſt
gloriantes ſiue exultantes in ſuperbia tua.& in genere fe-

Digitized by Google

עליזה minio עליזה Aaliza.Eſa.22.Vrbs frequēs:ciuitas exultās.
Exultans. Et in eo.23.Nunquid non hec veſtra eſt que gloriabatur in
Glorians. diebus priſtinis.

עלט עלט Aalat. caligo tenebroſa.obſcuritas.& ſcribitur cū he
in fine quod denotat genus femininum.Gen̄.15.Cū
Caligo. tenebroſa ergo occubuiſſet ſol:facta eſt caligo tenebroſa. Ezech.12.
In caligine egredietur.

עלם עלם Aalam.Occultare.celare.abſcondere.latere.deſpice-
re.negligere.Leuit.5.Et oblita fuerit.pro quo hebrei
Abſcōder. legunt.Et abſconditum vel occultatum fuerit ab eo.ſiue la
tuerit eum.& in eodem.4.& per imperitiam fecerit quod
contra mandatum domini eſt.pro quo hebrei legunt.& oc
cultatum vel abſconditum fuerit verbum ab oculis turbe
& fecerit.& in eodem.5.Et oblita fuerit immundicie ſue.i.
Latere. ſi latuerit eam immundicia ſua.Deut.22.Non videbis bo-
uem fratris tui aut ouem errantem & preteribis. Pro quo
occultare. celare. hebrei legunt. Et occultaberis vel abſcondes te ab eis.4.
Reg.4.Dominus celauit a me & non indicauit mihi. Iob.
6.Qui timent pruinam: irruet ſuper eos nix. Pro quo he
brei legunt.Denigrati gelu vel pruina:ſuper eos ocultabit
vel occultabitur aut abſcōdetur nix.vel ſic denigrata aut of
fuſcata gelu:abſcondet ſiue celabit ea nix. & in eodem.28.
Abſcondita eſt ab oculis omnium viuentium.p̄s.25.Et cū
iniq̄ gerentibus non introibo. pro quo hebrei legunt.&
cum celatis vel abſconditis non introibo.& eſt idem ſenſus
Nam iniq̄ gerentes volunt eſſe in abſcondito & odiunt lu
cem.iuxta illud Ioannis.3.omnis enim qui male agit odit
lucem:& non venit ad lucem vt non arguantur opera eius.
Thren̄.3.Ne auertas aurem tuam a ſingultu meo .pro quo
hebrei legunt.Ne abſcondas aurem tuam. & quia quando
aliquis deſpicit vel contemnit alium abſcondit & auertit fa
ciem ſuam ab eo.ideo ponitur etiam pro deſpicere vel con
Negligere temnere aut negligere.Leuit.20.Quod ſi negligēs popu
lus terre & quaſi paruipendens dimiſerint hominem. pro
quo hebrei legunt.Quod ſi occultando occultauerit popu
Deſpicere. cōtēner lus terre oculos ſuos ab homine illo.Deut.22.Non deſpici-
es:ſed ſubleuabis cum eo.1.Regū.12.& cōtemnā illud ho-
die:reſtituamq̄ vobis.Ps.9.Deſpicis in opportunitatibus
in tribulatione.Eſa.58.Et carnem tuam ne deſpexeris. Na
עלום um.3.Eriſq̄ deſpecta.& inde עלום Aalum. ideſt occultum
vel abſconditum.Ps.89.Seculum noſtrum in illuminatio
Occultum ne vultus tui.pro quo hebrei legunt.& occulta vel abſcon-
dita noſtra in luce vultus tui.& beatus hieronymus in pſal
negligētia terio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Negligentias
noſtras in luce vultus tui.Scribitur etiam cum tau in fine &
עלמות dicitur עלמות Aalmuth.vt in titulo p̄s.9.Vbi dicitur in fi-
occulta. nem pro occultis filii.ſed ſi predicta dictio diuidatur: tunc
ſignificat ſuper mortem.& in aliquibus libris hebraicis ſūt
due dictiones.& ſic traſtulit beatus hiero.in pſal. iuxta he:
veritatem.ſcilicet victori ſuper mortem filii. & eadem di-
ctio habetur.Ps.47.vbi dicitur ipſe reget nos in ſecula.p
quo beatus hieronymus trāſtulit.Ipſe dux noſter ſup mor
tem.Poteſt etiam legi ſic.Ipſe reget nos in occultis. poteſt
etiam ſignificare iuuentutem.vt infra dicetur. De quo vi-
de Nicolaum de lyra in poſtilla pſalmi noni & Burgen̄. in
תעלומה additione.& inde תעלומה thaaluma.ideſt abſconditum vel
Abſcōditū occultum.Iob.28.Abſcondita produxit ad lucem. Quod
in hebreo legitur ſingulariter ſcilicet abſconditum. Et in
תעלמות plurali תעלמות Thaalumoth.vt in eodem.11.Et oſtenderet
Secreta. Abſcōdita tibi ſecreta ſapientie.Ps.43. Ipſe enim nouit abſcondita
עלם cordis.Item עלם Eelem.ideſt puer. adoleſcēs. Iuuenis.1.
Puer. Regum.17.Interroga tu cuius filius ſit iſte puer.& īde עלום
עלום Aalom.i. adoleſcentia.iuuentus. & reperitur tantū in plu
rali.Iob.20.Oſſa eius implebuntur viciis adoleſcentie ei9. Adoleſcen tia.
Et in eodem.33.Reuertatur ad dies adoleſcentie eius. Ps.
88.Minoraſti dies temporis eius. pro quo beatus Hiero-
nymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Abbreuiaſti dies ado
leſcentie eius.Eſa.54.Quia confuſionis adoleſcentie tue
obliuiſceris.Et inde עלמה Aalma.ideſt virgo abſcondita. עלמה
adoleſcentula.puella.Gen̄.24.Et virgo que egredietur ad Virgo.
hauriendam aquam.Exo.2.Perrexit puella & vocauit ma Puella.
trem pueri.Eſa.7.Ecce virgo concipiet & pariet filium.&
proprie ſignificat virginem adoleſcentulam & abſcondi-
tam & non in prouecta etate.vnde beat9 hieronymus in ſu
is explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.porro עלמה
Aalma apud hebreos verbum ambiguum eſt:dicitur enim
& adoleſcentula & abſcondita.vnde & in titulo pſalmi no-
ni.vbi in hebreo poſitum eſt עלמות Aalmuth: ceteri in
terpretes tranſtulerunt pro adoleſcentula:quod .lxx .inter
pretati ſunt pro abſconditis.Et in geneſi legimus vbi rebe
ca dicitur Alma:aquilam non adoleſcentulam nec puellā
ſed abſconditam trāſtuliſſe.Sunamitis quoq̄ mulier amiſ-
ſo filio cum eliſei fuiſſet pedibus prouoluta & prohiberet
eam giezi audit a propheta dimitte eam quia in dolore eſt
& dominus abſcondit a me. vbi in hebreo ſcriptum eſt
העלים ממני Heeliim mimeni .ergo עלמה aalma non ſolum
puella vel virgo:ſed cum virgo abſcondita dicitur & ſecre
ta:que nunquam virorum patuerit aſpectibus ſed magna
parentum diligentia cuſtodita ſit:līgua quoq̄ punica que
de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עלמה Aal-
ma appellatur.Et quantum cum mea pugno memoria nū
quam me arbitror Alma in muliere nupta legiſſe ſed in ea
que virgo eſt:vt non ſolum virgo ſed & virgo iunioris eta-
tis & in annis adoleſcentie.hec hieronymus. Ponitur etiā
עלמה Aalma pro adoleſcentia.Prouer.30. Et via viri in a-
doleſcentia. Sed nicolaus in poſtilla dicit q̄ in hebreo ha- adoleſcētia
betur in adoleſcentula. Et vtrunq̄ poteſt legi ſecundum lit
teram hebraicam.Et in plurali עלמות Aalamoth. Ps.77. עלמות
In medio iuuencularum tympaniſtriarū. Canti.1.Propte Iuuencule
rea adoleſcentule dilexerunt te.Ponitur etiam pro iuuentu adoleſcen
tibus.vt in titulo p̄s.45.Vbi dicitur in finem pro filiis cho tule.
re pro arcanis.Pro quo beatus hiero.in pſalte.iuxta he.ve. arcana.
tranſtulit.victori filiorum chore pro iuuentutibus canticū: Iuuētutes
Poteſt etiam ſignificare abſcondita vel arcana ſecundum
primam ſignificationem.Item עולם oolam.ideſt ſeculum עולם
ſeu eternum:vel perpetuum.Gen̄.6.Iſti ſunt potentes a ſe Seculum.
culo.Exo.21.Et erit ei ſeruus in ſeculum.ideſt vſq̄ ad quī-
quageſſimum annum iubilei:ſicut exponūt hebrei.p̄s.118
Memor fui iudiciorum tuorum a ſeculo domine. Prouer.
22.Ne tranſgrediaris terminos antiquos. pro quo hebrei
legunt.Ne tranſgrediaris terminos ſeculi.Eccl's.9. Et non
habent partem in hoc ſeculo.Eſa.61.Et edificabunt deſer-
ta a ſeculo.Hiere.2.A ſeculo confregiſti iugum meum. Si-
gnificat etiam eternitatem.vt Exo.15. Dominus regnauit
in eternum & vltra.Ps.40.Benedictus dominus deus iſra Eternum.
el a ſeculo vſq̄ in ſeculum.ideſt vſq̄ in eternum. Ps.102.
Miſericordia autem domini ab eterno & vſq̄ in eternum.
Ps.111.In memoria eterna erit iuſtus. Ps.118.In eternum
non obliuiſcar iuſtificationes tuas.Eſa.54. In miſericor-
dia ſempiterna miſertus ſum tui.Et in eodem.61.Fedus p- Sempiter num.
petuum feriam eis.Hiere.31.In charitate perpetua dilexi Perpetuū
te.Dan̄.12.Alii in vitam eternam.Et in eodem. Quaſi ſtel
le in perpetuas eternitates. & beatus Hieronymus ſuper
epiſtolam ad Galatas capitulo primo dicit q̄ quādo ſcri-
bitur cum littera vau tunc ſignificat eternitatem. et quan-
do ſcribitur ſine vau tunc ſignificat tempus finitum et de-

Digitized by Google

terminatū.cuius verba ſunt hec.Querēdū quoq; eſt quid ſit inter ſeculum & ſeculum ſeculi ſiue ſecula ſeculorum.& vbi pro breui temporis ſpacio vbi pro eternitate ponatur: עולם quia in hebreo ſeculum ſeculi.ideſt עולם oolam:vbi vau litteram poſitam habuerit eternitatem ſignificat:vbi vero ſine vau ſcribitur: annum quinquageſſimum quem illi iubileum vocant.ob hanc cauſam & ille hebre⁹ qui ꝓpter vxorem & liberos amans dominū ſuum: aure pertuſa ſeruitio ſubiugatur:ſeruire iubetur in ſeculum. hoc eſt vſq; ad annum quinquageſſimum.Hec hieronymus.ſcribitur etiam cum iod in prima ſyllaba & cum vau in ſecunda.2.Paral. 33.Et in ieruſalem quam elegi de cunctis tribubus iſrael Eternum. ponam nomen meum in eternum.Et ſolum in predicto lo עילום co ponitur עילום Eelom.pro עולם oolam.& in lingua chal עלם daica dicitur עלם aalam.ſiue עלמא aalma. Dañ.2. Sit no- עלמא men domini benedictum a ſeculo.& in eo.3.Regnū ei⁹ re- Seculum. gnum ſempiternum.& in plu.עולמים oolamim.Ps.60.In Sēpiternū habitabo in tabernaculo tuo in ſecula.Eccſ.1.Iam enim p̄ עולמים ceſſerūt in ſeculis que fuerūt ante nos.Eſa.26. In dño deo forti in perpetuū.pro quo he.le.In dño deo forti ſeculorū. Et in eo.45.Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna. ꝓ quo עלמין he.le.Salute ſeculorū.& in lingua chaldaica dicitur עלמין Aalmin.ſiue עלמיא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnū Secula. vſq; in ſeculum & vſq; in ſecula ſeculorum.

עלס Aalas.exultare.gaudere.ſicut עלז Aalaz cum zain. De quo ſupra dictū eſt.Iob.20. Iuxta multitudinem adinuentionū ſuarū ſic ſuſtinebit.ꝓ quo he.le. Iuxta mul- Gaudere. titudinē cōmutationis vel permutatiōis ſue nō gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus. pro quo he.le. Letari. Et letemur amoribus vel dilectiōibus. Sed btūs hiero.tran נעלסה ſtulit ſenſum.& inde נעלסה neelaſa.i.gaudēs vel glorioſa. Iob.39.Penna ſtruthiōis ſimilis eſt pennis herodii. ꝓ quo Gaudens. he.le.Ala ſiue penna ſtruthionum gaudēs.i.glorioſa & pulchra eſt ſicut penna herodii.

עלע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39. Pulli eius lambūt Lambere. ſanguinē.& ſolum inuenitur in predicto loco. Item עליא עליא Iilaa.in lingua chaldaica ſignificat coſtam:ſecundū עלעין hebreos.& ſolū inuenitur in numero plu.ſ. עלעין Iiliin.ꝓ Ordines. quo btūs hiero.trāſtulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coſte in ore eius.

עלף Aalaph.deficere.defeſſum eſſe.inuoluere. tegere.cōcu Deficere. tere.Eſa.51.filii tui proiecti ſunt dormierunt in capite omniū viarū.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt ſiue dormierūt in capite oīm viarū.Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adoleſcentes in ſiti.Ione.4. Et ꝑcuſſit ſol ſuper caput Ione & eſtuabat.ideſt deficiebat. ſignat ēt inuoluere. vel tegere.ſeu velare. Geñ.38. Aſſumpſit teriſtrū & mutato habitu ſedit in biuio. pro quo he.le. Inuoluere Et operuit ſe teriſtro & inuoluit ſe vel texit ſe:& ſedit in biuio.Canti.5.Venter eius eburneus diſtinctus ſapphyris.ꝓ quo he.le.tectus ſeu coopertus ſapphyris.Ponitur ēt ꝓ cō- Concutere cutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concuſſa ſunt.

עלץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meū in Exultare. dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis עליצות ſunt.Et inde עליצות Aaliſuth.ideſt exultatio.Abach.3. E- Exultatio. xultatio eorū ſicut eius qui deuorat pauperem in abſcōdito

עלקה Aaluca.Sanguiſuga.& ſcribitur cum he in fine.pro- Sanguiſuga. uer.30. Sanguiſuge due ſunt filie.& ſolum inuenitur in predicto loco.

עם Iim.Cum.iuxta.in.contra.aduerſus. Geñ.24.Et fac Cum. miſericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodē 47.Sed dormiam cum patribus meis.2. Regum.6. Cūq; tuliſſent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa cuſtodientis arcam dei.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca dei.ideſt qui erat cuſtos eius.Ps.17.Cum ſancto ſanctus eris:& cum viro innocente innocēs eris:& cum electo electus eris:& cū peruerſo peruerteris.ps.71.Et permanebit cum ſole.ideſt quādiu fuerit ſol.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Et timebunt te quamdiu erit ſol.Canti. 4.Cum pomorum fructibus:cipri cum nardo:cum vniuerſis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עמי Iimi.ideſt mecum.Geñ. עמי 39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit.26.qđ Mecum. ſi ambulaueritis ex aduerſo mihi.Et in eodem. Sed ambu- Mihi. laueritis ex aduerſo mihi.עמך Iimecha.ſiue עמך Iimach.i. tecum.Exo.3.Ego ero tecum.Deut.23. Habitabit tecum ī loco qui ei placuerit.Ioſ.1.Sit dominus deus tecum.עמו Iimo.ideſt cum eo vel ſecum.Geñ.13. Et lot cum eo ad auſtralem plagam.2.Regum.16.Venit itaq; rex dauid & vniuerſus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עמך Iimach ꝙ eſt ſecunde perſone pro עמו Iimo ꝙ eſt tertie perſone. Zach.14.Et veniet dominus deus omneſq; ſancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עמנו Iimanu.i. nobiſcum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiſcum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.ideſt nō loquatur nobiſcum.Oſee.12.Et ibi locutus eſt nobiſcum. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ponitur ibi עמנו Iimanu.pro עמו Iimo. ideſt cū eo.עמכם Iimachem.ideſt vobiſcum. Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiſcum עמהם Iimahem.i. cum eis. vt in eodem. Noli ire cum eis. Et in genere feminino mutat mem vltimū in nun in prima & ſecūda perſona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25. Qui habitabat iuxta Iuxta. puteum noīe viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter therebintū que eſt poſt vrbē ſichen.i.iuxta vrbē ſichem. Ioſ. 7. Contra ai que eſt iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoſcentes vocem adoleſcentis leuite.pro quo he.le.Ipſi iuxta domū miche:& ipſi agnouerunt vocē adoleſcētis leuite. 2.Regū. 19.Sepeliar iuxta ſepulchrū patris mei.ſignificat etiam in. Deut.8.Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15.Et dicas In. in corde tuo appropinquat ſeptimus annus remiſſionis. Iob.31.Si ambulaui in vanitate. Pōitur etiam pro contra. Contra Leuit.26.Ego quoq; contra vos aduerſus incedam. Et in eodem.Sin autem nec per hec audieritis me ſed ambulaueritis cōtra me: & ego incedam aduerſus vos in furore con Aduerſus. trario.& in eodem. Ambulabo igitur & ego cōtra vos.Po- Et. nitur etiam pro cōiunctione.Et.1.Reg.16.Erat autem rufus & pulcher aſpectu Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מעם meim.ideſt de iuxta:vel de prope.Sed מעם in tranſlatione noſtra omittitur quandoq; illa prepoſitio iuxta vel prope.Geñ.48.Cūq; tuliſſet eos ioſeph de gremio patris.pro quo he.le. De iuxta vel de ꝓpe genua eius Exo.9.Egreſſuſq; moyſes a pharaone iratus nimis. Itē עם עם Aam.i.populus:a ſuperiori dictione deriuatū:eo quod eſt coadunatio vel cōiūctio hoīm.& eſt in hebreo vtriuſq; ſexus: licet magis cōiter reperiatur in gñe maſculino.Exo.1. Ecce populus filiorū iſrael multus & fortior nobis eſt.Et in Populus. eo.14.Timuitq; populus dñm.& in eo.15.Donec pertranſeat populus tuus domine. Deut. 2. Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui ſeruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatē tranſtulit.Populi tui ſpontanei in die fortitudinis tue.Poteſt etiam legi tecum:ſicut lxx.tranſtulerunt. nam eiſdem litteris vtrunq; ſcribitur in hebreo.Eſa.43. Populum iſtum for

Digitized by Google

maui mihi. Reperitur etiam quādoq; in genere feminino quia iungitur cum nomine adiectiuo aut participio vel verbo generis feminini. Exo.5. Et iniq; agitur contra populum tuum. Iudi.18. Videruntq; populum habitātem in ea. Hiere.8. Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem auerſione contentioſa. & in plu. עמים Aamim.i. populi. Gen̄. 27. Seruient tibi populi. Deut.33. Populos vocabūt ad mōtem. Ps.44. Propterea populi confitebuntur tibi. Scribitur etiam aliquando cum duplici mem & dicitur עממים aamemim. Iudi.5. Poſt eum ex beniamin in populis tuis. Nec.9. Et reges eorum & populus terre. Et in lingua chaldaica dicitur עממיא aamemaia ſiue עממין aamemin. Dan̄. 3. Vobis dicitur populis. Ponitur ēt עם Aam. pro cōgregatione animalium cuiuſcunq; ſpeciei. nam dicitur de formicis. Prouer.30. formice populus infirmus. Dicitur etiam de locuſtis. Ioel.2. populus multus & fortis.

עמים Populi. עממים Populi. עממיא עממין Populi. עם

עמם Aamam. obſcurare. occultare. abſcōdere. Threñ. 4. Quomodo obſcuratum eſt aurum. Ezech.28. omne ſecretū non eſt abſconditū a te. Et in eo.31. Cedri non fuerunt altiores illo in paradiſo dei. pro quo he.le. Cedri non occultauerunt eum in paradiſo dei. & btūs hieronymus trāſtulit ſenſum. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur עם aam .i. populus. De quo vide in dictione precedenti.

עמם obſcurare. abſcōdere. occultare. עם Populus

עמד Aamad. ſtare. aſſiſtere. ſubſiſtere. ſuſtentare. Statuere. ceſſare. Gen̄.19. Et non ſtes in omni loco circa regionem. Et in eo.43. Et ſteterunt coram ioſeph. Exo.18. Et ꝑcepta eius poteris ſuſtentare. Pro quo hebrei legunt. Et preceperit tibi deus: & poteris ſtare vel ſuſtinere. Et in eo.20. Ac pauore concuſſi ſteterunt procul. Leuit.16. Statuet eum viuum corā domino. Et in eo.19. Non ſtabis contra ſanguinem proximi tui. Deut.5. Tu vero ſta hic mecū. Ioſ.4. Et ſtetit ſol in medio celi. Iudi.4. Sta ante oſtiū tabernaculi. 1.Reg.9. Tu aūt ſubſiſte pauliſper. Et in eo.30. Subſtiterāt enim ducenti: qui laſſi tranſire nō poterant. 2.Reg.20. Vidit hoc quidā vir ꝙ ſubſiſteret omnis populus. Et in eo. Ne ſubſiſterent tranſeuntes. 3.Regū.22. Et rex iſrael ſtabat in curru ſuo. 4.Reg.23. Acquieuitq; populus pacto. pro quo hebrei legunt. Et ſtetit omnis populus in pacto. 1.Paralip. 20. Initum eſt bellum in gazer. pro quo hebrei legunt. Et ſtetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Conſurrexit aūt ſatan aduerſus iſrael. ideſt ſtetit. ꝑs.25. Pes meus ſtetit in directo. Hiere.15. Si ſteterint moyſes & ſamuel corā me. Et in eodē 23. Quis enim affuit in conſilio dn̄i. i. quis ſtetit. Et in eo. ſi ſtetiſſent in conſilio meo. Hiere.32. vt permanere poſſint dieb⁹ multis. i. vt ſubſiſtere vel ſtare poſſint. Ezech.22. nū quid ſuſtinebit cor tuum. & in eo.17. Sed cuſtodiat pactum eius & ſeruet eum. pro quo hebrei legunt. vt ſtet in eo. i. ne recedat ab eo. Naum.2. State: ſtate. Zach.3. Et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic aſſiſtunt. Significat ēt ſtatuere vel conſtituere aut inſtaurare. ſcilicet qn̄ eſt verbū tertie cōiugationis. Gen̄.47. Quinq; viros conſtituit coram rege. Nu.8. Statueſq; leuitas in conſpectu Aaron. ideſt ſtare facies. 2.Paralip.19. Porro rex iſrael ſtabat in curru ſuo. pro quo hebrei legunt. Stare faciebat. ideſt faciebat ſemetipſum ſtare quamuis eſſet vulneratus: ne ſui deficerent in bello. Eſdre.9. Et extruxere ſolitudines eius. ideſt inſtaurauerunt. Ps.30. Statuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponitur etiam pro adiuuare. 2. Paralip.34. Adiuuauit quoq; ſuper hoc omnes qui reperti fuerant in ieruſalem. Item ponitur pro diſſoluere. Ezech. 29. Et diſſoluiſti omnes renes eorum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et ſtatuiſti ſiue ſtare feciſti omnes renes eorum. ſcilicet ne vltra initerentur ſuper te: ſed ſubſiſterent in ſemetipſis. Item עמד aamad. ideſt ceſſare. Gen̄. 29. Ceſſauitq; parere. 4.Reg.4. Stetit oleum. ideſt ceſſauit. Et inde עמד oomed. ideſt ſtatio vel ſtatus: ſiue loc⁹ vbi aliquis ſtat: aut gradus vel tribunal. 2.Paralip.34. & ſtans in tribunali ſuo percuſſit fedus coram domino. Nee.13. Et fecit ſtare in ſtationibus ſuis. Dan̄.8. Et ſtetit iuxta: vbi ego ſtabam. Pro quo hebrei legunt. Et ſtetit iuxta ſtationē meam. Et in eodem. Et ſtatuit me in gradu meo. Et in eo. Et ſta in gradu tuo. ideſt in loco vbi ſtas. Scribitur etiam cum he i fine & dicitur עמדה Eemda. Mich.1. Accipiet ex vobis que ſtetit ſibimet. pro quo hebrei legunt. Accipiet ex vobis ſtatioēm ſuam. ideſt diſcet ex vobis ſtare: ſicut exponūt hebrei. & inde מעמד Maamad. ideſt ſtatus. ſubſiſtentia. ſubſtantia. Ps.68. & non eſt ſubſtantia. ideſt ſubſiſtentia. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. & non poſſum ſubſiſtere. Eſa.22. Et de miniſterio tuo deponā te. pro quo hebrei legunt. de ſtatione tua. & inde עמדי Iimadi. ideſt mecum. ſcilicet in eo loco vbi ego ſto. Deut.5. Tu vero hic ſta mecum. Iob.23. Nolo multa fortitudine contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnipotens mecum. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum eſt. Ponitur etiam pro mihi. Gen̄. 29. Et hāc quoq; dabo tibi pro opere quo ſeruiturus es mihi. Et in eodem.31. Et tamen non dimiſit eum deus vt noceret mihi. Iob.29. Et petra fundebat mihi riuos olei. Et ſolum reperitur in prima perſona. & inde עמוד Aamud. ideſt columna. Exo.13. Per diem in columna nubis: & per noctem in columna ignis. Ps.98. In columna nubis loquebatur ad eos. Hiere.1. & in columnam ferream. Et in plu. עמודים Aamudim. Iudi.16. Vt tangā colūnas quibus oīs īminet domus. Iob.26. Columne celi cōtremiſcūt.

עמד Stare. Suſtētare. Statuere. Subſiſtere. Adeſſe. Suſtinere. Aſſiſtere. Cōſtituere Statuere. Inſtaurar. Adiuuare. Diſſoluere. עמד Ceſſare. עמד Tribunal. Statio. Gradus. עמדה Statio. מעמד Subſtātia. miniſteriū. עמדי Mecum. עמוד columna. עמודים columne.

עמל aamal. laborare. fatigari. ꝑs.126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer.16. anima laborātis laborat ſibi. Eccſ.1. De vniuerſo labore ſuo quo laborat ſub ſole. Et in eodem. Cui ego laboro & fraudo animam meā. Et in eodem.5. Quid ergo prodeſt ei quod laborauit in ventum. Ione.4. In qua non laboraſti. & inde עמל aamel. ideſt laborans ſeu laborator. Prouer.16. anima laborantis laborat ſibi. & in plurali עמלים aamelim. & ponitur etiam pro fabris. Iudi.5. Siniſtram manū miſit ad clauum: & dexteram ad fabrorum malleum. & inde עמל aamal. ideſt labor fatigatio. Deut.26. Et reſpexit humilitatem noſtram & laborem. Iob.5. Homo naſcitur ad laborem. Ps.9. Sub ligua eius labor & dolor. & in eodem. Vides quoniam tu laborē & dolorem conſideras. ꝑs.89. Amplius eorum labor & dolor. Ps.104. Et labores populorum poſſederunt. ꝑs.118. vide humilitatem meam & laborem meum. Eccſ.10. Labor ſtultorum affliget eos. Ponitur etiam pro dolore. vt Iob. 4. Seminant dolores & metūt eos. & in eodem.5. Et de humo non egredietur dolor. Hebrei tamen dicunt ꝙ etiam ſignificat iniquitatem vel maliciam.

עמל Laborare. עמל laborans. עמלים fabri. עמל Labor. Dolor.

עמס aamas. onerare. onus imponere. onus portare ſeu leuare. Gen̄.44. Oneratiſq; rurſus aſinis. Pro quo hebrei legunt. Et onerauit vnuſquiſq; aſinum ſuum. Nee.13. Et onerātes ſup aſinos. ꝑs.67. ꝓſperū iter faciet nobis deus ſalutariū nr̄orū. ꝑ quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. portabit nos de⁹ ſalutis nr̄e. Eſa.46. qui portamini a meo vtero. Zach.12. oēs q leuabūt eū. & aliqn̄ ſcribitur cū ſ̄ra ſin loco ſāmach. Nee.4. Edificātiū muros & onera portantiū. & inde מעמסה maamaſa. i. onus: ſeu oneroſa vel ponderoſa. vt in eo. ponam ieruſalem lapidem oneris.

עמס Onerare. Portare. leuare. מעמסה onus.

עמק Aamac. profūdare. profundū eſſe. profūde agere. Ps. 90. Nimis profunde facte ſunt cogitationes tue. Eſa.8 Pete tibi ſignum a domino deo tuo in ꝓfundū inferni. pro

עמק Profundū eſſe.

Digitized by Google

Profũdare profũdũ eſt quo hebrei legunt.profundare in infernum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& in eo.29.Ve qui profundi eſtis corde.Et in eo.31.Sicut in profundũ receſſeratis filii iſrael. Oſee.9.Profunde peccauerunt:ſicut in diebus gabaa.& inde

עמק profũdus. profũditas עמק Aamoc. ideſt profundus ſeu profundum:vel profunditas.vt Leuit.13.Ipſamq; ſpeciem lepre humiliorẽ cute.i. profundiorem.Eccl's.7.Et alta profunditas:quis inueſtigabit eã.vbi ponitur etiam pro alta.iuxta illud iohãnis.4.& puteus altus eſt.ideſt profundus.& in plurali עמקים Aamuchim ſiue עמקי Iimche.Prouer.20.Sicut aque profũde ſic conſilium in corde viri.Eſa.33.Populũ alti ſermonis. Pro quo hebrei legunt:populum profundorũ labio ſeu ſermone.Ezech.3.Non enim ad populum profundi ſermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum iſrael neq; ad populos multos profundi ſermonis.Et in genere feminino.

עמוקה Profũda. עמוקה aamuca . Ezech.23.Calicem ſororis tue bibes profundum & latum.Et in hebreo eſt generis feminini. Et in plu.feminino עמקות Aamucoth.Iob.12.Qui reuelat profunda de tenebris.& in lingua chaldaica dicitur עמיקתא Aamicatha.Dañ.2.Ipſe reuelat profũda.& inde עמק oomec. ideſt profunditas ſeu profundum.Prouer.25.Celum ſurſum & terra deorſum.Pro quo hebrei legunt .Celum ad altitudinem & terra ad profũditatem. Et in plurali ſcribitur cum mem in principio & dicitur.מעמקים Maamachim.p̃s 129.De profundis clamaui ad te domine. & inde עמק eemec.ideſt vallis a profunditate dicta.Geñ.14.In valle ſilueſtri.Et in eodem.vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.Ps.83.Diſpoſuit in valle lachrimarum. Eſa.17.Sicut querens ſpicas in valle Raphaim.& in plurali עמקים aamachim. 3.Regum.20.Deus montiũ eſt deus eorum & nõ deus vallium.

עמר Opprimere p potentiam. In ſeruitutem redigere. עמר Aamar. Opprimere.ſcilicet per potentiam .in ſeruitutem redigere.venundare.ſcilicet in ſeruum vel ancillã.Deut.21.Nec vendere poteris pecunia nec opprimere p potẽtiã.& in eo.24.& vendito eo accepit preciũ.pro quo he.le.Et oppreſſerit eũ:vel in ſeruitutem redegerit & vendiderit eũ.Itẽ עמר oomer.genus mẽſure capiẽs decimã ptẽ ephi.p q̃ btũs hie.ipſũ hebraicũ poſuit.ſ.gomor.ſiue manipulũ.Exo.16.Gomor per ſingula capita . & in eo .Et mẽſi ſunt ad mẽſurã gomor.& ĩ eo.Gomor aũt decima ps eſt ephi.Signãt ẽt mãipulũ.ſ.ſpicarũ.Leuit.23.Feretis manipulos ſpicarũ primitias meſſis vr̃e.Quod in hebreo legitur ſingl'r.ſ.manipulũ.& in eo.In quo obtuliſtis manipulũ primitiarũ.Deut.24.& oblitus manipulũ reliqueris. Iob. 24.Et eſurientibus tulerũt ſpicas.pro quo he.le.& eſurientibus tulerũt manipulum.ſ.ſpicarũ.Et in plu.עמרים oomarim.Ruth.2.Etiã ſi vobiſcũ metere voluerit ne prohibeatis eã.pro quo he.le.Etiã ſi inter manipulos collegerit.Dicitur etiã עמיר Aamir.pro quo beatus hiero . tranſtulit fenum.Hiere.9.Et quaſi fenũ poſt tergũ metentis.Amos.2. Plauſtrum onuſtũ feno.Zach.12. Et ſicut face ignis in feno.& inde verbum ſiue participium מעמר Meamer . ideſt manipulos faciens vel manipulos colligens. Ps . 28 . Et ſinum ſuũ qui manipulos colligit.Item עמר Aamar. In lingua chaldaica ſignificat lanam.Dañ.7.Et capilli capitis eius quaſi lana munda.

עמית proximus. Coherens עמית Aamith.ſocius ſeu proximus.Leuit. 6 . Et negauerit proximo ſuo depoſitũ.Et in eo.19.Cum vxore pximi tui nõ coibis.Zach.13.Et ſup virũ coherẽtẽ mihi.i.proximũ meũ.Itẽ עמת Vumath.cõtra.e regione.quomodo.& ſcribitur cũ lamed in principio & dicitur לעמת Leumath. Leuit.13.Et caudã totã cũ renibus.1.Paralip.26. Cuſtodiã cõtra cuſtodiam.Eccl's.7.Sicut enim hãc ſic & illã fecit deus.Pro quo he.le.Etiã hãc cõtra illam ſiue corã illa fecit deus.Ezech.1.Et rote pariter eleuabantur.pro quo he.le . Et rote eleuabantur contra ea ſiue e regione eorum . Et in eo.Pariter eleuabantur & rote.ſignãt ẽt quomodo.Eccl's.5 quomodo quomodo venit ſic reuertetur.& in predicto loco ſcribitur ſine lamed in principio & preponitur ei dictio כל Col.pro quo he.le.totũ ecõtra.vel totũ e regione quod venit ſic vadit.ſed btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.Ponitur ẽt p ſubter. Exo. 25.Subter coronã erunt circuli aurei.i.contra coronã vel e regione eius in parte inferiori. Subter.

ענן Aanan.obnubilare.ſeu nubib⁹ obducere. augurari.hariolari.Geñ.9.Cumq; obduxero nubibus celũ. p quo he.le.Cũq; obnubilauero nube ſup terrã.& inde ענן aanan i.nubes.vt in predicto loco.& in eo. Apparebit arcus meus in nubibus.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. ĩ nube. Exo.19.iam nũc veniã ad te in caligine nubis.Ezech.1.nubes magna & ignis. Signãt ẽt augurari vel hariolari . Deut. 18.Aut qui hariolos ſciſcitetur.4.Reg.21.Et hariolat⁹ ẽ & obſeruauit auguria.Eſa.2.Et augures habuerunt vt philiſtiim.De quo vide ſupra in dictione און oon. ענן nubib⁹ obducere. obnubilare ענן Nubes. hariolari. Augurari

ענב Aanab.vua.Deut.32.Et ſanguinẽ vue biberẽt meraciſſimũ.& in plu.ענבים Aanabim.Geñ.40.poſt flores vuas matureſcere.Leuit.25.& vuas primitiarũ tuarum nõ colliges.Oſee.9.Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael. ענב Vua. ענבים Vue.

ענג aanag.delectari.deliciari .vel delicijs affluere.Deut.28 Propter mollicięm & teneritudinẽ.pro quo he.le .propter delicias & teneritudinẽ. p̃s.36.& delectare ĩ dño.& in eo.& delectabũtur in multitudine pacis.Eſa.55. & delectabitur in craſſitudine aĩa vr̃a.& in eo.66.vt mulgeatis & deliciis affluatis ab oĩmoda glĩa eius.& inde ענג aanog.i.delicioſus.ſeu delicatus.Deut.28.Homo delicatus in te & luxurioſus.i.delicioſus & in ge.fe.ענוגה aanuga ſiue מענגה meunaga. Deut.28.tenera & delicata que ſup terrã ingredi nõ valebat.Hiere.6.Specioſe & delicate aſſimilaui filiã ſion.& inde ענג ooneg.i.delicie.delectatio.voluptas.Eſa.13. Et ſirenes in delubris voluptatis. & ĩ eo.58.Et vocaberis ſabbatũ delicatũ.Scribitur ẽt cũ thau in principio & dicitur תענוג thaanug.Prouer.19.nõ decẽt ſtultũ delicie.&in plu.תענגות Thaanugoth.ſiue תענוגים Thaanugim.Eccl's.2.& delicias filiorum hominũ.Canti.7.quã pulchra eſt & q̃ decora cariſſima in delicijs. ענג Delectari. Delicijs affluere. ענג luxurioſus ענוגה מענגה Delicata. ענג Delicie Delicatus תענוג תענגות תענוגים Delicie

ענד aanad.ligare.circũdare.Iob.31.Et circũdem illũ quaſi coronam mihi.Prouer.6.& circũda gutturi tuo. ענד circũdare.

ענה aana.reſpondere.exaudire.loqui.cantare.canere . teſtificari.humiliare.affligere.laborare.occupari. Geñ . 30.Reſpondebitq; mihi cras iuſtitia mea.& in eo.41.abſq; me deus reſpondebit proſpera pharaoni.Exo.19.Reſponditq; omnis populus ſimul . & in eo.Et dñs reſpondebat ei.Iudi.5.Hec ſocrui verba reſpondit.1.Reg.28. & nõ reſpondit ei dñs.3.Reg.18.& nõ erat vox nec qui reſpõderet. Iob.4.Reſpondens autem eliphaz themanites dixit. Et ĩ eo.5.voca ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat.Et in eo.11. Nunquid qui multa loquitur nõ audiet.p quo he.le.nunqd cui multa loqtur nõ r̃ndebitur.vbi põitur verbũ paſſiuũ.Et in eo.20.ſpũs ĩtelligẽtie mee r̃ndebit mihi.p̃s.118. & r̃ndebo exprobrãtib⁹ mihi verbũ.Prouer.26.ne r̃ndeas ſtulto iuxta ſtultitiã ſuã ne efficiaris ei ſimilis:r̃nde ſtulto iuxta ſtultitiã ſuã ne ſibi ſapiẽs eſſe videatur.Eccl's.10.pecũie obediũt omnia.pro quo he.le . Et argentũ ſiue pecunia reſpondet omnibus.ideſt coreſpondet omnibus.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Eſa.30.Statim vt audierit reſpondebit tibi . Ezech.14.Ego dñs reſpondebo ei.Ioel.2.& r̃ndit dñs . ſignificat ẽt exaudire.i.reſpõdere deprecãti.3.Reg.18.Baal. ענה reſpõdere.

Digitized by Google

Exaudire. exaudi nos.Et in eo.Exaudi me dñe:exaudi me.pſ.4.cũ i
uocarẽ exaudiuit me deus iuſtitie mee.Pſ.16.Ego clamaui
qm̃ exaudiſti me de9.Pſ.19.Exaudiet illũ de celo ſctõ ſuo.
Pſ.117.Et exaudiuit me in latitudine dñs.Eſa.49.In tpe
placito exaudiui te.Oſee.2.Exaudiã celos:& illi exaudient
terram:& terra exaudiet triticũ.i.correſpõdebũt neceſſari=
is.& in eo.Et hec exaudient iezrael.ſignãt ẽt loqui vel dice
Loqui. re:vbi nulla preceſſit interrogatio.Deut.26.& loqueris in
conſpectu dñi dei tui.1.Reg.9.Cũq; aſpexiſſet ſamuel ſau
Dicere. lem dñs dixit ei.Iob.3.& locutus eſt.Eſa.14.vniuerſi reſ=
pondebunt & dicẽt tibi.i.loquẽtur.Et hic modus loquẽdi
habetur ẽt in euãgelio vt ponatur reſpondere vbi nõ pre=
ceſſit interrogatio.Mathei.11.In illo tpe reſpondẽs ieſus
מַעֲנֶה dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre.& inde מַעֲנֶה Ma
ane.i.reſpõſum ſeu reſpõſio.Iob.32.Eo quod nõ iueniſſet
responſum reſponſionem.Prouer.15.Reſponſio mollis frangit iram.
reſponſio. Mich.3.Quia non eſt reſponſum dei.Itẽ עָנָה Aana.i.cãta=
עָנָה re.canere.Exo.15.Quibus precinebat dicens.Et in eo.32.
Canere. Cantare. Vocẽ cãtatiũ ego audio.Nu.21.Aſcẽdat puteus cõcinebãt
Concinere ei.1.Reg.21.Nõne huic cãtabant per choros.& in titulo pſ
87.Vbi dr̃ in finẽ pro maalath ad reſpõdẽdũ.ꝑ quo btũs
hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.victori ſup chorũ ad preci
nendũ.pſ.146.Precinite dño in confeſſione.Eſa.13.Et re
ſpondebunt vlule in edibus eorum.pro quo he.le.& cãta=
bunt vlule in edibus eorũ.vnde ſequitur.& ſirenes in delu
bris voluptatis.ſ.cãtabũt.Et in eo.27.Vinea meri cantabi
tur ei.Hiere.25.Celeuma quaſi calcãtiũ cõcinetur.Oſee.2.
Et canet ibi iuxta dies iuuẽtutis ſue.Sigñat ẽt quecũq; cla
clamor. morẽ.Exo.32.Non eſt clamor adhortantiũ ad fugam:nec
Vociferatio. vociferatio cõpellentiũ ad fugã.Significat ẽt teſtificari vel
Teſtificari teſtimoniũ dicere.Geñ.30.Reſpondebitq; mihi cras iuſti=
tia mea.Pro quo he.le.& teſtificabitur mihi iuſtitia mea in
die craſtina.Exo.20.Non loquaris cõtra proximũ tuũ fal=
ſum teſtimoniũ.i.ne teſtificeris.Deut.19.Si ſteterit teſtis.
mendax contra hominem accuſans eũ.i.teſtificans contra
eum.& in eo.Inuenerũt falſum teſtẽ dixiſſe cõtra frẽm ſuũ
1.Reg.12.Loquimini de me corã dño.ideſt teſtificamini vl
teſtimoniũ dicite de me.Iob.16.Aduerſus faciem meã con
tradicẽs mihi.pro quo he.le.In facie mea teſtificatur.ſ.con
tra me.Eſa.59.Et peccata noſtra reſponderunt nobis.Pro
quo he.le.Teſtificata ſunt cõtra nos.Hiere.14.Si iniquita
tes nr̃e reſponderũt nobis.i.teſtificate ſunt cõtra nos.Oſee
5.& rñdebit arrogãtia iſrael in facie eius.i.teſtificabitur.A
bach.2.Et lignũ quod inter iuncturas edificii eſt reſponde
bit ei.Pro quo he.le.Teſtificabitur ei.Põt ẽt ſigñare reſ=
pondere:ſicut eſt in littera noſtra:vt ſupra dictum eſt.Item
עָנָה עָנָה Iina.i.hũiliare vel affligere.ſiue opprimere.Geñ.16.
Affligere. Humiliare. Affligente igitur eam ſara fugam iniit.Et in eo.Et humi=
liare ſub manu eius.& in eo.31.Si afflixeris filias meas.Et
opprimere in eo.34.vi opprimens virginẽ.Exo.10.Vſq;quo nõ vis
Subiicere ſubiici mihi.i.humiliari.& in eo.22.Vidue & pupillo non
Nocere. nocebitis.ideſt non affligetis.& i eo.Si leſeritis eos.Leuit.
23.omnis anima que afflicta nõ fuerit.& in eo.Et affligetis
animas veſtras.Deut.8.Et afflixit te penuria.Ruth.1.quã
dominus humiliauit.3.Reg.2.& ſuſtinuiſti laborem in om
nibus in quibus laborauit pater meus.pro quo he.le.Affli=
ctus es in oibus quibus afflictus eſt pater meus.& in eo.11.
Et affligam ſemen dauid ſuper hoc.Pſ.34.Humiliabã in
ieiunio animã meã.Pſ.54.Exaudiet deus & humiliabit il
los.Pſ.101.Reſpondit ei in via virtutis ſue.pro quo beatus
hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Afflixit in via fortitudi=
nem meã.pſ.115.Ego autẽ humiliatus ſum nimis.pſ.118.
Ante q̃ humiliarer ego deliqui.Poteſt etiã legi ſecũdũ pri

mã ſignificationẽ ſic.ſ.anteq̃ reſponderẽ ſiue anteq̃ exau
direm.Vnde btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Ante
quam audirẽ ego ignoraui.Et in eo.Bonum mihi quia hu
miliaſti me.Prouer.15.Mens iuſti meditatur obedientiã.
pro quo he.le.meditatur ad humiliãdũ.i.meditatur ad hu=
miliandũ ſemetipſum.Poteſt etiã legi ſic.mens iuſti medi=
tatur ad reſpondendũ.Eſa.25.Propaginem fortium mar=
ceſcere faciet.pro quo he.le.Propaginẽ fortiũ humiliabit.
Et in eo.31.& a multitudine eorum non pauebit.pro quo
he.le.Et a multitudine corũ non humiliabitur.Et in eodẽ.
45.Humiliabimus aĩas noſtras.& in eo.53.oblatus ẽ quia
ipſe voluit.Pro quo he.le.oblatus eſt & ipſe humiliatus eſt
ideſt humiliauit ſe.vnde Apoſtolus ad philipeñ.2.cap.hu
miliauit ſemetipſum factus obediens vſq; ad mortẽ.Eſa.
58.Et animã afflictã repleueris.Zach.10.Affligẽtur quia Affligere.
non eſt eis paſtus.& inde עָנִי ooni:ſiue ענות Eenuth.i.affli עָנִי ענות
ctio.humilitas.paupertas.Geñ.16.Eo quod audierit dñs
afflictionẽ tuã.Et in eo.41.Creſcere me fecit deus in terra Afflictio.
paupertatis mee.Exo.3.Vidi afflictionẽ populi mei in egy Paupertas
pto.Deut.16.Septẽ diebus comedes abſq; fermẽto afflictio
nis panẽ.Iob.36.Eripiet de anguſtia ſua pauperẽ.pro quo
he.le.eripiet ab afflictiõe ſua.vl de depauptate ſua pauperẽ
Et in eo.Hanc enĩ cepiſti ſequi poſt miſeriã.i.poſt afflictio Miſeria.
nẽ vel paupertatẽ.Pſ.21.Et a cornibus vnicorniũ humili= Humilitas.
tatem meã.& in eo.Qm̃ nõ ſpreuit nec deſpexit depreca=
tionẽ pauperis.pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trã
ſtulit.modeſtiam pauperis.i.humilitatẽ pauperis.Pſ.131.
Memento domine dauid & oĩs manſuetudinis eius.ꝑ quo
btũs Hiero.trãſtulit.& oĩs afflictionis eius.& inde עָנִי aani. עָנִי
i.paup.humilis.egenus.afflictus.Exo.22.Si pecuniã mu=
tuã dederis populo meo pauperi.Pſ.9.Dum ſuperbit im= Pauper.
pius incenditur pauper.pſ.17.Qm̃ tu populũ humilẽ ſal= Humilis.
uũ facies.pſ.69.Ego vero egenus & pauper.Pſ.87.paup Egenus.
ſum ego.Ezech.16.Et manũ egeno & pauperi nõ porrige
bat.Soph.3.Et relinquã in medio tui populũ pauperem &
egenũ.Zach.9.Ipſe pauper & aſcendens ſuper aſinam.&
ĩ plu.עֲנִיִּים Aaniim.Pſ.11.Propter miſeriã inopũ & gemi עֲנִיִּים
tũ pauperũ.Eſa.41.Egeni & pauperes querunt aquas.Et Pauperes egeni.
in genere feminino עֲנִיָּה Ania.i.paupercula.Eſa.10.Paup עֲנִיָּה
cula anathoth.& in eo.51.Audi paupercula & ebria non a paupercula.
vino.& in eo.54.Paupercula paupertate conuulſa.& inde
ענוה Aanaua.i.humilitas.mãſuetudo.modeſtia.pſ.17.& ענוה
diſciplina tua ipſa me docebit.pro quo btũs hiero.in pſal.
iuxta he.ve.trãſtulit.Et manſuetudo tua multiplicabit me. manſuetudo
Pſ.44.Propter veritatem & manſuetudinẽ & iuſtitiam. Modeſtia.
Prouer.22.finis modeſtie timor dñi.& inde עָנָו Aanau.i. עָנָו
mitis.manſuetus.humilis.Nu.12.Erat enim moyſes vir mi
tiſſimus ſup oẽs hoĩes.& in plu.ענוים Aanauim.pſ.21.E= mitiſſimus
dent paupes & ſaturabũtur.pro q btũs hiero.ĩ pſal.iuxta ענוים
he.ve.trãſtulit.comedẽt mites & ſaturabũtur.pſ.24.Diri Mites. manſueti.
get mãſuetos in iudicio & docebit mites vias ſuas.Prouer.
16.Melius eſt humiliari cũ mitibus.& ide תַּעֲנִית Thaanith תַּעֲנִית
ideſt afflictio vel ieiunium.Eſdre.9.& in ſacrifitio veſper= afflictio.
tino ſurrexi de afflictione mea.Significat ẽt ꝑdicta dictio
ענה Aana.laborare.vel occupari aut negociari.Eccſ.1. ענה
Hãc occupationẽ peſſimã dedit deus filiis hoĩm vt occupa Occupare
rentur in ea.& in eo.5.eo quod deus occupet deliciis cor il
lius.& inde עִנְיָן Iinian.i.labor.occupatio.negocium.cura. עִנְיָן
Eccſ.1.Hanc occupationẽ peſſimã dedit deus filiis hoĩm. occupatio.
& in eo.2.Cũcti dies eius doloribus & erumnis pleni ſunt.
Pro quo he.le.Quia cuncti dies eius doloroſi:& ira ſeu in=
dignatio negociũ eius ſeu occupatio eius.& in eo.Peccato afflictio
ri autem dedit afflictionem & curam ſuperfluam.vbi ꝑ eo cura.

Digitized by Google

quod in littera noſtra eſt afflictionē & curā ſuperfluā in hebreo eſt vna ſola dictio.ſ. עִנְיָן Iinian.& in eodē.3. Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt diſtendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē ſeu negociū quod dedit de⁹ filiis hoim vt occupētur vel negociētur in ea.vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū.& in eo.5. Multas curas ſequitur ſōnia.vbi ponitur ꝓ curis.& in eo.8.Et itelligerem afflictionē que verſatur in terra.Itē מַעֲנָה Maane.i. Iugerū.ſ. agri:quod par boū i die poteſt arare.aut ſulcus.ſ. qui fit cū aratro.1.Reg.14. In media parte iugeris quā par boū in die arare conſueuit. ps.128. Supra dorſum meū fabricauerunt peccatores:prolōgauerūt iniquitatē ſuam.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Supra dorſum meū arauerunt arantes:prolongauerunt ſulcum ſuū.

מַעֲנָה Iugerū. Sulcus.

Item לְמַעַן Lemáan.i.propterea:ꝓpter quod.vt.ideo.idcirco.Iob.18.Nunquid propter te derelinquetur terra.ps.51. Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis.Prouer.16.Vniuerſa propter ſemetipm operat⁹ eſt dñs. Vide etiam de hoc ſupra in dictione מַעַן Máan.

לְמַעַן Propter. Vt.

עָנַף Aanaph.ramus.propago.frōdes. Leuit.23. Et ramos ligni denſarū frondiū. ps.79. Et arbuſta eius cedros dei.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Et rami illius cedri dei. Ezech.17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē.19.Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis.& in eodem.36.vos autem montes iſrael ramos veſtros germinetis.Malach.4.Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt.Radicem & ramum.

עָנַף Ramus. arbuſta. Frondes. Germen.

עָנַק Aanac. onerare. circūligare.ſ.collo. Deut.15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū ſ.muneribus & viatico:vt portet ſecū.ps.72.Ideo tenuit eos ſuperbia.i.circūligauit eos ſuperbia. Et inde עֲנָק Aanac.i. torques ſeu monile quod collo circumligatur. Canti.4.Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim.Prouer.1.Et torques collo tuo.Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth :ſecundū terminationē feminīnorū .Iudi.8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Eſt etiā עֲנָק Aanac nomen ꝓprium viri magne ſtature.Nu.13. Vbi erāt achiman & ſiſai & tholmai filii enac.Et in eodem. Ibi vidimus monſtra quedam filiorum enac de genere giganteo.

עָנַק Onerare. circūligar. עֲנָק Torques. עֲנָקִים עֲנָקוֹת Torques. עֲנָק Enac. Gigas.

עָנַשׁ Aanas.mulctare.cōdēnare.dānare. Exo.21.Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt.Et mulctabunt eū ſiue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit.Deut.22.Condēnātes inſuper centum ſiclis argenti.2.Paralipo.36. Et condēnauit terram centum talentis.Prouer.17. Non eſt bonum dānum inferre iuſto.i.non eſt bonū condēnare vel dānare iuſtum:ſiue iuſto. nā in hebreo eſt datiui caſus. & in eodē.22. Innocens ptrāſiit & afflictus eſt dāno.i.dānatus eſt. Amos 2. Vinum dānatorū bibebant.Et inde עֹנֶשׁ Oónes.i.dānū ſeu mulcta.4.Reg.23.Et ipoſuit mulctā terre centū talēta.

עָנַשׁ Mulcare. condēnare. Dannū inferre. עֹנֶשׁ Mulcta.

עָסַס Aaſas.calcare. conculcare. comprimere. Et ſcribitur cum ſimplici ſámach. vt Malach.4. Et calcabitis impios.Et inde עָסִיס Aaſis.i.muſtum ſeu ſuccus dulcis:eo qd̄ fit cōculcatione vel compreſſione.Canti.8.Et muſtum malorum granatorum meorū.Eſa.29. Et quaſi muſto ſanguine ſuo inebriabūtur.Ioel.1.Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem.3.Stillabunt montes dulcedinem.

עָסַס Calcare. עָסִיס Muſtum. Dulcedo

עֳפָא Oopha.Ramus.ſeu frōdes.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. עֳפָאִים Oophaim.ps.103.De medio petrarum dabunt uoces.Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. De medio nemorum dabunt voces.Et aliquādo ſcribitur ſine aleph. Dan̄.4.Folia eius pulcherrima.

עֳפָא עֳפָאִים Rami. Nemus. Folia.

עָפַל Aaphal.contenebrari.incredulum eſſe.Nu.14.At illi cōtenebrati aſcenderunt in verticem montis. Abach.2.Ecce qui incredulus eſt non erit recta anima ei⁹ in ſemet ipſo.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat elationem vel ſuperbiam.Et inde עֹפֶל Oóphel.i.tenebroſum.Eſa.32.Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpelūcas. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat turrem vel fortaliciū.Vnde beatus hiero. in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.lxx.pro tenebris & palpatione que facte ſunt ſuper ſpelūcas in ſempiternum:tranſtulerunt .Et erunt ille ſpelunce vſq; in eternum.Quod in hebreo dicitur עֹפֶל Oóphel:& בֹּחַן Báan quas hebrei duas turres in ieruſalem fuiſſe arbitrātur excelſas atq; firmiſſimas:q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interp̄tatur tenebre ſiue nubilū: qd̄ vſq; ad nubes eriſgeret caput:altera ꝓbamētū & firmitas.ſiue vt ſymmachus vertit inquiſitio:eo quod in contēplando culmine eius oculi fallerētur. Hec hieronymus. Mich.4.Et tu turris gregis nebuloſa.Ponitur etiam pro veſpera.4.Reg.5.Cūq; veniſſet iam veſperi. Eſt etiam עֹפֶל Oóphel.nomē propriū turris vel arcis.2.Paralipo.27.Et in muro óphel multa cōſtruxit.& in eodē.33. Vſq; ad óphel exaltauit illum. Nee.3. Nathinei autem habitabant in óphel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad inſtat turris & arcis. vt in eodem . A turre magna & eminenti vſq; ad murum templi.

עָפַל Cōtenebrari. עֹפֶל Tenebre. nebuloſa. Veſper. עֹפֶל Ophel. Templum.

Item עָפֹל Aapol.infirmitas anus:quam ficum vocāt.& ſolū inuenitur in numero plurali.ſ. עֳפָלִים Aapolim. quam infirmitatem tranſlatio noſtra circūloquendo exprimit.Deut.28.Percutiat te dñs vlcere egypti & partem corporis per quā ſtercora digeruntur.1.Reg.5. Et percuſſit in ſecretiori parte natium.

עָפֹל Ficus infirmitas. עֳפָלִים Ficus.

עַפְעַף Aaphaph.palpebra.& ſolū inuenitur in numero plurali.ps.131.Et palpebris meis dormitationē.De quo vide ſupra in dictione עוּף Ooph.

עַפְעַף Palpebra

עָפָר Aaphar.Puluis.terra. Geñ.2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre.Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dñs deus hominē puluerem de terra. & in eodem .3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris . Nu.23. Quis dinumerare poſſit puluerem Iacob.Deut. 9. Omnino qſq; in puluerē redigēs. Iob.28. Ferrū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere.Nu.19.Tolletiſq; de cineribus cobuſtionis atq; peccati.Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob.28.Et glebe illius aurū.vbi ponitur ꝓ glebis. Prouer. 8.Et cardines orbis terrarū.Et inde verbū עִפֵּר Iiphar.qd̄ ſignificat puluerizare.i.puluerē vel terrā ſpargere.2.Reg. 16.Terrāq; ſpargens.Pro quo hebrei legunt. Et pulueriza bat puluere.Et inde עֹפֶרֶת Oophéreth.i.plūbū:eo quod habet plurimā partē terreſtris elemēti. Exo.15. Submerſi ſūt quaſi plūbum in aquis vehemētibus.Iob.29. Stillo ferreo & plūbi lamina.Hiere.6.Conſumptū eſt plūbum.Zach.5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עֹפֶר Oópher .i. hinulus.Canti.6.Similis eſt dilectus me⁹ capree hinuloq; ceruorū.Et in plurali עֳפָרִים Oopharim.vt in eodem.4. Duo vbera tua ſicut duo hinuli.

עָפָר Limus. Puluis. Terra Cinis. עֲפָרוֹת Glebe. Terre. עִפֵּר Terrā ſpargere עֹפֶרֶת Plūbum. עֹפֶר Hinulus. עֳפָרִים Hinuli.

עֵץ Ees.lignum.arbor.Geñ.1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus ſuum.& in eodē.18. Et requieſcite ſub arbore.Leuit.23.Fruct⁹ arboris pulcherrime. Deut. 28.Omnes arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōſumet Scribitur etiā cum he in fine.Hiere.5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt.Cedite lignum.i.ligna. Vbi ſecundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie perſone:quia

עֵץ Lignum. arbor.

Digitized by Google

ſcribitur ſine puncto mapic. Oſee.4. Populus meus in li-
עֵצִים gno ſuo interrogat.Et in plurali עֵצִים Eeſim. Geñ.22.Cū-
Ligna. q; concidiſſet ligna in holocauſtum.& in eodē.Ecce inquit
ignis & ligna. Ioſ.9. Ligna cedant aquaſq; comportēt.p̄s.
עֵץ 103.Saturabuntur ligna campi.Significat etiam עֵץ Ees ma
manubriū. nubriū ſecuris:ſiue haſtile lācee. Deut.19. Ferrūq; lapſum
Haſtile. de manubrio amicū eius percuſſerit.1. Reg.17. Haſtile au
tem lancee eius erat quaſi liciatorium texentium.

עָצַב עָצַב Aaſab.contriſtare.meſtum eſſe.dolere.ad iracundiam
prouocare.affligere.laborare.Geñ.6.Et tactus dolore
contriſtar. cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contriſtatus eſt in corde
ſuo.Et loquitur de deo more humano.& in eodem.34.Ira
ti ſūt valde. Pro quo hebrei legūt. Cōtriſtari ſunt viri & ira
ti ſunt valde.& in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo he-
brei legunt.Et nunc nolite contriſtari.& in eodem. Contri
Dolere. ſtatus eſt enim ſuper dauid.2.Reg.19. Dolet rex ſuper filio
ſuo.3.Reg.1. Nec corripuit eum pater ſuus.i.nec cōtriſtauit
1.Paralipo.4.& feceris me a malitia nō opprimi. Pro quo
meſtū eſſe. hebrei legunt.non contriſtari.Eſa.54.Merentem ſpū vo-
cauit te dn̄s.ſignat etiā affligere.p̄s.55.Tota die verba mea
execrabātur.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trā-
Affligere. ſtulit. Tota die ſermonibus me affligebant. Eccl̄s.10. Qui
transfert lapides affligetur in eis.Eſa.63. Ipſi autem ad ira-
cundiam prouocauerunt & afflixerūt ſpūm ſancti eius. Signi
Facere ficat etiam laborare vel facere.Iob.10. Manus tue fecerunt
עֹצֶב me & plaſmauerūt me. Et inde עֶצֶב Eeſeb.ſiue עֹצֶב Ooſeb.
עֶצֶב i.dolor.afflictio.triſtitia.labor. Geñ.3.In dolore paries fili-
Dolor. os.1.Paralipo.4.Quia peperi eū ī dolore. Prouer.10. Nec
Afflictio. ſociabitur cū eo afflictio.& in eodem.15.Et ſermo durus ſu
ſcitat furorē.Pro quo hebrei legunt.Et ſermo triſtis aut ſer
mo afflictionis vel doloris ſuſcitat furorem.Eſa.14.Cū re-
Labor. quiem dederit tibi dn̄s de labore tuo. Scribitur etiā cū thau
עַצֶּבֶת in pricipio & dicitur עַצֶּבֶת Aaſabeth.vt in eodem.10. Qui
Dolor ānuit oculo dabit dolorē. & in eodē.15.Et in merore animi
Meror deiicitur ſpūs. Scribitur etiā quādoq; cū mē in principio &
מַעֲצֵבָה he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaſeba.Eſa.50. In doloribus
Dolor. dormietis. Quod ī hebreo legitur ſingulariter.ſ.in dolore
עַצְּבוֹת vel in triſtitia aut in afflictiōe dormietis. Et ī plurali עַצְּבוֹת
opera. Aaſeboth.Iob.9.Verebar om̄ia opera mea. Pro quo he.le.
Dolores. Verebar om̄es labores vel dolores meos.p̄s.146.Et alligat
cōtritiōes. contritiones eorū. ideſt dolores eorum. Et aliquādo ſcribi
עִצָּבוֹן tur cū nū in fine & dicitur עִצָּבוֹן Iiſabon.Geñ.3. Multipli-
Dolores cabo erūnas tuas. p quo hebrei legūt. Labores vel dolores
Labores. tuos.& in eodem.In laboribus comedes ex ea.& in eodem.
5.Iſte cōſolabitur nos ab operibus noſtris & laboribus ma
עֹצֶב nuū noſtrarū. Significat etiā עֹצֶב Eeſeb.ſubſtātiā vel pecu-
Labores niā labore acquiſitā.Prouer.5. Et labores tui ſint in domo
aliena.i.ſubſtātia tua. Eſa.58. Et omnes debitores veſtros
Pecunie. repetitis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vr̄as
עֹצֶב ſiue ſubſtantiā veſtram repetitis. Ponitur etiam עֹצֶב Eeſeb
vas fictile. pro vaſe fictili.Hiere.22. Nunquid vas fictile atq; contritū
iſte ieconias.Significat etiā idolum vel ſimulachrū.p̄s.138.
Iniquitas Et vide ſi via iniquitatis in me eſt.Pro quo beatus hiero.in
Idolum. pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et vide ſi via idoli in me eſt.Eſa.
48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in he-
breo legitur ſingulariter.ſ.idolū meū fecit hec.Et in plura-
עַצְּבוֹת li עַצְּבוֹת Aaſeboth.ſiue עֲצַבִּים Aſabim.p̄s.15.Multiplicate
עֲצַבִּים ſunt infirmitates eorum.Pro quo beatus hiero.in pſal.iux-
Idola ta he.ve.tranſtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Poteſt
etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates eorū.
ſculptilia p̄s.105.Quas ſacrificauerunt ſculptilibus chanaam.p̄s.113.
ſimulachra Simulachra gentium argentum & aurum. Oſee.4. Parti-
ceps idolorum ephraim.Et inde verbum tertie coniugatio

nis:quod ſignificat idolatrare ſiue idola colere.Hiere.44.
faciemus ei placentas ad colendum eam. Colere idola

עָצַד Aaſad.aſcia inſtrumētum fabri. Et ſcribitur cum mē עצד
in principio & dicitur מַעֲצָד Maaſad.Hiere.10.Opus מַעֲצָד
manuū artificis in aſcia. In alio vero loco btūs hieronymus Aſcia
tranſtulit. limā. Eſa.44. Faber ferrarius lima operatus eſt. Lima

עָצָה Aaſa.Claudere.ſ.oculos. Prouer.16.qui attonitis ocu עָצָה
lis cogitat praua.Pro quo hebrei legunt. Qui claudit Claudere
oculos ſuos ad cogitandū praua. Item עָצֶה Aaſe.i.ſpina dor עָצֶה
ſi.Leuit.13.Et caudam totam cum renibus.Pro quo hebrei
legunt. Et caudam totam iuxta ſpinam diuidat eam. Et eſt
idem ſenſus cum littera noſtra. Spina

עָצֵל Aaſel.piger.Prouer.16.vade ad formicam o piger.& עָצֵל
in eo.16. Sic piger his qui miſerūt eū.Et inde עַצְלָה Piger
Eeſla.ſiue עַצְלוּת Aaſluth.i.pigredo ſiue pigritia. Prouer. עַצְלָה
19.Pigredo īmittit ſoporem.& in eodem.31.Et panē ocio- עַצְלוּת
ſa non comedit.Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie Pigredo.
ſeu ocioſitatis nō comedit. Et ī plurali עֲצַלְתַּיִם Aaſalthaim Pigritia
Eccl̄s.10.In pigritiis humiliabitur cōtignatio.Et inde ver עֲצַלְתַּיִם
bum pigritare ſeu pigrum eſſe. Iudi.18.Nolite ceſſare:ea- Pigritie
mus & poſſideamus terram .i.nolite pigritare. ſiue nolite Pigritare
ocioſi eſſe.

עָצַם Aaſam.fortificare.roborare.preualere.ſuperare.po- עצם
tentiorem eſſe. Multiplicari.claudere.ſ.oculos. Geñ.
26.Quoniā potētior nobis factus es valde. Exo.1.Ac robo Potētiorē eſſe
rati nimis impleuerunt terram.p̄s.37. Inimici autē mei vi Roborare
uunt & cōfirmati ſūt.Pro quo btūs hiero ī.pſal.iuxta he.ve.
tranſtulit. Inimici autē mei viuētes cōfortati ſunt. p̄s.104.
Et firmauit eū ſuper inimicos eius.i.cōfortauit eum. Dañ. Firmare
11.Et ſuperabit in modico populo. Significat etiā multipli
care.Hiere.15. Multiplicate ſunt mihi vidue eius ſuper are-
nam maris. & in eodē.30. Dura facta ſunt peccata tua. Pro
quo hebrei legunt. Multiplicata ſeu cōfortata ſunt peccata multiplicar
tua. Et inde עָצוּם Aaſum.i.fortis.robuſtus.multiplicatus. עצום
Exo.1.Ecce populus iſrael mult⁹ & fortior nobis eſt.Nu.32. Fortis
Et erat illis ī iumētis infinita ſubſtātia. Pro quo he.le.Mul Multum
ta nimis.& in plurali עֲצוּמִים Aaſumim.p̄s.9.Et cadet cum עצומים
dn̄atus fuerit pauperum. Pro quo beat⁹ hiero.in pſal.iuxta
he.ve.tranſtulit.Et irruet viribus ſuis valēter. Poteſt etiam vires
legi.Et irruet ſiue cadet fortib⁹ ſuis vł robuſtis ſuis.Prouer. Fortes
7.Et fortiſſimi quiq; interfecti ſunt ab ea.& in eodē.18. Et Fortiſſimi
inter potentes quoq; diiudicat. Amos.5. Et fortia peccata Potentes
veſtra.Zach.8. Et venient populi multi & gentes robuſte. Robuſte
Et inde עֹצֶם Ooſem.i.fortitudo.robur.Deut.8. Fortitudo עֹצֶם
mea & robur man⁹ mee.Iob.21.Iſte moritur robuſtus. Pro Fortitudo
quo hebrei legūt.Iſte moritur in fortitudine vel in robore.
Scribitur etiam cū he vel thau in fine. Eſa.40.Fortitudinē
& roborē multiplicat.& ī eodē.41. Afferte ſi quid forte ha Robur
betis dicit rex iacob.. Vbi illud forte nō eſt aduerbium dubi Forte
tandi:ſed eſt nomen adiectiuū quaſi diceret. Afferte ſi quid
validū & forte habetis ad ſatiſfaciēdū pro vobis.& in eodē.
47.Propter duritiam incantatorū tuorū vehementer.Pro Duritia
quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinē
incantatorum tuorum ſeu incantationū tuarum. Naū.3.In
ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiā cū thau in principio
& dicitur תַּעֲצֻמָה Thaaſuma.i.fortitudo.cui⁹ plurale habe- תעצומה
tur.p̄s.67.Vbi dicitur ipſe dabit virtutē & fortitudinē ple- Fortitudo
bi ſue. Pro quo he.le. Ipſe dabit virtutē & fortitudines ple
bi ſue. Et inde עֶצֶם Eeſem.i.os ab oſſe:eo quod eſt durū & עצם
forte.Geñ.2.Hoc nunc os ex oſſibus meis.& in eodem.29. Os
Os meū es & caro mea.2.Reg.5.Os tuū & caro tua ſumus
p̄s.101. Ahdeſit os meū carni mee.p̄s.138. Nō eſt occultatū
os meū a te. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt.Non

Digitized by Google

עֲצָם eſt occultata ſubſtantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם
Subſtātia Ecſem dicitur ſubſtantia. Et in plurali עֲצָמוֹת Aaſamoth.ſe
עֲצָמוֹת cundum terminationem pluralē femininorū. Exo.13. Tulit
Oſſa quoqꝫ moyſes oſſa ioſeph ſecum. p̄s.21. Dinumerauerūt
omīa oſſa mea. Eſa.66. Et oſſa veſtra quaſi herba germina
bunt. Ezech. 37. Qui erat plenus oſſibus. Reperitur etiā
עֲצָמִים עֲצָמִים Aaſamim.in gn̄e maſculino. Geñ.2. Hoc nūc os ex
Oſſa oſſibus meis. Eccl's.11. Et qua ratione compingantur oſſa
עִצֵּם in ventre pregnantis. Et inde verbum עִצֵּם Iiſem.i.exoſſa
Exoſſare. re. Hiere.50. Iſte nouiſſimus exoſſauit eum nabuchodono
עֶצֶם ſor rex babylonis. Ponitur etiā עֶצֶם Eeſem pro ebore: quod
Ebur eſt os elephātis. Threñ.4. Rubicūdiores ebore ātiquo. He
brei tamen dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat totū homi-
nem ſeu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipſi
legunt. Rubeſcūt corpore magis quā gēme.ſ.rubicūde. Itē
עֶצֶם עֶצֶם Eeſem.i.idem.ipſemet. Geñ.7. In articulo diei illi⁹ in
Idem. greſſus eſt noe.i.in eodem die.ſiue in ipſomet die. & in eo-
Ipſa dem.17. In ipſa die ſicut p̄ceperat ei deus. & in eodē. Eadē
Eadem. die circuncisus eſt abraam. Exo.24. Et quaſi celum cū ſere
num eſt. Pro quo hebrei legunt. Et quaſi ipſummet celū.ſi
עָצַם ue quaſi ſubſtātia celi. Item עָצַם Iiſem.i.claudere.ſ.oculos.
Eſa.29. Claudit oculos veſtros. & in eodē.33. & claudit ocu
Claudere. los ſuos ne videat malum.

עָצַר עָצַר Aaſar. detinere. retinere. cōtinere. prohibere. ceſſare.
claudere. concludere. obſidere. dn̄ari. Nu.16. Et plaga
Ceſſare ceſſauit.i.retenta eſt. Et in eodem. Poſtqꝫ quieuit interitus.
Quieſcere i.poſtqꝫ retenta eſt plaga. Iudi.13. Obſecro te vt aquieſcas
Retinere p̄cibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obſecro
Detinere te.i.detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nō co
medam panes tuos.i.ſi me detines. 1.Reg.21. Et quidē ſi de
Continere mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius terti⁹
moram facere 4.Reg.4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qđ
precipio tibi. Pro quo hebrei legūt. Nec detinearis mihi vt
aſcēdam.ſ.ſuper aſinū.niſi dixero tibi. & in eo.18. Ne occu
pet te pluuia.i.ne detīeat te. 2.Paralip.13. Nec valuit vltra re
ſiſtere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit vir
tutem aut vires hieroboā. & in eodem.20. Nec potuerūt ire
in tharſis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerūt virtutem
eundi in tharſis. Iob.12. Si continuerit aquas: omnia ſicca-
Ceſſare buntur. & in eodem.29. Principes ceſſabant loqui. Ps.105.
Et ceſſauit quaſſatio. Dañ.10. Et nihil in me remāſit viriū.
Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutē vel vires. Si
Cōcludere gnificat etiam claudere.vel obſidere. Geñ.16. Ecce cōcluſit
me dn̄s ne parerem. Hebrei tamē legunt p̄hibuit me. Et in
eodem.20. Cōcluſerat enim dn̄s omnē vuluā domus abime
lech. Deut.11. Iratuſqꝫ dn̄s claudat celum. 1.Reg.21. Erat au
Claudere. tem vir quidā de ſeruis ſaul in die illa intus in tabernaculo
dn̄i.i.clauſus in tabernaculo dn̄i. 3.Reg.8. Si clauſum fuerit
celum. 4.Reg.17. Obſedit eum & vinctū miſit in carcerē.
Obſidere Et inde עָצוּר Aaſur.i.clauſus ſiue retētus. Deut.32. Et clau
עָצוּר ſi quoqꝫ defecerūt. De quo vide ſupra in dictiōe עָזַר Aazar.
Clauſus. Hiere.20. Quaſi ignis ſtuans clauſuſqꝫ in oſſibus meis. Et
in eodem.39. Cum clauſus eſſet in veſtibulo carceris. Et in
עֹצֶר de עֹצֶר Ooſer.i. retentio.ſiue clauſura. Prouer.30. Os vul-
clauſura. ue.i.clauſura matricis. Ponitur etiam pro anguſtia. Eſa.53.
Anguſtia. De anguſtia & de iudicio ſublat⁹ eſt. & inde מַעְצוֹר Maaſor.
מַעְצוֹר i.detentio ſiue p̄hibitio. 1.Reg.14. Quia non eſt dn̄o dif-
Difficile ficile ſaluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei le-
Detentio. gunt. Quia non eſt dn̄o detētio ſeu prohibitio vt ſaluet vel
in multis vel in paucis. Prouer.25. Qui nō poteſt in loquē
Cohibere do cohibere ſpūm ſuum. Pro quo hebrei legunt. Cui nō eſt
prohibitio ſpūi eius. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et
inde עֲצָרָה Aaſara.ſiue עֲצֶרֶת Aaſereth.i.cetus ſiue collectio

vel concurſus populi in vnū locum. Leuit.23. Eſt enim ce- Cetus.
tus atqꝫ collectio. Eſa.1. Iniqui ſūt cetus vr̄i. Hiere.9. Quia Collectio
om̄es adulteri ſunt & cetus preuaricatorū. Ioel.1. vocate ce-
tum. Item עָצַר Aaſar. Dn̄ari. preualere. 1.Reg.9. Iſte dn̄abi עָצַר
tur populo meo. 2.Paralipo.14. Non p̄ualeat contra Dn̄ari.
te homo. Et inde עֶצֶר Eeſer.i.dn̄ium ſiue regnū. Beat⁹ hie Preualere.
ronymus trāſtulit opes. Iudi.18. Magnarūqꝫ opum. p̄ quo עֶצֶר
hebrei legunt. poſſidens regnum vel dominium. Opes Dominiū

עָקַב Aacab. ſupplantare. inueſtigare. Geñ.27. Et ſupplan עָקַב
tauit me en altera vice. Hiere.9. Omnis frater ſupplā- Supplātare
tans ſupplantauit. Oſee.6. Supplantata ſanguine. Et in eo.
12. In vtero ſupplantauit fratrē ſuū.i.plantam pedis eius te
nuit. Ponitur etiam pro inueſtigare. Iob.37. Et non inueſti Inueſtigare
gabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עָקֵב Aacheb.ſi- עָקֵב
ue עֶקֶב Eecheb.i.calcaneus. plāta.ſ.pedis. aut veſtigiū: ſeu עֶקֶב
retributio. Geñ.3. Tu inſidiaberis calcaneo eius. & in eodē. Calcaneus
25. Plantam fratris tenebat manu. Iob.18. Tenebitur plan Planta
ta illius laqueo. Ps.40. Magnificauit ſuper me ſupplantio
nem. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Le
uauit contra me plantam. p̄s.48. Iniquitas calcanei mei cir
cundabit me. p̄s.69. Auertantur ſtatim erubeſcentes. Pro
quo beatus hieronymus tranſtulit. Reuertantur ad veſtigiū Veſtigiū.
confuſionis ſue. p̄s.118. Et exquirā eam ſemp. Pro quo bea
tus hieronymus tranſtulit. Et cuſtodiam eam per veſtigiū.
Et in plurali declinatur tam maſculine qꝫ feminine. maſcu-
line. Canti.1. Abi poſt veſtigia gregū tuorum. feminine. vt veſtigia
p̄s.76. Et veſtigia tua non cognoſcentur. p̄s.88. Quod ex-
p̄robrauerūt cōmutationem xp̄i tui. Pro quo beatus hiero
nymus tranſtulit. Qui exprobrauerunt veſtigia xp̄i tui. Si
gnificat etiam poſteriorē ſeu extremā partē vel finē alicui⁹
rei: ſicut planta eſt extrema pars corporis. vt Geñ.49. Et
ipe accingetur retrorſum.i.accingetur poſterior. Ioſ.8. Ita Retrorſum Poſterior
vt nouiſſimi multitudinis occidentalē plagam vrbis attin Nouiſſimi
gerent. p̄s.39. Ferant cōfeſtim confuſionē ſuā. Pro quo bea
tus hieronymus tranſtulit. Pereant poſt confuſionē ſuam. Poſt.
Prouer.22. finis modeſtie timor dn̄i. Et quia retributio da Finis.
tur poſt laborē: ideo ponitur etiā pro retributione vel mer
cede laboris. Deut.7. Si poſtqꝫ audieris hec iudicia. p̄ quo
he.le. Et erit merces ſeu retributio ſi audieritis iudicia hec
p̄s.18. In cuſtodiēdis illis retributio multa. p̄s.118. Inclina retributio.
ui cor meū ad faciendas iuſtificationes tuas in eternū p̄pter
retributionē. & beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit.
Inclinaui cor meū vt facerem iuſtitias tuas propter eternā
retributionem. Poteſt etiam legi ſic. Ad eternum veſtigiū:
ſiue ad ſeculi finē.i. vſqꝫ ad ſeculi finē. Significat etiā p̄pter
p̄pterea. eo quod. Geñ.26. Eo qđ obedierit abraā voci mee eo ꝙ.
Nu.14. Seruū meū caleb qui plenus alio ſpū. p̄ quo he.le.
& ſeru⁹ me⁹ caleb eo ꝙ fuit ali⁹ ſpūs cū eo. Itē עָקֹב Aacob. עָקֹב
i.prauus ſeu iniquus. Eſa.40. Et erunt praua in directa. Prauus.
Hiere.17. Prauū eſt cor hoīs & inſcrutabile. & inde עָקְבָה o עָקְבָה
ocba.i.inſidie ſeu inſidioſe. 4.Reg.10. porro iehu faciebat Inſidie
hoc inſidioſe. Et ſecundū hoc ſignificatū. Oſee.6. Vbi nos
hēmus ſupplātata ſanguie: pōt ēt legi. iſidiatrix ſanguini.

עָקַד Aacad. ligare. alligare. vicire. Geñ.22. cūqꝫ alligaſſet עָקַד
Iſaac filiū ſuū. & ide עֵקֶד eeched.i.camera.ſeu loc⁹ vbi Alligare
paſtores ſolent oues ligare vt tōdeātur. 4.Reg.10. Cūqꝫ ve עֵקֶד
niſſet ad cameram paſtorum. Et inde עָקֹד Aacod.i.animal Camera
maculoſū qđ habet maculas diuerſi coloris circūligatas cor עָקֹד
pori ſeu pedibus. Geñ.30. Maculoſa & varia & diuerſo maculoſus
colore reſperſa. Et in eodem.31. Alba queqꝫ accipes p̄ mer-
cede: omnes greges alba pepererunt. p̄ quo hebrei legūt.
Maculoſa ſeu varia.i.habentia maculas albas. & in eodem.
Varios & maculoſos ac diuerſorum colorum.

Digitized by Google

עַקָה עָקָה Aache.antemurale.ſiue paruꝰ murus: qui tecto ante
ponitur:ne quis inde cadat.& ſcribitur cum mē in pri
מַעֲקָה cipio & dicitur מַעֲקָה Maache. Deut.22. Cum edificaueris
Murus. domū nouam:facies murum tecti per circuitum. Et ſolū in
uenitur in predicto loco.

עָקַל עָקַל Aacal.peruertere.cuius participium paſſiuū ſecunde
מְעֻקָּל coniugationis.ſ.מְעֻקָּל Meucal habetur.Abach.i.vbi
Peruerſū dicitur ꝓpterea egredietur iudicium peruerſum. Et inde
עֲקַלָּתוֹן עֲקַלָּתוֹן Aacalathō.i.peruerſus ſiue tortuoſus.Eſa.27.Et ſu
Tortuoſus per leuiathā ſerpentem tortuoſum.Et inde עֲקַלְקַלָּה Aacal
cala.cū duplici coph & cū duplici lamed.i.ꝑuerſum:prauū
deuiū. Et ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. עֲקַלְקַלּוֹת
עָקַל Aacalcaloth. Iudi.5. Ambulauerunt per calles deuios.ps.
קַלּוֹת 124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus
Deuia. hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Qui autem declināt ad
prauitates prauitates ſuas.

עָקַר עָקַר aacar.euellere.erradicare.ſuffodere.ſubneruare Geñ.
ſuffodere 49.Et involuntate ſua ſuffoderunt murū.Poteſt etiā
legi. Et in voluntate ſua ſubneruauerūt bouem. & ſecundū
aliquos hebreos dicitur de ioſeph qui dictus eſt bos. Deut.
33.Quaſi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccſs.3.Tē
Euellere pus plantandi & tēpus euellendi.Soph.2. Et acharon erra
Erradicar. dicabitur.Significat etiam ſubneruare.Ioſ.11. Equos eorū
ſubneruare ſubneruabis.& in eodem. Equos eorum ſubneruabit.1.Pa
עָקָר ralipo.18.Subneruauit omnes equos curruum. Et ide עָקָר
ſterilis Aacar.i.ſterilis. Deut.7. Non erit apud te ſterilis vtriuſq
עֲקָרָה ſexus. Et in genere feminino עֲקָרָה Aacara. vt in predicto
loco.& Geñ.11.Erat autē ſarai ſterilis.Exo.23. Nō erit in fe
ſterilis cunda nec ſterilis in terra tua.ps.112. Qui habitare facit ſte
rilem in domo.Eſa.54.Lauda ſterilis que non paris.Item
עֵקֶר עֵקֶר Eecher.i.radix.aut ſtirps.ſeu trūcus.Leuit.25.Et atte
ſtirps nuatus frater tuꝰ vēdiderit ſe ei:aut cuiq de ſtirpe eiꝰ.Daū.
Germen 4.Verūtamē germē radicū eius in terra ſinite.proꝗ he.le.
Truncus Verūtamen trūcū radicum eius in terra ſinite.

עַקְרָב עַקְרָב Aacrab.ſcorpio. Deut.8.ſcorpio ac dipſas. Et ī plu
Scorpio rali עַקְרַבִּים Aacrabim.Nu.34. Per aſcēſū ſcorpio
עַקְרַבִּים num.3.Reg.12. Ego autem cedam vos ſcorpionibus.
ſcorpiōes.

עָקַשׁ עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū eſſe.ſeu prauū
Prauum. cōprobare. Iob.9.Si innocentē oſtendero:prauū me
cōprobare cōprobabit.Pro quo hebrei legunt.Et deprauabit me.& eſt
Deprauare ſenſus ſicut in littera noſtra.Prouer.10. Qui autē deprauat
vias ſuas:manifeſtus erit.& in eodem.28.Qui peruerſis in
greditur viis:concidet ſemel.Pro quo he.le.Qui deprauat
vel peruertit vias ſuas: concidet in vna:ſiue concidet ſemel
incuruari. Eſa.59. Semite eorū incuruate ſunt eis.i.ꝑuerſe ſiue depra
uate ſunt.poteſt etiā legi ſic.Semite eorum ꝑuerterunt eos.
peruertere Mich.3. Et omnia recta ꝑuertitis.Et inde עִקֵּשׁ Iiches.i.per
עִקֵּשׁ uerſus ſiue prauus.Deut.32.Generatio peruerſa atq praua
Peruerſus 2.Reg.22. Et cum peruerſo peruerteris. Prouer.8.Non eſt
in eis prauū quid neq ꝑuerſum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iiche
עִקְּשִׁים ſim.Prouer.2.Quorū vie peruerſe ſunt.& in eodē.11. Abo
peruerſe minabile dño cor prauū.Pro quo hebrei legūt.Abomina
Praui tio eſt dño praui corde.i.abominabiles ſunt dño. Et inde
עִקְּשׁוּת עִקְּשׁוּת Iichesuth.i. ꝑuerſitas.prauitas.Prouer.4. Remoue
Prauitas a te os prauū.Pro quo he.le. Remoue a te prauitatem oris.

עֲרִירִי עֲרִירִי Aarir.ſolus.orbatus.i.abſq liberis. Geñ.15.Eego va
Orbatus do abſq liberis.Et in plurali עֲרִירִים Aaririm. Leuit.
abſq liberis 20.Abſq liberis morietur.& in eo.Abſq filiis morietur.

עֲרִירִים עָרַב Aarab.miſcere.cōmiſcere.aduesperaſcere. obtenebra
abſq filiis re.fideiuſſorē eſſe. Vadē eſſe aut vadē ſe offerre.in fi
עָרַב dē recipere.ſpondere.ſub pignore accipere. Dulce ſeu ame
Cōmiſcere nūm eſſe.Eſd.9.cōmiſcuerunt ſemen ſanctū cū populis ter
rarum.ps.105.Et cōmixti ſunt inter gentes.Prouer.14.Et
in gaudio eius non miſcebitur extraneus. & in eodē.20. Et Miſcere
qui reuelat myſteria & ambulat fraudulēter & dilatat os ſuū
ne cōmiſcearis. & in eodem.24. Et detractoribus non cō
miſcearis. Ezech.16. Oēs amatores tuos quibꝰ cōmixta
es.Ponitur etiā pro applicare.Hier.30. Quis enim iſte eſt: Applicare
qui applicet cor ſuū vt appropinquet mihi.i.qui cōmiſceat
cor ſuū vt appropinquet mihi.Et inde עֵרֶב Eereb.i.mixtio עֵרֶב
diuerſorū hoīm vel diuerſarū rerū. Pro quo beatus hiero
nymus tranſtulit. Vulgus ꝓmiſcuū. Exo.12. Sed & vulgus Vulgus ꝓmiſcuum
promiſcuū innumerabile aſcendit cum eis. Nee.13.Separa
uerunt omnē alienigenā ab iſrael.Pro quo hebrei legūt.Se
parauerunt omnē mixtionem.ſ.aliorum populorū. Hiere.
25.Et vniuerſis generaliter.Pro quo hebrei legunt.Et omī
mixtioni.i.vulgo ꝓmiſcuo.& in eodē.50. Et ad omne vul Vulgus
gus qui eſt in medio eius. Et inde עָרֹב Aarob.i.cōmixtio עָרֹב
muſcarum diuerſi generis.Exo.8.Et implebūtur oēs do
mus egyptiorum muſcis diuerſi generis.& in eodem.Et ve Muſce diuerſi gñis
nit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcarū.ps.104. Dixit
& venit cynomia. Pro quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.
tranſtulit.Dixit & venit muſca omīmoda.Hebrei tamen di
cunt ꝙ ſignificat cōmixtionē aīalium & ſerpētum veneno Muſca omīmoda
ſorum:aſpectuq terribiliū.Et inde עֶרֶב Eereb.ſiue עֶרֶב Aa עֶרֶב
reb.i.veſpera.nox.eo quod in ea nō poteſt homo diſtingue עֶרֶב
re figuras ſeu formas rerū:quaſi oīa eſſent cōmixta.Geñ.
1.Et factum eſt veſpere & mane dies vnus. & in eodem. Et Veſpera
veſperam vocauit noctem.& in eodem.49.Et veſpere diui
det ſpolia.Exo.16.veſpere comedetis carnes.Iob.7.Et rur
ſus expectabo veſperā.ps.54.Veſpere & mane & meridie.
Et declinatur pluraliter עַרְבַּיִם Aarbaim. Exo.12. Immola עַרְבַּיִם
bitq eum vniuerſa multitudo filiorū iſrael ad veſperā.Pro
quo hebrei legunt. Inter veſperas.& dicunt ꝙ ſunt due veſ Veſpere.
pere:vna.ſ.quādo ſol icipit declinare ad occidētem: alia ve
ro quādo iā occidit ſol & occultatur nobis: & in hoc ſpacio
tēporis quod eſt inter primā veſperā & ſecundā:debebat oc
cidi agnus paſchalis ſecūdū hebreos. Significat etiam עֶרֶב עֶרֶב
Eereb.occidētē ſeu occaſum.i. illā ꝑtē mūdi qua ſol occidit
Hiere.25.Et cunctis regibus occidētis.& cōmuniter ſcribi Occidens
tur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab.ps.106.A מַעֲרָב
ſolis ortu & occaſu.Eſa.43.& ab occidente cōgregabo te. Occaſus.
Et in eo.59.Et timebūt qui ab occidente ſunt nomen dñi.
Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba.1. מַעֲרָבָה
Paralip.26.trans iordanē cōtra occidentem.2.Paralip.23. occidens
Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem.32. Et
auertit eas ſubter ad occidentem vrbis Dauid.Eſa.45. Vt
ſciant hi qui ab ortu ſolis & qui ab occidente. Et inde ver
bum עָרַב aarab.ideſt aduesperaſcere:ſeu diē ad occaſum de עָרַב
clinare:vel pernoctare:ſeu veſpere aliquid oꝑari.Iudi.19.
Conſidera quoniam dies ad occaſum decliuior ſit.1.Regū. Declinare ad occaſū
17.Procedebat vero philiſteꝰ mane & veſpere.Et inde ver veſpere ꝑcedere
bum עָרְבָה aarba.ideſt obſcurata eſt. ſeu obtenebrata eſt. עָרְבָה
Eſa.24. Deſerta eſt omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. aduesperaſcere
Aduesperata eſt ſeu obſcurata eſt omnis letitia. poteſt eti
am deriuari a עֲרָבָה Aaraba.quod ſignificat deſertū vt iſra
dicetur.Et inde עֹרֵב Ooreb.ideſt coruus:eo quod eſt nigri עֹרֵב
coloris.Geñ.8.Dimiſit coruum. Leuit.11. Et omne coruini Coruus
generis. Iob.38. Quis preparat coruo eſcam. Et in plu
rali עֹרְבִים Oorbim.3.Reg.17. Coruiſq precepi vt pa עֹרְבִים
ſcant te.Et in eodem.Coruiq deferebant ei panē. Prouer. Corui.
30.Suffodiant eum corui de torrēte.Item עָרַב Aarab.ideſt עָרַב
fideiuſſorē eſſe. in fidem accipere. Vadem ſe offerre.ſpon
dere.Geñ.43. Ego ſuſcipio puerum.ideſt in mea fide acci Vadē ſe offerre
pio:ſiue vadem me offero pro eo.Et in eodem.44.qui in accipere in fidem.
meā hūc recepi fidē.Iob.17.libera me & pone me iuxta te.

Digitized by Google

Pro quo hebrei legunt.Pone obſecro vadem pro me:ſiue fi
dem fac pro me vel ſponde pro me:& pone me iuxta te. ps.
118. Suſcipe ſeruū tuū in bonū.Pro quo btūs hiero.in pſal.
Spondere. iuxta he.ve.trāſtulit.Spōde pro ſeruo tuo in bonū. Prouer.
6.Si ſpopōderis ꝓ amico tuo.& in eodē.11. Affligetur ma
Fidē facere lo qui fidem facit pro extraneo.Et in eodem.22.Qui ſe va
des offerunt pro debitis.Eſa.36. Et nunc trade te dño meo
regi aſſyriorum.ſ.vt te accipiat i ſuam fidem. Poteſt etiam
legi ſic:trade vadem dño meo.ſ.pro duobus millibus equis
tibi accomodandis:vt ſequitur in textu. & in eodem.38.Re
ſponde pro me.debet legi. Spōde pro me.Significat etiam
oppignorare.Nee.5. Agros noſtros & vineas & domos no
Oppignorare ſtras oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde
עֲרֻבָּה עֲרֻבָּה Aaruba.i.fideiuſſio ſeu vades.aut pign⁹.1. Reg.17.Et
cum quibus ordinati ſunt diſce. Pro quo hebrei legunt. Et
Pignus. pignus eorum accipe.ſ.ſi ſub pignore vel in fide acceperūt
cibaria & alia neceſſaria : ſolue ꝓ eis debitum.Poteſt etiam
legi ſecundum primā ſignificationem ſic.Et cōmixtionem
eorum accipe.i.diſce cum quibus cōmixti vel ordinati ſūt.
ſicut eſt in littera noſtra.Prouer.17. Cū ſpoponderit amico
ſuo. Pro quo hebrei legunt. Cum ſpoponderit.i.fideiuſſe
Fideiuſſio עֵרָבוֹן rit fideiuſſionem pro amico ſuo. Et inde עֵרָבוֹן Eerabon.
arrabo ideſt.pignus. Geñ.38.Patiar quod vis:ſi dederis mihi arra
bonem.& in eodem.Quid tibi vis pro arrabone dari. Vn
de hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde
תַּעֲרֻבוֹת תַּעֲרֻבוֹת Thaaruboth.i.obſides.qui loco pignoris ponūtur
Obſides 4.Reg.14.Et obſides:& reuerſus eſt i ſamariā.2.Paralipo.
25. Nec non & filios obſidum reduxit in ſamariā. Et inde
מַעֲרָב מַעֲרָב Maarab.i.negociatio ſeu mercatio aut mercatum. eo
quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel ſub vade
Negociatio vel pignore. Ezech.27. fuerunt in populo negociationis
tue.Pro quo he.le. Fuerūt in te ad nogociandum negocia
tionem tuam.Et in eodem.Et vaſa erea adduxerunt popu
lo tuo.Pro quo hebrei legunt.Et vaſa erea adduxerūt in ne
gociatione tua vel in mercatu tuo.& in eo. Et mel & oleum
nundine & reſinā propoſuerūt in nūdinis tuis. Et in eodem.Et na
ues tharſis principes tui in negociatione tua. Et in eodem.
Et multiplex inſtrumētū tuū.Pro quo hebrei legūt.Et mul
tiplex negociatio tua.& in eodem.Naute tui & gubernato
res tui tenebant ſupellectilē tuā. Pro quo he.le. Negociabā
tur negociationē tuā. & in eodē. In multitudine diuitiarū
tuarum & populorum tuorum ditaſti reges terre. Pro quo
hebrei legūt.In multitudine diuitiarū tuarū & negociatio
num tuarū ditaſti reges terre.& in eodē. In profundis aqua
opes עָרַב rum opes tue.i.negociationes tue.Item עָרַב Aarab.i.iocū
Iocūdū eē dum ſeu amenū vl ſuaue eſſe:aut dulce eſſe:placere.ps.103.
Suaue eē. Iocundum ſit ei eloquiū meū. Prouer.3. Et ſuauis erit ſom
nus tuus.& in eodem.20.Suauis eſt homini panis mēdacii.
Cāti.2.Quia vox tua dulcis.Hiere.3.Et ſomnus meus dul
Dulce eſſe cis fuit mihi.Oſee.9. Nec placebunt ei ſacrificia eorū.Ma
Placere. lach.3.Et placebit dño ſacrificiū iuda & ieruſalem.Et ſecum
dum predictum ſignificatum exponūt aliqui hebrei illud
Hiere.36.Vbi dicitur.quis enim iſte eſt vt applicet cor ſuū.
Pro quo ipſi legunt. Qui amenū ſiue iocundum faciet cor
עֵרֶב ſuum. Item עֵרֶב Eereb.i. ſubtegmen.ſ. filū quod textores
ſubtegmē. cum ſtamine texunt.Leuit.13.Que lepram habuerit in ſta
mine atq; ſubtegmine.& in eodem.Iſta lex lepre veſtimēti
עֵרֶב lanei & linei:ſtaminis atq; ſubtegminis.Itē עֵרֶב Eereb.ſiue
עֲרָבָה עֲרָבָה Aaraba.i.deſertum ſiue ſolitudo campeſtris. Deut.1.
Solitudo cāpeſtris In ſolitudine campeſtri cōtra mare rubrum.Iob.24.vigi
lantes ad predam preparāt panem liberis. Pro quo hebrei
legunt. Vigilantes ad predam in deſerto panem ſiue eſcam
Deſertum. iuuenibus ſiue liberis.i.latrocinātes in deſerto querunt pa

nem liberis ſuis. Et in eodem.39.Cui dedi in ſolitudine do Solitudo.
mū.Eſa.35.Et exultabit ſolitudo.& in eodem.Et torrentes
in ſolitudine.& in eodem.51.Et ſolitudinem eius quaſi hor
tum dñi. Hiere. 50. Deſerta inuia & arens. Abach.1.Velo
ciores lupis veſpertinis. Pro quo hebrei legunt. Velocio
res lupis deſerti.Soph.3.Iudices eius lupi veſpere.Pro quo
hebrei legunt. Lupi deſerti vel ſolitudinis. Poteſt etiam ſi
gnificare veſperam ſicut eſt in littera noſtra:vt ſupra dictū
eſt.Et in plurali עֲרָבוֹת Aarboth.ſiue עֲרָבוֹת Aaraboth.Nu. עֲרָבוֹת
35. In campeſtribus moab.ps.67. Iter facite ei qui aſcēdit עֲרָבוֹת
ſuper occaſum. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve. cāpeſtria.
tranſtulit. Preparate viam aſcēdenti per deſerta.Hebrei ta Deſerta
mē dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat celum empyreum.
A iocūditate vel amenitate dictum:vt ſupra dictū eſt. Item
עֲרָב Aarab.i.arabia.Regio ſic dicta:quia eſt prope deſertū. עֲרָב
Eſa.21.Onus in arabia.Hiere.25.Et cūctis regibus arabie. arabia.
Ezech.27.Arabia & vniuerſi prīcipes cedar. Et inde עֲרָבִי עֲרָבִי
Aarabi.i.arabs.Eſa.13.Non ponet ibi tentoria arabs. Et in arabs.
plurali עֲרָבִים Aarabim.2. Paralip.21. Suſcitauit ergo dñs עֲרָבִים
contra ioram ſpiritum philiſtinorū & arabum qui cōfines Arabes
ſunt ethiopib⁹. Item עֲרָב Aarab.i.ſalix.& ſolū inuenitur in עֲרָב
numero plurali.Leuit.24.Et ſalices de torrente. Eſa.44. Salices.
Quaſi ſalices iuxta fluentes aquas
עָרַג Aarag.ingemiſcere.clamare.Beatus hieronymus trā עָרַג
ſtulit deſiderare.ps.41.Queadmodū deſiderat ceruus Deſiderare
ad fōtes aquarum:ita deſiderat anima mea ad te deus.Ioel.
1.Sed & beſtie agri quaſi area ſitiens imbrē ſuſpexerunt ad
te.vbi ꝓ omnibus his dictionibus.ſ.quaſi area ſitiēs imbrē
ſuſpexerunt : in hebreo eſt vnū verbū tantū.ſ. תַּעֲרֹג Thaa תַּעֲרֹג
rog.pro quo hebrei legunt. Ingemiſcent ſeu clamabūt.Po Ingemiſcere
teſt etiam deriuari a dictione עֲרוּגָה Aaruga.que ſignificat עֲרוּגָה
areā.ſiue areolā.i.lineam plantationū.Canti.5.Gene illius areola
ſicut areola aromatū.Et in plurali עֲרוּגוֹת Aarugoth.Ezech. עֲרוּגוֹת
17.Vt irrigaret eam de areolis germinis ſui. areole
עָרוֹד Aarod.onager.i.aſinus ſilueſtris. Iob.39. Et vincula עָרוֹד
onagri qs ſoluit. Dañ.5. & cū onagris habitatio ei⁹. onager
עָרָה Aara.fundere.effundere.euacuare.exinanire.nudare עָרָה
diſcooperire.Geñ.24.Effundēſq; hydriā in canalib⁹. Fundere.
2.Paralipo.24.Effundebatq; pecuniā que erat in arca.ps. Effundere
135. Qui dicūt exinanite:exinanite.ps.140. In te ſperaui Exinanire
nō auferas aiam meā. Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.
ve.tranſtulit.Ne euacues animā meā.Eſa.32. Donec effun Euacuare
datur ſup nos ſpūs de excelſo. & in codē. 53. Pro eo quod
tradidit in mortē aiam ſuā.i.effudit vel exinaniuit.Et inde
מַעֲרֶה maare.i.decliuiū mōtis ſeu collis quo aque defluūt. מַעֲרֶה
Iudi.20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei le
gunt.Et a decliuio gabaa. Significat etiam nudare vel re Decliuiū
uelare aut diſcooperire. Leuit.20.Et reuelauerit turpitudi Reuelare
nem eius.Et in eodem. Qui hoc fecerit:ignominiam car
nis ſue nudabit. Eſa.3. Et dominus crinem earum nudabit nudare
Et in eodem.22.Et parietem nudabit clypeus. Threñ.4.
Inebriaberis atq; nudaberis. Abach. 3. Suſcitans ſuſcita
bis arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nu
dabis arcum tuum. Poteſt etiam deriuari a dictione עוּר
Vur que ſignificat ſuſcitare: ſicut eſt in littera noſtra. Et in
de עֶרְיָה Eeria.ideſt nudatio.ſeu nuda.vel diſcooperta. עֶרְיָה
Beatus hieronymus trāſtulit confuſione vel ignominia ple
na.Ezech.16.Et eras nuda & confuſione plena. Et in eo Confuſiōe
dem. Quādo eras nuda & confuſione plena. Et in eodem. plena
Et relinquēt te nudam plenamq; ignominia. & inde עֶרְוָה עֶרְוָה
Eerua.i.turpitudo: ſeu ignominia. Leuit.18. Omnis ho
mo ad proximam ſanguinis ſui non accedet vt reuelet tur
pitudinem eius. Et in eodē. Turpitudinem patris tui & tur turpitudo

pitudinē matris tue non diſcooperies: mater tua eſt: nō reue
labis turpitudinem eius. & in eodem. Turpitudinē vxoris
ignominia patris tui. Eſa. 20. Diſcoopertis natibus ad ignomiam egy
Infirmior pars. pti. Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita: aut
leſione. Gen̄. 42. Vt videatis infirmiora terre veniſtis. Et
immunitas in eodem. Immunita terre huius conſiderare veniſtis. Eſd.
Leſio. מער 4. Et leſionem regis videre nefas ducimus. Et inde מער
Maar. i. nuditas. Nau̅. 3. Et oſtendam in gentibus nuditatē
Nuditas. tuā. Ponitur etiā pro ſimilitudine. 3. Reg. 7. Et palmas qua
ſi ſimilitudinem hominis ſtantis. Sed etiam in predicto lo-
co hebrei legunt. Quaſi nuditatem hominis. i. quaſi ſimili
ערות tudinem hominis nudi. Item ערות Aaroth. i. herbe. grami
na. ſecundum hebreos. Eſa. 19. Nudabitur alueus riui a fon
Gramina te ſuo. Pro quo hebrei legunt. Herbe ſeu gramina ſuper ri
uum vel ſuper flumen: ſuper ora fluminis. ſed magis pro-
prie ſignificat nudare: ſicut eſt in littera noſtra. Nā eadem di
ctio habetur. Abach. 3. vbi dicitur nud aſti fundamētū eius
vſqꝫ ad collum. Et inde verbum ſeu participium quarte cō-
מתערה iugationis מתערה Mithare. ideſt vireſcens. ps. 36. Et eleua
Vireſcens tum ſicut cedrus libani. Pro quo hebrei legunt. Et vireſcēs
ſicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in pſal.
fortiſſim9. iuxta he. ve. tranſtulit. Et fortiſſimū ſicut indigenā virentē.
ערך ערך Aarach. ordinare. diſponere. componere. preparare.
militare. eſtimare. apreciare. equiparare. Gen̄. 22. De
Cōponere ſuper ligna compoſuit. Exo. 40. Ordinatis coram propo-
Ordinare ſitionis panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit ſuper
eo ordinationem panum. Leuit. 6. Et impoſito holocauſto
deſuper. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit vel compoſuit
Ponere. ſuper eam holocauſtū. & in eodem. 24. Ponetqꝫ eas aaron
a veſpere vſqꝫ mane. i. ordinabit ſeu diſponet eas. & in eo
dem. Super candelabrū mundiſſimum ponētur ſemper in
conſpectu dn̄i. Pro quo hebrei legūt. Sup candelabrū mun
diſſimū ordinabit ſeu diſponet lucernas in conſpectu dn̄i
ſemper. 2. Reg. 23. Firmū in omnibus atqꝫ munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum ſeu preparatū in omnibus
atqꝫ cuſtoditum. Iob. 32. Nihil locutus eſt mihi. Pro quo he
brei legūt. Et non ordinauit ad me verba. ps. 5. Mane aſta
bo tibi. Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te: ſuple
orationē meā. Et beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtu
lit. Mane preparabor ad te. Iob. 16. Hominis eſt animum
Preparar. preparare. Eſa. 30. Preparata eſt enim ab heri thopheth. Et
in eodem. 44. Et ordinem exponat mihi. Ioel. 2. Sicut po
pulus fortis preparatus ad preliū. Significat etiā militare.
i. aciem bellatorū ordinare vel diſponere aut dirigere. vt. 1.
Aciē diri- Reg. 17. Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philiſtiim
gere. Et in eodē. Direxerāt autē aciem iſrael: ſed & philiſtiim ex
Militare. aduerſo fuerant pparati. Iob. 6. Terrores dei militant con-
Diſponer. tra me. & in eo. 33. Et aduerſus faciē meā conſiſte. i. diſpone
aciē contra me & conſiſte. vel ſic. Prepara ſeu diſpone te co-
ערך rā me: & conſiſte. Et inde ערך Eéreth. i. ordinatio. ſeu diſpo
ſitio. Exo. 40. Pones ſuper eā que rite pparata ſūt. Pro quo
he. le. Et ordinabis ordinationē eius. vbi ponitur verbū &
ordinatio. nomē ab eo deriuatū. Scribitur etiā cū mē in principio & dr̄
מערכה מערכה Maaracha. ſiue מערכת Maarécheth. Exo. 39. Cande
מערכת labrum: lucernas. Pro quo hebrei legunt. Candelabrū mun
ordinatio. diſſimū & lucernas eius: lucernas ordinationis. Leuit. 24.
Quorum ſenos altrinſecus ſuper menſam puriſſimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē ſeu diſpoſitionē ſex panū
ſuper menſam puriſſimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad belladum: ſiue pro plio vel agmine. 1. Reg. 4. Ego ſum
Prelium. qui veni de prelio: & ego qui de acie fugi hodie. & in eo. 17.
Acies. Et ad exercitū qui egreſſus eſt ad pugnā. i. ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē iſrael: ſed & philiſtiim ex aduer-
ſo fuerant preparati. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
iſrael & philiſtiim aciem contra aciem. Et in plurali מערכות מערכות
Maarachoth. 1. Reg. 17. Ego exprobraui agminibus iſrael agmina.
hodie. & in eodem. De geth de caſtris philiſtinorū. i. de acie
bus vel de agminibus philiſtinorū. & in eodē. Qui expro-
brauit acies dei viuētis. Itē ערך Aarch. i. eſtimare: apprecia ערך
re. equiparare. Leuit. 27. Et quantū ille eſtimauerit & vide Eſtimare.
derit eū poſſe reddere. & in eodē. Qui diiudicans vtrū bo-
num aut malū ſit. Pro quo hebrei legunt. Et eſtimabit ſeu a
preciabit eū ſacerdos inter bonū & malū. & in eodē. Conſi-
derabit eā ſacerdos vtrū bona an mala ſit. i. appreciabit ſeu appreciar.
eſtimabit. & in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cō
ſtitutum eſtimabitur. 4. Reg. 23. Et cū indixiſſet terre per
ſingulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis: & vnū
quecqꝫ iuxta vires ſuas exegit tam argentū q̄ aurū. Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit ſeu eſtimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis: ſecundū eſtima-
tionem vel appreciationē vniuſcuiuſqꝫ viri. i. vnuſquiſqꝫ de
dit iuxta eſtimationē ſue facultatis: ſed in tranſlatione chal
daica eſt ſicut in littera noſtra. Iob. 28. Nōn adequabitur ei adequare.
aurum & vitrū. ps. 88. Quoniā quis in nubibus equabitur Equare.
domino. Eſa. 40. Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo he-
brei legūt. Aut quā imaginē vel ſimilitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde ערך Eérech. i. eſtimatio. ſeu appre- ערך
ciatio. vel equiparatio. Iudi. 17. Daboqꝫ tibi per annos ſin-
gulos decē argenteos ac veſtem duplicem. Pro quo hebrei
legunt. Ac eſtimationē veſtiū. i. ſicut fuerit eſtimatū vel ap- Eſtimatio
preciatū. Iob. 28. Neſcit homo preciū eius. i. appreciationē Precium.
eius. ps. 54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei le-
gunt. Et tu homo quaſi eſtimatio mea. i. ego eſtimabam te
tāqꝫ me ipſum. Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit. 27.
Sub eſtimatiōe dabit pciū. & in eo. Si fuerit maſcul9 a vice-
ſimo āno vſqꝫ ad ſexageſimū annū dabit quiquagīta ſiclos
argenti. p quo he. le. Et erit eſtimatio maſculi a viceſimo an
no vſqꝫ ad ſaxageſimū annū: eritqꝫ eſtimatio quinquagin-
ta ſiclos argenti. & in eodē. Si pauper fuerit & eſtimationē
reddere nō valet. & in eodē. Omnis eſtimatio ſiclo ſanctua-
rii ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in princi
pio. vt in eodem. Supputabit ſacerdos iuxta annorū nume
rum vſqꝫ ad iubileū precium. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat eū dn̄o. Pro quo hebrei legunt. Et dabit eſtimatio-
nem ſeu preciū in die illa ſanctificatū domino. Et dicūt ali-
qui hebrei q̄ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat ſecundā perſonam. Vnde ipſi legunt. eſtimationē
tuā ſeu preciū tuū. Et dicūt q̄ loquitur cū ſacerdote: cui per
tinebat talis appreciatio vel eſtimatio.
ערל Aaral. Preputiari. i. preputiū habere. cōſopiri. Leuit. ערל
19. Auferetis preputia eorū. Pro quo he. le. Preputia- preputiar.
bitis preputia eius. i. immundi vel prohiti erūt vobis eius
fructus tāqꝫ preputiū. Et in eodem. Poma que germināt im ערלה
munda erunt vobis nec edētur. Et inde ערלה Orla. i. prepu
tiū. Gen̄. 34. Nec dare ſororē noſtrā homini incircūciſo.
Pro quo he. le. Homini cui eſt preputiū. Exo. 4. Et circūci preputium
dit ppuitiū filii ſui. Deut. 10. Circūcidite igitur preputiū cor
dis veſtri. Et in plurali ערלות Aaraloth. Ioſ. 5. Et circūci- ערלות
dit filios iſrael in colle ppuciorū. Et inde ערל Aarel. i. ppu- preputia. ערל
ciatus ſiue incircūciſus. Gen̄. 17. Maſcul9 cuius pputii caro Incircūciſus.
circūciſa non fuerit. Leuit. 26. Donec erubeſcat incircūciſa
mēs eorū. Eſa. 52. Nō adiiciet vltra vt ptrāſeat p te incircūci
ſus & imundus. Et in plurali ערלים Aareli. 1. Reg. 31. Ne for ערלים
te veniāt incircūciſi. 2. Reg. 1. Ne exultēt filie incircūciſorū incircūciſi.
Ezech. 32. Deſcende & dormi cū incircūciſis. dr̄ etiā de ho-
mine qui eſt duro corde: vel qui habet inepta & incōpoſita

Digitized by Google

labia vel aures ineptas. Exo.6.cũ icircũciſus ſim labiis. Le-
uit.26.Donec erubeſcat incircũciſa mens eorum. Hiere.6.
Ecce incircũciſe ſunt aures eorũ:& audire non poſſunt. E-
zech.44.Omnis alienigena incircũciſus corde. Et in eo.
Incircunciſus corde & incircunciſus carne.ſignificat etiam
עָרַל ſupradicta dictio עָרַל Aaral conſopiri quaſi רָעַל Raal. A-
Cõſopiri. bach.2.Bibe tu & conſopire.

עָרַם עָרַם Aaram. Aſtutũ ſiue callidũ eſſe.callide agere ſeu ma-
Callide inſidiari. ligne agere.1.Regum.23.Recogitat enĩ de me ꝙ cal-
lide inſidier ei.Ps.82.Super populũ tuũ malignauerũt cõ-
malignare Aſtutũ eẽ. ſiliũ.Prouer.15.Qui aũt cuſtodit increpatiões aſtutior fiet
Et in eo.19.Peſtilẽte flagellato ſtultus ſapiẽtior erit.i.aſtu-
עָרוּם tior erit. & inde עָרוּם aarum.i. callidus.aſtutus. malignus.
Callidus Aſtutus. Geñ.3.Sed & ſerpẽs erat callidior.Prouer.27.Aſtut⁹ vidẽs
mala abſconditus eſt.Et in plu.עֲרוּמִים Aarumim. Iob.5.
עֲרוּמִים Qui diſſipat cogitationes malignorũ.& in eo.15.Et imita
Malignũ. ris linguã blaſphemãtiũ.pro quo he.le.liguã callidorũ vel
עָרְמָה malignorũ.& inde עָרְמָה oorma.i.aſtutia.calliditas. Ioſ.9.
Callide cogitantes tulerũt ſibi cibaria.pro quo he.le.& fe-
Aſtutia cerũt ẽt ipſi in calliditate ſiue in aſtutia:& tulerunt ſibi ciba
ria.Iob.1.Qui app̃hendit ſapiẽtes in aſtutia eorũ. Prouer.
1.Vt detur paruulis aſtutia.& in eo.8.Intelligite paruuli a-
עֵירוֹם ſtutia.Itẽ עֵירוֹם Eerom.ſiue עָרוֹם aarom.i.nudus ſiue nu-
עָרוֹם da aut nuditas.Geñ.3.Eo quod nudus eſſem. Deut. 28.In
Nudus Nuditas. nuditate & in omni penuria.Eſa.20.Vadens nudus & diſ-
calciatus.Et in eo. Sicut ambulauit ſeru⁹ meus Eſaias nu-
dus & diſcalciatus.Ezech.23.Et dimittẽt te nudam & igno
minia plenã.Scribitur ẽt cũ iod poſt aim.Ezech.18.& nu-
dũ operuit veſtimento.& in plu.עֲרוּמִים aarumim.Geñ.3.
עֲרוּמִים Erat aũt vterqꝫ nudus.ꝑ quo he.le. Et erãt ambo nudi. Et
Nudi. in eo.Cũqꝫ cognouiſſet ſe eẽ nudos.Iob.22.Et nudos ſpo
מַעֲרָם liaſti veſtibus.& inde מַעֲרָם Maaram.i.nuditas.2. Paralip.
28.Oẽſqꝫ qui nudi erãt veſtierũt de ſpoliis.pro quo he.le.
Nuditas. Et oẽm nuditatẽ eorũ veſtierunt de ſpoliis.Item עֲרֵמָה are
עֲרֵמָה ma.i.aceruus.cumulus.Ruth.3.Iſſetqꝫ ad dormiẽdũ iuxta
Aceruus aceruũ manipulorũ. Canti.7.venter tuus aceruus tritici.
עֲרֵמוֹת Et in plu.עֲרֵמוֹת aaremoth.2.Paralip.31.Fecerunt aceruos
Aceruí. plurimos.Nee.4.nũquid edificare poterunt lapides de a-
עֲרֵמִים ceruis pulueris. reperitur etiam עֲרֵמִים aaremim in gene-
Aceruí. re maſculino.Hiere.50.Tollite de via lapides & redigite in
Cõgregari aceruos.& inde verbũ paſſiuũ.i.coaceruatũ eſſe: ſeu cõgre
gari.Exo.15.& in ſpũ furoris tui cõgregate ſunt aque. Itẽ
עַרְמוֹן עַרְמוֹן Aarmon.i.platanus:nomẽ arboris.Geñ.30. Virgas
Platanus populeas virides & amygdalinas & ex platanis.Ezech.31.
Et platani non fuerunt eque frondibus illius.& dicunt ali-
qui hebrei ꝙ ſignificat arborem caſtaneũ.

עֲרִסָה עָרִס Aaris.maſſa.ſeu paſta ex farina & aqua cõſperſa. Pro
q' btũs hiero.trãſtulit pulmẽtũ. Nu.15.Sicut de areis
pulmẽtum primitias ſepabitis:ita de pulmẽtis dabitis primitias dño.

עֲרֹעֵר עַרְעָר Aarar.ſiue עֲרוֹעֵר aaroer.ſpecies arboris humilis na-
עַרְעָר ſcentis in locis deſertis.pro quo btũs hiero. trãſtulit
Mirica Miricã.Hiere.17.Erit enim quaſi mirica in deſerto. Poni-
Humilis. tur ẽt pro humili.p̃s.101.Reſpexit in orationẽ humiliũ.de
עֲרֹעֵר quo vide ſupra in dictione עוּר vur.Eſt ẽt עֲרֹעֵר aaroer no-
men proprium loci prope deſertum exiſtentis.Deut.2.Ab
aroer que eſt ſuper ripam torrentis Arnon.Eſa.17. Dereli
Aroer. cte ciuitates Aroer gregibus erunt.

עָרַף עָרַף Araph.ſtillare.fluere.influere.exceruicare. excerebra
re.ideſt ceruicem vel cerebrum ſecare vel confringere
Concreſcere. Deut.32.Concreſcat vt pluuia doctrina mea. pro quo he-
brei legunt.Stillet ſiue influat vt pluuia doctrina mea.Et
Stillare. Caligare. in eo.33.Celiqꝫ caligabunt rore.pro quo hebrei legunt.ce-
liqꝫ eius ſtillabũt rore.Iob.36.Que de nubibus fluunt:que

protegunt cuncta deſuper.pro quo he.le.Que de nubibus Proteget
fluunt ſtillant ſiue influunt ſup hominũ multitudinẽ. & in
de עֲרִיפַי aariphe.pro quo beatus hieronymus tranſtulit ca עֲרִיפַי
liginem.Eſa.6.Et lux obtenebrata eſt in caligine eius.He-
brei vero dicunt ꝙ ſignificat celos propter ſuã influẽtiam caligo.
in iferiora.Itẽ עֹרֶף ooreph.i.ceruix.Geñ.49.Manus tue i celi
ceruicibus inimicorum tuorum.Exo.32.Cerno ꝙ popul⁹ עֹרֶף
iſte dure ceruicis ſit.Deut.10.Et ceruicẽ veſtrã ne induretis ceruix.
amplius.4.Reg.17.Indurauerũt ceruicem ſuã iuxta ceruí
cem patrũ ſuorũ.Ponitur ẽt pro dorſo vel tergo. Hiere.2.
Verterũt ad me tergũ & non faciẽ.Et in eo.18. Dorſum & Tergum. Dorſum.
non faciem oſtendam eis.Et inde verbum עָרַף aaraph.i.de עָרַף
ceruicare.excerebrare.ceruicem ſeu cerebrũ cedere vel con
fringere.Exo.13.Quod ſi nõ redemeris interficies. ꝑ quo
he.le.Et ſi non redemeris deceruicabis eum.Et in eo. Sup Deceruicare.
vitulam que in valle percuſſa eſt.i.deceruicata eſt. Eſa.66.
Quaſi qui excerebret canem. Sigñat ẽt confringere. Oſee. Excerebrare.
10.Ipſe confringet aras eorum. cõfringere

עֲרָפֶל עֲרָפֶל Aaraphel.caligo.obſcuritas.tenebre.Exo.20.moy-
ſes autem acceſſit ad caliginem. Deut. 4.Tenebre caligo.
& nubes & caligo.

עָרַץ עָרַץ Aaras.timere.formidare.terreri.fractum animo & cõ
ſternatum eſſe.percutere.ſeu confringere. roborari.
fortificari.Deut.6.Non timebis eos.& in eo.20.Nolite ce- Timere.
dere:nec formidetis eos.Ioſ.1.noli metuere & noli timere. Formidare
Iob.13.Contra foliũ quod vento rapitur oſtendis potenti
am tuam.pro quo he.le.nunquid foliũ raptũ.ſ. vento ter- Terrere.
res ſeu confringes.Et in eo.31.Si expaui ad multitudinem Expaueſcere.
nimiam.Eſa.8.Ipſe pauor veſter: & ipſe terror veſter.& in
eo.29.Et deũ iſrael predicabũt.pro quo he.le.formidabũt
ideſt predicabunt fortitudinẽ ſuam.Significat ẽt percutere
vel confringere.Eſa.2.Cum ſurrexerit percutere terrã. Et Percutere
inde מַעֲרָצָה maaraſa.i.terror. Eſa.10.Confringet lagũculã מַעֲרָצָה
in terrore.& inde עָרוּץ Aaros.ideſt fractura.Iob.30. In de- Terror.
ſertis habitant torrentiũ.i.in fracturis torrentiũ.Significat עָרוּץ
ẽt p̃dicta dictio roborare vel fortificare.Ps.10. vt nõ appo- Fractura.
nat vltra magnificare ſe homo ſuper terram. i. fortificare magnificari.
vel roborare ſe.Eſa.47. Si forte quid proſit tibi:ſi poſſis Fortificare
fieri fortior.& inde עָרִיץ Aaris.i. fortis vel robuſtus. Eſa. fortiorem fieri.
49.Et quod ablatũ fuerit a robuſto ſaluabitur. Hiere.20. עָרִיץ
Tanqꝫ bellator fortis.& in plu.עָרִיצִים aariſim.Iob.27. Et Robuſtus. fortis.
hereditas violentorum quã ab omnipotente ſuſcipient.i. עָרִיצִים
hereditas robuſtorum.p̃s.53.Et fortes queſierunt animã
meam.Ps.85.Et ſynagoga pot ẽtium queſierunt animam Violenti. fortes.
meã.Eſa.25.Ciuitas gentiũ robuſtarum timebit te.Et i eo.
Spũs enim robuſtorũ quaſi turbo impellens parietẽ. Et in Potentes Robuſti.
eo.Propaginẽ fortiũ marceſcere facies.Ezech.31.Succidẽt Crudeliſſimi.
eũ alieni & crudeliſſimi nationũ.vbi ponitur pro crudeliſ-
ſimis.Scribitur ẽt cũ nun in principio & dicitur נַעֲרָץ naa- נַעֲרָץ
ras. Ps.88. Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum.
Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Deus
robuſtus in arcano ſanctorum. robuſtus

עָרַק עָרַק Arac.Rodere.comedere.Iob.30.Qui rodebant in ſo
litudine.Et in eodem.Et qui me comedunt non dor- rodere. comedere.
miunt.Et ſolum inuenitur in predictis locis.Hebrei tamẽ
dicunt ꝙ ſignificat fugere vel fugare. Quia in lingua chal
daica vel ſyra ſignificat fugere.& vt ait beatus hiero.in pro Fugere.
logo ſuper Iob.Liber iob ex hebraico ſermone & arabico
& interdum ſyro conſtat.vnde in predictis locis hebrei le-
gunt.Qui fugati erant in ſolitudine.& infra. Et fugantes
mei.ideſt perſecutores mei non dormiunt. Fugare.

עֶרֶשׂ עֶרֶשׂ Eeres.lectus.ſtratũ.Deut.3.& monſtratur lectus ei⁹ lectus.
ferreus.Ps.6.Lachrymis meis ſtratum meum rigabo Stratum.

Ps.40. Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris ei⁹.

ערשות Strata — Canti.1. Lectulus noſter floridus.& ĩ plu. ערשות Aarſoth Amos.6.Et laſciuiſtis in ſtratis veſtris.

עש Tinea. — עש As.tinea.vermis.qui corrodit veſtimēta & ligna.Iob. 4.Conſumentur velut a tinea.Et in eo.13.Et quaſi veſtimētum quod comeditur a tinea.Eſa.50.Tinea comedet eos.Oſee.5.& ego quaſi tinea ephraim.Eſt etiā עש aas.nomen ſyderis celeſtis.Pro quo beatus hiero.tranſtulit arcturum.De quo vide ſupra in dictione עיש yus.

עשש Turbari. Corrodi. Caligare. Cõturbari. Cõtabeſcere — עשש Aaſas.corrodi.ſcilicet a tinea.a precedenti dictione deriuatum.pro quo tranſlatio noſtra traduxit turbari vel conturbari.Ps.6.Turbatus eſt a furore oculus me⁹. Pro quo hebrei legunt.Corroſus eſt a furore oculus meus. & beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit caligauit pre amaritudine oculus meus.ps.30.Conturbatus eſt in ira oculus meus.Et in eo.Et oſſa mea conturbata ſunt. Pro quo hebrei legūt.Et oſſa mea corroſa ſunt.ſcilicet.velut a tinea. Et beatus hiero.tranſtulit:& oſſa mea contabuerunt.

עשב Herba. fenum. עשבות fena. — עשב Eeſeb.herba.fenū.Gen.1.Germinet terra herbā.Et in eodem.3.Et comedes herbam terre.Deut.11.Fenū q̃ in agris ad paſcenda iumenta.Ps.71.Et florebunt de ciuitate ſicut fenum terre.ps.103.Et herba ſeruituti hominū Et in plu. עשבות Iisboth. Prouer.27.Et collecta ſunt fena de montibus.

עשה facere. Agere. offerre. obſeruare. Celebrare. fieri. Coquere. Preparare. circũcidere. Parare. acquirere. — עשה Aaſa.facere.agere.operari.preparare. adaptare. acquirere.ſubigere.Gen.1.Et fecit de⁹ firmamētū.& in eo. Viditq̃ deus cuncta que fecerat.& in eo.ab vniuerſo opere qđ patrarat.i.quod fecerat.Et in eo.ab omni opere quod creauit deus vt faceret.pro quo he.le.Quod creauit deus ad faciendum.ideſt vt de cetero ipſa opera ex ſe producerent alia:& non eſſet neceſſarium nouas creaturas producere:ſicut exponunt hebrei.Et in eo.6.Fac tibi arcam de lignis leuigatis.Et in eo.44.Cur ſic agere voluiſtis.Exo.1.Quidnam eſt hoc quod facere voluiſtis.Et in eo.24.Omnia q̃ locutus eſt dñs faciem⁹.Nu.28.Holocauſtum iuge ē quod obtuliſtis in monte ſinai.pro quo he.le.Holocauſtum iuge quod factum eſt in monte ſinai.Deut.5.Vt obſeruares diē ſabbati.pro quo he.le.Vt faceres diē ſabbati.i.vt celebrares.Et ĩ eo.32.Et fecit & creauit te.Iudi.1.Sicut feci ſic reddidit mihi dñs.1.Reg.12.Dñs qui fecit moyſen & aaron.Eſter.5.Etiam ſi dimidiam partem regni mei petieris impetrabis.pro quo he.le.Etiā ſi dimidiā partē petieris fiet.vbi ponitur verbū paſſiuū.Ps.138.Quod feciſti in oculto.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Quia fact⁹ ſū in abſcondito.Eccſ.1.Quid eſt quod factum eſt:ipſum qđ faciendū eſt.Et in eo.De oībus que fiūt ſub ſole. Et in eo.4 Qui neſciunt quid faciunt mali.Eſa.26.Salutes non fecimus in terra.Hiere.3.Et feciſti mala & potuiſti.Et ĩ eo.27. Ego feci terrā & homines.Threñ.2.fecit dominus que cogitauit.Ione.1.Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare.vel preparare.Gen.18.Qui feſtinauit & coxit illū. Pro quo he.le.Et feſtinauit vt faceret illū.i.vt prepararet illum.Deut.21.Et circuncidet vngues.pro quo he.le.Et faciet vngues ſuas.1.Reg.25.Et quinq̃ arietes coctos.i.preparatos.2.Reg.19.Deſcendit in occurſum regis illotis pedibus & intonſa barba.Pro quo he.le.Deſcendit in occurſū regis:nō fecit pedes ſuos & non fecit barbā ſuā.ideſt non adaptauit vel non preparauit.Nee.5.Parabatur autem mihi per dies ſingulos bos vnus.Et in eo. Exceptis volatilibus. Pro quo he.le.Et volatilia parabantur mihi. Significat ēt acquirere.Gen.12.Et animas quas fecerant in aran.i.acquiſierant.Deut.8.fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia preſtiterunt.ideſt acquiſierunt. Et in eodem.Sed recorderis domini dei tui: q̃ ipſe vires tibi prebuerit. Et ſequitur in hebreo.Ad acquirendam vel conſequendā ſubſtantiam vel diuitias.Ponitur etiam pro congregare.Gen. 41.Venitq̃ fertilitas ſeptē annorum: & in manipulos redacte ſegetes congregate ſunt in horrea egypti.pro q̃ he.le.Et congregata eſt terra.ideſt frumētū terre in ſeptē annis fertilitatis in manipulos.& inde מעשה Maaſe.ideſt factura.opus.actio.preparatio.acquiſitio.ſeu poſſeſſio.Exo. 18.Et opus quod facere debeant.Et in eo.34.opus domini terribile quod facturus ſum tecum.1.Reg.20.In die q̃ñ operari licet.Pro quo he.le.In die operis.Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.25.Et poſſeſſio eius in carmelo. Eſa.3.Et pro criſpāti crine caluiciū.i.pro factura vel ꝑparatione crinium.& in plu. מעשים Maaſim.ideſt opera.Gen. 20.Que non debuiſti facere:feciſti nobis.pro quo he.le.Opera que nō licet facere:feciſti nobis.Exo.5.Solicitatis populū ab operibus ſuis.Ps.103.Quam magnificata ſunt opera tua domine.Ps.113.Opera manuum hominum.Hiere.47.Pro eo quod habuiſti fiduciam in operibus tuis. Item עשה Iiſa.ideſt ſubigere.vel confringere. Ezech.23. Et fracte ſunt mamme pubertatis earum.Et in eo.Ibi confregerunt vbera pubertatis ſue.Et in eo. Quando ſubacta ſunt in egypto vbera tua.Soph.3.Ecce ego iterficiam omnes qui affligerunt te.pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel ſubigam oēs ſubigētes te.

Cõgregare. מעשה Opus. Poſſeſſio. Preparatio. מעשים Opera. עשה Frangere. Cõfringere. Subigere. Interficere.

עשן Fumare. Fumigare. עשן עשן Fumus. Iraſci. — עשן Aaſan.fumare.iraſci.Gen.15.Apparuit clibanus fumans.Exo.19.Totus autem mons ſinai fumabat. Et ĩ eo.20.Monteq̃ fumantē.Ps.103.Tangit montes & fumigant.Eſa.7.A duabus caudis titionū fumigantiū.& inde עשן Aaſan.ſiue עשן eeſen.ideſt fumus.Exo.19.Et aſcenderet fumus ex eo quaſi de fornace.Eſa.51.Sicut fumus deficiet.Oſee.13.Et ſicut fumus de fumario.Naū.2.Et ſuccendam vſq̃ ad fumum quadrigas tuas:debet legi.vſq̃ ad fumum.ideſt vſq̃ dum aſcendat fumus magnus ex eis.& quia fumus repreſentat ignem:& ignis ponitur aliquādo ꝓ ira: ideo predicta dictio ponitur etiam pro iraſci.Deut.29.ſed tunc quā maxime furor eius fumet.i.iraſcatur.ps.17.Aſcēdit fumus de naribus eius.i.aſcendit ira in furore ſuo.ps. 73.Iratus eſt furor tuus ſuper oues paſcue tue.ps.79.quo vſq̃ iraſceris ſuper orationem ſerui tui.

עשק Calumniā facere. Per fraudē obtinere. Calūniari. Vim pati. Vi oppreſſi. Calumnia. מעשקות Calumnie. — עשק Aaſac.calumniari.calumniam facere.vim facere.per vim aliquid extorquere.violentare.ideſt per violentiā vel fraudem aliquid obtinere.Leuit.6.Aut calumniam fecerit.Et in eo.Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere.Et in eo.19.Nō facies caluñiā proximo tuo.1.Reg. 12.Si quenquam calūniatus ſum.Et in eo.Non eſt calūniatus nos.ps.71.Et humiliabit calūniatorē.Prouer.28.Hominem qui calumniatur anime ſanguinem.Eccſ.4.Et lachrymas innocētium.pro quo he.le.Et lachrymas calūniā patientium.ideſt eorum quibus facta eſt calumnia ſeu violentia.Et in eo.nec poſſe reſiſtere eorum violentie:cunctorum auxilio deſtitutos.pro quo he.le.Et non eſt eis conſolator:& de manu calumniatorum ſuorū violentia:& nō eſt eis conſolator.Eſa.38.Dñe vim patior.Hiere.21.Et eruite vi oppreſſum de manu calumniantis.Et in eo.22.Et liberate vi oppreſſum de manu calumniatoris.Et in eo.50.calūniam ſuſtinent filii iſrael.& inde עשק ooſec.i.calumnia. violentia.oppreſſio.ps.118.Redime me a calumniis hominum.Eccſ.7.Calumnia conturbat ſapientem.Eſa.54. Recede procul a calūnia.Et in plu.ſcribitur cū mem in principio & dicitur מעשקות maaſacoth.Prouer.28.Dux indigēs prudētia multos opprimet.ꝓ q̃ he.le.multas oppſſiões ſeu calūnias.f.faciet.Eſa.33.qui ꝓiicit auariciā ex calūniis.

Digitized by Google

עשק עשק Aaſac.cum puncto cebólet.i.iurgari.Gen̄.26.Quam
obrē nomen putei ex eo quod acciderat vocauit ca=
Iurgari. lumniam.pro quo he.le.Et vocauit nomen putei iurgium:
quia iurgati ſunt cum eo.Vbi ponitur verbū & nomen ab
eo deriuatum.ſed ſi ſcribatur cum puncto ſebólet ſicut di=
ctio precedens:poteſt intelligi ſicut eſt in littera noſtra.

עשר עשר Aaſar.ditare.ditari.diuitem eē.diuitias habere.locu
Ditare. pletari. Gen̄.14. Ne dicas ego ditaui Abrā.1.Reg.1.
Dn̄s pauperem facit & ditat.Et in eo.17.Virū qui percuſſe
rit eū ditabit eum rex diuitiis magnis.Iob.15. Non ditabi
tur & non perſeuerabit ſubſtantia eius.p̄s.64.Multiplica=
locupletare ſti locupletare eam.Prouer.10.manus aūt fortium diuitias
diuitē facit parat.ideſt ditat.Et in eo.Benedictio dn̄i diuitem facit.Et
in eo.15. Noli laborare vt diteris.Hiere.5.Ideo magnifi=
עשיר cati ſunt & ditati.Ezech.27.Ditaſti reges terre.& ide עשיר
Diues Aaſir.ideſt diues.Exo.30.Diues non addat.Ps.48.Simul
in vnum diues & pauper.Prouer.14.Amici diuitū multi.
Quod in hebreo legitur ſingl̄r.ſ.amici diuitis multi.Et in
eo.22. Diues & pauper obuiauerunt ſibi.Eſa.53.Et diui
עשירים tem pro morte ſua.& in plu.עשירים Aaſirim.i.diuites.p̄s.
Diuites 44.Oēs diuites plebis.Eccl̄s.10.Et diuites ſedere deorſū.
עשר & inde עשר oóſer.ideſt diuitie.Et ī hebreo ē ſingularis nu
Diuitie meri:& caret numero plurali.1.Paralip.29.Tue ſunt diui=
tie:& tua eſt gloria.Prouer.7.In ſiniſtra illius diuitie & glo
ria.Hiere.9.Et non glorietur diues in diuitiis ſuis.

עשר Aaſar.cū puncto cebólet.decimare.decimas dare.de
עשר cimas offerre. Gen̄.28.Cūctorū que dederis mihi de
Decimas offerre cimas offeram tibi.Deut.26.Quando cōpleueris decimā
cūctarū frugū tuarū.pro quo he.le.Quando cōpleueris de
cimare omnē decimā frugū tuarum.1.Reg.8.Et vinearum
addecimare reditus addecimabit.Et in eo.Greges quoq; vr̄os addeci=
מעשר mabit.& inde מעשר Maaſer.ſiue מעשר Maaſar.ideſt deci=
מעשר ma ſiue decimatio.Gen̄.14.Et dedit ei decimas ex omni=
Decime bus.Leuit.27.Si quis autem voluerit redimere decimas ſu
as.Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.decimā.Nu.18.
Decimas quas dedi vobis.& in eo.Decimam partem deci=
מעשרות me.Malach.3.Inferte oēm decimam.& in plurali.מעשרות
Decime Maaſeroth.Nume.18.Ex vniuerſis quorum accipitis pri=
mitias offerte dn̄o.pro quo he.le.Ex vniuerſis decimis ve
ſtris q̄s accipitis a filiis iſrael:dabitiſq; ex eis primitias do
עשרון mino.& inde עשרון Iiſaron.i.decima pars.Nu.28. Et deci
Decima ps. mā decime ſimile.Et in plu.עשרנים Eeſronim.vt in eo.&
עשרנים duas decimas ſimile oleo conſpſe.Et in eo.Et tres decimas
Decime ſimile.& inde עשרה Aaſara.i.decē in gn̄e maſculino. Gen̄.
עשרה 18.Non delebo propter decē.Nu.8.Mortariolū ex decē ſi
Decem. clis aureis.& in eo.Denos ſiclos appēdētia.i.vnūquodq; de
cē ſiclos appēdēs.Scribitur ēt cū tau in fine loco he.Gen̄.31
Et mutauit mercedē meā decē vicib9.& in ge.fe.ſcribitur ſi
עשר ne he & dr̄ עשר eeſer.Leuit.26.Ita vt decē mulieres in vno
Decem. clibano coquāt.2.Reg.19.Decē partibus maior ego ſum a
עשרות pud regem.& in plu.עשרות aaſaroth.Exo.18.Et conſtitue
Decem decani ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & deca=
nos.i.principes decē.Ponitur ēt decē pro multis ſiue p̄ nu
mero indeterminato.vt in eo.18.Quia tu vnus ſolus p̄ de=
cē millibus cōputaris.i.pro multis millibus.Iob.19.En de
עשירי cies cōfudiſtis me.i.multotiēs.& inde עשירי aaſiri.i.decim9
Decimus Gen̄.8.Vſq; ad decimū mēſe:decimo en ī mēſe prima die
mēſis apparuerūt cacumina mōtiū.Leuit.27.Quidqd de=
עשירית cimū venerit:ſanctificabitur dn̄o.& in ge.fe.עשירית aaſirith
decima. Exo.16.Gomor aūt decima ps eſt ephi.Nu.28. Decimā p̄
tē ephi ſiſe.Hierc.32.verbū qd̄ factū eſt ad hieremiā a dn̄o
in anno decimo.Quod in hebreo eſt gn̄is feminini. Et in=
עשור de עשור Aaſor.i.decē ſeu decim9.Gen̄.24.Maneat puella
nobiſcum ſaltem decem dies.Exo.10. Decima die menſis decem
huius. Significat etiam עשור Aaſor.inſtrumentum mu= עשור
ſicum decem chordarum.p̄s.32. In pſalterio decem chor=
darum pſallite ei.p̄s.91.In decachordo pſalterio:cum citha Decachordus
ra.Ps.143.In decachordo pſalterio pſallam tibi.Et inde
עשיריה Aaſiria.ideſt decimatio.Eſa.6.Et adhuc in ea deci עשיריה
matio.& inde עשרים Eeſrim.i.viginti.ſ.bis decem.Gen̄. decimatio. עשרים
18.Non interficiam propter viginti.& in eo.31.Viginti an
nis fui tecum. Viginti

עשת Aaſath.impinguari.candidum ſeu lucidū eſſe.cogi= עשת
tare.Hiere.5.Incraſſati ſunt & impinguati.Hebrei Impinguari.
tn̄ legūt.Incraſſati ſunt & candidi ſeu lucidi facti ſunt.& in
de עשת éeſeth.ſiue עשות Aaſuth.i.candidū ſeu lucidū:aut עשת עשות
purū ſeu purgatū.Canti.5.Venter eius eburneus.Pro quo
he.le.Venter eius candidus ſeu lucidus ſicut ebur.Ezech. Cādidus
27.In nūdinis tuis propoſuerūt ferrū fabrefactum.i.ferrū
purū ſeu purgatū a rubigine.Itē עשת aaſath.i.cogitare.re Purus. עשת
cogitare.Dan̄.6.Porro rex cogitabat conſtituere eum ſup Cogitare
omne regnum.Ione.1.Si forte recogitet deus de nobis.& Recogitare
inde עשתות aaſthuth.i.cogitatio.Iob.12.Lampas contem עשתות
pta apud cogitationes diuitum.quod in hebreo legitur ſin Cogitatio.
gulariter.ſ.apud cogitationē.Et ī plu.עשתנות Eeſtonoth עשתנות
p̄s.146.In die illa peribunt omnes cogitationes eorū.Itē cogitatões
עשתי Aaſthe.ideſt vnus ſiue vnū aut vnam.Et ſemper ſun
gitur cum dictione עשר éeſer.que ſignificat decē & dicitur
עשתי עשרה Aaſthe eeſre.ſiue עשתי עשר Aaſthe aaſar:& עשתי עשרה
tunc ambe dictiones ſignificant vndecim.Exo.26.Saga ci עשתי עשר
licina vndeci.Deut.1.Quadrageſimo anno:vndecimo mē
ſe.Zach.1.vndecimi menſis ſabat. Vndecim

עשתר Aaſtar.grex.ſcilicet ouiū.& ſolū inuenitur in nu עשתר
mero plu.ſ.עשתרות Aaſtaroth.Deut.7. Gregibus עשתרות
ouiū tuarū.Eſt ēt עשתרות aaſtaroth ſiue עשתרת aaſtereth Greges
nomē idoli ad ſimilitudinem pecudis facti:ſecundum he עשתרות
breos.Iudi.2.Seruientes baal & aſtaroth.1.Reg.31. Et po עשתרת
ſuerunt arma eius in tēplo aſtaroth.3.Reg.11.Aſtartem de= Aſtaroth
am ſidoniorum.Eſt etiam nomen loci.Gen̄.14.Et percuſ= Aſtarte
ſerunt raphaim in aſtaroth carnaim.Deut.1.qui manſit in
aſtaroth & in edrai.

עת Eth.Tempus.hora.Gen̄.29.Nec eſt tempus vt reducā= עת
tur ad caulas greges. Ruth.2.Quando hora veſcendi Tempus
fuerit.& in plu.עתים Iithim.ſiue עתות Iithoth.De quo vi Hora
de ſupra in dictione עת vuth. עתים

עתד Aathad.Parare.paratū eſſe.futurū eſſe.Iob.15.Que Hore.
in cumulos ſunt redacte.pro quo he.le.Que parate עתד
vel future ſunt in cumulos.ſ.redigi.Prouer.24.Prepara fo Parare. Preparare
ris opus tuum:& diligenter exerce agrum tuum.pro quo
hebrei legunt.Prepara foris opus tuum:& para illud in a
gro tuo.& inde עתיד Aathid.i.futurus.ſeu paratus. Iob.3. עתיד
Qui parati ſunt ſuſcitare leuiathan.Et in eo.15.Sicut regē
qui preparatur ad preliū.Eſter.8.Paratos eſſe iudeos ad ca Paratus. preparat9.
piendam vindictam.Et inde tempus futurum vocatur a= Futurū
pud hebreos עתיד Aathid.& in plurali.עתידות Athidoth. עתיד
Deut.32.Et adeſſe feſtinant tempora.ſ.futura.Item עתודים עתידות
Aathudim.ideſt hirci:ſeu mares ouium vel caprarum.Et futura tpa. עתודים
ſolum inuenitur in numero plurali.Gen̄.31.Et vide vniuer
ſos maſculos aſcēdentes ſuper feminas.Ps.49. Nec de gre Maſculi.
gibus tuis hircos.Prouer.27.Et hedi ad agri precium.pro
quo hebrei legunt.Et precium agri hirci.ſcilicet ſunt.Hie Hirci.
re.50.Et eritis quaſi hedi ante greges.pro quo hebrei le Hedi
gunt.Et eritis quaſi hirci.Ponitur etiam pro principibus
vel ducibus.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum. Principes.
Et in eodem.14.Omnes principes terre ſurrexerunt de
ſoliis ſuis.

Digitized by Google

עַתָּה עַתָּה Atha.nunc.aduerbiũ tp̃is.Geñ.12 :Nunc igitur ecce
Nunc coniux tua.p̃s.112.Ex hoc nunc & vſqꝫ in ſeculum.vi
de ẽt de hoc ſupra in dictione עות vuth:quia inde deriuatur

עָתַם עָתַם Aatham.obſcurare.btũs hiero.tranſtulit. cõturbare.
cõturbare. cuius verbũ paſſiuũ ponitur.Eſa.9:Vbi dr̃ in ira dñi
obſcurare. exercituum conturbata eſt terra.pro quo hebrei legũt.ob-
ſcurata eſt terra.Et ſolum inuenitur in predicto loco.

עָתַק עָתַק Aathac.ſubleuari.inueterare.euellere.transferre. Iob
ſubleuari. 21.Quare impii viuunt ſubleuati ſunt :cõfortatiqꝫ di
uitiis. Pro quo he.le.Quare impii viuunt inueterauerunt
inueterare idest ſeneſcunt.p̃s.6.Inueteraui inter omnes inimicos me
עָתַק os.& inde עָתַק Aathac:ſiue עָתִיק aathic.i.vetus ſiue anti-
עָתִיק quum.1.Reg.2.Recedant vetera de ore veſtro.quod in he-
Vetus. breo legitur ſingulariter.Et ponitur ibi ſingulare pro plu
rali.p̃s.30.Que locuntur aduerſus iuſtũ iniquitatem.ꝑ quo
hebrei legunt.Que locuntur aduerſus iuſtũ vetera. & bea-
tus hiero. in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.q̃ locuntur contra iu
ſtum dura.i.inueterata.Eſa.23.& veſtientur vſqꝫ ad vetu-
Antiquus ſtatem.Dañ.7.Et antiquus dierum ſedit.Et in plu.עַתִּיקִים
עַתִּיקִים Aathichim.1.Paralip.4.Hec autem verba vetera.poteſt ẽt
Vetera. legi.verba ſuperna & ſublimia.nam ponitur etiam pro ſu-
עָתַק perno. Prouer. 8. Opes ſupernas & iuſtitiam . Item עָתַק
Athac.i.euellere.ſeu transferre.vel auferre.Geñ.12.Et inde
tranſgrediens ad montem.Pro quo hebrei legunt. Et euul
Transferre ſit ſeu tranſtulit inde ad montẽ.ſ.tabernacula ſua . Iob . 9.
Auferre Qui tranſtulit montes & neſcierunt.Et in eo. 14 . Et ſaxũ
transfertur de loco ſuo.Et in eodem . 32 . Abſtulerunt a ſe
Euellere. eloquiũ.Eſa.28.Ablactatos a lacte euulſos ab vberibus.Si-
gnificat etiam transferre de vna lingua in aliam . Prouer.
15.Hec quoqꝫ ſunt parabole ſalomonis quas tranſtulerunt
viri ezechie regis iuda.

עָתַר עתר Aathar.orare.deprecari.rogare.derogare. Geñ.25.
deprecari Deprecatuſqꝫ eſt iſaac dominum pro vxore ſua.Exo.
orare. 8.Orate dominum vt auferat ranas a me.Et in eo.Quan-
Rogare do deprecer pro te.Et in eo.Rogate pro me.& in eo.Egreſ
ſus a te orabo dñm.Iob.22.Rogabis eũ & exaudiet te . Et ĩ
eo.33.Deprecabitur deũ & placabilis erit ei.Et in voce paſ
ſiua ſignat exaudire ſeu placari.Geñ.25.Qui exaudiuit e-
Exaudire um.1.Paralip.5.Et exaudiuit eos.Eſa.19.Et placabitur eis
עֲתֶרֶת & ſanabit eos.Et inde עֲתֶרֶת Aathereth . ideſt deprecatio.
deprecatio Hiere.33.Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis.
Multiplicatio Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicatio
עֲתָרַי nem.& inde עֲתָרַי aathrai.Pro quo beatus hiero . tráſtulit
Supplices. ſupplices mei.Soph.3.ſupplices mei filii diſperſorũ meo-
rum deferent munus mihi.Hebrei vero dicunt ꝙ eſt nomẽ
עָתַר propriũ nationis vel gentis.Item עָתַר aathar. ideſt dero-
derogare gare.Ezech.35. Et derogaſtis aduerſum me verba veſtra.
multiplicaſ. Hebrei tñ in predicto loco legunt. Et multiplicaſtis aduer-
נַעְתָּרוֹת ſum me verba veſtra.& inde נַעְתָּרוֹת Naatharoth.Pro quo
beatus hiero. tráſtulit fraudulenta.i.derogatoria. Prouer.
fraudulẽta 27.Quam fraudulenta oſcula odientis . Ponitur etiã עָתַר
עָתַר aathar.pro nebula ſiue pro multitudine fumi.Ezech.8. Et
Nebula vapor nebule de thure conſurgebat.Pro quo hebrei legũt.
Et nebula multitudinis incenſi conſurgebat.

De incipientibus a littera. פ . Pe.

פֵּאָה פֵּאָה Pea.latus.angulus.finis.terminus .coma .Exo . 26.
Latus. Quarum viginti erunt in latere meridiano. Et in eo
dẽ.In latere quoqꝫ ſecundo qđ vergit ad aquilonẽ.Ezech.
45.A latere maris vſqꝫ ad mare:& a latere orientis vſqꝫ ad
orientem.Ponitur etiam pro coma. Leuit.19:Nec in rotũ-
dum tondebitis comam.Et in eo. Nec radetis barbam.pro
Coma quo hebrei legunt.Et non diſſipes.ideſt nõ radas comam
ſeu angulum vel finem barbe tue.Et in plurali פאות peoth. פאות
Exo.25.Et pones eos in quattuor angulis. Ponitur etiã ꝑ Anguli
ducibus vel principibus.Nu.23.Et percutiet duces moab . Duces.
Et aliqui hebrei ſecundum precedentem ſignificationẽ le
gunt.Et percutiet angulos ſeu terminos moab.Et inde ver
bum angulare.ideſt in angulos terre diſpergere : ſecundũ
hebreos.Deut.32.Dixi vbi nã ſunt.pro quo hebrei legũt.
Dixi diſpergam eos.ſ.per angulos terre.Poteſt etiam deri-
uari a dictione אַף aaph.que ſignificat iram.vt ſit ſenſus.di
xi iraſcar eis.vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem . quod ſi le-
gatur אֵיפֹהֶם Eephohem: tunc ſignificat vbi ſunt:ſicut eſt
in littera noſtra.

פָּאַר פָּאַר Paar.glorificare.gloriari.decorare.ſeu decorum eſſe
recolligere. Exo.8.Cõſtitue mihi tempus quãdo de
precer pro te.pro quo hebrei legunt . Gloriare contra me Gloriari
quando deprecer pro te.ideſt tu habeas illam gloriam vt e-
ligas tibi tempus:licet talem gloriam ego deberem habere
ſ.vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro te . Sic enĩ
exponitur ab hebreis.Iudi.7.Ne glorietur contra me iſra
el.Eſa.10.Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſe-
cat in ea.Et in eodem.49.Quia in te glorificabor.Et ĩ eo. Glorificare
55.Et ſanctum iſrael quia glorificauit te.Et ĩ eo.60.Et do-
mum maieſtatis mee glorificabo.& inde תִּפְאֶרֶת Thiphe- תִּפְאֶרֶת
reth.ideſt decor.gloria.Exo.26.Facieſqꝫ veſtem ſanctã aa-
ron fratri tuo in gloriam & decorem.p̃s.88. Quoniã glo- decor
ria virtutis eorum tu es.Prouer.28.In exultatione iuſtorũ Gloria
multa gloria eſt.Eſa.60.Et domum maieſtatis mee . Vbi Maieſtas.
ponitur pro maieſtate.Et inde פְּאֵר pheer.i.decor.ſeu glo פְּאֵר
ria:& ponitur pro corona que ẽ ornamentum ſeu decor ca
pitis.Eſa.61.Et darem eis coronam pro cinere.Et in eodẽ. Corona
Quaſi ſponſum decoratũ corona.Ezech.24 . Corona tua
circumligata ſit tibi. Et in plu. פְּאֵרִים paarim.ſiue פְּאֵרֵי pa פְּאֵרִים
are.Exo.39.Et mitras cum coronulis ſuis. Ezech.24.Co פְּאֵרֵי
ronas habebitis in capitibus veſtris.Ponitur etiam pro vit corone.
tis que capiti circũvoluuntur.Ezech.44. Vitte linee erũt Vitte
in capitibus eorũ.Ponitur etiam pro diſcriminalibus:que
ſunt quedam ornamenta capitis.Eſa.3. Et mitras & diſcri diſcrimi-
minalia.Item פָּארָה Pura.ideſt laguncula:ſeu olla ſcđm trã nalia
ſlationẽ nr̃am.Eſa.10.Confringet lagunculam in terrore. פָּארָה
Hebrei tñ dicũt ꝙ ſignãt ramũ ſeu propaginẽ.cuius plale. Laguncula.
פארות Poroth.ponitur pro ramis:vt infra dicetur. Poteſt
ẽt ſignãre ollã:ſicut eſt in littera noſtra . De quo vide ſupra
in dictione פור Pur.& aliqñ ſcribitur cũ duplici res & dici-
tur פָּארוּר parur.Naum.2.facies oĩm ſicut nigredo olle.Et פָּארוּר
aliqui hebrei ſcđm primã ſignificationem legũt . Et facies Olla
oĩm retraxerũt decorẽ ſuũ.Itẽ פָּאֵר paer.i. colligere.ſeu re פָּאֵר
colligere.ſ.quidquid in ramis arborũ remãſerit. Deut.24.
Quidquid remanſerit in arboribus non reuerteris vt colli colligere
gas.Et inde פֹּארוֹת Poroth.i.rami.ſeu frondes . Ezech.31. פארות
Et eleuati rami eius per aquas multas.Et in eo.Et ſub fron Rami.
dibus eius genuerunt omnes beſtie ſaltus Et in eo.& plata Frondes
ni nõ fuerunt eque frondibus eius.& aliqñ ſcribitur cum a-
leph poſt res.De quo vide infra in dictione פָּרָא Para.

פַּג Pag.Groſſus.ideſt ficus qui primũ venit ad maturitatẽ פַּג
Canti.2.ficus protulit groſſos ſuos. Groſſus

פִּגּוּל Pigul.Immundum.prophanum.Leuit . 19. Propha- ficus
nus erit & impietatis reus.Ezech. 4.Et non eſt ingreſ פִּגּוּל
ſa in os meum omnis caro immũda.& in plu . פִּגּוּלִים Pigu Immũdus
lim.Eſa.43.Et ius prophanum in vaſis eorum. Quod in פִּגּוּלִים
hebreo legitur pluraliter.ſcilicet & ius prophanationũ vel ꝓphanus.
immundarum.ſcilicet carnium in vaſis eorum.

פָּגַע Pagaa.occurrere.obuiare.irruere.deprecari. interce-
deſ.orare.rogare.Geñ.32.fuerũtqꝫ ei obuiã angeli dei פָּגַע
obuiare

Digitized by Google

Exo.5.ne forte accidat nobis peſtis aut gladius.Pro quo he
brei legunt.Ne forte occurrat nobis peſtis aut gladius.Et ī
eodem.23.Si occurreris boui inimici tui & aſino erranti.
Nu.35.Propinquus occiſi homicidam interficiet ſtatim vt
apprehenderit eum.pro quo he.le.cū occurrerit vel obuia-
uerit ei: Ioſ.2.Ne forte occurrant vobis reuertentes. Et in
eo.17.Et coniungantur ſibi in tribu Aſer.ideſt occurrant
ſibi.Et in eo.19.Peruenit in debaſeth.pro quo he.le.& oc-
currit.i.pertingit in debaſeth.Et in eo.Et peruenit termi-
nus eius vſq₃ thabor.Iob.36.Et precepit ei vt rurſus adue-
niat.pro quo he.le,occurrat.ſcilicet tenebris.Eſa.47.Nō
Reſiſtere resiſtet mihi homo.ideſt non occurret mihi homo·Hebrei
tñ ſecundum aliam ſignificationē exponunt ſic.Non acci-
piā deprecationem vel orationē hominis.Et in eo.64.oc-
curriſti letanti & facienti iuſtitiam.Hiere.15. Si non occur
ri tibi in tempore afflictionis.Amos.5. Et occurrat ei vr-
ſus. Significat etiam irruere vel interficere.Iudi. 8 .Tu ſur-
Irruere. ge irrue in nos.Et in eo.15.Spondete mihi ꝙ non occida-
Occidere. tis me.ideſt ne irruatis in me.1.Reg.22. Noluerunt autem
ſerui regis extendere manus ſuas in ſacerdotes domini.ꝑ
quo he.le.Noluerunt autem ſerui regis extendere manus
ſuas vt irruerent in ſacerdotes domini.2.Reg.1. Accedens
פֶּגַע irrue in eum.Et inde פֶּגַע Pégaa.ideſt occurſus.contrarius.
occurſus. aduerſarius.3.Reg.5. Non eſt ſatan neq₃ occurſus malus.
Scribitur etiam cum mem in principio.Iob.7.Quare me
contrarius poſuiſti contrarium tibi. Significat etiam intercedere vel
intercedere orare ſeu deprecari.Geñ.23.Intercedite pro me apud E-
phron.Et in eo.28.Cumq₃ veniſſet ad quendam locum.
orare. Pro quo hebrei legunt.Et orauit vel deprecatus eſt in loco
Poteſt etiā legi ſic.Et occurrit loco. Quod eſt idem ſenſus
cū lr̄a nr̄a.Iob.21.Et quid nobis prodeſt ſi orauerimus il-
Rogare lum.Eſa.53.Et pro tranſgreſſoribus rogabit.Et in eo.59.
Et aporiatus eſt:quia nō eſt qui occurrat.pro quo he.le.qa
nō eſt qui oret vel deprecetur.pōt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a
Hiere.7.Nec aſſumas pro eis laudē & orationē & nō obſi-
ſtas mihi. pro quo he.le.Et nō depreceris ſiue nō ores me
Et in eo.27.Et ſi ꝓphete ſunt & eſt verbū dn̄i in eis:occur
rant dn̄o exercituū.pro quo he.le. orent vel deprecentur
dn̄m exercituum.Et in eo.36. Contradixerunt regem ne
combureret librum.i.rogauerunt regem.

פֶּגֶר פֶּגֶר Péger.cadauer.morticinium.Eſa.14. Quaſi cadauer
Cadauer. putridum.Amos.8.Multi morientur.Pro quo he.le.
Plurimum cadauer.ſupple erit.& eſt ſenſus ſicut in lr̄a nr̄a.
Ruina. Ponitur ēt pro ruina.Naum.3.Et grauis ruine.Et in plu.
פְּגָרִים פְּגָרִים Pegarī. ſeu פִּגְרֵי pigre.Leuit.26.Cadetis iter ruinas
ruine. idolorū veſtrorū.pro quo he.le.Et dabo cadauera vr̄a ſup
Cadauera. cadauera idolorū veſtrorum.Nu.14.Veſtra cadauera iace
bunt in ſolitudine.Eſa.37.Et ecce omnes cadauera mor-
tuorū.Et in eo.62.Et videbūt cadauera virorū.Et idē ver-
פִּגֵּר bum פִּגֵּר piger.Quod ſignificat corruere.vel impingere.
Impingere 1.Reg.30.Qui laſſi tranſire non poterant torrētem Boſor.
Corruere. Pro quo he.le.qui corruerant vel impegerant ad torrentē
Boſor.i.pre laſſitudine tranſire non poterant:ſicut eſt in
littera noſtra.

פָּגַשׁ פָּגַשׁ Pagas.obuiare.occurrere.Geñ.32.Si obuium habue
Obuiare. ris fratrem meum eſau.i.ſi obuiauerit tibi.Et in eodē
33.Que nam ſunt iſte turme quas obuiam habui. Exo.4.
Occurrere Occurrit ei dominus.1.Reg.25. Quibus & illa occurrit.
Incurrere Iob.5.Per diem incurrunt tenebras.Prouer.22. Diues &
pauper obuiauerunt ſibi.Et in eodem.29.Pauper & credi
tor obuiauerunt ſibi.

פָּדָה פָּדָה Pada.Redimere.liberare.eruere.Exo.21.Dimittet eā.
Redimere. pro quo he.le.redimat eā.i.dimittat eā liberā. Leuit.
19.Et tñ precio nō eſt redēpta.ꝑs.54.Redimet in pace ani
mā meā.ꝑs.118.Redime me a calūniis hoim.ꝑs.129. Et ip
ſe redimet iſrael.& inde פְּדוּת Peduth.i.redēptio.Exo.8.Po פְּדוּת
nāq₃ diuiſionē inter populū meū & populū tuū.ꝑ quo he.
le.Ponāq₃ redemptionē inter populū meū & populū tuū. Redēptio.
ꝑs.110.Redēptionē miſit dn̄s populo ſuo.Scribitur etiā cū
iod in fine & dr̄ פִּדְיוֹן pidion.ꝑs.48. Et preciū redēptiōis פִּדְיוֹן
aīe ſue.& aliqñ ſignat preciū ſolutiōis vel liberatiōis. Nu.3 Redēptio.
In precio aūt ducētorū.ſcribitur ēt cū mē in fine & dr̄ פִּדְיוֹם Preciū
Pidiom.vt in eo.Tulit igitur moyſes pecuniā eorū qui fue- פִּדְיוֹם
runt amplius.pro quo he.le.Et tulit moyſes pecuniam re-
demptionis vel precii eorū qui fuerunt amplius.

פַּדָּן Padan.meſopotamia.regio.que grece ſic noiatur a me Precium.
ſos qđ eſt mediū & potamos qđ eſt flumē.eo qđ eſt ſita פַּדָּן
inter duo flūina tigrim.ſ.& euphratē·Geñ.25.Duxit vxo-
rē rebeccā filiā bathuelis ſyri de meſopotamia. Et ī eo.28.
Vade & proficiſcere in meſopotamiā ſyrie.Et in eodē.48. Meſopo-
Quādo veniebā de meſopotamia:mortua eſt rachel.& hec tamia.
dictio פַּדָּן Padan in lingua chaldaica ſignat numerū parē
ſiue dualem.in lingua vero punica ſeu arabica ſignificat cā
peſtrē ſeu planiciē.& ideo dicunt aliqui ꝙ illa regio dicitur
פַּדָּן padan.Eo quod eſt terra campeſtris:& ſecūdū aliquos
hebreos inde deriuatur dictio אַפַּדְנוֹ apadno·Dañ.11. Et fi אַפַּדְנוֹ
get tabernaculū ſuū apadno.De quo vide ſupra in dictione
אֶפֶד Apad.

פָּדַע Padaa.redimere.liberare.Iob.33.Libera eum vt non פָּדַע
deſcēdat ī corruptionē. & ſolū inuenitur ī ꝑdicto loco. Liberare
פֶּדֶר Páder.adeps.Leuit.1.Caput & cūcta q̄ adherēt iecori. פֶּדֶר
ꝑ quo hebrei legunt.Caput & adipē.i. adipē q adhe Adeps.
ret iecori.

פֶּה Pe.os.ſ.ab ore.Exo.4.Quis fecit os hoīs.& in eo. Et ip פֶּה
ſe loqtur ꝑ te & erit os tuū.Nu.12.ore enī ad os loquor Os.
ei.Ponitur ēt pro cōſenſu.Ioſ.9.Cōgregati ſunt pariter vt
pugnarēt cōtra ioſue & iſrael vno aīo eadēq₃ ſentētia. ꝑ q̄
he.le. Vt pugnarēt cōtra ioſue & iſrael vno ore.i.vno cōſen Cōſenſus
ſu eadēq₃ ſentētia. Et qñ poſt ſe regit gtīn vel qñ cōponitur
cū pronoībus tūc mutat he in iod.Geñ.29.& os putei grā-
di lapide claudebatur.Exo.4.& ego ero in ore tuo & in o-
re illius.Nu.20.Eo qđ incredulus fuerit ori meo.Deut.8.
Sed in oī verbo quod procedit de ore dei.Et in eo.11.quos
aperto ore ſuo terra abſorbuit.Ioſ.9.& os dn̄i nō interro
gauerūt.ꝑs.49.os meū loquetur ſapiētias. Eſa.49.& po
ſuit os meū quaſi gladiū acutū.Signat ēt ꝑceptū ſeu imperi
um vel mādatū.Geñ.41.& ad tui oris imperiū cūctus ppl's Imperiū
obediet.Nu.10.mouerūt caſtra primi iuxta impiū dn̄i. Ioſ.
1.quicūq₃ cōtradixerit ori tuo.i.impio vel mandato. Poni-
tur ēt pro capicio vel ora veſtimēti.Exo.28. In cuius me-
dio ſupra erit capicium & ora ꝑ gyrum: ſicut fieri ſolet in Capiciū
extremis veſtium partibus.Iob.30.Et quaſi capicio tunice
ſuccinxerūt me.ꝑs.132.Quod deſcendit in ora veſtimenti Ora.
eius.ponitur etiam pro ore gladii. ideſt pro acumine gla-
dii.Exo.16.Fugauitq₃ Ioſue Amalech & populum eius in
ore gladii. Et in plurali פֵּיוֹת Peioth. Iudi.3. Qui fecit פֵּיוֹת
ſibi gladium ancipitem. Pro quo hebrei legunt. Et fecit Anceps.
ſibi gladium acutum habens duo ora.ideſt acutum ex vtra
q₃ parte. Prouer. 5. Acuta quaſi gladius biceps. ideſt ex Biceps
vtraque parte acutus.& aliquando duplicatur littera pe &
littera iod & dicitur פִּיפִיּוֹת Pipiioth.Ps.49.Et gladii anci פִּיפִיּוֹת
pites in manibus eorum.Reperitur etiam פִּים Pim ſecun- Ancipites
dum terminationem pluralem maſculinorum.1.Reg.13.Re פִּים
tuſſa erat acies vomerum. & quandoq₃ preponitur ei lr̄a Acies
caph & littera lamed & dr̄ כְּפִי Chephi.aut לְפִי lephi:& tūc כְּפִי
aliqñ ſignificat.iuxta. ſecundum.ſicut.Geñ.47. Prebens לְפִי

Iuxta. cibaria ſingulis. Pro quo hebrei legunt. Prebens panē iux-
ta familiam. ideſt iuxta exigentiam familie ſingulorum.
Exo. 12. Que ſufficere poſſunt ad eſum agni. Pro quo he-
brei legūt. Vnuſquiſqꝫ iuxta id qđ pōt edere numeretur ſu
per agnum. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Leuit. 25.
Quanto. Quanto plus anni remanſerit poſt iubileum: tanto creſcet
& precium: quanto minus temporis. Pro quo hebrei legūt.
Iuxta multitudinem annorum creſces & precium. Nu. 7.
Iuxta. Iuxta ordinem miniſterii ſui. Et in eo. Iuxta id quod habe
Secundū. bant neceſſarium. & in eodem. Secundum officia & cultū
ſuum. Et in eo. 9. Cumqꝫ ablata fuiſſet nubes que taberna-
culum protegebat: tunc proficiſcebantur filii iſrael. ꝓ quo
hebrei legunt. Iuxta eleuationem nubis deſuper taberna-
culum: proficiſcebātur filii iſrael. 3. Reg. 17. Si fuerit annis
his ros & pluuia niſi iuxta oris mei verba. Iob. 33. Ecce &
Sicut. me ſicut & te fecit deus. & aliquando preponitur ei dictio
עַל Aal & dicitur עַל פִּי Aalpi. Exo. 34. Scribe tibi verba
עַל פִּי hec quibus & tecū & cū iſrael pepigi fedus. pro quo hebrei
legunt. Scribe tibi verba hec: quia iuxta verba hec pepigi
Iuxta. fedus tecum & cum iſrael. Deut. 17. Et docuerint te iuxta le
פִּי gem eius. Et quando iungitur predicta dictio פִּי Pi cum di-
שְׁנַיִם ctione שְׁנַיִם Senaim que ſignificat duo: tunc ambe dictio-
nes ſignificant duplicem partem vel duplicem portionem
Deut. 21. Dabitqꝫ ei de his que habuerit cuncta duplicia. 4.
Duplicia. Dupler. Reg. 2. Obſecro vt fiat in me duplex ſpiritus tuus. Item פֹּה
פֹּה Po. ideſt. hic. ſiue huc. aduerbium loci. Deut. 5. Tu vero hic
Hic. ſta mecum. Ioſ. 18. Vt hic coram domino deo veſtro mit-
Huc. tam vobis ſortem. Iob. 38. Vſqꝫ huc venies & non proce-
des. Eſa. 22. Quid tibi hic: aut quis tibi hic. Et aliquan-
do ſcribitur cum aleph in fine loco he. Iob. 38. Et hic
confringes tumentes fluctus tuos. Et quandoqꝫ preponi-
מִפֹּה tur ei littera mem & dicitur מִפֹּה Mipo. ideſt hinc ſiue inde
Hinc. Ezech. 40. Tres hinc & tres inde. Scribitur etiam cū vau
Inde. in fine loco he. Vt in eo. Due menſe hinc: & due menſe in
de. Et in eo. 41. Hectecas ex vtraqꝫ parte centum cubitorū.
Pro quo hebrei legunt. Et hectecas eius hinc & inde cen-
tum cubitorum.

פוּג פּוּג Pug. Vacillare. heſitare. relaxare. Geñ. 45. quaſi de gra
ui ſomno euigilans: tamen nō credebat eis. Pro quo he
Uacillare. brei legunt. Et vacillauit ſiue heſitauit cor eius: quia nō cre
Lacerari. debat eis. Abach. 1. Propter hoc lacerata eſt lex. pro quo he
brei legunt. Propter hoc vacillat ſeu relaxata eſt lex. cuius
verbū paſſiuū habetur. Ps. 37. Vbi dicitur: afflictus ſum &
Affligi. humiliatus ſum nimis. vbi ponitur pro afflictus ſum. Pro
laxari. quo hebrei legunt. Laxatus ſum ſiue relaxatus ſum vel de-
הֲפֻגֹת bilitatus ſum. Et inde הֲפֻגוֹת Hafugoth. i. relaxatiões ſeu
ceſſationes. Beatus Hiero. trāſtulit requiem. Threñ. 3. Ocu
requies. lus meus afflictus eſt nec tacuit: eo quod non eſſet requies.
ideſt eo quod non eſſet relaxatio vel ceſſatio a lachrymis
vel a fletu.

פּוּחַ פּוּחַ Phuach. Aſpirare. flare. ſufflare. inſufflare. loqui. illa
Aſpirare. queare. Canti. 2. Donec aſpiret dies. Et in eodem. 4. ꝑ-
Perflare. fla hortum meum. Ps. 9. Omnium inimicorum ſuorū do-
minabitur. pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius
Inſufflare inſufflabit in eos. ideſt cōtemnet eos & reputabit quaſi vē
Illaqueat. tum. Poteſt etiam legi. illaqueabit in eis. Ezech. 21. In igne
Sufflare. furoris mei ſufflabo in te. Et in eodem. 22. Vt ſuccendā in
ea ignem. pro quo hebrei legunt. Ad ſufflandū in ea ignē.
Vide etiam de hoc ſupra in dictione נָפַח Naphach. Et inde
פִּיחַ פִּיחַ Piach. ideſt fauilla cineris: que ſufflādo in aere eleuatur
Cinis. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camino. & quia lo
cutio fit per aſpirationem & flatum: ideo predicta dictio ſi
Proferre. gnificat etiam loqui. Prouer. 14. Profert autem mendaciū
doloſus teſtis. ideſt loquitur mendacium. Et in eo. Et pro- loqui.
fert mendacia verſipellis. Ps. 11. Ponam in ſalutari fiduciali
ter agam in eo. Pro quo hebrei legunt. Ponam in ſalutari ꝙ
loquitur ei. & ſubditur. Eloquia domini. ideſt ponam in ſa
lutari eum qui loquitur ei eloquia domini. Poteſt etiam le-
gi ſecundum primam ſignificationem Spirabit in eo. vel
ſic. illaqueat in eo. ideſt ponam in ſalutari pauperem & ino
pem quem impius illaqueat. nam predicta dictio etiam ſi-
gnificat illaqueare. ideſt laqueos ponere. Prouer. 29. Ho-
mines peſtilentes diſſipant ciuitatem. ꝓ quo hebrei legūt. Diſſipare.
Illaqueant ciuitatem. Eſa. 42. Laqueus iuuenum omnes. Illaqueat
Pro quo hebrei legunt. Illaqueare iuuenes omnes. & inde
פַּח Pach. ideſt laqueus. Ps. 68. Fiat menſa eorum coram ip פַּח
ſis in laqueum. p̄s. 118. Poſuerunt peccatores laqueum mi- laqueus.
hi. p̄s. 123. Anima noſtra erepta eſt de laqueo venantium:
laqueus contritus eſt & nos liberati ſumus. Oſee. 9. prophe
ta laqueus ruine factus eſt ſuper omnes vias eius. Et in plu-
rali פַּחִים Pachim. p̄s. 10. Pluet ſup peccatores laqueos. Po- פַּחִים
teſt etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham: que ſignificat laquei.
carbonem. vt infra dicetur. vnde btūs hiero. in pſ. iuxta he.
ve. tranſtulit. Pluet ſuper peccatores carbones. Prouer. 22.
Arma & gladii in via ſuperbi. pro quo hebrei legunt. Ar-
ma & laquei in via peruerſi. Significat etiam laminas ex ar
gento & auro ſeu ere. Exo. 39. Inciditqꝫ bracteas aureas. i. Bractee.
laminas. Nu. 16. Producatqꝫ ea in laminas. lamine.

פּוּט Put. Libia. nomen regionis. Hiere. 46. Fortes ethio- פוט
pie & libye. libia.

פּוּךְ Puch. Stibium nigri coloris: quo mulieres liniunt ocu פוך
los. 4. Reg. 9. Depinxit oculos ſuos ſtibio. Iob. 42. Et Stibium.
nomen tertie cornu ſtibii. Hiere. 4. Et depinxeris ſtibio
oculos tuos. eſt etiam nomen lapidis precioſi coloris ſtibii.
1. Parali. 29. Lapides onychinos & quaſi ſtibinos. Eſa. 54. Stibinus.
Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos. pro quo he-
brei legunt. Ecce ego ſternam in ſtibio lapides tuos. ideſt ī
lapides ſtibinos. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat car-
buncululm.

פּוֹל Pul. faua. Ezech. 4. Et fabam & lentem. פול

פּוּן Pun. Conturbari: aut ſecundum hebreos: dubitare ſiue faba.
heſitare. Ps. 87. Exaltatus autem humiliatus ſum & cō- פון
turbatus. pro quo hebrei legunt. Tuli ſeu portaui terrores Cōturbari
tuos & dubitabam ſeu heſitabam. ſ. ne mihi eueniſſent ma
la propter mea demerita. Et inde פֶּן Pen. dictio dubitatiua. Heſitare.
ideſt ne forte. Geñ. 2. Ne forte moriamur. Et in eo. Ne for- פן
te mittat manum ſuam. Et in eo. 19. Ne forte apprehendat Ne forte.
me malum. Et in eo. 24. Caue nequando reducas filiū me Nequādo
um illuc. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. Nu. 20. Alioquin
armatus occurram tibi. pro quo hebrei legunt. Ne forte in
gladio occurram tibi. Prouer. 5. Per ſemitam vite non am
bulat. Pro quo hebrei legunt. Per ſemitam vite forte diri
getur: quaſi dicat. Putas ne ꝙ talis mulier dirigetur per ſe-
mitam vite: non vtiqꝫ. vnde ſequitur. vagi ſunt greſſus ei9.
Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. &
in eodem. 30. Ne forte ſaciatus illiciar ad negandum. Eſa.
27. Ne forte viſitetur contra eam.

פּוּץ Pus. diſpergere. ſpargere. Diuidere. diſſipare. contere פוץ
re. Geñ. 11. Antequam diuidamur in vniuerſas terras. Diuidere.
Et in eodem. Atqꝫ ita diuiſit eos dominus ex illo loco in
vniuerſas terras. Et in eodem. Et inde diſperſit eos domi- diſpergere
nus ſuper faciem cunctarum regionum. Et in eodem. 49.
Et diſpergam eos in iſrael. Exo. 5. Diſperſuſqꝫ eſt populus
in omnem terram egypti. 1. Regum. 14. Diſpergimini in
vulgus & dicite eis. Iob. 37. Et nubes ſpargunt lumen. Et
in eodem. 40. Diſperge ſuperbos in furore tuo. Prouer. 5

Digitized by Google

Deriuentur fontes tui foras.i.diuidantur ſeu diſpergantur.
Hiere.23. Ve paſtoribus qui diſpergunt & dilacerāt gregē
paſcue mee.& in eodē. Vos diſpſiſtis gregē meū. Ezech.11.
In quibꝰ diſperſi eſtis.& in eodē.29. Et diſpergā egyptios
in nationes.& in eodē. Et cōgregabo egyptum de populis
in quibus diſperſi fuerant.Naū.2. Aſcēdit qui diſpergat co
rā te.Soph.3.Filii diſperſorum meorū.Zach.13.Et diſper-
Affluere gentur oues. Signat et affluere.vt in eo.1. Adhuc affluet ci
uitates mee bonis.i.diſpergētur ſeu diuidentur:quia nō po
terūt ſimul cohabitare propter multitudinē pecorū & ar-
mētorum & aliorum bonorū.Et aliqñ ſcribitur cum dupli-
Cōterere ci ſadic.Hiere.23. Et quaſi malleus conterens petrā.i.diui-
dens petrā.Abach.3.Et contriti ſunt mōtes ſeculi. Iob.16.
cōfringere Et tenuit ceruicē meā & confregit me . vide de hoc ſupra
מפיץ in dictione נָפַץ Naphas.Et inde מֵפִיץ Mephis.i.inſtrumen-
Iaculum tum quo petre conteruntur.Pro quo beatus hiero.trāſtulit
iaculum.Prouer.25. Iaculum & gladiū & ſagitta acuta. Et
תְּפוּצָה inde תְּפוּצָה Thephuſa.i. diſpſio vel cōtritio aut diſſipatio.
Diſſipatio Hiere.25. Quia completi ſunt dies veſtri vt interficiamini
& diſſipationes veſtre.

פוק פוק Puc.haurire.educere.effundere.diſſoluere.offendere.
Educere ps.143. Eructantia ex hoc in illud. ideſt educentia ſeu
haurire haurientia.Prouer.18.Et hauriet iocūditatē a dño . Signat
ēt effundere.Ps.139.Cogitauerunt contra me : ne derelin
quas me.Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.
Effundere Scelera eorū ne effundantur.Sed ēt ī predicto loco hebrei
legunt. Scelera eorum ne educas.i. ne permittas vt ſcelera
eorū educantur in actu.Eſa.58. Cum effuderis eſurienti
diſſoluere aiam tuā.Signat ēt diſſoluere.Hiere.10.vt nō diſſoluatur.
פיק Et inde פיק Phic.i.diſſolutio.Naum.2.& diſſolutio geni-
diſſolutio culorum.Signat etiā offendere.Eſa.28.Ignorauerunt iudi
ciū.pro quo he.le.offenderunt in iudicio.& inde פוּקָה puca
פוקה offendicū. i.offenſio ſeu offendiculum.Beatus hiero.trāſtulit Singul-
Singultꝰ tū.1.Reg.25.Nō erit tibi hoc ī ſingultū & ī ſcrupulū cordis

פור פור Phur.irritū facere.diſſipare.diſſoluere.Geñ.17.Quia
irritū facer pactum meū irritum fecit.Nu.30.In arbitrio viri erit ſi
faciat:ſiue nō faciat.Pro quo he.le. Vir eius cōfirmet eū aut
irritum faciat eum.ſ.iuramētum. Sed beatus hiero.tranſtu
Cōtradicer lit ſenſum.& in eodē. Si autē contradixerit poſtq̄ reſciuit.
i. ſi irritum fecerit . 3 . Reg.15. Peto vt venias & irritum fa
Diſſipare cias fedus quod habes cum baaſa rege iſrael.ps.32.Dñs diſ
ſipat conſilia gentium.ps.88. Miſericordiā autē meam nō
diſpergam ab eo.Pro quo he.le. Non faciā irritā ab eo.Eſa.
44.Irrita facies ſigna diuinorū.Hiere.33.Et ſi irritum po
teſt fieri pactum meū cum die & nocte.& in eodē. Et pactū
meum irritum eſſe poterit dauid ſeruo meo. Et aliqñ ſcri-
bitur cum duplici res.ps.73.Tu cōfirmaſti ī virtute tua ma
re.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Tu diſ
ſipaſti ī fortitudīe tua mare.Scribitur ēt cū duplici pe & res
פַּרְפַּר & dicitur פַּרְפַּר Parpar. Iob.16.Ego ille quōdam opulentus
Cōterere repente contritus ſum.Pro quo he.le. Opulētus fui & con-
פּוּרָה triuit me ſeu oppreſſit me.Et ide פּוּרָה Pura.i.torcular a te-
Torcular rendo vel premēdo dictum.Eſa.63. Torcular calcaui ſolus.
Eſt etiā פּוּרָה Pura genus mēſure. Pro quo beatus hierony-
mus tranſtulit lagenā. Aggei.2. Et intraretis ad torcular vt
Lagena exprimeretis quinquaginta lagenas.Ponitur etiā p̄ lagun-
Laguncula. cula. Eſa.10. Confringet lagunculam in terrore . Item פור
פור Phur.i.ſors.Eſter.3.Miſſa eſt ſors in vrnā : que hebraice dr̄
Sors phur.Pro quo he.le.Miſit phur.i.ſortem.& in eodem.9.&
miſit phur quod noſtra lingua vertitur in ſortem. & in eo-
dem.Ex illo tempore dies iſti appellati ſunt phurim.

פוש פוש Phus.creſcere.diffūdere ſeu effūdi.ſalire.abūdare.au
Effundi gere. Hiere.50. Quoniā effuſi eſtis ſicut vituli ſuper-
bam.i.creuiſtis ſeu augmentati eſtis.Naū.3. Latitauit popu creſcere.
lus tuus in montibus . Pro quo he.le. Diffuſus eſt populus
tuus in montibus.vnde ſequitur. & non eſt qui congreget.
Abach.1.Et diffūdentur equites eius. Poteſt etiā legi. Cre- diffundi
ſcent vel augentur equites eius.Malach.4. Et ſalietis ſicut Salire.
vitulus de armento.Pro quo hebrei legunt. Et creſcetis ſeu
effundemini quaſi vituli ad preſepe. Et inde פֶּשַׁע Pas.pro פשע
quo beatus hieronymus tranſtulit ſcelus:quaſi פֶּשַׁע Peſaa
Iob.35. Nec vlciſcetur ſcelus valde. Hebrei tamen dicūt ꝙ Scelus
ſignificat multitudinem.vnde in predicto loco ipſi legunt.
Nec ſcit in multitudine nimia ſeu valde.& refertur ad ipm multitudo.
Iob.quaſi dicat.Neſcit iob in multitudine nimia ſapientie
& ſcientie dei.vnde ſequitur.Ergo iob fruſtra aperit os ſuū
Et in lingua chaldaica cōmuniter ſignificat predicta dictio
multiplicare vel augmētare.Et inde dicūt aliqui ꝙ deriua-
tur פישון phiſon.quod eſt nomen magni fluminis paradi פישון
ſi : p̄pter eius incrementum & abundantiā.Geñ.1. Nomē
primi phiſon.Et beatꝰ hiero.in libro de hebraicis queſtio- Phiſon.
nibus dicit ꝙ phiſon eſt fluuiꝰ qui apud latinos gāges dr̄.

פות Poth.cardo. & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. פות
פותות pothoth.3. Reg.7. Et cardines oſtiorum domus פותות
interioris. Item פֹּתָה potha.ſiue פֹּתֶה pathe.i.crinis:ſecun- cardines. פתה
dum tranſlationē noſtram.Eſa.3.Et dñs crinem earum nu פתה
dabit.Hebrei vero dicūt ꝙ ſignificat turpitudinem ſeu ve- crinis.
rēda mulieris vel hominis. vnde in p̄dicto loco ipſi legūt. turpitudo.
Et dñs turpitudinem earum nudabit.

פז paz.aurum.obrizum. De quo vide in dictione ſequēti. פז Aurum

פזז pazaz.ſalire.ſaltare.ſubſilire.diſſolutum eſſe.2.Reg.6 פזז
Vidit regem ſubſilietem atq̄ ſaltantem coram dño. & Subſilire.
ſcribitur aliquando cum ſimplici zain. Geñ.49.Et diſſo- diſſoluere.
luta ſunt vincula brachiorū & manuū eius. & dicunt aliqui
hebrei ꝙ ſignificat fortificari ſeu roborari. vnde in p̄dicto Fortificari
loco ipſi legūt.Et fortificata ſeu roborata ſunt brachia ma-
nuū eius. Alii vero legunt ſic. Et deaurata ſunt brachia ma
nuum eius.ſ.p̄pter ornamenta aurea que in brachiis & ma-
nibꝰ portabat. Nam פז paz aurum ſiue obrizum ſignificat
ps.20. Poſuiſti in capite eius coronam de lapide p̄cioſo.p̄
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit. Pones in ca
pite eiꝰ coronam de obrizo. Scribitur etiā cum mē in prin Obrizum.
cipio & dicitur מופז Muphaz.3.Reg.10.Et veſtiuit eū auro מופז
fuluo nimis. Pro quo hebrei legūt. Et veſtiuit eū auro obri Fuluū Aurū.
zo. Et aliquādo ſcribitur cum aleph in principio & dicitur
אופז Vphaz. Dañ.10.Et renes eius accincti auro obrizo. אופז auro obriz̄

פזר pazar.diſpergere.ſpargere.diſſipare.ps.88. Diſperſi פזר
ſti inimicos tuos.ps.111. Diſperſit dedit pauperibꝰ.ps. diſpergere
147.Nebulam ſicut cinerem ſpargit. Prouer.11.Alii diui- Spargere
dunt propria.i.diſpergunt.Hiere.3. Et diſperſiſti vias tuas
alienis.& in eodem.50. Grex diſperſus iſrael. Ponitur etiā
pro diſſipare.ps.52.Quoniam dominꝰ diſſipauit oſſa eo- Diſſipare.
rum.ps.140.Diſſipata ſunt oſſa nr̄a ſecus infernum.

פחד Pachad.timere. formidare. expaueſcere.terreri. p̄ter פחד
terreri.admirari. Iob.3.Quia timor quē timebā euenit Timere
mihi.ps.13.Ibi trepidauerunt timore.i.timuerunt timore. trepidare Pauere.
Prouer.28. Beatus homo qui ſemper eſt pauidus. Eſa.51. Formidar̄.
Et formidaſti iugiter tota die.Hiere.33.& timebunt & tur
babūtur.Oſee.3.& pauebūt ad dñm & ad bonū eiꝰ . ſignat
etiam terreri.Iob.4.Et omnia oſſa mea p̄territa ſunt.Eſa. p̄terrere
33.Conterriti ſunt in ſion peccatores.Signat etiam mirari. cōterrere Mirari
Eſa.60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum . & inde פַּחַד פחד
pāchad .i. pauor. formido. terror. Geñ.31. Et timor Iſaac Timor.
affuiſſet mihi.& in eodē. Iurauit ergo Iacob per timorem
patris ſui Iſaac.ideſt per deum quem timebat iſaac.ps.52.
Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor . Eſa . 24.

Digitized by Google

Formido פחדים Formido & fouea & laque⁹. Et in plurali פחדים Pechadim.
Terrores Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo
legitur pluraliter.ſ.ſonitus terrorū vel formidinū. Reperi-
tur etiam in genere feminino cum thau in fine. Hiere.2.&
nō eſſe timorē meum apud te: dicit dn̄s deus exercituū. Itē
פחד פחד Pachad.teſticulus. & ſolum inuenitur in numero plu-
Teſticul⁹ rali. Iob.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt.
פחה פחה Pecha.pīceps.dux. Nee.5. Annonas que ducibus de
Dux bebantur non comedimus. pro quo he.le. Panē prin-
cipis vel ducis non comedi. & eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a.
Et aliquando ſcribitur cum aleph loco he. Eſd.5. Quem &
Princeps principem cōſtituit. Et quādo poſt ſe regit genitiuū: mutat
פחת he in tau & dicitur פחת Pachath. Eſa.36. Et quomodo ſuſti
dux. nebis faciem ducis vnius ex ſeruis dn̄i mei. Aggei.1. filium
פחם ſalathiel ducem iuda. Malach.1. offer illud duci tuo. Scribi-
Dux tur etiā cum mē in fine loco he: & dr̄ פחם Pecham. Nee.5. vt
פחות eſſem dux in terra iuda. Et in plu. פחות Pachoth. ſiue פחוות
Duces. Pachauoth. Nee.2. Epiſtolas dedit mihi ad duces regionis
transflumen. & in eodē. Et veni ad duces regionis. & in eo.
5. Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populū.
פחוותא Ezech.23. Pricipes & magiſtratus iuuenes cupidinis. & in
principes. lingua chaldaica dr̄ פחוותא Pachauatha. Dan̄.3. Magiſtra-
duces. tus & duces & tyrānos.
פחז פחז Pachaz. vagum eſſe. vagari. feſtinare. temere agere.
Iudi.8. Qui conduxit ſibi ex eo viros inopes & vagos
Vagū eſſe. veſanus Hiere.3. Prophete eius veſani. pro quo hebrei legunt. Pro-
Feſtinare. פחז phete eius feſtinantes ſiue temerarii. Et inde פחז pachaz.i.
feſtinatio ſeu temeritas. Gen̄.49. Effuſus es ſicut aqua. ꝓ
Feſtinatio quo hebrei legūt. Feſtinatio.ſ. tua ſicut aqua.i. ſicut aqua fe-
ſtinat in preceps: ſic tu egiſti temere & feſtinātēr. Hiere.23.
Qui ſeduxerunt populum meū in mendaciis ſuis: & in mi-
miracula raculis ſuis. vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei le-
gūt. In mēdaciis ſuis & in feſtinatiōe ſeu in temeritate ſua.
פחם פחם Pecham. carbo. pruna. Prouer.26. Sicut carbones ad
Carbo. prunas & ligna ad ignē. Eſa.44. In prunis & in mal
leis formauit illud. Ponitur etiā pro duce vel principe. De
quo vide ſupra in dictione פחה pecha.
פחר פחר Pechar. in lingua chaldaica ſignificat figulū. Dan̄.2.
Figulus. Quia vidiſti pedū & digitorū partes ex teſta figuli.
פחת פחת Pachath. fouea. foſſa.2. Reg.18. Et proiecerūt eum in
Fouea. ſaltu in foueā grādem. Eſa.24. Formido & fouea & la
פחתים Fouee. queus ſup te. & in plurali פחתים Pechathim.2.Reg.17. For
פחתת ſitā nunc latitat in foueis. Et inde פחתת Pechetheth.i. cōfoſ
ſio ſeu corroſio. Leuit.13. Eo quod infuſa ſit in ſupficie vel
Corroſio per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corroſio ſeu con-
foſſio eſt.ſ. lepre.
פטדה פטדה Piteda. topazius. lapis precioſus. & ſcribitur cū he vel
thau in fine. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſar-
Topazius dius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de
ethiopia.
פטר פטר Patar. aperire. ſoluere. diſſoluere. dimittere. remitte-
Aperire. re. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vuluam
meū erit. Nu.8. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnē vuluā
Declinare 1.Reg.19. Et declinauit dauid a facie ſaul.1.Paralipo.25. Hi
ſunt principes cātorū per familias leuitarū qui in exhedris
morabantur. ꝓ quo hebrei legunt. Hi ſunt cantores princi-
pes patrū leuitarū i exhedris dimiſſi vel ſoluti.i. ſoluti ab a-
liis operib⁹: quia erāt occupati in cāticis.2. Paralipo.23. Si
dimittere quidem ioiada non dimiſerat abire turmas. ps.21. Locuti
ſunt labiis: mouerunt caput. Pro quo beatus hiero. in pſal.
iuxta he.ve. trāſtulit. Dimittūt labiū: mouēt caput. Prouer.
פטורים 28. Qui dimittit aquā caput eſt iurgiorū. Et inde פטורים
peturim. ſiue פטירי peture.i. ꝓminētes ſculpture: q̄ſi emittā-

tur & egrediantur foras.3. Reg.6. Et picturas varias quaſi
prominentes de pariete & egredietēs. & in eodem. Et cela- Prominēs.
turas valde prominentes.
פטיש Patis. malleus. Eſa.41. faber erarius percutiens mal פטיש
leo. Hiere.23. Et quaſi malleus cōterens petrā. Item Malleus
פטיש pates. in lingua chaldaica ſignificat quoddā genus ve- פטיש
ſtimēti. Pro quo beatus hiero. tranſtulit thiarā. Dan̄.3. Vin Thiara
ctis cum brachis ſuis & thiaris.
פיד Phid. interit⁹. ruina. Iob.30. Et ſi corruerint ipſe ſalua פיד
bit. ꝓ quo he.le. Si in interitu vel ruina ipſis ſalus.ſ. erit Corruere Interitus.
Et ē ſenſus ſicut in littera nr̄a. & in eo.31. Si gauiſus ſum ad Ruina.
ruinā ei⁹ q me oderat. puer.24. & ruinā vtriuſq̄ qs nouit.
פים Pim. pinguedo. aruina. & ſcribitur cū he in fine & dr̄ פים
פימה pima. Iob.15. Et de lateribus ei⁹ aruina depēdet. פימה
פכה Pacha. redundare. egredi. Ezech.47. Et ecce aque re aruina.
dundantes a latere dextero. Et inde פך pach.i. lagun cu פכה
la. ſeu lenticula.1.Reg.10. Tulit ergo ſamuel lēticulam olei. Redūdare
פלל Palal. iudicare. diiudicare. arbitrari. orare. rogare. ſeu פך Lēticula.
placare. Gen̄.46. Non ſum fraudatus aſpectu tuo. pro פלל
quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui.i. nō
putaui aut non diiudicaui.1.Reg.2. Si peccauerit vir in vi- Iudicare
rum: placari ei poteſt deus: ſi autē in deum peccauerit: quis
orabit pro eo. ꝓ quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in vi-
rum: iudicabit eum deus: ſiue iudicabunt eum iudices: qui Orare.
dicuntur dii participatiue: vt dictum eſt ſupra in dictione
אלהים Elohim: ſequitur ſi aūt i dn̄m peccauerit vir: quis iu
dicabit pro eo. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera nr̄a. Nam
predicta dictio etiā ſignificat placari vel orare: vt infra dice
tur. ps.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo bea
tus hiero. in pſal. iuxta he.ve. trāſtulit. ſtetit autem phinees
& diiudicauit. Ezech.16. Que vidiſti ſorores tuas. pro quo Diiudicare
he.le. Que iudicaſti vel diiudicaſti ſorores tuas. Et in eodē.
28. Et corruent interfecti in medio eius gladio. pro quo he
brei legūt. Et iudicabitur interfectus ſeu vulneratus in me-
dio eius gladio. poteſt etiā deriuari a dictione נפל Naphal:
que ſignat corruere: ſicut eſt in littera nr̄a. Et inde פלילים פלילים
pelilim.i. iudices arbitri. Exo.21. Et arbitri iudicauerint. & arbitri.
inde פלילי pelili.i. iudicādus: ſeu reus iudicio. Iob.31. Que פלילי
eſt iniquitas maxima. ꝓ quo hebrei legunt: Que eſt iniqui
tas iudicanda.i. rea iudicii. Scribitur etiā cum mē in fine & re⁹ iudicio
dicitur פלילים pelilim. vt ſupra in eodem. Hoc enim nefas
eſt & iniquitas maxima.i. iniquitas iudicāda. Et inde פלילה פלילה
pelila.i. iudicatio ſeu iudiciū. pro quo btūs hiero. tranſtulit
conciliū. Eſa.16. Ini cōſiliū: coge conciliū. Scribitur etiam Cōcilium. פליליה
cum duplici iod & dr̄ פליליה pelilia. Eſa.28. Et ignoraue- Iudicium
rūt iudiciū. & qn̄ p̄dicta dictio פלל palal. ē verbū quarte cō
iugationis: tunc ſignat orare. vel placare. Gen̄.20. Orabit Orare.
pro te quia ꝓpheta eſt. & in eodē. Orāte autē abraā ſanauit
deus abimelech.1.Reg.1. Orauit ad dn̄m flens largiter. Et
in eodē.2. Et orauit anna & ait.3. Reg.8. Et orauerint & de
precati te fuerint. ps.5. Quoniā ad te orabo. Et inde תפלה תפלה
Thephila.i. oratio.4. Reg.20. Audiui orationē tuā. ps.16. Oratio
Auribus percipe orationē meā. & in titulo. ps.89. Vbi dr̄
oratio moyſi hominis dei. ps.101. Reſpexit in orationē hu-
milium. Abach.3. Oratio abachuc prophete.
פלא Pala. mirificare. mirabiliter agere. mirabilē eſſe. occul פלא
tum ſeu abſconditum eſſe. aut dificile eſſe. ſeparare. vl
ſegregare. Deut.28. & augebit dn̄s plagas tuas & plagas ſe
minis tui. ꝓ quo he.le. Et mirificabit dn̄s plagas tuas & pla mirificare.
gas ſeminis tui.i. plagas admirādas inferet tibi.2.Reg.1. Et
amabilis ſup amorē mulierū. ꝓ quo he.le. Mirabilis fuit a- Mirabilē eſſe.
mor tuus mihi ſup amorē mulierū. Iob.10. Reuerſus mira
biliter me crucias. Eſa.29. Ecce ego addā vt admirationem admirari.

Digitized by Google

mirificare. faciā populo huic miraculo grandi. Ioel. 2. Qui fecit mira
bilia vobiſcū. & aliqn̄ ſcribitur cū he in fine loco aleph. Vt
p̄s. 16. Mirifica miſericordias tuas. p̄s. 30. Qm̄ mirificauit
פֶּלֶא miſericordiā ſuā mihi. Et inde פֶּלֶא Pele. i. miraculū ſeu mi
rabile: mirificum. miraculoſum. Exo. 15. Faciens mirabilia
Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. faciēs mirabile ſeu
Mirabile. faciens miraculū. Eſa. 9. Et vocabitur nomē eius admirabi
lis cōſiliari9. i. miraculoſus. ſeu mirabilis aut mirificus. & in
eodē. 25. Qm̄ feciſti mirabilia. p quo he. le. Qm̄ feciſti mi
פְּלִיאָה rabile ſeu miraculū. Et idē פְּלִיאָה pelia. i. mirabilis. p̄s. 138.
mirabilis. Mirabilis facta ē ſciētia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth.
פְּלָאוֹת ſiue פְּלָאִים Pelaim. p̄s. 118. Mirabilia teſtimonia tua. Threñ.
mirabilia. 1. Et depoſita eſt vehemēter. p quo he. le. & deſcēdit aut de
poſuit ſeu parui pendit miracula. Pōt ēt intelligi ſicut eſt in
littera nr̄a. Dañ. 12. Vſq3 quo finis horū mirabiliū. Et aliqn̄
נִפְלָאוֹת ſcribitur cum nū in principio & dr̄ נִפְלָאוֹת Niphlaoth. ſiue
Mirabilia נִפְלָאִים Niphlaim. p̄s. 104. Memētote mirabiliū ſuorū. p̄s.
129. Nec ambulaui in magnis: nec in mirabilibus ſup me.
p̄s. 138. Mirabilia opera tua. & aliqn̄ p̄ponitur ei littera mē
מִפְלָאוֹת & dr̄ מִפְלָאוֹת Miphlaoth. Iob. 37. Magnas & pfectas ſcien
tias. ſignat ēt p̄dicta dictio occultū ſeu abſcōditū aut diffici
difficile le. Deut. 17. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū eſſe pro
Occultū. ſpexeris. p quo he. le. Si occultū vel abſcōditū aut ignotum
fuerit a te verbū iudicii. & in eo. 30. Mādatū hoc quod ego
p̄cipio tibi hodie nō ſupra te eſt. i. nō eſt occultū vel abſcon
ditū a te. Iudi. 13. Cur queris nomē meū quod eſt mirabile.
Pro quo he. le. Quod ē occultū ſeu abſcōditū. Pōt etiā legi
ſecundū primā ſignificationē ſicut eſt in littera nr̄a. Et inde
ille cuius nomē ignoratur vel tacetur i ſcriptura dr̄ פְּלֹנִי Pe
פְּלֹנִי loni. i. ille talis. 4. Reg. 6. In loco illo & illo ponamus inſi
Ille. dias. Ruth. 4. Sede hic vocās eū noīe ſuo. p quo he. le. Sede
Talis. פַּלְמוֹנִי hic talis viduus. dicitur ēt פַּלְמוֹנִי Palmoni. Dañ. 8. Et dixit
Ille ignotus. vn9 ſctūs alteri neſcio cui loquēti. vbi ponitur pro eo quod
in littera nr̄a eſt alteri neſcio cui. ſignat etiā predicta dictio
ſegregare vel ſeparare. Nu. 6. Cū fecerit votū vt ſctificetur.
Segregare Pro quo he. le. Cū ſegregauerint vel ſeparauerint ſe ad vo
uēdum votū nazarei. & in eo. 15. Vota ſoluentes aut ſponte
offerētes. pro quo he. le. Ad ſegregandū vel ſeparādū votū
aut ſpōte. ſ. offerētes. vide ēt de hoc ifra i dictiōe פָּלָה Pala.

פָּלַג פָּלַג Palag. diuidere. Geñ. 10. Nomē vni phaleg: eo quod in
Diuidere diebus eius diuiſa ſit terra. Iob. 38. Quis dedit vehemē
tiſſimo imbri curſum. p quo he. le. Quis diuiſit vehemē
tiſſimo imbri aqueductū. p̄s. 54. Precipita dñe & diuide lin
פֶּלֶג guas eorū. Dañ. 2. Regnū diuiſum erit. Et inde פְּלַג Pelag. i.
dimidiū diuiſio ſeu dimidiū. Dañ. 7. Vſq3 ad tēpus & tēpora & dimi
פְּלֻגַּת dium tēporis. Et inde פְּלֻגַּת pelugath. i. diuiſio. 2. Paralipo.
35. Et miniſtrate in ſanctuario per familias turmaſq3 leuiti
cas. pro quo he. le. Et ſtate in ſanctuario ſecundū diuiſionē
diuiſio. dom9 patrū pro fratrib9 vr̄is filiis populi & per diuiſionē
domus leuitarū. Et beatus hiero. trāſtulit ſenſum. Et in plu.
פְּלַגּוֹת Pelagoth. Iudi. 5. Diuiſo cōtra ſe ruben. pro quo he.
פְּלַגּוֹת le. In diuiſionibus ruben. Scribitur etiā cū mē in principio
Diuiſiões. & dr̄ מִפְלַגּוֹת Miphlagoth. 2. Paralipo. 35. vt darent per do
מִפְלַגּוֹת mos & familias ſingulorū. i. ſecūdū diuiſiones domorū pa
diuiſiones trū. Et inde פֶּלֶג Peleg. i. riuus ſeu flumē qui ab alio magno
פֶּלֶג fulmine diuiſus eſt. p̄s. 84. Flumen dei repletū eſt aquis. Et
Flumen. in plu. פְּלָגִים Pelagim. p̄s. 1. Et erit tāq3 lignū quod plātatū
פְּלָגִים eſt ſecus decurſus aquarū. Pro quo beatus hiero. in pſal. iux
decurſus ta he. ve. trāſtulit. Et erit tāq3 lignū trāſplantatū iuxta riuu
Riuuli. los aquarū. p̄s. 45. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei.
diuiſiones Pro quo beatus hiero. trāſtulit fluminis diuiſiones letificāt
Riui. ciuitatē dei. Eſa. 30. Riui currētiū aquarum. Reperitur etiā
פְּלַגּוֹת פְּלַגּוֹת Pelagoth. ſecundum terminationē femininorū. Iob.
20. Nō videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri. Riuuli.

פִּילֶגֶשׁ Pileges. cōcubina. Geñ. 22. cōcubina vero illi9 noīe ro פִּילֶגֶשׁ
ma. & i eo. 35. & dormiuit cū bala cōcubina pr̄is ſui. & i Cōcubina
eo. 36. Erat āt thāna cōcubina eliphaz. Et i plu. פִּלַגְשִׁים Pilag פִּלַגְשִׁים
ſim ſecundū terminationē maſculinorū. Geñ. 25. Filiis aūt
concubinarum largitus eſt munera. 2. Reg. 20. Decē mulie Cōcubine.
res cōcubinas. Cāti. 6. & octoginta cōcubine. Ponitur etiā p
cōcubitu. Ezech. 23. Et iſaniuit libidine ſup cōcubitū eorū. cōcubitus.

פֶּלֶד Pelad. habena. ſecundū trāſlationē nr̄am. Et ſolū in פֶּלֶד
uenitur in numero plurali. ſ. פְּלָדוֹת Peladoth. Naū. 2. פְּלָדוֹת
Ignee habene currus. Hebrei tñ dicunt q ſignat lāpades ſi Habene.
cut לַפִּיד Lapid. de quo ſupra dictum eſt in littera lāmed.

פָּלָה Pala. ſeparare. diuidere. mirificare. mirabile facere. פָּלָה
Exo. 8. Faciāq3 mirabile i die illa in terra geſen. Pro q Separare
he. le. Et ſeparabo i die illa terrā geſen. Pōt etiā legi ſicut eſt
in littera nr̄a: vt infra dicetur. & in eo. 9. Et faciet dn̄s mira
bile inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorum: pro quo he. le. Mirabile facere.
Et diuidet dn̄s inter poſſeſſiones iſrael & egyptiorū. & in Diuidere.
eodē. 11. Vt ſciatis quanto miraculo diuidat dn̄s egyptios &
iſrael. Et in eo. 33. Vt glorificemur ab oībus populis. p quo
he. le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oībus populis
Poteſt etiā legi vt mirificemur. p̄s. 4. Et ſcitote qm̄ mirifi Mirificar.
cauit dn̄s ſanctum ſuum. Vide etiam de hoc ſupra in dictio
ne פָּלָא pala cum aleph in fine.

פָּלַח Palach. diuidere. ſcindere. concidere. ſecare. diſſeca פָּלַח
re. 4. Reg. 4. Et reuerſus concidit in olla pulmenti. Cōcidere.
Iob. 16. Cōuulnerauit lūbos meos. Pro quo he. le. Secuit vel Secare
concidit renes meos. p̄s. 14. Sicut craſſitudo terre erupta
eſt ſuper terrā. Pro quo btūs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trā Scindere.
ſtulit. Sicut agricola qui ſcindit terrā. Prouer. 7. Donec trāſ diuidere.
figat ſagitta iecur ei9. i. donec diuidat vel ſcidat. Et idē פֶּלַח פֶּלַח
pelach. i. fragmē. Iudi. 9. Et ecce vna mulier fragmē mole Fragmen.
deſup deiiciēs. Cāti. 4. Sicut fragmē mali pūici. & i eo. 6. Si
cut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ēt Cortex.
pro malleatore. eo quod diuidit & cōcidit. Iob. 41. Et ſtrin
getur q̄ſi malleatoris inc9. Itē פְּלַח Palach. In ligua chaldai פְּלַח
ca ſignat ſeruire ſiue colere. Dañ. 3. Deos tuos non colunt Malleator
Et in eo. Quia deos tuos nō colimus. Et in eo. 6. Deus tu9
quē colis ſemper. & inde פֻּלְחָן pulchan. i. ſeruit9. miniſte פֻּלְחָן
rium. Eſd. 6. vaſa quoq3 que dantur tibi in miniſterium do Colere.
mus dei tui.

פָּלַט Palat. euadere. ſaluare. ſaluari. eruere. Eripere. libera פָּלַט
re. eiicere: ſiue expellere. pere. 2. Reg. 22. ſaluabis me miniſteriū
a cōtradictiōībus populi. p̄s. 16. Eripe aīam meā ab impio. Saluare
p̄s. 17. Refugium meum & liberator meus. p̄s. 31. erue me Eripere
a circundantibus me. p̄s. 55. Pro nihilo ſaluos facies illos. Liberare Eruere.
Ezech. 7. Et ſaluabūtur qui fugerint ex eis. Mich. 6. et app̄
hendes & nō ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladio dabo. He
brei tñ in p̄dicto loco legūt. et apphēdes & nō eiicies & q̄s
eieceris gladio dabo. Signat ēt parere. Iob. 21. vacca pepit Parere
& nō eſt priuata fetu. ponitur ēt p amplexari. Eſa. 5. & āple
xabitur & non eſt qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta. i. euaſio. li amplexari
beratio. ſiue illud quod euadit vel liberatur. Geñ. 32. Alia פְּלֵיטָה
turma q̄ reliq̄ eſt ſaluabitur. p quo he. le. & erit alia turma i
liberationē vel in euaſionē. Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a. Liberatio.
Exo. 10. Sed comedatur q̄d reſiduū fuerit grandini. i. q̄d li
beratū fuerit a grādine. Et inde פָּלִיט Palit. i. ille qui eua פָּלִיט
ſit vel effugit mortē vel piculū. Geñ. 14. & ecce vnus qui Qui euaſit
euaſerat. Threñ. 2. Et nō fuit i die furoris dn̄i qui effugeret. qui effugit
& in plu. פְּלֵטִים peletim. Iudi. 12. quia dixerant fugitiuus פְּלֵטִים
eſt galaad de ephraim. q̄d in hebreo legitur i. plu. ſ. fugitiui Fugitiui.
eſtis vos galaad de ephraim. Eſa. 66. Et mittā ex eis qui ſal Saluati.
uati fuerint ad gentes. & in abdia. nec ſtabis in exitibus vt

Digitized by Google

qui fugiũt
interficias eos qui fugerint.

פֶּלֶךְ Fuſus.
פֶּלֶךְ Pelech.fuſus.baculus.vicus.2. Reg.3. & tenẽs fuſũ & cadẽs gladio.& aliqui hẽ.dicũt ꝙ in ꝑdicto loco ſignificat baculũ.Prouer.31.& digiti eius apprehẽderunt fuſum Significat etiam vicum ſeu pagum.Nee.3. Princeps vici ieruſalem.& in eodem.princeps pagi maſpha.

Vicus. Pagus. פִּלֵּס Põderare Munire. Dirigere
פִּלֵּס Palas.põderare.dirigere.rectificare.p̄s.77. Viã fecit ſemite ire ſue.ꝓ quo he.le.Põderauit ſiue direxit ſemitã furori ſuo.Beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit. Muniuit ſemitã furori ſuo.puer.4. Dirige ſemitã pedibꝰ tuis.& in eo.5.Per ſemitã vite nõ ãbulat.ꝓ quo he.le. Semitã vite ne diriget vel ne dirigetur ĩ ea: cuius expoſitionẽ vide ſupra in dictione פֻּן Pun.Eſa.26.Rectus callis iuſti ad ãbulãdũ.ꝓ quo he.le. Rectũ callẽ iuſti põderabis ſeu diriges.& inde פֶּלֶס Péles.i.põdus.Prouer.16. pondus & ſtatera iudicia dñi ſunt.Eſa.40.Et librauit in pondere montes.

פֶּלֶס Põdus פָּלַץ Cõcutere פַּלָּצוּת Tremor. Formido Tenebre.
פָּלַץ Palas.cõcutere.cõcuſſum eẽ.tremere.Iob.9. Et colũne eius cõcutiũtur. Et inde פַּלָּצוּת Palaſuth.i.tremor.cõcuſſio. Iob.21.& cõcutit carnẽ meã tremor. Ezech.7.& operiet eas formido.In alio vero loco beatus hiero.tranſtulit tenebras ſeu caliginẽ.p̄s.54.Et cõtexerũt me tenebre. Eſa.21. Tenebre ſtupefecerũt me. Sed ẽt ĩ ꝑdictis locis hebrei interpretãtur tremorẽ ſeu concuſſionẽ.Et inde מִפְלֶצֶת Miphléſeth.i.idolũ priapi: ſecũdũ trãſlationẽ nrãm.3.Reg 15.Inſup & maachã matrẽ ſuã ãmouit ne eſſet priceps in ſacris priapi.& in eo. Subuertitq; ſpecũ eius & cõfregit ſimulachrũ turpiſſimũ. Et aliqñ ſcribitur cũ thau ĩ principio & dr̃ תִּפְלֶצֶת Thiphléſeth.Pro quo beatus hiero.trãſtulit arrogantiã.Hiere.49.Arrogantia tua decepit te.

מִפְלֶצֶת Priapus. תִּפְלֶצֶת arrogãtia.

פָּלַשׁ Cõſpgere. Aſpergere
פָּלַשׁ palas.inuoluere.cõſpergere.ſ.cinere vel puluere:qđ ſiebat in ſignũ luctus & triſtitie.Hiere.6.& cõſpergere cinere.& in eo.25.Et aſpergite vos cinere.Ezech.27.Et cinere cõſpergẽtur.Mich.1.puluere vos conſpergite.

פָּלַשׂ מִפְלְשֵׂי Semite
פָּלַשׂ palas.cũ pũcto cebólet.extẽdere ſiue expãdere.& ſolum inuenitur nomẽ plurale ab eo deriuatũ.ſ.מִפְלְשֵׂי Miphleſe.i.extẽſiones ſiue expãſiões. ꝓ quo beatus hiero. trãſtulit ſemitas.Iob.37.Nunquid noſti ſemitas nubium.i. quibus viis vel ſemitis nubes expandatur ſuper terram.

פֻּם Os.
פֻּם Puin.in lingua chaldaica ſignificat os.Dañ.4.Cumq; ſermo adhuc eſſet in ore regis.

פֶּן Ne forte. פִּנָּה Angulus.
פֶּן Pen.Ne forte.Geñ.26.Ne forte interficerẽt eũ. Et in eo. Ne morerer ꝓpter eã.i.ne forte morerer. vide ẽt de hoc ſupra in dictiõe פֻּן pum.Itẽ פִּנָּה pina.angulus.p̄s.117.Hic factus eſt in caput ãguli. Prouer.7.Tranſit per plateã iuxta angulũ.& in eo.Iuxta oẽm angulũ inſidiãs.Et ſecũdũ hebreos he vltimũ eſt generis feminini:& ideo eiꝰ primitiuũ eſt ꝑdicta dictio פֶּן Pen.alii vero dicũt ꝙ deriuatur a ſequẽti dictione פְּנִין penin.& in plu. פִּנּוֹת pinoth,Exo.27.Cornua autẽ per q̃ttuor angulos ex ipſo erunt.Iob.1.Et cõcuſſit q̃ttuor angulos domus.Soph.1.Et ſup ciuitates munitas & ſuper angulos excelſos.Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco ponitur pro turribꝰ firmiſſimis:ſicut firmitas domus eſt in angulis. Et quia in angulis ponũtur lapides maiores & meliores.ideo maiores & pricipes populi appellãtur hoc noĩe.Iudi.20.Oĩs ãguli populorũ.Reperitur etiã פִּנִּים pinim ĩ gñe maſculino.Zach.14.Et vſq; ad portã angulorũ.

פִּנּוֹת anguli. anguli pro principibꝰ פִּנִּים anguli.

פְּנִין פְּנִינִים Gẽme
פְּנִין Enin.gẽma.ſeu margarita.& ſolũ inuenitur ĩ numero plu.ſ.פְּנִינִים peninim. Prouer.3. Precioſior eſt cunctis opibus.i.cũctis gẽmis.& ĩ eo.20. Eſt aurũ & multitudo gẽmarũ. & in eo.31. Procul & de vltimis finibus p̄ciũ eius. ꝓ quo he.le.Et ꝓcul ſiue lõge magis q̃ gẽme preciũ eius.i.lõge p̄cioſius gẽmis preciũ eiꝰ.Threñ.4.Rubicũdiores ebore antiquo. ꝓ quo he.le. Rubicũdiores oſſe pluſq; gẽme.i. pluſq; gẽme rubicũde.& dicunt aliqui qđ a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ꝓpter defectũ alterius nun. alii vero dicunt qđ deriuatur a dictione פֶּן pen:de qua ſupra dictũ eſt.

פִּנָּה

פַּנַּג Balſamũ.
פַּנַּג panag.balſamũ.vnguẽtum precioſum.Ezech.27.Balſamũ & mel & oleũ & reſinã ꝓpoſuerũt ĩ nũdinis tuis.

פָּנָה Circũſpicẽ Reſpicere.
פָּנָה pana.reſpicere.intueri:aduertere.aĩaduertere.vertere auertere.declinare. parare.ſeu ꝑparare.Exo.2.Cũq; circũſpexiſſet huc atq; illuc.& in eodẽ. Et reuerſus eſt moyſes de monte. pro quo he.le. Et reſpexit & deſcẽdit moyſes de mõte.Leuit.26. Reſpiciã vos & creſcere vos faciã.Deut. 31.Quia ſecutꝰ eſt deos alienos.pro quo he.le.Quia reſpexit ſeu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq; reſpiciens retro.Iob.6.Verũtamen quod cepiſtis explete. Pro quo he.le. Et nunc animaduertite: reſpicite in me :vel ſic.Et nunc quia cepiſtis:reſpicite in mẽ.p̄s.101.Reſpexit in orationem humiliũ. p̄s.118.reſpice in me & miſerere mei. Hiere.47.Non reſpexerũt patres filios. Ezech.9.Que reſpicit ad aquilonẽ.& in eodẽ,11. Que reſpicit ad ſolis ortũ. Significat etiã vertere vel auertere.ſiue diuertere :aut declinare. Deut.2. Profectiq; inde venimus in ſolitudinem. pro quo hebrei legunt.Et diuertimus ſiue reſpeximꝰ : & ꝓfecti ſumus ad ſolitudinẽ. & in eodẽ. Ite contra aquilonẽ.ſ. vertite vel diuertite contra aquilonẽ. Et in eodẽ.29.Cuius cor auerſus eſt a dño deo vr̃o. Iudi.15.Caudaſq; earum iungit ad caudas.pro quo he.le.Et vertit caudã ad caudã.i.fecit vt mutuo reſpicerẽt.Et in eo. 20. Quod cum vidiſſent filii beniamin in fugã verſi ſũt.1.Reg.10.Cum auertiſſet humerum ſuũ vt abiret.& in eodẽ.14. Quocũq; ſe verterat ſupeṙabat.Eſa.56.Omnes in viã ſuã declinauerunt.Hiere.2.verterunt ad me tergum & non faciẽ. Et in eodẽ.6. Ve nobis quia decliauit dies.& in eodẽ.49. Quomodo deiecit ceruicem moab.pro quo he.le. Quomodo vertit ceruicẽ moab. ſcilicet vt fugeret.:& in eo.4. fugite & terga vertite: Et in eodem. Verſa eſt vt fugeret.Ezech.43.Gradus aũt eius verſi ad orientẽ.Poteſt etiã legi ſecũdũ primã ſignificationẽ. Reſpiciẽtes ad oriẽtẽ.& inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.ſ. qñ mane vl̃ aurora reſpicit ab oriẽte.Et ſcribitur cũ lamed ĩ pricipio & dr̃ לִפְנוֹת liphnoth.Exo.14.reuerſuſq; eſt prĩo diluculo ad priorẽ locũ.p̄s.45.Adiuuauit eã deꝰ mãe diluculo.põitur ẽt ꝓ tp̄e veſptino.& inde פָּנִים panim.i.facies.vultus.aſpectꝰ.& declinatur tm̃ plr̃:& cõiter ẽ gñis maſculini. Geñ.1.Et tenebre erãt ſup faciẽ abyſſi:& ſpũs dñi ferebatur ſup aq̃s.ꝓ quo he.le.ſup faciẽ aquarũ.& in eo.4.& cõcidit vultꝰ eius.& in eo.& cur cõcidit facies tua.& in eo.32.vidi dñm facie ad faciẽ.& in eo.33.Sic enĩ vidi faciẽ tuã: quaſi viderim vultũ dei.Exo.33.loq̃batur dñs ad moyſen facie ad faciẽ.& in eodẽ.Nõ poteris videre faciẽ mea.Nu.6.Cõuertat dñs vultũ ſuũ ad te.Deut.4.eduxitq; te p̄cedẽs.ꝓ q̃ he.le.Et eduxit te in facie ſua.i. in preſentia ſua. Et eſt ſenſus ſicut in lr̃a nr̃a.2.Reg.2.& leuare nõ potero faciẽ meã. Et in eo.11.Ponite vriã exaduerſo belli: Pro quo he.le.Ponite vriã exaduerſo faciei belli.i.in prima acie belli. p̄s.33 Et facies vr̃e nõ cõfundentur.Prouer.25.Et facies triſtis linguã detrahẽtẽ.& in eo.28.qui cognoſcit ĩ iudicio faciẽ:nõ bene facit.Reperitur ẽt in gn̄e.fe.Ezech.21. Quocũq; faciei tue eſt appetitꝰ.& ꝑponitur ei lr̃a lamed & dr̃ לִפְנִים lephanim ſiue לִפְנֵי Liphne.i.corã.ĩ cõſpectu.ante.anteq;. Ab initio.Geñ.6.Corrupta eſt autem terra coram domino. & in eodẽ.10.Erat aũt robuſtus venator corã dño. & in eodem. 13.Ecce vniuerſa terra coram te.Et in eo.24. & appoſitus eſt in cõſpectu eius panis.& in eodem. 46. Miſit aũt iacob iudam ante ſe. Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

Diuertere. auertere. Vertere declinare פְּנוֹת לִפְנוֹת diluculũ. פָּנִים Facies. Vultus לִפְנִים Coram. in cõſpectu Ante

iſrael.Pro quo hebrei legũt. Hoc autem erat ante.i.ab anti-
quo in iſrael.1.Reg.8.& egredietur ante nos.Nee.5.Duces
autem primi qui fuerũt ante me.Iob.8.Et ante omnes her-
bas areſcit.ps.71.Ante ſolem ꝑmanet nomen eius.ps.101.
Initio Initio tu dñe terrā fundaſti.Prouer.17.Cum ſpoponderit
pro amico ſuo.pro quo hebrei legunt. Cum ſpopõderit co
ram amico ſuo.ſiue ante amicum ſuũ.& in eodē.18. Ante-
Anteq̃ q̃ conteratur exaltatur cor hominis:& anteq̃ glorificetur
humiliatur.Malach.4. Anteq̃ veniat dies dñi. Significat
Quaſi Velut etiā velut aut quaſi.1.Reg.1. Ne reputes ancillam tuā quaſi
vnā de filiabus belial.Iob.4.Cõtererētur velut a tinea.Scri-
מִפְּנֵי bitur etiam cum mē in principio & dicitur מִפְּנֵי Mipene.i.
a facie.a cõſpectu. Geñ.3.Abſcondit ſe adam & vxor eius a
A facie facie dñi. & in eodem.16. A facie ſarai dñe mee ego fugio.
& in eodem.35. Cum fugeret fratrē ſuum. Pro quo hebrei
legunt.Cum fugeret a facie Eſau fratris ſui. Hiere.5.Et a fa
cie mea non dolebitis. Eſt etiā redditiuũ rationis. Exo.19.
Eo quod. Eo quod deſcendiſſet dñs ſup eũ in ignē. Scribitur etiā cũ
מִלְּפָנִים lamed in principio & dr̃ מִלְּפָנִים Milephanim.ſiue
Miliphne.i.a facie. de vultu.de cõſpectu.ab āte:ſiue ab anti
A facie De cõſpectu De vultu quo.Geñ.4.Egreſſuſq̃ cain a facie dñi.Exo.35.Egreſſa ē
ois multitudo filiorũ iſrael de cõſpectu Moyſi.ps.16.de vul
tu tuo iudiciũ meum ꝓdeat.ps.113. A facie dei mota eſt ter
ra:a facie dei iacob.Ione.1. Vt fugeret in tharſis a facie dñi.
Et aliqñ preponitur ei dictio על Al.vel dictio אל El.& dr̃
עַל פְּנֵי עַל פְּנֵי Aal pene.ſiue אֶל פְּנֵי El pene.i.ad faciē.in faciē.in cõ
Ante Coram. ſpectu.ante faciē.corā.Geñ.11.Mortu⁹ eſt autē arā ante tha
re p̄rem ſuũ.i.viuēte tharē.& in eodē.25. Corā cunctis fra-
tribus ſuis obiit.i.eis viuētibus.Exo.20. Nõ habebis deos
alienos corā me. Nu.3. Functiq̃ ſunt ſacerdotio Eleazar &
ithamar corā aaron patre ſuo.Deut.7.& reddēs odiētibus
ſe ſtatim: ita vt diſꝑderet eos.pro quo he.le. & reddēs odiē
ti ſe in facie ſua.i.in vita ſua.& in eo.Protinus eis reſtituens
quod meretur.Pro quo he.le. In faciem ſuā reddēs ei.Iob.
In faciem 1.Niſi in faciem benedixerit tibi.& in eodem.6. Et prebete
aurem & videte an mentiar. ꝓ quo hebrei legunt. Et in fa-
cie vrã ſi mētiar. & eſt ſenſus ſicut in littera nrã. & in eodē.
פְּנִים 21.Quis arguet corā eo vias eius. Item פְּנִים Panim.i.intus
Intus. ſiue interi⁹.Ezech.2.Qui erat ſcriptus intus & foris.Poteſt
etiā legi ante & retro. Scribitur etiā cum he i fine & dicitur
פְּנִימָה פְּנִימָה Penima. 3.Reg.6.& cedro ois domus intrinſecus ve
Intrinſec Ab intus ſtiebatur.ps44. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Et
פְּנִימִי inde פְּנִימִי Penimi.i.interior. Ezech.40. Et itroduxit me
Interior in atrium interius.& in eodē.41. Vſq̃ ad domũ interiorē.
Et in eodem. Intrinſecus & forinſecus.& in genere femini-
פְּנִימִית no פְּנִימִית Penimith.vt in eodem.44. Cum ingredientur
Interius portam atrii interioris. Et in plurali פְּנִימִים Penimim.ſiue
פְּנִימִים פְּנִימִיּוֹת פְּנִימִיּוֹת Penimioth.1.Paralipo.28. Et cellariorum eius in
Interiores teriorum.2.Paralipo.4. Et oſtia celabit tēpli interioris.ꝑ
Interiora quo hebrei legunt.Et oſtia eius interiora.Et aliquādo ſcri-
לִפְנַי bitur cum lamed in principio & dicitur לִפְנַי Liphnai.3.
Reg.6.Porro quadragīta cubitorum erat ipſum tēplũ pre-
foribus oraculi.Pro quo hebrei legunt.Porro quadraginta
Interius. cubitorum erat domus: hoc eſt tēplum interius. Scribitur
מִלִּפְנִים etiā cũ mē in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim.vt in
eodē.Quaſi ꝓminentes de pariete:et egredientes.pro q̃ he
Ab intus. brei legunt. Ab intrinſeco & foris.ſ.egredietes. Et quia ira
פָּנִים oſtēditur in facie:ideo ponitur פָּנִים Panim.i.facies pro ira.
Ira. Geñ.32.Dixit eni placabo illũ muneribus. pro quo he.le.
Facies Dixit enim placabo irā eius munere. Leuit.20. Ponā faciē
meā ſup hominē illum.i.ponā iram meā. Iob.9. Cõmuto
faciem meā.pro quo he.le.Relinquā faciem meā.i.iram vel
indignationē meā.ps.33. Vultus autē dñi ſup facientes ma

la.Hiere.3.Nõ auertam faciem meā a vobis.pro quo he.le.
Non imitam iram meā in vobis.Threñ.4.facies dñi diui-
ſit eos.i.ira dñi.Item פִּנָּה Pinna.i.parare.ꝑparare.expurga פִּנָּה
re.Geñ.24.Preparaui domũ & locũ camelis tuis.Eſa.40. preparare.
Parate viam dñi. & in eo.57.Declinate de ſemita.pro quo Parare.
he.le.preparate ſiue expurgate ſemitā.i.lapides ab ea tolli-
te.vnde ſequitur auferte offendicula de via populi mei.po-
teſt etiā ſignificare declinare ſicut eſt in littera nrã: vt ſupra
dictum eſt.& in eodem.62. Preparate viā populo. Soph.3.
Auertit inimicos tuos.ꝑ quo hebrei legũt. Expurgauit ini expurgare
micos tuos. i.abſtulit eos de terra tua. Poteſt etiā ſignifica-
re auertere ſicut eſt in littera nrã: vt ſupra dictum eſt. Item
פִּנָּה Pinna.i.angulus. Nee.3.vſq̃ ad flexuram & vſq̃ ad an פִּנָּה
gulum.& in eodem.Et contra cenaculum anguli. Hiere.31. Angulus.
Vſq̃ ad portam anguli.de quo vide ſupra in dictiõe פֵּן pen.
פנק Panac.i.deliciis nutrire.ſeu delicate nutrire.Prouer. פִּנֵּק
29.Qui delicate nutrit a puericia ſeruũ ſuũ. & ſolum Delicate nutrire.
inuenitur in predicto loco.
פסס Pas:ſiue פִּסָּה piſa.fragmētum.particula.Dañ.5.Et rex פַּס
aſpiciebat articulos manus ſcribētis.pro quo hebrei le- Articulus Particula
gunt.Et rex aſpiciebat particulā ſeu fragmentũ manus ſcri-
bentis.Et in eo.Idcirco ab eo miſſus eſt articul⁹ manus.Et
in plurali פַּסִּים paſim.Geñ.37.Fecitq̃ ei tunicā polymitā. פַּסִּים
ideſt ex multis fragmentis ſeu pitaciis diuerſorum colorũ polymita.
ſiue ex multis filis diuerſorum colorum contexta.nam po
lymita eſt dictio compoſita a poly quod grece ſigñat mul
tum:& mitos filum ſeu licium.Ponitur etiam pro talari. 2.
Regum.13.que induta erat talari tunica. & inde פִּסָּה Piſa. Talaris.
ideſt fragmentum vel placenta aut placentula. ps. 71.Erit פִּסָּה
firmamentũ in terra in ſũmis montiũ.pro quo he.le. Erit Fragmētũ
fragmentum vel placentula tritici in terra. Et beatus hiero.
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.erit memoriale triticũ i terra.
פסס paſas.finire.deficere.diminui. & ſcribitur cũ ſimpli- פָּסַס
ci ſamach.ps.11. Quoniā diminute ſunt veritates a fi Diminui
liis hoim. Et aliqui hebrei dicunt quod inde deriuatur di
ctio פַּס pas.ſiue פִּסָּה piſa.ideſt fragmentum ſeu particula.
De quo dictum eſt in dictione precedenti.
פסג paſag.diſtribuere.ſecundum tranſlationem nrãm.ps. פַּסַּג
47.Diſtribuite domos ei⁹.hebrei vero dicũt q̃ ſignat diſtribuere
exaltare ſeu munire:& quod deriuatur a dictiõe פִּסְגָּה phaſ Exaltare.
ga.quod eſt locus altus & munitus.Deut.3. Aſcende cacu-
men phaſge.
פסח paſach.claudicare.claudũ fieri.trãſilire.trãſire.2.Reg. פָּסַח
4.Cecidit & claud⁹ effect⁹ eſt.3.Reg.18.Vſq̃quo clau Claudus fieri.
dicatis in duas partes.& inde פִּסֵּחַ piſſeach. ideſt claudus.Le claudicare
uit.21. Si cecus fuerit: ſi claudus. 2.Reg. 9.Claudus vtroq̃ פִּסֵּחַ
pede.Eſa.35. Tunc ſaliet ſicut ceruus claudus. & in plurali Claudus
פִּסְחִים piſchim.2.Reg.5.niſi abſtuleris cecos & claudos.E-
ſa.33.claudi diripiēt rapinā.Signat et ꝑdicta dictio trãſilire פִּסְחִים
vl trãſcēdere.Exo.12.trãſcēdet oſtiũ dom⁹.& i eo. & vide- claudi. trãſcēdere
bo ſanguinē & trãſibo vos.i.trãſiliā.3.Reg.18.Trãſiliebāt Tranſire
q̃ altare qđ fecerāt.Eſa.31.trãſiēs & ſaluās.& īde פֶּסַח peſach Trãſilire
i.trãſit⁹.eo qđ trãſiliuit domos iſraelitarũ.Exo.12. victima פֶּסַח
trãſit⁹ dñi eſt.qñ trãſiuit ſup domos filiorum iſrael: vbi po Tranſitus
nitur verbum & nomen ab eo deriuatum.
פסל paſal.dolare.pſcindere.ſculpere.Exo.34.ꝑcide ait ti- פָּסַל
bi duas tabulas lapideas.& in eo. Excidit ergo duas ta Precindere
bulas lapideas.Deut.10.dola tibi duas tabulas lapideas.& i Excidere
eo.Cũq̃ dolaſſet duas tabulas lapideas.& inde פֶּסֶל peſel. Dolare
ideſt idolum.ſculptile. Leuit.29. Non facietis vobis ido פֶּסֶל
lum & ſculptile.Eſa.40.Nũquid ſculptile conflabit faber. Idolum
& in eo.Quõ ſtatuat ſimulachrũ qđ nõ moueatur Et in eo.
42.Cõfundantur confuſione qui confidũt in ſculptile. Et

Digitized by Google

in eo.44. Plaſte idoli omnes nihil ſunt. Et in eodẽ. Quis formauit deum: & ſculptile formauit. & in eodem.45. Qui leuant lignum ſculpture ſue. Et in plurali. פְּסִילִים Peſilim. Deut.7. Sculptilia eorũ igne comburite. Iudi.3. Et pertranſiuit locum idolorum vnde reuerſus fuerat. ps.77. Et in ſculptilibus ſuis ad emulationẽ eũ prouocauerunt. Eſa.4. Et laudem meam ſculptilibus.

פְּסַנְתֵּרִין Peſantherin. in lingua chaldaica ſignificat inſtrumentum muſicum. pro quo beatus hiero. traſtulit. pſalteriũ. Dan.3. Et cithare & pſalterii & ſymphonie.

פָּעָה Paa. clamare. ingemiſcere. Eſa.44. Sicut parturiẽs loquar. Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo ſeu vociferabo. & inde אֶפְעֶה Ephee. quod ſignificat ſerpentis genus. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit viperam. Eſa.30. vipera & regulus volans.

פָּעַל Paal. operari. facere. Iob.35. Si peccaueris: quid ei nocebis. Pro quo he. le. Si peccaueris quid operaberis cõtra eũ. Et eſt ſenſus ſicut in lra nra. Eſa.41. quis hec opatus eſt & fecit. & in eodem.44. Et operatus eſt in brachio fortitudinis ſue. Et in eo. De reliquo autẽ operatus eſt deum. Mich.2. Et operamini malum in cubilibus veſtris. Et inde פֹּעַל Poal. ideſt opus. Ps.9. In ope manuũ ſuarũ cõprehenſus eſt peccator. Hiere.22. Et mercedem non reddet ei. Pro quo he. le. & opus ſuũ. i. mercedẽ operis ſui nõ reddet ei. & in plurali פְּעָלִים Pealim. 2.Reg.23. Banaias filius ioiade viri fortiſſimi magnorum operũ. & in ge. fe. פְּעֻלָּה peula. ſeu פְּעֻלַּת Peulath. Leuit.19. Non morabitur opus mercenarii apud te. Eſa.40. Et opus illius coram illo. & in plu. פְּעֻלּוֹת Peuloth. ps.16. Vt non loquatur os meum opera hominũ. ſcribitur etiam cũ mem in principio & dicitur מִפְעָלוֹת Miphaaloth. ps.45. Venite & videte opera dñi.

פַּעַם Paam. terrere. perterrere. pulſare. Geñ.41. Et facto mane pauore pterritus. Pro quo hebrei legunt. & perterritus eſt ſpiritus eius. Iudi.13. Cepitq ſpũs dñi eſſe cũ eo. pro quo he. le. Cepitq ſpiritus domini pulſare eũ ſiue expergefacere eum. Dañ.2. Et contertitus eſt ſpiritus eius. Item פַּעַם paam. i. vicis. vna vice. ſemel. nunc. Geñ.2. Hoc nunc os ex oſſibus meis. Poteſt ẽt legi ſic. hac vice os ex oſſibus meis. Et in eo.18. obſecro domine ne iraſcaris ſi loquar adhuc ſemel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem priſtinam. 2.Reg.17. Non eſt bonũ conſiliũ quod dedit achitophel hac vice. Prouer.7. Nunc foris nũc i plateis Et in plu. פְּעָמִים peamim. Geñ.33. & adorauit pnus i terra ſepties. i. ſeptem vicibus. Leuit.4. Aſperget ſepties. Nume.14. Et tentauerunt me iam per decẽ vices. Ezech.41. Latera autem: latus ad latus bis trigita triũ. pro quo he. le. Lat9 ad latus trigita & tribus vicib9. & in numero duali פַּעֲמַיִם Paamaim. i. duabus vicibus ſeu bis. Geñ.27. & ſupplãtauit me en altera vice. i. bis. & in eo.43. Si nõ interceſſiſſet dilatio: iam vice altera veniſſemus. Nu.20. Cũq eleuaſſet moyſes manũ pcutiẽs virga bis ſilicẽ. & inde dicũt aliqui q deriuatur verbũ פַּעַם Paam. Iudi.13. Cepitq ſpũs dñi eſſe cũ eo. i. hac prima vice cepit eẽ cũ eo: de quo ſupra dictũ eſt. ponitur etiã פַּעַם Paam p tũc tẽporis. Eſa.41. Eũ qui cudebat tũc tpis. Hebrei vero dicũt q ſignat malleũ. vñ in pdicto loco ipſi legunt. Eũ qui cudebat malleo. Itẽ פַּעַם Paam. i. ueſtigiũ ſeu plãta pedis. & ſolũ inuenitur in nu. plu. ſ. פְּעָמִים peamim. Iudi.5. quare tardauerũt pedes quadrigarum illius. ps.16. Vt non moueatur veſtigia mea. ps.73. Leua manus tuas in ſupbiã eorũ in finẽ. pro qͣ btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. Sublimitas pedũ tuorũ diſſipata eſt vſq in finẽ Prouer.29. rete expãdit greſſibus ei9. Cãti.7. quã pulchri ſunt greſſus tui i calciamẽtis. Eſa.26. Pes pauperis: greſſus

Sculptura. פְּסִילִים ſculptilia. Idola — פְּסַנְתֵּרִין Pſalterium — פָּעָה Clamare — אֶפְעֶה Vipera — פָּעַל Operari — פֹּעַל Opus — פְּעָלִים opera — פְּעֻלָּה Opus — פְּעֻלּוֹת Opera. — מִפְעָלוֹת Opera — פַּעַם perterrere — Pulſare — Cõterrere. — פַּעַם Nunc — Semel. — Hac vice — פְּעָמִים vices — פַּעֲמַיִם Bis — פַּעַם Vicis — פַּעַם Tunc tpis — Malleus. — פַּעַם — פְּעָמִים Pedes veſtigia — Greſſus

egenorũ. ponitur ẽt p angulis. Exo.25. quos pones p qttuor arce angulos. & ponitur ibi פַּעֲמֹת paamoth in ge. fe. Itẽ פַּעֲמֹן Paamon. i. tintinabulũ. Exo.28. Mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulũ ſit aureũ & malum punicũ: rurſumq tintinabulũ aliud aureũ. Vbi ponitur tã in ſingulari q in plurali.

פַּעְנֵחַ Paaneach. mũdus: ſeu orbis: ſecundũ traſlationẽ noſtrã. & eſt vocabulũ egyptiacũ: & ſolũ inuenitur. Geñ.41. Vbi dr & vocauit eũ lingua egyptiaca ſaluatorẽ mũdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paaneach. & dicunt aliqui hebrei q ſignat abſcõditorũ reptorẽ. vñ btũs hiero. in libro de hebraicis queſtionibus ſup predicto loco ſic ait Licet hebraice hoc nomẽ צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paaneach. abſconditorũ repertorẽ ſonet. tamen quia ab egyptio ponitur ipſius lingue debet habere rationẽ. interptatur ergo ſermone egyptio ſaluator mundi: eo q orbẽ terre ab iminẽte famis excidio liberauerit. hec hieronymus.

פָּעַר Paar. apire. ſ. os. hiare. Iob.16. aperuerũt ſup me ora eorũ. & in eo.29. & os ſuũ apiebant qſi ad ibrẽ ſerotinũ. ps.118. Os meũ apui. Eſa.5. Et aperuit os ſuũ.

פָּצָה Paſa. aperire. liberare. eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm. Iob.35. Ergo Iob fruſtra aperit os ſuũ. ps.65. Que diſtinxerunt labia mea. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. que promiſerũt labia mea. i. pro quibus apta ſunt labia mea. Eſa.10. & nõ fuit qui moueret pẽnam & aperiret os. Ezech.2. Aperi os tuũ & comede. Signat ẽt redimere vel eripere. Ps.143. qui redemiſti dauid ſeruũ tuũ. & in eo. Eripe me & erue me.

פָּצַח Paſach. cantare. gaudere. iubilare. vociferari. confringere. ps.97. Cãtate & exultate & pſallite. Eſa.14. Gauiſa eſt: & exultauit. Et in eo.54. Decanta laudẽ & hinni q nõ pariebas. & in eo.55. Montes & colles cantabũt corã vobis laudẽ. ſignt ẽt cõfrigere. Mich.3. & oſſa eorũ cõfregerũt.

פִּצֵּל Paſal. decorticare. Geñ.3. Ex parte decorticauit eas: detractiſq corticibus. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. & in eo. quas decorticauit.

פָּצַם Paſam. Rũpere. dirũpere. Ps.59. cõmouiſti terrã: & cõturbaſti eã. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Dirupiſti eã. & ſolũ inuenitur i pdicto loco.

פָּצַע Paſaa. vulnerare. cõterere. 3.Reg.20. qui pcuſſit eũ: & vulnerauit. Canti.5. Percuſſerunt me: vulnerauerunt me. & inde פֶּצַע peſaa. i. vulnus. Exo.21. vulnus pro vulnere. & inde פְּצוּעַ paſuach. i. ille qui habet attritos teſticulos. Deu.23. nõ itrabit eunuch9 attritis vl ãputatis teſticulis.

פָּצַר Paſar. cõpellere. cogere. vim facere. perfidũ eẽ. Geñ.19. cõpulit illos oppido. & in eo. vimq faciebãt loth vehemẽtiſſime. Iudi.19. Et nihilomin9 obnixe cum ſocer tenuit. pquo he. le. cõpulit ſiue coegit eũ ſocer ei9. 4.Reg.2. Coegerũtq eũ donec erubeſceret. & in eo.5. cũq vim faceret: penitus nõ acquieuit. & inde פְּצִירָה peſira. p qͣ btũs hiero. traſtulit. retuſum. 1.Reg.13. Retuſe itaq erãt acies vomerũ. Hebrei vero dicũt q ſignat limã ferreã q habet ora multa. nã iugitur cũ dictiõe פִּים pim: que ſignificat ora.

פָּקַד Pacad. viſitare. requirere. cenſere. numerare. ſtatuere conſtituere. preficere. pfectum eſſe. pcipere. deeſſe. deficere. Geñ.21. Viſitauit aũt dñs ſaram. Exo.3. Viſitãs viſitaui vos. Et in eodẽ.32. Ego autẽ in die vltiõis mee viſitabo & hoc peccatũ eorũ. pro quo he. le. & in die viſitationis mee: & viſitabo ſuper eos peccatũ eorũ. Et in eodẽ.34. Qui reddis iniquitatẽ patrũ filiis ac nepotib9 eorũ. pro quo he. le. viſitans iniquitatẽ patrum ſuper filios & filios filiorum Leuit.18. Cuius ego ſcelera viſitabo. & in eodem.26. Viſitabo vos velociter in egeſtate. Nu.14. Qui viſitas peccata

Anguli פַּעֲמֹת — פַּעֲמֹן tintinabulũ — פַּעְנֵחַ Mundus — צָפְנַת פַּעְנֵחַ Abſcõditorũ reptor — פָּעַר Aperire. — פָּצָה aperire — pmittere Redimere Eripere — פָּצַח Cantare. Gaudere Cõfringere — פִּצֵּל decorticare — פָּצַם dirũpere — פָּצַע vulnerare. — פֶּצַע vulnus — פְּצוּעַ Eunuch9. — פָּצַר Cõpellere Vim facere Cogere — פְּצִירָה Retuſum. — פָּקַד viſitare

Digitized by Google

Viſitare. patrū in filios. Iudi.15. Venit ergo ſamſon inuiſere volēs vxorē ſuam. pro quo he.le. Et viſitauit ſamſon vxorem ſuā 1.Reg.14. Requirite & videte quis abierit ex nobis.i. viſitate. & in eodē.17. Et fratres tuos viſitabis. & in eo.20. Et

Requirere. requireris: requiretur em̄ ſeſſio tua. 2. Reg.3. Et tu requiſiſti in me quod argueres pro muliere hodie. Iob.7. Et viſitas eū diluculo. & in eodē.35. Nunc enī non infert furorē ſuū. Pro quo he.le. Nunc enim q̄m non viſitat ſiue nō ſtatuit furorē ſuū. ps.8. Aut filiꝰ hominis quoniā viſitas eum. ps.64. Viſitaſti terrā & inebriaſti eā. ps.88. Viſitabo in virga iniquitates eorum. Eſa.27. Viſitabit dn̄s in gladio ſuo duro & grādi. & in eodem. Ne forte viſitetur contra eam. Poteſt etiam legi. Ne forte deficiāt folia eius. & in eo.34. Alter alterū nō queſiuit. Hiere.6. Hec eſt ciuitas viſitatiōis. Pro quo he.le. Hec eſt ciuitas que viſitata eſt. & in eo.32. Et ibi erit donec

פְּקֻדָּה viſitem eū. Et inde פְּקֻדָּה Pecuda.i. viſitatio. Nu.19. Et viſitauerit eos plaga: qua & ceteri viſitari ſolent. pro quo he.

Viſitatio le. Et viſitatione omniū hoīm viſitabitur ſuper eos: & ē ſēſus ſicut in littera noſtra. Iob.10. Et viſitatio tua cuſtodiuit ſpūm meū. Eſa.10. quid facietis in die viſitationis. Et in eo.15. Secundū magnitudinē operis: & viſitatio eorū. & in eo.60. & ponā viſitationē tuā pacē. Hiere.6. In tpe viſitationis ſue corruent. Oſee.9. Appropinquauerunt dies viſita-

פְּקֻדּוֹת Viſitatiōes Cuſtodia. tionis. & in plu. פְּקֻדּוֹת pecudoth. Ezech.9. Appropinquauerunt viſitationes vrbis. Ponitur etiā pro cuſtodia vel p̄fectura. Nu.3. Erunt ſub cuſtodia eorū tabule tabernaculi. 4. Reg.11. Et poſuit ſacerdos cuſtodias in domo dn̄i. 2. Paralipo.34. Vt deferrent arcā corā rege. ꝑ quo he.le. vt deferrent arcā ad viſitationē regis.i. vt rex eā viſitaret & requireret. Hiere.37. Erat ibi cuſtos porte per vices. ꝑ quo hebrei

prefectura legunt. Habens cuſtodias vel prefecturas. & in eodem.52. Et poſuit eū in domo carceris.i. in domo cuſtodie. Pōitur etiā ꝑ epiſcopatu. ps.108. Et epiſcopatū eius accipiat alter.

פָּקַד Recēſere Item פָּקַד pacad.i. numerare. cōputare. cenſere. recenſere. Exo.30. Et non erit plaga in eis cū fuerint recenſiti. Et in eo.38. Hec ſunt inſtrumenta tabernaculi que enumerata ſunt. Pro quo he.le. He ſunt numerationes ſeu computus

enumeraſ. numerare. tabernaculi teſtimonii que enumerata ſūt. Vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatū. Nu.1. Numerabitis eos per turmas ſuas. & in eodē. Hi ſunt quos numerauerūt moyſes & Aarō. & in eo. Leuite aūt in tribubus familiarū ſuarum nō ſunt numerati cum eis. & in eodē.2. Vniuerſi qui in caſtris Iude annumerati ſunt. & in eo.3. Numera filios leui. & in eodem. Numerauit eos moyſes vt preceperat dn̄s. Iudi.20. Inuentiq́ ſunt vigintiquinq́ millia de beniamin educētium gladium: preter habitatores gabaa qui ſeptingenti erāt viri fortiſſimi: Pro quo hebrei legūt. Et numerati ſunt ſeu recenſiti ſunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus: viginti quinq́ millia educētium gladiū: preter habitatores gabaa qui numerati ſunt ſeptingenti viri iuuenes. & in eo. virorum quoq́ iſrael abſq́ filiis Beniamin inuenti ſunt.i. recenſiti ſunt quadringenta millia. & in eo.21. Eo quoq́ tpe cum eſſent in ſilo: nullus ex eis ibi reptus eſt. Pro quo he. legunt. Et recēſitus eſt populus: & ecce nullus erat ibi de habitatoribus iabes galaad. 1. Reg.15. Et recenſuit ſaul populum. & in eodē.15. Et recēſuit eos quaſi agnos. 1. Paralipo.

Cōputare. 23. in vna familia vnaq́ domo computati ſunt. Signat etiā conſtituere vel ſtatuere: aut preficere ſeu prefectū eſſe. Geñ.39. A quo prepoſitus oībꝰ: gubernabat prepoſitam ſibi do-

Cōſtituere mū. ꝑ quo he.le. Et conſtituit eū ſiue prepoſuit eum ſuper domum ſuam. Et in eodē.4. at cuſtos carceris tradidit eos ioſeph. pro quo he.le. Et prefectum fecit ſeu conſtituit princeps militū ioſeph cum eis.i. ꝑpoſuit ioſeph eis i cuſtodia

Nu.1. Sed conſtitues eos ſuper tabernaculum teſtimonii. & in eodē.3. Aaron aūtē & filios eius conſtitues ſuper cultum ſacerdotii. & in eodē.17. Prouideat dn̄s deꝰ ſpirituū omnis carnis hominē: qui ſit ſuper multitudinē hanc.i. conſtituat. Deut.20. Vnus quiſq́ ſuos ad bellandū cuneos preparabit. Pro quo hebrei legunt. Et conſtituent duces exercitus in capite populi. Ioſ.10. Et ponite viros induſtrios qui clauſos cuſtodiāt.i. cōſtituite. 1. Reg.29. & ſedeat in loco ſuo in quo conſtituiſti eū. 3. Reg.11. Cōſtituerat eum prefectum ſup tributa domus ioſeph. 4. Reg.25. Et prefecit godoliā filium ahichā. & in eo. Quod conſtituiſſet rex babylonis godoliā. Preficere preponere

1. Paralip.26. prepoſuit aūt eos dauid rex rubenitis & gaditis.i. prefecit. 2. Paralipo.24. Qui preerāt operariis in domo dn̄i.i. prefecti vel prepoſiti erant. Nee.7. Et cenſui ianitores & cantores & leuitas. pro quo hebrei legūt. & cōſtituti ſunt ianitores & cantores. & in eodē.12. Recenſuerunt quoq́ in die illa viros ſuper gazophylacia. Iob.34. Quē conſtituit alium ſup terrā. ps.108. Conſtitue ſup eum peccatorem. Hiere.1. Ecce cōſtitui te hodie ſup gentes & ſup regna. & in eodē.51. Numerate contra eā taphſar. pro quo hebrei legūt. cōſtituite ſuper eā taphſar.i. principē ſeu ducem exercitus. Et inde פָּקִיד Pachid.i. prefectus. prepoſitus. 4. פָּקִיד

Reg.25. Qui erat prefectus ſuper bellatores. 2. Paralipo. prefectus.

24. Et quē primus ſacerdos cōſtituerat. Pro quo he.le. Et prepoſitus ſeu prefectus ſacerdos primus. & in plu. פְּקִידִים Prepoſitꝰ פְּקִידִים

Pechidim. Geñ.41. Qui cōſtituat prepoſitos per cūctas regiones. Prepoſiti

Eſter.2. Et mittantur qui conſiderēt per vniuerſas prouincias. Pro quo hebrei legunt. Et cōſtituat ſiue preponat rex prepoſitos per vniuerſas prouincias. Sigñat ēt predicta dictio reponere vel comēdare aliquid in aliquo loco aut alicui. 4. Reg.5. Tulit de manu eorū & repoſuit in domo. Eſa.10. Apud machmas comēdauit vaſa ſua.i. repoſuit Reponere cōmēdare.

Hiere.36. Porro volumen cōmendauerunt in gazophylacio. & in eo.37. vt traderetur hieremias in veſtibulū carceris. Pro quo he.le. Et cōmēdauit vł repoſuit hieremiam in veſtibulo carceris. & inde פִּקָּדוֹן pichadon. ideſt depoſitum פִּקָּדוֹן

ſiue repoſitum. Geñ.41. Et ꝑparetur future ſeptē annorū fami. pro quo he.le. Et erit cibus in depoſitū ſeu repoſitum depoſitū.

terre ſeptē annis famis. Leuit.6. Et negauerit proximo ſuo depoſitū. Item פָּקַד Pachad.i. precipe. impare. Eſdre.1. Et ipſe precepit mihi vt edificarē ei domū. Eſa.13. Dn̄s exercituū precepit militie belli. & idē פִּקּוּדֵי פִּקּוּדִים picudim. ſiue Picude.i. precepta ſiue mandata. ps.18. Iuſtitie dn̄i recte letificātes cor. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit Precepta dn̄i recta letificantia cor. ps.118. Tu mandaſti mādata tua cuſtodiri nimis. & in eodē. In mādatis tuis exercebor. & inde מִפְקָד Miphcad.i. preceptum ſeu imperium. 2. פָּקַד Precipere. פִּקּוּדִים פִּקּוּדֵי Precepta Mandata

Paralip.31. Ex imperio ezechie regis. Ponitur ēt pro loco ſeparato. Ezech.34. & cōburet eū in ſeparato loco domꝰ. Poteſt etiam legi ſic. & cōburet eum ſecundū ritū domus. מִפְקָד Imperiū locꝰ ſeparat

Sigñat ēt predicta dictio deficere vel deeſſe: & tunc ponitur in voce paſſiua. Nu.31. Et neq́ vnus quidem defuit. 1. Reg.25. Nec aliq̄ñ defuit quicq́ eis. 2. Reg.2. & defuerunt de ſeruis dauid decem & noue viri. 3. Reg.20. Qui ſi lapſus fuerit: erit aīa tua pro aīa eius. pro quo he. le. Si defuerit. Deeſſe

Eſa.38. Queſiui reſiduum annorum meorum. pro quo hebrei legunt. Defeci ſiue defui reſiduo. ideſt in reſiduo annorū meorū. Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a. ſecundū primā ſignificationē. Hiere.23. Nō pauebunt: & nullus q̄retur ex nūero. ꝑ quo he.le. nō pauebūt: & non deficient. Item. Deficere

פְּקוֹד Pecod. nomē ꝓpriū gētis vel ꝓuincie: ſecundū hebreos. ꝑ q̄ btūs hiero. trāſtulit nobiles. Ezech.23. filios babylonis & vniuerſos chaldeos: nobiles tyrānoſq́ & pricipes. פְּקוֹד nobiles

Digitized by Google

פקח Aperire. פקח Pacach.apire. Geñ. 3.apientur oculi vrí. Et in eo. & apti ſunt oculi amborum. Et in eo.21.Aperuitq; oculos eius deus.4.Reg.4.Apuitq; oculos ſuos. Et in eo. 6. Domine api oculos pueri huius.Iob.14.Et dignum ducis ſup huiuſcemodi apire oculos tuos.Ps.145. Dñs illuminat cecos.ꝑ quo he.le.dominus apit cecos.i.apit oculos eorũ. Eſa.35.Tũc apientur oculi cecorũ.& in eo.42.vt apias oculos cecorũ.Et in eo.Qui apertas habes aures nõne audies.Hiere.32.Cuius oculi aperti ſunt ſuper vias filiorũ adã. Zach.12.& ſup domũ iuda apiam oculos meos.& inde פִּקֵּחַ Pichéach.i.vidẽs ſiue ille qui habet oculos aptos: vel prudens.Exo.4.Videntẽ & cecũ.& in eo.23.Nec accipias munera:que ẽt excecãt prudẽtes.i.vidẽtes. & inde פְּקַחְקוֹחַ pecachcóach.cũ duplici cof & cũ duplici cheth.i.apertio.Eſa. 61.Et clauſis aptionẽ.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſunt due dictiones:& legunt ſic.& clauſis aptionem carceris.

פִּקֵּחַ Videns Prudens. פְּקַחְקוֹחַ Apertio

פקע Pacúa.colocynthis.genus herbe amariſſime.& ſolũ inuenitur in nu.plu.f.פְּקֻעֹת pecuoth.4.Reg.4. Et collegit ex ea colocynthidas.Et dicunt hebrei ꝙ ſignãt cucumeres ſilueſtres venenoſos atq; mortiferos. Sigñat ẽt ſculpturas ſimiles herbe ꝑdicte.3.Regum.7.Et ſculptura ſubter labium circuibat illud.

פֶּקַע פְּקָעוֹת Colocynthide. ſculpture

פר Par.taurus.vitulus.Exo.29.Tolle vitulum de armẽto. Leuit.4.Offeret ꝑ peccato ſuo vitulũ imaculatũ dño. Iudi.6.Tolle taurũ pr̃is tui: & alterum taurum annorũ ſeptẽ.Et in plu.פָּרִים parim.Exo.24.imolauerũt victimas pacificas dño vitulos.Nu.28.offeretis holocauſtũ domino vitulos de armẽto duos.ps.21.Circũdederunt me vituli multi.Eſa.34.& tauri cum potentibus.& in gñe feminino פָּרָה Para.i.vitula ſeu vacca.Nu.19.vt adducãt ad te vaccã ruffã. Eſa.11.vitulus & vrſus paſcentur.ꝑ quo he.le. Vitula & vrſus paſcentur.Et in plu.פָּרוֹת paroth.Amos.4.Audite verbum domini vacce pingues.

פַּר Vitulus. Taurus. פָּרִים Vituli. פָּרָה Vacca Vitula. פָּרוֹת vacce

פרר Parur.olla.cacabus.& ſcribitur cũ vau in ſecunda ſyllaba.Nu.11.Coquẽs in olla.1.Reg.2.Aut in ollã ſiue in cacabũ.Scribitur ẽt cũ aleph in pria ſyllaba.Ioel.2.oẽs vultus redigentur in ollã.i.redigentur in nigredinẽ ſicut olla.

פָּרוּר Olla Cacabus

פרא Pére.onager.ferꝰ.ſilueſtris.Geñ.16.Hic erit ferꝰ hõ. ideſt ſilueſtris ſicut onager.Iob.6.nunquid rugiet onager cũ habuerit herbã.Oſee.8.Onager ſolitarius ſibi ephraim.& aliqñ ſcribitur cũ he in fine loco aleph. Hiere.2 Onager aſſuetus in ſolitudine.& in plu.פְּרָאִים peraim.Iob 24.Alii quaſi onagri in deſerto.ps.103.Expectabũt onagri in ſiti ſua.Item פָּרָא para.i.diuidere.Oſee.13.Quia ipſe inter fratres diuidet.ideſt faciet eos habitare ſolitarios ſicut onagri in ſolitudine.

פֶּרֶא Ferus Onager. פְּרָאִים Onagri. פָּרָא Diuidere

פרד Parad.diuidere.ſeparare.recedere.diſpergere. Geñ. 10.Ab his diuiſe ſunt gentes in terra poſt diluuiũ.Et in eo.13.Recede a me obſecro.i.diuidere vel ſeparare a me. & in eodem.25.Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Et in eodem.30.Diuiſitq; gregem iacob. Deut.32.Quãdo ſeparabat filios Adam.Iudi.4.Haber autem cineus receſſerat quondam a ceteris cineis.i.diuiſus fuerat.Ruth.1.Si nõ ſola mors me & te ſeparauerit.Iob.4.Et catuli leonũ diſſipati ſunt.ideſt diuiſi vel ſeparati ſunt:aut diſperſi ſunt. Ps. 21.Et diſperſa ſunt oia oſſa mea.Prouer.17.qui altero ſermone repetit ſeparat federatos.Et in eo.18.Occaſionẽ querit qui vult recedere ab amico.Ezech.1.Et penne eorũ extente deſuper.ideſt ſeparate vel diuiſe erant.Oſee. 4.quoniam ipſi cum meretricibus conuerſabantur. pro quo hebrei legunt.Quoniam ipſi cum meretricibus ſeparabantur.& inde פֶּרֶד péred.ideſt mulus ex equa & aſino gñatus. eo quod tale animal non poteſt generare.& eſt quaſi ſeparatus & ſolus.2.Regum.13.Aſcenderunt ſinguli ſuper mulas ſuas.Pro quo hebrei legunt Aſcenderunt vnuſquiſq; ſuper mulum ſuum.Et in eo.18.Accidit autem vt occurreret Abſalon ſeruis dauid ſedens mulo:cumq; ingreſſus fuiſſet mulus.ps.31.nolite fieri ſicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim.Eſa.66.In mulis & in carrucis. & in genere feminino פִּרְדָּה pirda.ideſt mula.3.Reg.1.Et imponite ſalomonẽ filium meum ſuper mulam meam.Et in eo. Et iposuerunt ſalomonem ſuper mulam.Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth ſiue פְּרֻדוֹת perudoth.pro quo beatus hiero.tranſtulit iumenta.Ioel.1.computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. hebrei tamen ſecundũ primam ſignificationẽ dicunt ꝙ ſignificat grana ſeminis diſperſa vel diſſeminata ſub terra. vnde in predicto loco ipſi legunt.Computruerũt diſſeminata ſub glebis ſuis.

פְּרָד diuidere. Recedere Separare Diſpgere פֶּרֶד Mulus פְּרָדִים Muli. פִּרְדָּה mula פִּרְדוֹת Iumenta

פרדס Pardes.paradiſus.hortus.pomerium. vnde licet paradiſus ſit dictio greca & ſignificet idem qđ hortus tamen ab hebreo traxit originẽ.Canti.4.paradiſus malo rũ punicorũ.Ponitur etiam pro ſaltu vel ſilua. Nee.2.Ad aſaph cuſtodem ſaltus regis.& in plurali. פַּרְדֵּסִים pardeſim Eccſ.2.feci hortos & pomeria.

פַּרְדֵּס paradiſus. Saltus פַּרְדֵּסִים Pomeria

פרה Para.creſcere.augere.fructificare.Geñ.1.Creſcite & multiplicamini. Et in eo.17.Et multiplicabo te vehementer nimis.ideſt creſcere te faciam.Et in eodem. & augebo & multiplicabo eum valde.Et in eo.26.Nunc dilatauit nos dñs & fecit creſcere ſuper terrã.Et in eo.42.Creſcere me fecit deꝰ i terra paupꝑtatis mee. & i eo. 49.filiꝰ accreſcens Ioſeph.Ps.104.Et auxit populum ſuum vehementer.Ps.127.vxor tua ſicut vitis abundãs.i. fructificãs. Eſa. 11.Et flos de radice eius aſcendet.ideſt creſcet ſeu fructificabit.Ezech.9.fructus & frondes eius creuerunt ex aquis. & inde פְּרִי peri.ideſt fructus Geñ.1.Lignũ pomiferũ faciens fructũ.Leuit.23.Et fructũ arboris pulcherrime. Deut.28. Et benedictus fructus ventris tui.Ps.1.quod fructũ ſuũ dabit in tpe ſuo.Ps.57.Si vtiq; eſt fructus iuſto. Ezech.36.& fructũ veſtrum afferatis populo meo. Amos. 9.Faciẽt hortos & comedent fructus eorũ.& inde dicunt hebrei ꝙ deriuatur אַפִּרְיוֹן Apirion.ideſt ferculũ a ferẽdo dictũ. ſeu carruca.Canti.3.Ferculum fecit ſibi rex ſalomõ de lignis libani.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat thalamum.

פָּרָה Creſcere. Augere fructificar. פְּרִי Fructus. אַפִּרְיוֹן Ferculũ

פרוים Paruaím.nomẽ propriũ loci vnde ferebatur aurũ probatiſſimũ.2.Paralip.3.Porro aurũ erat probatiſſimũ.pro quo he.le.Et aurũ erat aurũ pharuaím.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

פַּרְוַיִם Probatiſſimum. pharuaim

פרורים Paruarim.ſuburbana.& ſolũ reperitur in nu.plu. tranſlatio nr̃a poſuit pro nomine proprio.vt.4 Reg.23. Iuxta exhedram nathan melech eunuchi qui erat in pharurim.pro quo he.le.Qui erat in ſuburbanis .i. qui erat prefectus in ſuburbanis ciuitatis.

פַּרְוָרִים ſuburbana

פרז Peraz.Rus.vicus ſeu villa abſq; muro.& ſolum inuenitur in numero plurali.f.פְּרָזוֹת perazoth.Eſter.9. Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur.Zach.11.Abſq; muro habitabitur ieruſalem ·ideſt i villis abſq; muro.& inde פְּרָזִים perazim. i. hoies habitantes in villis abſq; muro.Eſter.9.Hi vero iudei qui in oppidis nõ muratis morabũtur.ponitur etiam ꝑ bellatoribus ſeu viris robuſtis & fortiſſimis.Abach.3. Maledixiſti ſceptris eius capiti bellatorum eius.Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פְּרָזוֹן perazon.Iudi.5.Ceſſauerunt fortes in iſrael.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.ceſſauerũt rura ſeu ville in iſrael.quia propter timorem inimicorum non audebant habitare niſi in vrbibus muratis. Et in eodẽ Et clementia in fortes iſrael.

פְּרָז פְּרָזוֹת Ville. פְּרָזִים bellatores פְּרָזוֹן Fortes.

Digitized by Google

פַּרְזֶל Ferrū

פַּרְזֶל Parzel.ſiue פַּרְזְלָא parzela.in lingua chaldaica ſignificat ferrū.Dan.2.Tibie aūt ferree.& in eodē. Quedam pars erat ferrea :quedam autem fictilis.& in eo .Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

פָּרַח Florere Oriri. Germinaſ. Florere

פָּרַח Parach.florere.germinare.oriri.volare.Geñ.40.creſcere paulatim in gēmas:& poſt flores vuas matureſcere.Leuit.13.Sin aūt effloruerit diſcurrens lepra in cute.Et in eo.Plaga enim lepre orta eſt in vlcere.Nu.17.quē ex his elegero germinabit virga eius.& in eo.Inuenit germinaſſe virgā Aaron in domo leui.Iob.14.Ad odorē aque germinabit.p̄s.71.orietur in diebus eius iuſtitia.ideſt germinabit ſiue florebit.p̄s:91.Iuſtus vt palma florebit.& in eo. In atriis domus dei nr̄i florebunt.Prouer.14.Tabernacula iuſtorū germinabūt.Canti.6.Si floruiſſent vinee. Eſa. 35.Et florebit quaſi liliū.& in eo. Germinās germinabit. Ezech.7.floruit virga:germinauit ſuperbia.Et in eo.17. Frondere feci lignū aridū.p̄ quo he.le. Florere vel germinare feci lignū aridū.Abach.3.Ficus enim nō florebit. ponitur ēt pro turgere.Exo.9.Erūtq́ʒ in hoībus & iumentis vlcera & veſicce turgētes.& in eo.facta ſūt vlcera veſiccarū turgentiū.& inde פֶּרַח perach .i.flos.liliū.Exo.25. Spherulas ac lilia ex ipſo p̄cedētia. & in eo . Spheruleq́ʒ ac lilia. Nu.17.& turgētibus gēmis eruperāt flores.3.Reg.7. & folium repandi lilii.Scribitur ēt cū he in fine & dicitur פִּרְחָה pircha.& ſcd̄m hebreos ſignat pueros vel iuuenes qui ſunt in flore iuuētutis.Iob.30.Ad dexterā orientis calamitatis mee illico ſurrexerunt.pro quo he.le. Ad dexterā pueri vel iuuenes ſurrexerūt.poteſt ēt legi ſic. Ad dexterā germinātis ſiue orientis: ſupple calamitatis mee.ſicut eſt i lr̄a nr̄a. Signat ēt p̄dicta dictio volare.Ezech.13 Ecce ego ad puluillos veſtros quibus vos capitis animas volantes.& in eo.Quas vos capitis animas ad volandū.& inde אֶפְרֹחִים ephrochim i.pulli.ſ.auiū.Deut.22.Et matrem pullis vel ouis deſuper incubantem.

Turgere. פֶּרַח Lilium Flos. פִּרְחָה Pueri. Volare. אֶפְרֹחִים Pulli.

פָּרַט Canere

פָּרַט Parat.canere. Amos.6.Qui canitis ad vocem pſalterii.& ſolum inuenitur in p̄dicto loco.& ſcd̄m hebreos ſignat p̄ticularizare:ſicut fit in inſtrumētis muſicis vario tactu digitorum.vnde apud hebreos particulare dicitur פְּרַט Perat.Itē פֶּרֶט péret.i.racemus paruus:ſeu grana vuarum decidentia tempore vindemie.Leuit.19.nec in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis.

פְּרַט פֶּרֶט Racemus.

פֶּרֶךְ Oppreſſio Seruitus dura Violēter Violētia

פֶּרֶךְ Phárech.opp̄ſſio.dura ſeruitus.violētia.Exo.1.omni q̄ʒ famulatu quo in terre opibus p̄mebantur.pro quo he.le.& in oī ope in agro ac omni famulatu eorū quo ſeruiebant oppreſſione aut dura ſeruitute.Et in eo.Et affligebāt illudētes eis.pro quo he.le.& ſeruire fecerunt egyptii filios iſrael dura ſeruitute. Leuit.25. Non affliget eū violenter in conſpectu tuo.Ezech.34.Sed cum auſteritate imperabatis eis & cum potentia .i.cum violentia.

פַּרְבָּר Cellula

פַּרְבָּר Parchar.Cellula.2.Paralipo.26.In cellulis quoq́ʒ ianitorū ad occidentem quattuor in via:biniq́ʒ per cellulas.& ſolum inuenitur in predicto loco.

פָּרַם Scindere. Diſſuere

פָּרַם Param.ſcindere.rumpere.diſſoluere.Leuit.10.Veſtimēta vr̄a nolite ſcidere.& in eo.21.veſtimēta nō ſcindet.& in eo.13.Habebit veſtimēta diſſuta:caput nudum.

פָּרַס Diuidere Frangere. Concidere Expādere.

פָּרַס Paras.diuidere.frāgere.ſcindere.ſeu concidere. expādere.Leuit.11.omne quod habet diuiſam vngulā. & in eo.Sed vngulā nō diuidit.Eſa.58.Frange eſurienti panē tuum.Hiere.16.& nō frāgēt inter eos lugēti panē . Scribitur ēt cum ſin in fine loco ſamach.Threñ.4.& nō erat qui frāgeret eis.Mich.3.& conciderunt ſicut in lebete.Signat etiam expandere.vel extendere.Hiere.4. Expandens manꝰ ſuas. Threñ.1.Expandit ſion manus ſuas . De quo vide infra in dictione פָּרַשׂ paras.cum ſin in fine.& inde פַּרְסָה parſa.ideſt vngula.Exo.10.Non remanebit ex eis vngula. Leuit.11.Omne quod habet diuiſam vngulam . Et in plurali פַּרְסוֹת parſoth.Deut.14.Omne animal quod in duas partes vngulas findit.Eſa.5.Vngule equorū eius vt ſilex.reperitur etiam in genere maſculino .vt Zach.11. & vngulas eorum diſſoluet.& inde verbum ſiue participium מַפְרִיס Maphris.ideſt vngulas producens.p̄s.68.Et placebit dn̄o ſuper vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פֶּרֶס péres.i.gryphus.Leuit.11.Aquilam & gryphū & halietum.Item פָּרַס Páras.perſia.nomē prouincie.2.paralip.36.Anno primo cyri regis perſarum .ideſt regis perſie.Eſter.1.Fortiſſimis perſarum & medorum . Ezech. 38. Perſe ethiopes & libyi.

פַּרְסָה Vngula. פַּרְסוֹת Vngule מַפְרִיס Vngulas producēs. פֶּרֶס Gryphus. פָּרַס Perſia

פָּרַע Vacare Deſpicere. Deſerere. Abiicere Diſſipare. Tranſire Nudare. Diſcoopire פֶּרַע Ceſaries פְּרָעָה פְּרָעוֹת Vltionēs. Vindicta.

פָּרַע Paraa.vacare.ocioſum eſſe.deſerere.abiicere. tranſire.diſſipare.nudare.diſcoopire.Exo.5.Quare moyſes & Aaron ſolicitatis populū ab opibus ſuis.i. vacare facitis populū ab operibus ſuis.Prouer.1 .Et deſpexiſtis omne conſilium meum . pro quo hebrei legunt. & deſeruiſtis.Et in eodem.4.Fuge ab ea:nec tranſeas per illam.pro quo hebrei legunt.Deſere ſiue abiice eam : nec tranſeas p̄ illam.Et in eodem.8.Et nolite abiicere eam.& in eodē.13. Egeſtas & ignominia ei qui deſerit diſciplinā.Et in eo.15. Qui abiicit diſciplinam deſpicit animam ſuam. & in eodē 29.Cum prophetia defecerit diſſipabitur populus .Ezech 24.Non tranſeam nec parcam.vbi ponitur pro tranſire.ſignificat etiam nudare vel diſcooperire.Exo.32.Vidēs ergo moyſes populum q̄ eſſet nudatus:expoliauerat enim cum Aaron.ideſt nudauerat.Leuit.10.Capita veſtra nolite nudare.& in eo.13.Habebit veſtimenta diſſuta:& caput nudum.& in eodem.21.Caput ſuum non diſcooperiet.Nū.5. Diſcooperiet caput eius.& inde פֶּרַע péraa.ideſt coma. ſeu ceſaries capitis.Nu.6.Creſcente ceſarie capitis eius . Item פְּרָעָה peraa.ideſt vindicta vltio:ſecundum hebreos.& ſolū inuenitur in numero plu.ſcilicet פַּרְעוֹת peraaoth. Deut.32 Nudati inimicorum capitis.pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Poteſt etiam ſecundum precedentem ſignificationem legi:ſicut eſt in littera noſtra. Iudi.5. Qui ſponte obtuliſtis de iſrael animas vr̄as ad periculū:benedicite domino.pro quo hebrei legunt. In vindicādo vindictas in iſrael:in offerendo ſe ſponte populus:benedicite domino.ideſt cum ſe obtulit ſponte ad vindictas :ſuſtinendo periculum animarum ſuarum . vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

פַּרְעֹשׁ Pulex.

פַּרְעֹשׁ Paroos.pulex.1.Regum.24. Canem mortuū perſequeris & pulicem vnum.

פַּרְפַּר Contererc

פַּרְפַּר Parpar.Conterere.confringere.Iob.16.Repēte cōtritus ſum.

פָּרַץ Diuidere percutere. Diſſipare. Concidere Rūpere. Diruere.

פָּרַץ Paras.Diuidere.vel dirumpere. confringere . percutere.diruere.diſſipare.aperturam in muro facere. creſcere.dilatare.cogere. Geñ.38.quare diuiſa eſt p̄p te maceria.Exo.19.Ne percutiat eos.2.Reg.16.Contriſtatus ē aūt dauid eo quod percuſſiſſet dn̄s ozam.2.Paralip.20.Percuſſit dominus opera tua.ideſt diſſipauit vel diruit. Nee.1. Et murus ieruſalē diſſipatus eſt. & in eo.2.& conſiderabā murū ieruſalē diſſipatū.Iob.16.Concidit me vulnere ſup̄ vulnus.pro quo hebrei legunt.Diuiſit vel dirūpit me ſeu confregit me diuiſione ſuper diuiſionem ſeu confractione ſuper confractionem : Et in eodem.28.Diuidit torrens a populo peregrinante.Et in eodem.30.Quaſi rupto muro & aperta ianua. ideſt diuiſo vel diſſipato muro. Prouerb. 25.Sicut vrbs patens abſq́ʒ murorum ambitu . ideſt ſicut vrbs diruta . Eſa . 5 . Diruam maceriam eius . Oſee.

Digitized by Google

4.Inundauerunt:& ſanguis ſanguinē tetigit. pro quo he.
le.Diruerunt ſeu diſſipauerūt aut diruperunt.Mich .2. Di
uident & tranſibunt.Ponitur ēt ꝑ egredi.1.Paralip . 13. Si
Egredi. placet vobis & a dño deo nr̄o egredietur ſermo . & i de פֶּרֶץ
פֶּרֶץ Peres:i.diuiſio.ꝑcuſſio.confractio.diruptio.interruptio.
Geñ.38.Quare ꝑpter te diuiſa eſt maceria.pro quo he.le.
Diuiſio Quare diuiſa eſt ꝑpter te diuiſio:ſiue quare diuiſiſti ſuper
te diuiſionē.vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.2.
Percuſſio Reg.6.Et vocatū eſt nomē loci illius ꝑcuſſio oze . Eſa. 30.
Interruptio. Propterea erit vobis iniquitas hec ſicut interruptio cadēs.
פְּרָצִים Et in plu.פְּרָצִים.peraſim.2.Regū.5. Diuiſit dñs inimicos
meos corā me:ſicut diuidūtur aque:propterea vocatum eſt
diuiſiones nomen loci illius baalpharaſim .i. habens diuiſiones . vbi
ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū.Amos . 4.& per a-
perturas exibitis altera contra alteram.& in eo.9. Et reedi
Aperture. ficabo aperturas murorum eius.& in ge.fe.פְּרָצוֹת peraſoth
פְּרָצוֹת Ezech.13.Et nō aſcendiſtis ex aduerſo:nec oppoſuiſtis mu
Rupture rū ꝑ domo iſrael.pro quo he.le.Et nō aſcēdiſtis in ruptis.ſ.
locis murorū:vnde aduerſarii poſſent intrare ciuitatē: nec
oppoſuiſtis murum pro domo iſrael.Scribitur.ēt cū mem
מִפְרָצִים in principio & dr̄ מִפְרָצִים miphraſim.Iudi.5.& in portu-
Portus. bus eius morabatur.vbi ponitur ꝑ portubus.Et inde פָּרִיץ
פָּרִיץ paris.i.predo.latro.qui rūpit & perfodit domos: ſeu preua
ricator.ꝑs.16.Ego cuſtodiui vias duras.pro quo btūs hiero
Latro Mala be ſtia nymus in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Ego cuſtodiui vias la
tronis.Ponitur ēt pro mala beſtia & fera:que rūpit & dilace
פָּרִיצִים rat.Eſa.35.Et mala beſtia nō aſcēdet ꝑ eā.& in plu.פָּרִיצִים
Latrones. Pariſim.Hiere.7.Nūquid ſpelunca latronum facta eſt do-
Emiſſarii. mus iſta.Ezech.7.& intrabunt in illud emiſſarii :& cōtami
nabunt illud.i.intrabunt in illud latrones ſeu preuaricato-
Preuari catores. res.Dañ.11.Filii quoq3 preuaricatorū populi tui extollen-
tur.Et inde verbū ꝑuaricari vel latrocinari.1.Reg.25.Ho-
ꝑuaricari die icreuerūt ſerui qui fugiunt dños ſuos.i.qui ꝑuaricātur
פָּרַץ contra dños ſuos.Sigñat ēt ꝑdicta dictio פָּרַץ Paras multi
Dilatari plicari vel dilatari:ſeu augeri:aut creſcere.Geñ.28. Dilata-
beris ad orientem & occidentē.Et in eo.30. Ditatuſq3 ē hō
Multipli cari. vltra modū.i.multiplicatus ſiue auctus eſt diuitiis . Exo.1.
Creſcere. Tāto magis multiplicabātur & creſcebant.1.Reg.3.Non e-
rat viſio manifeſta.Pro quo he.le.Non erat viſio multipli-
cata.vnde ꝑmittitur.& ſermo dñi erat precioſus in diebus
illis.i.rarus.2.Paralip.31. Quod cū ꝑcrebuiſſet in auribus
multitudinis.pro quo he.le.& cū multiplicatū vel augmen
tatū eſſet verbū:ſiue cū multiplicata eſſet res.Iob.1.& poſ-
ſeſſio eius creuit in terra.ꝑs.105.& multiplicata eſt i eis rui
Redūdare na.Prouer.3.& vino torcularia tua redūdabūt.i.augebūtur
Penetrare Eſa.54.Ad dextetā enim & ad leuam penetrabis.ideſt.cre
ſces vel dilataberis.Oſee.4.Fornicati ſunt & non ceſſaue
runt.pro q̄ he.le.fornicati ſunt & nō multiplicabūtur:ſiue
Cogere nō augebūtur.Sigñat ēt cogere ſeu flagitare.1.Reg.28.coe
gerūt aūt eū ſerui ſui.2.Reg.13.Cū aūt cogeret eū & noluiſ
ſet.Et in eo.Coegit itaq3 Abſalom eū.4 .Reg.5 . & coegit
eum:ligauitq3 duo talenta.

פָּרַק Redimere פָּרַק Parac.Redimere.liberare.excutere . ſoluere . diuide-
re,lacerare.Ps.135.Redemit nos ab inimicis noſtris.
Threñ.5.Nō fuit qui redimeret de manu eorū.Dañ.4.pec
cata tua elemoſynis redime . Sigñat ēt excutere vel ſolue
Excutere re.Geñ.27. Cum excutias & ſoluas iugū eius de ceruici-
bus tuis.Exo.32. Tollite inaures aureas de vxorū filiorum
Diſſoluere. q3 & filiarū vr̄arū auribus.i.diſſoluite vel dilacerate aut di-
rūpite.Et in eo.fecit populus quod iuſſerat :deferētes inau
res ad aaron.pro quo he.le.& diſſoluit populus inaures au
reas que erāt in auribus ſuis:& detulerunt ad aaron. ꝑs.7.
Dum nō eſt qui redimat neq3 qui ſaluum faciat. pro q̄ bea-
tus hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.laceret & non ſit qui e Lacerare
ripiat.Zach.11.& vngulas eorum diſſoluet: Ponitur ēt pro diſſoluere.
ſubuertere.3. Reg.19.Subuertēs mōtes & conterēs petras. ſubuertere
& inde פֶּרֶק pérec.i.dilaceratio:ſiue diuiſio.Naum. 3. Dila- פֶּרֶק
ceratiōe plena.ponitur ēt pro biuio itineris.ſ. vbi vie diui- dilaceratio
duntur:ſiue ꝑ exitu viarum.vt in abdia.Nec ſtabis in exiti Exitus.
bus.& inde מַפְרֶקֶת Maphrécheth. quod ſigñat oſſa ceruia מַפְרֶקֶת
cis.1.Reg.4.Et fractis ceruicibus mortuus eſt. Ceruices

פָּרַשׁ Paras.declarare.explanare.exponere.ſeparare.diſp פָּרַשׁ
gere.diuidere. pungere. Leuit. 24 . Donec noſſent
quid iuberet dñs.Pro quo he.le . Vt declararetur vel expo- declarare.
neretur eis ex ore dñi.Nu.15.neſciētes quid ſup eo facere
deberēt.pro quo he.le.Quia nō erat expoſitū vel declara-
tum quid fieret ei.& inde מְפֹרָשׁ mephoras.i.expoſitum.de מְפֹרָשׁ
claratum.diſtinctum.ſeu diſtincte.Nec.8.& legerunt in li- diſtincte.
bro legis diſtincte & aperte.& inde פָּרָשָׁה paraſa.i.declara פָּרָשָׁה
tio.explanatio.Eſter.4.Quomodo aman promiſiſſet vt
in theſauros regis pro iudeorum nece inferret argentum.
pro quo he.le.Et declarationē ſeu explanationē argēti quā declaratio
aman dixerat vt inferret in theſauros regis pro iudeis vt
diſꝑderet eos.& in eo.10.& dignitas atq3 ſublimitas qua e-
xaltauit mardocheum.pro quo he.le.& declaratio ſeu ex-
planatio magnitudinis mardochei.ſed beatus hiero. trāſtu
lit ſenſum.Sigñat ēt ꝑdicta dictio diſꝑgere vel diuidere.E
zech.34.In die qñ erit in medio ouium ſuarum diſſipata- diſſipare
rum.i.diſꝑſarū.Itē ſigñat pungere:ſcd̄m hebreos.Prouer. diffundere
25.Et ſicut regulus venena diffundet.Pro quo he.le. Et ſi- Pungere.
cut regulus ſeu baſiliſcus punget.& ide פָּרָשׁ Paras.i.eques פָּרָשׁ
eo quod pungit equum cum calcaneis.Hiere.4.A voce e-
quitis & mittentis ſagittam.Naum.3.Et equitis aſcenden- Eques
tis.& in plu.פָּרָשִׁים paraſim.Exo.14.Super currus & equi פָּרָשִׁים
tes eorum.& in eo.& operuerunt currus & equites.Et i eo. Equites.
15.Ingreſſus eſt eni equus pharaonis cum curribus & equi
tibus in mare.Ezech.27.Equos & equites & mulos addu-
xerunt in forum tuum.Abach.1. Et diffundentur equites
eius.Ponitur ēt pro lapillis plauſtri.qui ſunt acuti quaſi vn- Vngule
gule.Eſa.28.Nec vexauit eum rota plauſtri : nec vngulis פֶּרֶשׁ
ſuis comminuet eum.Item פֶּרֶשׁ Péres.Stercus.fimus. Le Fimus.
uit.4.& pedibus & inſtentinis & fimo & reliquo corpore.
Nume.19.Tam pelle & carnibus eius quam ſanguine & fi-
mo flamme traditis.Malach.2.et diſpergam ſuper vultum Stercus
veſtrum ſtercus ſolennitatum veſtrarum.

פָּרַשׂ Paras.cum puncto cebóleth.extendere.tēdere.expā פָּרַשׂ
dere.diſpergere.diuidere.Exo . 9.Extendam pal- Extendere
mas meas ad dominum.Et in eodem.Tetendit manus ſu- Tendere
as ad dominum.Et in eodem.25 . Expandentes alas & o- Expādere.
perientes oraculum.Nume.4.Extendentq3 deſuper pal-
lium totum hyacinthinum.2.Regum. 17. Et expādit vela
men ſuper os putei.3.Regum.8. Et expanderit manus ſu
as in domo hac.4.Regum.19.Et expandit eas coram do
mino.Iob.36.Si voluerit extendere nubes . Et in eodem .
Et fulgurare lumine ſuo deſuper. pro quo hebrei legunt.
Ecce expandit ſuper eum lumē ſuum.Et in eo.39.expādēs
alas ſuas ad auſtrum.ꝑs.43.Et ſi expandimus manus no-
ſtras ad deum alienum.Ps.104.Expandit nubē in prote-
ctionem.Ps.139. Et funes extenderunt in laqueum . Ps.
142.Expandi manus meas ad te.Eſa.1.Et cum extenderi
tis manus veſtras.Et in eo.19.Et expandētes rete ſuper fa
ciem aquarum.Et in eodem.25. Et extendet manus ſuas
ſub eo: ſicut extendit natans ad natandum . Et in eodem .
65.Expandi manus meas tota die.Threñ.1.Expandit ſion
manus ſuas.Ezech.2.Et expandit illum coram me . Oſee.
5.Et quaſi rete expanſum ſuper thabor . Ioelis . 2 . Sicut

Digitized by Google

Spargere. Diuidere. Diſpgere. Cōcidere.
mane expanſum ſuper montes. ſignat ēt diſpergere vel diuidere: aut ſeparare. ps. 67. Dum diſcernit celeſtis reges ſup eā. pro quo btūs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Dum diuideret robuſtiſſimus reges in ea. Ezech. 17. Reſidui aūt in oēm ventū diſpgentur. Zach. 2. qm̄ in quattuor ventos celi diſperſi vos. Significat etiam concidere. Mich. 3. & cōciderunt ſicut in lebete.

פַּרְשֶׁגֶן Exemplar.
פַּרְשֶׁגֶן Parſégen. in lingua chaldaica ſignat exēplar ſiue traſumptum. Eſdre. 4. Hoc eſt exemplar epiſtole quam miſerunt ad eum. Et in eo. Exemplum edicti artaxerxis regis lectum eſt.

פַּרְשְׁדֹנָה Stercus.
פַּרְשְׁדֹנָה Parſedona. Seceſſus ſeu ſtercus alui. Iudi. 3. Statimq; per ſecreta nature alui ſtercora prorūperunt. & ſolum inuenitur in predicto loco.

פַּרְשֵׁז Expādere
פַּרְשֵׁז Parſez. expandere. Iob. 26. & expandit ſuper illud nebulam ſuam. & ſolum inuenitur in predicto loco

פְּרָת Euphrates
פְּרָת Perath. Euphrates. Gen̄. 4. fluuius autē quartus ipſe eſt euphrates.

פַּרְתְּם פַּרְתְּמִים Inclyti Tyrāni.
פַּרְתְּם Partham. inclytus. prefectus. preſes. & ſolum inuenitur in nu. plu. ſcilicet פַּרְתְּמִים Parthemim. Eſter. 1. Fortiſſimis perſarum & medorum inclytis. & in eo. 6. Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equū eius vbi ponitur pro tyrannis.

פָּשָׂה creſcere
פָּשָׂה Paſa. creſcere. expandi. Leuit. 13. Et ſiquidem lepra vltra non creuerit. Et in eo. Et non creuerit in cute. Et in eo. Iterum lepra creuerit. i. ſe expanderit.

פִּשֵּׁחַ cōfringere
פִּשֵּׁחַ Paſach. confringere. Thren̄. 3. Semitas meas conuertit: & confregit me. & dicunt hebrei ꝙ ſignificat ſcindere. vel concidere.

פָּשַׁט Nudare. Detrahere ſiūs pellē. Spoliare.
פָּשַׁט Paſat. ſpoliare. exuere. excoriare. pellem detrahere. nudare. irruere. ſ. ad predam: ſeu ſpolium inuadere. Gen̄. 37. Nudauerūt eū tunica talari & polymita. ideſt ſpoliauerunt ſeu exuerunt. Leuit. 1. Detractaq; pelle oſtie. Et in eo. 6. Spoliabitur prioribus veſtimentis. Et in eo. 16. Et depoſitis veſtibus quibus prius indutus erat. pro quo he. le. Et exuet ſiue ſpoliabit veſtimenta ſua. Nu. 20. Cūq; nudaueris patrē veſte ſua. Et in eo. Cūq; aaron ſpoliaſſet veſtibus ſuis. 1. Reg. 17. Nā ſpoliauit ſe ionathas tunica qua erat indutꝰ. & in eo. 19. ſpoliauit ſe veſtimētis ſuis. & ī eo. 31. Venerūt philiſtiim vt ſpoliarēt iterfectos. 2. Reg. 23. & populꝰ qui fugerat reuerſꝰ eſt ad ceſorū ſpolia detrahēda. Iob. 19. Spoliauit me glīa mea. & in eo. 22. & nudos ſpoliaſti veſtibus. Canti. 5. Spoliaui me tunica mea. Eſa. 32. Exuite vos & cōfūdemini. Ezech. 16. & denudabūt te veſtimentis tuis. & in eo. 26. Et veſtimēta ſua varia abiicient. i. ſpoliabūt vł exuēt. Oſee. 2. Ne forte ſpoliem eā nudā. Mich. 3. & pelles eorū deſup excoriauerūt. Signat ēt irruere vel inuadere. ſ. p̄dā vel ſpoliū. Iudi. 9. Et primo mane oriēte ſole irrue ſuper ciuitatē. Et in eo. Surrexit & irruit in eam. 1. Reg. 27. Et agebāt p̄das de geſuri. i. inuadebāt p̄das ſiue irruebāt ad p̄das. & in eo. In quē irruiſtis hodie. & in eo. 30. Amalechite impetū fecerūt ex parte auſtrali. i. irruerūt vel inuaſerūt Et in eo. Siquidē nos erūpimus ad auſtralē plagam. Iob. 1. Et inuaſerunt camelos et tulerunt eos.

Exuere. Denudare. Excoriare. Irruere. Agere p̄das. Erūpere. Inuadere.

פָּשַׁע Recedere. Puaricari. Rebellare.
פָּשַׁע Paſaa. p̄uaricari. rebellare. recedere. peccare. 3. Reg. 12. Receſſitq; iſrael de domo dauid. pro quo he. le. & p̄uaricatus eſt ſiue rebellauit iſrael in domo dauid. 4. Reg. 1. p̄uaricatus eſt aūt moab in iſrael. 2. Paralip. 21. In diebus illis rebellauit edō ne eſſet ſubditus Iude. & in eo. eo tp̄e & lobna receſſit ne eēt ſub manu illiꝰ. i. rebellauit. Prouer. 28 & pro buccella panis deſerit veritatē. ꝑ quo he. le. & ꝑ buccella panis p̄uaricatur vir. Eſa. 1. ipi vero ſpreuerūt me. pro q̄ he. le. Ipſi vero p̄uaricati ſunt in me. & in eo. 43. & interpretes tui p̄uaricati ſūt in me. & in eo. 59. peccare & mētiri cōtra dn̄m. Hiere. 33. & ſpreuerūt me. i. & p̄uaricati ſunt in me. ſiue rebellauerūt in me. Amos. 4. venite ad bethel & ī pie agite: & ad galalā & multiplicate p̄uaricationē. & eiꝰ paſſiuū ponitur ꝑ adiuuari. Prouer. 18. Frater q adiuuatur a fratre q̄ſi ciuitas firma. Et inde פֹּשֵׁעַ Poſeaa. i. p̄uaricator trāſgreſſor. rebellis. ſceleratus. Eſa. 48. & trāſgreſſorē ex ventre vocaui te. & in plu. פֹּשְׁעִים poſiim. Eſa. 46. Redite p̄uaricatores ad cor. & in eo. 53. Et cū ſceleratis reputatus eſt. Et in eo. Et pro trāſgreſoribus rogabit. Dan̄. 8. Et poſt regnū eorū cū creuerint iniquitates. pro quo he. le. Cū cōſumati fuerīt p̄uaricatores. Oſee. 14. & p̄uaricatores corruēt in eis. et inde פֶּשַׁע peſaa. i. p̄uaricatio. trāſgreſſio. iniquitas ſcelus. Gen̄. 30. Quā ob culpā meā: et ob q̄d pctūm meum ſic exarſiſti poſt me. ꝑ quo he. le. que eſt trāſgreſſio mea vł iniquitas mea: et q̄d eſt peccatū meū. Exo. 22. Ad ꝑpetrandā fraudē. i. p̄uaricationē ſeu iniquitatē. Et in eo. 34. qui aufers iniquitatē et ſcelera atq; pctā. p̄s. 31. beati quorū remiſſe ſunt iniquitates. ꝑ quo btūs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. btūs cui dimiſſa eſt iniquitas. et in plu. פְּשָׁעִים peſaiim. ſiue פִּשְׁעֵי piſee. Leuit. 16. ab imūdiciis filiorū iſrael et a p̄uaricatiōibus eorū. Prouer. 10. Et vniuerſa delicta operit charitas. Hiere. 5. q̄a multiplicate ſūt p̄uaricatōes eorū

Peccare. Spernere. Ipie agere. adiuuari. פֹּשֵׁעַ trāgreſſor. פֹּשְׁעִים Preuaricatores. ſcelerati. Trangreſſores. פֶּשַׁע Culpa. trāgreſſio. p̄uaricatio. Iniquitas. פְּשָׁעִים Preuaricationes. Delicta.

פֶּשַׂע Gradiri
פֶּשַׂע Paſaa: cū pūcto cebóled. incedere. deambulare. gradiri. Eſa. 27. Gradiar ſuper eā. & inde פֶּשַׂע peſaa. i. greſſus. paſus pedū. btūs hiero. trāſtulit gradum. 1. Reg. 20. viuit dominus & viuit anima tua quia vno tantum vt ita dicam gradu ego morſq; diuidimur.

פֶּשַׂע Gradus

פָּשַׂק Incōſiderate loqui. Aperire. diuidere.
פָּשַׂק Paſach. Aperire. ſ. labia: ſeu inconſiderate loqui. diuidere. Prouer. 13. Qui autem inconſideratus eſt ſētiet mala. Pro quo he. le. & qui apit labia ſua ſētiet mala. Ezech. 16. & diuiſiſti pedes tuos omni tranſeūti.

פְּשַׁר interp̄tari.
פְּשַׁר Paſar. interp̄tari. Dan̄. 5. Porro ego audiui ꝙ poſſis obſcura interp̄tari. & inde פֵּשֶׁר peſer. ſiue פִּשְׁרָה piſra. i. expoſitio. ſolutio. interp̄tatio. Eccl's. 7. & quis cognouit ſolutionē verbi. Dan̄. 2. & interp̄tationē eius indicabimus. & in eo. vt ſolutionem ſomnii indicarent mihi.

פֵּשֶׁר ſolutio. Iterp̄tatio.

פִּשְׁתָּה Linum.
פִּשְׁתָּה Piſtha. linū. & ſcribitur cū he in fine. Exo. 9. Linū ergo & hordeū leſum eſt. & in eo. & linum iam folliculos germinaret. Eſa. 42. & linū fumigās nō extinguet. & licet ſit gn̄is feminini: declinatur pluraliter תִּים piſthim ſecūdū terminationē maſculinorū. Deut. 22. Non indueris veſtimēto quod ex lana linoq; cōtextū eſt. Ioſ. 2. Et operuit eos lini ſtipula. Iudi. 15. Sicut ſolent ad ardorem ignis lina conſumi.

פִּשְׁתִּים Lini. Lina.

פָּתַת diuidere.
פָּתַת Pathath. frāgere. diuidere. ſ. in fruſtra ſeu minutatim. Leuit. 11. Diuides eā minutatim. & inde פַּת path. i. fragmētū. ſeu buccella panis. Gen̄. 18. ponāq; buccellā panis. Ruth. 2. Intinge buccellā tuā in aceto. Iob. 31. Sic comedi buccellā meā. Prouer. 17. Meliꝰ eſt buccella ſicca cū gaudio. Ponitur ēt pro pane vel cibo. 2. Reg. 11. De pane illius comedēs. Prouer. 23. cibos q̄s comederas euomes. q̄d ī hebreo legitur ſingl'r. ſ. panē vel cibū. & in plu. פִּתִּים pithim. Leuit. 11. Diuides eā minutatim. ꝑ q̄ he. le. diuidēs eā ī buccellas. p̄s. 147 mittit cryſtallū ſuā ſicut buccellas. repitur ēt פִּתּוֹת pithoth ſcd̄m terminationē femininorū. Ezech. 13 & violabāt me ad ppl'm meū pp pugillū hordei & fragmēta panis. & iūgitur cū dictiōe בַּג bag. & dr̄ פַּת בַּג pathbag. De quo vide ſupra in dictiōe בַּג bag. Itē פָּתַת pathath. i. lactare vel ſeducere. Prouer. 24. ne lactes quenpiam labiis tuis. De quo vide infra in dictione פָּתָה patha.

פַּת Buccella. Panis. Cibi. פִּתִּים Buccelle. פִּתּוֹת Fragmēta. פַּת בַּג פָּתַת Lactare.

פִּתְאֹם
פִּתְאֹם Pithom. ſubito. ſtatim. confeſtim. De quo vide in dictione פָּתָה patha.

Digitized by Google

פתגל פתגל Pethigil.faſcia pectoralis. Eſa.3.& pro faſcia pecto-
Faſcia. rali cilicium.& ſolum inuenitur in predicto loco.
פתגם פתגם Pithgam.ſiue פתגמא pithgama.verbū.res.ſentētia
Eſter.1.Et hoc in omne quod latiſſimum eſt prouin
ciarum tuarum diuulgetur imperiū.pro quo hebrei legūt.
Verbum. Et audietur verbum regis quod faciēdū eſt in omni regno
Res. eius.Dañ.3.Non oportet nos de hac re reſpondere tibi.i.de
hoc verbo.Eccl's.8.Quia nō profertur cito contra malos
Sentētia ſententia.
פתה פתה Patha.ſeducere.decipere.lactare.ſuadere. perſuadere
Seducere. dilatare.Exo.23.Si ſeduxerit quis virginem.Deut.11
Decipere Ne forte decipiatur cor veſtrum.3.Reg.22.quis decipiet a-
chab regem iſrael.Et in eodē.Decipies & preualebis.Iob.
31.Si deceptum eſt cor meum ſuper mulierem.Et in eo.Et
letatum eſt in abſcondito cor meum.Debet legi lactatū.i.
ſeductū vel deceptum.ſicut Prouer.1.Si te lactauerint pec
Lactare catores.ideſt ſeduxerint.Hiere.20. Seduxiſti me domine
pſuadere & ſeductus ſum.Poteſt etiam legi.perſuaſiſti me domine&
perſuaſus ſum.Ezech.14.& propheta cum errauerit. ideſt
cum deceptus fuerit.Et in eodem.Ego dominus decepi p
phetam illum.Oſee.2.Ecce ego lactabo eam.ideſt perſua-
dam vel ſeducam eam.& in eo.Quaſi columba ſeducta nō
פתיות habens cor.& inde פתיות pethaiuth.ideſt perſuaſio vel de-
Illecebra ceptio.pro quo beat⁹ hieronymus trāſtulit illecebras. Pro
פתה uer.9.Plenaq; illecebris:& nihil omnino ſciēs.& inde פתה
Pothe.ideſt inſipiens.ſtultus.paruulus.ſcilicet intellectu:q
paruulus. facile ſeducitur.Iob.5.Et paruulum occidit inuidia.Et
פתי communiter ſcribitur cum iod in fine loco he & dicitur פתי
Pethi.p̄s.18.Sapientiam preſtans paruulis.Quod in he-
breo legitur ſingulariter.ſcilicet paruulo vel inſipiēti. Pro
Innocēs uer.14.Innocens credit omni verbo.ideſt inſipiens.Et in
Stultus eo.19.Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit.Ponitur
etiam פתי Pethi.pro infantia.vt Prouer.1.Vſq; quo paruu
Infantia li diligitis infantiam.ideſt inſipientiā.& in plu.פתים petha
פתיים im.ſiue פתיים pethaim cum duplici iod.p̄s.118.Intellectū
Paruuli dat paruulis.Prouer.1.Auerſio paruulorum interficit eos.
Et in eo.22.Innocens pertranſiit& afflictus eſt damno.qđ
innocētes. in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet innocentes vel inſipiē-
פתאים tes tranſeunt.Et aliquando ſcribitur cū aleph & dr̄ פתאים
paruuli Pethaim.p̄s.114.Cuſtodiens paruulos dominus. Prouer.
1.vt detur paruulis aſtutia.Et in eodem.7.Et video paruu-
los.Et in eodem.8.Intelligite paruuli aſtutiā.& inde פתאם
פתאם pithom.ideſt ſubito.confeſtim.Statim.Nu.12.ſtatim locu-
Statim
Extemplo tus eſt dominus ad eum.Prouer.6.Huic extemplo veniet
perditio ſua.ideſt ſtatim veniet.Malach.3.Et ſtatim veniet
פתה ad templum ſuum dominator quem vos queritis. Itē פתה
Dilatare patha.ideſt dilatare.Gen̄.9.Dilatet deus iapheth.Prouer.
פתה 20.Et dilatat labia ſua.& inde פתה petha.i.latitudo. Dañ.
Latitudo 3.Latitudine cubitorum ſex.
פתח פתח Pathach.aperire.patere.pandere.ſoluere. diſſoluere.
Aperire. incipere.ſculpere ſeu proſcindere. Gen̄.8.apiens noe
feneſtram arce.& in eodem.4.Aperuitq; ioſeph vniuer-
ſa horrea.Nu.14.Vas quod non habuerit operculum.pro
quo hebrei legunt.Et omne vas apertum quod non habue
rit operculum.Deut.15.Vt aperias manum fratri tuo.Et
in eodem.20.Et aperuerit tibi portas.Et in eo.28.Aperi-
et tibi dominus theſaurum ſuum optimum:celum.Iudi.3.
Et videntes q nullus aperiret.4.Reg.9.Aperies oſtium
& fugies.Et in eodem.15.Noluerant enim aperire ei.2.Pa
ralipo.6.Et aperiantur oculi tui ſuper domum iſtā.Nee.6.
Et epiſtolam habebat in manu ſua.pro quo hebrei legunt.
Et epiſtola aperta in manu ſua.ſcilicet erat.Et in eodem.8.
Et aperuit eſdras librum.Iob.12.Si incluſerit hoiem:null⁹
eſt qui aperiat.p̄s.77.& ianuas celi aperuit.Eſa.14.Vin-
ctis eius nō aperuit carcerem.& in eo.26.Aperite portas.
Et in eo.35.Et aures ſurdorum patebunt.ideſt aperiētur. Patere
Et in eo.48.Nec ex tunc aperta eſt auris tua.& in eodem.
60.Et aperientur porte tue iugiter.Hiere.1.Ab aquilone
pandetur omne malum.ideſt aperietur.vel ſecundum he- Pandere.
breos incipiet.Ezech.37.Cum aperuero ſepulchra ve-
ſtra.Et in eodem.44.porta hec clauſa erit & non apietur.
Zach.13.In die illa erit fons patens domui iſrael.Sigñat ēt
ſoluere.ſeu diſſoluere.Gen̄.24.deſtrauit camelos.i.ſtramē
ta diſſoluit.3.Reg.20.non glorietur accinctus eque vt diſci Diſſoluere
ctus.pro quo hebrei legunt.Non glorietur qui accingitur
ſicut qui diſſoluit.ideſt qui diſſoluit a ſe baltheum milita-
rē poſtquam vicerit.Iob.12.Baltheum regum diſſoluit.&
in eodem.30.pharetram ſuam aperuit.pro quo hebrei le-
gunt.Chordam meam diſſoluit.poteſt etiam ſignificare a
perire vt ſupra dictum eſt.p̄s.101.vt ſolueret filios interē- Soluere
ptorum.Eſa.5.Nec ſoluetur cingulum renum eius.Et in
eodem.20.Solue ſaccum de lumbis tuis.Et in eodē.52.ſol-
ue vincula colli tui. Significat etiam quando flores ape-
riuntur & incipiunt emittere fructus immaturos. Canti.7
Si flores fructus parturiunt.& inde מפתח Miphthach.ideſt parturire
apertura ſiue apertio.Prouer.8.Et aperientur labia mea vt מפתח
recta predicem.pro quo hebrei legunt.& apertio labiorū Apertio
meorum recta.& ſcribitur etiam ſine mem & cum nun in
fine & dicitur פתחון pithchon.ideſt apertura.Ezech.29 Et פתחון
tibi dabo apertum os in medio eorū.pro quo he.le. Aper- Apertura.
turam oris.& inde פתח pethach.i.oſtiū.porta.ianua.fores פתח
Gen̄.4.In foribus peccatum tuum aderit.ideſt in oſtio vel Fores
in ianua.& in eo.6.Oſtium autem arce pones in latere.Et Oſtium
in eo.18.Sedenti in oſtio tabernaculi.Et in eo.19.Egreſſus
ad eos loth poſt tergum accludens oſtium.p̄s.118.Declara
tio ſermonum tuorum illumina.pro quo beatus hiero.in
pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Oſtium ſermonum tuorum luci-
dum.Prouer.17.Qui altam facit domum ſuam querit rui
nam.pro quo he.le.Qui exaltat oſtium ſuum ſiue ianuam
ſuam querit ruinam.Ezech.46.& adorabit populus terre
ad oſtium porte illius.& ī plu.פתחים pethachim: ſiue פתחי פתחים
pithche.p̄s.23.& eleuamini porte eternales.pro quo bea- Porte.
tus hieronymus tranſtulit.& eleuamini ianue ſempiterne. Ianue
Eſa.13.Et ingrediātur portas duces.Mich.7.Cuſtodi clau
ſtra oris tui.pro quo hebrei legunt.Cuſtodi oſtia oris tui.
& inde מפתח maphthéach.ideſt clauis: qua oſtia aperiūtur מפתח
Iudi.3.Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt domi- Clauis.
num ſuum.Eſa.22.Et dabo clauem domus dauid ſuper hu
merum eius.ponitur etiam pro apertura.1.Paralip.9.Vt
quando tempus fuiſſet:ipſi mane aperirent fores.Pro quo
hebrei legunt.Et ipſi ſuper aperturam in mane.& eſt ſen- Apertura.
ſus ſicut in littera noſtra.Item פתח pathach.ideſt ſculpere פתח
vel proſcindere.Exo.28.Et ſculpes ī eis nomina filiorum Sculpere.
iſrael.& in eo.Sculpes eos in nominibns filiorum iſrael.3.
Reg.7.Sculpſit quoq; in tabulis illis.Eſa.28.proſcindet & proſcīdere
ſarriet humum ſuam.& inde פתוחי pithuche.ideſt ſculptu פתוחי
re:ſeu celature.Exo.28.opere ſculptoris & celatura gēma- Celature
rii.3.Regum.6.Sculpſit variis celaturis in torno.p̄s.63.
Exciderunt ianuas eius in idipſum.pro quo beatus hiero.
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Et nunc ſculpturas eius pari- ſculpture
ter.& inde פתיחות pethichoth.ideſt gladii ſeu lācee.p̄s.54 פתיחות
Et ipſi ſunt iacula.pro quo beatus hieronymus in pſal.iux
ta he.ve.tranſtulit.Cum ſint lancee.Mich.5.Et paſcent ter Lancee
ram aſur in gladio:& terram nembrod in lanceis ſuis.& in
de verbum פתח pathach.ideſt euaginare.p̄s.36.Gladium פתח
euaginauerunt peccatores. Euaginare.

Digitized by Google

פתל Cōparare פָּתַל Pathal.cōparare.peruertere. Gen.30. Cōparauit me dñs cum ſorore mea. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſigni Addere ficat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Additione dei addita ſum cum ſorore mea. ſiue cōiunctione dei adiuncta ſum cum ſorore mea. Significat etiā predicta dictio.peruertere vel ſubuertere. Ps.17. peruertere Cum peruerſo peruerteris. Scribitur etiam cū pe poſt thau 2.Reg.22.& cū peruerſo puerteris.vbi pōitur תִּתְפַּתָּל thitha pal pro תִּפַּתָּל Thipatthal. Et inde נִפְתָּל נִפְתַּל Niphtal.ideſt puer Prauus ſum ſeu prauū.Prouer.8.Nō eſt in eis prauū quid neq; per נפתלים uerſum.Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim.Iob.5.Et conſi Praui. liū prauorum diſſipat.& inde פתלתל פְּתַלְתֹּל pethalthol.i.peruer Peruerſa ſum ſeu peruerſa. Deut.32. Generatio praua atq; peruerſa. פתיל Itē פְּתִיל pethil.i.filum ſeu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Vitta. Ponētes i eis vittas hyacinthinas. Iudi.16. Quomodo ſi rū פתילים pat quis filū de ſtupa.& in plu.פְּתִילִים pethilim. Exo.39. Fila. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פתיל Pethil. pro liga פתיל tura que fit cū filo vel cum vitta. Nu.19. Vas quod non ha Ligatura. buerit operculum nec ligaturam deſuper imundum erit. Ponitur etiā pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis. Armilla. Gen.38. Annulū tuū & armillā & baculū quē manu tenes. Et in eo.cognoſce cuius ſit annulus & armilla & baculus.

פתן פֶּתֶן Pethen.ſiue פָּתָן Pathen.aſpis ſerpentis genus.ps.57. Aſpis. Sicut aſpidis ſurde.ps.90. Super aſpidem & baſiliſcum Baſiliſcus ambulabis.Vbi ponitur ꝓ baſiliſco.Eſa.11. Et delectabitur פתנים infans ſuper foramen aſpidis. & in plu. פְּתָנִים Pethanim. Aſpides. Iob.20.Caput aſpidum ſugget.Et in eodem.Fel aſpidū in trinſecus.Significat ēt limen porte:& tūc ſcribitur cū mē i מפתן principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan.1.Reg.5. Et due palme Limen. manuum eius abciſe erant ſuper limen.Ezech.46. Et ado rabit ſuper limen porte.

פתע פֶּתַע Pethaa.ſubito.fortuitu. caſus ſeu euentus. Nu.6. Si autē mortu⁹ fuerit quiſpiam coram eo..i.ſi ſubito mor Fortuitu Subito tuus fuerit. & in eodem.35. Quod ſi fortuitu abſq; odio & inimicitiis quicq̄ horū fecerit.Prouer.6.Subito cōteretur nec habebit vltra medicinam.

פתר פָּתַר Pathar.interpretari.ſ.ſōnium aut exponere.vel conii Interpretari. cere. Gen.40. Et non eſt qui interpretetur nobis. & Coniicere. in eo. Vt coniectoris veritas probaretur. Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus eſt eis ioſeph. & in eo.41. Audiuimus quidquid poſtea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum eſt ſicut interpretatus eſt nobis: ita fuit.& in eo.vidi ſomnium nec eſt qui ediſerat.i. Exponere. qui exponat vel interpretur. & in eodem. Audiui te ſapien tiſſime cōiicere.& inde פתרון פִּתְרוֹן pithron.i.interptatio. conie Interptatio. ctura. Gen.40. Iuxta interpretationem congruam ſibi. & פתרנים in plu. פִּתְרֹנִים Pithronim.vt in eo. Nunquid non dei eſt i Interptatiōes terpretatio .quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.nūquid nō dei ſunt interpretationes.

פתשגן פַּתְשֶׁגֶן Pathſegen.exemplar. Sūma ſeu copia ſcripture. Summa. Eſter.3. Sūma autem epiſtolarum hec fuit.& in eo Exemplar. dem.4. Exēplar quoq; edicti qđ pēdebat in ſuſis dedit ei. פרשגן & i ligua chaldaica ſcribitur cū res loco tau & dr̄ פַּרְשֶׁגֶן par Exemplar. ſegen. Eſdre.4. Hoc ē exēplar epiſtole quā miſerūt ad eū.

De incipientibus a littera. צ .ſadich

צאל צֶאֱל Seel.vmbra. Iob.40. Sub vmbra dormit in ſecreto Umbra calami.Et in eo. Protegūt vmbre vmbrā eius.vbi po nitur tā in ſingu̇ ꝗ̄ in plu̇.& cōiter ſcribitur ſine aleph. De quo vide infra in dictione צלל Salal.

צאן צֹאן Son.ouis.pecus. Et declinatur tantum ſingulariter:& Ouis. caret numero plu.& pōitur ſingulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צון ſon.cum vau in medio.

צב צָב Sab.tegumen.aut plauſtrū.vel lectica deſup tecta. Nu. Lectum. 7. Sex plauſtra tecta.ideſt ſex plauſtra quodlibet cū te gumento ſuo.Et in plurali צבים צַבִּים Sabim. Eſa.66. Et in lecti Lectice cis & in mulis & in carrucis.

צבא צָבָא Saba.militare.pugnare.dimicare. exercitū ducere. ad bellum ꝓcedere.excubare.Nu.31.Cūq; pugnaſ Pugnare ſent contra madianitas.Eſa.29.multitudo oīm gentiū que dimicauerūt cōtra ariel.Et in eodē.Sic erit multitudo omni Dimicare. nium gentium:que dimicauerunt contra mōtē ſiō. Zach. 14. Omnes gentes que pugnauerunt aduerſus ieruſalem. Et aliq̄n ſcribitur ſine aleph.Eſa.29.Et omnes qui dimica uerunt & obſederunt & preualuerunt aduerſus eam. Et in de מצביא מַצְבִּיא Maſbi:quod eſt participiū tertie coniugationis. ideſt militare faciēs. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Qui probat tyrones.ideſt qui probat nouos milites vtrū ſint apti ad militiam vel exercitum.4.Reg.25. Et ſopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Qui ꝓbat tyrones Hiere.52.Et ſcribam principem militum qui probabat ty rones. Significat etiam predicta dictio excubare ſeu ſtare in excubiis in modū exercitus.aut miniſtrare. Exo.38. De ſpeculis mulierū que excubabant ad oſtium tabernaculi. Excubare. Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt ſtent & miniſtrēt in ta bernaculo federis.& in eo. Omnes qui ingrediuntur & mi niſtrant in tabernaculo federis.Et ide צבא צָבָא Saba.ſiue Seba.i.exercitus ſiue militia aut bellū.Nu.1. Omnium vi rorum fortiū in iſrael. Pro quo hebrei legūt:omnes qui in grediuntur in exercitu ſiue in militia.Et in eo.2. Ad orien Exercitus. tem iudas figet tētoria per turmas exercitus tui.Et in eodē. & cunctus exercitus pugnatorum eius.Et in eo.31.Armate inquit ex vobis ad pugnam.Ioſ.5.Sed ſum princeps exer Pugna citus domini.Iudi.8.Vt demus exercitui tuo panes. Et in eodem.9.Congrega exercitus multitudinem & veni.Eſa. 13.Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo.24.In Militia. die illa viſitabit dñs ſuper militiam celi in excelſo. Et in eo dem.40.Quoniam cōpleta eſt malitia eius:debet legi mi litia eius.Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach. 9.Et circundabo domū meā ex his qui militāt mihi.ſigni צבא ficat etiam צָבָא Saba tempus determinatum ſeu ſtatutum ſecundum hebreos:ſed beatus hieronymus ſecundum pre cedentem ſignificationem tranſtulit militiam: ſeu robur aut fortitudinem Iob.7.Militia eſt vita hominis ſup terrā Militia Pro quo hebrei legūt.Terminus.i.tempus determinatū eſt Termin⁹. homini ſup terrā.& in eo.10.Et pene militant in me. Pro quo he.le.Mutationes & terminus mecū.& in eo.14.Cun ctis diebus quibus nunc milito expecto.pro quo he.le.Cū ctis diebus termini mei.i.tēporis determinati vite mee ex Tēpus determinatū pecto.Eſa.40.Quoniam completa eſt malitia eius .debet legi militia eius.Pro quo he.le. Quoniā cōpletus eſt termi nus eius.Dañ.8.Robur autē datū eſt ei contra iuge ſacrifi Robur. cium.Pro quo he.le.& terminus datus eſt ſuper iuge ſacrifi cium.Et in eo.10.Et verbū verū & fortitudo magna.pro q Fortitudo he.le.Et terminus magnus.& in oīnibus predictis locis po teſt ēt legi ſicut eſt in līa nr̄a.& i plu. צבאות צְבָאוֹת ſebaoth.i.exer citus.turme.Exo.12.Egreſſus eſt omnis exercitus domini Exercitus de terra egypti.quod in hebreo legitur pluraliter.ſ.egreſſi ſunt omnes exercitus domini.& in eodē.Eduxit dominus filios iſrael de terra egypti per turmas ſuas.ideſt per exer turme citus ſuos.Ps.24.Dominus virtutum ipſe rex glorie.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Dominus exercituum ipſe rex glorie.Eſa.6.Sanctus.ſanctus.ſanctus dominus deus exercituum. pro quo ſabaoth canit eccleſia. Oſee.12.Et dominus deus exercituum domin⁹ memoria le eius.Reperitur etiam in genere maſculino.ps.102. Bene

Digitized by Google

Virtutes dicite domino omnes virtutes eius.i.omẽs exercitus eius.
צְבָא Item צְבָא Saba.in ligua chaldaica ſignificat velle. Dañ.2.
Velle. Cuicũq; voluerit dabit illud.& in eodem.5.Quos volebat
צְבוּ interficiebat:& quos volebat percutiebat.Et inde צְבוּ Sebu
ideſt voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cõtra danielem.
Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.ſ.aduerſa-
Voluntas. riorum contra danielem.

צָבָה **צָבָה** Saba.tumere.intumeſcere.inflari. Nu.5. Et tumens
Tumere. vterus tuus dirumpatur.& in eodẽ.Et vtero tumeſcẽ-
Inflari te putreſcat femur.& in eodẽ.Et inflato ventre cõputreſcet
צְבִי femur. Et inde צְבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:ſeu caprea.
Caprea Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14.
Ceruum & capream. Canti.2. Similis eſt dilectus meus ca-
צְבִיָּה pree.& i genere feminino צְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbe-
צְבָאִים ra tua ſicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim.
capree. ſiue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quaſi capree
in montibus. Canti.2. Adiuro vos filie ieruſalem per ca-
צְבִי preas ceruaſq; camporum.Significat etiam צְבִי Sebi incly
tum:ſiue pulchrum vel decorũ:ſeu egregium:aut precipuũ
ſiue preclarum.vel gloriã aut magnificẽtiã.2.Reg.1.Incly-
Inclytus ti iſrael ſuper montes tuos interfecti ſunt. & ponitur ibi in
hebreo ſingulare pro plurali. Hiere.3. Et tribuam tibi he-
Preclara reditatem preclaram.Ezech.20.Que eſt egregia inter om
Egregia. nes terras.& in eodem.Precipuam terram omniũ.& in eo-
Precipua dem.25. Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethſimuth.
Dañ.8.Et factũ eſt grande contra meridiẽ & contra orien-
Fortitudo tem & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.&
dicunt hebrei ꝙ ponitur ibi pro terra promiſſionis:que eſt
terra inclyta & precipua terrarũ. vt habetur Ezech. 20. Vt
ſupra dictum eſt.& in eodem.11. Et ſtabit in terra inclyta.&
in eodem.Super montem inclytũ & ſanctum. Ponitur etiã
pro gloria vel magnificentia. Eſa.4. In die illa erit germẽ
Magnifi-centia. dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.23.Vt detrahe-
Gloria. ret ſuperbiam omĩs glorie.& in eodem.24.In finibus ter-
re laudes audiuimus gloriã iuſti. & in eodẽ.28. Et flori de-
cidenti glorie exultationis eius.& in eodem.In die illa erit
dñs exercituũ corona glorie. Ezech.26. Cum dedero glo-
riam in terra viuentiũ.Ponitur etiã pro ornamẽto.Ezech.
ornamẽtũ. 7.Et ornamentum moniliũ ſuorum.

צְבוּ **צְבוּ** Sebu.in lingua chaldaica ſignificat volũtatẽ. De quo
vide ſupra in dictione צְבָא ſaba.

צָבַט **צָבַט** Sabat.porrigere.congerere.Ruth.2.Et congeſſit po
Cõgerere lentã ſibi.pro quo he.le. Et porrexit ei polentã.& ſo
porrigere. lum inuenitur in predicto loco.

צָבַע **צָבַע** Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.
Intingere Et ide צֶבַע Sebaa.i.tinctura.ſ.diuerſorũ colorum:ſeu
צֶבַע veſtis tincta diuerſorũ colorũ.Iudi.5.veſtes diuerſorũ colo
Diuerſus color. rum ſiſare traduntur in predã:& ſupellex varia ad ornanda
colla congeritur. vbi ponitur tam in ſinguli ꝙ̃ in plurali.
Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi.i.tin
אֶצְבַּע cta diuerſo ſeu vario colore.Et inde אֶצְבַּע Eſbáa.i.digitus.
Digitus. Exo.18.Digitus dei eſt.Nu.19.Et tingens digitũ in ſangui
אֶצְבָּעוֹת ne eius.Et in plurali אֶצְבָּעוֹת Eſbaooth.ps.143.Et digitos
Digiti. meos ad bellum.

צָבַר **צָבַר** Sabar. colligere. congregare.coaceruare.cõportare.
Gen̄.41.Et om̄e frumẽtum ſub pharaonis poteſtate
Cõgregar. condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodẽ. Tantaq;
fuit abũdãtia tritici vt arene maris coeq̃retur. ꝓ quo he.le.
Cõgregauit ioſeph frumẽtũ q̃ſi arenã maris pre multitudi
ne.Exo.8.Cõgregauerũt eas i imẽſos aggeres. Iob.27.Si
Cõportare cõportauerit q̃ſi terrã argẽtũ. Abach.1. Et cõportabit agge
צִבּוּר rẽ:& capiet eã.& inde צִבּוּר Sibur.i.cõgregatio ſeu collectio
aut aceruus.& ſolum inuenitur in numero plurali.4.Reg.
10.Ponite ea ad duos aceruos. aceruus.

צֶבֶת **צֶבֶת** Sebath.manipulus. & ſolum inuenitur in numero
plurali.Ruth.2.Et de veſtris quoq; manipulis proiici manipuli.
te de induſtria.

צָדַד **צָדַד** Sadad.latus. & ſemp ſcribitur cũ ſimplici daled & dr̄ Latus
צַד Sad.Gen̄.6.Oſtiũ aũt arce pones in latere deorſũ. צַד
Exo.25.Tres ex vno latere:& tres ex altero latere.1.Reg.20
Ego autem tres ſagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius.
& in eodem.Et ſedit abner ex latere ſaul.ps.90.Cadent a la
tere tuo mille.Eſa.60.Et filie tue de latere ſuggent. & aliqñ
ponitur pro contra.& tunc preponitur ei littera lamed & di לְצַד
citur לְצַד Leſad.Dañ.7. Et ſermones contra excelſum loq̃ Contra.
tur.Et in plurali צִדִּים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediẽ צִדִּים
tur de lateribus eius.& in eodem.26.Vtrũq; latus taberna- Latera.
culi protegens.Ponitur etiã pro hoſtibus.Iudi.2.Vt habea Hoſtes
tis eos hoſtes.De quo vide ſupra in dictione צוּד Sud.

צָדָה **צָדָה** Sada.inſidiari.deſolare.Exo.21.Qui autem nõ eſt in צָדָה
ſidiatus.1.Reg.24. Tu autem iſidiaris anime mee: vt Inſidiari
auferas eam.Significat etiã deſolare vel deuaſtare:cuiꝰ ver-
bum paſſiuũ ponitur. Soph.3.Vbi dicitur deſolate ſunt ci- Deſolare
uitates eorum. Et ide צְדִיָּה Sediia.i.inſidiatio.ſiue inſidie. צְדִיָּה
Nu.35.Vel iecerit quippiam in eũ per inſidias. vide etiam Inſidie
de hoc infra in dictione צוּר Sud.Item צְדָה Seda.in lingua צְדָה
chaldaica ſignificat vere ne.ſeu nunquid. Et ſcribitur cum
he in principio. Dañ.3.Vere ne ſydrach Miſach & abdena- Vere ne.
go deos meos non colitis,

צָדַק **צָדַק** Sadac.iuſtificare.iuſtũ eſſe.iuſte iudicare.vt Gen̄.38. צָדַק
Iuſtior me eſt. & in eodẽ. 44. Quid loquemur aut Iuſti eſſe.
iuſte poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur Iuſtificare
aut quo iuſtificabimur. Exo.23. Quia auerſor impiũ. Pro
quo hebrei legunt. Quia non iuſtificabo impiũ. Deut.25.
Quem iuſtum eſſe proſpexerint:illi iuſtitie palmã dabunt.
Pro quo he.le.Et iuſtificabũt iuſtũ.& eſt ſenſus ſicut in litte
ra noſtra.2.Reg.15.vt ad me veniãt omnes qui habent ne- Iuſte iudi
gocium:& iuſte iudicem.Iob.4.Nunquid homo dei cõpa care.
ratiõe iuſtificabitur.& in eodem.9.Si iuſtificare me volue-
ro.& in eodem.33.Volo enim te apparere iuſtũ.i.volo te iu
ſtificare.ps.18. Iuſtificata in ſemetipſa.ſ.ſunt.ps.50.Vt iu-
ſtificeris in ſermonibus tuis.ps.81.Humilem & pauperem
iuſtificate.ps.142. Quia nõ iuſtificabitur in conſpectu tuo
omnis viuens.Prouer.17.Et qui iuſtificat impiũ.Eſa.43.
Dent teſtes eorũ:& iuſtificẽtur. Hiere.3. Iuſtificauit animã
ſuã auerſatrix iſrael.Ezech.16.Et iuſtificaſti ſorores tuas.&
in eo. Iuſtificate enĩ a ſũt te. Dañ.8. Et mũdabitur ſanctua
riũ.Pro quo hebrei legũt. Et iuſtificabitur ſanctuariũ. & in
eodem.12.Et qui ad iuſtitiam erudiũt multos. Pro quo he.
le.& qui faciũt iuſtificari multos.& ẽ ſenſus ſicut i littera no
ſtra.Et inde צַדִּיק Sadic.i.iuſtus.Gen̄.6.Noe vir iuſtus atq; צַדִּיק
perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iuſtũ cũ impio. Iuſtus.
Exo.9. Dominus iuſtus. ps.7. Deus iudex iuſtus. Eſa.3.
Dicite iuſto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod ca-
ptum fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit. Pro quo hebrei
legunt: Aut quod captum fuerit a iuſto.i.ab illo qui iuſte ac
cepit. Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.ideſt iuſti. Deut.4.& צַדִּיקִים
vt habeat cerimonias iuſtaq; iudicia.& in eodem.16.Et mu Iuſti.
tant verba iuſtorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros Iuſti
iuſtos melioreſq; ſe.ps.36.Oculi dñi ſup iuſtos.Ezech.23.
Viri ergo iuſti ſunt ipſi iudicabũt eas. Et inde צֶדֶק ſedec.i. צֶדֶק
iuſtitia. Deut.16. Iuſte quod iuſtũ eſt perſequeris. Pro quo Iuſtitia
hebrei legunt. Iuſtitiam iuſtitiam ſequeris. Iob.29. Iuſti-
tia indutus ſum.& in eodem.35.vt diceres iuſtior deo ſum.
ꝓ quo hebrei legunt. Iuſtitia mea a deo:ſiue maior ꝙ̃ dei.
& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & ſcribitur cũ he vel thau

Digitized by Google

צְדָקָה Iuſtitia. in fine & dicitur צְדָקָה Sedaca.ſiue צִדְקַת Sidcath.Gen͂.15. Et reputatum eſt ei ad iuſtitiam.& in eodem.30.Reſpondebit michi cras iuſtitia mea.Deut.25.Et fecit iuſtitiam dn͂i. צְדָקוֹת Iuſtitie. Et in plurali צְדָקוֹת Sedacoth.ps.10. Quonia͂ iuſtus dominus & iuſtitias dilexit.Ponitur etiam pro elemoſyna.Dan͂. Elemoſyna. 4.Peccata tua elemoſynis redime.

צָהֹב Flauus. צָהַב Sahab.flauus:ſeu color auri. Leuit.13. Et capillus flauus ſolitoq; ſubtilior.Scribitur etiam cum me in principio & dicitur מֻצְהָב Mushab.Eſd.8.Et vaſa eris fulgentis מֻצְהָב Fulgens. optimi duo:pulchra vt aurum.pro quo he.le.& vaſa eris flaui.i.coloris aurei optima duo:precioſa vt aurum.

צָהַל Exultare. Exhilarare. Hinnire. צָהַל Sahal.exultare. exhilarare. gaudere.iubilare.hinire. Eſter.8.Omniſq; ciuitas exultauit.ps.103.Vt exhilaret faciem in oleo.Eſa.12. Exulta & lauda. Significat etiam hinnire vel mugire.Eſa.10.Hinni voce tua filia galin.Et in eodem.24.Hinnient de mari.Hiere.5.Vnuſquiſq; ad vxorem Mugire. proximi ſui hinniebaut. & in eodem.50. Et mugiſtis מִצְהָלוֹת ſicut tauri.Et inde מִצְהָלוֹת Miſhaloth.i.hinnitus in numero plurali.Hiere.8.A voce hinnituum equorum eius co͂mo Hinnitus. ta eſt omnis terra.& in eode͂.13.Adulteria tua & hinitus tui.

צֹהַר Feneſtra. צֹהַר Sohar. feneſtra. Gen͂.6. Feneſtram in arca facies. Et inde צָהֳרַיִם Sahoraim.ideſt meridies.ſ.cum ſol eſt in צָהֳרָיִם medio celi vel in noſtro meridiano. Gen͂.43.Quonia͂ hodie mecum viri comeſturi ſunt in meridie.Iob.11. Et quaſi Meridies. meridianum fulgur co͂ſurget tibi ad veſperam.ps.36.Et iudicium tuum ta͂q; meridies.Canti.1.Vbi cubes in meridie. יַצְהִירוּ Et inde verbu͂ יַצְהִירוּ Iaſhiru.pro quo beatus hieronymus tranſtulit:meridiati ſunt.i.ſederunt in meridie.Iob.24.In Meridiati ſunt. ter aceruos eorum meridiati ſunt. Hebrei vero dicu͂t q; deriuatur a ſeque͂ti dictione que ſignificat oleum.vnde in predicto loco ipſi legunt. Inter aceruos eorum fecceru͂t oleum ſiue expreſſerunt oleum:aut oleificauerunt:ſi latine poſſet יִצְהָר dici.Et inde יִצְהָר Iſhar.i.oleu͂:eo quod eſt lucidum & ſple͂ Oleum. didum. Deut.7. Oleo & armentis gregibus oiu͂ tuarum. & in eodem.10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleu͂. & in eodem.28.Vt non relinquatur tibi triticum & vinum & oleu͂.2.Paralip.32. Apothecas quoq; frume͂ti & vini & o Splendor. lei.Zach.4.Iſti ſunt duo filii olei ſplendoris.vbi ponitur pro vtroq;.ſ.pro oleo & pro ſplendore.

צוֹא צוֹאָה Sordes. צוֹא Soa.ſordes.immunditia.& ſcribitur cum he in fine & dicitur צוֹאָה Soa.Prouer.30. Et tamen non eſt lota a ſordibus ſuis.Eſa.4.Si abluerit dn͂s ſordes filiarum ſion. & in eodem.7.Omnes enim me͂ſe replete ſunt vomitu ſor צוֹאִים diumq;.& inde צוֹאִים Soim.ideſt ſordidi. Zach.3.& ieſus Sordidi. erat indutus veſtibus ſordidis.& in eode͂. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Vide e͂t de hoc ſupra in dictione יָצָא Iaſa.

צוּד Venari. Apprehendere. Venari. צוּד Sud.venari.venatione capere.inſidiari.Gen͂.27.cum q; venatu aliquid apprehenderis.& in eo.vt iuſſione͂ patris impleret.pro quo hebrei legunt. Ad venandum venationem vt afferret.ſed beatus hieronymus tra͂ſtulit ſeſu͂. & in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi.Leuit.16.Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram. Hiere.4.Mittam eis multos venatores & venabuntur eos Et in eo.13.Et faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis Capere. ad capiendas animas.ideſt ad venandas animas. Et in eo. Et cu͂ ceperint aı͂as populi mei.& in eo. Quibus vos capitis animas volantes.& in eo.& dimitta͂ animas quas vos capitis.Thren͂.3.Venatione ceperunt me inimici mei. & in eo.4.Lubricauerunt veſtigia noſtra in itinere platearum noſtrarum.pro quo he.le. Venati ſunt ſiue inſidiati ſunt veſtigia noſtra:ne ambularent in plateis noſtris.ideſt inimici noſtri prohibuerunt nos ne ambularem⁹ in plateis noſtris צַיִד Vide etiam de hoc ſupra in dictione צֵדָה Sada.inde צַיִד ſa id.ſiue צַיִד Sed.ideſt venatio.Gen͂.10.Et erat robuſtus venator coram domino.pro quo hebrei legunt. Ipſe erat ro Venator. Venatio. buſtus venatione coram domino.& in eo.25.Eo quod venatione illius veſceretur.Et in eo.27.Affer mihi de vena מָצוֹד tione tua.& inde מָצוֹד Meſud.ſiue מְצוּדָה Meſuda. ideſt rete:vel laqueus:aut hamus:ſiue ſagena. Iob.19. Et flagellis ſuis me cinxerit.pro quo hebrei legunt.Et reti ſuo me Rete. cinxerit.Eccl's.9.Sed ſicut piſces capiuntur hamo. Ezech. Hamus. 12.Et capietur in ſagena mea.Et in eo.Neq; erunt vltra in Sagena. manibus veſtris ad predandum. Pro quo hebrei legunt. Neq; erunt vltra in manibus veſtris in rete ſiue in ſagena͂. מְצוּדִים Et in plu. מְצוּדִים Meſudim.ſiue מְצוּדוֹת Meſadoth.Eccl's. Laquei. 7.Que laqueus venatorum eſt & ſagena cor eius. quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet laquei. Ezech.17.miſeru͂t Carcer. q; eu͂ in carcere͂.Vbi ponitur pro carcere.Significat etiam arcem ſeu fortaliciu͂.De quo vide ſupra in dictione מְצַד Meſad.Et inde צַיָּדִים Sadim.ideſt venatores.Hiere.8.Mittam צַיָּדִים eis multos venatores.Significat etiam hoſtes vel inſidiato Venatores. Hoſtes. res.Hiere.z.vt habeatis eos hoſtes:Item צַיִד Sed.ſiue צַיִד Said.aut צֵידָה Seda.ideſt viaticum ſeu cibaria.Ioſ.1.Prepa צֵידָה rate vobis cibaria.Et in eo.9.Panes quoq; quos portaba͂t Cibaria. Viaticu͂. ob viaticum:& in eodem. Suſceperunt igitur de cibariis eorum Nee.13.vt in die qua vendere liceret vendere͂t. p quo hebrei legunt. Venderent cibaria.ps.77. Cibaria miſit eis in abundantia͂.Ps.131.Viduam eius benedicens benedica͂. Pro quo hebrei legunt. Cibaria ſeu viaticum eius benedicens benedicam.Et inde verbum הִצְטַיֵּד hiſtaiad. quod ſi הִצְטַיֵּד gnificat cibaria tollere vel cibaria preparare. Ioſ.9. Tulerunt ſibi cibaria.& in eodem.En panes quando egreſſi ſu Cibaria tollere. mus de domibus noſtris vt veniremus ad vos calidos ſumpſimus.Pro quo hebrei legunt. En panis noſter calidus erat qua͂do pro viatico tulimus eum de domibus noſtris: in die quo egreſſi ſumus vt veniremus ad vos.

צִוָּה Precipere. צִוָּה Siua.precipere.mandare.iubere.imperare. Gen͂.2.precepitq; eis dicens.Et in eodem.44. Precepit autem ioſeph diſpenſatori domus ſue.Leuit.6. Precipe aaron & filiis eius.Et in eo.10.Sicut preceptum eſt mihi. Et in eode͂. 25. Dabo benedictionem meam vobis. Pro quo hebrei legunt.Et mandabo benedictionem meam vobis. Deut.4. Mandare. Sicut mandauit mihi dominus.Et in eodem.26. Feci omnia ſicut precepiſti mihi.Et in eodem.28. Emittet dominus benedictione͂ in cellaria tua. Pro quo hebrei legu͂t. Mandabit dominus benedictionem.& in eodem.33.legem precepit nobis Moyſes.2. Reg.14. Ego iubebo pro te. Eſa.5. Iubere. Et nubibus mandabo ne pluant ſuper eam. Et in eodem. 13.Ego mandaui ſanctificatis meis.& in eodem.23. Dominus mandauit aduerſus chanaan. Et in eodem.28. Ma͂da: remanda:ſpecta:reexpecta.Eſa.45.Super filios meos & ſu מִצְוָה per opus manuum mearum mandatis mihi. Et inde מִצְוָה Miſua.ideſt preceptum:ſeu mandatum. Deut.5. Vt loquar tibi omnia mandata mea & cerimonias. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet omne mandatum.& in eodem. 30.Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie:non ſu Mandatu͂. pra te eſt. Nee.11. Preceptum quippe regis ſuper eos erat. Preceptu͂. Ps.18.Preceptum domini lucidu͂.& in plu. מִצְוֹת miſuoth. מִצְוֹת Deut.4.Cuſtodi precepta eius atq; mandata. Prouer.7. Mandata. Serua mandata mea & viues.

צָוַח Clamare. צָוַח Sauach.Clamare. vociferari. Eſa. 44. De vertice montium clamabunt.Et inde צְוָחָה Seuacha. ideſt צְוָחָה clamor.vociferatio.vlulatus.Eſa.24. Clamor erit ſuper vi Clamor. Vlulatus. nu͂ in plateis. Hiere. 14. Et clamor ieruſalem aſcendit.& in eodem.46.Et vlulatus tuus repleuit terram.

צוּל צוּל Sul. profundu͂.ſ.aquaru͂ & ſcribitur cum he in fine ad

Digitized by Google

צוּלָה denotandum genus femininum & dicitur צוּלָה Sula.i.pro
profundū. fundum.Eſa.44.Qui dico profundo deſolare.& cōmuni
מְצוּלָה ter ſcribitur cum mē in principio & dicitur מְצוּלָה Meſula
profundus p̄s.68.Infixus ſum in limo ꝓfundi.& in eodem.Ne abſor-
beat me profundum.Ione.2.Et proieciſti me in profundo
in corde maris.Et in plurali מְצוּלֹת Meſuloth.Exo.15.De
מְצוּלֹת ſcenderunt in profundum ſicut lapis.Quod in hebreo le-
profunda gitur pluraliter.ſ.in profunda.p̄s.67.Conuertam in pro-
fundū maris.p̄s.87.In tenebroſis & in vmbra mortis.Pro
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.In tenebris
& in profundis

צוֹם צוֹם Sum.ieiunare.1.Reg.31.Et ieiunauerunt ſeptem die-
Ieiunare bus.2.Reg.12.Et ieiunauit dauid ieiunio.Eſter.4.Et
orate pro me.pro quo hebrei legunt.Et ieiunate pro me.
& in eodem.Et ego cum ancillis meis ſimiliter ieiunabo.
Eſa.58.Quare ieiunauimus & non aſpexiſti.& in eodem.
Ecce ad lites & contentiones ieiunatis.Zach.7.Nunquid
ieiunium ieiunaſtis mihi.Et inde צוֹם Som.i.ieiunium.3.
צוֹם Ieiuniū. Reg.21.Predicauerunt ieiunium.Ps.34.Humiliaui in ie-
iunio animā meam.Eſa.58.In die ieiunii veſtri inuenitur
צוֹמוֹת volūtas veſtra.Et in plurali צוֹמוֹת Somoth.Eſter.9.Suſce-
Ieiunia perunt a ſe & a ſemine ſuo ieiunia atqꝫ clamores

צֹאן צֹאן Son.ouis.pecus.grex.ſ.pecorum.& declinatur tantum
ſingulariter:& caret numero plurali:& ponitur aliquā
Oues do ſingulare ꝓ plurali.p̄s.8.Oues & boues.& ſcribitur ibi
צֹנֶה ſine vau & cum he in fine & dicitur צֹנֶה Sone.in aliis vero
צאן locis ſcribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צאן
Oues Son.Gen̄.4.Fuit autem abel paſtor ouiū.& in eodem.29.
Date ante potum ouibus.& in eodem.30.Qui paſcebat re
liquos greges eiꝰ.i.reliquas oues.& in eodem.Oues intue
rentur virgas.& in eodem.31.Et vide vniuerſos maſculos
aſcendētes ſup femias.i.ſup oues.Exo.21.& quattuor oues
ꝓ vna oue.Leuit.1.De bobus & de ouibꝰ offerēs victimas
Et in eodē.Quod ſi de pecoribus oblatio eſt.1.Reg.8.Gre
Greges ges quoqꝫ veſtros addecimabit.2.Reg.12.Diues habebat
oues & boues.Prouer.27.Diligenter agnoſce vultum pe-
Pecus coris tui.Canti.1.Abi poſt veſtigia gregis.Eſa.7.Nutriet
homo vaccam boum & duas oues.Pōitur etiam pro arieti
Arietes bus.3.Reg.4.Et centum arietes.

צוּף צוּף Suph.natare.enatare.inundare.Deut.11.Quomodo
operuerint eos aque maris rubri.ꝓ quo hebrei legūt.
Natare Quomodo natare ſiue inundare fecit dn̄s aquas maris ru
Inūdare. bri ſuper faciem eorum.4.Reg.6.Natauitqꝫ ferrū.Thren̄.
צָפַת 3.Innundauerunt aque ſuper caput meum.Et inde צָפַת Sa
phath.i.inūdatio.Ezech.32.Et irrigabo terram fetore ſan
Inundatio. guinis tui.pro quo hebrei legunt.Innundatione ſanguinis
צוּף tui.Itē צוּף Suph.i.fauus.ſ.mellis.Prouer.16.Fauus mellis
Fauus. verba compoſita.Et in plurali צוּפִים Supim.p̄s.18.Et dul-
צוּפִים ciora ſuper mel & fauum.Pro quo hebrei legunt.Et dulcio-
ra ſuper mel & fauum fauorum.i.fauum dulciſſimum.Pro
Faui quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Fauum re-
dundantem.

צוּק צוּק Suc.Anguſtiare.coartare.tribulare.fundere.Deut.28
In anguſtia & vaſtitate:qua opprimet te hoſtis tuus.ꝓ
quo hebrei legunt.In obſidione & anguſtia qua anguſtia-
Anguſtiare Coarctare bit te hoſtis tuus.Vbi ponitur verbum & nomen ab eo de-
riuatum.Iob.32.Coarctat me ſpiritus vteri mei.& ſupra in
eodē.28.Et lapis ſolutus calore in es vertitur.i.anguſtiatꝰ
vel coarctatus in fornace.Eſa.29.Et circundabo ariel.Pro
quo hebrei legunt.Et anguſtiabo ariel.Et in eodem.51.A
Tribulare. facie furoris eius qui te tribulat.& in eodem.Vbi nunc eſt
צוֹק furor tribulantis.Et inde צוֹק Soc.i.anguſtia.Dan̄.9.Et rur
anguſtia. ſum edificabitur platea & murus in anguſtia tēporū.Scri-
bitur etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca.Eſa.30.In צוּקָה
terra tribulationis & anguſtie.Et aliquando ſcribitur cum anguſtia.
vau & nū in ſecunda ſyllaba & dicitur צָקוּן Sacun.Eſa.26. צָקוּן
In tribulatione murmuris doctrina tua eis.Et aliquando tribulatio.
ſcribitur cum mē in principio & dicitur מָצוֹק Maſoc.Deut. מָצוֹק
28.In anguſtia & vaſtitate.1.Reg.22.Et cōuenerunt ad eū anguſtia.
omnes qui erant in anguſtia conſtituti.& quandoqꝫ ſcribi-
bitur cum vau in prima ſyllaba & dicitur מוּצָק Muſac.Eſa.
8.Et nō poterit auolare de anguſtia ſua.Ponitur etiam pro מוּצָק anguſtia.
fundamento.Iob.36.Et non habente fundamētum ſubter Fūdamētū
ſe.Ponitur etiam pro prominenti.1.Reg.14.Vnus ſcopu-
lus ꝓminens ab aquilone.Et in plurali מְצוּקִים Meſuchim. מְצוּקִים
Pro quo beatꝰ hieronymus trāſtulit cardines.1.Reg.2.Do Cardines.
mini enim ſunt cardines terre.Significat etiam predicta di
ctio fundere vel effundere.Ioſ.7.Proieceruntqꝫ ea ante do Fundere
minū.i.fuderūt ea.Iob.29.& petra fūdebat mihi riuos olei

צוּר Sur.obſidere.oppugnare.anguſtiare.tribulare.liga- צור
re.vel includere.munire ſeu munitionem facere.for
mare ſeu figurare.aut fingere.Deut.2.Non pugnes contra Pugnare.
moabitas.Pro quo hebrei legunt.Non obſideas vel non an Obſidere
guſties moabitas.& in eodem.Caue ne pugnes contra eos.
Et in eodem.20.Sin autem fedus inire noluerit:& ceperit
cōtra te bellum:oppugnabis eam.i.obſidebis eam.Et in eo
dem.Quando obſederis ciuitatē multo tempore.& in eo. oppugnare
28.Et obſideris intra portas tuas.Iudi.9.Et oppugnāt ad
uerſum te ciuitatem.1.Reg.23.Et obſideret Dauid & viros
eius.Eſa.1.Sicut ciuitas que vaſtatur.Pro quo hebrei legūt.
Sicut ciuitas obſeſſa.Et in eodem.21.Aſcende elam obſide
mede.& in eodem.29.Et faciā contra te aggerem.Pro quo
hebrei legūt.Et obſidebo ſup te ſtatiōe ſeu aggere.Ezech.
7.Qui relictus fuerit & obſeſſus fame morietur.Dan̄.1.Et
obſedit eam.ſignificat etiam anguſtiare vel tribulare.Gen̄.
32.Timuit iacob valde:& perterritus diuiſit populum.pro
quo hebrei legunt.Et timuit iacob valde:& anguſtiatus eſt Anguſtiare
ſiue tribulatus eſt.Exo.23.Et affligam affligentes te.i.tri- affligere.
bulabo tribulantes te.Iudi.2.& vehementer afflicti ſunt.i.
tribulati ſunt.2.Paralipo.28.Qui afflixit eum:& nullo reſi
ſtente vaſtauit.Pro quo hebrei legunt.Qui anguſtiauit ſi-
ue tribulauit eum.& in eodem.33.Qui poſtqꝫ coanguſtiatꝰ
eſt orauit dominū deum ſuum.Nee.9.Et dediſti eos in ma coāguſtiare
nu hoſtiū ſuorum:& afflixeūrt eos.i.tribulauerunt eos.p̄s.
12.Qui tribulant me exultabunt ſi motus fuero.p̄s.30.Mi- Tribulare
ſerere mei domine quoniam tribulor.p̄s.118.Multi ſūt qui
perſecuntur me & tribulant me.Eſa.28.Et pallium breue
vtrumqꝫ operire non poteſt.i.anguſtum eſt.& in eodem. anguſtiare
63.In omni tribulatione eorum non eſt tribulatus.Hiere.
10.Et tribulabo eos:ita vt inueniantur.& in eodem.48.Si
cut cor mulieris parturientis.Pro quo hebrei legunt.Sicut
cor mulieris anguſtiate vel tribulate.Soph.1.Et tribulabo
homines.& inde צָר Sar.i.anguſtia vel tribulatio:aut angu צָר
ſtians vel tribulans.1.Reg.28.Coarctor nimis.Pro quo he
brei legunt.Anguſtia mihi valde.3.Reg.22.Et ſuſtentate anguſtia.
eum pane tribulationis.p̄s.4.In tribulatione dilataſti mi- tribulatio.
hi.p̄s.118.Tribulatio & anguſtia inuenerunt me.Eſa.5.Et
ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata eſt in caligi-
ne eius.& in eodem.26.In anguſtia requiſierunt te.Poni-
tur etiam pro anguſto.4.Reg.6.Ecce locus in quo habita
mus coram te anguſtus eſt nobis.Eſa.49.Anguſtus eſt mi anguſtus
hi locus.Ponitur etiam pro hoſte vel inimico aut emulo.1.
Reg.2.Et videbis emulum in templo.Eſter.7.Nūc autem Emulus. hoſtis.
hoſtis noſter eſt.& in eodem.Hoſtis & inimicus noſter eſt
amā.Iob.16.Hoſtis meus terribilibꝰ oculis intuitus eſt me.
Eſa.59.Cum venerit quaſi fluuius violentus.Thren̄.2. violentus

Digitized by Google

צרים Tetendit arcum ſuum quaſi inimicus. Et in plurali צרים
Tribulantes. Sarim. p̄s. 26. Ne tradideris me in aīas tribulātiū me. Eſa.
Hoſtes. 9. Eleuabit dn̄s hoſtes raſin ſup eum. & in eo. 26. Et ignis
צרר hoſtes tuos deuoret. ſcribitur etiā cū duplici res & dr̄ צרר
Hoſtis. Sorer. Eſter. 9. Extra decē filiorū Amā agagites hoſtis iu-
צררים deorū. & ī plurali צררים Sorerim. Nu. 25. Quia ipſi hoſti-
liter egerunt cōtra vos. Pro quo he. le. Quia ipſi hoſtes fue
Hoſtes. runt vobis. Eſa. 11. Et hoſtes iuda peribūt. Vide etiā de hoc
צרה infra in dictiōe צרר Sarar. Et inde צרה Sara. i. anguſtia: vel
Anguſtia. tribulatio. Iob. 27. Cū venerit ſuper eū anguſtia. p̄s. 9. De-
Tribulatio. ſpicis in opportunitatib9 in tribulatione. Hiere. 4. Vocem
enim quaſi parturiētis audiui: anguſtiā vt puerpere. Zach.
8. Neq͡ʒ exeunti erat pax pre tribulatione. & in eo. 10. Et trā
ſibunt in maris freto. Pro quo he. le. Et tranſibit in mari an
Anguſtū guſtia vel tribulatione. Pōt etiā legi ſic. Et tranſibit in mari
anguſto. Quod eſt idē ſenſus cū littera nr̄a. Hiere. 6. Tribu
Emula. latio apprehendit me. Ponitur etiā pro emula vel inimica
צרות 1. Reg. 1. Affligebat quoq͡ʒ eā emula eius. Et in plurali צרות
Tribulationes. Saroth. Iob. 6. In ſex tribulationibus liberabit te. Eſa.
anguſtie. 65. Quī obliuioni tradite ſunt anguſtie priores. Et inde
מצור מצור Maſor. i. obſidio. ſiue machina que fit ad obſidendas
Machine. vrbes. Deut. 20. & extrues machinas donec capias ciuitatē.
Anguſtia. Et in eo. 28. In anguſtia & vaſtitate qua opprimet te hoſtis
tuus. ꝑ quo hebrei legunt. In obſidione & anguſtia. Hiere.
10. Cōgrega de terra cōfuſionē tuā: que habitas in obſidio
Obſidio. ne. Ezech. 4. Et ordinabis aduerſus eā obſidionē. Et in eo.
Donec cōpleas dies obſidionis tue. Et in plurali מצרות Me
מצרות ſuroth. Eſa. 29. Et monumēta ponā in obſidione tua. Pro
obſidiones quo hebrei legunt. Et ſtatuā contra te obſidiones. Ponitur
etiam pro munitiōe tam in ſingulari q̄ʒ in plurali: eo quod
ciuitas munita non poteſt capi niſi longa obſidione & ex-
Murate tructiōe machinarum. 2. Paralipo. 11. Ciuitates muratas ha
bētes portas & vectes. i. munitas. & in eodem. Et edificauit
ciuitates muratas in iuda. Pro q̄ hebrei legūt. Et edificauit
Munitio. ciuitates pro munitione. p̄s. 59. Quis deducet me in ciuita
tem munitā. Abach. 2. Et figam gradum ſuper munitionē.
Zach. 9. Et edificauit tyrus munitionem ſuā. Scribitur etiā
cum he in fine. 2. Paralipo. 14. Edificauit quoq͡ʒ vrbes mu-
nitas in iuda. Pro quo hebrei legūt. Et edificauit vrbes mu
nitionis in iuda. Naū. 2. Qui cuſtodiat obſidionē. Pro quo
he. le. Qui cuſtodiat munitionē. Poteſt etiam legi ſicut eſt
Agger. in littera nr̄a. ponitur ēt pro aggere. Eſa. 19. Attenuabun-
tur & ſiccabuntur omnes riui aggerū. Significat etiam pre
צור dicta dictio צור Sur ligare. Deut. 14. Et in precium rediges
Ligare. portabiſq͡ʒ manu tua. Pro quo he. le. Et dabis pro argēto: &
ligabis ſeu includes argētū in manu tua. 4. Reg. 5. Ligauit
q͡ʒ duo talēta argenti in duobus ſaccis. Eſa. 8. Liga teſtimo
niū: ſigna legē. Ezech. 5. & ligabis eos in ſūmitate pallii tui
Effundere. Itē ponitur pro effundere. 4. Reg. 12. Effundebātq͡ʒ & nu-
merabant pecuniā. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt
ligabantq͡ʒ. i. poſtq̄ʒ numerabant: ligabāt pecuniā. & eſt or
Formare do ꝑpoſterus. Significat etiā formare ſeu figurare. Exo. 32.
Formauitq͡ʒ opere fuſorio. p̄s. 138. Tu formaſti me. Canti.
Cōpingere. 8. Si oſtium eſt cōpingamus illud tabulis cedrinis. i. figure
mus vel formemus illud. Hebrei tn̄ ſecundū ꝓcedētē ſigni-
ficationē legūt. muniamus illud tabulis cedrinis. Eſa. 43.
Creās te iacob: et formās te iſrael. De quo vide etiā ſupra in
צורה dictione יצר Iaſar. Et inde צורה Sura. i. forma vel figura.
aut exemplar. p̄s. 48. Et auxiliū eorum veteraſcet in infer-
no. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et
Figura figura eorum conteretur in infernum. Ezech. 43. Et erube
ſcant ex omnibus que fecerunt: figuram domus & fabrice
צורת eius. Et in plurali צורת Suroth. vt in eodem. Et in omnem

deſcriptionem eius. Pro quo hebrei legūt. Et in oēs figuras Figure
eius. Item צור Sur. i. petra. ſaxum. ſilex. Exo. 17. En ego ſta צור
bo ibi coram te ſupra petram. & in eodē. Percutieſq͡ʒ petrā. Petra.
Iob. 14. Et ſaxum trāſferetur de loco ſuo. Et in eodem. 18. Saxum
Et trāſferetur rupes de loco ſuo. Eſa. 2. Ingredere in petrā. Rupes.
Ezech. 3. Vt adamantem & ſilicem dedi faciem tuam. Et ali Silex
qn̄ ſcribitur ſine vau & dr̄ צר Sar. Eſa. 5. Vngule equorum צר
eius vt ſilex. Ponitur etiā צור Sur. pro forti. 1. Reg. 2. Et nō צור
eſt fortis ſicut deus noſter. Eſa. 26. Speraſtis in domino in Fortis.
ſeculis eternis: in dn̄o deo forti in perpetuū. Ponitur etiam
צור Sur. pro deo. Deut. 32. Dei ꝑfecta ſunt opera. Et in eo. צור
Deum qui te genuit dereliquiſti. & in eodē. Nōne ideo quia Deus.
deus ſuus vendidit eos. & in eo. Nō enim eſt deus noſter vt
dii eorum. Et in plurali צורים ſurim. i. fortes vel robuſti
ſeu petre aut rupes. 2. Reg. 2. Et vocatum eſt nomen loci צורים
illius ager robuſtorum. Eſa. 2. Et introibunt in ſpeluncas
petrarū. Naū. 1. Et petre diſſolute ſunt ab eo. Reperitur etiā Robuſti. Petre.
צורות Suroth. Iob. 28. In petris riuos excidit. Ponitur etiā צורות
צור Sur. pro petra acutiſſima vt gladius: ſeu pro gladio vel צור
pro cultro. Exo. 4. Tulit illico ſephora acutiſſimā petram. Acutiſſima petra
Ioſ. 5. Fac tibi cultros lapideos. p̄s. 88. Auertiſti adiutoriū Culter.
gladii eius. Pro quo hebrei legūt. Auertiſti acumen ſeu aci Adiutoriū
em gladii eius. Sed beatus hieronymus in pſalterio iuxta
hebraicam veritatem trāſtulit. Auertiſti robur gladii eius. Robur
Vbi ponitur pro robore. Et inde ציר Sir cum iod in me- ציר
dio loco vau. ideſt legatus ſiue nuncius. Prouer. 25. Sicut
frigus niuis in die meſſis ita legatus fidelis. Hiere. 49. Legatus
Et legatus ad gentes miſſus ſum. Et in abdia. Et legatum
ad gentes miſit. Et in plurali צירים ſirim. Eſa. 18. Qui צירים
mittit in mare legatos. Et in eodem. 57. Et miſiſti lega- Legati.
tos tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angu-
ſtiis. 1. Reg. 4. Irruerant enim in ea dolores. Eſa. 13. Torſio Dolores
nes & dolores tenebunt. Et in eodem. 21. Et anguſtia poſſe
dit me quaſi anguſtia perturiētis. Quod in hebreo legitur
in plurali. ſ. anguſtie vel dolores poſſederunt me quaſi do- Anguſtie
lores parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Eſa. 45.
Abierunt in confuſionem fabricatores errorum. hebrei ta Errores
men legūt. fabricatores idolorum. ponitur etiam pro com- Cōpages.
pagibus. Dan̄. 10. In viſione tua diſſolute ſunt compages
mee. Vnde illud. 1. Reg. 4. vbi dicitur irruerant enim in ea
dolores. Aliqui hebrei legunt diſſolute fuerant in ea com-
pages ei9. Ponitur etiam ציר Sir. pro cardine. Prouer. 26. ציר
Oſtium vertitur in cardine ſuo. Item צור ſauar. i. collū. cer Cardo.
uix. Nee. 3. Optimates autem eorum nō ſuppoſuerunt col- צור
lum ſuū in opere dn̄i ſui. & cōmuniter ſcribitur cum aleph Collum.
poſt vau. vt Gen̄. 41. & collo torquē aureā circūpoſuit. Eſa.
8. Vſq͡ʒ ad collum veniet. Et in plurali צוארים ſauarim. ſi- צוארים
ue צוארי ſauare. Iudi. 5. Et ſupellex varia ad ornanda colla Colla.
congeritur. Hiere. 27. Subiicite colla veſtra ſub iugo regis
babylonis. Reperitur etiam צוארות Sauaroth ſecundum צוארות
terminationem pluralem femininorū. Mich. 2. vnde non
auferatis colla veſtra. Et ſepe ponitur in plurali licet loqua- Colla.
tur de vno homine. Gen̄. 33. Stringenſq͡ʒ collum eius. & in
eodem. 45. Cūq͡ʒ amplexatus recidiſſet in collū beniamin.
Et in eodem. Illo quoq͡ʒ ſimiliter flente ſuper collum eius.
Scribitur etiam ſine aleph & cū littera nū & dicitur צורנים צורנים
Saueronim. Canti. 4. & in vno crine colli tui. Item צור ſor Collum
nomen prouincie. i. tyrus. p̄s. 86. Ecce alienigene & tyrus. צור
Eſa. 23. Quis cogitauit hoc ſuper tyrum. Hiere. 47. Et diſ Tyrus
ſipabitur tyrus & ſidon.

צחח Sachach. Candere. lucidum vel clarum ſeu limpidum צחח
eſſe. arere. aut aridum vel ſiccum eſſe. Canti. 5. Dile
ctus meus candidus & rubicundus. Eſa. 18. Sicut meridiana Cādidū eē

Digitized by Google

Claꝛũ eſſe. lux clara eſt.Hiere.4. Ventus vrens in viis que ſunt in de-
Arere ſerto.Pro quo hebrei legunt vẽtus clarus. Poteſt etiã legi ſe
cundum aliam ſignificationem ventus aridus vel ſiccus aut
vrens ſicut eſt in littera noſtra.Ezech.24.Super limpidiſſi
lipidiſſima mam petram effudit illum. Et in eo. Dedi ſanguinem eius
ſuper limpidiſſimam petram: ne operiretur. Threñ.4.Ni
Nitida. tidiores lacte.ideſt candidiores. & inde צחות Sachoth.ideſt
צחות verba clara & plana.Eſa.32. & lingua balborum velociter
Plana loquetur & plane.ideſt velociter loquetur verba clara ſeu
vba clara. plana aut polita. Scribitur etiam cum duplici ſádic & cũ du
צחצחות plici cheth & dicitur צחצחות Sachſachoth. pro quo beatus
Splẽdoreſ hieronymus tranſtulit ſplendores.Eſa.58.& impleuit in
ſplendoribus animam tuam. Significat etiam predicta di-
Arere. ctio arere: aut ſiccum vel aridum eſſe.Eſa.5.Et multitudo
צחיחה eius ſiti aruit.& inde צחיחה Sechicha.ideſt ſiccitas. p̄s.67.
Similiter eos qui exaſperant: qui habitant in ſepulchris.ꝓ
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. increduli
Siccitas autem habitauerunt in ſiccitate.& inde צחיחים Sechichim
צחיחים ideſt loca arida & ſicca que ſunt in cacumine petrarum vel
Loc⁹ poſt muꝛũ. in circuitu murorum.Nee.4.Statui in loco poſt murum
per circuitum populum in ordine cum gladiis ſuis.

צחן צחן Sachan.putredo.ſeu fetor.& ſcribitur cum he vel tau
Putredo. in fine. Ioel.2.Et aſcendet putredo eius: quia ſuperbe
egit. Et ſolum iuenitur in predicto loco.

צחק צחק Sachac.ridere.ludere.iocari.illudere. ſiue irridere.
Ridere. Geñ.17.Cecidit abraãin faciem ſuam & riſit.Et in eo
dẽ.18.Quo audito ſara riſit.Et in eodem. Negauit ſara di
cens nõ riſi.Et in eodem.21. Quicunq; audierit corridebit
Ludere mihi.Et in eodem.Cumq; vidiſſet filium agar ludentem
Jocari. cum iſaac.Et in eodem.26. Vidit eum iocantem cum Rebe
ca vxore ſua.Exo.32.Et ſurrexerunt ludere.Iudi.16. Qui
adductus de carcere ludebat ante eos.ſignificat etiam illude
Illudere re vel irridere.Geñ.39.Vt illuderet nobis. & in eodem.vt
צחק illuderet mihi. Et inde צחק Sechoc.i.riſus ſeu ludus.Geñ.
Riſus. 21.Riſum fecit mihi dominus. Scribitur etiam cum ſin lo-
co ſádic.De quo vide infra in littera ſin in ſuo loco.

צחר צחר Sachar.Candidum ſeu nitidum.Ezech.27. Et lana
Candidus. coloris optimi.i.candida ſeu nitida.Et in plurali fe-
צחרות menino צחרות Sechoroth.Iudi.5.Qui aſcenditis ſuper ni
Nitentes tentes aſinas.

ציה ציה Siia.ſiccitas. ſolitudo.deſertum. Iob.24. Ad nimiũ
Siccitas calorem tranſient ab aquis niuium.pro quo hebrei le
Jnaqſum. gunt.Ad ſiccitatem & calorem.Ps.77.In ira excitauerũt
Deſertum. excelſum in inaquoſo.ideſt in loco ſicco vel deſerto. Et in
ציות plurali ציות Sioth.p̄s.104. Abierunt in ſicco flumina.i.in
Siccum. locis ſiccis vel deſertis.Et inde ציון Saion. Pro quo beatus
ציון hieronymus tranſtulit ſitim.Eſa.25.Sicut eſtus in ſiti. & in
Sitis. eodem.32.Sicut riui aquarum in ſiti. Hebrei vero dicunt
צי ꝙ ſignificat locum aridum & inaquoſum.Et inde צי Si.i.
Trieris nauis vl̕ trieris.Eſa.33.Nec trieris magna trãſgredietur eũ.
צים Et in plu. צים ſim.Nu.24.venient in trieribus de italia.
Trieres. Ezech.30.Egredientur nuncii a facie mea in trieribus.Scri
ציים bitur etiam cum duplici iod & dicitur ציים Siim.Eſa.23.
Aſur fundauit eam. Pro quo hebrei legunt. Aſur fundauit
Naues. eam nauibus.ideſt fecit in ea portus pro nauibus vel trieri
bus.Dañ.11.Et venient trieres & romani ſuper eum. Poni-
Ethiopes. tur etiam pro ethiopibus.Ps.71.Coram illo ꝓcidẽt ethio-
pes.p̄.73.Dediſti eum eſcam populo ethiopum.Poteſt etiã
legi populo nauium.ideſt nautis.ſignificat etiam ציים ſiim
animalia mõſtruoſa ſeu beſtias feras.Eſa.13.Sed requieſcẽt
Beſtie. ibi beſtie.in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit de
Demonia. monia.Eſa.34.Et occurrẽt demonia onocentauris.

ציון ציון Sion.titulus.vel tumulus.4.Regum.23.Quis eſt titu
lus ille quem video.Ezech.39.Statuent iuxta eum titulũm Titulus.
donec ſepeliant.& in plurali ציונים Siiunim. pro quo bea- ציונים
tus hieronymus trãſtulit ſpeculas.eo quod ſunt in loco emi
nẽtiori.Hiere.31.Statue tibi ſpeculas.Item ציון Saion.ſicci Specule.
tas vel ſitis.De quo vide ſupra in dictione precedenti. ציון

ציץ ציץ Sis.florere.germinare.proſpicere.Nume.17.Et tur-
gentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei
legunt.Et produxit gẽmas: & floruit florem: ſiue germina Florere
uit florem. p̄s.71. Et florebũt de ciuitate ſicut fenũ terre.
Ps.91.Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.
Pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he. ve.trãſtulit. & floruerit
omnes qui operantur iniquitatem.p̄s.131. Super ipſum au
tem efflorebit ſanctificatio mea.Eſa.27.Florebit & germi-
nabit iſrael.Ezech.7 Floruit virga: germinauit ſuperbia. Si
gnificat etiam apparere.vel proſp icere.Canti.2. Proſpi-
ciens per cãcellos. Et inde ציץ Sis.i.flos.Eſa.28.Et flori de Proſpicere
cidenti glorie exultationis eius. Et in eodem.40. Exſicca- ציץ Flos.
tum eſt fenum: & cecidit flos. Scribitur etiam cum thau in fi
ne & dicitur ציצת Siſath.Eſa.28.Et erit flos decidens. & ציצת
inde ציצים Siſim.i.celature vel picture in ſimilitudinẽ flo- Flos ציצים
rum.3.Regum.6.Et picturas varias quaſi prominentes de Picture
pariete & egredientes.& in eodem. Et celaturas valde emi-
nentes. Item ציץ Sis.ideſt ala ſiue penna: ſecundum hebre ציץ
os.Hiere.48. Date florem Moab quia florens egredietur.
pro quo hebrei legunt.Date alam ſiue pẽnam moab: quia Ala.
volans volabit. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.
De quo vide etiam ſupra in dictione נוץ nos.& in dictione
נצה Naſa.& inde ציצית Siſith.ideſt ala ſeu fimbria veſti- ציצית
menti.Nume.15.Vt faciant ſibi fimbrias per angulos quat Fimbria
tuor: ponẽtes in eis vittas hyacinthinas. & ĩde ציצת Siſath ציצת
ideſt floccellus: vel cincinus capitis.Ezech.8.Et apprehen Cincinus.
dit me in cincino capitis mei. Item ציץ ſis.i.lamina aurea ציץ
quam ſacerdos gerebat in fronte.Exo.28. Facies & laminã
de auro puriſſimo.Et in eodem.39.Fecerunt & laminam Lamina.
ſacre venerationis.

ציר ציר Sir.legatus.nuncius.vt in Abdia.& legatũ ad gentes ציר
miſit. De quo vide ſupra in dictione צור Sur. Legatus

צית צית Sith.ſuccendere.comburere.Eſa.27.Succendam eam צית
pariter.De quo vide ſupra in dictione יצת Iaſath. Succẽdere

צל צל Sel.vmbra.De quo vide in dictione ſequenti. צל

צלל צלל Salal.vmbra.Iob.40.Protegunt vmbre vmbrã eius צלל
Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici lámed.& dicitur Umbra
צל Sel.Geñ.19.quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei צל
Iudi.9.Venite & ſub vmbra mea requieſcite.Iob.7. Sicut Umbra
ſeruus deſiderat vmbrã.Ps.16. Sub vmbra alarum tuarum
ꝓtege me.p̄s.143.Dies eius ſicut vmbra pretereunt. Eccl̕s
8.Sed quaſi vmbra tranſeant.Significat etiam preſidium
vel protectionem.Nu.14.Receſſit ab eis omne preſidium
Eccl̕s.7. Sicut protegit ſapientia: ita protegit pecunia.pro Preſidiũ.
quo hebrei legunt.Sicut vmbra ſeu protectio ſapientie: ita Protectio
vmbra vel protectio pecunie.Et in plurali צללים Selalim צללים
ſiue צללי ſilele.Canti.2.Et inclinentur vmbre. Hiere.6. צללי
Quia longiores facte ſunt vmbre veſperi. Et inde verbum Umbre.
צלל Silel.ideſt obumbrare.ſiue vmbram facere. Nee.13. צלל
factum eſt autem cum quieuiſſẽt porte ieruſalem. pro quo Obũbrare
hebrei legunt.cum obumbraſſent. ideſt cum vmbre carũ
fierent lõgiores in veſpere.Et inde מצל Meſal.i.obũbrans מצל
ſiue nemoroſus: eo quod facit vmbram.Ezech.31. Et flori- nemoroſus
bus nemoroſus.Itẽ צלל ſalel.i.tinire ſeu tremere.4.Reg. צלל
21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius. Hiere. Tinnire.
19.vt omnis qui audierit tinniant aures eius.Abach.3. A
voce tremuerunt labia mea.Et inde מצלתים Meſilthaim. מצלתים

Digitized by Google

Cymbala. מצלות tītinabulũ Qđ ſuper frenũ eſt. צלצל Cymbala. Obũbrãs.

ideſt cymbala.1.Paralip.15.In organis muſicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis. Et in eodẽ.In cymbalis eneis concrepantes. Et inde מצלות Meſiloth.i.tintinabula que ferũtur ſuper equũ cauſa ornatus. Zach.14. In die illa erit quod ſuper frenũ equi eſt ſanctum dño. Scribitur etiam cũ duplici ſadic & cum duplici lamed:& dicitur צלצל Silſal. Eſa.18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamẽ ſecundum primã ſignificationem legunt. ve terre obrũbrate alis: ſeu obumbranti alis. Vnde beatus hiero.in ſuis explanationibus ſic ait. Verbum hebraicum צלצל Silſal ꝙ ſymmachus ſonitum: theodotion aues interpretati ſunt. & nos in cymbalum vertimus: aquila in vmbram tranſtulit. Sed ſciendũ ꝙ vmbra צל Sel dicitur: hic autem ſyllaba ipſa geminatur: pro quo poſſumus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra alarum ſuarum pollicetur auxilium.hec hieronymus.

צלצלים Cymbala. צלצל Gurguſtiũ צלצל Rubigo. צלל ſubmergi. צליל Subcinericiꝰ panis.

Et in plurali צלצלים Silſalin.2.Reg.6.Et ſiſtris & cymbalis.ps.150.Laudate eum in cymbalis bene ſonãtibus: laudate eum in cymbalis iubilationis.Item צלצל Silſal.i.inſtrumẽtum quo piſces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit gurguſtium.Iob.40.& gurguſtiũ piſciũ capite illius.Item צלצל Selaſal.i.rubigo que conſumit fructus arborum & terre naſcentia. Deut.28. fruges terre tue rubigo cõſumet.Item צלל Saſal.i.ſubmergi.Exo.15. Submerſi ſunt quaſi plumbum in aquis vehementib9. & inde צליל Selil.i.ſubcinericius panis. Iudi.7. Videbatur mihi quaſi ſubcinericius panis ex hordeo volui & in caſtra madiam deſcendere. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione צלה Sala.

צלא Orare.

צלא Sala.in ligua chaldaica ſignificat orare.Dañ.6.Orabat: confitebaturq̃ coram deo.

צלה Aſſare.

צלה Sala.aſſare.Exo.12.Edent carnes tantum aſſas igni. 1.Regum.2.Da mihi carnem vt coquam ſacerdoti.pro quo hebrei legunt.Da mihi carnem vt aſſem ſacerdoti. vnde ſequitur non enim accipiam a te carnẽ coctam. Eſa.44 Coxit pulmentum:& ſaturatus eſt.pro quo he.le. Aſſauit aſſaturam & ſaturatus eſt. Vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum.Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur dictio צליל Selil que ſignificat panem ſubcinericium.i.coctũ ſub cinere vel ſub prunis: de quo dictum eſt ſupra in dictione. צלל Salal.

צלח Proſpere agere. Pſperari

צלח Salach.proſperari.ſiue proſpere agere. Proficere.dirigere.tranſire.ſ.cum pſperitate.inſilire.irruere.cõburere.Gen.39.Et erat vir in cunctis proſpere agens.Nu.14.Quod vobis non cedet in proſperum.3.Reg.22.Aſcẽde & vade proſpere.pro quo he.le. Aſcende & proſperare. 1.Paralipo.22. Sit dominus tecum & proſperare.Et in eodem.Tunc enim proficere poteris.ideſt proſperaberis. Et in eodem.29.& cunctis placuit. Pro quo he.le. Et proſperatus eſt.2.Paralipo.18.Aſcende in ramoth galaad:et proſperaberis.& in eodem. Aſcendite:cũcta enim proſpera veniẽt.i.proſperabimini.Et in eodem.20.Et cuncta eueniẽt proſpera.ps.1.Et omnia quecunq; faciet proſperabuntur. ps.36. Noli emulari in eo qui proſperatur in via ſua. ps.44.Intẽde proſpere.ps.117.O domine bene proſperare. Hiere.12.Quare via impiorum proſperatur. Et in eodem. 13.Ita vt nulli vſui aptum eſſet. pro quo he. le. Nulli vſui proficeret.Ezech.16.Et profeciſti in regnum.Significat ẽt dirigere.Geñ.24. Et diriget viam tuam. & in eodem.39. Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius.Ioſ.1 Tunc diriges viam tuam.Nec.1.Et dirige ſeruũ tuũ hodie. Hiere.5.Cauſam pupilli non direxerunt.Significat etiam tranſire vel inſilire aut irruere.2. Reg.19. Et irrumpentes iordanem ante Regem tranſierunt vada.1.Regum.10.& inſiliet in te ſpiritus domini. & in eodem. Et inſiluit in eum ſpiritus domini.Iudi.14.Irruit autem ſpiritus domini in ſamſon.Et in eodem.Irruit itaq; in eum ſpiritus domini.ſignificat ẽt cõburere. Amos.5.ne forte cõburatur vt ignis dom9 ioſeph.Item צלחת Salachath.aſcella:ſeu ſinus.Prouer.19. Abſcõdit piger manum ſuam ſub aſcella. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat chaldariam. Item צלוחית Selochith.ideſt phiala:ſeu vas teſteum.4.Regũ.2.Afferte mihi vas nouum.

Proficere. Dirigere. Tranſire Inſilire. Irruere. Cõburere. צלחת Aſcella צלוחית Vas.

צלם Imago

צלם Selem.imago.ſimilitudo.ſtatua. Geñ.1.faciamus hominem ad imaginẽ & ſimilitudinem noſtram. Et in eodem.Et creauit deus hominem ad imaginem ſuam. Et in eodem. Et genuit ad imaginem & ſimilitudinem ſuam. Ps.38.Veruntamen in imagine pertranſit homo. Sed aliqui hebrei in predicto loco pro imagine legũt vmbrã ſeu tenebras: & dicũt ꝙ deriuatur a צל Sel quod ſigñat vmbrã: de quo ſupra dictum eſt. Et etiam in lingua arabica vel punica tenebre appellantur צלם Selem. Vnde in predicto loco poteſt etiã legi.verũtamen in vmbra ſeu in tenebris pertranſit homo.Et in plu. צלמים Selamim ſiue צלמי Salme. vt Nu.33.Statuas cõminuite.i.imagines idolorum ſuorũ.1.Reg.6. Vt faciatis ſimilitudines anorum veſtrorum: & ſimilitudines murium.Et in lingua chaldaica aliquando ſcribitur cum aleph in fine tam in ſingulari q̃ in plurali.Dañ.2.Statua illa magna.Item צלמות Salmaueth. ideſt vmbra mortis ſeu caligo mortis:compoſitũ a צל Sel quod ſignificat vmbram:& מות maueth quod ſignificat mortem. Iob.3. Obſcuret eum tenebre & vmbra mortis.& in eodẽ. 10.Ad terram tenebroſam & opertam mortis caligine. Et in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. 12.Qui producit in lucem vmbram mortis.ps.22. Si ambulauero ĩ medio vmbre mortis nõ timebo mala. ps.43. Cooperuit nos vmbra mortis.Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur צלמון Salmon.i.locus obſcurus & tenebroſus. ps.67.Niue dealbabuntur in ſelmõ.q.d.vbi eſt obſcuritas & caligo: ibi erit niuis dealbatio.

צלמים צלמי Imagines Similitudes. Statua צלמות vmbra mortis. Mortis caligo. צלמון

צלע Coſta. צלעות Coſte. Latus. צלעים

צלע Selaa.coſta.latus.Geñ.2. Et edificauit dominus deus coſtam quam tulerat de adam.Et in plurali צלעות Selaoth.vt in eo.Tulit vnam de coſtis ei9.Et quia coſte ſunt in vtroq; latere animalis: ideo ſignificat etiam lat9:& eſt in hebreo communis generis. vt Exo.25. Duo circuli ſint in latere vno:& duo in altero.Et in eodẽ. Ad continẽdas tabulas in vno latere tabernaculi.3.Reg.6. Oſtium lateris medii in pariete erit. Hiere.20. Cuſtodientes latus meum Ezech.41.Et latitudinem lateris quattuor cubitorum. & in eodem.Latera aũt latus ad latus bis triginta trium.& in plurali צלעות Selaoth.ſiue צלעים Selaim. vt in eodẽ.Que ingrederentur per parietem domus in lateribus.Et in eo. Et vidi in domo altitudinẽ per circuitum & fundata latera. Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis.3. Regũ.6.Et texit pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad poſteriorem partem templi tabulata cedrina.Et in eodẽ.7 Et tabulis cedrinis veſtiuit totam cameram. Eſt etiam צלע Selaa nomen proprium loci.Ioſ.18.Et ſela & eleph& iebꝰ que eſt ieruſalẽ.Item צלע Salaa.i.claudicare.Geñ.32. Ipſe vero claudicabat pede.Michee.4. Congregabo claudicantem.& inde צלע Selaa.i.claudicatio ſeu fractura cruris vel pedis. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit plagam ſeu infirmitatem.ps.34.Et aduerſum me letati ſunt & conuenerunt. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Et in infirmitate mea letabantur.ps.37.Ego autẽ in flagella paratus ſum. Pro quo beatus hiero. tranſtulit. Ego autem ad plagas paratus ſum.

Latera. Tabule Tabulata. צלע צלע Claudicare צלע Infirmitas Plaga

Digitized by Google

צלצל Rubigo. צלצל צלצל Selaſal.rubigo.Deut.28 : Fruges terre tue rubigo conſumet. Item צלצל Silſal. Vas ſeu inſtrumentū quo piſces capiūtur. De q̄ vide ſupra in dictiōe צלל ſalal.

צמם צמם Samā.cincinus capillorū: ſeu coma capitis ſecundū hebreos: pro quo beatus hiero.trāſtulit.id quod intrinſecus latet: & ſcribitur cum ſimplici mem & cum tau in fine & dicitur צמת Samath. Canti. 4. Abſq̄ eo quod intrinſecus latet. In alio vero loco btūs hiero. trāſtulit turpitudinem. vt Eſa. 47. Denuda turpitudinem tuam. pro quo he. le. Denuda comam tuam ſeu cincinos capitis tui. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צמים Samim. idest illi qui habitant in deſertis: & habent longam comam & intōſam barbam. pro quo beatus hiero. tranſtulit ſitientes. Iob. 5. & bibēt ſitiētes diuitias eius. De quo vide in dictiōe ſequēti.

צמת Os intrinſecus latet. turpitudo. צמים Sitiētes.

צמא צמא Sama.ſitire. Exo. 17. Sitiuit ergo populus propter aque penuriam. Ps. 62. Sitiuit in te anima mea. Ps. 106. Eſurientes & ſitientes. Eſa. 32. Et potum ſitiēti aufert Et in eodē. 48. Non ſitierunt in deſertis. Et aliquando ſcribitur ſine aleph. vt Iudi. 4. Da mihi obſecro paululū aque quia ſitio valde. Ruth. 2. Sed etiam ſitiens vade ad ſarcinulas & bibe. Iob. 5. Bibent ſitientes diuitias eius. Et in eodē. 18. Et exardeſcet contra eum ſitis. pro quo hebrei legunt. Et preualebunt contra eum ſitientes. Et inde צמא Sama. i. ſitis. Exo. 17. vt occideres nos & liberos noſtros in ſiti. Iudi. 15. Et in ſiti morior. p̄s. 68. Et in ſiti mea potauerūt me aceto. p̄s. 103. Expectabunt onagri in ſiti ſua. Amos. 8. Nō fames panis nec ſitis aque. & aliquando ſcribitur cum littera nun in fine & dicitur צמאון Simaon Deut. 8. Ac dipſas. idest ſitis. nam grece dipſas idem eſt quod ſitis latine. Ps. 106. Et exitus aquarum in ſiti.

צמא ſitire. צמא Sitis. צמאון Dipſas Sitis.

צמד צמד Samad. Iungere. adherere. concinare. Beatus hiero. tranſtulit initiari. Nume. 25. Initiatuſq̄ eſt iſrael beelphegor. Et in eodem. qui initiati ſunt beelphegor. p̄ quo hebrei legunt. iunctus eſt ſiue adheſit beelphegor. 2. Reg. 20. Et deſuper accinctus gladio dependēte vſq̄ ad ilia. Pro quo hebrei legunt. Et deſuper accinctus gladio adiūcto ſeu adherente ſuper lumbos ſuos. p̄s. 49. Et lingua tua cōcinabat dolos. Et inde צמיד Samid. idest operculum quod ponitur ſuper vas & cum eo iungitur. Nu. 19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam deſuper. & inde צמד ſemed. idest par ſeu iuga boum vel aliorum animaliū aut bini. Iudi. 19. Habēs in comitatu puerū & duos aſinos. idest par aſinorum. 3. Reg. 19. Tulit par boum & mactauit illud. Hiere. 51. Collidam in te agricolam & iugale ei⁹. Et in plu. צמדים Semadim. 3. Reg. 19. Arantem in duodecim iugis boum. 4. Regum. 9. Memini enim quando ego & tu ſedētes in curru ſequebamur achab. pro quo hebrei legunt. Sedentes in iugis. idest in curribus qui vehebātur iugis equorum. Eſa. 5. Decem iugera vinearum facient laguncularn vnam. idest vinee que decem iugis boum vno die poſſint arari. Item צמיד Samid. idest armilla. Nu. 31. periſcelides & armillam. Et in plu. צמידים ſemidim. Geñ. 20. cūq̄ vidiſſet inaures & armillas.

Initiari. Adiūgere adherere. Cōcinare. צמיד Operculum. צמד Par. Iugale. צמדים Iuga. Iugera. צמיד Armilla. צמידים Armille.

צמח צמח Samach. germinare. pullulare. oriri. creſcere. Geñ. 2. Omnemq̄ herbam regionis priuſq̄ germinaret. & in eodem. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Et in eodē 41. Alie quoq̄ ſpice totidem tenues & percuſſe vredine oriebantur. idest pullulabant. Exo. 10. Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris. Leuit. 13. Porro ſi ſteterit macula & capilli nigri fuerint. Pro quo hebrei legūt. Et capillus niger pullulauerit ſiue creuerit. Deut. 29. Neq̄ virēs quippiam germinet. 2. Reg. 10. Manete in hierico donec creſcat barba veſtra. Et in eodem. 22. Nec eſt quicquā ex eo quod non germinet. p̄s. 103. Producens herbam iumentis. idest germinare faciens. p̄s. 146. Qui producit iumentis fenum. Eccl̄s. 2. Vt irrigarent ſiluam lignorū germinantium. Eſa. 44. Germinabunt inter herbas. & in eo. 55. Et infundit eā: & germinare eam facit. Ezech. 16. Et pilus tuus germinauit. Et inde צמח Sémach. idest germen. Geñ. 19. Vniuerſos habitatores vrbium & cuncta terre virentia. Pro quo hebrei legunt. Et omne germen terre. Eſa. 4. In die illa erit germen dñi in magnificentia. Zach. 3. ecce ego adducam ſeruum meum orientē. i. germen ſeu germinantem. Et in eodem. 6. Ecce vir oriens nomen eius.

צמח germinare. Oriri. Pullulare. Creſcere. צמח Germen. Oriens.

צמק צמק Samac. arere. ſiue aridum eſſe. Oſee. 9. Da eis vuluā ſine liberis & vbera arentia. Et inde vue paſſe dicuntur צמוקים Simucim. 1. Reg. 25. Centum ligaturas vue paſſe. Et in eo. 30. Et duas ligaturas vue paſſe.

צמק Arere. צמוקים Vue paſſe.

צמר צמר Sémer. lana. cacumē. ſ. arboris. ſeu medula. Deut. 22. Non indueris veſtimentum quod ex lana linoq̄ cōtextum eſt. Prouer. 31. Queſiuit lanam & linum. Eſa. 1. Velut lana alba erunt. Ezech. 27. In lanis coloris optimi. Pro quo hebrei legunt. In lana candida. Item צמרת Saméreth idest cacumen ſeu ſummitas arboris: vel medula arboris. Ezech. 17. Tulit medulam cedri. Et in eo. Et ſummam ego de medula cedri ſublimis. & in eo. 31. Et inter condenſas frondes elatum eſt cacumen eius. & in eo. Et dedit ſummitatem eius virentē atq̄ condenſam. Et in eo. Neq̄ ponens ſummitatem ſuam inter nemoroſa atq̄ frondoſa.

צמר Lana. צמרת Medula. Cacumen. Sūmitas

צמת צמת Samath. Diſperdere. perdere. conſumere. ad internitionem perducere. 2. Reg. 22. Obedientes me: & diſperdam eos. Iob. 6. Tempore quo fuerint diſſipati peribūt idest perditi erūt vel cōſumētur. Ps. 72. Perdidiſti oēs qui fornicātur abs te. Ps. 87. terrores tui conturbauerunt me. Pro quo hebrei legunt. Terrores tui conſumpſerunt me. & Beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit oppreſſerunt me. p̄s. 93. Et in malicia eorum diſp̄det eos: diſperdet eos dominus deus noſter. p̄s. 100. Detrahentem ſecreto proximo ſuo hunc perſequebar. pro quo hebrei legunt. hūc diſperdebā ſiue cōſumebā. p̄s. 118. Tabeſcere me fecit zelus meus. p̄ quo btūs hiero. ī pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. cōſūpſit me zelus meus. Threñ. 3. Lapſa eſt in lacum vita mea. pro quo hebrei legunt. Diſperierūt: ſeu conſumpte ſunt in lacu vite mee. & ponitur in hebreo in plurali. quia vita in hebreo eſt pluralis numeri: & caret numero ſingulari.

צמת Diſpdere. Perire Perdere. cōſumere. opprimere. Tabeſcere. Cōſumere.

צנן צנן Senin. ſpina. ſiue vepres. tranſlatio noſtra traduxit lāceā ſeu ſudē. & ſolū inuenitur in nūero plu. ſ. צנינים ſeninim. Nu. 33. & lācee in lateribus vrīs. Ioſ. 23. & ſudes in oculis vrīs. & inde צנה Sina. i. ſcutū. 3. Reg. 10. fecit rex ſalomon cētū ſcuta de auro puriſſimo. Ps. 34. Apphēde arma & ſcutū. p̄s. 90. ſcuto circūdabit te veritas eius. Amos. 4. Et leuabūt vos in cōtis. pro quo he. le. Et leuabūt vos ī ſcutis. & dicunt q̄ ponitur ibi p̄ nauiculis puis ad modū ſcuti factis. & inde צנים ſinim. i. arma ſeu armati. Iob. 5. & ipſū rapiet armatus. Prouer. 22. Arma & gladii in via ſupbi. hebrei tamen dicunt q̄ ſignificat ſpinas ſeu tribulos.

צנן צנינים Lancea Sudes. צנה ſcutum. צנים Armatus.

צנח צנח Sanach. figere. defigere. ſuſpirare. Iudi. 4. Percuſſū q̄ malleo defixit in cerebrū vſq̄ ad terrā. ſignat ēt ſuſpirare. Ioſ. 18. Suſpirauitq̄ vt ſedebat in aſino. Iudi. 1. que cum ſuſpiraſſet ſedens in aſino. hebrei tamen dicunt q̄ in duob⁹ locis p̄dictis ſignat deſcēdere ſeu declinare. vñ in p̄dictis locis ipi legūt. & deſcēdit ſeu declinauit de aſino.

צנח Defigere ſuſpirare deſcendere

צנם צנם Senum. aridū. ſiccū. & ſolū īuenitur in nu. plu. & ī ge. fe. ſ. צנמות ſenumoth. Geñ. 41. alie q̄q̄ ſeptē tenues & pcuſſe vredine oriebātur. pro quo he. le. & ecce ſepte ſpice aride tenues & pcuſſe vredie oriebātur poſt illas. & ſolū

צנם צנמות Aride

Digitized by Google

inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui ꝙ significat minutas ſeu paruas.

צנע Humilis. צנועים Humiles. הצנע Solicitus ſeruare. צָנַע Sanuaa.humilis.modeſtus.& ſolũ iuenitur in nu.plu. .ſ. צנועים Senuim.Prouer.11. Vbi aũt eſt hũilitas: ibi & ſapiẽtia.ꝓ quo he.le.& cũ humilib⁹ ſapiẽtia.& ide הַצְנֵעַ haſnea .i.humiliter.btũs hiero.trãſtulit ſolicitũ.Mich.6.& ſolicitũ ambulare cum deo tuo.& ſolũ inuenitur in ꝑdictis locis.in lingua vero chaldaica ſigñat ſeruare ſeu obſeruare

צנף Circũuoluere. Coronare. צְנֵפָה צָנִיף Cidaris. צָנַף Sanaph.circũuoluere.amicire.Leuit.16.Cidarim mũdã īponet capiti.i.circũuoluet capiti.Eſa.22. coronãs coronabit te tribulatiõe.Pro quo he.le.Circũuoluẽs circũuoluet te inuolutione: ſiue amiciẽs amiciet te amictu. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ.ſ. צְנֵפָה Senepha.& inde צָנִיף Saniph.i.vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circũuoluitur aut amicitur.vt Zach.3. Ponite cidarim mundam ſup caput eius:& poſuerũt cidarim mũdã ſup caput eius. Scribitur ẽt cũ mem in principio & cũ tau in fine & dr̃ מִצְנֶפֶת Miſnẽpheth.Exo.28.Cidarim & baltheũ.Leuit.16.Cidarim lineã imponet capiti.vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum.Ezech.21. Aufer cidarim: tolle coronam.Et in plu. צְנִיפוֹת Seniphoth. Eſa. 3. & ſindones & vittas & theriſtra.vbi ponitur pro vittis.

מצנפת cidarim. צניפות Vitte.

צנצנת vas. צִנְצֶנֶת Sinſeneth.genus vaſis.vt lagũcula.Exo.16.ſume vas vnum & mitte ibi man.& ſolum inuenitur in predicto loco.

צנק carcer. צִנֹּק Sinoc. Carcer. Hiere.29. vt mittas eum in neruum & in carcerem.& ſolum inuenitur in predicto loco.

צנר Fiſtula cataracte. צִנּוֹר Sinor. Fiſtula.canalis.ſeu cataracta.2. Reg.5. Et tetigiſſet domatũ fiſtulas.Ps.41.Abyſſus abyſſum inuocat in voce cataractarum tuarum.

צנתר Roſtra. צַנְתֵּר Santher.Canalis.btũs hiero.trãſtulit roſtrum. & ſolũ inuenitur in nu.plu.Zach.4. Que ſũt iuxta duo roſtra aurea:& ſolũ inuenitur in predicto loco.

צעד Diſcurrere. incedere. Calcare. Ambulare. Gradiri. Cõculcare. צעד Greſſus. צעדים Paſſus. Greſſus. צָעַד Saad. Incedere.ambulare.deãbulare.gradiri.cõculcare.Geñ.49.filie diſcurrerãt ſup murũ.i. incedebant vel deãbulabãt.Iob.18.& calcet ſup eum quaſi rex interitus i.ãbulet ſup eũ.ps.67.Cũ ptranſieris per deſertũ.ꝓ ꝙ btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.& ambulares per deſertũ. Prouer.7. Viã domus illius graditur.& in eo.30.Tria ſunt q̃ bene gradiũtur. Abach.3.In fremitu cõculcabis terrã. & inde צַעַד ſead.ſiue צְעָדָה ſeada.i.greſſus.inceſſus. paſſus. 2.Reg.5.& cũ audieris ſonitũ clamoris gradiẽtis in cacumine pirorũ.ꝓ quo he.le.& erit cũ audieris ſonitũ greſſus. & in plu. צְעָדִים ſeadim. 2.Reg.6.Cumq; trãſcẽdiſſent qui portabãt arcã dñi ſex paſſus.ps.17. dilataſti greſſus meos ſubt⁹ me. Scribitur ẽt cũ mem i pricipio.ps.36.apud dñm greſſus hoĩs dirigũtur.Dañ.11.per libyã quoq; & ethiopiã trãſibit.ꝓ quo he.le.Libyi quoq; & ethiopes in greſſib⁹ ei⁹ & inde אֶצְעָדָה Eſaada.quod ẽ gen⁹ ornamẽti. ꝓ quo btũs hiero.trãſtulit. piſcelides qđ ẽ ornamẽtũ cruris: a pi grece i.circũ:& ſcelos.i.crus:eo qđ ponitur circũ crura.Nu.31.periſcelides & armillas ãnulos & dextralia. & aliqui hebrei dicũt ꝙ eſt ornamentum brachii.2.Regũ.1.Et tulit diadema quod erat in capite illius:& armillã de brachio eius.vbi ponitur pro armilla.Et aliquando ſcribitur ſine aleph. Eſa.3. Et diſcriminalia & periſcelides & murenulas.

אצעדה Piſcelides. Armilla.

צעה Gradiri. Diſcurrere. צָעָה Saa.Gradiri.diſcurrere. iſtabilẽ ſeu mobilẽ eſſe. ſternere. Eſa.51.Cito veniet gradiẽs ad apiẽdũ.& in eo. 63.Gradiẽs in multitudine fortitudinis ſue. Hiere.2. Sub omni ligno frõdoſo tu proſternebaris meretrix.ꝓ quo he. le.Tu diſcurrebas meretrix: ſiue inſtabilis eras. poteſt etiã ſignificare ſternere vel proſternere ſicut eſt in lr̃a nr̃a. vt Hiere.48.Et mittã ei ſtratores & ſternent eum. Sternere

צען Trãſferri. צָעַן Saan.moueri.ſeu transferri de loco in locũ.Eſa.33.tabernaculũ qđ nequaq̃ trãſferri poterit.

צעף Teriſtrum. צָעִיף Saiph.Genus veſtis:quo mulieres opiũt caput ſeu faciẽ.pro quo btũs hiero.trãſtulit teriſtrũ.Geñ.38.Aſſũſit teriſtrũ & mutato habitu ſedit in biuio itineris. & in eo. Depoſitoq; habitu quem ſumpſerat.pro quo in hebreo habetur.& depoſuit teriſtrum ſuum de ſuper ſe.

צעצע צעצעים Statuarii. צַעֲצֻעַ Saaſua. Statuarius.& ſolũ inuenitur in nu.plu.ſcilicet צַעֲצֻעִים Saaſuim.2.Paralip.3.Cherubim duo opere ſtatuarii. Quod in hebreo legitur plu.ſ.ſtatuariorum

צעק Clamare vociferari. Cõclamare. Cõuocare. צעקה Clamor. צָעַק Saac.Clamare.exclamare. vociferare . cõuocare. ſeu cõgregare. Geñ.4 Vox ſanguinis fratris tui clamãtis ad me de terra. Exo.5.& idcirco vociferãtur dicẽtes eamus & ſacrificem⁹ deo nr̃o.& in eo.14.qd clamas ad me.& ĩ eo. 22.vociferabũtur ad me:& ego exaudiã clamorẽ eorũ. & ĩ eo.Si clamauerit ad me exaudiã eũ.4.Reg.2.heliſe⁹ aũt videbat & clamabat.ps.33.Clamauerũt iuſti & dñs exaudiuit eos.ps.106.& clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur. Hiere. 22.aſcẽde libanũ & clama.Thren.2.Clamauit cor eorũ ad dñm. Sigñat ẽt cõuocare: ſiue cõclamare ad cõgregãdũ populũ vel exercitũ.vt Iudi.7.Cõclamãtes aũt viri iſrael.Et in eo.cõclamauitq; oĩs ephraim & ꝑocupauit aquas. pro ꝙ he.le.& cõuocat⁹ ſeu cõgregat⁹ eſt oĩs ephraim. 1.Reg. 10.& cõuocauit ſamuel oẽm pplm ad dñm 4.Reg.3.Conuocauerũt oẽs qui accincti erãt baltheo.& ide צְעָקָה Seaca i.clamor ſiue vociferatio.Geñ.18.Vtrũ clamorẽ qui venit ad me ope cõpleuerunt.Et in eodẽ.27.Et rugiuit clamore magno.Exo.3.& clamorẽ eius audiui. vide ẽt de hoc ſupra in dictione זעק zaac.

צער Minui. attenuari. צעיר minimus. Iunior. Minor. paruulus. צעירים minores. Paruuli. צעירה minor. modicũ. מצער Paruũ Nihilũ. צָעַר Saar.minui.diminutũ ſeu minorẽ eſſe. Iob.14. Siue nobiles fuerint filii eius ſiue ignobiles nõ intelligit. ꝓ quo he.le.honorãtur filii ei⁹ & neſcit: & minorãtur ſiue diminuũtur & nõ itelligit.Hiere.30.& glĩficabo eos & nõ attenuabũtur.i.nõ minuẽtur.et inde צָעִיר ſair .i.minim⁹ ſeu puus.Geñ.43.et minimus iuxta etatẽ ſuã.ꝓ ꝙ he.le.minim⁹ ſeu minor iuxta minoritatẽ ſuã.Iob.32.Iunior ſum tp̃e.i.minor.Mich.5.Et tu bethleem ephrata ꝑuulus es in millibus iuda.et in plu. צְעִירִים ſeirim.Hiere.14.Maiores miſerũt minores ſuos ad aquã.Et in eo.48.annũciate clamorẽ puulis eius.Zach.13.Et cõuertã manũ meã ad puulos.Et in ge.fe. צְעִירָה Seira.Geñ.19.Dixit maior ad minorẽ.Et in eo. Minor quoq; pepit filiũ.Dañ.8. Egreſſum eſt cornu vnũ modicũ.Et in hebreo eſt ge.fe.et inde מִצְעָר miſaar.i.modicũ.ſeu modica. vel paruum. Iob.8. Et ſi priora tua fuerint parua.pro quo he.le. Et erit principium tuum modicum ſeu paruum.Eſa.63.quaſi nihilum poſederunt populum ſanctum tuum.ideſt quaſi modicum.

צפד Adherere. צָפַד Sapad. Adherere. Thren.4. Adheſit cutis eorum oſſibus.et ſolum inuenitur in predicto loco

צפה Intueri circũſpicere. Cõtẽplari. Reſpicere. Sperare. צופה ſpeculator. צפים צָפָה Sapha.intueri ſeu reſpicere.ſpeculari.cõtẽplari.ſperare.coopire.Geñ.31. Intueatur et iudicet dñs iter nos. Iob.15.Circũſpectãs vndiq; gladiũ.i.intuẽs ſeu reſpiciens. Ps.5.Mane aſtabo tibi & videbo.pro quo beatus hiero. in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Mane preparabor ad te & cõtemplabor.ps.65.Oculi eius ſuper gentes reſpiciunt. Eſa .21. Contemplare in ſpecula. Thren. 4. Cum reſpiceremus ad gentem que ſaluare nos non poterat. Naum. 2. Contemplare diem. Abach. 2.& contemplabor vt videam quid dicat mihi. Sigñat ẽt ſpare. vt Mich.7. Ego aũt ad dñm aſpiciam .pro quo he.le. Ego aũt in domino ſperabo.& inde צוֹפֶה ſophe.i.ſpeculator ſeu contemplator. Ezech.3. Speculatorem dedi te domui iſrael. Oſee. 9. Speculator ephraim cum deo meo.& in plurali צוֹפִים ſophim.1. Regum.14. Et

Digitized by Google

Speculatores מִצְפֶּה מִצְפָּה Specula ſpeculatio צָפָה Cooperire Operire. צִפּוּי coopertoriũ. צֶפֶת Caput colũne. צָפַת Fetor.

reſpexerũt ſpeculatores qui erant in gabaa. Eſa.66.Speculatores eius ceci ſunt.& inde מִצְפֶּה Miſpe ſeu מִצְפָּה Miſpa. ideſt ſpecula.ſeu ſpeculatio.Eſa.21.Sup ſpeculã dñi ego ſũ ſtans iugiter.Oſee.5.Laqĩ facti eſtis ſpeculationi. Michee 7.Dies ſpeculatiõis tue.Eſt ẽt nomẽ propriũ loci excelſi & eminẽtis:vnde ſpeculatores ſolent ſpeculari.1.Regũ.10.& conuocauit ſamuel populũ ad dñm in maſpha.Signãt ẽt ꝑ dicta dictio צָפָה Sapha.coopire aut tegere.Exo.25.& deaurabis eã auro mũdiſſimo.i.cooperies.& in eo.36. Quas operuit auro.& in eo.38.Quas & ipſas veſtiuit argento.i.operuit.3.Reg.6.& operuit lignis cedrinis intrinſecus:& texit pauimẽtum domus:& in eodem. & operuit illũ atq; veſtiuit auro puriſſimo.Et in eodem.Domum quoq; añ oraculum operuit auro puriſſimo.Prouer.26.Quomodo ſi argento ſordido ornare velis vas fictile. ideſt coopire velis. Et inde צִפּוּי Sipui.i coopertorium.Nu.16. Et producat ea in laminas:& affigat altari.pro quo hebrei legũt.& pducat ea ĩ laminas in coopertorium altari.Et inde צֶפֶת Sepheth. i.caput columne quo colũna operiebatur.2.Paralip.3.porro capita earum quinq; cubitorũ.Itẽ צָפַת Saphath.ideſt fetor:ſecundũ tranſlationẽ noſtram. Ezech.32.Et irrigabo terram fetore ſanguinis tui. De quo vide ſupra in dictione צוּף Suph.

צַפַּחַת ſcyphus. Lecythus Vas. צַפִּיחִית Laganũ.

צַפַּחַת Sapachath.ſcyphus:aut phiala.vel lecythus.1.Reg. 26. Tulit igitur dauid haſtã & ſcyphũ aque.3. Reg. 17.Et paululũ olei in lecytho. & ĩ eodẽ.Neq; lecythus olei minuetur.& ĩ eo.19.& ecce ad caput ſuũ ſubcinericiꝰ panis & vas aque. vbi ponitur pro vaſe. Item צַפִּיחִית Sapichith. ideſt laganum:ſiue maſſa oleo frixa & melle lita. Exo.16. Guſtuſq; eius quaſi ſimile cum melle.

צָפַן Abſcõdere Celare. Protege Tegere Occultare Cuſtodire Seruare Reſpicere. צָפוּן Abſcõditũ Arcanũ. Abſcondita צָפְנַת abſcõdita. צָפוֹן

צָפַן Saphan.reſeruare.celare. tegere.protegere. recondere.ſeruare.cuſtodire.Exo.2.Et abſcondit tribus menſibus.& in eodem.Cũq; iam celare non poſſet.Ioſ.2. Tollẽs mulier viros abſcondit eos.Iob.10.Licet hoc celes in corde tuo.& in eodẽ.14.Quis tribuat mihi vt in inferno ꝓtegas me.Et in eo.15.& numerus annorũ incertꝰ eſt tyrannidis eius.pro quo he.le.Et numerus annorũ abſconditus eſt robuſto ſeu tyranno.Et in eo.17. Cor eorũ longe feciſti a diſciplina.pro quo he.le.Cor eorum texiſti ſeu celaſti a diſciplina.Ps.16.Qm̃ abſcondit me in tabernaculo ſuo. Ps. 30.Quã abſcõdiſti timẽtibus te.ps.55.Inhabitabunt & abſcõdẽt.Ps.118.In corde meo abſcondi eloq̃a tua.Prouer.1. abſcondamus tendiculas contra inſontem. & in eodem. Et moliuntur fraudes cõtra aĩas ſuas.pro quo he.le.& abſcondunt pro aĩabus ſuis:ſiue cõtra aĩas ſuas. & in eodem.10. Sapiẽtes abſcõdũt ſcientiã.Hiere.16.Et nõ fuit occultata iniqtas eorũ ab oculis meis.Significat etiã ſeruare: ſiue reſeruare vel cuſtodire.Prouer.2.Et mandata mea abſconderis penes te.i.ſeruaueris ſeu reſeruaueris.& in eodẽ.Cuſtodit rectorũ ſalutẽ.& in eo.27.qui retinet eã:quaſi qui vẽtũ teneat.pro quo he.le.Qui ſeruat eam:quaſi qui ſeruat ventum. Canti.7.Noua & vetera dilecte mi ſeruaui tibi. Significat etiã reſpicere.ps.9.Oculi eiꝰ in pauperẽ reſpiciũt. Et inde צָפוּן ſaphum.i.abſcõditũ ſiue arcanũ.Ps.15.& de abſcõditis tuis adimpletus eſt vẽter eorũ.ps.82.Et cogitauerũt aduerſus ſanctos tuos.pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve. trãſtulit. Et inierunt cõſilium aduerſus arcanũ tuũ. Ezech.7. & violabũt arcanũ meũ. Scribitur ẽt cũ mem in pricipio. vt in abdia. Inueſtigauerunt abſcondita eius. Et aliqñ ſcribitur cũ tau in fine & dr̃ צָפְנַת ſaphnath.Gen.41.Et vocauit eum lingua egyptia ſaluatorem mundi. Pro quo he le. & vocauit eũ abſconditorũ reuelatorẽ. De quo vide ſupra in dictione פַּעְנֵחַ Pachneach.Itẽ צָפוֹן Saphon.i.aquilo ſeu ps ſeptẽtrionalis.Gen.28.& dilataberis ad oriẽtẽ & occidẽtẽ & ſeptẽtrionẽ & meridiẽ. Iob.26.Qui extẽdit aquilonẽ ſuper vacuũ.Eſa.43.Dicã aquiloni:da.Et inde צְפוֹנִי ſephoni.ideſt aquilonaris ſeu ille qui eſt ab aquilone.Ioel.2.& eũ qui ab aquilone eſt longe faciam a vobis.

Aquilo צְפוֹנִי Aquilonari.

צֶפַע regulus. צִפְעֹנִי Aſpis צִפְעֹנִים Reguli צְפִיעַ צְפִיעֵי Fimus צְפִיעוֹת Diuerſa gña Nepotes

צֶפַע Sephaa.ſerpentis genus.i.regulus ſeu baſiliſcus:aut aſpis.Eſa.14.De radice eni colubri egredietur regulus.ſcribitur ẽt cũ nun in fine & dr̃ צִפְעֹנִי ſiphoni.Prouer. 23.Et ſicut regulus venena diffundet.Eſa.59.Oua aſpidis ruperũt.& in plu.צִפְעֹנִים Siphonim.Hiere.8. Quia ecce ego mittã vobis ſerpentes regulos. Item צְפִיעַ Sephia.i.fimus.ſtercus. & ſolum inuenitur in nu.plu.f. צְפִיעֵי ſephie. Ezech.4.Ecce dedi tibi fimũ boum pro ſtercoribus humanis.& in ge.fe.צְפִיעוֹת ſephioth : quod ſecundum hebreos ſignificat nepotes.ſeu ꝓgeniẽ.Beatus hieronymꝰ trãſtulit diuerſa genera.Eſa.22.& ſuſpendã ſup eũ oẽm gloriã domus pr̃is eiꝰ:vaſorũ diuerſa genera.ꝑ quo he.le.& ſuſpẽdã ſup eũ oẽm gl̃iã domꝰ pr̃is eiꝰ filios & nepotes ſeu ꝓgeniẽ.

צִפְצֵף Garrire Gãnire muſſitare Clamare צַפְצָפָה Supficies

צִפְצֵף Siphſaph.garrire.gãnire.muſſitare. Eſa.8.qui ſtrident in incantationibus ſuis.Pro quo hebrei legũt. Qui garriunt & clamãt ſiue ſonant.Et in eo.10. Et nõ erat qui moueret pẽnã & aperiret os & gãniret.& in eodẽ.29. & de humo eloquiũ tuum muſſitabit.Et in eo.38. Sicut pullus hirũdinis ſic clamabo.i.garriã ſeu gãniã more auium. Itẽ צַפְצָפָה ſaphſapha.i.ſupficies.Ezech.17.In ſupficie poſuit illud.hebrei tñ dicũt ꝙ ſignãt genus quoddã ſalicis.

צָפַר manicare. צְפָרָא mane. צְפִירָה Contritio. Sertum. צִפּוֹר volatile Paſſer Auis. צִפֳּרִים Paſſeres Aues. צָפִיר Hircus צְפִירִים Hirci. צִפֹּרֶן Vnguis צִפָּרְנַיִם vngues

צָפַר Saphar.Manicare.i.mane conſurgere.Iudi.7.Qui timidus & formidoloſus eſt reuertatur. Pro quo he.le. Reuertatur & manicet.i.mane recedat. Et inde צְפָרָא Saphra:quod in lingua chaldaica ſignificat mane ſiue tẽpus matutinum.& inde צְפִירָה Sephira.pro quo btũs hiero.trãſtulit contritionẽ.Ezech.7.Venit contritio ſup te. & in eo. Egreſſa eſt contritio.hebrei vero dicunt ꝙ ſignãt ſententiã mane prolatã. Ponitur etiam pro corona vel ſerto. Eſa. 28.Corona glorie & ſertum exultationis.Item צִפּוֹר ſipor i.auis ſeu volucris aut paſſer. & eſt cõmunis generis. Gen. 7.Cunctũq; volatile ſecundum genus ſuum. Leuit.14.tinget ĩ ſanguine paſſeris immolati. Deut.14. Omnẽ auem mundam comedite.Ps.83.Et enim paſſer inuenit ſibi domũ.Ps.101.Sicut paſſer ſolitarius in tecto.Et in plu. צִפֳּרִים Siporim.Leuit.14. Vt offerat duos paſſeres viuos.ps.103. Illic paſſeres nidificabunt.Eſa.31. Sicut aues volantes ſic proteget dominus exercituum ieruſalem. Item צָפִיר Saphir.i.hircus.Dan.8.Ecce autem hircus caprarũ veniebat. Et in eodem.Hircus autem caprarũ magnus factus eſt nimis.& ĩ eodem. Porro hircus caprarum rex grecorum eſt. Et in plu.צְפִירִים Sephirim.Nee.8.Hircos pro pctõ duodecim.Item צִפֹּרֶן Siporen.vnguis ſiue vngula.Hiere.17. Scriptum eſt ſtillo ferreo & vnguine adamãtina.& in plu. צִפָּרְנַיִם Sipornaim.Deut.21.Et circũcidet vngues eius.

צְפַרְדֵּעַ Rana. Rane.

צְפַרְדֵּעַ Sephardea.rana.Exo.8. Et aſcẽderũt rane.quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.& aſcendit rana.Et ponitur ibi ſingulare pro plurali.ſ.צְפַרְדְּעִים ſephardeim. i.rane.vt in eo.& educ ranas ſuper terram egypti.

צֶפֶת Caput colũne

צֶפֶת Sepeth.caput.ſ.colũne.2.Paralip.3. Porro capita earũ quinq; cubitorũ. De q̃ vide ſupra ĩ dictiõe צָפָה ſapha.

צִקְלֹן Pera.

צִקְלֹן Siclon.pera paſtoralis.4.Reg.4.Et frumentũ nouum in pera ſua.

צָרַר Anguſtiar Hoſtiliter agere.

צָרַר Sarar.Anguſtiare. tribulare.hoſtiliter agere.aduerſari.claudere.ligare.Nu.25.Hoſtes vos ſentiant madianite. ꝑ quo hebrei legũt. Anguſtiare ſiue tribulare madianitas.Et in eodem .Quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos. Et in eodem.33. Auerſabuntur vobis in terra ha

Digitized by Google

bitationis veſtre.Leuit.18.Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies.pro quo he.le.& mulierem ſiue vxorem cum ſorore ſua non accipies ad tribulandū ſiue ad auerſandū.i. vt vnaqueq; ſit hoſtis alterius ſiue auerſetur alterā : & ad inuicē ſint in anguſtiā & tribulationē.Hiere.10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur.Soph.1.Et tribulabo hoīes.& inde צָרָה Sara ſiue מֵצַר Meſar.ideſt anguſtia ſiue tribulatio. & inde צַר Sar.ſiue צוֹרֵר Sorer.ideſt anguſtiator ſiue tribulator aut hoſtis. De quo vide ſupra in dictione צוּר Sur. Significat etiam claudere ſeu ligare.2.Reg.20. Sed erāt clauſe vſq; ad diem mortis ſue. Iob.26. Qui ligat aquas in nubibus ſuis. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii.pro quo he.le.Sicut qui ligat lapidem. Cuius expoſitionē vide infra in dictione רָגַם ragam. Et in eo.3.quis colligauit aquas quaſi in veſtimento.vide ēt de hoc ſupra ī dictione צוּר Sur.& inde צְרוֹר Seror.ideſt faſciculus.aut ſacculus in quo pecunia ligatur.Cāti.1.faſciculus myrrhe dilectus me? mihi.Prouer.7.Sacculū pecunie ſecum tulit. Aggei.1.Miſit eas in ſacculum pertuſum. & in plu. צְרֹרוֹת Seroroth.Geñ.42.Repererunt in ore ſaccorum ligatas pecunias.i.ſacculos pecuniarū.Item צְרוֹר Seror.lapillus:ſeu gleba parua que cadit de frumēto qñ cribratur.Amos.9.ſicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus ſuper terrā.

Tribulare. צָרָה מֵצַר Anguſtia. צַר Anguſtiator. Claudere. Ligare. Colligare. צְרוֹר Faſcicul?. Sacculus. צְרֹרוֹת Sacculi. צְרוֹר Lapillus.

צָרַב Sarab.Comburere.ardere.Prouer.16.& in labiis ei? ignis ardeſcet.Ezech.20.Et comburetur in ea oīs facies.& inde צָרֶבֶת Sarēbeth.ideſt cicatrix que fit ex combuſtione. Leuit.13.quia cicatrix eſt combuſture.

צָרַב ardere. Cōburere. צָרֶבֶת Cicatrix.

צרה Sori.reſina.& ſcribitur cū iod loco he.Geñ.43. modicum reſine & mellis & ſtoracis.Hiere.8. Nunquid reſina non eſt in galaad.Et in eodem.46. Et tolle reſinam virgo filia egypti. Ezech.27.Et mel & oleum & reſinam. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat theriacam.

צרה Reſina.

צָרַח Sarach.vociferari.fortiter clamare.Eſa.42. vociferabitur & clamabit.Soph.1.vox diei domini amara:tribulabitur ibi fortis.pro quo he.le. Vociferabitur ſiue clamabit ibi fortis.& inde צְרִיחַ Seriach.i. turris alta ex qua ſpeculatores clamant.Iudi.9. Ingreſſi ſunt fanum dei ſui berith.pro quo he.le. Ingreſſi ſunt turrim fani dei ſui berith.Et in eodem. Qui circundantes preſidium ſuſcenderunt.i.turrim.& in plurali צְרִיחִים Serichim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit antra.1.Reg.13. In petris quoq; & in antris & in ciſternis.

צרח Vociferari. צְרִיחַ Turris. Preſidiū. צְרִיחִים Antra.

צְרַךְ Sarach.oportere.neceſſarium eſſe.indigere.2.Paralipo.2.Nos autem cedemus ligna de libano quot neceſſaria habueris.Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

צְרַךְ Neceſſarium eſſe.

צָרוּעַ Sarua. Leproſus.Leuit.13.quicunq; ergo maculatus fuerit lepra.ideſt leproſus fuerit.Et in eo.22. Homo de ſemine Aaron qui fuerit leproſus. Scribitur ēt cū mem in principio & dr̄ מְצוֹרָע meſoraa. Leuit.14. Hic eſt ritus leproſi.2.Reg.3.Nec deficiet de domo ioab fluxū ſeminis patiēs & leproſus.& in ge.fe. מְצֹרַעַת meſoraath.Exo.4.ꝓtulit leproſam inſtar niuis.& inde צָרַעַת Saraath.i.lepra. Leuit.13.Plaga lepre ſi fuerit in homine.Item צִרְעָה ſiraa.nomē reptilis venenoſi.Beatus hieronymus trāſtulit ſcrabrones.Exo.23.Emittens ſcrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

צָרוּעַ Leproſus. מְצוֹרָע Leproſi. מְצֹרַעַת Leproſa. צָרַעַת Lepra. צִרְעָה ſcrabrones.

צָרַף Saraph.conflare.probare.examinare.purgare.ſ.ſicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē Iudi.7.Et ibi probabo illos.ps.11.Argentum igne examinatum.ps.16.Igne me examinaſti.ps.17.Eloquia domini igne examinata.Ps.25.Vre renes meos & cor meū.Pro q̄ beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.cōfla renes meos & cor meū.ps.65.Igne nos examinaſti ſicut examinatur argentū.Ps.104.Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero.tranſtulit.probauit eum.ps.118. Ignitum eloquium tuum vehementer.ideſt conflatum ſiue examinatum. pro quo btūs hiero.tranſtulit.probatus ſermo tuus nimis.Eſa.1.Et excoquā vſq; ad purū ſcoriā tuā.i.igne purgabo.Et in eo.48.Ecce excoxi te:ſed non quaſi argētū.Hiere.6. Fruſtra cōflauit conflans.Et in eo.9.Ecce ego conflabo & probabo eos.Dañ.12.Et quaſi ignis probabuntur multi.& inde צוֹרֵף Soreph.i.conflator.ſeu argentarius.Iudi.18. Et dedit eos argentario.Eſa.40.aut aurifex auro figurauit illud & laminis argenteis argentarius.

צָרַף Purgare. Examinare. Urere. Conflare. Probare. Excoq̄re. צוֹרֵף argentari? artifex.

צָרְפַת Sarphath. nomen proprium prouincie: que in nr̄a tranſlatione ſarepta dicitur:vt in abdia.& trāſmigratio exercitus huius filiorum iſrael omnia loca chananeorum vſq; ad ſareptam.Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat galliam ſeu franciam.Sed probabilius videtur eſſe nomen loci vel prouincie exiſtentis in terra ſidoniorum que eſt prope terram chanaā: vt habetur.3.Reg.17.Vbi dicitur vade in ſareptam ſidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in ſareptam ſidoniorum.

צָרְפַת Sarepta.

De incipientibus a littera ק Coph.

קָאָה Caa.vomere.euomere.expellere.Leuit.18.Ne & uos ſimiliter euomat: ſicut euomuit gentem que fuit ante vos.Iob.20.Diuitias quas deuorauit euomet.Prouer.23 Cibos quos comediſti euomes.& aliquando ſcribitur cum littera iod loco aleph. Hiere.25.Bibite & inebriamini & vomite.& inde קִי Ci.ideſt vomitus.Prouer.26. ſicut canis qui reuertitur ad vomitum ſuum.Eſa.28.Omnes eñi menſe replete ſunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוֹא coa.

קָאָה Euomere. Vomere. קִי vomitus.

קָאֵם Caem.in lingua chaldaica ſignificat ſtare ſeu conſurgere.vt Dañ.2.Stabat contra te.

קָאֵם Stare.

קָאַת Caath.Nomen auis.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit onochrotalum ſiue pelicanum.Leuit.11. onochrotalū & porphyrionem.ps.101. ſimilis factus ſum pelicano ſolitudinis.Eſa.34.Et poſſidebunt eam onochrotalus & eritius. Soph.2.& onochrotalus & eritius.

קָאַת Onochrotalus. Pelican?

קַב Cab.Cabus.genus menſure.4.Reg.6. Et quarta pars cabi ſtercoris columbarum quinq; argenteis.

קַב Cabus.

קָבַב Cabab.maledicere.imprecari.ſ.maledictiōe.Et ſcribitur cum ſimplici beth & ponitur punctus dagues ꝓ alio beth qd̄ deficit.Nu.22.Veni & maledic ei.& in eo. veni & maledic ppl'o iſti.& ī eo.23.Quomodo maledicā cui nō maledixit deus.Iob.3.maledicant ei:qui maledicūt diei.

קָבַב Maledicē.

קֵבָה Ceba.vētricul?.ſeu ſtomach?.Deut.18.dabūt ſacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei ꝙ ſignāt coagulum.Item קֻבָּה Cuba.ideſt lupanar.ſeu proſtibulū. Nu.25. Ingreſſus eſt poſt virū iſraelitā in lupanar.Ponitur ēt ꝓ loco genitaliū.vt in eo.Et ꝑfodit ambos ſimul virum.ſ.& mulierē ī locis genitalibus.& aliqui hebrei ſecundum primā ſignificationem legunt.In ventriculum ſeu in ſtomachū.

קֵבָה ventriculus. קֻבָּה lupanar. Locus genitalium.

קִבֵּל Cabel.recipe.ſuſcipe.acceptare.acqeſcere.1. Paralip.21.hec dicit dñs elige qd̄ volueris.ꝓ q̄ he.le.hec dicit dñs ſuſcipe ſiue acepta tibi.ſ.vnū de trib?.& in eo.12.ſuſcepit ergo eos dauid.2.Paralip.29.& ſuſceperūt ſanguinē ſacerdotes.Dañ.2.& honorē multū accipietis a me.& in lingua chaldaica ſignāt ēt acqeſcere.ſeu obedire.Itē קֳבֵל cebal ſiue קֳבֵל cobel.i.corā:ſeu cōtra:aut e regiōe.4.Reg.15.& pcuſſit eū palā & interfecit.ꝓ q̄ he.le.& pcuſſit eū corā ppl'o ſeu cōtra ppl'm.Dañ.3.ſtabāt aūt in cōſpectu ſtatue.i.cōtra ſtatuā.& in eo.5.Quaſi manus hominis ſcribentis contra

קִבֵּל Suſcipere. accipere. קְבֵל Coram. Contra.

Digitized by Google

cādelabrum. Et quando preponitur ei dictio כל col: que
ſignificat omne: tunc ambe dictiones in lingua chaldaica ſi
gnificāt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quō. ſecundū.
ſicut. ergo. quāuis. ſtatim. poſt. Dañ.2. Scientes ꝙ receſſerit
Propterea. a me ſermo. ꝑ quo he. le. Propterea ꝙ vidiſtis ꝙ receſſerit
a me ſermo. Poteſt etiā legi ſic. Poſtq̄ vidiſtis. & in eo. Sed
neq̄ regum quiſquam magnus & potens. pro quo he. le.
Eo ꝙ. Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo au
Propter dito rex in furore & ira precepit. ꝑ quo he. le. Propter hoc
Quia. rex in furore & ira. & in eodem. 4. Quia omnes ſapientes
regni non queūt ſolutionem edicere. Et in eodem. 5. quia
ſpiritus amplior & prudentia intelligentiaq̄. & in eodem.
Eo ꝙ. 6. Quia ſpiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod
fidelis eſſet. Eſd.4. Poſſeſſionem trās fluuiū non habebis.
pro quo he. le. Propter hoc poſſeſſio trans fluuium nō erit
tibi. Significat etiam quomodo vel ſecundum: aut ſicut. vt
quomodo. Dañ.2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia.
ſecundum. & in eodem. Secundum ꝙ vidiſti ferrum mixtum teſte. &
ſicut. in eodem.6. Sicut & ante conſueuerat. Item ponitur ꝑ er
Ergo. go. vt Eſd.4. Nos ergo memores ſalis ꝙ in palatio come
dimus. Item ponitur pro quāuis. Dañ.5. Cū ſcires hec om
Quāuis nia. i. quāuis ſcires hec omnia. Ponitur etiam pro ſtatim. vt
ſtatim. in eo.3. Statimq̄ in ipſo tempore. Item ponitur pro poſt.
Poſt. vt in eodem.2. Poſt hec daniel ingreſſus eſt ad arioch. & in
קבל eodem.3. Poſt hec igitur. Item קָבַל Cabal. i. inſtrumentū
bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro
quo Beatus hieronymus tranſtulit arietes. Ezech. 26. Et
arietes. arietes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta di
קבל ctione קבל Cebal. ſiue קֹבֶל Cobel: que ſignificat cōtra ſiue
מקביל corā: eo quod ponitur cōtra muros ciuitatis. Et inde מַקְבִּיל
Macbil. ideſt illud quod ponitur cōtra aliud ſiue e regione
Contra ipſius. Exo.26. Vt anſa contra anſam veniat: & altera alteri
poſſit aptari.

קבע קבע Cabaa. affigere. configere. Prouer.22. Et configet
Configere. eos qui cōfixerunt animā eius. Malach.3. Si configet
homo deum: quia vos configitis me: & dixiſtis in quo con
figimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat violentare
קובע ſeu iniuriam vel vim facere. Itē קֹבַע Cobaa. ideſt galea ſine
Galea alia armatura capitis. 1. Reg.17. Et impoſuit galeam eream
ſup caput eius. Ezech.23. Lorica & clypeo & galea armabū
tur contra te. Et aliquando ſcribitur cum caph loco coph.
קבעת De quo vide ſupra in littera caph. Item קֻבַּעַת Cubaath.
Fundus. i. fex. ſeu fundus calicis vel vaſis. Eſa.51. vſq̄ ad fūdum ca
licis ſoporis bibiſti. Et in eodem. Fundum calicis indigna
tionis mee.

קבץ Cōgregare. קבץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Gen̄. 41.
Per ſeptem ānos fertilitatis qui iam nunc futuri ſunt
cōgreget in horrea. Et in eodem. Congregate ſunt in hor
rea egypti. Ioſ. 9. Et congregati ſunt pariter vt pugnarent
contra ioſue. 2. Reg. 12. Mitte & congrega ad me vniuerſū
iſrael. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte car
meli. Nec.5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erāt.
Colligere. Prouer.13. Que autem paulatim colligitur manu: multipli
cabitur. Et in eodem.28. In pauperes congregat eas. Eſa.
22. Et congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in eodem.
34. Illic congrati ſunt milui. & in eodem.60. Omne pecus
cedar cōgregabitur tibi. Hiere.31. Et cōgregabo eos ab ex
Coadunare tremis terre. Ioel.2. Coadunate ſenes. ideſt cōgregate. Na
um.2. Et facies omnium ſicut nigredo olle. pro quo he. le.
Et facies omniū collegerunt nigredinem. vel ſic congrega
te. ideſt contracte ſunt nigredine. Soph.3. Et colligam re
קבוץ gna. Et inde קִבּוּץ Cibus. ſiue קְבוּצָה Cebuſa. i. congregatus
vel congregatio ſiue collectio. Eſa.57. Cum clamaueris: li
berent te congregati tui. Ezech.22. Et congregabo eos in Aggregatio
medio ieruſalem congregatione argenti & eris. Mich.1.
Quia de mercedibus meretricis congregata ſunt.

קבר Cabar. ſepelire. humare. Gen̄.15. Sepultus in ſenectu קבר
te bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in ſenectu Sepelire
te bona. & in eodem.23. Vt ſepeliam mortuū meum. Et in
eodem. Atq̄ ita ſepeliuit abraam ſaram vxorem ſuam. Et
in eodem.49. Sepelite me cum patrib9 meis. & in eodem.
Ibi ſepelierunt eum & ſaram vxorem eius. Nu.33. Viden
tibus cunctis egyptiis & ſepelientibus primogenitos ſuos.
Deut.34. & ſepeliuit eum in valle terre moab. Hiere.14. &
non erit qui ſepeliat. Et inde קֶבֶר Ceber. ſiue קְבוּרָה Cebu קבר
ra. ideſt ſepulchrum aut ſepultura. Gen̄.23. Date mihi ius ſepulchrum
ſepulchri. & in eodem.35. Erexitq̄ iacob titulum ſuper ſe
pulchrū eius: hic eſt titulus monumenti rachel. ideſt ſepul monumētū
chri rachel.3. Reg.13. Sepelite me in ſepulchro in quo vir
dei ſepultus eſt. Eccl'ſ.6. Sepulturaq̄ careat. Ezech.38. Et ſepultura.
facta eſt multitudo eius per gyrum ſepulchri eius. & in plu
rali קְבָרִים cebarim ſiue קְבָרוֹת cebaroth. Exo.14. Forſitā קברים ſepulchra.
non erant ſepulchra in egypto. Nu.11. Vocatuſq̄ eſt ille lo
cus ſepulchra concupiſcētie. Iob.21. & ipſe ad ſepulchra du
cetur. Ezech.32. In circuitu illius ſepulchra eorum.

קדד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Gen̄.24. Incli קדד
nauit ſe homo & adorauit dominum. Exo.4. & proni
adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt ſe: & Inclinare
adorauerunt.1. Regum.24. Et inclinans ſe dauid pronus
in terram adorauit. Et ſecundum hebreos ſignificat predi
cta dictio verticem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deri
uatur a dictiōe קָדְקֹד Codcod. que ſignificat verticē capitis
Gen̄.49. Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Deut.28. קדקד
A plāta pedis vſq̄ ad verticem tuū. & in eodē.33. Et ſuper Vertex.
verticem nazarei inter fratres ſuos. & in eodem. Ceperitq̄
brachium & verticem. p̄s.7. Et in verticem ipſius iniqui
tas eius deſcendet. p̄s.67. Verticem capilli perambulanti
um in delictis ſuis.

קדה Cida. caſia. ſpecies aromatica. Exo.30. Caſie autem
quingentos ſiclos. קדה

קדח Cadach. Succēdere. accendere. ardere. Deut.32. ignis Caſia.
ſuccenſus eſt in furore meo. Eſa. 50. ecce vos omnes קדח
accendentes ignem. & in eodem.64. Sicut exuſtio ignis ta ſuccendere
beſceret. i. ſicut exurit vel ardet ignis. Hiere.15. quia ignis accēdere
ſuccenſus eſt in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia Exurere.
ignem ſuccendiſtis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadachath ardere.
i. ardor. ſeu febris. Deut.28. Percutiet te dominus egeſtate: קדחת
febre & frigore. & inde אֶקְדָּח ecdach. ideſt lapis precioſus Febris. אקדח
coloris ignei. pro quo beatus hiero. trāſtulit ſculptos. Eſa. lapis ꝑcioſus.
54. Et portas tuas in lapides ſculptos. ſculptus

קדם Cadam. Anticipare. preuenire. preoccupare. ante ire.
ante ponere. ante ſtare. Deut.23. Eo q̄d noluerūt vo קדם
bis occurrere in pane & aqua. pro quo he. le. Eo quod non
anticipauerunt vobis. ideſt eo quod non preuenerunt. Iob anticipare
1. Quare exceptus genibus. pro quo he. le. Quare anticipa
uerunt me genua vel genibus: ſiue preuenerunt me genua
vel genibus. Et in eodem.30. Preuenerunt dies afflictiōis. preuenire.
& in eodem.41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis
preuenit me. Ps.16. domine preueni eum & ſupplanta eum. ante ſtare.
p̄s.20. Quoniā preueniſti eum in benedictionib9 dulcedi
nis. Ps.67. Preuenerunt principes coniuncti pſallentibus.
p̄s.118. Preueni in maturitate & clamaui. & in eodem. Pre
uenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos.9. Non appropi
quabit neq̄ veniet ſuper nos malum. i. neq̄ preueniet vel
preoccupabit. Ione.4. Propter hoc preoccupaui vt fugerē
in tharſis. Mich.6. Quid dignū offerā dn̄o. Pro quo he. le. Preoccupare.

Digitized by Google

In quo preoccupabo dn̄m: ſiue anticipabo aut preueniā do
minū. Et beatus hieronymus trāſtulit ſenſum. Et inde קֶדֶם
קֶדֶם
Cedem.i.ante.olim.anteq̄.priſtinū.antiquū.eternū.oriēs
ſiue regio orientalis. Gen̄.3. Et collocauit ante paradiſum
Ante.
voluptatis cherubim. ps.118. initio cognoui de teſtimoniis
Initium
tuis.i.ante cognoui ſiue prius cognoui. Eſa.z. Quia reple-
Olim
ti ſūt vt olim. ps.128. Quod priuſq̄ euellatur exaruit. & ſcri
Priuſq̄
bitur in predicto loco cū thau in fine. Et inde קַדְמָאָה Cad-
קַדְמָאָה
maa.ſiue קַדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica ſignifi
Primus.
cat primū. & in genere feminino קַדְמָתָא cadmatha. Dan̄.
קַדְמָתָא
7. Prima quaſi leena. Significat etiam קֶדֶם cedem. priſtinū
Prima
ſeu antiquū vel eternū. Deut.33. De vertice collium eterno-
rum. ps.76. Cogitaui dies antiquos. Prouer.8. Et ex anti-
Eternus
quis anteq̄ terra fieret. Eſa.23. Que gloriabatur a diebus
Antiqu⁹.
priſtinis. Mich.9. A dieb⁹ antiquis. Et idē קַדְמוּת cadmuth.
Priſtinū
קַדְמוּת
i.antiquitas. Ezech.16. Reuertantur ad ātiquitatē ſuā. & in
antiquitas
eodem. Reuertemini ad antiquitatē veſtrā. Et inde קַדְמֹנִי
קַדְמֹנִי
Cadmoni.i.antiquus.1.Reg.24. Sicut & in prouerbio an-
antiquus.
tiquo dicitur. Et in plu. קַדְמֹנִים cadmonim. ſiue קַדְמֹנִיּוֹת
קַדְמֹנִים
Camonioth. Eſa.43. Et ātiqua ne intueamini. Ezech.38.
antiqua
Tu ergo ille es: de quo locutus ſum in diebus antiquis. Ma-
antiqui.
lach.3. Et ſicut āni antiqui. eſt etiā קְדוּמִים cedumim nomē
קְדוּמִים
proprium loci. Iudi.5. Torrens cadumim torrēs ciſon. Itē
Cadumim
קֶדֶם cēdem. ſiue קֵדְמָה cēdma. aut קִדְמַת cidmath. oriēs ſiue
קֶדֶם
pars oriētalis mundi. Gen̄.2. Ipe vadit contra aſſyrios. pro
קִדְמַת
quo he.le. Ipſe vadit ad orientē aſur. Nu.2. Ab oriente iu-
das figet tentoria. & in eodē.23. De montibus orientis. Iob
Oriens
23. Si ad orientē abiero nō apprehendā eū. Et inde קַדְמֹנִי
קַדְמֹנִי
Cadmoni.i.orientalis. Ioel.2. Facies eius cōtra mare orien
Oriētalis.
tale. Zach.14. Mediū earum ad mare orientale. Et in gene
re feminino קַדְמֹנָה cadmona. Ezech.47. Aque iſte que
קַדְמֹנָה
egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis. Et inde קָדִים ca-
orientalis
dim.i.ventus orientalis: qui eſt ventus vrēs & ſiccus. Exo.
קָדִים
10. Et dn̄s induxit ventū vrentē tota die illa & nocte: & ma
vēt⁹ oriētal'
ne facto ventus vrens leuauit locuſtas. & in eodem.14. flan
Vrens
te vento vehemēti & vrēte tota nocte. ps.77. Tranſtulit au
ſtrum de celo. Pro quo he.le. Tranſtulit ventum oriētalem
in celo. Item קֳדָם codam. in lingua chaldaica ſignificat co-
קֳדָם
ram: ſiue in conſpectu: aut ante. Dan̄.2. Reſpondētes ergo
Coram.
chaldei corā rege dixerūt. & in eodē. Et honorē multū acci
pietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conſpectu
Cōſpectus
meo. & in eodem. Tam crudelis ſententia a facie regis eſſet
Facies.
egreſſa.i.a conſpectu regis.

קָדְקֹד Codcod. vertex.ſ.capitis. De quo vide ſupra i dictio
קָדְקֹד
ne קָדַד cadad.
Vertex.

קָדַר Cadar. obſcurari vel contenebrari. nigreſcere. nigrū
קָדַר
vel denigratū eſſe: triſtem vel meſtum eſſe.3.Reg.18
Otenebrari
Ecce celi cōtenebrati ſunt. Iob.6. Qui timent pruinā. Pro
denigrari.
quo he.le. Qui denigrati ſunt gelu vel pruina. Hiere.14.
Et porte eius corruerunt: & obſcurate ſunt in terra. Ezech.
32. Et nigreſcere faciam ſtellas eius. Ioel.2. Sol & luna ob-
nigreſcere.
tenebrati ſunt. Mich.3. Et obtenebrabitur ſuper eos dies.
Significat etiam merere vel contriſtari. Iob.6. Et merētes
erigit ſoſpitate. Et in eodem.30. Merēs incedebam ſine fu-
merere.
rore. ps.34. Quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar.
ps.41. Quare triſtis incedo: dū affligit me inimicus. Hiere.
4. Lugebit terra & merebūt celi. Poteſt etiam legi. Obſcu-
rabuntur vel obtenebreſcent celi. Et in eodem.8. Contri-
tus ſum & contriſtatus. Ezech.31. Cōtriſtatus eſt ſuper eum
Cōtriſtari.
libanus. Poteſt etiam legi ſecūdum primā ſignificationem
contenebratus vel obſcuratus eſt ſuper eum libanus. Et in-
de קַדְרוּת cadruth. ſiue קְדֹרַנִּית cedoranith.i.nigredo: vel
קַדְרוּת
obſcuritas: aut tenebre: vel triſtitia. Eſa.50. Induam celos
Nigredo.

tenebris. Malach.3. Et quia ambulauimus triſtes coram do
Triſtes.
mino exercituum.

קָדַשׁ Cadas. ſanctificare. conſecrare. initiari. preparare. in
קָדַשׁ
ſtituere. Gen̄.2. Et ſanctificauit illum. Exo.13. Sancti
Sctificare
fica mihi omne primogenitum. Et in eodem.29. Conſecra
Cōſecrare.
tiſq̄ ipſis & veſtibus. & in eodem. Eritq̄ ſanctum ſanctorū:
omnis qui tetigerit illud: ſanctificabitur. Poteſt etiam legi.
Omne quod tetigerit: ſanctificabitur. & ſecūdū hebreos re
fertur ad illud quod offerebatur in altare: quia ex quo tāge
bat altare ſanctificabatur: & non poterat applicari cōmuni
bus vſibus. Leuit.6. Omis qui tetigerit illa ſanctificabitur.
& in eodem.10. Sanctificabor in his qui appropinquāt mi-
hi. & in eodem.22. Vt ſanctificer in medio filiorum iſrael.
Nu.3. Sāctificaui quidquid primū naſcitur in iſrael. & in eo
dem.16. Que ſctificata ſunt in mortibus peccatorū. Deut.
15. Quidquid eſt ſexus maſculini ſctificabis.1.Reg.21. Sed
& hodie ſanctificabitur i vaſis.2. Paralipo.30. Et venite ad
ſanctuarium eius quod ſanctificauit in eternum. & in eodē.
Quia ſacerdotes qui poſſent ſufficere ſanctificati non fue-
rant. Eſa.65. Non appropinques mihi: quia imundus es. p
quo hebrei legunt. Nō appropinques mihi quia ſanctifica
ui te.i. quia ſanctior te ſum. & in eodē.66. Qui ſanctificabā
tur: & mūdos ſe putabāt in hortis. Ezech.38. Et magnifica
bor & ſanctificabor. & in eodem.44. Et non ſanctificabūt
populum in veſtibus ſuis. Significat etiam preparare vel de
cernere ſeu inſtituere. Ioſ.20. Decreueruntq̄ cedes in galli
Decernere
lea.i. inſtituerunt.1.Reg.16. Sanctificamini & venite mecū.
Inſtituere
i. preparamini. & in eodē. Sanctificauit ergo eſai filios ſuos
Preparare
i. preparauit. Hiere.6. Sanctificate ſuper eum bellum. Pro
quo hebrei legunt. Preparate vl' inſtituite ſuper eum bellū.
& in eodem. Sanctifica eos in diem occiſonis.i. prepara vel
inſtitue. Ioel.2. Sanctificate ieiuniū.i. inſtituite. & in eodē.
Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Codes.i. ſanctitas: vel ſan
קֹדֶשׁ
ctificatio: aut ſanctum vel cōſecratum. Exo.15. Magnificus
in ſanctitate. & in eodem.31. Sāctum eſt enim. ps.29. Et cō
Sanctitas
fitemini memorie ſanctitatis eius. ps.92. Domum tuam de
Sanctum.
cet ſanctitudo. ps.113. Facta eſt iudea ſanctificatio ei⁹. poni-
Sctitudo.
tur etiā pro ſanctuario. Exo.28. Quando ingreditur in ſan
Sctificatio.
ctuarium. Leuit.16. Et expiet ſanctuariū ab imūdiciis filio-
ſanctuariū
rum iſrael. Et in plurali קֳדָשִׁים Codaſim. ſiue קָדְשֵׁי Cod
ſe. Leuit.21. Vt caueant ab his que ſanctificata ſunt. & in eo
קֳדָשִׁים
dem. Omnis homo qui acceſſerit de ſtirpe vr̄a ad ea que cō
ſctificata.
ſecrata ſunt. Ezech.22. Sanctuaria mea ſpreuiſti. & in eodē.
Cōſecrata.
26. Vt gregē ſanctificatū. pro quo he.le. Vt oues ſctificatio
ſanctuaria
num. Et inde קָדוֹשׁ Cados.i. ſanctus vel ſanctificatus. Nu.6.
קָדוֹשׁ
Sanctus erit. Iob.6. Nec contradicā ſermonibus ſancti. Eſa.
ſanctus
6. Sanctus. ſanctus. ſanctus dn̄s deus ſabaoth. Et in lingua
chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dan̄.4. Et ecce vigil & ſctūs
קַדִּישׁ
de celo deſcendit. Et in plurali קְדֹשִׁים Cedoſim. Leuit.19.
ſanctus
Sancti ſtote quia ego ſanctus ſum. & in eodē.21. Sancti erūt
קְדֹשִׁים
deo ſuo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas.i. ſanctuarium vel ſanctifi-
ſancti.
catio. Exo.15. Sāctuariū dn̄i quod firmauerunt manus tue.
מִקְדָּשׁ
Et in eo.25. Et faciāt mihi ſanctuariū. Leuit.19. Et ſanctua
ſanctuariū
rium meū metuite. Eſa.8. Et erit vobis in ſctificationē. & in
Sctificatio
eodē.16. Et ingredietur ad ſanctuariū ſuū. Ezech.11. Et ero
eis in ſctificationē modicā. Et i plurali מִקְדָּשִׁים Micdaſim
מִקְדָּשִׁים
ſiue מִקְדְּשֵׁי Micdeſe. ps.22. Donec intrē in ſanctuariū dn̄i.
ſanctuaria
Pro quo he.le. In ſanctuaria dn̄i. Ezech.21. Et ſtilla ad ſan-
ctuaria. Ponitur etiā מִקְדָּשׁ Micdas pro electo. Nu.18. Opti
מִקְדָּשׁ
ma & electa erunt cuncta. Ponitur etiā קָדֵשׁ Cades per anti
Electum.
phraſin pro efeminato vel pphano: aut imūdo. vel execra-
קָדֵשׁ
bili aut ſcortatore: ſicut apud latinos dr̄ ſacra fames.i. exe-
crabilis. Deut.23. Non erit meretrix de filiabus iſrael neq̄

Digitized by Google

Scortator ſcortator de filiis iſrael.3.Reg.14. Et efeminati erant in
Efeminat' terra. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.efeminatus ſi-
קד ים ue ſcortator. Et in plurali קְדֵשִׁים Cedeſim.3.Reg.15.Et ab
Efeminati. ſtulit efeminatos de terra. Iob.36.Et vita eorū inter efemi-
קְדֵשָׁה natos. Et in genere feminino קְדֵשָׁה Cedeſa.i.meretrix.
Meretrix Geñ.38.Vbi eſt meretrix que ſedebat ī biuio. Deut.23. Nō
קְדֵשׁוֹת erit meretrix de filiab⁹ iſrael. Et in plurali feminino קְדֵשׁוֹת
Efeminate Cedeſoth. Oſee.4. Et cū efeminatis ſacrificabant. pro quo
meretrices he.le. Et cum meretricibus ſacrificabant.

כָּהָה כָּהָה Caha. retuſſum vł obtuſſum eſſe. obſtupeſcere. Eccl's
retuſſū eē 10. Si retuſſum fuerit ferrum. Hiere.31. Omnis qui co
obſtupeſcē mederit vuam acerbam: obſtupeſcent dentes eius. Ezech.
18. Et dentes filiorum obſtupeſcent.

קָהַל קָהַל Cahal. congregare. colligere. coaceruare. concionari
cōgregare. ſiue concionem facere. Exo.32. Congregatus aduer-
ſus aaron dixit. & in eodē.35. Congregata igitur omni tur
ba filiorū iſrael. Nu.16. Cūq̃ ſtetiſſent aduerſus moyſen &
coaceruar. aaron. Pro quo he.le. Congregati ſunt aduerſus moyſen &
aaron. & in eodem. Et coaceruaſſent aduerſus eos omnem
multitudinē. & in eodē. Cūq̃ oriretur ſeditio & tumultus
increſceret. Pro quo he.le. Et factum eſt cum cōgregaretur
turba. Deut.4. Congrega ad me populum.1. Paralipo.15.
Cōgregauit dauid vniuerſum iſrael. Eſter.8. Vt cōuenirent
iudei per ſingulas ciuitates & in vnū preciperet congrega-
ri. & in eodem.9. Congregati ſunt per ſingulas ciuitates &
loca. Hiere.26. Congregatus eſt omnis populus aduerſus
hieremiā. Ezech.3. Et omnē multitudinē tuam que coacer
uata eſt ad te. & in eodem. Congregaſti multitudinē tuam.
קָהָל Et inde קָהָל Cahal.i. cetus vel congregatio: aut eccleſia: ſiue
contio: aut multitudo in vnū coaceruata. Nu.15. Vnum pre
ceptum erit atq̃ iudiciū tam vobis q̃ aduenis terre. ꝑ quo
Cetus hebrei legunt. Cetui vel congregationi vnū preceptū erit.
tam vobis q̃ aduenis terre. & in eo.16. Cur eleuamini ſuper
Populus. populum dñi.i. ſuper congregationē vel eccleſiā dñi. Deut.
23. Non intrabunt in eccleſiam dñi in eternū. ps.21. In me-
Eccleſia dio eccleſie laudabo te. ps.25. O diui eccleſiā malignantiū.
multitudo Ezech.38. & equites veſtitos loricis vniuerſos: multitudinē
magnam. & in eodem. Prepara & inſtrue te & omnē multi-
tudinē tuam. Scribitur etiam in genere feminino cū he vel
thau in fine. Deut.33. Hereditatem multitudinis iacob. Nee
cōgregatio 5. Et congregaui aduerſum eos cōgregationem magnam.
מַקְהֵלִים Et in plurali ſcribitur cū mē in principio & dī מַקְהֵלִים Ma
Eccleſie chelim. ſiue מַקְהֵלוֹת Macheloth. ps.25. In eccleſiis benedi
קֹהֶלֶת cā te dñe. ps.67. In eccleſiis benedicite deo. Et idē קֹהֶלֶת Co
heleth.i. eccleſiaſtes. ſiue contionator: eo quod loquitur ad
multitudinē: vel quia colligit ſiue congregat opiniones di
Eccleſiaſtes. uerſorum hominū. Eccl's.1. Verba eccl's filii dauid. & in eo-
dem. Vanitas vanitatum dicit eccleſiaſtes.

קוֹא קוֹא Coa. vomere. euomere. Leuit.18. Ne & vos ſimiliter
Euomere euomat cū paria feceritis: ſicut euomuit gētē que fuit
ante vos. Ione.2. Et euomuit ionam in arida. vide etiam de
קִי hoc ſupra in dictione קָאָה Caa. & inde קִי Ci. ideſt vomitus.
Vomitus Prouer.16. Sicut canis reuertitur ad vomitum ſuū. Eſa.19.
Sicut ebrius & vomens. Pro quo he.le. Sicut errat ebrius in
vomitu ſuo. Hiere.48. Et allidet manib⁹ moab in vomitu
קִיקָלוֹן ſuo. Et componitur cum dictione קָלוֹן calon. que ſignificat
Vomitus ignominie ignominiā & dicitur קִיקָלוֹן Cicalon.i. vomitus ignominie
Abach.2. Et vomitus ignominie ſuper gloriā tuam.

קוּב קוּב Cub. ventriculus. ſeu coagulum. De quo vide ſupra in
in dictione קבב cabab.

קו קו Cau. linea. ſiue regula aut norma. De quo vide in dictio
Linea ne ſequenti.

קָוָה קָוָה Caua. expectare. ſperare. ſuſtinere. preſtolari. congre-
gare. Iob.3. Expectet lucem & non videat. & in eodem.17. Expectare ſuſtinere.
Si ſuſtinuero infernus domus mea eſt. ps.36. Suſtinentes
autem dominum ipſi hereditabunt terram. ps.40. Expe-
ctans expectaui dñm. ps.129. Suſtinuit anima mea. Eſa.5.
Expectauit vt faceret vuas. & in eo.8. Et preſtolabor eum. preſtolari ſperare.
& in eodē.40. Qui autē ſperant in dño mutabunt fortitu-
dinē. & in eodē.18. Ad gentē expectantē & conculcatam. &
in eodē.28. Expecta: reſpecta. & in eo.49. Non cōfunden-
tur qui expectant eū. & inde תִּקְוָה Thicua. ſiue מִקְוֶה micue תִּקְוָה
ideſt ſpes. ſiue expectatio. Iob.15. Et erit egeno ſpes. & i eo- ſpes.
dem.7. Et conſumpti ſunt abſq̃ vlla ſpe. & in eodē.17. Vbi Expectatio
eſt ergo nunc preſtolatio mea. & in eodē. Et patiētiam meā preſtolatio
quis cōſiderat. Pro quo he.le. Et ſpem meā ſiue expectatio- Patiētia
nem meā quis conſiderabit: ſiue quis intuebitur. Hiere.14
Tibi peccauimus expectatio iſrael. Significat etiā predicta
dictio קָוָה Caua. congregare vel colligere. Geñ.1. Congre-
gentur aque que ſub celo ſunt in locum vnū. Hiere.3. Et cō cōgregare.
gregabuntur ad eum omnes gentes. Et inde מִקְוֶה Micue. מִקְוָה
ſiue מִקְוָה Micua.i. congregatio ſiue lacus vbi aque congre- cōgregatio
gantur. Geñ.1. Congregationeſq̃ aquarum vocauit maria.
Eſa.22. Et lacum feciſtis inter duos muros. Ponitur etiam Lacus.
pro cetu vel congregatione negociatorum ſeu mercatorū.
3. Reg.10. Et de coa: negociatores enim regis emebant de
coa. Pro quo hebrei legunt. Et cōgregatio ſiue collectio ne
gociatorum regis emebant congregationem.ſ.equorum.
Poteſt etiam eſſe nomen propriū regionis vel loci: ſicut eſt
in littera noſtra. Et inde קַו Cau.i. linea ſiue regula. aut nor קו
ma: vel perpendiculum.i. funiculus quo edificia regulātur.
3. Reg.7. Et reſticula triginta cubitorū cingebat illud. Pro Reſticula.
quo hebrei legunt. Et linea triginta cubitorū. Iob.38. Vel Linea
quis tetēdit ſuper eā lineam. Ps.18. In omnē terram exiuit
ſonus eorum. Pro quo hebrei legunt. In omnē terram exi- Sonus Norma
uit linea ſiue norma eorū. Hiere.31. Et exibit vltra normā
menſure. Threñ.2. Tetendit funiculum ſuū.i. perpendiculū Funiculus
ſeu normā ſuā. Eze.47. Qui habebat funiculū menſure in ꝑpēdiculū.
manu ſua. Zach.1. Et perpendiculū extendetur ſuper ieru-
ſalē. Ponitur etiam pro mēſura. Eſa.28. Et ponā iudiciū in Menſura.
pondere: & iuſtitiam in mēſura. & in eodē.34. Et extende
tur ſuper eam meſura. Et inde תִּקְוַת Thicuath.i. funiculus. תִּקְוַת
Ioſ.2. Signū ne fuerit funiculus iſte coccineus. & in eodem Funiculus
Appendit funiculum coccineum in feneſtra.

קוּט Cut. diſplicere. tedere. tabeſcere. vel in faſtidio eſſe. קוט
Iob.8. Non ei placebit vecordia ſua.i. diſplicebit ei. & Diſplicere
in eodem.10. Tedet animā meā vite mee. ps.94. Quadra- Tedere
ginta annis proximus fui generationi iſti. Pro quo beatus
hiero. in pſal. iuxta he. ve. trāſtulit. Quadraginta annis diſ-
plicuit mihi generatio iſta. ps.118. Vidi preuaricantes & ta Tabeſcere
beſcebā.i. diſplicebant mihi. ps.138. Et ſuper inimicos tuos
tabeſcebam. Ezech.6. Et diſplicebunt ſibi met ſuper malis
que fecerunt. Et in eodem.36. Et diſplicebunt vobis iniqui
tates veſtre. Et idē קַט Cat.i. minus: pene. Ezech.16. Pauxi קט
lum minus pene ſceleratoria feciſti illis. Pene

קוֹל Col. vox. ſeu ſonitus. Geñ.3. Vocem tuā dñe audiui. & קול
in eo.4. Vox ſanguinis fratris tui clamātis ad me. Et i Vox.
eo.27. Vox quidē vox iacob eſt. Exo.32. Vocē cātātiū ego
audio. Iob.29. Vocē ſuā cohibebāt duces. Ps.97. In tubis
ductilib⁹ & voce tube cornee. ps.129. Dñe exaudi vocē meā
Hiere.46. Vox eius q̃ſi eris ſonabit. Sigñat etiā ſonitū vel
clamorē. vt Exo.19. Clangorq̃ buccine vehemēs.i. ſonit⁹ Clamor
buccine.4. Reg.6. Ecce ſonit⁹ pedū dñi ſui poſt eū. Iob.15. Sonitus
Sonitus terrorū in auribus eius. Et in lingua chaldaica dī קל
קַל Cal. Dañ.7. Aſpiciebā ꝑpter vocē ſermonū grandiū. Et Vox.
in plu. קָלוֹת coloth. Exo.9. Et ceſſabūt tonitrua: & grado קלות

Digitized by Google

Voces non erit.Pro quo.he.le.Ceſſabunt voces. & in eodẽ.19. Et
erant voces & tonitrua & nubes denſiſſima ſuper mõtem.

קום Surgere קום Cum.ſurgere.conſurgere.inſurgere.erigere.ſtatuere.
firmare.confirmare.Suſcitare.Geñ.13. Surge & pam
bula terrã.& in eo.21.Surge & tolle puerũ.& in eo.27. Sur
ge ſede & comede.& in eo.Surge pater mi.Nu.2. Surgens
ergo populus tota die illa & nocte.Deut.34. Et nõ ſurrexit
proheta vltra.Ioſ.2.Nec remãſit in nobis ſpũs.Pro quo he.
le.Et non ſurrexit vel conſurrexit amplius ſpũs in viro.i.in
aliquo viro.Iudi.2. Et ſurrexerũt alii qui nõ nouerunt do-
minũ.2.Reg.2.Surgant pueri & ludant corã nobis.1.Reg.
4.Et oculi eiꝰ caligauerant:& videre nõ poterant.pro quo
he.le.Et oculi eius conſurrexerant.i.diſceſſerant oculi a vi
ſu:vel quia tẽpore ſenectutis oculi cõtrahuntur de loco ſuo
ad interiorẽ partẽ.4.Reg.7.Qui ſurrexit nocte.Iob.16.&
Suſcitare. ſuſcitatur falſiloquꝰ aduerſum faciẽ meã.p̃s.26.Qm̃ iſurre
Inſurgere xerunt in me teſtes iniqui.Eſa.33.Nunc conſurgã dicit dñs
Cõſurgere Reſurgere Amos.5 Cecidit & nõ adiiciet vt reſurgat.Mich.7.Filia cõ
ſurrexit aduerſus matrẽ ſuã. Et aliqñ ſcribitur ſine vau:vt ĩ
aliquibꝰ locis predictis.& quãdoqꝫ ſcribitur cũ aleph in me
dio loco vau. vt Oſee.10.Et conſurget tumultus in populo
tuo.& in lingua chaldaica frequẽter ſcribitur cũ aleph ĩ me
dio:vt ſupra dictũ eſt.& quãdo eſt verbum ſecũde vel tertie
cõiugationis:tunc ſignificat firmare vel confirmare.aut ſta
Cõfirmare tuere vel cõſtituere ſiue erigere.Geñ.23. Confirmatus eſt a
ger quõdã ephronis.Leuit.25. Emptorqꝫ poſſidebit eã. ꝓ
quo he.le. Et cõfirmabitur domus que eſt in vrbe in perpe
Firmare tuũ emptori.& in eo.26. Et firmabo pactũ meũ vobiſcum.
Cõſtituere 2.Reg.23.Dixit vir cui cõſtitutũ eſt de xp̃o dei iacob.Eſter.
9.Cõfirmauerunt & ſuſceperũt iudei ſuper ſe & ſemen ſuũ.
Iob.22.Decernes rem & veniet tibi. Pro quo he.le.Et con
Statuere firmabitur tibi ſiue ſtabit tibi.p̃s.105.Et ſtatuit ꝓcellã eiꝰin
aurã.Ps.148.Confirma me in verbis tuis.Eſa.7.Nõ ſtabit
& non erit iſtud.Hiere.24.Cuius ſermo cõpleatur.i.ſtabit
Complere vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cõplebuntur ſermo
nes mei contra vos. Et aliqñ ſcribitur cũ duplici mẽ. Iob.
27.Et aduerſarius quaſi iniquus. Pro quo he.le.Et iſurgẽs
in me quaſi iniquus. p̃s.16. A reſiſtẽtibus dextere tue.i.ab
inſurgentibus aduerſus dexterã tuã.p̃s.138.Et cõtra inimi-
cos tuos tabeſcebã.i.contra inſurgentes aduerſũ te. Mich.
2.Et e cõtrario populus meus in aduerſariũ conſurrexit.&
קָמִים inde קָמִים camim.i.inſurgẽtes cõtra aliquẽ:ſiue aduerſarii.
Aduerſarij. aut hoſtes vel inimici.Exo.15.Depoſuiſti aduerſarios tuos
Hoſtes. Et in eo.32.Et inter hoſtes nudũ cõſtituerat.2.Reg.18. De
manu omniũ qui ſurrexerunt contra te.p̃s.3. Multi inſur-
gunt aduerſum me.p̃s.17. Supplantaſti inſurgẽtes in me.
Inſurgẽtes p̃s.43.Et in noie tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.p̃s.
73.Superbia eorũ qui oderunt te aſcendit iugiter.pro quo
beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Sonitus aduerſa-
riorum tuorũ.Hiere.51.& ſup habitatores eius qui cor ſuũ
leuauerunt cõtra me.Pro quo he.le. Et ſup habitatores cor
קוֹמִים de inſurgentes contra me.Scribitur etiã cũ vau & dr̃ קוֹמִים
Cõſurgẽtes Comim.4.Reg.16. Qui cõſurrexerũt aduerſum me. Et in
אַל קוּם de אַלְקוּם Alcum.i.nõ conſurgens:vel nõ reſiſtẽs. Prouer.
Nõ ſurgẽs 3.Nec eſt rex qui reſiſtat ei.Et eſt dictio cõpoſita ab אַל Al.
ꝙ ſignificat nõ:& קוּם Cum ꝙ ſignificat cõſurgere.vel reſi
קוֹמָה ſtere.De quo vide ſupra in dictiõe אַל Al.Et inde קוֹמָה Co
ma.i.ſtatura ſiue altitudo.Geñ.6. Et triginta cubitorum al
Altitudo titudo illius.Exo.25. Altitudo cubitũ ſimiliter ac ſemiſſem
1.Reg.28.Cecidit porrectus ĩ terra. ꝓ quo he.le. Et cecidit
Statura. tota ſtatura ſua in terra. Canti.7. Statura tua aſſimilata eſt
palme.Eſa.10.Et excelſi ſtatura ſuccidentur.& in eodẽ.37.
Excelſa Et ſuccidã excelſa cedrorum eius. Pro quo hebrei legunt
ſuccidam ſtaturam ſiue altitudinem cedrorum eiꝰ. Et inde
קִימָה Cima.i.erectio:ſiue reſurrectio.Iob.22.Nõne ſucciſ- קִימָה Erectio.
ſa eſt erectio noſtra.Et inde תְּקוּמָה Tecuma.ſiue קוֹמְמִיּוּת co תְּקוּמָה
memiuth.i.erectio.Leuit.26. Nemo veſtrũ inimicis aude-
bit reſiſtere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis ere-
ctio ante inimicos veſtros. & in eodẽ. Vt incederetis erecti.
Pro quo he.le. Incedere vos faciam in erectiõe ſiue erecte.
Et inde יְקוּם Iecum.i.ſubſtantia vel ſubſiſtẽs. Geñ.7.Et de יְקוּם
lebo omnẽ ſubſtantiam quam feci de ſuperficie terre. Nu. Subſtantia.
19.Cum tabernaculis ſuis & vniuerſa ſubſtantia eorum.Et
inde קָמָה Cama.i.ſeges erecta in agro.Deut.23.Si intraue- קָמָה
ris ſegetem amici tui. Iudi.15. Quibus ſuccenſis: & com- Seges.
portate iam fruges & adhuc ſtantes in ſtipula concremate
ſunt.Pro quo he.le.Et ſuccenderunt a manipulo vſqꝫ ad ſe
getem.Et in plurali קָמוֹת Camoth.vt in eodẽ. Que ſtatim קָמוֹת
perrexerunt in ſegetes philiſtinorum.Et inde קְיָים Cciam Segetes. קְיָים
ꝙ in lingua chaldaica ſignificat pactũ:ſiue fedus: aut ſtatu-
tum:vel decretũ. Dañ.6.Vt omne decretũ quod cõſtituerit Decretum
rex.Et idẽ מָקוֹם Macom.i.locus. Geñ.22.vidit locum pro מָקוֹם
cul.& in eo.28.Vere dñs eſt in loco ſancto iſto. & in eo.quã Locus
terribilis eſt locus iſte. & in eodem.36.Vbi vincti regis cu-
ſtodiebãtur. Pro quo he.le. In loco vbi vincti regis erant.
2.Reg.7. Et ponã locum populo meo iſrael. Eſter.4. Per
aliam occaſionẽ liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legũt.
Refrigeriũ & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob.7. Nec
cognoſcet eum ampliꝰ locus eius.& in eodem.18.Iſte eſt lo
cus eius qui ignorat deũ.Eccl's.11. In quocũqꝫ loco cecide-
rit.Eſa.66.Et quis eſt iſte locus quietis mee. Ezech.36.Da
bo gog locum noiatum ſepulchrũ in iſrael.Et ĩ plu. מְקוֹמוֹת מְקוֹמוֹת
Mecomoth. Deut.12. Subuertite omnia loca in quibus co- Loca.
luerunt gentes.2.Reg.17. Forſitã nunc latitat in foueis aut
in vno quo voluerit loco.ꝓ quo he.le.Aut in vno locorum.

קוֹן Cun.lamentari.plangere.2. Reg.1. Planxit autẽ dauid קוֹן
planctum huiuſcemodi.2.Paralipo.35.Hieremias ma- Plangere
xime ſcilicet lamentatus eſt.ꝓ quo he.le.Lamẽtatus eſt hie Lamẽtari.
remias. Hiere. 9. Vocate lamẽtatrices vt veniãt. Ezech.32.
Plãctus eſt:& plangẽt eum filie gentiũ:plangent ſuper egy
ptum: & ſuper multitudinẽ eius plangent.Et inde קִינָה Ci קִינָה
na.i.lamentatio ſiue planctus.Hiere.6.Et ſuper ſpecioſa de
ſerti planctum.Ezech.16.Et tu aſſume planctũ ſuper prin- Planctus
cipes iſrael.Et in plu.קִינוֹת cinoth.2.Paralipo.35. Lamẽta קִינוֹת
tiones ſuper ioſiã replicant.& in eodẽ. Ecce ſcriptũ eſt in la lamẽtatiões
mẽtationibus.Item קַיִן Cin.i.haſta ſeu lancea vel haſtile.2. קַיִן
Reg.21.Cuius ferrũ haſte trecentas vncias appendebat. Haſta.

קוּף Cuph.circuire.ambire.in orbem trãſire.Ioſ.6.Circui- קוּף
te vrbẽ cũcti bellatores.3.Reg.7. Decẽ cubitis ambiẽs Circuire.
mare.Iob.1. Cũqꝫ in orbẽ tranſiſſent dies cõuiuii. Et inde Ambire.
תְּקוּפָה Thecupha.i.circuitus vl'ambitus.Exo.34. Quãdo תְּקוּפָה
redeunte anni tẽpore cuncta conduntur. Pro quo he.le.In
circuitu anni vel in reuolutione anni.1.Reg.1.Et factum eſt circuitus
poſt circulũ dierũ cõcepit anna.p̃s.18. Et ocurſus eius vſqꝫ circulus.
ad ſummũ eius.i.circuitus vel reuolutio eius. Itẽ קוֹף cuph.
i.ſimia.& ſolũ iuenitur in numero plurali.ſ. קֹפִים Cophim קוֹף Simia
3.Reg.10. Deferentes inde aurum & argentũ & dentes ele- קֹפִים
phantorum & ſimias & pauones. Simie.

קוּץ Cus. tedere. moleſtari. deteſtari. abhorrere.ſuſcitare. קוּץ
euigilare.vel reſurgere.Geñ.27.Tedet me vite mee ꝓ Tedere.
pter filias heth.Exo.1. Oderantqꝫ filios iſrael egyptii. Pro Odire
quo he.le.Et moleſtabantur ſiue tedebat eos propter filios moleſtari
iſrael.Nu.22.Et impetũ eius ferre nõ poſſent.Pro quo he.
le. Et moleſtabatur ſiue tedebat moab propter filios iſrael.
3.Reg.11.Et hoc eſt malũ aſael & odium cõtra iſrael:regna-
uitqꝫ in ſyria.Pro quo hebrei legũt.Et moleſtabat iſraelem

Digitized by Google

Deficere. & regnauit i ſyria.Prouer.3. Ne deficias cũ ab eo corriperis .i.ne tedeat te ſiue ne deteſteris vel abhorreas: cum ab eo
Deteſtari. corriperis Eſa.7.Derelinquetur terra quã tu deteſtaris. Po
abominari nitur etiã ꝓ abominari.Leuit.20. Oĩa enim hec fecerũt:& abominatus ſum eas.i. deteſtatus ſum eas ſiue perteſus fui eas. Significat etiã ſuſcitare vel euigilare aut reſurge-
Euigilare. re.Geñ.28.Cũqꝫ euigilaſſet iacob de ſomno.4.Reg.4.nõ
ſurgere. ſurrexit puer.ps.16. cũ apparuerit gloria tua.pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.ve.traſtulit. Implebor cum vigilaue ro ſimilitudine tua.ps.34.Exurge & intẽde i iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio transtu-
Reſurgere lit.Conſurge & vigila in iudicium meum.ps.138. Reſurre-
ſuſcitari xi & adhuc ſum tecum.Hiere.31. Quaſi de ſomno ſuſcitat⁹
Excitare ſum:& vidi.Eſa.7.Aſcendamus in iuda & excitemus eum. & dicũt aliqui ꝙ in predicto loco ſignificat ſuccindere: vel iuxta primã ſignificatiõem abhorrere vł deteſtari. Et inde
קץ Ces.ſiue קצה Ceſe.i.finis:extremum:ſiue extremitas.
Finis. Geñ.6.Finis vniuerſe carnis venit corã me. Exo.25.Che- rub vnus ſit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei
Extremum legunt.cherub vnus ſit ab vno extemo: & cherub vnus ſit in alio extremo.Eſa.7.Ad extremũ aqueductus piſcine ſu perioris.Ezech.7.Finis venit:venit finis.vide ẽt de hoc in fra in dictione קצץ Caſas.& in dictione קצה Caſa.Et inde
קוצת קוצת Ceuuſoth.ideſt cincini capitis vł coma aut ceſaries.
Cincini Canti.5. Cincini capitis mei gutis noctium.& in eodem.
Coma. Come eius ſicut elate palmarum. Et inde קיץ cais.i.eſtas.
קיץ Geñ.8.Eſtas & hyems.ps.73.Eſtatẽ & ver tu plaſmaſti.Et
Eſtas. inde verbum קץ cas.i.eſtare in eſtate:vel eſſe in eſtate.Eſa.
קץ 18.Et eſtate perpetua erunt ſuper eum volucres.Significat
eſſe i eſtate etiã קיץ Cais ficus ſeu poma arborũ.eo quod colliguntur in
קיץ eſtate.2.Reg.16.Et centum maſſis palatarũ.& in eo. Panes
Palate & palate ad veſcẽdum pueris tuis.Sunt eni palate maſſe de
Poma. ficibus confecte.Amos.8.Et ecce vncinus pomorum.& in eo.Quid tu vides amos: & dixi vncinũ pomorũ. Ponitur
Uindemia etiam pro vindemia ſeu meſſe:eo quod fiunt in eſtate. Eſa. 16.Quoniam ſuper vindemiã tuam & ſuper meſſem tuam
Meſſis vox clamãtium irruit.Hiere.40.Collegerunt vinũ & meſ-
קוץ ſem multam nimis. Item קוץ cos.i.ſpina ſeu vepres.Geñ.
ſpina 3.Spinas & tribulos germinabit tibi.Eſa.32.Super humũ populi mei ſpine & vepres aſcendent. Quod in hebreo le gitur ſingulariter.ſ.Spina & vepres aſcendet. Et in plurali
קוצים קוצים coſim.Eſa.32.Spine congregate igni cõburentur.
ſpine
קור קור Cor.fodere.Eſa.37.Ego fodi & bibi aquã. & ſecundũ
Fodere hebreos ſignificat etiã manare. Hiere.6. Sicut frigidã facit ciſterna aquã ſuã:ſic frigidam fecit maliciã ſuam. Pro
Emanare quo hebrei legunt.Sicut emanat puteus aquã ſuã: ſic ema- nere fecit maliciã ſuã.Poteſt etiam deriuari a dictione קרר Carar.q̃ ſignificat frigiditatẽ: ſicut eſt in littera nr̃a.& inde
מקור מקור Macor.i.fons ſeu vena.ſ.manans: a fodiendo vel ema
Fons. nãdo dicta. Leuit. 20. Ipſaqꝫ aperuerit fontem ſanguinis
Uena. ſui.Prouer.5.Sit vena tua benedicta. & in eodem.10.Vena iuſti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta.Hiere. 2. Me dereliquerunt fontem aque viue.
קור Item קור Cur.i.tela.Et ſolum inuenitur in numero plurali
Tela Eſa.59.Et telas aranearum texuerunt.& in eodem.Tele eo
קורה rum non erunt in veſtimentum.Item קורה cora.i.tignum ſeu trabes ad cõtignationem domus.4.Reg.6.Accidit au
trabes tẽ vt cũ vn⁹ materiã ſuccideret.i.trabẽ vel tignũ ſuccideret.
קרות Et in plu.קרות coroth.Cãti.6.Tigna domorũ nr̃arũ cedri-
Tigna. na.Itẽ קר Cor.i.frigus.De q̃ vide infra i dictiõe קרה cara.
קור
קוש קוש Cus.ſupplãtare. ſcandalum vel offendiculũ ponere.
ſupplãtare Eſa.29.Et arguẽtẽ in porta ſupplãtabũt.De quo vide ſupra in dictione יקש Iacas.& infra in dictiõe קשש caſas.

קטט Catath.diſplicere.moleſtare.Iob.10.Tedet aĩam meã קטט
vite mee.vide etiã de hoc ſupra in dictiõe קוט Cut. Tedere.
קטב Cẽteb.morſus.ſuccſiio.ſuccidẽs:aut cõfringẽs.Deut. קטב
32.Et deuorabũt eos aues morſu amariſſimo.ps.90. morſus.
Ab incurſu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. A morſu inſanientis meridie cõfringẽs.
Eſa.28.Impetus grandinis cõfrigẽs. Oſee.3. Morſus tuus ero inferne.
קטל Catal.iterficere.occidere. Iob.13. Etiam ſi occiderit קטל
me in ipſo ſperabo.& in eodem.24.Interficit egenũ Occidere
& pauperem.ps.138.Si occideris deus peccatorem.Dañ.2. Interficẽ.
Sapientes interficiebantur:querebaturqꝫ daniel & ſocii ei⁹
vt perirẽt.i.vt interficerẽtur. Et inde קטל Cãtel.ſiue קטל
Cẽtel aut קטלא catla.i.iterfectio.occiſio.vt in Abdia. Vt in קטלא
tereat vir de monte eſau propter interfectionem. interfectio
קטן Catan.minorare.minorem eſſe.diminuere.parum vi קטן
deri.ſeu paruũ aut diminutũ eſſe.Geñ.32.Minor ſum
cunctis miſerationibus tuis.2.Reg.7.Sed & hoc parum vi- minoꝛẽ ẽ.
ſum eſt in conſpectu tuo dñe deus. Amos.8. Vt minuamus par. videri minuere.
menſuram:& augeamus ſiclum.Et inde קטן catan.ſeu קטן
Caton.i.minor.paruus.minimus.puſillus.Geñ.1.Lumina-
re minus vt preeſſet nocti. & in eodem.42. Minimus cum Minus
patre noſtro eſt.1.Reg.16.Adhuc reliqu⁹ eſt paruulus.Iob. minimus
3.Paruus & magn⁹ ibi ſunt.Eſa.11. Et puer paruulus mina Paruus
bit eos.Accipitur etiam pro digito minimo manus.3Reg.
12.Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei.Et Minimus digitus
in plurali.קטנים Cetauim. ps.113.Puſillis cum maioribus קטנים
Et in genere feminino קטנה cetana.Nu.22.Vt vel plus vel Puſilli
minus loquar.Pro quo he.le. Vt faciam rem minimam aut קטנה
magnam.Et in plurali feminino קטנות Cetanoth.Zach.4 Minima
Quis enim deſpexit dies paruos. Pro quo he.le. Quis eni קטנות
deſpexit diem minimarum.ſ.rerum. Parui. minime
קטף Cataph. euellere. carpere. confringere.ſeu decerpe- קטף
re. Deut. 23. Franges ſpicas manu conterens. ideſt
euelles.vel decerpes ſpicas.Iob.8.Cũqꝫ adhuc ſit i flore ne Euellere. carpere
carpatur manu.Ezech.17. Sumitatẽ frõdiũ eius euulſit. &
in eodẽ.Tenerum diſpergã: & plantabo ſuper montẽ excel
ſum.Pro quo he.le.Tenerum euellam ſeu decerpam.
קטר Catar. ſuffumigare. adolere. incendere. ſacrificare. קטר
Exo.30. Et adolebit incenſum ſuper ea.i.ſuffumiga- Adolere
bit.& in eodem. Quãdo cõponet lucernas incẽdet illud.& Incendere
in eodem.vt offeratur in eo thymiama dño.i.vt ſuffumige ſuffumigare
tur. Leuit.1. Adolebitqꝫ ea ſacerdos ſuper altare.& in eodẽ
2.Nec quicq̃ fermenti ac mellis adolebitur in ſacrificio do
mini.& in eodẽ.3.Adolebitqꝫ ea ſuper altare ſacerdos.& in
eodem.6.Et tota cremabitur in altari.i.adolebitur vel incẽ cremare
detur.Cãti.3.Ex aromatibus myrrhe & thuris.Pro quo he
brei legunt.Suffumigata myrrha & thure.Ponitur etiã pro
ſacrificare.Hiere.44. Nunquid nõ ſacrificiũ quod ſacrifi- ſacrificare.
caſtis in ciuitatibus iude Amos.4. Et ſacrificare de fermen
to laudem.Malach.1.Et in omni loco ſacrificatur & offertur
nomini meo.& inde קטרת Cetoreth.ſiue קטורה Cetora.i. קטרת
ſuffumigatio:vel incẽſum aut thymiama.Nu.16. Et ponite
ſuper ea incenſum.& in eodẽ.Et hauſto igni de altari mitte Incenſum thymiama
incenſum deſuper.Deut.33.Ponẽt thymiama in furore tuo
2.Paralipo.26.Adolere voluit incẽſum ſup altare thymia-
matis.Ezech.16. Et oleũ meũ & thymiamata mea poſuiſti
coram eis.Et ide קיטור Citor.i.fumus:ſeu vapor. Geñ.19. קיטור
Viditqꝫ aſcendẽtem fauillam de terra quaſi fornacis fumũ. Fumus
Ponitur etiam pro pruina vel glacie: que eſt vapor de ter-
ra congelatus frigore. Ps.118. Quia factus ſum ſicut vter
in pruina. Poteſt etiam legi ſicut vter in fumo ſeu in fu- Pruina. Glacies
mario. Ps.148. Ignis grando nix glacies. Et in-

Digitized by Google

מִקְטָר de מִקְטָר Mictar.ſeu מִקְטֶרֶת Mictéret.ideſt thuribulum:ſeu
altare in quib⁹ adoletur inceſū vel thymiama. Exo.30.Faci
thuribulū. es quoq; altare ad adolēdum thymiama.2. Paralipo.26.Et
tenēs in manu thuribulū.Ezech.8. Et vnuſquiſq; habebat
מְקַטְּרוֹת thuribulū in manu ſua. Et i plurali מְקַטְּרוֹת Mecatheroth.
Altaria 2. Paralipo.30. Altaria vniuerſa in quibus idolis adoleba-
קְטוּרָה tur.Item קְטוּרָה Cetura.i.diſpoſita:in genere feminino:&
קְטֻרוֹת ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. קְטֻרוֹת Ceturoth.vt
Diſpoſita. Ezech. 46. In quattuor angulis atrii atriola diſpoſita. Et
aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta.ſ.cum
aliis atriis. Nam i lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Ca-
קִטְרֵי tar.ſignificat colligare. Et inde קִטְרֵי Citre.ſiue קִטְרִין Ci-
Cōpages trin.i.colligature. vel compages. Dañ.5. Et cōpages renū
eius ſoluebantur.& in eodem. Oſtenſio ſecretorum & ſolu-
Ligata. tio ligatorum inuente ſunt in eo.

קַיִט קַיִט Cáit.ſiue קַיְטָא Caita. in lingua chaldaica ſignificat
eſtatem ſiue eſtiuū. Dañ.2. Et redacte ſunt quaſi in fa-
Eſtiuum. uillam eſtiue aree.

קַיִץ קַיִץ Cáis.eſtus.ſiue eſtas: aut fructus qui in eſtate colligun
tur.De quo vide ſupra in dictione קוּץ Cus.

קִיק קִיק Cic.hedera.& ſcribitur cū vau & nū in fine & dicitur
קִיקָיוֹן קִיקָיוֹן Cicaion. Ione.4. Et preparauit dñs deus hede-
Hedera ram.& in eodem.Tu doles ſuper hederam.

קִיר קִיר Cir.paries.ſeu murus.Leuit.1.Decurrere faciet ſangui
nem ſuper crepidinē altaris.Pro quo hebrei legūt. Su
Paries per parietem altaris.1. Reg.19 . Niſuſq; eſt ſaul configere
dauid lancea in pariete. Et in eodem. Lancea perlata eſt in
pariete.3.Reg.6.Et tāgebat ala vna parietem:& ala cherub
ſecundi tangebat parietem alterum.4.Reg.5.Faciamus er
go ei cenaculum paruū. Pro quo hebrei legūt. Faciamus ei
Murus cenaculum parietis paruū.Eſa.16.His qui letatur ſuper mu
קִירוֹת rum cocti lateris.Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo.30.Tam
Parietes. craticula ei⁹ ꝙ̄ parietes.3.Reg.6.Et edificauit parietes do-
mus. Ponitur etiam pro ſenſibus & cogitationibus. Hiere.
Senſus 4. Senſus cordis mei turbati ſunt. Hebrei tamen dicunt ꝙ
in predicto loco ſignificat precordia:que ſūt quaſi parietes
קַרְקַר coniuncte cordi. Et inde verbum קַרְקַר Carcar:quod ſigni
Scrutari. ficat murū deſtruere vel euertere.Eſa.22.Scrutans murū &
Murū de- magnificus ſuper montē.Pro quo hebrei legūt. Deſtruens
ſtruere ſeu euertens murum.

קַלַל קַלַל Calal.maledicere.deſpicere.villipēdere: aut vileſcere:
ſeu inhonorare.alleuiare.Leuem aut velocem eſſe.ter
maledicē. gere.terſum ſeu lucidum eſſe.Exo.21.Qui maledixerit pa-
tri vel matri morte moriatur.Leuit.19. Non maledices ſur
do.Iob.24.Maledicta ſit pars eius in terra.Eſa.8. Et male
dicet regi ſuo.Hiere.15.Oīs maledicunt mihi. Significat
etiā vileſcere.vel deſpicere ſeu villipēdere.vt Geñ.16.Deſpe
Deſpicere. xit dñam ſuā.& in eo. Videns ꝙ cōceperit:deſpectui me ha
bet.1.Reg.2.Qui autē contēnunt me erūt ignobiles.i.deſ-
picientur ſeu vileſcent.& in eodē.3.Eo quod nouerat indi-
gne agere filios ſuos . Pro quo he.le. Eo quod nouerat ꝙ
deſpiciebant ſiue inhonorabant filii ſui.ſ.me.2. Reg.6. Et
vilior fiā pluſq; factus ſum. & in eo.19.Cur feciſti mihi in-
inhonorarē iuriā.Pro quo he.le. Cur deſpexiſti vł inhonoraſti me.Eſa.
23. Et ad ignominiam adduceret vniuerſos inclytos terre.
Nañ.1.quia inhonoratus es.vide etiā de hoc ſupra in dictio
קְלָלָה ne קָלָה Cala.& inde קְלָלָה Celala.i.maledictio. Geñ.27.&
maledictio inducat ſuper me maledictionē pro benedictione. & in eo.
In me ſit ait iſta maledictio fili mi.Deut.11. Ecce ego ꝓpo-
no in cōſpectu vr̄o hodie benedictionē & maledictionem.
& in eo.21.Maledictus a deo eſt qui pendet in ligno.ꝓ quo
he.le.Quia maledictio dei ſuſpēſus.& eſt ſenſus ſicut in lit-
tera nr̄a.p̄s.108. Et dilexit maledictionē. Significat etiam
predicta dictio קָלַל Calal alleuiare:ſiue leuē eſſe aut velocē קָלַל
eſſe. Geñ.8. Vt uideret ſi iā ceſſaſſent aque ſup faciē terre.
Pro quo he.le.vt videret ſi alleuiate fuiſſent aque a facie ter Alleuiare.
re.& in eodē. Intellexit ergo noe ꝙ ceſſaſſent aque ſup ter-
rā.Iob.39.Qui leuiter locut⁹ ſum repōdere quid poſſum. Leuiē loq.
Eſa.9.Primo tēpore alleuiata eſt terra zabulon.& in eo.30.
Et ſuper veloces aſcendemus:ideo velociores erūt qui per velocē eſſe.
ſequūtur vos.Abach.1.Leuiores pardis.ſ.ſunt.Et inde קוֹל קוֹל
Col.i.leuitas ſeu facilitas.Hiere.3.Ex facilitate fornicatiōis Facilitas
ſue cōtaminauit terrā. & aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignāt vocē.
de quo ſupra dictū eſt.& idē קַל Cal.i.leuis ſiue velox.Iob. קַל
34.Leuis eſt ſup faciē aque.Et in plu.קַלִּים Calim. Threñ. Leuis קַלִּים
4.Velociores fuerunt perſecutores nr̄i aquilis celi. Et inde Veloces.
נָקֵל Nacal.ſiue נְקַלָּה necala.i.leue ſeu leuitas.Ezech.8.Nū נָקֵל
quid leue ē hoc domui iuda. Hiere.6. & curabāt cōtritionē Leue.
populi mei cū ignominia.Pro quo he.le.Cū leuitate vel fa Ignomīia.
cilitate.Pōt etiā ſignificare ignominiā ſecūdū primā ſigni
ficationē.Itē קָלַל Calcal.i.lucidū:vel terſum:aut candens. קָלַל
Ezech.1.Quaſi aſpect⁹ eris cādētis.& inde verbū קִלְקֵל Ci Candens
cal.qđ ſignāt tergere.Ezech.21.Cōmiſcēs ſagittas.pro quo קִלְקֵל
he.le. Tergēs ſeu limās ſagittas.Eccl̄s.10.Si retuſſum fuerit Tergere.
ferrū:& hoc nō vt prius ſed hebetatum fuerit:multo labore
exacuetur.ꝓ quo he.le.Si retuſſū fuerit ferrū:& hoc non ha
buerit faciē terſam.i.limatā. Ponitur etiā pro cōturbare vel
diſſipare.Hiere.4.Et omnes colles conturbati ſunt. Cōturbare

קָלָה Cala.torrere.frigere.inhonorare.vilipendere. Leuit. קָלָה
2.De ſpicis adhuc virentibus torrebis eas igni.Ioſ.5. Torrere.
Azymos panes & polētā. Pro quo he.le. Azymos panes &
torrefactū.i.ſpicas torrefactas igni. Hiere.29. Quos frixit Frigere
rex babylonis igni.Et inde קָלִי Cali.i.grana tritici torrefa- קָלִי
cta igni.Beatus hiero.tranſtulit polentā. Leuit.23.Polentā Polenta.
& pultes nō comedetis.Ruth.2.Cōgeſſit ſibi polentā.Poni
tur etiā pro cicere torrefacto vel frixo oleo.2.Reg.7.Et fri
xū oleo cicer. Et aliqñ ſcribitur cū aleph in fine.vt.1.Reg. Cicer oleo
7.Accipe fratrib⁹ tuis ephi polēte.Itē קָלָה Cala.i.inhonora frixum.
re ſeu villipēdere. Deut.27.Maledictus qui nō honorat pa- קָלָה inhonorarē
trem ſuū & matrē ſuā.Eſa.16.& auferetur gloria moab.pro
quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria villipēdere.
moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde
נִקְלֶה Nicle.ideſt inhonorat⁹: ſeu vilis:aut ignominia.Pro נִקְלֶה
uer.12. Melior eſt pauper & ſufficiens ſibi. Pro quo hebrei
legunt Melior eſt vilis ſiue inhonoratus & ſeruiens ſibi.p̄s. Inhonorat⁹.
37.Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionib⁹.Pro quo
beatus hiero.in pſal.iuxta.he.ve.tranſtulit.Quoniam lum
bi mei impleti ſunt ignominia.Et inde קָלוֹן Calon.ideſt in ignominia
honoratio.ignominia.vilipendium. p̄s. 82. Imple facies קָלוֹן
eorum ignominia.Abach.1.Replet⁹ es ignominia pro glo Ignomīa.
ria.& componitur cum dictione קִי Ci:que ſignificat vomi
tū:& tunc ambe dictiones ſignificant vomitū ignominie.
Abach.2.Et vomitus ignominie ſuper gloriā tuam.

קַלַּח Galach.caldaria:ſeu olla. & ſcribitur cum thau in fine קַלַּח
& dicitur קַלַּחַת Caláchath.1.Reg.2.Et mittebat ea in קַלַּחַת
lebete vel in caldaria aut in olla. Mich.3. Sicut in lebete & Caldaria
quaſi carnem in medio olle.vbi ponitur pro olla. Olla.

קָלַט Calut.contractum.ſ.quando aliquod membrum cō- קָלַט
trahitur & abbreuiatur vel curtatur plus ſolito.Leuit.
22.Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo he-
brei legunt.Bouem & ouē diſſolutum & contractum.ſ.in a Contractū
liquo membro. Et inde מִקְלָט Miclat.ideſt locus refugii מִקְלָט
vbi fugitiui colligebātur.Nume.35.Decernite ꝗ vrbes eſſe
debeāt in preſidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur Preſidiū.
per ſentētiam in vrbem ad quam confugerat.Ioſ.20.Sepa Refugiū.
rate vrbes fugitiuorum.

קלס קלס Calas.deridere.irridere.illudere.triūphare.4.Reg.
Illudere z. Et illudebant ei dicentes:aſcende calue. Ezech.16.
Nec facta es quaſi meretrix:faſtidio augēs preciū. Pro quo
Irridere. hebrei legūt. Nec facta es ſicut meretrix: vt irrideres preciū
vilipēdere ſeu donum.i.vilipēderes illud precium quod antea tibi da-
batur & augeres illud:vel ſic vt irrideres preciū.i.datorem
Triūphaſ. precii vel muneris.& in eodē.22. Triūphabūt de te. Poteſt
etiam legi.illudent te:ſiue irridebunt te. Abach.1.Et ipſe de
regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui he
brei legunt. Et ipſe in reges illudet ſiue irridebit. & ſic eſt in
traſlatioue chaldaica.ſ.illudet.vnde ſequitur.Et tyrāni ridi
קלס culi eius erūt.Et inde קלס Celes.i.deriſus : ſiue illuſio.ps.
Deriſus .44.Subſānationem & deriſum his qui ſunt in circuitu no
ſtro.Hiere.20.Et factus eſt mihi ſermo dñi in opprobrium
& deriſum tota die.Et aliquando ſcribitur cum he in fine &
קלסה dicitur קלסה Calaſa.Ezech.22. Propterea dedit te oppro-
Irriſio. brium gentibus & irriſionem vniuerſis terris.
קלע קלע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: ſeu fūdam
Fūda lapi rotare.Iudi.20.Et ſic fundis lapides ad certū iacien-
des iacere. tes.1.Reg.17.Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem.
Rotare fū 25.Porro inimicorū tuorū anima rotabitur quaſi impetu
da. & circulo funde.Hiere.10.Ecce ego lōge proiiciam habita-
Proiicere tores terre.Pro quo hebrei legūt.Ecce ego fundibulabo ha
Fūdibular bitatores terre.i.proiiciam eos ſicut lapis funda proiicitur.
קלע Et inde קלע Calaa.i.funda.1.Reg.17.Et fundam manu tu-
Funda. קלעים lit.Et in plurali קלעים Calaim.& ponitur p fundibula-
fūdibularii riis.4. Reg.3. Et circundata eſt ciuitas a fundibulariis. Po-
nitur etiam pro cortinis vel tentoriis.Exo.27. In cuius au
Tentoria ſtrali plaga contra meridiē erunt tentoria de byſſo retorta.
& in eodem.Et in latere aquilonis per longum erunt tento
ria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & ſcul-
pturas vel picturas factas in ſimilitudinem funde.vt.3.Reg.
6.Et omnes parietes templi per circuitum ſculpſit variis ce
Celature laturis & torno.& in eodem. Et ſculpſit in eis picturam che
rubin.Et in eo.& cedro omnis domus intrinſecus veſtieba
tur habens tornaturas.
Tornature קלקל קלקל Cilcal.diſſipare. ſeu cōturbare. De quo vide ſupra
in dictione קלל Calal.
קלשון קלשון Gilſon.tridens.ideſt inſtrumentum ferreum tres dē
Tridens. tes ferreos habens.1.Regum.13.Acies vomerum &
ligonum & tridentū. Et iūgitur cum dictione שלש Salos
que ſignificat tres:vt in predicto loco.
קמח קמח Cemach.farina. Nu.5.Decimā ptē ſati farine hordea
cee.1.Reg.28.Tolensq; farinam miſcuit. Eſa.47. &
Farina. mole farinam.i.mole triticum vt fiat farina. Oſee.8. Non
faciet farinam.
קמט קמט Camat. Rugare.ideſt rugam facere:ſeu rugam habe-
Rugare re. Iob.16.Ruge mee teſtimonium dicunt contra me
Pro quo hebrei legunt. Et rugaſti me:in teſtimoniū fuit.i.
ruge quas mihi intuliſti ſunt in teſtimonium afflictionis &
doloris mei. Et in eodem. 22. Qui ſublati ſunt ante tem-
pus ſuum.Pro quo hebrei legunt.Qui rugati ſunt ante tē-
pus. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Qui ſucciſi
Succidere ſunt ante tempus.ſcilicet ſuum.
קמל Marceſcere קמל Camal.ſuccindere. excidere.marceſcere.obſurdeſce-
re.Eſa.19.Calamus & iuncus marceſcent.Pro quo he
obſurdeſcē brei legunt. Succiſi ſiue exciſi ſunt.Et in eodem.30.Confu-
Succidere ſus eſt libanus & obſurduit.Et etiā in predicto loco hebrei
legunt.ſucciſus ſiue exciſus eſt.
קמץ קמץ Camas.pugillū implere. aut plenū pugillum tollere.
Pugillum ſeu pugillo menſurare.& ſi latine poſſet dici pugilla-
tollere. re.Leuit.2.Quorū vn9 tollet pugillum plenum ſimile.vbi
ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.ac ſi diceret.&

pugillabit inde plenū pugillum ſuum. Nu.5. Vt prius pu-
gillum ſacrificii tollat.
קמש Cimos.vrtica.Eſa.34.Orientur in domibus ei9 ſpi קמש
ne & vrtice. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. Vrtica.
ſpina & vrtica.Et in plurali קמשנים Cimeſonim.Prouer. קמשנים
24.Et ecce totum repleuerant vrtice. vrtice.
קנן Canan.nidificare. nidum facere. ps.103. Quoniā ibi
paſſeres nidificabūt.Eſa.34.Ibi habuit foueā hericius קנן
Pro quo hebrei legūt.Ibi nidificauit hericius. Hiere.48. Nidificare
Quaſi colūba nidificans in ſummo ore foraminis. Ezech.
22.Nidificans in cedris:& in eodē.31. Et in ramis eius fece Nidū facere
runt nidos omnia volatilia celi.& inde קן Can ſiue קן Cen. קן
i.nidus. Deut.22. Si ambulans per viam in arbore vel in Nidus.
terra nidum auis inueneris.Et in eodem.32. Sicut aquila
prouocans ad volandū pullos ſuos. Pro quo hebrei legunt
Sicut aquila expergefacit ſiue prouocat nidum ſuum. ſ. ad
volādum. Iob.29.In nidulo meo moriar.ps.83. Et turtur
nidum.Et in abdia.Et ſi inter ſidera poſueris nidum tuum
Et in plurali קנים Cinin.& ponitur pro māſiunculis factis קנים
ad ſimilitudinem nidorum. Gen.6. Manſiunculas in arca māſiūcule.
facies.
קנא Cana.inuidere.emulari. zelare.prouocare. Gen.26. קנא
Ob hoc inuidentes ei paleſtini.& in eodem.30.Inui- Inuidere.
dit ſorori ſue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres
ſui. Nu.5.Si ſpiritus zelotypie concitauerit virum contra
vxorem ſuam.pro quo hebrei legunt.Et tranſiuit ſuper eū Zelare.
ſpiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorē ſuā. Emulari
& in eodem.Quid emularis pro me.& in eodem.25.Quia
zelatus eſt pro deo ſuo.2.Regum.11.Et voluit ſaul percute
re eos:zelo quaſi pro filiis iſrael. Significat etiam prouoca-
re.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt
eum in diis alienis.& in eo.Ipſi prouocauerunt me in eo q prouocare
nō erat deus: & ego puocabo eos in eo qui nō eſt populus.
Et inde קנא Cana.ideſt zelator ſiue zelotes vel emulator. קנא
Exo.34.Dominus zelotes nomē eius.Deut.4. Deus emu Zelotes.
lator.Et inde קנאה Cinaa.ideſt zelus ſeu emulatio.4.Reg. Emulator
19.Zelus domini exercituū faciet hoc.ps.68.Zelus domus קנאה
tue comedit me.Ezech.8. Idolum zeli ad prouocandam Zelus.
emulationem.Et i plurali קנאות Cenaoth.Nu.5.Quia ſa- קנאות
crificium zelotypie eſt.Quod in hebreo legitur in plurali. Zelotypie
ſcilicet zelotypiarum vel emulationum.
קנה Cana.emere.poſſidere.acqrere.creare.Gen.33.Emit קנה
q; partem agri. & in eodem.49. Quem emit abrahā Emere.
ab Ephron etheo.Exo.21.Si emeris ſeruū hebreū.Hiere.
32. Agri ementur pecunia. Significat etiam poſſidere. vel
acquirere. Gen.4.Poſſedi hominem per deum. Deut.32. Poſſidere
Nunquid nō ipſe eſt pater tuus qui poſſedit te.ps.73.Quā
poſſediſti ab initio. ps.138. Quoniam tu poſſediſti renes Acquire
meos.Prouer.4. In omni poſſeſſione tua acquire pruden-
tiam.Hiere.32.Et poſſidebuntur agri.Zach.13.Quoniam
adam exemplum meū fuit ab adoleſcētia mea.Pro quo he-
brei legunt. Quoniam adam. ideſt homo acquirere ſiue
poſſidere me fecit ab adoleſcentia mea.vel ſic.Quoniā adā
alere me fecit pecora.ideſt docuit me poſſidere vel acquire
re terram & pecora & alia.Significat etiam creare.Gen.14
benedictus Abraam deo excelſo qui creauit celum & terrā Creare.
Et inde מקנה Micne.i.emptio ſiue poſſeſſio vel acquiſitio מקנה
tam rerum mobilium quam immobilium. Gen.13. Erat
autem diues valde in poſſeſſione auri & argenti.& in eodē. Poſſeſſio.
17.Tam vernaculus q̄ empticius.pro quo hebrei legunt.
Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia.Et in eo-
dem.Et vniuerſos quos emerat.pro quo hebrei legunt.Et
omnem emptionem argenti ſui.i.omnes quos emerat ar-

Digitized by Google

gento.Et in eodem.23.Abrae in poſeſſionem videntibus
filiis heth.Et in eodem.26.Habuitq; poſeſſionem ouiū &
armentorum.& in eodem.49.Ibi & lia condita iacet. & ſe
quitur in hebreo.poſſeſſio ſeu emptio agri & ſpelunce que
Emptio — in eo eſt a filiis heth. Leuit.25.Tāto minoris & emptio cō
ſtabit.Eſa.30.Paſcetur in die illa in poſeſſione tua agnus
ſpacioſe.Ponitur etiam pro poſſeſſione pecorum & armē
Pecora. — torū.Geñ.46.Adducite pecora veſtra.Exo.17.Vt occide
Iumēta — res & liberos noſtros ac iumēta ſiti.Nu.20.Et ſi biberimus
aquas tuas nos & pecora noſtra.Et in eodem.25.Filii autē
Ruben & gad habebant pecora multa. Eccl's.2.Armenta
Armenta. — quoq; & magnos ouium greges.Et inde קִנְיָן Cinian.ideſt
קִנְיָן Subſtātia. — emptio.poſſeſſio.vel ſubſtantia.Geñ.34.Subſtātia eorum
& pecora & cuncta que poſſident noſtra erunt. Leuit.22.
Quem autem ſacerdos:emerit.pro quo hebrei legunt. Et
ſacerdos ſi emerit animā:emptionem vel poſſeſſionē argē
ti ſui.Ezech.38.Qui poſſidere cepit:& eſſe habitator vm-
bilici terre.Pro quo hebrei legunt.Faciens.i.acquirens poſ
Poſſeſſio. — ſeſſionem vel ſubſtantiam in vmbilico terre. Et in eodem.
קָנֶה — Vt auferas ſupellectilem atq; ſubſtantiam.Item קָנֶה Cane.
Arundo. — ideſt arūdo vel calamus.3.Reg.14.Sicut moueri ſolet arū-
Calam⁹ — do.p̄s.67.Increpa ferā arundinis.Eſa.19.Calamus & iun-
cus marceſcent.Ezech.40.Calamus menſure in manu ei⁹
Accipitur etiam pro calamo aureo.Exo.25.Haſtile eius &
קָנִים — calamus.& in plurali קָנִים Canim:ſiue קָנוֹת Canoth.
Exo.25.Sex calami egredientur de lateribus.& in eodem.
Calami — Hoc erit opus ſex calamorum. Accipitur etiam pro oſſe
os brachii. — brachii:eo quod eſt ad ſimilitudinem calami.Iob.31.Et
brachium meum cum ſuis oſſibus confringatur.Accipitur
etiam pro calamo aromatico.Exo.3.Calami ſimiliter ducē
Fiſtula. — tos quinquaginta ſiclos.Canti.4.Fiſtula & cinamomum.
vbi ponitur pro fiſtula.i.pro calamo aromatico.Eſa.43.
Calamus aromatic⁹ — Non emiſti mihi calamum argento.Hiere.6.Et calamum
ſuaue olentē de terra loginqua. Ponitur etiam pro ſtatera.
eo quod habet duo brachia hinc & hinc.Eſa 46.Et argen-
tum ſtatera ponderatis.

Statera
קִנָּמוֹן cinamomū — קִנָּמוֹן Cinamon.Cinamomum.Exo.30.Et cinamomi me
dium eius.Canti.4.Fiſtula & cinamomum.

קֵנֶץ Finis — קֵנֶץ Canas.finis. Iob.18.Vſq; ad quē finē verba iactabis.
De quo vide infra in dictione קָצַץ Caſas.

קָסַס diſtringere — קָסַס Caſas.Diſtringere:fructus vel ramos ex arbore decer
pere.Ezech.17.Et fructus eius diſtringet & ſiccabit.

קָסַם Ariolos. ſciſcitari. Diuinare. — קָסַם Caſam.diuinare.hariolari.ſeu hariolos ſciſcitari.
Deut.18.aut qui hariolos ſciſcitetur.1.Reg.28.Diuia
mihi in phytone.Ezech.13.Qui vident vana & diuinant
mendacium.Mich.3.Et confundētur diuini.i.diuinātes.
Et inde קֶסֶם Cecem.ideſt diuinatio vel hariolatio.1.Reg.
קֶסֶם — 15.Quoniā peccatū hariolandi eſt.Prouer.16.Diuinatio in
hariolatio Diuinatio — labiis regis.Hiere.14.Diuinationem fraudulentam & ſe-
ductionem cordis ſui prophetant.Scribitur etiam cum mē
מִקְסָם — in principio & dicitur מִקְסָם Micſam ſiue מִקְסֹם Micſom:
diuinatio. — Ezech.12.Nec diuinatio ambigua in medio filiorum iſrael
Et in eodem.13.Et diuinationem mendacem locuti eſtis.
Mich.3.E tenebre vobis pro diuinatione.Et in plu.קְסָמִים
קְסָמִים — Ceſamim.Nume.22.Habentes diuinationum precium in
manibus.4.Reg.17.Et diuinationi inſeruiebant. Pro quo
diuinatiões. — hebrei legunt.Et diuinati ſunt diuinationes. Vbi ponitur
verbum & nomen ab eo deriuatum.

קֶסֶת — קֶסֶת Ceſeth.atramentarium.Ezech.9.Et atramentarium
ſcriptoris ad renes eius.Et ſolum inuenitur in predi-
atramētarium — cto loco.

קָעַע — קָעַע Caa.Ammouere.dimouere.diſſoluere.recedere. Et
ſcribitur cum ſimplici aim.Geñ.32.Tetigit neruum
femoris iacob.Pro quo hebrei legunt.Et āmouit ſeu diſlo- — amouere.
cauit coxā femoris Iacob.Ezech.23.Et receſſit anima mea — Recedere
ab ea:ſicut receſſerat anima mea a ſorore eius. Vide etiā de
hoc ſupra in dictione יָקַע Iacaa. & inde קוֹץ Coa.pro quo — קוֹץ
beatus hieronymus tranſtulit principē.Vt in eo.& nobiles
& tyrannos & principes.& aliqui hebrei dicunt quod ē no — Princeps
men proprium nationis vel regionis.

קַעֲקַע Caacaa. Stigma.ſiue ſtigmatizatio. Leuit.19.nec fi — קַעֲקַע
guras aliquas aut ſtigmata facietis vobis. — Stigma.

קְעָרָה Ceara:ſcutela.Beatus hieronymus tranſtulit acepta — קְעָרָה
bulū.& ſcribitur cum he vel thau in fine.Nu.7.Ace
ptabulum argēteum appendens centum triginta ſiclos. Et — aceptabl'.
in plurali קְעָרוֹת Cearoth.Exo.25.Aceptabula & phialas — קְעָרוֹת
& ſcyphos. — aceptabla.

קָפָא Capa.coagulare vel congelare.congregare.defigere — קָפָא
Iob.10.& ſicut caſeū me coagulaſti.Ponitur etiā pro — Coagulare
congregare vel defigere.Exo.15.Congregati ſunt abyſſi — Cōgregar.
in medio maris.i.Congelati.Soph.1.Viros defixos in feci — Defigere
bus ſuis.Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Viros
coagulatos vel congelatos in fecibus ſuis.Et inde קִפָּאוֹן Ci — קִפָּאוֹן
paon. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit niuem: que
eſt aqua congelata.Zach.14.Nō erit lux ſed frigus & nix. — Nix.

קָפַד Capad. ſcindere. precidere. Eſa.38.Preciſa eſt velut — קָפַד
a texente vita mea.& inde קְפָדָה Cephada.i.ſciſſio vel — Precidere
preciſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit anguſtiā. — קְפָדָה
Ezech.7.Anguſtia ſuperueniente requirent pacem. Item — anguſtia
קִפֹּד Cipod.ideſt herici⁹.Eſa.14.Et ponam eam in poſſeſ- — קִפֹּד
ſionem hericii.Et in eo.34. Onocrotalus hericius & ibis — Hericius
Soph.2.Onocrotalus & hericius.

קִפּוֹז Cipoz.hericius:ſicut dictio precedens.Eſa.34.Ibi.ha — קִפּוֹז
buit foueam hericius. — Hericius

קָפַץ Capas.cōtinere.claudere.contrahere.trāſilire. Deut. — קָפַץ
15.Non cōtrahas manum tuam:ſed aperias eam pau- — Cōtrahere
peri.Iob.5.Iniquitas autē contrahet os ſuum. p̄s.76.Aut — Cōtinere
continebit in ira ſua miſericordias ſuas.Eſa.52.Super ip̄m
continebunt reges os ſuum.Significat etiā tranſilire.Cāti.
2.Tranſiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob.24. — auferre.
Et humiliabuntur ſicut omnia & auferentur.

קֵץ Ces.finis.terminus.extremum.De quo vide in dictio- — קֵץ
ne ſequenti. — Finis.

קָצַץ Caſas. ſcindere. abſcindere. ſecare. amputare. Exo. — קָצַץ
29.Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt.Et — Scindere.
ſcidit vel ſecauit fila.Deut.25.Abſcides manum illius.Iudi — amputare.
.1.ſciſſis ſummitatibus manuū eius ac pedum.Et in eodem.
Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum ſūmitati
bus.2.Reg.4.Precidentes manus ac pedes eorum.p̄s.128
Dominus iuſtus concidet ceruices peccatorum. Ponitur — Concidere
etiam pro tondere vel attondere.Hiere.9.Et ſuper omnes — attondere
qui attonſi ſunt in coma.& inde קֵץ Ces.ideſt finis. termi — קֵץ
nus:aut extremū.Geñ.6.Finis vniuerſe carnis venit corā — Finis.
me.Et in eodem.40.Poſt duos annos vidit pharao ſomni
um.i.in fine duorum annorum.Deut.15.In ſeptimo anno
facies remiſſionem.pro quo hebrei legūt.In fine vel a ter-
mino ſeptem annorum facies remiſſionem.i.in anno fina-
li vel extremo ſeptem annorum facies remiſſionē. Hiere.
44.Cum completi fuerint ſeptem āni dimittat vnuſquiſ-
q; fratrem ſuum.ideſt in fine ſeptem annorum. Ezech.7.
Venit finis.Vide etiam de hoc infra in dictione קָצָה caſa.

קָצַב Caſab.Preſcindere.abſcindere.4.Reg.6.Preſcidit er — קָצַב
go lignū & miſit illuc.Et inde קֶצֶב Ceſeb.i.preſciſſio — preſcindere.
ſeu ſculptura.3.Reg.6.In menſura pari & opus vnum erat — קֶצֶב
duobus cherubim.pro quo hebrei legunt.Menſura vna & — preciſio
preſciſſio vna erat duobus cherubim.ideſt ſculptura una. &

Digitized by Google

ſculptura in eo.7.& menſura ſculpturaqꝫ cõſimili . & in plu . קְצָבִים
קְצָבִים Ceſabim.& põitur pro extremis.Ione.2.Ad extrema mõ-
Extrema. tium deſcendi . & in plurali feminino קְצָבוֹת Ceſuboth . ꝑ
קְצָבוֹת quo beatus hieronymus tranſtulit tonſas. ideſt preſciſſas
Tonſe Canti. 4 . Sicut grex tonſarum.

קְצָה קָצָה Caſa.abſcindere.concidere.radere.tedere.ſeu nauſe-
Concidere am habere.Abach.z.Cõcidiſti populos multos.& in
מְקֻצֶּה de מְקֻצֶּה Mecaſe.i.abſciſſus vel truncatus.ſ. pedes.pro quo
Claudus beatus hiero.tranſtulit claudũ.Prouer.26.Claudus pedib⁹
קְצֵה & iniquitatem bibens.& inde קְצֵה ceſe ſiue קָצָה caſe. i. fi-
nis aut ſummitas:ſiue terminus: vel extremitas . Exo . 25.
Cherub vnus ſit in latere vno:& alter in altero.pro quo he
Extremitas brei legunt· Et facies cherub vnum ab extremitate hinc:&
cherub vnũ ab extremitate inde.& in eo.26 .Qui mitten-
Summũ tur per medias tabulas a ſummo vſqꝫ ad ſummũ.i.ab extre
Sũmitas mitate in extremitatem. Et in eo.anſulas hyacinthinas in
lateribus & ſũmitatibus facies.pro quo he.le.& facies anſu
las hyacinthinas in ora cortine vnius.ideſt in extremitate
Extremũ. Nu.20.Que eſt in extremis finibus tuis poſita.p̃s.18 . a ſũ
Finis. mo celo egreſſio eius.Eſa. 2.& non eſt finis theſaurorum
eius. Et in eo.& innumerabiles quadrige eius .pro quo he.
le.Et non eſt finis quadrigarum eius. Scribitur ẽt cũ mem
in principio.Geñ.45. Extremos quoqꝫ fratrum ſuorum
quinqꝫ viros conſtituit coram rege . Dañ.1. & poſtea ſtarẽt
קְצָוֹת in conſpectu regis.i.in fine trium annorũ.& in plu . קְצָוֹת
Ceſauoth·ſiue קְצוֹת ceſoth.Exo.27.Per quattuor angulos
erunt quattuor annuli.i.per quattuor extremitates eius Et ĩ
Sũmitates eo.28.In vtroqꝫ latere ſũmitatum.& in eo.Iunges annulis
margines. que ſunt in marginibus eius.ideſt in extremitatibus eius .
Extrema. Et in eo.Et ipſarum cathenarum extrema duobus copula
Termini. bis vncinis.3.Reg.6.A ſũmitate ale vſqꝫ ad ale alterius ſũ-
mitatem.Ps.74.Et timebunt qui habitant terminos a ſi-
קְצָיִם gnis tuis .reperitur ẽt קְצָיִם ciſim ſiue קְנָצִים cinſim:ſecun
dum terminationem pluralem maſculinorũ.vt in eo. pſal-
Fines mo.vbi dr̃ ſpes oĩm finiũ terre. Ezech.33.Et tulerit popul⁹
nouiſſimi terre virũ vnũ de nouiſſimis ſuis.Et aliqñ ſcribitur cũ lr̃a
nun in medio.vt Iob.18. Vſqꝫ ad quẽ finẽ verba iactabis.vi
de ẽt de hoc ſupra in dictione קוֹץ cos:& in dictione קָצַץ ca
קָצָה ſas. Sigñat ẽt predicta dictio קָצָה caſa:radere : vel decorti-
care. Leuit.14.Et ſpargi puluerem raſure extra vrbem.&
in eo.Poſtq̃ꝫ eruti ſunt lapides & puluis elatus . i . raſus vel
Radere deorticatus.Item ſignificat tedere vel nauſeam habere.Nu
Nauſeare. me.21.& anima nr̃a nauſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo. 4.
Tedere Reg.10.In diebus illis cepit dominus tedere ſuper iſrael.
קֶצַח קֶצַח Ceſach.genus frumenti vel leguminis. pro quo bea-
Git tus hieronymus tranſtulit.git.Eſa.28.Seret git: & cy
minum ſparget. Et in eo. Non enim in ſerris triturabitur
git.& in eo.Sed in virga excutietur git.

קָצִין קָצִין Caſin.Princeps.ſeu dux. Iudi.11. Veni & eſto priceps
Princeps noſtri.Eſa.3.Princeps eſto nr̃i.& in eo. Nolite conſti-
קְצִינִים tuere me principẽ populi.& in plu.קְצִינִים ceſinim.Eſa.1.
principes Audite verbum domini principes ſodomorum.& in eodẽ
zz.Cuncti principes tui fugerunt.

קָצַע קָצַע Caſaa.radere.abradere.vel decorticare.Leuit.14 .do
Abradere mũ aũt ipſam abradet intrinſecus per circuitũ . & ĩde
מִקְצֹעַ מִקְצֹעַ miſoa.i.angul⁹.z.Paralip.z6.Sup portã anguli.Hie
Angulus. re.3.ab angulo vſqꝫ ad portã domus.Ezech.46.Et ecce at
מִקְצֹעוֹת riolum erat in angulo atrii.& in plu.מִקְצֹעוֹת micſeoth.ſiue
מִקְצֹעִים micſaim.aut קְצֹעוֹת ceſaoth.Exo.z6. Et rurſus ali
anguli as duas que in angulis erigantur. Et in eo . Duabus quoqꝫ
tabulis que in angulis ponende ſunt. Ezech.41. Et anguli
eius & longitudo eius. Et in eo.46. Per quatuor angulos
atrii. Et in eo. In quattuor angulis atriola diſpoſita Et ĩ eo.

Menſure vnius q̃ttuor erant. i . quattuor anguli.Itẽ קְצִיעָה קְצִיעָה
Ceſia.i.caſia . & reperitur tm̃ in plu.i . קְצִיעוֹת ceſſioth. Ps. קְצִיעוֹת
44.Myrrha & gutta & caſia a veſtimẽtis tuis.eſt ẽt קְצִיעָה Caſia
ceſia nomen proprium femine.Iob.4z. Et vocauit nomẽ
vnius diem:& nomen ſecunde caſia.

קָצַף caſaph.Iraſci.indignari.decorticare.Nu.16. Nũ vno קָצַף
peccãte cõtra oẽs ira tua deſeuiet.pro quo he. le .Nun
vno viro peccãte cõtra oẽm cetũ iraſceris.Deut.9.Nam & Iraſci
in oreb prouocaſtis eum.ideſt feciſtis eũ iraſci. Eſa.8. & cũ
eſurierit iraſcetur & maledicet regi ſuo . & in eo . 57.Pro-
pter iniquitatem auaritie ſue iratus ſum . Et in eo. Abſcon-
di & indignatus ſũ.Zach.1.Iratus eſt dñs ſup patres vr̃os Indignari
iracundia. Ioel.1.Et ficũ meã decorticauit. & inde קֶצֶף ce- decorticare.
ſeph.ſiue קֶצֶף caſeph.ideſt ira:ſiue iracundia:aut indigna- קֶצֶף
tio: vel furor. Nu.16. Iã enim egreſſa eſt ira a dño . p̃s.37.
Dñe ne in furore tuo arguas me. Eſa.60 .In indignatione Ira. Furor
enim mea percuſſi te.Hiere.10.ab indignatione eius com Indignatio.
mouebitur terra.Zach . 1.Iratus eſt dñs ſup patres vr̃os ira Iracũdia
cũdia. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ .Ponitur
ẽt pro ſpuma. Oſee. 9.quaſi ſpuma ſup faciẽ aque. Spuma.

קָצַר Caſar. Abbreuiare.coanguſtare.decurtare.metere.te קָצַר
dere.Nu.11.Nũquid man⁹ dñi inualida eſt . pro quo abbreuiare.
he.le. Nũquid manus dñi abbreuiata ſiue coanguſtata eſt. minorare
Ps.88.Minoraſti dies tp̃is eius.i.abbreuiaſti.p̃s.101. reſpõ
dit ei in via virtutis ſue paucitatẽ dierũ meorũ. ꝑ quo btũs
hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit. Afflixit in via fortitudi-
nẽ meã: abbreuiauit dies meos.Prouer. 10. Anni impiorũ
breuiabũtur.Eſa.z8.coanguſtatũ eſt enĩ ſtratũ.& in eo.50 coãguſtare
Nũquid abbreuiata & paruula facta eſt manus mea . & ĩ eo.
59.Ecce nõ eſt abbreuiata manus dñi. Mich.z.Nũqꝫ abbre
uiatus eſt ſpũs dñi.& inde קְצַר ceſar.i.breuis ſiue anguſt⁹. קְצַר
Iob.14.Breui viuẽs tp̃e.& iungitur cũ dictiõe אַפַּיִם Apa- Breuis
im: que ſigñat irã:& tũc ambe dictiões ſigñant iracũdũ vel
impatiẽtẽ.i. breuẽ ad irã.ſ.qui facile iraſcitur. Prouer.14. Impatiẽs
Impatiẽs opabitur ſtultitiã.& in plu.קְצָרִים ceſarim ſiue קְצָרִים
קִצְרֵי ciſre. Eſa.37.Habitatores earũ breuiata manu cõtre- Breues
muerũt.ꝑ quo he.le.breues manu.& in plu.fe. קְצֻרוֹת ce- קְצֻרוֹת
ſuroth. Ezech.4z. Vbi erãt gazophylacia in ſupiorib⁹ hu
miliora.pro quo he.le.breuiora vel anguſtiora. & ĩde קֹצֶר Breuiora.
cõſer.i.abbreuiatio vel coanguſtatio:aut anguſtia . Exo.6. קֹצֶר Anguſtia.
Propter anguſtiam ſpũs.Ponitur etiam pro tedere.Nu.z1. Tedere.
& tedere cepit populũ. Sed ẽt in p̃dicto loco hebrei legũt.
& coãguſtata eſt anima populi . Sigñat etiã metere.Leuit.
z3.& meſueris ſegetẽ.Deut.z4.qñ meſueris ſegetẽ ĩ agro Metere
tuo.Ruth.z.& dixit meſoribus dñs vobiſcũ.p̃s.1z8.De quo
nõ ipleuit manũ ſuã qui metet.& inde קָצִיר caſir.i.meſſis קָצִיר
Geñ.8.Sementis & meſſis frigus & eſtas.& in eo.30.Egreſ meſſis
ſus aũt ruben tp̃e meſſis triticee. Exo.34 Die ſeptimo ceſſa
bis arare & metere.pro quo he.le.& die ſeptimo ceſſabis: in
meſſe & aratiõe ceſſabis vel requieſces. Deut . z4. Qñ me
ſueris ſegetẽ.pro quo he.le.qñ meſueris meſſem.vbi poni- Seges.
tur verbum & nomen ab eo deriuatũ.Ruth. 1 . Qñ primũ
hordea metebãtur.pro q̊ he.le. In principio meſſis hordea
cee.Eſa.17.& erit ſicut cõgregãs in meſſe . & in eo. Ablata
eſt meſſis in die hereditatis.& in eo.18.ante meſſem enĩ to
tus effloruit.Ponitur ẽt pro palmite vel ramo , Iob. 14.&
faciet comam quaſi cum prius plantatum eſt . ideſt faciet Coma Ramus
palmitem vel ramum.& in eodem.z9 . & ros morabatur
in meſſione mea.pro quo hebrei legunt. In ramo vel pal-
mite meo.p̃s.79.extẽdẽs palmites ſuos vſqꝫ ad mare. Palmes

קֹר Cor.frigus.De quo vide in dictione ſequenti. קֹר

קָרַר carar.frigeſcere.Hiere.6. Sicut frigidam facit ciſter- קָרַר
na aquam ſuam: ſic frigidam fecerunt malitiam ſuã . Frigidũ fa cere

Digitized by Google

קוֹר Et inde קוֹר Cor.ideſt frigus.Gen.8.Frigus & eſtus.Et ali=
Frigus quando ſcribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Ca
קָרָה ra.ſeu קָרַת Carath.Iob.24.Quibus non eſt operimentũ
Frigus in frigore.Ps.148.Ante faciem frigoris eius quis ſuſtine=
bit.Prouer.25.Et qui ammittit palliũ in die frigoris.Et in
קַר de קַר car.ideſt frigidus vel frigidum. Et ſolum inuenitur
קָרִים in numero plurali.ſcilicet קָרִים carim.Prouer.25.Aque
Frigide frigide anime ſitienti.& inde מְקֵרָה Mecera. ideſt locus re
מְקֵרָה frigerii vbi habitant in eſtate.Iudi.3.Forſitan purgat aluũ
Eſtiuũ cenaculum. in eſtiuo cenaculo.Et inde קַרְקֹר Carcor.ideſt refrigerium
קַרְקֹר Iudi.8.Zebee aũt & ſalmana requieſcebant.ideſt erant in
Refrigeriũ refrigerio.hebrei tamen dicunt ꝙ eſt nomen proprium lo
ci.Vnde in predicto loco ipſi legũt.Zebee autem & ſalma
na erant in carcor.

קָרָא קָרָא Cara.vocare.inuocare.appellare.nominare.clamare
Appellare Vocare vel predicare.legere.occurrere.euenire.accidere.
Gen.1.Appellauitq; lucem diem & tenebras noctem.Et i
eodem.Vocauitq; deus firmamentum celum.Et in eodẽ.
Et vocauit deus aridam terram.Et in eodem.2.Vt videret
quid vocaret ea.Et in eodẽ.Appellauitq; adam nominibꝰ
ſuis cuncta animantia.Et in eodem.4.Iſte cepit inuocare
Inuocare. nomen domini.1.Regum.9.Deinceps comedent qui voca
ti ſunt.3.Regum.1.Salomonem fratrem ſuum non vocauit
Iob.12.Inuocauit deum:& exaudiet eum.Et in eo.27.Et
inuocare deum omni tempore.Eſter.4.Siue vir ſiue mu
lier non vocatus.Et in eodem.Que triginta iam diebus nõ
ſum vocata ad eum.ps.98.Inuocabant dominum & ipſe
exaudiebat eos.Prouer.27.Et oleum dextere ſue euacuat.
Pro quo hebrei legunt.Et oleum dextere ſue euocat.Eſa.
41.Vocans generationes ab exordio.Et in eodem.48.&
tranſgreſſorem ex vtero vocaui te.Et in eodem.Et iſrael
quem ego voco.Et in eodem.55.Ego dominus qui voco
nomen tuum.Et in eo.58.Et vocaberis edificator ſepium.
Et in eodem.65.Ad gentem que non inuocabat nomẽ me
um.Hiere.23.Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum do=
minus iuſtus nr̃.Ezech.10.Rotas vocauit volubiles.Oſee.
Clamare 7.Egyptum inuocabãt.Sigñat.etiam clamare.Ps.33.Iſte
pauper clamauit.Ps.90.Clamabit ad me & ego exaudiam
eũ.ps.118.Clamaui in toto corde exaudi me domine.Et in
eo.Clamaui ad te ſaluũ me fac.Eſa.6.Et clamabãt alter ad
alterum.Et in eodem.40.Vox clamantis in deſerto.Et in
eod.48.Clama ne ceſſes.Significat ẽt legere. Nee.8.Et le
Legere. git in eo aperte in platea.Et in eodem. Et legerũt in libro
legis dei diſtincte.Eſter.6.Que cũ illo preſente legerẽtur.
Eſa.29.Et dabitur liber neſcienti litteras: diceturq; ei lege
iſtum.Abach.2.vt percurrat qui legerit in eo.Ponitur ẽt ꝓ
predicare vel preconizare.quod eſt idem quod clamare.vt
Predicare. Eſa.61.vt predicarem captiuis indulgentiã.Hiere.7.& pre
dica ibi verbũ iſtud.Ione.1.Et predica in ea predicationẽ.
קְרִיאָה & inde קְרִיאָה Ceria.i.vocatio vel lectio: aut predicatio.vt
Predicatio. in predicto loco: vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ
מִקְרָא Scribitur etiã cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Mi
cra.i.vocatio vel appellatio.aut lectio.Leuit.23.Dies pri=
mus erit vobis celeberrimus ſanctuſq;.pro quo hebrei le
Vocatio. gunt.In die prima erit vobis vocatio ſancta ſiue inuocatio
ſancta.Et in eodem.Dies expiationis erit:& vocabitur ſan=
ctus.pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio ſancta
מִקְרָאִים erit vobis.& in plu. מִקְרָאִים Micraim ſiue מִקְרָאֵי micrae.
Leuit.23.He ſunt ferie domini quas vocabitis ſanctas.pro
Vocationes quo hebrei legunt. vocationes ſancte.Eſa.4.Et creabit do
minus ſuper omnem locum montis ſion & vbi inuocatũ
eſt nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et ſuper omnes vo
קְרוּאִים cationes vel inuocationes eius.& inde קְרוּאִים Ceruim.i.

homines nominati vel vocati ſeu principales:vel nobiliſſi
mi populi.Nu.1.Hi nobiliſſimi principes multitudinis.& nobiliſſimi
in eodem.16.Et qui tempore concilii per nomina vocabã Vocati.
tur.Et i eodem.26.Iſti ſunt dathan & abiram prĩcipes ꝓpo Principes.
puli.Ezech.23.Et nominatos aſcenſores equorum. Poni= Nominati
tur etiam pro inuitatis.ideſt vocatis.1.Regum.9.Deinceps
comedent qui inuitati ſunt. Significat etiam predicta di= Inuitati
ctio קָרָא cara.accidere.aut occurrere.Gen.42.Ne forte in
itinere quicq; patiatur mali.pro quo hebrei legunt.Ne for
te accidat ei periculum ſiue mors.Et in eo.Si quid ei aduer Accidere
ſitatis acciderit in via.Et in eo.49.Vt annunciem que vẽ=
tura ſunt vobis.ideſt que euenient vobis.Exo.1.Et ſi ingrue
rit contra nos bellum.ideſt ſi acciderit.Deut.30.Et occur= Occurrere
rent vobis mala in extremo tempore.2.Reg.1.Caſu veni caſu venire
in mõte gelboe.Et in eodem.18.Accidit autem vt occurre
ret Abſalon ſeruis dauid.Et in eodem.2. Accidit autem ꝙ
ibi eſſet vir belial.Eſa.60.Et occupauit ſalus muros tuos.
Pro quo hebrei legunt.Et occurret ſiue eueniet ſalus.Hie=
re.13.Quare venerunt mihi hec.ideſt acciderunt. Et in eo
dem.23.Et euenerunt eis omnia mala hec.Dañ.10.vt doce
rem te que ventura ſunt populo tuo.ideſt que euenient vel Euenire.
accident populo tuo.vide etiam de hoc infra in dictione
קָרָה Cara cum he in fine.& inde קְרוֹת Coroth.ideſt accidẽ
tia.vel occurrentia.Eſa.51.Duo ſunt que occurrerunt tibi. קְרוֹת
& inde לִקְרַאת Licrath.ideſt in occurſum ſeu obuiam. Exo. Accidentia. לִקְרַאת
4.Ecce ipſe egredietur in occurſum tuum.Et in eo.19.Cũ i occurſus.
q; eduxiſſet eos moyſes in occurſum dei de loco caſtrorum
Item קֹרֵא Core.ideſt perdix.1.Reg.26. Sicut perſequitur קֹרֵא
perdix in montibus.Hiere.17.Perdix fouit & non pepit. Perdix

קָרַב Carab.appropinquare.accedere.appropiare.applica קָרַב
re.offerre.bellare.Gen.12.Cũq; prope eſſet vt ingre
deretur egyptum.Et in eodem.47.Cumq; appropinqua Appropinquare
re cerneret diem mortis eius.Exo.3. Non appropinques
inquit huc.Et in eodem.12. Et tunc recte celebrabit.pro ꝙ
hebrei legunt.Et tunc accedat ſiue appropinquet vt faciat
eum.ideſt vt celebret eũ.Et in eo.14.Cũq; appropinquaſ=
ſet pharao.Et in eodem.Ita vt ad ſe inuicẽ toto noctis tpe Accedere
accedere nõ valerent.Et in eo.22.Dñs domus applicabitur applicare.
ad deos.Et in eo.29.Filios quoq; illius applicabis.i.appro
pinquare facies.& in eo.32. Cumq; appropinquaſſet ad ca
ſtra.Et in eo.36.Et qui ſponte ſua obtulerant ſe ad facien=
dum opus.Pro quo hebrei legunt.Omnis quem eleuauit
i.incitauit cor ſuũ vt accederet ad opus ad faciendum illud
Et in eodem.40.Accedentes ad altare.Deut.5. Tu magis
accede & audi.Et in eo.15.Appropinquat ſeptimꝰ annus.
Ioſ.5.Accedetiſq; mane ſinguli per tribus veſtras.2. Reg.
15.Et cum accederet ad eũ homo & ſalutaret illũ.4.Regũ.
16.Vidit altare & veneratus eſt illud.Pro quo hebrei legũt.
Et vidit rex altare:& acceſſit rex ad altare.ps.26. Dum ap
propriant ſuper me nocentes. Ps.68.Intende anime mee:
& libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Accede ad animam
meam & redime eam.Eſa.8.Acceſſi ad prophetiſſam. Et
in eodem.41.Prope facite iudicium veſtrum dicit domi=
nus.Ezech.36.Prope eſt vt veniant.Et in eo.37.Et adiun= Adiungere
ge vnum ad alterum.ideſt applica.Et in eo.42.Et ſic pro=
cedent ad populum.ideſt accedẽt.Soph.2.Et ad deum ſuũ
nõ appropinquabũt.Sigñat ẽt aliqñ offerre.ſ.qñ eſt verbũ Offerre
tertie cõiugationis tranſitiuũ.i.appropinquare vel accede
re facere.Leuit.1.Homo qui obtulerit ex vobis hoſtiam.
Et in eo.3.Et offerrent de hoſtia pacificorũ oblationẽ dño
& in eodẽ.21.& panes deo ſuo offerunt. Nu.18.Sed fratres
tuos de tribu leui ſceptro patris tui ſume tecũ.i.appropin=

Digitized by Google

quare fac tecum. Ezech. 43. Et offeres vitulum de armẽto.
קרבן Et in eo. Et offeres eũ in conſpectu dñi. & inde קָרְבָּן corbã
ſiue קֻרְבָּן curban. i. oblatio ſeu munus quod offertur dño.
Oblatio. Leuit. 1. Si holocauſtũ fuerit eius oblatio. Et in eo. 2. Aniſ
ma cum obtulerit oblationẽ dño. Nee. 10. Sortes ergo miſ
ſimus ſup oblationem lignorum. & Mathei. 15. corban.
i. munus quodcũq; ex me tibi proderit. Et in eo. 27. Non
קָרוֹב licet eos mittere in corbanã. i. ĩ oblationẽ dñi. & inde קָרוֹב
Proxim⁹ ꝓpinquus carob. i. propinquus vel proximus. Exo. 32. Et amicũ & ꝓ
ximũ ſuũ. Leuit. 21. Niſi tñ in cõſanguineis & propĩquis.
Quod in hebreo legitur ſingľr. Ruth. 2. Propĩquus noſter
eſt homo. Ps. 14. Et opprobriũ non accepit aduerſus ꝓxiſ
mos ſuos. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. &
opprobriũ nõ ſuſtinuit ſup propinquo ſuo. Ponitur ẽt adſ
Prope uerbialiter. i. prope. ps. 144. prope eſt dñs inuocãtibus eũ
קְרוֹבִים Eſa. 55. Inuocate eũ dũ ꝓpe eſt. & in plu. קְרוֹבִים cerobim.
i. proximi vel propinqui. Leuit. 10. Sanctificabor in his q
appropinquãt mihi. Eſter. 9. Tã in vicino poſitis q̃ ꝓcul.
pro quo he. le. Propinquis & longinquis. & inde קָרֵב Caſ
Propĩqui קָרֵב reb. i. accedẽs vel appropinquãs. 1. Reg. 17. Ibat autem phi
liſte⁹ accedẽs & appropinquãs. 3. Reg. 4. & neceſſaria mẽ
ſe regis ſalomonis cũ ingenti cura ꝑbebãt in tpe ſuo. ꝓquo
he. le. & oẽm accedẽtẽ ad menſam regis ſalomonis nutrieſ
Accedens. bant ſiue alebant vnuſquiſq; in mẽſe ſuo: in nullo deficieſ
קִרְבָה bant. & inde קִרְבָה ceriba ſiue קִרְבַת cirbath. i. appropinſ
quatio: vel adheſio. ps. 72 Mihi autem adherere deo bonũ
Appropin quatio. eſt. pro quo he. le. mihi autem appropinquatio vel adheſio
קֶרֶב dei bona eſt. & inde קֶרֶב cereb. i. ĩtra: aut mediũ alicui⁹ rei.
Intra Medium Gen̄. 18. & riſit occulte. pro quo he. le. & riſit intra ſe. Exo.
23. Et auferã infirmitatem de medio tui. Nu. 15. Peribit de
populo ſuo. pro quo he. le. Peribit de medio populi ſui. De
ut. 13. Si ſurrexerit in medio tui prophetes. & in eo. 17. de
numero fratrũ tuorũ. pro quo he. le. De medio fratrũ tuoſ
rũ. Et in eo. 21. Et nõ reputes ſanguinẽ innocẽtẽ in medio
populi tui iſrael. Ponitur ẽt pro vitalibus ſeu viſceribus vľ
Inteſtina. interioribus aut inteſtinis. Leuit. 1. inteſtinis & pedibus loſ
tis aqua. Et in eo. Inteſtina vero & pedes lauabunt aqua.
Ps. 48. Sepulchra eorũ domus eorũ in eternũ. ꝓ quo btũs
Interiora. hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. Interiora ſua domus eoſ
rũ in ſeculũ. ps. 102. Et oĩa que ĩtra me ſunt nomini ſancto
eius. Ponitur ẽt predicta dictio. קָרַב Carab pro calefieri.
Calefieri Oſee. 7. Oẽs calefacti ſunt quaſi clibanus. Significat etiam
bellare. vel pugnare. ps. 54. Appropinquat cor illius. Pro
Pugnare. quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Pugnat autem
cor illius. Et in eodem. Ab his qui appropinquant mihi.
Pro quo hebrei legunt. Ab his qui pugnant aduerſus me.
קְרָב Et inde קְרָב cerab. i. bellũ ſeu prelium aut pugna vel certa
men. 2. Reg. 17. Et tu eris in medio eorum. pro quo hebrei
Prelium legunt. Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna. Ps. 144.
Certamẽ Qui docet manus meas ad prelium. Zach. 14. Sicut prelſ
קְרָבוֹת liatus eſt in die certaminis. & in plurali קְרָבוֹת ceraboth.
Bella. Ps. 67. Diſſipa gentes que bella volunt.

קַרְדֹּם Securis קַרְדֻּמִּים קַרְדֹּם Cardum. ſecuris. 1. Reg. 14. Vt acuerent vnuſquiſ
q; vomerem ſuum & ligonem & ſecurim. & in pluſ
rali קַרְדֻּמִּים cardumim ſiue קַרְדֻּמּוֹת cardumoth. Iudi. 9.
Et arrepta ſecuri proſcidit arboris ramũ. pro quo hebrei le
gunt. & accepit abimelech ſecures & proſcidit ramũ. 1. Reſ
ſecures gum. 13. Retuſe itaq; erant acies vomerum & ligonũ & triſ
dentium & ſecurium. ps. 73. Securibus exciderunt.

קָרָה Cõtingere. קָרָה Cara. accidere. contingere. euenire. occurrere. contiſ
gnare. ſeu tegere. ideſt contignationem domorũ con
ſtruere. Gen̄. 44. Et aliquid ei in via contigerit. Nume.
11. Iam nunc videbis vtrum meus ſermo opere compleaſ
tur. Pro quo hebrei legunt. Nunc videbis vtrum continſ
gat vel eueniat tibi ſermo meus. ideſt opere compleatur. Euenire
Ruth. 2. Accidit autem vt ager ille haberet dominum noſ Accidere
mine booz. 1. Regum. 28. Viuit dominus quia non eueniet
tibi quicquam mali. 2. Regum. 1. Caſu veni in monte gelſ
boe. ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe. Eccľs.
2. Et didici q; vnus vtriuſq; eſſet interitus. pro quo hebrei
legunt. Et didici q; vnus accidens accidit omnibus his. Et
in eodem. Si vnus & ſtulti & occaſus meus erit. Pro quo he
brei legunt. Sicut accidit ſtulto etiam mihi accidet. Eſa.
41. Et nuncient nobis quecunq; ventura ſint. Vide etiam
de hoc ſupra in dictione קָרָא Cara. Significat etiam occur
rere. Gen̄. 24. Occurre obſecro mihi hodie. Et in eodem. Occurrere
27. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi quod volebã.
Nume. 23. Si forte occurrat mihi dominus. Et in eodem.
Occurrit illi deus. Et in eodem. Donec ego obuius pergã.
ideſt occurram. Deut. 25. Quomodo occurrerit tibi in via
Et inde קְרִי ceri. ſiue מִקְרֶה micre. ideſt accidens. euentus. ca קְרִי
ſus. Deut. 23. Si fuerit inter vos homo qui nocturno polluſ
tus ſit ſomno. pro quo hebrei legunt. Qui fuerit pollutus
caſu vel accidenti nocturno. 1. Regum. 20. Cogitabat enim Caſus
q; forte eueniſſet ei quod non eſſet mundus. Eccľs. 3. Idcirſ
co vnus interitus eſt hominum & iumẽtorum. Pro quo he
brei legunt. Quoniam accidens vel euentus filiorum hoſ accidens
minum: & accidens vel euentus iumẽtorum: vnũ accidẽs
eſt eis. Et in eodem. 9. Quia eadem cunctis eueniunt. Pro
quo hebrei legunt. Quia idem accidens vel euentus ſit om Euentus
nibus. Et inde קְרִי Ceri. ideſt occurſus: vel ex aduerſo: aut קְרִי
e contrario. Leuit. 26. Si ambulaueritis ex aduerſo mihi: ex aduerſo
ego quoq; contra vos aduerſus incedam. Et in eodem. Et
ego incedam aduerſum vos in furore contrario. Item קָרָה Cõtrarius
Cara. ideſt contignare aut contignationem domus facere: קָרָה
ſeu domum tegere. 2. Paralip. 34. Ad contignationem do cõtignatio
morum. Nee. 2. vt det mihi ligna: vt tegere poſſem porticũ Tegere
templi. Et in eodem. 3. Ipſi texuerunt eam: & ſtatuerũt val
uas eius. ps. 103. Qui tegis aqs ſupiora ei⁹. ꝓ quo btũs hie
ronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtuſ
lit. Qui tegit aquis cenacula eius. & inde קוֹרָה Cora. ideſt קוֹרָה
tignũ ſeu trabes: aut lignum ſiue materia ad contignatioſ
nem domorum. Gen̄. 19. Quia ingreſſi ſunt ſub vmbra
culminis mei. Pro quo hebrei legunt. Quia ingreſſi ſunt Culmen.
ſub vmbra trabis vel contignationis mee. ſ. domus. 4. Re Trabes
gum. 6. Tollamus ſinguli de ſilua materias ſingulas. Et in materia
eodem. Accidit autem cum vnus materiam ſucciſdiſſet.
Et in plurali קוֹרוֹת Coroth. Canti. 1. Tigna domorum קוֹרוֹת
noſtrarum cedrina. & inde מְקָרֶה Mecare. ideſt contiſ Tigna
gnatio domus. Eccľs. 10. In pigritiis humiliabitur contiſ מְקָרֶה
gnatio. Et inde קִרְיָה Ciria. ideſt ciuitas. Nume. 35. Deſ cõtignatio קִרְיָה
cernite que vrbes eſſe debeant in preſidia fugitiuorum.
Prouer. 11. In bonis iuſtorum exaltabitur ciuitas. Eſa. 1. Ciuitas
Quomodo facta eſt meretrix ciuitas fidelis. Et in eodem.
29. Ve ariel ariel ciuitas quã expugnauit dauid. dicitur ẽt
קֶרֶת Careth. Iob. 29. Quando procedebam ad portas ciſ קֶרֶת
uitatis. Prouer. 8. Iuxta portas ciuitatis in ipſis foribus loſ ciuitas.
quitur. Et in eodem. 9. Vt vocarent ad arcem & ad menia
ciuitatis. Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria. ſiue קִרְיָא
קַרְתָּא Cartha. aut קִרְיָתָא Ciriatha. Eſdre. 4. Et habiſ קִרְיָתָא
tare eos fecit in ciuitate ſamarie. Et in eodem. Venerunt
in ieruſalem ciuitatem rebellem & peſſimam. Et in pluraſ ciuitas.
li קִרְיָתַיִם Ciriathaim. ſiue קְרִיּוֹת Cerioth. & ponitur ꝓ קִרְיָתַיִם.
nomine proprio cuiuſdam ciuitatis. Hiere. 48. Et ſup doſ
mum deblataim & ſuper cariathaim. Et in eodem. Et ſuper cariathai.
bethramon & ſuper carioth.

Digitized by Google

קָרַח Radere. Caluitium facere. Decaluare.

קָרַח Carach. Decaluare. depilare. radere. ſcilicet caput. ſeu caluitium facere. Leuit. 21. Nec radent caput nec barbam. Hiere. 16. Neqꝫ caluitium fiet pro eis. Ezech. 27. Et radent ſuper te caluitium. pro quo he. le. decaluabunt ſup te caluitium. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Et in eo. 29. Omne caput decaluatū. Mich. 5. Decaluare & tondere ſup filios delitiarū tuarū. & inde קֵרֵחַ cerēach. i. caluus. 4. Reg. 2. Aſcende calue: aſcende calue. & inde קָרְחָה Corcha. i. caluitiū. Leuit. 13. Sin aūt in caluitio vel in recaluatione albus vel ruffus color fuerit exortus. Hiere. 47 venit caluitiū ſup gaza. Amos. 8. Et ſup omne caput caluitiū & aliqñ ſcribitur cū aleph in fine. Ezech. 27. & radēt ſuper te caluitium. Mich. 1. Dilata caluitium tuum ſicut aquila. Sigñat ēt ſuperficiē pāni vel veſtimēti in qua pili lane ſunt tonſi vel pre vetuſtate defluxerunt. Leuit. 13. Eo ꝙ infuſa ſit in ſuperficie veſtimenti vel per totum lepra. Item קֶרַח Cérach. ideſt gelu: aut glacies. Geñ. 21. Die noctuqꝫ eſtu vrgebar & gelu. Ponitur etiam pro cryſtallo: quia cryſtallus in greco idem eſt quod gelu latine. Ps. 147. Mittit cryſtallum ſuā ſicut buccellas. Ezech. 1. Et ſimilitudo ſuper capita animalium firmamēti quaſi aſpectus cryſtalli horribilis

קֵרֵחַ Caluus. קָרְחָה Caluitium. Supficies panni. קֶרַח Gelu. Cryſtallus.

קָרַם Extendere.

קָרַם Caram. extendere. ſcilicet cutem. cōtegere. vel corio obducere. Ezech. 37. Et extendam ſuper vos cutem. Et in eodē. Et extenta eſt in eis cutis deſuper. i. obducta. vel contecta.

קֶרֶן Cornu.

קֶרֶן Céren. cornu. vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem. & eſt in hebreo vtriuſqꝫ ſexus. Dañ. 8. Fractum eſt cornu magnū. Pro quo in hebreo legitur. fracta eſt cornu magna. & in eo. De vno aūt ex eis egreſſum ē cornu vnū modicū. Mich. 4. Cornu tuū ponā ferreum. Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio. 1. Reg. 2. & exaltatum ē cornu meū in deo meo. Et ī eo. Et ſublimauit cornu chriſti ſui. Iob. 16. Et operui cinere carnē meam. debet legi cornu meū. p̄s. 17. Et cornu ſalutis mee. Ezech. 29. In die illa pullulabit cornu domus iſrael. Threñ. 2. Confregit in die furoris ſui omne cornu iſrael. & in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocē tube. pro quo hebrei legunt. vocē cornu. i. tube cornee. Et in plu. קַרְנַיִם Caraím. ſiue קְרָנוֹת Carnoth. Geñ. 22. Herentem cornibus. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorū confringam: exaltabuntur cornua iuſti. Dañ. 8. Et ecce aries vnus habens cornua. Et in eo. Et venit vſqꝫ ad arietem illū cornutum. ideſt habentem cornua. Amos. 6. In fortitudīe noſtra aſſumpſimus nobis cornua. Abach. 3. Et cornua in manibus eius. Zach. 1. Et ecce quattuor cornua. Ponitur etiā pro angulo tā in ſingl̄i ꝗ̄ in pl̄i. Exo. 24. Cornua aūt per quattuor angulos ex ipſo erunt. p̄s. 117. Vſqꝫ ad cornu altaris. i. vſqꝫ ad angulū altaris. Eſa. 5. In cornu filii olei. ideſt in angulo terre pinguiſſimo apto oliuis. & inde verbum

קַרְנָא Cornu. קַרְנַיִם Cornua.

קָרַן cornutū eē.

קָרַן Caran. ideſt cornutum eſſe. Exo. 34. Et ignorabat ꝙ cornuta eſſet facies ſua. Et in eo. Videntes autem Aaron & filii iſrael cornutam moyſi faciem. Hebrei tamen in predicto loco dicunt ꝙ ſignificat ſplendeſcere. eo quod de facie eius exibant radii ſplendoris ad modū cornuum. Et inde verbū vel participiū tertie coniugationis. ſcilicet מַקְרִין macrin. ideſt cornua producens. p̄s. 68. Placebit dño ſup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

מַקְרִין Cornua pducens.

קָרַס Conteri. Incuruari.

קָרַס Caras. ruere. icuruari. cōteri. Eſa. 46. Cōfract⁹ ē bel: cōtrit⁹ ē nebo. & in eo. cōtabuerūt & cōtrita ſūt ſimul pro quo he. le. ruerūt icuruati ſūt. & ide קֶרֶס ceras. i. circul⁹ vel vncin⁹. ſeu fibula cui⁹ caput ē curuū: & ſolū iuenitur in nu. plu. Exo. 26. facieſqꝫ quīquagīta circulos aureos. & ī eo. facies & quīquagīta fibulas eneas: quibus iungantur anſe.

קֶרֶס Circuli Fibule.

קַרְסֹל Talus.

קַרְסֹל Carſul. talus. ſ. pedis. & ſolum inuenitur in nu. plu. 2. Reg. 22. Et non deficient tali mei.

קָרַע Scindere. Rūpere

קָרַע Caraa. Scindere. rumpere. dirumpere. apetire. Geñ. 37. Sciſſiſqꝫ veſtibus indutus eſt cilicio. p quo he. le. & ſcidit iacob veſtimēta ſua. Exo. 28. Ne facile rumpatur. Leuit. 13. rumpet eum & a ſolido diuidet. Nu. 14. Sciderunt veſtimenta ſua. Iudi. 11. Scidit veſtimenta ſua. 1. Reg. 15. Scidit dñs regnum iſrael a te hodie. 2. Reg. 15. Ecce occurrit ei chuſai arachites ſciſſa veſte. 3. Reg. 13. Altare quoqꝫ ſciſſū eſt. p̄s. 34. Diſſipati ſunt nec cōpuncti. Pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. ſcidētes: & nō tacētes Eſa. 64 vtinā dirūperes celos. Hiere. 36. Scidit illud ſcalpello ſcribe. Sigñat ēt apire. Hiere. 22. qui aperit ſibi feneſtras. Sigñat ēt depīgere oculos ſtibio: ac ſi palpebre oculi rūpātur ex cōtinuatiōe ſtibii. Hiere. 4. Et pīgeres oculos tuos ſtibio. & īde קֶרַע ceraa. i. ſciſſura: vel ruptura. Prouer. 23. & veſtietur pānis dormitatio. pro quo he. le. & veſtietur ſciſſuris vel rupturis dormitatio. i. veſtietur pānis ruptis vel ſciſſis.

Dirūpere. Aperire. Pingere. קֶרַע ſciſſura.

קָרַץ Annuere.

קָרַץ Caras. conniuere. vel annuere. ſ. oculis vel labiis. excidere. formare. p̄s. 34. Annuunt oculis. Prouer. 6. annuit oculis: terit pede. & in eo. 10. Qui ānuit oculo dabit triſtitiā. & in eo. 16. Mordēs labia ſua perficiet malū. pro q̄ he. le. annuēs vel cōniuēs labiis ſuis perficiet malū. Sigñat ēt formare vel excidere. Iob. 33. & de eodē luto ego quoqꝫ formatus ſum. pro quo he. le. exciſus ſū. & inde קֶרֶץ céres. i. exciſio vel cōciſio: aut exciſor. Pro quo btūs hiero. trāſtulit ſtimulatorē. Hiere. 46. ſtimulator ab aqlone veniet. Itē קְרַץ Caras. in līgua chaldaica ſigñat accuſare ſeu crimiari. Dañ. 3. Accedētes viri chaldei accuſauerūt iudeos. & in eo. 6. Adducti ſunt viri illi qui accuſauerūt danielē. & preponitur ei dictio אֲכַל Achal que ſigñat comedere: quia forte in illis accuſatiōibus vel cōiurationibus faciebāt aliqua conuiuia.

Formare Excidere. קֶרֶץ ſtimulator. קְרַץ Accuſare.

קַרְקַע Carcaa. pauimentum. fundus. ſolum. Nu. 5. & pauxillum terre de pauimento tabernaculi. Amos. 9. ſi celauerint ſe in fundo maris.

קַרְקַע pauimētū. Fundus.

קַרְקַר Vaſtare ſcrutari Diſſipare.

קַרְקַר Circar. vaſtare. diruere. diſſipare. Nu. 24. vaſtabitqꝫ omnes filios ſeth Eſa. 22. Scrutans murum. Pro quo he. le. diſſipans vel diruens murum. De quo vide ſupra in dictione קִיר cir. & in dictione קָרַר carar.

קֶרֶשׁ tabula. קְרָשִׁים Tabule transtra.

קֶרֶשׁ Céres. tabula. Exo. 26. In lateribus tabule due incaſtrature fient. & in plurali. קְרָשִׁים cerasim. vt in eo. facies & tabulas ſtantes tabernaculi de lignis ſetim. ſignificat ēt trāſtra ſeu tabulata nauis. Ezech. 27. Et tranſtra tua fecerunt tibi de ebore indico. i. tabulata tua.

קַשׁ

קַשׁ Cas. ſtipula. de quo vide in dictione ſequenti.

קָשַׁשׁ Colligere. Cōgregar.

קָשַׁשׁ Caſas. colligere. vel congregare. Exo. 5. Ipſi vadāt & colligāt ſtipulas. & in eo. Diſperſuſqꝫ eſt populus in omnem terram egypti ad colligendas paleas. Nu. 5. Inuenerunt hominem colligentem ligna Soph. 2. Cōuenite congregamini. & aliquando ſcribitur cum ſimplici ſin. De quo vide ſupra in dictione קוּשׁ cus. & inde קַשׁ cas. ideſt ſtipula ſeu palee minutiſſime: aut ligna minutiſſima. Exo. 5. Et colligāt ſtipulas. & in eodem. Ad colligendas paleas. Iob. 13. Et ſtipulam ſiccam perſequeris. p̄s. 82. Et ſicut ſtipula ante faciem venti.

קַשׁ Stipula Palee.

קִשֻּׁא קִשֻּׁאִים cucumeres מִקְשָׁה Cucumerarium.

קִשֻּׁא Caſu. Cucumer. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet קִשֻּׁאִים Ciſuim. Nume. 11. In mēte nobis veniunt cucumeres & pepones. & inde מִקְשָׁה Micſa. ideſt cucumerarium. Eſa. 1. Sicut tugurium in cucumerario.

קָשַׁב auſcultar Attendere

קָשַׁב Caſab. Attendere. intendere. audire. auſcultare. 1. Regum. 15. Et auſcultare magis ꝗ̄ offerre adipem arietum Nee. 1. Sit auris tua attendens ad orationem ſerui tui

Digitized by Google

Audire Pſ.9.Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Pſ.
Intēdere 16.Intende deprecationem meam.Pſ.65. Et attendit vo-
cem deprecatiōis mee.Pſ.129.Fiant aures tue itēdētes ī vo
cem deprecationis mee.Prouer.1. Extendi manum meam
Aſpicere & non fuit qui aſpiceret.ideſt qui attenderet.Eſa.42.Attē
dat & auſcultet procul.Hiere.6.Quia verba mea non au-
dierunt.Et in eodem.8.Attendi & auſcultaui. Et in eo.18.
Et non attendamus ad vniuerſos ſermones eius. Et in eo.
Attende domine ad me.Dañ.9.placare domine: attēde do
mine.Oſee.9.Et attende domus iſrael. & inde קֶשֶׁב caſeb
קֶשֶׁב ſiue קֶשֶׁב ceſeb.ideſt attentio vel intuitus aut auſcultatio.4
Reg.4.Et non erat vox neq; ſenſus.pro quo he.le. & non
auſcultatio erat vox neq; auſcultatio vel attentio.ideſt non erat qui at-
tenderet vel auſcultaret.Eſa.21.Et contemplatus eſt diligē
Intuitus ter multo intuitu.
קָשָׁה קָשָׁה Caſa.indurare.aggrauare.ſeu durum vel graue eſſe.
reſiſtere.Geñ.35.Difficultate part? periclitari cepit
Indurare. Pro quo hebrei legūt.Et indurata ſiue aggrauata eſt in par
tu ſuo.Exo.7.Sed ego indurabo cor eius. & in eo.13.Nam
cum induratus eſſet pharao & nollet nos dimitere.Deut.2
Quia indurauerat dominus deus tuus ſpiritum eius. Et in
eo.15.Non auertes ab eis oculos tuos.pro quo hebrei legūt
Nō durū ſit vel non ſit graue in oculis tuis cum dimiſeris il
Durū eſſe. lum.1.Reg.5.Quoniam dura eſt manus eius ſuper nos.2.
Regum.29.Durius autem reſponderunt viri iuda.2. Para
lip.36.Et indurauit ceruicem ſuam. ponitur etiam pro re-
Reſiſtere ſiſtere.Iob.9.Quis reſtitit ei:& pacem habuit.& inde קָשֶׁה
קָשֶׁה Caſe:ſiue נִקְשֶׁה Nicſe.i.durus vel induratus.Exo.33.Po-
Durus pulus dure ceruicis es tu.Deut.31.Ego enim ſcio contētio
nem tuam:& ceruicem tuam duriſſimam.Eſa.8. Et tranſi-
bit per eā & corruet & eſuriet.pro quo he.le. Tranſibit per
eam induratus: & corruet.poteſt etiam deriuari a dictione
קֹשִׁי יָקַשׁ Iacas.que ſigñat offendere vel corruere ſicut eſt in lit
Duritia. tera noſtra.& inde קֹשִׁי coſi.ſiue קֶשִׁי ceſi.i.durities. Deut.
מִקְשָׁה 9.Ne aſpicias duritiē populi huius.& inde מִקְשָׁה Micſa.i.
ductile.ſ. metallū percuſſum malleo & induratū vel copla
Ductile natum.Exo.25.Facies candelabrū ductile de auro mundiſ
ſimo.Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui
hebrei q; in predicto loco ſignificat equalem vel planū.i.
opere plano & equali.Hiere.10.In ſimilitudine palme fa-
bricate ſunt.Pro quo he.le.Sicut palma: ductiles vel equa-
les ſunt.Ponitur etiam pro crine vel ceſarie mulieris equa-
Crinis. liter diuiſa.Eſa.3.Et pro criſpante crine caluiciū.Itē מִקְשָׁה
מִקְשָׁה micſa.ideſt cucumerarium. De quo vide ſupra in dictione
Cucumerarium. קִשֻּׁא ciſu.
קָשָׂה קָשָׂה Caſa.Thuribulū.ſeu crater: ſecundum tranſlationē
קְשׂוֹת noſtram.& ſolum inuenitur in numero plurali:ſcili-
thuribula. cet קְשׂוֹת ceſoth.Exo.25 Acceptabla & phialas:thuribula &
ciathos.& in eodē.37.Acceptabula & thuribula de auro
Crater puriſſimo.Nu.4.Et crateras ad liba fundenda.
קָשַׁח קָשַׁח Caſach.Indurari.durari.ſeu durum eſſe.Iob.39.du-
Durari. ratur ad filios ſuos:quaſi non ſint ſui.Eſa.63.Indura
Indurare. ſti cor noſtrum ne timeremus te.
קֹשֶׁט קֹשֶׁט Coſet.ſiue קוּשְׁטָא cuſta. veritas.ſeu firmitas. Pſ.59
Veritas Vt fugerent a facie arcus.Pro quo he.le. A facie ve-
ritatis vel firmitatis:ſiue propter veritatē vel firmitatem:
tamē ſi ſcriberetur cum tau in fine loco teth.tunc ſignificat
arcum:vt infra dicetur.Sed in codicibus hebreorum inue-
nitur ſcriptum cum teth.quod ſignificat veritatem vel fir-
Firmitas mitatem.vt prouer.22. Vt oſtenderent tibi firmitatem &
eloquia veritatis.& in lingua chaldaica communiter ſigni
Vere ficat veritatem.Dañ.2.Vere deus veſter deus deorum eſt.
קְשִׂיטָה Item קְשִׂיטָה Ceſita.ideſt agna ſeu ouis.Geñ.33. Emitq; par
tem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centū
agnis.Iob.42.Et dederunt ei vnuſquiſq; ouem vnam.Et Agna.
aliqui hebrei dicūt q; ſignificat genus quoddā monete:ſeu Ouis.
nūmum:aut obolum.Sed in tranſlatiōe chaldaica eſt ſicut
in littera noſtra.
קַשְׂקֶשֶׂת Caſcheſeth.Squāma.vt Leuit.11. Omne quod קַשְׂקֶשֶׂת
habet pennulam & ſquamā.& in plu. קַשְׂקְשׂוֹת Squamma.
Caſcheſoth.Ezech.29. vniuerſi piſces tui ſquamis tuis ad קַשְׂקְשׂוֹת Squāme.
herebunt.reperitur etiam קַשְׂקַשִּׂים caſcaſim. ſecundū ter- קַשְׂקַשִּׂים
minationem pluralem maſculinorum.1.Reg.17.Et lorica
hamata induebatur.pro quo he.le.& lorica ſquāmarum.i.
ſquāmata induebatur.
קָשַׁר Caſar.ligare.colligare.coniungere.Geñ.38.In quo קָשַׁר
obſtetrix ligauit coccinum.Et in eodem.44. Cum Ligare.
anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei le-
gunt.Et anima eius colligata eſt cum anima illius.Deut.6.
Et ligabis ea quaſi ſignū in manu tua.1.Regum.18.Et ani-
ma ionathe conglutinata eſt anime dauid. ideſt colligata. Colligare.
Nee.4.Itaq; edificauimus murum & coniunximus totū. cōiungere.
Iob.38.Nunquid coniungere valebis micantes ſtellas pli-
adas. Eſa.49.Et circundabis eos tibi quaſi ſponſa.i.colli-
gabis vel coniunges.& inde קִשֻּׁרִים Ciſurim. ideſt orna- קִשֻּׁרִים
menta quedam que mulieres circunligant collo ſuo vel pe
ctori.Pro quo btūs hieronymus tranſtulit murenulas.Eſa.
3.& murenulas & olfactoria. Pōitur ēt pro faſcia pectorali. murenule.
Hiere.2.Nunquid obliuiſcitur virgo ornamēti ſui:aut ſpō קִשֻּׁרִים
ſa faſcie pectoralis ſue.& īde קִשֻּׁרִים Ceſurim ſiue מְקֻשָּׁרוֹת מְקֻשָּׁרוֹת
Mebruſaroth. ideſt oues que naſcuntur in principio ve-
ris.Geñ.30.Et que primi temporis iacob. Signāt etiā pre- Oues primi tpis.
dicta dictio קָשַׁר Caſar. coniurare aut coniurationem vel קָשַׁר
colligationem facere contra aliquem.1.Regū.22. Quoniā Cōiurare
coniuraſtis omnes aduerſum me.2.Reg.15.Quod achito-
phel eſſet in coniuratione.pro quo hebrei legunt. In con-
iurantibus.4.Reg.10.Coniurauit ergo iehu filius namſi
contra ioram.Amos.7.Rebellauit contra te Amos. Pro
quo hebrei legunt.Coniurauit cōtra te amos.& inde קֶשֶׁר קֶשֶׁר
Ceſer.ideſt coniuratio.vel colligatio.2.Reg.15.facta eſt cō
iuratio.Eſa.8.Nō dicatis coniuratio:omnia enim que lo- cōiuratio.
quitur populus iſte coniuratio eſt.
קֶשֶׁת Ceſeth.ſiue קַשֶּׁת caſeth. Arcus.Geñ.9. Arcum meū קֶשֶׁת
ponā in nubibus. Et in eo. Apparebit arcus in nubi Arcus.
bus.Et in eo.21.Iuuenis ſagittari?.p quo hebrei legunt. ia
culator arcus.1.Reg.2. Arcus fortium ſuperatus eſt. Eſa.22
Dureq; ligati ſunt.Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati
ſunt.Poteſt etiam deriuari a dictione קָשָׁה Caſa que ſignifi
cat indurare ſiue durum eſſe. Abach.1. Suſcitans ſuſcitabis
arcum tuum.Et in plurali קְשָׁתוֹת Ceſathoth.pſ.36. & arc? קְשָׁתוֹת
eorum confringantur.Eſa.5.Et omnes arcus eorum extē- arcus.
ti.& in eodem.13.Sagittis paruulos interficient. Pro quo
hebrei legunt.& arcubus paruuli interficientur.
קַתְרֹס Cathros.In lingua chaldaica ſignificat quoddā in קַתְרֹס
ſtrumentum muſicum.pro quo beatus hieronym?
tranſtulit citharam.Dañ.3.In hora qua audieritis vocem
tube & fiſtule & cithare. Cithara

De incipientibus a littera ר Res.

רָאָה Raa.videre.intueri.aſpicere.cernere.deſpicere.Geñ. רָאָה
1.& vidit deus q; eſſet bonum.& in eodem.16.Tu de Videre.
us qui vidiſti me.Et in eodem.Profecto hic vidi poſterio-
ra videntis me.& in eodem.27.Ecce odor filii mei ſicut o-
dor agri.pro quo hebrei legūt. Vide odorē filii mei ſicut o
dorē agri. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.& in eo.29.
Vidit dominus afflictionem meam.Et in eodem.37.vade

Digitized by Google

& vide ſi cuncta proſpera ſint. Exo.3. Et videbo viſionem
hanc magnam.& in eodem. Vidi afflictionem populi mei.
Cōſpicere. Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illaq̧ conſpexe-
rit fratris ignominiā. Nu.23. De ſūmis ſilicibus videbo eū.
Ioſ.5. Et vidit virum cōtra ſe ſtantem.1. Reg.2. Et videbis
emulum tuū in templo.2.Reg.15. Videtur mihi ſermones
tui boni & recti.4.Reg.14. Veni & videam⁹ nos.i.pugne-
mus inuicem.& in eodem.23. Occiſus in magedo cum vi-
diſſet eum.p̄s.32. Vidit omnes filios hominū.Ps.89. Anni
quibus vidimus mala.Eccl's.12. Et tenebreſcēt vidētes per
Reſpicere. foramina.Eſa.17.& oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient.
& in eodē.66. Et videbim⁹ in letitia veſtra.Hiere.17. Et nō
videbit cum venerit bonū.& in eodem. Et nō timebit cum
venerit eſtus.Pro quo hebrei legunt. Et nō videbit cum ve
nerit eſtus.Poteſt etiam deriuari a dictione יָרֵא Iare.que ſi
gnificat timere ſicut eſt i littera noſtra.Ezech.16.Et abſtuli
Audire eas ſicut vidiſti.Ponitur etiā pro audire. Geñ.42.Audiens
autem iacob ꝙ alimenta venderentur in egypto. Exo.20.
Cunctus autem populus videbat voces.i.audiebat. Hiere.
2.Videte verbū dñi.i. audite. Significat etiam videre cor-
de aut mēte: vel intelligere: ſiue contemplari aut ſentire. vt
contēplari in aliquibus locis predictis.& Eccles.1. Et mens mea contē
plata eſt multa ſapienter.et in eodem. Homo qui diebus &
noctibus ſomnū non capit oculis.Pro quo hebrei legūt.Sō
Sentire num in oculis ſuis non videt.i.nō ſentit. Et in voce paſſiua
& apparere ſignificat apparere.i.videri. Geñ.12. Apparuit autem dñs
abrae.& in eodem. Edificauit ibi altare domino qui appa-
ruit ei. Leuit.16. Quia in nube apparebo ſuper oraculum.
Iudi.19. Nunq̄ res talis facta eſt in iſrael. ꝓ quo he.le.Nū
q̄ res talis viſa eſt ſiue apparuit in iſrael. 2.Reg.22.Lapſus
eſt ſup pēnas vētorū. Pro quo he.le. Apparuit ſeu viſus eſt
ſuper pēnas ventorū.Iob.33. Et oſſa que tecta fuerāt nuda
buntur.Pro quo.he.le.Nudabūtur oſſa ei⁹:q̄ nō videbātur
ſiue que nō apparebant.p̄s.17. Et apparuerūt fontes aqua
rum.Canti.2.Flores apparuerunt in terra noſtra.& quādo
eſt verbum tertie coniugationis tunc ponitur pro oſtende-
re vel mōſtrare.i.facere videri.Geñ.12.In terram quā mon
monſtrare ſtrauero tibi. Leuit.13. Oſtendetur ſacerdoti. Nu.8. Iuxta
oſtendere. excēplar quod oſtendit dñs moyſi.Deut.34.Oſtēdit ei dñs
omnē terram.& in eodem. Vidiſti eam oculis tuis.Pro quo
hebrei legūt. Videre te feci eam oculis tuis.i.oſtendi eam ti
bi.4.Reg.11.Et oſtēdit eis filiū regis. Eſa.30. Et terrorem
brachii ſui oſtendet.Mich.7.Oſtēdam ei mirabilia.Nū.3.
Et oſtendam in gentibus nuditatē tuā.Significat etiā predi
cta dictio deſpicere vel negligere.Geñ.42. Quare negligi
negligere. tis.p̄s.21.Ipſi vero cōſiderauerūt & inſpexerūt me.i.deſpe
Inſpicere. Deſpicere. xerunt me.p̄s.53. Et ſuper inimicos meos deſpexit oculus
me⁹.p̄s.111.Donec deſpiciat inimicos ſuos.Ps.117. Et ego
deſpiciā inimicos meos. Ezech.28. Ante faciē regū dedi
Cernere. te vt cernerent te.Pro quo hebrei legunt.vt deſpicerent te.
Mich.7.Oculi mei videbunt in eam.i.deſpicient eam.Vn
Cōſiderare de Canticorum.1. Vbi dicitur.Nolite me conſiderare ꝙ fu-
ſca ſim: poteſt etiā legi.Nolite me deſpicere ꝙ fuſca ſim.Et i
ראות de ראות Reuth.ſiue מַרְאֶה Mare.i.viſio.aut viſus.Geñ.2.
מַרְאֶה Produxit dñs deus de humo omne lignū pulchrum viſu.
Viſus. Exo.3. Videbo viſionem hanc magnam.Nu.12.In viſione
Viſio. apparebo ei.2.Paralipo.26. In dieb⁹ zacharie intelligētis
& videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in
viſione dei.Iob.40.Et videntibus cunctis precipitabitur.
Pro quo hebrei legūt. Vtiq̧ ad viſionem ſuam proiicietur
ſiue precipitabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſen-
ſum.Eccl's.5.Quid proderit poſſeſſori:niſi quod cernit di
uitias oculis ſuis.Pro quo hebrei legūt. Quid proderit poſ

ſeſſori:niſi viſio oculorū ſuorum. Et in plurali מַרְאוֹת Ma מַרְאוֹת
roth. Geñ.46. Audiuit eum per viſionē noctis vocantem
ſe. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet per viſiones
noctis.Ezech.40.Et adduxit me illuc in viſionibus dei.Et Viſiones
inde רְאִי Roi.i.viſus. ſeu viſio aut aſpectus.1. Reg.16. Et רְאִי
pulcher aſpectu decoraq̧ facie.Iob.17. Nec aſpiciet me vi- Aſpectus viſus
ſus hominis.& in eodem.33.Conſumpta eſt caro eius a ſup
pliciis.pro quo hebrei legunt. A viſione: ſiue a viſu.Poteſt
etiam legi a feditate vel turpitudine: vt infra dicetur. Et in
de רֹאֶה Roe.i.videns. Eſa.28.Neſcierunt videntē.Ponitur רֹאֶה
etiam pro propheta.1.Reg.9. Qui enim propheta dicitur Videns
hodie: vocabatur olim vidēs.& inde illud quod videtur per
tinere alicui dicitur רָאוּי Raui.Eſter.2. & ſeptem puellas רָאוּי
ſpecioſiſſimas de domo regis.Pro quo hebrei legunt.& ſe-
ptem puellas pertinentes de domo regis.Et inde מַרְאָה Ma Pertinēs.
ra.ſiue רְאִי Rei.ideſt ſpeculum.Exo.38.De ſpeculis mu- מַרְאָה
lierum.Iob.37.Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt.pro quo Speculuȝ
hebrei legūt. Fortiſſimi quaſi ſpeculū fuſile.ſcilicet ex ere.
Item רֹאִי Roi.i.feditas ſiue obſcenum vel turpe. Naū.3.Et רֹאִי
ponam te in exemplū.pro quo hebrei legunt.Et ponam te Exēplum.
in turpitudinem vel feditatem. Et inde מֹרְאָה Mora.i.feda מֹרְאָה
vel turpis.Beatus hiero.tranſtulit prouocatricem.Soph.3. ꝓuocatrix
Ve prouocatrix & redempta. Item רָאָה Raa.nomē auis im רָאָה
munde.Pro quo heatus hieronymus tranſtulit ixon. Deut.
14.Ixon & vulturē & miluū. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat Ixon.
auem acutiſſimi viſus: a primo ſignificato deriuatum.

ראם Reem.rhinoceros: ſeu vnicorni⁹.Nu.24. Cuius for ראם rhinoceroſ
titudo ſimilis eſt rhinocerotis.Deut.33.Cornua rhi-
nocerotis cornua eius.& aliquādo ſcribitur cum iod in me-
dio dictionis loco aleph & dicitur רים rem.Iob.39. Nun- רים
quid volet rhinoceros ſeruire tibi.& in eodem. Nūquid al- rhinoceroſ
ligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali
ראמים Reemim.ſiue רימים remim.p̄s.21.Et a cornib⁹ vni- ראמים
corniū humilitatem meā.p̄s.28.Et dilectus quēadmodum vnicornes.
filius vnicornium.

ראש Ros.caput.princeps: ſeu dux.principium.initium. ראש
cacumē.vertex. Sūmitas cuiuſcūq̧ rei Fel. ſeu vene
num.aut paupertas.Geñ.3. Ipſa conteret caput tuum.& in Caput
eodem.40.Auferet pharao caput tuum.& in eodem.47.
Conuerſus & lectuli caput.Exo.29.Et pones thiaram in ca
pite eius.Nume.6.Polluetur caput conſecrationis eius.Ioſ.
2.Sanguis ipſius erit in capite eius.3.Reg.20. Et funiculos
in capite noſtro.4.Reg.4.Caput meū doleo.p̄s.7.Cōuer
tetur dolor eius in caput eius. Canti.7. Caput tuum vt car-
melus.Eſa.15. In cunctis capitibus eorum caluitiū. Quod
in hebreo legitur ſingulariter.ſ. in omni capite eorum cal-
uitium. Ezech.9. Viam eorū ſuper caput eorum reddam.
Et in lingua chaldaica dicitur רֵישׁ res.ſiue רֵישָׁא reſa.Dañ. רֵישׁ
2.Caput de auro optimo.& in eodem.Tu ergo es caput au- Caput.
reū.Et in plurali רָאשִׁים raſim.Geñ.2. Qui inde diuiditur רָאשִׁים
in quattuor capita. Leuit.20. Capita veſtra nolite nudare. Capita
p̄s.73.Tu confregiſti capita draconū.Dicitur etiam רָאשׁוֹת רָאשׁוֹת
raſoth in plurali: ſecundum terminationē pluralem femi-
ninorum. & tunc ſignificat locum in quo caput reclinatur.
Geñ.28.Tulit de lapidibus qui iacebant: & ſupponens capi Caput
ti ſuo.& in eodem. Tulit lapidem quem ſuppoſuerat capiti
1.Reg.26.Haſtam fixam in terra ad caput ei⁹.& in eodem.
Et tolle haſtam que eſt ad caput eius. Hiere.13. Quoniam
deſcendit de capite veſtro corona glorie veſtre. Significat
etiam predicta dictio ראש ros. principem ſeu principa- ראש
lem: aut ducem: tam in ſingulari q̄ in plurali. Exo.30. Sū-
me tibi aromata prime myrrhe.i.principalis. Nu.13. Mit- ꝑncipalis.
tens principes viros.Deut.29. Principes veſtri & tribus ac principes. Primus

Digitized by Google

Primus. maiores natu. Canti.4. Cum omnibus primis vnguentis
ideſt pricipalib9. Mich.3. Audite principes domus iacob.
Primariũ Zach.4. Et adducet lapidem primarium.i.pricipalem.Si=
gnificat etiam principium ſiue initium:aut exordium.Ps.
Principiũ Exordium 118.Principium verborum tuorum veritas. Ezech.40.In
exordio anni decima menſis.Item ſignificat cacumen: ſeu
Cacumen. Uertex. verticem: aut ſummitatem. Geñ.28. Et cacumen eius tan=
gens celum. Exo.24. Quaſi ignis ardens ſuper verticem
montis.2.Reg.15.Cũq; aſcenderet Dauid ſummitatẽ mon
Sũma. tis. Ponitur etiam pro ſũma. Exo.30. Quando tuleris ſũ=
mã filiorum iſrael. Leuit.6. Reddet omnia que per fraudẽ
voluit obtinere.Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in ſum=
ma.ideſt reddet ſũmã omniũ predictorũ.Dañ.7.Breui ſer
mone comprehendit ſũmatimq; perſtringens ait. Et inde
ראשית ראשית reſith.i.principium ſiue initium.Geñ.1.In princi=
Principiũ pio creauit deus celum & terram.& in eodem.10. Fuit autẽ
principium regni eius babylon. Nu.24. Principium gen=
tium amalech.Deut.11. A principio anni vſq; ad finẽ eius.
Initium ps.101.Initium ſapientie timor dñi.Eccſ.7. Melior eſt fi=
nis orationis q̃ principium. Ponitur etiam pro principali
Optimus. ראשון vel optimo.Amos.6.Et optimo vnguento delibuti.Et in=
Primus. de ראשן riſon.i.primus.Exo.12.In die primo nõ erit fer=
mentum in domibus veſtris.Iob.15.Nunquid primus ho
mo tu natus es.Ezech.45.In primo menſe vna menſis.&
Priſtinus ראשונים aliquãdo ſcribitur cum iod in medio loco a leph. Iob.8.In
terroga enim generationem priſtinam.Et in plu.ראשונים
Primi. ראשונה Riſonim.Nu.6.Ita tamẽ vt dies priores irriti fiant.& in ge
nere feminino ראשונה riſona.ſiue ראשונית riſonith.Hie=
re.25.Ipſe eſt annus primus Nabuchodonoſor regis baby
lonis.& in hebreo eſt generis feminini.Zach.6.In quadri
Prima. gua prima equi ruffi. Accipitur etiam aduerbialiter.i.pri=
mũ ſeu primo.Nu.2.Primi egredietur.Pro quo hebrei le=
Primum. ראשונות gunt.Primũ proficiſcantur.Eſter.1.Et primi poſt eum reſi
dere ſoliti erant. Et in plurali ראשונות riſonioth.Eſa.43
Priora. Ne memineritis priorũ. Item ראש ros.i.fel ſeu venenum.
ראש vt Deut.29.Germinans fel & amaritudinem.& in eodem.
Fel. Uenenum. 32.Vna corũ vua fellis.& in eodem. Venenũ aſpidum inſa
tiabile.ps.68.Dederunt in eſcam meam fel.Threñ.3.Et cir
cundedit me felle & labore. Significat etiam pauperem vel
paupertatem. De quo vide infra in dictione ריש ros cum
vau in medio dictionis.

רב רַב Rab.multus:ſeu magnus: aut multũ: vel plurimũ. De
quo vide in dictione ſequenti.

רבב רָבַב Rabab. multiplicare.augere.creſcere. Geñ.1. Creſci
te & multiplicamini.& in eo.6. Cũq; cepiſſent homi
Multiplicar. Creſcere nes multiplicari ſuper terram.& in eodem.17.Et multipli=
cabo te vehemẽter nimis.Exo.23.Et creſcant contra te be=
ſtie agri. ps.3. Dñe quid multiplicati ſunt qui tribulãt me.
ps.17.Et fulgura multiplicauit.Ps.68. Multiplicati ſunt ſu
per capillos capitis mei.Eſa.54.Et multitudinem pacis fi
lijs tuis.Pro quo he.le. & multiplicabitur pax filiorum tuo
rum.Vide etiam de hoc infra in dictione רבה raba.Et inde
רב רב Rab.ſiue רוב rob.i.multus:ſeu multitudo: ſiue magnus
Multus. aut princeps. Iudi.17.Adhuc populus multus eſt.Eſter.10.
Et acceptabilis plebi fratrũ ſuorũ. Pro quo hebrei legunt.
Multitudo. Princeps Multum. & acceptabilis multitudini fratrũ ſuorũ. & i eo.1.Prepones
menſis ſingulis de principibus ſuis. Iob.11. Nunquid qui
multum loquitur non audiet. & in eodem.23. Nolo multa
fortitudine contendat mecũ.& in eodem.33.Et omnia oſſa
eius marceſcere facit.i.plurima oſſa eius.& in eodẽ.36.Nec
multitudo donorum inclinet te.Ps.47. Ciuitas regis ma=
magnus. gni.Prouer.11.Salus autẽ vbi multa conſilia. Quod in he=
breo legitur ſingulariter.& in eodẽ.13.Multi cibi in nouali

bus patrum. Pro quo hebrei legũt.Multitudo cibi ſeu mul
tus cibus.& in eodem.14. Vbi autem apparent plurime ſe Plurimi.
getes.i.multitudo ſegetum.& in eodẽ.20. Multi homines
miſericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt.multitudo
hominũ.& in eodẽ.Eſt aurũ & multitudo gẽmarũ. Eccſ.1.
Eo quod in multa ſapientia multus ſit labor.& in eodem.5
Vbi ſunt multa ſomnia:plurime ſunt vanitates.Pro quo he
brei legunt.Quoniã in multitudine ſomniorũ & vanitatũ.
Eſa..19. Et mittet eis ſaluatorẽ & propugnatorẽ. Pro quo
hebrei legũt. Saluatorẽ & magnũ.Poteſt etiã deriuari a di=
ctione ריב rob.que ſignificat pugnare vel obiurgari. vt in=
fra dicetur.& in eodẽ.42.Et poſt multos dies viſitabuntur
ideſt poſt multitudinẽ dierum. Et in genere feminino רַבָּה
Raba.ſiue רבת rabath.i.multa ſiue magna aut multiplicata רַבָּה
1.Reg.2.Et que multos habebat filios infirmata eſt. Geñ.7
Rupti ſunt omnes fontes abyſſi magne.2. Paralipo.3. Eo
quod multa turba ſanctificata non eſſet.ps.77.Et adaqua= magna. multa.
uit eos velut in abyſſo multa. Ps.88. Deus qui glorificatur
in eccleſia ſanctorũ magnus & terribilis. Pro quo hebrei le
gunt. Deus roboratus in ſecreto ſanctorũ magno. & in he=
breo eſt generis feminini.ps.109. Cõquaſſauit capita ĩ ter
ra multorũ.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tran=
ſtulit.Percuſſit caput in terra multa. Ponitur etiam רבה Ra רַבָּה
ba ſiue רבת rabath aduerbialiter.i.multũ aut ſepe. Ps.61.
Non mouebor amplius.ps.119.Multum incola fuit anima Amplius. Multum.
mea.ps.122.Multũ repleta eſt aĩa nr̃a. Ps.128. Sepe expu= Sepe.
gnauerunt me a iuuentute mea. Et in plurali רבים rabim. רַבִּים
ſiue רבות raboth. Ps.3. Multi inſurgunt aduerſum me.Ps. multi.
33.Multe tribulationes iuſtorum.Prouer.29.Multi requi= רַבּוֹת
runt faciem principis.Ponitur etiã pro maiori vel lõgeuo. multe.
Geñ.27.Maior ſeruiet minori.Iob.32. Non ſunt longeui
ſapientes.& in lingua chaldaica dicitur רברבן Rabreban.i. maior. Longeui.
magna ſiue magni aut principes.Dañ.2.Et numera multa רַבְרְבָן
& magna dedit ei.& in eodẽ.4. Et optimates mei & magi=
ſtratus me requiſierunt.Et inde רבבה reba ba.ſiue רבו ribo. magna. optimates
i.multiplicatio:ſiue multiplicata.Ezech.16. Multiplicatam רְבָבָה
quaſi germẽ agri dedi te. & cõmuniter ponitur p decẽ mil multiplica
libus.Deut.32.Et duo fugarẽt decem millia. Iudi.20.Decẽ te.
viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus iſrael: & cẽ decẽ millia
tum de mille:& mille de decẽ millibus.Ps. 90.Et decẽ mil
lia a dextris tuis. Dicitur etiã רבוא Ribo cum vau & aleph ĩ
fine. Nee.7. Omnis multitudo quaſi vir vnus quadragin= רִבּוֹא
ta duo millia.pro quo he.le. Omis multitudo quaſi vir vn9
quatter decem millia & duo millia. & in eodẽ. Et quod de= decẽ millia
dit reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo
he.le.Bis decẽ millia:ſcribitur etiam ſine aleph.1.Paralipo.
29.Et ſolidos decẽ millia. & in eodẽ. Et eris talenta decẽ &
octo millia.Ione.4.In qua ſunt pluſq; centũ millia homi=
nũ.Pro quo.he.le. In quã ſũt pluſq̃ duodecies decẽ millia
hominũ.Dañ.7.& decies centena millia aſſiſtebant ei.Pro
quo hebrei legunt. Decies mille decẽ millia corã eo aſſiſte=
bant.& eſt ſenſus ſicut in littera nr̃a. Et in plurali רבבות Re רְבָבוֹת
baboth.ſiue רבות riboth.aut רבאות ribooth.Nu.10.Reuer= רִבּוֹת
tere dñe ad multitudinẽ filiorũ iſrael. vbi pro multitudine רִבֹּאות
ponitur רבבות rebaboth.Deut.33.Et cum eo ſanctorũ mil= multitudo.
lia.1.Reg.18.Percuſſit ſaul mille & dauid decẽ millia. p quo millia.
hebrei legunt.Percuſſit ſaul in millibus ſuis: & dauid in de
cem millibus ſuis. ideſt in pluries decem millibus . Eſd.2.
Dederunt in expenſas operis auri ſolidos quadraginta mil
lia & mille.Pro quo hebrei legunt. Auri ſolidos ſepties de=
cem millia & mille. Nee.7.Dederunt in theſaurũ operis au
ri dragmas viginti millia.Et in numero duali רבתים Ribo רִבֹּתַיִם
thaim.i.bis decem millia. ps.67. Currus dei decem millia decẽ millia

Digitized by Google

Pro quo hebrei legunt. Currus dei bis decem millia. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinat⁹ pro indeterminato. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. tranſtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde מְרֻבָּבוֹת Merubaboth. i. multiplicate ſiue abundantes. ps. 43. Oues eorum fetoſe abundantes in gregibus ſuis. Et inde רְבִיבִים rebibim. i. gutte vel ſtille pluuie: propter earum multiplicationem. Deut. 32. Et quaſi ſtille ſuper gramina. ps. 71. Et ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram. Mich. 5. Et quaſi ſtille ſuper herbam. & inde רַב Rab. i. multiplex. Iob. 5. Et ſcies quoniā multiplex erit ſemen tuū. Et in plurali רֻבֵּי rube. Oſee. 8. Scribam ei multiplices leges meas. Significat etiam רַב Rab ſatis vel ſufficit. Exo. 9. Orate dn̄o vt deſinant tonitrua & grando. Pro quo hebrei legunt. Et ſufficiat iā eſſe tonitrua. Nu. 16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo ſanctorū eſt. & in eodē. Multum erigimini filii leui. 1. Paralipo. 21. Sufficit: iā ceſſet manus tua. Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab. iurgari vel obiurgari. Gen̄. 49. Exaſperauerunt eum & iurgati ſunt. & aliqui hebrei dicūt ꝙ ſignificat iaculari. i. iaculo vel ſagitta ꝑcutere. Et inde רֹבֶה robe. i. iaculator vel ſagittarius Gen̄. 21. Factuſq; eſt iuuenis ſagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim. Hiere. 50. Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum. Pro quo hebrei legunt. Audire facite in babylōe iaculatores ſiue ſagittarios omnibus qui tendunt arcus. Poteſt etiam ſignificare plurimos ſicut eſt in littera noſtra: Ponitur etiam רַבִּים rabim. pro iaculis vel lanceis. Iob. 16. Circūdedit me lanceis ſuis. vide etiam de hoc infra in dictione רוֹב rob.

רָבִד Rebid. torques. vel ornamētū quod ſuſpēditur in collo. Gen̄. 41. & collo torquē aureū circūpoſuit. Ezech. 16. Et torquē circa collū tuū. Et inde מַרְבַדִּים Marbadim. i. ornamēta q̄dā quibus lectulus ornatur: ſiue tapetia. Pro q̄ beatus hiero. tranſtulit funes. Prouer. 7. Intexui funibus lectulum meū. Et inde verbū רָבַד Rabad. quod ſignificat talibus ornamētis ornare vl' ſternere lectū. vt in ꝑdicto loco. Pro quo he. le. Ornamētis ſiue tapetibus ornaui vel ſtruai lectulū meū. Vbi ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.

רָבָה Raba. multiplicare. augere. creſcere. enutrire. Gen̄. 3. Multiplicabo erūnas tuas. & in eodē. 22. Et multiplicabo ſemen tuū ſicut ſtellas celi. & in eodem. 35. Creſce & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & creſcebant. Et in eodem. Vt multa ſigna fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he. le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt poſſitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autē longior fuerit via. Pro quo he. le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit ſibi vxores. & in eodē. 30. Et viues atq; multiplicaberis. Iudi. 9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi ſanguinis ad vlciſcendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta. ps. 15. Multiplicate ſunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et ſup arenā multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur ſcelera. Eccl's. 5. Vbi multe opes ſūt: multi & qui comedūt eas. Eſa. 9. Multiplicaſti gentem. & in eodē. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat ruinas. Thren̄. 2. Et repleuit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cōgere oſſa que igne ſuccendā. Pro quo he. le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc ſupra in dictione רָבַב Rabab. Et inde הֶרֶב Hereb ſiue הַרְבֵּה Harbe: aut הַרְבּוֹת Harboth vl' מַרְבֶּה Marbe. i. multitudo: ſiue multiplicatio. Iudi. 20. Vt aſcendente in altum fumo captam vrbem demōſtraret. Pro quo he. le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altū aſcenderet. ps. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea i. multum laua me. ps. 129. Et copioſa apud eum redēptio. i. multa. Eccl's. 1. Et mens mea contemplata eſt multa ſapiēter. Eſa. 30. Ignis & ligna multa. & in eodē. 53. Tunc diuidētur ſpolia predarū multarū. Ezech. 16. Que eſt capaciſſima ebrietatis. i. multū capax. Amos. 4. Percuſſi vos vento vrēte & aurigine multitudinē hortorū vr̄orū. Sign̄at ēt ꝑdicta dictio enutrire vel educare. Thren̄. 2. Quos educaui & enutriui Eze. 19. & enutriuit catulos ſuos. & inde תַּרְבּוּת tharbuth. ſiue מַרְבִּית Marbith. i. icremētū vl' multiplicatio. Nu. 32. Incrementa & alumni hominū peccatorū. 1. Reg. 2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilē etatē peruenerint. Significat etiā מַרְבִּית Marbith ſiue תַּרְבִּית Tharbith fenus vel ſuperabundantiā aut vſurā. Leuit. 25. Et frugum ſuperabundantiā non exiges. Ezech. 18. Ad vſurā nō cōmodauerit: & ampli⁹ nō acceperit. Itē רֹבֶה Robe. i. iaculator vel ſagittarius. Gen̄ 21. Factuſq; eſt iuuenis ſagittarius. Pro quo he. le. Et fuit iaculator vel ſagittarius. De quo vide ſupra in dictione רָבַב rabab. & a predicta dictione dicūt aliqui hebrei ꝙ deriuatur אַרְבֶּה Arbe. i. locuſta. Exo. 10. Ecce ego inducam cras locuſtam in fines tuos.

רָבַךְ Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in ſartagine oleo conſperſa frigetur. 1. Paralipo. 23. Et ad lagana & ſartaginem & ad torrendum.

רָבַע Rabūa. quadrū vel quadratū aut quadrāgulū. cōmiſceri. Exo. 27. Quinq; cubitos in lōgitudine & totidē in latitudine. i. quadrū. & in eodē. 28. Quadrangulū erit & duplex. Ezech. 43. Quadrāgulatū equis laterib⁹. & aliquādo ſcribitur cū iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3. Reg. 6. Poſtes de lignis oliuarum quadrāgulatos. Ezech. 48. Omnes primitie viginti quinq; millia in quadrū ſeparabuntur. Scribitur etiam cum mē in principio & dr̄ מְרֻבָּעָה Merubaa ſiue מְרֻבַּעַת Merubaath. i. quadratum vel quadrata. Ezech. 40. Longitudine centum cubitorū: & latitudine centum cubitorū per quadrū. & in eodē. 45. Et erit ex omni parte ſanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam. Et inde רֶבַע rebaa ſiue רְבִיעִית rebiih. i. quarta pars Leuit. 23. Quarta pars hin. Nee. 9. Et legerunt in volumine legis dn̄i dei quatter in die: & quatter in nocte cōfitebātur. Pro quo he. le. Et legerūt in volumine legis dn̄i dei q̄rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiā רֶבַע Rebaa pro latere. Ezech. 43. Quadrangulatum equis lateribus. i. per quattuor partes equales. Et inde אַרְבָּעָה Arbaa. i. quattuor. Gen̄. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. 4. Reg. 7. Quattuor ergo viri erant leproſi iuxta introitum porte. Prouer. 30. Quattuor ſunt minima terre. Et i genere feminino אַרְבַּע Arbaa ſine he in fine Exo. 22. Et quattuor oues pro vna oue. Eſa. 11. A quattuor plagis terre. Et aliquando ſcribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath. Ezech. 46. In quattuor angulos atrii atriola diſpoſita. & in eodē. Menſure vnius quattuor erāt. Et inde אַרְבַּעְתַּיִם Arbathaim. ideſt quadruplum. 2. Reg. 12. Et ouem reddet in quadruplum. Et inde רְבִיעִי Rebii. i. quartus. Gen̄. 1. Et factum eſt veſpere & mane dies quartus. & in eodē. 2. Fluuius quartus ipſe eſt euphrates. & in eodē. 15. Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָ Rebiaia. Dan̄. 2. Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo. 4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

Marginalia (left): Bis decez millia. Innumerabiles. מְרֻבָּבוֹת Abūdātes רְבִיבִים Stille. רַב Multiplex רֻבֵּי multiplices רַב Sufficere. Multum. Iurgari. רֹבֶה ſagittari⁹. רַבִּים iaculatores רַבִּים Lancee. רָבִד Torques. מַרְבַדִּים Funes. רָבַד Ornare. רָבָה multiplicar

Marginalia (right): הֶרֶב הַרְבֵּה הַרְבּוֹת מַרְבֶּה multiplicatio. Amplius. Copioſa. Multa. Enutrire. תַּרְבּוּת מַרְבִּית incremētū תַּרְבִּית Magna pars. ſupabūdātia. Vſura. רֹבֶה ſagittarius אַרְבֶּה Locuſta. רָבַךְ Frigere. Torrere. רָבַע Quadrum q̄drāgulū רְבִיעִית q̄drāglatū מְרֻבָּעָה Quadrū q̄drifariā רֶבַע q̄rta pars. רֶבַע Later. אַרְבָּעָה Quattuor אַרְבַּע Quattuor אַרְבַּעַת Quattuor אַרְבַּעְתַּיִם q̄druplū. רְבִיעִי Quartus. רְבִיעָאָ Quartus. רְבִיעִים Quarti.

gunt.In tertios & in quartos.i.natos in tertia & in quarta generatione.4.Reg.10.filii tui vſq; ad quartā generationē ſedebunt ſuper thronum iſrael.pro quo hebrei legunt.filii quarti ſedebunt tibi ſuper thronum iſrael.& in genere feminino רְבִיעִית rebiith.ideſt quarta ſiue quarta pars.Leuit.19.Anno autem quarto omnis fructus eorū ſanctificabitur Et in hebreo eſt generis feminini.Item רָבַע rabaa.i.commiſceri.ſ.in actu generationis: vel coire: aut ſuccūbere.Leuit.18.Mulier non ſuccumbet iumento nec miſcebitur ei.& in eodem.19.Iumenta tua non facias coire cum alterius generis animantibus.& in eodem.20.Mulier ſi ſuccubuerit iumento.& inde רֹבַע robas.ideſt generatio: vel ſtirps.Nu.23.Et noſſe numerū ſtirpis iſrael.hebrei tamen in predicto loco iuxta primā ſignificationē legunt.& noſſe quartam partem iſrael.i.numerum quarte partis. Et inde רֶבַע rebaa.ideſt accubatio.Ps.138.Semitam meam & funiculū meum inueſtigaſti.Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Semitam meam & accubationem meā.euentilaſti.

(Margin: רְבִיעִית Quarta. רָבַע Cōmiſceri Coire. Succūbere. רֹבַע Stirps. רֶבַע Accubatio.)

רבץ Rabas.cubare.accubare.requieſcere.ſternere.Geñ.49.Requieſcens accubuiſti vt leo.Et in eodem. Accubans inter terminos.Nu.22.Concidit ſub pedibus ſedētis.Pro quo he.le.Et concidit ſub Balaam.Deut.22.Et matrem pullis vel ouis deſup incubātē.& in eo.29.Et ſedeant ſuper eum om̄ia maledicta que ſcripta ſunt in volumine legis.pro quo he.le.& cubabūt ſuper eū. Iob.11. Requieſces & non erit qui te terreat. Canti.1. Vbi cubes: vbi paſcas in meridie.ps.22.In loco paſcue ibi me collocabit.ideſt cubare me faciet.Eſa.11.Et pardus cum hedo accubabit.& in eo.13.Nec paſtores requieſcent ibi:ſed requieſcent ibi beſtie.& i eodem.27.Ibi paſcetur vitulus & ibi accubabit.Hiere.33.Habitaculum paſtorum & accubantium gregū. Soph.3.Et accubabunt:& non erit qui exterreat.Ponitur etiā pro ſternere.Eſa.54.Ecce ego ſternam per ordinem lapides tuos.& inde רֵבֶץ Rebes.i.cubile:ſeu accubatio.vbi accubāt & requieſcunt.Prouer.4.Nec vaſtes requiē eius.i.cubile eius:vbi requieſcit.Eſa.65.Et vallis achor in cubile armentorum.Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַרְבֵּץ Mirbas.Ezech.25.Et filios amō in cubile pecorum Soph.2.Quomodo facta eſt in deſertum cubile beſtie.

(Margin: רָבַץ Accubare. Cōcidere. Incubare. requieſcere Cubare. Sternere. רֵבֶץ Cubile. מַרְבֵּץ Cubile.)

רבק Rabac. Impingare:vel ſaginare.& ſolum inuenitur מַרְבֵּק Marbec ab eo deriuatum:quod ſignificat ſaginatum ſeu impinguatum:vel locus vbi animalia impigantur.Hiere.46.Quaſi vituli ſaginati vniuerſi ſunt. In aliis vero locis beatus hiero.trāſtulit paſcualē ſeu armentum.1.Reg.28.Mulier autem illa habebat vitulum paſcualē.ideſt Vitulū ſaginatū.Amos.6.Et vitulos de medio armenti.Malach.2.Et ſalietis quaſi vitulus de armento.

(Margin: רָבַק מַרְבֵּק Saginatū Paſcualis Armentū)

רגז Ragaz.Commoueri.vel inquietari.Tremere.vel contremiſcere.Iraſci.conturbari:vel contriſtari.Deut.2.Vt audito nomine tuo paueant:& in morē parturientiū cōtremiſcant.1.Reg.7. Et non turbabitur amplius. Pro quo he.le.Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et in eodē.28.Quare inquietaſti me vt ſuſcitarer.i.cōmouiſti me.2.Reg.22.Fundamenta montium cōcuſſa ſunt.Pro quo he.le.Et fundamenta celorum cōmota ſunt vel contremuerunt.Iob.9.Qui cōmouet terram de loco ſuo.ps.17.Et fūdamēta mōtiū cōmota ſunt.& btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Fundamēta montiū cōcuſſa ſunt.Prouer.30.Per tria mouetur terra.Hiere.50. Et commoueat habitatores babylonis. Abach.3.Et ſubter me ſcateat. Pro quo he.le.ſubter me cōtremiſcat ſiue cōmoueatur.Sigñat ēt iraſci.Geñ.45.Ne iraſcamini i via.Exo.15.Audierūt populi & irati ſunt.Eſd.5.Poſtq̄ autem ad iracūdiam prouocauerūt patres nrī.Ps.4.Iraſcimini & nolite peccare. poteſt ēt legi.cōtremiſcite.Prouer.29.ſiue iraſcatur ſiue rideat.Eſa.37.Et inſaniā tuā cōtra me.pro quo he.le.& q̄ iraſcaris aduerſū me. & in eodem.Cū fureres aduerſum me.i.iraſceris Ezech.16.Et prouocaſti me in oībus his.ſ.ad iracūdiā.& inde רְגַז Regaz.quod in lingua chaldaica ſignificat irā vel furorē.Dañ.3.tūc nabuchodonoſor in furore & ira.ſigñat ēt pauere.aut contriſtari vel conturbari.Deut.28.Dabit tibi dñs cor pauidū.2. Regū.28.Contriſtatus itaq; rex.Ioel.1.Conturbētur omnes habitatores terre.Mich.7.Perturbabuntur de edibus ſuis.Abach.3. Turbabuntur pelles terre madian. & in eodem.Audiui & conturbatus eſt vēter me9.Et inde רֹגֶז rogez.i.cōmotio:vel conturbatio:aut tremor:vel cōcuſſio.Iob.3.Ibi impii ceſſauerunt a tumultu.ideſt a cōmotiōe.Eſa.14.Cū requiē dederit tibi dñs a labore tuo & a cōcuſſione tua.Scribitur etiam cum he in fine. Ezech.12.Et aquam tuam in feſtinatione & in merore bibes. vbi ponitur pro feſtinatione.

(Margin: רָגַז Contremiſcere. Inquietari Concutere Cōmouere Moueri Iraſci. Furere. רְגַז Furor. Pauere. Cōtriſtari. Cōturbari Turbari. רֹגֶז Tumultus commotio Cōcuſſio. Feſtinatio)

רגל Ragal.explorare.contemplari. accuſare.ſuſurrare.detrahere.diffamare. Geñ.42. Exploratores eſtis vos. Et in eo.Nec quicq̄ famuli tui machinātur mali. pro quo hebrei legunt.Non ſunt ſerui tui exploratores. Nu.21.Miſit itaq; moyſes vt explorarent iazer.Deut.1.& cōſiderata terra.Pro quo he.le.Explorauerunt eam.Ioſ.7.Aſcendite & explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai 2.Reg.10. Et nō ideo vt inueſtigaret & exploraret ciuitatē & euerteret eam.Sigñat ēt accuſare vel detrahere aut ſuſurrare. ſiue diffamare. eo quod ſuſurrones & detractores explorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accuſēt. 2. Reg.19. Accuſauit me ſeruū tuū ad te dñm meū regem.i.detraxit vel diffamauit me.ps.14.Qui nō egit dolum in lingua ſua.Pro quo beatus Hiero. in pſalterio. iuxta he.ve.tranſtulit.Non accuſauit in lingua ſua.Itē רֶגֶל Reguel ſiue Ragel.i.pes.& eſt in hebreo vtriuſq; ſexus.Geñ.41.Abſq; tuo imperio nō mouebit quiſq̄ manum aut pedem. Deut.19.Pedē pro pede.ps.25. Pes me9 ſtetit in directo. Ezech.1.Et pedes eorum pedes recti.Pro quo hebrei legunt.Et pedes eorum pes rectus. & in eodem.29. Non pertrāſibit eā pes hominis.Et in plurali רַגְלַיִם Raglaim.Geñ.19.Et lauate pedes veſtros.Leuit.11. Ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia.ideſt quattuor pedibus.Iudi.5.Et barach veſtigia ſunt ſecuti.Pro quo hebrei legunt.Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis.i.pedeſter.2.Reg.15.Egreſſus eſt ergo rex & vniuerſa domus eius pedibus ſuis. & in eo.Illotis pedibus & intonſa barba.Iob.29. & pedes claudo.Eſa.7.Caput & pillos pedum.Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מַרְגְּלוֹת Margueloth.ideſt pedes: vel locus pedum.Ruth.3.A parte pedum. Dañ.10.& brachia eius & deorſum vſq; ad pedes. & in lingua chaldaica dicitur רַגְלַיָא Raglaia.Dañ.2. Quia vidiſti partē pedum & digitorum:partem teſteam figuli.Ponitur etiā רַגְלִים ragláim ſiue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedeſtribus.Exo.12.Sexcenta fere millia peditum virorum.Nu.11. Sexcenta millia peditum huius populi ſunt.Hiere.12.Si cū peditibus currens laboraſti.Accipitur etiam pro comitatu vel cōtubernio.Geñ.30.Benedixitq; tibi deus ad introitū meū.Pro quo he.le.Pro comitatu vel cōturbernio meo.Exo.11.egredere tu & oīs ppl's qui ſubiectus eſt tibi.pro quo he.le.Et oīs populus qui eſt in pedibus tuis.i.in comitatu vel cōtubernio tuo.Ponitur ēt p̄ veſtigio. Geñ.33.& ego ſequar paulatim veſtigia eius:ſicut videro paruulos meos poſſe.& qñ iūgitur cū dictiōe הָסַךְ Aſach:tūc ambe dictiōes ſignāt

(Margin: רָגַל Explorare Accuſare. רֶגֶל Pes רַגְלַיִם Pedes מַרְגְּלוֹת Pedes. רַגְלַיָא רַגְלִים Pedites. Comitat9. Veſtigia.)

Digitized by Google

Purgare aluum. מִירְגְלַיִם Vrina. רֶגֶל Vices.

ventrem purgare ſeu mingere. Iudi.3. Forſitã purgat aluũ in eſtiuo cenaculo.1.Reg.24. In quam ingreſſus eſt ſaul vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵירְגְלַיִם Meraglaim.i.aque pedum.Eſa.36.vt bibant vrinam pedũ ſuorũ Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel.vicem.Exo.23. Tribus vicibus per ſingulos annos mihi feſta celebrabitis. Nu.22. Cur percutis me ecce iam tertio.i.tribꝰ vicibus.Et in eodem.Cur inquit tertio verberas aſinam tuam.Et inde verbum רָגַל Ragal.i.aſſueſcere vel conſueſcere. Oſee.11.& ego quaſi nutricius ephraim.Pro quo hebrei legũt.Et ego cõſuetus vl'aſſuetus fui ipſi ephraim. Poteſt etiã ſignificare pedetẽtim ambulare:a primo ſignificato deriuatũ.i.pedetẽtim cũ eo ambulabam ſicut nutricius cũ puero. eſt etiã רֹגֶל Rogel nomẽ fontis.3.Reg.1. Qui erat vicinꝰ fontis rogel.

רָגַל Cõſueſcere. רֹגֶל Rogel.

רָגַם Lapidibꝰ obruere. Lapidare. מַרְגֵּמָה Aceruus mercurij. אַרְגָּמָן Purpura. רִגְמָה Ducatus. Purpura.

רגם Ragam. lapidare.ſiue lapidibus obruere. Leuit. 20. Lapidibus obruet eos.& in eodem.24.Lapidet eum omnis multitudo. Nume. 15. Obruat eum lapidibus omnis turba.Deut. 21. Lapidibus obruet eũ populus ciuitatis Ezech.16.Et lapidabunt te lapidibus.& in eo.23.Et lapidetur lapidibus populorum.Et inde מַרְגֵּמָה Margema.i.aceruus lapidum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit aceruus mercurii. Prouer.26. Sicut qui mittit lapidem in aceruum mercurii:ita qui tribuit inſipienti honorem.Quod aliqui hebrei exponunt ſic. ſcilicet ſicut qui mittit lapidem ſcilicet precioſum in aceruum lapidum.ſ.cõmunium : ita qui tribuit inſipienti honorem . Poteſt etiam deriuari ab אַרְגָּמָן Argaman ꝙ ſignificat purpuram : vt ſit ſenſus:ſicut qui ligat lapidem vel ſaxum in purpura: ita qui tribuit inſipienti honorem. Item רִגְמָה Rigma.i.ducatus vel principatus.p̄s.67.Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei ſecundum primã ſignificationem legunt. lapidatio eorum. Sed beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Principes iuda in purpura ſua.ſ.ab אַרְגָּמָן Argaman quod ſignificat purpuram:vt ſupra dictum eſt.

רָגַן Murmurar. נִרְגָּן Suſurro. muſſitator

רגן Ragan. Suſurrare.murmurare.muſſitare.Deut.1.Murmuraſtis in tabernaculis veſtris.Et inde נִרְגָּן Nirgan. ſiue רֹגֶן Rógen.i.ſuſurro vel murmurator aut muſſitator. prouer.16.Et verboſus.i.ſuſurro ſeparat principes.& in eodem.26.Verba ſuſurronis quaſi ſimplicia.Eſa.29.Muſſitatores diſcent legem.

רָגַע Scindere. Diuidere Cõturbare רִגְעֵי. Sciſſure רָגַע quieſcere Requieſcere. refrigerar. מַרְגֵּעָה refrigeriũ. רֶגַע

רגע Ragaa. ſcindere.diuidere. quieſcere. turbare. Iob.7. Cutis mea aruit & cõtracta eſt.pro quo hebrei legunt. Cutis mea ſciſſa eſt & contabuit.& in eodem.26.In fortitudine illius repente maria congregata ſunt. Pro quo hebrei legunt. In fortitudine illius ſcidit ſeu diuiſit maria. Poteſt etiam ſignificare ſicut eſt in littera noſtra. Nam רֶגַע Régaa ſignificat repente vel ſubito: vt infra dicetur. Eſa.51. Qui conturbo mare & intumeſcunt fluctus eius . Pro quo hebrei legunt. Diuidẽs mare.Et inde רִגְעֵי rigee.i.diuiſiones vel ſciſſure. p̄s.34. Et in iracundia terre loquẽtes dolos.p quo he.le. & in ſciſſuris terre.i.in locis abſcõditis terre.Itẽ רָגַע Ragaa.i.quieſcere vel requieſcere. Deut.28. In gẽtibꝰ quoqȝ illis nõ quieſces.Eſa.30.Ibi cubauit lamia.i.requieuit.&in eodẽ.51.& iudiciũ meũ in lucẽ populorũ quieſcet. Hiere.30.Vade in requiẽ ſuã iſrael.Pro quo hebrei legunt. Vade ad requieſcendum iſrael.Hiere.43.Refrigerare & ſille.i.requieſce & ſile . & in eodem. 50. Vt exterreat terrã:& cõmoueat habitatores babylonis.Pro quo he.le.Vt requieſcere faciat terram. nam ex ruina babylonis quieuit terra. vt habetur.Eſa.14.Et inde מַרְגֵּעָה Margea.ſiue מַרְגּוֹעַ Margóa.ideſt requies.ſeu refrigerium. Eſa.28. Et hoc eſt refrigerium meũ: & noluerunt audire. Hiere.6. Et inuenietis refrigeriũ animabꝰ vřis. Item רֶגַע Régaa. ſiue רַגַע Rágaa. ideſt ſubito.repẽte:aut punctus.Iob.20.Et gaudiũ hypocrite ad inſtar puncti.& in eodem.21. Et in puncto in infernũ deſcendunt.p̄s.6.Et erubeſcãt valde velociter.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Et confundantur ſubito.Hiere.4.Repente vaſtata ſunt tabernacula mea:ſubito pelles mee.& in eodem.18.Repente loquar aduerſus gẽtem & aduerſus regnum . & in eodem. Et ſubito loquar de gente & regno . Scribitur etiam cum aleph in principio & he in fine.& dicitur אַרְגִּיעָה Argia.Prouer.12. Qui autẽ teſtis eſt repentinus concinat linguam mẽdacii. Hiere. 49. Quia ſubito currere faciam illum ad illam . Et in plurali רְגָעִים Regaim. Eſa.27.Repente propinabo ei.Pro quo hebrei legunt.In momentis propinabo ei.Ezech.32. Et obtupeſcent repente.i.in momentis.

Punctus. Subito Repẽte. אַרְגִּיעָה Repẽtinus ſubito רְגָעִים Repente

רָגַשׁ Fremere. Cõgregar. רֶגֶשׁ Cõſenſus Terror. multitudo Tumultus

רגש Ragas.fremere.tumultuare.congregare. p̄s.2. Quare fremuerũt gentes. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Quare congregate ſunt gentes . Vnde beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Quare congregauerunt gentes. Et in lingua chaldaica cõmuniter ponitur pro congregare. Dañ.6. Tunc principes & ſatrape ſurripuerũt regi.i.congregati ſunt ad regem:vel cum tumultu aut ſtrepitu venerunt.Et inde רֶגֶשׁ Rages.ideſt cõgregatio: vel cõſenſus.Ps.54. In domo dei ambulauimus cũ conſenſu.i.ſimul cõgregati.Sed beatus hiero,in predicto pſalterio tranſtulit. Ambulauimus in terrore.i.in tumultu.Scribitur etiã cum thau in fine.p̄s.63. Et a multitudine operantiũ iniquitatem.Pro quo beatus hiero.in predicto pſalterio trãſtulit. Et a tumultu operantium iniquitatem.

רָדַד Extendere ſubiicere. רְדִיד Pallium רְדִידִים teriſtra.

רדד Radad.extendere.expãdere.ſubiicere.3.Reg.6. Operuit tam cherubim ꝙ̃ palmas auro.Pro quo hebrei legunt. Et extẽdit ſuper cherubim & ſuper palmas aurum.i. laminis aureis operuit ea.& in eodẽ.7.Subter leones & boues lora ex ere dependentia.Pro quo hebrei legunt. Et ſubter leones & boues lora opere extẽto. Significat etiã ſubiicere.Ps.143. Qui ſubdit populum meũ ſub me. Eſa.45. Vt ſubiiciam ante faciem eius gẽtes. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid.ideſt pallium ſiue theriſtrum. Cãti.5.Tulerunt pallium meũ.Et in plurali רְדִידִים Redidim.Eſa.3.Et ſindones & vittas & theriſtra. Vbi ponitur pro theriſtris: que mulieres expandũt ſuper ſe:a primo ſignificato deriuatum.

רָדָה Preeſſe. Dominari

רדה Rada.dominari.preeſſe.imperare ſubiicere.ſumere. obtinere:applaudere.Geñ.1.Et preſit piſcibus maris & volatilibus celi . & in eodem . Et dominamini piſcibus maris.Leuit.25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per violentiam ſiue cum auſteritate. & in eodem. Nõ affliget eum violenter. ideſt non dominetur eius cum violentia vel auſteritate. & in eodem.26.Et ſubiiciemini his qui oderunt vos.Pro quo hebrei legunt. Et dominabuntur veſtri:inimici veſtri. Nu.24.De iacob erit qui dominetur. Iudi.5.Saluate ſunt reliquie populi : dominus in fortibus dimicabit . Pro quo hebrei legunt . Tunc dominabitur qui reliquus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mihi in fortibus:ideſt contra fortes.Ps.67.Ibi beniamin adoleſcentulus in mentis exceſſu . Pro quo hebrei legunt . Ibi beniamin paruulus dominans eis . Pro quo beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Ibi beniamin paruulus continens eos.p̄s.71.Et dominabitur a mari vſqȝ ad mare.Ps. 109.Dñare in medio inimicorũ tuorum. Eſa.14. Subiiciẽtem in furore gentes crudeliter.Threñ.3. De excelſo miſit ignẽ in oſſibus meis:& erudiuit me.Pro quo hebrei legũt. Miſit ignem in oſſibus meis:& dominatus eſt eorum:ſiue

Digitized by Google

Imperare Sumere Obtinere. applaudere

ſubiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica ſignificat erudire. ſicut eſt in littera nr̃a. Ezech. 34. Sed cū auſteritate imperabatis eis. Vide etiā de hoc infra in dictione רוד Rod Significat etiam ſumere vel obtinere. Iudi. 14. Quē cum ſumpſiſſet in manibus. & in eodem. Quod mel de corpore leonis ſumpſerat. Eſa. 21. Et reges obtinebit. Poteſt etiā legi. & regum dn̄abitur: ſecūdum primā ſignificationem. Ponitur etiam pro applaudere. Hiere. 5. Et ſacerdotes applaudebant manibus ſuis.

רָדַם Sopiri. Dormire Collabi תַּרְדֵּמָה ſopor

רדם Radam. ſopiri. dormire. ſ. ſopore graui. vl' ſopore demergi. ſtupefieri: vel ſtupore cadere. ſeu collabi. Iudi. 4. Qui ſoporem morti ſocians defecit. p̄s. 75. Dormitauerunt qui aſcenderunt equos. Dan̄. 8. Cūq; loqueretur ad me collapſus ſum pronus in terra. Ione. 1. Et dormiebat ſopore graui. Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema. i. ſopor. Gen̄. 2. Et miſit deus ſoporem grauem in adam. Iob. 4. Quando ſolet ſopor occupare homines.

רָדַף Perſequi. Sequi. מִרְדָּף Ceſſatio.

רדף Radaph. perſequi. ſequi. Gen̄. 34. Et nō ſunt auſi perſequi recedentes. Exo. 14. Et pſecutus eſt filios iſrael. Deut. 16. Quod iuſtum eſt pſequeris. i. ſequeris. Iudi. 3. Sequimini me. & in eodē. 4. Et barach perſequeretur fugientes currus. p̄s. 7. Perſequatur inimic⁹ animā meam. p̄s. 35. Inquire pacem & perſequere eā. p̄s. 37. Quoniā ſequebar bonitatem. Prouer. 15. Qui ſequitur iuſtitiā diligitur a deo Eſa. 5. Ve qui conſurgitis mane ad ebrietatem ſectandam. Thren̄. 5. Ceruicibus nr̄is minabamur. Pro quo he. le. Sup ceruices noſtras pſequebamur. i. perſecutionē patiebamur Ezech. 35. Cum ſanguinē oderis: ſāguis perſequetur te. Et inde מִרְדָּף Murdaph. i. perſecutio. Eſa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo he. le. Subiiciētem in furore gentes perſecutione abſq; ceſſatione.

רָהָה Formidare.

רהה Raha. formidare. Eſa. 14. Ne timeatis: neq; formidetis. & ſolum inuenitur in predicto loco.

רָהַב amplius Excedere multiplicare. auolare Excellere Tumultuari.. רָהָב ſuſcitare. ſuperbus ſuperbia. רְהָבִים ſuperbie.

רהב Rahab. excedere. excellere. ſuperbire. tumultuari. ſuſcitare. p̄s. 89. Et amplius eorum labor & dolor. i. tempus quod excedit octoaginta annos eſt labor & dolor. Ps. 137. Multiplicabis in anima mea virtutem. i. excellere facies. Canti. 1. Quia ipſi me auolare fecerūt. Pro quo hebrei legunt. Ipſi me excellere vel ſuperbire fecerunt. Eſa. 3. Tumultuabitur puer cōtra ſenem. i. ſupbiet: vel excellentiorē ſe putabit. Ponitur etiam pro ſuſcitare. Prouer. 9. Diſcurre feſtina & ſuſcita amicum tuum. Et inde רָהָב Rahab. i. ſuperbus vel ſuperbia. Iob. 36. Et prudentia eius percuſit ſuperbum. Eſa. 30. Superbia tantum eſt: quieſce. & in eodem. 51. Nunquid tu non percuſiſti ſuperbum. eſt etiā רָהָב Rahab. nomen proprium loci. Ps. 86. Memor ero rahab & babylonis ſcientiū me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Memorabor ſuperbie & babylonis. Et in plurali רְהָבִים Rehabim. p̄s. 39. Et non reſpexit in vanitates & inſanias falſas. Pro quo beatus hiero. i pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et non eſt auerſus ad ſuperbias pompaſq; mendacii.

רָהַט Currere. רְהָטִים canales Laqearia.

רהט Rahat. in lingua chaldaica ſignificat currere. Et inde רְהָטִים Rehatim. i. canales vbi aque decurrunt. Gen̄. 30. Poſuitq; eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiūt in modū canalium. Cāti. 1. Laquearia noſtra cupreſſina. & in eodem. 7. Et come capitis tui ſicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legūt. Et coma capitis tui ſicut purpura regis ligati in laquearib⁹. i. in domo laquearib ; conſtructa. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

רוב רוּב Iurgari. Rixari. obiurgari. Cōtendere Iudicare Iudicio cōtendere vindicare

רוב Rob. litigare. rixari. obiurgari. contendere. iudicare. ſeu iudicio contendere. vindicare. vlciſci. Gen̄. 26. Sed & ibi iurgium fuit paſtorum gerare aduerſus paſtores iſaac Pro quo hebrei legunt. Et iurgati ſunt paſtores gerare aduerſus paſtores iſaac. Et in eodem. Et pro illo quoq; rixati ſunt. Et in eodem. Pro quo non contēderunt. Iudi. 11. Aut docere poteſt q̄ iurgatus ſit contra iſrael. 1. Reg. 15. Et tetēdit inſidias in torrente. Pro quo hebrei legunt. Et obiurgatus eſt ſiue contendit in torrente. Iob. 33. Aduerſus eum cōtendis. & in eodem. 39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquieſcit. Eſa. 45. Ve qui contradicit factori ſuo. ideſt qui contendit vel litigat cum factore ſuo. Significat etiā iudicare vel iudicio cōtendere. p̄s. 34. Iudica domine nocentes me. Eſa. 3. Stat ad iudicandum dominus. Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere. 2. Propterea iudicio contendam vobiſcum. Thren̄. 3. Iudica domine cauſam anime mee. Oſee. 2. Iudicate matrem veſtram: iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlciſci. Iudi. 6. Nunquid vltores eſtis baal. & in eodē. Si deus eſt: vindicet ſe de eo. Oſee. 2. Et miſit ad regē vltorē. Et inde רִיב Rib. i. iurgium. litigium. Rixa. lis. cauſa. Gen̄. 13. Et facta eſt rixa inter paſtores. Deut. 25. Si fuerit cauſa inter aliquos. Prouer. 25. Ne proferas in iurgio cito. & in eodem. Cauſam tuam tracta cum amico tuo. Scribitur etiam cū mē in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Gen̄. 13. Ne ſit queſo iurgiū inter me & te. Exo. 17. Et vocauit nomē loci illius temptatio propter iurgium filiorum iſrael. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium: propter iurgium filiorū iſrael. Et in plurali רִיבוֹת Riboth. Deut. 17. Et iudicum intra portas tuas videris verba variari. Pro quo hebrei legūt. Verba litium ſiue cauſarū vel litigiorum. i. litigantium in portis tuis.

ריב Rixa Cauſa. Iurgium מְרִיבָה Iurgium רִיבוֹת Lites

רוד Rod prevalere Dn̄ari humiliare.

רוד Rod. dominari. preualere. humiliari. Gen̄. 27. Tēpuſq; veniet, cum excutias & ſoluas iugum eius de ceruicibus tuis. pro quo hebrei legunt. Et erit cum preualueris vl' dominatus fueris & excuties iugum ei⁹ de ceruicibus tuis. Hiere. 2. Quare ergo dixit populus meus receſſimus. Pro quo hebrei legūt. Quare dixit populus meus dominati ſumus ſiue preualuimus. Sed in tranſlatione chaldaica eſt ſicut in littera noſtra. Oſee. 11. Iudas autem teſtis deſcendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc preualebat ſiue dominabatur cum deo. Poteſt etiam deriuari a dictione יָרַד Iard que ſignificat deſcendere ſicut eſt in littera noſtra. Sed in tranſlatione chaldaica ſic habetur. Domus autem iuda confortabantur ſiue preualebant in cultu domini. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָדָה Rada. ponitur etiam predicta dictio pro humiliare. p̄s. 54. Contriſtatus ſum in exercitatione mea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Humiliatus ſum in meditatione mea. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרַד Iarad.

רָוָה Inebriare. רָוֶה Ebria. Irriguus. רְוָיָה Inebriās refrigeriū. רְוָה

רוה Raua. inebriare. irrigare. ſaciare. p̄s. 35. Inebriabūtur pinguedine domus tue. p̄s. 64. Riuos ei⁹ inebria. ideſt irriga. Prouer. 11. Et qui inebriat: ipſe quoq; inebriabitur. Eſa. 16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodē. 34. Quoniā inebriatus eſt in celo gladius meus. & in eodem. 43. Et adipe victimarū tuarum non inebriaſti me. & in eodē. 55. Sed inebriat terram & infūdit eam. Hiere. 31. Inebriaui animam laſſam. Et in eodē. 46. & inebriabitur ſanguine eorum. Thren̄. 3. Inebriauit me abſinthio. & inde רָוֶה Raua. ſiue רָוֶה raue. ideſt ebria vel ſaturata aut irriguū. Deut. 29. Vt abſumat ebria ſitientem. Eſa. 58. Et eris quaſi hortus irriguus. & aliquando ſcribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia. Ps. 23. Et calix me⁹ inebriās. Ponitur etiā p̄ refrigerio. p̄s. 65. Et eduxiſti nos in refrigeriū. Itē רְוָה raua.

Digitized by Google

In lingua chaldaica ſignificat aſpectum vel intuitum aut
Intuitus Speciem.Dañ.2.Intuitus eius erat terribilis.Et in eo.3.Et
Species ſpecies quarti ſimilis filio dei.

רָוַח רוח Rauach.reſpirare.refrigerari.ſeu refocilari.1.Reg.16.
refocilari. Et refocilabatur ſaul.ideſt reſpirabat vel refrigeraba⸗
Reſpirare. tur.Iob.32.Loquar & reſpirabo paululũ.& ide רֶוַח reuach
רֶוַח ideſt reſpiratio vł ſpaciũ aut refrigeratio.Geñ.32.Et ſit ſpa
Spacium. cium inter gregem & gregem.Eſter.4.Per aliam occaſio
Refrigeriũ nem liberabuntur iudei.Pro quo hebrei legunt. ſpaciũ vel
מְרֻוָּח refrigerium erit iudeis de loco alio.& ide מְרֻוָּח Meruuach
ſpacioſum ideſt ſpacioſum.Hiere.22.Edificabo mihi domum latam
רְוָחָה & cenacula ſpacioſa.& inde רְוָחָה Reuacha.ſiue הָרְוָחָה Har⸗
Requies uacha.ideſt refrigerium:vel ſpacium:aut requies:ſiue reſpi
ratio.Exo.8.Vidẽs autem pharao ꝙ data eſſet requies.po
ſingultus nitur etiam pro ſingultu:qui eſt reſpiratio quedã.Threñ.3
רוּחַ Ne auertas aurem tuã a ſingultu meo.Et inde רוּחַ Rúach.i.
Spiritus ſpiritus.ventus.aer.ſeu aura.aut halitus.Geñ.1.Et ſpiritus
domini ferebatur ſuper aquas.Et in eo.41.qui ſpiritu dei
plenus ſit.Exo.15.Flauit ſpũs eius & operuit eos mare.Et
in eo.28.Quos repleuit ſpiritus ſapiẽtie.Nu.14.Qui ple
nus alio ſpiritu ſecutus eſt me.2.Regum.23.Spiritus domi
ni locutus eſt per me.3.Regum.22.Egreſſus eſt autẽ ſpiri⸗
tus:& ſtetit coram domino.1.Paralip.12.Spiritus vero in
duit amaſai.Iob.9.Non concedit requieſcere ſpũm meũ
Et in eo.15.Quid tumet contra deum ſpiritus tuus.Et in
eodem.ſpiritum illius & flatum ad ſe trahit.Ps.50.Et ſpiri
tum ſanctum tuum ne auferas a me.Et in eo.& ſpiritu prin
cipali confirma me.Prouer.29.Totum ſpiritum ſuum pro
fert ſtultus.Eccł's.7.Ne ſis velox ad iraſcendum.Pro quo
hebrei legunt.Ne ſis velox in ſpiritu tuo ad iraſcendũ.Et
in eodem.12.Et ſpiritus redeat ad deum qui dedit illũ.Eſa.
11.Et ſpiritu labiorũ ſuorum interficiet impium.Et in eo⸗
dem.31.Et equi eorum caro & non ſpiritus.Et in eodẽ.32.
Donec fundatur ſuper nos ſpiritus de excelſo.Et in eo.48
Dominus miſit me & ſpiritus eius.Et in eodem.61.Spiri⸗
tus domini ſuper me.Ezech.1.Quocũqȝ ibat ſpiritus:illuc
eunte ſpiritu & rote pariter eleuabantur.Zach.6.requieſce
re fecerunt ſpiritum meum in terra babylonis.Malach.2.
Et reſiduum ſpiritus eius eſt.Et in eodem.Et cuſtodite ſpi
ritum veſtrum.Et inde verbum tertie coniugationis quod
ſpũ replere ſignificat inſpirare:ſeu ſpiritu replere.Eſa.11.Et repleuit
eum ſpiritu timoris domini.Significat etiam predicta di⸗
רוּחַ ctio רוּחַ Rúach ventum ſiue:aerem.aut auram.Geñ.3.Ad
Aura. auram diei.Et aliqui hebrei legunt.Ad ſpiritum diei ſiue
Ventus. ad ventum diei.Exo.10.Ventus vrens leuauit locuſtas.Et
in eodem.14.Flante vento vehementi & vrenti.3.Reg.19
Spiritus grandis & fortis ſubuertens montes.ideſt ventus.
Iob.1.Repente ventus vehemens irruit.Et in eo.41.Nec
ſpiraculũ ſpiraculum quidem incedit per eas.i.neqȝ aer.Eccł's.1.& in
circuitu pergit ſpiritus.Ezech.5.Tertiam vero partem in
omnem ventũ diſpgã.Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur
רוּחָא רוּחָא Rucha.Dañ.2.Et rapta ſunt vẽto.Ponitur ẽt pro ſpiri
Ventus tu malo.Iudi.9.Miſit dominus ſpiritum peſſimum inter
ſpũs mal'. abimelech & habitatores Sichem.1.Regum.16.Et exagita
bat eum ſpiritus nequam.Et in eodem.Ecce ſpiritus domi
ni malus exagitat te.Et in eodem.Recedebat enim ab eo
Halitus. ſpiritus malus.Accipitur etiam pro halitu.Iob.19.Halitũ
meum exhorruit vxor mea.Accipitur etiam pro plaga ter
re ſeu pro parte.Hiere.52.Et fuerunt malogranata nona⸗
Pars. ginta ſex dependentia.pro quo hebrei legũt.ex omni par
Plaga. te dependentia.Ezech.42.Menſus eſt autem contra ven⸗
tum orientalem.ideſt contra plagam orientalem.& in eo⸗
dem.Menſus eſt contra ventum aquilonis.& in eodẽ.Con

tra ventum occidentalem menſus eſt.& in plurali רוּחוֹת Ru⸗ רוּחוֹת
choth.Nu.16.Fortiſſime deus ſpirituum oĩs carnis.Ezech. ſpiritus
5.& inducam ſuper helam quattuor ventos.ideſt a quattu⸗ Venti.
or plagis terre.& inde רַחַת Ráchath.ideſt pala ſeu ventila⸗
brum quibus fruges ventilantur.Eſa.30.Sicut in area ven רַחַת
tilatum eſt.pro quo hebrei legunt.Quod ventilatum eſt
in pala & in ventilabro.& inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deri
uatur רִיחִים Richim & ꝙ ſignificat naues:eo quod flatu vẽ Pala
ti mouentur.Eſa.43.& detraxi vectes vniuerſos.Pro quo רִיחִים
ipſi legunt.& detraxi ĩ nauibus vniuerſos.Sed ſi illa littera Vectes.
beth que ponitur ibi in principio dictionis eſt de ſubſtan⸗ Naues.
tia dictionis & non eſt prepoſitio:tunc ſignificat vectes ſi⸗
cut eſt in littera noſtra:vt dictum eſt ſupra in dictione בְּרַח
Barach.

רוּם Rum.exaltare.leuare.eleuare.ſeparare.Geñ.7.& ele⸗ רוּם
uauerunt arcam in ſublime a terra.pro quo hebrei le⸗ Eleuare.
gunt.& eleuauerunt arcã:& exaltata ſiue eleuata eſt deſup
terra.& in eodem.14.Leuo manum meam ad dominum. Leuare
Deut.17.Nec eleuetur cor eius.& in eodem.32.Manus no
ſtra excelſa.1.Regum.9.Leuauit coquus armum.3.Regum
11.Leuauit manum contra regem.& in eodem.& hec ẽ cau
ſa rebellionis aduerſus eum.pro quo hebrei legunt.& hoc
eſt verbum in quo leuauit manum contra regem.& in eo⸗
dem.16.Pro eo quod exaltaui te de puluere.Eſdre.9.& ſu Exaltare
blimaret domum dei noſtri.Ps.11.Secundum altitudinem ſublimare.
tuam multiplicaſti filios hominum.Pro quo beatus Hiero
nymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.
Cum exaltati fuerint viliſſimi filiorum hominum.Ps.29.
exaltabo te domine.Ps.45.exaltabor in gentibus:& exal
tabor in terra.p̃s.56.exaltare ſuper celos deus.Ps.74.hũc
humiliat & hunc exaltat.Et in eodem.Exaltabuntur cor⸗
nua iuſti.Ps.106.Et exaltent eũ in eccleſia plebis.Prouer.
3.Stultorum exultatio:ignominia.Debet legi exaltatio.ꝑ
quo hebrei legunt.& ſtultos exaltare:ignominia,ſcilicet ẽ
Et in eodem.14.Qui autem impatiens eſt exaltat ſtultiti⸗
am ſuã.Eſa.1.Filios enutriui & exaltaui.Ezech.10.& eleua
ta eſt gloria domini deſuper cherub.Et in eodem.& eleua⸗
ta ſunt cherubim.Et in eodem.Vt exaltarentur de terra.&
in eo.Et cum eleuatis eleuabantur.& aliqñ ſcribitur cum a
leph in medio loco vau.Zach.14.Et exaltabitur & habita
bitur in loco ſuo.& inde רָם Ram.i.altus:vel eleuatus:aut רָם
excelſus.Eſa.2.Et ſuper omnem ſuperbum & excelſum.& Excelſus.
in plurali רָמִים Ramim.Deut.12.Super montes excelſos רָמִים
& colles.Eſa.10.& excelſi ſtatura ſuccidentur.& in genere Excelſi.
feminino רָמָה Rama.ideſt excelſa vel exaltata.& in plurali רָמָה
feminino רָמוֹת Ramoth.Prouer.6.Oculos ſublimes lin⸗ רָמוֹת
guam mendacem.& in hebreo eſt generis feminini.Et ali ſublimes
quando ſcribitur cum aleph in medio.vt Prouer.24.Ex
celſa ſtulto ſapientia.Pro quo hebrei legunt.excelſe ſtulto Excelſe.
ſapientie.Significat etiam רָמוֹת Ramoth quoſdã lapides רָמוֹת
precioſos:ſic dictos propter ſui excellẽtiam.Iob.28.excel Excelſa.
ſa & eminentia non commemorabuntur comparatione
eius.Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non comme
morabuntur.& dicunt ꝙ ſunt lapides precioſi ſic nomina
ti.Ezech.17.& Ramoth & chodcod propoſuerunt in mer Ramoth
catu tuo.& inde רוֹם Rom ſiue רוּם Rum.ideſt altitudo aut רוּם
celſitudo ſeu exaltatio.Prouer.21.exaltatio oculorum & di Exaltatio
latatio cordis.Eſa.2.Et incuruabitur altitudo virorũ.Hie Altitudo
re.48.Et altitudinem cordis illius.Abach.3.Altitudo ma
nus ſuas leuauit.Et aliquando ſcribitur cum he in fine & dr̃
רוֹמָה Roma.Mich.2.& non ambuletis ſuperbi.Pro quo he רוֹמָה
brei legunt.Et non ambuletis in altitudine.ideſt in ſuper ſuperbia
bia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur Altitudo

Digitized by Google

מרום מרום Marom.i.altū ſeu altitudo:aut excelſum vl̃ celſitudo.
altum Ps.67.Aſcendiſti in altū.& in plu.מרומים meromim.Iob.
מרומים 16.& conſcius meus in excelſis.Prouer.8.In ſummis excel
Excelſa. ſiſqꝫ verticibus.Et in eo.9.Miſit ancillas ſuas vt vocarent
ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he. le. Miſit ancillas
רוממות ſuas vt vocarent ad menia excelſa ciuitatis.& inde רוממות
Exaltatio Romemuth.i.altitudo vel exaltatio.Ps.149.Exaltationes
dei in gutture eorum.Eſa.33.Ab exaltatione tua diſpſe ſūt
gentes.Vide ēt de hoc infra in dictione רמם Ramam.& ide
רמה רמהRama.i.locus excelſus vel eminens.Hiere.31 . Vox in
Excelſuz excelſo audita eſt.Ponitur etiā pro proſtibulo quod mere-
trices faciunt in loco excelſo & eminenti vt videātur a trā
pſtibulū. ſeuntibus.Ezech.16.Et feciſti tibi proſtibulū:& excelſum
tuū feciſti in oī platea.i.proſtibulū tuū.& in eo. Demolien-
ſeparare tur proſtibulū tuū.Significat etiam predicta dictio ſepara
re.Exo.29.Et armū quē de ariete ſeparaſti.Leuit.4.Sicut
offertur de vitulo hoſtie pacificorū.pro quo hebrei legūt.
Sicut ſeparatur de vitulo pacificorū.& in eo.6. Tolletqꝫ ci-
neres quos vorans ignis exuſſit.pro quo he.le.& ſeparabit
cineres.Nu.15.Separabitis primitias domino de cibis ve
Recedere. ſtris.Et in eo.16.Recedite de medio huius multitudinis .i.
ſeparamini.Ezech.48.Erunt primitie quas ſeparabitis vi
ginti quinqꝫ millibus.Et in eo. Primitie quas ſeparabitis
dn̄o.Dan̄.8.Et ab eo tulit iuge ſacrificium.i.ſeparauit vel
תרומה abſtulit.& indeתרומהTheruma.i.illud quod ſeparatur a cō
munib⁹ vſibus & offertur dn̄o.pro quo btūs hiero.trāſtu-
Primitie. lit primitias.Exo.25.vt tollant mihi primitias.& in eo.he
ſunt aūt primitie quas accipere debetis.Scribitur etiam cū
תרומיה iod in medio & dicitur תרומיה Therumia.Ezech.48 .&
erunt primitie de primitiuis terre ſanctū ſanctorū.& ī plu.
תרמות תרמותTherumoth.2.Reg.1.nec ſint agri primitiarum.&
pꝛimitie inde רמת ramath.pro quo beatus hiero.tranſtulit ſaniem.
רמת Eo quod ſeparatur & abiicitur.Ezech.32. & īplebo valles
ſanies. ſanie tua.

רוע רוע Róaa. Malignare.malū facere.malū eſſe.affligere .cō
malū facere fligere.vlulare.vel iubilare.Gen̄.19.Nolite malū hoc
facere.& in eo.43.In meā hoc feciſtis miſeriā.pro quo he.
le.Quare male feciſtis mihi.Exo.23. Non ſequeris turbā
ad faciēdū malū.Nu.11.Sed & moyſi intolerāda res viſa ē.
pro quo he.le.& in oculis moyſi malū fuit.i. malū viſum ē
in oculis eius.1.Reg.12.Quod ſi pſeuerau eritis in malicia.
Pro quo he.le.Si malefaciēdo malefeceritis.2. Reg.19.Et
peius erit hoc tibi ꝙ oia mala que venerūt ſup te.i . magis
malū eſſe malū erit tibi.3.Reg.14.Sed opatus es male ſup oēs q fue
malignari runt ante te.p̄s.104.Et in prophetis meis nolite maligna-
ri.Prouer.24.ne forte videat dn̄s:& diſpliceat ei. pro quo
he.le.Ne forte videat dn̄s:& malū ſit in oculis eius . Hiere.
Nequiter 38.male fecerūt viri iſti.Mich.3.Sicut nequiter egerūt in
agere. adinuētionibus ſuis.Soph.1.Non faciet bene dn̄s: nec faci
et male.Sign̄at ēt affligere.Deut.26.Afflixeruntqꝫ nos e-
gyptii.3.Reg.17.Etiā ne viduā apud quā ego vtcūqꝫ ſuſtē
tor afflixiſti.Prouer.11.Affligetur malo qui fidē facit pro
Cōterere extraneo.Sign̄at ēt cōfringere vel cōterere.Iob.34.Cōte-
ret multos & innumerabiles.p̄s.2.Reges eos in virga fer-
Frangere. rea.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve. trāſtulit.frā-
ges eos in virga ferrea. Poteſt ēt deriuari a dictiōe רעה raa
que ſign̄at paſcere vel regere.Eſa.8.Congregamini popu
li & vincemini.pro quo he.le.Conterimini ſiue confracti
vel contriti ſtote.Prouer.13.Amicus ſtultorum ſimilis effi-
citur. Pro quo hebrei legunt.Qui nutrit vel pauit ſtultos
conteretur.Poteſt etiam deriuari a dictione ריע Réa que ſi
gnificat ſocium vel amicum.vt ſit ſenſus. Amicus ſtultorū
ſociatur.ideſt confederatur eis:vel eficitur ſimilis eis:ſicut

eſt in littera noſtra.Eſa.24.Confractione cōfringetur ter Cōfringet
ra.Hiere.15.Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilo- Federari
ne.Pro quo hebrei legunt.Nunquid conteret ferrum fer-
rum.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra . ſicut ſupra
dictum eſt.Vide etiam de hoc infra in dictione רעה Raa.&
inde רע Ra.ideſt malus ſeu iniquus aut malum. Gen̄.6.& רע
cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malū. & in eo .38. Malus.
Fuitqꝫ her primogenitus iuda nequam in conſpectu do- Nequā
mini.Exo.33.Audienſqꝫ populus ſermonem hunc peſſi- Peſſim⁹
mum.Nee.2.Et eram quaſi languidus in facie eius . ꝑ quo
hebrei legunt.& non fui malus in conſpectu eius. ideſt nō
diſplicui ei.Prouer.11 . Malum eſt : malum eſt dicit omnis
emptor.Et in eodem.23.Ne comedas cum homine inuido
Pro quo hebrei legunt.Ne comedas cum homine mali o-
culi.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra . & aliquando ſcribi-
tur cum mem in principio & dicitur מרע Meraa.ideſt ma- מרע
lus ſiue malefaciens.Prouer.17. Malus obedit lingue ini- Malus.
que.Eſa.9.Quia omnis hypocrita eſt & nequā.& ī plurali Nequam.
רעים Raim.ſiue מרעים Mereim. Gen̄.13.Homines autem רעים
ſodomite peſſimi erant.p̄s.36.Noli emulari in malignan Peſſimi.
tibus.Et in eodem.Quoniam qui malignantur extermi- Malignā
nabuntur.Eſa.1.Semini nequam.Pro quo hebrei legunt. tes.
Semen malignantiū ſiue malorū.Hiere.6.Et malicie eorū malitie
non ſunt conſumpte.& in genere feminino.רעה Raa.ideſt רעה
malicia:ſeu afflictio:vel mala:aut malū.Hebrei enim non
habent genus neutrū.& pro eo aliquando vtuntur genere
maſculino:aliquando feminino.Gen̄.39.Quomodo ergo
poſſum hoc malū facere.Exo.10.Cui dubium eſt ꝙ peſſi- malum.
me cogitatis.ideſt malū.1.Reg.25.malicia ergo non inue- malitia.
nitur in te. Eſter.7. Intellexit enim a rege ſibi paratū ma-
lū.Ione.3.Super maliciā quā locutus fuerat vt faceret.i.ſu-
per malū vel ſuper afflictionē.Et in eo.4.& afflictus eſt io afflictio
nas afflictione magna.Et in eo.Laborauerat enim .ꝑ quo
hebrei legunt.vt liberaret eū a malo ſuo: vel ab afflictione
ſua.Et in plurali רעות raoth.Deut.32 . Congregabo ſuper רעות
eos mala.Ps.33.Multe tribulationes iuſtorum.ideſt multe mala
afflictiones vel multa mala.Ps.39. Quoniam circundede tribulatōēſ
runt me mala.Hiere.2.Inſuper & malicias tuas docuiſti. & malitie.
inde רוע róaa.ideſt malicia ſeu malum aut nequitia.Nee. רוע
2.Non eſt hoc fruſtra ſed malum neſcio quod in corde tuo Malum.
eſt.Ps.37.Et ſecundum nequitiam adinuentionū ipſorū . Nequitia.
ponitur etiā pro putrido.Prouer.26.Dens putridus:& pes
lapſus.Significat etiā macilentum ſeu deforme vel triſte.
Gen̄.40.Cur triſtior eſt hodie ſolito facies veſtra.Et in eo Triſtis.
dē.41.Fede confecteqꝫ macie.Et in eodē.In tantū defor- Defoꝛmes
mes & macilente: vt nunq̄ tales in terra egypti viderim .
Et in eo.Simili macie & ſquallore torpebant.Nee.2. Qua Macilēte.
re vultus tuus triſtis eſt.Significat etiam predicta dictio רוע רוע
Róa.vlulare:ſeu iubilare:aut conclamare:vel vociferari.
Nu.10.Et non conſciſſe vlulabunt.& in eodem .Clangetis Vlulare.
vlulantibus tubis.Ioſ.6.Conclamabit omnis populus vo Cōclamaꝛ.
ciferatione magna.Et in eodem.Non clamabitis neqꝫ au Clamare.
dietur vox veſtra.Et in eodem. Igitur omni populo voci vociferari.
ferante.Ps.59.Mihi alienigene ſubditi ſunt. Pro quo he-
brei legunt.Super me paleſtina iubilauit ſeu vlulauit vel
conclamauit.Poteſt etiam legi. Mihi paleſtina federata eſt
vt dictum eſt ſupra.vnde Beatus hieronymus in pſalterio
iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Mihi paleſtina fede
rata eſt.Ps.64.Clamabunt etenim:& hymnum dicent.p̄s
65.Iubilate deo omnis terra.p̄s.95. Iubilemus deo ſaluta Iubilare.
ri noſtro.Eſa.16.In vineis non exultabit nec iubilabit .Et
in eodem.42.Vociferabit & clamabit.& inde ריע Réa.i.iu ריע
bilatio ſeu vociferatio vel vlulatio.Exo.32. Audiens autē

Digitized by Google

vociferatio Ioſue tumultũ populi vociferantis.Pro quo hebrei legunt In vociferatione ſua.Iob.36.Annunciat de ea amico ſuo. Pro quo hebrei legunt. Annunciat ſuper illud vociferatio eius.ideſt tonitruum eius.ſcilicet tonitruum annunciat ſup fulgur: ſicut exponunt hebrei. Poteſt etiã ſignificare ami cum ſicut eſt in littera noſtra : vt infra dicetur. Mich. 4. Quare merore contraheris.pro quo hebrei legunt.Quare vlulas vlulationem. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. vt
תְּרוּעָה ſupra dictum eſt.& inde תְּרוּעָה Therua.ideſt iubilatio vel vlulatio aut clamor vel clangor.Nume.10. Si autem proli=
Clangor. xior atq; conciſior clangor increpuerit.& in eo.23. Et clan gor victorie regis in illo. & i eodem. 28. Dies clangoris &
Vlulatus. tubarum.Hiere.20.Audiet clamorem mane & vlulatum i
רֵיעַ tempore meridiano.Item רֵיעַ Réa cum iod in medio lo= co vau.ideſt ſocius.ſodalis.vel amicus.proximus.Iob.6.&
Amicus. ſubuertere nitimini amicum veſtrum. Et cõmuniter ſcri= bitur ſine iod.Leuit.19.Diliges amicum tuum ſicut te ip=
proximus. ſum.1.Reg.15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer.6. & ſuſcita amicum tuum. Et in eodem.23.Amicum tuũ &
רֵעִים amicum patris tui ne dimiſeris. Et in plu. רֵעִים Reim ſiue
fodales. ſocii. Amici. מֵרֵעִים Mereim.Iudi.14.Dederunt ei ſodales triginta.Iob 17. Predam pollicetur ſociis. & in eodem. 19. Miſeremini mei miſeremini mei:ſaltem vos amici mei. & inde verbũ. vel gerundium quarte coniugationis quod ſignificat aſſo= ciare.vt Prouer.18. Vir amicabilis ad ſocietatem. pro quo
ſociare. hebrei legunt. Vir amicorum ad ſociandum. Et aliqui he= brei ſecundũ primã ſignificationẽ legunt.Vir amicorũ ad confringendum:vel ad conterendum:iuxta ſignificationẽ predictam.

רוּף רוּף Ruph. tremere.confringere. Iob.26.Colũne celi cõ
Contremi= ſcere. tremiſcunt.& dicunt hebrei ꝙ etiam ſignificat conte=
הֲרִיפוֹת rere vel confringere.Et inde הֲרִיפוֹת Hariphoth.ideſt gra= na tritici vel hordei confracta vel contuſſa.pro quo beatus hieronimus tranſtulit ptiſanas.2.Reg.7.Et expandit vela
Ptiſana. mina ſuper os putei quaſi ſiccans ptiſanas. Prouer.27.Si
תְּרוּפָה contuderis ſtultum in pila quaſi ptiſanas. Et inde תְּרוּפָה
Medicina Therupha.ideſt medicina pro cõfractione membrorum. Ezech.47.Et folia eius ad medicinam.

רוּץ רוּץ Rus.currere.feſtinare.conterere.cõfringere. vt Geñ.
Currere. 18.Ipſe autem ad armenta cucurrit. Et in eodem.33. Currens itaq; eſau obuiam fratri ſuo.& in eodem.41. Edu ctum de carcere ioſeph totõderunt. Pro quo hebrei legunt Et currere cum fecerunt de carcere:& tonſus eſt.1.Reg.17. Cucurrit ad locum certaminis.Et in eodẽ.20. Vade & affer mihi ſagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & affer mihi ſagittas.Et in eodem.Cumq; puer cucurriſſet.2.Regũ.17. Et curre in caſtra ad fratres tuos. 4. Reg.5.Viuit dominꝰ
Feſtinare. quia curram poſt eum.2.Paralipo.35. Et feſtinato diſtri= buerunt vniuerſe plebi. Iob. 15. Cucurrit aduerſus eum erecto collo.ps.17.Quia in te eripiar a temptatione. Pro quo beatus hiero. in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. In te enim curram accinctus.Ps.67. Ethiopia preueniet manꝰ eius deo. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtu lit.ethiopia feſtinet dare manꝰ deo.Canti.1.Trahe me poſt te : curremus.Hiere.23. Non mittebam prophetas:& ipſi
Diſcurref. currebant.Et in eo.49.Quia ſubito currere faciam illum ad illam.Naum.2. Quaſi fulgura diſcurrentia. Et inde רָץ
רָץ
Currens ras.ideſt curſor ſeu currens.Hiere.51.Currens obuiam cur renti veniet.Et in plurali רָצִים Raſim.2.Reg.15.Et quin
רָצִים
Currentes quaginta viros qui precederent eum. pro quo hebrei le= gunt.Et quinquaginta viros currentes ante eum.& inde
מֵרוֹץ מְרוּצָה מֵרוֹץ Maros ſiue מְרוּצָה Meruſa.ideſt curſus.2. Reg.18.Cõ templor ait curſum prioris quaſi curſum Achimaas filii
Curſus ſadoch.Eccľs.9.Nec velocium eſſe curſum.Hiere. 22.& ad calumniam & ad curſum mali operis. Et in eodem. 23.Fa= ctus eſt curſus eorum malus. Significat etiam predicta di= ctio conterere vel confringere aut collidere. Geñ. 25. Sed
Collidere. colliſebantur in vtero paruuli.Iudi.10. Et confregit cere=
Cõfringef brum eius.Et in eodem.Afflixitq; & vehementer oppreſſi. Pro quo hebrei legunt.Et confregerunt & cõtriuerunt eos 4.Regum.24.Et altaria que fecerat manaſes in duobus a= triis templi domini deſtruxit rex: & cucurrit inde. p quo hebrei legunt.Et confregit ſeu contriuit inde.Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra:iuxta primam ſignificationẽ.
Recurrere Eccľs.12.Et recurrat vitta aurea.pro quo hebrei legunt. & conteratur ſeu confringatur fons aureus. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.Et in eodem.Et confringatur rota ſuper ciſternam.Eſa.4.Non erit triſtis nec turbulentus. Pro quo hebrei legunt. Non erit obſcurus vel triſtis neq; conteret vel confringet.Poteſt etiam legi ſic. Non erit tri= ſtis neq; diſcurret:& tũc erit ſẽſus ſicut in littera noſtra.Nã qui eſt turbulentus diſcurret huc atq; illuc. Vide etiam de hoc infra in dictione רָשַׁשׁ raſas.

רוּשׁ רוּשׁ Ros. Indigere.egere.pauperem eſſe. depauperare :ſi ue pauperem facere.ps.33.Diuites eguerunt & eſurie
Egere. runt.& quando eſt verbum tertie coniugationis ſignificat
Pauperẽ facere. pauperem facere:ſiue depauperare.1.Regum.2. Dominus pauperem facit: & ditat.Et aliquando ſcribitur cum dupli
Pauperẽ fieri. ci ſin. Prouerb.13.Et quaſi pauper cum in multis diuitiis ſit.Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָשַׁשׁ raſas.& inde
רָשׁ רָשׁ Ras.ideſt pauper vel egenus.2. Regum.12.pauper autẽ
Pauper nihil habebat omnino.Prouer.19. Melior eſt pauper qui ambulat in ſimplicitate ſua.Et in eodem. Fratres hominis pauperis oderunt eum. Et in eodem. Diues & pauper ob=
רָשִׁים uiauerunt ſibi.Et in plurali רָשִׁים raſim. Prouer.22.Di=
pauperes. ues pauperibus imperat.Et aliquando ſcribitur cum aleph in medio dictionis tam in ſingulari quam in plurali.2.Re= gum.12. Vnus diues & alter pauper.Et in eodem. Tulit o= uem viri pauperis.Prouer. 10. Egeſtatem operata eſt ma= nus remiſſa.pro quo hebrei legunt.pauper ſiue egenus o= peratur ſtateram doloſam: ſiue palma aut manu doloſa. Et in eodem.13.Multi cibi in noualibus patrum. pro quo hebrei legunt. In nouali pauperum.Eo quod pauperes la= borant multum in cultura terre.poteſt etiam legi in noua= li principum.Nam dictio רָאשִׁים Raſim etiam principes ſignificat vt dictum eſt ſupra in dictione רֹאשׁ ros :& prin ceps in ſcriptura pater nominatur.4. Regum.5. Pater ſi
רֵישׁ rem grandem dixiſſet tibi propheta. & inde רֵישׁ res. ideſt
Egeſtas. paupertas ſiue egeſtas.Prouerb.10.pauor pauperum ege= ſtas eorum.Et in eodem.28.Qui autem ſectatur ocium re= plebitur egeſtate. Et in eodem.31.Et obliuiſcatur egeſta= tis ſue. Et aliquando ſcribitur cum aleph in medio loco
paupertas רוֹשׁ iod.Prouerb.30. Diuitias & paupertatem ne dederis mi= hi. Item רוֹשׁ Ros.ideſt fel. Deut.32. Vua eorum vua fel
Fel. lis.& communiter ſcribitur cum aleph loco vau. Deut.29. Germinans fel & amaritudinẽ.Treñ.3. Circundedit me felle & labore.Et in eodem. Abſinthii & fellis. Ps.68. Et dederunt in eſcam meam fel :& in ſiti mea potauerunt me aceto. Hiere.8.Et potum dedit nobis aquam fellis. Poni= tur etiam pro veneno vel pro amaritudine.Deut.32.Vene
Venenum amaritudo num aſpidum inſanabile. Oſee.10.Et germinabit quaſi a= maritudo iudicium.Amos.5.Qui vertitis in amaritudinẽ iudicium.

רָזָה רָזָה Raza.Marceſcere.macilentum eſſe.attenuare.macre
Marceſcef ſcere. Eſaie.17.Et pinguedo carnis eius marceſcet.

Digitized by Google

Soph.2.Et attenuabit omnes deos terre.& inde רָז Raz.i. attenuatus vel macilentus aut macies. Eſa.24. Secretum meum mihi:ſecretum meum mihi.pro quo hebrei legunt Macies mihi ſeu macredo mihi. ideſt confectus ſum macie.Sed in lingua chaldaica ſignificat ſecretum vel myſterium ſicut eſt in littera noſtra.vt Dan.2.vt quereret miſericordiam a facie dei celi ſuper ſacramentum iſtud. ideſt ſup ſecretum iſtud.Et in eodem. Tunc danieli myſterium per viſionem noctis reuelatum eſt.Et in eodem. 4. Et omne ſacramentum non eſt impoſſibile tibi. Et in plurali רָזִין Razin ſiue רָזַיָּא Razaia.vt in eodem.2. Reuelans myſteria.Et in eodem.Et qui reuelat myſteria oſtendit tibi que ventura ſunt.& in genere feminino רָזָה raza.Nume.13.humus pinguis an ſterilis.ideſt macilenta vel tenuis. & inde רָזוֹן Razon.ideſt tenuitas:ſiue macies:aut macredo.ps.105 Et miſit ſaturitatem in animas eorum.pro quo beatus Hiero.in pſalterio iuxta he. ve.tranſtulit. & miſit tenuitatem in animas eorum.Eſa.10. Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem.Mich.6.Et menſura minor ire plena.ideſt menſura extenuata vel breuis.Itē רָזוֹן Razon. ideſt princeps.De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon.

רָזַח Rezach.Conuiuium.Et ſcribitur cum mem in principio & dicitur מַרְזֵחַ marzeach.Hiere.6. Ne ingredia ris domum conuiuii.& vt ait Beatus hieronymus ſup predicto loco proprie ſignificat conuiuium quod fit in exequiis mortuorum.& inde מִרְזַח mirzach.Pro quo beatus hieronymus tranſtulit factioēm Amos.6. Et auferetur factio laſciuientium.

רָזַם Razam.innuere ſeu conniuere.ſcilicet oculis. Iob.15 Et quaſi magna cogitans attonitos habes oculos.pro quo hebrei legunt. Et quid innuunt oculi tui. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

רָזוֹן Razon.princeps ſeu tyrannus.Prouer.14.Et in paucitate plebis ignominia eſt principis.& in plu.רוֹזְנִים Roznim.ps.2.Et principes conuenerunt in vnū. Eſa.40. Qui dat ſecretorum ſcrutatores quaſi non ſint.Pro quo hebrei legunt.Qui dat principes in nihilum.Poteſt etiā deriuari a dictione רָז raz.que in lingua chaldaica ſignificat ſecretum:vt dictum eſt ſupra in dictione רָזָה raza. Abach.1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

רָחַב Rachab.dilatare latum vel dilatatum eſſe. Geñ.26. vocauit nomen eius latitudo dicens:nunc dilatabit nos dominus.Deut.19.Cum autem dilatauerit dominꝰ terminos tuos.Et in eo.33.Benedictus in latitudine gad.pro quo hebrei legunt.Benedictus dilatans gad.1.Reg. 2.Dilatatum eſt cor meum ſuper inimicos meos.Ps.4.In tribulatione dilataſti mihi.ps.17.Dilataſti greſſus meos ſubtus me.ps.24.Tribulationes cordis mei multiplicate ſunt.pro quo hebrei legunt. Dilatate ſunt.vel ſic. Tribulationes cor meum dilatauerunt.ps.80. Dilata os tuum & implebo illud.ps.118.Latum mandatum tuum nimis.Eſa.5.Propterea dilatabit infernus animam ſuam.Eſa.30. paſcetur ī poſſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe. i.in loco qui eſt ſpacioſus & latus.Et in eo.54.Dilata locū tētorii tui. & in eo. 60.& mirabitur & dilatabitur cor tuum.Ezech. 40.& platea erat in rotūdū aſcendens ſurſum.pro quo he.le.Et dilatabatur & circuibat ſurſum ſurſum.i.latior erat pars ſuperior in circuitu.& inde רֹחַב rochab ſiue רְחָבָה rechaba.i. latitudo vel dilatatio. Geñ.13.Et perābula terrā in longitudine & latitudine.Exo.27. Quinqꝫ cubitos in longitudine & quinqꝫ in latitudine.3.Reg.4.Dedit quoqꝫ deus ſapientiā ſalomoni & prudētiā multā nimis & latitudinē cordis. Iob.36.Igitur ſaluabit te de ore anguſto latiſſime & nō habēte fundamētū.ps.17.Et eduxit me in latitudine.ps.118. Et ambulabā in latitudine.Prouer. 21. Exaltatio oculorū & dilatatio cordis & lucerna impiorum:peccatū.& ide רָחָב Ra'chab.ideſt latus ſiue dilatatus vel ſpacioſus.ps.103.hoc mare magnū & ſpacioſū manibꝰ.Prouer.28. Qui ſe iactat & dilatat:iurgia cōcitat.Pro quo he.le.Latus animo concitat iurgia.& eſt ſenſus ſicut in lrā nrā.& in ge.fe. רְחָבָה Rechaba.Geñ.34.Terra in poteſtate veſtra eſt.pro quo he.le. Terra aūt ecce lata eſt manibus ſiue locis corā vobis.Exo. 3.Et educā de terra illa in terrā bonā & ſpacioſam.Et inde רְחֹב Rechob ſiue רְחָבָה rechaba.i.platea.Dañ.9.& rurſus edificabitur platea.& in plu.רְחֹבוֹת rechoboth.ps.143. nec clamor in plateis eorū.Prouer.1.In plateis dat vocē ſuā. & in eo.22.In medio platearum occidendus ſum.

רָחֵל Rachel.Ouis:ſiue agnus.Eſa.53.Et quaſi agnus corā tondente ſe. Et in plurali רְחֵלִים rechelim.Geñ.32 Oues ducentas.

רָחַם racham.miſereri.clemētē eē.diligere.Exo.34. & clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he.le. Et miſerebor cui miſerebor.vnde apoſtolus ad Romanos. 9. ſic ait.moyſi enī dicit.miſerebor cui miſertꝰ ſum:& miam pſtabo cui miſerebor.Deut.13.& miſereatur tui & multiplicet te.Ps.102.Quō miſeretur pater filiorū miſertus ē dñs timētibꝰſe.Prouer.28.Qui aūt cōfeſſus fuerit & reliquerit ea:miam cōſequetur.Hiere.31. Miſerans miſerebor eiꝰ ait dñs.Oſee.14.Quia eius qui in te eſt miſereberis pupilli. & ide רַחוּם Rachū.i.miſericors. Exo.34.Deus miſericors & clemēs.& i ge.fe.רַחֲמָנִית rachmanith.& i plu.fe. רַחֲמָנִיּוֹת Rachamanioth.Threñ.4.Manus mulierū miſericordium coxerunt filios ſuos.& inde רֻחָמָה ruchāma.i.illa que cōſecuta eſt miam.Oſee.1. Voca nomē eius abſqꝫ mia.pro quo he.le.voca nomen eius non miam cōſecuta. Et in eo.2. Et miſerebor eius qui fuit abſqꝫ mia.& inde רֶחֶם Rachem. i. mia. Abach.3.Cum iratus fueris mie recordaberis.Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamim. 2.Regū.13.Multe enim ſunt mie eius. Ps.24.reminiſcere miſerationū tuarū dñe.Ps.50.Et ſecūdū multitudinē miſerationū tuarum dele iniquitatem meā.Ps.105.Et dedit eis in miſericordiā.Et in lingua chaldaica dr̄ רַחֲמִין Rachamin Dañ.2. Vt quereret miſericordiam a facie dei celi. Item רֶחֶם rechem:ſiue רַחַם racham.ideſt vulua ſiue vterus. Geñ.20.Concluſerat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech.Exo.13. Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam.Et in eodem.34. Omne quod aperit vuluam.Nume.12.De vulua matris ſue.Iob.34.quādo erumpebat quaſi de vulua procedens. Ps.19. Ex vtero ante luciferum genui te.Ponitur etiam pro femina. Iudi. 5.Pulcherrima feminarum ei eligitur. Item רָחָם racham. nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit porphyrionem.Leuit.11.Et onocrotalum & porphyrionem.

רָחַף rachaph. Volare.volitare contremiſcere. ſiue commoueri.Geñ.1.Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas.Pro quo hebrei legunt. Et ſpiritus dei volabat ſeu volitabat ſuper faciem aquarum.Deut.32.Et ſuper eos volitans.Hiere.23.Contremuerunt omnia oſſa mea. Pro quo aliqui hebrei legunt. Cōmota ſunt omnia oſſa mea.& ſolū inuenitur in predictis locis.

רָחַץ rachas.Lauare.abluere.confidere.Geñ.18.Et lauentur pedes veſtri.Et in eodem.24.Et aquam ad lauandos pedes eius.Exo.2. Ecce autem deſcēdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine.Et in eodem.30.Et miſſa aqua

Digitized by Google

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quaſi aquis niuis. Prouer. 9. Et tñ nõ eſt lota a ſordibus. Eſa. 1. Lauamini: mundi ſtote. Ezech. 16. Et aqua nõ eſt lota in ſalutẽ. & inde רֹחֶץ roches. ſiue רׇחְצָה rochſa. i. lauacrum. Canti. 4. Que aſcenderunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla ſpei mee. Pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Moab olla lauacri mei: põt ẽt legi ſpei mee ſicut. lxx. trãſtulerũt. nã in lingua chaldaica predicta dictio ſignificat confidere vel ſpare. Dañ. 3. Et eripuit ſeruos ſuos qui crediderunt in eum. Pro quo hebrei legunt. Qui confiſſi ſunt vel ſperauerunt in eo.

(רֹחֶץ רׇחְצָה Lauacrũ. Credere. Cõfidere.)

רחק Rachac. Elongare. lõge fieri. longe recedere. elõgatũ eſſe. Geñ. 44. Iam vrbẽ exierant: & precesserãt paululũ. pro quo he. le. ipi exierãt vrbẽ: nec elongati erãt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aũt quẽ elegerit dñs deus tu⁹ vt ſit nomen eius ibi ſi procul fuerit. Ioſ. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq͂ a domo Michee eſſent procul. p̄s. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongãt ſe a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates noſtras. Prouer. 5. Longe fac ab ea viam tuã. Eſa. 6. Et longe faciet dominus homies. Et in eo. 29. Cor autem eorum longe eſt a me. Et in eodẽ. 54. Recede procul a calũnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a ſanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ieruſalẽ longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. procul. ſeu lõge. aut lõginquus. Geñ. 37. Qui cũ vidiſſent eũ procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmũdus ſup animã: aut in via procul. Ioſ. 3. Sitq͂ inter vos & arcam ſpacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut procul erit inter vos & illã. i. arcã duorũ milliũ cubitorũ. & in eo. 9. De terra lõginqua venimus. 3. Reg. 8. Cũ venerit de terra longinqua. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio & dicitur מֶרְחָק merchac Prouer. 31. De longe portãs panem ſuum. Eſa. 46. Cernet terram de longe. Ezech. 23. Miſerunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֶרְחַקִים Merchacim. Eſa. 8. Et audite vniuerſe procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

(רָחַק Lõge eſſe. Procul eẽ Lõge recedere. Elongare. Longe facere. רָחוֹק Procul. Spacium. Longiqua מֶרְחָק Longe. מֶרְחַקִים Procul.)

רחש Rachas. eructare. producere. p̄s. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheſeth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem de craticula fuerit ſacrificium. & aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat ſartaginem.

(רָחַשׁ Eructare מַרְחֶשֶׁת Craticula. Sartago.)

רטט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

(רֶטֶט Tremor.)

רטב ratab. humectare. ſeu vireſcere: aut viridem eſſe. Iob 8. Humectat⁹ videtur anteq͂ veniat ſol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legũt Humectant ſiue vireſcere faciunt.

(רָטַב Humectare)

רטפש Rutaphas. conſumptũ vel extenuatũ eſſe. Iob. 33. Conſumpta eſt caro eius a ſupplicijs. & ſolum inuenitur in predicto loco.

(רֻטֲפַשׁ Cõſũptũ eẽ.)

רטש Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et paruulos eorũ allides. Eſa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorũ. & in eo. Sed ſagittis paruulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenũ allidẽtur. Poteſt etiam legi ſic. Et arcubus paruuli ſeu iuuenes allidẽtur. ideſt interficiẽtur. Oſee. 10. Mater ſuper filios alliſa. & in lingua chaldaica ſignificat relinquere vel dimitere.

(רָטַשׁ Allidere.)

ריח Riach. odorari. olfacere. Geñ. 8. Odoratuſq͂ eſt dñs odorem ſuauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem ſuauiſſimũ. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorẽ ſuauiſſimũ veſtrũ. Iudi. 16. Cũ odorẽ ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellũ. Ps. 113. Nares habẽt & nõ odorabũt. & inde רֵיחַ reab. i. odor. Geñ. 27. Ecce odor filii mei ſicut odor agri. Canti. 1. In odorẽ vnguẽtorũ tuorũ. & ide

(רִיחַ Odorari. רֵיחַ Odor.)

dicũt aliqui q̄ deriuatur רֵחַיִם rechaim. i. mole. ſ. ſupior & inferior. & ideo caret nũero ſingulari quia nihil pdeſt vna ſine alia. Deut. 24. Nõ accipies loco pignoris ſupiorẽ & inferiorẽ molã. Eſa. 47. Tolle molam & mole farinam.

(רֵחַיִם molã.)

ריק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Geñ. 42. Cum frumenta effunderent. Eccſ. 11. Si replete fuerit nubes: imbrẽ ſuper terrã effundẽt. Canti. 1. Oleum effuſũ eſt nomẽ tuũ. p̄s. 17. vt lutũ platearũ delebo eos. p quo he. le. Vt lutũ platearũ euacuabo ſiue effundã eos. Hiere. 48. Nec transfuſſum eſt de vaſe in vas. Zach. 4. In quib⁹ ſunt fuſoria ex auro. pro quo he. le. Effũdentia ex ſe aurũ. & inde רֵק rac. i. vacuus: ſiue inanis. Nee. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus viciniſ tuis vaſa vacua. & in ge. fe. רֵיקָה reca. Eſa. 29. expgefactus vacua eſt aĩa eius. Et in plu. fe. רֵקוֹת racoth. Geñ. 41. & ſeptẽ ſpice tenues. i. euacuate. accipitur ẽt רֵק rac pro hoie inope & egeno qui eſt vacuus bonis tpalibus: ſiue p fatuo qui eſt vacuus intellectu. Iudi. 11. Cõgregatiq͂ ſunt ad eum viri inopes & latrocinãtes. 2. Regũ. 6. Et nudatus eſt quaſi vnus de ſcurris. vbi ponitur pro ſcurris. i. p fatuis. vñ Mathei. 5. Qui aũt dixerit fratri ſuo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanũ. ſiue vacuũ. Leuit. 26. Cõſumetur in caſſũ labor vr̃. i. in vanũ. p̄s. 2. Et populi meditati ſunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane. ſcribitur etiã cũ mem in fine & dr̃ רֵיקָם recam. Geñ. 31. Forſitan nudũ me dimiſiſſes. pro quo hebrei legunt. Nũc enim inanem ſiue vacuũ me dimiſiſſes. p̄s. 7. Decidã merito ab inimicis meis inanis. Significat etiã predicta dictio armare ſiue arma preparare: aut gladium euaginare. Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos ſuos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos ſuos. Exo. 15. Euaginabo gladium meũ. Leuit. 26. & euaginabo poſt vos gladium. Ps. 34. Effunde frãmeam. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis poſt eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit ſagenam ſuam. ideſt preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Poteſt etiam legi ſecundum primam ſignificationem ſuper hoc ergo effũdit ſiue euacuat ſagenam ſuam. ſcilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde ſequitur. & ſemper interficere gentes non ceſſat.

(הֵרִיק Effundere. Euacuare. רֵק Vacuus. רֵקִים Vacua. רֵיקָה Vacua רֵקוֹת רֵק Inops. Scurra. רִיק Vanus. Innane. רֵיקָם Inane. Armare. Euaginare. Expandere.)

ריר Rir. fluere. ſcilicet humorẽ: aut ſaliua vl̃ ſputũ. Leuit. 15. Adheſerit carni eius atq͂ cõcreuerit fedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu ſuo. ſignificat etiam ſaliuam vel ſputum. 1. Reg. 21. Defluebãtq͂ ſaliue eius in barbam. Iob. 6. Aut poteſt aliquis guſtare quod guſtatum affert mortem. pro quo hebrei legũt. Aut eſt ſapor vel guſtus in albugine vitelli. ſcilicet oui: quia nihil eſt inſipidius ſi non ſit ſale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod eſt ſimilis ſaliue vel ſputo. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra: vt dictum fuit ſupra in dictione חַלָּם chalam.

(רִיר Humor. Fluere. Saliua. Albugo.)

רכך Rachach. mollificare. mollire: mollem ſeu tenerum vel delicatum eſſe. Deut. 20. Non pertimeſcat cor veſtrum. Pro quo hebrei legũt. Ne mollificetur cor veſtrum ſiue ne tenerum ſit cor veſtrum. Ps. 4. Molliti ſunt ſermones eius ſuper oleum. Eſa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata eſt oleo. & inde רַךְ Rach. ideſt tener. ſeu mollis. aut delicatus. Geñ. 18. Vitulum tenerriſmum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxurioſus valde. 2. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. ideſt tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo

(רָכַךְ ptimeſcere mollificare mollire. רַךְ Tener. Delicatus luxorioſus)

רַכִּים rum eius tenerū diſpergā.& in plu. רַכִּים Rachim. Geñ.33.
Teneri. Noſti dñe mi ꝙ paruulos habeā teneros.& in ge.fe. רַכָּה
רַכָּה Raca .Deut.28.Tenera in te & delicata.Eſa.47 . Quia vl-
Tenera. tra nō vocaberis mollis & tenera .& in plu.fe. רַכּוֹת racoth
רַכּוֹת Geñ.29.Et lia lippis erat oculis.pro quo he.le.Teneris ocu
Tenere. lis.& eſt in hebreo generis feminini.

רָכַב רָכַב Rachab.equitare.vehi.ſuperſedere.ſupponere. aſcen
dere.ſ.ſuper iumētū vel aliud vehiculū.Geñ.24.aſcē
Aſcendere ſis camelis ſecuti ſunt virū.pro quo he.le. Et aſcēderūt ſup
camelos:& ſecuti ſunt virū.& in eo.41. Fecitq; eū aſcēdere
ſup currū.& in eo.49.Et cadat aſceſor eius retro. Exo.15.
Equū & aſceſorē proiecit in mare.Nu.22.Nōne aīal tuū ſū
Supſedere cui ſemp ſedere cōſueuiſti.Deut.32.Cōſtituit eū ſup excel-
ſam terrā.pro quo he.le. Aſcēdere eū fecit ſuper excelſa ter
re.Et in eo.33.Aſcenſor celi auxiliator tuus.2.Reg.6.Et ī-
Imponere poſuerūt arcā dei ſup plauſtrū nouū.Et in eo.16.Aſini do
ſuperpōēr. meſticis regis vt ſedeāt. 4.Reg.13.Pone manū tuam ſuper
arcū.Et in eo.& cū impoſuiſſet manus ſuas.Nec.2. Et iu-
mentū nō erat mecū niſi animal cui ſedebā.Ps.17. & aſcen
dit ſup cherubim & volauit.ps.44.Intende proſpere pro
cede & regna.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtu-
lit.proſpere aſcēde.ps.65.Impoſuiſti hoīem ſupcapita no
ſtra.Ps.67.Qui aſcendit ſuper celū.Eſa.58.Suſtollā te ſup
altitudines terre.ideſt aſcendere te faciam Oſee.10.Aſcen-
רֶכֶב dā ſuper ephraim. & inde רֶכֶב Recheth.ſiue רְכוּב rechuch.
i.equitatus:ſiue curr⁹:aut quadriga :ſeu vehiculū.Geñ.50
Currus. Habuit quoq; in comitatu currū & equites.Exo.14.Iūgit
ergo currū.& in eo.Tulit ſexcentos currus electos.3.Regū.
22.Fluebat aūt ſanguis plage in ſinu currus.4.Reg.9.Tol
Aſcenſus. le currum & mitte in occurſum eorū.ps.103.qui ponit nu
bem aſcenſum ſuū.Canti.1. In curribus pharaonis.Eſa.21.
Et vidit currū duorū equitū.Hiere.51.Collidā in te currū
Aſcenſor. & aſcenſorē.Ponitur ēt pro aſcenſore.Eſa.21.Aſcēſorē aſi
ni & aſcenſorē cameli.Et in eo.& ecce iſte venit aſcēſor vir
Auriga. bige equitū.Ponitur ēt pro auriga.3.Reg.22.Dixitq; auri
ge ſue verte manū tuā.& aliqñ ſcribitur cū mē in pricipio
מֶרְכָּבָה & he vel tau in fine & dr̄ מֶרְכָּבָה mercaba.ſiue מִרְכֶּבֶת Mir-
Currus. chēbeth.Geñ.41.Fecitq; eū aſcēdere ſuper currū ſuū.& in
eo.46.Iuncto ioſeph curru aſcēdit obuiā patri .3. Reg.4.
Habebatq; ſalomō quadraginta millia equorū currilia .i.
Quadriga ad currum vel quadrigā ſuā.Et in eo.10. Egrediebatur aūt
quadriga de egypto ſexcentis ſiclis.1.Paralip.28. Et vt ex
ipſo fieret ſimilitudo quadrige.Zach.6 . In quadriga prīa
מַרְכְּבוֹת equi ruffi.Et in plu. מַרְכְּבוֹת mercaboth. Exo.15 .Currus
Currus. pharaonis & exercitū eius proiecit in mare.Iudi.5. Qua-
Quadrige re tardauerūt pedes quadrigarūillius.4.Reg.23 . Currus
aūt ſolis cōbuſſit igni.Canti.6.Anima mea cōturbata ē pro
pter quadrigas aminadab.Ioel.2.Sicut ſonitus quadriga-
rū.Zach.6.Et ecce quattuor quadrige egrediētes .& illud
רֶכֶב in quo aliquis ſedet vel equitat aut aſcendit dr̄ רֶכֶב recheb.
ſeu מֶרְכָּב mercab.Leuit.15.Sagma ſuper quod ſederit in-
aſcenſus. mūdū erit.Canti.3. Aſcēſum purpureū.Ezech.27.Dedan
רֶכֶב inſtitores tui in tapetibus ad ſedendū.& inde רֶכֶב racheb.
i.mola inferior.Deut.24.Non accipies loco pignoris ſu-
Mola infe perīorē & inferiorem molam.
rior
רֹכֵל רֹכֵל Rochel. Aromatarius ſeu pigmentarius.aut mercator
Pigmēta- ſeu negociator.Canti.3. Vniuerſi puluerís pigmēta-
rius. rii.& in plu. רֹכְלִים rochlim.3.Reg.10.Et vniuerſi ſcuta vē
רֹכְלִים dentes.Pro quo he.le.Et negociatio mercatorū vel nego-
ſcruta ven ciatorū.& in bibliis nr̄is antiquis habetur & ſcruta vēdētes
dentes. Sunt enim ſcruta res venales parui valoris.Nee.3. Vſq; ad
Negociato domū natinneorū & ſcuta vēdentiū.Debet legi ſcruta ſicut
res. ſupra.Et in eo.13.Et māſerūt negociatores & vēdētes vni

uerſa venalia.Ezech.17.In vrbe negociatorū poſuit illum
Et in eo.27.grecia & tubal & moſoch inſtitores tui.i.nego Inſtitores
ciatores.& in eo. Filii dedan negociatores tui . & in ge.fe.
רֹכְלָה Rochela ſiue רֹכֶלֶת rochéleth.i.negociatrix vel nego רֹכְלָה
ciatio ſiue mercatrix.Ezech.26.& eripiēt negociationem negociatio
tuā.Et in eo.26.& dices tyro que habitat in introitu maris
negociatiōi populorū.& in eo. Dedan negociatores tui.p
quo he.le.negociatrix tua.& in eo.28 . In multitudine ne Negociat
gociationis tue repleta ſunt interiora tua. Scribitur ēt cum trix.
mem in principio.vt in eo.27.Cedros quoq; habebant in
negociatiōibus tuis.Itē רָכִיל rachil.i.ſuſurro : ſiue crimina רָכִיל
tor:vel detractor:aut fraudulentus.Leuit.19 . Non eris crī criminator
minator vel ſuſurro in populis.Prouer.11.Quí ābulat frau ſuſurro
dulenter.Ezech.22.Viri detractores fuerunt in te. fraudulēt
Detractor.
רָכַס rachas.ſtringere.Exo.28.& ſtringetur rationale ānu רָכַס
lis ſuis cū ānulis ſuperhumeralis.Hebrei tñ dicunt ꝙ ſtringere.
ſigñat eleuare vel ſurſū trahere.vnde in ꝑdicto loco ipſi le
gunt.& eleuēt rationale de ānulis ſuis ad ānulos ſuperhu-
meralis.ſ.vt ora rationalis ſit ſuperpoſita ānulis ſuperhu
meralis:& firmiter ſtringatur ad inuicē.& inde רֶכֶס rechas רֶכֶס
i.mōs aſper & eleuat⁹: & ſolum iuenitur in nu.plu.ſ. רְכָסִים רְכָסִים
rechaſim. Eſa.40.& aſpera in vias planas. aſpera.

רָכַשׁ rachas.acquirere.poſſidere . Geñ.12 . Vniuerſamq; רָכַשׁ
ſubſtantiā quā poſſederāt.& inde רְכוּשׁ rechus.i. ſub Poſſidēr.
ſtātia ſiue poſſeſſio:vt in predicto loco.Et in eo.14.Da mi רְכוּשׁ
hi aīas:cetera tolle tibi.Pro quo he.le.Da mihi aīas:& ſub- ſubſtantia.
ſtātiā tolle tibi.& ī eo.15.Et poſt hec egredietur cū magna
ſubſtātia.Nu.16.Deuorauit illos cū tabernaculis ſuis & vni
uerſā ſubſtantiā.Ponitur ēt רֶכֶשׁ Reches.pro ſubſtātia peco רֶכֶשׁ
rū & iumētorū.vt in eo.35.& ſuburbana ſint pecoribus ac Pecora.
iumētis.4. Regū.4.Hordeū quoq; & paleas equorū & iu
mētorū.Sigñat ēt quoddā genus aīalis velociſſimi : ſicut ē
dromedarius.pro quo btūs hiero.trāſtulit veredariū.Eſter
8.Et miſſe per veredarios qui per oēs prouincias diſcurrē veredarius
tes.pro quo he.le.& miſſe ſūt epiſtole per manū curſorum
equitātiū velociſſimos equos ſiue dromedarios . Et in eo.
Egreſſiq; ſūt veredarii celeres . Mich.1.Tumultus quadri ſtupor.
ge ſtupori habitāti lachis.pro quo he.le.Liga quadrigam Dromeda-
dromedario ſiue equo velociſſimo. rius.

רָמַם ramam.exaltare.eleuare.ſublimare.recedere.ſcatere רָמַם
Iob.17.propterea nō exaltabūtur.Et in eo.22. & ſu Exaltare.
per ſtellarū verticē ſublimetur.pro quo he.le. & vide verti ſublimare.
cē ſtellarū qa ſublimate vel exaltate ſūt.ps.63.Et exaltaui
ſub ligua mea.Eſa.23.nūc cōſurgā dicit dñs: nūc exaltabor Leuare.
Ezech.10.& eleuata ē glia dñi ſuper cherubim .& in eo. Et
eleuata ſūt cherubim.et inde רוּם rum.i.altitudo . Dañ.3.al רוּם
titudine cubitorū ſexaginta.vide ēt de hoc ſupra in dictiōe altitudo.
רוֹם rom.ſigñat ēt ꝑdicta dictio recedere vel ſeparari. Nu.
26.Recedite de medio hui⁹ multitudinis. Oſee.11.Iugū āt Recedere.
iponetur eis ſimul:quod nō auferetur.vide ēt de hoc ſupra Auferre.
in dictiōe רוּם Rum. Sigñat ēt ꝑdicta dictio ſcatere.ſ. vermi
bus.Exo.16.& ſcatere cepit vermib⁹ & cōputruit. Et inde
רִמָּה Rima.i.vermis.ſeu tinea.Iob.21. Et vermis operiet רִמָּה
eos.Eſa.14.Super te ſternetur tinea. Vermis.
Tinea.
רָמָה Rama.ꝓiicere.iaculari:ſeu iacula mittere. decipe . de רָמָה
fraudare:doloſe agere.Exo.15.Equū & aſcēſorē ꝓie Proiicere
cit ī mare.ps.77. filii ephraī itēdētes & mittētes arcū.Hie mittere.ſ.
re.2.Et mittentis ſagittas . & inde רְמוּת ramoth.ideſt iacu arcum vel
latio.vl ꝓiectio.ꝓq btūs hier.trāſtulit ſaniē.ſ.exeūtē de pla ſagittā.
gis q̄ fiūt ex ꝑcuſſiōe ſagittarū vl iaculorū.Ezech.32.& im רָמוּת
plebo valles ſanie tua.pōt ēt deriuari a ſupradicta dictiōe Sanies.
רָמַם Ramam q̄ ſigñat ſcatere . ſ.vermibus vt dictū eſt ſupra
Sigñat ēt predicta dictio רָמָה Rama decipere vel defrau-

Digitized by Google

Decipere. Fraudulēter nocet. רְמִיָּה Dolus. Doloſa. doloſus fraudulēta. מִרְמָה dolus. מִרְמוֹת doli. תַּרְמִית dolus. Seductio. תָּרְמָה Clam. רְמָה Ponere

dare aut fraudulēter vel doloſe agere. Gen̄.29. Quare im poſuiſti mihi.ideſt decepiſti me.1.Paralipo.12.Si autem in ſidiamini mihi pro aduerſariis meis. Pro quo he.le. Si aūt vt decipiatis vl̄ defraudetis ꝑ aduerſariis meis.Prouer.26. Ita vir qui fraudulenter nocet amico ſuo. Thren̄.1. Vocaui amicos meos & ipſi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia.i. deceptio: vel fraus: ſiue dolus:aut fraudulenta:vel doloſa. Iob.13.Vt pro illo loquamini dolos.p̄s.51. Sicut nouacula acuta feciſti dolum. p̄s. 119. Domine libera animā meam a labiis iniquis & a lingua doloſa : quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguā doloſam. Oſee.7.Facti ſunt quaſi arcus doloſus. Mich.6. Et ligua eorum fraudulēta in ore eorum . Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְמָה Mirma.Gen̄.34.Reſponderunt ſychem & patri eius in dolo.Prouer.11.Statera doloſa abominatio eſt apud deū Hiere.9.Habitatio tua in medio doli.& in eodem.In dolo renuerunt ſcire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth.p̄s.9. Cuius maledictione os plenum eſt & amaritudine & dolo. Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Maledictione os ei⁹ plenum eſt & dolis & auaricia. Ps.37. Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Tharmith.p̄s.118. Quia iniuſta cogitatio eorū. Pro quo hebrei legunt.Quia mēdax dolus eorum.Hiere.8. Apprehenderunt mendacium.i.dolum.& in eodem.14.Seductionē cordis prophetant vobis.i.dolū vel deceptionē. Et inde תָּרְמָה Thorma.i.dolus vel doloſe. Pro quo beat⁹ hieronymus trāſtulit clam.Iudi.9. Et miſit clam ad abimelech dicens. Pro quo hebrei legūt. Et miſit in dolo ad abimelech. Item רְמָה Rama in lingua chaldaica ſignificat etiam ponere.vt Dan̄. 7.Donec throni poſiti ſunt.

רֹמַח Pugio. רְמָחִים Lancee.

רֹמַח Rómach.lancea ſeu haſta aut pugio. Nu.25. Et arrepto pugione ingreſſus eſt poſt illum.Et in plu. רְמָחִים Remachim.Nee.4.Cum gladiis ſuis & lanceis & arcubus. Hiere.46.Polite lanceas.

רַמָּךְ רַמָּכִים Eque.

רַמָּךְ Ramach. equa ſecūdum hebreos. & ſolum inuenitur in numero plurali.ſ. רַמָּכִים ramachim.vt Eſter.9.An nullo illius obſignate ſunt & miſſe per veredarios.Pro quo he.le.Et ſignauit annulo regis:& ſcripſit epiſtolas in manu curſorum in equis per aſcenſores equorum filiorum equarum.i.equorum iuuenū & velociſſimorum.

רִמּוֹן Malū granatum. Malū punicum. רִמּוֹנִים Mala granata

רִמּוֹן Rimon. malumgranatū:ſeu malūpunicum. Deut.8. In qua ficus & malum granatum & oliueta naſcuntur. Canti.4. Sicut fragmē mali punici. Ioel.1. Ficus elanguit mal⁹ granata & palma.Et in plurali רִמּוֹנִים rimonim. Nu. 13.De malis quoq; granatis & de ficis.Canti.8.Et muſtum malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro malo granato aureo ad ſimilitudinem mali punici facto.Exo. 28.Ita vt tintinabulū ſit aureum & malū punicum.

רָמַס Cōculcare Calcare.

רָמַס Ramas.conculcare.calcare.p̄s.7. Et conculcet in terra vitam meam.p̄s. 90. Et conculcabis leonem & draconem.Eſa.1.Quis queſiuit hoc de manib⁹ veſtris vt ambularetis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt.Quis queſiuit hoc de manibus veſtris calcare atria mea.ideſt vt calcaretis atria mea.Et in eodem.28. Pedibus conculcabitur corona ſuperbie.Ezech. 26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et in eodem.34. Et reliquias paſcuarum veſtrarum conculcaſtis pedibus.Naū.3.Intra in lutum & calca ſubigens.Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamech. De quo vide in dictione ſequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas.i.conculcatio. Eſa. 5.Et erit in conculcationem.Et in eodē.7.Et in conculcationem pecoris.& in eodem.10. Et ponat illud in conculcationem.Ezech.34. Et oues mee his que cōculcata pedibus veſtris erant paſcebantur.

מִרְמָס Cōculcatio

רָמַשׂ Reptare. moueri Pertrāſi. רֶמֶשׂ Reptile

רָמַשׂ Ramas.reptare.ſeu moueri. Gen̄.1.Et omnē animā viuentem atq; motabilem. Pro quo hebrei legunt. Et omnē animā viuentem atq; reptātem. & in eodem. Vniuerſeq; terre omniq; reptili quod mouetur in terra.& in eo. Et vniuerſis animātibus que mouentur ſuper terrā.& in eodem.7.Omne quod mouetur ſup terrā in genere ſuo.& in eodē. Oīumq; reptiliū que reptāt ſuper terrā.Deut.4.Atq; reptilia que mouētur in terra.p̄s.103.In ipſa pertrāſibūt omnes beſtie ſilue.Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve. tranſtulit in ip̄a mouebuntur om̄s beſtie agri. Et inde רֶמֶשׂ Rémes.i.reptile:ſiue motabile. Gen̄.1. Producat terra animā viuentem in genere ſuo iumenta & reptilia. & in eodē. Omne quod mouetur & viuit.Pro quo hebrei legūt. Omne reptile ſiue om̄e motabile quod viuit.p̄s.103.Illic reptilia quorum non eſt numerus.

רָנַן Exultare Cantare Laudare Sonare Clamare Predicare רִנָּה רְנָנָה Laus Exultatio Preco Clamor רָנָן ſtruthio רְנָנִים ſtruthiōes

רָנַן Ranan.exultare. cantare. laudare.clamare.ſonare:ſeu preconizare.p̄s.32.Exultate iuſti in domino. Iob.29. Et cor vidue conſolatus ſum.Pro quo hebrei legūt. Et cor vidue cantare ſeu exultare faciebā. p̄s.50.Exultabit lingua mea iuſtitiā tuam.Poteſt etiā legi.cantabit ſeu laudabit.p̄s. 64.Exmatuit⁹ tini & veſpere delectaberis. Pro quo he.le. Exultare ſeu cātare facies.p̄s.80. Exultate deo adiutori noſtro.p̄s.131.Et ſancti eius exaltatione exultabūt. Eſa.16.Et in vineis non exultabit neq; iubilabit. & in eodē.35.Exultabit letabūda & laudans.& in eodem.Et aperta erit lingua mutorū. Pro quo he.le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. 31.Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Leuit.9. Quod cum vidiſſent turbe laudauerūt deum. Deut. 32.Laudate gentes populum eius.Iob.38. Cum me laudarent ſimul aſtra matutina. Prouer.29. Et iuſtus laudabitur atq; gaudebit.Eſa.42. Laudate habitatores terre. Thren̄. 2.Cōſurge: lauda in nocte. Zach.2. Lauda & letare filia ſion. Ponitur etiam pro clamare ſiue ſonare. Iob.39. Super ipſum ſonabit pharetra.p̄s.77.Tanq̄ potens crapulatus a vino.Pro quo hebrei legunt.Tanq̄ potens clamans vel reſonans a vino. Prouer.1. Sapientia foris predicat.i.clamat. Hiere.51. Et laudabunt ſuper babylonē. pro quo hebrei legunt. Et clamabunt ſiue reſonabunt ſuper babylonē. Et inde רִנָּה Rina ſiue רְנָנָה renana.i.exultatio. canticum. laudatio.clamor ſeu preconium.Iob.3.Nec digna laude.Et in eodem.20..Quia laus impiorum breuis ſit.p̄s.99. Introite ī conſpectu eius in exultatione.Eſa.23. Et chaldei in nauib⁹ ſuis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in nauibus exultationis vel laudis ſue. & in eo.54. Decanta laudē & hinni.Significat etiā preconiū vel clamorē.3.Reg.22.& preco inſonuit in vniuerſo exercitu.p̄s.16.Intende deprecationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem meū.Item רָנָן Renan.nomē eſt auis.pro quo beatus hiero. tranſtulit ſtruthionem. & ſolū inuenitur in numero plurali ſ. רְנָנִים renanim.Iob.39.Pēna ſtruthionis ſimilis eſt pennę herodii. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat pauones.

רֶנֶב אַרְנֶבֶת Lepus

רֶנֶב Renab. p̄poſito aleph in principio vt dicatur אַרְנֶבֶת Arnébeth ſignificat leporem.Deut.14.Camelū leporem & cirogrilum.

רָנָּה ſonare

רָנָּה Rana.ſonare ſeu clamare.Iob.39. Super ip̄m ſonabit pharetra.De quo vide ſupra in dictione רָנַן ranan.

רְסִס Gutta רוֹס miſcere רְסִיס Ruina.

רְסִס Reſis.gutta.ſtilla:fiſſura.ſeu rima. & ſolum īuenitur in numero plurali.Canti.5. Et cincini mei guttis noctium.Et inde verbum רוֹס Ros.quod ſignificat irrorare ſiue farinā aqua vel oleo cōſpergere aut cōmiſcere. Ezech. 46.Et de oleo tertiam partem hin vt miſceatur ſimile. Significat etiam predicta dictio רְסִיס Reſis fiſſuram ſiue rimā.vt Amos.6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de-

Digitized by Google

bet legi rimis.ideſt fiſuris.vnde ſequitur. & domũ minorẽ ſciſſionibus.

רֹסֶן Frenum.

רֶסֶן Réſen.frenũ.Iob.30.Et frenũ poſuit in ore meo.& in eodẽ.41.In mediũ oris eius quis intrabit.Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit.p̄s.31. In camo & freno maxillas eorũ conſtringe Eſa.30.Et frenũ erroris quod eſt in maxillis populorum.

רְעַע Cõminuere

רְעַע Raa.in lingua chaldaica ſignificat confringere vel cõminuere.Dañ.2.Cõminuet & cõteret omnia hec.

רָעֵב Eſurire

רָעֵב Raab.eſurire.famẽ pati.Deut.8. Et afflixit te penuria Pro quo he.legunt. Et afflixit te & eſurire te fecit.Ps.33.Diuites eguerunt & eſurierunt. p̄s.49. Si eſuriero non dicam tibi.p̄s.106. Eſurientes & ſitientes. Prouer.10. Non affliget dñs fame animã iuſti.i.nõ faciet eam eſurire. Et inde רָעָב raab.i.fames.Geñ.12. Facta eſt fames i terra.& in eodẽ.41.& in vniuerſo orbe fames preualuit.2.Reg.24.Aut ſeptẽ annis veniet tibi fames.Scribitur etiã cũ nũ in fine & dicitur רְעָבוֹן raabon.p̄s.36. Et in diebus famis ſaturabuntur. Ponitur etiã pro frumento vel cibario:tẽpore famis neceſſario.Geñ.42. Et ferte frumentũ quod emiſtis in domũ veſtrã.& in eodẽ. Et cibaria domibus veſtris neceſſaria ſumite:& abite.

רָעָב Fames · רְעָבוֹן Fames · Frumentum

רָעַד Tremere

רָעַד Raad.tremere.contremiſcere.Eſd.10.Trementes pro peccato & pluuiis.p̄s.103.Qui reſpicit terram & facit eam tremere.& inde רַעַד ráad ſiue רְעָדָה rehada.i.tremor.Exo.15..Robuſtos moab obtinuit tremor.p̄s.42.Tremor apprehendit eos.

רַעַד Tremor.

רָעָה Paſcere

רָעָה Raa.paſcere.alere.nutrire.regere.cõfringere.cõquaſſare.Geñ.30.Qui paſcebat greges reliquos ei⁹.Et in eodẽ.37.Cũq3 fratres illius in paſcendis gregibus pr̄is morarẽtur.& in eo.48.De⁹ qui paſcit me ab adoleſcẽtia mea. Nu.14. Filii vr̄i erunt vagi in deſerto quadraginta annis. Pro quo he.le.Filii vr̄i erunt paſcentes in deſerto q̃draginta annis.i.erunt tanq̃ paſcentes greges per diuerſa loca diſcurrentes. Vnde beatus hiero.tranſtulit ſenſum. Iob.24. Pauit ſterilẽ que nõ parit.p̄s.77.Pauit eos in inocẽtia cordis ſui.Prouer.13. Amicus ſtultorum ſimilis efficitur. Pro quo he.le.Qui nutrit ſiue paſcit ſtultos conteretur.Põt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra.De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa.& in eo.28.Qui autẽ cõmeſſatores paſcit:confundit patrẽ ſuũ.& in eodẽ.29. Qui autẽ nutrit ſcortum:perdet ſubſtantiã. Canti.1. Vbi paſcas vbi cubes.& in eo. Et paſce hedos tuos.& in eodẽ.6. Vt paſcatur in hortis. Eſa.5.Et paſcẽtur agni iuxta ordinẽ ſuũ. & in eo.44. Pars ei⁹ cinis eſt.Pro quo he.le.Paſcens cinerẽ.i.qui tale ſculptile adorat & orat:idẽ eſt ac ſi paſceret cinerẽ.poteſt etiã ſignificare cõfringere:vt infra dicetur.& tunc erit talis littera.ſ.illud qđ cõfractũ eſt ab eo cinis eſt.i.in cinerẽ redactus eſt.Et eſt ſenſus ſicut in littera nr̄a.Hiere.3.Et paſcent vos ſcientia & doctrina.& in eodẽ.22. Et omnes paſtores tuos paſcet vẽtus. Ezech.34.Et ego paſcã oues meas.& in eo.Et ſuſcitabo ſuper eas paſtorẽ vnũ & paſcet eas. Oſee.12. Ephraim paſcit vẽtũ.Zach.11. Paſce pecora occiſionis. Sign̄at etiã regere. p̄s.2.Reges eos in virga ferrea. Sed btũs hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Frãges eos in virga ferrea. De quo vide ſupra in dictione רוֹעַ Róa. p̄s.22. Dñs regit me. p̄s.79. Qui regis iſrael:intende.& inde רוֹעֶה roe.i.paſtor. Geñ.4. Fuit autẽ abel paſtor ouiũ.Eccl's.11.Que data ſunt a paſtore vno. Zach.11.O paſtor & idolũ. & aliq̃n ſcribitur cũ iod in fine loco he.Eſa.38.Quaſi tabernacula paſtoris. & i plurali רוֹעִים roim. Exo.2. Supuenerũt paſtores & proiecerũt eas. Hiere.23. Et ſuſcitabo ſuper eos paſtores. Ezech.34. Ve paſtoribus iſrael qui paſcent ſemetipſos:nõne greges a paſtoribus paſcentur. Et inde רְעִי réi ſiue מִרְעֶה Miree.i.paſtus.ſiue paſcua.3. Reg.4. Et viginti boues paſcuales.i. boues exiſtẽtes in paſtu.Iob.39.Circũſpicit mõtes:paſcua ſua.Hiere.23.Quia vaſtauit paſcua eorum dñs.Ezech.34. In paſcuis vberrimis paſcam eas. Oſee.13.Iuxta paſcua eorum adimpleti ſunt. Ponitur etiã pro grege. Hiere.10.Et omnis grex eorũ diſperſus eſt.Item רֵעֶה ree. ſiue רֵעַ Réa.i.ſocius ſeu amicus.aut particeps.Geñ.38. Ipſe & hiras opilio gregis.Pro quo hebrei legunt. Ipſe & hiras ſocius vel amicus ei⁹. tamẽ ſi pro רֵעַ réa legatur רוֹעֶה roe: tũc sign̄at paſtorẽ:ſiue opilionẽ gregis:ſicut eſt in littera noſtra.2. Reg.16. Cũ autẽ veniſſet chuſi arachites amicus dauid. & in eo. Hec eſt inquit gratia tua ad dauid amicum tuũ: quare non iuiſti cum amico tuo.1.Paralipo.27.Et chuſi arabites amicus regis. Vide etiã de hoc ſupra in dictione רוֹעַ róa.Scribitur etiã cum mẽ in pricipio. Geñ.26. Et ochozath amicus illius.Iudi.14.Vxor autem eius accepit maritũ vnum de amicis eius & pronubis.Pro quo hebrei legunt.Et fuit vxor amico vel ſocio eius qui ſociauerat eum. Vbi ponitur nomẽ & verbum ab eo deriuatũ.Poteſt etiam legi. Qui pauit eum.ſ.in diebus cõuiuii. & tũc erit ſenſus ſicut in littera noſtra.Nam pronubus ſolet paſcere ſponſum & ſponſam.& in eodẽ.15. Et tradidi eam amico tuo .Et in genere feminino רֵעָה rea ſiue רַעְיָה raaia· Canti.1. Aſſimilaui te amica mea. & in eodẽ.2. Amica mea formoſa mea. Hiere.9. Et docete filias veſtras lamẽtum:& vnaqueq3 proximã ſuam planctũ. Et in plurali רֵעוֹת reoth.p̄s.44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רָעָה raa.i.aſſociare ſiue amicum eſſe. Prouer.18. Vir amicabilis ad ſocietatem. & in eo.22. Noli eſſe amicus homini iracũdo.Itẽ רֵעַ réa.i.cogitatio.Ps.138 Intellexiſti cogitationem meã de lõge. Sed beatus hiero. in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Intellexiſti malũ meũ.Quod etiam poteſt legi. Nã poteſt deriuari a dictione רוֹעַ Róa.de qua ſupra dictũ eſt. & in eo. Mihi autẽ nimis honorificati ſunt amici tui deus.Pro quo he.le. Mihi autem precioſe ſiue honorificate ſunt cogitationes tue. Poteſt etiã ſignificare amicos vl' proximos ſicut eſt in littera nr̄a.vt ſupra dictũ eſt. Et idẽ רְעוּת reuth.ſiue רַעְיוֹן raion.i.cogitatio. Pro quo btũs hiero.tranſtulit afflictionẽ.Eccl's.1. Vanitas & afflictio ſpũs.i. ſuperflua cogitatio ſpũs. & in eo. Labor & afflictio ſpũs.& in eodem.2.Et vidi in omnibus vanitatẽ & afflictionem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerſo labore & afflictione ſpiritus. Poteſt etiam deriuari a dictione רוֹעַ Róa que ſignificat affligere. Vt ſupra dictũ eſt. Et etiam in lingua chaldaica ſignificat cogitationem. Dañ.2.Tu rex cogitare cepiſti i ſtratu tuo. Pro quo hebrei legunt.Cogitationes tue ſuper ſtratum tuum aſcenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue ſcires. Significat etiam predicta dictio רָעָה Raa.confringere vel conterere. p̄s.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. frãges eos in virga ferrea. Hiere.2.Conſtrupauerunt te vſq3 ad verticem.pro quo hebrei legunt.Confregerunt te vſq3 ad verticem.Et in eodem.10. Et combuſta ſunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt.Et cõfracta vel conquaſſata ſunt tecta eius. Mich.5.Et paſcẽt terram aſſur in gladio.Pro quo hebrei legunt.Et confringent vel cõquaſſabunt terrã aſſur gladio. poteſt etiã legi ſicut eſt in littera nr̄a. vt ſupra dictũ eſt.& in lingua chaldaica sign̄at velle ſeu cõplacere.& inde רְעָוָא raaua ſiue רְעוּת reuth.i.volũtas ſeu beneplacitũ.Eſd.5.Et voluntatẽ regis ſup hoc remittat ad nos.

Margin: Regere · רוֹעֶה Paſtor · רוֹעִים Paſtores · רְעִי Paſtus. Paſcua. · Grex · רֵעֶה · Socius. רֵעַ · Amicus. · רֵעָה Amica. · Proxima · רֵעוֹת Proxime · רָעָה Aſſociare Amicũ eſſe. · רֵעַ Cogitatio · רְעוּת Afflictio · cogitatiõeſ · רָעָה Frangere. · Confringere · velle. · רְעָוָא Voluntas

רַעַל Crapula.

רַעַל Ráal.crapula.ſopor.Zach.12.ſuperliminare crapule omnibus populis. Et aliquando ſcribitur cum tau in

תַּרְעֵלָה principio & he in fine. & dicitur תַּרְעֵלָה Tharela. ps. 59. Potaſti nos vino cõpunctionis. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Potaſti nos vino cõſopiente. Eſa. 51. Ecce tuli de manu tua calicem ſoporis. Et inde verbũ quod ſignificat conſopire. Naun. 2. Et agitatores conſopiti ſunt. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tremere. Et inde רְעָלוֹת Realoth. i. ornamẽta quedam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit mitras. Eſa. 3. Armillas & mitras & diſcriminalia.

Conſopiẽs ſopor. Cõſopire. רְעָלוֹת Mitre.

רָעַם Raam. tonare ſeu intonare. indignari. mutare. ſ. vultum. 2. Reg. 22. & tonabit de celo dñs. 1. Paralipo. 16 Tonet mare & plenitudo eius. Iob. 40. Voce ſimili tonans. ps. 17. Et itonuit de celo dñs. Et ide רַעַם Raam. i. tonitruũ. Iob. 26. Quis poteſt tonitruũ magnitudinis illius intueri. ps. 76. Vox tonitrui tui in rota. ponitur etiam pro vociferatione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trãſtulit exhortationem. Iob. 39. Exhortationem ducũ: & vlulatũ exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circũdabis collo eius hinnitum. Significat etiam predicta dictio indignari ſeu ad iracundiam prouocare: aut vultũ pre indignatione mutare. 1. Reg. 1. Vt exprobaret ꝙ dñs concluſiſſet vuluam eius. Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam indignari: ſiue vt prouocaret eam ad iram. Ezech. 27. Mutauerunt vultum.

רָעַם Tonare. Intonare. רַעַם Tonitruũ. Hinnitus. Exprobare. indignari. mutare vultum.

רַעֲנָן Raanan. virẽs ſiue viride: aut floridus. vel vberrim⁹. Iob. 15. Et ramus eius areſcet. Pro quo hebrei legũt. Et ramus eius non erit floridus: ſiue non erit vireſcens. Ps. 51. Ego ſicut oliua fructifera. pro quo beatus hiero. tranſtulit. Ego quaſi oliua virẽs. ps. 91. Et ſenectus mea in mĩa vberi. Canti. 1. Lectulus noſter floridus. Hiere. 11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodẽ. 17. Et erit foliũ eius viride. Dañ. 4. Et florens in palatio meo.

רַעֲנָן Vireſcens. Virens. Vber. Floridus. Viride. Florens.

רָעַף Raaph. Irrorare. ſtillare. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que protegunt cuncta deſuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluũt: que irrorant vel ſtillant ſuper hominũ multitudinem. ps. 64. Et campi tui replebuntur vbertate: pingueſcent ſpecioſa deſerti. Pro quo btũs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trãſtulit. Et veſtigia tua rorabuntur pinguedine. Prouer. 3. Et nubes rore concreſcunt. pro quo hebrei legunt. Et nubes ſtillabunt rore. Eſa. 45. Rorate celi deſuper: & nubes pluant iuſtum.

רָעַף Irrorare. Rorare. ſtillare.

רָעַץ Raas. pcutere. cõterere. ſeu atterere. Exo. 15. Dextera tua dñe pcuſſit inimicũ. Iudi. 10. Afflictiq; ſunt & vehemẽter oppreſſi. ꝓ quo he. le. Et cõtriuerunt filios iſrael.

רָעַץ Percutere. Conterere.

רָעַשׁ Raas. cõmouere. moueri. tremere. cõcutere. Iob. 39. Nunquid ſuſcitabis eũ quaſi locuſtã. Pro quo he. le. Nunquid cõmouebis eum quaſi locuſtam. ps. 17. Et cõmota eſt & contremuit terra. Ps. 59. Cõmouiſti terrã & conturbaſti eam. ps. 67. Terra mota eſt. Eſa. 14. Qui concuſſit regna. Hiere. 50. A voce captiuitatis babylonis cõmota ẽ terra. Ezech. 26. Mouebũtur muri tui. & in eodem. Cõmouebuntur inſule. & in eodẽ. 38. Et mouebuntur a facie mea piſces maris. & in eodẽ. 31. A ſonitu ruine eius cõmoui gẽtes. Et ide רַעַשׁ Raas. i. cõmotio. 3. Reg. 19. Et poſt ſpũm cõmotio: nõ in cõmotione dñs. Ezech. 3. Et vocẽ cõmotiõis magne. & in eodem. 12. Panem tuum in conturbatione comedes. i. in cõmotione. & in eodem. 38. Erit cõmotio magna ſuper terram iſrael. Ponitur etiam predicta dictio pro eleuare vel ſupextollere. ps. 71. Sup extollẽtur ſup libanũ fruct⁹ eius. Et btũs hiero. in pſal. iuxta he. ve. trãſtulit eleuabitur.

רָעַשׁ Suſcitare. Cõmouere. moueri. Concutere. רַעַשׁ Cõmotio. Supextollere. Eleuare.

רָפָא Rapha. mederi. ſanare. curare. reſtaurare. edificare. Geñ. 20. Et ſanauit deus abimelech. Exo. 21. Et impenſas in medicos reſtituet. Pro quo hebrei legunt. Et ſanitate ſanabitur ſiue curando curabitur. Sed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & in tranſlatione chaldaica eſt ſicut in littera noſtra. Leuit. 13. Nouerit hominem ſanatum eſſe. & in eodẽ. 14. Cũ inuenerit leprã eſſe mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ſanata ſiue curata eſt lepra. Deut. 28. Sanariq; nõ poſſis. 1. Reg. 6. Et tunc curabimini. 4. Reg. 8. Qui reuerſus eſt vt curaretur. 2. Paralipo. 7. & ſanabo terrã eorũ. & in eodẽ. 30. Quẽ exaudiuit dñs & placatus eſt pplo. Pro quo he. le. Quem exaudiuit dñs & ſanauit vel curauit populũ. Iob. 5. Percutiet: & manus eius ſanabit. ps. 40. Sana animã meã: quia peccaui tibi. Eſa. 6. Et cõuertatur & ſanem eũ. Hiere. 6. Et curabant contritionẽ filie populi mei Et in eodẽ. 17. Sana me dñe & ſanabor. & in eodem. 51. Si forte ſanetur. & in eodem. Curauimus babylonem: & non eſt ſanata. Threñ. 2. Quis medebitur tui. Ezech. 47. Et ſanabuntur aque. Et aliqñ ſcribitur cũ he in fine loco aleph. ps. 59. Sana contritiones eius. Hiere. 3. Et ſanabo auerſiones veſtras. Significat etiã reſtaurare vel reedificare. 3. Reg 18. curauit altare dñi quod fuerat deſtructũ. i. reſtaurauit. & inde רֹפֵא rophe. i. medicus. Hiere. 8. Aut medicus non eſt ibi. Et in plurali רֹפְאִים rophim. Geñ. 50. Precepitq; ſeruis ſuis medicis vt aromatib⁹ cõdirẽt patrẽ. 2. Paralip. 16. Sed magis medicorũ arte cõfiſus eſt. Iob. 13. Et cultores pueſſorũ dogmatũ. pro q̃ he. le. Et medici inanes: ſiue medici idoli omnes uos. poteſt etiã legi ſic. & reedificatores. i. fabricatores idoli vos omnes. ſ. eſtis. & tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Et inde רְפוּאָה rephua ſiue רִפְאוּת riphuth. i. medicina vel ſanitas. Prouer. 3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפֻאוֹת rephuoth. Hiere. 46. fruſtra multiplicas medicamina. Et aliqñ ſcribitur cũ mẽ in pricipio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer. 6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem. 17. Vita carniũ: ſanitas cordis. Eccſ. 12. Quia curatio facit ceſſare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur a dictione רָפָה Rapha cũ he in fine & ꝙ ſignificat laxationẽ ſeu dimiſſionẽ. vt infra dicetur. Hiere. 8. Tempus medele & ecce formido. & in eo. 14. Quare ergo percuſſiſti nos ita vt nulla ſit ſanitas. & in eo. 33. Ecce ego adducã ei cicatricem & ſanitatem. Malach. 4. Sol iuſtitie & ſanitas in pẽnis eius. Item רְפָאִים rephaim. i. gigantes. ſeu robuſti. Deut. 2. Gigãtes ſicut enachim. & in eodem. 3. Solus og rex baſan reſtiterat de ſtirpe gigantum. Eſa. 15. Suſcitabit tibi gigantes. Et aliqñ ſcribitur cum he loco aleph. 2. Reg. 21. Ieſbi de nob qui fuit de genere arapha. Pro quo hebrei legunt. De filiis gigãtis. i. de genere giganteo. & in eodẽ. Caph de ſtirpe arapha de genere gigantũ. Et in hebreo non habetur de genere gigantum. ſed eſt interpretatio huius nominis arapha. & ſecũdũ hebreos ſignificat etiã pſedicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos ſiue interfectos. Sed beatus hieronymus ſecundũ precedentes ſignificationes gigantes ſeu medicos traduxit. Iob. 26. Gigantes gemunt ſub aquis. Pro quo hebrei legũt Interfecti ſeu mortui. ps. 88. Aut medici ſuſcitabunt. Prouer. 9. Et ignorat ꝙ illic ſint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi ſint mortui vel interfecti. Et in eodem. 21. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigãtũ cõmorabitur Eſa. 26. Gigantes non reſurgant.

רָפָא Sanare. Curare. mederi. reſtaurare. רֹפֵא medicus. רֹפְאִים medici. רְפוּאָה ſanitas. רְפֻאוֹת medicamina. מַרְפֵּא medicina. Curatio. medela. רְפָאִים Gigantes. Interfecti mortui.

רָפַד Rapad. ſternere. ſtipare. vel confortare. Iob. 16. Et in tenebris ſtraui lectulum meum. & in eodem. 41. & ſternet ſibi aurum quaſi lutum. Canti. 2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida. i. ſtratum ſiue reclinatorium. Cãti. 3. Reclinatorium aureum.

רָפַד ſternere. ſtipare. רְפִידָה reclinatoriũ.

רָפָה Rapha. laxare. relaxare. deſinere. diſſoluere. demittere. dimittere. ocioſum eſſe. quieſcere vel requieſcere. Iob. 12. Et eos qui oppreſſi ſunt releuat. Pro quo hebrei le

רָפָה Releuare.

Digitized by Google

Relaxare. gunt.Relaxat ſiue diſſoluit. Prouer.18.Qui mollis & diſ-
Diſſoluere ſolutus eſt in opere ſuo.ideſt laxus. & in eodem.24. Si de-
Laxare. ſperaueris laxus in die anguſtie:minuetur fortitudo tua.
Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel diſſolutus fueris in die
anguſtie. Eſa.5.Et calor flāme exurit.Pro quo hebrei legūt
Relaxat ſiue diſſoluit.ſcilicet res gelu induratas. Ezech.1.
Demittere Cūq; ſtarent demittebantur penne eorum.Pro quo hebrei
legunt. Laxabantur ſiue relaxabantur pēne eorum. Et ali-
Diſſoluere. quando ſcribitur cum aleph in fine loco he.Hiere.38.Diſ-
ſoluit manus virorum bellantium. Significat etiam deſine
Dimittere re ſeu demittere vel dimittere.Exo.4.Et dimiſit eum poſt
ꝙ̄ dixit. Deut.9.Dimitte me vt conteram eum. Ioſ.1. Non
dimittam te nec derelinquam te. Iudi.9. Conſidera ꝙ dies
ad occaſum decliuior ſit:& appropinquat ad veſperū. Pro
quo hebrei legunt.Ecce nunc demittitur ſiue laxatur dies:
ideſt declinat dies ad veſperam.Iob.7. Nec dimittis me vt
Deſinere. glutiam ſaliuam meam.ps 36.Deſine ab ira & relinque fu-
rorem. Item ſignificat ocioſum eſſe ſeu quieſcere. Exo.5.
vacare ocio vacant enim ocio: & idcirco vociferātur.Iudi.8. Quod cū
Requieſcere locutus eſſet:requieuit ſpiritus eorum.2.Reg.24.Cōtine-
manū tuam.Pro quo hebrei legunt.Quieſcere fac vel di-
רָפֶה mitte manum tuam.Et inde רָפֶה Raphe.i.laxus:ſeu dimiſ-
Infirmus ſus vel diſſolutus:aut infirmus vel impotēs.Nu.13.vtrū po
Laſſus. tens ſit vel infirmus.2. Reg.17. Quippe qui laſſus eſt ſo-
lutis manib9.Iob.4.Et manus laſſas roboraſti.Eſa.35.Cō
Diſſolute. fortate man9 diſſolutas.Et inde רִפְיוֹן riphion.i.diſſolutio:
רִפְיוֹן Diſſolutio vel relaxatio. Hiere.47. Et nō reſpexerūt patres ad filios
manibus diſſolutis.

רָפַס רָפַס Raphas.calcare.conculcare.calcitrare. ps.67. Vt ex-
cludant eos qui probati ſunt argēto. Pro quo beatus
Calcitrare. hiero:in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Calcitrantes con-
tra rotas argenteas. ideſt conculcantes. Daū.7. Et reliqua
Cōculcare pedibus ſuis conculcabat.Ezech.32. Et conculcabas flumi
na eorum. Ponitur etiam pro diſcurrere. Prouer. 6. Vade
Diſcurrere diſcurre & ſuſcita amicum tuum. Sed etiam in predicto lo-
co hebrei legunt. Vade conculcari.i.humiliari. Et aliquan
do ſcribitur cum ſin loco ſamach.Ezech.34.Et reliqua pe
dibus veſtris turbaſtis.i.conculcaſtis.& in codē.His que cō
culcata pedibus veſtris fuerant paſcebantur.

רַפְסֹד רַפְסֹד Raphſad.ratis.& ſolū iuenitur in numero plurali.ſ.
רַפְסֹדוֹת רַפְסֹדוֹת raſodoth.2.Paralipo.2. Et applicabimus ea
Rates. ratibus per mare in iopem.

רָפַק Innixi. רָפַק Rapac.inniti.Cāti.8. Innixa ſuper dilectum ſuum.&
ſolum inuenitur in predicto loco.

רָפַשׂ Turbare רָפַשׂ Rephas.conculcare.vel turbare.Prouer.25.Fōs tur-
רֶפֶשׂ cōculcatio batus pede & vena corrupta.i.cōculcatus pede. Et in
de רֶפֶשׂ rephes.i.conculcatio.Eſa.57.In cōculcatione & lu
tum. Vide etiam de hoc ſupra in dictione רָפַס rapas.

רֶפֶת רֶפֶת Repheth.bouile.i.ſtabulū vbi boues clauduntur.Pro
quo beatus hiero. tranſtulit preſepium. Abach.3.Et
Preſepiū. non erit armentum in preſepio.

רָצַץ רָצַץ Raſas.conterere.confringere conquaſſare.opprime
re.Iob.20. Qm confringēs nudauit pauperis domū
Cōfringere Eccſ.12.Et confringatur rota ſuper ciſterna.Eſa.42. Cala
Quaſſare. mū quaſſatū non conteret.& in eodē.Nō erit triſtis nec tur
bulentus.pro quo hebrei legunt.Neq; confringet ſiue con
fringetur. & in eodē.58. Et dimittere eos qui cōfracti ſunt
liberos. Oſee.5. Calūniam ſubſtinens eſt ephraim:confra-
ctus iudicio. Amos.4.Et cōfringitis pauperes. Vide etiam
de hoc ſupra in dictione רוץ ros.ſignificat etiam opprime-
Opprimere re.Deut.28.Et ſis ſemper calūniam ſubſtinēs & oppreſſus
cunctis dieb9.Iudi.10. Afflictiq; ſunt & vehemēter oppreſ
ſi.1.Reg.12.Si oppreſſi aliquem.& in eodem.Non es calū-
niatus nos:neq; oppreſſiſti nos.& inde רַצִּים raſim.i.fragmē רַצִּים
ta ſiue laminas. ps.67. Excludant eos qui probati ſunt ar-
gento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes ſuper fragmenta Fragmēta
vel laminas argēteas. Et beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.
tranſtulit.Calcitrantium contra rotas argenteas. Rote

רָצַד Raſad.contendere. ps.67. Vt quid ſuſpicamini mon רָצַד
tes excelſi. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.
tranſtulit.Quare contenditis mōtes excelſi.& ſolum inue- Cōtendere
nitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignificat
ſaltare ſiue inſultare.

רָצָה Raſa.placere.complacere.placare. ſeu velle.currere. רָצָה
complere.perficere.quieſcere.Leuit.1. Ad placandū Placare.
ſibi dn̄m.& in eodem.Et acceptabilis erit.Pro quo he.le.&
placatum ſiue complacatū erit ei. & in eodē.19. Profanus
erit & impietatis reus. Pro quo he.le. Profanus erit & non
placabitur.i.nō erit placabilis vl'acceptabilis deo. Deut.33.
Sit placens fratribus ſuis.1. Reg.29. Quomodo enī aliter Placere.
placare poterit dn̄m ſuū.2. Paralipo.10. Si placueris pplo
huic & linieris eos verbis. Iob. 20. Filii eorum atterentur
egeſtate.ꝓ quo he.le. Filii eius placabūt pauperes:ſiue cō-
placebunt pauperib9.i.tam pauperes erūt:ꝙ etiā op9ſit eis
alios pauperes placare:ſiue eis complacere.Poteſt etiā deri
uari a ſupradicta dictione רָצַץ raſas.que ſignificat atterere
vel coterere. vt ſupra dictum eſt.ps.39. Cōplaceat tibi dn̄e Cōplacere
vt eruas me.ps.45. Quoniā complacuiſti in eis.ps.48.&
poſtea in ore ſuo complacebunt. ps.76. Aut non apponet
vt cōplacitior ſit. ps.84. Benedixiſti dn̄e terram tuā. Pro
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Placatus es
dn̄e terre tue. ps.101. Quoniā placuerūt ſeruis tuis lapides
eius.ps.146. Beneplacitum eſt dn̄i ſuper timētes eum.ps. Bñplacere
149. Quia beneplacitum eſt dn̄o in populo ſuo.Prouer.3.
Quaſi pater in filio cōplacet ſibi. Eſa.42.Complacuit ſibi
in illo aīa mea.Hiere.14.Et dn̄o non placuit.& in eo. Et ſi
obtulerint holocauſtomata & victimas nō ſuſcipiā ea. Pro
quo he.le. Non complacebo eis: ſiue nō erunt mihi accepta
biles.Aggei.1.& acceptabilis mihi erit: & glorificabor.Et ī
de רָצוֹן raſon.i.volūtas ſeu beneplacitū.Gen̄.49.Et in vo acceptare.
luntate ſua ſuffoderunt murum.ps.29. Et vita in volunta- רָצוֹן
te eius. Ps.68. Tempus beneplaciti deus. ps.88. Et in be- Voluntas bñplacitū
neplacito tuo exaltabis cornu noſtrum.Prouer.8. Et hau-
riet ſalutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet
voluntatem ſiue beneplacitum a domino. & in eodem.12.
Qui bonus eſt hauriet gratiam a dn̄o.i.hauriet voluntatē
ſiue beneplacitum a dn̄o. Significat etiam predicta dictio
currere.Iob.34.Etiam ſi cucurrerit cum eo.ps.49. Si vi- Currere.
debas furem currebas cum eo.Ezech.1. Animalia ibant & Ire.
reuertebantur.i.currebant.Vide etiam de hoc ſupra in di-
ctione רוץ Rus.ſignificat etiā cōplere ſiue perficere aut re-
quieſcere a labore.Leuit.26. Tunc placebunt terre ſabba-
ta ſua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet ſiue comple- Perficere
bit terra ſabbata ſua: vl'ſic. Tūc quieſcet terra ſabbatis ſuis.
& in eodem. Et requieſcet in ſabbatis ſuis. Et in eodem. Et
tunc orabunt pro impietatibus ſuis.pro quo hebrei legūt. Requieſcere
Et tunc cōplebunt ſiue perficient iniquitatē ſuā. Pōt etiā le
gi.& tūc placabūt ꝓ iniquitatib9 ſuis. & i eo. & cōplacebit
ſibi in ſabbatis ſuis. Pro quo he.le. Et cōplebit ſabbata ſua
ſiue requieſcet in ſabbatis ſuis. Iob.14. donec optata veni
ant:& ſicut mercenarii dies eius.i. ſicut cōplet mercenari9
dies ſuos Eſa.40.Dimiſſa eſt iniqtas illius.pro quo he.le.
Cōpleta eſt ſiue perfecta eſt iniquitas illius.vnde premitti-
tur completa eſt malitia eius.

רָצַח raſach.iterficere.occidere.Exo.20.nō occides.Deut. רָצַח
4.qui occiderit nolēs proximum ſuū.Et in codē.22 Occidere.

Digitized by Google

Et occidit animā eius. Iudi.20. Interrogatuſq; leuita mariti tus mulieris interfecte.3.Reg.21. Occidiſti inſuper & poſſediſti.ps.61. Interficitis vniuerſos. Prouer.22. In medio platearum occidendus ſum. Oſee.6. In via interficientiū per gentes de ſichem. Et inde רצח Roſéach. ſiue מרצח Meraſéach.i. occiſor ſiue interfector: aut homicida. Nu.35. Et occiderit propinquus ſanguinis occiſorem. Deut.19. Et hec erit lex homicide. 4.Reg.6. Nūquid ſcitis q miſerit filius homicide huc. Et inde רצח réſach.i. occiſio ſiue interfectio. ps.41. Dum confringūtur oſſa mea. Pro quo hebrei legūt. In occiſione vel interfectione oſſium meorum. Vnde beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Cum me interficerent in oſſibus meis. Ezech.21. Vt aperiat os in cede.

רצע Raſaa. perforare. Exo.21. Perforabitq; aurem eius ſubula. Et inde מרצע Marſéa.i. ſubula qua perforatur vt in predicto loco. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

רצף Réſeph. pauimentū. calculus.ſ. ignitus: aut pruna vel carbo. & ſcribitur cum he vel thau in fine. Eſter.1. Super pauimentū ſmaragdino & pario ſtratū lapide. Ezech.40. Et pauimentum ſtratum in atrio. & in eodem.42. Cōtra pauimentum ſtratum lapide. Scribitur etiam cum mē in principio & dr̄ מרצפת Marſépheth. 4.Reg.16. Et poſuit ſuper pauimentum ſtratum lapide. Et inde רצוף Raſuph. q eſt participium paſſiuum.i. pauimentatum ſeu ſtratum. Canti.3. Media charitate cōſtrauit.i. ſtrauit. Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum ſeu ſtratum charitate vel amore. Item רצפה riſpha.i. calculus.ſ. ignitus. ſeu pruna vel carbo. Eſa.6. Et in manu eius calculus: quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רצפים reſaphim.3.Reg.9. Et ad caput ſuum ſubcinericius panis. Pro quo he. le. Panis prunarū.i. coctus ſub prunis vel carbonibus.

רק Rac. tātūmodo ſolūmodo. dūmodo. quippe. nanque. veruntamen. Gen̄.14. Exceptis his que comederūt iuuenes. Pro quo hebrei legunt. Exceptis tatūmodo his que comederūt iuuenes. & in eodem.19. Dūmodo viris iſtis nihil mali faciatis. Deut.3. Solus quippe og rex baſam. Et in eodem. Cuſtodi igitur te ipſum. pro quo hebrei legunt. Veruntamen cuſtodi te ipſum. & in eodem.15. Si tu audieris vocē dn̄i dei tui. Pro quo he. le. Tantūmodo ſi audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc ſolum obſeruabis vt ſanguinem eorum nō comedas.i. ſolūmodo. Ioſ.1. Tantū ſit dominus deus tecum.

רקק Racac. ſpuere. & ſcribitur cum ſimplici coph. Leuit.15. Si ſaliuā huiuſmodi homo iniecerit. Deut.25. Et ſpuet in faciem eius. Iob.30. Et faciem meam cōſpuere nō verentur. Et inde רוק ruc.i. ſputum ſiue ſaliua. Iob.7. Nec dimittis me: vt glutiam ſaliuā meam. Item רקק racac.i. tenuis. ſeu macilentus. & ſcribitur cū ſimplici coph. Gen̄.41. Et ecce has ſequebantur alie ſeptem boues in tantum macilente. Vide etiam de hoc ſupra in dictione ריק ric. Et inde רקיק recic.i. laganum: ſeu placenta tenuis. Exo.29. Lagana quoq; azyma oleo lita. Et inde רקה raca.i. temp⁹ capitis. Iudi.4. Et poſuit ſupra tempus capitis eius clauū. & in eo.5. Et perforauit tēpus eius. Canti.3. Sicut fragmen mali punici ita gēne tue. Pro quo he. le. Ita tempus tuum.

רקב Racab. putreſcere. cōputreſcere. Prouer.10. Et nomē impiorum putreſcet. Eſa.40. Forte lignū & imputribile elegit artifex. Pro quo he. le. Lignū quod nō putreſcat elegit. Et inde רקב racab.i. putredo. Iob.13. Qui quaſi putredo cōſumendus ſum. & aliqn̄ ſcribitur cum nū in fine & dr̄ רקבון recabon. vt in eodē.41. Et lignū putridū eſ.

רקד Racad. ſaltare. ſubſilire. ps.28. Et cōminuet eas tanq̄ vitulum. Pro quo hebrei. le. Et ſubſilire faciet eas tāq; vitulum. Et beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et diſperget eas tanq̄ vitulum. Ps.103. Montes exultauerunt vt arietes. pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Montes ſubſilierunt vt arietes. & in eodem. Mōtes exultaſtis ſicut arietes. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Montes ſubſaltaſtis ſicut arietes. Eccl's.3. Tempus plangēdi: & tempus ſaltandi. Eſa.13. Et piloſi ſaltabunt ibi. Ioel.1. ſuper capita mōtium exilient, Nau̅.3. Et equi frementis & quadrige feruētis. Pro quo he. le.. Et quadrige ſaltantis ſiue ſubſilientis.

רקח Racach. cōficere. ſeu pigmenta facere: aut condire: cōmiſcere vel componere.ſ. more pigmentariorum vel vnguentariorū. Exo.30. Hō quicūq; tale cōpoſuerit.i. Paralipo.9. Filii autem ſacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant. Ezech.14. Et coquatur vniuerſa cōmixtio. Pro quo hebrei legūt. Et cōmiſce confecturam ſiue cōmixtionem vel confice confectionē. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatū. Et inde רקח roccach.i. pigmentarius. ſeu vnguentarius. Exo.30. Compoſitum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רקחים rócchim.i. vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali feminino רקחות racachoth.1.Reg.8. Filias quoq; veſtras faciet vnguētarias. & illa cōmixtura vel confectio dicitur רקח rócach. ſiue רקח récach. aut מרקחת Mercáchath. vt in aliquibus locis predictis. &.1. Paralipo.16. Que erāt pigmentariorū arte confecta. Iob.41. Quaſi cum vnguenta bulliunt. Canti.5. Conſite a pigmētariis. & in eodem.8. Dabo tibi poculū de vino condito. Eſa.57. Multiplicaſti pigmenta tua.

רקם Racam. variegare. polymitare.i. opere polymito ſiue opere vario intexere: vel diuerſo colore veſtē contexere: ſiue acu depingere. Exo.26. Coccoq; bis tincto & byſſo retorta opere plumario.i. polymitario. & ī eo.28. Facies & baltheū opere plumarii. & in eo.36. Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii. ps.138. & ſubſtantiā meā in inferiorib⁹ terre. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Imaginatus ſum in inferioribus terre.i. contextus ſum diuerſitate mēbrorū & oſſibus ac carne. Et inde רקמה Ricma.i. veſtis varii coloris: ſiue opere vario contexta. Iudi.5. Veſtes diuerſorū colorū ſiſare tradūtur in predā & ſupellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tā in ſingulari q̄ in plurali. ps.44. In veſtitu deaurato circū amicta varietate. Ezech.17. Plena plumis & varietate.

רקע Racaa. extendere. expandere. producere. ſtabilire. firmare. allidere.ſ. pede. Exo.39. Inciditq; bracteas aureas: & extenuauit ī fila. Pro quo he. le. Et extēdit bracteas aureas ſiue laminas aureas: & incidit fila.i. pduxit aurū in laminas: & incidit ex eis fila. Nu.16. Et produxit ea in laminas. Iob.37. Tu forſitā fabricatus es cū eo celos. Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendiſti cū eo celos. Eſa.40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he. le. Et artifex auro extendit illud.i. produxit illud. Hiere.10. Argentum inuolutum de tharſis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentū extenſum.i. in laminas productum. Et inde רקועים ricuim ideſt extenſiones. ſeu lamine vel bractee. Nume.16. Et pro ducat ea in laminas. Significat etiā predicta dictio firmare ſiue ſtabilire. ps.135. Qui firmauit terrā ſup aquas. Eſa.44. Stabiliens terram: & nullus mecum. Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רקיע Racia. ideſt firmamentum. Gen̄.1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Ezech.1. Et ſimilitudo ſuper caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extenſionem ſeu expanſionem. Significat etiam predicta

diction רקע Racaa calcare: ſeu allidere vel percutere pede.2.
Reg.22.Cõminuam eos atq; confringam.Pro quo hebrei
Calcare legũt.Atq; calcabo ſeu allidã.Ezech.6.Et allide pede tuo.
allidere & in eo.28. Pro eo quod plauſiſti manu & percuſſiſti pede.
Percuter. רשש רשש Raſas.depauperare..ſeu pauperẽ eſſe.deſtruere.con
terere.Prouer.13. Et eſt quaſi pauper cum in multis
Conterere diuitiis ſit.Hiere.5.Et cõteret vrbes munitas tuas.Malach.
Deſtruere. 1.Quod ſi dixerit idumea deſtructi ſumus.i.pauperes facti
ſumus. Vide etiam de hoc ſupra in dictione ריש ros.& inde
תרשיש תרשיש Tharſis.quod ſignificat lapidẽ precioſum.Pro quo
beatus hieronymus trãſtulit chryſolithũ. Exo.28.In quar
chryſolith9 to verſu chryſolithus onyx & berillus. Ezech.28.Chryſoli
thus & onyx berillus. Dañ.10.Et corpus ei9 qſi chryſolithus
in alio vero loco trãſtulit hyacinthũ.Canti.5.Plene hyacin
this.eſt etiam tharſis nomen viri nepotis iapheth.Geñ.10.
Filii autem iauan eliſa & tharſis.eſt etiam nomen prouin
cie que a ſucceſſoribus predicti habitata fuit. p̃s.71. Reges
Tharſis. tharſis & inſule munera offerẽt.Eſa.2.Et ſuper omnes na
ues tharſis.Hiere.10. Argentum inuolutum de tharſis affe
retur.Ione.1.Vt fugeret in tharſis.Et aliquando beatus hie
Carthago. ronymus tranſtulit carthaginem.Ezech..27.Carthaginẽ
ſes negociatores tui.Ponitur etiam pro mari. Eſa.23. Vlu
Mare. late naues maris. & vt ait beatus hieronymus ſup predicto
loco.Tharſis lingua hebraica proprie mare appellatur.
רשה רשה Raſa.licentia.facultas. & ſcribetur cum iod & nun in
רשיון fine & dicitur רשיון riſion.Pro quo beatus hierony
Preceptũ mus tranſtulit preceptum.Eſd.3.Secundum quod precepe
Licentia. rat cyrus rex perſarum. Pro quo he.le. Secundum licẽtiam
ſiue facultatem cyri regis perſarum.
רשם רשם Raſam.ſignare.ſigillare.cõſtituere. Dañ.5. Scripſit
ſignare. quod exaratũ eſt.i.qđ ſignatũ vel ſigillatum eſt.& in
eo.Et cõfirma ſententiam & ſcribe decretũ. Pro quo he.le.
Et ſcribe & ſigna ſcripturam.& in eodem.Porro rex darius
proponere propoſuit edictum & ſtatutum.Pro quo he.le.Signauit ſcri
pturam vel ſtatutum.& in eodem.Quod cum daniel com
Cõſtituere periſſet conſtitutam legem.& in eodem.De edicto quod cõ
Exprimere ſtituiſti.& in eodem.10.Annũciabo tibi q; expreſſum eſt in
ſcriptura veritatis.ideſt quod ſignatum vł ſigillatum eſt in
ſcriptura veritatis.
רשע רשע Raſaa. impium eſſe.impie agere. iniq; facere. con
Impiũ eẽ. denare.2.Paralipo.20.Cuius opera fuerunt impiiſſi
impie agere ma.Iob.10.Si impi9 fuero:ve mihi.p̃s.17.Nec impie geſſi
a deo meo.Eccl's.7.Ne ĩpie agas multũ.Dañ.9.Peccauim9
iniq; agere. iniquitatẽ fecimus:iniq; egimus.ſignificat etiam condẽna
re.ſ.quãdo eſt verbũ tertie coniugationis.Exo.22. Et ſi illi
iudicauerint duplũ reſtituet proximo ſuo. Pro quo he.le.
Cõdẽnare Quem iudices condemnauerint:duplum reddet proximo
ſuo.Iob.15.Condẽnabit te os tuũ & non ego. & in eodem.
34. Aut qui iuſtus eſt in tantum condemnas. & in eodem.
Quis eſt qui condẽnet. Ponitur etiam pro ſuperare quod
ſuperare. eſt idem quod condẽnare.1.Reg.14.Et quocunq; ſe verte
רשע ret ſuperabat. Et inde רשע raſaa.i.impius ſeu iniquus aut
condẽnatus:ſiue reus.Nu.15. Nõ accipietis precium ab eo
Reus. qui eſt reus ſanguinis. Iob.27. Sit ſicut impius inimicus
Impius. me9.p̃s.108.Cum iudicatus fuerit exeat cõdẽnatus. Eſa.3.
Cõdẽnat9. Ve impio in malum.Ezech.3. Si dicente me impio morte
רשעים morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via ſua mala
Impii. Et in plurali רשעים reſaim.p̃s.1. Beatus vir qui non abiit
רשעה in conſilio impiorum. Et in genere feminino רשעה riſaa.
impiiſſima ſiue מרשעת Mirſaath.2.Paralipo.28.Athalia impiiſſima
& filii eius deſtruxerunt domum dei.Ezech.5.Et contem
Impia. pſit iudicia mea:vt plus eſſet impia.& inde רשע reſaa.ideſt
רשע impietas.malignitas.iniquitas.Deut.9.Non aſpicias duri

tiem populi huius & impietatem.p̃s.83.Magis q̃ habitare Impietas.
in tabernaculis peccatorum.Pro quo beatus hiero.in pſal
terio iuxta he. ve. tranſtulit. Magis q̃ habitare in taber
naculis impietatis. Eccl's.3. Vidi ſub ſole in loco iudicii im
pietatem:& in loco iuſtitie iniquitatem.& in eodem.8.Nec Iniquitas
ſaluabit impietas impium: & aliquando ſcribitur cum he
vel thau in fine.Deut.9. Et propter impietatẽ ſuam iſte de
lete ſunt.& in eodẽ.Quia iſte egerunt impie.i.propter im
pietatem ſuam.Zach.5.Hec eſt impietas.
רשף Reſeph.volucris.auis.diabolus.lampas.ſeu carbo.ſ. רשף
ignitus.Deut.32.Et deuorabunt eos aues.Iob.5.Ho Auis
mo naſcitur ad laborem & auis ad volandũ.p̃s.75.Ibi con
fregit potentias arcuum.Pro quo beatus hiero.in pſal.iux
ta he.ve.trãſtulit.Ibi confregit volatilia arcus.i.ſagittas ar Volatilia.
cus.& dicũtur ſagitte volatilia propter velocitatem motus.
Ponitur etiam pro diabolo.Abach.5.Et egredietur diabo Diabolus
lus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti.8. Lampas
Lampades eius lampades ignis atq; flãmarum.
רשת Reſeth.rete.ſiue retiaculum.Exo.28. Craticulamq; רשת
in modũ retis eneam. Iob.18. Immiſit enim in re Rete.
te pedes ſuos.p̃s.9.In laqueo iſto quem abſconderunt.Pro
quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.in rete iſto.
& in eodẽ. Dum attrahit eũ in laqueo ſuo. Pro quo beatus
hieronymus tranſtulit. Cum attraxerit eum ad rete ſuum.
Oſee.7. Et cũ profecti fuerint:expandã ſuper eũ rete meũ.
רתת Retheth. tremor. ſiue horror. Oſee. 13. Loquente רתת
ephraim:horror inuaſit iſrael. Horror.
רתח Rathach.ferbere.bullire.Iob.30.Interiora mea effer רתח
buerunt abſq; vlla requie. & in eodem.41.ferueſcere Feruere.
faciet quaſi ollã profundũ.Ezech.24.Efferbuit coctio ei9.
רתם Ratham.ligare:ſiue ſternere equum vel quadrigam. רתם
mich.1.tumultus quadrige.Pro quo he.le. Liga ſiue Tumultus
ſterne quadrigam. Item רתם Rothem.nomen eſt arboris. Ligare. רתם
Pro quo beatus hieronymus tranſtulit iuniperum.3. Reg. Iuniper9.
19.Et ſederet ſubter vnã iuniperum.Et in plurali רתמים re רתמים
thamim. Iob.30. Et radix iuniperorum:cibus eorum.Ps. Iuniperi.
119.cum carbonibus deſolatoriis. Pro quo beatus hiero.in
pſal.iuxta he. ve. tranſtulit. cũ carbonibus iuniperorum.
רתק Rathoc.catena.Hiere.7.Fac concluſionem.Pro quo רתק
hebrei legunt.Fac catenam. Et in plurali רתקות Re Cõcluſio.
thucoth.Pro q̃ beatus hiero.tranſtulit laminas.3.Reg.6.Et Catena. רתקות
affixit laminas clauis aureis.Pro quo he.le.Et tranſire fecit Lamine
catenis aureis.i.ex vna parte parietis ad aliam. Eſa.40. Et
laminis argenteis argẽtarius.Et inde verbũ רתק Retha qđ רתק
ſigñat concatenare.i.catenis vel compedibus ligare. Naũ.
3. Et oẽs optimates eius cõfixi ſunt in cõpedibus.i.concate Concate
nati vel ligati ſunt. Significat etiã rumpere vel diſſoluere. nare.
Eccl's.12.Anteq̃ rumpatur funiculus argenteus. Rumpere.

De inſipientibus a littera ש Sin.

Iſta littera ſin. ש.in cõpoſitione qñ preponitur verbo ſiue ש
aliis partib9 orõnis ſigñat quia:ſiue qm̃ aut q;.p̃s.135.qu a
in humilitate nr̃a memor fuit nr̃i.Eccl's.2.Et vidi q; tm̃ pre Quia.
cederet ſapiẽtia ſtultitiã.& in eo.7. Ne dicas quid cauſe eſt Quod
q; priora tẽpora meliora fuere.& in eo. Viuẽtes ſciũt ſe eſſe
morituros. Pro quo he.le. Sciunt q; morituri ſunt.Canti.1.
Nolite me cõſiderare q; fuſca ſim. & i eo.Quia decolorauit
me ſol.& in eo.5.Quia caput meũ plenũ eſt rore.Et in eo.
Quia ſic adiuraſti nos.Eſt et relatiuũ.& eſt oĩs gñris & vtri
uſq; numeri.p̃s.135. Qui pcuſſit egyptũ cũ primogenitis Qui.
ſuis.Eccl's.2. Vltra oẽs qui fuerunt ante me.& in eo. Ad vni
uerſa opera que fecerant manus mee & ad labores in qui Que.
bus fruſtra ſudaueram. Canti.1. Iudica mihi quem diligit

Digitized by Google

Quod. anima mea.Et in eo.3.In diademate quo coronauit eũ ma
ter ſua.Et in eo.6.Que aſcenderũt de lauacro. & qñ prepo
nitur ei dictio עד ad tunc ſignificat vſqquo: ſiue dum aut
Dum. donec.Canti.1.Dum eſſet rex in accubitu ſuo.Et in eo. Do
Donec. nec ipſa velit.Et in eo.3.Inueni quẽ diligit anima mea. ꝑ
quo he.le. Vſqquo ſiue donec inueni quem diligit anima
Uſqquo mea. Et in eodem.Donec aſpiret dies.

שש Byſſus שש Ses.byſſus quod eſt genus lini candidiſſimi.Geñ.41
Veſtiuit eũ ſtola byſſina.Exo.25.Et byſſum & pilos
caprarum.& in eo.& byſſo retorta.Itẽ שש ſes.ideſt ſex.de
quo vide infra in dictione ששה ſiſa.

ששא Educere. ששא Saſa.pſuadere.Btũs hiero.trãſtulit educere.Ezech.
39.Et educam te.ideſt perſuadendo educam.

ששה Sex. ששה Siſa.Sex.Exo.25.Sex calami egredientur de lateri
bus.& in eo.28.Sex noĩa in lapide vno: & ſex reliq
שש ſex. in lapide altero.& in ge.fe.ſcribitur ſine he & dr̃ שש ſes.
Prouer.6.Sex ſunt que odit dñs.& aliqñ ſcribitur cũ tau in
ששת Sex. fine & dicitur ששת ſeſeth.Exo.16.Sex diebus colligite.&
in eo.20.Sex diebus opaberis.& in eo.Sex enim diebus fe
ששה cit deus celũ & terrã.& inde verbũ ששה Saſa: quod ſignat
Sextare.i.ſextam partem tollere: ſeu in ſex partes diuidere
Ezech.45.Et ſextã partẽ ephi de choro hordei.pro q̃ he.
Sextare. ששים le.Et ſextabitis ephi de menſura hordei. Et inde ששים Si
Sexagita. ſim.i.ſexaginta.Canti.6.Sexaginta ſunt regine.

ששן Lilium. ששן Suſan.Liliũ.3.Reg.7.Et foliũ repandi lilii.& in titu
lo pſalmi.59.vbi dr̃ in finẽ pro his qui cõmutabun
tur in tituli ſcriptiõe.ꝑ quo btũs hiero. in pſ. iuxta he.ve.
trãſtulit victori pro liliis teſtimonii.& aliqñ ſcribitur cũ he
vel tau in fine.Cant.2.Ego flos campi & liliũ conualliũ.&
ששנים Lilia. in eo.Sicut liliũ inter ſpinas.& in plu. ששנים Soſanim. Vt
in eo.Qui paſcit iter lilia.& in eo. 5. Labia eius lilia diſtil
lantia.Et in eo.6.Et lilia colligat. Et in titulo pſalmi.44.
ששן Vbi dr̃ in fine.pro his qui cõmuta bũtur.pro quo btũs hie
Suſa. ro.i pſ.iuxta he.ve.trãſtulit victori ꝑ liliis.eſt et̃ ששן ſuſan
nomẽ ꝓpriũ ciuitatis.Eſter.2.erat vir iudeꝰ i ſuſis ciuitate.

ששר ששר Saſar.color rubeus.aut miniũ.i.terra rubea qua pi
ctores vtũtur.& dr̃ ſinopis a ſinope vrbe vbi inueni
Sinopis. tur.Hiere.22.Et facit laquearia cedrina pingitqꝫ ſinopide
Ezech.23.Imagines chaldeorũ expreſſas coloribꝰ.ꝑ quo
he.le.Imagines chaldeorum depictas ſinopide ſiue minio.

שאב Haurire. שאב Saab.haurire.Geñ.24.Eo tpe quo ſolẽt mulieres e
gredi ad hauriendã aquã.& in eo. Vt hauriret aquã:
& hauſtã oĩbus camelis dedit.Ruth.2.de quibus pueri mei
bibunt.pro quo he.le. Quas pueri hauriunt. Eſa.12. hau
משאבים rietis aquas in gaudio.& inde משאבים maſabim.i. loca vñ
hauritiões aquã hauriũt.Iudi.5.& hoſtiũ ſuffocatus eſt exercitus.pro
quo he.le.Inter hauritiones.i.inter loca vbi aq̃ hauriũtur.

שאג Rugire. שאג Saag.rugire.Iudi.14.Apparuit catulus leonis ſeuꝰ
& rugiẽs.pſ.35.rugiebam a gemitu cordis mei. Pſ.
103.Rugiẽtes vt rapiãt.Hiere.2.Sup eũ rugierũt leones.&
in eo.25.Dñs de excelſo rugiet:& de habitaculo ſancto ſuo
dabit vocẽ ſuã:rugiẽs rugiet ſup decorẽ ſuũ.Amos.3. Nũ
quid rugiet leo in ſaltu.& in eo.leo rugit:quis nõ timebit.
שאגה Rugitus. & inde שאגה Saaga.i.rugitus.Iob.4.Rugitus leõis & vox
שאגות leene.Eſa.5.Rugitus eius vt leonis. Et in plu. שאגות Saa
Rugitus. goth.Iob.3.Et quaſi inundantes aque: ſic rugitus mei.

שאה Deſolare. שאה Saa. Deſolare. deuaſtare.ſonare.admirari. ſeu cõtẽ
plari cũ admiratiõe.Eſa.6. Donec deſolẽtur ciuita
tes abſqꝫ habitatore. & in eo.Et terra relinquetur deſerta.
pro quo he.le. Et terra deſolabitur ſiue deuaſtabitur deſo
latione.Et in eo.37.Et factũ eſt in erradicatione colliũ cõ
pugnantiũ.pro quo hebrei legunt.& erit ad deuaſtandũ ſi
ue ad deſolãdũ colles pullulantes ſiue compugnãtes. & ide

שואה Soa ſiue שאיה Seia aut משואה Meſoa. i. deſolatio: שואה
vel deuaſtatio:aut calamitas:vel miſeria.Iob.30.ſquallẽtes משואה
calamitate & miſeria.pſ.34.Veniat illi laqueus quẽ igno Calamitas
rat.ꝑ quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit. Veniat ei miſeria.
calamitas.& in eo.Reſtitue aĩam meã a malignitate eorũ.
ꝑ quo btũs hiero.trãſtulit cõuerte aĩam meã a calamitatibꝰ
eorũ.Prouer.1.Cũ irruerit repẽtina calamitas.& in eo.3.&
irrũpẽtes potẽtias impiorũ.ꝑ quo he.le. & a deuaſtatione
vel a calamitate impiorũ cũ venerit.Eſa.42.& calamitas
opprimet portas.Signãt et̃ ꝓdicta dictio ſonare.Eſa.17.&
tumultus turbarũ:ſicut ſonitus aquarũ multarũ ſonabũt.& Sonare.
inde שאון Saon.i.ſonitꝰ ſiue ſtrepitus aut tumultus:vt in ꝓ שאון
dicto loco. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ.& ſu
pra in eo.6.& populus eius & ſublimes eius glorioſiqꝫ eiꝰ.
pro quo he.le.& deſcẽdet pulchritudo eius & tumultus eiꝰ
& ſonitus eius:& qui gloriatur in eo.& aliqñ ſcribitur cum Sonitus
he in fine & dr̃ שואה Soa.Ezech.48.Aſcẽdẽs aũt quaſi tẽ שואה
peſtas venies.ꝑ quo he.le.quaſi ſonitus ſiue ſtrepitus veni Tẽpeſtas ſonitus.
es.ponitur et̃ שאון Saon ꝓ ppl̃o:ꝓ eiꝰ tumultũ & ſtrepitũ. שאון
Eſa.66.Vox populi de ciuitate.Signãt et̃ ꝓdicta dictio שאה Populus
Saa admirari ſiue contemplari cum admiratione.Geñ.24 שאה
Ipſe autem contemplabatur eam tacitus. Cõteplari. Admirari

שאט Saat.cõtemnere.deſpicere.ſpernere.ſeu aduerſari. שאט
Ezech.16.Filiarũ paleſtinarũ qui ambiũt te ꝑ gyrũ Ambire.
pro quo he.le.Qui cõtẽnũt te vel aduerſantur tibi ꝑ gyrũ Cõtẽnere.
Et in eo.28.Qui aduerſabantur eis.& inde שאט Seat.i.cõ Aduerſari שאט
tẽptus vel deſpectio.Ezech.25.& gauiſa ex toto affectu ſu
pra terrã iſrael.ꝑ quo he.le.Ex toto contẽptu vel deſpectu Cõtẽptus.
tuo in aĩo.ſed btũs hiero.trãſtulit ſenſũ.& in eo.36.Cũ gau
dio & toto corde ex aĩo.pro quo he.le. Cum gaudio totius
cordis.& cum contemptu vel deſpectu animi.

שאל Saal.interrogare.querere.petere.poſtulare. cõmo שאל
dare.mutuare.mutuo accipere.Geñ.32. Interroga Interrogar
uit eũ iacob:dic mihi quo appellaris noĩe.& in eo.Cur q̃ris Querere.
nomẽ meũ.& in eo.43.Interrogauit nos hõ ꝑ ordinẽ. Et
in eo.Interrogauit eos dicẽs.Exo.13.Cũqꝫ interrogauerit
te filius tuꝰ cras.Nu.27.Eleazar ſacerdos cõſulat dñm.i.i
terroget.Deut.32.Interroga patrẽ tuũ.1.Reg.23. cõſuluit
ergo dauid dñm.i.interrogauit vel queſiuit a dño.& in eo. Conſulere
25.& ſalutabitis ex nomine meo pacifice.pro quo he.le.&
interrogabitis eũ noĩe meo pro pace.i.ſi valet ille & oĩa
ſua.& in eo.30.Salutauit eos pacifice.i.interrogauit eos ꝑ
pace:ſicut ſupra.2.Reg.20.Qui interrogant:interrogẽt in
abella.Iob.21.Interrogate quẽlibet de viatoribus. pſ.34.
Que ignorabã:interrogabãt me.Signãt et̃ petere ſiue po
ſtulare:aut mutuo accipere.Exo.3.Sed poſtulabit mulier a Poſtular
vicina ſua.& in eo.11. Vt poſtulet vir ab amico ſuo & muli
er a vicina ſua.Et in eo.12.Et petierunt ab egyptiis vaſa ar
gentea.& in eo.22.Qui a proximo ſuo quicqꝫ horũ mu Petere
tuo poſtulauerit.1.Reg.1.Eo quod a dño poſtulaſſet eũ. Et
in eo.Quem elegiſtis & petiſtis.& in eo.20.rogauit me ob Rogare
nixe:vt iret in bethlẽ.ꝑ quo he.le.poſtulãs poſtulatꝰ fuit
a me.i.a me petiuit licẽtiã.4.Reg.6.& hoc ipm mutuo ac mutuo ac
ceperã. ꝑ quo he.le.Et hoc ipſũ poſtulatũ fuerat. i.mutuo cipere
acceperã ſicut ẽ in lr̃a nr̃a. Nee.2.Rogaui regẽ & veni i ieru
ſalẽ.ꝑ quo he.le.poſtulatus ſum a rege.i.petiui ab eo licẽti
am.Pſ.2.Poſtula a me.Pſ.108.Nutãtes trãſferãtur filii eiꝰ
& mẽdicẽt.i.petãt elemoſynã.Eſa.7 Pete tibi ſignũ.Zach. Mẽdicare
10.petite a dño pluuiã.Signãt et̃ cõmodare ſiue mutuare.ſ.
qñ eſt verbũ tertie cõiugatiõis.Exo.12. vt cõmodarẽt eis. Cõmodare
1.Reg.1.Idcirco & ego cõmodaui eũ dño cũctis diebꝰ qui
bus fuerit accõmodatus dño.& inde שאלה Seela.i. petitio:
ſiue interroatigo.Iudi.8.vnã petitionem poſtulo a vobis. שאלה Petitio.

Digitized by Google

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Reg.1.Deus iſrael det tibi petitionē tuā.& ī plu. שְׁאֵלוֹת Seeloth.ſiue מִשְׁאֲלוֹת Miſaloth.Ps.19. impleat dñs oēs petitiōes tuas.Itē שְׁאוֹל Seol.i.infern⁹ ſiue inferus:aut fouea: vel ſepulchrū.Geñ.37.Deſcēdā ad filiū meū cū dolore in infernū.& in eo.42.Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos.3.Reg.2.Et nō deduces caniciē eius pacifice ad inferos.Iob.17. Si ſuſtinuero :infern⁹ dom⁹ mea eſt.p̄s. 48.Sicut oues in inferno poſite ſunt. Et in eo. Verūtamē deus redimet aīam meā de manu inferi. Ps.85.Et eruiſti animā meā de inferno inferiori.Prouer.15.Infern⁹ & p̄ditio corā dño.Eſa.14.Infernus ſubter te cōturbatus eſt.& dicunt hebrei ꝙ ēt ſigñat foueam vel ſepulchrum.

שְׁאֵלוֹת Petiones. שְׁאוֹל Infernus. Inferus.

שַׁאֲנַן Saan. Quieſcere.pacatum eſſe.abundare ſeu fertilē eſſe.& ſcribitur cū duplici nū.Iob.3.& quōdā vincti pariter ſine moleſtia.pro quo he.le.Simul vincti quieſcēt i.qui quōdā erāt vincti:tunc quieſcēt & erunt ſine moleſtia. Prouer.1.Et abūdātia perfruetur timore malorū ſublato. Pro quo he.le.Et requieſcet a timore malo. Hiere . 46.Et reuertetur Iacob & requieſcet & proſperabitur.i . opulentus erit.& in eo.48.Fertilis fuit moab ab adoleſcentia ſua: & inde שַׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: ſeu pacatus vel quietus. Iob.12.Lampas cōtēpta apud cogitationes diuitis.i.opulenti.Eſa.33. Oculi tui videbūt ieruſalē habitationē opulētam.& in plu.שַׁאֲנַנִּים Saananim . Amos.6. Ve qui opulēti eſtis in ſion.& in plu.fe.שַׁאֲנַנּוֹת Saananoth.Eſa.32 .Mulieres opulēte ſurgite.& in eo. obſtupeſcite opulente.& aliqñ ſcribitur cū lamed in medio & dicitur שַׁלְאֲנָן Salanan. Iob.21.Diues & felix.pro quo he.le.pacatus ſiue quietus vel opulētus & pacificus.Itē שָׁאוֹן Saon .i. ſonitus ſiue tumultus.De quo vide ſupra in dictione שָׁאָה Saa.

שַׁאֲנַן Quieſcere. Abundare. proſperari. Fertilē eē. שַׁאֲנָן Diues. Opulēta. שַׁאֲנַנִּים Opulēti. שַׁאֲנַנּוֹת Opulēte. שַׁלְאֲנָן Diues. שָׁאוֹן ſonitus.

שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.abſorbere.anhelare. attrahere.ſ.halitū ſiue ventū.deſiderare.cōterere.cōculcare Iob.5. & bibēt ſitientes diuitias eius.i.glutient . Eſa. 42. Diſſipabo & abſorbebo ſimul.ſigñat ēt attrahere vētū vel deglutire vētū ſeu ſpūm.Hiere.2.In deſiderio aīe ſue attraxit ventū.& in eo.14.Attraxerunt vētū quaſi dracōes.ponitur ēt p̄ deſiderare.Iob.7.Sicut ſeru⁹ deſiderat vmbrā. Et in eo.36.Ne p̄trahas noctē.pro quo he.le. ne deſideres noctē.Poteſt ēt legi ſicut eſt in lr̄a nr̄a:ſcd̄m aliā ſignificationē.ponitur ēt p̄ reuertere.Eccls.1.Oritur ſol & occidit & ad locū ſuū reuertitur.ſ.quaſi anhelās vel deſiderās reuertitur.Sigñat ēt cōterere ſiue cōculcare.p̄s.55 . Miſerere mei deus: qm̄ cōculcauit me hō.& in eo.Cōculcauerunt me inimici mei.p̄s.56.Dedit in opprobriū cōculcātes me.Amos 2.Qui cōterūt ſup puluerem terre capita pauperum. & in eo.7.Audite hoc qui cōteritis pauperem.

שָׁאַף Bibere Abſorbere. attrahere. Deſiderare Reuerti. conculcare. con terere.

שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.ſ.reliquias.ſupereſſe:ſiue reliquū eſſe. Exo .10.Nō remanſit nec vna quidē in cūctis finibus egypti.Nu.11. Remāſerāt autē in caſtris duo viri.Ioſ.10. Non dimiſit in ea ſaltē paruas reliquias.i.nō reliquit.& in eo.Nō reliquit in ea vllas reliquias.1.Reg.16.Adhuc reliquus eſt paruul⁹.2.Reg.14.Vt nō ſuperſit viro meo nomē & reliquie ſuper terram.4.Regū. 25.reliquā populi partē que remanſerat in ciuitate. Et in eo.Populo aūt qui relict⁹ fuerat in terra iuda : quē dimiſerat nabuchodonoſor.Iob.21. Cū reſpōſio vr̄a repugnare oſtenſa ſit veritati.pro quo he.le.& reſpōſio vr̄a remanet ſiue relinquitur falſa.& btūs hiero.trāſtulit ſenſū.Eſa.1.Niſi dñs exercituū reliquiſſet nobis ſemē.& in eo.4.Et erit omnis qui relictus fuerit in ſion.& in eo.24.Relicta eſt in vrbe ſolitudo.Amos.5.reliquētur in ea cētū . & aliqñ ſcribitur cū duplici aleph.ſcilicet ante ſin & poſt ſin.vt Ezech.9. Et cede cōpleta remāſi ego . vbi ponitur נֶאֱשָׁאַר Neſaar pro נִשְׁאַרְתִּי Niſarthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum ſiue remanēs:aut reliquie.Eſa.10.Et reliquie ligni ſaltus eius.& in eo. Reliquie cōuertētur:reliquie inquā iacob . Et in eo. 14.& perdā de babylone nomē & reliquias & germē.Malach.2.Et reſiduū ſpūs eius eſt.& aliqñ ſcribitur cū iod & thau in fine & dr̄ שְׁאֵרִית Seerith.4.Reg.19.Fac orationē pro reliquiis que reperte ſunt.p̄s.75.Et reliquie cogitationū.Soph.3.Reliquie iſrael nō faciēt iniquitatē.& aliqñ ſcribitur ſine aleph.1.Paralip.12.Sed & oēs:reliquie ex iſrael vno corde erāt.Hiere.15.Si nō reliquie tue in bonū. Sed ī p̄dicto loco aliqui hebrei dicūt ꝙ deriuatur a dictiōe שָׁרָה Sara:que in lingua chaldaica ſigñat ſoluere. Vnde ipſi legunt.Si nō ſolui te in bonū.Item שְׁאֵר Seer.ideſt caro.p̄s. 72.Defecit caro mea & cor meū.Ps.77 Aut p̄parare menſam populo ſuo.Pro quo btūs hiero . in pſal.iuxta he.ve. trāſtulit.Aut preparare carnem populo ſuo Et ī eo. & pluit ſup eos quaſi puluerē carnes.Hiere.51.Iniquitas mea & caro mea ſup babylonē.Mich.6.Qui comederūt carnē populi mei.Ponitur ēt pro corpore.Prouer.5.Cū cōſumpſeris carnes tuas & corpus tuū.Sigñat ēt conſanguineū : ſeu cognatū:aut propinquū vel p̄ximū cōſanguinitate.Leuit. 18.Oīs homo ad proximā ſanguinis ſui non accedat.& in eo.21.Niſi tm̄ in cōſanguineis atq; propinquis. Significat ēt alimētū vel cibū.Exo.21.Quod ſi alterā ei acceperit: p̄uidebit puelle nuptias:& veſtimenta & preciū pudicicie nō negabit.Pro quo he.le.Si alterā acceperit ei alimentū ſiue cibū & veſtimētū eius nō minuat.& aliqñ ſcribitur cū mē in principio.Exo.8.Et in reliquias ciborū tuorū . & in eo. 12.Ligās in palliis poſuit ſup humeros ſuos . p̄ quo he.le. Cibos ſuos ligatos in pallis ſuis ſuper humeros ſuos.Deut. 28.Et benedicte reliquie tue.pro quo hebrei legunt. Et cibi tui.ideſt reliquie ciborum tuorum.

שָׁאַר Remanere dimittere. Relinquere. ſupereſſe. שְׁאָר Reliquie. Reſiduum שְׁאֵרִית Reliquie. שְׁאֵר caro. corpus. Proxima. conſanguineus. cibus.

שְׂאֹר Seor. Fermentum.Exo.12.In die primo nō erit fermentum in domibus veſtris.Leuit.22.Nec quicquā fermenti & mellis adolebitur in ſacrificio.

שְׂאֹר Fermentū

שְׂאֵת Seeth.tumor.ſiue diuerſus color in corpore humāo exortus.Leuit.13.In cuius cute et carne ortus fuerit diuerſus color.De quo vide ſupra in dictione נָשָׂא Naſa.

שְׂאֵת diuerſ⁹ color.

שָׁבַב Sabab. vertere.reuertere.decipere.circūagere.vagari.Ezech.38.Ad terrā que reuerſa eſt a gladio. Mich 2.Reuertatur qui regiones nr̄as diuidat.Vide ēt de hoc infra in dictione שׁוּב Sub.ſigñat ēt p̄dicta dictio vagari .Eſa. 57.Et abiit vagus in via cordis ſui.Hiere.50.Fecerūtq; vagari in mōtes. Sigñat ēt decipere vel circūagere. Eſa.47. Sapientia tua & ſcientia tua hec decepit te.Ezech.38.Et circūagā te:& ponā frenū in maxillis tuis.Itē שְׁבִיב Sebib . i. ſcintilla ſeu flāma.Iob.18. Nec ſplendebit flāma ignis ei⁹ & in plu.שְׁבָבִים Sebabim.pro quo btūs hiero.trāſtulit aranearū telas.Oſee.8 . Qm̄ in aranearū telas erit vitulus ſamarie:& aliqui he.le.In ſcintillas erit vitulus ſamarie.& in lingua chaldaica dr̄ שְׁבִיבָא Sebiba.Dañ.3. Interfecit eos flamma ignis.& in plu . שְׁבִיבִין Sebibin.Dañ.7.thronus eius flamme ignis.

שָׁבַב Reuertere Vagari. Decipere. circūagere. שְׁבִיב Flamma. שְׁבָבִים tele aranearum. שְׁבִיבָא Flamma שְׁבִיבִין Flamme.

שָׁבָה Saba.captiuare.captiuū ducere.capere.ſ. captiuū vel predam.Geñ.14. Quod cum audiſſet Abraā captiuum videlicet loth.pro quo hebrei legunt.& audiuit abraam ꝙ captiuatus vel captiuus ductus eſſet frater ſuus . Nu.21.Duxit ex eo predam.pro quo hebrei legunt . & captiuauit ex eo captiuitatē.Deut.21.Captiuoſq; duxeris.Iudi.5.Surge barach & apprehende captiuos tuos.ideſt captiua.1.Reg.30.& captiuas duxerunt mulieres . Et in eodē. & filios ſuos & filias ductas eſſe captiuas.Eſa.14. Et erunt

שָׁבָה captiuare. Ducere p̄dam. apprehendere captiuos. captiuum. adducere.

Digitized by Google

Capere. capientes eos qui ſe ceperant. pro quo hebrei legũt. & erũt
captiuantes eos qui ſe captiuauerãt. Hiere. 41. Omnis po
pulus quem ceperat iſmael. Et in eodem. 43. Et captiuos
ducet illos. & in Abdia. Quando capiebant alieni exerci-
שְׁבוּי tum eius. & inde שְׁבוּי Sabui. ideſt captiuꝰ. & in ge. fe. שְׁבִיָּה
Captiuus. Sebuia aut שְׁבִיָּה Sebiia. Eſa. 52. Captiua filia ſion. & ĩ plu-
שְׁבִיָּה rali שְׁבוּיוֹת Sebuioth. Geñ. 31. Quaſi captiuas gladio. & in-
שְׁבִיָּה de שְׁבִי Sebi. ideſt captiuitas. vt in aliquibꝰ locis predictis.
Captiua. & Nu. 31. Tollite ſũmã eorum que capta ſunt. pro quo he-
שְׁבוּיוֹת brei legunt. Tolle ſũmã captiuitatis. Ps. 67. Captiuam du-
captiue xiſti captiuitatem. vbi ponitur verbum & nomen ab eo de
שְׁבִי riuatum. & aliquando ſcribitur cum he vel tau in fine & di
שְׁבִיָּה citur שְׁבִיָּה ſibia. ſiue שְׁבִית Sebith. aut שְׁבַת ſebat vel שְׁבוּת
שְׁבַת Sebuth. Nu. 21. Dedit filios eius in fugam & filias in capti-
שְׁבוּת uitatem. Deut. 21. & videris in medio captiuorum mulierẽ
captiuitas pulchram. pro quo hebrei legunt. Et videris in captiuita-
te mulierem pulchram. ideſt in medio captiuorum: ſicut ẽ
in littera noſtra. & in eodem. 30. & reducet te dñs deus tuus
in captiuitate tua. z. Paralip. 28. Et reducite captiuos quos
adduxiſtis. pro quo hebrei legunt. Et reducite captiuitatẽ
quam cepiſtis. Ps. 86. Auertiſti captiuitatem iacob. ps. 125
In conuertendo dominus captiuitatem ſion. Et in eo. Con
uerte dñe captiuitatẽ noſtram. Soph. 3. Cum cõuertero ca-
שְׁבוֹ ptiuitatem veſtram. Item שְׁבוֹ Sebo. Lapis precioſus. Pro
Achates. quo Beatus hieronymus tranſtulit Achates. Exo. 28. In
ter tio ligurius achates & ametiſtus.

שָׁבַח Sabach. Laudare. glorificari. mitigare. ſeu compeſce
Laudare re. ps. 62. Labia mea laudabunt te. Ps. 105. Et glorie
Gloriari. mur in laude tua. Ps. 144. Generatio & generatio lauda-
bit opera tua. Et in eo. & labia mea laudabunt te. ps. 147.
Lauda ieruſalem dñm. Signat ẽt mitigare ſeu cõpeſcere.
ps. 64. Qui cõturbas pfundũ maris ſonũ fluctuum eiꝰ.
Cõpeſcere. Pro quo beatus hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit compeſcẽs
ſonitum maris fremitum fluctuum eius. ps. 88. Motum au
mitigare. tem fluctuum eius tu mitigas. Prouer. 29. Sapiens differt
& reſeruat in poſterum. ideſt mitigat ſiue compeſcit ſpiri-
tum ſuum in poſterum.

שֵׁבֶט Sebet. tribus ſiue familia. virga. baculus. Deut. 29.
Tribus Vir aut familia aut tribus. Ioſ. 4. & dimidiam tribũ
manaſe. & in eo. 7. Et quãcũq; tribũ ſors inuenerit. Iob. 37
שְׁבָטִים Siue in vna tribu ſiue in terra. Et in plurali שְׁבָטִים Sebatim
Ioſ. 4. Iuxta numerũ filiorũ iſrael. proquo he. le. Iuxta nu
Tribus. merum tribuũ filiorum iſrael. & in eo. 7. Et applicuit iſrael
per tribus ſuas. Et in eo. 18. Remanſerãt aũt filiorum iſrael
ſeptem tribus. z. Reg. 7. Nunquid loquens locutus ſum ad
vnã de tribubus iſrael. Eſa. 19. Deceperunt egyptum angu
Populi. lum populorum eius. ideſt tribuum eius. Significat etiam
virgam ſeu baculum aut ſceptrum. Exo. 21. Qui percuſſe
rit ſeruum ſuum vel ancillam virga. Ps. z. Reges eos in vir
virga. ga ferrea. Ps. 88. Viſitabo in virga iniquitates eorum. Pro
uer. zz. Virga diſcipline fugauit eum. Hiere. 10. & iſrael vir
ga hereditatis eius. Significat etiam ſceptrum dominii vel
Sceptrum principatus. Geñ. 49. Non auferetur ſceptrum de iuda. ps
44. Virga equitatis virga regni tui. Eſa. 14. Contriuit do
minus baculum impiorum: virgam dominantium. Acci
pitur etiam pro calamo ſcribe. Iudi. 5. De zabulõ qui exer
citum ducerẽt ad bellandum. pro quo hebrei legunt. De za
calamus. bulon trahentes calamum ſcribe.
שְׂבָךְ Sabach. Cancellus: ſeu rete. & ſcribitur cum he in fi-
שְׂבָכָה ne & dicitur שְׂבָכָה Sebacha. 3. Reg. 7. Et quaſi in mo
Rete dum retis catenarum ſibi inuicem miro opere contexta-
cancelli rum. vbi ponitur tam in ſingulari ꝙ̃ in plu. 4. Reg. 1. Ceci
macule. ditq; ochozias per cancellos cenaculi ſui. Iob. 18. & in ma

culis eius ambulat. i. in foraminibꝰ retis in modũ cancelli
facti. vnde premittitur. Miſit enim in rete pedes ſuos. Itẽ
שֹׂבֶךְ Sobach. i. arbor condenſa & irretita in modũ retis. 2. שֹׂבֶךְ
Reg. 18. Cumq; ingreſſus fuiſſet mulus ſubter condenſam condenſa.
quercũ. De quo vide ſupra in littera ſamach in dictiõe סְבַךְ
Sabach. Item שַׂבְּכָא ſabecha. in lingua chaldaica ſignat in- שַׂבְּכָא
ſtrumentũ muſicũ. pro quo beatus hieronymus tranſtulit.
ſambucam. Dañ. 3. Fiſtule & cithare & ſambuce. ſambuca
שְׁבִיל Sebil. ſemita. ps. 76. & ſemita tua in aquis multis. שְׁבִיל
Hiere. 18. Semitis ſeculi. Item שֹׁבֶל ſobal. i. humerus ſemita
Eſa. 47. Diſcoopi humerum: reuela crura. & aliqui hebrei שֹׁבֶל
dicũt ꝙ ſignat femur: alii vero ꝙ ſignat plantã pedis. Item Humerus
שִׁבֹּלֶת Siboleth. i. ſpica. Iob. 24. & ſicut ſũmitas ſpice cõte- Femur
retur. & in plu. שִׁבֳּלִים ſibolim. Geñ. 41. Septẽ ſpice aſcẽde שִׁבֹּלֶת
bãt in culmine vno. Ruth. 2. Vadã in agrũ & colligã ſpicas ſpica.
Zach. 4. Quid ſũt due ſpice oliuarũ. ſignat ẽt שִׁבֹּלֶת ſibo- שִׁבֳּלִים
leth. alueũ fluminis ſeu fluctus aquarũ. ps. 68. & tẽpeſtas di ſpice
merſit me. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit שִׁבֹּלֶת
Et flumẽ operuit me. Et in eo. Nõ me demergat tẽpeſtas a-
que. pro quo btũs hiero. tranſtulit. Ne operiat me fluctus a- Flumen.
que. Eſa. 27. Ab alueo fluminis vſq; ad torrẽtẽ. & inde di- Fluctus.
cunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur illud quod habetur Iudi. alueus
12. Dic ergo ſeboleth: nã erat iuxta alueũ fluminis: & roga
bat aduerſarios vt pmitteretur ei vt trãſiret flumẽ. & aduer
ſarii rñdebant ei: Nũquid ephrateus eſt. quo dicẽte nõ ſum
ĩterrogabãt eũ: dic ergo ſeboleth. i. voca hoc flumẽ hoc no
mine ſeboleth: qui reſpondebat ceboleth. quia ephratei nõ
poterãt exprimere lrãm ſin ſed loco eius dicebãt cin. & qd̃
habetur in aliquibus libris noſtris in predicto loco quod
interpretatur ſpica non eſt in hebreo: neq; illud qd̃ poſtea
habetur. ſ. eandẽ lrãm ſpicam exprimere non valens.
שַׁבְּלוּל Sabelul. vermis. ps. 57. Sicut cera que fluit auferen
tur. pro quo btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. שַׁבְּלוּל
Quaſi vermis tabefactus pertrãſeat. Hebrei tamen dicunt vermis.
ꝙ ſignificat cochleam. Teſtudo
שְׁבִיס Sebis. Ornamentum muliebre. pro quo beatus Hie
ronymus tranſtulit. lunulam. & ſolum inuenitur in שְׁבִיס
numero plurali. Eſa. 3. Et lunulas & torques. Lunula
שָׁבַע ſabaa. iurare. Geñ. 22. p me metipſũ iuraui: dicit dñs
Et in eo. 24. Et iurauit mihi dicẽs. & in eo. 25. Iura שָׁבַע
ergo mihi: & iurauit ei. Deut. 6. Et per nomẽ eius iurabis. Iurare
& qñ eſt verbũ tertie cõiugatiõis tũc ſignat adiurare. ſiue
cõiurare. i. facere iurare. Geñ. 24. Vt adiurẽ te p deũ celi. adiurare
Et in eo. & adiurauit me dñs meus dicẽs. Exo. 13. Eo quod
adiuraſſet filios iſrael. Nu. 5. Adiurabitq; eã: & dicet. & in-
de שְׁבוּעָה Sebua ſiue שְׁבֻעַת Sebuath. i. iuramẽtũ: ſiue iuſiu שְׁבוּעָה
randum. Geñ. 26. Complẽs iuramentum qd̃ ſpopondi pa שְׁבֻעַת
tri tuo abrahe. Exo. 22. Iuſiurãdũ erit in medio Nu. 5. erit Iuramẽtũ
ꝙ mulier in maledictionem & in exemplũ omni populo. Iuſiurãdũ
Pro quo hebrei legunt. Eritq; mulier in maledictionẽ & ĩ
iuramentũ. ſ. imprecationis: vt dicant iurando taliter mi-
hi contigat ſicut illi mulieri. Iudi. 21. Grandi enim iuramẽ
to ſe conſtrinxerant. Eſa. 65. Et dimittetis nomen veſtrum
in iuramẽtũ electis meis. & in plu. שְׁבֻעוֹת Sebuoth. Abach. שְׁבֻעוֹת
1. Iuramenta tribuũ que locutus es. Ezech. 21. Sabbatorũ Iuramẽta
ocium imitans. Pro quo hebrei legunt. Iuramenta iuſiu-
randa eis. Poteſt etiam legi ſic. Septimane eis. & quia ſepti
ma dies dicitur ſabbatum: ideo poterit eſſe ſenſus ſicut ĩ lit שֶׁבַע
tera nrã. Item שֶׁבַע ſebaa ſiue שִׁבְעָה Sibaa. ideſt ſeptem. ſed שִׁבְעָה
qñ eſt generis maſculini: tunc ſcribitur cum he in fine: &
quando eſt generis femenini: tunc ſcribitur ſine he. Geñ.
21. Quid ſibi volunt ſeptẽ agne iſte. Leuit. 23. Offeretiſq; Septem
cum panibꝰ ſeptem agnos immaculatos. Et in eo. 25. Nu-

Digitized by Google

merabis quoqꝫ tibi ſeptem hebdomadas annorum.ideſt ſe-
pties ſeptem.Iudi.14.Septem igitur diebus conuiuii fle-
bat ante eum.1.Reg.16.Adduxitqꝫ iſai ſeptem filios ſuos.
Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus.1.Reg.2.Donec ſterilis pepe-
rit plurimos.Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper il-
lud euangelii luce.7.Rogabat autem illum quidam depha
riſeis.Sic ait.quia enim ſeptem diebus omne tempus com
prehenditur:recte ſeptenario numero vniuerſitas deſigna
שֶׁבַע tur.hec gregorius.Significat etiam שֶׁבַע Sébaa ſepties ſiue
Septuplũ ſeptuplum.Leuit.16.Addam correctiões veſtras ſeptuplũ.
ſepties. Prouer.14.Septies cadit iuſtꝰ:& reſurget.ideſt pluries.ſcri
שִׁבְעָתַיִם bitur etiã pluraliter:& dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaatháim. Geñ.
Septuplũ. 4.Omnis qui occiderit cain ſeptuplũ punietur.Ps.12.pur
gatum ſeptuplum.Ps.78.Et redde vicinis noſtris ſeptuplũ
in ſinu eorum.Prouer.6.Deprehenſus quoqꝫ reddet ſeptu
ſeptẽplicit plum.Eſa.6.Et lux lune erit ſeptempliciter.Ponitur etiam
שִׁבְעָתַיִם שִׁבְעָתַיִם Sebaatháim.pro ſeptem.2.Reg.21. Et ceciderunt
ſeptem. hi ſeptem ſimul.Et inde שְׁבִיעִי Sebii.ideſt ſeptimꝰ. Geñ.2.
שְׁבִיעִי Compleuitqꝫ deus die ſeptimo opus ſuum.Iudi.14.Cum
ſeptimus qꝫ adeſſet dies ſeptimus.1.Paralip.2. Septimum dauid .& i
שִׁבְעִים de, שִׁבְעִים Sibiim. ideſt ſeptuaginta.Nu.33.Et ſeptuagin-
ſeptuagita ta palme.Ps.89.Dies annorum noſtrorũ in ipſis ſeptuagi
שָׁבוּעַ ta annis.& ĩde שָׁבוּעַ Sabúa.ideſt ſeptimana:ſiue hebdoma-
Hebdoma da.Geñ.29.Imple hebdomadam dierum huius copule.&
da. in eo.& hebdomada trãſacta. Dañ.9. Confirmabit autem
pactum multis hebdomada vna:& in dimidio hebdoma-
שָׁבֻעוֹת de.& in plurali שָׁבֻעוֹת Sabuoth ſiue שָׁבוּעִים Sabuim.Exo.
Hebdoma 34.Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi.Deut.16.Sep-
de tẽ hebdomadas numerabis tibi.Dañ.9. Septuaginta heb-
plenitudo domade abbreuiate ſũt ſup populũ tuũ.Põitur ẽt ꝑ plenitu
dine.Hiere.5.plenitudinẽ annue meſſis cuſtodiẽtẽ nobis.

שָׂבַע שָׂבַע Sabaa .Saturare.ſatiare.replere . Exo.16. Et mane
panes in ſaturitate.pro quo hebrei legunt. Et mane
ſaturare. ſaturabimini panibus.Deut.8.Vt cum comederis & ſatura
tus fueris bñdicas dño deo tuo.Et in eo.31. Cũqꝫ comede-
rint & ſaturati craſſiqꝫ fuerint.1.Paralip.23.Igitur dauid ſe
nex & plenus dierũ.i.ſaturatus diebus. 2.Paralip.24.Se-
nuit autem ioiada plenus dierũ.ideſt ſaturatus diebus.Iob
10.Saturatus afflictione & miſeria.Prouer.1. Suiſqꝫ conſi-
liis ſaturabuntur.Et in eo.19.Et in plenitudine cõmorabi
ſatiare. tur.pro quo he.le.Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur
Et in eo.25.Ne forte ſatiatus euomas illud.Eccl's.1.Nõ ſatu
ratur oculus videre.& in eo.4.Nec ſatiãtur oculi eius .Hie
re.5.Et ſaturaui eos& mechati ſũt.Threñ.3.Saturabitur op
probriis.Ezech.7.Animã ſuã nõ ſaturabunt. Amos.4.vt
biberent aquam: & non ſunt ſatiate.Mich.6 .Tu comedes
& non ſaturaberis.Ponitur etiam pro replere. Iudi. 5.Re-
Repleri pleti prius:pro panibus ſe locauerunt . ideſt qui prius erãt
ſatiati.Iob.14.Et repletus multis miſeriis.Ps.87.quia re-
pleta eſt malis anima mea.p̃s.89.Repleti ſumus mane mi-
ſericordia tua.Ps.122.Quia multum repleti ſumus deſpe-
Implere ctiõe.p̃s . 144.& imples omne animal benedictione.Pro
uer.14.Viis ſuis replebitur ſtultus. Et in eo. 27. Infernus
& perditio nunqꝫ replebuntur.Eſa.58.& animã afflictam
שֹׂבַע repleueris.Ioel.2.Et replebimini in eis.& inde שָׂבָע ſábaa
ſiue שֹׂבַע Sóbaa .i.ſaturitas.ſatietas.vbertas.fertilitas.Geñ.
Vbertas 41.Septẽ vbertatis ãni ſũt.& in eo.Ecce ſeptẽ ãni veniẽt fer
Fertilitas tilitatis magne.& in eo.Obliuiõi tradatur cuncta retro abũ
Abũdãtia dãtia.i.ſatietas.Leuit.26.Et comedetis panẽ vr̃m in ſaturi
ſaturitas. tate.Deut.23.Comede vuas quãtũ tibi placuerit.ꝑ quo he.
le.& comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatẽ.i. vſqꝫ ad ſatu
ritatẽ tuã.Prouer.3.& implebũtur horrea tua ſaturitate.&
aliquando ſcribitur cũ he in fine.Eſa.65.& canes impudẽ-

tiſſimi neſcierunt ſaturitatẽ.Ezech.16. Hec ſunt iniquita-
tes ſodome ſororis tue ſuperbia & ſaturitas panis & abun-
dantia. Aggei.1.Comediſtis & non eſtis ſatiati.pro quo he
brei legunt.Comediſtis & non ad ſatietatem.

שָׁבַץ Sabas.coarctare vel ſtringere.ſ. byſſo vel ſerico aut שָׁבַץ
auro :ſicut polymitarii faciũt in capicio veſtimẽti ne
facile rumpatur.aut includere.ſ.auro vel argẽto ſicut aurifi
ces faciunt:qui gẽmas auro vel argento includunt . Exo.
28.tunicã lineã ſtrictã.Et in eo.Stringeſqꝫ tunicã byſſo. & ſtringere.
in eo. Incluſi auro erunt.& inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth . ideſt Includere
capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includũ מִשְׁבְּצוֹת
tur.Pro quo btũs hiero.trãſtulit vncinos. Vt in eo.facies & Vncini.
vncinos ex auro.& inde שָׁבָץ Sabas.ideſt anguſtia ſiue tri- שָׁבָץ
bulatio.2.Reg.31.Quoniam tenent me anguſtie.& aliqui Anguſtia.
hebrei dicunt ꝙ ſignificat tremorem.

שְׁבַק Sabac . In lingua chaldaica ſigñat relinquere vel di שְׁבַק
mittere.Dañ.2.Et regnũ eius alteri populo non tra
detur.Pro quo hebrei legunt.Non relinquetur ſiue non di
mittetur.Et in eodem.4.Verũtamen germen radicũ eius Dimittere
in terra relinquite. Relinquere

שָׁבַר Sabar .frangere.confringere.conterere.parere.eme שָׁבַר
re:ſeu vendere.Exo. 9.Omne lignum regionis con Cõfringere
fregit.& in eo.12. Nec os eius confringetis. & in eo. 23 . Et
confringes ſtatuas eorũ.Leuit.26.Poſtqꝫ confregero bacu
lum panis veſtri.3.Reg.13.Et confregit eum & occidit . Et
in eodem.Nec leſit aſinũ.i.nec confregit. & in eo.22. quia Ledere.
confracte ſunt in aſion gaber.2.Paralip.14. Quia dño ce- Conterere
dente contriti ſunt. Iob.24.Sed conteratur ſicut lignũ in
fructuoſum.Et in eo.38.Circũdedi illud terminis meis .ꝑ
quo he.le.Et cõfregi ſuper illud terminũ meũ.i .naturam
quam dedi aque.Ps. 33. Vnum ex his non conteretur .p̃s.
50.Sacrificium deo ſpiritus contribulatus : cor contritum
& humiliatum.p̃s.105.Expectabunt onagri in ſiti ſua .Pro
quo hebrei legũt. Confringent onagri ſitim ſuam.ideſt re
ficient.& ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal.iuxta he
braicam veritatem.ſcilicet reficient onagri . & ſi ſcribatur
cum puncto cebólet tũc ſignificat expectare ſicut.lxx. tran
ſtulerunt.Prouer.6.& ſubito conteretur.Eſa.14 . Contri-
uit dominus baculum impiorum.Et in eodem.24. Attri- Atterere
ta eſt ciuitas vanitatis.Hiere.8.Sup cõtritionẽ populi mei
cõtritus ſũ.& in eo.19.Et cõteres lagũculã in oculis virorũ
& in eo.Sic cõterã populũ iſtũ & ciuitatẽ iſtã:ſicut cõteritur
lagũcula.Threñ.2.Perdidit & cõtriuit vectes eiꝰ . Ezech .
6.quia cõtriui cor eorũ fornicãs.vbi põitur in hebreo ver-
bũ paſſiuũ pro actiuo:quaſi diceret quia contritꝰ ſũ.& ĩ eo.
26.cõfracte ſunt porte populorũ.& in eo.27 . Nũc cõtrita
eſt a mari.& inde שֶׁבֶר Séber.i.cõtritio ſiue cõfractio. Eſa. שֶׁבֶר
65.& pre cõtritiõe ſpũs vlulabitis.Ezech.32.Cũ induxero Contritio
cõtritionẽ tuã in gẽtibus.Amos.5.Et nihil patiebãtur ſup
cõtritionẽ ioſeph.& in plu.שְׁבָרִים Sebarim.Iob.41.Et ter שְׁבָרִים
riti purgabũtur.pro quo he.le.a cõtritiõibus vel cõfractiõi Cõtritiões
bus purgabũtur vel expiabũtur.& aliqñ ſcribitur cũ mem
in principio & dr̃ מִשְׁבָּרִים miſbarim.2.Reg.22. circũdede מִשְׁבָּרִים
runt me cõtritiões mortis.Sigñat ẽt fluctus maris:eo quod Cõtritiões
cõfringũtur ad inuicẽ.Ps.41.oĩa excelſa tua & fluctꝰ tui ſu Fluctus.
per me trãſierũt.ꝑ quo btũs hiero.in pſ.iuxta he. ve.trãſtu
lit.Omnes gurgites tui & fluctus tui. p̃s . 87 . Et omnes
fluctus tuos induxiſti ſuper me.Ps.91.Mirabiles elationes
maris.ideſt fluctus maris.& inde שִׁבָּרוֹן Sibaron .ideſt con שִׁבָּרוֹן
tritio.Ezech.21.Et ingemiſce in cõtritiõe lũborũ . Sigñat
ẽt p̃dicta dictio parere:dictũ a cõfractiõe ſecũdinarũ . Eſa. Contritio.
66.Nunquid ego qui alios parere facio :nõ pariam . Et in Parere.
de מַשְׁבֵּר Maſber.i.partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum מַשְׁבֵּר

Digitized by Google

Partus. Contritio. Vulua. Emere. Vendere. Venundare. שֵׁבֶר Alimenta. Frumentū. שֵׁבֶר Iterp̄tatio.

eo quod in partu frãgitur & cõteritur & aperitur. Eſa.37. Quia venerūt filii vſq; ad partū. vbi ponitur pro partu. Oſee.13. Nunc ergo nõ ſtabit in cõtritiõe filiorum. ꝑ quo he. le. In vulua ſeu in matrice filiorū. Signãt ēt p̄dicta dictio emere. Gen.41. vt emerēt eſcas. Eſa.55. emite & comedite. & in eo. Venite & emite abſq; argento & abſq; vlla cõmutatiõe. Signãt ēt vēdere. Gen.41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutū frumenta populis vendebātur. Et in eo.47. Ex quibus oēm pecuniam congregauit pro venditione frumēti. Deut.1. Alimenta p̄cio vende nobis. Amos.8. & venūdabimus merces. Et in eo. Et quiſquilias frumenti venūdabimus. & inde שֶׁבֶר Seber. i. frumentum ſiue alimentū. Gen.42. Andiens autem iacob ꝙ alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emiſtis in domos vr̄as. & in eo. At illi portãtes frumenta in aſinis ſuis. Signãt ēt שֶׁבֶר Seber. interpretationē ſomnii. Iudi.7. Cūq; audiſſet gedeon ſomniū & interpretationem eius.

שָׁבַר Expectare Sperare. שֶׁבֶר Spes. Conſiderar̄.

שָׁבַר Sabar. expectare. ſperare. cõſiderare. Ruth.1. Si eos expectare velitis Ps.144. Oculi oīum in te ſperant Eſa.38. Nõ expectabūt qui deſcendūt in lacū veritatem tuam. & inde שֶׁבֶר Seber. i. expectatio vel ſpes. Ps.145. Spes eius in domino deo ipſius. Significat etiam conſiderare. Nee.2. Et conſiderabam murum ieruſalem.

שָׁבַשׁ Turbari.

שָׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica ſignãt turbari ſiue īſipiēte vel inſanū eſſe. Dan̄.5. Sed optimates eius turbabantur.

שָׁבַת Requieſcere. Sabbatizar̄. Ceſſare. Omittere. Deficere. שֶׁבֶת Ceſſatio. שַׁבָּת Sabbatum.

שָׁבַת Sabath. quieſcere. requieſcere. ſabbatizare. ceſſare. vacare. deſinere. õmittere. Gen.2. Et requieuit in die ſeptimo ab omni opere quod patrauerat. Exo.34. Die ſeptimo ceſſabis arare & metere. pro quo he. le. Et die ſeptimo requieſces: in aratura & in meſſe quieſces ſiue ceſſabis. Leuit.23. A veſpe vſq; ad veſperā celebrabitis ſabbata vr̄a pro quo he. le. Quieſcetis ſabbatis veſtris: ſiue ſabbatizabitis ſabbata vr̄a. & in eo.25. Sabbatizetis ſabbatū dn̄o. pro quo he. le. Requieſcet ſiue ſabbatizabit terra ſabbatū dn̄o. Et in eo.26. Sabbatizabit & requieſcet in ſabbatis ſolitudinis ſue: eo quod non requieuerit in ſabbatis veſtris. ſignãt ēt ceſſare. vel deficere. Gen.2. Quia in illo ceſſauerat ab oī opere ſuo. & in eo.8. Et nox & dies non requieſcent. ideſt non ceſſabunt. Exo.12. In die primo non erit fermentum in domibus veſtris. pro quo he. le. In die primo ceſſare facietis fermētū de domibus vr̄is. Deut.32. Ceſſare faciā ab hominibus memoriā eorū. Ruth.4. Qui non eſt paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue. i. vt ceſſaret. 4. Reg.23. deleuit aruſpices quos poſuerūt reges iuda. pro quo he. le. Et ceſſare fecit aruſpices. Iob.32. õmiſerūt autē tres viri iſti reſpondere. i. ceſſauerunt. Eſa.14. Quõ ceſſauit exactor quieuit tributum. Et in eo.30. Ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Et in eo. Superbia tm̄ eſt: quieſce. Thren̄.5. Defecit gaudium cordis noſtri. i. ceſſauit. Ezech.33. Et deficiet ſuperbia fortitudinis eius. & inde שֶׁבֶת Sébeth. ſiue שֶׁבֶת Sábeth. i. requies ſiue ceſſatio. Exo.21. Ita tm̄ vt operas eiꝰ & impēſas in medicos reſtituat. Pro quo he. le. Ita tamē vt ceſſationē ſiue requiem eius reſtituat. i. illud quod perdidit in ceſſatione operis ſui. 2. Reg.22. & comburentur vſq; ad nihilum. pro quo he. le. vſq; ad ceſſationem. i. quoadvſq; ceſſet eſſe: & redigãtur in nihilum. Poteſt ēt deriuari a dictione. יָשַׁב Iaſab. que ſignificat ſtare vel ſedere. & tunc erit ſenſus comburentur in ſtatione. i. in loco vbi ſunt. Prouer.20. honor eſt homini qui ſeparat ſe a contentione. pro quo he. le. Honor eſt homini ceſſatio a contentione. & inde שַׁבָּת Sabath. ideſt requies vel ſabbatum. & eſt in hebreo communis generis. vt Exo.16. In die autem ſeptima ſabbatum eſt domini. Leuit.23. Sabbatum domini eſt. & in eodem.25. Sed erūt vobis in cibum. Pro quo hebrei legūt. Et erit ſabbatum terre vobis in cibum. ideſt fructus quos gignit ī anno requieſcionis vel remiſſionis. Nu.28. Per ſingula ſabbata in holocauſtum ſempiternum. Deut.5. Obſerua diem ſabbati. Eſa.56. Cuſtodiens ſabbatum: ne polluat eum. & aliquãdo ſcribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתוֹן ſabbatõ Exo.16. Sabbatum requieſcionis eſt. Et in eo. Requies ſabbati ſanctificata eſt dn̄i. Et in eo.31. In die ſeptima ſabbatū eſt requies ſancta dn̄i. & aliqn̄ ſcribitur cū mem in principio. Thren̄.1. & deriſerūt ſabbata eiꝰ & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit.32. Exceptis ſabbatis domini. Et in eo.36. Cuſtodite ſabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit.23. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vſq; ad expletionem hebdomade ſeptime. & in eo.25. Numerabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.

שַׁבָּתוֹן Requieſcio. Requies. שַׁבָּתוֹת Sabbata. Hebdomada.

שָׁגַג Ignorare Neſcire. שְׁגָגָה Ignorãtia Error. מִשְׁגֶּה Ignorãtia.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare. ſ. neſciens vel per ignorantiam. Leuit.5. Qui orabit pro eo quia neſciens fecerit. Pro quo he. le. & orabit ſiue propiciabitur pro eo ſacerdos & pro ignorãtia ſua quã ignorauit: ipſe enim neſciuit & inde שְׁגָגָה Segaga. ideſt ignorantia ſiue error. Leuit.4. Anima cū peccauerit per ignorantiam. Nu.15. Quoniam non ſponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia eſt. Et in eo. Pro ſe & pro peccato & errore ſuo Eccl's.10. quaſi per errorem egredientem a facie principis & aliquando ſcribitur cum ſimplici guimal & dicitur מִשְׁגֶּה Miſgue ſiue מְשׁוּגָה meſuga. Iob.19. Nempe ſi ignoraui: mecum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga.

שָׂגָא Creſcere multiplicar̄. שַׂגִּיא Magnus. Multum.

שָׂגָא Saga. multiplicare. augere. creſcere. Iob.8. Aut creſcere carectum ſine aqua. & in eo.12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ēt de hoc infra in dictione שָׂגָה Saga. cū he in fine. & inde שַׂגִּיא Sagi. i. multū ſeu multiplicatus aut magnus. Iob.37. Digne cū inuenire nõ poſſumꝰ: magnꝰ fortitudine. Dan̄.2. Et honorē multū accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

שָׂגַב Exaltare. Erigere. Excelſū eē. Adiuuare. Subleuar̄. Excellētiorem eſſe. Eleuare. Protegeř. מִשְׂגָּב Eleuatio. Exaltatio.

שָׂגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut.2. Non fuit vicus nec ciuitas que noſtras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas que exaltaretur a nobis ſiue ſuper nos. & Beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Iob.5. Et merentes erigit ſoſpitate. Et in eodem.36. Ecce deus excelſus in fortitudine ſua. Ps.106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ſubleuauit pauperem ab inopia. Ps.138. Confortata eſt & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. excellētior eſt: & non potero ad eā. Ps.148. Quia exaltatum eſt nomen eius ſoliꝰ. Prouer.29. Qui ſperat in domino ſubleuabitur. Eſa.9. Eleuabit dominus hoſtes raſin. Et in eodem.30. Et requiſita in muro excelſo. Et in eodem.33. Magnificatus eſt dominus. ideſt exaltatus. Significat etiam protegere. Ps.19. Protegat te nomen dei iacob. Ps.58. Et ab inſurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Miſgab. ideſt eleuatio: ſeu exaltatio: vel protectio. Ps.9. et factus eſt dominꝰ refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et erit dominus eleuatio oppreſſo: eleuatio opportūa in anguſtia. Ps.58. Quia factus eſt ſuſceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus eſt eleuatio mea ſiue exaltatio mea.

Digitized by Google

שְׁגָה Ignorare. Errare. Decipere. Seducere. Delectari.

שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.ſeducere.Leuit.4. Quod ſi oīs turba ignorauerit.Deut.16. Maledictus qui errare facit cecū in itinere.Iob.6.Si quid forte ignorauerim inſtruite me.Et in eo.28. Qui decipit iuſtos in via mala.i.qui errare facit.Prouer.5.Quare ſeduceris fili mi ab aliena.pro quo he.le.quare errabis fili mi in aliena. Et in eo.In multitudine ſtultitie ſue decipietur.i.errabit.Et in eo.19.Neq̧ ignores ſermones ſciētie. Ezech.45.pro vno quoq̧ qui ignorauit & errore deceptus eſt. Ponitur etiam pro delectari.Prouer.5.& in amore eius delectare iugiter. Et in eo.20.Quicūq̧ in his delectabitur nō erit ſapiēs. Poteſt ēt legi.Quicūq̧ in his errauerit nō erit ſapiens. & īde

מִשְׁגֶּה Error. Delictū. Ignorātie. שִׁגָּיוֹן Ignorātia. שִׁגְיֹנוֹת Ignorātie.

מִשְׁגֶּה Miſge.i.ignorātia ſiue error.Gen̄.43.Ne forte errore factum ſit. & aliqn̄ ſcribitur cū aleph loco he.p̄s.18. Delicta quis intelligit.pro quo he.le.ignorātias quis ītelliget. Btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.errores quis intelligit.vide ēt de hoc ſupra in dictiōe שָׁגַג Sagag. & inde שִׁגָּיוֹן Sigaion.i.ignorātia.vt in titulo pſalmi.7.Vbi dr̄ in finem pſalmus dauid quē cantauit dn̄o.pro quo btūs hiero. ī pſ. iuxta he.ve.trāſtulit.pro ignoratiōe dauid:qui cecinit dn̄o & in plu.שִׁגְיֹנוֹת Sigionoth.Abach.3.Oratio Abachuc ꝓphete pro ignorantiis.

שָׂגָה Multiplicare. Creſcere. Apphēdere. Obtinere.

שָׂגָה Saga.multiplicare.creſcere.apphēdere ſeu obtinere. Iob.8.& nouiſſima tua multiplicētur nimis.& aliqn̄ ſcribitur cū aleph loco he.vt in eo.Aut creſcere carectū ſine aqua.vide ēt de hoc ſupra in dictiōe שָׂגָא Saga.cū aleph in fine.Sign̄at ēt apphēdere vel obtinere.Deut.28. apphēdēt te.p̄s.72.& abūdātes in ſeculo obtinuerūt diuitias. & aliqn̄ ſcribitur cum duplici ſin & duplici guimal.Eſa.17.In die plātatiōis tue labruſca.pro quo he.le. In die plantationis tue multiplicaberis:ſecundū primā ſignificationem.

שָׁגַח Reſpicere. Intueri.

שָׁגַח Sagach.aſpicere.intueri.p̄s.32.De ꝓparato habitaculo ſuo reſpexit.Cāti.2.reſpiciens per feneſtram. Eſa.14.Qui te viderint ad te inclinabuntur.pro quo hebrei legunt.Ad te aſpicient ſiue te intuebuntur.

שָׁגַל Dormire cū mulier. Proſtrari. Violare. שֵׁגָל Coniūx. Vxor. Regina

שָׁגַל Sagal.coire.cōiūgi.ſ.actu matrimoniali. dormire. ſ. cū muliere. Deut.28.vxorē accipies & vir alius dormiet cū ea.Ezech.3.vbi nō ꝓſtrata ſis.i. violata. Zach.14. Et mulieres violabūtur.i.dormiēt cū eis.& inde שֵׁגָל Segal i.cōiux:ſiue vxor.p̄s.44.aſtitit regina a dextris tuis. pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Stetit cōiux in dextera tua.Dan̄.5.Vxores & cōcubine tue vinū bibiſtis ī eis.ponitur ēt pro regina.Nee.2.Dixitq̧ mihi rex & regina que ſedebat iuxta eum.poteſt etiam legi. & coniux ſiue vxor que ſedebat iuxta eum.

שָׁגַע Stupefieri. Inſanire. Furioſū eē Furere. שִׁגָּעוֹן Amentia. Inſania.

שָׁגַע Sagaa.inſanire.ſtupefieri.ſiue attonitū eē.furioſū eē Deut.28.& ſtupēs ad terrorē eorū que videbūt oculi tui.ꝑ quo he.le.& eris inſanus ſiue attonit⁹ vel ſtupēs a viſiōe oculorū tuorū.1.Reg.21.vidiſtis hoīem inſanū q̄re adduxiſtis eū ad me.& in eo.An deſunt nobis furioſi.& in eo. Quia induxiſtis iſtū vt fureret me preſente.4.Reg.9.Ad quid venit inſanus iſte ad te.Hiere.29. Vt ſis dux in domo dn̄i ſuꝑ oēm virū arrepticiū.i.furioſū vel inſanū.& inde שִׁגָּעוֹן Sigaon.i.iſania ſeu amētia.Deut.28.Percutiat te dn̄s amētia & cecitate.4.Reg.9.Preceps enim graditur.ꝑ quo hebrei legunt.Cum inſania enim graditur.ideſt ſicut inſanus aut amens vel furioſus.

שֶׁגֶר Primitiuū. Iumenta.

שֶׁגֶר Segar.pecus ſeu armētū.ſ.primitiuū ſeu recēs natū. Exo.13.Et quod primitiuū eſt in pecorib⁹ tuis.Deut.7.& iumentis & gregibus ouium tuarum.

שִׂגְשֵׂג Sigſag. Creſcere.multiplicari.De quo vide ſupra ī dictione שָׂגָה Saga.

שַׁד Mamma. שֹׁד Mamilla. שָׁדַיִם

שַׁד Sad.vber.māma.Thren̄.4.Sed et lamie nudauerunt māmā.Dicitur ēt שֹׁד ſod.Eſa.60.Sed mamilla regū lactaberis.& in eo.66.Et repleamini ab vbere conſolatiōis ei⁹. & in plu.שָׁדַיִם Sadaim.Gen̄.49.Benedictiōibus vberū & vulue.Canti.1.Intra vbera mea cōmorabitur. & in eo.8. Et vbera nō habet.Ezech.23.Ibi ſubacta ſunt vbera. & in eo.& cōfracte ſunt māme pubertatis ſue.& in eo. Vbera tua lacerabis.Oſee.9.& vbera arentia.Item שֵׁד Sed.i. demon & ſolum inuenitur in numero plu.ſ.שֵׁדִים Sedim.Deut.32 Immolauerunt demoniis & non deo.

Vbera. שֵׁד Demon. שֵׁדִים Demones

שָׁדַד Depredari. Deuaſtare. Vaſtare. Predari. Depopulari. שׁוֹדֵד Vaſtator. שֹׁד Rapina. Vaſtitas.

שָׁדַד Sadad. Depredari.vaſtare.deuaſtare.depopulari.terrā vomere vel ſarculo ſcindere:aut ſarrire. Iob.24. Vini fecerūt depredātes pupillū.Ps.90.Ab incurſu & demonio meridiano.pro quo hebrei legunt. Amorſu deuaſtātis meridie.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit.A morſu inſaniētis meridie.Prouer.11.Supplātatio peruerſorū vaſtabit illos.& in eo.19.qui affligit patrē & fugat matrē.pro quo he.le.Qui deuaſtat ſiue depredatur patrē: fugat matrē.& in eo.24.Ne vaſtes requiem eius. Eſa.15. Quia nocte vaſtata eſt ar moab.& ī eo.33.ve q predaris:nōne & ipſe predaberis.& in eo.Cū cōſumaueris depredationem: depredaberis.Hiere.4.ve nobis quia vaſtati ſumus Et in eo. Vaſtata ſunt repēte tabernacula mea.& in eo.5.lupus ad veſperā vaſtabit eos.& in eo.47.In quo vaſtabuntur oēs filii tui.& in eo.49.& vaſtate filios oriētis.Ezech.32.& vaſtabūt ſuꝑbiā egyptiorū.Oſee.10. Depopulabitur aras eorū.& in eo.& oīs munitiōes tue vaſtabūtur.Ioel.1. Depopulata eſt regio nr̄a.Mich.2.Depopulatiōe vaſtati ſumus.Naū.3.Vaſtata eſt niniue.& inde שׁוֹדֵד Soded.i. deuaſtans ſiue vaſtator.Eſa.16.A facie vaſtatoris.Hiere.6. quia repēte veniet vaſtator ſuꝑ nos.& inde שֹׁד Sod ſiue שַׁד ſad i.vaſtatio:ſiue deuaſtatio aut vaſtitas:ſiue depdatio. Prouer.24.quia rapinā meditabitur mēs eorū. Eſa.13.Quaſi vaſtitas a dn̄o veniet.& in eo.16.Cōſumatus eſt miſer. pro quo he.le.cōſumata eſt vaſtitas:ſiue deuaſtatio vel depredatio.& in eo.22. Nolite incūbere vt cōſolemini me ſuꝑ vaſtitatē filie populi mei.& in eo.60.vaſtitas & contritio ī viis eorū.ponitur ēt שַׁד ſad.ꝓ erūna.p̄s.31.Cōuerſus ſum in erūna mea.& btūs hiero.in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit Verſatus ſum in miſeria mea. De quo vide ſupra in dictione לְשַׁד leſad.Sign̄at ēt שַׁד ſad.ſiue שֹׁד ſod māmillam ſeu vber.de quo vide ſupra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sadai.pro quo btūs hiero.trāſtulit oīpotētē.eo qḋ pōt deuaſtare vel mutare naturā elementorū & terreſtriū & celeſtium:qn̄ oportet miracula facere.Gen̄.17.Ego deus oīpotēs Exo.6.apparui abraā iſaac & iacob ī deo omnipotēti. Iob 22.Eritq̧ omp̄s cōtra hoſtes tuos.& in eo. Ab oīpotēte nō ſunt abſcōdita tp̄a.Eſa.13.Quaſi vaſtitas a dn̄o veniet.pro quo he.le.quaſi vaſtitas ab oīpotente veniet.pōt ēt legi.q̄ſi vaſtitas a vaſtatore veniet.Ezech.1.Quaſi ſonum ſublimis dei.ꝑ quo he.le.quaſi ſonū omnipotentis. Item שִׁדָּה ſida ideſt ſcyphus. & in plurali שִׁדּוֹת Sidod.pro quo ipſe tranſtulit vrceolos.Eccl̄s.2.ſcyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei,q̧ ſignificat quedam inſtrumēta muſica. & illud qḋ ſequitur in miniſterio ad vina fundēda non eſt in hebreo. Sign̄at etiam predicta dictio שָׁדַד Sadad terram vomere vel ſarculo ſcīdere:aut humū ſarrire:ſeu ſulcos facere. Eſa.28.Proſcindet & ſarriet humū ſuā.Oſee.10.Confringet ſibi ſulcos iacob.& inde שִׁדִּים Sidim.ideſt campi ſeu campeſtria vel ſilueſtria.Gen̄.14.Duxerūt aciē cōtra eos in valle ſilueſtri.& in eodē. Vallis autem ſilueſtris habebat puteos multos.vide etiam de hoc in dictione ſequenti.

שַׁד Erumna. Miſeria. שֹׁד Mamilla. שַׁדַּי Omp̄s. Dominus Sublimis deus. שִׁדָּה Scyphus. שִׁדּוֹת Vrceoli. שָׁדַד ſarrire. ſulcos confringere. שִׁדִּים ſilueſtris.

שָׂדֶה Ager.

שָׂדֶה Sade.ager.campus.aut locus campeſtris.Regio.prouincia.Gen̄.4.Cumq̧ eſſent in agro.& in eodē.24.

Digitized by Google

Et egreſſus fuerat ad meditandum in agro. & in eodē.27.
Quaſi odor agri pleni. Leuit.25. Suburbana autē eorū nō
vendant. ꝑ quo hebrei legūt. Et ager ſuburbani eorum nō
veneat. Nu.20. Nō ibimus per agros neq; ꝑ vineas. Quod
in hebreo legitur ſingulariter.ſ. non ibimus per agrū neq;
per vineam.4.Reg.8. Clamans ad regē ꝑ domo ſua & pro
agro ſuo. Nee.5. Et agrum non emi. Prouer.31. Conſidera
uit agrum:& emit eum. Hiere.32. Eme tibi agrum meum.
Terra.
Ezech.17. Et poſuit illud in terra pro ſemine.i.in agro. Et
in eodē. Que in terra bona ſuper aquas multas plātata eſt.
i.in agro bono. Et aliqñ ſcribitur cū iod in fine loco he.ps.
Campus.
8. Inſup & pecora campi.ps.96. Gaudebunt cāpi & omnia
que i eis ſūt. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.gaude
bit campus & omnia que in eo ſunt. Ponitur etiā pro regio
Regio.
ne vel puīcia. Geñ.14. Et percuſſerūt omnē regionē ama
lechitarum. Ruth.1. Vt peregrinaretur in regione moab.1.
Reg.6. Fuit ergo arca dñi in regione philiſtinorū ſeptē mē
ſibus. Hiere.40. Qui diſperſi fuerāt per regionē. Oſee.12.
שדות
Fugit iacob in regionem ſyrie. & in plurali שדות Sadod.1.
agri.
Reg.8. Agros quoq; veſtros & vineas & oliueta vr̄a optima
tollet. Hiere.32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam
שדים
שדים Sadim. ſecundū terminationē pluralem maſculino-
rum.3. Reg.2. Vade in anathoth ad agrū tuū. Pro quo he-
agri. Regiones
brei legunt. Ad agros tuos. Eſa.32. Super regiones deſide
rabiles. Mich.2. Qui regiones nr̄as diuidat.& inde dicunt
aliqui hebrei ꝙ deriuatur שד Sad ſiue שׁד ſod.quod ſignāt
mamma.
mamā ſeu mamillā. De quo ſupra dictū eſt i dictiōe שד ſad.
שדי omnipotēs
שדי Saddai. omnipotens. De quo vide ſupra in dictione
שדד Sadad.
שדם Exareſcere
שדם Sadam. exareſcere. Eſa.37. Et herba tectorum que
שדמה
exaruit: anteq; matureſceret. Item שדמה Sedema.i.
arua
campus ſiue aruū. Abach.3. Et arua non afferent fructum.
Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ. & aruū non faciet
שדמות שדמות
fructū. Et in plurali שדמות Sadmod. vel שדמות Sedemod
Pro quo beatus hieronymus trāſtulit ſuburbana. Deut.32.
Suburbana
De vinea ſodomorū vinea eorum:& de ſuburbanis gomor
re. Eſt etiā nomen propriū vallis prope ieruſalem.4.Reg.
Conuallis regio mortis.
23. Foras ieruſalē:in cōualle cedron. Pro quo in hebreo ha
betur in ſadmoth cedrō. Hiere.31. Et vniuerſam regionem
mortis. Pro quo in hebreo habetur.& vniuerſā ſedemoth.
i.vniuerſam cōuallem ſic noīatam. Sed ſi diuidatur predi-
cta dictio i duas dictiones: tūc ſignificat regionem mortis
ſicut eſt in littera noſtra.

שדף arere. areſcere.
שדף Sadaph.arere. exareſcere. Geñ.41. Alie quoq; toti-
dē ſpice tenues & percuſſe vredine.i.areſacte.4.Reg
שדפון
19. Herba tectorū que areſacta eſt. & inde שדפון Sidaphon.
aer corruptus.
i.ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trāſtulit aerē
corruptum. Deut.28. Et aere corrupto & rubigine.
שדר
שדר Seder.tabulatum.ſiue ordo tabularum.& ſolum īue-
שדרות
nitur in numero plurali.ſ. שדרות ſederoth. Pro quo
laquearia
beatus hieronymus trāſtulit laquearia.3.Reg.6. Texit quo
q; domū laquearibus cedrinis. & aliqñ ſcribitur cū ſamech
שדר
loco ſin. De quo vide ſupra in dictione סדר ſeder. Itē שדר
laborare
Saddar in ligua chaldaica ſignāt laborare. ſiue operā dare
aut mittere vel emittere. Dañ.6. Laborabat vt erueret illū.
שה
שה Se.agnus.pecus. Geñ.22. Vbi eſt victima holocauſti.ꝑ
agnus. ouis
quo he.le. Vbi eſt agnus holocauſti.& in eo. Deus pro
uidebit ſibi victimā holocauſti. Leuit.2. Siue bos ſiue ouis
non imoletur vna die cū fetibus. Deut.14. Bouē ouē & ca
Pecus aries. Grex
pram. Ezech.34. Ecce ego iudico iter pecus pingue & ma
cilentū.& in eo.45. Et arietē vnū de grege.vbi ponitur ꝑ
ariete. Ponitur etiam pro grege. Hiere.50. Grex diſperſus
iſrael.& aliqñ ſcribitur cū iod loco he. Exo.22. Nō videbis

bouē fratris tui aut ouē errantem.1. Reg.14. Vt adducat
ad me vnuſquiſq; ouem ſuā.
שהד Teſtis
שהד Sahad.teſtis.ſeu conſcius. Iob.16. Teſtis meus & con
Teſtificari.
ſcius me° in excelſis.& i lingua chaldaica ſignificat te
שהדותא
ſtificare ſiue teſtimoniū reddere. Et inde שהדותא Sahadu
teſtimoniū
tha.i.teſtimoniū. Geñ.31. Quē vocauit labā tumulū teſtis
ideſt tumulū teſtimonii.
שהם
שהם Soham.onyx. lapis precioſus coloris vnguis. Geñ.
onyx
2. Ibi inuenitur bdeliū & lapis onychinus. Exo.25.
Lapides onychinos & gēmas
שהר
שהר Sahar.ornamentum equorū ſeu camelorum. Et ſo-
שהרנים
lum inuenitur in numero plurali.ſ. שהרנים Sacharo
nim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit bullas. Iudi.8.
Bulle
Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.
שוא
שוא So.tempeſtas.ſonitus.clamor.fremitus.deſolatio.va
שואה
num.vacuū.inane.& ſcribitur cum he i fine & dicitur
calamitas
שואה Soa. Prouer.1. Cum irruerit repētina calamitas. Pro
Sonitus.
quo he.le. Cum venerit quaſi ſonitus vel tempeſtas timor
veſter.i.illud quod timebatis. Poteſt etiā deriuari a dictiōe
שאה Saa. & ſignificare calamitatem ſicut eſt in littera nr̄a:
Tēpeſtas.
vt ſupra dictū eſt. Ezech.38. Aſcendens aūt quaſi tēpeſtas.
Ponitur etiam pro inuio & deſolato. Iob.38. vt impleret in
deſolata. תשאות
uiā & deſolatā. Et in plu. תשאות Theſuoth. Iob.36. Que ꝑ
Sonitus
tegūt cuncta deſup. Pro quo he.le. Clamores vel ſonitus tē
Clamores
torii ſui.& in eo.39. Clamorē exactoris nō audiet. Quod i
hebreo legitur pluraliter.ſ.clamores exactoris. Zach.4.&
exequabit grām grē eius. Pro quo he.le. Clamores grē gra
tie ſibi:ſiue ſonitus grā gratia ei Poteſt etiā deriuari a dictio
nē שוה Saua que ſignificat exequare: ſicut eſt in littera nr̄a
שוא
vt infra dicetur. Item שוא Sau.i. vanū ſeu fruſtra:vel inane
Vanum
aut vacuū. Exo.28. Non aſſumes nomen dñi dei tui in va-
Fruſtra.
num. Iob.15. Non credet fruſtra errore deceptus.& in eo.
35. Nec eni fruſtra audiet deus.ps.11. Vana locuti ſunt vnuſ
quiſq; ad proximū ſuum. ps.23. Qui nō accepit in vanum
Vanitas
aiam ſuā. Ps.25. Non ſedi in cōcilio vanitatis.ps.30. Odiui
obſeruātes vanitates ſupuacue.ps.126. In vanum laboraue
runt qui edificant eā.& in eodē. Fruſtra vigilat qui cuſtodit
eam. Prouer.30. Vanitatē & verba mēdacii longe fac a me.
Hiere.2. Fruſtra ꝑcuſſi filios vr̄os.& in eodē.6. Fruſtra con
flauit conflator. Ponitur etiā pro mendacio vel falſo. Exo.
mendaciū
23. Non ſuſcipias vocem mendacii. Threñ.2. Prophete tui
Falſa
viderunt tibi falſa & ſtulta.& in eodem. Viderunt autem ti-
bi aſſumptiones falſas.
שוב
שוב Sub.vertere.reuertere. reuerti.cōuertere.redire.redu
cere.reddere.retribuere.reſpōdere.habitare. Geñ.15.
Reuertere
Quarta autē generatione reuertentur huc. & in eo.16. Re-
uertere ad dñam tuā. Exo.4. Reuertar ad fratres meos. & i
eodē.24. Donec reuertamur ad vos. Leuit.25. Reuertetur
homo ad poſſeſſionē ſuā. Nu.10. Reuertere dñe ad multitu
dinē iſrael. Ioſ.5. Et circūcide ſecūdo filios iſrael.ꝑ q̄ he.le.
Et reuertere circuncide ſecundo filios iſrael.i.iterū circun-
cide ſecundo filios iſrael.4.Reg.20. Sed reuertatur retror-
Cōuertere
ſum decē gradibus. Iob.17. Oēs vos cōuertimini & veni-
te.ps.6 Cōuertere dñe:eripe aiam meā. Eccl.1. Et in circulo
Vertere
ſuo reuertitur.& in eodē.9. Verti me ad aliud. Canti.6. Re-
uertere reuertere ſulamitis:reuertere reuertere& ītueamur
te. Eſa.6. Et cōuertatur & ſanem eum. & in eodem.38.& re
uerſus eſt ſol decē lineis.& in eo.55. Et vltra nō reuertetur.
auertere. Redire.
& in eodē.59. Auerſi ſumus ne iremus poſt deū noſtrū. Et
in eo. Qui redeunt ab iniquitate. Hiere.4. Si reuerteris ad
me iſrael dicit dñs: ad me reuertere.& in eo.14. Reportaue
rūt vaſa ſua vacua.ꝑ quo he.le. Reuerſa ſunt vaſa ſua vacua
Et in eo.31. Poſtq; cōuertiſti me.& in eo.40. Et mecū noli

Digitized by Google

venire:ſed habita apud godoliam.Pro quo he.le.Et adhuc
ille non reuertebatur:& reuertere ad godoliā.Ezech.16.Re
uertentur ad antiquitatē ſuā. & in eo.46. Et reuertetur ad
principem.& i eo.47.Cūq; me cōuertiſſem. Oſee.12.Et
tu ad dn̄m deū tuū cōuerteris.& in eodē.14.Conuertere iſ
rael ad dn̄m deū tuū.& in eo.Cōuertentur ſedentes in vm-
bra ei9.Naū.2.quia ſicut reddidit dn̄s ſuperbiā iacob:ſic ſu
perbiā iſrael.ꝑ quo he.le. Sicut cōuertit dn̄s ſuperbiā vſcel
ſitudinem iſrael. Et inde verbum tertie cōiugationis quod
ſignificat reuerti facere.ſiue reducere:aut retribuere:vel re
Reducere ſpondere.Gen̄.14.Reduxit omnē ſubſtātiā.& in eodē.24.
Filiū tamen meū ne reducas illuc.& in eo.43.Et illā quā in
Reportar̄ ueniſtis in ſacculis vr̄is reportate.i.reducite.& i eodē.44.
Reportauimus ad te de terra chanaā.i.reduximus.Exo.10.
Reuocare Reuocauerunt moyſen & aaron ad pharaonē. i. reuerti fe-
cerūt.1.Reg.6.Et recludite vitulos earū domi.Pro quo he.
le. Reuerti facite ſiue reducite vitulos earū in domū. Et in
Reddere eodem.Sed quod debetis ei reddere pro peccato.& in eodē
Quid eſt quod pro delicto reddere debemus. & in eodem.
Soluere Et vaſa aurea que ſoluiſtis ei ꝑ delicto.i.reddidiſtis ſeu retri
buiſtis.p̄s.50.Redde mihi letitiā ſalutaris tui.p̄s.71.Reges
Offerre tharſis & inſule munera offerent.i.reducent vel retribuent.
p̄s.87.Auertiſti ab ira indignationis tue. pro quo he.le. A
uertere feciſti ab ira indignationem tuā:ſiue indignationis
Retribuer̄ tue.p̄s.115.Quid retribuā dn̄o. Eſa.38.Ecce ego reuerti fa
Reuerti fa cere. ciā vmbrā linearū. & in eodē.42. Nec eſt qui dicat :redde.
Hiere.29. Et reducam vos ad locum iſtum . & in eodem.
33.Et cōuertā cōuerſionē iuda.ꝑ quo he.le. Et cōuertere fa
ciam ſiue reducā conuerſionem iuda.& in eo.2. Reducā cō
ſoluere uerſionē eorū.Ponitur etiā pro ſoluere.4.Reg.3.Et ſolue-
Reſpōder̄ bat regi cētū millia agnorū.Significat etiā reſpōdere.Iob.
6.Reſpondete obſecro abſq; contentione.& in eo.20.Idcir
co cogitationes mee varie ſuccedūt ſibi.ꝑ quo he.le.Idcir-
co cogitationes mee reſpondent mihi.& in eodē.33.Reſpō
de ſi habes quid loquaris.Prouer.18.Qui pri9 reſpōdit q̄
Habitare. audiat.Pōitur etiā pro habitare.p̄s.22.Et inhabitem in do
mo dn̄i in longitudine dierū.Ezech.35. Ciuitates tue non
habitabuntur.Vide etiā de hoc ſupra in dictione יָשַׁב Iaſab
& aliqn̄ ſcribitur cum duplici beth.p̄s.22.Aiam meā cōuer
tet.Eſa.49.vt reducā Iacob ad eum.& in eo.58.Auertens
ſemitas in quietem.Hiere.3.Cōuertimini filii reuertētes.i.
auertētes ſeip̄os a via recta.& in eodē.8. Et qui auerſus eſt
nō reuertetur:quare ergo auerſus eſt populus iſte in ieruſa
lem auerſione cōtentioſa.Ezech.38. Que reuerſa eſt a gla
dio.& in eodē.39.Et reduxero eos de populis.Mich.2.Cū
reuertatur qui regiones nr̄as diuidat.Significat etiā decipe
re.Eſa.47. Sapiētia tua & ſcientia tua decepit te. Vide etiā
שׁוּבָה de hoc ſupra in dictione שָׁבַב Sabab.& inde שׁוּבָה Suba.ſi
מְשׁוּבָה ue מְשׁוּבָה Meſuba.i.cōuerſio ſiue redit9 vel auerſio.Eſa.30.
Si reuertamini & quieſcatis:ſalui eritis.ꝑ quo he.le. In con
Cōuerſio. uerſione & quiete ſalui eritis.Oſee.11.Et populus meus pē
Reditus det ad reditū meū. Significat etiā auerſionē vel auerſatri-
Auerſio. cem.Prouer.1. Auerſio paruulorū interficit eos. Hiere.2.
auerſatrix Et auerſio tua increpabit te.& in eo.3. Que fecerit auerſa-
trix iſrael.& in eo. Iuſtificauit animā ſuā aduerſatrix iſrael.
& in eodem.8.Quare auerſus eſt populus iſte in ieruſalem
תְּשׁוּבָה auerſione contentioſa.& inde תְּשׁוּבָה Theſuba ſiue שְׁבַת Se
שְׁבַת bath aut שְׁבוּת Sebuth.i.reditus:ſiue cōuerſio.2. Reg.11.Fa
שְׁבוּת ctū eſt autē vertēte anno.i.in reditu anni.p̄s.125.In cōuer-
Reditus tendo dn̄s captiuitatem ſion.Pro quo hebrei legunt.In cō
Cōuerſio. uertendo dn̄s cōuerſionem ſion.Poteſt etiam deriuari a ſu-
pradicta dictiōe שָׁבָה Saba.que ſignificat captiuare ſicut eſt
in littera nr̄a.Hiere.3.Et cōuertā cōuerſionē ppl̄i mei. & in
eodem. Ecce ego cōuertam cōuerſionem tabernaculorum
iacob.& in eodem.33. Reducam enim cōuerſionem terre.
שׂוּב Sub.caneſcere.i.canum ſeu decrepitū eſſe .ſeneſcere. שׂוּב
1.Reg.1.Ego autē ſenui & incanui.& inde שֵׂיבָה Seba **Seneſcere**
ideſt canicies.ſenectus ſiue ſeniū.Leuit.19. Coram cano ca שֵׂיבָה
pite conſurges.3. Reg.14. Quia caligauerāt oculi eius pre **Canus. ſenectus**
ſenectute.Prouer.20.Et dignitas ſenum canicies. Oſee.7. **Canicies**
Sed & cani effuſi ſunt i eo.ꝑ quo hebrei le. Canicies effuſa
eſt in eo.& inde שָׂב Sab.i.canus ſeu ſenex.Iob.11. Et ſenes שָׂב
& antiqui ſunt in nobis. **Canus.**
שׂוּד Sud.linire . leuigare.ſ.calce. Deut.21. Et calce leuiga- שׂוּד
bis eos.& in eodē. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד **Leuigare**
Sid.i.calx.vt in predictis locis. Ponitur etiam ꝑ cinere. Eſa. שִׂיד
33.Et erunt populi q̄ſi de incendio cineris. Amos.2.Quia **Calx.**
incenderit oſſa regis idumee vſq; ad cinerem. **Cinis**
שָׁוָה Saua.equare.adequare.equiperare.equalem eſſe.po- שָׁוָה
nere.prodeſſe. Prouer.3.Et omnia que deſiderantur **Cōparare**
huic non valent comparari.i.adequari.& in eo.23.Ne effi- **Eq̄lem eē.**
ciaris ei ſimilis.Pro quo he .le. Ne ſis ei equalis. & in eodē.
27. Et litigioſa mulier comparatur.i.adequatur. Eſter.7.
Nunc aūt hoſtis noſter eſt:cuius crudelitas redūdat in regē
Pro quo hebrei legunt. Quia non equat ſiue equiperat ho
ſtis in dānum regis. Poteſt etiam legi.quia non ꝓdeſt. Eſa. **adequare.**
28.Nōne cum adequauerit faciē eius.& in eo.40.Cui aſſi-
milaſtis me & adequaſtis.Thren̄.2. Cui exequabo te & cō- **Exequare**
ſolabor te. Oſee.10. Fruct9 adequabitur ei.Significat etiam
ponere vel preponere.p̄s.15. Prouidebā dn̄m in conſpectu
meo ſemper. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trā
ſtulit.Prepoſui dn̄m in conſpectu meo ſemper.p̄s.17.Qui **Ponere Imponer̄.**
poſuit pedes meos tanq; ceruorū. p̄s.20. Gloriā & magnū
decorē impones ſup eum. p̄s.88 . Poſui adiutoriū ſup po-
tentē.p̄s.118. Iudicia tua non ſum oblitus. Pro quo beatus
hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Iudicia tua ꝓponebā. **proponer̄.**
p̄s.130.Si nō humiliter ſentiebam:ſed exaltaui animā meā.
Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Si non
poſui & ſilere feci animā meā. Significat etiā ꝓdeſſe vel ex
pedire. Eſter.3. Et optime noſti quod non expediat regno **Expedire**
tuo.& in eodem.5.& cum hec omnia habeam: nihil me ha
bere puto.Pro quo he.le.Et omnia hec non proſunt mihi.
Iob.33.Et vt eram dignus non recepi.pro quo he.le.& non **Prodeſſe.**
profuit mihi.Poteſt etiā legi.& non adequauit mihi.i.non
recepi equalia meis delictis. & tūc erit ſenſus ſicut in littera
nr̄a, Et dicūt aliqui hebrei q̄ a predicta dictione deriuatur
שָׁוְא Sau quod ſignificat vanū ſiue fruſtra. De quo vide ſu- שָׁוְא
pra in dictione שׁוֹא So. **Vanum.**
שׁוּחַ Suach.incuruari.inclinari.Prouer.2. Inclinata eſt ad שׁוּחַ
mortem domus eius. De quo vide infra in dictione **Inclinari**
שָׁחַח Sachach.& in dictione שָׁחָה Sacha.& inde שׁוּחָה Sucha שׁוּחָה
ſiue שִׁיחָה Sicha.i.fouea.p̄s.56.Foderūt ante faciem meam שִׁיחָה
foueam.Prouer.22.Fouea profunda os aliene.Et aliquan- **Fouea.**
do ſcribitur cum thau in fine.p̄s 95. Donec fodiatur pecca-
tori fouea. Ezech.19. Non abſq; vulneribus ſuis ceperunt
eum.Pro quo hebrei legunt.In foueis ſuis captus eſt.Et ſe-
quitur metaphorā capture leonis qui capitur in foueis. Po
teſt etiam legi ſic.in interitu ſuo ſiue in internitione ſua ca-
ptus eſt.& tūc erit ſenſus ſicut in littera noſtra. Ponitur etiā
שַׁחַת Sachath pro interitu vel internitione.p̄s.54. Dedu- שַׁחַת
ces eos in puteum interitus.Eſa.51. Et non interficiet vſq; **Interitus Internitio**
ad internitionem.Ezech.28. Interficiēt & detrahēt te.pro
quo hebrei legunt. In interitum ſiue internitionem detra-
hent te.Poteſt etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiā
de hoc infra in dictione שַׁחַת Sachath.& in plurali שִׁיחוֹת
Sichoth.p̄s.118. Narrauerūt mihi iniqui fabulationes.Pro שִׁיחוֹת

Digitized by Google

quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Foderunt mihi iniqui foueas. [Foueę.]

[שוח Mediтari Loqui] שוח Soach.meditari.loqui.Gen̄.24.& egreſſus fuerat ad meditãdum in agro.Iudi.5.Et ambulatis invia:loquimini.Iob.12.Loquere terre & reſpondebit tibi.ps.68.Aduerſum me loquebantur qui ſedebant in porta.ps.118.In mãdatis tuis meditabor.ps.142.In factis manuũ tuarum meditabar.Prouer.6.Euigilans eloquere cum eis.Eſa.53. [Eloqui Enarrare.] Generationē eius quis enarrabit.i.quis loquetur. Et inde [שיח] שיח Siach.i.meditatio:vel eloquiũ.3.Reg.18.Forſitã loquitur.pro quo hebrei legunt.Forſitã eſt ei eloquiũ.4.Reg.9. [Eloquium] Noſtis hominē & quid locutus ſit.pro quo he.le.Noſtis hominē & eloquiũ eius.Iob.7.Et reuelabor loquens mecum in ſtrato meo.Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo:ſiue in meditatione mea.ps.54.Cõtriſtatus ſum in exercitatione mea. [exercitatio] Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit humiliatus ſum in meditatione mea. & in titulo pſalmi.101.vbi dicitur. Et coram dn̄o effudit precem ſuã. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Et coram dn̄o fuderit eloquiũ ſuum. ps.141. Effundo in conſpectu eius orationem meam. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Effundã in conſpectu eius eloquiũ meum. Amos.4.Et annuncias homini eloquiũ ſuum.Poteſt etiã legi meditationē ſuam.i.cogitationem cordis ſui. quod ſoli deo pertinet. Ponitur etiã pro dolore vel querimonia.1.Reg.1.Quia ex multitudine doloris & meroris mei. [Dolor.]

[שוט Circuire perãbulat] שוט Sut.circuire.diſcurrere.diſpergi.ſ.huc et illuc. remigare.Nu.11.Circuibat populus:& colligens illud frãgebat mola.1.Reg.24.Perãbula omnes tribus iſrael.i.diſcurre vel circue omnes trib9 iſrael.& in eodem. Et luſtrata vniuerſa terra affuerunt.pro quo hebrei legunt. Circuierunt ſiue diſcurrerunt per vniuerſam terrã.2.Paralipo.16. Oculi enim dn̄i contemplãtur vniuerſam terram.Pro quo hebrei legunt.Oculi enim dn̄i diſcurrunt.i.circunſpiciunt per vniuerſam terrã.Iob.1.Circuiui terrã & perãbulaui eã.Hiere.5.Circuite vias ieruſalem.& in eodē.49.Plãgite & circuite per ſepes.Zach.4.Oculi dn̄i qui diſcurrunt in vniuerſam terrã. [Diſcurrere] ſignificat etiã remigare.Ezech.28.Habitatores ſidonii & aruadii fuerunt remiges tui.& in eodem. In aquis multis adduxerunt te remiges tui.& inde משוט Maſot [Remigare משוט] i.remus. vt in eodē.Quercus de baſam dolauerũt ĩ remos [Remus שיט] tuos.& in eo.Omnes qui tenebant remũ.& inde שיט Sãit.i.remiges. Eſa.33.Non tranſibit per eum nauis remigum. [Remiges.] Item שוט Sot.i.flagellum.Iob.5.A flagello lingue abſconderis.Prouer.23.Flagellum equo & chamus aſino.Eſa.28. [שוט Flagellum] Flagellum inundans cũ trãſierit.& in plu.שוטים Sotim.3. [שוטים Flagella.] Reg.12.Pater me9 cecidit vos flagellis.& aliqñ ſcribitur cũ duplici teth & dicitur שוטט Sotet.pro quo beatus hieronymus trãſtulit offendiculũ.Ioſ.23. Sed erũt vobis in laqueũ [שוטט] & in offendiculũ in latere veſtro.Item שטים Sitim.genus [offẽdiculũ שטים] eſt arboris.Exo.25.Et ligna ſetim.& in eodem.Arcam de lignis ſetim compingite. [Setim.]

[שוט Errare] שוט Sut.errare.diuertere.ſ.a via recta.Nume.5.Vir cuius vxor errauerit.De quo vide ĩfra in dictiõe שטה Sata.

[שוך Vallare. Sepire משוכה] שוך Such.vallare.ſepire.cooperire.protegere.Iob.1.Nõne tu vallaſti eum ac domũ eius. Oſee.2. Ego ſepiam viam tuã ſpinis.& inde משוכה Meſucha.i.ſepis:ſeu cooptoriũ.Prouer.15.Iter pigrorũ quaſi ſepes ſpinarũ.Eſa.5.Auferã ſepem ei9.& aliqñ ſcribitur cũ ſamach loco ſin. Mich. [Sepes.] 7.Et qui rectus eſt quaſi ſpina de ſepe.Significat etiã operimentũ.Ezech.28.Ois lapis p̄cioſus opimentũ tuũ.& inde [Opimẽtũ שוכה] שוכה ſucha.i.ramus.Iudi.9.& arrepta ſecuri precidit arboris ramũ.& in eo.Igitur certatim ramos de arborib9 preci- [Ramus.] dentes ſequebãtur ducē.Pro quo he.le. Preciderunt oĩs populus vnuſquiſq; ramũ ſuũ.& in plurali שׂכים Sichim.i.ſudes.Pro quo beatus hiero.tranſtulit clauos.Nu.25. [שׂכים] Erunt vobis quaſi claui in oculis vr̄is. & dicunt aliqui hebrei q̄ ſignificat ſpinas ſeu ramos ſpinarũ.& inde שׂכין ſachin.i.culter ſeu gladi9.Prouer.23.Et ſtatue cultrũ in gutture tuo.& [Claui. שׂכין Culter. שׂכות] inde שׂכות Suchoth.Pro quo btũs hiero.tranſtulit ſagenas. Iob.40.Nunquid implebis ſagenas pelle eius.hebrei vero [ſagene.] dicunt q̄ ſignificat cultros ſicut dictio p̄cedēs.Vnde in predicto loco ipſi legunt.Nũquid cõcides cultris pellē eius.De [Cultri.] quo vide ſupra in dictione מלא Male.

[שול ora iferior] שול Sul.ſinus.ſeu ora inferior veſtimenti.ſ.illa pars veſtimẽti q̃ eſt deorſum ſecus pedes.& ſolũ inuenitur ĩ numero plurali.Exo.28. Deorſum vero ad pedes eiuſdē tunice per circuitũ.Pro quo he.le.Sup oras veſtimẽti per circuitum.Eſa.6. Et ea que ſub ipſo erãt replebant tēplum.i.ore vel fimbrie inferiores veſtimenti.Ponitur etiã pro locis verendis ſeu pudendis.Naũ.3. Et reuelabo pudenda tua in fa- [Fimbrie pudenda.] cie tua.Poteſt etiã legi ſic.& reuoluã fimbrias vel oras tuas ſ.inferiores ſup faciē tuã.ſ.vt reuelētur pudenda tua.

[שום Allium שומים Allia.] שום Sum.allium.& ſolũ inuenitur in numero plu.ſ.שומים Sumim.i.allia.Nu.11.Porriq; & cepe & allia.

[שום Ponere.] שום Sum.ponere.reponere.imponere. componere.conſtituere:facere:ſeu fabricare. Gen̄.6. Oſtiũ vero arce pones in latere deorſum. & in eodē.30. Ponebat iacob virgas in canalibus.& in eodē.4.Et hic innocens in lacũ miſſus ſum.pro quo he.le.Et etiã hic nihil feci:vt ponerent me in lacum.& in eodē.15.& repoſitus eſt in loculo in egypto. [Reponere. Imponere.] Nu.11.Et cur impoſuiſti pondus vniuerſi populi huius ſup me.Deut.11.Ponite verba mea hec in cordibus veſtris.Ioſ.8.Pone inſidias vrbi.1.Reg.9. Et de aſinis quas nudius tertius perdidiſti:ne ſolicitus ſis.Pro quo hebrei legũt.Ne apponas cor tuum eis.& in eo.28. Et poſui animã meam in manu mea.2.Reg.12. Et circũegit ſuper eos ferrata carpenta.i.poſuit ſuper eos.3. Reg.20. Et ait ſeruis ſuis circundate ciuitatē:& circundederunt.pro quo hebrei legunt.Et ait ſeruis ſuis ponite.ſ.obſidionē ſeu machinas.4.Reg.9.Depingit oculos ſtibio. pro quo hebrei legũt. Et poſuit ſtibiũ in oculis ſuis.Iob.4. Et quia nullus intelligit in eternũ peribunt. pro quo he.le. Et quia nullus apponit.ſ.cor:in eter- [apponere] num peribũt.& in eodē.17.Libera me dn̄e & pone me iuxta te.& in eo.36.Simulatores & callidi prouocant iram dei. Pro quo he.le.Ponent ſiue apponent irã.ſ.dei.ps.47.Ponite corda veſtra in virtute eius.ps.55. Poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo.ps.106.Et poſuit ſicut oues familias Canti.8.Pone me vt ſignaculũ ſuper cor tuũ.Eſa.28.Et ponam iudicium in pondere.& in eodem.41. Et recogitēt & intelligant pariter.pro quo he.le. Et apponãt.ſ.cor:& intelligãt pariter. & in eodē. Et ponemus cor noſtrũ & ſciemus nouiſſima.Hiere.17. & ponit carnē brachium ſuũ.Aggei.2.Anteq̃ ponatur lapis ſuper lapidē in templo dn̄i.Significat etiã facere:ſeu fabricare. Exo.4. Quis fecit os hominis [Facere Fabricare Cõſtituere.] aut quis fabricatus es mutũ & ſurdum.Significat etiam conſtituere vel ordinare.Exo.2. Quis conſtituit te iudicem & principē ſuper nos.ps.49. Et illic iter:quo oſtendã illi ſalutare dei.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trãſtulit.Et qui ordinat viam:oſtendam illi ſalutare dei. Ponitur [Ordinare Reſiſtere.] etiam pro reſiſtere.1.Reg.15.Quomodo reſiſtit ei in via.i.poſuit inſidias in via.Ponitur etiam pro parere. Eſd.10.& fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios.i.appoſuerant filios. Et inde שומה Suma.ideſt propoſitum ſeu poſitio.2. Reg.13. Quoniã in odio abſalõ erat poſitus.p quo [שומה] hebrei legunt. Quoniã in oreabſalõ erat poſitio ſeu p̄po [Poſitio]

Digitized by Google

ſitū.Et inde תְּשׂוּמֶת Theſuma ſiue תְּשׂוּמֶת Theſumeth.i.depoſitū. Leuit.6.& negauit proximo ſuo depoſitum.

שׁוּע Súaa.clamare.claudere.ſ.oculos.linire.admirari:ſiue obſtupeſcere.Iob.30.Conſurgens in turba clamabā. ps.17. Clamauerunt nec erat qui ſaluos faceret.ps.118.Preueni in maturitate & clamaui.Et ide שַׁוְעָה Saaua ſiue שַׁוְעַת Saauath.aut שׁוּע Sūa.i.clamor ſiue vlulatus.1.Reg.5. Et aſcendebat vlulatus in celū.ps.17.Et clamor meus in conſpectu eius introiuit in aures eius.Hiere.8.Ecce vox clamoris filie populi mei. Iob.30. Et ſi corruerint:ipſe ſaluabit.Pro quo hebrei legunt. Si in interitu ſuo eis clamor.i.ſi clamauerint.Poteſt etiā deriuari a dictione יָשַׁע Iaſaa.que ſignificat ſaluare ſicut eſt in littera noſtra.Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur תְּשׁוּעָה Theſua:ꝙ ſignificat ſalutem.ps.143.Qui das ſalutem regibus.De quo vide ſupra in dictione יָשַׁע Iaſaa. ſignificat etiā predicta dictio שׁוּע Súaa claudere.ſ.oculos.Eſa.6.Et oculos eius claude. & aliqui hebrei legunt.& oculos eius linire ſiue oblinire.ſ.luto ne videant. De quo vide infra in dictiōe שָׁעָה Saa.& inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur מִשְׁעִי Miſii.i.linitio vel lenitas. Ezech.16.Et aquis non eſt lota in ſalutē.Pro quo ipſi legunt. Et aquis nō eſt lota ad leuitatē.Poteſt etiam deriuari a dictione יָשַׁע Iaſaa que ſignificat ſalutem. vt ſupra dictū eſt. Significat etiā pdicta dictio obſtupeſcere ſiue admirari. Eſa.29.oſtupeſcite & admiramini.Poteſt etiā legi ſecūdum primā ſignificatione ſic.ſ.clamate & exclamate.Itē שׁוֹעַ Súaa.i.magnificus ſeu magnitudo:aut potēs:vel tyrānus.Iob.34.Nec cognouit tyrānum : cū diſceptaret contra pauperem. & in eo.36. Depone magnitudinē tuā abſqꝫ tribulatione.Eſa.22.Scrutans murū:& magnificus ſuper mōtem.Et aliqui hebrei in predicto loco legunt.& clamor ſiue vlulatus ad montem:ſecundum primā ſignificationem. & in eodem.32.Nec fraudulentus vocabitur maior.i.potēs vel magnificus. Ezech.23.Nobiles tyrāniqꝫ & principes.

שׁוּף Suph.conterere.conquaſſare. conculcare. percutere. Gen̄.3.Ipſa.conteret caput tuū.& in eo.Et tu inſidiaberis calcaneo eius.Pro quo hebrei legūt.Et tu conteres:ſiue conquaſſabis calcaneū eius. nam eadē dictio ponitur in predicto loco pro cōterere & pro inſidiari.Iob.9. In turbine enim cōteret me.ps.138. Et dixi forſitan tenebre cōculcabūt me.& aliqui hebrei dicūt ꝙ in pdicto loco ſignificat obſcurare ſiue contenebrare.vnde ipſi legunt. Forſitā tenebre obſcurabunt me. Et btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Operient me.ideſt cōtenebrabunt me:de quo vide ſupra in dictione נָשַׁף Naſaph.

שׁוּק Suc.deſiderare.appetere.redūdare.Eſa.29.Et anima eius vacua. Pro quo he.le. Et aīa eius deſiderans ſiue appetens.ſ.cibū & potum. ps.64. Viſitaſti terrā & inebriaſti eam.pro quo he.le.Et deſiderare ſiue appetere eā feciſti. Poteſt etiā deriuari a dictione שָׁקָה Saca.que ſignāt irrigare ſeu inebriare:ſicut eſt in littera nr̄a.Et inde תְּשׁוּקָה Theſuca.i.deſideriū ſeu appetitus.Gen̄.3. Et ſub viri poteſtate eris.Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuū deſideriū tuū ſiue appetitus tuus.& in eodē.4.Sub te erit appetitus eius Canti.7.Et ad me cōuerſio eius. Pro quo hebrei legunt.& ad me deſideriū ſiue appetitus eius.Significat etiā predicta dictio redundare.Ioel.2. Et redundabūt torcularia vino & oleo.Item שׁוּק Soc.i.callis ſeu platea aut vicus. Eccl'ſ.12.& claudēt oſtia in platea.& in eo.Et circūdabūt in platea.& in plu. שְׁוָקִים Seuachim. Canti.3.Per vicos & plateas. Item שׁוֹק Soc. ideſt.crus.ſeu armus: vel ſura. Exo.29. Armūqꝫ dexterum.Iudi.14.Vt ſtupentes ſuram femori imponerēt Et in plurali שׁוֹקַיִם Socáim.Deut.28.Percutiet te dominꝰ vlcere peſſimo in genibus & in ſuris.

שׁוּר Sur.canere. cantare.pſallere. aſpicere.intueri.inſidiari.ornare. Exo.15. Tunc cecinit Moyſes carmen hoc domino.& in eodē. Cantemus domino. Iudi.5.Cecinitqꝫ debbora & barach.& in titulo pſalmi.7. Vbi dicitur in finē pſalmus dauid quem cantauit dn̄o.Eſa.5. Cantabo dilecto meo.Soph.2.Vox cātantis in feneſtra.Et inde מְשׁוֹרֵר Meſorer.i.cantor: ſiue cātans.1.Paralipo.6. Hemā cantor filii ioelis. Et in plu. מְשׁוֹרְרִים Meſorerim ſiue שָׁרִים Sarim.vt in eodē.15. Vt conſtitueret de fratribus ſuis cantores. Nee.10. Ianitores & cātores & nathinei. ps.86. Sicut letantium omniū noſtrum habitatio eſt in te.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Et cantores quaſi in choris:omnes fontes mei in te.& in genere feminino שָׁרוֹת Saroth.ſiue מְשֹׁרְרוֹת Meſoreroth.2.Reg.19.vt audire poſſum vltra vocem cantorum.2.Paralipo.35.Omnes cantores atqꝫ cātatrices vſqꝫ in preſentem diem lamētationes ſuper ioſiam replicant. Eſd.2.Et in ipſis cantores atqꝫ cantatrices. Eccl'ſ.1.Feci mihi cantores & cantatrices.Et inde שִׁיר Sir.i.canticum ſeu carmen. Iudi.5. Surge loquere cāticum.ps.39.Immiſit in os meū canticum nouū. ps.41. Et nocte canticum eius apud me. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur שִׁירָה Sira.Exo.15.Tunc cecinit moyſes & filii iſrael carmen hoc dn̄o.Deut.31.Scripſit quoqꝫ moyſes canticum.Et in plurali שִׁירִים Sirim.Canti.1.Cāticum canticorū ſalomonis.vbi ponitur tam in ſingulari ꝙ̄ in plurali.Reperitur etiā in plurali שִׁירוֹת Siroth.ſecundū terminationē pluralem femininorum.Amos.8.Et ſtridebūt cardines templi.Pro quo hebrei legūt. Et vlulabunt carmina tēpli.i. loco carminū erit vlulatio.Significat etiā predicta dictio שׁוּר Sur.aſpicere ſiue intueri.Nu.23. Et de collibus conſiderabo eum.i.intuebor eum.& in eodem.24. Intuebor illū. Iob.33. Reſpiciet homines & dicet.& in eodē.36.Memento ꝙ ignores opus eius:de quo cecinerunt viri.Pro quo hebrei legunt.Quod intuiti ſūt ſiue aſpexerūt vel cōteplati ſunt viri.ſ.ſancti. Poteſt etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a :ſecūdum primā ſignificationē.Canti.4.Coronaberis de capite amana.Pro quo he.le. Aſpicies ſiue ītueberis de capite amana.Pōt etiā legi ornaberis:quod eſt idē quod coronaberis:vt infra dicetur. Significat etiā inſidiari:eo quod inſidiatores aſpiciunt de latibulis ſuis.ps.5. Dn̄e deduc me in iuſtitiā tuā ꝑpter inimicos meos.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit.Propter inſidiatores meos.ps.58. Deus oſtēdet mihi ſuper inimicos meos. Pro quo beatus hiero.tranſtulit. Deus oſtēdet mihi in inſidiatoribus meis.ps.91.Et deſpexit oculus meus ſuper inimicos meos . Pro quo beatus hieronymus trāſtulit. Et reſpiciet oculus meus eos qui inſidiantur mihi.Hiere.5.Inſidiantes quaſi aucupes.Ponitur etiā predicta dictio pro ornare.Eſa.57. Et ornaſti te vnguento regio.Hebrei tamē dicunt ꝙ in predicto loco ſignificat offerre.ſ.munus ſiue donare. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Obtuliſti ſiue donaſti regi oleum ſiue vnguentum.Et inde תְּשׁוּרָה Theſura.ideſt oblatio:ſiue munus vel donū.1.Reg.9. Et ſportulā nō habemus:vt demus homini dei.Pro quo hebrei legunt.Et oblatio ſeu munus non eſt nobis ad offerendum viro dei.Item שׁוּר Sur.ſiue שׁוֹר Sor.ideſt murus. Gen̄.49.Et in furore ſuo ſuffoderunt murum. & in eodē. filie diſcurrentes ſuper murum.ps.17. Et in deo meo tranſgrediar murum . Et in plurali שָׁרוֹת Saroth. Hiere.5. aſcendite muros eius. Ezech.27. Naues maris principes tui.Pro quo hebrei legunt. Muri tui. ideſt ſunt in circuitu tui quaſi muri. Quod ſi ſcribatur cum puncto ceboleth in littera ſin tunc ſignificat principes in genere feminino:

Digitized by Google

שׁוּרַיָּא אוּשַׁרְנָא Muri.
vt in ſequēti dictiōe dicetur. & in lingua chaldaica dr̄ שׁוּרַיָּא Suraia·ſiue אוּשַׁרְנָא Vſurna.i.muri.Eſd.4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia ſi ciuitas illa edificata fuerit & muros eius inſtaurauerint. & in eodem.5 Et muros eius inſtauraretis.& inde שׁוּרוֹת Suroth. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit aceruos. Iob.24. Inter aceruos corum meridiati ſunt. Item שׁוֹר Sor.i.bos. Exo.22. Si bos cornu percuſſerit. Leuit.22. Bos ouis & capra. Iob.6. Aut mugiet bos; cum ante preſepe plenū ſteterit. Et in plurali שְׁוָרִים Seuarim. Oſee.12. Ergo fruſtra erant in galgal boues immolantes: & ſecundum hoc ſignificatum. Geñ. 49. Vbi nos habemus & in furore ſuo ſuffoderunt murū: aliqui hebrei legunt ſubneruauerūt bouē. & exponūt illud de ioſeph qui dictus eſt bos vel taurus. Deut.33. Quaſi primogeniti tauri pulchritudo eius.

(margin: שׁוּרוֹת Acerui · שׁוֹר Bos · שְׁוָרִים Boues)

שׁוּר Dñari. Imperare pcīcipē eē. Preualeř
שׁוּר Sur.dominari. imperare. principari.i.principatum exercere.ſiue principē eſſe.preualere.Iudi.9. Regnauitq; abimelech ſuper iſrael:trib9 annis.Pro quo hebrei legūt.Et dñatus eſt:ſiue princeps fuit abimelech ſuper iſrael. Prouer.8.Per me principes imperāt. Oſee.8.Principes ſteterunt:& non cognoui.& in eodem.Et in fortitudine ſua directus eſt cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus eſt:ſiue preualuit.& in eodem. Et inualuit ad angelum:& cōfortatus eſt. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando ſcribitur cum littera ſámech loco ſin.1.Paralipo.15. Conenias aūt princeps leuitarum prophetie preerat.Et inde שַׂר Sar.i.princeps. Exo.2. Quis te conſtituit principem & iudicem. Ioſ.5. Sum princeps exercitus domini.& in plurali שָׂרִים Sarim. Iob.29. Pricipes ceſſabāt loqui. p̄s.118. Etenim ſederunt principes:aduerſum me loquebantur.& in eodem.Principes perſecuti ſunt me gratis Et aliquando ſcribitur cum littera ſámech loco ſin. Hiere. 6.Omnes iſti principes declinantes.& in genere feminino שָׂרוֹת Saroth. Iudi.5. Vna ſapientior ceteris vxoribus ei9 hec verba ſocrui reſpondebat.Pro quo he.le. Sapientiores domine ſeu principes eius reſpondebant ei.3.Reg.11.Fueruntq; ei vxores quaſi regine ſeptingente. Pro quo hebrei legunt. Fueruntq; ei vxores principes ſeptingente.Ezech. 27.Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׁרוֹת Saroth cū puncto ſeboleth.quod ſignificat muros.vt dictū eſt ſupra in dictione precedēti. Itē מְשׂוּרָה Meſura.i.menſura.Leuit.19.In pondere & in menſura.1. Paralipo.23. Et ſuper omne pondus atq; mēſurā.& aliqñ ſcribitur ſine mē.Eſa.28.Et ponat triticū per ordinē Pro quo he.le.Et ponat triticum in menſura.Sed in lingua chaldaica ſignificat ordinē.ſicut eſt in littera noſtra.ſ.quando ſcribitur cum puncto ſeboleth.

(margin: שַׂר Princeps · שָׂרִים Pricipes · שָׂרוֹת domine · Pricipes. · מְשׂוּרָה Menſura. · Ordo)

שׂוֹשׂ Letari Exultare. Gaudere
שׂוֹשׂ Sos.letari.gaudere.exultare.Deut.28.Et ſicut antea letatus eſt dñs ſuper vos bene vobis faciens:ſic letabitur diſperdēs vos.& in eodē.30.Et gaudeat ſuper te in omnibus bonis:ſicut gauiſus eſt in patrib9tuis.p̄s.69.Exultēt & letentur in te.p̄s.118.Letabor ego ſuper eloquia tua.Eſa. 35.Letabitur deſerta & inuia. & in eodē.61.Gaudens gaudebo in dño.& in eodē.64.Occurriſti letanti & facienti iuſtitiam.& in eodē.66.Gaudete cū ea gaudio.Et inde מָשׂוֹשׂ Maſos.i.gaudiū ſiue letitia:& vt in p̄dicto loco.Iob.8.Hec eſt enim letitia vie eius.Threñ.2.Gaudiū vniuerſe terre.& inde שָׂשׂוֹן Saſon.i.gaudium ſeu letitia.p̄s.44.Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie.p̄s.50. Redde mihi letitiam ſalutaris tui.

(margin: מָשׂוֹשׂ Letitia Gaudium. · שָׂשׂוֹן Letitia.)

שׁוֹת Ponere. Apponeř.
שׁוֹת Soth.ponere.imponere.ſtatuere.Geñ.4. Poſuit mihi dñs ſemē aliud.Exo.7.Neq; appoſuit cor etiā hac vice.& in eodem.10.Vt faciā ſigna mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponā ſigna mea hec in eo. & in eodē.23. Ponāq; termios tuos a mari rubro vſq; ad mare philiſtinorum.1.Reg.4.Que non reſpondit eis:neq; animaduertit. p quo hebrei legunt.Neq; appoſuit cor ſuū.Iob.7. Quid apponis erga eum cor tuū.& in eodem.38.Et hic confringes tumentes fluctus tuos.Pro quo he.le.Et hic pones.i.depones ſuperbiam fluctuū tuorū. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.p̄s.3.Non timebo millia populi circūdantis me.pro quo hebrei legūt. Non timebo millia populi:qui in circuitu poſuerunt ſuper me.ſ.obſidionem. p̄s.16. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero.in pſal. iuxta he.ve.tranſtulit. Oculos ſuos poſuerūt.p̄s.48. Sicut oues in infernū poſiti ſunt.Prouer.22. Appone autem cor tuū ad doctrinā meam. Eſa.16. Pone quaſi noctem vmbrā tuam.& in eodē.22. Et equites ponent ſedes ſuas in portis. Hiere.13. Et ponet eam in vmbrā mortis:& in caliginem. Pro quo he.le. & ponet eā in vmbra mortis:& ponet in caliginem.Ponitur etiam pro dimittere.Iob.10.Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meū.Et inde שִׁית Sith. ideſt ornamentū quod mulieres ponūt ſuper ſe.Prouer.7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ēt pro iniquitate. p̄s.72. Operti ſunt iniquitate & impietate ſua. Et inde שָׁת Sath.i.fundamentū.& ſolum inuenitur in numero plurali.ſ.שָׁתוֹת Sathoth.p̄s.10. Quoniā quem perfeciſti deſtruxerūt.Pro quo hebrei legunt.Quoniā fundamenta diſſipata ſunt.beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit leges: que ſunt quaſi fundamenta. alii vero dicunt q̄ ſignificat retia:ſicut Eſa.19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipſi legūt. Et erūt retia eius attrita vel diſſipata.Poteſt etiā deriuari a dictione שָׁתָה ſatha que ſignificat irrigua ſicut eſt in littera nr̄a. Itē שֵׁת Seth.i. locus natiū:ſeu verēda.Eſa.20. Diſcoopertis natibus ad ignominiā egypti.Et in plurali שָׁתוֹת Sathoth.2.Reg.10.Et precidit veſtes eorum medias vſq; ad nates.

(margin: dimittere. · שִׁית · Ornatus · Iniquitas · שָׁת · שָׁתוֹת · Fūdamēta · Leges. · שֵׁת · Nates. · שָׁתוֹת · Nates.)

שֵׁזַב Eripere Liberare.
שֵׁזַב Sazab.in lingua chaldaica ſignat liberare:ſeu eripere.Dañ.3.Quis eſt de9qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Poteſt eripere nos de camino ignis ardētis:& de manu tua o rex liberare.

שְׁזַף Intueri decoloraŕ. Aſpicere
שְׁזַף Sazaph.aſpicere.intueri. Iob.28. Nec intuitus eſt eū oculus vulturis. Cāti.1. Decolorauit me ſol. Pro quo he.le. Aſpexit me vel intuitus eſt me ſol.

שְׁזַר מָשְׁזָר Retortum
שְׁזַר Sazar.retortū.ſ.filū duplicatū & retortū.& ſcribitur cū mē in principio,& dicitur מָשְׁזָר Moſzar. Exo.27 De byſſo retorta.

שָׁחַח curuare. Inclinare Humiliař.
שָׁחַח Sachach.curuare. humiliare.inclinare. Iob.9. Sub quo curuātur qui portāt orbē.& in eo.22. Et qui iclinauerit oculos ſuos ſaluabitur.& in eo.38.Qñ cubāt in antris.i.qñ curuātur vel humiliātur in antris.p̄s.9.Inclinauit ſe & cadet.p̄s.37.Miſer factus ſum & curuat9 ſum vſq; in finē.p̄s.41. Quare triſtis es aīa mea. Pro quo btūs hiero.in pſal.iuxta.he.ve.trāſtulit.Quare icuruaris aīa mea.p̄s.106. Et pauci facti ſunt:& vexati.p quo he.le.Et pauci facti ſūt: & humiliati vel incuruati ſunt. Prouer.14. iacebūt mali añ bonos.i.humiliātur vel incuruātur.Eccl's.1. Et obſurdeſcēt oēs filie carminis.p quo he.le.& humiliabūtur oēs filie carminis.i.ſubmiſſa voce canēt:nō valētes vocē eleuare.Eſa.2 Et incuruabit ſe hō.& in eo.Et incuruabitur oīs ſublimitas hoim.& in eo.25.Et humiliabūtur & detrahētur vſq; i terrā.& in eo.60.Et venient ad te curui:filii corū qui humiliauerunt te.Threñ.3.Et tabeſcet in me aīa mea. p quo he.le. Et curuatur ſiue humiliatur i me aīa mea.Mich.6.Et humiliatio tua in medio tui.Abach.3. Incuruati ſunt colles ſeculi.Vide etiā de hoc infra in dictione שָׁחָה Sacha.

שָׂחַח Natare

שחח Sachach. natare. p̄s.5. Lauabo ꝑ ſingulas noctes le≈
ctulū meū. ꝓ quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.trā≈
ſtulit. Natare faciā tota nocte lectū meū. Eſa.25. Sicut extē
dit natans ad natādū. Ezech.47. Q̄m intumuerāt aq̄ ꝓfun
de torrētis. ꝓ q̄ he.le. q̄m intumuerūt aq̄ natatorie torrētis
i.aque erāt tā ꝓfunde: ꝙ nō poterāt trāſuadari niſi natādo.

שֹׂחַד Munus

שחד Sóchad.munus ſeu donum. aut repetunde. Exo.23.
Nec accipies munera:que etiam excecant prudentes.
Deut.16. Nō accipies ꝑſonā neꝗ munera: quia munera ex
cecant oculos ſapientum.1. Reg.8. Acceperunt munera &
peruerterūt iudicium.4. Reg.16. Miſit regi aſſyriorū mu≈
nera. p̄s.14. Et munera ſuper innocentem nō accepit. Eſa.
45. Nō in precio neꝗ in muneribus.& in hebreo declina≈
tur tantum ſingulariter & caret numero plurali.& inde ver

שִׁחֵד Donare.

bum שִׁחֵד Sichad:quod ſignificat donare ſiue munera dare
vel accipere. Iob.6. De ſubſtantia veſtra donate mihi. Pro
quo hebrei legunt.Donate pro me.Ezech.16. Et dona do≈
nabas eis:vt intrarent ad te.

שָׁחָה Inclinare Humiliaſ.

שחה Sacha.curuare.incuruare. humiliare. inclinare.ado≈
rare.Prouer.2.Inclinata eſt ad mortem domus eius.
& in eodem.12.Meror in corde viri humiliabit illum. Eſa.
51.Qui dixerūt anime tue incuruare:vt tranſeamus. Et in

שְׁחוּת Interitus

de שְׁחוּת Sachuth.i.curuatio:ſiue interit⁹.Prouer.28.In in
teritu ſuo corruet.vide etiam de hoc ſupra in dictione שָׁחַח
Sachach.& quando eſt verbum quarte cōiugationis tunc ſi
gnificat adorare.eo quod adorantes inclinā t ſe proni in ter

Adorare

ra.vt Gen̄.18.Et adorauit in terra.& i eodem.33. Adorauit
ꝓnus in terra ſepties.Exo.24.Et adorabitis procul.2.Reg
15.Sed & cum accederet ad eum homo vt ſalutaret illum.ꝓ
quo hebrei legunt.Vt adoraret vel inclinaretur illi.& in eo
dem.Cūꝗ aſcenderet dauid ſūmitatē montis in quo adora
turus erat.& in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te
dn̄e mi rex.Pro quo hebrei legunt.Adoro.i.grās ago.inue
ni gratiā coram te.Ezech.8.Et adorabāt ortum ſolis. & in

הִשְׁתַּחֲוָיָה

eo46. Adorabunt ſuper limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה
hiſthachauaia.i.adoratio.4.Reg.5.adorāte eo i eodē loco:

Adoratio.

& ignoſcat mihi deus ſeruo tuo.Pro quo he.le.In adoratio
ne mea in domo remon ignoſcat dn̄s ſeruo tuo.

שָׁחַט Immolaſ Occidere.

שחט Sachat.iugulare.decollare.immolare. occidere.ma≈
ctare.Gen̄.22. Et arripuit gladium vt immolaret fi≈
lium ſuum.Et in eodem.37.Et in ſanguine hedi quē occi≈
derant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitꝗ vitulum corā dn̄o
Nu.11. Nunquid ouiū vel bouū multitudo cedetur.i.occi≈

Mactare.

detur vel iugulabitur.1.Reg.14.Tulit oues & boues & vitu
los & mactauerūt in terra.& in eodē. Et occidite ſuper iſtud
4.Reg.25.Filios autē ſedechie occidit corā eo.2.Paralipo.

Iugulare.

30.Immolauerunt autē phaſe. Eſa.22. Et iugulare arietes.
& in eodem.57.Immolātes paruulos in torrentibus.Et in
eodē.66.Qui immolat bouē quaſi interficiat virum.Oſee.
5.Et victimas declinaſtis in ꝓfundū.Pro quo hebrei legūt.
Et immolare ſiue iugulare declinatores i profundum.ideſt
declinantes a via recta: profunde immolabant idolis.Et in

שְׁחִיטָה Occiſio.

de שְׁחִיטָה Sechita.i.iugulatio vel occiſio.2.Paralip.30.Im
molauerunt leuite phaſe:his qui non occurrerant ſanctifi≈
cari domino.Pro quo hebrei legunt.Et leuite ſuper occiſio
nem vel immolationem paſcharum : ideſt agnorū qui im≈
molabātur in paſcha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere.

Vulneraſ.

8.Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans po

שָׁחוּט

nitur שָׁחוּט Sachut.& aliqui hebrei dicunt ꝙ in predicto lo
co ſignificat limatam vel politam aut terſam a rubigine.Et
inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut.i.aurum puriſſimū.
ſcilicet a rubigine.3. Reg.10. Fecitꝗ rex ſalomon ducenta

puriſſimū

ſcuta de auro puriſſimo.& aliqui he.le.de auro ductili.

שָׁחַט Exprimere

שחט Sachat.exprimere. Gen̄.40. Et expreſſi in calicem
quē tenebam . & ſolum inuenitur in predicto loco.

שַׁחַל Leena.

שחל Sáchal.leena.aſpis.Iob.4.Rugitus leonis& vox lee
ne.Et in eodem.28. Nec pertranſiuit per eam leena
Oſee.13. Et ero eis quaſi leena. Ponitur etiam pro aſpide.

aſpis.

p̄s.90.Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis. Itē שְׁחֵלֶת

שְׁחֵלֶת Onycha

Sachéleth. genus eſt gūmi . Pro quo beatus Hieronymus
trāſtulit onycham.ideſt coloris vnguinis.Exo.30. Sume ti
bi aromata ſtactem & onycham & galbanum.

שְׁחִין Vlcer

שחין Sechin. ſcabies.vlcer. Exo.9. Erunt enim in homini
bus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiat te deus
vlcere peſſimo.

שָׁחִיס

שחיס Sachis.illud quod gignit terra ex granis ſemētis in
meſſe cadentib⁹: vel quod ſponte naſcitur. Pro quo
beatus hieronymus tranſtulit poma.Eſa.37.In anno ſecū≈

Poma Que ſpōte naſcūtur

do pomis veſcere.Pro quo hebrei legunt.Et anno ſecundo
que ſponte naſcuntur. Et aliquando ſcribitur cum ſámach
in principio & ſin in fine.4.Reg.19. In quarto autem an≈
no que ſponte naſcuntur

שַׁחֶף שַׁחֶפֶת Egeſtas.

שחף Sacheph.egeſtas.& ſcribitur cum thau in fine & dici
tur שַׁחֶפֶת ſachépheth.Deut.28. Percutiat te domin⁹
egeſtate.Et ſolū inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui
hebrei ꝙ ſignificat calorem exceſſiuum. Alii vero dicūt ꝙ

שַׁחַף

ſignificat tu morē corporis:ſicut fit in hydropicis.Itē שַׁחַף
Sachaph.nomen eſt auis.Pro quo beatus hiero.trāſtulit la≈
rum. Leuit.11.Et larum & accipitrem.

Larus שָׂחִיף Stratum.

שחף Sachiph.tabulatum.ſiue ſtratum ligneū.Ezech.41.
Stratūꝗ ligno per gyrum.

שַׁחַץ Sup̄bia.

שחץ Sáchas.ſuperbia. Iob.41. Ipſe eſt rex ſuper omnes
filios ſuperbie. In alio vero loco beat⁹ hieronymus

Inſtitores

tranſtulit inſtitorē. Vt ſupra in eodem.28. Non calcauerūt
eam filii inſtitorum.poteſt etiam legi filii ſuperbie.

שָׁחַק Cōtūdere. Excauare Cōminuer̄

שחק Sachac.contundere.cōminuere.Exo.30.Cūꝗ in te
nuiſſimū puluerem vniuerſa contuderis. Iob.14.
Lapides excauāt aq̄.i.cōminuūt.p̄s.17. Et cōminuā eos vt

שַׁחַק

puluerem ante faciem venti. Et inde שַׁחַק Sáchac.i.puluis
tenuiſſimus qui adheret ſtatere. Btūs hieronymus tranſtu

Momētū

lit momentum.Eſa.40. Et quaſi momentū ſtatere reputa

שַׁחַק Celum. Nubes.

te ſunt.Item שַׁחַק Sáchac. i .celum ſeu ether aut nubes.p̄s.
88.Et teſtis in celo fidelis.& in eodē.Quis in nubib⁹ equa
bitur dn̄o.Pro quo he.le.Quis in celo equabitur dn̄o. Pōt

שְׁחָקִים Celi.

etiā legi ſicut eſt in littera nr̄a. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacim.
Iob.38.Quis enarrabit celorū rationē.p̄s.17.Tenebroſa a
qua in nubibus aeris.ꝓ quo btūs hiero.in pſal.iuxta he.ve.

Ether. Nubes

tranſtulit. Tenebroſa aqua in nubib⁹ etheris. Ponitur etiā
pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius diſcurrūt nubes.
Iob.36. Que de nubibus fluunt.p̄s.35. Et veritas tua vſꝗ
ad nubes.Poteſt etiam legi vſꝗ ad celos.

שָׂחַק Ridere.

שחק Sachac.ridere.irridere.ludere.illudere. Abach.1.Ip
ſe ſuper omnē munitionē ridebit.Et cōmuniter ſcri
bitur cum littera ſádic.De quo vide ſupra in dictione צָחַק
Sachac cū ſádic in prima.ſignāt etiā irridere.2. Paralipo.

Irridere Deridere.

39.Illis aūt irridētibus & ſubſanātibus eos.Thren̄.1. Et de
riſerūt ſabbata ei⁹.Itē ſignāt ludere. Iudi.16. Vt vocarēt ſā≈

Ludere

ſō:& an̄ eos luderet.2.Reg.6. Dauid aūt & oīs iſrael ludebāt

מִשְׂחָק Ridiculū.

corā dn̄o. & ide מִשְׂחָק Miſhac.i.ridiculū. Abach.1. Et tyrā
ni ridiculū ei⁹ erunt.Et inde שְׂחוֹק Sechoc.i.deriſus:ludus.

שְׂחוֹק Ludus Riſus

Iudi.16.Expectantes ludētē ſāſon.ꝓ quo he.le. Expectātes
ludū ſamſon. Eccl̄s.2. Riſū putaui errorē.& i eo.10.In riſu

יִשְׂחָק

faciūt panē.& ide nomē ꝓpriū יִשְׂחָק Iſaac.qđ interp̄tatur
riſus. Gen̄.12.Vocauit abraam nomē filii ſui quē genuit ei

Iſaac.

ſarra iſaac.Et licet ibi ſcribatur cū lr̄a ſádic:tamen aliq̄n ſcri
bitur cū ſin.p̄s.104.Et iuramenti ſui cū iſaac. Ponitur etiā

Digitized by Google

יִשְׂחָק יִשְׂחָק Iſaac pro idolo: eo quod idolũ eſt opus dignũ riſu
Idolum ſeu ridiculũ. Amos.7. Et demolientur excelſa idoli. Et in
eo. Et nõ ſtillabis ſuper domum idoli.

שָׁחַר שָׁחַר Sachar. nigreſcere. denigrari. nigrũ eſſe. Iob.30. Cu
Denigrari tis mea denigrata eſt ſup me. & inde שָׁחוֹר Sechor .i.
שָׁחוֹר niger. Leuit.13. Et capillũ nigrũ. & in ge .fe. שְׁחוֹרָה ſecho
Niger. ra ſiue שְׁחַרְחֹרֶת Secharchóreth. Canti.1. Nigra ſumſed for
שְׁחוֹרָה moſa. & in eo. Nolite me cõſiderare ꝙ fuſca ſim .i. nigra. &
Nigra. inde שָׁחוֹר Sachor .i. carbo: eo quod eſt niger. Threñ.4. de
Fuſca nigrata eſt ſup carbones facies eorũ. & inde fluuius egypti
שָׁחוֹר dr̃ שִׁיחוֹר Sichor. Eo qđ habet aquã turbidam. Ioſ.13. a flu
Carbo. uio turbido qui irrigat egyptũ. Hiere.2. Vt bibas aquã tur
שִׁיחוֹר bidam. Item שַׁחַר Sáchar .i. mane ſeu diluculũ aut aurora.
Turbidus Geñ.19. Cumq; eſſet mane cogebãt eũ angeli. & in eo.32.
שַׁחַר Iam enim aſcẽdit aurora. Iob.38. Nunquid poſt ortũ tuũ
Mane. aurora precepiſti diluculo. Eſa.14. Lucifer qui mane oriebaris.
Diluculũ. Oſee.6. quaſi diluculũ preparatus egreſſus eius. Et in eo.
11. Sicut mane tranſiit. Ioel.2. Quaſi mane expanſũ ſuper
מִשְׁחָר montes. Et aliqñ ſcribitur cũ mẽ in principio & dr̃ מִשְׁחָר
Miſchar. p̃s.109 Ex vtero ante luciferum genui te. pro quo
Oriri btũs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. De vulua orietur ti
mãe oriri. bi ros adoleſcẽtie tue .i. mane orietur. & inde verbũ שָׁחַר ſa
שָׁחַר cher qđ ſignat manicare ſiue mane ſurgere vel mane que
rere. Iob.7. & ſi mane me queſieris non ſubſiſtam. & in eo.
mãe q̃rere 8. Et ſi diluculo conſurrexeris ad deũ. & in eo.24. Vigilã
Diluculo teſq; ad predã .i. mane ſurgẽtes. Ps.62. Ad te de luce vigilo
cõſurger p̃s.77. & diluculo veniebãt ad deum. Prouer.1. Mane cõ
Vigilare ſurgent & nõ inuenient me. & in eo.8. & qui mane vigilãt
Mane ſur ad me inuenient me. & in eodem.11. Bene conſurgit dilu
gere culo qui querit bona. & in eo.13. Qui aũt diligit illũ: inſtan
ter erudit. pro quo he. le. Qui aũt diligit illum: euigilat il
lũ ad eruditionẽ. Eſa.26. De mane vigilabo ad te. Oſee.6.
In tribulatiõe ſua mane cõſurgẽt ad me. Ponitur ẽt pro de
Deſiderar ſiderare. Prouer.7. Deſiderans te videre. Sed ẽt ĩ predicto
שַׁחֲרוּת loco he. le. Vt mane cõſurgerẽ ante faciẽ tuã. & inde שַׁחֲרוּת
Pueritia ſachruth .i. pueritia ſcđm hebreos: que eſt quaſi mane ĩ ho
mine. btũs hiero. trãſtulit voluptatẽ. Eccl's.12. adoleſcentia
Voluptas & voluptas vana ſunt. ponitur ẽt שַׁחַר Sáchar ꝑ luce matu
שַׁחַר tina. Eſa.8. Nõ erit eis lux matutina. ponitur ẽt pro ortu.
Lux matu Eſa.47. Veniet ſuper te malum: & neſcies ortum eius.
tina.
Ortus

שָׁחַת שָׁחַת Sachath. corrũpere. putreſcere. delere. diſſipare. per
dere. diſperdere. peccare. Geñ.6. Corrupta eſt aũt ter
Corrũpere ra corã deo. Et in eo. Cũq; vidiſſet deus terrã eſſe corruptã:
Cõputre. oĩs quippe caro corrupat viã ſuã. Hiere.13. Et ecce compu
ſcere truerat lũbare .i. corruptũ fuerat. Et in eo. Sic putreſcere fa
putreſcere ciã ſupbiã iuda. & in eo.51. qui corrũpis vniuerſã terrã. Na
um.2. Et propagines eius corruperunt. Malach.3. & non
corrũpet fructus terre. Signat ẽt violare ſeu irritũ facere.
Violare. Amos.1. Et violauerit miam eius. Malach.2. Irritũ feciſtis
Irritũ fa pactũ leui. Signat ẽt delere vel diſſipare aut ꝑdere ſiue diſ
cere. ꝑdere. Geñ.6. Et ego diſperdã eos cũ terra. & in eo.18. Nõ
Diſꝑdere. delebo .i. nõ diſꝑdã ſi inuenero ibi quadraginta quinq;. Et
Delere in eo.19. Delebimus locũ iſtũ. & in eo. Quia delebit dñs ci
uitatẽ hanc. Nu.22. Et vos cauſa eritis necis oĩum. pro quo
he. le. Et diſperdetis vel perdetis omnem populum iſtum.
Deut.9. Ne diſperdas populũ tuũ. 2. Reg.20. Moliebãtur
Deſtruere deſtruere murũ. pro quo he. le. Diſſipabãt ad diruendũ mu
Perdere rum. Prouer.23. Et perdes pulchros ſermones tuos. Hiere.
Diſſipare. 5. Aſcẽdite muros eius & diſſipate. Ezech.25. Interficien
tes & implẽtes inimicitias veteres. pro quo he. le. Ad diſꝑ
Peccare. dendum & diſſipandum inimicitia ſeculi .i. propter inimi
Iniq̃ agere. citiam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo.32. Pecca
uit populus tuus. Deut.31. Noui ego ꝙ poſt mortem meã
inique agetis .i. peccabitis. & in eo.32. Peccauerunt ei.
Oſee.9. Profunde peccauerunt ſicut in diebus gabaa. & in
de מָשְׁחָת Moſchath .i. corruptũ: ſeu debile vł deſforme. Le מָשְׁחָת
uit.22. Quia corrupta & maculata ſunt omnia. Malach.1. corruptus
Et votũ faciens: immolat debile dño. Ponitur ẽt pro inglo Debile.
rio. Eſa.52. Sic inglorius erit inter viros aſpectus eius. Et Inglori⁹.
inde מַשְׁחִית maſchith .i. diſſipans vel diſperdens aut corrũ מַשְׁחִית
pens. Prouer.18. Frater eſt opa diſſipantis. & in eo.28. Par Diſſipãs
ticeps homicide eſt. Pro quo he. le. Particeps eſt viro diſſi
panti vel corrũpẽti. Hiere.51. Ecce ego ad te mons peſtifer Peſtifer.
pro quo hebrei legunt. Diſſipans aut diſperdẽs vel corrũ corrũpẽs.
pens. vnde ſequitur qui corrumpis vniuerſam terram. Po
nitur etiam pro interfectione vel internitione. Ezech. 9. &
vnuſquiſq; vas interfectiõis habens in manu ſua. Et in eo. īterfectio.
21. Fabricantium interitũ. Ponitur ẽt pro laqueo vel pedi Interitus
ca qua aues capiuntur. Hiere.5. Laqueos ponentes & pedi
cas ad capiendos viros. ponitur etiam pro macie vel defor Pedica
mitate. Dañ.10. Sed ſpecies mea mutata eſt in me: & emar
cui. pro quo he. le. Et ſpecies mea mutata eſt in me in maci Macies.
em vel deformitatẽ. eſt ẽt nomẽ mõtis ꝑpe ieruſalem. Pro
quo btũs hiero. tranſtulit offenſionẽ. 4. Regũ.23. Excelſa
quoq; que erãt in ieruſalẽ ad dexterã partẽ montis offẽſio Offenſio
nis. & inde שַׁחַת Sáchath .i. corruptio ſiue interitus. Ps.15. שַׁחַת
Nec dabis ſanctũ tuũ videre corruptionẽ. Ponitur ẽt ꝑ fo corruptio
uea vel ſepulchro. Quod eſt locus corruptiõis. p̃s.93. Do
nec fodiatur peccatori fouea: De quo vide ſupra in dictiõe Fouea
שׁוּחַ Súach. & in plu. שְׁחִיתוֹת Sechithoth. p̃s.105. & eripuit שְׁחִיתוֹת
eos de internitiõibus eorũ. Ponitur ẽt ꝑ peccatis. Threñ. īternitiões
4. Captus in peccatis nr̃is. & inde שְׁחִיתָא Sechitha. quod ĩ Peccata.
lingua chaldaica ſignat deceptionẽ. Dañ.2. Quod ĩterp̃ta שְׁחִיתָא
tionẽ quoq; fallacẽ & deceptione plenam compoſueritis. Deceptio.

שָׂטָה Sata. errare. Preuaricari. auertere. diuertere. declina שָׂטָה
re .ſ. a via recta Nu.5. Vir cuius vxor errauerit. & in Errare
eo. Et ſi nõ polluta eſt deſerto mariti thoro. pro quo he. le.
Et ſi non declinaſti ſiue diuertiſti pollutione ſub viro tuo.
ideſt a viro tuo. & in eo. Sin aũt decliaſti a viro tuo atq; pol
luta es. Prouer.4. Declina & deſere eam. & in eo.7. Ne ab declinare.
ſtrahatur in viis ſuis mens tua. pro quo he. le. ne diuertat ſi abſtrahe.
ue declinet in viis eius cor tuum. Oſee.5. & victimas decli
naſtis in profundũ. & inde שֵׂטִים Satim. ſiue שֵׂטֶר ſate .i. pre שֵׂטִים
uaricationes ſiue auerſiones. p̃s.39. & nõ reſpexit in vani
tates & inſanias falſas. pro quo he. le. nõ reſpexit ad ſupbi Inſanie
as & p̃uaricatiões mẽdacii. & aliqñ ſcribitur cũ ſámach lo Preuari
co ſin. Ps.100. Facientes preuaricationes odiui. cationes

שָׁטַח Satach. expandere. extendere. Nu.11. Et ſiccauerunt שָׁטַח
eas per gyrum caſtrorum. Pro quo he. le. Expande Expãdere.
runt ſiue extenderunt eas per gyrum caſtrorũ .ſ. ad exſiccã
dum eas. 2. Regum.17. Et expandit velamen ſuper os pu
tei. Iob.12. Et ſubuerſas in integrum reſtituet. Pro quo he
brei legunt. Expandens gẽtes & deducit eas: ſiue requieſce
re facit eas. Ps.87. Expandi ad te manus meas. Hiere.8. &
expandent ea ad ſolem & lunam. Et inde מִשְׁטַח Miſtach. מִשְׁטַח
ideſt locus vbi aliquid extenditur ad exſiccandum. Ezech.
26. Siccatio ſagenarum erit in medio maris. ꝑ quo hebrei Siccatio
legunt. Extenſio ſagenarum erit in medio maris. ideſt lo Extenſio.
cus vbi ſagene extendantur ad exſiccandum eas.

שָׂטַם Satham. Odire. odium habere. cõminari. Geñ.27. שָׂטַם
Oderat autem eſau Iacob. Et in eodem.49. Inuide Odire
runtq; illi habentes iacula. Pro quo hebrei legunt. Oderũt
ſiue comminati ſunt illi. Et in eodem.50. Ne forte memor
ſit iniurie quam paſſus eſt. Pro quo hebrei legunt. Ne for
te comminatus ſit nobis ioſeph. Iob.16. & comminãs mi Cõminari
hi infremuit contra me. & inde מַשְׂטֵמָה Maſtema. ideſt cõ מַשְׂטֵמָה

Digitized by Google

Amentia. Inſania

minatio ſiue odium. Beatus hieronymus tranſtulit amentiam vel inſaniam. Oſee.9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Inſania in domo dei eius.

שטן Aduerſari. שטן aduerſari⁹. diabolus. שטנה inimicitia

שטן Satan. aduerſari. contrarium eſſe. pſ.108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beat⁹ hieronymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Aduerſabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Qui aduerſabantur mihi. Zach.3. Et ſathan ſtabat aduerſus eum vt aduerſaretur ei. & inde שטן Sathan. ideſt aduerſarius ſeu contrarius. vt in predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps.108. & diabolus ſtet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שטנה Sitna. ideſt aduerſatio ſiue inimicitia. Gen.26. Appellauitq; eum inimicitiam.

שטף lauare. Inūdar. Obruere. Ire cū impetu. Expugnar. שטף Diluuium

שטף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit.6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus ſuas non lauit aqua. & in eodem. Vas autē ligneum lauabitur aqua. 3. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piſcina ſamarie. Significat et inundare vel obruere. Iob.14. Paulatim terra conſumitur. ideſt inundatur. Ps.77. Et torrentes inundauerunt Canti.8. Et flumina non obruent illam. ideſt non inundabunt. Eſa.8. Inundans & tranſiens. & in eodem.10. Inundabit iuſtitiam. Et in eodem.28. Flagellum inundans cū tranſierit. Eſa.30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere.47 & erit quaſi torrens inundans: & cooperiet terram. Ezech.13. Erit enim imber inundans. Dañ.11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cū impetu. Hiere.8. Quaſi equus impetu vadens in prelio. Pōitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dañ.11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. ꝓ quo he. le. Et exercitus eius inundabit. ideſt expugnabit. poteſt etiam legi expugnabitur ſiue inundabitur. & inde שטף Seteph. ideſt inundatio ſiue diluuium. Ps.31. Veruntamē in diluuio aquarum multarum.

שטר preceptor. שטרים Magiſtri. משטר Ratio. שטר Latus

שטר Soter. Executor: ſeu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus tranſtulit preceptorem ſiue magiſtrū. Prouer.6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שטרים Sotrim. Deut.16. Iudices & magiſtros conſtitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos ſingula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus veſtras. Poteſt etiam legi. & magiſtros ſiue preceptores per tribus veſtras. & inde משטר Miſtar. ideſt ratio. Iob.38. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt φ ſignificat deſcriptionem. Item שטר Setar. in lingua chaldaica ſignificat latus. Dañ.7. Et in parte ſtetit. ideſt in vno latere.

שי Munus

שי Sai. munus. pſ.71. Tibi offerent reges munera. pſ.75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & ſolū inuenitur in hebreo in numero ſingulari: & caret nūero plurali.

שיג diuerſoriū

שיג Sig. diuerſorium: ſecundum tranſlationem noſtram: 3. Regum.19. Forſitan loquitur: aut in diuerſorio eſt. hebrei tamen dicunt φ ſignificat negociationem ſiue occupationem.

שיח Virgultum. Arbor. שיחים Arbores

שיח Siach. virgultum ſeu arbor. aut germen. Gen.2. Et omne virgultum agri. Iob.30. Et mandebāt herbas & arboris cortices. & in plurali שיחים Sichim. Gen.21. Abiecit puerum ſubter vnā arborē. pro quo hebrei legūt. ſub vna de arboribus. Iob.30. Qui inter huiuſcemodi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores ſiue inter virgulta letabantur.

שילה mittendus. Chriſtus

שילה Silo. mittendus. ſecundum tranſlationem noſtram quaſi שילוח Siloach. vt Gen.49. Donec veiat qui mittendus eſt. Hebrei tamen interpretātur משיח Meſiach ideſt chriſtus. & ſic eſt in tranſlatione chaldaica. ſcilicet donec veniat meſiach. ideſt chriſt⁹. poteſt etiam deriuari a dictione שלל Salal. vel a dictione שלה Sala. de quo infra dicetur.

שין Vrina

שין Sain. vrina. Eſa.36. Et bibant vrinam pedum ſuorum.

שיר. שירות. Armille

שיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſcilicet שירות Seroth. Eſa.3. Et torques & armillas & monilia.

שיש marmor. שש marmor. ſmaragd⁹

שיש Sais. marmor. 1. Paralipo.29. Et marmor parium abundantiſſimum. & aliquando ſcribitur ſine iod & dicitur שש Ses. Eſter.1. Columnis marmoreis. & in eodē. Smaragdino & pario ſtratum lapide.

שית Spina

שית Saith. vepres. ſpina. Eſa.5. Et aſcendent ſuper eā vepres & ſpine. Et in eodem.7. Vepres enim & ſpine erunt in vniuerſa terra. Et in eodem.10. Et deuorabitur ſpina eius & vepres eius.

שכך Cohibere. Ceſſare

שכך Sachach. ceſſare. quieſcere. Gen.8. Et imminute ſunt aque: & clauſi ſunt fontes abyſſi. ꝓ quo hebrei legūt Et ceſſauerunt aque ſiue quieuerunt. Nu.17. Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael. ideſt ceſſare faciā. Eſter.2. Poſtq̄ regis aſueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vl ceſſauerat. Et in eo.7. & ira regis quieuit.

שכב Iacere. Cubare. Proſtrari. Dormire. Cubare. Quieſcere. Requieſcere. שכבת Concubit⁹. Coitus. משכב Lectulus. Stratum. Cubile. שכב

שכב Sachab. cubare. iacere. requieſcere. dormire. concubare. proſtrari. Exo.6. Mane quoq; ros iacuit per circuitum caſtrorū. Nu.23. Nō cubabit donec deuoret predam. 2. Reg.8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere ſiue cubare fecit eos in terra. ſ. ad coequandū eos terre. Et in eo.13. Cuba ſup lectulū. & in eo. Cuba mecū ſoror mea. 4. Reg.4. Et collocauit eum ſuper lectulū hoīs dei. pro quo he. le. Et iacere ſiue cubare eum fecit. Hiere.3. Vbi nō proſtrata ſis. i. vbi nō cubaſti. Ponitur et ꝓ dormire vel requieſcere. Gen.19. Ecce dormiui heri cū patre meo. Et in eo.28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo.47. Sed dormiā cum patribus meis. Leuit.26. Dormietis: & nō erit q exterreat. Nu.5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuiſti cū altero. i. dormiſti. 1. Reg.3. Reuertere & dormi. 3. Reg.1. Cū dormierit dñs meus rex cū patribus ſuis. Iob.30. Et qui me comedūt nō dormiūt. pſ.87. Sicut vulnerati dormientes in ſepulchro. Prouer.24. pauxillū conſeres manus tuas vt quieſcas. Eccl's.2. Neq; per noctē mente requieſcit. Et in eo.4. Et ſi dormierint duo fouebuntur mutuo. Ezech.31. Deſcende & dormi cum incircunciſis. Zach.14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cū eis. Et ꝓprie ṗdicta dictio ſignat iacere vel cubare. modo ſit ad dormiendū: modo ad quieſcēdū: aut in ſepulchro ꝑ mortē. vt patet in locis ṗdictis. & inde שכבת Sichbath. ſiue משכב Miſchab. ideſt cubatio: ſiue concubitus. Leuit.18. Et cū muliere ꝓximi tui nō coibis. pro quo he. le. Nō dabis cōcubitū tuū. & in eo. & cū maſculo nō cōmiſceaſris coitu femineo. & in eo.19. Hō ſi dormierit cū muliere coitu feminis. i. cōcubitu feminis. Signat et משכב Miſchab lectū ſiue lectulū aut ſtratū. Exo.22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg.4. Qui dormiebat ſuper ſtratum ſuum in meridie. Ps.4. Et in cubilibus veſtris compungimini. Canti.3. In lectulo meo per noctem queſiui. & ſecundum hebreos ſignificat etiam predicta dictio שכב Sachab effundere. ſcilicet ſuper terram. Iob.38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas ſiue lagūculas

Digitized by Google

celorum quis effundere facit. & accipiũtur ibi lagunculę ꝑ
nubibus. Sed magis proprie eſt in tranſlatione noſtra. De
מִשְׁפַּךְ quo vide ſupra in dictione נֶבֶל nabel. & inde מִשְׁפַּךְ Miſ-
cab. ꝙ ſecundum hebreos ſignificat vrceum. eo quod ab
eo aqua effunditur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit
Stratoria ſtratoria. 2. Reg. 17. Obtulerunt ei ſtratoria & tapetia &
vaſa fictilia.

שְׂכָה שְׂכָה Sacha. depictum. imaginatum vel inſigne: & ſcri-
bitur cum mem in principio & iod & thau in fine &
מַשְׂכִּית dicitur מַשְׂכִּית Maſchith. Leuit. 26. Nec inſignem lapidem
Inſignis. ponetis in terra veſtra. Prouer. 18. Et quaſi murus validus
circundans eum. Pro quo hebrei legunt. Et quaſi murus ex
celſus in pictura ſua: ſiue in imaginatione ſua. Ezech. 8. Et
Abſcōditū vnuſquiſqꝫ in abſcondito cubilis ſui. Pro quo hebrei legũt.
Pictura Et vnuſquiſqꝫ in cubili depicto ſuo. & in plu מַשְׂכִּיּוֹת Ma
מַשְׂכִּיּוֹת Tituli. chioth. Nu. 33. Confringite titulos. i. lapides inſignitos vł
Affectus. depictos. Ps. 72. Tranſierunt in affectũ cordis. ꝑ quo btũs
Cogitatio hiero. in pſ. iuxta he. ve. trãſtulit. Trãſierũt cogitatiões cor
nes. dis. i. imaginatiões cordis. Põitur ẽt pro lectis. Prouer. 25.
Lecti. Picture. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco
שֶׂכְוִי hebrei legunt. Cum picturis argenteis. & inde שֶׂכְוִי ſechui
Gallus idest gallus. Iob. 38. Vel quis dedit gallo intelligentiam. &
aliqui hebrei dicunt ꝙ ſigñat cor ſiue intellectum.

שָׁכַח Sachach. obliuiſci. obliuioni tradere. inuenire. Gen̄.
שָׁכַח 40. Oblituſqꝫ eſt interpretis ſui. Et ĩ eo. 41. Vt obli
Obliuiſci uioni tradatur cuncta retro abundantia. Deut. 4. Nec obli
Obliuio-ni tradere uiſcetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Ps. 9. Oẽs gen-
tes qui obliuiſcuntur deũ. p̄s. 30. Obliuioni datus ſum tan
qꝫ mortuus a corde. p̄s. 49. Intelligite hec qui obliuiſcimi
ni deum. p̄s. 76. Aut obliuiſcetur miſereri deus. Ps. 136. Si
oblitus fuero tui ieruſalem: obliuioni detur dextera mea.
Eccľs. 8. Et laudabantur in ciuitate quaſi opera iuſtorũ. pro
quo hebrei legunt. Et obliuioni tradũtur in ciuitate: ꝙ ita
fecerint: ſiue quod rectum fecerint. Sed ſi pro יִשְׁתַּכְּחוּ iſta-
chechu legatur יִשְׁתַּבְּחוּ iſtabechu: per mutationem littere
caph in litteram beth que eſt quaſi eiuſdẽ figure: tũc ſigni-
ficat laudabantur ſicut eſt in littera noſtra. Eſa. 23. In obli-
uione eris o tyre ſeptuaginta annis. Hiere. 2. Nunquid o-
bliuiſcitur virgo ornamenti ſui. & in eo. populus vero me-
us oblitus eſt mei. & in eo. 23. Qui volunt facere vt obli-
uiſcatur populus meus nois mei. Thren̄. 2. Obliuioni tra-
didit dominus in ſion feſtiuitatem & ſabbatum. & in ligua
Inuenire chaldaica ſignificat inuenire. Dan̄. 2. Inueni hominem de
filiis trãſmigrationis. & in eo. Nulluſqꝫ locus iuẽtus eſt eis.

שָׁכַל שָׁכַל Sachal. orbari. abſqꝫ liberis fieri. Sterilem ſiue infru-
ctuoſum eſſe. Gen̄. 28. Cur vtroqꝫ orbabor filio. Et ĩ
Orbari. ſterilẽ eſſe eo. 31. Oues tue & capre tue ſteriles non fuerunt. Et in eo.
Abſqꝫ libe 42. Abſqꝫ liberis me feciſtis. Et in eo. 43. Ego autem qua
ris eſſe. ſi orbatus: abſqꝫ liberis ero. Leuit. 26. Que conſumant vos
& pecora veſtra. i. abſqꝫ liberis faciant. Deut. 32. foris vaſta-
bit eos gladius. i. abſqꝫ liberis faciet. 1. Reg. 15. Sicut fecit
abſqꝫ liberis mulieres gladius tuus: ſic abſqꝫ liberis erit in-
ter mulieres mater tua. Iob. 21. Vacca peperit & non eſt pri
Priuari fetu uata fetu. Hiere. 15. Interfeci: perdidi populum meum pro
Interficere quo hebrei legunt. Abſqꝫ liberis feci & perdidi populũ me
um. Et in eo. 50. Sagitta eius quaſi viri fortiſſimi interfe-
ctoris. pro quo hebrei legunt. Quaſi viri fortiſſimi orban-
tis. ideſt abſqꝫ liberis faciẽtis. Ezech. 5. Et beſtias peſſimas
vſqꝫ ad internitionem. Pro quo hebrei legũt. & beſtias peſ-
ſimas: & abſqꝫ liberis te facient. Et in eodem. 14. Et beſtias
terre induxero ſuper terram vt vaſtent eam. ideſt abſqꝫ fru-
ctu eam faciant: ſiue vt faciant abſqꝫ liberis habitatores ter-
re. Et in eodem. 36. Et non addes vltra vt abſqꝫ eis ſis. ideſt
vt ſis orbata abſqꝫ eis. Et in eodem. Et ſuffocans gẽtem tu Suffocare.
am. Pro quo hebrei legunt. Et orbans ſiue abſqꝫ liberis fa-
ciens gentem tuam. Oſee. 9. Da eis vuluam ſine liberis.
Malach. 3. Nec erit ſterilis vinea in agro. & aliquando pre-
ponitur littera caph littere ſin. Ezech. 36. Et gentem tuam
non necabis vltra. ideſt non facies eam abſqꝫ liberis. & in- Necare
de שָׁכוּל Sacul. ideſt orbatus: ſiue ille qui factus eſt abſqꝫ li שָׁכוּל
beris. 2. Regum. 18. Veluti ſi vrſa raptis catulis in ſaltu ſeui Orbatus.
at. ideſt orbata. Oſee. 13. Occurram eis quaſi vrſa raptis ca-
tulis. & in hebreo in predictis locis legitur in genere maſ-
culino: eo quod eſt promiſcui gñis. & in genere femini-
no שְׁכוּלָה Sechula. ideſt orbata ſine ſterilis. Canti. 4. Et ſte שְׁכוּלָה
rilis non eſt inter eas. Eſa. 49. Ego ſterilis & non pariens. Sterilis.
ſcribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשַׁכֵּלָה
Meſachela. ſiue מְשַׁכֶּלֶת Meſacháleth. Exo. 23. Non erit in מְשַׁכֵּלָה
fecunda & ſterilis terra tua. 4. Regum. 2. Sed aque peſſime Sterilis.
ſunt & terra ſterilis. & inde שְׁכוֹל Sechol. ſiue שִׁכּוּל Sicul. שְׁכוֹל
ideſt ſterilitas vel orbatio. Ps. 34. Sterilitatem anime mee. Sterilitas
Eſa. 47. Et ignorabo ſterilitatem. Et in eodem. Veniẽt ti
bi duo hec ſubito in die vna ſterilitas & viduitas. Et in eo
dem. 49. Filii ſterilitatis tue. dicitur etiam מְשַׁכֶּלֶת Meſa מְשַׁכֶּלֶת
caleth. 4. Reg. 2. & nõ erit mors neqꝫ ſterilitas. Itẽ אֶשְׁכֹּל Sterilitas
Eſcol. ideſt botrus. Nu. 13. Pergenteſqꝫ vſqꝫ ad torrentem אֶשְׁכֹּל
botri. Et in eodem. Abſciderunt palmitem cum vua ſua. ꝑ Botrus
quo hebrei legunt. Abſciderunt inde palmitem & botrum
vuarum vnum. Canti. 1. Botrus cipri dilectus meus mihi.
Mich. 7. Non eſt botrus ad comedendum. & in plurali
אַשְׁכְּלוֹת Aſcheloth. Deut. 32. & botri amariſſimi. Gen̄. 40 אַשְׁכְּלוֹת
Et poſt flores vuas matureſcere. Pro quo hebrei legũt. Ma Botri
turabant in botris eius vue. Canti. 7. Vbera tua botris.

שָׂכַל Sachal. Intelligere. prudenter agere. aſpicere: ſuppo שָׂכַל
nere. ſ. in modum crucis. Deut. 29. Vt intelligatis vni Intelligere
uerſa que facitis. Et in eodem. 32. Vtinam ſaperent & intel
ligerent. Ioſ. 1. Vt intelligas cuncta que agis. Et in eodem.
Tunc diriges viam & intelliges eam. 1. Reg. 18. Prudenti⁹
ſe regebat qꝫ omnes viri ſaul. ideſt intelligebat. Et in eo.
In omnibus quoqꝫ viis ſuis dauid prudenter agebat. Et in
eo. Videns itaqꝫ ſaul ꝙ prudens eſſet nimis. 1. Paralip. 28.
vt intelligerem vniuerſa opera exemplaris. p̄s. 2. Et nunc
reges intelligite. p̄s. 31. Intellectum tibi dabo. ideſt faciam
te intelligere. p̄s. 40. Beatus qui intelligit ſuper egenum
& pauperem. Prouer. 16. Cor ſapientis erudiet os eius. pro
quo hebrei legunt. intelligere facit os eius. & in eodem. 17
Quocunqꝫ ſe verterit prudenter intelliget. Et in eodem.
21. Excogitat iuſtus de domo impii. pro quo hebrei legũt. Excogitat
Intelligit iuſtus. & inde מַשְׂכִּיל Maſchil. ideſt intelligens מַשְׂכִּיל
vel ſapiens: aut prudens: vel eruditus. p̄s. 13. Vt videat ſi eſt
intelligens. Prouer. 16. Et eruditus in verbo reperiet bona Intelligẽs
Et in eodem. 17. Seruus ſapiens dominabitur ſtultis filiis. Eruditus.
Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Ponitur eti Prudens.
am pro intellectu vel eruditione aut diſciplina. vt in titulo
pſi. 31. Vbi dicitur intellect⁹ dauid. & in titulo. pſi. 34. vbi
dicitur in finẽ pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. Intellect⁹.
in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Victori Eruditio
filiorum chore eruditio. & inde שֵׂכֶל Séchel. ideſt intellect⁹ שֵׂכֶל
ſeu diſciplina. 1. Regum. 25. Eratqꝫ mulier illa prudentiſ
ſima. Pro quo hebrei legunt. Et erat mulier illa boni intel
lectus. p̄s. 110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Intellect⁹
Prouer. 3. Et inuenies gratiam & diſciplinam bonam. Et diſciplina
aliquando ſcribitur cum he in principio & dr̄ הַשְׂכֵּל haſ- הַשְׂכֵּל
chel. Iob. 34. Et verba eius non ſonant diſciplinam. & in diſciplina
lingua chaldaica dr̄ שָׂכְלְתָנוּ Sochlethanu. Dan̄. 5. Scientia שָׂכְלְתָנוּ
& ſapientia inuente ſunt in eo. Sigñat etiã predicta dictio Scientia.

Digitized by Google

aſpicere.

aſpicere vel intueri.Gen̄.3.Aſpectuq̃ delectabile.Pro quo he.le.Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt legi ad intelligēdū:ſecundū primā ſignificationē.ſignat ēt predicta dictio ſupponere.ſ.in modū crucis.Gen̄.48.Cōmutans manus.i.vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū crucis.vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מַשְׂכָּל maſcal.nam ego interrogaui quēdā indū xp̄icolā qui ſemper crucē geſtabat in manu:quo noīe illa crux vocabatur ī ſuo idiomate apud indos & rn̄dit q̧ appellabatur מַשְׂכָּל Maſcal.quod pōt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcd̄m primā ſignatione.vnde apoſtolus prima ad corinthios capitulo primo ait.Nos aūt predicamus xp̄m crucifixū iudeis quidē ſcādalū:gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq̧ grecis xp̄m dei virtutem & ſapientiam.

ſup pōer.ſ. in modū crucis.

שַׁכְלֵל Extruere. Inſtaurare

שַׁכְלֵל Sachlal.In lingua chaldaica ſignat conſtruere vel extruere aut inſtaurare.vt Eſdre.4.Extruētes muros eius.& in eodem.Si ciuitas hec edificata fuerit:& muri inſtaurati.

שְׁכֵם Manicare. māe ſurgere.

שְׁכֵם Sacam.manicare .i. mane ſurgere. Gen̄.19. Et mane proficiſcemini in viā vr̄am.Pro quo he.le.Et manicabitis in viā veſtrā.i.mane ſurgetis.1.Reg.1.Et ſurrexerunt mane & adorauerunt corā dn̄o.2.Reg.15.Abſalō mane cōſurgens ſtabat in introitu porte.p̄s.126.Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere.i.manicantes.Eſa.37.Et ſurrexerunt mane.Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi.pro quo he.ſe.Equi armati manicātes ſiue mane ſurgentes facti ſunt.poteſt ēt deriuari a dictiōe מֶשֶׁךְ maſach.& intelligi ſicut in littera noſtra.De quo vide ſupra in predicta dictione.Et in eo.11.Mane conſurgens & cōteſtās Et in eo.25.De nocte conſurgens & loquens. pro quo he.le.Manicans & loquēs.vbi ponitur אַשְׁכֵּם aſchem p̄ הַשְׁכֵּם Haſchem.& in eo.26.Quos ego miſi ad vos de nocte conſurgens & dirigens.Oſee.6.Quaſi ros mane pertranſiēs.

De nocte cōſurgere

שְׁכֶם Humerus ſcapula

Item שְׁכֶם Sechem.i.humerus.Gen̄.9.Palliū impoſuerūt humeris ſuis.Et in eo.21.Impoſuit ſcapule eius.i.humero eius.Et in eo.24.Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et in eo.49.Suppoſuit humerū ſuū ad portandū.Ponitur ēt pro iunctura humeri.Iob.31.Humer⁹ me⁹ a iūctura ſua cadat.Signat ēt partē.vt Gen̄.48.Do tibi partē vnā extra fratres tuos.p̄s.20.Qm̄ pones eos dorſum.pro quo he.le.qm̄ pones eos partē.poteſt ēt legi ſcd̄m primā ſignificationē. Qm̄ pones eos humerū.&ſic tranſtulit beatus hiero.in pſ. iuxta he.ve.ſ.humerū.Soph.3.Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he.le.In partē vnā ſiue in parte vna.Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci.Gen̄.12.Vſq̧ ad locū ſichē Oſee.6.In via interficientium pergentes de ſichem. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt.In via interficientiū partem.ſ.hominum.

Iunctura humeri. Pars. Dorſum.

שָׁכַן Habitare.

שָׁכַן Sachan.habitare.morari. Gen̄.35. Cūq̧ habitaret in illa regione.Exo.25.& habitabo in medio eorum.& in eo.40.Nube operiēte oīa.Pro quo he.le. Eo quod habitabat ſiue morabatur ſup illud nubes.Leuit.16. Quod fixum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū. p̄ quo he.le.Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut.12.vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo.& in eo. Vt ſit nomen eius ibi.i.vt habitet.& in eo.33.Et inter humeros illius requieſcet.i.habitabit.Ioſ.22.In qua tabernaculum dn̄i eſt. Pro quo hebrei legunt.In qua tabernaculum domini habitat.3.Regum.8.Dominus dixit vt habitaret in nebula. Ps.7.& gloriā meam in puluerem deducat.pro quo he.le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat.p̄s.77.tabernaculum ſuum vbi habitauit in hominibus.p̄s.93.Paulominus habitaſſet in inferno anima mea.Ezech.17. Et habitabunt ſub ea omnes volucres.Ponitur etiam pro ſepelire.Naum.3.Sepelientur principes tui.& inde שָׁכֵן Sechan. ſiue שָׁכֵן Sachen.ideſt habitator ſeu vicinus.ideſt cohabitator.Exo.12.Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt domui eius.Eſa.33.Nec dicet vicinus elangui. Oſee.10.Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet habitator ſamarie.& ponitur ibi ſingulare pro plurali.Et in plurali שְׁכֵנִים Sechenim.Deut.1.Et ad cetera que ei proxima ſunt.Pro quo hebrei legunt.Et ad omnes vicinos eius.Hiere.12.Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos.& in genere feminino שְׁכֵנָה Sechena Exo.3.Sed poſtulabit mulier a vicina ſua.& in plurali feminino שְׁכֵנוֹת Sechenoth.Ruth.4.Vicine autem mulieres congratulantes ei & dicentes. & inde מִשְׁכָּן Miſchan.ideſt habitaculum ſiue tabernaculum. Exo. 26.Tabernaculum vero ita facies.Nume.19. polluit tabernaculum domini.Ps.73.Tabernaculum nominis tui.& in plurali מִשְׁכָּנוֹת Miſchanoth.Iob.39.Et tabernacula ei⁹ in terra ſalſuginis.Ps.83.Quam dilecta tabernacula tua. p̄s. 131. Tabernaculum deo iacob.quod in hebreo legitur in plurali.ſcilicet tabernacula.Reperitur etiam מִשְׁכָּנִים Miſchanim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorum.Ps.45.Sanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus. Pro quo he.le.Sanctificatio tabernaculorum excelſi.

requieſcet

ſepelire. שָׁכֵן Vicinus. Habitator שְׁכֵנִים Proximi Vicini

שְׁכֵנָה Vicina. שְׁכֵנוֹת Vicine. מִשְׁכָּן Tabernaculum מִשְׁכָּנוֹת tabernacula. מִשְׁכָּנִים tabernacula

שַׂכִּין Culter.

שַׂכִּין Sachin.culter:ſeu gladius.Prouerbiorum. 23. Et ſtatue cultrum in gutture tuo.De quo vide ſupra in dictione שׂוּךְ Such.

שָׁכַר Inebriari. Ebriū eſſe.

שָׁכַר Sachar.inebriari:ebriū eſſe.Gen̄.9.Bibēſq̧ vinū inebriatus eſt.Deut.32.Inebriabo ſagittas meas ſanguine.1.Reg.1.vſq̧quo ebria eris.Eſa.29.Inebriamini ſed nō a vino.& in eo.49.ſanguine ſuo inebriabūtur.& in eo.63 & inebriaui eos ī īdignatiōe mea.Hiere.51.Inebriās oēm terrā.& ī eo.& inebriabo eos:vt ſopiātur. Abach. 2.mittēs fel ſuū & inebriās.Aggei.1.bibiſtis & nō eſtis inebriati.& inde שִׁכּוֹר Sichor.i.ebrius ſiue temulētus.1. Reg. 25.Erat enī ebrius nimis.3.Reg.20.Benadab aūt bibebat temulētus.& in plu.שִׁכּוֹרִים Sichorim.Ioel.1. expergeſcimini ebrii.& in ge.fe.שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שִׁכֻּרַת Sechurath.1. Reg.1.Eſtimauit ergo eā heli temulentā.Eſa.51.Et ebria & non a vino.& inde שִׁכָּרוֹן Sicharon.ideſt ebrietas.Hiere.13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & p̄phetas & oēs hitatores ieruſalē ebrietate. & inde שֵׁכָר Sechar.i.cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit.9. Vinū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu.6.A vino:& oē quod inebriare pōt:abſtinebit.Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis.Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer.20. Et tumultuoſa ebrietas.Et in eodem.31. Quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas.Eſa.5. Ad ebrietatem ſectādam.Item אֶשְׁכָּר Eſcar cum aleph in principio. ideſt donum ſeu munus.p̄s.71.Reges arabum & ſabba dona adducent.ponitur etiam pro precio.Ezech.27.Dentes eburneos & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

שִׁכּוֹר Ebri⁹. Temulēt⁹ שִׁכּוֹרִים Ebrii. שִׁכּוֹרָה Temulēta Ebria שִׁכָּרוֹן Ebrietas. שֵׁכָר qđ inebriare poteſt. Sicera Ebrietas.

אֶשְׁכָּר Donum.

Precium

שָׂכַר Cōducere. Locare

שָׂכַר Sachar.mercede cōducere.locare.Gen̄. 30.quia mercede cōduxi te.Deut.23.quia cōduxerūt cōtra te balaā filiū beor.1.Reg.2.repleti prius: pro panibus ſe locauerunt.Nee.13.Et cōduxerunt aduerſus eos balaam. Aggei. 1.Et qui mercedes congregat:miſit eas in ſacculum pertuſum.pro quo he.le.& qui mercede cōducitur:cōducitur ad ſacculum perforatum.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer.26.Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt.Et qui cōducit ſtultos:& q cōducit tranſeuntes:vel tranſgreſſores. Poteſt etiā legi ſic. Et qui

Digitized by Google

obturat ſtultos:obturat iraſcẽtes.i.qui obturat os ſtultorũ: quod eſt idem ſenſus ſicut in littera noſtra. & licet ad hoc qđ ſignificet obturare deberet ſcribi cũ littera ſamach loco ſin:vt dictũ eſt ſupra in dictione סכר Sachar.tamẽ frequenter ponitur in ſcriptura ſin pro ſamach & econuerſo. Sicut ẽt reperitur predicta dictio cũ ſamach loco ſin.vt Eſdre.4. Conduxerũt aũt aduerſus eos conſiliatores. & pro eo qđ i littera noſtra eſt iras:in hebreo habetur עברים obrim q̃ dictio põt ẽt ſigſiare iraſcentes: vt dictũ eſt ſupra in dictione עבר Aabar.& inde שׂכר Sechar.i.merces ſeu ſtipẽdiũ aut p̄cium laboris vel miniſterii.Geñ.15.Merces tua magna nimis.& in eo.30.Dedit deus mercedẽ mihi. Nu.18. Preciũ eſt p̄ miniſterio quo ſeruitis in tabernaculo. Deut.24.Sed eadẽ die reddes ei preciũ laboris ſui.Prouer.11.Seminanti aũt iuſtitiã merces fidelis.Zach.8.Merces hoĩs non erat nec merces iumentorum.& aliqñ ſcribitur cũ mẽ in principio & tau in fine.Geñ.29.Dic quid mercedis accipias.& in eo.31.Et mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus.& idẽ שׂכיר Sachir.i.mercenarius ſeu cõductus.Exo.22. Maxime ſi cõductũ venerat pro mercede operis ſui. Leuit.19. Nõ morabitur opus mercenarii apud te.Iob.7.Et ſicut dies mercenarii dies eius:Malach.3.Et qui calũniantur mercedẽ mercenarii.& in plu. שׂכירים Sechirim.Hiere.46. Mercenarii quoq; eius qui verſabantur in medio eius. & in ge.fe. שׂכירה Sechira.Eſa.7.In die illa radet dñs in nouacula cõducta.Item שׂכר Secher.i.lacuna ſeu pelagus.Eſa.19.Oẽs qui faciebãt lacunas ad capiendos piſces.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat rete.

שכר merces Precium. — שכיר Cõductus mercenari⁹ — שכירים mercenarii — שכירה Cõducta. — שכר Lacuna

שׁלל Salal.ſpoliare.depredari.proiicere.ſeu dimittere.ps.75.Turbati ſũt oẽs inſipientes corde. pro quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Spoliati ſunt ſupbi corde. Eſa.59.Et qui recedit a malo:prede patuit.i.ſpoliatus eſt. Ezech.29.Depredabitur manubias eius:& diripiet ſpolia eius.Abach.2.Quia tu ſpoliaſti gentes multas:ſpoliabunt te oẽs qui reliqui fuerint de populis.& inde שׁולל Solal.i.ſpoliatus.Iob.12.Qui ducit conſiliarios in ſtultũ finẽ. Pro quo he.le.Qui ducit conſiliarios ſpoliatos:quia nihil prodeſt eis conſiliũ & prudẽtia ſua.põt ẽt intelligi ſpoliatos.i.priuatos ſcientia & intellectu qđ eſt idem ſenſus cũ littera noſtra.Mich.1.Vadã ſpoliatus & nudus.& inde שׁלל Salal i.ſpoliũ.ſiue preda.Nu.31.& tulerũt predã & vniuerſa que ceperãt.1.Reg.30.Hec eſt preda Dauid.Hiere.21.Et erit ei aĩa ſua quaſi ſpoliũ. Signãt ẽt p̄dicta dictio p̄iicere ſeu dimittere.Ruth.2.Et de veſtris manipulis proiicite de induſtria.& aliqui hebrei dicũt ꝙ inde deriuatur שׁילה Silo.p quo btũs hiero.trãſtulit qui mittendus eſt.Geñ.49.donec veniat qui mittendus eſt.De quo vide ſupra in dictione שׁילה Silo.

שלל Turbari — ſpoliare Diripere — שולל ſpoliatus. — שלל preda — ſpolium Proiicere שילה mittend⁹.

שׁלב Salab.conectere.confũgere.Exo.26.Due incaſtrature fiant:quibus tabula alteri tabule cõnectatur.& inde שׁלבים Selabim.i.iuncture vel connexiones.3.Reg.7. Inter iuncturas & inter coronulas & plectas.

שלב Cõnecter. — שלבים Iuncture.

שׁלג Seleg.ſiue שׁלג ſaleg.nix.Exo.4. Protulit leproſam inſtar niuis.Iob.6.Irruit ſuper eos nix.ps.50.Et ſup niuem dealbabor.Hiere.18.Nix libani.& inde verbũ שׁלג Saleg.quod ſigfiat ningere:ſeu niue dealbari.ps.67.Niue dealuabuntur in ſelmon.Pro quo aliqui hebrei legũt.ninget in ſelmon.

שלג Nix. — שלג niue dealbare Ningere.

שׁלה Sala.pacificari.quietari.abũdare.ſ.diuitiis.locupletari ſeu proſperari.mentiri:ſeu deficere.negligere. Iob.3.Nõne diſſimulaui: nonne ſilui :nõne quieui.p quo he.le.Nõne pacificatus vel quietus fui:nõne ſilui.Et in eo. 12.Abundãt tabernacula predonum.ſ.diuitiis:aut pacificata vel quieta ſunt.ps.121.Et abũdantia diligentibus te. Pro quo he.le. Pacificati vel quieti ſint:qui diligunt te.Et btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.Sit bene his qui diligũt te.i.abundãtes vel locupletati ſint.Hiere.12.bene eſt oĩbus qui preuaricãtur & inique agũt.i.p̄ſperãtur ſeu locupletãtur.Threñ.1.Inimici eius locupletati ſunt:& inde שׁלו Saleu.i.quietus ſiue opulentus aut locupletatus vel diues. Iob.16.Ego ille quõdã opulẽtus.& in eo.21.Diues & felix vbi ponitur pro felice.pro quo he.le.quietus & pacificus. Hiere.49.Aſcendite ad gẽtẽ quietam.Dañ.4.Ego nabuchodonoſor quietus eram in domo mea.& in plu. שׁלוים Saluim. Ps.72.& abundantes in ſeculo obtinuerunt diuitias.& in ge.fe. שׁלוה Saleua.Zach.7.Cum adhuc ieruſalem habitaretur & eſſet opulenta.& inde שׁלוה Salua.i.abũdantia vel proſperitas.pacificatio.vel quies.Ps.121.Et abũdantia in turribus tuis.Prouer.1.Proſperitas ſtultorũ perdet eos.Hiere.22.locutus ſum ad te in abundantia tua. Ezech.16.& abundantia & ocium. Dañ.11. & veniet clam. pro quo he.le.& veniet in pace vel quiete.& in eo.& abundantes & vberes vrbes ingredietur.pro quo he.le.in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur. Signãt etiam predicta dictio mentiri vel deficere.4.Regũ.4. Nunquid nõ dixi tibi ne illudas me.i.ne deficias vel ne mẽtiaris mihi.nam ſupra dixerat noli mentiri ancille tue.Iob.27.Et non liberet deus animã eius. pro quo he.le.& deficiat ſeu mentiatur deo anima eius.ponitur ẽt pro negligere.2.Paralip.29.Filii mei nolite negligere.Et inde שׁל Sal.i.error ſeu temeritas.2.Reg.6.& p̄cuſſit eũ ſup temeritatẽ. ſcribitur ẽt cũ iod in fine:& dr̃ שׁלי Seli.pro quo btũs hiero.tranſtulit dolũ.2.Reg.3.vt loqueretur ei in dolo.Et inde שׁלו Salu:ſiue שׁלות Seluth.i.culpa:ſiue error vel delictũ. Dañ.4.Forſitã ignoſcet deus delictis tuis.& in eo.6. Oĩs culpa & ſuſpitio nõ inueniretur in eo.põitur ẽt שׁלו Salu pro blaſphemia.& in eo.3.& lingua q̃cũq; locuta fuerit blaſphemiam.Ponitur ẽt pro negligẽtia.Eſdre.4. Videte ne negligẽter hec impleatis.& idẽ dicũt aliqui hebrei ꝙ deriuatur שׁליה Silia.i.illuuies ſecũdinarũ.Deut.28.& illuuies ſecũdinarũ q̃ egrediũtur de medio feminum eius.

שלה diſſimulare Pacificar abũdare — Bene eſſe locupletari — שלו Opulẽtus Felix — Quieta. שלוים abũdãtes — שלוה Opulẽta. — שלוה p̄ſperitas abũdantia — Illudere. Deficere. — negligere של temeritas — שלי Dolus. — שלו Delictum Culpa. — שלו blaſphẽia. negligẽtia — שליה Illuuies ſecũdinarũ.

שׁלהב Salhab.flãma.& ſcribitur cũ tau i fine & dr̃ שׁלהבת Salhebeth.Iob.15.Ramos ei⁹ areſaciet flamma. Ezech.20.Nõ extinguetur flãma ſucceſſionis ei⁹.& aliqñ cõpõitur cũ dictiõe יה Ia & dr̃ שׁלהבת יה ſalhebeth ia.i.flãma domini.Canti.8.Lãpades eius lãpades ignis atq; flãmarũ pro quo he.le.Flãma dñi.& dicũt hebrei ꝙ cõponitur ibi cũ dictione יה Ia quod eſt nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

שלהב שלהבת Flamma. — שלהבת יה Flamme. flãma dñi.

שׁלו Selau.coturnix.ps.140.Petierũt & vẽit coturnix.& i pl. שׂלוים ſaluim.Nu.11.arreptas trãs mar̃ coturnices.

שלו Coturnix. — שלוים coturnices

שׁלח Salach.mittere.immitere.dimittere.eiicere.extendere.ſpoliare.ſiue nudare.Geñ.3.Et emiſit eum dominus deus de paradiſo.Et in eodem. 18. Et Abraam ſimul gradiebatur:deducens eos.Pro quo hebrei legunt. Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos.Et in eodem. 24.Dimiſerunt ergo eam & nutricem illius.Et in eodem. 26.Dimiſitq; eos Iſaac.Et in eodem. 28. Cumq; dimiſiſſet eum iſaac.Et in eodem.Et miſiſſet eum in meſopotamiam.Et in eodem.32.Miſit autem nuncios ante ſe. Et in eodem.38.Miſit autẽ iudas hedum.Et in eo. Ego miſi hedũ quẽ promiſi.Et in eo.32.Beniamin domi retẽto a iacob. Pro quo he.le.Et beniamin fratrem ioſeph nõ miſit iacob cum fratribus ſuis.Et in eodem.43.Mitte puerum mecũ. Et in eodem.Et remittat vobiſcum frẽm veſtrũ.Leuit. 16. Ille vero qui dimiſerit caprum emiſſarium. Et in eo.26.

שלח Emittere Dimitter — mittere — Remitter.

Digitized by Google

Emittāqꝫ in vos beſtias agri.Iudi.5.Et barach veſtigia ſūt
ſecuti:qui quaſi in p̄ceps & barathrū ſe diſcrimini dedit.ꝑ
quo he.le.Et barach in valle miſſus eſt pedibus ſuis. Et in
eo.Manū ſuā miſit ad clauū.4.Reg.15.cepit dn̄s mittere ī
iudā raſin regē ſyrie.Eſter.3.Et lr̄e ſignate ipſius noīe miſ
ſe ſunt.Iob.8.Et dimiſit eos in manu iniquitatis eorū. Et
in eo.18 .Miſit enim in rete pedes ſuos.& in eo.30 . Pedes
meos ſubuerterunt.pro quo he.le.Pedes meos miſerūt.ſ.ī
rete vel ergaſtulū.p̄s.49.Os tuū abūdauit malicia.ꝑ quo
btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.tranſtulit.os tuū dimiſiſti in
malicia.p̄s.73.Incēderūt igni ſanctuariū tuū. ꝑ quo btūs
hiero.trāſtulit.miſerūt ignē in ſanctuariū tuū.p̄s.104.Mi
ſit ante eos virū.Prouer.6.Et eū qui ſeminat inter frēs diſ-
cordias. Pro quo he.le.Et īmittēs inter frēs diſcordias ſeu
rixas.& in eo.29.puer aūt qui dimittitur volūtati ſue:cōfū
dit matrē ſuā.Eſa.27.Specioſa relinquetur:& dimittetur q̄
ſi deſertū. Et ī eo.32.Immittēs pedē bouis & aſini.& in eo
Imittere. ſubmitteř dē.43.Propter vos miſi babylonē.Hiere.38 . Et ſubmiſe-
rūt hieremiā in funibus.& in eo.Et ſubmiſit ea ad hieremi
am in lacū.Ezech.2.Mitto ego te.Et in eo.ecce man⁹ miſ-
Eijcere ſa ad me.Signat ēt eiicere vel proiicere.Nu.5.Vt eiiciāt de
caſtris oēm leproſum.& in eo.Tā maſculū q̄ꝫ feminā eiici-
abiicere. te.Eſa.27.Cū abiecta fuerit iudicabit eā.Signat ēt extēde-
re.Gen̄.37.Manuſqꝫ vr̄as ſeruate inoxias . pro quo he.le.
Et manū nō extendatis in eū.Exo.24 . Nec nō ſup eos q
Extendeř. ꝓcul receſſerāt de filiis iſrl̄ miſit manū ſuā.i.extēdit manū
Tendere. ſuā.1.Paralip.13.Tetēdit oza manū ſuā.& in eo.Eo qđ teti
giſſet arcā.ꝑ quo he.le.Eo qđ extendiſſet manū ſuā in ar-
cā.p̄s.54.Extendit manū ſuā in retribuēdo.p̄s.79.Extē-
dit palmites ſuos vſqꝫ ad mare.Eſa.58.Extēdere digitum:
& loqui qđ nō ꝓdeſt.Hiere.17.& qđ ad humorē mittit ra-
dices ſuas.i.extēdit radices ſuas.Signat etiam nudare ſiue
Nudare ſpoliare.Nee.5 Vnuſquiſqꝫ tm̄ nudabatur ad baptiſmū.& ī
Spoliař. lingua chaldaica cōiter ſignat ſpoliare ſiue pellē detraheř.
מִשְׁלַח & inde מִשְׁלַח Miſlach.ſiue מִשְׁלוֹחַ Miſloach . aut מִשְׁלַחַת
מִשְׁלַחַת Miſlachath.i.miſſio.vel īmiſſio.Deut.12.& letabimini ī cū
ctis ad que miſeritis manū.pro quo he.le.Et letabimini in
oī miſſiōe manuū vr̄arū.Et in eo.Et benedicat tibi dn̄s de
miſſio. us tuus in oī ope tuo.pro quo he.le.In oī miſſione manus
tue.i.in oī ad qđ manū miſeris . Eſter.9.Et mittāt ſibi mu
tuo partes epularū & ciborū. ꝑ quo he.le.& miſſio mune-
Immiſſio rū vniuſcuiuſqꝫ.Ps.77.Immiſſionem per angelos malos.
Eccl̄s.8.Nec ſinitur quieſcere ingruēte bello . pro quo he.
le.Et nō eſt miſſio ſiue legatio in bello.Eſa.7.Et erit ī paſ-
cua bouis.pro quo he.le.& erit in miſſionē bouis .i. vt ibi
mittatur in paſcua.& in eo.11.Idumea & moab p̄ceptū ma
nus eorum. pro quo he . le. miſſio ſiue immiſſio manus .
שִׁלּוּחִים & in plu.שִׁלּוּחִים Siluchim.i.emiſſiones aut donatiōes vel
munera que mittūtur alicui.Exo.18.Tulit ſephorā vxorē
miſſiones moyſi poſtquā remiſerat.pro quo he.le.Poſt miſſiōes ſuaſ
i.poſtq̄ꝫ remiſerat eā : ſicut eſt in lr̄a noſtra . & aliqui he.le.
Poſt donatiōes vel dotes ei⁹.Mich.1.Dabis emiſſarios ſup
Emiſſarij. munera. hereditatē geth.pro quo aliqui he.le.Dabis donatiōes vel
שְׁלָחִים munera.& inde שְׁלָחִים Salchaim ſiue שְׁלָחוֹת Salchoth .i.
ꝓpagines ſeu rami.eo qđ emittūtur & extēduntur huc &
Emiſſiōes illuc.Canti.4.Emiſſiones tue paradyſus malorū punico-
Ꝓpagiēs. rū.i.ꝓpagines tue vel rami tui.Eſa.16.Propagines eius re
שֶׁלַח licte ſunt.& inde שֶׁלַח Selach.ſiue שִׁילוֹחַ Siloach :qđ ē no-
שִׁילוֹחַ mē fluuii ꝓpe ieruſalem.Nee.3.& muros piſcine ſiloe ī hor
Siloe. tū regis.Eſa.8.Eo qđ abiecit populus iſte aquas ſiloe.& in
terpretatur miſſus.Ioannis.9.Vade & laua in natatoria ſi-
שֶׁלַח loe:quod interpretatur miſſus.& inde שֶׁלַח ſelach ſiue שֶׁלַח
Salach.i.arma.ſ.miſſilia.aut gladius:vel pugio.2.Paralip.

23.Cōſtituitqꝫ oēm populū tenentiū pugiones . Et in eo. Pugio.
32.fecitqꝫ vniuerſi gn̄is armaturā.Nee.4.& altera tenebat armatura.
gladiū.Iob.33.Vt nō trāſeat in gladiū.& in eo.36 . Si autē Gladius.
nō audierint trāſibūt ꝑ gladiū.ponitur ēt ꝑ feneſtra.Ioeř. Feneſtra.
2.& ꝑ feneſtras cadēt.Itē שֻׁלְחָן Sulchan.i.mēſa.Exo.25.fa שֻׁלְחָן
cies & mēſā de lignis ſetim.p̄s.22.paraſti in cōſpectu meo menſa.
menſam.& in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth.2.Paralipo. 4. שֻׁלְחָנוֹת
Nec non & menſas decem.Eſa.28.Omnes enim menſe re menſe.
plete ſunt vomitu.

שָׁלַט Salat.dn̄ari.ꝑtātē habere.ꝑtātē exercere.Nee.5.Sed שָׁלַט
& miniſtri eorū dep̄ſſerant ppl̄m.pro quo he.le.Do dominari.
minati ſunt vel ꝑtātē exercebāt ſup ppl̄m.p̄s.118.& nō dn̄e
tur mei oīs iniuſtitia.Eccl̄s.2.& dn̄abitur in laborib⁹ meis
Et in eo.5.Poteſtatēqꝫ ei tribuit vt comedat ex eis.Et ī eo. poteſtatē. habere
8.Dn̄atur hō homini in malum ſuū.& inde שִׁלְטוֹן Siltō ſi- שִׁלְטוֹן
ue שַׁלִּיט Salit.i.dominās:vel potēs.Eccl̄s.8.Et ſermo illi⁹ שַׁלִּיט
ꝑtāte plen⁹ eſt.Et in eo. Nō eſt in hoīs ꝑtāte ꝓhibere ſpūm Poteſtas
ꝑ quo he.le.Non eſt hō potēs in ſpū.& in eo.Nec habet po Potens.
teſtatē in die mortis.& in lingua chaldaica dicitur שַׁלִּיטָא שַׁלִּיטָא
Salita.Dan̄.2. Qui a rege ꝑtātē accepat.& in plu. שַׁלִּיטִים Potens. שַׁלִּיטִים
Salitim. Vt in eo.7.Supra decē principes ciuitatis . & ī ge. Pꝛīcipes
fe.שַׁלֶּטֶת ſalateth.Ezech.16.Opa meretricis & procacis. שַׁלֶּטֶת
pro quo he.le.Opa mulieris meretricis potētis.i.preualē- Procax.
tis ſup alias meretrices. Item ſignat ſcutū ſeu clypeū aut ar Potens :
ma.& ſolū inuenitur in nu.plu.ſ.שְׁלָטִים ſalitim:ſiue שִׁלְטֵי שְׁלָטִים
Silte.2.Reg.8.& tulit arma aurea que habebāt ſerui adade שִׁלְטֵי
zer.4.Reg.11.Et dedit eis haſtas & arma regis dauid. 2. arma.
Paralip.23.Deditqꝫ ioiada ſacerdos centurionibus lanceas
clypeoſqꝫ & peltas regis dauid.Canti.4.Mille clypei pen- Clypei
dent ex ea :oīs armatura fortium. armatura

שָׁלַךְ Salach.proiicere.deiicere.abiicere.mittere. Gen̄.21. שָׁלַךְ
Abiecit puerū.& in eo.27.Venite occidamus eum & abiicere. mittere.
mittamus in ciſternā veterē.i.proiiciamus. & in eo. Miſe-
rūtqꝫ eū in ciſternā.Ioſ.18.Vt hic corā dn̄o deo veſtro in ſi Proiiceř.
lo mittā vobis ſortē.3.Reg.13.& erat cadauer ei⁹ proiectū
in itinere.4.Reg.10.Et proiecerūt milites & duces.Ps.21
In te proiectus ſum ex vtero.p̄s.147.Mittit cryſtallū ſuam
ſicut buccellas.Eſa.6.Et ſicut q̄rcus q̄ expādit ramos ſuos.
i.que proiicit a ſe ramos ſuos.Hiere.9.Q̄m̄ deiecta ſunt ta deiicere.
bernacula noſtra.Thren̄.2.Proiecit de celo in terrā inclytā
iſrael.Ezech.16.Sed proiecta es ſup faciē terre.Dan̄.8. Et
deiecit locū ſanctificatiōis.& inde quedā porta in ieruſalē
dicebatur שַׁלֶּכֶת Salecheth. quod interpretatur proiectio שַׁלֶּכֶת
ſeu miſſio.ideſt ducens vel mittēs.1.Paralip.26.iuxta por que ducit.
tam que ducit ad viam aſcenſionis.Item שָׁלָךְ Salach.no- שָׁלָךְ
men eſt auis.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit mergu mergulus
lum.Leuit.11.Mergulum & ibin.

שָׁלַם Salā.reſtituere.reddere.retribuere.ſoluere.ſ.debitū. שָׁלַם
pacificare.ſiue in pace eſſe:vel pacificū aut pacatum Retribueř
eſſe.perficere.complere.aut conſumare.Exo. 21 . Reddet
bouem pro boue.Et in eo.22. Quinqꝫ boues pro vno bo
ue reſtituet.& in eodem . Si non habuerit quod pro furto
reddat.ideſt reſtituat.Leuit.6.Reddet oīa que per fraudem
voluit obtinere.Iudi.1.Ita reddidit mihi deus.4.Reg. 4. Reſtituere
vende oleum:& redde creditori tuo.Ps.7 . Si reddidi retri Reddere
buentibus mihi mala.Ps.34.Retribuebant mihi mala pro
bonis.p̄s.61.Quia tu reddis vnicuiqꝫ ſecundum opa ſua.
Prouer.11.Si iuſtus in terra recipit : quātomagis impius&
peccator.pro quo hebrei legunt.Si iuſto in terra retribui
tur.ideſt recipit ſecundum opera ſua : quantomagis impi⁹
& peccator.Eſa.65.Sed reddam & retribuam in ſinu eorū.
Hiere.18.Nunquid reddetur pro bono malum.Ioeř.3.Nū
quid vltionem vos redditis mihi.& inde שִׁלֵּם Silem:ſiue שִׁלֵּם

Digitized by Google

שִׁלּוּם
retributio
שִׁלּוּם Sſlum.i.retributio vel reſtitutio. Deut.32. Mihi vin⸗
dicta: & ego retribuam eā.pro quo he.le. Mihi vīdicta & re
tributio. Oſee.9. Venerunt dies retributionis. Mich.7.&
iudex in retribuendo eſt.pro quo he.le. Et iudex in retri⸗
butione. Scribitur ēt cū tau in fine. p̄s.90. Et retributionē
שִׁלּוּמִים
retributiones.
fedꝰ inire
peccatorū videbis.& in plu. שִׁלּוּמִים Selomim. Ps.68. Fiat
menſa eorum corā eis in laqueū & in retributiones. ſignāt
ēt predicta dictio pacificare: aut pacatū eſſe vel pacē habe
re. Deut.20. Si aūt fedus inire noluerit.pro quo he.le. Si
Pacificar
aūt nō pacificabitur.i.ſi noluerit tecū pacē habere: vel pa⸗
cē facere. Ioſ.10. Et quod transfugiſſent gabaonite ad iſra⸗
el. Pro quo he.le. Et quod pacificati fuiſſent cum iſrael. Et
in eo. Quare transfugerit ad ioſue.i.pacem haberet cū eo.
Paceꝫ habere
pacificū eē
pacatū eē.
3.Reg.22. Pacemqꝫ habuit ioſaphat. Iob.5. Et beſtie terre
pacifice erunt tibi. Et in eo.8. Et pacatū reddet habitaculū
iuſtitie tue. Et in eo.22. Acquieſce igitur ei: & habeto pacē
Prouer.13. Qui aūt timet preceptū in pace verſabitur.& in
eo.16. Inimicos quoqꝫ eiꝰ cōuertet ad pacē.pro quo he.le.
Inimicos quoqꝫ eius pacificabit ei. & eſt ſenſus ſicut in lr̄a
שָׁלוֹם
Par.
noſtra.& inde שָׁלוֹם Salom.i.pax ſeu pacificus.aut cōcor⸗
dia. Geñ.43. Pax vobiſcum: nolite timere. Leuit.26. Dabo
pacē in finibus veſtris. Nu.20. Do ei pacem federis mei.3.
Pacificꝰ.
Cōcordia.
Reg.2. pacificus ne eſt ingreſſus tuus. Iob.25. Qui facit cō
cordiā in ſublimis ſuis. p̄s.37. Non eſt pax oſſibus meis. p̄s
119. Cū hiis qui oderunt pacē: erā pacificus. Eſa.41. Tranſi
bit in pace. Et in eo.53. Diſciplina pacis noſtre ſup eū. & in
eo.57. Veniat pax.& in eo. Pacem ei qui lōge eſt: & ei qui
ꝓpe eſt.& in eo. Non eſt pax impiis.ponitur ēt pro ſano vl̄
Sanus.
ſoſpite. Geñ.43. Sanus ne eſt pater veſter ſenex. pro quo
he.le.eſt pax patri veſtro ſeni.i.eſt ſanus. Et in eo.qui rñde
Soſpes.
Salutare.
runt ſoſpes eſt. Eſt ēt dictio ſalutandi.1.Reg.25.& ſalutabi
tis eū ex nomine meo pacifice.& ſic dicetis. Sit fratribꝰ me
is & tibi pax: & oībus q̄cūqꝫ habes ſit pax.2.Reg.20. Salue
mi frater.i.pax ſit tibi.1.Paralip.12. Pax tibi & pax adiu⸗
שְׁלָמִים
Pacifici.
toribus tuis.& inde שְׁלֵמִים Selemim.i.pacifici. Geñ.35. Vi
ri iſti pacifici ſunt.2.Reg.20. Nonne ego ſum que reſpon⸗
deo veritatē in iſrael.pro quo he.le.nōne ego pacificarū fi⸗
deliū iſrael.i.vna de ciuitatibꝰ pacificis & fidelibus. p̄s.54.
Extendit manū ſuā in retribuendo.pro quo btūs hiero. in
Pacifica.
pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. Extendit manū ſuā ad pacifica ſua.
Naū.1. Si perfecti fuerint & ita pl̄es. Pro quo he.le. Si pacifi
ci fuerint. Pōt ēt ſignāre perfectos ſicut eſt in lr̄a nr̄a: vt in⸗
fra dicetur. Accipitur ēt pro ſacrificio pacificorū. Exo.20.
Et offeretis ſup eo holocauſta & pacifica vr̄a.& in eo.24.
Immolaueruntqꝫ victimas pacificas dño. Leuit.3. Hoſtia pa
cificorū. Amos.5. Et vota pinguiū veſtrorū nō accipiam.
Pro quo he.le. Et pacificū pinguiū vr̄orū nō accipiā.i.ſacri
שׁוּלַמִּית
Sulamitis.
ficiū pacificū.& inde שׁוּלַמִּית Sulanith. Quod interpreta⸗
tur pacifica. Cāti.6. reuertere reuertere ſulamitis. ſic debet
legi: nō ſunamitis. Signāt ēt p̄dicta dictio cōplere vel conſu
Complere.
Perficere
mare aut ꝑficere. Geñ.15. Nedū cōplete ſunt iniquitates a⸗
morreorū.3.Reg.7. Et perfecit oē opus.& in eo.9. perfe⸗
ctūqꝫ eſt oē opus.2.Paralip.4. Sicqꝫ completū eſt oē opus.
Finire.
Eſa.38. De mane vſqꝫ ad veſperā finies me.i. cōſumabis.&
in eo.44.& conſiliū ſeruorū ſuorū cōplēs.& in eo.& oēm
volūtatē meā cōplebis.& in eo.60. Et complebuntur dies
שָׁלֵם
Perfectꝰ
שְׁלֵמָה
luctus tui.& inde שָׁלֵם Salem.i.cōpletus vel cōſumatꝰ aut
ꝑfectus ſiue integer.& in ge.fe. שְׁלֵמָה Selema.3.Reg.6.de
lapidibus dolatis atqꝫ perfectis. Quod ī hebreo legitur ſin
gulariter.ſ.lapide perfecto vel integro. Et eſt in he.ge.fe.
Perfecta.
שְׁלֵמוֹת
Amos.1. Eo quod concluſerint captiuitatem perfectam in
idumea.& in plurali. שְׁלֵמוֹת Selemoth. Deut.27. Et de ſa⸗
xis informibꝰ & impolitis. Pro quo hebrei legunt. De lapi
dibus integris ſiue perfectis.& inde שְׁלוֹמִים Selomim.ideſt
Integre.
Perfecte
שְׁלוֹמִים
ꝑfectiōes
perfectiones vel conſumationes. Hiere.13. Tranſlata ē om
nis iuda tranſmigratione perfecta. Quod in hebreo legi⸗
tur pluraliter.ſcilicet tranſmigratiōe perfectionum vel cō⸗
ſumationum.& inde מְשֻׁלָּם Meſulam.ideſt conſumatus.ſi
Cōſumatꝰ.
ue perfectus. Eſa.42. Quis cecus niſi qui venundatus eſt.
Pro quo hebrei legunt. Quis cecus ſicut Meſulam. quod
interpretatur perfectus ſiue conſumatus aut pacificus. Po⸗
teſt etiam ſignificare illum cui aliquod debitum ſolutū eſt
vel cui aliquid reſtitutum eſt.

שַׂלְמָה
Veſtimentū
שַׂלְמָה Salma. veſtimentum. ſeu veſtis. Exo.22. Et oue
ac veſtimento. Et in eodem. Si pignus a proxi⸗
mo tuo acceperis veſtimentum.

שָׁלַף
Educere
Euaginare.
שָׁלַף Salaph. euaginare. educere. ſcilicet gladium. diſcal⸗
ciare. ſoluere. ſcilicet calciamentum. euellere. Iudi.3.
Nec eduxit gladium. Et in eodem.8. Qui non eduxit gla
dium. Et in eodem.9. Euagina gladium tuum & interfice
me. Et in eodem.20. Quadringēta millia peditum pugna
torum. Pro quo hebrei legūt. Quadringēta millia virorū
peditum euaginantium ſiue educentium gladium.& in eo
dem. Inuenti ſunt viginti millia de beniamin educentium
gladium. Iob.20. Eductus & egrediens de vagina ſua. Si
Soluere.ſ.
calciamentum.
Euellere
gnificat etiam diſcalciare. Ruth.4. Soluebat homo calcia
mentum ſuum. Ponitur etiam pro euellere. p̄s.128. quod
Priuſq̄ euellatur exaruit. quod hebrei exponunt. priuſq̄
educatur in culmine.

שָׁלֹשׁ
Tres.
Tria.
שָׁלֹשׁ Salos. tres ſiue tria.& eſt in hebreo generis femeni
ni vel neutri. Exo.23. Tribus vicibꝰ mihi per ſingu
los annos feſta celebrabitis. Deut.19. Tres ciuitates ſepara
bis tibi. Prouer.30. Per tria mouetur terra.& in genere maſ
שְׁלֹשָׁה
Tres.
שָׁלֵשׁ
culino dicitur שְׁלֹשָׁה Seloſa. vel שְׁלֹשֶׁת ſeloſeth. Geñ.9. tres
iſti filii ſunt Noe. Et in eodem.18. Apparuerunt tres viri.
Et in eodem.41. Tres propagines: tres adhuc dies ſunt. Nu
me.12. Egredimini vos tantum tres.& inde verbum שִׁלֵּשׁ
In tres ꝑtes diuidere
Siles. quod ſignificat triplicare ſiue in tres partes diuidere
aut in tertio die aliquid operari: vel tertio idē facere. Deut.
19. Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam
diuides.1.Regum.3. Requiretur enim ſeſſio tua vſqꝫ peren
tertio idē facere.
שְׁלִישִׁי
Tertius.
שְׁלִישִׁים
Triſtega
die.ideſt vſqꝫ in tertium diem. hebrei tamen legunt cum
ſequentibus ſic.& in tertio die deſcendes.3.Regum.18.&
tertio idipſum facite.& inde שְׁלִישִׁי Seliſi.ideſt tertiꝰ. Geñ.
3. Et factum eſt veſpere & mane dies tertius. Exo.39. In ter
tio ligurius achates & ametiſtus.& in plurali שְׁלִישִׁים Seli
ſim. ſiue שִׁלֵּשִׁים Sileſim. Geñ.5. Cenacula & triſtega facies
in eo.ideſt diuiſa in tres manſiones.& in eodem.50. Et vi
Tertii.
dit ephraim filios vſqꝫ ad tertiam generationem. Pro quo
hebrei legunt. Et vidit ioſeph de ephraim filios tertios.
ideſt vſqꝫ ad tertiam generationem.3.Regum.6. Et per co
cleam aſcendebatur in medium cenaculum: & a medio in
tertium. Pro quo hebrei legunt. Et a medio in tertia.ſcili
cet cenacula. quia erat in tres partes diuiſum. Ezech.43.
Triplex.
Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Pro quo hebrei
legunt. Iuncta porticui in tribus ſiue in triplicibus. Et in
שְׁלִישִׁיָּה
genere feminino שְׁלִישִׁיָּה Seliſia. ſiue שְׁלִישִׁית ſeliſith.
ideſt tertia. Deut.26. Anno decimarum tertio.& in hebreo
eſt generis feminini: quia annus eſt generis feminini.1.Re
Tertia
gum.20. Vſqꝫ ad veſperam diei tertie. Et in eodem. Si in
ueſtigauero ſententiam patris mei craſtino vel perendie.
ideſt in die tertia. Eſa.19. In die illa erit iſrael tertius egy⸗
pto & aſſyrie. Et in hebreo eſt generis feminini: & refertur
ad plebem Iſrael.& in eo.37. in anno aūt tertio ſeminare
& metere. Zach.6. Et in quadriga tertia equi albi. ſignāt ēt
שְׁלִישִׁית
שְׁלִישִׁית ſeliſith. tertiā partem. Nu.28. Media pars hin per

Digitized by Google

ſingulos vitulos & tertia per arietem.2. Paralip.23.Tertia
pars veſtrũ qui veniunt ad ſabbatũ.Et in eodẽ. Tertia vero
pars ad domũ regis: & tertia ad portã que appellatur fũda
mẽti. Significat ẽt tripliciter. Ezech.21.Et duplicetur gla-
di9 & triplicetur.i.tripliciter duplicetur.Signãt ẽt שְׁלִישִׁיָה
Seliſiia conternantẽ ſeu trinã.i.trium annorũ. Eſa.15.Ve-
ctes eius vſq; ad ſegor vitulã conternãtem.& inde מְשֻׁלָּשׁ
Meſulas.i.trinus ſeu trimus aut triennis. ideſt annorũ tri-
um.Geñ.15.Sume inquit mihi vaccã triẽnem & caprã tri-
nã & arietẽ ãnorũ triũ.& in ge.fe. מְשׁוּלֶּשֶׁת Meſuleſeth vt
in predicto loco:& in plu.fe.מְשֻׁלָּשׁוֹת Meſulaſoth. Ezech.
42.Triſtega enim erãt.i.per tria tecta diuiſa vel p̃ tres mã-
ſiões.& inde שִׁלְשֹׁם Silſom.i.nudiuſtertius. Geñ.31.quod
nõ ſit erga me ſicut heri & nudiuſtertius.& inde שְׁלשִׁים Se
loſim.i.triginta. Geñ.6.Et triginta cubitorũ altitudo illi9
Et in eo.41.Ioſeph triginta erat annorũ qñ ſtetit incõſpe
ctu pharaonis.& inde שָׁלִישׁ Salis.i.mẽſura capiens tertiã
partẽ alterius menſure maioris.p̃s.79.Et potũ dabis no-
bis ĩ lachrymis ĩ mẽſura.Sed btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.
trãſtulit.Et potaſti nos lachrymis tripliciter. Ponitur ẽt p̃
mẽſura triũ digitorũ.Eſa.40.Quis appẽdet tribus digitis
molẽ terre.pro quo he.le.Et menſus eſt in mẽſura.ſ.triũ di
gitorũ ſiue in triplici.ſ.mẽſura puluerẽ terre. Signãt etiã
שָׁלִישׁ Salis.ducẽ ſeu principẽ vel principalẽ .4. Regũ.7.
Rñdens vnus de ducibus.& in eo.9.Dixitq; iehu ad Bada-
char ducẽ.Et in eo.15.Coniurauit aũt cõtra eũ phacee fili
us romelie dux.& in plu.שָׁלִישִׁים Saliſim.Exo.14. Et du
ces totius exercitus.& in eo.15.Et electi principes eius ſub
merſi ſunt in mari rubro.Signãt etiã שָׁלִישִׁים Saliſim res
magnas & precipuas: ſcd̃m hebreos.Prouer. 22. Ecce deſ
cripſi eã tibi tripliciter.pro quo ipſi legũt.Ecce deſcripſi ti
bi magna ſiue precipua.põt ẽt intelligi ſicut eſt in lr̃a nr̃a.ſi
gnãt ẽt שָׁלִישִׁים Saliſim quedã inſtr̃a muſica :que fortaſſe
erãt triãgulata vel triũ chordarũ.pro quo btũs hiero. tran-
ſtulit ſiſtra.1.Reg.18.In tympanis leticie & in ſiſtris.

שֵׁם Sem.nomẽ aut fama.Geñ.2.Nomen vni phiſon.&in
eo.4.Iſte cepit inuocare nomẽ dñi.& in eo.16. voca
uitq; nomen eius Iſmael.& in eo.32. Quid queris nomen
meum.Leuit.24. Et qui blaſſemauerit nomen domini
morte moriatur.p̃s.9.Nomẽ eorũ deleſti.p̃s.108. In gña-
tiõe altera deleatur nomẽ eius.p̃s.137.Qm̃ magnificaſti ſu
p̃ oẽ:nomẽ ſanctũ tuũ.Hiere.29. Pro eo qd̃ miſiſti in noĩe
meo libros.pro quo he.le.Pro eo qd̃ miſiſti in noĩe tuo li-
bros ſiue ep̃las.& ponitur ibi שִׁמְכָה Simcha cũ he in fine p̃
שִׁמְךָ Simcha. Signãt etiã famã vel famoſum.i.noĩatũ.Geñ.
6.Iſti ſunt potẽtes a ſeculo viri famoſi. pro quo he.le. Viri
fame vel noĩs.2.Reg. 7.Feciq; tibi nomẽ grãde iuxta no-
men magnorũ.& in plu.שֵׁמוֹת Semoth.Geñ. 2. Appella-
uitq; adam noĩbus cũcta aĩantia.Exo.1.Hec ſunt noĩa filio
rũ iſrael.Itẽ שָׁם Sam.i.ibi: aduerbiũ loci:ſiue illic : vel illuc
Geñ.2.Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus. Deut.10.
Que vſq; hodie ibi ſunt.Iob.3. Ibi impii ceſſauerũt a tu-
multu.p̃s.13. Illic trepidauerũt timore.p̃s.49. Et illic iter
quo oſtẽdã ei ſalutare dei.p̃s.121.Illuc enim aſcẽderũt trib9
p̃s.131.Illuc p̃ducã cornu dauid.p̃s.138. Etenim illuc ma-
nus tua deducet me.Scribitur ẽt cũ he in fine & dr̃ שָׁמָּה ſá-
ma.Geñ.14.& ceciderũt ibi.Deut.1.Nec tu ingredieris il-
luc.Et in eo.12.Illuc oĩa que p̃cipio cõferetis.Iob.2. & nu-
dus reuertar illuc.Ponitur ẽt pro tũc aduerbio tp̃is. Eccl̃s.
3.& tp̃s oĩs rei tunc erit.& cõponitur cũ mem in principio
& dr̃ מִשָּׁם Miſam.i.inde ſiue illinc.Geñ.2.Qui inde diui-
ditur in quattuor capita.& in eo.11.& inde diſp̃ſit eos dñs.
Et in eo.49.Inde paſtor egreſſus eſt.& inde שָׁמַיִם ſamaim

Triplicit. שְׁלִישִׁיָה Cõternãs. מְשֻׁלָּשׁ Triẽnis. Trina. ãnorũ triũ מְשׁוּלֶּשֶׁת מְשֻׁלָּשׁוֹת Triſtega שִׁלְשֹׁם nudiuſtti9 שְׁלשִׁים Triginta. שָׁלִישׁ Menſura tripliciter. tres digiti שָׁלִישׁ Dux. שָׁלִישִׁים Duces. P̃ricipes. tripliciter. magna. Siſtra. שֵׁם Nomen. Famoſi Fama. שֵׁמוֹת Nomina שָׁם Ibi. Illic Illuc. שָׁמָּה Ibi. Illuc. Tunc. מִשָּׁם Inde שָׁמַיִם

i.celi.& ſolũ inuenitur in nu.plu.& caret numero ſingulari
Sed ponitur aliqñ pro ſingulari:aliqñ pro plurali.Geñ. 1.
In principio creauit deus celũ & terrã.Et in eo. Vocauitq;
deus firmamentũ celum.Leuit.26.Daboq; vobis celũ de-
ſuper ſicut ferrũ.Deut.30. Si ad cardines celi fueris diſſipa
tus.Et in eo.32.Audite celi que loquor.& in eo.Celiq; ca-
ligabũt rore.Eſa.13.Veniẽtibus de terra procul a ſũmitate
celi.Signãt ẽt regionẽ aeris excelſã q̃ eſt verſus celũ.Deut.
9.Et ciuitates ingẽtes & ad celũ vſq; muratas.& eſt hyp̃bo
lica locutio.Iob.2. Sparſerunt puluerem ſuper caput ſu-
um in celum.Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua
chaldaica dr̃ שְׁמַיָּא Semaia.Hiere.10.Dii q celũ & terrã nõ
fecerũt.Dañ.2.Sed eſt deus in celo reuelans myſteria.

שָׁמֵם Samam.deſolare.deſertũ facere.perdere.diſperdere
obſtupeſcere.Leuit.26.Et deſerta faciam ſãctuaria
vr̃a.& in eo.diſperdãq; terram veſtram.i.deſolabo. & ĩ eo.
Cunctis diebus ſolitudinis eius.Pro quo he.le.Cũctis die-
bus quibus deſolata fuerit.Et in eo.patiẽs ſolitudinẽ p̃pter
illos.pro quo he.le.Cum deſolata fuerit ab eis.p̃s. 68. & lo
cũ eius deſolauerũt. Eſa.54.& ciuitates deſertas inhabita
bis.i.ciuitates que deſolate ſunt.Hiere.17. deſolatiõe deſo
lata eſt oĩs terra.& in eo.49.Et diſſipauerit cũ eis habita
cula eorũ.Threñ.1.facti ſunt filii eius perditi. & in eo.5. p̃
pter montẽ ſion quia diſperiit.Ezech.12.Terraq; deſerta.
Et in eo.20.vt cũ offerrẽt omne qd̃ aperit vuluam p̃pter
peccata eorum.pro quo he.le.Cum offerrent omne qd̃ a-
perit vuluã:vt diſperdã eos.Sed ſi p̃ro אֲשִׁימֵם aſimem lega
tur אֲשַׁמֵּם aſamam.tũc ſignãt culpã ſiue peccatũ eorũ :ſicut
eſt in lr̃a noſtra. & in eo.30.Et diſperdã terrã.& in eo.36.
Pro eo quod deſolati eſtis & cõculcati.& in eo.que quondã
fuerat deſolata.& in eo.Et ciuitates deſerte & deſtructe. Si
gñat ẽt obſtupeſcere. Leuit.26. Et obſtupeſcẽt ſup eã ĩimi
ci veſtri.Iob.17.Stupebunt iuſti ſuper hoc.& in eo. 21. At
tendite ad me & obtupeſcite.p̃s.142. In memetipſum tur
batũ eſt cor meũ.i.ſtupefactũ eſt.Eccl̃s.7.Ne obſtupeſcas.
Eſa.52.Sicut obſtupuerunt ſuper te multi. & in eo.63.que
ſiui:& non fuit qui adiuuaret.pro quo hebrei legunt.&ſtu
peſactus ſum:& non fuit qui adiuuaret.Hiere. 2. Obſtupe
ſcite celi ſuper hoc.Et in eodem.4.Et obſtupeſcent ſacer-
dotes.Et in eodem.19.Omnis qui pertranſierit eam:obſtu
peſcet.Dañ.8.Et ſtupebam ad viſionem.& inde שׁוֹמֵם So-
mem.ideſt deſolatus:ſiue perditus.aut ſtupefactus vel me-
rens.Threñ.3.Poſuit me deſolatam. Scribitur etiam cum
mem in principio & dicitur מְשׁוֹמֵם Meſomem. Dañ.9.
Et erit in templo abominatio deſolationis. Et in eodem.
Perſeuerauit deſolatio.Et in eodem.12. Poſita fuerit abo-
minatio in deſolatione.Ponitur etiam pro merente vel tri
ſti.Eſdre.9.Et ſedi merens.Et in eodem. Et ego ſedebam
triſtis.Poteſt etiam legi deſolatus vel ſtupefactus. Ezech.3
Manſi ibi tribus diebus merens.& in plurali שׁוֹמְמִים
Somemim.Threñ.1. Facti ſunt filii mei perditi. Et in eo-
dem.Omnes porte eius deſtructe. & in genere feminino
שׁוֹמֵמָה Somema.Eſa.54.Quoniam multi filii deſerte.
Threñ.1. Poſuit me deſolatam. & in plurali feminino
שׁוֹמֵמוֹת Somemoth.Eſa.61.Et deſertas & diſſipatas in ge
nerationem & generationem.Dañ.9. Et vide deſolatio-
nes noſtras.Et inde שַׁמָּה Sama:ſiue מְשַׁמָּה Meſama aut
שְׁמָמָה Semama.ideſt deſolatio:ſiue ſtupor.Ps.72. Quo-
modo facti ſunt in deſolationẽ.Hiere.5.Stupor & mirabi
lia facta ſunt in terra. Et in eodem.18. Vt fieret terra eo-
rum in deſolationem.Ezech.33. Cum dedero terram eo
rum deſolatam & deſertam.Et in eodem.35.Et dabo te de
ſolatum & deſertum. Pro quo hebrei legunt. Et da-

Celum. Celi. שְׁמַיָּא Celum. שָׁמֵם Deſertũ fa cere. Diſp̃dere. Deſolare. Diſſipare Perdere. Diſperire. Obſtupe- ſcere. Turbari. שׁוֹמֵם Deſolatꝰ. מְשׁוֹמֵם Deſolatio Merens. Triſtis. שׁוֹמְמִים perditi. Deſtructe שׁוֹמֵמָה Deſerta. Deſolata. שׁוֹמֵמוֹת Deſerte. Deſolatiões שַׁמָּה מְשַׁמָּה deſolatio ſtupor.

Digitized by Google

bo te in deſolationē & deſertū. Ioel.3. Egypt9 in deſolatio nē erit. & in plu. שָׁמוֹת Samoth. ſiue שְׁמָמוֹת Semamoth. aut מְשַׁמּוֹת Meſamoth. ps.45. Qui poſuit prodigia ſup terrā. ꝑ quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit quātas poſuit ſolitudines in terra. Eſa.15. Aque nemrim deſerte erunt. Pro quo he. le. Deſolatiōes erūt. Ezech.35. In deſolatiōes ſempiternas tradā te. & inde שִׁמָּמוֹן Simamon. i. deſolatio Ezech.12. Et aquā ſuā in deſolatione bibēt. & inde שְׂמָמִית Semamith. i. ſtellio. Prouer.30. Stellio manibus nititur. & ſolum inuenitur in predicto loco.

שְׂמאֹל Semol. ſiniſtra. De quo vide infra in dictione שְׂמֹאל Semol.

שָׁמַד Samad. deſtruere. diſperdere. delere. diſſipare. Leuit 26. Deſtruā excelſa vr̄a. Deut.1. vt traderet nos in ma nu amorreorū atq₃ deleret. Prouer.14. Domus impiorum delebitur. Eſa.14. Et ſcopabo eā i ſcopa terēs. ꝑ quo he. le. Deſtruēs vel delēs. & in eo.48. Nō fuiſſet attritū nomē ei9 a facie mea. ideſt non fuiſſet deletum vel diſſipatū. Ezech. 14. Et delebo eum de medio populi mei iſrael. & in eo.32. Et diſſipabitur multitudo eius. Oſee.10. Diſperdentur ex celſa idolorum.

שָׂמַח Samach. letari. exultare. gaudere. Exo.4. Vidēſq₃ te letabitur corde. Deut.33. Letare zabulon in exitu tuo Iudi.9. Quod letificat deū & hoies. Eſter.8. Omniſq₃ ciui tas exultauit atq₃ letata eſt. ps.15. letatū eſt cor meū & exul tauit lingua mea. Ps.88. Letificaſti oēs inimicos eius. Ps. 104. Letata eſt egyptus in profectiōe eorū. Prouer.13. lux iuſtorū letificat. & in eo.27. Et letifica cor meū. Et in eodē 29. Et iuſtus laudabit atq₃ gaudebit. Eccl's.11. Letare iuue nis in adoleſcentia tua. Hiere.20. Quaſi gaudio letificauit eū. & inde שָׂמֵחַ Samech. i. letus ſiue gaudēs. Deut.16. Eriſq₃ in leticia. Pro quo he. le. Eriſq₃ letus ſiue gaudēs. Eſter. 5. Letus & alacer. & in plu. שְׂמֵחִים Semechim. Iob.3. Gaudētq₃ vehemēter cū inuenerint ſepulchrū. Pro quo he. le le ti ſiue gaudētes in leticia ſiue in exultatione: gaudebūt cum inuenerint ſepulchrū. i. qui quondā gaudebāt in exultatio ne: mō gaudēt cū inueniūt ſepulchrū. ps.34. Qui gratulā tur malis meis. Eſa.24. Ingemuerūt oēs qui letabātur cor de. & inde שִׂמְחָה Simcha. i. leticia ſiue gaudiū. Nu.10. Si qū habueritis epulū aut dies feſtos. pro quo he. le. In die leticie veſtre & in feſtiuitatibus veſtris. Eccl's.8. Laudaui igitur le ticiam. Eſa.55. In leticia egrediemini.

שָׁמַט Samat. dimittere. remittere. relinquere. precipitare declinare. calcitrare. Exo.25. Anno aūt ſeptimo di mittes eā: & requieſcere facies. Deut.15. Cui debetur aliqd ab amico vel proximo ac frē ſuo repetere nō poterit. ꝑquo he. le. Remittat ſiue dimittat oīs cui debetur aliquid. & ī eo. Ciuē & ꝓpinquū repetēdi nō habebis ꝑtātem. Pro quo he. le. Et qđ fuerit tibi cū fratre tuo dimittet man9 tua. & eſt ſe ſus ſicut in lr̄a nr̄a. Hiere.17. Et relinqueris ſola ab heredi tate tua. & inde שְׁמִטָּה Semita. i. remiſſio. Deut.15. Septi mo anno facies remiſſionē. & in eo. Appropinquauit ſepti mus annus remiſſiōis. Signāt ēt ꝑdicta dictio ꝑcipitare. 4. Reg.9. Precipitate eā deorſū: & ꝑcipitauerūt eā. ps.140. abſorti ſunt. pro quo he. le. ꝑcipitati ſūt. pōt ēt legi ſecūdū primā ſignificationē dimiſſi ſunt vel relicti ſunt. Ponitur ēt pro declinare vel calcitrare. 2. Reg.6. Calcitrabāt boues & declinauerāt eā. vbi vna dictio hebraica ponitur pro dua bus dictiōibus latinis. nā in hebreo ſic habetur. Qm̄ calci trauerāt boues ſiue qm̄ declinauerāt boues. & aliqui hebrei legunt in predicto loco. Qm̄ lapſi fuerant boues.

שָׁמַיִם Samaim celi. & declinatur tm̄ plr̄: & caret numero ſingulari: & ponitur aliqñ plurale pro ſingulari de quo vide ſupra in dictione שָׁם Sam.

שְׂמִכָה Semicha. opertorium ſeu pallium. Iudi.4. Et oper tus eſt ab ea pallio. & ſolum inuenitur in predicto loco.

שְׂמֹאל Semol. ſiniſtra. & ſcribitur cū aleph ante lr̄a lámed loco vau vocali. Gen̄.48. Manaſem vero in ſiniſtra ſua. & in eo. Siniſtrā āt ſup caput manaſſe. 2. Reg.16. A dex tera & a ſiniſtra eius. Eſa.9. Et comedet ad ſiniſtrā. & aliqñ ſcribitur ſine áleph. 2. Reg.14. Dn̄e mi rex neq₃ ad dexte rā neq₃ ad ſiniſtrā. & inde שְׂמָאלִי ſemali. i. ſiniſter. 3. Reg.6 Siſt̄ erexit columnā ſecūdā. ꝑ quo he. le. & erexit columnā ſiniſtrā. & in hebreo eſt ge. maſ. & in ge. fe. שְׂמָאלִית Semalith. Leuit.14. Olei vero partē mittet in manū ſuā ſiniſtrā. & inde verbū הִשְׂמִיל Haſmel qđ ſignāt ſiniſtrare: ſi latie po ſſet dici. i. ad ſiniſtrā pergere. vel ad ſiniſtrā declinare: aut vti ſiniſtra. Gen̄.13. Ego ad ſiniſtrā pergā. 2. Paralipo.12. Vtraq₃ manu fundis ſaxa iacientes. pro quo he. le. Dextera & ſiniſtra vtētes lapidibus. Eſa.30. Et nō declinetis nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā. & aliqñ ſcribitur ſine áleph. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexterā & ad ſiniſtram. Item שִׂמְלָה Simla. i. palliū ſeu veſtimentū: aut pannus. Gen̄.9. Palliū i poſuerūt humeris ſuis. Deut.8. Veſtimētū tuū quo opieba ris nequaq₃ vetuſtate defecit. & in eo.22. Expandentq₃ ve ſtimētū corā ſenioribus. & in plu. שְׂמָלוֹת Semaloth. Gen̄. 45. Singulis aūt proferri iuſſit binas ſtolas. i. binas veſtes Exo.3. Vaſa argentea & aurea ac veſtes.

שָׁמַן Saman. impinguare. incraſſare. Deut.32. Incraſſatus eſt dilectus. & in eo. Impinguatus: incraſſatus. Nee. 9. Et ſaturati & impinguati ſunt. Eſa.6. Exceca cor populi huius. Pro quo hebrei legunt. Incraſſari. ideſt incraſſatum eſt cor populi huius. & ſic habetur in euangelio ſecundum mattheum capitulo.13. vbi dicitur. Incraſſatum eſt enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt. Hiere.5. In craſſati ſunt & impiguati. & inde שָׁמֵן Samen. ideſt pinguis 1. Paralip.4. Inuenerūtq₃ paſcua vbera & valde bona. Pro quo hebrei legunt. Et inuenerunt paſtum pinguē & bonū. Eſa.30. Eritq₃ vberrimus & pinguis. & in plu. שְׁמֵנִים ſema nim. Eſa.25. Conuiuium pinguium: cōuiuium vindemie: conuiuium pinguium medulatorum. Et aliquando ſcribi tur cum mem in principio. Nee.8. Ite comedite pinguia. ps.77. Et occidit pingues eorum. Eſa.10. Mittet domina tor dominus in pinguibus eius tenuitatem. & in genere fe minino שְׁמֵנָה Semena. Gen̄.49. Aſer pinguis eſt panis ei9 Nu.13. Humus pinguis an ſterilis. Nee.9. Ceperuntq₃ vr bes munitas & humum pinguem. & inde שֹׁמֶן ſómen ſiue מִשְׁמָן Miſman. ideſt pinguedo ſiue craſſitudo. Gen̄.27. In pinguedine terre erit habitatio tua. ps.108. Et caro mea mutata eſt propter oleum. Pro quo hebrei legunt. Et caro mea macilenta facta eſt: ſiue mutata eſt a pinguedine. Po teſt etiam ſignificare oleum: vt infra dicetur. Eſa.17. Et pin guedo carnis eius marceſcet. & inde שֶׁמֶן Sémem. ſiue שָׁמֶן Sámem. ideſt oleum vel vnguentum. Exo.27. Ole um de arboribus puriſſimum. Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis puriſſimis. Prouer.27. Et oleum dextere ſue euocat. Canti. primo. Oleum effuſum eſt nomen tuum Eſa.1. Nec fota oleo. Et in eodem.5. In cornu filii olei. Et in eodem.10. Computreſcet iugum a facie olei. Ezech.32. Et flumina eorum quaſi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nee.8. Et afferte frondes oliue: Significat eti am vnguentum ſiue oleum aromaticum. Ps.132. Sicut vn guentum in capite quod deſcendit in barbam barbā Aa ron. Canti.1. Fragantia vnguentis optimis. Item שְׁמֹנָה Semona. ideſt octo. 4. Regum.22. Octo annorum

erat ioſias.Eccſ.11.Da partē ſeptem necnō & octo. Mich.
שְׁמִינִי 5.Et octo primates hoim.& inde שְׁמִינִי Semini.i.octauus.
Octauus. Exo.22.Die octauo reddes eū mihi.Leuit.9.facto aūt octa
שְׁמִינִית uo die.& in ge.fe.שְׁמִינִית Seminith.vt in titulo. p̄s.11.vbi
Octaua. dr in fine pſalmus dauid p octaua.& ide שְׁמֹנִים Semonim
שְׁמֹנִים i.octogīta.vt Geñ.16.Octoginta & ſex annorū erat abraā.
Octogīta. Itē אַשְׁמַן Aſman.i.locus caliginoſus ſiue ſepulchrū.& ſo
אַשְׁמַן caliginoſū lū iuenitur in nu.plu.Eſa.59.Et in caliginoſis qſi mortui.
שָׁמַע שָׁמַע Samaa.Audire.ſiue exaudire:acquieſcere.obedire.
Audire intelligere.Geñ.3.Vocē tuā dñe audiui.& in eo.quia
audiſti vocē vxoris tue.Et in eo.18. Quo audito ſara riſit
poſt oſtiū tabernaculi.pro quo he.le.Et ſara audiebat poſt
Exaudire. oſtium tabernaculi.Et in eo.21.Exaudiuit dñs vocē pueri
Et in eo.34.Quod cū audiſſet iacob.& in eo.45.Auditū
q̄ eſt & celeri ſermone vulgatū in aula regis. Pro quo he.
le.Et vox audita.i.rumor auditus eſt in domo pharaonis.
Exo.2.Audiui gemitū eorū.& in eo.22. Si clamauerit ad
me:exaudiā eū.& in eo.23.Nec audietur ex ore vr̄o.Nu.12
Quod cū audiſſet dñs iratus eſt valde.1.Reg.15.Precepit
itaq̄ ſaul populo.Pro quo he.le.Et audire fecit ſaul popu
lū.i.p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad preliū.4.Reg.
7. Siquidē dñs ſonitū audire fecerat.1.Paralip.15.In nab
lis & citharis cōcrepātes.Pro quo he.le. Audire facientes.
ſ.cantica & hymnos.Nee.12.Et audita eſt letitia ieruſalem
Ps.57.Qui nō exaudiet vocē incantantium.p̄s.129.Dñe
exaudi vocē meā.Hiere.23. Nolite audire verba p̄pheta
rū.& in eo.51.Annūciate cōtra eā regibus Ararat.p quo
Acquieſcere he.le.audire facite.Dañ.8.Audiui vnū de ſanctis.Signat ēt
Obedire acquieſcere vel obedire.Geñ.16.Cumq̄ ille acquieſceret.1
Reg.15.& nō potius vt obediatur voci dñi.& in eo. Meli
eſt enim obedientia q̄ victime.Pro quo he.le. Melius eſt
enim obedire q̄ victima.p̄s.17. In auditu auris obedient
mihi.Eſa.11.Et filii amon obedientes erunt. Hiere.35.qa
obedierunt precepto patris ſui.& in eo. Quia obediſtis p̄
cepto ionadab. Signat ēt intelligere qd eſt idē qd audire
Intelligere mēte & corde.Deut.28.Cuius linguā intelligere nō poſſis
3.Regū.3.Dabis ergo ſeruo tuo cor docile. pro quo he.le.
Cor intelligēs.Eſa.36.Loquere ad ſeruos tuos ſyra lingua:
שֵׁמַע intelligim⁹ eīn.& inde שֵׁמַע Sēmaa.ſiue שְׁמוּעָה Semua.i.
שְׁמוּעָה Auditus. auditio ſiue auditus:aut fama vel rumor.Iob.42. Auditu
auris audiui te.Eſa.23.Cum auditū fuerit in egypto:dole
būt cū audierint de tyro.Pro quo he.le. Cū auditio fuerit
i egypto:dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri.
Nuncium Et in eo.37.Et audiet nūciū.Pro quo he.le.Et audiet audi
tionē ſiue famā vel rumorē.Et in eo.53. quis credidit audi
Auditio. tui nr̄o.Hiere.51.Veniet in āno auditio. Et in eo.& timea
tis auditū qui audietur in terra.Ponitur ēt pro fama. Ioſ.
Fama. 6.Et nomē eius vulgatū eſt in omni terra.i.fama eius.Hie
re.5.Audiuit rex Babylonis famā eius.& aliqñ ſcribitur cū
מִשְׁמַע mē in principio & dr מִשְׁמַע miſmaa.2.Reg.23. Fecitq̄ eū
Auditio. ſibi dauid auricularīū a ſecreto.pro quo he.le.Et poſuit eū
Auditus dauid ad auditionē ſuā.i.vt ſecreta eius audiret.Eſa.11.nec
ſcdm auditū auriū arguet.Ponitur ēt p obediētia.1.Regū.
Obediētia 22.Et pgens ad imperiū tuū.Pro quo he.le. ad obediētiā
tuā.i.vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris. & in
הַשְׁמָעוּת de הַשְׁמָעוּת Haſmacuth.i.auditio.Ezech.24. Vt annunci
auditio et tibi.Pro quo he.le.In auditione aurium.i.vt audiasque
annunciabit tibi.
שֶׁמֶץ שֶׁמֶץ Sēmes.parum.paululum.pauxillum.ignominia ſeu
Paululum infamia.Iob.4.Suſcepit auris mea venas ſuſurri e
ius.pro quo he.le.Suſcepit auris mea paululū ſeu pauxillū
Ex parū. ex eo.& in eo.26.Et cū vix paruā ſtillā ſermonis eius au
שִׁמְצָה dierim⁹.Scribitur ēt cū he in fine & dr שִׁמְצָה ſimſa.i.igno

minia ſeu infamia.Exo.32.Propter ignominiam ſordis. Ignominia
שָׁמַר Samar.cuſtodire.ſeruare.conſeruare.obſeruare.ca שָׁמַר
uere.Geñ.2.Vt operaretur & cuſtodiret illum.Et in Cuſtodire
eo.3.Ad cuſtodiendā viam ligni vite.Et in eo.28.Et cuſto
dierit me in via.Et in eo.37.Pater vero rem tacitus conſi
derabat.pro quo he.le.Et pater eius cōſeruabat rē ſeu ver
bū.& per talē modū loquēdi dicitur.Luce.2.Maria aūt cō
ſeruabat oia verba hec: conferens in corde ſuo.Deut.4.ob Obſeruare
ſeruabitis & implebitis opere.& in eo.cuſtodi igitur temet
ipſum.Et in eo.Cuſtodite igitur aīas vr̄as.Et in eo.24.ob
ſerua diligenter ne incurras plagā lepre.2.Reg.22.& cuſto
diui me ab iniquitate mea.Iob.14.Sed parce peccatis me
is.pro quo he.le.Nō cuſtodias ſiue obſerues ſup peccatum
meū.i.nō obſerues mihi odiū ſeu vindictā.p̄s.15.Cōſerua Cōſeruare
me dñe qm̄ ſperaui in te.Ps.17.Quia cuſtodiui vias dñi.
Ps.85.Cuſtodi aīam meā qm̄ ſanct⁹ ſum.Eccſ.8.Ego os
regis obſeruo.Hiere.31.Et cuſtodiet eū ſicut paſtor gregē
ſuū.Amos.1.Et indignationē eius ſeruauerit vſq̄ in finē. ſeruare
Ione.2.Qui cuſtodiunt vanitates.Mich.6.Et cuſtodiſti p̄
cepta Amri.Signat ēt cauere.ſ.qñ eſt verbū paſſiuū prime Cauere
cōiugationis imperatiui modi.Exo.19.Cauete ne aſcenda
tis in montē.Deut.4.Caue ne obliuiſcaris pacti dñi dei tui
Et in eo.12.Caue ne offeras holocauſta tua in oi loco. Ioſ.
6.Vos aūt cauete: ne de his que precepta ſunt quicq̄ con
tingatis.Eſa.7.Vide vt ſileas.Pro quo he.le.Caue & ſile.i.
temetipſum cuſtodi,vt ſileas.& inde שׁוֹמֵר Somer.i.cuſtos שׁוֹמֵר
Geñ.3.Nūquid cuſtos fratris mei ego ſū.1.Reg.28.& ego Cuſtos
cuſtodē capitis mei ponam te.Eſa.21.Cuſtos quid de no מִשְׁמָר
cte.& inde מִשְׁמָר miſmar:ſiue מִשְׁמֶרֶת Miſmereth.i.cuſto מִשְׁמֶרֶת
dia.Geñ.42.Et tradidit illos cuſtodie.Exo.12.& obſerua Cuſtodia
bitis eum.pro quo hebrei legunt.Et erit vobis in cuſtodiā
1.Reg.22. Mecūq̄ ſeruaberis.Pro quo hebrei legunt. Et e
ris mecum in cuſtodiam.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.
1.Paralip.26.Cuſtodiā contra cuſtodiā.Prouer.4.Oī cu
ſtodia ſerua cor tuum.& in plurali מִשְׁמָרוֹת Miſmaroth. מִשְׁמָרוֹת
Nee.7.Et poſui cuſtodes.Pro quo hebrei legunt.Et poſui Cuſtodie.
cuſtodias.Et in eodem.13.& conſtitui cuſtodias.& in eodē.
Et conſtitui cuſtodias ſacerdotum & leuitarum. Dicitur eti
am שָׁמְרָה Somra.ideſt cuſtodia.p̄s.104.Pone domie cuſto שָׁמְרָה
diam ori meo.& aliquando ſcribitur cum aleph in princi Cuſtodia
pio & dicitur אַשְׁמוּרָה aſmura.ſiue אַשְׁמֹרֶת aſmoreth.ideſt אַשְׁמוּרָה
cuſtodia.Ps.89.Et cuſtodia in nocte.Ponitur etiam p vi אַשְׁמֹרֶת
gilia.Exo.14.Iamq̄ aduenerat vigilia matutina. Iudi.7. Cuſtodia.
Incipientibus vigiliis noctis mediis.pro quo hebrei legūt Vigilia.
In principio vigilie noctis medie.& in plurali אַשְׁמוּרוֹת aſ אַשְׁמוּרוֹת
muroth.p̄s.118.Preuenerunt oculi mei ad te diluculo.Pro
quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veri
tatem tranſtulit.Preueniebant oculi mei vigilias. Et aliqñ Vigilie
ſcribitur ſine aleph.p̄s.76. Anticipauerunt vigilias oculi
mei.Item שָׁמִיר Samir.i.adamas:aut ſpina vel vepres.Hie שָׁמִיר
re.17.Et in vnguine adamantino.Ezech.3. Vt adamantē Adamas.
& ſilicem dedi faciem tuam.Zach.7.Et cor ſuum poſue
runt vt adamantem.Significat etiam ſpinam ſeu vepres.
Eſa.5.Aſcendent ſuper eam vepres & ſpine.Et in eodem. Vepres
6.Vepres enim & ſpine erunt in vniuerſa terra. Et in eo
dem.7.In ſpinas & vepres erunt.Et in eodem.32. Super Spina
humum populi mei ſpine & vepres aſcendent. Itē שְׁמָרִים
Semarim.ideſt feces.& ſolum inuenitur in numero plura שְׁמָרִים
li.Ps.73. Veruntamen fex eius non eſt exinanita:bibent Fex.
omnes peccatores terre.Pro quo hebrei legunt. Veruntamen Feces
men feces eius bibent.Hiere.48.Et requieuit in fecibus
ſuis. Soph.1. Et viſitabo ſuper viros defixos in fecibus
ſuis.

Digitized by Google

שֶׁמֶשׁ שֶׁמֶשׁ Semes.Sol.Geñ.19.ſol egreſſus ē ſup terrã.p̄s.122
Sol Per diē ſol nõ vret te.Eccl's.1.Et oritur ſol & occidit.
Malach.4.& orietur vobis timētibus nomē meũ ſol iuſti=
שִׁמְשָׁא tie.& in ligua chaldaica dr̄ שִׁמְשָׁא Simſa.Dañ.6.& vſq; ad
שְׁמָשׁוֹת occaſũ ſolis laborabat vt erueret illũ.& in plu.שְׁמָשׁוֹת Sim
Ꝓpugnacula ſoth:& ſignãt ꝓpugnacula.Eſa.54.Et ponã iaſpidē ꝓpu=
שַׁמֵּשׁ gnacula tua.Item שַׁמֵּשׁ Sammes.in lingua chaldaica ſigni
Miniſtra= cat miniſtrare.Dañ.7.Millia millium miniſtrabant ei.

שֵׁן שֵׁן Sen.dens.ebur.coccinũ.Exo.21.dentē pro dēte.& ĩ eo.
Dens Dētē ſi excuſſerit.Prouer.25.Dēs putridꝰ & pes lapſus
שִׁנַּיִם & ĩn plu. שִׁנַּיִם Sinnaim. Geñ.49.Et dentes eius lacte cã=
Dentes didiores.Canti.4.Dētes tui ſicut greges tõſarũ. & qñ iũgi
tur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos:que ſignãt tres:tũc ãbe dictio
nes ſignãt inſtrm̃ ferreũ qđ tridēs appellatur.1.Reg.2.&
Tridens hēbat fuſcinulã tridētē in manu ſua.Accipitur ēt pro rupe
vel ſcopulo acuto ĩ pte ſupiori.1.Reg.14.Eminētes petre
ex vtraq; pte:& quaſi in modũ dentiũ ſcopuli hinc inde p̄
rupti.Iob.39. In p̄ruptis ſilicibꝰ cõmoratur atq; inacce=
ſis rupibus.Signãt ēt p̄dicta dictio ebur qđ eſt dens elephã
Ebur. tis.3.Reg.10.Thronũ de ebore grãdē.Cãti.5.venter eius e=
burneus.Ezech.17.Dētes eburneos & hebeninos. Signãt
ēt coccinũ ſeu colorē rubeũ.& tũc ſcribitur cũ iod in fine &
שָׁנִי dr̄ שָׁנִי ſani.vt Geñ.38.in q̃ obſtetrix ligauit coccinũ.Exo.
Coccinus. Bis tinctꝰ 39.purpura cocoq; bis tincto.Ioſ.2. Funiculꝰ iſte coccineꝰ
Cocceus. Cãti.4.ſicut vitta coccinea labia tua.& aliqñ ſcribitur cũ
שָׁנִים mē in fine:& dr̄ שָׁנִים ſanim.Eſa.1.Si fuerit pctã vrã vt coc=
Coccinum ciñũ.Prouer.30.Oēs.n.domeſtici eius veſtiti ſunt duplici=
Duplicia. bꝰ.pro quo he.le.Oïs.n.domꝰ eius veſtita eſt coccino.ꝙ ſi
pro שָׁנִים Sanim legatur שְׁנַיִם Senaim:tũc ſignificat duo
vel duplicia ſicut eſt in littera noſtra.

שָׁנַן שָׁנַן Sanan.acuere.narrare.cõfabulari.recitare.ſeu repete=
Acuere re.Deut.32.Si acuero vt fulgur gladiũ meũ.p̄s.44.ſa
gitte tue acute.p̄s.139.acuerũt linguas ſuas ſicut ſerpentes.
p̄s.72.Et renes mei cõmutati ſunt.proquo he.le.Et renes
mei acuũtur ſiue acuti ſunt.põt ēt deriuari a dictiõe שָׁנָה ſa=
na q̃ ſignãt mutare ſiue commutare.ſicut eſt in lrã nrã.Sed
btũs hiero.ĩ pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.renes mei velut ignis
fumigãs.Qđ ēt põt intelligi ſcđm lrãm hebraicã.nã poni=
tur ibi dictio אֶשְׁתּוֹנָן Eſthonã.& põt eſſe dictio cõpoſita ab
אֵשׁ Es:qđ ſignãt ignē:& תְּנַן thenan ꝙ in lingua chaldaica
ſignãt fumũ ſiue fumigãs.Signãt ēt p̄dicta dictio narrare
Narrare ſiue confabulari.Deut.6. Et narrabis ea filiis tuis.& inde
שְׁנִינָה שְׁנִינָה Senina.ideſt narratio ſeu fabula.Deut.28.Et eris ꝑ
Fabula ditus in parabolam ac fabulam.

שָׂנֵא שָׂנֵא Sana.odire.odiũ habere.Geñ.26.Ad hoiem quē o=
Odire. diſtis.Et in eo.29.Vidēs aũt dñs ꝙ deſpiceretur lia.
ꝓ quo he.le.Videns aũt dñs ꝙ odioſa eſſet lia.& in eo.37.
Oderãt eũ:nec poterãt ei quicq̃ pacifice loqui.& ĩ eo.que
cã maioris odii ſeminariũ fuit.pro quo he.le.& addiderũt
amplius odire eũ.Exo.18.& qui oderint auaritiã.Nu.10.&
fugient qui oderũt te a facie tua.Deut.1.Odit nos dñs.& ĩ
eo.16.Que odit dñs deꝰ tuꝰ.& in eo.19.Si quis ãt odio hñs
ꝓximũ.& in eo.21.Si habuerit hõ duas vxores:vnã dilectã
& alterã odioſam.p̄s.43.& odiētes me diſpdidiſti. p̄s.138.
Nõne qui oderunt te dñe oderã.Prouer.8.Timor dei odit
malũ.& in eo.14.Etiã ꝓximo ſuo paup odioſus eſt.& ĩde
שִׂנְאָה שִׂנְאָה Sinaa.i.odiũ.2.Reg.13.vt maius eſſet odiũ quo ode
Odium. rat eã.p̄s.23.& odio iniquo oderũt me.& inde שׂוֹנֵא Sone
שׂוֹנֵא i.odiēs ſiue inimicus.Exo.23.Si videris aſinũ odiētis te ia
Odiens. cere ſub onere.Prouer.26.Labiis ſuis intelligitur inimicꝰ
Inimicus & in plu.שׂוֹנְאִים Sonim.2.Reg.5.odiētes aĩam dauid.Eſa.
שֹׂנְאִים 66.Dixerunt fratres veſtri odientes vos. & aliqñ ſcribitur
Odientes cum mem in principio.p̄s.43.Et odientes nos diſperdidi

ſti.Ps.89.Inimici domini mentiti ſunt ei.

שִׁנְאָן Sinan.abũdãs.p̄s.67.Multiplex millia letantiũ.ꝑ שִׁנְאָן
quo btũs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Millia a= Abũdans
bundantium.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat certũ or=
dinem celeſtis hierarchie.

שְׁנָב Senab.cãcellus.& ſcribitur cũ aleph in pricipio & di= שְׁנָב
citur אֶשְׁנָב Eſnab.Prouer.7.per cancellos proſpexi אֶשְׁנָב
iuuenem.In alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit
cenaculum.Iudi.5.Et de cenaculo loquebatur. Cenacula

שָׁנָה Sana.mutare.cõmutare.iterare.vel ſecũdare.1.Reg. שָׁנָה
21.Et mutauit os ſuum.3.Reg.14.Surge & cõmuta Mutare.
habitum.Hiere.52.Et mutauit veſtimēta carceris eius.Ma
lach.3.Ego dñs non mutor.& aliqñ ſcribitur cũ aleph loco Cõmutare
he.4.Reg.25.Et mutauit veſtes eius.Eccl's.8.Et potētiſſi
mus faciē illius cõmutabit.& inde שׁוֹנִים Sonim.i.mutan=
tes ſiue mutati.& ponitur pro detractoribus qui mutãt ver שׁוֹנִים
ba aliorũ vt detrahant.Prouer.24.Et detractoribus ne cõ
miſcearis.& in ge.fe.שׁוֹנוֹת Sonoth.i.mutate ſiue diuerſe. Detractores שׁוֹנוֹת
Eſter.3.Nouis vtens legibus.Pro quo he.le.Et leges eorũ
ſunt mutate ſiue diuerſe ab omni populo.i.a legibus oïm mutate
populorũ.& inde שְׁנוֹת Senoth.i.mutatio.p̄s.76.Mutatio שְׁנוֹת
dextere excelſi.Põt ēt ſignãre annos vt ĩfra dicetur.ſignãt mutatio.
ēt predicta dictio שָׁנָה Sana iterare vel ſecundare.i.ſecũdo
idem facere.Geñ.41.Quod aũt vidiſti ſecũdo ad eandē rē
pertinēs ſomniũ.Pro quo he.le.Et quia iteratũ vel ſecũda= Iterare.
tum eſt ſomniũ pharaoni.1.Reg.26.Et ſecundo opus non Secũdare
erit.Pro quo he.le.Et nõ ſecundabo ei.i.non inferam ei ſe
cundã plagã:quia vna tantũ interficiam eũ.2.Reg.20.nec
ſecundo vulnus appoſuit.3.Reg.18. Etiam ſecundo hoc fa Scđo idē facere
cite:qui cũ feciſſent ſecũdo.Pro quo he.le.Et dixit reitera
te:& reiterauerũt.Nee.13.Si ſecũdo hoc feceritis manũ mit
tam in vos.& inde שֵׁנִי Seni.i.ſecũdus:ſiue alter.Geñ.1.Et שֵׁנִי
factũ eſt veſpere & mane dies ſecundus.Iudi.6.Et alterum Secundꝰ.
taurum ſeptē annorũ.Et in plu. שֵׁנִים Seniim.vt Geñ.6. Alter.
Cenacula & triſtega facies in ea.Pro quo he.le.Secũdos & שֵׁנִים
tertios facies in ea.i.cenacula ſecunda & tertia:& in ge.fe. Cenacula.
שֵׁנִית Senith.Ioſ.19.Et egreſſa eſt ſors ſecunda filiorũ ben שֵׁנִית
iamin.Nee.3.Menſurã ſecũdã cõtra aſcenſum firmiſſimi ſecunda.
anguli.Reperitur ēt שֵׁנִי ſeni pro שֵׁנִית Senith.Vt in eodē
Vbi dicitur Annon filius ſelo ſextus menſurã ſecũdã.Poni
tur ēt aduerbialiter.i.ſecũdo.Geñ.22.vocauitq; abraã an=
gelus dñi ſecũdo.Ioſ.5.Et circuncide ſecundo filios iſrael. ſecundo.
Eſter.2.Atq; inde in ſecũdas edes ducebantur.pro quo he.
le.Ipſa reuertebatur ad domũ mulierũ ſecũdo.& ĩde מִשְׁנֶה מִשְׁנֶה
Miſne.i.ſecũdus.vel ſecũda.aut duplex.Deut.17.deſcribet Deuteronomium
ſibi deuteronomiũ legis huiꝰ.i.ſecũdã legē.Nam deutero
nomiũ grece idē eſt quod ſecunda lex latine.4.Regũ.22.
Et precepit rex elchie pontifici & ſacerdotibus ſecundi or
dinis.2.Paralip.34.Que habitabat in ieruſalem in ſecun ſecundus. ſecunda
da.Eſter.10.Quõ mardocheus iudaici generis ſecundus a
Rege aſuero fuerit.Signãt ēt duplicē.Geñ.43.Et pecuni=
am duplicem ferte vobiſcum.Et in eodem.Tulerunt ergo Duplex
viri munera & pecuniã duplicē.Deut.15.Quia iuxta mer
cedē mercenarii ſex annis ſeruiuit tibi.pro quo he.le.qm̃
duplici mercede mercenarii ſeruiuit tibi ſex annis.Eſa.61.
In terra ſua duplicia poſſederunt.Hiere.17.Et duplici cõ=
tritione contere eos.& inde מִשְׁנִים Miſnim.Pro quo bea= Duplicia. מִשְׁנִים
tus hieronymus tranſtulit veſtes.1.Reg.15.Et optimis gre
gibus ouium & armentorum & veſtibꝰ.& aliqui hebrei di Veſtes.
cũt ꝙ ſignãt arietes duorũ annorũ.& inde שְׁנַיִם Senaim.i. שְׁנַיִם
duo.bini.ãbo.vterq;.Geñ.7 de aĩantibꝰ ĩmũdis duo & duo Duo.
Et in eo.25.Due gentes in vtero tuo:& duo ppl'i de ventre
tuo diuidentur.Exo.34.p̄cide tibi duas tabulas lapideas

Digitized by Google

4.Reg.4.Vt tollat duos filios meos. Signat ēt binos ſiue
Bina. bina.Gen͂.6.Bina induces in arcã.& in eo.Bina de oībus in
gredientur.Et qn͂ cōponitur cū ꝓnoīe plurali:ſignat vterqꝫ
Uterqꝫ. ſiue ambo.Gen͂.2.Erat autē vterqꝫ nudus.Nu.25.Et perdo
& mbo. dit ambos ſimul.Iob.9.Et ponere manū ſuā in ambob⁹.&
שְׁנַיִם inde שְׁנַיִם Sanim.i.duplices vel duplicia.Prouer.31.Oīs
Duplicia. enī domeſtici eius veſtiti ſunt duplicib⁹.Hebrei vero dicūt
Coccinum ꝙ ſignat coccinū. De quo vide ſupra in dictione שֵׁן Sen.&
שְׁתַּיִם in genere feminino שְׁתַּיִם Sethaím ſiue שְׁתֵּי Sethe.i.due.
Due. Gen͂.32.Tulit duas vxores ſuas.1.Reg.1.& habuit duas vxo
res.Hiere.2.Duo enī mala fecit populus meus. & qn͂ iungi
שְׁנֵים עָשָׂר tur cū dictione עָשָׂר Aſar q̄ ſignat decē:tunc dr̄ שְׁנֵים עָשָׂר
Senem aſar ſiue שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Sethemeſre. & ambe dictiōes
Duodecī ſignificant duodecim.Gen͂.14.Duodecim enī annis ſeruie
rāt cordolaomor.& in eo.35.Erāt aūt filii iacob duodecim.
שָׁנָה Item שָׁנָה Sana.i.annus.Gen͂.26.Inuenit in ipſo āno cētu-
Annus plū.Leuit.25.Donec vnus cōpleatur ānus. Nu.14.Dies ꝓ
anno.Et qn͂ poſt ſe regit genitiuum:tūc ſcribitur cum thau
in fine loco he.Leuit.25.Vſqꝫ ad ānum iubilei opabitur te
cū.Dan͂.1.fuit aūt daniel vſqꝫ ad annū primū cyri regis pſa
שָׁנִים rum.& in plu.שָׁנִים ſanim ſiue שְׁנֵי Sene.i.āni. Gen͂.23.Vi
xit aūt ſara cētum viginti ſeptē annis. & in eo.29.Seruiuit
anni iacob pro rachel ſeptē ānis.& in eo.41.Septē vbertatis āni
ſunt.Abach.3.In medio annorum viuifica eum.Reperitur
etiam שְׁנוֹת Senoth ſecundum terminationem pluralem fe
שְׁנוֹת mininorum.ps.89. Annis quibus vidimus mala. Et in eo
anni dem. Dies annorū nr̄orum:in ipſis ſeptuaginta annis.& in
שְׁנָתַיִם numero duali dr̄ שְׁנָתַיִם ſanathaím.i.duo anni.ſiue bieniū
Duo anni Gen͂.41.Poſt duos ānos vidit pharao ſomniū.& in eo.45.
Bieniū. Bieniū eſt enī ꝙ cepit fames in terra. & a p̄dicta dictione di
שָׁנִי cunt aliqui hebrei ꝓ deriuatur שָׁנִי Sani:qđ ſignat coccinū.
De quo vide ſupra in dictione שֵׁן Sen.

שֶׁנְהַבִּים שֶׁנְהַבִּים Senhabim.dētes elephātorū.& eſt dictio cōpoſi
Dētes ele ta a שֵׁן Sen.ꝙ ſignat dentē & הָבִים Habim elepā
phātorū tes.3.Reg.10.Et dentes elephantorū & ſimias & pauones.

שָׁנַס שָׁנַס Sanas.accingere.3. Reg.18. Accinctiſqꝫ lūbis curre
accingere. bat āte achab. Pro quo he.le.& accingit lumbos ſuos
& currebat ante achab. & ſolum inuenitur in predicto loco.

שָׁסַס שָׁסַס Saſas.diripere. deuaſtare. depredari. & ſcribitur cū
ſimplici ſamach & cū puncto dagues ꝓpter defectū
diripere. alteri⁹ ſamach.ps.88.Et diripuerunt eū oēs trāſeuntes viā.
Vaſtare. Zach.14.Et vaſtabuntur domus. Vide etiā de hoc in dictio
מְשִׁסָּה ne ſequenti.Et inde מְשִׁסָּה Meſiſa.i.direptio vel deuaſtatio.
direptio. Eſa.42.Quis dedit in direptionem iacob.

שָׁסָה שָׁסָה Saſa.diripe. deuaſtare. depdari: ſicut dictio pcedēs.
diripere. 1.Reg.23.Et diripiūt areas.ps.43.Et q oderunt nos
Vaſtare. diripuerunt ſibi.Eſa.17.Hec eſt pars eorū qui vaſtauerunt
nos.Hiere.50.Diripiētes hereditatē meā.& aliqn͂ ſcribitur
cū aleph in medio loco vau vocali.Hiere.30.Et oīs qui te
vaſtant:vaſtabuntur.ꝓ quo he.le.Et erūt qui te vaſtāt in va
ſtationē ſiue in direptionē. & aliqn͂ ſcribitur cū ſin loco ſa-
mach.Eſa.10.Et principes eorum depredatus ſum.

depredari שָׁסַע שָׁסַע Saſaa.diuidere.findere.dilacerare.decerpere.cōfrin
gere.Leuit.1.Cōfringetqꝫ aſcellas eius. ꝓ quo he.le.
Cōfringere Et diuidet ſiue ſcindet eum in alis ſuis. & in eo.11. Oē qđ
diuidere. habet diuiſā vngulā & ruminat.& in eo.Et ſus qui cū vngu
lā diuidat nō ruminat.Deut.14.Omne aīal qđ in duaspteſ
finditvngulā.Iudi.14.Dilacerauit leonē qſi hedū in fruſtra
Findere. decerpet.1.Reg.24.& cōfregit dauid viros ſuos ſermōib⁹.
dilacerare

שָׁסַף שָׁסַף Saſaph.in fruſtra cōcidere.1.Reg.15. Et in fruſtra cō
cidit eū ſamuel.& ſolum inuenitur in predicto loco.
Concidere

שָׁעָה שָׁעָה Saa reſpicere.aſpicere.aīaduertere.meditari.confide
re.inclinari:ſeu declinare.excecare. ſiue caligare.di-
mittere.remittere.recedere. Gen͂.4.& reſpexit dn̄s ad abel Reſpicere.
& ad munera eius:ad cain aūt & ad munera illi⁹ nō reſpexit
Exo.5.Et nō acquieſcāt verbis mēdacibus.ꝓ quo he.le. Et
nō aſpiciāt ſiue nō aīaduertāt verba mēdacii.Eſa.41. Et loq̄
mur & videamus ſimul.i.aſpiciam⁹.Signat ēt meditari.ps. Videre.
118.Et meditabor in iuſtificationibus tuis ſemp.Ponitur ēt Meditari.
ꝓ cōfidere.Eſa.31.Et nō ſunt cōfiſi ſup ſanctū iſrael.Signat Cōfidere
etiā inclinare ſiue declinare.Eſa.17.In die illa inclinabitur Inclinari.
homo ad factorē ſuū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt
manus ei⁹.Pōt ēt legi ſcđm primā ſignificationē.in die illa
aſpiciet homo ſeu aīaduertet ad factorē ſuū.& in eo.41.Ne
declines quia ego de⁹ tu⁹. hebrei tn̄ dicūt ꝙ in p̄dicto loco Declinare
ſignat formidare vel timere.Ponitur ēt per antiphraſin ꝓ ex Formidare
cecare vel oculos claudere aut caligare. Eſa.6.Et oculos ei⁹
claude.& in eo.32. Et nō caligabūt oculi videtiū.Vide etiā Claudere
de hoc ſupra in dictiōe שׁוּעַ Soaa.ſignat ēt p̄dicta dictio di- oculos.
mittere vel remittere aut recedere ab aliquo.Iob.10.Dimit caligare.
te me vt plāgā paululū dolorē meū.ps.39.Remitte mihi vt Dimittere
refrigerer.Iob.14.Recede ergo paululū ab eo.Eſa.22.Re- Remittere
cedite a me:amare flebo.& aliqn͂ duplicatur lr̄a ſin & littera Recedere.
ain: & tūc ſignat meditari ſiue delectari. ps.118.In iuſtifica
tionib⁹ tuis meditabor. De q̄ vide iſra in dictiōe שִׁעֲשַׁע Saa Meditari.
ſaa.Itē שָׁעָה Saa. ſeu שַׁעְתָּא ſaatha ī lingua chaldaica ſignat שָׁעָה
horā.vt Dan͂.3.Eadē hora mittetur in fornacē ignis.& ī eo. Hora.
4.Cepit intra ſe tacitus cogitare quaſi vna hora.

שַׁעֲטָה Saata.calcatio ſiue cōculcatio:ſcđm hebreos.Beat⁹ שַׁעֲטָה
hiero.trāſtulit pōpā.Hiere.47.A ſtrepitu pōpe ar Pompa
morū & bellatorū ei⁹.ꝓ quo he.le. A ſonitu calcatiōis vel cō Cōcīcatio.
culcatiōis vngularū fortiū ei⁹.& ſolū iuenitur ī p̄dicto loco.

שַׁעַטְנֵז Saatnez. veſtis ſeu pānus ex lana & lino cōtextus שַׁעַטְנֵז
Deut.22. Veſtimento quod ex lana & lino contex Veſtis ex la
tum eſt.& ſolum inuenitur in predicto loco. na & lino
contexta.

שֹׁעַל Saal.pugillus ſeu pugn⁹.Eſa.40.Quis mēſus eſt pu שֹׁעַל
gillo aqs.& in plu.שְׁעָלִים Sealim.3.Reg.20.Si ſuffe- Pugillus
cerit puluis ſamarie pugillis oīs ppl̄i qui ſeqtur me.Ezech. שְׁעָלִים
13.Et violabant me ad populū meū ꝓpter pugillos ordei. Pugilli.
Item שׁוּעָל Sual.i. vulpes.Nee.3.Si aſcenderit vulpes trāſi שׁוּעָל
liet murū eorum.& in plu.שׁוּעָלִים Sualim. Canti.2. Capi- Vulpes
te nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas.Itē מִשְׁעוֹל שׁוּעָלִים
Miſool.i.ſemita anguſta.Nu.22.Stetit angelus in anguſtis Vulpes
duarum maceriarum quibus vinee cingebantur.i.anguſta מִשְׁעוֹל
ſemita duarum maceriarum. Semita.
anguſta.

שָׁעַן Saan.recūbere. inniti. apodiari. fulcire.ſeu ſuſtētare. שָׁעַן
Nu.21.Et recūberet ī finib⁹ moabitarū.4. Reg.4. Il Recūbere.
lo innitēte ſup manū meā. 2.Paralipo.13.Eo qđ ſperaſſent Inniti.
in dn̄o deo patrū ſuorū.i. nixi eſſet ī dn̄o. Iob.8.Innitetur Sperare.
ſup domū ſuā.Prouer.3.Ne innitaris prudētie tue. Eſa.10.
Nō adiiciet reſiduū iſrael & hi qui fugerint de domo iacob
inniti ſup eū qui pcutit eos:ſed innitentur ſup dn̄m ſanctū
iſrael.& in eo.50. Et innitatur ſup dn̄m deum ſuū. Et inde
Miſaan. ſiue מִשְׁעָן מַשְׁעֵן Maſeen.i.fulcimētū ſiue ſuſtētacu- מִשְׁעָן
lū aut ſuſtētatio.ps.17.Et factus eſt dominus ꝓtector meus.
Pro quo beeatus hiero.in pſal.iuxta he. ve.tranſtulit. Et fa- Firmamē
ctus eſt dn̄s firmamentum meum.i.ſuſtentaculum ſeu ful- tum.
cimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore. Validus
Eſa.3 Validum & fortē:omne robur panis & omne robur a fortis.
que.i.ſuſtentaculū vel ſuſtentatio aut fulcimētum. & aliqn͂ Robur.
ſcribitur cum he vel thau in fine.& ponitur etiā pro baculo
in quo homo ſuſtentatur & cui innititur. vt Exo.21. Et am Baculus.
bulauerit foris ſuper baculum ſuum. Eſa.36. Ecce confidis
ſuper baculum arundineum confractum.

שְׂעִף Saiph.cogitatio.& ſolum īuenitur in numero plura- שְׂעִף
li.ſcilicet שְׂעִפִּים Seipim.Iob.4.In horrore viſionis שְׂעִפִּים
Horror

Digitized by Google

cogitatio-nes
nocturne. pro quo he. legunt.) In cogitationibus de viſio
nibus noctis. Et in eodem. 20. Idcirco cogitationes mee va
rie ſuccedunt ſibi. & aliquando ſcribitur cū littera ſamach
loco ſin de quo vide ſupra in dictione סֵעֵף Saiph.

שָׂעַר cōiectare. Extimare שְׂעָרִים Extima-tiones.
שָׂעַר Saar. exiſtimare. cōiectare. Prouer. 23. Quia in ſimi
litudinem coniectoris & harioli extimat qđ ignorat
Pro quo hebrei legunt. Quia ſicut exiſtimat vel cōiectatur
in anima ſua ſic eſt. & inde שְׂעָרִים Searim. ideſt extimatio
nes. Geñ. 26. Et inuenit in ipſo anno centuplum. Pro quo
hebrei legunt. Et inuenit in ipſo anno centum extimatio-
nes. ideſt centuplum q̄ extimauerat. lxx. vero centuplum
ordei tranſtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebrai-
cis queſtionibus ſuper hoc loco ſic ait. Licet in aliena terra
ſeminauerit iſaac: tamē non puto ꝙ tāta ei fertilitas ordei
fuerit. vnde melius puto illud eſſe quod habetur in hebreo
& aquila quoq; tranſtulit & inuenit in anno illo centuplū
extimatum. licet enim eiſdem litteris & extimatio ſcriba-
tur & ordeum: tamen extimationes שְׂעָרִים Searim legun
tur. ordea vero. שְׂעֹרִים Seorim. Hec hieronymus. Item

שַׂעֲרוּרָה Mirabilia Horribile. turpitudo.
שַׂעֲרוּרָה Saarura. ideſt horribile ſiue turpitudo. Hiere. 5.
Stupor & mirabilia facta ſunt in terra. Pro quo hebrei le-
gunt. Stupor & horribile. i. res horrenda fuit in terra. Et
in eo. 23. Et in prophetis ieruſalem vidi ſimilitudinem
adulterantium. pro quo hebrei legunt. Vidi turpitudinem
adulterii. Et aliquando ſcribitur cum iod in fine & dicitur

שַׂעֲרוּרִיָּה Horrenda שַׂעֲרוּרִת Horribilia שֹׁעָרִים horribiles mali.
שַׂעֲרוּרִיָּה Saaruria. Oſee. 6. In domo iſrael vidi horrenda.
& aliquando mutatur he in tau. & dicitur שַׂעֲרוּרִית Saaru-
rith. Hiere. 18. Quis audiuit talia horribilia que fecit vir-
go iſrael. Vide etiam de hoc in dictione ſequenti. & inde
שֹׁעָרִים Soarim. ideſt horribiles vel abomiābiles. Pro quo
beatus hieronymus tranſtulit malas. Hiere. 29. Et ponam
eos quaſi. ficus malas: que comedi non poſſunt. Item

שַׁעַר Porta. שְׁעָרִים Ianue. Porte Urbes. שֹׁעֵר Ianitor. שֹׁעֲרִים Ianitores
שַׁעַר Saar. ideſt porta. ſiue ianua. Geñ. 25. Et poſſidebit ſemē tu-
um portā inimicorum tuorum. Et in eodem. 28. Non eſt
hic aliud niſi domus dei & porta celi. Deut. 25. perget mu-
lier ad portam ciuitatis. 4. Regum. 7. Iuxta introitum por
te. & in plurali שְׁעָרִים Searim. ideſt porte ſiue ianue. Deut.
14. Et repones intra ianuas tuas. p̄s. 66. Diligit dominus
portas ſion. Naum. 3. Pandentur porte terre tue. Ponitur
etiam pro vrbibus. Deut. 28. Donec diſperdat & conterat i
cunctis vrbibus tuis. & inde שֹׁעֵר Soer. ideſt ianitor. 2. Reg.
18. Et vociferans in culmine ait. pro quo hebrei legunt. &
clamans ſpeculator ad ianitorē ait. & in plurali שֹׁעֲרִים ſoa-
rim. 2. Paralipo. 8. Et ianitores in diuiſiōibus ſuis per por
tam & portam.

שָׂעַר Timere Horrere. Formidare Tempeſtate eſſe. Tempeſtate rapi.
שָׂעַר Saar. metuere. formidare. horrere. tempeſtatē fieri
tempeſtate moueri: vel quaſi tempeſtas commouere
ſiue tempeſtate rapi. Deut. 32. Quos non coluerunt patres
veſtri. Pro quo hebrei legunt. Quos non timuerūt ſiue for
midauerunt patres veſtri. Hiere. 2. Et porte eius deſolami-
ni vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et horreſcite: deſo
lamini vehementer. Sed ſi pro שַׂעֲרוּ Saaru legatur שְׁעָרֶיו
ſearau. tunc ſignificat portas eius ſicut eſt in littera noſtra.
Ezech. 32. Et reges eorum horrore nimio formidabunt ſu
per te. Significat etiam tempeſtātē fieri: vel tempeſtate cō
moueri: ſiue tempeſtate rapi. p̄s. 49. Et in circuitu ei9 tem
peſtas valida. Ps. 57. Sicut viuentes: ſic in ira abſorbet eos.
Pro quo beatus hiero. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Quaſi vi
uentes quaſi ira: tempeſtas rapiet eos. Dañ. 11. Et quaſi tem
peſtas veniet contra eum rex aquilonis. ideſt quaſi tempe-
ſtas commouebitur contra eū. & inde שַׂעַר Saar ſiue שְׂעָרָה

שַׂעַר
Seara. ideſt horror ſiue tempeſtas. Iob. 18. Et primos inua-
ſit horror. Naum. 1. Dominus in turbine & tempeſtate via
eius. Vide etiam de hoc ſupra in dictione סַעַר Saar. Item

שָׂעִיר Hedus hircus שְׂעִירָה Capra. שְׂעִירִים hirci. שֵׂעָר Pilus. Capillus.
שָׂעִיר Seir. ideſt hedus aut hircus. Geñ. 37. Et in ſanguine
hedi quem occiderant tinxerūt. Leuit. 4. Hircū de capris
immaculatum. & in genere femenino שְׂעִירָה Seira. ideſt ca
pra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam. & in plu
rali שְׂעִירִים Seirim. Leuit. 16. Duos hircos ſtare faciet co-
ram domino. Item שֵׂעָר Sear. ideſt pilus ſeu capillus aut pi
loſus. vel hiſpidus. Leuit. 13. Et pilos verſos in candorem.
Et in eodem. Quod ſi pilus coloris eſt priſtini. Et in eodē.
Et capillus ſui coloris eſt. Iudi. 16. Iamq; capilli eius rena
ſci ceperant. 4. Regum. 1. Vir piloſus. Pro quo hebrei le-
gunt. vir habens pilos. p̄s. 67. Verticem capilli. Canti. 6.
Capilli tui ſicut grex caprarum. ſcribitur etiam cum he vel
tau in fine. Iudi. 20. Vt capillum quoq; poſſint percutere.
Iob. 4. Inhorruerunt pili capitis mei. & in aliquibus locis
predictis ponitur ſingulare pro plurali. & in plurali dicitur

שְׂעָרוֹת Capilli שָׂעִיר hiſpidus Piloſus שְׂעִירִים Piloſi. Demones שְׂעִירוֹת Piloſe שְׂעִירִים Stille. שְׂעֹרָה Ordeum. שְׂעֹרִים
שְׂעָרוֹת Searoth. p̄s. 38. Multiplicati ſunt ſuper capillos ca-
pitis mei. & inde שָׂעִיר Sair. ſiue שֵׂעָר ſear. ideſt hirſutus vl
piloſus aut hiſpidus. Geñ. 25. Et totus in morē pellis hiſpi
dus. Et in eodem. 27. Noſti ꝙ eſau frater meus homo pilo
ſus ſit. Eſa. 34. Piloſus clamabit alter ad alterum. & in plu
rali שְׂעִירִים Seirim. Eſa. 13. Et piloſi ſaltabunt ibi. Accipi-
tur etiam pro demonibus. Leuit. 17. Et nequaq̄ vltra im-
molabunt hoſtias ſuas demonibus. & in plurali feminino
שְׂעִירוֹת Seiroth. ideſt piloſe. Geñ. 27. Quia piloſe manus
ſimilitudinem maioris expreſſerant. Item שְׂעִירִים ſeirim.
ideſt gutte ſiue ſtille pluuie. & ſolum inuenitur in numero
plurali. Deut. 32. Quaſi imber ſuper herbam: & quaſi ſtille
ſuper gramina. Item שְׂעֹרָה Seora. ideſt ordeum. Exo. 9. li
num ergo & ordeum leſum eſt: eo quod ordeum eſſet virēs
Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim. 4. Regum. 7
Duo modii ordei ſtatere vno.

שַׁעֲשַׁע Delectare Blandiri. שַׁעֲשׁוּעִים delectatio voluptas. Delicat9.
שַׁעֲשַׁע Saaſaa. delectari. blandiri. p̄s. 93. Cōſolatiōes tue
letificauerunt animam meam. Pro quo beatus hie
ro. in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Conſolationes tue delecta-
bunt animam meam. p̄s. 118. In iuſtificationibus tuis me
ditabor. Pro quo hebrei legūt. In preceptis tuis delectabor
Eſa. 11. Et delectabitur infans ab vbere. Et in eodem. 66. &
ſuper genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשׁוּעִים Saaſuim.
ideſt delectationes ſiue blanditie. Et ſolum inuenitur in nu
mero plurali: & ponitur plurale pro ſingulari. p̄s. 118. Niſi
ꝙ lex tua meditatio mea eſt. Pro quo btūs hiero. in pſ. iux
ta he. ve. tranſtulit. niſi ꝙ lex tua delectatio mea eſt. Et in eo
dem. Mandata tua meditatio mea eſt. Pro quo beatus hie-
ronymus in predicto pſalterio tranſtulit. mandata tua vo
luptas mea eſt. Prouer. 8. Et delectabar per ſingulos dies.
Pro quo hebrei legunt. Et eram delectationes ſiue blandi
tie per ſingulos dies. ideſt delectabar ſiue blandiebar p ſin
gulos dies. Hiere. 31. Si puer delicatus. vbi ponitur pro de
licato. ideſt puer cui blanditur.

שְׁפִיפֹן Ceraſtes
שְׁפִיפֹן Sephiphon. Ceraſtes ſerpentis genus. Geñ. 49. Ce
raſtes in ſemita.

שָׁפָה Nudare. Eleuare. נִשְׁפֶּה caliginoſ9 Excelſus
שָׁפָה Sapha. nudare. eleuare. feſtinare. Iob. 33. Et oſſa que
tecta fuerunt nudabuntur. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſi
gnificat eleuare. vnde in predicto loco ipſi legunt. Et eleua
buntur oſſa eius que non videbantur. ideſt oſſa que erāt te
cta carne & non videbantur: eleuabuntur: cum ſint nudata
carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt ꝙ ſi
gnificat contere: ſicut dictio שׁוּף Suph. De qua ſupra di
ctum eſt. & inde נִשְׁפֶּה Niſphe. ideſt excelſum vel eleuatū.
Eſa. 13. Super montem caliginoſum leuate ſignum. p quo
hebrei legunt. Super montem excelſum leuate ſignū. po
teſt etiā deriuari a dictione נֶשֶׁף Neſeph. que ſignāt caligi-

Digitized by Google

שְׁפָאִים nem: de quo ſupra dictum eſt in littera nū.& inde שְׁפָאִים ſe
שְׁפָיִים phaim.vel שְׁפָיִים Sephaiim.i.colles vel mōtes excelſi.Eſa.
ſupini col 41.Aperiā in ſupinis collibus flumina.i in excelſis collib⁹
les. vel in excelſis mōtibus.Ponitur etiā pro viis.Hiere.4.Vē-
vie. שְׁפִי tus vrēs in viis que ſunt in deſerto. Item שְׁפִי Sephi.i.velo
velociter citer ſeu feſtinanter. Nu.23. Cūq; abiſſet velociter. Sed in
Solus. tranſlatione chaldaica habetur. Cūq; abiſſet ſolus. Item
שְׁפוֹת שְׁפוֹת Sephoth.i.pingues pluralis numeri fe.ge.2.Reg.17.
Pingues oues & pingues vitulos.Et aliqui hebrei dicūt q̄ ſignificat
Caſei. caſeos. vnde in tranſlatione chaldaica ſic habetur.& caſeos
lactis de vaccis ſiue de armentis.

שָׂפָה שָׂפָה Sapha. labium. ora.ripa.ſeu littus.Geñ.11. Erat autē
Labiū. terra labii vnius. Iob.12.Cōmutans labium veraciū.
Prouer.12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū.
שְׂפָתַיִם Soph.3.Tūc reddā ppl'is labiū electum.& in plu. שְׂפָתַיִם Se
phathaim ſiue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo.3. Preſertim cū ſim
incircuncíſus labiis.1.Reg.1.Tantum labia eius mouebātur
Labia. Prouer.4. Et detrahētia labia ſint pcul a te.& in eo.14.La
bia ſapiētū cuſtodiunt eos. Cāti.5.Labia ei⁹ lilia diſtillātia
שָׂפָה Accipitur ēt שָׂפָה Sapha.pro ora vel extremitate. Exo.26.
Facies & quinquaginta anſas in ora ſagi vnius.& in eo.28.
Ora. In cuius medio ſupra:erit capicium & ora per gyrū.3.Reg.
7.A labio vſq; ad labium rotundum in circuitu.2.Paralip.
4.Labium illius:quaſi labium calicis.i.ora vel ſūmitas.Si-
Ripa. gnificat etiā ripā vel littus.Geñ.45.In ripa ānis ripa.Exo.
Littus 14.Et viderunt egyptios mortuos ſuper littus maris.

שִׁפְחָה שִׁפְחָה Siphcha.ācilla.familia:ſeu cognatio. Geñ.16. Sed
ancilla. habēs ancillā egyptiā noīe agar.4.Reg.4.Nō ha-
beo ancilla tua quicq̄ in domo mea.p̄s.122.Sicut oculi an-
שְׁפָחוֹת cille in manib⁹ dñe ſue.& in plu. שְׁפָחוֹת Sephachoth.Geñ.
ancille. 24.Argentum & aurum ſeruos & ancillas. Ioel.2.Sed ſup
מִשְׁפָּחָה ſeruos & ancillas meas effundā ſpūm meum. Item מִשְׁפָּחָה
Miſpacha.i.cognatio:ſeu familia.Geñ.24.De cognatione
Cognatio mea & domo pr̄is mei. Leuit.25. Vnuſquiſq; rediet ad fa-
Familia. miliā priſtinā. Deut.29. Familia aut tribus. Hiere.8. Qui
reſidui fuerint de cognatione hac. Amos.3. Et ſuper omnē
cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach.14. Quod
ſi familia egypti nō aſcēderit.i.gens vel populus.Et in plu.
מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת Miſpachoth. Nu.1. Per generationes & familias
Familie ac domos ſuas.Ioſ.7.Accedet per cognationes ſuas.Amos
Cognatio 3.Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre.Signi
nes ficat etiā puincias.Hiere.10. Et ſuper puincias que nomen
Prouicie. tuū non inuocauerunt.Ponitur etiā pro genere. Geñ.8.Se
Genus. cundum genus ſuū egreſſa ſunt de arca.Hiere.15. Et viſita-
bo ſuper eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi
& beſtias terre ad deuorandum & diſſipādum.Pro quo he.
le.Et viſitabo ſuper eos quattuor genera dicit dñs:gladium
ad occidēdum:& canes ad lacerādum:& volatilia celi & be-
ſtias terre ad manducāndum & diſipandum.

שָׂפַח שָׂפַח Saphach.decaluare.Eſa.3.Decaluabit domin⁹ verticē
Decaluar filiarum ſion.De quo vide ſupra in littera ſámach in
dictione.סָפַח Saphach.

שָׁפַט שָׁפַט Saphat.iudicare. Geñ.19. Nunquid vt iudices. & in
Judicare. eo.16.Iudicet dñs inter me & te.Exo.18. Qui iudi-
cent populum oī tēpore.Deut.1.Quod iuſtum eſt iudicate.
Iudi.4.Que iudicabat populū in illo tēpore.1.Reg.8.Cō-
ſtitue nobis regēm vt iudicet nos.2. Reg.18. Iudicauit enī
pro te dñs hodie.3.Reg.3.Iudiciū quod iudicaſſet rex:& in
de verbum paſſiuū quod ſignat iudicari vel iudicio conten
Judicari. dere.p̄s.18.Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Eſa.43.
iudicio cō Iudicemur ſimul.Hiere.2. Iudicio contendā aduerſum te.
tēdere Ezech.20.Sicut iudicio contendi aduerſus pr̄es vr̄os. Et in
שׁוֹפֵט de שׁוֹפֵט Sophet.i.iudex.Exo.2.Quis cōſtituit te pricipē &
iudicē ſup nos.Et aliqñ ſcribitur cum mē in principio.Iob Judex.
9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. שׁוֹפְטִים
Deut.16.Iudices & magiſtros conſtitues.Et inde מִשְׁפָּט Mi Judices.
ſpat.i.iudicium ſiue ius aut decretum. ordo.conſuetudo.ri מִשְׁפָּט
tus.exemplar.aut figura.Geñ.18. Nequaq̄ facies hoc iudi- Judicium
cium. Leuit.19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio.
Deut.18.Hoc erit iudicium ſacerdotum a populo.Et in eo.
27.Maledictus qui peruertit iudicium.1.Reg.8. Et predic
eis ius regis.& in eo.Hoc erit ius regis.p̄s.1.Propterea non Jus.
reſurgūt ipii in iudicio.Eſa.1. Querite iudiciū.Hiere.46.
Caſtigabo te i iudicio.& in eo.48. Hucuſq; iudiciū moab.
Significat etiā decretum ſiue cōſtitutum aut ordinē.1.Reg.
22.Hec fecit dauid:& hoc erat decretum illi.3.Reg.4.Iux- Decretu3
ta conſtitutum ſibi.& in eo.5. Perfecta eſt domus in oī ope Cōſtitutu3
ſuo & vniuerſis vtenſilibus ſuis.Pro quo he.le.Et perfecta ē
domus in oībus rebus ſuis: & in oibus ordinibus vel cōſtitu
tis ſuis. Hiere.10. Et tēplum iuxta ordinē ſuū. ſignificat ēt ordo.
conſuetudinē vel ritum. Geñ.40. Iuxta officium tuū ſicut
ante facere conſueueras. Pro quo he.le. Iuxta cōſuetudinē cōſuetudo.
primā quando eras pincerna eius. Ioſ.6. Circuierunt vrbē
ſicut diſpoſitum erat.i.ſicut conſuetum erat aliis diebus.1.
Paralipo.24. Vt luceret iuxta ritum.Ponitur etiā pro exē- Ritus.
plari vel figura.Exo.26. Eriges tabernaculum iuxta exem Exēplar.
plar quod tibi in monte mōſtratum eſt.4.Reg.1. Cuius fi- Figura
gura & habitus eſt vir.& in plu. מִשְׁפָּטִים Miſphatim.i.iudi מִשְׁפָּטִים
cia.Exo.21.Hec ſunt iudicia.p̄s.17. Qm̄ oīa iudicia eius in Judicia.
cōſpectu meo.Et aliqñ ſcribitur ſine mē & dr̄ שְׁפוֹט Sephot שְׁפוֹט
2.Paralipo.20.Si irruerint ſuper nos mala:gladius:iudiciū Judicium
Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim.aut שְׁפוּטִים Sephutim.Nu.33. שְׁפָטִים
Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he.le. Et in שְׁפוּטִים
diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech.14. Quod ſi quattuor Vltio.
iudicia mea peſſima.& in eo.23.Et iudicia perpetrauerunt Judicia.
in ea. & in eodem.28. Cum fecero iudicia in omnibus qui
aduerſantur eis.

שָׁפַךְ Saphach.fundere.effundere.Geñ.9.Quicunq; effu שָׁפַךְ
derit humanum ſanguinē:fundetur ſanguis illi⁹.Le Effundere
uit.14. Et ſpargi puluerē raſure extra vrbē. Pro quo he.
le.Et effundant puluerem.Deut.21.Manus nr̄e non effude
runt ſanguinē hunc.3.Reg.2. Et āmouebis ſanguinē inno
centē qui effuſus eſt a ioab.& in eo.13. Et effundetur cinis.
& in eo.21.Sanguinē innocentem fundit.p̄s.21.Sicut aqua Fundere
effuſus ſum.p̄s.60. Effundite corā eo corda vr̄a.p̄s.62.Pe-
ne effuſi ſunt greſſus mei.Et in titulo pſalmi.101. Vbi dici-
tur.Et coram dño effudit precē ſuā. Hiere.6. Effunde ſup
paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ieruſalē aggerē.&
in eo.11. Effunde indignationē tuā ſuper gentes que non
cognouerunt te.Threñ.2.Cum exalarent animas ſuas in ſi
nu matrum ſuarum. Pro quo he.le. Cum effunderētur aīe
ſue.& in eo.4.Diſperſi ſunt lapides ſanctuarii.i.effuſi ſunt diſpergi.
Ezech.16.Quia effuſum eſt es tuum.& in eodem.21. vt cō
portet aggerē. Pro quo he.le. Vt effundat aggerē.i.fundat
terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in
eodem.26.Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel.2. Effundā
ſpūm meū ſup omnē carnē.Soph.1. Et effundetur ſanguis
eorum ſicut humus. & inde שֶׁפֶךְ Sephech.i.effuſio vel lo- שֶׁפֶךְ
cus vbi aliquid effunditur. Leuit.4. In loco effuſorum ci- Loc⁹ effu-
nerum. & inde שָׁפְכָה Sophcha.i.effuſorium:& accipitur p ſionis
veretro quo vrina effunditur.Deut.23.Non intrabit eunu שָׁפְכָה
chus attritis vel amputatis teſticulis & abſciſſo veretro in
eccleſiam domini.

שָׁפַל Saphal. humiliare. deprimere. demittere.1. Reg.2. שָׁפַל
Humiliat & ſubleuat.Iob.22.Qui enim humiliatus Humiliar.
fuerit erit in gloria.p̄s.17. Et oculos ſuperborum humilia

Digitized by Google

bis.ps.74.Hunc humiliat:& hunc exaltat.Eſa.2. Oculi ſu
blimiũ hoim humiliabuntur.& in eo. Et ſuper omnẽ arro-
gantẽ & humiliabitur.& in eo. Et humiliabitur altitudo vi
rorum.& in eo.29.Et humiliaberis:de terra loqueris.& in
eo.32.Et humilitate hũiliatur ciuitas.& in eo.57.Et humi
liata ẽ vſq; ad inferos.Hiere.13. Humiliamini ſedete in ter
ra.Et inde שִׁפְלוּת Siphluth ſiue שֵׁפֶל Sephal.i.humilitas.
Eccſ.10.Et ĩfirmitate manuũ perſtillabit domus. Pro quo
he.le.Et in humilitate manuũ pſtillabit domus.i.in demiſ-
ſione vel remiſſiõe manuũ. Et ĩ eo.In humilitate vocis mo
lentis.Et inde שָׁפָל Saphel.i.humilis.Leuit.13.Qui cũ vide
rit locũ lepre humiliorẽ carne reliqua.2.Reg.6.Et ero hu-
milis in oculis meis. Eſa.57. Et cũ contrito & humili ſpũ.
Ezech.17.Exaltaui lignũ humile.& in plu.שְׁפָלִים Sepha-
lim.Eſa.57. Et viuificet ſpũm humilium.& in ge.fe.שְׁפֵלָה
Sephela.Leuit.13. Nec humilior carne reliqua. Ezech.17.
Creuit in vineam latiorẽ humilẽ ſtatura. & in eo.21. Nõne
hec eſt:que humilẽ ſubleuauit.Sigñat etiã terrã humilem.i.
planam atq; cãpeſtrem.Deut.1.Et humiliora loca cõtra me
ridiem.Ioſ.11.Et planiciem & occidentalẽ plagã monteſq;
iſrael & cãpeſtria eius.2. Paralipo.1. Quaſi ſycomoros que
naſcuntur in campeſtribus.

שָׂפָם Sapham.os.bucca.Leuit.13. Caput nudum:os veſte
contectum.2.Reg.19. Et intõſa barba. Pro quo he.
le. Non fecit os ſiue buccã ſuã.i.nõ totõdit barbam circa os
vel buccam ſuã in ſignum triſtitie.quod ſolum tondebatur
in illo tẽpore.Ezech.24.Neq; amictu ora velabis.

שָׁפָן Saphan.cirogrillus:aut cuniculus.Leuit.11.Cirogril-
lus qui ruminat.Et in plu. שְׁפַנִּים Sephanim.ps.103.
Petra refugium herinacijs. Pro quo he.le. Petre refugium
ſiue protectio cuniculis vel cirogrillis.

שֶׁפַע Sephaa.inundatio.globus.impetus.Deut.33. Quia
inundationem maris quaſi lac ſuggent. & aliqñ ſcri-
bitur cũ thau in fine & dr̃ שִׁפְעַת Siphaath.4.Reg.9.Vidit
globum iehu venientis:& ait video ego globum. Iob.38.
impetus aquarum operiet te.& dicunt hebrei ꝙ etiã ſignifi
cat abundantiam ſeu multitudinem.

שָׂפַק Saphac.ſufficere.plaudere.ſiue cõplodere.ſ.manib⁹
3.Reg.20.Si ſuffecerit puluis ſamarie.Eſa.2. Et pue
ris alienis adheſerunt. ꝓ quo he.le. Suffecerũt ſibi. De quo
vide etiã ſupra in dictione ילד Ialad.Et inde שֶׂפֶק Sephec.
i.ſufficientia:aut ſaturitas.Iob.20.Cum ſaturatus fuerit ar-
ctabitur. Pro quo he.le. Cum impleta fuerit ſufficiẽtia eius
arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cõ
plodere.ſ.manibus.Iob.27.Stringet ſuper eũ manus ſuas.
Pro quo he.le.Plaudet ſup eum manibus ſuis.Et inde שֶׂפֶק
Saphec.i.compIoſio vel percuſſio.Beatus hiero.tranſtulit
oppreſſionem.Iob.36.Nõ te ergo ſuperet ira vt aliquẽ op
primas.Pro quo he.le. Ne forte ſeducat te ira in percuſſiõe
vel in oppreſſione.i.vt aliquem percutias vel opprimas ſi-
cut eſt in littera noſtra.

שָׁפַר Saphar.ornare.pulchrũ ſeu ſpecioſum eſſe.Iob.26.
Spiritus eius ornauit celos.ps.15.Etenim hereditas
mea preclara eſt mihi.Pro quo btũs hiero.in pſal.iuxta he.
ve.trãſtulit.Et hereditas ſpecioſiſſima mea eſt. Et inde שֶׁפֶר
Sapher.i.pulchritudo.Geñ.49.Dans eloquia pulchritudi-
nis.Et inde שַׁפִּיר Sapir.ꝙ in lingua chaldaica ſignificat pul
chrum ſiue decorum. Dañ.4.Folia ei⁹ pulcherrima.& etiã
predicta dictio in lingua chaldaica ſignificat placere vel cõ
placere.Dañ.4. Placuit ergo mihi predicare eius ſigna.Et
in eo.Conſilium meum placeat tibi.Item שׁוֹפָר ſophar.
i.buccina ſiue tuba cornea.Exo.19.Et ſonitus buccine pau
latim creſcebat. & in eo.20. Cunctus autẽ populus videbat

שִׁפְלוּת / שֵׁפֶל / Infirmitas / Humilitas / שָׁפָל / Humilis / שְׁפָלִים / humiles / שְׁפֵלָה / humilis / humiliora / Cãpeſtria / שָׂפָם / os. / Barba / שָׁפָן / cirogrilli / שְׁפַנִּים / Erinacij. / שֶׁפַע / Inũdatio. / שִׁפְעַת / Globus / Impetus / שָׂפַק / ſufficere / שֶׂפֶק / ſufficiẽtia. / Stringere. / Plaudere. / שֶׂפֶק / oppreſſio. / Percuſſio / oppreſſio. / שָׁפַר / ornare. / ſpecioſiſſimũ eſſe. / שֶׁפֶר / pulchritudo. / שַׁפִּיר / Pulcherrima / placere / שׁוֹפָר / Buccina.

voces & lampades & ſonitum buccine.ps.4.Et dñs in voce
tube.ps.97.In tubis ductilib⁹ & voce tube cornee.Eſa.58.
Quaſi tuba exalta vocem tuã.Et in plu. שׁוֹפָרוֹת ſopharoth
Ioſ.6. Sacerdotes tollẽt ſeptem buccinas.& ĩ eo. Et ſacerdo
tes clangent buccinis. Item אֶשְׁפָּר Aſpar.per additionem
aleph in principio.i.fruſtum carnis ſecundũ hebreos. Pro
quo beatus hiero.tranſtulit aſſaturam bubali carnis:ab אֵשׁ
es qđ ſignificat ignẽ & פַּר Par.i.bos ſeu bubalus.2. Reg.6.
& partitus eſt vniuerſe multitudini iſrael tã viri q̃ mulieri
ſingulis coliridam pãnis vnã & aſſaturã bubali carnis vnã.
Item שַׁפְרִיר ſaphrir.i.ſolium. Hiere.43. Et ſtatuet ſolium
ſuũ ſuper eos.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tẽtorium
ſeu papilionem.

שְׁפַרְפְּרָה Sepharphera.in lĩgua chaldaica ſigñat dilucu-
lũ ſeu aurorã. Dañ.6.Primo diluculo cõſurgẽs.

שָׁפַת Saphath.ponere.reponere.ordinare.ps.21.Et ĩ pul-
uerem mortis deduxiſti me.Pro quo he.le. Poſuiſti
vl̃ repoſuiſti me.Ezech.24.Pone ollam:pone inquã.Eſa.
26.Dñe dabis pacem nobis. Pro quo he.le. Dñe ordinabis
pacẽ nobis. Et inde שְׁפַתַּיִם ſephathaim.i.termini.ps.67.
Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero.
in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Si dormieritis inter medios
terminos.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat tripodes ſup
quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiã cũ
mẽ in principio:& dr̃ מִשְׁפְּתַיִם Miſpethaim.Geñ.49.Accu
bans inter terminos.ponitur etiã ꝓ labiis.Ezech.40.Et la
bia earũ palme vnius reflexa intrinſecus. Sed etiã in predi-
cto loco hebrei legunt tripodes.nã pro labiis ſcribitur cum
pũcto cebolet.De quo dictũ eſt ſupra in dictiõe שָׂפָה ſapha.

שְׁצָא Saſa.in lingua chaldaica ſignificat conſumare vel
cõplere.vt Eſd.6.& cõpleuerunt domũ iſtam.

שֶׁצֶף Seſeph.momentũ.Eſa.54. In momẽto indignatio
nis abſcondi faciem meam a te. Et ſolum inuenitur
in predicto loco.

שַׂק Sac.cilicium.ſaccus. Geñ.37. Indutus eſt cilicio.& in
eo.42.Aperto:vnus ſacco vt daret pabulum iumentis
4.Reg.19.Et opertus eſt ſacco.Iob.16.Saccum cõſui ſuper
cutem meã.ps.29.Cõſcidiſti ſaccum meum. Eſa.3. Et pro
faſcia pectorali cilicium. & in eo.20.Solue ſaccũ de lumbis
tuis.Et in plu.שַׂקִּים ſacim.2.Reg.3.Et accingimini ſaccis.
3.Reg.20.Ponamus itaq; ſaccos in lumbis noſtris.

שָׁקַק Sacac.rugire.diſcurrere: ſiue ambulare.collidere.
Prouer.28.Leo rugiẽs & vrſus eſuriens.Eſa.33.Ve-
lut cũ foſſe plene fuerint de eo.ꝓ quo he.le. Sicut deambu-
latio in foſſis vel in ciſternis: deambulabunt vel diſcurrent
in ea.Ioel.2.Vrbẽ ingredientur.i.per vrbẽ diſcurrẽt vel de
ambulabũt.Et aliqñ duplicatur littera ſin.Nau.2.Quadri-
ge colliſe ſunt in plateis. Et inde מֶשֶׁק Meſec.i.procurator
vel diſpenſator domus: eo quod diſcurrit huc & illuc.Geñ.
15.Et filius procuratoris domus mee.

שָׁקַד Sacad.vigilare.continuare.Eſd.8.vigilate & cuſtodi
te donec appendatis coram principibus ſacerdotum
ps.101.Vigilaui & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.
ps.126.Fruſtra vigilat qui cuſtodit eã.Prouer.8.Et qui vi-
gilat ad fores meas. Eſa.29. Succiſi ſunt omnes qui vigila-
bãt ſuper iniquitatẽ.Hiere.1. Quia vigilabo ego ſuper ver
bo meo.& in eo.5. Pardus vigilans ſuper ciuitates eorum.
& in eo.31.Et ſicut vigilaui ſuper eos vt euellerem & demo
lirer & diſſiparem & diſperderẽ & affligerẽ: ſic vigilabo ſu
per eos vt edificẽ & plantẽ. Dañ.9.Vigilauit dñs ſuper ma
liciã.Item שָׁקֵד ſaced.i.amygdalus.& accipitur tã pro arbo
re q̃ pro fructu. Eccſ.12. Et florebit amygdalus. Hiere.1.
Virgã vigilantẽ ego video. Pro quo he.le. Virgã ſeu bacu-

Tuba / שׁוֹפָרוֹת / Buccine / אֶשְׁפָּר / aſſaturabubali. / שַׁפְרִיר / ſolium. / שְׁפַרְפְּרָה / aurora / שָׁפַת / Deducere / ponere / ordinare. / שְׁפַתַּיִם / Cleri. / Termini. / Tripodes / מִשְׁפְּתַיִם / Termini. / Labia. / שְׁצָא / Complere / שֶׁצֶף / momẽtum / שַׂק / Cilicium. / ſaccus. / שַׂקִּים / ſacci. / שָׁקַק / Rugire / deãbulare / diſcurrere / Ingredi / Collidere / מֶשֶׁק / pcurator. / שָׁקַד / Vigilare / שָׁקֵד / amygdal⁹

Digitized by Google

lum amygdali.i.baculum amygdalinũ vel nuceum ego video. Vnde beatus hieronymus in explanationib⁹ ſuper predicto loco ſic ait. Pro virga vigilante. lxx. baculum nuceum tranſtulerunt. Laborandum igitur nobis eſt vt breuiter hebreã etymologiã latinus lector intelligat. שקד Saced nux dicitur. Vigil aũt ſeu vigilare appellatur שקד Soced. vnde & in poſterioribus pardus vigilans hec noĩe appellatur. ab eo igitur quod dr̃ nux ꝑpter verbi ſimilitudinẽ ad vigilis intelligentiã nomen alluſit. pro baculo nuceo virgã vigilãtẽ aquila & ſymmachus: theodotiõ vero amygdalinã trãſtulerũt. hec hieronymus. Et in plu. שקדים Secedim.i.amygdale. Geñ.43. Modicum reſine & mellis & ſtoracis ſtactes & terebinthi & amygdalarum. Nu.17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati ſũt. & inde משקדים Maſucadim. i. in modum amygdale vel nucis facti. Exo.25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos.

(Margin: שקדים amygdale. משקדים in nucis modum.)

שקד Sacad. vigilare. ſicut dictio precedẽs. Threñ.1. Vigilauit iugum iniquitatũ mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat continuare vel iungere.

(Margin: שקד Vigilare. continuare.)

שקה Saca. potum dare. propinare. adaquare. irrigare. redundare. nutrire. Geñ.24. Et camelis tuis dabo põtum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo.29. Date ante potũ ouib⁹. & in eo. Et adaquato grege oſculatus eſt eã. Pro quo he.le. Et adaquauit oues labã fratris mr̃is ſue: & oſculat⁹ eſt iacob rachel. p̃s.77. Et adaquãt eos velut in abyſſo. Abach. 2. Ve qui potũ dat amico ſuo. Sigñat etiã irrigare. Iob.21. medulis oſſa illi⁹ irrigãtur. p̃s.64. Viſitaſti terrã & inebriaſti eã.i. irrigaſti eam. Ioel.3. Et irrigabit torrentẽ ſpinarũ. Ponitur etiã pro redundare. Ioel.3. Et redundabũt torcularia vino & oleo. Ponitur etiã pro nutrire. Ezech.45. Et de his que nutrit iſrael in ſacrificium. Et inde שקוי Sicui.i.potus: vel poculum: aut irrigatio. p̃s.101. Et poculum meũ cũ fletu miſcebam. Oſee.2. Oleum meũ & potũ meũ. Prouer. 3. Et irrigatio oſſium tuorum. Et inde משקה Maſce.i.potũ dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Geñ.40. Accidit vt peccarẽt duo eunuchi pincerna regis egypti & piſtor Et in eo. Recordatus eſt inter epulas magiſtri pincernarũ. & in eo. Reſtituitq; alterũ in locum ſuũ: vt porrigeret ei poculum. Leuit.11. Et omne liquẽs quod bibitur.i. omnis potus qui bibitur. Eſa.32. Et potum ſitienti auferet. Et inde שקת Soceth.i.pila ſeu canalis vbi iumẽta adaquãtur. Geñ. 24. Effundenſq; hydriã in canalibus. Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſ.in canali aut pila. Et in plu. שקתות Sicathoth. Vt in eodem.30. Poſuitq; eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

(Margin: שקה potus dare. adaquare. Irrigare. Inebriare. Redũdare. Nutrire. שקוי Poculum. Potus. משקה Pincerna. Poculum. Potus. שקת Canalis. שקתות Canales.)

שקט Sacat. qeſcere. ſilere. mitigare. ꝑflare. Ioſ.11. Quieuitq; terra a preliis. Iudi.5. Quieuitq; terra quadraginta annis. & in eo.18. Iuxta conſuetudinẽ ſidoniorũ ſecurum atq; quietum. Iob.3. Nõne ſilui nõne quieui. & in eo. 34. Ipſo autẽ concedẽte pacẽ: quis eſt qui condẽnet. ꝑ quo he.le. Et ipſe quieſcere vel ſilere facit.ſ. bella: & quis eſt qui cõdẽnet: aut quis eſt qui inique agat. p̃s.75. Terra tremuit & quieuit. p̃s.82. Ne taceas neq; compeſcaris de⁹. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ne ſileas & non quieſcas deus. Eſa.7. Vide vt ſileas: noli timere. & in eo.14. Conquieuit & ſiluit oĩs terra. & in eo.18. Quieſcã & conſiderabo in loco meo. & in eo.57. Quod quieſcere nõ poteſt Hiere.46. Et requieſcet & ꝓſperabitur. & in eo.47. Quo modo quieſcet. & in eodẽ.48. Et requieuit in fecibus ſuis. Ezech.16. Quieſcam & non iraſcar. Zach.1. Et ecce omnis terra habitatur & quieſcit. Significat etiam mitigare. ideſt quieſcere facere. p̃s.93. Vt mitiges ei a diebus malis. Prouer.15. Qui patiens eſt mitigat ſuſcitatas. Significat etiam perflare. Iob.37. Cum perflata fuerit terra auſtri. Et inde שקט Secet. ſiue השקט Haſcet.i.quies vel ſilentiũ aut ociũ. 2. Paralipo.22. Et pacẽ & ociũ dabo in iſrael in diebus ei⁹. Eſa.22. Et cultus iuſtitie ſilentium. & in eo.30. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo vr̃a. Ezech.16. Et ocium eius.

(Margin: שקט Quieſcere. Silere. Requieſcere. Mitigare. Perflare. שקט Ocium. Silentiũ.)

שקל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo.22. Reddet pecuniã iuxta modum dotis. Pro quo he.le. Argentum ponderabit ſeu appendet iuxta modum dotis.i.in pondere reddet. Eſd.8. Appendiq; ei argentum & aurũ. & in eo. Et appẽdi in manibus eorum argentũ. Iob.6. Vtinã appenderentur peccata mea. & in eo.27. Neq; appẽdetur argentum in cõmutatione eius. Eſa.40. Et librauit in pondere montes. Et inde שקל Secel.i. ſiclus. genus ponderis. Exo.30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars ſicli offeretur dño. Et in plu. שקלים Secalim. Hiere.32. Appendi ei argentum ſeptem ſtateres. Et inde משקל Miſcal. i. põdus ſiue ſtatera. Leuit.19. In iudicio in regula in põdere; & in mẽſura. Ezech.5. Et aſſumes tibi ſtaterã põderis Scribitur etiam cum thau in fine & dr̃ משקלת Miſcoleth. 4. Reg.21. Et extendã ſuper ieruſalem funiculum ſamarie & pondus domus achab. Eſa.28. Et ponam in pondere iudicium & iuſtitiam in menſura.

(Margin: שקל Põderare. Appẽdere. Librare. שקל Siclus. שקלים Statere. משקל Põdus. משקלת Pondus.)

שקם Sacam. morus. aut ſycomorus. p̃s.77. Et moros eorum in pruina. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et ſycomoros eorũ in frigore. 2. Paralipo. 1. Quaſi ſycomoros que naſcũtur in cãpeſtribus. Eſa.9. Sycomoros ſucciderunt. Amos.7. Et vellicans ſycomoros.

(Margin: שקם Morus. ſycomor⁹.)

שקע Sacaa. abſorbere. demergere. ſubmergere. ꝓfundare. limpidare. ligare. Nu.11. & abſortus eſt ignis. Hiere. 51. Sic ſubmergetur babylon. Amos.8. Et defluet q̃ſi riuus egypti. Pro quo he.le. Et ꝓfundabitur ſiue demergetur. & quia aque que ſunt ꝓfunde: ſũt limpidiſſime & puriſſime: ideo ponitur etiã ꝓ limpidare.i. puriſſimas aquas reddere. Hiere.32. Tunc puriſſimas reddã aquas eorũ. Ponitur etiã pro ligare. Iob.40. Et fune ligabis linguam eius. & inde משקע Miſcaa.i. limpidiſſimũ vel puriſſimum. Ezech.34. Cum puriſſimam aquam biberitis.

(Margin: שקע abſorbere. ſubmergere. Defluere. puriſſimas aq̃s reddere. Ligare. משקע puriſſimũ.)

שקערר Secaarar. vallicula. & ſolum inuenitur in numero plura.ſ. שקערורת Secaaruroth. Leuit.14. Quaſi valliculas palore ſiue rubore deformes

(Margin: שקערורת Vallicule.)

שקף Sacaph. aſpicere. ꝓſpicere. intueri. Geñ.19. Direxerũt oculos contra ſodomã. ꝑ quo he.le. Et aſpexerũt cõtra faciẽ ſodome. & in eo.26. Proſpiciens abimelech rex paleſtinorum per feneſtrã. Nu.21. Quod reſpicit contra deſertũ. Deut.26. Reſpice de ſanctuario tuo. Iudi.5. Per feneſtram reſpiciẽs vlulabat mater ſiſare. 4. Reg.9. Et reſpexit per feneſtram. p̃s.84. Et iuſtitia de celo proſpexit. Prouer. 7. Per cancellos proſpexi iuuenẽ. Hiere.6. Quia malum viſum eſt ab aquilone. Pro quo he.le. Quia malum ꝓſpexit ab aquilone. Et inde שקופים Secufim.i. feneſtre latiores & magis aperte in parte iteriori: ſicut fit in tẽplis. ꝑ quo btũs hiero. tranſtulit obliquas. 3. Reg.6. Fecitq; in templo feneſtras obliquas. Significat etiam ſe inuicem reſpicientes. 3. Reg.7. Contra ſe inuicẽ poſitas.i. ſe inuicem reſpiciẽtes. & in eo. Et ſuper colũnas quadrãgulata ligna in cunctis equalia.i. cõtra ſe inuicẽ poſita & iuicẽ reſpiciẽtes. & inde משקוף Maſcoph.i. ſuplimiare. Exo.12. Suplimiare & vtrũq; poſte.

(Margin: שקף aſpicere. ꝓſpicere. Reſpicere. שקופים Oblique. ſe inuicẽ reſpicientes. משקוף Suplimiare.)

שקץ Sacas. vitare. ſiue euitare. abominari. contaminare. deteſtari. ſpernere. Leuit.11. Et morticina eorum vitabitis. & in eo. Et vitanda ſunt vobis. Pro quo he.le. Abominanda ſeu contaminãda ſunt vobis. & in eo. Nolite cõtaminare aĩas veſtras. Deut.7. Quaſi ſpurciciẽ deteſtaberis. p̃s.21. Quĩ nõ ſpreuit nec deſpexit deprecationẽ pauperis.

(Margin: שקץ Vitare. abominari. Cõtaminare. Deſpicere.)

Digitized by Google

שִׁקֵּץ שִׁקּוּץ Et inde שִׁקֵּץ Seces.ſiue שִׁקּוּץ Sicus.i.abominabile ſeu abominatio.aut execratio vel execrabile. Leuit.11. Abominabile vobis execrãdũq; erit. & in eodem. Abominabile erit vobis. Dan̄.12. Et poſita fuerit abominatio in deſolatione. Et in plu. שִׁקּוּצִים Sicuſim. Deut.29. Vidiſtis abominationes eorum. Ezech.20. Vnuſquiſq; abominationes oculorũ ſuorũ nõ proiecit. Dan̄.9. Et erit in tẽplo abominatio deſolationis. Q̃d in hebreo legitur in plurali.ſ.abominatiões.
Margin: abominabile. abominatio. שִׁקּוּצִים abominationes.

שָׁקַר Sacar.mẽtiri.falſificare.falſum loqui.aut falſum eſſe negare.inique agere. Gen̄.21. Ne noceas mihi & poſteris meis. Pro quo he.le. Ne mentiaris: ſiue ne falſificabis mihi. Leuit.19. Nõ mẽtiemini nec decipiatis vnuſquiſq; ꝓximũ ſuũ. Pro quo he.le. Non mẽtiemini: nec falſificabitis. ideſt ne falſum aliquid faciatis vnuſquiſq; contra proximũ ſuũ. 1.Reg.15. Porro triũphator iſrael non parcet. Pro quo he.le. Porro triũphator iſrael nõ mentietur ſiue non loquetur falſe. ps.43. Et iniq; non egimus in teſtamẽto tuo. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Nec mentiti ſum⁹ in pacto tuo. Eſa.63. Filii nõ negãtes. Et inde שֶׁקֶר Secer.i.mendacium ſeu falſum aut falſitas. Exo.20. Non loquaris cõtra ꝓximũ tuũ falſum teſtimoniũ. & in eo.23. Mẽdacium fugies. ps.7. Et peperit iniquitatẽ. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Et peperit mendaciũ. ps.18. Iniqui perſecuti ſunt me: adiuua me. pro quo beatus hiero.tranſtulit. falſo pſecuti ſunt me. ps.119. Libera aiam meam a labiis iniquis. Pro quo beatus hiero.trãſtulit. A labio mendacii. Prouer.18. Profert autẽ mẽdacium doloſus teſtis. Hiere.8. Vere mendacium operatus eſt ſtilus mẽdax ſcribarum. Sign̄at etiã fruſtra ſiue in vanũ. 1. Reg.25. Vere fruſtra ſeruaui. ps.34. Qui aduerſantur mihi iniq;. ꝑ quo he.le. Qui aduerſantur mihi fruſtra.i.ſine cauſa. Sed beat⁹ hiero.in pſal.iuxta he.ve.ſecundũ primã ſignificationẽ trãſtulit. Inimici mei mendaces. & in plu. שְׁקָרִים Secarim. ps.100. Qui loquitur iniqua: nõ direxit in conſpectu oculorũ meorum. pro quo beatus hiero.trãſtulit. Loquẽs mẽdaciũ. Hiere.23. & ſeduxerũt populũ meũ in mẽdaciis ſuis.
Margin: Nocere. Falſificare. Decipere. Iniq; agere. Mẽtiri. Negare. שֶׁקֶר Falſum. Mẽdaciũ. Iniquus. Fruſtra. שְׁקָרִים Iniqua. Mẽdacia.

שָׂקַר Sacar.innuere.ſ.oculis. Eſa.3. & nutibus oculorum ibãt. hebrei tñ dicũt ꝙ ſign̄at ſtibio oculos depigere.
Margin: Innuere.

שֹׁרֶר Sarar.vmbilicus. & ſcribitur cum ſimplici res & cũ puncto dagues propter defectum alterius res. Cãti.7. Vmbilicus tuus ſicut crater tornatilis. Ezech.16. Non eſt preciſus vmbilicus tuus. Scribitur etiam cum duplici res & dicitur שְׁרִירֵי Serire. Iob.40. Et virtus ei⁹ in vmbilico ventris eius. Itẽ שְׁרִירוּת Seriruth.i.prauitas ſiue cogitatio mala. Deut.29. Et ambulabo in prauitate cordis mei. Hiere.3. Poſt prauitatem cordis ſui peſſimi.
Margin: Vmbilicus. שְׁרִירֵי Vmbilicus. שְׁרִירוּת prauitas.

שָׂרַר Sarar.dñari.principatum tenere.preualere. Nu.16. Niſi & dñatus fueris noſtri. Eſter.1. Eſſe viros principes ac maiores in domibus ſuis. Vide etiã de hoc ſupra in dictione שׂוּר Sur.
Margin: dominari.

שְׁרָא Sara.in ligua chaldaica ſignificat manere ſiue habitare. Dan̄.2. Et lux cũ eo eſt.i.manet ſiue habitat.
Margin: Manere. Habitare.

שָׁרָב Sarab.ſiccum ſiue aridum. aut eſtus. Eſa.35. Et que erat arida in ſtagnum. & in eodem.49. Non percutiet eos eſtus & ſol.
Margin: Arida. Eſtus.

שַׁרְבִיט Sarbit.virga aut ſceptrũ. Eſter.4. Rex aureã virgã ad eũ tetẽdit. & in eo. Tetẽdit cõtra eã virgã aureã.
Margin: Virga.

שָׂרִיג Sarig.propago.ramus. & ſolum inuenitur in numero plurali. Gen̄.40. In qua erant tres propagines. Ioel.1. Albi facti ſunt rami eius. Et inde verbũ שָׂרַג Sareg. quod ſignificat perplexum aut cõuolutum ſiue intricatum eſſe. ſicut vites perplectuntur propaginibus. Iob.40. Nerui teſticulorum eius perplexi ſunt. Thren̄.1. Conuolute ſunt & impoſite capiti meo.
Margin: Ppago. שָׂרַג perplexũ eſſe. Cõuolutũ eſſe.

שָׂרַד Sarad.remanere.relinqui. Ioſ.10. Hi qui iſrael effugere potuerunt: ingreſſi ſunt ciuitates munitas. Pro quo he.le. Et reliqui qui remanſerunt ex eis venerunt in ciuitates munitas. Et inde שָׂרִיד Sarid.i.ille qui relinquitur vel euadit. vt in ꝑdicto loco. Vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum. & in eo.8. Ita vt nullus de tanta multitudine ſaluaretur.i. relinqueretur. Thren̄.2. Et non fuit in die furoris: dñi qui effugerit & relinq̃retur. Hiere.31. Populus qui remanſerat a gladio. & in eo.42. Nullus de eis remanebit neq; effugiet. Item שְׂרָד Serad.i.miniſterium. Exo.31. Et veſtes ſanctas in miniſterio aaron ſacerdoti & filiis eius. Sign̄at etiã inſtrumẽtum dolatorium. Pro quo btũs hiero. tranſtulit runcinã. Eſa.44. Formauit illud in runcina.
Margin: Remanere. שָׂרִיד Qui relinquitur. Qui remãſit. שְׂרָד miniſteriũ. Runcina.

שָׁרָה Sara.conſiderare.ſiue intueri. relinquere.ſoluere.incipere. Iob.37. Sup omnes celos ipſe conſiderat. Vide etiã de hoc ſupra in dictione שׁוּר Sur. Hiere.15. Si nõ reliquie tue in bonum. pro quo he.le. Si nõ reliqui te i bonũ. De quo vide ſupra in dictione שְׁאָר Saar. alii vero legunt ſic. Si non ſolui te in bonum. nã in lingua chaldaica ſignificat ſoluere vl' diſſoluere. Dan̄.3. Ecce ego video viros quattuor ſolutos. & in eo.5. Et cõpages renum eius ſoluebãtur. Significat etiã in lingua chaldaica incipere. Eſd.5. Et ceperunt edificare domũ dñi. Item שִׁרְיָה Siria.i.lorica ſiue thorax. Iob.41. Cum apprehenderit eũ gladius: ſubſiſtere nõ poterit: neq; haſta neq; thorax. Scribitur etiã cum nũ in fine & dr̄ שִׁרְיָן Sirian. 1.Reg.17. Et lorica hamata iduebatur. 3.Reg.22. Et percuſſit regẽ iſrael inter pulmonẽ & ſtomachum. Pro quo he.le. Inter iuncturas & loricã. Eſa.59. Indutus eſt iuſtitia vt lorica. Hiere.51. Et non aſcendat loricatus. Et in plurali שִׁרְיוֹנוֹת Sirionoth.2. Paralipo.26. Et haſtas & galeas & loricas. Item שָׁרוֹן Saron.i.campus ſeu planicies. Canti.2. Ego flos cãpi. Eſa.35. Et factus eſt ſaron ſicut deſertũ.i.cãpus in quo ſunt vinee & frumenta: erit ſicut deſertum. Item מִשְׁרָה Miſra.i.illud. quod ab alio exprimitur. Nu.6. Quidquid de vua exprimitur: nõ bibet. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat madefactum.i.quidquid eſt madefactum in vino vel in muſto.
Margin: שָׁרָה Cõſiderare. Relinquere. Soluere. Incipere. שִׁרְיָה thorax. שִׁרְיָן Lorica. שִׁרְיוֹנוֹת Lorice. שָׁרוֹן Campus. Saron. מִשְׁרָה qđ exprimit.

שָׂרָה Sara.preualere.dñari. Gen̄.32. Quoniã ſi cõtra deũ fortis fuiſti: quãto magis cum hoĩbus preualebis. pro quo he.le. Quoniã cum deo preualuiſti ſiue dñatus fuiſti. Oſee.12. Et in fortitudine ſua direct⁹ eſt cum angelo.i.preualuit. & in eo. Et inualuit ad angelum. Et inde מִשְׂרָה Miſra.i.dñiũ ſiue impium. Eſa.9. Multiplicabitur ei⁹ impiũ.
Margin: שָׂרָה preualere. מִשְׂרָה Imperiũ.

שָׂרַט Sarat.ſcindere.concidere.incidere.ſ.carnes vngulis vel ferro. vt Leuit.19. Super mortuo non incidetis carnes vr̄as. & in eo.21. Neq; in carnibus ſuis facient inciſuras. Zach.12. Cõciſione lacerabuntur. Et inde שֶׂרֶט Seret. ſiue שָׂרֶטֶת Sarateth.i.inciſionem. Leuit.21. Neq; in carnibus ſuis facient inciſuras. pro quo he.le. Et in carnibus ſuis non incident inciſionem. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum.
Margin: שֶׂרֶט Incidere. Cõcidere. Lacerare. שֶׂרֶט שָׂרֶטֶת Inciſura.

שְׂרוֹךְ Seroch.corrigia. gen̄.14. vſq; ad corrigiã caligę. Eſa.5. Nec rũpetur corrigia calciamenti eius. Et inde verbum ſiue participium מְשָׂרֶכֶת Meſarécheth.i.circuies ſicut corrigia circumuoluitur. Pro quo beatus hiero. tranſtulit explicans. Hiere.2. Curſor leuis explicans vias ſuas.
Margin: שְׂרוֹךְ Corrigia. מְשָׂרֶכֶת Explicans.

שָׂרַע Saraa.ſuperfluere.ſuperfluũ eſſe. Leuit.21. Vel paruo vel grãdi. Pro quo he.le. Aut diminutum vel ſuperfluum. & in eo.22. Boue & oue aure & cauda amputatis. ꝑ quo he.le. Superfluum vel diminutum.ſ.in aliquo mẽbro. Eſa.28. Coanguſtatum eſt enim ſtratum: ita vt alter decidat. Pro quo he.le. Coanguſtatũ eſt enim ſtratum ne ſuper
Margin: שְׂרַע Grãde. Superfluere.

fluat.i.ne ſuperfluat alteri:quia eſt tam anguſtum ꝙ vix ca
pit vnum hoiem: & ſi alius ibi recumbat neceſſe eſt vt alter
illorum decidat.& ſic beatus hiero.tranſtulit ſenſum.
שרעף שרעף Saraaph.cogitatio.& ſolum inuenitur in numero
plurali. ps.93. Secundum multitudinem dolorum
meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero.in pſalterio
Cogitatio- iuxta he.ve.tranſtulit. In multitudine cogitationū mearū:
nes que ſunt in me.ps.138. Et cognoſce ſemitas meas.Pro quo
beatus hiero.tranſtulit.& ſcito cogitationes meas.
שרף Saraph.comburere.vrere.exurere.ſuccendere.Exo.
שרף 32.Combuſitqꝫ & cōtriuit vſqꝫ ad puluerē.Leuit.10.
Cōburere Et oīs domus iſrael plangat incendium:quod dn̄s ſuccēdit.
Succēdere & in eo.Exuſtum repetit.Nu.19.Cōburetqꝫ eam cunctis vi
Exurere. dentibus.Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.1.
Reg.30.Et ſuccēderent eam igni.& in eo.Et inueniſſent eā
ſuccenſam igni.& in eodem.30. Et combuſerunt eam igni
2.Reg.23.Et comburētur vſqꝫ ad nihilum.4.Reg.23.Suc
cendit etiā lucum.& in eodem.& combuſit eam ſup altare.
2.Paralipo.26. Et cōbuſerūt ſuper eum ambitione nimia.
Pro quo he.le.Et combuſerunt ſuper eum combuſtione ni
mia. Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Eſa.1.
Ciuitates veſtre ſuccēſe igni. Hiere.36. Ne combureret li
brum.& in eo.26.Et ciuitatē hanc comburet igni.Pro quo
hebrei legunt.Cōbures igni.i.eris cauſa vt cōburatur igni.
Et aliquando ſcribitur cum ſamach loco ſin. Amos.6.Et cō
שריפה buret eum:vt efferat oſſa de domo.& inde שריפה Serepha.
Incēdium ideſt incendium vel combuſtio. Leuit.10. Incēdium quod
dominus ſuccendit. Nu.19.mittet in flāmam que vaccā vo
Cōbuſtio. rat.Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combuſtionis
vacce.2.Paralipo.21. Et non fecit ei populus ſecundū mo
משרפות rē cōbuſtionis exequias.& in plurali משרפות Miſrephoth.
Eſa.33.Et erunt populi quaſi de incēdio ignis.Pro quo he
Incēdia brei legunt.Et erunt populi quaſi incendia vel cōbuſtiones
ignis. Hiere.34. Et ſecundū cōbuſtiones patrum tuorum
שרף priorum qui fuerunt ante te:ſic comburent te.Et inde שרף
Serpens. Saraph.i.ſerpens ignitus qui flatu vrit. Nu.21.Fac ſerpētē
eneum.i.ſimilitudinem ſerpentis igniti. Eſa.14.De radice
enim colubri egredietur regulus: & ſemen eius abſorbens
Abſorbēs volucrem.Pro quo he.le.Et fructus eius ſerpēs volans:ſiue
Regulus. regulus volans.& in eo.30. Vipera & regulus volās.vbi po
שרפים nitur pro regulo.& in plurali שרפים Seraphim.Nu.21.Mi
Igniti ſer ſit dn̄s in populum ignitos ſerpentes. Signāt etiam שרפים
pentes. Seraphim certū ordinē angelorum celeſtis hierarchie.Eſa.
שרפים 6.Seraphim ſtabant ſubter illud.& in eodem. Et volauit ad
Seraphiꝫ me vnus de ſeraphim.
שרץ שרץ Saras.moueri. reptare.ſerpere.ebullire.producere.
ſ.aīalia mobilia ſeu reptilia.Gen̄.1.Aīam viuentē at
ꝓducere qꝫ motabilem quā produxerant aque. Pro quo he.le.Quā
mouerunt aque.i.mouere fecerūt.& in eo.Producant aque
reptile.i.mouere faciant.& in eo.Et ingredimini ſuper ter
Gradi. ram.i.gradimini.Exo.8. & ebulliet fluuius ranas.i.moueri
Ebullire faciet.Leuit.11.Hec quoqꝫ polluta reputabuntur:de his que
Moueri. mouētur in terra.ps.104. Edidit terra eorum ranas.i.ꝓdu
Edere xit ſeu moueri fecit.Ezech.47.Et oīs aīa viuēs que ſerpit.
ſerpere Et inde שרץ Sēres.i.reptile aīe viuētis.Leuit.11. Eorū que
שרץ in aquis mouētur & viuunt.& in eo. Omne de volucribus
quod graditur ſup quattuor pedes. Pro quo hebrei legūt.
Omne motabile de volucribus.
motabile. שרק Sarac.Sybilare.Eſa.5.Et ſybilabit ad eum de finibꝰ
שרק terre.& i eo.7.Sybilabit dn̄s muſce.Hiere.9.Et ſybi
ſybilare labit ſuper vniuerſas plagas eius.Thren̄.2.Sybilauerunt &
mouerunt capita ſua. Zach.2.Sybilabo eis & cōgregabo il
שריקה los.& inde שריקה Serica.i.ſybilus.Mich.6.vt darē te in ꝑdi

tione:& habitātes in ea in ſybilū.& in plu.שריקות Sericoth. ſybilus
Iudi.5.Vt audias ſybilos gregū.& inde משרוקיתא Maſro שריקות
citha.quod in ligua chaldaica ſignāt fiſtulā.Dan̄.3.In hora ſybili
qua audieritis vocem tube & fiſtule. משרוקי תא
שרק Sorec.vitis.ſ.electa & optima : aut ꝓpago optima & Fiſtula
fructuoſa.Gen̄.49. Ligans ad vineā pullū ſuū.& ad שרק
vitē o fili mi aſinā ſuā.Eſa.5.Et plātauit vineā electā.ꝓ quo Vitis.
he.le.& plātauit vitē ſeu ꝓpaginē.ſ.electā.Hiere.2. Ego au Vitis electa
tē plantaui te vineā electā. & dicunt aliqui hebrei ꝙ ſignāt
vitē que ꝓducit vuas ſine granulis.& in plu. שרוקים Seru שרוקים
cim.Eſa.16.Dn̄i gētiū exciderunt flagella eius.i.ꝓpagines ꝓpagines
eius.Et inde שריקות Sericoth.Pro quo beatus hiero.tran שריקות
ſtulit plectentes.Eſa.19. Et cōfundentur qui opabātur linū
plectētes.& aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignāt linum optimū & Plectētes
candidiſſimū ſicut eſt byſſus.Item שרוק Saruc.i.variū.ſ.co שרוק
lore.& ſolum inuenitur in numero plurali. Zach.1.Et poſt
eum equi ruffi varii & albi. Varii.
שרש Saras.radicare.erradicare. Iob.5. Ego vidi impiū שרש
firma radice.ꝓ quo he.le. Ego vidi impium radicā Radicare.
tē:ſiue radicatum.i.firma radice plātatum.ps.79.Plantaſti
radices eiꝰ.ꝓ quo he.le.Radicaſti radices eiꝰ. Eſa.40.Qui
ingrediuntur impetu a iacob.ꝓ quo he.le.Ingredietes ſiue
ingredietibꝰ radicabit iacob. Vnde ſequitur.florebit & ger
minabit iſrael.& in eo.40. Nec radicato in terra trunco eo
rum.Hiere.12.Plantaſti eos & radicē miſerunt.Signāt etiā
per antiphraſin erradicare vel delere.Iob.31.Et progenies Erradicare
mea erradicetur.& in eo.Et oīa erradicās genimia mea.ps.
51. Et radix tua de terra viuentium.ꝓ quo beatus hiero.in
pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. Et erradicabit te de terra viuētiū. Delere.
Iudi.5.Ex ephraim deleuit eos.& ide שרשי Sorſi.i.exiliū שרשי
ꝙ eſt erradicatio a patria.Eſd.2. Siue in mortē ſiue in exi Exilium
lium.Et inde שרש Sōres.i.radix.Deut.29. Et ſit inter vos שרש
radix germinās fel & amaritudinē.Iob.19. Et radicē verbi Radix.
inueniamus cōtra eū.& in eo.29. Radix mea apta eſt ſecus
aquā.& in eo.30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum.
Eſa.53.Et ſicut radix de terra ſitienti.& in plu.שרשים Sa שרשים
raſim ſiue שרשי Sorſe.Iob.8. Sup aceruū petrarū radices
eius denſabuntur.Hiere.17. Quod ad humorē mittit radi Radices
ces ſuas.Ponitur etiā pro veſtigiis vel cardinibꝰ.Iob.13.Et
veſtigia pedum meorum conſideraſti.& in eodē.26.Et car Veſtigia.
dines maris operuit. Cardines
שרשר Sarſer.catena . & ſolū inuenitur in numero plu. שרשר
ſ. שרשרות Sarſeroth.Exo.28.Catenas ſibi inui שרשרות
cē coherentes.3.Reg.7.Et qui per modum retis & catena Catene
rum ſibi inuicē miro ope contextarū.2.Paralipo.3. Et qua
ſi catenas ſe inuicem complectentes.
שרת Sarath.miniſtrare.ſeruire.Nu.8. Eruntqꝫ miniſtri שרת
fratrum ſuorū.ꝓ quo he.le. Et miniſtrabūt cū fratri miniſtrare
bus ſuis. & in eo.16. Et miniſtraretis ei. & in eo.18. Preſto
ſint & miniſtrent tibi. Deut.18.Miniſtrabit in noīe dn̄i dei
ſui.& in eo.21. Quos elegit dn̄s deus tuus: vt miniſtrēt ei.
1.Reg.2. Samuel aūt miniſtrabat ante faciem dn̄i.3. Reg.1.
Et abiſag ſunamitis miniſtrabat regi.1. Paralipo.6. Mini
ſtrabant corā tabernaculo.& in eo.23.Vt adoleret incēſum
corā dn̄o ſecundū ritum ſuū.ꝓ quo he.le. Vt adoleret incen
ſum corā dn̄o: vt miniſtraret ei. Eſa.60. Arietes nabaioth
miniſtrabunt tibi.& in eo. Et reges eorum miniſtrabunt ti משרת
bi.& inde משרת Meſareth.i.miniſter.Exo.24. & ioſue mi miniſter
niſter eius.Et inde שרת Sareth.i.miniſterium.Nu.4. Oīa שרת
vaſa quibꝰ miniſtratur ī ſctō. ꝓ quo he.le. Oīa vaſa miniſte
rii.2.Paralipo.24. & facta ſunt vaſa tēpli in miniſterium. miniſteriū
שרת Sareth.cum puncto cebolet & ꝓpoſito mē vt dicatur שרת
משרת Maſreth:ſignāt ſcutellā aut vas.2.Reg.13.Tol משרת

Digitized by Google

lenſq́ quod coxerat: efudit & poſuit corã eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit ſcutellam & effudit coram eo.

שֵׁת Seth.nates.Eſa.20.Diſcoopertis natibus ad ignominiã egypti. De quo vide ſupra in dictiõe שׁוֹת ſoth. Itẽ שֵׁת Sith.in lingua chaldaica ſignificat ſex.Dañ.3. Latitudine cubitorum ſex. Et inde שִׁתִּין Sithin.ideſt ſexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum ſexaginta.

שָׁתַת Sathath.ponere.& ſcribitur cũ ſimplici tau.p̃s.48. Sicut oues in inferno poſite ſunt.p̃s.72.Poſuerũt in celũ os ſuũ. De quo vide ſupra in dictiõe שׁוֹת ſoth.

שָׁתָה Satha.bibere.potare.Geñ.9. Bibenſq́ vinum inebriatus eſt. Et in eodem.44.In quo bibit dominus meus.Exo.34.Panem non comedit:& vinum non bibit. Leuit.11.et omne liquẽs quod bibitur.p̃s.49.aut ſanguinẽ hircorũ potabo.p̃s.77.Et imbres eorũ non biberẽtur.Prouer.9.Et bibite vinũ qđ miſcui vobis.& ide מִשְׁתֶּה Miſthe i.conuiuium:ſeu potatio vel potus. Geñ.19.Ingreſſiq́ domũ eius fecit cõuiuium.& in eodẽ.21. Fecitq́ abraam grãde conuiuium.Eſter.1.fecerat grande conuiuiũ pricipibus ſuis.Eſa.5.Et vinum in conuiuiis veſtris.Dañ.1.Nec de vino potus eius.& inde שְׁתִי Sethi.ideſt ebrietas ſiue potatio Eccſ.10.Ad reficiendum & non ad luxuriã.i.non ad ebrietatem.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָּה Sethiia. Eſter.1.Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt.Et potatio erat iuxta legẽ ſiue edictum:non erat qui cogeret.Item שְׁתִי Sethi.i.ſtamẽ.Leuit. 13.In ſtamine atq́ ſubtegmine. Item שֵׁתוֹת Sathoth.ideſt nates.2.Reg.10.Veſtes eorum medias vſq́ ad nates.Vide etiam de hoc ſupra in dictione שׁוֹת Soth.

שְׁתַּיִם Sethaim.vel שְׁתֵּי Sethe.duo vel due.De quo vide ſupra in dictione שְׁנַיִם Sana.

שָׁתַל Sathal.plantare.traſplãtare.fundare.p̃s.1.Quod plãtatum eſt ſecus decurſus aquarũ.Ezech.17.Ecce plãtata eſt.Et in eo.Et plantabo ſuper montẽ excelſum.Oſee. 9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he.le. Et erat plantata.& inde שְׁתִיל Sathil.i.nouella plantatio: vel palmes.Et ſolum inuenitur in numero plu.Ps.127.filii tui ſicut nouelle oliuarum.

שְׁתֻם Sethum. obturat9. Nu. 24. Dixit hõ cui9 obturatus eſt oculus.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

שָׁתַן Sathan. mingere.1. Reg.25. Si reliquero de omnibus que ad ipſum pertinent:mingentem ad parietẽ.

שָׁתַק Sathac.ſilere.quieſcere.cõpeſcere. ſeu mitigare. p̃s. 106.Letati ſunt quia ſiluerũt.Prouer.26.Iurgia cõquieſcunt.Ione.1.Quid faciemus tibi & ceſſabit mare a nobis.i.compeſcetur ſiue mitigabitur.

שָׁתַר Sathar.computreſcere.1.Regum.5.& computreſcebant prominẽtes extales eorũ. Et ſolum inuenitur in p̃dicto loco.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione סָתַר Sathar.& ꝙ ſignificat occultare vel cooperire.vnde in p̃dicto loco ipſi legũt.& ocultabãtur eis ficus.vel hemorroides.i.naſcebantur in loco operto & occulto anus.

De incipientibus a littera.ת.Tau.

תָּא Tha.cubiculũ.thalam9.3.Reg.14.& poſtea reportabãt ea ad armamẽtariũ ſcutariorũ.ꝑ quo hebrei legũt. Ad cubiculum curſorum. Ezech.40. Et thalamũ vno calamo in lõgum & vno calamo in latũ. & in eo. Thalamus autem ſex cubitorũ erat hic & inde.& i plu.תָּאִים thaim ſiue תָּאוֹת thaoth.vt in eo. & inter thalamos quinq́ cubitos. & in eo. Porro thalami porte ad viã orientalem:tres hinc & tres inde.& in eo.Et marginẽ ante thalamos cubiti vnius.

תָּאַב Thaab.deſiderare.cõcupiſcere.deteſtari:ſiue abominari.p̃s.118.Cõcupiuit aĩa mea deſiderarẽ iuſtificatiões tuas. & in eo.Ecce concupiui mãdata tua.& in eodẽ.Concupiui ſalutare tuũ dñe.Amos.6.Deteſtor ego ſupbiã iacob.

תָּאָה Thaa.ſignare.deſcribere.circũſcribere.limitare.i.limites ponere.metari.Nu.34.A mari magno termini incipiunt ꝑueniẽtes ad mõtem altiſſimũ. Pro quo he.le. A mari magno deſcribetis vel limitabitis vobis mõtẽ hor i.ibi ponetis limites.& in eo.Inde metabuntur fines.Item תְּאוֹ thao.genus cerui.pro quo btũs hiero. tranſtulit origẽ. Deut.14.Origem camelopardalum.

תְּאֹם Theom.geminus.gemellus.cõiũctus. & ſolũ inuenitur in nu.plu.Geñ.38.apparuerunt gemini in vtero eius.Cãti.4. Sicut duo hinuli capree gemelli.& aliqñ ſcribitur cũ vau loco aleph.Geñ.25.Et ecce gemini i vtero ei9 reperti ſunt. & inde verbũ ſeu participiũ qđ ſignat gemellos fetus habere.Canti.4.Omnes gemellis fetibus.& inde תְּאוֹמִים Thoamim.ideſt coniuncti.Exo.26. Erũtq́ ſibi cõiuncte a ſurſum vſq́ deorſum.

תְּאֵן Theen.ficus. & ſolũ inuenitur in nũero plu.ſ. תְּאֵנִים theenim.Nu.13.& de ficis loci illius tulerunt.Hiere. 8.Et non ſunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena.i.ficulnea ſiue ficus arbor.vt in p̃dicto loco.& Ioel.2.Et ficum meã decorticauit. Et in plurali תְּאֵנוֹת theenoth.Amos.4. Oliueta veſtra & ficeta veſtra comedet.

תָּאַר Thaar.Deſcribere.limitare.figurare.formare.tornare.Ioſ.15.Pertranſitq́ a vertice montis vſq́ ad fõtẽ. pro quo he.le.Deſcribetur ſiue metabitur terminus a vertice montis.& in eo.Inclinabiturq́ in bala.pro quo he.le.deſcribetur ſiue limitabitur in bala. & in eo. Inclinabiturq́ in ſarona.i.limitabitur.Eſa.44.Formauit illud in runcina.& in eo.& in circino tornabit illud.& inde תֹּאַר thóar.i. forma ſeu facies:aut ſpecies.Geñ.29. Rachel decora facie & venuſto aſpectu. & in eo.39. Erat autem ioſeph pulchra facie.Deut.21.Et videris in numero captiuorũ mulierem pulchram.Pro quo he.le.Mulierem pulchrã forma vel facie.Iudi.8.Et vnus ex eis quaſi filius regis.pro quo he.le. Et vnus ex eis quaſi forma filii regis.1.Reg.28.Qualis eſt forma eius.Eſa.52.Et forma eius inter filios hominũ. Et in eodem.53.Non erat ſpecies ei neq́ decor.Threñ.4. Denigrata eſt ſuper carbones facies eorum.

תֵּבָה Theba.arca.Geñ.6.fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem.8.Egredere de arca.

תֵּבֵל Thebel.orbis.ſ.terrarum.Iob.34. Aut quẽ poſuit ſuper orbem quem fabricatus eſt.p̃s.23.Orbis terrarũ & qui habitant in eo.p̃s.97.Iudicabit orbẽ in iuſtitia.Eſa. 14.Poſuit orbem deſertum. Item תֶּבֶל thébel.i.ſcelus.ſiue nephas.De quo vide ſupra in dictione בָּלַל balal.

תֶּבֶן Thében.palea.& ſolum inuenitur in numero ſingulari.& ponitur ſingulare pro plurali.Geñ.24.palearum quoq́ & feni plurimum eſt apud nos.Exo.5. Neqꝗ̃ dabitis vltra paleas populo:& aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מַתְבֵּן mathben.Eſa.25. Sicut terũtur palee in plauſtro.

תְּבַר Thabar.In lingua chaldaica ſignat confringere vel conterere aut cõminuere.& inde תְּבִירָא thebira.i.contritum vl' cõminutum.Dañ.2. Ex parte regni erit ſolidum & ex parte cõminutum.

תְּדִיר Thedir.ſiue תְּדִירָא thedira.In lingua chaldaica ẽ aduerbium temporis & ſignificat ſemper vel continuo Dañ.6.Deus tuus cui ſeruis ſemper.

תֹּהוּ Thóhu.Inanitas.inane.vacuũ.nihil.& ſcribitur cum ſimplici he & cũ vau i fine loco alteri9 he.Geñ.1. Terra aũt erat inanis & vacua.Iob.26.Qui extendit aquilonẽ

Vacuum. Vanitas. Inane.

ſuper vacuū. Eſa.24. Attrita eſt ciuitas vanitatis.i.inanitatis.& in eodē.40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem.41. Ventus & inane ſimulachra eorū. & in eo.49. Siue cauſa & vane fortitudinē meā cōſumpſi. Pro quo he.le. In inane ſiue in vacuū & in vanum fortitudinē meā cōſumpſi. Hiere.4. Aſpexi terrā & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiā pro nihilo. Eſa.34. Et extendetur ſuper eā menſura vt redigatur ad nihilum. Significat etiam locum deſertū qui eſt inanis & vacuus frugibus & arboribus. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit locum horroris. Deut.32. In loco horroris & vaſte ſolitudinis.

Vacua. Nihil. Loc⁹ horroris.

תְּהִלָּה Prauitas

תְּהִלָּה Thahola.prauitas. Iob.4. Et in āgelis ſuis repperit prauitatē. De quo vide ſupra in dictione הָלַל halal.

תְּהֹם Abyſſus. תְּהֹמוֹת abyſſi.

תְּהֹם Thehom.abyſſus. Gen̄.1. Et tenebre erāt ſup faciē abyſſi. Iob.28. Abyſſus dixit nō eſt in me. Ezech.26. Et adduxero ſup te abyſſum. Et in plu. תְּהֹמוֹת thehomoth. Exo.15. Abyſſi operuerūt eos. & in eodē. Congregati ſunt abyſſi. p̄s.70. Et de abyſſis terre iterū reduxiſti me. p̄s.105. Et deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto.

תוּב Reſpōdere. Reuerti. Reſſerre.

תוּב Thub.in lingua chaldaica ſigñat reddere.vel reſpōdere.aut reuertere.vel reducere. Dañ.3. Nō oportet nos de hac re reſpōdere tibi.& in eo.4. Et ſenſus me⁹ redditus eſt mihi.& in eo. Et figura mea reuerſa eſt ad me. Eſd.5. Et tunc ſatiſfacerēt ad accuſationē illā.i.redderēt rationē:ſiue reſponderent. & in eodem. Huiuſcemodi autem ſermonem reſponderunt nobis.& in eodem.6. Referātur in templum in ieruſalem.i.reducantur.

תָּוָה Signare. Impingere. Exacerbare.

תָּוָה Thaua. ſignare.impingere.exacerbare: ſiue irritare. Ezech.9. Et ſigna thau ſup frōtes virorū gementiū.1.Reg.21. Et impingebat in oſtia porte. Sed etiā in p̄dicto loco hebrei legunt.& ſignabat.i.faciebat ſigna & ſtigmata ſicut inſanus & furioſus. p̄s.77. Et ſanctū iſrael exacerbauerunt. & aliqui hebrei legunt ſignauerunt.i.petierunt ab eo ſigna:ſicut ipſi exponūt. Et inde תָּו thau.i.ſignū. Ezech.9. Et ſigna thau. p quo he.le. Et ſigna ſignū. Pōt etiā eſſe nomen vltime littere alphabeti hebraici:q̄ dr̄ thau. Vñ beatus hiero.in ſuis explanationib⁹ ſup p̄dicto loco ſic ait. p ſigno quod.lxx. Aquila & ſymmach⁹ trāſtulerūt.theodotio ipm verbū hebraicū poſuit thau:que extrema eſt apud hebreos viginti & duarū litterarū: vt pfectā in viris gemētib⁹ & dolentibus ſcientiā demōſtraret.ſiue vt hebrei autumāt: quia lex apud eos appellatur תּוֹרָה thora.q̄ hac in pricipio nois ſui littera ſcribitur: illi hoc accepe ſignaculū qui legis p̄cepta cōpleuerant. Et vt ad nr̄a veniamus: antiquis hebreorū litteris quibus vſq̧ hodie vtūtur ſamaritani extrema thau littera crucis habet ſimilitudinē: q̄ in xp̄ianorū frōtib⁹ pingitur:& frequenti manus inſcriptione ſignatur. hec hiero. Ponitur etiā תָּו Thau p deſiderio. Iob.31. Et deſideriū meū audiat oīpotēs. Itē תְּוָה thaua.in lingua chaldaica ſigñat obſtupeſcere. Dañ.3. Tūnc nabuchodonoſor rex obſtupuit.

Thau. Signum. תָּו Deſideriū. תְּוָה Obſtupeſcere

תָּוֶךְ Medium. Intro. תִּיכוֹן Medius

תָּוֶךְ Thauech.ſiue תּוֹךְ thoch.medium. intermediū. inter dolus.fra⁹.vſura. Gen̄.1. Sit firmamētū in medio aquarum.& in eodē.15. Diuiſit ea per mediū. Exo.3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi.& in eo.14. Et ingreſſi ſunt filii iſrael per medium ſicci maris. & in eodē.15. Filii autē iſrael ambulauerunt per ſiccum in medio eius. Leuit.11. Vas aūt fictile in quod horū quicq̧ intro ceciderit. Nu.35. Eruntq̧ vrbes in medio. Deut.3. Vſq̧ ad torrentem arnō:medium torrentis. p̄s.21. In medio eccleſie laudabo te. Zach.2. Et habitabo in medio tui. Et inde תִּיכוֹן thichon.i.medius ſiue intermedius. Exo.26. Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius ſiue intermedius per medias tabulas. Et in genere feminino תִּיכוֹנָה Thichona. Iudi.7. Incipientib⁹ vigiliis noctis medie.3.Reg.5. Et per cocleam aſcendebatur in medium cenaculum. Et in hebreo eſt generis feminini. Item תּוֹךְ thoch. ideſt dolus aut fraus vel vſura. p̄s.9. Cuius maledictione os plenum eſt & amaritudine & dolo. p̄s.54. Et nō receſſit de plateis eius vſura & dolus. p̄s.71. Ex vſuris & iniquitate redimet animas eorum.

תִּיכוֹנָה Media. תּוֹךְ Dolus Vſura.

תּוּר Conſiderare Explorare. Cōtēplari Sequi. Cogitare. תָּרִים Exploratores. אֲתָרִים תָּרִים negociatores. תּוֹר Expectabilis. תּוֹרָה Lex. תּוֹר Turtur. תּוֹרִים Turtures murenule. תּוֹר Tēpus ſtatutum. תּוֹר Bos.

תּוּר Thur. explorare.conſiderare. contemplari.cogitare. Nu.13. Qui conſiderent terram chanaam. Pro quo hebrei legūt. Et explorent terram chanaam.& in eodem. Cūq̧ aſcendiſſent explorauerunt terram. & in eodem. Detraxerunt terre quā inſpexerant.ideſt explorauerant.& in eodem.14. Terra quam circuiuimus valde bona eſt. Pro quo hebrei legunt. Terra per quam trāſiuimus ad explorandū eam:valde bona eſt. Et in eodem. Iuxta numerum quadraginta dierum quibus exploraſtis terram. Et in eodem. Qui perrexerunt ad cōtemplandam terram. & in eodem.15. Nec ſequantur cogitationes ſuas & oculos. Pro quo hebrei legunt. Et non exploretis ſiue conſideretis poſt corda veſtra & oculos veſtros. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Iudi.1. Nam cum obſiderēt vrbem: que prius luza vocabatur. Pro quo hebrei legunt. Cum explorarent ſiue conſiderarent vrbem. Iob.40. Huic mōtes herbas ferunt. Pro quo hebrei legunt. Contemplatur ſiue conſiderat montes in paſtum ſuum. Eccl's.2. Cogitaui in corde meo abſtrahere a vino carnem meam, Et inde תָּרִים Tharim.i.exploratores. Nu.14. Qui ipſi luſtrauerāt terram. Pro quo hebrei legunt. De exploratoribus terre. Et aliquādo ſcribitur cum aleph in principio & dicitur אֲתָרִים Atharim.vt in eodem.21. Veniſſe.ſ.iſrael per exploratorum viam. Significat etiā תָּרִים tharim negociatores vel mercatores: eo quod diſcurrunt per loca & domos tāq̧ exploratores.3.Reg.10. Excepto eo qđ offerebant viri qui ſuper vectigalia erāt & negociatores. Et inde תּוֹר Thor. ideſt expectabilis ſiue conſiderabilis.1.Paralipo.17. Et feciſti me expectabilem ſuper omnes homines. & a predicta dictione dicunt aliqui hebrei q derivatur תּוֹרָה thora.ideſt lex: a contemplando vel conſiderando dicta. Deut.4. Iſta eſt lex quam propoſuit moyſes.2.Reg.7. Iſta eſt lex adam: domīe deus. p̄s.118. Lex domini immaculata. Vide etiam de hoc ſupra in dictione יָרָה Iara. Item תּוֹר Thor.i.turtur. Gen̄.15. Turturem quoq̧ & columbam. Canti.2. Vox turturis audita eſt in terra noſtra p̄s.73. Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi. Pro quo hebrei legunt. Ne tradas beſtie animam turturis tui. Et loquitur metaphorice. ſicut Canti.2. dicitur columba mea formoſa mea. Poteſt etiam deriuari a dictione תּוֹרָה Thora que ſignificat legem vt ſupra dictum eſt. Vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Ne tradas beſtiis animam eruditam in lege tua.& ſic eſt in tranſlatione chaldaica: ſicut beatus hieronymus tranſtulit. Et in plurali תּוֹרִים thorim.i.turtures. Leuit.1. De turturib⁹ & pullis columbarum.& in eodem.5. Offerat duos turtures. Eſt etiam genus ornamēti maxillarum vel faciei. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit murenulas. Canti.1. Murenulas aureas faciem⁹ tibi.& in eodem. Pulchre ſunt gene tue ſicut turtures. Pro quo hebrei legūt. Pulchre ſunt gene tue in murenulis ſiue in quibuſdam aliis ornamētis. Item תּוֹר Thor.i.tempus ſtatutum. Eſter.2. Cum autē per perueniſſet tempus ſingularium per ordinem.& in eo. Euoluto autē tēpore per ordinē. Item תּוֹר Thor.in lingua chaldaica ſignificat bouē. Dañ.4. Et fenū vt bos comedes.

תָּזַז Abſcidere

תָּזַז Thazaz.abſcindere. Eſa.18. Et q̄ derelicta ſunt abſcindentur.& ſolum inuenitur in predicto loco.

תּוֹתָח Malleus.
תּוֹתָח Thothach.malleus.Iob.41.Quaſi ſtipulā ſtimabit malleum.& ſolum inuenitur in pdicto loco.& dicunt hebrei ꝙ ſignificat machinam ſeu inſtrumētum bellicum quo lapides magni procul proiiciuntur.

תַּחְמָס Noctua.
תַּחְמָס Thachmas.nomē auis immunde.Pro quo beatus hieronymus trāſtulit noctuam.De quo vide ſupra in dictione חָמָס Chamas.

תַּחַר Emulari
תַּחַר Thachar.ſiue תַּחֲרָה thathchare.emular.zelare.irritare.Ps.36.Noli emulari in malignātibus.& in eodem.Noli emulari in eo qui proſperatur in via ſua.Vide etiā de hoc ſupra in dictione חָרָה Chara.

תַּחְרָא Lorica.
תַּחְרָא Thachra.lorica.Exo.28.Sicut fieri ſolet in extremis veſtium partib9:ne facile rūpatur.Pro quo he.le.Sicut fieri ſolet in ora lorice:ne facile rumpatur.

תַּחַשׁ Hyacith9. תְּחָשִׁים hyacīthie.
תַּחַשׁ Thachas.hyacinthus.ſeu hyacinthinus.Ezech.16.Et calciaui te hyacintho.& ī plu.תְּחָשִׁים thechaſim.Exo.25.Pelleſq; hyacinthinas: hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat quoddam animal quod taxus dicitur.

תַּחַת Sub. Subter. Subtus.
תַּחַת Tāchath.ſubter.ſubtus.deorſum.ꝓ eo.Gen̄.7.Opertiq; ſunt oēs mōtes excelſi ſub vniuerſo celo.& in eodem.16.Et humiliare ſub manu eius.& in eodem.Ac requieſcite ſub arbore.Deut.12.Et ſubter omne lignum frondoſum.Iob.37.Subter omnes celos ipſe conſiderat.ps.17.Dilataſti greſſus meos ſubtus me.& in eodem.Cadent ſubtus pedes meos.Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur מִתַּחַת Mithachath.Deut.5.Et que in terra deorſum.Iob.18.Deorſum radices eius ſiccabuntur.& in lingua chaldaica dicitur תְּחוֹת thechoth.i.ſub vel ſubter.Hiere.10.Pereant de terra & de hiis que ſub celo ſunt.Dan̄.4.Subter eam habitantes beſtie agri.Significat etiā locū in quo aliquis ſubſiſtit.Exo.16.Maneat vnuſquiſq; apud ſemetipſum.Pro quo he.le.Maneat vnuſquiſq; ſub ſe.i.in loco ſuo.1.Reg.14.Stemus in loco nr̄o: & ne aſcendamus ad eos.Significat etiam pro.i.loco alicuius rei.Exo.21.Oculū pro oculo:dentem pro dente.Deut.28.Eo quod non ſerui eris dn̄o deo tuo.i.pro eo quod nō ſerui eris.2.Reg.19.Nunquid pro his verbis nō occidetur ſemei.Iob.34.Quaſi impios pcuſſit eos.Pro quo he.le.Pro impiis ſiue loco impiorum percuſſit eos.ps.44.Pro patribus tuis nati ſūt tibi filii.Eſa.55.Pro ſaliuncula aſcendet abies:& pro vrtica creſcet myrtus.& in eo.60.Pro eo quod fuiſti derelicta.& quando cōponitur cum pronoīb9 ponitur pluraliter hoc modo תַּחְתַּי thacthai.i.ſub me.ps.17.Et ſubdit populos ſub me.Abach.3.Et ſubter me ſcateat.dicitur ēt תַּחְתֵּנִי thachthēni idest ſubt9 me.2.Reg.22.Dilataſti greſſus meos ſubtus me.& in eodē.Et deiicis populos ſub me.תַּחְתֶּיךָ thacthecha.i.ſubter te.Eſa.14.Subter te ſternetur tinea תַּחְתָּיו thacthau idest ſub eo vel ſub ipſo.Iob.41.Sub ipſo erunt radii ſolis.Et ī genere feminino תַּחְתֶּיהָ thachthea.i.ſub ea vel pro ea aut in loco ſuo.Leuit.13.Si autē ſteterit in loco ſuo.Iob.28.Et in loco ſuo igni ſubuerſa eſt.Pro quo he.le.& ſub ea ardet ſiue incēditur ſicut ignis.Reperitur etiam תַּחְתֶּנָּה thachthena.idest pro ea.Gen̄.2.Et repleuit carnē pro ea.Et inde תַּחְתּוֹן Thachthon.i.inferior.ſiue inferius.Ioſ.18.In monte qui eſt ad meridiē bethoron inferioris.& in genere feminino תַּחְתּוֹנָה thachthona.3.Reg.7.Tabulatū qđ ſubter erat idest tabulatū inferius.& in hebreo eſt generis feminini.dr̄ etiam תַּחְתִּית thachthit.ſiue תַּחְתִּיָּה thachthiia.Deut.32.Et ardebit vſq; ad inferni nouiſſima.Pro quo hebrei legūt.Vſq; ad infernū inferiorē.ps.85.Et eruiſti aīam meā de inferno inferiori.Et in plurali תַּחְתִּיּוֹת thacthiim.ſiue תַּחְתִּיּוֹת thachthiioth.Gen̄.6.Deorſum cenacula & triſtega facies in ea.Pro quo he.le.Inferiora ſecunda & tertia facies eam.i.ſecunda & tertia cenacula.ps.62.Introibunt in inferiora terre.ps.138.Et ſubſtantia mea in inferioribus terre.

מִתַּחַת Deorſum. תְּחוֹת ſub. Locus. Pro. Eo q. תַּחְתַּי ſub me. ſubt9 me. ſubter te. ſub ipſo. Locus ſu9. ſub ea. Pro ea. תַּחְתּוֹן Inferior. תַּחְתּוֹנָה Inferius. תַּחְתִּית תַּחְתִּיָּה nouiſſima. Inferius. תַּחְתִּיִּים Deorſum. Inferiora.

תַּיִשׁ Aries. תְּיָשִׁים Hirci.
תַּיִשׁ Thāis.aries.ſiue hyrc9.Prouer.30.Gallus ſuccinct9 lūbos ſuos & aries.& in plu.תְּיָשִׁים Theiaſim.Gen̄.32.Capras ducentas & hircos viginti.

תֹּכֶךְ תְּכָכִים Vſura.
תֹּכֶךְ Techach.vſura.ſiue fenus aut fraus.& declinatur tantū in plurali.ſ.תְּכָכִים thechachim.Prouer.29.Pauper & creditor obuiauerūt ſibi.Pro quo hebrei legunt.Pauper & vir vſurarum vel fraudum obuiauerunt ſibi.Vide etiam de hoc ſupra in dictione תּוֹךְ thoch.

תָּכָה Appinq̄re. תֻּכִּיִּים Pauones.
תָּכָה Thacha.adherere.appropinquare.Deut.32.& qui appropinquant pedib9 eius.Et ſolum inuenitur in predicto loco.Item תֻּכִּיִּים thuchiim.i.pauones.& ſolum inuenitur in numero plu.3.Reg.10.Et ſimias & pauones.

תְּכֵלֶת Hyacith9.
תְּכֵלֶת Thechéleth.hyacinth9.ſiue hyacinthin9.Exo.25.Aurum & argentum & es & hyacinthum.& in eodē 28.Ligabiſq; eam vitta hyacinthina.

תָּכַן preparare. Pōderare. Appēdere. Cōfirmare. adiuuare. Equū eſſe.
תָּכַן Tachan.parare.preparare.cōponere.appendere.ponderare.equū vel iuſtum eſſe.adiuuare.1.Reg.2.Et ipſi preparantur cogitationes.4.Reg.12.Et dabāt eā iuxta numerum atq; menſuram.Pro quo he.le.Et dabant argētum quod ponderatum vel preparatum erat.Iob.28.Et aquas appendit in menſura.ps.74.Ego confirmaui colūnas ei9.Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.trāſtulit.Ego appendi colūnas eius.Prouer.16.Spiritus ponderator eſt dominus.Eſa.40.Et celos palmo ponderauit.& in eo.Quis adiuuit ſpūm dn̄i.Ezech.18.Et dixerunt filii iſrael non eſt equa via dn̄i.& in eodem.Nunquid vie mee nō ſunt eque.& in eodem.Et nō magis vie veſtre praue.Pro quo hebrei legunt.Vtiq; vie veſtre non ſunt eque ſiue nō ſunt iuſte.Et inde תֹּכֶן thóchen.i.numerus vel menſura.Exo.5.Et reddetis cōſuetum numerū laterum.Scribitur etiam cum mē in principio & cū thau in fine: & dicitur מַתְכֹּנֶת Mathconeth.Exo.5.Menſuram laterum quā prius faciebant imponetis ſuper eos.Ponitur etiā pro cōpoſitione vl' proportione.vt in eodem.3.Iuxta cōpoſitionē eius non facietis aliud.i.iuxta proportionem numeri & mēſure illius.& in eodem.Talem cōpoſitionē non facietis in vſus vr̄os.2.Paralipo.24.Ac ſuſcitauerunt domū dn̄i in ſtatum priſtinū.Pro quo hebrei legunt.Et ſuſcitauerunt domū dei iuxta cōpoſitionē vel proportionē ei9.ſ.priſtinā.& inde תָּכְנִית thochnich.i.ſimilitudo vl' exēplar.Ezech.28.Tu ſignaculū ſimilitudinis Ponitur ēt ꝓ fabrica.vt in eodē.43.Et metiātur fabricā.

תֹּכֶן Numerus. מַתְכֹּנֶת Menſura. Cōpoſitio. תָּכְנִית ſimilitudo. Fabrica.

תָּלוּל Eminēs. תֵּל Tumulus. acervus.
תָּלוּל Thalul.eminēs.vl' eleuatus:ſiue accumulat9.Ezech.17.Et plantabo ſup montē excelſum & eminētē.& inde תֵּל thel.i.tumulus vel cumulus aut aceruus.Deut.13.Et tumulus ſempiternus.Hiere.49.Et erit in tumulū diſſipata.Ezech.3.Ad aceruū nouarū frugū.Ponitur ēt pro collibus vel excelſis.Ioſ.11.Abſq; vrbibus q̄ erāt in collib9 & in tumulis ſite.Hiere.30.& edificabitur ciuitas in excelſo ſuo.Et aliqn̄ duplicatur littera thau & lr̄a lamed.Et dr̄ תַּלְתַּל thalthal.i.elat9 ſiue accumulat9.& ſolū īuenitur ī nu.plu.ſ.תַּלְתַּלִּים thalthalim.Cāti.4.Come ei9 elate palmarū.& inde תַּלְפִּיּוֹת thalpioth.ꝓ quo beatus hiero.trāſtulit ꝓpugnacula.Cāti.4.Que edificata eſt cū ꝓpugnaculis.& eſt dictio cōpoſita a תֵּל thel ꝙ ſignāt tumulū vl' eleuatū:& פִּיּוֹת pioth ꝙ ſignāt ora.Itē תָּלַל tholal.i.affligere.ps.136.Et qui adduxerūt nos hymnū.ꝓ q' btūs hiero.ī pſ.iuxta he.ve.trāſtulit & q affligebāt nos leti.& aliq he.dicūt ꝙ deriuatur a dictione יָלַל Ialal.q̄ ſignāt vlulare.& legūt ſic.ſ.& ī vlulatiōe nr̄a letitiā.i.tpe nr̄e vlulatiōis iterrogabāt nos hymnū letitie.

Collis. Excelſum. תַּלְתַּל תַּלְתַּלִּים Elate. תַּלְפִּיּוֹת ꝓpugnacula. תָּלַל affligere. Vlulatio.

תְּלַג nix.
תְּלַג Thelag.in lingua chaldaica ſignāt niuē.Dan̄.7.Veſtimentū eius quaſi nix candida.

Digitized by Google

תָּלָה Suſpēdere Pēdere. Appēdere

תָּלָה Thala.ſuſpendere.pendere.appendere. Geñ.40. Ac ſuſpēdet te in cruce. Deut.21.Maledictus a deo eſt qui pēdet in ligno.cuius expoſitionē vide ſupra in dictiōe קָלַל Calal.& in eo.28. Et erit vita tua quaſi pendēs ante te.Ioſ. 10.Atqꝫ ſuſpendit eos ſuper quinqꝫ ſtipites:fuerūtqꝫ ſuſpē-ſi vſqꝫ ad veſperā.Eſter.2.Appēſus eſt vterqꝫ eorum in pa-tibulo.Iob.26.Et appēdit terrā ſuper nihilū. Threñ.5.Pri-cipes manu ſuſpēſi ſunt.Ezech.27.Clypeum & galeam ſu-ſpēderunt in te.& in eo.Pharetras ſuas ſuſpenderūt in mu-ris tuis.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he.2. Reg.21.In qua ſuſpenderant eos philiſtiim.Oſee.11.Et po-pulus meus pendebit ad reditum meū.& inde תְּלִי Theli. i.pharetra in qua pendent ſagitte.Geñ.27.Sume arma tua & pharetram.

תְּלִי Pharetra

תֶּלֶם Sulcus. תְּלָמִים ſulci.

תֶּלֶם Thelem.ſulcus.ſ.qui fit cum aratro.Iob.39.Nūquid alligabis rhinocerotā ad arādū loro tuo. Pro quo he. le. Nūquid alligabis rhinocerotā in ſulco:loro ſuo. & beatꝰ hiero.trāſtulit ſenſum.& in plu.תְּלָמִים Thelamim.Iob.31. Et cum ea ſulci eius deflent.p̄s.64.Riuos eius inebria.pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Sulcos eiꝰ inebria.Oſee.12. Et altaria eorum quaſi acerui ſuper ſulcos agri.

תּוֹלַע Vermis. תּוֹלָעִים Vermes. Coccus vermiculꝰ מְתוּלָעִים I coccineis.

תּוֹלַע Tholaa.vermis.vermiculꝰ.coccus ſiue coccinū.& ſcri-bitur cum he vł thau in fine.Deut.28.Quoniā vaſta-bitur vermibus.Pro quo he.le.Quoniā comedet illud ver-mis.Iob.25.Et filius hoīs vermis.Eſa.41.Noli timere ver-mis iacob.& in plu. תּוֹלָעִים Tholaim Exo.16.Et ſcatere ce-pit vermibus. Significat etiā coccū ſiue coccinū.aut vermi-culū.Exo.26. Purpura coccoqꝫ bis tincto. Eſa.1. Si fuerint rubra q̄ſi vermiculū.Threñ.4.Qui nutriebātur in croceis. i.in coccineis.& inde מְתוּלָעִים Methulaim.i.coccinati.ſ.ve-ſtibus coccineis induti.Naū.3.viri exercitus in coccineis.

תְּלָת Tres. תְּלִיתָאִי Tertium תְּלָתִי Tertia ps. תְּלָתִין Triginta

תְּלָת Thelath.ſiue תְּלָתָא thelatha.in ligua chaldaica ſigni-ficat tres vel tria. Dañ.3.Viri autem hi tres. Et inde תְּלִיתָאִי Thelithai.i.tertius vel tertium. vt in eodē.2.Et re-gnum tertiū aliud ereum.& inde תְּלָתִי thalthi.i.tertia pars Vt in eodē.5. Et tertiꝰ in regno meo erit. Pro quo he le.& tertie partis regni dn̄abitur.& inde תְּלָתִין Thelathim.i.tri-ginta.vt in eodem.6 Vſqꝫ ad triginta dies.

תַּלְתַּל Elatum.

תַּלְתַּל Thalthal.elatum ſiue accumulatū. De quo vide ſu-pra in dictione תָּלַל Thalul.

תָּמַם Cōſumare Cōſumerē. Complere Perficere. Deficere Conflare. תֹּם

תָּמַם Thamam.conſumare.conſumere.complere.perfice-re.deficere.Geñ.47.Suſtentauitqꝫ eos illo anno pro cōmutatione pecorum.& in hebreo additur imediate.cūqꝫ conſumatus ſiue perfectus fuiſſet ille ānus.Exo.26. Et vna oīs compago retinebit.Pro quo he.le.Et ſimul erunt conſu-mate in capite:in vno annulo. & beatus hieronymus tran-ſtulit ſenſum.Nu.17. Nū vſqꝫ ad internitionem delendi ſu-mus.i.conſumendi ſumus.& in eodem.32.Donec cōſume-retur omnis generatio que fecerat malum. Deut.2. Donec conſumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ioſ.5.Donec conſumerētur qui non audierunt vocē domi-ni.& in eodem.Poſtq̄ autem omnes circuncisi ſunt.ꝑ quo hebrei legunt. Poſtq̄ cōſumata ſiue perfecta eſt omnis gēs vt circunciderετur.ideſt poſtq̄ perfecta eſt circuncisio om-nium.Eſa.18.Ante meſem enī totus effloruit. Pro quo he-brei legunt. Ante meſſem enim cum cōſumaretur flos. Et in eodem. 33. Cūqꝫ conſumaueris depredationē: depreda-beris.& in eodē.47.Vniuerſa venerunt ſuper te. Pro quo hebrei legunt.Cum conſumarentur vel perfecta eſſent: ve-nerunt ſuper te.Hiere.27. Donec conſumam eas in manu eius.Threñ.3. Miſericordia domini quia nō ſumus cōſum-pti. Ezech.24. Vt conſumatur rubigo eius. Significat etiā complere ſiue perficere.Deut.34. Et cōpleti ſunt dies plan-ctus lugentium moyſen.2.Reg.20. Et ſic proficiebant.de-bet legi perficiebant.ideſt poſtq̄ interrogabant:opere per-ficiebant.Threñ.4.Completa eſt iniquitas tua filia ſiō.Si-gnificat etiam deficere.Geñ.47.Cūqꝫ defeciſſet emptori-bus preciū.& in eodem. Deficiente pecunia: pecora ſimul defecerunt.p̄s.63.Defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. p̄s.103. Deficiāt peccatores de terra. Ezech.22. Et deficere faciam imunditiam tuam a te.& in eodem.47.Et nō deficiet fru-ctus eius.Ponitur etiam pro conflare.4. Reg.22. Vt confle-tur pecunia:que illata eſt in domo domini.& inde תֹּם tham ideſt perfectus:ſeu cōſumatus.aut imaculatus: vel integer: aut ſimplex: vel innocens.Geñ.25.Iacob autē vir ſimplex. Iob.1.Erat vir ſimplex & rectus.& in eodem.9. Si innocen-tem oſtendero. & in eodem. Etiam ſi ſimplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipſe conſumit. & in gene-re feminino תַּמָּה Thamma. Canti.6.Vna eſt columba mea perfecta mea. & aliquando ſcribitur cum duplici mem & di-citur תַּמִּים Thamim. Geñ.6. Noe vir iuſtus atqꝫ perfectus fuit.Leuit.1.Maſculum imaculatum offeret.Ioſ.10. Et non feſtinauit occumbere ſpacio vnius diei. Pro quo hebrei le-gunt.Et non feſtinauit occumbere ſicut dies perfectus.ideſt ſpacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech.5. Ecce cum eſſet integrum nō erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia.p̄s.84.Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocētia.& in plurali תְּמִימִים Themimim.Exo.29.Arie-tes duos imaculatos.p̄s.118.Beati imaculati in via. Prouer. 1.Et integros quaſi deſcendentes in lacum.& in eodem.2. Et ſimplices permanebunt in ea. & in genere feminino תְּמִימָה Themima. Leuit.4. Et obtulerit pro peccato ouem imaculatam. p̄s.18. Lex domini immaculata. & in plurali תְּמִימוֹת Themimoth.Leuit.23. Septem hebdomadas ple-nas.ideſt integras.& inde תֹּם Thom.ideſt ſimplicitas:vel innocētia:aut itegritas:vel perfectio.3. Reg.22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertū.Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in ſimplicitate ſua vel in innocentia ſua.i. ſimpliciter vel innocenter.Iob.27. Non recedam ab inno-centia mea. Ps.24. Innocentes & recti adheſerunt mihi. Pro quo beatus hiero.in pſal.iuxta he.ve.tranſtulit. Sim-plicitas & equitas ſeruabunt me. Ponitur etiam pro ſimpli-ci vel innocente.Prouer.10 Fortititudo ſimplicis:via domi-ni.& in eodem.13.Iuſtitia cuſtodit innocentis viam.Et in-de מְתֹם Methom.i.integritas vel ſanitas.Ps.37.Non eſt ſa-nitas in carne mea. Eſa.1. A planta pedis vſqꝫ ad verticem non eſt ſanitas in eo. & inde verbum תָּמַם Thamam.quod ſignificat immaculatum ſeu innocētem eſſe:aut perfectum eſſe.Iob.22.Si imaculata fuerit via tua.Ps.17.Et cum viro innocente innocens eris.p̄s.18.Tunc immaculatus ero.Et inde תֻּמִּים Thumim.Pro quo beatus hieronymus tranſtu-lit veritatem vel perfectionem.Exo.28.Poneſqꝫ in ratio-nali iudicii doctrinam & veritatem.Deut.32. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. De quo vide ſupra in di-ctione אוּר Vr.

Simplex Innocēs. תַּמָּה Perfecta. תַּמִּים Perfectꝰ. imaculatꝰ Integer. Innocētia תְּמִימִים Imaculati. Integri. ſimplices. תְּמִימָה Imaculata תְּמִימוֹת Plene תֹּם Simplicitas Innocētia ſimplex Innocētia מְתֹם ſanitas. תָּמַם Imaculatū eſſe. Inocētē eē. תֻּמִּים Veritas. perfectio.

תָּמִיד perpetuus perpetuū. Iugiter. ſemper

תָּמִיד Thamid. perpetuum.iuge. iugiter.ſemper. Leuit.6. Ignis eſt iſte perpetuus qui nunq̄ deficiet.& in eodē. Decimam partem ephi offeret ſimile in ſacrificio perpe-tuo. & in eodem.24. Ad cōcinandas lucernas iugiter. Nu. 28. Holocauſtum iuge.p̄s.24. Oculi mei ſemper ad dn̄m p̄s.54. Et dicant ſemper magnificetur dn̄s.Prouer.5.In a-more illius delectaberis iugiter. Ezech.39.& viros iugiter conſtituent luſtrantes terram.

תָּמַה Admirari

תָּמַה Thama.Mirari.admirari.obſtupeſcere.pauere.Geñ. 43.admirabātur nimis.p̄s.47.Ipſi vidētes ſic admi

Mirari. Stupeſcere. Pauere.

rati ſunt.Eccl's.5.Nō mireris ſup hoc negocio.Eſa.13.vnꝰ quiſq; ad ꝓximū ſuū ſtupebit.& in eo.29.Obſtupeſcite & admiramini.Abach.1.admiramini:& obſtupeſcite.ſignat ēt pauere.Iob.26.Et pauēt ad nutū eiꝰ.Sed ēt in ꝓdicto loco he.le.& admirātur ſiue obſtupeſcēt ab increpatiōe eius. & īde תִּמָּהוֹן Thimhon.i.ſtupor ſiue admiratio.ꝓ quo btūs hiero.trāſtulit furorē.Deut.28.Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis.& inde תְּמִהַיָּא thimhaia.quod in lingua chaldaica ſignat mirabilia.Dañ.3.Signa & mirabilia fecit apud me deꝰ excelſus.Itē תַּמָּה thama.in ligua chaldaica ſignat ibi ſiue illic.Eſdre.5.Que eſt in babylōe.pro quo he.le.que ē ibi i babylōe.& i eo.Qui erāt repoſiti i babylone.pro quo he.le.Que erant repoſiti ibi in babylone.

תִּמּוֹן Furor. תְּמִהַיָּא mirabilia. תַּמָּה Ibi.

תַּמּוּז Thamuz.nomē idoli.ꝓ qͦ btūs hiero.trāſtulit Adonidē.vt Ezech.8.mulieres ſedētes:plāgētes adonidē. & ſolū īueitur i ꝓdicto loco.& dicūt aliq he.ꝙ deriuatur a dictiōe תְּמַזָּא maza.q̄ i ligua chaldaica ſignat icēdere vl'ardere.

תַּמּוּז Adonis.

תָּמַךְ Thamach.ſuſtētare.inniti.apphēdere.tenere.ſuſcipere.Exo.17.Subſtētabāt manus eius ex vtraq; pte.ps.16.pfice greſſus meos in ſemitis tuis.pro quo btūs hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit ſuſtēta greſſus meos in ſemitis tuis.Prouer.5.& ad inferos greſſus eiꝰ penetrāt.ꝓ quo he.le.Inferno greſſus eiꝰ innitūtur ſiue ſuſtētātur.Signat ēt apphēdere.vel tenere.Geñ.48.& apphēſam manū pris leuare conatꝰ eſt.Prouer.3.& qui tenuerint eā beati.Et in eo.5.Et funibus pctorū ſuorū cōſtringitur.i.apphēditur.Et in eo.Mulier groſa inueniet gloriā.ꝓ quo he.le.apphēdet gloriā.& in eo.Robuſti habebūt diuitias.ꝓ quo he.le.Apphēdēt ſiue tenebūt diuitias.& in eo.31.Et digiti eius apphēderūt fuſum Amos.5.Et tenētes ſceptrū de aſcalon. Signat ēt ſuſcipere.Eſa.33.Et excutit manus ſuas ab omni munere.ꝓ quo he.le.& excutit manꝰ ſuas ne ſuſcipiat munus.& in eo.41.Suſcepi te dextera iuſti mei.Et in eo.42. Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum.poteſt etiam legi innitar in eo.& ſic legunt aliqui hebrei.

תָּמַךְ Suſtētare. apphēdere. Tenere. Cōſtrīgere. Habere. Suſcipere.

תְּמוֹל Themol.heri.heſterna dies.nuper.Exo.4.Nō ſū eloquēs ab heri & nudiuſtertius.1.Reg.21.Cōtinuimꝰ nos ab heri & nudiuſtertius.2.Reg.15.Heri veniſti.Iob. 8.Heſterni quippe ſumus:& ignoramꝰ.i.nup vel heſterna die nati.& aliqñ ſcribitur cū aleph in pricipio & dr̄ אֶתְמוֹל Ethmol.1.Reg.10.qui nouerāt eū heri & nudiuſtertiꝰ.Eſa. 30.Preparata eſt ei ab heri thopheth.Mich.2.& ecōtrario populus meus in aduerſariū cōſurrexit.pro quo aliqui he.le.& heri ſiue nuper populus meus in aduerſariū conſurrexit.Alii vero dicunt ꝙ eſt dictio cōpoſita ab את eth.& מול Mul.ꝙ ſignificat contra ſiue aduerſus.i.ex aduerſo.ſiue e contra.ſicut eſt in littera noſtra.

תְּמוֹל Heri. Heſternus. אֶתְמוֹל Heri. Ecōtrario.

תֵּימָן Theman.auſter.ſiue meridies.De quo vide ſupra in dictione יָמִין Iamin.Item תַּמָּן Thaman.in lingua chaldaica eſt aduerbium loci & ſignificat ibi ſiue illic.

תֵּימָן Auſter. תַּמָּן Ibi. Illic.

תָּמָר Thamar.palma arbor.Canti.7.ſtatura tua ſimilata eſt palme.Ioel.1.Malogranatum & palma & malū. dr̄ ēt תֹּמֶר thómer.Iudi.4.Et ſedebat ſub palma que noie illius vocabatur.Hiere.10.In ſimilitudinē palme fabricate ſunt.& in plu.תְּמָרִים themarim.ſiue תִּמּוֹרִים thimorim. Nu.33.Duodecim fontes & ſeptuaginta palme.3.Regū.6. Et ſculpſit in eis figuras cherubim & palmarum.& in eo. Et operuit tam cherubim ꝙ palmas.Ezech.40.Añ frōtes pictura erat palmarū.& inde תִּימָרוֹת Thimaroth.i.eleuationes fumi in modū palme.pro quo btūs hiero.trāſtulit virgulā.ſeu vaporem.Canti.3.Sicut virgula fumi.pro quo he.le.Sicut eleuationes fumi.Ioelis.2.Et dabo prodigia i celo & in terra:ſanguinē & ignē & vaporem fumi.

תָּמָר Palma. תֹּמֶר Palma. תְּמָרִים Palme. תִּימָרוֹת Virgula. Vapor.

תַּנִּין Thanin.coluber.draco.Exo.4.Et verſa eſt in colubrū & in eo.7.Et vertatur in colubrū.ps.90.& cōculcabis leonē & draconē.Hiere.51.Abſorbuit me quaſi draco.& aliqñ ſcribitur cū mē in fine loco nun.Ezech.29.Draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum.& in plu.תַּנִּינִים Thaninim.Exo.7.Que verſe ſunt in dracones.Ponitur ēt pro cete.Geñ.1.& creauit deus cete grādia.& aliqñ ponitur תַּנִּים thanim pro תַּנִּינִים thaninim.Hiere.10.Habitacula draconum.Ponitur etiam pro lamiis.Threñ.4.Sed & lamie nudauerunt māmam.

תַּנִּין Coluber. Draco. תַּנִּינִים Dracones. Cete. Lamie.

תָּנָה Thana.Munera dare.ſeu mercede conducere.narrare lamentari.Oſee.8.Munera dederunt amatoribus.& in eo.Sed & cū mercede conduxerūt natiōes.& inde אֶתְנָה Ethna.i.merces ſeu donū.Oſee.2.Mercedes he mee ſunt. ſcribitur ēt cū nū in fine loco he & dr̄ אֶתְנַן Ethnan.Deut. 23.Nō offeres mercedē proſtibuli.Eſa.24.Et reducet eā ad mercedes ſuas.Mich.1.Et oēs mercedes eiꝰ cōburētur. Signat ēt predicta dictio narrare ſiue lamētari aut plangere.Iudi.5.Ibi narrentur iuſtitie dñi.& in eo.11.vt plangāt filiā iepte galaaditis diebꝰ quattuor.Itē תִּנְיָן thinian.in lingua chaldaica ſignificat ſecundum.& inde תִּנְיָנוּת thinianuth.ideſt ſecundo aduerbialiter ſiue iterum.Dañ.2.Reſponderunt ſecundo atq; dixerunt.

תָּנָה Mūera dar. mercedē cōducere. אֶתְנָה Merces. אֶתְנַן Merces. Narrare. Plangere. תִּנְיָן Secundꝰ. תִּנְיָנוּת Secundo.

תְּנוּךְ Thenuch.Summitas ſiue extremum auris.Exo.29.& ſuper extremum auricule dextere.

תְּנוּךְ Extremū auris.

תַּנּוּר Thanur.clibanus.furnus.Leuit.10.Siue clibanꝰ ſiue chytropodes deſtruētur.& in plu.תַּנּוּרִים thanuri.Exo.8.& in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תַּנּוּר Clibanus. תַּנּוּרִים Furni.

תָּעַב Thaab.abominari.deteſtari.Deut.23.Non abominaberis idumeū.1.Paralip.21.Eo qđ inuitus exequeretur regis imperiū.pro quo he.le.quia abominabile vel deteſtabile erat verbū regis apud ioab.Iob.9.Abominabuntur me veſtimēta mea.& in eo.quātomagis abominabilis & inutilis hō.& in eo.19.abominati ſunt me quōdā cōſiliarii mei.ps.106.oēm eſcā abominata eſt aīa eorū.Eſa.14. Tu vero piectus es de ſepulchro tuo quaſi ſtirps inutilis.ꝓ quo he.le.quaſi ſtirps abominabilis.& in eo.49.ad cōtēptibilē aīam & abominatā gentem.Amos.5.Et loquentē perfecte abominati ſunt.Mich.3.qui abominamini iudicium.& inde תּוֹעֵבָה thoeba.i.abominatio vel deteſtatio.Geñ. 43.Illicitū eſt enim egyptiis comedere cū hebreis.ꝓ quo he.le.abominatio eſt ei egyptiis comedere cū hebreis.& i eo.43.quia deteſtabantur egyptii oēs paſtores ouiū.pro quo he.le.quia abominatio vel deteſtatio eſt egyptiis oīs paſtor ouiū.Prouer.3.Abominatio dñi oīs illuſor.Et i eo. 16.Abominatio dñi oīs arrogās.Eſa.1.Incenſum abominatio eſt mihi.Ponitur ēt pro idolo.Deu.7.Neq; inferes quicꝙ ex idolo in domum tuam.& in plurali תּוֹעֵבוֹת thoeboth Deut.32.In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eū.Ezech.8.Videbis abominationes maiores.

תָּעַב Abomīari. תּוֹעֵבָה Illicitum. abominatio. Idolum. תּוֹעֵבוֹת Abominationes.

תָּעָה Thaa.Errare.aberrare.decipere.conterere.Geñ.21. que cū abiiſſet errabat in ſolitudine berſabee.& in eo. 37.Inuenitq; eum vir errantē in agro.Iob.15.Non credet fruſtra errore deceptus.Ps.118.Erraui ſicut ouis q̄ periit.Eſa.19.Et errare fecerūt egyptū in oī ope ſuo:ſicut errat ebrius & vomens.& in eo.21.Emarcuit cor meū.ꝓ quo he.le.Errauit ſiue aberrauit cor meū.Et in eo.28.Verū hi quoq; pre vino neſcierūt.pro quo he.le.pre vino errauerūt.Ezech.44.Cū errarent filii iſrael a me.& inde verbū tertie cōiugationis.quod ſignificat facere errare.i.decipere aut ſeducere.2.Paralipo.33.Igitur manaſes ſeduxit iudam & habitatores ieruſalem.ideſt errare fecit.Prouer.10. qui autem odit increpationem errat.pro quo he.le.Errare

תָּעָה Errare. ſeducere.

Digitized by Google

facit. Eſa.3. Ipſi te decipiūt. Hiere.42. quia decepiſtis aias vr̄as. Oſee.4. Spūs ei fornicatiōis decepit eos. ponitur ēt ꝑ cōterere. Iob.4. Et dētes catulorū leonū contriti ſunt .i. euulſi ſunt a ſuo loco: ſicut ille qui recedit a ſuo loco dr̄ aberrare. & inde תֹּעָה thoa .i. error ſiue fraus. Eſa.32. & loquatur ad dominum fraudulenter. & inde מַתְעָה Mathee .i. error. Eſa.30. Et frenū erroris quod erat in maxillis populorū.

תַּעַר Thaar. nouacula. ſcalpellus .ſ. acut⁹ ſicut nouacula. vagina. Nu.6. Nouacula nō tranſibit ſup caput eius. Et in eo.8. Radāt oēs pilos carnis ſue. Pro quo he.le. & trāſire faciāt nouaculā ſup oēm carnē ſuā. ps.51. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Hiere.36. Scindit illud ſcalpello ſcribe .i. cultello acuto ſicut nouacula. Ezech.5. Sume tibi gladiū acutū radētē pilos. pro quo he.le. Sume tibi gladiū acutum nouaculā tonſorū .i. acutū ſicut nouacula tonſorū. Sigñat ēt vaginā. 2.Reg.20. & deſup accinct⁹ gladio depēdēte vſq; ad ilia in vagina. Hiere.47. Ingredere in vaginā tuam.

תַּעְתַּע Thaathea. illudere. Gen̄.27. timeo ne putet ſibi me voluiſſe illudere. 2.Paralip.36. Illudebātq; prophetis. Et inde תַּעְתֻּעִים Thaathuim .i. illuſiones. pro quo beatus hieronymus tranſtulit riſu dignum. Hiere.10. Et opus riſu dignū. Et in eo.51. vana ſunt & riſu digna.

תֹּף Thoph. tympanū. De quo vide in dictione ſequenti.

תָּפַף Thaphaph. tympanizare .i. tympano concrepare ſiue tympāo pſonare. ps.77. In medio iuuēcularum tympaniſtriarū. Naū.2. murmurātes in cordib⁹ ſuis. ꝑ quo he.le. tympanizātes .i. qſi tympanū cōcrepātes: aut tremētes ſicut tympanū cū manu pcutitur. & inde תֹּף thoph .i. tympanū. Exo.15. Sūpſit ergo maria ꝓphetiſſa tympanū. Iob.21 Tenēt tympanū & citharā. & in plu. תֻּפִּים thupim. Exo.15 Cū tympanis & choris. Hiere.31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ezech.28. Opus decoris tui & foramina tua. Pro quo he.le. Opus tympanorū tuorū & foramina tua. & ponūtur foramina ꝑ organis q̄ ſūt pforata. poteſt etiam deriuari a dictione יָפָה Iapha que ſignificat pulchritudinē vel decorem ſicut eſt in littera noſtra.

תַּפּוּחַ Thapūach. malus .ſ. arbor. aut pomū. Canti.2. Sicut malus inter ligna ſiluarū. & in eo.8. Sub arbore malo ſuſcitaui te. Ioel.1. & malus & oīa ligna ſiluarū aruerūt. & i plu. תַּפּוּחִים thapuchim. Canti.2. Stipate me malis.

תָּפֵל Thaphel. inſulſū. intē patū. abſq; tēperamēto. ſtultum vel ſtulticia. Iob.6. Aut poterit comedi inſulſū qd̄ nō eſt ſale cōditū. pōitur ēt ꝑ luto abſq; paleis ſiue abſq; tēperamēto. Ezech.13. Illi āt liniebāt eū luto abſq; paleis. & in eo. Deſtruā parietē quē liniſtis abſq; tēperamēto. ſigñat ēt ſtultū ſiue ſtultitiā aut fatuitatē. Threñ.2. prophete tui viderūt tibi falſa & ſtulta. & aliqñ ſcribitur cū he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla. Iob.1. Nec ſtultū quid cōtra deū locutus eſt. Hiere.23. & in ꝓphetis ſamarie vidi fatuitatē ſigñat etiā defectū ſeu vanū. Iob.24. Et de⁹ inultū abire nō patitur. Pro quo he.le. Et deus non ponit defectum ſeu vanū .i. in vanum. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

תָּפַר thaphar. cōſuere. Gen̄.3. cōſuerūt folia fic⁹. Iob.16. ſaccū cōſui ſup cutē meā. Eccl's.3. tp̄s ſcindendi & tp̄s cōſuēdi. Ezech.13. Ve qui cōſuūt puluillos ſub omni cubito.

תָּפַשׂ Thaphas. apphēdere. cōphēdere. capere. tenere. cooperire. Gen̄.4. pater canētiū in cithara & organo. ꝑ quo he.le. pater oīs apphēdētis ſiue tenētis citharā & organū. & in eo.39. Et illa apphēſa lacinia veſtimēti ei⁹ diceret ꝑ quo he.le. Et apphēdit eū in veſtimento ſuo dicens. & in eo.31. Diuideſq; ex equo pdā inter eos qui pugnauerūt. ꝑ quo he.le. Et diuides predā īter apphēdētes pugnā. Deut.9. proieci tabulas de manib⁹ meis. ꝑ quo he.le. & apphēdi duas tabulas: & proieci eas de duabus manibus meis. & in eo.21. apphēdēt eū & adducēt ad ſeniores. & in eo.22. & apphēdēs cōcubuerit cū ea. 4.Reg.7. Capiem⁹ eos viuos. Et in eo.10. Cōprehēdite eos viuos: Et in eo.14. & apphēdit petrā in plio. ps.9. Cōprehendūtur in cōſiliis qb⁹ cogitāt. Prouer.30. Stellio manib⁹ nititur. pro quo he.le. Manib⁹ cōprehēditur ſiue apphēditur. Hiere.51. Et vada ꝓoccupata ſunt. ꝑ quo he.le. Et vada capta ſunt. ſiue cōprehēſa ſunt Ezech.12. & capietur in ſagena mea. & in eo.21. Ipſe aūt recordabitur iniquitatis ad capiendū. & in eo. Manu capiemini. Abach.2. Ecce iſte coopertus eſt auro & argento.

תֹּפֶת Thopheth. Locus i quo idolatre luſtrabāt filios ſuos trāſferētes eos ꝑ ignē idolo moloch. 4.Reg.23. Cōtaminauit quoq; thopheth ꝙ eſt in cōualle filii henō: vt nemo cōſecraret filiū ſuū ac filiā ꝑ ignē moloch. & ſcd̄m hebreos ſigñat ēt ignē infernalē. Eſa.30. Preparata eſt enim ab heri thopheth. & dicūt aliqui he. qd̄ ſigñat infernū. Ponitur ēt pro exēplo. Iob.17. Et exēplū ſū corā eis. & dicūt aliq hebrei ꝙ in predicto loco deriuatur a dictiōe תֹּף thoph que ſigñat tympanū. vñ in pdicto loco ipſi legūt. & tympanū añ ſiue quōdā erā .i. letus & gaudēs. & in lingua chaldaica ſigñat principē ſiue pfectū. vt Dañ.3. & pfectos omneſq; principes regni. vbi pro prefectis ponitur תִּפְתָּיֵא thiphthaie in plurali. Vnde in predicto loco poteſt legi. & princeps ſiue prefectus ante ſiue quondam eram.

תְּקֵל Thecel. In lingua chaldaica ſigñat appēdere vel ponderare. Dañ.5. Thecel: appenſus es in ſtatera.

תָּקַן Thacan. corrigere. cōponere. reſtituere. Eccl's.1. Peruerſi difficile corriguntur. Et in eo.7. Nemo pōt corrigere quē ille deſpexerit. & in eo.12. Compoſuitq; parabolas multas. Dañ.4. Et in regno meo reſtitutus ſum.

תָּקַע Thacaa. clāgere. cōcrepare .ſ. tubis vl' buccinis. figere defigere. ſuſpendere. pugnare. plaudere. cōplodere. proiicere. Nu.10. Et ſi ſemel clangueris. & in eo. Cūq; īcrepueris tubis. Ioſ.6. Sacerdotes clāgēt buccinis. & i eo. Oīſq; populus pcederet armati exercitus. pro quo he.le. Et armatus .ſ. populus ibat añ ſacerdotes clāgētes tubis. 1.Reg.13. Saul cecinit buccina in oī terra .i. clāgere iuſſit. Eſa.18. & clāgorē tube audietis. ꝑ quo he.le. & cū clanget tuba: audietis. & inde תֵּקַע Thecaa .i. clāgor. Ps.150. Laudate eū i ſono tube. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Laudate eū in clāgore buccine. & inde תְּקוֹעַ Thecua .i. tuba q̄ clangitur. Ezech.7. Canite tuba vt preparētur oēs. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Eſt ēt תְּקוֹעָה Thecuaa nomē propriū loci. 2.Reg.14. Miſit thecuā & tulit inde mulierē ſapiētē. Hiere.6. Et in thecua clangite tuba. ſigñat ēt predicta dictio affigere vel īfigere aut defigere. Gen̄.31. Iacob iacob extēderat i mōte tabernaculū. pro quo he.le. Et iacob fixerat in mōte tabernaculū. & in eo. i mōte galaad fixit tētoriū. Iudi.3. Infixitq; eā in vētrē eius. & in eo.4. Defixitq; in cerebrū vſq; ad terrā. 1.Reg.31. Corpus vero eius ſuſpēderūt in muro bethſā. ꝑ q̄ he.le. & corpus ei⁹ affixerūt in muro bethſan. Prouer.16. Defixiſti apud extraneū manum tuā. & in eo.11. Qui cauet laqueos: ſecurus erit. pro quo he.le. Et qui odit defixiōes: ſecur⁹ erit .i. qui cauet defigere manū: & vadē ſe offerre pro alio. vñ pmittitur. affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Et in eo.22. Noli eē cū his qui defigūt manus ſuas & vades ſe offerunt pro debitis. Eſa.22 Et figā illū paxillū in loco fideli. Ponitur ēt pro pugnare. i. manu pliū cōmittere. Iob.7. Et cuius vis manus pugnet cōtra me. Sed ēt in pdicto loco he.le. quis eſt q manui mee defigatur .i. qui vadē ſe offerat pro me. ſigñat ēt plaudere vel cōplodere. Ps.46. Oēs gētes plaudite manib⁹. Naū.3.

Digitized by Google

Cōpreſſerunt manū ſup te.i.cōploſerūt manu.pōitur ēt p proiicere.Exo.10. arreptā locuſtā proiecit in mare rubrū.

Proiicere

תָּכַף roborare. Preualet. תָּכִיף

תָּכַף Thacaph.rob orare.pualere . cōfortare.cōfirmar̄.val lare.Iob.14.Roboraſti eū paululū.Eccl's. 4. Et ſi qs preualuerit cōtra vnū: duo reſiſtent ei. & inde תָּכִיף Thaciph.ſiue תָּקִיפָא thacipha.i.fortis vel ſolidum.Eccl's.6. Et nō poſſit cōtra fortiorē ſe in iudicio contēdere.Dañ. 2. Ex parte regni erit ſolidū.& inde תֹּקֶף thóceph.i.fortitudo vel firmitas.Eſter.10.Cuius fortitudo & imperiū & dignitas. & in lingua chaldaica dicitur תָּקְפָא thocpa.Dañ.2.fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Fortis. ſolidum. תֹּקֶף תָּקְפָא Fortitudo

תִּרְגֵּם interpretari

תִּרְגֵּם Thirgem.Interpretari. Edre.4. Et legebatur ſermone ſyro.Pro quo he.le.Et interpretatū erat ſermone ſyro.& inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman.& interpretatio dicitur תַּרְגּוּם Thargum.

תִּרְזָה Ilex.

תִּרְזָה Thirza.Ilex.Eſa.44.Tulit ilicem. & aliqui hebrei dicunt & ſignificat pinum.

תְּרֵי Duo.

תְּרֵי There.ſiue תַּרְתֵּין tharthen.in lingua chaldaica ſignat duo ſeu binos. Dañ.5. Annos natus ſexaginta duos.

תֹּרֶן mal᷒ nauiſ

תֹּרֶן Thóren.Malus.ſ.nauis.Eſa.30.Quaſi malus nauis in vertice montis.Et in eo.33.Sic erit malus tu᷒.Ezech. 27.Vt facerent tibi malum.

תְּרַע Fores Oſtium.

תְּרַע Theraa.ſiue תַּרְעָא tharaa.in lingua chaldaica ſignat portam ſeu fores:aut oſtium.Dañ.2.Ipſe aūt daniel erat in foribus regis.& in eo.3.Tunc acceſſit nabuchodonoſor ad oſtiū fornacis.& inde תִּרְעָתִים thiraathim.i.oſtiarii ſeu ianitores.1.Paralip.2.Canētes atq3 reſonantes. Pro quo aliqui he.le.Ianitores atq3 reſonantes.i.cantores. Pro quo in hebreo habetur תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים Thiraathim ſimaathim.& dicūt aliqui hebrei q ſunt nomina propria quarūdā cognationū hoim.Poteſt etiam deriuari a dictione רוֹע Róa.que ſignificat tuba clangere vel canere. & tunc ſignificabit canentes.ſicut eſt in littera noſtra.

תִּרְעָתִים Canentes

תְּרָף תְּרָפִים Idola. Teraphi3 ſtatua.

תְּרָף Tharaph.idolū.ſimulachrū.ſiue ſtatua.& ſolum inuenitur in nu plu.ſ.תְּרָפִים Theraphim.Geñ.31.&rachel furata eſt idola patris ſui.& in eo. Abſcōdit idola.Iudi.7.fecit ephod & theraphim.i.veſtē ſacerdotalē & idola.Et i eo. 18.Et tulit ephod & idola.1.Reg.18.Tulit aūt michol ſtatuam.Oſee.3.Et ſine ephod & ſine theraphim.

תַּרְשִׁישׁ Chryſolithus.

תַּרְשִׁישׁ Tharſis.Lapis precioſus.pro quo beatus hiero. trāſtulit chryſolithum. Exo.28. Chryſolithus & onyx. De quo vide ſupra in dictione רַשַּׁשׁ raſas.

תֵּשַׁע Nouem. תִּשְׁעָה Nouem. תְּשִׁיעִי Nonus תְּשִׁיעִית nona תִּשְׁעִים nonagita.

תֵּשַׁע Théſaa.nouem.Deut.3.Nouem cubitos in longitudine.Et eſt in he.ge.fe.& in ge.maſ.ſcribitur cum he vel tau in fine & dr̄ תִּשְׁעָה Thiſaa. Ioſ.13.Nouem tribubus & dimidie tribui manaſes. & inde תְּשִׁיעִי Theſii.i.nonus. Nu.7.Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge.fe. תְּשִׁיעִית Theſiith.Leuit.25.Comedetis veteres fruges vſq3 ad nonum annum.& in hebreo eſt generis feminini. & inde תִּשְׁעִים Thiſiim.ideſt nonaginta.Geñ.17.poſtq3 vero nonaginta & nouem annorum eſſe ceperat.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris teſtamenti cum
oībus dictiōibus chaldaicis in eodē veteri teſtamēto cōtentis:nouiter ipreſſū in hac preclariſſima Cōplutenſi vniuerſitate. De mādato ac ſūptibus Reuerēdiſſimi in xp̄o patris & dñi:dñi. F. Franciſci Ximenez de Ciſneros tituli Sācte Balbine ſacro ſancte Romane eccleſie preſbyteri Cardinalis Hiſpanie Archiepiſcopi Toletani & hiſpaniarum primatis:ac regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie Magiſtri. Anno Domini Milleſimo quingenteſimo decimo quinto. menſis Marcii die decima ſeptima.

Digitized by Google

Digitized by Google

A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40 58.60.85.94.95. 131.162
Abiectio 25
Abiectum eſſe 109
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyſſus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri. 38.168.
Abomiari.25.140. 167.171
Abominatio.23.31. 100.168.171
Abortire. 25.101
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuiatio 55
Abſcindere. 21.25. 79.87.
Abſciſſio 23
Abſcōdere.42.58 74.77.89.118.119 .137.
Abſcondita.58.110 111.118.137
Abſcondite 15.80. 82.
Abſconditū 110
Abſcōditorū reperſtor.129.
Abſcōditū.43.110. 118.137.161.
Abſconſio 42.110.
Abſinthiū 84
Abſit 47
Abſorbere 15.82 154.167
Abſorbens 168
Abſq̃.12.15.16.39. 82.
Abſq̃ filiis 122
Abſq̃ fugo 15
Abſq̃ ulla cauſa 9
Abſq̃ liberis eē.161
Abſq̃tēpamēto 171
Abſtergere. 91
Abſtinere 97
Abſtrahere.29.92 94.105
Abſumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis 112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76 155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeī.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138
Aceptabulum.142
Aceptabula 142
Accerſere 40
Acemus 21.23.94 95.116.124.147. 159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43 165
Accingere.ſ.ad preſlium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.103.138
Accipe cibaria.73.
Accipere ī fidē.122.
Accipere pſonā.103
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam eſſe 22
Acqeſcere.1.59.60. 108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accuſare.84.144 146
Accuſatio 104
Acuta 43
Acutiſſia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē ad ducere.91
Adamas. 55.164.
Adar 2
Addecimare. 125
Adeps.48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere.65.109.133
Adeſſe 119
Ad dexteram decliſnare.64
Adherere.27.42. 56.82.104.109. 136.137.
Adhibere 113
Adhuc 5.112.113
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones.66. 116.117
Adipes 48
Ad iracundiā conciſtare.77.91
Ad iracundiam prouocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82.101. 109.136.143
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103. 109.115.119.132. 156.170
Ad laudandum 61
Adoleſcens 100
Adoleſcētia.55.64 100.110.
Adoleſcentula 100
Adolere 140
Ad me 5
Admirabile 2
Admirari 54.127. 154.156.
Admonere 38
Adonis 171
Ad paucitatem rediſgere.90.
Adorare.104.159. 170.
Adoratio 159
Ad ſiniſtram pergeſre.164
Adſum 36
Adſunt 36
Adducere. 12.64. 69.92.94.95.111. 117.
Aduena 70
Aduenam eſſe 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū iurādi 46
Aduerſarii.36.115. 154.160.
Aduerſarius.114. 140.160.
Aduerſatrix 157
Aduerſum 93
Aduerſus.80.118. 119.
Adueſperaſcere.122
Ad uictum neceſſarium.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā reſuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adulteria 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Aduſtio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60. 103.117.
Afferens ſemen. 41
Affigere. 68.112
Affinitatem contra here.57
Afflictio.4.83.120. 121.151.
Affligens uel depopulans.65
Affligere 60.65.69 83.94.100.108. 113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61 156.
Agger.47.50.67. 108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 1.66
Agmina 50.125
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 54.99
Agnoſcere 61.99
Agnus.29.58.73. 78.79.149.157
Aggrauare 72
Aggrediar 63
Agri 157
Agricola 5.60
Agricole 5
A.interiectio 2
Aiunt 92
Ala.1.25.76.135
Alba 81
Albe 81
Albi 81
Albugo 15.150
Album eſſe 81
Albus 44.81
Ale 76
Alleluya 34
Alere 46.73
Alleuiare 141
Alexandria 92
Allia 158
Allidere 86.101.150 153
Allidere manu 110
Aliena 99
Alienare.39.41.99
Alienatio 99
Aliene 99
Alieni 39.99
Alienigena 99
Alienum facere 99
Alienus 39.99
Alligandum 39
Aligare 43.122
Alimonia 83
Alioquin 6
Aliqua res 85
Aliquid 85
Aliquis 87
Aliquod 27
Alliſio 9.101
Alium 158
Alius 3
Aloe 2
Altare 26.38
Altaria 38.141.
Alter 3.4.165
Altera 3
Altera die 87
Alter ignotus 128
Altilia 1.
Altiſſimus 117
Altitudines. 16.66
Altitudo. 19.20. 140.148.150
Altum 148
Alueus 155
Amabilis 2.77
Amantes 28
Amantiſſimus 61
Amara 91
Amare 2.112
Amaricare 91
Amariſſimi 91
Amariſſimus 91
Amaritudinē infer re.85
Amaritudines 91
Amaritudo.84.91
Amarum 91
Amarum eſſe 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35. 64.137
Amantes 28
A me 89
Amen 6
Amentia 156
Amethiſtus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum eſſe 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilectiones.2.
Amouere.23.32.33. 94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Ampli⁹.71.113.145. 146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Anguli.38.61.105. 125.128.129.142
Anguli pro principibus 128
Angulus.31.69.76. 128.129.142
Anguſta 165
Anguſtare fine arctare.2.
Anguſtia. 28.122. 134.135.138.142. 155.
Anguſtiare.29.134. 137.
Anguſtiari 68
Anguſtie. 68.90. 106.135.
Anguſtum 135
Anguſtus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128 129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̃ 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139
Antiquus.70.125. 139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38. 93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 145
Appendere.73.167 170.171.
Apertio 130.132
Aper 45
Aperire.17.24.127 129.132.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94 104.122.143.
Applicari 82
Apponere.82.158. 159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.3.17 45.83.84.104. 154.156.171
Apprehenſio 104
A principio 29
Appropiquare.94 143.170.
Appropīquatio 143
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 137
Aquilonaris 137
Arabes 123
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 50
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbuſta 121
Arbuſtum 110
Arca 10.169
Arca uel capſella 9
Arcana 118
Arcanum. 110.137
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75. 86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.30.68. 138.
Ardor 30.54.56

Digitized by Google

Ardua 116
Area 2.26
Aree 26
Arefacere 35
Arena 44
Arcola 123
Areole 123
Arere. 53.104.135.
136.157.
Areſcere 54.60.
157.
Argẽtarius artifex.
138
Argenteus 77
Argentum. 16.77
Argiloſa 111
Arguere 65
Arida 54.60.168
Aride 136
Aridus 60
Aries 4.7.86.91.
157.170
Arietes. 4.154.138.
Ariolari 114
Ariolus 142
Arma 3.76.100.
104.162
Armamentarium.
104.169
Armare 49.150.
Armari 104
Armati 49.50
Armatura 49.54
162.
Armatus 49.136
Armenta 6.142
Armẽtum. 17.146
Armentarius 17
Armilla. 41.58.135
136.137.
Armille 136.160
Armus 41.118
Armus uel ſura. 158
Aroer 124
Arrogans 19.20
Arrogantia 19.128
Aromata 19.99
108.
Aromaticus 142.
Aromatum ſuauis
odor. 19
Articulus 129
Articulus nominati
ui. 11.32.80.
Articulus genitiui.
32.80.
Articulus datiui. 5
11.32.80
Articulus accuſatiui
5.11.32.71.80.
Articulus uocatiui
32.
Articulus ablatiui
32.
Articulus demoſtra
tiuus. 32
Articulus uocãdi. 32
Artifex 6.55
Artificium 55.
Artus 66
Arua 95.157
A ruina 72.127
Arula 3.78
Arundo 142
Aruſpices 23.76.
Arx 14.25.90
Aſcella 136
Aſcendere. 24.100.
108.117.150
Aſcẽdere facere. 117
Aſcenſiones 117
Aſcenſor 150
Aſcenſus 117.150
Aſcia 76.121
Aſſare 19.136
Aſſatura bubali.
167.
Aſſimilare 30.92
Aſina 11
Aſine 11
Aſinus 50
Aſini 50
Aſſiſtere 119
Aſſociare 151
Aſpectus 25.39.
45.116.145
Aſpera 150
Aſpa atq; ſaxoſa. 5.
Aſpergere 41.46.
96.128
Aſperſio 94
Aſperum uideri. 69
Aſpicere. 45.93.116
144.158.159.167
Aſpirare 126
Aſpides 133
Aſpis 116.133.137
159.
Aſportare 58.60
Aſtare 67
Aſtringere 8
Aſtrologi 32
Aſtucia 124
Aſtutum eſſe 124
Aſtutus 124
Aſſuefacere. 95.99
Aſſuetus 83
Aſſumere 84
Aſſumere nomẽ do
mini. ſ. Iuramento
103.
Aſſumere. ſ. termi-
nos. 99.
At 37
Athacus 108
Atad 4
Attendere 93.108.
144.
Attenuare 9.93.
149.
Attenuari 87.137.
Attenuati 29
Attenuatũ eſſe 86.
Atterere. 15.29.83.
99.
Attingere 87.94.
99.104.
Attondere 142
Atq; 37
Attractio 92.99
Attrahere 92.154
155.
Atramentum 29
Attrectar. 26.86.91
Atria 53
Atrium 53
Atritus 29
Auare rapere 17
Auaricia 17
Auariciam ſequi. 17
Audacter 14
Audire. 3.144.145.
164.
Auditio 164
Auditus 164
Audiui 3
Auerſatrix 157
Auerſio 98.157
Auertere 29.98.
105.107.128.157.
Auerti 106
Auerti retrorſũ. 99
Auferre. 8.9.17.23.
24.26.33.49.78.
86.89.94.95.100
102.103.107.108.
111.112.125.142
Auferre pignus. 42
Auferre. ſ. iniquitatẽ
103
Augere 130
Augurari. 97.114
120.
Augures 32
Augurium 97
Aues 18.157
Auis. 114.116.157
153.
Auolare 76.
Aura 30.148
Auribus pcipere. 3.
Aurichalcum 98
Auricula 3.12
Auricule 12
Auriga 150
Aures 3
Aurora 160.167
Aurugo 99
Aurũ. 9.28.38.55.
80.106.127.
Aurum obrizũ. 127
Auſcultare 144
Auſcultatio 68.144
Auſter 93.171
Aut 2.37
Autem 5
Auunculus 110
Auxiliari 115.
Auxiliator 115
Auxilium 115
Axes 61
Axis 110
Azyma 90
Azymum 90
Baculus. 87.91.98.
165
Balbus 84.117
Baliſtarius 52.
Baltheum 38
Baltheus 1.3.8.43.
65.
Baptizare 57
Barba 40.167
Barbarus 66.84.
Baſiliſcus 133
Baſes 2
Baſis 2.74
Batus 19
Bati 19
Bdelium 12
Beata 11
Beati 11
Beatificare 10
Beatitudo 10
Beatum dicere 10
Beatum facere 10
Beatũ predicare. 10
Beatus 10.11
Behemoh 12
Bella 142
Bellantia 87
Bellare 83
Bellatores 130
Bellum 83.104
Bene 63
Bene agere 63
Bene dicere pro ma
ledicere 18
Benedictio 18
Benedictiones 18
Benedicta 18
Benedicti 18
Benedictus 18
Bene dirigere 63
Bene eſſe 162
Benefacere. 58.63
Beneficium 51
Bñplacere 63.152.
Beneplacitum. 152.
Bene uti 63
Berillus 71
Beſtia 12.46
Beſtie 12.135
Bether 19
Bibere. 24.90.154
169.
Biceps 126
Biennium 165
Bina 165
Bis 129
Bis decẽ millia. 146.
Byſſus 13.154
Bis tinctus 165
Bitumen 50
Biuium. 6.115.165.
Blande fictéq; loqui
49.
Blandicie 49
Blandiri 49.166
Blandus 49
Blaſphemare. 21.
47.55.93.102
Blaſphemia 162
Blaſphemie 21.93
Bona 58
Boni 58
Bonitas 58
Bonum 58
Bonum eſſe 63
Bonum nuntium
portare. 19
Bonus 58
Bos 17.159.169
Boſphorus 110
Bothri 161
Bothrus 161
Botrus imaturus. 16
Boues 7
Brache 110
Brachia 12.41
Brachium 31.41
Bractee 126
Breuiare 40
Breuis 142
Breuiora 142
Bruchus 51.64
Bubali 17
Bubalus 50.63
Bubo 74
Bucella 152
Buccina 60.167
Buccine 167
Buk 15
Bulle 157
Butyrũ. 49.50.63
Buxus 11
Cabus 136
Cacabus 130
Cacumen. 109.136.
145.
Cadauer 93.101.126
Cadauera 126
Cadere 86.93.100
Cadere facere 101
Cadere in infirmita
te. 79.
Cadumim 139
Calami 142
Calamitas 33.154
157.
Calamus. 142.155
Calamus aromati-
cus. 142.
Calcaneus 122
Calcare 13.31.108
121.137.151.153
Calce abiicere 16
Calciamenta 100
Calciamentum. 78
100.116.
Calciare 100
Calcitrare. 152.164
Calculus 52.153
Caldaria. olla 141
Caldarium 28
Caleb 75
Calefacere 63
Calefieri. 49.63.
143.
Calles 9
Callide iſidiari. 124.
Callidus 124.
Calidus 49
Caligare 73.124
165.
Caliginoſum 164
Caliginoſus 104.
166.
Caligo 104.116
Caligo tenebroſa
118.
Callis 44.112
Callix 74
Calor 44.49
Caluaria 23
Caluicium facere.
144.
Calumnia 124
Calumnie 124
Caluniã facere. 124
Calumniari 124
Calx 157
Cameli 25
Camelo pdalus. 40
Camelus 25
Camera 122
Caminus 74.75
Cãpeſtria 123.167.
Campeſtris 78
Cãpus. 17.157.168.
Camus 92
Canales 167
Canalis 167
Canaam 76
Cananeus 76
Cancelli 54.155
Candelabrũ. 93.96
Candens 141
Candidum. 44.135
Cãdidũ eſſe. 39.135
Candidus 125
Candor 12.81
Canentes 172
Canentes tibiis. 48
Canere. 33.55.94.
120.158
Canere buccina. 171
Canere carmen lu-
gubre. 95
Canicies 157.
Canis 75.
Caniſtra 108
Caniſtrum. 75.108.
Cantabilis 40
Cãtare. 40.95.120.
129.151.158.
Cantatrices 158.
Cantica 40.158
Canticũ. 33.112.158.
Cantor 158
Cantores 40.158.
Canus 157
Capparis 1.
Capere. 3.45.59.
73.83.84.134.155
171.
Caper emiſſari9. 115.
Capilli 166
Capillus 97.166.
Capita 37.145.
Capitellum 80
Capra 115.166
Capre 115.
Caprea 133
Capree 133.
Capti 68.
Captio 83.
Captiua 107.155
Captiuare 24.154
Captiue 155.
Captiuitas. 24.59.
155.
Captiuũ adducere.
154.
Captiuus 155.
Captum 59.84
Caput 23.
Caput colũne 137
Capulus 101
Carbo 127.160
Carbunculus 100
Carcer. 8.13.14.75.
98.106.134.157
Cardines. 109.127.
154.168.
Cardo 43.78.135.
Carduus 41
Carectum 5
Carectus 107
Cariathaim 143
Carmelus 78
Carmen 32.158
Carmẽ lugubre. 95
Carmina. 40.94
158.
Carneus 19
Caro 19.93.154.
Caro pro homini-
bus. 19.
Carpenta 55
Carthalus 59.108
Cartilago 26
Carruce 78.
Caſei 166

Digitized by Google

Caſia 142
Caſtella 14
Caſtigare 65.
Caſtigatio 99
Caſtra 51
Caſtrametari 51
Caſtametatio 51
Caſtra ponere 51
Caſtrum 14
Caſus 143
Caſu accidere 7
Cataplaſmare 91
Cataracte 9.157
Cathedra 70
Catena 3.86.153.
Catene 41.86.168.
Catus 28
Catuli 22.78
Catulus 22
Catulus leonis 78
Cauda 6.40
Caude 40
Cauea 106
Cauerna.3.102.109
Cauerne 44
Caula 23.75.95
Caule 21.58.113
Caupona 38
Cauſa. 2.27.61.106 147.
Cedere 81.99
Cedere extremos 40.
Cedrus 9.41
Ceci 114
Cecitas 109.114
Cecus 114
Celare. 42.74.77. 89.137.
Celaria 8
Celarium 9
Celatura 56
Celature 61.141
Celle 9
Celeuma 33
Celi 124.159.163. 164.
Celum 159.163
Cellula 131
Cenacula 117
Cenaculum 117
Centies 84
Cenum 17
Cenſus 89
Centum 84.85
Cepe 17
Cephas 75
Cera 31
Ceraſtes 166
Cerimonia 55
Cernere 145
Certamen 143
Certare 28
Certum 74
Cerua 4
Cerui 4
Ceruicalia 109
Ceruices 131
Ceruix 124
Ceruus 4
Ceſſare. 21.56.60. 65.70.75.119.122 156.160.
Ceſaries 131
Ceſſatio. 147.156.
Cete 171
Cetus 46.66.112. 122.139.
Chameleon 73
Charadrion 7.
Charitas 2.62
Cherub 78
Cherubin 78
Chytropodes 75
Chorda 89
Chorde 87
Chori 44
Chorus cãtãtiũ.34.
Chorus.44.50.74
Chriſtalus 3.144.
Chryſolithus 172.
Chriſtus 160
Cyathi 102
Cibare 78
Cibaria 9.79.83. 154.
Cibi 59.152
Cibum 18
Cibum capere 18
Cibus. 5.11.29.59. 83.154.
Cicatrices 42
Cicatrices hñs. 55.
Cicatrix 10.138
Cicer oleofrixũ.141
Cidarim 137.
Cidaris 137
Cilicium 167
Cymbala 136
Cyminum. 76
Cinamomũ.19.142
Cincini 140
Cinerẽ ſuſcipere.32
Cingere 102
Cingere in modum corone.116.
Cingulum 3.8.86
Cinifes 76
Cinis 9.23.52.121. 126.157.
Cypri 78
Cyprus 78
Circulus 1.41.57. 96.140.
Circuli. 23.106.112. 144.
Circuire 68.102. 105.107.140.158.
Circuitus 140.
Circunagere 154
Circuncidere 86. 99.124.
Circundare. 41.43. 51.68.102.105.120
Circunducere 105
Circunedificare 21
Circũligare.38.121.
Circunlinire 74
Circunſepire 21
Circunſpicere 128.
Circunuenire 37.
Circunuoluere.137
Cirogrillus 167
Ciſterna 13
Cithara 76.144.
Cithare 77.
Cito 45.85
Cito pergere 12.
Cito uenire.45.85.
Ciuitas 14.143
Ciuitates 116
Clam. 15.82.83.151
Clamare 32.40. 129.134.137.143. 151.158.
Clamor.33.40.120 134.137.139.151. 158.
Clamores 157
Clangere 55.171.
Clangor 149.171
Clara 68
Clare 68.
Clarum eſſe 135
Claudere. 4.23.121.
Claudi 99.129
Claudicare.129.136
Claudum fieri. 129.
Claudus 99.129. 142.
Claui 109.158.
Clauſum 110
Clauſura 106.122
Clauſure 106
Clauſus 122
Clauus 71
Clementẽ eſſe.149.
Clementia 51
Cleri 167
Clibanus 171
Clypei 125.162
Clype9.25.75.107
Coaceruare.76.139
Coadunare 158
Coagulare 142
Coagulatus 20
Coanguſtare 142
Coanguſtiare 154
Coarctare 13.29. 83.154.
Coccus 170
Cochlea 82.
Coccineus 165
Coccinum 165
Coctio 96
Coccinus 78
Coctum 8.
Coctus later 55
Coeuus 23
Cogere.2.7.9.129. 131.
Cogitare.7.14.24. 39.55.56.62.66. 88.99.106.125. 169.
Cogitatio 26.39. 56.62.117.125.151
Cogitatiões.56.39. 53.56.66.106.117 125.151.161.166. 168.
Cogitatus 116
Cognatio 63.64. 70.98.166.
Cognatus 57
Cognitus 99
Cognoſcere 99
Cognoſcere carnaliter.61.
Cognoſci 61
Cohabitare 38
Coherens 120.
Coherentes 112
Coherere 27
Cohibere. 9.122. 160.
Coire 146
Coitus 160
Colla 16.135
Collabi 147
Colare 40.
Collectio 122
Colere 22.111.128
Colere idola 121
Colles 20
Collidere 85.101. 102.149.167.
Colligare 138.144
Colligatiões.55.113
Colligere.1.8.9.22. 76.78.84.125. 138.144.
Colligere racemos remanentes.117.
Colligere ſuel copulare.21.
Collirida 47
Collis 2.170
Collocare 70.97
Colocynthide. 130.
Colonus 70
Color 80
Color carbaſinus 79.
Coluber 97.171
Collum 25.135
Columba.23.62.65
Columbe 62
Columna 103.119
Columne 119
Coma.29.125.140 142.
Cõburere. 5.16.68. 73.81.103.110.136. 138.168.
Combuſtio.73.168
Comedere.5.18.83. 84.124.
Commendare 130.
Cõmeſſationibus uacans 39
Comentariis 29
Comminari 160.
Cõminuere.29.31. 58.61.63.79.151. 159.169.
Cõminutum. 31.88 102.169.
Cõmiſcere.15.24. 82.122.153.
Commiſceri 146.
Commiſſure 42.
Cõmitatus 146
Commodare. 104 154.
Cõmorari. 45.82
Commotio.40.95 96.146.152.
Cõmouere. 25.26 38.44.95.109. 146.152.
Cõmoueri. 54.76 86.96.109.149.
Compages.135.141
Comparare.69.92. 108.133.157.
Comparatiuũ. 89.
Compati 112
Cõpes. 72.98.116.
Compedes 3.39. 40.98.
Compellere 5.129
Compelli 9
Cõpeſcere.155.169
Compingere. 27. 107.135.
Complacere 152.
Complecti 42.106
Complere.8.18.75 88.107.140.163 167.170.
Complicare.23.42.
Complodere 110.
Compluta 87.
Cõponere. 40.63. 123.153.171.
Comportare 133.
Compoſitio 170
Compoſito gradu incedere.116.
Comprehẽdere.27 99.102.171
Comprobare 122
Compunctiones.31
Cõputare. 56.130.
Cõputreſcer.11.42. 107.112.160.169.
Commutare 165
Cõmutatio.49.87
Concaſſare.25.87.
Concatenare 153
Concauum 13
Concedere uitã. 46
Concentus 93
Conceptus 56
Concha 75.109
Cõcidere. 21.26.63 78.79.86.88.100 101.128.131.132. 142.146.165.168.
Cõciliũ.8.106.127.
Concinare 136
Concinere 120
Concipere. 36.44. 63.111.
Conciſio 55
Concitare 107
Cõclamare.40.137
Concludere. 21.76 94.100.106.107 110.122.
Concluſio 106.
Concordia 163
Concremare 16
Concrepare 171
Concreſcere 124
Concubare 160
Concubina. 83.128
Concubine 128
Cõcubitus. 128.160
Cõculcare. 13.16.31 38.151.152.154 158.
Conculcata 13
Conculcatio. 13.151 152.
Concupiſcentia. 50
Concupiſcere. 2.26 49.77.169
Concurrere facere 108
Concuſſio 146
Concutere 96.100 119.128.146.152
Condẽnare. 43.46 121.153
Condẽnatus 153
Condere 9
Condenſa.106.112 155.
Cõdẽſe frondes.112
Condire 51
Conditum.76.155.
Conducere 78.161
Conducta 162
Conductus 162
Confecta 153
Conferre 108
Confeſſio 61
Conficere 153.
Cõflare 40.67.100 138.170
Conflatile 100
Confluere 95
Conficere 155
Confidenter 14
Confidentia 14
Confidẽtiam habere.14
Confidentie 14.
Cõfidere.14.51.150 165.
Configere 86.138
Confinia 26.111.
Cõfirmare. 20.45. 73.109.115.140. 170.
Confiteri 61
Cõfortare. 6.10.20 45.109.115
Cõfortari. 9.15.20. 45.
Confringens 140
Confringere. 21.26 28.29.56.57.79. 87.101.109.124 127.129.149.151 152.155.165
Confugere. 23.96. 116.
Cõfundere.10.11.13 15.16.52.60.76
Confundi 76
Confuſio 13.76
Cõfuſionẽ faciẽs. 13
Cõfuſiõe plena. 123
Congerere 133
Congeries 21
Conglutinare 27
Congregare.1.8.22 27.40.65.76.77 84.107.109.114. 116.124.133.138. 139.142.144. 147.
Congregari 124.
Congregatio. 42 66.138.139
Coniectare 166
Coniectores 54
Coniicere 133
Coniuncti 169
Cõiũgere.42.144
Coniũgia aſſociare 57.
Coniurare 144
Coniuratio 144
Coniux 156
Conubia copullare. 57.
Conqueri 66
Conquieſcere.44. 169.
Conſanguineus.62 154.
Conſecrare.55.88.

97.159.
Cōſecratio. 55.97.
Conſecratus 97
Cōſenſus. 126.147.
Cōſeruare. 98.164
Conſiderare. 14.52
53.93.145.156.
158.168.169.
Conſilia 42.66
Conſiliari 106
Conſiliarius 66
Conſiliator 76
Conſiliū. 39.59.61.
66.76.88.106.116.
Conſilium dare. 66.
Conſilium inire. 66.
Conſolari 95.97
Conſolatio 97
Conſolationem accipere. 97
Conſolationes 97
Conſolidare 45
Conſopire 152
Conſopiri 124
Conſpectus 159
Cōſpergere. 82.128
Conſperſa 15
Conſperſe 15
Conſpicere 145
Conſpuere 69.153
Cōſternari 44
Conſtituere. 65.67
89.100.101.105.119
130.140.153.158.
Conſtitutū. 53.166
Conſtringere. 8.15.
83.110.171.
Conſuere 171
Conſuetudinē habere. 83.99.
Cōſuetudo 9.31.166
Conſulere 32.154.
Conſumare 170
Conſumari 25
Cōſumatio. 76.99.
Conſumatus 163
Conſumere. 5.29
30.31.35.70.107
109.136.170
Conſumi 22
Conſumptio 116
Cōſumptū eſſe. 150
Conſurgentes. 140
Cōſurgere. 114.140
Conſutum 58
Contabeſcere. 124
Cōtaminare. 2.47
58.167.
Contēnere. 12.13.91
118.154.
Contēplari. 45.52.
137.145.154.169.
Contempta 13
Contēptibilis 13
Contemptio 13
Contemptum 13.
Contemptus. 13.34
154.
Cōtēdere. 147.152.
Contenebrare. 158.
Contenebrari. 121
139.
Contenebratio. 56.
Contentio. 26.90.
91.101.
Contentioſa 102
Cōterere. 15.29.31.
33.35.37.58.61.
72.74.76.79.90
99.101.127.131.152
153.154.158.171.
Cōteri. 84.86.144.
Conternans 163
Conteſtari 113
Conticere 30
Conticeſcere 30
Contignatio. 9.143
Cōtinere. 9.73.142
Cōtingere. 27.87.
143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11.36.63.
86.93.118.119.120
133.138.
Contractum 141
Contradicere. 7.95
127.
Contrahere. 8.43.
54.85.142
Contrahi 50.
Contrarium 56
Contrarius 143
Contrarius incedere. 126.
Contremiſcere. 38.
44.103.146.149
Contriſtare. 60.65.
72.73.
Cōtriſtari. 11.69.121
139.146
Cōtritio 29.57.137
155.156.
Cōtritiōes. 121.155.
Contumax. 91.99.
107.
Contumelia 26
Cōtumeliā facer̄. 93
Cōtundere. 80.159
Conturbare. 12.30.
34.35.50.76.103.
109.112.116.126.
141.147.
Conturbari. 12.84.
107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Contuſſum 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cōuerſio. 157.158.
Conuertere. 36.105
157.162.
Conuerti 56.106.
Cōuerti r̄trorſū. 99
Cōſueſcer̄. 108.147
Cōuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiū. 83.149
169.
Conuocare. 40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire. 52.137.
171.
Coopertorium. 137
Cophini 28
Cophinus 28
Copioſa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96.
113.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor uulnerare 81
Coram. 93.128.129
138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corriger̄ 36.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.63.
65.73.
Cornu 144.
Cornu ꝑcutere. 93.
Cornua 144
Cornua producere. 144.
Cornutū eſſe. 144
Corroborar̄. 20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106
116.125
Coronare. 4.116.
137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corroſio 127
Corpora uel cadauera. 22.
Corpus 19.21.22.
26.83.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94
101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio. 42.160.
Corruptum 106
Corui 122
Coruus 122.
Coſta 136
Coſte 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Craſſe 18
Craſſitudo 32.111
Craſſum 18
Craſſus 18
Crater. 1.78.144.
Craticula. 42.73
150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Cremare 140
Cremium 68
Crepido 115
Creſcere. 19.21.27
71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 73
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 30
Crura 79
Cruſtula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 43
Cubicularia 108
Cubiculum. 43.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariū. 144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter. 54.135.158.
161.
Cultri. 5.23.49.54
158.
Cultus 53.111.
Cultus muliebris. 91
Cum. 5.6.11.72.75
118.119.120.
Cumq; 37
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149
152.
Curſor 15
Curſus 149
Currus 150
Cus 74
Cuſtodia. 52.98.
130.164
Cuſtodes 97.102
Cuſtodire. 56.98
102.137.164.
Cuſtos 164
Cuſtos arce publice 23.
Cutis 24.114
Curuare. 77.79.
114.159.
Curuari 106.113

Damaſcus 31
Damnum 97
Damnū inferre. 121
Dare 62.105.167
Datiui caſus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deābulare. 53.167
Deambulatoria. 53.
Deaurare 58
Debellare 83
Debere 104
Debilis pedibus. 99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorē eſſe 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109
144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decenſus 69
Deceptio 160
Decernere. 55.139
Decerpere 9
Decerulcare 124
Decidere 86.93
Decima 125.
Decima pars 125.
Decimas offerr̄. 125
Decime. 88.103.125
Decimus 125
Decipere. 37.65.99
103.107.132.151.
156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.131
Declaratio 131
Declinare. 23.50.
69.86.98.107.127
128.160.164.165
Declinare ad occaſū 122.
Delinare ad ſiniſtrā 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conſpectu 129
Decor. 33.66.100.
125.
Decorar̄. 66.73.95.
Decores 100
Decori 100
Decorū eſſe. 66.100
Decorus 33.58.66.
Decorticar̄. 129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere facer̄. 90
Decurſus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69.
94.95.97.167
Deeſſe. 43.52.86.
99.113.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre. 12.60.103
Defeſſus 66
Deficere. 3.8.22.25.
52.57.60.66.74.
75.80.88.90.107
113.114.115.116.119
130.140.156.162.
170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98.
142.171.
Definitio 20
Defluere. 69.86.93
94.96.101.104.
167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Deglutire 15
Deiicer̄. 61.107.108
162.
Deinceps. 34.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74.
75.78.79.83.86.
160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.113.120
Deliciis affluere. 65.
120.
Delicta 132
Delictū. 10.42.162.
Delictum cognoſcere. 10.
Delinquere 10
Delubra 34.50
Delubra mortuorū. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demiſſo capite. 4.
39.
Demoliri. 17.42.
71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.135
Denigrare 56.
Denigrari. 139.160.
De nocte cōſurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Denſitas 56
Dēſum frōdoſū. 112.
Denſum lutum. 111
Dentes 83.165
Dentes elephantoꝝ 165.
Denudare 132
Denunciare 113
Deorſum 120.170
Deoſculari 104
Depaſci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67
69.73.102.
Depopulari. 13.65
156
Depoſitum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48.
51.68.125
Deprecatio. 47.51.
125.
Depredari. 13.103.
117.156.165
Deprimens 86
Depulſa 29
Deſcendere. 57.69.
98.136
Deſcenſio 98
De ſcorto natus. 41
Deſcribere 53.169
Deſcribere ꝑ genealogias. 63
Deſcriptio 16

Digitized by Google

Deſerere. 43.98.131
Deſerta. 54.123.163
Deſerte 54.163
Deſertū. 71.123.135.
Deſertum eſſe 6
Deſertū facere. 54 163.
Deſiderabile 50
Deſiderabilia 50
Deſiderabil. 50.77
Deſiderare. 49.59. 76.77.123.153. 158.160.165.
Deſideria 50
Deſiderium. 1.2.94 158.169.
Deſinere 43.152
Deſiſtere 17
Deſolare 54.71.74 100.133.163.
Deſolata 12.163
Deſolatio. 12.163. 164.
Deſolationes. 163. 164.
Deſpectio 13
Deſpectus 13
Deſperare. 7.60.96
Deſperata 7
Deſperatio 7
Deſpicere. 12.13.131. 141.145.167.
Deſpondere 65
Deſpōſar. 10.55.65.
Deſponſata 10.
Deſponſatio 57
Deſtructe 163.
Deſtructio. 37.54
Deſtruere. 36.54 55.104.105.153. 164.
Deſuper 117
Derelinquere. 65 105.115.
Deridere 82.159.
Deriſor 82
Deriſores 82
Deriſus 141
Derogare 125
Detegere 24
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Deteſtandus 40
Deteſtari 40.140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere. 13.25.69 82.84.85.91.93. 94.132.
Deuaſtare. 30.54 117.156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 23
Deuorare. 5.15.35. 51.82.83.
Deuouere 55
Deus 1.5.135
Deuteronomium. 165.
De multu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterā tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrū. i. auſter. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15.160
Diadema 80.97.
Dicens 7.
Dicer. 7.27.92.120
Dicitur 7.
Dies 62.65
Dies duo 62
Dies feſti 66
Dies feſtus 43.66
Dies inſignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune. 77
Differre 3.111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere. 67.98. 131.
Diffundi 127
Digiti 135.
Digitus 9.135
Dignitas 55
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 65.127
Dilacerar. 16.17.165
Dilacerata 16
Dilaceratio 151
Dilatare. 79.132. 149.
Dilatari 131
Dilatatio 149
Dilecta 2.61.
Dilectio 2.61
Dilectus. 2.28.61
Diligenter 2.8.
Diligere 2.42.56.
Diluculum. 128.160
Diluuium 13.160.
Dimembrare 105
Dimicare 85.135
Dimidiare 52.53.
Dimidiū. 17.53.128
Dimidiū chori. 84
Diminui 129
Dimittere. 62.65 71.98.101.105.108 115.127.152.155 159.162.164.165.
Dinumerare. ſ. p co- gnationes. 65.
Dipſas 156
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 13
Dirigere. 11.31.71 73.97.128.156.
Diripere. 13.19.102. 162.165.
Diruere 15.131.
Dirunpere. 17.77. 105.129.144
Diſcalciatus 63
Diſcere 6.83
Diſciplina. 62.65 161.
Diſcipulus 83
Diſcooperire. 24 56.131.
Diſcoopertum. 24.
Diſcordie 28
Diſcurrere. 35.137 152.167.
Diſſecare 17.25
Diſſeminare 101.
Diſſimulare 9.162.
Diſſimulare ſe audi- re. 55.
Diſſimulare ſe eſſe qui eſt. 99.
Diſſipare. 13.15.17 41.42.44.47.50 54.71.85.89.104 105.126.127.131. 144.160.163.
Diſſipari 13
Diſſipata 17
Diſſipatio. 104.127
Diſſoluere. 85.89. 119.127.131.132.152
Diſſolui 87
Diſſolui pauore. 89
Diſſolutio. 127.152.
Diſpenſare 73
Diſpenſator 84
Diſperdere. 8.42 70.74.75.79.136 160.163.164.
Diſpergere. 12.13. 41.98.101.126.127 152.166.
Diſperire 1.10.163
Diſperſio 40
Diſplicere 69.139
Diſponere 73.123
Diſpoſita 141
Diſpoſitio 42.61.
Diſrumpere 13.17
Diſtillar. 40.90.98.
Diſtincte 131
Diſtribuere. 49.67. 129.
Diſtringuere 142
Diſſluere 131
Ditare 125
Diuerſa genera. 127
Diuerſoriū. 82.104
Diuerſus color. 103. 133.
Diuertere. 107.115 128.
Diues 72
Diuidere. 12.19.23 53.101.126.128.130 131.132.147.165
Diuinare 114.142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 4.12
Diuinus 62
Diuiſio. 19.128.131
Diuiſiones 23.49 128.131.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 33.35.47. 52.99.125.
Docere. 6.14.65.69 83.
Doctiſſimus 25
Doctor 53.69.110.
Doctus 83
Doctrina. 3.62.65
Dogma 5
Dolare 53.129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10.26.44. 48.72.121.
Doli 4.9.151
Dolor. 2.28.44.72 91.119.121.158.
Dolorē inferre. 72
Dolores. 42.94.121 135.
Dolore torqueri. 15
Dolor meus 15
Doloſa 49.151
Doloſe ager. 49.99
Doloſus 99.151
Dolus. 151.162.169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16.66. 92.122.147.159. 162.168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2.92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominiū. 92.122.
Dominus. 2.16.20 91.156.
Domuncule 14
Domus 10.14.54
Domus auium. 14
Dona 103.105.
Donare. 51.158.159
Donec. 6.29.112.113 115.
Donum. 93.103. 105.161.
Dormire. 71.96. 156.147.160.
Dormire cum uxo- re. 16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorſum. 20.124. 161.
Dos 85
Dotare 37.85
Draco 82.171
Dracones 2.171
Dromedarii 15
Dromedarius 150.
Ducatus 147
Ducere. 27.64.70. 97.117.
Ducere choros 27 44.48.
Duces. 2.94.125 127.162.
Ductile 144
Dulcedo 92.121.
Dulcem eſſe. 88.92. 123.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112.153
Dum adhuc 113
Dummodo. 153
Dumtaxat 5
Duo 165.169.172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duo ficli 17
Duplex 78.126.165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78.126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121.144
Duriſſima. ſ. petra. 48.
Durum eſſe 144.
Durus 144
Dux. 6.93.127.163.

Ea que laborauerat 54.
Ebria 147.161.
Ebrietas. 161.169
Ebrii 161
Ebrium eſſe 161
Ebrius 161
Ebulire 93.168
Ebur. 122.168
Ecce. 5.6.9.32.34 35.36.
Ecce ego 56
Eccleſia 139.
Eccleſie 139
Eccleſiaſtes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10.14.54
Edes. ſ. deſtructe 6.
Edictum 8.32
Edificar. 16.45.46.
Edificium 16
Edicule 14
Editui 76
Educare 59.
Educere 67.100. 117.127.154.163.
Effeminate 139
Effeminatus 139
Efflorere 96.131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41.67 123.127.135.150 166.
Effundi 127
Effuſio 10
Egeni 120
Egenus 29.120
Egere 149
Egeſta 67
Egeſtas. 9.52.149 159.
Ego 7
Egredi. 67.93.100 101.115.131.
Egregia 133
Egregius 100
Egreſſus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20.26.58. 59.93.104.162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14.18.
Electrum 56
Electum 18.31.139.
Electum tēpus. 73
Electus. 10.14.17. 18.27.
Elegans 58.66
Elemoſyna 134
Eleuare. 29.96.99. 103.108.148.152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio. 20.96.103 117.156.
Eligere. 7.14.17.18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiū. 7.27.59 158.
Eloquiū myſticū 83
Emanare 140
Emarceſcere. 57 68.104.
Emere 19.38.78. 141.156.
Eminens. 20.109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emiſſarii 92.162.
Emiſſiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54.141 170.
Emulator 141
Emulus hoſtis. 114. 134.
Emunctoria 84
Emungere 87
En 35.36.
Enarrare. 3.110.158
Eneum 97
Enigmata. 43.44
Enim 37
Enos 7
Enſis 54
Enumerare 130
Enutrir. 21.73.146.
Eoquod. 11.129. 170.
Eoquod non. 15
Ephi 4
Ephod 8
Epiſtola 1.
Equalem eſſe 108
Equale pondus 12
Equare 76.123
Eque 151
Eques 131
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas. 70.71.93 131.
Equitates 71.106
Equitatus 107.
Equum eſſe 170
Equus 106
Erradicare. 122.168
Erradicatio 107
Errare. 94.95.156. 158.160.171.
Erat 70
Erectio 140

Digitized by Google

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergaſtulum 51
Ergo 5.37
Erigere.40.67.69. 166.
Erinacii 167
Eripere. 49.102. 128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156. 171.
Errores 37.135
Erubeſcere.44.52 76.
Eructare 33.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere.49.71.102. 128.
Erumna 156
Erumnoſus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22. 96.99.105.132.
Es 97
Eſca.5.18.38.59.83
Eſce 59
Eſſe.5.33.34.35.36 127.
Eſſe amplius 115
Eſſe in ſtate 140
Eſſe iudicium 28
Eſſet 70
Eſt 70.
Eſtas 54.140
Eſtimare 56.108. 123.
Eſtimatio 125
Eſtiuum 141
Eſtiuum cenaculum 143.
Eſtuare 16.30
Eſtus 49.54.168.
Eſurire 151
Eſuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate conſumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.113
Eternū.112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135
Ethiopia 74
Ethiopiſſa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam ſi 5
Etſi 6
Eua 46
Euacuare. 17.123 150.
Euadere 88.102
Euaginare.132.150. 163.
Euaneſcere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes.19.
Euellere. 98.104. 105.122.125.140. 163.
Euellere capillos.91
Euenire 143
Euentus 143
Euertere 36.
Euge 3
Euigilare 68.140
Euitare 56
Eunuchi 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 138.139
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 3
Exaduerſo 93.143
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare.21.65.105. 108.129.148.150. 156.
Exaltari 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 158
Exareſcere 157
Exaſperans 91
Exaſperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147
Excepto. 12.16.39
Excelſa. 16.20.140. 148.
Excelſi 148.
Excelſior 20
Excelſiorē eſſe. 20 156.
Excelſum. 16.69. 148.170.
Excelſum eſſe. 156
Excelſus.20.28.117 148.166.
Excerebrare 124
Exceſſus mentis.52
Excidere.26.30.33. 35.102.113.129. 144.
Exciſio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 100.102.
Execratio 5
Exēplar. 16.30.132 133.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.133.
Extendere 31
Exhilarare. 63.134
Exhorreſcere 59.
Exigere 94.104
Exilire 155
Exilium 168
Exinanire 123
Exire 67
Exire compellere. 26.
Exiſtimare 56
Exitus 67
Ex me 89
Exordium 145
Exoriri 41
Exoſſare 122
Expandere. 92.98. 131.132.150.160.
Expaueſcere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44. 47.62.76.80.85. 156.
Expectatio.68.139.
Expedire. 49.113 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere. 26.28. 29.33.70.95.104
Expergiſci.68.114.
Experimento diſcere.97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expoliare 70.
Exponere 133.
Exprimere. 38.53. 90.159.
Exprobrar̄.55.152
Expuere 69
Expugnare.83.160
Expurgare 129
Exquirere 31
Exquo 29
Exſiccare. 53.54.60
Exſufflare 100
Exſurgere 114
Extabeſcere 38
Extendere.2.69.71 94.98.110.131.144 147.
Extenſum 71
Extenſio. 153.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Exterius 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimeſcere 56
Extinguere. 31.72 78.
Extollere 2.105.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extraneum fieri.39
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142
Extremū. 76.140 142.
Extremū auris.171.
Extremus 115
Extrinſecus 44
Extruere.16.46.161
Exuere 132
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.134.151.159. 164.
Exultatio.23.119.151
Exuere.68.76.138. 168.
Ezel 3
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens ſemen 41
Facies.8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falſa 157
Falſificare 168.
Falſum 168
Falx. 55.93.85
Fama 26.163.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famoſi 163
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Faſcia 132.
Faſciare 57
Faſciculus 1.138
Fatuitas 93.171.
Faui 134
Fauilla 86.91.100 114.
Fauus. 66.96.134.
Febris 138
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari.42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire. 79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina.4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104
Feneſtra. 48.154. 162.
Feneſtre 9.48.73.
Fenū.109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferire.f.fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentū. 17.50 75.
Ferocem eſſe 81
Fertilem eſſe 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.131.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Feſſi 60
Feſtināter abire. 18
Feſtināter fuger̄.52.
Feſtinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Feſtinari 12
Feſtinatio. 12.52. 127.146.
Feſtinus 85
Feſtiuitates 43
Feſtū celebrare. 43.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.137
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iuſſio 125
Fidelem eſſe 6
Fidelis 6
Fidem facere 125.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciā habere. 51.
Fieri 34.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura.86.135.166.
Figure 80.135.
Fila 133.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios ſuſcipere 16
Filius.16.18.64.98.
Filius adoptiuus. 16
Filius pro diſcipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum.16.
Filius ꝑ nepote. 16
Filius ꝑ ſucceſſore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 165.
Finis. 3.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum.108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.153.
Firmiſſimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fiſtula.87.137.142 168.
Fiſtule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flāma. 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme.39.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flaueſcere 2
Flauus 134
Flecti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.135.
Flores 10.96
Flores fructum producere.108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus.24.29.135. 155.
Fluens 38
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumē. 60.95.128 155.
Flumina 95.97
Fluuii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 118.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons. 4.24.67.93. 116.140.
Fontes 9.116
Foramem 44.102
Foramina 43.95
Foras 44
Forcipes 66.84.

Digitized by Google

Fores 132.172
Forinſecus 44
Foris 3.44
Forma 169
Formare. 44.67.
73.135.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54
57.60.124.127.
147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57
127.128.
Formoſa 2.66
Formoſus 33
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forſitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115
121.124.130.
Fortia 5.79
Fortificare 91.115
124.
Fortificari 127
Fortiorem eſſe 20
Fortiorem fieri.124
Fortis. 2.4.5.7.11.
14.20.66.45.46.
52.55.91.108.115.
121.124.135.172.
Fortiſſimi 121
Fortiſſimus. 4.5.
46.123
Fortitudo. 2.4.5.12
20.45.46.52.66.
73.77.79.84.
108.115.116.121.133
172.
Fortuitu 133
Fortuna 20
Foſſa 21.57.
Foſſio 57
Fouea.21.25.35.59
71.127.157.158
160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta.79.132
152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58
124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulēta.125.151.
Fraudulenter. 49.
171.
Fraudulenter noce-
re.151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73
75.150.
Fraus 104
Fremere. 28.55.95
147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum.42.92.151
Frequens 55
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 143
Frigidū facere.142
Frigus.55.68.106
143.
Frōdes.118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare.95.130
Fructus.7.13.26.73
.95.98.109.130
Fruges.13.21.85.112
Frumētū. 18.28.46
51.78.151.156.
Frumētū nouū.78.
Fruſtra. 33.51.157.
168.
Fruſtrari 74
Fruſtum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96.
99.124.
Fugitiui 128
Fuiſſet 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 34.38.39
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fuluum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iace-
re.141.
Fundamenta.10.65
159.
Fūdamēta iacere 65
Fūdamētū. 65.134.
Fundare.10.65.169
Fūdere.41. 67.123.
134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72.
112.146.
Funiculus. 21.24.
42.44..71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furioſum eſſe. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50
54.63.77. 99.111.
142.146.171.
Furtum 25
Fuſca 159
Fuſcinula 39.40
Fuſile 67
Fuſus 128
Futura tēpora 125.
Futurum. 112.125
Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus ſuccinctus.41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119.
129.159.164
Gaudium 43.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84.
104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere.
164.
Gemere. 7.32.93.
95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.93.95
Gene 85
Genealogia 63
Gener 57
Genera 38
Generare 64
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 3
Germen.13.60. 67.
98.102.121.122.136.
Germinare. 32.95
96.101.131.136.
Geſtare 105
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypſum 23
Gyrus 43
Git 142
Glaties 140
Gladius. 5. 54.87
162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria.19.22.33.68
72.125.133.
Glorians 118
Gloriari.33.34. 118.
125.155.
Glorificare. 33.72.
95.125.
Glorioſa 72
Glorioſus. 33.72.
118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 23
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.35.100
132.137.
Gradus.31.74.108.
117.119.132.
Gramina 123
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51
Gratiarū actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 7
Grecia 62
Greges.113.125.134
Greſſus.11.129.137.
Grex. 42.113.151
157.
Gryphus 131
Groſſi 15
Groſſitudo 111
Groſſius 111
Groſſum eſſe 111
Groſſus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurguſtium 136
Guſtare 59
Guſtatum 63
Guſtu diiudicar. 59.
Guſtus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47
82.
Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22.
38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28
58.70.71.82.109.
157.161.168
Habitare facere.70
Habitatio. 14.28
58.70.95
Habitator. 70.114
161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104.
148.
Hamona 35
Hamus 47.90.134
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Haſta. 51.75.140
Haſtile 69.121.
Haurire.29.56.127
154.
Hauritiones 154.
He 5
Hebdomada 155.
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.13.18.32
55.88.124.
Heredem eſſe 69
Hereditare.69.70.
97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 3
Heres 70
Heri 7.171
Hericius. 142
Hernioſus 91
Heſitare 126
Heſternus 171
Heu 1.2.3.
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaſpis. 35.63.73.
Hic. 21.29.35.38
73.126.
Hydria 73.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus menſure
34.
Hinnire 134
Hinnitus 134.152.
Hinnulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus.125.137.166
170.
Hirundo 107.112
Hiſopus 3
Hiſpidus 166
Hiſtorie 29
Hoc 31.38
Hodie 38.62
Holocauſtū.75.117
Homicida 155
Homicidium 30
Homines 7.86.92
Homo. 2.4.7.20
101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Honor 33.68.72.
Honorabilē eſſe.68
Honorabilis 68.72
Honorare 33.72.
Honoratū eſſe. 68
Honorificar. 68.72
Hora. 115.125.165.
Horrenda 166
Horrere 79.166
Horreum 22.59.
Horribile 166
Horribiles mali.166
Horribiles uiſiones.
68.
Horribilis 4.166.
Horripilare 109
Horologium 117.
Horror. 4.8..39.
109.153.165
Hortus 23.25
Hoſpita 22
Hoſtes. 65.133.134.
135.140
Hoſtia 26.37.
Hoſtia ꝑ delicto.10.
Hoſtia pro peccato.
46.
Hoſtiliter ager.137.
Hoſtis. 114.116.133
134.135.
Huc. 7.35.56.73.
126.
Huiuſcemodi.31.76
Humanus 2.
Humectare 150
Humerus. 80.155.
161.
Humiditas 84
Humidum 82
Humiles. 29.137
167.
Humiliare. 29.60
70.71.76. 87.120
147.159.166
Humiliatio 71
Humiliatum 7
Humiliora 167
Humilis.28.29.114
120.124.137
Humilitas. 120.167
Humor 17.60.150
Humus 2.
Iacere. 69.101.160
Iacere arcu 58
Iaculari 69
Iaculatores 146
Iaculum 52.127
Iam 38.73
Ianitores. 109.166
Ianue 30.132.166
Iaſpis 71
Ibi 163.171
Ibices 66
Ibis 104
Idcirco 74.111
Idem 122
Ideo 74.81.90
Idola 5.121.129.172
Idolum. 2.5. 6.23.
109.121.129.160
171.
Idolum moloch.88
Idolum. ſiue inane
uel nihil.5.
Id quod non eſt 9
Iecur 72
Ieiunare 134
Ieiunia. 134.
Ieiunium 134
Ieiunus 58
Ieſus 71
Igitur 37
Ignis 10.96
Igniti ſerpētes.168.
Ignominia. 55.123.
141.164.
Ignominie 139
Ignominioſus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoſcere 103
Illaqueare 126
Illaqueari 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

Digitized by Google

Illudere.57.82.105.117.135.141.162.171.
Illud quod eſt 70
Illuminans 3
Illuminare 2.93.95
Illuminatio 3
Illuſio 82
Illuſiones 117.171
Illuſor 82
Illuuies ſecundinarum.162.
Imaginari 153
Imagines 136
Imago.30.74.136.
Imbecillem eſſe 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26.41.87.111.
Imber matutinꝰ.69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum eſſe.39.170.
Immaculatus. 52.170.
Immaturum 16
Immenſe 20
Immenſum 5
Immiſſio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem eſſe.50
Immolare 26.37.57.159.
Immunda. 59.94
Immundus.59.125
Immunditia 59
Immunditie.23.59
Immūdū eē.58.59
Immunita 123
Immutare 48
Immutatio 49
Impatiens 8.142
Impellere. 28.29.31.33.95.
Impendere 67
Imperare.147.159
Imperfectum 24
Imperium.115.126.130.168.
Impetuoſe fluer.41
Impetus. 28.41.167.
Implere.17.87.155
Impletiones 88
Implicare 113
Impia 153
Impie agere. 132.153.
Impietas 153
Impius 153
Impingere. 33.79.94.126.169.
Impinguare.28.32.49.111.
Impinguari. 106.125.164.
Imponere.108.150.157.158.
Impoſſibile eſſe 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.
Impudenter agere.34.
Impudentia 54
Impudens 66.115
Impugnare 83
Imputare 56
In 11.16
In non 81
In abſcondito 55
Inacceſſibile 90
Inane 13.150.169
Inaquoſum 135
Inaures 85.96
Incaleſcere 76
Incantare 42
Incantatio 83
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incaſtrature 61
Incedere. 11.31.35.157.
Incendere 30.68
Incendium. 16.68.168.
Incenatus 58
Incenſio 16
Incenſum 96.140
Inceſſus 95
Incidere.21.57.168
Incipere. 44.47.60.168.
Incipere prelium.8
Incircuitu 105
Incircunciſus 123
Inciſura 168
Incitare 107
Inclinare. 98.159
Inclinari 165
Inclytus 72.133
Inclyti 132
Includere 155
Incluſor 106
In coccinis 170
Incola 22
Incolere 22
Incōſiderate loqui.132.
In conſpectu. 95.99.128.
Incraſſare 164
Incraſſari. 32.59.106.
In craſtinum 87
Increduli 110
Incredulum eſſe. 91
Incredulus 12.107
Incrementum.146
Increpare 25.63
Increpatio. 25.63.76.
Inculta 72
Incumbere 2.21
Incuruans 77
Incuruare 70.77.79.
Incuruari. 39.122.144.
Incurrere 126
Inde 126.163
Indicare 44.93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107
Indignari.54.142.152.
Indignatio 4.63
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78.81
Indulcedinē uerti.2
Indulgentia 50
Indulgere 103
Indumentum 81
Indurare. 45.144
Indurari 42.67
Induſtria 79
In ea 12.14
Inebrians 147
Inebriare.69.147.161.167.
Inebriari 106
In eternum 112
In faciem 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64.114
Infans ab ubere.65
Infantes 117
Infantia 132
Infantulus.64.65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 13
Inferior 170
Inferiorem eſſe.101
Inferius 170
Infernus. 28.154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12.110
Infigere 57.171
Infirmare 48
Infirmari. 3.6.26.44.48.73.79.90.96.
Infirmior pars.123.
Infirmitas.47.48.167.
Infirmitates.28.48
Infirmus 49.152
Inflāmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuoſum 113
Infundere 67
Ingemiſcere. 7.22.51.123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum eſſe 34
Ingrauare 72
Ingredi.12.114.167
Ingreſſus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrā.16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorreſcere 119
Inimica 4
Inimicus 4.165
Inimicum eſſe 4
Inimicicia 4.160
Iniqua 168
Inique ager̄.54.55.50.63.113.114.135.160.168.
Iniqui 34.50.114
Iniquitas.2.33.50.113.114.121.153.159
Iniquitatem facere.113.114.
Iniquitates 113
Iniquum 15.168
Iniquum eſſe 4
Iniquus 50.113
Inire preliū.25.55.
Inire.ſ.fedus 79
Inniti.109.152.165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129.139.145.
Iniuſte agere 50
Iniuſticia 33
In lōgū differre.10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientē eē. 51
In nobis 16
Innocens. 102.132.170.
Innocentē eſſe.102.170
Innocentes 132
Innocētia.102.170.
In curſum 145
Inops 150
In orbē tranſire.68
Innoteſcere 61
Innouare 45.49
Innoxii 102
Innoxium eſſe 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20.59
In rotundū attōdere.68.
Inſanabilis 70
Inſania 156.160
Inſanie 160
Inſanire.34.54.59.112.156.
In ſeruitutem redigere.120.
Inſidiari. 9.33.102.133.158.160.
Inſidie.9.33.59.122.133.
Inſigne 45
Inſignis 161
Inſilire 136
Inſipiens. 2.17.37.77.85.93.
Inſipiētē eē.17.77.
Inſipientes 17.93
Inſipientia 77
In ſolitudinem redigere.71.
Inſpicere 145
Inſpirare 100
Inſtabilis 95
Inſtar 29
Inſtare 2.3.101
Inſtaurare 12.43.45.49.119.161.
Inſtauratio 12
Inſtitor 76
Inſtitores 150.159
Inſtituere 139
Inſtructus 36
Inſtruere 57
Inſtrumentum.76.
Inſufflare 100.126
Inſula 4
Inſulſum 171
Inſultare 51
Inſurgere 140
Integer 170
Integre 163
Integrum 75
Intellectus.140.161
Intelligens 14.161.
Intelligentia 14
Intelligere. 14.161.164.
Intendere 144
Inter 14
Interraſile 106
Interea 37
Interfecti 36.47.152.
Interfectio. 36.55.57.140.
Interfectores 79
Interfectus.47.93
Interficere. 27.34.35.36.55.79.86.99.124.140.155.161.
Interim 37
Interior 129
Interiora. 43.106.143.
Interior domus.65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10.79
Interitus 4.15.86.104.127.129.157.159.160.
Internitio 157
Internitiones 160
Interrogar̄.32.154.
Interpres 82.88.
Interpretari. 132.133.172.
Interpretatio. 82.132.133.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Inteſtina 143
In thalamo morari.52.
Intingere. 57.87.133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diuidere.163
Intrinſecus. 14.112.129.
Intro 169
Introducere.12.114
Introiens 13
Introire 12
Introitus 13
Intromittere 13
Intueri. 14.93.137.156.158.159.
Intuitus 144.148
Intumeſcere.25.50.109.
Intus. 14.21.129
Inuadere 132
Inualeſcere 45
In nucis modū.167
Inuenire 90.161
Innuere 168
Inueſtigare 52.55.122.
Innumerabiles.146
Inueſtigans 39
Inueſtigatio 153
Inueterare. 15.125
Inueteratū eſſe.71.
Inuidere 69.141
Inuitati 143
Inundare. 17.170.134.
Inundatio.134.167
In unum 62
Inuocare 40.143
Inuolucris 24
Inuoluere. 22.23.24.57.66.78.82.115.119.
Inurere 54
Inutile eſſe 110
Inutilis 6
Iocari 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum eſſe.100.123.
Iocundus 100
Ipſe 33
Ira 8.40.50.54.63.77.111.129.142
Iracundia 77.142
Iraſci. 7.40.54.77.98.111.142.146.
Irati uel deteſtabiles.40.
Ire 35.62.152.
Ire cū impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77.84.141.159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irriſio 141
Irritare. 25.52.93.77.91.93.
Irritū facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33.37.100.126.132.136.
Iſaac 159
Iſte 5
Ita 73.74
Itaq; 8.37.81
Iter. 9.31.35.105.112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 3
Iubilare 148
Iudex 28.166
Iudicare. 28.44.147.166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28.166
Iudicio contendere 28.147.166.
Iudicium 166
Iudicium cauſa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12.156

Digitized by Google

Iumentum 12.17
Iunctura hūeri.161.
Iuncture. 27.42.
50.162.
Iuncus 24
Iungere 8.42.
Iunior 137
Iuniperus 153
Iuramētum. 5.155.
Iurare 5.155
Iurgium 28.147
Ius 53.166
Iuſſio 53
Iuſiurandū 155
Iuſticia 39
Iuſtificare 39
Iuuenis 14
Iuxta 9
Yxor 26.145

Kalende 43

Labi. 86.90.164
Labia 166.167.
Labium 41.166
Labor.5.60.80.121
Laborans 22.119
Laboraē.59.60.80.
119.151.155.157
Labore confectus
60.119.
Labores 121
Labrum 75
Labruſce 11
Lac 48
Lacerare. 107.126
168.
Lacerta 50
Lachrima 30.31
Lactare.65.114.132.
Lactuce agreſtes.91
Lacuna 108
Lacus 21.139
Laganum 137.155
Lagena. 10.50.75
93.
Lagūcula.2.17.93
106.125.127
Laicus 47
Lambere. 82.83.
84.119.
Lamentari. 95.140
Lamia 83.171
Lamina 135.153
Lampas 24.84
Lana 120.136
Lancea. 39.51.75
132.136.146.151
Langor.26.34.48.
95.
Lapidare. 72.110.
147.
Lapides colligere.
110.
Lapides quadrati.
23.
Lapidibus obruere.
147.
Lapidibus opprime
re.110.
Lapidicina 53
Lapillus 138
Lapis 1.81.107
Lapis parius 31
Lapis precioſus.138
Lapſus 29
Laquearia. 21.109.
147.157.
Laquei 126.134
Laqueo ſuffocare
uel ſuſpendere 51
Laqus. 90.112.126
Largiri. 2.5.105.
Larus 159
Laſſare 56.114
Laſciuire 110
Laſſus. 66.116.152
Lata 149.
Later 81.146
Latera.42.74.110.
133.136.
Lateres facere 81
Latericius 81
Latibula 9.42.110
Latiſſime 149
Latitudo 132.149
Latrare 55.93.
Latro 21.157.131
Latrunculus 21
Latus. 21.80.69.
125.135.136.149.
160.
Lauacrum 150
Lauare. 28.72.160.
Laudabilis 54
Laudare 34.51.61
Laudate dn̄m 34
Laurus 41
Laxare.98.126.152
Lebes 1.75
Lecythus 137
Lecti 161
Lectice 135
Lectuli.87.98.160.
Ledere.17.50.94
99.113.114.155.
Legatus. 56.82.135
Legere 145
Leges 53.69.159
Leges condere 53
Legifer 53
Legiſlator. 53.69
Legitimum 53
Legumina 41
Leena 81.159
Lenificare 49
Lenis 49
Lenitas 49.158
Leniter 4
Lentes 113
Lenticula 127
Leones.9.10.78.81
Lepra 94.138.
Lepra capitis 105
Leproſus 138
Lepus 10.
Leſio 123
Letabunda 23
Letantes 118.164
Letari. 43.63.119.
159.164.
Leti 164
Leticia 159.164
Letificare 164
Leuare. 17.96.98.
99.103.117.119.
148.150.
Leuare.ſ.haſtā.114.
Leuare ſignum 99
Leuiatan 82
Leuigare 91.157.
Leuigatum 25
Leuis 141
Leuiter loqui 141
Lex.32.53.66.69.
70.84.169.
Libertas 31.52.
Libertate donaē.52
Libya 126
Librare 167.
Licentia 153
Licentia redimēdi.
19.
Licium 100
Ligare. 8.52.78.
135.141.153.167.
Ligatura 8.135
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42.131.154
Lima 81.121
Limare 91
Limen.38.78.109.
133.
Liminaria 109
Limitare 169
Limpidiſſimus lapis
49.
Limus 62.121
Lina 132
Linea 117.139
Lingere 83.84
Lingua 84
Lingua iudaica 61
Linire 58.91
Linire bitumie. 78.
Linteamina 59
Linum 12.132
Lippus 31
Liqfacere.81.86.88
Liquefieri 54.88
Liquor 51
Lyra 77
Littera 3
Litterature 110
Litteratus 110
Littere 79.110
Lites 28.147
Littora 17
Litum 7
Litura 58
Littus 52.166
Loca 140
Loca firmiſſima.90
Loca tutiſſima 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus.11.61.91.140
170.
Locus dimiſſus.95.
Locus effuſiōis.166
Locus gēitaliū.138.
Locus horroris.169
Locus paluſtris 3
Locus poſt murum
135.
Locus ſeparatus 150
Locuſta. 9.21.43.
146.
Longa 10
Longum facere.10
Longanimis 8
Longe 150
Longe eſſe 150
Longe facere 150
Lōge recedere.150
Longeui 145
Longinqua. 9.150
Longiorem eſſe.10.
Longitudo 10
Longus 10
Loquela.35.86.87
Loquēs pro alio.82
Loqui. 27.32.66.
87.95.98.120.126
158.
Lorica.110.168.170
Lubricationes 90.
Lucere 3
Lucerna 96.99
Luci 11
Lucidiſſimum 39
Lucidum 12.18
Lucifer 34.86.
Lucis candor 12
Lucrum 17
Luctus 2.7.60.
Luctari 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1.7.
Lumbi 49
Lumen 3.95
Luminare 3
Luminaria 3
Lunula 155
Lupanar 20.138
Lupus 37
Luſtrare 46
Luſtratio 46.94.
Lutum 50.58.
Lutum abſq; paleis
171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuriari 21
Luxurioſus 120.

Maceria 21.31
Machinari 55.99
Machine 56.135
Macies 29.160
Macilenti. 29.40
155.
Mactare 37
Macula 86.105
Macula coloris 12
Maculare 51.118
Maculatum 80
Maculoſi 18.57.122
Magala 112
Mageſtas 19.125.
Magis 71
Magiſq; 89
Magiſter. 6.16.114
160.
Magiſtratus 106
Magna. 2.21.145
146.
Magna pars 146
Magnificare. 2.19.
21.27.
Magnificētia.2.135.
Magnificus 158
Magnitudo. 21.68
158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21.72.145
Maior 15.145.
Mala beſtia 131
Mala granata 151
Malaſar 84
Malleator 83.128
Maledicere.5.9.18.
93.102.138.141.
Maleficiis uti 79
Maleficus 54.79
Malleus 35.102.
127.129.170.
Malicia 48
Malignaē.124.148
Malum 148.171
Malum eſſe 148
Malum facere.148.
Malum granatum.
151.
Malum punicū.151.
Malus nauis 42
Mammilla 156
Mamma. 26.28.
156.157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 134
Mandata. 130.134
Mandibula. 82.83
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17.137.160
Mane oriri 160
Mane querere 160
Manere. 30.51.70
82.168.
Mane ſurgere.160.
161.
Manicare 137.161
Manifeſtare 61
Manipulos colligēs
120.
Manipulos ligare.6
Manipulus. 6.120
133.
Manſiones 100
Manſiuncule 141
Manſuetudo.6.120
Manubrium 121
Manus. 52.60.61.
77.
Manus ſedis 61
Manzer.i. de ſcorto
natus.86.
Marceſcere.5.74.
141.149.
Mare 64.153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritima 52
Maritū habens 16
Maritus 4.16
Marmor 23.160
Marſupium 75
Maſſa 17
Maſſa caricarū 26
Maſſa de ficis 26
Maſculinū 4.39.
125.
Maſculus.4.39.125
Mater 6
Materia 143
Matuteſcere 19
Maxilla.82.83.112.
Me 11
Mechari 92
Mecum 11.119
Medela 152
Mederi 43.152
Media 53.169
Media pars 53
Medicamina 152.
Medicina 149.152
Medicus 43.152.
Medietas 47
Meditari. 32.33.81
158.165.
Medium. 21.53.81
143.169.
Medulla.48.76.86
136.
Mel 27
Melo 88
Melodia 103
Membrum. 1.67.
101.105.
Meminiſſe 39
Memorari 39
Memoriale. 29.39
Mendacia. 12.37.
54.168.
Mendax 50.74.
157.
Mendicare 154
Meni 89
Menia 10
Mens 81.84
Menſa 162
Menſis 43.69.
Menſtruum.28.43
94.112.
Menſura. 28.85.
139.159.170.
Menſurabilis 59
Menſura palmi.24.
41.59.
Menſura cōtra men
ſuram.105.
Menſura quattuor
digitorum 59
Menſurare 59.85.
Mente deuota offer
re.94.
Mentiri.37.73.74
168.
Mentum 40
Mercator 76.107.
Mercede cōducere.
171.
Mercēnarius. 162.
Merces. 19.94.95
162.171.
Merens 28.163
Merere 7.72.139
Meretrix. 38.40.
139.
Mergulus 162
Meridiati ſunt 134
Meridies.31.64.93
134.
Meror. 26.73.77.
121.
Merore cōfecta.28.
Merum 50
Meſſis 140.142
Meſopotamia 126.
Meſtitia 60
Meſtum eſſe.28.121
Metari 169
Metere 9.142.
Metiri 85
Micans 81

Digitized by Google

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliū.29.109.145.
Miluus 29
Minari.40.95. 97.
Mingere 169
Minimus. 137.140.
Minimus digitus. 140.
Miniſter. 100.110. 168.
Miniſteriū. 111.119. 128.168.
Miniſtrare. 54.73 165.168.
Minor 157.149
Minorare 90.142.
Minorē eē.90.140.
Minuer̄.26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 31
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculū. 54.127
Mirari.52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Mirificare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere.82.85.89. 100.122.151.
Miſereri 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164 156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſicordia. 51.149
Miſericordiā conſecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 35.58.61 69.109.152.162
Mittere.ſ.arcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtū 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicū40.90.157
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte accipeř.80.
Moleſtū eſſe.80.91.
Molificare.49.150
Mollire 150
Moliri 55
Mometū.159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 35.36.58
Monumēta.39.90. 138.
Moram facere. 15 85.122.
Morari.3.15.65.70. 82.
Mordere 104
Mori 86
Mors.8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolū 77
Mortarium 28
Morticinū. 95.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Moueri ad p̄liū. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.73.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.131. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.55.72 88.127.139.145. 147.
Mulus 130
Mundare.18.29.39 57.102.129
Mundicia 58.102
Mūdiſſimus. 57.91
Mundū appareř.39
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Munire 17.128
Munitiſſima 90
Munitus. 17.29.90 108.135.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 109
Murate.17.108.135
Murenule. 79.144 169.
Murmurare. 2.82. 83.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oimoda.122.
Muſce diuerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.83 137.
Muſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultū 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuū accipere.82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq̄ 24.37.
Narrar̄.110.165.171.
Narrare pabolā. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Nalus 8.46.
Natare 134.159
Nates 159.169
Nathinei 105
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.135
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.32.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariū eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cōpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Ne forte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligētia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 123.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 157
Neq̄ 148
Nequando 126
Nequaq̄ 81
Neq̄. 5.15.37.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Neruus. 23.36.71 77.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 31.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 135
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 130.143.
Nocens 50
Nocer̄.97.120.168.
Noctes 83
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 39.102.
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.89.
Nonaginta 172
Non cōſurgēs.140
Nondum 59
Nonne 34.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Nouacula 91.171.
Noualle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 3.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 83
Noxa 30.45
Nubes.45.77.103. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.123. 124.
Nudiuſtercius. 165
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75
Numerare 56.77. 130:
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nūc.4.77.92.115. 125.129.
Nuncii 80
Nūciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nnmmus 2
Nūquid.6.8.32.75.
Nunquid non 34
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 38
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1

O 7
Obedientia 164
Obedir̄.3.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 73
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.143
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Obliuioni tradere 161.
Obliuiſci. 103.104 161.
Obmuteſcere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 93
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 73.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare. 38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.134.
Obſidio 47.135
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.159. 158.163.169.
Obſtupeſceř faciēs. 43.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.
Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionē q̄rere.7.
Occaſus.13.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 13.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104.152.159.
Ociosum eſſe 14.
Occiſio.36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octoginta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.137.
Occūbere faceř. 98
Occupare 120
Occurrere.126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odir̄.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum.68. 108.127
Offerre. 12.32.90. 94.117.124.143. 157.
Offerre hoſtiā pro peccato 46
Offerř ſe morti.55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.130 141.
Oleum.38.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 159
Oliua. 25.35.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 65
Oīpotens.156.157.
Onager. 123.130.
Onerare. 59.98. 103.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.138.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentū.77.158
Operire. 3.52.66 69.77.80.81.82. 107.113.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

Digitized by Google

Fo. Fo. Fo. Fo. Fo. Fo.

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidū. 55.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110
131.167.
Opprimere.30.54.
72.73.79.80.81.
83.108.111.120.136
152.167.
Opprimeř iniq̃3.50
Opprimere per po
tentiam.120.
Opprobrium 55
Optimates.5.32.35
44.
Optimū. 40.48.
50.
Oppugnare 83
Oppuleta. 154.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumarium.
56.155.
Opus polymitariū.
56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169
Ordeum 166
Ordinare.100.123.
158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58.94
106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136.
159.
Orientalis 55.139.
Oriona 77
Oriri. 31.41.117.131.
136.160
Orix 169
Ornare.63.112.146
158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128.
167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44
145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 30
Oſtiola 30
Oſtium.30.132.172
Oua 14
Oues. 133.134.144
149.157.
Ouile 75

Pabulum iumento-
rum.15.83.109.
Pabulū prebere.15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.34
Palatium 10.34
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliū. 90.100.107.
109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 30.107
Paliurus 43
Palpebra 121
Palpebre 114
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20
Pandere 132
Pangere.ſ.fedus.79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.113
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 130.
Parare 124.125
129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128.
155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44.
141.
Parietine 54
Parius lapis 107
Pars. 19.49.103.
109.111.148.161.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44.
132.
Parui 140
Parui greges 56
Paruipendere 13
Paruulus. 114.117.
132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Parum 137

Paſcere 151
Paſcua 53.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſeres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 36.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Pauci 90.92
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10.
144.153.
Paulatim 3
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.34.43
44.52.
Pauore ſolui 89
Pauper. 1.48.108
120.149.
Paupercula 120
Pauperē facere.149
Pauperem fieri.149
Pauperes. 29.48
120.149.
Paupertas 29.120.
149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.132
160.
Peccata.45.113.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatū. 10.45.113
Pecora.12.142.150.
Pectus 23.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80.
134.154.
Pecus tenerum.100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere.
97.
Penitudo 97

Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis.84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 151.167
Percutere.31.35.41.
53.57.72.74.79.
86.94.99.110.131.
Percutere fedus.65.
Perdere. 1.110.136
160.163.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.35
70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 163
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeř.17.75.163.
170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudē obtinere
124.
Pergens 13
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108.
Perire.1.8.10.22.79
109.136.
Periſcelides 137
Permanere.44.71.
98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe.168
Perpēdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 43
Perſeq.27.30.147.
Perſia 131
Per ſingřos dies.62.
Perſonare 35
Perſtillare 59
Perſuadere.107.132
Perterreř.12.29.35.
94.127.129.
Perterritū eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere.2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64
86.94.
Peruerſa.36.114.155
Peruerſe 122
Peruerſū. 5.36.122
Peruerſus. 110.114
122.
Peruertere 36.69
114.122.133.
Per uim rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154
Petra 75.108.155
Petre 108.155
Pharetra. 10.72.
170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 155.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmei 25
Pigmenta 153
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.123
Pignus accipeř.42.
Pignus aufferre.111.
Pignus retinere.42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48.
164.
Pingues. 1.18.32.
164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111.
164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis conſuta.58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71

Placitum 69.100.
108.152.167.
Plaga 57.61.69.94
99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109.
140.
Plana 135
Plangere. 5.15.109.
140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plātare.98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiões.98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149.
158.
Platee 149
Plaudere.59.86.110
167.171.
Plauſtra 55.112
Plauſtrū. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plena ire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſq̃3 89
Pluuia 3.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Policeri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 23
Polluceř. 20.40.47
50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140.
159.
Pompa 165
Ponderare. 3.128
167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67.
105.123.151.157
158.159.169.
Populeus 81
Populi.6.35.80.119
155.
Populus.80. 81.119
139.154.
Porrigere 153
Porrum 53
Porta 1.166
Portare.57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Porticus 6.105

Portio 49
Portus. 44.52.131.
Poſſe 63.75
Poſſeſſio. 3.42.70 124.141.142.
Poſſidere. 3.16.70 97.141.150.
Poſt. 3.19.118.122. 138.
Poſtea 3
Poſterior 122
Poſteriora 1.3
Poſterius 3
Poſthac 4
Poſticus 106
Poſtq̄ 3
Poſtis 38
Poſtremi 3
Poſtulare 154
Potare 106.169.
Potare uſq; ad fe= ces.90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē eſſe.121.
Poteſtas 60.92.162
Poteſtates 92
Poteſtatē hr̄e 162
Potus 167
Prandere 109
Praui 122.133
Prauitas.34.35.122 168.
Prauitates 122
Prauum.4.107.122
Prauus.85.122.133.
Pre 89
Prebere iter 108
Preber̄ munera. 103
Precedere 28
Precepta 130
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 134.153.
Preces 51
Precioſa 68
Precioſe 68
Precioſum 18.72
Precioſum eſſe 68
Precioſus 68
Preciper̄.7.130.134
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 133
Precium.68.78.87 103.123.126.161. 162.
Preclara 133.
Preco 78.151
Precox ficus 15
Preda. 13.59.84. 112.113.
Predari.13.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80
Preeſſe 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 36.88.
Pregnantes 36
Preliari 95
Preliū. 73.123.145
Premere 72
Premium 3
Preocupar̄.138.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere.105.130
Prepoſitū eſſe. 101.
Prepoſitus 130
Prepoſiti 130
Preputia 123
Preputiare 125
Preputium 123
Preſcinder̄.129.142
Preſciſſio 17.142
Preſens tp̄s. 36.73
Preſepe 1
Preſepium 152
Preſepia 9
Preſidium. 90.135 138.141.
Preſtolari 44.62. 70.139
Preſtolatio 139
Preſto ſum 56
Preſto eſt 36
Preter. 12.16.17.39 44.
Preterea 37.
Pretire mādatū.90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricari. 11.90. 107.131.132.
Preuaricatio. 12.15 90.91.132.
Preuaricationes.91. 132.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 131.132.
Preuaricatrix 12
Preuaricari facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 38.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primi 145
Primitie15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum con ſtituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficul= nee.15.
Primus 73.139.145
Princeps 6.16.53. 92.94.103.110.127 142.145.149.159
Principes.3.94.100 103.110.125.127 142.143.145 149 .159.160.162.165
Principales 73
Principalis.94.145
Principem eſſe.159
Principio 3
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Priſtinum.139.145.
Priuare 89
Priuari fetu 161
Priuſq̄ 59.139
Pro. 3.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.138.
Probatiſſimum.130
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 45
Procaciſſima66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul eſſe 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodeſſe.17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.155
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre.14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficiſci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda.120.134.
Profundare 120
Profunde 120
Profundiſſimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.134.
Profundū eſſe. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohibere. 14.56. 75.76.89.95.
Proiicere.61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 10.92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere.14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines.40.98 162.168.
Prope 118.145
Prophanare 47
Prophanus.47.125
Propheta 95
Prophetare. 93.98.
Prophete 93
Prophetia. 61.96. 103.
Propheteſſa 93
Propitiari 78.108.
Propitiatio.78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium.78
Propiquus.20.143.
Propinqui 143
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 158.
Propterea.74.138.
Propugnacula.165. 170.
Proſcindere 132
Proſelytus 22
Proſpari. 136.154
Proſpere agere.136
Proſperitas 162.
Proſpicere.135.167
Proſternere 101.
Proſternere ſe 101.
Proſterni 21
Proſtibulū.38.148.
Proſtari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.137.
Proteruus 91.107
Protrahere.92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicer̄.92
Prouerbiū ſumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.130.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 23
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Pſallere 40
Pſalmi 94
Pſalmus 40
Pſalterium. 93.129.
Pſalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Pueritia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 83.133
Pugnare 54.83. 105.133.134.143. 171.
Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo.12.23. 66.95.167.
Pulchrum.47.100.
Pulchrum eſſe 58 66.95.
Pulex 131
Pulli. 23.64.116.151.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum. 18.50. 124.
Pulſare 31.129.
Pultes 78
Puluis.1.86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.131.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare.18.40.46 57.138.
Purgare uentrē.106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Puriſſima 57
Puriſſimas aquas re ddere.167.
Puriſſimū. 159.167
Puriſſimū aurū.106
Puriſſimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Puſilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putreſcere 11.107 153.
Putridum 13.153

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū. 146
Quadrifariam.146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum. 146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcauſam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo.4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.
Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū poteſt calca re unius ueſtigiū.31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quaſi 72.129
Quaſi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.37.85 87.153.
Quedam 3
Que ducit 162
Que fluit 58
Quēadmodum.72
Querele 82.95
Querens 56
Querere 16.17.31 53.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que ſponte naſcun tur.109.170.
Queſtiones 56
Qui. 29.33.38.75 87.153.
Quia.11.27.66.74 138.153.
Quia ſi 75
Quicq̄ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinue= nitur.56.
Qui effugit 128
Qui effugiunt 128
Qui eſt 43
Quieſce 28
Quieſcere. 30.43 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Qui euaſit 128
Qui habitat ī taber naculo.108.
Qui letantur 10
Quiquagenarii. 50
Quinquaginta 50
Quin quangulati. 50.
Quinq; 50
Quitam partē tol= lere.50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Qui patitur fluxū 38.
Qui probat tyro= nes.133.
Qui procul receſſe= runt.9.
Qui relinqtur. 168
Qui remanſit. 168
Quis 4.87.89
Qui ſpernit 12
Quiſquilie 101.

Digitized by Google

Qui utraq; manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 153.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūq; 27.85
Qđ exprimit. 168
Quod inebriare poteſt. 161.
Qđ mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod ſi 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.34. 85.120.138
Quoniam 74
Quoq; 7
Quoq; 8.24.37
Quot 76.85
Quotiens 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 23.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramuſculus 39
Rana 137
Rane 137
Rape. 23.46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 55
Rates 27.152
Ratio 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recaluaſter 20
Recaluatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes. ſ. a uia te cta. 110.
Recedere. 3.39.43 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēſere. 17.64.130
Receſſio 107
Reclinatorium. 152
Recludere 106
Recogitare 125
Recolligens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum. 71.74.79
Rectū facere 71
Rectus 71
Rectiſſimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25
Redemptio. 19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare. 93.127. 131.167.168.
Referre. 62.110.169.
Refocillare. 101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 143 147.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōſtituere. 88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 53
Regulus 137.168
Reguli 137
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 53
Relinqre. 71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētes ſpice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiſci 39
Remiſſio 51.164
Remetiri 85
Remittere. 103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 43
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 54
Replere 40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.130.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79
Repugnans ueritati 90.
Repulſa 34
Repulſare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requieſcere. 65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqeſcere facer. 96.
Requieſcio 156
Requieſciones 96.
Requirere. 17.31.53. 130.
Res 27.80.132
Reſeruare 9.56
Reſidere 44
Reſiduus 95.115
Reſiduum. 71.154
Reſilire 94
Reſina 134
Reſiſtere. 85.86.126 144.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Reſperſi 18
Reſpicere 95.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Reſpirare 148
Reſpondere. 32.120 157.169.
Reſponſio 120
Reſponſum. 27.120
Reſtaurare 152
Reſticula 139
Reſticulum 72
Reſtituere 162.171.
Reſurgere 140
Retardare 84
Rete 76.134.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere. 25.157. 162
Retributio. 25.157. 162.
Retributiones. 65
Retro 3
Retro recedere. 106.
Retrorſum 3.122.
Retrorſum cōuerti. 106.
Retuſſum 129
Retuſſum eſſe 139
Reuelare. 24.56.91 123.152.
Reuereri 76
Reuertere 33.105 154.157.
Reuerti 36.154.169
Reuerti facere 157
Reuocare 8.157
Reus 153
Reus iudicio 127
Reus ſanguinis 30.
Rex 88
Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Riſus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborař. 7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 20.45.46. 75.77.105.121.133 155.165
Robuſta 45
Robuſte 121
Robuſti. 7.14.124. 135.
Robuſtum 5
Robuſtum eſſe 7
Robuſtus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Roſtra 137
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore ſuffūdi. 76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum eſſe 2
Rubus 109
Rudis 100
Rueř. 22.25.79.101
Ruffum 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 33.154
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinoſa 54.
Ruminare 26
Rūpere. 17.88.105. 131.144.153.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rurſum 115
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.
Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 138
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum. 149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 38
Sagena 55.154
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 1.146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 125
Salire 127
Saliua 69
Saliuā iacere 69
Saliuncula 100
Salſugo 88
Saltare. 40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obſecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluationes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.165.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.43.46. 48.
Sancti 139
Sanctitas 139
Sanctum 139
Sanctū eſſe 51
Sanctus 51.139
Sanctificata 139
Sanctificare. 46.97 139.
Sāctificatio. 97.139
Sanctitudo 139
Sanctuarium 139
Sanctuaria 139
Sanguis 30.101
Sanguines 30
Sanguis. ſ. uie 30
Sanguiſuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 165
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapientē eſſe 47
Sapiēter agere. 47.
Sapiētia. 14.47.70
Sapientie 47
Sapiētiſſimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 113.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 51
Satrape 3.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 33
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare. 79.102
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Scelerati 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Sciſcitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 23.33.46. 53.128.131.142. 144.147.
Scintilla 23.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Sciſſi 17
Sciſſura 144
Sciſſura uel rima. 12
Sciſſure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 139
Scortum eſſe 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutari. 12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 53.56.132
Sculptilia. 32.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 55

Digitized by Google

Sculptus 138
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.136
Scutus 25
Secare. 57.88.105.
128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculū.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo idē facere.
165.
Secūdū. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 143
Secures 143
Securitas 14
Securū eſſe 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24
37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 1.77
Seducere. 107.132
156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem reſpiciē-
tes.167
Sella parientis 1
Semel 3.129
Semen 41
Semē ſuſcipere 41
Sementis 41
Semetipſum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita. 9.104.108.
112.155.165
Semite. 9.35.105
108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102
118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Seneſcere. 15.40.
157.
Senex 40
Senior 40
Senſus 45.141
Senſus & cogitatio.
68.
Sentētia. 23.32.132.
Sentire 61.145
Seorſum 12
Separare. 9.12.17.
39.68.97.128.130
148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatū. 16.23.33
Sepe 145
Sepelire 138.161
Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septempliciter.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrū. 96.138
Sepultura 138
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 13.20.
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 39.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serrę 23
Sertum 137
Seruare 137.164.
Serui 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Seſſio 70
Setim 158
Septuaginta 155
Sex 154.169
Sexaginta.154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Si 2.5.6.11.36.75.81
82.
Si autem 6
Sibi inuicem cohe-
rentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybilus 168
Sic 31.72.73.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17.54.80.
92.135
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76.
138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel ſignū 96
Si fuerit maſculus
39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signař.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109
Signū.5.27.98.99.
169.
Silens 30
Silentium. 28.30.
96.167
Silere.28.30.36.55.
56.167.169
Silex 48.135
Silice 17
Sillabica adiectio.
89.
Siloe 162
Silua 55.66
Silueſtris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem eſſe 30
Similiter 74
Similitudines 136
Similitudo. 16.30
86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicit loquēs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrū.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus. 127.148
Siniſter 4.164
Siniſtra 164
Siniſtra uti 164
Si non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.37
Siria 10
Siriace 10
Siricum 13
Sirus 10
Siſtra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.156.
Sitis 135.136
Situla 29
Siue 2.6.
Smaragdus 12.19.
160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socii 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.3.49.05.55.56
165.
Sola 12
Solennitas 43.
Solennitates.43.66
Soli 12
Solliciti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum eſſe 26
Solicitus 55.137
Solidi 2
Solidum. 172
Solidus 31
Solidus.i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo.27.54.71
80.123
Solium.74.77.78
167.
Soluere.21.105.132.
157.168.
Soluere calciamētū.
104.163.
Solui 89
Solum 153
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obſeruare
97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 32.35.151
152.154
Sonitus. 35.154.
157.159
Sonus 32.35.71.139
Sopiri 147
Sopor 147
Soporatum eſſe.71.
Sorbere 24.
Sorbiduncule 81.
Sordes 22.59.67
86.134
Sordeſcere 59
Sordida 59
Sordidi 134
Sordidus 59
Soror 3
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Soſpes 163
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spacioſa 149
Spacioſum 148
Spacioſum eſſe.149
Spacioſus 149
Spacium 9.14.85.
148.
Spacium terre 18
Spargeř.41.127.132
Spatule 77
Species. 33.87.95.
116.148.169
Specioſa 95
Specioſiſſimū eē.167.
Specioſus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Specule 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62.
137.139.156.165
Spernere. 12.13.85
108.132
Spes.3.14.51.63.93.
139.156.
Sphera 73
Spherula 78
Spica 87.155
Spica uirens 1
Spice 155
Spina. 11.41.43.
107.140.160.164
Spine. 41.54.107.
108.140.
Spiraculū.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spiritus. 148
Spiritus malus. 148
Splendere.2.54.93
Splendor. 38.77
93.134.
Splēdoř.33.93.135
Spolia 13
Spoliař.49.102.117
132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponſa 75.76
Sponſio 27
Sponſus 57
Spontanei 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spōte ꝑmittere.94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem eſſe 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiēs.6
Stabiliř.73.109.153
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Stař.30.67.101.119
138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarii 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65
119.140.
Statura. 20.39.85
140.
Statutum. 9.53.
Statutum tēpus.66.
Stellio 83.164
Stercora 10
Stercus. 10.23.26.
30.67.131.132
Stercus colūbe .26
Sterilem eſſe 161
Sterilis. 24.122.
149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 43.67
146.152.
Sternutare 39.116
Sterqliniū 10.96.30
Stibinus 126
Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98
105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102
122.146
Stipula 144
Stole 164
Strata 124
Stratoria 161
Stratū 6.7.124.159
160.
Stridere 55.116
Stringere. 52.67
110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studioſe 8
Stulta 171
Stulte 93.
Stulte ageř.60.108.
Stulte operari 108.
Stulticia. 2.77.34
93.
Stulticie 108
Stultū apparere 95
Stultum facere. 108
Stultum eſſe 60.93
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77.
85.93.108.132
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupeſcere 171
Stupor. 54.102.
150.163
Stuppa 100.
Suadere 107
Suaue 100.
Suauiſſimum 96
Suauitas 96
Suauiter 4
Suauem eſſe 123
Sub 170
Subcinericius panis
113
Subcinericii panes.
113.
Sub ea 170
Subigeř.73.90.124
Subiicere. 27.69.
73.101.120.147
Subipſo 170
Subito 133.147.
Subiugare 73
Subleuare 103.115.
156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen eſſe 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 170

Digitized by Google

Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submiſſe loqui. 51
Subneruare 122
Suboſcura 73
Subridere 15.
Subruffa 2
Subſaltare 153
Subſannare 84
Subſannatio. 84. 113.
Sub ſignaculo claudere. 57.
Subſilire 127.153
Subſiſtere 76.119
Subſtātia. 33.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 123
Subter 120.170
Subter te 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum eſſe 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerſe 54
Subuerſio 36
Subuerſores 108
Subuertere 33.36 66.78. 95. 105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana. 26.130.
Succendere. 16.30. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74. 79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succreſcere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficeī. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.33. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Suſamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.105 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sūmitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142
Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabūdantia. 146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbi 19.38.
Superbia. 19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38.65. 99.
Superbus. 19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Supereſſe 113.154
Superficies. 23.116. 137.
Superficies panni. 144.
Supfluere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere. ſ. in modum crucis 161
Superſtollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplātare. 29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 55
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Sardus 55
Surgere 140
Surſum 117
Suſa 154
Suſcipere. 84.105. 112.158.171.
Suſcitare 68.114. 140.147.152.
Suſcitari 140
Suſpēdere. 170.171.
Suſpirare 136
Suſpirium 7.
Suſtentaculum 31
Suſtentare 73.95 103.109.112.115. 119.171.
Suſtentari 25
Suſtinere. 49.65. 76.80.103.159.
Suſurro 147.150
Suxio 87
Tabernacula. 2.107 108.
Tabernaculū. 2.66. 107.
Tabernaculū unius noctis. 82.
Tabeſcere. 2.35.54 59.86.89.91.136 150.
Tabula 82.144
Tabulata 136
Tabulata maris. 82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.136.
144.
Tacere 28.30.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cōtēplari. 55
Talaris 129
Talentū 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere. 86.91.94
Tanq̄ 72.76
Tanq̄ nihilum 4.
Tantum 153
Tantūmodo. 5.153.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapſar 59
Tardare 3.85
Tauri 1.6.
Taurus 150
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.133
Teda 73
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.137.143.
Tela 9.140.
Tele aranearū. 154.
Temere agere 38.
Temere loqui 12.
Tempeſtas. 41.100. 107.109.154.157
Tempeſtate cōmoueri. 109.
Tempeſtatem eſſe. 166.
Tempeſtate rapere. 109.
Tēpeſtate rapi. 166.
Templa 34
Templum. 34.76. 114.121.
Tēpora. 40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneū 15
Tēpora ſtatuta. 40.
Tempus. 40.62.65 70.113.114.115.125
Tempus capitis. 153
Tēpus cōſtitutū. 66
Tempus cōſtituere. 115.
Tempus determinatum. 155
Tempus longū 10.
Tēpus ſtatutū. 169
Tēpus quo fructus colliguntur. 8.
Tempus uite humane. 48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.131. 162.
Tendere arcum. 92.
Tendere tentoriū. 2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 139.
Tenebreſcere 56.
Tenebroſum 114
Tenebroſus 8
Tener 150
Tenera 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 115.
Tenere 3.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriū. 2.89.107 112.
Tentoriū ponere. 2.
Tenues 31
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14.
Terere 28.108.
Tergere 141
Tergum 21.124
Teriſtra 147
Teriſtrum 137.
Terminare 20.
Termini 9.142.167
Terminos conſtituere. 20.
Terminos ponere. 20.
Terminus. 8.20.53. 133.
Terra. 2.10.67.121. 157.
Terrā ſpargere. 121.
Terre 10.121
Terrere. 54.56.68. 89.124.
Terribilia 68.69.
Terribilis. 4.29.68 69.
Terror. 22.57.68. 98.124.147
Terrores. 4.17.22. 127.
Tertia 165
Tertia pars 170
Tertii 163.
Tertio idem facere. 163.
Tertium 170.
Tertius 163
Teſta 37.52.55
Teſtamentum 66
Teſtes 113.
Teſticulus 10.127
Teſtificare. 113.157.
Teſtificari 65.120
Teſtimoniū. 66.112 113.157.
Teſtimonium dicere. 113.
Teſtis 113.157
Teſtudo 155
Texens 9.
Texentes 9
Texere 9.
Textura 8
Thalami 169
Thalamus. 152.169
Tharſis 153
Thau 169.
Thecua 171
Theſauri 9
Theſaurizare 9
Theſaurus. 9.59 76.104
Thiara 127
Thiare 110
Thymiama 140.
Thina 83.
Thopheth 171.
Thorax 168
Throni 79
Thronus 77.79.
Thuribula 41.144
Thuribulū. 57.141.
Thus 81.172
Tiara 20
Tibia 47.
Tibie 47.
Tigna 140.143
Tigris 83.
Timere. 22.26.54. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 127.128.
Tympana 171
Tympaniſtria 171
Tympanū 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea. 105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 135
Tintinabulum. 129. 156.
Typus lat e 81
Tyranni. 21.132. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 135
Titiones 2
Tituli inſcriptio. 80 161.
Titulus. 67.101.135.
Tollere .84.100. 102.103.
Tonare 152.
Tondens 23
Tōdere. 22.24.77.
Tonitruum 152
Tonſe 142.
Tonſio 25
Tonſor 23
Tonſores 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 23
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuoſum 122
Totaliscōbuſtio. 75
Totum 75
Trabes. 26.140.143
Tractatus 27
Tradere. 62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere. 22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 34.111
Tranſcēdere. 37.111.
Tranſferre. 24.100. 111.112.125.
Tranſferre. ſ. terminos. 99.
Tranſferri 137
Tranſfigere 31
Tranſfigi 31
Tranſfugere 101
Tranſgredi 90.111
Tranſgredi facere. 111.
Tranſgreſſio. 90. 132.
Tranſgreſſor 132.
Tranſgreſſores. 12 132.
Tranſiens 111
Tranſilire 29.129
Tranſire. 22.30.35. 48.111.129.131. 136.
Tranſitus. 48.111. 129.
Tranſmigrare. 24. 95.
Tranſmigratio. 24.
Tranſtra 144.
Tranſuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127
Tres 163.170.
Tres digiti 163
Tria 163
Tribulantes 135
Tribulare 29.83. 134.138.
Tribulatio. 67.68 90.116.134.135.
Tribulationes. 135. 148.
Tribulus. 19.31.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.32. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 163.
Trieres 135
Trieris 135
Triginta 163.170
Trina 163.
Triplex 163.
Tripliciter 163.
Tripodes 167
Triſtega 163.
Triſtes 40.139
Triſtis. 8.40.148. 163.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

Digitized by Google

Triturans 55
Triturare 28.31
Triũphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii.7
Truncus 13.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tuguriũ 82.
Tumens 59
Tumere 30.133.
Tumuli 24
Tumultuari.54.55.
147.
Tumultus. 35.52.
82.146.147.153.
Tumulus. 23.60.
170.
Tunc.2.3.73.165.
Tunc temporis.129
Tunica.80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.
43.50.116.152
Turbari. 85.124.
146.156.162.165.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cõmoueri.
109
Turbines.107.109
Turbines procelle.
109.
Turbo 8.41.107.
109
Turgere 131
Turma 21.49.51.
52.
Turme 49.51.133.
Turpitudo.123.136.
166.
Turres 21
Turris 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150
169.
Vacuum eſſe 158
Vada 111.
Vadere.64.105.111
Vagari 115.154.
Vagina 21.22.95
171.
Vagum eſſe 127
Vagus 91.96
Vallare.68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.63.73.
80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.
97
Valde 84
Value 30
Vana 13.32.33.150
157.
Vane agere 32
Vane loqui 32
Vanitas.32.33.157.
169.
Vanum eſſe 32
Vapor uel nubes.4
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 153.
Variare 13
Varietas 42.153
Varius 102.168
Vas 85.117.136
Vaſtare 21.29.54.
70.101.102.144.
156.165
Vaſta ſolitudo 63
Vaſtator 156
Vaſtitas 156
Vaticinari 95
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbi 2.4.8
Vbi gloria 4
Ve 1.2.4.5.32.33.
Vecordia 77
Veci 4
Vectigal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 37
Velamẽ.9.77.106.
Velare 107
Velle 1.52.60.133
151.
Velle paratũ eẽ 54
Vellere 91
Vellicare 15
Vellocẽ eſſe.43.141
Velociter.12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 25
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venari 134
Venatio 134
Venator 134
Venatu apprehen-
dere.134
Venenũ 145.149.
Venerari 72
Venire.11.12.32.35
44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.93
Ventilatores.39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vẽtus orientalis.139
Ventus urens 55
Ventriculus 138
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144
Veredarii 3
Verenda 13
Vere ne 133
Vereri 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74.
144.170
Vero 37
Verum 67
Veruntamen. 5.9.
19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.132
Vermis 150.155.
170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernũ tempus. 75
Verſatilis 36
Verſus 58.86
Vertere 36.105.
157
Vertex 138.139.
145
Vertigo 115
Veſanus 123
Veſci 18.38
Veſice 1.95.16
Veſper 104.121
Veſpera 48.122
Veſpere procedere.
122.
Veſperus 114.116.
Veſpertilio 115
Veſtibulum.6.21.53
Veſtigiũ. 11.53.77
122.129.
Veſtimentum. 2.12.
81.85.163.164
Veſtire 56.81
Veſtis 22.28.81.84
85.164.165
Veſtis mutatoria49
Veſtis uaria 75
Veſtis diuerſorũ co-
lorum 153
Veſtis ex lino & lana
contexta 165
Vetera 125
Veteres 15
Vetus 71.125
Vetus error 68
Vetuſtate cõſumi 15
Vetuſtate deficere
15.
Vetuſtiſſimum 71
Vetuſtum facere. 15
Vexari 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 23
Via 9.31.166
Viam facere.31.108.
Vi auferre 23
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Viciſſitudo 25
Victa 24
Victima.37.38.57.
117
Victus 5.59
Videre.95.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160
167
Vigilia 164
Viginti 125.
Villa 44.53.78
150.
Vile 13.38.39
Vile proſtibulũ. 47
Vilipendere.38.39.
93.
Viliſſimi 39
Vim facere 129
Vim pati 124
Vinatia 10
Vincere 8.39.78
101.
Vinculum. 8.16.39.
65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17
84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.131
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinũ. 65.70.16.
Violare. 47.156.
160.
Violentia 131
Violentare 91
Violenter 131
Violentu eſſe 20
Vi opprimere 124
Vipera 9.129
Vir 4.7.10.16.20
92.
Vir de ſtirpe benia-
mi. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir.ſ.nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87
91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum.65.160.
Virgultum cũ fron-
dibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 55.69.82
Virtus.2.20.46.73
101.115.133
Vis 45
Viſcera 58.90.115
Viſere 130
Viſio 116.145
Viſitare.17.130.129
Viſitatio 17.130.
Viſus 145
Vita 46
Vitta 44.133.137
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 39
Vitulus.78.112.130.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere.
46.
Viui 46
Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlciſci 86.102
Vlmus 28
Vlna 55
Vltra 54.113
Vltio 25.95.102.
131.166.
Vltroneum offerre.
94.
Vlulare.60.65.148.
Vlulatꝰ.63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.133.135.
Vmbra mortis.136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 5
Vnaqueq; 4
Vncinus 75.155
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 137
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuerſa 75
Vniuerſitas 59.
Vnus 3.43
Vnuſquiſq; 4
Vocare 143
Vocati 143
Vocatio 143
Vociferare.40.138.
148.
Vociferatio120.149
Volare 22.26.58.
101.114.131.149.
Volans 114
Volatile 114.137
153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatẽ habere.
52.
Voluntas. 10.52.53
106.133.151.152.
Voluptas. 66.112.
166.
Voluere 23.36.
Voluere cogitatio-
nes.116.
Vomer 11.83
Vomere 95.138
Vomitus 138.159
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiũ 33
Vpupa 29
Vrens 138
Vrere 135.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97.
101.
Vrſus 28
Vrtica 54
Vſura.104.146.169
170.
Vſq; 112
Vſq; ad 112
Vſq; adhuc 112
Vſq; in 112
Vſquequaq; 112
Vſq; quo 92.154
Vt. 11.12.27. 90.111.
121.
Vter.50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterq; 165
Vtinã.3.5.6.81.82
Vtiq; 6.34.75.
Vtquid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiſcuũ.
8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44.
47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere.16.
Vxorem habens.16
Vxorẽ fratris in con
iugium accipere. 60
Zio 39
Zona 1.43.86
Zoeleth 39
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

Digitized by Google

Incipiūt interpretationes hebraicorum:chaldeorum:grecorumq̄ nominum:veteris ac noui teſtamenti ſecundum ordinem alphabeti.

De incipiētibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aron. Mōs ſiue mōtanus:aut docēs: ſiue cōcipiens.
Aaronite. Idem. plu. nu.
אַחְסְבַי Aaſbai. Confidens in me: vel frater circundans : aut ex hebreo & ſyro frater ſenectutis.
אַחַשְׁתָּרִי Aaſtari. Curſor:vel veredarius:ſiue feſtinatio turturis:aut feſtinatio exploratoris:ſiue frater qui explorat:vel ex ſyro & hebreo pricepe turturis: vel princeps exploratiōis.
Abba. Pater. ſyrum eſt.
חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator:ſiue amplexans.
Abadon. Exterminans : vel perditio.
אֲבָנָה Abana. Lapideus:vel edificatio: ſiue pater obſecro nūc.
בָּנִי Abani. Filius:vel edificatio:ſiue intelligens. Heb. Bani.
עֲבָרִים Abarim. Tranſitus. p. n. ſiue trāſeuntes:aut furores:vel pregnantes:aut ſyriace frumenta.
Abaron. Idem. ſ. n. D.
עַבְדָּא Abda. Seru⁹:aut ſeruit⁹:vel ex hebreo & ſyro nubes iſta.
עַבְדִּי Abdai. Seruus:aut ſeruitus:vel nubes abundans.
חֶמְדָּן Abdam. Cupiditas:aut calor iudicii. heb. amdan.
עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.
אַדְבְּאֵל Abdehel. Geñ. 25. & 1. Paralip. 1. vapor vł nubes apud deū vel cum deo:ſiue contriſtari faciens deus. Heb. adbehel.
עֶבֶד־מֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis:vel ſeruus conſilii.
עֲבֵד נְגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel ſeruus anxius
עַבְדִּי Abdi. Seruus:aut ſeruitus:vel nubes abundans.
עֹבַדְיָה Abdias. Seruus domini.
עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei:aut nubes abundantie dei.
עַבְדּוֹן Abdon. Seruus:aut nubes iudicii.
הֶבֶל Abel. Vanitas:ſiue anhelitus:aut ſyriace vapor.
אָבֵל Abel. Iudi. 11. & 1. Reg. 6. & 3. Reg. 15. & 4. Reg. 15. interpretatur luctus.
Abela. Idem.
אָבֵל מַיִם Abelmaim. Luctus aquarum.
אָבֵל מְחוֹלָה Abelmeula. Luctus infirmitatis: aut luctus chori vł tympani:ſiue ex hebreo & ſyro luctus venie.
אֶבֶן בֹּהַן Abenboen. Lapide⁹ digitus pollicis. ſ. qui eſt primus digitus:aut lapis in eis.
חֶבֶר aber. Socius:aut particeps:ſiue incantator:aut liuor.
אַבְשָׁלוֹם Abeſalom. Pater pacis:ſiue pater cōſumationis : aut pater retributionis.
אִבְצָן Abeſan. Patris ſcutū vel arma:aut pater frigiditatis.
אֲבַגְתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.
עַתַּי Abi. Hora:vel tempus:ſiue paratus. heb. ithai.
אֲבִיָּה Abia. Pater domini:aut voluntas domini.
אֲבִיָּם Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap̄. ſequēti interpretatur pater maris. heb. abiam.
אֲבִיחַיִל Abiaiel. Pater fortitudinis:aut pater exercit⁹:ſiue pater diuitiarum:aut pater antemuralis : vel pater doloris. Heb. Abiail.
Abiail. Idem.
אֲבִיאָסָף Abiaſab. Pater congregans: ſiue pater conſumans vel finiens. Heb. Abiaſaph.
Abiaſaph. Idem.
אֶבְיָתָר Abiathar. Pater excellēs: aut pr̄ reſidui vel remanētis:ſiue pater explorationis vel cōtēplationis: aut pater funiculi.
אֲבִידָע Abida. Pater ſcientie:vel ſcientia patris.
אֲבִידָן Abidan. Pater iudicii:aut ex hebreo & ſyro pr̄ meus iſte.
אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

Abiezer. Pater adiutorii:ſiue pr̄is adiutoriū:aut pr̄is atriū. אֲבִיעֶזֶר
Abiezer. Nu. 1. & 2. & 7. & 10. & 1. Paralip. 12. Frater adiutorii:ſiue fratris adiutoriū: aut fratris atriū. heb. ahiezer. אֲחִיעֶזֶר
Abigabaō. Pater collis:ſiue pater calicis vel ſcyphi: aut pater dorſi peccati. אֲבִי גִבְעוֹן
Abigail. Patris exultatio:vel pater exultationis. אֲבִיגַיִל
Abihail. Pater fortitudinis : aut pater exercitus: ſiue pater diuitiarū:aut pater antemuralis:vel pater doloris. אֲבִיחַיִל
Abihail. 1. Paralipo. z. Pater luminis vel laudis. אֲבִיהַיִל
Abilam. Occult⁹:ſiue iuuenis:aut ſeculum. heb. Helam. עֵילָם
Abilina. Lugēs vel plorans:ſiue pater manſionis vel murmurationis. D.
Abimael. Pater a deo vel de deo. אֲבִימָאֵל
Abimelech. Pater meus rex:aut pater regis vel conſilii. אֲבִימֶלֶךְ
Abimelech. 1. Paralipo. z4. & p̄s. 51. Frater me⁹ rex:aut frater regis vel conſilii. heb. ahimelech. אֲחִימֶלֶךְ
Abinadab. Pater ſpontaneus : aut pater vouentis vel voti: ſiue pater principis. אֲבִינָדָב
Abinadab. 3. Reg. 4. Frater ſpontaneus:aut frater vouētis vel voti:ſiue frater principis. heb. ahinadab. אֲחִינָדָב
Abinoem. Pater pulchritudinis vel iocunditatis:aut pater motionis eorum. אֲבִינֹעַם
Abiram. Pater celſitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis. אֲבִירָם
Abiron. Idem. heb. Abiram.
Abiſa. Pater meus. heb. abi. אֲבִי
Abiſab. Pater augmenti vel conſumationis : ſiue patris finis:au ſuperliminare patris. heb. abiſaph. אֲבִיָסָף
Abiſac. Patris ignorātia:vel patris error : ſiue pater apprehendēs vel attingēs: aut pater multiplicās. heb. Abiſag. אֲבִישַׁג
Abiſag. Idem.
Abiſai. Patris munus:vel pater muneris. אֲבִישַׁי
Abiſai. 1. Paralipo. 12. Populi munus: vel cū munere. heb. Amaſai. עֲמָשַׂי
Abiſaph. Pater augmenti vel conſumationis:aut patris finis:ſiue ſuperliminare patris. אֲבִיָסָף
Abiſue. Pater ſalutis vel exclamationis : aut pater reſpiciens:ſiue pater magnificus vel potens. אֲבִישׁוּעַ
Abiſur. Pater muri:aut pater bouis: ſiue pater cātantis:vel pater aſpicientis:aut pater rectitudinis. אֲבִישׁוּר
Abital. Pater roris:vel hebreo & ſyro pater vmbre. אֲבִיטַל
Abiu. Pater ipſe:vel pater eſt. אֲבִיהוּא
Abiud. Pater laudis vel confeſſionis. אֲבִיהוּד
Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cōfeſſionis. heb. ahiud אֲחִיהוּד
Abiud. 1. Paralip. 8. vbi dicitur genuit oza & abiud:in illo loco ſolum abiud interpretatur frater vnitatis:ſiue frater acuminis :aut frater enigmatis vel gaudii. heb. ahihud. אֲחִיחֻד
Abner. Patris lucerna:vel patris nouale. אַבְנֵר
Abobi. Pater incantationis vel abſconſionis. D.
Abor. Socius:aut particeps:ſiue incantatio:aut liuor. חָבוֹר
Abra. ancilla:vel famula. G. ἄβρα.
Abraam. Pater multitudinis. אַבְרָהָם
Abram. Pater excelſus. אַבְרָם
Abſalom. Pr̄is pax:ſiue pr̄is cōſumatio:aut pr̄is retributio. אַבְשָׁלוֹם
Abſanias. Debitum clypei domini:ſiue dilectio vel abconſio clypei domini. חֲבַצִּנְיָה
Abſalomi. Pater pacis: ſiue pater conſumationis vel retributionis. D.
Achab. Frater pr̄is:vel fratris pater:ſiue arula patris. אַחְאָב
Achad. Amphora:vel hydria:aut ſcintilla. אַכַּד
Acad. Geñ. 50. interp̄tatur Ramus: vel ſpinetū. heb. atad. אָטָד
Achaia. Frater domini. אֲחִיָּה
Achaia. Prouincia grecie:iterp̄tatur dolor vł triſtitia. G. ἀχαία.
Achaicus. Dolens:ſiue triſtis. G. ἀχαϊκός.
Achaim. Poſſeſſio:ſiue emptio:aut nidus. heb. achain. חָבִין

Digitized by Google

חכמוני Achamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: aut hamus numerationis vel muneris: ſiue expectatio muneris.
עכן Achan. Tribulatio: vel ſtridor: aut antemurale.
עכן Achan. Ioſ. 7. &. 22. interpretatur cōterens: ſiue cōturbās.
עכר Achar. Conturbans.
עקר Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: ſiue eneruans: aut euellens: vel truncus
עקרון Acharon ſiue accaron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio vel truncus.
עקרוני Acharonite ſiue accaronite. Steriles: ſiue eneruati: aut euulſi: vel trunci.
אכד Achat. Amphora: vel hydria: ſiue ſcintilla. heb. achad.
אחז Achaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.
אכזיב Achazib. Mendax: aut ceſſans: ſiue fluens vtiq;.
חכליה Achelai. Expectans dominum: ſiue hamus domini. heb. achelaia.
Acheldemach. Ager ſanguinis. ſyrum eſt. ſcribi debet acheldema.
עקש Acces. Peruerſus: aut prauus.
אחיה Achia. Frater domini.
איה Achia. Gen̄. 36. &. 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: ſiue vbi eſt: aut inſula eius. heb. aia.
אחיה Achias. Frater domini.
חכילה Achila. Spes in ipſa: aut hamus in ipſa: ſiue palatum vel dulcedo iu ipſa.
אחילוד Achilud. Frater natus: vel frater genitus.
Achim. Reſurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. D.
אחימן Achimaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quid. heb. achiman.
אחימעץ Achimáas. Frater conſilii: vel frater conſiliarius: aut frater ex ligno.
אחימלך Achimélech. Frater meus rex: aut frater regis vel conſilii.
אחימות Achimoth. Frater mortis: vel frater mortuus: ſiue frater dierum.
אחינעם Achinoe. Fratris pulchritudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achinoem.
Achinoem. Idem.
Achinoen. Idem. heb. achinoem.
Achior. Fratris lumen: aut frater ignis. D.
אחירם Achiram. Fratris celſitudo vel elatio: aut fratris dolus vel proiectio.
Achiramite. Idem. plu. nu.
אכיש Achis. Vtiq; eſt: vel ſic eſt.
אחישר Achiſa. Frater principis: ſiue frater directionis vel cantici: aut frater inſidians. heb. achiſar.
אחיסמך Achiſamech. Frater ſuſtentationis vel firmitatis: aut frater coniungens.
אחיטוב Achitob. Frater bonitatis.
אביטוב Achitob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abitob.
אחיתפל Achitóphel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater inſipiditatis. i. rei inſulſe
עכו Accho. Compreſſus: vel confractus
עכבור Acchobor. Mus: vel conterens ſiue comprimens puteum.
עכור Achor. Turbatio.
הקוץ Acchos. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.
Accos. Idem.
עברן Acran. Tranſitus: aut ira: ſiue impregnatio: vel nubes cantici: aut ſyriace frumentum. heb. abran
עקרון Achron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio: vel trūcus.
עכסה Achſa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confractio vel diruptio velaminis.

Achſaph. Veneficus: ſiue conterens vtiq;: aut labium vtiq;. אכשף
Accub. Veſtigium: vel ſupplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: ſiue retributio. עקוב
Achub. Idem.
Achupha. Preceptum oris: aut ſculptura oris. חקופא
Accus. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis. הקוץ
Accus. Nee. 10. &. 12. interpretatur Peccatum derelinquēs. heb. atus. חטוש
Achzib. Mendax: ſiue ceſſans: aut fluens vtiq;. אכזיב
Achziba. Idem.
Ada. Cetus: vel congregatio: ſiue ornata: vel teſtificans: aut tranſiens: vel preda: aut ſyriace ablata. עדה
Addad. Sonitus: aut clamor: ſeu mām illa: vel dilectio. הדד
Adad. Gen̄. 25. &. 1. Paralipo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut ſyriace nouus: vel vnitas. חדד
Adad. Gen̄. 36. vbi dicitur Regnauit pro eo adad: nomēq; vrbis eius phou: interpretatur pulchritudo: ſiue habitaculum: aut generatio. heb. hadar. הדר
Adad. 3. Reg. 11. c. vbi dicitur Et fugit adad: interpretatur interitus: aut nubes: vel vapor: ſeu fons. אדד
Adada. Teſtimonium cetus vel cōgregationis: aut teſtimonio ornata: vel teſtis tranſitus ſiue prede eius: aut preda ſue prede: vel eternitas ſui teſtimonii. ערערה
Adadezer. Decor aut pulchritudo auxilii: ſiue habitaculū vel generatio auxilii: aut atrium pulchritudinis ſiue habitaculi vel generationis. heb. adarezer. הדדעזר
Adaia. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini. עדיה
Addaia. Idem.
Adaia. Nee. 12. Scientia domini: vel cognitio domini. heb. iadaia. ידעיה
Adaias. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini. עדיה
Adalia. Hauriens: ſiue paupertas: aut nubes vel interitus laboris. אדליא
Adam. Homo: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus. אדם
Adama. Terra: aut ruffa: vel ſanguinea. אדמה
Adam. Homo: vel human9: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus: aut nubes vel vapor ſiue interitus aquarum. אדמי
Addan. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis. heb. adin. עדין
Adar. Pallium: ſiue potentia: aut magnitudo. אדר
Adarſa. Teſtificans ſolem vel ſurdum: aut teſtimonium arantis. D.
Adaſſa. Nouitas: aut mēſis: vel ex ſyro & hebreo vn9 aries. חדשה
Adaſſa. 1. Paralipo. 7. Acerius. heb. aia. עיה
Adaſſa. Nee. 12. Teſtis: ſiue ornatus: aut tranſitus vel preda. heb. addo. עדוא
Adazer. Teſtis vel teſtimonium auxilii. D.
Adeodatus. Latinum eſt: & in hebreo dicitur elchanan: & interpretatur a deo datus: ſiue gratia dei: aut miſericordia vel donum dei. אלחנן
Addi. Teſtis: vel teſtimonium: ſiue ornatus: vel tranſitus: aut preda.
Adiada. Teſtimonium manus: ſiue teſtimonium teſtimonii: aut preda manus. D.
Adihel. Teſtimonium dei: ſiue ornatus vel tranſitus dei: aut preda vel eternitas dei. עדיאל
Adin. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis. עדין
Addin. Idem.
Adina. Idem. עדינא
Adithaim. Cetus. p. n. ſiue congregationes: aut teſtimonia. עדתים

Digitized by Google

עֲדְלַי Adli. Teſtis mihi: ſiue ornatus mihi: aut tranſitus vel preda mihi.
אַדְמָתָא Admatha. Nubes: vel vapor mortis: ſiue interitus mortis: vel terreſtris: aut rubeus.
עִדֹּא Addo. Teſtis: ſiue ornatus: aut preda: vel tranſitus.
אֲדָר Addoar. Pallium: ſiue potentia: vel magnitudo. heb. adar.
עֲדֻלָּמִי Adolamites. De adullam quod interpretatur teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentũ ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.
אֲדֻמִּים Adomim. Terreni: ſiue ruffi: aut ſanguinei.
אָדוֹן Adon. Dominus: aut baſis: vel ſyriace auris.
יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton .i. quattuor litterarum adonay tranſtulit: & in aliis locis ſemper interpretatus eſt dominus. Et notandum quod iſte quattuor littere huius nominis .ſ. Iod. he. vau. he. non ſunt compacte ad hoc vt ex illis ſyllabizetur vel formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco eſt nomen ineffabile. Si tamen ſyllabizaretur vel pronunciaretur: eſſe vel eſſentiam aut generationem ſignificaret. Itẽ notandum quod adonay in hebreo: domini mei in plurali ſignificat quando ſcribitur eiſdẽ litteris quibus pronunciatur. ſ. Aleph. daleth. nun. iod. In tranſlatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatõ ſemper ponitur triplex iotha: quod non vacat myſterio.
אֲדֹנִיָּה Adonaia. Dominator dominus: aut baſis domini: vel ex ſyro & hebreo auris domini.
Adonias. Idem.
אֲדֹנִי־בֶזֶק Adonibezech. Domini fulgur: ſiue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.
אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus ſurrexit: aut dominus vindicans.
אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelſus: ſiue dominus celſitudinis vel elationis.
תַמּוּז Adonis. Nomen idoli: in hebreo eſt thamuz: & interpretatur conſumptus: ſiue incendium. ſyrum eſt.
אֲדֹנִי־צֶדֶק Adoniſedech. Domini iuſtitia: ſiue dominus iuſtus.
Ador. Generatio: vel habitatio: aut teſtimonium lucis vel ignis. D.
חֲדְרָךְ Adrach. Acumen ſiue gaudium teneritudinis: vel cubiculum tuum: aut ex ſyro & hebreo vnitas vel nouitas teneritudinis.
אַדְרַמֶּלֶךְ Adramelech. Pallium regis: ſiue magnitudo vel potentia regis vel conſilii.
ἀδραμυτηνῆ. Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur ſoliditas munda vel terſa. G.
עֲדֻלָּם Adulam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentum ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.
הֲדוֹרָם Aduram. Decor eorum: aut laus vel confeſſio ſublimis: ſiue clamor excelſus.
אֲדֹרָם Aduram. 2. Reg. 20. & 3. Reg. 12. Pallium eorum: ſiue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelſus: ſiue nubes excelſa: aut dolor vel interitus ſublimitatis.
אֲדוֹרַיִם Aduram. 2. Paralipo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor ſiue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduraim.
Addus. Nouitas: vel menſis: aut trituratio. D.
עַיִן Aen. Oculus: ſiue fons.
אַפַּיִם Apphaim. Vultus: vel facies: aut furores: ſiue nares: vel piſtores.
הַפָּרָה Aphara. Vacca: ſiue frugifera: aut acreſcens vel irritans.
אֲפַרְסְתְכָיֵא Apharſathei. Diuidẽtes ſiue dilacerantes panones.
אֲפַרְסְכָיֵא Apharſathei. Eſdre. 5. & 6. interpretatur Diuidentes: ſiue dilacerantes. heb. apharſachei.
אָפֵק Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus.
אֲפֵקָה Apheca. Idem.
פַּסְדַּמִּים Aphechdomini. Portio vel diminutio ſanguinũ: aut diminutio tacentium vel aſſimilantium. heb. phech domim.
פְּתַחְיָה Aphecea. Porta domini: ſiue aperuit dominus. heb. phetheia.
אֲפֵק Apheg. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus. heb. aphech.
אַשְׁפְּנַז Affenez. Pharetra aſperſionis vel diſtillationis: ſiue magus aſperſus. heb. aſphenez.
אֲפִיחַ Aphia. Flans vel exſuflans: ſiue loquens: aut illaqueans.
שְׁפָמִי Aphonites. Labium vel ripa aquarum: ſiue contritio aquarum. heb. ſephomites.
חֲפָרַיִם Aphraim. Fodientes: aut explorantes: ſiue confundentes: aut explorans vel confundens mare.
פּוּל Aphrica. Eſa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur caſus vel ruina: aut faba.
פּוּט Aphrica. Naum. 3. In hebreo eſt put: & interpretatur craſſa vel pinguis. ſyrum eſt.
חֶפְצִי־בָהּ Aphſiba. Voluntas mea in ea.
חֲשׂוּפָא Aphupha. Detectio: ſiue diſcoopertio: aut feſtinatio oris. heb. aſupha.
Apphus. Indignationis conſilium: aut volans conſilium: vel ſcrutator. D.
חָגָב Agab. Locuſta.
Agabus. Idem: vel feſtiuitas patris. D.
אֲגַג Agag. Tectum vel ſolarium: quod eſt. ſcilicet in ſuperiori parte domus
אֲגָגִי Agagites. Idem.
הָגָר Agar. Aduena: ſiue peregrina: aut ruminans: vel timens.
הַגְרִי Agarai. Aduena: ſiue peregrinus: aut ruminãs: vel timens.
הַגְרִים Agareni. Idem. plu. nu.
Agarenus. Idem. ſ. n.
אָגֵא Agge. Sublimitas: ſiue exaltatio.
גֶּבַע Ageba. Collis: ſiue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. eſt prepoſitio ablatiui caſus.
חַגַּי Aggeus. Feſtiuus: ſiue ſolemnis: vel gyrans.
Aggi. Idem.
חַגִּיָּה Aggia. Feſtiuitas domini: ſiue ſolemnitas domini: aut gyrus domini.
חַגִּי Aggite. Feſtiuitates: vel ſolẽnitates: aut gyrantes.
חַגִּית Agith. Feſtiua: ſiue ſolẽnis: vel gyrans.
Agrippa. Latinum eſt. dictum ab eo quod egros. id eſt difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in naſcendo prius emittit pedes.
אַיָּה Ahaia. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.
עַוָּא Ahaiath. Iniqua: ſiue peruerſa. heb. aua.
הַחַכְמוֹנִי Ahamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: ſiue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni.
אַחְרַח Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.
אֲחַרְחֵל Aharel. Alter exercitus: ſiue nouiſſimus exercitus: aut alter dolor: ſiue nouiſſimus dolor: aut ouis fratris.
אָחָז Ahaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.
עֵין־רִמּוֹן Ahenremmon. Duo nomina ſunt. Ahen. oculus: ſiue fons: & Rẽmon. malum granatum: vel altitudo eius.
אַחֵר Aher. Alter: ſiue poſterior: aut nouiſſimus.
אָחִי Ahi. Frater meus: vel fratres mei.
אֲחִיָּה Ahia. Frater domini.
אַיָּה Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

Digitized by Google

אַיָּלוֹן Ahialon. Ilex vel quercus: aut fortitudo ſiue ceruus.
אֲחִיאָם Ahiam. Frater matris: aut frater gentis.
אֲחִיָּה Ahias. Frater domini.
יְחִיָּה Ahias. 1. Paralipo. 15. Viuit dominus. heb. iehias.
אֲחִיקָם Ahicam. Frater reſurgens: aut fratervindicans.
חִיאֵל Ahiel. Viuit deus: ſiue vita dei. heb. hiel.
יְעִיאֵל Ahiel. Eſd. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: ſiue abſtulit deus. heb. iehihel.
אֵלַת Ahilam. Quercus: ſiue maledictio: aut fortitudo. heb. elath.
אֵילוֹת Ahilath. Quercus. plu. nu. ſiue ceruę: aut maledictiones: vel fortitudines.
אַיָּלוֹן Ahilon. Quercus: ſiue fortitudo: aut ceruus.
אֲחִילוּד Ahilud. Frater natus. vel frater genitus.
אֲחִימַן Ahiman. Frater preparatus: ſiue frater dexterę: aut frater quid.
אֲחִימֶלֶךְ Ahimélech. Frater meus rex: vel frater regis ſiue conſilii.
אֲבִימֶלֶךְ Ahimélech. 1. Paralipo. 18. interpretatur Pater meus rex: ſiue pater regis vel conſilii. heb. Abimélech.
אַחְיָן Ahin. Frater vini: vel fratres. p. n.
אַחְיוֹ Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
עַיִן Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
אֲחִירַע Ahira. Frater iniquitatis: ſiue frater ſocietatis: aut frater paſtoris: vel fratrem confringens.
אַחְבָּן Ahobban. Frater filii: vel fratris filius: ſiue frater intelligentię: aut frater edificans: vel abſconditus.
אֵהוּד Ahod. Laudans: ſiue confitens.
אֵהוּד Ahod, 1. Paralip. 8. interpretatur Vnitas: ſiue gaudium: aut enigma: vel acumen.
אֲחוֹחַ Ahóe. Tribulus: vel ſpina: ſiue fraternitas: aut hamus.
הוֹמָם Ahohiman. Tumultus ſiue turbatio eorum. heb. homam.
אֲחוֹחִי Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel ſpina mea.
אֵהוּד Ahoth. Laudans: ſiue confitens. heb. ahod.
אֲחוֹחִי Ahotites. Frater viuus: aut tribulus vel ſpina mea. heb. Ahohites.
אֲחוּמַי Ahumai. Pratum aquarum: ſiue frater aquarum.
חוּר Ahur. Liber vel ingenuus: ſiue albedo: aut foramē. heb. hur.
אֲחִיקָם Ahicham. Frater reſurgens: aut frater vindicans.
עַיִן Ain. Oculus: ſiue fons.
אֵהוּד Aioth. Laudans: ſiue confitens. heb. Ahud.
עַיָּת Aioth. Eſa. 10. interpretatur Hora: ſiue coaceruatio. heb. aiath.
חֶלְאָה Alaa. Infirmitas: ſiue rubigo.
אַחְלָב Alab. Frater cordis: ſiue lacteus: vel lactans: aut adeps.
עָלֶמֶת Alámath. Occultatio: ſiue iuuentus: aut ſecula: vel ſuper mortem.
Alameth. Idem.
אֲבִיעַלְבוֹן Albialbon. Pater ſuperintelligens: aut pater ſuperedificās vel ex hebreo & ſyro pater iniurię. heb. abialbon.
חֶלְקַת Alchat. Portio: ſiue diuiſio: aut lenitas: vel lubricatio.
ἄλκιμος. Alchimus. Fortis. G.
לַחְלָה Ale. humiditas humida: aut tabula humida vel viridis: ſiue maxilla humida. heb. lale.
Aleph. Doctrina: ſiue mille. D.
הַלְלוּיָה Alleluya. Laudate dominum.
ἀλέξανδρος. Alexander. Adiutor vel auxiliator virilis vel fortiſſimus. G.
נֹא Alexandria. Hebraice dicitur no: & interpretatur crudum: ſiue irritatio: aut prohibitio. grece vero adiutoriū ſiue auxilium virile vel fortiſſimum.
ἀλεξάνδρεια.
ἀλεξανδρεῖς. Alexandrini. Adiutores ſiue auxiliatores viriles vel fortiſſimi. G.

Alexandrinus. Idem. ſ. n. G. ἀλεξανδρεύς.
Alpheus. Milleſimus: vel doctus: aut dux. D.
Aliam. Occultus: aut iuuenis: vel ſeculum. heb. allam. עָלָם
Alian. Folia: ſiue excelſus. עַלְיָן
Alicarnaſum. Caput maritimę habitationis. G. ἁλικαρνασσός.
Alicarnaſus. Idem. G.
Alimis. Veſtibulum: vel porticus: aut fortitudo. D. ἁλικαρνασσός.
Almathan. Occultatio: ſiue iuuentus: aut ſecula: vel ſuper mortem. heb. alémeth עָלֶמֶת
Almon. Occultum: aut iuuentus: vel ſeculum ipſius. עַלְמוֹן
Almoth. Occultatio: ſiue iuuentus: aut ſecula: vel ſuper mortem. עָלֶמֶת
Aloes. Incantator: aut tacens. הַלּוֹחֵשׁ
Allon quercus: vel fortis. אַלּוֹן
Alua. Aſcenſus eius: ſiue preuaricatio ipſius. עַלְוָה
Aluba. Superior: vel excelſus: aut ſyriace peruerſus. heb. aluan. עַלְוָן
Alul. Dolor: ſiue principium doloris vel immundicię: aut expectatio doloris vel profanationis: ſiue obſtetricatio doloris. חַלְחוּל
Amma. Obſcurata: ſiue cooperta: aut populus eius: ſiue cum ea. עֻמָּה
Amma. Iudi. 1. Lac: ſiue adeps: aut manſit in ea: ſiue principium vel dolor in ea. heb. alba. חֶלְבָּה
Amaad. Populus teſtimonii: aut populi tranſitus vel preda: ſiue populus eternitatis. עַמְעָד
Ammad. Ira: vel indignatio: ſiue calefactio: aut vter. heb. amath. חֵמַת
Amadáthi. Conturbans legem: vel mēſura. הַמְּדָתָא
Amal. Labor: aut iniquitas. עָמָל
Amalech. Populus lambens: vel ex hebreo & ſyro populus percutiens. עֲמָלֵק
Amalech. 3. Regum. 22. & 2. Paralipome. 18. & Hiere. 36. & 38. interpretatur Rex: ſiue conſiliarius. heb. amélech. הַמֶּלֶךְ
Amalech. pſ. 52. in titulo: interpretatur Chorus: ſiue infirmitas: aut ſyriace venia. heb. maalath. מַחֲלַת
Amalechite. Populi lambentes: vel ex hebreo & ſyro populi percutientes. עֲמָלֵקִי
Amalechites. Idem. ſ. n.
Aman. Conturbans: aut tumultuans: ſiue preparans. הָמָן
Amana. Fides: ſiue veritas: aut credulitas: vel nutrix. אֲמָנָה
Ammanite. Populares. עַמּוֹנִים
Ammanites. Idem. ſ. n.
Ammanitis. Popularis. f. g. עַמֹּנִית
Amaria. Dicit dominus: aut celſitudo domini: vel ex ſyro & hebreo agnus domini. אֲמַרְיָה
Amarias. Idem.
Amaſa. Populus parcens: ſiue populum tollens: vel populum eleuans. עֲמָשָׂא
Amaſai. Populi munus. עֲמָשַׂי
Amaſai. 1. Paralipo. 6. d. Fortis: vel robuſtus. אַמְצַי
Amaſai. Nee. 11. Populi conculcatio. עֲמַשְׁסַי
Amaſia. Fortitudo domini. אֲמַצְיָה
Amaſias. Idem.
Amaſias. 2. Paralipo. 17. Onus domini. עֲמַסְיָה
Amaſias. 2. Paralipo. 28. Populus parcens: ſiue populum tollens vel eleuans. heb. amaſa. עֲמָשָׂא
Amaſias. 2. Paralipo. 29. Populi munus: vel cum munere. heb. amaſai. עֲמָשַׂי
Amaſias. Sopho. 1. Dicit dominus: aut celſitudo domini: vel ex ſyro & hebreo agnus domini. heb. amarias. אֲמַרְיָה

Digitized by Google

חמתי Amatheus. Indignatio: ſiue calor: aut murus: ſiue vter: vel lagena.
אמיתי Amathi. Verax: ſiue timens: aut cubitus: vel famulatus.
Amathitis. Idem. D.
Ammaum. Populus abiectus: ſiue populus obſcuratus. D.
המלך Amelech. Rex: ſiue conſiliarius.
אמן Amen. Vere: ſiue fideliter.
המתאר Amphar. Species: ſiue forma: vel figuratus: aut depictus: ſiue mortem maledicens. heb. amthar.
ἀμφίπολις Amphipolis. Vallata vel circundata ciuitas. G.
Amiel. Populus dei. ſiue mecum deus.
עמיאל Ammiel. Idem.
Amihel. Idem.
אמי Amim. Mater: aut timor: ſiue cubitus: vel ſyriace gens. heb. ami.
עמינדב Aminadab. Populus ſpontaneus: ſiue populus vouens: aut populi princeps.
אבינדב Aminadab. 1. Reg. 7. & 16. & 17. & 2. Reg. 6. & 1. Paralip. 9. & 10. & 13. interpretatur pater ſpōtaneus: ſiue pater vouentis vel voti: aut pater principis. heb. abinadab.
עמישדי Ammiſadai. Populus omnipotentis: ſiue mecum omnipotens: aut mecum deuaſtator.
חמיטל Amithal. Calor roris: aut indignatio roris: vel ex hebreo & ſyro caloris ſui vmbra.
עמיהוד Ammiud. Populus laudis vel cōfeſſionis: ſiue mecum laus vel confeſſio.
עמיחור Ammiur. Populus libertatis vel foraminis: ſiue populus albedinis.
עמיזבד Amizadab. Populi dos vel dotatio. heb. amizabad.
אמנון Amnon. Fidelis: aut verax: ſiue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.
עמוק Amoch. Vallis: aut profunditas.
עמון Ammon. Populus eius.
בן עמי Ammon. Gen̄. 19. in fine: interpretatur Filius populi mei. heb. ben ami.
אמנון Amon. 2. Reg. 3. Fidelis: aut verax: ſiue nutritius vel pedagogus: aut matris filius. heb. amnon.
אמון Amon. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 21. & 1. Paralipo. 3. & 2. Paralipo. 18. & 33. & Nee. 7. & Hiere. 1. & 25. a. & Sopho. 1. & Matth. 1. interpretatur Fidelis: aut verax: ſeu artifex: vel nutritius. aut pedagogus.
חמון Amon. Ioſ. 19. & 1. Paralipo. 6. Calor: aut ſol: ſiue ira eius.
המונה Amona. Numerans: ſiue preparans: aut multitudo eius: ſiue tumultus eius: vel ſyriace veritas.
עמוני Ammoni. Popularis.
Ammonite. Idem. p. n.
מעונים Ammonite. 2. Paralipo. 26. a. vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula: ſiue afflicti aut delinquentes: vel reſpondentes. heb. meonite.
עמוני Ammonites. Popularis.
עמוניות Ammonitides. Populares. f. g.
אמרי Amorrei. Amari: vel loquaces: aut rebelles.
Amorreus. Idem. ſ. n.
אמוץ Amos. Fortis: vel robuſtus.
עמוס Amos. Vnꝰ ex duodecim prophetarū interpretatur Oneratus: vel onerans.
המצה Amoſa. Iurgiū: vel adinuentio: ſiue azymū: aut cōpreſſio.
חמתדור Amothdor. Indignatio vel calor generationis aut pile vel ſphere ſiue habitationis.
Ampliatus. Latinum eſt a verbo amplio amplias.
אמרפל Amraphel. Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.
עמרם Amram. Populꝰ excelſus: vł manipulꝰ eorū: aut cū excelſo.

Amramite. Idem. p. n.
Amri. Manipulus: vel dominium: ſiue populus rebellis vel amarus. עמרי
Amri. Nee. 3. Amarus: vel loquens: ſiue exaltatio: aut ſyriace aries. אמרי
Amſi. Fortis: vel robuſtus. אמצי
Amuel. Calor ſiue ira dei: aut ex ſyro & hebreo viderunt deum. חמואל
Amul. pius: ſiue miſericors. חמול
Amulite. Idem. p. n.
Ana. Reſpondēs: vel cantans: ſiue affligens: vel pauper. ענה
Ana. 4. Reg. 18. & Eſa. 37. Cōmotio: vel motus. הנע
Anna gratioſa: ſiue miſericors: aut requieſcēs: vel donans. חנה
Anab. Vua: aut ſyriace nodus. ענב
Anam. Gratioſus: aut donans: ſiue pius: aut miſericors. heb. anan. חנן
Anamelech. Reſponſio aut canticum regis: ſiue afflictio vel paupertas regis vel conſiliarii. ענמלך
Anamim. Fons ſiue oculus aquarum: aut reſponſio vel afflictio ſeu canticum aquarum. ענמים
Anan. Gratioſus: aut donans: ſiue pius aut miſericors. חנן
Anan. Gen̄. 36. Reſpondens: vel cantans: aut affligens: vel pauper. heb. ana. ענה
Anan. 1. Paralipo. 3. Nubes: vel auguratio: aut diuinatio. heb. anani. ענני
Anan. Nee. 10. vbi dicitur hanā anan. interpretatur nubes: ſiue augurium: aut diuinatio. ענן
Anana. Nubes dn̄i: aut diuinatio dn̄i. heb. anania. ענניה
Ananeel. Gratia dei: ſiue miſericordia dei: aut donum dei. חננאל
Ananeel. Hiere. 32. Gratia ex deo: ſiue miſericordia vel donum a deo. heb. anameel. חנמאל
Ananehel. Gratia dei: ſiue miſecordia dei: aut donum dei. חננאל
Anani. Gratioſus: aut donans: ſiue pius: aut miſericors. חנני
Anani. Nee. 8. Idem. heb. anan. חנן
Annani. Gratioſus: aut donans: ſiue pius: aut miſericors. חנני
Anania. Gratia domini: ſiue miſericordia domini: aut donum domini. חנניה
Anania. Nee. 12. Gratioſus: ſiue donans: aut pius: vel miſericors. heb. anani. חנני
Ananias. Gratia domini: ſiue miſericordia domini: aut donum domini. חנניה
Ananias. Nee. 3. Nubes domini: aut diuinatio domini. ענניה
Annas. Affligens: vel humilians: aut reſpondens. D.
Anath. Reſponſio: vel canticū: aut afflictio: ſiue paupertas. ענת
Anathoth. Idem. p. n. ענתות
Anathothia. Reſponſiones uel cātica domini: aut afflictiones vel inopie domini. ענתתיה
Anathotites. Reſpōſio: ſiue canticum: aut afflictio: vel paupertas. ענתתי
Anathut. Idem. p. n. ענתות
Andreas. Virilis: vel fortiſſimus. G. ἀνδρέας
Andronicus. Vir victorioſus. G. ἀνδρόνικος
Anen. Reſponſio aut cāticum eorum: ſiue afflictio vel paupertas eorum: aut ſyriace ouis eorum. heb. anem. ענם
Aneni. Gratioſus: aut donās: ſiue piꝰ: vel miſericors. חנני
Aner. Reſpōſio aut canticū lucerne: ſiue affligens lucernā. ענר
Ange. Gratie ſiue miſericordie vallis. D.
Ani. Reſponſio: aut canticum: ſiue afflictus: vel pauper. עני
Ania. Reſponſio aut cāticum domini: ſiue afflictus vel pauper domini. עניה
Aniam. Ego populi: ſiue nauis populi: aut dolor ſiue fortitudo populi. אניעם
Aniel. Grā ſiue miſericordia dei: aut requies vel donū dei. חניאל
Anihel. Idem.

Digitized by Google

עָנִים Anim. Reſpondētes:ſiue cātantes:aut afflicti vel pauperes
עֲנִיאֵלִיאָב Aniolia b. Duo nomina ſunt. Primum ani quod interpreta
tur reſponſio:aut canticum:ſiue afflictus vel pauper. alte-
rum oliab: quod interpretatur dei pater: vel deus patris.
heb. Ani.& Eliab.
עֲנוּב Anob. Vua:aut ſyriace nodus.
חָנֹן Anon. Gratioſus:ſiue miſericors:vł donās:ſiue requieſcēs.
ἀντίπας. Antiphas. Pro oībus:vel contra omnes.G.
ἀντιοχεῖα. Antiochia. Pro vehiculo: vel curru.ſ.loco cur-
rus:ſiue contra vehiculum vel currum.G.
ἀντιοχεῖς Antiocheni. Idem.p.n.G.
ἀντιοχεύς. Antiochenus. Idem.ſ.n.G.
ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochia.G.
ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cōtra patrem.G.
Antipatris. Idem.G.
חָנֻן Annum. Gratioſus:ſiue miſericors:vel donans:aut requie-
ſcens.heb.annun.
ἀπάμεια. Anun. Idem.
ἀπάμεια. Appamea. Expellens:vel abigens.G.
Appamia. Idem.G.
אַפַּדְנוֹ Apedno. Ornamentum eius:ſiue ira iudicii eius.
ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens.G.
ἀπφία. Appia. nomē feminę. Producens vel pullulās.G.
Appiiforum: & appia via ex greco & latino lōgiquum vel
ἀποκάλυψις remotum forum:ſiue longinqua uel remota via.
ἀπολύων Apocalypſis. Reuelatio.G.
ἀπολλώς Apollyon. Exterminans vel perdens aut deſtruēs.G.
ἀπολλωφά- Appollo. Perdens:vel deſtruens.G.
νης Appollophanes. Perditionem vel deſtructionē oſtēdēs.G.
ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio:vel deſtructio.G.
ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdēs:vel deſtruēs.G.
ἀπόστολος. Apoſtolus. Miſſus.G.
הַפִּצֵּץ Apſes. Cōminuens:ſiue eripiens:aut aperiens.
הַפּוּתִי Aputhei. Seducens:aut buccella:ſiue latitudo.
Aquila. Latinum eſt.
עָר Ar. Suſcitatio:ſiue vigilia: aut euacuatio:vel denudatio:ſeu
ciuitas:aut emulus.
הָרָא Ara. Mons:aut pregnans:ſiue demōſtratio.
אֲרָא Ara.1.Paralipo.7. Maledicens:aut videns.
אַרְבֶּה Arab. Inſidiās:vel multiplicās:aut feneſtra:ſiue locuſta.
Araba. Idem.D.
Arabathane. Inſidiatio fortis:aut feneſtre vł locuſte fortitu
do vel donum:aut multiplicatio fortitudinis vel doni.D.
עַרְבִיאִים Arabes. Veſpertini:aut fideiuſſores:ſiue ſuaues:aut campe-
ſtres:vel corui:aut ſalices:vel mixtiones.
שְׁבָא Arabes.ps.71. In hebreo eſt ſaba:& interpretatur. Conuer
ſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.
עֲרָב Arabia. Veſpera:aut veſpertina:vel fideiuſſio:ſiue ſuauitas:
aut coruus vel coruina:ſeu deſertū: vel ſalix:aut cōmixta.
שְׁבָא Arabia.ps.71. In hebreo eſt ſaba: & interpretatur cōuerſio
ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.
אֲרֻבּוֹת Araboth. Cataracte:ſiue feneſtre:aut inſidie:vel locuſte.
עֲרָב Arabs. Veſpertinus:aut fideiuſſor:vel ſuauis:ſiue cāpeſtris:
aut coruus:vel ſalix:ſeu mixtio.
אֹרֶךְ Arach. Longitudo:ſiue medicina:vel ſanitas.
עַרְקִי Aracheus. Neruus:au ſyriace fugitiuus:
אַרְכִּי Arachites. Longus vel procerus:ſiue ſanans:aut medicina.
עֲרָד Arad. Onager:aut ſyriace draco.
חֲרֹד Arad. Iudi.7. Stupor:aut tremor.
חֲרָדָה Arada. Idem.
אֲרוֹדִי Aradius. Maledictionis abūdātia:ant deſcēdēs:vel iperās
אֲרוֹד Aradius. Ezech.27. Imperans:aut deſcendens.
Arado. Stupor:aut tremor:ſiue deſcenſio:vel dñium.D.

Araph. Lux redemptionis: aut ſternens.ſ.aliquid ad redi- אַרְפַּד
nandum.heb.arphad.
Arapha. Medicina:ſiue relaxatio:aut gigantiſſa: vel mōtis הָרָפָה
os.ſ.ab ore:aut mons hic.i.in hoc loco. [riace acutus.
Araphites. Opprobrium:aut hyems: vel iuuentus:aut ſy- חָרוּפִי
Araia. Calor aut ira domini. [ctio eorum. חַרְהַיָה
Aram. Celſitudo:aut ſublimitas:ſeu decipiens: aut maledi- אֲרָם
Aram nomen viri. Geñ.11.&.1.Paralipo.23. Interpretatur הָרָן
Mons:ſiue montanus:aut pregnans: ſiue concipiens: vel
cantans:aut preco.heb.haran.
Aram. Nec.12. Deſtructus:ſiue anathematizatus vł rete ſiue חָרִם
retiaculum:aut dedicatus:ſiue conſecratus.ſ.deo.
Aram. Ruth vltimo Excelſus: vel ſublimis:aut proiiciens. רָם
heb.ram. [proiicens.
Aram. Matthei primo & Luce.3. Excelſus vel ſublimis:aut
Arama. Excelſa:ſiue ſublimis:aut vermis:ſiue proiiciens. הָרָמָה
Aran. nomē loci. Geñ.11.in fine. Et.12.&17.&.28.&.29.& חָרָן
4.Reg.19.& Eſa.37.& Ezech.27. Et nomen viri.1.Para
lipo.2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira:ſiue ira
ſcens:aut ſyriace libertas.
Aran. Nomen viri. Geñ.11.& primo. Paralipo.23. interpre הָרָן
tatur mons:ſiue montanus:aut pregnans:ſiue concipiēs:
vel cantans: aut preco.
Aran. Geñ.36.&.1.Paralipo.1.&.2. vbi dicitur & bima & אֲרָן
aran: interptatur Arca:ſiue exultans:aut maledictio eorū.
Araorites. Miryca:aut ſuſcitatio vigilie: vel vigilia vigilie: עֲרֹעֵרִי
aut nudatio pellis.
Ararath. Armenia:ſiue maledictio tremoris:aut ex hebreo אֲרָרָט
& ſyrio maledictio ſiue lux currentis.
Arari. Montanus. הֲרָרִי
Arari.2.Reg.23.d. Tremefactus:ſiue ſtupefactus vel caloris חֲרֹדִי
aut ire abundantia.heb.aradi.
Ararites. Montanus. הֲרָרִי
Aras. Ira vel calor confidentie ſiue protectionis. חַרְחַס
Aras.2.Paralipo.34. Defectus:ſiue deficiens.heb.aſra. חַסְרָה
Arath. Onager:aut ſyriace draco.heb.arad. עֲרָד
Arbatis. Fideiuſſor:vel ſuauis: aut mixtus:vel veſpertinus:
ſiue planicies.D.
Arbatites. Idem. עַרְבָתִי
Arbee. Quattuor:ſiue accubatio. אַרְבַּע
Arbella. Suſcitatio veſtutatis:ſiue inſidians ei:vel multipli
cans eam:ſiue locuſta eius.D.
Arbi. Locuſta:vel feneſtra:ſiue inſidiator:aut multiplicās. אַרְבִּי
Arbona. Deſtructio:ſiue gladius eius nunc: aut ſiccitas eius חַרְבוֹנָה
nunc:ſiue ira edificantis:vel ira intelligentis.
Archelaus. Princeps populi.G. ἀρχέλαος
Archiatharoth. Lōgitudo coronarum vel circulorum:aut אַרְכִּי עַטְרוֹת
ſanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum.
Archippus. Princeps vel prefectus equorum.G. ἀρχίπ-
Architriclinus. Princeps triclinii. ideſt triū menſarum.G. πος.
Ardon. Imperans:ſiue deſcēdēs:aut maledictiōis iudiciū. ἀρχιτρί-
Area. Via:ſiue ſemita:aut viator:vel odorās: ſiue annona. κλίνος.
ideſt diurna portio. [mons in ea. אַרְדּוֹן
Areba. Magna:ſiue multa:aut proiiciens:vel litigioſa:ſiue אֹרַח
Arebia. Princeps vel cantans in domino:aut ſiccitas domi- הַרְבֵּה
ni.heb.ſarebia. שֵׁרֵבְיָה
Arechon. Vacuus:ſiue mons lamentatiōis:vel mons poſſeſ הָרֵקוֹן
Ared. Imperans:ſiue deſcendens. (ſionis. אַרְדְּ
Aree. Via:ſiue ſemita:aut viator:vel odorans:aut annona אֹרַח
ideſt diurna portio.
Areph. Hyems:ſiue opprobrium:vel adoleſcentia: aut ſy- חָרִיף
Areli. Altare:ſiue lux dei:aut viſio dei. (riace acutus. אַרְאֵלִי
Arem. Deſtructio:ſiue anathema:aut rete: vel retiaculum: חֲרִם

Digitized by Google

ſiue dedicatum aut conſecratum.ſcilicet deo.
חרת Areth.Sculptura:aut libertas.
חריף Areth.Nee.10.Hyems:ſiue opprobrium: vel adoleſcentia: aut ſyriace acutus.heb.areph.
ἀρέτας Aretha.Virtuoſus:aut placidus.G.
Arethi.Eſd.2.Non eſt in hebreo.
ארונה Areuna.Arca:vel canticum:ſiue exultatio:aut lux noſtra:ſiue maledictio nunc. (apharſei.
אפרסיא Arphaſei.Dilacerantes:aut frangentes:ſiue diuidẽtes.heb.
ארפד Arphat.Lux redemptionis:aut ſternens.ſ.aliquid ad reclinandum.heb.arphad.
ארפכשד Arphaxad.Sanans vel laxans quaſi depredationẽ aut quaſi mammillam:vel ſanans aut laxans ſicut demon.
ארגב Argob.Gleba:vel glarea:aut maledictio putei vel dorſi:ſiue lux altitudinis.
יריב Arib.Pugnans:ſiue multiplicans.Heb.iarib.
ארידי Aridai.Leo abundans:aut maledictionis abundãtia.
ארידתא Aridatha.Leonis lex ſiue maledictionis lex vel ritus
ארדי Aridi.Imperans:vel deſcendens.
אריאל Ariel.Altare:ſiue leo dei:aut lux dei.
אראל Ariel.Nu.26.Altare:ſiue lux dei:aut viſio dei.
אראלי Arielite.Idem.p.n.
חריף Ariph.Hyems:ſiue opprobrium:vel adoleſcentia.aut ſyriace acutus.
אריה Ariph.4.Reg.15.Leo:ſiue lux domini.heb.arie.
חרים Arim.Deſtructus:ſiue anathematizatus:aut rete vel retiaculum:ſeu dedicatus aut conſecratus.ſcilicet deo.
Arimathia.Leo mortuus dño:vel lux mortis dñi.D.
אריוך Arioch.Longus:vel procerus:ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus.
ἀρεοπαγίτης Ariopagita.De vico martis.G.
ἀρειος πάγος Ariopagus.Vicus martis.nomen erat cuiuſdam curie athenienſis ſic vocate.G.
אריסי Ariſai.Sponſus:aut ſyriace colonus:ſiue venenum.
ἀρίσαρχος Ariſtarchus.Optimus princeps.G.
ἀριστόβουλος Ariſtobolus.Optimus conſultor:vel optimũ conſiliũ.G.
Armenia.Hebraice dr̃ ararat:& interpretatur maledictio tre
ארמם moris:aut ex hebreo & ſyro maledictio ſiue lux currẽtis.
Armenii.Idem.
הרמון Armon.Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis:ſiue mons doni vel muneris.
ארמוני Armoni.Aula:ſiue maledictio numerationis vel preparationis:aut luminis munus:
ארנן Arnan.Exultans:ſiue arca eorum:aut lux filii: vel lux aut maledictio permanens vel eterna.
ארנון Arnon.Idem.
ער Arnon.Nu.21.d.ibi.Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi.Et deuorabit arnon moabitarũ:interpretatur ſuſcitatio:ſeu vigilia:aut euacuatio:vel denudatio:ſeu ciuitas: aut emulus.
ארוד Arod.Imperans:ſiue deſcendens. (heb.ar.
ערד Arod.1.Paralip.8.Onager:aut ſyriace draco.ſ bundantia.
חרדי Arodi.Tremefactus: vel ſtupefactus: aut ire vel caloris a
ארודי Arodite.Imperantes:ſiue deſcendentes.
הרודי Arodites.Imperãs:vel deſcẽdens:ſiue mõtis abundãtia.
הרורי Arodites.1.Paralip.11.Montanus.heb.arorites.
ערער Aroer.Myrica:ſiue ſuſcitatio vigilie:aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis:aut denudatio emuli.
חרומף Aromath.Deſtructio ſiue anathema oris:aut ex hebreo & ſyro ira cooperimenti.heb.aromaph.
חרשת Aroſeth.artificium:vel aratura:ſiue teſta:aut ſilentium: vel ſurditas:aut ſyriace ſilua.
ארררי Arothites.Maledictus:ſiue maledicens.Heb.arorites.
ארצא Arſa.Terra:ſiue volũtas:aut curſus:ſiue maledictiõis exitꝰ.

Arſa.Eſd.2.& Nee.7.&12.Artificium: vel aratura:ſiue teſta:aut ſilentium: vel ſurditas:aut ſyriace ſilua. חרשא
Arſaces.Eleuãs ſcutũ:aut eleuatio ſcuti.G.
Artaba.Genus eſt menſure.Dañ.13.D.
Artaxerxes.Lumen ſiue maledictio ſilentium vel feſtinationem ponens:aut feruor letitie. ארתחששתא
Artaxerxes.Eſd.7.&.8.& Nee.2.&.5.&.13. Luminis ſiue maledictionis ſilentium:vel feſtinationem perſuadẽs: aut feruor direptionis. ארתחששתא
Arteman.Integer vel incolumis:aut venuſtꝰ.G. ἀρτεμᾶν
Artaphet.Ira tauri:ſiue ira creſcens:aut ex ſyro & hebreo libertas tauri vel creſcens.heb.arnapher. חרנפר
Arum.Excelſus:ſiue ſublimis:aut ſeparans: vel proiiciens. הרום
Arus.Inciſus:ſiue aureus:aut ſolicitus:vel trituratus. חרוץ
Aſa.Medicus:aut ſanans.ſyrum eſt. אסא
Aſa.1.Paralip.7.f.Acerũus.heb.aia. עיא
Aſaba.Numeratio:ſiue eſtimatio:vel cogitatio: aut artificium:vel feſtinatio aut ſilentium in ea. חשבה
Aſabia.Numeratio vel eſtimatio aut cogitatio dñi ſiue artificium dñi:aut feſtinatio vel ſilentium in domino. חשביה
Aſabias.Idem.
Aſach.Sculptor:aut ſcriba:ſiue legiſlator.Heb.achac. חוקק
Aſadias.Miſericordia domini. חסדיה
Aſael.Fecit deus:ſiue factura dei. עשהאל
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralip.22.Vidẽs deũ.heb.azael. חזאל
Aſahel.Fecit deus:ſiue factura dei. עשהאל
Aſaph.Congregans:ſiue colligens:aut finiens. אסף
Aſaia.Fecit dominus:ſiue factura domini. עשיה
Aſalephum.Vmbra vel ſubmerſio vultus: aut ſonitus vel tinnitus vultus.heb.aſalelphuni. הצללפוני
Aſan.Fumus:aut fumigans. עשן
Aſana.Rubus:aut ſyriace inimicus. הסנאה
Aſaradon.Ligans acumen vel letitiam:aut ſyriace prohibens nouitatem vel vnitatem. אסרחדון
Aſaramel.Btitudo populi dei:aut veſtigiũ circũciſiõis.D.
Aſarela.Beatitudo dei:aut intuens fortem vel quercum:ſiue greſſus dei. אשראלה
Aſarmoth.Atrium mortis:vel fenum mortis. חצרמות
Aſarſuſim.Atriũ equorũ aut fenũ equorũ.heb.aſarſuſim הצרסוסים
Aſaſonthamar.Glarea vel lapillus commutationis: aut diuiſio ſiue ſagitta palme.i.datily. חצצון תמר
Aſbaim.Damule:vel pulchritudines:ſiue militie.
Aſbal.Ignis vetuſtatis:aut ignis defluens vel decidens. הצבים
Aſbel.Idem. אשבל
Aſbelite.Idem.p.n. אשבלי
Aſcalon.Appenſio vel ſtatera:ſiue ignis infamie. אשקלון
Aſcalona.Idem.D.
Aſcalonite.Idem.p.n. אשקלוני
Aſcenez.Ignis quaſi diſtillans vel quaſi aſpergens. אשכנז
Aſebaim.Damule:ſiue pulchritudines:aut militie. הצבים
Aſebia.Numeratio vel eſtimatio dñi:aut cogitatio dñi:ſiue artificium domini:aut feſtinatio vel ſilentium in dño. חשביה
Aſebia.Nee.9.Numeratio domini:ſiue ſilentium vel feſtinatio filii domini.heb.aſebnia. חשבניה
Aſebna.Nũeratio:ſiue feſtinatio intelligẽtis aut edificãtis. חשבנה
Aſebonias.Numeratio domini:ſiue ſilentium aut feſtinatio filii domini. (heb.azecha. חשבניה
Aſecha.Fortis:ſiue murata vel ſepta: aut ſyriace ãnulus. עזקה
Aſſedim.Venationes: aut inſidie: vel latera: aut ſyriace deſtructiones. הצדים
Aſephdana.Feſtinans aut cogitans iudicium ſuum: ſiue ſilens aut computans iudicium ſuum.heb.aſebdana חשבדנה
Aſel.Prope aut iuxta:ſiue ablatio:vel ſeparatio. אצל

Digitized by Google

עָצָם Aſem.Os.ab oſſe:aut fortitudo:vel clauſura.ſcilicet oculorum:vel lignum eorum.

חָשֻׁם Aſem.Eſd.2.Silentium aut feſtinatio eorum.

אָסְנָה Aſemaa.Periculũ:ſiue infortunium: vel rubus.heb.aſena.

עַצְמֹנָה Aſemóna.Os nunc ab oſſe:ſiue fortitudo noſtra:vel clauſura nr̃a:ſiue lignum vel conſiliũ numerãtis vel preparãtis

חֶשְׁמוֹן Aſemoth.Legatio.ideſt ambaſiata:ſiue acceleratus numerus:vel feſtinata portio:aut ſilentium numeri vel portionis.heb.aſemon.

חָשֻׁם Aſſen.Silentium eorum:ſiue feſtinatio eorum.heb.aſſem

הַשֵּׁם Aſſen.1.Paralipo.11.Nomen:vel nominatus:ſiue poſitio vl̃ poſitus.heb.aſſem.

אָשְׁנָה Aſena.Mutatio:ſiue duplicitas: aut dormitatio: ſiue ignis nũc.

אָסְנַפַּר Aſennaphar.Periculum ſiue infortunium tauri:aut periculi incrementum.

אַשְׁכְּנַז Aſſenez.Ignis q̃ſi diſtillãs vel q̃ſi aſpergens.heb.aſcenez.

אָסְנַת Aſſenez.Geñ.41.&.46.Periculũ:ſiue infortuniũ.heb.áſeneth.

אָשֵׁר Aſer.Beatitudo:ſiue felicitas.

אַסִּיר Aſer.Exo.6.Vinctus ſiue incarceratus:aut ſyriace prohibitus.heb.aſir.

יֵצֶר Aſer.1.Paralipo.7.Plaſmatio: vel anguſtians: aut ligans.heb.Ieſer.

חֲצַרגַּדָּה Aſergada.Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & ſyro atrium inciſionis vel ſciſure.

חֲצֵרִים Aſerim.Atria:ſiue veſtibula:aut ſagitta excelſa.

חֲצֵרוֹת Aſeroth.Atria:ſiue veſtibula.

אֲשֵׁדוֹת Aſeroth.Ioſ.10.&.12.&.13.Effuſiones:ſiue decliuia:aut cãpeſtria:vel depredationes.heb.aſedoth.

חֲצַרשׁוּעָל Aſerſua.Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel ſemite ſiue pugilli.heb.aſerſual.

חֲצַרסוּסָה Aſerſua.Ioſ.19.a.vbi dicitur bethmarchaboth & aſerſua:interpretatur atrium equi:aut fenum equi.heb.aſerſuſa.

חֲצַרשׁוּעָל Aſerſual.Atriũ vulpis:vl̃ fenũ vulpis aut ſemite vl̃ pugilli.

Aſphar.Plaſmatio onagri:aut feſtinatio tauri.D.

ἀσία. Aſia.Limoſa vel cenoſa.G.

ἀχαία. Aſia.ad Ro.16.In greco achaia & interp̃tatur dolor vel triſtitia.G.

ἀσιανοί. Aſiani.Limoſi vel cenoſi.G.

Aſidei.Milui:vel herodii:aut venantes:vel inſidiantes.D.

עֲשָׂאֵל Aſiel.Fecit deus:ſiue factura dei.

חָשִׁים Aſim.Tacẽtes:ſiue feſtinãtes:aut ſilẽtiũ vel feſtinatio maris

אֲשִׁימָא Aſima.Delictum:ſiue poſitio:aut ignis maris.

ἀσύγκριτος. Aſincretus.In greco aſyncrit9:& iterp̃tatur icõparabilis.G

הַסִּינִי Aſineus.Rubus:aut ſyriace inimicitia.

עֶצְיוֹן גֶּבֶר Aſiõgaber.lignũ viri vel robuſti:aut cõſiliũ viri vl̃ robuſti.

אַסִּיר Aſir.Vinctus:ſiue incarceratus:aut ſyriace prohibitus.

אַשּׁוּרִים Aſſyrii.Inſidiantes:ſiue beati:aut aſpiciẽtes:vel gradiẽtes.

אַשּׁוּר Aſſyrius.Idem.ſ.n.

אֲצַלְיָהוּ Aſlia.Prope dñm: ſiue ablatio vel ſeparatio domini.

עַזְמָוֶת Aſmáueth.Fortis mors :aut hircus vel fortitudo mortis.heb.azmáueth.

Aſmodeus.Deſtructor:vel diſſipator:aut delicti abundantia:vel peccatum abundans:ſiue ignem menſurans.D.

עַזְמוֹת Aſmoth.Fortis mors:ſiue hircus vel fortitudo mortis.heb.azmoth.

הַסְּנָאָה Aſnaa.Rubus:aut ſyriace inimicus.

חָשׁוּב Aſob.Eſtimatus:aut numeratus:ſiue cogitatio:vel artificiũ

עֲשָׂוֹת Aſoph.Faciens:vel factura: aut tinee.ſcilicet veſtimentorum.heb.aſoth.

עָצָם Aſom.Os ab oſſe:vel fortitudo:ſiue clauſura.ſcilicet oculorum:aut lignum eorum.

חָשֻׁם Aſom.Eſd.10.Silentium vel feſtinatio eorum.

אָצֶם Aſon.Feſtinatio eorum:ſiue ieiunans.heb.aſam.

ἄσσον. Aſon.Act.20.&.27.Appropiquatio vel approximatio.g.

חָצוֹר Aſor.Atrium:aut fenum.

אֵסַר חַדֹּן Aſſoradan.Ligans acumen vel letitiam:aut ſyriace prohibens vnitatem vel nouitatem.

חֲצַרְמָוֶת Aſormoth.atrium mortis:aut fenum mortis.

חֲצוֹר חֲדַתָּה Aſornóa.atrium nouum & hoc ex hebreo & ſyro.heb.aſoradatha:& ex hebreo & latino aſor noua.

חָצוֹר אֲמָם שְׁמַע Aſoromamſame.Tria nomina ſunt.Aſor:atrium.aut fenum.Amam.mater ſiue timor eorum:aut vlna ſiue cubitus eorum.Same auditio: vel obedientia.heb.Aſor.Amam.Same.

אֲשַׂרְאֵל Aſrael.Beatitudo dei:vel intuitus fortis:aut greſſus dei.

עֲזַרְאֵל Aſrael.primo Paralipo.12.adiutorium dei:ſiue atrium dei heb.azrael.

אַשְׂרִיאֵל Aſriel.Beatitudo dei:aut intuitus fortis:vel greſſus dei.

Aſrielite.Idem.p.n.

עַשְׁתָּרֹת Aſtaroth.Greges:ſiue diuitie: aut faciens explorationem: ſeu tinea legis.

עֲטָרוֹת Aſtaroth.Nu.32.& Ioſ.16.&.18.Corone:ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis:aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth.

אֲשֵׁרוֹת Aſtaroth.Iudi.3.Nemora:ſiue luci:aut beatitudines:vel inſidie:ſiue greſſus.heb.aſeroth.

עַשְׁתְּרָתִי Aſtarothites.Greges:ſiue diuitie:aut faciens exploratione ſeu tinea legis.

עַשְׁתֹּרֶת Aſterten.Idem.

ἀστυάγης Aſtyages.Ciuitatis ductor:vel dux.G

חָשׁוּב Aſſub.Eſtimatus:aut nũeratus:ſiue cogitatio: vel artificiũ.

Aſub.Idem.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Aſſuerus.Princeps & caput.

חֲשׂוּפָא Aſupha.Diſcooperta:aut exhauſta:vel nudata.

חֻשָׁם Aſom.Silentium ſiue feſtinatio eorũ:aut ſenſualitas eorũ.

אַשּׁוּר Aſſur.Inſidians:ſiue beatus: aut aſpiciens: vel gradiens.

אַשְׁחוּר Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.Denigratus:ſiue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis.heb.aſhur.

אַשּׁוּרִים Aſſurim.Inſidiantes: ſiue beati: aut aſpicientes: vel gradientes.

עִתָּךְ Athach.Hora tua:ſiue tempus tuum.

הֲתָךְ Athach.Heſter.4.Percutiens: vel humilians: aut ſubiiciens.

עֲתָיָה Athaias.Hora vel tempus domini.

עַתְלַי Athalai.Hora mea:ſiue tempus meum vel mihi.

עֲתַלְיָהוּ Athalia.Hora vel tempus domino.

ἀττάλεια. Attalia.Act.14.d.Augens vel nutriens.G.

ἄτταλος. Attalus.Auctus:ſiue nutritus.G.

אֶתְנִי Athanai.Fortis:ſiue aſininus:aut donans.

עֲתַר Athar.Oratio:aut deprecatio.

עֲטָרָה Athara.Corona.

עֲטָרוֹת Atharoth.Corone:ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis:aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.

חֲתַת Attath.Contritio:aut timor.

ἀθῆναι. Athene.Sine cumulo: vel ab athena.ideſt minerua mineruales.G.

ἀθηναῖοι. Athenienſes.Idem.G.

ἀθηνόβιος. Athenobius.Minerue arcus.G.

אָטֵר Ather.Siniſter:vel clauſus.

הַתִּרְשָׁתָא Atherſátha.Diſſoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum:ſiue turturis fundamentũ: aut ex hebreo & ſyro contemplans annum vel tempus.

חֲטִיל Athil.Peccati vlulatio.

חֲטִיטָא Athita.Peccati declinatio.

חֻמְטָא Athmatha.Lacerta vel ſtellio.heb.amta.

חֲטִיפָא Athupha.Rapina: ſiue peccati coma vel reliquie.Heb.athipha.

חַטּוּשׁ Attus.Peccatum derelinquens.

Digitized by Google

חקוץ Attus. Nec.3.c. Spina:ſiue eſtas:aut tedium:ſiue vigilia: vt finis.heb.achus.

עוה Aua. Iniquus:ſiue peruerſus.

Auguſtus. Latinum eſt:vel ab augurio dictus:vel vt aliiuo lunt ab augendo.

עוים Auin. Iniqui:ſiue peruerſi.heb.auim.

עני אליאב Auioliab. Duo nomina ſunt. Primum ani.quod interpretatur pauper:ſiue afflictus:aut reſpondens:vel cantans.alterum oliab.quod interpretatur deus meus pater:ſiue deus patris.heb.Ani.Eliab.

עוית Auith. Iniqua:ſiue peruerſa:aut temporalis.

חותיאיר Auothiayr. Oppida illumiatiõis:ſiue annũciatiões lumis.

חורן Auran. Foramen:ſiue libertas:aut albedo.

עוץ Auſitis. Hebraice dicitur hus:& interpretatur conſiliũ aut lignum:vel ſyriace affixus:aut fixio.

עכסה Axa. Compoſita:vel adornata:aut laſciuiens:ſiue confractio vel diruptio velaminis.

אכשף Axab. Veneficus:ſiue vtiq; conterens.heb.axaph.

עזא Aza. Fortitudo:aut capra.

אסף Azab. Colligens:ſiue congregans:vel finiens.heb.aſaph.

חגבה Azaba. Locuſta:ſiue feſtũ celebrans in ea:vel gyrans in ea. heb.agaba.

חזאל Azael. Videns deum.

אסף Azaph. Colligẽs:ſiue congregans:vel finiens.heb.aſaph.

חזאל Azahel. Videns deum.

עזמות Azamaueth. Fortis mors:ſiue hircus aut fortitudo mortis

עזראל Azarel. Adiutorium dei:ſiue atrium dei.

עזריהו Azarias. Auxilium domini:ſiue atrium domini.

עזזיהו Azarias.2.Paralip.31.vbi dicitur azarias & naad:interpretatur fortitudo domini.heb.azazias.

אזניה Azarias. Nec.10. Auris domini:ſiue auſcultatio dñi:vel arma domini.heb.azanias.

עזריקם Azaricam. Auxilium reſurgentis vel vindicantis: aut fortitudo vacua.

חזו Azau. Videns:aut prophetans.

אזנות Azauoth. Aures:vel auſcultationes:ſiue ſtatere:vel arma. heb.azanoth.

עזז Azaz. Fortis.

עזבי Azbi. Hyſopus:genus herbe.

עזבוק Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis:aut fortis diſſipatio.heb.azboch.

זבד Azcbeth. Dos:vel dotatio.heb.zabad.

עזא Azech. Fortitudo:aut capra.heb.aza.

עזקה Azecha. Fortitudo.ſiue murata vel ſepta:aut ſyriace anul9.

חשם Azem. Silentium vel feſtinatio eorum.heb.aſem.

עזר Azer. Adiutorium:ſiue atrium.

עזגד Azgad. Fortis exercitus:aut fortitudo felicitatis:vel ex hebreo & ſyro fortis ſciſſura

עזי Azi. Fortis:ſiue hircus meus.

Azzi. Idem.

אחזי Azi. Nec.11.b. Videns:ſiue apprehendens.heb.ahazi.

חזיה Azia. Videns dominum.

עזיה Aziam. Fortitudo dñi:ſiue hircus dñi.heb.azia.

יחזיאל Aziel. Videns deum.heb.iaziel.

חזיר Azir. Porcus:aut ſyriace conuerſus:vel reuerſus.

מחזיאות Aziud. Videns ſignum vel litteram.heb.maaziuth.

עזיזא Aziza. Fortitudo:aut fortis.

עזמות Azmaueth. Fortis mors:ſiue hircus aut fortitudo mortis.

Azmoth. Idem.

זנח Azone. Obliuio:ſiue abiectio:aut iſta requies vel conſolatio.heb.zanoa.

Azor. Adiutor:vel accinctus:aut ſyriace conuerſus.D.

אשדודית Azotide. Hebraice dicitur aſdodioth:& interpretatur depdatrices:ſiue ignis dilectionum.

Azotii. In hebreo dicitur aſdodim:& interpretatur depdãtes:ſiue ignis dilectorum vel patruorum. אשדודים

Azotus. Hebraice dicitur aſdod:& interpretatur depredatio:ſiue ignis dilecti:aut ignis patrui. אשדוד

Azriel. Adiutorium dei:ſiue atrium dei. עזראל

Azuba. Derelicta:ſiue deſerta:aut fortitudo eius in ea. עזובה

Azur. Adiutus:ſiue adiutor. עזור

Azur. Eſd.2.& Nec.7. Calefactus:ſiue areſactus:aut ira vel calor albedinis vel foraminis aut libertatis. heb.harhur חרחור

De incipientibus a littera.b.

Baal. Idolum:aut dominans:vel ſubiiciẽs:aut poſſidẽs בעל

Baal. Oſee.10. Vbi dicitur a domo eius qui vindicauit baal:pro eo quod in littera noſtra eſt vindicauit baal: in hebreo eſt arbel:quod interpretatur pugnauit deus:ſiue vindicauit deus:aut vltus eſt pro deo. ארבאל

Baala. Idolum eius:aut dominans ei:vel ſubiecta:aut poſſeſſa:ſiue in aſcenſione:vel in eleuatione. בעלה

Baala. Ioſ.19. Inueterata:ſiue turbata:aut defluẽs.heb.bala בלה

Baaladiud. Duo nomina ſunt.primum baalath quod interpretatur ſubiecta:ſiue poſſeſſa:aut in exaltatione:vel in aſcenſione.alterum Iud.quod interpretatur laudans:ſiue confitens.heb.baalath.& Iud. בעלתיהוד

Baalath. Subiecta:ſiue poſſeſſa:aut in exaltatione:vel in aſcenſione. בעלת

Baalberith. Idolũ federis vel pacti:aut ſubiiciẽs vel poſſidens fedus vel pactũ. בעלברית

Baalpharaſim. Idolũ diuiſionum:aut ſubiiciens vel poſſidens diuiſiones. בעלפרצים

Baalgad. Idolum fortune vel felicitatis ſeu exercitus:aut ſubiiciens ſiue poſſidens felicitatem vel exercitum:aut ex hebreo & ſyro idolum ſciſſure. בעלגד

Baalia. Idolũ dominus. ideſt deus idoli:vel ſubiiciens aut poſſidens dominus:ſiue in aſcenſu:vel in cenaculo בעליה

Baalim. Idola:ſiue dñantes:aut ſubiiciẽtes vel poſſidentes בעלים

Baalim. Oſee.2. Vbi dicitur & non vocabis me vltra baalim:interpretatur Idolum meum:ſiue dominans mihi: aut ſubiiciens vel poſſidens me.heb.baali. בעלי

Baalmeon. Idolum habitaculi:vel idolum ex pctõ:aut ſubiiciens ſiue poſſidẽs habitaculũ:vel dñium ex peccato. בעלמעון

Baaloth. Subiecte:ſiue poſſeſſe:vel in aſcenſione. בעלות

Baalthamar. Idolũ palme:aut ſubiiciẽs vel poſſidẽs palmã & accipitur hic palma pro arbore:aut idolũ cõmutatiõis: ſiue ſubiiciens aut poſſidens commutationem. בעלתמר

Baana. In reſponſione:ſiue in afflictione:aut in cantico: vel ſyriace deprecatio. בענה

Baana.1.Paralip.9. In motu.heb.banaa. בנעא

Baani. Filius meus:aut edificatio vel intelligentia mea. heb.bani. בני

Baaſa. In factura:ſiue in tinea:aut in cõpreſſiõe:vel ſcrutatione tolles. בעשא

Babel. Confuſio:vel commixtio. בבל

Babylon. Idem.

Babylonia. Idem.

Babylonii. Confuſi:vel commixti.

Bachachar. Vacua vel inanis viſitatio aut matutinatio vel vapulatio:aut inanis vacca. heb.bachbachar. בקבקר

Bachanai. Miſer ſiue pauper filius meus:aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai. מכבני

Bachenor. Ebrius:vel vinoſus.G. Βακχήνωρ

Bachides. Idem.G. Βακχίδης

Badacher. In compunctione:ſiue in tranſfixione:aut in cõfoſſione:ſiue vectis frigiditatis:vel ſola frigiditas. בדקר

Digitized by Google

בָּדָד Badad.Solitarius:ſiue in mammilla:vel in dilectione.
Badadi.Idem.heb.badad.
בְּדְיָה Badaias.Solus dominus:vel vectis domini.
בְּדָן Badan.Vectis:vel ſolus:aut in iudicio.
בִּגְתָא Bagatha.In torculari.
בִּגְתָן Bagathan.In torculari:aut cibum tribuens.
בְּעָלִים Bahalis.In letitia:ſiue in arrogantia.
Bahem.In eis:vel cum eis.D.
בַּחוּרִים Bahurim.Electi:ſiue iuuenes:aut in foraminibus vel in li(bertatib9.)
בִּלְהָה Bala.Inueterata:ſiue turbata:aut defluens.
בַּעֲלָה Bala.Ioſ.15.Idolū eius:aut dñans ei:vel ſubiecta:aut poſſeſ
ſa:ſiue in aſcenſione:vel in eleuatione.heb.baala.
בֶּלַע Bála.1.Paralip.5.Deglutiens:aut deſtruens.
בִּלְהָה Ballas.Inueterata:ſiue turbata:aut defluens.
בַּעֲלַת Balaad.Subiecta:ſiue poſſeſſa:aut in exaltatione:vel in aſcē
ſione.heb.baalath.
בִּלְעָם Baalam.Vetuſtas populi:vel abſq; populo: ſiue deuoratio
aut deſtructio eorum.
בִּלְהָן Balaan.Inueteratus:ſiue turbatus.
בַּעַל חָנָן Balaana.Idoli gratia vel donum : ſiue poſſeſſio gratie vel
doni.heb.báalanan.
בִּלְהָן Balaanan.Inueteratus:ſiue turbatus.heb.balaan.
בָּלָק Balach.Inuoluens:aut deſtruens:vel cum lambente:aut ſy
riace cum percutiente.
בֶּלַע Bálach.Geñ.36.Deglutiens:vel deſtruens.
בַּלְאֲדָן Baladam.Abſq; imperio:vel abſq; iudicio:aut vetuſtas im
perantis vel iudicii.heb.baladan.
Baladan.Idem.
בִּלְהָן Balam.Inueteratus:ſiue turbatus.heb.balan.
בַּעַל חָנָן Bálanan.Idoli gřa vel donū:aut poſſeſſor gře vel doni.
בַּעַל חָצוֹר Báſaſor.Idoli atriū vel fenū:aut poſeſſor atrii vel feni.
בִּלְדַּד Baldath.Vetuſta dilectio vel mammilla : ſiue inueteratus
motus:aut abſq; motu:ſiue abſq; dilectione vel mammil
la.heb.baldad.
בֶּלַע Bále.Deglutiens:vel deſtruens.
Baleite.Idem.plu.nu.
בְּעֶלְיָדָע Baliada.Idolū aptū vel manifeſtatū:ſiue poſſeſſor ſcientie
בְּעָלוֹת Baloth.Subiecte:vel poſſeſſe:aut in aſcenſione.
בַּעַל שָׁלִשָׁה Balſaliſſa.Idolū tertiū:aut idolū ducis vel principis ſiue po
ſeſſor triū:aut poſeſſor ducatus vel principatus.
בֵּלְטְשַׁאצַּר Balthaſar.Abſcondite theſaurizans:ſiue in malleatore the
ſaurizans:vel occulte portans anguſtiam.
בֵּלְשַׁאצַּר Balthaſar.Dañ.5.&.7.&.8. Non portans anguſtiam : vel
non theſaurizans:aut ex ſyro & hebreo ſcrutator theſau
ri.heb.balſaſar.
בָּמוֹת Bamoth.Altaria vel excelſa:ſiue in morte.
בָּמוֹת בַּעַל Bamothbáal.Altaria vel excelſa idoli:aut in morte idoli.
בַּעֲנָא Bana.In reſponſione:ſiue in afflictione:aut in cantico: vel
ſyriace deprecatio.heb.baana.
Banaa.Idem.heb.baana.
בִּנְעָא Banaa.1.Paralip.8.In motu.
בְּנָיָהוּ Banái.Filius domini:aut intelligentia domini:ſiue edifica
tio domini.heb.banaia.
Banaia.Idem.
Banaias.Idem.
בָּנִי Bane.Filii:aut edificantes:ſiue intelligentes.
בְּנָיָה Banea.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio domini.
Baneas.Idem.
בְּנֵי יַעֲקָן Baneiaacan.Filii tribulationis vel laboris:aut edificatores
tribulationis vel laboris:vel intelligentes tribulationem
vel laborem.
בָּנִי Bani.Filius meus:aut edificatio vel intelligentia mea.
Banni.Idem.

Bannia.Filius dñi:aut intelligentia vel edificatio dñi. בְּנָיָה
Bannia.Eſd.10.Nutrimentum domini:ſiue arma domini. זָנְיָה
heb.zania.
Baniel.Gratia dei:ſiue requies aut mia dei.heb.haniel. חַנִּיאֵל
Baninu.Filii noſtri:aut edificatores noſtri:ſiue intelligen(tes nos.) בָּנִינוּ
Bara.Incendium:ſiue expurgatio:aut paſtus בְּעֵרָה
vel iumentum:ſiue inſipientia:vel in vigilia.
Bara.1.Paralip.8.b.In ſocietate:ſiue in malicia aut in vlu- בְּרִעָה
latione:vel in paſtu.heb.baraa.
Barrabas.Filius patris vel magiſtri : aut filius confuſionis
vel ignominie.D.
Barach.Fulgur:ſiue in vanum:vel in vacuum. בָּרָק
Baracha.Benedictio:aut genuflexio. בְּרָכָה
Barachel.Benedicens deum:aut genuflectens deo. בָּרַכְאֵל
Barachia.Benedicens dominum:aut genuflectēs domino בֶּרֶכְיָה
Barachias.Idem.
Barad.Grando:ſiue in deſcenſu:aut in imperio. בָּרֶד
Baraia.Creatura domini:ſiue impinguatio aut electio do- בְּרָאיָה
mini:ſiue in viſione. (placito.D.
Baraſa.In egeſtate:aut filii plaſmatio:ſiue i curſu:vel in bñ
Báred.Grando:vel in deſcenſione:aut in imperio. בֶּרֶד
Baria.Sera:vel vectis:ſiue fugitiuus:aut in odore. בְּרִיחַ
Baria.1.Paralip.7.&.8.&.23.In malo:ſiue in clamore:aut בְּרִיעָה
in vlulatione:vel in paſtu.
Barieu.Maleficus:vel magus:ſiue in nequitia.D.
Bariona.Filius colūbe:ex ſyro & hebreo.D.
Barnabas.Filius prophete:vel filius conſolationis .D.
Barſabas.Filius reuerſionis vel conuerſionis:aut fili9 quie
tis:ſeu filius iuramenti.D.
Barthimeus.btūs hiero . dicit q̄ corrupte legitur:& debet
ſcribi barſeme9:qđ ſyriace interptatur fili9 cec9:vel filius
Bartholome9.Fili9 ſuſpēdentis aquas.D. (cecitatis.D.
Baruch.Bñdictus:ſiue genuflexus. (anguli. בָּרוּךְ
Barzaith.Filius anguli:aut puritas anguli: ſiue frumentū בִּרְזָוִת
Baſa.In malo:ſiue in ſocio:aut in clamore:vel in paſtu:ſiue בֶּרַע
Baſaia.In factura dñi (in cōfractiōe.heb.bara. בַּעֲשֵׂיָה
Baſan.In dente:ſiue in ebore:aut in mutatione:vel in ſom בָּשָׁן
no ſeu in dormitatione:aut confuſio:vel ignominia.
Baſchama.Confuſio vel erubeſcentia ire vel caloris.D.
Baſchath.Maſa:ſiue inflatio:aut i anguſtia:vel in effuſiōe. בָּצְקַת
Baſemath.Aromata:vel confuſio mortis:aut in deſolatiōe בָּשְׂמַת
ſiue in poſitione:aut in nominibus.
Bathuel.Filiatio dei:aut mēſura dei:vel deſertum dei. בְּתוּאֵל
Bauranites.Eligens aq̄s:aut eligēs quis.heb . bauramites. בַּחֲרוּמִי
Bazatha.Cōtēpt9:vel deſpectus:ſiue depdatio:aut in oliua בִּזְתָא
Baziothia.Cōtēpt9 vel deſpectiōes eius:ſiue prede ei9:aut בִּזְיוֹתְיָה
in oliua domini. (vel ſyriace deprecatio.
Bean.In afflictione:vel in reſponſione:aut ſcrutatio earū: בְּעָן
Bebai.Pupilla:ſiue concauus:aut vacuus. בֵּבַי
Becbecia.Euacuatio vel diſſipatio dñi:ſiue laguncula dñi. בַּקְבֻּקְיָה
Bechetia.Idem.heb.becbetia.
Bechecias.Idem.heb.becbecia.
Bécher.Primogenitus:aut primitie:ſiue in ariete. בֶּכֶר
Becherite.Idem.plu.nu.
Bechin.In ve.i.in luctu vel in miſeria.ſyrū eſt. heb. beuai. בְּוַי
Béchor.Primogenitus:vel primitie:aut in ariete. בֶּכֶר
Bechor.1.Reg.9.primogēitura:ꝉ primitie.heb.bechorath בְּכוֹרַת
Bechue. Vacuitas:aut euacuatio:vel diſſipatio : ſiue lagun- בַּקְבֻּק
cula.heb.becbuc.
Bedan. Vectis:vel ſolus:ſiue in iudicio. בְּדָן
Beelphegor.Idolum hiatus vel aperture. בַּעַל פְּעוֹר
Beelphegor.Ioſ.22.In hebreo eſt fogor : & interpretatur פְּעוֹר
apertura:vel hiatus.

Digitized by Google

בַּעַל־מְעוֹן Beelmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut poſſeſſio habitaculi: vel poſſeſſio ex peccato.

בַּעַל־צְפוֹן Beelſephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum ſpecule: vel poſſeſſor aquilonis vel ſpeculationis aut ſecreti.

בְּעֵל־טְעֵם Beeltheem. Idolum ſiue poſſeſſor ſaporis vel guſtus aut rationis vel eloquii.

בַּעַל־זְבוּב Beelzebub. Idolum muſcarum: vel poſſeſſor muſcarum.

בְּאֵרָה Beera. Puteꝰ: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eiꝰ.

בְּאֵרִי Beeri. Puteus: ſiue explanans: aut declarans: vel in luce: ſiue in leone.

בְּאֵרוֹת Beeroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּגוַי Begoai. In corpore meo: ſiue in gente: aut ſyriace intriſecꝰ

Beguai. Idem.

Beggui. Idem.

בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: ſiue in ipa mors: aut i tumultu.

בֵּל Bel. Vetuſtus: aut nihil: ſiue defluens.

בֶּלַע Bela. Deglutiens: ſiue deſtruens.

חֵלֶף Beleb. Mutatio: ſiue tranſitus: aut perforatio. heb. heleph.

בִּלְגָה Belga. Refrigeriũ: vel confortatio: aut vetuſtas vultus.

בִּלְגַּי Belga. Nee. 10. Refrigerium: ſiue confortatio: aut vetus vallis. heb. belgai. ⌈belga

בִּלְגָה Belgi. Refrigeriũ: ſiue confortatio: vel vetuſtas vultus. heb.

בְּלִיַּעַל Belial. Peruerſus: vel abſq; iugo: ſiue non aſcendens.

Belma. Nihilum: aut vetuſtas nimia. D.

בִּלְשָׁן Belſan. In lingua: aut in detractione: ſiue vetuſtas dẽtis: aut vetus ebur: vel ſyriace ſcrutans.

Belſar. Idem. heb. belſan.

אָבֵל־הַשִּׁטִּים Bellatim. Luctus deuiationum ſiue expanſionum: aut luctus ſpinarum vel minarum. heb. abelſatim.

אֶלְתְּקֵן Beltheccen. Dei correctio: ſiue dei preparatio. heb. elthecen

בֵּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.

בֶּן־אֲבִינָדָב Benabinadab. Filius patris ſpontanei: aut filius patris vouentis vel principis.

בֶּן־הֲדַד Benadab. Filius ſonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui ſiue mammille. heb. benadad.

בֶּן־חַיִל Benail. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarũ vel antemuralis ſiue doloris.

בֶּן־דֶּקֶר Bendechar. Filius compunctionis vel tranſfixionis.

בֶּן־חֶסֶד Beneſeth. Filius mie vel opprobrii. heb. beneſed.

בֶּן־גֶּבֶר Bengiber. Filius viri: aut filius robuſti vel potentis.

בֶּן־הִנֹּם Benhennon. Filius diuitiarum ſuarum: aut filius decipientis vel contriſtantis eos. heb. benhennom.

בֶּן־חוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis

בָּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia ſiue edificatio mea.

Benni. Idem.

בִּנְיָמִין Beniamin. Filius dextere.

מִנְיָמִין Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interptatur de dextera: ſiue ꝑparatio dexteꝛ. heb. mẽiamin

בִּנּוּי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligẽtia eiꝰ. heb. beno. (beno.

בֶּן־אוֹנִי Benoni. Filius doloris mei.

בָּנוֹת Benoth. Filie: ſiue intelligentie: vel edificationes.

בִּנּוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: ſiue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בֶּן־זוֹחֵת Benzoeth. Filius ſeparationis: aut filius iſtius formidinis vel contritionis.

בְּעֹן Beon. In afflictione: vel in reſponſione: aut in cantico: vel ſcrutatio earum: aut ſyriace deprecatio. ⌈vel paſtus.

בְּעוֹר Beor. Incendium: vel expurgatio: aut inſipiẽs: ſiue iumẽtũ

בְּאֵרָה Bera. Puteꝰ: ſiue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

Berchameth. Puteus vel declaratio celſitudinis aut ſaculationis: ſiue in luce excelſa. heb. berrameth. בְּאֵר־רָמַת

Bercos. Filius conciſionis vel ſeparationis. בַּרְקוֹס

Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.

Beri. Filius meus: ſiue purꝰ: vel electꝰ: aut frumentũ meum בֵּרִי

Beri. Geñ. 46. Vigil. vel ſuſcitatꝰ: aut effũdens: ſiue denudans: vel ciuitas mea: aut ſyriace inimicus. heb. heri. עֵרִי

Beria. In malo: ſiue in clamore: aut in vlulatione: vel i paſtu בְּרִיעָה

Beria. 1. Paralip. 7. In malo. בְּרִיעָה

Berith. Pactum: ſiue fedus. בְּרִית

Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G. Βερνίκη.

Beroea. Grauis: vel ponderoſa. G. Βέροια.

Beroenſis. Grauis vel ponderoſus. G. Βεροιαῖος.

Beromi. Filius caloris vel indignationis: aut puritas ſiue frumentum indignationis: vel fugiens aquam. בַּרְחֻמִי

Beroth. Putei: ſiue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus. ⌈preſſus. heb. berothai. בְּאֵרוֹת

Beroth. 2. Regum. 8. Putei: ſiue pacta: vel puritas: aut cu- בֵּרֹתַי

Berotha. Idem. ſ. n.

Berothite. Putei: ſiue explanationes: vel declaratiões: aut i luminibus. בְּאֵרֹתִים

Berothites. Idem. ſ. n. (luminibus.

Berothites. 1. Paralipo. 11. interpretatur puteus ſiue pactũ: vel puritas: aut cupreſſus. בֵּרֹתִי

Berſa. In malo: vel in iniquitate: ſiue in condemnatione: aut filius reſpiciens. בִּרְשַׁע

Berſabee. Puteus iuramenti: ſiue puteus ſaturitatis aut puteus ſeptimus. בְּאֵר־שֶׁבַע

Berſabe. 2. Reg. 11. & 12. & 3. Reg. 1. & 2. (teus ſeptimus. בַּת־שֶׁבַע

& pſ. 50. Filia iuramenti vel ſaturitatis: aut filia ſeptima. heb. bethſabe. ⌈aut filia potẽtis. heb. bethſue.

Berſabee. 1. Paralipo. 3. Filia ſaluationis vel exclamatiõis. בַּת־שׁוּעַ

Berſan. Domus tumultus: aut domus opulẽtie. heb. bethſã. בֵּית־שְׁאָן

Berzelai. Ferreus: aut ex ſyro & hebreo filius contemptus בַּרְזִלַּי

Beſai. Oua: ſiue cenoſus: vel hũidꝰ: aut i naui. (vl' deſpectꝰ בֵּצַי

Beſai. Nee. 7. e. conculcatio ſiue contemptio vel deſpectꝰ. בֵּסַי

Beſechat. maſſa: ſiue inflatio: aut in anguſtia: vel in effuſiõe בָּצְקַת

Beſee. Conculcatio: ſiue contemptus: vel deſpectus. בֵּסַי

Beſellam. In pace: vel in retributione: ſiue decoctio eorum בְּשָׁלֹם

Beſeleel. In vmbra dei. בְּצַלְאֵל

Beſluth. In vmbris: aut in aſſatiõe: vel ſyriace in oratione. בַּצְלוּת

Beſodia. In ſecreto domini: ſiue in conſilio domini. בְּסוֹדְיָה

Beſor. Euãgelizatio: ſiue icarnatio: aut in boue: vel i muro. בְּשׂוֹר

Beth. Domus. D. ⌈aut domus agni eorum.

Bethacirem. Domus vinee: ſiue domus cognitionis corũ: בֵּית־הַכֶּרֶם

Bethaphua. Domus pomi: vel domus inflationis. בֵּית־תַּפּוּחַ

Bethagla. Domus feſtiuitatis vel reuolutionis eius. בֵּית־חָגְלָה

Bethaiſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum. בֵּית־הַיְשִׁמוֹת

Bethamoth. Domꝰ fortitudĩs mortis. heb. bethazmoth. בֵּית־עַזְמָוֶת

Bethanan. Domus gratie ſiue miſericordie vel doni. בֵּית־חָנָן

Bethanath. Domꝰ cãtici vel rñſiõis: aut domꝰ afflictionis. בֵּית־עֲנָת

Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cãtici: ſiue domus gratie domini. D.

Bethanim. Robuſti vel fortes: aut munera: ſiue fortitudo maris. heb. ethanim. אֵתָנִים

Bethanite. Domus cantici vel reſponſionis: aut domus afflictiõis. בֵּית־עֲנָת

Bethanoth. Idem. (flictiõis.

Betharaba. Domus planiciei: ſiue domus ſuauitatis aut domus fideiuſſionis: ſiue domꝰ veſpertina: aut domꝰ ſalicis. בֵּית־הָעֲרָבָה

Betharam. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. בֵּית־הָרָם

Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: ſiue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan. בֵּית־הָרָן

Betharan. Idem.

Digitized by Google

בֵּיתהָרָם Betharan. Ioſ.13. Domus celſitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum. heb. betharam.

בֵּיתאָוֶן Betháuen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen. Ioſ.8. In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe. Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie. D.

בֵּיתכַּר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon. Domus frumenti: vel domus piſcis.

בֶּטַח Béthe. Fiducia: vel confidentia: aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel. Domus dei.

בֶּתֶר Bethel. Cāti.2. Diuiſio: ſiue in turture: aut in exploratione vel contēplatione: aut ſyriace poſterior. heb. bether.

בֵּיתעֵמֶק Bethémech. Domus vallis vel profunditatis.

בֶּטֶן Béthen. Venter: ſiue terebinthus.

בֵּיתבְּרְאִי Betherai. Domus creatoris mei: aut domus ſanitatis vꝉ pinguedinis ſiue electionis mee. heb. bethberai.

Bethphage. Domus oris vallium: vel domus bucce vallis: ſiue domus ficuum. ſ. precoquarum. D.

בֵּיתפֶּלֶט Bethphalech. Domus liberatiōis vel expulſionis: aut ex hebreo & ſyro domus vomitus. heb. bethphalet.

Bethpheleth. Idem.

בֵּיתפַּצֵּץ Bethpheſes. Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor. Domus hiatus: ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader. Domus muri vel macerie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul. Domus retributionis: ſiue domus ablactationis: aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia. Filia domini: vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethieſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth. Domus leenarum: aut domus cordis littere vel ſigni: ſiue domus venientibus. heb. bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem. Domus panis: ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. Idem.

הַלַּחְמִי Bethleemites. 1. Paralip. 20. panis: aut pugna. heb. leemites

בֵּיתמַעֲכָה Bethmacha. Domus cōpreſſa vel cōtrita: aut domus fixa.

בֵּיתמְעוֹן Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: ſiue domus amaritudinis extincte.

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra. Domus pardi: ſiue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus commutationis.

בְּטֹנִים Bethonim. Ventres: ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. Domus ire: ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בִּתְרוֹן Bethoron. 2. Reg. 2. Diuiſio: ſiue in exploratiōe ipſius: aut filia cantici: vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha. Domꝰ ſanitatis vꝉ medicie: aut domꝰ laxatiōis.

Bethſaida. Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel inſidiantium. D.

Bethſaida. Ioannis.5. Domus effuſionis. ideſt locus vbi aque pluuiales cōfluebant. In greco ſcribitur betheſda. D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſámes. Domus ſolis: vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמְשִׁי Bethſamites. Idem.

בֵּיתשְׁאָן Bethſan. Domus dentis vel eboris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשָׁאן Bethſan. 3. Reg. 4. & 1. Paralip. 7. Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean. Idem.

בֵּיתהַשִּׁטָּה Bethſeca. Domus deuiationis: aut domus extenſionis: ſiue domus ſpine. heb. bethſeta.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſémes. Domus ſolis: aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſemite. Idem.

בֵּיתהַיְשִׁימוֹת Bethſimon. Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum. heb. bethſimoth.

Bethſimoth. Idem.

בֵּיתצוּר Bethſor. Domus rupis vel fortitudinis: ſiue domus plaſmationis: aut domus obſidionis vel vinculi.

Bethſur. Idem.

Bethſura. Idem. D.

בַּקְבּוּק Bethue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue laguncula. Heb. becbuc.

בְּתוּלחֵרֶם Bethúlarma. Duo nomina ſunt. Bethul. virgo. Arma. Anathema: vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Bethulia. Virgo dn̄i: aut domus parturiens dominum. D.

Bethzachara. Domus memorie vel recordationis. D.

Bethzecha. Domus tribulationis: ſiue domus cōpedū aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris. D.

בֶּזֶק Bézech. Fulgur: ſiue in compedibus.

גְּבָלִים Biblii. Termini: vel cōfinia: aut terminꝰ maris. heb. gſblí.

διθάλασσα Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria: quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet. G.

Βιθυνία Bithynia. Violenta properatio. G.

βλαστός Blaſtus. Germinans vel producens. G.

Boanerges. Beatus hieronymus dicit ꝙ debet ſcribi baneereem. quod interpretatur filii tonitrui.

בּוּקִּי Bocci. Vacuus: aut diſſipatio: ſiue in vomitu.

בֻּקִּיָּהוּ Bocciau. Euacuatio vel diſſipatio domini.

בֶּכֶר Bóchor. Primogenitus: vel primitie: ſiue in ariete.

בִּכְרִי Bochri. Idem.

Bochru. Idem.

בֹּהֶן Bóem. Pollex: ſiue in eis. heb. Bóen.

בָּנִי Bonni. Filius meus: aut edificans: ſiue intelligens.

בְּנִנִי Bonni. Nee.9. Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me. heb. banani.

בֹּעַז Bóoz. In fortitudine: aut in hirco.

בּוֹרִית Borith. Herba in qua eſt acrimonia ſaponis.

בּוֹצֵץ Boſes. Cenum: aut in ipſo flos: ſiue in ipſo reſpiciens.

סְפָרַד Bóſphorus. Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans: aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii.

בֶּצֶר Bóſor. Munitio: aut vindemia: ſiue ablatio: vel prohibitio: aut in anguſtia: vel in tribulatione.

בָּצְרָה Boſra. Idem.

בְּעֶשְׁתְּרָה Boſram. In grege eius: aut in diuitiis: ſiue i tinea legis: vel in tinea explorationis. heb. beaſthara.

Breſith. Primus liber legis: & interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādo ꝙ denoīare ſolet. Grece vero appellatur geneſis. i. gn̄atio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

בְּרִיעָה Brie. In malicia: vel in ſocietate: aut in clamore: ſiue in vlulatione: vel in paſtu.

Brieite. Idem.

פִּי־בֶסֶת Bubáſtus. Os conculcationis vel contemptus ab ore. heb. (pubaſtus.

Βουγαῖος Bugeus. Iactator. G.

בּוּל Bul. Germen: ſiue vetuſtas: aut defluens.

בּוּנָה Buna. Edificans: ſiue intelligens: aut adoptans.

בּוּז Buz. Contemptus: ſiue depredatus.

Buzi. Idem.

Digitized by Google

De incipientibus a littera.c.

קְהָת Caath.Congregatio:ſiue ruga:aut obtuſio.
קְהָת Caath.1.Paralip.6.b.vbi dr̃ caath filiꝰ eiꝰ:interpretatur ſubter vel ſub:aut confractio:ſiue formido.heb.táath.
קְהָתִי Caathite.Congregationes:ſiue rugę:aut obtuſiones.
קַבְצְאֵל Cabſeel.Congregatio dei.
כָּבוּל Cabul.Compeditus:vel quaſi germen:aut quaſi defluens:vel quaſi veteraſcens.
קְדֵמוֹת Cedemoth.Antiquiores:vel priores:ſiue orie͂tales:aut incendium vel incuruatio mortis.
קָדֵשׁ Cades ſanctitas.
קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ Cadesbarne.Sanctitas filii inſtabilis: aut ſanctitas frumenti vel puritatis co͂mote vel inſtabilis.
קָדֵשׁ Cadesbarne.Deute.1.in fine capi. in hebreo eſt cades interpretatur ſanctitas.
קְדוּמִים Cadumim.Antiqui:vel priores:ſiue orie͂tales: aut antiquũ ſiue orientale mare:aut incendium vel humiliatio aquarũ.
Caph.Vola.i.palma manus:aut phiala.D.
כְּפִירָה Caphara.Leũcula:aut propiciatio:ſiue linitio:vel villa:aut oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio.
Capharnaum.Ager penitentię: vel villa conſolationis:aut propiciatio penitentis.D.
Capharſalama.Ager vel villa pacis vel retributionis.D.
Caphetetha.manꝰ doni:aut ſyriace vinculũ:vl̃ colligatio.D
כְּפִירָה Caphira.Leũcula:aut propiciatio: ſiue linitio:vel villa aut oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio.
Cayphas.Inueſtigator:vel ſagax:ſeu vomens ore: aut vomitus oris.D.
קַיִן Cain.Poſſeſſio:vel poſſeſſus.
קֵינָן Caynan.Poſſeſſor: vel emptor:aut lamentator:vel nidus.
Caius.Lingua latina priſca interpretatur dñs. latinum eſt.
כְּלָל Calaal.Co͂ſumatio:vel totalitas: aut quaſi nox: vel ſyriace corona.heb.calal.
כַּלְּנֵה Calanne. Omnes nos: ſiue omnia hec:au conſumatio noſtra:vel ſicut manens:aut quaſi murmurans.
Calãnus.Idem.
כַּלְכֹּל Calchal.Nutriens:ſiue conſumãs omnia:aut ſuſtinens oia.
כָּלֵב Caleph.Quaſi cor:aut canis:ſiue caniſtrum.heb.caleb.
Calphi.Vox oris.vel conſumatum aut perfectum os.D.
חֳלִי Cali.Infirmitas: ſiue deprecatio:aut expectatio:vel principium:aut gemma:vel monile.
καλισθένης Caliſthenes.Pulchrum robur ſiue pulchra potentia.G.
קְלִיטָא Calitha.Refugium:ſiue contractio:aut vox declinans.
כְּלוּבַי Calubi. Caninus:aut caniſtrum meũ:ſiue totus ipſe in me.
קְמוֹן Camon.Reſurrectio ſiue confirmatio eius.
קְמוּאֵל Camuel. Surrexit deꝰ: vel ſuſcitauit aut co͂firmauit eũ deꝰ.
חָמוּל Camul.Pius vel miſericors.
קְנָת Canath.Emptio:ſiue poſſeſſio:aut lamentatio.
תַּעֲנַךְ Canath.Iudi.1.Confringens te: vel humilians te: ſiue reſpondens tibi.heb.tanach.
Candacis. Poſſidens contritionem: aut ex hebreo & ſyro poſſeſſio munda vel puriſſima.D.
כַּפְתֹּרִים Cappadoces.In hebreo eſt captorim:& interp̃tatur ſpherule:ſiue poma:aut vola vel palma turturũ vel exploratorũ.
כַּפְתּוֹר Cappadocia.Idem.ſ.n.
קַבְצְאֵל Capſeel.Congregatio dei.heb.cabſeel.
כַּפְתֹּרִים Capturim.Cappadoces:ſiue ſpherule vel poma:aut vola vl̃ palma turturum vel exploratorum.
כַּרְכְּמִישׁ Carchamis.Agnus quaſi ablatus:aut agnus quaſi palpans:vel ex ſyro & hebreo ciuitas ablata
קָרֵחַ Caréc.Caluus:ſiue glacies.
קָרְחִים Careim.Idem.plu.nu.

Caria.Capitalis.G. καρία.
Cariath Ciuitas:vel vocatio:aut lectio:vel occurſus. קִרְיַת
Cariathaa.Pauime͂tũ:ſiue frigiditate͂ diſſolue͂s.he.carchaa. קַרְקָעָה
Cariathai.Ciuitates:aut vocatio͂es: ſiue lectio͂es: vl̃ occurſꝰ. קִרְיָתַיִם
Cariatharbe.Ciuitas quattuor.i.quattuor patriarcharum.ſ.adam.abraam.iſaac.& iacob.qui ibi ſepulti ſunt. קִרְיַת אַרְבַּע
Cariathbáal.Ciuitas idoli vel imperãtis aut poſſidentis. קִרְיַת בַּעַל
Cariathiarim.Ciuitas ſiluarum. קִרְיַת יְעָרִים
Cariáthiarim.Eſd.2.interpretatur Ciuitas ciuitatũ vel oppidorum:aut ciuitas vigilantium:vel ex hebreo & ſyro ciuitas inimicorum.heb.cariatharim. קִרְיַת עָרִים
Cariatharim.Hiere.48.Ciuitates:aut vocationes:ſiue lectiones:vel occurſus.heb.cariatháim. קִרְיָתַיִם
Cariáthim.Idem.
Cariathſépher.Ciuitas litterarum. קִרְיַת סֵפֶר
Cariathſena.Ciuitas rubi:vl̃ ex hebreo & ſyro ciuitas inimicitie. קִרְיַת סַנָּה
Carie.Capitalis.G. καρία.
Carioth.Ciuitates:aut vocatio͂es:ſiue lectio͂es:vel occurſus. קְרִיּוֹת
Carith.Conciſio:ſiue confoſſio:aut exterminatio כְּרִית
Carmel.Cognitio circumciſionis: vel agnus circu͂ciſus:aut teneritudo.ſ.illa que eſt ſegetum:vel coccinus. כַּרְמֶל
Carmelites.Idem. כַּרְמְלִי
Carmelitis.Idem.femi.gene.
Carmelus.Idem quod carmel. כַּרְמֶל
Carmon.Quaſi malum granatũ:vel vinea doloris ſiue fortitudinis.
Carnaím.Cornua. קַרְנַיִם
Carpum.Fructus vel fructuoſus.G. καρπόν.
Carpus.Idem.G. καρπός.
Cartha.Ciuitas:ſiue vocatio:aut lectio:vel occurſus. קַרְתָּה
Carthaginenſes.In hebreo eſt tharſis: & interpretatur conte͂platio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:ſiue chryſolithus lapis.ſ.precioſus:aut mare. תַּרְשִׁישׁ
Carthari.Ciuitas:vel uocatio:aut lectio:vl̃ occurſus:ſiue frigiditatem dans.heb.carthan. קַרְתָּן
Caſaloth.Temeritates:ſiue fiducie:aut ilia. כְּסֻלּוֹת
Caſbon.Numeratio:vel cogitatio:aut feſtinans filius.D.
Caſeth. Quaſi demon: aut quaſi depredator:vel quaſi mãmilla:aut quaſi ager.heb.caſed. כֶּשֶׂד
Caſphia.Argentaria:ſiue cupiditas: aut ſyriace verecũdia. כָּסִפְיָה
Caſphin.Idem.D.
Caſphor.Arge͂teus mons:aut deſiderabilis mons.D.
Caſſia.Species aromatica:vel angulus. קְצִיעָה
Caſis.Conciſio:aut finis. קְצִיץ
Caſleu.Spes aut temeritas eius:ſiue thronus vel calix illius aut ilia eius. כִּסְלֵו
Catheth.Tedium:ſiue contentio. קָטַת
Cauda.In greco clauda:& interpretatur vox facta:ſiue vox flebilis.G. κλαύδη.
Cedar.Nigredo:aut triſtitia. קֵדָר
Céędes.Sanctitas. קֶדֶשׁ
Cedimoth.Antiquiores:vel priores:aut orientales: ſiue incendium vel incuruatio mortis. קְדֵמוֹת
Cedma antiquus:vel prior:aut orientalis. קֵדְמָה
Cedmiel.Antiquitatis vel prioritatis deus: aut orie͂tis deꝰ. קַדְמִיאֵל
Cedron.Denigratus:aut triſtis. קִדְרוֹן
Cephas.Petrus.ſ.a petra.ſyrum eſt.
Cephi.Speculator:vel fauus: ſiue coopertmentum:aut expectatio. צֹפִי
Cephira.Leuncula:aut propiciatio:ſiue linitio:aut villa vel oppidum:ſiue glacies:aut ſyriace negatio. כְּפִירָה
Ceila.Diſſolue͂s eã:ſiue diuide͂s aut ſcinde͂s eã.vel fixio eiꝰ. קְעִילָה
Celaia.Vox dñi:aut alleuiatio domini:ſiue torrefactio. קֵלָיָה
Celaia.Nee.12.leuis:ſiue torrefactꝰ.aut vox mea.heb.celai קַלַּי
Celátha.Cetꝰ vel co͂gregatio:ſiue eccliã.heb.cehálatha. קְהֵלָתָה

Celeon.Conſumatio vel perfectio: aut alleuians dolorẽ vel triſtitiam.D.

κοιλησυρία Celeſyria.Curua ſiue depreſſa ſyria.G.

קליטא Celita.Refugium:vel contractio:aut vocis declinatio.

כסלחים Celluim. Tegumentum vel ſedes tabularum: aut ſpes vel temeritas vite.

κεγχρεαῖς Cenchris.Milium genus leguminis.G.

Cendebeus.Zelus vel poſſeſſio doloris:aut zeli emanatio.

כנרת Genereth.Cithara:vel quaſi lucerna.

Generoth.Idem.plu.nu.

קנז Genez. Nidus iſte:aut lamẽtatio hec:ſiue poſſeſſio vel emptio hec.

קניזי Genezei.Idem.

Genezeus.Idem.

קני Geni.Poſſeſſio:vel emptio:ſiue nidus:aut lamentatio.

כרתי Cerethi.Conciſio:ſiue tranſfoſſio:vel exterminatio.

כרי Cerethi.4.Reg.11.Milites:aut arietes.heb.cari.

קרס Ceros.Vncinus:aut incuruatio.

Ceſar.A ceſo matris vtero dictus eſt: vel a ceſarie.i.coma vl' capillatura cũ qua ortus eſt: vel quod ceſios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum eſt.

Ceſarea.Idem:nam a ceſare dicta eſt.

כסלות Ceſeleth.Temeritates:ſiue fiducie:aut ilia.

קשיון Ceſſen.Duricia:ſiue ſtipula:aut cucumerarium.

Ceſion.Idem.

חתית Cethea.Cõfracta:ſiue formidoloſa:aut ſyriace deſcendẽs.

חתיות Cethee.Idem.plu.nu.

חתים Cethei. Confracti: vel formidoloſi:aut ſyriace deſcendẽtes

כתים Cethim.Cõterẽtes:vel cõtritio maris:aut diadema:ſiue aurũ:vel tinctura:aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.

כתליש Cethis.Paries eſt:aut ex ſyro & hebreo caterua leene:vel ſyriace quaſi euulſus.heb.cethlis.

קדמני Cethmonei.Antiquiores:vel priores:aut orientales.

קטורה Cethura.Aromatizans:vel fumigans:ſiue ligata.

זיף Ciph.Iſtud os: vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb.zyph.

זפים Ciphei.Idem.plu.nu.heb.ziphei.

κιλικία Cilicia.Voluens:vel reuoluta.G.

קין Cin.Poſſeſſio:vel emptio:ſiue nidus:aut lamentatio.

קינה Cina.Idem.

קיני Cinei.Idem.plu.nu

קיני Cineus.Idem.ſ.n.

Cineus.Geñ.10.interpretatur rubus:vel ſyriace inimicitia.

κινύρομαι Cinoth.Lamentationes que & grece threni vocantur

χης Cypriarches. Priceps cypri:vel priceps pulchritudinis.G.

κύπριοι Cyprii.Pulchri.G.

κύπριος Cyprius.Idem.ſ.n.G.

κύπρος Cyprus.Pulchra:vel pulchritudo.G.

כפר Cyprus.Canti.1.&.4.Camphora:ſiue preciũ:aut propiciatio:vl' pruina:ſiue oppidũ:aut leñcul?:vl' ſyriace negatio.

קירה Cirene.Paries:ſiue trabes:aut frigiditas:vel occurſus.

Cirenei.Idem.plu.nu.

Cirenenſes.Idem.

Cirenenſis.Idem.ſ.n.

Cireneus.Idem.

κυρίνιος Cirinus.In greco cyrinius:quod interpretatur dominans.

כורש Cyrus.Quaſi miſer:vel quaſi heres:aut venter.

קיש Cis.Durus:aut ſtipula:vel cucumerarium.

קישון Ciſon.Idem.

Claudia.Latinum eſt.

Claudius.Idem.

Clemens.Latinum eſt:ſignificatq; mitem: vel modeſtum.

κλώπας Cleophas. In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis:vel omnimoda gloria.G.

Cleopatra.Gloria patrie vel patris.G. κλεοπάτρα

Cloes.Viridis:aut graminea.G. χλόης

Coeleth.Eccleſiaſtes:vel concionator.

Coph.Circuitus:vel congelatio.D.

Colaia.Vox domini:aut alleuiatio dñi:ſiue torrefactio. קוליה

Colonia.Latinum eſt:a colendo.i.habitando dicta.

Coloſenſes.Puniti:vel ſupplicio affecti.G. κολασσαεῖς

Coloſſis.Punitio:vel ſupplicium.G. κολοσσαῖς

Coloza. Omnis propheta: ſiue omnis videns: aut omne pectus. כלחזה

Colozai.Idem.heb.coloza.

Corban.Donum:vel oblatio.

Corbona.Idem.

Corinthus.Saturitas:vel ſacietas:aut ornamentum.G. κόρινθος

Corinthii.Saturati vel ſaciati:aut ornati.G. κορίνθιοι

Cornelius.Latinum eſt a cornu.

Corozaim.Hoc ſecretum:vel hic eſt myſterium.D.

Cozbi.Mendax:aut ceſſans:ſiue q̃ſi fluens:aut q̃ſi fluxus. כזבי

Creſcens.Latinum eſt a creſcendo.

Creta.Carnea vel carnalis.G. κρήτη

Cretenſes.Idem.plu.nu.G. κρῆτες

Cretes.Idem.G. κρῆτες

Criſpus.Latinum eſt.

Cuſanreſathaim.Ethiops vel nigredo iniquitatum. כושן רשעתים

Cutha.Combuſtio:ſiue contuſio. כותה

Cutheni.Idem.

Vucuſq; per ſimplicem.c.litteram.i.ſine aſpiratione lecta ſunt principia nominum:ex hinc que ſequũtur aſpiratione addita.i.per.ch.legenda ſunt.

Chaana.Mercatrix vel negociatrix: ſiue contrita vel cõfracta:aut recte reſpõdẽs: vel recte affligens. heb.chanaana. כנענה

Chabri. Socius:aut particeps:ſiue incantor:aut liuor.D.

Chabul.Compeditus: vel q̃ſi germinans:aut quaſi defluẽs ſeu quaſi veteraſcens. כבול

Chai aceruus.heb.hai. עי

Chalãne.Omnes nos:ſiue omnia hec:vel ſicut manens:aut ſicut murmurans. כלנה

Chaldea.Quaſi demõ:aut quaſi depredatrix: vel quaſi mãmilla:aut quaſi ager.

Chaldei.Quaſi demones:aut quaſi depredatores:vel quaſi mammille:aut quaſi agri. כשדים

Chaldeus.Idem.ſ.n.

Chale.Oportunitas: aut quaſi viriditas: vel quaſi humiditas:aut quaſi tabula. כלח

Cham.Calidus vel calor:aut niger. חם

Chamaal.In circunciſione:aut in mixtione.heb.bamaal. במהל

Chamaan.Sicut illi:aut ſimilis eis: vel quaſi turbatio.heb. chamaam. כמהם

Chamos.Quaſi palpans: aut quaſi recedens: vel quaſi auferens. כמוש

Chamuel. Surrexit deus: ſiue ſuſcitauit aut confirmauit eum deus. קמואל

Chana.Zelus vel emulatio:ſiue poſſeſſio: aut lamentatio: vel nidus eius:aut cana.i.arundo. קנה

Chanaan.Mercator:vel negociator: ſiue contritus vel confractus:aut recte reſpondens:vel recte affligens. כנען

Chanaan.Iudi.10.In hebreo eſt maon:& interpretatur habitaculum:ſiue delictum:vel ex peccato. מעון

Chanaan.3.Regum.22.Mercatrix vel negociatrix:ſiue cõtrita vel confracta:aut recte reſpondens:vel recte affligẽs. heb.chanaana. כנענה

Chanaan.Hiere.41.interpretatur Sicut illi:aut ſimilis eis: vel quaſi turbatio.heb.chamaam. כמהם

Digitized by Google

כנענה Chananaa.Mercatrix:vel negociatrix: ſiue contrita:vel cõ fracta:aut recte reſpondens:vel recte affligens.
Chananea.Idem.
כנענים Chananei.Mercatores:ſiue negociatores: aut cõtriti vel cõ fracti:ſiue recte reſpondentes:vel recte affligentes.
Chananeus.Idem.ſ.n.
Chananeus. Vnus ex duodecim apl̃is. Zelotes aut emulator interpretatur. vt habetur Luce.6. Non.n.erat ex chanaan: ſed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur.D.
כנענית Chananitis.Mercatrix:vel negociatrix:aut contrita:vel cõ fracta:ſiue recte reſpondens:vel recte affligens.
כרן Charan.Quaſi cantans: aut quaſi clamãs:ſiue agnus vel cognitio eorum.
Charrañ.Idem.
Charran. Tob.11. & Iudich.5.& Act.7. Ira : vel ſyriace libertas.D.
כרכם Charcas.Agni cooperimẽtum: aut agni thronus vel calix: aut quaſi tortuoſum.ſ.non planum.
קריתערים Chariátiarim.Ciuitas ciuitatum vel oppidorum : aut ciuitas vigilãtium : vel ex hebreo & ſyro ciuitas inimicorum. heb.chariatarim.
קריות Charioth.Ciuitates:aut vocatiões:ſiue lectiões:vl̃ occurſus
כרמי Charmi.Vinea ſiue cognitio aquarum:vel agn⁹ aquarum: aut quaſi celſitudo.
Charmite.Idem.
כרשנא Charſena.Agnus anniculus:ſiue agn⁹ dormiẽs vl̃ mutat⁹.
קושיהו Chaſaia.Duricia aut grauitas eius:ſiue ſcandalum ipſius.
כסלון Chaſelon.Fiducia vel temeritas eius: ſiue ilia eius: aut thronus mãſionis: vel calix ſiue tegumentum mãſionis.
כסלחים Chaſluim.Tegumentum tabularum: vel ſedes tabularum: aut ſpes vel temeritas vite.
סבולת Cheboleth.Onus.heb.ceboleth.
Chebron.Societas:ſiue participatio:aut adheſio:ſiue incantatio:vel liuor.D.
כלאב Cheleab.Totus vl̃ oĩs pr̃: ſiue cõſumatio vel phibitio pr̃is.
כלוהו Cheliáu. Omnis vel totus ipſe: aut conſumatio eius: ſiue prohibens eum.
כליון Chelion.Conſumatus:ſiue perfectus:aut totus colũbinus.
כלמד Chelmath.Quaſi docens:aut totus menſurans:ſiue omne indumentum: aut conſumatio vel ceſſatio menſure vel indumenti.heb.chelmad.
Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio: aut ſomnium eius.D.
אלון Chelon.Ilex vel quercus:aut fortis.heb.helon.
כלוב Chelub.Caniſtrum:ſiue caninus.
כנה Chenne.Baſis:aut rectitudo:ſiue preparatio.
χαιρέας Chereas.Gaudens:vel letus.G.
כרמל Chermel.Cognitio circũciſionis: vel agnus circũciſus: aut teneritudo.ſ.illa que eſt ſegetum:vel coccinus.
כרוב Cherub.Quaſi magiſter vel quaſi multiplicans: aut quaſi pugnans:vel cognitionis aut ſcientie multitudo.
כרובים Cherubim.Idem.plu.nu.
כרוב Cherubim.2.Reg.22.Idem.ſ.n.heb.cherub.
כסלון Cheſlon.Fiducia aut temeritas eius: ſiue ilia eius:aut thronus mãſionis:vel calix ſeu tegumentum mãſionis.
כידן Chidon.Iaculum:vel infortunium:ſiue quaſi iudicans.
χῖος Chium.Aperta:vel apertura.G.
קוה Choa.Spes:vel congregatio:ſiue linea:aut regula.
כבר Chobar.Fortitudo vel potentia: aut q̃ſi filius:ſiue quaſi puritas:vel quaſi frumentum:aut iam.i.quod iam preteriit.
כדכד Chodchod.Iapſis:aut hydria hydrie.
כדרלעמר Chodorlaomor.Quaſi generatio ſeruitutis:aut quaſi habitatio ſeruitutis:ſiue ſpherula vel rotunditas manipuli.

Chonenias.Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini. כנניהו
Choo.Vertex:vel ſummitas.G. κῶς
Chore.Caluus:vel caluicium:ſiue glacies:vel gelu. קרח
Chore.1.Paralipo.9.c. vbi dicitur Sellum vero filius chore.&.26.&.2.Paralipo.31.interpretatur vocans:vel legẽs aut perdix. קורא
Chorrei.Furores:aut libertates:ſeu foramina. חרי
Chori.Caluus vel caluicium:aut glacies:vel gelu. קרחי
Chorite.Idem.plu.nu. קרחים
Chorites.Idem.ſ.n.
Choum.Vertex:vel ſummitas.G. κῶς
Chriſtus.Vnctus.G. χριστός.
Chub.Extinguens. כוב
Chulia.Vox domini:aut alleluiatio dñi:ſiue torrefactio. קוליה
Chum.Preparatio: ſiue placenta : aut ſyriace feneſtra.heb. cun. כון
Chus.Ethiops:aut niger. כוש
Chus.1.Paralipo.4.interpretatur ſpina: aut eſtas: ſiue tedium:vel vigilia:aut finis. קוץ
Chuſa.Videns:aut prophetãs: in greco ſcribitur chuza.D.
Chuſi.Ethiops:aut niger. כושי
Chuſi.2.Reg.15.&.16.&.17.&.1.Paralipo.27.interpretatur Senſus:aut feſtinans:vel ſilens. חושי
Chuſi.1.Paralipo.6. interpretatur Durus: ſiue ſtipula : aut cucumerarium.heb.ciſi. קשי
Chuſi.ps.7.Ethiops:aut niger.heb.chus. כוש
Chuza.Videns:vel prophetans.D.

De incipientibus a littera.D.

DAbai.Detrahens:ſiue loquens: aut ſenectus: vel ſyriace fluens. דבי
Dabereth.Verbum:ſiue res:aut apes:vel ſubiectio:aut ſyriace ductrix. דברת
Dabbéreth.Idem.
Dabir. Oratorium:ſiue verbum: aut res:vel ſubiectio : aut ſyriace ductor. דביר
Dabreiamim.Verba dierum:grece autem vocatur hic liber paralipomenon.i.relictorum:eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta ſunt.
Dabri.Oratorium ſiue verbum meum : aut res vel apes ſiue ſubiectio mea:aut ſyriace ductor meus. דברי
Dadan.Mãmilla:vel dilectio:aut patruus:vel iudicans. דדן
Daphne.Laurus.G. δάφνη.
Daphnim fontem. Nu.34. In hebreo eſt ayn: & interpretatur oculus:ſiue fons. עין
Dagon.Frumentum:vel piſcis. דגון
Dalaia.Pauper domini: ſiue exhauſtio aut ramus domini: vel macilentus. דליה
Dalaias.Idem.
Dalila.Paupertas vel ſitula eius:aut ramus eius:ſiue exhauriens:aut macilenta. דלילה
Dalmanuta.Situla preparata: vel exhauſtio numerata ſiue macies vel ramus preparatus vel numeratus.D.
Dalmatia.Lampas fruſtatoria:aut fulgur vanitatis.G. δαλματία
Damaris.Vxorcula.i.parua vxor.G. δάμαρις.
Damaſceni.Sanguinis ſacci: vel ſanguinis pocula:aut ſanguis femorum vel incendiorum ſeu procuratoris.
Damaſcenus.Idem.ſ.n. דמשק
Damaſcenus.1.Paralipo.18. generationis aut habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris.heb.darmaſcenus. דרמשק
Damáſcus. Sanguinis ſaccus:vel ſanguinis poculũ:ſiue ſanguis femoris vel incendii aut procuratoris. דמשק

Digitized by Google

דַמֶּשֶׂק Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur perrexitq; achaz i ocurſum theglatphalaſar regi aſyriorũ in damaſcum:interpretatur Similitudo incendii aut oſculi vel poculi ſiue ſacci: aut ſimilis femori: vel tacitum oſculum aut poculum. heb.dumaſcus.

דַּרְמֶשֶׂק Damaſcus.1.Paralipo.18.&.2.Paralipo.16.&.24.&.28. interp̄tatur generationis vel habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii.heb.darmaſcus.

דִּמְנָה Damna.Sterquilinium:aut cruentatio: vel taciturnitas:aut ſimilitudo noſtra.

דָּן Dan.Iudicans:ſiue iudicium.

לַעְדָּן Dan.1.Paralipo.26.c. Voluptuoſus: aut teſtificans ſiue deglutiens iudicium:aut ſyriace temporalis.heb.ladan.

דָּנִיֵּאל Daniel.Iudicium dei.

אַדָּרָה Daran.Pallium:ſiue potentia aut magnitudo.heb.adara.

דַּרְדַּע Daran.1.Paralipo.2.generatio vł habitatio paſtoris aut ſocietatis ſiue iniquitatis:vel ſyriace brachium.heb.dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius.Requirens:aut inquirens.

דָּתָן Dathan.Ritus:aut lex.

Datheman.Legis preparatio:vel legis munus.D.

דָּוִד Dauid.Dilectus.

דַּבֶּשֶׁת Debáſſeth.Melíflua:aut infamiam apponens.

דְּבֵלִים Debeláim.Palate.i.maſſe de ficibus compacte.

דְּבוֹרָה Debera.Oratorium:ſiue verbum:aut res: vel apes:aut ſubiectio:vel ſyriace ductrix.

דְּבֵלָתָה Debláta.Palata.i.maſſa de ficibus compacta.

Deblatíim.Idem.plu.nu.

δεκάπολις Decapolis.Decem ciuitatum.ſ.regio.G.

דִּקְלָה Deda. Cõminutio eius: vel ſyriace palma.illa.ſ.que eſt arbor.heb.decla.

דַּדָּן Dedã.Mãmilla vel dilectio earum:aut patruus:vel iudicãs.

דְּבוֹרָה Delbora apes:vel verbum: aut res: ſiue ſubiectio:vel ſyriace ductrix.heb.debbora.

דַּלְעָן Delean.Pauper afflictus: ſiue pauperis reſponſio vel canticum: aut exhauſta ſiue macilenta afflictio vel reſponſio: vel ex hebreo & ſyro pauper ouis.

Deleth.Ianua:ſiue paupertas.D.

דַּלְפוֹן Delphon.Stillicidium aut pauperem reſpiciẽs: ſiue exhauſtum vel macilentum reſpiciens.

δῆλος Delo.Manifeſtata vel oſtenſa.G.

δῆλος Délos.Idem.G.

δημᾶς. Demas.Popularis:vel plebeius:aut pinguis.G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerere quam gentiles deam frumenti putabant.G

δημοφῶν. Demophon.Populi interfector:aut populi cedes.G.

דִּנְהָבָה Denába.Iudicium eius in ea:aut iudicium prebens.

דָּפְקָה Deptha.Pulſatio:ſiue impulſio.heb.depcha.

δέρβην. Derben.Circũſepta:vel vallata.G.

δερβαῖος. Derbéus.Circũſeptus:vel vallatus.G.

דַּרְקוֹן Dercon.Generatiõis aut habitationis poſſeſſio vł emptio: aut ſyriace draco.

Deſſan.Pinguedo:aut cinis.D.

διάβολος. Diabolus.Criminator ſiue calumniator:aut accuſator.G.

רֶשֶׁף Diabolus.Abachuc.3.in hebreo eſt réſeph: & iterpretatur volucris:ſiue flamma:vel lampas.

Diana.Latinum eſt:& dicta eſt a die:eo quod habeat lucem emulam diei.nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבוֹן Dibon. Abundans filius: aut abundantia intelligentie vel edificationis:aut ſyriace fluxus.

דִּימוֹן Dibon. Eſa.15.d. Sanguinolenta: ſiue ſterquilinium. heb. dimon.

דִּיבֹן גָּד Dibóngad.Abundantia filii felicis:aut abundantia intellectus vel edificationis felicis:ſiue abundãtia filii accincti.

Didymus.Geminus vel gẽmellus:ille.ſ.qui cum alio vno & eodem partu naſcitur.G. δίδυμος.

Diei.De generatione:aut exiſtentes.ſyrum eſt.heb.dieui. דִּיהוּא

Dilaiáu.Pauper domini:ſiue exhauſtio vel ramus domini: aut macilentus. דְּלָיָהוּ

Dimona.Sterquilinium:ſiue coacernatio:aut abundãs numerus vel munus. דִּימוֹנָה

Dina.Iudicium:vel iudicans:aut ſyriace iſta. דִּינָה

Dinei.Iudices:ſiue iudicia. דִּינָיֵא

Dionyſius.Diuinitus ſtimulatus vel compunctus.G. διονύσιος

Dióscorus.Diuina ſaturitas:vel diuinum ornamentum.G. διόσκορος

Diotrepes.A ioue nutritus.G. διοτρέφης

Diſan.Trituratio: ſiue pinguedo: vel cinis: aut abundans dens vel ebur. דִּישָׁן

Diſon.Trituratio:ſiue pinguedo:vel cinis. דִּשׁוֹן

Doch.Cõmotus:ſiue impulſus:aut cõminutus.D.

Dodan.Dilectio aut mãmilla ei9:vł patru9 ei9.heb.dodau. דּוֹדָוָהוּ

Dodanim. Dilecti vel patruelis ſomnus: aut mammilla dormientis. דֹּדָנִים

Dodanim.1.Paralipo.1. Imperantes ſiue deſcendentes:aut imperantis vel deſcendentis ſomnus.heb.rodanim רוֹדָנִים

Doech. Solicitus:ſiue anxius:aut piſcator.heb.doeg. דֹּאֵג

Dom.Dominus:aut baſis:vel ſyriace auris.heb.adon. אֶבֶן

Domim.Sãguinei:aut ſilentes:vel ſimiles:aut ſyriace pecunie. דָּמִים

Dor.Generatio:vel habitatio. דּוֹר

Doram.Generatio vel habitatio populi.D.

Dorcas.Caprea vel dãmula.G. δορκάς.

Dorda.Habitaculum ſcientie:vel generatio ſcientie. דַּרְדַּע

Dorimini.Generatio vel habitatio dextere.D.

Dorix.Rapidus:aut velox.D.

Doſitheus.Deodatus.G. δοσίθεος.

Dothaim.Ritus:aut lex.heb.dothan. דֹּתָן

Druſilla.Rore conſperſa.G. δρουσίλλα

Dudi.Dilectus aut patruus meus. דּוֹדִי

Duel.Cognoſcite deum:ſiue ſcientia dei. דְּעוּאֵל

Duma.Silentium:vel ſimilitudo. דּוּמָה

Durã. Generatio: vel habitatio:aut pyra.ſcilicet ignis.heb. dura. דּוּרָא

De incipientibus a littera.e.

EBal. Aceruus vetuſtatis:aut aceruus defluens. עֵיבָל

Ebal.Gen̄.10.interpretatur Peruerſitas vetuſtatis:aut peruerſitas fluxus.heb.obal. עוֹבָל

Eccleſiaſtes.Hebraice dicitur coheleth: & interpretatur cõgregans: Eccleſiaſtes autem in greco congregans vel concionator interpretatur. ἐκκλησιαστής.

Edema.Terra:aut ruffa:ſiue ſanguinea. אֲדָמָה

Eden.Voluptas:ſiue delitie.aut ſyriace tẽpus. עֵדֶן

Edẽna.Iudicium vel iudicans:aut ſyriace iſta.heb.dẽna. דִּנָה

éder.Grex:ſiue defectio:vel priuatio. עֵדֶר

édes.Menſis:aut nouitas. חֹדֶשׁ

Ediſſa.Myrtus:aut ſyriace letitia. הֲדַסָּה

Edna.Voluptas:aut ſyriace tempus. עֶדְנָא

Ednas.Idem.

Ednas.1.Paralipo.12.interpretatur Eterna requies: ſiue teſtimonium quietis. עַדְנָה

Edom.Ruffus:ſiue terrenus:aut ſanguineus. אֱדוֹם

Edom.Ioſ.3.Homo:ſiue ruffus: aut terrenus: vel ſanguineus.heb.adom.& eſt nomen vrbis. אָדָם

Edrai.Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes ſicut interitus iniqui aut ſocii vel paſtoris ſiue cõfractionis. אֶדְרֶעִי

Epha.Laſſus:aut volãs: vel ſyriace plicatus vel cõplicatus. עֵיפָה

Epha.Ezechiel.45.Genus eſt menſure. אֵיפָה

Digitized by Google

ἐπαινετός Ephenetus.Laudabilis.G.
חפר épher.Fodiens:aut explorãs:ſiue opprobriũ:vel cõfuſio.
עפר épher.Gen.25.Et.1.Paralip.1.&.4.&.5.vbi dr̃.& epher & iahalon:interp̃tatur puluis:ſiue hinulus aut plũbum.
חפרי Epherite.Fodientes:aut explorantes:ſiue opprobria:vel confuſiones.
פרשותא Ephermeſta.Ruptura fundamenti:vel rupturã ponens:aut ex hebreo & ſyro taurus anniculus.heb.phermeſta.
Ἐφέσιοι Epheſii.Deſiderabiles.G.
Ἔφεσος Epheſus.Idem.ſ.n.G.
Epheta.Aperire imperatiui modi:paſſiue vocis.
אפה Ephi.Genus eſt menſure.
אפד Ephod.Superhumerale:aut ornamentum.
אפד Ephor.Iudi.8.ſ.&.1.Paralipo.15.interpretatur.Suphumerale:aut ornamentum.heb.ephod.
עפרה Ephra.Puluerulenta:ſiue plumbea:aut damula.
אפרים Ephraim.Frugifer:aut creſcens.
עפרה Ephraim.1.Reg.13.interpretatur Puluerulenta:ſiue plumbea:aut damula.heb.ephra.
אפרתה Ephrata.Vbertas:ſiue frugifera:vel creſcẽs:aut incinerata.
אפרתים Ephratei.Vbertates:ſiue frugiferi:aut creſcẽtes:vł icinerati
Ephrateus.Idem.ſ.n.
חפרע Ephree.Cooperimentum iniqui vel ſocii aut confracti:ſiue portus iniqui vel ſocii aut confracti.
אפרים Ephrem.frugifer:aut creſcens.
עפרון Ephron.Pului:ſiue hinulus:aut plumbeus.
Egbathana.Frater mortis.D.
אחמתא Egbathanis.Idem.heb.echmatha.
הגא Egeus.Meditatio:ſiue loquela:vel gemitus:aut ablatio.
יגאל Egial.Redemptor:vel redemptus:ſiue inquinatus.
מצרית Egyptia anguſtians:ſiue tribulans.
מצרים Egyptii.Anguſtiantes:ſiue tribulantes.
Egyptius.Idem.ſ.n.
מצרים Egyptus.Anguſtie:ſiue tribulationes.
חגלה Egla.Feſtiuitas aut gyratio eius.
עגלה Egla.2.Reg.3.&.1.Paralipo.3.interpretatur Vitula:aut currus:ſiue rotunda.
עגלון Eglon.Vitulus:aut currus:ſiue rotundus.
אלה Ela.Ilex:vel quercus:aut maledictio:vel iuramentum.ſ.imprecationis:aut ſyriace deus.
אלעד Elad.Dei eternitas:vel dei teſtimonium:aut dei preda.
אלעדה Elada.Dei cetus vel congregatio:aut dei eternitas ſiue teſtimonium:vel dei preda.
Ἑλλάς Ellada.Grecia.G.
Elai.Fortis:vel deus meus.D.
עילם Elam.Adoleſcens:ſiue occultus:aut ſeculum.
Elamite.Idem.p.n.
אלעשה Elaſa.Dei factura.
אלקנה Elchana.Deus zelotes:aut dei poſſeſſio:vel dei calamus:ſiue deus nidus eius.
חלקיה Elceia.Portio ſiue pars domini:aut lenitas domini.
חלקי Elci.Portio:ſiue pars:aut lenis.
חלקיה Elchia.Portio ſiue pars domini:aut lenitas domini.
Elchias.Idem.
אלדעה Eldaa.Dei ſciẽtia:aut dei cognitio.
אלדד Eldad.Dei dilectus.
Elleadebarim.Quintus liber legis:& interp̃tatur hec ſunt uerba:quia ſic incipit in hebreo.grece autem vocatur deuteronomium.i.ſecundatio legis.
אלעלה Eleale.Dei aſcẽſio:ſiue dei holocauſtum.
אלחנן Elcanan.Dei grã:ſiue dei mĩa:aut dei donũ.heb.elchanan.
אלעזר Eleazar.Dei adiutorium:ſiue dei atrium.
Eleazarus.Idem.

élech.Portio:ſiue pars:aut lenitas. חלק
Elechite.Idem.p.n.
Electa.Latinum eſt:& grece idem ſignificat.
éleph.Mũdus.ſ.orbis:vel muſtela:aut ſyriace rubigo.heb.éled. חלד
Ellel.Laudans:ſiue lucifer:aut ſtultitia. הלל
Eleutherus.Liber vel ingenuus.G. ἐλεύθερος
Elphaal.Dei opus:vel dei operatio. אלפעל
Elpheleth.Deus liberationis:ſiue deus meus expellens. אליפלט
Eli.Deus meus. אלי
Eliab.Deus meus pater:ſiue deus patris. אליאב
Eliaba.Deus abſconditus:ſiue deus dilectionis. אליחבה
Eliachim.Dei reſurrectio aut affirmatio:ſiue deus reſurrectionis vel firmitatis:aut deus vindicans. אליקים
Eliada.Dei ſciẽtia:vel dei cognitio. אלידע
Eliadam.Idem.heb.eliada.
Eliade.Idem.
Eliam.Dei populus. אליעם
Elias.Deꝰ dominus:aut fortis dominus. אליהו
Eliaſaph.Deꝰ augẽs:vel deꝰ augmẽtationis:aut deꝰ finiẽs. אליסף
Eliaſib.Deus conuerſionis:aut dei ſeſſio vel habitatio:ſiue dei inſufflatio. אלישיב
Eliaſub.Idem.
Eliatha.Deus meus tu:aut deus meus venit. אליאתה
Elibaa.Deus abſconditus:ſiue dei dilectio.heb.eliaba. אליחבה
Elica.Dei pellicanus:aut fortis vomitus. אליקא
Elici.Nigri:aut circũuoluti:vel retorti.G. Ἕλικοι
Elida.Dei ſcientia:vel dei cognitio. אלידע
Eliel.Deus meus deus:vel dei fortitudo:ſiue dei potentia. אליאל
Eliezer.Dei adiutorium:ſiue dei atrium. אליעזר
Eliphal.Dei miraculum:vel dei iudicium. אליפל
Eliphalech.Deꝰ liberationis:ſiue deꝰ meus expellens.heb.eliphalet. אליפלט
Eliphaleth.Idem.
Eliphalu.Deus mirabilis:ſiue deus iudicii. אליפלהו
Eliphaz.Dei niſus vel conatus:aut dei aurum obrizũ. אליפז
Elipheleth.Deus liberationis:ſiue deus meus expellens. אליפלט
Elim.Arietes:aut fortes:vel cerui:ſiue valles. אילים
Elymaida.Panicea:a panico qđ eſt genus ſeminis.G. Ἐλυμαΐς
Elymas.Magus:ſiue corruptor:vel pernicioſus.G. Ἐλύμας
Elimelech.Deus meus rex:aut dei conſilium. אלימלך
Elioenai.Ad ipſum oculi mei:ſiue ad ipſum fõtes mei:aut ad ipſum afflictio vel paupertas. אליועני
Elioenai.1.Paralipo.26.& Eſd.8.interpretatur Ad dominum oculi mei:aut deus ipſe oculorum meorum. אליהועני
Eliopolis.In hebreo eſt on:quod interpretatur dolor:vel fortitudo:aut triſtitia:grece vero eliopolis interpretatur ſolis ciuitas. Ἡλιόπολις און
Elioreph.Dei hyems:aut deus iuuẽtutis:ſiue forte opprobrium:aut ex hebreo & ſyro:deus acuminis. אליחרף
Eliſa.Deus eſt:aut dei agnus:ſiue deus cõmodans. אלישה
Eliſabeth.Deꝰ iuramẽti vel ſaturitatis:ſiue dei ſeptenariũ. אלישבע
Eliſaphan.Deus aquilonis:ſiue deꝰ abſcõditus:aut deꝰ ſpeculator. אליצפן
Eliſaphat.Deus iudicans. אלישפט
Eliſama.Deus exauditionis:ſiue dei exauditio. אלישמע
Eliſeus.Dei ſalus:vel deus ſaluans. אלישע
Eliſu.Idem.heb.eliſua.
Eliſua.Idem.
Eliſua.1.Paralipo.3.interpretatur Deus exauditionis:vel dei exauditio.heb.eliſama. אלישמע
Eliſur.Dei fortitudo:ſiue dei petra:aut dei plaſmatio vel colligatio. אליצור
Eliud.Deus laudis:ſiue deus confeſſionis:aut dei laus vel confeſſio.D.
Elmeleth.Dei regnum vel dei conſilium.heb.elmelech. אלמלך
Elmodad.Dei menſura:aut atrium dilecti. אלמודד

Digitized by Google

עלמון דבלתים Elmondeblataim. Duo noīa ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculū: vel cōtēptus Deblataim palathe.i.maſſe de ficibus cōpacte.
אלנעם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos.
Elnaen. Idem.heb.elnaem.
אלנתן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum.
Eloi. Deus meus.
אילון Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut ceruus.
חלון Elon. Nu.z.& Hiere.48.interpretatur Feneſtra: vel ꝑphanatio: ſiue dolor: vel infirmitas.
חלקת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas.heb.elchath.
אלתולד Eltholad. Dei generatio.
אלול Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.
בול Elul.3.Reg.6.Germen: aut deſtuēs: ſiue vetuſtas.heb.bul.
אלזבד Elzebad. Dei dotatio.
זיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb.ziph.
Emalchuel. Rex deus: aut regnum dei: vel nuncius dei.D.
הימם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.
הימן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.
עמנואל Emanuel. Nobiſcum deus.
חמת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.
מאה Emath. Nee.12.interpretatur Centum.heb mea.
חמתי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.
Emaus. Timens conſilium: vel matris aut gētis conſilium: ſeu populus abiectus.D.
אמר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.
Emmer. Idem.
אימים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aqrū.
חמור Emor. Aſinus: ſiue lutū: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut ponderoſus
Emmor. Idem.
עמרי Emri. Manipulus meus: au ſeruitus: vel gomor genus menſure capiens decimam partem ephi.
ענק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.
Enachim. Idem.p.n.
עינחדה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acuminis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.
חנדד Ennada. Nee.3.interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti.heb.enadad.
Enadab. Idem.heb.enadad.
עינם Enaim. Fons: vel oculus eorum.
Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum.D.
עינן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.
ἐγκαίνια· Encenia. Renouatio: vel dedicatio.i.feſtum pro renouatione vel dedicatione templi.G.
עינדור Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.
Αἰνέας· Eneas. Laudatus.G.
חנדד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti.heb.enedad.
עינגדי Engaddi. Fōs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.
עינעגלים Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.
עינגנים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum.heb. enganim.
Engannim. Idem.
חנוך Enoch. Dedicatus: vel diſciplinatꝰ: aut morigeratus.
Enochite. Idem.p.n.
עינן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.
הנם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos.heb.ennom.
אנוש Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperatꝰ.

Enſemes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus. עינשמש
Epaphras. Spumans.G. Ἐπαφρᾶς
Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus.G. Ἐπαφρόδιτος·
Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores.G. Ἐπικούρειοι
Epinicion. Canticum victorie.G. ἐπινίκιον·
Eraſtus. Amabilis.G. Ἔραστος·
Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum.ſ.deo. חרם
Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus.D.
Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel reſponſionis. אשען
Eſaia. Salus domini. ישעיה
Eſaias. Idem.
Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia.heb.ieſamari. ישמרי
Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius. עשו
Eſbaal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis. אשבעל
Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare. אצבן
Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiōis vel mortis.D.
Eſcariothes. Idem.
Eſcariotis. Idem.
Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis. אשכל
Eſdras. Adiutor: ſiue atrium.heb.ezras. עזרא
Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii.D.
Eſdrin. Adiutorium.D.
Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis. אשבן
Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare. חשבון
Eſebon. Gen.46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis. אצבן
Eſech. Violentia: ſiue calumnia. עשק
Eſel. Ambulans: ſiue villificans: aut ſtillans.heb.ezel. אזל
Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians. אצר
Eſer.1.Paralipo.4. Adiutorium: ſiue atrium.heb.ezer. עזר
Eſphatha. Cōgregatio: ſiue collectio: aut cōſumās vl' finiēs. אספתא
Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiōis: vel legatio.i.ambaſiata. חשמנה
Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio. אשנה
Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei.heb.ezrael. עזראל
Eſrai. Atrium: ſiue fenū. חצרי
Eſriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei. אשריאל
Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum.heb.eſron. חצרן
Eſromite. Idem.p.n.heb.eſronite.
Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus. אשתמע
Eſthamo. Idem.
Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vl' ignis laboris. אשתאל
Eſtaolite. Idem.p.n.
Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus. אשתמע
Eſthon. Vxor eius: aut ignis donū. אשתון
Ethai. Robuſtus: ſiue ſignū meū: aut vomer: vel aduentus. אתי
Ethaia. Frater domini.heb.echaia. אחיה
Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue iuolutio eius. חתלון
Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb.ethan. איתן
Etham. Exo.13.& Nu.33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſiue ſignum eorum. אתם
Etham. Iudi.15.&.1.Paralipo.4.a. vbi dicitur. Iſta quoq; ſtirps etham.& in eo.c.&.2.Paralip.11. Auis eorū: ſiue inuolutio eorū: vel calamus eorum: aut ſyriace cōſiliū eorum. עיטם

Digitized by Google

איתן Ethan.fortitudo:ſiue vomer earum:aut inſule donum.
אֵתָנָן Ethan.1.Paralip.4.a.ibi Iſaar & ethan:interpretatur Do-
nū:aut merces: vel ſignū filii:aut aduētus filii.heb.ethnā.
עֲנִי Ethanni. Afflictus: vel paup:ſiue reſpondens. heb. hanni.
אתיאל Etheel. Mecū de⁹:ſiue ſignū dei:aut aduēt⁹ vel vomer dei
חִתִּי Ethei.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes: vel ſyria
ce deſcendentes.
עַתִּי Ethei.1.Paralip.2.Hora mea vel tempus meum.
עֶתֶר Ether.Oratio:ſiue deprecatio.
חֵת Ethe⁹.Cōfract⁹ vl formidās:aut ſtupēs:vl ſyriace deſcēdēs
עִתִּי Ethi.Hora vel tempus meum.
תְּלוֹן Ethilon.Murmuratio :ſiue aceruus eius : aut ſuſpenſio ei⁹
heb.thilon.
חִתִּים Ethim.Confracti:ſiue formidantes:aut ſtupentes:vel ſyria
ce deſcendentes.
כּוּשׁ Ethiopia. In hebreo dr̄ chus:& iterptatur nigra vel nigre-
do.Ethiopia aūt in greco ardorē vel incendium ſignat.
כּוּשִׁי Ethiops. In hebreo dicitur chuſi:& interpretatur niger.
ethiops aūt in greco ardentem vel incenſum ſignificat.
Ethiopes.Idem.p.n.
צִיִּים Ethiopes.ps.71.&.73.In hebreo eſt ſiim:& interpretatur
Siccitates:aut naues vel trieres:ſiue demones.
כּוּשִׁית Ethiopiſſa.In hebreo dicitur chuſith:& interpretatur ni-
gra.grece vero ardentem vel incenſam ſignificat.
חַוָּה Eua. Viua:vel viuens.
εὔβουλος Eubolus.Prudens:aut bene conſulens.G
εὐωδία. Euchodia.In greco eſt euodia:& iterpretatur Bonus odor
vel bene olens.G.
חִוִּי Euei. Viuētes:aut loquētes:vel nūciātes:aut ſyriace colubri
עַוִּים Euei.Deut.2.& Ioſ.13.&.4. Reg.17.interpretatur iniqui
εὐεργέτης Euergetes.Benefactor:ſiue beneficus.G. (ſiue pueri
חִוִּי Eueus. Viu⁹:aut loquēs:vel nunciās:aut ſyriace coluber.
פְּרָת Euphrates.Frugifer:ſiue fructificans:aut creſcens.
אֶפְרָתִי Euphrateus . Frugifer: ſiue fructificans : aut incineratus.
heb.ephrateus.
אֱוִי Eui. Ve:aut deſiderans:vel deſiderium meum.
חֲוִילָה Euila.Dolens:ſiue parturiens:aut loquens illi:ſiue annun-
Euilath.Idem.heb.euila. (cians illi.
אֱוִיל מְרֹדַךְ Euilmerodach. Stulti amaritudinem conterens:aut ſtultus
εὐμενής. Eumenis.Mitis:ſiue beniuolus.G. (amare contritus.
εὐνίκη. Eunice.Bona victoria.G.
εὐπάτερος Eupater.Bonus pater.G.
εὐπάτορος Eupator.Idem.G.
εὐπόλεμος Eupolemus.Bene pugnans vel bonus pugnator.G.
εὐτυχος Euthicus.Felix:aut bene fortunatus.G.
כְּסִיל Exul.Arcturus nomē ſtelle:ſiue ſtultitia:aut ilia.heb.cheſil
עַזְגָּד Ezeab.fortitudo felicitatis:ſiue fortis accinctus: aut ex he-
breo & ſyro fortis conciſio.heb.ezgad.
חִזְקִי Ezeci.Fortis:ſiue apprehendens.
חִזְקִיָּהוּ Ezechias.Fortitudo dn̄i:ſiue apprehenſio dn̄i.
יְחֶזְקֵאל Ezechiel.fortitudo dei:ſiue apprehenſio dei.
יְחִזְאֵל Ezechiel.Eſd.8.interptatur. Vidēs deū.heb.ieziel.
אָזֵל Ezel . Ambulatio :ſiue viliſicatio:aut ſtillatio.
אֲצַלְיָהוּ Ezelias.Liberās vel reſeruans dn̄s:aut prope dn̄m.
עֵזֶר Ezer.Adiutorium:ſiue atrium.
הַקָּטָן Ezethan.Paruus:ſiue minimus.heb.ecethan.
יִזִּיָּה Ezia.Diſtillatio vel aſperſio domini.
עֻזִּיאֵל Eziel.fortitudo dei:ſiue hircus dei.
עַזְרִיאֵל Eziel.1.Paralip.27.c.auxiliū dei:ſiue atriū dei.heb.ezriel
חֶזְיוֹן Ezion. Viſio:vel prophetia.
חֲזִיר Ezir.Porcus:aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.
עֶזְרָא Ezra.Adiutorium:ſiue atrium.
אֶזְרָחִי Ezraites.Indigena:ſiue orientalis.

Ezrel. Adiutorium dei:ſiue atrium dei. עַזְרְאֵל
Ezri. Adiutorium:ſiue atrium. עֶזְרִי
Ezricam. Auxilium reſurgentis vel vindicantis:ſiue atri- עַזְרִיקָם
um reſurgentis vel vindicantis.
Ezriel. Auxilium dei:ſiue atrium dei. עַזְרִיאֵל
Ezro. Atrium aut fenum eius חֶצְרוֹ

De incipientibus a littera.f.

FAcee. Aperiens. פְּקַח
Faceia. Aperiens dominus. פְּקַחְיָה
Fadaia. Redemptio domini. פְּדָיָה
Fadaia.4.Regum.22.Interpretatur teſtis domini: ſiue or- עֲדָיָה
natus vel preda domini:aut tranſitus vel eternitas domi-
ni.heb.adaia. φοίβη.
Fadaſſur. Redemptor fortis:vel redimens petra:aut redem- פְּדָהצוּר
ptio plaſmationis vel colligationis.
Fadon. Redēptio ei⁹:aut ſyriace iugum vel iuga. ſ. boum. פָּדוֹן
Falaia. Miraculum domini:ſiue occultum domini. פְּלָאיָה
Falcam. Fragmen: vel fruſtum:aut ſciſſura : vel ſyriace obſe- פַּלְחָא
quium.heb.falea.
Falech. Diuiſio.heb.faleg. פֶּלֶג
Falech.1.Paralipo.2.e.interpretatur ruina: vel iudicatio. פֶּלֶת
heb.faleth.
Falech.1.Paralip.2.f.interpretatur Liberatio: ſiue expul- פֶּלֶט
Falel. Cogitans:ſiue orans:aut iudicans (ſio.heb.falet. פָּלָל
Falleth. Liberatio ſiue expulſio. פֶּלֶט
Falonites. Cadens:ſiue ocultus. פְּלוֹנִי
Falti. Liberatio:ſiue expulſio. פַּלְטִי
Faltias. Liberatio dn̄i:aut expulſio domini. פְּלַטְיָה
Faltiel. Liberatio dei:aut expulſio dei. פַּלְטִיאֵל
Fallu. Mirabilis:aut occultus. פַּלּוּא
Falluite. Idem.p.n.
Fanuel. Videns deum:ſiue facies dei. פְּנוּאֵל
Fara. Frugifer:vel fructificans:aut creſcens:ſiue vacca פָּרָה
Farai. Hiatus:ſiue apertio. פַּעֲרַי
Faram. Onager eorum:vel ferocitas eorum:aut fructifica- פִּרְאָם
tio matris:vel taurus matris.
Faran. pulchritudo:ſiue laus:aut gloriatio : vel propagies. פָּארָן
Farao. Diſſipans:ſiue diſcooperiens aut nudans: vel ſyria- פַּרְעֹה
ce vindicans.
Faraonechao. Diſſipans ſiue diſcooperiens aut nudās clau פַּרְעֹה נְכֹה
dum vel percuſſum:aut ex ſyro & hebreo vindicans clau
dum vel percuſſum.
Farathon. Diſſipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel ſy- פִּרְעָתוֹן
riace vindicta eius.
Farathonites. Idem.
Fares. Diuiſio. פֶּרֶץ
Fares.1.Paralip.7.Interpretatur Eques:aut diuidens:ſiue פֶּרֶשׁ
exponens:vel declarans.
Fares. Eſd.2.&.8.Pulex:vl culex:ſiue fruct⁹ tiee.heb.faros פַּרְעֹשׁ
Fareſite. Diuiſi. פַּרְצִי
Farfar. Cōminut⁹:aut fructificatio fruct⁹:ſiue taurus tauri. פַּרְפַּר
Fariſei. Diuiſi.D.
Fariſeus. Diuiſus.D.
Farnath. Taurus percutiens vel percuſſus aut contuſſus:ſi- פַּרְנָךְ
ue fructificatio aromatum.heb.farnach.
Faros. Pulex:vel culex:aut fructus tinee. פַּרְעֹשׁ
Farſandathan. Reuelatio menſtrui vel commotionis: ſiue: פַּרְשַׁנְדָּתָא
aut equitis commotio:ſiue ſtercus menſtruorum vel cō-
motionis eius.heb.farſandatha.
Faria. Floridus:aut ſyriace volans. פָּרוּחַ
Faruda. Separatio:vel diſperſio. פְּרוּדָא

פַּרְוָרִים Farurim. Lebetes: ſiue ſuburbana.
פֶּסַח Faſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Faſea. Idem.
Faſelida. Tráſitꝰ vel claudicatio natiuitatis vel gñatiõis. D.
Faſeron. Oris canticum: ſiue os planum. D.
פִּסְפָּה Faſſa. Diminutio oris: vel os diminutum.
פִּסְגָּה Faſga. Collis: ſiue altitudo: aut munitio.
פַּשְׁחוּר Faſſor. Extendens vel multiplicans libertatem vel princi-
patum: aut expandens foramen vel albedinem.
Faſſur. Idem.
פְּתַחְיָה Fataia. Porta domini: ſiue aperiens dominus.
פְּתוּאֵל Fatuel. Buccella dei: ſiue perſuaſio dei: aut dilatatio dei.
פַּתְרֻסִים Fatures. Buccella roris: aut perſuaſio vel dilatatio ruine vel (diſtillatiõis
פָּעוּ Fáu. Vlulans: aut gemens: vel apparens.
Fe. Os ab ore: aut hic. ſcilicet aduerbium loci. D.
φοίβη. Feben. Lucida: vel pura. G.
פְּדָאֵל Fedael. Redemptio dei.
פַּגְעִיאֵל Fegiel. Obuiatio dei: ſiue deprecatio dei.
פִּלְדָּשׁ Feldas. Ruina triture: aut iudicium triture.
פְּלָאיָה Feleia. Miraculum domini: ſiue occultum domini.
פְּלַלְיָה Feleia. Nee. 11. Cogitans dominum: aut orans dominum: ſi
ue iudicium domini. heb. Felelia.
פֶּלֶת Feleth. Ruina: ſiue iudicatio.
Felethi. Idem.
רֵעִי Felethi. 3. Reg. 1. In hebreo eſt rei: & interpretatur aſſocian
tes: ſiue paſtores: vel amici.
רָצִים Felethi. 4. Reg. 11. In hebreo ē raſim: & iterp̃tatur curſores
Felix. Latinum eſt.
פְּלוֹנִי Felonites. Cadens: ſiue occultus.
פַּלְטִי Felti. Liberatio: vel expulſio.
פְּלַטְיָה Feltia. Liberatio domini: aut expulſio domini.
Feltias. Idem.
פְּנִנָּה Fenenna. Gemma: ſiue facies noſtra.
φοινιξ. Fenicis. Rubea: vel purpurea: aut palma. ſ. arbor. G.
Fenicis. Geñ. 14. Non eſt in hebreo.
פְּרִזִּי Ferezei. Rurales. ideſt habitantes in villis abſq; muro.
Ferezeus. Idem. ſ. n.
פַּרְעֹשׁ Feros. Pulex: vel culex: ſiue fructus tinee.
פֶּסַח Feſſe. Tranſitus: ſiue claudicatio.
Feſtus. Latinum eſt.
פַּשְׁחוּר Feſſur. Extendens vel multiplicans libertatem vel princi-
patum: aut expandens foramen vel albedinem.
פַּחַת מוֹאָב Féthmoab. Dux moab: vel dux ex p̃re: ſiue fouea ex patre.
פַּתְרֻסִים Fethros. Bucella roris: aut pſuaſio vel dilatatio ruine vel di
Fetruſim. Idem. p. n. (ſtillationis.
פִּי הַחִירֹת Fiairoth. Os vel labium libertatis: aut os ſculptum: ab ore
non ab oſſe.
פִּיכֹל Ficol. Os oĩum. i. oĩs lingua: aut oris pfectio vel cõſumatio
φιλαδελφία Filadelphia. Amor fratris vel fraternitatis. G.
φιλάρχης Filarches. Amator principis. G.
φιλήμων. Filemon. Deoſculans. G.
φίλητος. Filetus. Amabilis. G.
φύγελλος Filetus. Secunda ad Timotheum. 1. d. In greco eſt fygellus:
& interpretatur fugitiuus. G.
φιλιππήσιοι Filippenſes. Bellicoſi: ſiue amatores equorum. G.
φιλιππις. Filippis. Bellicoſa: ſiue amatrix equorum. G.
φίλιππος. Filippus: Bellicoſus: vel amator equorum. G.
פְּלֶשֶׁת Filiſtea. Conſperſa. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruina appoſi-
ta: vel ruina duplex: ſeu ruine potus: vel cecidit bibens.
פְּלִשְׁתִּים Filiſtei. Conſperſi. ſ. cinere vel puluere: aut ruine appoſite:
vel ruine duplices: ſiue ruine potꝰ: aut ceciderũt bibẽtes
פְּלִשְׁתִּי Filiſteus. Idem. ſ. n.
Filiſtiim. Idem. p. n.

Filiſtini. Idem. φιλολόγος
Filologus. Amator litterarum: vel amator verbi. G. φιλόμη
Filometor. Amator matris. G. τορ.
Finees. Aſpectꝰ vel facies cõfidẽtie vel protectionis. פִּינְחָס
Finon. Gemma: ſiue aſpiciens: aut os eternitatis: vel os filii פִּינֹן
aut ex hebreo & ſyro os piſcis: ab ore non ab oſſe.
Finon. Nu. 33. Gemma: ſiue aſpiciens. heb. funon. פּוּנֹן
Fiſon. Oris mutatio: ſiue multitudo: aut extenſio. פִּישׁוֹן
Fiton. Bucella eorum: aut oris conſumatio: ſiue perſuaſio פִּתֹם
vel dilatatio eorum. heb. fitom.
Fiton. 1. Paralip. 8. & 9. Buccella eius: aut perſuaſio vel dila פִּיתוֹן
tatio eius: vel oris donum.
Flegon. Comburens: ſiue ardens. G. φλέγων.
Foccreth. Oris exterminatio: vel oris conciſſio. פֹּכֶרֶת
Fogor. Hiatus: ſiue apertio. פְּעוֹר
Follathi. Opera mea: ſiue opus meũ. פְּעֻלְּתַי
Forátha. fructificatio: ſiue multiplicatio: aut ſortilegus. פּוֹרָתָא
Fortunatus. Latinum eſt.
Foſech. Fragmentum tuum: ſiue diminutio tua. פִּסַּךְ
Fóu. Vlulans: aut gemens: ſiue apparens. פָּעוּ
Frygia. Sicca: vel ardens. G. φρυγία.
Fryx. Siccus: vel ardens. G. φρύξ.
Fua. Hic aduerbium loci: aut os ab ore. פֹּה
Fua. Exo. 1. Gemens vel vlulans: aut apparens. פּוּעָה
Fua. Iudi. 10. & 1. Paralip. 7. Angulus: aut coma. פּוּאָה
Fuaite. Aſpiciens: vel facies mea. heb. funite. פּוּנִי
Ful. Ruina: aut faba. פּוּל
Funiel. Videns deum: ſiue aſpiciens deum. heb. fanuel. פְּנוּאֵל
Fur. Sors. פּוּר
Furim. Sortes. פּוּרִים
Fut. Aphrica: aut ſyriace craſſa: vel pinguis. פּוּט
Futhiel. Aphrica dei: vel ex ſyro & hebreo pinguedo dei. פּוּטִיאֵל
Futiphar. Ex ſyro & hebreo pinguedinẽ diſſipans: vel pin פּוֹטִיפֶרַע
guedinis denudatio: aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. g.

GAabathites. Collis: ſiue calix: aut excelſa hora. heb. ga גִּבְעָתִי
baathites.
Gáad. cõfractꝰ: aut formidãs: vl' ſyriace deſcẽdẽs. heb. iaath יַחַת
Gáal. Abiectio: ſiue abominatio. גַּעַל
Gáam. Tempeſtas: vel commotio. heb. gáas. גַּעַשׁ
Gáas. Idem.
Gaaz. Idem. heb. gáas.
Gába. Collis: ſiue calix. גֶּבַע
Gabaa. Idem.
Gabaa. 1. Reg. 14. a. vbi dicitur ſub malo granato que erat מִגְרוֹן
in agro gabaa: in hebreo eſt Migron: & interpretatur de
gutture: aut timor ſiue horreum eius.
Gabaad. Collis: aut calix: ſiue excelſa hora. heb. gabaath. גִּבְעַת
Gabaath. Idem.
Gábae. Collis: aut calix. גֶּבַע
Gabaon. Collis: vel calix: aut dorſũ vel eleuatio iniquitatis גִּבְעוֹן
Gabaonite. Idem. p. n.
Gabaonites. Idem. ſ. n. גִּבְעֹנִים
Gabatha. Eminens: vel excelſum. grece dicitur lithoſtratos
quod interpretatur lapidibus ſtratus: & erat locus vel ſtra
tum lapideum eminens. D.
Gabathon. Dorſum vel eleuatio eius: aut palpebre eius: ſi גִּבְּתוֹן
ue excelſum donum.
Gábec. Collis: aut calix. גֶּבַע
Gabelus. Terminus: vel limes: aut confinium. D.
Gáber. Vir: aut virilis vel fortis: aut ſyriace gallꝰ gallinaceꝰ גֶּבֶר

Digitized by Google

גור Gaber.4.Regum.9.Catulus:ſiue habitatio: aut collectio: vel timor.heb.gur.
גבים Gabin.Ciſterne:aut locuſte:ſiue altitudines.heb. gabim.
גבריאל Gabriel. Vir deus:aut fortitudo dei: vel fortis meus deus.
גד Gad.Felix:vel accinctus.
גדל Gaddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria.
גדר Gáder.Murus:ſiue maceria vel ſepes
Gaderothites.Idem.
גדגד Gadgad.Felicitas felicitatis:aut accinctus exercitus.
גדי Gadi.Hedus:ſiue felix:aut accinctus: vel ſyriace inciſus.
Gaddi.Idem.
ידעאל Gadihel.Scientia dei.heb·iadihel.
גדרות Gadiroth.Muri:ſiue macerie vel ſepes.
Gaddis.Aceruꝰ:vel cõgeries:ſiue felix vel accinctꝰ vir.D.
גדי Gadite.De gad:quod interpretatur felix:vel accinctus.
גדור Gador.Murus:ſiue maceria aut ſepes.
גחר Gaer.Exitus caloris vel ire.
Gaius.Latinum eſt:& interpretatur dñs ex lingua latina ·priſca.grece vero terrenũ aut gloriantem ſignificat
גלעד Galaad.Aceruus teſtimonii.
Galaadite.Idem.plu.nu.
Galaadites.Idem.ſ.n.
Galaaditim.Idem.
Galaaditis.Idem.
גלל Galal.Rota:ſiue reuolutio:aut confinium: vel marmor.
Galalai.Idem.
γαλάται. Galate.Lactantes:vel lactei.G.
γαλατία. Galatia.Lactans:vel lactea.G.
גלגל Galgal.Rota:ſiue reuolutio:aut aceruus aceruí:vel reuolu(tio aceruí.
Galgala.Idem.
Galgalis.Idem.
גליל Galilea.Volubilis:ſiue volutabilis:aut rota.
גלילות Galilea.Ioſ.13.Idem.p.n.heb.galiloth.
Galilei.Volubiles:ſiue volutabiles:aut rotantes.
Galileus.Idem.ſ.n.
גלים Gallim.Coaceruantes:ſiue tranſmigrantes: vel reuoluentes:aut diſcooperientes.
אגלים Gallim.Eſa.15.Gutte:aut gutta maris:ſiue coaceruãtes:vel tranſmigrantes:aut reuoluentes.heb.agallim.
γαλλίων. Gallion.Lactans:vel lacteus.G.
גמריה Gamalias.Conſumatio domini:ſiue conſumptio domini. ·heb.gamarias.
גמליאל Gamaliel.Retributio dei:aut camelꝰ dei:ſiue ablactatꝰ dei.
גמריה Gamarias.Conſumatio domini: aut conſumptio domini
גמול Gamul.Retributio:ſiue ablactatio.
גמזו Ganzo.Etiam iſte:aut ſcirpus vel iuncus iſte.heb.gamzo.
גחח Gaon.Educens eos:ſiue exitꝰ eorũ: aut exitꝰ caloris.heb.(gáam.
גרב Gareb.Scabies:aut ſyriace hydria.
גרזים Garizim.Secures:vel ſciſſores.
גרמי Garmi.Oſſeus,vel oſſa:aut peregrinationis aqua: vel ſyriace cauſa mea.
גשפא Gaſpha.Appropinquatio oris:ſiue accedens huc.
געתם Gatham.Tactus eorum:vel mugitus eorum: aut mugitus perfecti vel ſimplicis.
גולן Gaulon.Tranſmigratio eorum: vel reuolutio eorum: aut ex ſyro & hebreo intus manens.
עזה Gaza.Fortis:aut capra.
גזבר Gazabar.Theſaurarius.
גזרה Gazara.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia.
Gazaris.Idem.D·
עזתים Gazei.Fortes:aut capre:vel hirci.
גזם Gazem.Eruca:ſiue vellus eorum:aut tranſitus eorũ:ſiue tõ(dens eos.
Gazenſes.Fortes:aut capre: vel hirci.D.

Gázer.Preſciſſio:ſiue diuiſio:aut ſententia. גזר
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.Auxiliũ:ſiue auxiliator.heb iazer. יעזר
Gazophylaciũ.Vbi gaza.i.theſauri templi ſeruabantur ex ⌈perſico & greco.
Geba.Collis:aut calix:ſiue vas. גבע
Gebai.Dorſum:ſiue eleuatio:aut ciſterna:ſiue locuſta: vel (ſyriace exactor. גבי
Gebal.Terminus vel limes. גבל
Gebar.vir:aut virilis:ſiue fortis:vł ſyriace gallꝰ gallinaceꝰ גבר
Gebellem.Vallis ſalinarũ vel nautarũ.heb.gemélle. גימלח
Gebeth.Collis:aut calix:ſiue excelſa hora. גבעת
Gebethon.Dorſum ſiue eleuatio eius:aut palpebre eius:ſiue excelſum donum. גבתון
Gebneel.Edificatio dei:ſiue intelligentia dei: aut filiatio dei.heb.iebneel. יבנאל
Geddel.Magnus:ſiue magnitudo:aut fimbria. גדל
Gedeon.Conterens vel confringens:aut ex ſyro & hebreo abſciſſio iniquitatis. גדעון
Gedera.Murus:ſiue maceria:aut ſepes גדרה
Gederites.Idem.
Gederothaím.Idem.plu.nu. גדרתים
Geddiel.Hedus dei:ſiue felicitatis deus:aut accinctionis vł expeditionis deus. גדיאל
Gedor.Murus:ſiue maceria:aut ſepes. גדר
Gedur.Idem.
Gehenna.Vallis deceptionis vel triſtitie ſiue diuitiarum: aut ſyriace infernus.D.
Gehennon.Vallis decipiẽs vel cõtriſtãs eos:ſiue vallis diuitiarũ ſuarum:aut ſyriace infernus.heb.gehennom. גיהנם
Gelboe.Reuolutio inueſtigationis vel ſcrutationis: aut aceruus tumoris vel inflationis:aut ex hebreo & ſyro reuoluens deprecationem. גלבוע
Geldeti.Magnitudo:aut fimbria.heb.gedleti. גדלתי
Gelonites.Exultans:ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut reuelans vel detegens. גלוני
Gemali.Retributio vel merces:aut ablactatus:vel camelus גמלי
Gemineus.Dextera vel dexter.heb.iemineus. ימיני
Gemini.Idem.heb.iemini.
Gemneus.Dexter.D.
Genebath.Furtiua:vel furtum:aut protectio vel hortꝰ filie גנבת
Geneſar.Hortus principis:vel protectio principis.D.
Geneſar.Math·14.In greco geneſareth:& hebraice iterp̄tatur hortꝰ aut ꝓtectio pricipis: ſiue hortus vel protectio (miniſtrantis.D.
Geneſareth.Idem.D.
Genthon.Hortus vel viridarium aut protectio eius. גנתון
Geon.Pectus:ſiue eductio:aut exitus:ſiue vallis gratie vel manſionis. גיחון
Gera.Ruminatio:ſiue pegrinatio:aut certatio vel cõflictus גרא
Gerára.Peregrinatio:vel certatio:aut conflictus. גררה
Geraris.Idem.
Geraſeni.In greco gergeſeni:& hebraice interp̄tatur peregrinatiõi ſiue cõflictui aut ruminatiõi appropiquãtes.D.
Geraſeni.Marci.5.a.& Luce.8.In greco gadarei & hebraice interp̄tatur ſepti: vel murati.D.
Gerreni.Incole:ſiue pegrini:aut certãtes:vel cõfligẽtes.D
Gergeſei·Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi ap(propinquantes גרגשי
Gerſeus.Idem.ſ.n.
Gerſan.Aduena ibi:ſiue peregrinus noiatꝰ.heb.gerſam. גרשם
Gerſephatia.Non eſt in hebreo.
Gerſon.Exilium eius:vel peregrini mutatio. גרשון
Gerſon.1.Paralip.15.&.Eſd.8.Aduena ibi:ſiue peregrinꝰ nominatus.heb.gerſom. גרשם
Gerſonni.Exul:vel peregrini mutatio. גרשני
Gerſonite.Idem.

Digitized by Google

Gerſonites. Idem.
יֵהְצָה Geſa. Rixa: vel contentio: aut domini exitus. heb. ieſa.
גֵּישָׁן Geſan. Appropinquans: aut vallis mutationis ſiue eboris
גֹּשֶׁן Géſſen. Appropinquatio vel approximatio (vel ſomni.
גְּשׁוּר Geſſur. Vallis aſpectus: aut vallis bouis: ſiue vallis murus:
גְּשׁוּרִי Geſſuri. Idem. (aut pons.
אֲשׁוּרִי Geſſuri. 2. Reg. 2. Beatitudo: aut intuitus: vel greſſus. heb.
גַּת Geth. Torcular. (aſſuri.
גִּתַּיִם Gethái. Torcularia. heb. getháim.
Getháim. Idem.
גַּת־הַחֵפֶר Gethépher. Torcular fodiens vel explorans: ſiue torcular confundens aut exprobrans.
גִּתִּים Gethei. Torcularis.
חִתִּים Gethei. 4. Reg. 7. Confracti: ſiue formidantes: aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes. heb. ethei.
גֶּתֶר Géther. Vallis explorationis vel contemplationis: ſiue torcular explorationis: aut vallis turturis.
יֶתֶר Gether. 1. Reg. 30. & 1. Paralip. 7. Excellens: aut reſiduum: ſiue remanens: vel explorans: aut funiculus. heb. iether.
גִּתִּי Getheus. Torcular.
גַּת־רִמּוֹן Gethremmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſū.
Gethſemani. Vallis pinguiſſima: ſiue vallis olei. ſcribi debet geſemani. D.
גָּזֵז Gezen. Tondens: aut vellus: ſiue tranſitus. heb. gezez.
גֶּזֶר Gézer. Preſciſſio: ſiue diuiſio: aut ſententia.
Gezeron. Preſciſſio doloris ſiue fortitudinis: aut diuiſio vel ſententia doloris ſiue fortitudinis. D.
גִּזוֹנִי Gezonites. Tondens: ſiue tranſiens.
גַּרְזִי Gezre. Securis: ſiue ſciſſor. heb. gerze.
גְּדֵרוֹת Gideroth. Muri: ſiue macerie: aut ſepes.
גֵּיחֲזִי Giezi. Vallis viſionis: aut vallis pectoris.
גִּלֹה Gilo. Exultatio: ſiue reuolutio: vel tranſmigratio: aut reuelatio: vel detectio.
גִּלֹנִי Gilonites. Exultans: ſiue reuoluens: vel tranſmigrans: aut reuelans. vel detegens.
Gimel. Retributio: ſiue ablactatio. D.
גִּנַּת Gineth. Hortus: vel protectio.
גִּחוֹן Gion. Pect⁹: aut eductio: ł exitus: ſiue vallis gře vel māſiōis
κνίδος Gnidum. Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue. G.
גַּעְתָּה Goátha. Tactus eius: aut mugitus eius.
גּוֹב Gob. Ciſterna: vel locuſta: aut altitudo.
גְּדָלְתִּי Godólathi. Magnitudo: aut fimbria mea.
גְּדַלְיָה Godolias. Magnitudo domini: aut fimbria domini.
גּוֹג Gog. Tectum vel ſolarium: ſiue tegulatum.
גּוֹלָן Golam. Trāſmigratio: ſiue reuolutio: aut ex ſyro & hebreo intus manens. heb. golan.
Golgotha. Caluaria. ſcilicet vbi ſunt capita mortuorum.
גָּלְיָת Golias. Trāſmigratio: aut accumulatio: ſiue reuolutio: vel
Goliath. Idem. (detectio.
גֹּמֶר Gómer. Conſumans vel conſumens: aut deficiens.
עֹמֶר Gómor. Genus menſure. ideſt decima pars ephi.
עֲמֹרָה Gomorra. Populus rebellis: aut populus timens: ſiue manipulus: vel ſeruitus: aut ſyriace lana.
Gomorrei. Idem.
γοργίας. Gorgias. Terribilis: aut velox. G.
γορτύνη. Gortinam. Faretra. G.
גֹּשֶׁם Goſſem. Pluuia: aut appꝑpiquatio eorū: vel ſyriace corpalis
גֹּשֶׁן Góſen. Appropinquatio: vel approximatio.
גַּעְתָּם Gothan. Tactus eorum: aut mugitus eorum: ſiue mugitus perfecti vel ſimplicis. heb. gotham.
עָתְנִיאֵל Gothoniel. Hora ſiue tempus meum deus.
גּוֹזָן Gozan. Tonſio: aut vellus: ſiue tranſitus: vel corpus nutriens: aut ex ſyro & hebreo intus nutriens.

Greci. Hebraice dicitur ieuanim: & interpretatur deceptores: vel contriſtantes: ſiue cenoſi: aut columbini: grece vero robuſti vel fortes interpretatur. יְוָנִים
Grecia. In hebreo eſt iauan: & interpretatur decipiens: vel contriſtans: ſiue cenoſa: aut columbina. grece vero robuſta vel fortis interpretatur. יָוָן
Grecus. Idem. maſculini generis.
Guhel. Redemptio dei: ſiue exaltatio dei. גְּאוּאֵל
Guni. Hortus: ſiue protegens. גּוּנִי
Gunite. Idem.
Gurbáal. Catulus idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel poſſidētis: aut peregrinatio ſiue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis. גּוּר־בַּעַל

De incipientibus a littera. h.

Haanan. Gratioſus: ſiue miſericors: aut donans. חָנָן
Háber. Socius: aut particeps: ſiue incātator: aut liuor (do. G. חֶבֶר
Haberite. Idem. p. n.
Hadria. In greco andria: & iterp̄tatur virilitas: aut fortitu ἀνδρία
Hadriel. Grex dei: aut ablatio dei: ſiue priuatio dei. עַדְרִיאֵל
Haemes. Ouum: ſiue cenoſus: aut lineus. heb. habes. אֶבֶץ
Haphan. Thalamus eorum: ſiue coopertura eorum: aut littus eorum. heb. hapham. חֻפָּם
Happhim. Thalami: ſiue coperti: aut littus maris. חֻפִּים
Hay. Aceruus: vel coaceruatio. עַי
Hay. Nee. 11. Idem. heb. haya. עַיָּה
Hayalon. Quercus vel ilex: ſiue fortis: aut ceruus. אַיָּלוֹן
Hayan. Frater matris: aut frater gentis. heb. hayam. אֲחִיאָם
Hayla. Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. heb. hayloth. אֵילוֹת
Hayla. 4. Reg. 18. Dolor vel infirmitas maxille: ſiue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala. חֲלַח
Haylam. Ilices vel quercus: aut maledictiones: vel fortitudines. heb. haloth. אָלוֹת
Haylam. 4. Reg. 17. Dolor vel infirmitas maxille: ſiue principium humiditatis vel teneritudinis. heb. hala. חֲלַח
Haylath. Ilices vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. אֵילוֹת
Haylon. Ilex vel quercus: ſiue fortis: aut ceruus. אַיָּלוֹן
Hayman. Frater preparatus: ſiue frater dextere: aut frater אֲחִימַן
Hayo. Frater eius. (meus quid. אַחְיוֹ
Hayrſemes. Ciuitas ſolis: aut ex hebreo & ſyro ciuitas ſeruicii vel miniſterii. עִיר־שֶׁמֶשׁ
Hayſaar. Frater matutinus: aut frater niger vel nigredinis אֲחִישַׁחַר
Halus. Commixtio vel conſperſio. אָלוּשׁ
Hamaran. Aſinus: vel lutum: aut vinoſus. חֲמְרָן
Hana. Eſſentia: ſiue generatio. heb. haua. אַהֲוָא
Hanan. Gratioſus: ſiue miſericors: aut donans. חָנָן
Háres. Sol: aut teſta. חֶרֶס
Harim. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dédicatum: vel conſecratum. ſ. deo. חָרִם
Haſarſual. Atrium vel fenum vulpis: aut fenum ſemite. חֲצַר־שׁוּעָל
He. Ecce: vel iſta. D. הֵא
Hebal. Aceruus vetuſtatis: ſiue aceruus defluens. עֵיבָל
Héber. Tranſiens vel tranſitus: aut ira: ſeu pregnans: vel ſyriace frumentum. עֵבֶר
Héber. Gen̄. 46. & 1. Paralip. 4. & 7. & 8. b. vbi dicitur & ezeci & heber. iterpretatur ſocius aut particeps: vel adherens: ſiue incantator: aut liuor. חֶבֶר
Hebrea. Tranſiens: ſiue irata: aut pregnans. עִבְרִיָּה
Hebrei. tranſeuntes: ſiue irati: aut pregnantes: vel ſyriace עִבְרִים
Hebreus. Idem. ſ. n. (frumenta.
Hebri. Idem.

Digitized by Google

חֶבְרוֹן Hebron.Societas:ſiue participatio:vel adheſio:aut incan
עֶבְרֹנָה Hebróna.Tranſiens:aut iraſcens. (tatio:vel liuor.
זִפְרֹנָה Hebróna.Nu.34.ex ſyro & hebreo falſitas cãtici vel exul
tationis.heb.zephróna. [tio:vel liuor.
חֶבְרֹנִי Hebroni.Societas:ſiue participatio:vel adheſio:aut incãta
Hebronite.Idem.plurali numero.
עֵדֶר Héder.Grex:ſiue defectio:aut priuatio.
אֵדוֹ Heddo.Vapor aut nubes vel interitus eius.
חָצוֹר Hepher.Atrium:aut fenum.heb.haſor.
אֵלָא Hela.Ilex vel quercus:ſiue fortitudo:aut maledictio
עֵילָם Helam.Adoleſcens vel virgo.m.g.ſiue occult⁹: aut ſeculũ.
חֵלָאם Helam.2.Reg.10.Exercit⁹ mřis ꝉ gẽtis ſiue ancille:aut do
lor ſiue expectatio matris vel ãcille aut gentis:vel ſõniũ.
אֵלָה Helam.1.Paralip.9.Ilex vel quercus:aut fortitudo:vel ma
אֶלְעָשָׂה Helaſa.Dei factura. (ledictio.heb.hela.
אֵילַת Helath.Cerua:ſiue fortitudo:aut ilex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana.De⁹ zelotes:aut dei poſſeſſio:ſiue dei calamus:
אֶלְקֹשִׁי Helcheſeus.Dei duricies:vel ſerotin⁹.(vel deus nidus ei⁹.
אֶלְתְּקֵה Helchetẽ.ex hebreo & ſyro dei theca ꝉ capſa.heb.helthece.
חֶלְקִיָּה Helchias.Portio ſiue pars domini:aut lenitas domini.
חֲכַלְיָה Helchias.nee.1.expectãs dñs:ſiue ham⁹ dñi.heb.hechelias
מַלְכִּיָּה Helchias.Hiere.38.Rex dñs:ſiue cõſiliũ vel regnum dñi.
חֵלֶק Hélech.Portio:ſiue pars:aut lenitas. (heb.melchias.
אֶלֶף Héleph.Mille:ſiue doctrina:aut bos.vel dux.
חֵלֶם Hélem.Sõniãs:aut ſanãs:ſiue expectatio eorum: aut dolor
חֶלֶץ Héles.Armatus:ſiue liberatus:aut nudatus. (eorum.
Helles.Idem.
אֶלְעָשָׂה Heleſa.Dei factura.
Heleſmoth.Secũdus liber legis:& interpretatur hec ſũt no
mina:quia ſic incipit i hebreo.Grece aũt exodus vocatur
i.exit⁹:qa i eo exit⁹ filiorũ iſrael de egypto prĩo cõtietur.
חֶלֶד Héleth.Mũd⁹.i.orbis:aut muſtela:vel ſyriace rubigo.heb.
héled. [vel mortariolũ.
עֵלִי Heli.Eleuatio:ſiue oblatio:aut eleuans:vel offerẽs ſeu pila:
אֵלִיָּה Helis.Deus dominus:aut fortis dominus.
אֱלִיאָב Heliab.Deus pater:vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim.Dei reſurrectio vel affirmatio:ſiue deus reſur
rectionis vel firmitatis:aut deus vindicans.
אֱלִיעָם Heliam.Dei populus:aut deus populi.
אֵלִיָּה Helias.Deus dominus:aut fortis dominus.
אֶלְדָּד Helidad.Dei dilectus:vel dei dilectio.
אֵילִם Helim.Arietes:ſiue fortes:vel cerui:aut valles.
ἡλιόδωρος Heliodorus.Solis donum.G.
ἡλιόπολις Heliopolis.Hebraice dicitur on:& interpretatur dolor:ſi
אוֹן ue triſtitia:aut fortitudo.Grece vero heliopolis ſolis ciui
tas interpretatur.
אֱלִיחֹרֶף Helióreph.Dei hyems:aut deus iuuentutis: ſiue forte op
probrium:aut ex hebreo & ſyro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Heliſa.Deus eſt:ſiue dei agnus:aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Heliſeus.Dei ſalus:vel deus ſaluans.
אֱלִיהוּא Heliu.Deus meus ipſe:aut fortitudo ipſius.
Helmadan.Deus menſure eorũ:vel deus idumẽti eorũ.D.
אֶלְנָתָן Helnathan.Dei donum.
אֵילוֹן Helon.Ilex:vel quercus:aut fortis.
חֵלוֹן Helon.Nu.1.&.10.&.1.Paralip.6.e.interpretatur feneſtra
vel prophanatio:ſiue dolor aut infirmitas.
אֵילוֹן Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur helõ & thẽna.&.1.Paralip.6.
f.interp̃tatur ilex vel q̃rcus:ſiue fortis:aut ceruus.heb.a
אֵלֹנִי Helonite.Ilices vel quercus:aut fortes. (yalon.
הֻדַי Helthai.Laudatio:ſiue confeſſio:aut clamor.heb.hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco.Ex hebreo & ſyro dei theca vel capſa.
אֶלְתּוֹלַד Heltholad.Dei generatio.
הֵימָן Heman.Multus:aut tumultuans:vel ſyriace fidelis.

Hemona.Popularis:ſiue populus noſter. עַמֹּנָה
Hen.Gratia:ſiue miſericordia:aut manſio:vel requies. חֵן
Henan.Nubes:vel auguriũ:ſeu fons aut ocu'us earum. עֵינָן
Hennon.Ecce illi:ſiue diuitie eorum:aut decipiens vel cõ הִנֹּם
triſtans eos.heb.hennom.
Her.Vigil:aut denudãs:vel effũdẽs:ſiue emul⁹: vel ciuitas עֵר
Heran.Idem. עֵרָן
Heranite.Idem.p.n.
Herchuei.Lõgi:aut ſanantes: ſiue maledictio cõbuſtiõis. אַרְכְּוָי
Hercules.Iunonis vel dominatricis gloria.G. ἡρακλῆς
Héred.Imperans:ſiue deſcendens. אַרְדְּ
Hered.Ioſ.12.Onager:aut ſyriace draco. עֲרָד
Heredite.Imperantes:ſiue deſcendentes. [ce inimici אַרְדִּי
Herite.Vigiles:ſiue denudantes:aut effundentes: vel ſyria. עֵרִי
Herma.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete: vel retiaculum: חָרְמָה
ſiue dedicatum vel conſecratum.ſcilicet deo.
Hermagedon.Mons euangelii vel euangelizationis: aut
mons pomorum vel fructuum.ſcilicet electorum.D.
Herman.Suſtentaculum:vel inauris.G. ἑρμᾶν
Hermes.Mercurius:aut lucrum:vel refugium.G. ἑρμῆς
Hermogenes.Mercurio genitus:aut lucri generatio : vel ἑρμογένης
refugium generationis.G.
Hermon.Deſtructio:ſiue anathema:vel rete ſiue retiaculũ חֶרְמוֹן
aut dedicatum vel conſecratum.ſcilicet deo.
Hermonii.Idem.p.n. חֶרְמוֹנִים
Herodes.Pellis gloria:vel pellibus glorians:aut mons glo
rie vel arrogantie:aut ſyriace draco ignitus.D.
Herodiani.Idem.p.n.D.
Herodias.Idem.f.g.D.
Herodion.Iunonis vel dominatricis cantilena.G. ἡρωδίων
Heſer.Atrium:aut fenum: חָצוֹר
Heſli.Prope me:vel iuxta me:ſiue auferens vel ſeparãs.D.
Heſtaol.Poſtulatus:aut mulier fortis: vel mulier ſtulta: ſiue אֶשְׁתָּאוֹל
ignis laboris.
Heſter.Occulta:ſiue abſcondita: vel demoliens.aut ex ſy אֶסְתֵּר
ro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio: aut
medicina turturis.
Heth.Confractio:vel formido:aut ſtupor:vel ſyriace deſcẽ חֵת
Heth.nomen littere.Vita.D. (ſus.
Hiedor.Murus:ſiue maceria:aut ſepis.heb.gedor. גְּדוֹר
Hieramel.Miſericordia dei:aut ex ſyro & heb.dilectio dei יְרַחְמְאֵל
Hieramihel.Idem.
Hierapolis.Sacra ciuitas.G. ἱεράπολις
Hieremia.Celſitudo dñi vel ſublimitas dñi:aut exaltãs do יִרְמְיָה
Hieremias.Idem. (minum.
Hieremiel.Mia dei:aut ex ſyro & hebreo dilectio dei. יְרַחְמְאֵל
Hiericho.Luna: vel menſis:aut odor eius. יְרִחוֹ
Hieriel.Timor dei:aut viſio vel proiectio dei. יְרִיאֵל
Hierimoth.Altitudines:ſiue timens mortem : aut videns יְרֵמוֹת
mortem:ſeu proiectio mortis.
Hierimuth.Idem.
Hiermai.Altitudo mea:ſiue timens vel proiiciens aquas. יְרֵמַי
Hieroam.Miſericors:aut ſyriace dilectus. יְרֹחָם
Hierobaal.Impugnans idolum. יְרֻבַּעַל
Hierobaal.2.Reg.11.Impugnans confuſionem vel ignoſ יְרֻבֶּשֶׁת
miniam:aut impugnans idolum.heb.ierobeſeth.
Hieroboam.Impugnans vel obiurgans populum : vel יָרָבְעָם
multiplicans populum.
Hieroboam.1.Regum.1.&.2.Paralip.23.Miſericors: aut יְרֹחָם
ſyriace dilectus.heb.hieroam.
Hieronymus.Sacra lex.G. ἱερώνυμος
Hieroſolyma.Viſio pacis:aut viſio perfecta vel conſuma יְרוּשָׁלַםִ
ta:ſiue timor perfectus vel conſumatus.

Digitized by Google

Hieroſolymite.Idem.p.n.

ירואל Hieruel.Timor dei:aut viſio dei.

ירושא Hieruſa.Hereditas:vel exilium.

ירושלם Hieruſalem. Viſio pacis:aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus.

יְשָׁנָה Hieſana.Dormiens:aut antiqua vel annoſa: ſiue mutatio: aut iteratio.

יִתְרִי Hietrites.Excellens:ſiue explorans:aut reſiduus:vel remanens:ſiue funiculus.

ὑμέναιος Hymeneus.Carmen nuptiale.G.

הִין Hyn.Menſura erat liquidorum.

עִיר Hir.Ciuitas:aut vigil:ſiue effundens:vel denudās:aut pullus.ſ.aſini.

עִירָה Hira.Idem.

הָאִירִי Hiraites.Illuminatus:aut flumen:vel fluuialis.

חִירָם Hiram.Vite celſitudo.

עִירָם Hiram.Geñ.36.&.1.Paralip.1.Ciuitas eorū:ſiue vigilia eorū:aut denudatio vel effuſio eorum:ſiue aceruꝰ excelſus

חִירָה Hiram.Geñ.38.Libertas:aut ira.heb.hira.

הָרָם Hiram.Ioſ.10.Interpretatur mons eorum:ſiue manifeſtās eos:aut concipiens eos.

עִירָא Hiram.2.Reg.20.Interptatur ciuitas:aut vigil: ſiue denudatio:aut effuſio:vel aceruus viſionis.heb.hyra.

חוּרָם Hyram.2.Paralip.2.&.4.&.8.Albedo eorū ſiue foramē ſ libertas eorū:aut deſtruēs:vel anathematizās.heb.hurā.

עִירָא Hyras.Ciuitas:aut vigil:ſiue denudatio:aut effuſio:vel aceruus viſionis.

חִירָה Hyras.Geñ.38.Interpretatur libertas:aut ira.

Hyrcanus.Ciuitatis poſſeſſor:ſeu vigilans emulator .D.

עירואלה Hyrhela. Vnum nomen eſt: & interpretatur ciuitas ilicis vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigilia ſiue denudatio vel effuſio ilicis vel quercus ſiue fortitudinis vel maledictionis.

מַעֲשֵׂיָה Hiſmaaſia. Opus domini.heb.maaſia.

יִשְׁמָעֵאל Hiſmael.Exauditio dei.

יִשְׁמְעֵאלִים Hiſmaelite.Idem.plurali numero.

ἱσπανία Hiſpania. Rara.ideſt precioſa.G.

אֵשְׁתְּמֹה Hyſtemo. Ignis admirationis vel conſumatiōis:ſiue ignis perfectionis vel ſimplicitatis.

אִישְׁטוֹב Hiſtob.Vir bonus:aut viri bonitas.

הוד Hod.Laus:ſiue confeſſio.

חדלי Hodali.Ceſſatio:vel vetatio:aut defectus.

חֶלְדַּי Holdai.Mūdus:vel orbis:aut muſtela:vel ſyriace rubigo.

Holophernes.Fortis dux:ex hebreo & ſyro.D.

און Hon.Dolor:ſiue fortitudo:aut iniquitas.

חֻפָּה Hoppa.Thalamꝰ:ſiue cooptorium:aut littus vel ripa eius.

הֹר Hor.Mōs:ſiue cōcipiens:aut demonſtrans:vel oſtendens.

הֹרִי Horrei.Principes:vel liberi aut ingenui:vel iraſcentes.

חֹרֶם Horem.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.

הֹרִי Horreus.Princeps:vel liber aut ingenuus:vel iraſcens.

Horri.Idem.

חָרְמָה Horma.Deſtructio:ſiue anathema:aut rete:vel retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.

הָרְמָה Horma.Ioſ.19.Excelſa:ſiue proiecta:aut vermis.

אֲרָנָן Hornan.Exultans:ſiue arca eorum:aut lux filii:vel lux ſiue maledictio permanens vel eterna.

חֹסָה Hoſa.confidens:vel protegens.

חָדְשִׁי Hoſdi.Menſis:vel nouitas:aut ex ſyro & hebreo vnꝰ munus:aut nouum munus.heb.hodſi.

חוֹתָם Hothan.Sigillū:aut ſignaculū:ſiue clauſura.heb.hotham.

אוּאֵל Huel.Aut deus:ſiue aut fortis:vel deſiderans ſiue concupiſcens deum.

חול Hul.Dolor:vel infirmitas:ſiue arena:vel preſtolatio:aut obſtetricatio

עִירִשֶׁן עם Humeſen.Duo nomina ſūt.Hum.Aceruꝰ.heb.hiim.Eſem os ab oſſe:ſiue fortitudo:aut lignum eorum: vel conſiliū eorum:aut clauſura.ſ.oculorum.

Hur.Libertas:vel albedo:aut foramen. חור

Hurai.Idem.

Huri.Lux ſiue ignis meus. אורי

Hus.Conſilium:aut lignum:vel ſyriace fixus. עוץ

Hus.1.Paralip.8.Tinea corroſus:aut compreſſus: vel congregatus.heb.iehus. יְעוּשׁ

Huſan.Feſtinatio eorum:aut ſilentium eorum:vel ſenſualitas eorum.heb.huſam. חֻשָׁם

Huſi.Feſtinans:vel tacens:aut ſenſualis. חוּשַׁי

De incipientibus a littera.i.

Iaath. Confractus:aut formidans:vel ſtupens:aut ſyriace deſcendens. יַחַת

Iaazia. Viſio domini. יַחֲזִיָּה

Iaba. Abſconſio:vel dilectio:aut ſyriace peccatum vel obligatio. חֲבָה

Iabaar. Eligens:vel electus. יִבְחָר

Iabel. Defluens:ſiue apportans:vel inueteraſcens:aut germinans:ſiue iubileus:aut buccina. יָבָל

Iabes. Siccitas:vel confuſio. יָבֵשׁ

Iabes.1.Paralip.2.&.4.Triſtitia:ſiue dolor. יַעְבֵּץ

Iabin. Intelligens:ſiue edificans. יָבִין

Iaboch. Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta. יַבֹּק

Iacham. Conterens:vel cōprimens:ſiue ablatio baſis.heb.iachan. יַעְכָּן

Iachan.tribulatio vel labor:aut ablatio poſſeſſiōis vł nidi. יַעְקָן

Iachanen. Poſſidens populū:ſiue nidificatio populi.heb.iachanem. יָקְנְעָם

Iacim. Surgens:aut confirmans. יָקִים

Iachin. Preparans:ſiue preparatio:vel firmitas. יָכִין

Iachinite.Idem.plu.nu.

Iacob. Supplātator:vel calcaneꝰ: aut planta .i. veſtigium. יַעֲקֹב

Iacoba.idem. יַעֲקֹבָה

Iacobus.idem.

Iachur. Cuſtodiens:aut ordo vel ſeries:aut ſyriace montanus.heb.iatur. יְטוּר

Iadab. confractus:aut formidans:vel ſtupens: aut ſyriace deſcendens.heb.iaath. יַחַת

Iadai. Sciens vel cognoſcens.heb.iada. ידע

Iadaia. Scientia domini:vel cognitio domini. יְדַעְיָה

Iadan. Sciens:vel cognoſcens.heb.iada. יָדָע

Iadaſon. cognitio ouis:vel cognitio mutationis.D.

Iadias. Simul vel ſolus dominus:aut gaudium ſiue acumē domini:vel ex ſyro & hebreo vnus dominus. יַחְדְּיָהוּ

Iadiel. Viuit deus.heb.iahiel. יְחִיאֵל

Iadihel. Scientia dei:ſiue cognitio dei. יְדִיעֲאֵל

Iadin.iudicans:aut litigans:vel manus eius.heb.iadon. יָדוֹן

Iaddo. Manus eius:aut poteſtas eius:ſiue confeſſio eius. ידו

Iadon. iudicans:aut litigans:vel manus eius. יָדוֹן

Iael. ipſi deo:aut ipſi forti:vel potens.heb.iael. לְאֵל

Iapheth. Dilatatus:aut pulcher:vel perſuadens. יֶפֶת

Iaphia. Illuminans:ſiue apparens:aut gemens יָפִיעַ

Iaphia. 2.Reg.5.interpretatur Loquens: vel illaqueans: aut inſuflans. יָפִיחַ

Iaphie.illuminans:ſiue apparens:aut gemens. יָפִיעַ

Iagur.colonus:vel aduena: aut timens:ſiue congregans. יָגוּר

Iahaddai. Simul uel ſolus ego:aut acutus:uel gaudens :aut ſyriace unitas mea. יַחְדִּי

Iahala. Aſcendens:aut damula uel caprea יַעְלָא

Iahalon.manens:ſiue murmurans.heb.ialon. יָלוֹן

Iahel. Aſcendens:aut damula uel caprea. יָעֵל

Iahelel. Expectās deū:aut orans deū:ſiue incepit deus. יַחְלְאֵל

Iaheri. Lux mea:ſiue illuminans:aut illuminatus. יָאִירִי

Iahiel. Aceruus dei:ſiue abſtulit deus. יְעִיאֵל

Iahihel.idem. יְעִיאֵל

Digitized by Google

יחיאל Iahihel.2.Paralipo.21.Viuit deus.
יאיר Iair.Illuminans vel illuminatus.
Iairus.idem.D.
יעלה Iala.Aſcendens:aut damula vel caprea.
יהללאל Ialalehel.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.
יחלאל Ialel.Expectans deum:aut orans deum: ſiue incepit deus.
יהללאל Ialel.1.Paralipo.4.Laudans deum:aut claritas ſiue illuminatio dei.heb.ialalel.
יחלאלי Ialelite.Expectans deum:aut orans deū:ſiue incepit deus.
Iambri.Amaricās:ſiue rebellans:aut cōmutans.D.
Iami.Non eſt in hebreo.
ימין Iamin.Dextera vel dexter:aut auſter vel auſtralis.
Iaminite.Idem.plu.nu.
Iamne.In greco ſcribitur ianne:cū duplici.n.& hebraice interpretatur reſpondens:vel incipiens loqui: aut afflictus ſiue humiliatus:vel pauper.D.
Iamnes.In greco ſcribitur iannes & eſt idem qđ ianne.D.
יבנה Iamnia.Edificans:aut intelligens.heb.iabnia.
Iamnite.Idem.plu.nu.D.
Iānor.Maris lucerna:aut dextera lucis:vł dextere lumē.D.
ימרה Iamra.Rebellis:aut amaricans:ſiue cōmutatio.
ימואל Iamuel.Dies eius deus:aut mare dei.
יחת Ianadiath.Confractus:aut formidās:vel ſtupens:aut ſyrias deſcendens.heb.iaath.
ינעי Ianai.Reſpondens:ſiue affligens:aut depauperans.
ינוח Ianoe.Requieſcens:aut manens:ſiue deducens.
ינום Ianum.Dormiens.
ירוח Iara.Odorans:ſiue aſpirans:aut luna:vel menſis.
יערה Iara.1.Paralipo.9.Silua:aut fauus:ſiue denudans vel effundens:aut euigilans.
ירמות Iaramoth.Altitudines: ſiue timens mortem:aut profectio mortis
יריב Iarbi.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicās.heb.iarib.
ירח Iare.Luna:vel menſis:ſiue odorans.
גרב Iareb.Scabies:aut ſyriace hydria.heb.gareb.
ירד Iared.Imperans:vel deſcendens.
ירפאל Iarephel.Sanitas dei aut medicina dei: ſiue relaxans deus.
ירד Iareth.Imperans:ſiue deſcendens.heb.iared.
יריב Iarib.Pugnans:vel obiurgans:ſiue multiplicans.
יערים Iarim:Saltus:vel ſilue.
יהצה Iaſa.Rixa vel contentio:aut domini exitus.
יהץ Iaſa.Eſa.15.interpretatur Rixa vel cōtentio.heb.iahas.
ישן Iaſſen.Antiquus:ſiue dormiens.
יצר Iaſer.Figmentū:ſiue plaſmatio:aut tribulans vł anguſtiās.
ישר Iaſer.1.Paralipo.z. Rectus: aut cantans:ſiue reſpiciens:aut dominans:vel preualens.
יצרי Iaſerite.Figmenta:ſiue plaſmationes:aut tribulātes:vel anguſtiantes.
יעשי Iaſi.Faciens:vel factor meus.
יפיע Iaſie.Illuminās:ſiue apparens:aut gemēs.heb.iaphie.
יחציאל Iaſiel.Diuidens deus:vel dimidians deus:aut feſtinatio dei.
יעשיאל Iaſiel.1.Paralipo.11.&.27.Opus dei vel factura dei.
יזיאל Iaſiel.1.Paralipo.12.interpretatur aſperſio dei vel diſtillatio dei.heb.iaziel.
ἰάσων. Iaſon.Sanans:vel medicans.G.
μνάσων. Iaſon.Act.21. In greco mnaſon: & interpretatur indagator:aut ſpondens:vel reminiſcens.G.
ישוב Iaſub.Conuerſio:aut habitatio:vel ſeſſio.
Iaſubite.Idem.plu.nu.
יתניאל Iathanael.Donum dei.
יון Iauan.Decipiēs:vel contriſtās: aut cenoſus:vel columbus.
יעוש Iaus.Tinea corroſus:aut cōpreſſus:vel congregatus.
אוזל Iazal.Ambulans:ſiue vilificans.heb.ozal.
יעזר Iazer.Auxiliator:ſiue adiutor.

Iazer.Ioſ.21.d. in hebreo eſt iaſa: quod interpretatur rixa vel contentio:aut domini exitus. יהצה
Iaziel.Fortitudo dei. יעזיאל
Iaziel.1.Paralipo.23.&.24.&.2.Paralipo.20.videns deū vel viſio dei. יחזיאל
Iaziz.Splendor:aut ſyriace diſceſſio. זיז
Ichabod.Vbi gloria:aut ve glorie. איכבוד
Ichaboth.Idem.heb.ichabod.
Iconium.Veniens.G. ἰκόνιον
Ichutiel.Spes dei:aut congregatio dei. יקותיאל
Idaia.Manus domini:vel confeſſio domini. ידיה
Idaia.Nee.7.&.11.& Zacharie.6.Scientia domini. ידעיה
Idida.Dilecta:ſiue amabilis:vel manus manus eiꝰ: aut per tranſlationem poteſtas manus eius. ידידה
Idithun.Lex eius:vel legalis:ſiue laudē vel cōfeſſionē dās. ידותון
Idox.Iocundus vel letus:aut triturans.D.
Idumea.Ruffa:vel terrena:aut ſanguinea. אדום
Idumee.Idem.plu.nu.
Idumei.Ruffi:ſiue terreni:aut ſanguinei. אדומים
Idumeus.Idem.ſ.n.
Ieabarim.Aceruī hebreorū vel trāſeuntiū:aut aceruī iraſcētiū vel pregnātiū:aut ex hebreo & ſyro aceruī frumenti. עיי העברים
Iebaar.Electio:ſiue electus. יבחר
Iebanias.Edificatio dñi: ſiue filiatio dñi:vel intellectꝰ dñi. יבניה
Iebar.Electio:ſiue electus. יבחר
Ieblam. Inueteratio populi:vel defluens populus:aut germinatio populi:ſiue deglutiens eos. יבלעם
Ieblaan.Idem.heb.ieblaam.
Iebnael.Edificatio dei:ſiue intellectus dei. יבנאל
Iebneel.Idem.
Ieboch.Euacuatio:vel diſſipatio:aut lucta. יבוק
Iebſam.Congregationes.heb.cibſaim. קבצים
Iebton.Celſitudo eius:aut dorſum eius:ſiue palpebre eius: aut excelſum donum.heb.gebeton. גבתון
Iebus.Conculcatio:aut volutatio:vel preſepium. יבוס
Iebuſei.Conculcati:ſiue volutati:aut preſepia. יבוסי
Iebuſeus.Idem.ſ.n.
Iecbaa.Exaltatio:ſiue altitudo.heb.iegbaa. יגבהה
Iechbaa.Idem.heb.iegbaa.
Iecelia.Conſumatio domini:vel poteſtas domini. יכליהו
Iecemia.Reſurrectio domini:ſiue confirmatio domini:aut vindicta domini. יקמיה
Iecmaan.Reſurrectio ppłi:ſiue cōfirmatio vł vindicta ppłi. יקמעם
Iecnal.Poſſeſſio populi:ſiue emptio aut nidificatio populi heb.iecnam. יקנעם
Ieconam.Idem.
Iechonias.Preparatio domini:aut firmitas domini. יכניה
Iechonias. Hiere.22.&.37.interpretatur Preparatus ipſe. heb.chonias. כניהו
Iechonias. Hiere.35.&.40.&.42. & Ezechiel.8.&.11.interpretatur.Nutrimentum domini:aut auſcultatio vel arma domini.heb.iezonias. יזניהו
Iechri.Frater meus.heb.achi. אחי
Iechri.1.Paralipo.8.&.z.Paralipo.23. Memor ſiue memorans:aut maſculinus.heb.zechri. זכרי
Iecſan.Durities:ſiue ſcandalum:aut ſyriace colliſio. יקשן
Ieſtan.Paruulus:aut tedium:ſiue contentio. יקטן
Ieſtel.Congregatio dei. יקתאל
Ieſter.Excellēs: aut reſiduus ſiue remanens: vel funiculus: aut explorans:heb.iether. יתר
Iedda.Scitus:aut cognitus. ידוע
Iedaba.Timor maledictionis: ſeu viſio maledictionis: aut ex hebreo & ſyro timor dei:vel viſio dei.heb.ierala. יראלה
Iedaia.Scientia domini:vel cognitio domini. ידעיה

ידוע Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
ידבש Iedebos. Melifluus: aut manus cōfuſionis vel erubeſcētie.
ידעיה Iedeia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יחדיהו Iedeia. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: ſiue acumen dñi: aut ex ſyro & hebreo renouatio domini.
גדליהו Iedelias. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelias.
יחדיאל Iediel. Vnitas dei: ſiue letitia dei: aut acumen dei: vel ex ſyro & hebreo renouatio dei.
ידיעאל Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יחיאל Iedihel. Eſd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
ידלף Iedlaph. Diſtillatio: vel ſtillicidium: aut ex hebreo & ſyro manus iuncta.
יחדו Ieddo. Solus ipſe: vel vnus ipſe: aut letitia eius: ſiue acumen eius: vel ſyriace nouitas eius.
ידו Ieddu. Manus eius: ſiue confeſſio eius.
ידוע Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יפדיה Iephdaia. Redemptio domini.
יפלט Iephlath. Liberatus: aut expulſus.
Iephlethi. Idem.
יפנה Iephone. Aſpiciens: ſiue intuens.
Iephonne. Idem.
יעיאל Iehiel. Abſtulit deus: aut coaceruans deus.
יחיאל Iehiel. Eſd. 10. Viuit deus.
יעיאל Iehihel. Abſtulit deus: aut coaceruans deus.
יחיאל Iehihel. 1. Paralipo. 15. & 16. & 23. & 29. & 2. Paralipo. 21. & 29. & 31. & 35. & Eſd. 8. & 10. interpretatur Viuit deus.
יהוא Iehu. Ipſe: ſiue exiſtens.
יעואל Iehuel. Abſtulit deus.
יעוש Iehus. Tinea corroſus: aut compreſſus: vel congregatus.
יעוץ Iehus. 1. Paralipo. 8. Cōſilians: vel ligneus: aut ſyriace fixus.
יקותיאל Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
ידיה Ieiada. Manus domini: vel confeſſio domini. heb. iedaia.
יחיאלי Ieiheli. Viuit deus.
יעלם Ielon. Occultus: ſiue adoleſcens: aut caprea eorum: vel ſeculum. heb. ielom.
יחמי Iemai. Calefaciens: aut calidus.
ימיני Iemini. Dextera vel dexter.
ימלה Iemla. Repletio: aut circumciſio.
ימלך Iemleth. Regnans: aut conſulens. heb. iemlech.
ימנה Iemna. Dextera: aut numerans: ſiue preparans: vel ſyriace conſtituens.
ימנע Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: ſiue mare cōmotum.
זמה Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. ſ. peruerſa. heb. zema.
ימנה Iemnaite. Dextere: aut numerantes: ſiue preparantes: vel conſtituentes.
יעוש Ieos. Tinea corroſus: aut compreſſus: ſiue congregatus.
יבשם Iepſem. Aromatizans: vel ſiccitas eorum: aut confuſio vel erubeſcentia eorum. heb. iebſem.
יפתח Iepta. Aperiens.
יפתחאל Ieptael. Aperiens deus.
יפתח Iepte. Aperiens.
ירח Ieraa. Luna: aut menſis: ſiue odoratio.
ירחמאל Ierameel. Mia dei: aut ex ſyro & hebreo dilectio dei.
Ieramel. Idem.
Ierameli. Idem.
Ieramiel. Idem.
ἱεράπολις Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
ירקעם Ierchaam. Extenſio eorum: ſiue viriditas populi: aut ſputū populi: vel armatura aut euacuatio populi.
ירקון Ierchon. Erugo: aut viriditas: ſiue ſputum: vel armatura: aut euacuatio.

Ieremia. Celſitudo dñi: aut ſublimitas dñi: vel exaltās dñm. ירמיה
Ieremias. Idem.
Ieremiel. Mia dei: aut ex ſyro & hebreo dilectio dei. ירחמאל
Ieria. Proiectio domini: aut timor vel viſio domini. יריה
Ierias. Timor domini: vel viſio domini. יראיה
Ieriau. Proiectio dñi: vel timor domini: aut viſio domini. יריהו
Ieribai. Pugnans ſiue obiurgans: aut multiplicans. יריבי
Iericho. Luna: vel menſis: aut odor eius. ירחו
Ierichontinus. Idem ꝙ iericho.
Ieriel. Timor dei: aut viſio vel proiectio dei. יריאל
Ierimoth. Altitudines: ſiue timens morte: aut videns mortem: ſeu proiectio mortis. ירמות
Ierioth. Cortine: ſiue linteamina: aut vlulatiōes: ſiue cōfractiones. יריעות
Ieroam. Miſericors: aut ſyriace dilectus. ירחם
Ierobaal. Impugnans idolum. ירבעל
Ierobaal. 2. Reg. 11. In hebreo eſt ierobeſeth: & interptatur impugnās cōfuſionē vel ignominiā: aut impugnās idolū. ירבשת
Ieroboam. Impugnās vel obiurgans populum: aut multiplicans populum. ירבעם
Ieroboam. 1. Reg. 1. & 2. Paralipo. 23. Miſericors. aut ſyriace dilectus. heb. ieroam. ירחם
Ieron. Timor: vel viſio: aut proiiciens dolorem vel fortitudinem. יראון
Ieronymus. Sacra lex. G. ἱερώνυμος
Ieroſolyma. Viſio pacis: aut viſio pfecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus. ירושלם
Ieroſolyme. Idem.
Ieroſolymita. Idem.
Ieroſolymite. Idem. plu. nu.
Ierſia. Lectul⁹ ſiue ſtratū dñi: aut abſtulit paupertatē dñs. יערשיה
Ieruſa. Hereditas: vel exilium. ירושא
Ieruſalem. Viſio pacis: aut viſio perfecta vel conſumata: ſiue timor perfectus vel conſumatus. ירושלם
Ieſſa. Reſpiciens vel ad reſpiciēdum: ſiue ad horam: vel ad tempus. heb. laſſa. לשע
Ieſſaar. Claritas: ſiue oleum: aut meridianus. יצהר
Ieſſaarite. Idem. plu. nu.
Ieſſaia. Eſt dominus: aut munus ipſum vel ipſius. ישיהו
Ieſba. Laus: ſiue tranquillitas. ישבח
Iaſbaal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis: aut ſubiicientis vel poſſidentis. heb. eſbaal. אשבעל
Ieſbaam. Sedens populus: aut cōuerſio populi: ſiue inſufflatio aut captiuitas populi. ישבעם
Ieſbacaſſa. Eſt requirens vel deprecans. aut ſeſſio dura: vel inſufflatio ſiue conuerſio dura. ישבקשה
Ieſban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. eſban. אשבן
Ieſbidenob. Sedens in ꝓphetia vel in locutione ſiue in germinatione: aut conuerſio ſiue inſufflatio in prophetia vel in locutione ſiue in germinatiōe: aut captiuās in ꝓphetia vel in locutione ſiue in germinatione. heb. ieſbibenob. ישבי בנב
Ieſboam. Cōuerſio populi: ſiue ſeſſio populi: aut iſufflatio vel captiuitas populi. ישבעם
Ieſboch. Eſt vacuus vel euacuatus: aut ſyriace derelictus: vel derelinquens. ישבק
Ieſcha. Vngens: ſiue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut ſyriace ſpeculans. יסכה
Ieſſe. Ens: ſiue exiſtens: aut munus vel oblatio. ישי
Ieſſe. 1. Paralip. 2. vbi dicitur ieſſe autē genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: ſiue inſule munus: vel oblatio. אישי
Ieſeias. Salus domini. ישעיה
Ieſema. Appoſitus: vl noiat⁹: aut admiratio: ſiue deſolatio. ישמא
Ieſſen. Appropinquatio vel approximatio. heb. geſſen. גשן
Ieſſer. Figmētū: ſiue plaſmatio: aut tribulatio: vl anguſtias. יצר

Digitized by Google

ישׁישׁי Ieſſi. Antiquꝰ:ſiue ſexagenariꝰ: aut exultãs:vel eſt munꝰ.
ישׁפה Ieſpha.Iaſpis lapis.ſ.precioſus:aut eſt hic.i.in hoc loco:vel labium:ſiue conterens.
ישׁפן Ieſpham.Abſconditus:ſiue confractus:aut cuniculus.heb. ieſphan.
ישׁעי Ieſi.Salus:aut reſpiciens.
ישׁיה Ieſia.Eſt dominus.
Ieſias.Idem.
ישׁעיה Ieſias.1.Paralipo.3.Salus domini.
יחציאל Ieſiel.Diuidens deus:vel dimidiũs deus:aut feſtinatio dei.
Ieſielite.Idem.plu.nu.
ישׁימון Ieſimuth.Deſolatio:aut ſolitudo.heb.ieſimon.
יזליא Ieſlia.Diſtillatio vel aſperſio laborioſa.heb.iezlia.
יסמכיהו Ieſmachias.Adherẽs vel innitens dño:aut iunctus dño.
ישׁמעיהו Ieſmeias.Audiens dominum:vel obediens domino.
חצרון Ieſron.Sagitta exultationis:ſiue diuiſio cãtici:aut atriũ: vel fenum.heb.eſron.
Ieſu.Saluator.
Ieſu.Luce.3.f.in greco Ioſe:& hebraice poteſt interpretari Parcens:vel eleuatus:aut exiſtens.D.
ישׁוע Ieſúa.Saluator.
ישׁוה Ieſua. Geñ. 46. &. 1. Paralipo. 7. Planicies: ſiue equalis: aut ponens vel poſitus.
ישׁוע Ieſúe.Saluator.
ישׁיה Ieſue.Eſd.10.interpretatur Eſt dominus.heb.ieſie.
ישׁוי Ieſui.Planus:ſiue equalis:aut ponens vel poſitus.
Ieſuite.Idem.plu.nu.
גשׁור Ieſur. Vallis aſpectus:aut vallis bouis:ſiue vallis murus:vel pons.heb.geſur.
ישׁוע Ieſus.Saluator.
ישׁעיה Ieſus.1.Paralipo.3.Salus domini.heb.ieſaias.
יהושׁע Ieſus.Zacharie.3.&.6.Dñs ſaluator:vel domini ſalus.
יחת Ieth.Confringens: vel formidans: aut ſtupens : vel ſyriace deſcẽdens.
יטת Iethan.Declinãs:vel diuertẽs.heb.ietha.
יתנן Iethan.Ioſ.15.Merces:ſiue donum : aut ſyriace fumigans. heb.iethnan.
יטבה Ietheba.Bñfaciens:vel bonitas eius:aut diuertẽs vel declinans in ea.
יטבתה Iethebátha.Bonitas ſua: ſiue declinans filia eius:aut declinans deſertum.
יתלה Iethela.Pendens: vel ſuſpenſio:ſiue coacervatio.
יתר Iether.Excellens:aut reſiduus : ſiue remanens : vel explorãs:aut funiculꝰ.
יתת Iether.1.Paralip.1.Donãs.heb.ietheth.
Ietheth.Idem.
יתמה Iethma.Orphanꝰ:ſiue admiratio:aut cõſumatio vl pfectio
יקמעם Iethmoan.Reſurrecto populi:aut confirmatio vel vindicta populi.heb.iechmoam.
יתרא Iethra.Excellens: ſiue reſiduus : vel remanens : aut explorans:vel funiculus.
יתרעם Iethraam.Excellentia populi:aut reſiduus populi: ſiue exploratio vel funiculus populi.
Iethraan.Idem.heb.iethraam.
יתרי Iethrái.Excellens:ſiue reſiduus vel remanens : aut explorans:vel funiculus.
אתרי Iethrái.1.Paralip.6.b.Explorãs:aut ſyriace locꝰ.he.ethrái.
יתרן Iethram.Excellens:ſiue reſiduus vel remanens:aut explorans: vel funiculus.heb.iethran.
Iethran.Idem.
Iethrei.Idem.
גתרמון Iethrẽmon. Torcular mali punici: aut torcular excelſum. heb.gethrẽmon.
יתרי Iethreus.Excellens:ſiue reſiduus vl remanẽs:aut explorãs vel funiculus.
יתרו Iethro.Idem.
ראשׁ Iethros.Caput:ſiue principium.heb.ros.
קדמות Iethſon.Ioſ.21.d.In hebreo eſt cedimoth:quod interpretatur antiquiores: vel priores:aut orietales: ſiue incendium vel incurnatio mortis.
יזבד Iezabad.Dotatus.
איזבל Iezábel.Inſula habitaculi: vl ve habitaculo:aut ex hebreo & ſyro inſula ſterquilinii: vel ve ſterquilinio.

Iezaria.Oriens dominus:aut claritas domini. יזרחיה
Iezechel.Cetus vel congregatio dei.heb.iecethel. יקתאל
Iezedelia.Magnitudo domini.heb.iegedelia. יגדליהו
Iezem.Eruca : aut vellus eorum : ſiue tranſitus eorum:vel tondens eos.heb.gezem. גזם
Iezer.Inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel atrio. איעזר
Iezer.1.Paralipo.6.Auxiliator ſiue adiutor. יעזר
Iezerite.De iezer:quod interpretatur inſula adiutorii:ſiue inſula atrii:aut ve adiutorio vel atrio. איעזרי
Iezerites.Oriens:aut clarus. יזרח
Iezíel. Videns deum:vel viſio dei. יחזיאל
Iezonias.Auſcultatio dñi:aut ſtatera dñi: vl arma domini. יאזניהו
Iezra.Porcinus:aut ſyriace conuerſus. יחזרה
Iezrael.Semen dei:aut diſtillans contritionẽ vel maliũ deꝰ ſiue diſtillatio amicitie dei: vel aſperſio paſtoris dei. יזרעאל
Iezraelites.Idem.
Iezreli.Idem quod iſrael:quod interpretatur preualens ſiue dominans cum deo.heb.ieſreli. ישׂראלי
Iezriel.Auxilium dei:ſiue atrium dei.heb.ezriel. עזריאל
Igaal.Redemptus:ſiue coinquinatus. יגאל
Igal.Idem.
Ilái.Aſcendens:vel ſuperior:aut aceruus mihi. עילי
Illyricum.Exhilaratio:aut letificatio.G. Ἰλλυρικον
Indi. De india: que hebraice dicitur hodu:& interpretatur laudatio:ſiue confeſſio:aut decora:vel pulchra. הדו
India.Idem.
India.Iob.28.Hebraice dicitur ophir : & interpretatur cinis:vel incineratio:aut fructificatio. אופיר
Ioa.Fraternitas:vel habens fratrem. יואח
Ioaa.Idem.
Ioaa.1.Paralipo.8.Viuificans. יוחא
Ioab.Paternitas:vel habens patrem:aut voluntarius. יואב
Ioachan. Domini apprehenſio: ſiue domini poſſeſſio:aut dominus videns.heb.ioachaz. יהואחז
Iaochan.2.Paralipo.34. interpretatur Apprehendens:ſiue poſſidens:aut videns.heb.ioachaz. יואחז
Ioachim.Dñi reſurrectio: ſiue dñi cõfirmatio:vl dñs vindicans. יהויקים
Ioachim.Nee.12.interpretatur Reſurgens: ſiue confirmãs aut vindicans. יויקים
Ioachim. Hiere.52.g. interpretatur Domini preparatio: aut domini firmitas.heb.ioachin. יהויכין
Ioachim. Ezech.1. interpretatur Preparatus : vel firmus. heb.ioachin. יויכין
Ioachin.Domini preparatio:ſiue domini firmitas. יהויכין
Ioachin.4.Reg.10.interptatur Domini apprehenſio: aut domini poſſeſſio:vel dñs videns.heb.ioachaz. יהואחז
Ioachin.Ezechiel.1.Preparatus:vel firmus. יויכין
Ioaha.Fraternitas:vel habens fratrem. יואח
Ioahe.Idem.
Ioamim.Dextera.heb.iamin. ימין
Ioarib.Pugnãs vel obiurgãs:ſiue multiplicãs.heb.ioiarib. יויריב
Ioarim.Dñi exaltatus:vel dñi exaltatio.D.
Ioas.Diffidens:vel deſperãs:aut ignitus:vel vrens. יואשׁ
Ioas.4.Reg.11. in fine.&.12. vſq ibi Reliqua autẽ ſermonũ Ioas excluſiue.&.13. ibi Regnauit ioas filius ioachan. & eo.caplo. in fine ibi. Porro ioas.&c. &.14.b.c.d.excepto ibi Vixit autẽ amaſias filius ioas: in omnibus iſtis locis interpretatur Dñi ignis:vel domini oblatio. יהואשׁ
Ioas.1.Paralipo.7.&.27.interpretatur Tinea corroſus:ſiue compreſſus:vel congregatus. יועשׁ
Ioathan.Conſumatus:ſiue perfectus.heb.iotham. יותם
Ioathan.Nee.12.Dñi donũ.heb.ionathan. יהונתן
Iob.Dolens:vel gemẽs:ſiue vlulans:aut exoſus: vel patiens inimicitiã. איוב

Digitized by Google

יוֹבָב Iobab.Dolens:vel gemens:aut vlulãs.
יוֹב Iobab.Geñ.46.Idem.heb.iob.
יְבָנְיָה Iobama. Edificatio dñi:ſiue filiatio aut intellectꝰ dñi.heb. iobania.
יוֹאֵל Iobel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.heb.iohel.
חֲבַיָּה Iobia.Abſconſio dñi:aut dilectio domini:vel ex ſyro & hebreo debitum vel obligatio domini..heb.hobia.
יוֹכֶבֶד Iochábed.Glorioſa:aut gratiis vel ponderoſa.
Iocabeth.Idem.heb.iochábed.
Iod.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.
יְדַעְיָה Iodaia.Scientia domini.
יוֹעֵד Ioed.Teſtificans:vel ornãs:ſiue p̄dans:aut trãſſẽs:vel ſyriace auferẽs.
יוֹאֵל Ioel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.
יוֹעֵאלָה Ioela.Eleuatio:ſiue p̄ficiens:aut auferẽs maledictionẽ.
יוֹעֶזֶר Ioézer.Adiuuans.
נֹפַח Iophe.Inſufflãs:aut tumidus:ſiue illaqueans.heb.nóphe.
אוֹפִיר Iophir.Incineratio:vel fructificatio.heb.ophir.
יָגְלִי Iogli.Reuelatio:vel trãſmigratio:aut reuolutio:ſiue exultatio.
יוֹאָח Ioha.Fraternitas:vel habens fratrem.
יוֹחָא Ioha.1.Paralipo.11.interpretatur Viuificans.
יוֹאָח Iohaha.Fraternitas:vel habens fratrem.
Iohanna.Dñi grã:ſiue dñi donũ:au dñi miſericordia.D.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymõ filius iohanna in greco ſcribitur iona:& hebraice interp̄tatur columba.D.
יוֹחָנָן Iohannan.Gatioſus:ſiue donãs:aut pius vel miſericors.
יְהוֹחָנָן Iohannan.1.Paralip.26.&.2.Paralip.17.&.23.b.&.28.& Eſd.10.& Nee.6.&.12.in omnibꝰ iſtis locis interpretatur Domini grã:ſiue domini donum:aut dñi miſericordia.
Iohannes.Idem.D.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur Symon Iohãnis:pro iohãnis in greco eſt iona:quod interpretatur columba.D.
יוֹאֵל Iohel.Volens:ſiue incipiens:aut iurans.
Iohcli.Idem.heb.iohel.
יְהוֹיָדָע Ioiada.Domini ſcientia:aut domini cognitio.
יְהוֹעַדָּה Ioiada.1.Paralipo.8.interpretatur Dñi cetus vel cõgregatio:aut dñi trãſitus vel teſtimoniũ:ſiue dñi ornatus vl' preda:aut ex hebreo & ſyro dñi ablatio.heb.ioada.
יוֹיָדָע Ioiada.Nee.3.&.12.&.13.Scitus:aut cognitus.
יְהוֹעַדָּן Ioiaden.Domini delitie:vel dñi voluptas:aut ex hebreo & ſyro domini tempus.
יוֹיָרִיב Ioiarib.Pugnãs vel obiurgãs:ſiue multiplicans.
יְהוֹיָרִיב Ioiarib.1.Paralipo.9.& 24.interpretatur Domini pugna ſiue domini obiurgatio:vel domini multiplicatio.
יוֹנָה Iona.Columba:ſiue depopulans vel deuaſtans.
יוֹנָדָב Ionadab.Spontaneus vel vouens:ſiue principalis.
יְהוֹנָדָב Ionadab.2.Reg.13.a.vbi dicitur Cui reſpõdit ionadab.&c. &.4.Reg.10.in his locis interpretatur Dñi ſpontaneus: aut domini princeps:vel domini votum.
יוֹחָנָן Ionan. Gratioſus: aut donatus: ſiue pius vel miſericors. heb.iohannan.
יוֹנָה Ionas.Columba:ſiue depopulans:vel deuaſtans.
יְהוֹנָתָן Ionathan.Domini donum.
יוֹנָתָן Ionathan.1.Reg.13.&.3.Reg.1.&.1.Paralipo.2.&.10.&.11. &Eſd.8.&.10.&.Nee.12.& Hiere.40.in omnibus his locis interpretatur columbe donum.
יוֹחָנָן Ionathan.Nee.12.b.vbi dr̃ Ionathan filii eliaſib.interp̄tatur Gratioſus:vel donatꝰ: ſeu piꝰ aut miſericors. heb.iohannan.
יוֹנָתָן Ionathas.Columbe donum.
יְהוֹנָתָן Ionathas.2.Reg.1.&.17.&.21.Domini donum.
יָפוֹ Ioppe.Pulchritudo:aut decor.
Ioppite.Pulchri:ſiue decori.D.
יוֹרָה Iora.Tẽporaneus:aut oſtẽdẽs:ſiue demoſtrãs:vel p̄iciens: aut ſyriace lebes.
Iorai.Idem.
יוֹרָם Ioram.Excelſus:ſiue ſublimis:aut proiectus.

יוֹרָם Ioram.3.Reg.22.&.4.Reg.1.&.3.&.8.vbi dicitur Regnauit ioram filius ioſaphat:& infra eodẽ.ibi Regnauit ochozias filius ioram:& in fine eiuſdẽ capituli:ibi Porro ochozias filius ioram.&.9.d.ibi.Dixitq; ioram.& ſic vſq; in finẽ capituli:excepto ibi Anno vndecio iorã.&.12.ca.&.2. Paralip.17.&.21.&.22.a. & Matth.1.i oibꝰ his locis interp̄tatur.Dñi celſitudo:aut dñi ſublimitas:ſiue dñi p̄iectio.
יְרֹחָם Iorã.1.Paralip.12.iterp̄tatur Miſericors:aut ſyriace dilectꝰ
יְהוּדָה Ioram.2.Paralipo.22.ibi Omnem ſtirpem regiã domus ioram: pro ioram in hebreo eſt iuda: quod interpretatur Laudatio:ſiue confeſſio.
יַרְדֵּן Iordanis.Fluuius iudicii:aut demõſtratio vel proiectio iudicii:ſeu deſcenſio:aut ex ſyro & hebreo lebes iudicii.
אֲרָה Iorei.Via:ſiue ſemita:aut viator: vel anona.i.diurna portio:aut odoratio.heb.aréa.
Iorim.Dominus exaltans:vel domini exaltatio.D.
יוֹשָׁה Ioſa.Ens:vel exiſtens:aut obliuiſcens:vel debens.
יְהוֹשֶׁבַע Ioſába.Domini ſaturitas:aut domini ſacietas : vel domini iuramentum:ſiue domini ſeptenarium.
יוּשַׁב חֶסֶד Ioſabéſeth.Habitaculũ vel ſedes miſericordie:aut inſufflatio vel conuerſio miſericordie.heb.ioſabéſed.
יְהוֹשַׁבְעַת Ioſabeth.Dñi ſacietas:vel dñi iuramentum:aut domini ſeptuplum:ſiue dominus conuertens horam.
יוֹזָבָד Ioſabeth.Eſd.10.& Nee.11.Dotatus.heb.iozabed.
יֹשַׁבְיָה Ioſabia.Habitaculum vel ſedes domini:ſiue conuerſio aut inſufflatio domini:vel captiuitas domini.
יוֹזָכָר Ioſachar.Memorans:ſiue maſculinus.heb.iozachar.
יְהוֹשָׁפָט Ioſaphat.Dominus iudex:vel domini iudicium.
יוֹשָׁפָט Ioſaphat.1.Paralipo.11.Iudicatus:vl' iudicatio.
יְהוֹצָדָק Ioſedech.Dominus iuſtus:vel domini iuſtitia.
יוֹצָדָק Ioſedech.Eſd.3.&.5.&.10.& Nee.12. interpretatur Iuſtificatus:vel iuſtificatio.
יוֹסֵף Ioſeph.Augmẽtum:vel prefectus.
יְהוֹסֵף Ioſeph.ps.80.Dñi augmentum:vel dñi profectus.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27. vbi dr̃ Et ioſeph mater.& Mar. 6.a.&.15.d.ibi. Et ioſeph mater.& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.In omnibus his locis in greco eſt ioſes.quod hebraice poteſt interp̄tari parcẽs:vl' eleuatus:aut exiſtẽs.D.
Ioſephus.Augmentum:vel profectus.D.
יוֹסִפְיָה Ioſphias. Augmentum vel profectus domini: aut conſumans vel finiens dominus.
יֹאשִׁיָּהוּ Ioſias.Ignis domini:aut vrens dominus.
עֻזִּיָּה Ioſias.Zach.14.interpretatur Fortitudo domini:ſiue hircus domini.heb.ozias.
יוֹשַׁוְיָה Ioſoia.Equitas domini:vl' planicies dñi: aut apponet dñs.
יְהוֹשֻׁעַ Ioſüe. Dominus ſaluator.
יֵשׁוּעַ Ioſüe.Eſd.2.&.3.&.4. &.5.&.8.&.10. & Nee.3.&.8. &.9. &.12.In omnibus his locis interpretatur ſaluator.
Ioth.Laudatio:ſiue confeſſio:aut manus.D.
זֵיתָן Iothan. Oliua:ſiue oliuetum.heb.zethan.
חוֹתָם Iothan.1.Paralip.7.g.iterp̄tatur Sigillũ:aut clauſura.heb. hotham.
Iouis.Quaſitiuuans pater.Latinum eſt.
יְהוֹזָבָד Iozabad.Domini dos:vel domini dotatio.
יוֹזָבָד Iozabath.Dotatus.heb.iozabad.
יְהוֹזָבָד Iozabath.4.Reg.12.&.1.Paralipo.26.&.2.Paralipo.17.& 24.Dñi dos:vel domini dotatio.heb.iozabad.
יוֹזָבָד Iozabed.Dotatus.
יוֹזָבָד Iozaded.Dotatus.heb.iozabed.
Iozadeth.Idem.heb.iozabed.
עִירָד Irad.Onager:ſiue acerꝰ deſcẽſiõis:vel aceruí deſcẽſio:aut acerũs imperii:vel ſyriace draco.
יִצְחָק Iſaac.Riſus.
יִצְהָר Iſaar.Candidus:aut lucidus.
צֹחַר Iſaar.1.Paralipo.4.Idem.heb.ſaar.

Digitized by Google

יִצְהָר Iſaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum: ſiue claritas: aut meridianus.
Iſaaris.Idem.heb.iſaari.
Iaſaarite.Idem.plu.nu.
יִצְחָק Iſac.Riſus.
יִשָּׂשכָר Iſachar.Eſt merces vel premium.
יִשַׁי Iſai.Munus: aut ens: ſiue exiſtens: vel debitor.
אִישַׁי Iſai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Iſai autem genuit.&c. interp̄tatur vir meus: aut virilis: ſiue inſule munus: aut oblatio.
יְשַׁעְיָה Iſaias.Salus domini.
יִצְרִי Iſari.Figmētum: ſiue plaſmatio: aut tribulās: vel anguſtiās.
יָשָׁבְאָב Iſbaal.Seſſio vel habitatio patris: aut cōuerſio vel inflatio ſiue captiuitas patris.heb.iſbaab.
אִישׁ בֹּשֶׁת Iſboſeth.Vir confuſionis vel ignominie: aut viri mora.
יִשְׁמָעֵאל Iſmael.Exauditio dei.
Iſmaelite.Idem.plu.nu.
Iſmaelitis.Idem.ſ.n.
יִשְׁמְיאֵל Iſmiel.Nominatio dei: aut admiratio vel ſtupor dei.
יִשְׂרָאֵל Iſrael.Preualens: ſiue dominās cum deo.
Iſraelite.Idem.plu.nu.
Iſraelites.Idem.ſ.n.
Iſraelitis.idem.
יִזְרְעֶאלִית Iſraelitis.1.Paralip.5. De iezrael: quod interpretatur ſemē dei: aut diſtillans cōtritionem vel malum dei: ſiue diſtillatio amicitie dei: vel aſperſio paſtoris dei.heb.izraelitis.
יִזְרַחְיָה Iſrahia. Oriens dominus: aut claritas domini. heb.izraia.
Iſraia.Idem.heb.izraia.
יְשַׂרְאֵלָה Iſreela.Preualens vel dñans deus: ſiue rectitudo dei: aut cātic̄um dei.
Iſrehela.idem.
אֵשְׁתְּמֹעַ Iſtimam.Exauditus: vel mulieris vterus.heb.iſtimóa.
אִישׁ טוֹב Iſtob. Vir bonus.
יְשׁוֹחָיָה Iſuaia.Cōprimēs vel humilians dñs: ſeu meditatio dñi.
יִצְהָר Iſuar.Oleum: ſiue clarus: aut meridianus.
אִתַּי Itai.Robuſtus: aut ſignum: vel vomer: aut ſyriace veniens.
Italia.Ab italo rage dicta eſt: vel ab italis.i.vitulis: eo quod illa regio vitulis abundat: latinum eſt.
כִּתִּים Italia.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebreo ē cethim: & interpretatur conterentes vel cōtritio maris: ſiue diadema: aut aurū: vl' tinctura: aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris.
תּוּבַל Italia.Eſa.66.Hebraice dr̄ thubal: & interptatur orbis: aut confuſio vel ignominia: ſiue portatus: vel adductus.
ἀττάλεια. Italia.Act:14.d.In greco ſcribitur attalia: & interpretatur augens: vel nutriens.G.
Italica cohors: ab italia dicta eſt: latinum eſt.
אִיתָמָר Ithamar.Inſula palme vel dactilorum: aut inſule cōmutatio vel permutatio: ſeu ve palme aut cōmutationi.
יְקַמְיָה Ithamian.Reſurrectio domini: aut cōfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamia.
Ithurea.Cuſtodita: vel ſyriace mōtana vel montuoſa.D.
יְטוּר Ithurei.Cuſtoditi: ſiue cuſtodie: aut coordinati: vel ſyriace: montani vel montuoſi.
יוֹבֵל Iubileus. Buccina: vel deſluēs: ſiue apportās: aut germinās ſiue inueteraſcens.
יְקָדְעָם Iuchadan.Incuruatio populi: ſiue incendium populi.heb.iuchadam.
יְהוּכַל Iuchal.Dñi omnia: aut domini perfectio vel cōſumatio.
יוּכַל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: ſiue perfectus: vel conſumatus.
יְהוּדָה Iuda.Laudatio: ſiue confeſſio.
יְהוּדִית Iudaia.Laudatio ſiue confeſſio domini.
Iudaiſmus.Laudatio: ſiue confeſſio.
יְהוּדָה Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

Iudei.Laudātes ſiue confitentes. יְהוּדִים
Iudeus.Idem.ſ.n.
Iudi.Idem.
Iudith.Laudans: ſiue confitens: aut iudea. יְהוּדִית
Iulia.Lanuginoſa.G. ἰουλία.
Iulia.Ad Ro.16.a.In greco iunia a iunone.i.dñatrice.G. ἰουνία.
Iulius.Lanugo vel lanuginoſus.G. ἰούλιος.
Iuſtus.Latinum eſt.

De incipientibus a littera.L.

LAabim: Inflāmati: ſiue flāme: aut gladii. לְהָבִים
Laad.Laudans: ſiue ad laudādū: vel ad confitendum. לַעַד
Laada. Pro ornatu: vel ad congregandum: ſiue ad teſtificādum: aut tranſiens: vel predans: aut ſyriace auferens. לַעְדָּה
Laadan.Pro voluptate: ſeu deuorans iudicium: aut pro ornatu: vel pro teſtimonio: aut ſyriace ad tempus. לַעְדָן
Laban.Albus: vel candidus: aut later. לָבָן
Labana.Luna: ſiue albedo: aut thus: vel later. לְבָנָה
Labanath.Idem. λαβανάθ
Lacedemones.Lacus demonū: vel puteus inſanientium.G. λακεδαιμονες.
Lachis.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet exiſtens. לָכִישׁ
Lahem.Panis: vel pugna aut bellum. לָחֶם
Lais.Leo. לַיִשׁ
Laiſa.Leena. לַיְשָׁה
Lamazabathani.Vt quid dereliquiſti me. לָמָּה עֲזַבְתָּנִי
Lamech.Pauper: vel humiliatus: aut percuſſus. לֶמֶךְ
Lameth.Nomen littere Doctrina vel diſciplina.D. לָמֶד
Lamuel.Illis deus: vel cū illis deus: aut cum quo eſt deus. לְמוּאֵל
Laodicia.Populus iuſtus.G. λαοδίκεια
Laodicenſes.Idem.plu.nu.G. λαοδικεῖς
Laomim.Gentes: ſiue abſq3 aquis. לְאֻמִּים
Lapidoth.Fulgura: aut lampades. לַפִּידוֹת
Laſthenis.Lapidis robur.G. λασθένης
Latuſſim.Malleatores: vel limatores. לְטוּשִׁים
Lazarus.Dei adiutorium: ſiue dei atrium.D.
Lebana.Luna: ſiue albedo: aut thus: vel later. לְבָנָה
Lebbaoth.Leene: ſiue cordis ſignum: aut ad introitum. לְבָאוֹת
Lebna.Luna: ſiue albedo: aut thus: vel later. לִבְנָה
Lebnitica.Idem.
Lebona.Idem.
Lecha.Ambulans: vel vadens. לֵכָה
Lechi.Maxilla. לְחִי
Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex: ſiue doctrina aut aſſumptio mea. לִקְחִי
Lecum.Reſurgens: vel confirmans: ſiue ad reſurgendum: vel ad confirmandum. לָקוּם
Ledan.Pro voluptate: vel deuorās iudiciū: ſiue p̄ ornatu vl' teſtimōio: aut trāſit9 vl' depdatio earū: aut ſyriace ad tēp9. לַעְדָן
Leed.Confractus: vel formidans: aut ſtupens: vel ſyriace deſcendens.heb.leeth. לַחַת
Leedan.Pro voluptate: vel deuorās iudicium: ſiue pro ornatu vel teſtimonio: aut tranſitus vel depredatio earum: aut ſyriace ad tempus. לַעְדָן
Leemas.Panis eorū: aut pugna vel bellū eorū. heb.leemā. לַחְמָם
Leſem.Nomen vel ponens: aut ipſi nominato vel poſito: aut lyncurius lapis precioſus: de quo Exo.28. לֶשֶׁם
Leſemdan.Nomen iudicii: vel ponēs iudicium: aut ad nomen iudicii: ſiue ad ponēdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui eſt lapis precioſus. לְשֶׁםדָּן
Leui.Copulatus. לֵוִי
Leuiathan. Copulatio vl' ſocietas ſua: aut ſibimet traditus. לִוְיָתָן
Leuita.Copulatus. לֵוִי
Leuite.Idem.plu.nu.

Digitized by Google

לוי Leuites.Copulatus.
לאה Lia.Laborioſa vel fatigata.
לבנן Libanus.Albus:vel candidus:aut thus:vel cordis filiatio.
Libertini.Latinum eſt.i.filii manumiſſorum.
פוט Libia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphrica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לבים Libia.Daniel.10.In hebreo lubim:& interpretatur cor maris:vel corda plurali numero.
פוט Libies.In hebreo eſt phut:& interpretatur aphrica:aut ſyriace craſſa:vel pinguis.
לבים Libies.2.Paralipo.12.&.16.& Naũ.3. In hebreo eſt lubim: & interpretatur Cor maris: Vel corda.p.n.
λυκαονία. Lycaonia.Lupina.G.
λυκία. Lycia.Idem.G.
λιθόςτρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus.G.
λύδα. Lyda.Stagnum.ſ.aquarum.G.
λύδα. Lydda.Idem.G.
לוד Lydi.Natiuitas:vel generatio.
Lydia.Idem.
לודים Lydii.Natiuitates:vel generationes.
λῖνος. Linus.Rete vel retiaculum.G.
λυσανίας. Lyſania.Diſſoluens triſtitiam.G.
λυσίας. Lyſias.Diſſoluens.G.
λυσίμαχος. Lyſimachus.Diſſoluens pugnam.G.
Lyſtra.Diſſoluens.G.
λύστρα. μύρα. Lyſtra.Act.27.In greco ſcribitur myra:& īterpretatur virgultũ:ſiue vnguentum odoriferum.G.
λύστροις. Lyſtris.Diſſoluentes.G.
לבנה Lobna.Luna:ſiue albedo:aut thus:vel later
Lobni.Idem.
יוטה Loche.Declinans vel diuertens.heb.iothe.
לוד Lod.Natiuitas:vel generatio.
לודבר Lodabar.Ipſimet verbum : aut ipſimet peſtis vł mors:ſeu generatio electa:vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לודחדיד Lodadin.Naſcens gaudẽs: vel naſcẽs acutus:aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua.heb.lodadid.
λωίδη. Loide.Melior.G.
לוט Loth.Inuolutus:ſiue colligatus: aut coopertus : vel reſina precioſa que dicitur ſtacte.
לוטן Lothan.Idem.
Lucas.hebraice poteſt interp̃tari Ipſi reſurrectio:vel latine
Lucius.a luce. Latinum eſt. (a luce.D.
לוד Lud.Natiuitas:vel generatio.
Ludim.Idem.plu.nu.
לוית Luith.Tabulatum:vel tabule:aut viriditas.
לוזה Luza.Amygdalus:ſeu diſceſſio:vel declinatio.
אלעוזי Luzai.Dei fortitudo.heb.Eluzai.

De incipientibus a littera.m.

מעכה Maacha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa.
מעכתי Maachati.Compreſſus vel atritus: aut fixus.ſeu ventris contritio.
מעדי Maadi.Solemnis:vel feſtiuus:aut ornatus:ſeu labilis:vel teſtificans:aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מעי Maai.Venter:aut coaceruatio.
מחלה Maala.Chor9: vł cithara:ſiue infirmitas:aut ſyriace venia.
מחלון Maalon.Idem. [riens:aut euigilans.
מערה Maara.Spelunca:ſiue euacuatio:aut effuſio : vel diſcoope-
חרם Maarem.Deſtructio:ſiue anathema: aut rete vł retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum.ſ.deo.heb.arem.
מריה Maria.Amaritudo vel myrrha domini:aut docẽs vel preceptor dominus.heb.maraia.

Maaſia.Opus domini. מעשיה
Maaſia.1.Paralipo.9.Opus meum.heb.maaſi. מעשי
Maaſias.Opus domini. מעשיהו
Maaſias.Hiere.51.interp̃tatur Protectio ſiue cõfidẽtia dñi. מחסיה
Maath: Abſtergens:aut delens:ſiue confringens:aut formidans:vel ſyriace percuſſio. מחת
Mabdiel. Annuncians vel euangelizans deum : aut pomũ dei.i.fructus electus dei.heb.magdiel. מגדיאל
Mabſan.Aromatizans: vel confundens eos.heb.mabſam. מבשם
Mabſar.Munitus:vel muratus: ſiue prohibens:vel auferẽs aut vindemians. מבצר
Macha.Compreſſa:vel attrita:aut fixa. מעכה
Machabeus.Percutiens.grece vero pugnator.D.
Macharai.Accelerans : ſiue dotatio : aut montanus : vel de monte meo.heb.maharai. מהרי
Machati.Cõpreſſus vel attrit9:aut fix9: ſeu vẽtris cõtritio. מעכתי
Machbena.Paupertas vel percuſſio filii eius:aut paupertas ſiue percuſſio intelligentis vel edificantis. מכבנה
Maceda.Incendium:aut adoratio:vel incuruatio. מקדה
Macedo.Hebraice idẽ.grece vero excelſus vel eminẽs.G. μακέδων.
Macedones.Idem.plu.nu.G. μακέδονες
Macedonia.Excelſa vel eminens.G. μακεδονία
Macceloth.Eccleſie vel cetus:aut congregationes. מקהלות
Maccloth.1.Paralipo.8.&.9.&.27. Virge aut baculi : ſiue voces:aut leuitates:vel deſpectiones. מקלות
Nacenias.Poſſeſſio domini:ſiue emptio domini:aut pecus vel armentum domini:ſiue nidificatio domini. מקניהו
Macces.Finis vel finiẽs:ſiue tedium:aut euigilans vel eſtus ſiue eſtuans:aut ſpinans. מקץ
Machi.Percuſſor:aut pauper:vel humilis. מכי
Machir. Vendens:ſiue cognoſcens. מכיר
Machir.1.Paralipo.4.interpretatur Precium. מחיר
Machirite. Vendentes:ſiue cognoſcentes. מכירי
Machmas.Percuſſor vel pauper ablatus : aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens. מכמש
Machmas.Eſd.2.& Nee.7.interp̃tatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum. מכמס
Machmetat.Percuſſoris vel pauperis donum : aut percuſſoris vel humilis mors. מכמתת
Madaba. Aq̃ doloris:aut ex hebreo & ſyro aque manantes מידבא
Madabas.Idem.D.
Madai.Menſura:ſiue iudicans:aut indumentum. מדי
Mandan.Litigium:ſiue iudicãs:aut mẽſura:vel indumẽtũ. מדן
Madan.Ioſ.11.&.12.interpretatur Iurgium:aut indumentum vel menſura eius.heb.madon. מדון
Madia. Solẽnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimoniũ aut fedus domini: vel tranſiens dominus. מעדיה
Madian.Iudicium vel iudicans:ſiue litigãs : aut obiurgãs. מדין
Madian.Hiere.38.interpretatur Donum : aut lumbus: vel ſyriace expectatio.heb.mathan. מתן
Madianita.De madian:quod interpretatur iudicium vel iudicans:ſiue litigans:aut obiurgans. מדיני
Madianite.Idem.plu.nu.
Madianitis.Idem.ſ.n.
Madid.Acutus:ſiue gaudens:aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus.heb.adid. חדיד
Madmena. Mẽſura numeri vł muneris:aut indumẽti munus:vel indumẽti p̃paratio aut numerus:vel ſterquiliniũ. מדמנה
Maeleth. Chorus vł cithara:aut īfirmitas:vł ſyriace venia. מחלת
Magala ſemita: vel circulus aut rotunditas : ſiue currus: vel plauſtrum:aut vitula. מעגלה
Magdalena.Magnifica vel magnificata : aut exaltata: vel (turris.D.
Magdalene.Idem.D.

Digitized by Google

מגדלגד Magdalgad.Turris felix vel accincta:ſiue magnitudo felicitatis:vel magnitudo accincta.
מגדל Magdalum.Turris:vel magnitudo.
מגדלאל Magdiel.Turris ſiue magnitudo dei.heb.magdalel.
מגדיאל Magdiel.1.Paralip.1.interpretatur annuncians vel euāgelizans deum:ſiue pomum dei.ideſt fructus electus dei.
Magedan.Euāgelizatio grē:aut poma vel fruct9 gratie.D.
Magedan.Math.15.in fine in greco magdala : & hebraice interpretatur turris:vel magnitudo.D.
מגדו Maggedo.Annunciatio:vel euangelizatio:aut pomum.i. fructus electus.
מגדון Magedon.Idem.
Mageth.Torcular:aut liquefactio.D.
Magi.Sapientes:vel philoſophi:aut qui preſūt ſacris hoc eſt ſacerdotes.perſicum eſt.
מכמש Magmas.Percuſſor vel paup ablatus:aut pcuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens.heb.machmas.
מגוג Magog.Tegēs vel tegulās:aut tabefactus:vel liquefactus.
מגרון Magron.Timor:ſiue horreum:aut de gutture.
מחוים Mahumites.Nūciās:ſiue delēs:aut radēs:vel medulle.
מחידא Maida. Enigma:aut acumen :vel radens ſiue abſtergens manum:aut ſyriace percuſſio manus.
מימין Maimna.Dexter:aut aquas pparās. heb.maimin.
מחלת Malaath.Chorus:ſiue cithara: vel infirmitas : aut ſyriace venia.heb.maalath.
מלאכי Malachias.Angelus ſiue nuncius meus.heb.malachi.
Malachim.Regum.ſcilicet liber.
מללי Malalai.Circuncisſio vel locutio mea.
מהללאל Malalehel.Laudans deum:vel illuminatio dei.
מלצר Malaſar.Circunciſio anguſtie vel vinculi: ſiue diſpēſator.
מלכיאל Malchiel.Rex meus deus: vel regnū dei:aut conſilium dei
Malchus.Rex vel regnum:aut conſiliarius.D.
מלוך Maloch.Regnans:aut conſulens.
Malothe.Adimplentes:vel adimpleti.D.
ממרא Mambre.Rebellis:aut amarus:vel cōmutans aut pmutās.
Mambres.Idem:ſed in greco ſcribitur iambres:& hebraice pōt interpretari mare cū egeſtate vel paupertate.D.
Mammona.Pecunia vel diuitie aut cupiditas.ſyrum eſt. D
ממוכן Mamucha.Paratus:vel certus:aut depauperatus:vel pcuſſus.heb.mamuchan.
מן Man.Preparatio:aut quid.
Manna.Idem.
מנחת Manaath.Requies:aut munus:ſiue preparata formido vel confractio:aut numerus ſtuporis:vel ex hebreo & ſyro pparata deſcenſio:vel numerus deſcendens.
מנחם Manahem.conſolator:aut ductor eorum:ſiue pparatio caloris:aut munus incenſum:vel numerans calefactionem.
מחנים Manaim.caſtra.
מנשה Manaſſe.Oblitus:aut obliuio.
Manaſſes.Idem.
מנחת Manath.Requies:aut munus:ſiue preparata formido vel confractio:aut numerus ſtuporis:vel ex hebreo & ſyro preparata deſcenſio:vel numerus deſcendens.
מנא Mane.Numeratus:vel numerans.
מנחת Maneeth.Requies:aut munus:ſiue preparata formido vel confractio:aut numerus ſtuporis:vel ex hebreo & ſyro pparata deſcenſio:vel numerus deſcendens.
מן הוא Manhu.Quid hoc.
μάλιος. Manlius.Solutus vel non ligatus. G.
ממזר Manſer.Adulterin9:vel quilibet de ſcorto nat9:heb. mamzer.
מנות Manie.Requies:aut munus.
מעוך Maoch.compreſſus vel attritus:aut fixus.
מחול Maol.chorus vel cithara:aut infirmitas:ſiue arenoſus:aut ſyriace venia.

Maon.Habitaculum:ſiue delictum:vel de peccato. מעון
Maonathi.Idem.
Maozim.Fortificati:vel fortitudines:aut refugia. מעזים
Mapſar.Munitum vel muratum:ſiue prohibens:vel auferens:aut vindemians.heb.mabſar. מבצר
Mara.Amara:vel amaritudo. מרה
Marai.Accelerās:ſiue dotatio:aut mōtan9:vl de mōte meo. מהרי
Maraioth.Amaritudines:vel rebelliones:aut commutationes vel permutationes. מריות
Maranatha.Dominus noſter venit.ſyrum eſt.
Marath.Amaritudo. מרת
Marcus.Limatus:vel fricatus:aut expolitus.ideſt a rubigine abſterſus.D.
Mardochai.Amara contritio: vel myrrha contrita:ſiue docens contritionē:aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima fractio. מרדכי
Mardocheus.Idem.
Mares.Irroratio:vel diſtillatio:aut ſyriace apoſtema:vel cō מרס
Mareſa.A capite l a pricipio:aut caput vel pricipiū:ſiue hereditas:aut amaritudo mulieris:vel amara mulier. מראשה
Mareſa.1.Paralip.2.&.4.Et.2.Paralip.11.&.14.&.20.& Michee.1.interptatur a capite vel a principio: aut hereditas:vel amaritudo agni. מרשה
Mareth.Spelunca:vel euacuatio:aut effuſio : ſiue diſcooperiens:aut euigilans. מערת
Maria.Exaltata: vel amaritudinis mare:aut myrrha maris ſiue doctrix vel magiſtra maris:aut ex ſyro & heb.domina maris. מרים
Marimuth.Amaritudo vel myrrha mortis:aut altitudies: ſiue fraudulentie. מרמות
Marmach.Dolus vel fraudulentia:ſiue altitudo :vel extollens ſe.heb.marma. מרמה
Marodach.Amarus contritus:ſiue myrrha contrita:aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima. מרדך
Marſana.Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici:aut oſtēdens rubum vel inimicum. מרסנה
Martha. Prouocans: ſiue amaricans:vel ſyriace domina: vel doctrix.D.
Maſſa.Onus:ſiue aſſūptio:vel aliqn tranſlatiue prophetia משא
Maſal.Parabola:aut imperans:vel dominans. משל
Maſaloth.Idem.p.n.D.
Maſan.Poſtulans vel poſtulatus:ſiue commodatus:aut ſepulchrum:vel infernus:aut fouea:ſiue ablatio vel tactus dei.heb.maſal. משאל
Maſepha.Speculatio:ſiue ſpecula:aut coopimentum : vel expectatio. מצפה
Maſerecha.Sibilus vel ſibilans:aut attractio vanitatis : vel tangens vanitatem aut vacuitatem:vel vitis. משרקה
Maſerephot.Incendia:vel combuſtiones. משרפות
Maſerei.Stratum:ſiue auferens vel tangens ſocium vel amicum aut paſtorem vel maliciam. משרעי
Maſpha.ſpeculatio ſiue ſpecla:aut coopimētū:l expectatio מצפה
Maſpha.Ioſ.21.in fine Aquarum apparitio:ſiue aquarum impetus.heb.miphaath. מיפעת
Maſphat.Speculatio:ſiue ſpecula:aut cooperimentum:vel expectatio. מצפת
Maſphe.Idem.
Maſi.Opus domini.heb.maſſa. מעשיה
Maſia.Idem.
Maſia.Nee.10.Fortitudo dñi:aut refugiū dñi. heb.mazia. מעזיה
Maſma.Exauditio:ſiue audiens:vel obediens. משמע
Maſmana.Pinguedo aut oleum eius:ſiue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum. משמנה
Maſobia.Statio domini:ſiue ſtans dominus:aut damula. מצוביה
Maſrecha.Sibilus vel ſibilans:aut attractio vanitatis:vel tāgens vanitatem vel vacuitatem:aut vitis. משרקה
Mathamu.Donum domini:vel lumborum dominus:aut מתניהו

ex ſyro & hebreo expectatio domini.heb. mathania.
מַתָּן Mathan.Donum:vel lumbus:ſiue mors eorum: aut ſyriace expectatio vel ſpes.
מַתָּנָה Mathana.Idem.
Mathanai.Idem.
מַתַּנְיָה Mathania.Donum domini:vel lumborum dominus: aut ex ſyro & hebreo ſpes domini.
Mathanias.Idem.
מַתְּנִי Mathanites.Donum:aut lumbus:vel ſyriace ſpes aut expectans.
מַתָּתָה Mathat.Donum eius.heb.mathata.
Mathat.Luce.3.Donum:vel donans.D.
Mathata.Donum eius.D.
מַתִּתְיָה Mathatia.Donum domini.
Mathatias.Idem.
מַתַּנְיָה Mathatias.4.Reg.24.Donū dñi:vel lūborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini.heb.mathāias
מַתָּתָה Mathet.Donum eius:vel donans.heb.mathata.
Matheus.Donatus.D.
Mathias.Donum domini.D.
מַכְמַתַּת Mathmata.Percuſſoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors.heb.machmathat.
מַטְרֵד Matred.Virga deſcendens:aut virga imperantis: ſiue lectuli deſcenſio vel imperium:aut ſyriace labor.
Mathreth.Idem.heb.matred.
מְתוּשָׁאֵל Mathuſael.mortem ſuam poſtulans: aut mors ſua infernus vel ſepulchrum.
מְתוּשֶׁלַח Mathuſalem.mortem ſuam miſit:aut mortis ſue arma:vel ex hebreo & ſyro mortem ſuam ſpolians: vel mortis ſpolium.heb.mathuſale.
מְחוּיָאֵל Mauiael.Annuncians deum:aut radens vel delens deus: vel ex ſyro & hebreo percuſſus a deo.
מְהוּמָן Mauman.Turbatus:aut tumultuans:vel multitudo.
מַעַזְיָה Maziau.Fortitudo domini:ſiue refugium domini.
מַגְפִּיעָשׁ Mechphia. Corpus compreſſum vel congregatum: aut corporis vel veſtimenti tinea.heb.megphias.
מִכְמָשׂ Mechmas.percuſſor vel pauper ablatus:aut percuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens.
מַכְנַדְבַי Mechnedabai.percuſſor vel pauper vouens ſiue ſpontaneus:aut percuſſio vel paupertas vouentis vel principis aut ſpontanei.
מֵידְבָא Medaba.Aque doloris:vl' ex hebreo & ſyro aque manātes
מֵידָד Medad.mēſurās:ſiue aque dilectiōis vel vberū aut patrui.
מַרְעֲלָה Medalaa.Sopor uel inebriatio: aut amaritudo aſcēſionis vel holocauſti:aut myrrhe holocauſtum ſiue foliū:aut aſcendens holocauſtum uel aſcenſum.heb.merala.
מָדַי Mede. Vocatiuus caſus eſt a nominatiuo medus: quod interpretatur menſura:uel abundans:aut indumentum.
מַדְמֵנָה Medemena.menſura muneris vel numeri:aut indumenti munus:vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.
מָדַי Medena.menſura: vel abundans:ſiue indumentum.
Medi.Idem.p.n.
Media.Idem.ſ.n.
מִדִּין Medin.Iudicium:ſiue litigans:aut obiurgans.
מַדְמֵנָה Medmena.Menſura muneris vel numeri: aut indumenti munus:vel indumenti preparatio:aut ſterquilinium.
מָדַי Medus.menſurans:aut abundans:vel indumentum.
מְהֵיטַבְאֵל Meezabel.Quā bon⁹ de⁹:ſiue bñfaciēs de⁹.heb.meetabel
מֵיפַעַת Mephat. Aquarum apparitio:ſiue aquarum impetus.
מִשְׁפָּט Mephat.Gen.14.Iudicium.heb.miſphat.
מֵפַעַת Mephet.Apparitio:vel gemitus.
מִגְבִּישׁ Megbis.Eminens:ſiue altitudo.
מְכֵרָתִי Meheratites. Venditio:aut cognitio.heb.mecheratites.
מְהֵיטַבְאֵל Mehetabel.Quam bonum deus:ſiue benefaciens deus.

Mehuſim. Tacentes:aut feſtinantes:ſiue ſenſuales. מְהוּשִׁים
Melcha.Regina:vel conſiliatrix. מִלְכָּה
Melcha.Luce.3.Idem,ſed in greco ſcribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens:vel adimpletus.D.
Melchi.Rex meus:ſiue conſilium meum.D.
Melchia. Rex dominus:aut conſiliator dominus. מַלְכִּיָּה
Melchias.Idem.
Melchias.Nee.3.b.Liberatio domini.heb.melthias. מְלַטְיָה
Melchiel.Rex meus deus:aut regnum dei:ſiue conſiliator meus deus. מַלְכִּיאֵל
Melchielite.Idem.
Melchiram.Rex excelſus:aut cōſiliator vel cōſiliū excelſū. מַלְכִּירָם
Melchiſedech.Rex iuſtitie. מַלְכִּי־צֶדֶק
Melchiſua.Rex ſaluator:aut rex vel conſilium ſaluatoris vel ſalutis:ſiue rex magnificus. מַלְכִּישׁוּעַ
Melchiſue.Idem.
Melchom.Rex eorum:vel conſiliator eorum. מִלְכֹּם
Melchon.Idem.heb.melchom.
Melech.Rex:aut conſiliarius. מֶלֶךְ
Melech.Gen.28.& in titulo.ps.87.Interpretatur chorus vel cithara:aut infirmitas:vel ſyriace venia.heb.maalath מַחֲלַת
Mello.Plenitudo:vel repletio. מִלּוֹא
Meloda.Natiuitas:vel generatio. מוֹלָדָה
Melothi.Plenitudo:vel circunciſio. מַלּוֹתִי
Melluch.Regnans:vel conſulens. מַלּוּךְ
Mem.Aque.D.
Memphis.Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut diſtillatio:vel eleuatio:aut cribrum. נֹף
Memphis.Oſee.9.hebraice dicitur moph:& īterpretatur ab ore:vel ſyriace coopertorium. מֹף
Memius.maculatus:vel vituperatus.D.
Menna.numeratus:vel remuneratus:aut preparatus.D.
Menelaus.Potentia aut robur populi,G. μενέλαος
Menni.Preparatio: vel munus:aut numerus. מִנִּי
Mennith.Idem.
Mer.Dicēs:vel loquens:ſiue exaltatio.aut ſyriace agnus. heb.emer. אִמֵּר
Merioth.Amaritudines:vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes. מְרָיוֹת
Merari.Amarus:ſiue irritatus:aut prouocatus. מְרָרִי
Merarite.Idem.p.n.
Mercurius.A mercibus dictus eſt:quia mercature deus putabatur a gentilibus.Latinum eſt.
Mercurius.Prouer.26. In hebreo ſcribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio:aut purpura. מַרְגֵּמָה
Mered.Rebellis:ſiue deſcendens:aut imperans. מֶרֶד
Mereth.Idem.heb.mered.
Merimuth.Fraudulentie:aut amaritudo vel myrrha mortis:ſiue altitudines. מְרֵמוֹת
Merob.Pugnans:ſiue obiurgans:aut multiplicans:vel ſyriace magiſterium. מֵרַב
Merodach.Amara contritio:ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima. מְרֹאדַךְ
Merodach.4.Reg.20.Creans cōtritionē:vel electio interitus:aut filius interitus vel vaporis tui:ſiue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui.heb.berodach. בְּרֹאדַךְ
Merom.Celſitudo:aut ſublimitas. מֵרוֹם
Merom.Iud.5.Secretum:vel macies.heb.meroz. מֵרוֹז
Merome.Altitudines:ſiue amaritudo aquarum. מְרוֹמֵי
Meron.Celſitudo:aut ſublimitas.heb.merom. מֵרוֹם
Meronathites.Cantatio mea:ſiue exultans:aut exclamās: vel ſyriace dominās מֵרֹנֹתִי
Meroz.Secretum:vel macies. מֵרוֹז
Mes.Auferens:vel tangens. מַשׂ
Mes.1.Paralip.1.Attrahens:ſiue prolongans:aut vallans: מֶשֶׁךְ

Digitized by Google

vel ſepiens.heb.méſech.
מַשָּׂא Meſſa.Onus:vel aſſumptio:ſiue aliquando tranſlatiue ꝓphetia.
מֶסַח Meſſa.4.Reg.11.Erradicatio:vel conculcatio.
מֵישַׁע Meſa.4.Reg.3.&.1.Paralip.2.interp̃tatur Salus: vel aqua ſalutis:aut aquas aſpiciens.
מִשְׁאָל Meſſal.Poſtulans vel poſtulatus:aut commodatus.ſiue ſepulchrũ:vel infern⁹:aut fouea:ſiue ablatio aut tactus dei.
מְשַׁלֶּמֶת Meſalémeth.Solutio:aut pacificatio: vel perfectio:aut retributio:vel parabola mortis:aut dominium mortis.
מְשֶׁלֶמְיָה Meſſelemia.Pax dñi:vel perfectio domini: aut retributio domini:vel parabola domini:ſeu dominium domini.
מְשֵׁיזַבְאֵל Meſezebel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.
מִסְפָּר Meſphar.numerus:vel narratio:aut librarius:vel ſcriba: ſiue tributi taurus.
מִסְפֶּרֶת Meſpharath.numerãs vel narrans:aut tributi fructificatio vel augmentatio.
מִצְפָּה Meſphe.Speculatio vel ſpecula:aut cooperimentum : vel expectatio.
מָשִׁיחַ Meſſias.Vnctus.grece autem dicitur chriſtus.
מְשֵׁיזַבְאֵל Meſizabel.Auferens fluxum deus:vel ex ſyro & hebreo liberatio vel ſalus dei.
מַלּוּךְ Meſluch.Regnans:aut conſulens.heb.melluch.
מְשֻׁלָּם Meſollam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens: vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.
μεσοποταμία. Meſopotamia.Regio ſic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri:meſos enĩ medi⁹ potamos vero fluuius grece interpretatur.Hebraice vero Geñ.24.& Deut.23.& Iud.3.&.1.Paralip.19.& in titulo ps.59.dicitur Aram naharáim.i.ſyria fluuiorũ.in aliis vero locis pro meſopotamia in hebreo eſt padã:quod interpretatur redemptio:vel ſyriace parilitas aut coniunctio.
אֲרַם נַהֲרַיִם פַּדָּן
עֵבֶר הַנָּהָר Meſopotamia.Ioſ.24.In hebreo eſt é ber hanáar:quod interpretatur trans flumen.
מִצְרַיִם Meſráim.Anguſtie:ſiue tribulationes.
מְשֻׁלָּם Meſſulam.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens: vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.
אֶתְבַּעַל Methaal.Ad idolum:ſiue ad dominantem: vel ad ſubiiciẽtẽ:ſiue ad poſſidentem:aut ſignum idoli vel dñantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.heb.ethbáal.
מְהֵיטַבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus:aut benefaciens deus.
מִתְקָה Methcha.Dulcedo:aut ſuauitas.
מַטְרִי Methri.Pluuia:ſiue cuſtodia:uel carcer.
מִזָּה Meza.Diſtillatio uel aſperſio:aut ex iſto:uel ſyriace incenſio uel conſumptio.
מֵי זָהָב Mezaab.Deauratus:uel aque auri:ſiue quid aurum.
מִיָּמִין Miamin.Dexter:aut aquas preparans.heb.miamin.
Miamin.Idem.
מִבְחָר Mibaar.Electus uel electio:aut iuuentus.
מִיכָה Micha.Pauper:uel humilis:aut percutiens uel percuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:aut aque hic.
מִיכָיָה Micha.4.Reg.22.Quis ſicut dñs:aut pauptas uel hũilitas dñi:ſiue ꝑcutiẽs dñs:uel percuſſio domini.heb.michaias.
מִיכָאֵל Michael.Quis ſicut deus:aut humilitas ſiue paupertas dei uel percuſſio dei:ſiue percutiens deus.
מִיכָיָהוּ Michaia.Quis ſicut dominus:aut paupertas uel humilitas domini:ſiue percutiens dñs:uel percuſſio domini.
Michas.Idem.heb.michaias.
Michéa.Idem.
Micheas.Idem.
מִיכָיָה מִיכָה Michéas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis: aut ꝑcutiẽs uel ꝑcuſſus:ſiue quis hic.i.in hoc loco:uel aq̃ hic
מִיכַל Michol.Quis oĩa.q.d.tu:aut que pfecta uel cõſumata.q.d nulla niſi tu:ſiue aqua tota:aut aquarum perfectio uel cõſumatio ſeu prohibitio.

Mido.cura:ſiue conſilium.G. μῆδος.
Miphaat.Aquarũ apparitio:ſiue aquarum impetus. מֵיפַעַת
Miphiboſeth.De ore ignominia:ſiue de ore confuſio:aut oris ignominia vel confuſio aut verecundia vel mora. מְפִיבֹשֶׁת
Miletum.Rubra vel coccinea.G. μίλητον.
Milicho.Regnum eius:aut conſilium eius. מְלִיכוּ
Miribáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis ſiue ſubiicientis aut poſſidentis. מְרִיבַּעַל
Miſaam.Saluator eorum:ſiue reſpiciens eos :aut auferens vel tangens populum:vel ſyriace lenitas eorum. מִשְׁעָם
Miſac.Prolõgãs:ſiue attrahẽs:aut aquas vallãs vel ſepiens מֵישָׁךְ
Miſael.Quis poſtulatus aut cõmodatus:ſiue quis poſtulãs vel cõmodãs:ſiue abſtulit deus:vel receſſit deus. מִישָׁאֵל
Myſia.Sceleſta:vel abominabilis.G. μυσία.
Miſor.Planicies:aut ſerra:ſiue murus vel murat⁹:aut bos ł bouinus. מִישׁוֹר
Mitylene.mũditia vel abſterſio torcularis.G. μιτυλήνη
Mitilene.Act.28.a.ĩ greco melita:& ĩterp̃tatur melliflua.G μελίτη.
Mithridates.Explorans vel contemplans legem : aut ſoluens legem:ſiue mortis deſcenſus vel dominium. מִתְרְדָת
Mizaab.Deauratus:vel aque auri:ſiue quid aurum. מֵי זָהָב
Moab.De patre:quoniam de patre eum filia genuit. מוֹאָב
Moabite.Idem.
Moabites.Idem.
Moabitides.Idem.
Moabitis.Idem.
Moadia.Solẽnitas vel feſtiuitas domini:ſiue adornatio vel teſtimonium aut fedus dñi:vel tranſitus domini. מוֹעַדְיָה
Mobonai.Filius vel filiatio:ſiue edificatio: aut intellectus vel intellectio. מְבֻנַּי
Mochober.duo nomina ſunt:Moch quod interpretatur ꝓfundum:aut vallis.Ober tranſiens:ſiue ira:aut pregnans vel ſyriace frumentum.heb.amochéber. עֲמוּק עֵבֶר
Mochona.Baſis vel ſuſtentaculum:aut preparatio. מְכוֹנָה
Mochori.Venditio:vel cognitio. מִכְרִי
Modin.Iudicium vel iudicatio:aut iurgium.D.
Moyſes.Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis. מֹשֶׁה
Molada.Natiuitas:vel generatio. מוֹלָדָה
Molathi.Chor⁹ ł cithara:ſiue iĩfirmitas:aut ſyriace venia. מְחֹלָתִי
Molathites.Idem.
Molchom.Rex eorum:vel conſiliarius eorum. מַלְכָּם
Molid.Generatio:vel natiuitas:aut circunciſio manus. מוֹלִיד
Móloch.Regnans:aut conſiliarius. מֹלֶךְ
Moloch.3.Reg.11.Rex eorũ:aut cõſiliari⁹ eorũ.heb. molchom. מִלְכֹּם
Moola. Chorus vł cithara:ſiue iĩfirmitas:aut ſyriace venia. מַחְלָה
Mooli.Idem.
Moos.Lignum vel ligneus:ſiue conſiliarius. מַעַץ
Moraſthi.Heres:vel pauptas:aut de pauptate ł hereditate. מוֹרַשְׁתִּי
Moraſthites.Idem.
Moria.Amaritudo vel myrrha dñi:aut oſtendens vel indicans dñs:ſiue ex ſyro & hebreo dominatio domini. מוֹרִיָּה
Moſa. Azymũ:aut iuẽtus:ł exit⁹:ſiue exprimẽs:ł emũgẽs מוֹצָא
Moſa.1.Paralip.8.a.interp̃tatur Onus:ſiue aſſũptio :vel ꝓphetia aliq̃n tranſlatiue:aut aquarum eleuatio. מֹשָׂא
Moſera.Eruditio:ſiue diſciplina:aut vinculũ:vel ſyriace datio vel traditio. מוֹסֵרָה
Moſeroth.Idem.p.n.
Moſobab.Reuerſus:aut auerſus:vel conuerſus. מְשׁוֹבָב
Móſoch.Attrahẽs:ſiue prolõgãs:aut vallans vel ſepiens. מֶשֶׁךְ
Moſolla.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens : vel parabola eorum:ſiue poteſtas eorum.heb.moſollam. מְשֻׁלָּם
Moſollam.Idem.
Moſollamia.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retributio domini:vel parabola aut dominium domini. מְשֶׁלֶמְיָה

Digitized by Google

מְשֻׁלֵּמוֹת Moſollamoth. Pacificatio: aut perfectio: ſiue retributio: aut parabola mortis: vel dominium mortis.
מְשֻׁלֶּמֶת Moſollamoth. 1. Paralip. 9. Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens: vel parabola mortis: aut dominium mortis. heb. moſollamith.
מְאוֹזָל Mozel. Ambulans vel vadens.
מַחֲזִיאוֹת Mozioth. Videns ſignum: aut videns litteram.
מְעוּנִים Mumin. Habitacula: ſiue afflicti: aut delinquentes: vel reſpondētes. heb. munim.
Munim. Idem.
מוֹצָא Muſa. Azymum: ſiue inuentus: vel exitus: aut exprimens: vel emungens.
מוּסָךְ Muſach. Vnctio: ſiue cooperimentum: aut libatio.
מוּשִׁי Muſi. Auferens: vel tangens: aut recedens: vel ablatus.

De incipientibus a littera. n.

נַחְבִּי Naabi. Occultus vel abſconditus: ſiue dilectus meus: aut requieſcens mecum: ſiue ductor mecum.
נַחַת Náad. Requies: vel ductor: aut ſyriace deſcēſio. heb. náath.
נַהֲלֹל Naalol. Laudatus: ſiue lucidus: aut ſtolidus.
Naalon. Idem. heb. naalol.
נַעֲמָה Naama. Pulchra: ſiue decora: aut mouens valde.
נַעֲמָן Naaman. Pulcher ſiue decorus: aut motum preparans.
נַעֲמָתִי Naamathites. Pulchritudo: vel iocunditas: ſiue motus mortis mee.
נַחֲמָנִי Naamim. Conſolator: ſiue penitens: aut requiei mun⁹ vel numerus: ſiue requiei preparatio. heb. naamani
נַעֲרָה Naara. Puella vel iuuenis: aut excuſſio: vel vigilans.
נַעֲרַי Naarai. Puer vel iuuenis: ſiue excutiens: aut vigilans.
נַחְרַי Naarai. 2. Reg. 23. & 1. Paralip. 11. vbi dicitur naarai berothites: interpretatur naris ſiue naſus: aut hinniens: vel calefactio: ſiue ariditas: vel raucedo: aut ſyriace ſuffocatio.
נַעַרְיָה Naaria. Puer domini: aut excuſſio domini: ſiue vigil domini: vel vigilans dominus.
Naarias. Idem.
אֲנָחֲרַת Naaroth. Ariditas: aut incenſio: vel ira: ſiue hinnitus: aut raucedo: vel ſyriace ſuffocatio. heb. anaaroth.
נָחָשׁ Naas. Coluber vel ſerpens: aut augurans: vel diuinās: ſiue eneus.
נַחְשׁוֹן Naaſon. Idem.
נַחַת Náath. Requies: vel ducens: aut ſyriace deſcendens.
נְבָיוֹת Nabaioth. Loquele: ſiue prophetie: aut fructus: vel germinationes.
נָבָל Nabal. Stultus: vel inſipiens.
נְבָט Nabath. Aſpiciens: ſiue intuens.
עֶבֶד Nabeth. Seruus: vel operarius. heb. ábed.
נְבוֹ Nabo. Loquela: ſiue prophetia: aut loquens: vel prophetās ſiue fructificans: vel germinans.
נָבוֹת Naboth. Idem.
Nabu. Idem.
נְבוּכַדְנֶצַּאר Nabuchodonoſor. Gemitus ſiue planctus iudicii anguſtie vel preſſure: ſiue coartans iudicium anguſtie vel preſſure
נְבוּכַדְרֶצַּאר Nabuchodonoſor. In toto Hieremia excepto cap. 27. &. 28. &. 29. a. &. 34. &. 39. b. & in Ezechiel. 26. &. 29. &. 30 In omnibus his locis in hebreo ſcribitur nabuchodoroſor: quod interpretatur gemitus ſiue planctus generationis anguſtie vel preſſure: aut coartatio generationis anguſtie vel preſſure.
נְבוּשַׂרְסְכִים Nabuſarſathin. duo nomina ſunt. Nabu quod interpretatur loquela: ſiue prophetia: aut loquens: vel prophetans: ſiue fructificans: vel germinans. & Sarſathim: quod interpretatur ꝓpoſit⁹ cooꝑimētorū vel vnctionū. heb. ſarſachim
נְבוּשַׁזְבָּן Nabuſeſban. Loq̄la ſiue prophetia vel germinatio manās vel fluēs: aut ex hebreo & ſyro fructus vel germinatio liberationis. heb. nabuſeſbaz.
Nabuthei. Loquentes: ſiue prophetantes: aut germinantes. D.
נְבוּזַרְאֲדָן Nabuzardan. Germinatio vel prophetia extranei ſiue ventilati aut effuſi iudicii: vel germiatio ſiue ꝓphetia extranei ſiue vētilati aut effuſi dñi vel baſis.
נָחוֹר Nachor. Raucus: vel aridus: aut iratus: vel incenſus: aut ſyriace ſuffocatus.
נָכוֹן Nachor. 2. Reg. 6. Paratus vel certus. heb. nachon.
נָדָב Nadab. Spontaneus: aut vouens: vel princeps.
נְדַבְיָה Nadabia. Votū dñi: ſiue ſpontaneus aut princeps domini.
נֶפֶג Napheg. Imbecillis: aut remiſſus: vel laxatus.
נָפִישׁ Naphei. Anima: vel refrigeratus: aut requieſcens: vel ſyriace multiplicans. heb. naphis.
נַעַם Naphez. Pulcher ſiue decor⁹: aut motor eorū. heb. nahem
נָפִישׁ Naphis. Anima: vel refrigerat⁹: aut requieſcēs: vel ſyriace multiplicans.
Nage. Claritas: vel ſplendor. D.
נַחֲלִיאֵל Nahaliel. Torrens dei: ſiue hereditas dei: aut vallis dei.
נַחַם Naham. cōſolatio: vel pnia: ſiue ducēs eos: aut requies eorū. D.
נַעַם Nahem. Pulcher: ſiue iocundus: aut mouens eos.
Naym. Pulchritudo: ſiue iocūditas: vl'cōmotio aut mot⁹ eorum. D.
נָיוֹת Naioth. Pulchritudo: ſiue decor: aut habitaculū.
נַמְשִׁי Namſi. ablat⁹: ſiue auferēs: aut tāgēs: vel dormitiōis mun⁹.
נְמוּאֵל Namuel. Dormiens deus: vel dormitio ſiue ſomnus dei.
Namuelite. Idem.
Nanee. i. Diane: ſic. n. appellabatur diana in lingua perſica
Naram. 2. Reg. 23. Non eſt in hebreo.
νάρκισσος Narciſſus. Stupefactus: vel negligens. G.
נְצִיחַ Naſia. Victor: ſiue eternus: aut fortis.
עֵין חָצוֹר Naſor. Fons ſiue oculus atrii vel veſtibuli: aut fontis fenum vel herba. heb. enaſor.
ἀττάλεια Natalia. in greco Attalia: & īterpṫatur augēs: vel nutriēs. G
נְתַן מֶלֶךְ Nathamélech. Donū regis: ſiue donum conſilii. heb. nathā mélech.
נָתָן Nathan. Dans vel donatus.
נְתַנְאֵל Nathanael. Donum dei.
נְתַנְיָה Nathania. Donum domini.
מַתַּנְיָה Nathania. Eſd. 10. Donū dñi: vel lumborū dñs: aut ex ſyro & hebreo ſpes vel expectatio domini. heb. mathania.
נְתַנְיָהוּ Nathanias. Donum domini.
נְתַנְאֵל Nathaniel. Donum dei. heb. nathanel.
נְתִינִים Nathinnei. Dati vel donati.
Nathon. Idem. ſ. n.
חַנָּתֹן Nathon. Ioſ. 19. Gratie vel miſericordie donum.
נָחוּם Naue. Poſteritas vel ſtirps: aut filius: vel eternus ſeu permanens: vel pulchritudo: ſiue habitaculum: aut ſyriace piſcis. D.
Naum. Conſolator: ſiue penitens: aut ductor eorum.
נְזִירִים Nazarei. Separati: ſiue coronati: aut ſanctificati.
Nazareni. Idem. Sed ſi per ſade litteram ſcribatur: interpretatur cuſtodientes: vel floridi: aut virgulta. D.
Nazarenus. Idem. ſ. n. D.
Nazareth. Sanctificata: aut ſeparata: vel coronata. Si autem per ſade litteram ſcribatur interpretatur Cuſtodita: vel florida: aut virgultum. D.
נָזִיר Nazareus. Separatus: ſiue coronatus: aut ſanctificatus.
Nazareus. Math. 2. Idem. vel per ſade litteram cuſtos: ſiue flos: aut virgultum. D.
נַעֲמָה Neama. Pulchra ſiue decora: aut mouens valde.
νεάπολις Neapolis. Noua ciuitas. G.
נְבָחַז Nebaan. Fructificans vel germinans viſionem: aut loquēs vel prophetans viſionem. heb. nebaaz.
נִבַּי Nebai. Fructificans: vel germinans: aut loqūēs: vel ꝓphetans.
נְבַלָּט Nebalath. Prophetia ſiue loquela innoluta vel abſcondita: aut germinans vel fructificans ſiue prophetans inuolute vel abſcondite.
נְבָט Nebath. Aſpiciens: vel intuens.
נְבוֹ Nebo. Loquela: ſiue prophetia: aut loquens vel prophetās ſiue fructificans: vel germinans.

Digitized by Google

נְבָע Nebo.Nee.7.d.vbi dicitur Viri rama & nebo interpreta-
tur Collis:aut calix vel vas.heb.géba.
נִבְשָׁן Nebſan.Loquela ſiue ꝓphetia aut germinatio dormitatio
nis vel mutatiōis:ſiue germinatio ł loq̄la dētis vel eboris
נְבוֹ Nebui.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens : vel prophe-
tans:ſiue fructificans:vel germinans.heb.nebu.
נְכֹה Nechao.Claudus:vel percuſſus.
נֶקֶב Néceb.Foramen:aut maledictio:ſiue vocatio:aut nomina
tio:vel explicatio.
נַחַלאֶשְׁ Néchelescol.Torrens botri:aut vallis botri.
כֹּל Nechoda.Depictus:ſiue varius:aut punctuatus:vel paſtor:
נְקוֹדָה aut incuruatus:vel incenſus.
נַחֲלָמִי Neelamites.Somniator vel ſomnus:ſiue torrens aut vallis
aquarum:vel hereditas aquarum.
נְחֶמְיָה Neemias.Conſolatio vel requies domini:aut penitens do
minus:ſiue directio domini.
נָפַתדֹאר Nephador.Fauus hītatiōis vel gn̄ationis : aut diſtillās ſiue
eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.
נֶפֶג Népheg.Imbecillis:aut remiſſus:vel laxatus.
Nephi.Purificatio.D.
נְפוּסִים Nephuſim.Diminuti:aut dilacerati.
נְעִיאֵל Nehiel.Commotio vel motus dei.
נָעֲמַן Neman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans.
נִמְרָה Nemra.Leopardus:ſiue rebellio:aut amaritudo:vel cōmu
Nemrim.Idem.p.n. (tatio.
נִמְרֹד Nemroth.Rebellis:vel dormitio deſcenſionis:aut dormi-
ens dominans.heb.nemrod.
νεομηνία. Neomenia.Nouilunium.G.
נַפְתָּלִי Neptali.Cōpatio ł eqparatio:aut retorſio vel tortuoſitas.
Neptalim.Idem.heb.neptali.
Neptalite.Idem.
Nepthar.Purificatio.D.
נֶפְתּוֹחַ Nepthóa.Apertus vel apertio:ſiue ſculptura.
Neptuim.Idem.p.n.
נֵר Ner.Lucerna:ſiue nouale.
נֵרְגַל Neregel.Explorans:vel pedeſter:ſiue lucerna diſcooperta
vel coaceruata:aut nouale diſcoopertum |vel reuolutum.
Nergel.Idem.
Nereꝰ.Lucerna:vł nouale.grece vero magnꝰ īterp̄tatur.D
Neri.Lucerna:vel nouale.D.
נֵרִיָּה Neri.Hiere.32.lucerna dn̄i:aut nouale domini.heb.neria
Nerias.Idem.
נְצִיב Neſib.Stans:ſiue ſtatio:vel erectio . ſcilicet alicuius tituli:
aut ſyriace plantatio.
נִסְרֹךְ Neſrach.Fuga vel tentatio tenera vel delicata : aut vexillū
delicatum:vel ſyriace tabula tua.
νηστεύς. Neſteus.Ieiunus vel ieiunans.G.
נְטוֹפָתִי Nethophati.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi.
Nethophatites.Idem.
נְטוֹפָה Nethupha.Gutta:ſiue diſtillatio:aut gummi : vel declina-
Nethuphati.Idem. (tio oris.
νουμήνιος. Neumenius.Nouus menſis:vel nouilunium.G.
νικάνωρ. Nicanor.Victor vel victorioſus.G.
Nicodemus.hebraice interpretatur innocens ſanguis.gre
ce vero victoria populi.D.
νικολαΐται Nicolaite.Victorie plebis.G.
νικόλαος. Nicolaus.Idem.ſ.n.G.
νικόπολις Nicopolis.Victorie ciuitas:vel victorioſa ciuitas.G.
νυμφᾶ. Niger.latinum eſt.
שחר Nilus.Hebraice dicitur ſychor:& interpretatur niger : vel
turbidus:aut matutinus.
νυμφᾶ. Nympha.Sponſa.G.
נִינְוֵה Niniue.Pulchra ſiue ſpecioſa:aut habitaculum.

Nininite.Pulchri ſiue ſpecioſi:aut habitacula.
Niſan.Vexillum:ſiue probatio:aut tentatio : vel fuga : aut נִסָן
ſyriace miraculum.
Noa.Mouens:vel commota. נֹעָה
Noadia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio domini : ſi- נוֹעַדְיָה
ue ornatus domini:aut tranſiens dominus:vel ex ſyro &
hebreo ablatio domini.
Noaha.Requieſcens:aut ducens vel ductor. נוּחָה
Nob.Loquela:ſiue prophetia:aut loquens vel prophetās: נֹב
ſiue fructificans vel germinans.
Nobe.Idem.
Nóbe.Nu.23.& Iudi.8.Latrans vel latratus. נֹבַח
Nodab.Vouens:ſiue ſpontaneus:aut principalis. נוֹדָב
Nodaia.Teſtificatio vel cetus aut congregatio dn̄i:ſiue or- נוֹעַדְיָה
natus domini:vel tranſiens dominus:aut ex ſyro & he-
breo ablatio domini.heb.noadia.
Nóe.Conſolatio:vel requies. נֹחַ
Noema.Pulchra ſiue decora:aut mouens valde. נַעֲמָה
Noeman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans. נַעֲמָן
Noemanite.Idem.p.n.
Noemi.Pulchra ſiue decora. נָעֳמִי
Noeſta.Enea:vel erea:aut augurās: vel ſerpēs:aut ſerpētina נְחֻשְׁתָּא
Nophech.Fauus:aut cribrū:ſiue diſtillatio.heb.nopheth. נֹפֶת
Nóga.Claritas:ſiue ſplendor. נֹגַהּ
Noge.Idem.
Noheſtan.Eneum:vel cupreum:aut augurium:ſiue ſerpē- נְחֻשְׁתָּן
tis datum vel donum.
Nooman.Pulcher ſiue decorus:aut motum preparans. נַעֲמָן
Noram.Puer vel iuuenis:ſiue excutiens : aut vigilans : vel נַעֲרָן
mouens canticum.heb.naaran.
Norátha.Iuuentus:ſiue pueritia:aut excuſſio:ſiue vigilia: נַעֲרָתָה
aut ſtuppa.heb.naarátha.
Numenius.nouus menſis: vel nouilunium.G. νουμήνιος.
Nun.Poſteritas vel ſtirps:aut filius:vel eternus:ſeu perma נוּן
nens:aut ſyriace piſcis.
Nun.Nomen littere.poſteritas :aut ſtirps : vel eternus aut
ſyriace piſcis.D.

De incipientibus a littera.o.

OBab.Dilectus. חֹבָב
Obadia.Seruus domini:vel operarius domini. עֹבַדְיָה
Obdia.Idem.
Obdias.Idem.
Obed.Seruus:vel operarius. עֹבֵד
Obed.2.Paralip.15.&.28.interpretatur ſuſtentans :vel te עוֹדֵד
nens:aut erigens.heb.oded.
Obededom.Seruꝰ hoīs vel terreni aut ſanguinei vel ruffi עֹבֵדאֱדֹם
Obedia.Seruus vel operarius domini. עֹבַדְיָה
Obediel.Seruus:vel operarius.heb.obed. עֹבֵד
Obeth.Suſtentans:vel tenens:aut erigens.heb.oded. עוֹדֵד
Oboth.Phytōes:ſiue vtres:aut p̄res:ł deſideria. ſfris oliua אֹבוֹת
Ochozath.poſſeſſio:ſiue app̄heſio:ł collectio:aut viſio:ſeu אֲחֻזַּת
Ochozias.Apprehenſio vel poſſeſſio dn̄i:ſeu viſio dn̄i. אֲחַזְיָהוּ
Ochran.Turbidus:vel conturbans. עָכְרָן
Odaia.Laus domini:ſiue confeſſio domini. הוֹדַיָה
Odaias.Idem.
Odallam.Teſtimoniū ſiue ornamētū illis:aut teſtimōiū ſi- עֲדֻלָּם
ue ornamētū ſue miſerie:vel tranſitus aut p̄da ſue miſerie
Odaren.Laudis canticum:vel teſtimonium arce.D.
Odeuia.Laus domini:ſiue confeſſio domini. הוֹדַוְיָה
Odia.Idem.
Odoia.Idem.

Digitized by Google

עדלם Odollam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſti-
moniū ſiue ornamētū ſue miſerie: vel tranſitus aut preda
Odolamites. Idem. (ſue miſerie.
הודויה Oduia. Laus domini: ſiue confeſſio domini.
אפלל Ophal. Iudicans: vel orans. heb. ophial.
עפל Ophel. Turris: aut obſcuritas: vel nebula.
חפר Opher. Fodiens: aut explorans: vel confuſio.
עפי Offi. Laſſus: aut volans: vel ſyriace plicatus vel complica-
tus: aut folium.
חפים Ophim. Thalamus: ſiue coopertus: aut littus maris
אופיר Ophir. Cinis vel incineratio: aut fructificatio.
אופז Ophir. Hiere. 10. Aurum obrizum. heb. ophaz.
חפני Ophni. Pugnus vel pugillus: aut cooperiens.
עפני Ophni. Ioſ. 18. Interpretatur volans: ſiue laſſitudo: aut ſy-
riace plicatio vel complicatio.
עפרה Ophora. Puluis: aut plumbum: vel hinulus.
Ophra. Idem.
עג Og. Subcinericius panis vel torta: aut ſubſannatio: vel ſy-
riace detentus: aut impeditus.
הוהם Oham. Ve eis: ſiue tumultuans: vel conturbans.
אהל Ohel. Tabernaculum: ſiue tentorium: aut ſplendor.
Ohol. Idem.
אחלי Oholái. Deprecans: vel expectans: aut incipiens: vel do-
lens: ſiue frater mihi. (aut folium.
עלא Olla. Eleuatio: vel holocauſtum: aut infans vel paruulus.
חלדה Olda. Mundus: vel orbis: aut muſtella: vel ſyriace rubigo.
Oldai. idem.
ὀλυμπιάς Olympiadis. Celeſtis. G.
ὀλυμπᾶν Olympiadem. ad. Ro. 16. Idem. in greco olympam. G.
ὀλύμπιος Olympius. Celeſtis. G.
חלון Olon. Feneſtra: ſiue prophanatio: aut dolor.
אומר Omar. Dicens vel loquens: ſiue amarus: vel exaltans.
אמרי Omrai. Dicens vel loquens: aut exaltans: ſiue amarus: aut
ſyriace agnus.
אונם Onam. Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eorum.
אונן Onan. Dolor: ſiue iniquitas: aut fortitudo.
ὀνησιφόρος Oneſiphorus. Vtilitatem afferens. G.
ὀνήσιμος Oneſimus. Vtilis. G.
Onias. Fortitudo domini: aut nauis. D.
אונו Ono. Dolor aut fortitudo ſiue iniquitas eius.
אהלה Oolla. Tabernaculum vel tentorium ſiue ſplendor eius.
Oolla. Ezech. 24. b. vbi dicitur Ve ciuitati ſanguinū ool-
le. ſcribi debet olle: & ſic eſt in bibliis noſtris antiquis: &
eſt nomen vaſis in quo carnes coquuntur.
אחלי Ooli. Deprecans: ſiue expectans: aut incipiens: vel dolēs:
ſiue frater mihi.
אהליאב Ooliab. Tabernaculū vel tētoriū pris: aut ſplēdor patris.
אהליבה Ooliba. Tabernaculū vel tētoriū meū in ea: aut ſplendor
meus in ea. (dor excelſorū.
אהליבמה Oolibama. Tabernaculum vel tētoriū excelſum: ſiue ſplē-
אחזם Oozam. Apphēſio eorū: ſiue poſſeſſio eorū: aut viſio eorū
חרב Oreb. Deſertum vel ſolitudo: ſiue deſtructio: aut ſiccitas:
vel gladius.
ערב Oreb. Iudi. 7. & 8. & ps. 82. & Eſa. 10. in omnibus his lo-
cis interpretatur coruus: vel ſuauis: aut fideiuſſor: vel cō-
miſcens: ſeu veſpertinus. (tio oris
ערפה Orpha. Ceruix: vel ceruicoſa: ſiue ſuſcitatio oris: denuda-
ארנן Ornan. Exultans: ſiue arca eorum: aut lux filii: ſiue lux aut
maledictio permanens vel eterna.
הררי Orodi. Montanus. heb. orori.
חרנים Oronáim. ire: vel furores: aut ſyriace libertates.
Oronites. idem. ſ. n.
ὀρθωσιάδα Orthoſiada. Recta vel rectificata. G.

Oſa. Confidens: aut protegens. חסה
Oſa. 1. Paral. 4. Feſtinans: ſiue tacens: aut ſenſualis. חושה
Oſanna. Salua obſecro: vel ſalua nunc. הושענא
Oſée. Saluator: aut ſalus. הושע
Oſia. Fortitudo domini: ſiue hircus domini. heb. oziáu. עזיה
Oſias. Saluator dominus: aut ſalus domini. הושעיה
Oſiáu. Fortitudo domini. heb. iaziáu. יעזיהו
Othei. Tempus vel hora mea: aut iniquitas mea. עתי
Othin. Tempus ſiue hora mea. heb. othni. עתני
Othir. Excellens: vel reſiduus: aut remanens. הותיר
Otholia. Tempus domino: ſiue hora domino. עתליהו
Othoniel. Tempus dei: ſiue hora dei. עתניאל
Oza. Fortitudo: aut capra. עזה
Oza. 1. Paralip. 16. confidens: vel protegens. heb. oſa. חוסה
Ozái. Videns. חוזי
Ozam. Fortitudo: aut capra. heb. oza. עזא
Ozan. Fortitudo eorum: aut capra eorum. עזן
Ozazin. Fortitudo domini. heb. ozaziu. עזזיהו
Ozenzara. Auricula carnis vel conſanguinitatis: aut auri- אזנשארה
cula fermentata vel remanens: ſiue ſtatera carnis vel con
ſanguinitatis aut reſidui. heb. ózenſara.
Ozi. Fortis vel fortitudo mea: aut hircus meus. עזי
Ozi. Nee. 3. interpretatur tunc: ſiue aut iſte. אוזי
Ozias. Fortitudo domini: ſiue hircus domini. עזיה
Ozias. 1. Paralip. 3. Apprehenſio vel poſſeſſio domini: ſi- אחזיהו
ue viſio domini. heb. ochozias.
Ozias. Hiere. 42. & 43. interpretatur ſaluator dominus: הושעיה
aut ſalus domini. heb. oſias.
Oziáu. Fortitudo domini. יעזיהו
Oziel. Fortitudo dei: ſiue hircus dei. עזיאל
Oziel. 1. Paralip. 23. a. vbi dicitur oziel & aram: interpreta- חזיאל
tur videns deum. (heb. ozriel.
Oziel. 1. Paralipo. 27. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. עזריאל
Ozieli. Fortitudo dei: ſiue hircus dei. עזיאלי
Ozielite. Idem.
Ozihem. Non eſt in hebreo.
Ozni. Auris vel auſcultatio mea: ſiue ſtatera. אזני
Oznite. Idem.

De incipientibus a littera. p.

Paphum. Bulliens vel eſtuans. G. πάφος
Paleſtina. conſperſa. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruina פלשת
appoſita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit
Paleſtini. conſperſi. ſ. cinere vel puluere: ſiue ruine (bibēs פלשתים
appoſite: vel ruine duplicēs: aut ruine potus: vel cecide-
runt bibentes.
Palmyra. Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma תמר
vel dactilus: aut cōmutatio vel pmutatio: ſiue amaritudo
Palmyra. 2. Paralip. 8. Hebraice dicitur thadmor: & inter- תדמר
pretatur confeſſio vel laus amaritudinis: vel confeſſiōis
aut laudis myrrha: ſiue ex hebreo & ſyro laus precepto-
ris vel domini.
Pamphilia. Tota dilecta vel amabilis. G. παμφυλία
Paraclitus. conſolator: vel aduocatus. G. παράκλητος
Paraſceue. Preparatio. G. παρασκευή
Parmena. Permanens. G. παρμενᾶ
Parthi. Lingua ſcythica dicuntur fugaces vel exules. D.
Páſcha. Tranſitus: vel claudicatio. פסח
Pathara. calcata: ſeu conculcata. G. πάταρα
Pathmos. Letalis: vel mortifera. G. πάτμος
Patroba. Paternalis. G. πατρόβα
Patroclus. Patris vel patrie gloria. G. πάτροκλος

Digitized by Google

Paulus. Os tube: ſiue mirabilis: aut latine minimus. ſ. apoſtolorum: & ideo maximus quia minimus. D.

Pedno. Ornamentū eius: ſiue ira iudicii eius. heb. apedno.

Peluſium. Hebraice dicitur ſyn: & interpretatur rubus.

Pentapolis. Quinq; ciuitatum. ſ. regio. G.

Pentatheucus. Quinq; volumina veteris teſtamenti: a pente quod eſt quinq; & teuchus volumen. G.

Pentecoſte. Quinquageſima. G.

Pergamus. Altitudo vel ſublimitas. G.

Pergen. Valde terreſtris. G.

Perſa. Frãgens: ſiue diuidens: aut vngula vel gryphus.

Perſe. Idem. plu. nu.

Preſepolis. Perſe ciuitas. G.

Perſes. Frãgens: ſiue diuidens: aut vngula vel gryphus.

Perſia. Idem.

Perſida. Idem.

Petrus. Saxum: vel petra. G.

Pigmei. Hebraice dicitur gamadim: & interpretatur nani vel cubitales.

Pila. Hebraice dicitur machthes: & interpretatur contuſſio vel pila: ſiue mortariolum.

Pilatus. Conſtringens vel conſtrictus. G.

Pyrrhus. Flauus aut rubeus. G.

Piſidia. Picea. i. pice. denigrata. G.

Piſticum. Fidele. G.

Polonites. Cadens: aut occultus.

Pontius. Marinus. G.

Pontus. Mare. G.

Pontus. Geñ. 14. a. Hebraice dicitur elaſar: & interpretatur auferens deus: vel ablatio dei: ſiue recedens a deo.

Portius. Vitulus: aut vitulinus. G

Poſſidenius. Potum prebens. G.

Priapus. In hebreo eſt Miphléſeth: & interpretatur ſimulachrum: ſiue tremor: vel concuſſio.

Priſca. Latinum eſt. i. antiqua.

Priſca. Ad Ro. 16. a. & 1. ad Corinthios. 16. d. & 2. ad Timoth. 4. d. in greco Priſcilla: & interpretatur idem quod priſca diminutiue. Latinum eſt.

Priſcilla. Idem. Latinum eſt.

Probatica. Ouina: ideſt locus vbi pecora ſacrificanda tenebantur. G.

Prochorus. Expeditus vel facilis: aut promptus vel paratus. G.

Proſelytus. Aduena: vel peregrinus. G.

Ptolomaida. Bellicoſa. G.

Ptolomais. Idem. G.

Ptolomei. Idem. plu. nu. G.

ptolomenſes. Idem. G.

Ptolomeus. Sulcus. ſ. qui fit cum aratro: ſiue ſuſpendens aquas: aut coadunatio aqua[illegible]. grece vero bellicoſus.

Publius. Latinum eſt.

Pudens. Latinum eſt.

Puteoli. Latinum eſt.

Putiphar. Africe taurus: aut ex ſyro & hebreo ſaginat9 taurus: vel pinguedinis fructificatio.

Putiphar. Geñ. 41. & 46. Ex ſyro & hebreo pinguedinem diſſipans: vel pinguedinis denudatio: aut ſyriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. q.

Quartus. Latinum eſt.

Quintus. Latinum eſt.

De incipientibus a littera. r.

Raab. Lata: ſiue dilatata: aut platea.

Ráab. p̄s. 86. interpretatur Superba: aut fortis: vel tumultuans.

Raabia. Latitudo ſiue platea domini.

Raahia. Viſio domini.

Raaia. Idem.

Ráam. vulua: ſiue miſericordia: aut ſyriace amicus.

Raamias. Tonitruū domini: ſiue malum a domino: aut ſocius a domino: vel paſtor a domino.

Rabba. Multa ſiue grãdis: aut iurgium vel impugnatio.

Rabbath. Idem.

Rabbi. Magiſter.

Rabmag. Multitudinem diſſoluens vel liquefaciẽs: aut magiſter vel princeps liquefactionis: ſiue magiſter vel princeps liquefactus vel tabefactus.

Rabboni. Magiſter. ſyrum eſt.

Rabboth. Fenus vel vſura: aut multitudo: vel iurgium: ſiue impugnatio.

Rabſaces. Magiſter vel prepoſitus eunuchorum. heb. rabſares.

Racha. Vacuus vel vanus. D.

Rachal. Suſurro: aut aromatarius: ſiue negociator.

Rachel. Ouis.

Raddái. Deſcendens: vel dominans.

Rapha. Medicina vel medicus: aut relaxatio: vel gigas.

Rápha. 1. Paralipo. 7. Relaxatio laquei.

Raphael. Medicina dei. D.

Raphaia. Medicina domini: ſiue relaxatio domini.

Raphaim. Gigantes: vel medici: aut relaxati.

Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine Gigantiſſa: vel medicina: aut relaxatio. heb. rapha.

Raphia. Medicina domini: ſiue relaxatio domini.

Raphidim. Reclinatoria vel ſtramẽta: aut remiſſe manus: vel medicina manuum.

Raphon. Medicina: vel relaxatio: aut gigas. D.

Raphu. Idem.

Ragau. Socius: aut paſtor eius: ſiue malū vel cōfractio eius.

Rages. Tempeſtas: vel cōmotio. D.

Raguel. Paſtor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

Rahelaia. Sopor domini: vel inebrians dominus: aut ſocius vel paſtor ipſi domino.

Rahia. Viſio domini.

Rahuel. Paſtor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.

Ram. Excelſus: vel ſublimis: aut proiiciens.

Rama. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.

Rama. 1. Reg. 30. in fine deſtructio: ſiue anathema: aut rete: vł retiaculū: ſiue dedicatū aut cōſecratū. ſ. deo. heb. horma

Ramatha. Excelſa vel ſublimis: aut proiecta.

Ramathaim. Celſitudines vel ſublimitates: aut proiectiones.

Rámathléchi. Eleuatio maxille.

Ramathe. Excelſa: vel ſublimis: aut proiecta. D.

Rameſſes. Tonitruum vel exprobatio tinee: aut malum delens ſiue diſſoluens: vel confractionem diſſoluens: aut cōfractus a tinea.

Rameth. Sublimis vel excelſa: aut proiecta.

Ramoth. Idem. plu. nu.

Ramoth. Deut. 4. & Ioſ. 20. & 1. Paralipo. 6. interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.

Ramoth. Eſd. 10. Altitudines: ſiue timens mortem: aut videns mortem: vel proiectio mortis. heb. ieramoth.

Rapſaces. Magiſter vł prepoſitus bibentium: aut magiſtri oſculum vel ſacculus: ſiue multum bibens aut oſculãs: vel magnus ſaccus. heb. rabſaces.

Digitized by Google

רַבְסָרִיס Rapſaces.Hiere.39.interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.

Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.

רָצִין Raſin.Voluntas vel volūtarius: aut curſor ſiue veredarius.

Razias.Secretum domini:vel myſterium domini.D.

רָזוֹן Razon.Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius:vel princeps.

רֶבַע Rebe.Quartus vel quadratus:ſiue accubās vel accubatio.

רִבְקָה Rebecca.Saginata:ſiue impinguata:aut contentio obtuſſa: vel contentio impedita.

רֶבַע Rebee.Quartus vel quadratus:ſiue accubās vel accubatio.

רִבְלָה Rebla.Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum:ſiue iurgium defluens.

Reblatha.Idem.

רֵכָה Recha.Tenera:vel delicata.

רֵכָב Rechab.Quadriga:aut equitatus vel equitans.

Rechabite.Idem.plu.nu.

רַקַּת Rechath.Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.

רֶקֶם Recem.Vacu9:aut vanus:vel pictura varia: aut ſaliua eorū.

רְאָיָה Rechia.Viſio domini.heb.rehia.

ῥήγιον Regium.Ruptura vel factura:quoniā illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G.

בְּעֶשָׁה Regma.Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddā: ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.

מֹלֶכֶת Regma.1.Paralip.7.In hebreo eſt Molecheth:quod interpretatur regina:& ſic tranſtulit beatus hieronymus:& inuenitur in blibliis noſtris antiquis.ſ.regina:ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.

רֶגֶם Regom.Lapidans:vel lapidatus:aut purpureus.

רֶקֶם Rechem.Vacuus:aut vanus:ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.recem.

רַעְמָה Rema.Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddā:ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.

רְמִיָּה Remeia.Sublimis vel excelſus dñs:aut proiectio domini.

כִּיּוּן Rempha.Pro hoc in hebreo eſt chiun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa:ſiue preparatus:aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.

Remmi.Non eſt in hebreo.

רִמּוֹן Remmon.Malum granatum:ſiue altitudo.

רִמֹּן פֶּרֶץ Remmōphares.Maligranati diuiſio:aut malum granatum diuiſionis:ſiue altitudinis diuiſio.

רִמּוֹנוֹ Rēmono.Malum granatum eius:ſiue altitudo eius.

מְרֵמוֹת Remoth.Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.

Res caput:ſiue principium:aut paupertas.D.

רְסִּה Raſſa.Irroratio:vel ſtillicidium.

Reſa.Luce.3.Caput:vel voluntas:aut curſus.D.

רֶשֶׁף Reſeph.Volucris:aut diabolus:vel ſagitta.ſ.ignita.

רֶצֶף Reſeph.4.Reg.19.& Eſa.37.interpretatur Pauimentum: vel extenſio:aut pruna.i.calculus ignitus.

מֹסֵפִים Reſemophim.Ex ore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mo(phim.

רֶסֶן Reſen.Frenum.

רִצְפָּה Reſpha.Extenſio:ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.

רִצְיָא Reſia.Volūtas:aut voluntarius:ſiue curſor:aut veredarius.

רִתְמָה Rethma.Iuniperus:ſiue ſonitus aut ſtrepitus.

רְעוּ Reu.Socius:vel amicus:aut paſtor: ſiue malū:aut cōfractio.

רְחוּם Reum.Pius ſiue miſericors:aut ſyriace amicus.

רִיבַי Ribai.Pugnans vel obiurgans:ſiue multiplicans.

רִיפַת Riphat.Medicina:ſiue relaxatio: vel bouile:hoc eſt vbi boues clauduntur.

Rimma.Canticum:ſiue exultatio.heb.rina. רִנָּה

Rimoth.Altitudines:ſiue videns mortem:aut timens mortem:vel proiectio mortis.heb.ierimoth. יְרֵמוֹת

Roaga.Saturatus vel inebriat9 meditatione vl̄ eloquio:aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione. רְהַגָּה

Roboam.Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi:ſiue odor vel odorans cum populo. רְחַבְעָם

Rode.Roſa.G. ῥόδον.

Rodochus.Roſeus currus.G. ῥόδοχος.

Rodum.Roſa.G. ῥόδος.

Rogel.Pes:ſiue pedeſtris:aut explorans:vel delator ſiue accuſator:aut ſyriace conſuetudo. רֹגֵל

Rogelim.Idem.plu.nu.

Rogomelech.Lapidans regem vel conſiliarium:aut purpura regis vel conſiliarii. רֶגֶם מֶלֶךְ

Roma.Excelſa vl̄ ſublimis: aut rhinoceros:vl̄ itués nimis. רָאוּמָה

Roma.Ioſ.15.Excelſa vel ſublimis:aut proiecta. רוּמָה

Roma.1.Reg.30.Deſtructa:ſiue anathematizata:aut rete vl̄ retiaculū:ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama. חָרְמָה

Roma.Ciuitas italie: valēs vel valētia:aut potens vel robu(ſta.G. ῥώμη.

Romani.Idem.plu.nu.G. ῥωμαῖοι.

Romani.Daniel.11.Pro hoc in hebreo eſt chithim: & interp̄tatur cōterentes:vel cōtritio maris:ſiue diadema: aut aurum:vl̄ tinctura:aut ex ſyro & hebreo coaceruatio maris. כִּתִּים

Romanus.Valens:ſiue potens:aut robuſtus.G. ῥωμαῖος.

Romathites.Excelſus vel exaltatus:aut proiiciens vel proiectus. רָמָתִי

Romelia.Excelſus domini: ſiue celſitudo domini:aut proiectus a domino. רְמַלְיָהוּ

Romethiezer.Exaltans adiutorem vel auxilium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiezer. רוֹמַמְתִּי עֶזֶר

Roob.Latitudo ſiue dilatatio:aut platea. רְחֹב

Roobia.Latitudo ſiue dilatatio dñi:aut platea domini. רְחַבְיָה

Rooboth.Latitudines ſiue dilatationes:aut platee. רְחֹבוֹת

Roth.Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth. עֲטָרוֹת

Ruben.Videns filium:vel viſio filii:aut viſionis filius. רְאוּבֵן

Rubenite.Idem.

Rubenites.Idem.

Ruffus.Latinum eſt.

Ruma.Excelſa ſiue ſublimis:aut proiecta. רוּמָה

Ruth.Saturata:vel inebriata. רוּת

De incipientibus a littera.S.

Saaph.Cogitās:aut qui volat vel preuolās. שַׁעַף

Saal.Poſtulās ſiue poſtulatus: aut cōmodatus: ſiue ſepulchrum:vel infernus:aut fouea. שָׁאַל

Saarim.Porte:ſiue eſtimatio[illegible]:aut appreciationes:vel capilli:ſiue ordeum:aut tempeſtates: ſiue demones: aut piloſi:vel hirci. שְׂעָרִים

Saba.Conuerſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio. שְׁבָא

Saba.Gen.10.a.&.1.Paralipo.1.a.vbi dicitur Saba & euila. & ps.71.& Eſa.43.a.interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex. סְבָא

Saba.3.Reg.11.d.Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea:vel inflata aut tumida.heb.ſoba. צוֹבָה

Sabaa.Non eſt in hebreo.

Sabad.Dei dos:vel dei dotatio.heb.elzabad. אֶלְזָבָד

Sabaim.Circuitiones:aut ebrii:vel ſyriace ſenes. סְבָאִים

Sabama.Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa. שְׂבָמָה שְׂבָם

Digitized by Google

שָׁבָם Saban.Conuerſio vel captiuitas eorum: aut canicies vel ſeſſio eorum.heb.ſabam.
שְׁבַנְיָה Sabania.Conuertens vel captiuās dominus: aut intelligēs vel edificās dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.
צְבָאוֹת Sabbaoth.Exercitus.plu.nu.ſiue militie: aut fortitudines.
שְׁבָרִים Sabarim. Confractiones: ſiue ſpes: vel expectationes: aut frumenta.
סְבָרִים Sabarim.Ezechiel.47.c.Circuitus altitudinis: aut ſyriace opiniones vel cogitationes: aut ſperantes vel ſpes.
שֵׁבֶט Sabath.Sceptrum vel virga: aut tribus.
סַבְתָּה Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut cauſans: vel ſyriace ſenectus.
סַבְתְּכָא Sabathaca.Circuiens percuſſionem: vel cauſa percuſſionis: aut ex ſyro & hebreo ſenectutis percuſſio.
שַׁבְּתַי Sabathái.Sabbatum meum: vel requies aut ceſſatio mea.
Sabbatiſmus.Requies: vel ceſſatio.D.
שַׁבָּת Sabbatum.Requies: ſiue ceſſatio.
שָׁוֵה Sabe.Planicies: vel eqtas: aut ponēs vel poſitꝰ.heb.ſaue.
שֶׁבַע Sabee.Septem vel ſeptimus: aut ſaturitas: ſiue iuramētum.
שְׁבָאִים Sabei.Captiuantes: ſiue conuertentes: aut cani: vel ſedētes.
שֶׁבֶר Sáber.Confractio: aut ſpes: vel frumentum.
צוֹחַר Sáber.Gen.46.Lucidus vel candidus.heb.ſáher.
חֲשַׁבְיָה Sabias. Numeratio vel eſtimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio ſiue artificium domini: aut feſtinatio vel ſilētium in domino.Heb.aſabias.
שְׁבַנְיָה Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligēs vel edificans dominus.
זָבוּד Sabud.Dotatus: vel dos.heb.zabud.
סֻכָּה Sacha. Vmbraculum: vel operimentum: ſiue protectio: aut vnctio: vel ſyriace ſpeculatio.heb.ſachacha.
שֵׁכָר Sachar. Merces: ſiue precium: aut ſicera: vel ebrietas.
זָכוּר Sachur.Memor vel cōmemorās: aut maſculꝰ.heb.zachur.
Sade.Iuſtus: vel iuſtitia.D.
צָדוֹק Sadoch.Iuſtus: aut iuſtificatus.
Saducei.Idem.plu.nu.vel ſyriace ſciſſi vel ſciſmatici.D.
סַפִּי Saphái.Limē vel ſuperliminare: aut hydria: vel phiala: ſeu finis: aut conſumatio.
שָׁפָן Saphan. Hericius: aut cuniculus vel cyrogrillus: ſiue abſconditus vel reconditus: aut labium vel ripa ſiue confractio eorum.
שְׂפָם Saphan.1.Paralipo.5.interpretatur Barba: ſiue labium aut ripa eorū: vel confractio aut ſolitudo eorū.heb.ſapham.
שָׁפָט Saphat. Iudex vel iudicans.
שְׁפַטְיָה Saphata.Iudicās dñs.: ſiue iudiciū domini.heb.ſaphatia.
Saphatia.Idem.
Saphatias.Idem.
Saphira.Narrans: vel numerans: aut libraria vel litteraria: aut ſyriace formoſa.D.
צָפוֹן Saphon. Aquilo: ſiue abſconditus: aut ſpeculator.
שָׁגֶה Saie.Ignorans: ſiue comprehendens vel attingens: aut ſyriace multus: ſiue multiplicans.heb.ſage.
שַׁעַלְבִים Salabim.Reſpiciens corda: ſiue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel ſemita in mari.
שַׁעַלְבֹנִי Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ: aut vulpis edificiū: ſiue pugilli aut pugni edificium vel intellectus: ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii.
שִׁלְחִי Salai.Miſſio vel mittens: ſiue ramus: aut propagines. vel telum: aut arma.ſ.miſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatꝰ.
שְׁלֻמִיאֵל Salamiel.Pax dei: ſiue perfectio dei: aut retributio dei.
σαλαμίνα Salamina.Cōmota: vel conquaſſata: aut fluctuans.G.
צִלְּתַי Salathi.Vmbra: ſiue tinnitus: aut aſſans vel torrefaciens: aut ſyriace orans.
שְׁאַלְתִּיאֵל Salathiel.Poſtulatus dei: ſiue cōmodatus dei.

Salboni.Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus: ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii. שַׁעַלְבֹנִי
Sále.Miſſio: vel mittens: ſiue ramus aut propagines: vel telum: aut arma.ſ.miſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus. שֶׁלַח
Salebim.Reſpiciens corda: ſiue pugnus vel pugillus in mari: aut vulpes in mari: vel ſemita in mari. שַׁעַלְבִים
Salecha. Caniſtrum tuum: aut eleuatio ſiue cōculcatio tua. סַלְּכָה
Saled.Afflictio: vel ſyriace calefactio: vel aduſtio. סֶלֶד
Saleph.Euaginans: vel euellens: aut diſcalciāns. שֶׁלֶף
Salem.Pax. שָׁלֵם
Salem.Gen.33.& 46.interpretatur Pax: ſiue perfectio: aut retributio. שָׁלֵם
Salemoth.Pacificatio: ſiue perfectio: aut retributio. שְׁלֹמוֹת
Salphaad. Vmbra formidinis: ſiue tinnitus formidinis: vel aſſationis aut ſubmerſionis formido. צְלָפְחָד
Salim. Vulpes.plu.nu.aut pugilli ſiue pugni: vel ſemite. שַׁעֲלִים
Salimith.Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens. שְׁלוֹמִית
Saliſa.Trina: aut principalis: ſiue ternaria: vel principiſſa: aut duciſſa. שָׁלִשָׁה
Salma.Pax: ſiue perfectio: vel retributio: aut veſtimētum. שַׂלְמָה
Salmana. Vmbra prohibita: aut vmbra vel imago cōmotionis: ſiue tinnitus cōmotionis: vel ſubmeſio prohibitionis aut cōmotionis. צַלְמֻנָּע
Salmana. Oſee.10.interpretatur Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.heb.ſalman. שַׁלְמַן
Salmanáſar. Pax ligata: ſiue perfectio vel retributio ligata: aut pax vel perfectio ſiue retributio nunc ablata vel nunc recedens. שַׁלְמַנְאֶסֶר
Salmias.Pax domini: ſiue perfectio aut retributio dñi. שְׁלֶמְיָה
Salmon.Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens. שַׁלְמוֹן
Salmona. Vmbre munus vel numerus: ſiue tinnitus numeri vel muneris: aut imago noſtra. צַלְמֹנָה
Salmonem. Fluctuatio vel cōmotio: aut conquaſſatio.G. σαλμώνη.
Salo.Caniſtrū: vel exaltatio: ſiue cōculcatio: aut equiparatꝰ. סַלּוּא
Salome.Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens.D.
Salomi.Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens. שְׁלוֹמִי
Salomith.Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens. שְׁלוֹמִית
Salomon.Pacificus. שְׁלֹמֹה
Salon.Manens: vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens.D.
Salon.Fluctus: vel cōmotio.G. λάσοι.
Saltus.Latinū nomen eſt: & eſt interp̄tatio huius nominis iaheri: quod ſaltum ſiue ſiluam aut fauum ſignificat. יַעְרִי
Salum.Caniſtrum: ſiue exaltatio: aut conculcatio: vel equiparatus.heb.ſalu. סַלּוּא
Salumith.Pacifica: ſiue perfecta: aut retribuens. שְׁלוֹמִית
Saluſa.Trinus: vel principalis: aut dux. שִׁלְשָׁה
Sāma.Perditio: ſiue deſſolatio: vel ſtupor: aut ibi: ſiue nomen: aut nominatus: vel appoſitus. שַׁמָּה
Sāma.1.Paralip.2.c.&.5.&.8.iterp̄tatur audiēs: vel obediēs. שֶׁמַע
Sāma.1.Paralipo.3.Exauditus: ſiue ipſe exaudiens vel obediens.heb.hoſama. הוֹשָׁמָע
Sāmaa.Perditio: ſiue deſolatio: aut ſtupor: vel ibi: ſiue nomen aut nominatus: vel appoſitus. שַׁמָּה
Sāmaa.2.Reg.21.&.1.Paralipo.6.&.20.interpretatur Audiens: vel obediens. שִׁמְעָה
Sāmaa.1.Paralipo.8.interpretatur Nominatus: vel appoſitus: aut perditio: vel deſolatio. שִׁמְאָה
Samach.Adherens: vel innixus: aut iunctus. סָמַךְ
Samád.Deſtruens: ſiue exterminans: aut conterens. שָׁמַד
Sāmai.Nomen meum: aut deſolatio vel perditio mea: ſiue ſtupor: aut celi. שַׁמַּי

Digitized by Google

שְׁמַעְיָה Samaia. Audiens dominū: vel obediens domino.
Samaias. Idem.
שַׁמּוֹת Samaoth. Deſolatio vel ꝑditio: aut ſtupor: ſiue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel deſolās aut perdēs iniquitatem.
צְמָרִים Samaraim. Lane: aut medulle. ſ. arborum.
שֹׁמְרַת Samarath. Cuſtodia: vł adamas: aut vepres: vł ſpina ſeu fex.
צְמָרִי Samareus. Lana: vel medulla. ſ. arborum.
שֹׁמְרוֹן Samaria. Cuſtodia: vel adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.
שְׁמַרְיָה Samaria. 1. Paralipo. 12. & Eſd. 10. interpretatur Cuſtodia domini: aut adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini.
Samarias. Idem.
שֹׁמְרֹנִים Samaritani. Cuſtodes: vel adamātini: ſiue ſpinoſi: aut feces: vel feculenti.
Samaritanus. Idem. ſingu. nu.
Samarite. Idem quod ſamaritani.
צְמָרִי Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. ſ. arborum.
סְמַכְיָהוּ Samatias. Adherens domino: vł innitens aut iunctus domino. heb. ſamachias.
שָׁמָע Same. Audiens: vel obediens.
Samech. nomē lře: Adheſio: ſiue innixio: aut fultura. D.
שְׁמֵר וְסַר אוֹן Sameron. Cuſtos amaritudinis vel myrrhe fortis vel doloroſe aut inique: aut adamas vel ſpina ſiue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. ſamerõmeron.
שַׁמְגַּר Samgar. Nominatus aduena: ſiue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel deſolatio ſiue ſtupor aduene vel ruminantis aut certantis.
שָׁמִיר Samir. Cuſtodia: ſeu vepres vel ſpina: aut adamas: vel fex.
שֵׁמוֹת Samoth. Nomina: vel deſolationes: aut perditiones: ſiue ſtupefactiones.
σαμοθρακη Somothracia. Arenoſa: & aſpera. G.
שִׁמְרִי Samri. Cuſtodiens: ſiue ſpina: aut fex: vel adamas.
שֹׁמְרוֹן Samron. Cuſtodia: ſiue adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.
שֵׁמוֹת Samroth. Nomina: aut deſolationes: ſiue perditiones: aut ſtupefactiones. heb. ſamoth.
שִׁמְשַׁי Samſai. Sol meus: aut nomen muneris: ſiue ibi munus: aut ſyriace miniſter.
Samſame. Nomen auditum: vel famoſa auditio. D.
שַׁמְשְׁרַי Samſari. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.
שִׁמְשׁוֹן Samſon. Sol eius: aut nominis iteratio vel ſecundatio ſiue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel ſyriace ſeruicium aut miniſterium eius.
שַׁמּוּעַ Sāmua. Audiens: vel obediens.
שְׁמוּאֵל Samuel. Poſtulatus a deo: aut nomen eius a deo.
שַׁמּוּעַ Samuha. Audiens: vel obediens.
σάμος Samum. Arenoſa. G.
סַנְבַלַּט Sanaballath. Rubus in abſcōdito vel in inuolutione: aut ex ſyro & hebreo inimicus in abſcōdito vel in inuolutione.
צַעֲנַנִּים Sanamim. Motiones: vel motus dormiētis. heb. ſananim.
צִנָּן Sanan. Frigiditas: ſiue ſcutum vel arma.
שְׁנִיר Sanir. Dormiens lucerna vel nouale: ſiue iteratio vel mutatio aut ſecundatio lucerne vel noualis: aut mutatio vel iteratio aut ſecundatio docentis vel oſtendentis.
שִׂיאֹן Sanir. Deut. 4. Sonitus ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. ſeon.
שָׁמִיר Sanir. Iudi. 10. Cuſtodia: ſiue vepres: aut ſpina: vel adamas: ſeu fex. heb. ſamir.
שָׂרָה Sara. Dña vel princeps.
שֶׂרַח Sara. Geñ. 46. & Nu. 26. & 1. Paralip. 7. ſ. interptatur Odorans: vel dña odoris: aut canticum odoris.
צָרְעָה Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut ſcrabo.
זֶרַח Sara. 1. Paralipo. 1. interptatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

Sara. 1. Paralipo. 7. c. Caro: vel conſanguinitas: aut fermentum: ſiue reſiduum vel remanens. שְׁאֵרָה
Saraa. Lepra: aut ſcrabo. צָרְעָה
Sarabia. Siccitas dñi: vel preualēs cū dño. aut pſallēs in dño vel cum domino. שֵׁרֵבְיָה
Sarabias. Idem.
Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. ſaharáim. שַׁחֲרַיִם
Sarai. Domina mea: vel princeps mea. שָׂרַי
Sarai. 1. Paralipo. 2. Leproſus: vel ſcrabro. צָרְעִי
Sarai. Eſd. 10. Dñs aut princeps meus: vel cāticum meum. שָׁרַי
Saraia. Princeps domini: vel canticum domini. שְׂרָיָה
Saraia. 1. Paralip. 9. iterptatur Porta dñi: ſiue eſtimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: ſiue ordeū vel tempeſtas domini: aut demonis dominus. heb. ſaaria. שְׁעַרְיָה
Saraias. Princeps domini: aut canticum domini. שְׂרָיָה
Sarar. Vmbilicus: aut cogitatio: vel inſidiatio: ſiue cantans: vel dominans. שָׁרָר
Saraſar. Prepoſitus theſauri vel cellarii: aut pſallentis theſaurus vel cellarium: ſeu qui videt anguſtiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis. שַׂרְאֶצֶר
Sarathaſar. Plaſmatio matutina: aut anguſtia vel colligatio matutina: ſiue anguſtia vel figura nigredinis. צֶרֶת הַשַּׁחַר
Sarathi. Leproſus vel ſcrabro. צָרְעָתִי
Sardis. Princeps iocunditatis: aut canticum letitie: vł id qđ remanet aut relinquitur: vel ſyriace cortina. D.
Sarea. Lepra: vel ſcrabro. צָרְעָה
Sareas. Princeps domini: aut canticum domini. שְׂרָיָה
Sarebias. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut pſallens in domino vel cum domino. שֵׁרֵבְיָה
Sared. Ablatio dominii vel deſcēſionis: aut ſyriace cortina. סֶרֶד
Sareda. Anguſtia vel colligatio dominii vel deſcenſionis: aut plaſmatio dominii vel deſcenſionis. צְרֵדָה
Saredatha. Idem.
Saredite. Ablatio dñii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina. סַרְדִּי
Sareite. Leproſus: vel ſcrabro. צָרְעָתִי
Sarepta. Anguſtia bucelle vel panis: ſiue conflatio vel conflatorium: aut anguſtie dilatatio vel perſuaſio. צָרְפַתָה
Sares. Radix: vel catenula. שָׁרֶשׁ
Sareth. Ablatio dominii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina. heb. ſared. סֶרֶד
Sareth. 1. Reg. 9. Non eſt in hebreo.
Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: ſiue auferens hortum: aut ſyriace rete vel retiaculum. סַרְגוֹן
Saria. Porta domini: ſiue eſtimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: ſiue ordeum vel tempeſtas domini: aut demonis dominus. שְׁעַרְיָה
Sarias. Princeps domini: ſiue canticum domini. שְׂרָיָה
Sarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: ſiue piloſi: vel hirci. שְׂעָרִים
Sarion. Lorica: vel planicies: aut canticum columbe. שִׁרְיֹן
Sarith. Relictus vel remanens: aut principis manus: ſiue cāticum manus. heb. ſarid. שָׂרִיד
Sarma. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue delicatum aut cōſecratum. ſ. deo. heb. harma. חָרְמָה
Sarohen. Princeps gratie vel principis gřa: ſiue canticum gratie. שָׁרוּחֶן
Saron. Planicies: aut canticum eius. שָׁרוֹן
Sarona. Idem. heb. ſaron.
Saronites. Planicies: vel planus: ſiue cantans. שָׁרוֹנִי
Sarſathin. Prepoſitus cooperimentorum vel vnctionum. heb. ſarſachim. שַׂר סְכִים
Sarthan. Tribulatio ſiue anguſtia: aut colligatio: ſiue plaſmatio: aut figuratio: vel anguſtiam dans. צָרְתָן

Digitized by Google

Sarthana.Idem.

שרוג Saruch.Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut conuolutio.heb.ſarug.

צרויה Saruia.Anguſtia vel tribulatio domini: aut colligatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.

ששבצר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vl̃ in anguſtia: aut gaudii prohibitio vel munitio: ſiue gaudium vindemie: vel ſexta anguſtia: aut lignum vel byſſus anguſtie.

שעשגז Saſagazi. Qui facit trāſitum vel tonſionem: aut reſpiciens trāſeuntem vel tondentem: ſiue comprimens vellus.

שטן Sathan.Contrarius ſiue aduerſarius.

Sathanas.Idem.

שאול Saul.Poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut fouea ſiue ſepulchrū: vel infernus.

שועל Saul.1.Reg.13.d. vbi dicitur ad terrā ſaul interpretatur vulpes: ſiue ſemita: aut pugnus vel pugillus.heb.ſual.

שאולי Saulite. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut fouea: ſiue ſepulchrum: vel infernus.

Saulus.Poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut ſepultus.

σαῦρα. Saura.Salamandra: genus lacerte.G.

Schariot.In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminationis vl̃ mortis.D.

σκεύα Schariotes.Idem.

σκηνοπηγία. Scena.In greco ſcribitur ſceua: & interpretatur diſpoſitus: vel preparatus.G.

σκῦθαι. Scenophegia.Feſtum tabernaculorum.G.

σκυτοπολίται. Scythe.Coriarii: vel cerdones.G.

Scytopolite.Coriarii ciues.G.

שבע Sebe. Septem vel ſeptimus: ſiue ſaturitas: vel iuramētum.

שבתי Sebechai.Sabbatū: ſiue requies: vel ceſſatio: heb.ſebethai.

שבניה Sebenia.Conuertens vel captiuās dominus: aut intelligēs vel edificās dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.

שמעיה Sebenia.Nee.11.Audiēs dñm: vl̃ obediēs dño.heb.ſemeia.

שבניה Sebenias.Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligens vel edificās dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini.

צבעון Sebeon.Stās iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati: aut ſyriace tinctus vel intingens.

צביה Sebia. Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: ſiue ſtans dominus: aut ſyriace voluntaria.

שבניה Sebna.Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligēs vel edificans dñs: ſiue intellectus vel filiatio dñi.heb.ſebnia.

צבים Seboim.Damule vel capree: ſiue pulchri vel precipui: aut inflati: vel ſyriace voluntarii.

צבעים Seboim.1.Reg.13.& Nee.11.interpretatur Intincti: aut tincture: vel ſtantes acerui.

שבלת Sebboleth.Spica: aut fluctus.ſ.aquarum.

צלקצמוני Sechamonites. Vmbra lambentis vel percutientis populū meum: aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum.heb.ſelechamonites.

שיזא Sechar.Munus hoc: aut munus aſpergens.heb.ſeza.

שכם Sechem.Pars: ſiue portio: vel humerus: aut manicatio vel matutinatio.

Sechemite.Idem.p.n.

שכניה Sechenia.Vicinus dominus: aut habitatio domini.

שבניה Sechenia.Nee.10.Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificās dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini.heb.ſebenia.

שכניה Sechenias.Vicinus dominus: aut habitatio domini.

סתרי Sechri.Occultus vel abſconditus: aut demoliens: ſiue refugium meum.heb.ſethri.

שכרונה Sechrona.Ebrietas aut precium vel merces eius.

Secundus.Latinum eſt.

צדדה Sedada. Latus eius: ſiue cibarium aut venatio eius: vel inſidie eius.

Sedechias.Iuſtus domini: vel iuſtitia domini. צדקיהו

Sedei.Oipotens: vel deuaſtator: aut ager: ſeu mām̄illa.D.

Sedeur.Ager luminis vel ignis: ſiue vbera luminis: aut omnipotentis lumen: vel deuaſtatoris ignis. שדיאור

Seddo.Iuſtus: vel iuſtificatus.heb.ſedoch. צדוק

Sepham.Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus ſiue confractio eorum. שפם

Sephama.Barba: vel labium eius: aut ripa vel littus quoddā ſiue conterens aut confracta valde. שפמה

Sephamoth.Barbe: vel labia: ſiue ripa vel littus mortis: aut labium mortis: vel conterens mortem. שפמות

Sephan.Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus eorū: ſiue confractio eorum.heb.ſepham. שפם

Sephar.Liber: aut ſcriba: ſiue narratio: aut numerus: vel ſyriace portus. ספרה

Sepharuaim.Libri: vel ſcribe: aut narrationes: vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare: aut ex ſyro & hebreo portus maris. ספרוים

Sephat.Specula: ſiue cooperimētum: aut enatatio: vel expectatio: aut fauus. צפת

Sephata.Idem.

Sephei.Inūdatio: ſiue multitudo. שפעי

Sephela.Humilis: vel cāpeſtris: aut planicies.D.

Sepher.Tuba: vel pulchritudo: aut ſyriace bonitas. שפר

Sephi.Solitudo vel deſertū: aut labium: ſeu ripa: vel littus: aut confractio. שפי

Sephi.1.Paralipo.1.interpretatur Speculator: vel fauus: aut cooperimentum: vel expectatio. צפי

Sephiphima.Barba: vel labiū eorum: aut ripa vel littus eorum: ſiue confractio eorum.heb.ſephim. שפים

Sephon.Aquilo vel aquilonaris: ſiue abſconditus: aut ſpeculator. צפיון

Sephonite.Idem.plu.nu.

Sephor.Auis vel paſſer: aut corona vel ſertum: aut ſyriace mane.i.matutinum tempus: vel hedus. צפור

Sephora.Pulchra: aut tuba: vel ſyriace bn̄ficiens vl̃ bonitas. שפרה

Sephora.Exo.2.&.4.&.18.interp̄tatur Auis vl̃ paſſer: aut corona vel ſertū: aut ſyriace mane.i.matutinū tempus: vl̃ hedus. צפרה

Sephtan.Iudex vel iudicans. שפטן

Sephua.Speculator: ſiue cooperimentum: aut expectatio: uel fauus.heb.ſephu. צפו

Sephupham.Ceraſtes ſerpentis genus.heb.ſephuphan. שפופן

Segor.Parua. צוער

Segub.Fortificatus: aut exaltatus. שגוב

Seyr.Hiſpidus ſiue piloſus: aut hedus: vel demō: ſeu ordeaceus: vel tempeſtas. שעיר

Seyr.4.Reg.11.Receſſio: ſiue rebellio.heb.ſur. סור

Seyra.Parua: ſiue tribulata. צעירה

Seyra.1.Paralip.7.ſcribi debet Syra.eſt.n.ī hebreo aramia que mulierem de aram.i.de ſyria ſignificat: & interpretatur ſublimis vel excelſa: aut decipiens. ארמיה

Seyrath.Hedus: ſiue piloſus: aut demon: vel tempeſtas: ſiue ordeum. שעירתה

Seys.Flos: aut germē: ſiue cincinnus: aut aſpectus: vel ſyriace ala: vel penna. ציץ

Sella.Vmbra: aut aſſatio vel torrefactio: ſiue tinnitus: aut ſyriace oratio. צלה

Sela.Diſſoluēs: ſiue diſcalciās: vl̃ ſyriace illudēs vl̃ decipiēs. שלה

Sela.Ioſ.18.Coſta ſiue latus: aut claudicatio. צלע

Sela.4.Reg.12.interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio: aut ſyriace caniſtrum. סלא

Selachi.Ramus vel propagines: ſiue miſſio vl̃ mittēs: aut telum vel arma.ſ.miſſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus. שלחי

Sellai.Caniſtrum: vel eleuatio: ſiue conculcatio. סלי

Digitized by Google

Sellaia.Idem.heb.ſellai.

שַׁלָּנִי Sellaite.Diſcalcians: ſiue diſſoluens:vel ſyriace illudens vel decipiens.

סַלְכָה Selcha.Caniſtrum tuũ:vel eleuatio aut conculcatio tua.

שַׁעֲלְבִין Selebim.Vulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus:ſiue ſemita intellectus vel filii: aut reſpicientis intellectus.heb.ſelebin.

Selebin.Idem.

צֶלֶק Selech.Vmbra vel tinnitus lambentis vel percutientis:aut aſſans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.

שַׁלֻּם Sellem.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

שֶׁלֶמְיָהוּ Selemau.Pax domini:ſiue perfectio domini:aut retributio domini.heb.ſelemiau.

Selemias.Idem.

שְׁלֵמִי Sellemite.Pacifici:ſiue perfecti:aut retribuentes.

שְׁלֹמִית Selemith.Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שִׁלְשׁ Selles.Trinus:aut princeps:vel dux.

צִלְּתַי Selethai.Vmbra: ſiue aſſatio: vel torrefactio: aut tinnitus meus:vel ſyriace oratio mea.

σελευκεία Seleucia.Cõmota vel conquaſſata:aut fluctuans.G.

σέλευκος. Seleucus.Cõmotus:vel conquaſſatus:aut fluctuans.G.

שְׁלָחִים Selim.Miſſi:vel propagines:aut rami:ſiue arma.ſ.miſſilia: aut ſyriace ſpoliantes.

שַׂמְלַי Selmai.Linteum:vel ſiniſter:aut nomen mihi:vel ſtupefactio mihi:ſiue appoſitus mihi.heb.ſemlai.

צַלְמוֹן Selmon.Obſcuritas:aut imago eius: ſiue vmbra muneris vel numeratiõis: aut tinnitus numerationis vel muneris.

שַׂלְמַי Selmon.Nee.7.Pacificus: ſiue perfectus: vel retribuens. heb.ſelmai.

צֵלָף Selo.Vmbra vel tinnitus concuſſionis:aut ex hebreo & ſyro vmbra coniuncta.heb.ſeleph.

שְׁלֹמִית Selomith.Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שַׁלֻּם Sellum.Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

שַׁלּוּן Sellum.Nee.3.d.vbi dicitur ſellum filius colozai: interpretatur manens vel qui manet:aut pacificus:vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens.heb.ſelun.

סַלּוּא Sellum.Nee.11.&.12.interpretatur Caniſtrũ: aut exaltatio: ſiue conculcatio:vel equiparatio.heb.ſellu.

שֵׁם Sem.Nomen:vel fama ſeu ponens vel poſitus:aut ibi

שַׁמָּה Sẽma.Perditio ſiue deſolatio.vel ſtupor:aut ibi:ſiue nomẽ aut nominatus:vel appoſitus.

שָׁמָע Sẽma.1.Paralipo.11.Audiens:vel obediens.

Sẽmaa.Idem.

שַׁמָּה Sẽmaa.2.Reg.23.Perditio:ſiue deſolatio: vel ſtupor:aut ibi ſiue nomen aut nominatus:ſiue appoſitus.

שְׁמַעְיָה Semaia.Audiens dominum.vel obediens domino.

שְׁמָאִם Sẽmam.Nomen matris vel gentis: aut nomen timoris:ſiue ponens timorem: vel appoſitus matri vel genti:aut ibi timor:vel ibi mater aut gens.

שְׁמָרִית Semarith.Cuſtodita:vel adamãtina:aut ſpina:vel fex.

שִׁמְעַת Semath.Audiens:vel obediens.

שַׁמָּתִי Semathei.Nominatus: vel poſitus:ſiue deſolatus: aut ſtupefactus.

שֶׁמְאֵבֶר Semeber.Nomen vel fama robuſti vel fortis: aut nomẽ ale vel pẽnati:ſeu deſtruens fortitudinẽ vel alam aut pẽnam.

סַמְגַּר Semegar.Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.

שִׁמְעִי Semei.Audiens: vel obediens: aut nomen aceruí: vel deſtruens aceruum.

שַׁמַּי Semei.1.Paralipo.2.interpretatur Nomẽ meum:aut deſolatio ſiue perditio mea: vel ſtupefactio:aut celi.

שְׁמַעְיָה Semei.Hiere.26.Audiens dominum: vel obediens domino.heb.ſemeia.

Semeia.Idem.

Semeias.Idem.

שִׁמְעִי Semeias.1.Paralipo.25.&.27.interpretatur Audiens: vel obediẽs:ſiue nomẽ aceruí:aut deſolatio aceruí.heb.ſemei.

Semeitica.Idem.

שֶׁמֶר Sẽmer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres:aut ſpina:vel fex.

שְׁמַרְיָה Semeria.Cuſtodia domini:vel adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini.

שִׁמְרוֹן Semerõ.Cuſtodia:vel adamas:ſeu veps aut ſpina:vel fex eius.

צְמָרִים Semeron.2.Paralipo.13.Lane: aut medulle.ſ.arborum. heb.ſemerim.

שְׁמִידָע Semida.Nomẽ ſciẽtie vel cognitionis: aut ponẽs ſciẽtiã:vel deſolationis aut ſtupefactionis cognitio: vel celorũ ſciẽtia.

שְׁמִירָמוֹת Semidaite.Idem.plu.nu.

Semiramoth.Celorũ altitudines:aut nominis ſublimitas.

שִׂמְלָה Semla.Linteum:ſiue ſiniſtra eius:aut nomen illi:vel ſtupor illi:ſiue appoſitus illi.

שִׁמְרָן Semran.Cuſtodia:aut adamas:ſeu vepres vel ſpina:aut fex (eius.

Semramite.Idem.plu.nu.heb.ſemranite.

שִׁמְרִי Semri.Idem.ſ.n.

Semron.Idem.

שָׁמוּעַ Semua.Audiens:vel obediens.

שֵׁן Sen.Dens:aut ebur:vel mutatio:aut dormiens.

צִנָּה Senna.Scutum vel arma:aut frigiditas.

סְנָאָה Senaa.Rubus:vel ſyriace inimicus.

שִׁנְעָר Senaar.Dormientis vigilia vel ſuſcitatio:aut dentis euacuatio vel denudatio aut excuſſio: vel dens emuli: ſiue mutatio ciuitatis.

שִׁנְאָב Sẽnaar.Geñ.14.a.vbi dicitur Et cõtra ſennaar regem adame:interpretatur Dens patris: aut mutationis pater: vel dormitio patris.heb.ſenaab.

סַנְחֵרִיב Sẽnacherib.Rubus deſtructionis:aut rubus gladii:ſiue rubus ſolitudinis vel ſiccitatis:aut ex ſyro & hebreo inimici

סְנֶה Sene.Rubꝰ:aut ſyriace inimicus. (gladiꝰ vel deſtructio.

שֶׁנְאַצַּר Sennẽſer.Dentis vel eboris theſaurus:aut dormientis theſaurus:vel mutationis anguſtia vel theſaurus:aut inimici anguſtie vel tribulationis.

שְׁמַע Senia.Audiens: vel obediens.heb.ſẽma.

צַעֲנַנִּים Sennim.Motiones:vel motus dormientis.heb.ſenanim.

שִׁיאוֹן Senon.Sonitus: ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris.heb.ſeon.

סַנְסַנָּה Senſenna.Ramus vel propagines:ſiue rubꝰ rubi:aut ex hebreo & ſyro rubus inimici.

סְנוּאָה Senua.Rubus:vel ſyriace inimica.

סִיחוֹן Seon.Erradicatio:ſiue conculcatio.

צוֹחַר Sẽor.Candidus vel lucidus.

צְרוֹר Seor.1.Reg.9.Anguſtians: ſiue vinculum: aut colligatio: vel lapillus.heb.ſeror.

שְׂעֹרִים Seorim.Porte:ſiue eſtimationes:vel appreciationes:aut capilli:ſiue ordeum:vel tempeſtates:aut demones:vel piloſi:ſiue hirci.

צַר Ser.Anguſtia ſiue tribulatio:aut vinculum vel colligatio:ſeu plaſmatio:vel fortitudo:aut petra.

שֵׁרֵבְיָה Serabia.Siccitas domini:vel p̃ualẽs cũ domino: aut pſallens in domino vel cum domino.

שְׂרָפִים Seraphim.Ardentes:vel igniti.

שֵׁרֵבְיָה Serebia.Siccitas domini: vel preualens cum domino:aut pſallens in domino vel cum domino.

שַׂרְאֶצֶר Sereſer.Princeps theſauri vel cellarii:aut pſallentis theſaurus vel cellarium:vel qui videt anguſtiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio anguſtiantis.

צֶרֶת Sẽreth.Anguſtia:ſiue tribulatio:aut vinculum vel colligatio:ſeu plaſmatio.

Digitized by Google

σέργιοσ Sergius. Rete vel retiaculum. G.
חרים Serim. Deſtructio: ſiue anathema: vel rete aut retiaculum: vel dedicatum aut conſecratum. ſ. deo. heb. herim.
Seron. Princeps meroris: vel cantans triſtitiam: aut plani (cies. D.
צרועה Serua. Leproſa: aut ſcabro.
שרוג Seruch. Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut cõuolutio. heb. ſerug. (ſeu muneris eleuatio
שישא Seſa. ſextus vel ſenarius: aut marmoreus: vel iocundus:
שישק Seſac. Munus ſacci: aut munus oſculi vel poculi: ſiue donum femoris.
שישק Seſach. 3. Reg. 14. & 2. Paralip. 12. a. vbi dicitur Aſcendit ſeſac rex egypti: interpretatur Vanũ vel vacuũ ſacculũ: aut vanitatis oſculũ vel poculũ: ſiue vanitatis femur.
ששק Seſac. 1. Paralip. 8. Lini vel byſſi ſaccus: vel ſenarius aut ſextus ſaccus: ſiue letitie oſculum vel poculum aut femur.
ששך Seſac. Hiere. 25. & 51. Linum vel byſſus tua: aut gaudiũ tuum: ſiue ſenarius tuus. (nus: vel lineus.
ששי Seſai. ſenarius vel ſextus: ſiue gaudens vel letus: aut byſſi
ששן Seſan. Lilium ſiue roſa: vel letitia: aut linum vel byſſus.
ששבצ Seſban. Manãs vel fluẽs: aut ſyriace liberatio. heb. ſeſbaz.
שחצימה Seſenna. Hũiliatio ieiunii: aut fouea ſiue meditatio ieiunii
שת Seth. Poſitus vel poſuit. (vel ſuperbia maris. heb. ſeſema.
שבתי Sethái. ſabbatũ: vel requies: ſiue ceſſatio. heb. ſebthái.
שכיה Sethia. Protectio vel ramus domini: ſiue ſepiens aut valláns dñs: vel ceſſatio domini. heb. ſechia.
שטים Sethim. Expãſiões: aut diuertẽtes: ſiue flagella: vel ſpine.
שתרי Sethrii. Exactor: vel ꝑpoſitus: aut ſyriace obligatio vel cõ (tractus.
ציחא Sia. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas.
סיעהא Siaa. Motus: aut ſyriace adiutorium.
ציחא Siaha. ſplendor: vel candor: aut ſiccitas.
ציבא Siba. Exercitus vel militia: aut fortitudo: vl̃ ceruus: ſiue na (uis veniẽs.
שבע Siba. 2. Reg. 20. interꝑtatur ſacietas: ſiue iuramentum: aut ſeptem vel ſeptimus.
שוא Siba. 2. Reg. 20. in fine interpretatur vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. heb. ſiua.
סיון Siban. Rubus: vel ſpinoſus. heb. ſiuan.
Sichar. Concluſio vel clauſura: aut inebriatio: vel merces. Dicit aũt btũs Hiero. qđ corrupte ponitur pro ſichem: qđ interꝑtatur humerus: ſiue portio: aut manicatio vel matutinatio: ſed in greco ſichar inuenitur. D.
צקלג Sicelech. Effuſio ſextarii vel menſure: aut coanguſtãs ſextarium vel menſuram. heb. ſiceleg.
שכם Sichem. Hũerus: ſiue pars: aut manicatio vel matutinatio.
שכר Sicera. Ebrietas. Vñ notãdũ qđ ſicera deſcẽdit ab hebreo: & ſignĩat omne quod inebriare poteſt vt ait btũs Hiero.
שכם Sichima. Humer⁹: ſiue ꝑs: aut manicatio vel matutinatio.
Sichimi. Idem.
σικυώνη. Sicyone. Cucumerarium. G.
Siden. Venatio: aut inſidiatio: ſiue viaticum vel cibarium:
צידן Sidon. Idem. (aut nauis iudicii. D.
Sidonia. Idem.
צדנית Sidonie. Venatrices: aut inſidiatrices: vel cibaria.
צדנים Sidonii. Venatores: aut inſidiatores: ſiue nauis iudicantiũ.
Sidonius. Idem. ſ. n.
שדרך Sidrach. Mãmilla tenera vel delicata: aut depredatio tenera: ſiue ager delicatus: aut ſyriace miſſus tuus.
סנה Siene. Rubus: vel ſyriace inimicitia.
σίλας. Silas. Conſiderans: vel animaduertens. G.
שלה Silo. Diſſoluens: vel diſcalcians: ſeu pax: aut abundantia: vel ſyriace illuſus: vel decipiens.
שלח Siloe. Miſſus: vel mittens: aut ramus: ſiue telum: aut arma. ſ. miſſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.
Siloe. Eſa. 8. & Ioh. 9. interpretatur Miſſus.

Siloni. Manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundãs: aut ſyriace illudens vel decipiens. שלני
Silonites. Idem.
Siluanus. Latinum eſt a ſilua.
Simmaa. Audiens: vel obediens. שמעא
Simmaha. Idem.
Symeon. Audiens: vel exauditio. שמעון
Symeonite. Idem. p. n.
Symon. Audiens: vel obediens. D.
Symon. 1. Paralip. 4. Ponens vel poſitus: aut munus ꝑparationis vel numeri: ſeu pinguedo: vel oleum. שימון
Sin. Rubus. סין
Sin. Nu. 13. & 20. & 27. & 33. d. & 34. & Deut. 32. & Ioſ. 15. In oib⁹ his locis iterꝑtatur ſcutũ ꝉ arma: aut frigiditas צין
Sin. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.
Sina. Scutum uel arma: aut frigiditas. צנה
Sina. Deut. 33. & Eccli. 48. interꝑtatur rub⁹: vel ſyriace inimicitia. heb. ſinai. סיני
Sinai. Idem.
Syntycen. Colloquens vel confabulans. G. συντύχη
Sion. Aceru⁹ aut tumulus: uel ſpecula: aut ſiccitas. ציון
Syor. Paruulus: aut nauis uigilantis uel ſuſcitati aut emuli uel denudati. צער
Syor. Ioſ. 19. & 1. Paralipo. 13. Niger: uel turbidus: aut matutinus. שיחור
Syra. ſpina: aut olla: uel lebes: ſiue rebellio: aut receſſio. סבה
Sirach. ſibilus: aut canticũ fratris: uel munus uacuum. D. συράχου
Syracuſa. Atrahens uiolenter. G. συρα-
Siria. Hebraice dicitur aram: & interpretatur excelſa uel ſublimis: aut decipiens: ſiue maledictio eorum. ארם
Syri. Idem. p. n.
Syrii. Idem. συροφοινι
Syropheniſſa. Attracta rubedo: uel attractio purpurea. G. κίσσα.
Syrtim. Attrahens uel attractio. G. σύρτις
Syrus. Hebraice dicitur arami: & interpretatur excelſus uel ſublimis aut decipiens: ſiue maledictio eorum. ארמי
Siſai. ſenarius uel ſextus: ſiue gaudens uel letus: aut byſſinus: uel lineus. ששי
Siſara. Hirundinem uidens: aut tineam uel equum uidẽs. סיסרא
Sithim. Expanſiones: uel diuertẽtes: ſeu flagella: uel ſpine. שטים
Smyrna. Myrrha. G. σμύρνα.
Soa. Candor: aut ſiccitas. צחא
Soba. Exercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: uel inflatio: aut tumor. צובה
Soba. Geñ. 14. Dilectio: uel abſconſio: aut ſyriace obligatio: uel peccatum. heb. hoba. חובה
Sobab. Reuerſus: aut auerſus uel conuerſus: aut ſyriace ſcintilla. שובב
Sobach. Rete uel retiaculum: aut cancellus: uel captiuitas ſiue conuerſio tua: aut ſyriace columbarium. שובך
Sobai. Conuerſio: uel captiuitas: aut ſeſſio: uel ſedens. שבי
Sobal. Semita: uel ſpica: aut crura: uel femur: ſeu uana uetuſtas. שובל
Sobal. ꝑs. 59. & Iudi. 13. Exercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea: ſiue inflatio aut tumor. heb. ſoba. צובה
Sobech. Equiparatus vanitati: uel appoſitus uacuitati uel diſſipationi: aut uana euacuatio: uel ſyriace derelictus. שובך
Sobi. Conuerſio: uel captiuitas: aut ſeſſio uel ſedens. שבי
Sobna. Sede nunc: aut conuertere nunc: ſiue captiua nunc uel edificans: aut qui intelligit. שבנה
Sobnas. Idem.
Soboba. Exercitus uel militia in ea: ſiue inflatio uel tumor in ea. צובבה

Digitized by Google

סבכי Sobochai.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שוכו Socco.Protectio vel vallatio:aut ramus:ſiue ceſſatio.
Socho.Idem.
סכות Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שכה Sochot.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel ceſſatio.heb.ſocho.
סכותבנות Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:ſiue auſcultationes vel vnctiones filiarum vel edificiorum
סודי Sodi.ſecretum meum.
סדם Sodoma.ſecretum eorum:ſiue calx aut cementū eorum.
Sodomi.Idem.
Sodomite.Idem.
שהם Soem.Onyx lapis p̄cioſus:aut ſyriace detetio ł mora eorū
צופי Sophai.Speculator:aut fauus:ſiue natatio:vel coopertimentum:aut expectatio.
שופן Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:ſiue abſconditus vel reconditus:aut conterens:ſiue confractio.
צופר Sophar.Matutinus:aut corona:ſeu circulus:vel paſſer:aut ſyriace hedus. (ſophach.
שופך Sophat.Effundens vel effuſus: aut vanus lecythus. heb.
ספר Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
ספרת Sophereth.Numerans:vel narrans ſiue narratio: aut librarius:vel ſcriba.
צופים Sophim.Specule vel ſpeculantes:ſiue cooperti:aut natantes:vel expectantes:aut fauus.
צפניהו Sophonias.Abſconſio domini:ſiue ſecretum domini:aut ſpeculator noſter dominus:vel aquilo domini.
שמר Somer.Cuſtos:vel adamas:ſeu vepres aut ſpina:vel fex.
שמריה Sommoria.Cuſtodia domini:ſiue adamas domini:aut vepres vel ſpina domini.
שחריה Sooria.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio domini:ſeu niger domini.
Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שרק Soreth.Vinea vel vitis:aut ſibilus vel ſibilans .heb.ſorech
צרי Sori.Anguſtiator:ſiue vinculum aut colligatio:vel plaſmatio:aut reſina:vel tyriaca:ſiue petra:vel fortis.
σωσίπατρος Soſipater.Saluans patrem:vel ſalus patris.G.
σωσθένης Soſthenes.ſaluator potens vel robuſtus.G.
σώστρατος Soſtratus.ſaluans exercitum vel ſalus exercitus .G.
סוטי Sothai.Preuaricatio:ſiue declinatio.
Sothei.Idem.
σπαρτιαται Spartiani.ſeminati vel ſeminantes.G.
Spartiate.Idem.G.
שתרבוזני Staburzanai.Cōputreſcens contēnentes me:vel qui explorat contemptores meos.heb.ſtarbuzanai.
στάχυν Stachium.ſpica.G.
στεφανᾶ Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί Stoici.a ſtoa.i.porticu in quo diſputabāt illi philoſophi dicti ſunt.G.
סתור Sthur.Occult⁹ vel abſcōdit⁹:ſeu deſtruēs vel demoliens.
שוע Sua.Clamans:vel ſaluans:aut potens: vel magnificus:ſeu reſpiciens.
סוא Sua.4.Reg.17.Modius vel menſura:aut velamen.
שוחה Sua.1.Paralip.4.Foſſa:aut natatio:ſiue hūiliatio: aut meditatio:vel loquela:aut germinans.
שועא Suaa.Clamans:vel ſaluans:aut potens:vel magnific⁹: ſeu reſpiciens.
שועל Sual.Vulpes:aut ſemita:ſiue pugnus:aut pugillus.
צוער Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli ł denudatiōis aut euacuationis:vel ſyriace anguſtiator.
צובה Suba.Exercitus ſiue militans:aut preceptum in ea:vel inflatio aut tumor.

Subahel.Conuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei. שובאל
Subal.ſemita:ł ſpica:aut crura vel femur:ſeu vana vetuſtas שובל
Subuel.Cōuerſio dei:ſiue captiuitas dei:aut ſedes dei. שבואל
Subuhel.Idem.
Sue.Clamans:vel ſaluans:ſeu potens: vel magnificus: aut reſpiciens. שוע
Sue.Gen̄.25.&.1.Paralip.1.Loquens:ſiue orans:aut foſſa: vel humiliatio:aut natatio. שוח
Sue.1.Paralip.2.f.Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus. שוא
Sue.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio. סוח
Suph.Fauus:ſiue ſpecula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans. צוף
Supha.Lecythus:aut preceptum illaqueās:vel preceptum flatus:ſiue preceptum inflationis. צופח
Supham.conterens eos:ſiue barba vel labium eorū :aut ripa vel littus eorum.heb.ſephupham. שפפם
Suphamite.Idem.
Suham.Locutio ſiue meditatio eorum:aut fouea vel humiliatio eorum:ſiue natatio vel germinatio eorum. שוחם
Suhamite.Idem.
Suites.Meditatio:aut fouea:vel incuruatio:aut humiliatio . ſiue natatio aut natans. שחי
Sunam.Mutatio ſiue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum. שונם
Sunamitis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormitio: vel iteratio aut ſecundatio dormitionis. שונמית
Sunamitis.Canti.6.&.7.Pacifica:ſiue perfecta: aut retribuens.heb.ſulamitis. שולמית
Sunem.Mutatio ſiue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut ſecundatio eorum. שונם
Suni.Mutatus:vel dormiēs:aut iteratus vel ſecundarius. שוני
Sunite.Idem.
Sur.Murus:aut bos:vel aſpiciens. שור
Sur.Nu.25.&.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obſidens:vel anguſtians:ſiue plaſmator vel figurator:aut ligatus:vel ligans. צור
Suri.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.vri. אורי
Suriel.Petra dei:ſiue fortitudo dei:aut plaſmatio vel figuratio dei:ſiue vinculū aut colligatio dei:vel obſidio dei. צוריאל
Suriſaddai.Petra vel fortitudo oīpotētis vel deuaſtātis:aut plaſmatio vel figura oīpotentis vel deuaſtātis:vel vinculum ſiue obſidio omnipotentis vel deuaſtantis. צורישדי
Suſa.Lilium ſiue roſa:aut letitia. שושן
Suſa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans. שושא
Suſan.Lilium vel roſa:aut letitia. שושן
Suſanna.Idem.D.
Suſannachei.Lilia vel roſe: aut gaudium claudorum vel percutientium. שושנכיא
Suſi.Equus:vel hirundo:aut tinea. סוסי
Suſis.Lilium:ſiue roſa:aut letitia. שושן
Suthala.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus humidus:ſiue ponens humiditatem vel viriditatem. שותלח
Suthalaite.Idem.

De incipientibus a littera.t.

Thaath.ſubter vel ſubtus: aut pauor ſiue formido: vel ſyriace deſcenſio. תחת
Tabeel.Bonus deus. טבאל
Tabelias.Intinctus a domino:vel baptiſmus domini: ſiue bonitas ipſi dn̄o. טבליהו
Taberne.Latinum eſt.
Tabita.Dorcas.i.damula vel caprea.ſyrum eſt.
Tabita cumi.Marci.5.d. In greco ſcribitur talithacumi: quod ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.

Digitized by Google

טַבְרִמּוֹן Tabremmon.Bonum malūgranatum:ſiue bonitas excelſa vel ſublimis:aut vmbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.

עֵת־הַחַשִׂין Tachaſin.Hora vel tempus principis:ſiue nunc princeps. heb.itachaſin.

Taddeus.Laudans vel confitens.D.

תַּחְפַּנְחֵס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum:vel ex hebreo & ſyro occultum miraculum.

צֹעַן Taphnis.Hebraice dicitur ſoan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.

תַּחְפַּנְחֵס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigreſcet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.

תַּפּוּחַ Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut inſuflatio:ꝉ illaqueatio.

תִּפְסַח Tapſa.Tranſitus:vel claudicatio:aut paſcha.ideſt locus vbi paſcha fit.

טִפְסָר Tapſar.Princeps:vel exercitus:ſiue paruulos auferens:aut diſtillationem vel guttam auferens.

תִּרְהָקָה Taracha.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſeu legis hebetudo vel impedimentum:aut turturis obtuſſio vel hebetudo.

תָּו Tau.Signum.

טֵבֵת Tebbath.Bona vel bonitas.

Tebeth.Idem.

כֵּבוֹן Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quaſi intelligēs:vel quaſi edificans.heb.chebon.

תְּחִנָּה Tchinna.Deprecatio aut miſericors:ſiue gratioſus ꝉ gr̄a.

טַלְמוֹן Telmon.Ros preparatus vel roris ꝑparatio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio vel munus.

תַּעְנַךְ Tenach.Cōfringēs te:vel hūilians te:aut rīdens tibi.

תְּרָפִים Teraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure vel imagines.

Tertius.Latinum eſt.

τερτύλλος. Tertullus.Falſa annuncians:vel mēdax:aut mōſtroſus.G

Teth.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D.

קִטְרוֹן Tethron.Aromatizans:vel fumigans:aut colligatio:vel vinculum:ſiue atediati canticum:aut ſyriace nodus.heb. cethron.

Tiberiadis.Bona viſio:vel vmbilicus:aut confractio.D.

Tiberius.Idem.D.

Tibianei.Palee vel paleati:aut bene reſpondentes:vel bene gratificantes.D.

τυχικός. Tichicus.Caſualis vel contingens.G.

חִדֶּקֶל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus ſonitus vel vox:ſeu letus ſonit⁹ vel leta velocitas:aut ex ſyro & hebreo vna vox:vel vniſonus aut vnica velocitas.

τιμόθεος. Timothe⁹.Honor dei:vel honorās deū:aut ꝓcioſus deo.G

τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.

צוֹרִים Tyrii.hebraice dr̄ ſorim:& iterꝓtatur tribulātes:ſiue obſidētes:aut anguſtiātes:ꝉ ligātes ſiue vinculati:ꝉ figurātes:aut plaſmātes:ſiue fortes:vel petre.

Tyrius.Idē.ſ.n.

צֹר Tyrus.Hebraice dicitur ſor:& interpretatur tribulatio:vel obſidio:ſiue anguſtia:aut vinculū vel colligatio:ſeu plaſmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.

τυχικός. Titichus.In greco tychicus:& interpretatur caſualis vel contingens.G.

τίτος. Titus.Honorabilis.G.

טוֹב Tob.Bonus:ſiue bonitas.

טוֹב אֲדֹנִיָּה Tobadonias.Bonus dn̄ator dn̄s:aut bona baſis domini.

טוֹבִיָּה Tobia.Bonus dominus:vel bonitas domini.

טוֹבִיָּה Tobias.Idem.

תֹּפֶת Tophet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.

Tolmai.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendens aquas vel coadunatio aquarum. תַּלְמַי

Toparchia.Territorium.G. τοπαρχία

Traconitidis.Saxoſa vel aſpera.G. τραχωνίτις.

Triphena.Delicioſa vel delicata.G. τρύφαινα

Triphon.Delicioſus vel delicatus.G. τρύφων.

Triphoſa.Delicioſa vel delicata.G. τρυφῶσα

Tripolis.Trium ciuitatum.ſ.regio.G. τρίπολις

Troadem.Perforata.G. τρῳάδα.

Trophimus.Nutritus:ſiue educatus.G. τρόφιμος

Troglodyte.Hebraice dicitur ſuchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati.ideſt in tabernaculis vel tuguriis habitantes. סֻכִּיִּים

Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia:ſeu portatus vel adductus. תּוּבַל

Tubal.Geñ.4.Defluens ſiue apportans:vel inueteraſcens aut germinās:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal. יוּבָל

Tubin.Bn̄ mēſurata vel bona mēſura:aut bonū vinū.D.

Hucuſqꝫ ꝑ ſimplicem.t.litteram.i.ſine aſpiratiōe lecta ſunt principia nominum:ex inde que ſequuntur aſpiratione addita.i.per.th.legenda ſunt.

Thaan.Depcās:aut miſericors:ſiue gratioſus uel gratia. תַּחַן

Thaas.hyacinthinus:uel feſtinans:aut ſilens. תַּחַשׁ

Thaath.Subter uel ſubt⁹:aut pauor ſiue formido:uel ſyriace deſcenſio. תַּחַת

Thabee.Iugulatio uel occiſio:aut coquus. טֶבַח

Thabeel.Bonus deus. טָבְאֵל

Thabita.Dorcas.i.damula uel caprea.ſyrum eſt.

Thabitacumi.In greco ſcribitur talithacumi:& ex ſyro & hebreo interpretatur puella ſurge.

Thabor.Electio:ſiue puritas:aut ſyriace contritio uel confractio. תָּבוֹר

Thacan.cōcatenat⁹:ſiue retruſſus ꝉ cōcluſus.heb.thartach. תַּרְתָּק

Thadal.Gōterēs iugū:ſeu ſciētia eleuatiōis vel aſcēſionis. תִּדְעָל

Thaddeus.Laudans:ſiue confitens.D.

Thaphet.Diſtillatio:aut gutta:vel paruula. טֹפַת

Thaphnes.Operimētū cōfidētie vel ꝓtectionis:aut occulta confidētia vel protectio. תַּחְפַּנְחֵס

Thaphnis.Hebraice dicitur ſoan:& iterpretatur mouēs:ꝉ motus aut motio. צֹעַן

Thaphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30.e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio. תַּחְפַּנְחֵס

Thaphúa.Pomū uel inflatio:aut iſuflatio:uel illaqueatio. תַּפּוּחַ

Thalaſſa.In greco laſſea:& iterꝓtatur ſpiſſa:ꝉ prudens.G. λασαία.

Thalaſſar.Suſpenſio principis:uel tumulus principis:aut ſuſpendens canticum:uel tumulus canentis. תְּלַאשָּׂר

Thale.humectatio:aut uiriditas:ſiue humectās:aut uireſcēſ. תֶּלַח

Thamar.Palma uel datilus:ſiue commutatio uel permutatio:aut amaritudo. תָּמָר

Thamna.Vetita:ſiue prohibita:aut ꝑfecta uel conſumata commotio. תִּמְנָע

Thamna.Ioſ.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nūerans:aut ſyriace cōſtituens. תִּמְנָה

Thamnas.Idem.

Thamnata.Idem.

Thamnateus.Idem.

Thamnatſara.Figura uel imago extenſa uel remanēs aut fetēs:ſiue nūeratio reſidua:aut nūeratio extenſiōis uel fetoris:aut ex ſyro & hebreo cōſtituta extēſio uel fetor:aut ſtatuta reſiduitas. תִּמְנַת־סֶרַח

Thamnatſare.Idem.

Thamnatſare.Iudi.2.Imago uel figura ſolis:aut imago ꝉ figura teſtea uel fictilis:aut numer⁹ ſolis uel teſte:aut ex ſyro & hebreo cōſtitutus ſol uel teſta.heb.thamnatares. תִּמְנַת־חֶרֶס

Thana.Cōfringens te:uel humiliās te:ſiue rīdēs tibi.heb. thanach. תַּעְנָךְ

Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:ſiue nūerās:uel ſyriace conſtituens.heb.thamna. תִּמְנָה

תַּעְנָךְ Thanach.Confringens te:vel humiliās te:ſiue rñdēs tibi
Thanam.Idem.heb.thanach.
תַּנְחֻמֶת Thanámeth.Conſolatio:vel penitentia:aut doni lagũcu la vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.
תְּמְנָה Thannan.Imago vel figura:aut numeratio vel numerās: aut ſyriace conſtituens.heb.thamna.
כְּנָנִי Thanáni.Preparatio vel baſis mea:heb.chanáni.
תַּאֲנַת שִׁלֹה Thanatſelo.Ficum vel ficulneam diſſoluens vel diſcalcians aut decorticans:ſeu ficulnea errans vel mentiēs:aut ficul nea abundantie vel pacis:ſeu occaſio erroris vel menda cii:aut occaſio.ſ.eſt abundantia vel pax.
תַּעְנָךְ Thane.Confringens te:vel humilians te:aut reſpondēs ti bi.heb.thanach.
חָנֵס Thanes.Gratie vexillum:ſiue gratie tentatio vel fuga:aut ex hebreo & ſyro gratie miraculũ.heb.hanes.
צוֹעַן Thanis.Hebraice dicitur ſoan:& interpretatur:mouēs:vel motio:aut motus.
תַּתְּנַי Thantanái.Donans vel donator.heb.thathanái.
תִּפְסַח Thapſa.Tranſitus:vel claudicatio: aut paſcha . ideſt locus vbi paſcha fit.
Thapſam.Idem.heb.thapſa.
תַּאֲרֵעַ Thara.Vlulans:aut malefaciens:vel cubiculũ malicie: aut cubiculum paſtoris vel ſocii:aut ſyriace euentus:ſiue ter reſtris:vel inferior.
תַּחְרֵעַ Thara.1.Paralip.9.Ira vel contentio praua:aut ira vel cō tentio ſocii vel paſtoris.
Thara.Eſter.12.Idem quod thares quod interpretatur he res:aut miſer:vel exul.D.
תִּרְהָקָה Tharáca.Explorator vel contemplator obtuſſus:ſiue legis hebetudo aut impedimentum: vel turturis obtuſſio vel hebetudo.
תִּרְחֲנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel miſeri cordie:aut turtur gratie vel miſericordie.
תֶּרַח Tháre.Odorans:vel ſpirans:aut abigens.
תַּרְאֲלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiōis:aut turtur for titudinis vel ilicis:aut explorans ilicem vel fortitudinem
תַּרְשָׁע Thares.Heres:aut miſer:vel exul.
Ταρσεῖς· Tarſenſes.Alati vel pennati.G.
Ταρσεύς· Tharſenſis.Idem.ſ.n.G.
תַּרְשִׁישׁ Tharſis.Contēplatio gaudii:vel exploratio marmoris:aut turtur gaudii:ſiue chryſolith⁹ lapis.ſ.ṗcioſus:aut mare.
·άρσος· Tharſum.Alata vel pennata.G.
תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum:aut turturis donum:vel lex ipſarum.
Thaſi.Oblitus vel obliuiſcens:aut debitor.D.
תָּו Tháu.Signum.
תֹּחוּ Tháu.1.Reg.1.Viuens:aut nuncians.
טַבָּעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:ſeu bonum tē pus:vel bona hora.
טִבְחַת Thebath.Iugulatio vel occiſio:aut coquus:ſeu bene formi dans:vel bene confractus.
תֵּבֵץ Thébes.Genoſus:aut ſericeus:vel ouum:aut ſyriace lineus
תִּבְנִי Thebni.Palea:aut fenum:vel intelligens:aut filiatio.
טַבָּעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli:aut ſubmerſi:vel bonũ tē pus:aut bona hora.
תְּקוֹעָה Thecua.Tuba:vel clangor:aut fixa.
תִּקְוָה Thecua.4.Reg.22.& Eſd.10.Spes:vel funiculus:aut linea vel congregatio.
תָּרֻקְחַת Thecuat.Signum vel figurationem aſſumens.
תְּקוֹעַ Thecúe.Tuba:vel clangor:aut fixa.
תְּקוֹעִים Thecueni.Tube:vel clangentes:aut fixi.
Thecuites.Idem.ſingu.nu.

Thecuitis.Idem.fe.ge. תְּקוֹעִית
Theglatphalaſar.Captiuitatem miraculoſam vel ruinoſā abſtulit vel ligauit:aut ex hebreo & ſyro captiuitatem mi raculoſam vel ruinoſam prohibuit. תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר
Theglatphalaſar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niue cadētē ṗhibēs ł ligās:ex ſyro & hebreo.heb . thelgatphalnaſar. תִּלְגַת פִּלְנְאֶסֶר
Thehen.Deprecans:aut miſericors:ſiue gratioſus: vel ca ſtrametans. תַּחַן
Thehenite.Idem.p.n.
Thehinna.Idem.ſ.n. תְּחִנָּה
Thelarſa.Coaceruatio vel ſuſpēſio aratri vel ſurditatis aut ſilentii ſiue artificii vel teſte.aut ex hebreo & ſyro aceruа ta vel ſuſpenſa ſilua. תֵּל חַרְשָׁא
Thelaſar.Coaceruationem vel ſuſpenſionem auferens:aut coaceruationis vel ſuſpenſionis receſſus. תְּלַאשָּׂר
Thélem.Agnus ſiue ros eorũ:aut ſyriace vmbra eorum. טְלָם
Thelméla.Aceruus ſalis vel naute:aut ſuſpenſio vel appē ſio ſalis vel naute. תֵּל מֶלַח
Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio: aut roris munus:vel ros numeratus: aut ex ſyro & hebreo vmbre preparatio. טַלְמוֹן
Thema.Admiratio:vel conſumatio:aut auſtrum. תֵּימָא
Thema.Eſd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens: aut abſtergens:vel ſyriace percutiens. תֶּמַח
Theman.Auſtralis vel aphricus:aut conſumatus vel perfe ctus:aut ſyriace ibi. תֵּימָן
Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio:vel conſumatio: aut auſtrum.heb.thema. תֵּימָא
Themani.Perfectiſſimus:vel auſtralis:aut ſyriace cōſtitut⁹ תֵּימָנִי
Themanites.Idem.
Themna.Imago vel figura:aut numeratio vel numerans aut ſyriace conſtituta. תִּמְנָתָה
Thenach.Cōfrigēs te:vel hũilians te:aut rñdens tibi. תַּעְנָךְ
Thenath.Idem.heb.thenach.
Thenoémeth.Conſolatio:vel penitentia: aut doni lagun cula vel murus:ſiue donum indignationis vel caloris:aut requies mortis. תַּנְחֻמֶת
Theodas.Fluens aqua.G. θευδᾶς·
Theodotius.Deo datus.G. θεοδότιος
Theophilus:Amicus dei:vel deo dilectus.G. θεόφιλος·
Theraphim.Simulachra vel ſtatue:aut figure ł imagines. תְּרָפִים
Therphalei.Raptores fatigati vel laborioſi:aut ſeries mi raculoſa vel ruinoſa:aut ex ſyro & hebreo mons vel cu ſtos miraculi vel ruine:aut folium laboris. טַרְפְּלָיֵא
Therſa.Complacens:vel volens:aut ſuauis:vel currens. תִּרְצָה
Theſſalonica.Dei altera victoria:aut ſitus ſiue poſitio alteri us uictorie.G. θεσσαλονίκη·
Theſſalonicenſes.Idem.p.n.G. θεσσαλονικεῖς·
Theſſalonicenſis.Idem.ſ.n.G. θεσσαλονικεύς·
Theſbites.Captiuans:vel cōuertēs:aut ſedens vel habitās
Thet.Verrere:ſiue ſcopis mundare.D
Thethel.Appenſio.heb.thechel. תְּשַׁבִּי
Thyatira. Odor ſiue ſacrificium laboris vel contritio nis. G. תְּקֵל
Thyatireni.Idem.p.n.G. θυάτειρα·
Thicon.Medium vel intermedius:aut preparatio. θυατειρεῖς
Thyphonicus.turbulentus:vel tempeſtuoſus.G. תִּיכוֹן
Thimon.Honorabilis:vel precioſus.G. τυφωνικός·
Thimeus.Cecus vel cecitas.D. τίμων·
Thiras.Demolitor:ſiue deſtructor:aut irrorās:vel irrorat⁹ תִּירָס
Thiria.Exploratio:vel contemplatio: תִּירְיָא
Thobia.Bonus dominus:vel bonitas domini. טוֹבִיָּה
Thobias.Idem.

Digitized by Google

תֹּכֶן Thócen.Medium:vel intermedius:aut preparatus.
תֹּפֶל Thóphel.Ruina:aut ſtultitia:ſiue inſulſitas:aut inſipiditas
תֹּפֶת Thóphet.Tympanum:vel ſeductio:aut dilatatio.
תֹּגַרְמָה Thógorma.Oſſeus:vel robuſtus:ſiue incolatus nimi⁹:aut peregrinus valde:vel timens valde:ſeu anxioſa celſitudo
תּוֹלָע Thola.Vermis:aut vermiculus:vel coccus aut coccineus.
תּוֹלָד Tholad.Natiuitas:vel generatio.
תּוֹלָעִי Tholaite.Vermes:aut vermiculi:vel coccus aut coccinei.
תַּלְמַי Tholmái.Sulcus.ſ.qui fit cum aratro:aut ſuſpendēs aquas: vel coadunatio aquarum.
Tholomai.Idem.
Thomas.Abyſſus:vel geminus:& grece didymus appellatur:quod interpretatur gemellus.ideſt ille qui cum alio vno & eodem partu naſcitur.D.
τόπος. Thopo.Locus.G.
תּוֹצִי Thoſaites. Diſſipatio vel diſſipatus:aut exiens.
Thoſan. In greco ſcribitur choſam:& hebraice interpretatur diuinans.D.
תֹּעִי Thou.Errans.
תּוֹחַ Thóu.1.Paralip.6.interpretatur Telum:vel iaculum.
θρᾷκες. Thraces.Aſperi:vel ſaxoſi.G.
θρασεῖα. Thraſea.Audax:vel temerarius.G.
תּוּבַל Thubal.Orbis:vel mundanus:aut confuſio vel ignominia ſeu portatus vel adductus.
יוּבָל Thubal.Geñ.4.Defluēs:ſiue apportās: vel inueteraſcens: aut germinās:ſiue iubileus:vel buccina.heb.iubal.
תּוּבַל קַיִן Thubalcain.Mundans poſſeſſio vel emulatio : aut mundi nidus:ſeu cōfuſionē poſſidēs:vel ignominiam emulans.

De incipientibus a littera.u.

VAgao.Interior:vel intimus:aut elatus vel eleuatus:ſiue corporeus.D.
Vaiecra.Liber leuitici ſic vocatur ab hebreis:quia ſic incipit.ideſt & vocauit.
Vaiedaber.Liber nūeri:quia ſic incipit.i.locutuſq; eſt.
וַיְזָתָא Vaiſatha.Aſpergens thalamum vel cubiculum:aut ex ſyro & hebreo ve oliue.heb.vaizátha.
וָפְסִי Vapſi.Fragmentū vel particula:aut diminutio ꝉ diminut⁹.
וַשְׁנִי Vaſſeni.Secundus:vel dualis:ſiue mutatus:aut coccineus: vel dens aut annus meus.
וַשְׁתִּי Vaſthi.Bibens vel potās:aut duplicās:vel ponēs:aut ſtamē
Vau.Et.quod eſt coniunctio.D.
אוּבָל Vbil.Adductus vel portatus:aut luctuoſus:vel veteraſcens
חוּקָּקָה Vaica.Sculptura:aut preceptum:vel legiſlatio.
חוּפָּם Vpham.Thalamus eorum:aut operimentum eorum:ſiue littus vel ripa eorum.
Vphamite.Idem.plu.nu.
אוּלַי Vlai.Fortitudo:vel ſtultitia:aut forſitan.
אוּלָם Vlam.Veſtibulū:vel portic⁹:aut fortitudo ꝉ ſtultitia eorū.
אוּר Vr.Ignis:vel lumen aut lux.
חוּר Vr.Nu.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.2.&.4.Et.2.Paralip.1.In omnibus his locis interpretatur libertas:ſiue albedo :aut foramen.
עִירִי Vrai.Vigil:aut ciuitas:ſiue denudans:vel euacuans:aut pullus.ſ.aſini.heb.irai.
חוּרָם Vram.Libertas eorum:ſiue albedo vel foramē eorum.
Vrbanus.Latinum eſt.
אוּרִי Vri.Ignis:ſiue lumen aut lux.
חוּרִי Vri.Nu.13.&.1.Paralip.5.Interpretatur iraſcens:vel libertas:ſiue albedo:aut foramen.
אוּרִיָּה Vria.Ignis domini:ſiue lumen domini:aut lux domini.
Vrias.Idem.
Vriel.Ignis dei:ſiue lumen dei:aut lux dei. אוּרִיאֵל
Vſan.Feſtinantes:vel tacentes:aut ſenſuales.heb.viſim. חֻשִׁים
Vſathi.Idem.ſ.n. חֻשָׁתִי
Vſathites.Idem.
Vſim.Idem.p.n. חֻשִׁים
Vthái.Peruerſitas:aut hora:vel temporalis. עוּתַי
Vzal.Ambulans:ſeu viliſicans:aut diſtillans. אוּזָל

De incipientibus a littera.x.

XAndicus.Menſis aprilis G. ξανθικός.

De incipientibus a littera.z.

ZAbad.Dos ſiue dotatus. זָבָד
Zabadei.Idem.p.n.D.
Zabadia.Dos domini:ſiue dotauit dominus. זְבַדְיָה
Zabadias.Idem.
Zabbai.fluxus:ſiue fluens. זַבַּי
Zabam.Tremor:aut vexatio.heb.zauan. זַעֲוָן
Zabath.Dos ſiue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zabdi.Dos vel dotatus:ſiue fluxus abundantia. זַבְדִּי
Zabdias.Idem.heb.zabdi.
Zabdiel.Dos dei:ſiue dotatus dei. זַבְדִּיאֵל
Zabdihel.Idem.
Zabed.Dos ſiue dotatus. זָבָד
Zabedias.Dos domini:ſiue dotatio domini. זְבַדְיָה
Zabeth.Dos ſiue dotatus.heb.zabed. זָבָד
Zabina.Fluxus vel fluens nunc : aut ſyriace venditio :vel emptio. זְבִינָה
Zabulon.Habitaculum vel habitans. זְבוּלֻן
Zabulonite.Idem.p.n.
Zabulonites.Idem.ſingu.nu.
Zachái.Purus:aut nitidus:vel ſyriace iuſtus. זַכַּי
Zachai.Nee.3.Fluxus ſiue fluens.heb.zabai. זַבַּי
Zacharias.Memoria domini:aut maſculus domini. זְכַרְיָה
Zacher.Memoria:ſiue maſculus. זָכֶר
Zacheus.Purus:aut nitidus:vel ſyriace iuſtus:aut iuſtificatus.D.
Zachur.Memor ſiue memorans:aut maſculinus. זַכּוּר
Zadab.Dos ſiue dotatus.heb.zabad. זָבָד
Zaph.Peluis vel hydria:aut limen vel ſuperliminare:ſeu finis:vel conſumatio:aut iuncus:vel pelagus. סַף
Záin.Fornicatio:aut ſyriace arma.D.
Zama.Cogitatio:aut ſcelus:vel turpitudo. זִמָּה
Zamma.Idem.
Zambri.Cantans vel pſallens:ſeu vitis vel palmes:aut putatio vel preſciſſio. זִמְרִי
Zamira.Idem. זְמִירָה
Zamran.Idem. זִמְרָן
Zamri.Idem.
Zamri.1.Paralip.11.Interpretatur cuſtos: vel adamas: ſeu vepres vel ſpina:aut fex.heb.ſamri. שִׁמְרִי
Zamri.Nee.3.Loquens:vel amarus:aut exaltans:vel ſyriace agnus.heb.amri. אִמְרִי
Zanoa.Obliuio:ſiue abiectio:vel iſta requies:aut iſta conſolatio. זָנֹחַ
Zanoe.Idem.
Zara.Oriens:vel orientalis:aut claritas. זֶרַח
Zarai.Idem.
Zaraias.Oriens dominus:aut claritas domini. זְרַחְיָה
Zaraias.1.Paralip.6.vbi dicitur Azarias genuit zaraiam & zaraias.&c.interpretatur princeps domini: ſiue canticum domini.heb.ſaraias. שְׂרָיָה
Zarath . Iſte explorans vel contemplans : aut oliua explorationis vel contemplationis : ſiue iſte turtur זָתַר

Digitized by Google

vel oliua turturis.heb.zethar.
זרח Záre.Oriens vel orientalis:aut claritas.
זרד Zár ed.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas.
זרחיה Zaree.Oriens dominus:aut claritas domini.heb.zaria.
קרח Zarée.4.Reg.25.interpretatur caluus vel caluicium:aut glacies:vel gelu.heb.caré e.
זרחי Zareite.Orientales:aut clari.
זרש Záres.Extranea miſeria:vel extranea hereditas:aut ſparſa miſeria vel hereditas:ſeu circulus vel corona miſerie vel hereditatis.
זרד Zár eth.Aliena deſcenſio:aut extranea vel ſparſa poteſtas heb.zár ed.
זרחיה Zarias.Oriens dominus:aut claritas domini.
שריה Zarias.1.Paralip.6.interpretatur princeps domini:ſeu cã ticum domini.heb.ſarias.
זתם Zathan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus:aut iſte conſuma tus:vel iſte ſimplex.heb.zatham.
זאב Zeb.Lupus.
זבדי Zebedeus.Dos ſiue dotatus:aut fluxus vehemens.
זבדיה Zebedia.Dos domini:ſiue dotauit dominus.
זבח Zébee.Victima aut ſacrificiũ:vel decollatio aut iugulatio.
זבידה Zebida.Dotata:ſiue dotatio.
זבול Zebul.Habitaculum:vel ſyriace ſterquilinium.
זכרי Zechri.Memor vel memorans:ſiue maſculinus.
Zechur.Idem.
זלפה Zelpha.Diſtillatio oris:aut vilitas vel contemptus oris
ζηλωτής. Zelotes.Emulator.G.
ζῶας. Zena. Viuens.G.
זתם Zethan.Oliua eorum:ſiue iſte perfectus:aut iſte conſuma tus:ſiue iſte ſimplex.heb.zetham.
סתר Zethar.Explorãs:aut putrefact9:ł putrefaciẽs.heb.ſethar.
זתוא Zethu.Oliuetum.
Zethua.Idem.
זען Zeuan.Tremens aut tremor:vel vexatio.
זיע Zie.Sudor:aut tremor.
זיף Ziph.Iſtud os vel iſta bucca:aut ſyriace falſitas vel falſus.

Zipha.Idem.
Ziphei.Idem.p.n.
Zio.Iſte:vel ſyriace ſplendor:aut claritas. זיו
Ziza.Vniuerſalis vel omnimodus:ſeu beſtia vel fera:aut reſplendens:vel ſyriace recedens. זיזא
Ziza.1.Paralip.23.vbi dicitur Leeth & ziza:interpretatur fornicatio:aut ſyriace nutrimentum:vel arma.heb.zina. זינה
Zizamoi.Equus vel hirundo aquarum:aut tinea aquarũ: vel ſyriace cecitas. ססמי
Zizara.Hirundinẽ vidẽs:aut tineã vel equum videns. סיסרא
Zocho.Protectio vel vallatio eius:aut ramus vel ceſſatio eius.heb.ſocho. שוכו
Zoćleth.reptans vel trahens. זחלת
Zoeth.Separatio:aut iſte ſtupens vel pauidus:ſeu iſte con fractus:vel ex hebreo & ſyro iſte deſcendens. זוחת
Zomim.Scelus vel turpidinem cogitantes:ſeu ſcelus ſcele- ratorum.heb.zomzomim. זמזמים
Zonóa.repellens:vel abiiciens:aut obliuiſcens:ſeu iſte re- quieſcens. זנוח
Zoom.Abominans:uel immundus. זהם
Zorobabel.Alienus a confuſione:aut aliena uel extranea confuſio:ſiue extranea cõmixtio:aut diſperſio confuſiõis uel cõmixtionis:ſeu circulus commixtionis uel cõfuſiõis זרבבל
Zuzim.Poſtes:uel ſuperliminaria:aut ſplendentes:uel ſy riace recedentes:aut pecunie. זוזים

ISta littera.D.in fine interpretationis poſita ſignifi- cat interpretationem eſſe dubiam:ex eo quod chara cteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt con- ſcripte ignorantur.Item iſta littera.G.in fine ĩterpretatio nis poſita ſignificat interpretationem eſſe grecam.

Finis.

Digitized by Google

NOmina que ſequuntur ſunt illa que in vtroq; teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã in hebreo & greco & in aliquibus bibliis noſtris antiquis. In primo autem ordine ponũtur ipſa nomina ſicut ſunt ĩ bibliis noſtris modernis: in ſecundo vero ordine vel e regione ponũtur ſicut ſunt in hebreo & greco & in pfatis bibliis noſtris antiquis: & hoc per ordinem alphabeti.

A.

Abani.pro.bani.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.25.&.1.Paralipo.1.pro.adbehel.
Abi.pro.ithai.
Abia.3.Reg.14.in fine: & in toto cap̃.ſequenti.pro.abiam.
Abiaiel.pro.abiail.
Abiezer.Nu.1.&.2.&.7.&.10.&.1.Paralipo.12.pro.ahiezer.
Abilam.pro.helam.
Abimelech.1.Paralipo.24.& ps.51.pro.ahimelech.
Abinadab.3.Reg.4.p.ahinadab.
Abiſa.pro.abi.
Abiſab.pro.abiſaph.
Abiſac.pro.abiſag.
Abiſai.1.Paralipo.12.pro.amaſai.
Abiud.Nu.34.pro.ahiud.
Abiud.1.Paralipo.8.a. vbi dicitur genuit oza & abiud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaim.pro.achain.
Achat.pro.achad.
Achelai.pro.achelaia.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achia.Geñ.36.&.2.Reg.3.p.aia.
Achimaan.pro.achiman.
Achinoe.pro.achinoem.
Achinoen.pro.achinoem.
Achiſa.pro achiſar.
Achitob.1.Paralipo.8.p abitob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbi dicitur Regnauit p eo addad: nomẽq; vrbis eiꝰ fou.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarezer.
Adaia.Nee.12.pro.iadaia.
Addan.pro.adin.
Adaſſa.1.Paralipo.7.pro.aia.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram.2.Paralipo.11.pro.aduraim.
Apharſathei.Eſd.5.&.6.pro.apharſachei.
Aphechdomini.p.aphechdomim
Aphecceia.pro.phetcia.
Apheg.pro.aphec.
Aſſenez.pro.aſſenez.
Aphonites.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaia.pro.aia.
Ahaiath.pro.aua.
Ahamoni.pro.achamoni.
Ahia.2.Reg.21.pro.aia.
Ahias.1.Paralipo.15.pro.iehias.
Ahiel.pro.hiel.
Ahiel.Eſd.10.pro.iehiel.
Ahilam.pro.elath.
Ahimelech.1.Paralipo.18.pro.abimelech.
Ahohiman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aioth.pro.ahud.
Aioth.Eſa.10.pro.aiath.
Albialbon.pro.abialbon.
Ale.pro.lale.
Aliam.pro.aſlam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudi.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.3.Regum.22.&.2.Paralipo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amelech.
Amalech.ps.52.in titulo.pro.maalath.
Amaſias.2.Paralipo.28.pro.amaſa.
Amaſias.2.Paralipo.29.pro.amaſai.
Amaſias.ſopho.1.pro.amarias.
Amphar.pro.amthar.
Amim.pro.ami.
Aminadab.1.Reg.7.& 16.&.17.&.2.Reg.6.&.1.Paralip.9.&.10.&.13.pro.abinadab.
Amizadab.pro.amizabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benami.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammonite.2.Paralipo.26.a. vbi dicitur Et cõtra ammonitas.pro.meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralipo.3.pro.anani.
Anana.pro.anania.
Ananeel.Hiere.32.pro.anameel.
Anani.Nee.8.pro.anan.
Anania.Nee.12.pro.anani.
Anen.pro.anem.
Anioliab.pro.ani & eliab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ viri.Geñ.11.&.1.Paralipo.23.pro.haran.
Aram.Ruth.vltimo.pro.ram.
Arari.2.Reg.23 d.pro.aradi.
Araa.2.Paralipo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebia.pro.ſarebia.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſei.pro.apharſei.
Arphat.pro.arphad.
Arib.pro.iarib.
Ariph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.ibi. Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi. Et deuorabit arnon moabitarum.pro.ar.
Arodites.1.Paralipo.11.pro.arorites.
Aromath.pro.aromaph.
Arothites.pro.arorites.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralipo.7.f.pro.aia.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralipo.22.pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaſuſim.pro.aſarſuſim.
Aſebia.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azecha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſemaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez.Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſir.
Aſer.1.Paralipo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10.&.12.&.15.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua.Ioſ.19.a.vbi dicitur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſia.ad Ro.16.pro.achaia.
Aſyncretus.pro.aſyncritus.
Aſmaueth.pro.azmaueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſon.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame.pro.aſor:amam:ſame.
Aſrael.1.Paralipo.12.pro.azrael.
Aſtharoth.Nu.32.& Ioſ.16.&.18.pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudi.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.p.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Aſthupha.pro.atipha.
Athus.Nee.3.e.pro.achus.
Auin.pro auim.
Auioliab.pro.ani & eliab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarias.2.Paralip.31.vbi dicitur Azarias & naad.pro.azazias.
Azarias.Nee.10.pro.azanias.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azi.Nee.11.b.pro.ahazi.
Aziam.pro.azia.
Aziel.pro.iaziel.
Aziud.pro.maaziuth.
Azone.pro.zanoa.
Azur.Eſd.2.& Nee.7.pro.arhur.

B.

Baala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladiud.p.baalath & iud.
Baalim.Oſee.2.vbi dicitur Et nõ vocabis me vltra baalim.p.baali
Baana.1.Paralipo.9.pro.banaa.
Baani.pro.bani.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanai.pro.machbanai.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldath.pro.baldad.
Balthaſar.Daniel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banai.pro.banaia.
Bania.Eſd.10.pro.zania.
Baniel.pro.haniel.
Bara.1.Paralipo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranites.pro.bauramites.
Bechetia.pro.becbecia.
Bechetias.pro.becbecia.
Bechin.pro.benai.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.becbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgai.
Belgi.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatim.pro.abelſatim.
Beltecen.pro.elthecen.
Benadab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.beneſed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beniamin.2.Paralip.31.vbi dr̃ edẽ & beniamin.pro.meniamin.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Beri.Geñ.46.pro.heri.
Beroth.2.Reg.8.pro.berothai.
Berſabe.2.Regum.11 &.12.&.3.Regum.1.&.2.&.ps.50.pro.beth ſabe.
Berſabe.1.Paralip.5.pro.bethſue.

Digitized by Google

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Canti.2.pro.béther.
Betherai.pro.bethberai.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.betheſda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethue.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.bóen.
Bonni.Nee.9.pro.banani.
Boſram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

CAath.1.Paralipo.6.vbi dicitur Caath filiꝰ eiꝰ.pro.táath.
Cadeſbarne. Deut.1.in fine capi.p cades.
Calaal.pro.calal.
Caleph.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Cáriathaa.pro.carchaa.
Cariathiarim. Eſd.2.pro.cariathathim.
Cariathiarim.Hiere.48.p.cariathim.
Carthari.pro.carthan.
Caſeth.pro.caſed.
Cauda.pro.clauda.
Celaia.Nee.12.pro.celai.
Celatha.pro.cehálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.cethlis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozai.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chai.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3. Regum.22.pro. chanaana.
Chanaan. Hiere.41.p.chamaam.
Chariathiarim.pro.cariatharim.
Cheboleth.pro.cebóleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.ciſi.
Chuſi.ps.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.p darmaſcenus.
Damaſcus.4. Reg.16.b. vbi dicitur Perrexitq; achaz ī occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.2.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Diſbon.Eſa.15.pro.dimon.
Diei.pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.p.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
Edenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.5.pro.adom.
Ephermeſta.pro.phermeſta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.eliada.
Eliſbaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſúa.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.elcath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nee.12.pro.maa.
Ennada.Nee.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganni.pro.engannim.
Ennon.pro.ennom.
Eſamari.pro.ieſamari.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham. pro.ethan. excepto. Exo. 13.&.Nu.33.&Iudi.15.&.1.Paralip.4.a.vbi dr̄ iſta quoq; ſtirps etham.&.e.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar.& ethan.pro.ethnan.
Ethanni.pro.hanni.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodia.pro.euodia.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euilath.pro.euila.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.iezlel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

FAdaia.4.Reg.22.p.adaia.
Faleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.e.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Feleia.Nee.11.pro.felelia.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Fuaite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
Gaad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadihel.pro.iadihel.
Galilea.Ioſ.13.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalias.pro.gamarias.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gáam.
Gazer.Ioſ.13.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.iebneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.iemini.
Geneſar. Matth.14.p.geneſareth
Geraſeni.pro.gergeſeni.
Geraſeni. Marc.5.a.& Luce.8.p gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai.pro.getháim.
Gethei.4.Reg.7.pro.ethei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo.7.pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdria.pro.andria.
Haemes.pro.habes.
Haphan.pro.hapham.
Hay.Nee.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona. Nu.34.pro.zephróna.
Hefer.pro.haſor.
Helam.1.Paralip.9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchias.Nee.1.pro.hechelias.
Helchias.Hiere.38.p.melchias.
Heleth.pro.heled.
Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur Helon & thenna.&.1.Paralipo.6.f.pro.aialon.
Helthai.pro.hedai.
Hennon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.2. Regum.11. pro.hierobéſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralip.23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hiram.2.Paralipo.2.&.4.&.8.p.huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdi.pro.hodii.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.iehus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
Iachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadi.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadiel.pro.iahiel.
Iadin.pro.iadon.
Iael.pro.lael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnia.pro.iabnia.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbi.pro.iarib.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſie.pro.iaſie.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel.

Digitized by Google

Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſáim.
Iebton.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonias.Hiere.22.&.37.pro. chonias.
Iechonias.Hiere.35.&.40.&.42 & Ezech.8.&.11.pro.iezonias.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralip.8.&.2.Paralipo. 25.pro.zechri.
Iecter.pro.iether.
Iedaba.pro.icrala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelias.pro.gedelias.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieiads.pro.iedaia.
Iemleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralip.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ierobaal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralipo. 25.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.laſſa.
Ieſbaal.pro.eſbáal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbibenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſpham.pro.ieſphan.
Ieſimuth.pro.ieſimon.
Ieſlia.pro.iezlia.
Ieſron.pro.eſron.
Ieſu.Luce.3.f.pro.ioſe.
Ieſue.Eſd.10.pro.ieſie.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus.1.Paralip.3.pro.ieſaias.
Iethan.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralip.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralip.6.b.pro.ethrai.
Iethram.pro.iethran.
Iethrēmon.pro.gethrēmon.
Iethros.pro.ros.
Ezechel.pro.iecethel.
Iezedelia.pro.iegedelia.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.ieſreli.
Iezriel.pro.ezriel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachim.Hiere.52.g.& Ezechiel. .1.pro.ioachin.
Ioachin.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamim.pro.iamin.
Ioarib.pro.ioiarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro iobania.
Iobel.pro.iohel.
Iobia.pro.hobia.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophir.pro.ophir.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymon filius iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur ſymon iohannis.pro.iona.
Ioheli.pro.iohel.
Ioiada.1.Paralip.8.pro.ioada.
Ionan.pro iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbi dicitur ionathan filii eliaſib.pro.iohannā.
Iorei.pro.area.
Ioſabeſeth.pro.ioſabéſed.
Ioſabeth.pro.iozabed.
Ioſachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.13.g.&.27.vbi dicitur Et ioſeph mater.& Marc.6.a. &.15.d.ibi Et ioſeph mater.& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.pro (ioſes
Ioſias.Zach.14.pro.ozias.
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.p̄.hotham.
Ioſabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralip.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelitis.1.Paralipo.3.pro.izraelitis.
Iſraia.pro.izraia.
Iſtiman.pro.iſtimóa.
Italia.Act.14.d.pro.attalia.
Ithamian.pro.ichamia.
Iuchadan.pro.iuchadam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunia.

L

LEed.pro.ieeth.
Leemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadin.pro.lodadid.
Luzai.pro.eluzai.

M

MAarem.pro.arem.
Maaria.pro.maraia.
Maaſia.1.Paralip.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharai.pro.maharai.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madian.Hiere.38.pro.mathan.
Madid.pro.adid.
Magdiel.pro.magdalel.excepto.1 Paralip.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro. magdala.
Magmas.pro.machmas.
Maimna.pro.maimin.
Malaath.pro.maalath.
Malachias.pro.malachi.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſan.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine p̄.miphat.
Maſi.pro.maſſia.
Maſia.Nee.10.pro.mazia.
Mathamu.pro.mathaniu.
Matthat.pro.mathatha.excepto. Luce.3.
Mathatias.4.Reg.24.pro.mathanias.
Mathet.pro.mathata.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphia.pro.megphias.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.miſpat.
Meheratites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce.3.pro.melea.
Melchias.Nee.3.b.pro.meltias.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.& i titulo.ps.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.p̄.berodach
Merom.Iudi.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralip.1.pro.méſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Miamim.pro.miamin.
Micha.4.Reg.22.pro.michaia.
Michas.pro.michaias.
Mitylene.Act.28.a.pro.melita.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralip.9.p̄.moſollamith.
Mumin.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
Naalon.pro.naalol.
Naamim.pro.naamini.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.i toto hieremia excepto.cap.27.&.28.&.29.a.& 34.&.39.b.& in Ezech.26.&. 29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathim.pro.nabuſarſachim.
Nabuſeſban.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphel.pro.naphis.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalia.pro.attalia.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathania.Eſd.10.pro.mathania.
Nathaniel.pro.nathanel.
Nebaan.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebui.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalim.pro.neptali.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaia.pro.noadia.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naarátha.

O

OBed.2.Paralip.15.&.28.pro oded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophlal.
Ophir.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadē.ad Ro.16.p̄.olympā.
Orodi.pro.orori.
Oſia.pro.ozia.
Oſiau.pro.oziáu.
Othim.pro.othni.
Oza.1.Paralip.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazin.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozias.1.Paralip.3.pro.ochozias.
Ozias.Hiere.42.&.43.pro.oſias
Oziel.1.Paralip.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apędno.
Priſca.ad Ro.16.a.&.pria ad Corinth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

RAbſaces.pro.rabſares.
Raphaim.1.Paralip.20.in fine.pro.rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.39.pro.rabſares.
Rapſaris.pro.rabſaris.
Rechia.pro.rehia.
Regma.1.Paralip.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophim.pro.mophim.
Rimma.pro.rina.
Rimoth.pro.ierimoth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiezer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
Sabad pro elzabad

Digitized by Google

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geñ.46.pro.ſaher.
Sabias.pro.aſabias.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralip.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatia.
Saie.pro.ſage.
Salmana.Oſee.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralip.5.pro.hoſama.
Samathias.pro.ſamachias.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamim.pro.ſananim.
Sanir.Deut.4.pro.ſeon.
Sanir.Iudi.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralip.1.pro.zara.
Sarahim.pro.ſaharim.
Saraia.1.Paralip.9.pro ſaaria.
Sareth.pro.ſared.
Sarith.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathin.pro.ſarſachim.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.13.d.vbi dicitur ad ter ram ſaul.pro.ſiual.
Scharioth.pro.iſcarioth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechai.pro.ſebethai.
Sebenia.Nee.11.pro.ſemeia.
Sebna.pro.ſebnia.
Sechamonites.pro. ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenia.Nee.10.pro.ſebenia.
Sechri.pro.ſethri.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephiphima.pro.ſephim.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralip.7.pro.ſyra.
Sellaia.pro.ſellai.
Selebim.pro.ſelebin.
Selemau.pro.ſelemiau.
Selmai.pro.ſemlai.
Selmon.Nee.7.pro.ſelmai.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum . Nee.3.d. vbi dicitur ſellū filius colozai.pro.ſellun.
Sellum.Nee.11.&.12.pro .ſellu.
Semei.Hiere.26.pro.ſemeia.
Semeias.1.Paralip.25.&.27.pro. ſemei.
Semerō.2.Paralip.13.p.ſemerim.
Semramite.pro.ſemranite.
Sennaar.Geñ.14.a.vbi dicitur.Et contra ſennaar regem adame.p ſenaab.
Senia.pro.ſema.
Sennim.pro.ſenanim.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serim.pro.herim.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethai.pro.ſebthai.
Sethia.pro.ſechia.
Siba.2.Reg.20.in fine. pro .ſiua.
Siban.pro.ſiuan.
Sichar.pro.ſichem.
Sicelech.pro.ſiceleg.
Sina.Deut.33.& Eccli.48.p.ſinai
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal. ps.59.& Iudi.3. pro. ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanai.pro.ſtarbuzanai.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamitis.Cant.6.&.7 . pro.ſulamitis.
Suri.pro.vri.

T

Tabitacumi.Marc.5.d.pro.talithacumi.
Tachaſin.pro.itachaſin.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Titichus.pro.tychicus.
Tubal.Geñ.4.pro.iubal.

Th.

Thabitacumi.pro.talithacumi.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare . Iudi.2 . pro.thamnatares.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thanani.pro.chanani.
Thane.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannai.pro.thathanai.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralip.5.&.2. Paralip.28.pro. thelgatphalnaſar.
Theman.Iob.6.& Hiere. 25.pro. thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.iubal.

V

Vaiſatha.pro.vaizátha.
Vrai.pro.irai.
Vſan.pro.vſim.

Z

Zaban.pro.zauan.
Zabath.pro.zabad.
Zabdias.pro.zabdi.
Zabeth.pro.zabed.
Zachai.Nee.3.pro.zabai.
Zadab.pro.zabad.
Zamri.1.Paralip.11.pro.ſamri.
Zamri.Nee.3.pro.amri.
Zaraias.1.Paralipo.6.pro .ſaraias.
Zarath.pro.zethar.
Zarce.pro.zaria.
Zaree.4.Reg.25.pro.carée.
Zareth.pro.zared.
Zarias.1.Paralip.6.pro.ſarias.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Ziza.1.Paralip.23.pro.zina.
Zocho.pro.ſocho.
Zomim.pro.zomzomim.

Finis.

Digitized by Google

Introductiones artis grāmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronūciādi

AD habendam noticiam hebraice lingue: in qua ſcripturam ſacram veteris teſtamenti conſtat eſſe conſcriptā: neceſſaria eſt cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum ſuis vocibus conſtat: ideo imprimis eſt aduertendum viginti duas litteras ſiue prolationes eſſe apud hebreos: figuras vero ipſarum litterarum eſſe viginti ſeptem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet ſeruent eundem ſonū: diuerſis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter ſcribuntur principia & media dictionū: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere conſonantes. Et ad deſignandas quinque vocales noſtras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio conſtat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Poteſtas: alphabetum hebraicum diſpoſuimus in tribus columelis ſiue ordinibus: in quibus tria illa accidētia e regione verſuum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipſum recto ordine poſuimus.

táu ſi res coph ſádic ſádic phe pe aáin ſámach nū nū mē mē lámed chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gimal beth áleph

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

Nomen.			Figura.	Poteſtas.
áleph.	אָלֶף		א	A
Beth	בֵּית		ב	b
Gimal.	גִּימֶל		ג	g
Dáleth.	דָּלֶת		ד	d
He.	הֵא		ה	h
Váu.	וָו		ו	v
Záin.	זַיִן		ז	z
Heth.	חֵית		ח	ch
Teth.	טֵית		ט	t
Iod.	יוֹד		י	i
Caph: Chaph.	כַּף: כָף	ך	כ	c ch
Lámed.	לָמֶד		ל	l
Mem: Mem.	מֶם מֶם	ם	מ	m m
Nun: Num.	נוּן נוּן	ן	נ	n n
Sámach.	סָמֶךְ		ס	s
Aáin.	עַיִן		ע	a
Pe: Phe.	פֵּא פֵא	ף	פ	p ph
Sádic: Sádic.	צָדִיק צָדִיק	ץ	צ	s s
Coph.	קוֹף		ק	c
Res.	רֵישׁ		ר	r
Sin.	שִׁין		ש	ſ
Táu.	תָּו		ת	th

Sequuntur duodecim ſigna ſiue apices quibus hebrei vtuntur ad deſignādū quīque vocales nr̄as ordine ſupra diſpoſito.

Nomina apicum.		Figura.		Poteſtas.
Pathach.	פַּתַח	◌ַ	אַ	A
Cames.	קָמֵץ	◌ָ	אָ	a
Hateph pathach	חֲטֵף פַּתַח	◌ֲ	אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	◌ֵ	אֵ	e
Cegol.	סֶגוֹל	◌ֶ	אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	◌ְ	אְ	e
Hateph ſegol.	חֲטֵף סֶגוֹל	◌ֱ	אֱ	e
Hiric.	חִירִק	◌ִ	אִ	i
Holem.	חוֹלֶם	◌ֹ	אֹ	o
Hateph camez.	חֲטֵף קָמֵץ	◌ֳ	אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	◌ֻ	אֻ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ	אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui ſunt ſigna quinqꝫ vocaliū ſyllabe conſtant & fiunt. Ideo ſubditur modus combinādi ipſas litteras ponēdo exēplū in lr̄a beth diſcurrendo per omnes apices & ſigna quinqꝫ vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בַ בָ בֲ בֵ בֶ בְ בֱ בִ בֹ בֳ בֻ בוּ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarū litterarum cum predictis apicibus vt ſyllabe fiant: & vt ex ſyllabis fiant dictiones ex quibus omnis oratio conſtat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua ſunt notanda. Et primo circa litteras eſt notandum ꝙ ex predictis viginti & duabus litteris quīqꝫ ſunt duplices ſcilicet. ך ם ן ף ץ Et ſic ſunt omnes littere viginti & ſeptem quantum ad figuram litterarū. Et he quinque littere duplices ponuntur ſemper in fine dictionum: alie vero quinque que ſunt eis conſimiles. ſ. כ מ נ פ צ ponuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fine. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis: tres veniunt ſine aliquo apice & pertinent ad ſyllabam precedentem ſiue trahuntur a ſyllaba precedenti. ſ. ם ף ץ Alie vero due que ſunt ך ן veniunt aliquando cum apicibus: quarū nun. ן venit aliquando ſine aliquo apice: & tunc pertinet ad ſyllabā precedentem ſicut tres alie ſupradicte. Aliquando vero venit cū apice camez vel pathach & facit ןָ na. Sed littera. ך. chaph nunqꝫ venit ſine apice: & quādo venit cum camez vel pathach tunc facit ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice ſeba tunc trahitur a ſyllaba precedenti: vt לֵךְ lech. & ſola iſta littera caph licet ipſa proferatur in fine dictionis apex tamen illius non profertur: quod in omnibus aliis que veniūt in fine dictionis nunquā contingit quod apex non proferatur. Item notandū ꝙ ex viginti & duabus litteris ſupradictis vndecim ſūt ſubſtantiales & nunquā poſſunt eſſe accidentales: que his quattuor dictionibus comprehenduntur מַח סֵפֶר גֶזַע צֶדֶק Iſte enī vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint conſtituunt ſignificatum illius dictionis: & ſunt ex radice primitiua eiuſdem dictionis: ſiue ſcribantur ſine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim poſſūnt eſſe accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֶתְכֶנָה מִשְׁלִי כו Iſte vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut & alie ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum genus vel perſonam aut caſum ſiue declinationem vel tempus aut cōiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandū ꝙ ex predictis vndecim litteris accidētalibus quattuor poſſunt eſſe nota ſiue ſigna vocaliū: & hoc qn̄ ſcribūtur ſine aliquo apice & nō ꝓferūtur. & ſunt iſte א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt קָרָא Çara & quandoqꝫ ponitur pro e. vel. pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Reſith Ros. Et iſta littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָלָה gala: & aliquādo ponitur pro. e. vel pro. o. vt שָׂדֶה ſade פַּרְעֹה pharao. & iſta littera. ו. ponitur pro. o. vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תְּהוֹם thehom. תֹּהוּ thóhu. & iſta littera. י. ponitur p e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בָּנֶי bene בָּנִי beni. & quando predicte littere ſcribuntur cū apicibus ſunt vere conſonātes. Si enim vau ſubſcribatur cū apice camez vel pathach hoc modo. וָ. tunc ſonat va: & ſimiliter cum reliquis apicibus

Digitized by Google

ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō iod cū p̄dictis apicibꝰ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta lr̄a.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha.he.hi.ho.hu. De lr̄a aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qn̄ due lr̄e ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō ꝓfertur: ſecūda vero profertur ſicut cōſonās: & trahitur a ſyllaba precedēti.vt גוי goí בָּנָיו banáu.& qn̄ ſola iod vel vau ponitur poſt lr̄am ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera iod vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צָו ſáu בָּנַי banái.& qn̄ poſt vau vel iod ſeqtur vau cū apice ſurech: tūc illud vau vel iod primū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu.vt קִיו chiuu חַיו haiu.Itē nota ꝙ aliqn̄ veniunt iod & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hi.

De prolatione litterarum.

PRolationis ſeu ſonus lr̄arū poſſumus habere aliquā cognitionē ex lr̄is latinis e regiōe poſitis in pricipio huius tractatꝰ: licet ad hn̄dā integrā cognitionē opꝰ eſſet viua voce: quia ſunt alique lr̄e hebraice quarū ſonus nō pōt exprimi lr̄is latinis: quia nō hn̄t latini talē ꝓlationē: eo quod ꝓferūtur in gutture. Sunt eni que ſequūtur ע ח ה ר. ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur ꝑ aliqs litteras latinas. Ponemus itaqꝫ pro cheth.ח.ch.& pro aáin.ע.a.& pro he.ה.h. Preterea ſūt tres lr̄e hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.& ſunt que ſequuntur ſámach.ס.ſádic.צ.ſin.שׂ.cū apice ſebóleth: & ſin .שׁ.cū apice cebóleth. Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figura quam ſono: oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia. Profertur itaqꝫ.ס.ſámach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera.צ.ſádic ꝓfertur fortius extrictis dētibus. שׂ.ſin vero cū apice ſibólet ꝓfertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ .ſed ſi p̄dicta littera.שׁ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſicut.ס.ſámach. Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſitꝰ ſupra lr̄a.ש. Sin in pte dextera hoc mō.שׁ. cebólet vero eſt in pte ſiniſtra hoc mō.שׂ.

De dagues.

HAbent p̄terea hebrei quedā punctū ſiue apicē quē dagues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius: & tūc illa lr̄a que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מִמֶּנּוּ mimennu: & qn̄ talis littera ſcribitur ſine dagues tūc ꝓfertur blāde & exiliter. ſunt preterea ſex lr̄e que poſſunt habere dagues ſiue raphe: eſt enim raphe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſitꝰ hoc mō בֿ גֿ דֿ כֿ פֿ תֿ iſte eni lr̄e fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe: & in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his ת.פ.כ.ב. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth duplicatum: vt אַבָּא Abba.& cū raphe vel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis.& lr̄a כּ ſonat ſicut.q.latinū: & ſine dagues ſonat ſicut chi grecū.& pe פּ cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe. latinū: & ſine illo ſonat ſicut.f.& thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t.& ſine illo ſonat ſicut thita grecū.& qn̄ predicte littere veniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū raphe. Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cauſas de quibus infra dicetur. Sunt preterea quinqꝫ littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues: & ſunt que ſequuntur.
ר ע ח ה א Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus punctus in medio hoc modo.הּ. Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄dictus punctus mapich & non dagues: & communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis numeri.

De littera.ר.res.

De prolatione littere res.ר.eſt notādum ꝙ in principio dictionis ſonat ſicut duplex.rr.vt ראשׁ rros רֵאשִׁית rreſith. Sed ī medio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bereſit שָׁמַר Samar.

De locis in quibus littere formātur: ſecundū hebreos.

EX viginti & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ſ.בומפ.& quinqꝫ proferuntur dentibus ז ס צ ר שׁ.& quinqꝫ proferuntur lingua.ſ.דטלנת & quattuor palato.ſ.גיכק & quattuor gutture.ſ. אהחע.Ex p̄dictis vigīti duabꝰ lr̄is q̄ttuor ſūt ſimiles ī figura aliis q̄ttuor & iō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur. ſunt eni he בגדם q̄rū ſimiles ſunt כנרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe: diferūt etiā in figura in hoc: quia quattuor prime declinātad quadrangulū vel ſemiquadrangulū. alie vero declinātad circulū vel ſemicirculū.

De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris: nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda: & primo de apice patha.

DIctū eſt ꝙ patha ponitur pro.a.vocali. circa quod notandū ꝙ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litteris.ח.ע.vocalis que ꝑ patha deſignatur preponitur: heth atqꝫ aáin poſtponūtur: ꝙ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum: quia ſp in prolatione apices conſonantibus poſtponuntur: eſto exēpli cauſa verbū hoc יֵשׁוּעַ ieſúaa hoc eſt ieſus: in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ rúach.i.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ heth.habentqꝫ huiuſmodi noīa ſemper accētum in penultima.qđ ſi additur his noībus he littera vt diſtinguatur maſculinū a feminino: aut referat ꝓnomē femininū: tūc ad regulā ſyllabicandi generalem recurrēdū eſt.vt ſi ad יֵשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa: quod eſt ſaluatio: proferturqꝫ ieſuaa regulariter: eodem modo de רוּחַ rúach ſi addatur littera he fit רוּחָה rrucha quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis feminini.& pari modo de ſimilibus.

De camez.

SI in dictiōibꝰ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſeqtur aut p̄cedit apicē camez: tūc camez plerūqꝫ ꝓfertur ſicut holē: vt in hac dictiōe חָכְמָה.i.ſapiētia: vbi ſeba poſtpōitur camez. ꝓferēdūqꝫ eſt chochma.& ī verbo אֶשְׁמָר.i.ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez: legēdūqꝫ eſt eſmor. Eſt p̄terea dictio monoſyllaba כָּל.i.oīs: vtriuſqꝫ gn̄is & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph: & ꝓfertur quaſi ꝑ holem col. Preterq̄ duobus in locis ſacre ſcripture: vbi neqꝫ ſcribitur per accētū macaph neqꝫ legitur per holē ſed regulariter legitur cal. primus locus eſt.p̄s.34. כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה .i. oīa oſſa mea dicent. alter locus eſt. Prouer.19. כָּל אֲחֵי רָשׁ .i.omnes fratres pauperis.

De ſeba.

HVius apicis complura ſunt officia: primum eſt de quo dictum eſt ſuperius: quod pōitur loco.e.vocalis.ſcilicet quando venit in principio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tunc ſeba non profertur: & littera cui ſubſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti.vt אֶפְקֹד Epcod. ideſt viſitabo.מִרְיָם miriam.ideſt maria.que regula tribus in locis fallit. Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues. tunc enim ſeba profertur in.e.vt in dictione אִתְּכֶם ithechem.ideſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet: & poſterior profertur in voc[illegible]m.e.vt יִפְקְדוּ iphchedu.ideſt viſitabunt.בֵּלְטְשַׁאצַּר Belteſaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atqꝫ prime earum ſubditur ſeba: tunc enim euphonie cauſa ſeba ꝓfertur.vt רַנְּנוּ Ranenu. ideſt exultate. Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerumqꝫ fungitur aliorum apicum officio.idqꝫ duobus modis. Primo cum poſt ſeba ſequitur iod cum aliquo apice tunc enim ſeba ꝓfertur quaſi hiric vt בְּיָד biiad.ideſt in manu.vbi ſeba ſuppoſitus beth littere legitur quaſi hiric. Secundo cum ſeba ponitur in principio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunqꝫ apice illi ſubiecto: tunc enim ſeba profertur quaſi patha.vt בְּמַקְהֵלוֹת Bámacheloth.ideſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

SI duo apices diſtant inter ſe: quod ī prolatione cere nõ protenditur: & cegol immoratur: maxime quando venit in principio dictionis polyſyllabe: in penultima. inter cere quoqꝫ et ſeba eſt diferentia quod per alterutrum mutatur verbi ſignificatio vt מְתִים Methim per ſeba ſignificat viros: & cum cere ſignificat mortuos. diſtat quoqȝ cegol a cere quod in hac dictione אֵל el.i.deus ſcribitur per cere. in hac vero particula אֶל el que eſt articulus datiui caſus vel ponitur pro iſta prepoſitione ad vel in: ſcribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais.i.viro ſiue ad virum. eſt & aliud officium cere quod in nominibus maſculinis numeri pluralis quibus iungitur genitiuus poſſeſſionem ſignificans ſemꝑ ſubiicitur in fine dictionis vt בְּנֵי אַבְרָהָם .i.filii abraham. Sed de hoc in alio loco dicetur commodius.

De ſurech.

SVrech apicis duo ſunt genera: alterũ in quo tria puncta ſcalariter deſcendunt hoc modo ֻ appellaturqꝫ קִבּוּץ שְׂפָתַיִם .i.coniunctio labrorum. alterum cum vau apponitur punctũ ad latus ſiniſtrum hoc modo וּ & differunt inter ſe ꝙ ſurech prior nunqꝫ ponitur in fine dictionis niſi alia littera ſequatur. ſurech vero poſterior venire poteſt in quocunque loco.

De dagues.

DAgues qui apicibꝰ annumeratur multis fungitur officiis. Primũ eſt de quo ſupra diximus ꝙ in quacunqꝫ littera ponitur fortius ſonat illa littera ac ſi eſſet duplicata. Secundum eſt ꝙ ubi ex regula memorata ꝙ ſeba ſilet cum ſubiicitur priori ex duabus conſonantibus que veniunt in medio dictionis: ſi conſonans illa prior habet dagues nihilominus profertur. vt in Exo.15. מִקְּדָשׁ Micedas.i.templum: quod alias dicitur מִקְדָשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando euphonie cauſa. Tertium eſt cum apponitur in ſupplementum alicuius littere. vt וַתִּקַּח vathichach.i. accepit: in quo verbo dagues ponitur ad ſupplendũ. ל. lamed litterã pro וַתִּלְקַח vatilchach. quia eius primitiuum eſt לָקַח lachach. vbi lamed eſt littera ſubſtantialis. Quartum. cum ponitur differentie cauſa in ſignificatione. vt in dictiõe אַמָּה Ama. ſi mem enim nõ habet dagues ſignificat ancillam. ſi autẽ habet: ſignificat cubitum. & יַמִּים. iamim ſi non habet dagues ſignificat dies. ſi habet ſignificat maria. Quintum. emphaſeos id eſt vehemẽtie cauſa quod preſertim in verbo accidit. vt פִּקֵּד Piched.i.viſitauit: quod eſt verbum ſecunde coniugationis: in quo littera media hoc eſt coph habet dagues per quem ſignificatur quam diximus vehementiam. vt plenius dicetur vbi de verbo. Eſtqȝ aduertendum quinqȝ litteras finales non recipere dagues: preter chaph. que cum recipit dagues efficitur exilis atqȝ accedit ad ſonum coph.

De accentu.

POſtea quã lector didicit ex litteris cõpingere ſyllabas & ex ſyllabis dictiones: opus eſt vt cuiqȝ ſyllabe ſuum accentũ accõmodet. eſt aũt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuãdam vel deprimendã cuiuſqꝫ dictionis ſyllabam. Nam id eſt naturale atqȝ omnibus linguis & nationibus cõmune: vt quaſdã ſyllabas attolant: iſqȝ dicitur acutus accentus: quaſdam rurſus deprimant. iſqȝ eſt accentus grauis. Greci & latini habent etiam accentũ circunflexum: atqȝ eo forſitan hebrei non carent: qui habent innumeras uocum flexiões: ſed ille ad cantũ potius quã ad lectionẽ pertinẽt. Nos itaqȝ in hebreo ſermone duos tãtũ notauimꝰ accẽtus: acutũ & grauẽ: cum preſertim circunflexus nec ab ipſis quidẽ grecis & latinis percipiatur. legitur acutus accẽtus in qualibet dictione atqȝ ex ea cauſa dicitur accẽtus dictiõis: quia vnaqueqȝ dictio habet ſuũ accentũ per quẽ diſtinguitur ab alia dictiõe: vt ſit accẽtus quaſi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accẽtus dictiõis ſed accẽtus ſyllabicus hoc eſt illius ſyllabe quã deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiõe non poſſint eſſe duo accentus acuti: nõ magis quã in vno corpore due anime. At accentus graues bene poſſunt eſſe plures tot ſcilicet quot ſunt ſyllabe dictiõis: preter illam in qua collocatur accẽtus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiõis ſyllaba aut in penultima aut in tertia a fine. quod & omniũ nationũ linguis fere accidit. Sed hoc eſt hebreorũ ſermoni peculiare: quod plures dictiones in fine acuũt. paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferũt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad ſuos cãtores quã ad noſtrorum hominũ lectionẽ pertinent: duos tantũ memoratos accentus precipimus obſeruandos: hoc eſt acutũ & grauem. nã circunflexũ valere ſinimus. Atqȝ omiſſo graui qui omnibus aliis ſyllabis cõuenit. acutũ qui dictionis accentus eſt fecimus notari per virgulam ſurſum aſcendẽtem: ita tamen vt ratione hebreorũ qui econtrario legũt qꝫ nos paululũ declinet ad ſiniſtrã ecõtrario quã deſignatur a grecis & latinis ĩ hũc videlicet modũ. ˎ. idqȝ tãtũ in penultimis aut antepenultimis dictionũ hebraicarũ ſyllabis: de quibus poterat eſſe dubitatio quo accentu eſſent proferẽde. Nam de vltimis vulgo perſuaſum erat omnes in fine debere regi accentu acuto. & quoniã ars circa difficile verſatur in vocabulario hebraicarũ dictionũ: quod imprimẽdum curauimꝰ: & in veteri inſtrumẽto quod molimur imprimere: hãc rationẽ obſeruari precepimus vt in dubiis tantũ accentibus hac nota vterentur. Apud hebreos tamen vbi videris aliquẽ ex illorũ accentibus: ibi collocandus eſt dictionis accẽtus. q́d ſi in eadẽ dictiõe duos videris ſignatos accẽtus in priori ſyllaba collocabitur accentus.

De punctis.

ET quia ratio pungendi ſcripturã nõ minus ad lectionẽ quã ad intellectũ illiꝰ pertinet: viſum eſt hoc in loco aliquid de punctis dicere: quibus lectio ipſa diſtinguenda eſt: cũ ꝑſertim hec pars ab hebreis nõ ſit neglecta. Sed illi complures alios habent accentus: qui magis ad cantũ ſiue modulationẽ ſuam pertinent qꝫ ad intellectũ ſacre ſcripture: idcirco nos duobus tantũ vtemur qui ſunt vſu apud latinos comate q́d hebrei vocãt אַתְנָח Athnach ſic. ֑ . & colo q́d hebrei vocãt סוֹף פָּסוּק Soph paſuc. ſic. : . quibus et hieronymus dicit prophetas eſſe diſtinctos. vt per cola inquit ſcribantur & comata. quã pungẽdi rationẽ ſolã in teſtamẽto veteris impreſſione obſeruari iuſſimus. Et ſic de pungendi ratione atqꝫ ex inde de toto legendi modo hec fuerit ſatis ∴

Sequitur de aliis partibus grãmatice hebree
& primo de partibus orationis.

QVemadmodũ ex litteris colligitur ſyllaba: & rurſus ex ſyllabis dictio. ita ex dictiõibus cõponitur oꝛ̃o. Sunt itaqȝ dictiões: ꝑtes oꝛ̃onis: quas alii plures alii pauciores poſuerũt tam ex graecis qꝫ ex latinis. hebrei tres tantũ ennumerant. שֵׁם ſem.i.nomẽ. פֹּעַל póal.i.verbũ. מִלָּה milla.i.dictionẽ. milla ponitur ab illis ꝓ eo ꝙ nõ eſt nomẽ neqꝫ verbũ: cũ alioquin milla ſit dictio q̃ cõplectitur oẽs partes oꝛ̃onis ex doctrina illa vulgata apđ dialecticos & philoſophos. ꝙ cũ ſpecies nõ habet nomẽ: appellatur generis nomine. & hebrei ad nomẽ referũt ꝓnomẽ. ad verbũ participiũ. ad dictionẽ alias partes oꝛ̃onis indeclinabiles. ſ. ꝑpoſitionẽ aduerbiũ interiectionẽ cõiunctionẽ & articulũ. Greci vocant articulũ arthron q apud illos ẽ pars oꝛ̃onis q̃ addita nomini oſtẽdit cuiꝰ generis ſit: queadmodũ in ſermone hiſpano dicimꝰ. el. la. los. las. Sed hebrei nõ vtũtur articulis ad deſignãdũ genꝰ ſed potius emphatice ad oſtendendũ. ſ. quãdam vehementiam ſiue aliqd aliud de quo vide pleniꝰ in vocabuliſta in pricipio littere. he. & ſic apud illos erũt nouem partes oꝛ̃onis quas reducũt ad tres partes ſupradictas. quem diuidendi modũ in tres partes oꝛ̃onis Ariſtotiles quoqꝫ ſecutus eſt ponens nomen verbum & ſincathegoreuma. & ad iſtas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomẽ refert pro

nomen & articulum. ad verbum ſimul cū nomine refert participiū. ad ſincathegoreuma .i. partē orōnis conſignificatiuā refert reliquas partes orationis indeclinabiles. his in genere dictis de nouem partibus orationis quas habent hebrei: reſtat vt de ſingulis dicamus: atq̧ imprimis de nomine.

De nomine.

Nomen eſt quod ſignificat ſubſtantiam ſiue accidens ſine tempore: & habet caſus: licet apud hebreos nō declinetur. Duplex itaq̧ eſt nomē: ſubſtantiuū & adiectiuū. ſubſtantiuū eſt: quod per ſe ſubſiſtit. vt אֱנוֹשׁ ideſt homo. adiectiuum eſt quod alteri adiicitur: vt אֱנוֹשִׁי hoc eſt humanus טוֹב טוֹבָה Bonus bona. Igitur nomini hebraico ſeptem accidūt. q̄litas. ſpecies. figura. genus. numerus. perſona. caſus. Qualitates nominum due ſunt: propria & appellatiua. Proprium nomen eſt quod vni tantum conuenit: vt אַבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen eſt quod pluribus cōuenit. vt אָדָם ideſt homo quod conuenit petro & iohanni. quanquā & adam non ſolum eſt nomen appellatiuum: ſed aliquando eſt etiam proprium: vt cum dicitur de ſolo primo parente. Species nominū due ſunt. primigenia & deriuatiua. Primigeniū nomē eſt illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ .i. vir. Deriuatiuum eſt: quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc eſt virago a viro. figure nominū due ſunt. ſimplex & compoſita. Simplicis figure nomen eſt: quod non pōt diuidi ī partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat: vt adam in a. &. dam. cuius altera pars nihil ſignificat. Compoſite figure nomen eſt: quod poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius q̄d integrum ſignificabat. vt abraam: ex ab quod interpretatur pater: & ram celſitudo מַלְכִּי־צֶדֶק melchiſēdec .i. rex iuſtitie. Genera nominum quinque ſunt. Maſculinum. femininum. Cōmune duorū. dubiū. promiſcuum. Maſculini generis nomen eſt quod maribus conuenit aut ad maſculorū voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum. femininum eſt quod feminis conuenit: aut ad feminarum voces refertur. vt חַוָּה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cōmune duorū eſt quod tam maribus quā feminis conuenit. vt אָדָם ideſt homo חַיִל fortis. ſ. vir aut mulier. Dubium eſt quod aliquando profertur genere maſculino aliquādo feminino. vt רוּחַ ventus שֶׁמֶשׁ ſol. quod cū apud grecos & latinos rarum ſit: apud hebreos latiſſime patet. Promiſcuum genus: quod greci epicenum vocant: eſt illud quod ſub vna terminatione vtrūq̧ ſexū cōplectitur. vt גָּמָל pro camelo maſculo ſiue femina. & יוֹנָה pro columbo & columba. Numeri nominum apud hebreos quemadmodū & apud grecos tres ſunt. Singularis qui de vno loquitur. vt אִישׁ אִשָּׁה vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur: cuiuſmodi ſunt que fere nunquā reperiūtur niſi paria. vt עֵינַיִם oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis eſt qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo poſt. Perſone nominum tres ſunt. Prima que de ſe loquitur vt אֲנִי ideſt ego. Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה ideſt tu. Tertia eſt: de qua prima loquitur. vt הוּא .i. ille: & omnia alia nomina. Sed de perſona quod eſt accidēs cōmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur. Caſus apud hebreos non diſtinguntur terminationibus: quemadmodū apud grecos & latinos: ſed aut coordinatione: vt ſalomon filius dauid: ordo oſtendit dauid eſſe caſus genitiui. aut oſtenditur prepoſitione articulari. vt pſalmus le dauid. illa prepoſitio le oſtendit dauid eſſe caſus datiui vel gti. Sed de hoc infra dicetur cū de caſu diſputabitur. Declinationes quoque apud eoſdē nō diſtinguntur niſi ex ſingulari numero in pluralem. vt ſit prima declinatio nominum maſculinorū: que in plurali mittūt numerū multitudinis in im. vt אִישׁ אִישִׁים vir. viri. Secunda declinatio femininorū: que mittūt eūdē numreū multitudinis in. oth. vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת mulier mulieres. Patitur tamen hec regula exceptionem. nam & maſculina exeunt aliq̄n in oth. atq̧ e diuerſo feminina in im. vt ſuo in loco poſtea dicetur.

De nominum deriuatiuorum ſpecie.

Duas eſſe diximus noīm ſpēs primitiuā & deriuatiuā. Sed deriuatiuorū ſunt rurſus multe differentie. Patronymica: que noīa patrū ſigānt. vt a בִּנְיָמִין יְמִינִי beiami iemini pro filio beniamin: aut aliquo vno ex deſcēdētib⁹ ab illo. Gētilia: que gentē aut nationē aliquā deſignāt. vt ab אֲרָם אֲרַמִּי aram arami. hoc eſt a ſyria ſyrus. Poſſeſſiua: hoc eſt que ſignant quātū gtūs ſui primigenii vnde deriuātur. vt a נְחֹשֶׁת נְחוּשׁ. ideſt ab ere ereus. que omnia noīa ſupradicta patronomica & gentilia eādē propemodū hn̄t formationē: nā terminātur in .i. iota. formāturq̧ a primigeniorū ſuorū terminatiōe ſi eſt conſonās addita .i. littera. vt ab iſrael iſraeli. Si vero deſinūt in he. aut he mutatur in nun & additur .i. iota. vt שֵׁלָה שֵׁלָנִי aut nihil mutatur ſed primigeniū ponitur pro deriuatiuo. vt a יִמְנָה יִמְנָה pro viro deſcendente ex genere imna. Quod ſi nomina primigenia deſinunt in iod: deriuatiua nihil mutant: ſed ponūtur pro illis. vt leui de leui. nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicūt leuita. nepthalita. Que oīa ſub hac terminatiōe gn̄is ſunt maſculini. nā feminina deſinūt in .ith. formāturq̧ a maſculinis addita tau. vt ab arami aramith. ab iſraeli iſraelith. Sunt quoq̧ noīa q̄ cū nō ſint patronymica nec gētilia hn̄t tn̄ illorū formā. vt רֵאשִׁית .i. pricipiū. Eſtq̧ aduertēdū quod hmōi patronymica plerūq̧ in plurali recipiūt alterū iod. vt מִצְרִי מִצְרִיִּים .i. egyptius egiptii פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּיִּים paleſtin⁹ paleſtini. Denominatiua quoq̧ ſunt apud hebreos quemadmodū & apud nos: ſic dicta quod a noībus deriuantur vt a צֶדֶק צַדִּיק .i. iuſtus a iuſticia רֶשַׁע רָשָׁע .i. malus a malicia. Diminutiua noīa hoc eſt a ſuis primigeniis diminutionē ſignificantia non ſunt apud hebreos: ſed circūloquūtur illa per hoc nomē קָטָן ſiue קְטַנָּה quod eſt paruū. vt hec: אָדָם קָטָן .i. homo paruus hoc eſt homūcio. עִיר קְטַנָּה .i. ciuitas parua. Cōparatiua quoq̧ noīa no ſunt apud eos. circūloquūtur tn̄ ea p hoc aduerbiū יוֹתֵר .i. magis: & nomē adiectiuū q̄d ſignāre pōt magis & minus. & id ad quod fit cōpatio ponitur cū p̄pōne. מֵ vel. מִ cū cere vel hiric. vt דָּוִד צַדִּיק יוֹתֵר מִשְּׁלֹמֹה dauid magis iuſtus ſalomone. & יוֹחָנָן צַדִּיק יוֹתֵר מֵאֲבִיָּה .i. ioānes magis iuſtus abia. & aliq̄n fit cōparatio ſine aduerbio יוֹתֵר cū ſola prepoſitione מֵ vel מ addita nomini cui fit cōpatio. vt צַדִּיק מִמֶּנִּי .i. iuſtior me טוֹב מִמֶּנּוּ .i. melior illo. Suplatiua preterea illi nō hn̄t: ſed circūloquuntur ea p hoc aduerbiū מְאֹד meoth: q̄d ſignāt nimis ſiue valde & nomē adiectiuū q̄d ſignāre pōt intēſionē & remiſſionē. vt וְדָוִד צַדִּיק מְאֹד .i. dauid iuſtus nimis vel iuſtiſſimus. ſed cū exprimitur is ad q̄ē fit ſuperlatio: cōſtruitur eodē mō quo cōparatiuū: hoc ē cū p̄poſitiōe מֵ vel מִ vt Nu. 12. עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם .i. mitiſſim⁹ oīm hoīm. Verbalia quoq̧ noīa ſūt apud hebreos .i. q̄ a verbis deriuātur. vt ab אָהַב אַהֲבָה. ideſt amor ab amo. as. Illud vero q̄d nos per nomē verbale dicim⁹: q̄a ſignāt actionē verbi: a quo deriuatur & participiale: q̄a formatur ab eiuſdē verbi participio. vt amator. i. q amat: illi per participiū exprimūt. vt אֹהֵב .i. amans.

De numeralibus.

Sunt & alie ſpēs noīm tā primitiuorū q̄ deriuatiuorū q̄lia ſūt nūeralia: q̄ q̄a in freq̄nti ſūt vſu: & nō nihil varietatis hn̄t: q̄d in artē redigi debeat: aliq̄d de his hoc in loco dicēdū ē. ac primū de nūeralib⁹ ſimplr. Eſtq̧ aduertēdū q̄d noīa nūeralia ſūt adiectiua & p̄ter vnū & duo plīs nūeri. Itaq̧ a trib⁹ vſque ad decē maſculina deſinunt in he lr̄am: & nonnūquam in tau: ſed tunc poſſunt etiam femininis iungi. Atqui feminina in tau aliquando deſinunt: & nunquā in he. hoc mō.

אֶחָד אַחַד אַחַת	Vnus vna.
שְׁנַיִם שְׁנֵי שְׁתַּיִם שְׁתֵּי	Duo due.

Digitized by Google

שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת שָׁלֹשׁ	Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבַּעַת אַרְבַּע	Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חֲמֵשֶׁת חָמֵשׁ	Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שֵׁשֶׁת שֵׁשׁ	Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבְעַת שֶׁבַע	Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת שְׁמֹנֶה	Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשְׁעַת תֵּשַׁע	Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂרֶת עֶשֶׂר	Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen eſt: quod aliquando in numero deſignā te vnum gñis maſculini: p apheresin aufertur áleph vt Ezech. 33. וְדִבֶּר חַד אֶת אַחַד hoc ē. & dicūt vnus ad alterū. Aliqñ p apocopē aufertur dáleth a fine. vt Ezech. 18. וְעָשָׂה אָח מֵאַחַת מֵאֵלֶּה hoc eſt. & fecerit vnum de iſtis. Sunt tñ qui dicāt quod hoc verbum אָח ſit frater: vt ſit ſenſus & fecerit fratri vnum ex his. & cū numerus multitudinis repugnet vnitati: nihilominus in plurali dicimus. אֲחָדִים. id eſt vnos. vt latine cum nominibus declinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia. & vna in genere feminino hoc eſt אַחַת cū pōitur in fine oratiōis: áleph ponitur ſubiecto ſegol pro patha. & heth per camez loco patha. vt Exo. 36. אַחַת אֶל אֶחָת hoc eſt. alteram alteri. ſ. cortine. & numerus ſeptenarius generis maſculini aliquando per epēthesin recipit nun litteram ante he finalem. vt Iob. 42. שִׁבְעָנָה בָנִים id eſt ſeptem filii. Notandum preterea quod ab vno vſq; ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt ſignificent numeros illos: quam vt oſtendant illud eſſe quid minimū vt tertio. Reg. 17. מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים hoc eſt. en colligo duo ligna. duo poſuit pro pauca. Ē diuerſo a quinque ad decem ponuntur aliquando numeri non vt illos preciſe ſignificent: ſed vt illius rei crebram repetitionem. vt prouerb. 24. כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק .i. ſepties cadit iuſtus. vbi ſepties non tam pro ſeptem vicibus: quam pro ſepe ſiue frequenter poſitum eſt. Illud quoq; hoc in loco non omittēdum: quod ab his nominibus numeralibus figurantur verba denominatiua. vt a duobus diuido. is. pro in duas partes diuidere. tertio. as. pro in tres partes diuidere. quarto. as. pro in quattuor partes. quinto. as. pro in quinq;. ſexto. as. pro in ſex. A ſeptem & octo & nouem huiuſmodi verba non formantur. a decem vero bene formatur decimo. as. de quo in vocabulario pleni⁹ dicetur. Atq; hi quidem numeri ſimplices ſunt: qui vero ſequuntur: vſq; ad vndeuiginti componuntur ex eiſdem numeris ſimplicibus & decem prepoſito ſp minori numero. Sed numeri denarii in gñe feminino hñt in fine he lrām. maſculina vero nō habent: vt in hac ſerie patet.

אַחַד עָשָׂר: אַחַת עֶשְׂרֵה	Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר: עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	Vndecim.m.f.
שְׁנֵי עָשָׂר: שְׁנֵי עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁנַיִם עָשָׂר: שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר: שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר: אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר: חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה	Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר: שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר: שְׁבַע עֶשְׂרֵה	Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר: שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה	Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר: תְּשַׁע עֶשְׂרֵה	Nouem & decem.m.f.

A viginti vſq; ad nonagīta numeri maiores p maſculino gñe & p feminino finiuntur in. im. in numero plurali. minores vero numeri precedunt maiores. vt vnus & viginti. duo & viginti. tres & viginti. & eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים	Viginti.m.f.	אֶחָד וְעֶשְׂרִים	Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים	Vna & viginti.	שְׁלֹשִׁים	Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים	Quadraginta.m.f.	חֲמִשִּׁים	Quiquagita.m.f.
שִׁשִּׁים	Sexaginta.m.f.	שִׁבְעִים	Septuaginta.m.f.
שְׁמֹנִים	Octoginta.m.f.	תִּשְׁעִים	Nonaginta.m.f.

Aliqñ tñ numerus maior precedit minorē: quod fere in eſdra repitur. vt שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם .i. ſeptuaginta duo. & ibidem. חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה .i. quinquagita qttuor. Deinde a cētū vſq; ad mille numeri maiores ptinēt ad maſculos & feminas. & cētenari⁹ nūerus deſinit in he vel in tau indifferēter. ducētenarius habet terminationē dualis hoc eſt in. im. pcedente patha vel camez: reliqui oēs vſq; ad nōgētos deſinūt in oth. & iunguntur illis numeri minores terminationis femininorum: ita vt precedant illos ſignificentq; maſculos & feminas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת	Centum.m.f.	מֵאוֹת	Centum.m.f.
מָאתַיִם	Ducentum.m.f.	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת	Quater cētū.m.f.	חֲמֵשׁ מֵאוֹת	Quiquies cētū.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת	Sexies cētū.m.f.	שְׁבַע מֵאוֹת	Septies cētū.m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת	Octies cētū.m.f.	תְּשַׁע מֵאוֹת	Nouies cētū.m.f.
אֶלֶף	Mille.m.f.	אַלְפַּיִם	Duo millia.m.f.

אֲלָפִים אַלְפֵי Millia.m.f. Sed millia a tribus vſq; decē plerūq; veniunt cū numeris minoribus maſculinis deſinētibus in tau prepoſito eodem numero minori in hunc modum.

שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים	Tria millia.m.f.	אַרְבַּעַת אֲלָפִים	qttuor millia.
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים	Quique millia.m.f.	שֵׁשֶׁת אֲלָפִים	ſex millia.m.f.
שִׁבְעַת אֲלָפִים	Septē millia.m.f.	שְׁמֹנַת אֲלָפִים	Octo millia.m.f.
תִּשְׁעַת אֲלָפִים	Nouē millia.m.f.	עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים	Decē millia.m.f.

& deinceps aſcendēdo vſq; ad cētū mille. & rurſus a cētū mille vſq; ad mille millia id eſt decies centū mille. in hunc modum.

עֶשְׂרִים אֶלֶף	Vigiti mille.m.f.	מֵאָה אֶלֶף	Centū mille.m.f.
אֶלֶף אֲלָפִים	Mille millia.m.f.		

Sunt pterea & alie denominatiōes a nominibus numeralibus que dicuntur multiplicia. vt

שִׁבְעָתַיִם	Septuplum.	אַרְבַּעְתָּיִם	Quadruplum.
רְבָבָה רִבּוֹא	Decem mille.	רִבּוֹתַיִם	Viginti mille.
רְבָבוֹת רִבֹּאוֹת	Multa millia.		

Aduertēdum preterea quod nomina iuncta numeris ponūtur aliqñ in ſingulari cū nūero plu. & maxie qñ ē nomē ſpēi. vt חֲמִשָּׁה בָקָר .i. quiq; bos: p quiq; boues. אַרְבַּע צֹאן .i. qttuor ouis: p qttuor oues. & hoc fit frequētius & qſi ſp ab vndeci & deinceps aſcēdēdo in infinitū. vt illa nūero multitudinis iuncta licet ponātur ī ſingli: nihilominus intelliguntur plalia. vt geñ. 5. וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה hoc eſt octingēti ann⁹: pro octigēti anni. & ī eo. 32. אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ .i. quadringēti vir: p qdringēti viri. Alias cōbinationes numerorū ex iis que in ſupioribus dicta ſunt: p te ipſum ſine preceptore poteris conficere.

De numeris deriuatiuis.

E Numeralibus noībus deriuātur noīa ordinalia hoc eſt ordinē aliquarū rerū ab vno aliquo pricipio ſignificātia. & ſunt in termiatiōe ſilia noīb⁹ patronymicis de qbus ſupra dictū ē. formāturq; a noīb⁹ miorib⁹: a duob⁹ vſq; ad decē. Nā prius nō deriuatur ab vno ſed a verbo רֹאשׁ qd ē pricipiū. vñ ē רִאשׁוֹן p eo qd ē prim⁹. A ſecūdo āt ad decimū maſculina deſinunt in. iod. femi. in. ith. & aliqñ in. ia. in hūc modū.

רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית	Prim⁹.a.	שֵׁנִי שֵׁנִיָּה שֵׁנִית	Secūdus.a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁיָּה שְׁלִישִׁית	Tertius.a.	רְבִיעִי רְבִיעִית	Quartus.a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית	Quintus quinta.	שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית	Sextus ſexta.
שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית	Septimus ſeptima.	שְׁמִינִי שְׁמִינִית	Octau⁹ octaua
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית	Nonus.a.	עֲשִׂירִי עֲשִׂירִיָּה עֲשִׂירִית	Decimus.a.

Maſculina vero plīa deſinunt in im p iod ſimplex & nōnūquā p iod duplex. feminina vero ī oth pcedēte iod excepto priō. vt

רִאשׁוֹנִים רִאשׁוֹנוֹת	Primi prime.	שֵׁנִיִּם שֵׁנִיּוֹת	Secundi ſecūde

Pro nūeris ordinalib⁹ ponūtur nūeri nūerales ab vndecī ad vigīti & deīceps tā in ſinglī q; in plī. tā pro maſculinis quā p femininis. in hūc modū. בְּיוֹם עַשְׁתֵּי עָשָׂר In die vndecimo. בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר ī die duodecio. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר ī die tredecio. Sed qa ordinalia plerūq; ſignāt vnā aliq; portionē nūeri grādioris: partē illā hebrei deſignāt p nūerū diuidētē & diuiſū. vt p eo qd nos dicimus decimus qſq; illi dicunt אֶחָד מֵעֲשָׂרָה hoc eſt vnus de decem. & pro eo qd nos due centeſime: illi dicunt שְׁנַיִם מִמֵּאָה hoc eſt duo de centum.

Digitized by Google

Diſtributiua numeralia cuiuſmodi ſunt apud latinos bini bine bina: terni terne terna. quaterni quaterne quaterna: nō ſunt apud hebreos: deſignantur tamen per eiuſdem numeri geminationem vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc eſt duo & duo. ſ. viri. Numeralia quoqꝫ aduerbia nō ſunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc nomen פַּעַם quod vicem ſignificat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבָּעָה פְּעָמִים hoc eſt quattuor vicibus.

De numeris deſignandis per litteras alphabeti.

LAtini in repreſentandis numeris aliam ſequuntur rationem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota deſignant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quattuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At greci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros ſcribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per gama tria. per delta quattuor. Hebrei quoqꝫ ad eūdē modū ſic.

Vnus	א	Triginta	ל
Duo	ב	Quadraginta.	מ
Tria	ג	Quinquaginta.	נ
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס
Quinque	ה	Septuaginta.	ע
Sex	ו	Octoginta.	פ
Septem	ז	Nonaginta.	צ
Octo	ח	Centum.	ק
Nouem	ט	Ducenti.	ר
Decem	י	Tercenti.	ש
Viginti	כ	Quadringenti.	ת

Sunt tamen qui quingentenarium numerū & deinceps vſque ad mille per quinque litteras finales deſignarent. puta quingenta per ך ſexcenta per ם ſeptingenta per ן octingenta per ף nongenta per ץ Sed hec ratio numeros deſignandi nō ab omnibus recipitur: ſed per litteras alphabeti compoſitas id faciunt. vt quingenta per תק hoc eſt per quadringenta & centum. atqꝫ eodem modo de ceteris. Id quoqꝫ non eſt diſſimulandum hebreos vſque adeo: reformidaſſe prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quoties in numeris deſignādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que alios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה deſignari debuerant:: hoc eſt per quinqꝫ & decem: per טו deſcriberent hoc eſt per ſex & nouē. Sed de numeris in preſentiarū ſatis multa.

De relatiuis.

REl atiuorum nominum duo ſunt genera: nam quedam ſunt relatiua ſubſtantie: quedam relatiua accidentis. Relatiua ſubſtantie ſunt: que referunt aliquod antecedens ſubſtantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod eſt nomē ſubſtantiuum. Eſt autem apud hebreos vnum relatiuum ſubſtantie. id autem eſt aſer. que eſt dictio per ſe poteſtqꝫ referre antecedens vtriuſqꝫ generis & numeri & cuiuſqꝫ perſone: neqꝫ decliatur ex ſingulari nūero in pluralē ſed tm̄ p articulos ſic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulier q̄ veīt. הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulieres q̄ venerūt. & eodē mō p alios caſus. Eſt pterea alterū relatiuū ſubſtātie: qđ nūquā repitur ſeparatū p ſe: ſed tm̄ in cōpoſitiōe cū verbo quod ſequitur: cuiuſmodi eſt in oratione dominica ſic. Pater noſter qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non eſt dictio per ſe: ſed componitur cum verbo quod ſequitur בַּשָּׁמַיִם dicimuſqꝫ ſub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Eſt namqꝫ regula apud hebreos: quod nulla dictio eſt que vna tantum littera contineatur. Quod ſi vſpiam reperitur huiuſmodi particula ſiue ſit nomen ſiue prepoſitio ſiue coniunctio ſiue articulus: non eſt cenſenda dictio per ſe ſed cum verbo ſequenti iungitur ſiue per compoſitionem ſiue per appoſitionē Relatiua accidentis ſunt: que referunt aliquod antecedens adiectiuū. vt ſi dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dediſti: qualem relatiuum eſt accidentis: quia non refertur ad librum ſed ad pulchrum. & huiuſmodi relatiua non ſunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod poteſt interpretari ſicut. perinde ac ſi dicam reddo tibi librum ſicut dediſti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: ſed de illis differetur vbi de pronomine & de verbo agetur, nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

GEnera nominum que apud hebreos diximus eſſe quique: aut cognoſcuntur ſola natura duce: hoc eſt ſexu quo diſtinguitur maſculus a femina. De quibus nō poteſt dari regula certior: qꝫ quod nomina propria maſculorum aut appellatiua ad maſculos pertinentia ſunt generis maſculini. Quodqꝫ nomina propria feminarum aut appellatiua ad feminas pertinentia ſunt generis feminini. Quodqꝫ nomina appellatiua que poſſunt ad maſculos & ad feminas pertinere: ſūt communia duorum generum hoc eſt maſculini & feminini. Promiſcua vero ſiue habeant ſexum cōfuſum ſiue diſcretum: ſunt illius generis in quo proferri conſueuerunt. nam ſub alterutro genere comprehenditur vterqꝫ ſexus. aliquando tamē diſtinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur ſuum genus. Que vero ſexum non habent: nihilominus neceſſe eſt ſub alterutro genere proferri: vt nō committamus ſoloeciſmum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut verba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt ſuo in loco dicetur. Greci huiuſmodi nominum genera diſtinguunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut ſignificationis aut terminationis. Hebrei qui neqꝫ articulos habent. vt greci: neqꝫ terminationum regulas ut latini: tribus modis poſſunt venire in huius rei cognitionem. primo terminatione. Nam feminina plerūqꝫ tribus litteris his אתה terminantur. vt צָבָא militia. צָמָא ſitis. בְּרָכָה benedictio. אוֹת littera ſiue ſignum שִׁבֹּלֶת ſpica. Deſinentia vero in quamcunqꝫ aliā litteram plerumqꝫ ſunt generis maſculini: poſſunt quoqꝫ eſſe generis feminini: quare ad genus dubium referenda ſunt. determinantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi feminino: deſinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi poteſt: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuerſorum generū reddita eidem ſuppoſito. vt in tertio regum. cap. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק. i. ſpūs grandis & fortis ſubuertēs. vbi גְּדוֹלָה gnīs ē feminini: quia deſinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפָרֵק participium que deſinunt in coph generis ſunt maſculini. Exemplū de verbo poſſumꝰ habere ex eccleſiaſte cap. 1. זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ ideſt oritur ſol. Vbi ſol generis eſt maſculini. quia verbum precedens eſt generis maſculini. & Nau. 3. שֶׁמֶשׁ זָרְחָה ideſt ſol ortus eſt: vbi ſol generis eſt feminini: quia verbum precedens generis eſt feminini quia deſinit in he. & hic eſt ſecundus modus cognoſcēdi genus nominis ſubſtantiui hoc eſt per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Tertius modus cognoſcendi genus nominis eſt ex ipſius declinatione: quoniam maſculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אִישִׁים ideſt vir viri. feminina vero in oth. vt אִשָּׁה אִשּׁוֹת ideſt mulier mulieres. Sed hec regula non vſquequaqꝫ vera eſt: nam patitur plerumqꝫ exceptionem: vt in declinatione nominis differemus in. cap. ſequenti.

De declinatione nominum.

DEclinationes nominum apud hebreos non diſtinguntur niſi a ſingulari numero in pluralem. que diuerſitates quia due ſunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima maſculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunqꝫ ſingularis terminatione. idqꝫ duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum verba. aut vltima littera

Digitized by Google

mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים ideſt ſpica ſpice. Secunda declinatio eſt femininorum mittentia pluralem in oth a quacumq; ſingularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא צְבָאוֹת ideſt militia militie. aut vltima littera mutata in oth. vt מִלָּה מִלּוֹת ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerumq; precedentium ſyllabarum vocales mutantur. ſed nō vno modo. Nam monoſyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant .e. vocalem in .a. vt בֵּן בָּנִים filiꝰ filii. ſed plerūq; in .i. vt חֵץ חִצִּים .i. ſagitta. נֵס נִסִּים iaculum עֵז עִזִּים hircus ſiue capra. עֵת עִתִּים tempus ſiue hora. קֵן קִנִּים nidus קֵץ קִצִּים finis. שֵׁן שִׁנַּיִם dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד עֵדִים teſtis. עֵץ עֵצִים lignum ſiue arbor. שֵׁם שֵׁמוֹת ideſt. nomen. Alia quoq; ex monoſyllabis mutant alias vocales in alias. vt יוֹם יָמִים dies. צַד צְדָדִים latus עִיר עָרִים ciuitas. ſed hec ſunt admodum rara. Nomina duarū ſyllabarum cuiuſcumq; ſint generis plerumq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum. verba. חֵלֶק חֲלָקִים pars: partes. Excipiuntur illa que habent ſimilitudinem cum his dictionibus nihil ſignificantibus: פָּעוּל : פָּעִיל : פְּעַל : פְּעִיל : פִּיעוּל : פִּיעוּל : פֹּעַל : פֹּעַל : פֹּעִיל : פְּעִיל quoniam ſequentes proportionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב זְאֵבִים lupus lupi: quod ſequitur proportionem illius dictionis פְּעַל. & ad hanc rationē reducuntur alia complura. Sed aduertendū quod nomina habentia ſimilitudinem cum dictione illa. פָּעוּל ſi in littera ſubſtātiali in medio dictionis poſita non habent dages. mutant vocalem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. in בְּרוּכִים benedicti. Quod ſi habent dages nihil mutant. vt אַלּוּף אַלּוּפִים ideſt dux duces. טַבּוּר טַבּוּרִים vmbilicus vmbilici. תַּנּוּר תַּנּוּרִים furnus furni. תַּפּוּחַ תַּפּוּחִים pomum poma. & etiam quando prima littera eſt ex quattuor gutturalibus ſubſcripta cū apice camez vel patha nihil mutant ſiue habeant dages in medio ſiue non habeant. vt חָרוּץ חֲרוּצִים Solicitus ſoliciti. עַמּוּד עַמּוּדִים colūna colūne. Nomina quoq; huius ordinis deſinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה שָׂדוֹת campus. campi. Nomina p̄terea trium aut plurium ſyllabarū plerūq; nihil mutāt ex ſingulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה תְּאֵנִים ficus fici.

De heteroclitis.

SVnt complura nomina que non ſubiiciuntur regulis q̄ ſuperius tradite ſunt de formatione nominum maſculinorum & feminiorum numeri pluralis ex ſingulari: quoniam ſunt complura feminina: quæ mittunt numerū multitudinis in im. Atq; ediuerſo maſculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt præterea quedā q̄ cum in ſingulari ſint maſculina vel feminina: in plurali hn̄t vtrāq; terminationem.

De femininis in .im.

אֶבֶן אֲבָנִים Lapis lapides:	אֹזֶן אָזְנַיִם Auris aures:
אֵלָה אֵלִים Quercꝰ q̄rcꝰ.	אַלֻּפָה אֲלֻפִּים Māipulus .li.
אֵימָה אֵימִים Timor timores	אִשָּׁה נָשִׁים. mulier mulieꝛ̄s
בֵּיצָה בֵּיצִים ouum oua:	דְּבֵלָה דְּבֵלִים Carica carice.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים Via vie	דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים Apis apes.
חִטָּה חִטִּים Triticū tritica:	יַעֲנָה יְעֵנִים Struthio.ones.
כֻּסֶּמֶת כֻּסְּמִים Far farra:	לְבֵנָה לְבֵנִים Later lateres:
מוֹפֵת מוֹפְתִים Miraculū .cula.	נְמָלָה נְמָלִים formica .mice.
סְאָה סְאִים Mēſura mēſure:	עַיִן עֵינַיִם Oculus oculi.
עִיר עָרִים Ciuitas .tates.	פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים Cōcubīa.bine.
צֶבֶת צְבָתִים Manipulus .li.	רָחֵל רְחֵלִים Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֳּלִים Spica ſpice:	שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים Roſa roſe.
שָׁנָה שָׁנִים Annus anni	שְׂעוֹרָה שְׂעוֹרִים Hordeū. dea.
תְּאֵנָה תְּאֵנִים Ficus fici.	De maſculinis in oth.
אָב אָבוֹת Pater patres:	בְּכוֹר בְּכֹרוֹת Priogenitꝰ.ti.
חֲלוֹם חֲלוֹמוֹת Somniū ſomnia	מָאוֹר מְאוֹרוֹת Lumē lumina.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת Altare altaria:	מָטָר מְטָרוֹת Pluuia pluuie.
מָקוֹם מְקוֹמוֹת: Locꝰ loci vel loca	מִשְׁכָּן מִשְׁכָּנוֹת tabernaculū.la.
סִיר סִירוֹת Olla olle:	קָהָל קְהִלּוֹת Eccleſia.ſie.
קוֹל קוֹלוֹת Vox voces:	קִיר קִירוֹת Paries parietes
שָׂדֶה שָׂדוֹת Campus campi.	שֵׁם שֵׁמוֹת Nomen noīa.

De vtriſq; in im & in oth ſimul.

אֵימָה אֵימִים אֵימוֹת Timor .res. אֹמֶר אֲמָרִים: אֲמָרוֹת verbū verba

דּוֹר דּוֹרִים דּוֹרוֹת Gn̄atio.tiōes. דֶּלֶת דְּלָתִים דְּלָתוֹת Ianua .nue.

חָצֵר חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת Villa ville. מִלָּה מִלִּים: מִלּוֹת Dictio.ones.

מַעְיָן מַעְיָנִים מַעְיָנוֹת Fōs fōtes. עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Peccatū peccata.

פִּנָּה פִּנִּים: פִּנּוֹת Angulus āguli. צֵלָע צְלָעִים צְלָעוֹת Latus latera

קֶרֶן קְרָנַיִם קְרָנוֹת Cornu cornua. שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni

Poteſt fieri vt alia complura interlegendum reperias: ſed q̄ impreſentiarum occurrerunt: exempli gratia ſufficiant.

De numero.

NVmerus nō ſolum accidit nomini: ſed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit p̱ numeros & per caſus: dicendū eſt prius de numeris .tū de caſibus. Sunt autē numeri vt dictum eſt apud hebreos quēadmodū & apud grecos tres. ſingularis qui hebraice dicitur. לְשׁוֹן יָחִיד hoc eſt lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc eſt ligua duorū. Plr̄is qui. לְשׁוֹן רַבִּים .i. ligua pluriū. Singlr̄is nūerus in nomine non habet certam terminationem in maſculinis ſed neq; in femininis preter q̄ꝫ in illis que deſinunt in he ſiue in tau. A maſculino ſingulari formatur plurale atq; femininum ſingulare & plurale. Dualis numerus tam in maſculinis q̄ꝫ in femininis formatur a ſingulari addendo im ſiue vltima littera mutata in im. & ante iod plerumq; precedit patha ſiue camez: vt efficiatur áim accentu acuto ſupera. vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis numerus tam maſculinorum quam femininorū quaratione formentur a ſingulari dictum eſt vbi de nominis declinatione. Sed ſunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum ſiue hominum: que cum ſint ſingularia habent terminationem pluralium hoc eſt in im. vt אֲדֹנִים .i. dn̄s. תָּמִים .i. innocēs. קָדִים ſubſolanus vētus. מִצְרַיִם egyptꝰ. לוּדִים nomen viri. Aduertendum preterea quod ab huiuſmodi nominibus in .im. deſinentibus aliquando per apocopen abiiciatur mem illud finale. 2. Regū. cap̄. 22. וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc eſt. liberabis me a cōtradictiōſbus populorum. pro quo trāſlatio communis habet populi mei. Aliquando abſcinditur mem littera finalis: & profertur iod non quaſi vocalis ſed quaſi conſonans. ut Ieremie cap̄. 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנָי hoc eſt qui aperit ſibi feneſtras. pro eo quod eſſe debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem finalis mutatur in nun. vt Dan̄. 12. לְקֵץ הַיָּמִין .i. in fine dierū. & Ezech. 4. קַח לְךָ חִטִּין hoc eſt: accipe tibi tritica. Notādum eſt preterea quod in nominibus deſinentibus in iod in numero ſingulari: que ex ratione declinatiōis debuerāt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterū iod. vt ab eo quod eſt גּוֹי .i. gēs. dicimus גּוֹיִם .i. gētes per vnum iod: cū deberemus dicere per duplex iod. גּוֹיִּים Illud quoq; aduertendum eſſe quedā noīa dualiter aut pluraliter declinata in im deſinentia: que carēt numero ſingulari. cuiuſmodi ſunt: q̄ ſequuntur.

מִכְנָסַיִם Bracche.	מַיִם Aque.	מֹאזְנַיִם Statere.
כִּלְאַיִם Res mixte	חַיִּים Vite.	שָׁמַיִם Celi.
רֵחַיִם Mole.	צָהֳרַיִם Meridies.	פָּנִים Facies.
מֶלְקָחַיִם Forcipes		

In quibus pōt ītelligi nūerus ſingularis: niſi ſequatur aut p̄cedat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם .i. audite celi. Sūt e diuerſo nomina ſingulariter declinata que carent numero multitudinis. cuiuſmodi ſunt que ſequuntur: & fortaſſe aliaplura.

צֹאן Ouis.	פוֹל Faba	יַיִן Vinum	חֹמֶץ Acetum
הִין Menſura.	גֵּרָה Granum.	קַיִץ Ver.	חֹם Calor.

קור Frigus תֵּבֵל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in ſacris litteris nō reperiatur. plurali quoq; numero carēt noīa propria hoīm ſiue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina deſinentia in. uth. nō habēt in vſu pluralē; quanquam poſſumus illum formare ſi fuerit opus. qualia ſūt גַּבְהוּת ſuperbia יַלְדוּת Iuuētus כְּלִמּוּת Verecundia. שִׁפְלוּת Humilitas.

De caſibus nominum.

CAſus noīm pnoīm ac participiorū apud latinos & grecos diſtinguūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū ſignificatiōne: ſiue partiū orōnis cōſtructione. Apud hebreos caſus plerumq; diſtinguntur conſtructione nominatiui cū verbo vt ſi dicam אִישׁ אָכַל לֶחֶם hoc eſt vir comedit panem. manifeſtum eſt quod vir eſt caſus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi poſſeſſionis ab aliqua re poſſidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד .i. ſalomon filius dauid. clarum eſt quod dauid caſus eſt genitiui. Alter modus cognoſcendi caſus eſt per articulos: ſiue proarticulos vt hieronymus appellat. Nā articulus eſt pars oratiōis q̄ additur nomini ad oſtendendū cuius generis ē. proarticulus vero ad demonſtrandū cuius eſt caſus. Igitur apud hebreos caſus ſunt ſex. articuli vero quattuor. Nominatiui articulus eſt הַ. genitiui quoq; articulus eſt idem הַ. datiui לְ. accuſatiui אֶת. vocatiui non habent articulos ſed aduerbia vocandi. Ablatiuus non habet articulum ſed prepoſitionem. de qua in ſuo loco. Septimus vero latinorū caſus apud hebreos exprimitur per ablatiuū & ꝑpoſitionē בְּ hoc eſt. in. vt in pſalmo. 32. בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ .i. verbo dn̄i celi firmati ſunt. pro quo hebrei dicunt ī verbo domini. Sed aduertendum quod particula ha quam diximus eſſe articulum nominatiui & genitiui: poteſt etiam iungi aliis caſibus. Et nunquam reperitur per ſe: ſed ſemper in compoſitione cum ſuo caſuali. & aduertendum quod in dictionib⁹ diſſyllabis aut polyſyllabis ab ain vel heth incipiētibus loco patha vel camez ſcribitur. per ſegol. veluti. הֶהָרִים mōtes. הֶעָרִים ciuitates. & quāquā diximus הַ eſſe articulū nominatiui: & vocatiuū nō habere articulū: aliqñ nominatiuus reperitur ſine articulo & vocatiuus cū articulo. Cū vero nomen aliquod poſt ſe regit genitiuum ex vi poſſeſſionis non admittit articulum. vt Geñ. cap. 2. תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ .i. generationes celi & terre. Nomina quoq; locorum ſiue hominum propria non recipiūt articulum. neq; regere poſſunt genitiuum: niſi interueniat nomen appellatiuum. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד .i. ſalamon filius dauid. poteſt tamen ſubintelligi etiam ſi non exprimatur. vt in euangelio: maria iacobi ſubintellige mater. Quare ſi duo nomia propria aut etiam duo ſubſtantiua iunguntur: vtrumq; erit in eodem caſu. vt רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן hoc eſt ruben. ſimeon. Quod ſi duo huiuſmodi nomina iunguntur quorū alterū ſit in genitiuo: illud nomen diſtinctionis gratia recipit. הַ. vt אִישׁ הָאֱלֹהִים hoc ē vir dei. reperitur etiam genitiuus huiuſmodi ſine articulo. vt in eodem exemplo. Poteſt etiam fieri vt genitiuus regatur ab altero genitiuo. vt Geñ. cap. 5. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם .i. hic eſt liber generationis adam. Sed de articulis & prepoſitiōibus quomodo apponuntur nominibus & pronominibus: vbi de partibus indeclinabilibus agetur copioſius differemus. nunc eorū que diximus exempla proponamus cum articulis & ſine illis.

Maſculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לְאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accuſatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בְּאִישׁ בָּאִישׁ בְּהָאִישׁ	Septimo caſu. viro.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Genitiuo virorum.
לְאִישִׁים לְהָאִישִׁים	Datiuo viris.
אֶת אִישִׁים אֶת הָאִישִׁים	Accuſatiuo viros.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאִישִׁים מֵהָאִישִׁים	Ablatiuo a viris.
בְּאִישִׁים בְּהָאִישִׁים	Septimo caſu viris.

Feminina.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לְאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accuſatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo caſu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis caſibus eodem modo dicendum quo dictū eſt de maſculinis. Atq; ad proportionem horum duorum nominum alterius maſculini & alterius feminini: declinātur omnia alia nomina ſi nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta ſufficiāt qđ ad proportionē attinet. Eſt ꝑterea aiaduertēdū: ꝙ ī noībus duarū aut plurium ſyllabarum que conſtruuntur cum genitiuo: plerumq; mutant primas vocales a prima poſitione: nā monoſyllaba raro mutant. Mutant igitur camez in ſeba. vt מָקוֹם ideſt locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ .i. locus altaris. atq; eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה ideſt verbum domini. & שָׂדֶה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea diſſyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: ſi dictiones ille cōſtruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל ideſt domus iſrael. זַיִת ideſt oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc eſt oliuetum olei. חַיִל .i. exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה .i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי. ideſt domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים. ideſt oliue. Aliquādo tamen in huiuſmodi nominibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֲיָלִים. ideſt exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali deſinunt in. im. aliquando amittūt mem litteram ſi cum genitiuo conſtruuntur: & littera que precedit iod ſcribitur p cere. et mutant primas vocales: ſicuti mutabant in formatione pluralis ex ſingulari. vt בָּנִים ideſt filii. adde genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם. ideſt fili abraam. & eodem modo דְּבָרִים ideſt verba. דִּבְרֵי הַיָּמִים: ideſt verba dierum. Nomina preterea trium ſyllabarum quarū due priores veniūt cū patha ſiue camez: ſi ſequatur genitiuus: poſterior apex vertitur in ſeua qui pertinet ad ſyllabam precedentem. hoc mō. אֲנָשִׁים. ideſt homines. אַנְשֵׁי הָעִיר. ideſt homines ciuitatis. חֲכָמִים. ideſt ſapientes. חַכְמֵי לֵב ideſt ſapientes cordis. Cum nomina quoq; in plurali componuntur cum pronominibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים. ideſt domini. אֲדֹנֶיךָ ideſt domini tui. ſed hoc in cap. ſequenti quod eſt de pronomine dicetur. Eſt etiam aduertendum quod nomina feminina deſinentia in. ה he. ſi poſt ſe conſtruantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה ideſt iuſticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק. ideſt iuſticia iuſti שָׁנָה ideſt annus. שְׁנַת רָצוֹן ideſt annus propiciationis. Aliquando tamen in huiuſmodi nominibus. ה. non vertitur in. ת. ſed potius excluditur ſi ſequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה. ideſt nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמֻּרִים. ideſt nox obſeruationum. Nomina quoq; feminina que non deſinunt in he vel in tau. ſi conſtruuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר. ideſt verbum דִּבְרַת שְׁבוּעָה ideſt verbum iuramenti. אֹמֶר ideſt dictum אִמְרַת אֱלוֹהַּ ideſt dictum dei. Quando nomen aliquod conſtruitur cum genitiuo articulus datiui p camez accipit ſeba. vt Geñ. cap. 16. לְקוֹל שָׂרָי.

Digitized by Google

ideſt voci ſare. Idem quoqꝫ dicendum de prepoſitiõe. vt geñ. cap̄. 21. בארץ פלשתים ideſt in terra philiſtinorum. Recipiunt quoqꝫ ſeua pro camez quando poſt nomen ſubſtãtiuum ſequitur adiectiuum. vt geñ. cap̄. 18. לגוי גדול. i. in gentẽ magnã. & Exodi. 12. בבית אחד ideſt in domo vna. preter quã ſi adiectiuũ venit cũ he. articuli: quia tũc beth & lamed poſſunt accipere camez. vt Deut. cap̄. 8. במדבר הגדול ideſt in deſerto grandi. Nõnunquam articulus datiui ſeruit pro genitiuo. ſicut geñ. cap̄. 32. למי אתה. i. cuius es tu. & in eodẽ לעבדך ליעקב. i. ſerui tui iacob. & pſalmo. 3. מזמור לדוד. i. pſalmus dauid. Articulus quoqꝫ accuſatiui aliqñ ponitur pro prepoſitione ablatiui. vt geñ. 31. את יוסף. i. cum ioſeph. Aliquando he ponitur in fine dictionis ad oſtendendũ quod eſt accuſatiui caſus. vt חרבה. i. ad oreb מצרימה ideſt ad egyptum. Si preterea nominis littera prima habet ſeba: lamed datiui & mem & beth ablatiui accipiunt hiric. vt לצדקה ideſt iuſticie. & בצדקה. i. in iuſticia. quod precipue fit ſi huiuſmodi dictio conſtruitur cum genitiuo. ſicuti pſ. 32. בדבר יהוה ideſt in verbo domini. Illud quoqꝫ aduertendũ quod nomina propria hominum ſiue locorũ: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt ſeba. vt Geñ. cap̄. 6. ויאמר אלהים לנח ideſt dixit deus noe. & numeri. 12. בעבדי במשה. i. in ſeruo meo moyſe. Quod ſi prima littera nois proprii habet ſeba: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt hiric. vt לשלמה. ideſt ſalomõi בראובן. ideſt cum ruben.

De nominibus anomalis.

IN ſuperiorib⁹ dictum eſt de nominibus regulariter declinatis: nunc de irregularibus: hoc eſt que in declinatione aliquid mutant. Nam quod de nominum formatione a ſingulari in pluralem dictum eſt: quod maſculina exeunt in. im. addita im vel vltima littera i im mutata: non vſquequaqꝫ obſeruatur quoniam aliquando additur vel detrahitur vel mutatur littera vel apex: aut vtrumqꝫ. vt ecce. אזן hoc eſt auris per rectam formationem debuit facere אזנים dicendũ eſt tamen אזנים hoc eſt a vocalis addita. Et ne in ſingulis immoremur diſpoſuimus quedam nomina in quibus vna aut plures huiuſmodi irregularitates reperiuntur.

אדום. אדומים	Ruber. rubri.
אזן. אזנים	Auris. aures.
אחות. אחיות	Soror ſorores.
אנוש. אנשים	Homo homines.
אף. אפים	Naris nares.
אשה. נשים	Mulier mulieres.
בית. בתים	Domus domus.
ברך. ברכים	Genu genua.
בת בנות	Filia filie.
גדי. גדיים	Hedus hedi.
דלת. דלתים	Ianua ianue.
דרך. דרכים	Via vie.
חלץ. חלצים	Lumbus lumbi.
יד. ידים	Manus manus.
יום. ימים	Dies dies.
ירך. ירכים	Femur femora.
כנף כנפים	Ala ale.
כף. כפים	Palma manus. palme.
כפל. כפלים	Duplicatio. duplicationes.
ככר ככרים	Talentum talenta.
כרע. כרעים	Crus crura.
לאם. לאמים	Populus populi.
לחי. לחיים	Maxilla. maxille.
מלכות. ממלכות	Regnum regna.
עין. עינים	Oculus oculi.
ערום. ערומים	Nudus nudi.
פה. פים. פיות	Os ora.

צבי, צבאים	Hinnulus, hinnuli.
צד. צדדים	Latus latera.
צל. צללים	Vmbra vmbre.
קרן. קרנים	Cornu cornua.
רגל. רגלים	Pes pedes.
שד. שדים	Mamma mamme.
שן. שנים	Dens dentes.
שפה. שפתים	Labrum labra.
תם. תמים. תמימים	Perfectus perfecti.

Sunt preterea quedam nomina que per figuram quam greci vocant metatheſim ideſt tranſpoſitionem littere mutant ordinem a principio in medium ſiue in finem: aut a fine ſiue a medio in principium. cuiuſmodi ſunt hec.

גמא אגם	Iuncus ſiue pelagus.
כבש כשב	Aries.
כסיל סכל	Stultus
רגע. גוער	Reprehendens
שחיס. סחיש	Pomum.
שלמה. שמלה	Lintheum.

Atqꝫ ad hunc modum alia complura. que permutatio non ſolum reperitur in litteris: ſed etiam in ſyllabis & in partib⁹ orationis: quoniam particule prepoſitiue poſtponũtur: & poſtpoſitiue preponuntur. Quod vitium excuſari poteſt: ſi intellectui non nocet: vt geñ. 41. וכל הארץ באו מצרימה hoc eſt omnes prouincie veniebant egyptum in. pro in egyptum. & in eo. לשבר אל יוסף. ideſt vt emerent ad ioſeph. pro ad ioſeph vt emerent. i. veniebant ad ioſeph vt emerent. & 4. Regum. cap̄. 9. ותשם בפוך עיניה ideſt & poſuit in ſtibium oculos ſuos. pro & poſuit ſtibium in oculis ſuis. Sed de nomine ſatis multa dicta ſũt: nũc de pronomine agendum videtur: ſi premiſerimus antea eſſe alios articulos a ſuperioribus qui non veniunt in compoſitione. puta של genitiui. אל datiui. מן ablatiui. עם effectiui: que idcirco hoc in loco diximus quoniam ex his prepoſitionibus pronominum caſus deriuantur.

De pronomine.

PRonomen eſt pars oratiõis que loco proprii nominis ponitur. Pronomini accidunt ſex. Species. figura. perſona. genus. numerus. caſus cum declinatione. Species pronominum ſicut & nominum due ſunt. primigenia & deriuatiua. Primigenia vero reperiuntur ſeparata. deriuatiua tantum in compoſitione. Caſus quoqꝫ primitiuorum deriuati ſũt a prepoſitionibus ſiue articulis nominum. vt שלי qui eſt genitiuus huius pronominis primitiui אני. & לי ſiue אלי qui ẽ datiuus ab eo quod אל. & eodem modo de aliis caſibus. idqꝫ p additionem vel detractionem littere. qui in prima perſona in ſingulari deſinunt in. iod. in plurali vero in nu. hoc modo.

אני. אנכי	Nominatiuo ego.	שלי	Genitiuo mei.
לי. אלי	Datiuo mihi.	אתי	Accuſatiuo me.
	Vocatiuo caret.	ממני. מני	Ablatiuo a me.

Plurali numero.

אנחנו: נחנו: אנו	Nominatiuo nos.	שלנו	Genitiuo nr̃m
לנו: אלינו	Datiuo nobis.	אתנו	accuſatiuo nos
	Vocatiuo caret.	ממנו	Ablatiuo a nobis.

Pronomen primitiuum ſecunde perſone in nominatiuo ſingulari generis maſculini terminatur in he littera. femininũ vero eiuſdem numeri deſinit in tau cum ſeua.. Caſus vero obliqui finiuntur in caph ſubiecto camez pro maſculinis: ſed pro femininis cum ſeba: qui pertinet ad ſyllabam precedẽtẽ: ſic.

אתה: את	Nominatiuo tu.	שלך שלך	Genitiuo tui.
לך: אליך: לך אליך	Datiuo tibi.	אתך אתכה: אתך	Accuſatiuo te.
אתה: את	Vocatiuo o tu.	ממך: ממך	Ablatiuo a te.

Plurali numero.

אתם: אתן אתנה	Nominatiuo vos.	שלכם: שלכן	Genitiuo vr̃m.

Digitized by Google

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן	Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן	Accuſatiuo vos.
אַתֶּם:אַתֶּן	Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִמְּכֶם.מִכֶּן	Ablatiuo a vobis.

Aduertendum eſt: quod pronomen prime perſone tam in recto quam in obliquis tam in ſingulari ꝙ in plurali terminationes habet communes maſculino generi ac feminino. At uero pronomen ſecunde perſone terminationes habet diuerſas ꝑ maſculinis & femininis vt dictum eſt. Illud preterea notandū eſt: quod pronominis huius generis feminini terminatio tribus in locis ſcripture tantum reperitur iuncta maſculini generis nomini. Primo. Numeri. cap̄. 11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשֶׂה לִּי. ꝓ quo latini habent. ſin aliter tibi videtur. Secundo Deut. cap̄. 5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech. 28. אַתְּ כְּרוּב מִמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ idest tu cherub extentus & protegens. Nonnunquam preterea datiuus & accuſatiuꝰ generis feminini iungitur generi maſculino. vt Deut. cap̄. 7. לָתֵת לָךְ Latine ſic vt daret tibi. & Prouer. 7. תֵּנְחֶה אֹתָךְ Latine ſic gradietur tecū. quod maxime contingit in fine clauſule. Aduertendum eſt quoq; quod huius pronominis plurale maſculinum terminatur in mem precedente littera cui ſubiicitur ſegol. femininum vero mutat mem. in nun.

Pronomen primitiuum tertie perſone generis maſculini numeri ſingularis deſinit in vau cum ſurech: ſequenti aleph ocioſa. Femininum vero deſinit in iod precedente hiric ſequenti quoque aleph ocioſa. Obliqui vero maſculinorum numeri ſingularis deſinunt in. o. preter ablatiuum qui terminatur in. u. feminina vero deſinunt in. a. per apicem cames ſequenti he cū apice mapic. in modum ſequentem.

הוּא:הִיא הִוא	Nominatiuo ille. illa.
שֶׁלּוֹ:שֶׁלָּהּ	Genitiuo illius vel ſui.
לוֹ אֵלָיו:לָהּ אֵלֶיהָ	Datiuo illi vel ſibi.
אֹתוֹ:אֹתָהּ	Accuſatiuo illum illam vel ſe.
	Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה	Ablatiuo ab illo illa vel a ſe.
	Plurali.
הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה	Nominatiuo illi ille.
שֶׁלָּהֶם:שֶׁלָּהֶן	Genitiuo illorum. arū. vel ſui.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָמוֹ אֵלֵימוֹ לָהֶן אֲלֵיהֶן	Datiuo illis: vel ſibi.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן	Accuſatiuo illos illas vel ſe.
	Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מִנְּהֶם:מֵהֶן מֵהֵנָּה	Ablatiuo ab illis vel a ſe.

Eſtq; hoc in loco notandum: quod ablatiuus numeri ſingularis huius pronominis aſſimilatur ablatiuo pronominis prime perſone numeri pluralis. que ambiguitas non poteſt tolli niſi ex contextu partium orationis. Nominatiuus preterea huius pronominis in genere maſculino numeri pluralis finitur in. em. per. m. femininum vero in. en. per. n. Notandum preterea quod aliquando reperitur nominatiuus generis maſculini huius pronominis coaptatꝰ generi feminino. vt in libro ruth pri. וְהֵמָּה בָּאוּ hoc eſt ille venerunt. atq; e diuerſo reperitur eiuſdem pronominis genus femininum coniunctum generi maſculino. vt ſecundo. Reg. 5. וְהֵנָּה בָּאוּ hoc eſt & illi venerunt. In quibuſdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וְהִנֵּה. idest & ecce. quē ſenſum trāſlatio chaldaica ſequitur. hoc modo. וְהָא אִנּוּן Pronomē ſuperius eſt demonſtratiuum rerum coniunctarum tertie perſone: que ſunt remotiores. quod vero ſequitur demonſtrat res ꝓximas prime aut ſecunde perſone: cuius explicatio eſt.

זֶה זוּ:זֹאת זוֹ	Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת	Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת	Datiuo huic.
אֶת זֶה:אֶת זֹאת	Accuſatiuo hunc hanc.
	Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת	Ablatiuo ab hoc ab hac.
	Plurali.
אֵלֶּה:אֵלּוּ	Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה	Datiuo his.
אֶת אֵלֶּה	Accuſatiuo hos has.
	Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū eſt. q̄d plerūq; ſupius pronomē ſeqtur verbū & nō nomen. vt numeri. 26. לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ idest his diuidetur terra. nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro. Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūq; preponuntur nominibus. vt זֶה הָאִישׁ .i. hic vir. in obliquis vero non preponuntur. dicimus namq; לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis: tunc pronomina poſtponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה	Vir iſte.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלֵּזוּ הַלָּז	Mulier iſta.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Viri iſti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל	Mulieres iſte.

Et hec de nominibus primitiuis dicta ſufficiant: nunc de deriuatis ſiue compoſitis dicendum eſt. Componuntur vero pronomina deriuatiua cum nomine. aut cum verbo. aut cum participio: vel cum prepoſitione: neq; vnquam reperiuntur ſeparata: ſemperq; illis preferuntur alie partes orationis ſupradicte atq; in hunc modum compoſita vocantur ab hebreis כִּנּוּיִים que in formatione numeri pluralis ex ſingulari communiter mutant primas vocales: quemadmodum in nominibus dictū eſt. Et prime perſone vtriuſq; numeri ſunt ſimiles in genere maſculino & feminino: ſicut dictum eſt in pronominibus primitiuis. & ſequuntur eaſdem terminationes caſuum obliquorum ſupradictorum & eaſdem litteras in fine pronominū ad denotādū perſonā cuius eſt ſermo. in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי	Verbum meum. m. vel. f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דְּבָרֵכִי	Verbum tuum. m. f.
דְּבָרוֹ דְּבָרֵהוּ:דְּבָרָהּ	Verbum ſuum vel illius. m. f.
דְּבָרֵנוּ	Verbum noſtrum. m. vl' f.
דְּבַרְכֶם:דְּבַרְכֶן דְּבַרְכֶנָּה	Verbum veſtrum. m. f.
דְּבָרָם דְּבָרֵמוֹ:דְּבָרָן	Verbū ſuū vel illorū illarum.
דְּבָרִים	Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי	Verba mea. m. vl' f.
דְּבָרֶיךָ:דְּבָרַיִךְ דְּבָרָיְכִי	Verba tua. m. f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ	Verba ſua vel illorum. m. f.
דְּבָרֵינוּ	Verba noſtra. m. f.
דִּבְרֵיכֶם:דִּבְרֵיכֶן	Verba veſtra. m. f.
דִּבְרֵיהֶם:דִּבְרֵיהֶן דִּבְרֵיהֶנָּה	Verba ſua vel illorū illarum

Quando eſt finis clauſule venit pronomen ſecūde perſone generis maſculini numeri ſingularis cum ſegol loco ſeba: inclinaturq; eodem accentus. vt numeri. 14. סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ idest peperci iuxta verbum tuum. & notandum quod nomina feminina deſinentia in he ſi componuntur cum pronomine mutant illud he in tau. ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי	Lex mea. m. vel. f.
תּוֹרָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ	Lex tua. m. f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ	Lex illius vel ſua. m. f.
תּוֹרָתֵנוּ	Lex noſtra. m. vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן	Lex veſtra. m. f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן	Lex illius vel ſua. m. f.
תּוֹרוֹת	Leges. Plurali numero.
תּוֹרוֹתַי	Leges mee. m. vel f.
תּוֹרוֹתֶיךָ:תּוֹרוֹתַיִךְ	Leges tue. m. f.

Digitized by Google

תּוֹרֹתָיו:תּוֹרֹתֶיהָ	Leges ei⁹.m.f.
תּוֹרֹתֵינוּ	Leges noſtre.m.vel.f.
תּוֹרֹתֵיכֶם.תּוֹרֹתֵיכֶן	Leges veſtre.m.f.
תּוֹרֹתֵיהֶם:תּוֹרֹתֵיהֶן	Leges ſue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina feminina in he deſinentia :in qui
bus aliquando he non vertitur in tau.vt סֻכָּה ideſt tabernacu-
lum.Pſal.26.כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה ideſt abſcondet me in tabernacu-
lo ſuo.vbi pro סֻכָּתוֹ ponitur.סֻכֹּה Item פִּשְׁתָּה.ideſt linū.Oſee.
11.צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū . vbi pro eo quod
eſſe debuit פִּשְׁתָּתִי legitur פִּשְׁתִּי.& alia complura ad hunc mo
dum.Et notandum quod pronomē tertie perſone numeri ſin
gularis aliquando habet he ocioſam cum puncto mapic . vt
דִּבְּרָהּ תּוֹרָתָהּ.Nomina preterea ſimplicia nonnunquam repe-
riuntur terminari ad pronominum ſimilitudinem.vt Gen̄.ca.
49.בְּנִי אֲתֹנוֹ ideſt filius aſine ſue.Ieremie quoq; cap̄.22.וְקָרַע
לוֹ חַלּוֹנָי & aperit ſibi feneſtras.que poſſunt dignoſci ex cōtex
tu partium orationis.Sunt preterea quedam nomīa monoſyl-
laba que finita in.iod poſſunt eſſe pronomina prime perſone
numeri ſingularis:aut nomina que poſſunt conſtrui cum geni
tiuo.vt אָב.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater iſai.אָח.i. frater . אֲחִי אַבְרָם
ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה. i.os domini . Que nomina
ſi iunguntur pronominibus tertie perſone numeri ſingularis
ponuntur dupliciter hoc modo.

אָבִיו אֲבִיהוּ	Pater eius vel illius.
אָחִיו אֲחִיהוּ	Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ	Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen כָּל quando iungitur his pro
nominibus mutat camez ſiue holem in ſurec.vt כֻּלָּנוּ.ideſt om
nes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem
reducenda ſunt.nunc ad verbi conſiderationem accedamus.

De verbo.

VErbum eſt q̃ ſignificat cū modis & temporibus:cui p̄-
ter ſpeciem ac figuram accidunt ſeptem.ſ.coniugatio.
vox.modus.tempus.numerus.perſona.genus maſculi
num aut femininum. Coniugationes verborum quattuor
ſunt.Prima coniugatio eſt verborum habentium tres litteras
ſubſtantiales tantum: quarum prima ſcribitur ſubiecto camez
ſecunda ſubiecto patha.hoc modo.פָּקַד.ideſt viſitauit.vocatur
q; hec coniugatio בִּנְיָן הַקַּל ideſt coniugatio leuis & ſimplex:
quia non recipit alias litteras preter quam illas que ſunt neceſ
ſarie ad deſignanda ipſius verbi accidentia.& eſt fundamentū
aliarum coniugationum.Appellatur quoq; leuis : quia profer
tur leniter:ideoq; non admittit dagues: cuius eſt litteram du-
riorem facere:quod precipue recuſat in littera media . Secū
da coniugatio eſt verborum habentium dagues in littera ſub-
ſtantiali media:vocaturq; פֹּעַל הַדָּגוּשׁ ideſt verbum durum pro
latu:propter dagues quem habet.vt.פִּקֵּד. Tertia coniugatio
eſt verborum habentium quinque litteras:quoniam in princi
pio additur he ſubiecto hiric & in medio iod ocioſa . vt הִפְקִיד
ideſt fecit viſitare:vocaturq; eodem nomine hoc eſt . הִפְעִיל
Quarta coniugatio eſt quattuor litterarum ſubſtantialium:&
prima ſyllaba ſcribitur per vau.& tertia littera plerumq; gemi
natur vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.& vocatur פֹּעַל מְרֻבָּע hoc eſt ver
bum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia per
ſona ſingulari preteriti indicatiui . Et ſunt quedam verba que
poſſunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiuſmo
di eſt verbum פָּקַד quo vſi ſumus exempli cauſa. Sunt tamen
alia verba que non poſſunt declinari niſi per quaſdam illarū.
Differunt he quattuor coniugationes inter ſe ratione ſignifi-
cationis:quia prima ſignificat actionem remiſſam . Secunda
actionem intenſam. Tertia que facit actionem verbi tranſire
in aliam perſonam.ſicuti.4.Reg.7.הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם ideſt
audire fecit caſtra ſyrie: & propterea hec coniugatio habet du-
as litteras vltra ſubſtantiales. Quarta que etiam ſignificat ali
quando actionem tranſitiuam: ſicut & tertia . Signatur quoq;
differentia in verbo: mutatione ſignificatiōis.vt in verbo דִּבֵּר
ſi eſt ſecunde coniugationis ſignificat loqui. ſi tertie cōfregit
aut occidit.vt Pſalmo.17.וַיַּדְבֵּר עַמִּים ideſt confregit populos.
preterea חָרַשׁ ſi eſt prime coniugationis ſignificat arare. ſi ter
tie eſt tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū
imprimis: quod prima cuiuſq; verbi & coniugationis poſitio
vnde alia tempora formantur: eſt tertia perſona numeri ſingu
laris:preteriti p̄fecti indicatiui modi.Illud quoq; non omitten
dum: eſſe quedam verba perfecta: & alia imperfecta . Perfecta
ſunt: que non amittunt aliquam ex tribus litteris ſubſtantiali-
bus que ſunt proprie ſignificationis verbi.Imperfecta ſunt il-
la que amittunt aliquam ex illis litteris in coniugationis diſ-
curſu: de quibus infra ſuo in loco dicetur.nunc interim de per
fectis. Vox quam diximus eſſe ſecundum verbi accidens eſt
illud quo diſtinguitur verbum actiuum a paſſiuo.vt פָּקַד ideſt
viſitauit. נִפְקַד ideſt viſitatus eſt.in hac coniugatione vox acti-
ua differt a paſſiua per litteram nun ſubiecto hiric.in aliis aliter
atq; aliter. Modi verborum ſunt tres.indicatiuus.imperati-
uus.infinitiuus.indicatiuus eſt: per quem ſimpliciter oſtendi-
mus quid fit.vt פָּקַד.ideſt viſitauit. imperatiuus quem vocant
צִוּוּי eſt per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt viſita.
infinitiuus quem vocant מָקוֹר eſt cuius actio ſiue paſſio infini
te hoc eſt ſine numeris & perſonis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt viſita
re. Optatiuus & ſubiunctiuus ſupplētur per aduerbia ſiue cō
iunctiones: & per indicatiuum aut infinitiuum.
Tempora verborum tria ſunt.preſens. preteritum . futurum.
Preſens tempus hebrei non habent :circumloquuntur tamen
illud per participium & perſonam que illi adiungitur . & p̄ eo
quod nos dicimus ego audio: illi dicunt אֲנִי שׁוֹמֵעַ.ideſt ego au
diens.ſ.ſum.& intelligitur verbum ſubſtantiuum: alioquin nō
eſſet enunciatio.Preteritum imperfectum ſuppletur per futu-
rum indicatiui.aut per preteritum: ſed plerumq; per participi
um preſentis & verbum ſubſtantiuum eiuſdem temporis.pluſ
quam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.
Numeri verborum duo ſunt.Singularis qui de vno loquitur.
vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur . vt פָּעֲלוּ.i.
fecerunt. Perſone verborum quemadmodum nominum &
pronominum tres ſunt.Prima que de ſe loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי
ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה פֹּעֵל tu facis
Tertia de qua prima loquitur vt הוּא פֹּעֵל ille facit. Genera
verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo
ſunt.maſculinum & femininum.maſculinum eſt quod iungi-
tur ſuppoſito generis maſculini expreſſo vel ſubintellecto.ſi
cuti.אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus eſt: quod
iungitur ſuppoſito generis feminini expreſſo vel ſubītellecto
vt אִשָּׁה פָּעֲלָה.ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicatio
nem coniugationis uerborum veniamus aduertendum eſt: q̄d
in prima uerbi perſona tam in ſingulari quam in plurali gen⁹
maſculinum & femininum aſſimilantur in preterito & in fu-
turo indicatiui modi.preterita quoq; eiuſdem modi in tertia p̄
ſona plurali in genere maſculino & feminino ſunt in termina
tione ſimilia.Illud quoq; notandum quod in prima coniuga
tione prima verbi poſitio habet terminationes tres : primam
in.a cum patha ſequenti alia littera .ut פָּקַד.ſecundam in. e.cū
cere.vt חָפֵץ.ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem .ut יָכֹל ideſt
potuit.& in hac coniugatione prima littera ſcribitur ſubiecto
camez.cuius explicatio in hunc modum ſequitur.

Prima coniugatio.

IN uoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Viſitauit.m.	פָּקְדָה	Viſitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Viſitaſti.m.	פָּקַדְתְּ	Viſitaſti.f.

פָּקַדְתִּי Viſitaui.m.&.f.

Plurali.

פָּקְדוּ Viſitauerunt.m.&.f. פְּקַדְתֶּם Viſitaſtis.m.

פְּקַדְתֶּן Viſitaſtis.f. פָּקַדְנוּ Viſitauimus.m.&.f.

Aduertendum quod quando prima verbi poſitio hoc eſt פָּקַד iungitur dictioni monoſyllabe aut habenti accentum in prima:illa quoq; habet accentum in principio. vt gen. cap.1. קָרָא לָיְלָה idest vocauit noctem.& numeri.27. וְשָׁאַל לוֹ idest & interrogabit eum. Illud quoq; eſt notandum quod quando prima littera ſubſtantialis vel media eſt aliqua ex his quattuor אהחע & debebat ſcribi cum ſeba:tunc ſeba mutatur in camez: vel patha:vt אֲהַבְתֶּם .i. dilexiſtis בָּחֲרָה idest elegit. que regula obſeruatur in omnibus modis.temporibus.& perſonis. vbicũq; ſeba ſupponitur littere ſubſtantiali in medio ipſius verbi:ſi illa littera eſt ex illis quattuor:ſeba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clauſule: etiam ſi littera ſubſtantialis media non ſit aliqua ex illis quattuor ſeba littere medie ſubſtã tialis vertitur in camez vel patha:& in ea collocatur accentus. vt Numeri.19. אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמָרוּ idest cuſtodiam domini cuſtodierunt.& Iudicum.19 חָלָב נָתָנָה idest lac dedit. Tertia p̃terea verbi pluralis perſona recipit aliquando nun in fine. vt Deut.8. אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ .idest que non cognouerunt patres tui.& per preteritum huiuſmodi ſuppletur preteritum imperfectum & pluſquam perfectum eiuſdem. vt Gen.37. אָהַב אֶת יוֹסֵף idest amabat ioſeph. ſupletur etiam preteritum imperfectum per futurum.vt Iob.1. כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב idest ſic faciebat iob. Nonnunquam additur he littera in fine verbi ſecunde pſone gñis maſculini numeri ſingularis.vt gen.3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה idest mulier quam dediſti. Aliquando quoq; he finalis vertitur in tau: in verbis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis.vt Eſaie.23. וְנִשְׁכַּחַת צֹר idest obliuioni dabitur tyrus. Preſens indicatiui modi circumloquimur per participium quod deriuatur a prima verbi poſitione:& habet ſemper.o.vocalem in principio.& eſt ſimile nomini adiectiuo tã in genere q̃ in terminatione & declinatione.ſic.

פּוֹקֵד qui viſitat. פּוֹקֶדֶת vel פּוֹקְדָה que viſitat.

פּוֹקְדִים qui viſitant. פּוֹקְדוֹת que viſitant.

& quemadmodum in preterito dictum eſt quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע eſt in medio:ſeba vertitur in camez.vt צוֹעֲקִים צוֹעֲקוֹת idest qui clamãt vel que clamant.& p hoc participium & pronomina circũloquimur perſonas vtriuſq; numeri.ſic. אֲנִי פּוֹקֵד idest ego viſito: & preponitur pronomen participio: nõnunquam vero poſtponitur.vt Ieremie 1. שֹׁקֵד אֲנִי idest vigilo ego. que regula ad alias quoq; coniugationes pertinet. Cum vero littera ſubſtantialis in fine poſitionis prime eſt áin ſiue heth. tunc in participio generis maſculini numeri ſingularis ſuppletur.a.ante illud áin vel heth.& accentus ponitur in littera ſubſtantiali que eſt i medio.vt בּוֹרֵחַ idest qui fugit. genus vero femininũ eiuſdẽ numeri ſic. בֹּרַחַת idest que fugit.& hec quoq; regula extendit ſe ad alias coniugationes: quoties littera ſubſtantialis in medio poſita venit cũ aliquo apice preterq̃ cum camez & patha. Aliquando tamen littera ſubſtantialis in medio poſita recipit patha: & áin ſiue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem:quia nullum habet apicẽ ſubiectum.vt pſalmo.93. הֲנֹטַע אֹזֶן idest qui plantat aurem.& quando participium generis feminini numeri ſingularis venit in fine clauſule:tunc in littera ſubſtantiali media habet camez:& in ea collocatur accentus.vt ioſue.11. בְּחוֹמָה הִיא יוֹשָׁבֶת idest in muro illa habitabat. in verbis quoq; deſinentibus in.e.vel in.o. nulla eſt differentia preteriti ad preſens. vt אֲנִי חָפֵץ idest ego volo. אֲנִי יָכֹל idest ego poſſum. Non nunquã etiam participium generis maſculini numeri ſingularis deſinit in hiric ſequẽti iod.vt gen.49. אֹסְרִי לַגֶּפֶן idest qui alligat ad vitem.& Deutero.33. שֹׁכְנִי סְנֶה idest qui habitat in rubo.& alia eodem modo. Et notandum quod per hoc participiũ preſentis quandoq; circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiuſdem temporis uerbo ſubſtantiuo.eram eras erat.ut אֲנִי הָיִיתִי פּוֹקֵד ego eram uiſitans.i.ego uiſitabam. Futurum in omnibus coniugationibus ſcribitur per unam ex his quattuor litteris איתן additam in pricipio prime verbi poſitionis ſubiecto hiric:preter quã aleph prime perſone numeri ſingularis cui ſubſcribitur cegol. Terminatiões uero prime perſone utriuſq; numeri ſunt ſimiles in utroq; genere:quemadmodum in preterito dictum eſt. Quod in aliis quoq; coniugationibus obſeruatur. in quibus etiam prime perſone utriuſq; numeri plerumq; recipiunt he in fine:aliquando tamen nõ recipiunt.ut

אֶפְקֹד uel אֶפְקְדָה uiſitabo.m.&.f.

תִּפְקֹד Viſitabis.m. תִּפְקְדִי Viſitabis.f.

יִפְקֹד Viſitabit.m. תִּפְקֹד Viſitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד uel נִפְקְדָה Viſitabimus.m.&.f.

תִּפְקְדוּ Viſitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה Viſitabitis.f.

יִפְקְדוּ Viſitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה Viſitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram ſubſtantialem finalem aliquando abiicitur. Notandum preterea quod terminatio ſecunde perſone generis maſculini numeri ſingularis eſt ſimilis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam paſſiue. que voces non poſſunt dignoſci niſi ex contentu partium orationis. Secũde quoq; & tertie perſone voces generis feminini pluralis numeri ſimiles ſunt. Eiuſdem quoq; futuri perſone omnes generis maſculini numeri ſingularis atq; etiam prima perſona pluralis quando iunguntur dictionibus monoſyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio:tunc littera ſubſtantialis medie dictionis habet camez & legitur quaſi holem. vt Pſalmo.88. אֶשְׁמָר לוֹ חַסְדִּי .idest ſeruabo illi miſericordiam meam.& ad hunc modum alia complura. in omnibus etiam perſonis eiuſdem temporis littera ſubſtã tialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל idest faciam. quod precipue fit in verbis quorum littera ſubſtãtialis media aut finalis eſt aliqua harum quattuor. אהחע vt אֶשְׁמַע idest audiam. אֶצְעַק idest clamabo.& in vtriſq; huiuſmodi futuris in eodem verbo littera ſubſtantialis media poteſt eſſe cum holem & poteſt eſſe cum patha.vt. אֶחְפֹּץ volam. יֶחְפַּץ idest volet:& in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie aliquando vertitur in camez ſiue holem :& in ea collocatur accentus etiam ſi littera ſubſtantialis non ſit vna ex illis q̃ttuor in hunc modum אֶפְקְדָה. אֶפְקֹדָה: תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי. תִּפְקְדוּ תִּפְקֹדוּ: יִפְקְדוּ יִפְקֹדוּ. venit etiam ad eundem modum ſepe: licet non ſit in fine clauſule. In quibuſdam etiam verbis quorũ littera ſubſtãtialis prima eſt áin ſiue heth in prima perſona ſingulari: ſubiicitur illis cegol. ſic אֶעֱבֹר idest tranſibo. Sed in aliis perſonis vltra litteram que additur ad deſignandum perſonam futuri: littera ſubſtantialis prima habet camez vel patha. ſic תַּעֲבֹר .idest tranſibis. תַּעֲמֹד idest ſtabis. In quibuſdam quorum principium eſt aleph: littere addite habent holem in prima perſona:& aleph ſubſtantialis prima amittitur.vt אֹכַל .i. comedam אֹמַר .idest dicam. in aliis vero perſonis aleph rurſus emergit:ſed non profertur:vt תֹּאמַר idest dices. תֹּאכַל idest comedes. Sunt preterea verba quorum initium eſt aleph: in quibus littere que adduntur futuro & ſubſtantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph. qualia ſunt. אֶאֱסֹף idest congregabo אֶאֱסֹר idest alligabo. Nonnũquam etiam ſecunde & tertie perſone generis maſculini numeri pluralis & ſecunda perſona generis feminini ſingularis accipiunt in fine nun. vt

Digitized by Google

תִּפָּקְדוּ יִפָּקְדוּ תִּפָּקַדְןָ que regula ſeruit coniugationibus alijs tam in voce actiua quam in paſſiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez ſiue patha: & vau eſt particula coniunctiua: futurum vertitur i preteritum hoc modo. וַיִּפְקֹד ideſt & viſitauit. quod ſi tau habet ſeba ſiue hiric tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד ideſt & viſitabit. Quod ſi vau preponitur preterito: ſubiecto quocunqꝫ apice: preteritum vertitur in futurũ. vt וְשָׁקַט ideſt & quieſcet: preterquam in prima perſona ſingularis numeri in cuius littera ſubſtantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Oſee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים ideſt & locutus ſum ad prophetas. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. cap. 12. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt. & tranſibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoqꝫ pertinet coniugationes in vtraqꝫ voce. Per tempus etiã futurum aliquando ſuppletur preteritum imperfectum eiuſdẽ modi. vt Geñ. cap. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ ideſt fons aſcendebat de terra.

De imperatiuo.

IMperatiuus modus qui hebraice dicitur צִוּוּי tantũ habet vnum tempus preſens: caretqꝫ primis perſonis numeri vtriuſqꝫ: hoc modo. פְּקֹד vel פְּקֹד vel פְּקֹד viſita. m. פִּקְדִי viſita. f. פִּקְדוּ viſitate. m. פְּקֹדְנָה viſitate. f.
Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum ſecunde perſone imperatiui: numeri ſingularis: generis maſculini: declinantur alie perſone eiuſdem modi. hoc modo.
פָּקְדָה. פִּקְדִי פָּקְדִי פִּקְדִי viſita. f. פִּקְדוּ פָּקְדוּ פִּקְדוּ viſitate. m. פְּקֹדְנָה פְּקֹדְנָה viſitate. f. quod plerumqꝫ contingit in fine clauſularum. Eadem quoqꝫ ſecunda perſona poteſt accipere he in fine: idqꝫ tribus modis. Primo ſi littera ſubſtantialis prima legitur cum hiric & vltima cũ camez ſiue patha. vt Geñ. 39. שִׁכְבָה עִמִּי dormi mecũ. Secundo cum littera ſubſtantialis prima legitur cum camez & profertur quaſi holem. vt Nee. 13. זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי. ideſt recordare mei deus meus. Tertio cum littera ſubſtantialis prima legitur cum ſeba. vt Dañ. 19. יְהוָה שְׁמָעָה יְהוָה סְלָחָה .i. domine audi: domine parce. Generis quoqꝫ feminini: numeri ſingularis: littera ſubſtantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. cap. 9. מָלְכִי עָלֵינוּ ideſt regna ſuper nos. Et cum aliqua littera ſubſtantialis prima vel media prime verbi poſitionis eſt gutturalis: tunc genus femininum numeri ſingularis & maſculinum pluralis poſſunt habere primas & ſecundas litteras cum patha: hoc modo פַּעֲלִי ideſt fac. F. פַּעֲלוּ. ideſt facite. m. Nonnunquam vtreqꝫ littere prime in maſculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אֶהֱבוּ ideſt amate אֶחֱזוּ. ideſt comprehendite. Et in feminino ſingulari littera ſubſtantialis prima ſcribitur aliquando per camez hateph qđ profertur per holem. vt Hieremie cap. 22. צָעֳקִי .i. & clama: aliquando etiam he finalis in ſecunda perſona feminini pluralis deficit. vt Ruth. 1. קְרֶאןָ לִי מָרָא ideſt vocate me amarã. In eodem quoqꝫ verbo littera ſubſtantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem. vt Exodi. 2. קִרְאֶן לוֹ ideſt vocate eum. In verbis quoqꝫ quorum tertia perſona preteriti deſinit in .e. vel in .o. ſequenti conſonante: preteritum non differt ab imperatiuo. vt Geñ. 29. מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת ideſt imple ſeptimanam huius. Et notandum quod tertia perſona preſentis imperatiui tam ſingularis quam pluralis ſuppletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui ſuppletur futurum imperatiui: quod eſt etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

INfinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר. ideſt origo: appellatur ſic: quoniam ab illa verbi ſignificatione confuſa incipiunt diſtingui operationes. vt: פְּקֹד .i. פָּקֹד .i. פְּקֹד ideſt viſitare. Itaqꝫ apud hebreos infinitiu9 aut iungitur prepoſitionibus: & tunc ponitur pro noſtris gerundis: aut iungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro participio vel nomine infinito. vt Geñ. 50. פָּקֹד יִפְקֹד ideſt viſitãs viſitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי ideſt viſitans viſitaui. Prepoſitiones vero ad circumloquendum gerundia ſunt בכלם quibus ſubſcribitur hiric in hunc modum.

בִּפְקֹד In viſitando. כִּפְקֹד Cum viſitando.
לִפְקֹד Ad viſitandum. מִפְּקֹד De viſitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera ſubſtantialis prima habet camez qui profertur quaſi holem. vt Exo. 36. לְקָרְבָה אֶל הַמְּלָאכָה ad accedendũ ad opus. ideſt vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: ſequenti iod. vt Pſalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים ideſt ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoqꝫ infinitiuum ſuppletur ſubiunctiuus: mutato ſeba prime littere in holem. & prepoſita beth ſiue caph cum ſeba: & in fine addito vno ex pronominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בְּפָקְדִי .i. in viſitãdo me. pro eo quod eſt cum viſitem vel viſitauero. & eodem modo alie perſone.

בְּפָקְדְךָ cum tu viſites. m. בְּפָקְדֵךְ cum tu viſites. F.
בְּפָקְדוֹ cum ille viſitet. בְּפָקְדָהּ cum illa viſitet.
בְּפָקְדֵנוּ cum viſitemus. m. vel. F.

De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illũ p preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optãdi. לוּ אַחֲלַי hoc eſt vtinã. vt Eſaie cap. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ. ideſt vtinam audiuiſſes. & Pſalmo. 118. אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי. ideſt vtinam dirigantur vie mee.

De voce paſſiua.

VOcis paſſiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric & mutato camez prime littere ſubſtãtialis i ſeba. vt.

נִפְקַד viſitatus fuit נִפְקְדָה viſitata fuit.
נִפְקַדְתָּ viſitatus fuiſti. נִפְקַדְתְּ viſitata fuiſti.
נִפְקַדְתִּי viſitatus vel viſitata fui. Plurali.
נִפְקְדוּ viſitati vel viſitate fuerunt.
נִפְקַדְתֶּם viſitati fuiſtis. נִפְקַדְתֶּן viſitate fuiſtis.
נִפְקַדְנוּ viſitati vel viſitate fuimus.

Notandum tamen quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקָדוּ נִפְקָדָה quod ſi littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע tunc in omnibus perſonis littera ſubſtantialis prima & nũ paſſiue vocis ſcribuntur per cegol. vt Geñ. cap. 22. נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ. i. apprehenſum in vepribus. Aliquando littera nun ſcribitur cũ patha. vt Geñ. 31. לָמָּה נַחְבֵּאתָ ideſt quare abſconditus es.
Preſens tempus huius vocis & modi in tertia perſona maſculini ſingularis eſt ſimile participio eiuſdem paſſiue vocis & preterito eiuſdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritũ ſcribitur cum patha in littera ſubſtantiali media quando non eſt finis clauſule. preſens vero ſiue participiũ ſcribitur cum camez niſi conſtruatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד qui viſitatus eſt. נִפְקָדָה vel נִפְקֶדֶת q̃ viſitata ẽ
נִפְקָדִים qui ſunt viſitati. נִפְקָדוֹת que ſunt viſitate.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע ſcribitur per cegol. Et ſimiliter nun paſſiue vocis ſcribitur p cegol. vt Numeri. cap. 12. נֶאֱמָן הוּא ideſt fidelis eſt ille. & aliqñ littera ſubſtantialis media participii generis maſculini pluralis ſcribitur cũ ſeba loco camez. Eſter. 1. הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁן. i. q inẽti ſũt in ſuſis. futurũ recipit has q̃ttuor litteras איתן vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis paſſiue: que ſuppletur per dagues impoſitum littere ſubſtantiali prime: hoc modo.

Digitized by Google

אֶפָּקֵד vel אֶפָּקְדָה viſitabor.m.&.f.
תִּפָּקֵד viſitaberis.m. תִּפָּקְדִי viſitaberis.f.
יִפָּקֵד viſitabitur.m. תִּפָּקֵד viſitabitur.f.

Plurali.

נִפָּקֵד vel נִפָּקְדָה viſitabimur.m.&.f.
תִּפָּקְדוּ viſitabimini.m. תִּפָּקַדְנָה viſitabimini.f.
יִפָּקְדוּ viſitabuntur.m. תִּפָּקַדְנָה viſitabuntur.f.

Et in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in cere cum accentu. vt תִּפָּקֵדִי ideſt viſitaberis. Et notandum quod áleph prime perſone aliquando recipit hiric. vt Exodi.14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה. ideſt honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere ſubſtantialis medie vertitur in patha ſiue camez. vt Numeri.16. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה ideſt & ceſſauit peſtilētia. quo in loco tau futuri ſcribitur cum cere. & hoc eſt quia quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua iſtarum ארהער tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Geñ. cap̄. 42. יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם ideſt ligabitur in domo cuſtodie veſtre. Ione.1. וַיֵּרָדַם. i. & dormiuit Prouer.22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצֵחַ. ideſt in medio platearum occidar. Et quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth. ſcribitur ſubiecto patha. ſic יִשָּׁמַע. i. audietur. יִפָּתַח. ideſt aperietur. Nonnūquam etiam littera ſubſtantialis media vertit cere in patha. quod tenet verum cū non eſt clauſule finis. vt. 4. Regum. 2. בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ. ideſt antequam tollar a te. & in feminino plurali plerumq; littera ſubſtā tialis media ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Pſalmo.36. וְקַשְּׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה ideſt arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a ſecundis perſonis futuri eiuſdem vocis paſſiue mutata tau in he. & littera ſubſtantialis prima habet dagues ſicut in futuro vt ſuppleatur defectus littere nun que erat preteriti. hoc modo.

הִפָּקֵד viſitare.m. הִפָּקְדִי viſitare.F.
הִפָּקְדוּ viſitamini.m. הִפָּקַדְנָה viſitamini.F.

& quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor ארהע he addita ſcribitur cum cere. ſicut Deutero.32. הֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt apponere populis tuis. & nonnunquam genus maſculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in pricipio vt Iere.50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהוָה. hoc eſt venite & iungimini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis paſſiue ſimilis eſt ſecūde perſone imperatiui numeri ſingularis generis maſculini. vt הִפָּקֵד ideſt viſitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteriti. vt Eſter.3. וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים. i. & mittere epiſtolas. & ex hoc infinitiuo & prepoſitionibus harum quattuor litterarū בכלם fiunt gerundia vocis paſſiue: quemadmodum in infinitiuo actiue vocis dictum eſt. & nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo.10. מֵאַנְתָּ לֵעָנוֹת מִפָּנָי. ideſt non vis ſubiici mihi. vbi deficit he quia debuit dici לְהֵעָנוֹת Ex hoc infinitiuo paſſiue vocis ſupplentur optatiuus & ſubiunctiuus eiuſdem vocis: quemadmodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus. Et notādum ꝙ he regule cum pleriſq; ex ſuperioribus non tam ad hanc cōiugationem quam ad omnes alias pertinent. Eſt & aliud participium vocis paſſiue huiuſmodi.

פָּקוּד viſitatus. פְּקוּדָה viſitata.
פְּקוּדִים viſitati. פְּקוּדוֹת viſitate.

Sunt qui inter hec duo participia faciant diferentiam: vt participium de quo ſuperius dictum eſt ſignificet per modum actus in tempore. hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que reperiuntur aliq̄n do in voce paſſiua ſignificant tamen actionem: & carent participiis vocis paſſiue: que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque ſignificantia: cuiuſmodi ſunt hec.

הָלַךְ vel נֶהֱלַךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד ſtetit. רָכַב Equitauit. In quibus quidem verbis non dicitur הָלוּךְ neq; in aliis huius generis. Sūt etiam quedam verba communia: quorū participia vocis actiue aliquando ſignificant paſſionē. & vocis paſſiue actionem vt a בָּטַח. ideſt confidit בּוֹטֵחַ בָּטוּחַ. i. confiſus & confidēs: et a שָׁכַן. i. habitauit שׁוֹכֵן שָׁכוּן. i. habitatus & habitans. ſunt alia verba que latinorum more poſſūt appellari deponentia: quia cum habeant vocem paſſiuam carent actiua. vt נִשְׁבַּע ideſt iuratus vel iurauit נוֹתַר. ideſt remanſit ſiue relictum eſt. Sunt alia verba que carent participiis preſentis actiue & paſſiue vocis: in quorum loco ponuntur nomina adiectiua. vt קָרַב. ideſt acceſſit. רָחַק ideſt receſſit: a quibus deriuantur nomina adiectiua a priori. קָרוֹב. ideſt propinquus. a poſteriori רָחוֹק. ideſt longinquus: que in locum ſuorum participiorum ſucceſſere tam actiuorum ꝙ paſſiuorum. In participiorū quoq; locum ſuccedunt ſequentia nomina adiectiua. גִּבּוֹר ideſt fortis. חָזָק ideſt fortis. חָכָם. ideſt ſapiens סָכָל ideſt ſtultus צַדִּיק ideſt iuſtus. קָטָן ideſt paruus רָשָׁע ideſt malus. Quoniam verba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroq; participio. & hoc verbum. יָכֹל ideſt potuit: neq; habet participium actiuū neq; paſſiuum neq; nomen adiectiuum: in quo preteritum ponitur pro preſenti.

De ſecunda coniugatione.

SEcunda coniugatio eſt trium litterarum: quarum prima ſubſcribitur cū hiric. ſecunda cum cere ſiue patha. vt פִּקֵּד פִּקַּד & nonnunquam cum cegol. & littera ſubſtantialis media ſcribitur per dages: ſi non ſit aliqua harum quinque. ארהער q̄ non recipiunt dagues. & tunc prima verbi poſitio vtroq; modo ſcribi poteſt. Poſſunt quoq; prima & ſecunda ſubſtantialis littera ſcribi per cere. vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Poſſunt etiam venire prima cum cere & media cum patha. vt Geñ.24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם. ideſt benedixit abraam. Sunt qui dicant quod littera ſubſtantialis media idcirco habet dagues: vt per eum ſuppleatur defectus littere iod: que debuit interponi duabus primis litteris ſubſtantialibus. Senſus huius coniugationis in omnibus modis & temporibus eſt ſimilis coniugationi prime.

Secunda coniugatio actiue vocis. indicatiuo modo tempore preterito.

פִּקֵּד viſitauit.m. פִּקְּדָה viſitauit.F.
פִּקַּדְתָּ viſitaſti.m. פִּקַּדְתְּ viſitaſti. F.
פִּקַּדְתִּי viſitaui.m.&.f.

Plurali.

פִּקְּדוּ viſitauerunt.m.&.f.
פִּקַּדְתֶּם viſitaſtis.m. פִּקַּדְתֶּן viſitaſtis.F.
פִּקַּדְנוּ viſitauimus.m.&.f.

Et notandum quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtātialis medie vertitur in cere & in eadem collocatur accentus. vt Deut. 5: אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ ideſt quod locuti ſunt. Aliquando etiam in prima verbi poſitione veniunt in principio due littere ex his ארהע ſimul. & vtraq; cum cegol. vt iudicium. cap̄. 5. מַדּוּעַ אֶחֱרוּ פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Et aliquando hec coniugatio reperitur ſine dagues. vt Ezech. 9. וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete atria.

Preſens quod per participia vocis actiue & paſſiue huius cōiugationis & earū que ſequuntur ſuppletur: plerūque venit cum mem addita in principio. vt.

מְפַקֵּד qui viſitat מְפַקְּדָה vel מְפַקֶּדֶת que viſitat
מְפַקְּדִים qui viſitant מְפַקְּדוֹת que viſitant.

In fine vero clauſule littera ſubſtantialis media in gñe feminino numeri ſingularis plerumq; venit cū cere: & in ea nōnūquā accentus collocatur. ut מְפַקֵּדָה. ideſt. que uiſitat: & participium quod deſinit in tau venit in hunc modum. מְפַקֶּדֶת

Cum uero participium maſculinum numeri ſingularis iungitur pronomini: aliquando littera ſubſtantialis media

Digitized by Google

ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.21.מקדשכם ideſt qui ſanctifi‑ cat vos.Littere que adduntur futuro in principio veniunt cū ſeba preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum pa tha.vt אפקד vel אפקדה viſitabo.m.&.f. תפקד viſitabis.m. תפקדי viſitabis.f.יפקד viſitabit.m.תפקד viſitabit.f. Plurali. נפקד vel נפקדה viſitabimus.m.&.f. תפקדו viſitabitis. m. תפקדנה viſitabitis.f. יפקדו viſitabunt.m. תפקדנה. viſitabunt.f.In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis me‑ dic vertitur in cere:& in ea ponitur accentus. hoc mō. אפקדה que regula obſeruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פקד vel פקדה viſita.m. פקדי viſita.f.
פקדו viſitate.m. פקדנה viſitate.f.

Aliquando ī ſecunda perſona maſculini ſingularis littera ſub‑ ſtantialis media venit cum patha.vt Pſal.54. בלע יהוה פלג לשונם ideſt precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פקד Viſitare.Aliquando in hoc modo littera ſubſtantialis me dia venit cum holem.vt Pſal.117.יסר יסרני יה. ideſt caſtigans caſtigauit me dominus. Aliquando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum hiric.vt Leuitici.14.אחר חלץ את האבנים .i.poſt ea quam eruti fuerint lapides.& ex hoc infinitiuo ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus modus:antepoſita vna ex his quattu or litteris בכלם ſubſcriptis cum ſeba.vt in infinitiuo prime cō iugationis dictum eſt. Aliquando etiam cum he in fine. vt Le‑ uitici.26.ליסרה אתכם. ad caſtigandum vos.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum ſurec. & appellatur בנין פקד quoniam ſic incipit.ad hunc modum.In dicatiuo modo tempore preterito.

פקד viſitatus fuit. פקדה viſitata fuit.
פקדת viſitatus fuiſti. פקדת viſitata fuiſti.
פקדתי viſitatus fui vel viſitata fui.

Plurali.

פקדו Viſitati fuerunt vel viſitate fuerunt.
פקדתם viſitati fuiſtis. פקדתן viſitate fuiſtis.
פקדנו viſitati fuimus ł viſitate fuimus.

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattu or אהער ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem. vt exo.12.כי גרשו ממצרים.i.quia electi fuerūt ex egypto. & ī hūc modum alia cōplura.& licet littera ſubſtātialis media ſit heth: tū prima ſubſtantialis ſcribi poteſt cum ſurec.vt Ezech.cap̄.16 ובמים לא רחצת ideſt & aqua non es lota.Et quando littera ſub ſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע ſeba eiuſdē lit tere vertitur in camez:vt in preterito vocis actiue prime con‑ iugationis dictum eſt.preterea in fine clauſule ſeba littere ſub ſtantialis medie vertitur in camez:& in ea collocatur accentus hoc modo.פקדה. Preſens eiuſdem vocis aſſimilatur preteri to eidem:excepto ꝙ preteritum ſcribitur cum patha in littera media ſubſtātiali:preſens vero cū camez.ſic.פקד qui eſt viſita tus פקדה que eſt viſitata פקדים qui ſunt viſitati פקדות que ſūt viſitate. Futurū cui littere addite recipiūt ſeba: & aleph prime pſone ſingularis habet patha hoc mō.אפקד viſitabor.m.&.f. תפקד viſitaberis.m. תפקדי viſitaberis.f. יפקד viſitabitur.m. תפקד viſitabitur.f. Plu. נפקד vel נפקדה viſitabimur.m.f. תפקדו viſitabimini.m.תפקדנה viſitabimini.f.יפקדו viſitabun tur.m.תפקדנה. būtur.f.In fine vero clauſule ſeba lr̄e ſbālis me die vertitur in camez atqꝫ in eadē accentus collocatur hoc mō. תפקדי תפקדו & hec vox paſſiua caret imperatiuo modo.Infi‑ nitiuus vocis paſſiue eſt פקד vel פקד.i.viſitari.cui ſi p̄ponātur p̄pōnes harū quattuor litterarum בכלם circūloquimur gerun dia.Subiūctiuus vero ſuppletur eo modo quo dictū eſt in infi nitiuo prime cōiugatiōis.Eſt & aliud participiū vocis paſſiue מפקד qui eſt viſitatus מפקדה vel מפקדת que eſt.tata. מפקדים q ſunt viſitati מפקדות que ſunt viſitate.Et qñ littera ſubſtātialis media eſt aliqua harum quinque אהחער:ſurec littere ſubſtan‑ tialis prime vertitur in holem.vt Deutero.33.מברכת יהוה.i.be nedicta domini.

De tertia coniugatione.

TErtia coniugatio queādmodū ſupra dictum eſt appel latur הפקיד propterea quod facit actū verbi trāſire in aliā perſonā:quod fit precipue in verbis tranſitiuis. vt הפקיד את החולה .i.fecit viſitare infirmū. vbi ſunt tres perſone qui facit viſitare.qui viſitat.qui viſitatur. Et in verbis abſolu‑ tis actus tranſit in ſecundā perſonā & non vltra. vt העמיד fecit ſtare:quod verbū nō trāſit in aliā rē.Itaqꝫ in hac cōiugatione per vnum verbum ſignificātur due actiones diuerſe. ſ. actio. principalis eiuſdem verbi:& actio huius verbi facio facis,vt a ſupradicto verbo פקד.i.viſitauit dicitur הפקיד.i.viſitare fecit. & a קרב.i.appropinquauit:dicitur הקריב.i.appropinquare fe cit.Et aliquando per huius coniugationis verba actus perma‑ net in prima vel in ſecunda pſona.vt החריש hoc eſt tacuit vel tacere fecit. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſcribitur per patha hoc modo. השמיע ideſt audire fecit.Et in preterito huius coniugationis:iod exteritur ex me dio preterquam in tertiis perſonis vtriuſqꝫ generis & nume‑ ri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הפקיד fecit viſitare.m. הפקידה fecit viſitare.f.
הפקדת feciſti viſitare.m. הפקדת feciſti viſitare.f.
הפקדתי feci viſitare.m.&.F.

Plurali.

הפקידו fecerunt viſitare.m.&.F.
הפקדתם feciſtis viſitare.m. הפקדתן feciſtis.tare.F.
הפקדנו fecimus viſitare.m.&.F.

Quando vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע he addita in principio & littera ſubſtantialis prima ſcribuntur per cegol hoc modo. העביר ideſt fecit tranſire. Et aliquando littera ſubſtantialis prima tantum ſcri‑ bitur per ſeba hoc modo העלים ideſt abſcondit vel fecit ab‑ ſcondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera ſubſtantialis prima non ſit aliqua ex ſu‑ pradictis quattuor.primo.Regum.25. לא הכלמנום ideſt nunquam eis moleſti fuimus.

Preſens circumloquimur per participium: quod habet mem additam in principio ſubiecto patha ſiue camez:& abiicitur he preteriti addita ſic.

מפקיד qui facit viſitare מפקידה vel מפקדת que fa‑ cit viſitare. מפקידים qui faciunt viſitare מפקידות que faci‑ unt viſitare. Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua ha rum quattuor אהחע illa littera ſcribitur cum patha loco ſeba in hunc modum. מעביר ideſt qui facit tranſire. Et aliquā do littera ſubſtantialis media loco hiric habet cere: & excludi tur iod.vt Pſalmo.134. מוצא רוח מאוצרתיו ideſt qui edu cit ventos de theſauris ſuis.

Littere que adduntur futuro ſcribuntur cum patha:& excludi tur he preteriti.& littera ſubſtantialis media habet hiric: ī hūc modum. אפקיד vel אפקידה Faciam viſitare.m.&.f.

תפקיד facies viſitare.m. תפקידי facies uiſitare.f.
יפקיד faciet uiſitare.m. תפקיד Faciet uiſitare.f.

Plurali.

נפקיד uel נפקידה faciemus viſitare.m.&.f.
תפקידו facietis viſitare.m. תפקדנה facietis viſitare.f.
יפקידו facient viſitare.m. תפקדנה. faciet viſitare.F.

Digitized by Google

Cum vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע littera illa ſcribitur cum patha hoc modo אַעֲמִיד ideſt faciam ſtare. & aliquando futurum recipit he preteriti. vt pſalmo. 114. וְלִי יְהוֹשִׁיעַ ideſt & me ſaluum faciet. Aliquando etiã littera ſubſtantialis media ſcribitur per cere loco hiric: & excluditur iod ex medio. vt Gen. cap. 1. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים. i. & diuiſit deus. & ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſeba loco hiric & excluditur iod ex medio. vt. 1. Regũ. 31. וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים hoc eſt irrueruntq̃ philiſtim: pro quo debuit eſſe וַיַּדְבִּיקוּ. Quod etiam fit cum pronomini iungitur. vt. 1. Reg. 17. יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ ideſt diuitem faciet illum rex. pro quo debuit eſſe. יַעֲשִׁירֶנּוּ

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in ſecunda perſona maſculini ſingularis & feminini pluralis littera ſubſtantialis media plerumq̃ ſcribitur cum cere: & excluditur iod ex medio. In aliis tamen perſonis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric: & non abiicitur iod ex medio. ſic. הַפְקֵד vel הַפְקִידָה fac viſitare. m. הַפְקִידִי fac viſitare. f. הַפְקִידוּ facite viſitare. m. הַפְקֵדְנָה facite viſitare. f. Et cũ littera ſubſtãtialis media eſt aliqua harum quattuor. אהחע ſcribitur cum patha. vt. 2. Reg. cap. 11. הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ ideſt conforta bellum tuum. aliquando ſecunda perſona imperatiui maſculini ſingularis littera ſubſtantialis media ſcribitur cum ſegol. vt 1. Para. 21. הַעֲבֶר נָא ideſt fac tranſire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere. vt Ieremie 17. הָבִיא עֲלֵיהֶם hoc eſt. induc ſuper eos. & quandoq̃ littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha loco cere. ſicut in Pſalmo. 5. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ hoc eſt dirige in conſpectu meo viam tuam. Idem quoq̃ modus aliquando ſcribitur cum he in fine. vt Iere. 18. הַקְשִׁיבָה יְהוָה ideſt audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus. & littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere ſiue hiric & iod. in hunc modum. הַפְקֵד vel הַפְקִיד. i. facere viſitare. Aliquando etiam he addita ſcribitur cum hiric: vt Eſaie. 31. גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט ideſt protegere & liberare. tranſire & ſaluare. & alia ad hunc modum. Per infinitiuũ quoq̃ ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus prepoſitis illis quattuor litteris בכלם cum ſeba: quemadmodum in infinitiuo prime coniugationis dictum eſt. Et cum ſic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur: & littera addita ex quattuor predictis ſcribitur cum patha ſiue camez. vt Pſal. 25. לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc eſt ad audiẽdum vocem laudis. & alia ſimiliter.

De voce paſſiua.

PAſſiua vox accipit he in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem. hoc modo. הָפְקַד vel הֻפְקַד ideſt viſitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד Viſitatus fuit. הָפְקְדָה viſitata fuit.
הָפְקַדְתָּ Viſitatus fuiſti. הָפְקַדְתְּ Viſitata fuiſti.
הָפְקַדְתִּי Viſitatus vel viſitata fui. Plurali.
הָפְקְדוּ Viſitati vel viſitate fuerunt.
הָפְקַדְתֶּם Viſitati fuiſtis. הָפְקַדְתֶּן Viſitate fuiſtis.
הָפְקַדְנוּ Viſitati vel viſitate fuimus.

Et quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע he addita ſcribitur aliquando cũ camez. & littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum camez hateph hoc modo. הָעֳמַד ideſt ſtatutus eſt: & quando eſt in fine clauſule: littera ſubſtantialis media ſcribitur cum camez loco ſeba accentu in eadem poſito. hoc modo הָפְקָדוּ. Preſens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio ſubiecto ſurec ſiue camez quod profertur quaſi holem: ſicut in preterito. hoc mõ הָפְקָד vel הֻפְקָד qui viſitatur הָפְקָדָה que viſitatur.
הָפְקָדִים qui viſitantur. הָפְקָדוֹת que viſitantur.

Futurum litteras additas accipit ſubſcriptas cum ſurec ſiue camez hateph quod profertur quaſi holem ad hunc modum.

אֻפְקַד vel אָפְקַד viſitabor. m. &. f.
תֻּפְקַד viſitaberis. m. תֻּפְקְדִי Viſitaberis. f.
יֻפְקַד Viſitabitur. m. תֻּפְקַד Viſitabitur. f. Plu.
נֻפְקַד vel נָפְקַד viſitabimur. m. &. f.
תֻּפְקְדוּ Viſitabimini. m. תֻּפְקַדְנָה Viſitabimini. f.
יֻפְקְדוּ Viſitabuntur. m. תֻּפְקַדְנָה Viſitabuntur. f.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri ſcribuntur cum camez: & littera ſubſtantialis prima cum camez hateph quod profertur quaſi holem. vt Leuitici. 16. יָעֳמַד חַי ideſt ſtatuatur viuus. Eſdre. 10 יָחֳרַם כָּל רְכוּשׁוֹ ideſt deſtruetur omnis ſubſtãtia eius. & hec vox paſſiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit ſcriptam cũ camez qui profertur quaſi holem: & littera ſubſtantialis media venit cum cere hoc mõ. הָפְקֵד vel הֻפְקֵד Viſitari. Infinitiuus tamen qui frequentior eſt in ſacra ſcriptura: eſt qui venit cum he ſcripta cum camez quod profertur quaſi holẽ. vt Ezechielis. 16. וְהָמְלֵחַ לֹא הֻמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ ideſt & ſaliri nõ es ſalita. & inuolui non es inuoluta. p quo nos habemus nec ſale ſalita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine. vt Ezechielis. 32. רְדָה וְהָשְׁכְּבָה אֶת עֲרֵלִים ideſt deſcende & dormire cum incircunciſis. Participiũ huius vocis eſt huiuſmodi.

מוּפְקָד qui viſitatur מוּפְקֶדֶת vel מוּפְקָדָה que viſitatur
מוּפְקָדִים qui viſitantur. מוּפְקָדוֹת que viſitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti poſt mem. vt Ezechiel. 46. לְאַרְבַּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת. hoc eſt. ad quattuor illa agulata. pro quo nos habemus menſure vnius quattuor. & quãdo littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumq̃ venit cum camez. & littera ſubſtãtialis prima ſcribitur cum hateph camez. vt Ezechiel. 29. בְּתוֹךְ עָרִים מָחֳרָבוֹת hoc eſt inter vrbes deſtructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte ſuperiori diximus vocatur qnadrata: quattuor habet litteras ĩ tertia perſona ſingulari preteriti: & habet duas ſyllabas: quarũ prima ſcribitur cum vau & holem & ſecunda cum patha. hoc modo. רוֹמַם ideſt exaltauit. & hec coniugatio plerumq̃ eſt verborum que dicuntur imperfecta. & in prima coniugatione ſunt vnius ſyllabe. vt קום רום hoc eſt leuauit ſurrexit. Et in ſecunda ſyllaba quarte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם. ideſt eleuauit: vbi omnes quattuor littere ſunt ſubſtantiales: quia etiam vau eſt de ſubſtantialibus. Hec quoq̃ coniugatio eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis ſecunda geminatur. vt מַדֵּד ideſt menſus eſt. & tunc verbum quadratum ſcribitur cum patha ſiue cere in ſecunda ſyllaba. & illic non ſunt niſi tres littere ſubſtãtiales verbi quia vau eſt ocioſa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non ſunt monoſyllaba. Et ſi quãdo aliter reperitur treſ tantum ſunt littere illius ſubſtantiales. & ſecunda ſyllaba ſcribitur cum patha ſiue cere. & in diſcurſu coniugationis horũ verborum ſecunda ſyllaba ſcribitur ſubiecto patha excepto in tertia perſona ſingulari feminini: & in tertia perſona plurali. in quibus ſcribitur cum ſeba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פּוֹקֵד Viſitauit. m. פּוֹקְדָה viſitauit. f.
פּוֹקַדְתָּ Viſitaſti. m. פּוֹקַדְתְּ Viſitaſti. f.
פּוֹקַדְתִּי Viſitaui. m. &. f. Plurali.

Digitized by Google

פִּקְּדוּ viſitauerunt.m.&.f. פִּקַּדְתֶּם viſitaſtis.m. פִּקַּדְתֶּן viſitaſtis.f. פִּקַּדְנוּ viſitauimus.m.&.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis tertie vertitur in camez & accētu in eadē vt Ieremie.cap.12. נְטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ ideſt plantaſti eos.& radices miſerunt. Preſens circumloquimur per participiū quod habet mem additam in principio ſubiecto ſeba: hoc modo. מְפַקֵּד qui viſitat מְפַקְּדָה vel מְפַקֶּדֶת que viſitat. מְפַקְּדִים qui viſitant. מְפַקְּדוֹת que viſitant. Inuenitur quoq; nonnunquam participium generis maſculini ſingularis addita iod in fine.vt Pſalmo.99. מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר ideſt qui accuſat in ſecreto.pro quo debuit dici. מְלוֹשֵׁן Futuri quattuor littere que adduntur: recipiunt ſeba :preter aleph prime perſone ſingularis:que venit cum patha hoc modo. אֲפַקֵּד vel אֲפַקְּדָה viſitabo.m.&.f. תְּפַקֵּד viſitabis.m. תְּפַקְּדִי viſitabis.f. יְפַקֵּד viſitabit.m. תְּפַקֵּד viſitabit.f.

Plurali.

נְפַקֵּד vel נְפַקְּדָה viſitabimus.m.&.f. תְּפַקְּדוּ viſitabitis.m. תְּפַקֵּדְנָה viſitabitis.f. יְפַקְּדוּ viſitabunt.m. תְּפַקֵּדְנָה viſitabunt.f. Et aliquando tertia littera generis feminini pluralis venit cum cere hoc modo. תְּפַקֵּדְנָה. Et quando eſt in fine clauſule:ſeba ſecunde littere ſubſtantialis vertitur in cere accentu in eadem.hoc modo אֲפַקֵּדָה תְּפַקֵּדִי תְּפַקֵּדוּ יְפַקֵּדוּ.Imperatiui ſecunda perſona maſculini ſingularis & pluralis eſt ſimilis vocibus tertie perſone preteriti: que dignoſcuntur ex contextu partium orationis.hoc modo פַּקֵּד vel פַּקְּדָה viſita.m. פַּקְּדִי viſita.f. פַּקְּדוּ viſitate.m. פַּקֵּדְנָה viſitate.f. Infinitiuus eſt ſimilis imperatiuo generis maſculini ſingularis.hoc modo. פַּקֵּד ideſt viſitare. & ad ſupplendum gerundia recipit prepoſitiones harum quattuor litterarum ב כ ל מ vt dictum eſt in infinitiuo prime coniugationis.

De voce paſſiua.

VOx paſſiua huius coniugationis appellatur verbum graue:quia eſt quinque litterarum. Ad tres namq; ſubſtantiales in principio adduntur due:hoc eſt he cum hiric & tau cum ſeba: vt pertineat ad litteram precedentem .& littera ſubſtantialis media habet dagues hoc modo הִתְפַּקֵּד.quo etiam nomine vocatur.& ſignificat paſſionem ſiue actionem que communiter non tranſit in aliam perſonam : ſed fit illius paſſionis vel actionis reciprocatio in perſonam agentem.& eadem eſt perſona agens & patiens.vt הִתְחַזֵּק ideſt confortatus eſt:vel confortauit ſe. הִתְפַּקֵּד ideſt viſitauit ſeipſum : ſiue viſitatus eſt a ſeipſo.Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba tranſitiua :qualia ſunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל ideſt orauit הִתְבּוֹנֵן ideſt intellexit ſiue intellectus eſt quod etiam poteſt eſſe abſolutum . vt הִתְהַלֵּךְ ideſt ambulauit Aliquando tau ſuperaddita deficit:que ſuppletur per dagues in littera ſubſtantiali prima.vt Ioſue.22. אֲשֶׁר לֹא הִטַּהַרְנוּ ideſt a quo non mundauimus nos vel nō ſumus mundati:& alia ad hunc modum. Aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere quando non eſt in fine clauſule.Et aliquando ſcribitur per cegol.vt Gen.15. הִתְהַלֶּךְ נֹחַ ideſt ambulauit noe.Quandoq; ex littera ſubſtantiali media deficit dagues . Et eſt notandum quod in hac coniugatione ſemper tau ponitur ante litteras ſubſtantiales:preter quam cum littera ſubſtantialis prima eſt vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau.vt Mich.cap.6. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי ideſt ſeruabantur precepta ambri.quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וְיִתְשַׁמֵּר.& cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris:aliquando tau vertitur in teth.vt geneſis.44. מַה נִּצְטַדָּק ideſt in quo iuſtificabimus nos vel iuſtificabimur.quod verbum venit a. צדק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד viſitauit ſe.m. הִתְפַּקְּדָה viſitauit ſe.f. הִתְפַּקַּדְתָּ viſitaſti te.m. הִתְפַּקַּדְתְּ viſitaſti te.f הִתְפַּקַּדְתִּי viſitaui me .m .&.f.

Plurali.

הִתְפַּקְּדוּ viſitauerunt ſe.m.&.f. הִתְפַּקַּדְתֶּם viſitaſtis vos.m. הִתְפַּקַּדְתֶּן viſitaſtis vos.f. הִתְפַּקַּדְנוּ viſitauimus nos.m. &.f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez:& accentu in eadem.ſic הִתְפַּקָּדוּ Preſens circūloquimur per participium preſentis:addita mem in principio ſubſcripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum. מִתְפַּקֵּד qui ſe viſitat מִתְפַּקְּדָה vel מִתְפַּקֶּדֶת que ſe viſitat. מִתְפַּקְּדִים qui ſe viſitant. מִתְפַּקְּדוֹת que ſe viſitant. Futurum amittit he preteriti:quod fit ne proferantur tres littere addite ſimul.quod eſſet in prolatione perquam graue:& littere addite futuri ſcribuntur ſubiecto hiric preter aleph prime perſone que venit cum cegol:& littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere.hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפַּקְּדָה viſitabo me.m.&.f. תִּתְפַּקֵּד viſitabis te.m. תִּתְפַּקְּדִי viſitabis te.f. יִתְפַּקֵּד viſitabit ſe.m. תִּתְפַּקֵּד viſitabit ſe.f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפַּקְּדָה viſitabimus nos .m .&.f. תִּתְפַּקְּדוּ viſitabitis vos.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה viſitabitis vos.f. יִתְפַּקְּדוּ viſitabūt ſe.m. תִּתְפַּקֵּדְנָה viſitabunt ſe.f. Aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum patha.vt prouer.25. אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ ideſt non glorieris coram rege.Et cum venit in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez : et accentu in eadem.vt Exo.19. הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ ideſt qui accedunt ad dominum ſanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio ſubiecto hiric.hoc modo. הִתְפַּקֵּד viſita te.m. הִתְפַּקְּדִי viſita te.f. הִתְפַּקְּדוּ viſitate vos.m. הִתְפַּקֵּדְנָה viſitate vos.f. Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד ו הִתְפַּקֵּד Viſitare ſe. Paſſiue vocis aliud pticipiū eſt מְפֻקָּד viſitatus. מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת viſitata. מְפֻקָּדִים viſitati מְפֻקָּדוֹת viſitate.

Quattuor itaq; coniugationes regulares atq; perfecte ad hunc modum explicate ſunt.

SEd antea quam ad verba irregularia deſcendamus:nō eſt omittendum id quod hebrei dicunt: eſſe videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus compoſita vt pſalmo.7. יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי ideſt perſequatur inimicus animam meam.quod verbum eſt futuri tertie perſone ſingularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc eſt. יִרְדֹּף:& ex futuro ſecunde coniugationis eiuſdem vocis hoc eſt יְרַדֵּף: quoniam hiric qui ſubiicitur iod & holem qui imponitur daleth:ſunt coniugationis prime: & patha qui ſubiicitur littere res & dagues qui ſubiicitur daleth ſunt ſecunde coniugationis. Ad eundem quoq; modum reperiuntur verba compoſita in voce paſſiua.vt numeri.1. לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם ideſt nō ſunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce paſſiua tertie coniugationis que eſt הָפְקַד: & ex voce paſſiua quarte coniugationis:que eſt הִתְפַּקֵּד quia camez qui ſubiicitur he:eſt vocis paſſiue tertie coniugationis.& tau eſt eiuſdem vocis quarte coniugationis.Sunt etiā alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis.8. הֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתֶם ideſt illi humiabant ſe ſiue adorabant:componitur namq; ex preterito & preſenti vocis paſſiue quarte coniugationis.quia mem prima eſt participii preſentis.& tau ſecunda eſt preteriti.

De verbis irregularibus ſiue defectiuis.

POſtea quam explicata eſt ratio verborum regularium conſequens eſt vt de irregularibus & defectiuis differatur:idq; ſecundum ordinem coniugationum. Eſtq; in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras ſubſtantiales illius verbi: que ſunt immutabiles in omnibus vocibus.modis.tpibus.numeris.gñib⁹ & perſonis que inde deriuantur. Et tres ille littere vocantur

Digitized by Google

שׁרשׁ ideſt radix: quoniam ſunt radix & fundamentum omnium coniugationum que ex illis deriuantur: atq; ex eis formantur partes illarum. Eſto exempli gratia פָּעַל ideſt fecit que eſt tertia perſona preteriti indicatiui modi prime coniugationis: & tres littere hoc eſt pe. aáin lámed ſunt ſubſtantiales omnium verborum ab illo deſcendentiuum. & prima littera huius verbi dicitur. pe verbi. ſecunda aáin verbi. tertia lámed verbi. & verbum quod in omnibus modis & temporibus retinet has tres litteras ſubſtantiales dicitur verbum perfectum. quod aūt amittit aliquā ex illis dicitur imperfectum ſiue defectiuum. Et ſunt quedam verba imperfecta quantum ad vocem tātum: quoniam licet habeant omnes tres litteras ſubſtantiales: non proferuntur ex illis niſi due tantum priores: & finales plerumq; ſunt álcph ſiue he ocioſe. vt קָרָא ideſt vocauit. עָלָה. ideſt aſcendit. Sunt etiam verba in quibus non proferuntur littere ſubſtātiales medie que ſunt plerūq; vau ſiue iod. vt בִּין hoc eſt intellexit. שׁוּב ideſt reuerſus eſt. que verba dicuntur נָחִים ideſt ocioſa quia habent litteras ocioſas. Sunt quoq; verba imperfecta: quibus in proceſſu coniugationis deficiunt alique littere ſubſtantiales: quod contingit modis quattuor. Primo quando prima littera deficit. Secundo quando deficit ſecunda. Tertio quando deficit vltima. Quarto cum deficit prima & vltima. que verba dicuntur חֲסֵרִים ideſt defectiua. Sunt preterea verba que appellantur duplicia: quibus in diſcurſu coniugationis deficiunt due littere. de quibus omnibus infra dicetur: & primo de illis quibus prima littera deficit ex iis que ſubſtantiales ſunt. Que verba plerumq; ſunt incipientia ab aliqua harum litterarum לני vt לָקַח ideſt accepit נָגַשׁ. ideſt acceſſit. יָדַע. ideſt cognouit. Et ex verbis defectiuis incipientibus a lámed tantum reperitur לָקַח ſupradictum. Et defectus horum verborum plerumq; eſt in imperatiuo & in futuro indicatiui: quia in preterito & p̄ſenti communiter retinent tres litteras ſubſtātiales. & formantur ex proportione aliorum verborum perfectorum que ſupra dicta ſunt. & quia huiuſmodi verba defectiua plerumq; incipiunt a littera nun: de his primū agendum eſt. Ponimuſq; exempli cauſa hoc verbum נָגַשׁ ideſt acceſſit. cuius preteritum & p̄ſens poſſunt formari ex proportione preteriti & preſentis prime coniugationis verborum perfectorum. Sed in futuro deficit nun ſubſtantialis prima: que ſuppletur per dages littere ſubſtantialis medie cui ſubiicitur camez. ſic. אֶגַּשׁ vel אֶגְּשָׁה accedā m. & f. תִּגַּשׁ Accedes. m. תִּגְּשִׁי. accedes. f. יִגַּשׁ accedet. m. תִּגַּשׁ accedet. f.

Plurali.

נִגַּשׁ vel נִגְּשָׁה accedemus. m. & f. תִּגְּשׁוּ accedetis. m. תִּגַּשְׁנָה. accedetis. f. יִגְּשׁוּ accedent. m. תִּגַּשְׁנָה. accedent. f. Et quando ē in fine clauſule: ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez: accentu in eadem. vt Gen̄. 45. גְּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ. ideſt accedite ad me & acceſſerunt. & dagues littere ſubſtantialis medie venit etiam in nomine quod a verbo deriuatur. vt נָבַע ideſt manauit. vnde deriuatur nomen. מַבּוּעַ. hoc eſt fons vnde aliquid manat. in quo nun littera ſubſtantialis prima deficit: q̄ ſuppletur per dagues vt dictum eſt. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua ex his quattuor אהחע non excluditur nū littera ſubſtantialis prima: quia non recipit dagues: preter quā in hoc verbo. נָחַת ideſt deſcendit. quia in futuro amittit nun: & venit in hunc modum אֵחַת תֵּחַת In quibuſdam etiam verbis incipientibus a nun: littera ſubſtantialis media ſcribitur per holem. vt נָגַף ideſt percuſſit. נָפַל ideſt cecidit: quorum futura exeunt in hunc modum. אֶגֹּף ideſt percutiam אֶפֹּל. i. cadam. atq; ſic alia complura. Imperatiuus horum verborum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel גֶּשׁ accede. m. גְּשִׁי accede. f. גְּשׁוּ accedite. m. גֵּשְׁנָה accedite. f. Secunda p̄ſona imperatiui maſculini ſingularis: loco cere ſcribitur aliqn̄ per cegol & aliquando recipit he in fine. vt גְּשָׁה accede. m. aliąs ſcribitur cum holem hoc modo. גֹּשׁ גֹּשִׁי ideſt accede. m. f. Et aliquando venit cum nun ſubſtantiali prima: hoc modo. נְגֹשׁ. Infinitiuus explicatur ſic. נְגֹשׁ. i. גֶּשֶׁת ideſt accedere. Subiunctiuus & gerundia ſupplentur per prepoſitiones harū quattuor litterarum. בכלמ vt ſupra in verbis perfectis. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua ex his אהחע: littera ſubſtantialis media ſcribitur per patha atq; etiam vltima. vt eccleſiaſtes. 3. עֵת לָטַעַת ideſt tempus plantandi.

De voce paſſiua

In preterito vocis paſſiue littera ſubſtantialis prima deficit. a qua licet verbum incipiat: non eſt ſubſtantialis: ſed ponitur ad deſignandum vocem paſſiuam prime coniugationis. & littera ſubſtantialis prima ſupletur per dagues littere ſubſtātialis medie. & explicatur hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נִגַּשׁ oblatus fuit נִגְּשָׁה oblata fuit נִגַּשְׁתָּ oblatus fuiſti נִגַּשְׁתְּ oblata fuiſti נִגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui.

Plurali.

נִגְּשׁוּ oblati vel oblate fuerūt נִגַּשְׁתֶּם oblati fuiſtis נִגַּשְׁתֶּן oblate fuiſtis נִגַּשְׁנוּ oblati vel oblate fuimus.

Preſens.

נִגָּשׁ qui oblatus eſt נִגָּשָׁה vel נִגֶּשֶׁת que oblata eſt נִגָּשִׁים qui oblati ſunt נִגָּשׁוֹת que oblate ſunt. Et quando littera ſubſtantialis vltima eſt aliqua harum quattuor אהחע littera: ſubſtantialis media & vltima participii generis feminini ſingularis ſcribūtur per patha. vt Ezechiel. 34. וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשֵׁבֹתֶם. i. quod abiectum eſt non reduxiſtis. In futuro nun vocis paſſiue excluditur. & nun remanens eſt littera ſubſtantialis. & dagues littere ſubſtantialis medie venit ad ſupplementum nun vocis paſſiue. hoc modo. אֶנָּגֵשׁ vel אֶנָּגְשָׁה oblatus vel oblata ero תִּנָּגֵשׁ oblatus eris. תִּנָּגְשִׁי. oblata eris. יִנָּגֵשׁ oblatus erit תִּנָּגֵשׁ oblata erit.

Plurali.

נִנָּגֵשׁ vel נִנָּגְשָׁה oblati vel oblate erimus. תִּנָּגְשׁוּ oblati eritis תִּנָּגַשְׁנָה oblate eritis. יִנָּגְשׁוּ. oblati erunt. תִּנָּגַשְׁנָה. oblate erunt. Imperatiuus modus explicatur ſic. הִנָּגֵשׁ oblatus eſto הִנָּגְשִׁי oblata eſto הִנָּגְשׁוּ oblati eſtote. הִנָּגַשְׁנָה. oblate eſtote. Infinitiuus eſt ſimilis imperatiui modi ſecunde perſone generis maſculini ſingularis numeri ad hunc modum. הִנָּגֵשׁ Applicari. Subiunctiuus modus & gerundia ſupplētur per prepoſitiones illarum quattuor litterarum de quibus in aliis coniugationibus dictū ē: cum agebatur de illarum infinitiuis. Et quia verbū hoc נָגַשׁ eſt neutrum: ideo in hac coniugatione caret participiis vocis paſſiue: quia ſupplentur per tempus preſens. Cum vero ſin ſcribitur cum cibóleth mutat ſignificationem in id quod eſt angere vel conſtringere: & tunc non eſt neutrum: & habet participia vocis paſſiue ad modum actiuorum. vt נָגוּשׂ qui cōſtrictus ē נְגוּשָׂה que cōſtricta נְגוּשִׂים qui conſtricti נְגוּשׂוֹת que conſtricte ſūt. Et notandum quod in hac coniugatione & in cōiugationibus verborum imperfectorum que ſequuntur: ſeruatur ordo & forma verborum perfectorum de quibus dictū eſt. quia ſemper incipiunt a tertia perſona generis maſculini ſingularis preteriti indicatiui modi: & habent eaſdem terminationes: quas habent verba perfecta. Secunda coniugatio non inuenitur in hoc verbo נָגַשׁ.

De tertia coniugatione.

TErtia coniugatio huius verbi נָגַשׁ eſt ī qua deficit nun littera ſubſtantialis prima: & ſuppletur per dagues littere ſubſtantialis medie. & explicatur ad hunc modum הִגִּישׁ fecit accedere. m. הִגִּישָׁה. fecit accedere. f. הִגַּשְׁתָּ feciſti accedere. m. הִגַּשְׁתְּ feciſti accedere. f. הִגַּשְׁתִּי feci accedere. m. & f.

Plurali.

הִגִּישׁוּ fecerunt accedere. m. & f. הִגַּשְׁתֶּם feciſtis accedere. m. הִגַּשְׁתֶּן feciſtis accedere. f. הִגַּשְׁנוּ fecimus accedere. m. & f. In cuius preterito ſi non fuiſſet excluſa nun littera ſubſtantialis prima debuit dici הִנְגִּישׁ הִנְגִּישָׁה. deficit preterea nun prima

Digitized by Google

in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam paſſiua.
Preſens circumloquimur hoc modo. מַגִּישׁ qui facit accedere.
מַגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת que facit accedere מַגִּישִׁים qui faciunt accedere
מַגִּישׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera ſubſtantia
lis media ſubiecto hiric ſequenti iod ocioſa ad hunc modum.
אַגִּישׁ vel אַגִּישָׁה faciā accedere. תַּגִּישׁ facies accedere.m. תַּגִּישִׁי
facies accedere.f. יַגִּישׁ faciet acceder̄.m. תַּגִּישׁ faciet accedere.f.

Plurali.

נַגִּישׁ vel נַגִּישָׁה faciemus accedere.m.&.f. תַּגִּישׁוּ facietis acce-
dere.f. יַגִּישׁוּ facient accedere.m. תַּגֵּשְׁנָה facient accedere.f.
Et in omnibus perſonis ſupradictis: littere ſubſtantiali medie
poteſt ſubiici cere & ſequens iod excludi. ſic אַגֵּשׁ תַּגֵּשׁ Impe
ratiuus explicatur ad hunc modum. הַגֵּשׁ fac accedere.m. הַגִּישִׁי
fac accedere.f. הַגִּשׁוּ facite accedere.m. הַגֵּשְׁנָה facite accedere.f.
Et aliquando imperatiuus ſecunde perſone numeri ſingula-
ris generis maſculini accipit hiric in littera ſubſtantiali media
vt Gen̄.27. הַגִּישָׁה לִי וְאֹכְלָה ideſt accede ad me & comedam.
Infinitiuus explicatur hoc modo. הַגֵּשׁ.i. הַגִּישׁ facere accedere.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua huius coniugationis deficit nun littera ſubſtā
tialis prima: & eſt ſimilis verbis perfectis vocis paſſiue tertie cō
iugationis: que eſt הָפְקַד. hoc modo. Indicatiuo modo tem
pore preterito הֻגַּשׁ oblatus fuit הֻגְּשָׁה oblata fuit. הֻגַּשְׁתָּ oblat9
fuiſti הֻגַּשְׁתְּ oblata fuiſti הֻגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie
perſone ad eundem modum. Preſens explicatur iſto modo.
הֻגָּשׁ qui oblatus eſt הֻגָּשָׁה que oblata eſt הֻגָּשִׁים qui oblati ſunt
הֻגָּשׁוֹת que oblate ſunt. Futurum explicatur hoc modo.
אֻגַּשׁ oblatus ero.m.&.f. תֻּגַּשׁ oblatus eris תֻּגְּשִׁי oblata eris יֻגַּשׁ
oblatus erit תֻּגַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit. & infiniti
uus huius coniugationis explicatur ſic. הֻגַּשׁ Applicari.
Participia vocis paſſiue ſunt. מֻגָּשׁ oblatus מֻגָּשָׁה vel מֻגֶּשֶׁת
oblata מֻגָּשִׁים oblati מֻגָּשׁוֹת oblate.

Quarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc
verbo niſi tantum paſſiua: que poteſt formari ad pro-
portionem vocis paſſiue verborum perfectorum quar
te coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a litte
ra nun & deſinentia in aleph ſicut נָשָׂא ideſt portauit: que poſ
ſunt declinari ad proportionem ſuperius dicti verbi נָגַשׁ. pre-
terquam quod aleph non profertur. ſic. נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי .i.
portauit. portauiſti portaui: & pari modo in aliis modis. tem-
poribus. numeris. perſonis & generibus. Et quemadmodum
in predicto verbo excluditur nun in proceſſu coniugationis:
ita & in hoc verbo. לָקַח ideſt accepit excluditur lámed: quod ſo
lum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus
a littera lámed. & in preterito & in preſenti habet omnes ſuas
litteras quaſi verbum perfectum: ad cuius proportionem de-
clinatur in preterito & in preſenti prime coniugationis. & ali
quando in preterito reperitur ſine lámed: & coph venit cū ca-
mez. vt Ezechielis.17 קָח עַל מַיִם רַבִּים ideſt accepit ſup aquas
multas. pro quo nos habemus. vt firmaret radicem ſup aquas
multas. In futuro āmittit hoc verbum lámed litteram ſub-
ſtantialem primam: que ſuppletur per dagues impoſitum lit-
tere coph. & poteſt formari ad proportionem futuri prime cō
iugationis huius verbi נָגַשׁ in hunc modum אֶקַּח vel אֶקְחָה ac
cipiam.m.&.f. תִּקַּח accipies.m. תִּקְחִי accipies.f. יִקַּח accipiet.
m. תִּקַּח accipiet.f. Et quando littera ſubſtantialis media ſcri
bitur cum ſceba tunc venit ſine dagues. hoc modo תִּקְחוּ יִקְחוּ .i.
accipietis. accipient. quod fit vt prolatio ſit facilior in hoc ver
bo quod in ſacris litteris frequentatur. Imperatiuus duob9
modis reperitur. primo quando habet lámed litteram ſubſtan
tialem primam. hoc modo. לְקַח accipe.m. לִקְחִי accipe.f.
לִקְחוּ accipite.m. לְקַחְנָה accipite.f. Secundo modo quando ſcri
bitur ſine lámed in hunc modum. קַח accipe.m. קְחִי accipe.f.
קְחוּ accipite.m. קַחְנָה accipite.f. Secunda perſona maſculini
ſingularis imperatiui ſcribitur per patha. & hanc differētiam
hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum ſine lamed
de quo ſuperius dictum eſt. Inuenitur quoq; hic modus cū ca
mez quando venit in fine clauſule. vt.1.Reg.21. אִם אֹתָהּ תִּקַּח
לְךָ קָח ideſt ſi iſtum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur
ad hunc modum. לָקוֹחַ .i. קַחַת Accipere. De voce paſſiua.
Vocis paſſiue preteritum aliquando venit ſine lamed ſubſtan
tiali prima. ſic נִקַּח נִקַּחְתָּ ideſt fuit .i. fuiſti acceptus: & nonnun
quam cum lamed ſubſtantiali. vt Ezechiel.33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח
ideſt propter peccatum ſuum captus eſt. & .1. Regum.4. וַאֲרוֹן
הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה ideſt arca dei capta eſt. Preſens. & futurum. &
imperatiuus modus huius verbi poſſunt formari p vocem paſ
ſiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָקַח non reperi-
tur in voce actiua ſecunde neq; tertie neq; quarte coniugatio
nis: ſed reperitur in vocibus paſſiuis. vt Eſaie.52. כִּי לֻקַּח עַמִּי
ideſt quia captus eſt populus meus. quod verbum eſt temporiſ
preteriti vocis paſſiue ſecunde coniugationis. & Gen̄.18. יֻקַּח
נָא מְעַט מַיִם ideſt accipiatur nunc paululum aque: quod verbū
eſt futuri tertie coniugationis. & Exo.19. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת ideſt
ignis & grando pariter ferebantur. quod eſt participium ge-
neris feminini ſingularis vocis paſſiue quarte coniugationis.
& quia heth eſt littera gutturalis: littera ſubſtantialis media &
vltima ſcribuntur per patha. Et dicunt hebrei quod propterea
quod hoc verbum לָקַח inuenitur in voce paſſiua: poteſt etiam
ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis ver
bis poteſt fieri.

De verbis a iod incipientibus.

Verba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illā.
aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam paſſi-
ua: ponimuſq; exempli cauſa hoc verbum יָדַע ideſt ſci-
uit vel cognouit: quod verbū in preterito indicatiui actiue vo
cis prime coniugationis & in preſenti: retinet tres litteras ſub
ſtantiales & formatur ex proportionē aliorum verborum per
fectorum in eiſdem temporib9. Sed in futuro huiuſmodi & in
imperatiuo plerumq; deficit iod littera ſubſtantialis prima: lit
tere vero que adduntur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel
אֵדְעָה ſciam.m.&.f. תֵּדַע ſcies.m. תֵּדְעִי ſcies.f. יֵדַע ſciet.m. תֵּדַע
ſciet.f. Plurali.
נֵדַע vel נֵדְעָה ſciemus.m.&.f. תֵּדְעוּ ſcietis.m. תֵּדַעְנָה ſcietis.f.
יֵדְעוּ ſcient.m. תֵּדַעְנָה ſcient.f. Et in hoc verbo littera ſubſtā
tialis media ſcribitur plerumq; cum patha: propterea quod lit
tera ſubſtantialis vltima eſt gutturalis. Quod ſi littera ſubſtan
tialis vltima non eſt aáin ſiue heth: tunc littera ſubſtantialis me
dia ſcribitur per cere. vt אֵרֵד deſcendam. אֵלֵךְ ideſt ambulabo
אֵשֵׁב habitabo ſiue ſedebo. Que verba ſi veniunt cum vau ad-
dita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere &
cum accentu: & littera ſubſtantialis media venit cum cegol in
hunc modum וַיֵּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב Et aliquando in vtriſq; verbis
littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקַץ תִּיקַץ
ideſt expergiſcar expergiſceris. אִיגַע תִּיגַע ideſt laborabo labo
rabis. & in quibuſdam verbis littere ſubſtantiales medie veni
unt cum patha ſiue cum holem: in hunc modum. אִיסַר caſtiga
bo.m. vel.f. תִּיסוֹר caſtigabis.m. Sunt etiam verba quedam in
cipientia a littera iod. que in proceſſu coniugatiōis non āmit
tunt iod neq; vertunt in vau. cuiuſmodi eſt. יָטַב .i. benefecit: vt
Exo.1. וַיֵּיטֶב אֱלֹהִים ideſt & benefecit deus. Imperatiuus
explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה ſcito.m. דְּעִי ſcito.f. דְּעוּ ſcito
te.m. דַּעְנָה. ſcitote.f. In verbis vero quorum littera ſubſtan
tialis vltima non eſt aliqua ex his quattuor אהחע: ſecunda per
ſona imperatiui maſculini ſingularis ſcribitur per cere in litte
ra ſubſtantiali media. hoc modo. רֵד. ideſt deſcende לֵךְ .i. am-
bula. שֵׁב ideſt ſede. Infinitiu9 explicatur hoc mō דְּעָה: דַּעַת: יְדֹעַ:

ſcire. De voce paſſiua.

Vocis paſſiue verbum predictum in prima coniugatione litte
ra ſubſtantialis prima hoc eſt iod in preterito & in preſenti ver
titur in vau ocioſum. quia in hebreo he quattuor littere permu
tãtur inter ſe. אהוי. & in hac voce preteritum & preſens ſcribun
tur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo. tempo
re preterito. נוֹדַע ſcitus fuit נוֹדְעָה ſcita fuit נוֹדַעְתָּ ſcitus fuiſti
נוֹדַעַתְּ ſcita fuiſti. נוֹדַעְתִּי ſcitus vel ſcita fui. נוֹדְעוּ ſciti vel ſcite
fuerunt נוֹדַעְתֶּם ſciti fuiſtis נוֹדַעְתֶּן ſcite fuiſtis. נוֹדַעְנוּ ſciti vel ſci
te fuimus. Preſens explicatur hoc modo.
נוֹדָע qui eſt ſcitus. נוֹדָעָה que eſt ſcita נוֹדָעִים qui ſunt ſciti נוֹדָעוֹת
que ſunt ſcite. Futuri iod littera ſubſtantialis prima vertitur
in vau cum dagues ad ſupplendum defectum littere nun prete
riti ſic. אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה ſciar. m. & f. תִּוָּדַע ſcieris. m. תִּוָּדְעִי ſcie-
ris. f. יִוָּדַע ſcietur. m. תִּוָּדַע ſcietur. f. Plurali.
נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה ſciemur. m. & f. תִּוָּדְעוּ ſciemini. m. תִּוָּדַעְנָה ſcie-
mini. f. יִוָּדְעוּ ſcientur. m. תִּוָּדַעְנָה ſcientur. f. Imperatiuus expli
catur hoc modo. הִוָּדַע ſcire. m. הִוָּדְעִי ſcire. f. הִוָּדְעוּ ſcimini. m.
הִוָּדַעְנָה ſcimini. f. Infinitiuus. הִוָּדֵעַ vel הִוָּדַע cognoſci. Parti
pium vocis paſſiue hoc modo. יָדוּעַ ſcitus יְדוּעָה ſcita יְדוּעִים
ſciti יְדוּעוֹת ſcite. Et predicta verba a iod incipientia carent ſe
cunda coniugatione De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio eſt: in qua iod littera ſubſtantialis pri
ma vertitur in vau ocioſam: & habet in principio he ad
ditam cum holem: & explicatur ad hunc modum.
Indicatiuo modo tẽpore preterito. הוֹדִיעַ fecit ſcire. m. הוֹדִיעָה
fecit ſcire. f. הוֹדַעְתָּ feciſti ſcire. m. הוֹדַעַתְּ feciſti ſcire. f. הוֹדַעְתִּי feci
ſcire. m. & f. Plurali. הוֹדִיעוּ fecerunt ſcire
. m. & f. הוֹדַעְתֶּם feciſtis ſcire. m. הוֹדַעְתֶּן feciſtis ſcire. f. הוֹדַעְנוּ fe
cimus ſcire. m. & f. Preſens explicatur ſic מוֹדִיעַ q facit ſcire. m.
מוֹדִיעָה qui facit ſcire. f. מוֹדִיעִים qui faciunt ſcire. m. מוֹדִיעוֹת qui
faciunt ſcire. f. Futuro littere addite ſcribuntur per holem:
& iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau quod non pro
fertur. hoc modo. אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciã ſcire. תּוֹדִיעַ facies ſci-
re. m. תּוֹדִיעִי facies ſcire. f. יוֹדִיעַ faciet ſcire. m. תּוֹדִיעַ faciet ſcire. f
Plurali.
נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus ſcire. m. & f. תּוֹדִיעוּ facietis ſcire. m.
תּוֹדַעְנָה facietis ſcire. f. יוֹדִיעוּ facient ſcire. m. תּוֹדַעְנָה facient ſci-
re. f. Et in quibuſdam verbis iod littera ſubſtantialis prima
non excluditur. vt Oſee. 10. אֲיַסְּרֵם ideſt caſtigabo eos. Im
peratiuus explicatur hoc modo. הוֹדַע fac ſcire. m. הוֹדִיעִי fac ſci
re. f. הוֹדִיעוּ facite ſcire. m. הוֹדַעְנָה facite ſcire. f. Secunda per-
ſona imperatiui numeri ſingularis maſculini aliquando ha-
bet litteram ſubſtantialem mediam cum cere. ad hunc modũ.
הוֹשֵׁב fac ſedere. m. הוֹרֵד fac deſcendere. m. Aliquando ta-
men non amittitur iod. vt Pſalmo. 5. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ ideſt di-
rige in conſpectu meo viam tuam. In voce quoq; paſſiua hu
ius coniugationis vau ponitur pro iod. & declinatur ad pro-
portionem tertie coniugationis vocis paſſiue verborum per-
fectorum. ad hunc modum. De voce paſſiua.
Indicatiuo modo tempore preterito. הוּדַע ſcitus fuit הוּדְעָה ſci-
ta fuit הוּדַעְתָּ ſcitus fuiſti. הוּדַעַתְּ ſcita fuiſti הוּדַעְתִּי ſcitus vel ſci-
ta fui. Ad hunc modum formantur alie perſone. poteſt quo
q; he cum holem poni pro ſurec. ſic. הוֹדַע הוֹדַעְתָּ. Preſens ex
plicatur ad hunc modum. הוּדָע qui eſt ſcitus הוּדָעָה que eſt ſcita
הוּדָעִים qui ſunt ſciti הוּדָעוֹת que ſunt ſcite. Futurum explica
tur iſto modo. אוּדַע vel אוּדְעָה ſciar. m. & f. תּוּדַע ſcieris. m.
תּוּדְעִי ſcieris. f. יוּדַע ſcietur. m. תּוּדַע ſcietur. f. Imperatiuum
hec vox non habet . Infinitiuus ad hunc modum explicatur
הוּדַע ſciri. Participium vero in hunc modũ. מוּדָע ſcitus מוּדָעָה
vel מוּדַעַת ſcita. מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת ſcite. Quarta cõiugatio
Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniu
gationis quadrate. vt. 1. Reg. cap. 21. וְאֶת הַנְּעָרִים יוֹדַעְתִּי & pue
ris meis condixi: & in voce paſſiua eiuſdem quarte coniuga-
tionis iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau que pro-
fertur. & declinatur ex proportione vocis paſſiue quarte coniu
gationis hoc eſt הִתְפַּקֵּד. hoc modo. Indicatiuo modo tempore
preterito. הִתְוַדַּע ſciuit ſe. m. הִתְוַדְּעָה ſciuit ſe. f. הִתְוַדַּעְתָּ ſciuiſti
te. m. הִתְוַדַּעַתְּ ſciuiſti te. f. הִתְוַדַּעְתִּי Sciui me. m. & f.
Preſens explicatur hoc modo. מִתְוַדֵּעַ qui ſcit ſe מִתְוַדְּעָה que ſcit
ſe. מִתְוַדְּעִים qui ſciunt ſe. מִתְוַדְּעוֹת que ſciunt ſe.
Futurum explicatur hoc modo. אֶתְוַדַּע vel אֶתְוַדְּעָה ſciam me.
m. & f. תִּתְוַדַּע ſcies te. m. תִּתְוַדְּעִי ſcies te. f. יִתְוַדַּע ſciet ſe. m.
תִּתְוַדַּע ſciet ſe. f. In quibuſdam tamen verbis iod non verti
tur in vau. vt numeri. 1. וַיִּתְיַלְדוּ ideſt & numerati ſunt per ge-
nerationes. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִתְוַדַּע ſcito
te. m. הִתְוַדְּעִי ſcito te. f. הִתְוַדְּעוּ ſcitote vos. m. הִתְוַדַּעְנָה ſcitote
vos. f. Infinitiuus vero ad hunc modum. הִתְוַדַּע cognoſcere ſe
Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia: cuiuſmodi ẽ
hoc יָצָא: que poſſunt declinari ex proportione horum verbo
rum incipientium a iod. niſi quod aleph non profertur: quo-
rum preteritum eſt huius modi. יָצָא exiuit. m. יָצְאָה. exiuit. f.
יָצָאתָ exiſti. m. יָצָאת. exiſti. f. יָצָאתִי exiui. m. & f. Preſens ex-
plicatur ad hunc modum. יוֹצֵא qui exit. יוֹצְאָה vel יוֹצֵאת que
exit יוֹצְאִים qui exeũt יוֹצְאוֹת que exeũt. Futurum vero ad hũc
modum. אֵצֵא vel אֵצְאָה exibo. m. & f. תֵּצֵא exibis. m. תֵּצְאִי.
exibis. f. יֵצֵא exibit. m. תֵּצֵא. exibit. f. Imperatiuus explicatur
hoc modo צֵא vel צְאָה exi. m. צְאִי. exi. f. צְאוּ exite. m. צֶאנָה. exi
te. f. In hoc modo aliquando reperitur iod ſubſtantialis pri
ma. vt Geñ. 8. הַיְצֵא אִתָּךְ ideſt educ tecum. Infinitiuus vero
ad hunc modum. צֵאת. f. יְצוֹא exire. Sunt preterea nõnulla ver
ba a iod littera incipientia deſinentia in aleph: de quibus po
ſtea dicetur: & propter illorum varietatem non ponũtur hic.

De verborum irregularium ſecundo modo.

Verborum imperfectorum ſecũdus modus eſt: illorum
videlicet que ſunt monoſyllaba & quorum littera ſub-
ſtantialis media eſt iod ſiue vau que non proferuntur:
cuiuſmodi ſunt בִּין ideſt intelligere שׁוּב redire. in quorum pre
terito & preſenti iod ſiue vau excluduntur. & hiric vel ſurec lit
tere ſubſtantialis prime vertitur in camez ad hunc modum.
Indicatiuo modo tempore preterito. בָּן intellexit. m. בָּנָה intel
lexit. f. בַּנְתָּ intellexiſti. m. בַּנְתְּ. intellexiſti. f. בַּנְתִּי. intellexi. m.
& f. Et ad hunc modum alie perſone. Preſens explicatur
iſto modo. בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intelli-
gunt בָּנוֹת que intelligunt. Futurum explicatur in hunc modũ
אָבִין intelligam. m. & f. תָּבִין intelliges. m. תָּבִינִי. intelliges. f.
יָבִין intelliget. m. תָּבִין. intelliget. f. Aliquando littera ſubſtãtia-
lis prima per camez ſcribitur: qui profertur quaſi holem. vt
וַיָּקָם ideſt ſurrexit וַיָּעַף ideſt volauit. Aliquando etiam littera
ſubſtantialis prima venit cum ſurec in hunc modum. אָשׁוּב vel
אָשׁוּבָה redibo. m. & f. תָּשׁוּב redibis. m. תָּשׁוּבִי redibis. f. יָשׁוּב
redibit. m. תָּשׁוּב redibit. f. Et ſimiliter declinantur alia verba.
Imperatiuus explicatur hoc modo. בֵּן vel בִּינָה vel בִּין intellige
m. בִּינִי vel בֹּנִי intellige. f. בִּינוּ vel בֹּנוּ intelligite. m. בֹּנֶּנָה. in-
telligite. f. Sunt quedam verba: quarum littera ſubſtantialis ẽ
vau ſiue iod & in proceſſu coniugationis non excluduntur ſed
proferuntur. vt numeri. 20. כִּי גָוַע אַהֲרֹן. i. quod defũctus eſſet
aaron. & Pſalmo. 39. שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te. que verba
declinantur ſecundum proportionem verborum perfectorũ
in prima vel ſecunda cõiugatione tantum. Infinitiuus ex-
plicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce paſſiua huius cõ-
iugationis non excluditur littera ſubſtantialis media hoc eſt
iod: ſed vertitur in vau ſic. Indicatiuo modo tempore prete
rito. נָבוֹן fuit intellectus נָבוֹנָה fuit intellecta נְבוּנוֹתָ fuiſti intel
lectus נְבוּנוֹת fuiſti intellecta. נְבוּנוֹתִי fui intellectus uel fui intel
lecta. Preſens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligitur.

Digitized by Google

נְבוֹנָה que intelligitur נְבוֹנִים qui intelliguntur נְבוֹנוֹת que intelliguntur. Futurum explicatur hoc modo. אֶבּוֹן intelligar. m.&.f. תִּבּוֹן intelligeris.m. תִּבּוֹנִי intelligeris.f. יִבּוֹן intelligetur m. תִּבּוֹן intelligetur.f. Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quinqꝫ אהחער littere futuri addite ſcribũtur per cere loco hiric: ad hunc modum. יֵעוֹר ideſt expergeſiet. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִבּוֹן intelligere.m. הִבּוֹנִי intelligere.f. הִבּוֹנוּ intelligimini.m. הִבּוֹנָּה mini.f. Infinitiuꝰ explicatur hoc modo. הִבּוֹן intelligi. Participia vocis paſſiue בּוֹן qui intelligitur בּוֹנָה que intelligitur בּוֹנִים qui itelligũtur בּוֹנוֹת que intelliguntur. Et predicta verba que ſunt monoſyllaba in preterito indicatiui modi actiue vocis carent ſecunda coniugatione.

TErtia coniugatio eſt verborum tranſitiuorum hoc eſt quorum actio tranſit in tertiam perſonã. & in verbis abſolutis tranſit in ſecundam perſonam & non amplius. in quibus he ſcribitur per cere. ſic. Indicatiuo modo. tempore preterito. הֵבִין fecit intelligere.m. הֵבִינָה fecit intelligere.f. הֵבִינוֹתָ feciſti intelligere.m. הֵבִינוֹת feciſti intelligere.f. הֵבִינוֹתִי feci. intelligere.m.&.f. Plurali. הֵבִינוֹנוּ fecimus intelligere.m.&.f. Aliquando tamen he ſcribitur cũ patha hoc modo הֲבִינוֹתָ. aliquando in omnibus perſonis excluditur iod hoc modo. הֵבַן הֵבַנְתָּ Preſens explicatur ad hunc modum. מֵבִין qui facit intelligere מְבִינָה que facit intelligere מְבִינִים qui faciunt intelligere. מְבִינוֹת que faciunt intelligere. Futurum autem hoc modo. אָבִין vel אֲבִינָה faciam intelligere.m.&.f. תָּבִין facies intelligere.m. תָּבִינִי facies intelligere.f. יָבִין faciet intelligere.m. תָּבִין faciet intelligere.f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָבֵן vel הָבִין vel הֲבִינָה fac intelligere.m. הָבִינִי fac intelligere.f. הָבִינוּ Facite intelligere.m. הֲבִנָּה vel הֲבִינֶנָה Facite intelligere.f. Imperatiui generis maſculini numeri ſingularis littera ſubſtantialis prima loco cere aliquãdo ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Eſaie.42. וְאֵין אוֹמֵר הָשֵׁב ideſt & nõ eſt qui dicat reuertere. Infinitiuus explicatur hoc modo. הָבִין.l. הָבֵן facere intelligere. Gerundia vero circumloquimur per prepoſitiones harum quattuor litterarum. בכלם vt in ſuperioribus ſepe dictum eſt. Paſſiue vocis tertia coniugatio ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. הוּבַן intellectus fuit הוּבָנָה intellecta fuit הוּבַנְתָּ intellectus fuiſti הוּבַנְתְּ intellecta fuiſti הוּבַנְתִּי intellectus vel intellecta fui. Preſens explicatur hoc modo. הוּבָן qui intelligitur הוּבָנָה que intelligitur הוּבָנִים qui intelliguntur הוּבָנוֹת que intelliguntur. Futurũ explicatur hoc modo. אוּבַן intelligar.m.&.f. תּוּבַן intelligeris.m. תּוּבְנִי intelligeris f. יוּבַן intelligetur.m. תּוּבַן intelligetur.f. Imperatiuum hec coniugatio non habet. Infinitiuus explicatur hoc modo. הוּבָן Intelligi. Participium vocis paſſiue hoc modo. מוּבָן qui intelligitur מוּבָנָה que intelligitur. מוּבָנִים qui intelliguntur מוּבָנוֹת que intelliguntur.

QVarta coniugatio que dicitur quadrata eſt verborum in quibus littera ſubſtantialis tertia duplicatur. neqꝫ excluditur ex medio vau. & explicatur in modum ſequentem. Indicatiuo modo tempore preterito. בּוֹנֵן intellexit.m. בּוֹנְנָה itellexit.f. בּוֹנַנְתָּ intellexiſti.m. בּוֹנַנְתְּ itellexiſti.f. בּוֹנַנְתִּי intellexi.m.&.f. & ad hunc modum alie perſone formantur. Preſens autem tempus hoc modo. מְבוֹנֵן qui intelligit מְבוֹנְנָה vel מְבוֹנֶנֶת que intelligit מְבוֹנְנִים qui intelligunt מְבוֹנְנוֹת que intelligunt. Futurum quoqꝫ iſto modo. אֲבוֹנֵן vel אֲבוֹנְנָה intelligam.m.&.f. תְּבוֹנֵן intelliges.m. תְּבוֹנְנִי intelliges.f. יְבוֹנֵן intelliget.m. תְּבוֹנֵן intelliget.f. Imperatiuus modus hoc modo explicatur. בּוֹנֵן intellige.m. בּוֹנְנִי intellige.f. בּוֹנְנוּ intelligite.m. בּוֹנַנָּה intelligite.f. Infinitiuus vero ad iſtum modum. בּוֹנֵן itelligere. In voce paſſiua huius quarte coniugationis vau littera ſubſtantialis media non excluditur: litteraqꝫ ſubſtãtialis tertia geminatur hoc modo. הִתְבּוֹנֵן ideſt intellectus eſt vel intellexit ſe: aut intellexit: quia actio huius verbi aliquando tranſit in ſecundam perſonam vt dictum eſt ſupra in verbis perfectis: & in fine clauſule littera ſubſtantialis vltima ſcribitur per camez. vt Eſaie.1. עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן ideſt populus meus non intellexit. & explicatur ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. הִתְבּוֹנֵן intellexit ſe.m. הִתְבּוֹנְנָה intellexit ſe.f. הִתְבּוֹנַנְתָּ intellexiſti te.m. הִתְבּוֹנַנְתְּ itellexiſti te.f. הִתְבּוֹנַנְתִּי itellexi me.m.&.f. Preſens autem hoc modo explicatur. מִתְבּוֹנֵן qui intelligit ſe מִתְבּוֹנְנָה vel מִתְבּוֹנֶנֶת que intelligit ſe מִתְבּוֹנְנִים qui intelligũt ſe מִתְבּוֹנְנוֹת que intelligunt ſe. Futurum etiam explicatur hoc modo. אֶתְבּוֹנֵן vel אֶתְבּוֹנְנָה intelligam me.m.&.f. תִּתְבּוֹנֵן intelliges te.m. תִּתְבּוֹנְנִי intelliges te.f. יִתְבּוֹנֵן itelliget ſe.m. תִּתְבּוֹנֵן intelliget ſe.f. Plurali. נִתְבּוֹנֵן vel נִתְבּוֹנְנָה intelligemus nos.m.&.f. תִּתְבּוֹנְנוּ intelligetis vos.m. תִּתְבּוֹנַנָּה intelligetis vos.f. יִתְבּוֹנְנוּ intelligent ſe.m. תִּתְבּוֹנַנָּה intelligent ſe.F. Et in fine clauſule venit littera ſubſtantialis cum camez loco cere. vt Pſalmo.118. עֵדוֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן ideſt teſtimonia tua intelligam. Imperatiuus explicatur iſto modo. הִתְבּוֹנֵן intellige te.m. הִתְבּוֹנְנִי intellige te.f. הִתְבּוֹנְנוּ intelligite vos.m. הִתְבּוֹנַנָּה intelligite vos.f. Infinitiuus autem in hunc modum הִתְבּוֹנֵן Intelligi. Participium vocis paſſiue iſto modo. מִבּוֹנֵן qui intelligit ſe מִבּוֹנְנָה vel מִבּוֹנֶנֶת que intelligit ſe מִבּוֹנְנִים qui intelligunt ſe. מִבּוֹנְנוֹת que intelligunt ſe.

PEr primam & tertiam coniugationem iſtorum verborum vnius ſyllabe poſſunt quoqꝫ declinari alia verba monoſyllaba deſinẽtia in aleph cuiuſmodi eſt hoc בּוֹא ideſt venit ſiue intrauit. niſi quod aleph non profertur: hoc modo. בָּא venit.m. בָּאָה venit.f. בָּאתָ veniſti.m. בָּאת vẽiſti.f. בָּאתִי veni.m.&.f. Preſens vero explicatur hoc modo. בָּא qui venit בָּאָה que venit בָּאִים qui veniunt בָּאוֹת que veniunt. Futurum autem ad hunc modum. אָבֹא vel אָבוֹאָה veniã. m.&.f. תָּבֹא venies.m. תָּבֹאִי venies.f. יָבֹא veniet.m. תָּבֹא veniet.f. Imperatiuus modus explicatur hoc modo. בּוֹא vel בּוֹאָה veni.m. בּוֹאִי veni.f. בֹּאוּ venite.m. בֹּאנָה venite.f. Infinitiuus modus explicatur ſic. בּוֹא venire.

TErtius verborum imperfectorum modus eſt: que in ꝓceſſu coniugationis amittunt he litteram ſubſtantialẽ tertiam vel vertitur in iod. cuiuſmodi eſt hoc verbum גָּלָה quod habet camez in prima & ſecunda: & declinatur hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito. גָּלָה reuelauit.m. גָּלְתָה reuelauit.f. גָּלִיתָ reuelauiſti.m. גָּלִית reuelauiſti.f. גָּלִיתִי reuelaui.m. vel.f. Plurali. גָּלוּ reuelauerunt. m.&.f. גְּלִיתֶם reuelauiſti.m. גְּלִיתֶן reuelauiſti.f. גָּלִינוּ reuelauimus.m. vel.f. Preſens explicatur ad hunc modũ. גּוֹלֶה qui reuelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant. Futuri littere que adduntur veniunt ſubſcripto hiric preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum cegol hoc modo. אֶגְלֶה reuelabo.m. vel.f. תִּגְלֶה reuelabis.m. תִּגְלִי reuelabis.f. יִגְלֶה reuelabit.m. תִּגְלֶה reuelabit.f. Plurali. נִגְלֶה reuelabimus. m. vel.f. תִּגְלוּ reuelabitis.m. תִּגְלֶינָה reuelabitis.f. יִגְלוּ reuelabunt.m. תִּגְלֶינָה reuelabunt.f. Nonnunquam hoc futurum venit ſine he vltima: & littera ſubſtantialis prima venit cum cegol. hoc modo אֶגֶל תִּגֶל יִגֶל נִגֶל. Aliquando littere addite veniunt cum cere. vt Numeri.16. אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם non aſpicias ad munus illorum. Et cum littera ſubſtantialis prima vel ſecunda eſt aliqua harum quattuor אחהע tunc littera ſubſtantialis prima venit cum patha pro cegol: & littere addite poſſunt venire cum hiric ſiue cere. vt Exo.19. וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל ideſt & caſtrametatus eſt illic iſrael. & Geneſis.47. וַתֵּלַה אֶרֶץ מִצְרַיִם & defecit terra egypti. que verba veniunt a prima horum verborum poſitione לָהָה תָּנָה. & quando littera ſubſtantialis prima eſt ãin ſiue heth: vel he. littere addite poſſunt venire cum patha: ſic.

אעלה Aſcendam.m.vel.f.תעלה aſcendes.m. תעלי aſcēdes.f. יעלה aſcendet.m.תעלה aſcendet.f.& quando veniunt ſine he vltima: veniunt hoc modo יעל תעל אעל & in verbis quorū littera ſubſtantialis media eſt iod cuiuſmodi eſt hoc היה ideſt fuit he littera ſubſtātialis vltima excluditur.& iod relinquitur ocioſa.ſic. אהי Ero.m.vel.f.תהי Eris.m.vel.f.יהי Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo ראה ideſt vidit: iod tertie perſone maſculini ſingularis venit cum patha quando venit cum vau in pricipio hoc modo.וירא.i. & vidit.quod fit vt prolatio ſit facilior ī hoc verbo: quod eſt freques in ſacra ſcriptura. Atque etiam ex hac cauſa quod ſi iod cum hiric ſcriberetur: ſonus eſſet ſimilis huic verbo.ויירא quod venit aliquando cum ſimplici iod.ideſt & timuit.cuius prima poſitio eſt ירא timuit.de quo in inferioribus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo.

גלה reuela.m.גלי reuela.f.גלו reuelate.m.גלינה reuelate.f. Infinitiuus explicatur ad hūc modum.גלות גלה Reuelare. Vox paſſiua prime huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito.נגלה reuelatus fuit.נגלתה reuelata fuit נגלית reuelatus fuiſti נגלית reuelata fuiſti נגליתי reuelatus vl' reuelata fui. Plurali. נגלו reuelati vel reuelate fuerunt נגליתם reuelati fuiſtis נגליתן reuelate fuiſtis נגלינו reuelati vel reuelate fuim9. Preſens explicatur hoc modo.נגלה qui reuelatur נגלה que reuelatur נגלים qui reuelantur נגלות que reuelantur. In futuro nun preteriti excluditur: quod ſuppletur per dages in littera ſubſtantiali prima hoc modo.אגלה reuelabor.m.&.f.תגלה reuelaberis.m.תגלי reuelaberis.f.יגלה reuelabitur.m.תגלה reuelabitur.f. Plurali. נגלה reuelabimur.m.&.f.תגלו reuelabimini.m. תגלינה reuelabimini.f. יגלו reuelabuntur.m. תגלינה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima: quemadmodum in voce actiua ad ſequentem modum נגל יגל תגל אגל Imperatiuus explicatur hoc mō. הגלה. reuelare.m.הגלי reuelare.f.הגלו reuelemini.m. הגלינה. reuelemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum.הגלות vel הגלה reuelari. Participiū vocis paſſiue hoc modo.גלוי reuelatus גלויה reuelata גלוים reuelati גלוית reuelate. De ſecūda cōiugatiōe.

Ecunda coniugatio verborum que dicuntur grauia ꝓpterea quod littera ſubſtantialis media ſcribitur cū dages: & declinatur ex proportione verborum ꝑfectorum ſecunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tēpore preterito.גלה reuelauit.m.גלתה reuelauit.f. גלית reuelaſti.m.גלית reuelaſti.f.גליתי reuelaui.m.&.f. & ad hunc modū alie perſone. Preſens explicatur hoc modo.מגלה qui reuelat מגלה que reuelat מגלים qui reuelant מגלות que reuelant Futurum autem ad hunc modum.אגלה reuelabo.m.&.f.תגלה reuelabis.m.תגלי reuelabis.f.יגלה reuelabit.m. תגלה reuelabit.f. In hoc futuro quemadmodum in futuro prime coniugationis ſupra memorate aliquando he vltima excluditur.ad hūc modum. גל יגל תגל אגל Imperatiuus huncin modum explicatur גלה reuela.m.גלי reuela.f.גלו reuelate.m. גלינה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum.גלות reuelare. Cōiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore p̄terito.גלה reuelatus fuit גלתה reuelata fuit גלית reuelatus fuiſti גלית reuelata fuiſti גלתי reuelatus vel reuelata fui. Plu. גלו reuelati vel reuelate fuerunt.גליתם reuelati fuiſtis גליתן reuelate fuiſtis.גלינו reuelati vel reuelate fuimus. Preſens explicatur ad hunc modū.גלה qui reuelatur גלה que reuelatur גלים qui reuelantur גלות que reuelantur. Futurū āt iſto modo explicatur.אגלה reuelabor.m.&.f.תגלה reuelaberis.m.תגלי reuelaberis.f.יגלה reuelabitur.m.תגלה reuelabitur.f. Imperatiuum non habet hec vox. Infinitiuus autem explicatur hoc mō גלות reuelari. Participium vocis paſſiue hoc modo.מגלה reuelatus מגלה reuelata מגלים reuelati מגלות reuelate.

De tertia coniugatione.

Ertia coniugatio eſt verborum: quorum actio tranſit in tertiam perſonam.& declinatur ad ꝓportionē verborum perfectorum tertie coniugationis ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. הגלה vel הגלה fecit reuelare.m.הגלתה fecit reuelare.f.הגלית feciſti reuelare. m.הגלית feciſti reuelare.f.הגליתי vel הגליתי feci reuelare.m.& f.& ad hunc modum formari poſſunt perſone numeri pluralis Et quando littera ſubſtantialis prima eſt áin vel heth: tunc he addita & áin ſiue heth ſubſcribuntur per cere ſiue cegol.vt threnorum.2.העלו עפר על ראשם ideſt fecerunt aſcendere puluerē ſuper caput ſuum. Preſens vero explicatur ad hunc modum. מגלה qui facit reuelare מגלה que facit reuelare.מגלים qui faciunt reuelare מגלות que faciunt reuelare. Futurum autem iſto modo explicatur.אגלה faciam reuelare.m.&.f.תגלה facies reuelare.m.תגלי facies reuelare.f.יגלה faciet reuelare.m. תגלה. faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הגלה fac reuelare.m.הגלי fac reuelare.f.הגלו facite reuelare.m. הגלנה facite reuelare.f. Cōiugationis huius vox paſſiua ſic. Indicatiuo modo tempore preterito.הגלה reuelat9 fuit הגלתה reuelata fuit הגלית reuelatus fuiſti הגלית reuelata fuiſti הגליתי reuelatus vel reuelata fui. Preſens aūt explicatur hoc modo. מגלה qui reuelatur מגלה que reuelatur מגלים qui reuelantur מגלות que reuelantur. Futurum vero explicatur hoc modo. אגלה reuelabor.m.vel.f.תגלה reuelaberis.m. תגלי. reuelaberis.f.יגלה reuelabitur.m.תגלה reuelabitur. f. Imperatiuū hec vox non habet. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. הגלה. הגלה reuelari. Verba ſupradicta deſinentia in he non reperiūtur in voce actiua quarte coniugationis quadrate. reperiuntur tamen in paſſiua.& declinantur ex proportione verborū perfectorum paſſiue vocis quarte coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito התגלה reuelabit ſe.m.התגלתה reuelabit ſe.f.התגלית reuelaſti te.m.התגלית reuelaſti te. f. התגליתי. reuelaui me.m.&.f.& ad hunc modum perſone numeri pluralis. Preſens huius vocis explicatur ſic.מתגלה q reuelat ſe מתגלה que reuelat ſe מתגלים qui reuelant ſe מתגלות que reuelant ſe. Futurum autem explicatur hoc modo.אתגלה vel אתגל reuelabo me.m.&.f.תתגלה reuelabis te.m. תתגלי reuelabis te.f. יתגלה reuelabit ſe.m.תתגלה reuelabit ſe.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. התגלה reuelare.m. התגלי reuelare.f. התגלו reuelamini.m.התגלינה reuelamini.f. Infinitiuus autē ad hunc modum.התגלות vel התגלה reuelari.

Vartus modus defectiuorum verborū eſt: qn̄ ex tribus litteris ſubſtantialibus deficit aliqn̄ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Eſto exēpli cauſa hoc verbū נטה ideſt declinauit ſiue extendit.quod verbum inflectitur per primam coniugationem actiuam & paſſiuā. Preteritum vero & preſens poſſunt inflecti ex proportione verborum predictorum in he deſinentium. & in futuro excluditur nun littera ſubſtantialis prima que ſuppletur per dagues impoſitum littere ſequenti. Futurum vero explicatur hoc modo. אטה declinabo.m.&.f. תטה declinabit.m. תטי declinabit.f.יטה declinabit.m.תטה declinabit.f. Plurali. נטה declinabimus.m.&.f.תטו declinabitis.m.תטינה declinabitis.f.יטו declinabunt.m.תטינה declinabūt.f. In hoc futuro aliqn̄ ex litteris tribus ſubſtantialibus deficit prima & tertia. & littere addite ſcribuntur cū cere & aleph cū cegol hoc modo נט יט תט אט Prouer.4.אל תט ימין ושמאל nō declines ad dextrā neq; ad ſiniſtrā. Aliqn̄ littere addite futuri ſcribuntur ꝑ hiric.vt.4.Re.9.ויז מדמה ideſt ſparſit de ſanguine ſuo.quod verbum habet originem ab hoc verbo.נזה. Imperatiuus & infinitiuus veniunt cum nun littera ſubſtantiali prima ad modū ſequētē.נטה declina.m.נטי Declia.f.נטו decliate.m. נטינה declinate.f.īfinitiu9 נטות I נטה declinare. Vocis paſſiue prima

coniugatio.נָטָה declinatus fuit.נָטְתָה declinata fuit.נָטִיתָ declinatus fuiſti.נָטִית declinata fuiſti.נָטִיתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נָטוּ declinati vel declinate fuerunt.נְטִיתֶם declinati fuiſtis.נְטִיתֶן declinate fuiſtis. נָטִינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in ſingulari littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric.ad hunc modum.נָטִיתָ נָטִיתִי.& in tertia perſona plurali hec littera ſubſtãtialis vltima aliqñ vertitur in iod.vt Numeri.24.כִּנְחָלִים נִטָּיוּ vt torrentes inclinati ſunt. pro quo nos habemus.vt valles nemoroſe.Preſens autẽ explicatur hoc modo.נִטֶּה qui declinatur נִטָּה que declinatur. נִטִּים qui declinantur נִטּוֹת que declinantur. Futurum quoq̃ explicatur hoc mõ.אֶנָּטֶה declinabor.m.vel.f.תִּנָּטֶה declinaberis.m.תִּנָּטִי declinaberis.f.יִנָּטֶה declinabitur.m.תִּנָּטֶה declinabitur.f.Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua: ad hunc modum.אֶנָּט תִּנָּט יִנָּט Imperatiuus explicatur hoc modo.הִנָּטֵה declinare.m.הִנָּטִי declinare.f.הִנָּטוּ declinemini.m.הִנָּטֶינָה declinemini.f. Infinitiuus hoc modo explicatur.הִנָּטֵה ו הִנָּטוֹת Declinari.Participia vocis paſſiue hoc modo.נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata.נְטוּיִם declinati נְטוּיוֹת declinate.

TErtia coniugatio ſupradicti verbi eſt in qua deficit nũ littera ſubſtantialis prima in omnibus modis & tẽporibus:que ſuppletur per dagues in littera ſubſtãtiali media:ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito. הִטָּה fecit declinare.m.הִטְּתָה fecit declinare.f.הִטִּיתָ feciſti declinare.m.הִטִּית feciſti declinare.F.הִטִּיתִי feci declinare.m. & .F. Plurali. הִטּוּ fecerunt declinare.m.vel.F.הִטִּיתֶם feciſtis declinare.m.הִטִּיתֶן feciſtis declinare.F.הִטִּינוּ fecimus declinare.m.vel.F. Preſens vero explicatur hoc modo. מַטֶּה qui facit declinare.מַטָּה que facit declinare.מַטִּים qui faciunt declinare. מַטּוֹת que faciunt declinare. Futurũ aũt in hunc modũ. אַטֶּה faciam declinare.m.&.f.תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי facies declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f. תַּטּוּ facietis declinare.m. תַּטֶּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטֶּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam deficiunt prima & tertia littera ex tribus ſubſtãtialibus quemadmodum in voce actiua prime coniugatiõis. hoc mõ.אַט תַּט יַט נַט Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטִּי fac declinare.F.הַטּוּ Facite declinare.m.הַטֶּינָה Facite declinare.F. In hoc imperatiuo in maſculino ſingulari excluditur nonnunquam he vltima.vt Prouer.22.הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע.i. inclina aurem tuam & audi. Infinitiuus aũt explicatur hoc mõ. הַטֵּה ו הַטּוֹת Facere declinare. Vocis paſſiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito.הֻטָּה declinat⁹ fuit הֻטְּתָה declinata fuit הֻטֵּיתָ declinatus fuiſti הֻטֵּית decliãta fuiſti הֻטֵּיתִי declinatus vel declinata fui. Preſens explicatur hunc in modũ. מֻטֶּה qui declinatur מֻטָּה que declinatur מֻטִּים qui declinantur מֻטּוֹת que declinantur. Futurum explicatur hoc modo. אֻטֶּה declinabor.m.&.F.תֻּטֶּה declinaberis.m.תֻּטִּי declinaberis.F.יֻטֶּה declinabitur.m.תֻּטֶּה declinabitur.F. Imperatiuus in hac voce deficit. Infinitiuus autem exit ad hunc modum.הֻטּוֹת declinari Cum vero prima littera ex tribus ſubſtantialibus eſt aleph cuiuſmodi eſt.אָבָה ideſt voluit:littere futuri addite veniunt cum holem.ſic.אֹבֶה volam.m.&.F.תֹּאבֶה voles.m. תֹּאבִי voles.F. יֹאבֶה volet.m.תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum נָטָה poſſe inflecti per vocem paſſiuam quarte coniugationis ad modum verborum deſinentium in he:de quibus dictũ ẽ in ſuperioribus hoc mõ:הִתְנַטָּה declinatus eſt הִתְנַטְּתָה declinata ẽ.

ESt preterea verbũ יָרֵא hoc eſt timuit:cuius littera ſubſtantialis prima eſt iod & tertia aleph que non profertur.& inflectitur ad proportionem huius verbi פָּעַל & declinatur per primam coniugationem:in quo aliquando nõ profertur iod.& nonnunquam iod vertitur in vau.& in preterito & in preſenti iod profertur ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito.יָרֵא timuit.m.יָרְאָה timuit.F.יָרֵאתָ timuiſti.m.יָרֵאת timuiſti.F.יָרֵאתִי timui.m.vel.F. Plurali. יָרְאוּ timuerũt.m.vel.F.יְרֵאתֶם timuiſtis.m.יְרֵאתֶן timuiſtis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F.Nonnunquam huius temporis res littera ſecunde perſone maſculini & feminini pluralis ſcribitur ſubiecto camez hoc modo.יְרָאתֶם יְרָאתֶן & quando eſt in fine clauſule:ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in cere accentu in eadem collocato. vt Geñ.18.כִּי יָרֵאָה ideſt quia timuit. Preſens huius verbi explicatur ſic.יָרֵא qui timet יְרֵאָה que timet יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timẽt.Futurum autem ĩ hũc modum.אִירָא timebo.m.&.F.תִּירָא timebis.m.תִּירְאִי timebis F.יִירָא timebit. m.תִּירָא timebit.F.Plurali. נִירָא timebimus.m.&.F.תִּירְאוּ timebitis.m.תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ timebunt.m.תִּירֶאנָה timebunt.F.Futurum hoc ſcribitur cũ iod littera ſubſtantiali prima que tamen non profertur. In fine vero clauſule:ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez accentu in eadem collocato.vt Leuitici.19.אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnuſquiſq̃ matrem ſuam & patrẽ ſuum timeat.In tertiis quoq̃ perſonis maſculini ſingularis & pluralis aliquando deficit iod littera ſubſtantialis prima.& iod que apponitur eſt futuri. vt.1.Rex.17.וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit ſaul ante dauid.& alia reperiuntur ad hunc modum. In feminino etiam plurali aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo.1. וַתִּירֶאןָ הַמְיַלְּדֹת ideſt timebãt obſtetrices. Cauſa autem cur futurum ſcribitur cum iod littera ſubſtantiali eſt quia ſine illa mutaret ſignificationem.Et ſignificaret videre: ab hoc verbo רָאָה.ideſt vidit. Imperatiuus autem explicatur ſic. יְרָא time.m.יִרְאִי time.f.יִרְאוּ vel יְרָאוּ timete.m.יְרֶאנָה timete .f. In ſecunda perſona maſculini pluralis aliquando non profertur aleph.vt Ioſue.24.יְראוּ אֶת יְהוָה ideſt timete dominũ. In feminino quoq̃ plurali non profertur aleph:vt aſſignetur differentia vocis inter coniugationem huius verbi יָרֵא quod eſt timere:& coniugationẽ alterius רָאָה quod eſt vidit. quia ſi proferatur aleph ſignificat videre. Infinitiuus explicatur ad hunc modum.יְרוֹא timere. Infinitiuus preterea vt ſepe dictũ eſt p̃repoſitis prepoſitionibus illarum quattuor litterarũ בכלם ponitur pro gerundiis & ſubiunctiuo:& ſcribuntur cum hiric: & iod littera ſubſtantialis prima non profertur.hoc mõ בִּירוֹא .i.in timendo.Aliquando lamed addita ſcribitur cum cere: & excluditur iod littera ſubſtantialis prima.vt.1.Regũ.18. לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד.i.vt timeret coram dauid. Vocis paſſiue prima coniugatio in cuius preterito iod ſubſtantialis prima vertitur ĩ vau ocioſam.vt.Indicatiuo modo tempore preterito נוֹרָא formidatus fuit נוֹרְאָה formidata fuit.נוֹרֵאתָ formidatus fuiſti. נוֹרֵאת formidata fuiſti נוֹרֵאתִי Formidatus vel formidata fui. Preſens autem explicatur hoc modo נוֹרָא qui formidatur נוֹרָאָה que formidatur נוֹרָאִים qui formidantur נוֹרָאוֹת que formidantur. In futuro & in imperatiuo iod littera ſubſtantialis prima vertitur in vau que profertur in hũc modum.אִוָּרֵא. formidabor.m.&.f.תִּוָּרֵא formidaberis.m.תִּוָּרְאִי formidaberis.f. יִוָּרֵא formidabitur.m.תִּוָּרֵא formidabitur.f. Imperatiuus explicatur hoc mõ.הִוָּרֵא formidari.m.הִוָּרְאִי formidari.f. הִוָּרְאוּ formidemini.m.הִוָּרֶאנָה formidemini.f.Infinitiuus explicatur hoc modo.הִוָּרֵא formidari. Hoc verbũ caret participiis vocis paſſiue quoniam eſt neutrum.

SVnt alia verba quorum littera ſubſtantialis prima ex tribus eſt iod & vltima he.cuiuſmodi eſt hoc יָרָה. ideſt docuit.ſiue proiecit.quod in preſenti & in p̃terito prime coniugationis inflectitur ad proportionem verborum deſinentium in he:de quibus ſupra dictum eſt.& in futuro nõ profertur iod.hũc in modũ אוֹרֶה docebo.m.&.f.תּוֹרֶה docebis.m.

Digitized by Google

תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. & aliquādo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo. איר תיר vt Ezech. 31. וַיִּף בְּגָדְלוֹ & erat pulcherrimus in magnitudine ſua. Imperatiuus explicatur in hunc modum. יְרֵה doce.m. יְרִי doce.f. ירו docete.m. יְרֶנָה docete.f. Infinitiuus autem ad hunc modū יָרֹה ז׳ יְרוֹת docere. Vox paſſiua huius coniugatiōis īflectitur ad modū vocis paſſiue precedentis coniugationis loco aleph littere poſita he in vltima littera ex ſubſtātialibus. & participiū eiuſdem vocis exit in modū ſequentē. יָרוּי qui docetur יְרוּיָה que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Tertie coniugationis verborum forma eſt quorū actio plerumq̧ tranſit in tertiam perſonam: nonnunquam tamen manet actio in ſecunda ſic.

הוֹרָה fecit docere vel docuit.m. הוֹרְתָה fecit docere.f. הוֹרֵיתָ feciſti docere.m. הוֹרֵית feciſti docere.f. הוֹרֵיתִי feci docere.m.&.f. Plurali. הוֹרוּ fecerūt docere.m.&.f. הוֹרֵיתֶם feciſtis docere.m. הוֹרֵיתֶן feciſtis docere.f. הוֹרֵינוּ fecimus docere.m.&.f. Preſens explicatur ad hūc modū. מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent. מוֹרוֹת que docent. Futurum autem ad hunc modū. אוֹרֶה docebo.m.&.f. תּוֹרֶה docebis.m. תּוֹרִי docebis.f. יוֹרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. Futurum hoc aliqn̄ excludit he litterā vltimam hoc modo. אור תור יור. vt. 4. Reg. 13. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיּוֹר. i. & dixit eliſeus iace ſagittā: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹרֵה doce.m. הוֹרִי doce.f. הוֹרוּ docete.m. הוֹרֶנָה docete.f. Infinitiuus vero ad hunc modū. הוֹרוֹת facere docere. Ex hac cōiugatiōe formari pōt vox paſſiua: vau cū holē prime ſyllabe mutata in vau cū ſurec hoc mō. הוּרָה doct⁹ fuit הוּרְתָה docta fuit הוּרֵיתָ doct⁹ fuiſti הוּרֵית docta fuiſti. הוּרֵיתִי doctus vel docta fui. Preſens aūt ad hunc modū. מוּרֶה doctus מוּרָה docta מוּרִים docti מוּרוֹת docte. Futurum explicatur hoc modo אוּרֶה docebor.m.&.f. תּוּרֶה doceberis.m. תּוּרִי doceberis.f. יוּרֶה docebitur.m. תּוּרֶה docebitur.f. Imperatiuus huius vocis deficit. Infinitiuus autem explicatur ſic. הוּרוֹת doceri.

Est alia forma verborū in quibus littera ſubſtantialis vltima eſt áleph que nō profertur: qualia ſunt. מָצָא ideſt inuenit. קָרָא ideſt vocauit: quibus in diſcurſu cōiugationis ex ſubſtantialibus littera nulla deficit: preter quā cū verbum incipit a nun ſiue iod. de quibus dictum eſt in ſuperioribus. nunc dicendū de iis que incipiunt a quacūq̧ alia littera: & ponūtur hoc in loco quia inflectuntur ad modū verborū deſinentium in he. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit.m. קָרְאָה vocauit.f. קָרָאתָ vocaſti.m. קָרָאת Vocaſti.f. קָרָאתִי Vocaui.m.&.f. Preſens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurū aūt hoc mō אֶקְרָא uel אֶקְרְאָה Vocabo.m.&.f. תִּקְרָא Vocabis.m. תִּקְרְאִי vocabis.f. יִקְרָא Vocabit.m. תִּקְרָא Vocabit.f. Imperatiuus aūt ad hunc modum. קְרָא Voca.m. קִרְאִי Voca.f. קִרְאוּ uocate.m. קְרֶאנָה uocate.f. Imperatiuo feminini pluralis deficit aliqn̄ he: & aleph nō pfertur. vt Ruth. 1. קְרֶאןָ לִי מָרָא. i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera ſubſtantialis prima legitur cum hiric. & aleph profertur. vt Exo. 2. קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם ideſt Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus ſic. קְרֹאת ז׳ קְרֹא ז׳ קָרֹא Vocare. Vox paſſiua huius coniugationis ſic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרֵאתָ Vocatus fuiſti. נִקְרֵאת Vocata fuiſti נִקְרֵאתִי Vocatus uel uocata fui. Preſens autē explicatur hoc modo. נִקְרָא qui uocatur נִקְרָאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur. אֶקָּרֵא Vocabor.m.&.f. תִּקָּרֵא Vocaberis.m. תִּקָּרְאִי Vocaberis.f. יִקָּרֵא uocabitur.m. תִּקָּרֵא Vocabitur.f. Imperatiuus autem explicatur ſic. הִקָּרֵא Vocare.m. הִקָּרְאִי vocare.f. הִקָּרְאוּ Vocemini.m. הִקָּרֶאנָה Vocemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis paſſiue hoc modo. קָרוּא vocatus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati קְרוּאוֹת vocate.

Est aliud verbum cuius littera ſubſtantialis prima atq̧ vltima eſt nun: hoc modo. נָתַן ideſt dedit. quod verbū inuenitur ſolum in prima coniugatione in cuius diſcurſu aliquando excluditur nun prima. aliquando vltima. aliquando vtraq̧: & geminatur media. & in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima ſcilicet in prima & ſecūda pſona ſingulari & plurali: que ſuppletur per dagues littere ſeqn̄tis: hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit.m. נָתְנָה dedit.f. נָתַתָּ dediſti.m. נָתַתְּ dediſti.f. נָתַתִּי dedi.m.&.f. Plurali נָתְנוּ dederunt.m.&.f. נְתַתֶּם dediſtis.m. נְתַתֶּן dediſtis.f. נָתַנּוּ vel נָתַנְנוּ dedimus.m.&.f. Aliquando in ſecunda perſona maſculini ſingularis excluditur nun prima & vltima: & tau in medio duplicatur vt ſupra dictum eſt. vt. 2. Regum. 22. וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף ideſt & inimicos meos dediſti mihi dorſum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq̧ littera duplicata. quia dagues prime ſupplet defectum nun prioris: & ſecunde: nun poſterioris. Preſens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתְנָה vel נוֹתֶנֶת que dat. נוֹתְנִים qui dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem iſto modo. אֶתֵּן vel אֶתְּנָה dabo.m.&.f. תִּתֵּן dabis.m. תִּתְּנִי dabis.f. יִתֵּן dabit.m. תִּתֵּן dabit.f. Plurali. נִתֵּן vel נִתְּנָה dabimus.m.&.f. תִּתְּנוּ dabitis.m. תִּתֵּנָּה vel תִּתְנָה dabitis.f. יִתְּנוּ dabunt.m. תִּתֵּנָּה dabunt.f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera ſubſtantialis prima & ſuppletur per dagues tau littere ſequentis. Imperatiuus ad hunc modū explicatur. תֵּן da.m. תְּנִי da.f. תְּנוּ date.m. תֵּנָּה date.f. Aliquando tamen maſculinum ſingulare & femininum plurale exeunt huc in modum. תְּנָה. i. da.m. vel date.F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נְתֹן ז׳ תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit ſine nun & iungitur prepoſitionibus beth ſiue lamed ſiue caph: per quas circumloquimur gerūdium: tunc tau prima ſcribitur ſine dagues. hoc modo. בְּתֵת. i. in dādo: & cum mem venit cum dagues: hoc modo. מִתֵּת. i. de dando. & inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine. vt. 3. Reg. 6. לְתִתֵּן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה ideſt vt darent illic arcam federis domini.

Vox paſſiua huius coniugationis inflecti poteſt per paſſiuam vocem prime coniugationis huius verbi נִגַּשׁ. i. acceſſit. de qua dictum eſt ſuperius. & hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quā in voce paſſiua tertie coniugationis. vt Leuitici. 11. וְכִי יוּתַּן מַיִם ideſt quando dabitur aqua. & dicunt hebrei: quod quia verbū hoc reperitur in voce paſſiua: quod ex proportione poſſumus formare actiuam ad hunc modum. הִנְתִּין ideſt fecit dare.

De verbis duplicatis.

Sunt quedam verba que ex tribus litteris ſubſtantialibus habent duas vltimas eaſdem hoc eſt duplicatas. cuiuſmodi ſunt hec.

בָּזַז diripuit. גָּזַז totondit. דָּלַל attenuatus eſt. חָנַן miſert⁹ eſt. סָבַב circuiuit. שָׁלַל ſpoliauit. תָּמַם conſumpſit. ſiue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari: aliqn̄ veniunt ſimplices. vt תַּם cuius tres littere ſubſtantiales ſunt תָּמַם Et prima littera per dages ſcribitur. In proceſſu vero cōiugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum. aliquando vero excluditur littera ſubſtantialis media: que ſuppletur per dages impoſitum vltime littere. Qui defectus plerumq̧ reperitur in verbis prime & ſecunde coniugationis tam in voce actiua quam paſſiua quemadmodum in verbo ſequenti liquet. Indicatiuo mo-

Digitized by Google

do.tempore preterito.סַב circuiuit.m.סָבָה circuiuit.f.סַבּוֹתָ cir
cuiſti.m.סַבּוֹת circuiſti.f.סַבּוֹתִי circuiui.m.&.f. Plurali.
סַבּוּ circuierunt.m.&.f.סַבּוֹתֶם circuiſtis.m.סַבּוֹתֶן circuiſtis .F.
סַבּוֹנוּ circuiuimus.m.&.F. Preſens explicatur ad hũc modũ.
סַב qui circuit סָבָּה que circuit סַבִּים qui circueunt סַבּוֹת que cir
cueunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo.
m.&.F.תָּסוֹב circuibis.m.תָּסוֹבִי circuibis.F.יָסוֹב circuibit.m.
תָּסוֹב circuibit.f. Plu. נָסוֹב circuibimus.m.&.f.תָּסֹבּוּ cir
cuibitis.m.תְּסוֹבֶּינָה.ſ.תָּסֹבְנָה circuibitis.F.יָסֹבּוּ circuibunt.m.
תְּסוּבֶּינָה circuibunt.f. Cum vero futurum hoc ſcribitur per
vau in principio:holem littere ſubſtantialis prime vertitur in
camez qui profertur quaſi holem.vt Deut.2.וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר
hoc eſt circuiuimus montem ſeir. Imperatiuus in hunc mo
dum explicatur.סוֹב circui.m.סוֹבִּי circui.F.סוֹבּוּ circuite.m.
סוֹבֶּינָה circuite.F. Infinitiuus autem ad hunc modum.
סוֹב Circuire. Vox paſſiua huius coniugationis. Indicatiuo
modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circun
data fuit נְסַבּוֹתָ circũdatus fuiſti נְסַבּוֹת circũdata fuiſti נְסַבּוֹתִי
circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circũdati vel cir
cundate fuerunt נְסַבּוֹתֶם circundati fuiſtis נְסַבּוֹתֶן circundate
fuiſtis נְסַבּוֹנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox paſ
ſiua poteſt etiam inflecti ex proportione verborũ que ſequũ
tur פִּעֵל פֻּעַל פָּעַל hoc modo נָסָב נָסֹב נָסַב ideſt circundatus eſt.
& poteſt etiam inflecti ex proportione illorum trium modo
rum in omnibus perſonis. Sed in ſacra ſcriptura vſitatior eſt
primus modus. Preſens explicatur ad hunc modum.
נָסַב vel נָסֵב qui circundatur נְסַבָּה que circundatur נְסַבִּים qui
circundantur נְסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem in
hunc modum. אֶסּוֹב circundabor.m.&.F. תִּסּוֹב circunda
beris.m.תִּסּוֹבִּי circundaberis.F. יִסּוֹב circundabitur.m.תִּסּוֹב
circundabitur.F. Imperatiuus explicatur hoc modo.
הִסּוֹב vel הִסַּב circundare.m.הִסַּבִּי circundare.F.הִסַּבּוּ circun
demini.m.הִסַּבֶּינָה circundemini.F. Infinitiuus autem ad
hunc modum.הִסַּב vel הִסֹּב circundari.Participium vocis paſ
ſiue hoc modo.סוֹבָב qui circundatur סוֹבָבָה que circũdatur סוֹבְבִים
qui circundantur סוֹבְבוֹת que circundantur.

TErtia coniugatio verborum tranſeuntium in tertiam
perſonam.que inflectuntur ad hunc modum . הֵסֵב vel
הֵסַב Fecit circundare.m.הֵסֵבָּה Fecit circũdare.f.הֲסִבּוֹתָ
Feciſti circundare.m.הֲסִבּוֹת feciſti circundare.f. הֲסִבּוֹתִי feci
circundare.m.&.F. Plurali. הֵסֵבּוּ Fecerunt circunda
re.m.&.f.הֲסִבּוֹתֶם Feciſtis circundare.m.הֲסִבּוֹתֶן feciſtis circũ
dare.F.הֲסִבּוֹנוּ Fecimus circundare.m.&.F. Preſens explica
tur ad hunc modum. מֵסֵב qui facit circundare מְסִבָּה que facit
circundare.מְסִבִּים qui faciunt circundare מְסִבּוֹת que faciunt
circundare. Futurum autem iſto modo. אָסֵב vel אֲסִבָּה fa
ciam circundare.m.&.f.תָּסֵב facies circundare.m.תָּסֵבִּי Facies
circundare.F.יָסֵב faciet circundare.m.תָּסֵב faciet circũdare.F.
Plurali. נָסֵב vel נְסִבָּה faciemus circundare.m.&.f.תָּסֵבּוּ Fa
cietis circundare.m.תְּסִבֶּינָה facietis circundare.F. יָסֵבּוּ Faciet
circundare.m.תְּסִבֶּינָה Facient circundare . F. Imperatiuus
hoc modo explicatur. הָסֵב Fac circundare.m.הָסֵבִּי Fac circũ
dare.F.הָסֵבּוּ Facite circundare.m.הָסֵבְנָה Facite circundare. F.
Infinitiuus autẽ ad hũc modum הָסֵב.ſ.הָסֵב.ſ.הֵסֵב Facere circũ
dare. Vox paſſiua huius coniugationis inflectitur prima ſyl
laba ſcripta cum ſurec hoc modo. Indicatiuo modo.tem
pore preterito. הוּסַב Fuit circundatus הוּסַבָּה fuit circun
data הוּסַבּוֹתָ fuiſti circundatus הוּסַבּוֹת fuiſti circundata הוּסַבּוֹתִי
Fui circundatus vel circundata. Plurali.
הוּסַבּוּ Fuerunt circundati vel circundate.הוּסַבּוֹתֶם Fuiſtis circũ
dati הוּסַבּוֹתֶן Fuiſtis circundate הוּסַבּוֹנוּ Fuimus circundati vel
circundate. Preſens ad hunc modum explicatur.
מוּסָב qui circundatur מוּסַבָּה que circundatur מוּסַבִּים qui circũ
dantur מוּסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc
modum. אוּסַב circundabor.m.vel.f.תּוּסַב circũdaberis.m.
תּוּסַבִּי circundaberis.f.יוּסַב circundabitur.m.תּוּסַב circunda
bitur.f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus au
tem exit in hunc modum. הוּסוֹב Circundari.Et per quartam
coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata ſine
alicuius littere defectu:& tam in voce actiua quam in paſſiua
poſſunt declinari per quartam coniugationem verborum per
fectorum.vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.הִתְרוֹמֵם ideſt exaltatus ẽ vel
exaltauit ſe.

SVnt etiam verba quedam habentia quattuor litteras
ſubſtantiales:quorum tres ſunt differentie.prima eſt
verborum que nullam duplicant litteram ex illis:cuiuſ
modi ſunt hec.כִּרְבֵּל.ideſt inuoluit.כִּרְסֵם conculcauit.פַּרְשֵׁז ex
tendit.Secunda eſt verborum quorum tertia & quarta littera
ſunt eadem:quia geminatur.vt אֻמְלַל.i.defecit aut egrotauit.
vel ſucciſus eſt.Tertia eſt verborum:quorũ prima & tertia lit
tera ſunt eadem atq̧ pari modo ſecunda & quarta .cuiuſmodi
ſunt hec.כִּלְכֵּל ideſt pauit vel ſuſtentauit כִּרְכֵּר.ſaltauit.סִכְסֵךְ in
uoluit קַרְקַר deſtruxit.שִׁעֲשַׁע delectauit.que tres verborũ diffe
rentie:per ſecundam coniugationem inflectuntur:tam in voce
actiua quam in paſſiua:que in tertia littera recipiunt dagues .
& quãquam hec verba non reperiantur niſi per ſecundam con
iugationem inflexa:nihilominus ex proportione poſſunt p
alias tres coniugationes declinari.& in proceſſu coniugatiõis
nullam ex quattuor ſubſtantialibus amittunt.hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo.tempore preterito. כִּלְכֵּל ſuſtẽtauit.m.
כִּלְכְּלָה ſuſtentauit.f.כִּלְכַּלְתָּ ſuſtentaſti.m.כִּלְכַּלְתְּ ſuſtentaſti.f.
כִּלְכַּלְתִּי ſuſtentaui.m.&.f. Plurali. כִּלְכְּלוּ ſuſtenta
uerunt.m.&.f.כִּלְכַּלְתֶּם ſuſtentaſtis.m.כִּלְכַּלְתֶּן ſuſtentaſtis. f.
כִּלְכַּלְנוּ ſuſtentauimus.m.&.f. Preſens explicatur ad hunc
modum.מְכַלְכֵּל qui ſuſtentat מְכַלְכְּלָה vel מְכַלְכֶּלֶת que ſuſtẽtat
מְכַלְכְּלִים qui ſuſtentant מְכַלְכְּלוֹת que ſuſtentant. Quando lit
tera ſubſtantialis vltima eſt ain ſiue heth ſubiicitur illis patha
in ſingulari ad hunc modum· מְשַׁעֲשֵׁעַ ideſt qui delectatur. Fu
turum explicatur ad hunc modum אֲכַלְכֵּל vel אֲכַלְכְּלָה Suſten
tabo.m.&.f.תְּכַלְכֵּל ſuſtentabis.m.תְּכַלְכְּלִי ſuſtentabis.f.יְכַלְכֵּל
ſuſtentabit.m.תְּכַלְכֵּל ſuſtentabit.f. Plurali. נְכַלְכֵּל
vel נְכַלְכְּלָה ſuſtentabimus.m.&.f. תְּכַלְכְּלוּ ſuſtentabitis. m.
תְּכַלְכֵּלְנָה ſuſtentabitis.f.יְכַלְכְּלוּ ſuſtentabunt.m. תְּכַלְכֵּלְנָה ſu
ſtentabũt.f. Quando vero littera ſubſtãtialis vltima eſt áin ſi
ue heth:littera ſbãlis tertia ſubſcribitur p camez ſiue patha .ſic
אֲשַׁעֲשַׁע. ideſt delectabor.m. vel .f. Imperatiuus explicatur
ad hunc modum.כַּלְכֵּל ſuſtenta.m.כַּלְכְּלִי ſuſtenta.f.כַּלְכְּלוּ Su
ſtentate.m.כַּלְכֵּלְנָה Suſtentate.f. Infinitiuus autem ad hunc
modum. כַּלְכֵּל Suſtentare. Hec verba duplicata in vo
ce paſſiua poſſunt inflecti per prefatam ſecundam coniugatio
nem:littera ſubſtantiali prima prolata cum camez qui vertitur
in holem ſiue cum ſurec:nulla ex quattuor ſubſtantialibus lit
teris excluſa.hoc modo. Indicatiuo modo tempore preteri
to. שׁוֹעֲשַׁע vel שֻׁעֲשַׁע delectatus fuit שׁוֹעַשְׁעָה delectata fuit.
שׁוֹעֲשַׁעְתָּ delectatus fuiſti שׁוֹעֲשַׁעַתְּ delectata fuiſti.שׁוֹעֲשַׁעְתִּי dele
ctatus vel delectata fui. Preſens autem explicatur hoc mo
do. מְשׁוֹעֲשָׁע qui delectatur מְשׁוֹעֲשָׁעָה vel מְשׁוֹעֲשַׁעַת que delecta
tur מְשׁוֹעֲשָׁעִים qui delectantur מְשׁוֹעֲשָׁעוֹת que delectantur. Fu
turum vero ad hunc modum. אֲשׁוֹעֲשַׁע Delectabor . m. &.f.
תְּשׁוֹעֲשַׁע delectaberis.m.תְּשׁוֹעַשְׁעִי delectaberis.f.יְשׁוֹעֲשַׁע delecta
bitur.m.תְּשׁוֹעֲשַׁע Delectabitur.f. Imperatiuum non habet.
Infinitiuus hoc modo.שׁוֹעֲשׁוֹעַ delectari.
Aduertendum quod in explicanda coniugatione vſi ſumus
in compendium.m.littera pro maſculino.&.f.pro feminino:
& hoc tam in nominibus q̃ in pronominibus & verbis.

Digitized by Google

SVnt preterea verba habentia quinque litteras ſubſtantiales: quarum quattuor vltime ſunt duplicate ad formã ſupradictorũ verborum. ſic. הִפְכַּר .i. peruertit. סְחַרְחַר circuiuit. Que quidem verba inflecti poſſunt per primam coniugationem verborum perfectorũ: nulla ex quinq; litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum quoq; eſt: quod hoc verbum חֳמַרְמַר חֳמַרְמַרְתָּ idest incaluit incaluiſti: declinatur per vocem paſſiuam ſecunde coniugationis: nulla ex quinq; litteris ſubſtantialibus excluſa. Notandum preterea quod littere geminatio in verbo atq; etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expreſſionem. Atq; in hunc modum explicate ſunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiões. Defectiuorum quoq; hoc eſt illorum que in proceſſu coniugationis amittunt ex tribus litteris ſubſtantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quĩque litteras ſubſtantiales. Animaduertendum eſt quoq; quod verba defectiua hoc eſt quibus aliqua ex ſubſtantialibus litteris deficit: ſiue etiam habentia vltra tres litteras ſubſtantiales: non inueniuntur in ſacra ſcriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que ſuperius poſite ſunt: neq; in omnibus modis. temporibus & perſonis: atq; idcirco in quibuſdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum pfectorum: niſi ille tantum in quibus talia verba poſſunt repiri.

De compoſitione verborum cum pronominibus.

VErba componuntur cum pronominibus: atq; ita componuntur vt ex vtriſq; conſletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componũtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis tranſitiuis: ſed non cum paſſiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumq; etiã cõponuntur verba huiuſmodi cum accuſatiuis horum pronominũ. ego. tu. ille. ipſe. is. nos. vos. illi. ipſi. ii. In feminina quoq; terminatione. Et eſt animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia perſona numeri & generis vtriuſq; variatur decem modis: non connumerata eiuſdem perſone duplici terminatione niſi pro ſimplici. Secunda vero perſona habet ſex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד idest viſitauit: quod eſt verbum tertie perſone generis maſculini numeri ſingularis indicatiui modi actiue vocis: cuius ſunt variationes decem. In quibus camez littere ſubſtantialis prime vertitur in ſeba. hoc modo. פָּקַד Viſitauit. m. פְּקָדַנִי viſitauit me. m. vel. f. פְּקָדְךָ viſitauit te m. פְּקָדֵךְ viſitauit te. f. פְּקָדוֹ vel פְּקָדָהוּ viſitauit illum פְּקָדָהּ viſitauit illam. Plurali. פְּקָדָנוּ Viſitauit nos. m. & f. פְּקַדְכֶם viſitauit vos. m. פְּקַדְכֶן viſitauit vos, F. פְּקָדָם viſitauit illos פְּקָדָן viſitauit illas. Tertia quoq; perſona feminini ſingularis que eſt פָּקְדָה idest viſitauit. F. decem habet diuerſitates ſic. פְּקָדַתְנִי viſitauit me. m. & f. פְּקָדַתְךָ viſitauit te. m. פְּקָדַתֵךְ viſitauit te. f. פְּקָדַתְהוּ vel פְּקָדַתּוּ viſitauit illum פְּקָדַתָּה vel פְּקָדַתְהָ viſitauit illam. Plurali. פְּקָדַתְנוּ viſitauit nos. m. & f. פְּקָדַתְכֶם viſitauit vos. m. פְּקָדַתְכֶן viſitauit vos. f. פְּקָדַתַם vel פְּקָדַתְמוֹ viſitauit illos פְּקָדַתַן viſitauit illas. Secunda perſona maſculini ſingularis que eſt פָּקַדְתָּ idest viſitaſti ſex habet terminationes ad hũc modũ. פְּקַדְתַּנִי viſitaſti me. m. & f. פְּקַדְתּוֹ vel פְּקַדְתָּהוּ viſitaſti illum פְּקַדְתָּה viſitaſti illam. Plurali. פְּקַדְתָּנוּ viſitaſti nos m. & f. פְּקַדְתָּם vel פְּקַדְתָּמוֹ viſitaſti illos פְּקַדְתָּן viſitaſti illas. Secunda quoq; verbi perſona pronominis ſingularis que eſt פָּקַדְתְּ idest viſitaſti: ſex habet terminationes. vt פְּקַדְתִּינִי viſitaſti me. m. & f. פְּקַדְתִּיהוּ viſitaſti illum פְּקַדְתִּיהָ viſitaſti illam. Plurali. פְּקַדְתִּינוּ viſitaſti nos. m. & F. פְּקַדְתִּים viſitaſti illos פְּקַדְתִּין uiſitaſti illas. Prima perſona maſculini uel feminini generis: numeri ſingularis: que eſt פָּקַדְתִּי octo habet uarias terminationes ſic. פְּקַדְתִּיךָ uiſitaui te. m. פְּקַדְתִּיךְ uiſitaui te. f. פְּקַדְתִּיו uel פְּקַדְתִּיהוּ uiſitaui illum פְּקַדְתִּיהָ uiſitaui illam. Plurali. פְּקַדְתִּיכֶם uiſitaui uos. m. פְּקַדְתִּיכֶן uiſitaui uos. f. פְּקַדְתִּים uiſitaui illos פְּקַדְתִּין uiſitaui illas. Et in huiuſmodi uerbo פְּקַדְתִּיהוּ aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric loco patha. ut Iud. 13. וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ idest & nõ interrogaui eũ. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que eſt: פְּקַדְתִּינִי idest uiſitaui me. Tertia perſona maſculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que eſt פָּקְדוּ .i. uiſitauerunt habet uarietates decem: ad hũc modum ſequentem. פְּקָדוּנִי uiſitauerunt me. m. & f. פְּקָדוּךָ uiſitauerunt te. m. פְּקָדוּךְ uiſitauerunt te. f. פְּקָדוּהוּ uiſitauerunt illũ פְּקָדוּהָ uiſitauerunt illam. Plurali. פְּקָדוּנוּ uiſitauerunt nos. m. & f. פְּקָדוּכֶם uiſitauerunt uos. m. פְּקָדוּכֶן uiſitauerũt uos. f. פְּקָדוּם uiſitauerunt illos פְּקָדוּן uiſitauerunt illas. Secunda pſona maſculini preteriti indicatiui modi que eſt פְּקַדְתֶּם idest uiſitauiſtis: habet uarietates ſex in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum ſequentem. פְּקַדְתּוּנִי uiſitaſtis me. m. & f. פְּקַדְתּוּהוּ uiſitaſtis illum פְּקַדְתּוּהָ uiſitaſtis illam. Plurali. פְּקַדְתּוּנוּ Viſitaſtis nos. m. & f. פְּקַדְתּוּם Viſitaſtis illos פְּקַדְתּוּן uiſitaſtis illas. Hoc preteritum. פְּקַדְתֶּן idest uiſitaſtis femininum: habet eaſdem diuerſitates de quibus ſupra dictum ẽ. Prima perſona maſculini vel feminini pluralis que ẽ. פָּקַדְנוּ idest viſitauimus maſculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mõ פְּקַדְנוּךָ viſitauim⁹ te. m. פְּקַדְנוּךְ. m⁹ te. f. פְּקַדְנוּהוּ viſitauimus illum פְּקַדְנוּהָ viſitauimus illam. Plurali. פְּקַדְנוּכֶם viſitauim⁹ vos. m. פְּקַדְנוּכֶן. viſitauim⁹ uos. f. פְּקַדְנוּם viſitauimus illos פְּקַדְנוּן viſitauimus illas.

De participii varietatibus.

PArticipium preſentis actiue vocis cuiuſcumq; generis aut numeri per quod circumloquimur preſens indicatiui modi decem habet differẽtias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc eſt qui viſitat. ad hunc modum. פּוֹקְדִי vel פּוֹקְדֵנִי qui viſitat me. m. & f. פּוֹקֶדְךָ qui viſitat te. m. פּוֹקְדֵךְ qui viſitat te. F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uiſitat illum פּוֹקְדָהּ q uiſitat illã. Plu. פּוֹקְדֵנוּ q uiſitat nos. m. & f. פּוֹקֶדְכֶם qui uiſitat uos. m. פּוֹקֶדְכֶן qui uiſitat uos. f. פּוֹקְדָם uel פּוֹקְדֵהֶם qui uiſitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui viſitat illas. In fine uero clauſule in hmõi uerbo פּוֹקְדֶךָ lra ſubſtãtialis ultima ſcribitur cũ cegol & accẽtu i eadẽ. ut Pſal. 119. יְהֹוָה שֹׁמְרֶךָ idest dominus cuſtodit te. Quando uero littera ſubſtantialis ultima eſt aliqua harum quattuor אהחע tunc littera ſubſtantialis media ſcribitur cum cere hoc modo. שֹׁולֵחֲךָ idest qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Eſaie. 43. כֹּה אָמַר יְהֹוָה בּוֹרַאֲךָ idest hec dicit dominus creans te. Participium vero preſẽtis feminini ſingularis quod eſt. פּוֹקֶדֶת idest que viſitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que viſitat me. m. & f. פּוֹקַדְתְּךָ que uiſitat te. m. פּוֹקַדְתֵּךְ que viſitat te. f. פּוֹקַדְתּוֹ que viſita illum פּוֹקַדְתָּהּ q viſitat illam. Plurali. פּוֹקַדְתֵּנוּ que viſitat nos. m. & f. פּוֹקַדְתְּכֶם que viſitat vos. m. פּוֹקַדְתְּכֶן que viſitat uos. f. פּוֹקַדְתָּם que uiſitat illos פּוֹקַדְתָּן que uiſitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod deſinit ĩ tau. idest פּוֹקֶדֶת fiũt predicte uarietates: ſed non in participio quod deſinit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium preſentis generis maſculini pluralis quod eſt. פּוֹקְדִים idest qui viſitant. habet differentias decem ſic. פּוֹקְדַי q viſitant me. m. & f. פּוֹקְדֶיךָ qui viſitant te. m. פּוֹקְדַיִךְ qui viſitant te. f. פּוֹקְדָיו qui viſitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui viſitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui viſitant nos. m. & f. פּוֹקְדֵיכֶם qui viſitãt vos. m. פּוֹקְדֵיכֶן qui viſitant vos. f. פּוֹקְדֵיהֶם qui viſitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui viſitant illas. Idem participium preſentis generis feminini pluralis quod eſt פֹּקְדוֹת idest que viſitant: decem quoq; differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que viſitãt

me.m.&.f. פוקדותיך que viſitant te.m. פוקדותיך que viſitant te.f. פוקדותיו que viſitāt illum פוקדותיה que viſitant illam. Plurali. פוקדותינו que viſitant nos.m.&.F. פוקדותיכם que viſitant vos.m. פוקדותיכן que viſitant vos.F. פוקדותיהם que viſitant illos פוקדותיהן que viſitant illas.

De futuri varietatibus.

FVturum indicatiui modi eaſdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc eſt quod prime perſone cuiuſcumqꝫ generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem perſona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodqꝫ ſecunde perſone habent varietates ſex. atqꝫ rurſus tertie perſone varietates decem Quod vero prime & ſecunde perſone pauciores habent differentias quam tertie: ratio eſt quoniā raro fit reciprocatio prime perſone ad primam. aut ſecunde ad ſecundam. Neqꝫ enim dicimus viſitaui me aut viſitauimus nos: per vnum verbum compoſitum cum pronomine modo predicto: ſed per verbum paſſiuum quarte coniugationis. vt התגדלתי ideſt magnificatus ſum. התגדלנו ideſt magnificati ſumus. In ſecunda quoqꝫ perſona non dicimus viſitaſti te. viſitaſtis vos. per vnū verbum compoſitum cum pronomine modo predicto: ſed ꝑ verbum paſſiuum quarte coniugationis. vt התחזקת ideſt confortatus es. vel confortaſti te. Itaqꝫ quod de preterito dictum eſt: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum eſt. Quamobrem in futuro non ponuntur niſi octo differētie prime perſone ſingularis quod eſt. אפקוד ideſt viſitabo: quia per varietates ſeu terminationes illius perſone poſſunt formari varietates ſecunde vtriuſqꝫ numeri.

אפקדך Viſitabo te.m. אפקדך viſitabo te.F. אפקדהו vel אפקדו ſiue אפקדנהו. ז. אפקדנה viſitabo illū אפקדה ז׳ אפקדנה viſitabo illam. Plurali. אפקדנו אפקודכם Viſitabo vos.m. אפקדכן Viſitabo vos.f. אפקדם vel אפקדמו viſitabo illos. אפקדן viſitabo illas.

In fine vero clauſule variatio prima ſecūde pſone ſingularis bet litterā ſubſtantialem vltimā ſubſcriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אפקדך. Illud quoqꝫ hoc in loco eſt animaduertendum: quod nun tertiarum perſonarum ſiue ſit maſculini ſiue feminini generis ſemper ſcribitur cum dagues: vt ſupradictum eſt: & ſine dagues in primis perſonis. vt תפקדנו ideſt viſitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

IMperatiui modi ſecunda perſona vtriuſqꝫ numeri & generis ſex habet variationes hoc modo. פקוד ideſt viſita. qui eſt imperatiuus ſecunde perſone generis maſculini ſingularis. qui uariatur ſic.

פקדני Viſita me.m.&.f. פקדהו uel פקדו Viſita illum פקדה Viſita illam. Plurali. פקדנו. Viſita nos.m.&.f. פקדם uel פקדמו Viſita illos פקדן Viſita illas. Et notandum quod uariatiōes imperatiui exeunt ad proportionem particule huius פעל: cuius littera ſubſtantialis prima ſcribitur in compoſitione cum hateph camez qui profertur quaſi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פעל littera ſubſtantialis illorum prima ſcribitur cum ſeba. vt. 1. Reg. 16. קום משחהו ideſt ſurge & vnge illum. Imperatiuus quoqꝫ ſecunde perſone feminini ſingularis variationes habet ſex hoc modo. פקדי פקדיני viſita me.m.&.f. פקדיהו viſita illū פקדיה viſita illā. Plurali. פקדינו viſita nos.m.&.f. פקדים viſita illos פקדין viſita illas. Imperatiui eiuſdem ſecunda pſona maſculini pluralis que eſt פקדו ideſt viſitate. ſex habet variatiōes ſic פקדוני viſitate me.m.&.f. פקדוהו viſitate illum פקדוה viſitate illam. Plurali. פקדונו viſitate nos.m.&.f. פקדום viſitate illos פקדון viſitate illas. Secunda vero perſona īperatiui feminini pluralis que eſt. פקודנה eaſdem habet diuerſitates.

De infinitiui varietatibus.

INfinitiuus vocis actiue vt פקד vel פקד ideſt viſitare decem habet differentias. quarum ſex ſunt eedem cū imperatiuo ſecunde perſone maſculini ſingularis: de quibus eſt dictum ſuperius. in quibus camez ſiue ſeba littere ſubſtantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̄ adduntur in infinitiuo ſunt ſecunde perſone ſingularis & pluralis. & vna item perſone ſingularis: que differt ab ea que ē imperatiui. vt פקדי Viſitare me.m.&.f. פקדך vel פקדך viſitare te m. פקדך Viſitare te.f. Plurali. פקדכם vel פקדכם viſitare vos.m. פקדכן Viſitare vos. F. Et nonnūquam hateph camez littere ſubſtātialis prime vertitur in ſurec. vt Leui. 23. ובקצרכם & in metere veſtrum: ideſt quando meſſueritis. Verba tamē vocis paſſiue non habent ſupra memoratas differentias vocis actiue: quia non poſſunt componi cum pronominibus: poſſūt tamen componi participia vocis paſſiue. cuiuſmodi ſunt hec. פקוד Viſitatus פקודה Viſitata פקודים Viſitati פקודות Viſitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentqꝫ decem differentias ſicut & nomina cum pronominibus: de quibus eſt dictum in ſuperioribus: veniuntqꝫ cum eiſdē litteris quibus denotatur numerus. genus. & perſona. hoc modo. Participium paſſiue maſculini ſingularis. פקוד Viſitatus. פקודי Viſitatus meus.m.&.f. פקודך Viſitatus tuus.m. פקודך Viſitatus tuus.F. פקודו viſitatus ſuus.m. פקודה. viſitatꝰ ſuus.f. Plurali. פקודנו Viſitatus noſter.m.&.f. פקודכם viſitatus veſter.m. פקודכן viſitatus veſter.f. פקודם viſitatus eorum. פקודן viſitatꝰ earum. Participium vocis paſſiue feminini ſingularis cuiuſmodi eſt. פקודה vertit he vltimam in tau: ſicut eſt dictum cum de compoſitione nominum cum pronominibus dicebatur. in hunc modum ſequentem. פקודתי viſitata mea.m.&.f. פקודתך viſitata tua.m. פקודתך viſitata tua.f. פקודתו viſitata eiꝰ m. פקודתה viſitata eius.f. Plurali. פקודתנו viſitata noſtra. m.&.f. פקודתכם viſitata ueſtra.m. פקודתכן viſitata ueſtra.f. פקודתם viſitata eorū.m. פקודתן uiſitata earum.f. פקודים qui viſitantur פקודי uiſitati mei.m.&.f. פקודיך uiſitati tui.m. פקודיך uiſitati tui.f. פקודיו uiſitati eiꝰ.m. פקודיה uiſitati eiꝰ.f. Plurale ratione pronominis. פקודינו uiſitati noſtri.m.&.f. פקודיכם uiſitati ueſtri.m. פקודיכן uiſitati ueſtri.f. פקודיהם uiſitati eorum פקודיהן uiſitati earum. Participium paſſiuum feminini pluralis. פקודות uiſitate פקודותי uiſitate mee.m.&.f. פקודותיך uiſitate tue.m. פקודותיך uiſitate tue.f. פקודותיו uiſitate eius.m. פקודותיה uiſitate eius.f. Plurale ratione pronominis. פקודותינו uiſitate noſtre.m.&.f. פקודותיכם uiſitate ueſtre.m. פקודותיכן uiſitate ueſtre.f. פקודותיהם uiſitate eorum פקודותיהן uiſitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationū uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus ſupra memoratis quemadmodum dictum eſt in preterito prime coniugationis camez littere ſubſtantialis prime uertitur in ſeba ut פקד ideſt uiſitauit פקדני ideſt uiſitauit me. Sed in ſecunda & tertia coniugatione apex littere ſubſtantialis prime non mutatur. Nam in ſecunda coniugatione hiric littere ſubſtantialis prime manet in declinatione hoc modo פקד ideſt uiſitauit. פקדו ideſt uiſitauit illū. In tertia quoqꝫ coniugatione non mutatur hiric qui ſubiicitur he littere addite hoc modo. הפקיד ideſt fecit uiſitare הפקידו ideſt fecit uiſitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25. לא הכלמנום ideſt nunquam confundere eos fecimus. Atqꝫ ad hunc modum explicita eſt uerborum inflexio ꝑ uoces. modos. tempora. numeros & perſonas tam ſimplicium quam cōpoſitorum. regularium & irregularium. Reliquum eſt ut de ꝑtibus orationis que dicuntur ſyncategorematice diſſeramus.

De dictionibus conſignificatiuis.

Digitized by Google

QVemadmodū iam ſupra dictū eſt octo ſunt partes ora-
tionis: quarum duo ſunt gn̄a: qm̄ altere principaliter
& per ſe ſignant: quare poſſunt appellari ſignificatiue
poſſuntq́ꝫ inflecti: puta nomē & pronomen per caſus: verbum
per modos & tempora: participium per vtraq́ꝫ. Altere ſunt p-
tes orationis: que non ſignificant per ſe: ſed cum partibus qui
bus iunguntur: atq́ꝫ idcirco dicte ſunt conſignificatiue: neq́ꝫ de
clinantur. Cuiuſmodi eſt prepoſitio: que preponitur nomini
& pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinan
dā iu illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grā
maticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat
nomen & participium. vt eſt valde bonus. valde doctus. Inter-
iectionem greci non faciunt partem orationis per ſe: annume
rant tn̄ illam aduerbio. latini ab aduerbio illam diſtingūt. Cō-
iunctio eſt que dictiōes eiuſdē gn̄is cōiungit. vt deus & domi-
nus. creat & ſuſtentat me & te. iuſte & miſericorditer. Ecce quo
modo .&. particula coniunxit duo noīa. duo verba. duo prono
mina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū inde
clinabiliū duo ſunt gn̄a. quedā nāq́ꝫ ſunt que nūquā reperiun
tur niſi in cōpoſitione: quedā que reperiuntur etiam ſeparate.
Que non reperiuntur niſi in cōpoſitione: plerūq́ꝫ ſunt p̄poſi
tiones & cōiūctiones. ſic eīm cōponuntur ſiue adherent ptibus
quibus p̄ponuntur aut quas cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū
corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hn̄t accentū p ſe: ſed
accentū particule inſequētis. Cōponuntur itaq́ꝫ particule huius
iuſmodi cū noīe aut cū verbo atq́ꝫ etiā cū aliis partibus oratio
nis. & cōſtant ex vna tm̄ littera ex accidētalibus prepoſita aut
poſtpoſita dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod ſe
parata nihil ſignificat: quia in hebreo ſermone nulla dictio ſi-
gnificatiua ſcribitur niſi aut duabus aut pluribus litteris. Et an
tequam de predictis particulis diſſeramus eſt aduertendum id
quod ſupra dictū eſt quod ex duabus & viginti litteris que ſūt
in vſu apud hebreos: vndecim vocantur ſubſtantiales: quia ſūt
de ſubſtātia dictionis in qua veniunt: & per quas oſtenditur il
lius dictionis ſignificatio: neq́ꝫ ad alios vſus deſeruiunt. & ſūt
he. צָדֹק גָזַע סֵפֶר טַח. Sunt alie vndecim accidentales he que ſe
quuntur. מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן que nihilominus aliquando poſſunt
eſſe ſubſtantiales: quemadmodum ſuperiores. He dicuntur ac
cidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad
deſignandos in nomine aut pronomine caſus. aut in verbo vo
ces modos tpa numeros & perſonas. & ex his accidentalibus
litteris quedam ponuntur loco articulorum ſiue prepoſitionū
& quedā ponūtur tantū ornatus cauſa. Que vero ponuntur p̄-
poſitionum ſiue articulorū loco ſunt he. quattuor. בהלם qua-
rum quelibet deſeruit ſuo caſui. beth namq́ꝫ ponitur pro in p̄
poſitione. & iungitur pronomini ſic. בִּי in me. m. & f. בְּךָ in
te. m. בָּךְ In te. f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis.
m. & f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן
vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq́ꝫ noībus p̄ponatur
ſuo in loco dictum eſt in declinatione nominum. He littera
vt in ſuperioribus ſepe repetitum eſt ponitur ad deſignandos
caſus loco articuli. Animaduertendum eſt preterea quod he ad
dita in principio nominis ſubiecto patha vel camez tres habet
vſus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֵלֵךְ וְקָרָאתִי לָךְ idest
ſi ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice הֵא הַשְּׁאֵלָה .i. he
interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt
Gen̄. 18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט .i. nunquid iudex oīs
terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הֵא הַתְּמִיהָה idest
he admirationis. Tertiū relationis. vt Gen̄. 46. כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית
יַעֲקֹב הַבָּאָה .i. oīs anima de domo iacob: que venit. Et quando
he venit aliquo ex his tribus modis immo alio quouis modo
cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez ſiue patha. vt Nu-
meri. 11. הֶאָנֹכִי הָרִיתִי .i. ſi ego concepi. Caph vero quando p̄
ponitur noībus aut verbis aut participiis deſignat cū prepoſi
tionem: aut ſicut ſiue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כַּ כָּ
Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio
deſignat relationem: ſicut dictum eſt in ſuo loco vbi de relati-
uis agebatur. Sed in quos vſus he accidentales littere adhiberi
ſoleant: copioſius in vocabulario ſub vnaquaq́ꝫ littera per ſe a
getur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad deſignādū
pronomina cū quibus cōponūtur: iam in ſuo loco poſite ſunt.
Sex vero littere que ſequuntur: יְתָמָהּוּ qn̄ ponūtur in fine ver-
bi cuiuſcumque cōiugationis: veniunt ad deſignandū pſonas
aut genus. Quod ſi preponantur he quattuor littere אֵיתָן deſi
gnatur futurū indicatiui: vt dictum eſt ſuperius. Littere vero q̄
veniunt in dictione ornatus cauſa ſiue ad deſignandum nomē
verbale in hac dictione comprehenduntur הָאֻמַּנְתִּי. Quattuor
preterea littere que ſequuntur אֶלְבֶּשׁ qn̄ ponūtur in pricipio
dictionū poſſunt eſſe accidentales vel ſubſtantiales: ſed in fine
dictionum ſp ſunt ſubſtantiales. Septem vero littere que ſequū
tur: poſſunt eſſe accidētales ſiue ponantur in principio ſiue in
fine. תָּכֵן הַיּוֹם.

De conſignificatiuis ſeparatis. & primo de
prepoſitione.

PArtes vero oratiōis que reperiuntur ſeparate: neq́ꝫ cō-
ponuntur cū noībus neq́ꝫ cū verbis ſunt in duplici dif
ferentia: qm̄ alie variātur cū cōponuntur cū pnomine
alie tn̄ immutabiles ſunt. Igitur prepōnes ſic diſponūtur. בְּמוֹ
in. אֶל ad. in. אֵצֶל prope. iuxta. circa. ſecus. אֶת cū. ad. אַחַר poſt
poſtea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris. ex
tra. preter. לְפִי ſecūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד ſolū. tm̄. ſeorſū.
preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח co
ram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֵבֶר trans. עַל ſuper. iuxta
propter. contra. עִם cum. עַד donec. vſq́ꝫ. בְּעַד per. pro. קָרוֹב ppe.
רָחוֹק longe. תּוֹךְ inter. בְּתוֹךְ intra. תַּחַת ſub. ſubter. He prepo
ſitiones variantur in fine ad deſignandum perſonas & nume-
ros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in pri
ma perſona ſingulari non deſinunt in i ſicut in pronomine
ſed in ai. & ſunt he. אֶל אַחַר לִפְנֵי עַד עַל תַּחַת Nā in prima perſo
na veniunt ad hunc modū. אֵלַי idest ad me. לְפָנַי corā me. עָדַי
vſq́ꝫ ad me. אַחֲרַי poſt me. עָלַי ſuper me. תַּחְתַּי ſub me. In ſecun
dis & tertiis perſonis vtriuſq́ꝫ numeri terminationes prono-
minum ſunt he q̄ ſequūtur. אֵלֶיךָ: אֵלַיִךְ ad te. m. f. לְפָנֶיךָ: לְפָנַיִךְ
coram te. m. f. עָלֶיךָ: עָלַיִךְ ſuper te. m. f. Et ſic de reliquis. &
omnes dictiones ſuperius dicte variantur. preter quam que ſe
quuntur. לְפִי ſecundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְמַעְלָה deſup
מַעְלָה ſupra. עֵבֶר trās. מַטָּה idest infra. que iungūtur pnomini
bus poſtpoſita hac dictione מִן. hoc modo חוּץ מִמֶּנִּי idest pre-
ter me. חוּץ מִמְּךָ preter te. & ad hunc modum cum aliis prono-
minibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec
variantur ſunt aduerbia & coniunctiones cum interiectioni-
bus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia eſt ſignificatio. Sunt itaq́ꝫ aduerbio-
rum ſignificationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc
מָחָר cras. אֶתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם .i.
nudiuſtertius. אֶמֶשׁ heri. עֶרֶב veſperi. בֹּקֶר mane. כְּבָר iā. Loci.
שָׁם Ibi ſiue illic. שָׁמָּה ibi ſiue illic. מִשָּׁם illinc פֹּה hic. מִפֹּה hinc.
מִזֶּה iſthinc. מִתַּחַת inferius. מִמַּעַל ſuperius. בְּכָל מָקוֹם vbiq́ꝫ.
Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qn̄ cō
ponitur cum pronomine. אֵי vbi. מֵאַיִן vnde אֵי מִזֶּה vnde. לְאָן
quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מָתַי quā
do. אָנָה vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בִּלְתִּי ex
cepto. niſi. זוּלָתִי niſi. preter. בִּלְעֲדֵי niſi. preter. & hec tria aduer
bia variantur: que vero ſequuntur non variantur. אַיִן nō. ne
אֵין non. לֹא non. בַּל ne. non. בְּלִי abſq́ꝫ. ne. אֶפֶס ſed. לוּלֵי niſi.

Digitized by Google

Affirmandi. כֵּן ita.vtiq̧. כֵּן הוּא ita eſt. כֹּה ſic כָּכָה ſic. כְּמוֹ ſicut tanquam. Demonſtrandi. הֵן ecce.en. הִנֵּה ecce.quod aduerbium cum in he deſinat variatur. Rogandi ſiue optandi. נָא אָנָּא אַחֲלַי vtinam. לוּ vtinam. הַאִם idem. מִי יִתֵּן quis dabit obſecro. בִּי אֲדֹנִי obſecro domine mi. Qualitatis.vt. טוֹב bene. יָשָׁר recte. רַע male. רַע רַע peſſime. אֱמֶת vere. נָכוֹן certe. Quantitatis.vt כַּמָּה quantū. רַב multum. מְעַט parum. minus. זְעֵיר parum. מִזְעָר parum. Dubitandi. פֶּן ne forte. אוּלַי forte.forſitan. Congregandi. יַחְדָּיו pariter.ſimul. יַחַד idem כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium variatur. Iungendi. גַּם etiam.quoqʒ. אַף etiam.quanto magis.quod aduerbium non variatur. Iurandi.vt חֵי נַפְשִׁי per vitam anime mee. חֵי נַפְשְׁךָ per vitam anime tue. Diminuendi.vt מְעַט paulatim.pauliſper. לְאַט paulatim. Augendi.vt מְאֹד multū valde. יוֹתֵר magis. מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam ſignificationē.has habet particulas. הֶאָח euge. הֶאָח vah. אֲבוֹי ve. אֲהָהּ heu. אַלְלַי ve. הוֹהוֹ ve. אִי ve. אוֹי ve. הוֹי ve. & hec vltima interiectio aliquando eſt aduerbium vocandi ſicut o apud latinos.

De coniunctione.

COniunctionum quoqʒ ſicut & aduerbiorum diuerſe ſunt ſignificationes: ſed frequentior eſt copulatiua que imprimis eſt que per vau ſcribitur: componiturqʒ cū dictione quam coniungit. vt וַיְדַבֵּר ideſt & locutus eſt: & poteſt venire cum quocumqʒ alio apice preter quam cum holem. Quod ſi componatur cum dictiōe incipienti a littera ſubiecto ſeba tunc vau ſcribitur cum ſurec. ſicut וּמְעַט ideſt. & parū. atqʒ vt ſupra dictum eſt vau nunquam venit niſi in compoſitione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro diſiunctiua vel: ſiue: aut. vt Exo. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ ideſt qui percuſſerit patrem & matrem: quo in loco manifeſtum eſt & poni pro vel. Aliquando hec coniunctio ponitur pro cum ſiue quando. Nonnūquā eſt ad faciendam comparationem: que varietates non poſſunt dignoſci niſi ex contextu orationis. Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur ſeparate ſicut que ſequuntur כִּי quia. quod. quoniam. אֲשֶׁר quod. כַּאֲשֶׁר ſicut. quatenus. כֵּן quidē. vtiq̧. וְכֵן & quidem. לָכֵן propterea. אוֹ aut. vel. ſeu. אַךְ ſed. tamen. אֲבָל ſed. רַק verumtamen. הֲלֹא nonne. nunquid non. & aduerſatiua אַף כִּי ideſt quamuis. vide etiam de ſignificatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaqʒ in ſuo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi ſores ideſt radicem ſiue primitiuum cuiuſqʒ dictionis hebraice.

POſtq̃ʒ in ſuperiori tractatu grammatice hebraice diſeruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̧ indeclinabilib⁹. reſtat nūc tractare de modo cognoſcendi radicem ſiue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri teſtamento continentur: & ſignificationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo eſt maior difficultas cognoſcendi originem: & vtrum ſit primitiuū an deriuatiuum. quoniam non ſolum ab eo deriuantur alia verba & participia ſed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo eſt aduertendum: q̧ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ ſóres. i. radix cuiuſcunq̧ verbi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur ſunt littere que conſtituunt tertiam perſonā ſingularē prime vel ſecunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis preteriti: vel infinitiuū eiuſdem vocis. Que cōiter ſunt tres littere & nonnūq̧ quattuor vel quinq̧: ſed hoc rariſſime. exēpli grā. ex פָּקַד. i. viſitauit deriuātur oīa verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur. ſicut apud latinos Amo eſt primitiuū ceterarum perſonarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et ſunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum primitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̧ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel poſtponuntur ipſis primitiuis in compoſitione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt ſciamus aliquo modo diſtinguere que littere ſunt de ſubſtantia dictionis: & que littere non ſunt de eius ſubſtantia. Circa quod ſciendū q̧ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim ſunt ſemper ſubſtantiales: que in quacunq̧ dictione venerint: ſunt de ſubſtantia illius dictionis: & conſtituunt ſignificatū & primitiuū eiuſdem dictionis: & reiici nō poſſunt. ſunt enim que ſequūtur ג ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר Que his quattuor dictionibus conprehēduntur גַּח סֶפֶר גָּזַע צֶדֶק. Ex quibus litteris due ſunt duplices. ſ. פ. pe. & צ. ſadic. alie vero vndecim que ſequūtur pn̄t eſſe accidētales. ſ. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres ſunt duplices. ſ. caph. mem. nun. & comprehenduntur predicte vndecim littere his tribus dictionibus. אֶתְכֶנָה. מֹשֶׁה לִיבוֹ. he enim vndecim littere vel quelibet earum poſſunt eſſe ſubſtantiales ſicut alie vndecim ſupradicte: & poſſunt eſſe accidentales ad denotandum numerum vel perſonam aut caſum vel cōiugationē. modos. tempora. prepoſitionem vel articulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū eſt. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus cauſa ornatus: & alique earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum numerum vel perſonam aut genus: ſunt ſex que ſequuntur. ה ו י מ נ ת Que hac dictione comprehendūtur יְתַמּוֹן. Que vero preponuntur ad denotandum coniugationem vel vocem paſſiuam hac dictione comprehenduntur. הִנָּה. Que autem preponuntur in futuro ſunt quattuor: que hac dictione comprehenduntur. אִיתָן. Que ponūtur in fine nominum aut verborum ad denotanda pronomina que cum eis componuntur: ſunt que ſequuntur. ה ו י כ ך ם נ ן. Que in compoſitione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepoſitionibus ſunt ſeptem: que his duabus dictionibus continentur. וְהַשְׁכֵּל בָּם. Nam littera vau quando venit in principio dictionis: non eſt de ſubſtantia eiuſdem dictionis: ſed ponitur pro coniunctione. vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non poſſunt eſſe ſubſtantiales niſi in paucis admodum locis. Et iſta littera. ה. he. ponitur aliquando in principio dictionis loco articuli: ſicut in noſtro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt ſupra in grammatica dictum eſt.

Et iſta littera. שׂ. Sin. ponitur aliquando pro hoc

Digitized by Google

relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriuſq; numeri. Et iſta littera. ב. beth ponitur pro prepoſitione in. ל. lamed vero articulus eſt datiui caſus vel genitiui:ponitur etiam aliq̃n pro ad. Et iſta littera. מ. mem ponitur loco prepoſitionis. a. vel ab de. ex. Littere vero que ponũtur aliq̃n loco vocaliũ: ſunt q̃ttuor. ſ. אהוי. Et eſt notãdum quod iſte quattuor littere אבלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis ſemper ſũt ſubſtantiales: alie vero ſeptem que his duabus dictionibus cõprehenduntur תכן היום poſſunt eſſe accidentales: ſiue ponantur in principio ſiue in fine dictionis. Littere vero que adduntur aliq̃n dictiõibus cauſa ornatus: ſunt ſex: que hac dictione comprehenduntur. ſ. האמנתי. Sunt preterea aliqua verba que in proceſſu coniugationis aliquando amittunt unam litteram ex tribus ſubſtantialibus: aut duas. & hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram ſubſtantialem: ſecũdo quando amittunt mediam. tertio q̃n amittunt vltimã. quarto quando amittunt primam & vltimam. Verba uero que amittunt primam litteram ſubſtantialem: ſunt illa quorum prima littera ſubſtantialis eſt una ex his tribus. ſ. ילנ ut ידע. i. ſciuit לקח. i. accepit. נגש. i. acceſſit. Et iſta littera. ל. lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לקח lacach. ſ. in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt ſupra dictum eſt. Que vero amittunt litteram mediam: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis media eſt uau uel iod. ut שוב ideſt reuertere בין ideſt intelligere: quorum uerborum infinitiuus continet tres litteras ſubſtantiales. Que uero amittunt ultimam: ſunt illa que deſinunt in. ה. ut גלה. i. reuelauit. uel illa quorum littera ultima duplicatur. ut רבב. i. multiplicauit: quoniam tunc vna ex illis amittitur in diſcurſu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: ſunt illa quorum littera ſubſtantialis prima eſt. נ. & vltima eſt. ה. vel. נ. ut נטה. i. tetendit נתן. i. dedit. Et ut ea que ſupra dicta ſunt manifeſta fiant: ponamus exemplum in aliquibus uerbis & nominibus: ut poſſimus diſcernere que littere ſunt ſubſtantiales ex eorum primitiuo: & que ſunt accidentales. & que deficiunt. Eſto exempli gratia hoc uerbum והלבישוהו quod in hebreo eſt vnum verbum compoſitum: & ſignificat: & fecerũt indui eum. In quo prima littera que eſt uau ponitur pro coniunctione. Et ſecunda littera que eſt he & quinta que eſt iod denotant uerbũ eſſe tertie coniugationis. Septima littera que eſt vau denotat tertiam perſonã pluralem. octaua & nona littera que ſunt he & uau: denotant pronomen ſingulare tertie perſone. ſ. eum uel illum: quod cõponitur cũ predicto uerbo. remanent igitur tres lr̃e. ſ. לבש que in tertia pſona ſingulari indicatiui prime coniugationis faciunt לבש. i. induit. q̃d eſt primitiuum ſupradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis. & eſto exempli gratia hoc uerbum יתנני. i. dabit me in quo iod prima deſignat tertiam perſonam futuri: & nun & iod vltime conſtituunt pronomen prime perſone. ſ. me: quod componitur cum predicto verbo. remanent itaq; due littere. ſ. ת. & נ. & quia predictum verbum eſt nature verborum defectiuorum: que in proceſſu coniugationis amittunt nun litteram ſubſtantialem primam: ideo addendo nun predictis duabus litteris in principio fit נתן. i. dedit: quod eſt primitiuum ſupradicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine. ſ. תרבות. i. incrementum vel multiplicatio: in quo tau prima eſt ex litteris האמנתי. que aliquãdo addũtur in principio nominis: vt ſupra dictum eſt. tau vltima denotat genus femininum. vau vero ponitur loco. u. vocalis. remanent ergo due littere. ſ. ר ב: cuius primitiuum eſt רבה ſiue רבב. i. multiplicauit. quia vt dictũ eſt ה. finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio nomine. ſ. במשמרתך. i. in cuſtodia tua. cuius primitiuum eſt שמר. i. cuſtodiuit. quia littera prima que eſt beth ponitur pro prepoſitione in: & littera mẽ que ſequitur eſt de litteris que adduntur in principio nominis: vt ſupra dictum eſt. tau vero denotat genus femininũ: chaph vltima deſignat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine. Et hec hactenus dicta ſint de primitiuis verborum. circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & aliarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur eſt aduertendum q̃ in primis ſunt reiiciende omnes littere accidentales: que denotant numerum: articulum: ſiue prepoſitionem: & litteras que addi conſueuerũt ornatus cauſa. vel que deſignant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus ſupradictũ eſt. quibus reiectis littere que remanent ſubſtantiales ſunt: vt exempli gratia לאבותינו. i. patribus noſtris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod deſignãtes pluralem. & nun & vau deſignantes pronomen poſſeſſiuũ prime perſone pluralis: relique ſunt aleph & beth hoc eſt ab אב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuſcũq; dictionis deriuatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta ſunt continentur: quod non omnibus contingit: cum etiã apud ipſos hebreos vſu magis quã arte diſcant bibliam hebraicam: & vix inueniatur in eis vir doctus in ſua grammatica: ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non eſſet facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictionibus non erit opus adnotare primitiua in margine: videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec min⁹: quãuis in ſignificato vel in apicibus ſit aliqua differẽtia. vt דבר. i. mors vel peſtis: cuius primitiuum eſt דבר. i. locutus eſt. et פקד. i. viſitans cuius primitiuum eſt פקד. i. viſitauit. Item ſi in principio dictionis ſunt littere primitiui: quãuis poſtea habeat alias lr̃as accidẽtales: nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אמרתי. i. verbum meũ: cuius primitiuum eſt אמר. i. dixit. Item ſi dictio incipit a littera vau & poſt illam immediate continet litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum: quia vt ſupra dictum eſt littera vau in principio dictionis ſemper ponitur pro coniunctione: & nunquã eſt de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquib⁹ nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item ſi poſt aliquam iſtarum quinq; litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepoſitionibus ſi immediate ſequuntur littere primitiui: non ponitur primitiuum in margine. Et quia predicte quinq; littere aliquãdo ſunt de ſubſtantia dictionis ſiue de eius primitiuo: ideo quando ſunt accidentales & ponuntur pro articulis vel prepoſitionibus: notantur quodam apice deſuper impoſito hoc modo בׄ הׄ כׄ לׄ מׄ Et quia in trãſlatione chaldaica quam etiam fecimus imprimi iſte quattuor littere א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in hebreo: ideo ſi his demptis dictio continet litteras primitiui: non erit opus ſignare primitiuum in margine. Item quia in predicta lingua caldaica littera daleth eſt articul⁹ genitiui caſus: ideo quando non eſt de ſubſtantia dictionis: notabitur predicto apice hoc modo דׄ & ſi poſt talem litteram ſequantur littere primitiui: non ponetur in margine. & de his dicta ſufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter impr̃ſſa in hac p̃clariſſima cõplutenſi vniuerſitate. De mãdato ac ſumptibus reuerẽdiſſimi in xp̃o patris & dñi: dñi. F. Franciſci Ximenez de Ciſneros Cardinalis Hiſpanie Archiep̃i Toletani & hiſpaniarum primatis ac Regnorum caſtelle Archicancellarii. Induſtria & ſolertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impreſſorie magiſtri. Anno dñi. M.D.xv. menſis Maii die vltima.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google